PRIMUM [-QUARTUM] VOLUMEN CONSILIORUM DIUINI ATQUE...

Pier Filippo Corneo

Digitized by Google

B. BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE V. E. II ROMA
1
52 L
8

Digitized by Google

Digitized by Google

1.52.L.8

Tabula tertij voluminis conſilio/ rum domini Petriphilip. cornei.

Digitized by Google

Digitized by Google

¶ Tabula tertij voluminis conſilioꝝ clariſſimi. V. J. doct. dñi Petriphilippi cornei de Peruſio eodem ordine diligenter cōpoſita per dominum Sepulchrum de Tinis eximium legum doctorem peruſinum.

Abſens an dicaꝛ ille qui eſt de eadem ciuitate: an vero pſens conſi. cclxxv. incip. q̄q̄ char. 247. in prin.

Actio redhibitoria qñ cōperat emēti animal morboſuꝫ cōſi. lxxxj. incip. viſa copia char. 98. in littera a ⁊ b.

¶ Et an actio ex ꝯctu innoiato naſcatur ante implementū conſi. clxix. incip. in hac char. 161. in littera d.

¶ Actiones ex dāno infecto quot naſcantur conſi. cxix. incip. in cā char. 126. in littera a.

¶ Actio iniuriarum requirit dolum conſi. clxxij. incip. viſa char. 163. in littera k.

Actus qui pōt facere actuꝫ tanq̄ ipſe ⁊ noie alieno an in dubio noie ꝓprio dicatur feciſſe cōſil. cccx. incip. principaliter char. 300. in littera a.

Accuſatio de turbata poſſeſſiōe an regrat colle ctā hoium ſtante ſtatuto ꝙ collecta hoium regraꝛ conſi. clxxij. incip. viſa char. 163. per totum.

Accuſator intentans ſtatutū de petēte debituꝫ ſolutū ⁊ ꝓbans per teſtes ꝙ accuſatus fuerat cōfeſſus debitum ſibi eſſe ſolutū a dicto accuſatore: an ſit abſoluēdus ex eo ꝙ non ꝓbatur idētitas debiti ſoluti ⁊ debiti petiti ⁊ ex eo ꝙ cōfeſſio nō eſt intentata cōſi. ccxxxiij. incip. conſtat char. 218. per totum.

Accuſatus qui vigore cōtumacie hr̄ pro cōfeſſo an poſſit cōdēnari cōſil. cclxxvij. incip. poſt char. 250. per totum.

Ad iſta dictio denotat exterioritatē conſi. xl. incip. circa hanc char. 57. in littera m.

Adminiſtrator negocioꝝ cōiuꝫ dꝫ facere librū introitus ⁊ exitus cōſi. cxcvj. incip. ad euidentiam char. 182. in littera f.

¶ Et teneꝛ adminiſtrator oſtendere librū rōnum adminiſtrationis. d. conſi. cxcvj. ea. char. in littera g.

¶ Et adminiſtrator pro rōne reddenda pōt cōueniri quolibet tpe conſi. ccxliij. incip. in hac char. 224. in littera l.

Aduerſatiue natura eſt aduerſari caſui queꝫ determinat in eiſdem terminis in quibus militat caſus precedens conſil. clxxxvj. incipiente q̄q̄ char. 174. in littera c.

Agens ante tp̄s an ex eiſdem actis congruo tēpore proſequi poſſit iudicium conſil. lxxv. incip. videtur primo char. 93. per totum.

¶ Et agens ex iure exorbitanti dꝫ ꝓbare oia que cōtinenꝛ in eo cōſi. clxv. incip. ꝑfecto char. 158. in lr̄a a.

¶ Et ex ſtatuto exorbitāti agens an dēat v̄ificare oia eius v̄ba cōſi. 175. incip. lꝫ char. 166. in lr̄a q ⁊ ſeq.

¶ Agens in rem iure dñij vel quaſi probando poſſeſſionē per plꝫes teſtes ſingulares: an poſſit pro ſe victoriā reportare conſi. clxxxv. incip. licet char. 173. per totum.

¶ Agens ſeu actor an poſſit cumulare dñium ⁊ q̄ſi dñium d. conſi. 185. ea. char. in prin.

¶ Et agens ex lege vel ſtatuto exorbitāti dꝫ verificare q̄litates eius cōſi. 216. incip. in cā char. 202. in littera b.

¶ Agens ad granū vel precium grani trāſmiſſum ad duos adminiſtratores cōis dꝫ ſuccūbere ēt ꝙ ꝓbet granū vni ex eis traditū qꝛ adminiſtratores nō tenenꝛ vnus ꝓ alio cōſi. ccxxiij. incip. viſis char. 208. per totum.

¶ Alius eſt dictio ſilitudinaria cōſi. xlix. inci. in pñti char. 66. in lr̄a d. ⁊ cōſi. xc. incip. ſcrupuloſa char. 108. in lr̄a g.

¶ Et alius eſt dictio que diuerſificat conſil. clxxxv. incip. lꝫ char. 173. in littera c.

Alimenta promiſſio annua facta pauperi pſumitur facta cauſa alimentoruꝫ cōſi. xxij. incip. in pñti char. 36. in littera m.

¶ Et filia dotāda excluſa a ſucceſſiōe an ſit interim alimentanda cōſi. lxxxv. incip. plura char. 102. in lr̄a ⁊.

¶ Et alimenta vidue cū filijs cōmoranti: an mortuis filijs debeanꝛ conſi. xciij. incip. lꝫ char. 110. in lr̄a b.

¶ Et an ille qui eſt ab aliquo alimētandus debeat pro eo operari a quo alimentatur conſi. clxxxiiij. incipien. reperito char. 172. in littera b.

¶ Alimenta matri preſtita per filium an repeti poſſint confilio. cxcix. incip. in hac char. 186. in littera e.

¶ Et alimenta ēt debentur pro tpe preterito ei qui alium ſuſcepit alimenta q̄ ab eo a quo erat alimentandus conſil. ccxij. incip. premittendum char. 198. in lr̄a c.

¶ Et an alimenta in rebus vel pecunia petanꝛ ⁊ preſtētur d. conſi. ccxij. ea. char. in. d. littera c.

¶ Et alimēta preteriti tp̄is debita ex diſpōne hois: an peti poſſint ⁊ petita pſtari dēant aliter nō apparēte ꝙ ſteterit ꝑ illū qui alimenta ꝑcipere volebat ꝙ ſibi alimēta pſtita non fuerint cōſi. cclxxxvj. incip. pro pñtis char. 261. per totum.

¶ Et ꝙ alimenta ſint preſtanda: qs debeat probare. d. ꝯſi. cclxxxvj. ea. char. in littera a.

¶ Et an appellatione victus veniant medicine dicto cōſil. cclxxxvj. ea. char. in littera m.

Alienatio appellatione alienatiōis an veniat renunciatio cōſi. xj. incipien. in preſenti char. 19. in littera o.

¶ Et alienatio probibita per teſtōrem an valeat cōſil. ciiij. incip. placet char. 117. in lr̄a c.

¶ Et alienatio an poſſit fieri per forenſem vide in v̄bo ſtatutum in ver. ſtatuto probibente.

¶ Et alienatio probibita in certum genus perſonaruꝫ per ſtatutum an poſſit fieri per inſtōnem conſil. cxj. incipien. lꝫ char. 122. in littera a ⁊ g.

¶ Alienatio rei ſubiecte reſtitutioni fideicōmiſſi: an valeat pendente conditione fideicōmiſſi conſi. ccxxxiiij. incipiē. videtur char. 219. per totum.

¶ Et an qs locando fortiliciū hr̄ditariū ad vitaꝫ ſuā dicaꝛ alienare: ita ꝙ cadat a iure ſuo cum teſtōr ꝓhibuerit alienationē ꝯſi. ccxliij. inci. circa char. 224. per totū vſq̄ ad lr̄aꝫ g.

¶ Et ꝓhibitio alienatiōis facta in teſtamēto impedit dñij tranſlationē. d. cōſi. ccxliij. ea. char. in lr̄a a.

¶ Et an inualida alienatio facta de facto ⁊ cōtra ꝓhibitionem faciat incidere in penā. d. cōſi. ccxliij. ea. char. in lr̄a c.

¶ Et res dr̄ alienari ſi ad longum tp̄s loquaꝛ cōſil. cclxiij. incip. d. cōſi. char. 43. ea. char. in lr̄a d.

¶ Et alienatio ꝓhibita per teſtōrem impedit tranſlationē dñij ēt ꝙ in ignorantem alienata ſit conſil. ccxciiij. incip. vr̄ char. 277. per totum vſq̄ ad lr̄am l.

¶ Et alienatio rei ſub cōditione relicte tꝫ pendente cōditione. d. cōſi. ccxciiij. ea. char. in lr̄a g.

Aliqua hoc verbū ampliat diſpōnem conſil. ccxliij. incip. circa char. 224. in lr̄a d.

Alueus ſi paulatim per flumen derelinquiꝛ tūc ſit acqſitio iure alluuionis cōſi. cclxxxvij. incip. dñs char. 263. in lr̄a d.

Alluuio an transferat ea que ſunt publica in aliuꝫ conſi. cclxxxvij. incipiente dominus char. 263. in littera a ⁊ b.

¶ Et an per alluuionē adijciatur vel detrahaꝛ iuriſditioni d. conſi. cclxxxvij. ea. char. in lr̄a e.

¶ Et quid ſit alluuio dicto cōſil. cclxxxvij. ea. char. in ſubſcriptione in littera o.

Animus facto probatur cōſi. vj. incip. in preſenti char. 12. in littera k.

¶ Et animus probatur ex indicijs conſi. xlv. incip. eleganter char. 63. in littera a.

Appellatio an tertius poſſit appellare pro ſuo intereſſe ꝯſi. ix. incip. attētis narratis char. 16. in pn̄. ⁊ cōſi. xxv. incip. attētis char. 42. in pn̄c.

¶ Et an iſta appellatio tertij ſuſpēdat executionē cōtra cōuictū ⁊ condēnatū cōtra quē ſnia tranſiuit in rē iudicatā. d. conſi. ix. ea. char. in prin. ⁊. d. conſi. xxv. ea. char. in prin.

¶ Et an appellari poſſit a laudo ſeu ſententia arbitri iuris dicto conſil. ix. eadem char. in principio. ⁊ dicto conſil. xxv. ea. char. in littera e.

¶ Et an ſit neceſſe appellare a ſnia delegati ad delegantem conſi. xv. incip. in pñti char. 27. in lr̄a a.

¶ Et appellatio vſq̄ ad litis cōteſtationem reſcindit iudicatum. d. conſi. xv. ea. char. in. d. lr̄a a.

¶ Et appellatio nō reſtituit ad exceptiones declinatorias d. conſi. xv. ea. char. in lr̄a c.

¶ Et capitula appellationis cōceſſa ciuitati peruſij ꝙ prima ⁊ ſcda cauſa non agiteꝛ in curia romana an ligent clericos conſi. xxv. incip. attentis char. 42. per totum.

¶ Et appellatio eſt deſerta ſi appellatus non citatur infra quintam diem ex forma ſtatuti conſilio. xliij. incipien. in hac char. 61. per totum.

Digitized by Google

¶ Et que diligentia requiratur vt appellatio nō deferatur d.consi.xli. ea.char.in littera b.
¶ Et appellationis fatale restituit ad annū et si per plures annos duraret ipedimentū.d.cōsi.xl.ea.char.in.d.lra b.
¶ Et appellatio ab iterlocutoria an possit iustificari ex eis de actis cōsi.lxxvij.incip.visa char.104.in lra a et in lra e.
¶ Et appellatio ab interlocutoria deuoluit totū negocium ad iudicē appellationis.d.consi.lxxvij.ea.char.in lra e.
¶ Appellari an possit ab executiōe instri guarētigiati si nō est instrm sed qdā fides notarij stāte statuto q a tali execu tiōe nō possit appellari et alio statuto extāte de summaria co gnitiōe pmittēte appellationē: an possit appellari ab execu tiōe instri locatiōis cōsi.cxlj.incip.l3 char.141.per totum.
¶ In cā appellationis an possit fieri cōdēnatio expēsarum ex antiqua actis cōsi.clxxxj.incip.visa char.170.in littera r.
¶ Appellari nō pōt a iudicio cōsciētie nec reclamari cōsi. clxxxviij.incip. in pñti char.176.in littera c et g.
¶ Recursus habet instar appellationis.d. consil.clxxxviij. ea.char.in littera f.
¶ Appellationis rescō per rescriptu3 ipetrata ad eā inter ponendā post tps appellandi elapsum reqrit probationem precum consi.ccj.incip.visis char.187.per totum.
¶ Et an per appellationē a diffinitiua rescindat cōfessio fa cta et que fint ptes iudicis in cā appellationis cōsi.cclxxiiij. incip.insurgit char.146.per totum.
¶ Et renūciatio appellationis facta a pcuratore nō piudi cat dicto consi.cclxxiiij.ea.char.in lra c et d.
¶ Et appellatio a diffinitiua rescindit oēs interlocutorias vsq3 ad sniam diffinitiuā.d.consil.cclxxiiij.ea.char.in lra b.
¶ Et an possit appellari a breuitate termini consil.cclxxvij. incip.post char.150.in littera a.
¶ Et cā appellationis semel abdicata a iudice a quo non pōt ad eum remitti nisi a pncipe et nō a iudice appellatiōis d.consi.cclxxvij.ea.char.in lra e.
¶ Appellatio corā qbus psonis d3 interponi. Item an ap pellatio possit iustificari ex alia cā q ex expssa in appellatio ne: et an cā inserta in appellatione dēat esse legittima consil. cccxij.incip.visis char.275.per totum.
¶ Et an post tps appellandi possit quis ratificare appella tionem nomine suo factam sine mandato.d. consilio.cccxij. ea.char.in littera a.
¶ Et an iustificet appellatio ex cā notoria non allegata in appellatione.d.consi.cccxij.ea.char.in lra d.
¶ Et an appellatio releuet si est interposita corā bonestis viris.d.consi.cccxij.ea.char.in lra b.
¶ Appellatio ab interlocutoria an ante inhibitionē impe diat iurisditionē pcedēdi ad vlteriora cōsi.cccv.incip.circa char.293.in littera a b et seq.
¶ Et an appellatione deserta finiat iurisditio iudicis dati consi.cccxij.incip.circa char.302.in littera f.
¶ Cōmissio appellationis facta vna cum negocio pncipali non tollit effectum desertionis cāe principalis consi.cccxij. incip.vt char.302.per totum.
¶ Et appellatio ab iterlocutoria an debeat fieri in scriptis d.consi.cccxij.ea.char.in littera b.
Arbiter an possit esse testis de laudatis per eū cōsi. xxxviij.incip.viso char.55.in littera g.
¶ Et pōt arbitrator extendere manus et ad ea que sunt ex cōpromissum consi.lxij.incip.in cā char.75.in littera q.
¶ Et arbitror cum cla de iure et de facto et fm conscientiā an possit laudare q pecunia pro reddetur: et an a tali laudo possit peti reductio ad arbitrium boni viri consi.cxij.incip. visa char.123.per totum.
¶ Potestas arbitrorum pendet a cōpromisso.d.cōsi.cxij.ea. char.in princ.et consi.cccxij.incip.multa char.274.in lra e.
¶ Et arbitrator non tenetur iudicare vt iudex dicto consi. cxij.ea.char.in littera a.
¶ Arbitri censentur iudices delegati consil.clxxviij. incip. visa char.167.in littera a.
¶ Et an arbitri cum facultate diuidendi prout eis videbi tur et placebit possint discedere a statuto dictante q maior natu in diuisione faciat patrem et minor habeat electionem consi.ccxxxix.incip.visis char.221.per totum.
¶ Et an arbitrator seu amicabilis cōpositor cognoscat de exceptione prescriptionis consilio.cclj.incipiē. in hac char. 230.in littera c.
Arbor que fuit confinis certorum fundorū:si vi vento rum elapsa est in fundo vicini et ibi imittit ra dices an efficiat illius cuius est fundus consil.cclxxxvij. in cip.dominus char.263.in littera l.
Arredium mulieris cui cedat cōsi.cclxxiiij.incip. l3 char.209.in littera c.
Argumentum de toto ad ptem pcedit vbi est eadē rō consil.x.inci.trā seamus char.17.in lra d ante fi.ver.
¶ Et de filiabus ad filia an fit validū argumentū et in statu tis cōsi.xx.incip.vi char.34.in pn.et cōsil.xxix.incip.in pñti char.46.in lra e ante fi.ver.
¶ Et an valeat argumentū a ɔ̄trario sensu statuti consi.xx.in cip.vt char.34.in littera a.
¶ Et argumētū ab absurdo an sumat.d.cōsi.xx.ea.char. in d.lra a.et consi.clxxxviij.incip.in pñti char.176.in lra f.
¶ Et v3 argumentum a ɔ̄trio sensu in ɔ̄tcibus consil.xxxj. incip.videtur char.49.in lra b et consil.cvij. incipiente viso char.120.in littera d.
¶ Et in mā probationis v3 argumentum a cōiter acciden tibus consi.xxviij.incip.in hac char.46. in littera d et cōsil. clxxxviij.incip.in pñti char.176.in lra b.
¶ Et argumentū q non entiū nulle sunt cāe v3 cōsil.lxxij. incip.pro decisione char.89.in lra c.
¶ Et ab ordine lre est validum argumentū in iure cōsil.xc. incip.scrupulosa char.107.in lra d.
¶ Et argumentū ab ethymologia vocabuli bonū est sum ptū negatiue cōsi.cxliij.incip.ex themate ch.144.in lra b.
Arma portare est prohibitum etiam de iure cōmuni consi.xx.incipien.videtur char.34.in littera c circa medium versi.
¶ Et quō intelligat statutum siquis fuerit inuentus cum armis.d.consi.xx.ea.char.per totum.
Articuli impertinētes qui dicant cōsil.xviij.incip. in pñti char.31.in lra i.
¶ Et articulis implicitis an teneat quis rīdere dicto cōsi. xviij.ea.char.in.d.lra i.
¶ Et rīsio facta articulis per verbum credit piudicat quo ad omnia in capitulo contenta consilio.ccxv.incipien. viso char.201.in littera a et b.
¶ Et qn dicatur articulus duplex et implicitus dicto cōsil. ccxv.ea.char.in.d.littera a.
Autem est dictio aduersatiua consil.xliiij.incip.vi detur char.62.in lra b.
Auxilium prestans rūpenti pacē et ɔ̄ eum cū quo fecit pacē:an teneat duplici pena.s.au xilij et pacis rupte consi.viij.incip.circa char.14. per totu3.
¶ Et auxilium prestare dr quis sola presentia cum armis d.consi.viij.ea.char.in lra f.
¶ Et prestās auxilium pluribus delinquentibus an pluri penis auxilij teneat.d.cōsi.viij.ea char.in lra g.
¶ Et prestās auxilium rumpenti pacem an rōne qualitatis pacis rupte de qua ignorabat teneatur dicto consilio.viij. ea.char.in littera b.
Bannitus Stante statuto nucerino q bānitus possit ipune occidi: an pusinus bāni tus in ciuitate pusij pro homicidio cōmisso in territorio nu cerino possit impune occidi infra qnquaginta miliaria stāte bulla pape cōtra principis q homicida sit bānitus ad quin quaginta miliaria cōsi.cxcij.incip.viso char.180.per totum.
Bastardus qui dr fm cōem vsum loquēdi del casato: an succedat stāte pacto inter fratres inito q edes cōmunes non possint et pro dotibus alienari: et mancādo loro heredi che quelli a quel tempo del casato debbino hereditare decte case consi.clxix.incipien.in hac char.161.per totum.
¶ Et an bastardi dicantur de descendentibus de domo.d. consi.clxix.ea.char.in lra b et c.
Beneficium ecclesiasticum large et stricte est accipiendum consi.lxvj.incipit. pl3 char.84.in littera b.
¶ Et appellatione bnficiorum an veniāt pceptorie et potatus administrationis tpis.d.consi.lxvj.ea.char.per totum.
¶ Et beneficiorum vniones facte a capitulo seu ordinario an impediāt collationem pontificis consi.lxvij.incipiē.circa char.85.per totum.
¶ Et beneficium ne quis conueniatur vltra q̄ facere possit an prosit socio non seruanti promissa consi.cxxvij. incipit. circa char.132.per totum.
¶ Et an dictum beneficium trāseat ad successores.d. consi. cxxvij.

Digitized by Google

cxxviij.ea.char.in principio.
¶ Beneficium collatum per papam pp renunciationem in manibus eius factã viuente renũciante: an poſſit poſtea per ordinariũ conferri alteri poſt mortẽ renunciãtis ſtante regula cãcellarie φ quecũqʒ beneficia reſignata in curia ⁊ extra cenſeanẽ vacare per obitũ ⁊ non per reſignationẽ conſi. cxxxvij.incip.lʒ char.139.per totum.
¶ Beneficio reſtõnis in integrũ an poſſit renũciari conſi. clxxviij.incip.viſa char.167.in littera g.
¶ Et an in bñficio vnito eccleſie catbedrali platus ſine cõſenſu capituli poſſit deputare perpetuũ vicariũ conſi.cclxij. incip.lʒ char.139.per totum.
¶ Et bñficiũ curatũ cõceſſum plato cui nõ cõuenit reſidẽtia reqrit vicariũ perpetuũ.d.conſi.cclxij.ea.char.in prin.
¶ Et beneficium ſeu eccleſia qñ dicatur de menſa plati.d. conſi.cclxij.ea.char.in littera c.

Bona bonoꝝ appellatione qd veniat cõſi.xlix.incip. in pñti char.66.in prin.
¶ Et alienatio bonorũ minoris qua ſolẽnitate fiat vide.j. in verbo minor in ver.⁊ alienatio.
¶ Et bona exiticioꝝ confirmata per papam ciuibus ſtatuſ confidatis an poſſint retineri ſalua cõſcientia conſil.clix.incip.in hac char.154.in littera e.
¶ Et bonoꝝ mobiliũ vel imobiliũ appellatione qd veniat conſi.clxxiij.incip.circa char.164.in littera k ⁊ l.
¶ Bona parafrenalia que dicanẽ conſi.cccvj.incip.opportunum char.294.in littera k.
¶ Et an bona ꝓfectitia dicanẽ ea q̃ ꝓueniũt ab auo pñno in nepotes cõſi.cccxxj.incip.de pluribus char.311.in lra i.

Bulla Sixti pontificis de cãis per gubernatores ꝓuinciaꝝ non alterãdis vł cõmittendis in pria inſtãtia an liget legatũ de latere in ꝓuincia ꝑpoſitum cõſi. ccliij.incip.viſo char.132.per totum.

Cardinalis an de cõmiſſis cardinali viue vocis oraculo credatur ſibi cõſil.ccxlviij. incip.vĩ char.229.in littera b ⁊ b.
¶ Et an aſſumpti in cardinales per pontificẽ in ꝑuato cõſiſtorio cenſeanẽ adepti ius poſtulandi dignitatẽ cardinalatus tanq̃ ſibi debitã ſtante quadam conſtõne eugenij cõſi. 278.incip.cuius char.250.per totum.

Caſſare preſupponit ſcripturam caſſatam validam conſi.xxx.incip.vĩ char.48.in littera b.

Cataſtrum ſeu extimũ an ꝓbet dñium vel quaſi dñium ita φ res in extimo allibrata poſſit vendicari conſi.clxv.incip.ꝓfecto char.158.per totũ.
¶ Et qñ ⁊ inter quos cataſtrũ probet dicto conſilio.clxv. ea.char.in littera a.
¶ Et an cataſtrum ſeu cõmunis allibratio inducant cõionem conſilio.ccxiij.incipi. philippus in ſubſcriptione char. 199.in littera b ⁊ ſeq.
¶ Et an cataſtrũ ſeu extimũ patris dicanẽ extimũ filij cõſi. cclxviij.incip.in hac char.243.in littera c.

Cauſa ciuilis an poſſit incidenter cognoſci per iudicem inquirentem conſili.viij. incipiente circa char.14.in littera i.
¶ Et ciuilis vel criminalis cauſa qñ dicatur conſil.xix. incip.videtur char.33 in littera e.
¶ Et cã impulſiua ⁊ non finalis qñ dicatur conſi.xxxv.incip.ſemper char.52.in littera a.
¶ Et diuerſitas perſonaꝝ inducit diuerſitatẽ cauſaꝝ conſi. cccxiij.incip.vĩ char.302.in littera d.

Ceſſio an cedens hr̃ditatẽ amplã pro tenuiſſimo precio poſſit conqueri de enormi leſione: ⁊ an ſit dñia inter eum qui cedit rem ⁊ ius φ hʒ in re conſil.cclxiij. incip.in cã char.240.per totum.
¶ Et inter cedere ſeu vendere rem vel ius ſuũ eſt dñia.d. conſi.cclxiij.ea.char.in littera i.
¶ Et ceſſio facta per eccleſiã pro certo ꝑcio de iure hereditatis φ eccleſia hẽbat duobus ex qnq̃ fratribus poſſidentibus vice ⁊ noie cuiuſdam fratris abſentis an cõprehendat portionem dicti fratris abſentis conſilio.cclxiiij.incip.viſis char.241.per totum.
¶ Et ex ceſſionarius poſſit cõſequi hr̃ditatem ex ceſſiõe ſibi facta ab eo cui erat delata hr̃ditas ⁊ qui vendidit rem hr̃ditariã: ⁊ an per iſtũ actũ videanẽ adire hr̃ditatem cõſil.ccxcix. incip.vr̃ char.283.per totum.

Circa dictio vel circa qd importet in teſte conſil.clxxix. incip.ex puncto char.168.in littera e.

Citatio ad ſolitam habitationem vbi citatus tpe citationis non habitat an valeat cõſilio.lvij. incip.in cã char.74.in littera b.
¶ Et citatio facta pro vna die ad videndum productionem libelli: an reddatur irrita ſi alia die producatur.d.cõſil.lvij. ea.char.in.d.littera b.
¶ Citatio nõ operanẽ niſi reſpectu actus ad quẽ quis ſpecifice citatus fuit.d.conſi.lvij.ea.char.in lr̃a i.
¶ Et extra territoriũ ſiquis eſt citatus an nuncio referẽti credatur conſi.lxxix.incip.viſo char.96.in littera c.
¶ Citatio nõ ſubiecti an artet citatum cõſi.cxij.incip.repetito char.123.per totum.

Ciues an cenſeanẽ eẽ legittimi aſſumpti in ciues ꝯſi. cclxxxj.inci.hec cõſultatio char.258. per totũ.

Ciuitas muris circũdata an poſſit alienare murũ ciuitatis cũ q̃ſi ſanct⁹ murus ciuitatis dicanẽ eſſe in nullius bonis conſi.lxxvj.inci.pñs char.94.in lr̃a f.

Clauſula ex certa ſcientia in reſcripto denotat plenitudinem poteſtatis conſi.j.incipiente in preſenti char.2.in littera b.
¶ Et cl'a renuncians oibus iuribus que hʒ ⁊ habere poteſt vł ⁊ ſperat an extendatur ad futura cõſi.xj.incip.in preſenti char.23.in littera p.
¶ Et cl'a φ de re data nemini eſt ius datũ ceſſum ⁊c. quid importet cõſi.xij.inci.in pñti char.23.in lr̃a e.
¶ Et clauſula pero ius ⁊ iuſticiam miniſtrari operatur vbi narrata ſunt acta conſilio.xviij. incipiente in preſenti char. 31.in littera e ⁊ b.
¶ Et cl'a omni meliori modo põt referri ad oia precedẽtia d.conſi.xviij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et cl'a ſaluo iure impertinentiũ ⁊ non admittendorũ qd importet.d.cõſi.xviij.ea.char.in lr̃a i. ⁊ conſi.xxvij.incip.in preſenti char.44.in lr̃a e.
¶ Et cl'a ius ⁊ iuſticiã miniſtrari operatur φ videatur deduxiſſe omne ius ſuum narratum conſi.xxvj. incipien.in hac char.43.in littera b.
¶ Et cl'a gñalis in ꝯtribus reſtringitur ad ſpecificata cõſil. xxxvij.incip.circa primũ char.53.in lr̃a m.
¶ Et cl'a in fine poſita qñ referatur ad oia precedẽtia cõſi. xliij.incip.in hac char.61.in lr̃a c.⁊ cõſi.xlviij.incip.quoniã char.66.in littera d.
¶ Et cl'a ſi non vʒ quid ago vt ago valeat ⁊c. quid operanẽ conſi.xliiij.incip.vr̃ char.61.in lr̃a f.
¶ Et clauſula codicillaris conuertit ſubſtõnem directam in fideicommiſſariam vt magis valeat dicto conſilio.xliiij. ea. char.in dicta littera f.
¶ Et cl'a ⁊ cui ius ſuũ cõceſſerit qd importet in emphyteotica ſtipl'one pro ſe ⁊ deſcendẽtibus vſqʒ in tertiã gñationem conſi.lj.incip.vĩ char.69.in lr̃a o.
¶ Et cl'a appellatione remota qũo intelligatur conſi.cxxij. incip.egregie char.129.in lr̃a f.
¶ Et per cl'am renũcians oi alij legũ ⁊ iuris bñficio: an intelliganẽ renunciari bñficio ne qs conueniaẽ vltra q̃ facere poſſint conſi.cxxviij.incip.circa char.132.in lr̃a e.
¶ Et an cl'a codicillaris trahatur ad rupturam teſtamenti natiuitate poſthumi conſilio.cxxxiij.incipiente in hac char. 136.in littera c d ⁊ e.
¶ Clauſula dedit tradidit ⁊c.importat licentiã de intrãdo nõ traditionẽ cõſi.cxlij.incip.vĩ char.142.in lr̃a e: ⁊ cõſi.ccj. incip.viſis char.147.in lr̃a e.
¶ Et cl'a codicillaris ſupplet multos defectus teſti conſil. cliiij.incip.licet char.244.in littera b.
¶ Clauſula ſi deceſſerit ſine heredibus maſculis an reſtringatur ad deſcendentes maſculos conſil. clxix. incipiente in hac char.161.in prin.
¶ Et cl'a de iure ⁊ de facto quid operanẽ conſil.clxx.incip.lʒ char.161.in littera b.
¶ Cl'a vnum alteri ſuccedẽdo quid operanẽ in emphyteoſi cõſi.clxxj.incip.repetito char.163.in prin.
¶ Et cl'a pacte vecchie ⁊ modi vſate qd importet ꝯſi.clxxxj. incip.viſa char.169.in littera b.
¶ Et cl'a ſola facti veritate inſpecta appoſita ab inferiore a principe an valeat.d.cõſi.clxxxj.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et cl'a gñalis non refert ad ſpãliter prouiſa ꝯſi.cc. incip. conſueuerunt char.186.in lr̃a a.
¶ Et cl'a offerens ſe incõtinenti probaturũ eſt magni effectus contra executionem ſententie conſilio.ccviij.incipien. q̃q̃ char.196.in littera a.

¶ Et cl'a ius ⁊ iuſticiaʒ miniſtrari in via executiua reſolnit ad viam ordinariam impedita executiua conſi.ccxviij.incip. videtur char.204.in littera b.
¶ Clauſula videbit ⁊ placebit quid importet cõſil.ccxxxix. incip.viſis char.221.in prin.
¶ Clauſula derogatoria reſtringit quatenus ꝯtatur conſi. ccxlviij.incip.vt char.228.in lr̃a g.
¶ Et cl'a ius ⁊ iuſticiam miniſtrari an iuuet quãdo concluſio non cõmode adactatur ad narrata conſi.cclxxxviij.incip. viſo char.267.in littera b.
¶ Et cl'a ⁊ ſi plus vʒ dono an reſcindat remedio.l.ij.C.de reſcin.ven.d.conſi.cclxxxviij.ea.char.in lr̃a c ⁊ 3.
¶ Et an cl'a ius ⁊ iuſticiam miniſtrari tollat ineptitudinem libelli.d.conſi.cclxxxviij.ea.char.in lr̃a d.
¶ Cl'a ⁊ cũ iuramẽto. ꝓmiſit non venire cõtra rõne enormis leſionis qd operet.d.cõſi.cclxxxviij.ea.char.in lr̃a y.
¶ Cl'a pro p̃cio declarãdo per hoies an faciat conditioneʒ conſi.ccxcj.incip.in p̃ñti char.272.in littera b.
¶ Et cl'a de omni eo ꝙ eſſet vel eſſe poſſet qd iportet cõſi. ccxciij.incip.multa char.274.in prin.⁊ in lr̃a f.
¶ Clauſula generalis reſtringitur ad ſpecificata.d. conſilio ccxciij.ea.char.in littera b.
¶ Et cl'a petẽs in p̃dictis ius ⁊ iuſticiã miniſtrari qd optetur cõſi.cccj.incip.in p̃ñti char.285.per totum.
¶ Et cl'a ius ⁊ iuſticiam operatur ꝙ omnia remedia competentia videantur deducta ex narratis conſil.ccciij.incip. lʒ char.286.in littera g.
¶ Et cl'a iuſticia mediante quid importet conſil.cccxij. incip.circa char.301.in littera e.
¶ Et cl'a ad tuam petitionẽ ⁊ terminum qd importet cõſil. cccxviij.incip.vĩ char.307.in littera c.
Clericus an clerici ligent ſtatutis laycoꝝ cõſil.ix. incipi.attentis char.17.in lr̃a a ⁊ per totum ⁊.j.in verbo ſtatutum in primo verſi.
¶ Et clericus agens corã layco dʒ ſeruare ſtatuta laycoruʒ conſi.lxiiij.incip.conſuluit char.82.in lr̃a d.⁊ e.
¶ De clericis ſeu religioſis iura nihil ſiniſtri ſuſpicantur conſi.cclj.incip.in hac char.231.in littera e.
¶ Et bona clericoꝝ ſeu p̃latoꝝ:an ſint ꝯſanguineoꝝ ipſi clerici vel p̃lati conſi.cccxiiij.incip.vĩ char.303.in lr̃a b.
¶ Et an clericus ſeu prelatus poſſit donare fructus ſuoruʒ beneficiorum ſuis conſanguineis dicto conſilio.cccxiiij. ea. char.in dicta littera b.
Codicillus lʒ in codicillis directo hr̃ditas dari nõ poſſit: ſi tñ directo ſubſtituit in ipſis:an trahat ad fideicõmiſſum vt magis valeat actus ⁊c. conſi.xliiij.incip.vĩ in hac char.61.in littera a.
¶ Et cl'a codicillaris nihil operat vbi vʒ teſtm̃ conſil.liiij. incip.duo char.71.in littera b ⁊ d.
¶ Et ſi poſthumus preteritus reſtituitur ad hereditatẽ an vigore clauſule codicillaris videatur grauatus de reſtituendo poſt mortem hereditatem alijs filijs inſtitutis.d.conſil. liiij.ea.char.in littera d.
¶ Et an vltia volũtas valeat vt codicillus ſi in illa fuit aliquis hr̃s inſtitutus cõſi.clxx.incip.lʒ char.172. in littera d.
¶ Et cl'a codicillaris inducit repetitionem ab inteſtato: ⁊ virtus cl'e codicillaris non tollit in p̃teritione filioꝝ conſi. cxciij.incip.vĩ char.181.in littera b.
¶ Et an cl'a codicillaris cõprehendat ſub dictione ⁊c. appoſitam per notarium dicentẽ in inſtrumẽto.⁊ hec eſt eius vltima voluntas ⁊c.caſſans ⁊c. ita ꝙ rupto teſtamento preteritione poſthumi legata ſubſtentari valeant conſil.ccxxv. incip.anteꝗ̃ char.209.per totum.
¶ Et in codicillis non põt dari vel adimi directo hr̃ditas cõſi.cccvj.incip.oportunũ char.394.in littera a.
¶ Et codicillus non tollit legatũ iure inſtõnis relictum.d. conſi.cccvj.ea.char.in.d.ea.littera a.
¶ Et quid operetur clauſula codicillaris ⁊ an extendat ad reuocationem teſtamenti conſi.cccviij. incipiente pro deciſione char.298.in littera b.
¶ Et de dicta cl'a codicillari vide.ſ.in verbo cl'a.
Collecta an euitetur ſi poſt eam impoſitam mutatur incolatus conſi.xxiiij.incipiente obmiſſo char.39.per totum.
¶ Et an nouus incola tenet ad collectas iaʒ impoſitas.d. conſi.xxiiij.ea.char.per totum.
¶ Et collecta nõ poteſt exigi ab eo qui habet pro ſe preſcriptionem.xl.annorum ⁊ allegat conceſſioneʒ de non ſoluendo ſibi factam que preſumitur conſil.cxlij.incipien.videtur char.142.in littera o.
¶ Et ius collectandi tollit per non vſum ſpacio.xxx.anno. d.conſi.cxlij.ea.char.in littera p.
Collegium adunantia ⁊ cõſilium requirũt ꝙ nominentur ⁊ ſint due partes vniuerſitatis in actibus peragendis conſi.clxxxix.incipien.viſo char.177.in littera i.
¶ Et doctor forenſis conductus ad legendum receptus in collegio ex forma ſtatuti prout dr̃ in conducta an ſi diſceſſit per annũ vel biẽnium ⁊ poſtea fuit recõductus ad aliaʒ lectionẽ duret de collegio ſint noua receptione cõſil.ccxxxij. incip.ꝗ̃ꝗ̃ char.218.per totum.
¶ Et collegiati vel artifices an poſſint condere ſtatuta ⁊ ea interpetrari.d.conſi.ccxxxij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et filius collegiati dʒ facilius ⁊ fauorabilius aggregari in collegio cõſi.cxxvj.incip.in p̃ñti char.131.in lr̃a b.
Cõmittatus differt a territorio cõſi.clj. incip. in hac char.149.in littera c.
Cõmiſſio eligendi facta electione nõ põt variari: q: functus eſt officio ſuo cõſi.lxxvj. incip.preſens char.94.in littera a.
¶ Et cõmiſſio facta pluribus ab oĩbus explicari dʒ ⁊ non ab vna parte.d.conſi.lxxvj.ea.char.in lr̃a b ⁊ ſeq.
¶ Et p̃ſes cõmiſſarij ſimul ⁊ nõ ſeorſum debent cognoſcere ⁊ explicare negociũ.d.conſi.lxxvj.ea.char.in lr̃a c.
¶ Et cõmiſſio facta ſub noĩe dignitatis an tranſeat ad ſucceſſorẽ conſi.cxlv.incip.primo char.145.in lr̃a a b ⁊ c.
¶ Et cõmiſſio appellationis ſnĩe interlocutorie vna cũ negocio principali reqrit ꝙ ante oĩa iuſtificet appellatio cõſi. ccj.incip.viſis char.187.in lr̃a n.
¶ Et cõmiſſio appellationis in curia facta nõ põt amplius remitti ad partes.d.cõſi.201.ea.char.in.d.lr̃a n.
¶ Et commiſſiones vel delegationes ſunt reſtringende.d. conſi.ccj.ea.char.in littera o.
¶ Et cõmiſſio iudicis delegati eſt reſtringẽda cõſi.cclxxxij. incip.viſo char.256.in lr̃a o.
¶ Et cõmiſſio mercatorie de vẽdẽdo petias pãnoꝝ an extendat ad permutationẽ ſm̃ morẽ finiendi mercãtias cõſil. cccxix.incip.circa char.307.in lr̃a k.vſꝗ̃ ad lr̃am e.
Compẽſatio vbi non hʒ locum põt ſuppleri ex retentione cõſi.lxj.incip.viſa char.80.in lr̃a n ad finem ver.
Compromiſſum cum cl'a ꝙ in ſcriptis ⁊ ſine ꝓcedere poſſit qd importet conſi.xxxviij.incip.viſo char.55.in lr̃a g.
¶ Et an rector vel ſindicus eccl'ie poſſit cõpromittere cõſi. lvij.incip.in cã char.74.in lr̃a a ⁊ p.
¶ Et an compromiſſa dicantur plura:ſi in petitione cõpromiſſi plura deducuntur ſeparatim conſi.cxxxv.incip.ad euidentiam char.138.in prin.
¶ Et compromiſſum ⁊ remiſſio ad iudicium cõſcientie arbitrorum:an ſe extendat ad trãſactionem que preceſſit compromiſſum que venit tanꝗ̃ antecedens dato ꝙ dicatur laudandum iuxta tenorem tranſactionis conſi.clxxxviij.incip. in p̃ñti char.176.per totum.
Con iſta dictio denotat ſimultaneum actum conſi.xvj. incip.in p̃ñti char.28.in lr̃a g.
Conceſſio facta de quadã apothecã cum voltis ſupra: an p̃ſtte volte extendant vltra latitudinem apothece conſi.ccxij.incip.premittendum char. 198.in littera d ⁊ per totum.
¶ Et concedente mortuo an ius recipientis reʒ cõceſſam finiatur conſi.cclxij.incip.lʒ char.239.in littera a.
Concluſio in cauſa dr̃ eſſe cõcluſum per actum qui ſolet ſeq poſt cõcluſioneʒ conſi. ccxxxv.incip.vĩ char.219.in lr̃a f.
Conditio ſi deceſſerit ſine filijs an inducat tacitam filioꝝ ſubſtitutioneʒ conſi.j.incip. in preſenti char.2.in littera q.
¶ Et cõditionale relictũ non trãſit ad hr̃des legatarij decedentis ante cõditionẽ cõſi.xl.incip.circa char.57.in lr̃a b.
¶ Et conditio habetur pro defecta qñ certum eſt cõditionem impleri nõ poſſe.d.cõſi.xl.ea.char.in littera t.
¶ Et conditio appoſita in laudo vel in ſnĩa quid operetur ſi deficiat ipſa conditio vel modificatio conſi.lxx. incipien. repetito char.88.per totum.
¶ Et an cõditio vel onus iniũcta vel iniũctũ filijs filiorum
an extendatur

Digitized by Google

an extendatur ad nepotes conſilio.cxij.incipiente repetito cbar.123.per totum.
¶ Conditio inducitur ex relatiuo ſubſtantie qui vel quo adiecto verbo futuri tempozis conſi.cxliij.incipien.ex thema cbar.144.in principio.
¶ Et conditio ſi noluerit ſtare in domo que cōditio dicaf cōſi.clxvij.inci.in bac cbar.164.in littera l.
¶ Conditio poteſtatiua qñ babeaf ꝓ impleta ⁊ an ſufficiat impleri fato dicto ꝯſi.clxvij.eadē cbar.in littera l ⁊ m.
¶ Cōditio ſi ſuperuixerit intelligitur de tpe mortis teſtatoris conſi.clxxxvj.inci.ꝙꝙ cbar.174.in littera c.
¶ Et ablatiui abſoluti faciunt conditionem cōſi.cxcv.inci. circa cbar.182.in littera b.
¶ Cōditio vel dies in diſpoſitiōe bois nō ſolet eē niſi exprimaf ꝯſilio.cxcvij.inci.non alienā cbar.183.in principio.
Cōditio ſi voluerit tacite ineſt in lege aliqō bñficiū cōcedēte ꝯſi.cc.incip.cōſuluerunt cbar.186.in littera b.
¶ Et an poſiti in ꝯditiōe ſint in diſpoſitiōe ēt ad excludē duꝫ ſubſtitutuꝫ ꝯſi.ccxliij.incip.circa cbar.225.in lrā p ⁊ o.
¶ Et an ꝯditio ſi deceſſerit ſine filijs expiret per ingreſſuꝫ ſeu pfeſſiōem ozdinis minoꝝ ꝯſi.cclvij.incip.quo ad pzimum cbar.236.in lrā e f ⁊ ſeq.
¶ Et conditio debet impleri in forma ſpecifica ⁊ non trabitur ad alium caſum conſi.cclxxvj.incipien.viſo cbar.248. in littera e.

Conductoꝛ ſeu cōducens rem alienam ſcienter a nō dño amittit precium mercedis ꝯſi.ij.inci.circa cbar.6.in littera f.
¶ Et cōducens rem ab alio non poſſidet conſi.cxxxvij.incip.lꝫ cbar.139.in littera a.
¶ Et conductio rei ſue non valet conſil.cc.incipien.viſis cbar.287.in principio.

Confeſſio ficta ex ſtatuto diſponente ꝙ contumax babeatur pro confeſſo recipit ꝓbationem in contrarium conſilio.xlv.incipiente eleganter cbar.63.in littera d.
¶ Et an dicta ficta confeſſio noceat patri ſtante ſtatuto ꝙ pater teneatur ſoluere condemnationeꝫ pro filio dicto ꝯſi. xlv.ead.cbar.in littera e.
¶ Et an ꝯfeſſio poſſit ſcindi ꝓ parte ⁊ pro parte acceptari cōſi.xciij.incip.viſo cbar.111.in littera e.
¶ Et an ꝯfeſſio ſine cauſa facta in iudicio valeat ꝯſil.xcix. inci.viſis cbar.115.in littera a.
¶ Et ꝯfeſſio facta cozam notario conficiente inſtrumentuꝫ guarentigiate an dicatur facta in iudicio dicto cōſil.xcix.ea. cbar.in littera c.
¶ Et an cōfeſſio diſcreta plene vel ſemiplene probet dicto conſi.xcix.eadem cbar.in littera f.
¶ Confeſſio cedentis an noceat ceſſionario conſil.cxxxix. incip.lꝫ cbar.140.in littera b c.⁊ ſeq.
¶ Confitens delictum ſpōte dicitur leſus ꝯſil.clxj.incipiē. viſis cbar.158.in littera l.
¶ Et cōfeſſio facta per verbuꝫ credit᷑ pzeiudicat cōſi.clxxxvj.incip.ꝙꝙ cbar.174.in pzin.
¶ Et confeſſio facta abſente parte ad exonerationem conſcientie valet ꝯſi.ccxj.incip.ꝙꝙ cbar.198.in littera b.
¶ Confeſſio ficta vigoze ſtatuti ꝙ inquiſitus babeatur pro cōfeſſo ſi eſt cōtumax᷑an noceat fideiuſſozi dicto cōſil.ccxj. ead.cbar.in littera d.
¶ Et an ꝯfeſſio ficta ꝙ quis babeatur ꝓ cōfeſſo ex forma ſtatuti noceat beredi mortuo inquiſito ante ſniam.d.cōſil. ccxj.ea.cbar.in littera e.
¶ Et ꝯfeſſio ficta invna cauſa ēt inter eaſdem perſonas nō nocet in alia.d.ꝯſi.ccxj.ea.cbar.in lrā g.
¶ Et ꝯfeſſio facta in vno iudicio an pzeiudicet in alio cōſil.ccxxxv.inci.videtur cbar.219.in littera a.
¶ Et cōfeſſio ficta inducit veram probationē dicto ꝯſi.cc. xxxv.ea.cbar.in littera c.
¶ Et an cōfeſſio facta in iudicio babeat vim rei iudicate in criminalibus ꝯſi.cclx.inci.viſa cbar.237.in littera d.
¶ Et ꝯfeſſio cōmiſſionis cōburendi certaꝫ villam an ſufficiat ad probationeꝫ ſi villa eſt combuſta ⁊ vicinus eſt paſſus damum ꝯſi.cclxj.inci.viſo cbar.238.per totum.
¶ Et cōfeſſio facta abſente parte quid operetur.d.cōſi.lxj. ead.cbar.in littera a.
¶ Et an ꝯfeſſio in cauſa ciuili vel criminali admittat pzobationem in contrarium conſi.cclxxiij.incipiente viſa cbar. 246.in littera f.

¶ Et cōfeſſio ficta non pzeiudicat ante pronūciationeꝫ iudicis tacitam vel expreſſam cōſi.cclxxiij.incipiente inſurgit cbar.246.in littera e.
¶ Et confeſſio ficta poteſt per contrariam pzobationeꝫ reuocari ſicut vera confeſſio conſil.cclxxxiij.incipiente in pzeſenti cbar.258.in littera e.
¶ Et an cōfeſſio filij pzeſtet ꝯiecturam contra patrem ꝯſil. cclxxxviij.inci.viſo cbar.265.in littera l.
¶ Et confeſſio patris an noceat filijs ꝯſil.ccc.incipi.in bac cbar.284.in littera b.
¶ Et an cōfeſſio ſeu reſpōſio poſſit pzo parte ſcindi ⁊ pzo parte acceptari ꝯſi.305.inci.circa cbar.293.in littera e.

Confirmatio nō extendit confirmatum ſed ei pzeſtat robur conſi.ix.incip. attentis cbar.17.in littera e.

Cōſanguinei q dicanf ꝯſi.xc.inci.ſcrupuloſa cbar.108.in littera g.
¶ In ꝯſanguineis ſeu trāſuerſalibus an attendaf pluralitas vinculoꝝ cōſi.ccxix.inci.lꝫ cbar.205.in littera f.

Conſenſus pzeſtitus in alienatiōe rei ex fideicōmiſſo ꝯſentienti reſtituende an impediat repetitioneꝫ pzecij contra vendentem ꝯſi.iij.inci. in pzeſenti cbar.8.in littera g.
¶ Et ꝯſentiens alienationi rei ſue vel rei in qua babet ius in re vel ad reꝫ᷑an ſibi pzeiudicet quo ad ementē ꝯſi.cxliij. inci.lꝫ cbar.145.per totum.
¶ Cōſentiens actui cenſetur cōuenire non venire ꝯtra dicto conſi.cxliij.ead.cbar.in littera f.
¶ Et cōſentiens alienatiōi rei nō perdit ius petēdi pzeciuꝫ ꝯtra venditorē.d.ꝯſi.cxliij.ea.cbar.in littera i.
¶ Et ꝯſentiens alienationi rei ſue an ſibi pzeiudicet cōſil. cciij.incip.viſo cbar.190.in lrā c.

Cōſuetudo an excuſet cuſtodem facientem id qō alij facere ſolent vide.ꝫ.in verbo cuſtos in ſcdo verſi.
¶ Et conſuetudo regionis attenditur cōſil.xxviij.incip.in bac cbar.46.in littera b.
¶ Et ꝯſuetū differt a ſolito.d.ꝯſi.xxviij.ea.in lrā d.
¶ Et quot actus regrat ꝯſuetudo ⁊ an requirat actuꝫ iudicialem ꝯſi.clxxix.inci.ex puncto cbar.168.per totum.
¶ Et cōſuetudo vel lex nō ſe extendit ad pzeterita.d.cōſi. clxxix.ea.cbar. in littera b.
¶ Et virtus ꝯſuetudinis nō fingit retro.d.conſi.clxxix.ea. cbar.in littera f.
¶ Conſuetudo vel vſus in illicitis dr̄ abuſus conſi.clxxxj. inci.viſa cbarr.170.in littera l.
¶ Et an conſuetudo variabilis ⁊ non vniformis firmata ꝑ x.annos interrūpatur per cōtrarium vſum populi cōſil.ccliz.inci.viſo cbar.237.in lrā b.
¶ Et cōſuetudo ſeu ſtilus curie eſt ſeruādus ꝯſi. cclxxvij. incip.poſt cbar.250.in lrā d.
¶ Cōſuetudo populi quomodo inducatur cōſi.ccxciij.incipien.multa cbar.274.in littera o.
¶ Et cōſuetudo ꝯtra ius ſeu a iure exozbitans eſt reſtringenda ꝯſi.cccix.incip.circa cbar.307.in littera o.
¶ Et an ꝯſuetudo vnius curie operetur in alia.d.conſi.cccix.ead.cbar.in dicta littera o.
¶ Et ſufficit ꝙ pzobef ꝙ conſuetudo ſeruetur in vna parte territozij vel ciuitatis.d.ꝯſi.cccix.ea.cbar.in lrā p.

Cōtractus an nō ſeruās ꝯctū iuratū incidat in penas cōtractus ral.ſi qs maioz.C. de tranſa.conſi.cvij.incipiente viſo cbar.119.in littera b.
¶ In ꝯtractibus oneroſis bincinde tacēs an cēſeaf conſentire cōſi.cxvj.inci.decreuetam cbar.125.in lrā b.
¶ Et cōtrabētes videnf ſe velle conformare cum diſpōne iuris cōis cōſi.cxc.inci.plurics cbar.177.in pzin.
¶ Et cōtractus ſtricti iuris reſcinditur per leſioneꝫ conſil. ccj.inci.viſis cbar.187.in lrā b.
¶ Et in ꝯctibus innoīatis in obligatiōibus dandi nō cogit qs pzeciſe implere ſed ſuccedit obligatio ad intereſſe ꝯſi. ccxv.inci.viſo cbar.201.in littera k.
¶ Et an ꝯtractus inualidef ob doluꝫ ꝯſenete vel alterius tertie pſone ꝯſi.cclxiij.inci.in cā cbar.240.in littera g.
¶ Et an inualidef ꝯctus ob in obſeruātiaꝫ vel ob ꝓmiſſionem nō impletā cōſi.cclxxx.inci.viſis cbar.253.in lrā c.
¶ Et ꝯctus iuratus cū clauſula ꝙ ꝓmiſit non venire ꝯtra ratione enozmis leſionis ⁊c.⁊ cum clauſula ⁊ ſi plus valet dono᷑an poſſit reſcindi per.l.ij.C.de reſcin.vendica.ſtante

Digitized by Google

enormiſſimas leſione.
¶ Et an in dicto caſu peti poſſit abſolutio a iuramento cō ſil.cclxxxviij.inci.viſo char.268.per totum.
¶ In cōtractibus noiatis an habeat locum cōditio ob cāꝫ conſi.ccxcj.incip.in preſenti char.272.in littera b.
¶ Contractus innoiati iudicant̄ ſm naturā ꝯtractuum noia- toꝝ ꝯſi.cccj inci.in preſenti char.285.in prin.
¶ Et ꝯtractus correſpectiue facti dicūtur qn̄ vnus fit pro- pter alterum conſil.ccciij.incip.videtur char.288.in lr̄a o ⁊ conſi.cccvj.inci.oportunū char.294.in lr̄a f.⁊ conſi.cccxix. inci.circa char.307.in littera r.
¶ Et quomodo ꝯtrahantur contractus innominati conſil. cccxix.inci.circa char.307.in littera e.
¶ Et an vnus cōtractus cenſeatur pars alterius.d.conſil. cccxix.eadem char.in littera o.

Conuenticula qn̄ ⁊ que dicat̄ cōſil.ccxvj.in cip.in cā charr.202.in lr̄a b.

Culpa patiētis caſum improuiſum vel fortuituꝫ an pſumat̄ ꝯſil.xxviij.inci.in hac char.46.i pn̄.
¶ Et an ſit imputanda culpa ei q facit id qđ alij facere ſo- lēt.d.ꝯſi.xxviij.ea.char.in dicto prin.
¶ Et culpa leuis obligat i ꝯtractu gratia vtriuſqꝫ inito.d. conſi.xxviij.ea.char.in littera c.

Cum iſta dictio nō differt in effectu a copula ⁊ conſi. cccxij.inci.circa char.301.in littera a.

Cuſtos an ⁊ qn̄ teneat̄ de furto ⁊ caſu fortuito in re cuſtodita cōmiſſo ꝯſil.xxviij.inci.in hac char.46.per totum.
¶ Et an cuſtodi imputet̄ caſus ſi facit qꝫ alij facere ſolēt.d. conſi.xxviij.ead.char.in prin.

De iſta dictio denotat ſubſtātiam eius cui adiungit̄ ꝯſi. xxvj.inci.in hac char.42.in lr̄a d ⁊ g.⁊ ꝯſil.ccxc.inci. ardua char.268.in littera c.la ſecunda.

Debitor debitoris an poſſit ſoluere creditori cre- ditoris conſi.lxj.incipiē.viſa charr.79.in littera m ⁊ o.
¶ Et an debitor debitoris ſoluendo creditori creditoris li beret eum ꝯſi.cclvij.inci.pmitto char.235.in lr̄a g.
¶ Et debitor ſoluēs illi cui ex duabus cauſis erat debitor vna antiquior altera cui debito cedat ſolutio conſi.ccxcv.inci. lꝫ char.278.per totum.

Decimum certa forma in cōpromiſſis ſoluen- dum reddit laudū nulluꝫ nō ſeruata dicta forma ꝯſi.xxvj.inci.in hac char.42.p totum.

Defenſio an in cā capitali admittat̄ defenſor ad probādā innocētiā inquiſiti ꝯſi.xvij.in- cip.lꝫ char.29.per totum.
¶ Et defenſio interficientis aggreſſoreꝫ quō probet̄ ꝯſi.cx- xxiij.inci.in cā char.137.per totum.
¶ Et defenſio non percipit̄ ſenſu corporis.d.ꝯſil.cxxxiiij. ea.char.in prin.⁊ littera d.
¶ Et defenſio eſt licita omni iure.d.conſil.cxxxiiij. eadem char.in littera b.
¶ Et an defenſor inquiſiti de homicidio admittat̄ ad probā dā innocētiā inquiſiti ꝯtumācis ſtāte ſtatuto qꝫ cōtumax ha- beat̄ pro cōfeſſo ꝯſi.cclxxiij.inci.viſa char.246.per totuꝫ.

Depoſitum factū noie pupilli p aliuꝫ q ſtipu- latus fuit qꝫ moriente pupillo de poſitarius diſtribuat amore dei pecunias pdictas depoſi- tas:an pupillo mortuo poſſint dicte pecunie repeti per epm viuū tāqꝫ bona epat⁹: ſi deponēs fatet̄ ſe depoſuiſſe de mā dato epi mortui poſito qꝫ depoſitarius pdc̄ dictaꝝ pecunia rum diſtribuerit ꝯſi.cxxxix.inci.lꝫ char.140.per totum.

Dictus hoc participiū dictus qđ importet ꝯſil.ccxxx. inci.qꝫ ꝯ char.214.in littera a.

Diſpoſitio hois regulat̄ ſm diſpōneꝫ legis vel ſtatuti diſponētis qꝫ ſtātibus maſcu lis filie femine nō ſuccedāt ⁊ an in ſtipulatiōe emphyteoti ca intelligat̄ eo ordine.ſ.qꝫ ceſſantibus maſculis femine ad- mittantur cōſi.xcv.incip.diu poſt char.112.in littera d.
¶ Et diſpō loquēs de vno ex equparatis ah ex mente iuris trahat̄ ad aliud ꝯſi.xcvj.inci.lꝫ char.113.in littera g.
¶ Et diſpoſitio exorbitās ⁊ penalis ⁊ regulariter reſtrin- genda:an poſſit extendi fauore reipublice ꝯſi.cxcij.incipiē. viſo char.180.in littera d.
¶ Et diſpō facta ex cauſa ſi cauſa non ſubeſt diſpoſitio red ditur nulla conſi.ccxviij.incip.viſo char.228.in lr̄a a.
¶ Et diſpoſitio teſtatoris vel ꝯtrahētis intelligit̄ ſe cōfor- mare cum diſpōne legum ⁊ ſtatutorum ꝯſi.ccxxix.incipi.in hac char.213.in littera a.

Diuiſio eſt quedā pmutatio ꝯſi.cviij.incip.in pre- ſenti char.120.in prin.
¶ Et diuiſio facta cū exceſſiua leſiōe lꝫ ſit iurata ⁊ cū refu tatiōe ad cognita ⁊ incognita:an reſcindat̄ ſi leſus ignora- uit ꝯſortē inſtitutū in re certa vl̄ exheredatū cū cl̄a qꝫ plus petere nō poſſit conſi.cxxxiij.inci.in hac char.136.per totū.
¶ Et diuiſio hēditatis fcā cū iuramēto an ipediat petitio- nem fideicōmiſſi ꝯſi.cl.inci.prima char.148.per totum.
¶ Et diuiſio nō cadit in iuriſdictione que inſolidū cōpetit cōſi.ccxliij.inci.circa char.224.in littera y.

Dolus per quē tergiuerſatur ad ſaluandum verita- tem dr̄ dolus bonus conſi.vj.incipiē.in pre- ſenti char.12.in littera i.
¶ Et dolus preſumit̄ ex magna leſiōe cōſi.xj.incip.in pn̄ti char.19.in lr̄a e.⁊ ꝯſi.lxxij.inci.p deciſiōe char.90.in lr̄a e.
¶ Et volenti an inferatur dolus vel iniuria.d.ꝯſi.xj.in ea. char.in littera a.
¶ Et qui dolum allegat debet illū probare ꝯſi.xxix.incipi. in pn̄ti char.47.in littera e.in prin.ſecunde colū.⁊ dolus p- batur ex ꝯiecturis.d.ꝯſi.xxix.ea.char.in.d.lr̄a e.
¶ Et dolus de facili preſumit̄ inter pſonas ſuſpectas con- ſil.lxxxij.inci.imminet char.99.in littera a.
¶ Et dolus ēt ex iniuſta cauſa excuſatur cōſi.xciiij.incipi. viſo char.181.in littera b.
¶ Et dolus preſumit̄ ineſſe in quolibet actu illicito.d.cō- ſil.xciiij.eadē.char.in lr̄a k.⁊ conſi.cclx.incipien.viſa chart. 237.in littera b.
¶ Et dolus re ipſa impropꝛie dr̄ dolus conſi.clxxxj.inci. viſa char.169.in littera f.
¶ Et ignorantia facit ceſſare dolum dicto conſilio.clxxxj. ead.char.in littera g.
¶ Et dolo ſeu verſutia decet vti aduerſus dolum ⁊ verſu- tiam ꝯſi.ccxxij.incip.viſis char.208.in littera c.
¶ Et dolus dans cām cōtractui quando noceat ꝯſi.cclxiij. incip.in cauſa char.240.in lr̄a m.
¶ Et dolus ⁊ metus equparant̄ quo ad reſciſſionem ꝯtctus cōſi.cclxxxviij.inci.viſo char.265.in lr̄a y.

Domicilium poteſt qs ſibi vbi vult cōſtitue re conſil.lxxxvij.incipien.viſis char.104.in littera c.

Dominium ⁊ quaſi dn̄ium incidēter deductū ex poſſeſſione pſumit̄ cōſil.xlvij. inci.in preſenti char.65.in lr̄a d.
¶ Et vtile dn̄ium ⁊ vtilis rei vendicatio an queraf ex pre- ſcriptiōe.xxx.annoꝝ ꝯſi.lxxxvij.inci.viſis char.104.i littera i.⁊ ꝯſi.clxxij.inci.viſa char.163.in littera m.
¶ Et dominium queritur ex titulo iuncta traditiōe facta a domino ꝯſi.86.inci.viſo char.106.in lr̄a e.
¶ Et dn̄ium nō probatur ſine traditione vel poſſeſſiōe au ctoris ꝯſi.clxv.inci.profecto char.158.in lr̄a b.
¶ Et dn̄iuꝫ rei vēdite trāſfert̄ ex venditiōe facta traditiōe a dn̄o tradente cōſi.ccj.inci.viſis char.187.in principio.
¶ Et dn̄ium non queritur nuda traditione ſine cā: nec ex ꝯtractu inutili vel ex traditiōe facta a nō dn̄o conſi.cciij.in- cip.viſo char.190.in littera b.
¶ Et an dn̄ium transferatur ex traditione vigore tituli in- ualidi ꝯſi.cclxiij.inci.in cā char.240.in littera n.
¶ Et vtile dn̄ium probatur ex poſſeſſiōe.xxx.annorū cōſi. cccj.inci.in preſenti char.285.in lr̄a c.

Dominus qui ſemel fuit hodie dominus preſu- mitur ⁊ dn̄ium preſumitur continua tum ꝯſi.cix.inci.vt char.121.in prin.
¶ Et dn̄s ſignificat illum q habet aliquam ſuperioritateꝫ cōſi.cxxix.inci.viſis char.133.in lr̄a a.
¶ Et dominus pecunie non acquirit lucrum factum cū ſua pecunia p aliū ꝯſi.clij.inci.ad euidētiā cha.149.in littera e.
¶ Et dn̄i tēporales habentur in loco pncipis conſil.clxx- viij.inci.viſa char.167.in littera a.

Domus ſumit̄ in iure multis modis cōſi.cxcviij. inci.in propoſita char.185.in lr̄a b.
¶ Et domoꝝ ſeu caſtroꝝ appl̄e an veniat fortilitiū domū cula vel cāpana ꝯſi.ccvj.incip.viſo char.193.in lr̄a l m ⁊ n.

Donatio per ſupuenientiam filioꝝ que reuocet̄ an ēt reuocet̄ parua donatio ꝯſi.iiij.incip. dubia char.9.in prin.⁊ per totum.
Et vbi reuocatur donatio per ſuperuenientiam filiorum: an reuocetur

an reuoceť renũciatio quã facit ſoroꝛ fratri de bonis paterꝛ nis ꝯſi.xj.inci.in preſenti char.19.in lr̃a b.
¶ Et donatio facta eccl'ie vel vni ex filijs an reuoceť p ſuꝑ peruẽn.etiã alioꝝ plurĩũ filioꝝ.d.cõſil.xj.ead.char.in lr̃a z.
¶ Et clauſula donationis in cõtractu appoſita inducit ſuſpitionem fraudis conſi.xxiiij.incip.viſis char.38.in littera a.in ſecunda col.circa medium.
¶ Et inter virum ⁊ vxorem de facili preſumitur donatio cõſi.xlj.inci.vr̃ char.58.in lr̃a a.
¶ Et an donatio inter virum ⁊ vxoreʒ firmeť iuramẽto.d.ꝯſi.xlj.ea.char.in lr̃a a.circa fi.verſic.
¶ Et donatio inter p̃rem ⁊ filium an ⁊ de qbus rebus vaꝛ leat ꝯſi.xliij.inci.plura char.59.in p̃rin.
¶ Et verba donationis ſunt latiſſime interpetrãda.d.cõſil.xliij.ea.char.in littera g.
¶ Et ſi donatarius expẽdit aliquid ꝓ luitione pignoris an habeat regreſſum ꝯ̃ donãtẽ.d.ꝯſi.xliij.ea.char.in littera c.
¶ Et p ſecũdã donationẽ vr̃ reuocata prima donatio cõſil.lj.inci.vr̃ char.69.in lr̃a i.
¶ Et ſpõſe donamẽta vel arrediũ ⁊ localia cui cedãt conſi.lxv.inci.ꝙ localia char.83.p totũ ⁊ vide ĩ.in v̄bo arrediuʒ.
¶ Et an donatio cã mortis dicať quotiẽſcũqʒ in ea fit mẽꝛ tio mortis ꝯſi.lxviij.inci.ardua char.86.in lr̃a b.
¶ Et donatio cã mortis an reuoceť ex penitẽtia ſi donatoꝛ decedit ſine filijs.d.ꝯſi.lxviij.ea.ch.in lr̃a k.in fine v̄ſi.
¶ Et donatio cauſa mortis quot teſtes requirat.d.conſil.lxviij.ea.char.in littera m.
¶ Et donatio facta ab infirmo nõ expſſa cã mortis:an diꝛ cať inter viuos vľ cã mortis.d.ꝯſi.lxviij.ea.char.in.d.lr̃a m.
¶ Et donatarius ꝓmittẽs donatoreʒ defendere ꝯtra quoſcuqʒ euʒ volẽtes moleſtare ꝯtra ius ⁊ iuſticiã:an poſt morꝛ tem donatoris debeat heredibus dicti donatoris reſtituere bona ex eo qꝛ dicũt euʒ non defendiſſe donatorẽ:ſi donataꝛ rius dicat ꝙ ſibi non fuit intimata aliqua moleſtia donatoꝛ ri illata ꝯſi.ciij.inci.lʒ char.116.per totum.
¶ Et in ꝯtractu donationis nõ hʒ locuʒ penitẽtia.d.cõſil.ciij.ead.char.in littera b.
¶ Et an valeat donatio facta per minoreʒ cũ iuramẽto cõꝛ ſil.ciiij.inci.placet char.117.per totum.
¶ Et an donatio inducať p iſta v̄ba vʒ io voglio che Troilo mio genero ⁊ Camilla mia figlia ſieno patroni ⁊ ſignori di me ⁊ della roba mia ⁊ de Jacoba mia mogliere ꝯſi.cxxix.incip.viſis char.133.per totum.
¶ Et donatio inter p̃reʒ ⁊ filiuʒ ſecuta traditione ꝯfirmať morte ꝯſi.clij.inci.ad euidentiã char.149.in p̃rin.
¶ Donatio facta p mulierẽ de ſuis dotibus illi quẽ poſtea inſtituit heredem in teſtõ in quo alteri legauit iura dotalia an cẽſeať reuocata p tale legatũ p̃ſuppoſito ꝙ inſtitut⁹ p̃diꝛ ctus adiuit h̃rditatẽ ꝯſi.clv.inci.ꝑfecto char.151.per totuʒ.
¶ Et donatio inter matrem ⁊ filios an valeat.d.conſi.clv.ea.char.in principio.
¶ Et an abſenti donatio fieri poſſit ꝯſil.clxix.incip.in hac char.161.in littera c.
¶ Et donatio fcã vxori cũ iuramẽto ⁊ cľa codicillari an reꝛ uoceť ex ſupueniẽtia filioꝝ ex ea ⁊ dõatore ⁊ an iuramẽtũ vaꝛ lidet donationẽ nõ inſinuatã ꝯſi.194.inci.vr̃ cha.181.p to.
¶ Et an donatio remuneratoria ⁊ ob bene merita reuoceť p ſupueniẽtiã filioꝝ.d.ꝯſi.cxciiij.ea.char.in littera a.
¶ Et donatio facta p filiãfami.marito de dote ⁊ ſuis boꝛ nis an valeat ſtante ſtatuto ꝙ mulier non poſſit contrahere ſine ꝯſenſu duorum proximioꝝ cõſanguineoꝝ cõſi.ccxxiiij.incip.lʒ char.209.per totum.
¶ Et an donatio inter virũ ⁊ vxorẽ firmeť morte vel iuraꝛ mento.d.ꝯſi.xxiiij.ea.char.in littera b.
¶ Et donatio ſeu ꝯceſſio facta p matreʒ de bonis datis in primis nuptijs pro dote filia primi viri:an intelligatur doꝛ natio poſt mortem:an vero ſit a principio cõtractus efficax ad agẽdũ ꝯſi.ccxxviij.inci.viſo char.212.per totum.
¶ Et cã donationis tacite ſubintelligiť ⁊ tacite ſubintelleꝛ cta declarat an ſit donatio inter viuos vel cã mortis ⁊ reuocabilis.d.ꝯſi.ccxxviij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et an donatoꝛ teneatur de euictione.d.ꝯſi.ccxxviij.ead.char.in littera o.
¶ Et an donatio facta filio emãcipato per emãcipãteʒ vaꝛ leat ꝯſi.ccxxxviij.inci.viſa char.221.in littera f.
¶ Donatio omnium bonoꝝ preſentium ⁊ futurorum cuʒ pacto alimẽtandi donantẽ vel cum reſeruatiõe vſufructus an valeat ꝯſi.cclij.inci.primo char.231.per totum.
¶ Et an donatio reuoceť propter in obſeruãtiam ꝓmiſſioꝛ num donatarij.d.ꝯſi.cclij.ea.char.in littera k.
¶ Et an in donatione habeat locũ penitentia.d.cõſi.cclij.ea.char.in littera m.
¶ Et an donatio a vulnerato ad morteʒ in preſentia ſeptẽ teſtium facta per iſta verba ſiate rogati come io dono a mia madre tuti imei beni nõ facta mẽtione vnice ſue filie ⁊ ipſa matre abſente an ⁊ pro qua rata valeat conſil.ccliiij.incip.lʒ char.233.per totum.
¶ Et donatio facta abſenti an valeat.d.conſi.ccliiij.ea.cha.in littera a.
¶ Et an appellatione donationis veniat legatum ⁊ fideiꝛ commiſſum.d.ꝯſi.ccliiij.ea.char.in lr̃a c ⁊ d.
¶ Et donatio inter viꝝ ⁊ vxorẽ vt firmeť morte reqrit traꝛ ditionẽ ꝯſi.cclvij.incip.premitto char.235.in lr̃a m.
¶ Et donatio inter p̃rem ⁊ filiũ iurata an valeat ꝯſi.cclxvij.incip.q̃ʒ q̃ char.243.in littera e.⁊ conſi.cccvj.incip.oppoꝛ tunum char.294.in lr̃a e.
¶ Et donatio facta per epiſcopũ ſuo nepoti in qbus reb⁹ teneat cũ dicať ꝙ dit⁹ ep̃s multa ex officijs ⁊ ſua induſtria fuerit lucratus ꝯſi.cccxiiij.inci.vr̃ char.303.per totum.
¶ Et an donatio fructuũ beneficioꝝ facta per clericum vel prelatum teneat.d.ꝯſi.cccxiiij.ea.char.in lr̃a b.
Dos congrua diciť illa que eſt correſpectiua legitime ꝯſi.iij.incip.in preſenti char.8.in lr̃a a.⁊ cõſil.c.inci.non caret char.115.per totum.
¶ Et ſi pater ꝓ dotanda filia minuit fideicommiſſuʒ an teꝛ neať reſtituere fideicõmiſſario dote ad eum reuerſa ſoluto matrimonio.d.ꝯſi.iij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et dos ꝓmiſſa a p̃re de bonis p̃rnis ⁊ maternis quõ inꝛ telligať ꝯſi.xvj.inci.in preſenti char.28.in littera g.
¶ Et dos legata ſeu promiſſa an habeat tacitam conditioꝛ nem.ſ.ſi ſequatur matrimonium conſil.xl.incipiente circa char.57.in littera b.
¶ Et dos congrua dicitur arbitrio boni viri.d.conſi.xl.ea.char.in littera n.
¶ Et vſura dotis reſtituende non debetur etiam ꝙ ſtatuꝛ tum hoc diſponat conſil.lxxvij.incip.placet char.94.in lr̃a d.ꝙ intelligitur quando habet vnde ſe alat.d.conſil.lxxvij.ead.char.in littera c.
¶ Tertia pars dotis quam ex pacto lucratur vir an habeat locum in ſponſa nondum trãſducta ad domuʒ cõſi.lxxxiiij.incip.lʒ chãr.100.per totum.
¶ Et dos ſuccedit loco legitime conſi.c.incipiente nõ caꝛ ret char.115.per totum.
¶ Et ſupplementũ dotis an ⁊ qñ peti poſſit vſqʒ ad legitimam ꝯſi.cxv.inci.in hac char.124.per totum.
¶ Et an dos cẽſeať patrimoniuʒ mulieris viuente marito cõſi.cxxvij.inci.q̃uis char.132.in p̃rin.
¶ Et an dos ſit patri reſtituenda an filie conſi.cxxxviij.inꝛ cip.viſo char.140.in lr̃a a.⁊ ſeq.vſq̃ ad lr̃am d.
¶ Et reſtõ dotis promiſſa vel ſtipulata cum cľa cui vel qꝛ bus ius ⁊ cãm reſtituende dotis dederit qd importet cõſil.cliiij.inci.lʒ char.150.in lr̃a i.
¶ Et dotis ꝯfeſſio nõ hʒ ꝓrogatiuã ⁊ p̃loꝛa debita q̃ vere ꝓbantur conſi.clxxxiiij.incip.repetito char.172.in littera a.
¶ Cõſignatio rei ꝓ dote in tuto ponenda inducit tranſlaꝛ tionem dominij.d.ꝯſi.clxxxiiij.ea.char.in lr̃a f.
¶ Et pactum ꝙ maritus debeat fructare pro alimentis doꝛ tis vnã apothecã cũ voltis ſupra an valeat ꝯſi.ccxij.incipiente premittendum char.198.per totũ.vſqʒ ad litteram d.
¶ Et vſure dotis ſeu alimenta an poſſint promitti ex pacto tam in danda q̃ in reſtituenda dote.d.conſil.ccxij.ea.char.in principio.
¶ Et an dos reſtituatur filie vel patri dotanti poſt mortem viri remanentibus filijs conſi.ccxxiiij.incipiente licet char.209.in littera d.
¶ Et promiſſiõe facta reſidui dotis ꝓmiſſe ſoluere.ĩ.temꝛ pus duorum annorum quando incipiat dictum tẽpus curꝛ rere conſi.ccxxxj.incip.vr̃ char.217.per totum.
¶ Et an vſure augumenti dotis debeantur quẽadmodum in dote ꝯſi.ccxl.inci.in preſenti char.222.per totum.
¶ Et vſure dotis ẽt in dote danda ſunt prohibite.d.conſi.ccxl.ea.char.in lr̃a c.
¶ Et dos promiſſa per aliuʒ aio non ſoluendi ſed vt pater ſolueret ⁊ ſponſus promittit non petere a patre ⁊ ita proꝛ batur per teſtes an per puellam poſſit peti ab illo tertio: an vero pater teneať eam dotare.ſtãte ſtatuto terre montis

politiani probibēte dare doté boibus de chianciano ⁊ illa erat ꝓmiſſa vni de chianciano ꝯſ.ccxlij.ici.i cā ch.223.p to.

¶ Et dos parua facit ꝙ mulier dicaᷣ indotata conſi.ccxlix. inci.viſo char.229.in littera c.

¶ Dos ſoluta ab vno ex fratribus diuidentibus ⁊ qui poſtea ꝓ diuiſo poſſederunt per.xxx.annos ſi petitur corā arbitro an repellatur ipſe frater exceptione preſcriptiōis ꝯſi. cclj.incip.in hac char.231.per totum.

¶ Et trāſlatio fundi dotalis facta a marito: an preiudicet vxori conſi.cclij.inci.primo char.232.in littera p.

¶ Et legatū certe q̄ntitatis dotis reſtituēde cū factū a marito: ſi de q̄ntitate dotis recepte non eſt expreſſa q̄ntitas certa an valeat conſi.ccliij.inci.viſo char.232.in littera e.

¶ Et dos maioris ſumme ꝓmiſſa ſi puella nupſerit cuidā: ⁊ ſi puella non nuberet ei fuit ſibi promiſſa minor q̄ntitas: an ſi ipſa nubat alteri debeat habere dictā maiorem q̄ntitatem promiſſam conſi.cclvj.inci.in hac chart.234.per totū.

¶ Et in dubio pro dote eſt arbitrandum.d.conſi.cclvj.ea. char.in littera b.

¶ Et dos an veniat reſtituenda fratribus mulieris vigore teſti eorū patris ꝯſi.cclxxxix.inci.viſis char.267.per totum.

¶ Et vſq; ad q̄ntam q̄ntitatem dos cōgrua arbitrari debeat cōſi.ccxc.inci.ardua char.271.in littera ꝯ ⁊ ⁊ ſeq.

¶ Et dos non poteſt eſſe ſine matrimonio.d. cōſi.ccxc.ea. char.in littera b.

¶ Et an vxor poſſit petere dotē ꝓmiſſam marito pñti vel futuro ſi non fuit ſecutū matrimoniū per mortē mariti vel aliter conſi.cccxviij.inci.videtur char.307.per totum.

¶ Et dotis promiſſe actio competit marito ⁊ non vxori.d. conſi.cccxviij.ea.char.in littera b.

¶ Et dos efficitur patrimonium mulieris.d.cōſi.cccxviij. ea.char.in littera c.

¶ Et an reſtō dotis debeat fieri de aureis currētibus tpe recepte dotis: an vero ſm valorē monete currētis ꝯſi.cccxxj.inci.de pluribus char.311.in lr̄a m ⁊ n.

Dubium dr̄ id qđ poteſt pluribus modis intelligi cōſi.xxx.incip.vr̄ char.47.in lr̄a b.

¶ Et dubium dr̄ vbi ſunt ꝯſilia ⁊ doctorū opiniones hinc inde ꝯſi.lxxj.inci.ꝙ non valeat char.89.in littera e.

Dummodo eſt dictio taxatiua ꝯſi.xx.incipien. vr̄ char.34.in littera a.

¶ Et hec dictio dūmō reddit actum modalem conſil.cxxx. incip.viſo char.134.in littera e.

Dumtaxat hec dictio taxatiua nō excludit caſus ſimiles hñtes parē vel maiorem rationem ꝯſi.lxvj.incip.placet char.84.in lr̄a c.

Eccleſia vniōes eccleſiarū in caſibus reſeruatis per papam an poſſint habere effectū ꝯſi. lxvij.inci.circa char.84.in littera e.

¶ Et alienatio bonorum eccleſie requirit ꝙ probetur precium ꝯuerſum in vtilitatem eccleſie cōſi.lxxj.inci.ꝙ nō valeat char.89.in littera b.

¶ Et res prelatorum cenſenᷣ eſſe ex bonis eccleſie conſil. cxxxix.inci.lꝫ char.140.in prīn.

¶ Et capitulū eccleſie requirīᷣ in rebus arduis ⁊ negocijs peragēdis plato conſi.cclxij.incipi.lꝫ char.239.in littera c.

¶ Et prelatus eccleſie eſt iudex cōpetens ſuarum eccleſiarum.d.conſi cclxij.ea.char.in littera b.

Electio electus ad gradū doctoratus cū hoc ꝙ ꝑ tres annos non debeat participare iurauit ſeruare ſeruāda in collegio: an iſta ꝯditio tanq̄ impoſſibilis reijciaᷣ ꝯſi.cxxvj.inci.in preſenti char.131.per totum.

¶ Et ſemel electū vel iudicatū nō pōt variari q: functus eſt officio ſuo ꝯſi.lxxvj.inci.preſens char.93.in lr̄a a.

Emancipatio filio emācipato a patre quid intelligaᷣ patri reſeruatum cōſi.xliij.inci.plura char.59.in littera g.

¶ Et emācipatio facta corā notario tanq̄ iudice chartulario an valeat ꝯſi.ccxxxviij.inci.viſa char.231.per totū vſq; ad litterā f.⁊ ꝯſi.cclix.inci.viſo char.237.in prīn.

Emphyteoſis ſtipulata pro ſe ⁊ deſcendentibus heredibus vſq; in tertiā generationē an reqrat implemētū vtriuſq;.ſ.ꝙ ſit de deſcendētibus ⁊ ſit heres ꝯſil.xiij.inci.in pñti.chart.24.ꝑ to.

¶ Et an in emphyteoſi nepotes veniāt ꝓ portionibus hereditarijs vel tanq̄ ipſi.d.ꝯſi.xiij.ea.char.in prīn.

¶ Et an emphyteoſis tranſeat ad heredes etiā extraneos. d.conſi.xiij.ea.char.in littera b.

¶ Et an femine comprehendanᷣ in emphyteoſi ſtāte ſtatuto ꝙ ſtātibus maſculis femine nō ſuccedant ꝯſi.xxxvij.incip.circa char.53.per totum vſq; ad litteram t.

¶ Et emphyteoſis ſtipulata a pr̄e ꝓ ſe ⁊ filijs an pr̄ poſſit vni illā relinq̄re vl̄ aſſignare ⁊ alteri ꝑiudicare.d.cōſi.xxxvij.ea.char.in lr̄a l.⁊ ꝯſi.lj.inci.vr̄ char.68.in lr̄a a.⁊ b.

¶ Et emphyteoſis ſtipulata ꝓ ſe ⁊ deſcendentibus vſq; in tertiā generationē maſculinā ⁊ femininam an cōprehendat nepotē ex filia tanq̄ ſit de generatione ſtipulantis cōſi.lj. inci.videtur char.68.in lr̄a c.⁊ ſeq.

¶ Et ſoluenti canonē per.xxx.annos queriᷣ vtile dñium aliene emphyteoſis.d.ꝯſi.lj.ea.char.in lr̄a k.

¶ Et emphyteoſis ꝯceſſa vſq; in tertiā generationē facit ꝙ finita in vno deuoluaᷣ ad aliū in quo ꝯfirmatur ⁊ reconſolidaᷣ.d.ꝯſi.lj.ea.char.in lr̄a m.

¶ Et ſi in diuiſiōe tota res emphyteotica deuenit ad vnū an eo mortuo alter vel filij alterius petere poſſint ꝓ eorum rata.d.ꝯſi.lj.ea.char.in littera p.

¶ Et emphyteoſis ſtipulata pro ſe ⁊c.in tertiā generationem an eo ſtipulatore decedente ſuperſtite filia ⁊ nepote ex filio maſculo premortuo deferaᷣ filie proximiori vel nepoti maſculo ꝯſi.cxc.inci.pluries char.177.per totum.

¶ Emphyteota vendidit alteri facta requiſitiōe abbatis ei non rñdentis: an emptor poſſit per ſucceſſorem in abbatia expelli ꝓpria auctoritate ob canonē nō ſolutū vel ob alienationē factā ꝯſi.cxciij.incip.reperito char.180.per totū.

¶ Et an melioramēta emphyteoſis eccl'iaſtice facta ⁊ vendita ꝑ emphyteotā ſint emptori ꝯfirmanda ab eccleſia ſolita renouare emptoribus ꝯſil.ccl.inci.in hac char.230.ꝑ to.

¶ Et emphyteota ꝯfitens ſe ceſſaſſe ꝑ triēniū in ſolutione canonis ⁊ nullā facit reſiſtētiā eccl'ie capiēti poſſeſſionē ꝓpria auctoritate: an ſit reſtituēdus in poſſeſſiōe ſi eſt expulſus ꝯſi.cclxxj.inci.in hac char.244.per totum.

¶ Et emphyteota ſtipulans pr̄e ſe ⁊ filijs an poſſit prelegare rem emphyteoticam vni ex filijs ꝯſil.cclxxxij.incipiē.viſo char.256.in littera p.

¶ Et inter duos ſtipulātes emphyteoſin an ſit loc⁹ ⁊ iuri accreſcendi vel altero decedente pars decedētis reuertatur ad eccleſiā ꝯſi.cclxxxv.inci.viſo char.260.per totum.

¶ Et inter primos ſtipulantes emphyteoſim nō eſt locus iuri accreſcēdi.d.ꝯſi.cclxxxv.ea.char.in lr̄a g.

¶ Et an emphyteoſis ſit ſpēs locationis ⁊ cōductionis.d. cōſi.cclxxxv.ea.char.in lr̄a i.

¶ Et ꝯceſſio facta pluribus vt poſſint vēdere rem emphyteoticam an cēſeatur facta cuilibet inſolidū vt vnicuiq; pro ſua virili ꝯſi.cccxx.inci.vr̄ char.310.per totum.

Emptor an poſſit ꝯueniri ad pciū ſi obijciᷣ ⁊ ꝓbatur ꝙ prē rex vēditarū vēditor pꝰs alteri vendiderat cōſi.xij.incipiē.in preſenti chart.23.per totū.

¶ Et emptor dꝫ certificari a vēditore de qualitatibus rei d.ꝯſi.xij.ead.char.in lr̄a d.

¶ Et ſi plures res ſunt empte ſub vno precio an in totum vitietur emptio ob vnam rem vitioſam conſi.xxxviij.incip. viſo char.55.in littera d.

¶ Et emptor q recipit rem emptā ſi nō ſoluit preciū an teneaᷣ venditori ad vſuras ſi vult lucrari fructus conſil.cxiij. incip.viſa char.123.in littera d ⁊ e.

¶ Emptor non tenetur ſtare colono ꝯſi.cxliij.incipiē.licet char.144.in littera d.

¶ Et emptiones facte cum pecunia pupilli an ſint ipſius pupilli conſi.ccxiij.incipiē.philippus in ſubſcriptione char. 199.in littera b ⁊ c.

¶ Emptor a quo petita eſt res empta ⁊ non euicta an poſſit aduerſus venditorem q emptorem non defendit petere expenſas per ipſum emptorem in lite factas conſil.cclv.incip.q̄uis char.233.per totum.

¶ Emptor qui emit ab vno ex duobus habētibus fundū cōem cū ꝓmiſſione de rato ⁊ poſſedit ipſe ⁊ eius heredes ꝑ decēnium an teneanᷣ ipſe emptor vel eius heredes ad medietatē fundi empti ꝯſorti vendicanti q non vult ratificare cōſi.cclxxv.inci.q̄q̄ char.247.per totum.

¶ Et an emptio facta de pecunijs cōibus cōi noīe dicaᷣ facta ꝯſi.cccx.inci.principaliter char.300.in littera b.

¶ Et emptio differt a permutatione ꝯſil.cccxix. incip.circa char.307.in littera m.

Epiſcopus non comprehenditur in generali conceſſione conſi.ccliij. incipiē. viſo char.232.in littera c.

Equalitas inter fr̃es ſeruãda eſt vt ceſſet inuidia cõſi.lj.inci.vř cbar.69.in lr̃a b.

Equitas facit ꝙ contra habentem equitatem non datur officium iudicis conſi.lix.incipien. placet cbar.77.in prin.

¶ Et equitas ſpecialis q̃ derogat rigori ſcripto generaliter non extenditur ad ſimilem caſum conſil.cxcj. incip.ſatis cbar.179.in littera r.

Eſtimatio vna pro omnibus vel plures pro ſingulis fieri debeat conſil.xxvj.incip. in hac cbar.42.in littera i.

¶ Et eſtimatio rei petite pro decimo cauſarum ſoluendo ex forma ſtatuti quõ fieri dẽat vt laudum vel ſnĩa non reddaſ nulla conſi.cxxxv.incip.ad euidentiam cbar.138.per totum.

¶ Et eſtimatio quãtiplurimi valuerit a tpe more an veniat in executione inſtr̃i guarentigiati ſeu confeſſionati.conſilio cxlj.incip.lȝ cbar.141.in lr̃a b.

¶ Et eſtimatio rei dȝ ſe referre ad tp̃s de quo agitur conſi. cc).incip.viſis cbar.188.in lr̃a l.

¶ Et res dubio ꝛ p̃iculo ſubiecta eſtimaſ minus cõſi.ccvj. incip.viſo cbar.193.in lr̃a i.

¶ Et an eſtimatio dãni vel intereſſe poſſit fieri per iudiceȝ dato ꝙ non ſit probatũ ꝯſi.cclxj.inci.viſo cbar.138.in lr̃a c.

¶ Et eſtimatio reȝ eſt fienda per teſtes cõſil.cclxxxviij.incip.viſo cbar.265.in lr̃a o.

Et copulatiua poſita inter genus ꝛ ſp̃em an ſtet reſtrictiue ꝛ diminutiue cõſi.cc.incip.ꝯſuluerũt cbar.186.in lr̃a e ꝛ d.ꝛ ibi in ſubſcriptione in lr̃a a ꝛ e.

¶ Et copulat qualitatẽ precedẽtis copulati cõſil.lxv.incip. ꝙ iocalia cbar.83.in lr̃a c.

¶ Et iuncta relatiuo que ampliat ꝛ non reſtringit conſilio cclxiij.incip.viſis cbar.241.in lr̃a b.

Etas legittima que dicaſ cõſil.cviij.inci. in p̃nti cbar. 120.in littera c.

Etcetera hec dictio includit oĩa que ſolent ſequi ſm cõſuetudineȝ ſeu morẽ notarij cõſi. ccxxv.incip.anteꝗ̃ cbar.209.in lr̃a x.ꝛ ꝯſi.cccxvj.incipien. videtur cbar.305.in lr̃a f.

Etiam eſt dictio iplicatiua denotãs idem eſſe in caſu ꝯtro cõſi.xxiij.incip.quattuor cbar.25. in p̃n. ꝛ conſi.lxviij.incip.ardua cbar.86.in lr̃a k.

Euictio debeſ ẽt ſcienter ementi rem alienã ab eo qui p̃mittit rem defendere ꝛ litẽ ſuſcipere conſi.ij.incip.circa cbar.6.in lr̃a g.

¶ Et euictio an ꝛ q̃ñ debeatur ceſſionario conſil.lxj. incip. viſa cbar.78.per totum.

¶ Et p̃miſſor euictionis an teneaſ ad expẽſas litis more ꝛ non notificate conſi.cclv.incip.ꝗ̃uis cbar.233.in lr̃a d ꝛ e.

Ex iſta dictio an importet cãm remotã vel p̃ximã conſi. xxvj.incip.in hac cbar.42.in lr̃a g.ꝛ cõn.cc.inci.conſuluerunt cbar.186.in ſubſcriptione in lr̃a g.

Exceptio ſi expꝛ̃ſſe nõ fuit oppoſita an ſub gñalibus cõprehenſa patrocineſ conſi.lv. incip.viſis cbar.73.in lr̃a r.

¶ Et exceptio tranſit ad ſingularem ſucceſſorem conſil.cx. incip.lȝ cbar.121.in lr̃a f.

¶ Et exceptio nõ legittimi tutoris an poſſit opponi q̃ñcũꝗ̃ ſi cũ tutore fuit litigatũ tanꝗ̃ cum p̃curatore ꝛ p̃ceſſum ad vlteriora cõſi.cxxxvj.incip.viſo cbar.138.per totum.

¶ Et exceptio cõpetẽs teſtãri ſeu auctori tranſit in legatarium vel ſucceſſoreȝ cõſi.lxxij.incip. viſa cbar.163.in lr̃a n.

¶ Et exceptiões p̃hibite a ſtatuto tales p̃hibitiões non extenduntur ad exceptiones p̃uenĩẽtes ex alio capite ſtatuti cõſi.ccxlj.inci.vř cbar.222.in lr̃a a.

Executio inſtr̃i nõ liq̃di q̃uõ petaſ ſtante ſtatuto ꝙ inſtr̃a hẽant executionẽ paratam cõſi.xxxj.inci.vř cbar.49.in p̃n.

¶ Et an recõuentio in qua vnũ intentaſ ꝛ aliud p̃baſ impediat executionẽ paratã inſtr̃i guarẽtigiati ꝯſi.xcix.incipiẽ. viſis cbar.115.per totum.

¶ Et executio ſnĩe impediſ p exceptionẽ nullitatis ſi offeratur incõtinẽti probari per excipientẽ ſecus ſi opponatur exceptio litis pendẽtis ſup nullitate ẽt ꝙ incõtinenti offeraſ probari cõſi.ccvij.inci.ꝗ̃ꝗ̃ cbar.196.in lr̃a a ꝛ b.

¶ Et an tertius excipiẽs de ſuo intereſſe ipediat executionẽ.d.cõſi.ccvij.ea.cbar.in lr̃a c ꝛ ſeq.

¶ Executio inſtr̃i an ipediaſ per executionẽ liq̃dationis fiẽde per debitoreȝ intra certum tp̃s elapſum tpe executionis petite conſi.ccxxv.inci.vř cbar.219.per totum.

¶ Et executio ſcripte priuate an impediat per exceptioneȝ preſcriptiõis ꝯſil.ccxcvj.incip.in p̃nti cbar.279.in littera i.

¶ Et an executio inſtr̃i impediaſ p exceptionẽ ꝙ agẽs non impleuit ex pte ſua ꝯſ.ccxcvij.ici.i p̃ñtiꝰ cbar.280.in lr̃a e.

Exempla nõ artãt regulã ꝯſi.lxxxviij.incipiẽ.de ſubſcriptiõe cbar.105.in lr̃a a.ꝛ conſil. cxcv.inci.circa cbar.182.in lr̃a c.

Expẽſa an ꝯdẽnatio expẽſarũ euitetur vbi eſt opinio vnius notabilis doctoris conſil.clxxxj. incip.viſa cbar.169.in lr̃a r.

Falcidia an p̃hibeaſ ex cẽa ſine diminutiõe cõſi. clxviij.incip.in hac cbar.160.in littera g.

¶ Et an falcidia p̃daſ ob inuẽtarium non cõfectum.d.cõſi. clxviij.ea.cbar.in littera i.

¶ Et an falcidia detrahaſ de inſtõne facta in re certa ꝛ an falcidia detrahaſ de cã pia vbi alia pia cauſa eſt heres cõſil. ccxxvj.inci.ꝯſtat cbar.220.per totum.

¶ Et an falcidia habeat locuȝ in inſtituto in re certa dicto conſi.ccxxvj.ea.cbar.in littera a.

Falſitas an notarius qui ſubtraxit quaſdam chartas ex archiuio puniatur de falſitate ſtante ſtatuto ꝙ falſitas puniaſ certa pena conſi.xlv.incipi.eleganter cbar.63.per totum.

¶ Et falſitas q̃d ſit.d.conſi.xlv.ea.cbar.in littera a.

¶ Et falſitate repta in vno capĩo an alia capitula reddanſ falſa ꝯſi.lxj.incip.viſa cbar.78.in lr̃a i.

Fama plurimuȝ coadiuuat alios p̃batiões cõſil.xlvj. inci.in cauſa cbar.64.in littera c.

¶ Et an ꝛ q̃ñ fama probet in ſanctis antiq̃s ꝯſi.ccciiij.incip.rem arduam cbar.390.per totum.

Familia quid veniat appꝛ̃e familie ꝯſi.ccxxix.inci. in hac cbar.213.in lr̃a l.

¶ Et femina nupta non dr̃ amplius de familia ſeu domo patris conſi.ccxxx.inci.ꝗ̃ꝗ̃ cbar.214.in lr̃a d.

Fideicommiſſum an ꝛ quãdo poſſit minui ex cã dotis cõſil. iij.incip.in preſenti cbar.8.per totum.

Forma libelli q̃ñ petiſ fideicõmiſſum conſi.xviij. incipiẽ.in preſenti cbar.31.in prin.ꝛ in littera a.

¶ Et fructus ante morã percepti an ſint reſtituendi fideicõmiſſario.d.conſi.xviij.ea.cbar.in prin.

¶ Et fideicõmiſſum vltimi decedentis an ad eius portioneȝ reſtringaſ vel cõprehẽdat ẽt portionẽ auctam ex morte fratris predecedentis cõſi.liiij.inci.duo cbar.71.in lr̃a c.

¶ Et an in fideicõmiſſo vři veniãt res prelegate exiſtẽtes extra p̃rimoniũ teſtatoris ꝯſ.cxiij.ici.i hac cb.124.in lr̃a f.

¶ Et an videaſ renũciatũ fideicõmiſſo p ꝯſenſum gñaliter preſtituȝ venditiõi cõſil.cxliij.inci.lȝ cbar.145.in littera g.

¶ Et an fideicõmiſſum nõ agnitum trãſmittatur ꝯſi .cxlix. inci.lȝ cbar.147.in littera f.

¶ Et an fideicõmiſſum inducaſ ex prohibitione alienationis ꝯſi.ccxxx.inci.ꝗ̃ꝗ̃ cbar.214.in littera e.

¶ Et an,in fideicõmiſſarium vniuerſalem trãſeat dñium rerum alienatarũ nõ,facta reſtitutione ab herede re vel verbo ꝯſi.ccxxxiiij.inci.vř cbar.218.in littera a.

¶ Et fideicõmiſſum ab inteſtato relinqui poteſt ꝯſi.ccliij. incip.lȝ cbar.233.in littera e.

¶ Et an fideicõmiſſum trãſeat ad piã cãm nõ facta reſtõne ꝯſi.cccvij.inci.vř cbar.297.in lr̃a o.

¶ Et an fideicõmiſſum particulare habeat eãdẽ actionem quã vře.d.ꝯſi.cccvij.ea.cbar.in lr̃a q.

Fideiuſſor obligatus ad penam cõuentionaleȝ p̃miſſionis de nõ offendẽdo an in quiſito cõdẽnato in cõtumaciã que habeſ pro cõfeſſione ſit exigẽdus ꝯſi.ccj.inci.ꝗ̃ꝗ̃ cbar.198.per totum.

¶ Et fideiuſſor ex ꝯ̃ctu an ſit exigendus ex ſnĩa lata contra principalẽ.d.ꝯſi.ccj.ea.cbar.in lr̃a d.

¶ Et an fideiuſſor obligeſ ſi principalis nõ poterat ſe obligare ꝯſi.ccxlix.inci.viſo cbar.229.in lr̃a b.

Filius probatio filij ſeu filiationis tam de ſpurio ꝗ̃ de legittimo quomõ fieri debeat ꝯſil.j.inci.in preſenti cbar.2.in littera y ꝛ z.

¶ Et ſi ſilii dotata ſtãtibꝰ maſculis nõ ſuccedat an intelligatur de dotata tempore adite hereditatis conſi.lx.incipiẽ. multum cbar.78.per totum.

¶ Et donatio cã mortis facta p p̃curatoreȝ filijſfami.ad donãduȝ an valeat ꝯſi.lxxiij.inci.elegãter cbar.91.per totum.

¶ Et filiatio probatur ex educatione facta a patre conſilio lxxviij.incip.viſo char.95.in littera c.

¶ Et filij adoptiui an ſuccedant cũ alijs filijs conſil.lxxxv. incip.plura char.101.per totum.

¶ Et an filij adoptiui excludant ſorores ſtante ſtatuto exclusio feminarum.d.cõſi.lxxxv.ea.char.in prin.

¶ Et an ſub cõditione ſi deceſſerit qs ſine filijs.cõprebendantur filij adoptiui.d.conſi.lxxxv.ea.char.in littera a.

¶ Et an legitimati veniant apoſtolice filiorum.d.conſilio lxxxv.ea.char.& ea.littera a.

¶ Et filius preſumitur ignorare teſtm̃ patris cõſi.lxxxviij. incip.de ſubſcriptione char.105.in lr̃a b.

¶ Et appellatio filiorũ reſtringitur ad filios primi gradus conſi.xc.incip.ſcrupuloſa char.107.in littera c.

¶ Et filius querẽdo ſuis opis & ſua induſtria ſibi q̃rit quo ad proprietatẽ q̃z dr̃ aduentitiũ cõſil.cv.incip.viſis char.117. in littera b.& cõſi.clij.incip.ad euidentiã char.159.in princ.

¶ Et lucrũ filij factũ cũ pecunia pr̃is quõ cõicet & pro qua pte conſi.clij.incip.ad euidentiã char.149.in littera a & b.

¶ Et filius opas obſequiales nõ fabriles ſeu induſtriales tenet preſtare patri.d.cõſi.clij.ea.char.& lr̃a b.

¶ Et filius ſi nõ dedit pr̃i vſumfructũ de bõis aduẽtitijs an teneat poſt mortẽ pr̃is reddere cõputũ ſeu adminiſtrationẽ alijs fr̃ibus cohr̃dibus.d.cõſi.clij.ea.char.in lr̃a c.

¶ Et filius hrs non cõficiens inuẽtariũ:an teneat ſatiſfacere vltra vires hr̃ditarias ita q̃ perdat legitimã cõſi.clxviij. incip.in hac char.160.per totum vſq; ad lr̃am i.

¶ Et verbũ filius an verificet in filia ꝯhentis conſil.clxxj. incip.repetito char.163.in littera c.

¶ Filia inſtituta in legitima ſibi cõtingente ſm formã iuris & in dotibus & rebus dotalibus & indumentis ſibi traditis per teſtatorem & iuſſa ne plus petere poſſit:an ab hr̃de vlꝰ poſſit petere legitimã virtute copulatiue & in dotibus &c.cõſi. cc.incip.conſuluerunt char.186.per totum.

¶ Et an filius preſumat ſui iuris nõ probata vita patris ꝯſi. cciiij.incip.q̃z q̃z char.191.in prin.

¶ Et filius pſumit ſui iuris niſi probetur ꝯtrium cõſi.ccviij. incip.q̃z q̃z char.196.in littera c d & f.

¶ Et filius q̃n agit officio iudicis hz legitimã perſonã.d. conſi.ccviij.ea.char.in littera g.

¶ Et filiusfami. lucrans cũ pecunia vel re patris an acqrat ſibi illud lucrũ precipuum cõſi.ccxiij.incip.philippus char. 199.in ſubſcriptione in littera c.

¶ Et filij nepotis teſtatoris & ſic pronepotes an excludãt filias teſtatoris & pronepotes eiuſdem oẽs nuptas ſtante ſubſtitutione q̃ ſupſtites & eoꝝ filij ſuccedant decedentibus ſine liberis conſi.ccxxx.incip.q̃z q̃z char.215.per totum.

¶ Et an bona queſita per filiũfami. preſumant aduentitia vel profectitia & cui incũbat onus probandi conſi.ccxlvij.incip.in cauſa char.228.per totum.

¶ Et an filia excluſa per ſtatutũ a ſucceſſione cẽſeat excluſa a legitima cõſi.cclxc.incip.ardua char.268.per totum.

¶ Et volens filiũ priuare altũ querat pro cõſilio q̃z auguſtinum conſi.cccvij.incip.vr̃ char.296.in prin.

Fictio ſtatutum an & q̃n habeat locum in caſu ficto conſi.lxix.incipiẽ.plura char.88.per totum.& conſi.lxxxv.incip.plura char.101.in littera a.

¶ Et an importent fictionẽ vel veritatẽ iſta verba ſit & cenſeatur conſi.cxcij.incip.viſo char.180.in littera b.

¶ Et fictio qũo diffiniatur conſil.cxcvij.incip.non alienam char.183.in littera f.

Fiſcus ante ſniam nõ hz ius queſitũ in bonis delinquẽtis ꝯſi.lxxxix.inci.viſo char.106.in lr̃a d.

Flumen incrementũ vi fluminis factũ per alluuionem vel aluei mutatione cui cedat & q̃n recuperari poſſit & qũo recuperanti incumbat onus probandi conſi.cxcj.incip.ſatis char.178.per totum.

¶ Et queſita fluminis alluuione nõ reſtituunt priori dño d.conſi.cxcj.ea.char.in prin.

¶ Et fluminis alluuio qd ſit.d.conſil.cxcj.ea.char.in prin.

¶ Et alueus fluminis cui cedat.d.ꝯſil.cxcj.ea.char.in lr̃a a.

¶ Et flumen aſſimilat rei aiate in pſcribendo & reuertẽdo ad alueum.d.conſi.cxcj.ea.char.in littera c.

¶ Et alueus fluminis de publico facit priuatũ & de priuato facit publicum.d.cõſi.cxcj.ea.char.& ea.lr̃a c.

¶ Et flumen turbidũ apud nurſiã de ſeptẽnio in ſeptẽniũ fluit & non fluit.d.cõſi.cxcj.ea.char.in lr̃a f.

¶ Et an incrementum fluminis vi factum poſſit per teſtes probari.d.ꝯſi.cxcj.ea.char.in littera k.

¶ Et inũdatio fluminis non facit de priuato publicum.d. cõſi.cxcj.ea.char.in littera o.

¶ Et q̃n dicatur nouus alueus fluminis.d.conſi.cxcj.ead. char.in littera p.

¶ Flumen tiberis ſi mutat alueũ ex impetu an mutet iuriſdictionez caſtrorũ vicinoꝝ inter quos erat finis cõſi.cclxxxvij.incip.dño char.263.per totum.

¶ Et an flumen ꝯfinans ſit cõmune.d.cõſi.cclxxxvij.ead. char.in littera b.

Forenſis an ligetur ſtatuto inhabilitãte pſonam certa forma non ſeruata cõſil.lxuij.inci. cõſuluit char.82.in littera a.

¶ Et forenſes non dicunt hoies vnius caſtri in alio caſtro territorij eiuſdẽ ciuitatis ꝯſi.cxlvij.inci.pro deciſione char. 146.circa medium conſilij.

Fortilitium quid ſit vide in cõſi.ccvj.incip.viſo char.193.in lr̃a m.

Frater patruelis an veniat appl̃e.fratrum conſil.xcij. inci.vr̃ char.110.in lr̃a e.& f.

¶ Et an fratres poſſint petere fructus a fratre adminiſtrãte bona hereditaria cui fratri teſtator dedit liberam bonorum adminiſtrationem ꝯſi.ccxliij.incip.circa charr.224.in littera g.& ſeq.vſq; ad lr̃am p.

¶ Et an fratres ſecũdo & tertio loco geniti habeãt liberaz facultatẽ dominãdi pro eorũ ratis ſi frater maior q habebat adminiſtrationẽ deceſſit cuz filio maſculo.d.ꝯſi.ccxliij.ead. char.in lr̃a p.& ſeq.vſq; ad lr̃am u.

Fraus preſumitur ex pactis inſolitis q̃ apponunt in cõtractibus ꝯſi.xxiij.inci.viſis char.38.p 10.

¶ Et fraus eſt ſpecies doli cõſil.clxxxj.incipiente viſa cha. 169.in littera f.

¶ Et fraus eſt ſpecies & dolus eſt genus.d.cõſi.clxxxj.ea. char.in.d.littera f.

¶ Et fraus preſumit ex nimia cautela ꝯſi.ccxvij.inci.grauis char.203.in ſubſcriptione in lr̃a i.

¶ Et fraus preſumit ex clauſula inſolita cõſi.ccciij.inci. vr̃ char.288.in littera m.

Fructus rerũ reſtituẽdarum cui cedãt cõſi.clviij. inci.viſo char.155.in littera b.

¶ Et fructus percepti poſt morã ſunt reſtituendi fideicõmiſſario.d.ꝯſi.clviij.ea.char.& ea.littera b.

¶ Et fructus dotis matris pupilli conſumpti in adminiſtratione patrui ſunt examinandi conſil.cxcvj.incipien.ad euidentiam char.182.in littera b.

¶ Et appl̃e fructuum veniunt pene maleficiorum conſil. cclxij.incip.circa char.324.in littera g.

¶ Et q̃ laborator tot fructus perceperit an poſſit probari a communiter accidẽtibus & ſolitis locari conſi.cccj.incipiẽ. in preſenti char.285.in littera f.

Furtum an preſumatur factum culpa cuſtodientis ꝯſi.xxviij.inci.in hac char.46.in lr̃a a.

¶ Et fures differunt a latronibus.d.cõſi.xxviij. eadẽ char. in ead.littera a.

¶ Et an cuſtos teneatur de furto cõmiſſo in re cuſtodita & de caſu fortuitu.d.conſi.xxviij.ea.char.per totum.

¶ Et an furtum probetur per confeſſionem creditoris habentis rem in pignus q̃ illam cõmodauit conſil.cclx.incip. viſis char.237.per totum.

¶ Et an furtum cõmittatur per commodãtem pignus vel vtentẽ eo.d.ꝯſi.cclx.ea.char.in prin.

¶ Et furtũ reqrit ꝯtrectationem & aĩum lucrandi inuito dño. d.ꝯſi.cclx.ea.char.in littera a.

¶ Et furtuz pignoris cõmodati a creditore non dz rigide puniri ꝯſi.cclxxiij.inci.inſurgit char.246.in littera g.

Gabella actio gabelle an ſit odioſa vel fauorabilis ꝯſi.cliij.inci.lz char.150.in prin.

¶ Stãte ſtatuto q̃ de relictis & rebus vel q̃ntitatibus donatis ſoluat certa gabella exceptis cõiũctis vſq; ad quartũ gradum:an in exceptiõe comprehendatur vir vel vxor ꝯſil. cliij.inci.lz char.150.per totum.

¶ Gabella vendita fuit a patri veccbi & modi vſariꝫ deinde factum eſt hãnimentum q̃ agni ouiuz non extrahantur ſine licentia:an emptores gabelle poſſint conqueri de hãnimento impeditiuo extractionem animalium: ex quibus ſoluitur gabella & an ipſi gabellari excuſent in cauſa appellationis a condemnatione expenſarum conſi.clxxxj.incipiẽ. viſa char.169.per totum.

¶ Et concedentes

¶ Et concedentes gabellam non poſſunt ſtatuere aliquid ꝙ minuat vel infringat primam conceſſionem.d.cõſi.clxxxj.ea.char.in littera a.
¶ Et gabelle exiguntur vt exigentes teneant iter ſecuruꝫ.d.conſi.clxxxj.ea.char.in lr̃a p.
¶ Et exigentes gabellas ſi nõ tenent iter ſecurum debent emendare dãna.d.cõſi.clxxxj.ea.char.in lr̃a p.

Geminatio pacti nudi ⁊ geminata cõfeſſio magis operaſ ⁊ reddit oblõnem validam conſi.lxviij.incip.ardua char.87.in lr̃a t.
¶ Et verba geminata magis operantur vide.j.in v̈bo verba in quarto verſiculo.

Generatio an nepos ex filia dicatur de generatione aui materni conſil.lj.incip.vr̃ char.69.in lr̃a c d.⁊ ſeq.
¶ Et generatio gradus ⁊ deſcendens idem importãt.d.conſi.ij.ea.char.in lr̃a f.
¶ Et an femina dicaſ de cippo domus vel agnatione cõſi.xcvj.incip.lꝫ char.113.in lr̃a l.
¶ Et appellatione gñationis an veniãt nati ex femina ↄſi.cxc.incip.plurieſ char.177.in lr̃a c.
¶ Et generatio filioꝝ an requirat ſemen mulieris.d.cõſil.cxc.ea.char.in lr̃a c.

Genitiuus nõ ſemp importat dñiũ cõſi.ccciij.incip.rem arduã char.290.in lr̃a l.

Genus ſeu generalis: ꝓuiſio generalis pene ad obſeruantiam omnium ⁊ ſingulorum premiſſorum an referatur etiam ad cã am in ſpẽ prouiſam conſil.ij.incip.circa char.6.in lr̃a m.
¶ Et generalioꝛ lex dr̃ illa que eſt magis priuilegiata cõſil.lxxxvj.incip.ꝗuis char.103.in lr̃a d.
¶ Et gñalis diſpõ non cõprehẽdit ea que quis ſpãliter nõ conceſſiſſet conſi.lxxxix.incip.viſo char.106.in littera o.
¶ Et dictum gñale non reſtringiſ a rõne ſcripta: qñ ex reſtrictione nemo patitur dãnum:lꝫ ceſſet lucrũ conſi.cxcvij.incip.nõ alienam char.183.in littera f.
¶ Et quid ſit genus conſi.cc.incip.cõſuluerunt char.186.in littera c.vbi ponitur quid ſit ſpecies.

Gerundium in ablatiuo caſu qualificat verba quibus adijciſ ſignificãdo modum vel formam rei declarando actum verbi cõſil.cv.incip.viſis char.118.in littera b.
¶ Et gerundij nã eſt ſignificare modum ⁊ formaꝫ ẽ facere conditionem conſi.clxxij.incip.viſa char.163.in littera b.

Gradus priuignus eſt in pᷣio gradu affinitatis vitrico ↄſi.cliij.incip.lꝫ char.150.in lr̃a a.
¶ Et cõputatio graduum dꝫ fieri ſm ius ciuile in mã ſucceſſionis cõſi.ccxlviij.incip.vr̃ char.228.in littera e.

Guarentigia que dicaſ conſil.cccxxviij.incip.viſa char.221.in lr̃a a.⁊ conſil.cclix.incip.viſo char.137.in littera d.

Gubernatoꝛ ſeu preſes ꝓuincie qs dicaſ ↄſi.ccliij.inci.viſo char.233.in lr̃a a.

Heres ⁊ hereditas: petitio hereditatis eſt tutioꝛ ꝙ̃ rei vendicatio vel publiciana conſil.j.incip.in preſenti char.2.in littera b.la.ij.
¶ Et hr̃des ꝓmittentis virtualiter cõprehẽdunſ in oblõne:lꝫ de eis nõ facta mẽtio ↄſil.ij.incip.circa char.6.p totũ.
¶ Et an iuramentum tranſeat ad heredes dicto conſi.ij.ea.char.in littera g.
¶ Et ſemel heres nunꝗ̃ deſinit eſſe heres conſi.x.incipiẽ.tranſeamus char.17.in littera e.
¶ Et hereditas non dr̃ eſſe in bonis anteꝗ̃ adeaſ cõſil.xj.incip.in preſenti char.18.in pᷣin.
¶ Et poſt aditam hr̃ditatem non dr̃ hereditas conſil.xiiij.incip.quattuoꝛ char.25.in littera a.
¶ Et hr̃s creditoꝛ cedẽdo alteri hr̃ditatem an poſſit poſtea exigere debitũ.d.conſi.xiiij.ea.char.in lr̃a d.⁊ ſeq.
¶ Et aditio hereditatis quãto tpe preſcribatur conſil.xvj.incip.in pñti char.28.in principio ⁊ conſil.cccxcix.incip.videtur char.283.in littera b.⁊ l.
¶ Et an hereditas intelligatur adita per patrẽ retinentem dotem matris.d.conſi.xvj.ead.char.in littera f.⁊ conſil.xlij.incip.plura char.59 in littera m.
¶ Et hereditas eſt nomen collectiuum complectens vniuerſum ius defuncti actiuum ⁊ paſſiuum conſil.xviij.incip.in pñti char.31.in littera b.
¶ Et heres cum beneficio inuentarij ſi confitetur debitũ an poſſit perſonaliter capi conſilio.xxxj.incipiente videtur char.49.per totum.
¶ Et tranſmiſſio hr̃ditatis mr̃ne nõ adite non fit ẽt ad patrem vide in v̈bo tranſmiſſio in ſecundo ver.
¶ Et an hr̃s preſumaſ hr̃e notitiam eoꝝ que continenſ in teſtõ conſi.lvij.incip.in cã char.74.in littera i.
¶ Et hereditas matris non adita an tranſmittaſ ad patreꝫ qui tranſiuit ad ſecunda vota quando pater concurrit cum fratribus conſanguineis tm̃ decedentis conſil.cxxv.incip.conſtat char.130.per totum.
¶ Et an mater excludat fratres cõſanguineos tm̃ filij decedentis in hereditate paterna non adita dicto conſi.cxxv.ea.char.in littera c.⁊ ſeq.
¶ Et hr̃s põt offerre alicui extimationeꝫ qñ ei debeſ portio bonoꝝ conſi.clxviij.incip.in hac char.160.in lr̃a d.
¶ Et an extranei veniant appellatione hr̃dum conſi.clxix.incip.in hac char.161.in pᷣin.
¶ Et hr̃dum pr̃es ſunt ſpẽe.d.cõſi.clxix.ea.char.in lr̃a a.
¶ Et ius adeũdi hr̃ditatem ẽt delatã non põt cedi qꝛ non dr̃ in bonis conſi.ccvj.incip.viſo char.193.in littera o.
¶ Et hereditatis fructus an augeant tertiam vel quartam d.conſi.ccxxvj.ea.char.in lr̃a d.
¶ Et hr̃ditas poſtꝙ̃ eſt adita non dr̃ hereditas ſed pr̃imonium adeuntis.d.cõſi.ccvj.ea.char.in lr̃a z.
¶ Et heres cedendo actionem an liberetur conſil.ccix.incip.licet char.197.in littera d.
¶ Et heres nõ ſuccedit in officio defuncti cuius induſtria eſt electa cõſi.ccxliij.incip.circa char.224.in lr̃a q.
¶ Et an hr̃s vñs inſtitutus cũ duobus alijs in re certa debeat hr̃e tertiam partẽ reſidui pcij exigendi pro quodã fundo vendito a teſtõꝛe non habita cõſideratione portionis ⁊ rate conſi.cclvij.incip.premitto char.235.per totum.
¶ Et an ius reuocãdi donationẽ tranſeat ad hr̃dem cõſil.cclxvj.incip.in hac char.242.in littera k.
¶ Et an ſuus hr̃s dicaſ habere titulũ ad pſcribendũ cõſi.cclxviij.incip.in hac char.243.in littera c.
¶ Et appellatione hr̃dum venit hr̃s heredis cõſil.cclxxix.incip.vr̃ char.253.in littera d.
¶ Et an qs vendẽdo rem hr̃ditariam cenſeaſ adire hr̃ditatem conſi.cccxcix.incip.vr̃ char.283.in pᷣin.
¶ Et mala fides auctoris nocet hr̃di qui vtiſ titulo pro herede.d.cõſi.cccxcix.ea.char.in littera m.
¶ Et creditores hereditarij poſſunt impetrare a iudice ꝙ ſtatuat heredi tempus.j.ꝙ debeat adire conſil.ccciij.incip.lꝫ char.286.in littera a.
¶ Et an heres poſſit venire ↄ factum defuncti conſi.ccciiij.incip.rem arduam char.289.in lr̃a f.
¶ Et an hr̃ditas cenſeaſ adita ex impẽſa funerali ⁊ ex alia adminiſtratione facta cuꝫ preſtatione ꝙ nõ vult eſſe heres cõſi.cccx.incip.ꝓncipaliter char.300.per totum.
¶ Et an heredes dicẽdo volo eſſe heres videaſ adire hereditatem ⁊ an dicẽdo nolo adire dicatur repudiare.d.conſil.cccx.ea.char.in littera g.
¶ Et an per patrem infantis cenſeatur adita hereditas ſi retinet dotẽ per annum cõſi.cccxxj.incip.de pluribus char.311.in littera e.

Homo nõ preſumiſ viuere vltra centũ annos cõſi.ccvij.incip.ꝙ̃ꝙ̃ char.196.in lr̃a e.
¶ Et vita hoĩs ꝗ̃tum preſumaſ durare cõſil.ccxliij.incip.circa char.224.in pᷣin.⁊ in lr̃a a.

Hoſpitale an eueniat applõne eccleſiaruꝫ cõſi.xiij.incip.in pñti char.24.in lr̃a a.
¶ Et hoſpitalia hñt oĩa peculia ⁊ priuilegia eccleſia conſil.lvij.incip.in cã char.74.in lr̃a c.⁊ f.
¶ Et hoſpitale dr̃ locus pius.d.cõſi.lvij.ea.char.in lr̃a c.
¶ Hoſpitale ꝓmittẽs dare certuꝫ qd quolibet anno ei qui dicto hoſpitali dederat bõa ſua reſeruato vſufructu: an iſta promiſſio dicatur tranſactio vel donatio cõſi.cxvij.incip.repetito char.126.per totum.

Jam eſt dictio denotãs rem pfectaꝫ cõſi.cclxxviij.incip.cuius char.250.in lr̃a l.

Idẽtitas tollitur ⁊ preſumitur diuerſitas ex diuerſitate quãtitatum conſi.lxj.incipien.viſa char.78.in littera a.
¶ Et ex duabus qualitatibus ſeu cõiecturis cõcurrẽtibus probaſ ſeu preſumiſ idẽtitas.d.cõſi.lxj.ea.char.in lr̃a f.
¶ Et idẽtitas eſt probãda cõſi.clvij.incip.viſo char.153.in lr̃a g.⁊ cõſi.clxv.incip.pfecto char.158.in lr̃a c.

¶ Et an idētitas pſumaẗ ex idētitate vocabuli ⁊ cōfiniū ⁊ pertinentiū cōſi.ccxv.incip.viſo char.201.in littera g.

¶ Et idētitas probaẗ per duas qualitates cōformes conſi. cclxxx.incip.viſis char.253.in lr̄a e.

Ignorantia in facto proprio vel alieno an preſumatur conſi.xlij.incipien.plura char.59.in littera d.

¶ Et iuſta ignorantia excuſat a pena conſil.cvij.incip. viſo char.119.in littera e.

¶ Et preſumiẗ ignorātia actuū vbi eſt enormis leſio cōſil. cxl.incip.in hac char.141.in littera e.

¶ Et preſumiẗ ignorātia collegij renouati cōſil.clvj. incip. cum in cā char.152.in littera a.

¶ Et vniuerſitas renouata preſumiẗ ignorare.d. cōſi.clvj. ea.char.⁊ ea.littera a.

¶ Et ignorantia ēt in facto proprio preſumiẗ in antiq̄s.d. conſi.clvj.ea.char.in lr̄a b.

¶ Et ignorātia probatur iuramento conſil.clxviij.incip.in hac char.160.in littera m.

¶ Et ignorātia eſt iuſta cauſa reſtitutionis.d.conſi.clxviij. ea.char.in littera n.

¶ Et ignorātia iuris dubij equiparaẗ ignorātie facti conſi. clxxxj.incip.viſa char.169.in littera r.

Imperator electio impatoris a qbus fiat ꝯſi.j. incip.in p̄n̄ti char.2.in littera a.

¶ Et imperator ante coronationem dẗ rex romanorum.d. conſi.j.ea.char.in.d.lr̄a a.

¶ Et reſcriptum principis nondum coronati an valeat.d. conſi.j.ea.char.in ea.lr̄a a.

¶ Et imperatoris ptās a populo romano eſt ei conceſſa.d. conſi.j.ea.char.in lr̄a a.

¶ Et ceſar fuit primus impator octauianus ſcōs tiberius tertius.d.cōſi.j.ea.char.in lr̄a i.

¶ Et an imperator debeat a papa coronari dicto cōſilio.j. ea.char.in littera k.

In natura iſtius prepoſitionis ponitur in cōſil.cxxxvij. incip.lʒ char.139.in littera d.

Inditium eſt minus q̄ ſemiplena ꝓbatio ⁊ inditiuʒ ſumiẗ ex cōfeſſione extraiudiciali cōſi.cxxxiij.incip.cōſtat char.218.in littera e.

¶ Et an inditium probetur per vnuʒ conſi.cclx.incip.viſa char.237.in littera f.

Infinitiuus eſt aptus cōprehēdere omne tp̄s cōſil.xv.incip.in p̄n̄ti char.27.in littera e.circa medium verſi.

Iniuria an dicaẗ facta ei cui dẗ ꝙ vendidit officiū cōſi.lxxx.incip.cōſuluit char.97.in prin.

¶ Et actio iniuriaꝝ an cōpetat ei ꝯ quē opponiẗ exceptio iniurioſa ⁊ nō ꝓbaẗ.d.cōſi.lxxx.ea.char.in.d.prin.

¶ Et intereſſe iniuriaꝝ probaẗ ſm̄ cōem opi.⁊ eſt valde difficilis.d.conſi.lxxx.ea.char.in lr̄a b.⁊ ſeq.

Inſinuatio nō facta ⁊ reqſita a ſtatuto nō reddit teſtm̄ nullū aſi caſſationē cōſil. xxx.incip.vr̄ char.48.per totum.

¶ Et an portio non inſinuātis accreſcat inſinuāti.d.cōſi. xxx.ea.char.in littera b.

¶ Et donatio nō inſinuata an firmeẗ iuramēto cōſi.xxxvj. incip.ſi recte char.52.in littera a.

Inſtitutio de rege frācie donec venerit ad adeūdum h̄rditatē preſumiẗ facta in fraudem legis ſi interim pr̄ relinquit filiū ſpurium vſufructuarium cōſi.ccxvij.incip.quiriacus char.203.per totum.

¶ Et inſtō filij ſpurij facta ſub cōditiōe ſi vel qn̄ legittimabitur an valeat.d.cōſi.ccxvij.ea.char.in prin.

¶ Et inſtō in re certa differt a legatis conſi.ccxxxvj. incip. conſtat char.220.in littera a.

¶ Et inſtituti in primo teſtō valido an teneanẗ vigore cl̄e codicillaris reſtituere iure fideicōmiſſi hereditatem inſtitutis in ſecundo teſtō inualido preteritione filij conſil.ccxlv. incip.lʒ char.226.per totum.

¶ Et inſtitutio facta de fratre ⁊ filio fratris intelligitur facta ordine ſucceſſiuo conſilio.cccxj.incipiente de pluribus char.311.in littera a,

Inſtrumētum inſtr̄a guarētigiata q̄ dicanẗ ⁊ qd ſit guarētigia cōſi.xcix. incip.viſis char.115.in littera b.

¶ Et relatio inſtrumenti non probat conſi.cxlj.incip. licet char.141.in littera c.

¶ Et inſtrm̄ large loquendo pōt dici fides notarij ꝓducta d.conſi.cxlj.ea.char.in lr̄a d.

¶ Et inſtrm̄ mandaẗ executiōi in his q̄ in inſtrō cōtinenẗ nō in his que tacite aguntẗ.d.cōſi.cxlj.ea.char.in lr̄a g.

¶ Et inſtrumentum guarentigiatum ſolū continens confeſſionem recepte dotis:an mādetur executioni.d.cōſi.cxlj. ea.char.in littera i.

¶ Et inſtrm̄ viciatuʒ in vno capl̄o:an viciēẗ in totū conſi. cxlix.incip.lʒ char.147.in prin.⁊ in lr̄a c.

¶ Et inſtrm̄ ad eius validitateʒ hʒ preſumptionem pro ſe conſi.cliij.incip.lʒ char.151.in lr̄a a.

¶ Inſtr̄a nouiter reperta an dicanẗ illa que repiunẗ in archiuo publico cōis cōſi.clvj.inci.cū in cā char.152.in prin.

¶ Interpetratio inſtr̄i obſcuri fit contra eū qui vult eo vti conſi.clxxxviij.incip.in p̄n̄ti char.176.in littera e.

¶ Et tranſumptum inſtr̄i notarij mortui aſſerentis ſe inde rogati an fieri poſſit ⁊ valeat ſi dicta ſcriptura notarij non habebat ſignū publicum ſibi cōſuetum conſi.ccxxvj.incip. licet char.211.per totum.

¶ Et an in inſtrō ſit de ſubſtātia neceſſariū ſignū notarij. d.conſi.ccxxvj.ea.char.in lr̄a d ⁊ e.

¶ Et ſi in vno inſtrō ꝯtineẗ pluſq̄ in alio an eis adhibeaẗ fides cōſi.ccxliij.incip.circa char.224.in lr̄a v ⁊ x.

¶ Et an inſtrm̄ confeſſionis donationis facte in ſcriptura priuata corā duobus teſtibus faciēs mentionē de dicta ſcripta ꝓbet mortuis teſtibus adhibitis in dicta ſcripta conſil. cclxix.incip.vr̄ char.244.per totum.

¶ Et inſtr̄i copia ſeu trāſumptū eſt fiendū cuʒ auc̄itate iudicis cōſi.ccciij.incip.rem arduā char.289.in littera a.

Intellectus l.hac edictali.C. de ſecū.nup. an habeat locū qn̄ ſcōs vir ſtipulaẗ dotem nomine futurorum liberoruʒ conſil.lxxxij.incip.imminet char.99.per totum.

¶ Et an.d.l.hac edictali hēat locuʒ in auo ⁊ auia.d.conſil. lxxxij.ea.char.in littera e.

¶ Intellectus.l.ſi qs maior.C.de trāſa.cōſi.cvij.incip.viſo char.119.in lr̄a b.⁊ cōſi.cclxvj.incip.in hac ch.142.in lr̄a f.

¶ Et an intellectus autentice: ſed iam neceſſe.C.de ſecun. nup.habeat locum in re imobili cōſi.clxxxiij.incip.repetito char.172.in littera e.

¶ Et intellectus autētice ſacra puberꝫ.C.ſi aduerſus vēdi. ꝓcedit ēt in impubere ꝓximo pubertati ⁊ dolo capaci cōſi. clxxxvij.incip.vr̄ char.175.in lr̄a f.

¶ Intellectus autentice ex cā.C.de lib.prete.an reſtringaẗ ad legata magne q̄ntitatis extraneis facta cōſi.cxciiij. incip. vr̄ char.181.in littera f.

¶ Intellectus.l.cū auus.ff.de cōdi.⁊ demon. reſtringiẗ an fideicōmiſſum vl̄e cōſi.cxcvij.incip.nō alienaʒ char.183. in lr̄a b.vbi poniẗ ꝙ lex gn̄aliter.§.cum autē.C.de inſti.⁊ ſub. venit ad interpetrationem.d.l.cum auus.

¶ Et intellectus.l.cum acutiſſimi.C.de fideicō.an habeat locum in quātitate non in ſpecie hereditaria.d. cōſi.cxcvij. ea.char.in littera c.

¶ Intellectus.l.ſi vnq̄.C. de do. reſtringiẗ ꝙ nō hēat locum in renūciatione puellarū quā ex conſuetudine faciunt puelle cōſi.ccvj.incip.viſo char.193.in lr̄a r.

¶ Intellectus autentice res que.C. cōis de lega. intelligiẗ quando emptor ſcit rem ſubiectam reſtōni conſil.ccxxxiij. incip.vr̄ char.218.in lr̄a b.

¶ Intellectus litteralis dicitur quando ſonus verborum non indiget extraneo interpetre conſi.cccxxiij.incip. videtur char.316.in littera p.

Interdictum quorum bonorum non requirit ita exquiſitas probationes prout petitio hereditatis conſi.j.incip.in preſenti char.2.in littera b.la ſecunda.

¶ Et interdictum quorum legatoruʒ an habeat locum vbi certum eſt heredi non competere falcidiaʒ conſi.xxxvij. incip.circa char.53.in littera t.

¶ Et ſaluianū interdictū an reqrat probationē dn̄ij cōſil. lv.incip.viſis char.71.in lr̄a e.

¶ Interdictum poſſeſſionis recuperāde an cōpetat aduerſus mandantē ⁊ ratum hn̄tem ſpoliationem conſi.cclxxxij. incip.viſo char.256.in lr̄a i.

Intereſſe pōt peti non obſtāte ꝙ obl̄o ſit penalis date ꝙ pena videaẗ loco intereſſe appoſita cōſi.ij.incip.circa char.6.in lr̄a l.⁊ ſeq.

¶ Et extimatio intereſſe debet fieri per iudicem conſil.lv. incipiente

incip. visis char. 71. in littera e. ad finem versiculi.

Inventarium heredi non patrocinat in facto suo seu sua oblõne consi. xxxj. incip. vñ char. 49. in littera e.

¶ Et renūcians oi. ll. auxilio vñ renunciare bñficio inventarij. d. consi. xxxj. ea. char. in lra b.

¶ Et nō cōficiens inuētariū psumit surripuisse bona hereditaria consi. clxviij. incip. in hac char. 160. in prin.

Judicium qñ dicat criale r qñ ciuile cōsil. cxix. incip. in cā char. 127. per totum.

¶ Et instātia iudiciorū qñ transeat de vno iudice ad aliū consi. cxxij. incip. egregie char. 129. per totum.

¶ Et iudiciū pōt incipere ab articulis qñ cā cōmittitur cū cla sola facti veritate rc. q2 reducit ad insgentiū cōsi. clxxxj. incip. visa char. 169. in littera b.

¶ Et iudiciū diuisoriū an requirat q exprimat cā spālis cōionis vel sufficiat deducere q ad actorē p īdiuiso ptinet iure dñij vel qsi consi. ccxv. incip. viso char. 201. per totum.

¶ Et iudicium cōsistit ex tribus personis cōsi. cccij. incip. licet char. 286. in littera a.

Judex inquirens de maleficio an possit condēnare ad penā pacis stipulatā in ɔctu cōsi. viij. incip. circa char. 14. in littera i.

¶ Et iudex ordinarius cui est delegata aliqua cā an dicat procedere tanq ordinarius vel tanq delegatus consil. xv. incip. in psti char. 27. per totum.

¶ Et iudex specialis non tollit iurisditionē iudicis ordinarij. d. xv. ea. char. in littera c.

¶ Et si primus collateralis ptoris est iudex insinuationū ex forma statuti an coram pretore insinuari possit consi. xxx. incip. vñ char. 48. in littera c.

¶ Et iudex pcedēdo ad vlteriora vñ tacite pnunciare sup exceptione declinatoria cōsi. lv. incip. visis char. 71. in lra e.

¶ Et iudicis decretū ex falsa cā emanatū non valet consil. cj. char. 116. in littera b.

¶ Et decretū iudicis dz interponi cū cāe cognitiōe r psumit interpositū in cā cognita ɔsi. cix. inci. vñ ch. 121. in lra c.

¶ Et decretū iudicis non tollit presumptionez doli vbi est magna lesio cōsi. cxxiij. incip. multū char. 130. in lra d.

¶ Et instātia iudicij an pereat si statutū dirigit vba ad iudicem vt cām expediat intra certum terminū consi. clxxviij. incip. visa char. 167. in littera a r e.

¶ Et iudicis decretū facit cessare presumptionē doli cōsi. ccxiij. incip. viso char. 200. in littera i.

¶ Et pronuncia iudicis r scripra sit recognita r sm formā statutar sit exequenda an sit nulla non soluta gabella stante statuto q per litis cōtestationez soluatur certa gabella r per rñsionem intelligatur lis contestata consi. ccxliij. incip. memini char. 226. per totum.

¶ Et iudex de stillo curie pōt se informare in camera cōsi. cclxxvij. incip. post char. 250. in littera d.

¶ Et ad iudicē spectat inuestigare veritatē cōsi. cclxxxviij. incip. viso char. 265. in littera l.

¶ Et iudex delegatus an incidēter cognoscat de in integrū restōne cōsi. cccxij. incip. circa char. 302. in littera g.

¶ Et ad quid teneatur sindicatu iudex qui male iudicauit consi. cccxv. incip. vñ char. 304. in littera b.

Juramentū an roboret r cōfirmet ɔctum inualidū cōsi. xj. incip. in pñti char. 19. in lra a r cōsi. xxxij. incip. sup char. 50. per totū r consil. xlij. incip. plura char. 59. in littera b.

¶ Et iuramentum hz annexā conditionez si pacta seruent. d. consi. xj. ea. char. in lra g.

¶ Et an iuramentum tollat remediū. l. ij. C. de rescin. ven. d. consi. xj. ea. char. in lra r. r cōsil. cxxxiij. incip. in hac char. 136. in littera b i. r seq.

¶ Et iuramentū regulatur sm nām ɔctus cōsi. xxxj. incip. vñ char. 49. in littera c.

¶ Et an iuramentū suppleat defectuz solēnitatis pbationis cōsi. xxxij. incip. sup puncto char. 50. in littera b.

¶ Et qd opet iuramentū stāte statuto q ɔctus nō valeat sine certa solēnitate cōsi. xxxv. incip. semp ch. 52. per totuz.

¶ Et iurans nō alienare si cuz iuramēto alienat an valeat d. consi. xxxv. ea. char. in lra e.

¶ Et an iuramentuz suppleat defectū insinuationis cōsi. xxxvj. incip. si recte char. 52. per totum.

¶ Et an iuramentum liget vniuersitatē consi. xlviij. incip. qm char. 65. in littera b.

¶ Et iuramentū hz annexā conditionē. s. rebus sic stantibus. d. consi. xlviij. ea. char. in lra c.

¶ Et lz de facto sit seruandū iuramentum cessat tñ actio r oblo consi. lv. incip. visis char. 74. in lra v.

¶ Et iuramentū in defectū semiplene pbatiōis nō daf in magnis cāis vel sumis cōsi. lviij. inci. in hac ch. 79. in lra e.

¶ Et iuramēti minoris absolo rōne enormis lesionis qūo cōcedat cōsi. lxxj. incip. q nō valeat char. 89. per totum.

¶ Et iuramēti absolo sup ɔctu pbibito a lege an concedat d. consi. lxxj. ea. char. in lra e.

¶ Et iuramenti absolo non dat vbi est probabile dubium d. consi. lxxj. ea. char. in lra e.

¶ Et absolo iuramenti nō viciat ɔctum sed tollit periuriū d. consi. lxxj. ea. char. in littera e. r cōsil. lxxij. incip. pro decisione char. 90. in littera a.

¶ Et quid operet iuramentū in ɔctu minoris. d. ɔsil. lxxij. ea. char. in principio.

¶ Et iuramenti absolo non est necessaria hrdi iurantis. d. consi. lxxij. ea. char. in littera c.

¶ Et an iuramentū tollat remediū rescindēde venditiōis minoris mulieris r rustici. d. cōsi. lxxij. ea. char. in lra g.

¶ Et iuramentū minoris qñ validat ɔctum als inualiduz consi. cxxj. incip. vñ char. 128. per totum.

¶ Et iuramentū minoris an validet ɔctum vbi est imensa lesio cōsi. cxxiiij. incip. multū char. 150. in prin.

¶ Et an iurāti non hñe alios cōsanguineos ad prestanduz cōsensum credat cōsi. clxiij. incip. lz char. 150. in lra e.

¶ Et propter non petitaz absolonem a iuramento debeat aduersarius diffinitiue vel ab obseruatione iudicij absolui stante lesione consi. clxj. incip. visis char. 155. in lra f. r seq.

¶ Et iuramenti absolo an sit necessaria vbi iuramētum est dolo aduersarij extortū. d. cōsi. clxj. ea. char. in lra b r p.

¶ Et iuramento probant ea que alr probari non pñt cōsi. clxviij. incip. in hac char. 160. in lra m.

¶ Juramentum an tollat restitutionem in integrum consi. clxxviij. incip. visa char. 167. in lra d. r consi. ccxiij. incipiē. viso char. 200. in littera b.

¶ Et iuramentū tutoris nō tollit restōnem in integruz. d. consi. clxxviij. ea. char. in littera b.

¶ Juramentū litis decisiuū hñ pro plena pbatione consi. clxxxij. incip. in cā char. 171. in lra b.

¶ Et iuramentum impuberis doli capacis validat ɔctum consi. clxxxvij. incip. vñ char. 175. in lra f.

¶ Juramentū supplet defectum insinuationis cōsi. cxciij. incip. vñ char. 181. in lra i.

¶ Et iuramentū nō tollit q vbi est magna lesio nō petat absolo consi. ccxiij. incip. viso char. 200. in lra e.

¶ Et an iuramentū impediat factū cōtra pmissionē iuratā cōsi. cclxxj. incip. ambigua char. 245. in lra e.

¶ Et iuramēti absolo an concedat rōne doli re ipsa cōsil. cclxxxviij. incip. viso char. 268. in lra x.

¶ Et qñ iuramentū tollat remediū. l. ij. C. de rescin. vendi. d. cōsi. cclxxxviij. ea. char. in littera ɔ.

¶ Et absolo iuramēti qñ tollat ɔctuz. d. cōsi. cclxxxviij. ea. char. in lra a b r seq. la secunda.

¶ Et iuramentum in defectū semiplene probatiōis an admittatur ad retractanduz sniam consil. cccxxiij. incip. videt char. 315. in prin. r in littera a.

Jurisditio delegata an sit odiosa r restringenda consil. clvij. incipiente viso chart. 153. in littera a.

¶ Et iurisditio iudicis an possit prorogari tacito consensu partium cōsi. xxx. incip. vñ char. 48. in lra c.

Jus canonicū in terris ecclesie pualet iuri ciuili consi. xxvij. incip. in pñti char. 44. in pn. r cōsi. ccxlviij. incip. vñ char. 228. in prin.

¶ Et ius canonicū limitat ius ciuile in terris imperij cōsi. xxxv. incip. semper char. 52. in lra b.

¶ Et ius suū in ɔctibus r vltimis volūtatibus an rē integrā videat qs concedere cōsil. xxxvij. incip. circa char. 53. in lra f. r consi. lj. incip. vñ char. 69. in lra l.

¶ Et ius patronatus qbus ex cāis querat r an per vnicaz pñtationem cōsi. xlvij. incip. an presenti char. 65. per totuz.

¶ Et qñq clerici ius ciuile in curia laycorū seruare debēt consi. lxiij. incip. consuluit char. 82. in lra c.

¶ Et cedere rem vel ius q qs hz differūt cōsi. lxxxix. incip. viso char. 106. in lra t.

¶ Et ius quesitum difficilius tollitur q ius querendum

conſi.xc.incip.ſcrupuloſa cbar.108.in littera b.
¶ Et ius exorbitãs a iure exorbitãti eſt ampliandũ nõ re/ſtringendũ cõſi.xcv.incip.diu poſt cbar.112.in lĩa g.
¶ Et ius ciuile eſt ſeruandum in terris imperij conſi.clxix. incip.in hac cbar.161.in littera c.
¶ Et ius ſpeciale faciliter tollitur cõſi.clxxxvij.incip. videt cbar.175.in littera g.
¶ Et iure auctoris finito finit ius ſucceſſoris ſeu accepto/ris cõſi.ccl.incip.in hac cbar.230.in lĩa a.
¶ Et an ius ſupueniens ex cã de preterito ꝓſit ad victoriã iudicij cepti cõſi.cclxxxviij.inci.viſo cbar.265.in lĩa d.la.ij.

Laudum ob decimũ non ſolutũ ſm formã ſtatu/ti põt dici nullũ nõ obſtãte ſtatuto di/ſponẽte ꝙ a laudo nõ poſſit appellari neqꝫ de nullitate dici cõſi.xxvj.incip.in hac cbar.42.per totum.
¶ Et qñ laudũ excedit libellum & fines cõpromiſſi põt dici nullũ et ſtante ſtatuto ꝙ nõ poſſit appellari neqꝫ de nulli/tate dici cõſi.xxxvij.incip.viſo cbar.55. per totũ & cõſi.lvij. incip.in cã cbar.74.in littera q.
¶ Et laudum non dꝫ claudicare conſilio.xxxviij.incip.viſo cbar.55.in littera g.
¶ Et laudum acceptatum an reſcindat vbi eſt magna leſio conſi.cxl.incip.in hac cbar.141.per totum.
¶ Et an poſſit reclamari vel appellari vel de nullitate dici a laudo lato ex cõpromiſſo ꝙ debet laudare de iure & de fa/cto ſtante laudi iniquitate cõſil.clxj.incip.viſis cbar.155. in lĩa a & ſeq.vſqꝫ ad lĩa f.
¶ Et laudũ de iure ferendũ eſt nullũ ſi de iure nõ laudat d.conſi.clxj.ea.cbar.in littera b & c.
¶ Et laudum excedẽs fines cõpromiſſi eſt nullum.d.conſi. clxi.ea.cbar.in littera b.
¶ Et laudũ latũ ex inſtantiã an mereat executionẽ vigore ſtatuti & an poſſit intẽtari nullitas vel reſtõ in integrum ad/uerſus eũ conſi.clxxviij.incip. viſa cbar.167.per totum.
¶ Et laudum vel ſnĩa nõ debent egredi libellũ conſi.188. incip.in pñti cbar.176.in littera e.
¶ Laudũ latũ extra cõmiſſionẽ cõpromiſſi & lecta cõmiſſiõe eoꝝ que laudant in pronũciando laudũ pñtibus & nõ ꝯdi/centibus ptibus fuit per longiſſimũ tp̃s ſeruatũ:an tale lau dum poſſit impugnari ex eo ꝙ ex cõpromiſſum ſe extẽdide rit cõſi.ccxciij.incip.multa cbar.274.per totum.
¶ Laudum vel ſnĩa abſolutoria ab obliõne reddende ratio/nis ſocio nõ impedit ipſum ſociũ ꝙ nõ poſſit retrahere re/factum mercantie vendite cõſi.cccxix.incip.circa cbar.308. per totum.vſqꝫ ad lĩam k.

Legatus nõ põt ſtatuere cõtra ius cõe cõſil.cxxj. incip.vĩ cbar.128.in littera c.
¶ Et legatus ſeu gubernator hꝫ duplex officiũ conſi.cxlv. incip.primo cbar.in littera b.
¶ Et an legati poſſint cõdere legẽ ꝑpetuã cõſi.clix.incip.in hac cbar.154.in pn.& ꝯſi.ccxlviij.inci.vĩ cbar.228.in lĩa b.
¶ Et an legatus poſſit tollere penã anteqꝫ cõmittatur.d. conſi.clix.ea.cbar.in littera c.
¶ Et legatus de latere non põt tollere legẽ ꝑncipis cuius eſt officialis cõſi.clxxxj.incip.viſa cbar.169.in littera c.
¶ Et legati differunt a gubernatoribus conſil.ccliij. incip. viſo cbar.232.in littera b.
¶ Et an legatus poſſit reſcribere ꝯtra ius cõſi.cccxij.incip. circa cbar.301.in littera b.

Legatum an propria auctoritate capi poſſit quã/do certũ eſt ceſſare falcidiã ꝯſi.xxxvij. incip.circa cbar.54.in littera r.
¶ Et qui legat rẽ obligatã an videat legare ius ꝙ hꝫ cõſi. xliij.incip.plura cbar.59.in littera c.
¶ Et legatũ factũ de rebus que ſunt in domo qd cõprehẽ/dat cõſi.xlix.incip.in pñti cbar.66.per totum.
¶ Et legatum vniuerſale & particulare differt maxime quo ad fructus in falcidia cõputandos cõſi.liij.incip. qꝛ per pri mum cbar.70.in littera a.
¶ Et rupto teſtõ in parte an oĩa legata valeãt conſil.lxxxv. incip.plura cbar.101.in littera q.
¶ Et ſatiſdatio legati cõditionalis de eo ſoluendo an peti poſſit conſil.xciij.incip.lꝫ cbar.110.in littera a.
¶ Et legatũ factũ nepti ex filia ob auo pro dote filie an ne/ptis iputet in legittimã ſibi debitã in bonis aui ꝯſil.cxxxij. incip.profecto cbar.135.per totum.
¶ Et legatũ factũ filiabus an extendat ad poſthumã cõſil. cxliij.incip.ex themate cbar.144.
¶ Et legata rupto teſtõ ꝑ preteritionẽ poſthumi ignorã/ter facta an cõſeruent cõſil.cl.incip.pria cbar.148.in lĩa d.
¶ Et an legatũ rei aliene valeat conſil.clv.incip. profecto. cbar.151.in littera a.
¶ Et legatum reſtringitur ad ius heredis dicto cõſilio.lv. ea.cbar.in littera b.
¶ Et legatum rei heredis an extẽdatur ad ius heredis.d. conſi.clv.ea.cbar.in lĩa c.
¶ Legatũ annuũ factũ filie vidue redeũti ad domũ an ipſa filia nolente ſtare cum hr̃dibus peti poſſit pro tpe futuro ſi per plures annos ſtetit in domo cum hr̃dibus cõſil.clxviij. incip.in hac cbar.160.in lĩa k.& ſeq.
¶ Et legata dicunt plura.d.conſi.clxviij.ea.cbar.in lĩa k.
¶ Et legans domũ vĩ legare ſuã dimidiã quã hꝫ ꝯſil.clxix. incip.in hac cbar.161.in littera d.
¶ Et an legata rupto teſtõ ꝑteritione poſthumi cõſeruent conſi.cxciij.incip.vĩ cbar.181.in littera e.
¶ Et legata cõſeruant qñ a venientibus ab inteſtato ſit re/petitio.d.cõſi.cxciiij.ea.cbar.in lĩa g.
¶ Et an legatũ reſtringat tm̃ ad ius ꝙ hẽat teſtõr in re le/gata conſi.cxcv.incip.circa cbar.182.in littera d.& ſeq.
¶ Et an legatũ rei cõis inter teſtõrẽ & hr̃dem extẽdat et ad partẽ hr̃dis.d.cõſi.cxcv.ea.cbar.in lĩa d.
¶ Legatum factũ ſub cõmemoratione iuris an reſtringat ad ius ſuũ.d.cõſi.cxcv.ea.cbar.in lĩa f.
¶ Et an legata irritent preteritione filij nõ ignorãti conſi. cxcvij.incip.non alienã cbar.183.in littera d.
¶ Et legatum ex falſa cauſa an vicietur conſilio.ccix. incip: licet cbar.196.in prin.
¶ Et an legatũ vicietur ex falſa demonſtratione.d.conſil. ccix.ea.cbar.in lĩa d.
¶ Et an legata vicient ratione ꝑteritionis filij cõſi.ccxlv. incip.lꝫ cbar.216.in prin.
¶ Et legatũ factũ creditori an videat factũ eis cõpenſandi cõſi.cclviij.incip.quo ad primũ cbar.236.in littera c.
¶ Legatũ trecentoꝝ florenoꝝ factũ filie cũ cl̃a & plus & mi nus ꝓut videbit titio & ille titius declarauit augumentũ.c. florenoꝝ an dicat habitum totũ iure inſtõnio vel legati ꝯſi. cclxx.incip.placent cbar.244.per totum.

Legittimatio facultas legittimandi eſt ſoli ꝑncipi reſeruata ꝯſi.j. incip.in pñti cbar.2.in prin.& in littera a.
¶ Et an legittimatio poſſit fieri per impatorẽ ante corona tionẽ.d.conſi.j.ea.cbar.& ea.lĩa a.
¶ Et an legittiatio ſine cã valeat.d.cõſil.j.ea.cbar.in lĩa b.
¶ Et an legittimatio reqrat citationẽ eoꝝ quoꝝ intereſt in ſuccedẽdo ab inteſtatõ.d.cõſi.j.ea.cbar.in littera c.
¶ Et an ltĩmatio facta ab impatore in terris eccl̃ie de ſub dito ipſi imparori valeat.d.cõſi.j.ea.cbar.in lĩa g.
¶ Et an ltĩmatus excludat ſubſtitutũ ita ꝙ faciat deficere cõditionẽ ſi deceſſerit ſine filijs.d.cõſi.j.ea.cbar.in lĩa v.

Legittima de bõis & nõ in pecunia debet & an qs poſſit dicere volo rẽ nõ pecuniã conſi.xxvj.incip.in hac cbar.42.in littera d.
¶ Et ſupplementum legittime petit condictione ex lege.d. conſi.xxvj.ea.cbar.in littera e.
¶ Et femina excluſa a ſtatuto an faciat partẽ ad inſpicien/dum quanta ſit legittima filiorum conſi.xl.incip.circa cbar. 47.in littera f.& ſeq.
¶ Et legittima & trebellianica qñ poſſint detrahi per filiũ conſi.liij.incip.duo cbar.71.per totũ & cõſi.cccxxj.incip.de pluribus cbar.311.in littera k.
¶ Et an legittima perdat ob inuentarium non confectum conſi.lxxxv.inci.plura cbar.101.in lĩa t & vide ſupra in vbo filius in verſi.filius heres.
¶ Et ſupplementũ legittime congrue dotatã an peti poſſit ſtante ſtatuto ꝙ filia dotata non ſuccedat conſilio.c.cbar. 115.per totum.
¶ Et an legittima mr̃is & filiorũ poſſit tolli per ſtatutum.d. conſi.c.ea.cbar.in lĩa f.
¶ Et an legittima poſſit tolli vel minui a ſtatuto conſilio. cxv.incip.in hac cbar.124.per totum. & conſi.cxxiij.incipiẽ. licet cbar.129.in littera f.
¶ Et an legittima ſit ſumẽda de corpore hr̃ditaris ita ꝙ ſit tertia pars non deducto ere alieno conſi.cxxvij.incip.quis cbar.132.per totum.
¶ Et an ſufficiat relinquere aſcẽdẽtibus legittimã quoquo relicti titulo cõſi.clxiij.incip.in cõſilijs cbar.157.in lĩa a.

¶ Legittima põt retineri per filiũ de bonis hereditarijs per filium recuſato legato pecuniario conſi.clxviij.incip. in hac char.160.in littera d.& b.
¶ Legittima filij hñtis duas ſorores dotatas excluſas a ſtatuto an ſit tertia integra vel tertia tertie partis conſi.cxcix. incip.in hac char.185.in lr̃a a b & c.
¶ In legittima filij an cõputent veſtimenta filie cõſi.cc.incip.cõſuluerunt char.186.in prin.& in lr̃a a.
¶ Et an i legittiã cõputet legatũ vel dos data ab eo de cuius hereditate agitur conſi.cclviij.incipien.quo ad primum char.236.in littera d.
¶ Et an ſupplementũ ltĩe poſſit peti poſt qnquẽniũ per filiam que accepit relictũ certe q̃titatis cũ cl'a q plus petere nõ poſſet cõſi.cclxv.incip.in hac char.65.per totum.
¶ Et an ſupplementũ ltĩme impediat̃ per cl'am q plus petere nõ poſſit.d.conſi.cclxv.ea.char.in lr̃a f.
¶ Et an curſus qnq3 annoꝝ datus ad petendũ ſupplementum ltĩme obſtet.d.conſi.cclxv.ea.char.in lr̃a i.
¶ Et an fructus legittime ꝑcepti a morte teſtõris debeant d.conſi.cclxv.ea.char.in lr̃a n.
¶ Et an ltĩma debeat̃ filie excluſe a ſtatuto a ſucceſſiõe ab inteſtato cõſi.ccxc.incip.ardua char.268.in littera b.
¶ Et legittima ſuccedit loco alimentoꝝ cõſi.ccciij.incip. l3 char.186.in littera b.
¶ Et ſupplementũ ltĩme an hẽat onus expectãdi aditionẽ hereditatis.d.conſi.ccciij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et an ſupplementũ legittime poſſit peti per filiã inſtitutam in re certa ſtante ſtatuto q extãte maſculo filia nõ ſuccedat ex teſtõ vel ab inteſtato conſil.cccix.incip.circa char. 299.per totum vſq3 ad lr̃am b.
¶ Et an filius in ltĩma ſibi debita in bonis p̃ris computet ea que ſibi ſunt relicta ab auo p̃no cõſi.cccxxj.incip.de pluribus char.311.in littera i.
¶ Et an fructus percepti iudicio teſtatoris computent̃ in legittimã trebelleanicam vel falcidiã a filio.d.conſi.cccxxj. ea.char.in littera k.
Lex rebus nõ verbis imponit̃ conſi.xxvj.incip. in hac char.43.in littera e.
¶ Et leges poſitiue in foro cõſciẽtie ſeruãde ſunt cõſi.lv. incip.viſis char.71.in littera n.
¶ Et.l.ij.C.de reſcin.ven.h3 etiam locũ in venditione ad ſubhaſtationẽ vide.ſ.in ṽbo venditio in ſcdo ver.
¶ Et an lex ꝓhibitiua annullet actũ factũ cõtra ꝓhibitionem cõſi.incip. viſo char.106.in littera a & m.
¶ Et lex non debet eſſe fruſtratorie poſita.d.conſil.lxxxix. ea.char.in littera c.
¶ Et qñ dicat̃ odioſa vel fauorabilis diſpõ legis vel ſtatuti.d.cõſi.lxxxix.ea.char.in lr̃a b & g.
¶ Et vbi eſt caſus legis ibi nulla dubitatio cõſi.cxxxv.incip.ad euidentiam char.138.in prin.
¶ Et lex antiqua ſpãlis derogat legi poſteriori conſil.cxlj. incip.l3 char.141.in littera b & l.
¶ Et lex dicitur certa de eo q eſt certa nã cõſi.cxlix.incip. licet char.147.in littera a.
¶ Lex de his.ff.de trãſac. an hẽat locũ in alijs ꝯtibus q̃ in trãſactione cõſi.cl.incip.prima char.148.in prin.
¶ Et.l.ij.C.de reſcin.ven.an hẽat locũ in trãſactione cõſi. clxj.incip.viſis char.156.in littera n.
¶ Lex ſi vir vſuras.ff.de do.iter vir.& vxo.an reſtringat̃ ad vxorẽ ꝓmittentẽ dotẽ ꝯſi.clxiiij.inci.in hac ch.157.in lr̃a d.
¶ Et lex noua ſimplr̃ loquẽs nõ cenſet̃ derogare legi antique ẽt cũ cl'a non obſtãte ſed limitat & reſtringit ꝯſi.clxxxj. incip.viſa char.169.in littera d.
¶ Et lex.ij.C.de iure emphy.q nõ ſoluens canonẽ expelli poſſit intelligit̃ ſine ſcãdalo & nõ ꝓpria auctãte cõſil.cxciij. incip.repetito char.180.in littera a.
¶ Lex interpretans intelligit̃ ſm terminos.l. interpetrate conſi.cxcvij.incip.nõ alienã char.183.in littera c.
¶ Et lex correctiua eſt ſtricte intelligẽda cõſi.cxcviij.incip. in propoſita char.185.in littera a.
¶ Et.l.ij.C.de reſcin.ven.an hẽat locum in locatione cõſi. ccj.incip.viſis char.187.in littera b.
¶ Et qñ dicatur fieri cõtra legem vel preter legẽ & ꝓhibitio legis vel ſtatuti qñ afficit prohibitum conſil.ccij.incip. viſo char.190.in littera b & i.
¶ Et.l.ſiqs maior.C. de trãſac.qñ ꝓcedat ita q nõ ſit locus purgationi more eb in obſeruantiam ꝯtus vt ꝯhentes cadant a iure ſuo cõſi.ccxlvj.incip.vꝫ char.227.per totum.
¶ Et multis modis cõmittitur fraus legi cõſil.ccciij.incip. vꝫ char.288.in littera h & p.
Libellus petitionis hereditatis qño cõcipiat̃ cõſil. xviij.incip.in p̃nti char.31.per totum.
¶ Et libellus ad petendum fideicommiſſum.d.conſi.xviij. ea.char.in littera a.
¶ Et concluſio libelli d3 interpetrari ſm narrata.d.cõſil. xviij.ea.char.in littera ea.a.
¶ Et libellus obſcurus vel gñalis qñ poſſit declarari cõſil. xxvj.incip.in hac char.42.in littera g.
¶ Et libellus hypothecarie vide ſupra in verbo hypothecaria in primo verſi.
¶ Et an locus in libello iniuriaꝝ ſit exprimẽdus ꝯſil.lxxx. incip.conſuluit char.97.in littera a & g.
¶ Et ꝓductio libelli an ſit actus iuriſditionalis & de pceſſu cõſi.lxxxvij.incip.viſis char.104.in lr̃a a.
¶ Et reſcriptum loco libelli habetur cõſil.clxxxiij.incip. in hac char.165.in littera b.
¶ Et libellus d3 apte cõcludere ſpeciem future litis conſi. ccxxij.incip.viſis char.208.in prin.
¶ Et libellus ineptus annulat oĩa acta cõſi.cclxxvij.incip. poſt char.250.in lr̃a b.
¶ Et libellu3 emendans d3 reficere expẽſas cõſil.cclxxxij. incip.viſo char.36.in lr̃a y.
¶ Et libellus gñalis non eſt oĩno nullus conſil.cclxxxviij. incip.viſo char.265.in littera e.
¶ Et libellus in quo qs petit declarari actione3 ſibi competere vel aliqd ſibi debere an procedat conſi.ccciij.incip.l3 char.286.in littera f.
¶ Et libellus ineptus rejcitur conſilio. cccxij.incipiente circa char.301.in lr̃a f.
Liber an credat̃ libris tutoris de expẽſis cõſi.cccxix. incip.circa char.307.in lr̃a x.
¶ Et qui tenetur rõnem reddere d3 edere libros.d.conſi. cccxix.ea.char.& ea.lr̃a x.
Licentia an debeat ꝑcedere vel ſufficiat cõſequal cõſi.lxxxix.incip.viſo char.106.in lr̃a n. & conſi.ccj.incip.viſis char.187.in lr̃a i.
¶ Hebreo hñti licentiã a dño ciuitatis fenerãdi pro triennio fuit ꝓmiſſum per aliũ hebreũ ſub pena cũ iuramẽto nõ fenerari in dicta ciuitate:an ſi dictus hebreus impetret ſibi licentiam fenerandi a dño incidat in penã ꝯctus cõſil.cvij. incip.viſo char.120.per totum.
Liquidum qñ dicat̃ cõſi.ccxxxv. incip.vꝫ char. 220.in prin.& in lr̃a c & d.
Littere accipiens litteras an cenſeatur acceptare & conſentire contentis in eis cõſil.cccxix.incip.circa char.308.in lr̃a b.
Litis cõteſtatio qño fieri dicat̃ in cãis ſumarijs cõſil. clxxx.incip.multũ char.169.in lr̃a e.
¶ Et litis conteſtatio qd ſit & qño fiat conſi.ccxliij.incip. memini char.226.in lr̃a b.
Locatio ad lõgũ tp̃s an trãſferat dñiũ ꝯſi.ccxliij. incip.circa ch.224.in p̃n.& in lr̃a a & ſeq.
Lucrum ſatis lucrat̃ q volũtatẽ ſuã adimplet ꝯſi. clxxvij.incip.vꝫ char.175.in lr̃a d.
¶ Lucrũ amittere & dãnum pati nõ eſt par rõ conſi.cxcvij. incip.non alienã char.183.in lr̃a f.
¶ Et lucrũ factum cũ pecunia cõi patrui & pupilli nepotis an ſit cõicandũ cõſi.ccxij.incip.philippus in ſubſcriptione char.199.per totum vſq3 ad lr̃am b.
¶ Lucrũ factũ cũ pecunia aliena an ſcribat̃ prim induſtrie & prim pecunie.d.cõſi.ccxij.ea.char.in lr̃a a.
Maioritas & maioritas varijs modis accipitur in iure conſi.ccciij.incipien.videtur char.288.in littera g.
Mandans fieri an comprehẽdatur a ſtatuto loquente de faciente conſil.lxix.incip. plura char.68.in littera a.
¶ Mandatarius ignorãs mortem mandãtis & ſic mandatum reuocatũ non põt transferre dñiu3 cõſi.cxxxix.incip.l3 in hac char.141.in prin.
¶ Et an mandatu3 excuſet in delictis cõſi.clxxij.incip.viſis char.163.in littera e.
¶ Et mandatum cũ libera an det facultatẽ trãſigendi cõſi. clxxix.incip.viſo char.176.in lr̃a a.
Maſculinum an concipiat femininu3 in ſtatuto diſponente de fratre de

tedente ita ꝙ illud cõprehendat ſororem decedentis cõſi. xcvi.incip.l3 char.113.per totum.

¶ Et an in ꝯtribus verbũ filijs reſtringatur ad maſculos conſi.clxxi.incip.repetito char.163.per totum.ꝛ conſil.ccxj. incip.ꝙꝗ char.197.in littera a.

¶ Et an maſculinũ in mã differenti ꝯcipiat femininũ cõſil. ccij.incip.pluries char.189.in littera b.

¶ Et verbũ infraſcriptorũ maſculini gñis nõ cõprehendit femininũ cõſi.ccxj.incip.ꝙꝗ char.197.in littera a.

¶ Et an iſta vba proximiores conſanguinei maſculini generis excludãt feminas cõſanguineas ſtãte ſtatuto ꝙ in ſucceſſione ab inteſtato ſuccedãt proximiores cõſanguinei cõſil. ccxxij.incip.ꝙꝗ char.207.per totum.

¶ Et an maſculinũ in ſtatutis concipiat femininũ.d.conſi. ccxxij.ea.char.in littera a.

Mater negligẽs in petẽdo tutorẽ an itelligat̃ ꝑuata ſucceſſiõe cõſi.xl.inci.circa ch.57. per totũ.

¶ Et an mater excludat̃ per ſ pupillarẽ ſubſtitutũ.d.conſil. xl.ea.char.in littera a.

¶ Et mr̃ minor.xxv.annis an excuſet̃ a negligẽtia petendi tutorẽ.d.cõſi.xl.ea.char.in lr̃a c.

¶ Et mr̃ ꝑterita q̃relat teſtm̃ ꝯſi.xcvj.icip.l3 ch.119.i lr̃a i.

¶ Mater forenſis an ſuccedat filijs ſtante ſtatuto ꝙ mater forenſis nõ ſuccedat filio conſi.cxlvj.incip.pro deciſione char.146.per totum.

¶ Et an mr̃ ſuccedat filio vltra quartã partem ſtãte ſtatuto ꝙ patruus ſuccedat in tribus ptibus hẽditatis ꝛ mater in quarta conſi.clxvj.incip.minime char.158. in prin.tertia col.in verſic.ſcdm queſitum.

¶ Mater cui eſt relicta quarta ps ꝛ vſuſfructus hẽditatis an poſſit ẽt retinere vſq3 ad tertiã partẽ pro legittima:ꝛ an vſuſfructus cõputet̃ in legittimam cõſil.clxxvj. incip.in hac char.167.in prin.ꝛ in littera a.

¶ Mater ſuccedẽs filie ſuccedit ẽt in hẽditate prĩs nõdũ adita per filiã excluſis ſubſtitutis in re certa cõſi.clxxvij.incip.ꝙ vxor char.167.per totum.

¶ Et mr̃ qñq3 prefert̃ ſubſtitutis in luctuoſa hẽditate filij conſi.cclxxix.incip.vr̃ char.252.in littera b.

¶ Et mr̃ tranſiẽs ad ſcḋa vota hñs filios primi mr̃imonij: an priuet̃ proprietate eoꝝ que lucrata fuit ex donatione ꝑ nuptias cõſi.cccix.incip.circa char.299.in lr̃a b ꝛ ſeq.

Matrimoniũ vt per impuberes poſſit ꝯhi que requirant̃ conſi.cxvj.incip.decreueram char.125.in littera a.

¶ Et amplexꝰ poſitio manuũ ad collũ ꝛ oſculũ an inducãt tacitũ cõſenſum in mr̃imoniũ.d.cõſi.cxvj.ea.ch.in lr̃a b ꝛ c.

¶ Et qñ reſultet tacitus cõſenſus matrimonij ex predictis actibus poſt pupillarem etatem interuenientibus.d.conſi. cxvj.ea.char.in littera d.

Maxime eſt dictio implicatiua conſi.xiiij.incipiẽ. quattuor char.25.in prin.

Mendax non dr̃ qui putat dicere verũ cõſi.cccxxiiij.incip.vr̃ char.316.in littera n.

Minor qñ renũciat ſucceſſioni an requirant̃ ſolẽnitates reqſite in alienatione bonorũ minoris conſi.xj.incip.in pñti char.19.per totum.

¶ Et minor non poteſt donare ẽt cum decret .d.conſi.xj. ea.char.in littera f.

¶ Et pſcriptio ſtatuti ſiqs nõ petierit debitũ iſra.x.annos nõ nocet minori cõſi.xxxv.incip.ſemp char.52.in littera b.

¶ Et alienatio bonoꝝ minoris qua ſolẽnitate fieri debeat conſi.l.incip.vltra char.67.in prin.ꝛ cõſil.lxxj.incip.ꝙ non valeat char.89.per totum.

¶ Et an minor.xxv.an. poſſit ꝓuocare ad diuiſionẽ ſtante ſtatuto ꝙ legittima etas in oĩbus negocijs intelligat̃.xviij. annoꝝ cõſi.cviij.incip.in pñti char.120.per totum.

¶ Et bona minoꝝ imobilia alienata cũ oĩbus ſolẽnitatibus reqſitis an poſſint peti a pupillis factis.xxx.anno.cõſi. cix.incip.vr̃ char.121.per totum.

¶ Et leſio qñ eſt enormis pſumit̃ dolo aduerſarij ꝯſil.clxj. incip.viſis char.155.in littera i.

¶ Et an minor cõpromittendo ledatur cõſi.clxxvij. incip. viſa char.167.in littera f.

¶ Et minor renuncians bñficio reſtõnis leditur.d.conſil. clxxvij.ea.char.in.d.lr̃a f.

¶ Et minor qui in domo hẽdis debebat recipere alimenta alimẽtatus eſt ex domũ an egeat reſtõne in integrũ ad petendum ab herede alimenta pterita ꝛ futura conſil.clxxxiiij. incip.repetito char.172.per totum vſq3 ad lr̃am b.

¶ Et minor reſtituit̃ non ſolũ aduerſus dãnũ:ſed ẽt ob lucrũ ceſſans.d.cõſi.clxxxvij.ea.char.in lr̃a e.

¶ Et minor ẽt pupillus tenet̃ ex ſuo ꝯctu q̃tenus locupletior fact̃ cõſi.clxxxvj.incip.vr̃ char.175.in littera d.

¶ Et alienatio facta p minorẽ qñ poſſit rẽdicari nõ obſtãte ꝙ obijciat̃ ꝙ maior factꝰ tacuerit per quinquẽniũ ꝛ p ꝯñs videat̃ ratificaſſe cõſi.ccvij.incip.vr̃ char.195.per totum.

¶ Et minor maior factus tacẽs per quinquẽnium an videat̃ ratificare.d.conſi.ccvij.ea.char.in prin.

¶ Et an alienatio bonorũ minoris valeat ſine decreto.d. conſi.ccvij.ea.char.in lr̃a a.

Monaſteriũ ſancti Bñdicti an poſſit agere ad hẽditates patrũ ꝛ fratrũ monaci ſui nõ obſtãte ꝙ dictus monachus ingrediẽs religionẽ renũciauerit cũ iuramẽto hẽditates parẽtũ duobꝰ ſuis fratribus q poſtea deceſſerũt ꝛ demũ deceſſit pr̃ ꝛ mr̃ monaci monacho ſupſtite cõſil.cclxxij.inci.ambigua ch.245.per totũ.

Moneta groſſa quõ extimet̃ conſi.cxxxv.incip.ad euidentiã char.137.in littera d.

¶ De qua moneta dẽat fieri reſtõ dotis cõſil.cccxxj.incip. de pluribus char.311.in littera m ꝛ n.

Mora nõ ſoluẽtis penã pecuniariã an poſſit purgari ad euitandũ corpalẽ penã ſubſidiarie adiectã ſi nõ ſoluerit infra tps cõſi.v.incip.l3 char.11.in littera b.

¶ Et hñs hypothecã vel aliqḋ ius retinẽdi dato ꝙ nõ dixerit iure hypothece retinere:an excuſet̃ a mora ꝯſil.lxxvij. incip.pl3 char.94.per totum.

¶ Et dies interpellat pro homine ꝛ conſtituit in mora.d. conſi.lxxvij.ea.char.in lr̃a a.

¶ Et pñtia creditoris.ſ.ꝙ nõ fuerit abſens eo die deſtinate ſolonis d3 pbari vt mora nõ iputet̃ ei quẽ dies iterpellat pro hoie cõſi.lxxix.incip.viſo char.96.in littera m.

¶ Et mora irregularis cõmittit̃ in bonefidei iudicijs ꝛ legatis cõſi.clxxxiiij.incip.repetito char.172.in littera f.

¶ Et an mora purgari poſſit qñ ipſo iure pena cõmittitur conſi.ccxlvj.incip.vr̃ char.227.in littera a.

¶ Et mora non cõmittitur niſi implenti ex parte ſua dicto conſi.ccxlvj.ea.char.in littera d.

Mox hec dictio iuncta verbo futuri tpis facit penam cenſeri ipſo iure irrogatam conſil.cclxvj. incip. in hac char.242.in littera g.

Negatio negans poſitionẽ vel rñſionẽ aduerſarij non põt illam pro ſe allegare cõſil.xciij. incip.viſo char.111.in littera c.

¶ Et negãs aliqḋ non põt illud pro ſe inducere cõſi.ccxv. incip.viſo char.201.in littera e.

Negatiua eſt pbanda per eũ qui ſe fundat in ea cõſi.lxxxvij.inci.viſis ch.104. in lr̃a b. ꝛ cõſi.lxxxix.incip.viſo char.106.in littera n.

¶ Et negatiua nõ coartata nõ cadit in notitiã hoĩs cõſi. cccix.incip.vr̃ char.283.in littera k.

Negociator ꝛ mercator vt ꝗs dicat̃ requirit̃ pluralitas actuum cõſil.xxxiij.incip.quoniam char.50.per totum.

¶ Et an libro negociãtis q tenet̃ reddere rõnẽ vel cõputũ credat̃ cõſi.cccxix.incip.circa char.307.in lr̃a o ꝛ ꝛ ſeq.

Nepos ex filia an dicat̃ de generatione vide ſupra in verbo generatio.

¶ Et nepos ex filia an cõcurrãt cũ amita in diſpõne legati facti filijs poſt mortẽ prĩs ꝯſi.cxxxj.inci.vr̃ char.135.p totũ.

¶ Et an nepotes veniãt applõe filioꝝ.d.ꝯſi.cxxxj.e.ch.p to.

¶ Et qñ nepotes faciant deficere cõditionẽ.d.conſi.cxxxj. ea.char.in littera b.

¶ Et applõne nepotis an veniat ꝓnepos in vltimis volũtatibus cõſi.cxliij.inci.ex themate char.144.in littera a ꝛ c.

¶ Et an applõne nepotũ veniãt ꝓnepotes ſ3 ꝯſuetudinẽ ꝛ cõẽ vſũ loquẽdi cõſi.clxxix.ici.ex pũcto ch.168.p totũ.

¶ Et nepos natus ꝛ cõceptus poſt mortẽ aui an ei agnoſcat̃ cõſi.cxc.inci.pluries char.177.in prin.

¶ Et nepos nõ d3 eſſe melioris cõditionis ꝗ̃ filius cõſil. cclxvj.incip.viſo char.248.in littera d.

Nominatim ſpecialiter ꝛ ſingulariter fieri aut derogari quõ dicat̃ conſil.lxxxvj. incip.ꝗuis char.103.in prin.

Notarius non d3 ponere in inſtrõ illa3 clam habuit ꝛ recepit niſi viderit cõſi.lxj.inci. viſo char.78.in littera b.

¶ Et ſi

¶ Et ſi notarius nõ põt rogari niſi mr̃iculatus ⁊ notarius forẽſis ſtipulet̃ pro abſente an inſtr̃m valeat conſi.lxiiij.ici. cõſuluit char.82.per totum.
¶ Et notarius põt alteri ſtipulari conſi.cxxxix.incipit̃.licet char.140.in littera e.
¶ Et an credat̃ notario aſſerẽti inſtr̃m ꝓductũ ſi eſt adbibitus ad ſcribendũ acta cõſi.cxlj.inci.lʒ char.141.in prin.
¶ Et fides notarij ꝙ ille qui fecit inſtr̃a ſit notarius qñ requirat̃ cõſi.cxliij.inci.vr̃ char.142.in lr̃a a.
¶ Et notarius q iurat exercere officiũ fidel̃r an ſit ꝑiurus ſi nõ fidel̃r ſeruat cõſi.cxlix.incip.lʒ char.147.in lr̃a a.
¶ Et notario aſſerẽti in inſtr̃o de infirmitate vl̃ ſanitate teſtoris an credat̃ cõſi.cliiij.inci.lʒ char.151.in lr̃a a.
¶ Et notari⁹ nõ p̃t ꝯficere inſtr̃m niſi de his q̃ pcipiunt̃ ꝑ ſenſuʒ corporis viſus vel audit⁹.d.ꝯſi.cliiij.ea.cha.in lr̃a g.
¶ Et notarius nõ p̃ſumit̃ ponere in teſtõ niſi ea q̃ dicunt̃ a teſtatore ꝯſi.cxciij.inci.vr̃ char.181.in lr̃a b.
¶ Et ſignũ notarij an ſit apponẽdum ex ꝯſuetudine in inſtrumentis ꝯſi.ccxxvj.inci.lʒ char.211.in lr̃a c.
¶ Et an notarius habeat iuriſditioneʒ cõtentioſam ꝯſi.ccxxxviij.inci.viſa char.221.in lr̃a a.
¶ Et an notari⁹ ſit iudex cõpetẽs ad h̃ vt emãcipatio ⁊ teſtm̃ fcm̃ corã ſe ſit validũ.ꝯſi.cclix.inci.viſo ch.237.ꝑ totũ.
¶ Et an notarij hẽant iuriſditionẽ ⁊ dicant̃ iudices chartularij.d.cõſi.cclix.ea.char.in littera c.
Nouatio an fiat qñ aliqd ꝓmittit̃ caſu q̃ ꝓma obligatio nõ impleat̃ vt ſi ſnĩa dicat ſi non ſoluerit.j.tẽpus amputet̃ pes ꝯſi.v.incip.lʒ char.11.in prin.
Nullitas oppoſitio nullitatis ꝓhibita a ſtatuto nõ extẽdit̃ ad eaʒ q̃ cauſat̃ ex defectu forme nõ ſeruate ꝯſi.xxvj.inci.in hac char.42.in lr̃a k.
¶ Nec reſtringit̃ ad eaʒ exceptionẽ vel nullitatẽ q̃ cãtur ex defectu iuriſditiõis ꝯſil.xxxviij.incip.viſo char.55.in lr̃a b.
¶ Et ꝯtra legẽ ꝓhibitiuam facta an ſint nulla cõſil.lxxxix.inci.viſo char.106.in lr̃a a ⁊ m.
¶ Et cã nullitatis ſimul cũ applr̃e intẽtata nõ põt cognoſci niſi de applr̃e doceat̃ cõſi.ccj.inci.viſis char.187.in lr̃a p.
Nuncius an ſit credẽdũ nũcio de relatiõe ſui officij ꝯſi.lxxix.incip.viſo ch.96.in lr̃a b.
Oblatio ille qui agere vult ex contractu dʒ offerre implemẽtũ ex pte ſua conſil.xij.inci.in p̃ſenti char.23.in littera a.
¶ Et an ſufficiat offerre in iudicio conſi.ccxcj.incip.in preſenti char.272.in littera a.
Odium qcqd eſt ꝯ iuſticiã eqtatis dr̃ odioſuʒ ꝯſi.xcvij.inci.ꝗꝗ char.113.in lr̃a d.
¶ Et odio eius cui iurat̃ ꝯctus reprobatus nõ firmat̃ iuramento ꝯſi.ciiij.incip.placet char.117.in lr̃a a.
Officium iudicis quot modis ſumitur ꝯſil.xviij.inci.in p̃nti char.32 in lr̃a g.
¶ Et officium iudicis ceſſat vbi cõpetit actio.d.cõſi.xviij.ead.char.in.d.littera g.
¶ Et officium eſt nomen generale conſil.lxxvj.incipit̃.preſens char.94.in littera g.
Omnia iſta dictio in plurali ꝓlata an attribuat actũ cuilibet inſolidum conſil.ccxxxvij.incipien.viſo char.120.in littera a.
¶ Et dictio oĩs in ſingulari poſita eſt diſtributiua.d.cõſil.ccxxxvij.ea.char.in littera b.
Omnino iſta dictio excludit diſpẽſationem cõſil.lxxj.incipi.ꝙ nõ valeat char.89.in lr̃a d.
Opinio cõis in deciſiuis ẽ ſeruãda ꝯſi.clxxxvj.ici.ꝗꝗ char.174.in prin.
Ordo an ꝑpoſteratio ordinis vitiet cõſi.cxxxvj.inci.viſo char.138.in lr̃a b.
Pactum an pacta inſolita iducãt ſuſpitioneʒ fraudis ꝯſi.xlj.inci.vr̃ char.58.in lr̃a a.
¶ Et pactũ de ſtãdo in cõione ⁊ de nõ diuidẽdo an valeat cõſi.xlviij.inci.qñ char.66.per totum ⁊ conſi.lxxv.incipi.vr̃ char.96.in littera d.
¶ Et pacta vnum poſt aliud incõtinenti facta:lʒ nõ hẽant expreſſam relationeʒ ad p̃cedẽs:tñ habẽt in dubio relationem cõſi.lvij.incip.in cã char.75.in lr̃a m.
¶ Et pactũ intelligit̃ rebus ſic ſtãtibus conſi.lxxv.incipit̃.videtur char.93.in littera k.
¶ Et pactum factum cum debitore principaliter obligato: an extẽdat̃ ad interceſſorem ⁊ expromiſſorem conſil.ciij.incip.viſis char.117.per totum.
¶ Pactum de non petẽdo interpoſitũ cũ ꝑncipali an ꝓſit interceſſori.d.cõſi.ciij.ea.char.in lr̃a a ⁊ e.
¶ Et pactum ſi venditio perficeretur nõ cadit in cõtractu precarij ⁊ afficitus ſi nõ eſt eadem rõ relationis ꝯſil.cx.inci.licet char.122.in littera b.
¶ Et pactum generale an trahat̃ ad incognita vel ignorata conſi.cxliiij.incip.lʒ char.145.in littera e.
¶ Et verba pactorum intelligunt̃ vrbane ⁊ non captatorie cõſi.clxxxj.inci.viſa char.169.in littera e.
¶ Pactum manus iniectiõis appoſitum in ꝯctu rei hypothecate ꝓ reſtõne dotis an afficiat rem ⁊ tertium poſſeſſorẽ conſi.ccxviij.inci.vr̃ char.205.per totum.
¶ Et an pactum nudum producat actionem cõſil.ccxxviij.inci.viſo char.212.in littera i.
¶ Et pactũ appoſitũ in ꝯtractu intelligit̃ ſm naturã ꝯctus conſi.cclv.inci.ꝗuis char.234.in lr̃a e.
¶ Et pactũ trahitur ad caſum obmiſſum q cenſet̃ dimiſſus qz nõ cogitatus ꝯſ.cclvj.inci.in hac char.234.in lr̃a b.
¶ Et qñ dicat̃ pactum incõtinẽti appoſituʒ cõſi.cclxxxviij.inci.viſo char.268.in lr̃a b.
¶ Et pactuʒ firmatũ coherẽtia cõtractus an extincto cõtractu puta per ſolutioneʒ extinguat̃ pactuʒ.d.cõſil.cclxxxviij.ea.char.in lr̃a c.la ſecunda.
Papa nõ dʒ ſine cã vti plenitudine ptãtis cõſi.cclxxviij.incip.cuius char.250.in littera p.
Parum ⁊ nihil eqparant̃ ⁊ an ſint in cõſideratiõe cõſi.cv.inci.viſis char.118.in lr̃a m.⁊ cõſil.115.incip.in hac char.124.in littera b.
Pars applr̃e ptis an veniat dimidia niſi adijciat̃ verbum aliqua qz tũc ẽt de minori parte intelligit̃ conſi.viij.inci.dubia char.9.in princip.⁊ conſi.xj.inci.in p̃ſenti char.19.in littera k.
Pater an hẽat liberã adminiſtratiõeʒ i bonis aduẽtitijs filioꝝ ⁊ an teneat̃ reddere rõneʒ adminiſtratiõis dictoꝝ bonoꝝ ꝯſi.cv.ici.viſis char.118.in lr̃a o.
¶ Et an pr̃ ⁊ filius ꝯhẽtes pitervel ordine ſucceſſiuo itelligant̃ ſe obligare ꝯſi.ccxliij.inci.in cã char.223.in lr̃a l.
¶ Et pater tenetur dotare filiam ẽt nuptam.d.conſi.ccxlij.ea.char.in littera.n.
Patria ptãs dʒ probari ꝑ allegantem ꝯſil.ccviij.incip.ꝗꝗ char.196.in littera f.
Patruus magnus an veniat applr̃e patrui conſil.xcij.incipi.vr̃ char.110.in lr̃a f.⁊ conſil.cxlij.inci.ex themate char.144.in littera d.
¶ Et an patruus excludat matreʒ viduã a ſucceſſione filiorum premortuoꝝ vel cõcurrat cuʒ ea ſtãte ſtatuto ꝙ ad ſucceſſionem decedẽtis ab inteſtato ſine filijs veniãt ꝓximiores maſculi ex linea maſculina pꝛis ⁊ deinde ad ꝓximiores mulieris cõſi.cxcviij.incip.in ꝓpoſita char.185.per totuʒ.
Pax quomodo dicatur rumpi conſi.viij.incipien.circa char.14.in littera l.
¶ Et pax ex noua cã rupta an faciat rũpenteʒ teneri ad penam cõuentionaleʒ pacis rupte ⁊ an impuberes comprehẽdantur in pace vel promiſſione de nõ offendendo inter ſtipulãtes pro attinentibus vel vniuerſitate aliqua conſi.clxvij.incip.vr̃ char.159.per totum.
¶ Et pax ꝓmiſſio de nõ offendẽdo ſub pena inter plures an vno offenſo cõpetat eidẽ actio inſolidũ ad penam ẽt cõtra promittẽtes.d.ꝯſi.clxvij.ea.char.in lr̃a d.
¶ Et pax eſt vinculum veritatis cõſil.clxxxv.incip.iʒ char.173.in littera g.
¶ Et an pax facta cũ aduerſario ſup delicto filij ꝓbet filiũ cõmiſiſſe delictũ ꝯſi.ccc.incip.in hac chart.284.per totum.
Pecunia eſt de rebus q̃ ſeruãdo ſeruari non pñt conſi.xlix.incip.in p̃nti char.66.in lr̃a d ⁊ conſi.xxxviij.incip.viſo char.55.in lr̃a c.
¶ Et pecunia poſt trienniuʒ cẽſet̃ ꝯſumpta ꝯſi.cv.incipit̃.viſis char.118.in littera o.
Pena in foro cõſcientie an exigi poſſit conſi.ij.incip.circa char.6.in littera l.⁊ conſi.lv.incipit̃.viſis char.72.in littera n.
¶ Et pena cõditionalis ſi non ſoluit̃.j.tp̃s amputetur pes an poſt tẽpus poſſit exigi pena pecuniaria cõſi.v.incip.licet char.11.per totum.
¶ Et an dicta pena ꝙ amputetur pes dicatur capitalis.d.conſi.v.ea.char.in littera c.
¶ Et pena ſtellionatus dr̃ ſubſidiaria cõſi.xix.incip.videt̃ char.33.in princip.

¶ Et pena in curia epi impoſita cui applicetur.d.cōſil.xix.ea.cbar.in littera d ⁊ i.
¶ Et pene ſunt arbitrarie de iure canonico vbi proceditur per inqſitionem.d.con.xix.ea.cbar.in lr̄a b.
¶ Et an pena ſtatuti loci delicti vel domicilij delinquētis attendat̄ ꝯſi.lxxxix.inci.viſo cbar.106.in lr̄a b.
¶ Et verbū ipſo iure vel ipſo facto an importet cauſaȝ late ſententie.d.ꝯſi.lxxxix.ea.cbar.in lr̄a q.
¶ Et ſi nemo adimplet laudūȝ ex parte ſua quis primo inciderit in penam ob in obſeruantiam conſil.cxxx.incipien.viſo cbar.134.per totum.
¶ Et an pena videat̄ impoſita ipſo iure per verbum careat conſi.ccxlvj.incip.vr̄ cbar.227.in prin.
¶ Et hoc participiū priuatus ſit denotat interrogationem pene ipſo iure.d.ꝯſi.ccxlvj.ea.cbar.in prin.
¶ Et pena ꝯuētiōalis nō ceſſat pp penā legalē.l.ſi qs maior.C.de trāſa.cōſi.cclxvj.inci.in hac cbar.242.in littera g.

Penitentia an habeat locuȝ in cōtractibus nominatis cōſil.lxviij.incipien.ardua cbar.86.in littera c.
¶ Et an penitentia procedat in contractu donationis vide ſ.in verbo donatio in verſic.penitentia.

Penſio iuſta ſolet eē illa q̄ in.xx.annos aſcendit ad valorem rei ꝯſi.ccj.incipi.viſis cbar.187.in littera l.⁊ conſi.cclxxxv.inci.viſo cbar.260.in lr̄a k.

Permutatio eſt ꝯctꝰ innoiatus ꝯſi.cccxix.inci.circa cbar.307.in littera k.
¶ Et an permutatio contineat duos ꝯctus emptionis.d.conſi.cccxix.ea.cbar.in littera n.

Pia cauſa ex veriſimili mente teſtatoris non vr̄ preferenda pprie ſoboli ipſius teſtatoris ꝯſi.cclxxxvj.incip.viſo cbar.24.in lr̄a d.
¶ Et pia cā quo ad fauoreȝ liberis eqparat̄ ꝯſi.cccvij.inci.videtur cbar.296.in prin.
¶ Et an pius locus dicat̄ fraternitas tenēs hoſpitalitatē cōſi.cccviij.inci.pro deciſione cbar.298.in lr̄a i.

Pignus pretoriū vel iudiciale vēdituȝ nō ſeruato ordine.l.a diuo pio.§.in vēditione nō reſcindit̄ ſine magna leſiōe ꝯſi.l.incip.vltra cbar.67.p totū.
¶ Et vt pignus conuentionale vel ex pacto ad ſubaſtationem vendatur elapſo die quē ſolemnitates reqrant̄ ꝯſil.lxxix.inci.viſo cbar.96.per totum.
¶ Et an pignus habeat locuȝ ſub.l.ij.C.de reſcindi.vend.conſi.cclxxxviij.inci.viſo cbar.265.in lr̄a a.

Placuerit hoc vbū qd importet vide in ꝯſi.clxxiij.inci.circa cbar.164.in littera f.

Pluralitas factoꝝ nō p̄ſumit̄ ꝯſil.lv.inci.viſis cbar.73.in littera k.
¶ Et lȝ tenimentū terre noietur in ſingulari ſumit̄ p pluribus petijs terrarum cōprehēſis in ꝯfinibus aſſignatis.d.conſi.lv.cbar.76.in lr̄a b.
¶ Et an pluralitas reſoluat̄ in ſingularitatem ꝯſi.xciij.incip.lȝ cbar.110.in lr̄a g.
¶ Et pluralis differt a ſingulari ꝯſ.cvj.ici.lȝ cb.119.i lr̄a c.
¶ Et plures copulati hn̄r p vno ideȝ ſi plures ſunt noiati noīe collectiuo hr̄ p vno ꝯſil.ccj.inci.viſis cb.187.in lr̄a a.
¶ Et pluralis locutio qn̄qȝ eſt cōtenta vno ꝯſi.cclxxvj.incip.viſo cbar.248.in lr̄a l.

Poſſeſſio an pbet̄ p locationem vel receptionē fructuuȝ ꝯſil.vj.inci.in pn̄ti cba.12.in littera c.⁊ cōſi.clxxxv.inci.lȝ cbar.173.in littera c.
¶ Et an poſſidēs noīe meo poſſit alteri dādo priuare me poſſeſſione mea.d.ꝯſi.vj.ea.cbar.in lr̄a d.
¶ Et ſi teſtis dicat vidit poſſidere an probet.d.conſil.vj.ea.cbar.in littera b.
¶ Et p̄ſumit̄ poſſeſſio cōtinuata.d.cōſi.vj.ea.cbar.in lr̄a l.
¶ Et ex titulo precedenti preſumit̄ poſſeſſor conſi.xiiij.incip.quattuor cbar.25.in lr̄a f.
¶ Et qui olim poſſidebat preſumit̄ hodie poſſidere cōſil.lxxxvij.inci.viſis cbar.104.in lr̄a f.
¶ Et poſſeſſio transfertur ex precaria cōſtitutione cōſi.lxxxix.inci.viſo cbar.106.in lr̄a e ⁊ p.
¶ Et turbate poſſeſſionis accuſatio an reqrat dolum ꝯſil.xciiij.incip.viſo cbar.111.in prin.
¶ Et ꝙ cōiter poſſidet̄ cōiter negligitur conſi.cxxxiij.incip.hac cbar.136.in lr̄a a.
¶ Aliud eſt poſſidere aliud eſt eē in poſſeſſiōe cōſi.cxxxvij.incip.lȝ cbar.139.in lr̄a c.
¶ Et poſſeſſio antiqſſima hȝ vim cōſtituti ꝯſi.cxlij.inci.vr̄ cbar.142.in lr̄a d.
¶ Et poſſeſſiōis turbatio per quos actus fieri dicat̄ conſi.clxxij.inci.viſa cbar.163.in lr̄a b.
¶ Et inuadēs poſſeſſionem dȝ querere an alius poſſideat d.conſi.clxxij.ea.cbar.in littera c.
¶ Et poſſeſſionis turbate remediuȝ criminale an reperiat̄ de iure ciuili.d.ꝯſi.clxxij.ea.cbar.in.d.lr̄a c.
¶ Et ſtatutum de turbata poſſeſſione reqrit dolum.d.ꝯſi.clxxij.ea.cbar.in littera h.
¶ Et ex poſſeſſione.xxx.annoꝝ preſumit̄ bonafides.d.cōſil.clxxij.ea.cbar.in lr̄a n.
¶ In nouo poſſeſſore preſumit̄ malafides.d.conſil.clxxij.ead.cbar.in littera o.
¶ Et poſſeſſor hn̄s ciuileȝ poſſeſſiōem pōt repellere ppria auctoritate hn̄tem nālem ꝯſi.cxciij.inci.repetito cbar.180.in lr̄a b.⁊ ꝯſi.clxxx.incip.viſis cbar.254.per totum.
¶ Et poſſeſſio data per iudicem ſine citatione poſſeſſoris eqparatur poſſeſſiōi capte propria auctoritate.d.ꝯſi.cxciij.ea.cbar.in littera e.
¶ Et poſſeſſor non dr̄ ꝯductor in re conducta ꝯſil.ccj.inci.viſis cbar.187.in littera e.
¶ Et traditio poſſeſſionis ficta ſit per cōſtōnē precarij ꝯſi.cciij.inci.viſo cbar.190.in lr̄a g.
¶ Et ꝯtra poſſeſſorem maleſidei non pōt agi poſt.xxx.annos de iure.C.ꝯſi.ccvij.inci.vr̄ cbar.195.in lr̄a e.
¶ Vera poſſeſſio an inducat̄ ex actu ficto cōſi.ccxvj.incip.in cauſa cbar.202.in lr̄a a.
¶ Et poſſeſſio in re hypothecata an capi poſſit propria auctoritate ꝯſi.ccxviij.inci.vr̄ cbar.204.in prin.
¶ Et vera poſſeſſio inducit̄ ex ficta traditione ꝯſil.ccxxxv.inci.vr̄ cbar.219.in littera e.
¶ Et poſſeſſio queſita preſumitur ex titulo p̄cedenti cōſil.cclxj.incip.viſa cbar.238.in lr̄a e.
¶ Et poſſeſſio nō cadit in incorporalibus ꝯſi.ccxcij.incip.multa cbar.276.in lr̄a q.

Poſſeſſorium intentans dȝ probare ꝙ tpe ſpoliationis poſſidebat cōſil.clxxij.inci.viſa cbar.163.in lr̄a f.
¶ Et poſſeſſorio itērato iter emptorē ⁊ vēditorē an valeat ſnīa inde ſecuta ſup ſimulatione ꝯctus pignoris vel fraudis vſurarū vel ſit nulla tanq̄ non cōformis remedio intētato ꝯſi.ccxxvij.inci.viſo cbar.111.per totum.

Poteſtas quot modis in iur̄ accipiat̄ ꝯſil.ccxliij.inci.circa cbar.224.in lr̄a b ⁊ i.

Poſthumus natus poſt teſtm̄ i vita teſtōris an veniat apple poſthumi cōſi.cclviij.inci.quo ad pmū cb.236.in pn̄.⁊ in lr̄a a b c ⁊ d.

Precariū poſſidēs p̄cario p̄uat dn̄m poſſeſſione cōſi.lv.inci.viſis cbar.71.in lr̄a d.
¶ Et p̄carij ꝯſtō n̄ trāſfert poſſeſſionē qn̄ p̄us alieno noīe dn̄s ꝯſtituit ſe poſſidē vide.ſ.i vbo poſſeſſio i v.⁊ p̄caria.
¶ Per cōſtitutionem precarij fingit̄ facta traditio conſil.cx.inci.lȝ cbar.121.in prin.⁊ in lr̄a g.
¶ Precaria conſtō nō trāſfert dn̄ium ſi cōſtituēs nō poſſidet cōſi.clxxxiij.inci.repetito cbar.172.in littera g.
Et effectꝰ p̄carie ꝯſtōnis ꝯſi.cclxxx.ici.viſis cb.253.i lr̄a b.
¶ Et an conſtō p̄caria trāſeat ad hēdes rogātis vel rogari precario poſſidere.d.cōſi.cclxxx.ea.cbar.in lr̄a m.

Prefationes declarāt ſequentia ꝯſi.lxxix.inci.viſo cbar.96.in lr̄a k.

Preſcriptio inducit ius vēdicādi ēt an antiquo vo dn̄o ꝯſil.xiiij.inci.q̄ttuor cbar.26.in lr̄a g.⁊ ꝯſi.xxij.inci.in pn̄ti cb.36.in lr̄a ꝯ.
¶ Et p̄ſcriptio in annua oblōne qn̄ icipiat currē tā in ꝯctibus q̄ȝ i vltimis volūtatibꝰ ꝯſi.xxij.ici.in pn̄ti cb.36.per to.
¶ Et an teſtes p̄ſcriptiōeȝ pbare volētes debeāt pbare de initio tpis p̄ſcriptiōis ꝯſi.xlvj.inci.in cā cbar.64.in lr̄a k.
¶ Preſcriptio lōgiſſimi tpis an reqrat titulū ꝯſil.xlvij.incip.in pn̄ti.cbar.65.in lr̄a e.
¶ Et p̄ſcriptio cuius initij memoria non extat qn̄o probet̄ vel articulet̄.d.cōſi.xlvij.ea.cbar.in littera f.
¶ Et ſciens ſe debitoreȝ nō pōt p̄ſcribere ēt ꝙ ſtatutū dicat ſiqs nō petierit debitū.j.x.annos cadat a iure ſuo cōſi.lv.inci.viſis cbar.71.in littera e.
¶ Et p̄ſcriptio ſtatutaria an reqrat ꝙ pbet̄ pn̄tia creditoris.d.cōſi.lv.ea.cbar.in.d.littera e.
¶ Et an p̄ſcriptio incipiat currere iacente hereditate cōſil.lx.inci.

lx.inci.multum cbar.77.in littera b.

¶ Preſcriptio cētū annoꝝ reqrit̄ ꝯ̄ ciuitatē ꝯſi.cxlij.incip.vl̄ cbar.142.in lr̄a k.

¶ Et ꝑ p̄ſcriptionē querit̄ vtilis rei vēdicatio.d.ꝯſil.cxlij.ea.cbar.in.d.lr̄a k.

¶ Preſcriptio xl.annoꝝ an liberet a ſolutione collecte vel cenſus ꝑpetui.d.ꝯſi.cxlij.ea.cbar.in littera n.

¶ Et preſcriptio interrūpitur per ſolutionem debiti.d.ꝯſi.cxlij.ea.cbar.in littera n.

¶ Quāto tp̄e p̄ſcribat̄ ius offerēdi debitū ꝓ luēdo pignore conſi.clxxvj.inci.in hac cbar.167.in littera b.

¶ Preſcriptio iuris cōis vel municipalis non ꝓcedit cum malafide ꝛ in perſonalibus ſtatutario ſuccedit in locū preſcriptiōis iuris cōis ꝛ perpetuat̄ per litis cōteſtationē ꝯſil.clxxx.inci.multum cbar.169.per totum.

¶ Preſcriptio longiſſimi tp̄is inducta eſt in odiuꝫ creditoris.d.conſi.clxxx.ea.cbar.in littera a.

¶ Et preſcriptio ſtatutaria ſiqs non petierit debitū.ī.x.annos an valeat.d.cōſi.clxxx.ea.cbar.in littera b.

¶ Et preſcriptio ſtatutaria ſubrogatur loco preſcriptionis iuris cōis.d.conſi.clxxx.ea.cbar.in lr̄a c.

¶ Preſcriptiōis interruptio an poſſit fieri ꝑ ſolā citatiōeꝫ vel per libelli ꝓductionē.d.ꝯſi.clxxx.ea.cbar.in lr̄a d.

¶ Et ꝑpetuatio p̄ſcriptiōis ad.xl.anno.nō fit in p̄ſcriptione.x.an.ſꝫ ad.x.alios annos.d.ꝯſi.clxxx.ea.cbar.in lr̄a e.

¶ Preſcriptio cū bonafide cauſat acqſitionem vtilis dn̄ij cōſi.lxxxv.inci.lꝫ cbar.173.in lr̄a a.

¶ Et an p̄ſcriptio cū malafide de iure ciuili cauſet ꝛ exceptionem.d.ꝯſi.clxxxv.ea.cbar.in.d.lr̄a a.

¶ Et curſus preſcriptionis nō impedit̄ impedimēto facti cōſi.cxcj.inci.ſatis cbar.178.in lr̄a b.

¶ Preſcriptio currit ēt ignoranti conſil.cxcv.incipiē.circa cbar.182.in littera g.

¶ Et an tutus preſcriptiōe poſt habitaꝫ notitiā de debito antiquo peccet nō ſoluēdo ꝯſi.cclj.ici.ī hac cba.231.ī lr̄a c.

¶ Et an preſcriptio.xxx.vl̄.xl.annoruꝫ currat cū malafide cōſi.cclxv.inci. in hac cbar.242.in lr̄a k.

¶ Et an hr̄di volēti inchoare p̄ſcriptioneꝫ a ſeipſo obſtet malafides auctoris ꝯſil.cclxxv.inci.q̄ꝫ q̄ꝫ cbar.247.in lr̄a a.

¶ Preſcriptio cuius initij memoria nō extat an hēat vim ꝯſtituti cōſi.cclxxxvij.inci.oñs cbar.263.in lr̄a e.

¶ Preſcriptio nulla querit̄ in iure perſonali ꝙ nullatenus poſſideтur conſi.ccxcij.inci.multa cbar.274.in lr̄a r.

¶ Et an res ꝓhibita alienari poſſit vſucapi vel p̄ſcribi ꝯſi.ccxciij.inci.vl̄ cbar.277.in lr̄a l ꝛ ſeq.

¶ Et an impedito agere currat p̄ſcriptio.d.ꝯſil.ccxciij.ea.cbar.in lr̄a m ꝛ ꝯſi.ccciij.inci.rē arduā cbar.289.in lr̄a f.

¶ Preſcriptio ꝯtra minores qū̄o currat cōſi.ccxcvj.incipi.in p̄n̄ti cbar.279.in lr̄a e.

¶ Preſcriptio tanti tp̄is cuius initij non extat memoria in contrarium hꝫ vim cōſtituti cōſi.ccciiij.incip.rem arduam cbar.289.in littera e.

¶ Et an preſcriptio cētum annoꝝ ꝑ teſtes de auditu vel ꝑ cōem opinionē ꝓbet̄.d.cōſi.ccciiij.ea.cbar.in lr̄a i.

¶ Preſcriptio ꝯtra eccleſiaꝫ an reqrat.xl.annos.d.conſil.ccciiij.ea.cbar.in lr̄a n.

¶ Et preſcriptio.xxx.annoꝝ erat incognita de iure ffoꝝ.d.conſi.ccciiij.ea.cbar.in.d.lr̄a n.

¶ Et preſcriptio lōgi tp̄is ſublata a ſtatuto vl̄ lege an ītelligat̄ ſublata lōgiſſima p̄ſcriptio.d.ꝯſi.ccciiij.ea.cba.in lr̄a ꝛ.

¶ Et an p̄ſcriptio lōgiſſimi tp̄is.xxx.annoꝝ impediat fideicōmiſſuꝫ.d.ꝯſi.ccciiij.ea.cbar.in lr̄a ꝛ.ꝛ x.

¶ In preſcriptione.xxx.annoꝝ nō tranſit viciū auctoris in he[illegible]dē.d.ꝯſi.ccciiij.ea.cbar.in lr̄a b.la ſecūda.

¶ Preſcriptio aduerſus ius adeundi qn̄ operet̄ cōſil.cccv.inci.circa cbar.293.in lr̄a c ꝛ b.

¶ Et an p̄ſcriptio lōgiſſimi tp̄is aduerſus ius petēdi bono.poſ.currat ꝯſi.321.ici.de pluribus cbar.311.in littera g.

Preſumptio nemo preſumitur dicere niſi ꝙ mente cogitat ꝯſil.cxvj.incipiē.decreueram cbar.125.in lr̄a f.

¶ Et preſumptiōes ſunt quedam veriſimilia cōſi.clvj.inci.cum in cauſa cbar.152.in littera e.

¶ Non preſumit̄ qs grauatus duplici onere conſi.clxxxvj.inci.ꝓ̄ q̄ꝫ cbar.174.in lr̄a g.

¶ Preſumptio qū̄o diffinit̄ conſi.cxcvij.incip.nō alienaꝫ cbar.183.in littera g.

¶ Et preſumptio legis eſt euidētiſſima ꝓbatio ꝛ transfert onus probandi in aduerſarium conſi.ccij.incipien.pluries cbar.189.in littera e.

¶ Preſumptio violenta hois dr̄ preſumptio iuris.d.cōſi.ccij.ea.cbar.in.d.littera e.

¶ Preſumptio hois ſolū nō dꝫ mouere iudicē ad pronunciandū.d.ꝯſi.ccij.ea.cbar.in.d.lr̄a e.

¶ Intrās bellum ſi nō eſt viſus exire an preſumatur mortuus ꝯſi.cciiij.inci.q̄ꝫ q̄ꝫ cbar.191.in lr̄a b ꝛ d.

¶ Et an pluralitas delictorum vel debiti preſumat̄ vel ſit probāda ꝯſi.ccxxxiij.inci.ꝯſtat cbar.218.in lr̄a d.

¶ Et preſumptio iuris ꝛ de iure tollit̄ per ꝯ̄triam cōfeſſionem partis ꝯſi.ccxxxv.inci.vl̄ cbar.219.in lr̄a c.

¶ Et preſumit̄ potius malafides q̄ꝫ ignorantia conſi.cclxv.inci.in hac cbar.241.in lr̄a l.

¶ Et ex antiquitate inducit̄ p̄ſumptio ſolēnitatum ꝯſi.ccciij.inci.rem arduā cbar.289.in lr̄a b.

Precium declarat intētionē ꝯ̄hentium cōſi.xiiij.inci.quattuor cbar.25.in lr̄a e.ꝛ conſil.xxxvij.inci.circa cbar.54.in lr̄a k.

¶ Precium ſuccedit loco rei in vniuerſalibus cōſi.ccxciij.inci.vl̄ cbar.277.in lr̄a a.

Preteritio filie excluſe a ſtatuto ſtantibus maſculis non rumpit teſtm̄ ꝯſil.xl.inci.circa cbar.57.in lr̄a g.

¶ Et an p̄teritio poſthumi cōprehēdat̄ i diſpōne auctētice ex cā de lib.p̄te.ꝯſil.ccxxv.inci.añ q̄ꝫ cbar.209.in littera d.

Princeps an poſſit ligare manus ſucceſſori ꝯſi.cclxxviij.incip.cuius cb.250.in lr̄a a.

¶ Et dn̄i tp̄ales dn̄r hēre vicē principis ꝯſi.cccxv.incipiē.videtur cbar.304.in prin.

Priores vel cōſeruatores an habeāt iuriſditionem delegatam conſil.clvij.incipiē.viſo cbart.152.in littera a.

Priuilegium priuilegiatus nō vtit̄ ꝓuilegio ꝯtra aliū priuilegiatū ꝯſil.ccxxvj.inci.ꝯſtat cbar.220.in lr̄a d.

¶ Et priuilegiū ſeu cōceſſio facta ſyndico ꝛ frīb' ſcī Frāciſci a pōtifice cōponēdi ſuꝑ donatis ꝛ relictis amore dei ꝛ ꝓ elemoſynis an ſe extēdat ad ſucceſſionē ab inteſtō q̄ obuenit ex perſona vnius ex fratribus conſi.cclxiiij.incipiē.viſis cbar.241.in littera k.

Pro iſta dictio exponit̄ qn̄q̄ꝫ.i.ꝑꝑ conſi.lxxxij.inci.immineт cbar.99.in littera a.

Probatio etatis ꝛ valoris rei qū̄o fieri debeat cōſi.xxj.inci.circa cbar.35.in princip.

¶ Et in factis antiqs leuis ꝓbatio ſufficit dūmō nō ſit magni p̄iudicij ꝯſi.xxij.inci.in p̄n̄ti cbar.36.in lr̄a d.

¶ Et in his q̄ ſecrete fiūt leuiores ꝓbationes ſufficiūt ꝯſi.xxiij.inci.viſis cbar.38.in lr̄a a col.j.

¶ Et an dicat̄ plena ꝓbatio duoꝝ teſtiū ſi vnus teſtis deponit de facto principali alter de cōfeſſione ꝯſi.lviij.incipi.in hac cbar.79.in lr̄a e.

¶ Et ex cōiecturis que mouerent ſagaceꝫ virū ſumit̄ ꝓbatio per iudiceꝫ ꝯſi.lxj.inci.viſa cbar.78.in lr̄a g.

¶ Et an dicat̄ vera probatio p̄ſumptio iuris ꝯſi.lxix.incip.plura cbar.88.in littera b.

¶ Et parētela an probet̄ per teſtes de auditu conſi.lxxviij.inci.viſo cbar.95.per totum.

¶ Probatio lucri inter duos ſotores ſocios an poſſit fieri ꝑ duos garzones apothece ipſoꝝ reddētes cām ſcieꝫ qꝛ viderūt ꝛ fuerūt p̄n̄tes cōſi.cv.inci.viſis cbar.118.per totum.

¶ Probatiōes minus integre an admittant̄ rōne difficultatis improbādo conſi.cxxiiij.incip.multum cbar.130.in lr̄a b.ꝛ conſi.cxlij.inci.vl̄ cbar.142.in prin.ꝛ ꝯſil.cciiij.incipiē.q̄ꝫ q̄ꝫ cbar.191.in littera c.

¶ Et probatio facti antiq̄ fit ꝑ probationes minus legittimas.d.conſi.cxlij.ea.cbar.in prin.

¶ Probatio negatiue nō cohartate loco ꝛ tp̄e eſt impoſſibilis ꝯſi.clxxxv.inci.lꝫ cbar.173.in lr̄a f.

¶ Probatio vite vel mortis hois dꝫ fieri ꝑ eum q in eis ſe fundat ꝯſi.cciiij.inci.q̄ꝫ q̄ꝫ cbar.191.in lr̄a b.

¶ Probatio negatiue dꝫ fieri ꝑ illuꝫ q eā allegat vl̄ ſe fundat in ea ꝯſi.ccxlj.inci.vl̄ cbar.222.in lr̄a c.

¶ Et probatio loci ꝛ tp̄is in inqſitiōe deducti dꝫ fieri ꝯſi.cclx.inci.viſa cbar.237.in littera l.

¶ Et an in actu ſucceſſiuo poſſit fieri ꝓbatio per teſtes ſingulares ꝯſi.cclxxxvj.inci.pro p̄n̄tis cbar.262.in lr̄a g.

¶ Probationis mā eſt multuꝫ arbitraria ꝯſil.ccciiij.incip.

rem arduā cbar.289.in littera k.

¶ Probationes habent eſſe cōcludentes cōſi.cccxcv.inci. videtur cbar.304.in littera f.

Procurator in cā capitali an admittatur.vide ū.i vbo defenſor ↄſi.cclxxxiij.inci. viſa cbar.245.i lrā d.ꝛ ↄſi.cccxxv.inci.).cba.317.per totum.

¶ Et procurator negligens an dn̄o teneatꝛ ↄſil.lvij.incipiē. in cā cbar.74.in littera i.

¶ Procuratoris geſta an pſumanꝛ nota dn̄o ↄſi.clvj.incip. tum in cā cbar.152.in lrā c.

¶ Procurator cōmiſſarius vel filiꝰ non poteſt tollere legem ſuperioris ↄſi.clxxxj.inci.viſa cbar.169.in lrā e.

¶ Et procurator non pōt venire cōtra factū ↄſtituētis.d. ↄſi.clxxxj.ea.cbar.in.d.littera e.

Progenies an appſe ꝓgenici ꝑtineanꝛ oēs illi q ſunt de conſanguinitate adeo ꝙ relictum factum illis q ſunt de progenie alicuius cenſeatur factum agnatis ꝛ ſic illis de conſanguinitate conſil.cccxvij. incipien.videtur cbar.306.per totum.

Promiſſio facti alieni cum ſtipulatione penali an valeat conſilio.ij.incipien. circa cbar.6.in lrā b.

¶ Promiſſiōes intelligunꝛ rebus ſic ſe habētibꝰ ↄſi.cxvj. inci.decreuerā cbar.125.in lrā e.

¶ Promiſſio hoc verbū intelligiꝛ per ſtipulationē conſil. ccxxxvij.inci.viſa cbar.221.in lrā f.

¶ Promittēs dare aliquā rem pro precio declarādo an teneatur dare illam anteq̄ preciū declareꝛ cōſi.ccxcj.incip.in preſenti cbar.272.per totum.

Propter iſta dictio denotat cāꝫ remotā ↄſil.ccxc. incip.ardua cbar.271.in lrā c.lā ſecūda.

Proteſtatio volentis tradere oleuꝫ nō valet ſi non probaꝛ ꝙ fuerit ibi in promptu oleū tradēduꝫ ↄſi.lxxix.incip.viſo cbar.96.in lrā m.

¶ Et an ꝓteſtatio reqrat cōſenſum eius cui ꝓteſtaꝛ qn̄ ſola ſcia ſufficit ↄſi.lxxxj.inci.viſa cbar.98.in lrā a.

Proximus proximi vꝛ ꝓximiores an intelligaꝛ de conſanguineis vel de ꝓximis in ſucceſſiōe ↄſi.xcv.inci.diu poſt cbar.112.in lrā c.

¶ Et proximiori vel proximiores q dicantur cōſi.cliiij.incip.lꝫ cbar.151.in littera d.

Publiciana non cōpetit ex titulo etiā apto ad transferēdū dn̄iuꝫ ſi poſſeſſio tradita nō fuit cōſi.i.incip.in pn̄ti cbar.2.in lrā b.la ſecunda ꝛ conſi.lxxxix.inci.viſo cbar.106.in lrā t.

¶ Et cedēs ius ꝙ hꝫ nō trāſfert publicianā.d.cōſi.lxxxix. ea.cbar.in littera t.

Quatuis eſt dictio implicatiua conſi.xlij.incip.plura cbar.59.in lrā k.

Quecunqꝫ an ſit vbū dictio nihil excludēs ↄſi. xiiij.incip.quattuor cbar.25.in pn̄.

¶ Et verbū quecūqꝫ eſt verbum diſtributiuū conſi.ccxxx. inci.q̄ꝫ cbar.214.in lrā r.

Querela inofficioſi teſti an impediaꝛ per euꝫ qui acceptauit legatum conſil.cclxv.incip.in hac cbar.241.in littera g.

Quicquid eſt vbū cl̄a ꝛ qd importet ↄſi.xlix.incip.in pn̄ti cbar.66.in lrā c.

Ratificatio laudi nulli ēt in vi pacti valere pt ↄſi.lvij.ici.in cā cbar.74.in lrā q.

¶ Et ratificatio dꝫ fieri intra tpꝰ intra ꝙ actus geri debet cōſi.cxx.inci.viſo cbar.134.in lrā a.

¶ Ratificari ꝛ validari nō pōt actus nullus ex alio defectu q̄ conſenſus fallit in minore conſil.clxxxvij.incip. videtur cbar.175.in littera.b.ꝛ g.

¶ Et an ratificatio poſſit fieri poſt.xxx.annos conſil.ccxxj. inci.viſis cbar.206.in lrā g.

Ratio expreſſa in lege eſt mēs legis ↄſi.xc.inci.ſcrupuloſa cbar.107.in lrā a.

¶ Et non attenditur rō ſed lex que de ratione diſponit.d. cōſi.xc.ea.cbar.in littera o.

¶ Et quādo dicatur lex de ratione diſponere.d.conſil.xc. ea.cbar.in dicta littera o.

¶ Et rō ſcripta in lege facit extēdere ad exorbitātias ꝛ correctorias conſi.xcvj.inci.lꝫ cbar.113.in pn̄.

¶ Rō diuerſitatis q̄ pōt aſſignari nō tollit arguendi modum ↄſi.cxcj.inci.ſatis cbar.178.in littera d.

¶ Et rōnis idētitas extendit legem ēt exorbitantēꝫ ad caſum q non comprehenditur ſub verbis legis conſil.cxcvij. inci.nō alienam cbar.183.in littera o.

¶ Et vbi vna ſola ratio aſſignari pōt illa habeꝛ pro expreſſa cōſi.ccxvij.incip.qriacus in ſubſcriptione cbar.203.in lrā i.

¶ Et rō ēt ſcripta in lege nō eſt extēdēda ad correctionem iuris ↄſi.ccxix.inci.lꝫ cbar.205.in lrā d.

¶ Et rō qn̄qꝫ diſponit de lege ꝛ qn̄qꝫ lex diſponit de rōne cōſi.ccxxxvj.inci.conſtat cbar.220.in littera c.

Redhibitoria ꝛ q̄to minoris an deꝛ ſcienti aial eē morboſuꝫ ↄſi.lxxxj.incip.viſa cbar.98.in littera a.

¶ Et ſi venditor cum ſoproſſibus ꝛ ſchinellis dicat vendere an teneatur.d.conſi.lxxxj.in lrā c.

Regula transfert onus probandi in aduerſarium eius q hꝫ regulam vel ius cōe pro ſe cōſi. ccxiij.incip.q̄ꝫ cbar.191.in littera a.

¶ Et regula declaraꝛ ꝑ exceptionē vt regula intelligaꝛ ſm terminos exceptiōis ↄſi.ccxxv.inci.anteq̄ cba.209.in lrā c.

Rei debendi duo pluresue inſoliduꝫ obligati an vno conuento alij liberētur conſi.lxj.inci.viſa cbar.78.in littera a.

Rei vēdicatio q̄s ꝓbatiōes reqrat ad obtinēduꝫ ↄſi.lxiij.inci. excellentiſſime cb.81.p totū ꝛ ↄſi.clxv.inci.pfecto cbar.158.in pn̄.

¶ Tenuta ↄceſſa caſtro ſpoletano an poſſit per ipſum vendicari nō obſtante ꝙ dicta tenuta fuit poſſeſſa ꝑ cōitatē mōtiſfalconis per tantum tpꝰ cuius initij memoria non extat conſi.cxlij.inci.vꝛ cbar.142.per totum.

¶ Et rei vendicatio ꝛ publiciana qn̄ cōpetāt ratificāti emptionem factam noīe ſuo nō precedente mandato ↄſi.ccxxj. inci.viſis cbar.206.per totum.

Relatiuum eorum que pōt ad plura referri ad quē referaꝛ cōſi.xc.incip.ſcrupuloſa cb.170.in lrā c.ꝛ cōſi.cccxxiij.incip.vꝛ cbar.316.in lrā i.

¶ Relatiuum ſubſtantie exponitur.i.quatenus cōſil.cxcv. inci.circa cbar.182.in littera e.

Religio quot modis ſumiꝛ ↄſi.ccxx.incip.videtur cbar.205.in lrā b.

¶ Et an appellatione religioſoꝝ veniant ſorores tertij ordinis ſancti frāciſci.d.ↄſi.ccxx.ea.cbar.in lrā f.

Remedium canonis reintegranda an competat ↄ̄ meros laycos cōſi.cclxxxij. inci.viſo cbar.256.per totum.

Renunciatio ſucceſſionis quam facit ſoror minor an reqrat ſolemnitates que requirunꝛ in alienatione bonoꝝ immobilium ↄſi.xi.incip.in preſenti cbar.19.per totum.

¶ Et an dicta renunciatio pretextu magne leſiōis vltra dimidiam reſcindaꝛ.d.ↄſi.xj.ea.cbar.in lrā e.

¶ Et ſimplex renūciatio generalr facta reſtringiꝛ ad cām de preſenti ↄſi.lv.inci.viſis cbar.73.in lrā y.

¶ Et renūciatio exceptiōis doli mali ꝛ exceptionis metus cā ꝛ exceptionis nō numerate pecunie qd opereꝛ cōſi.xcix. cbaꝛ.115.in littera e.

¶ Renūciatio fcā de dote mr̄is ꝑ filiā pſꝫ q eā dotauit an poſſit ꝑ filiā reſcindi allegādo metū ob reuerētiā pr̄naꝫ ꝛ lehōeꝫ qꝛ dos mr̄is erat longe maioris q̄titatis q̄ dos ſibi data a pr̄e ↄſi.cxxiiij.inci.multū cbar.130.per totum.

¶ Renūciatio pſumiꝛ facta ea facilitate qua qs eſt inductus lꝫ ↄſentiēdum vel ↄ̄hendū ↄſi.cxliij.inci.lꝫ cbar.145. in pn̄.ꝛ ↄſi.cxcviij.inci.viſa cbar.180.in lrā g.

¶ Renūciatio nō trahiꝛ ad ignorata.d.ↄſ.cxliij.e.cb.i pn̄.

¶ Renūciatio quā facit ſoror fratri cū cl̄a donationis an reuoceꝛ ob ſuperuenientiā filioꝝ ſororis renūciantis cōſil. ccvj.inci.viſo cbar.193.in lrā p.ꝛ ſeq.

¶ Et renunciatur futuris iuribus etiam pro parua re.d. cōſi.ccvj.eā.cbar.in littera q.

¶ Renūciatio ꝑ ſororeꝫ de bonis pr̄nis ꝛ mr̄nis facta fratri ꝓmittēti dotē in qua eſt leſio exceſſiua renūciātis cū iuramēto nō tollit quominus petita abſolutione agat petitione hereditatis conſil.ccxiij.inci.viſo cbar.200.per totum.

¶ Et renūcians exceptioni doli mali an perdat remedium enormis leſionis.d.cōſi.ccxiij.ea.cbar.in lrā d.

¶ Et an poſſit renūciari enormi leſioni.d.conſi.ccxiij.ea. cbar.in littera b.

¶ Et an poſſit renūciari iuri de futuro cōſi.cclix.incip.viſo cbar.229.in littera b.

¶ Et an renūciatio differat a repudiatiōe ↄſi.cclxxij.incip. ambigua

ambigua cbar.245.in lr̃a c.
¶ Et renũciatio enormis leſiõis an extẽdaꝛ ad enormiorẽ ⁊ enormiſſimã ꝯſi.cclxxxviij.inci.viſo cbar.265.in lr̃a ⁊.

Repetitio qualitatis poſite in vno capl'o, intelligiꝛ facta in alio capl'o cõſi.ij.incip. circa cbar.6.in littera d.

Repreſalie qbus ex cauſis ꝯcedanꝛ ꝯſi.lxij.incip.clariſſima cbar.81.per totum.
¶ Et repſalie nõ ꝯcedunꝛ niſi i ſubſidiũ.ſ.ob denegatũ iuſticiã ⁊ vbi nõ põt hẽri copia iudicis.d.ꝯſi.lxij.ea.cb.in pñ.
¶ Et repreſalie non ꝯceduntur pro paruis ſumis.d.conſi.lxij.ead.cbar.in littera c.

Reſcriptum quandoq3 requirit in' impetrando citationem habentis interẽ conſi.j.inci.in pñti cbar.2.in littera c.
¶ Et ſignatura reſcripti fiat vt petiꝛ nõ referꝛ ad oĩa ꝑcedentia q̃ ſunt ꝯ ius cõe ꝯſi.xlviij.inci.qm̃ cbar.96.in lr̃a d.
¶ Et ſi reſcriptũ motu ꝓprio ꝯcedatur nõ tollit ius alteri queſitum ꝯſi.lxvij.inci.circa cbar.84.in lr̃a e.
¶ Et clauſula nõ obſtante in reſcriptis generalr̃ poſita gd operetur.d.ꝯſi.lxvij.ea.cbar.in lr̃a g.
Reſcriptũ pape ꝯcedẽs caſtellano arcis vel officiali reſirmã ad trimeſtre ⁊ legat' ꝓuicie i ſupplicatiõe i q̃ nõ ẽ fcã mentio prime impetrationis eſt fcã ad aliud tempus an valeat conſi.xcviij.incip.q̃3 q̃3 cbar.114.per totum.
¶ Et reſcriptum qñ reddaꝛ ipſo iure ſubreptitium.d.cõſi.xcviij.ea.cbar.in littera b.⁊ ſeq.
¶ Et inferior nõ põt imponere manus ad reſcriptu3 pape d.conſi.xcviij.ea.cbar.in littera f.
¶ Et reſcriptũ ſeu ſupplicatio ꝯditionalis defecta ꝯditiõe an dicaꝛ ſupplicatio ꝯſil.cvij.incipiẽ.viſo cbar.120.in lr̃a g.
¶ Reſcribens preſumiꝛ ignorare cõceſſionẽ iam factã cõſi.clvj.incip.cũ in cauſa cbar.152.in littera d.
¶ Reſcriptũ d3 facere mentione3 de proceſſu ⁊ ſtatu cauſe conſi.181.incip.viſa cbar.169.in littera i.
¶ Et reſcriptum gratioſum ſubreptitiũ eſt nullũ ipſo iure cõſi.ccj.incip.viſis cbar.187.in littera c.
¶ Et qñ reſcriptum dicatur ſubreptitium.d.conſi.ccj.ead.cbar.in.d.littera.c.
¶ Et reſcripta hñt tacitã conditionẽ ſi preces veritate nitantur.d.conſi.ccj.ea.cbar.in littera d.
¶ Et narrata in reſcripto debent probari.d.conſil.ccj.ead.cbar.in.d.littera.d.
¶ Et reſcripta recipiunt interpretationẽ a iure cõmuni.d.conſi.ccj.ea.cbar.in littera n.
¶ Et per reſcriptum ꝙ ſumarie cognoſcatur an altereꝛ cã conſi.cclxxxij.incip.viſo cbar.256.in littera n.
¶ Reſcribẽs cõmittẽdo cãm vt petiꝛ an cẽſeat cõmiſiſſe negociũ ꝑncipale ſi in ſupplicatiõe petebaꝛ cõmitti cã3 appl'onis vna cũ negõ ꝑncipali.ꝯſ.cccxij.ici.circa cb.301.ꝑ totũ.
¶ Et in dubio reſcripta interpetrãtur ſm ordine3 iuris.d.conſi.cccxij.ea.cbar.in littera c.
¶ Et videtur reſcriptum ſe conformare cu3 iure cõmuñi d.conſi.cccxij.ea.cbar.in littera d.

Reſpõſio ad interrogata referẽda eſt conſil.xcj.inci.l3 cbar.109.in lr̃a.b.la ſecunda.
¶ Reſpõſio per verbu3 credit inducit confeſſionem conſi.clxxvj.incip.q̃3 q̃3 cbar.174.in prin.
¶ Rñſio articuloru3 erronea nõ nocet.d. conſi.clxxxvj.ea.cbar.in littera e.
¶ Et reſponſiones adinuicem contrarie ſunt concordande cõſil.ccxv.inci.viſo cbar.201.in lr̃a f.

Reſtitutio in integrum an detur ei qui iurauit vera eſſe ⁊ renunciauit beneficio ⁊c. cõſi.xxxj.incip.vr̃ cbar.49.in littera g.
¶ Et reſtitutio in integrum debet.j.quadriẽniu3 incohoari ⁊ expediri.d.cõſi.xxxj.ea.cbar.in littera o.
¶ Et in negocio cepto cu3 defuncto reqritur magna leſio ad reſtõnem in integrũ minori ſuccedenti conſi.l.incip.vltra cbar.64.in littera a.
¶ Et cõtra vẽditione pignoris iudicialis vel ꝓtorij reqriꝛ magna leſio ad reluendũ.d.cõſi.l.ea.cbar.in lr̃a b.
¶ Et reſtitutio nõ datur non probata leſione ꝯſi.lvij.inci.in cã vertẽte cbar.74.in lr̃a d.
¶ Et minori iurãti nõ daꝛ reſtõ in integrũ nõ petita abſolutiõe iuramẽti cõſi.72.inci.pro deciſiõe cbar.89.in prin.
¶ Reſtõ in integrũ datur ꝑꝑ ignorantiam abſentium ꝯſil.clxviij.inci.in hac cbar.160.in littera o.
¶ Reſtõ in integ.ceſſat vbi cõpetit remedium ordinariu3 cõſi.clxxxiiij.inci.repetito cbar.183.in littera c.
¶ Et ignorãs reſtituitur in integru3 ex clã generali ſi qua mihi in.d.ꝯſi.clxxxiiij.ea.cbar.in littera g.
¶ Reſtõ in integr.daꝛ ignoranti aduerſus preſcriptionem cõſi.cxcv.inci.circa cbar.182.in littera g.
¶ Et an ignorãtia ſit iuſta cã petẽdi reſti.in inte.aduerſus hereditatẽ nõ aditã ꝯſi.cccxxj.ici.de pl'ib' cb.311.in lr̃a e.

Retentio debiti creditoris daꝛ debitori hñti ex alio capite hypothecata bona creditoris q2 nomẽ debitoris in hypotheca comprehenditur cõſil.lxj.incip.viſa cbar.78.in littera n.
¶ Et vbi cõpenſatio non habet locum eſt locus retentiõi d.cõſi.lxj.ea.cbar.in.d.littera n.

Reuocatio ſtipulatiõis facte abſenti an poſſit fieri ex penitentia promittẽtis vel negocioꝝ geſtoris cõſi.lxviij.inci.ardua cbar.86.ꝑ totum.

Rubrica ſatis eſt ꝙ poſſit adaptari in aliquo caſu ad nigrum ⁊ econuerſo vt in conſil.xlv.incip.eleganter cbar.63.in littera b.
¶ Et nigrũ intelligiꝛ ſm terminos rubrice conſil.cxj.inci.licet cbar.22.in littera b.

Sancimus eſt verbu3 demonſtratiuum iuris noui conſi.cxcvij.incip.nõ alienu3 cbar.183.in littera c.

Scriptura priuata an probeꝛ per duos teſtes qui dicũt vidiſſe ſcribere an dicaꝛ plene vel ſemiplene probatum de tenore ſcripte conſi.lviij.incip.in hac cbar.79.per totum.
¶ Et comparatio litterarum quid operetur in ſcriptura.d.conſi.lviij.ea.cbar.in littera c.
¶ Scriptura priuata in archiuo publico reperta quid reqrat vt ꝓbet conſi.cxlij.incip.vr̃ cbar.142.in lr̃a f.
¶ Scriptura q̃ nõ põt ſcindi d3 aut i totũ acceptari aut in totum repudiari conſi.cxlv.incip.primo cbar.146.in lr̃a e.
¶ Scripta depoſiti recognita ⁊ confeſſata non alṡ apparẽte numeratiõe pecunie an exequatur ſtantibus duobus ſtatutis vno ꝙ ſcripta recognita exequatur alio ꝙ annullat cõtractum in quo actualiter non interuenit numeratio pecunie conſi.ccxlj.inci.vr̃ cbar.222.per totum.
¶ Scripta priuata an probeꝛ per teſtes deponentes ſe vidiſſe ſcribere dictam ſcripta3 manu debitoris l3 ſe nõ ſubſcripſerint ꝯſi.ccxcvj.inci.in pñti cbar.279.in littera q.
¶ Et an ſcripta priuata debeat cõtrahere die3 conſi.cccvij.incip.vr̃ cbar.296.in lr̃a a.
¶ Et an ſcriptura vitieꝛ ꝑꝑ ſpacia dimiſſa ꝯſi.cccviij.incip.pro deciſiõe cbar.298.in lr̃a a.
¶ Scriptura priuata an faciat fide3 in fauorẽ ſcribẽtis ea3 conſi.cccxix.inci.circa cbar.307.in lr̃a f.
¶ Et an ſcripturis tutoris credaꝛ.d.ꝯſi.cccxix.e.cb.i lr̃a x.
¶ Scriptura ſocietatis probat pro ſocio ⁊ ꝯtra ſocium.d.conſi.cccxix.ea.cbar.in lr̃a 3.

Senex quis dicatur conſi.ccxlix.incipiẽ.viſo cbar.229.in littera f.

Sententia ſm cõuentionem partiu3 ferẽda an reqrat ſolemnitates in ſnĩa reqſitas conſi.xxxviij.inci.viſo cbar.55.in littera e.
¶ Et ſnĩa interlocutoria facit ius ſi trãſit in rem iudicatã conſi.lxij.inci.clariſſima cbar.80.in lr̃a a.
¶ Et laudum vel ſnĩa conditionalis an valeat conſil.lxx.inci.repetito cbar.89.in littera c.
¶ Et an in ſentẽtia ſit cauſa exprimenda conſi.lxxix.incip.viſo cbar.96.in prin.
¶ Snĩa iudicis delegati ſup ſpoliatiõe ſeu occupatiõe eſt nulla ſi feraꝛ ſup dñio vel libello deducẽte dñiũ de preterito ⁊ nõ de preſenti ⁊ an annulleꝛ etiã ex eo ꝙ nõ diffinit totum negociũ cõſi.clvij.inci.viſo cbar.152.per totum.
¶ Snĩa interlocutoria trãſit in rem iudicatã quo ad ptes conſi.clxxxij.inci.in cã cbar.171.in lr̃a a.
¶ Snĩa an reſcripto principis reſcindaꝛ ꝯſi.ccj.incip.viſis cbar.187.in lr̃a k.
¶ Snĩa ſi nõ eſt conformis libello ſeu remedio intentato an valeat vide.ſ.in verbo poſſeſſoriũ in ſcdo verſi.
¶ Snĩa d3 eſſe cõformis libello ſiue in ordinarijs ſiue ſummarijs ſiue executiuis ꝯſi.ccxxvij.inci.viſo cb.212.in prin.
¶ Et an ſnĩa que nõ diffinit totũ negociũ vel totã ſummam valeat cõſi.ccxxxv.inci.vr̃ cbar.219.in prin.
¶ Et verba ſnĩe improprientur vt magis valeat q̃3 pereat.

d.cõſi.cccxxxv.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et ſnia dz eẽ certa ẽt ſi referaꝛ ad libellũ incertũ dãni vel intereſſe ꝯſi.cclxj.inci.viſo char.238.in lr̃a b ⁊ c.
¶ Et ſententia interlocutoria non tranſit in rem iudicatã quo ad iudicem ſed quo ad partes conſil.cclxxiiij.incip.inſurgit char.247.in littera a.
¶ Et ſnia per quã declaratur aliquid deberi licet non contineat expreſſam ꝯdemnationem an valeat ꝯſi.cccij.incipiẽ.licet char.286.in litterã f.
¶ Et in cauſis ſumarijs an ſnia debeat eſſe cõformis libello put reqriꝛ in ordinarijs ⁊ qũo ꝓcedatur in cauſis ſumarijs in qbus ꝓceditur ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ꝯſil.cccxv.incip.videtur char.304.per totum.
¶ Et ſnia non cõformis libello ẽt in ſumarijs eſt nulla.d.cõſi.cccxv.ead.char.in littera d.

Seruitus ſeruitutes que durant p tñ tp̃s cuius initij memoria non extat in ꝯtrium hñt vim ꝯſtituti ꝯſi.lxxiiij.inci.circa char.92.in prin.
¶ Et an diruto edificio ſulẽte extinguaꝛ ſeruit⁹ ⁊ an dñs teneaꝛ illud edificiũ reficere.d.ꝯſi.lxxiiij.ea.char.p totum.
¶ Seruitus vel iuriſditio p nõ vſum tolliꝛ ſpacio.xxx.annoꝝ cõſi.cxlij.incip.videtur char.142.in lr̃a m ⁊ conſi.cxcj.incip.ſatis char.178.in lr̃a b.
¶ Seruitus q̃ debeꝛ edificio ſublato edificio ceſſat ⁊ refecto poſtea edificio reuiuiſcit.d.cõſi.cxcj.ea.char.in lr̃a x.
¶ In ſeruitutibus realibus hz locum cã diſcontinua cõſi.cclxxxvij.inci.dñs char.261.in lr̃a m.
¶ Seruitus ⁊ vſus lõgeuus an habeãt vim cõſtituti cõſil.ccxciij.inci.multa char.274.in lr̃a c ⁊ p.

Seu eſt dictio expoſitiua conſi.xviij.incip.in preſenti char.36.in lr̃a a.
¶ Et ſeu ⁊ ſiue ſunt dictiões que diſtingũt verba ⁊ nõ ſenſum ꝯſi.cxcviij.inci.in ꝓpoſita char.185.in lr̃a d.

Symonia an ſi pro pecunia qs profiteꝛ religionem cõmittaꝛ conſi.lxviij.inci.ardua char.86.in littera a.
¶ Et vt preſumatur ſymonia attenditur negocij qualitas dicto conſi.lxviij.ea.char.in lr̃a l.

Simulatio ⁊ fraus legi qñ fieri dicaꝛ cõſi.xxix.inci.in pñti char.47.in lr̃a b.
¶ Simulationes ⁊ fraudes per raro probari pñt directe cõſi.cxxxvij.inci.lz char.139.in lr̃a b.
¶ Simulatio non põt allegari per aliquẽ ex ꝯhẽtibus cõſi.cciij.inci.viſo char.190.in lr̃a d.
¶ Et an ſimulatio preſumaꝛ ex eo ꝙ vẽditor ꝯtinuat poſſeſſionem.d.cõſi.cciij.ea.char.in lr̃a e.
¶ Et an ſimulatio reqrat cãm ſuſpitioſã ⁊ an cã debeat ꝓbari.d.ꝯſi.ccliij.ea.char.in.d.lr̃a c.
¶ Et an ſimulatio probeꝛ ex coniecturis ꝯſi.ccxliij.incip.in cauſa char.225.in lr̃a l.

Societas officiũ iudicis ſup cõi diuidundo nõ extẽdiꝛ ad res nõ cões ꝯſi.xxxviij.incip.viſo char.55.in littera c.
¶ Socius emẽs rem ꝓprio noĩe an teneaꝛ illam cõicare.d.conſi.xxxviij.ea.char.in littera b.
¶ Et diuiſio iudicis arbitrio fienda eſt cõſil.xlviij.inci.qm̃ char.66.in littera f.
¶ Socius oĩum bonorũ an teneaꝛ cõtribuere in dote filie alterius ſocij ꝯſi.lij.inci.ꝗuis char.70.per totum.
¶ Et ſocius vendẽs oleum nõ facta expreſſa mentione ſocietatis intelligitur vendere ſuũ ⁊ non cõem oleum conſil.lxxix.inci.viſo char.96.in lr̃a b.
¶ Et equalitas iter ſocios eſt ſeruãda ꝯſil.lxxxv.inci.plura char.101.in lr̃a ꝯ.⁊ ꝯſi.clij.ici.ad euidẽtiã cha.150.in lr̃a g.
¶ Et qui plus ponit in ſocietate plus in diuiſione detrahit.d.conſi.lxxxv.ea.char.in.d.lr̃a ꝯ.
¶ Socius nõ ſeruãs promiſſa an ſit in dolo conſil.cxxviij.inci.circa char.133.in lr̃a b.
¶ Socius exercẽs mutuauit potẽtiori pecuniã que nõ poteſt exigi ⁊ in partita dr̃ nemo p lui ⁊c.an in diuiſione dicta partita poſſit poni ad cõputũ dicti mutuãtis eo inuito cõſil.cxlv.inci.primo char.146.in lr̃a d.⁊ ſeq.
¶ In ſocietate lucri ⁊ queſtus q plus ponit ſiue pecunie ſiue operarũ vel rei maioris eſtimatiõis dz proportionabiliter ⁊ correſpectiue plus de lucro percipere conſi.clij.inci.ad euidentiam char.149.per totum.
¶ Societatis lucrũ dr̃ id qd̃ ẽ vltra capitale nõ habita ꝯſideratiõe operarũ ꝓ capitali.d.cõſi.clij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Et ſocius q plus ponit vel plus operaꝛ maiorẽ partem in diuiſiõe recipiat.d.ꝯſil.clij.ea.char.in lr̃a f.⁊ conſi.cxcvj.inci.ad euidentiam char.182.in lr̃a b.
¶ Societas artis lane ꝯcta pro tribus annis ⁊ ꝓmiſit ponens operã exercere ⁊ reddere computum immittẽti pecunias finitis tribus annis:an hẽdes exercẽtis teneantur reddere rõnem de adminiſtratiõe in exercitio pecudũ poſt triẽnium ſecutis actibus ſocialibus in traffico pecudum contracto ꝯſi.clxxiij.inci.in hac char.166.per totum.
¶ Societatis pactũ ꝙ vnus plus lucri ſentiat ꝙ̃ alter ſtãte paritate capitalis an valeat ꝯſi.clxxxvij.incipien.vr̃ chart.175.in prin.⁊ in lr̃a e.
¶ In ſocietate oĩum bonoꝝ ẽt ꝯctã cum pupillo valet pactum ꝙ vnus plus oneraꝛ immiſſa ſeu capitali ⁊ lucrum ſit equale.d.ꝯſi.clxxxvij.ea.char.per totum.
¶ Societas in qua ꝯditio vnius eſt melior ꝙ̃ cõditio alterius nõ eſt tuta in foro ꝯſcie.d.ꝯſi.clxxxvij.ea.char.in prin.
¶ Et ſocietas oĩum bonoꝝ trãſfert dñium ſine alia traditione.d.ꝯſi.clxxxvij.ea.char.in lr̃a a.
¶ In ſocietate ꝯcta inter patruũ ⁊ nepotẽ pupillũ an emptiones facte a patruo proprio ſuo vel ſue vxoris noĩe ſint cõicande nõ refectis pecunijs precij ſoluti ſaltẽ ꝓ rata pupilli ꝯſi.cxcvj.inci.ad euidẽtiam char.182.per totum.
¶ Societas p actus ſociales vnius tñ non intelligiꝛ ꝯcta d.ꝯſi.cxcvj.ead.char.in prin.
¶ Societas talis tacite cõtrahiꝛ qualẽ actus ſociales demonſtrant.d.ꝯſi.cxcvj.ea.char.in lr̃a a.
¶ Societatis adminiſtrate rõ eſt reddenda arbitrio boni viri.d.cõſi.cxcvj.ea.char.in littera f.
¶ Societas an tacite ꝯhaꝛ cũ pupillo matre hñte mrẽz ꝓmiſcue faciẽtẽz actus ſociales attẽto ꝙ maior fact⁹ põt poſtea ratificare cõſi.ccxiij.incip.philippus char.199.in prin.
¶ Societatis lucrum qũo diuidatur qñ maior eſt pecunia vnius ꝙ̃ induſtria alterius ⁊ ecõuerſo.d.ꝯſi.ccxiij.ea.char.in ſubſcriptione in littera b.
¶ Socius q plus ponit vel plus opaꝛ plus lucri ſentit dicto cõſi.ccxiij.ea.char.in ſubſcriptione in lr̃a g.
¶ Et an ꝯhatur ſocietas oĩum bonorũ inter ſorores tertij ordinis ſci Franciſci ꝯcõiter habitando in monaſterio:ita ꝙ vnã ſola ſoror hereditatẽ ſibi delatam nõ poſſit vẽdere vel donare ſine caplo cõſi.ccxx.incipiẽ.vr̃ char.205.per totũ.
¶ Societas ꝙ quis ſtet in perpetuũ in cõmunione nõ valet dicto conſi.ccxx.ea.char.in lr̃a c.
¶ Si vnus ex duobus ſocijs oĩũ bonoꝝ cũ iuramẽto necauit aliũ:an filio interfecti ſint q̃ſita oĩa bona delinquẽtis vigore.l.ſi qs maior.C.de tranſac.ſeu ſaltẽ pro pena legali ſeu cõuentionali poſſint retineri oĩa bona delinquẽtis ꝯſi.cclxvj.incip.in hac char.242.per totum.
¶ Et ex ſocietate oĩum bonoꝝ qũo detrahatur capitale dicto conſi.cclxvj.eadem char.in lr̃a a.
¶ Socius exercẽs artẽ mercantie in qua erat cõe capitale cũ frẽ an poſſit petere ꝓ ſuo labore ſalarium a frẽ cõſocio ⁊ an ipſe ſocius exercẽs accipiẽs mutuo pecunias dẽat lucrũ dictaꝝ pecuniaꝝ mutuo acceptarum cõicare fratri conſocio conſil.cccxj.incip.ad euidentiam char.302.per totum.
¶ Pactũ ſocioꝝ ꝙ ptes lucri vel damni ſint inequales nõ valet ſi capitale eſt equale.d.cõſi.cccxj.ea.char.in prin.
¶ Et capitale ꝙ reperiꝛ in fine ſocietatis reſtituiꝛ immittẽti.d.conſi.cccxj.ea.char.in lr̃a b.

Solẽnitas pſumiꝛ iteruenisse i actu i q̃ repiꝛ d cretũ in.ꝯſ.lxxj.ic.ꝙ ñ.ch.89.i pñ.

Solutio ⁊ implectio eius ad qd̃ qs teneꝛ an poſſit fieri per aliũ ſine mandato cõſi.cxxx.incip.viſo char.134.in littera m.
¶ Et ſolo precij in emptione cõi an preſumaꝛ facta de pecunia cõi vel de pecunia propria ſoluentis conſi.ccxiij.inci.philippus in ſubſcriptione char.199.in lr̃a l.

Sorores tertij ordinis ſancti Frãciſci: an veniãt appellatione religioſoꝝ conſil.ccxx.incip.vr̃ char.205.in lr̃a f.
¶ Et an ſorores dicti tertij ordinis ſancti Franciſci dicanꝛ religioſe ita ꝙ qcqd acquirunt acquirant monaſterio dicto conſi.ccxx.ea.char.in lr̃a g.

Specialitas an plures ſpãlitates poſſint circa idẽ ꝯcurrere ꝯſi.lxxiij.incipi.elegãter char.19.in lr̃a a ⁊ ꝯſi.ccxxviij.incip.viſo char.212.in lr̃a b.⁊ cõſi.ccc.vj.inci.opportunũ char.294.in lr̃a f.
¶ Et plures ſpãlitates an poſſint concurrere ad efficaciam actus

actus conſi.cxxix.incip.viſis char.133.in littera b.
¶ Si ſpāliter nō notenſ que ſunt nota digna videnſ neglecta cōſi.clxxviij.incip.viſa char.167.in littera f.

Sponſalia per verba de pn̄ti an diſſolui poſſint ita ꝙ alter poſſit aliaȝ accipere ſponſam cōſi.xcj.incip.lȝ char.109.per totum.
¶ Et ſponſalia ꝯcta per verba de pn̄ti dicunſ matrimoniū ⁊ ſponſalia dicūtur ea que ꝯbuntur per verba de futuro.d.conſi.xcj.in prin.⁊ in littera f.
¶ Sponſalia per v̄ba de futuro ꝯcta per parentes pupille an poſſint recuſari per puellā maiorē factā ſi ea tacite vel expreſſe nō cōprobauit ꝯſi.cxvj.incip.decreuerā cb.125.ꝑ to.
¶ Sponſalia filij vel filie ꝯcta per patrē eis ſciētibus valēt cōſi.clxxv.incip.lȝ char.166.in littera o.

Spurius nepos ex filio legittimo an auo ſuccedere poſſit cōſi.primo incip.in preſenti char.2.in lr̄a c la ſecunda.
¶ Et nepoti ltimo ex filio ſpurio an auus relinquere poſſit.d.conſi.j.in dicta littera c.
¶ Et relictū factū ſpurio a pr̄e hn̄te ltimū filiū cui cedat ſi pro nō ſcripto hr̄ conſil.ciiij.incip.plȝ char.117. per totum.

Statutum laycoꝝ an liget clericos cōſil.ix.inci.attentis char.16.per totum ⁊ conſil.xxv.incip.attentis char.41. in lr̄a a.⁊ conſi.lxiiij.incip.conſuluit char.82.in prin.
¶ Et ſtatutoꝝ cōfirmatio a principe gn̄aliter facta nō extendiſ ad ſtatutū nullū ſeu illicitū cōſi.ix.inci.attētis char.16.in lr̄a b ⁊.d.cōſi.xxv.ea char.41.in lr̄a b.
¶ Et ſtatutū dictans ꝙ patruus excludat dotataȝ an hēat locum qn̄ concurrit dotata ⁊ indotata in ſimul cōſi.x.incip.tranſeamus char.17.per totum.
¶ Et ſtatutū hȝ caput incluſiuū ⁊ excluſiuū quo ad ſucceſſionem.d.conſi.x.ea.char.in lr̄a b.
¶ Statutū ſiqs fuerit iuētus cū armis nō punit deferētē ſi nō ſit inuētus a familia ꝯſi.xx.incip.vr̄ char.34.per totū.
¶ Et ſtatutū pōt tollere ius poſitiuū cōſi.xxxij.incip.ſuper puncto char.50.in littera c.
¶ Statutū intelligiſ ſm̄ ius cōe conſil.xxxvj.incip.ſi recte char.52.in pn̄.⁊ cōſi.xxxvij.inci.circa char.53.in lr̄a v.
¶ Et ſtatutū ꝙ ſtantibus maſculis femine nō ſuccedāt reſtringiſ ad ſucceſſionē dotātis.d.cōſil.xxxvij.ea.char. in lr̄a a ⁊ cōſi.xlij.incip.plura char.59.in lr̄a b ⁊ i.
¶ Et ſtatuta loci ꝯctus ſunt ſeruāda quo ad ſolemnitates cōſi.lxiiij.incip.cōſuluit char.82.in lr̄a d.
¶ Statuta artificū corā epō inter artifices ſeruāda ſunt.d.cōſi.lxiiij.ea.char.in.d.lr̄a d.
¶ Et qn̄ hēat locū ſtatutū in caſu ficto cōſi.lxix.inci. plura char.88.ꝑ totū.⁊ ꝯſi.cxliiij.incip.memini cb.226.in lr̄a g.
¶ Statutū excludēs auū mr̄nū an excludat ⁊ extendaſ ad auiā mr̄nam cōſi.lxxxv.inci.plura char.101.in lr̄a b.
¶ Statuta ſunt taliter iterpetrāda ꝙ nō mereanſ a ſapiētibus reprehēdi.d.cōſi.lxxxv.ea.char.in littera c.
¶ Statutū excluſiuū feminarū reſtringiſ ad bona in territorio ſita.d.cōſi.lxxxv.ea.char.in littera b.
¶ Statutū excluſiuū feminaꝝ in ſucceſſiōe ab inteſtato an hēat locū facto teſtō.d.cōſi.lxxxv.ea.char. in littera 3 ⁊ ſeq.
¶ Et q̄litates ſtatuti intētati puta ꝙ forēſis nō poſſit agere cōtra ciuē ſunt ꝓbande qn̄ ſtatutū eſt exorbitās a iure cōſi.lxxxvij.incip.viſis char.104.per totum.
¶ Et ſtatutū porrigat vires ad ea que fiūt per ſubditum ex̄ territoriū cōſi.lxxxix.incip.viſo char.106.per totum.
¶ Statutū excludēs vnā pſonā an excludat ēt aliaȝ maxie venientē ex eius pſona ꝯſil.xc.inci.ſcrupuloſa char.107.per totū ⁊ cōſi.xcvij.incip.q̄ꝗ char.113.in littera d ⁊ e.
¶ Et v̄bis ſtatuti eſt tenaciter inherendū qꝛ ſunt fundata in ſic volo cōſi.xc.inci.ſcrupuloſa char.107.in lr̄a o.
¶ Statutū vel ꝯſtō vnius caſtri an extēdaſ ad aliud caſtrū poſitū ſub eodē dn̄o conſi.cvj.incip.lȝ char.119. per totuȝ.
¶ Statutū nō ligat ignorantē ⁊ ignorās ſtatutū nō puniſ pena ſtatuti.d.cōſi.cvj.ea.char.in littera e.
¶ Statuto ꝓhibente alienationē in forēſem an vxor forenſis mortuo marito poſſit relinquere funduȝ forenſi cōſi.cxj.incip.licet char.122.per totum.
¶ Et an dictū ſtatutū ꝓhibitiuū militet in alienatiōe que fieret ab inteſtato.d.cōſi.cxj.ea.char.in littera c ⁊ d.
¶ Statutum excludēs feminā ab hr̄ditate prīs matris vel frīs dūmō fuerit ab eis dotata vel altero eoꝝ an reſtringaſ ad ſucceſſionē dotantis ⁊ an ſufficiat ꝙ doteſ ab vno totum vt excludaſ ab hereditate ſinguloꝝ pp̄ diſiunctiuaȝ vel alio cōſi.cxxiij.inci.lȝ char.129.per totum.
¶ Statuta collegij ambitioſa an ſint inefficacia cōſi.cxxvj.incip.in pn̄ti char.131.in lr̄a c.
¶ Statutuȝ magis gn̄ale limitaſ per ſtatutū minus gn̄ale cōſi.cxlj.incip.lȝ char.141.in lr̄a k.
¶ Statutuȝ florē.ꝙ aliqs nō vēdat domū terrā vel aliquā rem cōeȝ irreqſito ꝯſorte an hēat locuȝ in piſano vēdēte domū vicino cōriguā cuȝ pariete medio cōi in ciuitate piſarū q̄ eſt ſubdita florē.cōſi.clj.incip.in hac char.149.per totū.
¶ Statuta ⁊ reformationes licet nō ſint hānite an ligēt ex quo in archiuo ſunt cōſi.clvj.inci.cū in cā chart.152.in pn̄.
¶ Statutum excludens mr̄em vltra quartaȝ an excludat a dicta quarta auūculū venientē ex pſona matris ⁊ an dictum ſtatutū extendatur ad bona ſita extra territorium ſtatuētis cōſi.clxij.inci.cōſtat char.157.per totum.
¶ Statutū excludēs vnaȝ pſonā excludit oēm aliā veniētē ea mediāte.d.cōſi.clxij.ea.char.in lr̄a b.
¶ Statutū non pōt habilitare pſonā nō ſubditam.d.cōſi.clxij.ea.char.in lr̄a c.
¶ Statutuȝ ꝙ ꝯctus mulierum non valeat ſine certa ſolēnitate non habet locum vbi eſt iuramentum cōſi.clxxx.inci.multum char.168.in lr̄a c.
¶ Et delinquens auctoritate ſtatuti excuſatur conſi.clxxxj.inci.viſa char.169.in littera o.
¶ Statutum ꝙ inſtantia cauſaꝝ nō currat a die quo pronunciaſ cā mittenda ad cōſiliuȝ ſapientis qūo debeat intelligi conſi.clxxxij.inci.in cā char.171.per totum.
¶ Et vnum caput ſtatuti declarat aliud.d. conſi.clxxxij.ea.char.in littera d.
¶ Statutū ꝙ ſtātibꝰ maſculis femina nō ſuccedat intelligiſ ipſis valētibus vel volētibus ſuccedere ꝯſi.clxxxvj.ici.q̄ꝗ char.174.in lr̄a b.⁊ ꝯſ.ccij.inci.pluries cb.189.in lr̄a l.
¶ Statutū nō vendicat ſibi locū in caſu ficto ꝯſi. cxcij.incip.viſo char.180.in lr̄a a.
¶ Stante ſtatuto ꝙ nemo contrahat cū filiofa.an ex eius cōtractu emptiōis queraſ dn̄ium tanꝗ ex inutili cōtractu cōſi.cciij.inci.viſo char.190.per totum.
¶ Statutuȝ loci deſtinate traditionis ⁊ ſolutionis an liget forenſem ꝯſi.ccv.inci.in pn̄ti char.192.in lr̄a b ⁊ ſeq.
¶ Et an attēdatur ſtatutum loci iudicij an loci deſtinate ſolutionis.d.conſi.ccv.ea.char.in lr̄a g.
¶ Statutū puſinū ſiqs nō petierit debituȝ.ĵ.x.annos an habeat locū cōtra florētinum rome mutuātē ⁊ deſtinātē reſtōnem peruſij.d.conſi.ccv.ea.char.in lr̄a b.
¶ Statutū excludēs vnā pſonā an ⁊ qn̄ omnē aliā pſonā venientē ex eius pſona ſeu poſt eā excludat ꝯſi.ccvj.incip.viſo char.193.in prin.⁊ littera a vſqꝫ ad litteram l.
Statutū excludēs auuȝ ꝓpter patruum nō excludit auiam dicto ꝯſi.ccvj.ea.char.in prin.
¶ Statuto dictante ꝙ patruus excludat matrē ſi tertia pſona puta ſoror cōcurrat cum eis patruus excluditur.d.ꝯſi.ccvj.ea.char.in littera a.
¶ Statutuȝ ꝙ pater dȝ ſoluere cōdēnationē ꝓ filio nō habet locum in filio cōdēnato in ꝯtumaciam conſi.ccxj.incip.q̄ꝗ char.198.in littera f.
¶ Statutum de faciente cōuēticulam cum armis aut congregationem gētium armatorum in dānum vel preiudiciuȝ requirit probationē dictarum qualitatum conſi.ccxvj.incip.in cauſa char.202.per totum.
¶ Statutū de executione inſtr̄i guarētigiati an ſit exorbitans ꝯſi.ccxxxviij.incip.viſa char.221.in lr̄a a.
¶ Statutū intentatū reqrit probationē qualitatum ipſius conſi.ccxlj.inci.vr̄ char.222.in lr̄a c.
¶ Statutū ꝙ inſtr̄m habeat executionē paratā ⁊ in inſtr̄o cōtineſ cōtractus an nullitas reſpiciens ꝯctum ⁊ nō inſtr̄m poſſit annullari.d.conſi.ccxlj.ea.char.in lr̄a b.
¶ Et an ſtatutū ꝙ ſiqs nō petierit debitum.ĵ.x.annos valeat ꝯſi.cclxv.incip.in hac char.242.in lr̄a l.
¶ Statuto diſponēte ꝙ de queſitis per cōtractum vel vltimam volūtatem ſoluaſ certa gabella an procedat filius inſtitutus heres vult ſuccedere ab inteſtato ⁊ nō ex teſtō ꝯſi.cclxviij.inci.in hac char.243.per totum.
¶ Et an ſtatutuȝ liget forēſem.d.cōſi.cclxviij.ea.ch.i lr̄a d.
¶ Statutū excludēs feminā an ſit odioſum ꝯſi.cclxc.incip.arduȝ char.269.in lr̄a e.
¶ Statutū ꝙ cōtra ſcripturam priuatā non poſſit opponi aliqua exceptio niſi ſeruata certa ſolemnitate an ſit oppoſita

Exceptio lōgiſſime pſcriptionis nō ſeruata dicta ſolēnitate que exceptio fuit admiſſa p iudicē an bēat opitulari oppo nenti cōſi.cccxcvj.incip.in pñti char.279.per totum.
¶ Statutū q̄ cōtra inſtr̄m guarētigiatū nō poſſit opponi aliq̄ exceptio an poſſit opponi exceptio implemēti nō ſecuti ex pte agētis cōſi.cccxcvij.inci.in ꝯſiliis char.282.per totū.
¶ Statutū q̄ ſcd̄e nuptie nō p̄iudicēt filiis p̄mi mr̄imonij an extendat ad filiā primi mr̄imonij excluſam ſt̄atibus maſculis cōſi.cccix.incip.circa char.299.in lr̄a c.
¶ Statutū ſimplr̄ loquēs trahit ad actus factos ex territorium cōſi.cccxix.incip.circa char.307.in lr̄a a la.ij.
¶ Stante ſtatuto q̄ filia dotata ab auo pr̄e ꝛ mr̄e ſtare dēat contēta dote nec alicui predictoꝝ ſuccedere valeat dūmodo ab aliquo predictoꝝ fuerit dotata ſt̄atibus maſculis an cenſeri dēat excluſa ab hr̄ditate dotantis tm̄ vel oium p̄dictoꝝ cōſi.cccxxij.incip.in pñti char.315.per totum.
¶ Statutū q̄ particeps criminis ſit ydoneus teſtis ꝛ ydoneus accuſator quomodo intelligatur conſil.cccxxiiij.incip. videtur char.316.per totum.
¶ Et an ſtatutum poſſit extendi ſi alio ſtatuto caueī q̄ ſtatuta intelligant ſine aliqua interpretatione.d.cōſi.cccxxiiij. ea.char.in littera d.
¶ Et de intellectu ſtatutorum in.d.conſilio.cccxxiiij.eadē char.in littera o p ꝛ ſeq.
¶ Et ſtatutū excluſiuū feminaꝝ reſtringit ad bona in territorio ſita cōſi.lxxxv.incip.plura char.101.in littera b.
Stipulatio alteri facta dirigendo in eum verba executiua an valeat cōſilio.lxxxiiij. incip.lꝫ char.100.in littera b.
¶ Et ſtiplō pro ſe ꝛ filiis an intelligat de filiis vt hr̄dibus vel vt filiis cōſi.lxxxv.incip.plura dubia char.101.in lr̄a x.
¶ Stipulari alteri etiā fiſco nemo pōt niſi notarius conſi. ccxj.incip.q̄uis char.198.in prin.
¶ Et an ſtipulatio alteri facta cum iuramento teneat dicto conſi.ccxj.ea.char.in prin.
¶ Et an ſtiplō facta in caſu reſtituēde dotis ceſſet p tertia parte dotis ſtante ſtatuto q̄ vir lucret tertiam partē dotis conſi.cclxx.incip.placent char.244.in littera b.
Succeſſio q̄n̄q̄ vnus pōt ſuccedere in mr̄nis alius in pr̄nis conſi.vij.incip.ꝛ ſi videatur char.13.per totum.
¶ Et attinentes ex patre patris cum attinentibus ex parte matris pariter ſuccedunt q̄n ſunt pares in gradu.d.conſil. vij.ea.char.in littera a.
¶ Et per eū qui nō ſuccedit tollitur q̄n̄q̄ ſucceſſio conſi.x. incip.tranſeamus char.17.in littera a ꝛ f.
¶ Et q̄n̄q̄ aperit edictū excluſo per aliū ſuccedentē.d.ꝯſi. x.ea.char.in lr̄a d col.j.in medio.
¶ Et ſi excludo vnā perſonā an excludā aliā que excluderetur ab ea conſi.xc.incip.ſcrupuloſa char.107. per totum ꝛ conſi.xcij.incip.vr̄ char.110.in littera a.
¶ Et in ſucceſſiōe ſi vinco vincentē te ergo vinco te.d.ꝯſi. xcij.ea.char.in.d.littera a.
¶ Et ſi ſtatutū dicit q̄ dotate hēant dimidiā: primi aliam dimidiā quid ſi cōcurrat tertia pſona puta mater q̄uo diuidatur conſi.xcv.incip.diu poſt char.112.per totum.
¶ Et ſtatutū vocans p̄ximiores ad ſucceſſionē an in p̄ximioribus cōſanguinitatis vel in p̄ximioribus in ſucceſſiōe intelligat.d.conſi.xcv.ea.char.in littera c.
¶ Caput ſucceſſionis excluſiuū ꝛ incluſiuū ponit in conſi. ccvj.incip.viſo char.193.in littera a.
¶ Succeſſor ēt ſingularis in reali actione executiua teneī conſi.ccxviij.incip.vr̄ char.205. in littera a.
¶ Auia paterna pupille an ſuccedat in totū nepti excluſis patruo ꝛ amita decedentis pr̄is ex vtroq̄ cōiunctis conſil. ccxix.incip.lꝫ char.205.per totum.
¶ Et ſucceſſiones ſunt viciſſitudinarie dicto conſilio.ccxix. ea.char.in littera e.
¶ Succeſſio ab inteſtato q̄uo deferatur quādo mater ſoror ꝛ patruus cōcurrunt ſtantibus certis ſtatutis cōſil.cclviij. incip.vr̄ char.228.per totum.
¶ Et an qui non ſuccedit excludat alium conſi.lxxxv.incip. plura char.101.in lr̄a d.
Subſtitutio compendioſa facta ſub expreſſione pupillaris etatis licet per v̄ba communia vel directa comprehendit pupillarē conſi.xl.incip.circa char.57.in littera a.
¶ Et ſubſtō in re certa facta per verbum cōe non inducit vniuerſalem ſubſtōnē.d.cōſi.xl.ea.char.in lr̄a d.
¶ Et ſubſtō fideicommiſſaria facta in codicillis non tollit ſpeciales ſubſtōnes in teſtamento factas conſil.xliij.incip. vr̄ char.61.per totum.
¶ Et ſubſtō directa facta in codicillis an trahat ad fideicōmiſſariā humanitatis intuitu vt potius valeat.d.ꝯſi.xliij. ea.char.in lr̄a a.
¶ Et ſubſtitutio p v̄ba cōia filiis impuberibus facta ſine dinumeratiōe etatū ſimul cū matre an ſit oī tempore fideicōmiſſaria conſi.xciij.incip.lꝫ char.110.per totum.
¶ Et ſubſtō in plurali facta ſi deceſſerint an verificet vno decedente.d.cōſi.xciij.ea.char.in lr̄a g.
¶ Subſtitutio compendioſa facta pupillis a pr̄e an ſit oī tpe fideicommiſſaria an pupillaris durante pupillari etate cōſi.cxiiij.inci.in hac char.124.per totum.
¶ Subſtō facta intra pupillarem etatē per verba communia an deſinat eſſe pupillaris ſi reſtringatur ad bona teſtatoris ita q̄ pia cā ſubſtituta non ſe extendat ad bona hereditatis mr̄ne nō adite per pupillum conſi.cxxviij.incip.viſo char.139.in littera d ꝛ ſeq.
¶ Subſtitutio facta de filiis ꝛ nepotibus ex fratre an ſe extendat ad pronepotes ex filio fratris ꝯſi.cxliij.inci.ex themate char.144.per totum.
¶ Subſtō facta ſimplr̄ filio nō expreſſa etate an intelligat pupillaris ꝯſi.cxlviij.inci.in hac char.147.per totum.
¶ Subſtō pupillaris an cōſeruet rupto teſtō preteritione filij.d.cōſi.cxlviij.ea.char.in lr̄a i.
¶ Subſtitutus ſi poſthumus ex vxore naſciturus deceſſerit an admittat eo nō edito in lucē ita q̄ ſubſtō facta vno caſu trahatur ad aliū: ꝛ ſi decedat ſubſtitutus vxore teſtatoris pregnante ꝛ poſthumus non venerit in lucē an ſubſtitutus tranſmittat ipſam ſucceſſionem ad ſuos ſucceſſores cōſi.cxlix.incip.lꝫ char.147.per totum.
¶ Inſtitutis ꝛ ad inuicem ſubſtitutis filiis teſtatoris vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ per fideicommiſſum vna cum matre in vita ſua: an ꝛ q̄tū heres matris grauate de reſtituendo reſtituere teneatur vltimo loco ſubſtitutus cōſi.clviij.inci. viſo char.153.per totum.
¶ Subſtitutus pupillaris grauatus onere fideicommiſſi nō detrahit legitimā filij.d.ꝯſi.clviij.ea.char.in lr̄a f.
¶ Subſtitutio pupillaris tranſmittit q̄n eſt vnita cū iure accreſcendi.d.cōſi.clviij.ea.char.in lr̄a e.
¶ Subſtitutio fcā de iacobo ſi ſupuixerit ꝛ caſu quo nō ſuperuixerit de filiis iacobi an reſtringat ad tēpus mortis teſtōris ita q̄ p̄dicti filij nō videant iacobo ſubſtituti ſi iacobus ſupuixit ꝯſi.clxxxvj.incipiē.q̄uis char.174.per totum.
¶ Subſtitutio que rumpitur q̄n ſupereſt perſona que ex veriſimili mente teſtatoris excludit ſubſtitutum ſubſtentat q̄n illa perſona que ſupereſt nō eſt ſucceſſura.d.conſi.clxxxvj.ead.char.in littera a.
¶ Subſtitutus heredi inſtituto vagāti per mundum ꝛ dudum abſenti dꝫ probare eius mortē ꝯſi.cxcv.incipien.circa char.182.per totum vſq̄ ad litteram d.
¶ Subſtitutus in re certa poſt mortem filie inſtitute ꝛ mariotti filioꝝ eius qbus res ipſa erat prelegata an excludatur a nepotibus teſtatricis ex dicta filia tñ natis tpe teſtamēti qui nō ſunt poſiti in cōditiōe neq̄ in diſpoſitione ꝯſi.cxcvij.inci.non alienam char.183.per totum.
¶ Subſtitutio a patre facta filiis puberibus ꝛ impuberibus eſt quandoq̄ omni tpe fideicommiſſaria.d.cōſi.cxcvij. ead.char.in littera a.
¶ Subſtitutio fcā filio iſtituto ſi deceſſerit ſine filiis an v̄bū filiis extēdat ad femininū: ita q̄ neptis ex filio inſtituto excludat ſubſtitutū ꝯſi.ccj.inci.pluries char.189.per totū.
¶ Subſtitutio reciproca filioꝝ inſtitutorum ſi deceſſerint ſine filiis vl̄ filiis filioꝝ an ꝯprehēdat nepotes ex filio q̄n filiabus reliqt certā rē vel q̄titatē.d.ꝯſi.ccij.ea.char.in lr̄a c.
¶ Subſtitutus excluditur a nepote ex filia.d.conſi.ccij.ea. char.in littera d.
¶ Subſtitutio facta per patrē de agnatiōe ꝛ familia in oī portione ꝛ iure ſi filij inſtituti in pupillari etate vel poſtea q̄n̄cunq̄ decederent an dicatur facta vltimo decedēti ita q̄ moriente vno ex inſtitutis patruus agnatus admittatur in omni portione vel in portione vltimi decedentis ꝯſi.ccxxix. incip.in hac char.213.per totum.
¶ Subſtitutio facta de filia duobus maſculis ſi deceſſerint ſine filiis an excludat nepotes ex filia inſtituti conſi.ccxxx. incip.q̄uis char.214.in littera f.

¶ Et ſubſtō

¶ Et ſubſtõ poſt mortẽ purificaẽ per mortẽ ciuilem.ſ.per ingreſſum ſeu profeſſionẽ religionis conſi.cclviij.incip.quo ad primum char.236.in littera f.
¶ Subſtõ adinuicem facta de filio pupillo primi matrimonij ⁊ poſthumo naſcituro ex vxore pgnante ſcdi matrimonij ⁊ eis decedentibus ſubſtituũtur pia loca ⁊ ſi naſceretur poſthuma reliquit dotes ⁊c.an mortuo dicto filio in pupillari etate ⁊ adita hẽditate dicta poſthuma nata excludat pia loca ſubſtituta dictis inſtitutis qñcunqȝ decedentibus cõſi. cclxxvj.incip.viſo char.248.per totum.
¶ Et ſubſtõne facta poſt mortẽ pluriũ ſi cõditio ſubſtõnis euenit in pſona vnius an ſit locus ſubſtõni pro ea parte.d. conſi.cclxxvj.ea.char.in lrã b.
¶ Et ſubſtitutus ex veriſili mẽte teſtõris a qua pſona excludaẽ.d.cõſi.cclxxvj.ea.char.in.d.lrã b.
¶ Et an ſubſtõ tacita pupillaris cõprehenſa in vulgari an excludat fratrẽ ⁊ matrẽ.d.cõſi.cclxxvj.ea.char.in lrã k.
¶ Subſtõ facta poſthumo ſi naſceẽ militat ẽt eo nõ nato. d.cõſi.cclxxvj.ea.char.in littera m.
¶ Et tacita pupillaris comprehenſa in vulgari an excludat matrem vbi concurrit cum pia cauſa dicto conſilio.cclxxvj. ea.char.in littera o.
¶ Et an ſubſtitutus excludatur a nepte teſtatoris.d.conſi. cclxxvj.ea.char.in littera v.
¶ Subſtõ facta filijs iſtitutis a pře q inſtituit filiã feminã in re certa ⁊ maſculos in vniuerſa hẽditate an extendaẽ ad rẽ certã relictã filie iure inſtõnis ita ꝙ ſubſtitutus excludat matrẽ dicte filie cõſi.cclxxix.incip.vĩ char.252. per totum.
¶ Et ſubſtõ de infraſcriptis heredibus intelligiẽ de primo hẽde.d.cõſi.cclxxix.ea.char.in lrã a.
¶ Et ſpes ſubſtõnis non tranſmittiẽ ad heredes.d. conſil. cclxxix.ea.char.in.d.lrã a.
¶ Deficiente primo gradu ſubſtõnis quo caſu admittatur ſcdo loco ſubſtitutus ex nã alternatiue conſil.ccxcviij.incip. dominus char.287.per totum.
¶ Et an ſubſtõ poſſit incipe a ſcdo gradu.d.conſi.ccxcviij. ea.char.in littera b.
¶ Subſtõ cõpendioſa facta p verbũ ſubſtituo ſine tẽporũ diſtributiõe:an ſemp ſit fideicõmiſſaria an qñqȝ dicaẽ directa ⁊ qñqȝ fideicõmiſſaria ꝯſi.cccxvj.inci.vĩ char.305.p to.
¶ Subſtõ cõpẽdioſa facta ſine dinumeratiõe tẽpoꝝ filio impuberi an ſit intra tpa pupillaris etatis fideicommiſſaria an pupillaris matre exiſtente in medio conſil.cccxxij.incip. ardua char.312.per totum.
¶ Et clã in bonis ſuis ꝓlata a teſtõre in ſubſtõne pupillari an faciat eã fideicõmiſſariã.d.ꝯſi.cccxxij.ea.char.in lrã g.
¶ Et an ſubſtõ facta per vba cõia interpetreẽ fideicõmiſſaria mře exiſtente in medio.d.cõſi.cccxxij.ea.char.in lrã n.
Suitas an cõfirmet tabulas pupillares ſeu fideicõmiſſum cõſi.ccliij.inci.viſo ch.233. in lrã g.
Tempus preteriti perfecti an ⁊ quando trahatur ad futurum conſi.xxxiij.incipien. qꝫ qꝫ char.51.per totum.
¶ Et verbũ pteriti pfecti ſolet denotare actuȝ cõſumatũ ⁊ perfectũ conſi.xl.incip.circa char.57.in littera m.
¶ Et tpš delate vel adite hẽditatis an extendaẽ ad capacitatẽ ſtatus hẽdis conſi.xlij.incip.plura char.59.in lrã g.
¶ Et an tpš preſens trahatur ad futuruȝ conſil.xlix.incip. in pñti char.66.in littera a.
¶ Tempus cuius initij memoria nõ eſt in ꝯriuȝ hȝ vim cõſtituti cõſi.cclxxxvij.incip.dñs char.263.in littera k.
Territoriũ ſi eſt auctũ per alluuionẽ an cenſeaẽ aucta iuriſditio cõſil.cclxxxvij.incip. dominus char.263.in littera a ⁊ f.
Terminus an currat ante ortum obligationis conſilio.cxxx. incipiente viſo chart. 134.in littera g.
¶ Terminus duoꝝ annoꝝ ꝓxime futuroꝝ qñ incipiat currere cõſi.ccxxxj.incip.vĩ char.217.in prin.
Teſtamentum an poſſit querelari de inofficioſo per eum cui competit ſupplementi remedium conſilio.xxvj.incipien. in hac char. 42.in littera b.
¶ Et reuocatio teſti fideicõmiſſi vel legati qua ſolemnitate fieri poſſit cõſi.xxxix.incip.lȝ char.50.per totum.
¶ Et inſtõ eſt caput teſti.d.cõſi.xxxix.ea.char.in lrã c.
¶ Et teſtm̃ filijfamilias hñtis peculium aduentitiũ ⁊ profectitium an valeat ſi eſt imperfectuȝ conſi.lxxxv.incip.plura char.101.in littera f.
¶ Et qs põt qñqȝ decedere pro pte teſtatus ⁊ pro pte inteſtatus.d.cõſi.lxxxv.ea.char.in lrã g.
¶ Et primũ teſtm̃ cuȝ certa forma in reuocatione ſpãliter ſeruãda nõ tolliẽ per ſcdm ẽt validuȝ nõ ſeruata forma pdicta cõſi.lxxxvj.incip.qꝫuis char.103.per totum.
¶ Et teſtm̃ non põt ita bñ firmari quin poſſit reuocari.d. conſi.lxxxvj.ea.char.in lrã b.
¶ Et primũ teſtm̃ validũ qñ tollaẽ per ſcdm impfectuȝ.d. conſi.lxxxvj.ea.char.in lrã c.
¶ Et reuocatio teſti in quo eſt inſtitutus frater an dicaẽ facta per teſtõrem dicenteȝ eidẽ io voglio rifare el teſtõ p che voglio meglio a li mei figlioli che a li toi cõſi.lxxxviij.incip. de ſubſcriptione char.105.per totum.
¶ Teſtõr legãdo ſub cõmemoratiõe iuris ſui an cenſeaẽ legare ius hẽdis cõſi.cxiiij.incip.in hac char.124.in lrã e.
¶ Teſtm̃ inter liberos ꝙ nõ vȝ teſtm̃ qũo poteſt valere vt vltima volũtas cõſi.cxviij.incip.in hac char.226. per totũ.
¶ Et quando teſtamentum dicatur perfectum dicto conſi. cxviij.ea.char.in littera a ⁊ d.
¶ Teſtm̃ inter liberos ſcriptum manu teſtõris an valeat.d. conſi.cxviij.ea.char.in lrã f.
¶ In teſtõ militis an reqranẽ rogitus teſtiũ ⁊ alie ſolẽnitates.d.cõſi.cxviij.ea.char.in lrã g.
¶ Teſtamentum an probeẽ ſi aliqui teſtes dicunt eſſe factũ in ſalecta aliq in camera aliqui de die aliqui de nocte aliqui ꝙ teſtator ſedebat aliqui ꝙ ſtabat conſi.cxlviij.incip.in hac char.147.in prin.⁊ in littera a vſqȝ ad litteram i.
¶ Teſtm̃ mulieris an valeat virtute clẽ codicillaris ſtante ſtatuto ꝙ mulier nõ poſſit teſtari ſine conſenſu duoꝝ proximiorum conſi.cliij.incip.lȝ char.151.per totum.
¶ Teſtõr legauit duobus iura vnius poteris ⁊ vni ipſoruȝ iura alterius poteris ⁊ mãdauit ꝙ de dictis bõis dẽat fieri remiſſio do. Angele ſolutis ab ea florenis.lxxxv. illi cui iura alterius poteris legauit:an vba de dictis bonis referanẽ ad vtrũqȝ potere conſi.clx.incip.in hac char.155.per totum.
¶ Teſtõr dicẽs voglio che la robba mia vada doue e andata la robba de mio padre: an bõa aduẽtitia dicti filij dẽant ire ad hoſpitale cui teſtõr bona ſua reliquerat cum ad illud nõdum iuerãt bona pr̃na eo tpe ſed erant itura poſt mortẽ filij conſi.clxiij.incip.in cõſilijs char.157.per totum.
¶ Teſtm̃ factũ ad pias cãs an reqrat ſolẽnitates iuris ciuilis cõſi.clxvj.incip.minime char.158.per totum.
¶ Teſti ſolẽnitas relaxata an reducat teſtm̃ ad ius gentiũ 170.incip.lȝ char.162.per totum.
¶ Teſtm̃ an impugnari poſſit ex eo ꝙ teſtes nõ ſunt rogati conſi.clxxvj.incip.in hac char.75.in littera d.
¶ Teſtm̃ factũ a filia eius qui fuit captus in libello lẽ ſunt anni.xx.an valeat cũ dicatur factũ a filia cõſtituta in patria prãte conſi.ccriij.incip.qꝫ qꝫ char.191.per totum.
¶ Teſtator pro reſtõne dotis reliquit centum de qbus dixit apparere inſtrumentum publicuȝ in quo apparet ſolum confeſſio promiſſionis ſibi facte a tertia perſona an iſtud legatum habeat executionem ex forma ſtatuti cõſi.ccix.incip. licet char.197.per totum.
¶ Teſtm̃ furioſi rite ⁊ recte factum an teneat conſil.ccxvj. incip.in cã char.202.in littera k.
¶ Teſtõris mens ſolet vbis ꝑualere cõſi.cclviij.incip.quo ad primum char.236.in littera i.
¶ Et an teſtm̃ filij emancipati factum coraȝ notario valeat conſi.cclix.incip.viſo char.237.per totum.
¶ Et an cõſtituti in pr̃ia prãte poſſint teſtari codicillari vel donare cã mortis.d.cõſi.cclix.ea.char.in prin.
¶ Et teſtõr intelligiẽ cõformare voluntatẽ ſuã cũ iure cõi cõſi.cclxxvj.incip.viſo char.248.in lrã c.
¶ Teſtm̃ an rũpatur per eũ qui nõ ſuccedit ꝯſi.ccxc.incip. ardua char.268.in prin.
¶ Et an rũpatur teſtm̃ per filiã excluſam a ſtatuto.d. cõſi. ccxc.ea.char.in littera a.
¶ Teſtõris ꝓhibitio hẽ pro ꝓhibitione legis conſi.ccciij. incip.rem arduã char.292.in lrã a la ſcda.
¶ Et an per ſcdm teſtm̃ inualidũ tollaẽ primũ validũ cõſi. cccvj.incip.oportunũ char.294.per totum.
¶ Et clã iure inſtõnis in vltima voluntate denotat teſtm̃ ⁊ non codicillũ.d.cõſi.cccvj.ea.char.in littera a.
¶ Teſtamentum factũ ad pias cãs non lectũ coraȝ teſtibus an valeat:⁊ quis numerus teſtiũ in dicto teſtõ requiratur: ⁊ an in tali teſtamento ſit relaxata omnis ſolemnitas iuris

ſtiliis conſi.cccvij.incip.videtur char.296.per totum.
¶ Si in teſtõ obmittit rogitus teſtiũ an p hoc teſtm̃ viciet cõſi.cccviij.incip.pro occiſione char.298.per totum.
¶ Teſtator inſtituendo filiũ ꝛ nepotes an intelligatur inſtituiſſe pro rata an ordine ſucceſſiuo conſi.cccxxj.incipiẽ.de pluribus char.311.per totum.
¶ Et ꝙ non põt fieri per ↄ̃ctum non põt fieri per vltimaȝ voluntatẽ cõſi.lxxxvj.incip.ꝗ̃uis char.103.in littera a.

Teſtis de crimine dãnatus in ciuili ꝛ criminali quãdo admittatur conſilio.xxj.incipiẽ.circa char.35.per totum.
¶ Et teſtes ſup eiſdem vel directo ↄ̃rijs in cã appellationis poſt publicationẽ proceſſus in pria cã an poſſint exaiari conſi.xxvij.incip.in pñti char.44.per totum.
¶ Et defectus teſtis coadiuuat per aliũ conteſteȝ oĩ exceptione maiorem.d.cõſi.xxvij.ea.char.in littera c.
¶ Et poſt publicationẽ ꝓceſſus teſtes exaiati didicita teſtificata ꝓbãt ſi nõ fuit oppoſitũ.d.ↄſi.xxvij.ea.char.in lr̃a e.
¶ Et teſtis de credulitate an ꝓbet.d.cõſil.xxvij. ea.char.in lr̃a f ꝛ cõſi.xciij.incip.viſo char.111.in littera c ꝛ b.
¶ Et teſtes pñt exaiari ſuper nõ deductis ẽt poſt publicationem proceſſus ꝛ didicita teſtificata cõſil.xxvij.incipiẽ.in preſenti chart.44. in lr̃a g fallit qñ primo loco ſunt exaiati ſuper tota cã vt in.d.littera g.
¶ Et ſi teſtis variat bis examinatus puta in prima ꝛ ſecunda inſtantia ſtatur primo dicto.d.conſilio.xxvij.ea.char.72.in littera b la ſecunda.
¶ Et qñ dicantur teſtes varij ꝛ contrarij dicto conſi.xxvij.ea.char.in.d.littera b.
¶ Et an arbiter poſſit eſſe teſtis de laudatis per eum vide ſupra in verbo arbiter.
¶ Et an teſtes vniuerſitatis pro vniuerſitate ꝓbent ꝛ ſint ydonei cõſi.xlvij.incip.in pñti char.65.in littera f.
¶ Compater an poſſit eſſe teſtis ydoneus conſil.lxj.incip.viſa copia char.78.in littera c ꝛ ſeq.
¶ Et teſtis minus ydoneus coadiuuatur ex alijs ydoneis teſtibus.d.conſi.lxj.ea.char.in littera d ꝛ conſi.xciij.incip.char.111.in littera b.
¶ Si teſtis cõmode ſentit in ↄ̃ñtiam non principaliter an repellatur.d.cõſi.lxj.ea.char.in littera d.
¶ Teſtis deponens per verbũ iudicio ſuo an ꝓbet.d.cõſi.lxj.ea.char.in littera d ꝛ f.
¶ Teſtes de auditu an ꝓbent parentelaȝ ꝛ in factis antiqs conſi.lxxviij.incip.viſo char.95.per totum.
¶ Proſeneta an ſit bonus teſtis conſi.lxxxj.incipiente viſa char.98.in littera a.
¶ Teſtibus peritis in arte an credatur.d.conſilio.lxxxj.ea.char.in littera b.
¶ Et in dicto teſtis quid operent iſta ṽba vel circa ꝛ vltra conſi.lxxxvij.incip.viſis char.104.in littera i.
¶ Et ſi teſtis dicat ſi bene recordatur an ꝓbet conſi.xciiij.incip.viſo char.111.in littera c.
¶ Dictum teſtis ambiguũ interpetrat contra cuȝ pro quo deponit cõſi.cv.incip.viſis char.118.in lr̃a d.
¶ Dictum teſtis de cõfeſſione facta pñte parte nõ coniungitur cum dicto teſtis deponentis de actu cõfeſſato.d.cõſil.cv.ea.char.in littera a.
¶ Teſtis deponẽs ſup negatiua nõ cohartata loco ꝛ tpe an repellat ꝛ an ꝓbet falſum.d.cõſi.cv.ea.char.in lr̃a k ꝛ l.
¶ Teſtis deponens per ṽbum credit ꝛ vr̃ qñ probet cõſil.cxxviij.incip.in cã char.137.in lr̃a g.
¶ Teſtis de auditu an probet parentelaȝ eius qui pretẽdit habere ius in re emphyteotica conſilio.cxlvj.incipiente res mihi char.146.per totum.
¶ Teſtes in cã ſcie ꝛ in tpe an debeant concordare.d.cõſil.cxlvi.ea.char.in littera a.
¶ Teſtes ſi non ſunt pñ̃tes toti teſtõ non dicunt ydonei conſi.cxlviij.incip.in hac char.146.in lr̃a a.
¶ Teſtes teſtamentarij dñt eſſe rogati a teſtõre vel a notario.d.cõſi.cxlviij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Subtilis cõcordia teſtiũ in his que hñt tractũ tpis vt in confectione teſti.d.conſi.cxlviij.ea.char.in lr̃a c.
¶ Verba teſtiũ ſunt iuuãda.d.cõſi.cxlviij.ea.char.in lr̃a d.
¶ Teſtes an debeant cõcordari in formalibus ṽbis.d.cõſi.cxlviij.ea.char.in lr̃a g.
¶ Teſtes attinentes rogati a teſtatore an ſint ydonei cõſil.clxx.incip.lȝ char.162.in lr̃a a.
¶ Teſtis olim famulus an ſit ydoneus dicto conſilio.clxx.ea.char.in littera b ꝛ h.
¶ Teſtes variantes in ṽbis formalibus an ſint ſingulares d.conſi.clxx.ea.char.in lr̃a k.
¶ Teſtis qui vnũ dicit in iudicio ꝛ aliud extra iudiciuȝ an probet.d.cõſi.clxx.ea.char.in lr̃a k.
¶ Socius criminis an poſſit eſſe teſtis conſi.clxxij.incipiẽ.viſa char.163.in littera e.
¶ Teſtes qñqȝ poſt didicita teſtificata iterũ pñt examinari cõſi.clxxiiij.incip.in hac char.165.in littera b.
¶ Teſtes per quem debeant rogari cõſi.clxxvj.incip.in hac char.167.in littera d.
¶ Fratres minores ſancti Frãciſci: an poſſint eſſe teſtes.d.conſi.clxxvj.ea.char.in lr̃a d.
¶ Teſtis ſingularis nõ probat vbi producit de iuregentiũ conſi.clxxxj.incip.viſa char.169.in lr̃a m.
¶ Teſtes prima facie aduerſantes ſunt concordandi conſi.clxxxij.incip.in cã char.171.in lr̃a i.
¶ Teſtes ſingulares an ꝓbent de iuriſditiõe ꝛ de vſurario conſi.clxxxv.incip.lȝ char.173.in lr̃a c.
¶ Teſtes an poſſint repeti poſt publicationẽ proceſſus ſup eorum dicto dubio ſaltem officio iudicis.d.conſilio.clxxxv.ea.char.in littera e.
¶ Interpetratio teſtiũ dȝ fieri cõtra ꝓducenteȝ cõſi.ccxvj.incip.in cã char.202.in lr̃a e.
¶ Teſtes quomodo poſſint probare furorem.d.cõſil.ccxvj.ea.char.in littera l.
¶ Et an teſtes ſuper eiſdẽ vel directo ↄ̃rijs deductis poſſint recipi poſt didicita teſtificata conſi.cclxiij. incipiente in cauſa char.240.in lr̃a d.
¶ Et teſtes poſt didicita teſtificata pñt per iudicẽ ex officio exaiari cõſi.cclxxiij.incip.viſa char.246.in lr̃a k.
¶ Teſtes exaiati ĩ iudicio nullo nõ ꝓbãt nec faciũt inditiũ cõſi.cclxxvij.incip.poſt char.250.in lr̃a b.
¶ Concordia teſtium quoꝝ vnus dicit ꝙ pactũ interuenit in vno ↄ̃ctu ꝛ alius dicit poſt ↄ̃ctum conſi.cclxxxviij.incip.viſo char.265.in lr̃a g.
¶ Particeps criminis an ſit ydoneus teſtis cõſi.cccxxiiij.incip.vr̃ char.316.in lr̃a c.
¶ Et quõ teſtes concordent quorũ vnus dicit ꝙ fuit ante guerrã ꝛ alius poſt guerrã.d.cõſi.cccxxiiij. ea.char.in lr̃a m.

Tortura ſine inditijs dari nõ põt cõſi.xx.incip.vr̃ char.34.in lr̃a c ad fi.ver.
¶ Et confeſſio facta in tormentis nõ precedẽtibus inditijs non vȝ.d.conſi.xx.ea.char.in.d.lr̃a c in fine ver.

Tranſactio inter cõitates ſtipulata ſup cõfinibus an pretextu inſtrõruȝ nouiter repertoꝝ in archiuio cõitatis reſcindat ſaltem per reſtõnem in integrum ex capite ignorantie conſi.clvj.incipien. cuȝ in cauſa char.152.per totum.
¶ Tranſactio eſt nomen gñale ꝛ ↄ̃ctus innoiatus ↄſil.161.incip.viſis char.156.in lr̃a o.
¶ In trãſactione reꝝ minoꝝ an reqrant cãe reqſite in alienatione bonoꝝ minoꝝ ↄſi.cclij.inci.pmo char.231.in lr̃a n.
¶ Et an tranſactio negocij pupilli valeat dicto conſil.cclij.ea.char.in littera o.

Tranſmiſſio iuris petendi legitimã vel ſupplementũ lr̃ie an fiat per filiã excluſam a ſtatuto cõſi.xl.incip.circa char.57.in lr̃a o.
¶ Et hr̃ditas mr̃is nõ adita non tranſmittit etiã ad patrẽ conſi.xlij.incip.plura char.59.in lr̃a l.
¶ Hereditas pr̃na tranſmittit iure ſuitatis per maiorẽ infantẽ conſi.ccxix.incip.lȝ char.205.in prin.
¶ Et ius deliberãdi trãſmittit.d.cõſil.ccxix.ea.char.in pn.
¶ Et infans trãſmittit in patrẽ iure patrio ꝛ nõ in aliũ.d.conſi.ccxix.ea.char.in lr̃a a ꝛ b.

Trebelleanica an dẽat ĩputari per maritũ in trebelleanica terriã quaȝ lucrat cõſi.liij.incip.qr char.70.per totum.
¶ Et an trebelleanica ſit detrahẽda ex fideicõmiſſo facto ſub his ṽbis ꝙ reſtituat qcqd ex hr̃ditate ſupeſt vltra rem legatã.d.cõſi.liij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Trebelleanica an detrahat de fideicõmiſſo vr̃i relicto ad pias cãs cõſi.xciij.incip.licet char.110.in lr̃a c ꝛ cõſil.clxviij.incip.in hac char.160.in lr̃a i.
¶ Trebelleanica cõputat in fructibus perceptis cõſi.clviij.incip.viſo char.153.in lr̃a f.
¶ Trebelleanica an pdat in relictis ꝓbanis ob inuẽtariũ nõ confectũ conſi.clxviij.incip.in hac char.160.in lr̃a i.

Turbatio quis dr̄ turbare poſſeſſionem ſi intrat poſſeſſiones tanq̄ rem ſuā cōſi.xciiij. inci.viſo cbar.111.in lr̄a k.
¶ Et an requiraſ dolus in accuſatione turbate poſſeſſiōis d.cōſi.xciiij.ea.cbar.in pñn.

Tutor cōfeſſio tutoris ſponte facta an noceat pupil lo cōſi.lviij.incip.in hac cbar.79.in lr̄a f.
¶ Et an tutor auctorare poſſit in cauſa propria conſil.lxx vij.incip.placet cbar.94.in littera b.
¶ In tutela quis preferaſ mater an patruus pupilli ſtante ſtatuto q̄ mater non ſuccedat extante patruo ꝯſi.cj.incipiē. licet cbar.116.per totum.
¶ Delatio tutele ab inteſtato regulaſ ſ̄ʒ q̄ deferſ ſucceſſio ab inteſtato dicto ꝯſil.ci.eadem cbar.in principio ⁊ in lr̄a a.
¶ Tutor teſtamentarius ſolus preferſ matri ⁊ auie in tute la.d.conſi.cj.ea.cbar.in lr̄a d.
¶ Mater excludit oēs collaterales ⁊ cognatos a tutela.d. conſi.cj.ea.cbar.in.d.lr̄a d.
¶ Matri cur deferatur tutela dicto conſilio.cj.ead.cbart. in littera g.
¶ Tutor vel alius cui remittitur ratio reddende adminiſtrationis an teneatur ſatiſdare conſil.clxxiij.incipien.circa cbar.164.in littera b.
¶ Tutor non ꝯficiens inuētarium vel aliter negligēs ſi re mouetur vt ſuſpectus an ſit locus datiuo vel legittimo ꝯſi. clxxv.inci.lʒ cbar.166.per totum vſq̄ ad lr̄am i.
Tutor preſumiſ eē in dolo ſi adminiſtrat nō cōfecto inuentario.d.cōſi.clxxv.ea.cbar.in lr̄a b.
¶ Tutor poteſt remoueri vt ſuſpectus ex quacunq̄ cauſa que iudici videbitur iuſta dicto conſilio.clxxv.eadem cbar. in littera b.
¶ Tutor tanq̄ ſuſpectus remotus an ſit infamis.d.conſi. clxxv.ead.cbar.in littera d.
¶ Regula q̄ habenti tutores tutor nō detur fallit quando ex duobus teſtamentarijs vnus remouetur vel decedit.d. conſi.clxxv.ead.cbar.in littera f.
¶ Tutor anormalus quādo dicatur.d.conſil.clxxv.eadem cbar.in littera g.
¶ Tutor vel alius adminiſtrator non conficiens inuentarium ⁊ librū rōnis tenetur q̄tum in litem iuraſ ꝓ intereſſe conſi.cxcvj.incipiente ad euidentiam cbar.182.in littera b.
¶ Tutor anteq̄ perficiat inuentariū non habet adminiſtrationem cōſi.ccvij.incip.vr̄ cbar.195.in littera c.
¶ Tutor incertus relictus a patre ⁊ declaratus a matre cōſcia intentionis teſtatoris:an ſit confirmandus a iudice ꝯſi. ccx.incip.claram cbar.197.in lr̄a a ⁊ b.
¶ Tutor datus anteq̄ tutor ꝯfirmandus confirmetur an preferatur.d.conſi.ccx.ead.cbar.in littera c.
¶ Tutor debet conuertere pecuniam in vtilitatem pupillorum alās eſt in culpa conſilio.ccxliij.incipien.circa cba.224. in littera k.
¶ Et an ſit locus tutori datiuo an legittimo matre exiſtēte minore que ſperaſ effici maior:⁊ an auus mīnus ſit in tutela ꝑferendus auie:⁊ an tutor a patre peritus ſit dandus a iudice cōſi.cclxxxiij.incip.in preſenti cbar.259.per totum.
¶ Tutelam affectans dicitur ſuſpectus.d.conſil.cclxxxiij. ead.cbar.in littera l.

Venditio rei vendita prius marito deinde vxori eo conſentiente ⁊ aſſerente emptionem factam de pecunia dotali an interpretretur in fraudem conſi.xlj.incip.videtur cbar.58.per totum.
¶ In venditiōe facta ad ſubaſtationem an habeat lōcum l.ij.C.de reſcinden.vendi.conſilio.lvj.incipiente conſuluit cbar.74.per totum.
¶ Et vēditor liberatur ab actiōe ex vendito per traditionem rei ita q̄ ſi ad eum reuerteratur non poteſt ex contractu cōueniri cōſi.lix.inci.placet cbar.77.in lr̄a a ⁊ b.
¶ Et qñ venditor incipiat habere actionē ad vſuras precij nō ſoluti.d.ꝯſi.lix.ea.cbar.in littera c.
¶ Et ad menſuram vēditio facta dr̄ cōditionalis conſi.lxxix.incip.viſo cbar.96.in littera a.
¶ Et venditor preſumitur ſcire defectus ſeu qualitates rei morboſe cōſi.lxxj.inci.viſa cbar.98.in lr̄a b.
¶ Venditio facta pro precio declarādo per noiatos in cōtractu an ſit nulla vno vel altero ipſorū mortuo non facta declaratione per ipſos ꝯ q̄ res fuerit tradita per cōſtōnem precarij ꝯſi.cx.incip.licet cbar.122.per totum.
¶ Venditio facta pro precio declarando dicitur cōditionalis.d.conſi.cx.in littera a ⁊ c.
¶ Res tantum valet q̄tum vendi poteſt conſi.cxxxv.inci. ad euidentiā cbar.158.in littera b.
¶ An aliquis compellatur vendere conſi.clj.incipiē.in hac cbar.149.in principio.
¶ Si fuit vendita res mea ⁊ pſcripta poſſuʒ agere ad precium contra venditorem conſil.cxcix.incipien.in hac cbar. 286.in littera f.
¶ Si venditio nō valet an debeaſ penſio ſeu vſura precij nō ſoluti ꝯſi.ccj.incip.viſis cbart.287.per totum.
¶ Venditor qui cōſtituit noie emptoris poſſidere ⁊ cōduxit ipſam ab eo pro mīnima q̄titate que nunq̄ apparet ſoluta ⁊ diu poſſedit rem vēditam an poſſit ipſe vel ſecundus emptor ab eo allegare ſimulationeʒ prime venditionis ꝯſil. ccv.incip.in preſenti cbar.192.per totum.
¶ Si vēditio eſt facta duobus quis preferatur dicto cōſi. ccv.ead.cbar.in pñn.
¶ Et ſi vēditor reperitur poſſidere an ꝯtractus preſumaſ ſimulatus.d.ꝯſi.ccv.ea.cbar.in littera c.
¶ Et an vēditor libereſ ab actione ex empto per ꝯſtōnem precarij ꝯſi.cclxvij.incip.q̄q̄ cbar.243.in littera f.
¶ Si aliquid debet vendi pro certo precio ſpecificato in cōtanti:an ſi venditur ad tempus dicatur illud vendidiſſe minus precio ſpecificato conſi.cccij.incipiente videſ cbar. 288.per totum.
¶ Et venditio interpretatur ſm̄ q̄ cōmuniter eſt cōſuetū fieri.d.ꝯſi.cccij.ea.cbar.in lr̄a o.

Verbum verba cōtractus nō debēt eſſe ludibrio poſita:⁊ ſine virtute aliquid operandi cōſi.xij.incip.in preſenti cbar.23.in lr̄a b ⁊ ꝯſi.xxxj.incipiē. videtur cbar.49.in littera a.
¶ Et verba ſunt ciuiter intelligenda ita q̄ menti potiuſq̄ ſenſui verborum inherendum ſit dicto conſilio.xij.eadem cbar.in littera b.
¶ Et verba enūciatiua gratia demonſtrationis ⁊ non diſpoſitionis ponuntur conſi.xxxj.inciipē.videtur cbart.49. in littera i.
¶ Et verba geminata aliquid vltra operantur conſil.xlix. incip.in preſenti cbar.66.in pñn.⁊ conſi.lxx.incipiē.repetē to cbar.89.in littera b.
¶ Et verba ſunt expreſſiua veritatis dicto cōſilio.xlix.ea dem cbar.in principio.
¶ Et verbum deueniat an ſit verbum directum obliquum vel cōe conſi.liiij.incip.duo cbar.701.in littera a.
¶ Et tu mētiris an iſta dicātur verba iniurioſa conſi.lxxx. inci.cōſuluit cbar.97.in pñn.
¶ Et quomō ſm̄ vſum proferentis ſint verba intelligēda conſi.lxxxiij.inci.repetito cbar.100.per totum.
¶ Et verba ſunt note paſſionis mentis conſi.lxxxiiij.incl. licet cbar.100.in principio.
¶ Et verbum habēs duplicē ſignificatum ſi eſt in vna parte teſtamenti poſitum vno modo:debet in alia parte teſtamenti intelligi eodem modo ſi ſimpliciter ſit prolatum ꝯſi. xc.incip.ſcrupuloſa cbar.127.in littera f.
¶ Et verba infinitiua ad qōlibet tempus adaptantur:⁊ iūcta verbo volo inducunt diſpoſitionem conſi.xcj.incipien. licet cbar.109.in littera d.
¶ Et verbum conſignare quid ſignificet conſi.cxxviij.incip.circa cbar.132.in littera c.
¶ Verba indefinita differūt a verbis vniuerſalibus conſi. cxliiij.incip.licet cbar.145.in lr̄a g.
¶ Verbum intelligatur an denotet fictionem conſi.ccxvj. inci.in cauſa cbar.202.in littera a.⁊ conſi.ccxliij.incip.memini cbar.226.in littera c.
¶ Verba ſepe impropriātur rōne ſubiecte materie conſil. ccxlij.incip.in cā cbar.225.in littera g.
¶ Et vba enūciatiua p modū cauſe pronunciata an diſponant ꝯſi.cclxix.incip.vr̄ cbar.244.in littera d.
¶ Verbū declaramus eſt demōſtratiuū ꝯſil.cclxxviij.inci. cuius cbar.251.in littera i.
¶ Et verbū decernimus eſt demōſtratiuum.d.cōſil.cclxxviij.ead.cbart.in littera k.

Veritas inſpicienda eſt per iudicem qui debet eiſdem inherere conſilio.lxj.incipiente viſa cbar. 78.in littera b.

Via an veniat in diſpoſitione cum re in cōtractibus ⁊ vltimis voluntatibus conſi.ccxij.incipiē.premittē dum cbar.198.in littera f.

Vicinus qui ſint iudicandi vicini et comprehen-dantur in ſtatuto diſponente ꝙ quis te-neat vedere vicino ꝯſi.xxix.inci.in pñti char.47.per totuz.
¶ Et an vicini ſemp preſumantur ſcire facta vicinorũ cõſi. clvj.inci.cum in cã char.152.in littera d.

Vicinitas precedẽtis cõmiſſionis inducit pre-ſumptionem actus ſequentis cõſi.ccl-xj.incip.viſo char.278.in principio.
¶ Et vicinitas actus preſtat cõiecturam cõſi.ccxcv.incip. licet char.278.in littera b.

Victus promittens victũ in domo ei q dȝ operas obſequiales nõ tenet ei nõ venienti vel exi-ſtenti domi.ꝯſi.ccc viij.inci.vt char.306.in littera e.
¶ Et an appellatiõe victus veniãt medicine vide.ſ.in ver-bo alimenta in verſi.et an appellatione.

Videlicet hec dictio eſt precedẽtiũ reſtrictiua cõſi.cxcv.incip.circa char.181.in lr̃a t.et ꝯſi.ccxxj.inci.viſis char.206.in lr̃a d.

Villa quid ſit vide in conſi.ccvj.incipiente viſo char. 193.in littera m.

Violentia expulſiua an inducat ꝑuationem ex-pellentis a iure ſuo ꝯſi.clxxij.incip. viſa char.163.in littera d.
¶ Violentia an cõmittat per intrãtem poſſeſſionem abſen-te parte.d.ꝯſi.clxxij.ea.char.in.d.littera d.
¶ Violentia q̃n dicat publica vel priuata cõſi.clxxv.incip. licet char.166.in littera i.et ſeq.

Vix hec dictio ponit pro non ꝯſi.cxcj.inci.ſatis chart. 178.in littera a et n.

Vniuerſitas non poſſidet neq; preſcribit li-cet ſinguli de vniuerſitate fece-rint actũ poſſidendi ſine deliberatiõe vniuerſitatis ſolẽni-ter ꝯgregatã ꝯſi.xlvj.inci.in cauſa char.64.per totum.
¶ Et alienatio bonorum ciuitatis ſeu vniuerſitatis nõ po-teſt paſſim fieri ſine ſolemnitate conſil.lxxvj.incipi.preſens char.91.in littera f.
¶ Vniuerſitas ꝓcuratores habentes mãdatũ cũ libera: an poſſint trãſigere de bonis ſtabilibus in quorũ alienatione requiritur decretũ ꝯſi.clxxxix.incip.viſo char.177.per totuȝ.
¶ Vniuerſitas dȝ creare ſyndicũ cum decreto ſuperioris. d.ꝯſi.clxxxix.ea.char.in littera b.
¶ Vniuerſitas nõ poteſt alienare bona ſine decreto.d.ꝯſ. clxxxix.ea.char.in littera c.
¶ Et vniuerſitas equiparatur pupillo.d.cõſil.clxxxix.ead. char.in.d.littera c.
¶ Vniuerſitas caſtrorũ comparatur reipublice.d.cõſi.cl-xxxix.ead.char.in.d.littera c.
¶ Et que requirãtur in creatione ſyndici vniuerſitatis.d. ꝯſi.clxxxix.ea.char.in littera f.

Volo hoc verbuȝ denotat preciſam volũtatem cõſil. cclij.inci.primo char.231.in lr̃a l.
¶ Et quando verbum volo diſponat cõſi.cxxix.inci.viſis char.133.in littera f.

Voluntas nõ preſumit mutata niſi ꝓbet cõſi. lv.incip.viſis char.71.in ꝓn.et cõſil. ccxlij.inci.in cã char.223.in littera e.
¶ Et voluntas coacta voluntas eſt dicto conſil.ccxlij.ead. char.in littera a.

Vſura an ſit permiſſa conſil.xix.incipiente videtur char.33.per totum.
¶ Et de vſura per quem iudicem cognoſcatur.d.cõſil.xix. ead.char.in littera c et d.
¶ Et an de vſura cognoſcat ciuiliter vel criminaľr.d.cõſi. xix.ea.char.in lr̃a f et ſeq.
¶ Et iudei fenus exercẽtes an ſint epo ſubiecti.d.ꝯſi.xix. ead.char.in littera c et b.
¶ Et que ſit pena imponẽda pro vſuris de iure canonico dicto conſi.xix.ea.char.in littera e.
¶ Et ſtatuta vſurarum etiã confirmata ſunt nulla.d.conſi. xix.ea.char.in littera k.
¶ Tollerãtia vſurarũ ſeu fenoris hebreoꝝ a legãtis prouin-cie: an impediat exactionẽ pene ſtẽdã cõtra hebreos conſi. clix.incip.in hac char.114.per totum.
¶ Vſure an poſſint permitti a papa dicto conſil.clix.eadeȝ char.in principio.
¶ Vſura eſt cõtra.l.nature.d.cõſi.clix.ead.char.in littera c.
¶ Vſure dotis ab extraneo dotante an peti poſſint et ſi pe-tite nõ ſunt.j.x.annos an cenſeantur remiſſe a marito cõſi. cxliiij.inci.in hac char.257.per totum.
¶ Affirmans vſuras eſſe permiſſas eſt hereticus.d.conſil. clxiiij.ead.char.in principio.
¶ Vſure dotis ſunt permiſſe de conſuetudine etiaȝ contra extraneuȝ dotãtem vſq; ad probabile intereſſe.d.conſi.clx-iiij.ead.char.in littera b.
¶ Vſure precij non ſoluti debentur pro intereſſe cõſil.ccj. incip.viſis char.187.in littera a.
¶ Vſurarum queſtio que conſiſtit in facto an poſſit coram layco intẽtari cõſi.ccxxvij.incipit.viſo char.211.in littera d.
¶ Et an ſint licite vſure et vbi qs ſuſtinet aliqđ onus cõſi. ccxl.inci.in preſenti char.222.in littera b.
¶ Et quomodo ꝓbetur vſurarũ fraus ꝯſi.ccxxviij.incipi. viſo char.212.in littera m.

Vſuſfructus non queritur patri in his que filio cõceduntur cum hac mo-dificatiõe ꝙ patri non queratur vſuſfructus cõſi.xliij.inci. plura char.59.in littera q.
¶ Vſufructuarius q̃n teneatur cauere reſtituere rẽ finito vſufructu ꝯſi.cxviij.incip.repetito char.126.in littera a.
¶ Vſufructuarij heredes an poſſint ꝯtinuare poſſeſſionẽ donec diſcutiatur qs ſit proprietarius conſil.clxxvj.incipi. in hac char.167.in littera c.
¶ Mater teſtatoris relicta dña et vſufructuaria a filio an iſtud relictum ſm̃ conſuetudinem bulgari reguletur conſi. ccx.inci.claram char.197.in prin.
¶ Vſuſfructus eſtimatio quomodo fieri debeat conſi.cc-xlix.incip.viſo char.229.in littera f.

Vulnus an imputetur vulneranti mors ſecuta ex interuallo poſt vulnus cõſi.cclxxiij.inci. viſa char.246.in littera l.
¶ Et mors ſecutã ex vulnere an ſit imputanda vulneranti vel vulnerato conſil.cclxxxiij. incipiente in preſenti chart. 258.per totum.

Vxor etiã vidua eſt de foro et de familia iuri cõſil.cxj. incipiente lȝ char.122.in prin.et in littera c.
¶ Vxor relicta domina et vſufructuaria cum facultate alie-nandi ſi ſibi placuerit an teneatur ſatiſdare et proprietario et quid importent dicta verba conſil.clxxiij.incipiente circa char.164.per totum.
¶ Vxor an ſit alenda a marito ſine dote conſi.ccxl.inci.in preſenti char.222.in littera a.
¶ Vxor habẽs paruaȝ dotem an poſſit petere portionẽ in bonis mariti diuitis vel portioneȝ ſtipulatam que appellat antifacium ex diſpoſitione auctentice preterea.C.vnde vir et vxor conſi.ccxlix.incipit.viſo char.229.per totum.
¶ Vxor an dicatur indotata ſi habet paruã dotem.d.cõſi. cxlix.ead.char.in littera c.

Hypotheca libellus hypothecarie quomodo concipiatur conſil.lv.incipien.vi-ſis char.71.in littera a.
¶ Et bona mariti ſubiecta reſtitutioni an ſint hypotheca-ta pro reſtitutione dotis vxoris: ita ꝙ vxor preferatur ſub-ſtituto conſi.cxx.inci.in hac char.127.per totum.
¶ Et vt creditori cõpetat hypothecaria oportet ꝙ debitor hypothecans habuerit dñium vel quaſi dominium conſil. cxxij.incip.egregie char.128.in littera c.
¶ Et actio hypothecaria põt inſolidum intẽtari ꝯtra vnuȝ ex poſſeſſoribus reruȝ obligatarum lȝ omnia bona vel plu-ra bona fuerint ſimpľr hypothecata et a diuerſis poſſideam-tur venditore et debitore fallito conſi.ccxxxvij. incipit.viſo char.220.per totum.
¶ Et an actio hypothecaria expreſſe hypothece poſſit pro dote intentari contra tertios poſſeſſores bonorum obliga-ti non factã excuſſione conſil.cclxvij.incipiente q̃ſq; char. 243.per totum.

Finis tabule tertij volu.

Tertium volumē consiliorꝫ dñi Petri philip. Cornei in omni seculo preclarum ꝛ ab omni posteritate cōmēdandum.

¶ Tertia pars conſiliorum excellentiſſimi. V.J. monarce: necnon modernorum principis domini Petriphilippi peruſini de nobilibus de Corneo.

¶ Legittimatio ab iperatore nõdũ coronato an valeat. ⁊ an valeat legittimatio ſine cauſa ⁊ ſine citatiõe ſuccedentiũ ab inteſtato. ⁊ legittimatio ꝑ imperatorẽ facta ĩ terris eccl'ie an valeat. Et an legittimatus excludat ſubſtitutionẽ factã ſub cõditiõe ſi inſtitutus deceſſerit ſine filijs ⁊ filiatiõis ꝓbatio tã de ſpurio ꝙ̃ õ legittimo q̃liter fieri põt. ⁊ an cõditio iſta ſi deceſſerit ſine filijs videat̃ eos inuitare.

Conſilium primum.

In nomine domini noſtri ieſu xpi. ¶ In pñti ardua conſultatione primo principaliter queritur. An valeant dicte legittimationes facte de dcõ Alexãdro. Et circa primam legittimationẽ vĩ ꝑma facie dõm ꝙ non valeat.

a ¶ Primo ex defectu poteſtatis: nam dictus comes qui fecit legittimationẽ habuit priuilegiũ ſeu poteſtatẽ legittimãdi ſibi cõceſſaʒ a rege romanoꝝ q̃ nõ erat imperator factus ꝑ coronationẽ de eo factã ꝑ ſummũ pontificẽ de q̃ habet̃ in cle. ne romani. de elec. ⁊ in. c. venerabilẽ. õ elec. ĩ antiq̃s. Eligit̃. n. ad imperiũ a ꝑncipibus alamanie vt. d. c. venerabilẽ. ⁊. c. ad apl'ice. de re iud. lib. vj. ⁊ a papa iungit̃ ꝯſecrat̃ ⁊ coronat̃. d. c. venerabilẽ. ⁊. d. cle. romani. ⁊ ante dĩ rex romanoꝝ nõ imperator: ſʒ ad imperiũ ꝓmouẽdus: poſtea vero dĩ iperator vt dictis iuribus maxime. d. c. venerabilẽ. ⁊ in extrauaganti ad reprimẽda ⁊ ibi bar. in ỽbo reges ⁊ in verbo imperatores. ad idẽ tex. iũcta glo. ſi. in. l. bene a zenone. C. de quadri. preſcri. Et quottidie docet experientia notoria rerum magiſtra. c. ꝙ̃ ſit. in pҁn. de elec. lib. vj. ⁊. c. ſtatutuʒ. in pҁn. eo. tit. ⁊ lib. ⁊. l. legatis. §. ornatricibus. de leg. iij. ſ. ꝙ ante coronationem dĩ rex romanoruʒ poſtea ỽo dicit̃ romanorũ imperator. Comes aũt qui dictũ Alexandrum legittimauit a romanoꝝ rege non ab imperatore priuilegiũ habuit vt pʒ ex inſtr̃o ſui priuilegij. Priuilegium aũt a principe ante coronationẽ cõceſſũ nõ videt̃ iuribus ſubſiſtere. ar. d. l. bene a zenone in ſi. ꝓut ſumit ibi glo. ſi. merito nõ valeat dictum priuilegium dicto comiti per principẽ ante coronationẽ cõceſſum preſertim circa legittimandi facultatẽ. Naʒ poteſtas legittimãdi eſt reſeruata ſoli imperatori: ita vt nullus alius poſſit vt in auc̃. quibus mo. natu. effi. ſui. §. ſiquis ergo. ỽſi. ſic ergo licentia. ⁊. §. ſequẽti. ⁊. §. ſi. dũ lr̃a dicit noſtre manſuetudinis ⁊ in auc. quibus mo. natu. effi. legi. in. §. ſi. verſi. noſtre clementine ſicut dicimus in reſtõne natalium ⁊ iure aureoꝝ annullorum. l. j. ⁊. ij. C. de iure au. annu. ſi ſoli imperatori ergo non regi romanoꝝ. Facit q2 rex romanoꝝ non põt ſigillare cũ bulla: ſed demum poſt coronationẽ ⁊ ſic factus imperator. d. cle. romani. in ſi. ⁊ differentiam inter bullam ⁊ ſigillũ ponit ſpe. in. ti. de reſcrip. preſen. §. j. igit̃. ver. porro. Itẽ facit q2 reges ſubditi imperio non poſſunt legittimare. c. per venerabilẽ. qui filij ſint legi. ⁊ de nõ ſubditis eſt dubiuʒ per no. ꝑ Inno. in. c. cũ te. extra de re iudi. Sed rex romanoꝝ ſubditus eſt imperio: licet ad illud ſit promouendus cũ imperiũ ſemper ſit. arg. l. q̃d principi. de leg. ij. ⁊. c. ſi gratioſe. de reſcriptis. in. vj. Item facit q2 epĩs vel archiepĩs: lʒ habeant iuriſdictionẽ ante coronationẽ nõ tamẽ omniũ q2 nõ eoꝝ que miniſteriũ cõſecrationis deſiderant ꝓut ſunt ea que ſunt ordinis vt. c. tranſmiſſam. cũ ibi no. ꝑ glo. ⁊ doc. extra de elec. prout hãc partem ꝙ rex romanorũ nequeat legittimare per dictas rõnes excepta prima ⁊ pleraſq̃ al's firmat diſputando Bar. ⁊ Saly. in diſputatiõe q̃ incipit mediolanẽſis q̃dã facit q2 populus romanus apud quẽ erat imperiũ oẽm poteſtatẽ trãſtulit in imperatoriam maieſtatẽ ſeu poteſtatẽ dicit tex. C. de vete. iur̃ enuc. l. j. circa mediũ. §. cũ. n. lege antiqua ibi omne ius omnẽq̃ poteſtatẽ populi romani in imperatoriam trãſlata ſunt ꝑ̃tatem ⁊ no. in. l. nõ ambigitur. ff. de legi. Non. n. dicit in regiã poteſtatem: ſed in imperatoriam merito imperator hʒ plenitudinẽ poteſtatis nõ rex. ⁊ ideo reſeruata imperatori prout eſt legittimatio non videtur conceſſa regi licet romanorũ.

b ¶ Secũdo dicta legittimatio vĩ nõ valere ex ẽo quia in ea nõ ẽ inſerta cã quare legittimat̃: nec vĩ ꝙ ſine cã poſſit hec legittimatio fieri per not. in. l. barbarius. in glo. penul. in ſi. ff. de offi. preto. ⁊. l. ⁊ ꝑ glo. in. l. penulti. ff. ex quibus cauſis maio. Saltem ab inferiore a principe diſpenſationes. n. ſiũt ex cã. j. q. vij. §. niſi rigor. ⁊ in ſpec. de lega. §. gr̃a. ⁊. §. qual'r in pҁn. ideo ⁊ legittimatio que requirunt iuris relaxationeʒ ⁊ ſic cl'am nõ ob. ꝓut eſt iſta. §. j. in auc. quibus mo. na. effi. legi. ⁊. l. j. C. de natura. libe. ⁊. §. ſi. in auc. quibus mo. natura. effi. ſui. Ideo vidi quoſdam tenere ꝙ legittimatio facta a comite requirat cauſe expreſſionem: niſi ab imperatore ſibi cõcedatur ꝙ poſſit ſine cã legittimare ⁊ legibus derogare: ſed in dicta legittimatione nulla vĩ exprimi cã niſi quedam generales cauſe que ſemper inſunt: ideo non videtur ꝙ expreſſio quicq̃ operetur. arg. l. iij. ff. de lega. j. ⁊. l. nõ recte. C. de fideiuſ. ⁊. l. cum quid. ff. ſi certum petatur. cum ſimilibus. Idcirco videtur ꝙ tanq̃ ſine cã facta non teneat.

c ¶ Quod ⁊ tertio vĩ ex alio dicẽdũ: q2 in vnoquoq̃ actu ex quo qs ledi põt citãdus eſt is q̃ ledi põt. l. de vnoquoq̃. ff. de re iudi. ⁊. l. nã ita diuus. ff. de adop. ⁊ quaſi in ꝓprijs terminis in. l. ij. l. pe. ⁊. l. ſi. ff. de nata. reſti. Iſta. n. eſt quedã reſtitutio nataliũ ꝓut illa: lʒ nõ ſit illa de qua loquit̃ ille titulus. Idõ in hac legittimatione vĩ ꝙ fuerint neceſſario citandi quoꝝ intererat ꝓut ⁊ citant̃ in adoptione ⁊ reſtitutione nataliũ al's nõ tenẽt. l. diuus. ff. õ iur̃. aur. anu. ſʒ in cãu nr̃o iſtius ꝯbini vĩ ꝙ intereſſet ꝑꝑ ſpem ſucceſſionis. arg. l. nec ei. §. ꝑterea. ibi diminuat̃ ſpes ⁊c. ff. de adop. Iteʒ ꝑꝑ ſpem ſubſtitutionis de eo facte in teſtõ ioãnis de qua. j. in ſecũdo principali queſito: idõ vĩ ꝙ debuerit citari al's legittimatio non tenuerit ſaltẽ in ꝑiudiciũ dicti ꝯbini ꝓut ⁊ tenuit martinus ſili. ⁊ quidaʒ Bartholomeus de capua. vt refert do. Ant. in. d. c. per venerabilem. ⁊ idẽ ſentit Jac. de bel. in auc. quibus mod. natura. effi. legi. ꝓut eũ refert Abbas ſicul'. in d. c. per venerabilem. facit q̃d no. Jac. de are. in. d. l. nam ita diuus. vbi circa q̃onem an reſcriptũ req̃rat citationẽ diſtinguit ꝙ aut reſcriptũ ad litem ⁊ nõ req̃rit citationẽ ⁊c. Aut ad aliquid obtinẽdũ: ⁊ tũc aut nulliũ ledit vel parũ ⁊ nemo eſt citandus. l. quotiens. C. de preci. impera. offeren. ⁊. l. j. §. merito. ⁊. §. ſi qs a ꝑncipe. ff. ne q̃d in loco publico aut multum ledit̃. ⁊ tũc citãdus eſt qui multuʒ ledit̃. d. l. ij. de na. re. d. l. nã ita diuus. alij nõ. l. cũ adoptio. de adop. ideo cum dictus ꝯbinus videatur multũ ledi ex dicta legittimatione ꝑꝑ ſpem ſucceſſiõis ⁊ ſpem fideicõmiſſi prout ⁊ docet experientia caſus occurrentis dicamus ꝙ debuerit citari al's legittimatio ſibi nõ preiudicet ad quem finẽ. ſ. an ꝑiudicet ꝯbino predicto in preſentiarum exitatur.

d ¶ Ex his itaq̃ tribus medijs videtur ꝙ dicta legittimatio facta a comite non teneat ſaltẽ in preiudicium Cbini ⁊ hãc partem tenuerunt Imol. ⁊ Pontanus in. d. §. ex facto. vbi glo. vĩ eſſe pro hac parte hanc ẽt partem tenet Raph. in. d. l. generaliter. §. cum aũt dicens ꝙ ita retẽtum fuit in quodã conſilio ſubſcripto ab omnibus doc. a. xiiij. annis citra inter ceteros nominat Saly. zaba. ⁊ Petrum de anc. ⁊ ꝓ hac parte inducit tex. ibi. in. l. iubemus. C. ad trebel. ⁊ dicit ꝙ vidit cõſilia pro ⁊ cõtra: ſed doct. magis famoſi pro hac parte in quam inclinat. itaq̃ ꝯſtat hanc indubie eſſe cõem nec ab ea in deciſiuis recedendum iuxta not. in. l. omnis diffinitio ff. de reg. iur. ⁊ per Bal. in. l. ꝑcibus. C. de impu. ⁊ ꝑ doc. in c. ne innitaris. de ꝯſtitu. ⁊ in. l. cũ prolatis. ff. de re iudi. maxime cum cõcurrat ſnĩa glo. iuxta no. per Jaco. but. in. l. j. C. q̃ pro ſua iuriſdi. ⁊ Bar. qui fuit lumen veritatis. Ex quibus cõcludẽdũ reſtat ꝙ dictus ꝯbinus nõ cenſeat̃ nec ſit inuitatus nõ obſtãtibus in ꝯ̃riũ adductis que nõ obſtãt.

e ¶ Non. n. obſtat. d. l. lucius. q2 non dicit ꝙ cenſeatur ſubſtituiſſe filios: ſed ꝙ pretulit filios ſubſtituto. ſ. in aĩo ſuo: q2 in animo eos magis dilexit hoc. n. fatendum eſt ex quo ꝑꝑ eoꝝ exiſtentiam voluit ſubſtitutum excludi non tñ per hoc inſtitutum patrem rogauit de reſtituẽdo filijs ſuperſtitibus poſt morteʒ ipſius inſtituti: ſed cogitauit ꝙ filij ſuccedant: vnde hoc ius legittimarum hereditatum voluit eis reſeruare etiam in bonis ipſius teſtatoris ar. d. l. vel ſingulis. ⁊. d. l. qui duos. ⁊. d. l. penul. C. de impu. cum ibi nota. ⁊ in. l. qui duos. ff. de rebus dub. ⁊ hoc modo eos ꝑ̃tulit ſubſtituto. ⁊ ita in effectu rñdent gl. ⁊ doc. ad illũ tex. ⁊ artamur ad hanc rñſionẽ ne volemus verba teſtamẽti que ſunt cõditionalia non diſpoſitiua nec eſt maior rõ ibi ꝙ̃ in terminis dicte. l. ſi quis euʒ. §. ſi. ff. de vulg. ⁊ pup. vbi filius fuit in ꝯditione poſitus ⁊ ꝯſtat non fuiſſe inuitatũ: ⁊ tñ conſtat ꝙ ibi filium

pretulit inſtituto.imo lõge magis deberemus interpetrari
ꝙ ibi filius fuerit inuitatus ꝙ̃ in terminis.d.l.lutius.tum
q₂ filius teſtatoris ⁊ in.d.l.lucius teſtatori erãt tranſuerſa-
les arg.d.l.ſcripto.⁊.d.l.cũ acutiſſimi.cum ſimi.Tum q₂ te
nebaꝫ filiũ inſtituere al's teſtm̃ reddiꝫ ibi nullum prout ibi
eſt expreſſum ⁊ qs non cenſeꝫ eligere viam per quam ſuum
iudiciũ impugnetur.l.iij.ff.de mili.teſt.⁊ dꝫ ea interpetra-
tio adhiberi per quam actus valeat.l.quotiens in ſtipula-
tionibus.ff.de v̀bo.obliga.⁊.l.quotiens.ff.de rebus dub.lꝫ
in.d.l.lucius.nõ ꝓpterea teſtm̃ viciaꝫ.Cuꝫ itaqꝫ in.d.§.ſi.
vbi longe maior vigeret rõ non cenſetur inuitatus fortius
non cenſeatur inuitatus in terminis.d.l.lucius.

f ¶ Nec ob.glo.in.d.§.cũ qs.nã lꝫ illa gl.cõiter nõ teneaꝫ.⁊
ſic poſſet euitari dicẽdo ꝙ male loquiꝫ.Tñ dato ꝙ bene lo-
quaꝫ nõ decidit ꝯ.imo pro in vtraqꝫ opi.quã ponit de pri-
ma ꝯſtat ꝙ in ſcd̃a opi.gl.velit hãc pt̃e oñditur. nã dicit gl.
ꝙ exheredati filij nõ excludũt ſubſtitutũ:q₂ teſtator cenſeꝫ
voluiſſe filios hẽre ex teſtõ inſtituti vel ab inteſtato ex quo
eoꝝ cã appoſuit cõditionẽ ꝑfecto ex his apparet euidẽter
ꝙ glo.voluit ꝙ filij poſiti in cõditione nõ cẽſeanꝫ inuitati
tacite idẽ ẽt vr̃ dicẽdũ circa legittimationẽ factã ab impera-
tore pp duo vltima media q̃ pariter videnꝫ reſpicere legit-
timationẽ predictã ab imperatore factã vt patet ex iuribus
circa dicta media adductis que ⁊ in principe loquuntur.

g ¶ Tertio ex alio vr̃ dicẽdũ dictã legittimationẽ non tenere
q₂.ſ.facta in terris eccleſie q₂ facta rome quã cõſtat eſſe ſub
iuriſditione tẽporali pape q₂ donata eccleſie per Cõſtanti
num vt in palea Cõſtãtinus.xcvj.diſt.⁊ in cañ. ego Ludo-
uicus.lxiij.diſtin.quã donationẽ deus ⁊ mũdus approbat.
vnde de eius validitate nõ eſt diſputãdũ cũ videaꝫ ſpiritu
dei fuiſſe perpetrata prout dicit Bal. in prohemio feudoꝝ
⁊ approbaꝫ in.c.fundamẽta.de elec.in.vj.⁊ in.d.cle.romani
⁊ in cle.paſtoralis.de re iu.de qua per gl.in.l.j.§.cũ vrbem
ff.de offi.prefec.vrbis ⁊ p doct. in ꝓhemio.ffoꝝ.imperator
autem in terris eccl'ie nullã vr̃ ꝙ gerere poſſit iuriſditionẽ:
q₂ papa vr̃ ꝙ ſibi inhibeat vt pꝫ ex forma iuramenti quam
preſtat in coronatione de qua in.d.cle.romani. Propterea
dicebat Bar.in extuagan.ad reprimẽda in verbo p edictum
ꝙ in cle.paſtoralis de re iudi.iõ non valuit citatio: q₂ papa
ſibi ſpãliter reſeruauit terras ſuas.⁊ dñs meus i.l.extra ter
ritoriũ.ff.de iuriſdi.om.iud.dicit ſupplẽdo ad bar.forte tpe
coronationis. Dicit.n.text.d.cle.romani ꝙ nec per ſe nec p
alium exerceb it officiũ aut iuriſditionẽ cuiuſcunqꝫ ⁊c.ideo
nec cõtentioſaꝫ nec volũtariã iuriſditionẽ exercere valeat:
nam indefinita equipollet vniuerſali.l. ſi pluribus. de le.ij.
c.q₂ circa.de priui.cañ.ſi romanoꝝ.xix.diſt.cũ ſimi.Et hanc
partem dr̃ tenuiſſe Jaco.but.in.l.iij.ff.de offi.preſi.lꝫ nõ po
tuerit videre.d.cle.romani poſt eũ editam.hãc ẽt parteꝫ vr̃
ſentire Joã.an.in.d.c.per venerabilẽ.prout ⁊ ibi refert do.
Anto.cũ eo trãſiens.ſ.ꝙ nõ poſſit ſaltem niſi ꝯſentiant hij
de quoꝝ preiudicio agitur. licet.n.ſit iuriſditionis volũta-
rie negari.n.nõ põt quin ſit iuriſditionis per.d.c.venerabi
lem.verſi.rõnibus prout dicit ibi dicit Ant.prout ⁊ cõmu-
niter teneꝫ.Nec eſt cõtẽtioſe ſaltẽ cñ fieret nõ citata vl' nõ
diſſentiente parte:ergo eſt volũtarie iuriſditiõis ꝑut ⁊ cõ-
muniter teneꝫ:tamẽ eſt iuriſditionis alteri preiudicialis:q₂
preiudicat ſaltem reſpectu ſpei prout ibi dicit do. Anto.in
hõc reſidẽs.ſ.ꝙ iperator nequeat in terris eccl'ie legittima-
re ꝙ ⁊ tenet ibi Abbas ſiculus. Ex quibus videtur conclu
dendum dictas legittimationes non tenere.

h ¶ His tamẽ minime refragãtibus ꝯriam arbitror ſentẽtiã
verioreꝫ.ſ.dictũ Alexãdrum vere fuiſſe ⁊ legittime de iure
legittimatuꝫ.Fuit enim primo legittimatus inſtante patre
a comite habente amplũ priuilegiũ legittimãdi ſecundario
extitit ab imperatore legittimatus in plena forma ꝑut pꝫ ex
inſtrumentis eorũdem que interſerũtur in puncto. Nec.n.
dubium eſt nec in dubium ab aliquo reſlicatur quin impe-
rator habeat legittimandi facultatem vt dictis.§§.ſi.in auc.
quibus mod.natura.efficiun.legitti.⁊ quibus mod.efficiũ.
ſui.⁊ in.§.illud.eodem titu.ibi per noſtrum reſcriptuꝫ. nec
dubium cum non ſit ſubiectus legi.l.digna vox.C. de legi-
bus.⁊.l.princeps legibus.ff.de.ll.Et ridiculum foret ſuper
hoc inſiſtere.ideo non inſiſtam ſuper fundanda hac parte:
quia ſatis fundata ſit ex ipſis priuilegijs que habent clauſu
lam derogatoriam legibus contrarijs ⁊ ſpecialem ⁊ genera
lem ⁊ priuilegiũ imperatoris habet clauſulam ex certa ſcien
tia que deſignat concedentem velle vti plenitudine poteſta
tis:vt eſt glo.ſingularis quam ſequuntur ibi docto. in.c.ad
hec ſumus.de reſcriptis.idcirco ſolum eſt videndum an di
ctis legittimationibus habeãt obſtare ⁊ eas viciare illa que
in contrarium obijciuntur que quidem in veritate nõ obſi-
ſtunt dictis legittimationibus.

i ¶ Et deueniendo ad primũ.lꝫ Saly. diſputando tenuerit
regem romanoꝝ nõ poſſe legittimare per rõnes ſuas quaꝝ
potiores.ſ.retuli.Sed in ꝯriũ eſt cõmunis opi.iſtam enim
queſtionem diſputauit Jac.de are. cuius diſputationeꝫ ad
litterã ponit Cy.in.d.l.bene a zenone cõcludẽtes per mul-
tas rationes que videri poſſunt in lectu.Cyni. ideo hic nõ
pono:q₂ conſiliuꝫ iſtud ex alijs neceſſario tãgendis reddeꝫ
prolixum ⁊ in effectu prefati doc.tangunt ⁊ cõfutant rõnes
quibus mouetur Saly.hãc ẽt ſniam tanꝙ̃ indubiaꝫ appro
bat Bar.in extrauagan.ad reprimenda in verbo reges per
rex.ibi idem allegatur tenuiſſe Jaco.but.in.d.l. bñ a zeno-
ne.idem firmauit do.Anto.in.d.c.per venerabilẽ.allegans
Spec.in tit.de reſcripti pñtati.§.ſi.verſi.Item ꝙ obtẽtum
licet firmare ꝙ ſic ⁊ Jo.an.i addi.in tit.de ſucceſ.ab inteſt.
§.j.lꝫ Specu.nõ ſpecifice tangat de legittimatione:ſed ſue
rationes ẽt in ea cõcludũt:ideo hec pars tenẽda ex auctori
tatibus antedictis per rõnes eorũdem que vigẽt ⁊ inſuper
credo negari nõ poſſe regem romanorum dici principem ⁊
princeps ipſe legibus eſt ſolutus.d.l.princeps legibus.⁊ ꝙ
principi placuit legis habet vigorem.l. quod principi.ff.de
conſti.princi.⁊ inſti.de iure natu.gen.⁊ ciuili.§. ſed qd̃ prin
cipi.ideo princeps poteſt legem condere ⁊ legibus deroga-
re ꝙ ⁊ maxime demonſtratur:quia populus lege regia tran
ſtulit omnem poteſtatem in imperatoriam poteſtatem noto
primo: quia dicit lege regia.d.l.j.§.cum enim lege antiqua
que regia nuncupatur ⁊c̃.C.de veteri iure enu. Si enim re
ges romanoꝝ nõ habuiſſent omnimodam poteſtatem non
fuiſſet appellata lex regia illa lex que de omnimoda ptãte in
principem trãſſerẽda diſpoſuit.Item pondero ꝙ illa omni
moda poteſtas in ceſarem primum imperatorem extitit trã
lata in auc.vt preponatur nomen imperatoris.§.j. vbi pro-
batur ꝙ ceſar primus ⁊ Octauianus aguſtus fuit ſecũdus a
quibus omnes poſteri imperatores ab eis denominati fue-
runt:vt no.in prohemio ffoꝝ. ſuper rubro ⁊ in ꝓhemio.C.
ſuper rubro:lꝫ qd̃ dixi de octauiano dicit glo.ibi ꝙ eſt diui-
nare non refert ⁊ de iſto octauiano loquitur illud euangeli
cum exiuit edictum a ceſare auguſto vt deſcriberet vniuer-
ſus orbis.Et tamẽ illud eſt notiſſimum ꝙ ceſar nunꝙ̃ coro
nam aſſumpſit.ergo ⁊ ante coronam princeps romanorum
omnimodã habebat iuriſditionem iſtã aũt iuriſditionẽ quã
principes romanoꝝ habebãt ante coronationẽ que lex ab-
ſtulerit nõ inuenio nec per quẽpiam allegatur: ergo cõclu-
damus vna cum doct.qui tñ hanc rõnem non adducunt ꝙ
imperator añ coronationẽ omnimodã habeat iuriſditionẽ
prout poſtea nec Xpus qui dicitur approbaſſe imperiũ per
illa verba dum dixit que ſunt ceſaris reddite ceſari corona-
uit Tyberium tunc tertium Imperatorem: ſed ſibi cõceſſit
imperium ſub nomine ceſaris qui nunꝙ̃ extitit coronatus
vt dixi:vnde deſignatur qd̃ dato ꝙ forte tunc Tyberius fo
ret coronatus ꝙ apud me eſt ignotum:tamen nõ conceſſit
ſibi tanꝙ̃ coronato. Sed tanꝙ̃ ceſari quaſi non põderetur
corona ſed aſſumptio in imperiũ nec eſt veriſimile ꝙ prin-
cipes electi in imperium differerẽt per annos aſſumere co-
ronam ſi interim non libere diſponerent ea que imperatori
ſunt reſeruata.⁊ ſic eſſet ſuppoſitus legibus imperatoris ſi
imperio ſuppoſitus eſſet prout dicit Saly. vt ſupra retuli:
q₂ inferior nõ poſſet tollere legem ſuperioris.c. cum infe-
rior.de maio.⁊ obe.cum ſimi.vul.vnde nõ dubito ꝙ cõſue
tudine eſt approbata hec opi.⁊ cõſuetudo eſt optima iuriũ
interpres.l.cum de interpetratione.ff.de legi.⁊.c.cum dile-
ctus.extra de conſuetu. ⁊ puto ridiculum eſſe ꝙ imperator
ante coronationem alicui ſubſit. Licet.n.imperium ſemper
ſit: tamen vacante ſede imperiali nõ eſt ſubiectum in quod
illud imperium reſideat nec eſt ſubiectũ ꝙ habeat ius ⁊ po
teſtatem ſtatuendi ⁊c.prout diffinitur iuriſditio in.l.j.ff.de
iuriſdi.om.iudi. Et imperatore electo ipſe electus eſt illud
ſubiectum in quo imperium quo ad quedam repreſentatur
de preſenti ⁊ quo ad infulas ſeu coronã forte ⁊ e futuro ꝑut
putarem abſonum eſſe ꝙ epiſcopus non conſecratus dicaꝫ
ſubeſſe epiſcopatui.Nec allegantur iura in contrarium que
vigeant ⁊ glo.d.l.bene a zenone. nõ dicit ꝙ ſubſit imperio
⁊ licet dicat ꝙ priuilegiũ conceſſum ab imperatore ante co-
ronationem nõ valeat non loquitur determinãdo ſed argu-
mẽtatiue loquitur ⁊ Cynus ibi poſt Jaco.de are.reſpondet
ꝙ non

ꝙ non ponūtur infule pro corona vt ibi per eos. Dato aūt
ꝙ poneretur pro coronatione nō cōſtat nobis ꝙ tūc tēpo-
ris eſſet diuerſus dies coronationis a die electionis:nec tē
pore Juſtiniani erat imperiū trāſlatū in germanos.d.c.ve
nerabilē.de elec.cū Juſtinianus fuerit Cōſtantinopolita-
nus imperator vt percipio ex lectione epiſtole inter claras
⁊ ex leonardo aretino in bello gottorum:tamē nemo dubi-
tat eum fuiſſe romanoꝝ Imperatorē.Als eius leges non
ſubditos nō artarētmā impator ꝯſtātinopolitanus ſua lege
non ligaret alias nationes.arg.l.extra territoriū.ff.de iuriſ.
omnium iudi.⁊.l.cūctos populos.C.de ſumma trinita.⁊.c.
vt animarum.§.ſtatuto.de cōſtitutio.lib.vj. ⁊ tamen vide-
mus contrarium quod ſcilicet leges Juſtiniani ſeruantur
in vniuerſo romano imperio.

k ¶ Iſtud autem qđ imperator coronetur a papa non credo
reperiri legibus antiquis.⁊ ſatis innuitur in.c.ſolite.de ma.
⁊ obe.nam ſi a papa recepiſſet ⁊ coronationem ⁊ iuramen-
tum ꝙ hodie preſtant imperatores ſm formam.d.clemen.
romani non miratus veriſimiliter fuiſſet imperator ille ſi a
papa tanq̄ digniore ⁊ ſuperiore increpatus extitiſſet ⁊ ē pō
derandus ille tex.ꝙ imperatorem nūcupat regem ⁊ ſimili-
ter epiſtola inter claras in princip.qđ cōfert ad cōcluſionē
ſuprafactam ⁊ ex illius cap.ſupraſcripto apparet ꝙ erat im
perator conſtantinopolitanus ⁊ tamē erat imperator vniuer
ſalis.ita ꝙ veriſimiliter eſt ꝙ imperatores cōſtantinopolita
ni qui ⁊ romanoꝝ erāt imperatores nō veniebāt romam ꝓ
corona.vnde forte illam ad ſui beneplacitum a ſeipſo aſſu-
mebat.ideo nō iudicabatur diuerſū tēpus corone ⁊ tēpus
aſſumptionis in imperium. licet hec mihi ipſi vera perſua-
deam ⁊ faciant que adduxi. Tamen quia non habeo veram
noticiā qualiter olim imperatores aſſumebant ad imperiū
⁊ qualiter coronam ⁊ quo tpe aſſumebāt.iō hanc ſolutionē
que ex his colligi pōt nō firmo nec in ea me fundo.

l ¶ Sed do aliā vltra dicta Jac.de are.⁊ Cy.rñſionē:nā.d.
l.bene a zenone eſt lex noua quatenus de donationibus ⁊
alienatiōibus rex patrimonij imperatoris loqtur vt ex tex.
illius legis euidēter apparet.leges aūt nouā dāt formā fu-
turis nō preteritis caſibus ſeu negocijs vt.l.leges ⁊ conſti
tutiones.C.de legi.⁊.c.cognoſcētes.⁊.c.fi.extra de conſti.⁊
l.de vſuris.C.de vſur.niſi aliud lege noua ſit cautū.d.l.le-
ges.⁊.l.antepenul.penul.⁊ finali.C.de ſacroſan.eccle. Ju-
ſtinianus itaq̄ in.d.l.bene a zenone.cōdidit illā legem qui
ſui natura nulla negocia ꝑterita terminabat niſi quatenus
legiſlator volebat ad ꝑterita ſpāliter trahi voluit ꝙ ad ꝑte-
rita vſq̄ ad iſulas ſuſceptas traheret ꝓut expſſit ita ſtādū.
Nam ⁊ ſi ad ꝑterita per annū vel biēniū. idē dicēdū fuiſſet
ꝙ.n.ad ꝑterita traheret nulla rō artabat:nec magis vrgens
ratio artabat ꝙ traheret ad alienationes ipſius legis condi
toris ⁊ ad alienationes ſucceſſoꝝ q̄ ad alienationes ꝑdeceſ
ſoꝝ principū: ⁊ tñ ibi nō trahit niſi ad alienationes factas
poſtq̄ ipſe legis auctor ſuſcepit infulas vt eſt ibi expreſſū
in fine littere:vñ pȝ ꝙ nō ad omnia ꝑterita trahit ſȝ quate
nus placuit legiſlatori:nec rōnem vrgentē habemus quare
voluit ad ꝑterita trahi nec quare illud tēpus ꝑteritū limita
uit.Sȝ ſuccedit illud qđ habet in.d.l.ꝙ principi placuit.⁊
in.l.nō omniū.ff.de.ll.qualitercunq̄ ergo ille tex.intelligat
cōſtat ꝙ nō vrget.Nec obſtāt iura que dictāt ꝑ noſtrū re-
ſcriptū ⁊ ꝑ noſtrā clementiā:ſȝ.n.ibi imperator loqueretur
nonne ⁊ qui rex fuit loquit:vñ ꝯueniūt ſibi illa ṽba ſiue añ
potuerit ſiue poſtea pȝ exemplo ego ſum doctor ⁊ dico tale
negociū nō poſſet fieri niſi ꝑ me ſequitur ne ꝙ illud ego nō
potuiſſem anteq̄ forē doctor:certe nō cōcludo itaq̄ regem
romanoꝝ poſſe legitimare ⁊ pari rōne poteſtatem legiti-
mandi cōcedere.⁊ ꝑ ꝯñs nō obſtat prima rō in ꝯ̄riū addu-
cta cōtra primā legitimationem.ſ.comitis.

m ¶ Nec obſtat ſecūda ratio ꝯ̄ illam adducta: nam licet requi
ratur citatio eoꝝ qui ex legitimatione ledunt cōſiderabili
leſione ⁊ ꝓpterea nō poſſet fieri legitimatio in vita patris
nō cōſentiētis ſeu nō citato patre per iura in ꝯ̄rium addu-
cta maxime.l.ij.pe.⁊ fi.ff.de nata.reſti. ⁊ forte requireretur
citatio liberoꝝ legitimoꝝ.argu.d.l.nec ei.§.preterea.⁊.d.l.
nā ita diuus de quo tñ ſcđo nō alr ad pñs me nō intromit
to:qꝛ caſus non occurrit ⁊ reperio tenentes ꝯ̄rium: tamen
citatio agnatorum vel aliorum ſperantiū ſucceſſionem pa-
tris legitimādi puta cognatorum vel viri ⁊ vxoris nō req
ritur.arg.l.cum adoptio.ff.de adop. qꝛ non pretendūt pro-
babile intereſſe.Non.n.debent eſſe ſolliciti de hēditate vi-
uentis.l.j.ff.de hēditate vel act. ven. ⁊.l.ij.§.interdum.ver-
ſic.ceterum.ff.de vulg.⁊ pupilla.cum concordantijs ibi ad-
ductis in glo.iō eorum ſpes de ſuccedendo non eſt ꝯſidera
bilis vt.l.poſt emancipationem.⁊ ibi Barto.ff.de libera.le-
ga.⁊ ita cōcludit Bar.in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tantum.ff.de
libe.⁊ poſthu.⁊ Fede.de ſen.ſuo conſilio.lv.⁊ Pet.de anc.
in ꝯſilio ſuo ꝙ incipit in ſucceſſiōe ab inteſtato eſſet minus
dubium.⁊ Hoſti.Joan.⁊.d.Anto.in.d.c.per venerabilem.
qđ ⁊ cōiter tenet ſm.d.Nico.ſiculum ibi qui idē tenet:imo
Bar.in.d.§.⁊ quid ſi tantum plus vult ꝙ non ſolum ſi le-
gitimatio ſit in vita patris conſentiente patre preiudicatur
agnatis etiā nō citatis:ſed etiā ſi ſit poſt mortē patris ex or
dinatione ipſius patris vt in auc.Itē ſiquis.C.de natu.li-
ber.⁊ in auc.quibus mo.natur.effi.legi.§.ſiquis vero natu-
ralium.prout voluit Bar.⁊ doc.ibi poſt eum in.l.gallus.§.
⁊ quid ſi tantū.ff.de lib.⁊ poſthu.⁊ Saly.etiā tangit in.d.
auc.Itē ſiquis.⁊ idē vult.d.Nico.in.d.c.per venerabilem.
Cum itaq̄ in caſu noſtro dicte legitimationes fuerint fa-
cte in vita patris patre conſentiente: nā prima fuit facta ad
inſtantiā patris ⁊ in ſcđa fit mentio de autētico inſtrō man-
dati.pn̄ti duȝ dꝛ in inſtrō legitimationis. Cū igit nomine
genitoris tui cum autentico inſtrumento ⁊c̄.Reſtat ꝙ non
viciatur pretextu obmiſſe citationis agnatorum.

n ¶ Nec ob.ſcđa rō:qꝛ nō repio ꝙ legitimatio nō expſſa ſpā
li cā nō valeat:imo ꝓnceps pōt cū ſpeciali cā nō ob.⁊ legit
timare ⁊ alteri lnīaȝ legitimādi cōcedere ꝑ iura.ſ.adducta
⁊ qꝛ ē ſolutus legibus.l.ꝓnceps legibus.ff.de legi.⁊.l.digna
vox.C.eo.ti.⁊ qđ ſibi placet legis hȝ vigorē.l.j.ff.de cōſti.
prin.⁊.§.ſȝ qđ principi.inſti.de iur natura.gen.⁊ ciui.Nec
iura de legitimatiōe principis loquētia exprimūt de cauſa:
ideo cū lex nō diſtinguat ſit expreſſa vel non expreſſa cā nec
nos diſtinguamus arg.l.iij.in fi.ff.de offic.prefi.⁊.l.de pre-
cio.de publici.cū ſi.vulgaribus.nec ob.glo.d.l.barbarius.
qꝛ ibi ꝑuat dñs dñio ſui ſerui:iō nō mirū ſi nō dȝ fieri ſine
cā.Et ſimili modo rñdet ad gl.d.l.antepenultime.ff.ex qui
bus cauſis maio.que loquit qñ qs priuat inuitus dñio ſeu
iure patronatus in caſu aūt nr̄o nō agit de cōſiderabili pre-
iudicio alicuius.Nec ob.ꝙ diſpenſationes non debēt fieri
niſi ex cauſa:qꝛ lȝ fieri nō debeant nō dꝛ ꝙ facte nō teneāt.
Preterea dicit Spe.in.d.§.genera.in fi.quod alia eſt volun
taria quam facere pōt princeps alia rōnabilis quā facere po
teſt epus.Nos aūt loquimur in facta principe ſeu fungēte
vice principis:ideo ſufficit voluntas.Preterea ſpec.⁊ iura
per eū allegata loquunt in bñficialibus ⁊ ordinibus in qui
bus verſat intereſſe publicū nec cōſentit aliqs de cuius ꝑ-
iudicio principaliter agitur:nos loquimur in legitimatiōe
cue nō eſt ſimplex diſpenſatio:ſȝ legitimatio facta de ꝯſen
ſu patris ⁊ filij de quorum preiudicio principaliter agit.ita
ꝙ caſus ſunt ſeparati ⁊ de vno per conſequens ad alterum
non infertur arg.l.fi.ff.de calum.⁊.l.ſi maritus.C.de dona.
inter virum ⁊ vxo.⁊.l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de
acquir.poſſeſ.Et inſuper nō poteſt dici omnino ſine cauſa
cum multe generales adducantur ⁊ maxime vꝫ complecti
ſpālis ex illis verbis ex virtutis augumento ⁊c̄.

o ¶ Nec ob.ꝙ vltimo loco adducebat ꝯ̄ legitimationē ꝙ.ſ.
eſt facta rome ⁊ ſic in terris eccl̄ie:naȝ licet ardua ſit diſce-
ptatio.An papa poſſit legitimare in terris imperij vel im-
perator in terris eccl̄ie.ita ꝙ legitimari poſſit per impera-
torē ſubditus pape vel eꝯ̄ per papā ſubditus imperij.Quo
caſu videt tenēdū ꝙ nō poſſit per adducta in cōtrariū que
hoc caſu ſunt intelligenda.ita.n.vident loqui.d.Ant.⁊.d.
Nic.in.d.c.per venerabilē.q filij ſint legi.poſt Jo.an.Bal.
ſilr in.l.eam quam.C.de fideicōmiſ.⁊ Bart.in.l.qui in pro
uincia.ff.de ritu nup.Tñ ſubditū ſuū in terris eccl̄ie volen-
teȝ poſſit legitimare.Fundat ſe qꝛ volūtaria iuriſditio pōt
in alieno territorio exerceri vidi in quodā conſilio allega-
tū Bal.in ordine.ccccxlviij.incip.ꝑſuppoſitū eſt ſm gl.⁊c.
ꝙ legitimatio eſt auctoritatis non iuriſditionis vbi dꝛ te-
nere hāc parteȝ per dictā rōneȝ.⁊ ita intelligat qđ no.diſpu
tādo Jac.de bel.in auc.quibus mo.na.effi.leg..conclude ns
ꝙ imperator in terris eccleſie poteſt ligitimare ⁊ cum eo
tranſit Bart.in ſuo conſilio quod incipit viſo inſtrumento
locationis in ordine.xcvj.ſm ordinem meoruȝ conſiliorum.
vbi dicit ꝙ Joan.an.videtur ſequi opi.predictam Jaco.de
bel.lȝ.d.Ant.de bu.referat Joā.an.in ꝯ̄rium:ſed poteſt in-
telligi ꝙ vellit ꝯ̄rium quando legitimaret non ſubditū ⁊
quando legitimaret ſuum ſubditum poteſt.n.iuriſditionē
voluntariam in ſubditum iudex exercere in alieno territo-
rio.l.emancipari in fi.⁊ ibi gloſ.ff.de adop.⁊.l.ij.ff.de offi.

tiuſſis conſi.cccvij.incip.videtur char.296.per totum.
¶ Si in teſtõ obmittitur rogatus teſtiũ an p hoc teſtm̃ viciet cõſi.cccxiij.incip.pro deciſione char.298.per totum.
¶ Teſtator inſtituendo filiũ ꝛ nepotes an intelligatur inſtituiſſe pro rata an ordine ſucceſſiuo conſi.cccxxj.incipiẽ.de pluribus char.311.per totum.
¶ Et ꝙ non põt fieri per ↄ̃ctum non põt fieri per vltimaꝫ voluntatẽ cõſi.lxxxvj.incip.q̃uis char.103.in littera a.

Teſtis de crimine dãnatus in ciuili ꝛ criminali quãdo admittatur conſilio.xxj.incipiẽ.circa char.35.per totum.
¶ Et teſtes ſup eiſdem vel directo ↄ̃rijs in cã appellationis poſt publicationẽ proceſſus in pria cã an poſſint exaiari conſi.xxvij.incip.in p̃nti char.44.per totum.
¶ Et defectus teſtis coadiuuatur per aliũ conteſteꝫ oĩ exceptione maiorem.d.cõſi.xxvij.ea.char.in littera c.
¶ Et poſt publicationẽ ꝓceſſus teſtes exaiari didicita teſtificata ꝓbãt ſi nõ fuit oppoſitũ.d.ↄſi.xxvij.ea.char.in lr̃a e.
¶ Et teſtis de credulitate an ꝓbet.d.cõſil.xxvij. ea.char.in lr̃a f ꝛ cõſi.xciiij.incip.viſo char.111.in littera c ꝛ b.
¶ Et teſtes p̃nt exaiari ſuper nõ deductis ẽt poſt publicationem proceſſus ꝛ didicita teſtificata cõſil.xxvij.incipiẽ.in preſenti char.44. in lr̃a g fallit q̃n primo loco ſunt exaiati ſuper tota cã vt in.d.littera g.
¶ Et ſi teſtis variat bis examinatus puta in prima ꝛ ſecunda inſtantia ſtatur primo dicto.d.conſilio.xxvij.ea.char.72. in littera b la ſecunda.
¶ Et q̃n dicantur teſtes varij ꝛ contrarij dicto conſi.xxvij. ea.char.in.d.littera b.
¶ Et an arbiter poſſit eſſe teſtis de laudatis per eum vide ſupra in verbo arbiter.
¶ Et an teſtes vniuerſitatis pro vniuerſitate ꝓbent ꝛ ſint ydonei cõſi.xlvij.incip.in p̃nti char.65.in littera f.
¶ Compater an poſſit eſſe teſtis ydoneus conſil.lxj.incip. viſa copia char.78.in littera c ꝛ ſeq.
¶ Et teſtis minus ydoneus coadiuuatur ex alijs ydoneis teſtibus.d.conſi.lxj.ea.char. in littera d ꝛ conſi.xciiij.incip. char.111.in littera b.
¶ Si teſtis cõmode ſentit in ↄ̃triam non principaliter an repellatur.d.cõſi.lxj.ea.char.in littera d.
¶ Teſtis deponens per verbũ iudicio ſuo an ꝓbet.d.cõſi. lxj.ea.char.in littera d ꝛ f.
¶ Teſtes de auditu an ꝓbent parentelaꝫ ꝛ in factis antiq̃s conſi.lxxviij.incip.viſo char.95.per totum.
¶ Proſeneta an ſit bonus teſtis conſi.lxxxj.incipiente viſa char.98.in littera a.
¶ Teſtibus peritis in arte an credatur.d.conſilio.lxxxj.ea. char.in littera b.
¶ Et in dicto teſtis quid operentur iſta v̉ba vel circa ꝛ vltra conſi.lxxxvij.incip.viſis char.104.in littera f.
¶ Et ſi teſtis dicat ſi bene recordatur an ꝓbet conſi.xciiij. incip.viſo char.111.in littera c.
¶ Dictum teſtis ambiguũ interpetratur contra cuꝫ pro quo deponit cõſi.cv.incip.viſis char.118.in lr̃a d.
¶ Dictum teſtis de cõfeſſione facta p̃nte parte nõ coniungitur cum dicto teſtis deponentis de actu cõfeſſato.d.cõſil. cv.ea.char.in littera a.
¶ Teſtis deponẽs ſup negatiua nõ cohartata loco ꝛ tpe an repellatur ꝛ an ꝓbet falſum.d.cõſi.cv.ea.char.in lr̃a k ꝛ l.
¶ Teſtis deponens per v̉bum credit ꝛ vr̃ q̃n probet cõſil. cxxxiij.incip.in cã char.137.in lr̃a g.
¶ Teſtis de auditu an probet parentelaꝫ eius qui pretẽdit habere ius in re emphyteotica conſilio.cxlvj.incipiente res mihi char.146.per totum.
¶ Teſtes in cã ſcie ꝛ in tpe an debeant concordare.d.cõſil. cxlvi.ea.char.in littera a.
¶ Teſtes ſi non ſunt p̄ſentes toti teſtõ non dicuntur ydonei conſi.cxlviij.incip.in hac char.146.in lr̃a a.
¶ Teſtes teſtamentarij dñt eſſe rogati a teſtõre vel a notario.d.cõſi.cxlviij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Subtilis cõcordia teſtiũ in his que hñt tractũ tpis vt in confectione teſti.d.conſi.cxlviij.ea.char.in lr̃a c.
¶ Verba teſtiũ ſunt iuuãda.d.cõſi.cxlviij.ea.char.in lr̃a d.
¶ Teſtes an debeant cõcordari in formalibus v̉bis.d.cõſi. cxlviij.ea.char.in lr̃a g.
¶ Teſtes attinentes rogati a teſtatore an ſint ydonei cõſil. clxx.incip.lꝫ char.162.in lr̃a a.
¶ Teſtis olim famulus an ſit ydoneus dicto conſilio.clxx. ea.char.in littera b ꝛ h.
¶ Teſtes variantes in v̉bis formalibus an ſint ſingulares d.conſi.clxx.ea.char.in lr̃a k.
¶ Teſtis qui vnũ dicit in iudicio ꝛ aliud extra iudiciuꝫ an probet.d.cõſi.clxx.ea.char.in lr̃a k.
¶ Socius criminis an poſſit eſſe teſtis conſi.clxxij.incipiẽ. viſa char.163.in littera e.
¶ Teſtes q̃n q̃ poſt didicita teſtificata iterũ p̃nt examinari cõſi.clxxiiij.incip.in hac char.165.in littera b.
¶ Teſtes per quem debeant rogari cõſi.clxxvj.incip.in hac char.167.in littera d.
¶ Fratres minores ſancti Frãciſci: an poſſint eſſe teſtes.d. conſi.clxxvj.ea.char.in lr̃a d.
¶ Teſtis ſingularis nõ probat vbi producitur de iuregentiũ conſi.clxxxj.incip.viſa char.169.in lr̃a m.
¶ Teſtes prima facie aduerſantes ſunt concordandi conſi. clxxxij.incip.in cã char.171.in lr̃a i.
¶ Teſtes ſingulares an ꝓbent de iuriſditiõe ꝛ de vſurario conſi.clxxxv.incip.lꝫ char.173.in lr̃a c.
¶ Teſtes an poſſint repeti poſt publicationẽ proceſſus ſup eorum dicto dubio ſaltem officio iudicis.d.conſilio.clxxxv. ea.char.in littera e.
¶ Interpetratio teſtiũ dꝫ fieri cõtra ꝓducenteꝫ cõſi.ccxvj. incip.in cã char.202.in lr̃a e.
¶ Teſtes quomodo poſſint probare furorem.d.cõſil.ccxvj. ea.char.in littera l.
¶ Et an teſtes ſuper eiſdẽ vel directo ↄ̃rijs deductis poſſint recipi poſt didicita teſtificata conſi.cclxiij. incipiente in cauſa char.240.in lr̃a d.
¶ Et teſtes poſt didicita teſtificata p̃nt per iudicẽ ex officio exaiari cõſi.cclxxiij.incip.viſa char.246.in lr̃a k.
¶ Teſtes exaiati i iudicio nullo nõ ꝓbãt nec faciũt inditiũ cõſi.cclxxvij.incip.poſt char.250.in lr̃a b.
¶ Concordia teſtium quoꝝ vnus dicit ꝙ pactũ interuenit in vno ↄ̃ctu ꝛ alius dicit poſt ↄ̃ctum conſi.cclxxxviij.incip. viſo char.265.in lr̃a g.
¶ Particeps criminis an ſit ydoneus teſtis cõſi.cccxxiij. incip.vr̃ char.316.in lr̃a c.
¶ Et q̃uo teſtes concordentur quorũ vnus dicit ꝙ fuit ante guerrã ꝛ alius poſt guerrã.d.cõſi.cccxxiiij. ea.char.in lr̃a m.

Tortura ſine inditijs dari nõ põt cõſi.xx.incip.vr̃ char.34.in lr̃a c ad ſi.ver.
¶ Et confeſſio facta in tormentis nõ precedẽtibus inditijs non vꝫ.d.conſi.xx.ea.char.in.d.lr̃a c in fine ver.

Tranſactio inter cõitates ſtipulata ſup cõfinibus an pretextu inſtrõꝝ nouiter repertoꝝ in archiuio cõitatis reſcindatur ſaltem per reſtõnem in integrum ex capite ignorantie conſi.clvj.incipien. cuꝫ in cauſa char.152.per totum.
¶ Tranſactio eſt nomen gñale ꝛ ↄ̃ctus innoiatus ↄſil.161. incip.viſis char.156.in lr̃a o.
¶ In trãſactione reꝝ minoꝝ an regrantur cãe reqſite in alienatione bonoꝝ minoꝝ ↄſi.ccij.inci.p̃mo char.211.in lr̃a n.
¶ Et an tranſactio negocij pupilli valeat dicto conſil.ccij. ea.char.in littera o.

Tranſmiſſio iuris petendi legitimã vel ſupplementũ lr̃ie an fiat per filiã excluſam a ſtatuto cõſi.xl.incip.circa char.57.in lr̃a o.
¶ Et hẽditas mr̃is nõ adita non tranſmittitur etiã ad patrẽ conſi.xlij.incip.plures char.59.in lr̃a l.
¶ Hereditas p̃ña tranſmittitur iure ſuitatis per maiorẽ infantẽ conſi.ccxix.incip.lꝫ char.205.in prin.
¶ Et ius deliberãdi trãſmittitur.d.cõſil.ccxix.ea.char.in p̃n.
¶ Et infans trãſmittit in patrẽ iure patrio ꝛ nõ in aliũ.d. conſi.ccxix.ea.char.in lr̃a a ꝛ b.

Trebelleanica an deãt iputari per maritum in trebelleanica tertiã quaꝫ lucratur cõſi.liij.incip.qꝛ char.70.per totum.
¶ Et an trebelleanica ſit detrahẽda ex fideicõmiſſo facto ſub his v̉bis ꝙ reſtituat qcqd ex hẽditate ſupeſt vltra rem legatã.d.cõſi.liij.ea.char.in lr̃a b.
¶ Trebelleanica an detrahatur de fideicõmiſſo vl̃i relicto ad pias cãs cõſi.xciij.incip.licet char.110.in lr̃a c ꝛ cõſil.clxviij. incip.in hac char.160.in lr̃a i.
¶ Trebelleanica cõputatur in fructibus perceptis cõſi.clviij. incip.viſo char.153.in lr̃a f.
¶ Trebelleanica an ꝑdatur in relictis ꝓpbanis ob inuẽtariũ nõ confectũ conſi.clxviij.incip.in hac char.160.in lr̃a i.

Turbatio

Turbatio quia dr̄ turbare poſſeſſionem ſi intrat poſſeſſiones tanq̄ rem ſuã cõſi.xciiij. inci.viſo cbar.111.in lr̃a k.

¶ Et an requirat dolus in accuſatione turbate poſſeſſiõis d.cõſi.xciiij.ea.cbar.in prin.

Tutor cõfeſſio tutoris ſponte facta an noceat pupillo cõſi.lviij.incip.in hac cbar.79.in lr̃a f.

¶ Et an tutor auctorare poſſit in cauſa propria conſil.lxxvij.incip.placet cbar.94.in littera b.

¶ In tutela quis preferat mater an patruus pupilli ſtante ſtatuto q̄ mater non ſuccedat extante patruo ꝯſi.cj.incipiẽ. licet cbar.116.per totum.

¶ Delatio tutele ab inteſtato regulat̃ ſꝫ q̄ defert̃ ſucceſſio ab inteſtato dicto ꝯſil.ci.eadem cbar.in principio ⁊ in lr̃a a.

¶ Tutor teſtamentarius ſolus preferẽ matri ⁊ auie in tutela.d.conſi.cj.ea.cbar.in lr̃a d.

¶ Mater excludit oẽs collaterales ⁊ cognatos a tutela.d. conſi.cj.ea.cbar.in.d.lr̃a d.

¶ Matri cur deferatur tutela dicto conſilio.cj.ead.cbart. in littera g.

¶ Tutor vel alius cui remittitur ratio reddende adminiſtrationis an teneatur ſatiſdare conſil.clxxiij.incipien.circa cbar.164.in littera b.

¶ Tutor non ꝯficiens inuẽtarium vel aliter negligẽs ſi remouetur vt ſuſpectus an ſit locus datiuo vel legittimo ꝯſi. clxxv.inci.lꝫ cbar.166.per totum vſq; ad lr̃am i.

Tutor preſumit̃ eẽ in dolo ſi adminiſtrat nõ cõfecto inuentario.d.cõſi.clxxv.ea.cbar.in lr̃a b.

¶ Tutor poteſt remoueri vt ſuſpectus ex quacunq; cauſa que iudici videbitur iuſta dicto conſilio.clxxv.eadem cbar. in littera b.

¶ Tutor tanq̄ ſuſpectus remotus an ſit infamis.d.conſi. clxxv.ead.cbar.in littera d.

¶ Regula q̄ habenti tutorẽ tutor nõ detur fallit quando ex duobus teſtamentarijs vnus remouetur vel decedit.d. conſi.clxxv.ead.cbar.in littera f.

¶ Tutor anomalus quãdo dicatur.d.conſil.clxxv.eadem cbar.in littera g.

¶ Tutor vel alius adminiſtrator non conficiens inuentarium ⁊ librũ rõnis tenetur q̄tum in litem iurat̃ ꝓ intereſſe conſi.cxcvj.incipiente ad euidentiam cbar.182.in littera b.

¶ Tutor anteq̄ perficiat inuentariũ non habet adminiſtrationem cõſi.ccvij.incip.vr̃ cbar.195.in littera c.

¶ Tutor incertus relictus a patre ⁊ declaratus a matre cõſcia intentionis teſtatoris:an ſit confirmandus a iudice ꝯſ. ccx.incip.claram cbar.197.in lr̃a a ⁊ b.

¶ Tutor datus anteq̄ tutor ꝯfirmandus confirmetur an preferatur.d.conſi.ccx.ead.cbar.in littera c.

¶ Tutor debet conuertere pecuniam in vtilitatem pupillorum alr̃ eſt in culpa conſilio.ccxliij.incipien.circa cba.224. in littera k.

¶ Et an ſit locus tutori datiuo an legittimo matre exiſtẽte minore que ſperat̃ effici maior:⁊ an auus mĩnus ſit in tutela pferendus auie:⁊ an tutor a patre petitus ſit dandus a iudice cõſi.cclxxxiij.incip.in preſenti cbar.259.per totum.

¶ Tutelam affectans dicitur ſuſpectus.d.conſil.cclxxxiij. ead.cbar.in littera l.

Venditio res vendita prius marito deinde vxori eo conſentiente ⁊ aſſerente emptionem factam de pecunia dotali an interpretetur in fraudem conſi.xlj.incip.videtur cbar.58.per totum.

¶ In venditiõe facta ad ſubaſtationem an habeat locum l.ij.C.de reſcinden.vendi.conſilio.lvj.incipiente conſuluit cbar.74.per totum.

¶ Et vẽditor liberatur ab actiõe ex vendito per traditionem rei ita q̄ ſi ad eum reuertatur non poteſt ex contractu cõueniri cõſi.lix.inci.placet cbar.77.in lr̃a a ⁊ b.

¶ Et q̄n venditor incipiat habere actionẽ ad vſuras precij nõ ſoluti.d.ꝯſi.lix.ea.cbar.in littera c.

¶ Et ad menſuram vẽditio facta dr̃ cõditionalis conſi.lxxix.incip.viſo cbar.96.in littera a.

¶ Et venditor preſumitur ſcire defectus ſeu qualitates rei morboſe cõſi.lxxxj.inci.viſa cbar.98.in lr̃a b.

¶ Venditio facta pro precio declarãdo per noiatos in cõtractu an ſit nulla vno vel altero ipſorũ mortuo non facta declaratione per ipſos ẽt q̄ res fuerit tradita per cõſtõnem precarij ꝯſi.cx.incip.licet cbar.122.per totum.

¶ Venditio facta pro precio declarando dicitur cõditionalis.d.conſi.cx.in littera a ⁊ c.

¶ Res tantum valet q̄tum vendi poteſt conſi.cxxxv.inci. ad euidentiã cbar.158.in littera b.

¶ An aliquis compellatur vendere conſi.clj.incipiẽ.in hac cbar.149.in principio.

¶ Si fuit vendita res mea ⁊ pſcripta poſſuꝫ agere ad precium contra venditorem conſil.cxcix.incipien.in hac cbar. 286.in littera f.

¶ Si venditio nõ valet an debeat̃ penſio ſeu vſura precij nõ ſoluti ꝯſi.ccj.incip.viſis cbar.287.per totum.

¶ Venditor qui cõſtituit noĩe emptoris poſſidere ⁊ cõduxit ipſam ab eo pro minima q̄titate que nunq̄ apparet ſoluta ⁊ diu poſſedit rem vẽditam an poſſit ipſe vel ſecundus emptor ab eo allegare ſimulationeꝫ prime venditionis ꝯſil. ccv.incip.in preſenti cbar.192.per totum.

¶ Si vẽditio eſt facta duobus quis preferatur dicto cõſi. ccv.ead.cbar.in prin.

¶ Et ſi vẽditor reperitur poſſidere an ꝯtractus preſumat̃ ſimulatus.d.ꝯſi.ccv.ea.cbar.in littera c.

¶ Et an vẽditor liberet̃ ab actione ex empto per ꝯſtõnem precarij ꝯſi.cclxvij.incip.q̄q̄ cbar.243.in littera f.

¶ Si aliquid debet vendi pro certo precio ſpecificato incõtanti:an ſi venditur ad tempus dicatur illud vendidiſſe minus precio ſpecificato conſi.ccciij.incipiente videt̃ cbar. 288.per totum.

¶ Et venditio interpetratur ſm̃ q̄ cõmuniter eſt cõſuetũ fieri.d.ꝯſi.ccciij.ea.cbar.in lr̃a d.

Verbum verba cõtractus nõ debẽt eſſe ludibrio poſita:⁊ ſine virtute aliquid operandi cõſi.xij.incip.in preſenti cbar.23.in lr̃a b ⁊ ꝯſi.xxxj.incipiẽ. videtur cbar.49.in littera a.

¶ Et verba ſunt ciuiliter intelligenda ita q̄ menti potius q̄ ſenſui verborum inherendum ſit dicto conſilio.xij.eadem cbar.in littera b.

¶ Et verba enũciatiua gratia demonſtrationis ⁊ non diſpoſitionis ponuntur conſi.xxxj.incipẽ.videtur cbart.49. in littera i.

¶ Et verba geminata aliquid vltra operantur conſil.xlix. incip.in preſenti cbar.66.in prin.⁊ conſi.lxx.incipiẽ.repertorcbar.89.in littera b.

¶ Et verba ſunt expreſſiua veritatis dicto cõſilio.xlix.eadem cbar.in principio.

¶ Et verbum deueniat an ſit verbum directum obliquum vel cõe conſi.liiij.incip.duo cbar.70.in littera a.

¶ Et tu mẽtiris an iſta dicãtur verba iniurioſa conſi.lxxx. inci.cõſuluit cbar.97.in prin.

¶ Et quomõ ſm̃ vſum proferentis ſint verba intelligẽda conſi.lxxxiij.inci.repetito cbar.100.per totum.

¶ Et verba ſunt note paſſionis mentis conſi.lxxxiij.inci. licet cbar.100.in principio.

¶ Et verbum habẽs duplicẽ ſignificatum ſi eſt in vna parte teſtamenti poſitum vno modo:debet in alia parte teſtamenti intelligi eodem modo ſi ſimpliciter ſit prolatum ꝯſi. xc.incip.ſcrupuloſa cbar.127.in littera f.

¶ Et verba infinitiua ad qõlibet tempus adaptantur:⁊ iũcta verbo volo inducunt diſpoſitionem conſi.xcj.incipien. licet cbar.109.in littera d.

¶ Et verbum conſignare quid ſignificet conſi.cxxviij.incip.circa cbar.132.in littera c.

¶ Verba indefinita differũt a verbis vniuerſalibus conſi. cxliij.incip.licet cbar.145.in lr̃a g.

¶ Verbum intelligatur an denotet fictionem conſi.ccxvj. inci.in cauſa cbar.202.in littera a.⁊ conſi.ccxliij.incip.memini cbar.226.in littera c.

¶ Verba ſepe improprĩãtur rõne ſubiecte materie conſil. cclij.incip.in cã cbar.225.in littera g.

¶ Et vba enũciatiua p modũ cauſe pronunciata an diſponant ꝯſi.cclxix.incip.vr̃ cbar.244.in littera d.

¶ Verbũ declaramus eſt demõſtratiuũ ꝯſil.cclxxviij.inci. cuius cbar.251.in littera i.

¶ Et verbũ decernimus eſt demõſtratiuum.d.cõſil.cclxxviij.ead.cbart.in littera k.

Veritas inſpicienda eſt per iudicem qui debet eidem inherere conſilio.lxj.incipiente viſa cbar. 78.in littera b.

Via an veniat in diſpoſitione cum re in cõtractibus ⁊ vltimis voluntatibus conſi.ccxij.incipiẽ.premittẽdum cbar.198.in littera f.

Vicinus qui ſint iudicandi vicini vt comprehendantur in ſtatuto diſponente ꝙ quis teneaſ vẽdere vicino ꝯſi.xxix.inci.in pñti char.47.per totuz.
¶ Et an vicini ſemp preſumantur ſcire facta vicinorũ cõſi.clvj.inci.cum in cã char.152.in littera d.
Vicinitas precedẽtis cõmiſſionis inducit preſumptionem actus ſequentis cõſi.cclxj.incip.viſo char.278.in principio.
¶ Et vicinitas actus preſtat cõiecturam cõſi.ccxcv.incip.licet char.278.in littera b.
Victus promittens victũ in domo ei q dz operas obſequiales nõ teneſ ei nõ veniẽti vel exiſtenti domi.ꝯſi.cccviij.inci.vſ char.306.in littera c.
¶ Et an appellatiõe victus veniãt medicine vide.ſ.in verbo alimenta in verſi.⁊ an appellatione.
Videlicet hec dictio eſt precedẽtiũ reſtrictiua cõſi.cxcv.incip.circa char.181.in lra t.⁊ ꝯſi.ccxxj.inci.viſis char.206.in lra d.
Villa quid ſit vide in conſi.ccvj.incipiente viſo char.193.in littera m.
Violentia expulſiua an inducat ꝑuationem expellentis a iure ſuo ꝯſi.clxxij.incip.viſa char.163.in littera d.
¶ Violentia an cõmittaſ per intrãtem poſſeſſionem abſente parte.d.ꝯſi.clxxij.ea.char.in.d.littera d.
¶ Violentia qñ dicaſ publica vel priuata cõſi.clxxv.incip.licet char.166.in littera i.⁊ ſeq.
Vix hec dictio poniſ pro non ꝯſi.cxcj.inci.ſatis chart.178.in littera a ⁊ n.
Uniuerſitas non poſſidet neqȝ preſcribit licet ſinguli de vniuerſitate fecerint actũ poſſidendi ſine deliberatiõe vniuerſitatis ſolẽniter ꝯgregata ꝯſi.xlvj.inci.in cauſa char.64.per totum.
¶ Et alienatio bonorum ciuitatis ſeu vniuerſitatis nõ poteſt paſſim fieri ſine ſolemnitate conſil.lxxvj.incipi.preſens char.91.in littera f.
¶ Uniuerſitas ꝓcuratores habentes mãdatũ cũ libera:an poſſint trãſigere de bonis ſtabilibus in quorũ alienatione reqritur decretũ ꝯſi.clxxxix.incip.viſo char.177.per totuz.
¶ Uniuerſitas dz creare ſyndicũ cum decreto ſuperioris.d.ꝯſi.clxxxix.ea.char.in littera b.
¶ Uniuerſitas nõ poteſt alienare bona ſine decreto.d.ꝯſ.clxxxix.ea.char.in littera c.
¶ Et vniuerſitas equiparatur pupillo.d.cõſil.clxxxix.ead.char.in.d.littera c.
¶ Uniuerſitas caſtrorũ comparatur reipublice.d.cõſi.clxxxix.ead.char.in.d.littera c.
¶ Et que requirãtur in creatione ſyndici vniuerſitatis.d.ꝯſi.clxxxix.ea.char.in littera f.
Volo hoc verbuz denotat preciſam volũtatem cõſil.cclij.inci.primo char.231.in lra l.
¶ Et quando verbum volo diſponat cõſi.cxxix.inci.viſis char.133.in littera f.
Voluntas nõ preſumiſ mutata niſi ꝓbeſ cõſi.lv.incip.viſis char.71.in pñ.⁊ cõſil.ccxlij.inci.in cã char.223.in littera e.
¶ Et voluntas coacta voluntas eſt dicto conſil.ccxlij.ead.char.in littera a.
Uſura an ſit permiſſa conſil.xix.incipiente videtur char.33.per totum.
¶ Et de vſura per quem iudicem cognoſcatur.d.cõſil.xix.ead.char.in littera c ⁊ d.
¶ Et an de vſura cognoſcaſ ciuiliter vel criminaſr.d.cõſi.xix.ea.char.in lra f ⁊ ſeq.
¶ Et iudei fenus exercẽtes an ſint epo ſubiecti.d.ꝯſi.xix.ead.char.in littera c ⁊ b.
¶ Et que ſit pena imponẽda pro vſuris de iure canonico dicto conſi.xix.ea.char.in littera a.
¶ Et ſtatuta vſurarum etiã confirmata ſunt nulla.d.conſi.xix.ea.char.in littera k.
¶ Tollerãtia vſurarũ ſeu fenoris hebreoꝝ a legãtis prouincie:an impediat exactionẽ pene ſiẽdã cõtra hebreos conſi.clix.incip.in hac char.114.per totum.
¶ Uſure an poſſint permitti a papa dicto conſil.clix.eadez char.in principio.
¶ Uſura eſt cõtra.l.nature.d.cõſi.clix.ead.char.in littera c.
¶ Uſure dotis ab extraneo dotante an peti poſſint ⁊ ſi petite nõ ſunt.j.x.annos an cenſeantur remiſſe a marito cõſi.clxiiij.inci.in hac char.257.per totum.
¶ Affirmans vſuras eſſe permiſſas eſt hereticus.d.conſil.clxiiij.ead.char.in principio.
¶ Uſure dotis ſunt permiſſe de conſuetudine etiaz contra extraneuz dotãtem vſqȝ ad probabile intereſſe.d.conſi.clxiiij.ead.char.in littera b.
¶ Uſure precij non ſoluti debentur pro intereſſe cõſil.ccj.incip.viſis char.187.in littera d.
¶ Uſurarum queſtio que conſiſtit in facto an poſſit coram layco intẽtari cõſi.ccxxvij.incipiẽ.viſo char.211.in littera d.
¶ Et an ſint licite vſure ẽt vbi qs ſuſtinet aliqð onus cõſi.ccxl.inci.in preſenti char.222.in littera b.
¶ Et quomodo ꝓbetur vſuraruz fraus ꝯſi.ccxxviij.incipi.viſo char.212.in littera m.
Uſuffructus non queritur patri in his que filio cõceduntur cum hac modificatiõe ꝙ patri non queratur vſuſfructus cõſi.xlij.inci.plura char.59.in littera q.
¶ Uſufructuarius qñ teneatur cauere reſtituere rẽ finito vſufructu ꝯſi.cxvij.incip.repetito char.126.in littera a.
¶ Uſufructuarij heredes an poſſint ꝯtinuare poſſeſſionẽ donec diſcutiatur qs ſit proprietarius conſil.clxxvj.incipi.in hac char.167.in littera c.
¶ Mater teſtatoris relicta dña ⁊ vſufructuaria a filio an iſtud relictum ſm conſuetudinem bulgari reguletur conſi.ccx.inci.claram char.197.in prin.
¶ Uſufructus eſtimatio quomodo fieri debeat conſi.ccxlix.incip.viſo char.229.in littera f.
Vulnus an imputetur vulneranti mors ſecuta ex interuallo poſt vulnus cõſi.cclxxiij.inci.viſa char.246.in littera l.
¶ Et mors ſecutã ex vulnere an ſit imputanda vulneranti vel vulnerato conſil.cclxxxiij. incipiente in preſenti chart.258.per totum.
Uxor etiã vidua of de foro ⁊ de familia iuri cõſil.cxj.incipiente lz char.122.in prin.⁊ in littera c.
¶ Uxor relicta domina ⁊ vſufructuaria cum facultate alienandi ſi ſibi placuerit an teneatur ſatiſdare ⁊ proprietario ⁊ quid importent dicta verba conſil.clxxiij.incipiente circa char.164.per totum.
¶ Uxor an ſit alenda a marito ſine dote conſi.ccxl.inci.in preſenti char.222.in littera a.
¶ Uxor habẽs paruaz dotem an poſſit petere portionẽ in bonis mariti diuitis vel portionez ſtipulatam que appellaſ antifacium ex diſpoſitione auctentice preterea.C.vnde vir ⁊ vxor conſi.ccxlix.incipiẽ.viſo char.229.per totum.
¶ Uxor an dicatur indotata ſi habet paruã dotem.d.cõſi.ccxlix.ead.char.in littera c.
Hypotheca libellus hypothecarie quomodo concipiatur conſil.lv.incipien.viſis char.71.in littera a.
¶ Et bona mariti ſubiecta reſtitutioni an ſint hypothecata pro reſtitutione dotis vxoris: ita ꝙ vxor preferatur ſubſtituto conſi.cxx.inci.in hac char.127.per totum.
¶ Et vt creditori cõpetat hypothecaria oportet ꝙ debitor hypothecans habuerit dñium vel quaſi dominium conſil.cxxij.incip.egregie char.128.in littera c.
¶ Et actio hypothecaria põt inſolidum intẽtari ꝯtra vnuz ex poſſeſſoribus reruz obligatarum lz omnia bona vel plura bona fuerint ſimpſr hypothecata ⁊ a diuerſis poſſideantur venditore ⁊ debitore fallito conſi.ccxxxvij. incipiẽ.viſo char.220.per totum.
¶ Et an actio hypothecaria expreſſe hypothece poſſit pro dote intentari contra tertios poſſeſſores bonorum obligati non factã excuſſione conſil.cclxvij.incipiente [illegible] char.243.per totum.

Finis tabule tertij volu.

Tertium volumē conſilioꝛuꝫ dñi
Petriphilip. Coꝛnei in omni ſecu
lo pꝛeclarum ⁊ ab omni poſteri-
tate cōmēdandum.

¶ Tertia pars conſilioꝝ excellentiſſimi. U. J. monarce: necnon modernoꝝ principis domini Petriphilippi peruſini de nobilibus de Corneo.

¶ Legittimatio ab iperatoꝛe nōdū coꝛonato an valeat. ⁊ an valeat legittimatio ſine cauſa ⁊ ſine citatiōe ſuccedentiū ab inteſtato. ⁊ legittimatio ꝑ imperatoꝛē facta i terris eccl'ie an valeat. Et an legittimatus excludat ſubſtitutionē factā ſub cōditiōe ſi inſtitutus deceſſerit ſine filijs ⁊ filiatiōis ꝓbatio tā de ſpurio ꝙ̄ ō legittimo ꝗliter fieri pōt. ⁊ an cōditio iſto ſi deceſſerit ſine filijs videat eos inuitare.

Conſilium primum.

[illegible handwritten marginal note]

In nomine domini noſtri ieſu xp̄i. ¶ In pñti ardua conſultatione primo principaliter queritur. An valeant dicte legittimationes facte de dcō Alexādro. Et circa primam legittimationē vr̄ pͥma facie dōm ꝙ non valeat.

a ¶ Primo ex defectu poteſtatis: nam dictus comes qui fecit legittimationē habuit priuilegiū ſeu poteſtatē legittimādi ſibi cōceſſaꝫ a rege romanoꝝ q nō erat imperatoꝛ factus ꝑ coronationē de eo factā ꝑ ſummū pontificē de q̄ habet in cle. ne romani. de elec. ⁊ in. c. venerabilē. ō elec. i antiqs. Eligit. n. ad imperiū a ꝓ̄ncipibus alamanie vt. d. c. venerabilē. ⁊. c. ad apl'ice. de re iud. lib. vj. ⁊ a papa iungit ꝯſecrat ⁊ coronat. d. c. venerabilē. ⁊. d. cle. romani. ⁊ ante dr̄ rex romanoꝝ nō imperatoꝛ: ſꝫ ad imperiū ꝓmouēdus: poſtea vero dr̄ iperatoꝛ vt dictis iuribus maxime. d. c. venerabilē. ⁊ in extrauaganti ad reprimēda ⁊ ibi bar. in ṽbo reges ⁊ in verbo imperatores. ad idē tex. iūcta glo. ſi. in. l. bene a zenone. C. de quadri. preſcri. Et quottidie docet experientia notoꝛia rerum magiſtra. c. ꝙ̄ ſit. in prin. de elec. lib. vj. ⁊. c. ſtatutuꝫ. in prin. eo. tit. ⁊. lib. ⁊. l. legatis. §. oꝛnatricibus. de leg. iij. ſ. ꝙ ante coronationem dr̄ rex romanoꝛuꝫ poſtea ṽo dicit romanoꝛū imperatoꝛ. Comes aūt qui dictū Alexandrum legittimauit a romanoꝝ rege non ab imperatoꝛe priuilegiū habuit vt pꝫ ex inſtrō ſui priuilegij. Priuilegium aūt a principe ante coronationē cōceſſo nō videt iuribus ſubſiſtere. ar. d. l. bene a zenone in ſi. ꝓut ſumit ibi glo. ſi. merito nō valeat dictum priuilegium dicto comiti per principē ante coꝛonationē cōceſſum preſertim circa legittimandi facultatē. Naꝫ poteſtas legittimādi eſt reſeruata ſoli imperatoꝛi: ita vt nullus alius poſſit vt in auc. quibus mo. natu. effi. ſui. §. ſiquis ergo. ṽſi. ſic ergo licentia. ⁊. §. ſequēti. ⁊. §. ſi. dū lr̄a dicit noſtre manſuetudinis ⁊ in auc. quibus mo. natu. effi. legi. in. §. ſi. verſi. noſtre clementine ſicut dicimus in reſtōne natalium ⁊ iure aureoꝝ annulloꝛum. l. j. ⁊. ij. C. de iure au. annu. ſi ſoli imperatoꝛi ergo non regi romanoꝝ. Facit qꝛ rex romanoꝝ non pōt ſigillare cū bulla: ſed demum poſt coꝛonationē ⁊ ſic factus imperatoꝛ. d. cle. romani. in ſi. ⁊ differentiam inter bullam ⁊ ſigillū ponit ſpe. in. ti. de reſcrip. preſen. §. j. igit. ver. porro. Itē facit qꝛ reges ſubditi imperio non poſſunt legittimare. c. per venerabilē. qui filij ſint legi. ⁊ de nō ſubditis eſt dubiūꝫ per no. ꝑ Inno. in. c. cū te. extra de re iudi. Sed rex romanoꝝ ſubditus eſt imperio: licet ad illud ſit promouendus cū imperiū ſemper ſit. arg. l. qđ principi. de leg. iij. ⁊. c. ſi gratioſe. de reſcriptis. in. vj. Item facit qꝛ epūs vel archiepūs: lꝫ habeant iuriſditionē ante coꝛonationē nō tamē omniū qꝛ nō eoꝝ que miniſteriū cōſecrationis deſiderant ꝓut ſunt ea que ſunt oꝛdinis vt. c. tranſmiſſam. cū ibi no. ꝑ glo. ⁊ doc. extra de elec. prout hāc partem ꝙ rex romanoꝛū nequeat legittimare per dictas rōnes excepta prima ⁊ pleraſꝙ alīs firmat diſputando Bar. ⁊ Saly. in diſputatiōe q̄ incipit mediolanēſis qdā facit qꝛ populus romanus apud quē erat imperiū oēm poteſtatē trāſtulit in imperatoꝛiam maieſtatē ſeu poteſtatē dicit tex. C. de vete. iur̄ enuc. l. j. circa mediū. §. cū. n. lege antiqua ibi omne ius omnēꝙ poteſtatē populi romani in imperatoꝛiam trāſlata ſunt prātem ⁊ no. in. l. nō ambigitur. ff. de legi. Non. n. dicit in regiā poteſtatem: ſed in imperatoꝛiam merito imperatoꝛ hꝫ plenitudinē poteſtatis nō rex. ⁊ ideo reſeruata imperatoꝛi prout eſt legittimatio non videtur conceſſa regi licet romanoꝛū.

b ¶ Secūdo dicta legittimatio vr̄ nō valere ex ēo quia in ea nō ē inſerta cā quare legittimat: nec vr̄ ꝙ ſine cā poſſit hec legittimatio fieri per not. in. l. barbarius. in glo. penul. in ſi. ff. de offi. preto. ⁊. l. ⁊ ꝑ glo. in. l. penulti. ff. ex quibus cauſis maio. Saltem ab inferioꝛe a principe diſpenſationes. n. ſiūt ex cā. j. q. vij. §. niſi rigoꝛ. ⁊ in ſpec. de lega. §. gn̄a. ⁊. §. qual'r in pn̄. ideo ⁊ legittimatio que requirunt iuris relaxationeꝫ ⁊ ſic cl'am nō ob. ꝓut eſt iſta. §. j. in auc. quibus mo. na. effi. legi. ⁊. l. j. C. de natura. libe. ⁊. §. ſi. in auc. quibus mo. natura. effi. ſui. Ideo vidi queſdam tenere ꝙ legittimatio facta a comite requirat cauſe expreſſionem: niſi ab imperatoꝛe ſibi cōcedatur ꝙ poſſit ſine cā legittimare ⁊ legibus derogare: ſed in dicta legittimatione nulla dr̄ exprimi cā niſi quedam generales cauſe que ſemper inſunt: ideo non videtur ꝙ expreſſio quicꝙ̄ operetur. arg. l. iij. ff. de lega. j. ⁊. l. nō recte. C. de fideiuſ. ⁊. l. cum quid. ff. ſi certum petatur. cum ſimilibus. Idcirco videtur ꝙ tanꝙ̄ ſine cā facta non teneat.

c ¶ Quod ⁊ tertio vr̄ ex alio dicēdū: qꝛ in vnoquoꝙ actu ex quo qs ledi pōt citādus eſt is q ledi pōt. l. de vnoquoꝙ. ff. de re iudi. ⁊. l. nā ita diuus. ff. de adop. ⁊ quaſi in ꝓprijs terminis in. l. ij. l. pe. ⁊. l. ſi. ff. de nata. reſti. Iſta. n. eſt quedā reſtitutio natalīū ꝓut illa: lꝫ nō ſit illa de qua loquit ille titulus. Iō in hac legittimatione vr̄ ꝙ fuerint neceſſario citandi quoꝝ intererat ꝓut ⁊ citant in adoptione ⁊ reſtitutione nataliū al's nō tenēt. l. diuus. ff. ō iur. aur. anu. ſꝫ in cāu nr̄o iſtius ꝗbini vr̄ ꝙ intereſſet ꝑꝑ ſpem ſucceſſionis. arg. l. nec ei. §. pterea. ibi diminuat ſpes ⁊c. ff. de adop. Iteꝫ ꝑꝑ ſpem ſubſtitutionis de eo facte in teſtō ioānis de qua. j. in ſecūdo principali queſito: iō vr̄ ꝙ debuerit citari al's legittimatio non tenuerit ſaltē in ꝑiudiciū dicti ꝗbini ꝓut ⁊ tenuit martinus ſili. ⁊ quidaꝫ Bartholomeus de capua. vt refert do. Ant. in. d. c. per venerabilem. ⁊ idē ſentit Jac. de bel. in auc. quibus mod. natura. effi. legi. ꝓut eū refert Abbas ſicul'. in d. c. per venerabilem. facit qđ no. Jac. de are. in. d. l. nam ita diuus. vbi circa qōnem an reſcriptū reqrat citationē diſtinguit ꝙ aut reſcriptū ad litem ⁊ nō reqrit citationē ⁊c. Aut ad aliquid obtinēdū: ⁊ tūc aut nullū ledit vel parū ⁊ nemo eſt citandus. l. quotiens. C. de preci. impera. offeren. ⁊. l. j. §. merito. ⁊. §. ſi qs a ꝓ̄ncipe. ff. ne qd in loco publico aut multum ledit. ⁊ tūc citādus eſt qui multuꝫ ledit. d. l. ij. de na. re. d. l. nā ita diuus. alij nō. l. cū adoptio. de adop. ideo cum dictus ꝗbinus videatur multū ledi ex dicta legittimatione ꝑꝑ ſpem ſucceſſiōis ⁊ ſpem fideicōmiſſi prout ⁊ docet experiētia caſus occurrentis dicamus ꝙ debuerit citari al's legittimatio ſibi nō preiudicet ad quem finē. ſ. an ꝑiudicet ꝗbino predicto in preſentiarum exitatur.

d ¶ Ex his itaꝙ tribus medijs videtur ꝙ dicta legittimatio facta a comite non teneat ſaltē in preiudicium Ꝗbini ⁊ hāc partem tenuerunt Imol. ⁊ Pontanus in. d. §. ex facto. vbi glo. vr̄ eſſe pro hac parte hanc ēt partem tenet Rapb. in. d. l. generaliter. §. cum aūt dicens ꝙ ita retētum fuit in quodā conſilio ſubſcripto ab omnibus doc. a. xiiij. annis citra inter ceteros nominat Saly. zaba. ⁊ Petrum de anc. ⁊ ꝓ hac parte inducit tex. ibi. in. l. iubemus. C. ad trebel. ⁊ dicit ꝙ vidit cōſilia pro ⁊ cōtra: ſed doct. magis famoſi pro hac parte in quam inclinat. itaꝙ ꝯſtat hanc indubie eſſe cōem nec ab ea in deciſiuis recedendum iuxta not. in. l. omnis diffinitio ff. de reg. iur. ⁊ per Bal. in. l. ꝑ̄cibus. C. de impu. ⁊ ꝑ doc. in c. ne initaris. de ꝯſtitu. ⁊ in. l. cū prolatis. ff. de re iudi. maxime cum cōcurrat ſnīa glo. iuxta no. per Jaco. but. in. l. j. C. q pro ſua iuriſdi. ⁊ Bar. qui fuit lumen veritatis. Ex quibus cōcludēdū reſtat ꝙ dictus ꝗbinus nō cenſeat nec ſit inuitatus nō obſtātibus in ꝯ̄triū adductis que nō obſtāt.

e ¶ Non. n. obſtat. d. l. lucius. qꝛ non dicit ꝙ cenſeatur ſubſtituiſſe filios: ſed ꝙ pretulit filios ſubſtituto. ſ. in aīo ſuo: qꝛ in animo eos magis dilexit hoc. n. fatendum eſt ex quo ꝑꝑ eoꝝ exiſtentiam voluit ſubſtitutum excludi non tn̄ per hoc inſtitutum patrem rogauit de reſtituēdo filijs ſuperſtitibus poſt morteꝫ ipſius inſtituti: ſed cogitauit ꝙ filij ſuccedant: vnde hoc ius legittimarum hereditatum voluit eis reſeruare etiam in bonis ipſius teſtatoris ar. d. l. vel ſingulis. ⁊. d. l. qui duos. ⁊. d. l. penul. C. de impu. cum ibi nota. ⁊ in. l. qui duos. ff. de rebus dub. ⁊ hoc modo eos ꝑ̄tulit ſubſtituto. ⁊ ita in effectu rn̄dent gl. ⁊ doc. ad illū tex. ⁊ artamur ad hanc rn̄ſionē ne volemus verba teſtamēti que ſunt cōditionalia non diſpoſitiua nec eſt maioꝛ rō ibi ꝙ̄ in terminis dicte. l. ſi quis euꝫ. §. ſi. ff. de vulg. ⁊ pup. vbi filius fuit in ꝯditione poſitus ⁊ ꝯſtat non fuiſſe inuitatū: ⁊ tn̄ conſtat ꝙ ibi filium

pretulit inſtitūto.imo lōge magis deberemus interpetrari ꝙ ibi filius fuerit inuitatus ꝙ̄ in terminis.d.l.lutius.tum q꞉ filius teſtatoris ⁊ in.d.l.lutius teſtatori erāt tranſuerſales arg.d.l.ſcripto.⁊.d.l.cū accutiſſimi.cum ſimi.Tum q꞉ tenebat filiū inſtituere al's teſtm̄ reddit ibi nullum prout ibi eſt expreſſum ⁊ qs non cenſet eligere viam per quam ſuum iudiciū impugnetur.l.iij.ff.de mili.teſt.⁊ dꝫ ea interpetratio adhiberi per quam actus valeat.l. quotiens in ſtipulationibus.ff.de v̄bo.obliga.⁊.l.quotiens.ff.de rebus dub.lꝫ in.d.l.lutius.nō ꝓpterea teſtm̄ viciat.Cuꝫ itaqꝫ in.d.§.fi. vbi longe maior vrgeret rō non cenſetur inuitatus fortius non cenſeatur inuitatus in terminis.d.l.lutius.

f ¶ Nec ob.glo.in.d.§.cū qs.nā lꝫ illa gl.cōiter nō teneat.⁊ ſic poſſet euitari dicēdo ꝙ male loquit.Tn̄ dato ꝙ bene loquat nō decidit ꝗ.imo pro in vtraqꝫ opi.quā ponit de prima ꝯſtat ꝙ in ſcd'a opi.gl.velit hāc ptē oñditur. nā dicit gl. ꝙ exheredati filij nō excludūt ſubſtitutū:q꞉ teſtator cenſet voluiſſe filios hēre ex teſtō inſtituti vel ab inteſtato ex quo coꝝ cā appoſuit cōditionē ꝓfecto ex his apparet euidēter ꝙ glo.voluit ꝙ filij poſiti in cōditione nō cēſeant inuitati tacite idē ēt vr̄ dicēdū circa legittimationē factā ab iperatore pp duo vltima media q̄ pariter vident reſpicere legittimationē predictā ab imperatore factā vt patet ex iuribus circa dicta media adductis que ⁊ in principe loquuntur.

g ¶ Tertio ex alio vr̄ dicēdū dictā legittimationē non tenere q꞉.ſ.facta in terris ecclefie q꞉ facta rome quā cōſtat eſſe ſub iuriſditione tēporali pape q꞉ donata eccleſie per Cōſtantinum vt in palea Cōſtātinus.xcvj.diſt.⁊ in cañ. ego Ludouicus.lxiij.diſtin.quā donationē deus ⁊ mūdus approbat. vnde de eius validitate nō eſt diſputādū cū videat ſpiritu dei fuiſſe perpetrata prout dicit Bal. in prohemio feudoꝝ ⁊ approbat in.c.fundamēta.de elec.in.vj.⁊ in.d.cle.romani ⁊ in cle.paſtoralis.de re iu.de qua per gl.in.l.j.§.cū vrbem ff.de offi.prefec.vrbis ⁊ p doct. in ꝓhemio.ffoꝝ.imperator autem in terris eccl'ie nullā vr̄ ꝙ gerere poſſit iuriſditionē: q꞉ papa vr̄ ꝙ ſibi inhibeat vt pꝫ ex forma iuramenti quam preſtat in coronatione de qua in.d.cle.romani. Propterea dicebat Bar.in extrauagan.ad reprimēda in verbo p edictum ꝙ in cle.paſtoralis de re iudi.iō non valuit citatio: q꞉ papa ſibi ſpāliter reſeruauit terras ſuas.⁊ dñs meus i.l.extra territoriū.ff.de iuriſdi.om.iud.dicit ſupplēdo ad bar.forte tpe coronationis.Dicit.n.text.d.cle.romani ꝙ nec per ſe nec p alium exercebit officiū aut iuriſditionē cuiuſcunqꝫ ⁊c.ideo nec cōtentioſaꝫ nec volūtariā iuriſditionē exercere valeat: nam indefinita equipollet vniuerſali.l. ſi pluribus. de le.ij. c.q꞉ circa.de priui.cañ.ſi romanoꝝ.xix.diſt.cū ſimi.Et hanc partem vr̄ tenuiſſe Jaco.but.in.l.iij.ff.de offi.preſi.lꝫ nō potuerit videre.d.cle.romani poſt eū editam.hāc ēt parteꝫ vr̄ ſentire Joā.an.in.d.c.per venerabilē.prout ⁊ ibi refert do. Anto.cū eo trāſiens.ſ.ꝙ nō poſſit ſaltem niſi ꝯſentiant hij de quoꝝ preiudicio agitur. licet.n.ſit iuriſditionis volūtarie negari.n.nō pōt quin ſit iuriſditionis per.d.c.venerabilem.verſi.rōnibus prout dicit ibi dicit Ant.prout ⁊ cōmuniter tenet.Nec eſt cōtētioſe ſaltē cū fieret nō citata vl' nō diſſentiente parte:ergo eſt volūtarie iuriſditiōis ꝓut ⁊ cōmuniter tenet:tamē eſt iuriſditionis alteri preiudicialis:q꞉ preiudicat ſaltem reſpectu ſpei prout ibi dicit do. Anto.in hoc reſidēs.ſ.ꝙ iperator nequeat in terris eccl'ie legittimare ꝙ ⁊ tenet ibi Abbas ſiculus. Ex quibus videtur concludendum dictas legittimationes non tenere.

h ¶ His tamē minime refragātibus ꝯtriam arbitror ſentētiā verioreꝫ.ſ.dictū Alexādrum vere fuiſſe ⁊ legittime de iure legittimatuꝫ.Fuit enim primo legittimatus inſtante patre a comite habente ampliū priuilegiū legittimādi ſecundario extitit ab imperatore legittimatus in plena forma ꝓut pꝫ ex inſtrumentis eorūdem que interſerūtur in puncto. Nec.n. dubium eſt nec in dubium ab aliquo reſlicatur quin imperator habeat legittimandi facultatem vt dictis.§§.fi.in auc. quibus mod.natura.efficiun.legitti.⁊ quibus mod.efficiū. ſui.⁊ in.§.illud.eodem titu.ibi per noſtrum reſcriptuꝫ. nec dubium cum non ſit ſubiectus legi.l.digna vox.C. de legibus.⁊.l.princeps legibus.ff.de.ll.Et ridiculum foret ſuper hoc inſiſtere.ideo non inſiſtam ſuper fundanda hac parte: quia ſatis fundata ſit ex ipſis priuilegijs que habent clauſulam derogatoriam legibus contrarijs ⁊ ſpecialem ⁊ generalem ⁊ priuilegiū imperatoris habet clauſulam ex certa ſcientia que deſignat concedentem velle vti plenitudine poteſtatis:vt eſt glo.ſingularis quam ſequuntur ibi docto. in.c.ad hec ſumus.de reſcriptis.idcirco ſolum eſt videndum an dictis legittimationibus habeāt obſtare ⁊ eas viciare illa que in contrarium obijciuntur que quidem in veritate nō obſiſtunt dictis legittimationibus.

i ¶ Et deueniendo ad primū.lꝫ Saly. diſputando tenuerit regem romanoꝝ nō poſſe legittimare per rōnes ſuas quaꝝ potiores.ſ.retuli.Sed in ꝯtriū eſt cōmunis opi.iſtam enim queſtionem diſputauit Jac.de are. cuius diſputationeꝫ ad litterā ponit Cy.in.d.l.bene a zenone cōcludētes per multas rationes que videri poſſunt in lectu.Cyni. ideo hic nō pono:q꞉ conſiliuꝫ iſtud ex alijs neceſſario tāgendis reddet prolixum ⁊ in effectu prefati doc.tangunt ⁊ cōfutant rōnes quibus mouetur Saly.hāc ēt ſniam tanꝙ̄ indubiaꝫ approbat Bar.in extrauagan.ad reprimenda in verbo reges per rex.ibi idem allegatur tenuiſſe Jaco.but.in.d.l. bñ a zenone.idem firmauit do.Anto.in.d.c.per venerabilē.allegans Spec.in tit.de reſcripti pñtati.§.ſi.verſi.Item ꝙ obtētum licet firmare ꝙ ſic ⁊ Jo.an.i addi.in tit.de ſucceſ.ab inteſt. §.j.lꝫ Specu.nō ſpecifice tangat de legittimatione:ſed ſue rationes ēt in ea cōcludūt:ideo hec pars tenēda ex auctoritatibus antedictis per rōnes eorūdem que vigēt ⁊ inſuper credo negari nō poſſe regem romanorum dici principem ⁊ princeps ipſe legibus eſt ſolutus.d.l.princeps legibus.⁊ ꝙ principi placuit legis habet vigorem.l. quod principi.ff.de conſti.princi.⁊ inſti.de iure natu.gen.⁊ ciuili.§. ſed qd' principi.ideo princeps poteſt legem condere ⁊ legibus derogare ꝙ ⁊ maxime demonſtratur:quia populus lege regia tranſtulit omnem poteſtatem in imperatoriam poteſtatem noto primo: quia dicit lege regia.d.l.j.§.cum enim lege antiqua que regia nuncupatur ⁊c.C.de veteri iure enu.Si enim reges romanoꝝ nō habuiſſent omnimodam poteſtatem non fuiſſet appellata lex regia illa lex que de omnimoda ptāte in principem trāſferēda diſpoſuit.Item pondero ꝙ illa omnimoda poteſtas in ceſarem primum imperatorem extitit trāſlata in auc.vt preponatur nomen imperatoris.§.j. vbi probatur ꝙ ceſar primus ⁊ Octauianus aguſtus fuit ſecūdus a quibus omnes poſteri imperatores ab eis denominati fuerunt:vt no.in prohemio ffoꝝ. ſuper rubro ⁊ in ꝓhemio.C. ſuper rubro:lꝫ qd' dixi de octauiano dicit glo.ibi ꝙ eſt diuinare non refert ⁊ de iſto octauiano loquitur illud euangeli cum exiuit edictum a ceſare auguſto vt deſcriberet vniuerſus orbis.Et tamē illud eſt notiſſimum ꝙ ceſar nunꝙ̄ coronam aſſumpſit.ergo ⁊ ante coronam princeps romanorum omnimodā habebat iuriſditionem iſtā aūt iuriſditionē quā principes romanoꝝ habebāt ante coronationē que lex abſtulerit nō inuenio nec per quēpiam allegatur: ergo cōcludamus vna cum doct.qui tñ hanc rōnem non adducunt ꝙ imperator añ coronationē omnimodā habeat iuriſditionē prout poſtea nec Xpus qui dicitur approbaſſe imperiū per illa verba dum dixit que ſunt ceſaris reddite ceſari coronauit Tyberium tunc tertium Imperatorem: ſed ſibi cōceſſit imperium ſub nomine ceſaris qui nunꝙ̄ extitit coronatus vt dixi:vnde deſignatur qd' dato ꝙ forte tunc Tyberius foret coronatus ꝙ apud me eſt ignotum:tamen nō conceſſit ſibi tanꝙ̄ coronato. Sed tanꝙ̄ ceſari quaſi non pōderetur corona ſed aſſumptio in imperiū nec eſt veriſimile ꝙ principes electi in imperium differerēt per annos aſſumere coronam ſi interim non libere diſponerent ea que imperatori ſunt reſeruata.⁊ ſic eſſet ſuppoſitus legibus imperatoris ſi imperio ſuppoſitus eſſet prout dicit Saly. vt ſupra retuli: q꞉ inferior nō poſſet tollere legem ſuperioris.c. cum inferior.de maio.⁊ obe.cum ſimi.vul.vnde nō dubito ꝙ cōſuetudine eſt approbata hec opi.⁊ cōſuetudo eſt optima iuriū interpres.l.cum de interpetratione.ff.de legi.⁊.c.cum dilectus.extra de conſuetu. ⁊ puto ridiculum eſſe ꝙ imperator ante coronationem alicui ſubſit. Licet.n.imperium ſemper ſit: tamen vacante ſede imperiali nō eſt ſubiectum in quod illud imperium reſideat nec eſt ſubiectū ꝙ habeat ius ⁊ poteſtatem ſtatuendi ⁊c.prout diffinitur iuriſditio in.l.j.ff.de iuriſdi.om.iudi. Et imperatore electo ipſe electus eſt illud ſubiectum in quo imperium quo ad quedam repreſentatur de preſenti ⁊ quo ad infulas ſeu coronā forte ⁊ e futuro ꝓut putarem abſonum eſſe ꝙ epiſcopus non conſecratus dicat ſubeſſe epiſcopatui.Nec allegantur iura in contrarium que vrgeant ⁊ glo.d.l.bene a zenone. nō dicit ꝙ ſubſit imperio ⁊ licet dicat ꝙ priuilegiū conceſſum ab imperatore ante coronationem nō valeat non loquitur determinādo ſed argumētatiue loquitur ⁊ Cynus ibi poſt Jaco.de are.reſpondet ꝙ non

ꝙ non ponūtur infule pro corona vt ibi per eos. Dato aūt ꝙ poneretur pro coronatione nō cōſtat nobis ꝙ tūc tēporis eſſet diuerſus dies coronationis a die electionis: nec tēpore Juſtiniani erat imperiū trāſlatū in germanos. d. c. venerabilē. de elec. cū Juſtinianus fuerit Cōſtantinopolitanus imperator vt percipio ex lectione epiſtole inter claras ⁊ ex leonardo aretino in bello gottorum: tamē nemo dubitat eum fuiſſe romanoꝝ Imperatorē. Alias eius leges non ſubditos nō artarēt: nā impator ↄſtātinopolitanus ſua lege non ligaret alias nationes. arg. l. extra territoriū. ff. de iuriſ. omnium iudi. ⁊ l. cūctos populos. C. de ſumma trinita. ⁊ c. vt animarum. §. ſtatuto. de cōſtitutio. lib. vj. ⁊ tamen videmus contrarium quod ſcilicet leges Juſtiniani ſeruantur in vniuerſo romano imperio.

k ¶ Iſtud autem qḋ imperator coronetur a papa non credo reperiri legibus antiquis. ⁊ ſatis innuitur in. c. ſolite. de ma. ⁊ obe. nam ſi a papa recepiſſet ⁊ coronationem ⁊ iuramentum ꝙ hodie preſtant imperatores ſm formam. d. clemen. romani non miratus veriſimiliter fuiſſet imperator ille ſi a papa tanq̄ȝ digniore ⁊ ſuperiore increpatus extitiſſet ⁊ ē pōderandus ille tex. ꝙ imperatorem nūcupat regem ⁊ ſimiliter epiſtola inter claras in princip. qḋ cōfert ad cōcluſionē ſuprafactam ⁊ ex illius cap. ſuprascripto apparet ꝙ erat imperator conſtantinopolitanus ⁊ tamē erat imperator vniuerſalis. ita ꝙ veriſimiliter eſt ꝙ imperatores cōſtantinopolitani qui ⁊ romanoꝝ erāt imperatores nō veniebāt romam ꝓ corona. vnde forte illam ad ſui beneplacitum a ſeipſo aſſumebat. ideo nō iudicabatur diuerſū tēpus corone ⁊ tēpus aſſumptionis in imperium. licet hec mihi ipſi vera perſuadeam ⁊ faciant que adduxi. Tamen quia non habeo veram noticiā qualiter olim imperatores aſſumebant̄ ad imperiū ⁊ qualiter coronam ⁊ quo tp̄e aſſumebāt. iō hanc ſolutionē que ex his colligi pōt nō firmo nec in ea me fundo.

l ¶ Sed do aliā vltra dicta Jac. de are. ⁊ Cy. rñſionē: nā d. l. bene a zenone eſt lex noua quatenus de donationibus ⁊ alienatiōibus rex patrimonij imperatoris loqtur vt ex tex. illius legis euidēter apparet. leges aūt nouā dāt formā futuris nō preteritis caſibus ſeu negocijs vt. l. leges ⁊ conſtitutiones. C. de legi. ⁊ c. cognoſcētes. ⁊ c. ſi. extra de conſti. ⁊ l. de vſuris. C. de vſur. niſi aliud lege noua ſit cautū. d. l. leges. ⁊ l. antepenul. penul. ⁊ finali. C. de ſacroſan. eccle. Juſtinianus itaq̄ȝ in. d. l. bene a zenone. cōdidit illā legem qui ſui natura nulla negocia p̄terita terminabat niſi quatenus legiſlator volebat ad p̄terita ſpāliter trahi voluit ꝙ ad p̄terita vſq̄ȝ ad iſulas ſuſceptas traheret̄ ꝓut expſſit ita ſtādū. Nam ⁊ ſi ad p̄terita per annū vel biēniū. idē dicēdū fuiſſet ꝙ. n. ad p̄terita traheret̄ nulla rō artabat: nec magis vrgens ratio artabat ꝙ traheret̄ ad alienationes ipſius legis conditoris ⁊ ad alienationes ſucceſſoꝝ q̄ȝ ad alienationes p̄deceſſoꝝ principū: ⁊ tñ ibi nō trahit̄ niſi ad alienationes factas poſtq̄ȝ ipſe legis auctor ſuſcepit infulas vt eſt ibi expreſſū in fine littere: vñ pȝ ꝙ nō ad omnia p̄terita trahit̄ ſȝ quatenus placuit legiſlatori: nec rōnem vrgentē habemus quare voluit ad p̄terita trahi nec quare illud tēpus p̄teritū limitauit. Sȝ ſuccedit illud qḋ habet̄ in. d. l. ꝙ principi placuit. ⁊ in. l. nō omniū. ff. de. ll. qualitercunq̄ȝ ergo ille tex. intelligat̄ cōſtat ꝙ nō vrget. Nec obſtāt iura que dictāt ꝑ noſtrū reſcriptū ⁊ ꝑ noſtrā clementiā: lȝ. n. ibi imperator loqueretur nonne ⁊ qui rex fuit loquit̄: vñ ↄueniūt ſibi illa v̄ba ſiue aū potuerit ſiue poſtea pȝ exemplo ego ſum doctor ⁊ dico tale negociū nō poſſet fieri niſi ꝑ me ſequitur ne ꝙ illud ego nō potuiſſem anteq̄ȝ forē doctor: certe nō cōcludo itaq̄ȝ regem romanoꝝ poſſe legittimare ⁊ pari rōne poteſtatem legittimandi cōcedere. ⁊ ꝑ ↄñs nō obſtat prima rō in ↄ̈riū adducta cōtra primā legittimationem. ſ. comitis.

m ¶ Nec obſtat ſecūda ratio ↄ̈ illam adducta: nam licet requiratur citatio eoꝝ qui ex legittimatione ledunt̄ cōſiderabili leſione ⁊ ꝓpterea nō poſſet fieri legittimatio in vita patris nō cōſentiētis ſeu nō citato patre per iura in ↄ̈rium adducta maxime. l. ij. pe. ⁊ ſi. ff. de nata. reſti. ⁊ forte requireretur citatio liberoꝝ legittimoꝝ. argu. d. l. nec ei. §. preterea. ⁊ d. l. nā ita diuus de quo tñ ſcḋo nō aſr ad pñs me nō intromitto: q: caſus non occurrit ⁊ reperio tenentes ↄ̈rium: tamen citatio agnatorum vel aliorum ſperantiū ſucceſſionem patris legittimādi puta cognatorum vel viri ⁊ vxoris nō req̄ritur. arg. l. cum adoptio. ff. de adop. q: non pretendūt probabile intereſſe. Non. n. debent eſſe ſolliciti de hēditate viuentis. l. j. ff. de hēditate vel act. ven. ⁊ l. ij. §. interdum. ver. ſic. ceterum. ff. de vulg. ⁊ pupilla. cum concordantijs ibi adductis in glo. iō eorum ſpes de ſuccedendo non eſt ↄſiderabilis vt. l. poſt emancipationem. ⁊ ibi Barto. ff. de libera. lega. ⁊ ita cōcludit Bar. in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. ff. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ Fede. de ſen. ſuo conſilio. lv. ⁊ Pet. de anc. in ↄſilio ſuo ꝙ incipit in ſucceſſiōe ab inteſtato eſſet minus dubium. ⁊ Hoſti. Joan. ⁊. d. Anto. in. d. c. per venerabilem. qḋ ⁊ cōiter tenet̄ ſm. d. Nico. ſiculum ibi qui idē tenet: imo Bar. in. d. §. ⁊ quid ſi tantum plus vult ꝙ non ſolum ſi legittimatio ſit in vita patris conſentiente patre preiudicatur agnatis etiā nō citatis: ſed etiā ſi ſit poſt mortē patris ex ordinatione ipſius patris vt in auc. Itē ſiquis. C. de natu. liber. ⁊ in auc. quibus mo. natur. effi. legi. §. ſiquis vero naturalium. prout voluit Bar. ⁊ doc. ibi poſt eum in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tantū. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ Saly. etiā tangit in. d. auc. Itē ſiquis. ⁊ idē vult. d. Nico. in. d. c. per venerabilem. Cum itaq̄ȝ in caſu noſtro dicte legittimationes fuerint facte in vita patris patre conſentiente: nā prima fuit facta ad inſtantiā patris ⁊ in ſcḋa ſit mentio de autētico inſtrō mandati p̄ñi duȝ dī in inſtrō legittimationis. Cū igit̄ nomine genitoris tui cum autentico inſtrumento ⁊c̄. Reſtat ꝙ non viciatur pretextu obmiſſe citationis agnatorum.

n ¶ Nec ob. ſcḋa rō: q: nō repio ꝙ legittimatio nō expſſa ſpāli cā nō valeat: imo p̄nceps pōt cū ſpeciali cā nō ob. ⁊ legittimare ⁊ alteri lniaȝ legittimādi cōcedere ꝑ iura. ſ. adducta ⁊ q: ē ſolutus legibus. l. p̄nceps legibus. ff. de legi. ⁊ l. digna vox. C. eo. ti. ⁊ qḋ ſibi placet legis hȝ vigorē. l. j. ff. de cōſti. prin. ⁊. §. ſȝ qḋ principi. inſti. de iur̄ natura. gen. ⁊ ciui. Nec iura de legittimatiōe principis loquētia exprimūt de cauſa: ideo cū lex nō diſtinguat ſit expreſſa vel non expreſſa cā nec nos diſtinguamus arg. l. iij. in ſi. ff. de offic. preſi. ⁊ l. de precio. de publici. cū ſi. vulgaribus. nec ob. glo. d. l. barbarius. q: ibi ꝓuat̄ dñs dñio ſui ſerui: iō nō mirū ſi nō dȝ fieri ſine cā. Et ſimili modo rñdet̄ ad gl. d. l. antepenultime. ff. ex quibus cauſis maio. que loquit̄ qñ qs priuat̄ inuitus dñio ſeu iure patronatus in caſu aūt nr̄o nō agit̄ de cōſiderabili preiudicio alicuius. Nec ob. ꝙ diſpenſationes non debēt fieri niſi ex cauſa: q: lȝ fieri nō debeant nō dȝ ꝙ facte nō teneāt. Preterea dicit Spe. in. d. §. genera. in ſi. quod alia eſt voluntaria quam facere pōt princeps alia rōnabilis quā facere poteſt epus. Nos aūt loquimur in facta principe ſeu fungēte vice principis: ideo ſufficit voluntas. Preterea ſpec. ⁊ iura per eū allegata loquunt̄ in bñficialibus ⁊ ordinibus in quibus verſat̄ intereſſe publicū nec cōſentit aliqs de cuius p̄iudicio principaliter agitur: nos loquimur in legittimatiōe q̄ nō eſt ſimplex diſpenſatio: ſȝ legittimatio facta de ↄſenſu patris ⁊ filij de quorum preiudicio principaliter agit̄. ita ꝙ caſus ſunt ſeparati ⁊ de vno per conſequens ad alterum non infertur arg. l. ſi. ff. de calum. ⁊ l. ſi maritus. C. de dona. inter virum ⁊ vxo. ⁊ l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. poſſeſ. Et inſuper nō poteſt dici omnino ſine cauſa cum multe generales adducantur ⁊ maxime vī complecti ſpālis ex illis verbis ex virtutis augumento ⁊c̄.

o ¶ Nec ob. ꝙ vltimo loco adducebat̄ ↄ̈ legittimationē ꝙ. ſ. eſt facta rome ⁊ ſic in terris eccl'ie: naȝ licet ardua ſit diſceptatio. An papa poſſit legittimare in terris imperij vel imperator in terris eccl'ie. ita ꝙ legittimari poſſit per imperatorē ſubditus pape vel eↄ̈ per papā ſubditus imperij. Quo caſu videt̄ tenēdū ꝙ nō poſſit per adducta in cōtrariū que hoc caſu ſunt intelligenda. ita. n. vident̄ loqui. d. Ant. ⁊. d. Nic. in. d. c. per venerabilē. q filij ſint legi. poſt Jo. an. Bal. ſitr in. l. eam quam. C. de fideicōmiſ. ⁊ Bart. in. l. qui in prouincia. ff. de ritu nup. Tñ ſubditū ſuū in terris eccl'ie volentē poſſit legittimare. Fundat ſe q: volūtaria iuriſditio pōt in alieno territorio exerceri vidi in quodā conſilio allegatū Bal. in ordine. cccclviij. incip. p̄ſuppoſitū eſt ſm gl. ⁊c. ꝙ legittimatio eſt auctoritatis non iuriſditionis vbi dī tenere hāc partē per dictā rōnē. ⁊ ita intelligat̄ qḋ no. diſputādo Jac. de bel. in auc. quibus mo. na. effi. leg. concludens ꝙ imperator in terris eccleſie poteſt ligittimare ⁊ cum eo tranſit Bart. in ſuo conſilio quod incipit viſo inſtrumento locationis in ordine. xcvj. ſm ordinem meoruȝ conſiliorum. vbi dicit ꝙ Joan. an. videtur ſequi opi. predictam Jaco. de bel. lȝ. d. Ant. de bu. referat Joā. an. in ↄ̈rium: ſed poteſt intelligi ꝙ vellit ↄ̈rium quando legittimaret non ſubditū ⁊ quando legittimaret ſuum ſubditum poteſt. n. iuriſditionē voluntariam in ſubditum iudex exercere in alieno territorio. l. emancipari in ſi. ⁊ ibi gloſ. ff. de adop. ⁊ l. ij. ff. de offi.

pro cōſu. Et ita opiniones diſtinguēdo cōcordat Petrus de peruſio in ꝯſi. ſuo ꝙ incipit Hyeronimus per. de puſio. Et ſup eodē facto cōſuluit collegiū bononiēſe idem in hoc articulo cōcludēs ⁊ fuit cōpilator cōſilij Saly. qui idem cōcludit in pma ꝯſtitu. C. idē vult Bal. in cōſil. ſuo ꝙ incipit Joānes ſacerdos ꝓcreauit filium qui fuit legittimatus in terris eccleſie. ⁊ idē vult Bal. in ꝓhemio. C. qñ ſit cōſentiēte patre ⁊ filio ꝓut cōtingit in caſu nr̄o tāgit ēt Bal. in. l. j. C. de iur. aur. annu. idē ēt vr̄ velle Pe. de peru. in. d. c. p venerabilē dicēs gñaliter ꝙ ſi pſona ⁊ bona ſunt de terris imperij valet legittimatio imperatoris. vide ēt Pau. de caſt. in conſilio ꝙ incipit dubitatur primo qui ꝓut reperio relatū dicit ꝙ in terris non ſubiectis eccleſie ſed alicui plato ꝓut contingit in germania pōt legittimare in terris vero eccleſie. idem ſi in vita patris ⁊ ad eius inſtantiā: quia nō preiudicat. Cum itaqꝫ in caſu nr̄o legittimauerit ſibi ſubditum ⁊ legittimatio agitur vt operet circa bona non ſita in territorio eccleſie. Cōcludēdū ē ꝙ legittimatio teneat ⁊ ꝙ dictus Alexander ſit legittime legittimatus.

p ¶ Nec ob. d. cle. romani. ꝙ imperator pōt legittimare ⁊ legittimatio ē valida: tñ ipſe legittimās ē piurus iuramētū enim nō viciat actū poſtea ſequutū in ꝯtrium ꝓut vult ipſe Saly. ⁊ qd̓ actus ꝯtrius iuramēto nō viciet vigore iuramēti precedētis lꝫ Abbas ſicul. in. c. intelligo. de iureiu. allegans Arch. in. c. ſi a ſede. de pben. in. vj. ⁊ ſpec. §. tertio loco. vſic. quid ergo in tit. de emp. ⁊ vēd. vel dicas ꝙ iperator nō iurat nullam iuriſditionē exercere in terris eccleſie: ſꝫ nō exercere aliquā iuriſditionē poteſtarie ſeu capitanie. Et ſic tanꝗ habēs prētem in loco vel tanꝗ ſit caput loci nō aūt ꝙ non exercebit ſimplicē iuriſditionē volūtariā inter ſuos ſubditos ⁊ vr̄ forte dediſſe cāꝫ dicte forme iurandi ꝙ traditur in c. fundamēta. de elec. in. vj. ⁊ ad cle. paſtoralis dantur multe rñſiones ⁊ intellectus ad illā cle. quos late poſui in. l. extra territorium. ff. de iuriſdi. om. iud. quos cā breuitatis obmitto. non. n. loquitur illa cle. in terminis nr̄is. Et hec de primo dubio ſequendo autem ordinem pun cti.

q ¶ Deuenio ad ſcōm dubiū: ⁊ ꝯiungendo ſcōm dubium cū tertio. Quero an ſtantibus pſuppoſitis in puncto dictꝰ gbinus ſuccedit ex teſtō Joānis ſui aui in domo habitationis dicti Jo. ⁊ poſſeſſionibus altesij ⁊ lozen vigore ſubſtitutionis facte in teſtamento dicti Joannis. Circa ꝙ videt pma fronte dicendū ꝙ ſic: nā ipſe gbinꝰ videt tacite ſubſtitutus p illa verba ſi dicti eius filij ⁊ vterqꝫ ipſoꝝ ſine filijs maſculis decederent ⁊c. Nam filij poſiti in conditione videtur ꝙ a teſtatore tacite ſubſtituti ſint prout innuit tex. in. l. lucius ff. de heredi. inſti. ibi dum dicit nō ſolum enim fratrem pretulit ſubſtituto: ſed ēt eius liberos: ⁊ videt ſentire glo. in. l. filiuſfami. §. cum quis. ff. de lega. ij. vbi glo. dicit ꝙ huiuſmodi conditio videtur appoſita cauſa filiorum vt habeant. Si aūt cenſetur appoſita cauſa filiorum ad hoc vt habeant hereditatem cenſetur. videtur reſultare ſubſtitutio. nam ita reſultat ſubſtitutio ex voluntate tacita ꝓut expreſſa. l. cū ꝓponeretur. cum ibi no. per glo. ⁊ doc. ff. de leg. ij. Facit etiā tex. in. l. ſi mater. §. ſi filius. ff. de vulg. ⁊ pupil. iuncta. l. gallus in prin. ⁊ quaſi per totam legem. ff. de libe. ⁊ poſthu. vbi pꝫ ꝙ teſtamentū ſm ꝯſilium galli fit ſub hac forma ſi filius me viuo moretur ex eo nepotē meum inſtituo. d. l. gallus. in pn. ⁊ ſic filius ponitur in conditione. ⁊ tamen in. d. l. ſi mater. §. j. dicit ſi filius ⁊ ex eo nepos. ita heredes inſtituant vt gallo acquilio placuit ⁊c. Ergo ex inſtitutione facta ſm ꝯſiliū galli acquilij reſultat inſtitutio filij: ⁊ tamē vt dixi ſm conſilium galli filius ponitur in conditione. ergo poſitus in cōditione cenſet inſtitutus. quarto facit tex. in. l. fideicō. §. hec verba. ff. de leg. iij. vbi verba nō important ſui natura fideicōmiſſum ⁊ tñ ex mente reſultat fideicōmiſſum. v. tex. in. e. l. fideicōmiſſa. §. cū eſſet vbi h verba accepta certa ꝗtitate inducunt fideicōmiſſuꝫ: ⁊ tñ ablatiui abſoluti ꝓut ſunt pdicti accepta certa ꝗtitate faciūt conditionem. l. a teſtatore. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊. l. euictis agris. ff. de vſur. ergo poſita in cōditione ex tacita mente cenſet deducta in diſpoſitione: ita in caſu noſtro. Facit ⁊. vj. qꝛ ⁊ alr̄s reſultat fideicōmiſſum: lꝫ verba id non ſonent. l. peto in pn. ff. de leg. ij. vbi iſta verba ſis ꝯtentus centum aureis inducunt diſpoſitionem in reſiduo de quo nihil eſt dictū. vij. facit tex. in. l. ij. §. ſi duo. ff. de colla. bo. Et hāc partem dicit eſſe veriſſimā Ludo. Ponta. in. l. ſi cū dotem. in pn. ff. ſolu. mat. iſta fuit originaliter opi. Old. in. d. l. j. de cōdi. inſer. ꝓut ibi refert Saly. dicēs ꝙ putat veriorem: ſꝫ tādem relinquit cogitandum qñ ſubſtitutio ſit extraneo qñ filio firmat ſimpliciter hāc partē. Itē Pau. de ca. in. d. §. cū qs refert Bal. in. d. l. j. de cōdi. inſer. in lec. antiqua tenuiſſe hāc ptē per pulchras rōnes. ⁊ dicit ꝙ hec opi. ſemp ſibi placuit ⁊ ſi haberet cōſociū ꝯſuleret pro hac parte. idē ꝯſuluerūt pleriqꝫ doc. ꝓut refert Imo. in. d. §. cū quis. ⁊ in. d. l. lucius. ſilr̄ Pau. de caſt. in. l. cū accutiſſimi. C. de fideicō. dicit ꝙ pluries fuit reqſitus pro ꝯtria pte ⁊ noluit cōſulere ⁊ hāc ptē dr̄ cōſuluiſſe Bal. in quodā ſuo ꝯſil. incipiēte Petrus hr̄dem ⁊ Pet. de anc. in cōſi. incipiēte ꝯ Philippū. ⁊ ego vidi famoſiſſimū doctorē. d. Marianum ſuzzinū ſenēſem in quodā ſuo cōſilio allegātē Raph. fulg. Pau. de caſt. d. Anto. de roſel. ⁊ pleroſqꝫ alios quos nominabat tenere hāc ptē cōſulēdo. ⁊ dū alio anno piſis legebā fui ſup alia ardua cā cōſultus ⁊ fuit oſtēſum ꝯſiliū excellentiſſimi moderni doc. q ꝯcludebat ꝓ hac pte ⁊ allegabat plures moderniores hoc idem firmare ⁊ dicebat ſe obtinuiſſe. Itē ⁊ in alia cā alr̄s ꝯſultus fui aliud cōſiliū egregij viri noſtre tēpeſtatis. idem firmare adeo ꝙ varijs tpibus in varijs cauſis ter fui cōſultus ⁊ in qualibet cā vidi cōſultū ſemp a varijs famoſis doctoribꝰ noſtre tēpeſtatis ꝗuis ſemp abſtinuerim ſilr̄ ⁊ benedi. de plū. in repe. d. l. ſi cū dotē. in prin. tenuit filios poſitos in conditione inuitari ex diſpōne. l. ex cōiectura mēte teſtatoris ſicut alr̄s in. l. cū auus. ff. de condi. ⁊ demō. ⁊ in. l. gñaliter. §. cū aūt. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub ꝯdi. fac. ⁊ in. d. l. cū accutiſſimi. ideo tot ⁊ tantis auctoritatibus inherendum vr̄ maxime cū faueat veriſimili voluntati teſtatoris quā iudex dꝫ ſequi ꝓut venator leporē dicit Bald. in l. cum quidam. C. de neceſſarijs ſeruis heredi. inſti.

r ¶ Et maxime hoc tenēdū vr̄ i caſu nr̄o: qꝛ h volūtas dephēdit ex ſequētibus v̄bis teſti quatenus ſubdit ſi nec ipſi nec filij alienauerint ſi. n. filij nō eēnt ſubſtituti ⁊ teſtōr noluiſſet ad eos puenire nō videret ꝙ caderet dicta ꝯditio ſi filij non alienaſſent vr̄ itaqꝫ deprehendi ex dicta conditione ꝙ ſubſtitutio ſit facta ēt ipſis filijs. vñ vr̄ inferri poſſet ꝙ lꝫ alr̄s filij poſiti in ꝯditione nō cenſeant tacite ſubſtitui ꝓut pleriqꝫ tenēt de qbus. j. tñ in caſu iſto cēſeant ſubſtituti alr̄s nō poſſet ſubſtituti p tex. ad hoc ſingularē ſm lect. By. ⁊ Bart. ⁊ Imo. in. l. titia ſeyo teſſeram. §. ſeya. ff. de lega. ij. Quādo enim filij poſiti in cōditione ſunt grauati ipſi cenſentur inuitati ꝓut eſt cōmunis theorica doc. maxime bar. ibi. ⁊ in. l. centurio. ff. de vulga. ⁊ pupilla.

s ¶ Et hoc tertio vr̄ cōcludēdū per alia verba que ſubdunt in dicto teſtō ibi dū dr̄. ita ꝙ in effectu res ⁊ bona predicta tranſeant vt perueniant ad maſculos tātum de eius cippo voluit ergo dictus Joannes teſtator ꝙ dicta bona perueniant ad maſculos de eius cippo inter quos conſtat eſſe dictum Gbinum nepotem ex filio dicti teſtatoris. vnde dicta verba importāt fideicommiſſum vt probatur in. l. j. ⁊. ij. C. de his que ſub modo. ⁊ conſtat ipſum eſſe magis dilectum: tum qꝛ de deſcēdētibus. arg. l. cuꝫ accutiſſimi. C. de fideicō. ⁊. d. l. gñaliter. §. cū aūt. ⁊. l. ſcripto. ff. vnde liberi. tum etiam qꝛ poſiti in cōditione ad excludendū alios inuitatos. vnde conſtat eū magis dilectū. d. l. lucius. tuꝫ ēt qꝛ in potiori gradu ipſi teſtatori ⁊ ipſi petro vltimo decedēti: ideo ipſe pꝰus cenſetur inuitatus. l. cū ita legatur. §. in fideicommiſſi. ff. de leg. ij. ideo ipſe Gbinus cenſetur inuitatus.

t ¶ Nec ob. ſi dicatur ꝙ ipſe cenſetur inuitatus ſub conditione ſi deceſſerint ipſi primo inuitati nō ſub alijs cōditionibus: ille. n. conditiones in teſtō expreſſe reſpiciunt Franciſcum ⁊ eius filios nō aūt ſunt adiecte in tacita ſubſtitutione filioꝝ ipſoꝝ inſtitutoꝝ ꝙ pꝫ qꝛ ipſe cōditiones ſunt plures: ideo reqrit cōcurſus omniū cū cenſent copulatiue appoſite. d. l. generaliter. in princi. ⁊. d. l. lucius. ⁊ ſic ſubſtituti cēſerent liberi ſi deceſſerint ſine liberis ⁊ ſine teſtō: ſed ſi deceſſerint ſine liberis eēt impoſſibile ꝙ ſubſtitutio de liberis poſt mortē facta verificaret vt de ſe cōſtat. cum ſubſtitutio cōditionalis non tranſmittat vt. l. j. §. ſi ſub conditione C. de cadu. tol. ⁊. l. heres meus. in prin. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊. l. cuꝫ heres. ff. qñ dies leg. ced. cū ſi. Nō. n. dꝫ tacite ſubintelligi id qd̓ ſubintellectū viciaret. l. ſi qs. in prin. ſm vnum intellectū de lega. j. ⁊. l. titia. in ſi. de manumiſ. te. ⁊. l. vulgari de dote preleg. ⁊ qd̓ ibi per Barto. ⁊. l. ſeruo alieno. §. 1. de lega. j. ⁊ facit. l. titia rñdit. §. titia. de verbo. obli. Ex quibus videtur concludendum dictum Gbinum admittendum ad dictam domum ⁊ dictas poſſeſſiones legatas excluſo alexādro ⁊ dictis Franciſco ⁊ filijs.

u ¶ His tñ non ob. ꝯtriam arbitror ſniam veriorem. ſ. dictum Gbinū nullatenus admittēdū vigore dicte ſubſtōnis facte

in dictis

in dictis legatis:lz.n.plerīqꝫ teneant q̄ñ pluribus eſt facta ſubſtitutio ſub cōditione ſi deceſſerint ſine liberis filij ipſi cenſeanꝭ tacite ſubſtituti ꝑut ſupra deducti ſunt. Tñ in cōtrarium eſt veritas:nā ꝑmo cōſtat ꝙ poſita ſimplr̄ ſub cōditione nō cēſentur eſſe in diſpōne.l. ſi qs ſub ꝯditione..ff. ſi qs obmi.cā te.ꝛ in.l.ſi qs eū.§.ſi.ff.de vul.ꝛ pup. vbi eſt expreſſuꝫ.ꝙ ſi nepos inſtituiꝭ ſub cōditione ſi filius ī vita teſtatoris decederet nō cēſetur filius inſtitutus ſi nō decedet ſed ſupeſt poſt mortē patris ad idē tex.in.l.vel ſingulis eo.tit.vbi ſunt plures inſtituti ꝛ eſt facta ſubſtitutio vltimo morienti non cenſenꝭ inuicē ſubſtituti.idē no. in cōditione ſi vterqꝫ deceſſerint in.l.qui duos.e.ti.ꝛ.l.pe.C.de impub. ꝛ alijs ſubſti.ad idem allegatur tex.in.l.j.C.de pactis.vbi pactum rogati de reſtituendo ſi deceſſerit ſine liberis preiudicat ipſis liberis ſi poſtea decedit cū liberis.ad idē text.in l.ex facto.§.ex facto.ff. ad treb. Ubi ſi qs rogatus eſt reſtituere ſub cōditione ſi deceſſerit ſine liberis ꝛ poſtea deportaꝭ ſi hꝫ filios poſt deportationē bona trāſeūt in fiſcū cum onere reſtituēdi fideicōmiſſum ſecus ſi filios hꝫ ſuſceptos ante deportationem: ſed ſi filij cenſerenꝭ ſubſtituti pariter tranſirēt bona in fiſcū cū onere reſtituēdi fideicōmiſſi. Nā lꝫ nō reſtituere ſubſtitutis expreſſe:tñ teneręꝭ reſtituere filijs tacite ſubſtitutis cui⁹ ꝯ̃riū ibi innuiꝭ ꝛ hāc opi.firmant glo. Ray.Cy.Jac.de are.Bart.bal.Ang.Raph.cu.Frācīſ. de alber.ꝛ Jmo.in.d.l.lutius.ꝛ Bar.in.l.centurio.v̄ſi.vlterius q̄ro de vul.ꝛ pup.ꝛ.d.l.ſi cū dotē.in ꝑn.ꝛ in.d.l. ſi ſic. de leg.j.idē tenuit bal.in.l.cūctos populos.C.de ſum.tri.v̄. venio ad ſcōm.ꝛ in.l.cū accutiſſimi.ꝛ in.d.l.j. in lec.noua.ꝺ cōdi.inſer.ꝛ in.l.eā quā.C.de fideicō.ī lec.antiqua col.xix. allegās Jo.and.idem voluiſſe.idē bal.ī.l.ſi emācipati.C.de colla.ꝛ in.l.qꝺ ſcitis.C.de boniſqꝫ libe.ꝛ in.l.pr̄.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ in ꝯſi.ꝙ incipit ſup ꝑmo q̄ſito ſic rñdeo circa finem cōſilij.ꝛ ī ꝯſi.ꝙ icip.titius īſtituit ſororē.idē tꝫ Pet.ꝺ anc.. in.c.ſi pr̄.de teſt.in.vj.in.xij.nota.ꝛ in.c.in pñtic.de ꝓbe.v̄. x.q̄ro.ꝛ in.c.lꝫ de voto.ꝛ plurics ꝯſuluit.idē tenēt Rapha. cuma.ꝛ Jmo.in.d.c.cū qs.ꝛ eā dicit pau.de ca.ibi eē cōeꝫ ꝛ idē dicit in.d.l.cū accutiſſimi qꝺ ꝛ dicit Jmo.in.d.l.luti⁹. hāc ēt p̄tē tenuerūt Jmo.ꝛ Pōta.in.d.§.ex facto.vbi gl.vr̄ eſſe pro hac pte.hāc ēt ptē tꝫ Rapha.in.d.l.gñaliter.§.cum ſūt.dicēs ꝙ ita retētū fuit ī quodā ꝯſi.ſubſcripto ab oībus doc.a.xiiij.annis citra inter ceteros noiat Saly.zab.ꝛ Pe. de anch.Jtaqꝫ cōſtat hāc indubie eē cōem ſniam. nec ab ea in deciſiuis recedēdū iuxta no.in.l.oīs diffinitio.ff.de reg. iur.ꝛ ꝑ bal.in.l.ꝑcibus.C.de ipu.ꝛ ꝑ doc.in.c.ne innitaris ꝺ cōſti.ꝛ ī.l.cū ꝓlatis.C.de re iud.maxīe cū ꝯcurrat ſnia glo. iuxta no.ꝑ Ja.bu.ī.l.j.C.q ꝓ ſua iuriſdi.ꝛ bar. q fuit lumē veritatis.Ex qbus ꝯcludēdū reſtat ꝙ dictus gbinus nō cēſeaꝭ:nec ſit inuitatus nō ob.in ꝯ̃riū adductis q̄ nō ob.

5 ¶ Nō.n.ob.d.l.lutius. qꝛ nō dicit ꝙ cenſeatur ſubſtituiſſe filios ſꝫ ꝙ ꝑtulit filios ſubſtituto.ſ. in aīo ſuo:qꝛ in aīo eos magis dilexit:h.n.fatēdū ē ex quo ꝓꝑ eoꝝ exiſtētiam voluit ſubſtitutū excludi nō tñ ꝑ hoc inſtitutū patrē rogauit de reſtituēdo filijs ſupſtitibus poſt mortē ipſi⁹ inſtituti ſꝫ cogitauit ꝙ filij ſuccedāt:vñ hoc ius legitimaꝝ hr̄ditatū voluit eis reſeruare ēt in bonis ipſius teſtatoris ar.d.l.vl̄ ſinguꝭ. ꝛ.d.l.qui duos.ꝛ.d.l.penultima.C.de impub.cum ibi not.ꝛ ꝛ.d.l.q duos.ff.de reb.dub.ꝛ hoc mō eos ꝑtulit ſubſtituto ꝛ ita ī effectu rñdēt gl.ꝛ doc.ad illū tex.Et artamur ad hāc rñſionē ne violemus v̄ba teſti q̄ ſunt ꝯditionalia nō diſpoſitiua:nec ē maior rō ibi q̄ꝫ in terminis.d.l. ſi qs eū.§.ſi.ff. de vul.ꝛ pup.vbi filius fuit in ꝯditione poſitus ꝛ cōſtat nō fuiſſe inuitatū.ꝛ tñ ꝯſtat ꝙ ibi filiū ꝑtulit inſtituto.imo lōge magis deberemus iterpetrari ꝙ ibi fili⁹ fuerit inuitatus q̄ꝫ in terminis.d.l.lutius.tuꝫ qꝛ filius teſtōris.ꝛ in.d.l. lutius teſtōri erāt trāſuerſales.arg.d.l.ſcripto.ꝛ.d.l.cū accutiſſimi. cū ſi.Tū qꝛ tenebaꝭ filiū inſtituere al's teſtm̄ reddiꝭ ibi nullum ꝑut ibi eſt expſſum ꝛ qs nō cēſeꝭ eligere viā per quā ſuum iudiciū impugneꝭ.l.iij.ff.de inſti.te.ꝛ dꝫ ea interpetratio adhiberi ꝑ quē actus valeat.l.quotiēs in ſtipulationib⁹ ff.de ver.ob.ꝛ.l.quotiēs.ff.de rebus dub.ſed in.d.l.lutius. nō propterea teſtm̄ viciatur.Cum itaqꝫ in.d.§.ſi.vbi longe maior vigeret ratio non cenſetur inuitatus fortius non cenſeatur inuitatus in terminis.d.l.lutius.

7 ¶ Nec ob.gloſ.in.d.§.cū qs.nā lꝫ illa gl.cōmuniter nō teneatur.ꝛ ſic poſſet euitari dicēdo ꝙ male loquiꝭ:tñ dato ꝙ bene loquaꝭ nō decidit ꝯ̃.imo pro in vtraqꝫ opi. quā ponit de prima cōſtat ꝙ in ſcꝺa opi.glo.velit hāc ptē oſtēdiꝭ. naꝫ dicit glo.ꝙ exheredati filij nō excludūt ſubſtitutū:qꝛ teſtator cenſeꝭ voluiſſe filios habere ex teſtō inſtitui vel ab iteſtato ex quo eoruꝫ cā appoſuit cōditionē ꝓfecto ex his apparet euidēter ꝙ glo.voluit ꝙ filij poſiti in cōditione non cenſeanꝭ inuitati tacito fideicōmiſſo:qꝛ tūc nō ſuccederent in eo ex teſtō īſtituti:ſed ex teſtō inſtituētis ꝛ ſic primi teſtatoris.l.coheredi.§.cum filie.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ fortius nec ab inteſtato.Preterea ſi ipſi cēſerenꝭ a primo teſtatore inſtituti nō poſſent priuari per exheredationē patris.l.hac.C.de fideicō.cū ſi.vnde etiā a patre exheredati excluderēt ſubſtitutū cuius ꝯ̃rium dicit illa gloſ.vnde allegantes illam glo.pro ꝯ̃ria opi.nō allegant aperte.imo eſt illa glo. pro cōiſnia in terminis allegaꝭ:tñ quatenus dicit ꝙ cōditio cēſeꝭ adiecta vt ipſi habeant:ſed tñ glo.ſubdit vt habeant ex teſtamēto vel ab inteſtato ſuccedēdo rogato.

3 ¶ Nec ob.d.l.ſi mater.§.ſi filius.qꝛ rñdeꝭ ꝙ teſtm̄ factum eſt ſꝫ conſiliū galli q̄ñ filius inſtituiꝭ al's eſſet ineptū cōſilium cū teſtm̄ eſſꝫ nulliū ab initio ipſa preteritiōe filij ꝑ.d.l. ſi qs filiū.§.ſi.ꝛ iſtō ꝓbaꝭ ꝑ.d.l.ſi mr̄.§.j.vbi dr̄ ꝙ ſi filij ꝛ ex eo nepos.ita hr̄des inſtituanꝭ vt gallo aqlio placuit ergo placuit gallo aqlio ꝙ ꝛ filius iſtituaꝭ:nec dr̄ ibi ꝙ facto teſtō ſꝫ ꝯſiliū galli fili⁹ cēſeaꝭ inuitatus:nec in.d.l. gallus.dr̄ ꝙ teſtm̄ valeat ſi filius nō inſtituiꝭ:ſꝫ ſolū dr̄ ꝙ pōt iſtitui poſthumus ſub his v̄bis ſi me viuo filius meus moriꝭ nepos ꝛc.De filio nihil dr̄.vñ ꝺ filio relinqt diſpōni aliarū.ll. ꝛ ſi dicaꝭ diuinare ē ꝙ filius ſit ibi iſtitutus negabo:qꝛ dꝫ inſtitui ꝑ.l.inter cetera.e.ti.cū ſi.ēt ſꝫ ꝯſiliū galli.d.l.ſi mr̄. §.j. Si itaqꝫ diſceptaꝭ an poſthum⁹ poſſit iſtitui dꝫ itelligi in teſtō al's valido al's cū textus nō apiat ꝙ in teſtō fuerint. vij.teſtes rogati maſculi:nec ꝙ teſtōr fuerit ſui iure ciuis romanus ſanemētis pariter diceremus ꝙ eſſet diuinare intelligēdo ꝛ ꝑſuppono ꝙ ꝑdicta ibi interuenerint ꝙ eſſet ridiculū:q̄ñ.n.iuriſlator vl̄ ēt doctor decidit vnā queſtionē preſupponit alios terminos eſſe ſꝫ iur̄ diſpoſitionē ſolū tāgit ea que reſpiciunt dubiū de quo queriꝭ ita erat in caſu.d.l. gallus ſceuola fuit ꝯſultus de inſtitutione poſthumi ꝛ nepotis nō de inſtitutione filij:ideo de filio nihil dicit.

4 ¶ Nec ob.d.l.fideicommiſſa.§.ꝺ verba.qꝛ ibi filij nō ſunt poſiti in cōditione:ſed in modo per illa verba vt poſſint ad filios peruenire:nā dictio vt ſonat in modum vt per Bart. in.l.quibus diebus.§.termilius.ff.de condi.ꝛ demō.ꝛ.l.ij. de his que ſub modo ꝛ modus inducit fideicommiſſum nō cōditio.d.l.j.ꝛ.ij.C.de his que ſub mō. ideo ille tex.loquiꝭ in caſu ſepato ꝛ ſeparatoꝝ nō eſt illatio.l.ſi.de calū.ꝛ.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acqui.poſ.cū ſi.licet ergo ibi inducatur fideicōmiſſum ex humanitate vltra vim verboruꝫ forte: qꝛ modus proprie nō inducit fideicōmiſſum vel qꝛ nō eſt facta mētio mortis vel propter v̄bū poſſit nō dicit. vt ꝑueniat nō ſequiꝭ ꝙ in terminis nr̄is idē dōm ſit cū ſit lōge diuerſitas verborū per predicta.Nec ob.d.§.cū eſſet.nec alia ſupra in ꝯ̃rium adducta qbus ſatis eſt rñſum per.ſ̄.dicta.

6 ¶ Et modo deueniēdū ad aliū cōſultationis articulū:videlicet quomodo probeꝭ filiatio Alexādri:ꝛ qꝛ preſumptio eſt pro filiatiōe Alexādri.ꝛ maxime cū in caſu noſtro ꝯcurrant multe cōiecture ꝛ preſumptiōes pro filiatiōe reſpectu petri. Primo qꝛ fuit cōceptus in domo petri ꝛ nō in domo mariti. Scꝺo ꝙ natus fuit tanq̄ꝫ filius petri vicinis ſciētibus nō tāq̄ꝫ filius mariti que tollūt ſeu ſaltē ſatis debilitant preſumptionē iur̄ que reſultat ex.d.l.filiū diffinimus.ꝛ.d.l.ſi viciniis.ꝑ ſupra latius dcā.Tertio qꝛ pater ꝛ mater ab initio ꝛ ſucceſſiue noiauerūt iſtū Alexādrū in filiū petri. Quarto qꝛ tractauerūt ſe adinuicē vt pater ꝛ filius Alexāder ꝛ Petrus lōgiſſimo tꝑe ꝛ dict⁹ petrus dictū Alexādrū tractauit vt filiū multa in eū vxorē ꝛ filios cōferēdo q̄ nō cōferunꭍ de facili in extraneū.Quito qꝛ ita ꝑ dictū tꝑs fuit ab alijs habitus tētus ꝛ reputatus ꝛ ſic cōīs opi.eſt ꝓ filiatiōe Petri.Sexto fama cōtinua ꝙ fuerit ꝛ ſit filius dicti petri.Se primo legitimatio facta ad inſtantiam dicti Petri de dicto Alexandro veluti eius filio quorū pleraqꝫ de per ſe probāt filiationē vt pꝫ ex ſupra adductis quantoſortius oīa ſimul iuncta.Concurrit inſuper ꝙ ipſum vltimo loco inſtituit vt filium ꝛ ſic viget fauor vltime voluntatis cui iura multum fauent arg.l.j.C.de ſac.ſanc.eccle.ꝛ.l.in teſtamētis.ff.de reg. iur.ꝛ.l.j.C. de fideicom.cum ſi.Jtem concurrit ꝙ ille maritus non dicit nec vnq̄ꝫ dixit iſtuꝫ Alexandrum eſſe ſuum filium conferret ſi negaret ſuum filium per id qꝺ habetur in.d.c.per tuas.de proba.ꝛ in.d.c.tranſmiſſe aliquid etiam conferꭍ:qꝛ prout dicitur in puncto dictus Alexander aſſimilatur in facie loquella ꝛ geſtis dicto Petro:dicit.n. Bald.

in.d.l.ſi vicinis ꝙ antiqua ſecta voluit ꝙ cognoſceretur ex aſſimilatione frequēter accidit ꝙ filij aſſimilant̄ parentibus potiuſq̄ extraneis.vñ eſt h̄ ſimilitudo aliquid confert.

x ¶Ex qbus oibus ſimul iūctis puto intrepide ↄcludēdū preſumptionē ꝙ ſit filius petri vt ſi nō ꝓſint ſingula multa iuuent.l.ij.in prin.cū ↄcoꝛ.adductis ibi in gl.ff.de excu.tut. preualere p̄ſumptioni ꝙ ſit filius mariti matris. Pꝛo quo facit qđ no.d.Ant.in.d.c.trāſmiſſe poſt Jac.bu.in.d.l.j.ſeu d.l.qdā.de ꝓba.Queritur.n.qd ſi filius natus fuit ex vxoꝛe: puta titij ⁊ in vita ipſius titij fuit habitus ⁊ reputatus pro filio titij poſt moꝛtē titij fuit matre foꝛte dicēte habit⁹ ⁊ tractatus pro filio ſempꝛonij.An p̄ualeat p̄mus tractamus:an ſecūdus:⁊ dicūt ꝙ p̄ualet p̄mus cū ſit cōfoꝛmis matrimonio ⁊ refert ēt Jac.but.Raph.in.d.l.j.de ꝓba.⁊ ſequit̄ qui oēs pōderāt ꝙ in vita mariti fuit habitus ⁊ reputatus pro legitimo mariti.vñ ſentiūt ꝙ ſi in vita mariti fuiſſet habitus tractatus ⁊ reputat⁹ ꝓ filio ſpurio ſempꝛonij attēderet̄ ipſe tractatus nō obſtante ꝙ fuerit natus ex vxoꝛe titij.ita vident̄ innuere p̄fati doc.ꝙ in terminis ↄſuluit pet.de anc. in dicto ↄſi.ſuo qđ incip.vr̄ p̄ma facie dicēdū dictū ſpuriū legitimatū qui q̄ſtum ad ꝓpoſitū ſic foꝛmaliter inquit.

a ¶Super alio dubio de quo querit̄.vtrū ſi neget̄ iſtū ſpurium legitimatū fuiſſe filiū dicti pauli. Qualr̄ hoc ꝓbet̄ ⁊ de nato ex matrimonio eſt caſus q̄ ꝓbatio ſufficiat.l.filium diffinimus.de his q ſunt ſui vel alie.iur.ſʒ de nato in adulterio vel alio dānato coitu eſt.idē dicēdū ſi tenebat̄ i domo pro foꝛnicaria velut cōcubina:nā tūc in domo natus preſumitur ꝙ ſit natus ex eis hec ad lr̄am inqt Pe.de anc.qui in terminis decidit caſum noſtrū tanq̄ indubitatū. Et eſt in caſu nr̄o ſatis maioꝛ rō q̄ ibi:nā h̄ nō habitabat vxoꝛ cū marito:ſʒ cū adultero tp̄e ↄceptionis ibi habitabat cū marito. Itē ibi nō dixit mater ab initio eē filiū adulteri in cāu nr̄o:ſecus vbi vxoꝛ foꝛte habitauit cū marito vſq; ad moꝛtē mariti hic ſec⁹:q2 nunq̄ habitauit poſtea nec ēt p̄us ꝑ aliqua tp̄a. Item h̄ ē ſi l'is adultero in facie loquella ⁊ geſtis in illo caſu de hoc nihil dr̄. Itē loqtur maxime accedēte fama vicinie ⁊ implicat idē ⁊ ſi nō accedat fama vicinie:attenta natura implicatiue maxime.l.j.§.vel maxime.ff.de colla.bono. l.illud.ff.ad.l.acqui.⁊ in.c.ad abolendā in glo.ij.⁊.iij.extra de filijs p̄ſby.⁊ in.c.ſponſam.de ſponſa.⁊ glo.in verbo maxime in.c.qm̄ frequēter.§.ſi do.extra vt lite nō cōte.cum ſi. In caſu nr̄o preſupponit̄ fama vicinie.Item in caſu nr̄o preſupponitur tractatus longiſſimi tp̄is ibi nō dr̄ de q̄to tp̄e tractauerit.vnde longe magis eſt ↄcludēdū in caſu nr̄o pro iſto Alexandro q̄ in caſu in quo conſuluit Pe. de anc. Et tamē ipſe p̄ſupponit ⁊ firmat illud pro indubitato.Foꝛtius ergo idē concludamus in caſu noſtro.ſ.ꝙ dictus Alexander ſuccedat dicto Petro ex dicta inſtitutiōe facta de eo in teſtamento dicti Petri. Non obſtantibus adductis in contrarium quibus ſatis apparere poteſt reſponſum ex iam dictis tamen foꝛmaliter reſpondendo.

b ¶Non ob.d.l.ſi pater.⁊ ſimiles:q2 ibi fuit erroꝛ hic ſecus. ibi.n.probatur cōcludēter non filiatio hic ſecus:tum quia agit̄ de probatione p̄ſumptiua ſi qua reſultaret ibi de vera:tum q2 in caſu noſtro ſunt preſumptiones in ↄ̄trium que preualent:vt pʒ ex multis ſupꝛa adductis.Nec etiam obſtat ꝙ ex his actibus reſultat quaſi poſſeſſio filiationis non probatio filiationis ⁊ probatio pꝛopꝛietatis preualet poſſeſſiōi vt ſupꝛa deductū eſt:nam rn̄detur negando ꝙ ſit ſola ꝓbatio quaſi poſſeſſionis:naʒ ex noiatione ⁊ reputatione ⁊ tractatione pro filio ⁊ parente inducitur vera quaſi poſſeſſio filiationis ⁊ inſup inducit̄ preſumptiua probatio filiationis ⁊ ſimiliter ex vulgi opinione.Fama aūt inducit probationem filiatiōis nō quaſi poſſeſſionē.itaq; habemus pro alexādro probationē filiationis p̄ſumptiuā ⁊ inſup famā ⁊ alias ↄiecturas.ſ.adductas.⁊ in ↄ̄triū habemus ſolū matrimoniū ꝙ ſine cohabitatione parū releuat:vnde iſta tot ⁊ tāta ꝓ alexādro penitus abſoꝛbent ⁊ offuſcant preſumptionē ſi qua reſultaret ex illo matrimonio ⁊ qđ dicit Bal. in.d.l.j.ꝙ preualet probatio filiationis ꝓbationi poſſeſſionis:fateoꝛ qñ eēt cōcludēs ꝓbatio nō filiationis:put in terminis.d.l.ſi pr̄.⁊ d.l.nec apud.nō qñ preſumptiua ſaltē debilis:q2 ſolū allegaret̄ mr̄imoniū non cohabitatio nec ꝙ ſit natus in domo vicinis ſciētib⁹.imo in ↄ̄triū:q2 in aliena domo tanq̄ filius alterius ⁊ ſaltē ↄcurrētib⁹ plurib⁹ alijs p̄ſumptionib⁹ ſeu cōiecturis in ↄ̄triū ꝓut ↄcurrūt in caſu noſtro:vt pʒ ex.ſ.dictis.plures.n.p̄ſumptiones tanq̄ efficacioꝛes vincūt vnaʒ argu.auctē.itaq;.C.cōia de ſuc.⁊ qđ not.in.l.diuus.ff.de in integ.reſt.⁊ in terminis nr̄is ꝑ.d.Nic.ſicu.in.d.c.trāſmiſſe. in ſi.Nec ob.ꝙ dicit Ray.ꝙ nō ſufficiat hmōi probatio q̄ſi poſſeſſionis in petitoꝛio ꝓ obtinēda cōdēnatoꝛia aduerſus aduerſariū rez cōuētū:q2 lʒ Ray.illud dicat ⁊ Raph.conetur ſaluare in.d.l.quidā.⁊ bal.nō ſe firmet.in.d.l.j.⁊.t.tñ gl. multe ſunt in ↄ̄trū que generalr̄ dicūt ſufficere ꝙ quis ſit in quaſi poſſeſſiōe filiatiōis ſeu fraternitatis.ſ.in.d.l.nō ep̄lis. d.l.nō nudis.d.l. ſi ſolēnibus.⁊ in.d.l.j.C.quoꝝ bonoꝝ.⁊ in.d.c.ꝑ tuas.⁊.d.c.trāſmiſſe.⁊ doc.in locis.ſ.adductis nō repeto.adeo ꝙ Raph.ful.in.d.l. nō ep̄lis.⁊.d.l.nō nudis. dicit ꝙ quicqd ipſe dixerit in.d.l.qdā cōis opi.eſt ꝙ etiā in petitoꝛio indifferent̄ ſufficiat ꝓbatio q̄ſi poſſeſſiōis filiationis.Nec ob.ꝙ ſentit Cy.i.d.l.nō ignoꝛat.q2 ſi verū ē dictū Dy.ibi dʒ itelligi in criminalibus in qbus reqrūt ꝓbationes luce clarioꝛes.l.ſciāt cūcti.C.de ꝓba.alr̄ nō bene loqueret̄ ſaltē in his in qbus eſt nimia difficultas ꝓbatiōis neceſſario cōcludētis ꝑ predicta.Pꝛeterea in caſu nr̄o nō ē ſimplex quaſi poſſeſſio:ſʒ alia ↄcurrūt vt dictū eſt. Inſuper in caſu nr̄o filiatio nō allegat̄ pro fundamēto intētiōis agētis. Nā alexāder pro ſe ⁊ pro fundāda ſua intētione adducit inſtitutionē de eo factā in teſtō ſolēni:ↄ̄ eū aūt adducit̄ erroꝛ in cā finali eo q2 dr̄ nō fili⁹:vnde aduerſario incūbit onus probādi negatiuā ꝓ p̄te aūt Alexādri adducit̄ quaſi poſſeſſio filiationis icidēter nō p̄ncipalr̄ ad cōfutādaʒ allegationē aduerſarij:magis aūt de facili ꝓbat̄ dn̄iuʒ incidēter deductū q̄ ꝓbet̄ deductū p̄ncipalr̄.l.ſicuti.§.ſi q̄rat̄.ff. ſi ſeruitus vē.⁊ ꝑ Bar.in.l.qdā in ſuo.ff.de ↄdi.inſti.⁊ qđ no.in l.j.ff.fa.her. Si igit̄ gl.⁊ doct.volūt ꝙ ex quaſi poſſeſſione probet̄ filiatio ēt in petitoꝛio qñ p̄ncipaliter pro fundamēto deducitur ipſa filiatio q̄to foꝛtius in caſu noſtro in quo non deducitur pꝛincipaliter nec pro fundamento intentionis agentis:ſed incidenter vt predixi.

c ¶Ex his itaq; ↄcludo intrepide tenēdū ꝙ dictus Alexander ſuccedat dicto Petro ex dicto teſtō in quo ē inſtitutus: ideo nō eēt neceſſario inſiſtēdū an admittent̄ eius filij vel ſalimbene ſubſtituti. Tñ vt ↄſultāti moꝛē gerā vr̄ ꝙ ſubſtō facta de filijs dicti Alexādri teneret p̄ſuppoſito ꝙ alexāder non ſuccederet:q2 cenſeret̄ nō filius. Nā filij dicti alexādri fuerūt ſubſtituti tanq̄ filij dicti alexādri nō tanq̄ nepotes ipſius teſtōꝛis:q2 teſtōꝛ ſimplr̄ ſubſtituit filios alexādri:nō aūt vt nepotes ſuos:⁊ iō ceſſant verba.d.l.ſi pater.vbi inſtituit tanq̄ filiū cū nō eēt vt pʒ ibi quaſi filiū ſuū heredem inſtituit:⁊.d.l.nec apud. vt patet ibi velut adoptatus frater heres inſtitutus:iō ceſſent diſpōnes illoꝝ iuriū exoꝛbitantiū:⁊ maxime cū inſtituiſſet ipſos filios Alex.caſu quo alex. capere nō poſſet ꝓfecto Alexā.capere nō pōt hereditatem illā Petri ſi ſua inſtitutio eſt irrita cū nō ſit ſibi hereditas delata.Cōſtat ꝙ ſi vult eā cape nō pōt:ergo veꝝ eſt eū cape nō poſſe dictā hēditatē loquoꝛ p̄ſuppoſito inſtōnē nullam prout p̄ſupponit queſitū:iō veꝝ eſt eū eē incapacem dicte hereditatis.lʒ.n.non cauſet̄ incapacitas rōne p̄ſone ipſius Alexādri:tñ cauſat̄ incapacitas rōne defectus voluntatis ⁊ defectus iuris ⁊ facultatis querēdi.Qñ.n.inſtitutio eſt funditus nulla inſtitutus dr̄ nō capax vt pʒ ex no.ꝑ gl.ſi.ibi eↄ̄ vr̄ nō cogi ⁊c.relata ad.ll.quas allegat in.d.l.eā quaʒ. ⁊ ſilr̄ loqtur ibi pau.de ca.in fine legis.⁊ ēt ang.ibidē circa ſi.pe. charte exēplificās caſum incapacitatis ēt in terminis illius legis.⁊ ꝑ ↄñs in terminis noſtris ⁊ ſilr̄ Raph.ful. dicit ibi ꝙ quis eſt penitus incapax qñ inſtitutio eſt funditus nulla verificant̄ itaq; in terminis nr̄is illa v̄ba incapax erit: ⁊ illa verba ſi cape nō poterit nec ſumus oino certi qua d cā teſtatoꝛ adiecit illa v̄ba vel q2 dubitabat alexādrū cape nō poſſe q2 ſpuriū nō legitime legitimatū:vl̄ q2 dubitaret nō poſſe cape.q2 non filiū.⁊ lʒ huic obſtaculo potuiſſet vnico verbo obuiare inſtituēdo eum ſiue eſſet eius filius ſiue non:tamē foꝛte nolebat deducere in dubium de filiatione gratia honoris ipſius Alexandri ne diceretur foꝛte filius vilis ruſtici.Cum itaq; non appareat de mēte teſtōꝛis ⁊ verba ipſius ſubſtitutionis militent etiam in caſu iſto ⁊ non inſtituiſſet eos:vt nepotes ſatis videt̄ poſſe teneri ꝙ ipſi poſſent ſuccedere ſi Alexander diceretur incapax:q2 non filius:lʒ h̄ non tranſeat ſine aliquali dubitatione:ſed non eſt inſiſtēdū cuʒ inſtitutio vt dixi tenet ⁊ Alexander ſuccedit.

d ¶Quantum autem ad ſubſtitutionem Salimbenis. puto indubie tenendum quod teneret ⁊ Salimbene ſuccederet ſi inſtitutio Alexandri ⁊ ſubſtitutio filioꝛum Alexandri eēnt nulle ratione erroꝛis in filiatione dicti Alexandri. Non enim poſſumus dicere ꝙ ratione erroꝛis in ſua perſona vicietur

na vicietur ſua ſubſtitutio cum ipſe non attineret teſtatori mediante perſona Alexandri: vnde nullus eſt error in eius perſona: nec conſtat ꝙ inſtitueret ipſum vt reſtitueret hereditatez Alexandro nec fraus eſt pſumenda. ar. l. quotiēs. §. qui dolo. ff. de proba. ⁊. d. l. dolū. C. de dolo. ⁊. l. merito pro ſocio. Et maxime qꝛ dictus Salimbene fuerat gener dicti teſtatoris ab eo ꝯtinuo multum dilectus: vñ ſatis pōt cōiecturari ꝙ ex dilectione eū inſtituiſſet. Et ideo nō pōt dici irrita dicta ſubſtō Salimbene alio nō docto. Inſup nō eēt expeditum ꝙ viciaref ſubſtitutio Salimbene: dato ꝙ ſubſtituiſſet ea cōtemplatione vt reſtitueret Alexādro quē putabat filiuz pſuppoſito ꝙ nō eſſet: qꝛ nō eſſet error in cauſa proxima: put in terminis. d. l. nec apud. d. l. ſi pater. ⁊. d. l. eā quē. ſed in cā multuz remota. Nō aūt ita inficit defectus in cā remota: put in pxima. dicit enim Bal. in rep. l. cū mulier. ff. ſol. ma. col. xv. vel. xvj. qđ amota cā remota ſufficit cā pxima pro effectu confirmando. l. ſi mulier. ff. rex amo. Si tñ h̄ bēret aliqd dubitatiōis nō iſiſtēdū cū vt dixi minime ꝯſtet ꝙ Salimbene fuerit ſubſtitutꝰ vt reſtitueret Alexan.

e ¶ Ex his apparent deciſa in effectu ſeptimum octauum ⁊ nonū dubia. Nam ꝯcludendū eſt ꝙ dicte ꝯiecture ⁊ pſumptiones ⁊ actus qui allegant pbāt ſaltez pſumptiue paternitatē petri ⁊ ꝯſtituūt quaſi poſſeſſionē filiationis: adeo ꝙ reſultat validitas dicte inſtitutionis Alexandri. ⁊ caſu quo ipſe nō ſuccederet ſuccederēt filij ⁊ ſaltez ſalimbene circa id an iudex poſſit vigore ſtatuti ſe informare nō me intromitto nec expedit: qꝛ ſufficiunt ea que deducunf per iaz dicta.

f ¶ Circa ſextū aūt dubiū eſt aduertendum: qꝛ aut querif an filij Alexandri ſint repellendi eo reſpectu: qꝛ Alexāder diceref nō filius dicti petri: ⁊ h̄ ſatis dictum eſt. ſ. nō inſiſto vlterius aut querif an repellanf: ex eo qꝛ dicanf nepotes ex filio ſpurio put ⁊ ſubdif ſpecifice i dcō ſexto queſito: ⁊ tūc pſuppoſita validitate legittimationis: put. ſ. eſt ꝯcluſuz nō eſſet dubiū: qꝛ ⁊ Alexāder poſſet inſtitui ⁊ fortius eius filij abſqꝫ exitatione aliqua: ſed iſtud dubiuz pcederet qñ legittimatio eēt nulla: ⁊ ſic vtrū inſtitutio facta p auū de nepotibus natis ex filio ſpurio nato ex illicito ⁊ dānato coitu teneat necne. Circa qđ vr̄ pmo dicendū ꝙ dicti nepotes ex Alexādro ſpurio nō poſſent hr̄des inſtitui. Nā radix ē corrupta in filio. Ideo extēditur ad poſteros vt patet in Adaz cuius macula porrigif ad poſteros. viciuz. n. ⁊ cā impediēs coheret teſtōri pbibef: nāqꝫ relinquere pprio odio ⁊ propria feditate dānati coitus que feditas nō purgaf natiuitate nepotis. Iſte ergo nepos quo ad auū pcedit ex dānato cōplexu quo ad ipſuz auū: qꝛ extremū ſapit naturā medij per qđ puenif ad illud cauſaliter ⁊ effectiue. lꝫ. n. nepos nō ſit in auo formaliter: eſt tñ materialiter ⁊ cauſaliter: vt dicit magiſter ſentētiaꝝ in lib. ij. ſniaꝝ diſt. xxxj. p quo facit tex. in auc. qui. mo. na. effi. legi. §. fi. vbi loquif de his qui pceſſerunt ⁊c. qđ verbū eſt latū: nā ab auo nulli dubiū ꝙ pceſſit nepos: put h̄ latius dicit Bal. in. d. l. gallus. §. quidā recte. Qui vr̄ hāc ptez: quā ⁊ vr̄ tenere in quodā ſuo ꝯſi. incip. in primis ē videndū ſi dcā iſtitutio dci nepotis ſpurij ⁊c. vbi queſitū ē an nepos ſpurius ex filio legittimo poſſit inſtitui in quo ꝯcludit ꝙ nō. Et quantū ad ppoſitū noſtrū imiſcet hec v̄ba formalia. Nā iſta affectio ē ex mala ⁊ dānata radice ⁊ viciū nō eſt purgatū ſꝫ ꝯtinuatū. ar. C. de here. auc. idē de neſtorianis. Et ſi diceremus ꝯtrium eſſe pperuuz poſſet lex fraudari. nunqꝫ. n. qs inſtitueret filiū ſuuz ſpuriū ſꝫ diceret inſtituo deſcēdētes eiꝰ ⁊c. Et hāc opinionē tenuit Odof. ꝙ talis nepos nō poſſit ſuccedere ab i teſtato vel ex teſtō: qꝛ lege nō cauef: ⁊ rō ē qꝛ nō pōt eſſe nepos ſine ſtipite ſꝫ iſte ſtipitē nō hꝫ: qꝛ pr̄ eius natꝰ ē ex dānato coitu put refert Cy. i. l. fi. C. de na. li. idē tenēs idē diſputādo tenuit Rof. qꝛ pbibef pr̄ relinquere ppter turpitudinē relinquētis. ſ. ob refrenandū viciū pr̄nuz dicit tex. in. d. l. fi. de na. li. Et affectio erga nepotē pendet ex filij affectiōe. vt. l. dedit dotē. ff. de colla. bonoꝝ. put ⁊ refert bal. i. d. l. qdaz recte. ⁊ Rof. refert ēt Spec. in ti. de ſucceſ. ab ite. §. j. v̄ſi. qđ ergo ſi habes filiū legittimū ⁊ ille ſpuriū. ⁊ dicit Spec. dic ꝙ nō tenet inſtitutio. Nā tales ab oī pr̄no bñficio excludunf vt dcā auc. lꝫ in fine. C. de na. li. Et ſubdit qdā aūt diſtinguūt an ꝯtēplatiōe filij eū iſtituas tāqꝫ nepotē an tāqꝫ extraneū. ff. de ado. l. ſi pr̄. §. j. ⁊. ff. de caſtren. pe. l. ⁊ ſi forte. ⁊. ff. de vulg. ⁊ pup. l. ſed ſi plures. §. in arrogato ſm Rof. facit qꝛ cum propter delictuz patris inducatur h̄ prohibitio. d. l. fi. ⁊ in auc. qui. mo. na. effi. legi. §. eos. ⁊ in auc. de inceſt. nup. in pn̄. Eſt. n. pena patris ꝙ filius ei nō ſuccedat: qꝛ ex h̄ priuaf voto eiꝰ l. ſcripto in fi. ff. vñ liberi. ⁊. l. nihil. ff. de bonis libe. ibi cum oīa que noſtra ſunt liberis nr̄is ex voto paremus. ⁊. l. nam ⁊ ſi parentibus in pn̄. ff. de inoffi. te. ⁊. l. cū ratio i pn̄. ff. de bonis dānato. facit. l. iſti quidem. ff. qđ metus cauſa. ⁊ inſti. de noxa. §. fi. put ⁊ hanc rōnem aſſignat gl. iij. in. c. ij. de filijs pſby. lib. vj. filij dicunf laborare alieno morbo. l. legem. C. de natu. liberis que rō ita locū hꝫ i nepote ſicut in filio: qꝛ ita diligit auus nepotē ſicut ⁊ filiū: imo qdā dicūt ꝙ magis vt habef in. l. liberoꝝ. ff. de ver. ſig. ⁊ p hac ptē vr̄ tex. in. l. ſi qs inceſti. ⁊ auc. ibi poſita. C. de inceſt. nup. intelligēdo illū tex. gn̄aliter in quolibꝫ vetito cōiugio put inuunt illa verba vetitiqꝫ cōiugij: ⁊ put gl. j. ibi vr̄ intelligere: ⁊ ēt gl. in corpore de inceſt. nup. in pn̄. Et ſaltē h̄ vr̄ pcedere ſi nō p opter merita nepotū eſt facta iſtitutio eorūdē prout df̄ tenuiſſe. Rof. beneuē. ⁊ Io. an. in addi. Spec. in dicto ti. de ſucceſ. ab inteſt. §. j. in caſu aūt noſtro nō videf ꝙ iſtitutio fuerit facta ppter merita ſaltē cū inſtituerit filios natos ⁊ naſcituros naſcituroꝝ aūt merita nulla poterāt eē: iō cōſtat iſtitutionē nō pceſſiſſe ppter merita nepotū. Iō vr̄ cōcludendū dictā inſtitutionē nepotū nō tenere ſi preſupponeremus Alexandrū ſpuriū nō legittimatum legittime: pro qua parte Bar. plures rationes aſſignat in ſuo ꝯſi. qđ incip. Oddutius in ordine. cxxij. ſm ordinem meorum cōſiliorum quas obmitto gratia breuitatis.

g ¶ His tñ nō ob. ꝯtriam ſententiā arbitror veriorē. Cōſtat eni quēlibꝫ poſſe inſtitui ſi nō reperiaf pbibitus arg. l. nec nō. §. ſꝫ qđ eis. ff. ex q. cau. ma. ⁊. l. ab ea pte. ff. de pba. ⁊. l. extraneū. C. de here. inſti. ſꝫ iſte nepos legittimus nō reperif pbibitus. ergo ⁊c. put hāc rōnē adducit: lꝫ i alijs terminis gl. in. l. fi. in auc. q. mo. na. effi. ſui. col. vij. ⁊ hāc partē diſputādo firmauit Iac. de bel. ⁊ eā diſputationē poſuit in. l. j. C. de natu. libe. p dictā rōnē. ⁊ p. l. fi. C. de natu. lib. ⁊ qꝛ ſpurius pōt recipere a fratre. l. ſi is q. ff. de vulg. ⁊ pupil. ſꝫ cū vt refert Bar. in. d. l. gallus. §. qđ ſi is. ⁊ in dicto ſuo conſi. incip. Oddutius corneti de gualdo: ⁊ licet glo. antiqua in d. l. fi. C. de natu. lib. dimiſerit hanc queſtionem indeciſam put ⁊ indeciſaz relinquit Dy. ⁊ etiā Odof. quicquid aliter referat Cy. vt dicit Bar. in. d. §. quid ſi is. ⁊ in dicto conſi. tñ additio facta a Franciſco Accur. que eſt hodie glo. ordi. in. d. l. fi. de natu. lib. firmat idē in nepote ex filio ſpurio ꝙ ibi dicitur in nepote legittimo ex filio naturali. ſ. ꝙ poſſit inſtitui non obſtante legittima ſobole. Et hanc partez dūmodo non conſtat ꝙ contemplatione filij ſpurij inſtituerit firmat Bar. in. d. §. quid ſi is. ⁊ in. d. cōſi. incip. Oddutius allegat plures rationes tendentes ꝙ macula vel incapacitas filij nō trahitur ad nepotes niſi quo ad ea que ad nepotes a filiis puenitunt. l. iij. cū ibi no. ff. de interdic. ⁊ rele. ⁊ in l. emancipatus. ff. de ſenat. Item adducit. l. j. §. filium. ff. de cōtratab. ⁊. l. ſi actione. ff. de bo. lib. item. l. cognouimus. ⁊ auc. idē de neſtorianis. C. de here. ⁊ alia ſimilia de quibus ibi per eū ad que Bal. nititur reſpondere ꝙ loquuntur qñ incapacitas reſultat vicio ⁊ odio ipſius filij: ſed in caſu noſtro: ſecus qꝛ vicio patris vt. ſ. dictum eſt.

h ¶ Sed tueri pōt ratio Bart. qꝛ immo etiam ipſi filij ſunt odioſi ⁊ eoꝝ macula attendif vt probatur in. d. §. fi. in auc. qui. mo. na. effi. legi. ibi neqꝫ naturales vocandi ſunt neqꝫ participāda eſt aliqua clemētia: ⁊ loquif de filijs ꝙ nō eſt participanda eis aliqua clementia. ⁊ in. d. §. fi. in auc. qui. mo. natu. effi. ſui ibi nec habebit quicqꝫ ad preſentē legem participiū loquitur de filio ꝙ nō habebit participium ⁊c. ſimiliter ⁊ tex. in. §. fi v̄o effuſa concupiſcentia dicit ꝙ excludatur cū talibus filijs ⁊ concubinis: ⁊ ſic excluſionē refert etiā ad filios. Preterea videmus ꝙ de ſeipſi filij ſunt odibiles etiā in his que nō reſpiciūt patrē: nam lege Moyſeya ⁊ canonica ſobolem ſuſceptaz ex adulterio deteſtatur teſtante domino māſeres ⁊ ſpurij in eccleſiam nō intrabūt canone vero vetante tales ad ſacros ordines promoueri verba ſunt tex. in. c. per venerabilem in fi. extra qui filij ſint legit. Ad idem. c. j. de filijs preſby. ⁊ co. titu. c. j. lib. vj. ⁊. c. j. lv. diſt. ⁊. xv. q. ix. cum multe. Et inſuper ſi filij legittimantur non tollitur vicium paternum: ⁊ tñ quia tollitur eoruz macula ſunt habitabiles ad ſucceſſionem: ideo negari pōt ꝙ non ſint excluſi etiaz eoꝝ odio. lꝫ enim nō peccauerint: ⁊ ideo h̄ reſpectu laborāt alieno morbo. d. l. legē. Tñ qꝛ eorū origo eſt corrupta ipſi ēt cenſenf aſperſi macula ppter quā ſunt indigni. ll. patrocinio. Iō nequeūt inſtitui. Et ſic poſſunt ſaluari rōnes bar. q ēt ſe fundat ptex. d. l. fi. vbi pꝫ ꝙ viciū pr̄nū refrenaf ſolū quo ad filios. nō aūt quo ad nepo

tes. ⁊ lꝫ loquat̃ de naturalibus: tñ eadē rō eſt in naturalib⁹ rōne partis quā capere nō pñt: put in ſpurijs reſpectu totius qḋ totū capere nequeūt ſꝫ Bar. put ⁊ in.d.l.ſi. dicit gl.ordi.ſm eū: ⁊ in hāc ptē inclinat Bal.in.d.l.ſi. hāc ēt firmat ibi Ang. quā ēt firmat ibi Saly. ⁊ hāc ſniaꝫ firmāt Ange. Imo. ⁊ Pau. de ca.in.d.§.qd ſi is. quā ⁊ firmat Pe. de puſio.in.c.lator extra q filij ſint legi. ⁊ in ꝯſi.qḋ incip. ſi pater hꝫ filiū ſpuriū an nepotē natū ex legitti o matrimonio poſſit inſtituere: ad qḋ Pau. de ca. idᵭcit tex.in.d.l.ſi. dum dicit extēdimus ꝓhibitio. ergo relinquēdi filijs naturalib⁹ nō trahebat̃ ad nepotes legittimos niſi iperator ibi ad nepotes legittimos extēderet: vñ ꝓhibitio relinquendi filijs ſpurijs q nō reperit̃ extēſa ad nepotes legittimos non dꝫ extēdi ad nepotes legittimos niſi quaten⁹ in ſimili extēdit̃ in.d.l.ſi. Et p ꝯſequēs hec eſt cōmunis opi. a qua nō eſt recedēdū in deciſiuis. Et eſt benignior. ergo amplectēda. ar. l. benignius.ff.de.ll. ⁊ regule in penis in.vj. ⁊ l. ſi preces. ⁊ l. interpetratione.ff.de penis.

1 ¶ Nec ob. adducta i ꝯriū. Nō.n.ob. ꝑma rō Bal. nā nō eſt verū ꝙ viciū pr̃is regulr̃ trahat̃ ad poſteros: vt pꝫ i iurib⁹ Bar. ⁊ facit. C. ne fili⁹ ꝓ pr̃e i rubro ⁊ nigro. Nec ob. ꝙ dr̃ de Adā: nā illud ꝓcedit ex diſpōne diuina q ſua lege clauſit portas paradiſi toti humane creature. Nō aūt dānat quē piā ex peccato adā: ſꝫ nō ꝑmitat beatitudine. Ibant aūt ad lymbū nō ad ifernū q nō decedebāt in ꝓprio peccato: put h dictat ſacra pagina. h aūt ptinēt ad Theologos. nō autē ad nos: ⁊ ꝓbat̃ ꝙ in terminis nr̃is nō trahit̃ illa ſimilitudo p.d.l.ſi. Nec ob. ꝙ refrenat̃ viciū paternū: qꝛ pōt rñderi ꝙ illa nō eſt ſola rō: ſꝫ ēt qꝛ filij ſunt odioſi: vt. ſ. oñſuꝫ eſt: tñ poſito ꝙ illa rō ſola eēt: ⁊ ꝙ pariter illa rō militaret i nepote: tñ nō ſeqt̃ ꝙ extēdat̃ pena. Nā ponamus ꝓ refrenādo adulterio iponi penā cētū certe p penā.cc. magis refrenaret̃ ⁊ multomagis p penā ꝑſonalē: ⁊ tñ ridiculū eēt ꝙ pene ille infligerent̃ eā rōne: qꝛ pariter ⁊ fortius refrenarent ita in ꝓpoſito lex punit parētes ex illicito cohitu hñtes filios ꝙ ipſis filijs nō poſſint relinquere ꝓpter refrenādū viciū ipſoꝝ parētū: ⁊ ſic afficiunt̃ hac pena certe: lꝫ magis refrenarent̃ ſi nec nepotibus poſſent relinqre non ꝓpterea debemus extēdere ꝙ nec nepotib⁹ relinquerē poſſint p ꝓdicta put ⁊ ꝓbat̃ p.d.l.ſi. iductā. vt. ſ. p Pau. de ca. alr̃s ſi ille mod⁹ arguēdi admitteret̃ q̃ſi ſemp pene ampliarent̃: qꝛ pene ad cohercēda delicta iponunt̃ ⁊ magis coherent̃ p grauiores penas q̃ꝫ p leuiores vt de ſe ꝯſtat. Nec ob. ꝙ extremū ſapit nām mediꝫ ⁊c. qꝛ ꝓcedit quo ad qd nō ſimplr̃ vt ꝓbat̃ i.d.l.ſi. de natu.li. Preterea mediū p qḋ ꝑuenit̃ ad nepotē eſt licitū ⁊ ſine macula. ſ. cohit⁹ ꝑ quē nepos. Iō nepos eſt legittimus: lꝫ cohit⁹ auit⁹ fuerit illicitus. plus.n. attendit̃ cā efficiēs ꝓxima q̃ꝫ remota: vt ⁊. ſ. deductū eſt. Et in terminis ꝓbat̃ in nepote iſto q legittimus cenſet̃ ⁊ eſt ꝓpter legittimū cohitū ꝓximum. Nec ob. tex.in.d.§.ſi.in auc.qui.mo.na.effi.ſui. qꝛ lꝫ verbum illud ꝓceſſerunt forte ſui natura ſit aptū cōprehendere etiā eos qui mediate non imediate ꝓcedunt. Tamen eſt etiā apte natū cōprehendere eos qui imediate ꝓcedūt: ⁊ ſic eſt indifferens. Ideo cuꝫ determinet̃ a verbis illis ex cōplexib⁹ dānatis ⁊c. ⁊ dictio ex denotat cauſaꝫ ꝓximā nō remotā. l. nō dubiū. C. de leg. ⁊ l. j. C. ſi ſeruus extero. ⁊ per Bar.in.l.j.§. ex incendio.ff. de incen.rui. ⁊ nauf. ⁊ l. qui liberis.§. hec verba.ff. de vul. ⁊ pup. Nepos enim legittimus nō ꝓcedit ex dānato cohitu imo ex licito: qꝛ cohitus imediatus eſt licitus. Et ſic filio ſpurio conueniunt verba oia: qꝛ verbuꝫ proceſſerunt ⁊ verba illa ex cōplexibus ⁊c. Sed nepoti legittimo ex filio ſpurio nō conueniunt illa verba ex cōplexibus ⁊c. merito in eo nō loquitur ille tex. prout econtra dicet ne quiſpiam filium ſpurium procedere ex legittimo cōplexu: licet cōplexus auitus fuerit legittimus certe nō: vt ꝓbat̃ in .d.§.ſi. ⁊ in.§. ſi naūt effuſa concupiſcentia. ⁊ per totū titulū. ⁊. C. de na.li. p totū in generalitate ſui. Ex quo pꝫ ꝙ in hac mā dr̃ procedere ex cohitu imediato nō ex mediato: ideo ille text. d.§.ſi. iductus per Bal. nō facit pro: qꝛ nō loquit̃ de nepote legittimo per ꝓdicta qḋ ⁊ declarant verba ſequētia neqꝫ naturalis noiandus. Iſte.n. noiatur dignior q̃ꝫ naturalis: qꝛ legittimus ⁊ naturalis. Item ſubditur ꝙ nō eſt alendus a parentib⁹: imo eſt alendus a parētibus: qꝛ a patre ⁊ matre eſt alendus. Preterea ille titulus tractat principaliter qualiter illegittimi legittimant̃. Iſte eſt legittim⁹ nō idiget legittimatione: ⁊ vñ illa verba que ſubdunt̃ nec habebit ad pñtem legem participiū nō bene ſibi ꝯueniunt huic nepoti: ſubiecta ēt materia tituli facit ꝙ intelligat̃ de illegittie natis ⁊ nō de legittie natis: put eſt iſte nepos. Itē qꝛ ille.§.ſi. eſt penalis ⁊ odioſus: iō reſtringēdus nō ampliādus. ar. regule odia ⁊ regule i penis l.vj. ⁊ l. cū qdā.ff. de ll. ⁊ poſthu. cū ſi. Nec ob. ꝙ affectio ē ex dānata ⁊ mala radice: qꝛ p hoc ſolū nō viciat̃ diſpoſitio. l. affectionis.ff. de dona. Et viciū illō auitū nō punit̃ hac pena vt nequeat reliquere nepotib⁹ legittimis: ſꝫ ea pena vt ipſis filijs natis ex illicitis cōplexibus in qbus cōcurrit imediatū viciū paternū ⁊ eoꝝ macula procedens ex illa imediate cā efficienti: put ſuperius eſt deductū. Nec ob. ꝙ dicit Bald.in.d.cōſi. qḋ lex alr̃s poſſet fraudari de facili. Nā rñdet̃ ꝙ ſi fieret in fraudē: vt. ſ. querat̃ filijs ſpurijs Bar. ⁊ oēs fatent̃ ꝙ nō liceret ſi h fraude ꝯſtaret. In caſu aūt nr̃o cōſtat de nō fraude ex quo filio ſpurio iaꝫ defuncto nihil poterat queri. Prout qñ nepoti relinqt̃ cū h ꝙ patri nihil q̃rat̃ ēt vſufruct⁹ quo caſu ſtamus certo dicit Bar.in.d.cōſi. ⁊ i.d.§. ꝙ ſi is. ⁊ Saly. i.d.l.ſi. de natu. li. ⁊ cōiter ſequaces de qbus. ſ. Et longe maior rō ꝙ ceſſet fraus ⁊ nō preſumat̃ relictū cōtemplatiōe filij qñ filius eſt iam defunct⁹. Qm̃ qñ eſt actū ꝙ ſibi nihil querat̃ cū filius viuus lꝫ cōmodū pecuniariū nō ſentiat: tñ ſolatium animi ſentiat de bōis filij put de bonis ꝓprijs. ar. l. iſti qdē.ff. qḋ me.cā. Et etiā pōt ſentire cōmodum pecuniarium: qꝛ filius diuitem alere nō tenetur inopeꝫ ſic. l. ſi quis a liberis. de li. agno. In caſu autē noſtro cōſtare potius videt̃ de nō fraude ex quo relinquit filijs Alexandri cum hoc ꝙ nō queratur etiā vſufructus quo caſu ſtamus certo: dicit Barto.in d.ꝯſi. ⁊ in.d.§. ꝙ ſi is. ⁊ Saly.in.d.l.ſi. de natu.lib. ⁊ cōmuniter ſequaces de quibus. ſ. Nec eſt fraus ſi ſpurius nihil hꝫ lꝫ nepotes nō habeant profecto pater: nihilominus dolebit videns filium remanere pauperē. Preterea nō ſemper cōtingit ꝙ ſubſint nepotes. Nec ob. ꝙ lege non cauetur ꝙ poſſet ſuccedere talis nepos quo argumento vtitur Odof. qꝛ ſatis eſt ꝙ nō reperiat̃ prohibitus: ⁊ ſic lege nō caueatur ꝙ nequeat ſuccedere cuꝫ regula ſit ꝙ quilibꝫ poſſit inſtitui d.l. extraneū cum ſi. Nec Odof. ſe firmat prout dicit Bar. Nec ob. ꝙ nō pōt eſſe nepos ſine ſtipite ⁊c. qꝛ reſpondeo ꝙ fateor ꝙ non ſuccedit tanq̃ꝫ nepos: ſed tanq̃ꝫ quilibet. put enim poſſet inſtituere penitus extraneū qui nō hꝫ ipſum in auū ſeu in ſtipitem: ita ⁊ hunc nepotē legittimū. Nec ob. ꝙ affectio erga nepotem ꝓcedit ex affectione filij: qꝛ put dixi affectio ſola nō viciat ſed iuncta cū illegittimate ponamus ꝙ inſtitueret vxorem vel ſocerū filij ſpurij vel ſodalem vel eū qui maximū beneficiū contulit filio ſpurio: ita ꝙ amaret illum ſolum ꝓpter filium ſpurium. Nō tñ inſtitueret vt per eos deueniret ad ſpurium diceret ne quiſpiam ſani capitis hanc inſtitutionem nullam. pariter ergo dicamus ꝙ dato ꝙ diligat nepotes propter filiū nō viciet̃ inſtitutio h eis facta: dūmodo nō querat̃ filio. Nec ob. ꝙ eſt pena patris ⁊c. Quia. ſ. eſt rñſum ꝙ pena eſt limitata non trahenda extra ſuos terminos vt. ſ. latius dixi non repeto. Nec ob.d.l. ſi qs inceſti. ⁊ auc. ibi poſita: quia lꝫ glo. intelligant illa iura generaliter. Tñ eſt nimium dura interpetratio. ſequeretur enim ꝙ nullus illicitum cohitum perpetrans poſſet in aliquem teſtari niſi in certas perſonas ibi deſcriptas. ſ. deſcendētes ⁊ aſcendentes ⁊ in fratrem ⁊ ſororem patruū ⁊ amitam nec ab inteſtato habere poſſet alium heredē cuius contrarium totus mundus obſeruat ⁊ conſuetudo eſt optima.ll. interpres. l. cum de interpetratione.ff.de.ll. ⁊. c. cum dilectus. de conſue. Et lꝫ gloſ. intelligant in quolibet vetito coniugio ita ꝙ illa verba vetitiqꝫ coniugij intelligit ꝙ veniant ampliatiue: tñ multi tenent contrarium: prout ibi dicit Bart. ⁊ Bal. ibi firmāt contrariā opi. ⁊ illa eſt communis put ibi dicit Saly. qui tenet ꝯriam cōmunē ſniam ſm quā illa verba vetitiqꝫ coniugij nō veniunt ampliatiue: ſed loquitur de coniugio inceſtu: qḋ ⁊ vetitum videt̃ ⁊ ſm hoc illa iura non attingunt caſum noſtrū cū non ſumus in cohitu inceſtuoſo: ſed in cohitu. Preterea illa iura loquunt̃ in contrahentibus nuptias illicitas: vnde ſalteꝫ ſi tam rigoroſe intelligeretur ꝙ ad quaſlibet illicitas nuptias traherent̃ non deberentur trahi ad alios illicitos cohitus: qꝛ pene non ſunt ampliāde: ſed reſtringēde per iura vulgaria. Nec ob. quod quidā dicunt ꝙ mitius punitur illicitus cohitus perpetratus ſub forma matrimonij q̃ꝫ perpetratus citra formam per. l. ſi adulterium cum inceſtu.§. ſtuprū. ⁊.§. inceſtu.ff. de adul. Et ꝓpterea dānant dictā ſecundam rñſionem. ſ. datam: qꝛ reſpondet̃ ꝙ illicitus cohitus ſub colore matrimonij initus tunc qñqꝫ excuſatur. Quando ex errore committitur. ignorantia enim

rantia enim non excuſat coitum nõ matrimonialem: q2 generaliter prohibitus: ⁊ ſic eſt de genere prohibitoꝝ: ſ3 matrimoniale excuſat quãdoq3 vt vbi. ⁊ in. l. qui contra. C. de inceſt. nup. q2 eſt õ genere permiſſoꝝ matrimonialis coitus. Nec. d. l. ſiquis inceſti. ⁊ d. auc. inceſtas intelligende ſunt in iſtis nuptijs que ignorãtia excuſarentur. ar. d. l. qui contra. ⁊ d. §. ſtuprum. ⁊ d. §. inceſtum. Nec ob. auctoritas Goff. Bene. Spe. ⁊ Jo. andr. quia pro hac parte ſunt plures auctoritates que preualent ⁊ efficaciores rationes. Et maxime in caſu noſtro in quo eſt relictũ cũ hoc ꝙ patri nõ queratur quo caſu non loquuntur prefati doc. Unde in caſu noſtro non videt̃ diſceptatio doc. ſed ſolu3 quãdo ſumꝰ in dubio: q2 eſt ſimpliciter relictu3 nepoti ſub poteſtate cõſtituto filij ſpurij: ⁊ hoc de ſexto dubio dicta ſufficiant.

k ¶ Reſtat rñdere admodum ad vltimum queſitum de quo breuiter me abſoluã. Nam cõſultius eſt agere petitione hereditatis q̃ rei vendicatione cũ agens rei vẽdicatione habeat probare dñium ſuum vt in. l. in re3 actio. ff. de rei. ven. in. l. doce. ⁊ l. fi. C. eo. ti. ⁊ c. cũ eccl'ia ſutrina. de cauſa poſ. ⁊ ꝓpric. ⁊ in. c. j. C. õ alie. iud. mu. cã fac. qδ ẽ difficile ꝓbare iuxta ea que habẽtur in. l. cu3 res. C. de proba. in petitione hr̃ditatis habebit ſolum ꝓbare ſe heredem defuncti. i. petri teſtõris qδ ꝓbabit oſtenſo teſtõ cũ ſolo animo adeatur hereditas. l. ſi auia. C. de iure deli. l. pro herede. ⁊ l. gerit. ff. de acq. here. ⁊ ꝙ aduerſariꝰ poſſideat rẽ hereditariã. l. regul'r. ⁊ l. lic3 minimum. ⁊ ſeq. ff. de peti. here. ⁊ res remanſerit in hereditate: l3 nõ probet̃ ꝙ fuerit ipſius defuncti. l. item videndũ. §. fi. cũ. ll. ſeq. ff. de pet. here. ⁊ ſnia mandabit̃ executioni ẽt in rebus nõ deductis in petitione: nam ſufficiet ꝓbare in executione vt habet̃ in. l. j. in prin. ff. de eden. ⁊ in l. diuus. ff. de pe. here. ⁊ hĩ ſunt clara nõ inſiſtendũ. Item eſt conſultius q̃ intentare publicianã eo reſpectu: q2 publiciana non cõpetit nõ habita prius poſſeſſione ꝓut ⁊ nõ procedit vſucapio. vt. l. ſine poſſeſſiõe. de vſucap. cũ ſi. cui vſucapioni cõparat̃ publiciana. l. eũ qui in prin. ⁊ l. traditionẽ. ⁊ l. quecunq3 in prin. ff. de publi. ⁊ §. alie inſti. de ac. ⁊ ideo vbi titulus ſolus eſt ſufficiens ad transferendũ dñium ſine poſſeſſione nõ ẽ ſufficiens ad transferendu3 quaſi dñiu3 ⁊ publiciana3: prout voluit Spec. in tit. de loca. §. nũc aliqua ver. lviij. ⁊ Jo. an. d. Ant. Flo. Imo. ⁊ d. Nic. in. c. ij. õ ꝯſue. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. j. in fi. cũ. ll. ſeq. ff. de pub. Itaq3 cũ dictꝰ Alexander nõ acceperit prius poſſeſſionem reru3 quas poſſidet Gbinus ſuccũberet in publiciana cui ẽt obſtaret qδ habet̃ in. l. nihil. C. ꝓ ſuo. ⁊ i. l. ij. ff. pro herede. iũcta regula iã dcã. d. l. eũ q. ⁊ d. l. tradititione3 nõ inſiſto. Inſup magis expedit itentare interdictũ quoꝝ bonoꝝ i quo nõ reqrunt̃ ita exq̃ſite ꝓbationes ꝓut in petitione hr̃ditatis: vt not. p Bar. ⁊ doc. in. l. j. C. quoꝝ bonoꝝ ſeu intentare remediũ. l. edicto. C. õ edic. diui. adri. tol. ex quo h3 teſtm̃ nõ abolitu3 nec cancellatũ nec aliqua ſui parte viciatum õ quibꝰ remedijs plene habet̃ in dictis iuribus. Laus deo.

¶ Heredes obligati ſeu promittentis virtualiter cõprehẽduntur in inſtr̃o ꝓmiſſionis etiã ſi õ eis nõ ſit facta mẽtio ⁊ heredes noiati in vno cap'lo intelliguntur repetit in alio ſequenti in quo de heredibꝰ nõ eſt facta mentio. Et euicta re a ſcienter emente rem alienam datur actio emptori: licet de euictione nõ ſit promiſſum: dummodo venditor promiſerit ſimpliciter defendere: ⁊ litem ſuſcipere.

¶ Conſilium. ij.

In noie domini noſtri ieſu chriſti. ¶ Circa primũ de quo querit̃: ſcilicet an hr̃des dicti piccioni teneantur ⁊ obligati ſint ad faciendũ fieri inſtr̃m venditionis p dictos fr̃es ſcti Auguſtini ſm formã dicti inſtr̃i vr̃ prima facie dicendũ ꝙ nõ: ex eo quia dcã ꝓmiſſio ꝙ fratres facient inſtr̃m ⁊c. vr̃ eſſe promiſſio facti alieni ⁊ ꝓmiſſio facti alieni nõ tenet. l. ſtipulatio iſta i p̃n. ⁊ §. queſitum. ⁊ l. inter ſtipulantem in princ. de verbo. obli. ⁊ §. ſiquis alium inſti. de inutili. ſtip. ⁊ dato ꝙ cõtineret factum ſuum nõ vdet̃ ꝙ contineat factum heredũ. Nã dictũ inſtr̃m cõtinet plura capitula: ⁊ in illis in quibus dicti cõtrahentes. ſ. piccionus ⁊ mancinus voluerunt heredes piccioni obligari exp̃ſſerunt dicendo pro ſe ſuiſq3 heredibus: vt p3 in prin. inſtr̃i ⁊ circa medium du3 promittit ſuſcipere in ſe iudicium: ⁊ ideo cũ in capitulo in quo promiſit facere ⁊ curare ꝙ dicti fratres ⁊ cõuẽtus eccleſie ſancti Auguſtini faciẽt inſtr̃m vẽditionis de iure valiturũ de dicta terra nõ fecerint mẽtionẽ de heredibꝰ vr̃ ꝙ noluerint hr̃des obligari: q2 ſi voluiſſent in illo capitulo ꝓut in alijs exp̃ſſerũt. ar. c. ad audiẽtiã. de decimis. ⁊ l. ſi ſeruũ. §. nõ dixit pretor. ff. de acq. here. Et facit q2 aliud eſt factũ vnius aliud factũ alterius. Et pactũ p̃ſonale nõ trãſit ad hr̃des. l. iuriſgẽtiũ. §. pactoꝝ. ⁊ l. qδ i futurũ. ff. de pac. Et iδ cũ ipſe piccionus ꝓmiſerit facere ⁊ curare: ⁊ ſic factũ ſuũ ⁊ nõ ꝓmiſerit factũ hr̃dũ vr̃ ꝙ dictũ pactũ nõ trãſierit ad hr̃des: ⁊ ꝑ̃ter l3 hodie dicti heredes interpellati nõ facerẽt ⁊ curarent ꝙ dictum inſtr̃m fieret: nihilominus nõ videretur eſſe eis aliquid imputandũ nec obligari ad intereſſe vel ad penã duple in dicto cap'lo cõtempta3. Nec etiã videt̃ eſſe dictis heredibus imputandũ: ex eo q2 dictus piccionus nõ fecerit ⁊ curauerit ꝙ dictũ inſtr̃m fieret dum vixit: attẽto ꝙ nõ preſupponitur ꝙ fuerit interpellatus: ⁊ ſic nõ videt̃ ꝙ fuerit in mora que conſtituitur per interpellationẽ hois vel diei in obligatione adiecti. l. ſi ex legati cauſa. ⁊ l. qui rome. §. coheredes. ff. de ver. ob. ⁊ l. mora. ff. de vſuris. ⁊ l. magna3. C. de ꝯ̃ben. ⁊ cõmit. ſtipul. ⁊ l. ⁊ ſi poſt tres. ff. ſiqs cautio. cũ ſi. Dies aũt nõ fuit adiectus in dicto ꝯ̃tctu vt ex eius lectura appet ⁊ nõ appet de aliqua iterpellatiõe ⁊ nõ p̃ſumit̃: q2 fcã nõ p̃ſumunt̃. l. i bello. §. facte. õ captiuis. ⁊ l. ei q dic̃ cũ ꝯcor ff. de ꝓba. Et cõſequẽter ſi ceſſauit mora videt̃ ꝙ nõ ſucceſſerit obligatio ad penã vel ad intereſſe cũ ſuccedat in illis obligatio poſt morã. l. ſi penũ. qñ dies leg. ce. ⁊ l. fideiuſſor obligari. §. fi. de fideiuſ. ⁊ l. ſi ſtipulatus fuero. ⁊ l. j. ff. de penu. le. ⁊ l. ſtipulationes nõ diuidunt̃. §. celſus. ⁊ §. fi. ⁊ l. ſi inſulã fieri. de v̓. ob. ⁊ l. rõ. §. p vẽditorẽ. ⁊ l. ſi ſteriles. §. cũ p vẽditorẽ. ff. de act. emp. ⁊ p bar. i. l. ita ſtipulatus el forte. ver. ſabinus in. vij. ꝯ̃rio. ⁊ in. vj. q. prin. de ver. obli. ⁊ p glo. ⁊ doc. in. l. ſi poſt tres. ff. ſiqs cau. Preterea dictus emptor videt̃ habuiſſe notitiã ꝙ dicta res vendita ſubiacebat reſtitutioni ſub cõditione ſi alienabit̃: ⁊ ꝓpterea voluit ſibi in inſtr̃o ꝓuideri. Na3 ſi nõ habuiſſet notitiã de dicto onere nõ appoſuiſſet in inſtr̃o illud pactũ ꝙ dictus piccionus faceret ꝙ dicti fratres ⁊ cõuentũ dicte eccl'ie facerent inſtr̃m vẽditionis: ita ꝙ ipſe mancinus efficiat̃ verus dñs dicte terre exponẽdo cauſa3: q2 dr̃ ꝙ in caſu quo alienetur dicta terra deuoluat̃ ad dictã eccleſia3 ſan. Auguſtini: ⁊ qñ quis ſciẽter emit rem ſubiectã oneri reſtõnis nõ põt agere ad duplã quãtũcũq3 fuerit illa ſtipulatus vt eſt expreſſum in. l. ſi. §. emptor ibi. nec dupli ſtipulatione nec melioratione locu3 hñte. C. cõia delega. ⁊ eſt ibi ſpeciale prout ibi dicit Bar. ⁊ ꝓpterea nõ ob. l. ſi fratris in. ſi. C. cõia vtriuſq3 iu. vbi ſciens fundum alienũ ſeu alteri obligatũ h3 regreſſu3 de euictione ſi p ſtipulationẽ vel pactũ ſibi ꝓuidit qδ ⁊ notat glo. in. l. ſi fundũ. C. de euic. ⁊ ſatis ꝓbat ibi tex. Nam dicta iura procedunt regulariter fallit in caſu. d. §. emptor. Nam ſi ibi eſt ſpeciale prout dicit Barto. ergo in cõtrariũ eſt ius commune. l. j. in ſi. ff. ad municipales. ⁊ l. j. C. de theſauris libro. x. cum ſi. Et propterea videtur ꝙ licet dictus mancinus fuerit ſibi ſtipulatus duplam nihilominus illa3 exigere nõ poſſit per. tex. d. §. emptor cum preſupponatur ꝙ dicta res vendita ex vltima voluntate erat relicta dicto conuenti ſancti Auguſtini caſu quo alienaretur: ⁊ ſic videt̃ ꝙ ſimus in proprijs terminis. d. §. emptor.

a ¶ His tamen nõ obſtantibus in contrarium arbitror eſſe indubitatam iuſtitiã. Nã licet in dicto capitulo de quo nũc agitur nõ fiat mentio de herede nihilominus perſona heredi ſubintelligitur: q2 ſemper in cõtractibus cẽſetur ſubintelligi p̃ſone heredis. l. ſi neceſſaria. §. de vẽdendo. ff. de pigno. acti. ⁊ l. ſtipulatio iſta in princ. verſic. ſed ſi adijciat. ⁊ §. ſicut autem. ff. de verbo. obliga. ⁊ l. ſi pactum. ff. de probatio. imo ſubintelligeretur etiã ſi eſſet adiecta dictio taxatiua ꝓut ſentit Bar. in ſummario. d. l. ſtipulatio iſta in p̃ncipio. Et ad hoc illũ tex. vt ſingularẽ allegat Bald. in. l. ſi. C. de acti. emptio. ⁊ facit qδ no. per glo. ⁊ Barto. in. l. cum ſeruus in principio. de condi. fur. ⁊ per Bal. in. c. j. qui ſucceſſores teneatur. Licet hoc nõ ſit expeditũ per ea que tradunt Bar. ⁊ Imo. in. l. ſi ſic. el ſecundo. de verbo. obliga. ⁊ nõ inſiſtendum: quia nõ pertinet ad caſum noſtrum in quo nulla fuit adiecta dictio taxatiua. Unde l3 ipſe piccionus nõ facta mẽtione de heredibꝰ ꝓmiſerit agere ⁊ curare ⁊c. Nihilominus ſi ipſe nõ fecit ⁊ curauit ꝙ inſtrumẽtũ fieret tenentur heredes facere ⁊ curare ꝙ fiat: q2 promiſſio facti affirmatiui trãſit ad heredes ẽt ſi de qredibus nõ ſit facta

mentio ſalē ſi factū illud nō exigebat induſtriā pſone per iura palle. ⁊ melius pbat tex. in. l. veteris. C. de ꝯben. ⁊ cō mittēda ſtipula. ⁊ ibi caſus: ⁊ ita ibi firmāt Pe. Cy. ⁊ Bal. ⁊ doc. ⁊ Bart. ⁊ doc. in. d. l. ſi ſic in fi. ad h̄ēt qđ habet in. l. inter artifices. ff. de fideiuſ. ⁊ in. l. nemo eſt q̄ neſciat. ff. de duob⁹ reis. Et ꝑpterea cū dicti hr̄des debeāt facere ⁊ cu rare ꝙ dictū inſtrm̄ fiat ſi reqſiti ⁊ interpellati a dicto man cino id nō faciēt incidūt in penā ꝓmiſſaꝫ cū tūc ꝯſtituant in mora faciēdi: attento ꝙ ꝓut ſupradictum eſt ipſa princi palis promiſſio trāſit in heredem ⁊ pena cōmittatur ex mo ra nō faciendi id quod fieri erat promiſſum concludenduꝫ eſt ꝙ ipſi heredes inciderint in dictam penā duple non ob ſtantibus adductis in contrarium.

b ¶ Non enim ob. prima ratio in contrarium adducta: q: di ctus piccionus nō ꝓmiſit factū alienum. Sed actuꝫ ⁊ cura turum ꝙ alius faciet: nam tunc ꝓmiſſio tenet vt ꝓbat text. in. l. quotiens quis. de verb. obliga. ⁊ not. glo. Bar. ⁊ doc. in. d. l. ſtipulatio iſta in prin. Preterea licet regulariter ꝓ miſſio facti alieni nō teneat ſi adijciatur promiſſio pene in caſu quo nō fiat valet ipſa ꝓmiſſio ꝓut eſt expreſſuꝫ in. d. l. ſtipulatio iſta in princ. ⁊ inſti. de inuti. ſtipula. §. verſa vi ce ꝓut in ſimili ſtipulatio facta alteri nō tenet. d. l. ſtipula tio iſta. §. alteri. ⁊ inſti. de inuti. ſtipu. §. ſiquis alij. ⁊. §. alte ri. ⁊ tamen valet ſtipulatio pena ſubiecta ſtipulationi alte ri facte ꝓut eſt expreſſum in. §§. alteri.

c ¶ Nec obſtat ſc̄da ratio in ꝯtrium adducta: q: lꝫ in dicto pa cto ſeu ſtipulatione qua promittit ꝙ fiet dicta venditio per dictos fratres nō fiat. mentio de heredibus. Tamen ſubin telligitur. d. l. veteris cum ſimilibus.

d ¶ Nec obſtat ꝙ in precedentibus capitulis fit mentio de heredibus ⁊ nō in iſto vt in contrarium deductum eſt. Nā reſpondetur ꝙ imo id quod in primis capitulis promiſit piccionus pro ſe ⁊ heredibus preſtat cōiecturam ꝙ etiam in iſto capitulo cenſeatur voluiſſe etiam pro heredibus ꝓ miſiſſe potiuſꝗ ſi nunꝗ de heredibus mentioneꝫ feciſſet. Nam id quod contrahens ſolitus eſt facere preſtat argu. ⁊ coniecturam ꝙ in dubio cenſeat velle facere: lꝫ nō expreſ ſerit. l. ſi ſeruus plurium. §. j. ff. de leg. j. ⁊. l. qui ſemiſſes. ff. de vſu. ⁊. l. vel vniuerſoꝝ ff. de pig. acti. etiā ex precedenti bus ſequentia declarātur. vt. d. §. fi. ⁊. l. qui filiabus eod. tit. ⁊. l. heredes palam. §. ſed ſi notam. de teſta. ⁊. l. ſi legatoꝝ. de leg. ij. Item dicta in precedenti capitulo pleruꝗ cenſen tur repetita in ſequenti. l. nam ⁊ ſi magiſtratus. §. fi. ff. ad. l. acqui. ⁊ inſti. eo. titu. §. hoc tn̄ capite. ⁊. l. in repetēdis. ⁊ qđ ibi per Bar. de leg. iij. ⁊ per eūdem in. l. pretor ait. §. erit q̄ hic differentia. ff. vi bo. rap. ⁊ in. l. ſcie. §. gaio. ff. de fun. in ſtru. ⁊ ſic illa cōſideratio in contrarium adducta: facit pro ⁊ nō cōtra: ⁊ ita deprehenditur ex ſerie ipſius inſtrumēti ꝙ ꝯhētes in aliqbus caſibus obmiſerūt mētionē facere de he redibus piccioni: q: putabāt ſufficere expreſſiſſe in pcedēti bus: ꝓut ſatis aperte demōſtrat i ſequēti capitulo vbi di ctus piccionus ꝓmiſit oīa ⁊ ſingula in ipſo inſtrō contēta attēdere ⁊ obſeruare ſub pena ⁊ ad penā dupli dicte quan titatis. Nā nemo recti iudicij diceret ꝙ vigore dicte clauſu le nō obligētur etiā hr̄des: maxīe q: ſi refert ēt ad ea capitu la ⁊ ꝓmiſſiones in qbus erat ꝓmiſſum etiā ꝓ heredibus. Unde nemo in dubiū refricaret: quominus quo ad illa ca pitula cenſeat in iſta vltima clauſula promiſſa obſeruantia etiam pro heredibus: ⁊ ſi quo ad illa capitula heredes ſub intelliguntur in iſto vltimo capitulo: ita etiam debent ſub intelligi quo ad alia: ⁊ ſic vna determinatio plura deter minabilia determinās pariter illa determinet: prout in du bio decet. l. iam hoc iure. de vulg. ⁊ pupil. ⁊. l. in teſtamēto. C. de teſta. mili. ⁊. l. hereditatem. ⁊. l. quāuis. C. de impu. ⁊ ſic cenſeatur etiam conuentum ꝙ heredes piccioni facient ⁊ curabunt ꝙ fratres ⁊ conuentus dictum inſtrumētuꝫ vē ditionis facient per predicta.

e ¶ Nec etiam ob. d. §. emptor. tertio loco in contrarium ad ductus ex pluribus. ⁊ primo q: negat ꝙ dictus mancinus habuerit notitiam ꝙ dicta res vēdita pertineret ad dictos fratres niſi aliter de ſcientia appareret que nō preſumitur l. verius. ff. de proba. ⁊. c. preſumitur ignorantia. de regul. iur. in. vj. ⁊. l. ſi. ff. pro ſuo. Nec verba inſtrumēti ꝓbāt ſcien tiam: q: nō aſſeritur in dicto inſtrumēto ꝙ dicta res vendi ta pertineret ad dictos fratres ⁊ cōuentuꝫ ſancti Frācīſci: ſed ꝙ ita dicit nec ſequit mancinus. ita audiuit ergo ſciam habebat. potius aūt inuitur ꝙ titubabat ⁊ inter ſcire ⁊ titu bare lōga eſt differētia vt de ſe conſtat. ⁊ no. glo. in rubri ca de iur. ⁊ facti igno. Dato aūt ſine piudicio veritatis ꝙ di ctus mācinus habuiſſet notitiā reꝫ vēduā ptinere ad dictos fratres: nihilominꝰ iuuaret dicta ſtipulatiōe qua ſibi ꝓmiſ ſum fuit ꝙ fiet inſtrm̄ vēditionis ⁊ ex ſtipulatione duple q̄ ſubnectitur cū regulariter pacta ⁊ ſtipulatiōes ſint ſeruāda per iura vulgaria: ⁊ ēt in ſpecie interpoſite a ſciēter emente rem alienā. d. l. ſi fratres. ⁊. d. l. ſi fundū. ⁊ not. glo. in. d. c. ad audientiam. ⁊ doc. in auc. qui res datas. C. de ſac. ſan. eccle.

f ¶ Nec ob. d. §. emptor. quia ibi eſt ſpāle in promiſſione du ple promiſſe in caſu euictionis. ergo in alijs ꝓmiſſionibus in ꝯtrium eſt ius cōe. d. l. j. ad municipales cū ſi. Unde non eſt trahendus ille caſus ad caſum nr̄m. arg. l. ius ſingulare. ⁊. l. qđ vero cōtra. ff. de. ll. ⁊ in regula que a iure cōi exorbi tant in. vj. Preſertim cum ſi. euidēs rō differētie. Nā iſtud pactum in venditione rei aliene adiectū qđ dn̄s ratificabit venditionē vel ſimile inſtrm̄ faciet ad reqſitionē ipſius em ptoris videt multū laudabile ⁊ excuſat ipſum emptorem ſi emit rē alienam ſperans vigore dicti pacti ꝙ dn̄s illr vēn dit ſeu venditionem ratificabit nō ſic in ꝓmiſſione euictio nis: q: non debebat emere ſi putabat prout putare debebat rem fore euincendā merito ⁊c. preterea. d. §. emptor. loqui tur qn̄ emptor emit a rogato alteri reſtituere ipſam reꝫ quā emit. Quo caſu inducitur cōtra ipſum venditorē ꝙ tenea tur ad preciū reſtōnem: lꝫ ſimplr vēdiderit nec aliquid vltra promiſſerit prout ibi eſt expreſſum nec eſt ita expeditum in alijs emptoribus ſcienter ementibus rem alienā: nā glo. in c. ad audientiam. de reb. eccle. non alie. dicit ꝙ regulariter ementes vel conducentes ſcienter res alienas non habent re euicta actionē etiā ad repetendum preciuꝫ niſi in caſu. d. §. emptor. Et ſic vult ibi eſſe ſpāle pro emptore ꝙ precium poſſit recuperare. Unde non mirum ſi aliud inducitur con tra eum: vt non poſſit agere ſtipulatione ad duplam vel ad meliorationes etiam ſi ſibi fuerint promiſſe. ar. l. eum qui. ff. de iureiur. in caſu aūt noſtro dictus piccionus nō erat ob ligatus: q: nō noiatus vt audio in dicto teſtō: ⁊ propterea nō ſumus in terminis. d. §. emptor. Licet in hoc vltimo non faciam magnū fundamentū: attento ꝙ nō vidi teſtamentuꝫ in quo res legatur dicte eccle ſie ſan. Franciſci cuꝫ onere de quo in dicto inſtrō fit mētio: q: poſſibile eſſet ꝙ dictus pic cionus fuerit inſtitutus heres in dicto teſtamento: tamen remanēt alie rationes. ſ. adducte ſi iſta deficeret.

g ¶ Et inſup lꝫ in. d. §. emptor vicietur; ſtipulatio duple pōt nihilominus inſtari ꝙ validet iuro cū regula ſit ꝙ iurm̄ ap poſitū ſup ꝯctu de iure inualido illū validet ſi pōt ſine diſpē dio ſalutis eterne ſeruari. c. cū cōtingat de iureiuran. ⁊. c. lꝫ mulieres eo. ti. li. vj. ⁊ auc. ſacra pub. C. ſi aduer. vē. ⁊. c. quā uis. de pac. l. vj. Et lꝫ iurm̄ nō trāſeat ad hr̄des iurātis. c. vi tatis. de iureiurā. Tn̄ qn̄ ꝯctū validat opat ꝙ virtus ipſius ꝯctus p iurm̄ validati trāſeat ad hr̄dē: ꝓut tenēt doc. cōiter oēs in. d. auc. ſacra pub. ⁊ in. d. c. cū contingat. Et illr idem dicendū eſt qn̄ iuramentū tendit ad obſeruantiā ꝯctus va lidi de ſe: q tamen poterat aliquo remedio oppugnari: ⁊ pꝫ in. l. j. C. ſi aduer. ven. ⁊ in. d. auc. ſacra pube. ⁊ ex his que ha bentur in. l. ij. C. de reſcin. ven. ⁊ in. c. cum cauſam. ⁊ in. c. cū dilecti extra eo. ti. Et hoc niſi qn̄ ꝯctus viciatur odio iurā tis. Nam tunc licet iuramentū ſit a iurāte obſeruanduꝫ: tn̄ non firmat ꝯctum: neq nocet heredi: prout habetur in. c. j. ⁊ in. c. debitores. de iureiur. ⁊ in. c. ſignificante extra de pig. ⁊ no. Bar. in. l. ſiquis pro eo de fideiuſ. ⁊ doct. cōiter oēs in d. auc. ſacra pub. ⁊ in. d. c. cum contingat. ⁊ ad iſtud mem brum fortaſſe poſſet adaptari caſus. d. §. emptor. ⁊ tunc iſta reſponſio non eſſet tuta. Sed tenendo ꝙ ideo ſtipulatio du ple viciet ſpāliter in illo caſu: q: aliud in fauorē ipſius em ptoris induciſ dicta rn̄ſio ꝓcederet: ⁊ ſatis pſuadenda vide tur iſta rō: q: nō videtur ꝙ ſit magis odioſus ſciēter emēs illo caſu ꝗ alius qui ſcienter emit rē oīno alienā: ⁊ maxīe q: d. §. emptor. loquitur etiā eo caſu quo quis emit rē a ve ro dn̄o ſciens rem nō eſſe alienam ⁊ putans nō futurā alie nam: q: forte ſperat deficiendam eſſe conditionem ⁊ nō pu rificandā. Unde lex non debet eū habere odio eo caſu quo nō habet odio eum qui ſcienter emit rem omnino alienam: prout non habet quo ad iſtos terminos. ſ. quando talis em ptor ſtipulatus fuit euictionem vel duplam: prout ſupius dictum eſt. Unde alia ratio videtur mouiſſe iuriſlatorem in d. §. emptor ꝗ odium emptoris. Et ſic militat ratio. d. l. eū qui in princ. retenta. ſ. illa opinione qđ ſcienter emens rem alienam non habeat regreſſum ad precium etiam aduerſus venditorem ſcienter vendentem quam opinioneꝫ: tenuerūt

Laurentius

Laurentius Uincentius Goffre. Inno. ꝛ Pe. de peruſio ꝛ Florentinus in. d. c. ad audientiaʒ. ꝛ ipſe Inno. ꝛ Ioā. cal. in. c. ſiqs preſbyterorū eo. titu. ꝛ Ioā. de deo in cañ. vlteraſne. xij. q. ꝛ glo. in. l. iubemus. §. ſane. C. de ſacroſanc. eccleſie ꝛ in autē. de non alie. §. ſiquis igitur iurauerit. ꝛ in l. quemadmodum. C. de agri. ꝛ cenſi. lib. xj. ꝛ Iaco. butriga. in. d. §. ſane Et ideʒ tenēt Rapha. ꝛ Pau. de caſt. in dicta auc. qui res ꝛ Saly. ibi allegans. §. poteſt verſic. vniuerſas. xv. q. iij. ꝛ. l. vniuerſas. C. ne rei dominice vel temploꝝ dicens cano. idem velle ꝛ hec opi. eſt in pratica ſeruanda. Saltem in foro canonico ſeu in terris eccleſie cum cōmuniter maxime a canoniſtis approbeſ prout dicit Imo. in. d. c. ad audientiaʒ Et hoc idē approbāt Bar. Sal y. Raph. ful. ꝛ Pau. d caſt. in. d. §. emptor volentes eſſe ſpeciale in caſu illius. §. approbātes primā ꝛ ſecundā opinionē glo. ꝛ dicūt Saly. ꝛ Pau. ꝙ ſecunda opinio eſt rō prime vel eſt eadem cum prima ſm Raph. ful. qd facit ad id qd dixi ſupra circa iuramētuʒ. Cōcludendū ē igiſ ex pdictis ꝙ dicti hrdes ad reqſitionē dicti mancini tenētur facere ꝛ curare ꝙ dicti fratres dicte eccl'ie ſcti Frāciſci faciēt inſtrm veditionis ſm formā dicti inſtrī ꝛ pmiſſionis facte p dictum piccionū: ꝛ ſi nō facient poterunt ꝯueniri ad penā duple in dicto inſtrumēto appoſitaʒ.

b ¶ Circa ſcdm autem de quo queriſ an teneantur ad ſuſcipiendam defenſioneʒ dicte litis: ꝛ in caſu quo fuerit euicta teneantur de euictione ad intereſſe vel ad penam in cōtractu appoſitam. eſt enim aiaduertenduʒ ꝙ lʒ dictus piccionus promiſerit in ſe iudicium ſuſcipere ꝛ rem venditam defendere: ac etiā ipſum mancinum ꝛ eius ſucceſſores in poſſeſſione ꝛ proprietate rei vendite defendere ꝛ manutenere ſuis ſumptibꝰ ꝛ expenſis: nihilominus nō promiſit aliquid in caſu euictionis. Ideo ſi contingit rē euinci non videtur ꝙ dictꝰ mancinus habeat regreſſum de euictione aduerſus dictum piccionum. Cum videatur ſcienter emiſſe rē alienaʒ ꝛ non prouiderit ſibi de euictione per. d. l. ſi fundum. ꝛ. d. l. ſi fratres. ꝛ per not. in. d. c. ad audientiaʒ. ꝛ prout. ſ. dictū fuit eſſe communeʒ opin. ꝙ ſcienter emens rem alienaʒ nō habeat regreſſum de euictione etiam ad precium per generalitatem dictorum iuriuʒ. Et qꝛ in pari cauſa turpitudinis deterior eſt conditio petitoris: vt in regula in pari in. vj. ꝛ i l. cuʒ par. ff. de reg. iur. ꝛ in. l. iiij. ff. de condi. ob turpeʒ cauſam cum ſi. ꝛ per. d. l. vniuerſas per que iura docto. communiter firmant iſtam opin. prout ꝛ. ſ. dictum eſt.

i ¶ Sed nō obſtantibus pdictis dicendum eſt ꝙ dictus piccionus qui promiſit ſuſcipere in ſe iudiciuʒ qd moueri cōtigerit contra dictum mancinum. Et ipſum defendere ſuis ſumptibus ꝛ expenſis ꝛ dictam rem venditam defendere ꝛ diſobligare ꝛ in paceʒ ponere eſt obligatus ad obſeruātiam predictorum etiam pſuppoſito ꝙ dictus mancinus habuerit plenam notitiam ꝙ dicta res erat aliena cū venditor teneatur emptori ſcienti rē alienam obſeruare id qd eis ſpecifice promiſit per. d. l. ſi funduʒ. ꝛ. d. l. ſi fratres. ꝛ prout. ſ. pluries dictuʒ eſt. Uñ ſine dubio tenetur ad obſeruanduʒ hanc conuentioneʒ per ea que diximus in precedenti dubio que poſſent etiam in hoc dubio pariter adaptari. Et ēt dici pōt ꝙ dictus mancinus nō habuit ſcientiam rei aliene niſi aliter pbaretur put ꝛ. ſ. probatum eſt. Et iſta pmiſſio fuit facta per dcm̄ piccionū p ſe ꝛ ſuis hrdibus ꝛ ſucceſſoribꝰ: vñ nō eſt dubiū ꝙ trāſit ad heredes: ꝛ ſic dicti hrdes ſunt obligati ad faciēduʒ predicta. Et ſi nō facient interpellati obligantur ad intereſſe: quia in obligationibꝰ facti poſt moram ſuccedit obligatio ad intereſſe. d. l. ſtipulatiōes nō diuiduntur ver. celſus. ꝛ. §. ſi. ꝛ. d. l. ita ſtipulatus. ꝛ. l. ſi. ff. ſiquis in ius vocā. nō ie. cum ſi. Et propterea dicti hrdes ſi nō defendent dcm̄ mancinuʒ: ita vt dcā res ab eo nō euincatur habebunt reſarcire dicto mancino quantum ſua intererit ipſum fuiſſe taliter defenſum. ꝙ dicta res vendita non fuerit ab eo euicta: ꝛ ſi cōdēnaretur forte ad fructus perceptos ēt in eo verſabitur ſuum intereſſe: ꝛ ſic in effectu dicti heredes teneñ de euictione ad omne damnum ꝛ intereſſe reficienduʒ dicto emptori. Nec per appoſitionē pene impeditur exactio intereſſe per. l. predia. ff. de act. emp. ꝛ. l. ſiquis a ſocio cū. l. ſeq. ff. pro ſocio. ꝛ. l. duo ſocietateʒ. ff. eo. ti. Naʒ in contractibus bonefidei onerofis in dubio pena adiecta non nouat primitiuam obligationem ad intereſſe: maxime hodie per dicta iura. ꝛ. l. ſi. C. de noua. prout nota Barto. ꝛ doct. in. d. l. ita ſtipulatus. ꝛ in. l. ſi pacto quo penam. C. de pac. ꝛ in. l. reſcriptum. §. ſi pacto. ff. eo. titu. Intrepide itaqꝫ concludendum eſt abſqꝫ vlla dubitatione ꝙ dicti heredes ſunt obligati poſtqꝫ mota eſt lis ipſo mancino iudicium in ſe ſuſcipere. Et ipſuʒ mancinū defendere ꝛ manutenere in poſſeſſione ꝛ proprietate dicte rei vendite ꝛ defendere dictam reʒ ꝙ ab eo nō euincatur in toto nec in parte: ꝛ ſi hec non ſient ſunt obligati ad reſarciendū omne ꝛ integrū intereſſe dicti mancini: ꝛ ſic re euicta erunt eidem aſtricti ad reſarciendum ipſius rei extimationem: ꝛ omne aliud ſuuʒ itereſſe per. ſ. dicta: dūmodo dictis heredibus notificet dictam litem motam dictus mancinus eoſqꝫ requirat vt eum defendant ſeu predicta conuenta obſeruent per id qd habetur in. l. j. de pericu. ꝛ cōmo. rei vend. ꝛ attētis verbis dicte promiſſionis ibi ſimplici verbo ipſius mancini.

k ¶ Poterit ēt dictus mancinus petere medietatē pene dupli ſibi pmiſſam caſu quo oia ꝛ ſingula. ſ. dicta nō obſeruenſ. Eſt tñ aduertēdū ꝙ nō poterit vtrūqꝫ exigere. ſ. penā ꝛ intereſſe niſi quatenus plus eſt in vno qꝫ in altero p. d. l. ſiqs a ſocio cū ſequēti. ꝛ. d. l. pdia. ꝛ que habenſ in dictis iuribus: ꝛ in ſimilibꝰ. ſ. adductis. ꝛ in. l. cū pponas. C. de trāſac. ꝛ in. l. q fidē. ff. e. tit. Et hoc clarū ſi plus eſt in intereſſe qꝫ in pena. Si tñ plus eēt in pena conuenta qꝫ in intereſſe ſimiliter eſt clarū de iure ciuili: qꝛ nō inſpiciſ an interſit vl quātū interſit qñ de directo veniſ ꝯ pmiſſionē. l. ſtipulatio iſta. §. alteri. de vb. obli. ꝛ. §. alteri inſti. de inutili. ſtip. ꝛ. l. ſiqs rē. de arbi. ꝛ in auc. de iudicib. §. qꝛ vero cognouimus ꝛ in. l. ſi. ff. de pro. ſtip. ꝛ no. gl. Bar. ꝛ Bal. in. l. ex quacūqꝫ C. ſiqs in ius voc. nō ie. ꝛ doc. in. d. §. alteri. ꝛ late p Bar. ꝛ doc. in. l. ij. §. ſi. cū. ll. ſeq. de ver. ob. De iure aūt canōico dubitatur per. c. ſuam. de penis: ꝛ ſunt opi. pro ꝛ contra. Tñ cōmunis opi. videtur eē ꝙ etiā de iure cañ. pene exigi poſſint etiam vltra qꝫ interſit: quia nō eſt inducenda diſcrepātia inter ius canonicum ꝛ ciuile. argu. c. cum expediat iura iuribus concordari. de elec. lib. vj. ꝛ. l. vnice. de inoffici. dotibus. ꝛ que habētur per docto. in. c. j. de noui operis nunciā. Nam. d. c. ſuam loquitur in epiſcopo patet ibi duʒ dicit non decet pontificalis modeſtia ꝛc. Unde non videtur trahendum ſaltem ad laicos ad correptioneʒ iuris ciuilis: vñ licet Hoſtien. ꝛ. d. Anto. in. c. dilecti extra de arbi. videantur generaliter velle ꝙ de iure canonico pene non exigantur a clericis vltra qꝫ interſit per. d. c. ſuam. Tamen contrarium voluit Inno. in. d. c. ſuam quem ſequitur Panor. ibi ꝛ in. d. c. dilecti. qui videtur dicere hanc eſſe cōmunem ſententiam. Et ideʒ videtur tenere Imol. in. d. c. dilecti. Tñ in laycis concordant Inno. Hoſtien. Imo. ꝛ Panor. vbi. ſ. ꝛ Imo. in. d. §. alteri. ꝙ pene exigi poſſint vltra qꝫ interſit: ꝛ ita tenēdum arbitror per predicta in caſu noſtro cū ſimus in laycis. ꝛ ad. d. c. ſuam dantur per docto. ibi varij intellectus etiam in clericis ex quibꝰ poſſunt varie reſponſiones dari quas cauſa breuitatis obmitto. Et maxiē quando aliter nō probaretur quantitas intereſſe ſine dubio pena effectualiter inſolidum exigeretur: qꝛ pene plerūqꝫ opponuntur ſub certa quātitate ne qs poſtea fatigetur in probatione quantitatis intereſſe vt probat tex. in. d. l. ſi. ff. de preto. ſtipu. ꝛ dicitur tunc intereſſe conuētuʒ vt per Bar. ꝛ doc. ibi. ꝛ nihilominus gl. ꝛ Bar. ibi ꝛ ceteri appellant penam. Et ſatis pōt dici pena cum ex parte pmittentis ſit pena: lʒ ex parte ſtipulantis ſit intereſſe: qꝛ debeſ etiā ſi pmittēti nihil. l. j. §. ſi plures. ff. de eo per quē factū: ꝛ ꝙ p glo. ibi. ꝛ in l. ſiqs id. §. ſi. ff. de iuriſdi. om. iudi. cum ſi. ꝛ licet ſit pmiſſum duplum quātitatis pmiſſe pro precio nō appareat ꝙ in aliquo excedat quātitatē intereſſe futuri. Nam intereſſe ne res euincatur pōt intereſſe ne dū in duplo: ſed etiā in quadruplo. Nam res poterat longe plus valere qꝫ preciū conuentum: prout ꝛ innuitur contigiſſe in caſu nro ppter clauſulā in inſtro appoſitā ibi ſciens etiam ipſe venditor dictū rō plus valere precio ſupradicto totū qd plus vʒ pure libere ſimpl'r ꝛ irreuocabiliter dedit ꝛ donauit eidē emptori: ꝛ ſi in ſe non valebat plus pōt plus valere emptori iuxta id qd de precio ſingulari ꝛ cōi tradunt Bar. ꝛ doc. in. l. vnica. C. de ſen. pro eo qd intereſt. Itē ſi tūc nō valebat plus etiā emptori poterat ſperari plus intereſſe in futurū ppter meliorationē que fieri pſit: ꝛ ēt qꝛ precia rerū varianſ ex tpe. l. precia reꝝ. ff. ad. l. fal. ꝛ. c. in ciuitate. ꝛ. c. naviganti. de vſur. ꝛ ppter fructus ad quos pōt emptor cōdēnari: quoꝝ extimatio pōt excedere preciū rei cōuentū in triplo ꝛ in qdruplo que oia forte occurrere pſit in caſu de quo agitur. Nā put audio dicta res vendita tempore venditionis erat pro maiori parte inculta ꝛ induſtria ꝛ forte ſumptibus emptoris eſt reducta ad culturā ꝛ magnā fructuū quantitateʒ re-

degit ex dicta re empta dictus mācinus: ita φ magnum eſt ſuū intereſſe φ fuiſſet ſibi factū vel fieret ſimiliter inſtrm̄ vēditiōis p dictos fratres cū cōſenſu ⁊ volūtate eoꝝ de qbus in inſtrō vēditiōis fit mētio: ⁊ ſimiliter φ defendaꝛ diſbrigeꝛ ⁊ ponaꝛ in pace in dicta re: adeo φ nō euincaꝛ: ſed pacifice illā detineat. Ita φ quātūcūqȝ petat duplū: ex eo qꝛ dictū inſtrm̄ vēditiōis nō fiat ⁊ aliā medietatē dupli: ⁊ ſic ſimplum: qꝛ alia promiſſa ſibi non obſeruentur. Nō apparet alio non docto φ pena excedat intereſſe.

l ¶ Dato autē φ excederet nihilominus peti pōt per predicta ⁊ nō ſolum in foro contētioſo de quo agitur: ſed etiā in foro poli. Nam lȝ dicaꝛ φ pene nō debeanꝛ in foro conſciētie. c. fraternitas ſm̄ vnā lec. xij. q. ij. put ⁊ voluit. d. Anto. in. d. c. ſuam. qd̄ ⁊ tenent dn̄s Anto. Jo. de Jmo. in. c. ſi. de preſcrip. ⁊ Panor. ibidē adducens no. per Hoſti. in ſumma de penis. ⁊ per glo. in. c. cum ſcd̄m. de hereti. lib. vj. Et ex hoc inferunt prefati doctores φ ſciens ſe obligatum ad penā preſcribit etiā de iure can̄. cū nō peccet nolēdo illam ſoluere ſm̄ eos. Tn̄ dicēduȝ eſt φ pōt peti ⁊ exigi ⁊ exacta retineri cū bona ꝯſcientia etiā vltra ꝙ in vero intereſt. Nā ex quo cōcluſum eſt φ de iure canonico ſunt exigibiles in foro fori etiā quādo appareret φ nō intereſſet intantū oportet fateri φ nō ſit cōtra cōſcientiam illā exigere cuȝ ius canonicū nō permittat que nutriunt peccatū. c. qui omne. de preſcrip. c. litteras verſ. porro. de reſti. ſpo. ⁊. c. quanto. ⁊. c. ex parte. ⁊. c. ſi. extra de cōſuetu. cū infinitis ſimili. Et dicit d. Anto. in ꝓhemio decreta. φ materia iuris canon̄. eſt ſtatuere bonum ⁊ equū in deū. Et dicunt ibi doc. ⁊ Jo. mo. in ꝓhe. vj. libri φ ius canonicū tendit ad dirigenduȝ vitā hominum in deum pncipaliter differt a ciuili: qꝛ tendit ad vitam politicam quo ad preſens ſeculum. Et ideo φ fit lege canonica ꝑmittente nō eſt peccatū. xxiiij. q. iiij. qui peccat: nam canones: ⁊ ſic ius can̄. dicit eſſe conſtitutum inſtinctu ſpūſſancti. l. diſti. can̄. ſiquis dyaconus. Et ideo Archi. in can̄. qm̄. xviij. diſt. tenebat φ pene in foro cōſciētie poſſint exigi dicens ad. d. c. fraternitas. φ loquiꝛ de perfectione ⁊ nō ex debito: ⁊ idem voluit in. d. c. fraternitas dans ad illum tex. plures alios intellectus: tu potes dicere φ tenendo illū intellectum φ pene in foro cōſcientie nō debeantur ꝓut cōiter ſolet ad hoc allegari ꝓcedit ex parte debitoris: prout ſupra dictum. Tamē ex parte creditoris nō procedit niſi forte ex pfectione. Nā dicēdū eſt φ imo pene poſſūt exigi ⁊ exacte retineri ēt in cōſciētia cū bona cōſciētia quātuncūqȝ nō interſit: ꝓut vr̄ fuiſſe de mente Hoſtien. ⁊ Jo. an. ⁊ doc. in. d. c. dilecti. ⁊. d. c. ſuā. qd̄ ⁊ firmat ſpecifice Panor. in. d. c. dilecti. ⁊ Jmol. in. d. §. alteri. facit optime ad pdicta qd̄ notāt Gui. de cuno. ⁊ Bar. in. l. ſi tibi. x. milia. §. quedā ff. de pac. dicētes φ iniuriatus teneꝛ remittere in foro conſciētie minorē ſaltē petēti: nō tn̄ teneꝛ remittere penā que debeꝛ p actionē iniuriarū. qꝛ actio penalis eſt. §. pena inſti. de iniur. ⁊. §. penales inſti. ad. l. fal. ⁊ idē. ſ. φ nō teneaꝛ etiā in foro poli remittere penā ex iniuria debitā voluit Bart. in. l. nō ſolū. de iniur. φ ⁊ voluit Ang. ⁊ Raphā. ful. in. d. §. quedā allegātes Jnno. in. c. in noſtra. de iniur. qd̄ ⁊ tenent i. d. §. quedā. ⁊ doc. cōmuniter: ꝓut ⁊ dicit ibi Pau. de ca. idem tenens qd̄ ⁊ tenuit Panor. ſequēs Barto. in. c. j. de iniur. ⁊ idē voluit Jo. an. in. c. olim. eo. ti. Et licet loquanꝛ in pena ex maleficio: ⁊ ſic in pena legali nō refert: qꝛ in pena legali ex maleficio loquitur. c. fraternitas. ⁊ in dicta legali pena allegat eum Bal. in. l. iubemus. §. ſane. C. de ſacroſan. eccle. vnde per hoc oſtenditur φ. d. can̄. fraternitas qui loquitur in pena legali ⁊ ſolus allegatur φ pene non debentur in foro conſcientie nō procedit ex parte creditoris. Et in hac opi. ſemper fui ⁊ tenui in. d. c. ſuam. ⁊ in. d. §. alteri. Concordando opi. φ qui dicunt penas in foro conſcientie non eſſe debitas ꝓcedat ex parte debitoris nec debet ſibi per confeſſorē iniungi φ penaȝ ſoluat. Et opi. que vult φ pena poſſit exigi in foro cōſcientie procedat ex parte creditoris. Nec debeat per confeſſoreȝ iniungi φ exactā reſtituat vel non exactum nō exigat. Et ita puto eſſe de mēte doctorū ⁊ iuris: licet non reperiam ſpecifice poſitam dictam diſtinctionem. Sed deprehenditur ex ſparſim dictis per docto. Et ita dixi in. d. §. alteri. ⁊. d. c. olim. Habemus hactenus ex iam dictis primo φ dicti heredes tenentur ad facta promiſſa per dictum piccionum: ⁊ ſic ad faciendum fieri inſtrumentū venditionis ⁊c. Item ad ſuſcipienduȝ in ſe iudicium ⁊ defendendum ⁊c. Secūdo φ in caſu quo requiſiti negligant obſeruare: tenentur ad intereſſe. Iteȝ tenentur ad penam primo loco promiſſam caſu quo inſtrumentum venditionis non fieret. Et ad penam generaliter promiſſam caſu quo oīa ⁊ ſingula non obſeruarentur. Non tamen poſſunt exigi intereſſe: ⁊ pena quatenus concurrūt: ſed debet eſſe dictus Mancinus alterius exactione cōtentus: prout hec omnia latius ſupra deducta ⁊ probata ſunt.

m ¶ Sed hic inſurgit dubiū de quo in puncto nō queritur: ſcilicet an vtraqȝ pena exigi poſſit. Et ꝑfecto arbitrarer φ ſic qꝛ debenꝛ ex diuerſis factis. Nā pena primo loco ꝓmiſſa debeꝛ: ex eo qꝛ nō currauerunt ⁊ fecerunt φ fieret inſtrumētum venditionis ⁊c. Et iſta pena dupli in totum debeꝛ ipſi emptori: ⁊ ū qꝛ ita ſtipulata per illa verba. Et iſta ꝓmiſit ipſe piccionus dicto macino preſenti ſtipulanti ⁊ recipienti vt. ſ. Nā ſupra ſtipulatus fuit pro ſe ⁊ ſuis heredibus. ergo etiā his ſtipulatur dictū factū ⁊ penaȝ pro ſe ⁊ ſuis heredibus: ⁊ tum ēt qꝛ pena cōuētionalis ſimpliciter ꝓmiſſa debeꝛ parti non fiſco: vt eſt tex. in. l. ſi qs maior. C. de tranſac. ⁊ ibi doc. no. Pena autē ſecundo loco promiſſa debebitur ſi non defendetur: ⁊ ſic nō obſeruabuntur alia capitula dicti inſtrumenti. Faterer autē φ ꝓpter ſolam moram in faciendo fieri inſtrumentum nō poſſet exigi vtraqȝ pena: ſed ꝓpter moras circa diuerſa facta non inconuenit φ vtraqȝ pena exigatur ex quo plura ſunt facta promiſſa: ⁊ oīa ſeruanda ſunt ⁊ nō inconuenit φ quelibet mora in non ſeruando ſua pena puniatur: nec reperio vllo iure cautum φ vna pena cū altera confundatur ſaltē quando ex diuerſis factis deſcendunt accedat. l. illam de colla. ⁊. §. conſideremus in auc. de trien. ⁊ ſemiſ. Et videtur de mente partium ex quo ſpecifice duabus vicibus de pena conuenerūt ⁊ ſub diuerſa forma vnam inſolidum parti alteram pro dimidia fiſco pro dimidia parti. Itē vna ſi vnum capitulum non obſeruetur alia generaliter ſi conuenta non obſeruentur. Et poſſet attentari φ generalis illa clauſula penalis non referatur ad illam clauſulam in ſpecie prouiſam de pena. argu. l. doli clauſula. ⁊. l. ſtipulationum cōmodiſſime. §. doli clauſula. ff. de verb. obli. ⁊. l. ſanctio legum. ff. de penis. licet hoc non firmem propter vim verborum vniuerſaliuȝ omnia ⁊ ſingula: vel quod ſatis eſt cenſeatur obſeruare illud capitulum in quo promittitur φ fiet inſtrumentum ſi propter non obſeruantiā illius capituli ſoluitur penā ibi adiecta quaſi pena ſuccedat loco facti conuenti per ea que tradunt Jmo. in. l. ij. §. ſiquis donaturus. ff. de dona. ⁊ Panor. in. c. j. extra de iu. volentes φ ſi promitto aliquid facere: ⁊ caſu quo non faciam promitto penam ⁊ iuro obſeruantiā predictorum ſi non facio: ſed ſoluo penam non incurro in periuriū. Et ita in caſu noſtro ſm̄ hoc ꝓpter non obſeruantiā illius capituli nō incurrāt vltimā penā dictus piccionus vel eius heredes ſi ſoluerēt primā penā φ ſatis eſt hoc cāu vr̄ de mente: lȝ illud dictuȝ Jmo. ⁊ Panor. nō approbē ꝓut ⁊ alīs legēdo nō approbaui in. l. ſi conuenerit. de iuriſdi. om. iudi. ⁊. d. l. ſtipulationes nō diuiduntur ver. celſus. Lȝ autē fuerit obſeruatū illud capitulū nō eſt liberatus ab alijs. Nā ⁊ alia ſunt ſeruanda: quia qui plura copulatiue promittit ⁊ vnuȝ ſeruat non liberatur: quia copulatiua requirit concurſum omnium. l. ſi heredi plures. ff. de condi. inſtitutionum cum concor. Et cum aliquid reſtat ad agendum nihil cenſetur actum. Dicit tex. in. l. cum ſyllenianum in fin. C. de his quibus vt indignis. ⁊ quo ad euictionem pene. l. ſi. c. in ius vocati vt eant. Et ideo ponamus φ dictus piccionus feciſſet per illos fratres fieri inſtrumentum venditionis de iure valido. Et ſic obſeruantes illud capitulum de hoc loquens. Et poſtea dicti fratres de iure vel de facto mouiſſent litem iudicialem: nonne dictus Piccionus vel eius heredes piccioni mortuo teneantur ad ſuſcipiendum in ſe iudicium ⁊ defendendum: certe indubie dicendum eſt φ ſic nec quiſpiam negaret. Et conſequenter ſi non defenderent tenerentur ad intereſſe ⁊ ad penam vltimo loco promiſſam per ſupradicta. ergo obſeruantia illius capituli non liberat ab alijs nec facit ceſſare penam ſi alia capitula non obſeruantur. ergo pari ratione ſi illud capitulum obſeruatur in ſolutione pene non liberatur ſoluens ab obſeruatione aliorum capitulorū: ⁊ ſubſequenter non faciat ceſſare vltimam penam ſi non obſeruentur: ita puto ſaluo iudicio rectius ſentientis. Et ſi cui videtur durum tantum exigere non curandum. Cum in penis non inſpiciatur quantum interſit per ſupradicta. Et plura malefacta non inconuenit ſi pluribus penis puniūtur per ea que habentur in. l. quoniaȝ multa facinora. C. ad. l. iuliā. de vi cum ſimilibus. Laus deo.

¶ An rogatus

¶ An rogatus dẽ reſtituendo hereditatem poſſit dare in dotem bona ſubiecta reſtitutioni. Item quanta debet eſſe ⁊ arbitrari in dubio congrua dos. Item ſi fuit erogatuʒ ꝙ dote arrogato de reſtituendo de bonis ſubiacentibus reſtitutioni longe magiſq̃ eſſet congrua dos: in illo pluri potuerit ꝑiudicari illi cui debebat fieri reſtitutio adeo ꝙ nõ poſſit illud plus conſequi.

¶ Conſilium iij.

In nomine dñi noſtri Ieſu chriſti. ¶ In preſenti cõſultatione vr̃ prima facie dicenduʒ ꝙ dicti heredes dicti Ioannis teſtatoris nihil habeant reſtituere dicto ſer Nicolao ſubſtituto ex eo qꝛ filia rogata a matre de reſtituẽdo hereditatẽ põt in cauſam dotis dare bona ſubiecta reſtitutioni ⁊ ex ea cã minuere fideicõmiſſum. vt. ff. ad trebellea. l. mulier. §. cũ ꝑponeret. ⁊ in autenti. de reſtitu. §. quãobrem. colla. iiij. vnde ſumit auc. res que. C. cõmunia de leg. Et ꝑpterea cũ oĩa bona dicti Ioãnis teſtatoris fuerint data in dotem dicte filie de reſtituẽdo rogate ⁊ bona data in dotem nõ ſubiaceant reſtitutioni: vt dictum eſt reſtare vr̃ ꝙ nihil ſit reſtituendũ: nec huic ſentẽtie refragari vr̃ ꝙ cedit dies fideicõmiſſi poſt morteʒ dicte filie quo tẽpore finitũ eſt matrimoniũ. ⁊ ſic dos quodãmodo eſt reuerſa ad filiã rogatã de reſtituẽdo. Vñ tẽpore quo dicte res ſubiacere ceperũt reſtitutioni nõ erãt amplius dotales. Et ſic ceſſare vr̃ fauor dotis in quo fauor vr̃ fundata ratio. d. §. cũ ꝑponeretur. ⁊. d. auc. res que. naʒ ad hoc reſpondetur ꝙ fideicommiſſum ſeu ſpecies fideicommiſſi videtur fuiſſe diminuta eo ipſo ꝙ res fuerunt date in dotem. ⁊ licet poſtea res date in dotem reuertantur ad dotantem: quia ipſa rogata de reſtituendo dotem rehabuerit dum ceſſit dies fideicõmiſſi non propterea amplius ille res que in dotem date fuerant ſubiacent reſtitutioni prout voluit Vgolinus antiquus gloſator quem ſequitur gloſ. ſecunda in. d. auc. res que. pro quo facit. d. §. cum proponeretur. ⁊. l. pater filiam. ff. ad. l. falci. ⁊ ita tenent martinus fili. Iaco. butri. Per. ⁊ Cy. prout dicit Barto. in. d. auc. res que. Et hanc partem firmant Rapha. ⁊ Pau. de caſt. in. d. auctẽ. res que. quando filia erat rogata de reſtituendo extraneo. Hanc etiam opinionem generaliter firmat Bald. in d. aucten. res que. in. viij. q. in antiqua lectu. ſimpliciter dicens ꝙ filia de reſtituẽdo rogata ſi poſtea deceſſerit ſine liberis poteſt de legitima ⁊ de dicta dote libere teſtari: quia iſta dos non eſt admodo reddituraa ad fideicommiſſariuʒ: per. d. §. cum proponeretur. ⁊ ſubiungit in. ix. q. vtrum filia rogata de reſtituendo poſſit ſe dotare cum pacto ꝙ vir lucretur. ⁊ reſpondet ꝙ ſic eadem ratione: quia non ad fideicommiſſarium reddituraa ſoluto matrimonio. ⁊ ꝙ nõ ſit reddituraa tenent gloſ. ⁊ Cy. ⁊ probatur in. d. §. cum proponeretur. ſm eum qui videtur per ꝑdicta decidere caſum noſtrũ contra dictum ſubſtitutum: nec predictis refragari videtur ſiquis dixerit dictam dotem fuiſſe nimium exceſſiuam. Et factam forte in fraudem fideicommiſſi. Attento ꝙ dcã auc. res que. concedit facultatem alienãdi in cauſam dotis res ſubiectas reſtitutioni dũmodo dos ſit congrua pro modo perſonarum honeſtati congruo: ꝑout formaliter dicit text. in. d. auc. res que. quia dictus ſer Nicolaus ſubſtitutus conſtituit dictam dotem: ita ꝙ ſi aliqua fraus in eſſet dicte dotis conſtitutioni illa per eum fuiſſet cõmiſſa. ⁊ ſic allegaret ſuam turpitudinem contra. l. tranſactione. C. de tranſacti. Nec dolus infertur volenti. l. cum donationis. C. eo. titu. ⁊ l. nemo videtur fraudari. ff. de regulis iuris. ⁊. l. venditor. C. de reſcin. vendi. ⁊ facit. l. j. in fi. cũ concor. ff. de act. emp. Et propterea videt̃ ꝙ ipſe ſer Nicolaus non poſſit allegare dictam dotẽ fuiſſe nimium exceſſiuam. ⁊ ex quo ipſemet dedit dicta bona in dotẽ ⁊ ſic cõſenſit alienationi videtur ſibi ꝑiudicaſſe: ar. l. fideiuſſor. §. pater. ff. de pig. ⁊. l. lutius titius. §. paulus. quibus mo. pignus vel hypotheca ſolu. ⁊ l. ſicut. §. non videtur. verſi. ſed ſi ſubſcripſit. eod. titu. ⁊. l. quidam. ff. de euicti. ⁊ maxime videntur predicta procedere circa tertiam partẽ dotis que remanet apud maritũ. Cũ illa tertia non redeat ad mulierem neq; ad mulieres heredes. Vnde ſaltẽ illa tertia pars videtur diminuere fideicõmiſſum ad ſimilitudinẽ legitime. Nam illa datio dotis videtur procedere per viam augumenti legitime ex quo illa facultas conceditur ſi legitima non ſufficiat: prout voluit Bal. in lectũ. noua in. d. autẽti. res que in quarta qõne adducens tex. in corpore ibi adiectum legitime parti ⁊c. nam quod iure eſt de principali idem de augumẽto. l. cũ inter ſocerum. §. cum inter. ff. de pact. dota. ſecũduʒ eum. Vñ prout legitima diminuit fideicõmiſſum. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. teſtamen. ita ⁊ dicta dos ſalteʒ quatenus remanet apud virũ. Et propterea videt̃ ꝙ dicta tertia pars dotis ſit de ſingulis bonis ante omnia detrahenda deinde reſiduum ſit diuidẽdum inter heredes filie rogate ⁊ ipſuʒ ſer Nicolauʒ ſubſtitutũ ſi tenere volumus ꝙ aliqd ſibi veniat reſtituenduʒ: nec predictis refragatur ꝙ dictus maritus eſt oriũdus ex ciuitate camertina vbi nõ viget ſimile ſtatutuʒ. Attento ꝙ Bal. in quodaʒ ſuo ꝯſilio incipiẽte quedaʒ dña Ricchabella ꝯcludit ꝙ in hmõi ſtatuto ꝙ marit⁹ lucretur parteʒ dotis inſpicit̃ locus domicilij mariti. Nam circa hoc preſupponit̃ ꝙ dictus maritus tpe dci matrimonij cõtracti cõſtituit ſibi domicſliuʒ in terra tolentini: nã ꝓmiſit prout dicitur ibi ꝑpetuo habitare vna cum dicta ſua vxore. Et ad ibi habitãdũ acceſſit domiciliũ eni ꝓ ſua volũtate quilibet ſibi ꝯſtituit. l. nõ vtiq;. ⁊. l. aſſumptio. §. iuris prudẽtibus. ⁊ l. domiciliuʒ. ff. ad municipales. ⁊. l. ciues. C. de incolis. li. x.

6 ¶ His tamen nõ obſtantibus arbitror in hac cõſultatione deciſioneʒ eſſe clariſſime faciendam. Pro dicto ſer Nicolao ſubſtituto: nam primo ⁊ principaliter ꝑſupponitur ꝙ congrua dos fuiſſet dicte filie quarta pars dictorum bonorum ⁊ forte minus. Nã mihi preſupponitur ꝙ tota dicta hereditas valebat mille aureis detractis detrahendis: ⁊ maior dos que ſolita ſit dari in terra Tolentini nõ excedit ducẽtos aureos cum tex. in auc. res que. ⁊ in auc. vnde ſumitur videlʒ d. §. quamobrem dicat pro modo perſonarũ honeſtati congruo ⁊ in corpore dicat honeſte ⁊ ſm qualitatem perſonaꝝ merito ⁊c. ⁊ glo. exponit ſuper verbo merita ſm quantitatẽ patrimonij. Sed non eſt congruũ honeſtati ꝙ illa que erat rogata de reſtituendo per ſuum patrẽ teſtatorem daret oĩa bona paterna in dotem in preiudiciuʒ fideicommiſſarij vbi ſufficiebat ſibi forte quinta pars dictoꝝ bonoꝝ pro modo ſue conditionis ⁊ ſuarum facultatum iuxta moreʒ regionis qui eſt attendendus: arg. l. ꝙ ſi noluit. §. qui aſſidua. de edil. edic. ⁊. l. ſi prius. ff. de aqua plu. arcen. ⁊. l. cum delanionis. §. aſinam. in fi. de fun. inſtruc. iuncta. l. quero. in princi. ⁊. §. j. ⁊ ſo. l. ſiue generalis. ⁊. l. cum poſt. §. gene. in fine de iur̃ dotium. ⁊. l. ſi filie pater de lega. tertio. ⁊. l. ſi curatores. C. de admini. tut. ⁊. l. ſi furioſi. circa finem. C. de nup. Si itaq; ſufficiebat ſibi legitima pro honeſta dote non poterat dari in dotem res ſubiecta reſtitutioni: prout eſt ſatis expreſſuʒ in d. §. quamobrem. ⁊ dicta auc. res que ſimiliter ſi ſufficiebãt fructus ex rebus teſtatoris percepti illis eſt aſcribenda expenſa dotis probat tex. in dicto. §. cũ proponeretur. ita ꝙ ſi fructus interim percepti vna cuʒ legitima ſufficiũt ꝓ dote condigna non poteſt diminui fideicõmiſſuʒ: prout per illũ tex. dicit bal. in dicta auctentica res que. queſtione decima. pari rõne ſi ſufficiebant alia bona per teſtatoreʒ filie relicta debet de illis rebus exꝑſſe relictis filie dotari: imo fortius in his dicendum eſt q̃ꝫ dicendum ſit in fructibus quos nõ percepit expreſſo iudicio teſtatoris ⁊ vbi eadem ratio idem ius. l. a titio. de verbo. obliga. l. illud. ff. ad legeʒ acquili. capitu. inter ceteras. in fi. de reſcriptis. facit etiam quia i caſu propter quem motus fuit iuſtinianus ad id diſponendum fuit: quia nihil erat relictuʒ vltra fideicõmiſſum: vnde poſſet rogatus ſibi pro dote vel donatione ꝑpter nuptias cõſulere: vt ꝓbat tex. notabilis i corpore i. §. rurſus in auctẽtico de reſtitutione. ⁊ ea que parit in vndecimo menſe. Et hoc ſatis aperte vult Pau. de caſt. i dicta auctẽtica res que C. communia de leg. querens an ſi legitima ⁊ trabellcanica quaʒ detrahere poterat rogatus ſufficiebat tamẽ ſunt conſumpte an debeat diminui fideicõmiſſuʒ ⁊ cõcludit ⁊ ſit ne preiudicet ei cui debet dos reſtitui loquitur in reſtitutione dotis alteri facienda in preiudiciuʒ cõſumentis vult ꝙ ſit. ⁊ multofortius ſentit ꝙ ſi id qõ reſtabat ſufficiebat ꝓ dote nõ eſt diminuendũ fideicõmiſſuʒ ⁊ merito. Ceſſat. n. tũc ratio tex. d. §. cũ proponeretur. quatenus ſe fundat in voto teſtatoris ⁊ pudicitia filie: non autem congruit voto teſtatoris ꝙ propter doteʒ diminuatur fideicommiſſum ex quo teſtator reliquit filie tantum de bonis ſuis ipſi filie: qõ poterat filia ſeruare pudicitiaʒ ⁊ congrue dotari ⁊ nubere pari ⁊ condigno prout expedit iuxta illud catonis nube pari. ⁊ in lectu. peruſina. in. d. auc. res que. allegando Ouidiuʒ dicere ſi vis acte nubere nube pari. Et in dubio dos condi-

gna cēſeť eſſe correſpectiua legittime ꝑut dicit Saly.in p:e allegata auc.res ꝙ ꝑut milies vt ita dixerim reperij allegatū ꝫ in lec.quā habeo nō dicat ꝫ ipſe pluries legit.vj.C.⁊ idē reperio ꝙ videť velle in quadā ſua queſtione diſputata que incipit ſtatuto caueť:idē ēt ꝯcludit bal.in quodā ſuo ꝯſilio incip.qꝛ ſtatutū ⁊ in ꝯſi.alio incip.materia diuidiť in duas partes:⁊ vř idē ꝯſuluiſſe Ange.ꝯſi.cccx.incip.qdā Gregorius:⁊ pluries vidi ħ ꝯſultū ꝑ integerrimū cōſulentē:⁊ optima fama fulgentē captā noſtrū mihi patrē ⁊ pceptorē obſeruādū:⁊ ſolebat allegare dicta ꝯſilia bal.⁊ Saly.in.d.auc. res ꝙ cū ergo dicta filia haberet lōge plus legittima in duplo:⁊ ēt fruct⁹ ante ꝯſtitutionē dotis pceptos cui dubiū ꝙ in dubio poterat ꝯgrue dotari:⁊ ei qui vigore dicte aūt.res que dicit poſſe propter dotem diminuere fideicommiſſum debet probare legittimā nō ſufficere ꝑ cōgrua dote:⁊ ſubſequēter deducere cōgruitatē dotis:nā illa auc.ptinet ius exorbitans:⁊ illi qui nitiť ex iure exorbitāti incūbit onus pbādi:ꝓut no.per glo.⁊ doc.in cle.ſi.de reſcrip. ⁊ per Bald. in.l.ſiquis nō dicā rapere.C.de epi.⁊ cle.⁊ per legētes in.l. ſiquis maior.C.de tranſac.⁊ per hoc medium euitantur oia in contrarium adducta.

b ¶ Et non eſt neceſſe intrare illam difficultatem an debeat reſtitui fideicommiſſario ſi dos reuertiť ſeu reuerſa eſt ad rogatum tpe quo fideicōmiſſum venit reſtituendum quam non arbitror habere paꝝ dubitationis:nā Hugo.⁊ Accur. quos ſequuntur mar.ſi.Jac.bu.Pe.⁊ Cy.⁊ etiam Rapha. ful.⁊ Pau.de caſt.ꝓut ſupra deductū eſt volunt ꝙ nō ꝫ glo.non loquantur multū clare in formando punctū qōnis cum dicat tpe mortis patris filia que dotem dederat recuperat dotem:⁊ ſic verba ſonant ꝙ filia dotem dederat:⁊ ipſe recuperauerat tpe mortis patris vel patris teſtatoris vel patris rogati non refert:quia tunc ſm verba non dederat nec recuperauerat ipſe rogatus.Tamē doc. intelligunt in patre rogato qui dederat dotē pro filia ⁊ tempore mortis ſue dos erat reuerſa ad eum:quo caſu prefati doc.⁊ Bal.volunt ꝙ non ſit reſtituenda fideicōmiſſario:ſed Jac.de bel.tenet cōtrarium ꝓut refert Bar.in dicta auc. res que eum impugnans ſi filia viuebat:qꝛ nō erat pfecte reuerſa ad patrē per auté.ꝫ ꝙuis.C.de rei vxor acti.ſecus ergo ſentit ſi eſſet reuerſa ad patrē pfecte:vt qꝛ forte matrimoniū fuiſſet ſolutū morte filie ꝑut ſentit Bar.⁊ ꝓut ex dictis Bar.firmat ibi dē Ang.⁊ ad glo.pōt tūc reſpōderi ꝙ loquiť qñ filia dotata ſuperat:⁊ ita ēt loquanť doc.ꝗtenus ſequunť gloſaꝫ.ꝫ bal. latius loquať:qđ ⁊ videť fuiſſe de mēte gl.ꝗ incipit ꝫ nōne in corpore.d.ꝭ.Ꝓbrē.vbi videť requirere vt ꝓcedat diſpoſitio illius.ꝭ.ꝙ in dote vř donatiōe ꝑpter nuptias interueniat pactū de lucrādo ⁊c.Quaſi ꝑ hoc ſentiat ꝙ aľs nō diminueret fideicōmiſſuꝫ collatū poſt mortē filij vel filie qui vel que cōſtituit dotē vel donationē propter nuptias cū per mortē ſoluitur matrimoniuꝫ aūt.de nup.ꝭ.deinceps.⁊ dos ⁊ donatio ꝑpter nuptias reuertanť ad cōſtituētes maritū. vꝫ vel vxorem ſingula ſingulis referendo:⁊ reperio Bald. ſic ad lřam in ꝓpoſito conſuluiſſe filia de reſtituendo poſt mortē ſuam grauate pōt oia bona interim nō ſolū dare in dotē:ꝫ etiā quocūꝙ titulo.C.cōia de leg.l.ſi.ꝭ.ſinaūt auaricie cecitate ⁊ no.ff.⁊c.Sꝫ ħ differētia eſt iter dotē ⁊ aliā alienationē:qꝛ alie alienationes reuocanť in irritū exiſtēte cōditione ſubſtitutionis:ſed dos ꝗtenus eſt bonafide ⁊ cū cōpetenti moderamine data nō reuocanť in irritum:ꝫ exiſtat cōditio ſubſtitutionis aūt.res que.C.cōia.de leg.quod ſic eſt intelligendum ſi mortua filia in matrimonio remanēt reliquie matrimonij aľs ceſſante nō ꝓmiſſionis ceſſat ꝓmiſſionis effectus:⁊ in cauſam fideicō.dos redditi:qꝛ tēporalis cā temporalē hꝫ effectū.l.adigere.ꝭ.ꝙuis.de iure patronatus hec Bal.ad contextū.Qui videť multū cōferre ad propoſitū noſtruꝫ:⁊ ꝫ ipſe idē Bal.in.d.auc.res que vt ſupra retuli videať firmare ſimplr ꝙ nō redeat ad fideicommiſſarium:tñ videť poſſe moderari per dicta ꝑ Bal.in.d.cōſilio.

c ¶ Et ꝫ tex.in.d.ꝭ.cum proponeretur faciat in ꝯrium.ſ. ꝙ diminuatur fideicōmiſſum collatum ſub conditione ſi ipſa filia rogata deceſſerit ſine liberis:⁊ ſic vt ſic locus fideicommiſſo oportet preſupponere ipſaꝫ ſine liberis deceſſiſſe.Tñ videtur ille ponderare ꝙ dotem dederat in quātitate ⁊ pro illa dote quantitate danda erāt diminuta bona hereditaria qđ pꝫ:qꝛ ibi dotem certe quantitatis que verba non videnť poſita ſine virtute aliquid operandi.arg.l.ſi quando.de leg. j.⁊.c.ſi papa.de priuile.lib.vj. ⁊ ponderatur ꝙ diminuitur fideicōmiſſum quaſi cenſeatur ħ reſpectu relictum id quod ſupererit de hereditate:vt eſt expreſſum ibi ac ſi quid ſupfuiſſet rogata eſſet reſtituere:⁊ poniť ac pro ſicut ꝑut ⁊ ibi ponderať per doc.ille tex.⁊ iō ſi dos cōſiſtit in quātitate:⁊ pro illa quātitate alienarur bona hereditaria illa bona non ſunt amplius in hēditate.⁊ ſic ēt ſi ſunt corpora nūmoꝝ ⁊ illa ſoluūtur:qꝛ ſunt data in quātitate nō debēt eadē corpora reddi:ſed totidē qꝛ recipiūt functionē in genere ſuo.l.ij. ꝭ.j.ff.ſi certū pet.nō ſuperſunt in hēditate:qꝛ nō reſtituunť illi ijdem.Ideo ſi relictum ēēt qđ ſupererit de hēditate illa dos etiam circūſcripto fauore dotis diminueret fideicōmiſſum:ꝓut videtur ꝓbare ille tex.Sed qñ ſunt data corpora in dotem eadem corpora reſtituēda veniūt.⁊ ſic ſatis videntur ſupereſſe maxime attēta diſpoſitione.l.qui actionem ff.de reg.iur.iō ceſſante fauore dotis videreť ꝙ in fideicommiſſo de reſtituēdo qđ ſuperit poſt mortē veniāt iſta corpora hereditaria ex vi verboꝝ:ideo text.d.ꝭ. cum proponereť non militet in caſu iſto qui videť diſponere ꝙ fauor dotis diſponat in fideicōmiſſo de reſtituēda hēditate id qđ rigor verboꝝ diſponeret in fideicommiſſo ħ reſtituēdo id quod ſuperit de hēditate poſt mortē.Et propterea.d.ꝭ.cū proponeretur intelligať quādo dos conſiſtit in quātitate ꝑut loquitur ille tex.ꝑ rōnem pdictaꝫ vel intelligať qñ fuerat factum pactū de lucrāda dote per maritū pro quo facit text. in.d.ꝭ.Ꝓbrem ibi ⁊ ſi mulier reſtitutione graueť nō impedimentū fieri ad dotis oblationē profecto ſi datur in dotē res hereditaria reddituꝛa poſt morteꝫ ad mulierē que dotem dat:⁊ que grauata eſt reſtituere nihil impedimēti confert illud onus ad dotis oblationē vt de ſe cōſtat niſi fuerit pactum de lucrādo dotē per maritū:ideo nō immerito intelligit ibi glo.ꝙ erat appoſitū pactum de lucrādo dotem ꝑ maritū:⁊ facit tex.ibi in fine ibi qūo nō nos ex maiori ⁊ meliori ſnia nuptialium lucroꝝ exceptionē faciemus:hinc ēt hyrnerius in.d.auc.res ſolū dicit ꝙ ꝑmittiť in cauſam dotis res ſubiectas reſtitutioni alienare vel obligare : vbi aľs erant prohibite alienari vel obligari:ſed certe ēt in aliā cām non dotalem poſſent alienari donec eueniret dies fideicōmiſſi:⁊ ſic donec viueret:vt patet ex dictis Bal.ſupra in cōſilio merito nō videť hyrnerius intelligere illā diſpoſitionem ſpecialem eo caſu quo alienatio ſit ad tempus quo nō cedit dies fideicōmiſſi:⁊ ſic omnia iſta conferunt qđ ħ caſu iſta bona ſubiaceant reſtitutioni non ob. ꝙ fuerint data in dotem donec matrimonium durauerit.

d ¶ Nec tunc refragatur ꝙ ſtatutuꝫ aſſignat tertiam marito: qꝛ ex quo legittima ⁊ fructus ſufficiūt pro iſta portione lucrāda per maritū inde prius eſt detrahenda vt probat text. in.d.auc.res que ⁊ in corpore.⁊ in.d.ꝭ.cum proponereť in quibus eſt caſus recte intuēti.Et ſi legittima ⁊ fruct⁹ hereditatis interim percepti non ſufficerēt:ſufficeret portio que de bonis teſtatoris:aľs eſt remanſura penes heredes filie rogate cum ſit eadē ratio per predicta aľs ſequeretur abſurdum ꝙ ſi teſtator grauaſſet filiam de reſtituendo poſt mortem vnam vel duas res hereditarias ſi filia habens reſiduū opulentis hereditatis : cuius tamen legittima non ſufficeret pro congrua dote poſſet illas res dare in dotem ⁊ ꝑiudicare fideicōmiſſario:⁊ reſiduum pro ſe retinere ꝙ eſſet abſurdum:nam ſi poſſet ꝑiudicare ſubſtituto in dimidia hereditatis pari rōne poſſet in dictis rebus dicto caſu cum non ſit dare rōnem ꝺiuerſitatis . Quod minime dicendum eſt: ergo ⁊c.argu.l.nā abſurdū de iure patro.cum ſi.Et ſi dicať maritus debet habere ſuam tertiaꝫ pro indiuiſo in vniuerſis ⁊ ſingulis bonis hēat in noīe dñi nō negamus. Tamen illud qđ reſtat de hereditate vt heres filie reſtituat dicto ſer Nicolao ſubſtituti vſꝙ ad dimidiam hereditatis ītegram ꝓut relicta eſt : ex quo dimidia ipſa ſupereſt detracta tertia facit.d.ꝭ.cū proponereť ibi ac ſi ſupereſſet.Cenſeť ergo rogata filia de reſtituendo id qđ ſupeſt vt,ibi:ſed vltra iſtaꝫ tertiam partem mariti ſi maritus lucraretur eam reſtat vltra dimidiam que debetur ſer Nicolao fideicommiſſario. ergo illa dimidia ſit reſtituēda. Et ħ modo.d.ꝭ.cū ꝓponeretur facit pro concluſione iſta.Et Bald.in.d.auc. res que in dicta.ix.qōne dicit pactum nocere:qꝛ dos non erat reditura ad fideicōmiſſarium: ⁊ idem iudicat de lucro qđ facit maritus ex pacto vel ex ſtatuto ꝙ de reſiduo dotis quātum ad diminutioneꝫ fideicōmiſſi per rōnem quā adducit:⁊ ſic auctoritas Bal.in hac parte reſpectu lucri debiti mariti parum confert:⁊ licet hec mihi in puncto iuris appareant iuri conſona:tamen non expedit firmare cum primū fundamentum vigeat magis clarum ⁊ habens minus.

e ¶ Et inſuper

e ¶ Et inſuper ꝯcurrit aliud fundamentũ meo iudicio clariſſimũ:nã illa datio in doté non valuit alia rõne ꝙ̃ qꝛ res in doté date ſubiacerent reſtõni:naʒ bona minoꝛẽ que ſeruando ſeruari pñt non pñt etiam in dotẽ dari ẽt cuʒ auctoritate tutoris vel curatoris niſi interueniat decretuʒ iudicis prout eſt tex.in.l.lex que tutores.C.de admi.tu. ⁊ ibi bart. ⁊ ceteri ⁊ facit.C.de ꝑdi.minoꝝ ſine decre. nõ ali. in rubro ⁊ nigro ſed in dicta conſtõne dotis nõ interuenit decretũ iudicis merito dicta bona nõ fuerunt data in dotẽ ex quo datio nõ valet ar.l.iiij.§.condẽnatuʒ.ff.de re iudi. ⁊ cle.paſtoralis eo.ti.⁊ iõ ſtatutuʒ loquẽs de lucro dotis nõ vendicat ſibi locũ in iſtis bonis que nõ fuerunt data in dotem valide ar.dictoꝝ iuriũ ⁊ que no.Bar.⁊ doc.in.l.ij.§. ꝙ ait pretoꝛ.ff.que ſatiſdare cogan. ⁊ in.l.j.§. parui .ff. ꝙ vi aut clam ⁊ huic fundamẽto nihil obſtat ex adductis in ꝯꝛium.

f ¶ Nec ob.adducta in ꝯꝛiũ ẽt primo fundamẽto ꝙ in ꝯꝛiũ dicebaꝉ ponderando ꝙ iſta dos fuit ꝯſtituta a ſer nicolao qꝛ rñdetur ꝙ nõ põt allegare factũ in fraudeʒ ex quo ipſe fecit fateoꝛ:ſʒ bene põt allegare nõ ſumus in terminis dicta aũt.res que qꝛ bona relicta ipſi filie ⁊ maxime cũ fructibus ſufficiebãt ⁊ lʒ maritus lucrareꝉ tertiã dotis videbaꝉ ſer Nicolaus ꝙ ſibi ſufficiebãt due ptes que reſtabãt ⁊ ſic ſciebat ius ſuũ durare meliro ſibi nõ ꝓiudicaret cõſentiendo dicte datiõi in dotẽ.ar.ff.qbus mo.pig.vel hypo. ſol.l. ſicut.§.nõ vꝛ ꝑmo rñſo.Jtẽ fecit ex neceſſitate officij ſibi iniuncti iõ nõ dʒ nocere ꝙ fecit vt tutoꝛ vel curatoꝛ in bñficiũ minoꝛis ar.l.ſancimus.C.de admi.tut.⁊.l.ſ.ff. ex qbus cauſis maio.⁊.l.ſiqs ex ſignatoꝛibus.ff.quẽadmo.te.apianꝉ ⁊ lʒ nõ poſſit forte allegare fuiſſe nimiũ exceſſiuã in ꝓiudiciũ mulieris cuius forte intererat alio reſpectu hẽre illũ viꝝ in cõiugem.tñ põt allegare ꝙ nõ ꝓiudicat ſuo fideicõmiſſario cũ ſit pluſꝙ̃ ꝯgrua dos. Stant.n.h ſimul ꝙ nõ ledaꝉ minoꝛ in dãdo exceſſiuã doté ⁊ tñ ſit pluſꝙ̃ congrua dos. Preterea iuri futuro nõ põt expreſſe renũciari.l. ſi ita ſcriptũ.§.ſi ſub conditione de leg.ij.⁊.l.qui põt.§. ꝙ qs.ff.de reg.iur.⁊.l.j.§.decretalis de ſucceſ.edicto cũ ſi.pariter non vꝛ ꝙ tacite cõſentiendo alienationi poſſit in illo fideicõmiſſo ſibi preiudicare licet hoc medium non firmem.

g ¶ Et inſuꝑ cõſentiens alienationi rei ſibi per fideicõmiſſum relicte ſibi ꝓiudicat in ipſa re:qꝛ nõ põt alienationẽ reſcindere ſeu rẽ alienatã vẽdicare vt in iurib9 ſupꝛa in ꝯꝛiũ adductis:tñ ſibi nõ ꝓiudicat quomin9 poſſit ab hrde extimationẽ ſeu ꝑciũ ſeu extiationẽ petere.l.ſi fundũ ꝑ fideicõmiſſum.ff.de leg.j.⁊ ꝙ ibi ꝑ Bart.⁊ doct.q ꝯcludũt ꝙ vbi ceſſat ꝑſumptio donatiõis ſemꝑ cõſentiẽs hʒ regreſſum ad ꝑciũ ad h ẽt qȝ no.Bal.in.l.mꝛ.C.de rei vẽ.regula aũt eſt ꝙ vbi põt cadere alia cõiectura ꝙ̃ donatiõis donatio nõ ꝑſumiꝉ.l.ſi cũ auꝝ.ff.de ſolo.⁊.l.cũ de indebito.ff. de ꝓba. ⁊ facit.l.ſi filius.ff.de dona.i caſu aũt noſtro multe alie cõiecture poſſent adduci q̃re ꝯſentit dict9 ſer Nicolaus:nã potuit ꝓbabiliter cõſentire rõne officij ſibi iniũcti credẽs forte vtilẽ rẽ gerere ꝓ ſua adulta vel qꝛ de pñti bona ipſa non ptinebãt ad eũ:ſʒ ad ipſaʒ hrdẽ.vñ nõ ob.ſubſtõne poterat tũc tpis diſponere vel forte ignoꝛabat ſuam ſubſtõnem de ſe factã vel ſi ſciebat nõ ſperabat caſum ſubſtõnis euenire vel arbitrabaꝉ ius ſuum ſaluũ ſibi foꝛe prout ⁊ in pñtiaruʒ nos arbitramur ⁊ multa hmõi poſſunt ꝯiecturari aliud ꝙ̃ aius donandi.iõ nullatenus cã donationis eſt in caſu iſto ꝑſumenda attento maxie ꝙ non cõſenſit vt ſer nicolaus:ſʒ vt tutoꝛ vel curatoꝛ fideicommiſſum aũt ad euʒ ptinebat vt ſer nicolaũ non vt tutoꝛẽ vel curatoꝛem. idcirco ceſſante cã tacite donationis dato ꝙ ſibi ꝓiudicaſſet in ipſis rebus nõ ꝓiudicaſſet ſibi in extimatione reꝝ. Licet ſuper hoc non puteꝛ inſiſtendũ:nam imo dictus ꝯſenſus ſibi nõ preiudicat in aliquo per rationes ſupꝛa adductas.

h ¶ Nec ẽt ob.ꝙ hmõi conſtitutio dotis videꝉ procedere ꝑ viã augumenti legitĩe.iõ diminuat fideicõmiſſum prout legitima ſaltem quatenus remanet apud viꝝ. Nam rñdeꝉ primo ꝙ negari põt ꝙ procedat per viã augumenti legitime patet qꝛ non eſt oĩno eiuſdem nãe per id qȝ hꝛ in.d.l.cum proponereꝉ in ſi.iuncta.l.ſcimus.§.repletionẽ.C. de inoffi. teſtõ. Preterea dato ꝓcederet per viam augumẽti legitĩe: nihilominus dimidia que remanet apud heredeʒ rogatam cõputatur in legittimam.l.omnimõ ⁊.l.ſi qñ. ⁊ .l.ſcimus cũ ſi.C.de inoffi.teſt.ergo ⁊ cõputetur incongrua dote. Jta ꝙ ſi aſcendit ad ꝙ̃titatẽ cõgrue dotis nõ dʒ diminui fideicõmiſſum ꝓut non diminuiꝉ per legittimã :ex eo qꝛ remanet apud hrdem tñ ꝙ ſufficit ad legittimã. ⁊ ſic iſta aſſimilatio de dote ad legittimã facit ꝓ ꝯcluſione quaʒ tenem9 nõ cõtra. ⁊ ſubſequẽter nõ hʒ obſtare ſi maritus lucrareꝉ tertiaʒ partem dicte dotis:quia dʒ lucrari de poꝛtione ptinente ad ipſaʒ hrdem ⁊ nõ de parte ꝯtingente ſubſtituto per ꝑdicta ⁊ ꝓut pʒ in .d.§. cũ ꝓponereꝉ ꝙ impẽſa dotis aſcribiꝉ illis fructibus ⁊ nõ fideicõmiſſo ſi fructus ſufficiũt ⁊ negari nõ põt illum tex. procedere ẽt caſu quo dos fuiſſet habita per maritum cũ pacto de lucrãda dote ergo pariter aſcribaꝉ ptitãgenti ipſi vxoꝛi in caſu noſtro ꝓut ⁊.ſ̃.lati9 deductũ eſt.

i ¶ Reſtat itaq̃ ſatis lucida ⁊ clara ꝯcluſio ꝙ pp dictã dotis ꝯſtitutionẽ nõ eſt in aliquo diminuẽdum ꝙ̃tũcunq̃ ꝓcedereꝉ ꝙ dictus maritus deberet hꝛe integrã tertiaʒ de oĩbus dctis bonis:lʒ re vã illã ꝯſequi nõ poſſit ſtãre defectu decreti iudicis cuʒ ꝓpea negari poſſit iſta bona fuiſſe vnꝙ̃ data in dotẽ.ideo de iſtis bonis nõ eſt detrahẽda tertia ſtatutaria. Et facto hoc fundamẽto rñſio clariſſime elicitur ad id qȝ queritur in pũcto.ſ.quota pars hrditaria ſit reſtituenda dicto ſer Nicolao fideicõmiſſario.naʒ rñdeꝉ ꝙ dimidia integra. nam ipſa filia hꝛes inſtituta detrahit pꝛimo legittimaʒ que eſt tertia totius auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſt.deinde quartam trebelleanicam de reſiduo retenta illa cõi ſentẽtia ꝙ detrahanꝉ due q̃rte que pꝛobaꝉ in.c.Ray.⁊ i.c.Raynal. de teſta.in antiqs ⁊.c.ſi pꝛ eo.ti.lib.vj. lʒ inter ciuiliſtas fuerint opiniones in varijs locis nõ inſiſto in iſtis ꝑfecto cõputãtur relicta vt dictuʒ eſt ſupꝛa in legitĩa in trebellcanica foꝛtius cum in ea cõputenꝉ oĩa que hʒ iudicio teſtõris.l. in fideicõmiſſaria ad treb.vbi late ⁊ qꝛ claꝝ nõ inſiſto:⁊ iſte due quarte aſcendũt ad dimidiã non vltra. Cũ itaq̃ onus iniunctuʒ non excedat dimidiã dictaꝝ q̃rtaꝝ detractio ceſſat.iõ dimidia integra venit reſtituenda. Laus deo.

¶ An donatio facta etiã extraneo reuocetur per ſuperuenientiam filioꝛum. Jtẽ dato ꝙ reuocetur. An reuoceꝉ quelibet donatio etiam parua ⁊ ſic an.l.ſi vnꝙ̃ vendicet ſibi locum in qualibet donatione ꝙ̃tum vis modica.

¶ Conſilium iiij.

IN noĩe domini noſtri ieſu xpi. ¶ Dubia ſatis mihi viſa fuit pñs conſultatio.nã pꝛima facie videbatur ꝙ dicta donatio fuerit reuocata per natiuitateʒ filie poſtea preter propoſitum magiſtri bñdicti ꝙ veriſiꝉr hẽbat tpe donationis cũ ꝑſupponaꝉ ꝙ illo tpe vxoꝛẽ ſterilẽ hẽbat nec ꝓbabiꝉr ſperare poterat moꝛtẽ ſue vxoris ⁊ ex ſcda vxore filios ꝓcreare cũ aduerſa foꝛtuna hois maxie ꝯiugis non ſit ſperãda.l.inter ſtipulanteʒ.§. ſacram de verb.obli. Saltẽ ſi erat maioꝛ ꝙ̃ dictus magiſter bñdictus. ita ꝙ eſt veriſiꝉe ꝙ ſi putaſſet hunc caſum.ſ.ſe in poſterũ filiã habiturũ nõ feciſſet extraneis ꝑſonis illaʒ donationẽ de qua agiꝉ ꝑ rõnẽ.l.cũ accutiſſimi.C.de fideicommiſſis.⁊.l.gñaꝉr.§.cũ aũt.C.de inſti.⁊ ſubſt.ſub cõdi.factis. ⁊ iõ ex ꝑſumpta volũtate donãtis iduciꝉ reuocatio dõatiõis ꝙ̃ carẽs filijs facit extraneo ⁊ poſtea filios ſuſcipit ꝑ caſuʒ i.l. ſi vnꝙ̃.C. de reuocã.dona. vbi vꝛ caſus de pñti ꝯſultatione ⁊ eſt rõ quã dixi pp ꝙ̃ Bart.⁊ Ang.⁊ Rapha.fulgo.in.l.ſi totas.C.de inoffi.dona.⁊ Jac.but.⁊ Bal.in.l.titia ſeyo teſſeraʒ.§.imperatoꝛ de leg.ij.⁊ Bar.ita ſummat .d.l.ſi vnꝙ̃ ⁊ ita dicit Pontanus in ꝯſilio ſuo incipiẽte nõ eſt dubiuʒ ꝙ donatio in oꝛdine.cclxxix.dicũt ꝙ donatio fcã ꝑ carentẽ filij cẽſeꝉ hꝛe quãdam tacitã ꝯditionẽ ſi donãs in futurum filios nõ habuerit. Et ꝓpea eueniẽte poſtea conditione ꝙ filios hẽat reuocaꝉ ipſa donatio mediãte diſpõne.d.l.ſi vnꝙ̃. Que reuocatio ſit ipſo iur imediate quo naſcunꝉ filij vt vult glo.in.d.l.ſi vnꝙ̃.⁊ ibi Bal.⁊ Bar.Bal.⁊ Jmo.in.d.l.titia ſeyo teſſeram.§.iperatoꝛ.⁊ Bar.⁊ Bal.in.l.j.⁊ in.l.ſi totas.C. de reuocã.dona. ꝙ ⁊ cõiter fere ab oĩb9 tenetur. per tex.d.l.ſi vnꝙ̃.⁊.d.l.ſi totas.⁊ i.c.ſi.xvij.q.iiij. Licet gl. aliud voluerit in.d.l.ſi totas.non tñ loquitur in donatione facta extraneo:ſʒ alteri filio:tñ ẽt in caſu ſuo non bñ loquiꝉ vt ibi declarant Bar.⁊ ceteri. Et ꝑdicta vendicãt ſibi locuʒ non ſoluʒ in exceſſiua donatione oĩuʒ bonoꝝ ſʒ ẽt ſi aliqua pars facultatum ſeu bonoꝝ donata fuerit dicit tex.in.d.l.ſi vnꝙ̃ ibi vel partẽ aliquaʒ facultatũ. Et lʒ appellatiõe partis in dubio intelligaꝉ de dimidia.l.nomen filioꝝ.§.poꝛtionis ṽbo.ff.de verbo.ſig. tamen qñ additur verbum aliqua non intelligiꝉ de dimidia: ſed de qualibet ẽt minoꝛi vt pꝛobat tex.cum gl.in cle.j.de foꝛo cõpe..in verbo aut coꝝ pti ⁊

ponderat ad hoc verbū illud aliqua poſitum in.d.l.ſi vnq̄
Bal.in.l.j.C.de inoffi.doti.colū.penul.ꝛ Imol.in.l. filio p̄
terito.ff.de iniu.teſtō.ꝛ Ponta.j.ſi cū vel in vtero.C.de
teſtō mili.ꝓpea dicens ꝙ.d.l.ſi vnq̄.ꝓcedit ēt ſi minus di
midia donatū fuerit.ꝙ ꝛ vr̄ velle bar.in.d.§.imperator.di-
cens ꝙ ēt ſi fuerit donata vna res in ſpē hʒ locū.d.l.ſi vnq̄
ꝓ quo facit qd̄ no.Bar.in repeti.l.j.C.de iure codicillo꞉ ꝛ
in auc.ex cā.C.de liberis p̄teritis.ꝛ in.l.cū mater.ff.de in-
offi.teſtō ꝛ in.l.filio p̄terito in tertia ꝛ q̄nta colūna.ff.de in
iuſto teſtō in q̄bus iuribus vult ꝙ legata facta in teſtō re-
uocent̄ ꝓꝓ ſuperuenientiam filio꞉ lʒ al's confirmarent̄ per
dictā auc.ex cā:nec diſtinguit inter legata magna ꝛ pua ꝛ
inter cetera adducit.d.l.ſi vnq̄.ꝛ idē voluit in ſuo conſilio
incipiente q̄dā noīe lapus ꝛ in alio incipiente quidā condi
dit teſtm̄.ꝛ idē voluerūt Bal.ꝛ Ang.in.d.l. filio p̄terito ꝛ
Bal.in.l.ſi titius de lib.ꝛ poſth.ꝛ Ang.ꝛ Pau.de ca.in.d.
auc.ex cā ꝛ Pe.de an.legēdo ꝛ cōſulendo vt refert Imo.in
d.l.filio p̄terito col.xiiij.nec vr̄ attendēdū ꝙ poſt ſuſceptā
filiā donator ſuperuixit ꝛ p̄miſit donatarios tenere rē do-
natā.ſ.patiendo illos habitare in dicta re donata eo vidēte
ꝛ ſciente donec ipſe vixit:nā cū dicta donatio fuerit annul
lata ꝛ reſciſſa īmediate ꝙ nata fuit filia non reſuſcitatur ex
poſt facto q2 ſemel extincta non reconualidat̄.l.meuius.§.
duobus de le.ij.ꝛ.l.q res.§.areā de ſolutio.ꝓ quā rōnē ſir
mat Bar.in.d.§.iperator.ꝙ donatio p̄dicta nō confirmat̄
etiam ſi filij nati deceſſerint adducēdo etiam pro caſu.l.he
redibus in p̄n.ad treb.ꝛ.l.filius.§.amiſſi.ff.de opis liber.
Multo ergo fortius nō reſuſcitat̄ filia ſupueniente.Qui
nimo vr̄ ꝙ poſſit dcā ratio retorqueri ꝯtra donatarios:naʒ
ex quo donator vidit filiā ſibi nataʒ ꝛ donationē ipſo iure
reſciſſam ꝓpter natiuitatē filie ſi voluiſſet ipſaʒ valere po-
tuiſſet id declarare ꝛ de nouo donare ꝛ ſic cōſulere ſibi ad
uerſus dictā nullitatem ꝛ ſi nō conſuluit cenſeat̄ nolle va-
lere.ar.l.tractabat̄.ff.de mili.teſtō.ꝛ.l.iij.C.de inoffi.teſtō
per que iura dixit bar.in.l.lex cornelia in fine ꝙ ſi filius in
ſtitutus vere decedit in vita teſtōris teſtatore ignorāte vel
decedit ficte.ita ꝙ pōt eſſe ſpes ꝙ inſtō poſſit habere locū
tunc teſtm̄ poteſt incipere ꝛ vires aſſumere a tacita vulga-
ri.vbi aūt decedit vere teſtatore viuo ꝛ hn̄te facultatem ꝓ
uidēdi tūc teſtm̄ nō aſſumit vires.l.ſi filius.ff.de capti.rō ē
q2 ex quo potuit prouidere ꝛ non prouidit cenſet̄ voluiſſe
ꝙ teſtm̄ non valeat ex quo ſciens defectū nō curauit ꝓui-
dere ar.d.l.tractabatur.ꝛ.d.l.iij.ſm̄ eū.ita i ꝓpoſito ex quo
donator ſciuit filiam ſibi natā ꝓꝓ cuius natiuitatē donatio
patiebat̄ reſciſſionem ꝛ poterat prouidere aduerſus dictuʒ
obſtaculum nouiter diſponendo ꝛ non prouidit cenſeatur
voluiſſe ꝙ donatio remaneat reſciſſa ꝛ nō habeat effectuʒ.
a ¶His tn̄ nō ob.in ꝯ̄rium arbitror ſentētiam veriorem:pro
cuius rei euidentia premittenduʒ duxi: ꝙ dicta.l.ſi vnq̄ ē
lex ſatis exorbitās.nam q̄ſi donatio eſt ſimpliciter facta ꝛ ē
promiſſum ḡnaliter de ipſa non reuocanda reuocet̄ ꝓꝓ na-
tiuitatem filio꞉ videtur contra regulam.l.ſicut.C.de acti.ꝛ
obli.ꝛ.l.ariſto.ff.de dona.maxīe cum ſoleat adijci verbum
inreuocabiliter.vʒ donat inreuocabiliter ꝛc̄.itē actus ſim-
pliciter celebratus.vr̄ celebratus pure abſq̄ die ꝛ cōditio-
ne.l.j.§.ſi q̄s ſimpliciter ꝛ.l.cuʒ qui.§.quotiẽ.ff.de ver.ob.ꝛ
l.libertis libertabuſq̄.§.ſi.ff.d alimē.ꝛ cibar.leg. Ideo do-
natio ſimpliciter facta non deberet hēre tacitam ꝯditionem
niſi filij.ſuperuiuāt cui⁹ pretextu doc.dicūt cauſari reuo-
cationeʒ donationis per.d.l.ſi vnq̄.itē ſi talis cenſet̄ fuiſſe
voluntas donātis prout doc.dicūt ar.l.cum accutiſſimi cuʒ
cōcor.ſ.adductis iſta voluntas fuit tacita in mente retenta
vnius ꝑtis tm̄ que non ſolet attendi.l.ſi repetēdi.C.de cō
di.ob.cām ꝛ.l.iij.§.q̄ q̄.ff.eo.tit.Et maxime q2 nec ab vna
ꝑte fuit ſubintellecta:nam ſi non cogitabat de filijs nō ha-
buit mentē ꝙ reuocatio fieret filijs ſupuenientibus. Sed
p̄ſumpta tacita voluntas intelligit̄ hoc modo q2 ſi cogitaſ-
ſet hunc caſum veriſilr̄ non donaſſet hoc modo dr̄ volun-
tas tacita prout al's dicimus in tacita vulgari cōprehenſa in
expſſa pupillari vel ecōtra in.l.j.ꝛ.ij.ff.de vulg.ꝛ pu.ꝛ in.l.
ſi.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub cōdi.fact.ꝛ in.l.p̄cibus.C.de ipu.
Ex quo aūt patet ꝙ diſpō.d.l.ſi vnq̄ eſt plurimuʒ exorbi-
tans ꝛ fundata in q̄dam tacita voluntate donantis:non vr̄
extendenda ſalteʒ ad caſum vbi non ſit cōiectura ꝙ ſi cogi-
taſſet filios naſcituros nō donaſſet:ar.l.ius ſingulare.ꝛ.l.ꝙ
vero cōtra.ff.de legi.ꝛ in regula que a iure cōmuni exorbi-
tant in.vj.cuʒ ſi.Accedat qd̄ no.Imo.in.d.l.filio preterito
de iniu.te.circa articulū an legata vitient̄ p̄teritione poſt-
humi in tertia rn̄ſione per eū data ad.d.l.ſi vnq̄.dicens ꝙ
illa.l.eſt cōtra rigorem iuris ꝛ a iur̄ exorbitans:idō non tra-
hēda in ꝯ̄ntias ꝛ ꝓpea nō ab re q̄dā pōderāt ꝙ.d.l.ſi vnq̄
loquit̄ in donatione fac a liberto a ꝯ̄rio ſenſu ſecus probās
in alio donatario fortiſſimū eni ē arg.a ꝯ̄rio ſenſu.l.j.§.hui⁹
rei fortiſſimū eſt ar.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſ.cum ſi.
Et maxīe cū nō poſſimus dicere ꝙ ibi denotet facti cōtin-
gentiā cū ibi nō decidat̄ caſus ꝓpoſitus:ſʒ ꝓcedat̄ per mo
dum regule vt apte patet ex v̄bis littere prout ꝛ ponderat
Raph.ful.in.d.l.j.C.de ioffi.dona.Nec habemus legē que
nos artet ad tollendū ibi iſtud argumētū a ꝯ̄rio ſenſu:nā.l.
ſi totas.C.de inoffi.dona.q̄ ēt loquit̄ de reuocatione ſimili
nō reuocat in totū:ſed vſq̄ ad legitimā ꝛ.d.cañ.ſi.q ſimili
ter loquit̄ de hac reuocatione loquit̄ in donatione omniū
bonorum.Quinimo ille tex.loqtur de iure poli ſecus vo-
lens de iure fori.vñ ille canon plurimuʒ corroborat dictum
argumentum a ꝯ̄rio ſenſu prout ꝛ ponderat illum text.ad
iſtud propoſitum Raph.ful.in.d.l.j.C.de inoffi.dona.fir-
mans illam opinionem ꝙ dicta.l.ſi vnq̄.non habeat locum
niſi in donatione facta liberto dicens ibi ꝛ in.l.fratres.C.
de inoffi.teſtō ꝙ facilius admittitur reuocatio donationis
vel teſtamenti cōtra libertum quam contra extraneū. Non
enim debet eſſe ea audacia liberti contra patronum que eſt
extranei contra alium ſm̄ eum ꝛ hanc opinionem ꝙ dicta
l.ſi vnq̄.reſtringatur ad donationem facta liberto.tenuit
etiam Guil.de cuno vt ipſe ꝛ Bar.referunt.ꝛ differentiaʒ
inter libertum ꝛ extraneū facit etiam Bal.in auc.ex cauſa.
C.de liberis preteritis.dicens ꝙ preterq̄ in liberto non re
uocatur niſi vſq̄ ad debitum bonoruʒ ſubſidium auc.vnde
ſi parens.C.de inoffi.teſtō ꝛ expreſſe tenet glo.in.v.q.in di
cta.l.j.de inoffic.dona.ſm̄ eum ꝙ ꝛ tangit etiam Imol.in
d.l.filio preterito in illo articulo an legata reuocentur per
natiuitatem poſthumi in ſecunda reſponſione quam dat ad
dictam.l.ſi vnq̄.Et videtur in puncto iuris hec opinio ve
rior per predicta non tamen indeciſiuis illaʒ tenerem.quia
Bar.ꝛ Bal.ꝛ Ang.ꝛ Imo.ꝛ communiter legentes ſunt in
contraria ſententia.ſ.ꝙ reuocatio donationis inducatur
propter natiuitatem filiorum etiam ſi fuerit facta extraneo
propter dictam tacitam voluntatem a qua opinione tanq̄
communi indecidendo non eſſet tutum recedere per no.ꝑ
glo.in.l.omnis diffinitio de regu.iu.ꝛ per Bar.in.l.j.C.de
pena.iu.qui male iu.ꝛ Bald.in.l.precibus.C.de impuberū
ꝛ arg.c.ne initaris tue prudentie de conſtitu.ꝛ.c.pruden-
tiam de offi.delega.Nihilominus placuit hanc opinionem
in medium adducere ꝛ ponderare rōnes quibus iuuatur
dicta opinio Guil.ꝛ Raph.Ut ſi quis tenaciter vellet pō-
derare verba.d.l.ſi vnq̄.poſſit retorqueri contra eū ꝙ ver
ba.d.l.ſi vnq̄.nō militāt in caſu nr̄o.ꝛ lʒ doc.dicant hanc
reuocationē fieri ex p̄ſumpta mente donātis:nihilominus
poſſunt intelligi ꝙ potius ſe fundāt in veriſili mēte donā
tis q̄ in mera diſpōne.d.l.ſi vnq̄.Adeo ꝙ reperio quoſ-
daʒ dicere ꝙ ſi donatio ſit extraneo.ita demū reuocetur ſi
aſcēdat ad dimidiā bono꞉ vel eam excedat.Si aūt fiat li-
berto reuocetur etiā ſi non aſcendat ad dimidiam ꝛ ita ve
rificetur verbum aliqua poſitum in.d.l.ſi vnq̄ prout hoc
firmauit inſignis doctor dn̄s Angelus de piglis conciuis
noſter in.d.§.imperator nec reputo abſonum dicere.
b ¶Et lʒ doc.cōmuniter nō ponāt dictā differētiā:ſʒ videt̄
tur indifferēter loq̄ in extraneo ꝛ in liberto:tn̄ Bal.in.l.ſi
cū vel in vtero.C.de teſtō mili.ꝛ in.d.§.iperator.ꝛ in.d.l.
j.de inoffi.dona.voluit ꝙ ſi dicta.l.ſi vnq̄ nō ꝓcedat niſi
q̄ſi donatio fieret de dimidia bono꞉ vel abinde ſupra.Licʒ
etiā ipſe in ꝯ̄riū ponderet dictū verbum aliqua.ꝛ idē etiam
conſulendo tenuit Ricciar.de ſaly.ꝓut refert Bal.in.d.l.
ſi vnq̄ cum eo tranſiens:licet in contrarium arguat de di-
cto verba aliqua ꝛ ſic Bal.aduertit ad vim ꝛ virtutem di-
cti verbi:ꝛ nihilominus vbiq̄ tenet hanc partem.ſ.ꝙ de-
beat eſſe donatio exceſſiua ſaltem de dimidia bonorum vt
hmōi reuocatio propter ſuperuenientiam liberorum indu
catur.ꝛ cum hac opinione reperio tranſire communiter le-
gentes.hoc enim reperio voluiſſe dominum meum docto
rem integerrimi iudicij.vʒ dominum Joannem de monte
ſperello in.d.l.j.ꝛ famoſiſſimuʒ doctorem dominum Dio-
nyſium conciuem noſtrum qui ſuo tempore vocabatur do-
ctor veritatis in.d.§.imperator.ꝛ ibi etiā dominus Ange.
vt ſupra retuli per quem ſe mouet Pon.in contrarium in
l.ſi cum vel in vtero.C.de te.mili.contra Bal.ibi ꝛ hoc te
nendo reſponderi poteſt ad dictum verbum aliqua poſitū
in.d.l.

in.d.l.ſi vnq̄ꝫ ꝙ non pōt intelligi de qualibet parte prout forte ſuadet ſua nā qñ ſubiecta mā patitur put patiebaſ in terminis.d.cle.j.de foro cōp. Nā ſi ita intelligereſ ſequereſ ꝙ ſi donaſſet vnū denariū induceretur reuocatio ex ſuperuenientia vnius filij ꝙ videreſ abſonū ⁊ ꝯtrū ꝫ Jmo.in.c.ſi.de dona.dicens ꝙ ſi donatio eſt parua nō reuocatur ex filioꝝ ſuperueniētia. Adducēs inter cetera no.per Bal. in d.l.j.de inoffi.dona.qui Bal.loquiſ de donatione dimidie partis bonoꝝ.vñ forte ēt Jmo.ita ſentit ſꝫ quicqd ipſe ſentiat circa hoc preſupponiſ ibi ꝓ claro ꝙ parua donatio nō reuocaſ.ergo nō ſufficit quelibet pars bonoꝝ vt illa reuocatio inducaſ ⁊ ſic verbū aliqua nō pōt ſtare late. iō reſtringatur ſm propriā vim verbi partem cui adiūgitur ꝙverbū denotat dimidiam.l.nomen filioꝝ.§.portionis verbo.ff.de verbo.ſig.ꝙ ⁊ pſuadeſ:qꝛ ibi premittit de donatione oium bonoꝝ.⁊ ſic vr̄ imperator velle loqui de donatione exceſſiua alr̄s fruſtra poſuiſſet tot verba oium bonoꝝ vel partem aliquā facultatū. Sufficiebat.n.dicere ſi aliqd donaret vel ſi aliquā rē donaret ⁊ nō facere mentionem de donatione oium bonoꝝ vel partis bonoꝝ.⁊ ſatis verificatur verbum aliquā ibi poſitū ſi verificaſ in parte dimidia vel alia maiori parte maxīe ex quo gn̄aliter de qualibet parte nō pōt intelligi nec eſt veriſile ꝙ ſiquis ſperaret in futurū hēre filiā nihil voluiſſet donare cū quotidie videamus ꝙ ⁊ habētes filios aliq̄ donāt:lꝫ nō ſoleant facere exceſſiuas donatiōes. Item videmus ꝙ legata fcā p eū q nō putabat habere nec habere ſperabat filiū preſtanſ a filio vt probaſ.in.l.ſi.ff. de here.inſti. Et lꝫ forte nō feciſſet tot legata: tamē qꝛ aliqua feciſſet ⁊ ignoratur ꝙ ⁊ quanta feciſſet non reuocātur aliqua vt ibi probatur ⁊ facit etiam dicta.l.iij.C. de inoffi.teſtamento vbi doc.volunt ꝙ valeant etiam legata facta extraneis ad hoc etiam melior textus in.l.cūꝫ mater.ff. de inoffi.teſtamēto.⁊.l.ſi valent legata que nituntur minori firmamēto multofortius donatio prout ſimili.arg.vtitur Bart. in.d.auc.ex cauſa ⁊ in.d.l.filio preterito colū.iiij.

c ¶ Cum igiſ in caſu noſtro fuerit parua donatio nō ſolum non aſcendēs ad dimidiam bonorum:ſed nec ad.xj.partem bonorum que ſine dubio debet dici ne dum parua: ſed minima pars facit.l.ſiquis ſuo.C. de inoffic. teſtamento. vbi quarta pars appellaſ minuſcula dicamus ꝙ nō debeat reuocari per natiuitatē filiorum. Et maxime per natiuitatem vnius filie femine q̄ nō indiget tot bonis quot indiget maſculus nec ſolet ita retrahi a donando q habet vnicam filiā prout qui habet vnum filiū maſculum vel plures filie enim femine ſolet ſufficere congrua dos cum qua poteſt honorabiliter viuere ſm conditionem ſue perſone vt docet quotidie experiētia rerū magiſtra.C. q̄ꝫ ſit in principio de elec. libro ſexto ⁊ capitulo ſtatutum in principio eodem titu.⁊ li. ⁊ congrua dos in dubio cenſeſ eſſe correſpectiua ad legittimā prout voluit Saly. in auētica res que.C. cōmunia de legatis ⁊ Bald. in ſuo conſilio ꝙ incipit: quia ſtatutum ⁊ in alio ꝙ incipit materia diuiditur in duas partes. ⁊ idem voluit Salycetus in quadam ſua diſputatione que incipit ſtatuto cauetur. Et dicitur idē conſuluiſſe Angelus in quodaꝫ ſuo cōſilio incipiēte qdā Gregorius in ordine.cccx. ita ꝙ pdicta filia remāſit longe pluſq̄ꝫ ſibi foret neceſſariū ꝓ ꝯgrua dote ꝓpter qđ debilitaſ illa pſumptio ꝙ noluiſſet dictus pater donare ſi cogitaſſet habere filios. Que ēt debilitatur ex alio:qꝛ dictus donator fuit ſtipulatus e dictis donatarijs ꝙ irēt ad habitādū in dicta re donata ⁊ ꝙ ipſum benedictū tractarēt ⁊ honorarēt ⁊ reuerenter vt patrē ⁊ ſic nō fuit mera donatio:ſꝫ donatio ob cauſaꝫ: qꝛ donauit dictā partē domus vt ipſi donatorij habitarēt donec ipſe donator viueret in dicta domo ⁊ eū tractarēt vt patrē nec eſt qđ paruuꝫ reuereri tractari.⁊ reputari vt pater iuxta.l. qui dā cū filiū.ff.de verboꝝ obligatio. ⁊ q̄ ibi traduntur p Bar. circa ſtipulationem detractando aliquem vt filiū que a paritate rationis poſſunt trahi ad ꝓmittentē aliquem tractari vt patrem donatio autem ob cauſam non eſt proprie donatio.l.j.ff.de dona.⁊ facit.l.acquilius.⁊.l. ſi pater. eodem titu. Et propterea nō vr̄ in ea locum habere dicta.l.ſi vnq̄ꝫ ſaltem quatenus id quod donatur cōmenſuretur cauſe ꝓpter quā donatur:quia vſqꝫ ad concurrentem quātitatem non eſt donatio prout habetur in dictis iuribus ⁊ in dcā.l. ariſto.⁊ in.l.ſi forte.de caſtrenſi peculio.⁊ ſiquis recte cōſiderabit virtuteꝫ dicte promiſſionis facte per donatarios forte nō exiſtimabit illā minori pcio q̄ꝫ ſit valor dicte rei donate vel ſaltem donationeꝫ reducet ad minimā extimationē detracta d extimatiōe rei donate e extimatiōe dci oneris iniuncti dictis donatarijs. ita ꝙ nō vr̄ veriſimile ꝙ voluerit donationē minimam reuocari per ſupuenientiā vni⁹ filie.

d ¶ Concurrit etiam ꝙ dictus donator pmiſit dictos donatarios tenere ⁊ poſſidere dictaꝫ reꝫ donataꝫ. Et potuit dictam reꝫ repetere ⁊ nō repetijt nec oſtendit aliquod ſignū ꝙ voluerit ꝙ dicta res non cenſeretur donata vel ꝙ pertineret ad eūꝫ ⁊ ꝙ noluerit ꝙ donatarij dicta re fruerenſ ꝙ etiam preſtat vrgentem coniecturaꝫ tacite volūtatis ꝙ noluerit a dicta donatione recedi propter ſuperuenientiaꝫ dicte filie facit optīe glo.ordinaria i.l.athlete.§. dat remiſſionem.ff.de excuſa.tut. Nec obſtat ꝙ in contrarium dicebaꝫ per dictam.l.tractabatur.⁊ dicta.l.iij.C. de inofficio.teſtamento.⁊ no.per Barto.in.d.l.lex cornelia.quia in illis iuribus. ideo coniectura ſumitur per contrarium: ex eo quia teſtamentū vitiabatur de iur̄ cōmuni non ex ſola preſumpta voluntate. ideo ſi teſtator habuit notitiam de dicta reſciſſione ſeu annullatione teſtamēti ⁊ potuit illud cōfirmare non cōfirmando cenſetur potius voluiſſe ꝙ non valeret ex quo poterat aduerſus validitatem ꝓuidere ⁊ nō ꝓuidit vel ſaltem eſt quid ſibi imputandū ſi volebat ꝙ valeret q̄re ſibi non proſpexit. Attento ꝙ inuitati in teſtamento nihil adhuc fuerant conſequuti vigore teſtamenti. in caſu autem noſtro donatio nō reſcinditur de iur̄ cōmuni:ſꝫ de quodā iure ſpeciali ⁊ exorbitanti vt ſupra deductum eſt ⁊ quando reſcinditur reſciſſio cauſatur ex quadā veriſimili mēte donantis. Que veriſimilis mens ceſſare videtur quando ipſe donator tacite pmittit ꝙ ipſi donatarij fruantur re donata.vñ poſſumus dicere ꝙ reuocatio ceſſet hoc caſu ceſſante dicta veriſimili mēte. Et ſic in multis differt iſte caſus a caſu illorum iurium:nā in illis iuribus ꝯſtabat de nullitate teſtamenti hic ſecus. Item ibi nullitas erat de iure cōmuni hic de iur̄ ſpeciali. Facit ꝓ hac differentia.l.eius militie.§. militia miſſus.de militari teſtamento. Iteꝫ ibi non erat fcā exequutio.⁊ per cōſequēs bona relicta nō erāt apud ipſos honoratos in teſtamēto:nec illis fruebanſ ſalteꝫ vigore teſtamenti. in caſu autē noſtro fuerat facta executio donationis ⁊ eius pretextu donatarij poſſidebāt ⁊ fruebanſ re donata vidente ⁊ patiēte ipſo donatore ⁊ ſic ſunt caſus oīno diſſimiles. Ex quibus omnibus videtur intrepide cōcludēduꝫ ꝙ dicta filia nō poſſit repetere a dictis donatarijs dictam rem donatam. Non obſtantibus adductis in ꝯtrariū.

e ¶ Non enim obſtat.d.l. ſi vnq̄ꝫ.qꝛ ſupra date ſunt plures reſponſiones inter ceteras ꝙ non ꝓcedit in donatiōe parua ⁊ multomin⁹ in minima put fuit iſta de qua agitur attentis ſupra deductis nec bar.i dicto.§.imperator vult cōtrarium nec vult ꝙ procedat vbi donatio ſit de minori pte bonorum q̄ꝫ ſit legittima:nam lꝫ dicat ꝙ procedat etiaꝫ vbi donatur aliqua res certa. Tamen poteſt intelligi q̄ excedat valorem dimidie bonorum. Licet etiaꝫ eo caſu Bal.ꝯtrariuꝫ voluerit in dcā auētica ex cauſa dicens ꝙ.d.l.ſi vnq̄ꝫ procedit in vniuerſali donatione non in ſingulari.

f ¶ Nec obſtat ꝙ donatio reſciſſa non reconualeſcit:qꝛ illud fateor tñ dico ꝙ in caſu noſtro donatio nunq̄ꝫ fuit reſciſſa quia attēta paruitate rei donate ⁊ alijs ꝯiecturis ſupra deductis eſt veriſimile ꝙ etiā ſi donator cogitaſſet de ſupuenientia filie omnimodo feciſſet ſimilem donationem.

g ¶ Nec ēt obſtat id qđ dr̄ in legatis in dcā auētica ex cauſa ⁊ in alijs iurib⁹ ſupra adductis ꝙ reuocanſ legata propter ſuperueniētem natiuitatē poſthumi pteriti. Nec diſtinguitur inter legata parua ⁊ magna:qꝛ reſpōdeſ ꝙ multe gl. ſunt in contraria opinione: videlicet in.l.gn̄alr̄.§.ex teſtō. de fideicōmiſſarijs liber.⁊ i.l.vxoreꝫ pregnanteꝫ.ff.de manumiſſ.teſtō ⁊ in.l. ſi pater.in pͥn.ff.d captiuis.⁊ in.l.bona §.ſi.eo.tit.⁊ in.l.ſi quis teſtō de leg.ij.⁊ in.l.j.C.de codicil. ⁊ in.l.j.ff. de teſtamentaria tutela ⁊ ſimiliter Nicol.de mat. ⁊ Saly.in.l.j.C.de poſthu.here.inſt.⁊ Franciſus de rāpo. ⁊ Jmo.in.l.filio pterito. ⁊ Bal.in dicta auctentica ex cauſa ⁊ dato ꝙ preualeret opinio Bart.in contrariū adducta poſſet limitari niſi legata eſſent parua.⁊ iſup dato ꝙ dicta limitatio nō admittereſ:nihilominus eſt magna ratio differentie inter legata ⁊ donationē. Primo qa legata minori firmitate funguntur vnde facilius ſcinduntur put ⁊ pōderat ipſemet Bar. Item ibi legata reſcinduntur de iure cōi ⁊ vbi firmantur in ſimilibus terminis firmantur quodam iure nouo ſpecialiſſimo. in caſu auteꝫ noſtro donatio de iur̄ cōi valere debet ⁊ vbi in his terminis viciatur id cauſatur de iure ſpeciali vt ſupra dictum eſt. iura autē ſpecialia facilius

tolluntᷓ ꝙ̄ iura cōia dcā.l.ei⁹ militis.§.militia miſſus meri to ⁊ cetera. Preterea in illis terminis nō cōcurrit ꝯiectura veriſimilis mentis que ꝯiecturatᷓ ex tacita ꝑmiſſione ꝺ qua ſupra. Et ſic remanet firma ꝯcluſio ſupra fcā. Laus deo.

❡ Qꝺ ſtante ſtatuto ꝙ ſiqs oſculatus fuerit viduā vel vir ginem condemnetur in centum quos ſi non ſoluerit infra menſem amputetur ſibi pes ſi condemnatus non ſoluit ꝫ ſit elapſuꝫ tpꝯ tamen poteſt fieri executio pene pecuniarie.

❡ Conſilium v.

In noīe domini noſtri ieſu xpi. ❡ Licet hanc conſultationeꝫ ſatis claram cenſeam ſaltē in deciſiuis ꝑpter au ctoritates maxime quas infra adducam. Tn̄ vt conſulentiuꝫ viſitatum moreꝫ ſeruē hacte nus a me conſueruꝫ ⁊ qꝛ opponendo ⁊ diſputando veritas melius oſtenditur.l.j.§. mixta.ff.de muner. ⁊ hono.facit.l. diui.ff.de inrepatro.⁊.l.offilius.ff.de leg.iij.oppoſita.n.iu xta ſe poſita melius elueſcunt vt ait philoſophus arguaꝫ. primo ad partem negatiuam.ſ.ꝙ dictus poteſtas nō poſſit exequi dictam penam pecuniariā:qꝺ vr̄ aperte demōſtrari poſſe hoc vrgenti argumēto qn̄ aliquid debetᷓ ⁊ in caſu quo id nō impleatᷓ aliquid aliud deducitur in obligationeꝫ caſu ꝑdicto eueniēte primū debituꝫ ⁊ prima obligatio nouatur ⁊ transfunditur in ſcdam.l. obligationum fere.§.ſi.l.j.ff.de penu.leg.l.j.§. ſi ita.ff.ad legem fal.qꝺ no.glo.bar.⁊ doc.in iuribus ⁊ latius Bart.in.l. ita ſtipulatus.el forte el grande ff.de verb.obli.⁊ ibi per doc.⁊ Ange.tangit in repetitio.l.ſi inſulaꝫ.eo.ti.per doc.in.l.ſi pacto.quo penam.C.de pac.in quib⁹ locis a doc. cōiter tenetᷓ h̄ pars ꝙ hmōi obligatiōes penales nouētᷓ ſeu quaſi nouētᷓ primitiuas : ita ꝙ obligatio ꝑma tollatᷓ ⁊ trāſfundatᷓ in ſequentem penaleꝫ vt ꝑbat iura ſupra adducta ⁊ h̄ vr̄ eſſe cōis ſnia ꝫ pleriqꝫ doc.aliud vel lint ⁊ ꝫ dentᷓ plures limitatiōes ⁊ in proprijs terminis vbi hmōi pene criminales ꝑ ſtatuta municipalia iponuntᷓ diſiū ctiue vt qꝛ imponatᷓ pecuniaria pena que ſi nō ſoluatᷓ intra tempus deſignatum amputetur caput vel membrum cōdi tione purificata pecuniaria pena ceſſatᷓ nouata per corpo ralem tenet Barto.poſt Dy.in.l.publicoꝝ.ff.de pub.iudi cis.⁊ idem Imol.ibi pro quo facit qꝛ iudicia criminalia re gulantur ſm naturam ciuilium regulariter.l.abſenteꝫ.ff.de penis.⁊ in ciuilibus eſt ita vt in iuribus ſupra adductis er go ideꝫ eſt etiam in criminalibus. Si ergo pena pecuniaria eſt nouata ꝑ ſecundam prima eſt ſublata : qꝛ debitum tollitᷓ nouatione inſti.quibus mo.tolli.obligatio.§.preterea.⁊.l.j. ⁊ quaſi per totum .ff. de noua. Et propterea id qꝺ venit in prima obligatione non poteſt exigi vt volūt glo.in dicto.§. Item ſi ita Barto.⁊ docto.ibi ⁊ in dicta.l.ita ſtipulatus qꝺ ⁊ docto. volunt in alijs iuribus ſupra adductis loquuntur tamen in ciuilibus:ſed idem videtur in criminalibus argu mento dicte.l.abſentem predicta corroborantur auctoritate Bald.in.l.eos in fine.C.de vſur.rei iudi.vbi vult ꝙ elapſo tempore dato ad ſoluendum penam pecuniariam nō poteſt ſolui dicta pena pecuniaria. ergo exacta nō liberaret delin quētem. ⁊ conſequēs dictus cōdemnatus pro vnico delicto afficeretᷓ duplici pena qꝺ videtur abſonum .l. ſenatus.ff.de accu.⁊.l.licet.ff.nau.caup.ſta.facit etiam qꝺ tradit idem bal. in.l.data opera verſiculo. Item notandum vbi inter cetera in proprijs terminis dicit ꝙ prima pena trāſfunditᷓ in ſecū dam.⁊ conſequenter Bald. concordat cū ſententia Dyni. ⁊ Barto.ſupra relata de qua in dicta .l. publicorum.

a ❡ His tamen non obſtantibus arbitror contrariam ſenten tiam eſſe iuri cōſentaneaꝫ: ſcilicet ꝙ iudex habēs dictā ſen tentiam exequi poſſit dictam ſentētiam in dicta pena pecu niaria per textū.notabilem in.l.cū duobus.§.idem reſpon dit ſi ſocius.ff. pro ſocio. vbi oratio diui marci diſponebat ꝙ reficiens domum cōmunem debeat conſequi a ſocijs ꝙ impendit cuꝫ vſuris vſqꝫ ad quadrimeſtre tempus ⁊ dicto tempore elapſo non ſoluta ſorte principali ⁊ vſuris domus refecta fiat eius qui refecit ⁊ ſic poſt quadrimeſtre tempus loco impenſarum ⁊ vſurarum transfertur dominium rei re ſtitute ſeu reſtaurate. Tamen ſi creditor malit conſequi prin cipale debitum poteſt vt ibi eſt textus . Ratio eſſe videtur quia pena illa legalis adijcitur in fauorem creditoris ⁊ in odium moroſi.vnde non decet ꝙ moroſo proſit ⁊ credito ri noceat argumento.l. qꝺ fauore.C.de legibus. ⁊ capitulo qꝺ ob gratiam de reg.iur.in.vj.cum ſimilibus. Ita ergo in caſu nr̄o nō dꝫ pena amputatiōis pedis nocere cauere cui pena pecuniaria venit applicāda ⁊ cuius intereſt ne delicta remaneāt impunita cap.vt fame de ſnia excō.l.ita vulnera tus.ff.ad legē acqui. Et ꝓdeſſe delinquenti eſt ergo in ſolu tione:ꝫ nō ſit obligatione ⁊ ſi facultas ſoluēdi ꝙ deuenere rat in obligatione ꝑncipali ſeu ꝑmatiua durat donec fue rit lis conteſtata ſuper obligatione ſecundaria prout habe tur in dictis iuribus.

b ❡ Et hoc qn̄ obligationes incidūt ante ſniam:ſed qn̄ poſt ſniam durare dꝫ donec fuerit lis cōteſtata ſup actione iu dicati ſeu in fcm̄ vel fuerit certa executio ipſius obligatio nis ſecūdarie vt eſt tex.ſingularis in.l. Itē veniūt.§.nē re ete.ff.de peti.hrdi.ſm Bar.⁊ doc.ibi ⁊ in.l.miles.§. deceꝫ ff.de re iu.vn̄ ſm hoc ꝙ dictus condēnatus poſſet pur gare morā ſoluēdo penā pecuniariā arguēdo de ciuilibus ad criminalia ꝙ ꝫ dcā.l.abſentem. Si pōt ipſe ergo ⁊ alius pro eo etiā inuito qꝛ ad euadendū quem a morte pōt quis expēdere de ſuo ⁊ repetere ꝯ̄ inuitum ⁊ pari rōne expēde re de bonis eius per no.per Bar.in.l.ſticbus.ff. de penu. leg.⁊ bal.in.l.ſi.C.de neg.ge.⁊ idē voluit Jo.an.in caplo cū laycus.de foro compe.idem dicens in expendentem in li berando a mutatione ſtatus quem refert ⁊ ſequitᷓ.d.Ludo. in.l.ꝗuis cū.l.ſe.ff.ſo.mr̄i.facit optunc.l.xxiij.diſt.§.j.que incipit ꝓuidēduꝫ voles ꝙ ſi medicus expēdit ꝓcura egro ti etiam inuiti vt euadat repetit facit etiā.l.item ſi qs.§.idē labeo.alſa incipit ꝓhibemus.ff.de relig.⁊ ſump.fun.vbi re petit quis ab herede inuito expenſas factas pro funere for tius factas pro euadendo a morte.

c ❡ Item videtᷓ ſi fcā ſit pro euaſione pene mutilationis mē bri prout hoc tenuit .d. Angelus de aretio in tractatu ſuo maleficiorū ſuper dicto verbo quos ſi nō ſoluerit intra.x. dies amputetur ſibi manus dextra circa fineꝫ allegat not. ꝑ Bar.in.d.l.ſtich⁹.⁊ Bal.in.d.l.ſi. Et ꝫ loquantᷓ Bart. ⁊ Bald.in euaſione a pena mortis ꝑ quorum dictus facit l.nō rm̄.de appel.⁊.l.aditos de epi.aud. tamen videtur ira bi poſſe ad penam mutilationis mēbri qꝛ mutilatio mēbri large loquēdo dicitur pena capitalis ⁊ pena mortis. ⁊ ideo eadem auctoritas requiritᷓ in mutilatione mēbri que in pe na mortis prout tradunt Dy.⁊ Bart.in.dicta.l. publicorū. de pu.iud.per.§.ad hec.in auc.de colla.⁊ ꝙ no. in.l.ij.§.de offi.eius qui vicem alterius ge.vnde ſtante dcā eqparatiōe quā videtᷓ facere ſtatus dn̄s Angelus:ꝫ ꝑdci non allegēt videtur ꝙ prout alius poſſet de bonis dicti cōdemnati etiā inuiti ſoluere ita ⁊ iudex poſſꝫ facere executionē in illa pe na pecuniaria que ſaltim eſt in ſolutione. ꝫ nō ſit in obliga tione arguendo de ciuilibus ad criminalia vt ſupra. Et hoc tenēdo poſſet dici ꝙ dictū Bal.in dcā.l. eos qui videtᷓ velle ꝙ nō poſſit ſolui pena pecuniaria ſi eſt elapſum dictum tem pus datū ad eā ſoluēdā ⁊ cōmiſſa ſit pena corporalis itelli gatur ſm ſupradicta ꝙ non poſſit ſolui tanꝗ ſit in obliga tione ⁊ tanꝗ pena corporalis non ſit commiſſa vel ꝙ non poſſit ſolui elapſo tempore quo poteſt purgari mora vt qa forte ſit cepta executio rei iudicantis vel lis ſuper eam ſm ſupradicta Bal.enim nō intēdit ibi diſcutere an poſſit mo ra purgari:ſed an mora ſit commiſſa vt patet ex eius verbis h̄ tamen aliter non firmo:quia verba Bal.aliqualiter repu gnant ⁊ ſuper hoc non ſum multum meditatus ⁊ non expe dit qꝛ ſufficiunt alie reſponſiones ſupradatie.

d ❡ Poſſem etiā reſpōdere negādo ꝙ prima pena nouetur vel quaſi nouetᷓ per ſecūdaꝫ : qꝛ ꝫ quādo obligatio ciuilis interponitᷓ ex cā lucratiua nouetᷓ vel quaſi nouetᷓ ꝑ obliga tionē penalē ꝑ iura ſuperi⁹ allegata:ſ ſec⁹ qn̄ ex cā onero ſa vt.l.ſi qs a ſocio.cuꝫ.l.ſe.⁊.l.duo ſocietatē.ff.ꝓ ſocio.⁊.l. ꝑdia.ff. de acti.empti. ſm bar.in dcā.l.ita ſtipulatus. qꝺ ⁊ vidētur velle cōiter doc.vn̄ pt̄ dici ꝙ cū interſit reipubli ce ne delicta ꝯmittantᷓ ꝑ iura vulgaria pena poti⁹ ꝯueniat dicatᷓ oneroſa ꝙ̄ lucratiua maxie cuꝫ rō differētie q̄ addu citᷓ inter cām lucratiuā ⁊ oneroſaꝫ hoc ſuadet. Itē Raph. cuma.in dcā.l.ita ſtipulatus dicit nō induci q̄ſi nouationē etiam in obligatione ex cā lucratiua quādo certa quantitas eſt ſubiecta in ſecundaria obligatione exꝑſſe nomine pene quia pena non debet preſtare commodum per iura vulga ria ⁊ ſi nouaret reſultaret commodum ſm cuꝫ delinquenti ⁊ moroſo in ſolutione pene pecuniarie vt valeat impedire ex actionē pene pecuniarie ⁊ fruſtrari fiſcum vt delictū prin cipale non puniatᷓ ſtante eius fuga. Ideo concludendum eſt ꝙ iudex videns ꝙ pena corporalis eſt eluſoria fuga de linquentis

linquentis poſſit facē executionē pene pecuniarie cū magis id interſit fiſci ne delictū remaneat impunitū ꝛ timoꝛe pe/ne alij retrahanſ a ſimilibus delictis ꝑpetrandis argumēto l. aut fcā.§.fi.ff.de penis.ꝛ.l.cōgruit.ff.de offi.pſidis.ꝛ hoc p dictū.§.idē reſpōdit ſi ſocius cōſuluit Bar. ꝓut ipſe refert ꝛ clarius baldus in dicto.§.idē reſpondit. idē ſequens ꝛ conſiliū predictū fuit apud aſiſium vt refert ꝛ ſequitur Ang.in.l.quicunqꝫ in fine.C.de ſeruis fugitiuis. ꝙ ꝛ firmat ibi dominus Paulus de caſtro ꝛ in etate nr̄a.ll.interpres clariſſimus dominus Joannes de nobilibus de mōte ſperello pater ꝛ dominus meus obſeruandiſſimus.

e ¶ Jdē concludit Ange.in repetitione.l.ſi inſulā. circa finem de verboꝝ obligatione ꝛ eum refert ꝛ ſequiſ Jmo. in.l.ita ſtipulatus.de verboꝝ obligatio. ante finē penul. char.idem etiā tenet Ange.in.l.ſi ꝓprietate.ff. de dam. infec.dicēs formaliter ꝙ elapſo menſe fiſcus poterit velle ꝛ nō velle penā:quia illa cōmiſſio non nouat pꝛimitus oꝛtam ex ſnīa inuito fiſco ꝛ hoc pono i repeti.l.ſi inſulā.in fi. de ṽbo ob.iſta ſunt verba ſua.Ex quo hēs vnā aliā rñſionem ad fundamentum adductū in ɔ̄riū Jmo. etiam tangit in dcā.l.ſi ꝓprietarius.hāc etiā ſnīam firmat aperte Bal. p.d.§.idē rñdit in.l.cōmiſſorie.C.de pact.inter emp. ꝛ ven. dicēs ꝙ illa verba itelligunſ niſi creditoꝛ noluerit creditoꝛ autē cenſeſ fiſcus.ita ꝙ iudex poterit eligere mitioꝛē penā ſm̄ eum ꝛ ſic cōcordat cū Ang.non allegatū Bal. in.l.com miſſorie neqꝫ Ang.i.l.ſi ꝓprietarius poſtea vidi quoꝝ qdē doctoꝝ tāta eſt auctoritas vt nemo iudex vel cōſulētium debeat i deciſiuis dubitare hāc partē amplecti ꝛ huic parti tanqꝫ carroccio inherere ꝓut in ſiſ dicit gl.in.l.ois diffinitio.ff.de reg.iu.ꝛ Bal.in.l.precibus.C. de impu. ꝛ alijs ſubſtitu.Et nō inherere ſue opinioni qḋ eſt reprehēſibile ꝛ periculoſum arg.c.ne mirarís.de conſtitu. pꝛout ꝛ ibi tāgit Jnno.ꝛ alij canoni.poſt eum:lꝫ legēdo de hoc dubitauerit Raph.ful.i.d.l.quocunqꝫ.ꝓut ibi refert Pau. de ca.de quo nō curādū:qꝛ non firmat ɔ̄rium nec credendum ꝙ in deciſiuis dubitaſſet ſequi ſnīam Bar.ꝛ alioꝝ de quibus ſupꝛa allegaſ etiā hāc partem diſputaſſe ꝛ ħ tenuiſſe Bar.in.d.l.j.§.item ſi ita.ad.l.ful.allegat.cum Bal. ꝛ non nulli legētes i.d.§. idē rñdit. lꝫ in mea lec. ꝛ alijs q̄s vidi nō dicat allegaſ. etiā hāc partē tenuiſſe excellētiſſimū doct. dn̄m Angelū de arectio in ṽſiculo quos ſi nō ſoluerit itra x.dies amputeſ ſibi manus dextra:lꝫ pſunctoꝛie cū decurrendo non reperiē:ſꝫ non refert habemus plurimos alios ſuppꝛeme auctoꝛitatis in hac noſtra facultate intantum ꝙ non expedit aliter hanc partem roboꝛare maxie cū non reperiā quēqꝫ ſcribētiū fuiſſe i cōtrariā ſnīam. Reſtat igitur vt deueniā ad reſponſiones ad ea q̄ ſupꝛa adducta ſunt in cōtrariū ꝛ in reſpōſionibus hāc ſnīam rōnibus roboꝛabo.

f ¶ Et pꝛimo non obſtat theoꝛica Dy.ꝛ bar. i.d.l. publicoꝝ qꝛ preſuppoſito ꝙ pꝛima pena transfundatur in ſecundam pꝛout ipſi volunt tamen nō ſequitur ꝓpterea quin ſi fiſcus vel alius ad quē ſpectāt pꝛout eſt preſes ſeu pr̄s loci argu. d.l.congruit velit potius exigi pꝛimā q̄ ſecūdā penā quin poſſit qꝛ imo poteſt per.d.§.idē rñdit vbi ſiſr ſcōa obligatio ſuccedat loco pꝛime ꝛ tn̄ creditoꝛ pōt pꝛimam exequi ꝛ eſt foꝛtius in illo caſu in quo executio ſcōe obligationis fiebat ipſo iure in caſu vero noſtro ſecus eſt.iō viget maioꝛ rō ar.l.ſi is cui.cū ibi no.ff.de lega.j.ꝛ ꝙ dicūt doct.in mā purgationis moꝛe in.l.ſi inſulā.ff.de ṽb.ob.ꝛ in.l.ſemel moꝛa. ff.ſol.mſi.ꝛ vbiqꝫ ibi dcā mā tractaſ volētes maxie p.d.l. ſi is cui.ꝙ i caſib⁹ i qb⁹ executio fit ipō iure nō eſt loc⁹ purgatiōi moꝛe. Ex qb⁹ qḋ pꝫ ꝙ ruit fundamētū pmū ꝛ pncipale factū ꝓ pte ɔ̄ria. Ad qḋ ſcōo rñderi pōt ꝙ dato ꝙ rigoꝛ iur͛ id ſuaderet ꝙ negari pōt p dicta.ſ.p hac pte. Tn̄ humanitatis intuitu aliud rñdēdū eſt. inhumanū.n.eēt ꝙ nō poſſit iponi pena pecuniaria poſt lapſum termini ꝛ deueniret ad penā coꝛpoꝛalē inuito vt ita loqꝛ fiſco creditoꝛe merito ħ ps tāqꝫ humanioꝛ eſt amplectēda argu.l.benignius.ff.de penis.ꝛ maxie cū ſimus i penalib⁹ vt i.c.in penis.de reg.iu.i.vj.ꝛ.l.ſi pſes.ꝛ.l.interpꝛetatiōe.ff.de penis ꝛ hoc vr̄ de mēte Ang.i.d.l.qcūqꝫ. Tertio rñderi pōt ꝙ dato ꝙ pmitiua obligatio trāſfundaſ in ſcōam penalē tn̄ etiā poſt dictā trāſfuſionē q̄ nō eſt ꝓpꝛie nouatio: ſꝫ q̄ſi nouatio ꝓbat tex.in.d.l.obligationū ferr.§.fi.ꝛ no. doc.in.d.l. ita ſtipulat⁹.ꝛ i.d.l.ſi pacto quo penā.ꝛ doc.in.d.§.itē.ſi ita maxie Ang.dicēs ꝙ ħ nō eſt nouatio ſꝫ trāſfuſio. Pōt ſolui ꝙ venerat in pꝛimitiua obligatiōe arg.d.l.j.ff. de penu leg.ꝛ ꝙ habeſ in.d.l.ſi inſulā.vbi hoc firmāt doc.ꝛ in.d.l. ſi pacto quo penā.ꝛ i.d.§.itē ſi ita ꝛ vbiqꝫ.ꝛ ꝓpterea Ang. appellat eam tranſfuſionē nō nouationē ꝙ facit ad ea que dixi ſupꝛa arguendo ꝓ hac parte in ꝓpoſito ergo nr̄o cum ɔ̄ſtet ꝙ mutilatio pedis apponaſ in penā ꝛ augumentū pene ꝛ in odiū meruꝫ non ſoluenſ non dꝫ eum liberare a pꝛimitiua pena. Jtē multi tenēt ꝙ ħ q̄ſi nouatio hodie no inducatur per.l.fi.C. de noua.ꝙ ſi verum eſſet idē dicendum videreſ in caſu nr̄o tamen qꝛ hec videnſ eſſe ɔ̄ Bart. ideo in his me nō firmo nec curo pdictas opi.diſcutere an procedant necne ſuper ꝓbus multa dicūt doc.in locis pꝛeallegatis:tn̄ ſi veruꝫ eſſet ꝙ nō induceref nouatio ꝙ ſatis coloꝛate teneri poſſet per iam dicta res eſſet magis clara qꝛ rueret omne fundamētū partis ɔ̄rie. Nō obſtat ar.de abſurdo:qꝛ nulla reſultat abſurditas.imo ois humanitas vt ſupꝛa deduxi qꝛ ſoluta pena pecuniaria erit iſte cōdēnatus ab oi pena liberatus ꝓut ꝓbatur ex iam dictis ꝛ pſupponūt pallegati doc. Concludo ergo ꝙ dict⁹ poteſtas intrepide poteſt facere executionem dicte pene pecuniarie. Laus deo.

¶ Tangitur an per locationem ꝛ receptionē mercedis ab alio q̄ a colono pꝛobetur poſſeſſio. Jtem ꝙ poſſidens per alium poteſt per actum ciuilem transferre in alium poſſeſſionem.Jtē ꝙ ſi colonus deſerit poſſeſſionē.ꝛ alius ingreditur animo poſſidendi non perdit dominus poſſeſſionē.

¶ Conſilium. vj.

In noie domini noſtri ieſu xp̄i. ¶ Jn pñti diſceptatiōe aduertēdo ad acta iudicij pmitto ꝙ fuerunt coꝛā iſtis arbitris qui habent iudicare petitiones due poꝛrecte:lꝫ nō p viā petitionū ſolēniū vna petitio fuit ꝓducta p Brancatiū in qua vr̄ intentaſſe actionem locati ad rei locate reſtitutionē ɔ̄ Franciſcum alia fuit ꝓducta p Antoniū Boꝛi. ꝛ Stephanū Antonij emptoꝛes a dcō Brācatio ɔ̄tra Carolū ꝛ ɔcludūt in vti poſſidetis ſe poſſeſſoꝛes ꝛ moleſtatos a dcō Carolo ꝛ petunt Carolum ɔdēnari vt deſiſtat a poſſeſſiōe. Jdcirco ſigillatiꝫ ſup quaslibet petitione pcedamus.Ex quo.n.vtraqꝫ petitio ē in iudicio deducta coꝛā arbitris dꝫ ſuper vtraqꝫ ꝓnunciari.l.de qua re.ff.de iudi.ꝛ.c.cū eccl'ia ſutrina.de cā poſ.ꝛ ꝓprieta.

a ¶ Et deueniendo ad pꝛimam petitionē videſ ſine dubio concludendū ꝙ Brancatius debeat ſuccūbere ex eo maxie qꝛ lꝫ ipſe cōduxerit tn̄ non videſ ꝙ appareret ex actis ꝙ ipſe Franciſcus vnqꝫ habuerit detentationē dicte rei locate:qꝛ teſtes dci Brancatij nō ꝓbant aliquid ſup poſſeſſione ſeu detentatione ipſius Franciſci ꝛ ipſe rñdendo articulo ꝓducto per dcm̄ Brancatiū ſup iſta petitiōe in quo poniſ ꝙ iſte Franciſcus poſſedit dcām rē ɔductā negat ſimpl'r articulum idcirco ſi dictus Franciſcus nō fuit cōſecutus dcām rē conducā nō pōt eā reſtituere nec teneſ:tūc.n.tenetur reſtituere qn̄ accepit.l. ſiqs cōductionis.C.de locato.cū ſi. Scōo id deduciſ qꝛ in ſua petitione nō fit mētio de qua re ipſe loquaſ:ſꝫ generaliter facit mētionē ꝙ dedit ad penſiones vnā poſſeſſionē:vnde libellus ē ineptus.l.ſi in reꝫ agat aliquis de rei vē.ꝛ.l.edita.C. de edē.ꝛ.c.ij.ḋ lib.ob. Tertio qꝛ arbitri pdicti ſtatuerūt terminū intra quē deberēt pꝛeſ ꝓducere petitiōes eoꝝ ꝛ dcā ꝓductio petitionis fuit poꝛrecta poſt terminum merito non tenuit petitio qꝛ termini iſti non citatoꝛij cenſentur peremptoꝛij per ea que habenſ in.c.licꝫ cauſam.de pꝛoba.ꝛ in.l.ſi.ff.de dīs. Quarto quia dictus Brancatius rehabuit ipſam rem locatam: qꝛ ipſam intrauit ꝛ imiſit in poſſeſſionē illos qui emerunt ab eo vt conſtat ex actis per publicum inſtrumentum: vnde ex quo ipſe imiſit poſſeſſionē dictos emptoꝛes ꝛ reaccepit ipſā rē ꝛ poſſidēt ipſi emptoꝛes vr̄ ꝙ dictus frāciſcus ſit liberat⁹.

b ¶ Circa ſecundam petitionē ſimiliter videtur reſpondendum pꝛo reo.ſ.pꝛo ipſo Carolo reo conuento. Pꝛimo qꝛ dicta petitio fuit pꝛoducta poſt terminū vt ſupꝛa dictum eſt: imo ꝛ in medio litis. Qḋ non licet etiam vbi non requiriſ libellus: ſed qualis qualis petitio: qꝛ illa debet in exoꝛdio litis pꝛoduci vt pꝛobat tex.in cle.ſepe.de verbo.ſigni. Secundo quia dicti actoꝛes non pꝛobant ꝙ ipſi poſſideant ꝙ eſt fundamentum actionis intentate: quia vt dixi intentāt inter dictum vti poſſidetis. ꝛ ideo debebāt pꝛobare ſe poſſidere.l.j.§.j.ꝛ.ij.§.igitur.ꝛ.§. interdictuꝫ.ꝛ.c.l.ob cauſam. de pꝛoba.cum ſimilibus. Dicti autem emptoꝛes ꝓbant ſolum ꝙ dictus Branca. eos imiſit in poſſeſſione dicte rei

ſup qua ṽtiẛ qſtio. Nō aũt ꝓbãt ꝙ ipſi ↄtinuauerint poſſeſſionem. imo non probant ꝙ dictus Brancatius vnq̄ poſſederit qꝛ nullus teſtis dicit ꝙ Brancatius poſſideret dictam poſſeſſionẽ niſi quidam per auditũ niſi magiſter Jacobus teſtis primo loco examinat⁹ q dicit ꝙ dictus Brancatius dictã rem poſſedit poſt mortẽ ſardoli ſui patris qui teſtis eſt ſingularis merito non ꝓbat. l. vbi numerus. ff. de teſti. l. iuriurãdi. C. e. ⁊. c. tã bis eo. titu. Preterea nõ dicit qñ poſſederit poſſibile enim ẽ ꝙ poſſideret poſt traditionẽ ꝑdictã factã ipſis emptorib⁹. vñ neceſſario nõ ↄcludit dcm̃ Brancatiũ habuiſſe poſſeſſionẽ tpe quo eã tradidit dictis agentibus merito nõ probat. c. in p̃ñtia. d̃ proba. l. non hoc vñ cognati. Preterea dictus magr̃ Jacobus ⁊ etiã Joãnes follis fuerũt exãiati in cã vertente inter brancatiũ ⁊ franciſcum ⁊ ſup prima petitione de qua. s̃. vñ nõ p̃iudicant cãtolo ↄ quẽ agiẛ in ſcd̃a petitione qꝛ res inter alios acta ⁊ t. C. res inter alios acta in rub. ⁊ nig. ⁊. l. ſepe. ff. d̃ re iud. cũ ſi.

c ¶ Et ſi dicatur ꝓbant eoꝝ intentionẽ ipſi agentes ꝑ locationes factas per dictũ brancatiũ dcõ franciſco ⁊ receptionem mercedis que ꝓbantur ꝑ publica inſtr̃a locatio. n. ⁊ receptio mercedis ꝓbant poſſeſſionẽ. l. q vniuerſas. §. ꝙ ſi ꝑ colonũ iuncta glo. ff. de acq. poſ. ⁊ ibi tradũt Bar. ⁊ doc. facit. l. litibus. C. de agri. ⁊ cẽſi. li. xj. Rñdetur ꝙ hoc eſt verũ qñ terti⁹ nõ ꝓbat ſe poſſidere ſeu tpe ſolonis mercedis ⁊ ↄductionis poſſediſſe vt eſt tex. ⁊ ibi per bar. ⁊ doc. in. l. q̄ᷓuis. §. ſi cõductoꝛ ff. de ſoluti. Sed carolus ꝑdictus probat ſe poſſidere ⁊ poſſediſſe ꝑ octo annos vel circa. Nã albertus atteſtatur ꝙ ab octo annis citra cõtinuo fuit dicta res poſſeſſa per dictum Carolum: pucius ꝙ ab ãno iubilei citra continuo vidit poſſidere dictũ Carolum Bartolus ꝙ in anno iubilei ſtetit in dicta capanna ⁊ eã ſibi locauit Carolus ꝑdictus ⁊ frãciſcus ⁊ Antonius. Jtem Angelus follis ꝙ in anno iubilei vidit carolum cõſtruere dictam capãnam cum pluribus aliis: Bartholomeus etiam idẽ atteſtaẛ: licꝫ per auditũ. ſ. ꝙ iam ſunt ſeptem anni ꝙ audiuit ꝙ dicta capãna poſſidebaẛ per carolum franciſcum ⁊ Antoniũ: ideo locationes predicte ⁊ receptio mercedis non probant poſſeſſionem per dictũ. §. ſi conductoꝛ. Preterea. d. l. qui vniuerſas. §. ꝙ ſi per colonũ. loquitur quando colonus ſoluit mercedem ꝙ nõ accidit in caſu noſtro quia ſoluit tertius. ſ. ipſe carolus non habens mandatum ab ipſo colono poteſt enĩ ſoluere quilibet nedũ pro ignorãte ſꝫ imo ẽt ꝓ inuito l. ſolutionẽ ⁊ iudiciũ. ff. de ſoluti. vñ termini nõ ſunt pares. Nec eſt eadẽ rõ quia quãdo ſoluit colonus demõſtraẛ eius animus ꝙ ip̃e tenuit nomine ipſius cui ſoluit ⁊ demõſtraẛ ꝙ ipſe tenuit: ſed quãdo tertius non eſt. ita qꝛ potuit magis de facili falli i facto alieno q̄ᷓ in ſuo. l. ſi. ff. pro ſuo. ⁊. l. q̄ᷓ q̄ᷓ. ad vell. cũ ſimilibus. Preterea tex. ⁊ glo. in dicto. §. ꝙ ſi ꝑ colonum loquunẛ in colono ⁊ ſic videnẛ intelligẽdi quãdo ille qui detinet ſoluit mercedem ⁊ nõ quando reperitur ꝙ vnus ſoluit mercedem ⁊ nõ colit neq̄ detinet fundum ꝓut videtur fuiſſe in caſu noſtro. Merito cum non ↄſtet legitime de poſſeſſione dicti Brancatij minime ↄſtat de poſſeſſione dictoꝝ agentiũ qui ſe fundant in traditione eis facta per dictum Brancatium: quia nemo dat quod non habet. l. traditio. ff. d̃ acq. reꝝ domi. ⁊. ff. de reg. iur. l. nemo plus iur.

d ¶ Dato tñ ꝙ probaretur Brancatiũ poſſediſſe qꝛ dictus Franciſcus poſſederit noĩe ſuo: tñ videẛ ꝙ ipſe fuerit ꝑuatus ipſa poſſeſſione: nã colonus vẛ inqlinus tradẽdo alteri ꝑuat dñm poſſeſſione. l. iij. §. ſi ſeruus. ff. de acqr. poſ. ⁊. l. ſi. C. e. ti. id̃ dictus Franciſcus ꝑuauit dñã poſſeſſione dcm̃ Brancatiũ: qꝛ vendidit dictã rem dicto Carolo ⁊ tradidit ↄſtituendo ꝓ eo poſſidere. l. ꝙ meo. ⁊. l. interdũ. in ꝑn. ⁊. §. ſi. de acq. poſ. imo tradidiſſe vẛ vere qꝛ ficta traditio nõ preiudicat hoc caſu vt eſt tex. ⁊ ibi ꝑ Bar. ⁊ doc. in. d. §. ſi conductoꝛ. ⁊ per Bar. in. d. §. ꝙ ſi per colonũ. nã dictus Frãciſcus vendidit ⁊ dedit lĩiã ⁊ facultatem intrãdi in poſſeſſionem ⁊ ille emptoꝛ intrauit. id̃ cenſetur tradita per id qd̃ habetur in. l. nimis inſtructus. de acq. poſ. ⁊. l. quedam mulier. de rei vend. id̃ non debuerunt dicti emptores intẽtare inter dcm̃ vti poſſidetis ꝙ eſt poſſeſſoriũ inſti. de interdic. §. retinende. ſed remedium recuperande ſeu vigore. l. ſi. C. de acquirẽ. poſ. ſeu alio remedio ſi qd competebat iuxta ea que hñr in. l. rem que nobis. de acq. poſ. ⁊ poſt recuperatã poſſeſſionem intentare poterant interdictum vti poſſidetis l. j. §. eſt autẽ verſiculo. ⁊ conſequenter proponitur poſt interdictum vnde vi. Preterea dictus Carolus probat ꝑ plures teſtes ꝙ ipſe poſſidit a . x . menſibus ⁊ citra qꝛ locauit pũcio ⁊ cirocto prout ipſi teſtificantur ⁊ ipſi vigore dicte locatiõis remittebãt ibi beſtias ꝓut videnẛ ꝓbãt ipſe Bartolus ⁊ Albert⁹ teſtes dicti caroli. ergo cũ ipſe carol⁹ ↄtẽderet ſe poſſidere ⁊ rẽ ad eos ſpectare ⁊ hoc inoteſceret dcõ Brãcatio vt pꝫ in actis factis ꝑ dictũ brancatiũ ⁊ carolũ coram dño Petronio i actis ꝓducto ẽt emptorib⁹ ꝑdictis actores in p̃ñti lite vt deponit Stephan⁹ teſtis dictoꝝ agentiũ in ordine. vj. teſtes. idcirco ex quo dicti brãcatius ⁊ eius ſucceſſores ꝑmiſerũt dictũ carolũ tanto tpe poſſidere ꝑdiderunt eoꝝ poſſeſſionẽ. arg. eius ꝙ habetur in. l. ſi id qd̃. §. ſi. ff. de acq. poſſeſ. ⁊ in. l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas eo. tit.

e ¶ Jn ↄtriam autem partem facit ꝙ immo dictus brãcatius actoꝛ ſuper prima petitione ⁊ dicti Antonius ⁊ Stepha. ſuper dicta ſecunda petitione actores di beant obtinere videẛ veritas non obſtantibus predictis ⁊ aſſumendo primam petitionẽ videtur clariſſime probatum ꝙ erat pro parte actoris probandum: ſcilꝫ ꝙ ipſe locauit ꝙ non negatur ⁊ ꝙ conductoꝛ vigore ↄductionis tenuit ipſam rem conductam ⁊ ꝙ eſt finitũ tempus ↄductionis ex quo ſequiẛ ꝙ ipſe conductoꝛ dꝫ ipſam rẽ reſtituere vt. d. l. ſi qs ↄductionis. ⁊. l. ſi tibi. ⁊. l. ſi rem. ff. e. ti. imo negans reſtituere ⁊ perſeuerans in cõtraditione vſq̄ ad ſñiam diffinitiuã punitur in extimatione rei locatẛ. l. conductores. C. de locato. ꝙ dictus Franciſcus tenuit dcãm rem ↄductam apparet ex tenore inſtr̃i conductionis in quo dictus Franci. fateẛ in preſentia dicti locantis ſe eſſe in ꝑacifica poſſeſſione dicte rei ↄducte ꝓ ipſo Brancatio locãte merito non põt ↄtrium dicere. l. generaliẛ. C. dẽ non numerata pecu. ⁊ in titu. de confeſ. per totum.

f ¶ Nec obſtant que in contrariũ adducta ſunt. ⁊ ad primũ apparet rñſum per ſupradicta: qꝛ licet teſtes id non ꝓbent ⁊ ipſe reus neget tamen probatur per inſtrumentũ ↄfeſſio ⁊ inſtrumentũ ⁊ que in ea continentur ſunt confeſſata per partẽ vt pꝫ in reſponſionibus factis articulis ⁊ dato ꝙ negaret nõ refert: qꝛ inſtrumẽta probant. l. in exercendis. ⁊ ꝑ totũ de fide inſtru. Non ob. ſcdm̃ qꝛ non requiritur in caſu noſtro petitio ⁊ libellus ex quo arbitri poterant cognoſcere de facto tm̃ in procedẽdo: ideo ſufficit qualis qualis petitio in exordio litis per. d. cle. ſepe. imo in caſu iſto non requiruntur ea que dicuntur in. d. cle. ſepe. ex quo verbum de facto ⁊ non verba illius cle. ſunt appoſita in cõpromiſſo vt dicit Bar. in extrauag. ad reprimẽda in verbo videbiẛ. vbi ponit de hoc verbo de facto. doc. maxime. d. Pontanus in l. ſi filiuſſa. ff. de dona. ⁊ facit ꝙ ibi ꝑ bar. Cẽſenẛ. n. remiſſe oẽs ſolẽnitates iure poſitiui ⁊ nõ iuris naturalis ꝑ no. ꝑ bart. in dictis iuſ. ⁊ que habenẛ ꝑ Bal. ⁊ Ang. in. l. j. ff. de mili. teſ. vnde clarũ eſt ꝙ nõ requiriẛ actitudo libelli. Non ob. tertiũ arg. in ↄtriũ adductũ qꝛ illã interlocutoriã poſſunt arbitri reuocare. l. qd̃ iuſſit. de re iud. ⁊. c. cũ ceſſante. de appel. iuncta. l. j. ff. de arbi. ⁊ vt puto cenſenẛ tacite reuocaſſe ex quo exceptio iſta emergens oppoſita fuit in iudicio ⁊ erat iudicij declinatoria ⁊ ea non ob. arbitri proceſſerunt ad vlteriora: ideo videntur ſuper ea exceptione tacite pronunciaſſe eam reijciendo per ea que tradit Jnnoc. in c. ex parte. de appel. ⁊ ſentit glo. in. l. ij. §. ſi dubitetur. ff. de iud. ⁊ ibi per doc. ⁊ in. l. ij. C. de ordi. iud. aliꝰ ſi vellẽt hanc exceptionem admittere fruſtratorie cauſam agitaſſent ꝙ euitare debent iudices. l. ſi pretoꝛ. in princi. ff. de iudi. ⁊. c. j. eo. tit. lib. vj. ⁊ conſequenter arbitri. l. j. ff. de arbi. Nec ob. quartũ argumentum factum in ↄtrium: qꝛ imo negatur ꝙ dictus Brãcatius rehabuerit dictas res locatas: qꝛ h̃ non conſtat: imo nec allegatur pro parte dicti Franciſci qui cõtendit de iure ſuo dicẽs emiſſe illas res ⁊ poſſediſſe iure dicti emptoris per plura tempora vt apparet in exceptionibus ſuis. ⁊ licet appareat ꝙ ipſe Brancatius tradidit dictas res dictis Antonio ⁊ Stephano: qꝛ de hoc eſt productũ inſtrumẽtũ ⁊ ipſe Brancatius ⁊ dicti emptores in dicta ſecunda petitione ⁊ in articulis dicant ꝙ dicti Antonius ⁊ Stephanus poſſideant: tamẽ non ſequitur ꝙ rehabuerit dictus Brãcatius dictas res a dicto Franciſco nec ꝙ ipſe ſeu eius ſucceſſoꝛ dimiſerit detentationem quã habebat vigore conductionis: conductoꝛ enim clariſſimũ eſt ꝙ non poſſidet: ſed detentat. l. interdum. in prin. ⁊. §. ſi. ⁊. l. qd̃ meo. ⁊. l. ſi rem aliquam. de acqui. poſ. cum ſimili. vnde Brancatius cuius nomine dictus Franciſcus poſſidebat habebat naturalem ⁊ ciuilem poſſeſſionem ⁊ dictus Franciſcus non poſſidebat: ſed detinebat vt in dictis iuribus ⁊ c. cum veniſſet. de reſti. ſpo. quo poſſeſſio poteſt tradi alio etiam detinente ar. l. ſi fundum. de fundo dota. vbi tradiẛ dñium

dñi iuꝫ alio poſſidente multofortius poſſeſſio alio detinente facit.l.colonus.⁊.l. cũ fundũ.de vi ⁊ vi arma.⁊ qđ habetur in .l.ij. vbi in rem act.vbi dicitur ꝙ ꝯ͂ mulier poſſidenteꝫ datur rei vendi. ⁊ ſic non ſequiť tradidit ergo rehabuit rem a cõductore ad predicta gloſ.in.l.j.§.ſi.ff. de vi ⁊ vi ar. volens aperte ꝙ lꝫ colonus meo noie poſſideat: tñ poſſum eam alteri tradere quã ſequitur ibi Bar.dicens neſcire alibi.nec ob.ſi dicatur put dr̃ pro parte dicti Franciſci ꝙ ipſe emit a Joachino filio dñe Franciſce titulo emptionis:quia nõ poteſt reſlicare queſtionem ꝓprietatis vt eſt caſus in .l. ſiquis cõductionis.C.de loca.nec etiaꝫ ius poſſeſſionis ab alio habite vt voluit Jmo.in.d.§.ſi cõductor.per.d.l.ſiquis cõductionis ꝙ ſaltẽ ꝓcedit in caſu nr̃o in quo dictus Frãciſcus ſi quã poſſeſſionẽ ꝯſecutus fuit vigore dicte emptionis cõſecutus fuit ante ꝯ͂ctum ſcđe locationis vt pꝫ ex tpe dictoꝝ ꝯ͂ctuum que apparent ex ſerie inſtrumẽtoꝝ : nã primo fuit facta emptio predicta in qua eſt cõſtitutio ꝓcarij ⁊ expreſſa ꝯceſſio facultatis de intrãdo rem ꝓpria auctoritate ⁊ poſſeſſionẽ capiẽdi poſtea fit ꝯductio in qua frãciſcus fatetur ſe poſſidere: ideo pꝫ ꝙ ꝯſecutus fuerit poſſeſſionẽ dictus frãciſcus ſi quã habuerat dictus Joachinus vẽditor ſi poſſeſſionem tpe ꝯductionis habebat ergo cauſa tranſtulit in locantem.l.qđ meo.d.l.interdum.in princ. ⁊ in ſi.cum ſi.

g ¶ Deuenio admodo ad ſcđam petitionem ſup qua vr̃ ſilr poſſe dici ꝙ ſit ſufficienter ꝓbata poſſeſſio ꝑ ꝑte dictoruꝫ Antonij ⁊ Stephani:nã probant traditioneꝫ eis fcãm per Brancatiũ ⁊ h̃ ꝑ inſtrm̃.Jtẽ ꝓbãt poſſeſſionẽ dci brancatij per locationẽ ⁊ ꝑceptionẽ mercedis ꝑ locationem.n.⁊ perceptionẽ mercedis ꝓbať poſſeſſio vt eſt tex.ſm vnaꝫ lec.gl.in d.l.qui vniuerſas.§.ꝙ ſi ꝑ colonuꝫ. ⁊ ꝑ doc.ibi ⁊ in.d.l.ſiquis.§.ſi cõductor.put ⁊ ſupra dixi ꝯfert. qꝛ dictus frãciſcꝰ auctor dicti Caroli fatetur in inſtrõ locationis ſe poſſidere noie dicti Brancatij.Jtẽ cõfert quia dictus carolus ponit in ſuis articulis ꝙ dictus Franciſcus tenuit ⁊ poſſedit dictas res vt videtur innuere in articulo quarto vbi dicit ꝙ Joachinus tenuit ⁊ poſſedit quouſqꝫ vendidit dicto franciſco.Jdeo innuit ꝙ Franciſcus tenuit ⁊ poſſedit qđ ⁊ clarius ponit in ſexto articulo : in quo ponit ꝙ dictus Carolus ⁊ dicti ſui auctores de quibus premiſſerat computato tempore omnium:ſcꝫ mãnis Antonij dñe Franciſce Joachini ⁊ Franciſci tenuerũt ⁊ poſſederunt per tps ⁊ tpa.v. x.an.titulo ⁊ bonafide:⁊ ſic ponit ꝙ Frãciſcus tenuit poſt venditionem dicti Joachini:qꝛ ante venditioneꝫ tenuit ⁊ poſſedit dictus ioachinus ſm ꝙ ponit ipſe Carolus in dicto tertio articulo.Jtẽ confert qꝛ in ꝯ͂ctu venditionis quã facit dictus Frãciſcus dicto carolo dictus Franciſcus promiſit dare poſſeſſionem dicto Carolo ⁊ dedit ei licentiã intrandi ⁊ interim conſtituit ſe precario nomine dicti Caroli poſſidere.Et iõ cũ h̃ dicanť in ꝯ͂ctu inito cum Carolo ⁊ ipſo ſtipulãte demõſtrať ꝑ geſta ipſiꝰ Caroli :qꝛ ꝑ eius ſtipulationẽ ⁊ eius verba ꝙ dictus Frãciſ.tũc detinebat ⁊ nõ carolus ſi detinebat ⁊ ꝓcedebat locatio preſumiť detinere ex precedẽti titulo locationis: ar.d.l.quedã mulier.⁊.d.l.nimis inſtructus.⁊.l.j.de ipo.luc.deſcrip.li.x.cũ no.in dictis iuribus.bona.n.eſt argumẽtatio de emptione ad cõductionem: qꝛ ꝯ͂ctus ſunt ſimiles.l.ij.ff.locati.ad hoc qđ no.glo. in.l.ſi olei.C.e.tit.⁊ qđ ibi ꝑ doc.⁊ doct.in.l.ij.C.de reſcin. vẽ.Et maxime ex quo apparet cõfeſſio dicti Frãciſci in qua fateť ſe eſſe in poſſeſſione ex dicta cã. Adminiculať qꝛ qdaꝫ teſtes deponũt ſup detẽtatione Franciſci ⁊ ſunt teſtes dicti Caroli. primo Bartolus deponit ꝙ ipſe teſtis tempore iubilei fecit hoſpitium in dicta capãna : ⁊ eam ſibi locauit Carolus Franciſcus ⁊ Antonius Albertus alius teſtis Caroli ꝙ vidit filium dicti Caroli ⁊ Franciſcum ⁊ plures alios facere dictam capãnam.Jtem putius alter teſtis ꝙ poſt annum iubilei ſtetit in ea per.x.menſes vel circa ad vendendum pro dicto Carolo ⁊ Franciſco poſtea diſceſſit ⁊ quidam alius ſtetit nomine ipſorum.Jtem ſubdit ꝙ iam ſunt.x.menſes ꝙ ipſe Caro.locauit ſibi ⁊ cirocto faciendo aũt cõputũ ab ãno iubilei vſqꝫ ad diẽ teſtificatiõis ⁊ extrahẽdo dictos.x.mẽſes vltimos qbꝰ dr̃ fcã dcã locatio per carolũ vltimo loco neceſſario appet ꝙ illi.x.menſes in qbus putius vendidit pro Franciſco ⁊ carolo vinũ in dicta capãna cadunt intra tempora dictarum locationum attento tempore dictarum locationum factarum per dictum Brancatium dicto Franciſco. Ex quibus oibus ſaltem ſimul iunctis videtur probata intentio dictorum agentium.ſ.ꝙ ipſi poſſideant.probant enim habuiſſe poſſeſſionẽ ſemel ⁊ hoc ex ſupradictis que ſi non proſunt ſingula iuuant :tamen vt puto ſimul iuncta ar.eorum que habentur in .l.ij. de excu. tu. cum concor.ibi alle.in glo.

b ¶ Nec ob. que in ꝯ͂trarium adduxi ⁊ primo non ob.prima ratio qꝛ ratio apparet reſponſum per dicta ſuper prima petitione:qꝛ tacitus fuit ſup hoc ꝓnunciatũ nec requiriť in caſu noſtro oia que requiruntť in.d.cle.ſepe.vt .ſ͂. probaui. preterea quo ad ipſos emptores in exordio litis producta fuit dicta ſcđa petitio:qꝛ antea nullum actum fecerant ipſi : ſed ſolus Brancatius. Nec ob.ſcđa rõ in qua conſiſtit vis ⁊ difficultas huius queſtionis: qꝛ vt .ſ͂. probaui pro parte dictoruꝫ Stephani Antonij eſt ſufficienter probatum de poſſeſſione Brancatij per dictam locationeꝫ ⁊ receptionẽ mercedis:qꝛ h̃ eſt regula tradita per doct. in .d.l. qui vniuerſas. §.ꝙ ſi colonum.⁊ in.d.§.ſi conductor.⁊ h̃ vbi alius probaret ſe poſſidere: qꝛ tunc predicta ſibi non preiudicant in ſua poſſeſſione.d.§.ſi conductor.⁊ per doct. in dictis iuribus. vnde eſt videndum ſi Carolus poſſidebat : ⁊ ante oia preſuppono ꝙ teſtes qui deponunt ꝙ viderunt talem poſſidere probant detentationem ⁊ non poſſeſſionẽ que nõ videtur ⁊ depẽdet ab animo: qꝛ queritur animo ⁊ corpore.l. iij.§.j.⁊.l.quẽadmodum.ff.đ acq.poſ.cuꝫ ſimi. ⁊ caſus non videtur:vnde ſuper eo teſtes non deponunt per.l.teſtium. C.de teſti.⁊.l.qui teſtõ.§.ſi.ff.de teſti.cũ ſimi. Jſta eſt gloſ. Bart.⁊ doc.in.l.ſtipulatio iſta.§.hoc quoqꝫ de verbo.obli. Probata autem detentatiõe regulariter iur̃ preſumptione probať poſſeſſio: qꝛ qui detinet preſumiť poſſidere ſꝫ Jnno.in.c.olim.de priuileg.⁊ Bar.⁊ doc.in.d.§. hec quoqꝫ.⁊ aliquos modernos in rub.de noui oper. nun.h̃ preſuppoſito videamus ſi Carolus probauit detentationem ſuam. Et certe hoc probare vidẽtur:maxie Albertꝰ ⁊ Putius:nã Albertus deponit ꝙ iam ſunt anni octo vel circa ꝙ Bart. poſſedit ꝓ carolo ⁊ ei reddit rõnẽ adminiſtrationis de his que lucratus fuerat in dicta taberna:qꝛ ſteterat ibi ad vendendum vinuꝫ ⁊ ꝙ vidit conſtruere pro dicto carolo ſꝫ ꝙ ipſe Bartolus ⁊ carolus aſſerebant. Et ſubdit ꝙ ꝯtinuo a dicto tẽpore citra fuit poſſeſſa ꝑ dcm̃ carolũ putius ꝙ poſt annũ iubilei ſtetit ꝑ.x.menſes vel circa ad vendendũ vinuꝫ pro Carolo ⁊ Franciſco. ⁊ poſtea diſceſſit ⁊ alius ſtetit ibi noie ipſoꝝ.Jtẽ ꝙ ab anno iubilei citra ꝯtinuo vidit dictuꝫ Carolũ poſſidere dictã capãnam actando ⁊ locando ⁊ diſlocando qualiter dicta capãna erat ſua : vnde probat iſte de vij.annis vel circa. ⁊ Albertus de octo ſub qbus cõprehenduntť.vij.qꝛ in maiori numero minor ineſt.l.j.§.ſi ſtipulãti. de ver.ob.⁊.l.diẽ ꝓferre.§.ſi plures.de arbi. ꝓbare videntť ſaltẽꝫ de annis circa.vij. Sed põt forte dici ꝙ dcãꝫ detentationẽ nõ ꝓbant:nã dictus albertus nõ reddit ſufficientẽ cãm ſcie in.d.continua detentatione:qꝛ interrogatus in cã ſcientie: rñdit qꝛ vidit a dicto tpe citra putiũ ⁊ cirocitũ pluribus vicibus remittere beſtias in dcã capanna:⁊ dicebant ſe habere licentiaꝫ a dicto carolo.Et certe ſi ab vno menſe citra dicti putius ⁊ cirocitus beſtias ibi remiſiſſent ⁊ illõ dixiſſent verificarenť illa verba a dcõ tpe citra ex quo nõ ẽ copula:⁊ ꝑ no.ꝑ doct.ar. illius tex.in.c.j.lꝫ cãm de ꝓba.⁊ per Bar.in.l.celſus.ff.de vſuca.veritas aũt fuit ꝓut deprehendiť ex alijs atteſtationibꝰ ꝙ putius ⁊ Cirocitus ꝑdicti iam ſunt.x.menſes vel referre me ad tps atteſtitionũ ꝙ ipſi cõduxerũt dcãm capãnam ad remittẽdũ beſtias a dcõ carolo: ꝓut ⁊ ipſi atteſtanť. Nec ẽ veriſiľe ꝙ continuo remiſiſſent beſtias ab octo ãnis ⁊ citra: qꝛ ꝑ ipſum ⁊ alios teſtes ꝓbať ꝙ in ãno iubilei ⁊ poſtea ſiebat ibi taberna ad vẽdẽduꝫ vinuꝫ ꝑ Bar.poſtea ꝑ putiũ poſtea ꝑ Frãci. Et ſi dicanť ꝓbat ꝑncipiũ:qꝛ ꝙ in anno iubilei poſſedit:qꝛ ꝓbat ꝙ Bar. in illa capãna vẽdebat vinũ ꝓ carolo in ãno iubilei ⁊ finem qꝛ a.x.menſibus citra fuerũt remiſſe beſtie ꝑ iſtos ergo ꝯtinuatio poſſeſſiõis cẽſeť ꝓbata ꝑ.l.ſiue poſſidetis cũ ibi no. C.de ꝓba.⁊ in.c.oliꝫ.de teſti.ſpo. rñdeo ꝙ in ꝑn.nõ hꝫ cõteſtẽ: qꝛ putiꝰ ꝓbat ab ãno iubilei imo hꝫ aliũ aduerſantẽ eius dcis:qꝛ ipſe bar.depõit ꝙ in ãno iubilei ſtetit ad faciendũ hoſpitiũ in.d.capãna ⁊ vẽdebat vinũ panẽ ⁊c. ⁊ eam ſibi locauit carolus frãciſ.⁊ Ant. ſi ergo ꝯduxit capãnaꝫ nõ ſtabat ibi noie caroli ad vendẽdũ vinũ:ſꝫ noie ſuo nec erat opus ꝙ redderet rõneꝫ dcõ carolo. Rõneꝫ aũt potuit reddere:qꝛ forte vẽdidit ſuũ vinũ:ꝓut faciũt ſepe iſti tabernarij:lꝫ Lãbertus deponat ꝙ redidit rõneꝫ đ lucratis ꝑterea nõ ſequiť vẽdit vinuꝫ ꝓ me in vna taberna: ergo ego poſſideo:qꝛ poſſibile eſt ꝙ in domo ſua vel a ſe cõducta vendat vinũ pro me: qꝛ vinum ſit meum ⁊ ego ſoluam ſibi ſalariuꝫ

certum vel aliquid ſm ꝙ venditur vinum: ⁊ de h rediderit rõnem: vnde ꝓbat h eſſe ⁊c. In eo aũt qđ dicit ꝙ Bar. cõſtruxit dictã capãnaꝫ pro carolo nõ ꝓbat tpˀs ⁊ ſunt alij teſtes qui deponunt ꝙ alij ꝯſtruxerũt: preterea lꝫ ipſe ⁊ carolus dicerent ꝙ conſtruebat pro carolo forte h nõ ſufficeret dato tñ ꝙ ſufficeret nõ deponit de tpe vt dixi ⁊ potuit eſſe ꝙ vidit reconſtruere iam ſunt duo menſes ⁊ qui recõſtruit põt dici cõſtruere: qꝛ qui recõſtruit iterum conſtruit: facit. l. verbũ reddẽdi. de verbo. ſig. remanet ergo ſolus putius q etiaꝫ nõ vr̃ omni exceptione maioꝛ: qꝛ dicit ꝙ vidit ꝯtinuo poſſiderẽ actando locãdo ⁊ diſlocãdo: ⁊ ſic videtur ſentire ꝙ per locationeꝫ ⁊ conductionem ſolam ⁊ locando ⁊ diſlocando dicitur quis poſſidere ꝙ eſt falſum. c. inter dilectos. ⁊ ibi per Inno. ⁊ per Barr. ⁊ doc. in. d. §. ꝙ ſi per colonum ⁊ Bald. in. l. qui rem. C. de loca. Preterea ipſemet probat ꝙ non locabat ſolus: ſed ipſe Franci. ⁊ Ant. ciroctus alius teſtis deponit ꝙ poſſedit ⁊ poſſidet ⁊ non deponit de tpe nec reddit bonam cauſam ſciẽtie: qꝛ interrogatus in cauſa ſciẽtie: dicit qꝛ iam ſunt. x. menſes ꝙ ſibi putio locauit: vñ nihil probat de tpe anteriori: preterea nõ ꝓbat poſſeſſionẽ ſolam locatio vt. ſ. dixi. Angelus ꝙ vidit carolum cum pluribus alijs conſtruere dictam capãnam in anno iubilei eſt ſolus Angelus probat de Franciſco ⁊ filio caroli ⁊ ꝙ vidit Bartolum conſtruerẽ pro carolo: lꝫ non dicat de tempore.

l ¶ Unde ex predictis apparet ꝙ forte de rigore iuris non eſt legitime ꝓbatũ ꝙ carolus dẽtinuerit a. x. menſibus antea: qꝛ teſtibus ſingularibus non datur fides. l. vbi numerus. ff. de teſti. ⁊. c. tam his. ff. de teſti. c. cum dilectus. de elec. cuꝫ ſi. Et ſi dicatur veritas ſatis euidẽter deprehendiť ꝙ carolus detinuit: reſpondeo ꝙ ⁊ veritas ſatis euidẽter deprehenditur ꝙ actores h non obſtante fouent iuſtitiam: vñ ſi per tergiuerſatiões ⁊ doloſitates carolus conať ſubuertere iura ipſorũ ⁊ ipſi poſſunt licite tergiuerſari ⁊ doloſitatibˀ obtinere per nõ. per glo. no. in. c. cupientes. in pñ. de elec. in. vj. Talis enĩ dolus non ẽ dolus malus: de quo loquiť titulus de dolo. Sꝫ dolus bonus de quo loquitur. l. j. in pñ. e. ti. ff.

k ¶ Dato tñ ꝙ probaretur ꝙ carolus tenuerit dictaꝫ capãnam: tñ non propterea iudicareꝫ ⁊ arbitrarer ꝙ ipſe poſſediſſet: ſed alio reſpectu ꝗꝫ animo poſſidendi tenuiſſet actãdo ⁊ locando ⁊c. Tum qꝛ dr̃ mihi ꝙ carolus eſt ſocer dicti Franciſci: arg. l. qui iure familiaritatis: ⁊ qđ ibi per doct. ff. de acqui poſ. ⁊ qđ per Bart. in. l. j. in prin. de iti. actuqꝫ priua. Licet hoc nõ coſtet ex actis. Conferret ſi ex actis conſtaret: tũ qꝛ teſtes dicti caroli ꝓbant ꝙ locauit ipſe carolus vna cũ franciſco qꝛ Bar. probat ꝙ ipſi duo ⁊ Antonius locauerunt ſibi ⁊ putius ꝙ locauerunt ſibi ⁊ ipſe ſtetit noie ipſorũ ⁊ poſt eum quidam alius Albertus ꝙ filius caroli ⁊ Franciſcus cõſtruxerunt dictam capãnam in quo hꝫ alium ꝯteſtẽ: qꝛ Joannem tedeſcum ⁊ Albertũ Honofrij. Et dato ꝙ ille locationes facte inſimul nõ ꝓbentur fortaſſe pp teſtium ſingularitatem. Tñ pur coadiuuãt ad interpetrationẽ animi ipſius caroli: vna cũ alijs de quibˀ. ſ. ſ. ꝙ filius ſuus ⁊ Franciſcus ſil̃ conſtruebant capannã. Facit ꝙ no. Bald. in. d. l. ſiqs ex argẽtarijs. §. ſi. ff. de edẽ. Et alijs q. j. dicã. Ex quibus deprehendiť ꝙ nõ habuit animuꝫ poſſidẽdi. Facto enĩ dať volũtas intelli. l. reprehẽdendo. C. de inſti. ⁊ ſubſt. ſub ꝯdi. fac. ⁊. l. de quibˀ in. ſi. ff. đ. ll. ⁊ ꝙ hr̃ in. l. gerit ⁊ in. l. pro herede. de acqui. here. cũ ſi. Nam vt. ſ. ẽt tactũ fuit ipſe Carolus emit dictã rẽ a Franciſco ⁊ ſtipulatus fuit poſſeſſionem tradi ⁊ licẽtiaꝫ intrandi propria auctoritate ⁊ ꝯſtõneꝫ precarij: ex quibus deprehendiť ꝙ ipſe Carolus antea non poſſidebat ſꝫ Franciſcus idẽ demõſtrat ſolo mercedis facta p Carolũ: ⁊ maxie qꝛ carolus in ſolone dixit nõ ꝑiudicãdo iuribus dicti Frãcisci ⁊ nõ dixit nõ ꝑiudicãdo iuribˀ meis: ex qbus ſatis euidẽter deprehẽdiť ꝙ nõ gerebat in aio ſuo habere aliquã iura in dictis rebus: ſed dcm̃ Franciſcũ hr̃e: ideo attẽtis ꝑdictis ſi dictus Carolus vel eius filius vnꝗꝫ aliquid fecit in dictis capãnis ante dictã emptionẽ ſuaꝫ nõ fecit aio poſſidẽdi: ſꝫ aio familiaritatis ⁊ amicitie ꝗ amicitia ſatis deprehẽdiť ex ſolone mercedis vel iure ſocietatis: qꝛ inſimul ſibi vẽdebãt vel faciebant vendi vinuꝫ. Et hoc puto arbitrandũ p arbitros: lꝫ hẽant poteſtatẽ ſentẽtiandi d iure tantũ. Et hoc ſaltẽ attenta forma articulorum dicti Caroli ponderata. ſ. in adductis pro parte iſta actoruꝫ. Facit qꝛ ex ꝑſenti preſumimus in preteritum qñqꝫ. xxxiij. q. ij. cum per bellicã. ⁊ not. glo. in. c. ſcribam. de preſump. Et ſic ex nuper geſtis ⁊ dictis preſumitur retro nõ habuiſſe animum poſſidendi ſine quo nõ potuit querere poſſeſſionẽ neqꝫ queſitã continuare. l. iij. §. j. ⁊. l. ſiquis vi. §. differentia. eod. tit. ⁊ ꝙ hr̃ in. d. l. iij. §. in amittenda. ⁊. l. quemadmodum. eod. tit.

l ¶ Dato tñ ꝙ probareť ꝙ detinuit poſt conductionẽ dicti Frãciſci: nõ tñ deduciť nec ꝓbať ꝙ frãciſcus neqꝫ Brãcatius ſciuerit dictã detentionẽ: ⁊ ꝓpterea dato ꝙ neuter eoꝝ detineret: tñ ꝓbato ꝑncipio poſſeſſionis dicti brãcatij ſeqť hodie poſſideat: qꝛ ꝑſumiť cõtinuata p. d. l. ſiue poſſidetis. ⁊. d. c. olim. retineť. n. poſſeſſio animo ſolo. l. claꝫ poſſidere. §. qui ad nundinas. d. §. in amittẽda. ⁊. d. l. quẽadmodum. qui aius non preſumitur mutatus. ⁊ ꝯñter preſumiť continuatus. l. cum qui mutatam. ff. de proba. immo videtur ꝙ dato ꝙ ſciuiſſꝫ dictus Franciſcus ⁊ depoſuiſſet animum poſſidendi pro locante ⁊ dereliquiſſet rem conductam animo non reuertendi ⁊ alius ingrediretur ipſam rem aio poſſidendi: tamen ipſe locatoꝛ retineat ſuam poſſeſſionem ciuilem: vt in gl. in ṽbo genereť. in. l. ſi. de acqui. poſ. in ver. primis duobus loquiť h lex. iuncta tex. ad hoc ꝙ no. glo. in. l. j. C. cõis de vſuc. ⁊ in. l. ſi colonus. ff. de acquir. poſ. ⁊ ꝙ ibi p Bar. ⁊ Imo. q hoc vñr tenere ⁊ facit tex. in. l. cũ qs. ff. de dolo. ⁊ facit in ar. tex. in. l. ſi de eo. §. j. ho rñſo. ⁊. l. ſi id qđ. §. j. ff. de acqui. here. lꝫ tex. faciat in contrarium in. d. l. ſi colonus ad quẽ glo. ibi ⁊ in. d. l. j. de vſuca. rñdet ⁊ doc. in dictis iuribus: ⁊ lꝫ aliud voluerit glo. i. d. l. cũ quis allegando inter cẽtera. d. l. ſi de eo. §. ſi forte. Sed ſm cõeꝫ intellectũ gl. Bar. ⁊ doc. ibi eſt caſus pro hoc ꝙ volo ꝙ lꝫ colonus derelinquat animo deſerẽdi ⁊ alius ingrediať animo poſſidẽdi non perdat locans ciuilem poſſeſſionem niſi poſt ſciẽtiã occupationis negligat recuperare naturalem.

m ¶ Unde neceſſario videtur concludenduꝫ attẽtis actis ꝙ conſtito ſemel de poſſeſſiõe dicti brãcatij ꝙ ẽt hodie cẽſeatur eſſe penes eũ vel ſuos ſucceſſores quibus ipſe tradidit ꝙ ipſe autem poſſederit probatur neceſſario hoc mõ ipſe Carolus fateť in ſuo articulo ꝙ Joachinˀ tenuit ⁊ poſſedit vſqꝫ quo vendidit dicto franciſco ⁊ inſtrumentũ venditionis apparet factum ante ſecundam locationẽ dicti brancati dicto franciſco factam. Et in dicto inſtrũo venditiõis facte p Joachinuꝫ Franciſco appoſito fuit clauſula precarij. ⁊ ſic tranſtulit dictus Joachinus poſſeſſionẽ quã habebat in dictum Franciſcum ſaltem ciuilem. d. l. ꝙ meo. in prin. ⁊ d. l. interdum in princi. ⁊. l. ⁊ habet. §. eum qui de preca. poſtea cõduxit dictus Franciſcus dictas res a dicto brancatio ⁊ recognouit ſe poſſidere ꝓ eo merito poſſeſſionẽ quã hẽbat tranſtulit in ipſum brancatiũ: qꝛ ẽt poſſeſſionẽ quã p aliuꝫ retinemus poſſumus per actũ ciuilẽ conductionis in aliam transferre: vt probat dicta gl. ſingu. in. d. l. j. §. ſi. ſeu penul. de vi ⁊ vi ar. ſuper ṽbo retineo ſm ꝙ eam intelligit bar. eã notãs ⁊ adducit. l. quedam mulier. ff. de rei ven. Nec ob. ſi dicatur ꝙ dictus articulus eſt per aduerſariũ negatus: qꝛ reperitur ſcriptum in fine articuli nõ credit ⁊ expoſitiõe negata nõ põt quis ſe niti vt in regula ex eo ꝙ in. vj. ⁊. l. poſt legatum cum ſi. de his quibus vt indig. vt dicit in terminis Barto. ⁊ docto. poſt cuꝫ in. l. naturaliter. §. nihil cõmune de acquiren. poſ. ⁊ Specu. in tit. depoſitio. §. viij. verſi. ſed ſm premiſſa. ⁊ Bal. in libello i. l. cum precum de liber. cauſa. Quia patet ex actis ꝙ principales. ſ. Stephanus ⁊ Antonius q aſſerunt ſe poſſidere ⁊ petũt nõ moleſtari: nõ reſponderũt ſed ſolum brãcatius qꝛ Carolus petijt ꝙ brancatius reſponderet tanꝗꝫ melius iformatus: vnde cõfeſſio brancatij non vr̃ eis preiudicare: qꝛ res inter alios acta ⁊c. Et ſi ipſi interrogarẽtur poſſunt reſpondere ꝙ ignorant qꝛ factum eſt alienum ⁊ dubiuꝫ pp ꝑſes actus quos dictus Joachinus fecit demõſtrãdo ſe poſſidere de qbˀ deponũt teſtes in cã examinati. Ex qbus apparet reſpõſuꝫ i cõcreto ad omnia adducta i ꝯtrariũ: qꝛ dato ꝙ nõ ꝓbareť aliter de detẽtatione Frãciſci: ⁊ ꝙ. d. §. ꝙ ſi per colonũ. ⁊ theorica doc. nõ loquať in caſu noſtro. Tñ per iſtã aliaꝫ viam ꝓbať poſſeſſio. Uideť tamẽ ꝙ ⁊ illa via ſit bona ⁊ nõ obſtet ꝙ alius ſoluat mercedẽ: qꝛ docto. cõmuniter dicũt ꝙ p locationẽ ⁊ receptionẽ mercedis ꝓbať poſſeſſio. Et ſuadet rõ quia ex quo nos habemus ꝙ alius põt ſoluere mercedẽ nec poteſt creditoꝛ recuſare. l. ſolutionẽ. ff. de ſol. Ipſe locatoꝛ deciperetur quodammodo clipeo legis: quia cogeretur recipere mercedẽ ab alio ꝗ nõ tm̃ ſibi ꝓdeſſet quãtum ſi recepiſſet a debitore contra. l. gracchus. C. de adul. Nec ẽt vr̃ veruꝫ ꝙ intelligi debeat quando probatur colonũ detinere. Nam ſi probatur locatio ⁊ ꝓbatur conductoris detentatio ex hoc ſolo probatur poſſeſſio per. d. l. quod meo. cum ſi. ſ. adductis. vnde cum doc. dicant ꝙ per ſolutionem ⁊ receptionẽ

mercedis

mercedis probaƚ poſſeſſio ſunt intelligendi dato ꝙ nó pro
betur detentatio ꝯductoris. Nec etiam obſtat illud qđ dixi
ꝙ plures teſtes probant ꝙ hodie poſſidet dictus carolus
apparet reſponſum:q2 dato ꝙ probarentur actus detenta
tionis nó probatur poſſeſſio ⁊ ſaltez ciuilis que erat penes
brancatiũ ⁊ ſubſequẽter eſt penes emptores:vt.ś.eſt oſten
ſum. Preterea teſtes neceſſario nó cócludunt ⁊ ſic eſt pro
bata poſſeſſio. Moleſtatio etiam eſt probata ⁊ per teſtes ⁊
ſaltem per theoricam Barto.in.l.ſi prius de no.ope.nun.⁊
Bal.in.l.ordinarij.C.de rei ven. Laus deo.

¶Quidaʒ Albertus ⁊ Franciſcus de aſiſio pupilli ſeu in
fantes deceſſerunt ſuperuenientibus eis auia paterna ⁊ auo
magno:queritur ad quem predictorum ſpectet dicta heredi
tas. Et ſi ambobus pro qua rata:videlicet an pro dimidia
cuilibet ipſorum debeat pertinere vel an bona paterna ad
auiam paternam vel bona materna ad auum maternum vel
quomodo cui dicta hereditas debeatur ⁊ pro qua rata.

¶Conſilium. vij.

IN noie domini noſtri
Jeſu xpi. ¶Et ſi videaƚ prima facie dicẽdũ
ꝙ ex quo dicti pupilli deceſſerũt ſuperſtite
auia paterna ⁊ auo materno proximioribus
conſanguineis ⁊ in pari gradu exiſtentibus
ſuccedat ⁊ ſuccedere debeat dicta auia paterna in bonis pa
ternis ⁊ dictus auus maternus dictis ſuis nepotibus in bo
nis maternis:vt.l.ꝙ ſcitis.§.finauté.C.de bo.que libe.per
qué.§.glo.ibi ⁊ Bar.loquendo de alio paterno ⁊ materno
hoc voluit ibi ⁊ in auc.itaqꝫ.C.cóis de ſucce.ꝙ ⁊ vƚ tenere
Ang.in.d.§.finaũt.⁊ Jo.de Jmo.in.l.poſt doté in vltimis
verbis.ff.ſo.ma.loquendo de patre ⁊ matre:vt pater pferaƚ
matri in bonis prouentis a patre vel linea paterna per.d.l.
ꝙ ſcitis.ꝙ ⁊ ſimiliter vƚ locuʒ habere in ipſa auia paterna:
vt pferaƚ ipſi auo materno in bonis paternis:⁊ ipſe auus
maternus eidé in bonis maternis ⁊ ſic in ipſa dote que ad
ipſum redire dʒ tanꝗ̃ ab eo ꝓfecta:vt.C.ſo.ma.l.dos a pa
tre ꝙ ⁊ ſimiliter vƚ velle ipſe Bal.in.d.l.ꝙ ſcitis dicens ꝙ
ipſe auus maternus preferƚ in ipſis lucris nuptialibus:ad
hoc vt ipſi parentes ſint promptiores ad dotandũ ꝙ dicit
nó corrigi per auc.defuncto.C.ad tertul.pro quo facit ꝙ in
ſimili no.i fratribus ꝯſanguineis ⁊ vterinis vt ꝯſanguinei
pferanƚ vterinis in bonis pr̃nis ⁊ vterini in bonis mr̃nis:
ꝓut no.in auc.itaqꝫ.C.cóis de ſucceſ.⁊ ibi p gl.ad hoc.l.de
emácipatis.C.de leg.here.p q̃ vƚ dóm ꝙ ipſa auia ſuccedat
dictis pupillis i bonis pr̃nis ⁊ dictus auus i bonis mr̃nis.

a ¶Cótrariũ tñ puto de iure dicendũ vʒ vtipſe auus ⁊ auia
pariter ſuccedant quibuſcunqꝫ bonis tã pr̃nis ꝗ̃ maternis
dictis pupillis cũ ſint in pari gradu ꝓpter ꝙ pariter ſucce
dere debeant nó habita diſtinctióe bonoꝝ paternoꝝ ⁊ ma
ternoꝝ per id qđ habeƚ.C.ad tertul.auc. defuncto.⁊ in auc.
de here.que ab inteſt.§.⁊ hec quidé ibi ex equo iter eos he
reditas diuidatur p qđ videƚ ꝙ pariformiter in omnibus
bonis ſuccedant equaliter ſiue ſint bona paterna ſiue ma
terna:⁊ hoc tenuit By.in.d.auc.itaqꝫ ⁊ Cy.ibi ⁊ in.d.auc.
defuncto.⁊ Ray.de for.ſm ꝙ refert Bald.in.d.l.ꝙ ſcitis.
qui hanc eandeʒ opi.videtur tenere in.d.auc.defuncto eſto
ꝙ remittat ſe ad no.in.d.l.ꝙ ſcitis.

b ¶Et hanc opi.videtur tenere Saly.in.d.l.ꝙ ſcitis impu
gnando lecturam glo.⁊ Bar.per tex.ibi reſeruando vt plu
rima ibi per eum qui tamen ſuper hoc remittit ad not.per
eum in.d.auc.itaqꝫ.⁊ ibi ipſe Saly. referendo opi.bart.qui
tenuit ꝙ parens ex parte patris ſuccedat in paternis ⁊ pa
rens ex parte matris i maternis dicit ſe de hoc dubitare ꝙ
Bar.nó bene dicat:q2 tex.in auc.de heredi. que ab inte.§.
cóſequens.al's incipit.⁊ hec quidé vnde ſumiƚ auc.defun
cto dicit ꝙ hereditas diuidi dʒ vt medietaté paterni ⁊ me
dietaté materni accipiant. Cũ hereditas ſit vniuerſum ius
defuncti:vt.ff.de regu.iur.l.hereditas.⁊ ſic tota hereditas
diuidiƚ ergo omnia bona tam a patre ꝗ̃ a matre prouenta
ſit inter eos cómuniter diuidenda vtplurimum ibi per euʒ
qui videƚ in hanc partem inclinare vt ſuccedant pariter ipſe
auus ⁊ auia in quibuſcunqꝫ bonis vndecunqꝫ queſitis in
quã partẽ vƚ inclinare ſimiliter.d. Rapha.in.d.l.ꝙ ſcitis re
probando dictam lectu.glo.⁊ Bar.⁊ in.d.auc.itaqꝫ.vbi di
cit etiam ſe ita conſuluiſſe vt pariter ſuccedant ſalua reue
rentia Barto.dicens etiam ita fuiſſe de mente Raynerij vt
plurimum ibi per eum.⁊ in.d.l.ꝙ ſcitis.

c ¶Et in hãc partẽ ſiliť vƚ inclinare excellentiſſimus doc.d.
Jo.de monte ſperello pater honorãdus:lʒ [illegible]rat eã eſſe du
biã vt plenius ibi p eũ. Jn quã partẽ vƚ incl[illegible]ndũ maxime
attento tex.d.auc.defuncto.⁊.d.§.⁊ hec quidem ibi ex quó
inter eos hereditas diuidaƚ qui tex.vƚ generaliter loqui de
oibus bonis ſiue ꝓcedant ex linea paterna ſiue materna cũ
veniant ſub verbo hereditatis vt.ff.de peti.here.l.item ve
niunt ⁊.l.hereditas.⁊ ita vƚ tenendũ attenta ꝓcipue opi.an
tiquoꝝ ⁊ modernoꝝ.vʒ Saly. Raph.⁊.d.Jo.nó obſtanti
bus in ꝯtrũ adductis. Cum rñderi poſſit ad.d.l.ꝙ ſcitis cũ
ibi ponatur duplex lectura. Nam ſm vnam lecturã hoc nó
probatur ibi cũ loquatur de patre ⁊ auo que lectura ⁊ ſi nó
placeat Bar.ſed alia lectura vt loquatur de auo paterno ⁊
materno quam videtur ſentire glo.ibi:tamen prima lectura
videtur placere alijs modernioribus doc.que lectu.ſi proce
dat.d.l.ꝙ ſcitis non habet obſtare.

d ¶Sed poſito ꝙ procederet lec.glo.⁊ Bar.tamen dici pót
ꝙ nó obſtat q2 ⁊ ſi de iure.C.forte procedat opi.glo.⁊ bar.
⁊ ſequacium:tamen de iure nouo autenticoruʒ nó procedit
dicta opi.ſed opi.By.Cy.⁊ Ray.qui tenuerunt per dictaʒ
auctenticam defuncto ꝙ ſit correpta.d.l.ꝙ ſcitis ꝙ ⁊ videƚ
tenendũ per dictam auc.que vocat ipſos parentes in gradu
proximos vʒ paternos ad dimidiã ⁊ maternos ad aliaʒ di
midiã ꝙ nó eſſet ſi ſuccederent paterni in bonis paternis:
⁊ materni in bonis maternis cũ poſſet eſſe inequalitas ita
ꝙ nó cóſequantur dimidiã cum poſſet eſſe ꝙ longe plura
ſint bona ex parte patris ꝗ̃ matris vel econuerſo.vnde nó
cóſequerentur dimidiã:ad idem ⁊ clarius tex.in.d.§.⁊ hec
quidẽ.vbi tex.videtur velle ꝙ hereditas ipſius deſcenden
tis equaliter diuidaƚ inter parentes paternos ⁊ maternos
ꝙ nó eſſent ſi paterni ſuccederent in bonis paternis:⁊ ma
terni in bonis maternis vt.ś. Emanauit eniʒ diſpoſitio di
cte auctentice ad corrigendũ iura antiqua:vt pʒ in prin.di
cti auc. Et difficultates que ex ipſis iuribus antiquis ema
nabant in ſucceſſionibus aſcendentiuʒ ⁊ deſcendentiũ có
iunctoꝝ vt precipue in prin.dicti auctentici de here.ab in
teſtato veniente:itaqꝫ per predicta dici ⁊ cócludi poteſt ꝙ
dicta auia paterna ſuccedat in medietate bonorum dictorũ
pupilloruʒ ⁊ dictus auus in alia medietate vndecunqꝫ ſint
bona ⁊ vndecunqꝫ prouenerint. Laus deo.

¶Ego benedictus de benedictis de peruſio dico ⁊ ꝯſulo.

¶Subſcriptio precedentis.

SEmper dubitaui ſup
hoc articulo:⁊ ſemper mihi apparuit ex
traneus intellectus ille Bart.ad illam.l.ꝙ
ſcitis.§.finauté. Et reperio etiã clariſſimũ
doctoré dominũ Ludouicũ pontanũ in ſi.
l.poſt doté tenere ꝙ dictus intellectus Bart.nó ſit bonus
ad.d.§.finauteʒ. Et dominus meus dominus Joannes de
nobilibus de monte ſperello excellentiſſimus ⁊ famoſſiſ
ſimus legũ doctor plura ibi adducit cótra hunc intellectuʒ
bart.qui obmitto q2 nó dubito quin Aſiſij plena habeatur
copia ſuoruʒ ſcriptorum ⁊ vltra aduerto ꝙ lʒ Bar.dicat ꝙ
Accur.gloſator ibi illũ itellectũ ibi ponat ⁊ legentes ibi trã
ſeant cũ hoc.ſ.ꝙ gl.illũ itellectũ habuerit ad illã.l.ꝙ multũ
eſſet ponderandũ in practica ſi cũ bar.⁊ ſequacibus ꝯcurre
ret auctoritas glo.per notatis maxie p Jac. bu.in.l.i.C.qui
pro ſua iuriſdi. Tñ ſi nó erro glo.nequaꝗ̃ habuit illũ intel
lectũ:ſʒ Accur.ibi ſemper vult ꝙ ille.§.finaũt ꝓſequaƚ eun
deʒ caſuʒ in ꝓn.poſitũ.ſ.in lucris nuptialibus:ꝓut eſt vide
re in oibus gloſellis ibi poſitis excepta glo.ſi.⁊ glo.antepe.
Jn quibus tñ nó aliud dƚ q2 alie.v.gl.ibi poſite oẽs ponde
rant de lucrante ⁊c.⁊ ille due nó aliud dicunt:vnde primo
eſt ponderandũ ꝙ Accur.nó intellexit illuʒ tex.gñaliter ꝙ
aſcendens maternus pferaƚ aſcendenti paterno ſed ſemper
loquiƚ in lucris nuptialibus ẽt illa gl.ita loquiƚ ex qua bar.
ſumit ſuũ intellectũ que eſt gl.pe. poſita ſup ṽbo eius que
ſubdit lucrãtis q eſt auus morientis.⁊ ſic ſi gl.ſentiret itelle
ctũ bar.illũ ſentiret nó gñalr:ſʒ in lucris nuptialibus cũ di
cat lucrãtis ⁊ cũ idé pluries reperierit in alijs gloſellis ꝓce
dentibus.⁊ ſic eſſet potius in opi.⁊ itellectu bal.ꝗ̃ in intel
lectu Bar.⁊ idcirco nó faceret ad caſuʒ nr̃m in quo nó agiƚ
de lucris nuptialibus ꝓut intellexi:tamẽ glo.ſi recte aduer
tiƚ nequaꝗ̃ habuit aliqué ex dictis intellectibus:q2 gloſelli

ꝓxime ꝓcedens expreſſe ⁊ ſpecifice dicit ꝙ pater de quo loquitur ille tex. eſt in gradu primior auo: nã ſup verbo ſed ad patrẽ ſupplet q̃ primior eſt in gradu: vt ⁊ in auc. de here. que ab inte. §. ij. ⁊ ſic aperte ſentit ꝙ deciſio illius tex. fundatur in ꝓrogatiua gradus ⁊ apertiſſime dicit ꝙ pater erat ibi primior auo paterno. gloſella aũt immediate ſequẽs poſita ſuper v̾bo eius nõ dicit ꝯ̃riũ expreſſe. Nec eſt veriſimile ꝙ ꝯ̃riũ ſentiat q: nõ eſt veriſile ꝙ imediate in eadẽ quodãmodo ꝯtinuatiõe ſermonis mutauerit ſniam ⁊ dixerit ꝯ̃ria ar. l. nõ ad ea. ff. de cõdi. ⁊ demon. verus igitur ſenſus gl. fuit ꝙ tex. loquatur de patre matris lucrantis ⁊ de auo paterno matris lucrantis: ⁊ forte ꝯſiderauit gl. ꝙ cũ illũ tex. intelligat in matre q̃ lucrata fuit donationẽ pp nuptias vt ſupradixi: ex hoc innuitur ꝙ eius maritus ⁊ ſic pater cõis filũ ꝓdeceſſerat. ⁊ iõ ille tex. nõ intelligatur in patre nepotis de cuius hereditate ibi agitur ad hoc que ibi Bart. dicit ad reprobationẽ ſcõe lec. ſ. ꝙ ibi ſit ꝓrogatiua graduũ: nã ſm hãc intelligentiã glo. iõ de patre matris intellexit vt euitaret illã appellationẽ quã facit Bar. ꝑterea tex. ibi appellat nepotẽ nõ filiũ ⁊ tñ poſtea ꝑmittit de patre ⁊ ei defert hereditatẽ vnde ꝯuenientius fuiſſet ꝙ noiaſſet filiũ ſi filius illius patris fuiſſet h forte mouerunt accurſiũ ad itelligendũ in pr̃e ⁊ auo matris lucrantis ſaltẽ ꝑma rõ ẽ ſatis perſuaſiua ⁊ ſic gloſator nõ variauit ponẽdo duos intellectus ꝯ̃rios q: eſſe primiorẽ ⁊ eſſe parẽ in gradu ꝯſtat eẽ ꝯ̃ria. Sʒ vnũ tantũ poſuit intellectũ ⁊ hoc ꝯgruit littere q: dictio eius in tex. poſita poſt verbũ patrẽ ⁊ verbũ auuʒ cũ poſſit ad vtrũq̃ referri dʒ ad vtrũq̃ referri per ea que hñr in. l. ſi idẽ cũ codẽ. ff. de iuriſ. om. iud. ⁊ in. l. iij. §. ſi filius. ff. de lib. ⁊ poſthu. cũ ſi. multis vnde ſi exponemus eius. ſ. lucrantis intelligemus patrẽ lucrantis ẽt auuʒ filij ipſius lucrantis ⁊ ſimiliter ſi intelligatur eius. ſ. nepotis ⁊ ſemper erat gradus prerogatiua inter patrẽ ⁊ auum ⁊ iſte pro certo fuit intellectus accurſij lʒ nõ reperiã ab alio tractũ reperũ poſtea poſitũ. ⁊ Saly. d. l. ꝙ ſcitis. Ex quibus elicio ꝙ glo. nõ cõcordat cũ Bar. ſed diſcrepat a Bar. licet ipſe Bar. ſe fundet in intellectu glo. ⁊ non bene ꝙ multum eſt ponderandum in practica.

a ¶ Vlterius aduerto ꝙ lʒ ſi ille tex. d. §. ſinautẽ loqueretur duntaxat in his que peruenerint ex matre itellectus Bar. eſſet rõnabilis ar. l. de emãcipatis in fi. C. de legi. here. quã ibi bar. allegat ⁊ ar. l. cũ alijs. C. de ſcdis. nup. tñ q: tex. dicit ex matre vel ex eius linea certe remanet dict⁹ itellect⁹ ſine rõne quid enĩʒ ſi ab auia materna ꝓficiſcatur nonne ex linea materna: ⁊ tñ nõ eſt rõ ꝙ ad auũ maternũ redire debeat ſucceſſio ⁊ multominus ſi ꝑueniſſet ex ꝓauia mr̃na hoc ẽ mr̃e auie mr̃ne vel ꝑ auo h eſt pr̃e auie mr̃ne tũc militant verba illius tex. ⁊ tñ nulla ſubeſt ratio ꝙ hoc caſu auus maternus ſuccedat in iſtis bonis: eo q: profecte ſunt a perſona cui nõ ſuccederet ⁊ cui poſſibile eſt ꝙ ſit ꝯiunctus auus paternus ⁊ nõ ipſe auus maternus ſm caſuũ cõtingentiã. Et hoc ẽt eſt multũ ponderandũ cõtra intellectũ Bar. lʒ doc. nõ ponderent ⁊ ſic ꝓauo materno in terminis noſtris: nã ſi bar. opi. non ꝓbatur in illo. §. nullibi ꝓbatur prout ⁊ ipſemet dicit.

b ¶ Et ex his ⁊ alijs que tangunt per famoſiſſimum doc. d. Benedictũ primũ cõſulentẽ mihi plurimuʒ honorandum. Cõcludo ꝙ auus maternus ſuccedat pariter cũ auia paterna ẽt in bonis a patre in iſtos filios infantes deuolutis. Et poſſet ꝯſiderari ꝙ dato ꝙ dictus. §. ſinautẽ pateretur intellectũ Bart. tñ eſt exorbitans a regulis iuris ⁊ a iure regulari ꝙ intelligatur ſolũ in caſu ſuo ⁊ extra caſuʒ ſuũ nõ trahatur: ſʒ hẽat aĺs locũ auc. defuncto. Et ſic ꝓcedat qñ ꝯcurrit auus paternus ⁊ maternus ꝑut loquitur hʒ lec. Bar. ⁊ nõ qñ auia paterna ⁊ maternus auus. Et pt̃ aſſignari rõ diuerſitatis: q: de iure antiquo aſcendens qui habebat deſcendentẽ in ptãte occupabat bona ſui deſcẽdẽtis iure peculij. l. ij. § caſ. pec. Itẽ quicquid querebat deſcendens querebat aſcendẽti exceptis caſtrenſibus vel quaſi. l. placet. de acqui. here. l. cũ filio de lega. j. Idcirco ſi auus pr̃nus ſuccedit de iure nouo codicis in bonis q̃ſitis ex eis linea nõ dʒ ꝯqueri ipſe auus maternus cũ iura noua ipſum nõ grauent immo in aliquo releuant ⁊ ſatis ẽ amico in aliquibus ſubueniri. l. tutori. C. de ne. ge. Ex aduerſo q: auus pr̃nus hʒ vſumfru. ẽt in bonis queſitis deſcendenti in ptãte ex linea mr̃na nõ multuʒ grauatur ſi proprietas deuoluitur ad auũ maternũ cũ in bonis queſitis ex linea pr̃na ꝯſequatur plenaʒ ꝓprietatẽ ⁊ in q̃ſitis ex linea mr̃na ꝯſequatur vſumfructũ idcirco imperator forte ita ſpãliter potuit diſponere in illo caſu que nõ cadunt in auia mr̃na que nõ hʒ nepotes i ptãte: q: femia nõ hʒ ptãtẽ l. illud. §. ad teſtrumẽta feminaꝝ. ff. de ꝯ̃tab. ⁊ inſti. de here. qua. ⁊ dif. §. ceteri ⁊ de exhere. li. §. mater. Jõ in eis ſtemus iuri cõmuni magis tamen placet ꝙ d. auc. defuncto procedat etiam in auo paterno per. ſ̃. dicta. Licet Pau. de caſ. ibi in ſi. recitet lec. Barto. ⁊ dicat menti tenendam ⁊ tranſeat.

c ¶ Aduertendũ tñ eſt in caſu nr̃o ꝙ iſti de quoꝝ hereditate agitur deceſſerunt ifantes: ꝑut mihi dr̃ ⁊ ẽt in puncto tangitur lʒ nõ preciſe ⁊ facile ꝯtingere potuit: ꝓut ⁊ ꝯtigit vt audio ꝙ hrẽditatẽ pr̃is eoꝝ noĩe: vnde poſſet quis dicere ꝙ perinde ſit ac ſi ad eos deuoluta nõ eſſet ꝑ tex. in. l. ſi infanti. C. de iure deli. ibi oẽs hrẽditates ad eũdẽ deuolutas ⁊ nõ agnitas ita intelligi quaſi ab initio nõ eſſent delate intelligendo illũ tex. in hereditate pr̃is: q: ꝑſupponit tex. ille patrẽ mortuũ. ⁊ loquitur ꝑ vrẽm oẽs merito ⁊c. Tñ nõ ſtãdo in v̾bis lʒ bal. ibi dubitet de intellectu illius tex. ⁊ in. l. j. C. de his qui ante aper. tab. intelligat illuʒ tex. ẽt in infante ſuo. Tamẽ Bar. in. d. l. ſi infanti. ⁊ in. l. ventre. ff. de acqui. here. tenet ꝙ. d. l. ſi infanti nõ loquatur in hereditate patris que tranſmittitur iure ſuitatis ponderando verba illius text. ⁊ idẽ voluit Bal. in. l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de cadu. tol. ⁊ idẽ voluerunt Ange. ⁊ Jmo. in. d. l. ventre in eoꝝ repetito. ⁊ iſta eſt cõis opi. prout ibi dicit. d. Lud. Pon. idẽ tenens. ⁊ ita tenent communiter legentes. d. l. ſi infanti. ⁊ Bal. in. d. l. vnica de his qui ante aper. dicens ꝙ infans trãſmittit beneficio illius ti. nõ ob. d. l. ſi infanti. ꝙ ſatis eſſet in propoſito. Jdeo concludendũ ꝙ ſm omniũ fere ſententiã nõ hʒ obſtare dicto auo materno diſpõ. d. l. ſi infanti. Laus deo.

¶ An qui interuenit in ꝯ̃ctu pacis preſtitit auxilium alteri qui ſimiliter interuenit vt vulneraret ⁊ ꝯſequenter rumperet pacẽ. An puniatur vt auxiliũ pſtans rumpenti paceʒ. ⁊ vt rumpens pacẽ ex pſona ſua. Jtẽ an tertius qui pſtitit opem vulnerãti poſſit ẽt puniri tanq̃ pſtiterit opẽ alteri auxilianti. An pari minori vel maiori pena puniatur opeʒ preſtans ⁊ qñ delinquens principaliter hʒ aliquã qualitatẽ per quaʒ aggrauatur delictũ vel tranſit in aliã ſpeciẽ delicti: an teneatur rõne dicte qualitatis opẽ pſtans qui dictã qualitatẽ ignorabat. An iudex maleficioꝝ cognoſcens de pace rupta criminaliter poſſit cogere rumpentẽ pacẽ ad ſoluendã penã cõtractus applicandã parti ⁊ quid de applicanda fiſco. Jtem ſiquis preſtat opẽ duobus occiſoribus nõ punitur niſi pro vno homicidio ⁊ ſic perinde ac ſi preſtiterit opem vni.

¶ Conſilium. viij.

In nomine dñi noſtri

Jeſu xpi. ¶ Circa ꝑmũ dubiũ ꝑmo dõm ꝙ pſatus dñicus debeat puniri tãq̃ rumpens pacẽ ⁊ tanq̃ pſtans auxiliũ rumpenti pacẽ: nã lʒ ſit vnicus actus auxiliandi: tñ reſultãt duo delicta: vnũ ꝙ ipſe rupit pacẽ: aliud ꝙ dedit opẽ alteri rumpenti pacẽ merito dʒ duplici pena puniri: ſi. n. ex vno actu duo delicta ſpẽ dr̃ia reſultãt qõlibet punitur. vt. l. ſi adulteriũ cũ inceſtu. ff. de adulte. ⁊ l. qm̃ multa facinora. C. ad. l. iul. de vi ad hoc. l. nũq̃ plura. ff. de ꝑuo. delic. ⁊ hoc no. bar. in. l. ſena. ff. de accu. ⁊ i. l. gemina arbor. ff. arbo. fur. ceſa. ⁊ in d. l. ſi adulteriũ cũ iceſtu. Ad idẽ ⁊ ſcdo ſi duo ſimul furantur duas res vnus vnã: alius aliã vel faciũt duo vulnera: vnus vnũ: alter aliud quilibet tenetur de ſuo vulnere ꝑncipaliter ⁊ de auxilio preſtito ſocio: vt eſt caſus in. l. qui ſeruo. §. ſi duo ff. de fur. ⁊ ibi ꝑ bar. ita formaliter dicendũ vr̃ in caſu iſto: nã larius rumpit pacẽ ⁊ Dñicus ſimiliter rumpit pacẽ merito Dñicus dʒ puniri de ſua ruptura pacis ⁊ ẽt q: preſtitit opẽ lutio frangenti pacẽ. Nec inconuenit vt in plus puniatur pſtans auxiliũ q̃ ꝑcipalis vt pʒ ꝑ no. ꝑ bart. in. l. q ſeruo. §. j. ff. de fur. ⁊ per Ang. in. l. j. C. de nili agge. non rump.

a ¶ Jn ꝯ̃riũ autẽ ꝙ nõ teneatur tanq̃ preſtans opeʒ rumpenti pacẽ ⁊ tanq̃ rumpens: q: dictus dñicus pſtans opẽ punitur ⁊ obligatur ad penã ex facto cõmiſſo per principalẽ ꝓpter ſuã opeʒ preſtitã: nõ aute obligatur ex ſua ope: vt probat tex. in. l. ſiquis vxori. §. neq̃ verbo. ff. de furt. ⁊ voluit glo. in. l. quoniã multa facinora. C. ad. l. iulia. de vi ⁊ ibi Saly. ⁊ no. Bar. in. l. non ſolum. §. manda. ff. de iniu. ⁊ Saly. in. l. j. C. de raptu vir. in vlti. colũ. ad h tex. in. l. is qui ope. ff. de fur. vbi dicit text. furti tenetur ad hoc etiam ꝙ not. glo. in. c. ſicut dignum in verbo conſilium in prin. de homi. ⁊ probatur optime in. l. aut qui aliter. §. fin. ff. ꝙ vi aut clam. ⁊ in. l. hec verba. ff. de adulte. vbi probatur ꝙ ſi lex punit aliquod

delictum

delictū punit ēt mandantē ⁊ mandans ꝓprie cōprehendit
ſub verbis.d.legis.⁊ ſic pꝫ ꝙ pp delictuꝫ punit mediante
mandato:nō aūt pp mandatū mediante delicto hinc dr̄ ꝙ
niſi ſequat delictū nō obligat p̄ſtans opē vel mandans vt
in.l.qui ſeruo in prin.⁊ in.l.is qui.§.ſi tu titium.ff.de fur.⁊
ideo requirit ꝙ probet delictū ſequutū eſſe ad hoc vt pre
ſtans opem puniat:vt no.Barr.in.l.denunciaſſe.§.ſi.ff.de
adul.⁊ per Saly.in.d.l.j.de rap.vir.in pe.col.Ad hoc ꝙ hr̄
in.l.j.§.perſuadere.ff.de ſer.corru.ſed in ipſa percuſſione
nulli dubium ꝙ magis peccat ille lutius q̄ʒ iſte dn̄icus vel
ſaltē equaliter peccant:vt pꝫ ⁊ ꝓbat tex.in.d.c.ſicut dignū
§.j.merito cū ipſe Lutius nō puniat niſi pena que imponit
frangēti pacē ⁊ ſic in.dc.lfr.⁊ nō in.ccc.aliis tanq̄ʒ p̄ſtans
auxiliuꝫ alteri:qꝛ ipſe Lutius fuit auxiliatus nō auxilians
nec pōt in eodē fcō eſſe p̄ncipalis ⁊ acceſſorius cū nō poſſit
diuerſo iure cenſeri ad hoc.l.eū qui edes de vſucap.⁊ in.c.
qꝛ circa de priuile.⁊ hoc expreſſe no.Bar.in.d.l.qui ſeruo.
§.ſi duo p̄ncipalis enim dr̄ cōmittens ⁊ acceſſorius p̄ſtans
opeꝫ vt.d.l.nō iō minus.C.de accu.⁊ no.p gl.in.l.qui ſeruo.
ff.de fur.in prin.⁊ per bar.in.§.j.eo.l.eodē modo dici dꝫ ⁊
fortius ꝙ nō teneat niſi in.dc.lib.ipſe dn̄icus p̄ſtans opē:
pene debent cōmenſurari culpe ⁊ delicto:vt.l.reſpiciēdū.⁊
in.l.aut facta.ff.de penis.⁊ in.c.nō afferamus.xxiiij.q.j.⁊ in
felicis.§.p̄miſſis de penis i.vj.⁊ ideo dr̄ in.d.c.ſicut dignū
§.j.ꝙ qui acceſſit animo perpetrandi delictum ⁊ poſtea nō
perpetrauit ſꝫ preſtitit opeꝫ punitur pari pena vel fere pari
⁊ cōſequenter nō maiori qua punitur cōmittens:⁊ ideo ēt
in iure diuino dr̄ ꝙ preſtans punit ſm̄ cōem opi.pari pena
nō cōmittente vt no.cano.in.c.j.de offi.deleg.⁊ Bar.in.l.
is qui opē.ff.de fur.⁊ iſta cōis eſt opi.vt hr̄ in dictis iuri
bus.⁊ in.d.l.nō ideò minus per Bal.⁊ Saly.⁊ per eundē
in.d.l.j.de rap.vir.⁊ p Ang.in.l.j.C.de nili agger.nō rum.
Nec aliquis dicit nec vllo loco reperitur ꝙ ceteris paribus
maiori pena puniatur preſtans opem q̄ʒ cōmittens:immo
quidā dicunt ꝙ ēt de iure cōi preſtans opem punit imme
diatate pene:vt pꝫ ex no.per doc.in dictis iuribus ſm̄ quā
opi.ↄſultū fuit per Fran.tig.vt reperio ⁊ in multis locis re
perit ꝙ mitior pena imponit ipſi q̄ʒ principali delinquēti
vt pꝫ in.d.l.j.C.de nili agge.nō rum.⁊ in.d.l.j.de rap.vir.⁊
in.d.c.ſicut dignū.§.j.⁊.ij.Cuꝫ igit ius cōe dictet ꝙ p̄ſtans
opem puniatur qn̄q̄ʒ pari qn̄ minori pena ⁊ nunq̄ʒ maiori:
⁊ ēt mens ſtatuentiū iſtius ciuitatis apparet ꝙ volūt penā
mitigare nō augēre preſtanti opē vt pꝫ in illo ſtatuto ꝙ di
ctat ꝙ preſtans adiutoriū puniat immedietate pene eius in
qua punit principalis nullatenus dicenduꝫ eſt maxime in
caſu iſto i quo pena reſultat ex ſtatuto dicte ciuitatis ꝙ ma
gis puniatur ipſe Dominicus preſtans auxiliuꝫ q̄ʒ Lutius
principalis delinquens:nō eniꝫ inconuenit vt vnū ſtatutū
declaret aliud:arg.l.non eſt nouum.⁊.l.nam ⁊ poſteriores.
ff.de.ll.⁊.l.ſerui veſtri cum ſimilibus.C.de ſpon.

b ¶ Et hāc rōnē intm̄ iter ceteras ↄſiderauit Saly.in repe.
d.l.nō iō minus in.xiij.col.ꝙ voluit vt ſtatutum mitigans
penā principali delinquēti extendit ēt ad mandantē ēt ſi ex
hoc ſequat correctio iuris cōis ne incidamus i abſurditatē
vt magis puniat mādans q̄ʒ ipſe delinquēs maxime.qꝛ ius
ciuile dixit pariter puniri vt ibi latius per eū.Ad predicta
optime facit tex.notandus in.l.ſcire opꝫ.§.aliò.ff.de excu.
tut.vbi ꝓbat ꝙ ne incidamus in abſurdū vt in eiſdē termi
nis qui plus meret minus ↄſequat aliter rn̄det q̄ʒ verba le
gis q̄ʒtuncunq̄ʒ clara dictent per quē.§.dixit Jmo.in repe.
§.de viro ꝙ ēt in correctiuis ab abſurdo lꝫ argui.Quanto
ergo magis in caſu nr̄o dicta rō cōſideranda eſt in quo nō
tractat de correctione iuris nec vba ſtatuti dicere aliud vo
lunt remanet igit clarū ꝙ dato ꝙ de iur̄ rigore deberet pu
niri.d.Dn̄icus tanq̄ʒ principaliter rumpens pacem ⁊ tanq̄ʒ
dans adiutoriū:tn̄ ne incidamus in p̄dictuꝫ abſurdū nō dꝫ
in plus puniri q̄ʒ puniat ipſe Lutius per predicta:ſed ꝙ ēt
de iur.rigore nō debeat teneri vtroq̄ʒ modo apparebit ex
.j.dicēdis ad qd̄ ꝓbandū primo p̄ſuppono ꝙ iter Butiū
⁊ filios ex vna parte:⁊ Lutiū ⁊ Dominicū ex alia parte fuit
ↄcta vna pax ⁊ nō plures ꝙ probat ex verbis inſtri:nā vna
pars facit pacē cū altera nō quilibet de per ſe:⁊ ſic ſub vno
coaceruo vboꝝ plures ꝓmittunt alios nō offendere ⁊ ecō
uerſo ergo vna eſt pax facit ꝙ habet in.l.ſcire debemus.ff.
de ver.ob.Preterea faciunt ſolummō paceꝫ de quadā rixa
inter ipſas partes factas:nō autē de iniuriis illatis cuilibet
ſingulariter de per ſe.Nec ob.ꝙ ſunt plures perſone:qꝛ ex
quo erat vna guerra ſeu vna rixa vt deprehēdit ex ipſo in
ſtrumēto:lꝫ plures p̄ſone i guerra iteruenīāt:tn̄ vna poſteā
pax reſultat:vt pꝫ in pace ↄſtantie de q̄ in ti.de pace cōſtan.
vbi nedū plures p̄ſone:ſꝫ plures ciuitates interuenerant ⁊
tn̄ vna pax fuit vt ibi probat.Preterea in caſu nr̄o faciunt
p̄res ⁊ filij q cēſent eadē p̄ſona:vt.l.ſi.C.de impub.hoc pre
ſuppoſito lutius ⁊ dn̄icus ↄcurrunt ad rumpendū ipſaꝫ pa
cē p illā pcuſſionē ⁊ eſt vna ruptura vnius pacis merito cū
ſimul ↄcurrāt duo ad vnū actū ſiue qlibet p̄ncipaliter ſiue
vnus acceſſorie non dꝫ vnus puniri tanq̄ʒ principaliter fa
ciens ⁊ tanq̄ʒ acceſſorie.ar.l.gn̄alr.⁊.l.heres a debitore.ff.
de fideiuſ.put in ſili de directo dic̄ bar.in ſili in.l.q ſeruo.
§.ſi duo de fur.⁊ Saly.in.l.j.in vlt.col.in duobus occiden
tibus vnū hoiem ſeu cōmittentibus aliqd̄ maleficiū ꝙ nō
tenet vnus vt p̄ncipalis ⁊ vt p̄ſtans auxiliū:nec ob.ſm̄ eū
ꝙ duo ſunt facta homicidiū ⁊ auxiliū qꝛ auxiliū ↄfundit in
homicidiū ſm̄ eos in dictis iuribus per.l.illud in ſi.ff.ad.l.
acq.put in ſili dr̄ de inſultu ⁊ vulnere:nā iſultus cū vulne
re ↄfundit ⁊ vulnera cū homicidio vt p gl.⁊ Bar.in.l.nūq̄ʒ
plura.ff.de priua.delic.⁊ hr̄ per gl.⁊ doc.in.l.ſi de crimine.
C.de accu.⁊ p Bald.in.l.quicunq̄ʒ.C.de ſer.fu.⁊ ad p̄dicta
faciunt.l.ita vulneratus.§.ſi.⁊.l.itē mela.§.ſi plures.⁊.§.ſꝫ
⁊ ſi plures.ff.ad.l.acq.⁊.l.vulgaris.§.ſi duo.ff.de fur.cū ſi.
que iura volūt ꝙ qn̄ plures cōmittunt vnū maleficiū quili
bet p̄ncipaliter teneat tanq̄ʒ committens nec aliqd̄ dicit ꝙ
teneat vt dans adiutoriū merito dōm eſt eos de adiutorio
nō teneri ſciuiſſet.n.id dicere lex ſi voluiſſet vt in ſili dicit
tex.in.c.ad audientiā de deci.Hoc ēt probare vr̄ tex in.l.ſi
plures ſerui.ff.de iniu.vbi hr̄ ꝙ ſi plures iterficiunt vnum
ſeruuꝫ alterius vel alr̄ illi iniuriā faciunt ꝙ tot ſunt iniurie
quot ſunt p̄ſone:ſꝫ ſi nos diceremꝰ eos teneri:qꝛ occiderint
⁊ qꝛ p̄ſtiterunt auxiliū aliis occiſoribus certe i q̄libet p̄ſona
eſſet duplex iniuria vna pp homicidiū alia pp auxiliū aliis
p̄ſtitū ↄn̄s eſt falſum vt.d.l.ſi plures:ergo ⁊ an̄cedens ſilr
falſum eſt.l.oratio de ſpon.⁊.l.illud de acqui.here.cum ſi.

c ¶ Cōcludit ergo ex p̄dictis ꝙ exquo eſt vna pax.⁊ vna fra
ctura pacis vt deprehēdit ex.ſ.dictis ⁊ ipſe Dn̄icus tenet
vt rumpens pacē p̄ncipalr vt p̄ſupponit in puncto ipm̄.ſ.
rumpere pacē merito nō pōt teneri acceſſorie:vt p̄ſtās adiu
toriū maxie cū ipſe teneat ⁊ obliget ex ipſo vulnere cōmiſ
ſo p Lutiū mediāte ſua ope ⁊ nō ex ōpe ſua vt.ſ.ꝓbatū eſt:
imo dato ꝙ plures eſſent rupture pacis ⁊ in p̄ſona cuiuſli
bet vna pax.tn̄ exquo p̄ncipalr ex iſto auxilio ipe Dn̄icus
rumpit pacē nō pōt teneri vt auxilians rumpenti pacē.ar.
d.l.gn̄aliter.⁊.d.l.hres a debitore p id qd̄ in ſili dixit bar.in
d.§.ſi duo in ſi.dicens ꝙ ſi duo faciunt duo vulnera vni ⁊
vnus pp dictū vulnus p̄ſtet auxiliū alterius facienti aliud
vulnus:tn̄ nō pōt puniri niſi ex vulnere p̄ſtito ⁊ nō vt pre
ſtans:auxiliū:qꝛ exquo de ipſo vulnere punit p̄ncipalr nō
dꝫ acceſſorie puniri:ſꝫ requirit ꝙ p aliū actuꝫ q̄ʒ per id qd̄
p̄ncipalr punit p̄ſtiterit auxiliū vt ibi latius p eū ꝙ nō ē in
caſu nr̄o.Clare ergo oſtenditur ꝙ ex vno actu nō dꝫ duplr
teneri.⁊ p ↄn̄s p̄mū dubiū remanet clax ꝙ p̄dictus Domi
nicus nō tenet vt preſtans adiutoriū ⁊ vt rumpens paceꝫ.

d ¶ Pꝫ ēt deciſio ſcdi dubij ex.ſ.dictis:nā exquo p̄ſuppo
nit pro claro ⁊ abſq̄ʒ dubio ꝙ ipe Dn̄icus pp dcm̄ auxiliū
rupit pacem nihil ob.quin ipſe dēat teneri vt p̄ncipalr rum
pens pacē maxie cū qn̄ ↄcurrunt p̄ncipal' ⁊ acceſſoria ob lo
acceſſoria ↄfundit ⁊ remanet p̄ncipalis:vt.d.l.gn̄alr.⁊.d.l.
hrs a debitore cū ſi.maxime qn̄ p̄ncipalis eſt efficatior ſeu
amplior vt eſt in caſu nr̄o.⁊ faciūt.d.l.ita vulneratꝰ.§.ſi.⁊.l.
itē mela.§.ſed ⁊ ſi plures.⁊.§.ſi plures.⁊.d.l.vulgaris.§.ſi
duo.⁊.d.l.ſi plures que ꝓbāt ꝙ cōmittētes delictū ⁊ auxi
liātes ſocijs teneant p̄ncipalr de delicto vt pꝫ ex.ſ.dictis.

e ¶ Nec ob.que in ↄtriū allegata ſunt ⁊ p̄mo nō ob.p̄ma rō
ꝙ duo ſunt delicta:qꝛ imo vnū eſt delictū.ſ.ruptura vnius
pacis vt.ſ.deductū eſt:put ſi iterficeret vnus hō lꝫ qlibet
dicat homicidiū cōmiſiſſe vt ꝓbat in.d.l.ita vulneratus cū
ſi.ſ.all.⁊ hꝫ reſpectu forte poſſint dici tot delicta quot p̄ſo
ne:vt.d.l.ſi p̄res tn̄ reſpectu ſbe delicti negari nō pōt vnū
eſſe homicidiū:lꝫ p̄res dicant occiſores ⁊ latius deprehēdit
ex vbis bar.i.d.§.qui ſeruo.⁊ ſic vna eſt ruptura:lꝫ plures
ſint rūpētes merito quo ad vnā p̄ſonā nō eſt dubiū ꝙ vnū
eſt delictuꝫ.ergo vna pena mulctet ⁊ eo reſpectu quo forte
dicerent plura pluribus penis:qꝛ vna pena imponet lutio.
ad alia numero lꝫ ſimilis imponet dominico ⁊ ſic plura de
licta pluribus penis punient.⁊ ſic nō ob.l.nunq̄ʒ plura cū
ſi.ſ.alle.Et ſi diceret plures eſſe ↄctus pacis ⁊ p ↄn̄s plu
res rupture pacis ſimiliter reſpondetur ꝙ quo ad quēlibet

vnũ eſt delictũ:q2 auxiliũ cõfundit in ipſa nuptura princi
pali:put clare.ſ.eſt deductũ in vltimis verbis factis circa
primũ dubiũ.Et predicta que dico q vnũ eſt delictũ intel-
ligo q̃trum ad pacẽ ruptã:ſed q̃truʒ ad percuſſionẽ ⁊ ſic ad
vulnus ex quo ſtatutũ vult q puniat de vtroq3 ipſe lutius
principalis ita puniat ẽt ipſe preſtans opem qui dʒ puniri
immedietate pene:nã iſtud eſt aliud delictũ ⁊ principale:lʒ
eodẽ nõ reſultet merito alia puniat taʒ pncipalis q̃ coadiu
tor per iura allega.ſ.in ↄ̃riũ per queʒ ẽt pʒ rñſum ad ſcđam
rationẽ.ſ.in ↄ̃riũ allegatã:q2 dicta per Bart.in.d.§.ſi duo
ſbi pbant pro iſta parte ⁊ tollunt dictã rõnem in caſu nr̃o
in quo auxiliũ nõ fuit ſeparatũ a facto ex quo Dominicus
tenet principaliter vt.ſ.deduxi.Nõ ob.tertiũ q nõ incõue
nit ⁊c.q2 illud procedit qñ aliqua qualitas adeſſet ex parte
preſtantis opem ex qua reſultaret maius delictum ex parte
ipſius preſtantis opem q̃ ex parte principalis: nos autẽ ⁊
caſus noſter loquitur quãdo termini ſunt pares.Itẽ q nõ
eſt maius delictũ Dominici q̃ Lucij immo minor ſi diſpa-
ritas aliqua datur.⁊ iõ.ſ.dixi ceteris paribus quo caſu mi-
litant rõnes.ſ.alleg.⁊ h̃ quo ad Dominicũ dicta ſufficiãt.
f ¶Deuenio ad Joannẽ qui in dicto delicto p̃ſtitit auxiliũ
circa quẽ.Prio ↄſidero q nõ eſt dubiũ nec i dubiũ vertit
q ipſe teneat q̃ p̃ſtans auxiliũ Lucio principali delinquẽti
nec reſultet ex eo q.j.dicã de ignorantia tam in delicto pa
cis fracte q̃ in delicto vulneris.Sʒ dubitat vtrũ ẽt teneat
tanq̃ p̃ſtans auxiliũ dominico ⁊ vr̃ dõm q ſic:nã aliud eſt
delictũ Dominici ⁊ aliud Lucij:ar.d.l.ſi plures de iniur.⁊
quilibet principaliter tenet de delicto ſuo:lʒ factũ vnius ac
ceſſoriũ ſit ad factũ alterius:vt hec no. bar.in.d.l.qui ſeruo
in prin.⁊ in.§.j.⁊ ipſe Joannes p̃ſtitit auxiliũ ẽt dominico:
q2 forte Dominicus nõ acceſſiſſet ad p̃ſtandũ opẽ Lucio:
niſi confiſus foret de ipſo Joanne:⁊ ideo preſentia Joan-
nis fecit q ipſe Dñicus audatius preſtitit auxiliũ Lucio:⁊
cõſequenter audatius rupit paceʒ:vt ex ſerie inquiſitionis
apparet:preſentia enim cũ armis ſufficit vt quis preſumat
auxiliũ p̃ſtare ſm Inn.in.c.contumacia de delic.pue.⁊ bal.
in.l.raptores.C.de epi.⁊ cle.merito cum vterq3 preſtiterit
auxilium videtur dicendũ q puniatur medietate pene qua
quilibet ipſorum punitur vigore alterius ſtatuti dicentis q
p̃ſtans adiutoriũ puniat immedietate pene qua punit ille
cui eſt preſtitum auxilium de quo in puncto fit mentio.
g ¶His tñ nõ ob.veritas eſt in ↄ̃riũ:vʒ dictus Joãnes nõ
teneat niſi de medietate pene qua tenet ipſe Lutius q ſatis
clare deprehendit ex allegatis.ſ.pro deciſiõe primi dubij.
Si.n.de iure cõi diceremus q ſi duo p̃ſtant auxiliũ vni cõ
mittenti vnũ maleficiũ teneret q̃libet de auxilio p̃ſtito prin
cipali:⁊ de auxilio dato p̃ſtanti ſibi adiutorium ſequeret q
quilibet teneretur in duplo ⁊ ſi tres eſſent in triplo pluſq̃
eſſet pena delicti ⁊ ſic de ſinglis diſcurrendo q eſt falſum:
vt.d.c.ſicut dignũ.vbi plures erãt adiutores:⁊ tñ puniunt
pari vel minori pena qua tenentur occiſores cũ ergo ↄ̃ñs
ſit falſum:ergo id ex quo ſequit ſimile falſuʒ reddit:vt.d.l.
illud de acq.here.cũ ſi.incideremus.n.in illud abſurdũ:de
quo.ſ.dixi.Cũ ergo de iure cõi nõ tenet de vtroq3 multo
magis de iure ſtatutario q de ſui nã ſtrictã iterpetrationẽ
patit:vt.l.iij.§.hec v̈ba cũ ſi.de neg.geſt.⁊ pʒ ex no.i.l.oẽs
populi:maxime cũ habeamus mentẽ ſtatuentiũ qui volunt
mitigare nõ augere penã preſtanti opem que mens multũ
eſt attendenda ar.eius q hr̃ in.l.tale pactũ.§.ſi.ff. de pac.⁊
in.l.nõ dubiũ.C.de.ll.⁊ in.l.in conditionibus.ff.de cõdi.⁊
demon.Si enim ↄcederemus ipſuʒ Joannẽ teneri de adiu
torio preſtito dominico eadẽ rõne teneret de adiutorio pre
ſtito Juliano de qua in inquiſitione ⁊ ſimiliter ipſe Domi
nicus teneret de auxilio p eũ p̃ſtito Joanni ⁊ Juliano auxi
liantibus Lutio q vr̃ abſonũ ⁊ de quo i puncto nõ querit
tãq̃ ſit ſine dubio nec i inquiſitiõe intentatũ fuit:⁊ ad hoc
facit tex.i.l.ſi familia.§.ſi.ff.de iuriſ.om.iu.qui tñ loquit in
cõſilio nõ in auxilio.Hoc ⁊ ſcđo clarius pbat:nã vt.ſ.in
ſcđa rõne deduxi p deciſione p̃mi dubij:vna eſt pax ⁊ vna
ruptura pacis:lʒ p illos duos facta ſit ⁊ q̃libet dicat fractor
pacis.Et ex ipſa pcuſſione facta p lutiũ reſultat fractio pa-
cis qua tenet ẽt dñicus mediante ſuo adiutorio nõ autẽ ex
ſuo adiutorio vt h̃ oĩa ex.ſ.dictis apparent.ſʒ ipſe Joãnes
p̃ſtitit adiutoriũ ipſi pcuſſioni facte p Lutiũ ⁊ pp ipʒ adiu
toriũ p ſe p̃ncipaliter ⁊ imediate p̃ſtitũ tenet ad penã ſtatuti
merito nõ dʒ teneri tanq̃ acceſſorie ⁊ mediate p̃ſtans auxi
liũ dominico qui p̃ſtitit adiutoriuʒ Lutio:ar.d.l.generale.
⁊.d.l.heres a debitore.ff.de fideiuſ.⁊ prout dixit Barto.in
duobus p̃ncipaliter delinquẽtibus tã circa vnũ q̃ circa diuer
ſa delicta i.d.l.qui ſeruo.§.ſi duo in prin.⁊ in ſi.Eadẽ enim
rõ.⁊ forte maior eſt in duobus auxiliãtibus ⁊ ſic in duobus
acceſſorijs quo ad ipſos acceſſorios qui eſt in duobus prin
cipalibus quo ad ipſos principales nec põt aliqua rõ meo
iudicio ↄſiderari quare magis id pcedat in duobus p̃nci-
paliter delinquẽtibus q̃ in duobus acceſſorijs:ergo idẽ rñ-
deri dʒ in vtroq3.arg.c.trãſlato de cõſti.⁊.c.inter corporalia
de tranſla.prel.⁊.l.poſthumo.§.j.ff.de iniuſto rup.⁊ irri.te.
cum ſi.Et h̃ ratio militaret ẽt ſi diceremus duos eſſe ↄ̃ctus
pacis ⁊ duas rupturas:put procedit in duobus facientibus
duo vulnera vt dicit Bar.in loco preallegatis.Quõ maxĩe proce
dit q2 ſpãliter nõ eſt in inquiſitione expreſſum q pp aliud
factũ p̃ſtiterit auxiliũ Dñico q̃ p id qđ p̃ſtitit Lutio:ergo
nõ dʒ niſi vno mõ puniri per ea que no.bar.in.d.§.ſi duo.
imo nõ apparet expreſſum in inquiſitione q ipſe Joannes
preſtiterit auxiliũ ipſi Dñico in eo q ipſe preſtitit auxiliuʒ
Lutio.Idẽ ⁊ tertio apertius pbat qñ qs tenet pp delictuʒ
cõmiſſum a pluribus illi oẽs p vno reputant:vt.l.ſi eũ exhi
buiſſent.§.ſi.ff.de publi.⁊ in.l.j.⁊ p totũ.ff.ſi faml.fur.feci.
dicat:⁊ iõ dicit bar.in.l.ſi in rixa.ff.ad.l.corne.de ſica.q ſi
vnus p̃ſtitit auxiliũ duobus cõmittẽtibus vnũ homicidiũ:
nõ incideret q vnũ eſt homicidiũ lʒ plures occiſores ad
ea q̃.ſ.dixi q nõ tenet niſi ac ſi p̃ſtitiſſet auxiliũ vni ipſorũ:
q2 ipſi duo pro vno reputantur.⁊ idẽ tʒ Py.lʒ alia rõne de
qua ibi p bar.⁊ h̃ ẽt tʒ qdã famoſus doc.bonoñ.noĩe.d.Jo.
de ana.in.d.c.ſicut dignũ lʒ de bar.⁊ Py.nullã mentioneʒ
faciat.Ita formaliter i pppoſito q iſte Joãnes tenet pp deli
ctũ cõmiſſum p̃ncipaliter p Lutiũ ⁊ acceſſorie per Dñicũ:
ergo ambo pro eodẽ reputent.⁊ p ↄ̃ñs ipſe nõ tenebit niſi
vna pena ac ſi vnus ſolus deliqſſet p p̃dicta.Et ex p̃dictis
apparet q p̃fatus Joannes nõ tenet niſi pro auxilio p̃ſtito
Lutio itelligendo q̃trũ ad vulnus factũ per ipſum Lutiũ ⁊
fractionẽ pacis ex dicto vulnere reſultantẽ:nã q teneat de
alio vulnere pp̃etrato per ipſum dñicũ in tibia nõ vertit in
dubiũ:igit nõ inſiſto circa id.Sʒ vltra dubia de quibus in
puncto poſſʒ dubitari vtrũ dẽat puniri p̃fat9 Jo.tã imedie-
tate q̃ iponit pp vuln9 q̃ ẽt imedietate pene q̃ icurrit Lu
tius ex eo q2 fregit pacẽ ⁊ circa penã vulneris nõ eſt dubiũ.
b ¶Sʒ circa penã fractiõnis pacis poſſet forte dici q ex de-
ductis in inquiſitione nõ veniat puniendus:nã in inquiſi
tione nõ ẽ deductũ q ipſe Joãnes ſciuerit iſtos feciſſe pa-
cẽ ⁊ niſi aliter õductũ ⁊ pbatũ reperiat exactis ipʒ ſciuiſſe.
Iſtã qualitatẽ q ipſi fecerint pacem forte dõm eſt q ipſe in
hoc nõ debeat ↄdemnari p id qđ dixit notanter Ang.in.d.
l.j.C.de nili agge.nõ rum.⁊ refert ⁊ ſequit prefatus doctor
dñs Jo.de ana.in.d.c.ſicut dignũ.Dicit.n.Ang.in.d.l.j.q
ad hoc vt p̃ſtans opẽ puniat ppter aliquã qualitatẽ quã hʒ
principalis delinquens requirit q probet q ipſe ſciuerit
dictã qualitatẽ ad hoc allegat.l.vtrũ.ff.de parri.ibi ↄſcij.⁊c.
d.l.ſi adulteriuʒ cum inceſtu.§.idem pollioni:ad hoc etiam
text.in.d.l.j.ibi conſcijs ⁊ conſortibus ⁊c.adeo q ipſe dicit
q cum habuerit queſtionem de facto ita fuit iudicatum in
perſona cuiuſdã qui fauit bannito ad maleficiũ perpetran-
dum cuius pena eſt capitalis in perus.⁊ ab illa pena euaſit
fauens q2 nõ fuit articulatum probatum q fauens ſciuerit
vel ſcire debuerit.⁊ per p̃allegata iura dicit ſe credere fuiſſe
bene iudicatuʒ nec obſtat q ipſe loquitur in qualitate que
aggrauat delictuʒ.Non autẽ in qualitate que inducit aliud
delictum q2 ſi bene conſideramus no.per Bar.in.l.diuus
ff.ad.l.corne.de ſicca.Iſto caſu ẽ maior ratio q̃ illo.pterea
ipſe etiam de h̃ intellexit dum allegauit.l.ſi adulterium cuʒ
inceſtu:nam ibi loquitur de qualitate que facit incidere de-
linquentem in aliam ſpeciem delicti.Et lʒ hoc dictum nõ
tranſeat ſine dubitatione de iure rigore per no.per docto.
in illo dubio vtrum delictum puniatur vltra cogitatum de
quõ per Bar.in.d.l.diuus.⁊ in.l.eum qui nocentem.§.qui
iniuria ⁊ ibi per Ang.ff.de iniur.⁊ per docto.maxime per
Saly.in.d.l.quoniã multa facinora.C.ad.l.iul.de vi:tamẽ
credere ipſum in practica ſeruandum propter auctoritatem
Ang.⁊ iura per eũ alleg.maxime cũ negari nõ poteſt caſum
ſaltẽ eſſe dubiũ per dicta iura ⁊ q2 opi.doc. faciunt rem du
biã:vt no.Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres de ver.ob.per
no.per glo.in.j.cõſti.C.§.quibus ⁊ tractamus de abſoluen
do ⁊ ſumus in penalibus ar.l.arianus de ac.⁊ ob.⁊.l.ſi pre
ſes.⁊.l.interpetratione de penis in regula iur̃ in penis.
i ¶Uenio nũc ad quartũ dubiũ vtrũ ſine alio pceſſu poſſit
imponi pena ↄ̃ctus q̃trũ ad cõmodũ ptes.Et p̃mo dõm vr̃
q poſſit

ꝙ poſſit:nã iudex maleficioꝝ lʒ ꝑncipalit nõ poſſet cognoſcere de cã ciuili:põt tñ incidenter cogere delinquentē ut ſatiſfaciat offenſo:vt in.l.interdũ.§.qui furē.ff.de fur.ꝛ ibi per Dy.ꝛ Bar.ꝛ in.l.ꝙ euitandi.C.de ꝯdi.ob.tur.ca.ꝛ ibi ꝑ bal.ad hoc ēt tex.in.l.pe.ff.de calũ.ad hẽt tex. in.c.poſtulaſti de iudeis.ꝛ ibi ꝑ.d.Nic.ꝛ no.Inn.in.c.cũ oporteat de accu.ꝛ bar.in.l.ij.§.hoc edicto.ff.de vi bo.rap.Ad hoc etiã tex.ſm itellectũ Saly.in.l.ſiquis a ſe fundũ ad.l.iul.de vi.ꝛ ibi ꝑ eũ:ꝛ facit tex.in.l.qui crimē in fi.C.q accu.nõ poſ. Dicunt.n.doc.in locis ꝑalleg.ꝑ dicta iura ꝙ iudex q criminaliter cognoſcit de crīe põt incidēter cogere delinquentē ad ſatiſfaciendũ pti offenſe merito in caſu noſtro ſimiliter poſſit iudex inquirens cogere ex offõ ꝑdictos delinquētes ad ſatiſfaciendũ pti de pena ꝑdicta maxie cũ dicta ſuccedat in locũ damni ꝛ intereſſe vt ꝓbat tex.i.l.fi.ff.ſiquis in ius vo.nõ ie.vbi hr̃ ꝙ ſi pena eſt ꝓmiſſa itereſſe nõ debet ala ſic ad hoc ēt tex.in.l.fi.ff.de preto.ſtip.vbi hr̃ ꝙ pena apponit vt ſciatur inq̃tũ iterſit merito ſicut ad dãnũ ꝛ ꝑiter ad intereſſe.q: intereſt damnũ nõ ſubſtinere reſarciendũ põt ꝑfatus iudex cogere delinquentē.Ita ēt poſſit ad hãc penam ꝛ ꝙ ad penã reſtituendã que nõ ſuccedit in locũ intereſſe poſſit iudex maleficioꝝ cogere delinquētē dr̃ caſus in d.l.pe.ff.de calũ.vbi dr̃ ꝙ iudex imponet penã delicti:ꝛ loquit de pena criminali:ꝛ iubet reſtitui id qđ illicite eſt extortũ ſm formã edicti ꝛc.ſed forma illius edicti dictat ꝙ.j. annum quadruplum reſtituatur:ꝛ ſic in tripli eſt pena:ergo patet ꝙ nedum coget delinquente ad reſarciendum damnum:ſed etiam ad penam ciuilem.

k ¶ His tñ nõ ob.puto ꝯ̃riũ de iure dõm ꝑmo ꝑ regulã generalē que dictat ꝙ iudex maleficioꝝ nõ põt de cã ciuili cognoſcere:vt.l.ſolem⁹.§.latrũculator.ꝛ ibi ꝑ doc.ff.de iudi. a qua regula caſus iſte exceptuatus nõ reperit vt.j.dicã merito ꝛc.Scđo q: regula eſt ꝙ ciuil' cã deſcēdēs ex maleficio nõ inculcatur cũ cã criminali ex eodē maleficio deſcendēs vt.l.ij.§.hoc edicto.ff.vi bo.rap.ſʒ iſta cã q̃tũ ad penã nulli dubiũ eſt ꝙ eſt ciuilis:q: ex ꝯ̃tu deſcendit ꝛ applicat pena pti.ar.l.iij.§.j.de ſepul.vio. Merito ſimul inculcari nõ poſſet:maxie cũ in caſu nr̃o pena deſcendat ex ꝯ̃tu nõ ex maleficio:dbet.n.pena ex illo ꝯ̃tu pacis:q: ſi ꝯ̃tus ꝛ ꝓmiſſio pene iteruenißet nemo diceret ꝙ illa pena nõ deberet ꝛ ſic ſint penitus ext̃nea petitio pena ꝯ̃tus ab ipſo iudicio criminali.i quo de crimine tractat h̃ de ꝯ̃tu. Nec ob.ſi dicat vt dicit Barto.in.d.§.h̃ edicto ꝙ dicta iura procedunt qñ quis vellet ſimul ꝛ ſemel accuſationē criminalē ꝛ ciuilē inculcare ꝑncipaliter vtrãqꝫ intētando ꝯ̃ria vero procedunt qñ icidēter:vt ēt.ã.dixi:q:ſi cõcedo ꝙ ad dcã ꝯ̃ria rñſio eſt bona:ſʒ velle dicere ꝙ ſꝑ id qđ põt ꝑꝑ maleficiũ in iudiciũ ciuile intentari incidenter veniat in criminali eſſet diſtruere ipſaʒ regulã ad qđ.n.vellet quis ꝑncipaliter ipſa intentare ſi incidenter ꝑ officiũ iudicis idē ꝙ ꝑ ꝑncipalē obtinebit: ꝛ ꝯ̃ñter ipſa regula ſemꝑ ſperneret ꝛ ſic ludubrio eſſet poſita cõtra.c.cõmiſſa de elec.ꝛ.l.fi.§.vbi autē puerilis.C. de bo.que li.ꝛ.ff.quarũ rerũ ac.nõ da.l.j.§.exceptiões ꝛ potius eſſet poſita ṽbis q̃ rebus cõtra.l.ij.C.cõia de le.ꝛ.d.c. cõmiſſa.Tertio facit alia regula ꝙ iudex nõ dʒ ſententiare niſi ſm formaʒ iudicij.c.qualiter ꝛ qñ de accu.ꝛ.c.lʒ eli.de ſymo.ꝛ.l.vt fundus cõi diui.ſʒ forma inquiſitiõis nõ tendit ad dictam penã que ex maleficio nõ reſultat merito ꝛc. Preterea ꝛ quarto iudex nõ dʒ ipartiri ſuuʒ officiũ niſi petet vt.l.iiij.§.hoc autē iudiciũ de dam.infec.ꝛ.l.ad peremptoriũ cũ fi.de iu.merito ex quo aperte nõ eſt petita dicta pena:nec vt puto ad hoc imploratũ officiũ iudicis dõm eſt ꝙ iudex nõ põt ſuper h̃ ſuũ officiũ ipartiri que due vltime rõnes fuerunt Cy.vt refert Saly.in.d.l.ſiquis a ſe fundũ. ꝛ ipſas fatetur Saly.ꝛ dicit eis reſpondendo ꝙ opʒ dicta iura.ã.alleg.in cõtrariũ intelligere ꝙ fuerit hoc petitum a parte:vnde nõ ob.nec.j.nec.ij.ꝛ per conſequens ſi in caſu noſtro nõ petitur nec iploratur officiũ iudicis per partes dicendũ eſſet ſm eum ꝙ dicta condemnatio fieri nõ poſſit.

l ¶ Nõ ob.que in ꝯ̃riũ allegata ſunt ꝛ ꝑmo nõ ob.§.qui furē.ꝛ.l.ꝙ euitandi.ꝛ.l.qui crimē.ꝛ.l.ſiquis a ſe fundũ.ꝛ.c. poſtulaſti.ꝛ qđ no.prealleg.doc.in dictis iuribus ꝛ etiã qđ no.Inn.in.d.c.cũ oporteat.Bar.in.d.§.hoc edicto.q: oĩa loquunt in reſarciendo rem amiſſam vel damnũ illatũ ꝑꝑ maleficiũ ꝛ nemo ex dictis doc.nec aliqđ ex preallegatis iuribus loquit in pena ciuili merito in ipſa pena remaneant firme preallegate regule q: ꝙ nõ mutatur ꝛc.l.ſancimus cũ fi.de teſta. Magis enim iura fauent tractanti de euitando damnũ q̃ tractanti de captando lucruʒ: prout facit petens penã.vt.l.fi.C.de cod.ꝛ.l.iuris ignorantia de iuris ꝛ facti ignorantia.Facit ēt q: ex quo iſte hʒ remediũ ordinariũ ad penã nõ dʒ accedere ad extraordinariũ officij iudicis arg.l. in cauſe de mino.ꝙ habet in.l.in ꝓuinciali de noui operis nunciatione cũ fi. maxime in penalibus que ſunt odioſa ꝛ reſtringēda argumēto regule odia ꝛ regule in penis in.vj. cũ ſi.Nec eſt verũ ꝙ hic pena ſuccedat in locũ intereſſe q: imo i penis nõ inſpicit an iterſit vt i.l.ſtipulatio iſta.§.alteri de ver.ob.ꝛ ibi de hoc per doc.merito nõ põt dici ꝙ ſuccedat ſemper in locũ intereſſe ꝛ ꝙ nõ ſuccedat ꝓbat tex.in in.l.ꝑdia de act.emp.ꝛ in.l.ſiqs a ſocio ꝛ.l.ſe.ff.pro ſocio. vbi ſi intereſſe excedit penã ea exacta agit ad itereſſe in eo ꝙ excedit ꝛ econuerſo vnde pʒ ꝙ nõ ſuccedit in locũ intereſſe.Nõ ob.d.l.fi.ff.ſiquis in ius voc.nõ ie.q: illa lex ꝓcedit qñ nouat obligatio ꝑncipaliter per penã:nã tunc iõ nõ agit ad intereſſe q: intereſſe debet ex primeua obligatione que eſt nouata ꝑ penalē obligationē.l. obligationũ fere.§. fi.de act.ꝛ ob.ꝛ ita illã.l.itelligit ibi gl.vel loquit qñ pena eſſet appoſita cã declarãdi ꝓut tradit in.d.l.fi.de pto.ſtip. vt hr̃ in.d.l.ij.quoꝝ neutrũ eſt in caſu noſtro: nã primũ nõ q: eſt cl'a raro manente pacto qua tollit ꝑdictaʒ nouationē vt hr̃ in.l.qui fidē.ff.de tranſ.ē iuſm ꝙ ſimiliter tollit nouationē vt ꝓbat ſingulariter tex.in.l.ſiquis maior de tranſac. Nec ſm q: hoc nõ apparet imo apparet ꝯ̃riũ:nã pʒ ꝙ pena nõ hʒ reſpectũ ad intereſſe q: medietas ipſius ſoluit fiſco vnde pʒ de mente ꝯ̃hentiũ ꝙ nõ voluerunt extimare intereſſe merito nõ ob.ēt.d.l.fi.de preto.ſtip. Preterea dato ꝙ in locũ intereſſe ſuccedat ꝙ eſt falſuʒ per ꝑdicta tñ nõ ſuccederet in locũ intereſſe ꝙ debetur ex maleficio ſed eius ꝙ debet ex ꝯ̃tu:vnde nõ obſtaret vt ex.j.dicēdis apparebit. Nõ ob.l.penu.de calũ. primo q: vt dicit Saly.in.d.l.ſiqs a ſe fundũ illa lex nõ facit ad ꝓpoſituʒ q: nõ apparet ibi ꝙ iudex criminaliter cognoſcens incidenter cognoſcat de ciuili imo potius innuit ordo littere ꝯ̃riũ:nã ꝑmittit cognitio ciuilis q̃ criminalis ꝛ ab ordine lr̃e ar.lʒ ar.l.quotiēs de vſuf.ꝛ in.j.cõſti.C.in fi. Preterea poſſet intelligi q' ſeparatim vtroqꝫ iudicio ꝓcedat ſucceſſiue ꝛ nihil obſtaret ꝛ non faceret ad ꝓpoſitũ. Preterea ꝛ tertio ad illũ tex.põt aliter reſponderi:vʒ ꝙ illa verba ſm edicti formam determinent illa verba illicite extortũ eſt ꝛ erit tunc ſenſus ꝙ iudex iubebit reſtitui id qđ eſt extortũ illicite ſm formã edicti ꝛc.ꝛ ſic nõ determinãt ṽbũ reſtitui qui itellectus magis adaptat ad lr̃aʒ:nã tex.dic̄ ꝙ iubeat reſtitui id qđ illicite extortũ eſt ꝛc. ſed triplũ comprehenſum in quadruplo nõ eſt id qđ illicite eſt extortũ ſed aliud ergo verba nõ patiunt aliũ intellectum ſine violatione merito in dubio nõ recedimus ab iſto intellectu:arg.l.nõ aliter de leg.iij.ꝛ.l.j.§.is qui nauem cũ fi. de exerci.Et ſm iſtũ intellectũ ibi vr̃ caſus ꝙ iudex naturaliter procedens nõ poſſit cogere delinquentē ad ſoluendũ penam:ſed ſolũ ad damnum reſarciendum:naʒ ex quo dicit ꝙ iubebit reſtituit id quod illicite eſt extortuʒ innuit ꝙ amplius ꝛ ſic penam quadrupli nõ iubebit nõ reſtitui a cõtrario ſenſu qđ eſt validiſſimũ argumentũ in iure.l.j.§.huius rei de offi.eius cui manda.eſt iuriſdi.ꝛ.c. quoniam apoſtolica de his que fiunt a prela.ꝛ.c.nonne de preſum.cuʒ ſimi. Nec tunc poſſet intelligi ille tex.ꝙ iudex procederet primo iudicio ciuili demum criminali:q: ſi iudicio ciuili ageretur deberet imponi pena quadrupli ꝛ nõ tantũ ſimpliciter reſtitui.j.annũ nec eſſet bonum dicere ꝙ ille tex.intelligatur elapſo anno:q: eſſet diuinare illum text.ꝙ nõ lʒ:propterea ille tex.loquitur indiſtincte tam.j.annum q̃ poſt ergo indiſtincte intelligatur ex quo poteſt iuxta.l.de precio de publi. ꝛ.l.iij.in fi.de offi.preſi.cum fi.ꝛ ſm hoc ibi eſſet caſus decidens dubiũ noſtrũ:nam ſi nõ poſſet imponere penã debitã ex maleficio eodem modo nõ poſſet imponere penam debitã ex cõtractu:nam de maleficijs ad contractus procedit argumentatio:vt.l.oēm.ff.de iud.ꝛ.l.ij.in fi.ff.de cuſto. exhi.reo.ꝛ facit auc.qua i ꝓuincia:vbi de crimine agi opʒ. Dato tñ ꝙ.d.l.penu.loquat ſm aliũ intellectũ.ꝛ per cõſequens iudex criminaliter ꝓcedens poſſit ad penã legalem debitã ex maleficio:tñ omnimodo nõ ob.in caſu noſtro:nã dicta pena nõ debet ex maleficio ſed debet ex eo q: nõ ſunt ſeruata ꝓmiſſa ꝯ̃tenta i inſtr̃o ſi eniʒ poſſibile foret ꝙ ſine delicto deueniretur cõtra dictũ inſtrumentũ nõ eſt dubiũ ꝙ pena cõtractus deberetur prout in alijs penis ꝯ̃uentionalibus.Unde patet ꝙ obligatio dicte pene eſt omnino ſeparata ab oblatione reſultante ex delicto nec ab ipſo delicto

in q̃trũ delictũ eſt dependet merito vř ꝙ iudex de ipſo de
licto cognoſcens nõ poſſit de ea cognoſcere niſi q̃trum de
alia cã ciuili cognoſceret cũ eadẽ ratio ſit:nã iſta nõ depen
det a delicto. Jſta nõ ſuccedit in locũ damni nec intereſſe re
ſultante ex delicto per ſupradicta. Sed de alia cã ciuili peni
tus ſeparata nõ eſt dubiũ dictus inquirens in ipſo ꝓceſſu
cognoſcere ſeu iudicare nõ poſſet ꝑ ſupra allegata pro hac
ꝑte ergo nec de iſta pro quo facit quedã ratio quã aſſignat
Saly.in.d.l.ſiquis a ſe fundũ dicens ꝙ iõ iudex maleficioꝝ
qui de ciuili cognitionem nõ hʒ põt incidenter cogere par
tem ad reſtituendã rem ſubtractã vel ablatã:qꝛ ſibi eſt com
miſſa purgatio criminũ:vt.l.ꝯgruit de offi. preſi.ſed delicta
quo ad partẽ nõ purgantur niſi reſtituanť ablata ergo ꝛc.vt
ibi latius per eũ que ratio ceſſat in caſu noſtro:qꝛ ſine pena
purgať delictũ ẽt quo ad partẽ:qꝛ poterit cõdemnari ad re
ſarciendũ damna ꝛ expenſas factas ꝓpter dictã percuſſio
nem nec iſta pena tendit ad delictũ puniendũ ſed ad cõtem
ptum cõtractus per ſupradicta. Jgitur illa iura que dicta ra
tione fundanť nõ faciunt ad ꝓpoſitũ. Nec ob.ꝙ ſupradixi
ꝙ bonũ eſt argumentuʒ de maleficijs ad cõtractus ꝛ econ
uerſo:ergo prout põt iudex imponere penã reſultantem ex
maleficio:ita penã reſultantẽ ex cõtractu qꝛ reſpondetur ꝙ
dicta argumentatio procedit niſi in vno ſit diuerſa ratio q̃ʒ
ſit in alio dictans diuerſitatẽ prout eſt in caſu noſtro per ſu
pradicta facit ꝙ in ſimili dicitur in.l.ſi cum dotem in prin.
ſol.mat.ad hoc.l.ſi maritus. C.de dona.inter vi.ꝛ vxo. Pre
terea procedit arg.de maleficio ad ſeipſuʒ prout de contra
ctu ad ſeipſum ita loquuntur.d.iura.nõ autem de maleficio
ad contractũ:prout de maleficio ad ſeipſum ſicut eſt prefata
argumentatio eſſet enim iſtud ridiculũ: procedit eniʒ argu
mentũ de ꝯtractibus ad teſtã:ergo idẽ põt teſtator in cõtractu
ꝙ in teſtõ ꝛ de iudicio ad ꝯtctus ergo id qð iudex põt iudi
cio põt in cõtractu. Jſta ſunt ſimilia arg. prout illud ꝛ ſunt
abſurda ergo ꝛc. Preterea iudex maleficiorum nõ poſſet iu
dicare de pena nec de aliqua oblatiõe reſultante ex alio de
licto q̃ʒ illud ſuper quo inquiritur intelligẽdo ex eodẽ pro
ceſſu per.l.vt fundus cum ſi.ſ.allegatis ergo ſimiliter non
poſſet cognoſcere de iſta pena reſultante ex cõtractu qui eſt
aliud q̃ʒ ſit delictũ. Preterea nemo diceret ꝙ auxilians te
neať ad penã dicti cõtractus ꝛ tamen teneť ad penã etiã ci
uilem reſultantẽ ex maleficio vt.d.l.ſi is qui ope cũ ſi.ſ.al
legatis.vnde pʒ ꝙ dicta argumentatio nõ eſt bona. Et per
predicta cõcludenduʒ videtur ꝙ dicta pena cõuentionalis
ex dicto proceſſu imponi nõ poſſet. Eſſet tamẽ hic dubita
tuʒ ſi dicta pena veniret imponenda:qꝛ forte in iudicio pe
tereť vtrũ Lucius ꝛ Dominicus ad vna centũ tenerenť vel
quilibet ad centũ ꝛ.ſ.allegata circa ꝑmũ dubiũ ꝛ vba ꝯtr⁹
ſatis innuunt ꝙ ad vna centũ ambo teneantur. Eſſet etiam
querendũ vtrũ ex proceſſu dicte inquiſitionis poſſit impo
ni pena inſtrumenti q̃trum ad commodũ fiſci ꝛ prima facie
per.ſ.allegata in iſto quarto dubio ego inclinareʒ in partẽ
negatiuã:lʒ credã mittentem punctum de cõtrario nõ dubi
tare.qꝛ tamen iſta duo dubia non tangunt punctum ſeu du
bia ipſius ꝛ ne longior ſim. Jdeo de his non me intromit
to volui autem hꝰ dixiſſe vt iudicans aduertat.

m ¶ Uenio ad quintuʒ dubium vtrum dato ꝙ fractura oſſis
nõ probetur:an per alia contenta in inquiſitione predicta
intelligatur pax fracta. Et primo vř dicendum ꝙ ſit rupta:
nam in ipſa inquiſitione probantur duo vulnera facta cum
ſanguinis effuſione que nõ eſt dubiuʒ ꝙ de iure communi
ſi nõ extaret ſtatutũ ꝛ inſtrumentuʒ ꝙ rumperet pacem qꝛ
veniret cõtra eam offendendo partẽ ꝛ inſidiando ei nã pax
eſt perpetua inſidiorũ ſectatio ſm Archidyaco.in.c.indem
nitatibus de elec.ſm ꝙ habetur in.l.j.in prin.ff.de pac.ꝛ hꝰ
etiã clare deprehendiť ex verbis ſupra dicte addi. Eſt igitur
videndum vtruʒ ſtatutum obſtet ꝛ ꝙ ſtatutuʒ nõ obſtet ex
pluribus deducitur primo ſi bene aduertantur verba addi.
que ad hoc facit ipſa loquitur extra caſum noſtrũ:naʒ totus
ver.ꝛ ꝙ pax in quo fundatur ius huius dubij vſq͂ʒ in fineʒ
loquiť in percuſſione facta ſine ſanguinis effuſiõe ꝛ ꝙ hoc
ſit verum ego cõſidero ꝙ ille ver.hʒ duas ptes.in ꝑma po
nit dictum ꝛ regulã cuʒ vna modificatione ꝛ hoc vſq͂ʒ ibi ꝛ
hoc niſi ꝛc.ibi.ſecundo ponit exceptionem a regula vt de
notat dictio niſi. Jteʒ dicta ſecunda pars ſubdiuiditur quia
primo ponit ipſam exceptionẽ. ſecundo ipſam declarat ibi
quo caſu prima pars ꝛ regula apparet clara ex verbis ꝙ ſo
lum loquiť in percuſſionibus ꝛ alijs iniurijs factis ſine ſan
guinis effuſione merito ſuper ea nõ eſt dubitandum.l.ille
aut ille.§.cum in verbis de leg.iij.cuʒ ergo regula loquitur
in dictis percuſſionibus ſine ſanguine ſimiliter exceptio in
his intelligi dʒ:naʒ alˀs nõ foret nona exceptio cũ exceptio
debeat eſſe de regula vt habeť per doc.in.l.j.ff.de reg.iur.ꝛ
per Dy.in rubrica.eo.ti.in.vj.ꝛ facit.l.nã ꝙ liquido.§.ſi.ff.
de penu.leg.vnde pʒ ꝙ exceptio ſimiliter loquiť in pecuſſio
nibus ſine ſanguinis effuſione ſi exceptio in his loquitur
ergo ꝛ ſimiliter declaratio:nã cuʒ vna lex venit ad declara
tionẽ alterius itelligiť ſʒ terminos illius vt in auc.de filijs
ante do.inſtrumẽta na.circa mediũ multo ergo magis vnũ
dictũ immediate poſitũ poſt aliud illud declarans dʒ intel
ligi ſm terminos illius per predicta igiť cõſtat ꝙ totus ille
ver.ꝛ ꝙ pax loquiť de percuſſionibus factis ſine ſanguinis
effuſione. Ergo caſus qñ cũ ſanguinis effuſione facta foret
percuſſio eſt in ſtatutis obmiſſus.ꝛ per ꝯñs remanet ſub di
ſpoſitione iuř cõis ſʒ ꝙ pax intelligiť rupta per ſupradicta
ad hoc.l.cõmodiſſime cũ ſi.de lib.ꝛ poſth. Et iſtud videnť
denotare illa verba quo ad dictũ modum ꝛc.poſita in dicto
ſtatuto quaſi velint ꝙ ſi declaratũ in inſtrõ ſit qualiter pax
rumpatur nõ attendať ꝯuentio niſi quo ad modũ rumpen
di:de quo premiſerat ſcilicet reſultante ex facto ſine ſangui
nis effuſione.ꝛ ſic qñ cũ ſanguinis effuſione nõ attendatur
ꝯuentio partiũ. Nõ obſtat ſtatutũ ex alio qꝛ nõ loquitur de
pena ſtatutaria ſed loquiť ſolũ de pena cõuentionali:nã di
cit ſtatutum ꝙ cõuentio partiũ obſerueť inter ipſas partes
nõ autẽ dicit ꝙ obſeruetur inter fiſcũ ꝛ partẽ immo in hoc
cõtrariũ innuit:naʒ qui de vno dicit de alio excludit.l.cum
pretor de iudi.ꝛ.c.nonne de preſump. Nõ enim eſt creden
duʒ illa verba eſſe poſita ſine miniſterio aliquid operandi.
ꝛ aliud operari nonpoſſunt:qꝛ ſi non fuiſſent poſita indi
ſtincte tam quo ad fiſcum q̃ʒ quo ad partes intelligereť ſta
tutum:ergo hoc opereť.arg.l.ſi quando de leg.j.ꝛ.c.ſi papa
de priuileg.lib.vj. Merito iſtud ſtatutuʒ nõ diſponat circa
penã ſtatutariã que fiſco debetur. Nõ obſtat ꝛ tertio qꝛ vt
dixi.ſ.in ſtatuto poniť regula ꝛ exceptio ꝛ regula tendit ad
ad artandũ modos rumpendi pacẽ vt pʒ ex verbis ipſius.
Jtẽ exceptio cõtrariatur regule:vt notatur in dictis rubri
cis de reg.iur.merito prout regula ad reſtringendũ tendit:
ita exceptio ad ampliandũ ipſos modos rumpendi pacem
tendat ꝛ nõ ad ipſos ſimiliter reſtringendum: vnde ex hoc
infertur ꝙ cõuentio ꝯbentiũ operetur vt vbi alˀs nõ intel
ligeretur pax rupta ꝙ vigore cõuentionis partiũ rupta in
telligatur ꝛ hoc etiã probant illa verba quo ad dictuʒ mo
dum rumpendi obſeruetur ꝛc.volunt enim ꝙ ꝯuentio par
tium obſeruetur quo ad modum rumpendi traditũ in in
ſtrumento nõ quo ad modum traditum in inſtrumento vt
pax non rumpatur: prout eſt in caſu noſtro. Ex predictis
igitur cõcludenduʒ videtur ꝙ iſte caſus remaneat in diſpo
ſitione iuř communis ꝛ per cõſequens intelligatur fracta.

¶ Jn cõtrariũ autẽ ꝙ immo ſtatutuʒ diſponat in caſu no
n ſtro põt deduci ex pluribus. Et primo ſi bene conſideratur
dictus ver.ꝛ ꝙ pax primo ponit regulã a qua excipit caſum
quãdo ſequereť mors membri debilitatio ꝛc.vt pʒ ibi niſi
ex dictis percuſſionibus ꝛc.ꝛ iſta exceptio diſponit vt pax
rumpať in caſibus in ea cõprehẽſis deinde poniť ille verſi.
ꝛ hoc niſi qui ponit aliã exceptionem que dʒ referri vel ad
regulã vel ad exceptionẽ.ſ.dictam vel ad vtrunq͂ʒ ſimul ſi
ad regulã militant allegata in cõtrarium. Si ad exceptionẽ
facit de directo cõtrariũ:nam per ipſam primã exceptioneʒ
declaratur ꝙ quãdo ſequitur mors membri debilitatio fra
ctio oſſis ꝛc.rumpať pax ſubdiť niſi ſit declaratũ q̃liter ꝛc.ꝛ
ſic patet qꝰ quando eſt declaratum etiam per mortẽ fractio
nem oſſis ꝛc.non intelligatur rupta pax ſi declaratio velit
ꝙ rupta nõ ſit:merito in caſu noſtro in quo declaratio in
ſtrumenti vult expreſſe ꝙ non ſit rupta niſi deueniat aliqð
ex requiſite in eo cum ipſa non interuenerint dicamus pa
cem non eſſe fractam. Eſt ergo videndum ad quam debeat
potius referri:vtrum ad regulam an ad exceptionem predi
ctam ꝛ non ſtando in verbis videtur ꝙ potius ad exceptio
nem debeat referri:nam in dubio clauſula poſita poſt duo
contraria debet referri ad magis proximum: vt nota.in.l.
ſi idem cum eodem.ff.de iuriſdi.om.iudi.ꝛ facit.l.j.§.dein
de de poſth.merito ad exceptioneʒ que eſt magis proxima
referatur. Preterea iſtud ſatis deprehenditur per prono
men hoc ꝙ ponitur in ſecunda exceptione:nam ſi conditor
ſtatuti voluiſſet dictam exceptionem ſecundam referre ad
regulam dixiſſet ſimpliciter ꝛ niſi ꝛ tunc eſſet clarus intelle
ctus:ſed qꝛ dixit ꝛ hoc niſi ſatis dat denotare ꝙ nolebat ſe
referre ad

referre ad dictã regulã pro quo facit: q2 natura pro nominis hoc eſt demõſtratiuũ rationi ꝓxime nõ remote vt p3 ad ſenſum ꝓut pro nominis illud rei moriaꝛ. Nec ob. ſi dicaꝛ ꝙ iſte intellectus continet in ſe abſurditatẽ: ergo nõ eſt tenendus arg. l. nã abſurdũ cũ ſi. de bo. li. Nã dicere ꝙ ſi partes cõueniunt ꝙ per mortẽ nõ intelligatur pax rupta ea ſequuta nõ dicaꝛ rupta pax eſt quid abſurdum nec veriſimile ſtatuentes id voluiſſe: nã reſponderi põt pluribus modis. primo ꝙ dato ꝙ ſit abſurdũ quatenus refertur ad mortem tamen non eſt abſurdum quatenus refertur ad membri debilitationem ⁊ ad fractionem oſſis: vnde ad alia referatur generale enim dictum cõtinens in ſe in quodã particulari abſurdũ nõ vitiaꝛ in totũ: ſed in illo particulari nõ intelligitur prout dꝛ in illo ſtatuto ꝙ extrahens ſanguinẽ in palatio puniaꝛ pena mortis: nã nõ intelligiꝛ in barbitonſore: q2 in eo eſſet abſurdũ nõ tñ in totum vitiatur dictũ: vt no. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. ⁊ iur. ⁊ Bal. in. l. nõ dubium. C. de legi. ad hoc. l. penul. ff. ad exhiben. nõ enim poſſunt omnes articuli exprimi: vt. l. nõ poſſunt. ff. de leg. ideo aliquando legiſlator generaliter loquitur: prout enim nos cogitamus iſtud non eſſe veriſimile: ita forte cogitauit ſtatuens nõ eſſe veriſimile partes id ꝯuenire: ideo illu3 caſu3 nõ curauit exprimere ⁊ excipere: q2 credidit raro contingere ad hoc. l. nam ad ea. ff. de leg. Laus deo.

¶ An clerici aſtringanꝛ ſeruare ſtatuta laycorũ ⁊ quo caſu. Itẽ quo caſu ⁊ qñ ſentẽtia arbitratoꝝ appellari poſſit. Itẽ an ⁊ quando tertius poſſit pro eius intereſſe appellare.

¶ Conſilium ix.

In nomine dñi noſtri Ieſu xpi. ¶ Attentis narratis in puncto reſultat dubiũ principale: an appellatio interpoſita per dictum ſindicum cõuentus ſancti Auguſtini tenuerit obſtantibus vel non obſtantibus ſtatutis ⁊ capitulis de quibus in puncto: nam ſi ſtatuta ⁊ capitula viterbienſia trahunꝛ ad hãc appellationẽ reſtat ꝙ cũ vertatur dubiũ ⁊ allegaꝛ ꝙ huiuſmodi appellatio ⁊ inhibitoria inde emanata eſt ꝯ capitula ⁊ ſtatuta pres domini epiſcopi ſint in cognoſcendo de hoc ⁊ pronunciando ⁊ prouidendo ꝙ inhibitoria predicta nõ ſortiaꝛ effectũ. Cum capitula circa hoc ſint clara: prout preſupponitur in puncto videamus igitur de ipſa appellatione. Et quidem dicta appellatio de iure communi ſine dubio eſt valida preſuppoſito ꝙ intra legittima tempora fuerit interpoſita ⁊ ꝑ perſonã legittimã quo ad dictũ cõuentũ. Conſtat enim ꝙ tertius ꝯ quẽ nõ eſt lata ſententia põt pro ſuo intereſſe appellare. l. a ſententia in prin. ff. de appel. ⁊ in. c. cum ſuper de appel. ⁊ in proprijs terminis in emptore ſcilicet ⁊ venditore eſt tex. in. l. ab executore. §. alio condemnato. ff. de appel. Et per appellationez tertij pro ſuo intereſſe appellantis ſuſpendiꝛ executio cõtra victum cõtra quẽ ſentẽtia trãſiuit in rem iudicatã ne preiudicet appellanti: vt eſt tex. in. d. c. cu3 ſuper vnde ſi eſſemus in puris terminis iuris communis res quo ad hec nõ haberet dubiũ quominꝰ poſſit appellari ⁊ quominus ad papã: nã de iure canonico appellaꝛ ad papã obmiſſo medio. c. ſi duobus de app. ⁊ cañ. metropolitano3. ij. q. vij. Et maxime q2 iſti arbitri ſunt arbitri iurꝭ qui hñt iuriſditionẽ delegatã: vt in. c. ab arbitris de offi. deleg. lib. vj. ⁊ hꝛ in. l. ⁊ q2 de iuriſdi. om. iud. ⁊ in. l. apertiſſimi. ⁊. l. ſi. C. de iudi. Et ideo ab eoꝝ laudo ſeu ſñia põt appellari de iure cõi: prout probaꝛ in. d. l. ſi. ⁊ in. d. c. ab arbitris. ⁊. l. arbitror. l. ſi ab arbitro. ff. qui ſatiſda. cogan. Et ab arbitris iuris ad principem hoc eſt papam in terris eccleſie ſi ab arbitris.

a ¶ Nec vꝛ ꝙ obſtent ſtatuta dicte ciuitatis viterbij. nam l3 vt audio loquatur ſtatutũ ẽt in cã clericoꝝ. Tñ nõ liget clericos necꝫ perſonas eccleſiaſticas: prout ſunt dicti fratres vt probaꝛ in. c. eccleſia ſancte Marie de cõſti. ⁊ in. c. que in eccleſiaꝝ co. ti. ⁊. c. ꝙ clericis de foro compe. ⁊ per doc. in. l. cunctos populos. C. de ſum. tri. ⁊ Cy. i. l. ij. C. que ſit long. cõſue. ⁊ Barto. in. l. oẽs populi. ff. de iuſt. ⁊ iur. cauſe enim clericoꝝ debent ſm ius cañ. nõ ſm iura municipalia ciuilia iudicari. d. c. ꝙ clericis. vnde nõ ligat: l3 expreſſe de clericis mentionẽ faciat ex quo deficit poteſtas vt dictũ eſt ius eni3 ſtatuendi ⁊ facultas eſt iuriſditionalis ħ eſt ſpecies iuriſditionis: vt habeꝛ in. l. j. ⁊ in. l. imperiũ. ff. de iuriſdi. om. iudi. ⁊ per Bar. ⁊ Bal. in. d. l. omnes populi: vnde cum layci nõ habeãt iuriſditionẽ i clericos ſeu perſonas eccleſiaſticas. c. ſi diligenti de for. cõpe. ⁊. d. c. eccl'ia ſancte Marie de cõſti. reſtat ꝙ eos nõ pñt ſtatuto ligare ⁊ aſtringare. Quinimmo q2 de clericis expreſſa3 mentionẽ magis afficitur ⁊ nõ valet vbi al's valeret ⁊ ad clericos traheretꝛ: prout voluit Io. and. in addi. Spec. de cõſti. Bar. in. d. l. cunctos populos Bal. in auc. ſtatuimus. C. de epiſ. ⁊ cleri. d. Ant. Imo. ⁊ do. Nic. in. d. c. eccleſia ſancte Marie per tex. ibi.

b ¶ Nec videꝛ obſtare ꝙ ſtatuta cõis viterbij ſint ꝑ capitula pape ꝯfirmata: q2 nõ vꝛ ꝯfirmatio predicta trahi ad ſtatuta nulla que nõ merenꝛ dici ſtatuta. ar. l. iiij. §. cõdẽnatũ de re iud. cle. paſtoralis. eo. ti. l. annullo. C. de ferijs. cũ ſi. Nec eſt veriſimile ꝙ papa voluerit approbare ſtatuta laycoꝝ que de clericis ſtatuũt. Et gñalis ꝯfirmatio nõ trahiꝛ ad ea que veriſimiliter in ſpẽ nõ ꝯfirmaſſe vt in regula in gñali in. vj. cũ ꝯcor. i ſinitis. Nec ẽt vñr obſtare ipſa capl'a ſpecifice de appellationibus loquẽtia nõ ſolũ illa que ſe referunt ad ſtatuta cũ vt dixi ſtatuta ad hũc caſu3 quo clericus ſeu pſona eccleſiaſtica appellat non ſe extendunt: nec ergo capitula cum idẽ ꝯtineri cenſeaꝛ in diſpõne referẽte ꝙ ꝯtineꝛ in relata ꝑ ea q̄ habenꝛ in. l. aſſe toto de hẽdi. inſti. ⁊ i. l. ſi ita ſcripſero de ꝯdi. ⁊ demõ. ⁊ in auc. de filijs añ dota. inſtru. natis. ſ3 nec ẽt capl'a que nõ referũt ſe ad ſtatuta: ꝓut ſunt illa q̄ diſponunt ꝙ prima ⁊ ſecũda inſtantia debeat agitari viterbij nec poſſit in curiã introduci ẽt ꝑ viã appellatiõis: nã illa capitula fuerũt inita cũ laycis: vñ vꝛ de ipſis laycis ⁊ inter ipſos laycos diſponere nõ iter clericos q2 res iter alios acta ⁊c. ar. c. pe. de re iu. ⁊ in ti. res iter alios. Et q2 ṽba iterpetranꝛ ſm ſubiectam mãm. l. ſi ſtipulatus de vſur. l. ſi vno loco. Et ſm qualitatẽ pſonaꝝ. l. plenũ. §. equitij. ff. de vſu. ⁊ habita. Nõ maxime vꝛ q2 ꝓut. ſ. dcm̃ ẽ: iſti ſunt arbitri iuris: ⁊ ab arbitris iurꝭ appellaꝛ ad ius animatũ ꝙ eſt papa ſeu ꝑnceps in auc. de ꝯſuli. §. ſi. ⁊ ſic in terris ſubiectis eccleſie ad papã appellaꝛ. d. c. ab arbitris. Nõ ergo põt ad inferiorẽ. arg. d. c. ab arbitris a cõtrario ſenſu: vnde cu3 nõ poſſit cauſa appellationis in curia viterbienſi introduci nõ videtur ꝙ dicta capitula militent in caſu iſto in quo verba nõ poſſunt verificari prout videtur dicendũ ex predictis ergo videtur ceſſare ipſa diſpoſitio capitulorum. argu. l. ita autem in princi. cũ ibi no. ff. de admi. tu. ⁊ in. l. iiij. §. ꝑtor. ait. ff. de dã. infec.

c ¶ His tñ nõ ob. ꝯriã ſñiam magis arbitror iuri ꝯſentaneã. Ea potiſſime rõne: q2 ꝙ principi placet legis h3 vigorem. l. j. ff. de ꝯſti. ꝑn. ⁊ inſti. de iurꝭ na. gẽ. ⁊ ciui. Et hinc ẽ ꝙ ꝯctus principis h3 legis vigorẽ ẽt quo ad nõ ꝯhẽtes. l. ceſar. ff. de publi. l. pe. C. de do. inter viru3 vñ capl'a ipſa in qbus papa ꝯcedit ꝙ prima ⁊ ſcda inſtancia viterbij agiteꝛ nec poſſit in curiã introduci ſine dubio h3 vim legis ſiue per viã ꝯctus inita ſint ꝓut inita fuiſſe dicunꝛ ſiue ꝑ viã idulgẽtie ⁊ priuilegij: q2 ⁊ ꝑuilegia principũ. ll. ſunt. ix. di. priuilegia verb. ſig. Abbate ſancti ſiluestri. dꝛ enĩm priuilegiũ lex ꝑuata: vt dictis iuribus: q2 ꝑuatã reſpicit vtilitatẽ: q2 ergo lex ꝯſtrigit alios q̃3 illos qbꝰ ꝯcediꝛ ſilr ⁊ dicta capl'a ſiue i forma ꝯctꝰ ſiue i formã idulgẽtie ſeu ꝑuilegij ſint inita. Cũ igiꝛ ciuitas viterbiẽſis ſimpl'r poſtulauerit ꝙ ꝑma ⁊ ſcda iſtãtia viterbij agitenꝛ. Nec poſſint in curiã introduci ẽt ꝑ appellationes. Et papa ſimpl'r ꝯceſſerit: nec diſtinctio fuerit fcã inter pſonas religioſas vel ſeculares ſeu inter oẽs eccleſiaſticas vel ſeculares dicta indulta ſunt intelligenda generaliter. ar. l. j. §. ⁊ generaliter de leg. preſtan. l. de ꝑcio. de publi. q2 vbi lex nõ diſtinguit nec nos diſtinguamus. l. iij. de offi. pref. cũ ſi. Maxime cũ agiꝛ de preiudicio ꝯcedentis. ſ. ꝙ cãe ad ipſum ꝯcedẽtẽ nõ deuoluanꝛ: iõ tanq̃3 bñficia vñr amplianda ⁊ latiſſime iterpetranda. l. bñficiũ. ff. de ꝯſti. ꝑn. c. q2 circa de priui. ⁊. c. cũ dilecti de do. Dicta ergo capitula ꝓhibẽtia primã ⁊ ſcdam inſtãtiã in curiã introduci gñal'r debent intelligi de oibus cauſis q̄ ſui nã ad curiã viterbienſem pertinent ſiue eccleſiaſticã ſiue ſecularẽ cum nõ diſtinguat vt dixi: nec dirigunt ṽba ad pſonas. ſ3 ad cãs ꝑdicta capl'a iſta aũt cã ſui nã ptinet ad curiã viterbiẽſem ⁊ in ipſa prima inſtantia eſt agitata. ergo ⁊ ſcda in curia viterbienſi agitari d3 vigore dictoꝝ capituloꝝ. Et hec meo iudicio reddunt rẽ ſatis clarã. nil enim ad rumbũ ſi layci nõ hñtes iuriſditionẽ in clericos poſtulãt a papa: q2 papa eſt qui idulget ⁊ diſponit qui põt quẽlibet ligare. Et itereſt reipublice viterbienſium ꝙ cãe cuiuſcunqꝫ generis ſint agitenꝛ viterbij. Et maxime qñ forenſis litigat cũ ciue ꝓpter expẽſas que ſiunt in lite vt ſic pecunia non exeat de republica: prout exit quando ciuis ſeu terrigena litigat in curia. Et veniat ⁊ intret in

Viterbium pecunia prout intrat quando foꝛenſis viterbij litigat vt experientia docet que eſt rerum magiſtra.c.ꝙ ſit in prin.de elec.in.vj.ꝛ in.c.ſtatutum in prin.eo.tit.ꝛ li.facit ad predict ꝛ tex.inſti.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.§.ſed ꝛ maioꝛ ibi expedit enim reipublice ne quis re ſua male vtaꝛ ꝛ in auc.vt iud.ſine quoquo ſuffra.§.cognitio.Ex quibus patet ꝙ non refert ꝙ cum laycis fuerint facta capitula.

d ¶Nec obſtat illud qḋ ſupra deductū eſt ꝙ ab arbitrio iuris appellatur ad papam vt.d.c.ab arbitrio.ꝛ inferioꝛ nō eſt iudex appellationis vt ibi qꝛ illud capitulū ꝛ ſimilia loquuntur in arbitris iuris communis quibus ſcilicet conceditur iuriſditio delegata a iure communi videtur enim tunc a iuris cōditoꝛe cōceſſa prout ſunt papa in terris eccleſie ꝛ inter clericos ꝛ imperatoꝛ inter laycos in terris imperij ꝛ ſic a delegato ad delegantez appellatur prout decet.l.j.ij.ꝛ.iij. ff.quis ꝛ a quo appel.ꝛ.c.ſuper queſtionū de offi.deleg.cū ſimi.Qui ergo habent auctoꝛitatē ꝛ iuriſditionē a iure cōi ꝙ omnes aſtringit ꝛ neminez habet ſuperioꝛē niſi principē ad hoc ꝙ no.in.c.ſi.de hereti.lib.vj.repreſentat ipſum delegantez ꝛ cenſetur maioꝛ quolibet qui ſubſtet iuri communi delegantꝛ:arg.c.ſane.de offi.deleg.ꝛ.c.paſtoꝛalis de offi.ordi.ſequitur ꝙ ad nullum poteſt appellari niſi ad principem qꝛ appellatio eſt de minoꝛe ad maioꝛem iudicē prouocatio.c.ij.ꝛ ibi glo.de conſue.lib.vj.Sed in caſu noſtro iſti arbitri.nō ſunt arbitri iuris communis:ſed iuris municipalis populi viterbienſis.ꝛ ſic cenſentur habere iuriſditionē delegatā ab ipſis ſtatuentibus ꝛ ſic ad eos poteſt appellari vel a deputatis ab eis audio ꝙ cauſas appellationis poſſunt audire dn̄i prioꝛes.Itē dominus legatus apoſtolicus ex foꝛma ſtatutoꝛum ſeu capituloꝛum:ita ꝙ cauſa iſta appellationis ſi appellari poſſet in curia viterbienſi agitari facit: qꝛ iſti arbitri ſuccedunt in locuz iudicis pꝛimo aditi:prout no.Bald.in.l.ſi iudex.nutrici.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.merito prout poterat a pꝛimo iudice appellari ad ſuperioꝛē in territoꝛio viterbij:ita ꝛ ab iſtis arbitris.Per iſtaz igitur viā in qua potiſſime me fundo.ꝛ facio principale fundamentum pꝫ ꝙ appellari non potuit:pꝛout appellatuz fuit ad papam:nec inhibitoꝛia debet ſoꝛtiri effectum:ſed.d.gubernatoꝛ viterbij.dꝫ ꝓuidere ne inhibitoꝛia īpediat executionē ꝑut capitula aperte dictant.Et ad adducta in ꝯ̄rium quatenus reſpiciunt hoc fundamentū eſt ſufficiēter rn̄ſuz.

e ¶Eſt ꝛ alia via qua nititur dictus iulianus:qꝛ ſtatuta dictant ꝙ a laudis huiuſmodi nequeat appellari neqꝫ de nullitate dici ꝛc.que quidez ſtatuta videntur ligare clericos cū de eis ſpecialem faciant mentionem:ꝛ papa ipſa ſtatuta in genere confirmat.Et ſi dicatur confirmat illa que merentur nuncupari ſtatuta qꝛ non ſunt funditus nulla prout deductum eſt in argumentis contrarijs.Dico ꝙ in capitulis exceptuantur pꝛout andro ſtatuta que ſunt contra libertatem eccleſiaſticam que quidem ſtatuta ſunt penitus nulla autē.caſſa ꝛ irrita.C.de ſacroſan.eccle.cuz ergo ſtatuta nulla in exceptione deducantur ſequitur ꝙ etiam de nullis ſtatutis loquitur regula cum exceptio debeat ſub regula compꝛehendi vt no.in.l.j.ff.de reg.iur.ꝛ in rubꝛica.eo.ti.lib.vj. facit.l.nam ꝙ liquide.§.ſi.ff.de penu.leg.Ex quo in ſtatuto ſit expꝛeſſa mentio de perſonis eccleſiaſticis qꝛ de clericis ipſi includuntur in ſtatuto:licet nulliter de ſe ſi eſſet confirmatio:lꝫ ſi nō includerentur confirmatio non extenderet. Nā ꝯ̄firmatio nō trahiꝛ ad perſonas nō incluſas in ſtatuto prout dicit Bal.in auc.quibuſcunqꝫ.C.de ſacroſan.eccle. allegat Io.an.in nouella in.c.j.de cōſti.lib.vj.ar.l.aurelius. §.teſtō de lib.legata.natura enim cōfirmationis eſt robur addere nō autē ꝯ̄firmatū extendere ad id qḋ in eo nō ꝯ̄tinebaꝛ ar.d.§.teſtō ꝑut dicit foꝛmaliter Bal.in.l.iij.in ſi.C. ſi aduer.rē iud.que obſtarent ſi nō eſſet facta expꝛeſſa mentio de clericis.tn̄ cū ſtatutū cōpꝛehēdat clericos:lꝫ nō poſſit de ſe artare:tamen cū recipiat robur a confirmatione videꝛ ꝙ ipſos aſtringat:lꝫ hec pro nunc non firmem.

f ¶Ad idē ꝛ tertio facit qꝛ qn̄ tertius hꝫ notitiā de ꝓceſſu q agiꝛ cū ꝓncipali ꝓcludiꝛ ſibi via ad faciendū que incumbūt in cā que tendit ad ſui ꝑiudiciū qn̄ ꝓcludiꝛ via ipſi cū quo cā agitaꝛ prout ſumitur ex no.per Inn.in.c.cū ſuper de re iud.ꝛ Bar.in.l.ſi perluſoꝛie de appel.ꝛ Bar.ꝛ Imo.in.l.a ſnīa in prin.eo.tit.ꝛ ꝑ doc.in dictis iuribus hinc dꝛ elapſa dilatione ad pꝛobandū data agitanti iudiciuꝫ ꝙ nō poterit tertius pro ſuo intereſſe cōparens amplius ꝓbare.Et ſiꝛ nec poterit teſtes ꝓducere poſt publicas atteſtationes:ꝑut ꝫ tradunt prenominati doc.in locis ꝓ̄allegatis.ꝛ ſiꝛ nō poterit poſt binā appellationē victi ipſi tertio iterato appellare ſm̄ eos in dcis iuribus.vn̄ ad ꝓpoſitū cū ꝑdci fr̄es venditoꝛes habuerint notitiā dicti iudicij ꝙ vt dꝛ fuit eis notificatū ꝛ eoꝝ procuratoꝛi abſtitit liti:lꝫ nō fuerit admiſſus ad ſuſcipiendū in ſe iudiciū vꝛ ꝙ prout ipſe cōuentus qui ſuccubuit nō poteſt appellare obſtante iure:ita nec poſſint fratres volentes vt tertij pro eoꝝ intereſſe appellare. Nec tn̄ hoc fundamentū aliter firmo:ſed potiſſime me fundo in pꝛima ratione.ſ̄.poſita per quā principaliter me fundādo. Cōcludo ꝙ partes dn̄i gubernatoꝛis ſunt in declarando ꝙ dicta inhibitoꝛia nō artet.Et ꝙ ea nō obſtan.ſententia ſeu laudum mandari debeat executioni. Laus deo.

¶Stante ſtatuto ꝙ patruus excludat filiam dotatam ſi ſuperſunt filie dotate ꝛ non dotate quid agendum.

¶Conſilium. x.

In nomine dn̄i noſtri Jeſu xp̄i.Tranſeamus itaqꝫ ad ſcōm queſituz.ſ.an dicta domina Perantonia dotata vt in puncto poſſ.ꝛ ſuccedere patri.Et circa hoc vꝛ dōm ꝙ nō poſſit ſuccedere:qꝛ ipa eſt per ſtatutū excluſa donec ſupereſt aliquis maſculus:ſed in caſu noſtro ſupereſt patruus qui eſt maſculus quē verba ſtatuti videnꝛ cōpꝛehendere:qꝛ eſt filius aui iſtius dn̄e. Perantonie dotate ꝛ ſtatutuꝫ pꝛimo nominat inter ceteros ꝛ poſtea ſubdit ꝙ nō ſuccedat dotata donec ſupereſt aliquis deſcendens omniū predictoꝝ vel alicuius eoꝝ.Sed iſte patruus mulieris eſt deſcendens dicti aui:ergo alterius eoꝝ idcirco vꝛ excludi debere ꝓpter verba ipſius ſtatuti que ſonant in excluſionez ipſius domine perantonie.Nec de mente ꝯ̄ria ſtatuentiū cōſtat ꝛ vbi nō cōſtat de mente nō ſit a verbis recedendū.l.nō aliter de lega.iij.ꝛ.l.j.§.ſi is qui nauem de exerci.ꝛ facit.l.labeo.§.idez tubero de ſuppel.leg.ꝛ.l.ille aut ille.§.cū in verbis de lega.iij. Nec vꝛ repugnare ſi dicaꝛ ꝙ exquo ſuperſunt filie nō dotate nec nupte patruus nō debeat excludere dictā dn̄am perantoniā:nā filie de iure cōi excludunt patruū auc.in ſucceſſiōe.C.de ſuis ꝛ legi.ꝛ auc. ceſſante.C.de legi.heredi.cū ſi.ꝛ qui nō ſuccedunt nō excludunt aliū.l.ij.§.ſi ſit agnatus.ff.ad tertu.ꝛ.l.equiſſimū eo. ti.§.ſed ſi fuerit frater ꝛ ſoꝛoꝛ inſti.ꝛ.c.auctoꝛitate de ꝯ̄ceſ. pꝛeben.lib.vj.ꝛ.l.j.§.filiū.ff.de bono.poſſe.ꝯ̄tab.Nā ad hoc videꝛ reſponderi poſſe pluribus modis.Pꝛimo ꝙ illa iura ꝓcedant quando vnus inuitatur ad hereditatez ꝛ alij ab eo excludunꝛ:nā tunc excludunꝛ illi alij:ita demum ſi ille qui erat cauſa excluſionis ſuccedit ꝛ nō aꝛo ita loquunꝛ omnia iura pꝛeallegata.Sed qn̄ aliquis inuitatur ſub cōditione ſi alius nō extat tūc illo alio extante excludiꝛ ille alius inuitatus ſub conditione ſiue ille qui erat cauſa excluſionis ſuccedat ſiue non iſte eſt caſus in auc.licet.C.de natu.libe.cum ibi no.ꝛ in.l.filiuſfamilias.§.cum quis.ff.de lega.j.ꝛ tradit Bar.in.d.§.filiuꝫ.ꝛ Bal.in.l.j.ſi defunctus.C.de ſuis ꝛ legit.Sed in caſu noſtro filia dotata inuitatur ſub conditione ſi nō extiterit deſcendens ex auo:qꝛ aduerbium tempoꝛis donec facit cōditionē.l.pater ſeuerinā.§.ſi.ff.de cōdi.ꝛ demon.ꝛ no.Bar.in.l.j.e.tit.ꝛ in.l.iiij.ff.de ſerui.titulo generali denotant enim tempus incertum ꝛ tempus incertuꝫ habetur pro conditione.l.dies incertus de condi.ꝛ demonſtra.ꝛ in terminis noſtri ſtatuti no.bart.in.l.ſi.ff.ad tertul. ꝛ Bald.tangit in.l.ſiquis filium.C.de inoffi.teſta.ꝛ in conſilio ſuo ꝙ incipit antiquum ſtatutum excluditur eniꝫ filia ſtatim a pꝛincipio:ſed ſperatur admitti.ꝛ ceſſare excluſionē adueniente caſu ꝙ non ſuperſint maſculi vt declarat Bal. in.d.l.ſi quis filium ꝛ eſt de mente Bar.in.d.l.ſi.ꝛ de mente Bal.in.d.conſilio ꝛ hoc ſonant verba ad hoc ꝙ habetur in.d.l.iiij.de ſerui.Nec ſtatutum ſpecifice diſponit de amiſſione maſculoꝝ:ideo cum in caſu noſtro extet patruus deſcendens ex auo:ideo deficere videtur ꝯ̄ditio ſub qua filia dotata inuitatur ꝛ conſequenter non videtur admittenda.

a ¶Quod ꝛ ſecūdo videtur pꝛobari per eadem iura:nam in d.l.equiſſimuꝫ propter patrez excludiꝛ mater ꝛ tn̄ pater ibi non ſuccedit. Item in.d.§.ſi ſit agnatus:agnatus excludit patrem ꝛ tamen ipſe agnatus excluditur a matre:ita hic patruus excludit filiam dotatam dato ꝙ ipſe non ſuccedat.

b ¶Tertio videtur pꝛobari ex theoꝛica Bart.in.d.l.ij.§.videndū.ff.ad tertulianū.vbi dicit ꝙ ſtatutū iſtud cenſeꝛ habere duo capita.vnū excluſiuuꝫ ꝛ ratione iſtius capitis nō

excluditur

excludiť niſi noiatus in ſtatuto:eſt aliud caput incluſiuū ⁊ inuitatiuū ad ſucceſſiones ⁊ q2 p̄ſes non pñt eſſe hr̄des in ſolidū.l.cum pr̄.§.hereditatem.de caſtrē.pecu.⁊ facit.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculū.ff.cōmo. vno iuitato alij exclu duntur:iō ceteri non incluſi ⁊ nō inuitati cenſentur excluſi puta dicit Bar.ſtatutū dictat ꝙ extantibus agnatis mater non ſucc. dat ſtatutū iſtud inuitat agnatos ⁊ excludit mr̄em ex capite quo excludit matrem non trahitur ad alios cogna tos:q2 odioſum ⁊ non extendendum. Sed q2 tacite inuitat agnatos ad ſucceſſionem cenſentur etiā alij cognati excluſi prout firmat Bar. ibi quā rōnem vt dixi reaſſumit ēt Bal. in.d.l.maximū vicium dictaȝ etiam rationē tangit Bal.in.l. ꝙ vero de.ll.vnde vr̄ dicendum in caſu noſtro ꝙ dictus pa truus cenſeať inuitatus.⁊ per ꝯñs excluſa filia dotata ⁊ oēs alij in portione.ſ.ad quā aľs inuitaretur ipſa filia dotata:q2 ad illam patruus inuitatur per ſtatutū ergo alij excludūtur per dictam rōnem Bar.cū idem iuris ſoleat eē de toto quo ad totū ꝙ de parte quo ad prem.l.que de tota.ff.de rei ven. ⁊.c.paſtoralis verſi.ſiquis cum totum extra de offi.delega.⁊ l.iuriſgentium.§.adeo.ff.de pactis.

c ¶ Quarto ad idē ille qvincit aliū vincit pp ſe nō vincit pp aliū notať.l.pr̄ filiū.ff.de inoffi.teſt. prout dicit Bal.in.d.l. ſi defunctus.C.de ſuis ⁊ legi.⁊ in.l.ſiqs vel ſi qua.ff.ad offi cia. Sed agnati noiati in ſtatuto vincunt filiā dotatā pp ſe ergo vincunt ipſi vt ipſi admittanť. Quam rōnem adducit ibi Bal. in interpretatione ſtatuti diſponētis ꝙ ſtantibus agnatis mr̄ non ſuccedat ſi occurrit ꝙ extat mater amita ⁊ agnati in vlteriori gradu ꝗ amita ꝙ agnati vincant matreȝ ad ſui vtilitatē non ad vtilitateȝ amite. Ideo agnatus exclu dat matrē ⁊ amitam. Et ita ipſe vr̄ concludere ſi ſtatutū ex cludit matrem conditionaliter ſi extant agnati:lȝ non ſe fir met: ſed ſe firmat in.d.l. ſiqs vel ſi qua ea rōne q2 agnatus eſt prīa cā excluſionis ⁊ excludit pp ſe non pro amita. Ideo concludit ꝙ agnatus ſuccedit excluſa matre ⁊ amita per.d.l. equiſſi num.⁊ ꝙ ad intellectū illius.l.notat gl. in.d.§. ſed ſi fuerit frater ⁊ ſoror:ita ergo dicamus ēt in caſu noſtro ꝙ pa truus admittať in portione que aľs deferreť filie dotate excluſa filia dotata ⁊ alijs i dotatis arguēdo de toto ad par tem vt dictum eſt. Que pars firmāda vr̄ ex theorica Paul. de ca.qui in ſiſibus ſtatutis cōcludit ꝙ aut perſona que nō noiať in ſtatuto in capite.ſ.excluſiuo attinet pſone de cuius ſucceſſiōe agitur mediāte perſona noīata in ſtatuto que fuit puta mr̄ ⁊ tunc ꝓut mater excluditur: ita ⁊ oēs qui median te matre attinent qua corrupta radice quā rōnem cōſiderat etiam Bal.⁊ firmat Saly.in.d.l.maximū vicius ⁊ ita intel ligit Pau.de ca.theoricā Bar. in.l.ſi ad tertul. Aut attinet perſone defuncte aľr ꝗ mediante matre vt cōtingit in ami ta.⁊ tunc ſi mater nō eſt in medio admittitur amita excluſo agnato ⁊ hunc caſum hȝ pro claro Bal. in.d.l. ſi defunctus ⁊ hīj caſus nō pertinēt ad thema nr̄m. Aut mater eſt in me dio ⁊ tunc agnatus auferť a mr̄e pro ſe: ⁊ ideo ipſe ſuccedit excluſis oibus qui excludunť aľs a matre ita concludit ipſe pro cōcordia opi.in.d.l.illā.C.de colľ.dicens ꝙ eſt ipſa ve ritas ſicut euangeliū ⁊ hanc partem qñ mater eſt in medio preſupponit pro clara in.d.l. ſi defunctus.ſ. ꝙ agnatus ex cludat matrē ⁊ amitā:licet de iure cōi excluderetur ab amita dicens ꝙ ex quo amita excluditur de iure cōi pp ſupereri ſtentiam matris non pōt conqueri de ſtatuto nec de agna to. Ideo agnatus admittitur ad hereditateȝ de iure cōi aľs delataȝ matri:prout ipſe dicit in.d.l.ſi defunctus.⁊ hoc ſiue mater aľs conſequereť totū ſiue partē. nam tunc excludēs matrem ad mitteret ad partem matris: ꝓut dicit ipſe Pau. de ca.in.d.l.illam.⁊ videtur principaliter niſi ipſe Pau. de caſt.hoc medio ille qui excluditur iur̄ ſpeciali cenſetur hr̄e id a quo excludiť quo ad excluſionem alterius:vt.l.mulieri ⁊ titio.ff.de condi.⁊ demon. Sed mater excluditur iur̄ ſpe ciali ſtatuti: ideo quo ad excluſionē filiarum cenſeť perinde habere ac ſi non eſſet excluſa a ſtatuto. Sed ſi nō eſſet exclu ſa excluderet amitam ⁊ alios in totū vel in partem puta fra tres vtrinq3 coniunctos auc.defuncto.C.ad tertul. Ideo in illo toto vel parte admittitur ille qui mediante ſtatuto ex cludit matrem ſm̄ eū. Sic ergo in propoſito noſtro admit tatur patruus in portione filiarum dotatarum. Et hec red dunt hunc articulum non mediocriter dubium.

d ¶ Tamen his non obſtantibus contrariam partem arbi tro: magis iuri conſentaneam. Conſtat enim ⁊ indubitatū eſt ꝙ dictus patruus de iure communi excluditur a ſucceſ ſione dicti domini Jacobi ſui fratris carnalis ꝑpter ſuper exiſtentiam filiarū dicti domini Jacobi quarum alique fue runt indotate ⁊ dicta domina Perantonia fuit dotata ꝓut ſupra in puncto pſupponitur nec a ſtatuto dicte filie indo tate aliquo pacto excludunť:vñ ipſe ſole ſunt que nec a ſta tuto nec a iure cōi repiuntur aliquo q̄ſito colore excluſe pa truus autē reperiť excluſus a iure cōi q2 in ſucceſſiōe inte ſtati prīa cā eſt liberoꝝ in auc.de here.ab inteſt.§.j.⁊ in auc. in ſucceſſiōe.C.de ſuis ⁊ legi. Traſuerſales enī nō vocanť ſuppletiuis aliquibus deſcendētibus q ſucceſſibiles ſint vt di ctis iuribus ⁊ in.§.reliquū eſt in auc.de hr̄dibus ab inteſt. ven.ff.ſi tabu.teſta.nul.extra.§.j.⁊ inſti.de here.ab inteſt.§. his q.⁊ inſti.de legi.agna.ſucceſ.in principio ⁊ hoc in iure clariſſimū. Itē ipſa pantonia vr̄ pria fronte excluſa a ſucceſ ſione dci dñi Jacobi ſui pr̄is:q2 ſupeſt patruus deſcēdens ab auo dicte dñe Perantonie dotate a dicto dño Jacobo ſuo pr̄e:nīſi ꝙ verba ſtatuti intellecta:ꝑut iacent excludunt dictam dñam perantoniā ſi nō eſſent in medio dicte filie do tate vidi tñ cōſulētes viros magne auctoritatis v̄ba huius ſtatuti ⁊ ſiſium ſtatutoꝝ l mitare vt intelligant de deſcēdē tibus eorum de quoꝝ hereditate agiť:⁊ memini me ter in hoc articulo cōſuluiſſe.ſ.qualiter v̄ba iſta hmōi ſtatutoꝝ interpretētur de quoad ad ꝑñs placuit pluſo me nō intro mittere. Sȝ loquar pſuppoſito ꝙ v̄ba huius ſtatuti lare ad lr̄am interpretenť vt iacent. Si enim limitarenť vt illi pſu lentes limitabant res iſta nō hr̄et dubiū:vñ in caſu nr̄o nō ſumus vſquequaq3 in terminis Bar.in.d.l.ſi.ad tertul.⁊ bal. ⁊ Pau.de caſt.in locis ſupra allegatis. Qui loquūtur quā do ſtatutū excludit eam pſonam que ſi nō eſſet excluſa ex cluderet alios de qbus agitur ⁊ ita loquiť.l.egſſimus.ff. ad tertul.⁊.l.ij.§.ſi ſit agnatus eo.ti.⁊.c.auctoritate.de conceſ. preben.lib.vj. Sed ſumus in terminis.d.l.ij.§.ſi ſit conſan guinea vbi pſanguinea excludit pr̄em qui in alienā familiā per adoptionē ſe trāſtulit ⁊ pr̄ excludit matrē a ſenatuſcōſul to tertul. Et mater ſi nō eſſet pr̄ per ſenatuſcōſultū tertulia num cōcurrit cū ſorore pſanguinea cōcluditur ibi ꝙ ſi pſan guinea ſuccedit excludit pr̄ pdictus ⁊ admittiť mr̄ vna cum predicta ſorore:nec dicit ſoror pſanguinea matri iſtud quod auferro a patre cū excludendo pertinet ad me ſed mr̄ ſucce dit in ea portione in qua ſuccederet patre nō exiſtēte ibi eſt caſus in quo conſanguinea a nemine excludebať:⁊ ſi atten ditur ipſa potiuſꝗ alie pſone ⁊ pp ipſam admittunť ille pſo ne que cū ea cōcurrunt in hoc caſu loqtur Bal.in.l.qcūq3. C.de ſeruis fugi.vbi vult ꝙ ſi ſtatutū excludit auum mater num ⁊ nō facit mētionē de auia materna ꝑpter ſtatuti odio ſitatem maſculinum nō cōcipit femininū:⁊ iō auia non ex cluditur. Et ideo ſi concurrunt auus auia ⁊ patruus auus maternus admittitur bñficio auie materne q2 incluſus tra hit ad ſe excluſum arg.l.fina.§.j.de legi.heredi.ꝙ dicit eſſe notādum ⁊ multum confert ⁊ quaſi in terminis ad caſum no ſtrum ille enim caſus eſt longe magis dubius ꝗ noſter.lō ge enim eſt hoc ſtatutum magis exorbitans a iuris regu lis ⁊ ab equitate ⁊ extraneum a ratione ſi verba vt iacēt ge neraliter intelligūtur ꝗ ſit illud ſtatutum in caſu Bald.q2 magis eſt debita hr̄ditas filiabus dotatis ꝗ auo mīno.d. auc.in ſucceſſione cum ſimilibus. Item in caſu noſtro filia indotata abſq3 dubio nō excluditur in caſu illo erat dubiū an ⁊ auia excludatur ꝑpter rationis idētitateȝ ⁊ quia ſolet maſculinum concipere femininum vt in illa.l.⁊ in.l.i.ff.de verborum.ſignifica.cū infinitis ſimilibus. Et poſſent alia adduci ꝙ iſtud ſtatutum eſt longe magis irrationabile ꝗ illud ſup quibus non inſiſto: vnde ſi in caſu illo nō excluſa eſt cauſa ꝙ qui aľs excludereť admittitur cum ea ita forma liter dicamus in caſu noſtro ꝙ ꝑpter filias non dotatas q̄ non excluduntur a ſtatuto ⁊ a iure cōmuni admittuntur ad ſucceſſionem earū beneficio admittuntur etiā dotate facit etiam ad noſtros terminos text.in.l.ſi quis vel ſi qua.C.ad tertul.vbi frater admittitur in viriles cum matre ⁊ cuȝ ſoro ribus mater autem admittitur cum ſororibus pro vna di midia:licet plures ſint ſorores. Si concurrunt frater ſoro res ⁊ mater quia ſi mater ſuccederet in dimidia frater non haberet ſuam virilem ⁊ nullus reperitur qui eū a virili ex cludat:⁊ matrem autem a dim dia excludit in effectu frater: ideo licet mater excludat a dimidia ſorores:tamen attendi tur perſona fratris qui in virili eſt omni reſpectu incluſus. Et propterea propter fratrem admittuntur ſorores ad vi riles ⁊ habent propter perſonam fratris illud qđ aľs non haberent.nam ſi ponamus ſupereſſe matrem fratrē ⁊ tres ſorores ſi frater non ſupereſſet mater haberet dimidiam ⁊

de alia dimidia ſorores haberēt viriles ⁊ ſic de ſex denarijs ſingule ſorores hñt ſingulos denarios. Sed ſi frater ſuperest ſingule ſorores habebūt ſingulos denarios cū dimidio: vnde pʒ ꝙ attendit̄ perſona fratris cui omni reſpectu debet̄ virilis ⁊ nullo reſpectu eſt excluſus: ita hoc nr̄o caſu attendi dn̄t perſone filiaꝝ non dotataꝝ que nec iure cōi nec municipali ſunt excluſe ⁊ non ꝑſona patrui qui eſt excluſus ꝗ iure cōi. Sed pp filias non dotatas inuitent̄ dotate. Et per hec enitamus oīa ꝯria ⁊ tex. ⁊ auctoritates doc. in ꝯriuʒ adductas. Nec ob. arg. de toto ad partē in ꝯrium adductuʒ. Quia procedit vbi eſt eadem rō totius ad partem. Secus vbi ſubeſt ratio differētie: prout cōtingit in multis iuribus adductis per glo. in. l. qui ſcit in princ. de vſuris patet etiam in. l. tutor. §. lucius eo. titu. in caſu autem noſtro ſubeſt ratio differentie que colligitur ex ſupradictis. Si enim excludo te in totum ⁊ te excludit titius ⁊ ego excludo titium non eſt ꝑſona que aliquo reſpectu non repiatur excluſa. Et conſequenter non eſt perſona que tanꝗ̄ nō excluſa ſit magis inſpicienda ꝗ̄ altera: iō eſt recurrendū ad alias ꝯſideratiōes. Sed vbi eſt excluſio in parte vt in terminis noſtris decet ꝙ attendatur conditio perſonarum que omni iure ⁊ omnium reſpectu inuitantur. Et maxime vt tanta ſtatuti exorbitantia moderetur. Et etiam attenta regula iuris cōmunis que dictat ꝙ donec ſunt aliqui de deſcendentibus qui ſuccedāt non eſt locus ſucceſſioni tranſuerſalium vt probat tex. in. d. §. reliquum eſt huic regule non eſt derogatum per ſtatutum ꝙ facit dotatas inſucceſſibiles non autem admittit agnatos cum filijs ſucceſſibilibus.

e ¶ Inſuper ꝯſtat ꝙ ille filius ⁊ filie nō dotate in vita illius filij maſculi fuerunt heredes inſolidum ⁊ regulariter ſemel heres non deſinit heres eſſe. l. ei qui ſoluendo. ff. de heredi. inſti. ⁊ l. ꝙ ſi fine. §. ſed ꝙ papinianus. ff. de mino. ⁊ inſti. de fideicom. heredi. §. reſtituta. Si iſta filia indotata non ſuccederet: qr adhuc duraret tps excluſionis quis efficeret ꝙ ille filius maſculus mediantibus eius hr̄dibus qui cenſeat̄ eadem perſona cuʒ eo in auc. de iureiur. a mo. preſti. §. j. nō ſuccederet: Certe duꝝ eſſet dicere ꝙ patruꝰ ab eo auferat ⁊ priuaret filiū maſculum portione hr̄ditaria ſibi queſita ſtatutū enim ipſum maſculū nō excludit ē quo ad verba que nullo pacto preferunt in aliquo patruū filio ⁊ de iure cōi hereditas adita trāſmittitur: ⁊ filius prefertur patruo per iura vulgaria: inſuper ab inteſtato ſuccedit ille qui tpe quo defertur hereditas ab inteſtato tenet primū locum in ſucceſſi. l. ſi quis filio exheredato in prin. ff. de iniuſto teſta. ⁊ l. poſt conſanguineos. §. proximū. ff. de ſuis ⁊ legit. ⁊ inſti. de here. ab inteſta. §. cum aūt queritur ⁊ inſti. de legi. agna. ſucceſ. §. proximus. Nec ſucceſſorium edictum hʒ locum poſt aditaʒ hereditatem: vt eſt expreſſum in. l. fi. ff. de ſucceſ. edic. ⁊ probat̄ per totum titulū. ff. ⁊ C. eo. ti. Licet in terminis quibus loquitur illa. l. fi. ſ. qñ primus mediante reſtōne in integ. hēat illa lex aliqua ꝯtra ⁊ merito qr reſtō trahitur retro ⁊ eſt in primum locuʒ repoſitio. l. ꝙ ſi minor. §. reſtō. ff. de mino. ſed in caſu noſtro non fingit̄ retro qr ſi filius maſculus excluditur: excludit̄ vt ex nunc non retro: nā ſi retro haberet reſtituere fructus ꝙ nō eſt de mente ſtatuti: nec doc. volūt licʒ Bar. in illa qōne an filia dotata ꝑterita poſſit dicere teſtm̄ nulluʒ ceſſante poſtea maſculo interſerat ꝙ retro dicit nullum iſi Bal. dānat in ſuo famoſo cōſilio ꝙ incipit antiquū ſtatutū ⁊ tangit in. l. ſi qs filiū de inoffi. teſta. Nō inſiſto qr nec Bar. attētaret ꝙ filius maſculus qui fuit hr̄s excludat̄ poſtea vt ex retro: ita ꝙ fingat̄ nūꝗ̄ fuiſſe hr̄s. Et videmus ꝙ experiētia rex magiſtra. c. ꝗ̄ ſit in prin. de elec. ⁊ c. ſtatutū in prin. eo. ti. ⁊ l. legatis. §. ornatricibus de leg. iij. docet cōtrarium vtilitas enim medij tpis pertinet ad heredes maſculi qui tpaliter excluſit feminam iſtud aūt non contingit in eo qui per reſtōnem in integ. ſe abſtinet ab hr̄ditate: ar. d. §. reſtō. vnde fortior eſt ratio in caſu nr̄o ꝙ non habeat locum ſucceſſoriū edictum ꝗ̄ in caſu dicte. l. fi. Et maxime qr olim ſucceſſorium edictū non hēbat locū inter agnatos iur. agna. ſeu iure ciuili iſti. de legi. agna. ſucceſ. §. placebat ibi aūt hodie eſt correctuʒ ꝙ primo excluſo hr̄de vel repudiatione vel morte ſequens admittat̄ ⁊ eſt cōceſſum agnatis ad exēplum edicti pretoris ꝙ cōcedit edictum ſucceſſorium cognatis vt pʒ in. d. §. ibi aut ſi ſpreuerit hereditatem aut anteꝗ̄ adeat deceſſerit ⁊ ibi cum ſatis abſurdum vt ꝙ a pretore cognatis apertuʒ eſt hoc agnatis eſſe ſecluſum: ⁊ ſic vr̄ ꝙ. d. l. fi. de ſucceſ. edic. militet etiaʒ hodie inter agnatos ſaltem vbi olim prio repudiante ſequens non admittebatur ꝙ non ꝯtingebat in terminis iuriū de quibus gl. in. d. l. fin. opponit. Oēs itaqʒ regule obſtant huic patruo ꝙ ipſe nullatenus ſuccedat dicto dn̄o Jacobo ſiue ſuccedat filia dotata ſiue non. Et iō nō debemus vnico vt ita dixerim verbo ſtatuti ſubuertere tot iuris regulas ꝯ. l. ſi qñ in prin. de inofficio. teſta. Jō puto intrepide concludendum ꝙ dictus patruus nullatenus admittatur ad dictā hereditatem. Tūc ſuccedit theorica Bart. in. l. j. §. filium. ff. de cōtratabulis. ꝙ in terminis huiuſmodi ſtatutorum maſculus ab alio excluſus nō excludit feminam. ita concludit ibi Barto. ⁊ Ange. poſt eum per. d. §. ſi ſit cōſanguinea: idem vult Bal. in. d. l. ſi qs filiū. C. de inoffi. teſta. Cuʒ itaqʒ iſte patruus non ſuccedat vt ſupra cōcluſum eſt cōcludendum reſtat ꝙ ipſe non eſt cā excluſionis filie dotate: ſed eſt perinde ac ſi ipſe patruus nō eſſet in medio. Sed ſi patruus nō eēt in medio omnes cōcludunt ꝙ filia dotata admitteretur: quia de iure communi admittitur ⁊ a ſtatuto non excluditur niſi temporaliter: vt patet ex no. per Bal. in dicto conſilio antiquum ſtatutum. ⁊ in. d. l. ſi quis filium referentē conſilia collegiorum: ⁊ per Barto. ff. ad tertul. l. ij. §. nunc videndum ⁊ oēs cōcordant nō inſiſto: ideo per iam dicta concludo dictum patruum excluſum ⁊ dominā Perantoniam admittendam.

f ¶ Non obſtant adducta in contrarium. Et primo non obſtat illa theorica que ſumitur per auc. licet. C de natura. lib. ſcilicet ꝙ vbi aliquis excluditur ſi alius ſupeſt ⁊ ſic ſub ꝯditione tūc ſufficit illū extare dato ꝙ non ſuccedat de qua latius ſupradictū eſt. nam ad eam reſpondetur ꝙ in caſu noſtro licet maſculi nō inuitent̄ expreſſe: tamen ex mente cenſent̄ inuitati a ſtatuto ex quo propter maſculos excludunt̄ non qr faciāt iniuriā maſculis: prout cōtingit in terminis. d. auc. Licet ſed vt maſculi inuitētur ipſi maſculi cenſentur a ſtatuto inuitati ꝑut cōcludit Bar. in. d. l. ſi. ad tertu. ⁊ bal. in. d. l. maximū vitiuʒ. ⁊ doc. cōmuniter ibi. arg. l. ſeruo legato. §. ſi teſtator. ff. de leg. j. ⁊ l. fideicōmiſſa. §. cum eſſet de le. iij. Theorica ergo illa loqtur quando vnus excluditur ſub conditione ſi alius extat qui non inuitat̄ ſecus ſi excludit̄ propter alium qui inuitatur: ita dicūt doct. qui tradūt illam theoricā maxime Bar. ⁊ Ang. vbi ſupra ideo in termis huiuſmodi ſtatutorum cōcludunt ipſi ꝙ non excludit̄ femina niſi maſculus ſuccedat ⁊ ſimiliter Bal. in. d. l. ſi quis filiuʒ. ⁊ hāc rationem ponderat etiam Bal. in. d. l. ſi defunctus. C. de ſuis ⁊ legi. ꝙ ⁊ voluit i. d. l. quicūqʒ. Et ſic ꝑnarrata theorica docto. plene ſumpta decidit hanc queſtionem pro filia non cōtra filiam dotatam. Nec obſtat. d. l. equiſſimum. ⁊ d. l. ij. §. ſi ſit agnatus ad tertullia. Quia reſponſio ſumitur ex ſupradictis: ſcilicet qr loquuntur quando plures concurrūt: quorum vnus excludit alium alter alterum ⁊ tertius alterum: ita ꝙ de tribus non reperitur aliquis qui ab altero ſm̄ regulas non excludat̄. Nec decet ꝙ omnes excludantur in caſu autem noſtro nō eſt ita quia ſunt filie non dotate ⁊ filius maſculus qui nullo iure nec ab aliqua perſona excluduntur: vnde ipſis ſuccedentibus admittunt̄ etiam alij qui ſolent cū eis concurrere. Nam attenduntur ꝑſone que nullo iure excluduntur ⁊ eorum beneficio admittuntur alij qui de iure cum eis concurrunt. d. §. ſi ſit conſanguinea ⁊. d. l. ſi quis vel ſi qua ⁊ ꝙ per Bald. in. d. l. quicunqʒ vt ſupra latius dictum eſt: ita videnf mihi intelligēde iſte leges inſuper ſi cui hec reſponſio non ſatiſfaceret ille leges tam faciunt pro ꝗ̄ cōtra. nam perſona que excluditur non excludit pater enim adoptatus excluſus ab agnato non excludit matrem ⁊ alis excluderet: vt patet in. d. §. ſi ſit agnatus. ibi matrem admittimus: quoniam patrem agnatos excludit ⁊ ſimiliter in. d. l. equiſſimum. §. j. mater ſolet excludere auum paternuʒ manumiſſorem: tamē quia pater excludit matrem admittitur auus non cōſiderata ꝑſona matris excluſa a patre in propoſito patruus excluditur a filio maſculo ⁊ a filiabus indotatis: ideo eius ꝑſona nō ſit in cōſideratione quo ad excluſionem filie dotate ⁊ ſubſequenter filia ipſa dotata reperiet ſe inuitatam a iure communi ⁊ non amplius excluſam a ſtatuto: ideo admitti debet: vnde ille leges non magis faciunt contra ꝗ̄ pro. Sed facit pro doctrina quā tradunt Bar. ⁊ Ange. in. d. §. filium pro intellectu dictorū iurium ⁊ pro euitādis huiuſmodi perplexitatibus. dicūt enim ꝙ aut ꝑſona excludens intrat locuʒ excluſi ⁊ tunc excludit omnes qui ab excluſo excluderentur iſte eſt text. in. d. l. equiſſimum ad tertullianuʒ inquātum auus manumiſſor excludens patrem excludit ⁊ matrem que a patre ſolet excludi: licet ipſa mater ſoleat excludere huiuſmodi auum. Quaſi voluerit

ꝙ auus

ꝙ auus manumiſſor ſuccedit intrando locum pr̄is. ideo ex-
cludit matrem. Sed vbi excludens non intrat locuꝫ excluſi
tunc ſecus iō in.d.§.ſi ſit agnatus pr̄ qui excludit matrē nō
facit locum agnato:q2 agnatus nō ſuccedit intrando locuꝫ
patris ⁊ pari rōne nō facit locū ſibi ad excluſionē mr̄is iſta
eſt theorica prefatoꝝ doc. Que cōfert ad deciſionem nr̄am:
nam ſtatutū non inuitat patruū ponendo eū in locum filie
dotate nec inuitat tanq̄ꝫ intrans gradū filie dotate hec eniꝫ
non ſonant v̄ba ſtatuti nec de mēte ꝯſtat nec debemus am-
pliare exorbitantias:arg.l. ius ſingulare.⁊.l. ꝙ v̄o contra.ff.
de legi.⁊.c.cū dilectus de conſue. ⁊ regule que ꝑ neceſſita
tem in ſexto de iur̄ enim nō reperitur ꝙ vnus ſuccedat in-
trādo locum alterius niſi in deſcendētibus:vt inſti.de here.
ab inteſta.§.cuꝫ filius in aſcendētibus ſecus eſt auc.defun-
cto.C.ad tertul. ⁊ ſiliter in collateralibus niſi forte in filijs
fratrū auc.ceſſante ⁊ auc.poſt fratres.C.de legi.hr̄di. Ideo
non debemus inducere hanc exorbitantiā magnā ꝙ tranſ-
uerſalis intret in locū deſcendentis. Et licet inducaſ ꝙ ſuc-
cedat ex vna exorbitantia non inducatur alia ꝙ ſuccedat
tanq̄ꝫ intrans locum ⁊ gradum filie ꝙ eſſet ſatis abſonum
⁊ exorbitantiſſimum. Cum itaq̄ꝫ non excludat filiam dota-
tam intrando eius gradū vel locum nō excludat indotatas
vel filium maſculū in ea portione in qua a filia dotata exclu
ditur:lꝫ aūt dicta conſideratio Bart.⁊ Ange.rōnabilis vi-
deatur. Tamen nō probant iur̄ ꝙ auus manumiſſor ſucce-
dat intrando locū patris. Et tex.ibi vr̄ aliam rōnem ponde
rare ibi dum dicit. Qui ⁊ cōtra ſcriptos heredes onerū poſ
ſeſſionem recipe ſolet:que verba non videnſ poſita ſine mi-
niſterio aliquid operandi arg.l.ſi qñ de leg.j.⁊.c. ſi papa de
priuileg.lib.vj.⁊.§.qbus in.j.conſti.C.videntur aūt vt arbi-
tror appoſita vt denotent rōnem illius deciſionis.ſ.ꝙ con-
ſideretur quis habeat efficaciora iura ⁊ illa perſona admitta
tur ꝙ quidem eſt rationi cōſonum in huiuſmodi perplexi-
tatibus.ſ.ꝙ preualeat conditio perſone que cauſat fortiora
iura:prout ⁊ deprehendi pōt in caſibus ſeparatis a caſu de
quo agitur. Cum itaq̄ꝫ mater nō habeat ea iura ſucceſſionis
nec ſucceſſionem filij adeo debitā ꝙ habeat bonorum poſ-
ſeſſionem cōtratabulas reſtat ꝙ auus habet efficaciora iura
q̄ꝫ mater:ideo mater excluditur propter patrē in fauorē aui
in caſu itaq̄ꝫ noſtro cum dicte ſorores indotate ⁊ filius ma-
ſculus habeant efficaciora iura:ideo excludunt patruuꝫ ⁊ in
conſequentiam attenditur cōditio ⁊ ſtatus earūdem perſo-
narum que ſuadet ꝙ cum eis ſorores etiā dotate ſuccedant
dūmodo dotem conferant:dicet quiſpiam ſic ⁊ in.d.§. ſi ſit
agnatus pater habet cōtratabulas per titulum ſi quis a pa-
rente fuerit manumiſ.quaſi per totum ⁊ tamen eam nō ha-
bet mater argu.l.illud.§.ad teſtamenta feminarū in ratione
ſui.ff.de cōtratab.⁊ eſt claruꝫ:prout ⁊ ſatis probatur in.d.l.
equiſſimum. Similiter nec agnatus: quia ſolum datur ſuis
⁊ qui locum ſuorum tenet vt ſunt emancipati.l.j.§.j. ⁊ per
totum.ff.de contratabu. ⁊ parētibus ⁊ patronis vt dicto ti-
tulo ſiquis a paren.fue. manumiſ.⁊.l.ij.in princip.⁊.l.iij.§.j.
in princip.⁊ quaſi per totam.l.⁊ totuꝫ titulum.ff. de bonis
liber.ergo pater tanq̄ꝫ habēs efficaciora iura deberet in illa
perplexitate preferri ⁊ patri ⁊ matri. Sed reſpondēdum vi-
detur ꝙ imo videtur ꝙ pr̄ qui ſe dedit in adoptionem non
habeat cōtratabulas contra teſtamentū patris qui prius eū
emancipauit:q2 ſunt de diuerſa familia: prout nec filius da-
tus in adoptionem cōtratabulat teſtamentum patris natu-
ralis regulariter.l.non putauit.§.in adoptionē ⁊ in.d.l.ſi in
adoptionem eo.ti. Et facit q2 dicto caſu nec filius nālis vel
emācipatus hꝫ de rigore iuris ꝯtabulas aduerſus teſtm̄ du
cti pr̄is qui ſe dedit in adoptionem vt dicit Ang. in.l.ij.§.ſi
pater.ff.de ꝯtabu. ⁊ facit text. ibi arbitror humaniorem eſſe
hanc ſniam ⁊ ratio huius humanitatis aſſignaſ in.d.l. ſi pa-
ter eo.titu.ſ.q2 al's non haberet patrem ad cuius hr̄ditateꝫ
inuitaretur. Que ratio ceſſat in ipſo patre qui habet patreꝫ
adoptiuū cui ſuccedit:vnde ſi hr̄ditatem vnius amittit alte-
ram acquirit prout cōtingit in filio dato in adoptionem de
quo non curaſ ſi amittit bonorum poſſeſſionē contra teſtm̄
patris naturalis cum habeat contra teſtm̄ patris adoptiui.
Preterea ipſe pater nō meretur ex alio iſtaꝫ humanitatem:
quia ſuo facto perdit cōtratabulas:naꝫ ſi dubitabat ſeu cu-
rabat amittere bonorū poſſeſſionem filij emancipati nō de-
bebat ſe dare in adoptioneꝫ:vnde ſibi imputet argumē.re-
gule dānum in.vj.ideo arbitror patrem qui ſe dedit in ado-
ptionem non habere contratabulas contra teſtamentū filij
emancipati per predicta ⁊ coniungendo tex.d.l. equiſſimum
in ſi.cuꝫ diſpoſitione.d.§.ſi ſit agnatus.ꝙ ⁊ ſuadet ratio q2
agnatus eū excludit:vt ibi ⁊ tñ agnatus nō hꝫ ꝯtratabulas.
Et ſi queratur ex his tolliſ ꝙ nō habeat pr̄ efficaciora iura
q̄ꝫ mater ſꝫ nō demonſtraſ ꝙ mater habeat efficaciora iura
q̄ꝫ pr̄. Que ergo ratio ſuadet ꝙ mr̄ preferaſ patri vel agna-
to cuꝫ agnatus vincat patrē qui pater vincit matrē ⁊ mater
vincit agnatuꝫ qui vincit patrē : vnde omnes vidētur eē in
pari cauſa:pōt iſta ratio aſſignari.ꝙ perſona patris ideo nō
ꝯſideretur quaſi ſibi imputetur quare ſuo facto debilitaue
rit ſua iura ſucceſſiōis:ita cōcordo has.ll.ꝙ mihi perſuadeo
eſſe notandum ⁊ veritati conſonum.

g ¶ Nec obſtat tertia ratio in cōtrarium adducta.ſ.theorica
Barto.in.d.l.ſi. Quia reſpondetur ꝙ illa theorica nō tran
ſit ſine dubio.nam cōtra eam tenet Bal.pluribus rationi-
bus in.l.illā.C.de colla.⁊ illam moderat Pau.de caſt.vt.ſ̄.
retttuli. Et cōtra illam theoricam vrget theorica Bartol.⁊
Ang.in.d.§.filium ⁊ vrget tex.in.d.§.ſi ſit agnatus.⁊ in.d.
§.ſi ſit conſanguinea.⁊ in.d.§.equiſſimum in quibus vnus
excludit alium.⁊ excluſio illa non inuitat excludentem :ſed
facit locum alteri in totum vel in partē:prout ſuadet quali-
tas perſone que ad ſucceſſionem inuitatur mediāte illa ex-
cluſione:vnde vel ratio Barto.⁊ eius theorica in.d.l.ſi.nō
eſt bona ꝙ conſulendo non audeo firmare vel dicamus ꝙ
procedat in terminis quibus loqtur Bar.ſcꝫ quādo ſtatu-
tum excludit matrem propter agnatos ꝙ cenſeantur excluſi
⁊ ceteri cognati. Nā in ceteris cognatis eſt maior ratio ex-
cluſionis ⁊ licet Bar.in.l.liberorū.ff.de verbo.ſig.dicat ꝙ
propter rationis idētitatem vel maioritatē nō ſit ſtatutum
huiuſmodi exorbitās trahendū ad perſonas non nomina-
tas:quia rō non eſt expreſſa in ſtatuto ſm̄ eum : lꝫ Bald.in
hoc aliter loquaſ in.d.l.maximum vitiū.⁊ in.l.quamuis ſim
pliciter.C.de fideicōmiſ. Tñ dico ꝙ rō illa ꝙ ſtatutū cenſeſ
habere caput inuitatiuuꝫ militat reſpectu perſone nomina-
te ⁊ aliarum perſonarum in quibus viget maior ratio:ita ꝙ
poteſt veriſimilis mens cōiecturari ꝙ prout voluit matrem
excludi:ita ⁊ ceteros cognatos cum fortius ſit matrem ex-
cludere:arg.l.nam ⁊ ſi parentibus in principio.ff.de inoffi.
teſtamē.⁊.l.fina.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.⁊ tituli ad
tertul.ff.⁊.C.per totum . Non autem cenſeatur inuitare ad
excluſionem eorum in quibus non eſt eadem ratio excluſio
nis prout eſt hic q2 non cenſeſ inuitare patruuꝫ ad excluſio
nem filij maſculi ⁊ eius heredum ⁊ ad excluſionem filiaruꝫ
non dotatarum. Itē reſponſio ſupra ꝑmo loco data ad cete
ra contraria cadit etiā ad hanc theoricam Bart.ſi recte ad-
uertatur ſcilicet.ꝙ non procedat qñ vna cum excluſo con-
currit alius qui admittiſ de iure cōmuni vna cum excluſo ⁊
qui excludit illum excludentem: prout occurrit in caſu no-
ſtro in quo concurrunt filie indotate ⁊ filius maſculus qui
excludit de iure communi patruum qui excludit de iure mu
nicipali filiam dotatam loquēdo : prout ſupra proteſtati ſu-
mus in caſu itaq̄ꝫ hoc vel ſimili non loquatur Bart.prout
nec loquiſ. Preterea Bart.forte eſſet intelligēdus in cete-
ris cognatis qui attinerent mediante matre prout ⁊ ipſum
moderat Pau.de caſt.⁊ non inconueniret :quia vt pluri-
mum ita contingit ꝙ cognati attinent nobis mediante ma
tre:licet poſſit ⁊ al's contingere.ſ.in filijs ſororibus conſan-
guinee vel vtrinq̄ꝫ coniuncte .

b ¶ Nec obſtat quarta ratio Bal.ꝙ qui vincit : vincit ꝓpter
ſe non ꝓpter alium.nam iſta ratio confundiſ per.d.§.ſi ſit
agnatus.in.d.§.ſi ſit conſanguinea.vbi agnatus ⁊ conſan-
guinea vincunt patrem in adoptionem deductum ⁊ tamen
cauſant matris admiſſionem nō ſuam. Itē in.d.l.equiſſimū
quā allegat Bal.pro ſua ratione pater vincit matrem ⁊ eaꝫ
excludit ⁊ tamen non admittitur ipſe :ſed eſt cā ꝙ auus ma
numiſſor admittatur qui al's non fuiſſet admiſſus . Et licet
auus ibi vincens patrem vincat pro ſe non pro matre. Alia
ratio pactuꝫ reformat que ibi aſſignatur in fine littere ⁊ ſu
pra eam declaraui . Et aliam rationem aſſignant Barto.⁊
Ange.de qua etiam ſupra. Nec glo.d.§.ſed ſi fuerit frater
⁊ ſoror obſtat predictis reſponſionibus non enim facit niſi
prout.d.l.equiſſimum . Nec reperio ꝙ not.in.d.l.pater fi-
lium aliter obſtent. Et ſi Bal.dictam rationem aſſignat nō
eſt trahenda ad caſum noſtrum ⁊ ſimiles in qbus ipſe con-
cludit contrarium:vt ſupra adduxi.

l ¶ Nec ob.vltima ratio in ꝯtrariuꝫ adducta.ſ.theorica quā
Pau.de caſt.exclamat verā prout euāgeliuꝫ. Nam parcat
mihi ſua reuerentia ratio quā pro fundamēto ipſe adducit
nihil eſt ſeu nullatenus eam probat.dicit enim ipſe ille qui

excluditur de iure ſpāli cenſetur habere id a quo excluditur quo ad excluſionē alterius: ſed mater ⁊c. allegat. l. ſi mulieri ⁊ titio de cōdi. ⁊ demon. que nullo modo ꝓbat: nam lʒ mulier ibi admittat̄ de iure ſpeciali tñ titius eius cōiūctus excluditur de iure cōi nō de iure ſpāli in h̄ equocauit Pau. de ca. Titio. n. fuit ibi relicta pars vſufru. ſi mulier non nupſerit mulier nupſit. Ideo excluditur de iure cōi ⁊ deriſorium eſt dicere ꝯtriuʒ mulier aūt que admittit̄ de iure ſpāli non gaudet bñficio iuris accreſcendi ꝙ ſolet cōcedi cōiunctis. l. j. §. vbi aūt legatar ij. C. de cad. tollen. ⁊ l. ſi duobus. ff. de leg. j. ⁊ l. re cōiuncti de lega. iij. cum ſi. inuitatus ergo de iure ſpeciali hʒ debilioꝛa iura q̄ʒ admiſſus de iure cōi vt ibi ⁊ l. eius militis. §. militia miſſi. ff. de mili. teſta. Ideo admiſſus ex forma ſtatuti hʒ debilioꝛa iura q̄ʒ ſi in eiſdem terminis fuiſſet admiſſus de iure cōi. Sed ſi fuiſſet in his terminis admiſſus de iure cōi non cōſideraret̄ in eius vtilitateʒ dicta ratio Pau. de ca. per. d. §. ſi ſit agnatus. ⁊ d. §. ſi ſit cōſanguinea. ⁊ d. l. equiſſimū. ⁊ d. l. ſiquis vel ſi qua iudicetis: vt. ſ. iō foꝛtius non conſideraret̄ in eo admiſſo de iure ſpāli. Item poſſum rñdere: prout. ſ. ad alias rōnes. l. ꝙ iſte theorice non procedant qñ eſt alius qui pariter aſs admittitur cum excluſo: ſed qñ alius excluditur aſs ab eo. Nec argu. de toto ad partem hoc caſu procedat per dicta ſupra. Inſuper pʒ ex iaʒ dictis rñſio ad id qd̄ dicit Bal. in. d. l. ſiquis vel ſi qua. nā ipſe alibi tʒ ꝯtrium. ſ. in. l. ſiquis filiuʒ de inoffi. teſta. ⁊ non loquitur in ſimilibus terminis noſtris per iaʒ dicta. Et ratio quā ipſe adducit ꝙ agnatus in pꝛia cā excluſionis dato ꝙ eſſet vera in caſu noſtro. ſecus qꝛ pꝛima ⁊ pꝛincipalioꝛ cauſa excluſionis ſunt filius maſculus ⁊ filie indotate qui omni iure preferuntur patruo. Laus deo.

¶ An in renūciatione ⁊ donatione facta per minorē requiratur ſolēnitas que requirit̄ in alienatione reꝝ imobilium. Item an poſſit reſcindi per ſupuenientiā liberoꝝ hmōi renunciatio vel donatio. Et quid pretextu enoꝛmis leſionis.

¶ Conſilium xj.

In nomine dñi nr̄i ieſu xp̄i.

¶ In pñti cōſultatione vʒ pꝛia fronte dicendū. Circa pꝛimā conſultationis dubitarē ꝙ dicta pꝛima renūciatio facta per dictam dñam Lauraʒ: valeat ⁊ teneat. Nam lʒ in alienationē reruʒ imobiliū requirant̄ ples ſolēnitates. ſ. decretum iudicis ⁊ ꝙ ſubſit cā iuſta alienandi puta cā eris alieni ex ſoluēdi vel ſilr̄is. ff. de reb. eo. l. j. ⁊ per totū. ⁊. C. de predijs mino. l. ſi qdem. l. ob es. ⁊ l. ſi prediū ⁊ per totū titulum. Tamen in repudiatione nō ſunt ꝓdicte ſolēnitates neceſſarie. l. ſi. in ſi. C. de repu. heredi. l. ij. C. ſi vt ſe ab heredi. abſtinen. ⁊ facit. l. aıt ꝓtoꝛ. §. ſed ſi hrditatem. ⁊. §. ſed ꝙ papinianus. ff. de mino. Non. n. viciat̄ repudiatio eo caſu quo viciaret̄ alienatio. l. qui aūt in pꝛin. de his que in frau. credi. ⁊ l. ſi ſponſus. §. ſi maritus. ff. de dona. inter virū ⁊ vxoꝛē. Et ideo prelatus pōt repudiare hereditatem vel legatū debitū vel delatum eccleſie: lʒ in repudiatione non adhibeat ſolēnitatem que requirit̄ in alienatione rei eccleſie de qua in auc. hoc ius poꝛrectū. C. de ſac. ſan. eccle. ⁊ c. j. de reb. eccle. non alienan. lib. vj. cum ſi. prout hoc cōſulendo firmat Fede. de ſenis in cōſilio nono ꝙ ⁊ tenuit Bal. in. l. pupilloꝛuʒ. C. de repu. heredi. Non. n. transfertur aliqd de ſuis bonis in aliū. l. magis puto de reb. eo. Nam hrditas non dr̄ eſſe in bonis noſtris anteq̄ʒ adeatur. l. precia reꝝ. ff. ad legeʒ falcidiā: put hoc dicit Bal. in. d. l. pupilloꝝ. ⁊ hāc partē firmat. d. Ludo. in. l. is qui heres. §. ſi. ff. de acqui. here. ea ratione qꝛ in querendis poteſt prelatus eccleſie preiudicare vt per gl. ⁊ doct. in. l. iubemus nullam. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ per glo. xvj. qō. vj. §. ſi. ⁊ per Inno. in. c. ij. de donatio. Ideo videtur ꝙ dicta domina Laura: adulta que nō habebat curatoꝛeʒ potuerit renunciare bonis ⁊ hereditati ſibi delatis per predicta iuncta. l. ſi curatoꝛeʒ habens ſecundo reſponſo. C. de in integ. reſti. mino. Et hinc dicit̄ conſuluiſſe Pau. de ca. conſilio incipiēte in caſu pñti viſis oibus de quibus ſupra ⁊c. ⁊ minoꝛ vel mulier poteſt repudiare recuſare donationē quā aliter ſuo nomine recepit licet in recuſatione non interueniant requiſita in alienationibus minoꝛum.

¶ Secundo dato ꝙ dicta renunciatio ⁊ dicta donatio de ſe non teneant tanq̄ʒ alienatio reruʒ minoꝛis per. d. l. j. ff. de rebus eoꝝum ⁊ per totuʒ. ff. ⁊. C. ⁊ l. lex ꝙ tutoꝛes. C. de adminiſtra. tuto. cum ſi. Tamen videntur iuuari iuramentō ꝙ firmat contractus puberū: prout eſt caſus in auctētica ſacramenta puberū. C. ſi aduer. ven. Eſt eniʒ regulare de iure canonico ꝙ qñ iuramentum pōt ſeruari ſine diſpēdio ſalutis eterne eſt ſeruādum ⁊ ꝯtractus roboꝛat ⁊ inualidꝯs firmat c. cum cōtingat de iureiurā. ⁊. c. q̄ʒuis de pactis in. vj. q̄ iura ſunt ſeruāda etiam in foꝛo ſeculari etiaʒ in terris imperij. c. licet mulieres. de iureiur. lib. vj. Tertio dato ꝙ dictus ꝯtractus nō teneret de ſe: tamē vr̄ firmatus iuramēto per dicta iura maxime ꝑ dictam auctēticam ſacramēta puberum. Nec vr̄ refragari huic cōcluſioni ſi qs allegaret ꝙ dicta comitiſſa Laura fuit enoꝛmiter leſa. Nam negari poteſt ipſam fuiſſe enoꝛmiter leſam cum nō videatur feciſſe dictā renunciationem reſpectiue ad aliquā cauſam: ſed mere ex cā liberalitatis qꝛ ad abundantem cautelam donauit oīa que renūciauerat: vñ nō videt̄ cadere enoꝛmitas leſionis in donatione. Qꝛ ſi leſio foꝛet eſſet in oibus rebus donatis ⁊ in tota donatione non reſpectiue ad aliquā partem: ideo ſemper vitiatur rōne leſionis ꝙ eſt falſum qꝛ iuramentuʒ validat donationes ⁊ operat̄ eas eē inuiolabiliter obſeruādas: put ceteros ꝯtrus prout firmat glo. Bar. Bal. Ange. Raph. ⁊ pau. de ca. in dicta ſacrā pubeꝝ in verbo cōtractibus ⁊ gl. ⁊ bal. in coꝛpoꝛe vnde ſumitur dicta auctentica. Facit qꝛ donatio eſt ſpēs quedam liberalitatis ex animi nobilitate procedēs. c. j. extra de dona. ⁊ l. j. ff. eo. ti. liberalitas aūt eſt virtus ꝑ ea que notant̄ ꝑ gl. ⁊ doc. in. c. penulti. de conſuetu. Eſt eniʒ liberalitas animi volūtas ab auaricia ⁊ alijs vitijs libera no. glo. in. d. l. j. in pꝛin. de dona. Et in qt dñs. Beatius eſt dare q̄ʒ accipere extra de celebꝛ. miſſa. cū marte. ⁊. xvj. q. j. can. predicatoꝛ ⁊ notat gl. in. d. c. j. de donatio. Et laus ineſt donanti. l. munus ꝓpꝛie. §. dona. ff. de vbo. ſig. Idcirco cuʒ dicta dña Laura donauerit videtur ꝙ dicta donatio firmetur iuramento nec vitiari poſſit ratione magne vel enoꝛmis leſionis per iam dicta. Accedat ꝙ notant Bartol. ⁊ docto. in l. ij. C. de reſcinden. vendi. dicentes ꝙ nō tollitur remediū illius. l. ij. Licet ſit adiecta clauſula ⁊ ſi plus valet donat: qꝛ refertur ad modicam quantitatem. l. hec adiectio. ff. de verbo. ſignifica. ⁊ l. cum furti. ff. de in litem iuran. ⁊ de lega. ij. l. cum filius. §. pater. ⁊ ꝙ per glo. j. ⁊ docto. in. l. ⁊ ſi poſt tres. ff. ſi quis cau. vnde ſi leſio excedit dimidiam iuſti precij ⁊ illud modicum plus ꝙ cenſetur voluiſſe donare habet locum remedium illius. l. prout vult latius Barto. ibi ꝙ ⁊ ſequitur in effectu ibi Angel. Azo. vero in ſumma eo. titu. Nicolaus de matta. ſimpliciter volūt ꝙ ſi eſt adiecta dicta clauſula contractus non reſcindatur ratione alicuius leſionis argumen. l. cum in venditione ⁊ l. ſi quis donationis. ff. de reſcinden. vendi. ⁊ ꝙ notatur in. l. ſi quis donationis. C. de contrahen. emptio. Quoꝛum opi. approbat Bal. in dicta. l. ij. ſi eſt adiecta clauſula ꝙ donat omne id ⁊ totum ꝙ plus valet quo caſu ceſſat ratio Barto. ꝙ referatur ad modicum maxime ſi eſt adiecta clauſula ex certa ſcientia ⁊ non per erroꝛem. Que omnia tangit etiam Imo. in. c. cum cauſam extra de emptio. ⁊ vendica. Et ſic ſm̄ omnium opiniones donatio non reſcinditur ratione enoꝛmis leſionis. Sʒ in caſu noſtro donat omnia illa bona ergo non videtur ꝙ cadat reſciſſio ratione leſionis. Preterea iuramentum tollit remedium. d. l. ij. C. de reſcinden. vendi. ita ꝙ ſi maioꝛ iurat non venire contra contractum venditionis non poteſt venire contra etiam ſi ſit leſus vltra dimidiam iuſti precij: prout volunt gloſ. Barto. Bald. ⁊ docto. communiter omnes in d. l. ij. ⁊ glo. ⁊ docto. communiter in. d. c. cum cauſam ⁊ gloſ. in verbo cuſtodiantur in ſi. ⁊ doct. ibi in dicta auctentica ſacramēta puberum. Et idem in minoꝛe ſi iurauit non venire contra rationē minoꝛis etatis vel alia ratione: prout ſentit glo. in. d. l. ij. ꝙ ⁊ volunt ibi Barto. ⁊ docto. ⁊ glo. in dicto verbo cuſtodiantur. ⁊ Ange. ⁊ Salyce. ibidem ⁊ docto. in. d. c. cuʒ cāʒ. ⁊ Imol. in. d. c. cū ꝯtingat. col. xxviij. vel. xxix. Sed cui dubium ꝙ leſio vltra dimidiā iuſti precij eſt enoꝛmis leſio. Ergo virtus iuramēti non tollitur ratione enoꝛmis leſionis. Ergo nec tollatur in caſu noſtro in quo preſupponitur ꝙ bona dicte domine comitiſſe Lau. valebant ſex milia floꝛenoꝛum quibus dicta domina comitiſſa Laura: renunciauit pro tribus milibus floreñ. ⁊ ſic leſio non videtur exceſſiſſe dimidiaʒ iuſti precij. Et ſi non exceſſit non cōpetit remedium illoꝛum iurium. Et ſi exceſſit illud remedium tolli videtur ratione iuramenti. Cuʒ illa iurauerit nō venire contra nec ratione minoꝛis etatis nec alia ratione. Et inſuper omnia donauit ex certa ſcientia ⁊ non per erroꝛem.

Et

rem. Et predicta videnť iuvari qꝛ dicta bona erāt potiſſime in caſtris ⁊ extimatione caſtroꝝ ⁊ dn̄ij ⁊ iuriſdictionis iuris ipſa aūt erat mulier ⁊ puella debilis ſexu ⁊ etate: ita ꝙ regimen ⁊ defenſio caſtroꝝ vi ꝙ eſſet ei piculoſa ⁊ non multuz cōueniens qualitati pſone ſue. Adeo ꝙ forte non tm̄ valebat ſibi ꝗtuz valuiſſet viro pfecte etatis prout hoc pōt gliſbet ſibi pſuaderi ſm̄ cōiter accidentia ex quo argui: licet.l. nec ꝗ natales cū ſua gl. ⁊ doct. ibi. C. de pba. ⁊ gl. in.l.j. C. de arbi. ad hoc regula in obſcuris. in.vj. ⁊.l. ſemp in ſtipſonibus. ff. eo. tit. ⁊.l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua. ff. de edili. edic. ⁊.l. ſi prius. ff. de aqua plu. arcen. cum ſi. Experientia enim eſt rerum magiſtra. dicit in.c. ꝗ ſit in princ. de elec. in.vj. ad qd etiam.c. ſtatutū in prin. de reſcrip. eo. lib. ⁊.l. legatis. §. ornatricibus. ff. de leg. iij. Ex qua ratione poteſt argui ad excuſationem tunc exigentium dictas renūciationes ⁊ dictas donationes. Et ꝙ nō fuerit tam enormis leſio: prout alˀs fuiſſet ſi maior maſculus ⁊ prudens renunciaſſet dictis bonis pro dicta quantitate trium milium floreň.

b ¶ Nec etiaz vi refragari ſi dicatur ꝙ dicti ꝯctus reſcindantur remedio.l. ſi vnꝗ. C. de reuo. donatio. Primo qꝛ illa.l. non vi habere locum niſi in donatiōe non aūt videtur habere locum in ſimplici renūciatione que nō eſt donatio: vt ſ. tetigi circa principium. Eſt enim diſpō illa exorbitans a iuris regulis. Ideo non vi trahēda ad cōſequentias arg.l. ius ſingulare. ⁊.l. ꝙ vero cōtra. ff. de legi. ⁊.c. cum dilectus. de conſue. ⁊.c. ꝙ ob gratiā. ⁊.c. in argumentum de reg. iur. in.vj. Ideo dato ꝙ reuocaretur ꝯctus donationis propter ſuperuenientiam filioꝝ non vicietur renūciatio. Et ꝯctus ille donationis qui fuit factus ad abundantē cautelaz non videtur trahendus vt viciet renūciationem cum abundās cautela non ledat.l. teſtm̄. C. de teſta. ⁊.l. que dubitationis. ff. de reg. iur. ⁊.l. ſi pupilli in prin. ff. de neg. geſt. ꝙ ⁊ ex alio videtur dicendum ꝙ dicte renūciationes ⁊ dicte donationes fuerunt facte ab ea que intendebat nubere. naz fuit facta mentio pmiſſionis ſiēde de dote ⁊ etas erat actiſſima ad filios procreandos ⁊ pariēdos: ita ꝙ veriſilr̄ cogitabat habere in futurum filios ⁊ remediū dicte.l. ſi vnꝗ nō vendicat ſibi locum qn̄ donans cogitat de futuris filijs: put firmat Barto. in.l. titia ſeyo teſſeram. §. imperator. ff. de leg. ij. arg. caū. ſi. xvij. q. iiij. ibi cum filios non hr̄et nec habere ſperaret. Reuocatio enim fit ex preſumpta voluntate donantis: qꝛ non eſt veriſimile ꝙ ſi de filijs cogitaſſet tam in modice donaſſet: prout no. Bal. in.l.j. C. de inoffi. dona. Ideo vi velle Iaco. but. ꝙ ſi donās tempore donationis habebat filios ⁊ poſtea nati fuerunt alij illi alij nō reuocabunt quia ſatis cogitauit de filijs ex quo eos habebat: prout euz refert Bal. in. d.l.j. preſumit enim lex ꝙ ſi de filijs cogitaſſet non feciſſet talem donationem argu.l. tale pactum. §. ſi. ff. de pactis. ⁊.l. ſicut certi. ⁊.l. ſi cum vel in vtero. C. de teſtamē. militia. ⁊ qd per Barto. in.l.j. ff. de iure codi. ⁊.l. in cōfirmando. ff. de cōfir. tut. prout ⁊ no. Bal. in. d.l. ſi vnꝗ ineſt enim tacita cōditio ſi donans liberos nō habuerit dicūt Bart. ⁊ Ang. in.l. totas. C. de inoffi. dona. Bar. in.l.j. C. de inoffi. dona. loquens in eo qui filios non habebat nec habere deberet ſperabat. iſta autem dn̄a comitiſſa Laura veriſimiliter debebat putare ſe debere hr̄e filios merito nō reuocetur dicta donatio ex preſumpta voluntate donantis.

c ¶ Tertio dicta donatio nō videbatur reuocanda vigore remedij. d.l. ſi vnꝗ ea ratione: quia illa lex loquitur in liberto donatario. Ideo nō eſt trahēda in conſequētias ad alios donatarios: ſed intelligenda in caſu ſuo cum ſit exorbitās ar. d.l. ius ſingulare. ⁊.l. ꝙ vero contra: cum ſimilibus ſupra adductis. ⁊ ita. d.l. ſi vnꝗ. ſtricte itelligit Gui. de cu. prout referunt Barto. ⁊ doct. in. d.l.j. de inoffi. dona. Et lꝫ Bart. ibi impugnet Gui. per tex. in.c. fina. xvij. q. iiij. vbi dicit eſſe caſum in contrarium. Tamen prout ⁊ dicit Rapha. in. d.l.j. in.d.c. ſi. eſt potius caſus pro opi. Gui. contra Barto. nam ibi dicitur ꝙ ille donatarius reddere non tenebať ipſa donata iur̄ fori: licet iure poli teneretur reddere. Sed dicta.l. ſi vnꝗ. reſpicit ius fori nō ius poli merito in illo.c. ſi. probatur ꝙ nō reuocatur donatio pp ſuperueniētiam filiorū: licet in foro aīe ſecus ſit ſm̄ eūdem Rapha. ſm̄ quem facit q. d.l. ſi vnꝗ non rn̄det ad caſum qui occurreret in facto: ſed tradit regulam: vnde non videtur ꝙ ſine miniſterio ſiat ibi mentio de patrono donāte ⁊ liberto donatario argu.l. ſi quando de lega. j. ⁊.c. ſi papa de priui. lib. vj. cum ſimilibus. Et hoc etiaz dictat ratio: qꝛ donatio eſt cōtractus qui duorum cōſenſū requirit: ideo volūtas vnius tantum nō videtur eſſe in cōſideratiōe: ar.l. ſi repetēdi. C. de cōdi. ob cauſam. Nec vi vnius voluntate retractāda. arg.l. ab emptione. ff. de pac. ⁊.l. ſicut. C. de act. ⁊ obli. ⁊.l. nihil tam naturale. ff. de regu. iuris cum ſimilibus: prout hanc rationem p Gui. contra Barto. adducit Rapha. in. d.l.j. de inoffi. dona. Et eſt in prompeu ratio ſpecialitatis in liberto donatario. Naz libertus debet magis hr̄e reuerentiam patrono ⁊ filijs patroni ⁊ obſequi etiaz tacite ⁊ pſumpte voluntati patroni ꝗ ceteri donatarij ⁊ abhorrere ꝙ filij ſui patroni priuenť bonis paternis: nō in alijs donatarijs videť ꝙ donatio non reuocetur ſaltē a legittima ſupra per dictuz.c. fina. iuncta glo. ibi que hoc firmat ⁊ per.l. ſi totas. C. de inoffi. donatio.

d ¶ Quarto huiuſmodi reuocatio ſaltem quādo non fuit liberto facta vi fieri deinuz poſt mortem donātis: prout concludit glo. in. d.l. ſi totas ꝗ in illis terminis ſequiť ibi Iac. butri. prout ibi refert Bald. non impugnans. Ex his itaqꝫ videtur elicienda concluſio ꝙ dicta prima renunciatio ⁊ donatio fuerint ⁊ ſint valde eff. caces.

e ¶ His tamen minime refragantibus contrarium arbitror de iure fore reſpondendum. Nam pmo ⁊ ante omnia dictā comitiſſam Laura: cōſtat fuiſſe enormiter leſam ⁊ veriſimiliter deceptam ipſa enim habebat in dictis caſtris ⁊ alijs bonis feudalibus ⁊ nō feudalibus ratam ſuam virilem: prout cetere due ſorores maiores ⁊ erat ſub cura ⁊ regimine dictarum ſororuz quoad perſonam ⁊ bona vt. ſ. in ſecundo preſuppoſito. Naz erat ratio quare ſorores ille curarent ꝙ illa puella Lau. priuaretur illis bonis. Cui enim eſt dubium ꝙ dicta Laura non minus de facili inueniſſet virum cuz ſuis bonis extimationis ſex milium flor. incontinenti habituris ꝗ cum dote trium milium florenorū cum longis dilationibus ex redditibus detrahendis [illegible] puncto: licet itaqꝫ nō valuiſſent eius bona pluſꝗ ſex milia floreň. ⁊ eis renunciauerit p tribus milibus florenis: tamen fuit exceſſus ⁊ leſio longe vltra dimidiam vt ita dixerim iuſti precij. Ex quo dicta dos erat ex ſoluenda per longuz tempus de introitibus debet enim haberi conſideratio interuſurij medij tpis. ar.l. ſi cōſtante. §. quotiens. ff. ſolu. matri. ⁊.l. ſed ſi non ſeruus. §. ſi. ⁊.l. in lege falcidia non habetur pro puro. ⁊.l. in ꝗtitate §. in diem. ⁊.l. qui quadrigenta. §. fina. ff. ad legem falci. ⁊.l. ſi mandauero. ff. mandati. ad hoc etiam.l.j. §. editiones. ff. de eden. vbi tempus ſolutiōis ſumme cōparatur. Si eni dicta comitiſſa Laura: vel zanobius eius vir bona integra dicte comitiſſe Lau. habuiſſet ex fructibus cōſequuti fuiſſent eo tempore illā quātitatem triuz milium florenorum tempore illo longo adiecto in promiſſione dicte dotis vel ſaltē ſi nō totam bonam partē. Anterō etiā ꝙ ſtetit per aliquos annos anteꝗ acceſſerit ad domū viri. ꝙ ⁊ perſuadetur maxime ex eo qꝛ prout mihi dicitur in dictis bonis refutatis erant plura caſtra cōmunia inter dictas tres ſorores adeo ꝙ cōtingebat in partem dicte comitiſſe Laure: vnum caſtrum. Et tn̄ dicitur in pūcto ꝙ dicta dos erat extrahēda de redditibus vnius ex dictis caſtris. Eſt etiā aduertendum ꝙ dicta comitiſſa Laura erat puella parue etatis tempore mortis patris ⁊ matris: ita ꝙ eſt veriſimile ꝙ paruis indigeret impenſis. Nec eſt veriſimile ꝙ omnes redditus ſue partis conuerterenť in ſuos ſumptus. Et illi redditus veriſimiliter ad manus ſororū que erāt maiores natu ⁊ habētes gubernationē ⁊ pſone ⁊ bonorū dicte puelle Laure: vt narrať in ſecundo preſuppoſito peruenerunt. Adeo ꝙ de facili ex redditibus preteritis ſaltem vna cū futuris poterat illo longo tpe de facili veriſimiliter ſolui integra quātitas: ita pmiſſa dicto zanobio vel ſaltē magna pars ipſius. Ex quibus deprehendi poteſt ꝙ nō ſolū fuit exceſſus ⁊ leſio in dimidia. Sꝫ in lōge pluri. Adeo ꝙ deprehendi pōt nedum magna ⁊ enormis quinimmo enormiſſima leſio. Et ſic nō ſumus in meris terminis. d.l. ij. C. de reſcin. vendi. ⁊. d.c. cū cauſam. ⁊.c. cum dilecti. eo. ti. ⁊.l. ſi quis ſimpliciter. ff. de verb. obli. Sed ex taz enormi leſione videtur argui dolus preſumptus dictarū comitiſſarum. A. ⁊. B. donatariarū argu.l. omnes. §. lucius. ff. de his que in frau. credi. ⁊.c. quintaualliis. de iureiuran. ⁊ ꝙ habetur in.c. veniens eo. tit. ⁊ per Barto. in.l. ſi ſocietatez. §. arbitrorum. ff. pro ſocio. ⁊ ita firmat do. Anto. de butri. in dicto.c. cum contingat dicens ꝙ ex enormi leſione elicitur dolus preſumptus quo ⁊ tenet Pet. de ancha. in ampla repeti.c.j. de conſtitu. in antiquis in queſtione. xj. dicēs ſe ita conſuluiſſe ſenis. Ex quo enim in tantuz leditur minor nō videtur abſqꝫ dolo ⁊ fraude cōtrahēris cum minore: prout dicit ipſe Pet. de ancha. in dicta repeti. ⁊ in dicto conſilio

cuius dicta ſequitur in effectu.d.Nico.in.d.c.cū contingat in.xxxi.ꝛ.xxxij.col.qꝛ preſumitur dolus ꝛ qꝛ iurans nō preſumitur talē caſum cogitare.d.c.veniens.ꝛ.d.c.quintauallis. Et qꝛ iura cōiter excipiunt dolum ꝛ parta ſunt adeſſe dolū ex propoſito ꝛ re ipſa.d.l.ſiquis cū aliter.ꝛ.l.ij.§.circa.ff.de excep. doli in generali.n.locutione videtꝛ excipi graues leſiones argumentū optimum in.l.creditor.§.lucius.ff.mandati.ꝛ.l.aurelio.§.j.ff.de libera.leg.ſm ipſuꝫ do.Nic. Qui dicit ꝙ niſi ex cōiecturis appareat animus vere donationis quātūcunqꝫ verba ſint late cōcepta non preſumitur animus donandi: ſed potius vͣba appoſita ex cōſuetudine notariorum ſm eūdem.d. Nico.vbi ſiſr ꝛ Bal. in corpore de pace iura.fir.§.Item ſacra in vſibus feud.in.iiij.qō.dicit ꝙ vbi minor enormiter leditꝛ preſumitur dolus ex enormi eorum leſione:vt qꝛ faciunt venditionem de oibus eoruꝫ bonis vel renunciant hēditatibus ſibi debitis ſm eū. Conſtat autem dolū ex propoſito non poſſe vere ꝛ directe ꝓbari cū in animo cōſiſtat iuxta gl. ſingularē inſti.de acti.§.aliē. ſed probatur ex cōiecturis ꝛ perſpicuis inditijs.l.dolum.C.de dolo.ꝛ.l.dolus.C.de reſcin.vēdi. Cum enim dicta domina Laura:eſſet minor annis nō nupta apud manuē. ꝛ quodāmodo ſub fortia ꝛ poteſtate ſuarum ſororꝫ ꝛ maritoruꝫ ſuorum conſtituta per id qō dr̄ in ſecundo preſuppoſito de facili ignara rerum ſuarum ꝛ eaꝝ extimationis ꝛ in puncto dicatur ꝙ fuerit iducta a dictis ſororibus ꝛ alijs pro eis: licet hoc vltimum forte probari de facili non poſſet. Satis pōt argui dolus ex ꝓpoſito ex vrgentibus inditijs reſultātibus ex qualitate facti:prout dicit tex.in.d.l.dolus. Et hoc concurrente facto poſtea ſecuto: qꝛ dicte dn̄e comitiſſe.a. ꝛ.b. poſtea aſſeruerunt ꝙ dicta comitiſſa Laura: nunq̄ accedet ad domum dicti Zan.ſui viri niſi prius iterato renūciaret ꝛ donaret in forma valida ea que prius renunciauerat ꝛ promiſerat. Et inſuper pro parte dicte comitiſſe.B.ꝛ.G.eius mariti fuit affirmatum ꝙ nō accederet ad domum predictā niſi prius vltra ſupra dicta renūciaret etiam hēditati ꝛ bonis dicte domine comitiſſe.b. vt narratur ſupra in ſeptimo preſuppoſito. Que omnia nō ſolum verbis aſſeruerunt:ſed opere compleuerunt. Quia per duos annos ꝛ vltra a die ſponſalitij proterue factum eſt ꝙ dicta comitiſſa Laura:nō valuit accedere ad domum ſui viri nec poſtea veriſimiliter acceſſiſſet niſi dicta comitiſſa Laura: veniſſet ad ſecundam renunciationem:ꝛ ſecūdam donationeꝫ de bonis prius renunciatis ꝛ donatis ꝛ ad renūciationem de bonis dn̄e.B. ꝛ ad contractus celebratos per Tancredum ꝛ Zanobiuꝫ ꝛ Jacobum procuratorem Zan. de quibus oibus in ſeptimo ꝛ in nono preſuppoſitis ſit mētio. Ex quibus deprehenditur euidens dolus adhibitus in ſecūdis renūciatione ꝛ donatione que ſup eiſdem rebus emanauerūt: ꝛ pariter ſuper tertia renūciatione de bonis domine.B. Et ex pñſenti preſumimus in preteritum.xviij.diſt. peruenit.xliiij.diſt. multis.xxxiiij.q.ij. cum per bellicam vbi glo.ꝛ glo.in.c. ſcribam de preſump. Et ſi forte ad excuſationem doli diceretur ꝙ ideo dicte comitiſſe. A.ꝛ.B. ꝛ filij dicte comitiſſe.A. non ſunt paſſi dictam comitiſſam Lau. accedere ad domum dicti Zan.ſui ſponſi ſeu mariti. Quia Tancre. predictus non volebat obſeruare que promiſerat cū nollet ꝙ dicta comitiſſa Lau.iterato renūciaret ꝛ donaret ꝓut cōuenerat:vt.ſ. quinto pſuppoſito puncti. Et ideo nō doloſe ſed indignatione quadam contra dictuꝫ Zan. Nam reſpondetur ꝙ ꝛ ſi hoc eſſet non propterea tolleret dolum erga dictam comitiſſam Lauram:que non debebat propterea priuari acceſſu ad eius virum. Sed clarius minime ſuberat cā indignationis:naꝫ dictus Tancredus promiſit curare ꝙ predicta fierent poſtq̄ dicta comitiſſa Laura: fuerit ducta ad domum ipſius Tancre. vel dicti Zan. ſui viri ita que anteq̄ eam ad domum duceret nō promiſerat quicq̄ facere. Ideo nō ſuberat aliqua cauſa indignationis erga aliquem ex eis.

¶ Ex his itaq̄ deducitur dictos contractus dolo re ipſa ꝛ ex propoſito emanaſſe maxime ſecūda renunciatio ꝛ ſecunda donatio ꝛ tertia renunciatio dicte comitiſſe dn̄e Lau.idō predicta a muliere emanata nō valuiſſe: nam iuramēta dolo extorta non validant contractus alꝰs inualidos nec iuris remedia tollunt:vt.d.c.cum contingat.ꝛ.d.c.q̄uis.ꝛ.d.auc. ſacramenta puberum. Cum itaq̄ dicti cōtractus fuerint celebrati ſuper rebus minoris imobilibus ꝛ his que ſeruando ſeruari poterāt. Nec interuenerint ſolēnia iuris maxime iudicis decretuꝫ ꝙ requiritur.l.ob es.ꝛ.l.ſi predium.C. de predi.mi.ꝛ quaſi in toto titu. ꝛ.ff.e.l.j. cum infinitis ſimilibus ꝛ propterea ſint contractus nulli vt dictis iuribus.ꝛ.l. non ſolū.ꝛ.l.ſi quidem.eo.ti. Et donationes etiam cuꝫ decreto a minoribus fieri nequeāt.l.ſi.§.ſi.C.ſi maior factus. Et donatio vltra ſummam.ccccc.aureoꝝ nō inſinuata non tenet.l.ſancimus.C.de dona.cuꝫ ſimi. Profecto nulli ſunt dicti cōtractus nec iuramēto iuuati per predicta. Primus autē contractus renunciationis ꝛ donationis dr̄ etiam pati defectum obmiſſe ſolēnitate forte requiſite a iure municipali. Nec eſt veriſiſe ꝙ dicte comitiſſe.A.ꝛ.B.abſqꝫ cā cū tanta inſtantia voluerint iterari predictas renūciationem ꝛ donationem. Et licet alꝰs dubitetꝛ an iuramētum dolo extortū liget adeo ꝙ ſit opus abſolutione de quo in.c.verum.ꝛ.c.ſi vero de iureiur.ꝛ.c.abbas ꝙ met.cauſa.ꝛ Joā.an.in.c.j.de cōmo.diſtinguat ꝙ aut eſt talis dolus qui facit ceſſare cōſenſum ꝛ tunc nō requiratꝛ abſolutio ꝛ eā diſtinctioneꝫ pleriqꝫ ſequantꝛ. Tn̄ vbi contractus eſt alꝰs a iure reprobatus ſi interuenit dolus vel metus iuramētum nullius eſt momenti dicit tex.in.d.auc.ſacramēta puberū loquens ſi recte aduertantur verba littere in ſacramentis ꝙ nullius ſunt momenti ꝛ licet non fiat mentio de dolo in dicta auc.tn̄ doc.in hoc equiparant metū ꝛ dolum que equiparatio ſatis probatur in.d.c.cum contingat.ꝛ.d.c.q̄uis.ꝛ ita dicta iura intelligebat Cin.prout refert ꝛ ſequitur domi. Nico.ſicu.in.d.c.cum ꝯtingat.qui quidem intellectus multū amittatur dictis iuribus. Satis inſuper vꝫ ꝙ dolus faceret ceſſare conſenſuꝫ qꝛ eſt veriſimile ꝙ ſi dicta comitiſſa Laura:aduertiſſet tantā leſiōem nō ꝯſenſiſſet niſi foret coacta cōtractibus ſaltē quos pͥmo loco fecit. Nec videtꝛ trahi cōſenſus vel iuramentū ad tam enormiſſimam leſionē.nā etiaꝫ iurans nō venire cōtra ratione enormis leſionis poterit venire cōtra ratione enormioris leſiōis dicebat Ang.in ſua diſputatiōe que incipit duo adinuicē litigātes facit ꝙ habetꝛ per Bar. in.d.§.arbitrorum.ꝛ caſ.in.d.c.quintauallis.ratione enim leſionis pſumitꝛ ignorantia vt p Bart.in.l.quiſquis.C.de reſcin.ven.cū ibi notatis ꝛ renūciatio vel promiſſio nō trahitur ad ignorata vel ea que quis preſumitꝛ ignorare :prout voluit Nico.de matta.p.l.cū acquiliana.ff.de trāſac.ꝛ ꝙ habetur in.l.j.ff.ſiqs in ius vocā.nō ierit ꝛ facit ꝙ habetꝛ in.l. ſed ꝛ ſi quis.§.queſitum.ff.ſi quis cauti.ſm Bal.in.d.l.ij. C.de reſcinden.vendi.ꝛ hoc vꝫ de mente gloſ.in.d.l.ij.ſm Butriga.ſimiliter ergo iuramentū non tollat remediū iuris cauſa tum ex enormi leſione ignorata cum iuramentum nō trahatꝛ ad caſum ad quē non trahitur ꝓmiſſio ſuper qua emanat arg.l.ſi.C.de nō numerata pecu.ꝛ.l.ſi.ff.qui ſatiſda. cogan.natura eniꝫ iuramēti eſt firmare ꝛ roborare non extendere cōtractum:prout volunt Barto.ꝛ docto.in.l.ſed ꝛ ſi quis.§.queſitum.ff.ſi quis cau. Rofre.etiaꝫ vt refert Ja.butri.in.d.auc.ſacramenta vult ꝙ iuramentum non trahitur ad enormem leſionē per ea que habentur in.l.libertus de operis libertorum. Item facit.l.penulti.§. Item queſi iꝫ de condi.inde.vbi ſi per ignorantiam quis ſoluit indebitū ꝛ promittit non repetere tamen repeteret per conditionem indebiti:quia quo errore quis inducitur ad ſoluēduꝫ eodē errore inducitur ad promittēdū non repetere. Quinimmo hoc procedit etiam ſi renunciauerit cōditioni indebiti ꝛ cōditioni ſine cauſa ſm Bar.ibi:ꝙ dictum Imo.trahit in.d.c.cum contingat car.30.ad noſtros terminos:lꝫ non ſe firmet videtur tn̄ velle ꝙ in minore ruſtico ꝛ muliere in quibus preſumitur ignorātia iuramentum non artet leſum vltra dimidiam iuſti precij. Sed quo errore fuit inductus ad cōtrahendum codeꝫ errore ad iurandum ſm Imol.in.d.c. cum contingat qui videtur loqui de ignorantia iuris itaqꝫ dato ſine preiudicio veritatis ꝙ comitiſſa Laura : tempore ſecunde renunciationis habuerit noticiaꝫ de dicta leſione forte non habebat noticiam de remedijs ſibi cōpetentibus ꝛ ꝙ poſſet ſe defendere rōne doli a dicta pͥma renūciatione ꝛ donatione. Siſr dn̄s Anto.in.d.c.cum contingat in quarto caſu ꝓncipali vult ꝙ nō reqratur abſolutio.nam iuramētum de ſeruādo cōtractum vel de nō veniendo contra nō trahitur ad enormeꝫ leſionem. Ex qbus videtꝛ poſſe cōcludi ꝙ dicta domina Laura poſſit venire cōtra dictos cōtractus ꝛ renūciationes etiam citra abſolutionem a iuramento ratione doli ꝛ enormis leſionis.vt.ſ.ponderatorū. licet ſi hoc ſolum fundamentuꝫ ſubeſſet non tranſiret ſine ſcrupulo ꝙ non requireretur abſolutio a iuramēto.d.Benedictus dicit ꝙ ſi fuit dolo vꝫ metu extortū a iuramēto nō reqritꝛ abſolꝰo per.d.auc.ſacrā puberuꝫ.ꝛ.d.c.cum cōtingat ꝛ dictum Cin.ꝛ Nico.ꝛ dicit ſe ita pluries conſuluiſſe.

g ¶ In caſu autem nr̃o ſubſunt ⁊ alia fundamenta: nam quo ad primam renunciationem ⁊ donationẽ poteſt dici ꝙ poteſt venire contra citra abſolutionem a iuramẽto. Nam cã dicte renũciationis ⁊ dicte donationis fuit potiſſime: qꝛ dicte comitiſſe. A. ⁊. B. erãt promiſſure floreñ. tria milia ⁊ dicta comitiſſa Laura: aſſeruerit ⁊ affirmauerit ſe eſſe cõtentã dictis tribus milibus florenis pro omni eo ⁊ toto ꝙ ad eaꝫ pertinebat ⁊ ſpectabat ⁊c. Et ſic renũciauit ſpe ⁊ cã future promiſſionis qua erat cõtenta pro portione ſua ⁊ ſic ob illaꝫ cãm finalem. Nam ex prefationibus deprehenditur cã finalis. l. pacomentus. ff. de hr̃di. inſti. ⁊ qḋ habetur in. l. titia reſpondit. §. ꝙ rñdit de verb. obli. per Bar. in. l. ambitioſa. de decre. ab ordi. faci. Si itaqꝫ nõ fuit ſecuta cauſa ⁊ promiſſio illa profecto renunciatio ⁊ donatio ob illaꝫ cãm facte viciari poſſunt ⁊ iuramentum nõ videtur ligare ad obſeruãtiaꝫ non ſequuta cauſa arg. d. l. fi. C. de nõ nume. pecu. ⁊. c. peruenit cum ibi notatis. extra de iureiur. ⁊ qḋ per glo. in. c. quẽadmodum de iureiur. ſuper verbo cõditioneꝫ. illa enim fuit principalis cã faciendi dictam renũciationem. ⁊ dictam donationem primo loco factas cum illa ſola ratio ſpecifice aſſignetur. Ideo cauſa nõ ſequuta videtur viciari debere contractus licet nominatus arg. tex. ſingu. in. l. cum te fundũ. C. de pac. inter emptio. ⁊ vendi. Nec iuramentuꝫ videtur trahi ad tollẽdum hoc remedium ꝙ nullo pacto fuit cogitatum ⁊ ad qḋ non trahitur promiſſio de nõ veniendo cõtra argu. l. cum proponas. C. de pac. ⁊. d. c. peruenit. ⁊. d. l. fi. ff. qui ſatiſda. cogan. ⁊ arg. d. §. idem queſiji cũ ibi notatis per Bar. iunctis notatis per doc. in. d. l. ſed ⁊ ſi quis. §. queſitum. ff. ſi quis cautio. vbi doc. tradunt ꝙ iuramentuꝫ nõ trahitur ad id ad qḋ promiſſio nõ trahitur. Itẽ recipit cõditiones contractus ⁊ intelligitur ſm nãm contractus ſuper quo interponitur ad qḋ etiam. d. l. fi. C. de nõ numera. pecu. vbi dicit Bal. poſt Oldra. ꝙ iuramentum nihil addit niſi religionis vinculuꝫ. Item ꝙ vbi iuramẽtum preſtatur pretextu ſeruande fidei: qꝛ iuro ſpe future numerationis fide nõ ſeruata nõ artor: qꝛ ineſt cõditio ſi fidem ſeruaueris arg. l. quero. §. inter locatorem. ff. loca. ⁊ notatorũ per Innoc. in. c. ij. extra de iureiuran. Ideo deficit cõſenſus eo caſu quo dicta conditio non impletur. ⁊ per cõſequens iuramentuꝫ nõ ligat nec requiritur abſolutio: prout hec oĩa dicit Bal. in. d. l. fin. C. de non nume. pecu. dicẽs ꝙ in iuramento preſtito ſub ſpe future ſolutionis ineſt cõditio ſi ſolutio fuerit ſequuta: ita pari ratione in promiſſione facta ſub ſpe future promiſſionis inſit cõditio ſi promiſſio ſequuta fuerit a paritate rationis arg. l. fi. C. ad legem falci. vbi promiſſio ⁊ ſolutio equiparãtur facit etiam ꝙ per Bar. ⁊ Bal. in. l. penul. §. mulier. ff. ſolu. matri. In caſu autem noſtro promiſſio illa minime ſequuta fuit merito iuramentum non ligat nec requiratur abſolutio ꝙ nõ fuerit ſequuta promiſſio illa oſtenditur. Conſtat enim ꝙ loquuti fuerũt de promiſſione pura ⁊ ſimplici cum ſimpliciter de promiſſione loquantur inſtrumenta renũciationis ⁊ donationis factorum primo loco: merito de promiſſione ſimplici ⁊ pura intelligitur ⁊ nõ de fienda ſub cõditione vel in diem arg. l. libertis libertabuſqꝫ in fi. ff. de alimẽ. ⁊ ciba. lega. ⁊. l. eum qui kalendis. §. quotiens. ff. de verb. obli. ⁊. l. in omnibus obligationibus. ff. de reg. iur. ⁊. l. j. §. ſiquis ſimpliciter. ff. de verbo. obliga. Ideo pro implemento dicte cauſe debuit dicta quãtitas trium milium florenorum promitti pure ⁊ ſimpliciter arg. dictorum iurium. Sed promiſſio que fuit ſequuta de qua tangitur in decimo preſuppoſito fuit facta in longũ tempus qꝛ promiſerunt ſoluere dictaꝫ quãtitatem ex annua ſolutione ducentorum florenorum vel circa ad quã tenebatur cõmunitas Modene: prout tangitur in quarto preſuppoſito: vnde ratione illius temporis adiecti alia cenſet promiſſio ꝗꝫ illa de qua ſimpliciter fit mentio in prefatione dictaꝝ renũciationis ⁊ donatiõis ⁊ cuius pretextu dicte renunciatio ⁊ donatio emanarunt argu. d. §. ſiquis ſimpliciter. vbi optimus tex. ad hoc etiam facit. l. ius autem ciuile. §. ius autem cum ibi notatis. ff. de iuſti. ⁊ iure. minus enim continere dicit promiſſio illa ꝑpter illud tempus adiectum inſti. de actio. §. plus. ⁊. §. tempore. nec tantuꝫ extimamur fuiſſe illa obligatio de ꝑſtãdis illis tribus milibus floreñ. ſub illis terminis ꝗꝫtum ſi ſimpliciter promiſſio emanaſſet. d. l. in. l. falci. non habetur pro puro. ⁊. d. l. in quantitate. §. fi. ⁊. d. §. in dieꝫ. ⁊. d. l. ſi mandauero. ideo ꝑut promiſiſſent. 2500. florenos non ſatis feciſſent dicte cauſe finali. Nec artaretur dicta comitiſſa Laura: ad obſeruantiaꝫ dicti iuramenti ⁊ dictarum renunciationis ⁊ donationis: ita pariter non artat ad predictarũ obſeruãtiã vigore dicte promiſſionis facte poſtea ſub illis longis tp̃ibus que non plus extimata fuiſſet forte ꝗꝫ ſimplex ꝑmiſſio. 2500. florenoꝝ. arg. dictoꝝ iuriũ immo forte minus ⁊ qꝛ procedit argumentatio de re ad tempus. l. miles ita hr̃dẽ. §. ⁊ qꝛ diximus. ff. de mili. teſtamẽto. Non eſt itaqꝫ mirum ſi dicte comitiſſe. A. ⁊. B. ⁊ eaꝝ viri ⁊ filij dicte. A. cũ tanta inſtãtia petebant fieri ſecũdas renũciationeꝫ ⁊ donationẽ ſup eiſdẽ bonis ab eadẽ comitiſſa Laura. Dr̃ et ꝙ id tãtope deſiderabant etiã ex alio. ſ. qꝛ dcis p̃mis renũciationi ⁊ donatiõi obſtabat ius municipale loci diſponẽs ſup ꝯtribus ſeu obligationibus minorũ adhiberi debere certam ſolẽnitatem puta cõſenſum viri vel certarum perſonarum qui nõ interuenerat. Et aliud ius municipale obligatiões reddit nullas ſup quo iure municipali nõ inſiſto: qꝛ non vidi verba ſtatuti ex qbus plurimum dependeret an iuramẽtuꝫ eo nõ obſtante liget ⁊ firmet ꝯtrctũ necne ꝑut ſumit ex notatis p Bar. ⁊ Bal. in. l. oẽs populi. ff. de iuſti. ⁊ iur̃. ⁊ in. d. auc. ſacra puberum. ⁊ Bart. in. l. ſi quis pro eo de fideiuſſo. ⁊ doc. in dictis iuribus ⁊ potiſſime. in. d. c. cum contingat.

b ¶ Poſſet aũt quis dicere ꝙ dictũ fundamentum ꝙ dicta promiſſio trium miliũ florenoꝝ debebat eſſe pura procederet ſi ſimplr̃ fuiſſet dictum de ꝑmiſſiõe trium miliũ floreñ. Sed nõ fuit ſimplr̃ dictũ ꝙ eſſent ꝑmiſſure tria milia flo. quo caſu procederẽt iã dicta. Sed fuit additũ ad illã rõneꝫ flor. quã dicte comitiſſe recipiũt a magnifico cõi Modeñ. ſed cõe modene ſoluebat. cc. flor. vel circa: ergo ad illã rõnẽ. id eſt. cc. quolibet anno ſoluere erãt promiſſure ⁊ ſic nõ ſimpliciter. Et ſi dicta vba haberẽt dictã interpetratiõeꝫ fateor mereere vr̃ dictum fundamentum. Tñ videt ꝙ illa verba ad illam rõnem vident habere aliam intelligentiã: videlicet ꝙ non ſint floreni veneti vel aurei: ſed rõnem forte. xl. boloñ. pro floreno: ita intelligerent hic peruſie ſolet eniꝫ cõmuniter dici ad rationẽ flore. xl. vel. xxxvj. boloñ. ꝑ floreno. Nec vnqꝫ dicit ad rationẽ. x. floreñ. quolibet anno: ita videbatur dicta verba intelligenda fore attẽto ꝙ mihi dr̃ ꝙ illi floreni quos ſoluebat cõe Modene non erãt tãti precij quãti erãt floreni cõmuniter currẽtes. Et ſaltem ſi alia dictis verbis daret interpetratio videt ꝙ dicte dñe deberẽt promittere dare florenos illos quos ꝑceperint in preteritũ ⁊ in futurũ vſqꝫ ad cõcurrentem quãtitatem tria milia floreñ. Nã illud verbũ ꝑcipiunt eſt preſentis temporis ꝙ vr̃ pariter ſe habere ad preterituꝫ ⁊ futurũ. Et ſaltẽ veniebant ꝑcepta interiꝫ intra dictam renunciationeꝫ ⁊ promiſſionem poſtea factaꝫ. ꝙ minime prout arbitror factũ: qꝛ ſoluꝫ promiſſa fuit q̃titas que poſtea ꝑcipit a cõi Modene merito in oẽm euentum nõ fuit facta illa promiſſio: prout de ea fit mẽtio in dicta renũciatiõe. Et ſic qualitercũqꝫ intelligant dicta verba non euacuatur in totum dictum fundamentum.

i ¶ Inſuper eſt aduertendum ꝙ in predicta renunciatione prima ⁊ ſecũda non innuit. d. l. non venire ꝯtra ſimpliciter vel nõ venire ꝯ rõne minoris etatis vel alia rõne: ſed nõ venire ꝯ ratione minoris etatis: vnde a contrario ſenſu nõ iurauit nõ venire cõtra alia ratione: ſed remediũ. d. l. ij. ⁊ remedium ex dolo cõpetũt alijs reſpectibus merito ad ea nõ trahitur dictũ iuramẽtum: ita determinant Bart. ⁊ Bal. in l. ij. de reſcin. vendi. gl. ibi: idẽ gl. ⁊ doc. in. c. pe. de emptio. ⁊ vendi. ⁊ Imo. in. d. c. cũ contingat. xxviij. char. Et ſi dicat in ſecũda donatione dicitur ꝙ renũciauit exceptiõi donationis nõ facte cõditioni ſine cauſa ꝙ metus cauſa infinuationi non facte que remedia competũt ⁊ ſubditur ⁊ omnibus alijs etiam ſi eſſent maiora expreſſis profecto renunciatio iſta generalis nõ reſtringit ad ſola remedia cõpetentia rõne minoris etatis vt de ſe euidẽter patet reſpondeo ad hoc ꝙ in copia mihi delata in ſecũda donatione non eſt appoſitũ iuramentum. Nec eſt aliqḋ remediũ tali loco poſitũ ꝙ poſſit cõprehendere iuramentũ. Et ſi verum eẽt ꝙ in originali non eet iuramentũ dicta ſcõa donatio per minoreꝫ facta ſine decreto de rebus nõ alienabilibus nullius eẽt momẽti per iura in cõſilio adducta ꝙ nõ eſt dubium. Et ſi iuramẽtum fuiſſet appoſitum ſi tolleretur quoad hoc dictuꝫ proximum vltimum fundamentuꝫ ſubſiſtunt alia de qbus ſupra in p̃ma autẽ donatione ſm copiã quã vidi eſt iuramentũ ⁊ renunciatio: ſed non eſt extenſum quid iuratũ vel renunciatum fuit. Nam eſt ſcriptum renũciauit ⁊c. iurauit ⁊c. vnde eſſet recurrendum ad ea que tradunt Bartõ. ⁊ docto. in. l. gallus. §. idem credendum de liberis ⁊ poſthu. ⁊ docto. in c. cum. p. tabellio de fide inſtrumen.

k ¶ Inſuper ſi predicta nō haberent obſtare dictis ɔ̄tribus
ſeu dictis renūciationibus ⁊ donatiōibus primo ⁊ ſcdo lo-
co factis: ſalteꝫ obſtat ſupuenientia plurium filioꝝ qui nati
poſtea fuerūt dicte dn̄e comitiſſe Lau. Nam ꝑ filiorū na-
tiuitateꝫ poſt factas donationes reuocant̄ donationes. d. l.
ſi vnq̄. C. de reuo. dona. ⁊. d. cā. ſi. xvij. q. iiij. ⁊. l. ſi totas de
inoffi. dona. Que reuocatio ⁊ annullatio donatiōis rōne na-
tiuitatis liberoꝝ fit ex preſumpta mēte donātis: q2 nō cen-
ſetur voluiſſe imoderatā donationē facere ſi filios h̄ret vel
ſi de filijs cogitaſſet: iō dicta cōditio cenſet̄ ineſſe in dona-
tione ⁊ in iuramēto: ꝓut dicit Bar. in. l. titia. §. impator. de
leg. ij. Cenſetur. n. ineſſe cōditio ſi filios nō habuerit: prout
dicūt Bar. Ang. ⁊ Raph. in. l. ſi totas. ⁊ Bal. in. d. l. ſi vnq̄
⁊ doc. in. c. ſi. de dona. ſi. n. de iſtis liberis cogitaſſet veriſil'r
non donaſſet: arg. l. gn̄aliter. §. cum autē. C. de inſti. ⁊ ſubſti.
ſub cōdi. fac. ⁊. l. tale pactū. §. ſi. ff. de pac. ⁊. l. ſi filie. de le. iij.
⁊. l. queſitū. §. ipſe quoq̄ pōpo. ff. de fun. inſtru. Et iō iura-
mentum nō hꝫ obſtare cuꝫ iuramentū recipiat eas cōditio-
nes quas ipſe actus ꝑncipalis: prout ſupra dictū eſt per. d. l.
ſi. C. de nō nume. pecu. ⁊. d. l. ſi. ff. qui ſatiſda. cogan. ⁊. l. ſi. in
prin. ff. ad muni. Et ita ꝙ iuramentū de nō veniendo con-
tra vel nō reuocando nō impediat remediū. d. l. ſi vnq̄ fir-
mat Bar. in. d. §. impator in ſi. dicens ſe ita conſuluiſſe vna
cū recupero de ſancto Miniato ⁊ Frāciſco tigrini de piſis
⁊ cū eo tranſit Bal. in. d. §. impator ꝙ ⁊ tenuit Imo. in. c. ſi.
extra de dona. ad h̄ ꝙ per Bal. in. l. j. C. de inoffi. dona. ver.
Quero vtrū iuramentuꝫ donātis. Confert ad ꝑdicta q2 re-
uocationeꝫ que deſcēdit ex diſpōne. d. l. ſi vnq̄. facit ipſa lex
nō homo: q2 fit ipſo iure: prout firmat glo. in. d. l. ſi vnq̄. ⁊
Bal. in. l. j. C. de ioffi. dona. ⁊ Bar. in. d. l. ſi totas. ⁊ idem tꝫ
Ang. in. d. l. ſi totas. ⁊ Imo. in. d. §. imperator. ꝙ tꝫ Raph.
in. d. l. ſi totas in terminis. d. l. ſi vnq̄. ita pro h̄ eſt cōis ſn̄ia
a qua minime eſt recedendū ſaltem in deciſiuis iuxta theo-
ricam gl. in. l. oīs diffinitio. ff. de reg. iur. ⁊ Bal. in. l. ꝓcibus.
C. de impub. ⁊ doc. in. c. ne innitaris. de ɔſti. vnde cū lex ipſa
reuocet non vr̄ venire cōtra ipſe iurās ſed ipſa lex maxime
cum iuramentū hꝫ in ſe tacitam cōditionem. ſ. re permanen-
te in eodē ſtatu ſeu rebus ſic ſe h̄ntibus: prout notāt glo. ⁊
doct. in. d. c. quēadmodum: ſed ex quo lex reuocat ipſo iure
donationem res cōtra quā donans iurat nō venire contra
non remanet in eodē ſtatu: ideo dicto caſu iuramentū: non
ligat ita ꝙ minime eſt neceſſaria abſolutio a iuramento. Et
hoc quidem mediū eſt magis claruꝫ. Et habet ſe pariter ad
deciſionem oium de quibus cōſultamur. Nam ex quo dicta
dn̄a Laura donauit maiorē partem bonorum ſuoꝝ preſen-
tium ⁊ renūciaret eis que ſpectabat habere per mortē comi-
tiſſe. b. certe per ſuperuenientiā filiorum reuocant̄ omnia.
ſufficit eniꝫ ad hoc vt reuocatio hmōi fiat ꝙ donatio fiat de
oibus bonis vel parte bonoꝝ dicit tex. in. d. l. ſi vnq̄ etiā ſi
res certa donat̄ prout cōcludūt Bar. ⁊ Bal. in. d. §. impe-
rator. ⁊ Bal. in. d. l. j. C. de inoffi. dona. Salteꝫ ſi res illa do-
nata aſcendit ad valorē dimidie partis bonoꝝ intelligendo
verbū ꝑtem appoſitū in. d. l. ſi vnq̄ pro dimidia: vt. l. nomē
filiarū. §. portionis ṽbo. ff. de verbo: ſigni. ⁊. c. ij. de decl. lib.
vj. cum ſi. Tamen dictio aliquā ibi poſitā innuit ꝙ ⁊ ſi mi-
norem donaret q̄ntitatem idem dicendū ſit: ꝓut tangit bal.
in. d. l. j. nō ſe firmans ad hoc theorica glo. ſing. in cle. q̄uis
in prin. in verbo ⁊ earū de foro cōpe. vbi tradit ꝙ lꝫ appella-
tione ꝑtis intelligatur de dimidia: tamen vbi adijcit̄ dictio
aliqua verificatur ēt in minori pte quam ibi ſequit̄ Zaba. ⁊
eaꝫ ſequit̄ ēt Jo. de imo. in. l. filio ꝑterito col. xviij. ꝙ ⁊ ꝓpon-
derat Ludo. Ponta. in. l. ſi cū vel in vtero. C. de teſta. mili.
ideo cū dicta renūciatio bonis dn̄e. B. ſit facta vna cū cete-
ris bonis lꝫ non fiat eiſdē pſonis ⁊ vno ⁊ ſit diuerſus actus
⁊ nō ſit de dimidia bonorū: q2 forte illa ſpes ſuccedendi in
bonis dicte comitiſſe. b. nō erat tāte extimationis quāta ius
dotale ꝙ ſibi cōpetebat ex ꝓmiſſione facte marito vl' ſocero
ipſius Lau. Nihilominus tenendo ꝙ. d. l. ſi vnq̄ militet ēt
vbi donet̄ portio minor dimidia: prout ⁊ tꝫ Imo. in. c. ſi. ex̄
de dona. per dictam glo. d. cle. q̄uis iſtud non h̄ret obſtare
quominus etiam reſpectu huius donationis ſeu renūciatio-
nis h̄ret locum reuocatio vigore. d. l. ſi vnq̄. Si vo tenea-
mus ꝙ habeat locuꝫ dūtaxat vbi dimidia pars donat̄: pro-
fecto idem dicendū arbitror ex quo illa oia fuerūt facta eo-
dem tpe: ita ꝙ videnit̄ cenſeri pro vna hoc reſpectu: q2 pari-
ter militat dicta rō coniecturate mentis ipſius diſponētis
ꝙ ſi de filijs cogitaſſet non feciſſet illas donationes ſaltem
ſi oēs ſimul iuncte eodeꝫ tpe facte excedūt dimidiā bono-
rum: prout ſi vna tantū donatio facta foret. viget enim pari-
tas rōnis ergo iuris idēptitas ſubeſſe dꝫ. l. illud. ff. ad legeꝫ
acquit. ⁊. l. a titio. ff. de verbo. obliga. ⁊. l. poſthu. ff. de iniu-
ſto. reſtō. cum ſi. al's daretur de facili via fraudandi diſpoſi-
tionē. d. l. ſi vnq̄ fraudibus aūt obuiandū eſt pro poſſe. l. in
fundo. ff. de rei ven. ⁊. c. quāto. de diuor. cū ſimili. facit ꝙ in
ſimili dr̄ in. l. j. C. de inoffi. dona. vbi p gl. ⁊ doct. ꝙ reuocat̄
donatio ſiue ſit inofficioſo per ſe ſola ſiue iuncta cuꝫ alijs.

l ¶ Similiter ⁊ ꝓmiſſiones facte p Tācredū ſeu zano. eius
filiū vel per ſuum ꝓcuratorē. Nā dictus Tancre. pmo fecit
talem ɔ̄ctū ꝙ cū dicta comitiſſa Lau. ſit renūciatura ⁊ do-
natura dictis comitiſſis. A. ⁊. D. ⁊c. dictus Tācredus ꝓmi-
ſit ⁊ ɔuenit agere ⁊ curare ꝙ cū dicta comitiſſa Lau. ꝑuene-
rit ad domū ipſius Tācredi: vl' dicti zan. eius viri dicta lau.
cū oibus ſolēnitatibus ⁊c. predictā renunciationem ⁊ do-
nationem cū omnibus ipſoꝝ cōtractuum obligatiōibus ⁊c.
ratificabit ⁊ cōprobabit ⁊ de nouo eas faciet ſi ⁊ inquātuꝫ
expediens fuerit ⁊c. ſecūdo ꝙ ꝑpetuo obſeruabit: tertio ꝙ
nō veniet cōtra ad hec tria in effectu reducūtur omnes cō-
tractus zan. ⁊ Tan. Vn̄ primo promiſit curare ꝙ dicta lau.
ratificabit ⁊ approbabit dictā renūciationē ⁊ donationē. ⁊c.
Profecto dcā ratificatio refert ad renūciationē: vnde itelli-
gitur ratificabit ⁊ approbabit cum omnibus ſuis qualitati-
bus ⁊ ɔditionibus cum referat̄ ad illam renūciationē ⁊ do-
nationem facturas: ⁊ idem cenſet̄ cōtineri in termino refe-
rentem ꝙ in termino ad quē fit relatio in auc. de filijs ante
dota. inſtru. natu. circa medium. ⁊ ar. l. aſſe toto de heredita.
inſti. ⁊. l. ſi ita ſcripſero de ɔdi. ⁊ demōſtra. Ratificabit itaq̄
⁊ approbabit tanq̄ factū ſub cōditione que poſtea eſt defe-
cta ⁊ cōſequenter diſpoſitio euacuata. Et ſi de nouo feciſ-
ſet ſub eadem cōditione ⁊ ſic etiam noua renūciatio ⁊ dona-
tio adueniēte hoc caſu qui euenit euanuiſſet per diſpoſitio-
neꝫ. d. l. ſi vnq̄. Et ſi nunc peteretur ꝙ ratificet approbet ⁊
de nouo faciat eēt eluſorium: q2 ratificaret tanq̄ tunc facta
ſub cōditione que eſt defecta ⁊ ratificatio eſſet inefficax per
l. cum ad preſens. ff. ſi cer. pe. ⁊. l. cōditio in preteritum. ⁊. l.
ita ſtipulatus fuero hanc ſummā. ff. de verbo. obliga. ⁊. ff. de
bo. liber. l. ſi patronus. §. etiaꝫ ſimiliter. ⁊ ſi peteretur ꝙ de
nouo faceret eas faceret ea mēte ⁊ conditione qbus tūc fe-
cit. Et ſic ſub cōditione ꝙ ſi ex illo tempore quo renūciauit
⁊ donauit habuit vel habebit filios non teneat̄: ſed ſit vitia-
ta ipſo iure ex quo promiſit illas renunciationeꝫ ⁊ donatio-
neꝫ facere nō alias. ſꝫ ſi faceret eas pure ⁊ ſimpliciter non
eēnt eedem: ſꝫ diuerſe arg. d. l. j. §. ſi qs ſimpliciter de verb.
obli. Merito ad eas ſimpl'r faciendas nō artat̄. Et faciēdo
eas ſub dicta ɔditione faceret eas nullas ⁊ inanes per. d. l.
ſi ita ſtipulatus fuero hāc ſummā cum ſimi. Merito nō te-
netur maxime cum in dicta promiſſiōe quā facit dictus Tā-
credus ſubdatur ſi opus erit. Sed non eſt opus vt ꝓbaui.
Ergo non tenet̄ facit q2 dicta promiſſio intelligit̄ rebus ſic
ſe habētibus. l. cōtinuus. §. cū quis. ff. de ver. obli. ⁊. l. ꝙ ſer-
uius cum ſua gl. ff. de cōdi. ob cauſaꝫ. ⁊. c. quēadmodum de
iureiurā. Sed in caſu noſtro nunc res ſunt imitate propter
ſuperuenientiam filioꝝ ergo ⁊c. Sed in ꝓmiſſione ⁊ cōtra-
ctu quē poſtea fecit Ja. procurator ipſius Tancredi: ſubdi-
dit ſi opus vel neceſſariū fuerit ⁊ ſi libuerit aut viſum fue-
rit. iō ⁊ ſi nō opus teneatur ſi libet vel videatur cū ſufficiat
verificari alteraꝫ partē alternatiue. l. ſi h̄rdi plures. ff. de cō-
di. inſti. ⁊. l. generaliter. C. eo. titu. ⁊ regula in alternatiuis in
vj. cum ſi. Sed reſpondet̄ ꝙ dicta verba ſonant in arbitriū
boni viri. l. fideicōmiſſa. §. q̄q̄. ff. de leg. iij. vbi de verbis vi-
ſum fuerit. ⁊. l. ſi ſic de lega. ij. vbi de ſimilibus verbis ⁊ in
extrauagā. ad reprimenda in verbo videbitur per Bart. ⁊. l.
in his ancilla. §. ſorore. ⁊. l. lucius titius. ff. de fideicommiſ.
liber. ⁊ in eis p Bart. de verbo placeat ꝙ idem ſignificat ꝙ
verbum libeat ſeu libuerit cuꝫ ſubſit eadē ratio: nec bonus
vir arbitraretur ꝙ iſto caſu dictus Tancredus teneretur fa-
cere ratificari merito ⁊c. Secundo promittitur in dictis ɔ̄-
tctibus ꝙ dicta Laura perpetuo obſeruabit profecto ſatis
ſeruo ɔ̄ctuum perpetuo duraturuꝫ niſi talis ɔditio eueniat
ſi ſeruo donec cōditio euenit. naꝫ ea eueniente deſinit ɔtra-
ctus ⁊ ſic promiſſio de ſeruando contractum: ita ⁊ ſi tertius
promiſit ꝙ ego obſeruo id qd̄ cōueni: ſed ego nō conueni
ſeruare hoc caſu ergo ille nō teneat̄ ſi ego nō ſeruo: ita per
viuam rōnē deducit̄ ꝙ illa verba non dānant dictos Tan-
credos ⁊ zan. ſufficit auteꝫ ꝙ ratio cōcludat ⁊ eam allegare
dicit tex. in. l. ſcire oportet. §. ſufficit de excuſa. tut. facit. c. ſi.
de tranſac. licet poſſint in argumentuꝫ plura adduci. Tamē
mihi videt̄

mihi videtur ꝙ dicta ratio: vt ita dixerim tangatur manu. Subditur tertio in dictis promiſſionibus ꝙ dicta comitiſſa Lau. nõ veniet ꝯ̃ prefecto vero dicitur venire contra dictam renunciationem ⁊ donationem ſi ad hunc caſum non trahebantur: prout non trahebantur per dictam ſub intellectam cõditionẽ ⁊ per dicta ſupra. Preterea venit ꝯtra lex que ipſo iure reuocat nõ Lau. Item ⁊ dicta ꝓmiſſio de nõ veniendo intelligit rebus ſic ſe habentibus vt ſupra latius probatum eſt nec eſt opus repetere.

m ¶ Ex quibus elicio deciſiones ad oĩa dubia. Nam prima cõcluſio eſt ad primum dubium ꝙ dicta prima renunciatio ⁊ prima donatio nõ teneat ⁊ eis non obſtan. ⁊ non obſtantibus iuramẽtis ſuper eis appoſitis dicta Laura poſſit petere bona paterna ⁊ materna tã allodialia q̃ feudalia perinde ac ſi dicte renunciatio ⁊ donatio facte non forẽt. Secunda concluſio ꝙ dicta comitiſſa Lau. predicta facere poſſit non obſtantibus renunciatione ⁊ donatione ſecũdo loco factis ⁊ iuramẽtis ſuper eis appoſitis. Tertia cõcluſio ſit ꝙ ſi dicta comitiſſa Laura: predicta petat nõ incidit in penas conuẽtas in dictis renunciatiõibus ⁊ donationibus cũ ſequat̃ naturam principalis: argu. l. nõ dubiũ. C. de ll. ⁊ l. ſi eum. §. qui iniuriarum. ff. ſi quis cau. Et pariatur ꝓmiſſio pene conditiones illas quas vt dixi patiunt̃ renũciatiões ⁊ donationes prenarrate. Et cõmittatur pena ſi fiat ꝯ̃ promiſſa: ſ; nõ dicit̃ cõtrauenire in caſu iſto per rõnes ⁊ iura ſupra adducta merito ⁊c. Et ex his decidit̃ primũ ⁊ ſcðm dubiũ. Quarta ſit ꝯcluſio ꝙ dicta renũciatio tertio loco facta ⁊ iuramẽtum ⁊ pena ſuper ea appoſite non artent ipſam dominam Lauram. Tum ratione enormis leſiõis: tum ratione doli ex propoſito qui ex facto in puncto narrato ſatis videtur elici vt ex iam dictis deducitur: tum maxime ex rõne. d. l. ſi vnq̃ que militat eam reſpectu dicte tertie renũciationis de bonis dicte domine comitiſſe Lau. ⁊ hoc tam reſpectu bonorum non feudalium q̃ etiam bonorum feudalium per iam dicta. Et etiam per ea que infra proxime ſubijciã. Et ꝑ hec ſit reſponſum ad tertiam cõſultatiõis dubitationẽ. Quinta ſit cõcluſio ꝙ dictus Tancredus ⁊ pariter nec dictus Zan. teneãtur ad penas cõuẽtas nec ad damna ⁊ intereſſe vigore dictorum cõtractuũ ⁊ promiſſionum cu; regulariter ſm naturam principalium cõuentionum dicte comitiſſe lau. Maxime reſpectu tacite cõditiõis ſi comitiſſa laura: filios non procreauerit per ſupra latius dicta. Et propter dolum qui pariter dedit cauſam cõtractibus Tancredi: ⁊ ſui procuratoris ⁊ ſui filij: maxime vltimo loco factis. Cum aliter non poſſent obtinere matrimonium ꝙ erat debitum inter dictã comitiſſam lau. ⁊ dictũ Zano. Nam rõne ſponſalium de futuro debebat deueniri ad matrimonium tanq̃ ad cõſequẽs neceſſariũ reſultãs ex antecedẽti. l. oratio de ſpõſa. ſponſalia enim ſunt promiſſio futurarum nuptiarum. l. j. ⁊ ij. ff. de ſpõſa. ideo cum pacta ſint ſeruanda. l. iuriſgentiu;. §. ait pretor ff. de pac. ⁊ per totũ ⁊ graue ſit fidẽ frãgere. l. j. in prin. ff. de ꝯſti. pecu. dolus erat ſine iuſta cauſa impedire matrimoniũ futurum iam ꝓmiſſum ſaltem preter ſeu contra voluntatem ſpõſe. Ideo ſi ab eis peteretur pena dato ſine preiudicio ꝙ eſſet de rigore pena cõmiſſa: arg. l. eleganter in principio. ff. de dolo tñ haberet locum exceptio doli: argu. illius. l. ⁊ per totum. ff. de excep. doli. Et ſi eſſet opus abſolutione a iuramento deberet interim ſuperſederi ſuper exceptione illa. ⁊ cõſequẽter ſuper principali per ea que habentur in. c. tuam de ordi. cogni. ⁊ in. c. cum ſit generale de foro compeẽ. ⁊ in c. lator qui filij ſint legitti. ⁊ in. l. maiorem. ff. de iudi. cum ſimilibus. Et rationibus preallegatis debebit iudex eccleſiaſticus abſolutionem cõcedere: prout ⁊ ſuperius dictum eſt per ea que habentur in. c. ſi vero. ⁊ c. verum. ⁊ c. cũ cõtingat de iureiurã. ⁊ c. debitores co. titu. ⁊ in dicta auc. ſacramenta puberum cum ſimilibus. Nec dilatio eſſet multum damnoſa reo cõuento cum reorum ſit fugere. l. properandũ. §. ⁊ ſi quidem. C. de iudi. ibi fugiente. ⁊ ibi fugientem cum ſuis gloſ. ⁊ l. inter ſtipulantem. §. ſi ſtichum. ff. de verbo. obliga. Tamẽ nõ eſt neceſſaria abſolutio attentis alijs rõnibus ſupra poſitis. Et per hanc concluſionem patet reſponſum ad quartum dubium. Et l; fundamenta iam facta ſatis claram reddant deciſionem oium queſitorum. Tamen quarta concluſio. ⁊ conſequenter deciſio tertij queſiti roborari põt ẽt alijs medijs. Nam dicta renunciatio ſimplex fuit facta comitiſſe Bar. ⁊ etiam prefato comiti Gab. viro dicte comitiſſe. B. bonis ⁊ hereditati dicte comitiſſe. B. que poſſet peruenire ad dictam comitiſſam lau. ex ſucceſſione ab inteſtato dicte comitiſſe. B. profecto renũciare hereditati ſororis ipſi ſorori videtur res inepta cum quis nequeat habere hereditatem ſuijpſius cum de hereditate agitur poſt mortem. ⁊ ſic tempore quo comitiſſa nõ erat futura in rerũ natura ⁊ nihil habere poterat cu; mors omnia ſoluat in auc. de nup. §. deinceps. ⁊ l. qui libertinus. §. poſthumus. de oper. libe. Licet ex ſequentibus verbis renũciationis appareat ꝙ dicta renunciatio ſolum fiebat ad cõmodũ dicti. G. cum ſubdatur in dicta renunciatione ponens dictũ comitem Gab. in locũ ſuu; dicte ſucceſſiõis ab inteſtato ⁊c. ita ꝙ adueniẽte caſu mortis ab inteſtato predicte comitiſſe. B. hereditatis integra ipſius que ad ipſam comiti. lau. pertineret ⁊ ſpectaret pertineat ⁊ ſpectet ex nũc prout ex tunc ⁊ ex tunc prout ex nunc ꝑdicto comiti. Gab. ⁊c. ſequentia enim verba declarant precedentia. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de leg. j. ⁊ l. qui filiabus eo. ti. Et maxime q; ſequẽtia veniũt ad determinationẽ precedẽtiũ prout p; ex illis verbis: ita ꝙ ⁊c. que verba in fine poſita referũtur ad omnia. ⁊ ſic determinãt ⁊ modificãt omnia precedentia: ar. l. talis ſcriptura de leg. j. ⁊ l. j. C. de libe. prete. ⁊ ff. eo. ti. l. iij. §. ſi filius. ⁊ extra de appel. c. ſecundo requiris. ⁊ c. inquiſitioni. ⁊ conſtat dictionẽ illã ita qualificare ⁊ modificare verbũ cui adiungit̃ vt in. c. ſignificatum de prebẽ. facit. l. an vnus. ⁊ l. ſi quando. §. cũ in domo ff. de ſerui. vẽdi. Et reſtringit precedẽtia vt. l. lurius. §. q habebat ad treb. vnde eſt ſenſus ꝙ renunciat: ita. i. ad eũ fine; ⁊ tali modo ꝙ hereditas perueniat ⁊c. S; hereditas dicte comitiſſe. b. que ab inteſtato delata eſt ⁊ pertinet ad dictam comitiſſam lau. nõ põt cedi nec trãſferri in dictum comite; Ga. q; hereditas nõ adita nõ põt cedi nec ius adeũdi. ar. l. paulus rñdit per ꝓcuratorẽ. ff. de acqui. here. ⁊ que ibi habẽtur. ⁊ l. mulier. §. ex aſſe. ff. de iur̃ dotium. ⁊ ꝙ per gloſ. in. l. apud iulianum. §. vtrum. ff. ad treb. vbi ẽt ius accipiẽdi reſtõne; fideicõmiſſi vlis nõ poteſt cedi multo itaq; fortius nec ius adeundi ꝙ eſt actus magis ſolemnis ⁊ minus põt per alium fieri vel in alium transferri: ar. l. ſeruo inuito in prin. ff. ad treb. Cum itaq; dicta renunciatio nõ potuerit fieri ita. i. tali modo ꝙ dictus effectus reſultet videtur ꝙ fuerit inefficax. Niſi dicamus ꝙ effectus dicte renunciationis ſit ꝙ predicta lau. non cenſeatur proprie renunciare bonis ⁊ hereditati dicte comitiſſe. Bart. ſed quo ad effectum ſc; adeundo poſtea hereditatem ⁊ illam adita; transferendo in dictũ comitem Gab. prout qñ vendit̃ hereditas vt in toto titulo de hereditate vel actio. vẽ. ff. ⁊ C. ita poſſet eſſe efficax dicta renunciatio ⁊ promiſſio de obſeruando improprientur: tñ verba nec videtur fuiſſe de mente. ⁊ verba dubia interpretantur in contractibus pro eo pro quo faciunt. l. veteribus ff. de pac. l. ſtipulatio iſta. §. in ſtipulationibus. ⁊ l. quicquid aſtringende de ver. obli. cum ſi. Si tñ ita interpretaret̃ nõ prohiberetur agere contra poſſeſſores cũ ꝓut mihi dr̃ non poſſideat nec vnq̃ poſſederit dictus comes Ga. nec adire ⁊ petere ſuam parte; eſſet venire cõtra dictam promiſſionem ſeu renunciationem immo cõferret ad eorum obſeruantiã: q; melius ⁊ efficacius poſſet dictã hereditatẽ ⁊ bona transferre in dictũ comitẽ Ga. ſi ea penes ſe hẽret q̃ ſi forẽt apð aliũ vel alios ⁊ apud filios comitiſſe. B. apud quos ſunt ad pñs ꝓut intelligo hec placuit dixiſſe vt confutẽ ea que poſſent obijcere poſſeſſores contra dictã comitiſſam lau. petẽtem dicta bona. Non ꝙ ꝯcludã ꝙ dictus comes Ga. poſſit ſe niti: q; qñ ipſe peteret ſubſunt alie rõnes ſupra aſſignate: ſed de eo ꝓut intelligo parũ dubitat̃ magis dubitãdũ eſt õ poſſeſſoribus. Cõtra quos ẽt facit q; dcã renũciatio fcã comiti Ga. ⁊ ad eius cõmodũ dũtaxat vt ſonãt vba. ſ. põderata nõ opitulat̃ dictis poſſeſſoribus: nec ex ea niti pñt ꝑ tex. in. l. ſi vnus. §. añ oia. n. aduertẽdũ eſt ne cõuẽtio in alia re aut alij pſone noceat. ff. de pac. ſupplet gloſ. vel ꝓbat. l. ſi tibi §. ſi pactus eo. titu. Et predicta quo ad bona non feudalia.

n ¶ Quo ad bona aũt feudalia que preſupponunt̃ fuiſſe bona antiqua ex conuentione forte ad heredes feminas tranſitum facientia iuxta id quod habetur in. c. de eo qui ſibi ⁊ heredi. ſuis maſc. ⁊ fe. ⁊ de ſucceſſi. feu. c. j. in princ. ⁊. §. filia ⁊ de natu. ſucceſ. feud. c. j. ⁊ in titu. epiſcopum vel abba. cap. primo. §. quin etiam videtur etiã ex alio ꝙ quo ad dicta bona feudalia non prohibeat̃ dicta comitiſſa lau. agere nec agẽdo ⁊ ea petendo incidet in pena; ea rõne: q; dicta comitiſſa lau. renũciat comiti gabrielli omnibus bonis feudalibus ⁊ non feudalibus que dicte dñe lau. obueniret ex ſucceſſione ab inteſtato dicte comitiſſe. b. ita ꝙ integra hereditas ipſius Bar. que ad dictam comitiſſam lau. pertineret ⁊ ſpectaret

pertineat dictum comitem Gab.ꝛc. Unde dicta lau. renunciationis que ſibi cōpeterēt ex ſucceſ. ab inteſt. dicte dñe. b. Sꝫ iſta feuda antiqua ſeu paterna nō deferunt dicte comitiſſe lau. ex ſucceſſione ab inteſt. dicte dñe comitiſſe. b. Merito non trahātur ad iſta feuda: ſꝫ ad illa ſi que fuiſſent que pertinuiſſent ad eam vt heredem ꝛ ſucceſſorem ſuū ab inteſtato forte queſita ab ea ſub tali conditione. Cum itaqꝫ iſta de quibus agitur non ſunt dicte nature: ſed tranſitū faciūt ad ea nō vt heredem: qꝛ lꝫ feudum tranſeat ad filios vt heredes. c. j. de ſucceſ. feu. ꝛ ibi gl. rñ ad agnatos tranſit: lꝫ nō ſint heredes. c. ſi contigerit in ti. an agna. vel filius defuncti ꝛc. coi. prout voluit Bal. ff. de rerum diui. l. j. xj. ꝛ. xxxij. queſtionibus. ꝛ per doc. in. d. c. ſi contigerit. ꝛ in. c. j. de gradi. ſucceſ. in fi. ꝛ in. c. j. §. hoc quoqꝫ de ſucceſſio. feu. ꝛ in. c. j. ſi de feudo fuerit cōtrouer. ꝛc. col. fo. Et pñr dicta bona feudalia non deuoluunt ad ea ex ſucceſſione ab inteſtato dicte domine. b. ſed ex prouiſione maiorum ſuorum ſeu liberalitate ꝛ munificentia cōcedentis per dicta iura. ꝛ no. in eis ꝛ quod no. in auc. de exhi. ꝛ introd. reis. §. optimum. ꝛ in. l. ſi arrogator. ff. de adop. Nō adaptant verba dicte renūciationis ad huiuſmodi feuda merito ꝛc. Maxime cū dicta renūciatio ſit odioſa ꝛ reſtringenda: qꝛ penalis arg. regule in penis in. vj. ꝛ. l. ſi preſes. ꝛ. l. interpretatione de penis. ꝛ. c. ſtatutum de elec. in. vj. cum ſimilibus ꝛ qꝛ de ſe ſunt verba interpretanda pro promittente arg. l. veteribus cū ſimilibus ſupra adductis. Et qꝛ materia de ſe eſt odioſa: quia prohibita eſt a lege feudi alienatio de prohibitio. feud. alienat. per Federi. in rubro ꝛ nigro. ꝛ in tit. de vaſal. qui contra prohibi. loc. feu. aliena. in rubro ꝛ nigro. ꝛ. c. j. quomodo olim feu. alie. pot. ꝛ. c. j. §. penultimo. ꝛ ſi. que fuerit prima cauſa bene ſi. amit. ꝛ. c. titius ſi de feu. fuerit controuer. ꝛ in. c. ij. de feu. ſine cul. non amit. cūm ſimilibus. ꝛc. colla. Nec obſtat ſi dicat licet non ſuccedat vt heres tamē ſucceſſor dicitur in feudo. vt in titu. de ſucceſſi. feud. in rubro ꝛ nigro ꝛ de gradi. ſucceſſi. in feu. in rubro ꝛ nigro cum multis ſimilibus. Nam reſpondetur ꝙ licet poſſit colorate dici ꝙ bona feudalia antique deuoluantur ad agnatum ex ſucceſſione agnati ſucceſſionem ſumendo reſpectu feudi non reſpectu hereditatis. Tamen non conuenit verbo ab inteſtato: nam ex quo in huiuſmodi feudo non poteſt teſtari per predicta ꝙ etiaꝫ in ſilijs dixit And. de iſernia in. c. j. de ſucceſſi. feud. ſeu de alie na. feu. ꝙ non poteſt in teſtamento diſponere ꝙ feudū antiquum vnius ſit filij: ꝛ non alterius ꝙ ꝛ dicitur conſuluiſſe cardinalem Floren. de zaba. ad hoc optime ꝙ tradit bal. in. l. j. circa finem. C. per quas perſonas nobis acquiri. ꝛ eſt optimus tex. in. d. c. j. de ſucceſſio. feud. Ideo cum teſtari nequeat non dicatur proprie ab inteſtato ſuccedere argumen. l. j. ff. de legiti. heredi. Preterea ꝛ fortius verba ſequentia: ita ꝙ hereditas integra ꝛc. modificant ꝛ declarant precedētia ſcilicet ꝙ intelligatur de ſucceſſione hereditaria. ꝛ ſic de feudis hereditarijs hoc eſt que demum in heredes dicte domine deuoluerentur. ꝛ ſic tranſirent in eam vt heredem vna cum ceteris bonis hereditarijs. Ideo de ſucceſſione ꝓpria ab inteſtato loquantur verba illa precedentia que ſibi competere poſſet in futurum ex ſucceſſiōe ab inteſtato predicte comitiſſe Bar. ꝛ alia verba in locum ſuū predicte ſucceſſionis ab inteſtato. Et hoc per rationes ſupra adductas quia ſequentia declarant precedentia ꝛ dictio ita modificat declarat ꝛ qualificat verba ad que refertur per iura p̄allegata. Accedat ꝙ dicta verba que ſibi cōpetere poſſet ex ſucceſſione ꝛc. determinant omnia precedentia tanquā in fine poſita. argu. d. l. talis ſcriptura cū ſimilibus ſupra adductis: vnde debet ea pariter terminare. ar. l. iam hoc iure de vulg. ꝛ pupil. ꝛ. l. hereditatē. ꝛ. l. Quis. C. de impu. ꝛ. l. in teſtamēto. C. de mili. teſta. Et ideo determinet in propria ſucceſſione ab inteſtato que eſt ſuccedere i vniuerſum defuncti. ꝛ ſic iur hereditario. l. nihil aliud de verb. ſig. ꝛ. l. hereditas. ff. de reg. iur. appellatione aūt ſucceſſionis proprie de vniuerſali intelligitur. l. quedam. §. is autē. ff. de edēn. Uel accuratius loquendo illa vba que ſibi competere poſſet in futurum ex ſucceſſione ab inteſtato ꝛc. non determinant niſi illa verba omni hereditati ꝛ ad ea ſola referuntur: qꝛ ad alia non poſſunt referri ſalua ratione recti. argu. l. plautius. ff. de auro ꝛ argē. lega. cū precedētia ſint pluralis numeri ꝛ relatiuū que eſt ſingularis numeri: vt patet propter verbuꝫ poſſet a quo regitur ꝙ eſt ſingularis numeri. Item verbum bonis feudalibus ꝛ nō feudalibus ꝛ verbum iuribus ſunt neutri generis ꝛ relatiuū que in ſingulari numero eſt generis femi-nini. ꝛ ſic nō concordaret relatiuum cū antecedētibus ſi ad omnia referretur: ideo debet referri ad proximum antecedens cum quo ſolo concordat. d. l. plautius vbi caſus ad ꝓpoſitū. Ex quo reſtat ꝙ alia precedentia verba bonis feudalibus ꝛ non feudalibus iuribus ꝛ actionibus remanent incerta ꝛ obſcura qꝛ non declarētur quibus bonis feudalibus vel non feudalibus iuribus ꝛ actionibus renuncietur. Ex quo datur intelligi ꝙ illa verba ꝛ omnia hereditati fuerunt adiecta tanqꝫ clauſula generalis omnia precedētia complectens prout aſs in ſimili in. l. ſi ſeruus ſeruum. §. inquit lex ff. ad legeꝫ aquil. Et ideo contrahentes non curauerunt declarare ꝛ determinare verba precedentia ſpecialia ſatis putantes declarare verbum vltimum generale omnia precedētia complectens facit illud verum omni ꝙ exponitur ibi. i. toti hereditati cum non poſſit niſi vna hereditas ex ſucceſſione Barto. deferri: ꝛ ideo innuit ꝙ precedentia verba diſpoſuerant circa ea que ſunt partes hereditaris. ꝛ ideo illis bonis feudalibus cēſeatur renunciatio que vt pars hereditatis comitiſſe Bar. ex ſucceſſione ab inteſtato ipſius poſſent eidem laure competere prout ꝛ omnia verba ſequentia iſtud ſonant: ideo illud verbum ſucceſſione ꝛ verbum ſucceſſionis ad vniuerſalem ſucceſſionem ꝛ propriam neceſſario referuntur ꝙ ꝛ probatur: qꝛ qñ diſpoſitio continet primo ſpēcies deinde genus precedentes ſpēs reſtringunt ſm naturam generis ſequentis vt eſt tex. in. l. queſituꝫ. §. j. ff. de le. iij. ꝛ tradit Bar. in. l. queſitum. §. ſiquis fundum. ff. de fun. inſtruc. vnde cum genus ſequens intelligatur de ſucceſſiōe vniuerſali ita ꝛ ſpecies precedentes.

o ¶ Ex quibus omnibus dilucide demonſtratur ꝙ verba dicte renunciationis neceſſario referuntur ſoluꝫ ad feuda hereditaria dicte domine Bartho. hoc eſt que in hereditate ipſius continerentur ꝛ ad comitiſſam lau. vt heredem ab inteſtato ex editione hereditatis vna cum alijs bonis hereditatis deuoluerentur: ſed iſta de quibus agiſ nō ſunt hmōi merito ꝛc. de mente enim contraria non cōſtat: ergo verbis eſt inherendum. l. nō aliter de lega. iij. ꝛ. l. j. §. ſi is qui naueꝫ de exerci. Maxime cum materia ſit ſtricta ꝛ interpretanda pro promittente ꝛ renunciante per ſupra dicta. Si itaqꝫ iſta bona feudalia non veniunt in iſta renunciatione reſtat ꝙ non poteſt dici ipſius ꝛ fortius nec eius ſucceſſores priuari iſtis feudis propter illicitam factam alienationem in extraneum cum non ſit facta licet ad dictam obiectionē. ꝛ alie eſſent reſponſiones. naꝫ poſſet inſtari ꝙ iſta non eſſet alienatio: ſed renunciatio ꝛ aliud eſt renunciare aliud alienare vt eſt expreſſum in. l. alienationis. §. qui occaſione. ff. de verbo. ſigni. ꝛ. l. non alienat. ff. de reg. iur. cum concor. vt ꝛ probaui in principio conſilij non repeto. Iteꝫ ꝛ clarius aliena re dicif quaſi alienam facere. ꝛ ſic quando actus eſt ſui natura trāſlatiuus dñij: ideo alienata non dicitur res ante dñij trāſlationē. l. alienatū in prin. ff. de ver. ſig. vñ ſolo cōtractu re nō tradita nō dicitur res alienata ar. l. traditiōibus cum ſimilibus. C. de pactis. ꝛ eſt expreſſuꝫ in. d. l. alienatum. ideo vendens vel donās feuduꝫ ſi adhuc nō tradidit nō dicitur alienaſſe: iō nō priuatur feudo. c. j. de ꝓhi. feu. aliena. per locta. ꝛ ibi per Andreaꝫ de iſernia. c. j. §. aut ſi liuellario qbus modis feu. amit. ꝛ ibi p Bal. ꝛ. c. j. §. calidis de prohibi. feu. aliena. p Fede. ꝛ ꝙ habetur in. c. j. de vaſal. qui cōtra loc. ꝓhibi. feu. alie. ꝛ in. c. ſi inter in principio de lege cor. ꝛ. c. fina. in ſi. que fuerit prima cauſa benefi. amit. ꝙ ꝛ ex alio dicendum videtur: qꝛ dicta vltima renunciatio fuit facta fauore dicti comitis Gab. vt ad euꝫ hereditas illa deuolueretur vt denotant verba ſupra ponderata. Sed dicta hereditas ad eum non poteſt deuolui: quia dictus Gab. non poteſt ſuccedere obſtantibus ſibi cognatis dicte comitiſſe. B. l. j. C. vñ vir ꝛ vxor. ergo dicta comitiſſa laura renūcians admittatur: quia renunciatio facta contemplatione vnius nō nocerquā do illi cuius cōtemplatione ſit non prodeſt: vt eſt theorica Bal. in. l. pactum ꝙ dotali. C. de collati. in quarta queſtione facit. l. iij. §. ſi ſit conſanguinea. ff. ad tertul. ꝛ ꝙ per Bart. in in. l. j. §. filium. ff. de contratabul. Et hec ratio pariter reſpicit bona feudalia ꝛ non feudalia.

p ¶ Ex quibus apparet ꝙ dicta cōmitiſſa laura non prohibef petere huiuſmodi bona feudalia antiqua dato ꝙ dicta renūciatio ſeu dicte renūciationes tenuiſſent. Nec huic cōcluſioni refragaf ꝙ in primis renūciationibus ꝛ donationibus dicta comitiſſa laura renunciare videf inter cetera bonis feudalibus que ad eaꝫ pertinere ꝛ ſpectare poſſent tam ex ſucceſſiōe ꝙ ex ſtipulati ōe maiorū ſuorum: prout dicta

verba

verba ponũtur in renũciationibus ⁊ donationibus primis
⁊ ſecũdis. Et in ſecundis potiſſime ſubditur ꝙ renunciat
omnibus iuribus ꝙ habet vel habere poteſt vel poſſet ⁊ ſi-
militer ea omnia donauit per ſimilia verba que verba habẽt
tractum in futurum. vt eſt de natura verbi poteſt. vt. l. ſi ita
ff. de legatis ſecundo. ⁊ per bar. in. l. ſi ita. ff. de auro ⁊ arg. le
ga. Et videtur eſſe etiam de natura preteriti imperfecti ſub
iunctiui: prout ſunt verbum poſſet videretur ⁊ deberet ap-
poſitis in dictis renunciatione ⁊ donatione ſecũdo factis
ad hoc. l. quinta. ff. de viuo triti. ⁊ oleo leg. ⁊. l. ſi debitor. §.
veriſimile. ff. de cõtrahen. emp. ⁊. l. qui rome. §. augerius de
ver. oblig. Quia reſpondetur ꝙ dicta verba referuntur ad
tempus futurum ſeu ad ea que de futuro competerent: tamẽ
ex cauſa de preterito nõ ex ſucceſſiõe de nouo penitus eue
niente per ea que habentur per Bar. ⁊ doct. in. l. qui rome
§. duo fratres. ff. de ver. obli. ⁊ per Bar. in. l. ſi vxor. §. diuus
ff. de adulte. ⁊ per Bald. in. l. pactum ꝙ dotali. xij. queſtio-
ne. C. de colla. vbi hec verba ꝙ habet vel habere poſſet ſeu
ſperat nõ trahuntur ad queſita poſtea ex cauſa de nouo ſu-
peruenienteadhoc. c. j. ⁊ ꝙ ibi habetur de eo qui finem. ⁊
refu. fecit agnato. ⁊ in. c. j. ſi de feu. fuerit controuer. Et fe-
re in proprijs terminis: quia in renunciante ⁊ refutante oi
iuri ꝙ habet habere ſperat vel poſſet ꝙ nõ trahatur ad ſuc
ceſſionem quam poſtea faceret de bonis emphyteoticis fir
mat conſulendo Barto. in conſil. ꝙ incipit ex themate tria
dubia oriantur in fine in ordine. cxxiij. ſm ordinem meo-
rum conſiliorum. Ex hoc in terminis noſtris euidenter ap
paret fuiſſe de mente partium per actum qui poſtea imme-
diate ſequutus fuit: qꝛ fecit ſpecialem diſpoſitionem circa ea
que eidem lau. obuenire poſſent poſtea ex ſucceſſiõe domi-
ne Bar. ⁊ fecit alteri perſone de cõſenſu vnius ex recipiẽti-
bus renunciationem ⁊ donationem precedentes: ita ꝙ da-
tur intelligi ꝙ non intẽdebant ſub illis generalibus verbis
huiuſmodi caſum comprehendere. Cum ſequentia precedẽ
tia declarent per iura vulgaria ⁊ facto datur voluntas intel
ligi. l. reprehendenda cum concor. C. de inſti. ⁊ ſubſtitu. ſub
conditi. fac. Ex predictis itaqꝫ deducitur ꝙ dicta comitiſſa
lau. non excluditur a ſucceſſione dictorum feudorum anti-
quorum. Sed poſito ꝙ dicta comitiſſa laura excluderetur
a ſucceſſione in dictis feudis antiquis. Tamen tunc ſucce-
derent eius filij qui ſunt nepotes dicte comitiſſe Barto. ⁊
cõcurrunt in ſucceſſione cum filijs alterius ſororis qui ſunt
eiuſdem gradus ſaltem ſi ſint concepti in vita ipſius comi-
tiſſe Bar. Quando enim filia per pactum de non ſucceden
do excluditur a ſucceſſione patris admittũtur eius filij: qꝛ
pactum ⁊ iuramentum vnius non nocet alteri. d. l. iuriſgen-
tium. §. ante omnia maxime iuramentum. c. veritatis de iure
iuran. ⁊ licet filius ſuccedat intrando locum matris inſti. de
heredi. que abinteſta. §. cum filius ⁊ filius fratris in locum
fratris autẽ. vt fratrum filij in rubro ⁊ nig. ⁊ autem poſt fra
tres. C. de legi. here. tamen ſuccedit ꝑ locum a remotione:
quia ſcilicet remouetur mater de loco ⁊ locum illum intrat
filius non per viam repreſentationis: qꝛ filius tunc non re-
preſentat matrem: prout hec volunt Bart. in. l. qui ſuperſti-
tis. ff. de acqui. here. ⁊ Bald. in. d. l. pactum ꝙ dotali in. ij. ⁊
xviij. queſtionibus ꝙ ⁊ reperio conſuluiſſe Rayn. de forli.
adducit. l. conſanguineos. ff. de ſuis ⁊ legi. ⁊ inſti. de leg. ag.
ſucceſ. §. placebat. facit ſm Bal. l. iij. §. hi aũt. ff. de contrah.
Accedat ꝙ tradit Bald. in. l. j. C. quando non peten. partes
circa finem. vj. q. vbi dicit ꝙ filia que ſimpliciter cum iura-
mento renunciauit future hereditati paterne habetur quo
ad illam hereditatem pro mortua vt ibi per eum. ⁊ per quẽ
ſm hoc ſuccedãt filij ſui perinde acſi ipſa tempore quo ſuc-
ceſſio delata fuit fuiſſet mortua quo caſu nullam habuiſſet
dubitationem: ita ergo pari ratione in caſu noſtro. Et enim
aduertendum ꝙ lꝫ dicta comitiſſa laura recepiſſet tria milia
in promiſſione dotis: tñ illam ꝗtitatẽ recepit ratione renũ
ciationis ⁊ donatiõis facte comitiſſis. a. ⁊. b. ⁊ demum dicte
b. ⁊ filijs dicte. a. patet quia tempore prime renunciationis
⁊ donationis promittebatur quodammodo dicta quantitas
⁊ ea vocabat dicta comitiſſa laura ſe contentam pro portio-
ne ſua de omnibus bonis paternis ⁊ maternis ⁊ maiorum
ſuorum ex ſucceſſione parentum ⁊c. ſpectantibus ⁊c. Et ea-
dem verba repetuntur in ſecunda renunciatione: ita ꝙ di-
cta vltima renunciatio hereditati comitiſſe Bart. fuit ſim-
plex nihilo recepto ob eam rẽ: lꝫ quando recepiſſet aliquid
eſſet inſtandũ: ſꝫ nõ eſt opus per predicta ꝙ ⁊ pꝫ: qꝛ prime
renunciationes ⁊ donatiões fiũt eis que ꝓmittũt dotẽ ⁊ ad
eorũ vtilitatẽ hec aũt vltima renũciatio fit alteri ⁊ ſaltem ad
alterius extranei vtilitatẽ ⁊ cõmodũ. Itẽ in primis renun-
ciationibus fit mẽtio de dicta ꝓmiſſione ⁊ de ea nõ fit mẽ-
tio in iſta vltima renũciatiõe: vnde ex his omnibus apparet
dictam vltimam renũciationem eſſe factã nihilo recepto ma
xime pro portiõe ſua dicte hẽditatis comitiſſe. b. Et iõ pro-
cedat ꝙ non excludat ſaltem dictos ſuos filios qui non ex
cluduntur iuramento ꝙ eſt perſonale. d. c. veritatis non pa
cto ꝙ alteri non nocet. d. §. ante omnia ⁊ in titulo reo inter
alios acta in rubro ⁊ nigro nec rõne portiõis recepte a ma
tre que nil recepit. Nec ꝙ alij eos precedãt: qꝛ alij nepotes
ſunt in pari gradu: iõ admittunt. Et predicta reſpiciunt etiã
bona non feudalia dicte comitiſſe. B.
q ¶ Nec ſupra dictis deciſionibus ⁊ cõcluſionibus ſupra fa-
ctis obſtant adducta in cõtrarium: non enim obſtat. Primo
ꝙ primo adducebat ꝙ dicta domina comitiſſa laura nõ alie
nauit iſta bona: ſed renũciauit. Et ideo lꝫ alienationes re-
rum minoris non teneant ſine ſolemnitate iuris: vt. ff. de re
bus eorum. ⁊. C. de predi. min. per totos tamen renunciare
poteſt: qꝛ nõ reperitur iure cautũ ⁊c. per dicta in primo fun
damento in cõtrarium adducto. Nam reſpondet ꝙ dato ꝙ
dicta in contrarium procederent tamen loquuntur in pro-
pria repudiatione iuris querendi que cõſiſtit in non querẽ
do ⁊ iure priuando poteſtate querẽdi: ita loquunt omnia ſu-
pra in contrarium ibidem adducta: ſed in caſu noſtro renun
ciatur bonis queſitis: nam ⁊ iuri queſito poteſt quis renun
ciare puta ſi renunciaret ſententie vel alij iuri ſibi competẽ-
di: nam iuri ſuo regulariter quilibet poteſt renunciare. l. ſi-
quis in conſcribendo. C. de pac. ⁊. C. de epiſc. ⁊ cle. l. ſiquis
in conſcribendo cum ſimilibus. Unde ſi renuncio tibi bonis
meis vel mihi cõpetẽtibus poſt ius queſitum (aĺs nõ ſunt
bona mea) eſt ſenſus ꝙ ego tibi concedo ea bona vel ꝙ ego
habeo ipſa pro derelicto ⁊ per hanc viam me priuo dictis bo
nis vt tu illa cõſequaris ⁊ per alterũ ex his vijs ꝓcedit hu-
iuſmodi renunciatio aĺs procedere nõ poteſt. l. ſiquis vi. §.
differentia. ff. de acquiren. poſſeſ. Ideo talis videtur adhi-
benda interpretatio vt actus non ſit inanis: arg. l. quotiens
in ſtipulationibus de verbo. obli. ⁊. l. quotiens. ff. de rebus
dubijs. ⁊. c. ſi papa de priui. Et ita occurrit in caſu noſtro: qꝛ
ex quo erant iſta bona delata ad dictam comitiſſam lau. ⁊ ſta
bat ipſa in ipſis bonis: ꝓut cetere ſorores ⁊ erat pubes re-
nũciauit oĩbus bonis ⁊c. ſibi debitis ⁊ ad eã ſpectantibus.
⁊ omni mero ⁊ mixto imperio ꝙ habet in caſtris ⁊c. Pro-
fecto dicta verba preſupponunt ꝙ bona feudalia ⁊ non feu
dalia ex ſucceſſione parentum erant ei debita ⁊ ad eam ſpe
ctabant de preſenti: ſed iſta nõ poſſunt eſſe niſi poſt heredi
tatem aditam vel acceptatam ſucceſſionem feudalem: quia
antea non dicuntur eſſe in bonis noſtris. d. l. precia rerũ cũ
ibi no. ad legem falcid. facit. l. verbum illud pertinere iuncta
glo. de verbo. ſigni. Merito preſupponitur hereditatẽ adi
tam ⁊ feudalem ſucceſſionem acceptatam ꝙ ⁊ magis euiden
ter demonſtratur per illa verba mero ⁊ mixto imperio ꝙ hꝫ
in dictis caſtris ⁊c. Que verba preſupponũt eam habere p̃-
dicta imperia in dictis caſtris. Sed ius in dictis caſtris nõ
poterat habere niſi acceptata ſucceſſione per quam ipſo iu-
re ius ſtatim queratur. l. cum heredes de acquiren. poſſeſſio.
cum ſimilibus. Merito ex his patet aditam fuiſſe heredita
tem ⁊ feudalem ſucceſſionem cum ſolo animo fiat. l. gerit. ⁊
l. pro herede. ff. de acquiren. heredi. ⁊. l. auia. C. eodem titu-
lo cum ſimilibus ꝙ ⁊ demonſtratur ex verbis ſequentibus
dum dicit liberauit per aquilianam ſtipulationem ⁊ accepti
lationem que habent vim ſolutionis. l. in diem. ff. de accep.
Sed nec cadebat ſolutionem vere vel ficte fieri ei ſi nõ adijſ
ſet nec illi liberarentur ab ea merito preſupponitur volun-
tas ⁊ propoſitum ꝙ haberet ius in dictis bonis ⁊ hoc ſuffi
cit cum ſola voluntate queratur vt dictum eſt ꝙ ⁊ demon-
ſtratur ex donatione poſtea ſequuta. qꝛ titu. donationis ⁊c.
dedit ceſſit ⁊ conceſſit predicta. Sed nemo dat ꝙ nõ habet
l. traditio de acquirenda rerum dominio. l. nemo plus iure
ff. de regu. iuris ⁊. l. quod autem in fi. ff. de iurepatro. Me
rito preſupponit ꝙ habebat dominiũ ⁊ iura in bonis pater
nis ⁊ maternis feudalibus ⁊ nõ feudalibus. Et dato ꝙ ius
non haberet cenſet velle tũc haberet vt ſic validaret actus
quem gerit qꝛ qui vult vnum videtur velle omne ſuum ne-
ceſſarium antecedens. ff. de acquiren. heredit. l. illud ſecũda
ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ad rem mobilem. ⁊. l. ad legatum. ff. de
procu. Ex quibus deducitur ꝙ illa renunciatio nõ fuit ꝓ-
prie nõ acquiſitio. ſed potius quedã ↄceſſio ex cauſa dotis

bẽãt in dictis bonis:⁊ ꝙ iura ipſa que erãt deuoluta ad di-
ctũ hoſpitale in dictis bonis.⁊ dicta hẽditate nemini erant
conceſſa. Et illa verba nũc ⁊ in futurũ nõ fuerũt appoſita vt
nõ cenſerentur vendita eã iura que non competebãt facto
ipſorũ vẽdẽtiũ:ſed vt nõ venirẽt alia que alia occaſione nõ
cõpeterẽt ipſis vẽditoribus ſeu dictõ hoſpitali:tũc ipſis vel
forte.q2 putabat emptor nihil eſſe alienatũ ad ſui cautelam
vt omnia ẽt futura comprehenderent adiecit illa verba nũc
⁊ in futurũ.⁊ lʒ dicta ꝓmiſſio ꝙ nemini ius eſt datũ ceſſuʒ
vel ⁊c.reſtringat ad iura ſupra ceſſa põt intelligi ad iura ceſ
ſa ſm opin.emptoris qui putabat ſibi eſſe conceſſa oĩa iura
deuoluta ad hoſpitale:q2 nõ putabat aliqua eẽ alienata. Ex
quo ita promittebat ꝙ nemini ius eſt datũ ceſſum vel con-
ſum ⁊c. Et lʒ fiat aliqua violentia verbis non eſt curanduʒ:
vt ſatiſfiat ⁊ inhereat mẽti.⁊ ne alr̃ vba ſint ludibrio poſita
per iura ꝑallegata.⁊ ꝑ.l.pater ſeuerinã in prin.⁊.§.cõditio-
nũ verba de condi. ⁊ demon.⁊.l.iij.C.ð libe.prete.cuʒ ſimi.
c ¶ Qđ maximẽ ⁊ ſcđo dõm eſt:q2 ſi ſecus diceremus ſeque
ret ꝙ ſi oĩa iura alienaſſent vel maiorẽ ptẽ. Jdẽ diceremus:
q2 tũc pariter ſm corticẽ verborũ nõ venirẽt bona in alium
trãſlata.⁊ idẽ iure eſt de toto quo ad totũ ꝙ eſt ð parte quo
ad partẽ.l.que de tota.ff.de rei vẽ.⁊.c.paſtoralis ver.ſiquis
tũ totũ extra de offi.dele.⁊.l.q ſcit in prin.ff.de vſur. Sʒ ab
ſurdum eſſet ꝙ tunc emptor teneret ad preciũ. Nõ ergo de
bemus amplecti eã interpetrationẽ ꝑ quã in abſurdũ inci-
dere poſſemus:ar.l.nam abſurdũ de bo.liber.cũ ſi.facit.c.ſi.
extra de priui. Et ideo ꝓut ſi oĩa alienaſſet vel maiorẽ pteʒ
alienaſſet nõ teneſ emptor ad pciũ ita nec ſi aliam partẽ:ar.
d.l.que de tota cum ſi.⁊ q2 illa interpetratio eſt amplecten-
da que non caret vicio maxime abſurditatis per predicta.
d ¶ Qđ ⁊ tertio dõm eſt ex eo:q2 ꝯctus emptiõis ⁊ vẽditio-
nis eſt bonefidei inſti.de act.§.actionũ.⁊.l. in bonefidei.ff.
de eo ꝙ certo loco.⁊ in ꝯctibus bonefidei exuberat bonafi
des. Jdeo venit in venditi ⁊ empti actione quicquid fit cõ
tra bonãfidẽ.l.j.§.ff.ð act.emp. Sʒ ꝯ bonã fidẽ fuit celare ⁊
nõ intimare dicto baldo emptori dictã alienationem factã.
Nam bono viro conueniebat certiorare emptoreʒ de aliena
tione per eum facta.ar.d.l.j.§.j.⁊.l.ſeruus quẽ.§.ſi.⁊.l. ideʒ
Julianus.§.illud.ff.de act.emp.⁊.l.iulianus in prin.⁊.§.ſi ti-
tius.eo.ti. Dato.n.ꝙ adducta in ꝯtrium militarent ſi vendi
tor ignoranter vendidiſſet(ꝙ tamen non affirmo.)Tamen
non militant quando ſciens vendidit.⁊ non certiorauit em
ptorem:ꝓut certiorare dʒ alr̃ teneretur emptori: vbi igno-
rans non teneretur vt dictis iuribus dʒ enĩʒ vẽditor admo
nere de his que ſcit pertinere ad rẽ venditam:vt dictis iuri
bus.⁊.l.ſi vina in ſi.⁊.l.ſi poſt inſpectuʒ.ff.de peri. ⁊ cõmo.
rei vẽ. vbi arbores nõ cõprehendunſ in venditione nec ve-
niũt appoſitione rei vẽdite.⁊ hoc cõſtat nec facto vẽditoris fa-
ctũ eſt:quominus comprehendãtur:⁊ tñ ſcit venditor ſcit ⁊
nõ notificat emptori teneſ actione exẽpto ad extimationeʒ:
prout probaſ in.d.l.ſi poſt inſpectum in fin. Jta formaliter
in propoſito ⁊ fortius.nam dicta bona alienata fuerant in
hẽditate ⁊ deuoluta erãt ad dictũ hoſpitale:adeo ꝙ ſi alie-
nata nõ fuiſſent veniſſent in vẽditiõe ⁊ hoc.ſ. ꝙ dicta fue-
rint in hẽditate cõſtabat dicto emptori q fuerat ꝯiũctus di-
cto Petro nell.iarg.l.octaui.ff.vñ cog.⁊.l.de tutela.C. de in
integ.reſt.mi.iũcta.l.qſqs.C.de reſcin.vẽ.maxime q2 vt dr̃
dicta bona diu fuerãt poſſeſſa ꝑ pr̃em dicti bal.vt heredẽ di
cti Petri:ab inteſtõ cũ de teſtõ notitiã nõ hẽret:⁊ diu liti-
gatũ fuerat ſuper dicta.h. hereditate dicti Petri interueniẽte
dicto Bal.pro dicto Petro eius pr̃e. Et eſt veriſilr̃ ꝙ duʒ
emere intẽdebat ſe informaſſet de his q̃ remãſerũt in dictis
bonis ⁊ hẽditate dicti Petri. Jta ꝙ veriſilr̃ noticiã habuit
de his que putabanſ eẽ in hẽditate dicti Petri ⁊ ſubſequẽ
ter deuoluta ad dictũ hoſpitale. Jõ ne emptor deciperetur
putãs ſe emerẽ ꝙ in vẽditiõe nõ veniebat debuit certiora-
ri de ipſa alienatione ꝑ quã allegaſ dicta bona nõ cõprehen
di in vẽditiõe:alr̃s teneanſ ſibi venditores ꝑ.d.l.ſi poſt in-
ſpectum.nõ.n.eſt maior rõ illo caſu q̃ʒ iſto. Et hr̃ rõ militat
etiã preſuppoſito ꝙ nõ interueniſſet illa conuẽtio ꝙ nemi-
ni ius eſt datũ ceſſuʒ ⁊c. Et ẽt ꝓſuppoſito ꝙ in venditione
ſeu in verbis venditiõis nõ comprehenderentur dicta bo-
na alienata ꝙ ⁊ probaſ in ſimili in.l.teneſ.§.ſi.⁊ in.l. empto-
rem.§.ſi.ff.de act.empt.in quibus iuribus expreſſe cauetur
ꝙ ſi venditor ſciuit ⁊ nõ certiorauit emptorem tenetur etiã
de eo de quo expreſſe cauit nolle teneri ꝙ maxime procedit
ſi emptor circũuenit ſub generalitate vel in volucro verbo
rum.l.ea que cõmendandi.§.fin.⁊ ꝙ ibi per glo.⁊ doc.ff.de
cõtrahen.empt. Fortius aũt in caſu nr̃o:vbi nõ eſt expreſſe
cõuentum ꝙ de his alienatis venditores nõ teneãtur imo
verba ſaltẽ innuũt ꝙ teneanſ lʒ poſſint cauillari. Non tñ in
tm̃ pñt cauillari ꝙ cẽſeaſ cõuẽtũ ꝙ nõ teneanſ:ſʒ pñt cauil
lari ꝙ nõ cẽſeaſ ꝯuẽtũ ꝙ teneanſ quaſi verba cõuẽtiõis nõ
cõprehendant hũc caſum. Sed dato ꝙ nõ cõprehẽdant nõ
refert ex quo ſcientes tacuerũt vt in iuribus.ſ.adductis ꝙ
⁊ probaſ in.l.ſi ſterilis in prin.ff.de act.emp.vbi ſi venditur
partus futurus ancille nec ꝓmittiſ ꝙ pariet nec aliqd dr̃ ꝙ
pariet vel nõ pariet.⁊ ſic verba nullatenus ligant venditoꝛ
rẽ:tñ ſi venditor ſcit eã eſſe ſterilẽ vel maiorẽ annis.l.⁊ non
notificat emptori eã ancillã eẽ ſterilẽ vel maiorẽ qnquage-
naria teneſ emptori fortius dẽbat certiorari in cãu nr̃o:oĩa
ergo vt ita dixerim iura clamant emptorẽ eẽ certiorãduʒ a
vẽditore de oĩbus cõcernẽtibus remvenditã:vt in iuribus
preallegatis.⁊ in.l.emptorem.§.ſcientiam.ff.de act.emp.
e ¶ Quarto alia rõne ꝓbatur dictum Bal.tueri poſſe. Nam
dato ꝙ dictũ hoſpitale nõ hẽret bona ſtabilia prius aliena-
ta tpe dicte vẽditiõis.⁊ ſic nõ venirẽt in vẽditiõe predicta.
Nec ẽt hẽret actiões vtiles pari rõne. Tñ dictum hoſpitale
hẽbat actiones directas cõpetẽtes ꝯ debitores illa eniʒ ne
queunt ab oſſibus ſeparari. Jõ nõ tranſeũt in ceſſionariũ:
ſed remanẽt penes cedentẽ.l.ſi heres inſtitutus in prin.ff.
ad treb.⁊.l.j.§.q̃ʒ q̃ʒ.e.ti.⁊ not.in.l.ex aſſe.e.ti.⁊.l.j.C.de ac.
emp.⁊.l.qui ſtipẽdia.C.de procu.lʒ in ceſſionariũ tranſeãt
vtiles ⁊ exercitiũ directarũ:ꝓut habeſ in dictis iuribus:tñ
vt dictũ eſt remanẽt directe apud cedẽtẽ ita ꝙ dictũ hoſpi-
tale lʒ ꝯceſſerit ⁊ ceſſerit noĩa debitoris.⁊ ſic actiões ꝯ ipos
debitores cõpetẽtes. Tñ hẽbat actiões directas ꝯ ipſos de
bitores.⁊ hoc eſt dubiũ:vñ ſi cũ vendiderit dicto Bald. oĩa
⁊ ſingula iura ⁊ actiões reales ⁊ ꝑſonales vtiles ⁊ directas
ꝓprias ⁊ ciuiles ⁊c.⁊ ſic ẽt vẽdiderit directas actiões per
ſonales.⁊ ille tũc cõpetebãt dicto hoſpitali aduerſus ipſos
debitores:lʒ aliquo reſpectu eẽnt inanes nulli dubiũ ꝙ ille
cõprehẽdunſ ſub vbis vẽditiõis. Cũ cũ poſtea dicti prio-
res vẽdentes ꝓmiſſerint ꝙ ð dictis iuribus nemini eſt ius
datũ ceſſum vel cõceſſum ⁊ ſi datũ ceſſum vel cõceſſum eẽt
ꝓmiſſerũt illud reagrere. Profecto menti ſunt cũ imo cõ-
ceſſum fuerit ius exercendi directas pdictas vẽditas dicto
bar.nã illud ius cõceſſum fuit primo ceſſionario ꝑ iura pre
allegata ⁊ patere dʒ ex tenore inſtr̃i prime cõceſſiõis.⁊ cum
ꝓmiſſerint illud ius reacquirere ⁊ nõ reacqſiuerũt conſtat
ꝙ nõ ſeruauerũt cõuẽta ex parte ipſorũ. Jõ nec emptor te-
neſ eis ſeruare niſi ⁊ ipſi primo impleant.d.§.offerri. ⁊.d.l.
q pendentem.⁊.d.l.cum propones cum ſi. Ex quibus de-
mõſtraſ ꝙ mens ⁊ verba ⁊ rigor ⁊ bonafides iuuant dictũ
emptorem vt ſit tutus exceptiõe ſi cõueniatur ad precium.

¶ Facta ſtipulatione per aliquẽ de re emphyteotica vſqʒ in
tertiã eius generationẽ ⁊ heredem. An reqraſ ꝙ ad hoc vt
ille q eſt de tertia generatione admittaſ ad illam rem ſit his
necne vel ſufficiat ꝙ ſit de tertia generatione.

¶ Conſilium xiiij.

In nomine dñi nr̃i ieſu chriſti. ¶ Jn preſenti conſultatione vide-
tur prima facie dicendum ꝙ dicti beneuenne
foueant iuſticiam. Nam tempore mortis di-
cti Venantij:de cuius portione agitur ſuper
erant. Nicolaus ⁊ hodie ſuperſunt filij beneuẽne ⁊ filij Ni
colai: licet in puncto ſolum de Nicolao dicatur: vnde ſiue
preſens ſiue preteritum tempus mortis Venantij conſi-
deremus eſt paritas gradus hincinde tam reſpectu cole ſti-
pulatoris quam reſpectu Venantij de cuius portione agi-
tur cum itaqʒ omnes in ſtipulatione comprehendantur q2
omnes intra tertiam generationem omnes heredes dicti co
le:videtur ꝙ omnes pariter admittantur . ex quo eſt pari-
tas graduum:preſuppoſita illa indubitata opinio. ꝙ in hu
iuſmodi emphyteoſi ſit locus iuri accreſcẽdi ſeu iuri cuiuſ-
dam ſucceſſionis ſeu tacite renouatiõis de quo per Bar.⁊
doc.in.l.ſi mihi ⁊ titio de ver.ob.per Specu.in ti.de loc.§.
nunc aliqua verſi.lxix.⁊ aliqd in ti.de dona.§.j.per Guil.de
cug.in.l.ſi duo patroni de iureiurã.per Dyn.in.l. nec codi
cillis de vſufru.leg.per Cy.Bald.⁊ doc.in.l.j.C.qñ nõ pe.
par.ꝑ Bal.in auc.ſi quas ruinas.C.de ſac.ſan.ecc. per caſi.
in.c.potuit de loca.ꝑ Bar.in cõſi.ſuo ꝙ incipit ex thema-
te predicto tria dubia oriuntur in ordine.cxxiij.⁊ in conſi.
ſuo ꝙ

ſuo ꝙ incip. qdã accepit a quodaꝫ abbate in ordine. cxxxij. ⁊ in alio ſuo conſilio ꝙ incipiẽ. dñs amatus in ordine. clxix. ſm ordinem ipſorum ꝯſiliorum quem habeo. veniunt eniꝫ illi de generatione ordine ſucceſſiuo iuxta gradnũ ꝑrogatiuã. argu. l. ita legatũ. §. fi. ⁊ l. peto. §. fratre cum concor. ibi alle. in glo. de leg. ij. ⁊ per doc. in. l. gallus. §. quidam recte ḋ lib. ⁊ poſt. ⁊ per Jmo. in. d. c. potuit. Et nõ vꝫ cõſiderãdum pro qua pte ſint heredes: qꝛ emphyteoſis ſtipulata pro deſcendentibus trãſit in filios ⁊ nepotes vt filios ⁊ nepotes non vt heredes: vt per Bar. in. l. iuriſiurandi. §. ſi liberi de ope. li. ⁊ in dictis ſuis ꝯſilijs ⁊ ꝑ Bal. in. l. liberti liberteqꝫ. de ope. lib. ⁊ ꝑ bar. in. l. qḋ dꝛ ḋ ṽ. ob. ⁊ doc. in iuribus preallegatis. Jdõ portiões hereditarie nõ vñr attẽdi vt in ſi'i eſt expreſſum in. d. §. ſi liberi. nec ẽt vꝫ in ꝯſideratiõe ſi in ſtipulatione ſit mẽtio de herede: ꝑut in terminis noſtris: dũ dicit tertiã generationẽ ⁊ hrdẽ. Nã rñdetur ꝙ in emphyteoſi eccleſie que non tranſit in heredes extraneos in auc. de nõ alie. §. alienationis. ⁊. §. emphyteoſis col. ij. ꝓut ⁊ voluit glo. Bar. Bal. ⁊ Ang. in. l. etiam in prin. ff. ſolu. ma. ⁊ Bar. in iuribus prealle. vꝫ i. d. §. ſi liberi. ⁊. d. l. ꝙ dicitur. ⁊ in cõſilijs de quibus. ſ. ⁊ Barto. in. l. ſi tibi. §. ſi pactus de pac. ⁊ Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua verſi. cxiiij. ⁊ Joã. an. ibi in addi. ⁊ etiam in. c. in pñtia de proba. ꝙ ⁊ latiꝰ poſt alios cõcludit. d. Ludo. Ron. in. d. l. etiam non attendunſ portiões hereditarie dato ꝑ in ſtipulatione ſiat mentio de hrde p. d. §. ſi liberi victis no. per Bar. ibi ⁊ in locis prealle. maxime in. d. l. ꝙ dꝛ. ⁊ i dictis ꝯſilijs. ⁊ per Cy. in. l. liberti liberteqꝫ. C. de ope. lib. merito nõ attẽdatur in caſu nr̃o cuꝫ ſimus in emphyteoſi hoſpitalis ſancti Sebaſtiani prout dꝛ i pñcto. Et id dictũ hoſpitale vꝛ eccleſiaſticũ nõ penitus ſeculare.

a ¶ Hoſpitalia aũt vñr equipari eccleſiis gaudent enim priuilegijs eccleſiarũ: vt eſt tex. no. ⁊ ibi Bart. in. l. oĩa priuilegia C. de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ docto moderni: maxime. d. Nico. in. c. ij. de conſue. ⁊ veniũt appellatione eccleſiaruꝫ ipſa hoſpitalia §. hac auctoritate. liiij. di. ⁊. c. cum dilectus de cõſue. ⁊ tex. d. c. ij. ibi prelati eccleſie iuncto principio lr̃e: ꝑut ibi inducit dñs florentinus ꝙ ⁊ tangunt ibi. d. Ant. Jmol. ⁊. d. Nico. ⁊ maxime nõ videtur attendẽda portio hereditaria in caſu noſtro: qꝛ dictus beneuẽna fuit in dicta ſtipulatiõe nominatꝰ noĩe proprio nõ adiecto noĩe appellatiuo heres vel ſimili. Nam verbum illud in ſtipulatione adiectũ ⁊ heredem non reſpicit beneuẽnam: qꝛ ſalua rõne recti ſermonis nõ poteſt referri ad ipſum: qꝛ eſſet diſcordantia in caſu ad hoc. l. plautius. ff. de auro ⁊ arg. leg. ſed referſ ad generationẽ: vnde dictus beneuẽna videſ nominatus dũtaxat nomine proprio: vnde admittiſ etiam ſi non eſſet heres: vt. d. §. ſi liberi. ꝓut no. Bar. in locis preallegatis. ⁊ Bal. in. d. l. liberti liberteqꝫ. ⁊ Jmo. in. c. potuit de loca. ⁊ in. d. l. qḋ dicitur ⁊ ꝑ bart. in. l. gallus. §. nũc de lege. ff. de lib. ⁊ poſt. merito cũ Venantius deceſſerit ſuperſtite beneuẽna dictus beneuẽna vocatus fuit ad portionẽ dicti Venãtij cũ vt dixi nõ vꝫ ꝙ requireſ ꝙ eſſet heres. ⁊ per ꝯñs non attendatur pro qua fuerit heres ⁊ ex predictis vꝫ dicendũ ꝙ ipſe beneuẽna debuerit ⁊ ſucceſſiue eius filij debeãt admitti ad dimidiaꝫ illius portiõis Venantij ꝙ ⁊ ex alia rõne videtur dicendum qꝛ dicti Nicolaus Venantius ⁊ beneuenna fuerunt equaliter heredes dicti Colle ſtipulatoris: ergo equaliter debeãt admitti ad dictam emphyteoſim ꝙ ⁊ ex alio videtur dicendum: qꝛ portio iſta Venãtij que quo ad ipſum Venãtium deficit vadit ad alios ex iure accreſcendi: ꝓut videntur docto. tenere in locis. ſ. circa principiũ conſilij allegatis. Sed in iure accreſcẽdi portio defecta accreſcit portioni nõ defecte: non aũt perſone. ff. de acqui. hrdi. l. ſi totam. Nõ aũt põt accreſcere ſibi ꝑſi merito cum tantam portioneꝫ de dicta emphyteoſi haberet dictus beneuẽna quãtã dictus Nicolaus videtur ꝙ portio dicti venantij que defecit accreuerit equaliter portionibus nicolai ⁊ beneuẽne que portiones erant equales. Preſuppoſito tamen ꝙ deberẽt admitti pro hereditarijs portionibus videtur dicẽdum ꝙ iſta portio defecta deferatur ſaltem pro tertia parte ad dictos filios beneuẽne: qꝛ ſunt dicti maſſi heredes pro tertia parte ſiue itaqꝫ conſideremus nomẽ propriũ dicti beneuẽne ſiue cõſideremus appellatuꝫ nomẽ heredẽ ſiue deferatur per ius accreſcẽdi ſiue per viam cuiuſdam repetitionis facte pro hereditarijs portionibus videtur ꝙ ad dictũ hñuẽnam ⁊ ſucceſſiue ad eius filios aliqua portio ſalteꝫ tertia deuoluitur de dicta portione venantij predefuncti ſine deſcendentibus.

b ¶ His tamen non obſtãtibus ſalua ſemper veriori ſentẽtia videtur contrariuꝫ dicendũ. ſ. ꝙ portio dicti Venãtij deuoluta ſit integre ad dictum nicolaum ⁊ poſt mortem nicolai ad eius filios. Ad qḋ oſtendendum preſuppono ꝙ lꝫ. §. emphyteoſim preallegatus probet ꝙ emphyteoſis non tranſeat vltra tertiã generationẽ. ⁊ per cõſequens nec in hrdes extraneos. Tamen. §. licentiam in auc. de alie. ⁊ emphyteoſi probat ꝙ imo põt in perpetuũ fieri ita ⁊ ẽt probat auc. perpetua. C. de ſac. ſan. ecc. ⁊ ſic dictus. §. licentiam corrigit. d. §. emphyteoſim. ꝑut cõiter oẽs videnſ velle: lꝫ Joã. an. dicat ꝙ corrigitur quo ad tempus ⁊ numerum ſucceſſorum non quo ad qualitatem ſucceſſorum. ⁊ ſic nõ quo ad hoc vt trãſeat in heredes extraneos. ⁊ tangit etiã Bal. in. l. etiã. ff. ſol. matrimonio. ⁊ hoc ꝙ non tranſeat in heredes extraneos teneant etiam alij. ſ. relati. ſ. Spe. Ange. ⁊ Lud. vbi. ſ. Tamẽ cõis opi. eſt ꝙ tranſeat etiam in heredes extraneos. ꝑut voluit Bal. in auc. ſi quas ruinas. C. de ſacroſan. ecc. ⁊ dicit ibi Raph. ⁊ ibi Bal. accurate loquiſ ſed in. d. §. etiã põt dici ꝙ loquiſ ſm opi. glo. non ſm ſuam. ⁊ cuꝫ h tranſit ibi Raph. hanc opi. tenuit glo. in. d. §. emphyteoſiꝫ. ⁊ in. d. §. alienationis. ⁊ Jac. de bel. ibidem ſimpliciter dicẽtes ꝙ. d. §. emphyteoſim eſt correctus p. d. §. licentiaꝫ. ⁊ idẽ voluũt Pet. ⁊ Cy. in. d. auc. ſi quas ruinas etiã quo ad heredes extraneos idẽ allegatur tenere Bar. in. d. auc. ꝑpetua. vbi vult ꝙ. d. §. emphyteoſim ſit correctus preterꝗ̃ in eccleſia conſtãtinopolitana: idem ſpe. in. d. §. nũc aliqua ver. vij. ⁊. cxv. idem clarius Bal. in quodam ſuo repertorio extraordinario in verbo eccleſia. vbi dicit ꝙ opi. Joã. an. volens ꝙ. d. §. emphyteoſim ſit correctus quo ad numerum ſucceſſorum nõ quo ad qualitatem eſt cerebrina ex ſuo capite deſcendens nõ fundata aliqua lege qꝛ. d. §. licentiã. loquiſ ſimpliciter non põderãdo qualitatem heredum vel numerum ſucceſſorũ. ⁊ iſta opi. cõiter tenetur prout dicit Jmo. in. d. l. etiam. ⁊ in. d. l. ꝙ dicitur. ⁊ Pau. de caſt. in. d. auc. perpetua qui idem tenent ꝙ ⁊ in effectu tenent moderni. ſ. Jmo. ⁊. d. nico. in. d. c. in pñtia. ⁊ Jmo. in. d. c. potuit. dicens ꝙ gloſe cõiter. ⁊ cõiter legiſte idem tenẽt ⁊ fundant ſe Jmo. ⁊. d. nico. potiſſime hac rõne qꝛ aut emphyteoſis eſt conceſſa ſine ſolemnitate tradita ꝑ canones in alienatione rei eccleſie de qua in. c. j. de rebus eccle. non alie. ⁊ tunc nõ vꝫ. qꝛ alienatio eſt ⁊ in alienatiõe rei eccleſie ſeruantur canones nõ. ll. ꝑut habeſ in. c. eccleſia de cõſti. ⁊ in caſi. bene quideꝫ. xcvi. diſt. ⁊ in auc. hoc ius porrectum. C. de ſacr. ſan. eccl. ⁊ in. d. c. j. de rebus eccle. non alie. ⁊ in. c. ſine exceptione. xij. q. ij. ⁊ in. c. nulli de rebus eccle. non alie. ⁊ ponit Jmo. in. d. l. qḋ dicif. ⁊ in. d. c. potuit merito cuꝫ dicta iura prohibeant ſimpliciter alienatiões fieri ſine ſolẽnitate illorum iurium alr̃ facta non valebit aut eſt adhibita ſolẽnitas dictorum iurium. ⁊ tunc prout poteſt fieri in perpetuum quo ad directum dominium vt nihil remaneat penes eccleſiaꝫ ita ⁊ fortius poterit fieri quo ad vtile dominiũ directo dñio permanente apud eccleſiam. ⁊ etiam iure percipiendi annuum canoneꝫ ſm eos que rõ videtur neceſſario cõcludere ⁊ militare in prima conceſſione nõ in alijs ſequẽtibus qꝛ in illis ſequendus eſt ordo ⁊ modus iam datus: qꝛ facta eſt res alienabilis ſine alia ſolẽnitate prout no. Jmol. in. d. c. potuit doc. ibi. ⁊ in. d. c. nulli.

c ¶ Ex qbus ꝯcludẽdũ eſt ꝙ emphyteoſis eccl'ie poſſit cõcedi in hrdes extraneos ſaltẽ ſi expreſſe agaſ: ꝑut ⁊ h aperte vult Bar. in. d. l. ẽt dũ ſubdit niſi ſit actum nec aliud vult in d. §. ſi pactus. ⁊ in. d. §. nũc de lege. ſꝫ vult ꝙ nõ tranſeat ſui natura in extraneos ita loquiſ ⁊ põt intelligi in dubio niſi ſit actũ: lꝫ alij ꝙ ẽt ſi non appareat expreſſe actum in dubio tranſeat ad extraneos heredes. Hoc preſuppoſito põderãdum eſt ꝙ in ſtipulatione eſt facta mentio de hrde dicendo vſqꝫ in tertiam generationem ⁊ heredẽ ⁊ ſubiungiſ. ⁊ etiaꝫ in heredem extraneũ: vnde ex quo eſt facta mentio de hrde oꝫ cõcurrẽ qualitas ꝙ ſit hrs. vt ꝑ Bar. in. d. l. liberti liberteqꝫ. ⁊ bar. in. §. ſi liberi. ⁊ per bar. ⁊ doc. in. l. ex facto. §. ſi. ff. ad treb. ⁊ bar. Bald. ⁊ Ange. ⁊ Jmo. in. d. l. gallus. §. etiam. Pro quo facit qꝛ qñ pꝛ ſtipulaſ filio ⁊ dubitaſ an cenſeatur ſtipulatus filio vt filio an vt heredi gl. in. d. §. ſi pactus quã ibi ſequunſ bar. ⁊ doc. dicit ꝙ attẽdunſ cõiecture. ⁊ in dubio cenſeſ vt heredi ſtipulatus. ⁊ bart. in primo mẽbro non diſtinguit in ſcḋo dicit glo. procedere niſi ſit res ſui nã non tranſitoria ad hrdes extraneos vt in emphyteoſi eccl'ie: naꝫ tũc nõ cenſeſ ſtipulatus filio vt hrdi: ſed vt filio ſm eaꝫ: qñ aũt ſit mentio de herede ſatis vꝛ aſſumenda cõiectura ꝙ vt heredi cenſeatur ſtipulatus maxime tenẽdo cõem opin. de qua ſupra ꝙ emphyteoſis eccleſie ſit tranſitoria in heredem

extraneũ prout in ſuum ꝙ ſaltem dõm eſt in terminis nr̃is in quibus ſtipulatio eſt cõcepta ẽt in hẽdẽ extraneum. vnde ex quo expreſſe actũ ꝙ emphyteoſis trãſeat in heredẽ extraneũ: ⁊ preſupponit̃ legitime factã eſſe cõceſſionẽ certe emphyteoſis iſta eſt tranſitoria in heredẽ extraneũ: ergo ſtipulatio cõcepta in tertiã generationẽ heredem vr̃ eſſe ſtipulationẽ factã in generationẽ illã vt hẽdẽ non vt ſimplicem generationẽ. facit qꝛ extraneo nõ ſtipulat̃ niſi vt heredi. ⁊ hoc cõſtat. Ita ergo ⁊ generationi vt heredi ſtipulari cenſet̃: vt natura copule ſeruet̃ que eſt copulare pariter. l. ſeie. §. gayo. ff. de fun. inſtru. ⁊ vt vna determinatio plura determinans pariter determinet. l. iam hoc iure de vul. ⁊ pup. ⁊. l. hereditatem. ⁊. l. q̃uis. C. eo. ti. cũ ſi. Iõ ſatis euidẽter cõſtat ꝙ ſtipulatio predicta eſt facta filijs ⁊ nepotibus vt heredibus nõ vt filijs vel nepotibus merito cũ vt heredibus ſit facta intelligat̃ quatenus ſint heredes: ar. l. ſerui electione. §. ſi. ⁊. l. ſtichũ qui meus erit de le. j. ⁊ ſic ꝓ hereditarijs portiõibus cẽſent inuitati: arg. l. ſꝫ ⁊ ſi plures. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊ ita dicit in õpis liberti Saly. in. d. l. liberti liberteq; ꝙ ſi pater eſt ſtipulatus pro ſe ⁊ filijs debet̃ filijs ẽt non heredibus ẽt non pro hereditarijs portiõibus: ſi vero facta mẽtio eſt heredũ: ⁊ tũc pro hereditarijs portionibus. Idẽ in ꝓprijs terminis emphyteoſis determinat Bal. in. d. §. ſi pactus limitans dictũ Bar. ibi qui vult ꝙ in emphyteoſi eccleſie ſi pater ſtipulatur pro ſe ⁊ filijs nõ requiritur ꝙ ſint heredes. ⁊ iõ ſi heredes eſſent ex diſparibus partibus: tamen emphyteoſim habebunt equalibus portionibus ſm̃ Bar. ⁊ Bald. limitat dictũ Bar. procedere qñ nõ eſt facta mentio heredis. prout ⁊ ipſe Bar. loquit̃ ſecꝰ qñ nõ eſt facta mẽtio heredis: nã tunc ſuccedũt filij pro portionibus hereditarijs: ar. l. quedã §. iõ aũt. ff. de eden. ſm̃ ipſum Bal. in. d. §. ſi pactus. ꝙ ⁊ in effectu vult idẽ Bal. in. l. liberti liberteq; preallegata inq̃ntũ vult ꝙ ſuccedat heres in quotta. ⁊ idẽ vult Ange. in. d. §. etiam. Nec aliud dicit Bar. in. d. §. ſi liberi. qꝛ loqtur qñ nõ eſt facta mentio heredis: prout ſonant verba caſus quẽ profert ſe ad cõſiliũ ſuũ ⁊ in illo cõſilio in themate nõ erat facta mentio heredis: vt apparet in. d. cõſi. ſupra relato ꝙ incipit qdam accepit a quodã abbate: al's incipit qõ iſta hꝫ duo dubia. ⁊ ita eſt cõcordandus cũ Bal. ⁊ Ang. lꝫ verba ꝓcedẽtia Bar. aliqualr̃ aliud innuãt. Sꝫ dictũ Bal. ⁊ Ange. ſaltẽ in caſu nr̃o vr̃ tenendũ: qꝛ vt dixi cenſetur vt heredibus ſtipulãtis. ⁊ qñ vt hẽdibus ſtipulatur ipſemet Bar. in. d. §. ſi pactus. vr̃ velle ꝙ ꝓ hereditarijs portiõibus ſuccedãt filij in emphyteoſim. Ex his ita vr̃ ꝙ dicti filij Nicolai ⁊ dicti filij bñuenne cenſeantur ad dictã emphyteoſim inuitati vt heredes attentis iã dictis. ⁊ per ꝯñs ad dictã emphyteoſim admittant̃ quatenus ſunt hẽdes Cole. ⁊ ſic ꝓ hereditarijs portiõibus cũ itaq; filij Nicolai ſint hẽdes pro duabus partibus dicti Cole: ergo pro eiſdem partibus debent ſuccedere in dicta emphyteoſi per rationes ⁊ iura preallegata: cum itaq; dicti filij beneuẽne nõ ſint hẽdes dicti Cole niſi ꝓ tertia parte. ⁊ tertiã ptẽ hẽant de emphyteoſi debẽt ſtare contenti dicta tertia pte: ⁊ alias ptes dimittere dictis filijs Nicolai qui ſunt hẽdes ꝓ duabus partibus: qꝛ heres heredis teſtatoris eſt heres. l. ſi. C. de here. inſti.

d ¶ Nec ob. in ꝯtrariũ adducta. ⁊ primo nõ obſtat ꝙ emphyteoſis tranſit in filios hẽdes. ⁊ per ꝯñs non attẽdãtur portiones hereditarie per. d. §. ſi liberi vt. ṡ. latius dixi. qꝛ illud ꝓcedit qñ non eſt facta ſtipulatio filijs vt heredibus: ſꝫ filijs vt filijs: qꝛ non ſub cõmemoratiõe heredis: ſed in caſu nr̃o eſt facta filijs ⁊ nepotibus vt heredibꝰ vt ꝓbaui merito ⁊c. Nec eſt concedendum ꝙ ſi eſt facta mentio heredis ꝙ cenſeatur ſtipulatus vt filio: qꝛ imo requiritur ꝙ ſit heres: prout vult expreſſe Bar. in. d. §. ſi liberi. ⁊ in. d. l. ex facto. §. ſin. ꝙ ⁊ volunt Bar. ⁊ alij doc. ṡ. relati. ⁊ ſaltẽ in terminis nr̃is in qbus militãt cõiecture. ṡ. ponderate. vñ nõ refert ſi ẽ emphyteoſis hoſpitalis: vñ aſſimilãda eſt emphyteoſi eccleſie: qꝛ dato ꝙ h̃ verum eſſet non tamen firmo: maxime qꝛ neſcio an ſit fundatum auctoritate epiſcopi necne. Et vtrum ſoleat alienare ſine ſolemnitate ꝓut faciũt multa hoſpitalia magna: lꝫ ſint eccl'iaſtica. Si. n. eſſent hmõi q̃litates eẽt res magis clara: qꝛ ceſſarẽt rõnes. ṡ. põderate circa emphyteoſim eccleſie non inſiſto: qꝛ p̃ſuppono ꝙ eqparet̃ eccleſie ⁊ ſtante aquiparatione iſta procedunt que ſupra dixi.

e ¶ Nec ob. ꝙ verbum heredem in ſtipulatione adiectum nõ poteſt referri ad beneuẽnam ſalua rõne recti ſermonis prout. ṡ. latius tetigi: qꝛ rñdeo ꝙ lꝫ hoc negari poſſit: nam ſtipulatus eſt vſq; in tertiam generationem ⁊ heredem: licet enim nominauerit bẽneuẽnã. ⁊ ipſum ſpecifice inuitauerit ad emphyteoſim: tamẽ dictã emphyteoſim inuitauit vt duraret vſq; in tertiam generationẽ finitã ⁊ heredẽ: ſi ergo nõ duraret gñatio hẽis: qꝛ beneuẽna nõ fuiſſet hẽs forte ſic nõ duraret amplius dicta emphyteoſis loquor ſi alij de generatiõe nõ fuiſſent qui eſſent hẽdes. ⁊ ꝑ h̃ vr̃ oſtendi ꝙ vt hẽs inuitet̃: maxime qꝛ vigẽt cõiecture ꝙ cenſeatur ſibi. vt heredi ſtipulatus: ex quo alijs filijs eſt ſtipulatus vt heredibus nõ vt filijs: ne al's eſſet inequalitas inter filios que ſolet generare inuidiã. ⁊ ꝯñr diſcordiã. ar. l. illud in ſi. C. de coll'. l. ſi. C. cõia vtriuſq; iudi. ⁊. l. cum õpꝫ in prin. C. de bo. que lib. ⁊ ex quo emphyteoſis eſt tranſitoria in heredes extraneos ſtante maxime forma dicte emphyteoſis vt. ṡ. ponderatum eſt. Ex iſtis omnibus ſatis vr̃ teneri poſſe ꝙ ẽt dictus beneuẽna cenſeatur inuitatus vt heres nõ vt ſimplex filius. Sꝫ p̃ſuppoſito ꝙ ipſe beneuẽna ſit inuitatus noie proprio: nõ vt hẽs: ſꝫ vt filius. Tñ eius filij ſunt inuitati vt heredes nõ noie ꝓprio noiati. Preterea ſi ꝯſideramꝰ dictũ beneuẽnam tanq̃ vocatũ noie proprio ⁊ alios filios tanq̃ vocatus ſub illo collectiuo generationem tunc ſi deficit portio alterius ex coniunctis ſub noie collectiuo deuoluit̃ ad alios cõiunctos ẽx vi nois collectiui vt eſt tex. in. l. coheredi. §. q diſcretas. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊ ibi per doc. ⁊ tangit Bar. in. l. iuſtus. C. eo. ti. ⁊ Bal. in. l. iã hoc iure eo. ti. Iõ ſiue venirẽt ex iure accreſcẽdi deberẽt preferri tanq̃ magis ꝯiũcti: vt ibi. ⁊. l. j. §. his itaq;. C. d̃ cadu. tol. ſiue iur̃ ſubſtõnis ſeu tacite repetitiõis. vt. d. §. q diſcretas. vñ aut bñuẽna vult venire vt inuitatus ſub illo noie collectiuo gñationẽ: qꝛ ⁊ ipſe eſt de generatione Cole. ⁊ tunc opꝫ ꝙ vocetur vt hẽs vt p̃dix: aut vult venire tanq̃ ſpecifice noiatus: ⁊ tũc ei p̃ferunt̃ illi alij q noie collectiuo vocant̃ tanq̃ magis ꝯiuncti coniunctiõe. ſ. hoĩs.

f ¶ Et ꝑ h̃ mediũ rñdet̃ ſiqs vltra adducta. ṡ. in ꝯtrarium diceret ꝙ lꝫ filij beneuẽne nõ admittant̃ vt heredes Cole. niſi pro hẽditaria portiõe: tñ admittunt̃ vt hẽdes beneuẽne: qꝛ verba ſtipulatiõis ita vñr ſonare. Nã ſtipulat̃ pro ſe ⁊ beneuẽna vſq; in eorũ Cole ⁊ beneuẽne tertiã generationẽ ⁊ heredẽ: vñ ita inuitari vr̃ generatio beneuẽne: ꝓut generatio Cole. ⁊ ſic ꝓnepos beneuẽne admitteretur: vt tertia gñatio bñuẽne: lꝫ nõ eſſet tertia generatio cole. Ita admittunt̃ filij beneuẽne tanq̃ hẽdes beneuẽne: lꝫ nõ vt heredes Cole. ⁊ ſic cũ ſint inſolidum hẽdes beneuẽne dẽant ſaltẽ aliquã portionẽ hẽre de dicta pte Venãtij. Nam ad hoc rñdet̃ ꝙ ſi h̃ eſſet foret vocata ex vna pte generatio Cole: ꝓut refert̃ ad verbũ Cole ⁊ ex alia pte generatio beneuẽne: ꝓut refert̃ ad verbũ bñuenne: ex quo ꝯſtat ꝙ vocati tanq̃ generatio Cole ſunt inter ſe maiori hoĩs coniunctione coniuncti q̃ vocati vt generatio beneuẽne: ergo illi qui veniunt tanq̃ de generatione Cole primi vocantur. ar. d. §. qui diſcretas. ⁊. d. §. his itaq;. ⁊ ſic eis obſtat ꝙ. ṡ. diximus contra beneuennam.

g ¶ Preterea ⁊ ſcd̃o cõſtat ꝙ Cole ⁊ beneuẽna vocant̃ ordine ſucceſſiuo iuxta ea que habent̃ in. l. gallus. §. quidam recte. ⁊. §. etiam. ⁊. d. l. ẽt. ⁊ in iuribus. ṡ. pluries adductis. ⁊ ſic primo Cole ſcd̃o beneuẽna ita pari rõne primo veniat generatio Cole: deinde generatio bñuẽne cõſiderata ſolũ vt generatio bñuenne: al's ſequeret̃ ꝙ nepos bñuenne admitteretur pariter cum nepote. Cole ⁊ pronepos bñuenne etiã pronepote Cole ꝙ nõ videtur de mente cõtrahentium. Nec ob. ꝙ portio accreſcit portioni. d. l. ſi totam. qꝛ hic non ſumus in ꝓprio ⁊ mero iure accreſcẽdi: ſꝫ in quodam iure ꝙ vni deuoluit̃ in defectum alterius vigore cuiuſdam repetitiõis in perſona ſingulorum: pꝫ qꝛ ſi decedit vnus vadit ad aliũ etiã ſi nihil hẽat puta decedit filius vadit ad eius filiũ nõ iure accreſcendi: ſꝫ ex nã verborũ que h̃ importãt ⁊ iure cuiuſdã ſucceſſionis. ⁊ ſic pꝫ ꝙ vbi deficit portio illa deuoluitur ei q portionẽ nõ hꝫ ita ⁊ deuoluitur in caſu noſtro nõ habito reſpectu ad portionem emphyteoſis ſed ad portionem hereditariam. Nam iſta res eſt queſita pro ſtipulante ⁊ ſucceſſoribus pro hereditarijs portionibus ſm̃ ea que ṡ. deduxi. ergo portiões hereditarie attendunt̃ nõ portiones emphyteotice: qꝛ non vocat̃ vnus in portionẽ alterius tanq̃ prius emphyteota: ſed bene inuitatur tanquam prius heres: vt recte intuenti clare pꝫ merito ipſa portio hereditaria attendit̃ ⁊ nõ portio emphyteotica vt dictum eſt non ſic in terminis. l. ſi totam qꝛ ibi portio hereditaria deficiẽs deuoluitur coheredi coniunctio tanq̃ prius heredi: iõ hẽditaria portio attenditur que pariter attendit̃ in terminis nr̃is. Nec obſtat vltimũ ꝙ in contrarium adductum fuit: qꝛ illud procederet qñ vnus eſſet ſubſtitutus in portione alterius:

nam tunc

nã tũc ad portionẽ illã defectã admitteref in parte ſi heres eſſet ex parte:ſed in caſu nro vnus nõ eſt proprie ſubſtitutus in portione alterius:ſed omnes illi de generatione ſunt ſucceſſione:tñ vocati in emphyteoſiz totã pro hereditarijs. ſ.portionibus iuxta graduũ prerogatiuã. Ideo nõ cõſideraf de per ſe ipſa portio deficiens ſed cõſideraf ipſa emphyteoſis in cõcreto vt in ea ſuccedãt ꝓ hereditarijs portionibus illi de dictis tribus generationibus.nõ enim eſt vnus alteri ſeu in portione alerius ſubſtitutis:ſed in concreto ſeu collectiue ad rẽ emphyteoticã ſunt vocati ſub cõmemoratione heredis. Ideo ad ipſaz rẽ emphyteoticam pro hereditarijs portionibus vocantur:non autẽ vocantur ad portionem defectam de per ſe conſideratam. Laus deo.

¶ Que ſint illa que cenſentur venire in hrditate vẽditate quõ conſideretur hrditas:an prout erat ante aditam hereditatẽ:an prout erat poſt. Item an hĩs creditor hrditatis vendens ⁊ cedẽs alteri iura que hz in hereditate pͥudicet ſibi in credito ſuo adeo ꝙ non poſſit illud exigere.

¶ Conſilium xiiij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi eiuſqꝫ genitricis virginis glorioſe. ¶ Quattuor dubia in pũcto proponunf qͦ libet autẽ ad ptes arguẽdo diſcutiã de per ſe vnũ poſt alterũ. Deueniẽdo igif ad pmũ ex pluribus vĩ dicendũ ꝙ.d.fundus emptus per dictũ magiſtrũ Jacobũ auctorẽ dictorũ magrĩ baptiſte ⁊ dñi mariozzi veniat in datiõe ⁊ ceſſione facta per viã trãſactiõis p dictos magrm baptiſtã ⁊ dñm mariozzum baldino ⁊ hieronimo. qꝛ predicti magiſter babtiſta ⁊ dñs mariozzus dederũt oĩa iura que hñt in bonis quõdã ſer Jacobi. Sed iſte fundus tpe vite ſer Jacobi fuit ipſius ſer Jacobi vt preſupponif in pũcto merito dãt iſta iura q̃ hñt in iſto fundo:qꝛ q oẽ dicit nihil excludit.c.ſolite de ma.⁊ obe.l.iulianus de le.iij. Nec vĩ referre ꝙ fuerit poſtea venditus:qꝛ loquif tranſactio de bonis ſer Jacobi ⁊ bonis filioꝝ:ſed poſt mortẽ nemo qcqꝫ habet:qꝛ mors oĩa ſoluit in auc.de nup.§.deinceps. Merito.dz referri ad tps vite predictoꝝ:qꝛ tunc tpis erant bona eoꝝ:licet non; tpe tranſactionis:ſed tpe illo fundus iſte erat dictoꝝ ſer Jacobi ⁊ filioꝝ merito iſte fundus includif in dicta tranſactione. Pro quo etiã facit qꝛ dictus magiſter baptiſta ⁊ dñs Mariozzus non hẽbant ius aliqͦ in bonis iuribus ⁊ hrditatibus pnominatoꝝ niſi rõne ceſſiõis ⁊ cõceſſionis eis facte per dñam Gabriellam ⁊ ratione predicte emptionis dicti fundi:de quo queritur. Sed ipſi dãt oĩa iura q̃ hñt maxime vigore dicte ceſſiõis in dictis bõis ergo propter nãm dictionis.maxime pz ꝙ dant ẽt iura que hñt alia de cã q̃ꝫ vigore dicte ceſſionis ſi iura que hñt ex alia cã cenſenf dare:ergo de neceſſitate cenſentur dediſſe iura que hñt vigore dicte emptionis cum vt dixi ex nulla alia cã ius haberẽt, nã nãqꝫ dictionis maxime eſt implicare. Idẽ iuris in alio caſu nõ expreſſo:vt.l.j.§. vel maxime.ff. de col.bo.c. ad abolendam.vbi gl.⁊ Inn.de filijs pſby.per gl.in.l.illud ff.ad.l.acq.l.iij.in pñ.de lib.bo.exhi. Ergo implicant dicta verba ꝙ dicti magr baptiſta ⁊ dñs mariozzus dant iura nõ ceſſa per.d.gabriellã.ſed non hñt alia iura nõ ceſſa niſi iſta ḡ iſta cenſenf dediſſe. Ad idẽ ⁊ tertio faciũt alia verba dicte trãſactionis:dum dicit ẽt ceſſa:nã dictio ẽt ſſr implicat gl. in.l.ſi cõtendat.ff.de fideiuſ.gl.xxxj.di.eos doc.in.l.j.C.qui admit.in cle.j.de ſeq.po.⁊ fru.cũ ſi.vñ implicat ad iura non ceſſa merito ⁊c. Ad idez ⁊ q̃rto qꝛ nõ ſolũ implicatiue danf iura ꝓueniẽtia ex alia cã q̃ꝫ ceſſionis predicte. Sz imo ẽt ex pſſe dũ poſt illa ṽba maxime occaſiõe ceſſionis ⁊c. ſubdif ⁊ alia quacũqꝫ de cã ẽt incognita:que ṽba nõ vñr poſſe cõprehẽdere niſi iſtã cãm de qua agimus:ergo iſtã cõprehendant ne ſtẽt ſine ṽtute qcqꝫ operãdi:ar.l.ſi qñ ð leg.j.⁊.c.ſi papa de pui.li.vj.⁊ maxime qꝛ dicit q̃cũqꝫ de cã ⁊ ſic per dictionẽ vlem que nihil ſolet excludere vt.ſ̃.dictũ eſt. quinto ħ idez probari vĩ ex illis ṽbis trãſactionis ibi duz dicit nullo iure eis vł altero eoꝝ reſeruato:ex quibus pz ꝙ nullus ius reſeruaf ipſis concedentibus ſi nullũ ergo nec iſtud ꝙ hñt vigore dicte emptiõis. Sexto ad idẽ faciũt alia ṽba trãſactiõis dum dr ita ꝙ in pñti ceſſione veniãt ⁊ venire debeant oĩa ipſoꝝ ⁊ cuiuſqꝫ ipſoꝝ iura que hñt in dictis hrditatibus ⁊ res ⁊ bona dictaꝝ hrditarum. Iſte.n.fundus fuit dictaꝝ hereditatũ merito iſte fundꝰ cẽſef venire in dicta trãſactione: ⁊ maxĩe qꝛ cedũt oĩa iura ⁊ q oẽ dicit nihil excludit vt.ſ̃.ſepe dictũ eſt. Loqf ergo pluries dicta trãſactio per ṽba vlia nõ vĩ igitur dõm ꝙ poſſumus quicqꝫ excipere merito ⁊c.

a ¶ His tñ non ob.ꝯriaz arbitror ſniaz veriorẽ. Ad ꝙ oſtendendũ pmitto ꝙ lz poſt aditã hrditatẽ nõ ſit amplius hereditas: ſed pͥmoniũ hrdis vnitũ cũ alio eius pͥmonio vt per glo.in ṽbo per vnũ i.l.j.§.veteres.ff.de acq.poſ.⁊ doc. ibi.⁊ per doc.in.l.in fideicõmiſſaria.ff.ad trebel. Tñ qñ per hrdez vel eũ qui hz ius ab hrde vendif vel cõcedif hrditas verbũ hrditas de neceſſitate impropͥaf ita ꝙ ſumif ẽt poſt aditã hereditatẽ vt pz in titulis de hrditate vł actiõe vẽ.ff. ⁊.C.p totũ.⁊ fac.ff.⁊.C.de peti.here.⁊.ff.de acq.poſ.l.j.§. itẽ acqrimus i ſi.⁊.ff.ad tre.l.reſtituta cu ſi.i qbus iuribus apparet ꝙ hereditas dr poſt aditã hereditatem qñ aliquid agif vel eſt agendũ per heredez:igif cũ in terminis noſtris hñs cãz ab herede cõcedat iura que hz in hereditate ſeu hrditatibus ⁊ bona ⁊ res hrditatis ſeu hereditatũ ſumi dz hereditas in ꝓprie poſt aditaz hrditatez ⁊ hoc eſt claꝝ qꝛ ſi ſumeref hereditas ꝓut erat ante aditam hrditatem non poſſent iſti cõcedentes aliqͦ ius cõcedere qꝛ nullũ ius hẽbãt ipſi vel eorũ auctrix in dictis hrditatibus neqꝫ in bonis earũdez ante aditionẽ. Itez pmitto ⁊ i cõceſſione hereditatis cõſideraf hereditas ꝓut eſt tpe ꝯctus ſi aliud non apparet actũ vt eſt tex.apertus in.l.ij.§.j.ff.de hereditate vel act.vẽ. Adeo ꝙ ſi qua res fuerat hereditatis ⁊ nõ eſt amplius tpe ꝯctus illa nõ venit i cõceſſione hereditatis vñ ſi aliqua res hereditaria fuerat vẽdita per hrdem nõ venif i hereditatis cõceſſione illa res ſed preciũ.d.l.ij.§.ſed ⁊ rerum.⁊.§.ſed ſi preciũ.⁊.l.venditor.e.ti. Facit optime qꝛ in vlibus precium ſuccedit loco rei.l.ſi ⁊ rez ⁊ preciũ.ff.de peti.hrditatis.l.imperator.§.ſi.ff.de leg.ij. Quibus pſuppoſitis factis vĩ ſatis clara cõcluſio reſultare ꝙ in iſta tranſactione ſeu cõceſſione facta ex cã trãſactionis de iuribus ⁊ bonis hrditatuz predictaruz nõ veniat iſte fundus emptus vt.ſ̃.per dictuz magiſtrũ Jacobuz:qm̃ dictus fundus nõ erat amplius hrditatuz predictaꝝ neqꝫ alterĩꝰ eaꝝ qꝛ preciũ ſucceſſerat loco ipſius fundi per iura preallegata ita ꝙ tpe ipſius ꝯctus dictus fundus nõ erat in hrditatibus predictis neqꝫ erat res dictarum hereditatum merito cum tps ipſius ꝯctus attendaf vt dictuz eſt per.d.l.ij.§.j. Sequif ꝙ in cõceſſione bonorum ⁊ reꝝ hereditatis ſeu hereditatum predictarum non venit iſte fundus.cuz igif magiſter baptiſta ⁊ dñs mariozzus dederint oĩa iura ⁊ actiones ⁊c.que ⁊ quas hñt vel habere pñt in iuribus rebus ⁊ hereditatibus predicteꝝ non videf ꝙ veniat iſte fundus ex quo nõ erat tunc de hereditatibus predictis.ꝙ maxime dicendum eſt qꝛ loquitur per verba pñtis tpis que hñt vł habere pñt.⁊ ſic referf ad tps pñs non ad preteritũ:ſubdif poſtea in dicta cõceſſione:ita ꝙ in pñti cõceſſione veniãt ⁊ venire itelligãf cla eoꝝ iura que hñt in hereditatibus pdictis ⁊ res ⁊ bona dictaꝝ hereditatũ.que verba veniũt ad determinationẽ ⁊ declarationẽ precedentiuz verboꝝ:vnde debẽt intelligi ſm terminos precedentiũ verboꝝ:ar.in auc.de filijs ante dota.inſtru.na.circa mediuz:⁊ ꝙ hr in aue.ſiquis in aliquo.C.de eden. Ita ꝙ intelligunf etiam de tpe pñti:non ſoluz prima pars dictoꝝ verborum que clare loquif de pñti cum dicat que hñt:ſed etiaz ſcda pars per pdicta. Pro quo facit qꝛ nã genitiui eſt vt deſignet tps pñs.l.ſi ita de auro.⁊ ar.le. Itez nã copule eſt vt qualitatẽ pcedẽtiũ cẽſeaf repetere i ſequẽtibꝰ.l.ſeie.§. gayo de au.⁊ ar.le. Cũ igif iſte fundus nõ eſſet in hrditatibus pdictis:nec dictaꝝ hereditatũ ſequif ꝙ nõ cõprehendif p illa iura q̃ hñt in dictis hrditatibus.neqꝫ in illis ṽbis ⁊ res ⁊ bõa dictaꝝ hrditatũ. Et per ꝯñs nõ venit in dicta cõceſſione. Facit qꝛ ṽba ꝯctus interpetranf ꝯ creditorẽ qui debuit legẽ apertius dicere:⁊ ſic ꝯ eũ:pro quo facit ꝯctus. l.labeo de ꝯben.emp.l.veteribus de pac.l.qcquid aſtringẽde de ver.ob. Itẽ facit qꝛ iſta tranſactio ſit timore litiuz que vertebantur vel oriri ſperabantur inter ꝯhẽtes.vt eſt de nã trãſactionis.l.j.ff.de tranſac.⁊ vt pz ex prefationibus iuxta ea que hñr in.l.ſi.ff. de here.inſti.⁊.l.tuia ſ̃ñdit de ver.ob. Sed ſuper iſto fundo non vertebatur aliqualis neqꝫ ſperabatur verbi in futurum prout arbitror merito ⁊c.in hoc tamen non facio fundamentum. Item facit qꝛ principaliter dicta conceſſio ſit de bonis ⁊ iuribus ceſſis per dñam Gabriellam:ſed iſte fundus non fuit per eam cõceſſus nec ius dicti fundi ſuit ceſſum merito ⁊c.

b ¶ Nec ob.in ꝯtrarium adducta. Non.n.ob.prima rõ ꝙ intelligatur tranſactio de bonis que retro tpe eoꝝ vite fuerãt

dictorum ſer Jacobi ſeu filiorum:qꝛ imo intelligitur de tē-
pore preſenti:ar.d.l.ij.§.j.ꝛ maxime qꝛ vnum verbuꝫ deter-
minās plura determinabilia dꝫ intelligi vt pariter determi-
net.l.iam hoc iure de vul.ꝛ pu.l.in teſtō.C.de teſt.mili.l.qꝫ
nis.ꝛ.l.hereditatē de vul.ꝛ pu. Sꝫ genitiuus ſer Jacobi re
ſpicit hereditatē ꝛ bona ergo dꝫ pariter termiare bona ꝛ he
reditatē. Sed quo ad hereditateꝫ reſpicit tp̄s pn̄s p.d.§.j.
Ergo pariter reſpicit tp̄s pn̄s quo ad bona ꝛ quo ad iura:
ꝙ ꝛ deducit̄ ex alio qꝛ qualitas adiecta verbo intelligit̄ ſm
tp̄s verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.de noxa. p Bart.in.l.
ex facto de vul.ꝛ pu.p Bar.ꝛ Bal.in.l.ſi vxor.C. qui accu.
nō poſ. Sed verba dederunt ꝛc.ſunt preſentis tp̄is ſeu vt
actiue loquar ad pn̄s tp̄s referunt̄ ad pn̄s tempus ſignifi-
cant:qꝛ datio ꝛ cōceſſio fit in preſentia notarij. Jō loquitur
de bonis ꝛ hereditate reſpectu illius tp̄is erant bona vel he
reditas ſer Jacobi. Nec ob.ꝙ ſer Jacobus iam defunctus
non hꝫ bona:qꝛ mors oia ſoluit vt dictū eſt. Nā rn̄deo ꝙ ve
rum eſt tamē non hꝫ iura ꝛ hereditas eſt ius.l.hereditas de
reg.iur.ꝛ.l.nihil aliud de ver.ſig.ꝛ tn̄ dr̄ hereditas ſer Jaco
bi ita pariter dicunt̄ bona ſer Jacobi:lꝫ ſit defunctus geni-
tiuus.n.varijs modis ſumit̄ in iure:vt in rubrica de no. op.
nū.ꝛ ibi latius per Bar.ꝛ doc. Dicunt̄.n.hoc caſu bona ſer
Jacobi bona hereditatis que repſitat ipſum ſer Jacobuꝫ ꝙ
aperte demonſtrat̄ per illam cl'am que determinat ꝛ decla-
rat oia precedētia:dum dicit ita ꝙ in pn̄ti ceſſione veniāt ꝛ
venire intelligatur oia eoꝝ ꝛ cuiuſqꝫ ipſorū iura que hn̄t in
dictis hereditatibus ꝛ res ꝛ bona dictarū hereditatuꝫ. De-
claratur ergo ꝙ intellexerunt de bonis dicte hereditatis ſer
Jacobi:dum dixit bona ſer Jacobi. Et ideꝫ eiſdē ratiōibus
dicendū eſt quatenus dicit de bonis filioꝝ ipſius ſer Jaco-
bi facit:qꝛ verbū bona ſepe ſignificant ius vl'e:prout verbū
hereditas.l.nā ꝙ.§.ſi.ꝛ.l.cogi in pn̄.ꝛ.l.ſi legatus.§.j.ff. ad
treb.ꝛ.l.tertia.§.bonoꝝ.ff.de bo.poſ. Nec ēt obſtant ſecūda
ꝛ tertia rationes fundate in virtute implicatiuarum dictio-
nuꝫ maxime ꝛ etiā qꝛ reſpondeo ꝙ implicant ꝙ cenſeantur
cōceſſa iura que haberet non ſolum ex cā ceſſionis: ſed etiā
ex alia cā.ꝙ ꝛ poſtea expreſſe ſubijcitur:vt ꝛ deductuꝫ eſt in
quarta ratione in cōtrarium adducta. Tamen limitatur iſta
generalitas comprehenſa tacite in implicatiua ꝛ poſtea ex-
preſſe ad iura que hn̄t in hēditatibus ꝛc. Unde non veniūt
iura que habent alibi qꝫ in hereditatibus predictis ſed ius
iſtius fundi non erat in hereditatibus merito ꝛc.ꝙ dico de
hereditatibus ideꝫ de bonis ꝛ iuribus:qꝛ ad preſens tēpus
omnia referunt̄ vt.ſ.deductum eſt. Nec ob.ꝙ ſm hoc dicte
dictiones implicatiue nihil implicant:nec dicta expreſſio ex
alia quacūqꝫ cauſa ꝛc.nihil importat:ex quo ex nulla alia cā
vltra dictam ceſſionem habēbant ius aliquod in dictis bo-
nis ſer Jacobi ꝛ prenōminatoruꝫ niſi comprehendatur iſte
fundus:qꝛ reſpondeo ꝙ hoc non ob.qꝛ dicta clauſula ex pſ-
ſa ꝛ virtus dictarum dictionum implicatiuarum operat̄ po-
tentialiter nec refert ſi deficit ius ꝛ ꝑpterea nihil importat:
qꝛ ēt ſi dicti cōcedētes nō haberent aliqđ ius vigore dcē cō
ceſſionis:nec aliquid cōprehēderet̄ ſub illis verbis maxime
reſpectu ceſſionis ꝛ ſimilibus ſepe reiteratis in dicta trāſa-
ctione nō reputaret̄ incōuenīēs:qꝛ ea eſt natura venditiōis
iuriū ꝙ ſi vendēs nō hꝫ iura periculū eſt emptoris vt in ꝓ-
prijs terminis eſt caſus in.l.ꝙ ſi venditione ꝛ.ll.ſe.de here.
vel acti.ven. Nec ob.quinta rō qꝛ illa clauſula nullo iure re
ſeruato ſine dubio refertur ad res in tranſactiōe deductas.
Abſonum.n.eſſet intelligere ꝙ in nulla re ſibi ius eſſet re-
ſeruatū:vn̄ cū deductū ſit ꝙ iſte fundus nō venerit in tran
ſactione merito dicta cl'a ſibi non obſtat:qꝛ prout dicti ma-
giſter Baptiſta ꝛ dn̄s Mariozzus retinēt iura in eorū bo-
nis proprijs q̄ nō fuerūt in hereditatibus vel bonis dictoꝝ
ſer Jacobi vel filioruꝫ eiuſdē ita ꝛ retinent ius ꝙ habebant
in iuſto fundo ex quo fundus iſte non cenſet̄ in bonis neqꝫ
in hereditatibus predictorum per predicta. Nec ob.vj.ratio
quia immo dicta verba ponderata in dicta.vj.ratione faci-
unt pro magiſtro Baptiſta ꝛ domino Mariozzo:vt.ſ.de-
ductum eſt circa finē deductoruꝫ pro hac parte: qꝛ iſte fun-
dus non eſt dictarum hereditatum merito non comprehen
ditur in dicta conceſſione.

f ¶ Concludo igitur ꝙ iſte fundus non venit in hac conceſ-
ſione pro quo vltra iaꝫ dicta facit:qꝛ poſtea ſubditur ꝙ pre
dicta dant̄ cum omnibus ꝛ ſingulis creditis dictarum here
ditatū oneribus ꝛ honoribus ipſaꝝ que ad dictos Baldi-
nū ꝛ hieronymū omnino ptineant ſed cōſtat ꝙ in dicta he-
reditate fuerat illud debitū ꝛ illud onus ſoluendi crediuꝫ
pp ꝙ fuit emptus iſte fundus de quo agitur:ideo equum
videtur ꝛ menti ꝯhentium conſentaneum ꝙ iſtud onus di
cti crediti ꝛ ſucceſſiue dicte venditionis facte dicta de cā p
tineat ad dictos baldinuꝫ ꝛ hieronymum. Ad hoc ꝙ.j.di-
cam in quarto dubio in h̄ tamen non facio magnum funda
mentum ſed in alijs.ſ.adductis.

d ¶ Venio admodo ad ſcđm dubium. Jn quo vr̄ dicendum
ꝙ dicti cedētes nō poſſint petere dictos.lviij.flo.ſolutos p
dictū magrm̄ Jacobū eorū parentē.qꝛ ipſi dederūt oia eoꝝ
iura que hn̄t in dictis hr̄ditatibus ꝛ ꝯ res ꝛ bona ꝛ hr̄dita-
tē dicti ſer Jacobi. Sꝫ vigore ꝛ cauſa predicta hēbat ius ꝯ
hereditatē dicti ſer Jacobi attēto ꝙ ex cā hereditaria ſoluit:
ergo iſtud ius vr̄ eſſe ceſſum ꝛ conceſſum nihilo reſeruato
ipſis cedētibus:prout dicit̄ aperte in dicta trāſactiōe ſcꝫ ꝙ
nihil reſeruet̄. Nec videt̄ predictis obſtare dicta cl'a in dicta
trāſactiōe adiecta:dū dr̄ cū oibus ꝛ ſingulis creditis ꝛ debi
tis dictaꝝ hr̄ditatū honoribus ꝛ oneribus ipſaꝝ que ad di-
ctos baldinū ꝛ hieronymū omnino ptineāt:qꝛ nō vr̄ ꝙ di
cta cl'a debeat trahi ad iſtud debitū:tū qꝛ in generali loqu-
tione non vr̄ comprehendi perſona loquētis.l.qui inſula in.
§.ſi.ff.loca.l.inquiſitio.C.de ſolu.ff.cōia predi.l. quicqđ.ff.
de ꝯhen.emp.l.ſi mercede.§.ſi.tum qꝛ iſtud debituꝫ fuerat
in eodem ꝯctu conceſſum:ꝛ pn̄r conceſſione ſublatū:vnde
non vr̄ ꝙ poſſit amplius ſpectare ad onus dictorū ceſſiona
rioꝝ.ſ.Baldini ꝛ hieronymi:qꝛ ſic quodāmodo viderentur
eſſe creditores ſui ipſorū ꝙ eſt impoſſibile.l.vrānius de fi-
deiuſ.l.ſi debitori.C. de pac.l. ꝛ quidem.ff.de leg.j. cum ſi.

e ¶ His tn̄ nō ob.in ꝯtrū arbitror veritatē ꝛ iuſtitiā ſubſiſte
re.qm̄ de nā actus eſt ꝙ qn̄ cōcedit̄ hereditas cēſeat̄ actū ꝙ
onus ſoluēdi ſpectet ad eū cui hereditas ipſa cōcedit̄.l.j. ꝛ
l.ij.C.de here.vel act.ven. Et nō ſolum ꝙ debet̄ alijs:ſꝫ ēt
ꝙ debet̄ ipſi hr̄di cōcedēti:vel vt aptius loquar id qđ debe
bat̄ ante qꝫ actio eſſꝫ cōfuſa.l.ij.§.cū qs ſeu.§.pe.ff.đ here.
vel act.ven.vl' ſi ꝙ exp̄dit ꝓ hr̄ditate adeo ꝙ foret creditor
ſi nō foret heres.d.l.ij.§.ſiue.§.ſi titius.§.ſi qđ.ꝛ.§.ꝙ ſi fu
nere.ff.e.ti. Unde idē iudicat̄ de herede cōcedēte heredita
tē ꝙ de eo iudicaret̄ ſi nō fuiſſet hēs. Et idē a paritate ra-
tionis dicēdū eſt de cōcedēte iura que hꝫ in hereditate ſaltē
caſu quo ius hēat ita ꝙ ſit heres vel hēat iura heredis: qꝛ
ꝛ iſte cenſet̄ concedere hereditatem.l.ꝙ ſi in venditione.ff.
eo.ti. Et cum militet eadem ratio:ergo idē ius.l.illud ad.l.
acqui.ꝛ.l.a titio.ff.de ver.ob. Unde cum in caſu nr̄o expri-
matur ꝙ debita ꝛ credita dictaꝝ hereditatum ꝛ onera ꝛ ho
nores earundem pertineant ad dictos ceſſionarios vr̄ ap er
ta fronte dicendū ꝙ iſtud ꝙ ſm ſubiectam mām dꝫ dici de
bitum hr̄ditatis ſer Jacobi ꝛ onus eiuſdem pertineat ꝛ per
tinere dēat ad dictos Baldinum ꝛ hieronymum ceſſiona-
rios. Non.n.pōt dici ꝙ iſtud non eſt debitū hereditatis:qꝛ
hr̄ditas non eſt amplius hr̄ditas:ex quo eſt adita: qꝛ ad h̄
eſt.ſ.rn̄ſum:nam in terminis nr̄is in hoc inſtrō tranſactio
nis apte ſumitur hr̄ditas poſtqꝫ eſt adita:ex quo ad ipius
tranſactionis ceſſionis verba referuntur quo tp̄e hereditas
erat adita. Jtem nō ob.ꝙ confuſum fuerit iſtud creditū:qꝛ
nemo pōt eſſe creditor ſuiipſius:qꝛ poteſt rn̄deri negando
forte ꝙ eſſꝫ cōfuſum nec ſublatum:non tn̄ vidi verba ceſſio
nis Jdeo in hoc nō facio fundamentum. Sed dato ꝙ eſſet
confuſum ꝛ ſublatum non obſtat per ſupradicta:qꝛ in iſtis
terminis hr̄ pro nō confuſo ꝛ actione ex ꝯctu iſto nouo pe
ti pōt:prout ꝛ debita ſubſiſtentia valida ꝛ efficacia per.d.l.
ij.§.pe.cū alijs.§§.ſ.adductis. Nec ſilr̄ obſtat ꝙ perſona lo
quentis nō intelligit̄ in generali ſermone:qꝛ immo hic in-
telligitur rōne ſubiecte mãe:verba.n.intelliguntur ſm ſub
iectam mām.l.ſi vno locati.l.ſi ſtipulatus de vſur.cū ſi. vul
garibus ꝓut formaliter in iſtis terminis.dicit Cy.in.d.l.in
quiſitio.C.de ſolu. Nec ſilr̄ ob.ſi dicat̄ ꝙ iſti cedentes ceſſe
runt dictis ceſſionarijs oia iura que hēbant ꝯ heredita-
tes predictas in qua gn̄alitate comprehenduntur iura ad pe
tendū.d.lviij.ducatos ſolutos vt.ſ.competentia contra di
ctam hereditatē dicti ſer Jacobi:vnde ſi intelligeret̄ ꝙ iſti
ceſſionarij iſtoꝝ iurium tenerent̄ ad ſoluendū dictos.lviij.
flo.videret̄ ſuperuacua illa ceſſio ꝛ deciſoria ꝛ continere vi
deretur dicta tranſactio quo ad hoc inter ſe repugnantiam
ꝙ non eſt dicendum:arg.l. vbi repugnantia de regu.iur.l.ſi
pretor in prin.de iudi.l.ſi quando de leg.j.c.cōmiſſa de ele.
in.vj.c.ſi papa de priuile.lib.vj. quia ad hoc reſpondeo ꝙ
nulla eſt repugnantia:nec vlla cadit deriſio: quia non in-
conuenit ꝙ cedantur iura habenti ſoluere creditum.l.mo-
deſtinus.ff.de ſolu. Nec etiaꝫ inconuenit ꝙ debitor liberet̄

ex omni qua

ex antiqua cauſa:⁊ ad idem obligetur ex noua cauſa ⁊ nouo contractu:q2 talis eſt natura nouationis.l.j.⁊ per totum de noua. Unde ſi iſti cedentes cedunt iura que habent aduerſus bona ⁊ hereditates ⁊c̃. Ex hoc ſe priuant poteſtate agendi ex prima cauſa ſeu primis cauſis ſaluo tamen eo ꝙ habetur in.l.iij.C.de noua.cũ ſi.volunt tamen poſſe agere actione ex iſto ꝯtu deſcendente certe nihil repugnantis vel deriſionis cõtinet:nec iſtud eſt magis inutile ꝗ̃ ſit nouatio q̃ vt ita loquar eſt plenũ vniuerſuz ius. Quinimo poteſt iſta ceſſio ex alio eſſe efficax: quid.n.ſi iſti cedentes qui concedunt iura que habent in dictis hereditatibus nulluz ius haberent in dictis hereditatibus vel haberent ius non plenũ. Et ex altera parte haberent ius aduerſus hereditatez nõne intereſt eoruz habere ius ꝙ habebant aduerſus hereditatez cũ fortaſſe cedentes volebant ꝙ in omnem euentum ceſſionarij ſubirent onus ſatiſfaciẽdi creditoribus. Et maxime quia intereſt ſoluentis debitum habere iura ceſſa creditori priuſꝗ̃ eius ſoluat vt clare habetur in.d.l. modeſtinus. Et plerunqꝫ accidit ꝙ quis ſponte ſoluit vt recipiat prius ceſſionẽ aduerſus debitorez:vnde nihil videt̃ repugnare huic itelligẽtie. Cõcludo igit̃ ꝙ dicti bãdinus ⁊ hieronymus ceſſionarij ſũt obligati ſoluere dictos.l viij.flore.

e ¶ Ex eiſdem rationibus concludo circa aliud dubium de quantitate debita ex cauſa dotis quia ille eedez rationes militant in dicta quantitate. dotali que in dicta quãtitate.lviij. flo. Solum differt in facto vnuz a reliquo q2 de iure dotiũ eſt facta expreſſa mentio in tranſactione ⁊ conceſſiõe ⁊ nõ de iure petenti dictos.lviij.flore. Sed hec differentia non eſt attendenda:quia idem ꝙ operatur expreſſa mentio ⁊ ſpecialis operat̃ generalis quo ad ea que in ipſa generalitate comprehenduntur.ff.de admi.tut.l.ſi duo in ſi.C.de quadri.preſcrip.l.ij.C. fami.her.l.quoꝝ.ff.de vſur.l.qui ſcit.C. de preſcri.xxx.an.l.omnes.⁊ ꝙ non cenſeantur ſimpliciter ⁊ abſolute conceſſa iura dictorum .lviij.flore. ⁊ dicte dotis que vt mihi dicitur eſt flo.auri.ccl. Oſtenditur ex quantitate precij:quia omnia predicta iura conceſſa per dictos magiſtrum baptiſtã ⁊ dominum Mariozzum fuerunt conceſſa pro precio trecentorum florenorum pro dimidia in moneta noua ⁊ pro alia dimidia in moneta veteri. Ita ꝙ dicta dos ⁊ dicti.lviij.flo.erãt extimãdi maiori precio ꝙ dicto precio. ccc.flo. Attẽto ꝙ nõ erat dubiũ ꝙ ad quẽcunqꝫ ſpectarẽt dicte hereditates certũ erat ꝙ dicta dos ⁊ dicta quãtitas quinquagintaocto florenorum ſpectabat ad dictos magiſtrum Baptiſtaz ⁊ dominũ mariozzuz vẽdẽtes eoꝝ iura. Cõſtat etiam prout mihi dicitur ꝙ iura que habebant dicti venditores in dictis hereditatibus vltra dictum fundum ⁊ vltra dictam dotem ⁊ dictam ſummam quinquagintaocto florenorum valebant longe maiori precio dictis.ccc.flo. Uel ſaltem dicto precio valebãt etiã omnibus conſideratis. Unde veriſimile eſt ex quãtitate ipſius precij ꝙ predicta que erãt clara ⁊ cum quibus eſſet maximus exceſſus:⁊ maxima leſio non venirent effectualiter in dicta venditiõe ⁊ ceſſione predicta. quia ex quantitate precij iudicatur intentio contrahentium iuxta nota. per gloſ.⁊ doc.in.l.j.§.j.ff. de ſuperſi. Ad hoc etiam text.⁊ nota.per docto.in.l.per diuerſas.⁊ in l.ab anaſtaſio.C. mandati.vbi dicitur ꝙ ex precij exiguitate ceſſio actionum preſumitur ſimulata ⁊ non valet ceſſio actionum pro parte vendita ⁊ pro parte donata. Nec preſumitur ꝙ dicti magiſter Baptiſta ⁊ dominus Mariozzus iactauerint ſuum.l.cum de indebito de probatio.l. ſi cum aurum de ſolu.⁊ ex enormiſſima leſione iudicari dolus ſolet iuxta ea que habetur in.l.ſi ſocietatem.§. arbitrorum.ff.pro ſocio.⁊ in.l.ſiquis cum aliter de verb.obli. ⁊ in c.quintauallis de iureiuran.

f ¶ Circa tertiũ aũt dubiũ ꝙ eſt an quedã bõa ſtabilia poſſeſſa per ſer Jacobum vigore donationis ſibi facte per dñam Bartbolomeaz de medietate bonoꝝ pauli veniant in dicta venditione ſeu ceſſione iuriuz vel cenſeant̃ reſeruata vigore illius clauſule dicte tranſactionis:vz ſaluis tñ ⁊ reſeruatis dictis magr̃o Baptiſte ⁊ dño Mariozzo iuribus ⁊ bonis de quibus olim lis fuit ⁊ queſtio inter dictam dñam gabriellam ⁊ ſer Alexandrum ⁊ ſucceſſiue benzum de benzis ciues eguuinos nominibus ⁊c̃. Uidetur prima facie ꝙ dicta bona de quibus agitur venerint in dicta conceſſione: quoniam dicta bona remanſerunt in hereditate ſer Jacobi ⁊ h̃ non negatur quia ſer Jacobus fuit donatarius dñe Bartbolomee ⁊ heres dñi Petri ⁊ domine Gentileſche bona aũt hereditaris ſer Jacobi ſunt expreſſe cõceſſa in dicta tranſactione per dictos magr̃m Baptiſtam ⁊ dñm mariozzum dictis baldino ⁊ hieronymo ergo baldinus ⁊ hieronymus ceſſionarij ⁊ emptores vñr habere eoꝝ intentionem fundatã ſuper dictis bonis:ꝙ clariſſimuz eſſet ſi dicta reſeruatio appoſita non fuiſſet in dicto ꝯtu. Sed dicta reſeruatio vĩ non trahenda ad iſta bona vt.j. deducam merito reſtat ꝙ iuſtitia videatur pro parte dictoruz bandini ⁊ hieronymi ceſſionariorum.ꝙ dicta reſeruatio non trahatur ad hunc caſum ſeu ad hec bona de quibus in dubium reſiſcat̃ vĩ duplici via probari poſſe.prima q2 lis ⁊ cõ inter nominatos in dicta reſeruatiõe ſolũ fuit ſuper donatiõe facto dicto ſer Jacobo p dictã dñaz bartbolomeã de medietate bonoꝝ pauli:vz an dicta donatio valuerit vl' debuerit nulla pronunciari:q2 ꝑ parte ſer Alexãdri petebat̃ pronũciari nullã dictã donationẽ ⁊ pro parte dñe Gabriele defendebatur ꝯtriũ. Nõ aũt agebat̃ in illo iudicio de bonis vl' iuribus deductis in donatiõe ſed de ipſo titulo donationis conſtat aũt ꝙ aliud eſt donatio que partiũ cõſenſu perficit̃.l.ſiquis argentũ.C.de dona.aliud eſt res in donatiõe deducta que a deo formata fuit geneſis.j.c. Nec ſequit̃ donatio nõ valuit ergo res donate poterãt a ſer Alexãdro abuocari q2 forte defenſari potuiſſent ex alio iur̃ detinẽtis vel ex nõ iur̃ agẽtis ar.l.qui accuſare.C.de edẽ.l.ſi.C.de rei ven.cũ ſi. Itaqꝫ lz lis ⁊ qõ fuerit ſup nullitate donatiõis nõ ſequit̃ ꝙ fuerit ſup bonis iſtis dato ꝙ iſta bona donata fuerint. Scđa via deduci vĩ ꝙ dicta reſeruatio nõ obſtet:q2 donatio non fuit facta niſi de medietate bonoꝝ pauli:ſed iſta bona de qbus agitur non videbantur eſſe bona Pauli neqꝫ hr̃ditariis ſue: ſed bona hr̃ditaria dicti petri ⁊ dñe Gentileſche ꝑut immediate oſtendã merito licz fuerit lis ſuper dicta donatiõe nõ cenſeat̃ fuiſſe ſuper iſtis bonis ſi nõ erant Pauli:⁊ ſic non videntur cõtineri in dicta reſeruatione ꝙ fuiſſent bona domini Petri ⁊ domine Gentileſche deducitur quia probatur ꝙ dominus Petrus ⁊ domina Gentileſcha emerunt dicta bona:ꝑut in puncto ꝑſupponit̃. Itẽ probat̃ ꝙ dictus dominus Petrus maritus dicte domine Gentileſche poſt emptionẽ factam poſſedit per plures annos. Ideo cenſetur poſſediſſe ratiõe ꝑcedẽtis tit.l.ij.C.de acquirẽda poſſeſſio. l.quedã mulier.ff.de rei vẽdi.l.j.C.de imponẽ.luc.deſcrip. lib.x.vnde probat̃ poſſediſſe titulo illo emptionis:⁊ cũ titulus emptionis reſpiciat ipſum ⁊ eius vxorem videtur poſſediſſe iure familiaritatis ſue vxoris:argu.l. qui iure familiaritatis.ff.de acquiren.poſſeſſio.ꝙ poſſederit Petrus quoddam tenimentum de qua agitur quattuor teſtes deponunt primi duo ſint ſingulares.⁊ per conſequens non probant. l.iuriſiurandi.C.de teſtibus.c.cum eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſ.⁊ proprie.c.cum dilecti de elec.c.tam is de teſtibus. Duo vltimi videntur deponere de eodem facto ⁊ de eodez tempore. Ideo videtur ꝙ ipſi probent.l. vbi numerus. ff. de teſtibus.c.in omni extra eodem titu.cum ſimilibus. Probant enim Joannes pater ⁊ meus filius ꝙ dictus Joannes conduxit ad laboritium ⁊ de fructibus reſpondit dicto domino Petro probatur autem poſſeſſio per locationem ⁊ receptionem mercedis:prout habetur in l.quamuis.§.ſi conductor.ff.de acquiren.poſſeſ.fortius per conductionem ⁊ reſtitutionem fructuum cum per ſolam recollectionem fructuum probetur poſſeſſio.l.titia de ſolu.l.litibus. C.de agri.⁊ cenſi.lib.xj.

g ¶ His tamen non ob.contrariam ſententiam arbitror veriorem : quoniam dicta bona fuerunt reperta in hereditate Pauli : prout preſupponitur in puncto ⁊ per dominam Bartbolomeam heredem dicti Pauli donata fuit medietas hereditatis ⁊ bonorum dicti Pauli dicto ſer Jacobo vigore cuius donationis ⁊ titulo pro donato dictus ſer Jacobus ⁊ demum dña Gabriella hr̃s dicti ſer Jacobi vt hr̃s dicti ſer Jacobi tenuerũt per.xx.an.⁊ vltra vt ꝑſupponit̃ in puncto. Itaqꝫ ipſe ſer Jacobus ex ꝑſona ſua queſiuerat publicianam ex titulo donationis. Ideo dato ꝙ dicta domina Gentileſcha ⁊ dominus Petrus habuerint titulum ⁊ poſſeſſionez non propterea ſi dixiſſent potuiſſent petere dicta bona a dicto ſer Jacobo vel a dicta domina Gabriella cum ⁊ ipſi habuerint publicianam per text.no.in.l.ſiue autem .§.ſi duobus.ff. de publiciana fortius nec potuiſſent poſtqꝫ dicta domina Gabriella vel dictus ſer Jacobus conpleuerunt preſcriptionem longi temporis.x.vel.xx.an. cum haberent titulum ⁊ bonãfidem.l.j.l.ſuper longi.⁊.l.diutina.⁊.l.ſi.C.de lon.temp.preſcrip. Fortius ergo ſufficit poſſeſſio longiſſima que ſufficeret ẽt ſine titulo.l.ſiquis emptio

his.§.ꝙ ſi quis.C.de preſcript.xxx.vel.xl.an.Et per dictas
preſcriptiones querit̃ ius vendicãdi ẽt a vero antiquo do-
mino:vt.d.l.ſi quis emptionis fortius a quaſi dño:put eſt
habẽs publicianaʒ iuxta not.in.l.j.ff.de publi.⁊ in.c.abbate
ſane de re iu.lib.vi.habẽs etenim publicianã nõ exercet eaʒ
contra dñm.l.ſi.ff.de publi.⁊ ſic cedit dominio. Sed vtile
dominiũ ꝙ quis cõſequit̃ ex preſcriptione longi vel lõgiſ-
ſimi cũ bonafide iuxta not.in auc.niſi tricẽnalis. C. de bo.
mater.⁊ in.l.pretorie officiũ.ff.de dã.infe.aduerſat̃ dñio di
recto ⁊ illud ſuperat vt.d.l.ſi quis emptionis. Et ſic cõſtat
ꝙ eſt potentius ipſuʒ ius ꝙ reſultat ex pſcriptione ꝙ̃ illud
quod reſultat ex ſolo titulo ⁊ poſſeſſione ꝙ ⁊ patet qꝛ publi
ciana cõpetit illi qui nõ impleuit vſucapionẽ:qꝛ auteʒ non
permitit̃ implere quaſi ipleuerit dat̃ dicta actio in rẽ inſti.
de act.§.alie.Fortius aũt an pſcripſiſſe ⁊ impleuiſſe vſuca-
pionẽ ꝙ̃ eſſe in actu implendi vt de ſe cõſtat merito ⁊c.Vñ
ex his euidẽter oſtẽdit̃ ꝙ iſta bona nõ ſunt iudicãda bona
dñi Petri vel domine Gẽtileſche:ſed bona pauli:⁊ qꝛ ſer
Jacobus ⁊ ſucceſſiue dña gabriella eius heres tenuerũt ⁊
poſſederũt dicta bona vigore dicte donationis ꝙ̃ dicto ſer
Jacobo fecit dña bartholomea de medietate bonoꝝ ⁊ here
ditatis pauli q paulus poſſederat dicta bona ⁊ cui pauli ſuc
ceſſerat dicta dña bartholomea. Et ſuper dicta donatione
lis fuit orta inter dictam dñam Gabriellam ⁊ ſer Alexan-
drum viũ dicta bona ⁊ iura vt.ſ.donata venire in dicta re-
ſeruatione facta dictis cedentibus. Et maxie qꝛ in petitio-
ne porrecta in dicta lite ſepe fit mentio de iuribus donatis
dicto ſer Jacobo:vnde vĩ ꝙ iura iſta donata cenſeantur re-
ſeruata dictis cedentibus ꝙ ſaltem dicendum videtur qꝛ
nulla alia lis ſeu queſtio orta fuerat inter dictum ſer Ale-
xandrum ſeu Benzum ⁊ dictaʒ dominam Gabriellam:put
mihi preſupponitur niſi dicta lis que fuerat ſuper dicta nul
litate dicte donationis:vnde dicta reſeruatio neceſſario re-
fertur ad dictã litem. Nec poſſumus dicere ꝙ cenſeatur re-
ſeruatuʒ ius validitatis dicte donationis:qꝛ deriſoria eſſet
reſeruatio validitatis donationis ſi cenſerẽtur cõceſſa bona
⁊ iura donata ⁊ dicta reſeruatio nihil vtilitatis afferret con
tra.l.ſi quando de lega.j.⁊.c.ſi papa de priuile.lib.vj.⁊ ar.l.
ſi creditori.ff.de leg.j.⁊.l.penul.ff.ne quis euʒ cũ ſimilibus:
preterea ius validitatis ipſius donationis eſt in ſeipſuʒ nõ
ſpectat ad aliquem:quia ipſa validitas actus non eſt quid re
ſidens in perſonaʒ neqꝫ ad donatariuʒ ſpectans:ſed quali-
tas reſpiciens ipſum actũ. Sed in dicta reſeruatione dicit̃
ꝙ dicta bona ⁊ iura pertineant ⁊ ſpectant ad dictos ceden
tes merito pʒ ꝙ non intelligitur dicta reſeruatio de ipſa va
liditate donatiõis:ſed de iuribus ⁊ bonis donatis. Prete-
rea in dicta reſeruatiõe fit mentio de iuribus ⁊ bonis de q-
bus ⁊c. Sed ius ipſius validitatis donationis non põt ve
nire appellatione bonorũ dico ſumẽdo ſeparatim ⁊ ſegre-
gatim a rebus donatis:qꝛ bona dicuntur qꝛ beãt.l.ſubſigna
tum.§.bõis.⁊.l.bonorũ appellatio.⁊.l.proprie.ff.de ver.ſi-
gni. Sed iſtud ius cum eſſet inane nõ bẽat ex quo nihil vti
litatis ſeu beatitudinis afferret merito non veniret iſtud in
bonis reſeruatis:dicta auteʒ reſeruatio bonoruʒ de quibus
lis ⁊c. non debet eſſe facta ſine virtute aliquid operãdi me-
rito neceſſario refert̃ ad donata. Et hoc ſine dubio vĩ fuiſſe
mens ꝯhentium que preualet rigori verboꝝ ⁊ ipſoruʒ pro-
prie voci.l.inconuentionalibus de verbo.ſigni.in.c.intelli-
gentia extra.e.ti.l.in cõditionibus primuʒ locuʒ.ff.de cõdi.
⁊ demon.l.non aliter de leg.iij.l.non dubiuʒ.C.de.ll.cuʒ ſi.

b ¶ Ex quibus etiam pʒ reſponſum ad adducta in ꝯtrarium
non enim obſtat ꝙ lis non fuit ſpecifice de iſtis bonis ſeu
iuribus donatis:ſed de validitate donationis:qꝛ reſpon-
ſum eſt.ſ.ꝙ licʒ ſm propriam vim verborum hmõi bona ⁊
iura donata non videantur cõprehendi in dicta reſeruatio
ne attento ꝙ ſolũ de nullitate ⁊ validitate donationis liti-
gabat̃ ⁊ ſi fuiſſet donatio pronũciata nulla fuiſſet neceſſa-
ria alia lis ſup bonis:vñ ex quo nulla alia lis niſi iſta verte-
batur ſeu fuerat inter noiatos in dicte reſeruatione ⁊ deri-
ſoriũ eſſet ꝙ cenſeret̃ reſeruata ipſa validitas per.ſ.dicta
⁊ etiam qꝛ validitas ipſa donationis non concedebatur.vñ
non erat opus:ſed ſuperfluũ erat ꝙ reſeruaret̃. Jõ ad hoc
vt dicta reſeruatio nõ ſit ludibrio ⁊ ſine virtute aliqd ope-
randi ⁊ poſita verbis ⁊ non rebus contra.l.ij.in ſi.C.cõia de
leg.⁊.c.cõmiſſa de elec.⁊ per rõnes ⁊ iura.ſ.adducta.ꝯclu-
denduʒ eſt ꝙ intelligatur de bonis ⁊ iuribus donatis. Nec
ſimiliter ob.ſcda ratio qꝛ imo eſt.ſ.euidenter oñſuʒ ꝙ iſta
bona donata non ſunt iudicãda bona dñi petri vel domine
Gentileſche. Dato tamen ꝙ eſſent bona predictorum non
refert:qꝛ ſatis eſt ꝙ fuerunt donata:qꝛ fuerunt bona pauli
vel ſaltem a paulo poſſeſſa ⁊ tanꝙ̃ bona pauli vigore dicte
donationis poſſeſſa per dictum ſer Jacobum ⁊ dictã.d.Ga
brielam ⁊ preſcripta itaqꝫ cenſentur habita vigore dicte do
nationis dato ꝙ vere non fuerint pauli.l.ſi alienam ⁊.l.qui
alienam.ff.de dona.cã mortis.⁊.l.ſi alienam.ff.ſol.ma. ideo
cenſet̃ de eis bonis fuiſſe lis:prout de bonis ꝓprijs ipſius
pauli:⁊ ſic comprehenduntur in dicta reſeruatione per.ſ.
dicta. Concludamus ergo ꝙ bona iſta donata ⁊ poſſeſſa vi-
gore dicte donationis quam fecit dicta domina Bartholo
mea dicto ſer Jacobo cenſentur reſeruata ⁊ non veniũt in
dicta conceſſione.   Laus deo.

¶ An ⁊ qñ ordinarius cui eſt delegata aliqua iuriſditio vi
deat̃ facere tanꝙ̃ delegatus ⁊ qñ vt ordinarius. Item an ne
ceſſe ſit appellare a delegato ad delegantem.

¶ Conſilium. xv.

In nomine dñi noſtri

l iesu xpi. ¶ In pſenti themate vĩ pma fron
te dõʒ ꝙ dicte exceptiões habeãt obſtare ⁊
d.vicarius nõ potuerit procedere niſi vt or-
dinari⁹.⁊ per ꝯñs ad.d.guber.⁊ legatũ appellari potuit:nã
dicti iudices per papam deputati fuerunt iudices delegati:
qꝛ conſeruatores deputati a papa cenſentur iudices dele-
gati.c.j.⁊ ibi per glo.⁊ doc.de offic.delega.in.vj.⁊ facit.c.ſi.
eo.tit.cum ſimilibus. Sed iſti ſunt conſeruatores:qꝛ litte-
re predicte ita eos appellant merito ſunt delegati ꝙ ⁊ patet
qꝛ in litteris ſunt hmõi verba auctoritate noſtra facias ⁊c̃.
ergo cõſtat illos eſſe iudices delegatos vt in.c.j.de cle.egro
ta.li.vj.⁊ ibi per doc.⁊ p bar.in.l.more de iuriſdi.om.iudi.
per tex.in.d.c.j.⁊ adducit tex.in prohemio inſti.ibi noſtra
auctoritate.⁊.in.l.ſolet de iuriſdi.om.iudi.vbi dicit̃ ꝙ fun-
git̃ vice delegantis ⁊ nõ ſua ad ꝙ facit.l.j.in ſi.⁊.l.⁊ ſi pro
de offi.eius cui man.eſt iuriſdi.⁊.c.ſi.cũ ſimilibus. de offic.
delega.ſed dicta vba ſunt in dictis litteris apoſtolicis poſt
mediũ dicte bulle linea.xxj. vbi auctoritate nr̃a per cenſurã
eccleſiaſticam ⁊c. Ad idẽ ⁊.iij.quãdo alicui iudici cõmittit̃
certũ genus cauſarũ reſpectu certi territorij dr̃ habere iuriſ
ditionẽ delegatã ergo iudices deputati ſuper nogocijs iſto
rum monachoꝝ quia ſuper genere cauſarũ ſpectantium ad
iſtos mõachos ſunt delegati facit ſimile de conſeruatoribus
qui vt dixi habent iuriſditionem delegatam illud aũt qđ de
bent doct.in d.c.per hoc reſpectu certi territorij non obſtat
qꝛ territorium magis conuenit iuriſditioni ordinarie ꝙ̃ de
legate.l.extra territorium cum ibi no.de iuriſdi.om.iudi.iu
riſditio.n.ordinaria requirit territoriũ ⁊ non delegata dicit
Bal.in.l.more.ff.eo.ti. per.l.ſi.C. vbi ⁊ apud quem. Cum
ergo ſunt iſti deputati a papa Gregorio iudices delegati
⁊ conſtat papam Gregorium delegantem migraſſe a ſecu-
lo nec apparet ꝙ littere fuerint pñtate nedum occupata iu-
riſditio per lit.conteſt.vel per citationem conſtat ꝙ iuriſ-
ditio delegata eſt extincta.l.⁊ quia de iuriſdi.om.iudi.⁊.c.
relatum.⁊.c.gratum de offi.deleg.cum ſimilibus. Ideo non
potuit vt delegatus dictus vicarius cognoſcere:ſed vt ordi
narius merito ⁊c̃. Scdo principaliter hec pars vĩ vera:qꝛ
iſti iudices ſpeciales fuerũt dati in fauorem monaſterij pre-
dictis montis moxini ⁊ in fauorem dicti ordinis preter ſeu
contra ius commune quia de iure cõmuni habebant alios
iudices ordinarios ⁊ ſic eſt priuata lex.ergo dicitur priuile-
gium dicti monaſterij.c.abbate de verb.ſigni. Merito non
vtendo perditur.l.j.⁊ ibi per Bar.ff.de nun.⁊.c.ad audien
tiã de preſcrip.facit.l.non ſatiſ.§.j.l.ſi conſtituta.⁊.l. ſi com
munem.§.j.⁊.l.labeo.ff. quemadmo.ſerui.ammit.cũ ſi. Id-
circo cum dictum monaſteriuʒ nunꝙ̃ vſum fuerit dicto pri
uilegio per tempus.lx.annoꝝ ⁊ vltra non poteſt eo amplius
vti quia per non vſum extinctum. Tertio quia iſti appellan
tur ſepenumero in iſtis litteris apoſtolicis conſeruatores
⁊ conſeruatores nõ cognoſcunt niſi de manifeſtis iniurijs
vt in.c.ſi.de offi.delega.lib.vj. Sed in caſu noſtro non tra-
ctatur de manifeſta iniuria vel violentia manifeſta merito
fuit iudex incompetens ratione dictarum litterarum. Quar
to quia iudices predicti fuerunt dati in dictis litteris ſo-
lum ſuper preteritis negocijs ⁊ non ſuper futuris vt patet
ex verbis litterarum ibi conqueſtione percipimus ꝙ non-
nulli archiepiſcopi ⁊c̃. Occuparunt occupari fecerunt caſtra
villas

villas ⁊ alia loca domos eccleſias molēdina decimas obedientias ⁊c̄. Et ea detinent indebite occupata ſeu detinentibus p̄ſtant auxiliuꝫ ⁊c. Nōnulli dictis abbati prioribus ⁊c. ſup p̄dictis caſtris villis ⁊c. ⁊ rebus alijs ad monaſteria prioratus loca ⁊ mēbra p̄dicta ſpectantibus multiplices moleſtias ⁊ iniurias inferūt ⁊ iacturas ⁊ poſtea ſubditur quare pro parte dictoꝝ abbatis ⁊c̄. nobis extitit humiliter ſupplicatū vt cuꝫ eiſdeꝫ ⁊c. ꝓuidere eis ſuper hoc paterna diligentia curremus verba ergo ſupplicationis ⁊ petitionis ſe referunt ad preteritas moleſtias ⁊ violentias. ergo ⁊ ſimiliter verba pape r̄ſidentia ad preteritas violētias referri debent quia r̄n̄ſio intelligitur ſm̄ interrogata. l. j. §. ſi quis ita de verb. obli. ⁊ inſti. eo. ti. §. preterea. ⁊ l. de etate. §. q interrogetus de interroga. act. facit. l. ſi. de here. inſti. ⁊ l. titia reſpondeat. §. idē reſpōdeat de her. ⁊ inſti. ⁊ maxime quia verba r̄n̄ſionis referūt ſe expꝛ̄ſſe ad peti. ibi nos igiꝛ aduerſus occupatores detētores preſumptores moleſtatores iniuriatores huiuſmodi ⁊c. ⁊ ſic patet ꝙ propter verbū hmōi neceſſario ſe refert papa ad ſuperiora petita. ergo cū hoc negociuꝫ ſuper quo litigaꝛ fuerit tūc t̄pis futuruꝫ ⁊ nō preteritū ſeu preſens non ſpectat ad dictos iudices.

a ¶ His tn̄ non ob. ꝯtrium partē arbitror veriorem. Primo ⁊ principaliter qꝛ dn̄s vicarius fuit aditus vt iudex delegatus ⁊ pronunciauit ſe iudiceꝫ cōpetentem: qꝛ ad eū ſpectat pronunciare. An ſua ſit iuriſditio. c. ſuper lr̄is de reſcrip. l. preſcrip. C. ſi contra ius vel vtil. pu. ⁊ l. ſi qs ex aliena. ff. de iudi. igitur valet ſn̄ia ſuper ꝑncipali: qꝛ quotienſcunqꝫ pōt quis cognoſcere. An ſua ſit iuriſditio ꝓnunciando ſe iudiceꝫ cōpetenteꝫ ſi nō appellatur a tali pronūcia valet poſtea ſn̄ia ſuper ꝑncipali per eā lata ſm̄ Inn. notabiliter in. d. c. ſuper lr̄is. Merito ex quo illa interlocutoria trāſiuit in reꝫ iudicatā. c. cum dilecti de elec. ⁊ qd̄ hr̄ in. l. ꝙ iuſſit de re iud. non pōt amplius in dubiū replicari an ſit delegatus iudex vicarius necne. appellatio. n. a diffinitiua non reſcindit niſi vſqꝫ ad lit. conte. cām principalē vt eſt tex. notabilis in. l. ita demū. C. de procu. ⁊ ibidē per doc. ergo appellanduꝫ eſt ad principem vel ad ſubdeleganteꝫ ſm̄ varias opi. de qbus in l. j. ff. quis ⁊ a quo. ⁊ in. l. j. in fi. C. qui pro ſua iuriſ. ⁊ in auc. ſi qs litigantiū. C. de epa. audi. ⁊ per Bar. ⁊ doc. in. l. j. ff. de dāno infec. ⁊ in. c. q̄uis de offi. dele. lib. vj. ⁊ qd̄ no. in. c. ſup queſtionū. § porro de offi. deleg. in antiquis. ⁊ in. c. j. cū glo. de cle. egro. cū ſimilibus. Et ſic non ad legatū ſeu gubernatorem appellari non pōt ſimiliter ⁊ ſi archiepiſcopus rauēnatis foret iudex ordinarius ex quo delegat idem dicenduꝫ eſſet ꝙ ad eum appellandum eſſet. d. l. j. in prin. ff. ſi quis ⁊ a quo. ⁊ in. l. imperatores. §. j. ff. de appel. ⁊. C. de appel. l. precipimus. ⁊ l. ſi. cum ſimilibus.

b ¶ Nec ob. in ꝯtrium allegata: qꝛ ⁊ primo non ob. ꝙ lr̄e non fuerunt p̄ntate in vita delegātis qꝛ dato ꝙ hoc verum eſſet ex quo non ꝓbatur hec p̄ntatio tn̄ non haberet obſtare in caſu noſtro ꝑꝑ verba pape que volunt ꝙ iuriſditio a tēpore date ſit ꝑpetua vt patet certa finē litterarū apoſtolicatuꝫ ibi ꝙ que a data p̄ntium ſit vobis ⁊ vnicuiqꝫ vr̄m in p̄miſſis oibus ⁊ eoꝝ ſingulis ceptis ⁊ non ceptis ꝑpetua ptās ⁊ iuriſditio ad tributa. Conſtat. n. ꝙ t̄pe data non erant lr̄e preſentate nec erat occupata iuriſditio per lit. cōteſ. ſeu citationem factā a dictis iudicibus in litteris p̄dictis deputatis: ⁊ nihilominus ex tūc vult iuriſditionē eſſe perpetuam. ⁊ ꝯ̄ſr vult non finiri iuriſditionē per mortē delegantis ꝙ clarius conſtat per illa verba ceptis ⁊ nō ceptis. Ceptum. n. dr̄ negocium ꝯ̄teſtum ad perpetuandā iuriſditioneꝫ ſm̄ terminos d. c. gratū. ⁊ d. c. relatum. ⁊ d. l. ⁊ qꝛ facit. l. vbi ceptū. ⁊ qd̄ ibi habeꝛ. ff. de iudi. Verba. n. intelliguntꝛ ſm̄ ſubiectā materiā l. ſi vno loca. ⁊ l. ſi ſtipulatus de vſur. ⁊ l. eās cās de condi. ⁊ demō. cum ſi. vn̄ aperte declarat papa ꝙ lꝫ nō ſit occupata iuriſditio: nihilominus ſit perpetua. ⁊ per ꝯ̄ns non finiatur morte delegantis ꝙ ⁊ clariſſime oſtendiꝛ per verba q̄ ſubduntur in dictis litteris ibi vt eo vigore eaqꝫ firmitate poſitis in premiſſis oibus ⁊ non ceptis p̄ntibus ⁊ futuris ⁊ pro predictis ꝓcedere ⁊c. ac ſi p̄dicta omnia coram vobis cepta fuiſſent ⁊ iuriſditio veſtra ⁊ veſtroꝝ quolibet per notioneꝫ vel alio legittimo mō perpetuata legittimē extitiſſet. que vltima verba per citationē vel alio legittimo modo perpetuata ⁊c. Sunt adeo clariſſima ꝙ non expedit ſuper hoc aliter inſiſtere per. l. ille aut ille. §. cum in verbis nulla eſt dubitatio non eſt admittenda volūtatis qd̄ de leg. iij. ⁊ l. cōtinuus §. cum ita de ver. ob. Ex quo enim papa voluit iuriſditionē delegatam poſt mortem ſuam extendi nō reuocatur morte qꝛ ꝙ principi placuit. l. j. ff. de conſti. prin. ⁊ inſti. de iure natu. gen. ⁊ ci. §. ſed ꝙ principi maxime ⁊ inferior poteſt facere ꝙ mandatum ſuum reintegra poſt mortem ſuam trahatur. l. ſi vero non remunerandi. §. ſi. ff. mandati.

c ¶ Nec ob. ſcd̄a ratio in ꝯtrium adducta qꝛ tollitur per dicta verba ſupra recitata. primo loco ibi perpetua poteſtas ⁊ iuriſditio ⁊c. maxime iunctis verbis illis nō perceptis: nō. n. diceretꝛ perpetua ſi non vtendo perderetꝛ per ea que hn̄r in l. falſo. C. de diuerſis reſcrip. ⁊ ēt in. d. l. j. de nundi. nam qꝛ in. d. l. falſo eſt poſitū verbum perēne dicit glo. in dictis iuribus ꝙ priuilegiū non perditur nō vtendo eodem mō dicamus in caſu nr̄o qꝛ in litteris predictis eſt poſitū verbum perpetua maxime qꝛ dicit ſuper nō ceptis. Preterea glo. in d. l. j. de nundi. vult ꝙ in priuilegijs ad agendū vel excipiendum prout eſt iſtud ſi priuilegiuꝫ eſt non procedat. d. l. j. ſed ſit ꝑpetua dato ꝙ priuilegiatus nō ſit vſus priuilegio. Preterea hoc priuilegiū eſt cōceſſum toti ordini vt patet ibi ſane delictoꝝ filioꝝ abbatis ⁊ cōuentus monaſterij ſancte Marie montis Oliueti in ancona ordinis ſancti Bn̄dicti arete dioceſis ac vniuerſorū priorum ⁊ cōuentuum ⁊ aliarū perſonarum monaſterioꝝ prioratuū ⁊ aliorum locoꝝ dicti ordinis que de monte Oliueti nuncupanꝛ cōqueſtione percepimus ⁊ in fine ibi quare pro parte dictorū abbatis priorum ⁊ conuentuū ⁊ aliarū perſonarū nobis extitit humiliter ſupplicatū vt cum eiſdem valde reddatur difficile ⁊c. prouidere eis ſup hoc paterna dilectione munimus ⁊ infra ibi volentes eiſdem abbati prioribus ⁊ cōuentibus ac pſonis remedio ſubuenire ⁊c. Unde lꝫ prior montis morcini vel cōuentus non fuerit eo vſus forte fuit vſus alius abbas vel prior vel alia pſona ⁊ ſic priuilegiuꝫ iſtud ꝙ eſt generale ordinis predicti totius non pōt dici per nō vſum cōſumptum ⁊ extinctū ex quo per aliquos ad vſum eius deuentū eſt non. n. poteſt p̄iudicari per particularē perſonaꝫ priuilegio cōceſſo ordini per ea que habenꝛ in. c. ſi diligēti de foro cōpe. Preterea vt mihi ferꝛ h̄ negatiua ꝙ nunqꝫ vſus fuerit conuentus montis morcini dicto priuilegio nō eſt probata ꝓut eſt neceſſarium qꝛ qui ſe fundat in negatiua eam probare dꝫ vt per Bar. ⁊ doc. in. l. in illa ſtipulatione. ⁊ l. hoc iure. de vbo. ob. ⁊ per Inno. in. c. ſup his de accuſ. ⁊ hr̄ in. l. actor ꝙ aſſeuerat de proba. ⁊ in. l. ij. C. de iure empby. Nec ob. ꝙ dictuꝫ monaſteriū mouit lites ⁊ cauſas agitauit coraꝫ vicario vt iudice ordinario qꝛ lꝫ ſint deputati certi iudices ſpeciales in aliqbus negocijs vel inter aliquas perſonas nō propterea diminuitur ptās ordinaria preſidis vel epi vt habeꝛ in. l. j. C. de offi. prefec. vig. vbi dicit ꝙ ſi creatur imittenteꝫ aliqd̄ officiū vel aliquis iudex hn̄s iuriſditionē ſuper certis negocijs puta ſuper dānis datis non ꝓpterea videꝛ adēpta iuriſditio dn̄i poteſtatis ſeu preſidis ꝙ eſt notandū ⁊ facit. c. per hoc de hereti. lib. vj. vbi aliqd de hoc ⁊ facit etiam qd̄ habeꝛ in. c. in ſingulis de ſtatu mona. Et ꝑꝑea poſt potuerūt predicti prior ⁊ cōuentus monaſterij montis morcini adire vicarium vt iudiceꝫ ordinariū ⁊ generalē cum haberent alios iudices magis ſpecialē. ⁊ ideo non ꝓpterea videnꝛ voluiſſe recedere ab his iudicibus. Maxime qꝛ ex quo tunc tēporis iſte vicarius nō erat delegatus ab illis iudicibꝰ apoſtolicis magis cōmode adhibuit vicarium qui erat preſens q̄ꝫ illos iudices apoſtolicos abſentes. Preterea hoc veniebat diſcutiendum ⁊ probanduꝫ ante lit. cōte. in preparatorijs anteqꝫ iudex pronūciauit ſe iudicem cōpetentē ⁊ ſi ꝓbauit ⁊ iudex iniuſte ꝓnunciauit ſe cōpetenteꝫ debuit appellare: qꝛ vt. ſ. dixi appellatio a diffinitiua nō reſpicit exceptiones dilatorias ſeu declinatorias. d. l. ita demū. ⁊ ꝓpterea non imerito dicitꝛ ꝙ a ſentētia interlocutoria ſup cōpetentia lata ⁊ incōpetentia pōt etiā de iure ci. appellari vt. d. glo. in auc. habita. C. ne filius pro patre. ⁊ habetur in. l. ij. ff. de appel. reci.

d ¶ Nec hꝫ aliquatenus obſtare. c. ſi. de offi. deleg. lib. vj. cum ſua materia: qꝛ lꝫ meri cōſeruatoris non cognoſcant niſi de manifeſtis iniurijs tamē iſti non ſunt meri cōſeruatores vt cognoſcitur ex tenore litterarū predictarū: qꝛ ſemper appellant eos cōſeruatores ⁊ iudices ⁊ ſic non vult papa eos eſſe ſimplices cōſeruatores. preterea in petitis per monaſteriuꝫ nunqꝫ ſit mentio de manifeſtis iniurijs: ſed ſimpliciter dicitꝛ de iniurijs ⁊ moleſtijs ⁊ loquitꝛ indefinite ꝙ equipollet vniuerſali. l. ſi pluribus de leg. j. ⁊ l. de precio de publi. ⁊ l. j. §. ⁊ generaliter de leg. preſtan. cū ſimilibus. imo ipſa reſponſio pape loquitꝛ per ſignū vniuerſale ibi de quibuſcūqꝫ iniurijs violentijs atqꝫ dānis. ergo nullam iniuriaꝫ excludit. l. iuꝛ. de leg. iij. c. ſolite de malo. ⁊ obe. cum ſimili. ⁊ maxime qꝛ primo

dicit ſuper reſtitutione bonoꝝ ⁊ iuriū ⁊c. Et poſtea ſubdit necnon quibuſcunqꝫ iniurijs ⁊c. Et ſic non vult papa ꝙ cognoſcant ſolum ſuper violentijs iniurijs atqꝫ damnis ſed etiā ſuper iuribus ⁊ bonis dicti monaſterij ex eo ꝙ nō tendant ad iniurias violentias ſeu damna ⁊ ſic ex quo cognoſcunt de iniurijs ⁊ non iniurijs clarum eſt ꝙ de alijs preterea de manifeſtis iniurijs cognoſcunt quia deficiente ſubiecto ꝙ ſuper non iniurijs cognoſcat ⁊ ſic deficiat ſubiectum iniuriarum deficit qualitas illa manifeſte: quia qualitas ſine ſubiecto ſtare non poteſt. l. ciues. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. ij. de vſufru. cum ſimilibus. Preterea ⁊ fortius ſubditur in litteris apoſtolicis ꝙ in illis que iudicialem indaginem requirunt ꝓcedāt ſummarie ſimpliciter ⁊ de plano in alijs vero ꝓut qualitas facti exegerit. vnde illa verba in alijs vero ⁊c. Neceſſario intelliguntur in manifeſtis iniurijs que non requirunt iudicialem ordinem. c. ad noſtram de iureiuran. ⁊ habetur in. l. ſi vo. §. qui pro rei qualitate. ff. qui ſatiſda. co. ⁊ in. l. ciuis ⁊ incole. C. de appel. ⁊ ꝙ habetur in cle. appellanti de appel. ꝙ euidēter apparet quia infra poſt medium dictaruꝫ litteraruꝫ apoſtolicaruꝫ dicitur ꝙ non cognoſcāt niſi de manifeſtis iniurijs ⁊ violētijs ⁊ alijs preiudicialem indaginem requirunt. vnde ex his verbis ⁊ ſuperioribus redditur res clara: naꝫ in ſuperioribus verbis ſupra recitatis vult papa ꝙ cognoſcāt de his que iudicialem indaginē reqrunt ⁊ de alijs que nō reqrūt iudicialē īdaginē ⁊ poſtea dicit ꝙ non cognoſcāt niſi de manifeſtis iniurijs ⁊ de alijs que requirunt iudicialem indaginem ⁊ ſic vt verificētur verba ſuperiora habemus neceſſe intelligere illa verba in alijs vero prout facti q̄litas exegerit ⁊c. in manifeſtis iniurijs ſeu violentijs impropriatur enim ſepenumero verboꝝ ſenſus ſm ſubiectam materiaꝫ vt habetur in cle. j. de reſcrip. ⁊ in c. ſedes eo. ti. in antiquis. ⁊ ſi qua dubitatio fuerit pertinaciter inſiſtentes ſuper dictis verbis dictarum litterarum ſuper eis ⁊ dicta dubitatiōe cognitio ſpectabat ad ipſum ad quem pertinet cognoſcere. An ſua ſit iuriſdictio. d. c. ſuper litteris cuꝫ ſimilibus. ẜ. adductis vel ſalteꝫ ad papam per ea que habentur in. c. cū veniſſent de iudi. vbi eſt tex. ꝙ quando vertitur probabile dubium ſuper priuilegio pape cognitio ſpectat ad papaꝫ ⁊ non ad inferiorem prout eſt gubernator.

c ¶ Nec obſtat ꝙ ſuper grauaminibus tantum preteritis ⁊ violentijs ⁊c. Et ſic non ſuper futuris videtur conceſſa poteſtas ⁊ iuriſdictio predicta. Quia lꝫ abbas ⁊ ordo montis oliueti querimoniam moueat corā papa de iniurijs ⁊ violentijs ⁊ moleſtijs preteritis ſeu preſentibus tunc temporis vt denotant verba ſupra relata. Tamen in concluſione eorum petitionis generaliter ſupplicantur: licet ꝙ cum eiſdeꝫ reddatur valde difficile pro ſingulis querelis ad apoſtolicam ſedē habere recurſum prouidere eis ſuper hoc ⁊c. Pondero ꝙ dicit ſuper hoc ⁊ non dicit ſuper dictis violentijs ⁊c. Item pondero ꝙ dicit pro ſingulis querelis. ⁊ non dicit pro predictis. vnde in petitione ⁊ concluſione ſupplicationis non ſe referunt ad iniurias ⁊ violentias ⁊ moleſtias iam receptas: ſed ad omnes querelas ⁊ ideo ſubdit ſuper hoc. ſ. ꝙ pro ſingulis querelis nō habeant neceſſe habere recurſum ad ſedē apoſtolicam: de preteritis fit mentio in querimonia: quia non poterant adhuc ſe conqueri de futuris: ſed quia ex preteritis preſumendū eſt de futuris. c. ſcribam de preſumpt. ⁊ l. diſtin. qui crimen. Facit regula ſemel malus de regu. iur. lib. vj. ideo non ſolum petunt prouideri ſuper preteritis: ſed generaliter ⁊ ſic ſuper preteritis ⁊ futuris. ꝙ ⁊ magis aperte demōſtrat ex verbis pape ibi duꝫ ſubdit poſt vba ſupra relata in viatores huiuſmodi illo volētes eiſdē abbati prioribus cōuentibus ac pſonis remedio ſubuenire per qḋ ipſoruꝫ compeſcatur temeritas ⁊ alijs aditis committēdi ſimilia precludatur. Ex quibus verbis euidenter apparet ꝙ papa deputat iſtos iudices non ſolum aduerſus maleſtatores iniuriatores preteritos: ſed etiam aduerſus futuros dum dicit ⁊ alijs aditis cōmittendi ſimilia precludatur ꝙ etiam euidenter conſtat ex alijs verbis ſimpliciter ⁊ indefinite prolatis non permittatur eoſdem ſcilicet abbatem priores ⁊c. ſuper his ſcilicet bonis nominatis in querimonia. ẜ. propoſita ⁊ quibuſdam alijs bonis ⁊ iuribus ad eos pertinentibus ab eiſdem ſcilicet nominatis in querimonia. ẜ. propoſita vel quibuſdam alijs moleſtari ſeu eis grauamina iniurias vel dāna irrogari ⁊c. que verba neceſſario videntur intelligenda ad futurum q᷑ ſi ad preterita impoſſibile eſt ꝙ ſi de preterito fuit moleſtatus ꝙ non permittat de preterito moleſtari q᷑ h̄ ſolo ꝓuat deus ꝙ factū nō ſit factum ſm theologos ad h. l. in libello. §. facto de captiuis. ⁊ l. impoſſibiliū de re. iu. vn̄ ad moleſtias ⁊ ad dāna futura referat ſcilꝫ ꝙ nō pmittat irrogari ⁊ moleſtari ⁊c. infinitiuū enim eſt actum cōprehendere omne tempus maxime futurum ſm ea que habent in. l. v. §. ſtipulatio de verbo. obli. ff. ⁊ in. l. ſerui electione de leg. j. ⁊ in. l. in emētis de contrahen. emp. ꝙ ⁊ maxime patet quia illa verba iniurias violētias vel dāna irrogari declarantur per inferiora verba ꝙ intelligunt de iniurijs violentijs ⁊ damnis preteritis ⁊ futuris ibi nec nō de quibuſcunqꝫ iniurijs violentijs atqꝫ dānis pſentibus ⁊ futuris in pſonis ⁊ rebus eoꝝ illatis ⁊c. Merito cum verbū moleſtari ſupra relatū ⁊ verbum irrogari ſiſr. ẜ. relatum determinentur ab vno determinabili. ſ. nō permittente dn̄i piter terminari. l. iam hoc iur de vul. ⁊ pu. ⁊ l. hereditate ⁊ l. q̄uis. C. e. ti. Ideo cū verbū irrogari reſpiciat etiam tempus futurum ⁊ referatur ad futura ſiſr ⁊ verbum moleſtari ad futura referatur. Preterea replicatur ſimplr ⁊ indefinite circa finem dictaꝝ litterarum dicta vba pn̄tibus ⁊ futuris conſtat etiā ex alio ꝙ non refertur diſpō papa ad premiſſa in conqueſtione ſeu querimonia ſꝫ magis gn̄aliter vt pꝫ ibi de predictis ⁊ alijs perſonis qbuſlibet ⁊c. Nam illud vbum de predictis demōſtrat ſeu refert pſonas ſupra noīatas in querimoniā vbi generaliter noiantur oīa genera perſonarum ⁊ oēs perſone cōprehēdunt que de preterito vel pn̄ti moleſtant. ⁊c. ſubditur. n. cl'a generalis ⁊ alie ſingulares perſone verbū. n. perſona ē generale vt pꝫ inſti. de iur perſonarū in rub. ⁊ nig. ⁊ l. j. ij. ⁊ iij. ff. de ſtatu. ho. vn̄ dum poſtea in rn̄ſione ſubditur ⁊ alijs quibuſlibet perſonis vt illa vba aliquid operent vt decet ⁊ nō ſint ſuperflua. c. ſi papa de puil. li. vj. ⁊ l. ſi qn̄ de leg. j. ⁊ §. quibus in prima cōſti. C. neceſſario referri dn̄i ad moleſtantes auferentes bona ⁊c. de futuro ſiſr verba poſtea replogantur ibi ab eiſdē vel quibuſlibet alijs ſiſr modo poſſeꝫ dicere de alijs verbis ibi ſuper his ⁊ quibuſlibet alijs bonis q᷑ verba illa ſup his referunt res in querimonia expſſas ⁊ vbi exprimunt generaliter oēs res q᷑ dicit ⁊ rebus alijs ⁊c. q᷑ verbū rei eſt verbum generaliſſimū. l. j. in ſi. ff. ſi cer. pe. ⁊ in. l. rei de verb. ſig. ⁊ in. l. ſi. de vſufru. lega. Et nihilominus in rn̄ſione ſubditur ſuper his ⁊ quibuſlibet alijs ꝙ nō poteſt alr intelligi poſſe niſi ꝙ ſupra in querimonia cuꝫ referunt ſe ſupplicantes ad preterita vel pn̄tia neceſſario ſe referunt ad bona de preterito vel pn̄ti ſpectantia q᷑ qualitas adiecta verbo intelligitur ſm tp̄s verbi. l. in delictis. §. ſi extrāeus. ff. de noxa. dicta verba ⁊ quibuſlibet alijs referunt ſe ad res poſtea querendas ⁊ ſic ad futura. Preterea vt ſupra ſepius dixi h̄ diſcutienda veniebant in primo iudicio ante litē cōte. merito ⁊c. Itē dato ꝙ nō eſſet iudex delegatus tn̄ vt delegatus ꝓnunciauit ſe cōpetentem ⁊ ad eū ſpectabat de hoc videre. iōad delegantem dꝫ appellari per ſuperiora dicta. Ex his igitur concludendum eſt ꝙ dn̄s gubernator non ſit iudex competens in dicta appellatione ⁊ ita ⁊c. Laus deo.

¶ Quanto temporis ſpatio preſcribatur aduerſus aditionem hereditatis. Item pater dotando filiam ⁊ dicendo ꝙ dat tantaꝫ quantitatem computatis omni eo ꝙ filia deberet habere de bonis maternis an ⁊ quando videat etiam illam dotare de bonis maternis.

¶ Conſilium xvj.

In nomine dn̄i noſtri ieſu xp̄i. ¶ In pn̄ti cōſultatiōe videnſ duo facere ꝓdictā dn̄aꝫ fatiā ꝙ nihil poſſet petere de dote materna. Primo q᷑ ſunt elapſi vltra ſexaginta annos ꝙ deceſſit mater dicte domine facie ⁊ pꝛiter alio nō docto tūc fuit eidē dn̄e fatie delata hereditas matris. vnde vī ꝙ ceſſet amplius poteſtas ⁊ ius adeundi hereditatē maternā que defertur filie de iure ciuili per iura nouiſſima in auc. de here. ab inteſt. in prin. ⁊ auc. in ſucceſſione de ſuis ⁊ legi. ⁊ de iure antiquo: licet non deferetur per legem. xij. tabularum. tamen vocabatur de ſenatuſcōſultū orficianū inſti. de orficiano ſenatuſconſulto in principio ⁊ ff. ⁊ C. eo. titu. Dicta ⁊ enim poteſtas ⁊ ius adeundi hereditatem durare videtur triginta annis vt no. per gloſ. in. l. licet. C. de iur deliberandi argu. l. ſicut. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. annorum cum ſi. Et idem tenet gloſ. in. l. q̄diu. j. ff. de acqui. heredi. idem tenent Bart. Bal. Ange ⁊ cōiter doct. omnes

doc. omnes excepto Saly. idē cōſuluit bar. in cōſilio ꝙ incipit quidā habuit vxorē ꝙ ⁊ tenēt moderni in. d. l. ꝗdiu. ⁊ d. l. lz vñ in deciſiuis ſaltē hec opinio hr̄ pro indubitata ⁊ ſeruaẜ cōſuetudine que eſt optima legū interptes. l. cū de interpretatiōe. ff. de legi. ⁊ c. cū dilectus de cōſue. vñ circa hoc nō inſiſto in rōnibus in quibus ſe fundat Saly. quas als tetigi in. d. l. lz cū igiẜ ne duz tertio ⁊ q̄rto: ſed vltra. lx. anni elapſi ſint reſtare vī ꝙ non poſſit hereditas mr̄na amplius adiri per dictam dñam fatiam ⁊ ſic per hanc viam excludaẜ a iure petendi dotē predictā mr̄nam. Secūdo vī aperte excludi a petitione dicte dotis qꝛ cū remāſerint ex dicta matre tres filij dicte dñe fatie vni ex tribus dictis filijs tertia portio hr̄ditatis meterne delata fuit itaqꝫ de mille floreñ. ad eam nō pñt pertinere ēt ſi adiuiſſet niſi. cccxxxv. floreñ. ⁊ duo tertij vnius floreni. ipſa aūt habuit in dotē ab eius patre qui erat debitoꝛ dicte dotis ſexcētos florenos cōputata omni quantitate quam dicta dña fatia petere vel hēre deberet in ⁊ ſuper bonis ⁊ dote ſue matris. que verba clare ſonant ꝙ in dicta ſūma. dc. floreñ. computatur illa quantitas dotis mr̄ne pertinens ad dictaz dñam ⁊ ſic ꝙ de dictis. dc. floreñ. cc. floreñ. cum vno tertio ſint ⁊ eſſe intelliganẜ ſoluti pro dicta dote dicte dñe fatie quam dotem ipſa conſecuta fuit vt in puncto preſupponitur. vnde non debet bis idez exigere. l. bona fides. ff. depoſi. ⁊ l. bona fides. ff. de reg. iur.

a ¶ Tamen non obſtantibus predictis. vī prima fronte poſſe dici ꝙ dicta dña fatia poſſit petere dictam dotem maternaz pro tertia parte que eidē tangit: nam cōſtat ꝙ hereditas materna fuit ei delata cum ſit filia per dictā autenticā in ſucceſſione ⁊ in coꝛpoꝛe vt ⁊ ſupra dictū eſt. Nec p̄dictis duo fundamenta in ꝯ̄rium adducta vñr obſtare vt infra tangam merito vī ꝙ eidem cōpetat dictum ius petendi dictam dotem.

b ¶ Nō nō obſtet primū fundamētū deduciẜ: qꝛ filia lz excludaẜ ſpacio. xxx. annoꝝ a primo capite ſucceſſionis puta ex teſtamēto ſi ex teſtō delata fuiſſet hereditas teneẜ poſt dictos. xxx. annos habebit alios. xxx. annos ad adeūdū ab inteſtato vt filia argumentū. l. ꝗdiu de acqui. heredi. ⁊ l. anteꝗ̄. C. cōmunia de ſucceſ. put dicit bal. in. d. l. licet. ⁊ poſt illos alios. xxx. annos habebit alios. xxx. annos ad adeundum vt legittima prout conſuluit Barto. in conſiliō ꝙ incipit quidaz habuit vxorem in oꝛdine. xxxviij. ẜm oꝛdinem meoꝛum argumentum. l. j. §. ſed videndum. ff. de ſucceſ. edic. ⁊ anteꝗ̄ adeat non currit ſibi preſcriptio ad petendam dotem: qꝛ iacente hereditate non incipit currere preſcriptio aduerſus eam vel heredem futurū. argumēto. l. ea que. C. de tēpo. in inte. reſtitutio. ⁊ ꝙ ibi per Bar. ⁊ Bal. ⁊ tenent in his terminis Pe. de bellapertica Cy. Bald. ⁊ Pau. de caſt. in. d. l. licet ꝙ ſaltem procedit in preſcriptione. xxx. vel. xl. annoꝛum prout tenēt Ange. ⁊ Jmola in. l. poteſt. §. j. ff. de vſuc. ⁊ ſic in terminis noſtris de longiſſima preſcriptione. ⁊ ideo dicebam legendo dictam legem ꝙ filia petere poterit dotem ẜm iſtā conſiderationem in. cxx. anno a die moꝛtis matris. ⁊ ſic a tēpoꝛe ſoluti matrimonij ⁊ delate hereditatis materne. Preterea videtur poſſe dici ꝙ dicta filia petendo dictam hereditatē dotem ſexcentoꝛū floreñ. que fuerat data per patrem cōputata dote materna ꝙ videatur hereditatem maternam adiuiſſe ⁊ hereditas aditur ſolo animo. l. ſi quis. C. de iure delibe. ⁊ l. pro herede. ⁊ l. gerit de acquir. heredi. ⁊ ex his videtur ſublatum primum obſtaculum.

c ¶ Scdm autem fundamentum cōtrarium videtur tolli per caſum. l. fi. C. de dotis promiſ. vbi caſus ꝙ ſi pater expreſſe dicit ſe dotare de bonis maternis: tamē ſi habet bona ex quibus de bonis proprijs dotare poſſit non cenſetur de maternis dotaſſe: ſed in ſubſidiuz cenſetur data dos de bonis maternis. ſ. ſi bona patris non ſuppetunt. Cum aūt in caſu noſtro dicatur ꝙ vires bonoꝝ patris longe excederēt ſexcentos aureos datos in dotem dicte dñe videtur ꝙ non ſit dicta q̄ñtitas dotis detrahēda de bōis mr̄nis: ſz de bōis p̄ris dūtaxat. ꝙ ⁊ ſuadet rō qꝛ pr̄ obligatus eſt de ſuo dotare filiā l. obligamur. §. lege. ff. de acti. ⁊ obli. l. qui liberos. ff. de ritu nup. ⁊ dicta. l. fi. C. de dot. promiſ. Jdcirco nōn debet poſſe ſe a dicta obligatione exonerare dando dotem de bonis maternis: ſed cogatur eam dare de bonis proprijs: ⁊ ita cenſeatur data vt ab obligatione predicta legali liberatio reſultet.

d ¶ His tñ non ob. ꝯ̄riam partem cenſeo de iure clariſſimam per duo fundamenta ſupra tacta quoꝝ quodlibet eſſet ſufficiens nō obſtantibus rñſionibus ſupra datis. Et primo res eſt luce clarioꝛ in deciſiuis ꝙ ius adeundi lapſu. xxx. annoꝝ excluditur ex quo oēs cōcurrunt in hanc ſniam excepto ſaliceto vt ſupra dictū eſt. Nec ob. ꝙ dicūt Bar. ⁊ Bal. in filia tractante de hr̄ditate aſcendentis. qꝛ in caſu nr̄o preſupponitur ꝙ nō fuit delata hereditas ex teſtō: qꝛ mater minime teſtata deceſſit: ſed inteſtata. vñ ceſſat primuz caput ſucceſſionis ex teſtō. idcirco dato ꝙ theoꝛica Bar. ⁊ Bal. vera eſſet: tñ in caſu noſtro non obſtat eo qꝛ ſunt elapſa tp̄a duarum longiſſimaꝝ preſcriptionū ex quo ſunt elapſi. lx. anni ⁊ vltra attento ꝙ fuit delata hr̄ditas in anno dñi. Mcccc. ⁊ ſic ſumus extra dictā dubitationem attento maxie ꝙ hodie eſt ſublata oīs differentia agnationis ⁊ cognationis in auc. de hr̄di. que ab ite. §. poſt fr̄es. ⁊ §. ſi vō neqꝫ fr̄es. ⁊ in auc. poſt fr̄es. C. de legit. hr̄di. ⁊ in auc. in ſucceſſione. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ ſic non pñt cōſiderari niſi duo capita in ſucceſſiōe iſta ab inteſtato. qꝛ ad ſucceſſionē ab iteſtato nō pōt quenire niſi tanꝗ̄ deſcendens vel aſcēdens vel tanꝗ̄ legittimus vl̄ cognatus lz in hereditate mr̄na nunꝗ̄ caderet vera agnatio. ſumus igiẜ extra dictā excitationem. tñ ⁊ ſi eſſemus poſt p̄mos. xxx. annos intra ſecundos idem arbitrarer dicēduz foꝛe eo qꝛ in p̄rio capite erāt alij filij qui ſucceſſerūt ex capite vt ita loquar. vñ liberi hoc eſt tanꝗ̄ filij. vñ non eſt ſublatū ſeu remotum primū caput ſucceſſionis ꝙ eſt neceſſarium vt deueniaẜ ad ſcdm: nā donec eſt locus ſucceſſioni liberoꝝ ceſſat alioꝛum capitū ſucceſſio in auc. de here. que ab inte. in p̄n. ⁊ inſti. de here. ab inteſ. §. admonendi. ⁊ iō dictus. §. ſed videndū non hꝫ locum qñ aliquis eſt in p̄rio capite qui ſuccedat put firmat ibi gl. ⁊ facit. §. p̄cedens. ⁊ l. j. C. quādo non pe. par. ꝙ facit in terminis ad caſum noſtrū.

e ¶ Preterea vbi predicta ceſſarent non tamen tranſiret ſine dubio illa theoꝛica Bar. ⁊ Bal. nā reperio franciſcū de Albergo. de Aretio cōſuluiſſe cōtrariū ſub his foꝛmalibus verbis. Secūda ratio dñi Bar. per quaz dicit ꝙ filia excluditur ſpacio. xxx. annoꝝ a iure ſuccedēdi vt filia nullo modo eſt vera. Primo quia edictū ſucceſſoꝛiū de filio in legittimū nō habet locū in hereditate: ſed ſolū habet locū in his que ſunt ſui heredes vel fuerūt. i. in his qui ſunt vel fuerunt in poteſtate defuncti ⁊ ille tex. quē allegat expreſſe ita loquiẜ ⁊ habeẜ in. l. ſiquis ex his. ff. vñ liberi ⁊ ibi no. in. ij. glo. C. de ſuis ⁊ legi. l. fi. ⁊ not. azo in ſumma. C. de ſucceſ. edi. Jtē illa iuris diſpoſitio de qua habeẜ in titu. de ſucceſſoꝛio edicto ⁊ maxime in illo. §. ſed videndū habet locū in ſucceſſiōe iuris pretoꝛij: qꝛ illa ſucceſſio deferẜ duplici iur̄ filijs ⁊ duplici capite. Sed in ſucceſſione de iure ciuili conſequēda non legitur ꝙ illa ſucceſſio deferatur filijs niſi vno iure. vz quia filij deſcendentes ⁊ ſi illi iuri repudiat ſeu ab eo excluditur non ſupereſt aliud ius de iure ciuili ex quo admittatur maxime quia hodie ſublata eſt differentia ſexus ⁊ agnationis ⁊ defertur ſucceſſio ſub generali deſiguatione perſonarum vt in auc. de ſucceſ. ab inteſtato vt ex illo titulo colligitur ſatis clare facit. C. de repu. heredi. l. ſicut. ⁊ l. fi. Jtem edictum ſucceſſoꝛium habet locum in iure ſuccedendi de iure pretoꝛio ꝙ eſt annale ⁊ fauoꝛe creditoꝛum ꝙ in ſucceſſione. xxx. annoꝛum ſpacio fruſtratoꝛie eſſet prouiſum: quia interim eſſet preſcriptum ius agendi non ergo de his ſucceſſionibus loquitur illud edictum probatur idem de ſucceſ. edic. l. j. in prin. ⁊ ꝙ not. azo in ſumma eo. titu. hec ille cuius rationes meo iudicio multū vrgent: licet als legēdo dictā. l. licet tranſiuerim prout alij cum auctoꝛitate Bart. ⁊ Bal. Quantum autem ad caſum noſtrum non eſt neceſſarium alterutram partem firmare. Quia ſunt ſupradicte alie due rationes clare Non ob. ꝙ ſupra dicebaẜ petendo dotē videaẜ adire quia hoc eſt falſuz: nam talis actus fieri poterat citra ius ⁊ nomē heredis: nā dato ꝙ repudiaſſet hereditatez maternam: nihilominus poterat exigere dictam dotem ab heredibus mariti cum maritus promiſerit ipſam dotē ⁊ quantitatem predictam in dotem receptam reddere dicte domine fatie: ⁊ licet fuerit dictum in datione dotis computata omni quantitate quā ipſa habere deberet ⁊c. Si nihil deberet habere puta propter repudiationē nihil de ea cōputandum eſſet cōputatio redditur conditionalis. argumento. l. ſtichus qui meus erit delega. j. ⁊ l. ſi ſic eod. titu. cum ſimilibus. datio autem dotis fuit ſimplex. ⁊ pura vt de ſe conſtat: vnde ex illa petitione non cenſetur adijſſe hereditatē. Sed cenſetur acceptaſſe dotem cum illa qualitate ꝙ computaretur illa quantitas dotis materne quā cōtingeret ad eā pertinere vel que iure ptinebat. Jnfinitiuus enim modus adaptatur ad omne tempus vt. l. ſtipulationum alie. §. ſtipulatio. ff. de verboꝛum obligationi. per gloſ. ⁊ docto. ⁊ no. in c. ex litteris de ſponſa. ⁊. j. q. j. eos. ⁊ per Joannem andree

in prohemio.vj.⁊ ſimiliter verbum deberet trahitur ad futurum argumento.l.ſi debitor.§.veriſimile de contrahen.⁊.l.v.de vino triti.⁊ oleo legato.⁊.l.qui rome.§.augerius de verbo.obligat.⁊ per docto.in auten.ex cauſa.C.de liberis preteritis.⁊ Barto.in.l.j.ff.de iure codicil.⁊ Bald.in l.fina.C.eodem titulo circa clauſulam codicillarem.Non autem poſſet illam dationem dotis a patre factam pro parte acceptaſſe ⁊ pro parte impugnare per id quod habetur in.l.aurelius.§.idem queſiit de liber.lega.in.l.etiam.§.ex cauſa.ff.de minoribus.⁊ de appellatio.l.ampliorez.§.primo cum ſimilibus.

f ¶ Poſſet autem hic inſtari ꝙ pater non reſtituendo dotez cenſeatur hereditatẽ pro filijs repudiaſſe per ea que tradit Bar.in ſua diſputatione que incipit debitor in diem ⁊ in l.gerit de acquir.hereditate verſiculo venio ad quartũ principale ⁊ ſequitur Jmola in dicta.l.gerit.⁊ in.l.recuſari eodez titulo dicentes ꝙ quando mortua vxore cuz liberis maritus non reſtituit dotez cenſetur adire hereditatez pro filijs ⁊ ſic retineat pro ſuo vſufructu ⁊ vt legittimus adminiſtrator.l.j.de bonis maternis. Sed reſpõdetur ꝙ Baldus contrarium tenuit in.l.nõ hoc vnde cogna.⁊ in.l.dos a patre.C.ſoluto matrimonio.⁊ in.l.ſi certis annis.C.de pactis ⁊ in.l.j.C.qui admitti in capitulo ſeu queſtione.ix. vbi dicit alios idez velle idez tenuit etiaz in.l.penultima.§.in his ſoluto matrimonio ⁊ Saly.idem tenet in.l.cum antiquioribus.C.de iure deliberandi.vbi Baldus idem tenet dicens Bartho.peſſime loqui ⁊ reperio pro hac parte contra Bartho.conſuluiſſe Franciſcuz de alber.in conſilio ſupra relato incipit tranſumptuz meũ predicte rationes q̃tũcunq; ſint decore ⁊c̃.Et reſpõdet ibi ad rationes Bartho. vnde articulus in ſe eſt dubius obmitto rationes quia longuz eſſet.Tamẽ in caſu iſto ſumus extra dicta dubitationes quia hereditas non eſt delata debitori prout loquitur Bartolus in dicta diſputatione ſua debitor in diem nec infanti prout ipſe loquit̃ in dicta.l.gerit.ſed huic domine Fatie que non preſupponitur ꝙ fuerit infans nupſit enim poſt mortem matris per triennium vt deprehenditur ex puncto fuit delata hereditas. Igitur pater reſtituendo dotes non cenſetur adiuiſſe pro pupilla maiore infante:quia adire non poteſt ſine conſenſu pupilli argumento.l.potuit.C.de iure deliberãdi:⁊ hoc ſentit Bartolus in dicta.l.gerit.⁊ firmat dominus Ludouicus de vrbe ibi ⁊ vult glo.in.l.fina.§.vbi aũt puerilis.C.de boniſq; liberis. licet textus ibi faciat in contrariũ ⁊ ꝙ ſcilicet ꝙ pater retinẽdo dotes nõ cẽſeat̃ adijſſe vbi filij ſunt maiores infantia reperio cõſuluiſſe apud matelicam preclariſſimum iuriſconſultum dominum Joãnez de nobilibus de monte ſperello mihi patrem ⁊ dominum obſeruandiſſimum eſſet aduertendum ꝙ ſi pater deceſſit iam longiſſimo tempore elapſo etiam ſi fuiſſet adita hereditas eſſet preſcriptum aduerſus actionem dotis:quia pater non fuit in peccato propter vſumfructum ⁊ filij maſculi potuiſſent pretendere ignorantiã.Tamen in hoc non inſiſto:quia non tangitur in puncto de morte patris.

g ¶ Secundum etiam fundamentuz ſuprafactum contra dictã dominaz Fatiam reputo claruz:quia verba ſunt clara ꝙ dictus pater voluit dare dictaz quantitatez ſexcentorum florenoruz de dote materna pro rata tangẽte ipſi domine Fatie:vnde non videtur admittenda voluntatis queſtio.l. ille aut ille.§.cum in verbis de leg.iij.⁊.l.continuus.§.cũ ita de verbo.obli.Computatur enim ſeu imputatur aliquid in dote quando illud efficitur de ipſa dote prout videmus in legittima in.l.illud.C.de colla.Ibi portioni quarte computantur ⁊ poſtea idem verbum pluries ibi repetit̃ ⁊ in ſimili in verbo imputari in.l.quoniam nouella.⁊ in.l.omnimodo.§.imputari.C.de inoffic.teſta.⁊ verbo computatio vtitur imperator in.l.ij.C.de iure fiſci lib.xj.Nec ſunt termini pares termini noſtri ⁊ termini.d.l.ſi.C.de dot.promiſ. ſed ſeparati ⁊ ſeparatorũ ſeparata eſt ratio ⁊ iuris diſpoſitio.l.ſi.ff.de calũ.l.ſi maritus.ff.de dona.inter virũ.l. naturaliter.§.nihil commune.ff.de acquir.poſſeſ.maxime cum illa diſpoſitio videatur exorbitantiſſima ⁊ non trahenda in conſequẽtias arg.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vero contra de legi.⁊.l.ſi vero.§.de viro ſol.matrimo.cum ſimilibus.Potiſſime ad caſum noſtrum vbi viget ratio diuerſa:nam ibi dotauit de bonis ſuis ⁊ maternis que verba poſſunt intelligi ordine ſucceſſiuo prout ſepe denotat dictio ⁊ vt apparet in.l.j.C.de ſecun.nupt.⁊ in.l.cum pater.§.a te peto de leg.ij.⁊ in.l.heredes mei.§.peto.ff.ad treb.⁊ quod no.gloſ.in.l. ſi tibi.§. ſi pactus de pac.habetur in.l. ꝙ dicitur de verbo.obli.⁊ in l.gallus in.§.quidã recte.ff.de lib.⁊ poſthu. in ſtipulatiõe emphyteotica facta ꝓ ſe ⁊ filijs verbũ autẽ computata denotat ſimultatem non ſucceſſiuitatem ſeu ordinez vt eſt de natura dictionis con.l.j.§.cõuentionis.ff.de pactis.⁊.c.impudẽdas ibi conſecrare.n. eſt ſimul ſacrare.xxiiij.q.j.gloſ. penul.in.c. priuilegium de electi.in.vj.glo in cañ.epiſcopus.xxiij.diſt. Preterea ⁊ clarius in terminis noſtris nõ aſſeruit velle dotare de bonis ſuis ꝓut fecit in.d.l.ſi.Sed dotauit ſimpliciter ⁊ adiecit computata in dicta quantitate omni parte legittime ⁊ omni quãtitate quam ipſa domina Fatia habere.vnde ſpecificauit de quo vellet dotare ⁊ q̃tum de vno ex copulatis ⁊ q̃tũ de altero:quia totam partẽ dotis materne ad filiã ipſam pertinentẽ ſeu pertinendã voluit in dotẽ imputari ⁊ ſic de illis voluit dotem dari vſq; ad concurrentem quantitatem ⁊ ſic ceſſare videtur diſpoſitio dicta.l.ſi. Facit finis illius text.ibi vt reuera appareat quid ipſe vult dare ⁊ quid de ſubſtantia filiorum proficiſcitur ne dum effuſo ſermone ſe iactet hic enim caſu noſtro non fuit locutus effuſo ſermone:ſed declarauit de quo vellet dictam dotem dari poſſet hoc caſu noſtro inſtari ꝙ ordine ſucceſſiuo prius de legittima: ſecundo de dote materna cenſeatur dos data : ſed de hoc non curo:quia nolui perſcrutari q̃tum eſſet legittima dicte domine Fatie:⁊ mihi dicitur ⁊ ita dixi conſultanti ꝙ intendebam preſupponere ꝙ bona paterna non excedebant valorem mille octingentorum aureorum. vnde cum tres eſſent filij legittima dñe Fatie erat ducentorum aureorum portio aũt dotis materne pertinens ad dictam Fatiam erat trecentorum trigintatrium florenorum ⁊ vno tertio floreñ. vnde legittima ⁊ portio dicte dotis dicte domine Fatie aſcendebant ad plus ad quantitatem quingentorum trigintatrium vel trigintaquattuor floreñ.ita ꝙ reſtabant de dictis ſexcentis floreñ.flore.lxvij. vel circa. vnde poterant computari omnis pars legittime ⁊ omnis qu[illegible]tas de dicta dote materna pertinens ad dictam dominam Fatiam etiã ſi bona paterna multum plus valerent. Concludo itaq; dictam dominam Fatiam nihil petere poſſe de materna dote predicta. Laus deo.

¶ Quod defenſor admittatur in cauſa capitali ad innocentiam inquiſiti probandam.

¶ Conſilium xvij.

In nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. ¶ Licet moris ſit conſulentium ⁊ ita ſim conſuetus facere adducere primo argumenta que pro parte contra quam concluditur facere videntur vt eis poſtea cõfutatis veritas clarius eluceſcat. Tamen in preſentiarum:quia conſultans dicit ſe tempus habere breuiſſimum mutato ſtilo obmittens ſuperflua per concluſiones procedam vt conſultanti ac tempori morem geram:nam ⁊ tempori ſepe deſeruire oportet iuxta doctrinam iuriſconſulti in.l.prima in fine principij .ff. de exerci. Et profecto multi doctores concludunt ꝙ vbicunq; poteſt abſens damnari ibi poteſt ⁊ procurator interuenire ad defendendum abſentem: prout eſt text.in.l.ſeruum quoq;.§. publice de procura : ſm intellectum gloſ.ibi ⁊ gloſ.in.l.reos.C.de accuſatio.⁊ in hac opinione fuit Dy.⁊ legendo ⁊ conſulendo hanc etiam opinionem cõmunem modernorum atteſtatur Cy.in dicta.l.reos. dicens ꝙ quicquid ſit de iure conſuetudo Italie approbat hanc opinionem ⁊ ita reſidet hanc etiam opinionem latiſſime proſequendo firmat Joannes de Jmola in.l. penultima.§.ad crimen.ff.de publi.iudi.dicens ꝙ eam ſentit Innocẽ.in capitulo veniẽs de accuſatio.⁊ eã tenet Joãnes andree in additio.ſpe.in titulo de ꝓcura.§.j.verſiculo ſ; pone. ꝙ cauſa eſt criminalis:⁊ hanc opinionem dicit eſſe communem ⁊ veram Joannes de Jmola in dicto.§.ad crimen:qui eſt modernus doctor ⁊ vidit alios ſcribentes ⁊ fundat ipſe hanc opinionem per regulam dicti.§. publice.⁊ confutat reſponſionem Barto.dicentis ꝙ ibi non loquitur in procuratore ſed in defenſore : nam dicit ipſe immo textus loquitur vniuerſaliter dum dicit quemuis pro eo verba facientem ⁊ ſic cum mandato vel ſine mandato ſm eum.⁊ hec fuit originaliter reſpõſio Ange.in repe.dicti.§.publice.qui ita inducit contra Barto.illum tex.Item pro hac opinione multum viget text.in extrauagan.ad reprimenda dum dicit

perſonaliter

perſonaliter vel legitime nõ comparuerit.⁊ ſic vt dictio vel
ponatur inter diuerſa vt poni dʒ vt per gloſam in rubri.de
iur.⁊ fac.igno.ſufficit ſi nõ comparuerit perſonaliter ⁊ ſic
per procuratorẽ reſponſio autẽ quã dat Bar.facit aliqualẽ
violentiaʒ littere vt declarat Imo.in.d.§. ad crimen nõ in
ſiſto. Pro hac etiã opi.poſſet induci tex.in.d.l.reos.intel-
ligendo eam ꝙ in cauſis capitalibus in quibus poteſt ab-
ſens damnari admittitur procurator vt ſic illa lex.⁊ eius ge
neralitas diſtinguatur per alias leges ſcilicet per.d.§.publi
ce.⁊ dictum.§.ad crimen cum nõ ſit nouum vt vna lex per
aliã diſtinguatur vt.l.nõ eſt nouum.⁊.l.nam ⁊ poſteriores
ff.de legibus cum ſimilibus vulgaribus. Nec huic opi.ob.
l.j.ff.an per alium per quem tex.Bar.recedit a glo.nam di-
cit ipſe in cauſa appellationis damnatur abſens.l.amplioꝛẽ
C.de appella.⁊.l.ſi.§.illud.C.de tempo. appellationis ⁊ ta
men non interuenit procurator in cauſa appellationis vbi
venit imponẽda pena maior relegatione per.d.l.j.ff.an per
alium. Sed ad hoc reſpondet Ang.in.d.§. publice.ꝙ illud
eſt propter magnam conformitatem quam habet cauſa ap-
pellationis cum cauſa principali. vnde decet ꝙ ſi in cauſa
principali non admittitur procurator ſimiliter nec in cauſa
appellationis hanc reſponſionem dat Bald.in effectu di-
cens ꝙ cã appellationis ſapit naturaʒ principalis in cuius
locum ſubrogatur.ideo ⁊c. prout eum refert Imol.in.d.§.
ad crimen. Qui Imol.dicit ꝙ in cauſa appellationis non
damnatur abſens in criminalibus.nam.§.illud intelligitur
in ciuili ſm eũ vñ hec opinio gl.a qua in dubio non eſt re-
cedendum iuxta doctrinam Iaco. but.in.l.j.C. qui pro ſua
iuriſditione quam Cy.⁊ Imo. dicunt eſſe communem de-
fenſari poteſt:nec eſſet peccatum eam tenere maxime mode
rando eam prout facit Imol.in.d.§.ad crimen.ſcilicet ꝙ ſi
poteſt haberi principalis ipſe per ſe compareat nec admitte
retur ſi preſens vellet per procuratorem cauſaʒ agere prout
admittitur in cauſa pecuniaria ſed ſi principalis ſe non ex-
hibet ⁊ iudex vult contra eum procedere tunc admittatur
procurator ⁊ ex hoc poteſt ſumi alia reponſio ad dictam.l.
j.ff.an per alium.dicit enim ibi tex.ipſum principaleʒ adeſſe
auditorio oportet ⁊ ꝙ oportet per ſe cauſam agere hec om-
nia facenda ſunt etiam ſm opinionem gloſ.⁊ communem.
Adeo ꝙ ſi per procuratorem comparere vellet ⁊ non per ſe
ipſe poſſet capi.⁊ multa indici vt perſonaliter compareret.
Ideo hoc reſpectu non licet per procuratorem agi cauſam
capitalem etiam vbi abſens damnari poteſt ⁊ iſte eſt tex.d.
l.j. Tamen ſi preſentia non habetur ⁊ iudex vult procedere
contra eum:licet abſenteʒ tunc audiatur procurator per di
ctum.§ publice ꝙ nõ negatur in.d.l.j.ff. an p aliũ quaſi ma
lum ſit huiuſmodi cauſas per procuratorem agitari.⁊ ideo
non liceat eas per procuratores agitari.d.l.j. Tamẽ maius
malum ſit abſentem indefenſum. ⁊ forte innocentem con-
demnari argumento.l.abſentem de penis.ideo procurator
admittatur vbi deliberet iudex contra abſentẽ agitare cau-
ſam ⁊ ad ſententiam peruenire.⁊ ita loquatur.d.§.publice
vt de duobus malis iſtud tãꝗ minus eligatur.ar.cañ.duo
mala.xiij.diſtin.⁊.l.ij. in fin.C. de carbo.edic. Dato tamen
ꝙ procurator non admittatur ſibi abſens damnari debet ꝙ
aliter non firmo nec expedit firmare per infra dicenda ⁊ in
puncto non queritur de procuratore:ſed de defenſore tamẽ
admittitur defenſor.d.§.publice ibi quẽuis ⁊c. Et ſic nõ di
ſtinguitur cum mandato vel ſine.⁊ qui vniuerſaliter loqui-
tur neminem excludit.c.ſolite de maio.⁊ obedi.l.iulianus
de leg.iij.cum ſimi.ita dictũ tex.intelligit Bar.⁊ ita firmat
ibi ⁊ in.d.§.ad crimen.⁊ in dicta extrauagan.ad reprimen-
da in verbo legitime.ita etiaʒ firmant Riccar.⁊ Barto.de
Saly.in.d.§.publice.ita etiam voluit do. Anto.de butri.in
d.c.veniens.⁊ firmat ibi dominus Nicolaus ſicul.⁊ cũ hoc
tranſit etiam Pau.de caſt.in.d.§.publice. Imol.etiam hoc
vult in dicto.§.ad crimẽ. Nec in hoc aduerſatur precedens
opinio:ſed illa vult plus qꝺ admittatur etiam tanꝗ procu-
rator non tamen negat quin vt defenſor admittatur. Quin
immo Ioannes de Imol.in.d.§.ad crimen. qui preciſe fir-
mat precedentem communem opinionẽ declarat ꝙ vterqꝫ
admittitur.⁊ ſic ſiue veniat vt procurator ſiue vt defenſor.
⁊ pro hoc eſt tex.in terminis ſi nolumus cauillare ⁊ violare
litteram in.d.§.publice.⁊ ſi non eſſet tex.eſt ratio vrgentiſ-
ſima quam ⁊ Bar.⁊ docto.aſſignant:nam ſi nemo pro ab-
ſente compareret iudex poteſt ⁊ dʒ ſupplere vices abſen-
tis.⁊ ſuas defenſiões admittere.l.ſi nõ defendant.ff.de pe
nis. hoc enim eſt regulare vbicunqꝫ proceditur contra ab-
ſentem aũt.qui ſemel.C.quõ ⁊ quando iudex ibi perquiſita
veritate. ⁊ in.d.l. ampliorem de appella. Si enim iudex dʒ
per ſeipſum innocentiam abſentis inueſtigare pari ratiõe
debet audire alium qui ſuper dicta innocẽtia vult ipſuʒ iu-
dicem inſtruere ⁊ ipſam innocentiam oſtendere.⁊ maxime
in capitalibus in qbus iuuatur quandoqꝫ inuitus nedum
abſens.l. non tantũ.ff.de appella.⁊ merito qꝛ nemo domi-
nus ſui capitis ſeu membroruʒ ſuorum.l.liber. homo.ff.ad
legẽ acqui.⁊ in quibus ẽt ſi poſt ſentẽtiam que tranſiuit in
rem iudicatam detegitur innocentia non irrogatur pena.l.
j.in.fin.ff.de queſtio.⁊.l. diui fratres.ff. de penis. Fortius
auteʒ debet ceſſare pena vbi innocentia detegitur ante ſen
tentiã.⁊ ſic nõ debet abſentem nõ punire.vnde ⁊ tex.aper-
tus ⁊ ratio vrgentiſſima pro hac parte nos artant ꝙ defen-
ſor admittatur ſi de innocentia vult docere ſiue veniat cum
mãdato ſiue non. Non enim curat Bart.habeat mandatuʒ
ſiue non. immo vtroqꝫ caſu dicit intelligi illum tex.nec glo.
⁊ ſeqnaces volunt ꝙ non admittatur ſine mãdato. Tamen
vt ſine dubio iuuaret opi.gloſe ⁊ ſequacium. ⁊ Barto.⁊ ſe-
quacium vbi eſſem patronus cauſe vellem ꝙ haberet man-
datum.⁊ cõpareret omni meliori modo quo poſſet.⁊ ſi cõ-
paruiſſet ſine mandato geſta facerem ratificari: lʒ non cre-
dam neceſſariuʒ: qꝛ ſi iudex vidit acta ex quibus innocen-
tia detegitur deberet abſoluere per iam dicta . ⁊ pro his
eſt optimus tex.in.d.c. veniens de accuſa.vbi accuſator re-
pellitur: qꝛ fuit per excuſatores oſtẽſum ꝙ erat repellẽdus.
⁊ habebãt mandatum fuerũt tñ admiſſi tanꝗ excuſatores
nõ tanꝗ procuratores:qꝛ vt.procuratores fuerũt repulſi.⁊
⁊ reputatus fuit ꝯtumax: vnde put.ſ̃.dicebã ad.d.l.j.ff.an
per aliũ in his terminis ꝓcurator nõ admittitur ad fineʒ vt
citatus excuſetur a cõtumacia. ⁊ ideo dicitur ꝙ procurator
nõ admittitur prout ⁊ dicit papa in.d.c.veniens.tamẽ ad-
mittitur ad defenſam.ſi eam probat vt ibi factuʒ fuit.

a ¶ Nec predictis ob.ꝙ dicit Innoc.in.d.c.veniens.ꝙ non
credit ꝙ poſſit producere teſtes ⁊ inſtrumẽta ⁊ ꝯfeſſiones
facere aſſignat eniʒ rationem qꝛ non eſt procurator. ⁊ iniu-
ſtum eſt ꝙ poſſit preiudicare domino alius ꝗ procurator
certe Barto. ẽt dicit ꝙ in hoc differt a ꝓcuratore qꝛ poteſt
prodeſſe ⁊ non obeſſe.vnde intelligitur ꝙ non poteſt ꝓdu
cere teſtes vel inſtrumẽta tanꝗ ipſi teſtes cenſeantur pro-
ducti a parte ⁊ ꝯſequẽter eoꝝ perſone cẽſeantur approbate
iuxta.l.ſi qs teſtibus.C. de teſti.qꝛ ſi hoc eſſet poſſet preiu-
dicare ⁊ ſilr qui ꝓducit inſtrumẽta cẽſentur fateri q̃ in in-
ſtrumentis ꝓductis cõtinentur ſm Inno. in.c.cum olim ð
cenſibus.⁊ in.c.cum venerabilis de excep.vnde iſtis reſpe-
ctibus non poteſt ipſe producere vt actus ſcilicet cenſeatur
ab ea factus:ſed põt dicere domine iudex examinetur iſtos
teſtes:qꝛ vos debetis perquirere veritatẽ ⁊ defenſiões rei
⁊ audiendo iſtos teſtes vel videndo iſta inſtrumẽta vos re-
perietis innocentiã inquiſiti prout enim iudex ex ſuo offõ
deberet teſtes audire ſi crederet inuenire excuſationem vt
ſ̃.dictũ eſt. Ita ⁊ debet excuſatoris inſtructioneʒ ſequi ſi ex
ea põt veritatem inuenire iſta eſt intentio doctoꝝ ⁊ hoc eſt
ꝙ voluit.d.Ant. in.d.c.veniens. dicens ꝙ põt proponere
excuſationes nõ notorias certe fruſtra proponerẽtur ſi nõ
admitteref ꝓbatio qꝛ allegatio nõ notorij non releuat niſi
probetur per iura vulgaria ⁊ fruſtra audiretur excuſans ſi-
ſteretur in ſolis finibus auditus ⁊ maxime qꝛ vt .j. dicam
doc.loquuntur ẽt vbi contumax habetur pro cõfeſſo ſi eniʒ
habetur pro confeſſo raro vel nunꝗ ſi nõ admitterẽtur ꝓ-
bationes eſſet proficua dicta comparitio defenſoris ⁊ fru-
ſtra occuparent menbranas tot dicta docto. ⁊.d.§. publice
ſeruiret nobis inter parum ⁊ nihil que profecto nõ ſunt de
mente doc.intelligitur ergo dictum innocentij vt premiſſi.
⁊ ita vt puto intellexerunt ipſum Bart. in.d.§.publice.qui
allegat pro ſua opi.⁊ etiã Imol. in.d.§.ad crimẽ qui ad idẽ
videtur ipſum allegare . ⁊ iſto modo intelligo ꝙ non aſſu-
mat in ſe telam iudicij hoc eſt ꝙ acta iudiciaria fundentur
in perſona ſua prout fundantur in perſona procuratoris
qui efficitur directus dominus inſtantie.l.in cauſe.⁊.l.ſe.ff.
de procurato. cum ſimilibus vel aſſumunt in ſe telam iudi-
cij quando comparet defenſoris nomine ſuſcipiendo in ſe
iudicium animo nouandi iuxta.l.ſolutionem ⁊ iudicium.ff.
de ſolu.⁊.l.aliam de noua. cum materia ipſarum prout ⁊ tã-
git Imol.in.d.§.ad crimen.

b ¶ Dubium autem facit in hoc caſu quia viget ibi ſtatutum
prout ⁊ preſupponitur in puncto ꝙ inquiſitus vel accuſa-
tus nõ comparens ſeu contumax habeatur pro confeſſo ⁊

per conſequens delictum intentatū in inquiſitione ē probatum per ipſam fictam confeſſionem que ita probat prout vera confeſſio prout als habetur in.l.ij.§.ꝙ ſi actor.C.de iuramento calū.in.c.ſi poſt preſtitum de confeſ.in.vj.in.l.generaliter.§.ſꝫ iuramēto.C.de iureiurā.in.l.qꝛ intelligit ff.de infamibus cuꝫ ſimi.Jō fruſtra admitti videt defenſor ad defendēdū illū qui ſua ꝯfeſſione ꝓbatur nocens: vnde videt repellēdus volēs comparere ad oſtendēdā innocētiam eius qui nocēs apparet ex ꝯfeſſione propria: arg.l.generaliter.C.de nō nume.pecunia accedat ꝙ dicit bal.in.l.j.C.quorꝫ appel.ꝛ idem tenet ibi Pet.de bel.pti.ꝛ Cy.ēt ibi tangit qui vult ꝙ cōtumax in nō iurando de calū.qꝛ habetur pro cōfeſſo ꝛ ꝯuicto nō audi ur appellans ergo pari rōne ꝛ fortiori nō admittat alius pro eo:ꝙ ex alio vr̄ dicendum qꝛ dictum ſtatutū inducit fictionem ꝛ cōtra fictionē nō admittitur probatio vt no.glo.in.l.ſi duo.ff.de acq.hr.ꝛ in.l.conficiuntur in pn.ff.de iur.codi.ꝛ in.l.ſiue poſſidetis.C.de proba.cum ſimi. Nō etiam ex alio ꝛ tertio dicendum vr̄ qꝛ in caſu noſtro tractat de facto proprio ipſius inquiſiti ꝛ in facto proprio recenti ꝛ non intricato non cadit error ꝓbabilis.l.ꝗꝗ.ff.ad velle.ꝛ in.c.ab excommunicato d̄ reſcriptis ꝛ cōtra ꝯfeſſionē nō admittit ꝓbatio niſi cōſtito de errore vt late p Bar.ꝛ doc.in.l.nō fatetur.ff.de ꝯfeſſis. Sed error non eſt ꝓbabilis in facto proprio nec pſumitur niſi probetur in iuribus pallegatis merito nō eſt admittēda probatio in contrarium ſm Bar.in.d.l.non fatetur. Et prout non admittit cōtra veraꝫ ꝯfeſſionē.ita nec ꝯtra fictā qꝛ idē ſolet operari fictio ꝙ veritas.l.qui ad certum.ff.locati.ꝛ.l.j.§.lex falcidia.ff.ad.l.falci.ꝛ per Bar.in.l.ſi is qui pro emptore.ff.de vſucapio.cū ſi. Et ita in huiuſmodi ficta confeſſione ꝙ non admittatur probatio in contrariuꝫ vbi non admitteretur contra veram confeſſionem: ꝛ ideo non admittatur ſuper facto proprio tenet Jmol. in terminis in l.creditor.§.iuſſus.ff.de appel.ꝛ idem tenuit Pet.de anc.poſt Jaco de are.in.c.ſi poſt preſtitum de confeſ.in.vj. Et ꝙ illa eadem probatio admittatur contra fictam confeſſionem que admitteretur contra veram tenet Joan.andr.in addi.Specul.in titu.depoſi.§.nono ſuper verbo verum.ꝛ d.Anto.in.c.fi.circa fi.de confeſſis merito ex his videtur ꝙ non admittatur defenſor ad probandaꝫ innocentiaꝫ per pdicta. Et ideo dominus Ang.de aretio in ſuo tractatu maleficiorꝫ inſtruit iudices ꝙ ſtante huiuſmodi ſtatuto ꝙ cōtumax habeat p ꝯfeſſo nō admittat ꝓcuratoreꝫ nec defenſorē.ꝛ hoc idē vr̄ ſentire Bar.i.d.extrava.in vbo legittime.

c ¶ Sed iſtis non obſtantibus dicendum eſt ꝙ oīmodo admittatur defenſor ad docendum de inncentia ꝛ probata innocētia releuet:naꝫ lꝫ ꝯfeſſio vera ſcienter facta nequeat reuocari.ꝛ per ꝯſequēs ſuper facto ꝓprio facta regulariter nō reuocetur vt.l.iulianus.ꝛ.l.ſi is qui.ff.de ꝯfeſſis.ꝛ ꝙ in eis per Bar.ꝛ doc. Tamen hoc eſt veruꝫ in ciuilibus in qbus loquuntur dicta iura ſecus in criminalibus ſalteꝫ capitalibus:naꝫ in illis ꝯfeſſio ꝗtūcunqꝫ ſcienter facta circa factuꝫ proprium: tamē nō preiudicat probato cōtrario ſeu ꝓbato rē aliter ſe habere:qꝛ non poteſt quis expſſe volēdo ſe artare ad penam capitis per.d.l.liber homo.ideo inuitus qn̄qꝫ defenditur.d.l.non tantum.ff.de appella.ꝛ.l.aditos.C.de epiſ.aud.ita nec tacite confitendo ſcienter falſum.argu.d.l.qui ad certum loca.ꝛ.l.cuꝫ quid ſi cer.pet.cum ſimi. ita formaliter ꝯcludit Jmo.in.d.§.iuſſus adducēs etiam.l.j.§.fi.de queſtionibꝫ quaſi velit ſi ꝓbatio innocētie releuat poſt ſniam ꝗto fortius ante ſniam poſt ꝯfeſſionē. ꝛ hoc voluit Bald.in.l.proinde.j.§.ſiquis hoieꝫ.ff.ad.l.acqui.poſt glo.ibi facit optime ꝙ no.Bar.in.l.j.circa finē.ff.de cuſto.reoꝝ dicens ꝙ ꝯfeſſio in crialibus trāſfert onus ꝓbandi in confitentē ꝛ tn̄ coiter criminalia intētant in facto ꝓprio accuſati vel inquiſiti:qꝛ pene ſuos debent tenere auctores.l.ſancimus.C.de penis.vn̄ in criminalibus quaſi ſemp confeſſio delicti verſat in facto ꝓprio. ideo ꝓut admittitur probatio contra veram confeſſionem ita ꝛ contra fictaꝫ p.d.l.qui ad certum.ꝛ.l.honoꝝ.ff.rem ratam haberi ꝛ no.in proprijs terminis ficte confeſſionis per Joā.and.d.Anto.ꝛ Jmo.ſ̄.relata ad idem nota Pet.de ancha.in.c.ſi poſt preſtitum de confeſ.dicens ꝙ non plus operatur ficta confeſſio ꝗꝫ vera. immo vltra eum quādoqꝫ minus iuxta nota per Bart.in.l.eius qui delatorem de iure fiſci ꝛ als fictus contumax appellat ꝛ non verus per iura vulgaria. ꝛ ſm predicta procedat qd̄ no.Joan.andr.in.d.§.nono verbo verum. vbi vult ꝙ licet paciſcens ſuper furto fingatur confiteri tamē admittat ꝓbatio in ꝯtrariuꝫ adeo ꝙ ſi probaret ſe nō commiſiſſe furtum deberet audiri ꝛ videretur ꝙ poſſet repetere id qd̄ fuiſſet datuꝫ prout refert ꝛ videt ſequi Jmo.in.d.§.iuſſus merito nō obſtante dicta ficta cōfeſſione dꝫ admitti defenſor ꝛ probata innocentia fuit dicta ficta cōfeſſio adeo ꝙ inquiſitus venit abſoluendus ꝛ hoc profecto fuit de intentione By.ꝛ Bar.ꝛ ſequaciū qui in.d.§.publice.ꝛ.d.§.ad crimen regulā dicti.§.publice trahunt ad ſtatuta que ſunt communiter per Jtaliam ꝙ abſens contumax poſſit damnari: quoniā ſtatuta Jtalie communiter dictant ꝙ cōtumax habeatur pro cōfeſſo ꝛ condemnetur prout videmus ꝙ viget in terra dicti inquiſiti prout ꝛ viget in hac noſtra ciuitate ꝛ ꝓut nō erant incognita ipſa ſtatuta By.Bar.ꝛ ſequacibus ita veriſimiliter nō erat incognitū quid in eis cōtinebatur ꝙ cōtumax habet pro confeſſo:vnde cum ipſi teneant ꝙ in terminis ſtatutorū Jtalie admittat defenſor ꝛ probata per defenſoreꝫ innocētia abſens ſit abſoluendus. Satis aperte colligitur ꝙ ipſi volunt ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ abſens cōdemnetur:qꝛ habet pro cōfeſſo pōt:nihilominus defenſor admitti ad probandā innocentiaꝫ:ꝛ ꝓbata innocentia releuat vt abſens abſoluat. Nō eniꝫ admitteret quis ad probandū id qd̄ probatū nō releuaret.l.ad ꝓbationē.C.de ꝓba.cū ſi. Et ita in terminis dicti ſtatuti ſpecifice diſponentis ꝙ cōtumax habeat pro ꝯfeſſo refert By.Jmo.in.d.§.ad crimē. ꝛ ita in terminis proprijs dicti ſtatuti ꝙ abſens habeat pro cōfeſſo.ideo cōdemnet refert By.de facto ꝯſuluiſſe Pau.de ca.in.d.§.publice. Unde Bar.Riccar.ꝛ Bar.de Saly.ꝛ ceteri qui By.ſequunt in dictis terminis ſunt itelligendi etiā dicto caſu:nec Jmo.ꝛ Pau.de ca.qui ipſuꝫ ſpecifice in h̄ caſu referunt faciunt aliquā vim in hoc reſtat itaqꝫ ꝙ eſt de mēte doctoꝝ ꝙ in ꝓprijs terminis noſtris admittat defenſor ꝛ ꝓbatio innocētie releuet ꝙ ꝛ ꝓbat euidenter ex ſ̄.dictis. Accedat ꝙ no.Bal.in.l.ita demū.C.de ꝓcura.vbi firmat ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ nō cōparens.j.octo dies habeat pro cōfeſſo ꝛ cōuicto ꝛ bannitus cōdemnetur poterit a ſententia appellare ꝛ nō obſtante ficta cōfeſſione proderit ſibi appellatio ad victoriam ſi ipſe fictus cōfeſſor aſſumat in ſe onus probandi innocentiam allegat no.inter cetera no.per Jaco.de are.in.l.ij.§.ꝙ ſi actor.C.de iura.calū.vbi Ange.h̄ idē no.ꝛ ita in proprijs terminis iſtoruꝫ ſtatutorum Jtalie firmat Ange.in.d.§.ꝙ ſi actor.ꝛ ita firmat Pau.de caſt.in d.§.ꝙ ſi actor.dicens ꝙ ex notatis per gloſ.ibi ꝛ alijs que ipſe tradit ſoluitur queſtio in qua cōſuluit Bal.vꝫ ſi ſtatutum dicit ꝙ cōtumax ponatur in banno ꝛ habeatur pro cōfeſſo ꝛ poſſit cōdemnari de crimine:tn̄ tūc ꝯdemnatus poterit cōdemnatus ratione ꝯtumacie appellare per glo.ibi ꝛ glo.in cle.cauſam que de elec.ꝛ ſubdit Bal.in.d.cōſi.vt refert idem Pau.de caſt.ꝙ cōtumax cōdemnatus poterit in cauſa appellationis probare ſe maleficiuꝫ nō commiſiſſe ꝛ ſententia tūc retractabit. Qꝛ nō dꝫ ex vera cōfeſſione damnari ſi apparet non deliquiſſe.l.qui occidit.ff.ad.l.acquī.ꝛ notatur per glo.in.l.vnica.C.de confeſſis multominus ex ficta ꝯfeſſione ad hoc no.per Bar.in.l.abſentē de penis ſꝫ eundē Bal.vt refert ꝛ ſequitur idē Pau.de ca.facit etiā.d.l.generaliter.ff.finautē. Accedat ꝙ no.Bar.in.l.eiꝰ q delatorē.ff.de iur̄ fiſci dicens ꝙ huiuſmodi ficte cōfeſſiones nō operant ipſo iure:ſed requirit ſnia interlocutoria expreſſa vel tacita ſꝫ varios terminos de quibus ibi p cū an̄ ſniam vero interlocutoriā vel diffinitiuā nō preiudicat dicta ficta cōfeſſio prout ipſe Bar.ibi vult per tex ibi ꝛ per auc.principales in fi.C.de iura.calū.ꝛ no.gl.Bar.ꝛ ibi Jo.an.in.c.fi.de iura.calū.lib.vj.vnde ſi iudici liquet de dicta innocentia nō deberet vllo pacto interloqui cōtra eum cū vbi eſſet ſententiatum diffinitiue nō deberet ipſum punire per.d.l.j.in fi.de queſtio.ꝛ.d.l.diui fratres in quibus iuribus probatur ꝙ qui poteſtatem habet reuocandi ſententiaꝫ cōſtito de innocentia ipſam ſententiā reuocat:licet trāſiuerit in reꝫ iudicatam:vnde pari ratione iudex qui poteſt interlocutoriam reuocare.l.ꝙ iuſſit.ff.de re iudi.ꝛ.c.cū ceſſante de appella.deberet ipſam reuocare. Fortius ergo anteꝗꝫ ſit lata debet non interloqui eum haberi pro confeſſo.ꝛ ſi non interloquit tacite vel expreſſe nō venit cōdemnandus ex quo de crimine nō conſtat aliter ꝗꝫ per confeſſionem fictaꝫ que ficta cōfeſſio reſultat ſtante iterlocutoria tacita vel expreſſa per iam dicta. Ex quibus puto intrepide cōcludenduꝫ eſſe ꝙ dictus defenſor debeat admitti ad probandum innocentiā ꝛ probata innocentia veniat dictus inquiſitus abſoluendus. Nō obſtante dicta ficta confeſſione per iam dicta. Et

multofortius

multofortius ſi de innocentia cõſtaret ante citationẽ reū deberet non inquirere ⁊ a citatione deſiſtere: ⁊ ſic euitaret diſpoſitionem dicti ſtatuti. Solent eñi boni aſſeſſores anteq̃ ad inquiſitionẽ formandā ⁊ ad citandum reum procedere inueſtigare ⁊ inquirere veritatẽ. An delictū ſit cõmiſſum necne vt ſic non forment inquiſitionē eluſoriam. arg.l.ſi pretor in prin.de iud.⁊.c.j.eo.ti.lib.vj.⁊ dum inquirunt ó hoc decẽs eſt ꝙ inquirãt. an ſit innocẽs pari ratione: vnde ſi inueniret reum venire abſoluendū iniquus eēt iudex qui vellet procedere ad inquiſitionẽ ſperans ꝙ propter cõtumaciam citati inſontẽ cõdẽnabit cū debeat iudex ſemp inherere veritati cañ.iudicantem .xxx.q.v. ⁊ in.l.ij.C.de edẽ.⁊ in.l.ſi eū in ſi.principij.ff.ſiq̃s cau.⁊ facit.l.abſentem in pñ.de penis.vbi melius eſt nocẽtē abſoluere q̃ innocentem cõdẽnare.ↄſultius eſſet ergo ꝙ timens ne iudex procedat ad inquiſitionem cõpareat tertius puta pater frater ⁊ ſimiles argumento.l.j.⁊.ij.ff.de lib.cau.⁊ dicant ꝙ intellexerunt qualiter ipſe iudex intendit procedere contra talem tanq̃ homicidam cum in vero nõ ſit homicida cum fecerit ad ſui defẽſam ⁊ intereſt rei publice ne innocẽs puniatur ⁊ tunc ne faciat inquiſitionẽ in vanū ⁊ procedat cõtra innocẽtem ⁊ ipſius cõparẽtis ne ↄtingat ſuū ↄiunctū forte nõ ſe defendẽtẽ capitali pena affici: iõ petat ꝙ iudex examinet tales ⁊ tales teſtes ſup innocẽtia ipſi9 q dr̃ deliquiſſe: q2 inueniet ꝙ neceſſitate coactus fecit pro ſua defenſione ⁊c. Bonus aūt iudex q toto ↄatu dꝫ maxie in his capitalibus vitatē inueſtigare profecto debebit iſtos ꝑut alios teſtes examinare ⁊ ſi inuenit innocentiam non inquirere.

d ¶ Nec obſtat ꝙ in contrariū adductū eſt de fictiõe ꝙ contra eam non admittit probatio in ↄ̃rium q2 hoc fateor: naꝫ eoipſo ꝙ preſupponimus aliquid eſſe fictum preſupponimus veritatem eſſe in cõtrarium vt no.in.d.l.ſiue poſſidentis in.l.ſi.ff. ꝙ metus cã ⁊ poteſt videri in fictiõe poſtliminij ⁊ qualibet fictione mundi vnde rediculum eſt dicere ꝙ vbi veritas eſt contraria fictioni preualet veritas q2 ex hoc ſequeret ꝙ fictio ſemper eſſet fruſtratoria cū vt dixi eoipſo ꝙ preſuppono fictionem dico in contrarium eſſe veritateꝫ hinc dicebat Barto.in.l. ſi is qui pro emptore ꝙ vbi aliqd poteſt in vero fieri nūq̃ ſit in ficto vt ibi latius probat: vñ nunq̃ concurrit fictum cū veritate ſaltem reſpectu eius ꝙ fingitur illud auteꝫ qd dicimus ꝙ fictioni preualet veritas vt.l.filio queꝫ pater de iniuſto te.⁊ ſimiles loquunt quãdo concurrunt veritas ⁊ fictio diuerſis reſpectibus non auteꝫ qñ veritas directo contrariat fictioni quare ſi ſtatutum fingeret inquiſitum commiſiſſe delictū fruſtratorie niteremur probare ↄ̃rium. Et ſilr ſiquis vellet probare inquiſitū non feciſſe confeſſionẽ q2 verū eſt ꝙ cõfeſſus nõ fuit ⁊ hoc ſtatutum ipſum p̃ſupponit ſꝫ vult ꝙ habeat ꝓ ↄfeſſo ⁊ aliud eſſe talẽ ⁊ haberi pro tali.l.mercedes de peti.here.l.ꝙ nerua depoſiti. Sed p̃ſuppoſita ↄfeſſione ꝓbatur ↄ̃riū q2 cõtra veram ↄfeſſionẽ admittit probatio vt.s̃. deductū eſt ita ⁊ cõtra ↄfeſſionẽ fictã: non enim plus operat fictio q̃ operaret veritas ſi fictum eſſet verū per.d.l.qui ad certū cuꝫ ſimilibus.ideo non plus operat ficta ↄfeſſio immo operatur minus in aliquibus vt patet ex traditis p Bart.in.d.l.eius qui delatorẽ.ff.de iur̃ fiſci. ⁊ ita ad dictū argu.rñdet formaliter Jmol.in.d.§.iuſſus poſt Ant. in.c.ſi.de ↄfeſ. Nec etiaꝫ ob.ꝙ in cõtrariū adductū eſt ꝙ ↄ̃ ↄfeſſioneꝫ in facto ꝓprio emanatã nõ admittit ꝓbatio p.l.iuſ.⁊.l.ſi is qui de confeſ. q2 apparet.s̃.rñſum nã illud ꝓcedit in ciuilibus nõ in criminalibus ſalteꝫ capitalibus per.s̃.latius dicta. Quinimo nõ eſſet abſurdū dicere ꝙ illud procederet in vera ↄfeſſiõe nõ in ficta cū in multis vt dixi minus operet h̃ ficta ↄfeſſio q̃ vera ⁊ hoc innuit dictum Joã.an.s̃. relatum dum dicit ꝙ poſſet repeti ꝙ eſſet datū ⁊ ſic vult poſſe reuocari ẽt circa intereſſe pecuniariū priuati ⁊ ↄſtat ꝙ.d.l.qñ intelligitur ff.de infami.loquit in ciuili cã ⁊ ad illaꝫ ſe refert Joã.and. merito in cã ciuili videtur velle ꝙ admitteret probatio in ↄ̃riū: tñ hoc nõ expedit firmare cū nõ attingit caſuꝫ noſtrū. Sumus.n.in caſu in quo vera cõfeſſio nõ noceret probata innocentia vt ſupra probaui: ideo non nocet etiam ficta.

e ¶ Nec ob.ꝙ dicit Bald.in.l.j. quorū appel.q2.loquitur in ſtatuto ꝙ hꝫ quẽ ꝓ ↄfeſſo ⁊ cõuicto ⁊ nõ ſe fundat in eo ꝙ nõ ſufficeret ꝓbari inocẽtiã: ſꝫ in eo q2 nõ admittit appellatio cõfeſſi ⁊ ↄuicti vt in.l.ij.eo.ti.iõ ſi habetur ꝓ ↄfeſſo.⁊ cõuicto non appellat ſm eum ꝙ non facit ad noſtros terminos. vbi autẽ haberet abſentem ſolum pro cõfeſſo: contrarium dicendum eſſet prout ⁊ vult glo.ibi ⁊ in.d.§.iuſſus ⁊ nota per.gloſ. ⁊ Angel.in. d.§. ꝙ ſi actor qui nimmo vbi haberetur pro cõfeſſo ⁊ cõuicto idẽ vult Bal.in.d.l.ita demum: ſed ratio ſua tendit ad aliud. Quinimmo ipſe Bald. in.d.l.ij.C.quorum appella.vult ꝙ probationes: ſint indubie ad hoc vt confeſſus non appellet alſs poſſet appellare ⁊ probare innocentiam ſm eum ⁊ loquitur in terminis illius legis que loquitur in cõfeſſione circa delictum confitentis ⁊ ſic in facto proprio ꝙ ſatis iuuat iam dicta.

f ¶ Nec iam dictis refragatur ꝙ quidã dicunt ꝙ.ſ. iudex dicat ego volo ꝙ cõpareat principalis vt melius informatus ⁊ vt ab eo extorqueã ↄfeſſionẽ ⁊ videã quo pallore ⁊ tremore loquet p ea que habent in.l.ſi.C.de procu.⁊ in.l.ſi actor malit.ff.de procu.⁊ facit.l.iij.§.tu magis.ff.de teſtibus. Ad dato ꝙ hec dicere poſſet ⁊ conari ex hoc habere inquiſituꝫ in manibus vt h̃ faciat nõ tamẽ ſequit ꝓpterea ꝙ ſi nõ põt habere principalẽ ꝙ nõ debeat ⁊ ipſe perquirere rei veritateꝫ ⁊ audire defenſorẽ ſuper ipſa veritate ipſum inſtruentẽ h̃ enim ſe compatiunt nõ enim admittitur procurator ita vt principalis excuſet a cõparendo prout loquunt dicta iura: nã principalis nõ cõparens nõ excuſatur ⁊ eſt cõtumax vt eſt expreſſum in.d.c.veniens.⁊ poſſet vt cõtumax multari iuxta.l.ſi.C.de modo mult.⁊.l.vnica.ff.ſiquis iuſdicenti nõ obtẽ.⁊ ita procedat cõtrariū: tamẽ ſtante cõtumacia ⁊ ficta confeſſione nihilominus dꝫ inquiri veritas ⁊ defenſor admitti per iura.s̃.latius dicta. Nec ob.ſi dicat hoc nõ eſt in vſu ⁊ minime mutanda ſunt ⁊c.l.minime de.ll.reſpõdeo ꝙ credo ſit in vſu ex quo Dy.cõſuluit in facto ⁊ doc.ſequunt raro autẽ cõtingit ꝙ inquiſitio formetur cõtra euꝫ qui põt ſe docere innocentem.ideo eſt ꝙ raro caſus iſte occurrit.in quibuſdã autẽ ciuitatibus dicunt quidã in.d.§.publice ꝙ nõ poteſt occurrere q2 ſtatutum dicit ꝙ nõ debeat admitti nec cõparere defenſor nec ob.qd no.Bar.in dicta extrauagan.ad reprimenda in verbo legittime quatenus ponderat huiuſmodi ſtatutū ꝙ cõtumax habeatur pro cõfeſſo ⁊ obmitto ꝙ Jmol.in.d.§.ad crimen.reprehendit illud dictum Bar.nam reprehenſio Jmole nõ tendit ad propoſitum noſtrū de defenſore: ſed bene tendere quãdo vellemus firmare ꝙ admitteretur vt procurator de quo nunc nõ agitur ſed dico ꝙ dictū bar.reſpectu defenſoris facit optime ꝓ cõcluſione.s̃.facta.nam dicit ꝙ ſtante dicto ſtatuto ea rõne (ſupple vltra alias ſuas rationes) nõ admittit procurator. Ad ſi admitteretur ꝓcurator nõ eſſet contumax ⁊c.ſed ipſe iudex dꝫ inueſtigare veritatẽ pro vtraq; ⁊ ſubdit ꝙ ideo quilibet excuſans innocentiã auditur nõ vt ꝓcurator ſꝫ vt quilibet merito Bar.ibi facit pro nõ contra.⁊ ita ſolet pro allegari. Nec de dicto domini Angeli de aretio eſt curandū: q2 ſine lege vel rõne vrgenti loquit nec eſt eius auctoritatis ꝙ debeat extimari vbi viri adeo excellentes quos.s̃. dixi adducunt. Ex his itaq; remanet clara cõcluſio meo iudicio ꝙ dꝫ dictus defenſor admitti ad probandū innocentiã inquiſiti ⁊ ea probata dꝫ inquiſitus abſolui per predicta. Jterū extitanne eadẽ terra ſimilis punctus ad me delatus eſt reuolutis ſup quo idẽ cõſului cū quibuſdã apoſtillis aditis ſupra in immargine in ſecũdo puncto addebat vtrū iudex teneat in ſindicatu in quo ita ſubiunxi vt ſequitur. videlicet.

g ¶ Circa id auteꝫ de quo ſecundo loco queritur. An ſcilicet iudex teneat in ſindicatu ſi nõ admitti huiuſmodi volentẽ docere de innocentia inquiſiti.reſpondeo breuiter ꝙ iudex qui male iudicat ſiue per imperitiaꝫ ſiue dolo tenetur parte ad intereſſe ſeu in q̃ntum iudici equum videbitur.l. ſina.ff. de varijs ⁊ extraordina. cogni.⁊ inſti.de oblig.que ex quaſi delic.naſ.in princip.⁊.l.ex maleficijs.§.ſi iudex ff.de act.⁊ oblig.⁊.C.de pena iu.qui male iu.per totū ⁊.l.ſiquis in cõſcribendo in ſi.C.de pac.⁊.l.p operandū.§.ſin autẽ alterutra.C.de iudi. Et per Bar.in ſua diſputatione que incipit iudex qui per imperitiaꝫ quam poſuit poſtea in.d.l.ſi.ff.de varijs ⁊ extraordi.cogni. Ex quibus concludendum eſt ꝙ cum iudex debeat dictuꝫ excuſatorem admittere per iura ⁊ auctoritates.s̃.adductas que meo iudicio reddunt rem ſatis clarã nõ excuſet in ſindicatu ſi excuſatorẽ nõ admittit: ſed teneatur parte ad intereſſe niſi iudex aliqua iuxta equitate motus arbitratus fuerit diminuendam eius cõdemnationẽ per iura p̃alleg.⁊ no.p bar.in dictis locis. Laus deo.

¶ Libellus petitionis hereditatis quõ ſit concipiendus ⁊ libellus ad petendū fideicõmiſſuꝫ quõ dꝫ ↄcludere officiū iudicis quomodo poſſit cõcurrere cum actione ⁊ clauſula ſaluo iure impertinentie ⁊ nõ admittendorū quid operet.

Conſilium. xviii.

In noie domini noſtri
Jeſu xpi. In pſenti ↄſultatiōe quattuor
dubia ſunt elicita vt ex ſerie puncti euiden⸗
ter apparet. primū autez plus dubitationis
habere mihi viſum eſt ꝙ̄ reliqua adeo prius
ipſum expediaz ꝙ̄ ſuper ceteris quicꝙ̄ tetigerim ⁊ videtur
prima fronte dicendū ꝙ dictus libellus nō procedat: qꝛ nō
videtur intentata competens actio: nam libellatum videtur
in petitiōe hereditatis ꝓut ex narratis in libello ⁊ ex libel⸗
li concluſione videtur ſatis aperte demonſtrari poſſe: nam
forma libelli in petitione hereditatis eſt ꝙ pronuncietur li⸗
bellantē eſſe heredem vel hereditatem ad ipſum libellantē
pertinere prout no. Bar. in. l. iij. ff. de peti. heredi. per illuz
tex. ⁊ l. lz minimam eo. ti. ⁊ no. glo. in verbo vendicabit in. l.
j. §. j. ff. ſi pars hereditatis peta. itē poteſt eſſe forma ꝙ ſim⸗
pliciter petatur hereditas ſcilicet reſtitui vel reddi ſeu rela⸗
xari prout no. gl. in. l. j. in prin. ff. de eden. ⁊ per Bar. ⁊ doc.
ibi ⁊ tangit etiā Bar. in. l. ex diuerſo. §. j. de rei ven. ⁊ Bal.
in. l. edita. C. de eden. ⁊ Specu. in ti. de iudi. in prin. in caſu
autez noſtro ipſe dominus Guido cōcluſit ꝙ petebat pro⸗
nunciari hereditatē ad ſe pertinere. idō vꝫ ſpecifice libellaſſe
in petitione hꝛditatis. ⁊ ēt qꝛ petiit cōdemnari ad relaxan⸗
dum ⁊ dimittendū dictā hereditatē ⁊ res. ⁊ bona heredita⸗
ria que ſpectant ad iudiciuz vniuerſale petitionis heredita⸗
tis qꝛ petitur hereditas. d. l. iij. ⁊ l. iiij. ⁊ l. lz minimā de pe⸗
tit. hereditatis. ⁊ d. l. j. §. j. ſi pars hereditatis petatur cuz ſi.
vbi dicit ꝙ hereditas petitur in petitione hereditatis. Qđ
⁊ videtur deduci ex narratis in libello: maxime dum in fine
narrationis dicit ꝙ dicta domina Solomea iniuſte occu⸗
pauit ⁊ ſic videtur aſſerere ꝙ detinet ſeu poſſidet pro poſ⸗
ſeſſore prout requirit in petitione hereditatis ſcilicet ꝙ cō⸗
uentus poſſideat pro poſſeſſore vel pro herede. l. regulari⸗
ter cuz quinqꝫ. ll. ſeq. ff. de peti. hereditatis. ⁊ l. hereditatis.
⁊ l. cogi. C. eo. tit. Item narrat ꝙ hereditas eſt deuoluta ad
euz: ⁊ ſic videtur narrare ꝙ hereditas illa ad eū pertineat.
Qđ ⁊ ex alio vꝫ demonſtrari: qꝛ dictus libellans petiit fru⸗
ctus perceptos per dictam dominā Solomeam a tempore
mortis Nicolai ꝙ cadit in petitione hereditatis qꝛ fructus
augent hereditatē ⁊ veniunt in petitione hereditatis. l. itez
veniunt. §. fructus. ⁊ l. ſed ⁊ ſi lege. §. ſi. cū. ll. ſeq. ff. de peti.
hereditatis: ſed in actione ex teſtamento qua petitur fidei⸗
commiſſuz vniuerſale reſtitui nō veniunt fructus ante mo⸗
ram heredis percepti. l. mulier. §. ſi heres. ⁊ l. ita tamen. §. ſi
ſeruuz. ff. ad trebel. ⁊ in. l. in fideicommiſſaria eo. ti. vnde ex
his videt cōcludendū ꝙ libellus cōcludat in petitiōe here⸗
ditatis ⁊ petitio hereditatis ſit intentata. Que quidē peti⸗
tio hereditatis nō cōpetit fideicommiſſario prout erat ⁊ eſt
iſte libellans: naz cōſtat ꝙ illa ſubſtitutio in qua ſe fundat
ipſe libellans eſt ſubſtitutio fideicommiſſaria nō directa cū
ſimus poſt aditam hereditatē ⁊ poſt pupillarē etatez. l. poſt
aditam. ⁊ l. precibus cum ſua materia. C. de impub. ⁊ alijs
ſubſtit. ⁊ in. c. ſi pater de teſta. in. vj. ⁊ in. c. raynucius. ⁊ c.
Raynaldus de teſtamen. ⁊ habetur in. l. centurio. ff. de vul.
⁊ pup. ⁊ fideicommiſſario nō queritur ius aliqđ in heredi⸗
tate ante reſtitutā ſaltem verbo hereditatem. l. facta reſtitu⸗
tione. ff. ad tre. ⁊ inſti. eo. §. reſtituta. ⁊ quaſi per totos illos
titulos ſed ipſi fideicommiſſario cōpetit actio ex teſtamen⸗
to. l. j. C. communia de leg. ⁊ per glo. in. l. ſi. ſine. C. ad treb. ⁊
per doc. ibi ⁊ in. l. ſi legatus. ff. eo. tit. vt ſcilicet ſibi heredi⸗
tas reſtituatur verbo ⁊ re vt dictis iuribus ⁊ reſtituta here⸗
ditate tranſeunt in eum omnia iura hereditaria. l. j. in prin.
⁊ l. ij. ⁊ l. reſtituta ad trebel. ⁊ d. §. reſtituta ponitur enim in
locum heredis per dictam reſtitutionē. d. l. ij. Et datur ipſi
fideicommiſſario fideicommiſſaria hꝛditatis petitio vt. ff.
de fideicommiſſaria heredi. peti. per totum. Que nō compe⸗
tit aduerſus heredem rogatum de reſtituendo. l. ſi. §. hanc
actionez. eo. ti. competit etiā vtilis petitio hereditatis que
cōpetebat heredi qui reſtituit hereditatē: nam in fideicom⸗
miſſariū poſt reſtitutionem tranſeunt omnes actiones que
ante reſtitutionem erant apud heredem. ⁊ actiue ⁊ paſſi⸗
ue vt in iuribus. ſ. allegatis ⁊ in. l. j. de fideicommiſſaria
hereditatis pet. ⁊ l. i. ij. ⁊ iij. ⁊ l. ſancimus. §. cuz autē. C. ad
treb. naz effectu heres quodammodo eſt dicit tex. in. l. ſi fi⸗
lius. ff. ꝙ cuz eo: vnde cuz heredi competeret petitio here⸗
ditatis facta reſtitutione transfertur in fideicommiſſariuz.
vz vtilis directa apud heredē remanente prout dicit Bar.
in. l. j. de fideicō. hered. peti. hz ergo directā fideicōmiſſariā
petitionē hereditatis ꝙ̄ eſt actio ꝑtoria ⁊ vtilē petitionē he⸗
reditatis que eſt actio ciuilis ſm Bar. ibidem. Dicamus er⸗
go ꝙ libellans intentauit vel petitionē hereditatis directā
quaſi putauerit illā ſubſtitutionem ex qua nititur fuiſſe di⸗
rectam vel intentauerit alterā ex. ſ. dictis. ſ. vel vtilem peti⸗
tionē hereditatis vel fideicommiſſariaz hereditatis reſtitu⸗
tionem quaſi hereditas ſit reſtituta vel putans competere
ante factam reſtitutionem. Cum ergo non competant nō fa⸗
cta reſtitutione ⁊ ſubſtitutio fuerit fideicommiſſaria vt. ſ.
dictum eſt ſequitur ꝙ dicto libellanti non cōpetebat actio
ad agenduz eo modo quo egit ⁊ ſine actione nemo experit
l. ſi pupilli. §. videamus. ff. de nego. geſtis. ⁊ l. nam ⁊ poſtea
ff. de iureiuran. Et licet quis habeat vnam actionem cum
intentat aliaz licet probat ea que proſunt in alia actione nō
intentata: tamen debet ſuccumbere: quinimmo ſi nititur in
libello ex vna cauſa ⁊ probat aliam: tamen ſuccumbit. l. ha⸗
bebat de inſtitu. l. j. ſi ager. ſal. mo. dixerit. ⁊ l. titiaꝰ. ff. ꝙ cū
eo ⁊ per Innoc. in. c. ex parte de priui. ⁊ in. c. dilecti de iud.
per Bar. in. l. j. in prin. ff. de eden. ⁊ per Bar. in caſu notabi⸗
li in. l. ita ſtipulatus. §. griſogonus de verbo. obli. ⁊ in. l. cer⸗
ti conditio. §. ſi nummos. ff. ſi cer. peta. ⁊ per Specu. in tit.
de teſta. §. j. verſi. ſed pone egi. Et ſi ab initio apparet cau⸗
ſam intentatam non cōcludere in actione intētata: lz alia cō⸗
petat reijcit libellus. c. examinata de iudicijs ⁊ per glo. bar.
⁊ doc. in. d. l. j. in prin. de eden. intelligo ꝙ cōcluſione peta⸗
tur id quod ſpectat ad vnam actionem non autez pondero
nomen actionis in libello forte expreſſe: qꝛ ſi concluſio eſt
apta que artet ad actionē ↄpetentē ⁊ eliciatur ex narratis lz
inepta actio ſit expreſſa nō viciat ſufficit eni ꝙ cauſa ſit apta
que cōcludat ad petita: lz actio expreſſa ſit inepta prout vo⸗
luit Bar. in. l. j. de eden. Bal. in. l. per diuerſas. C. mandati.
Innocē. in. c. examinata de iudi. Bal. in. l. ij. C. de formulis
ſaltem de iure caū. per. d. c. dilectus ⁊ per Specu. in titu. de
actio. ſeu pe. §. ij. ad finem. Quare concludenduz videtur ꝙ
cum ſit intentata actio petitiōis hereditatis directa vel vti⸗
lis vel fideicommiſſaria hereditatis petitio que non compe⸗
tit non facta reſtitutiōe ⁊ cauſa ex narratis reſultans ad al⸗
teram ex dictis actionibus concludat ſeu inferat ⁊ ſic cauſa
ſit inepta: licet competat actio ex teſtamēto ad petendam re⸗
ſtitutionem: tamen actor in hoc iudicio debeat ſuccumbere
⁊ in alio poſtea pōt actā petitionē facere cum in iſto iudicio
nō vꝫ poſſe ꝓnunciari ſup dicta actiōe ⁊ cā nō intētata: nā
ſnia dꝫ eē libello ↄformis. l. vt fundꝰ cōi diui. l. ſi. C. de fidei
com. libe. c. lz eli. de ſymo. ⁊ ca. qualr ⁊ qñ el grāde. de accu.
a Tamen his nō ob. cōtrariam ſententiam arbitror verio⸗
rem: qꝛ immo videtur ꝙ ſit intentata actio competens. con⸗
ſtat enim ꝙ in libello nō eſt expreſſa aliqua actio prout nec
eſt neceſſe maxime de iur̄ caū. c. dilecti de iudic. ⁊ per gloſ. ⁊
doc. in. d. l. j. de eden. ⁊ per doc. in. l. edita. C. e. ti. ⁊ tangitur
in. l. ij. de formulis licet tex. ibi faciat in contrarium cā autez
exprimi debet vt in dictis iuribus ⁊ in. c. j. ⁊ ij. de libelli ob.
per glo. ⁊ doctores ⁊ debet eſſe cauſa que concludat ad peti⸗
ta alīs petitio ⁊ libellus viciatur. d. c. examinata. ⁊ in. d. l. j. in
princi. ⁊ in. d. l. edita. Si enim non concludit ex narratis li⸗
bellus non procedit ſm Innocen. ⁊ Joan. andr. in. c. ſuper
lr̄is de reſcri. ad hoc. d. c. examinata. Eſt eniz terminus libel⸗
li ipſa concluſio ſm Bal. in auc. ex cā que ſit cuz monacho
de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ Inno. in. d. c. ſuper lr̄is. que tamē debet eli⸗
ci ex narratis vt in dictis iuribus ⁊ in. l. ij. C. de formulis cū
ibi nota. ideo videndum eſt. An verba concluſionis ipſius
libelli poſſint adaptari ad actionem ex teſtamento per quaz
concludatur ꝙ hereditas reſtituatur per heredem fideicom⸗
miſſario. Et primo concluditur pronunciari dictam heredi⸗
tatem ⁊ res ⁊ bona obuenta in partez Nicolao ⁊c. Spectaſ⸗
ſe ⁊ pertinuiſſe ⁊ ſpectare ⁊ pertinere domino Guidoni ex
cauſa predicta certe iſta verba concludunt in actione ex te⸗
ſtamento: nam ex cauſa dicta in ipſa narratione non pote⸗
rat pronunciari pertinere niſi mediante actione ex teſtamen⸗
to per ea que dicta ſunt. ſ. in adductis ꝓ altera parte illud
autem ad ꝙ nobis actio competit dicitur ad nos pertinere
l. verbum illud ptinere in ſi. ⁊ ibi glo. ff. de verbo. ſigni. ⁊ l. j.
ff. de pac. inter emp. ⁊ vendi. ⁊ facit. l. ſi quis ex argentarijs.
§. pertinere. ff. de eden. ⁊ ff. quemad. te. aperiantur. l. ij. §. ij.
⁊ C. de accuſ. l. ſi ſuper poſſeſſione ille enim qui actionē hz
vꝫ rem habere. l. qui actionem. ff. de reg. iur. ⁊ l. nemo vide⸗
tur. ff. de acqui. poſ. ⁊ l. nō vꝫ de in integ. reſti. Sonant ergo
verba libelli. ſ. relata ꝙ cēſeatur petituz pronunciari dictuz
actorez

actorē habere actionē ad petēdā dictā hereditatē ſibi dari ꝛ
reſtitui ꝛ ꝑut quottidie cōcludiť pero reū declarari teneri ꝛ
obligatū eſſe talē ad dandū ꝛc.paria ſunt ſi petiť ꝓnunciari
libellantē habere actionē cū ꝑſupponat reū obligatū.l.ꝫ.§.
ea obligatio de ꝓcura.ꝛ ꝓcedit ſnia qua ſimpl'r pronunciať
reū debere.l.ſi ꝑtor in prin. de iud.ꝛ.l.qd tñ.§.ſi arbiter.ff.
de arbit.ita ꝛ ſi pronūcietur actori actionem competere ſm
Barto.in.l.ſi finita.§.eleganter.ff.de dāno.infec.Et habet
effectum condemnationis vt dictis iuribus conuenit enim
ſnie vt ſit declaratoria.l.ſicuti.§.ſi queratur.ff.ſi ſerui.ven.
Item paria ſunt pronunciari libellantem habere actionem
ad petendam hereditatem ꝛ bona hereditaria ſibi reſtitui
ex cauſa narrata ꝛ petere pronunciari hereditatem ꝛ bona
pertinere ad libellantem ex cauſa predicta cuꝫ ex cā predicta
nō poſſint alr pertinere niſi eo qꝛ habeat actionē vt heredi
tas ꝛ bona reſtituantur attento ꝙ ex narratis nullum aliud
ius competit cum nō ſit narratum ꝙ reſtitutio ſit facta ꝛ ſic
illa verba ex cauſa predicta neceſſario ſonant in dictam in-
telligentiam. Quinimmo ꝛ ſi non eſſent appoſita illa verba
nihilominus eſſet ita interpetrandum qꝛ cōcluſio indubio
debet intelligi ꝛ interpetrari ſm modum narratum ꝛ ſcdm
narrata ſm Joan.and.in.c.apoſtolice ſuper glo.non in for-
ma de prebē.in.vj.ꝛ per Jo.mo.in extrauag.rem nō nouam
in glo.magna.ꝛ ꝙ habetur in.d.c.ſuper lris. Et quia verba
debent interpetrari ꝛ intelligi ita ꝛ taliter ꝙ libellus valeat
ꝛ non pereat ēt ſi qualitercunqꝫ oporteat verba impropria-
re ſm Bald. in .l.poſtq in fin.C. de his quibus vt indig. ꝛ
Inno.in.c.examinata in fin.de iudi.ꝛ Bar.in.l.ſcire debe-
mus in prin.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.ſed ꝛ ſi poſſeſſori.§.itē ſi iu-
rauero de iureiur.ꝛ.l.j.C.de vſur. ꝛ in.l. ſi oleo.C.de loca.
ꝛ Bal.in.l.ij.C.de formulis ꝛ Cynum in.l.j.C. de iure em-
phy.ꝛ Inno.in.c.conquerenti de offi.ordi. ſicut ꝛ in ſenten
tia.l.ꝛ puto.ff.fami.herciſcū.ꝛ ibi glo.notabilis faciunt iu-
ra vulgaria.l.quotiens.ff.de rebus dubijs.ꝛ.l.quotiens in-
ſtipulatiōibus.ff.de ver.ob.Quod maxime eſt fiendum in
libellis quia verba dubia libelli ſunt interpetrādā per acto
rem.ꝛ pro actore.l.ſiquis intentione ambigua.ff.de iudi.l.
inter ſtipulātē.§.ſi ſtichū.ff.de ver.ob.ꝛ dicit Pau.de caſt.
in.l.ij §.verbis.ff.ſi cert.peta.ꝙ cum ſup debeamus fauere
actori ꝯtraꝫ ad ſubſtētationē libelli vt cōiter tradiť ꝑſumē
dū eſt ꝙ voluerit in iudiciū. Qd maxie ē dcēm qꝛ ex tenore
petitiōis euidēter apparet ꝙ dominus Guido nitiť ex ſub
ſtitutiōe fideicōmiſſaria cū narret heredē deceſſiſſe maiorē
ꝛ poſt aditā hereditatē. Quinimo ſpecifice appellat fidei-
cōmiſſuꝫ vt patet ibi dū dicit virtute dicti fideicōmiſſi ꝛ lꝫ
ſubdat ſeu ſubſtōnis ꝑdicte nō refert:qꝛ dictio ſeu ꝑleruqꝫ
poniť expoſitiue ꝛ inter duas dictiones idē ſignificātes vt
in.c.bone el primo de poſtbu.prelat.in fi.ꝛ in.c.generali in
prin.de elec.lib.vj.ꝛ per Innoc. in.c.j. de excep.lib.vj.ꝛ h
eſt in dubio propria ſignificatio vt diſiungat vba ꝛ nō ſen-
ſum dicit Bar.in rubrica de nauicu.ſeu nauclerijs lib.xi.ꝛ
idem Bar.in.l.ſi quis ita de aur.ꝛ argē.leg.vnde ridiculum
fuiſſet ꝙ fuiſſet intētata directa petitio hereditatis que no
torie non cōpetit fideicommiſſario.Et ſilr nō pōt cēſeri in
tentata.Fideicommiſſaria hereditatis petitio que nō cōpe
tit aduerſus rogatū reſtituere vt eſt caſus legis i.l.fi.§. hac
actionē.ff.de fideicōmiſſaria hereditatis peti.Et multomi-
nus vtilis petitio hereditatis qꝛ petitio hereditatis non cō
petebat heredi ꝯ ſeipſum. ideo reſtituendo hereditatem. ꝛ
transferēdo actiōes quas habet ꝑut de natura reſtōnis ex
trebelleano vt dixi nō trāſfert hunc quā non habebat. arg.
l.nemo plus iuris.ff.de regu.iur.ꝛ.l.traditio de acq.rerum
domi.Cum ergo libellus dirigať ꝯ heredē q habebat reſti-
tuere ſeu q reſtituiſſet ſi fuiſſet reſtituta libellus fuiſſet eui
denter abſonus ꝛ ineptus ꝙ non eſt in dubio dcēm p. ä.di-
cta ꝛ maxime qꝛ libellans eſt doctor preſumitur nō ignarus
iuris ſalteꝫ clari per ea que habētur per gl.ꝛ doc.in.l.j. C.q
ꝛ aduer.quos in.l.ij.ff.ꝙ quiſqꝫ iur̃ ad hoc ꝙ habeť in.l.le-
ges.ꝛ.l.fi.C.de.ll.ꝛ in auc.vt facte noue conſti.cum ſi.ita ꝙ
non eſt veriſimile ꝙ in re ſaltē tam clara errauerit ꝛ argu. a
veriſimili multū ꝓdeſt.l.qꝛ veriſimile. ff. ꝙ met⁹ cauſa.ꝛ.c.
qꝛ veriſimile de preſump. cum infinitis ſimilibus.Quod
maxime dicendum eſt quia prout mihi preſupponitur fuit
oppoſitum de ineptitudine libelli prout ꝛ eſt de communi
ſtillo ꝙ opponatur in exceptionibus generalibus. Et iu-
dex pronunciauit non obſtantibus obiectis procedendum
ad vlteriora vel per proceſſum ad vlteriora ſaltē tacite ꝓnū-
ciauit ſuper hmōi exceptionibus declinatorijs vt in.c. ex
parte.in.de appel.ꝛ ibi p doc.ꝛ in.l.ij.§.ſi dubiteť.ff.de iu-
di.ꝛ p bar.in.l.a ꝓcedēte.C.de dila.ꝛ ꝙ hr̃ in.l.j.C.de ordi.
iud.ꝛ in.c.ex parte de offi.delega. cū ſi.vñ eſt tacite interlo-
cutoria lata ꝙ libellus nō ſit inept⁹.ꝛ ꝙ exceptiōes ad pro
ceſſuꝫ declinatorie nō obſtant p predicta:ꝛ iō nō vr̃ ꝙ pars
poſſit amplius inſiſtere ſup huiuſmodi declinatorijs oppo-
ſitis:qꝛ interlocutoria tranſit in rē iudicatā quo ad parteꝫ ſi
intra.x.dies non appelleť.c.cū dilecti de elec.ꝛ notať in.l.ꝙ
iuſſit de re iud.ꝛ in.c.cū ceſſante de appel.Lꝫ nō quo ad iu
dicē:qꝛ iudex poteſt eaꝫ reuocare nō tñ tēneť vt dictis iuri-
bus.vñ pronunciatū eſt libellū acte ꝯcludere:ſꝫ nō pōt acte
cōcludere niſi in actione ex teſtō attētis narratis merito cē
ſetur tacite pronunciatū concluſum eſſe in libello in actione
ex teſtamēto.Et ſic pōt dici ꝓnunciatū ꝑ interpetratiōe.ä.
data nec pars pōt in cōtrariū inſiſtere exquo ab interlocu-
toria nō reclamauit per predicta hoc coadiuuat ſatis iā dcā
tñ non facio in hoc preciſum fundamētuꝫ attento maxime
ꝙ iudex poſſet reuocare ſi fuiſſet iniuſta p.d.l.ꝙ iuſſit. ꝛ.d.
c.cum ceſſante.Probatum eſt huculqꝫ ꝙ verba illa libelli p
que petitur pronunciari hereditatē ſpectare ꝛ pertinere do
mino Guidoni ex cauſa predicta cōueniunt actiōi ex teſtō ꝑ
quo etiam faciunt aliqua que inferius adducam.

b ¶ Videamus admō an cōueniant alia verba concluſionis
ꝛ certe ſubditur ꝛ ad ipſam relaxandam ꝛ dimittendaꝫ ipſi
domino guidoni prefatam dominam Solomeaꝫ per dictā
veſtram ſententiam veſtrum que officium ꝙ implorat con-
demnetis pondero ꝙ loquitur per relatiuum eam ꝙ ſalua
tatione recti ſermonis vt decet.l.plautius de auro ꝛ argen
to legato non poteſt referri niſi ad hereditateꝫ. vnde domi
nus Guido petit ſibi dimitti ꝛ relaxari hereditatem nō di-
cit bona ſeu res hereditarias hereditas auteꝫ eſt nomen iu
ris complectens vniuerſuꝫ ius defuncti l.nihil aliud.ff. de
verbo.ſigni.ꝛ.l.hereditas.ff.de regu.iur. ꝛ ſic continet do
minia actiones actiuas ꝛ paſſiuas que non poſſunt dimitti
ꝛ relaxari:niſi in alium transferantur. l. ſiquis vi.§.dñia.ff.
de acqui.poſ.ꝛ maxime actiones paſſiuas nō poteſt quis re-
laxare ꝛ dimittere:niſi mediante reſtitutione ex trebelleano
qꝛ ipſe tenetur alteri.vnde non poteſt ſeipſum liberare ꝛ h
eſt clarum.vnde cum cōcludatur ꝙ relaxet ꝛ dimittat here-
ditatē aut hereditatē habebat ꝛ nō pōt relaxare ꝛ dimittere
per predictam rōnem ꝛ.l.ſicut.C.de repu.heredi.ꝛ.l. ſuus.
eo.ti.niſi auxilio ſenatuſcōſulti trebelliani qꝛ in alium trāſ-
ferendo vere illi relaxat ꝛ dimittit hereditatem ſaltem ſi re
ſtituat re. ꝛ verbo exquo in eum trāſfert omnia iura actiua
ꝛ paſſiua.l.j.ꝛ.ij.ad trebel.cum ſimili.dicitur enim reſtitue-
re hereditatem.l.facta.ꝛ.l.reſtituta ad trebellia.ꝛ.§.reſtituta
inſti.eod.titu.verbum autem reſtituere eſt plenum ꝛ amplā
habet ſignificatiōem.l.cuꝫ pretor.ꝛ.l.plus.ꝛ.l. reſtituere la.
j.ij.ꝛ.iij.de v̄.ſig.ergo qui reſtituit relaxat ꝛ dimittit. idcir-
co cum hereditatē ſi eam habebat non poſſet relaxare vel di
mittere niſi per viā reſtitutionis ex trebelleano ꝛ qui reſti
tuit ex treb.relaxat ꝛ dimittit vt dictum eſt ſequitur ꝙ dicta
verba eā.ſ.hereditatē relaxandā ꝛ dimittendā ꝛc. ꝯueniunt
actioni ex teſtō attento maxie ꝙ ex narratis apparet ꝙ ipſa
Solomea habebat ius in dicta hereditate. Si auteꝫ dicere
mus ꝙ non haberet ius in hereditate certe nō eſſet ꝓpria
locutio relaxare ꝛ dimittere hereditatē qꝛ dicta v̄ba ſui na-
tura ſonant in priuationem ꝛ priuatio preſupponit habituꝫ
l.decem de ver.ob.l.nō pōt videri deſinere de reg.iur.ꝛ in
c.ad diſſoluendū de deſpon.impub.ꝛ in ſi l'i de verbo remit
tere gloſ.in.l.i.C.ad.l.corneliam de ſicca.in.l. remittit. ff. de
iureiuran. ꝛ facit regula peccatum non dimittitur de regu.
iur.in.vj.vnde qui conuenitur petitiōe hereditatis cum nō
habeat hereditatem:lꝫ habeat bona hereditaria proprie lo-
quendo non habet dimittere ꝛ relaxare hereditateꝫ:ſed res
hereditarias ſic quas poſſidet qui enim petitionem heredi-
tatis intentat intēdit hereditatē eē ſuā .l. licet minimam ibi
intendit hr̃ditatē eē ſuā ꝛc.de peti.heredi.ꝛ.l.iij.eo.tit. ꝛ iō
hereditatē dr̃ vēdicare.l.legitimā eo.tit.vba. Igitur ꝑdicta
hereditatē relaxandā ꝛ dimittendā ꝯueniunt potius actiōi
ex teſtamēto ꝙ̃ petitiōi hereditatis.Et ſi dicatur illa verba
videntur ſignificare ꝛ importare ꝙ relaxet.ꝛ dimittat bona
que detinet occupata quaſi relaxare ꝛ dimittere fit quando
quis a ſe eijcit id qd̄ ꝫ potiuſqꝫ qñ ius ꝙ hꝫ in alium tranſ
fert.Illud enim eſt reſtituere tradere vel dare prout vñr eē
proprie ſignificationes dictorū verborum.rñdeo ꝙ dictus
ſignificatus nō cōuenit in iſtis noſtris terminis proprie lo
quendo exquo non dicitur ꝙ relaxet ꝛ dimittat bona: ſed

dicit ꝙ relaxet ⁊ dimittat hereditatem que acqſita non poteſt dimitti vt.ſ.deductum eſt. Preterea ſubdit cum fructibus pceptis ⁊c.q fructus veriſimile eſt ꝙ omnes nõ extẽt cũ tribus annis afferaᷓ ꝙ recollegit ⁊ vltra triẽniũ ſeruãdo ſeruari vt plurimũ nequeant.l.j.cũ ſua glo.C. ſi aduer.vſuc. cũ ſint res que vſu conſumunᷓ vt.ff.de vſuf.earũ rerũ q̃ vſu ꝯſu.p̃ totũ.vñ nõ eſt veriſile ꝙ petierit ſolũ fructus extãtes relaxari ⁊ dimitti:ſ3 ẽt conſumptos in qbus ꝯſumptis non cadit relaxatio ſeu dimiſſio ſine reſtitutiõe:vñ cũ v̾ba illa dimittẽdã ⁊ relaxãdã reſpiciãt hereditatẽ ⁊ fructus ⁊ quo ad fructus includãt.⁊ importẽt reſtõnẽ ſiᷓr ⁊ importare debẽt quo ad ipſam h̾ditatẽ:q: vnũ determinabile reſpiciẽs plura determinabilia debeat ea pariter terminare.l.iã h̾ iur. de vulg.⁊ pu.l.hereditatẽ.⁊.l.q̃uis.C.e.ti. ꝯſtat ãt ꝙ ille q reſtituit dimittit ⁊ relaxat alѕ ſi nõ dimitteret ſeu relaxaret rẽ ei cui reſtituit nõ diceretᷓ reſtituiſſe.ar.l.q ſic de ſolu.⁊.l.ſi a patre.§. verſum de in rem verſo.l.ij.§. illud de heredi. vel acti.vẽ.l.item eoꝝ.§.ꝙ ⁊ ſi ꝙ cuiuſcꝫ vniuer.not.cum ſi.ex quo patet ꝙ dicta v̾ba ſaltẽ ſub ſui generalitate cõprehendunt reſtõnem. Quinimo ex alijs.ſ.dictis neceſſario attẽta proprie ſignificatione verboꝝ includunt reſtõnem cũ dicta verba reſpiciant hereditatẽ q̃ eſt nomẽ iurᷓ ⁊ res inuiſibilis ⁊ impalpabilis ⁊ nõ põt haberi de facto: licet bona poſſint de facto poſſideri ⁊ ꝯñr cũ nõ poſſit haberi nõ põt dimitti vel relaxari.vt.ſ.deductũ eſt:⁊ ſi de iurᷓ habeᷓ non põt hereditas dimitti niſi mediãte reſtitutione ex trebelleano vt dixi nõ excludo reſtitutionẽ in inte. vel aliud ſpãle beneficium ꝙ daᷓ ſuis.l.ſi.de repu.heredi. Et h̾ fuit de mente libellãtis ꝙ.ſ. relaxaret ⁊ dimitteret reſtituendo vt demonſtraᷓ ex pcedẽtibus v̾bis poſitis in narratiõe ibi dum dicit ꝙ dicta dñã Bartholomea pluries fuit interpellata.⁊ requiſita ꝙ dictam hereditatem ⁊ bona hereditaria reſtitueret ⁊ relaxaret.vnde cum requireret ꝙ reſtitueret ⁊ reſtituta relaxaret ſi poſtea petit condemnari ꝙ relaxet cenſetur petere antecedens ſcilicet ꝙ reſtituat.arg.l.oratio de ſponſa.l. cum quidam de acquirẽ.poſ.l.ad rem mobilem.⁊.l.ad legatum de pcu. cũ ſi.maxime cũ appareat talẽ fuiſſe prius voluntatem in interpellatiõibus q̃ voluntas preſumiᷓ durare.l. cum q mutatã.ff.de pba.⁊.l.iij.eo.ti.⁊.l. fideicõmiſſa.§.ſi.rem de leg.iij.⁊.l.non ad ea.ff.de ꝯdi.⁊ demon.

c ¶ Nec predictis ob. ꝙ ẽt in petitione hereditatis dᷓr peti hereditas vt ſonat v̾bum petitio hereditatis arguendo ab ethymologia vocabuli ꝓut l3.l.ij.§. appellata.ff.ſi cer.peti. l.tugurij.l.ſi pupillus.§.territoriũ.ff.de ver.ſig.inſti.de do.§.eſt ⁊ aliud ⁊ pbaᷓ in.l.ſi hereditatẽ petã.⁊.l.ẽt.§. ſi.⁊.l. ꝙ ſi in diẽ.i pn.⁊.§.j.⁊.§.nõ ſolũ.⁊.§.iulianus.⁊.§.ſe.⁊.§.ſi. de peti.hrᷓ. Ad rñdeo ꝙ illa eſt in ꝓpria locutio: q: petẽs eã h3 dᷓr autẽ petere hereditatẽ:q: petit ꝓnũciari ſe heredẽ vt l.iij.de peti.here.⁊ iõ dᷓr hereditatẽ vẽdicare.l.legitimã eo. ti.h̾ reſpectu dᷓr peti hereditas ⁊ nõ eo reſpectu vt poſſeſſor ꝯuẽt⁹ reſtituat h̾ditatẽ quã nõ h3 q: nemo dat ꝙ nõ h3.c. nup de do.iter virũ ⁊ vxor.⁊.c.ꝙ aũt de iure patro. ⁊ i iuribus.ſ.adductis:⁊ iõ cũ v̾ba ꝯcluſiõis noſtri libelli referanᷓ ad cõuentũ ꝙ ipſe reſtituet ſeu relaxet certe de propria ſignificatione nõ ꝯueniũt petitioni hereditatis per p̃dicta. Quinimo nec verba illa pero hereditatẽ ꝓprie loquendo cõueniunt petitiõe hereditatis: l3 libellus ſubſtẽtareᷓ ꝓut poſt glo.declarat Bart.in.l.j.ff.de edẽ. Propria aũt forma libellãdi eſt ꝙ actor petat ꝓnunciari ſe heredem ⁊ iſtud eſt principale vt.l.licet de pe.hereditatis. ⁊ a poſſeſſore reſtitui quicqd tenet vt ea.l.ꝓut dicit bar.in dictis iuribus: ⁊ iõ ſi libellaſſet in petitione hereditatis debuiſſet dicere.⁊ ad ea que detinet dimittenda ⁊ relaxãda cũ fructibus ⁊c. Et tunc dicta verba dimittenda ⁊ relaxãda denotarẽt reſtitutionem q: in petitione hereditatis venit offõ iudicis ꝙ poſſeſſor reſtituat id qđ tenet.d.l.l3.⁊.l.⁊ nõ tm̃.§. veniunt cum.§§.ſe. ff.de peti.hered.cum multis ſi.vñ cum tã in petitiõe hereditatis q̃3 in actiõe teſtõ veniat reſtitutio ⁊ non ſola dimiſſio ſine reſtõne patet ꝙ dicta verba hoc reſpectu non magis conueniunt petitioni hereditatis (loquor tam de directa q̃3 de vtili q̃3 de fideicõmiſſaria hereditatis petitione) q̃3 conueniat actioni ex teſtamento ⁊ ex alio latere magis cõueniãt actioni ex teſtõ:q: dicit hereditatẽ relaxãdã ⁊ ſic reſtituẽdam ſm.ſ.dicta ꝙ eſt proprium actionis ex teſtamento ⁊ nõ dicit relaxandas res poſſeſſas ſeu detentas per reũ conuentum ꝙ eſſ3 proprium petitionis hereditatis. Sequiᷓ ꝙ verba ꝯcluſionis libelli magis ꝯueniunt actioni ex teſtamẽto q̃3 petitiõi hereditatis. Quinimmo ad petitiorẽ hereditatis nõ poſſunt adaptari ſm propriam ſignificationem:ſed ad actionem ex teſtamento ſic vt.ſ. demonſtraui.

d ¶ Intrepide ergo cõcludendũ eſt ꝙ nullatenus cenſeatur eſſe libellatũ in aliqua petitiõe hereditatis ſiue directa ſiue vtili ſiue fideicõmiſſaria exquo verboꝝ ꝓpria ſignificatio repugnat ⁊ ex narratis nõ eliciᷓ dicta actio:ſ3 cenſeaᷓ eſſe libellatũ in actione ex teſtõ cui actioni cõueniunt oĩa verba cõcluſionis ẽt ſm propriã ſignificationẽ vt late.ſ.dilucidatum eſt ⁊ que actio ex teſtamento eliciᷓ ex narratis.⁊ maxie hoc eſt dicendũ:q: in prin.ꝯcluſionis libelli poniᷓ clauſula omni meliori modo iure ⁊ forma quibus melius fieri poteſt que clauſula poſita in prin. refertur ad omnia ſequẽtia ⁊ in omnibus influit.l.ſiquis ex argentarijs.§.ſi initiu3 tabularum.ff.de eden.⁊.l.⁊ ſi pepercit.§.ſi filius.ff.de liberis.⁊ poſthu.⁊.c.ꝗ.requiris de appella.cum ſi.igitur eſt petitum pronunciari hereditatẽ pertinere omni meliori modo ⁊c. ſed bonus modus eſt ꝙ pronuncietur ad eum pertinere:q: competit ſibi actio ex teſtamento ad eam petendam:ſed ꝙ pertineat q: ſit heres ⁊ habeat petitionẽ hereditatis nõ eſt bonus modus.ergo cui dubiu3 ꝙ petitum eſt primum fieri ⁊ nõ ſcðm cũ ad primũ ꝯueniat dicta clauſula ⁊ ad ſcð3 nõ ⁊ hec eadẽ cadũt i ſequẽtibus v̾bis ꝯcluſiõis.ſ.ponderatis.

e ¶ Cõcludo igiᷓ ꝙ dictus libellus nõ eſt ineptus ⁊ ꝙ cenſeri d3 eſſe libellatũ in dicta actione ex teſtamẽto que competit dicto libellanti.⁊ ſic nõ experitur ſine actione cum ei conueniat cõcluſio libelli que principaliter eſt attendenda vt.ſ.dixi ⁊ dicit Dy.in.c.nullus pluribus de reg.iu.in.vj. ⁊ Bal.in.l. edita.C. de eden.⁊ glo.iij.q.vj.hoc quippe ⁊ ex narratis elicitur ꝓut expedit.l.ij.de formulis.⁊ in.c.examinata de iudi.⁊.l.habebat de inſti. cõſtat enim euidenter ex libelli ſerie ꝙ taliter factu3 proponitur ꝙ domino guidoni cõpetebat ius.⁊ actio petendi hereditatem ſibi reſtitui non inſiſto ſuper hoc cum ſit euidens.ideo cum narratio facti ⁊ verba cõcluſionis cõueniant huic actioni ⁊ aptitudini libelli nõ eſt opus ire per mendicata ſuffragia pro ſubſtentatione huius libelli. Quãq̃3 ⁊ ſi verba ꝯcluſionis nõ eſſent vſquequaq̃3 apta omnimodo libellus eſſet ſubſtentandus ſi aliquo modo ſubſtẽtari poſſet q̃3tuncunq̃3 ex impropria ſignificatione verborũ vt.ſ. deductũ eſt.⁊ maxime cũ tacite ſit pronunciatum ſuper aptitudine libelli vt.ſ. dictum eſt. Nõ eſt igitur neceſſe recurrere ad virtute3 clauſule petens ſibi ius ⁊ iuſtitiam miniſtrari que clauſula ſolet multas libelli ineptitudines libellorũ ſubleuare q: petendo ius ⁊ iuſtitiam miniſtrari deducit actionem ⁊ ius ꝙ elicitur ex narratis exquo ſuper narratis petit ſibi ius ⁊ iuſtitiã miniſtrari:nam ſi narro ꝙ mutuaui tibi.x.ius ⁊ iuſtitia dictat ꝙ tu x.reddas mediante certi ꝯditione ex mutuo reſultante:⁊ iõ ſi condemnatur ad reſtituendum miniſtratur ius ⁊ iuſtitia. vnde ex natura verborũ dicta clauſula tollit omnẽ ineptitudinem concluſionis libelli dummodo ex narratis eliciatur ius libellantis prout h̾ probatur in.c.cum dilectus de ordi. cogni.⁊ ibi per Inn.⁊ doc.⁊ tangit de dicta clauſula Bal. in.l.edita.C.de eden.⁊ per iſtam viam etiam poſſet ſubſtentari ipſe libellus ſi diceretᷓ concluſionẽ libelli fuiſſe ineptã: licet in vero non ſit inepta per iam dicta.

f ¶ Et per iam dicta confutantur omnia adducta in contrariu3 que tendebant ꝙ eſſet intentata petitio hereditatis directa vel vtilis vel fideicommiſſaria:q: immo verba petitionis nõ important id immo contrarium vt iam dixi:l3 non negãre ꝙ ſi ex ſerie facti narrati in libello competeret actio illa poſſet cenſeri intentata ⁊ libellus procederet attento ꝙ vt dixi verba libelli improprientur pro ſubſtentando libello pro actore vt.ſ.pluries dictum eſt ⁊ maxime ſtante virtute dicte clauſule petens ius ⁊ iuſtitia3 miniſtrari nec obꝙ.ſ.ponderatur ꝙ hereditas dicitur deuoluta ⁊c.q: ſane poteſt dici deuoluta ſi habebat ius ad eã.arg.d.l.qui actionem de regu.iur.cum ſimili.ſ. adductis.⁊ maxime attenta qualitate perſone que erat fideicommiſſaria.argu.l.plenum §.equitij de vſu.⁊ habi.⁊ facit.l.ſi vno cum concor.locati. nec obſtat ꝙ dicitur de fructibus petitis quia eſt aduertendum ꝙ in narratione libelli dicitur ꝙ dicta domina Solomea fuit interpellata ꝙ redderet.⁊ reſtitueret ⁊ ipſa facere denegauit ⁊ recuſauit indebite ⁊ iniuſte.⁊ conſequenter narratur ꝙ ipſa domina Solomea fuit in mora ⁊ heres poſt morã tenetur fideicommiſſario ad fructus.ff. ad treb. in.l.in fideicommiſſaria.⁊.l.ita tamen.§.ſi ſeruu3.⁊ hoc de primo dubio dicta ſufficiant.

g ¶ Venio ad alia dubia que mihi apparent clara.⁊ licet poſſem

poſſem inſiſtere adducendo plura ꝓ ⁊ ꝯtra. Et maxime qꝛ vidi certas allegatiōes que prolixe ⁊ ſolēniter inſiſtunt. Tñ breuibus me abſoluā. ⁊ circa primū ꝯcludo ꝙ dictus libellus nō reddit ineptus lꝫ ſint adiecta illa verba ⁊ officiū veſtrū ꝙ implorat ⁊c. Nā lꝫ officiū iudicis nobile nō ꝯcurrat cū actione qꝛ actio pſonalis pſupponit regulariter obligationē. l. lꝫ. §. ea obligatio de ꝓcur. ⁊ officiū iudicis pſupponat ceſſare obligationē. l. que per colluſionē. §. precij ſortē de act. emp. ⁊. l. quintus de aur. ⁊ arg. leg. ⁊ adeſſe ⁊ ceſſare obligationē ſint ꝯtria vt de ſe pꝫ. ideo tanꝙ adducens ꝯtria videat̃ repellendus. l. i. cū ſua materia. C. de fur. l. vbi repugnantiū de reg. iur. Uel dicamus ꝙ ſolū ſit intentatū officiū iudicis cū de actiōe nō expreſſerit i libello ⁊ officiū iudicis nō cōpetit ſꝫ actio vt dictū eſt in ꝑcedenti dubio: vnde ſimiliter veniat repellendus ſeu ſuccumbat. Nihilominus clarū eſt ꝙ nō dꝫ propter hoc repelli neqꝫ ſuccumbere ꝓpter plura. Primo qꝛ officiū iudicis ſumitur in iur̃ pluribus modis vt late habet̃ in. l. j. ff. de iuriſdi. om. iudi. ⁊ inter cetera ponitur pro officio nobili ⁊ pro officio mercennario ꝙ deſeruit actioni vt traditur per doct. communiter omnes in. d. l. j. ⁊ in. l. iperiū. ⁊. l. iubere cauere. eo. ti. omne enim in quo verſatur iuriſditio ſeu exercitiū iuriſditionis iudicis dicit̃ officiū iudicis vt pꝫ in ti. de offi. prefi. in ti. de offi. procō. de offi. eius cui man. eſt iuriſdi. ⁊ ſic de ſingulis. Eſt enim officiū iudicis ſeu iuriſditio iudicis ſeu exercitiū iuriſditionis ꝓut diuerſimode ſumitur vt h̄ declarat Bar. in. l. j. precallegata. Itē qñqꝫ tertio modo pro officio ꝙ parti cōpetit puta pro iur̃ implorandi officiū iudicis ad aliquid fiendū ꝓut eſt in integ. reſti. ⁊ huiuſmodi ſm eundē Bar. in. d. l. j. de iuriſdi. om. iud. ⁊ doc. ibi. Et quolibet ex dictis modis ſtat proprie ſi autē ſumit̃ pro exercitio iuriſditionis vel pro iuriſditione libellus iſte nō eſt ineptus ſi enim diceret peto per vos ⁊ veſtrā iuriſditionē ſeu per exercitium iuriſditionis videre pronunciari ⁊c. nulli dubiū ꝙ libellus eſſet aptus ⁊ nō reyciendus. Nō enim ob predicta: nec aliquid aliud per officiū enīꝫ iudicis fert̃ ſnia ⁊ ꝯdemnatio. ⁊ quotiēs libellus eſt taliter ꝯceptus ꝙ ex ea pōt bene ferri ꝯdemnatio dr̃ aptus dicit bal. in. l. edita. C. de edē. in. xxiij. col. ſi ſumit̃ ꝑ officio mercennario ſimiliter eſt aptiſſimus qꝛ ad officiū iudicis mercēnariū ptinet ferre ſniaꝫ ⁊ ꝯdemnare. l. iij. de re iud. ⁊ in. d. l. j. clare hr̃ quid ergo obſtat huic libellanti certe nihil ex quo verba libelli ꝓprijſſime ſumpta nō arguunt ineptitudinē aliquā lꝫ poſſit ⁊ aliter ſumi que aliquā haberēt repugnantiā atteto ꝙ vt. ſ. dixi late in pmo dubio ēt p iproprıā ſignificationē v̄boꝝ dꝫ ſubſtentari libellus ſi nō pōt p ꝓpriā ⁊ aduerto ꝙ libellās nō dixit ⁊ ad h̄ ꝓpono offm̄ iudicis que v̄ba viderent̃ innuere intētatū eē offm̄ iudicis nobile q̄ſi illud ſit mediū ⁊ ius ꝙ hꝫ ps ad ꝯdēdū id qō petit ⁊ q̄ſi ꝓponat ius qōdaꝫ iſe quodāmō reſidēs ꝓut ſumit offm̄ iudicis vno mō bar. in. d. l. j. dr̃. n. ſꝫ cōem modū loquēdi ꝓponi id ius qō hꝫ ps ⁊ id qō reſidet in iudice dr̃ implorari: iō ſi dixiſſet ꝓpono offm̄ iudicis in h̄ caſu i quo cōpetit actio inepta fuiſſet locutio ⁊ incepta cōceptio libelli ꝓut ſi dixiſſet ꝓpono actionē exempto ita in ſimili dicit bal. i. l. ⁊ fine. C. ad treb. ⁊ h̄ caſu militarent que ſ. tetigi in ꝯtriū: tamen etiā dicto caſu libellus ſubſtentaret̃ impropriando verba libelli ⁊ ſumendo pro officio mercēnario firmat bal. in. d. l. ⁊ fine ꝙtro fortius in caſu noſtro vbi nulla requirit̃ impropriatio dꝫ libellus cenſeri actus: ⁊ ſic p hāc viā ⁊ clariſſimā demonſtrat̃ euidēter aptitudo libelli.

b ¶ Dato tñ ꝙ expreſſe propoſuiſſet offm̄ iudicis nobile: qꝛ crediſſet cōpetere illud ⁊ nō actionē: nihilominus libellus eſſet ſubſtentādus ꝓut ſubſtentat̃ qñ ex narratis elicit̃ vna actio ⁊ in ꝯcluſione exprimit̃ altera. qꝛ tūc nō viciatur libellus ⁊ attendit̃ cā q̄ue colligit̃ ex narratis nō actio expreſſa vt decidit Inn. in. c. examinata de iudicijs ⁊ Bar. in l. j. de eden. ⁊ dixi. ſ. in primo dubio ꝙ eſt ſaltē verū de iure canonico per. c. dilecti de iud. vt p bal. in. l. ij. de formu. ⁊ in d. l. ⁊ fine ius aūt cañ. ſeruandū ē fulgine i cū ſit terra eccleſie ad h̄ qō no. gl. ij. in. c. ij. de reg. iu. in. vj. in. c. j. de arbit. ⁊. li. p canoniſtas in. c. j. de no. ope. nun. p bar. ⁊ bal. in. l. omni innouatione. ⁊. l. ꝓuilegia. C. de ſac. ſan. ec. Qō maxie dōm eſt ſtante cl'a petens ius ⁊ iuſtitia miniſtrari in qua ſubſtentat̃ ineptitudo ꝯcluſionis ſi narrata ſunt acta p ea que habent̃ in. c. cū dilecti de ordi. cogē. ⁊ dicta. ſ. in pmo dubio. ⁊ iō p hāc aliā viā ēt clariſſimā ſubſtentat̃ dictus libellus ⁊ maxime dictis vijs ſubſtētari pp dictā cl'am omni meliori modo ⁊c. que referri dꝫ ad oia ſequētia. l. talis ſcriptura de leg. j. cū ſi. Tertio mō ſubſtentari pōt: lꝫ ita clariſſime qꝛ in prin. libelli dr̃ ꝙ iplorat̃ offm̄ inq̄tū opus ſit vñ idē videat̃ eē repetitū poſtea vbi ipm offm̄ implorat̃ p ꝑcedētia. n. declarant̃ ſequētia ar. l. ſi ſeruus pluriū de lega. j. ⁊. l. q filiabꝰ ⁊ dicta in vno capitulo ſepe repetunt̃ in alia. l. quēadmodū. §. ſi. ff. ad legē acq. ⁊ inſti. e. ti. §. h̄ tñ capite. ⁊ ꝙ p bar. i. l. ptor ait. §. erit itaqꝫ dr̃a. ff. vi bonoꝝ rap. ita ⁊ h̄ cēſeat̃ repetitū maxie ꝓ ſubſtētādo libello ar. d. l. ſi qs itētiōe ambigua. ⁊. d. ll. quotiēs. ſi aūt cēſeret̃ repetita certe clariſſime nō obſtaret qꝛ offm̄ iudicis eēt iploratū ſub ꝯditiōe ſi opus eēt. vñ cū nō eēt opus eēt pinde acſi nō eēt imploratū. l. cū ad pñe. ff. ſi cer. pe. ⁊ ꝙ dr̃ de cōditiōe ſi ⁊ inq̄tū de qua p bar. ⁊ modernos i. l. ſi qñ de leg. j. p bar. i. l. ambitioſa de decre. ab or. fac. p bar. i. l. cū pp de le. pſtā. p bal. i. l. edita. C. de edē. Quarto mō ēt ſi vellemꝰ eē imploratū offm̄ iudicis nobile poſſꝫ ſubſtētari qꝛ petit̃ cōdēnari ⁊ cōdēnatū cogi ⁊ cōpelli ideo inq̄tū dr̃ p vos pōt referri ad v̄bū cōdēnari inq̄tū dr̃ p veſtrū offm̄ ꝙ implorat pōt referri ad illa v̄ba cogi ⁊ compelli ⁊ ſingula ſingulis referant̃ ſi. n. vnū v̄bū nō pōt cōmode referri ad ꝓxima refert̃ ad remota. l. ſi idē cū eodē cum ibi no. ff. de iuriſd. o. iu. ideo pōt recte dici iploratū offm̄ iudicis nobile qꝛ executio ſit iudicis offō nobili ꝓut dič Bart. in. d. l. j. de iuriſd. o. iu. ⁊ bal. in. l. argentarius. §. noie puelle ff. de iudi. maxie qñ ſit pmiſſioneꝫ in poſſeſ. ⁊ ſic p primū. ⁊ ſcōm decretum pp no. per bald. in. d. l. j. de iuriſdi. om. iudic.

f ¶ Circa tertium dubiuꝫ nō poſſum ꝑciſe ꝯſulere qꝛ non vidi articulos quales eſſent nec vidi formā admiſſionis iudicis itaqꝫ nihil intēdo preciſe ꝯcludere: nihilominus vr̃ dōꝫ ꝙ lꝫ qñ iudex admittit articulos ſalue iur̃ imptinentium ⁊ non admittēdoꝝ qbus ſi ꝯtingat rñdere habeat̃ ꝓ nō rñſo rñſio poſtea facta poſitiōi imptinēti nō ꝑiudicet rñdēti qꝛ talia v̄ba iudicis inducūt actus retro geſti nullitatē per no. p Bar. ⁊ Imo. ⁊ doc. in. l. ille a quo. §. ſi de teſtō. ff. ad tre. ⁊ per bar. ⁊ bal. in. l. ſi duo patroni. §. idem iulianus. ff. de iureiu. p glo. ⁊ doc. in. c. cū ꝯtingat de offō dele. ⁊ p bal. in. l. q interrogat̃. ff. de interro. ac. ⁊ p glo. in cle. ꝯſtitutioneꝫ ⁊ cle. vt circa ad finē de ele. ⁊ ꝙ habetur in. c. de teſtibus. de teſti. ⁊ per ꝯñs ſi fuiſſent poſitionis imptinētes rñſio nō valeret ⁊ nullū inferret ꝑiudiciū quaſi rñſio ſit ꝯditionalis ⁊ cēſeatur eē reſpōſum ſub ꝯditione ſi ſunt admittēdi p ea q̄ habētur in iuribus ꝑeallegatis: tamē preſupponitur ꝙ articuli erant ptinētes qualitercūqꝫ aūt faciant ad cām ſiue directe ſiue indirecte ſiue ſoli ſiue cū adiunctis dicunt̃ ptinētes qꝛ illi dicunt̃ imptinētes q ꝓbari nullo mō adminiculet̃ cāe p ea q̄ hñr i. l. ad ꝓbationē. C. de ꝓba. ⁊ p bar. ⁊ doc. i. d. §. idē iulianꝰ. ⁊ i. l. ij. §. ꝙ obſeruari. C. de iurō calū. ⁊ bar. ⁊ bal. i. l. momētanee. C. q legi. pſonā ⁊ bar. i. l. ſi duo. ff. vti poſſi. vt in. l. naturalit̃. §. nihil cōe. ff. de acq. poſ. ⁊ p canōiſtas i. c. ij. ꝙ ꝯfeſ. in. vj. ⁊ i. c. lꝫ cām de ꝓba. p ſpe. i ti. de teſte. §. nūc videndū verſi. ſꝫ pone ego verifict̃ aūt ē ꝙ faciāt ad cāꝫ ex quo ꝯfeſſata nocēt ꝯfitēti. ⁊ ſi dicat̃ ꝓteſtatio iudicis reſpicit imptinētes ⁊ nō admittēdos vñ vt dicta v̄ba ⁊ nō admittēdoꝝ aliquid operētur vt decet arg. l. ſi quādo. ff. de leg. j. ⁊ in. c. ſi papa de priui. lib. vj. ⁊ in prima ꝯſtitu. C. §. quibus vr̃ idem dicendū in alijs nō admittēdis ex alia cauſa ꝙ rōne impertinentie. incerta aūt poſitio nō eſt admittēda ſm Bal. in. d. §. ꝙ obſeruari per glo. in verbo ſigillatim in. c. preſentium de teſtibus lib. vj. ⁊ ſilr̃ ſi ſit captioſa vt no. glo. in verbo rōnabili cauſa in. c. ij. de ꝯfeſſis in. vj. ⁊ idem ſubdit glo. ibi in poſitiōe multiplici implicite eniꝫ ⁊ multiplici poſitioni nō eſt rñdēdum ſm Cy. ⁊ Bald. in. l. ij. §. ꝙ obſeruari de iuramēto calū. ⁊ inuolute ⁊ cornute poſitioni nō eſt rñdendum etiā ſi apponat̃ clauſula ponēs cōiunctim ⁊ diuiſim ⁊c. dicit bal. in. l. precibus in notabilibus. C. de impuberū p glo. que h̄ decidit in. d. verbo rōnabili cauſa in. d. c. ij. de confeſſis. ⁊ idem tangit Bald. in. d. §. ꝙ obſeruari. vnde ſi implicita ⁊ multiplex poſitio non eſt admittenda videtur poſſe dici ꝙ reſponſio non preiudicet ſtāte tali pronūcia iudicis ſeu proteſtatione predicta per not. in iuribus preallegatis reſponderi poteſt ꝙ dato ꝙ aduerſarius non teneatur reſponderi poſitioni iplicite ⁊ cornute ſeu multiplici nō ſeqt̃ ꝙ nō ſit admittēda: nā poſitiōes ſiūt ad finē vt aduerſarius rñdeat ⁊ rñſione ſua releuet ponētem ab onere probādi vt per Iaco. de are. ⁊ Cy. ⁊ doct. in. d. §. ꝙ obſeruari ⁊ ad finem vt teſtes ſuper eis ſigillatim examinentur. argu. c. pñtiū. §. teſtes de teſtibus in. vj. ⁊ vt docet experiētia cārū q̄ ē rerū magr̃a. dicit tex. in. c. ꝙ ſit de ele. in. vj. ad ꝙ etiaꝫ. c. ſtatutū in prin. eod. tit. ⁊ lib. ⁊. l. legatis. §. ornatricibus de leg.

iij.ſepe enim fiunt articuli ⁊ nõ petit̃ aduerſarius examina-
ti ⁊ ẽt ſup criminalibus vbi ceſſat aduerſarius (vt q2 ingri-
tur (fiunt quottidie articuli ad pbandas excuſatiões rei:q2
nimmo fiunt ſepe articuli vbi nihil eſt pbãdũ:q2 fiũt poſi-
tiones iuris ⁊ poſitiões negatiue ⁊ ſup his q̃ a iure preſu-
mendũ fiũt.n.ad inſtruẽdũ iudicẽ ⁊ admittunt̃ nõ reijciunt̃
⁊ ſaltẽ ↄſuetudo approbat q̃ eſt optia.ll.interpres.l.cum de
interpetratione.ff.de.ll.⁊.c.cũ dilectus de ↄſue. vñ nõ ſeqt̃
nõ tenet̃ aduerſarius rñdere:ergo poſitio ſeu articulus nõ
eſt admittendus vl̃ admittẽda ꝙ ⁊ pʒ q2 poſitiõi criminoſe
nõ eſt rñdendũ ꝑut pleriq3 tenẽt de quo p bar.in.l.marcel-
lus.ff.rez amo.⁊ p euʒ ⁊ doc.in.d.§. ꝙ obſeruari.⁊ tñ nul-
lus iudex poſitionẽ hñtes probare crimẽ aduerſarij reijciet
eo q2 ſit criminoſa h̃ dico grã extẽdi ꝙ nõ ſequit̃ nõ eſt rñ-
dendũ ergo nõ tenet nec eſt admittẽda poſitio:vñ v̾ba talis
proteſtatiõis nõ vident̃ trahi ad hũc caſum q2 qd obſtat ꝙ
ſi habeo inſtrm plura ↄtinẽs vel habeo teſtes de pluribus
habẽtibus plenã notitiã ꝙ ego nõ poſſuʒ p eos pbare arti-
culũ multiplicẽ ⁊ iplicitũ q a teſtibus bñ intelligit̃ ⁊ potue-
rũt dicere vera eſſe:certe nihil obſtat nec iura nec doct. dcã
in locis pallegatis q loquuntur de rñſione aduerſarij. Et
licet glo.in.d.v̾bo rõnabili cã pmo dicat multiplicẽ poſitio-
neʒ nõ eſſe admittẽdã:tñ loqtur reſpectu rñſiõis q2 ea erat
ſubiecta mã ibi.⁊ talis fuit intẽtio gl. ꝙ maxie pʒ in ↄtrum
dicit de poſitiõe de facto alieno ꝙ non ſit admittenda.⁊ tñ
qs negaret ꝙ ſi habeo pbare factũ alienum q recte de ipſo
facto faciã poſitiõem ⁊ ꝙ nõ ſit repellenda ⁊ ſic ↄcludẽdũ
vr̃ ꝙ poſitio multiplex ⁊ implicita ſit admittenda exquo eſt
pbabilis lʒ aduerſarius nõ teneat̃ rñdere. Exquo vr̃ iferri
ꝙ cũ proteſtatio reſpiciat ſolũ nõ admittẽdas poſitiones ꝙ
nõ reſpiciat nõ trahat̃ ad hmõi poſitiones multiplices ſeu
implicitas. Preterea ad h̃ vt implicit ſeu multiplici poſi-
tioni non ſit rñdẽdũ vr̃ neceſſarius obiectus ptis.ſ. ꝙ pars
petat declarari ⁊ explicari ⁊ ſigillatim poni ⁊ ſi nõ petit̃ eſt
admittẽda ẽt quo ad rñſionẽ q2 hñs rñdere hʒ remedium
petẽdi vt.ſ̃.Itẽ hʒ remediũ rñdẽdi explicite diſtinguendo
implicite poſita. Itẽ rõne ptis põt totũ negare ꝑut conclu-
dit glo.in dicto v̾bo rõnabili cã ⁊ glo.in.c.pñtiũ.iſtud aũt vl-
timũ an rõne ptis poſſit negari totũ nõ eſt expeditũ. Satis
eſt ꝙ gl.ↄcludit ꝙ dʒ rñderi ſi nõ petit̃ explicari ⁊ declara-
ri.⁊ lʒ poſtea dicat ꝙ nõ tenet̃ rñdere lʒ ſit adiecta cl̃a cõ-
iuncti vel diuiſim ⁊c.tñ eſt intelligẽda ſm.ſ̃.dicta ⁊ ita in-
telligerẽ ẽt dicta doc.de qbus.ſ̃.vñ cum non pſupponat̃ ꝙ
fuerit petitum declarari ⁊ explicari ⁊ diuidi vr̃ ꝙ dicti arti-
culi forẽt admittẽdi.⁊ p ↄñs verba dicte ꝓteſtatiõis nõ tra-
hant̃ ad hũc caſum ⁊ ſi q̃rat̃ ad queʒ caſum trahi pñt vt ali-
quid operent̃ illa v̾ba ⁊ nõ admittendoꝝ põt rñderi ꝙ pñt
eſſe alie poſitiões nõ admittẽde puta icerte ⁊ ↄ̃rie ⁊ hmõi.
Item ⁊ iſte iplicite ſi ps oppoſuiſſet ſaltẽ eẽnt nõ admitten-
de q̃ↄtum ad rñſionẽ aliqd ergo operant̃:⁊ iõ vr̃ ꝙ dicta ꝓ-
teſtatio nõ hẽat obſtare ⁊ maxime q2 nõ video in puncto ꝙ
dicat̃ qbus ſi ↄtingat rñdere habeat̃ ꝓ nõ rñſo. Et dcã ver-
ba ſaluo iure impꝑtinẽtiũ ⁊ nõ admittendoꝝ vñr importare
q̃ↄtum cl̃a admitto ſi ⁊ in ↄtrum ꝑut volunt.d.Florentinus
Car.zaba.⁊.d.Nic.abbas ſicul̃.in.d.c.cum ↄtingat. Subla-
to obſtaculo pdicte proteſtatiõis ſeu interlocutorie iudicis
claruʒ eſt ꝙ ↄfeſſio piudicat q2 ⁊ preiudicaret ſine articulo
⁊ ſine interrogatiõe.l.⁊ ſi ſine de interrog.acti.⁊ ꝙ habetur
in .c.quoniã contra falſam de pba.⁊ ideo valet rñſio ⁊ pre-
iudicat:licet qs non teneret̃ reſpondere dicit Spe. in titu.
depoſitio.§.vj.verſi.h̃ autẽ ſcias adducens dictã rationem
⁊ tex.in.c.prout de dolo ⁊ contuma.

k ¶Sup quarto dubiũ non inſiſtã q2 vt.ſ̃. dixi nihil obſtat
quominus teſtes poſſint deponere ſup iplicito ⁊ multipli-
ci articulo prout.n.pars põt explicare ⁊ ſpecifice rñdere vt
no.gl.ſ̃.allegate.ita ⁊ teſtes ⁊ põt etiã oia dicere vera eſſe
ſi oia vera ſunt ꝙ ſaltẽ ſine dubio dõm puto in caſu nr̃o in
quo teſtes iurauerunt dicere veritatem ſuper tota cauſa ita
ꝙ ſi articuli nulli eẽnt vel reiecti valerẽt eoꝝ atteſtatio-
nes per no.p gl.bar.⁊ doc.in.d.§.idem iulianus ⁊ Cy.Bar.
Bal.in.d.l.moñẽtanee Ange.⁊ doc.in.l. ſiquis libertatem
de petitiõe hereditatis Bar.in.l.j.§.diuus v̾ſi.⁊ ſi quidem
de qõnibus doct.in.d.c.cum contingat.⁊.d.c.de teſtibus.⁊
d.cle.ↄſtitutionem.⁊.d.c'e.vt circa. Laus deo.

¶An vſura ſit pmiſſa. Iteʒ an iudei illã exercẽtes poſſint
puniri ⁊ p quẽ iudicẽ.⁊ an criminal̃r vel ciuil̃r. Itẽ cui ap-
plicet̃ pena. Iteʒ an ſtatuta vſuras fieri pmittentia valeant.

¶Conſilium xix.

In nomine dñi noſtri

Ieſu xpi. ¶Vr̃ prima fronte dõm ꝙ dictus
vicarius nõ potuerit iquirere ad dictã penã
nec ad eã ↄdemnare mõ quo ↄdemnauit.⁊ p
ↄñs tanq̃ illicite extortã nequeat exigi primo
q2 lʒ vſura ſit vtriuſq3 teſti pagina reprobata.c.ſuper eo de
vſuris ⁊ de iure canonico de vſuris p oẽs titulos ⁊ etiã de
iure ciuili ſi excedit legittimũ modũ.l.eos.C.de vſuris.⁊.l.
ſi nõ ſortẽ in pn.de ↄdi.inde.⁊.l. iprobũ.C.ex qbus cauſis
infa:irrog. Adeo ꝙ iprobũ fenus exercentes de iure ciuili
incurrunt ifamiã ipſo iure vt ibi tex. Quinimo ſm quoſdã
ois vſura eſt ꝓhibita de iure ciuili hodie ꝑut hr̃ in auc.ad
hec.C.de vſuris tñ h̃ ꝓcedit in foro ciuili:nã in foro crimi-
nali ꝓcedendũ nõ vr̃ ꝑut vr̃ ſentire gl.in.d.l. iprobũ.⁊ ibi
expreſſe firmat bal:ꝙ pro vſura nõ põt qs criminal̃r puniri
q2 nulla lex h̃ dicit ⁊ cũ exigat ex pmiſſione ⁊ ↄſenſu partiũ
ſm eũ. Que rõnes bal.lʒ al̃r nõ roboret eas niſi ſua aucto-
ritate:tñ vñr efficaces q2 delicta puniuntur aliqua.l.ſpãli.
⁊ vbi deficit titulus criminis punitũ qs pena criminis ſtel-
lionatus vt probat̃ in.l.iij.§.j.ibi ⁊ ſi aliud crimẽ nõ ſit ⁊ vt
general̃r dixerim deficiente titulo criminis h̃ crimẽ locũ hʒ
ff.de crimine ſtellio.vñ ſi nulla lex hoc dicit ꝙ criminaliter
puniat̃ ↄſtat ꝙ nõ cadit i aliud delictũ q̃ȝ in crimine ſtellio-
natus.ſʒ crimen ſtellionatus pſupponere vr̃ dolũ q2 vbi in
priuatis iudicijs.ſ.in ciuilibus iudicijs eſt actio de dolo ibi
in criminalibus eſt crimẽ ſtellionatus pſecutio dicit tex.in
d.l.iij.§.j.ſed in vſura vr̃ ceſſare dolus:q2 a volente extor-
quet̃ ⁊ volenti dolus nõ infert̃.l.cũ donatiõis.C.de trãſa.
⁊.l.nemo vr̃ fraudare.ff. de re. iur.ideo ↄſentiẽs nequit de
dolo ↄqueri vbi ↄſenſit.l.venditor.C.de reſcin.ven.⁊.l.cuʒ
donationis preallegata merito ceſſat actio de dolo ſi ceſſat
actio de dolo.ergo vr̃ ꝙ ceſſet crimẽ ſtellionatus p pdicta.
ergo in caſu nr̃o fuerit actũ criminaliter q2 ad penã extor-
quendã ꝓ delicto iuxta no.in.l.agraria.ff.de termino moto
ſequi vr̃ ꝙ inepte fuerit actũ ⁊ inepta ↄdẽnatio ⁊ tanq̃ lata
cõtra ius cõſtõnis q2 ↄ̃ iura nõ teneat ſed ſit nulla ipo iure
ff.que ſnĩe ſine appel.reſcin.l.j.§.itẽ cũ ↄ̃.⁊.C.e. ti.l.ij.⁊.ij.
q.vj.§.diffinitiua ver.itẽ ↄ̃ ius ⁊ ver.item cũ certa ratione.

a ¶Nõ ⁊ ſecundo vr̃ p obariius canonicũ iponit vſurarijs
certas penas p gñalẽ ↄciliũ lateranẽſe.c.q2 in oibus de vſu-
ris que pene iponunt̃ vt vſurarij p eas cogat̃ pceptas vſu-
ras reſtituere.c.cuʒ tu.j.rñſo de vſuris adeo ꝙ ſi reſtituere
nequeunt nõ ſunt vlla pena multandi dicit tex.formalis ſʒ
vnã ⁊ cõem litterã in.d.c.cũ tu ver.illi aũt.vñ ibi ꝓbari vr̃
ꝙ pene eccleſiaſtice ſeu iur̃ canonico nõ imponunt̃ niſi ad
finẽ vt vſuras exactas reddant exquo vbi reddere non pñt
ceſſat ois pena.idcirco cũ in caſu nr̃o nõ fuerit actũ ad finẽ
vt vſure reſtituerent̃ ꝙ pʒ q2 ſnĩa ad illud nõ tendit ſed ꝙ
pena ſoluat̃ camere epali ꝑut pʒ ex ſnĩa q2 ſi diceremus ad
aliud fuiſſe actũ q̃ȝ ſnĩa dicte reſultaret clara nullitas ſen-
tentie iuxta.c.lʒ eli.de ſymo.⁊.c.qualiter ⁊ qñ el grande de
accu.⁊c.l.vt fundus.ff.cõmuni diui.l.ſi.de fideicom.libe.

b ¶Reſtare vr̃ ꝙ ſnĩa fuerit iniqua ⁊ ↄtineat expreſſum iu-
ris errorẽ ⁊ p ↄñs ſit nulla vt ſupradictũ eſt. Et maxime q2
expreſſe ſancitũ eſt ꝙ ſi iudex penã vltra penas ſtatutas im-
ponit ſnĩa nõ tʒ.l.certa rõne.C.qñ ꝓuo.nõ ẽ neceſſe.⁊.d.
ver. Itẽ cũ certa rõne facit q2 dʒ imponere penas ſm cano-
nes.i.quas canones iponunt.c.j.de offi.or.ſm vnũ intelle-
ctũ facit ẽt ad pdicta.c.poſt miſerabilẽ de vſu.vbi alia pena
imponitur nihilominus ad finem vt vſura reſtituatur.

c ¶Tertio pro hac pte iudei ſunt foris ⁊ extra ↄgregationẽ
fideliũ ſed de his que foris ſunt eccleſia ſe nõ intromittit.
c.gaudemus de diuor.ibi nihil ad nos de his que foris ſunt
⁊.ij.q.j.multi originaliter pauli ad corinthios.c.v.vñ cõſti-
tutionibus canonicis nõ artant̃ ifideles.d.c. gaudeamus.
merito nõ vr̃ ꝙ p iudicẽ eccleſiaſticũ directe puniri poſſint
de crimine eccleſiaſtico ſʒ p indirectũ ꝑut puniunt̃ in.d.c.
poſt miſerabileʒ.⁊.c.q̃ↄto.eo.ti.⁊ de iudeis.c.iudeos prout
⁊ no.glo.in.d.c.gaudeamus ſuper verbo cõſtitutionibus.
Sed in caſu noſtro fuerunt directo puniti merito ⁊c.

d ¶Quarto hec pars videtur probari q2 conſtat iudeos nõ
eſſe ſubiectos epiſcopo vel vicario epiſcopi cornetani vbi
autẽ criminoſus nõ eſt epiſcopo in tẽporalibus ſubditus
nõ põt epiſcopus imponere pro delicto penã pecuniariam
prout volunt Io.an.⁊ hoſti.in.c.pro humani de homi.lib.
vj.prout ibi refert ⁊ ſequitur.d. Dñicus de ſancto Gemi.

merito

merito ſi impoſita eſt pena pecuniaria ſnia vř lata ɔtra ius
ió nulla. Et ꝑ conſequens extorta vigore ſnie nulle tanq̄
indebite extorta põt repeti per conditioné indebiti ⁊ con-
ditionem ſine cauſa. ⁊ fortius nó exacta nó põt exigi. Da-
to tñ ꝙ ſnia condẽnatoria potuerit ferri contradictos iu-
deos ad penã pecuniariã tñ vř ꝙ deberet applicari fiſco. ⁊
ſic camere apoſtolice apud quã reſidet vterqȝ fiſcus vt ita
loquar in dioceſi cornetana que eſt eccleſie ſubdita in ſpiri
tualibus ⁊ temporalibus: qꝛ in criminalibus pene ſunt ap
plicande fiſco. l. agraria cũ ibi notatis. ff. de termino moto.
⁊. l. j. C. de litig. ⁊. l. quicunqȝ. §. ꝙ ſi fecerit. C. de hereti. in
auc. de eccleſiaſticis ti. §. ꝑ. in auc. de ſan. epi. §. ſi vero in
quolibet vbi caſus ſm Guil. in. l. ſi eccleſie. C. de epi. ⁊ cle.
prout ibi refert ⁊ ſequiř Bal. dicens ꝙ vbi pro aliquo ex-
ceſſu imponitur pena ſi exceſſus cadit proprie in delictum
cenſeř pena criminalis ſm eũ. ⁊ ſic applicanda fiſco vt iuri
bus preallegatis. ⁊ per gl. in. l. iubemus. §. ſiue. C. de epiſ. ⁊
cle. ⁊ gl. ſi. in. l. ij. C. de epiſ. audi. ⁊. l. ſi. C. de mo. mul. cum
ſi. ⁊ facit optime. c. cũ ſcõꝫ de hereticis lib. vj. Si vero fiſco
nó appliceř vř ꝙ dimidia dari debeat offenſo ⁊ alia dimi-
dia in elemoſynam erogari. c. ij. iuncta gl. de penis. ⁊ ꝑ con
ſequens nullo mõ vř epiſcopatui applicãda pena hmõi pe-
cuniaria ꝓut videtur per dictam ſententiam applicata.

e ¶ His tñ nó ob. arbitror nec cameram apoſtolicam nec iu
deos condẽnatos poſſe inſurgere ɔ̃ epm̃ cornetanum vel
ſindicum epatus quin penam predictam exigat nec poſſit
fiſcus vel iudei dictam penam pecuniariam petere. Cuius
rei demonſtrande gratia premitto ꝙ vſura eſt crimen eccle
ſiaſticum prout no. gl. ⁊ doc. in. c. cũ ſit generale de foro cõ
petenti. ⁊ in. c. j. de vſuris in. vj. ⁊ facit. c. qꝛ in omnibus. ⁊
c. cũ tu. de vſuris cũ ſi. facit etiã qꝛ cã vſuraria ſpectat ad fo
rũ eccleſiaſticũ vt ꝑ gl. ⁊ doc. in. c. ex litteris de iureiurã. ⁊
ꝑ Bar. ⁊ doc. in. l. titia. ff. ſo. ma. ⁊ per Bal. in. l. quotiẽs. C.
de iudicijs. ⁊ in infinitis locis nec hoc vllo pacto in dubiũ
ab aliquo vertiř. Sed bene eſt magna queſtio an ſit ẽt de
foro ſeculari: ita ꝙ iudex ẽt ſecularis poſſit de cã vſuraria co
gnoſcere ſuper quo varij varia loquunř: ſȝ de eccleſiaſtico
iudice nullatenus exitař ꝓut no. in dictis iuribus. ⁊ ꝑ glo.
in cle. diſpendioſam de iudicijs per. d. Anto. ⁊. d. Nic. in. c.
poſt miſerabilem de vſuris. ⁊ ꝑ. d. Nic. e. ti. in rubrica. vnde
cõſtat abſqȝ dubio ꝙ eſt crimen eccleſiaſticum ⁊ pertinens
ad forũ eccleſiaſticũ dato ꝙ ſit dubiũ: an ẽt ad ſeculare per-
tineat ⁊ paſſiȝ appellatur crimẽ eccleſiaſticum per gl. ⁊ doc.
in. d. c. cum ſit in. c. cũ in tua de vſuris. ⁊ doc. in locis ꝑalle
gatis. Crimen autẽ eſt illud qđ eſt peccatũ ꝙ eſt accuſatio-
ne digniſſimum ⁊ dãnatione ꝓut ẽ tex. lxxxj. di. cañ. ſi pecca
tum in ſi. ⁊ no. gl. in. c. peccatum de regu. iuris in. vj. Ergo
vſura eſt delictum digniſſimum accuſatione ꝙ ⁊ ꝓbatur in
d. c. cũ in tua accuſatio aũt pſupponit iudicium criminale
ꝓut pȝ in tit. de accuſa. ff. ⁊. C. ⁊. c. ſup his. ⁊. c. veniens de
accu. ⁊. c. lȝ eli. de ſymo. ⁊ agiř ad depoſitioné ꝑ viã accuſa-
tionis. ⁊ ad penã ꝑꝑ offenſam publicã puta reipublice ꝓut
no. in. d. c. ſup his ꝑ doc. ⁊ facit ille tex. ⁊. d. c. lȝ eli. per in-
quiſitionem tñ ⁊ denũciationẽ nó ſolet agi vt imponař pe-
na ordinaria ⁊ nãlis delicti ꝓut qñ agitur ꝑ viam accuſatio
nis: ſed pena arbitraria ꝓut eſt tex. in. c. inqſitiõis de accu.
⁊ doc. ibi. ⁊ tangit. d. Nico. in. c. ſi. de pur. cañ. niſi ſcimus in
caſu qñ ſit tale crimẽ ꝙ poſt ꝑ actam penitẽtiã ĩpedit ordi-
nis executioné ꝓut tex. ⁊ doc. ibi in. c. inqſitionis de accuſ.
⁊ qñ nó agiř vt ĩponař pena ordinaria ⁊ nãlis pena delicti:
tũc nó dř iudiciũ criminale: ſȝ ciuile ſm. d. Ant. ⁊. d. Nico.
in. d. c. ſup his. ⁊ ẽ tex. optimus quẽ ⁊ ipſi allegant in. c. per
tuas infra de ſymonia. Quando aũt agiř ꝑ viaȝ accuſatio-
ni ẽ iudiciũ criminale ⁊ agiř ad penã naturalẽ ⁊ ꝓpriã ipſi⁹
delicti. d. c. ſup his iũcto. d. c. per tuas. ꝓut ⁊ notant prefati
doc. in. d. c. ſup his. Cũ itaqȝ in. d. c. cũ ĩ tua de vſuris ꝓbeř
aperte ꝙ vſura põt deduci ꝑ viaȝ accuſationis. ergo pȝ ꝙ
põt ſup ea criminaľr ꝓcedi ad penã naturalẽ ꝓ delicto vſu
raruȝ. Conſtat aũt ꝙ pena q̃ imponitur in ɔcilio latera. de
qua in. d. c. qꝛ ĩ oibus nó ẽ pena naturalis q̃ ĩponař ꝓ nãli
pena delicti vſurarũ ⁊ ꝓ vindicta iniurie illate reipublice
pȝ: qꝛ ĩponiř ad finẽ vt reſtituanř vſure ⁊ poſtea ceſſant di-
cte pene vt ẽ expſſuȝ in. d. c. cũ tu ibi donec reddant ꝙ tam
praue receperãt ⁊c. ⁊ ibi tradit. d. Anto. ꝙ illud concilium
lateranẽſe nó intẽdit ĩponere penã mutuanti ad vſuras: ſȝ
ſolũ non reſtituenti. Ex his itaqȝ pȝ ꝙ vſura eſt crimẽ pu-
nibilẽ alia pena q̃ pena ɔcilij latera. vel excõicatiõis: qꝛ ẽt
excõicato nó ẽ nãlis pena delicti: ſȝ medicina. c. cũ medici-
nalis de ſnia excõ. li. vj. Itẽ pȝ ꝙ pertinet ad forũ eccleſia-
ſticũ vt ſupra eſt ꝓbatũ. ergo pȝ ꝙ ꝓ vſura iudicio crimina
li alia pena ĩponit põt q̃ pene cõcilij latera. Et hoc ẽt vo-
luit alanus in. d. c. cũ tu. ⁊ idẽ vt relatum reperio tenuit ibi
Hoſt. ꝙ ⁊ vĩr velle arch. ⁊ Jo. an. ⁊ domi. in. c. j. de vſuris
in. vj. dicẽtes ꝙ vſurarij puniri ꝑ iudicẽ eccleſiaſticũ pñt pu
niri ꝑ iudicẽ ſecularẽ ſaltẽ in eo ꝙ excedit ſm eos vt ibi la-
tius tãgũt: vñ volũt ꝙ ẽt in foro ciuili ſit delictũ punibile:
itẽ ſentiũt de alia pena q̃ penis cõcilij ꝓdicti qꝛ in illis nó
cadit quãtitas exceſſus tñ nó ſe cõtingũt nec ſint ꝓportio
nabiles cũ penis legalibus maxĩe de negocio cõionis alta-
ris cũ reſpiciat aĩam q̃ rebus pecuniarijs ⁊ corpori eſt ꝑpo
nẽda. l. ſancimus. C. de ſa. ſan. ec. ⁊. c. cũ infirmitas de peni.
⁊ re. ⁊ iuxta illud euãgelicũ qđ ꝓdeſt hoĩ ſi vniuerſum mũ
dum lucretur aĩe vero ſue detrimentum patiatur. Mathei.
xvj. c. ⁊ luce. ix. c. vidẽtur ergo illi doc. intelligere de penis
pecuniarijs in qbus cadit ꝓprie exceſſus ꝙ ⁊ innuitur ex
lege quã allegant. vȝ. l. j. ff. vi bonorum rap.

f ¶ Cõcludo itaqȝ ꝙ vſurarius puniri põt a iudice eccleſia-
ſtico ⁊ criminaľr ⁊ qꝛ de iure canõico põt iudex ꝓcedere ꝑ
viã inqſitionis dũmõ p̃cedat fama. c. qualr̃ ⁊ qñ. el grande
de accu. ⁊ capľȝ inqſitiõis. e. ti. ⁊. d. c. lȝ eli. ⁊ tradit bart. in
extrauagã. ad reprimẽda in ṽbo ꝑ inqſitionẽ. ⁊ fuerit ita ꝓ
ceſſum ⁊ intẽtato in inqſitione ꝙ p̃ceſſit fama ⁊ nó oppoſi
tũ. Reſtat ꝙ potuit ferri ſnia punitiua delicti ꝑpetrati vſu
re dato tñ ꝙ nó p̃ceſſerit fama vel forte h̃ caſu non potue-
rit inquiri alijs circũſtãtijs nó p̃cedentibus quas requirit
Bar. in. d. §. ſi publico. tñ nó refert qꝛ cũ nó vitiant ꝓceſ-
ſum ſi nó opponunř ꝓut dicit bar. in. d. extrauagãti ad re-
primẽdã dicto ṽbo ꝑ inqſitionẽ. ió potuit imponere pecu-
niariã penã: tũ qꝛ ꝓ punitiõe criminis ꝑpetrate vſure nó
ſint expreſſe certe pene. ergo arbitrio iudicis remittẽdum
ar. l. j. õ iuř deli. ⁊ capľm cũ de cauſis de offõ dlegati ad hoc
gl. i. l. ſi. de ꝑuatis dlictis. tũ qꝛ vbi ꝑ viã inqſitiõis ꝓcediř
de iuř canõico pene ſunt arbitrarie. d. c. iqſitiõis cũ ibi no.

g ¶ Nó ob. adducta in ɔ̃riũ. ⁊ ꝑmo nó ob. ꝙ dicit bal. in. d.
l. improbũ. qꝛ lȝ ipſe ita ibi firmet tñ Jaco. bu. tenuit ɔ̃riuȝ
q̃ hȝ ꝓ ſe auctoritates quas adduxi ⁊ hȝ tex. in. d. c. cum in
tua q̃ ꝓbat inductus vt ſupra: vñ hec pars vř magis cõis
nec ob. rõ ꝓdicta q̃ adduxi ꝙ ſtellionat⁹ punit dolũ ⁊c. qꝛ
negari forte põt ꝙ crimine ſtellionatus puniař ſolus dol⁹:
nã cõſtat ꝙ dãnũ datũ nó puniř aliquo ſpãli titulo crimi-
nis. ergo nequit puniri niſi crimine ſtellionatus ꝑ. d. l. iij.
de crimine ſtellionatus. ⁊ tñ puniř criminaliter ẽt ceſſante
dolo ꝓut firmãt gl. ⁊ bar. in. l. ſi. de priuatis delictis ẽt ſi le-
uiſſima culpa prout ibi dicit bar. ⁊ in. l. reſpiciendum. §. de
linquũt de fur. ⁊ ſequitur bar. bal. ⁊ Rapha. in. l. ſi quis nó
dicã rapere. C. de epiſ. ⁊ cleri. nó obſtat. d. l. iij. qꝛ lȝ ibi dica
tur ꝙ dolus purgetur per crimẽ ſtellionatus. ⁊ vbi in ciui-
libus eſt actio de dolo ibi in criminalibus eſt crimẽ ſtellio-
natus ⁊ vera ſit dicta regula affirmatiua nó tñ ſumiř ibi re
gula negatiua ꝙ al's ceſſat crimen ſtellionatus. imo alia re
gula traditur magis generalis ibi in verbo: ſed vt genera-
liter. Preterea poteſt dici ꝙ crimen vſurarum cõmittatur
dolo ꝓut probat tex. in cle. j. de vſuris ibi occulte ineunt ⁊
doloſe ⁊ põt intelligi de dolo: erga rempublicã qꝛ fallitur ⁊
ſperniř ſuperior qui non vult delicta fieri. argu. l. congruit
de officio preſi. ⁊. c. vt fame de ſnia excõ. ⁊. l. ita vulneratus
ad. l. acq. Item põt interuenire dolus in nolendo mutuare
gratis vt vſuras a mutuario extorqueat in quo, dolo non
conſentit mutuatarius qui potius vellet gratis mutuum
recipere q̃ ſub vſuris glo. autẽ in. d. l. improbum põt aliter
intelligi ⁊ ſimiliter doc. ibi cum ea tranſeuntes. ſ. ꝙ velit ꝙ
ſiue ciuiliter ſiue criminaliter procedereř ceſſaret infamia
nec obſtat. d. c. cum tu quatenus eſt ibi lr̃a negatiua cõio-
qꝛ reſpondetur ꝙ nulla pena imponitur tanq̄ nó reſtituen
ti vſuras ſuper quo prouidet concilium prout ibi dicit. d.
Anto. ⁊ dixi ſupra non tamen tollitur ꝙ tanq̄ mutuantis
ſub vſuris pena nequeat infligi. preterea dato ꝙ reſtituẽti
vſuras vel volenti ⁊ non valenti reſtituere nulla alia pena
imponatur tamen non ſequitur ꝙ volẽti reſtituere cũ poſ
ſit nequeat alia pena infligi prout cadit ĩ caſu noſtro: ꝑma
tamen reſponſio magis ſatiſfacit. Ex quibus patet ſubla-
ta prima ratio ꝙ ſnia fuerit nulla tanq̄ lata contra ius ex
iſto capite: qꝛ imo pro iure ſm ſupradicta: ſed dato ꝙ opi.
Bal. preualeret de iuris rigore: tamen negari nullatenus
poteſt quin queſtio ſaltẽ ſit probabilis dubia propter opi.
contrarias ⁊ ea que ſupradixi. ⁊ vbi ius eſt dubium ibi nó

viciatur ſententia tanq̃ contra ius conſtitutionis late ꝓut
tex. in. l. cum prolatis. ff. de re iud. ſm vnam lectu. que tã̄q̃
vera in ſe ſolet approbari. Item tũc dicitur contra ius lata
ſententia quando contra ius expreſſum ſecus quando per
viam argumenti prout dicit Iaco. de are. in. d. l. cum prola
tis. ſed nullibi eſt expreſſum ꝙ pro vſura nõ competũt iudi
ciũ criminale vel non poſſit pena infligi merito ⁊c. nec ob-
ſtat capl'm: lʒ de penis qꝛ in dicto capl'o: licet imponaſ pe-
na facientibus maxime probibenti: tamen non annullatur
ibi actus ſeu ſententia: maxime qꝛ ibi non mandatur ꝙ pe-
nas exactas reſtituant. ſcd'o reſpondetur ꝙ illud videtur ꝓ
cedere vbi pene ſtatute poſſunt cadere in perſonam puniẽ
dam al's videtur ꝙ dictũ capitulũ non procedat ne ſequaſ
inconueniens ꝙ delicta remaneant impunita contra dictũ
capl'm vt fame. ⁊. d. l. ita vulneratus. ſed pene capl'i: quia in
omnibus. ⁊. c. cum tu non cadunt in iudeos vt de ſe patet
⁊. d. c. poſt miſerabilẽ nõ iſligit penã vt dcm̃ eſt merito ⁊c.
facit optime ꝙ babetur in. l. qd ergo. §. pena grauioꝛ. ff. de
infami. in. l. ⁊ ſi ſeueriorꝛ. C. eo. ti. facit. l. bodie. ff. de penis. ⁊
capl'o quoniã frequenter. §. fi. vt lite non conte. vel tertio
dicamus ꝙ in cãu noſtro nulla eſt certa pena ſtatuta i iur:
qꝛ lʒ ſint ſtatute pene vt reſtituanſ vſur: tñ pene ꝓ exceſſu
cõmiſſo vſurarũ nõ ſunt exp̃ſſe diſpoſite. iõ arbitrarie ſunt
prout iam dixi. Ex quibus euidẽter tollitur cõtrariuʒ. d. l.
certa rõne cũ ſimi. Lʒ ⁊ aliter rñderi põt ꝙ illa iã ꝓcedũt
in mulctis nõ in penis ꝓut in eis babetur nõ obſtat tertiũ
qꝛ lʒ de ais iudeorum nõ ſit curãdum nec ſit curãdum de
eis qñ peccãt neminẽ ledendo: ſʒ qñ peccant in preiudiciũ
chriſtianorũ bñ puniunſ: qꝛ nõ dñt eẽ melioris cõditiõis
q̃ chriſtiani ⁊ pñt ꝑ cõſtitutiones eccleſiaſticas ⁊ iudices
eccl'iaſticos puniri ẽt pena corporali. xxviij. q. j. ſepe in fi. ⁊
xvij. q. iiij. ꝯſtituit. ⁊ firmant gl. ⁊ doc. in. d. c. poſt miſerabi
lẽ. ⁊ gl. in canone multi. ij. q. iij. ⁊ doc. in. c. ſup bis de voto
nõ ergo iudicaſ de eis quatenus deũ offendũt: ſʒ quaten⁹
ꝓximũ iudicaſ ⁊ aſtringunſ canonibus in toto titulo extra
de iudeis. ⁊ tũc nõ puniũtur directa coertiõe cẽſure eccl'ia
ſtice ꝓut dicit gl. in. d. canone multi. ⁊ in. d. c. gaudeamus.
ſʒ indirecta ſicut vt dicit capl'm poſt miſerabilẽ. ⁊ ẽt alijs
penis tp̃alibus ꝓut ꝓbaſ in iuribus p̃allegatis. nec obſtat.
d. capl'm poſt miſerabilẽ: qꝛ lʒ eccleſia babeat illã viã nõ de
negaſ ⁊ alia. ſ. qn ipſa eccleſia ⁊ iudex eccl'iaſticus directe
poſſit aſtrĩgere iudeũ ꝓ crimĩe vſurarũ ꝓut ſumiſ ex predi
ctis: ſʒ papa ibi aſſumpſit illã viã: qꝛ magis facilis qꝛ iudi-
ces eccleſiaſtici cõiter non bñt arma ⁊ ſatellites prout bñt
ſeculares prout ibi dicit. d. Nico.

h ¶ Non ob. quartũ arg. factũ in ꝯ̃riũ: nã iudei ſe ſubiecerũt
iuriſditioni dicti vicarij ⁊ ꝓmiſerũt ſoluere penaʒ de iure
imponẽdã. ⁊ ſic ſatis vñr ſubiecti tp̃al'r vigore dcẽ ꝓmiſſio
nis ⁊ ſubiectionis tñ ẽ aduertẽdũ ꝙ Hoſt. ⁊ Io. an. nõ di
cunt ꝙ iudices eccleſiaſtici non poſſint inferre ⁊ imponere
penas pecuniarias nõ ſubditis tp̃ali iuriſdit iõi: qꝛ Ho. ⁊
Io. an. p̃mo dicũt ſimpl'r ꝙ iudices eccl'iaſtici pñt iponẽ
penas pecuniarias maxime ſi magis timenſ ⁊ dicũt ꝙ ſic
infligãt ⁊ loquunſ indiſticte ⁊ ſimpl'r. lʒ aũt ſubdãt ꝑ alter
natiuã vel ſi tp̃al'r nõ ſubeſt ad illã infligendã diſtinguãt
dñm tp̃alẽ nõ tñ dicũt ꝙ ꝑ ſe non poſſint illã infligẽ. Qui
nimmo ꝯ̃riũ ſupra dixerãt in v̾borũ ſuorũ generalitate: vñ
verba eorũ ſonãt ꝙ pñt vnã viã vel alterã eligere vt eſt na
tura alternatiue ⁊ ſic pro nõ ꝯ̃ faciũt eoꝝ v̾ba. Et ꝙ impo
nere poſſit firmat. d. Nic. in. d. c. lʒ de penis inducẽs. c. ſtatui
m⁹. xxj. q. j. ⁊. c. qſqs. xxij. q. iiij. Et qꝛ ñ eſt rõ ſi bñt iuriſdi
tionẽ puniẽdi crimẽ eccl'iaſticũ quare ñ poſſint iponere pe
nã pecuniariã ſm eũ pro boc. c. ij. de penis in ſui generali-
tate. ⁊ ꝙ no. i. d. c. lʒ ꝙ loquiſ i laycis ẽt nõ ſubditis maxie
in ſui gñalitate. ⁊ tñ ibi dĩ ꝙ põt imponi pena pecuniaria
cũ certa tñ diſtinctiõe: ⁊ ſi ordinarius eccleſiaſticus põt iu
deos q regul'r nõ ſunt tp̃al'r ſubditi punire pena corporali
ꝓut no. ꝑ gl. ⁊ doc. in. d. c. poſt miſerabilẽ. ⁊ ſupradictuʒ eſt
que: nã dictat rõ ꝙ nõ poſſit punire pena pecuniaria attẽto
maxime ꝙ vbi ius oĩno ſtatuit certã penã remittiſ arbitrio
iudicãtis. ita ꝙ põt penã pecuniariã imponẽ ⁊ aliã ꝓut di-
cit gl. cũ qua doc. trãſeũt in. d. c. lʒ. ⁊ relata ad tex. loquiſ ẽt
in laycis q v̾iſimiliter nõ erãt ſubditi in tp̃alibus illis Ar
chi. vñ intelligo dcm̃ Hoſti. ⁊ Io. an. ꝙ ibi dicũt ſi tp̃aliter
ſibi nõ ſubeſt qꝛ ſi tp̃aliter ſibi ſubeſſet nõ ſubeſſet alteri ⁊
dño tp̃ali quem baberet diſtringere: ⁊ veriſimil'r ipſe babe
ret actitudinem faciliter exequendi. ita quod fruſtra alium
cogeret. Si autem eccleſiaſticus non babet ſubditũ tem-
poraliter. lʒ poſſit temporali pena punire. tamen non poteſt
cõmode illã infligere cum non babeant arma ⁊ ſatellites. ⁊
ideo cõmodius eas infligunſ per iudicẽ ſecularem. ⁊ ita lo-
quunſ iura Ho. ⁊ Io. an. prout dicit dñs Nico. in. d. c. lʒ. ⁊
idem tenet dominus Nico. in. d. c. poſtulaſti de iudeis.

i ¶ Et ſi qua dubitatio eſſet debuit opponi ⁊ a ſnia appella
ri cum nõ reddaſ ſnia nulla ſaltem ſtantibus predictis per
dicta ſupra. Et ſic cum iudei non appellauerint videnſ taci
te acquieuiſſe ſnie. l. j. C. ſi ſepius in integ. reſti. poſtu. ⁊. l.
ab ea. C. quõs ⁊ qñ iudex. vñ cũ trãſiuerint in rem iudicataʒ
mandãda eſt executioni cõtra cõdẽnatos ꝓut cantat. C. de
execu. rei iu. per totũ. ⁊ extra de re iu. c. inter vos. ⁊. c. inter
monaſterium. ⁊. ff. eo. ti. l. a diuo pio. Et ſi ponderenſ verba
Io. an. in. d. c. j. de bomi. referendo verbũ illũ ad proxima in
telligi pñt generaliter de pena tp̃ali. ⁊ facit pro bac opinio-
ne. c. in quibuſdã de penis. vbi boc ſumit. d. Nic. ex illo tex.
⁊ facit capl'm ſi. eo. ti. ꝙ eſſet durum ⁊ ꝯ̃ id qõ ipſi volunt in
d. c. j. de vſuris in. vj. Nec ob. ꝙ in criminalibus pena appli
catur fiſco: qꝛ illud procedit in foro ciuili. in foro aũt eccle-
ſiaſtico pene non applicanſ neq̧ fiſco tp̃ali neq̧ pape: ſed
ſoluende ſunt iudici eccleſiaſtico qui eas conuertit in ſuas
vtilitates vel eroget in elemoſynas prout cõcludunt doc. cõ
muniter omnes in. d. c. lʒ. ⁊ Hoſti. Io. an. ⁊ Do. in. d. c. j. de
bomicidio in. vj. ſi Hoſti. ⁊ Io. an. in. c. dilectus de offi. or. ⁊
ſi in elemoſynas ſicut impios vſus deberet erogare ꝓut cõ
ſuluit pro euitanda ſuſpitione auaricie Hoſt. ⁊ Io. an. in. d.
c. j. de bomi. ⁊ Hoſtiẽ. ⁊ Imo. in. c. irrefragabili. §. ſi. de of-
ficio. ordi. nibilominus omnimodo deberet ad manus: nec
obſtat dictum capl'm ſcd'm de penis. qꝛ poteſt dici ꝙ loque-
tur in caſu ſuo regulariter enim aliud videſ eſſe prout babe
tur in. d. c. licet. ⁊ in iuribus preallegatis. Preterea licet pro
parte deberet applicari offenſo ꝙ non credo in noſtris ter-
minis: tamen videtur ꝙ pena debeat ſolui iudici ⁊ per iudi
cem poſtea tradi parti prout in ſimili diciſ qñ ſtatutum im-
ponit penam pro parte applicãdam fiſco pro parte offenſe:
nam ſolui debet fiſco tota ⁊ per fiſcum ſeu ad id deputatum
tradi parti offenſe prout concludit Bart. in. l. ſenatus. §. ſe-
natus. ff. de iure fiſci. ⁊ in. l. j. C. de vendi. rerum fiſca. li. x. ⁊c.
illorum iuriuʒ. Et ſi ꝙ dubium eſt in predictis debebat di-
ſcuti ante ſniam vel poſt ſniam in cauſa appellationis. nam
poſt rem iudicatã que in caſu noſtro valida eſt per ſupradi-
cta nõ poſſunt reclamare iudei: qꝛ ſnia facit de indebito de-
bituʒ. l. iulianus verũ debitorẽ cũ ſua materia de cõditi. in-
debiti. ⁊. l. cum putarem fami. berci. fiſcus minime. quia aut
ille ſentẽtia recte ferri potuit ꝓut ſuadent ſupradicta. ⁊ tunc
nibil eſt de quo conqueri aliquis poſſit. Si autẽ quiſpiã di-
ceret non recte latam ⁊ nollet ſupra adductis acquieſcere
omnimodo fiſcus reclamare poteſt: qꝛ ſnia lata eſt ꝯ̃ iudeos
nec preiudicat fiſco cũ res inter alios acta alijs nõ p̃iudicãt
C. res inter alios in rubro ⁊ nigro. ⁊. c. cuʒ ſuper bis. ⁊. c. q̃-
uis extra de re iudi. nec poteſt taciturnitas iudeoꝝ fiſco pre
iudicare: ſed eis eſt imputandum argu. regule dãnum in. vj.
ad predicta ꝙ no. Hoſti. ⁊ Io ã. an. ⁊ Domi. in. c. j. de vſuris
vt ſupra retuli. vnde in oẽm euẽtũ nibil obijci poteſt quo
minus dicta pena exigi poſſit. Nec obſtãt capl'a prenarrata
qꝛ cum vſura ſit veteri ⁊ nouo teſtamẽto probibita vt dictũ
eſt ⁊ probatur deutereno. xxviij. capl'o. vbi diciſ aduena fe-
nerabitur tibi tu auteʒ nulli ⁊ in pſalmo. xiiij. generaliter di-
ciſ ꝙ qui dederit pecuniam ſuam ad vſuram nõ babitabit in re
gno dei propter quas auctoritates concludit do. Nic. in. d.
c. poſt miſerabilem ꝙ iudei non poſſunt xp̃ianis mutuare
ad vſuras facit ad predicta ezecbielis. xviij. ca. ⁊ exodi. xxij.
ca. Licet ipſi ſoleant aſſerere contrarium per text. de vtero-
no. c. xviij. vbi dicitur non feneraberis fratri tuo: ſed alieno
fratri autem tuo id quo indiget comodabis. Item. xv. capl'o
feneraberis gentibus multis ⁊ ipſe a nullo accipies mutuũ
dominaberis nationibus multis ⁊ tui nemo dominabitur.
Item. xxviij. capitulo dicit formaliter aduena qui tecuʒ ver
ſabitur in terra aſcendet ſuper te eritq̧ ſublimioꝛ tu autem
deſcendes ⁊ eris inferioꝛ ipſe fenerabitur tibi ⁊ non tu fe-
neraberis ei ipſe erit in caput ⁊ tu in cauda. Sed reſpon-
det do. Nico. in. d. c. poſt miſerabilem nec eſt inſiſtendum
apud nos: qꝛ eſt expreſſum in. d. c. poſt miſerabilem. Quin
immo teneſ qꝛ vſura ſit contra leges nature prout dicit bal.
in rubrica. C. de vſuris adducens pbyloſopbuʒ qui boc di-
cit primo politicoꝝ ⁊ quarto etbicoꝝ. ⁊ idem tangit Io. an.
in regula peccatum in. vj. ⁊ Io. mona. in. c. j. de vſuris. ⁊ do.
Nico. in rubrica eodem titulo in antiquis.

k ¶ Exquo

k ¶ Ex quo infertur ꝙ ſtatuta ⁊ capl'a permittentia vſuras ſunt nulla q: nó poſſunt tollere iura naturalia q̃ ſunt imu tabilia inſti.de iure naturali gen.⁊ ci.§.ſ3 ⁊ naturalia.⁊ no. in caplo que in eccleſiarum de conſtitu.⁊ in.c.fi. de cõſue. Et ſunt ꝯ bonos mores:q: inducũt ad peccãdũ: ió nó te nét ar.l.cõuenire.ff.de pactis cõuen. ⁊ probaƚ in ſimili. in c.ex parte veſtra de conſue.facit.c. nó eſt obligatorium de reg.iur.⁊ hmói ſtatuta ſeu capl'a exp̃ſſe reprobanƚ in clem. ex gráui de vſur. que quidẽ cle.locũ h3 etiã quo ad vſuras iudeorum prout tangit ibi gl. ſuper verbo cenſura ⁊ tenet etiam ibi Paulus ſuper vbo rõnem ⁊ Dñicus de ſancto gemi.in.d.c.j.§.qui vero in fin.de vſuris in.vj.⁊ pari rõne nec valet confirmatio legati.⁊ fortius q: legati reſcribere ⁊ cõſtitutiones edere poſſint.Tñ nó poſſunt per ea iuri cõ muni derogare etiam ſi ſint legati de latere vt eſt gl. notabi lis quã doct.ſequuntur in.c.fi.de here.li.vj.⁊ glo. ſepe ſup verbo mandamus de verbo.ſigni. Laus deo.

¶ Statutum puniens inuentum cum armis a familia nó extendiƚ ad ferentem arma qui non eſt inuentus a familia.

¶ Conſilium. xx.

In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Uiƚ in preſenti caſu prima fronte dicendu3 ꝙ dictus Joãnes debeat ⁊ tenea tur ſoluere dicta3 penã quadringentarum librarũ ex eo q: cultellũ ſeu quadrellectu3 portauit in palatio ⁊ in platea cõis peruſij. Et qñ inueniƚ in platea cũ armis vel in palatio poteſtatis vel capitanei pe na quadruplaƚ vigore ſtatuti de hoc expreſſe diſponentis: vñ vƚ caſus legis municipalis ió nó vƚ ſuper hoc exitãdu3 p id qḋ habeƚ in.l.ancille.C.de fur.⁊ iuncta.l.oẽs ppli cum ibi nota.de iuſti.⁊ iur.⁊.c.j.de conſti.li.vj.cũ ſi.Conſtat.n. ꝙ principium pmi ſtatuti ſupra deſcripti punit pena cẽtu3 librarũ deferẽtem ſtocbecrũ ſeu quadrellectũ ⁊ dictus Joã nes detulit quadrellectũ merito debebat pena cẽtũ librarũ puniri ſunt.n.verba clara merito ⁊c.l.ille aut ille.§.cum in verbis de leg.iij. Item conſtat ꝙ ratione loci: q: in platea ⁊ q: in palatio detulit pena quadruplaƚ vt in codẽ ſtatuto in tertio latere.§.ſi quis autem fuerit. Et pondero ꝙ prin cipiũ dicti primi ſtatuti nó reqrit ꝙ ſit inuẽtus: ſed ſolum ꝙ detulerit dicit.n.ſi quis detulerit ſtocbecrũ ⁊c. Et caſu quo requireret ꝙ foret inuẽtus idẽ vƚ dicẽdum in caſu no ſtro:q: qñ quis ad finem vt arma ſibi nó inueniantur pij cit arma in terram vel alibi punitur ac ſi dicta arma ſecũ por tare fuiſſ3 inuẽtus dicit text.dicti primi ſtatuti in quattuor latere.§.Itẽ ſtatuimus vƚ.n.eadẽ rõ ſi proijcit in terrã ⁊ ſi dat alteri arma:q: ad finẽ vt ſibi nó inueniatur: ergo idem ius.l.a titio de ver.ob.⁊.l.illud.ff.ad.l.aq.⁊ de iniuſto rup. ⁊ irrito teſtamẽto.l.poſthumi.§.j.cum ſi.ꝙ procedere vide tur etiam in penalibus q: de ſimilibus ad ſimilia in ſtatu tis penalibus procedendum vƚ: ita formaliter dicit Bal.in c.j.que ſit prima cã beneficij amit.collatione decima p tex. vbi vltra mediũ quem dicit eſſe meliorem qui ſit.in iure ad hoc ꝙ in ſtatutis ⁊ conſuetudinibus penalibus proceditur de ſimilibus ad ſimilia ſm eum de cuius tex.intellectu la tius ponit Imo.in.§.de viro.l.ſi vero.ff.ſo.ma. in penulti. charta. Ex cuius dictis idem vƚ dicendum in caſu noſtro ex quo extenſio ſit inter eaſdẽ perſonas ad caſum omnino ſimilem.⁊ maxime ex quo littera ſtatuti dicit in terram vel alibi ꝙ verbum vel alibi eſt generale comprehendens etiã hunc caſum:q: proiecit in manibus dicti Perfranciſci ⁊ ſi dicatur aliud eſt proijcere aliud eſt dare vel ponere: q: pij cere nó dicimur qñ aliquam rem ponimus in loco mani bus proprijs que manus tempore quo res ponitur in loco nó diſtant ab ipſo loco ſeu ipſa re prout contingit in caſu noſtro. Merito dictus.§.Item ſtatuimus nó loquitur in caſu noſtro:q: ad h reſpondetur ꝙ dato ꝙ h eſſet verum: tamen ſtatutum debet intelligi etiam ſi arma in terram po nerẽtur:q: eſt omnimoda eadem ratio.⁊ q: al's dictum ſta tutum de facili redderetur eluſorium:q: volens euitare di ctum ſtatutum ⁊ euadere penam de facili poſſet arma non proijciendo ponere in loco aliquo in terra vel alibi. Merito ne dictum ſtatutum reddatur eluſorium trahitur:l3 pe nale ad hunc caſum per gl.ad h notabilẽ in.c.q̃ꝗ de vſur. in.vj.ad h optimum argumentum in.c.ſi ciuitas de ſenten tia excom.lib.vj. ad h etiam.l.j.§. exceptiones.ff. quarum rerum actio non datur facit.l.milites agrum de re mili. ⁊.l. j.de natur.lib.⁊ ita tenet Imo.in.d.§. de viro in fin. penu. char.adducendo etiam not.per Paul.de leaza. in cle.j. de ſepul. Nec videtur obſtare ſcḋm ſtatutum q: illud ſtatutum non ſeruatur:q: non videmus ꝙ in maiori cõſilio aliquis pro armis condẽnetur.⁊ ſic eſt per deſuetudinem ⁊ contra riam conſuetudinem ſublatum.l.de quibus in fin.ff.de.ll.⁊ inſti.de iure natur.gen.⁊ ciui.§.pe.cum ſi. Preterea in ca ſu noſtro notarius iuit ad rimandum pro armis: quia iuit ad Perfranciſcum vt inueniret dictum cultellum ſeu qua drellectum ⁊ condẽnauit intra.xv.dies. Merito omnia re quiſita in dicto ſcḋo ſtatuto interuenerunt in caſu iſto: nec ob.ꝙ ſubditur in dicto ſcḋo ſtatuto.§. ſtatuimus etiam.ſ. ꝙ miles debeat ire equeſter ⁊c.q: h nó eſt in vſu: preterea h non cadit in palatio:q: non poteſt miles in domo ſaltem in terrato ire equeſter merito dictum ſtatutum nó videtur ꝙ debeat intelligi in eo qui arma deferret in palatio.⁊ ideo cum in caſu noſtro dictus Joãnes detulerit arma in pala tio non videtur ꝙ dictum ſcḋm ſtatutum debeat attendi: ſed primum ꝙ põderat ſolum ſi quis detulerit ⁊c. vt patet in prin.illius primi ſtatuti vt ſupra dictum eſt.

a ¶ His tñ nó obſtantibus ꝯriã arbitror ſniam veriorẽ ſ.ſi licet ꝙ dictus Joãnes nó fuerit iuridice condẽnatus:nec debeat dictã pena3 ſoluere: ex eo q: ipſe non fuit inuentus portare dictum cultellũ ſeu quadrellectu3:ſed dictus cultel lus ſeu quadrellectus fuit inuentus Perfranciſco. Et ſta tutũ ſcḋ3 requirit ꝙ quis ſit inuentus portare arma ibi dũ dicit ꝙ debeat condẽnare oẽs quos inuenerint arma porta re: ergo a ꝯrio ſenſu illos quos nó inuenerint non debent condẽnare ꝙ argumentu3 a ꝯrio ſenſu eſt in iure validiſſi mum.l.j.§.huius rei de officio eius cui manda. eſt iuriſdi tio.l.qui teſtamẽto.§.mulier de teſtamẽ.⁊.l. ſi quis ex argẽ tarijs.§.prohibet.ff. de eden.ꝙ procedit etiam in ſtatutis. vbi nó induceretur.ll.correctio ſm Bar.in.d.§.huius rei. ⁊ in.d.l.oẽs populi.ff.de iuſti.⁊ iure.⁊ Cyn.in capitulo ꝙ ob cauſam de regu.iur.in.vi.⁊ Bald. in.l. conuenticulam. C.de epiſ.⁊ cle.⁊ Anto.de but.⁊ Imol. in capitulo cũ apo ſtolica de his que ſiunt a prela.ſine conſenſu cap. cu3 ſi.ꝙ ⁊ maxime dicendum eſt per id qḋ ſubditur in dicto ſtatu to in verſiculo dũmodo ad inuentionem dictorum armo rum iuerint ad circandum ⁊ ſit miles ⁊c. Si enim inuẽtus a familia que non vadit ad circandu3 non poteſt puniri vt denotat dictio dũmodo que eſt taxatiua ⁊ etiam q: al's di ctus verſiculus dũmodo nihil operaretur. Multofortius non debet puniri ille qui a nullo fuit inuentus:ſed tantum detulit. Iſtud.n.argumentum procedit etiam ad correctio nem iurium. Concurrunt.n. argu. a contrario ſenſu dictio taxatiua:⁊ quia al's nihil operaretur ad h tex.in auc. ex te ſtamento.C.de col.⁊ ibi ad h illam auc.ponderant moder. legentes idem volentes etiam ſi non eſſet dictio taxatiua ad h no.per Bald.in.l.conuenticulam de epi.⁊ cle. qui al legat Cy.⁊ Dy.in quibuſdam eorum conſi.ꝙ ⁊ fortius de monſtratur per id qḋ ſubditur in.d. ſcḋo ſtatuto dum di cit ꝙ ſi tempore inuentionis non eſſet miles notarius vel iudex ad nullam penam puniatur:ſi.n. inuenitur a familia ⁊ non adeſt miles notarius vel iudex non punitur abſur dum eſt ꝙ puniatur nullo modo inuentus ꝙ argu. ab ab ſurdo eſt optimum.l.nam abſurdum de bo. libe. etiam in correctiuis ſm Imo.in.d.§.de viro per.l. ſcire oportet.§. aliud de excu.tuto.pro quo etiam facit q: licet dictum pri mum ſtatutum in ſui princi.dicat ſimpliciter ſi quis detu lerit ⁊c. Tamen ſtatutum predictum ſucceſſiue multotiens loquitur quando quis fuerit inuẽtus ⁊ apparet ex ſerie ip ſius ſtatuti ꝙ aliquando dicit detulerit vel per ſimile ver bum loquitur:aliquando dicit inuentus fuerit:aliquando dicit ſi quis portauerit:⁊ inuentus fuerit portare vt patet in ſcḋo latere in.§.ſi quis vero portauerit.⁊ inuentus fue rit portare.⁊ ſic requirit duo copulatiue:ergo ħet vtrũq; verificari.l.ſi heredi plures de condi.inſti.⁊.l. generaliter. C.eo.titu.cum ſimi. Unde ſatis euidenter datur intelligi ex predictis ⁊ ex.j.etiam dicendis ꝙ etiam primum ſtatu tum vult punire inuentos ⁊ non ſimpliciter deferentes:ſe quentia enim declarant precedentia.l.ſi ſeruus plurimum. §.fin.⁊.l.qui filiabus de lega.j.cum ſi. Appoſitum enim in vno capitulo ſepe ſubintelligitur in alio capitulo nó mul tum diſtanti repetitum: inſti.de.l. acqui.§. hoc tamen ca pite.⁊.l.quemadmodum.§.ſi.ff.eo.ti. ⁊ ꝙ per gloſ. inſti.de re.diui.§.Item lapilli.⁊ per Barto.in.l. pretor ait.§. erat

igitur differentia.ff.vi bo.rap.ꝙ ⁊ cõſtat qꝛ imediate poſt
pꝛincipium dicit ꝙ ſtetur dicto maſſarioꝛum ⁊ officialium
per quos arma fuerint inuenta ⁊ loquitur de quadrellecto
⁊ ſtocbetto de quibus ſimpliciter pꝛemiſerat ſi quis detu
lerit:⁊ tñ poſtea pꝛeſupponit ꝙ arma fuerint inuẽta:vnde
euidenter conſtat ꝙ ſtatuẽtes nõ intendũt punire deferẽ
tes nõ inuẽtos.Conſtat.n.ꝙ qs põt arma deferre ⁊ nõ in
ueniri ipſe nec arma:⁊ tñ ſtatutum poſtea pſupponit arma
inuẽta:exquo daꝛ intelligi ꝙ nõ intẽdit punire ſolũ deferẽ
tes arma.⁊ h̃ ẽt demonſtraꝛ ex eo ꝙ vl't arma imitanꝛ in
illa foꝛma ferrea de qua in ſtatuto fit mẽtio ꝙ ⁊ clarius ap
paret ex eodẽ ſtatuto i fine quarti lateris ⁊ pncipio qnti:⁊
de oibus vbi dicit ꝙ de omnibus in pñti capitulo cõten-
tis ſtet relationi duoꝝ de familia ⁊c.⁊ iuerint ad circãduz
que verba innuunt ꝙ de omnibus.ſ.cõtentis in illo ſtatu
to debeant tũc puniri cũ fuerint inuẽti ab eũtibus ad cir-
cãdum ⁊ h̃ ſaltẽ iunctis pꝛecedẽtibus in dicto ſtatuto ⁊ iã
cto ſequẽti ſtatuto.Ad idez optĩe faciũt verba poſita in
dicto pꝛimo ſtatuto in.d.§.ſtatuimus ibi.Et ſi cultellũ vel
alia arma offendibilia in terram vel alibi aliqs ꝓiecerit pu
niaꝛ pꝛo dictis armis ꝓiectis acſi dicta arma ad latus vel
ſecũ poꝛtare fuiſſet inuentus.Si.n.puniretur q arma poꝛta
ret ẽt ſi nõ fuiſſet inuẽtus poꝛtare arma ad latus vel ſecum
qui arma ꝓiecerit ſine dubio puniretur:qꝛ ſine dubio arma
detulit anteq̃ pꝛoijceret merito ſine dubio debuiſſet cõdẽ
nari:ergo dicta v̄ba fuiſſent fruſtratoꝛia:⁊ ſupflua ſine vir-
tute aliqd operãdi ꝙ nõ eſt dõm vt in pꝛima cõſti.C.§.qͥ
bus.⁊ ar.l.ſi qñ de le.j.⁊.c.ſi papa de pꝛiui.lib.vj.vñ ex h̃
datur euidenter intelligi ꝙ regulariter pꝛo delatiõe armo
rũ nõ puniꝛ niſi q fuerit inuẽtus cum armis ad latus ꝙ ⁊
demonſtratur ex ſequẽtibus verbis eiuſdẽ ſtatuti in eodẽ.
§.dũ dꝛ ꝙ de armoꝝ ꝓiectione credaꝛ dicto vnius vl' duo
rũ officialiũ qui pñt ſcrutari pꝛo armis euntiũ ad circãduz.
Et ſic innuit ꝙ.d.§.pũiẽs pꝛoijciẽtẽ arma procedat ſolũ
qñ officiales irent ad circãdũ pꝛo armis ꝙ eſt ipſa veritas:
qꝛ in pꝛin.d.§.pꝛemittit h̃ verba:vz dum ipſe vadit ſcrutã
do ⁊ circãdo pꝛo armis.Et ſic exquo verba ſequentia ⁊ p̃
cedentia ita loquunꝛ ſine dubio ⁊ media h̃ caſu intelligun-
tur.ſ.qñ officialis iret ſcrutãdo pꝛo armis ⁊ nõ alſ:ar.d.§.
hoc tñ capite cũ ſi.ſ.allegatis.⁊ marie gl.iuncta tex.i.d.§.
item lapilli.⁊ attentis.ſ.adductis.Et maxime cum h̃ inter
petratio ſit humana ⁊ fauoꝛabilis cum tractet de pene mi-
tigatione:arg.l.ſi pꝛeſes.⁊.l.interpetratione de penis ⁊ re
gule in penis in.vj.Et h̃ maxime procedũt in caſu noſtro.
In quo eſt dictus Jo.condemnatus tanq̃ detulerit arma
in platea ſeu palatio:qꝛ in quadringentis libꝛis.Nã dictum
pꝛimũ ſtatutũ vbi loquiꝛ de hoc caſu.ſ.in.§.ſi qs aũt fuerit
inuẽtus loquiꝛ qñ qs fuit inuẽtus poꝛtare ⁊ non dicit poꝛ
taſſe.⁊ ſic vult ꝙ poꝛtaret tpe inuentionis.

b ¶ Ex pꝛedictis igitur apparet ꝙ nõ puniꝛ vigoꝛe dictoꝝ
ſtatutoꝝ niſi ille qui inuenitur poꝛtare arma ⁊ h̃ claruz ex
verbis.⁊ maxime ex mente euidenti dicti ſtatuti que eſt at
tendenda.l.nõ dubium.C.de.ll.⁊.l.nois.⁊ rei.§.verbũ ex
l.ff.de ver.ſi.facit.l.in conditionibus pꝛimum locũ de ↄdi.
⁊ demõ.imo nec inuent⁹ niſi quando familia iret ad circan
dũ vt ex ſupꝛadictis clare dignoſciꝛ merito cuz in caſu nr̃o
do.Joã.nõ fuerit iuẽtus poꝛtare arma ⁊ ſi inuẽt⁹ fuiſſet ñ
ibat familia ad circãdũ dicam⁹ ꝙ nõ potuerit puniri aliq̃
pena ſtatutaria.⁊ marie.d.pena quadruplata i.cccc.libꝛis.

c ¶ Nec ob.que adduxi in ↄ̃trũ:qꝛ lz pꝛin.dicti pꝛimi ſtatuti
nõ videaꝛ reqrere ꝙ ſit inuẽtus:tñ ex verbis eiuſdẽ ſtatu-
ti ſupius põderatis:⁊ ẽt ex ſcdo ſtatuto cõſtat ꝙ requiriꝛ
dicta qualitas qd ſit inuẽt⁹ imo qd ſit inuẽt⁹ a familia que
iret ad circãdũ p ſupꝛadicta.Itẽ nõ ob.d.§.itẽ ſtatuimus.
imo facit ꝓ inductis vt.ſ.qꝛ loquiꝛ qñ familia iret ad cir-
cãdũ:ſꝫ qñ.d.Jo.dꝛ dediſſe dcm̃ cultellũ ſeu quadrellectũ
dicto Perfranciſco nõ ibat familia ad circãdũ merito ⁊c.
Nec ob.ꝙ.d.notarius ibat ad circãdum.d.Perfranciſcuz
qꝛ rñdeꝛ qd imo nõ eſt verũ vt mihi dꝛ qd iret ad rimãdũ
ꝓ armis:pꝛout reqrit dcm̃ ſtatutũ:ſꝫ ibat ad vidẽdũ qd.d.
Jo.dederit dicto Perfrãciſco:qꝛ neſciebat an dederit arma
vl' qd aliud:pterea nõ ibat ad rimãdũ tpe q̃.d.Jo.dedit.d.
arma.d.Perfranciſco:ſꝫ poſtq̃ dedit q̃litas aũt adiecta illi
v̄bo ꝓiecerit dꝫ itelligi ſm tps v̄bi.⁊ ſic ꝙ iret ad circãdũ
tpe q̃ ꝓiecit.l.i delictis.§.ſi detracta de noxa.Merito nõ
refert ſi.d.notari⁹ iuit poſtea ad rimãdũ.d.pfrãciſcũ:nec ẽt
ob.ꝙ nõ ſuaꝛ.d.ſtatutũ.qꝛ lz ñ ſueꝛ i eo ꝙ ↄdẽnatio fiat i
maioꝛi conſil.⁊ in eo ꝙ debeat ire equeſter miles ⁊ nota-
rius ⁊c.Tñ ſeruaꝛ in alio:qꝛ nõ ſolẽt puniri deferẽtes arma
niſi qui inueniunꝛ:non enim inquiriꝛ vel accuſaꝛ aliquis ꝙ
detulit arma:ꝓut fit de alijs maleficijs.Non ergo cõſuetu-
do ↄ̃ria ſeu deſuetudo coꝛrigit in totũ ſed in partẽ vñ in pte
incoꝛrecta eſt ſeruãdũ ar.l.ſancimus.C.de teſt.⁊.l.pcipim⁹
C.de appe.cũ ſi.⁊ regule iuꝛ vtile in.vj.Ideo dato ẽt ꝙ eẽt
conſuetudo ꝙ in palatio nõ eatur ad rimãdum.⁊ ſic in in-
uento in palatio nõ reqreret illa qualitas ꝙ familia iret ad
rimãduz.tñ nõ eſt cõſuetudo ꝙ qui detulit arma in palatio
⁊ nõ fuit inuẽtus ꝙ poſſit puniri imo puto ꝙ cõſuetudo ſit
potius in ↄ̃triũ:lz neutra cõſuetudo pꝛeſupponaꝛ:nõ enim
vnq̃ vidi ꝙ puniretur nõ iuẽt⁹ cũ armis:⁊ tñ de alijs malefi
cijs puniunꝛ quottidie nõ inuenti infragrãti crimine.Nec
euenit ꝙ nõ puniunꝛ:qꝛ nõ deferunꝛ arma:qꝛ imo multum
frequentaꝛ armoꝝ delatio ⁊ in platea ⁊ in palatijs ⁊ vbiq̃
vt experiẽtia cõſtat.Itẽ lz inuentus in palatio cũ armis pu-
niaꝛ ẽt ſi familia nõ iret ad circãdum:tñ nõ eſt conſuetudo
ꝙ ponẽs arma in palatio in vno loco in quo poſtea inueniã
tur ꝙ debeat puniri perinde acſi fuiſſet inuẽtus poꝛtare ad
latus ſi familia nõ ibat ad circãdũ.Nec eſt cõſuetudo ꝙ tũc
credaꝛ vni officiali.nec eſt cõſuetudo ꝙ.d.actus per quem
apparuit ꝙ aliqd tradidit dicto pfrãciſco ꝓbet ꝙ tradide-
rit arma cũ per ipſum actũ ⁊ p ea que pꝛeſupponunꝛ ſequu
ta nõ ꝓbeꝛ ꝙ tradiderit arma vt.j.ſubdiꝛ.pꝛeterea in pala-
tio detulit coactus qꝛ fuit ductus inuitus ideo iniquũ eſſet
ꝙ aggrauaretur ſibi pena:qꝛ i palatio detulit alſ familia que
inueniret deferentẽ arma extra palatiũ poſſet captiuũ duce
re in palatio ⁊ dicere ꝙ in palatio detulit ꝙ eſſet abſurdũ.
Facit qꝛ qui iuſſu iudicis aliqd facit ẽt alſ punibile excuſaꝛ
i nõ atrocib⁹.l.ad ea õ re.iu.⁊.l.liber homo.la ſcda ad.l.ac-
qui.vbi de h̃ multofoꝛtius q ab officiali cõpulſus pciſe.Et
ſic nõ dꝫ puniri:qꝛ detulit arma in palatio p pꝛedicta.Nec
qꝛ detulit in platea:qꝛ nõ fuit inuẽtus ſaltem ab eũtibus ad
circãdum.Si qs aũt inſtaret dato ꝙ delatio armoꝝ non ſit
punibilis ex foꝛma ſtatutoꝝ ſi deferens non fuit inuentus.
Eſt tñ punibilis de iure cõi:nã de iure cõi eſt ꝓhibitus ar
moꝝ vſu ⁊ armoꝝ ſaltem offendibiliũ poꝛtatio.C.vt armoꝝ
vſus in rubꝛo ⁊ nigro lib.xj.⁊ in auc.de armis.⁊ per glo.in
rubꝛica de fabꝛicẽ.⁊ per Bar.in.l.j.ff.ad.l.iul.de vi pub.vñ
lz:iſte caſus ſit obmiſſus de iure mu.eſt tñ pꝛouiſus de iure
cõmuni.Merito potuerit puniri.d.pena.Põt ad hoc re-
ſponderi:qꝛ.d.caſus nõ eſt obmiſſus de iure muni.imo pꝛo
uiſus ꝙ nõ puniaꝛ ex pluribus adductis.ſ.Et maxime vi-
goꝛe ſecundi ſtatuti dum vult ꝙ condemnetur poꝛtans arma
dũmodo ad inuentionem ipſoꝛum armoꝝ iuerint ad circã-
dum.⁊ ſic miles ⁊c.Et dum ſubdit ſi tpe inuentionis nõ ſit
miles nõ puniaꝛ aliqua pena ꝓcediꝛ autẽ etiã in ſtatutis de
ſimilibus ad ſimilia ⁊ a paritate ⁊ maioꝛitate rõnis.lz ſint
exoꝛbitãtia a iure cõi vt per Bar.in.l.ſi conſtãte in pꝛin.ſo.
ma.⁊ per Imo.in.d.§.de viro.iſtud.n.ſtatutũ non coꝛrigit
ius cõe ꝙ regulariter inhibet delationẽ armoꝝ ⁊ punit de-
ferentes.Sꝫ limitat ꝙ deferẽtes puniunꝛ ſi inueniunꝛ ⁊ li
mitat ⁊ exoꝛbitãt a iure cõi ⁊ non coꝛrigit.l.derogaꝛ de ver.
ſig.Pꝛeterea in caſu militat nõ ſolũ arg.a maioꝛitate rõnis
vel par itate ſed etiã a cõtrario ſenſu ⁊ vigoꝛe dictionis ta-
xatiue vt.ſ.inductum fuit.Et etiã vt audio h̃ interpetratio
cõſuetudine roboꝛaꝛ qꝛ nõ ſolent puniri non inuẽti.Dato
tñ ꝙ omnia pꝛedicta ceſſarent nihilominus non potuit cõ
dẽnari qꝛ ſi ſtatuta non loquuntur h̃ caſu remanet ſimplex
diſpoſitio iuꝛ cõis que quidẽ diſpõ diſponit ꝙ p accuſatio
nem debeat qs dãnari vel in qbuſdã caſibus p inqſitionez
iuꝛ oꝛdine ſeruato vt in ti.de accu.p totuz.Et maxime in.l.
libelloꝝ.⁊ i.l.abſẽtẽ de penis p totã.l.⁊ maxime ibi ſm mo
rem priuatoꝝ iudicioꝝ.⁊.l.lz eli.de ſymo.⁊.c.qualiter ⁊ qñ
de accu.ibi vt iuxta foꝛmã iudicij ⁊c.⁊ in.l.platã.C.de ſen-
tẽtijs ita.n.eſt ſnia diffinitiua in criminalibus ꝓut in ciuili
bus:ið cũ in caſu nr̃o nõ ſit ſeruata foꝛma iuꝛ cõis in ꝓce-
dendo nec i ſniando dicta cõdẽnatio nõ tenuit nec de cete
ro ſi vellet ꝓcedere ꝓbari poterit.qꝛ nõ fuerũt teſtes q pꝛe
dicta viderint qñ dictus Joãnes dedit dicto perfrãciſco ⁊
dictus perfranciſcus nõ eſt ydoneus teſtis.qꝛ tractatur de
ſua excuſatione.⁊ ſic in cã ſua teſtificaretur.l.nullus.ff.de
teſti.⁊.l.omnibus.C.eo.tit.Nec crederet officiali q inuenit di
cta arma dicto perfranciſco qꝛ lz viderit dictum actum di-
cti Joãnis tamẽ non vidit ꝙ dederit arma pꝛedicta.⁊ licet
dictus perfranciſcus illud poſtea ſibi dixerit ⁊ oſtendiderit
arma tamen potuit ad ſui excuſationem dicere falſum ⁊ di
xit non iuratus ⁊ fuit ſolus merito ⁊c.per ſupꝛadicta.l.iu-
riſiur.

riſtur.C.de teſti.⁊.l.vbi numerus.ff.eo.ti.⁊.c. in litteris. ⁊
c.lʒ ex quadã extra.e.ti.⁊ ſic dictus officialis nõ põt redde-
re iuſtã cãm ſcie per ſenſum corporis prout dʒ.l. teſtiũ .C.
de teſti.l.qui teſtõ.§.ſi.ff.de teſta.⁊.c.cũ cãm extra de teſti.
Preterea ipſe eſt ſingularis:⁊ ſtatutum ꝙ vult ꝙ ſtet dcõ
officialiuʒ in.d.§.⁊ de omnibus vult ꝙ credat duobus de
familia.⁊ ſic nõ vni.Nec ob.dictũ ſtatutũ in.§. item ſtatui-
mus .⁊ de proiectiõe vbi vult ꝙ ſtetur dicto vnius de fa-
milia:q: requirit ꝙ tpe proiectionis fuerit ad rimanduʒ q
vult deponere ꝙ nõ accidit in caſu noſtro vt.ſ.dixi. Pre-
terea ſtatutũ loquit in hoc in caſu quo vendicaret ſibi lo-
cũ quo ad condẽnationẽ delicti merito ſi.ſ. oſtenſum ẽ ꝙ
ſtatutũ nõ loquit in caſu nr̃o quo ad delictũ ⁊ eius puni-
tionẽ ſimiliter nõ loqtur in caſu nr̃o quãtum ad hoc ꝙ cre-
dat vni:⁊ maxime exquo in hoc eſt exorbitans a iure cõi ⁊
odioſum inductũ in odiũ ꝓiciẽtis arma facit regula odia
in.vj.⁊.l.cũ qdã de lib.⁊ poſth.cũ ſi.Et ſi dicat poterit offi
cialis ingrere ⁊ ponere ad torturã ⁊ extorquere confeſſionẽ
rñdet ꝙ aliud ſtatutũ enumerat caſus in qbus põt officia-
lis ꝓcedere ad tormenta in quos nõ eſt caſus noſter. ita ꝙ
nõ poterit torqueri.preterea nõ poterũt ꝓbari inditia vt cõ
ſtat ex iam dictis ⁊ ſine inditijs nõ põt qs torqueri ⁊ con
feſſio tũc extorta metu tormentorum.l.j.§.diuus . ⁊ ibi per
Bar.ff.de cõfeſ.⁊ eo.ti.l.pe.vbi caſus ſm vnã lec. ⁊ ibi per
glo.⁊ bar.merito concludendũ eſt ꝙ dictus Joannes non
fuerit rite nec recte condẽnatus.Nec etiaʒ poſſit de cetero
iuſte condemnari ſtantibus predictis. Laus deo.

¶ Quod requiratur ad probandam minoreʒ etatem.Iteʒ
quõ probetur cõmunis valor rei.Item quid requiratur ad
hoc vt criminoſus ſeu de crimine dãnatus poſſit eẽ teſtis:
⁊ quid in cauſa ciuili ⁊ in criminali.

¶ Conſilium. xxj.

In noie domini noſtri

1 ieſu xpi.¶ Circa hoc dicendũ eſt.ꝙ ſi dicta
dictoꝝ teſtiũ bñ ponderet nõ ꝓbãt ipſam mi
norẽ etatẽ cũ ipſa minor etas ꝓbari debeat
ꝑ teſtes q interfuerũt natiuitati.⁊ ſic ꝑ obſte
trices vel per conſanguineos vel vicinos:ꝓut no.per bar.
ff.de minori.l.de etate quales nõ fuerũt teſtes inducti qui
nõ deponũt ꝙ interfuerint natiuitati dicti fredi:nec depo
nunt ꝙ ſint cõſanguinei vel vicini:imo potius dicti teſtes
deponunt ſuper ipſa minori etate nõ reddẽdo aliquã cãm
cõcludẽtẽ:nec ſuper ea deponunt ita ⁊ talr ꝙ ipſam ꝓbẽt.
Nã primus teſtis vʒ tudinus deponẽdo ſuper ipſa minori
etate nõ deponit ſuper ea affirmatiue cũ deponat ꝑ verbũ
credit dicendo ꝙ credit dictũ fredũ fuiſſe minorẽ.xviij.an
norum.talis.n.teſtis ita deponẽs per verbũ credo nõ pro-
bat:ꝓut no.ff.de arbi.in.l.q rñ.§.ſi arbiter. ita ꝙ h reſpe-
ctu nõ ꝓbat dictus teſtis:nec ex eo ꝙ dicit reddẽdo cãm:
q: ipſe qñ aſſumpſit dñam frãciſchinã eius vxorẽ.d.bartho
lomea mater dicti fredi pepererat dictũ fredũ.vel ſi nõ pe-
pererat geſtabat in corpore ꝑgnãs:⁊ ps aũt quo duxit dñaʒ
frãciſchinã in ſuã vxorẽ dixit de mẽſe ſeptẽbris cucurriſſe
vſqʒ ad.xxj.an.incluſiue cũ talis teſtis ita dicẽdo nõ depo-
nit de ipſa minori etate:imo vr̃ deponere reddendo ipſam
cãm ſcie potius de maioritate tpis.xviij.an.cum ipſe teſtis
dicat ꝙ ipſe duxit dñaʒ frãciſchinã in ſuã vxorẽ iã ſunt an
ni.xxj.ita ꝙ currerãt a dicto tpe quo duxit.xxj.⁊ ꝙ tpe quo
ipſe duxit dictã ſuã vxorẽ dicta.d.bartho. mater dicti fredi
peperat dictũ fredũ vel ſi nõ peperat habebat in vtero :in
quãtũ.n.dicit ꝙ peperat dictũ fredũ nõ depõit ꝙ tũc tpis
peperit imo dicit ꝙ peperat ꝙ poterat eſſe ꝑ magnũ tps an
tea cũ ſ͠ificet eius dictũ ẽt ſi pepiſſet plres annos añ:vnde
iſte nõ deponit ꝙ eſſet minor dicto tpe inquãtũ dicit ꝙ pe
perat ⁊ ſi dicat ꝙ ⁊ ſi nõ deponit de minori etate inquãtũ
dicit ꝙ peperat:tñ de ea vr̃ deponere inquãtũ ſubdit ꝙ ha
bebat in vtero.⁊ ſic vr̃ deponere de initio tpis ſue na tiui-
tatis:certe ad hoc reſpondetur ꝙ ipſe teſtis nõ probat ip-
ſum initium cum ipſe teſtis deponat alternatiue dicendo
ꝙ peperat vel erat in vtero:vñ nõ ꝓbat:exquo ita alterna-
tiue loquit cũ eius ꝓbatio nõ cõcludat:ꝓut cõcludere dʒ:
vt habet in.c.in preſentia de ꝓba. preterea dictus teſtis in
quãtum dicit ꝙ erat in vtero nõ reddit quo ad h cãm ſcie
ꝙ viderit ipſam eſſe pregnantem ꝓut dʒ iuxta no.in.c.cum
cãm de teſti.vnde iſte teſtis non perfecte probat ipſam mi

norem etatẽ dicti fredi:preterea nõ deponit de tẽpore di-
cte facte venditionis niſi per auditũ:vñ nõ ꝓbat: ꝓut ha-
bet in.c.tã litteris de teſti.Similiter ⁊ alia teſtis noie vir-
tus nõ ꝓbat ipſam minorẽ etatẽ:cũ ipſa interrogata de eta
te dicti fredi dicat ſe nihil ſcire de etate dicti fredi tpe ven
ditionis:⁊ ſi dicat ꝙ nõ ꝓbat ita dicendo nihilominus vr̃
ꝓbare duʒ ſubdit ꝙ bñ ſcit ꝙ dictus fredus eſt etatis.xxj.
annoꝝ interrogata in cã ſcie dicit.q: hʒ.d.margaritã eius
filiã etatis.xxj.an.que nata fuit poſt.viij.menſes a natiuita
te dicti fredi certe ex h nõ ꝓbat ipſam minorem etatem cũ
ipſa nõ deponat ꝙ interfuerat natiuitati dicti fredi nec ꝙ
ſi vicina ipſius ꝓut dʒ deponere vt cõcludenter ꝓbet:ꝓut
ſ.dictum fuit.vñ quãtũcunqʒ dicat ꝙ ſua filia nata fuerat
poſt.viij.menſes a natiuitate dicti fredi :nihilominus ipſa
nõ ꝓbat de ipſa natiuitate exquo ad ipſam natiuitatẽ non
reddit aliquã cãm ſcie concludentem vt.ſ.dictum fuit.⁊ ſi
dicat ꝙ reddit cum dicat h audiuiſſe a vicinis ⁊ cõſangui-
neis dicti fredi certe ex h nõ ꝓbat :q: quãtũcunqʒ ipſa mi-
nor etas probari poſſit ꝑ vicinos ⁊ conſanguineos reddẽ-
do cãm:q: ſunt cõſanguinei vel vicini.ꝓut voluit Bar.in
l.de etate.⁊.ff.ſi cer.pe.i.l.j.⁊ Bal.in.l.de tutela.C.de teſti.
in inte.tñ iſta teſtis non ita deponit:ſed dicit ſe audiuiſſe a
vicinis ⁊ cõſanguineis ꝙ teſtimoniũ de auditu alieno nõ
eſt validum:nec inducit perfectã probationẽ: ꝓut no.ff.de
ꝓba.in.l.arbiter in.d.c.tã litteris.vnde teſtes iſti ipſam mi
norẽ etatẽ nõ probãt:⁊ ꝙ fortius ꝙ ꝓcedit in caſu iſto in
quo ꝓut pſupponit dictus fred⁹ iurauit ſe maiorẽ.xx.an.
ꝑꝑ qd nõ vr̃ amitti ꝓbatio teſtiũ:imo videt requiri ꝙ ipſa
minor etas ꝓbet per inſtrumẽta.ꝓut habet.C.ſe minor ſe
ma.di.in.l.ſi alterius.vbi plenius de h de quo i.d.l.de tute
la ita ꝙ.d.fredus nõ põt obtinere reſtitutionẽ ſeu ãnulla
tionẽ dicti ꝯctus venditiõis.eo q: ꝓbauerit ſe minorẽ eſſe
xx.an.tpe venditionis cũ ꝓbauerit ꝓut.ſ.dictũ fuit.Nec
preterea obtinere põt reſciſſionem dicti ꝯctus ex alia rõne
qua nitit:vʒ ex eo ꝙ dicit ſe leſuʒ vltra dimidiã iuſti precij
cũ dictũ petiũ terre fuerit venditũ ꝓ.xliij.flore.⁊ valeat.xc.
ꝙ ꝓbare conat ꝑ Joãnettũ Gabrielẽ ⁊ tudinũ ſi bene pon
derent dicta dictorum teſtiũ nõ bene ꝓbãt Joãnetus.n.in
terrogatus de valore dicti petij terre dicit vera eſſe cõtenta
in dicto articulo reddẽdo cãm:q: ipſe tpe facte venditiõis
⁊ nũc emiſſet ⁊ emeret pro.xc.flo.talis.n.teſtis inquantũ di
cit vera nõ ꝓbat attenta diſpoſitione ſtatuti tudertini di-
ſponentis:⁊ preſupponit ꝙ prohibita ſit talis teſtificatio:
⁊ ꝙ nõ valeat dictũ ipſius teſtis.ita deponentis tale.n.ſta-
tutũ ſeruandũ eſt inter ipſos tudertinos:nõ ſolum in foro
ſeculari.ff.de iuſti.⁊ iure.l.omnes populi.ſed in foro eccle-
ſiaſtico vt diſponitur in quadam conſtitutione epiſcopali:
vt in puncto preſupponitur.ita ꝙ dictus teſtis inquãtum
dicit vera eſſe nõ probat nec inquãtuʒ dicit ꝙ ipſe tẽpore
facte venditionis ⁊ nunc emiſſet ⁊ emeret pro dicto precio
primo ex eo q: interrogatus de tpe facte venditionis dicit
ſe non recordari ꝓpter qd non exponit certitudinaliter de
ipſo tempore venditionis facte prout deponere debet ſm
ꝙ habetur.C.de reſcindẽ.vendi.in.l.ij.⁊ in.c.cum dilectis
de emptione ⁊ venditione.⁊.c.cum cauſam eodem tit.pre-
terea quantuncũqʒ dictus teſtis dicat ꝙ dediſſet.xc.flor.ta
men ex h non videtur probare de cõmuni valore prout vr̃
ſentire glo.in.d.l.ij.⁊ Bart.ibi.⁊.d.Anto.in.d.c.cum cau-
ſam.tamen talis probatio non concludit ad h qd habetur
in.d.c.in preſentia eſto ꝙ Bal.in.d.l.ij.aliud ſentiat ſuper
quo non inſiſto cum dictus teſtis in hoc ſit ſingularis. vñ
non probat prout habetur.ff.de teſti.in.l.ob carmen. §.ſi.
⁊.l.vbi numerus.ff.de teſti.in.c. licet cauſam.Ita ꝙ dictus
teſtis non probat etiam ꝙ ſubdit ſe audiuiſſe .d.Anto.di-
centem ego non darem dictum campum quem emi a fredo
pro precio.xc.flo.⁊ cum in h ſimiliter deponat de auditu ⁊
de confeſſione dicti Anto.facta abſente parte que ſimiliter
non probat prout habetur.ff.de proba.in.l.cum de indebi
to.§.ſi.⁊ cum in h ſimiliter ſit ſingularis.⁊ dum ſubdit di-
ctus teſtis ꝙ ab omnib⁹ emere ⁊ vẽdere volẽtibus fuiſſet
emptum ⁊ venditum pro dicto precio.⁊ tunc quãtuncũqʒ
nitatur h de ipſo valore probare. ita deponendo iuxta no.
ff.ad.l.fal.in.l.precia rerum.nihilominus non probat di-
ctus teſtis cuʒ non deponat de dicto tempore venditionis
prout deponere debet prout.ſ.dictuʒ fuit.vnde dictus te-
ſtis non probat dictum valorem dicti petij terre.Nec etiaʒ
alius teſtis nomine Gabriel quantuncunqʒ dicat vera eſſe
contenta in articulo ex h non probat attenta diſpoſitione

dicti ſtatuti:nec ex eo ꝙ ſubdit deponendo in cauſa ſcie ꝙ
ipſe fredus quoddam petium terre in dotem exiſtimando
ipſum.xc.flo.⁊ ꝙ.d.Gabriel habuit colloquium de dicto
petio terre cũ alijs hoibus.⁊ ꝙ dicti hoies dicebant ꝙ oi
tempoꝛe reperirentur.xc.flo.talis.n.teſtis non deponit de
valoꝛe predicto niſi per auditum ab alio ꝙ teſtimonium vt
dixi non eſt validuꝫ.Preterea.d.teſtis non deponit quod
illud petium terre ſit illud qd fuit venditũ dicto Antonio
pꝛimo interrogatus de h dixit ſe nihil ſcire niſi quatuꝫ au
diuit ab ipſo Antonio parte alia abſente.vnde talis confeſ
ſio redditur inualida ⁊ nõ pꝛobat vt.ſ.dictum fuit.⁊ in h
ſimiliter.d.teſtis eſt ſinglis.vñ nõ pꝛobat ꝓut.ſ.nec alius
teſtis noie todinus:talis.n.teſtis interrogatus ſuper dicto
articu.nõ deponit ꝙ dcm̃ petiũ terre tpe dicte vẽditionis
fuerit valoꝛis.xc.flo.imo dixit ſe audiuiſſe a nõnullis varie
loquẽtibus ꝙ dictum petium terre erat valoꝛis maioꝛis.xl
ij.flo.cũ aliqͥ dixerint ꝙ erat valoꝛis.lx.⁊ aliqui.lxx.⁊ aliq
lxxx.⁊ ꝙ deponendo ẽt de alio petio terre ꝙ ad ꝓpoſitũ
facit:vt.d.teſtis non ꝓbat de valoꝛe.xc.floꝛe.imo ſi pꝛobat
de aliquo ꝓbat de valoꝛe.lxxx.flo.ꝙ non tranſcendit dimi
diũ iuſti ꝓcij:ita ꝙ per dictos teſtes non pꝛobatur de valo
re dicti petij terre.ita ꝙ ſi locus reſciſſioni dci ꝯctus vendi
tionis remedio.l.ij.de reſcin.ven.vnde ex dicta de cã ſeu
rõne.d.fredus obtinere non poteſt reſciſſionẽ dicti ꝯctus
emptionis ⁊ venditionis per predicta.Nec etiaꝫ ex alia ra
tione ⁊ in oꝛdine tertia inquãtum nititur impugnare dictũ
contractum allegando dictum Ant.emptoꝛem ſecũ feciſſe
pactum de reuendendo dictum campum ipſo fredo pꝛo di
cto pꝛecio ꝙ pactuꝫ ex foꝛma ſtatuti tudertini pꝛohibituꝫ
eſt ⁊ qd facit emptoꝛẽ reputari ꝓ vſurario vt preſupponiꝛ
ꝙ ⁊ locum haberet etiam ſi ſtatutum h non diſponeret vt
preſumereꝛ ꝯtractus pignoꝛatitius ⁊ ſimulatus ꝯcurrenti
bus duobus:vꝫ pactum de reuendendo ⁊ maioꝛitate ꝓcij
iuxta no.in.c.ad noſtraꝫ de emp.⁊ ven.⁊.c.conqueſtus de
vſur.ſuper quo nõ inſiſto nec eſt neceſſe inſiſti:exquo ſtat
tale ſtatutũ:ſed tm̃ an ꝓbatum ſit de tali pacto ſuper quo
deponũt duo teſtes:vꝫ Lucas ⁊ Gregoꝛius:vnde viden
dum eſt an dicti teſtes.ita deponẽtes pꝛobẽt circa ꝙ dcm
eſt ꝙ dicti duo teſtes ſi eoꝛũ dicta bene ponderentur non
pꝛobant ita ⁊ talr ꝙ dici poſſit dictũ pactum foꝛe ꝓbatuꝫ.
ita ꝙ.d.contractus veniat annullãdus vel reſcindẽdus ex
diſpoſitione dicti ſtatuti vel iuris cõis. Primus.n.teſtis
vꝫ lucas deponens ſuper articulo dicti pacti dicit ꝙ i apo
cha ipſius teſtis paulo anteꝗ̃ fieret cõtractus venditiõis
venit.d.Ant.⁊.d.fredus ⁊ ipſe fredus dixit.d.Ant.le coſe
raſonate infra voi:⁊ me habiano effecto:⁊ tũc.d.An.dixit
⁊ reſpondit fredo date bona voglia ꝙ tibi pꝛomiſi ad vn/
guem obſeruabo.⁊ quando tu me rẽderai li mei denari io
te rẽdero la tua terra.Item dictus teſtis vltra ſubdit qd.d.
Anto.ratificauit verba predicta dicendo fredo date bona
voglia ꝙ tibi pꝛomiſi ad vnguẽ obſeruabo.iſte enim teſtis
conatur ꝓbare dictum pactum de reuẽdendo quãtũcunqꝫ
nõ ſit omni exceptiõe maioꝛ cũ fuerit ⁊ ſit maritus ſoꝛoꝛis
carnalis.d.fredi.⁊ per ꝯñs affinis ꝙ ⁊ ſi foꝛte i cã ciuili ſit
teſtis ydoneus tm̃ in cã criminali vt dici põt ꝙ foꝛte ſit iſta
nõ erit ydoneus:ꝓut ſpeculatoꝛ in tit.de teſte.§.j. ver.ſed
nũqͥd frater allegãdo ꝙ habetur.iij.q.ix.abſens.Preterea
ſi talis teſtis ꝓbet nõ hꝫ aliquẽ in cõteſtẽ q ſit ydoneus te
ſtis pꝛout.j.patebit.vnde reddiꝛ ſinglis ⁊ nõ ꝓbet vt pꝫ
ex no.in.c.lꝫ cam de ꝓba.⁊.ff.de teſti.l.vbi numerus.Naꝫ
allegaꝛ ꝓ pte.d.Ant.qd.d.Grego.egidij nõ ẽ oi exceptio
ne maioꝛ imo nullatenus dꝫ ei fides adhiberi cũ als in q
dã cã criminali falſum pꝛotulerit teſtimoniũ.⁊ ſic ꝯpꝛehẽ
daꝛ ẽt crioſus ⁊ crimine falſi ⁊ piurij irretitus.⁊ ſic a teſti
monio repellẽdus ꝑ id qd hꝛ in.c.teſtimoniũ de teſtib9:⁊
ad pꝛobãdũ dcm̃ crime falſi ⁊ piuriũ ꝓducunꝛ pꝛo pte cõ
uẽti quedã acta fcã in curia capitanei dicte ciuitatis tuder
ti:in qͥbus appet qd dictus Gregoꝛius inqͥſitus ſuꝑ falſo
teſtimonio per eũ ꝓbato fuit ꝯfeſſus dcm̃ crimẽ ⁊ volẽs eui
tare ꝯdẽnationẽ ſoluit certã quãtitatẽ pecunie vt h patere
dñr per acta publica ſuꝑ quo tm̃ aduertendũ:qꝛ lꝫ ſiat dña
inter ius ciuile ⁊ cañ.qꝛ de iure ciuili nõ repelliꝛ a teſtimo
nio qͥlibet crioſus.ſꝫ ſolũ illi q ſunt dãnati aliquo iudicio
pub.vt.l.iij.§.l.iulia.ff.de teſti.ex eo qꝛ tales ſunt infames
infamia iur q infames iſamia iuris repellunꝛ a teſtimonio
tã in ciuili ꝗ̃ in criali vt ibi hꝛ ⁊ ſilr d iure ciuili repellunꝛ
dãnati ex criminibus ꝓuaris de qͥbus in.l.j.ff.de his q no.
infa.cũ illi ẽt ſint infames iſamia iuris vt ibi hꝛ.Itẽ opꝫ ꝙ
ſit ſecuta cõdẽnatio ad h vt de dicto iure ciuili irrogeꝛ infa
mia iuris vt.d.§.lex iulia.⁊ no.in.d.l.j.⁊ in.l.infamen.ff.de
pub.iudi.ſed d iure cano.ꝙ eſt ſeruãdũ in terris eccleſie:⁊
maxime in foꝛo eccleſiaſtico:ꝓut nũc ꝑdicta cã pẽdet:vt hꝛ
in.c.lꝫ ex ſuſcepto de fo.cõp.⁊ in.c.venerabilẽ q ſi.ſint leg.
⁊ in.c.j.de no.ope.nũ.⁊ no.in regula poſſeſſoꝛ de reg. iur.li.
vj.alr diſponiꝛ qꝛ ois criminoſus repelliꝛ a teſtimonio:vꝫ
in cã ciuili ſi nõ ſit emẽdatus de crimine nec egerit pniam:
in cã criminali ẽt ſi ſint emẽdati ⁊ h niſi ſit crimẽ piurij:qꝛ
tũc indiſtincte repelliꝛ ẽt ſi ſit emẽdatus.⁊ ſic ẽt in ciuili:vt
in.d.c.teſtimoniũ.Itẽ in alio differt qꝛ de iure ciuili opꝫ ꝙ
crimẽ ſit detectũ per ſniam vt.ſ.dixi.ſed de iure canonico
abſqꝫ eo ꝙ ſit ꝯdẽnatus qs de crie ſufficit ꝙ ſit teſtibus cõ
uictus vel ꝯfeſſus ipſuꝫ crimẽ ad h vt repellaꝛ a teſtimonio
vt.d.c.teſtimoniũ.imo vt ibi ꝓbaꝛ expꝛeſſe dicit glo.⁊ cõi
ter oẽs doc.ibi ſequunꝛ ſufficit ꝙ in alio iudicio in quo fue
rit ꝯ illũ ꝓceſſum de crimine fuerit cõfeſſus vel teſtibus cõ
uictus:vñ foꝛtius ſi fuerit cõdẽnatus ibi ꝑ Io.an.ex h not.
ibi doc.ꝙ atteſtationes ⁊ ꝯfeſſiones facte in iudicio crimi
nali faciunt fidẽ in alio iudicio inter alias perſonas.vt ibi
dicit.d.Flo.⁊ ſequunꝛ ẽt alij doc.h ꝓcedit:qꝛ tractaꝛ de in
habilitate perſone cãta ex dicto crimine:ergo vbicũqꝫ fue
rit detecta dicta inhabilitas ſequiꝛ ipaꝫ perſonã ſicut lepꝛa
lepꝛoſum facit qd als hꝛ in.l.ex ea.ff.de poſtulãdo.⁊ als de
excõicatione que ẽt in alio iudicio ⁊ inter diuerſas ꝑſonas
põt allegari in.c.j.de treu.⁊ pa.cũ ſi.vñ ſi criminoſus cõui
ctus ꝑ teſtes vel cõfeſſus ẽt in alio iudicio ⁊ multomagis ſi
eſſet cõdẽnatus põt repelli in cã ciuili a teſtimonio ſi nõ ꝓ
baꝛ ipſum emẽdatũ eſſe de crimine ⁊ pniam egiſſe:ergo ſtat
firma intẽtio dicti Antonij cõuenti vt poſſit repellere dictũ
gregoꝛiũ ⁊ iudex nõ dꝫ fidem adhibere:⁊ ex eo qꝛ non ꝓbaꝛ
emẽdatio de crimine ꝑdicto.Nã vt dicit glo.in.d.c.vt teſti
moniũ opꝫ ⁊ ẽt ſequunꝛ doc.ꝙ ꝓbeꝛ ipſuꝫ egiſſe pniam de
dicto crimine.⁊ ꝙ nõ poterit facile ꝓbari niſi ꝑ ſuũ ſacerdo
tem ꝓbãdo de cõfeſſione ⁊ de iniũcta pnia:⁊ ẽt h nõ ſuffice
ret niſi ꝓbareꝛ exterioꝛ ſatiſfactio:⁊ dicit Hoſt.⁊ Io.an.ꝙ
pꝛobabiꝛ ꝑ familiares ⁊ alios q viderũt ⁊ ꝙ ſufficit ſatiſfa
ctio occulta ſi crimẽ ſit occultum ſi vero fuiſſet manifeſtum
dꝫ eẽ pnia manifeſta:lꝫ nõ ſolẽnis.ij.q.j.ſi peccauerit vt ẽt
tꝫ ibi Inno.ꝙ dictũ bene no.ibi Abbas ſicu.vꝫ ꝙ nõ ſuffi
ciat quẽ eſſe cõtritũ ⁊ cõfeſſum ⁊ actu deſtitiſſe a peccãdo
ad h vt dicaꝛ emendatus de crimine vt ſic nõ poſſit repelli a
teſtimonio ſed requiriꝛ exterioꝛ ſatiſfactio de quo ibi ꝑ Ab
batem qui in effectu cõcludit ꝙ onus ꝓbandi incũbit ei ꝯ
quem ꝓbatum eſt crimẽ vt repellaꝛ a teſtimonio.Amplius
⁊ clarius dici põt in premiſſo caſu ꝙ exquo pꝛobaꝛ periurij
crimẽ.d.gregoꝛij teſtis per cõfeſſionẽ ſuã:lꝫ factã in alio iu
dicio ⁊ inter diuerſas perſonas certe ẽt ſi eſſet emendatus
⁊ ꝓbaret ſe emendatũ adhuc dꝫ repelli a teſtimonio tam in
criminali ꝗ̃ in ciuili per tex.in.d.c.teſtimonij.nec ob.ſi di
caꝛ ꝙ talis cõfeſſio fuit facta animo euitandi iudiciũ ⁊ con
demnationẽ ſoluẽdo penã:ergo nõ põt obeſſe dicto teſti ꝑ
id qd hꝛ in.l.ſi reus paratus.ff.de pꝛocu.⁊ ibi per bar.⁊ eũ
deꝫ in.l.ictus fuſtium.ff.de his qui no.infa.⁊ in.l.iuriſiurã
dum.⁊ ad pecunias.ff.de iureiu.qꝛ reſpondetur ⁊ obſtet ꝙ
illud pꝛocedit reſpectu infamie iuris euitãde ꝙ de iure nõ
irrogatur niſi ex ſola condemnatoꝛia ſecuta ⁊ non ex ſim
plici confeſſione etiaꝫ facta in iudicio vt per Bar.in.l.ictus
fuſtium ſuperius allegata:vnde concedo ꝙ de iure ciuili.⁊
ſic in terris imperij dictus Gregoꝛius non repellatur a te
ſtimonio pꝛopter ſolam dictam conceſſionem:verum qꝛ de
iure cañ.ſola confeſſio de crimine eo caſu quo criminoſus
repellitur de iure canonico a teſtimonio ſufficit etiaꝫ in alio
iudicio ⁊ inter diuerſas perſonas vt.d.c.teſtimonium.ergo
idẽ eſt dicenduꝫ in crimine periurij nec obſtat ſi dicatur ꝙ
in.d.c.teſtimonium illud diſponitur in cauſa criminali ⁊ nõ
in cauſa ciuili.Nam reſpondeꝛ ꝙ ver.in criminali aũt poſi
tus in.c.teſtimonium venit aduerſatiue ad precedẽtia.⁊ ſic
vt ibi dicit do.An.⁊ clarius Imo.diſponit ꝙ ẽt in ciuili qñ
criminoſus non eſt emẽdatus vel etiã periurus vel eſt emẽ
datus tñ erat crimen periurij per ipſuꝫ commiſſum ſufficit
ꝙ in alio iudicio de crimine ſit confeſſus vel conuictus.⁊
ſic etiam inter diuerſas perſonas.⁊ ſic pꝛobatur ex.d.c.iun
ctis precedentibus ⁊ ſequentibus in dicto ver.in criminali
autem iſta pꝛocedunt a pari:vꝫ quẽlibet criminoſum non
eſſe emendatum vel eſſe periuriũ in cauſa ciuili vel in cã cri
minali eſſet emendatum vt.j.clare pꝛobatur.ergo exquo in
criminali etiam emendatus repellitur a teſtimonio ſi cõſtet
etiam

etiam per confeſſionem vel per atteſtationes factas etiam in alio iudicio eodem modo in ciuili dicendum eſt de non emendato vel de crimine periurij irretito vt ibi ⁊ etiã fuit de mente domini Anto. ⁊ clarius voluit ibi Jmol. ⁊ ſic ſequitur ex predictis ꝙ exquo conſtat de crimine falſi dicti Gregorij per dictã ſuam confeſſionem. licet in alio iudicio factam ⁊ inter diuerſas perſonas probatur tamẽ criminoſus eodem modo quo probari debet vt.ſ.dixi. ⁊ etiam qꝛ eodem modo probatur de crimine periurij contra dictum Gregorium quo caſu etiam ſi fuiſſet emendatus repellitur a teſtimonio etiam in ciuili exquo ſumus in terris eccleſie ⁊ ꝙ iudex dꝫ dictum Gregoriũ tanꝙ inhabilem reputare ad dictum teſtimonium ⁊ ei fidem nõ adhibere. ⁊ ſic remanebit alius ſupradictus teſtis ſingularis .ſ. Lucas ⁊ nullo modo dictũ pactũ de reuendendo erit ꝓbatũ: vñ qꝛ dictus agens eo mõ quo petit ⁊ agit corã dño vicario defecit in probationibus circa ſuũ ſalutare ⁊ fundamẽta neceſſaria in cã dꝫ ↄuẽtus abſolui a dicta petitione. Laus deo.

¶ Preſcriptio in annua obligatione tam ex contractu ꝙ̃ ex vltimis voluntatibus quando incipiat currere.

¶ Conſilium. xxij.

IN noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ In pñti cõſultatione duo in excitatione principaliter deducũtur. Primũ an pro parte dicti epatus vigore dicte bulle legittime deducat ꝙ epatui ſeu epis pro tempore exiſtẽtibus cõpetierit ab initio ius ↄſequẽdi ea que i inſtrõ bulla inſerta dicunt fuiſſe cõceſſa dicto epiſcopatui. Scdo preſuppoſito ꝙ ſic an pp curſum tanti tẽporis ⁊ preſcriptionẽ inde cãtã poſſit dicta cõmunitas ſe tueri aduerſus dictũ epiſcopũ ⁊ epiſcopatũ ꝓfecto ſatis eſt cõmunitati in altero fauere iuſticiã qꝛ reus põt niti ex nõ iur̃ actoris.l.ſi.C.de rei ven.l.qui accuſare.C.de eden.cũ ſimi.vulgari.⁊ ex iur̃ ⁊ exceptione ſibi cõpetente vt in ti.de excep.ff.⁊.C.⁊ extra per totos. Veniamꝰ itaqꝫ ad primũ dubiũ circa ꝙ vr̃ prima facie dicendũ ꝙ ꝓ parte epiſcopi legittime deducat ius cõpetijſſe dicto epiſcopatui. Nã ꝓducunt littere apoſtolice ſub forma bulle in quibus de mandato pape interſeritur tenor inſtrumenti ſuper cõceſſione eoꝝ de quibus agit celebrati de verbo ad verbũ ad pleniorẽ rei notitiam in quo quidẽ inſtrumento bulla inſerto aperte continetur qualiter nomine cõmunitatis fuerunt epiſcopatui ⁊ dño Raynerio tunc epiſcopo ⁊ ſuis in epiſcopatu ſucceſſoribus data donata ⁊ cõceſſa ea omnia de quibus ad pñs agit ⁊ papa i dictis litteris ea omnia donata cõfirmat ⁊ ea mãdat obſeruari. Ex quibus vr̃ fundata intentio epiſcopi: nam in inſtrumento cõtinetur ꝙ nõnulli officiales ciuitatis iteranenſis populo cõſentiente donauerũt ꝓut ſonant verba inſtrumẽti exquo eni vt officiales populi ⁊ cõmunitatis donãt pplo cõſentiente pplus ipſe donare cenſet ar.l.ſi procuratori preſentis.ff.de verbo.ob.⁊.l.falſus.§.ſꝫ ⁊ ſi is.ff.de fur.⁊ ꝙ per Bar.in.l.ſingularia.ff.ſi cer.pe.vnde cũ donatio hodie ſolo cõſenſu perficiat.ſ.quo ad producẽdã actionẽ.l.ſi quis argentũ.C.de dona.vr̃ ꝙ ex dicta donatiõe fuerit queſitũ ius dicto epiſcopatui ⁊ epiſcopo pro tempore exiſtenti preſertim cũ populus iteranenſis potuerit ſtatuere.l.omnes populi de iuſti.⁊ iure.⁊ ↄtractus habentis poteſtatem legis condende habeatur pro lege.l.ceſar de publi.⁊.l.pe.C.de dona.inter virum ⁊ vxo. maxime cũ interuenerit cõfirmatio ſuperioris.ſ.ſummi pontificis que quidẽ ↄfirmatio vr̃ emanata ex certa ſcia exquo eſt inſertus tenor totus ⁊ inſtri.⁊ ſic eſt intimatũ totũ factum ꝙ confirmat: ar.l.idem Vlpianus de excu.tu.⁊.l.quidam cõſulebat de re iu.⁊ hr̃ in.c.j.⁊.ij.de cõfir.vtili vel inuti.⁊.c.venerabiles.e.tit. Exquo.n.eſt inſertus tenor inſtrumenti ad litteram apparet ꝙ cõtenta in inſtrumẽto fuerunt intimata pape: vñ papa cenſet cõfirmare ex certa ſcia: prout voluit Bartho.baſi.in venerali.xlix.⁊ glo.in.c.venerabiles.⁊ Hoſt.⁊ Jo.an.⁊ cõiter doc.ibi. Unde cõualidat actũ alr̃s inualidum.d.c.venerabiles.⁊.d.c.ij.⁊.d.l.idẽ Vlpianus ⁊ no.gl.⁊ doc.in.d.c.venerabiles.vbi etiã voluẽt glo.⁊ doc. in.d.c.venerabiles.⁊ Barth.in.d.c.venerali.ꝙ dicto caſu lr̃e pape ꝓbãt ⁊ inſtrũm ⁊ cõtẽta in inſtrõ. Si itaqꝫ dicte lr̃e ꝓbãt ↄtctũ ⁊ illũ cõualidãt igit vr̃ ex eis fundata intẽtio epi ꝙ cõtenta in dicto inſtrõ lr̃is inſerto fuerint vera ⁊ tenuerint. Et ↄſiter ꝙ ipſe ſeu epatus iuſticiã foueat ſup primo dubio: ⁊ ꝙ ꝓbent optime facit qꝛ ſumus in factis antiquiſſimis in quibus lenior probatio requirit.c.cũ cãm que de proba.⁊.l.in ſumma.§.idẽ labeo de aqua plu.ar.⁊ ꝙ p glo.⁊ doc.in.c.j.de preſcri.⁊ per Innoc.in.c.veniens de ver.ſi. vnde videtur ꝙ tunc verbis enũciatiuis in litteris aplicis emanatis ſit ſtandũ per gl.in.c.ſi papa de pri.lib.vj.iuncta glo.in.c.cum olim de cen.⁊ multofortius cum in terminis noſtris ſint talia in quibus fundantur littere: ar.d.cle.litteras de proba.⁊ que ibi traduntur.⁊ per gloſ.⁊ doct.in.c.nõnulli de reſcrip.ꝙ maxime videtur dicendũ quia papa videtur voluiſſe ꝙ per ipſas litteras plena detur fides cum dicat ad rei autem euidentiam pleniorem tenorem ipſius inſtrumenti ⁊c.qñ.n.papa vult plenam fidem adhiberi profecto ſufficit.c.cupiẽtes.§.ꝙ ſi p.xx.de elec.in.vj.iũcta gl.⁊ cle.conſtitutionẽ.e.ti.cũ glo.in verbo plena fides: ⁊ tex.in cle.litteras de proba. Et pari rõne vr̃ idẽ dicendũ in dictis verbis pleniorẽ euidẽtiam quaſi velit illud haberi pro notorio: arg.c.euidentia cum ſua glo.de accuſa.⁊.c.ij.cum glo. ſua de verb.ſig.euidentia.n.probatione non indigent.c.ad noſtram de iureiu.l.ea quidem.C.de accu.⁊.d.c.euidentia.

a ¶ In contrarium autem facit quia littere apoſtolice in quibus tenor inſtrumenti inſeritur tunc demum faciunt fidem ⁊ probant contenta in inſtrumẽto quando preſentibus partibus vel legittime citatis tenor inſtrumenti inſeritur alias ſecus: ar.eorum que habentur in.c.j.⁊.c.pe.de fide inſtru. ⁊ que habentur in auc.ſi quis in aliquo.C.de eden.prout dicunt Hoſt.Jo.an.⁊ communiter doc.in.d.c.venerabiles. alias enim de facili poſſet fieri circunuẽtio: vnde cũ in caſu noſtro nullus interuenerit ex parte communitatis nec fuerit legittime monita reſtat ꝙ non probantur per dictas litteras contenta in inſtrumento.⁊ per conſequens non probatur conceſſio ⁊ ſubſequenter ruit fundamentum epiſcopatus. preterea papa non confirmat: quia non probat que fuerint donata ⁊ papa confirmat omnia que communitas epiſcopatui aſſignauit in dotem. Itaqꝫ vt confirmatio operetur ꝙ reperiat quid confirmet: alias deficit ceſſante fundamento.j.q.j.cum paulus.⁊ confirmatio debeat reperire quid confirmet quaſi.i.ſimul firmatio.c.inter dilectos circa ſi.de fide inſtru.⁊ per conſequens eſt neceſſe ꝙ appareat que fuerint iſta que communitas aſſignauit: alr̃s cõfirmatio ruit propter incertitudinem.l.duo ſunt titij.ff.de teſt.tute. ⁊.l.ſi fuerit de reb.du.paria.n.ſunt nõ eſſe ⁊ nõ apparere.l. cum res.§.itaqꝫ de leg.j.⁊.l.in lege.ff.de contrahen.emp.

b ¶ Nec huic rationi habent obſtare adducta in cõtrarium Nõ.n.ob.ꝙ inſertio tenoris inſtrumẽti in litteris apoſtolicis operatur effectus quos.ſ.enumerauimus. quia procedunt vt diximus quando preſentibus vel legittime vocatis partibus inſeritur: qꝛ alr̃s deficit probatio ad hoc aũt. ſi quis in aliquo documento.C.de eden.cum ſua materia. ꝙ ſatis eſt vt actor ſuccumbat.l.actor ꝙ aſſeuerat.C.de proba.caũ.vj.q.v.cum ſimi.vulgaribus. Vel ſaltem procedat quando alias probarentur vera eſſe que litteris inſerũtur: tunc.n.inſertio operatur quia conſtat que papa confirmare volebat: tamen ſi vera erant in facto. Et ſtante veritate facti papa cenſetur facere ex certa ſcientia in diſpenſando vel ſupplendo ſi indiget ſupplectione vel diſpenſatione. Nec obſtant illa verba ad pleniorem rei euidentiam: quia illa verba poſſunt intelligi vt habeat plenior euidẽtia eius ꝙ papa intẽdebat cõfirmare. Nã cõfirmare intẽdebat ea ꝙ̃ inſtrumẽto iſerto cõtinent: ſi tñ vera erãt: nec fruſtratoria erat dicta inſertio per ea que.ſ.proxime diximus. vñ pleniorem euidẽtiã rei.l.que intendimus cõfirmare vel intelligamus plenior ꝙ̃ ſi non eſſet inſertus tenor: nam inſertio iſta aliqualem rei euidentiam facit vbi ſi non inſerebatur nulla euidentia ex litteris habebatur eorum que confirmabãtur.

c ¶ Nec obſt.cle.litteras cum ſua materia ⁊ glo.d.c.nonnulli.qꝛ in terminis noſtris non enunciatur factum ſuper quo fundatur gratia pape: qꝛ papa non enunciat que fuerit deſignata: ſed enũciat tenorem inſtri: cõſtat autem confirmationem non fundari in inſtrumẽto: quia non cõfirmatur tenor inſtrumenti vel ipſum inſtrumentum: ſed confirmãtur ea que in inſtrumẽto continentur: conſtat autem quãtum contentum diſtet a continente. Preterea creditur his que narrant in litteris pape qñ narrantur ea que conſiſtunt in facto reſcribentis: ⁊ in eo fundatur gratia litteris cõtenta iſta duo cõcurrũt in.d.cle.lr̃as.vñ ſi ↄſiſtũt in facto alterius nõ ꝓbat illud factũ quãtũcũqꝫ ſup illo fundat gratia pape

prout tenuit Jo.an.in mercu.in.c.nō lʒ de reg.iur.⁊ Lan. in.d.cle.litteras.⁊ Lap.ibi dicens ſe cōſuluiſſe ⁊ audiuiſſe calderinum ita dicentem in voce:ꝙ ⁊ tenuit Oldr.conſili. cclxxviij.per dictaʒ cle.litteras a contrario ſenſu.⁊ videtur affirmare Lap.in alleg.cxxiij.⁊ hanc partem tenet etiam.d. Anto.in.d.cle.litteras.

d ❡ Nec ob.glo.in.d.c.nonnulli.⁊ que ibi traduntur:q꞉ ibi agitur de puo preiudicio.Jō facit fidē prout firmat ibi.d. Nico.ſecus volēs vbi de magno preiudicio:ꝑut cōtingit in caſu noſtro que diſtinctio an agat̄ vel paruo preiudicio fuerit originaliter Jo.and.in.d.c.nō lʒ.Nec ob.ꝙ in factis antiquis nō requirit̄ plura ꝓbatio:q꞉ nō ppea dōm eſt ꝙ ſufficiat ois quārūcunqꝫ leuis ſeu qualiſqualis preſumptio vel ꝯiectura nec ſufficiat inſtrumentum de alio faciens mē tionē ꝑut contingit in terminis noſtris:maxime in his in quibus de magno preiudicio agitur.d.c.cum cauſam.⁊.d. c.cum oli agebat̄ de paruo non de magno preiudicio :ꝑut dicūt doc.in dictis iuribus maxie in.d.c.cuʒ cauſam diſtinguentes in factis antiquis an agatur de re parui preiudicij vt tunc leuis probatio ſufficiat aut magni.⁊ tunc plenior requirat̄:⁊ ideo non ſufficiāt ſimplicia verba enūciatiua ⁊ non ob.gl.d.c.cum olim.accedat ꝙ tradit Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiurā.vbi dicit ꝙ inſtrumētum in quo deficit aliqua ſolēnitas inſtrumentaria in factis antiq̄s facit ſemiplenā probationem non plenam:cum itaqꝫ h̄ regiſtratio non habeat ſolēnitatem citationis cōitatis que ledi poterat:prout requirebat̄ vt premiſſum eſt dicamus ꝓ non faciat fidē ſaltem ſufficientem.Facit q꞉ dictus tenor inſertus continet non veriſimilia:arg.c.lʒ cauſam de probat.⁊.l.ob carmē.ff.de teſti.Et maxime cū tam longiſſimo tpe fuerit ꝯ riū ſeruatū in his de quibus agit̄:vnde vr̄ ꝙ legittima ꝓbatio ſeu indubitata fides reqrat̄: vbi al's leuior probatio ſufficeret vt vr̄ probare no.tex.in.c.ſuper eo de parroch.ibi legittima probatione aut alia indubitata fide iūcta gl.ſing. in.l.cū indebito de proba.⁊ attento ꝙ loquit̄ de finibus ꝑ roch.in q̄bus leuis:al's ꝓbatio ſufficit:vt.d.c.cuʒ oliʒ.⁊.d. c.cum cauſam. Preterea prout dixi littere non enunciant factum:ſed tenorem inſtrumenti ꝙ nō hʒ omnes ſolēnitates inſtr̄arias vt ex ſui ſerie euidēter apparet.Ex qb⁹ pʒ ꝙ nō ob.gl.in.d.c.ſi papa.nec gl.in.d.c.nōnulli.nec.d.cle. litteras.⁊ tollunt̄ ꝑ predicta omnia in cōtrarium adducta.

e ❡ Inſup ꝗ̃ plura poſſemus ꝓ hac pte adducere reſpiciētia ⁊ defectū inſtr̄i ꝙ caret loco ⁊ teſtib⁹ ⁊ defectū ipſi⁹ ꝯ ctus q꞉ nō ꝯſtat d̄ mādato ꝯcedētiū nec de ꝯſenſu ppl'i ſaltē lrie ꝯuocati.Nec ſunt ſeruata ſolēnia i alienatiōe rex̄ ciuitatis reqſita q̄ oia cū nota ſint obmittim⁹:tū q꞉ ſi nō ꝓbat̄ inſtr̄m vel ꝯtēta in eo fruſtra de eorū qualitatibus diſcutit̄.l.ij.de vſufr.⁊.l.eius q in prouinciam.ff.ſi cer.pe.tū maxime q꞉ ſup deciſione ſecūdi dubij intēdimus facere noſtrū principale fundamētū pro cōitate predicta iteranenſi.

f ❡ Preſuppoſito aūt ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ pro parte epiſcopatus ſit fundata intētio vigore dictarum litterarū apl'icarū.Eſt vidēdū an cōitas iterānis ⁊ hoies ipſius cōitatis poſſit ſe tueri:q꞉ non fuerūt ſoluta ea de q̄bus agitur circa ꝙ videtur dicēdum ꝙ nō pluribus rationibus.

g ❡ Et ꝑmo q꞉ cuʒ ppl's ipſe aſſignauerit ⁊ donauerit vt.ſ. q꞉ eo cōſentiēte aſſignatio ⁊ cōceſſio vr̄ ꝙ facta fuerit :ꝑut ſonāt v̄ba inſtr̄i inſerti i litteris apoſtolicis:⁊ ipſe lr̄e teſtātur ꝙ cōitas aſſignauit:ipſa aūt cōitas ſemꝑ fuit vna eadeʒ lʒ hoies ipſi⁹ quottidie renouent̄.l.ſicut.§.i decuriōib⁹. ff.ꝙ cuiuſcūqꝫ vniuer.no.⁊.l.ꝓponebatur ver.⁊ ppl'm eundem.ff.de iudi.ab inuio habuit notitiā huius aſſignatiōis in dotē.⁊ ꝑ ꝯñs non implendo fuit in malafide merito cēſeat̄ durare in malafide:⁊ ꝑ ꝯñs nullo tpe preſcribit.c.q̄m omne de preſcrip.⁊.c.poſſeſſor de re.iur.⁊ ꝑ hāc rōnē hoc firmauit Bal.in.l.imperiuʒ.ff.de iuriſdi.om.iu.nec curat̄ curſus tpis:ex quo text.dicte regl'e poſſeſſor dicit vllo tpe non preſcribit.⁊ ſic etiam ſi centum annis ⁊ vltra quis poſſideret non preſcriberet prout dicit Dy.ibi.

h ❡ Scdō hoc ꝓbat̄ ꝑ illam cōceſſionem erant̄ hoies ꝑticulares q fecerint illa exercitia de q̄bus in pūcto ⁊ ibi i litteris ſit mētio:puta venditores piſciuʒ tenent̄ ad ſingulos piſces i ebdomada macellarij ad ſingl'as ſpatulas porcinas in natiuitate.⁊ ſic d̄ ſingulis:ꝑfecto iſta onera ſunt iniūcta ꝑticularibus ꝑſonis q̄ pro tpe ſe exercēt i dictis exercitijs que q̄dē perſone minime tenent̄ ex ꝯctu eorū:ſed ex ꝯtractu cōitatis tanq̄ lege.d.l.ceſar.⁊.d.l.pe.C.de dona.inter vi.lex aūt ſemꝑ loquit̄ ⁊ ſemꝑ eſt i viridi obſeruātia.l.antiq̄.C.de hereti.autenti.ſed hodie.C.de donationibus inter vi.⁊ vxo.cum ſi.ideo etiam hodie videtur militare.d.l.reſultans ex.d.contractu.

i ❡ Quod maxime ⁊ tertio dicendum eſt:q꞉ illi qui hodie ſunt dicta exercitia faciunt ⁊ nō pn̄t niti ex eox̄ preſcriptione:q꞉ ipſi non cōpleuerūt illā.Nec vident̄ poſſe niti ex preſcriptione aliox̄ in quox̄ locū minime ſuccedūt:nec aliquo mō repreſentāt:q꞉ res iter alios acta ⁊c.vt.C.res iter alios acta in rubro ⁊ nigro cū ſi.⁊.l.ſi vnus.§.ante oia.ff. de pac.

k ❡ Quarto conceſſio illa fuit facta domino Raynerio ⁊ ſucceſſoribus:vnde ſucceſſores videntur venire ex conceſſione eis facta.Jdcirco iſte preſens epiſcopus vr̄ niti ex conceſſione facta.Ex qua attribuitur ſibi actio que vr̄ noua cōceſſionam conſtat dictam cōceſſionem eſſet gratuitam ⁊ verba cōtractus ⁊ ipſius ꝯctus ſubſtātia demonſtrant titulū donationis que cum ſint clara nō inducimus : vn̄ cum donatio facta dn̄o Raynerio tunc ep̄o iteranenſi erāt duratura ad tp̄s ⁊ poſt tp̄s ad ſucceſſorem ipſi ſucceſſori:ꝑut eſt ad preſens ep̄s qui agit vr̄ ꝙ habeat vtilē.l.quotiens.C.de dona. que ſub modo que ſibi nō poterat cōpeterer anteq̄ ipſe in ep̄m aſſumeretur merito antea nō poterat incipere preſcriptio aduerſus dictā ſuaʒ actionē:vel q꞉ antea non erat orta nam cōſtat ꝙ contra actionē nō natam non dat̄ preſcriptio arg.l.x.de ver.ob.⁊ probat̄ in.l.cum notiſſimi.§. illud.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.vel q꞉ non competebat facultas agēdi ⁊ impedito agere non currit preſcriptio.l.j.in ſi.C.de annali excep.⁊.l.contra maiores.C.de inoffi.teſt.

l ❡ Quinto datum fuit ep̄atui ꝙ haberet decimā de ſingulis introitibus cōmunitatis quibuſdā exceptis:que quidē decima non debet̄ niſi de introitibus futuris.Jdeo vr̄ dicta conceſſio conditionalis:prout qñ legantur fructus vel pars fructuum qui naſcentur.l.j.in ſi.ff.de condi.⁊ demō. l.interdum de ver.ob.l.certus de vino triti.⁊ oleo leg.Jdcirco reſpectu futurox̄ reddituū nunq̄ fuit orta actio:ergo aduerſus eam actionem.ſ.non natam non vr̄ decurſa preſcriptio ⁊ pariter nec aduerſus illam que nata fuit a.xxx.vel xl.an.citra cum aduerſus eccleſiam non currat minor preſcriptio.xl.an.auc.quas actiones.C.de ſa.ſan.eccle.cañ.xvj. q.iij.⁊.c.de quarta.⁊.c.illud de preſcrip.

m ❡ Sexto dictus epiſcopatus tunc temporis erat pauper ⁊ ep̄s pauperrimus ⁊ obligatio annua facta pauperi cenſetur in cauſam alimentorum.l.cum hij.§.ſi in annos.ff.de tranſac.l.legatum.ff.capi.diminu.l.ſi cui annuum.ff.de an. leg.⁊ pro primo anno eſt pura pro ſequentibus conditionalis.l.ſi in ſingulos.l.cuʒ in annos.⁊.l.codicillis de annu. leg.merito dicta conceſſio facta epiſcopatui ⁊ epiſcopo pauperrimus cēſeatur conditionalis pro ſequentibus annis:⁊ idcirco non inceperit ſeu incipiat preſcriptio ante conditionis euentum:vt dictis iuribus.⁊.l.j.in ſi.de anna.ex.Et lʒ d.§.ſi annos.⁊ iura preallegata loquantur in vltimis volūtatibus:tñ ideʒ vr̄ pari rōne in contractibus cū de vltimis volūtatibus ad ꝯctus ꝓcedat argumētuʒ ⁊ ꝯ̄.l.ſi ex legati cauſa.l.ſeruuʒ filij.§.eum qui cyrographum de leg.j.cum ſi. ⁊ ita.ſ.ꝙ.d.§.ſi in annos.⁊ ſimiles procedat etiā in contractibus tenuit Bar.in.l.ſi ſtichum.§.ſtipulatio de ver.ob.⁊ l.eum qui ita.§.qui ita eo.ti.quē ſequuntur cōmuniter doc. in.d.§.ſtipulatio.⁊ ſentit glo.prout ⁊ ponderat ibi Bar.

n ❡ Septimo relictum annuuʒ factū templo eſt perpetuū.l. annua.§.ſi.ff.de annu.leg.prout ⁊ annū relictū factū ciuitati.l.annuā pecuniā.⁊.l.cū erat eo.ti.⁊ perpetuū ibi ſumit̄ ꝓ ſempiterno.ita ꝙ nō claudit̄ tpe.c.annox̄ . ꝑut voluit glo. poſt Rug.in dictis iuribus.⁊ in.l.in ſingulos eo.ti.Et per conſequens lʒ ſint elapſi.c.an.de quo tpe non extat hoium memoria.l.ſi.C.de ſac.ſan.ec. Tñ duret hec obligatio ꝙ ⁊ maxime dicēduʒ vr̄ q꞉ in conceſſione annua facta ep̄atui eſt adiectū verbū imperpetuū:vn̄ diſpōni perpetuo durature eſt adiectū verbum imperpetuū ꝙ dʒ aliquid operari:ar.l. ſi qñ dele.j.⁊.c.ſi papa de priuileg.lib.vj.vn̄ lʒ deciſio dictarum gloſarū al's ſit dubia per no.per bar.in.l.ſi vſuffructus legatus municipibus de vſufru.leg.Tñ ſaltē hoc caſu procedat propter adiunctā dictionē imperpetuū vt aliquid operetur nec ſit ſuperflua dictis iuribus:⁊ in prima conſti.C. §.quibus.Et preſertim q꞉ verbū illud imperpetuū reſpicit ⁊ fundos ⁊ annuas preſtationes:ſed reſpectu fundox̄ ⁊ rerum ſtabiliū ponit̄ pro ſempiterno ⁊ ſine fine:ergo ⁊ ſimiliter pro annuis preſtationibus ne vna determinatio diuerſimode determinet plura determinabilia cōtra.l.iam h̄ iure ff.de vulg.⁊ pupil.⁊.l.hereditatem.⁊.l.q̄ſitis.C.eo.ti.

o ❡ Octauo

o ¶ Octauo h̄ ꝓbare vr̄ tex.in.l.cuꝫ notiſſimi.§.in his. C.de pſcrip.xxx.vel.xl.ann.vbi ſimpliciter dr̄ ꝙ in ꝓmiſſionibus vel legatis annuis pſcriptióes incipiūt ab initio cuiuſcūq; anni merito ibi vr̄ caſus non diſtinguens inter legatū ⁊ ſtipulationeꝫ immo eas ⁊ alias obl'ones vr̄ equiparare merito ibi vr̄ caſus de hac qóne:⁊ ꝙ tunc quot ſunt anni tot ſint pſcriptiones taꝫ in contractibus ⁊ alijs obligationibus ꝗ̄ in vltimis volūtatibus:prout voluit Mar.antiquus gloſator ꝙ ⁊ volūt ibi vltramon.⁊ Cy.ꝙ ⁊ in pūcto iuris firmat ēt ibi Rap.potiſſime per illum tex.cōfutans rónem ponderatam in ꝯtrarium per Bar.⁊ ideꝫ tenuit Bal.in.l.j.in fi.de ſen. que pro eo ꝙ intereſt:⁊ in.l.plures apocis.C.ð fide inſtru. ⁊ in.l.eos.C.de vſur.⁊.d.Ant.in.c.peruenit dicens eſſe pro h̄ caſu in.d.§.in his.Et licet Pe.de bellaperti.⁊ Cyn.ſubdant ſufficere vnaꝫ pſcriptioné cuius initij nó extet memoria p.d.l.ſi vſuſfructus municipibus.⁊.l.an vſuſf.ff.ð vſuf. tñ vr̄r intelligendi in caſu quo ſit nata obl'o ⁊ actio cuꝫ al's ceſſet habitus:⁊ ꝯñter ceſſet priuatio.d.l.x.⁊.l.non pót videri deſinere.ff.de reg.iu.⁊ p ꝯñs ꝓcedat eoꝝ dictū in obligatióibus nó códitióalibus:p:ſt ⁊ loquunt̃ iura per eos allegata:q2 fundant̃ i vſufructu formato:⁊ ſic nó ceſſat habitus.preterea dicta iura non militant in terminis nr̄is per dicta in proximo precedenti argumento merito ⁊c.

p ¶ Nono qui habet ius plura reſpiciens ⁊ vtat̃ in vno vel in aliqbus cóſeruat ſibi ius i oibus:vt.l.is q vſumfructū. de vſuf.⁊ facit.l.vt pomū in fi.de ſer.⁊.l.vna eſt via. de ſer. ruſti.predi.⁊.l.ſtillicidij.§.vltimo.ff.quemad. ſer.amit. Sed epi cótinuo exigerunt aliquid de cóceſſis in dicta bulla merito ceſſet preſcriptio quo ad omnia per predicta.

q ¶ Decimo ⁊ vltimo dato ꝙ ſit decurſa pſcriptio. nihilominus nó vr̄ ꝙ per illā ſit ſublata obl'o naturalis:q2 pſcriptióes ſunt inducte de iure ciuili.Jō nó tollūt naturalé obligationé ortā ex contractu.ar.inſti.de iure na .gen.⁊ ciuili. §.ſed ⁊ naturalia.ꝑut voluit bald.in auc.ad hec.C.de vſur. Bar.in.l.ſi.ff.ré ratam hr̄i.⁊ iō ſaltē p denunciationé euāgelicaꝫ cóſulat̃ epo aduerſus pſcriptionem ꝑut voluit bar. in extraua.ad reprimen.in v̄bo p denūciationé bal. in auc. ad h̄.C.de vſur.d.Ant.⁊ moder.in.c.nouit.de iudi. bald.in c.ſiquis p.xxx.ſi de feu.fue.cótro.in vſi.feu. maxime ſi notuꝫ erat ⁊ publica fama erat in loco de dicta bulla que forte erat in archyuio publico recondita iuxta no.per glo. in.l. ſi tutor.C.de picu.tu.l.ꝫ ſi pupillus.§.pſcribere.ff.ð inſti. l.cum quidam.§.ꝙ dicitur.de acqui.heredi.

r ¶ His tñ non ob.ꝯtiā preꝫ indubiā arbitramur ſaltē in deciſiuis amplectendā ex pluribus:⁊ primo ꝑncipal'r in obligatióibus annuis qualiter ſe habeat pſcriptio.xxx.vel.xl.annoꝝ.tres fuerūt opi.Una fuit Bul.quā ſeqtur By. in.l.de pupillo.§.ſi pluribus.de no.op.nū.ꝙ indifferéter in oibus vna ſufficeret pſcri.xxx.vl'.xl.annoꝝ a tpe quo ceſſatū fuerit ſolui icboādā alia fuit penitus ꝯtra relata in octauo arg.ſupra in cótrariū formato.Tertia fuit opi.aſſumés mediā viā ſ.ꝙ in legatis annuis plures regrant̃ pſcriptióes in ꝯtrib' ſecus ⁊ iſtā firmāt Jo.⁊ accur.in.d.§.in his.bar.in.d.§.in his.⁊ i.d.§.ſi plurib' quā ⁊ tenuit Odof.Jo.an.⁊.d. Nic. ſiculus.in.c.auditis.ð pſcri.quē ⁊ ſequunt̃ Ang.i. l.eos .C. de vſur.⁊ in.d.§.in his.⁊ Saly.⁊ dñe Lud.potanus in.d. §.ſi pluribus.⁊ hanc vt cóem in deciſiuis ſequendaꝫ. dicit Raph.fulg.in.d.§.in his.⁊ tenendo hanc pté q̄ iuuat̃ pluribus ⁊ preſtantioribus auctoritatibus ⁊ que plurimum in ſcholis recipit̃ pro qua facit.l.eos.C.de vſur.⁊ que adducemus in ſequentibus ar.adducendis pro hac parte. Rñdetur ad.d.§.in his.quē oés firmantes hanc pté nouerunt ⁊ ponderarūt ꝑut rñdét ⁊ gl.⁊ bar.nec refragat̃ ꝙ tex.ibi pariter determinant obl'ones annuas ex legatis deſcendentes ⁊ deſcédétes ex ꝯtibus merito nó dꝫ interpetrari vt diſpariter determinet p iura vulgaria:q2 rñdet̃ ꝙ lꝫ illa ſit regula tñ de facili fallit̃ ſi ſubiecta materia patit̃.l.ij.ff.de offi.procon.cuꝫ cócordan.ibi adductis in glo.⁊.l. ſi cum dotem in prin.ſolu.ma.Et cuꝫ h̄ ſit materia trita nec ſit in pñtiaꝝ locus diſputationi ſed deciſioni in qua non eſt recedenduꝫ a cói ſnia ſm theoricam gl.in.l.ois diffinitio.de re.iur.⁊ doc. in.c.ne initaris.de conſti.in.l.cū prolatis.ff.de re iudi. bal in.l.precibus.C.de impu.prout ⁊ omnes quottidie clamāt, maxime concurrente auctoritate glo.iuxta no. per Jac .bu. in.l.j.C.qui ꝓ ſua iuriſdi.⁊ ſpe.Jo.an.⁊ Bar.qui ſunt ſpecula ⁊ columne vtriuſq; iuris obmittamus multa que circa hoc dici poſſunt hincinde inherétes ſnie gloſe ⁊ ſequaciū ⁊ cói. Maxime in terminis nr̄is per ea que infra deducemus accedat ⁊ ſcós p pdicta ꝯcluſióe ꝙ ſufficiat quadragenaria preſcriptio ēt ꝓ futuris pſtationibus.c.de quarta.de pſcri. vbi eſt expreſſum ꝙ aduerſus ius exigendi quartā canonicaꝫ epaleꝫ ſufficit pſcriptio quadragenaria ēt ꝓ futuris pſtationibus ad qð no.p glo.⁊ doc.in.c.j.de ſta.mo. Quod ⁊ cótingit in cenſu annuo:nā tanto tpe aduerſus illū preſcribitur ſaltē vt nó preſtet̃ prout debebatur:vt ꝓbat̃ in.c.olim de cenſibus.⁊ doc.ibi ⁊ in.c.cū ex officij.de pſcri. Simil'r ⁊ aduerſus vectigaliuꝫ exactionuꝫ hmói longiſſima pſcriptio ſufficit:vt tꝫ Bar.p.l.oés.in.l.licitatio.§.exꝝ rex.ff.de publica.quem ſequunt̃ ibi Ang.⁊ moder.Et aduerſus ius exigendi collectas iuuat preſcriptio.xl.an dicit Bart.in conſi. ꝙ incip.cóe ſpoleti in ordine.cxxv. Et tñ cóſtet ꝙ vectigal pro mercibus de futuro vehendis non pót exigi:nec quarta de relicto futuro nec cenſus ꝓ futura viſitatione nec collecta imponenda ad hoc.l.incola iam muneribus.ff.ad munici.Qui caſus ſunt ſatis ſil'es caſui nr̄o.Nam epatui fuerunt conceſſe decime oium redditnum prout in terminis.c. de quarta.a iure cói conceditur epiſcopo quarta redditnuꝫ eccleſijs ſubiectis prouenientium cā decimaꝝ ſeu mortuariorum:vnde ꝑut aduerſus epiſcopatum ſufficit illa preſcriptio quadragenaria:ita ⁊ in caſu noſtro ⁊ multofortius cuꝫ illa quarta debeatur de iure cói:⁊ iſta decima de iure ſpeciali ex quodam priuilegio.argu.l.eius militis.§.militia miſſi. de mili.teſt.Alia que preſtanda veniunt ab artificibus ſm formam dictarū litterarum aſſimilanda ſunt vectigalibus ⁊ collectis non dico debendis pro patrimonio:ſed pro exercitio eſt.n.illa quedam gabellam que exigēda veniebat ab epiſcopo ⁊ idcirco militat per omnia eadem ratio que in vectigalibus ergo ideꝫ ius per iura vulgaria.Et iſta nó ſunt iura mere perſonalia in quibus nulla cadit quaſi poſſeſſio ſꝫ iura realia:in qua cadit quaſi poſſeſſio:nā in iure decimandi cadit quaſi poſſeſſio.c.ad aures.⁊.c.veniés.de preſcrip .⁊ ius exigendi quartam iuxta no.per glo.⁊ docto.in.d.c.conquerente.⁊ ſic de ſingulis.c.querelam.de elec.c.cum eccleſia ſutrina.de cauſa poſſeſ.⁊ proprie.per Inno.⁊ doct.in.c. peruenit.de cenſi.vnde pariter ratione dicenduꝫ ſit in terminis noſtris cum de ſil'ibus ad ſil'ia ꝓcedatur in iure.l. nō pōt.ff.de.ll.c.inter ceteras.de reſcrip.prout ⁊ contingit in ſeruitutibus ⁊ iuriſditione ⁊ ſimilibus iuribus incorporalibus:ꝙ ⁊ probatur in terminis nr̄is.ex lr̄is apl'icis.ex qbus cū iura cóſtituāt pót argui ꝑut ex apl'icis conſtónibus:nā iura ipa canonica plurimū ex litteris apoſtolicis reſultant: vnde dr̄r decretales epl'e vt in prohe.decre.verſi.ſane.Qñ enim principi placuit legis hꝫ vigorem.l.ꝙ principi.de cóſti.prin.⁊ inſti.de iure na.gen.⁊ ciui.§. ſed ꝙ principi.probatur.n.ex v̄bis lr̄arū ibi poſſeſſiones redditus ⁊ iura ⁊ oia que iteranenſis cóitas epatui aſſignauit in doté ſicut ea oia iuſte poſſides ⁊ quiete ⁊c.In qbus v̄bis declarat̃ ꝙ oia aſſignata in dicto inſtr̄o poſſidebant̃: ergo papa ðclarat ꝙ non reſultauit ius mere perſonalis obl'onis:que nó poſſidet̃ ſꝫ ius quoddam rl'e:ꝙ quaſi poſſidetur prout ius collectandi exigēdi vectigal decimandi:viſitandi exigendi:cathedraticum ⁊ hmói.Non ergo oritur quot annis noua obl'o:ſꝫ de tpe in tpe accedit aliquid iuri illi rl'i:ꝑut videmus in vſufructu:non.n.nouus eſt vſuſfructus reſpectu fructuum futuroꝝ:nec illi fructus veniunt anteꝗ̄ recolligant̃.l.defuncta.de vſuf.⁊ tñ annui fructus veniunt in ꝯceſſione vſuſf.l. ſi qs ita.eo.ti.Unde prout hmói iura preſcribunt̃ ēt reſpectu preſtationū futuraꝝ vt.d.c.conquerēte cum ſua gl.⁊.l.ſi. in fine.C.de longi tpis preſcrip.xvij.q.ij.ſeruitium.⁊.c.veniens.⁊ in ſil'ibus nr̄is terminis no.per gl.⁊ doc. in.c.peruenit.de cenſibus.⁊ per gl.in.c.q2 cognouimus .x.q.iij.lꝫ non preſcribatur obligatio perſonalis.l.ſi certis annis cum ſua mā.C.de pac.⁊ qð no.per gl.in.l.ſolent.ff.de offi. proconſu. l.ſi.C.ne vxor pro mari.⁊ per Bar.in.l.cum de in rē verſo. de vſur.⁊ doc.in.d.c.ꝑuenit.⁊ in.d.c.q̄relā.ita ⁊ ꝯ illud ius in quo cadit q̄ſi poſſeſſio pſcribit̃:q2 pari róne q̄ſi poſſidet̃ ius quaſi libertatis ab illo onere.d.c.de q̄rta.d.c.olim.⁊ q̄ ā.deducta ſunt ꝑut ⁊ videm' ꝙ ⁊ vſuſfru.⁊ ſeruitutes reales tépore nó vtendo pdunt̃ vt fere per totū titulū quéad. vſuſf.amit.Et per hanc viā confutantur.v.vj.⁊.viij.ꝯtria.ā. formata que loquuntur in obligationibus pſonalibus non in iuribus realibus in quibus.ſ.datur quaſi poſſeſſio.

o ¶ Nec ob.primū q2 lꝫ cóitas ⁊ populus ſemp fuerit vnus tñ non ppea tollit̃ h̄ pſcriptio q̄dragenaria ⁊ multominus pſcriptio cui' ꝯtrij memoria nó exiſtit.Nā lꝫ forte ppl's hūerit notitiā de illa cóceſſione facte forte de cóſenſu. ppl'i. Tñ

non habuit noticiam de cōfirmatione ſuperioris al'ſqʒ qua confirmatione ꝯceſſio illa forte nō arteſſet attentis his que deducta ſunt circa primū dubiū: maxime cū nō appareat ꝺ preſentia epi nec alterius ꝓ epatu recipiētis nec de auctoritate donantiū nec de legittima ppl'i cōgregatione: ſi itaqʒ validitatē aliquā habuit illā cōſecuta fuit ipſa cōceſſio vigore cōfirmationis apoſtolice. Item ⁊ ſtante dicta cōfirmatione eſt ſume dubiū: an arter ⁊ ꝓbabile dubiū iuris cauſat: ⁊ bonāfidem ſufficientē ad preſcribendū ꝓut ꝓbabilis error facti. vt p Jo. an. in. c. vnico. de poſtu. prela. lib. vj. ⁊ Pe. de anch. ⁊ do. Ant. Jo. de imo. ⁊ Abbas ſiculus in. c. dilectus. de cōſue. per tex. ibi. ⁊ ideo nō ſequit̄ habuerūt noticiā cōceſſionis facte cōſentiēte populo. ergo habuerūt malāfidem ab initio. Preterea ⁊ ſcdo lʒ ſit ſemper vnus populus ⁊ ab initio fuerint hoies illius ppl'i in malafide nō ꝓpterea ceſſat preſcriptio: nā malafides nō cenſet̄ durare mortuis oibus illis q tūc iterfuerūt: nā ſubrogati ignorāt ⁊ ꝯſr ppl's poſtea ignorat: ⁊ ex tūc ſaltē incipit preſcribere: iſta eſt theorica bar. in. l. pōt. ff. de vſuc. ꝙ ⁊ verus vʒ: qꝛ lʒ ſit idē ppl's: tñ non cadit eadem ſcientia illis mortuis ⁊ in eodem hoie cadit obliuio. l. peregre. de acqui. poſ. que preſumit̄ ex elapſu longi tpis. l. furtum. §. fundi. de vſuc. ⁊ ꝙ ibi per gloſ. ⁊ Bar. ⁊ in. l. j. C. de ſer. fug. Et ius canō. ꝙ in hoc corrigit ius ciuile reſpicit animaʒ ⁊ peccatum. d. c. qm̄ omne. ꝙ non eſt fide peccatum eſt de preſcrip. ſed conſtat oēs ppl'i qui ignorant nō peccare merito ceſſat rō iure canonici: ⁊ propterea ſtemus iuri ciuili ſimpl'r permittentis hāc quadragenariam preſcriptioneʒ. l. ſicut. ⁊. l. oēs. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. an. ⁊ ſimile rōne limitant doc. d. c. qm̄ oē in caſibus in quibus ſcientia rei debiti vel rei aliene non inducit peccatū ꝙ non ſtetur generali diſpoſitione iuris ciuilis ad hoc optime facit. c. cura. de iure patro. ⁊ ꝙ ibi per Inn. ⁊ doct. vbi vna eſt eccleſia ⁊ durat eadē tñ renouatis prelatis ꝑſcriptio initiat̄.

¶ Nec ob. ſcdm ꝯtrium qꝛ ⁊ debitum ⁊ ius ex lege cauſatuʒ tollit̄ preſcriptione vt eſt expreſſum in. d. c. de quarta. cuʒ ſi. ⁊ vectigalia ex lege debentur vt in titulo de vecti. ⁊ cōmi. ꝑ totum: ⁊ tamē tolluntur preſcriptione. l. ſi publicanus. §. ſi. de publi. ⁊ ꝙ habet̄ per doc. in. d. §. eax rex. Et lʒ littere ille ⁊ lex illa hodie loquant̄ tñ loquunt̄ tanꝙ̄ conſuetudine vl' preſcriptione exinanite. Et vʒ iſta potius quedā conſuetudo non ſoluendi ꝙ̄ preſcriptio propria: prout loquit̄ tex. in d. l. ſi publicanus. § . ⁊. d. §. eax. ⁊. l. ſi. C. de vecti. ⁊ cōmi. Et ideo iuuat etiā alium. Nam reſpectu non ſoluentiū cēſenda eſt cōſuetudo per predicta reſpectu vero eius qui habebat ius exigendi quē forte cōſuetudo ppl'i non ligaret dicenda vʒ preſcriptio. ⁊ ita procedat ꝙ dicunt doc. in. d. §. eax rex. qui ſe fundant per iura loquentia de conſuetudine: ⁊ ita videtur dicendum in terminis noſtris ꝙ ex conſuetudine preſcripta ſit derogatum huic legi. c. ſi. de cōſuetu. ⁊ per totū. ⁊ maxime cuʒ circa hoc verſet̄ non tactum epozum ⁊ bñtium ſoluere ⁊ ex nō factis etiam cauſet̄ cōſuetudo iuxta not. per Bal. in. l. de qbus. ff. de. ll. Et ꝑ hoc tollat̄ ēt tertiū ꝯtriū qn immo ⁊ primuʒ ⁊ quaſi oia in contrarium adducta tollunt̄.

¶ Tertiū ex alio etiā non ob. qꝛ hec cā eſt intentata ꝯ cōitatē que cōitas non ſe obligauit: ſed ſolū conceſſit ꝙ tales ⁊ tales darent vel dare tenerentur. Non ergo tenet̄ ex ꝓmiſſione: qꝛ illud non promiſit. qꝛ verba id non ſonāt ⁊ ꝯ epatum ſunt interpetrāda. l. veteribus. ff. de pac. l. qcqd aſtringende. de ver. ob. Nec ex lege: qꝛ de cōitate non loquit̄. l. ſi vero. §. de viro. lex loquit̄ ſol. ma. Et qꝛ nō ligatur quis ſua lege. l. digna vox. de. ll. ⁊. l. princeps. ll. ff. eo. ti.

¶ Not. quartum qꝛ immo conceſſio facta fuit epatui ⁊ in doteʒ ipſius epatus: qꝛ prout ſonant verba inſtr'i: quinimo ⁊ verba pape qui cōfirmat oia que cōitas epatui aſſignauit in dotem. Nec confirmauit cōceſſionem factaʒ epis veniūt: ergo epi nō ex iure ipſozū: ſed vt prelati eccleſie ⁊ nomine eccleſie petere debēt. c. l're. dila. Nec deſinit enim vna obl'io ⁊ vnum ius licet fiat mentio de ſucceſſoribus. argu. l. ij. §. ex his. de ver. ob. quinimo iuuat qm̄ vt cenſeatur vnitas ⁊ nō pluralitas. l. ſancimus circa ſi. C. de dona. Et maxime quia ⁊ ſi non fuiſſet facta mentio de ſucceſſoribus tñ ſubintelligeret̄. ar. l. proponebat̄. de iudi. qꝛ eadē eſt prelatura vt ibi: ⁊. l. ſi pactum. de ꝓba. ⁊ expreſſio cox que tacite inſunt nihil operat̄. l. hec verba. de leg. j. ⁊. iij. C. de fideiuſſo. cuʒ ſi. ꝙ per hoc ēt cōfutat̄ ſextū ꝯtriū: nā eſt cōceſſio facta epatui in dotem ⁊ ſic ꝓ oneribus incūbentibus ⁊ indigētijs epatus nō ſolum pro alimētis epox. Nec deſiceret: lʒ paſtore vacaret quinimo ꝙ annua ꝓmiſſio facta pauperi cēſeat̄ facta in cām alimentox ⁊ in effectu non duret poſt mortem eius cui promittitur per dicta in dicto. vj. contrario. non tamē nō finit̄ morte ipſo iure: ſed eſt perpetua quo ad meruʒ ius. d. §. ſtipulatio. licet obſtet exceptio ideo non eſt conditionalis pro ſequentibus annis: prout volunt Bar. ⁊ doc. in. d. §. ſtipulatio. ⁊ in. l. cum qui ita. §. qui ita. de ver. obli. al's non eſſet differentia inter legata ⁊ cōtractus quā facit tex. ⁊ doc. oēs.

¶ Nec ob. vij. qꝛ fateor ꝙ hec cōceſſio ſui natura erat ſempiterna ſi nō fuiſſet preſcriptione cōſuetudine vel ꝑalio modo ſublata: vñ ſi cōtinuo fuiſſent preſtita ea que in inſtr'o aſſignātur ꝙ̄tūcunqʒ eſſent elapſi centū anni adhuc deberent preſtari ꝓ tpe futuro: lʒ aliud ſit in vſufru. cōceſſo eccleſie vel cōitati: qꝛ ſi centū annis eſt detētus expirat ⁊ finit̄ lapſu cētum annox. l. an vſufru. de vſufru. ⁊. l. ſi vſufru. legatus. de vſufru. leg. ⁊ de hoc agit̄ in dictis iuribus in ꝯtriū adductis nō aūt agit̄ de preſcrip. vñ verificant̄ verbū imperpetuuʒ ⁊ alia in ꝯtriū adducta: modo quo dixi. Lʒ ⁊ al's verbū perpetuū nō tolleret preſcriptionē longiſſimā: qꝛ actiōes ꝑpetue dicunt̄ lʒ non durent vltra. xxx. vel. xl. an inſtitu. de perpe. ⁊ temp. ac. in rubro ⁊ nigro. §. aliqñ. ⁊. §. furti iuncta. l. ſicut. ⁊ l. omnes. ⁊. l. cum notiſſimi. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. anno.

¶ Nec ob. octauū qꝛ ex. ſ. dictis tres elicunt̄ r'ñſiones vna ꝙ nō procedit in iure iſto in quo dat̄ quaſi poſſeſſio ſed in actionibus mere perſonalibus. Scdo ꝙ nō ꝓcedit in conſuetudine: nā natura cōſuetudinis eſt dare formā futuris. ar. l. leges ⁊ cōſtitutiones. C. de. ll. ⁊. c. ſi. extra de cōſti. iūcta l. de qbus. de. ll. ⁊ inſti. ꝺ iure na. gen. ⁊ ciui. §. ex nō ſcripto ſed in preſcriptione que obuiat preteritis nō futuris. d. l. cū notiſſimi. §. illud. ⁊. §. in his ſm̄ illā lec. que in ꝯtriū adducit̄. Tertio ꝙ illa opi. nō eſt tenenda: qꝛ in ꝯtriū ſe hʒ cōmunis ſnīa que iuuat̄. d. l. eos. C. de vſur. d. c. de quarta cuʒ pluribus ſimilibus. In caſu enim noſtro hec annue preſtatiōes non deſcendūt ex vltima volūtate ſed ex cōtractu ſeu habēte inſtar ꝯctus. ⁊ ſi ex lege dicamus ꝙ deſcendāt debēt iudicari prout obligatio ex contractu iuxta nota. per Bald. ⁊ doc. in. l. ea demuʒ. C. de colla. ⁊ per Ponta. in. j. C. quando non pe. partes. in quibus iuribus habet̄ ꝙ obligatio ex lege in huiuſmodi terminis equiparat̄ potius obligationi ex cōtractu ꝙ̄ obligatione ex vltima voluntate faciunt not. per Bar. in. l. quotiens. ij. C. de fideicō. in lec. antiqua.

¶ Nec ob. nonū qꝛ procedit ꝙ vtens in vno conſeruet ſibi ius in alio qñ non ſunt capitula omnino ſeparata. al's ſecus c. cum dilectus. de capel. mona. ⁊ qꝛ ſeparatox ſeparata eſt illatio. l. ſi. ff. de calū. l. naturaliter. §. nihil cōmune de acqui. poſſeſ. l. ſi maritus. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ no. per glo. ⁊ docto. in. c. auditis. de preſcrip. Item requiritur ꝙ vtens ſciat ibi ius cōpetere etiam in eo quo qui non vtit̄ vt eſt caſus notabilis in. l. is qui vſumfruc. ff. de vſufru. vnde oportet ꝙ intendat ſibi vniuerſum ius cōſeruare ꝓut vult Inn. in. d. c. cum dilectus. ⁊ Jo. an. in. d. c. auditis. ⁊ per Joā. de Imo. in. c. inter partes. de re iud. his. n. ceſſantibus ſecus ex dictis iuribus. ⁊. c. oli de cenſibus. Sʒ in caſu noſtro predicta oia ceſſant. Nā iſta capitula ſunt penitus ſeparata: ſunt enim ſeparati ſpecifice nominata ea que cōcedunt̄. ergo tot ſunt ceſſiones quot ſunt res que conceduntur. l. ſcire debemus. de ver. ob. ⁊. l. inter ſtipulantem. §. ſi ſtipuler in ſi. eo. ti. ⁊ maxime in caſu noſtro cū diuerſe ſint oratiōes ⁊ diuerſe perſone a quibus diuerſa preſtanda veniunt. Itē epi exigentes veriſimiliter ignorauerūt huiuſmodi cōceſſionē. l. q in alterius. de re. iur. l. verius. ff. de proba. regula ꝓſumit̄ in vj. Et ſubſequenter non intendebant epi pro tpe exigentes ſibi conſeruare ius omnium aſſignatorum in dicta bulla cū illā veriſil'r ignorarent vt dictū eſt. Itē ꝓcedit niſi ius ſcriptum vel nō ſcriptū: ꝓut eſt conſuetudo aliud diſponeret.

¶ Non ob. x. qꝛ pōt negari ꝙ cōitas fuerit naturaliter obligata: ⁊ qꝛ dici poteſt ꝙ ipſa naturalis non fuerit orta cum non appareat de ipſa conuentione facta per ipſam cōmunitatem ita vt dici poſſit obligata prout plenius. ſ. dictum fuit donauit enim cōmunitas illa iura non ſe obligauit aliter ad dandum non enim ſunt verba obligatiua ſed conceſſiua nec apparet conſenſus reciprocus ꝙ. l. aliquis recipiat pro eccleſia: nec conſtat de pñtia epiſcopi: nec ex tenore inſtrumēti: nec ex l'ris apoſtolicis. Jō nō apparet ꝙ vnꝙ̄ orta fuerit nāl'is obl'io: nō enim apparet ꝯctus: qꝛ non apparet duox conſenſus. l. j de pac. Nec apparent verba obligatiua. Si enim tibi do titu. donationis aliquid ⁊ tu poſſides non ne liberor: certe ſic. qꝛ ſolutione eius ꝙ debet̄ ⁊c. inſtit. quibus mo. tol. obligatio in prin. ad hoc. l. ij. C. de iure doti. ⁊ ariſto.

ariſto.in ſi.ff.de donati. Secundo dici pōt ꝙ denunciatio euangelica cum reſpiciat animam non competat cōtra vniuerſitatem que animam non habet.c.romana.§.vniuerſitatem.de ſen.excom.lib.vj. Nec ꝯ particularis artifices quos reſpicit illa conceſſio:qꝛ nō affuit conſenſus:⁊ ideo non vꝫ ꝙ eos liget naturalis obligatio.arg.l.ſtichū.§.naturalis.de ſolu.l.ſi vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pac. Tertio ꝓut ſupra deduximus circa reſponſionem ad ſecūdum cōtrarium in caſu noſtro fundatur preſcriptio in quaſi poſſeſſione cuiuſdā immunitatis ſeu libertatis:⁊ ideo qui quaſi poſſedit hmōi libertatem non ſoluendi hmōi decimam queſiuit ius libertatis:⁊ ideo ſit tutus in foro conſcientie:prout ille qui querit rerum dñia iuxta no.ꝑ Innoc.in.c.qꝛ pleriqꝫ.de immu.eccle.⁊ in.c.cura.de iure patro.prout ſiquis libertatem preſcripſiſſet aduerſus ſeruitutem ꝓut firmat Abbas ſicu.in.c.ſi.de preſcrip.lꝫ tunc alia poſſit rō aſſignari.⁊ hoc caſu procedit.d.c.de quarta.⁊.d.c.olim.nec eſt veriſimile ꝙ ius canonicum tueretur illos preſcribentes:vt non ſoluerent ſi peccatum foret non ſoluere cum ius canonicum fuerit ſpiritusſancti inſtinctu ordinatum.l.diſti.ſiquis diaconus. Lꝫ ⁊ in meris perſonalibus oblībus non ſit expeditum ꝙ non ſit tutus in foro conſcientie qui bonafide preſcripſit:nā plerīqꝫ tenent contrarium:⁊ licet non tollatur naturalis tamē poteſt dici ꝙ tollatur omnis effectus naturalis per not.per Barto.in.l.ſi.ff.rem ratam haberi.⁊ Ioā.de imol.in.l.vbicunqꝫ.ff.de fideiuſ. Item dicitur ꝙ non eſt aperte concepta petitio ſuper hac denunciatione:ſuper quo non inſiſtimus:qꝛ non vidimus formam petitionis. Dato autem ꝙ tutus preſcriptione.xxx.vel.xl.annorum non ſit tutus in foro cōſcientie. Tamen ſecus dicendum eſt in eo qui iuuatur preſcriptione cuius initij memoria hominum non exiſtit:nam talis preſcriptio ſapit naturam conceſſionis.l.ij.in ſi.ibi ꝓpoſitā ſeruitutē videatur.ff.de aqua plu.arcen.⁊.l.hoc iure.§.ſi ductus aque ibi conſtituti loco habetur.ff.de aqua quotti.⁊ eſti.ignoratur enim cā.vnde hmōi preſcriptio extiterit cauſata ⁊ facile potuit eſſe ꝙ immunitas fuerit legittīe conceſſa ⁊ cōceſſio ignoraꝛ:iō ꝓut ꝯceſſio imunitatis redderet quēꝫ immunē a macula peccati:ita ⁊ ꝑſcriptio cuius initij memoria hominis non extitit:⁊ in hac ſaltem procedat opinio tenētium ꝙ debitor qui ꝑſcripſit bona ſit tutus in foro conſcientie. Nec quiſquam in hac preſcriptione eſt in cōtraria ſententia loquuntur enim de preſcriptione longa vel longiſſima.xxx.vel.xl.anno.circa quā tamen ſunt opiniones vt dixi. Nec iſta eſt proprie preſcriptio intantum ꝙ niſi tollitur preſcriptio non cenſetur ſublata iſta cuius initium memoriam hominum excedit prout voluit gl.ſing.in.l.j.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.anno.⁊ ibi bal.⁊ Ang.⁊ bal.⁊ Ang.in.l.j.ne rei domi.vel templo.⁊ melius in.l.omnes ad finē.C.de ꝑſcrip.xxx.vel.xl.an.⁊ per Bald.in.c.j.de capti.cor.in vſibus feu.⁊ per eoſdem in.l.j.C.de anna.excep.⁊ tꝫ Abbas ſiculus in.c.ſi.de preſcrip.cum iſta ſit alterius nature ſm eum:bene faciunt.d.§.ſi.⁊.d.§.ductus aque.⁊.c.j.de preſcript.li.vj. Ad idem ꝙ notat bal.in.l.traditionibus.C.de pac.in.iij.colum.ibi ego dico vbi dicit ꝙ hec preſcriptio eſt potens ad producendum naturales effectus. Unde licet ꝑſcriptio lōgi vel longiſſimi tpis non tribuat directum dominium iuxta nota.in auc.niſi tricennalis.C.de bonis mater.⁊ in.l.ſiquis emptionis.de preſcript.xxx.vel.xl.anno. Tñ iſta cuius contrarij memoria hominum non extitit tribuit dominium directum.ar.d.§.ductus aque ſm eum. Unde dicamus ꝙ tollat naturalem vel ſaltem oēm eius effectum:per conſequēs denūciationem euangelicam. Et ideo cuꝫ in caſu noſtro ꝓſupponatur ꝙ ſit decurſa hmōi preſcriptio dōm vꝫ ꝙ oino ceſſet denunciatio euangelica. Et per hoc etiam mediū tolluntur ēt oia ſupra in ꝯtrariū adducta:qꝛ illa reſpiciunt ꝑſcriptionem.xxx.vel.xl.annorū non iſtam. Et maxime id qđ dꝛ in cōtrario octauo. Nā Pet.⁊ Cy.tenent ſufficere hac preſcriptionem in preſtationibus annuis ꝙ ⁊ tenuit.do. Ant.in.d.c.peruenit.⁊ loquunꝛ ipſi ⁊.ll.quas allegant etiā in obligationibus annuis deſcendētibus ex vltima volūtate que ſunt cōditionales ꝓ ſequētibus annis ꝑ iura vulgaria idcirco nō eſt hōa rñſio ſupra data in dcō tertio ꝯtrio:nec ob.ꝙ iura q̄ adducunꝛ ꝑ Pe.⁊ Cy.non ꝓbant eorum dictum:tamen illud probant alia iura ſupra adducta potiſſime.d.§.ductus aque.⁊ i.d.l.ij.in fine.de aqua plu.ar. Laus deo.

¶ Uſurarum ⁊ fraudis licet coniectura ſumitur ex pactis in ſolitis que apponuntur in ꝯtcibus emptionis.

¶ Conſilium. xxiij.

In noie domini noſtri ieſu xpi. ¶ Uiſis dictis ꝯtcibꝰ ⁊ cōſiderato ipſoꝝ tenore:lꝫ prima facie dōm videatur ꝯtcum predictū ꝑmā nullo mō deprehendi in veritate fuiſſe niſi eo modo quo eius forma ⁊ figura apparet ⁊ ſic ſonare i ꝯtcū emptiōis ⁊ vēditiōis ⁊ nō in ꝯtcū pignoꝛis.vt dicit gl.in.l.dedi.ff.de cōdi.ob cau. ꝯtcus dignoſciꝛ a noie. Et iō cū ꝯtcus emptiōis ex tribus ꝑficiaꝛ:vꝫ ex re precio ⁊ cōſenſu:vt hꝫ inſti.de emp.⁊ ven.in prin.⁊.§.precium cū ſimi. Que tria concurrunt in caſu ꝓpoſito:ergo vꝫ ꝙ vere fuerit contractus emptionis ⁊ venditiōis. Et maxime qꝛ non preſupponitur ꝙ fuerit paruitas precij. Et licet fuerit factum pactum de reuendēdo. Tñ illud nō arguit contractum ſimulatū:vt.l.ij.C.de pac. inter emp.⁊ ven.⁊ ibi ꝑ Cy.⁊ Bal.ꝙ etiam voluit glo.⁊ cañ.ibi tenent in.c.conqueſtus.de vſur.⁊ in.c.ad noſtrā.de emp.⁊ ven.⁊ Archy.in.c.pleriqꝫ.xiiij.q̄one.iij.

a ¶ Hoc tamen non ob.in ꝯtrium videtur dōm vꝫ dictum ꝯtcum:lꝫ in figura venditiōis factum deprehendi pignoratitium ⁊ feneraticiuꝫ:vt ſic nō attendamus ꝙ ſimulate ⁊ ſigurate fuit ſcriptum in dicto inſtrō de cōſenſu partiū:lꝫ ꝙ in veritate fuit ſeu preſumitur fuiſſe actuꝫ inter dictas partes:vt habeꝛ in.l.j.⁊ ꝑ totū.C.plus valere ꝙ agiꝛ. Et preſuppoſito ꝙ iura in mā vſurarū ad conuincēdos vſurarios de eoꝝ vſuraria prauitate etiam ad intereſſe pecuniarū partis cōcedunt ꝓcedi ꝑ adminicula ⁊ argumēta.⁊ maxime qñ eſſent plura argumenta ſeu adminicula diuerſe ſpecie ſimul cōcurrentia. Que forte als in alia materia nō ſufficerēt ſm Hoſti.ēt ibi ēt per Ant.in.c.ad noſtrā.de emp.⁊ ven.dicendo ꝙ exquo vſurarij ſunt ꝑſone caute in eorū ꝯtcibus. Iō multas adinueniunt figuras ⁊ ſimulatiōes ad hꝰ vt cōuinci non poſſint de vſuraria prauitate:⁊ ideo ꝓpter difficultateꝫ probationum iura admittunt ꝓbationes ꝑ cōiecturas ⁊ adminicula que in alia materia non ita difficili in probādo nō ſufficerent. Et ideo ſpāl'r inducunt ꝙ vſurarij teneanꝛ edere eorū libros ⁊ ſcripturas ꝯ ſeipſos:vt hꝛ in cle.j.de vſur. Qđ non eſt ob aliud niſi ꝓpter difficultatē ꝓbandi contra eos de eorum vſuraria prauitate inductum ꝓpter eorū cautela ⁊ verſutias. Sicut alꝰ ēt dicimus ꝯ ſymoniacos qui cōſueuerunt caute ⁊ ſecrete agere vt contra eos admittanꝛ ꝓbationes q̄ in alia materia nō admitterenꝛ.vt hꝛ in.c.ij.de teſti.in.vj.⁊ in.c.ꝑ tuas.de ſy. Sic etiā dicimus in ꝓbando crimē adulterij ꝙ exquo ſecrete ꝯbiꝛ ꝓbaꝛ per cōiectūras ⁊ preſumptiōes hoium. Que alꝰ maxime in criminibus nō probarētur:vt hꝛ in.c.preterea.de teſt.⁊.c.lr̄is.⁊ in.c.tertio loco.de preſum.⁊ per Bar.in.l.iij.ff.de fur.⁊.l.capite quinto.de adul.vnde ad ꝓpoſitum non immerito iura volunt ſuper probando contractu pignoratitio ⁊ vſuraticio ꝙ admittaꝛ ꝓbatio per argumēta vt dꝛ in.c.in dyoceſi.de vſur.⁊ probatur ēt in.c.illo vos.de pig.⁊ in.d.c.ad noſtram. vt ſic lꝫ ꝓbationes nō ſint ꝑciſe ⁊ neceſſario cōcludētes:ꝓut requiritur in alijs materijs:vt habetur in.c.in ꝑñtia.de ꝓba. Tñ qñ eſſent alique veriſimilitudines ſaltē due ſimul iuncte inducant vehementem preſumptionem ēt ſufficientē ad cōdēnationeꝫ vt pꝫ in.c.illo vos.de pigno.ad ſi.ibi ex duobus tñ. Et ideo ex tenore dicti cōtractus nō ſoluꝫ duo ponderanda ſunt adminicula:ſed etiam quattuor vel quinqꝫ ad inducendum dictam preſumptionem vehemēteꝫ ꝙ dictus contractus in vero fuerit pignoraticius. Primo conſidero pactum de reuendendo. Qđ lꝫ ipſum ſolum nō ſufficiat ad inducendum dcām preſumptionem vt dixi. Tñ iunctuꝫ cū alio adminiculo ſeu adminiculis ſufficeret ad dictam ꝑſumptionem vt ꝓbatur in.d.c.ad noſtram.⁊.d.c.illo vos.⁊ ibi per docto.dicentes ꝙ ſi vna cum dicto pacto de reuendendo concurreret paruitas precij ſaltem vſqꝫ ad dimidiaꝫ vel modicum vltra dimidiam iuſti precij ſufficeret vt eſt de mēte glo.in.d.c.ad noſtram.⁊ apertius.in.d.c.conqueſtus.⁊ voluit Archi.in.d.c.pleriqꝫ.⁊ etiaꝫ fuit de mente Bal.in.l.ſi.ad ſi.C.de cōdi.inſer.⁊ in.c.j.de feudo dato inuicem leg.commiſſo.in vſibus feudo.⁊ etiam voluit Abbas ſicul.in d.c.ad noſtram. Ita etiam tꝫ Alber.de roſa.in.l.emptione C.plus valere ꝙ agitur. vbi dicit ꝙ ita de fctō obtinuit coram magnis ⁊ peritis viris:⁊ ꝙ hoc probat.d.c.ad noſtraꝫ.⁊ ꝙ ita no.ibi.⁊ in.d.c.illo vos.per Bernar.Inn.⁊ Hoſti.⁊ per Goff.in ſumma de pig.allegabaꝛ ēt ꝙ Inno.Io.an.⁊ do.Ant.hꝰ tenent in.d.c.ad nr̄aꝫ.⁊ Io.de imo.ibi q̄ dicit ꝙ

hec eſt cõmunis opi. Et ꝙ collegium mediolanenſe: ita cõ/
ſuluit ꝛ ꝙ.d.conſi.ſe ſubſcripſit.do.benedi.de plumbi.ꝛ.d.
Raph.fulg.ꝛ do.Caro.ꝛ do.Prodoſimus ꝛ incipi.conſil.
certo tpe.Jo.de amodeis egens pecunia.ꝛ tangit Spec.in
ti.de vſur.ver.ſi autem.ꝛ do.Ant.de roſel.bis conſuluit:ꝛ
tenuit capra in.d.c.ad noſtrã. Subdebatur lꝫ ꝙ dicta duo
non ſufficiant tenuerunt Jac.de are.ꝛ Cy.in.d.l. emptione
Bal.ibi ꝛ in.c.j.de feudo dato inuicem.l.cõmi.in vſi.feu.ꝛ
Jo.an.in.d.c.illo vos.ꝛ.d.Fran.zaba.in.d.c. noſtraꝫ.apud
caſtellum me ſubſcripſi illi conſi.erant tñ ibi plures alie cõ
iecture. Ergo idem dicendum qñ non eſſet dictum admini
culum paruitatis precij. Sed aliud adminiculum forte nõ
minus vrgens: vꝫ vt fuit in caſu noſtro: ꝛ quo in dicto cõ
tractu fuit dictum appoſitum pactum ꝙ non poſſet reeme
re ante quattuor annos: ſed ꝛ ꝙ fructus interim percipien
di per dictum ſer Bartholomeum emptorem non ex cõ
putarentur in ſortem: ſed ipſe ſer Bartholomeus lucraret
a dicto venditore titulo donationis. Et ita eos dictus ven
ditor dicto ſer Bartholomeo donauit que clauſula pro cer
to eſt valde aliena ꝛ extranea a dicto contractu emptionis
nam ſi dicte partes in vero cogitaſſent ꝛ propoſuiſſent face
re contractum emptionis verum ꝛ non ſimulatum ſine du
bio etiã propoſuiſſent neceſſario ꝙ fructus interiꝫ percepti
eſſent emptoris ex titulo precedenti emptionis oneroſo cũ
non veniant reſtituendi venditori propter pactum de reuẽ
dendo: vt pꝫ in.d.l.ij.de pac.inter empt.ꝛ vendi.ꝛ per glo.
in.d.c.illo vos.ſuper verbo fructus percepti: ꝛ hoc eſt de
iure clariſſimum: ꝛ ideo non oportebat adijcere pactum ꝙ
fructus eſſent interiꝫ emptoris titulo donationis. Et ideo
tale pactum ſolet poni ꝛ conuenire in contractu vſuraticio
valet quãdo mutuans ſub pignore vult interim lucrari fru
ctus ex re pignorata facien do pactum ꝙ fructus ex re per/
cipiendi cedant lucro ipſius creditoris: vt ſic nõ computẽ
tur in ſortem: nam ad hoc vt quis recipiat pecunias mutuo
pro ſuis neceſſitatibus de facili allicitur ad donandum fru
ctus interim percipiendos ex re pignorata: licet illud reſpe
ctu mutuantis ſit prohibitum: vt habetur in.l. rogaſti.§.ſi
tibi.ff.ſi cert.peta.ꝛ in.d.c.pleriſq̃.cum infinitis ſimilibus.
Et ſic clare poteſt cõcludi ꝙ etiam ſi non eſſet aliud pactuꝫ
niſi illud de reuendendo cum iſto pacto de lucrando fru/
ctus interim perceptos titulo donationis eſt ſufficiens pre
ſumptio ad inducendum contractum pignoraticium ꝛ vſu
raticium per id quod habetur in.d.c.illo vos.ꝛ ibi per glo.
dum dicit ꝙ pacta extranea ꝛ extra vel contra naturam con
tractus venditionis inducunt preſumptionem ſimulatio
nis ſeu fraudis ad idem glo.no.in.l.cum allegas.C.de vſu
ris.que voluit ꝙ pacta extranea ꝛ inſolita in contractu in
ducunt preſumptionem fraudis vſurarum. Ad idem etiam
glo.ꝛ ꝙ ibi per Ange.in.l.quinta.ff.de condi. inſtitutio.ad
predicta facit qd not.Bal.in.d.l.ſi.ad ſi.C.de condi.inſer.
dum dixit ꝙ ſi in inſtrumento facto in figura venditionis
eſt aliqua clauſula donationis inſurgit ſuſpitio vſurarum
ꝛ ſic fraudis argumento eius ꝙ habetur in.l.ab anaſtaſio
C.manda.ꝛ in glo.in.d.l.v. Subeſt aliud arg.ꝛ adminicu
lum qꝛ fuit dictum. Quod dictus venditor non poſſet reuo
care dictã donationem fructuuꝫ vt pꝫ ibi in reuocabiliter
cum non eſſet opus illud dicere niſi qꝛ ipſe dubitabat ꝛ ſic
hoc tendit ad malum ꝛ ad ſuſpitionem maiorem: ſicut dici
mus qñ quis in materia ſuſpecta extorquet iuramentum vt
ſic non poſſit de facili reuocari per id qd not.glo.in.d.l.v.ꝛ
c.ſuper hoc.de renun.ꝛ.c.ſignificauit.de cenſi. Subeſt etiã
aliud adminiculum ad inducendum dictam ſuſpitionem qꝛ
dictus ſer Bartholomeus emptor in eodem contextu ex
torſit non ſolum vnum iuramentum ſed etiã duo iuramen
ta a dicto Symone de non veniendo contra. Aliud eſt ad
miniculũ qꝛ appoſuit aliud pactum extraneũ in dicto ꝯtru
vꝫ ꝙ domuncula ꝛ muri cõtigui dicte domũcule que dice
bat vẽdita vna cũ dicta terra deberet manuteneri ſumpti
bus ꝛ expẽſis dicti Symonis vẽditoris ꝛ nõ dicti ſer bar
tholomei aſſerti emptoris. Quod pactũ eſt extraneiſſimũ a
contractu emptionum ꝛ eſt conuenientiſſimũ ad contractũ
pignoris de cuius natura eſt vt res data in pignus manu te
neat expenſis debitoris ꝛ non creditoris vt.l.ſi neceſſarias
in prin.ff.de pign.acti. Et ſic ex predictis pꝫ ꝙ plura: ꝛ plu
ra argumenta ꝛ adminicula concurrunt in iſta materia ad
inducendum preſumptionem contractus pignoris primuꝫ
eſt pactum de reuendendo.reperio Pau.de ca.cõſi.cccxv.
inci.in cã mota per dñam dionẽa: ꝙ vbi ſit pactũ ꝙ emptor
teneat reſtituere rem rehabita pecunia talis ꝯtus cenſeat
feneraticius: qꝛ illud pactũ eſt magis ꝓximũ ꝯtui feneratit
cio ꝙ̃ pactũ de reuẽdendo vt ibi latius per eũ. Scḋꝫ eſt pa
ctum ꝙ nõ poſſit reemere ad ſui libitũ ꝛ ante tps quattuor
annoꝝ. Tertiũ eſt pactũ ꝙ fructus nõ cõputent in ſortẽ ꝙ
nõ erat opus apponere ſi in vero erat ꝯtus emptionis: cũ
ex natura ꝯtus erat futuri ſui.n.emptoris.ſ.ex ti.emptiõis
Quartũ eſt appoſitio pacti p qd voluerũt ꝙ illi fructus in
terim pcipiẽdi cederẽt lucro ipſius ſer bartholomeo nõ ex
titu.emptiõis: put fuiſſet ꝓpriũ: ſꝫ ex tit. donationis. Quin
tum argumentuꝫ eſt illa cla ꝙ nõ poſſit reuocare dictã do
nationem. Sextũ argumentũ eſt illud pactũ de manutenẽ
da domo non expenſis ipſius aſſerti emptoris: ꝛ ſic aſſerti
dñi. Sꝫ expẽſis ipſius Symonis aſſerti vẽditoris. Septi
mum argumentũm eſt qꝛ bis dictus ſer bartholomeus ex
torſit iuramentũ de non ꝯueniendo ꝛc.vꝫ eadẽ die loco ꝛ
teſtibus. Primo faciẽdo ipſum iurare de non ꝯueniendo:
vꝫ cõtra dictũ aſſertũ ꝯtũ. Secũdo faciendo ipſum iura
re de reuendendo de nõ ꝯueniẽdo pactis ibi appoſitis: vꝫ
ſup fructibus nõ cõuertẽdis in ſortẽ ꝛ credendis lucro ip
ſius ſer bartholomei titulo donationis. Ex qbus pꝫ ꝙ vbi
forte duo vel tria ſaltem ex dictis adminiculis ſufficerẽt ad
inducendũ preſumptionẽ vehementẽ ꝙ ꝯtus fuerit pigno
raticius ꝛ in fraudẽ vſuraꝝ factus: vt ꝓbat in.d.c.illo vos.
ibi ex duobus tñ ꝛ ẽt in.d.c.ad noſtrã.ꝛ extra in.d.c.in dyo
ceſi.ibi argumẽtis ꝛc. Stantibus ẽt que dixi.ſ.in pn.qꝛ ſu
mus in mã ſuſpecta: ꝛ in qua cõſueuit difficilis eſſe ꝓbatio
preciſa ꝛ aſr quaſi per argumẽta ꝛ coiecturas vt dixi. Certo
in caſu noſtro nõ ſolũ duo vel tria. Sed imo ſex vel ſeptem
argumenta cõcurrunt ad inducendũ dictã ꝑſumptionẽ pp
quã vꝫ poſſe ſequi cõdemnatoria ꝯ dictum ſer Bartholo
meuꝫ ſeu quẽcũq̃ aliũ poſſeſſorẽ: vt ſic ſi pro pte dicte dñe
Tide cõtra melchiorẽ meizalis dele Gioie de eugubio nũc
poſſeſſorem ꝛ ſingularẽ ſucceſſorem dicti ſer Bartholomei
mediatũ vel imediatũ agat rei vendicatione.ſ. iure dñij vel
quaſi ꝓbato ipſo dominio vel quaſi debeat obtinere. Nam
obſtante titulo dicte venditionis allegato vel allegãdo per
dictũ melchiorẽ cũ ex dicto titulo figurato ꝛ ſimulato ꝛ nõ
vero nõ fuerit tranſlatũ aliqd dñium: vt habet in.l.emptor
ff.de aqua plu.ar.ꝛ ꝙ ibi per bar. Que maxime pcedunt ex
quo preſupponit dictum Symonem ꝛ eius vxorẽ q dicunt
vendidiſſe adhuc viuere: ꝛ ſic poterit eis deferri iuramentũ
in defectuꝫ plene probationis ſiquis eſſet cum ẽt in materia
vſurarũ ad cõuincendum quem ꝓ vſurario poſſit deferri cle
iuramentũ ſtante aliquo adminiculo ꝛ coiectura ꝓ ipſo iu
rante: vt no.in.c.ex lrĩs.de iureiu.ꝛ ẽt per Jo.an.in.c.ij.de
vſur.in.vj.vbi dixit multũ notanter ꝙ ẽt ſi eſſet ſolum vnũ
adminiculũ puta fama vel ꝙ qs fuerit cõſuetus facere con
tractus ſimulatos in fraudem vſuraꝝ: lꝫ ſuper ꝯtu de quo
agit nõ appareat alia coiectura fraudis vſuraruꝫ. Tñ defert
iuramẽtũ predictũ ꝙ ẽt tꝫ Abbas ſiculus in.d.c.ex litteris.
ergo idẽ eſt dicẽdũ in quocũq̃ alio adminiculo ꝛ ſic ẽt mul
tomagis qñ plura concurrerent adminicula vt patet in caſu
noſtro. Quod etiaꝫ maxime procedit: qꝛ preſupponitur ꝙ
dicta dña Tida ꝛ dictus Symon eſt perſona bona ꝛ legalis
ꝛ poſſeſſor cõuentus ſeu conueniẽdus nõ poteſt iurare cũ
nõ ſit informatus de facto tanq̃ alieno: vt hr i.l.bonefidei
C.de iureiu.ꝛ.l.marcellus.ff.reru amo.ꝛ ſic anceps ſubiret
periuriũ. Et ſic dꝫ preferri dictus Symõ ꝛ eius vxor in de
latione iuramenti per not.in.d.c.ſi.de iureiu. Et maxime ẽt
qꝛ qñtitas non dicitur eſſe magna: maxime reſpectu perſo
ne iurantis. Qꝛ fuit vendita res pro.xiiij.flo.lꝫ in vero etiã
abſq̃ dicto iuramẽto pro parte dicte domine Tide ſit ſatis
ſufficienter ꝓbatuꝫ in dicta materia vſuraria vt ſeq debeat
condemnatoria vt.ſ.dixi. Tamen ad abundantiorem caute
lam non eſſet niſi bonum tale iuramentuꝫ petere ſibi defer
ri gratia dubitationis tollende per id qd habetur in.l.qui
mutuã.ff.man.ꝛ.l.que dubitationis.ff.de reg.iur.ꝛ.l.queſi
tum.§.pe.ff.de fundo inſtru.cũ ſi. Et ita vt.ſ.cõcluſum eſt
dico ꝛ cõſulo iur eſſe ego baldus de bartholinis de peruſ.

b Et lꝫ ſup predicto caſu multa alꝭ viderim in ſimilibus ter
minis cõtra iſtos vſurarios ꝛ ſepe conſului. Tamen qꝛ ſum
tm̃ de ſubſcriptione requiſitus ꝛ per clariſſimum doctoreꝫ
dominum baldum fratrẽ meum bonũ. notabiles coniecture
aiaduerſe ſunt. Ita ꝙ vt ipſe dicit in caſu contra vſurarios
etiam coniecture ſunt ad ſententiam ſufficiẽtes vt dixit ex
tenſi. Jo. de Jmo. poſt alios ſcribentes in.c.ad noſtram.de
emp.ꝛ vendi.nõ curo in preſenti aliter inſiſtere. Sed prin
cipaliter

cipaliter cóſidero illud pactũ ꝙ vẽditoꝛ nó poſſit reemere ĩ.iiij.ános ⁊ pactũ ꝙ fructus nó cóputenť in ſoꝛté. Et alia ét póderata p pfatũ cóſulenté ⁊ cófirmo cóclusioné in dcó cóſilio factum. Ego Joannes de monte ſperello de peruſ.

c ¶ Hoc idé ꝙ elegantiſſime extitit concluſum per prefatuȝ dñm Baldum eximiuȝ vtriuſqȝ iuris doctoré frém bono. Ac ét cóꝓbatum per excellentiſſimum legũ doctoré dñm Joánem patrem bono. dico ⁊ cóſulo ego bñdictus de bñdictis de puſ. vtriuſqȝ iuř doct. aduertés ⁊ cóſiderás ꝙ cũ vſurarij cauti multas inuenerint figuras ⁊ ſimulationes ⁊ cóuinci nó poſſint de vſuris: ió argumétis ⁊ cóiecturis cóuinci pñt vt in.c.i. dyoceſi.ð vſuris. put voluit Hoſt. ⁊ Jo. an. poſt eũ. in.c. ad nřam. de emp. ⁊ vé. Et ſimulatióes ſiľr ex circũſtátijs ⁊ cóiecturis depꝛebẽdunť ⁊ ꝓbanť put no. C. plus valere ꝙ agiť in.l.iij. ⁊ ibi per Bal. ⁊ cũ in caſu pꝛedicto iũcto pꝛimo cótractu cũ ſcdo in contĩnẽti ⁊ quaſi eodem tempoꝛe facto cócurrunt plures pſumptiones ⁊ cóiecture ex qbus depꝛebẽditur de ipſa ſimulatióe put pleniſſime dictum fuit. ŝ. in dicto conſilio: ⁊ maxime cũ interuenerint pacta que ſunt cótra naturaȝ ipſius contractus emptionis ⁊ venditionis ⁊ potius cóuenientia contractui pignoꝛis. Certe ex his ſatis depꝛebendiť de ipſa ſimulatióe: put no. in.d.c. illo vos iuncto iuramento ipſius Simonis venditoꝛis: pꝛout ⁊ iungi debet iuxta not. in.c. ex litteris. de iureiuran. ⁊ ibi per doc. de vſuris in.vj.

d ¶ Eiuſdé oĩpotentis dei noĩe inuocato nó tãgẽdo modũ agẽdi. qꝛ id a me non qriť. Sȝ tñ an ꝯctus debeat cenſeri emptionis ⁊ venditionis an potius pignoꝛaticius ⁊ illicitus cócludo cũ excellentiſſimo pꝛimo cóſulente ⁊ alijs duobus clariſſimis doctoꝛibus ſe ſubſcribẽtibus pñbus meis honoꝛádis ꝙ ꝯctus dbeat iudicari pignoꝛaticius. Nec ob. ꝙ pꝛimus ꝯctus nullaȝ videatur ſapere vſurá: ſed mere emptionem ⁊ venditioné cuȝ in eo interuenerit res pꝛeciũ ⁊ cóſenſus. l. nec emptio. l. ꝙ vẽdidi. ff. de ꝯben. emp. cuȝ ſimilibus. Nec in ipſo pꝛimo cótractu videať aliqua pꝛeſumptio fraudis que habeat alterare ipſum cótractum emptionis ⁊ venditióis: lȝ mihi verbo dicatur de paruitate pꝛecij. Tñ ex hoc ſolo non redarguiť ꝯctus feneraticius. Eſto ꝙ ſi non aſcenderet ad dimidiá iuſti pꝛecij poſſet agi ad reſciſſionem vel ad eius ſupplemẽtũ: put magis placuerit emptoꝛi. l.ij. C. de reſcin. vendi. ⁊ in.c. cũ dilectus. de empti. ⁊ vendi. Cũ tñ incontinenti eodem die loco ⁊ teſtibus ⁊ notario ⁊ inter eaſdem pſonas ſequať alius ꝯctus qui hȝ multas códitiones ⁊ cóiecturas fraudis per ſuperius cóſulentes ponderatas vȝ ineſſe ipſi pꝛimo ꝯctui. l. lecta. ſ. dicebam. ff. ſi cer. pet. l. fundi partem. ff. de ꝯben. emp. l. qui ſic ſoluit. ff. de ſoluti. immo attentis verbis repetitis in ipſo ſcdo contractu vt in pꝛincipio ibi ſupꝛadictus Symó ⁊ ibi dictis nominibus ⁊ ibi ſupꝛadictá ré: ⁊ ibi dicto ſer Bartholomeo ⁊ ibi p dcó pꝛecio ⁊ in diuerſis locis eiuſdem cenſeť idé ſcdus cuȝ pꝛimo. Nam id dicitur cótineri in termino referente ꝙ continet in eo ad qué fit relatio. l. vbi auteȝ. ff. de v. ob. l. hec véditio. ſ. huiuſmodi emptio. ff. de contrahen. emp. l. hec ſententia. C. de ſenten. que ſine cer. qͣtitate cum ſimi. Et p pꝛedicta ideȝ concludo. Ego Nicolaus de vbaldis. U. J. doc.

e ¶ Lȝ nó reperiať ĩ iure ſpecifice poſitus iſte caſus: qꝛ lȝ dictũ. c. ad nřam de emptióe ⁊ vẽditióe póderet pactũ póderet p actũ de reuẽdẽdo poſt certũ tẽpus ⁊ nó antea: Tñ ibi concurrebat etiá alteruȝ ſcilicet paruitas pcij magna q̃ nó pꝛeſupponiť in puncto iſto. Jtem in.c. illo vos imminebat aliud: quia vna cum pacto de reuendendo concurrebat pactum de reuendendo pꝛo maioꝛi pcio ꝙ non militat in caſu noſtro. Jteȝ cócurrebat pactũ ꝙ fructus computenť in ſoꝛtem ꝙ aduerſatur nature emptióis ⁊ cóuenit nature pignoris: ió facit cenſeri ꝯctuȝ pignoꝛaticiũ. Jn caſu auteȝ noſtro interuenit pactum ꝯꝛium ſcilicet ꝙ fructus non computentur in ſoꝛtem ꝙ cóuenit nature ꝯctus emptionis ⁊ nó nature pignoꝛis: vñ potius deberet inducere cóiecturá p ꝯctu emptióis q̃ꝫ p ꝯctu pignoꝛis: cum ꝯꝛioꝝ ꝯꝛia ſit natura l. ⁊ ſi ex toto in pn. ff. ð leg. j. ⁊ . l. tñ cótra. ff. de vulg. ⁊ pup. cum ſimi. Et etiam facit quia non apparent pacta illa appoſita tempoꝛe ꝯctus emptionis ⁊ venditionis. Nam licet inſtrumentum appareat factum eodeȝ die loco ⁊ teſtibus: nó tamen ſequitur ergo incontinenti. i. anteq̃ꝫ contractus fuit habitus pꝛo abſoluto ſeu anteq̃ꝫ diuerſum fuerit ad extraneos actus pꝛout incontinenti ſumitur in materia iſta. ſ. ꝙ pactum dicať ineſſe contractui ⁊ factum incontinenti: vt per glo. ⁊ doct. in. l. in bonefidei. C. de pac. ⁊ in. l. iuriſgẽtiũ. ſ. quinimmo. de pac. ff. ⁊ in. l. lecta. ff. ſi cer. peta. Nihilominus qꝛ nó pñt oés caſus legibus complecti. l. non pñt. ff. de legibus. qꝛ plura ſunt negocia q̃ꝫ vocabula. l. iij. ff. de pſcriptis verbis. Et regľa deť ꝙ dolus ⁊ fraus ex indicijs. ⁊ ſic etiam hominũ coniecturis ⁊ pſumptionibus ꝓbeť. l. dolũ C. de dolo cum ibi notatis per gl. ⁊ doc. ⁊ maxime in materia iſta vſuraria vt patet ex ſoléniter adductis per dños cóſulentes maxime pꝛimũ: ió fretus maxime tantoꝝ celeberrimoꝝ doctoꝝ patrũ ⁊ dominoꝝ meoꝝ iudicio cócurro in eádeȝ ſniam hoc eſt ꝙ huiuſmodi ꝯctus cenſeať feneraticius hoc eſt feneraticius ſeu ĩ fraudé vſuraꝝ celebꝛatus: lȝ inter iſta ſit aliqualis differentia que ſumiť ex notatis per Bal. in. l. iij. C. plus valere ꝙ agiť. ⁊ p Jmo. in dcó. c. ad noſtraȝ. Tñ q̃ꝫtũ ad effectũ ꝙ ſit vſurarius. ⁊ ꝯñr vicioſus nó differunt. Et plurimũ me mouet pactũ illud expéſaꝝ ꝙ non hȝ limitationem aliquá ⁊ extraneũ eſſet ꝙ ſi agereť ꝙ eſſet va venditio ꝙ venditoꝛ eſſet perpetuo aſtrictus manutenere ſuis expenſis ré venditoꝛis: vñ illud pactũ multum ſuadet ꝙ agereť inter ptes ꝙ in oém euentũ releueť. Et ſic venditio non eſſet ppetua nec effectualis vẽditio. Et hoc multũ meo iudicio dȝ quẽlibet mouere ad cenſenduȝ ꝙ fuerit ꝯctus pignoꝛaticius. Nec hȝ obſtare ꝙ dixi ꝙ illud pactũ ꝙ fructus nó computentur in ſoꝛteȝ conuenit nature venditionis non pignoꝛis: ⁊ ſic ꝯꝛiũ pactũ ꝙ in.d.c. illo vos. cóſideratur ad pꝛeſumendum contractum pignoꝛaticiuȝ. Qꝛ reſpódetur ꝙ licet conueniat nature emptionis ⁊ venditionis. Tamen eſt ſuſpectum ex quo non eſt neceſſarium ⁊ nó ſolet interponi. Pꝛout alſ dicit Bal. in.d.l.iij. Quod ſi in inſtrumento dicitur ꝙ ꝯctus eſt verus ⁊ non ſimulatus ꝙ auget ſuſpitioné ſimulationis: qꝛ eſt inſolitum ideo magis ſuſpectum. Et tñ conſtat ꝙ ſi dictũ fuiſſet ꝯꝛiũ induceretur nó tolleręť pſumptio ſimulationis: vñ lȝ pacta ſint diuerſa. Tñ ꝓpter diuerſos reſpectus tendunt ad hmói cóiecturaȝ vt ꝯctus ſit vſurarius. Facit etiá verba illa donationis ponderata per dñm conſulentem. Nec dȝ quemq̃ꝫ mouere in ꝯꝛium. Quod nó appareat hmói pacta fuiſſe facta eodé cóntextu. Ná pꝛimo bal. in. l. petens. C. de par. in altera ex ſuis repetitióibus dicit ꝙ pſumũtur contractus coꝛreſpectiui ⁊ inſimul facti qñ ſunt duo inſtrumenta ⁊ dicitur in ſecũdo eadem die loco ⁊ teſtibus. ⁊ tangit etiam Bar. in ſuo conſilio ꝙ incipit ꝓponitur ꝙ ſindicus in oꝛdine. lxxix. ſm oꝛdinem meoꝛum. Et facit optime. l. cótinuus in pncipio póderata natura aduẽrſatiue q̃ꝫuis quinimmo multũ me mouet ad cóiecturandũ fraudé ſeu ſimulationé: qꝛ voluerunt aperte inire illa pacta ſi enim res tráſiſſet recto tramite ſine cogitatióe vſuraꝝ p certo eſt veriſimile ꝙ res tranſiſſet palam ⁊ pcá fuiſſent appoſita in eodem inſtrumento: ſȝ qꝛ male agebať voluerunt pꝛocedere magis caute ⁊ facere ꝯctum ſimpliciter ⁊ in alio inſtrõ ꝙ foꝛte volebant eſſe ſecretum adiecerunt illa pacta ſuſpecta: ⁊ alſ videmus ꝙ pꝛeſumitur dolus ex eo ꝙ ſit ſecreto ⁊ clam vbi ſi palam fieret ceſſaret pꝛeſumptio fraudis. ff. de ritu nup. l. ſi. ⁊. ff. de iure fiſci. l. nã intelligitur. ſ. ſiquis palam. ⁊ tradit Barto. per dicta iura in d. l. dolum. ⁊ eſt bona glo. in. l. j. C. de interdi. matri. Ex his itaqȝ ⁊. ŝ. latius dictis per dominos conſulentes concludo ego Perphilippus vna cum eis dictum contractum cenſeri debere feneraticium. Laus deo.

¶ Circa collecte capitanei vȝ. An quis poſſit mutare incolatum poſt impoſitam collectam in ipſius pꝛeiudicium adeo ꝙ mutans incolatum modo quo. ŝ. non teneatur. Jtem an nouiter veniens ad habitandũ in vno loco teneatur ad ſoluẽdum veteres collectas ſeu iaȝ ĩpoſitas ante q̃ꝫ illuc veniret ad habitandum.

¶ Conſilium xxiiij.

IN noie domini noſtri ieſu xpi. ¶ Obmiſſo pꝛimo dubio ꝙ obmiſſuȝ facio non tam qꝛ iuſticia deficiet q̃ꝫ quia opoꝛteret ꝙ fere tota taxa libꝛe poꝛte ſolis p ſubſidio capitanei reuideretur ꝙ non tranſiret ſine ſcádalo plurimoꝝ deueniá ad alia dubia q̃ in pũcto tanguntť. Et circa pmuȝ vř pꝛima facie dðm ꝙ dcũs Jaſon debeat ſoluere ſalarium capitanei in villa mótis bagnoli ⁊ iuř cóis auctoꝛitate ⁊ náli róne ⁊ iure municipali. Pꝛobať eni ð iure cói: qꝛ poſtq̃ꝫ collecta eſt poſita vľ deſtinata non pót quis mutare lareȝ ſeu incolatum de vno loco ad alium. l.

incola iam muneribus.ff.ad municipa.⁊ ibi glo.⁊ Bar.ad
hoc.l.ſi.C.de cēſi.⁊ cenſi.li.xj.lʒ glo.corrupte allegat vt ibi
per bar. Sed in caſu noſtro vȝ ꝙ collecta eſſet impoſita vel
ſaltem deſtinata:qꝛ ſancitum erat ꝙ pro capitaneo ſolueret
dicta villa certā ſummā quolibet ſemeſtri ⁊ tpe quo vȝ im-
poſita dicta collecta.vij.flo.caſtri montis nigri ⁊ flo.j.⁊.ſ.
liij.ville mōtis bagnoli erat allibrat⁹ ī villa amōtis bagnoli:
tpe deſtinationis dicte collecte dictus Jaſon erat quodā-
modo icola dicte ville idcirco vȝ ꝓ nō potuerit recedere cū
dicta ſua libra ō dicta villa montis bagnoli ⁊ eā portare ad
caſtrum montis nigri attēto maxime ꝙ bar.in.d.l.incola iā
muneribus in fine illud qd ibi dȝ de incolatu trahit ad eos
qui recedunt de vna villa ⁊ vadūt ad aliā quaſi dicat prout
ibi nō pōt incolatus mutari de vna ciuitate ad aliā ꝓut ibi
dȝ ita nō pōt vnus recedere de vna villa ⁊ tranſire ad aliaʒ
poſt minus ſeu collectā impoſitū vel deſtinatū. Ad idem ⁊
ſecūdo poſtq̄ qs fecit cataſtrū ſeu extimū in vno loco non
pōt illud mutare niſi vendēdo rē alteri ydoneo q onus ſub
eat ꝓut eſt glo.in.d.l.incola.⁊ ibi bar.ꝙ ⁊ firmat bal.ī auc.
ſed periculū.C.ſine cēſu vel reliquis ꝑ tex.ibi vñ ſi alienat
alteri qui nō poſſit cogi ad collectas nō poſſet eleuari de ei⁹
extimo dicit ibi Bal.exemplificando in alienante eccleſie.
Cum itaq; dictus Jaſon fecerit librā ⁊ extimū in villa mon-
tis bagnoli tempore quo dicit̄ facta dicta noua taxa pro di-
cta collecta dicenduʒ videtur ꝙ non potuerit illud cataſtꝝ
mutare ⁊ transferre in alium locum ita ꝙ non teneatur col-
lectas ſubire pro illis bonis in loco illo hoc eſt in dicta vil-
la montis bagnoli. Naturalis etiā ratio ⁊ equitas vȝ ꝙ iu-
uet dictam villā montis bagnoli:qꝛ collecta fuit poſita pro
ſalario capitanei habito reſpectu ad bona allibrata ⁊ a cata-
ſtrata:ita ꝙ in loco ville ſeu caſtro ꝙ habebat maiorem libraʒ
fuit impoſita maior taxa ⁊ illi ville vel caſtro ꝙ habebat mi-
norem libram ⁊ minus extimum fuit impoſita minor taxa.
Ex hoc patet ꝙ propter iſta bona dicti Jaſon. que auge-
bant librā dicte ville mōtis bagnoli fuit īpoſita maior taxa
pro dicta collecta q̄ fuiſſet impoſita in dicta libra dicti Ja-
ſonis non fuiſſet deſcripta ibi ſed alibi. Ex quo reſultat ꝙ
propter iſta bona fuit impoſita collecta dicte ville mōtis ba-
gnoli.idcirco rō ſuadet dicta bona ſoluatur ibi ⁊ non alibi
collecta. Et ſi ꝓpter dicta bona non ſolueret̄ ibi ꝙ illa villa
tantomin⁹ ſoluat:qꝛ ceſſat cā ꝓpter quā fuit impoſita tāta
ſumma ⁊ ceſſante cā ceſſat effectus.c.cum ceſſante.de appe.
⁊.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iure patro.cum ſi. Alr̄ dicta villa
iniquum dānum ſubiret ꝙ ceſſare dȝ.l.illicitas in princi.de
offi.preſi.⁊.d.caſtrū montis nigri quodāmodo lucraret̄ cuȝ
iactura dicte ville montis bagnoli ꝙ natura iniquum eſt.l.
nam hoc natura.ff.de condi.inde.l.ſiquis mācipijs.§. pau-
lus.⁊ e inſti.⁊.l.cū hij.§.ſiquis alimentis.ff.de tranſactioni
bus. Tertio principalr̄ hoc vȝ ꝓbari auctoritate iuris mu-
nicipalis:nā primum capitulum ad dictioneȝ factarū anno
dñi.M.cccclxx.die.xvij.aprilis ad ſtatuta capitaneoꝝ di-
ſponit ꝙ qñ libra ⁊ extimū remouet̄ de vna villa vel caſtro
⁊ ponat̄ in alio:tunc ꝓ rata eiuſdem libre aucte in loco vbi
poſita eſt dicta libra mutata dȝ ſoluere ille locus ⁊ hoc mō
vȝ caſus huius conſultationis ꝯ caſtruȝ montis nigri in.d.
j.c.ꝙ incipit in primis cum contigerit ⁊c. Nec illud capl̄m
reperio eſſe mutatuȝ.lʒ enim fuerint plura alia ordinamēta
edita. Tñ non mutātur antiqua niſi quatenus expreſſe anti-
quis derogetur vel noua ſint de directo ꝯria antiquis.ꝯ.l.pre-
cipimus.C.de appel.⁊.l.ſancimus.C.de teſt.⁊.c.cum expe-
diat.de elec.lib.vj.⁊ ꝙ no.glo.in.l.ſciendū in prin.ff.q ſa-
tiſda.cog.cū ſi. Inſuper vltimo lex edita per prefatū guber-
natorem de ſabellis vȝ hoc idem decidere ibi dum dicit te-
neat̄ q ſoluere collectā pro duabus partibus per librā vbi
eam hȝ ⁊c. Et ſic loquit̄ per verba pñtis tpis:⁊ per ꝯñs vȝ
ꝙ attendat̄ tps dicte legis edite ꝙ ibi quilibet ſoluat colle-
ctā:vbi tūc tpis habebat librā.arg.l.ſi ita.de aur.⁊ arg.leg.⁊
l.cū ſtipulamur.ff.de ver.ob.⁊.l.ſcribit.§.ſcribit.ff.de pecu.
leg.cum ſi.ꝙ ⁊ ſuadet rō qꝛ ex quo fuerunt facte dicte taxe
reſpectu libraꝝ pro duabus partibus:vt vñr importare illa
verba dicte legis nouiſſime ibi duas partes ꝑ librā ⁊ tertiā
per capita. Decet vt ſucceſſiue ꝓ illa libra ſoluat̄ collecta in
loco illo in quo propter illam librā fuit maior taxa impoſita
qꝛ non ex alio fuit aucta taxa extimi reſpectu illius libre niſi
qꝛ intendebant tunc ꝙ illa libra ibi ſolueret.

a ¶ Tñ his non ob.in ꝯrium arbitror eſſe iuſticiā. Et primo
ne procedamus in equoco premitto ꝙ aliud eſt querere an
cōmunitas montis nigri debeat ſoluere maiorē q̄titatē ꝓ-
pter augumentū noue libre. Aliud eſt querere an Jaſon q
librā mutauit debeat ſoluere dictā collectā in villa montis
bagnoli pro dicta libra:ꝓut vȝ queri in puncto nā pōt inter
dicta duo eſſe magna drīa. Qꝛ nō tm̄ ſoluit̄ ꝓ libra in vno
caſtro q̄rum in alio pro collectis. Itē onus taxe eſt impoſi-
tum vniuerſitati hoc eſt caſtris vel villis ⁊ ipſe vniuerſita-
tes habēt ſoluere dictas collectas:vt pȝ ex verbis ſtatutoꝝ
capitaneoruȝ in.c.xxxvij.incip.per le cōita e vniuerſita deli
quali caſtelli ville ⁊ luochi ſe degano pagare ali dicti ꝑ ſuo
ſalario le q̄tita infraſcripte ⁊c. Et inter ſe habēt poſtea di-
ſtribuere hec onus ſoluendi. Tñ capitaneo vniuerſitas eſt
obligata:vñ ſi qua queſtio ſuper h̄ vertit̄ pertinet ad cōita-
tes ipſas nō ad Jaſoneȝ cū capitaneis. Et ſi forte vnus pōt
aſtringi pro alio multū intereſt ſoluere magis ī vno loco q̄
in altero. Idcirco primo concludo ꝙ non vȝ aliquod dubiū
quominus iſte Jaſon debeat collectā ſoluere apud caſtrum
montis nigri:qꝛ hoc eſt expreſſum in dicto primo capitulo
additionum ſupra relato. Et dȝ ſoluere prout ponit̄ per li-
bram in dicto caſtro nō ꝓut ponit̄ per libraȝ in dicta villa:
prout eſt expreſſuȝ in dicta additione. Nec pōt aſtringi pro
alijs hominibus dicte ville montis bagnoli dato ꝙ de iure
vel conſuetudine vel ſtatuto vnus teneret̄ pro alijs malpa-
gantibus:nam vt dixi expreſſum eſt ꝙ dȝ ſoluere vbi vadit
ad habitandum cum ſuo cataſtro prout ibi eſt expreſſum.

b ¶ Solū itaq; vidēdum eſt circa hoc primū dubiū: an taxa
impoſita dicto caſtro montis nigri debeat augeri ꝓpter di-
ctam librā de nouo poſitā ⁊ debeat minui taxa impoſita vil-
le montis bagnoli. Et ad hoc pro villa montis bagnoli eſt
adductum pro caſu dictum ius municipale. Cuius tñ verba
non ſunt clara. Nam primo diſponit̄ ꝙ cataſtrū ⁊ libra de-
beat remoueri de loco:vñ diſcedit ⁊ poni in loco quo ſe cō-
fert.⁊ hoc eſt factū ⁊ nō facit ad ꝓpoſitū noſtrū poſtea ſub-
dit̄ pro rata eiuſdē libre ſeu cataſtri ſolui debeat ſalariū ca-
pitanei:ꝓut tangit ī eo loco ſeu caſtro:vbi ponit̄ dicta libra
Iſta verba formalia dicti ſtatuti ſunt equiuoca pñt enim in-
telligi ꝙ nō mutet̄ taxa impoſita caſtro vel ville: ſed ꝓ di-
cta libra aſportata de nouo ſaluat̄ taxa impoſita ꝓ rata eiuſ-
dem libre prout tangit ⁊c. Et hoc modo intelligendo eſt ibi
caſus pro Jaſone ⁊ pro cōmunitate montis nigri. Iteȝ pōt
intelligi ꝙ augeat̄ taxa impoſita caſtro:vbi deſcribit̄ non li-
bra pro rata:prout tangit in illo loco:hoc eſt ꝙ ſi in illo loco
ſoluit̄ ſolidus ꝓ libra augeat̄ ad illā rōnem taxa cōmunita-
tis caſtri illius prout ſumant ad rōnem ſolidi pro libra ⁊ tā-
tundem diminuat̄ de taxa impoſita loco:vñ libra remouet̄
dato ꝙ in illo loco.vñ libra remouet̄ ſolueret̄ aliter puta:qꝛ
ſoluerentur duo ſolidi pro libra ⁊ iſtud denotent illa verba
prout tangit in loco ⁊c. Et hoc modo eſt ibi caſus in ꝯrium
prout ⁊ ſupra adduxi. Verba quidē patiuntur vtrunq; intel-
lectum ⁊ non minus primū q̄ iſtuȝ. Quinimo forte magis
precedentē innuunt:qꝛ nō loquimur de ſolutione fienda ꝑ
locum vbi ponitur.ſed in loco vbi ponit̄ ꝙ conuenit prece-
denti intellectui ⁊ nō iſti ſi recte aduertat̄ ad hoc optime ꝙ
not.per glo.in verbo hijſdem in cle.j.de eta.⁊ qua. Et per
hanc viaȝ poſſet forte ſe tueri dictū caſtrū montis nigri. Tñ
qꝛ forte alius intellectus fuit de mēte ſtatuētiū:ideo in hoc
non me firmo. Sed ex alis vȝ ꝙ foueat iuſticiā dictū caſtrū
montis nigri. Qꝛ tpe quo fuit impoſita.collecta pro capita-
neis libra dicti Jaſonis erat ī caſtro montis nigri.⁊ Jaſon
⁊ ſui in caſtro illo cōtinuo habitauerūt ⁊ habitauit ⁊ ea de
cā fuit ſtrictus librā ſuā habere in caſtro montis nigri. Qꝛ
ſtatutū generale cōis peruſij diſponit ꝙ quis debeat habe-
re cataſtrū in loco vbi habitat vel vbi haberet partē maiorē
ſuoꝝ bonoꝝ idcirco cū Jaſon habitaret in caſtro montis ni-
gri ⁊ nō in villa montis bagnoli:nec in villa montis bagno-
li haberet maiorē partem bonoꝝ ſuoꝝ:ſed potius in caſtro
montis nigri libra ⁊ cataſtrum ſuuȝ debuit eſſe in dicto ca-
ſtro ⁊ non in dicta villa. Et lʒ fuerit in illa villa de facto per
aliquod tempus nō fuit legittime.ideo hoc caſu non hȝ lo-
cum dictum ſtatutū additionū capituloꝝ ꝙ loquit̄ in eis q
recedunt de vno loco ⁊ vadunt cum eoꝝ libra ad habitan-
dum in alio loco ꝙ nō accidit in caſu noſtro qꝛ dictus Ja-
ſon non receſſit de villa mōtis bagnoli vt iret ad habitandū
in caſtruȝ montis nigri:ſed mutata fuit libra iuſticia media
qꝛ continuo in illo caſtro habitauerat nec potuerat librā de
illo loco remouere ſtante diſpoſitione municipali preallega-
ta:vnde dictum caſtrum montis nigri cenſetur ſemper ha-
buiſſe dictā librā in ſuo extimo ex quo habebat ius petendi
ꝙ in ſuo extimo poneret̄.arg.l.qui actioneȝ.ff.de reg.iur.⁊
ad ipſum

ad ipſum caſtrum pertinere dicebant argu. l. verbum illud pertinere. ff. de verborum ſignificatio. nec videtur vnq̄ perdidiſſe illam librā. ex quo habebat facultatem recuperandi: argumen. l. nemo videtur. ff. de in integrum reſtitu. vnde pro iſta libra que ſemper debuit eſſe apud caſtruȝ montis nigri non debet augeri taxa ipſius caſtri pro dicta collecta. Et maxime quia ſi deberet nunc augeri debuerat minui tempore quo fuit eleuata ⁊ tranſportata in villam montis bagnoli ⁊ taxa illa debuit tunc augeri propter iſtaȝ librā ꝙ minime factum fuit. ideo nec nunc fiat cum res redit ad ſuam primam naturam ⁊ primum ⁊ proprium ſtatum: facit optime titulus ꝙ quiſq; iuris in alium ſtatuerit eodeȝ iure vtatur in rubro ⁊ nigro.

c ¶ Ex his itaq; concludo ꝙ dictus Jaſon dȝ ſoluere dictaȝ collectam capitanei in caſtro mōtis nigri ⁊ taxa impoſita dicto caſtro non eſt augenda pp̄ dictam librā niſi ſuperiores qui a principio impoſuerunt taxā aliqđ diſponerent ex eoꝝ auctoritate. nam ꝓut potuerunt a principio imponere ⁊ taxare ita ⁊ interpetrari ⁊ augere ⁊ diminuere poſſunt ⁊ tollere. argu. l. ſi. C. de legi. ⁊ l. nihil tam naturale. ff. de reg. iuris cum ſimilibus vulgaribus de quo ad preſens non agit̄. Et pro hac concluſione facit qꝛ dato ſine preiudicio ꝙ taxe ꝑdicte fuerint facte per reſpectum ad q̄titates librarū quas tunc habebant cōmunitates ſeu vniuerſitates caſtroꝝ vel villarū: tamen q̄titates librarum non erant ſufficientes cāe diſponendi de lege taxata. Et ad oſtendendum ꝙ ꝑdicta ꝓcedant ponamus ꝙ fuiſſet erratum in calculo vel habentibus taxare fuiſſet perſuaſum ꝑ ſcripturam publicam vel aliter ꝙ vna vniuerſitas habebat maiorē librā q̄ altera diceremus ne ꝙ dicta vniuerſitas nō debeat ſoluere taxā deſcriptam in lege abſit. Jta enim ſcriptum eſt ergo ſeruandū vt in capite ſcriptū eſt in lege. ⁊ ff. qui ⁊ a quibus. l. ꝓſperit. Et videmus in fiſi ꝙ ſemel taxate fuerunt extimationes librarū ⁊ fundoꝝ in cataſtro ⁊ dato ꝙ forte aliq̄ eſſent maioris vł minoris extimationis: tn̄ ſunt ſuate ad vnguē ꝓut ſemel facte ſunt. Jtē videmus ꝙ in curia ſemel fuerunt taxata bn̄ficia habito reſpectu ad q̄titatem reddituū: ⁊ tamē dato ꝙ fuerit forte aliqua eccleſia plus vł minus debito taxata: tn̄ non fuit mutata taxa. Et ſimiliter licet quottidie augeātur redditus vel minuant̄ eccleſiarum non ꝓpterea augetur vł minuitur taxa ſemel impoſita ⁊ taxata in curia. Et ſimiliter lȝ extimatiōes prediorū allibratoruȝ in extimo augeant̄ vel minuant̄ nō ꝓpea minuit̄ vel augetur extimatio in extimo taxata: ita in propoſito licet forte taxa a principio fuerit nō vſquaq; iuſta vel licet augeatur vł minuat̄ libra nō ꝓpea recedendū eſt ab eo ꝙ ſemel taxatū fuit: arguit̄ enim de ſimilibus ad ſimilia etiā in cōſuetudine. l. de quibus. ff. đ legibus. Quod ⁊ probatur per id qđ habetur in ſimili per glo. ⁊ per docto. in. c. quanto. de cenſibus vbi ſi a ꝑncipio fuit taxata ꝓcuratio ꝓ iuribus eccleſie viſitande. Tn̄ ſi augent̄ facultates vel minuūtur nō auget̄ vł minuit̄ ꝓcuratio: arg. x. qđ ne. iij. relata ludibriuȝ enim eſſet ſi ꝙ ſtatutū fuit momento quolibet mutaretur. argumen. C. de bo. q; liberis. l. vltima dicit glo. d. c. quanto. ⁊ hoc etiam habetur in. c. cum. M. de conſtitutionibus: fortius ergo ideȝ dicenduȝ eſt in caſu noſtro in quo non apparet omnino ꝙ collecte taxate fuerint per reſpectū ad q̄titatem librarum. Nec obſtāt illa v̄ba poſita in vltima lege edita per dominū de ſabellis in qua fuerunt facte dicte taxe ibi exigi hoc modo: videlicet duas partes per libram ⁊ vnam reliquam parteȝ per capita hominū. quia illa verba non referuntur ad taxas impoſitas vniuerſitatibus: ſȝ abſolutiones faciēdas ꝑ hoīes ipſarum vniuerſitatū hn̄tes ſoluere dictas taxatas q̄titates. Jtē cōfert ad ꝑdicta qꝛ dato ꝙ vnus comitatiuus de dicto caſtro vel de dicta villa emeret vel emiſſet ab aliquo ciue vel forenſe non ſubiecto dicte collecte ⁊ eo pretextu augeat̄ libra vniuerſitatis illius emptoris: non propterea augetur taxa ⁊ verſa vice ſi ruſticus vendit ciui nō minuitur taxa. Et hoc tp̄e quo fuerūt facte taxe q̄ fuerūt facte taxe milies contigit in comitatu puſij. Et tn̄ nō īmutate fuerūt vnq̄ taxe: licet fuerint aucte vel minute libre vniuerſitatum niſi quando contigit fieri generales taxas auctoritate ſuperioris ⁊ conſuetudo eſt optima legum ⁊ ſtatutoruȝ interpres. c. cum dilectus. de cōſuetudine. ⁊ l. cum de interpetratione. ⁊ l. minime. de legibus. Et hȝ vim legis. qꝛ ius ciuile conſtat ex iure ſcripto ⁊ ex iure non ſcripto ꝙ eſt ipſa conſuetudo inſtituta de iure naturali gentiū ⁊ ciui. §. cōſtat. ⁊ §. ex non ſcripto. ⁊ procedit̄ in ea de ſimilibus ad ſimilia dicta. l. de quibus. Ex quibus patet ꝙ argumentum vel diminutio libre nō facit augeri vł minui taxas factas ꝓ ſolutiōe collecte ꝑdicte. Alias quottidie multa dubia ⁊ iurgia ⁊ lites exorirent̄ q̄ nō oriūtur. Quinimo ꝓut audio anno quolibet ſingulis vniuerſitatibus extrahitur libra de armario cōmunis peruſie. qꝛ occurrit ꝙ augetur ⁊ minuit̄. Et ſm̄ illud extractū imponunt ipſi homines inter ſe quandoq; minorē collectā ⁊ qn̄q; maiorem pro centinario libre ⁊ tn̄ taxa capitanei remanet ſemper firma nunq̄ fuit ſolitū mutare niſi auctoritate ſuperioris facientis taxas gn̄ales ꝙ etiam plurimuȝ confert. Attento maxime ꝙ ſtatuta edita ſup materia dictorum capitaneorum non preſupponūt ꝙ collecte capitaneorū ſoluant̄ ſimpliciter ꝑ eꝰ ⁊ librā quinimmo ꝑſupponere vident̄ ꝙ etiam ꝑ capita vt pȝ maxime. in. xxxviij. capitulo incipiente. itē non nulli vbi in fine formalr̄ dicitur ordinamus ꝙ iſti caſu comitatiui debeant ꝓ ſalario capitaneoruȝ ſoluere pro libris in eo loco ⁊ caſtro: vbi allibrati ⁊ a cataſtri ſunt: ⁊ pro perſonis eoꝝ in eo loco caſtro vel villa vbi ſunt vel fuerunt habitantes: ⁊ ꝓut de iure cōmuni ſalarium rectoris ciuitatis ſoluitur etiaȝ per capita: ꝓut dicit Bar. in. l. j. C. de mulie. ⁊ in quo loco libro. x. ⁊ collecta que per capita imponitur dicitur capitatio ad quā tenētur ruſtici. l. i. C. ne ruſticani ad vllum obſe. admit. lib. xj. ⁊ non ciues. l. vnica. C. đ capi. ciui. cē. exhi. ⁊ tangit Bar. in. d. l. j. de mulie. ⁊ in quo loco. Non ergo mirum ſi ſtatuentes conſiderarunt ꝙ ruſtici ſalarium iſtud forte inter ſe ſoluendum diſtribuerent etiā per capita. quod etiam demonſtrat̄ qꝛ alique vniuerſitates imponunt hanc collectā etiam per capita. Jtem demonſtratur qꝛ ſaltē prime taxe nō ſe conformant equaliter cuȝ libra. qꝛ vna vniuerſitas pro rata libre ſue habuit maiorē taxum q̄ alia pro rata ſue libre. Jſta autem noua taxa que dicit̄ poſtea facta ꝑ Roſciolum ⁊ confirmata per prefatum dominuȝ gubernatoreȝ non apparet legittime: qꝛ licet appareat mān̄u publici notarij ꝙ prefatus dominus Albertus confirmauerit nouas taxas factas per dictum Roſciolum. Tamen non apparet que fuerint iſte taxe: qꝛ in rogitu notarij dicitur cuius tenor talis vȝ. Al nome de dio amen ⁊c. Et nihil reperit̄ aliter niſi quedam ſcripta in folio ſeparato que nō incipit. Al nome de dio amen: ſed incipit copia caſtelli e ville ⁊c. Jdeo iſta noua taxa non eſt in aliquo fundata niſi forte in longeua ꝯſuetudine de cuius ꝯſuetudinis viribus non me intromitto per id qđ dixi in principio. Tn̄ ſi in ꝯſuetudine fundamus nos certe prout mihi đr. Jſta cōſuetudo eſt ꝙ villa montis nigri ſoluat. vij. flor. computata libre iſtius Jaſonis ⁊ ea non cōputata ⁊ villa montis bagnoli ſoluat flor. vnuȝ ⁊ ſolidos dicta libra Jaſonis computata ⁊ non computata qꝛ ita ſolitum eſt ſolui. Si igitur ꝯſuetudineȝ attendimus ſtemus illa que ꝓut dixi facit pro caſtro montis nigri ſi cōſuetudinē remouemus nihil hȝ villa mōtis bagnoli in quo ſe fundet facit optime ꝙ dicit Bal. in. l. de quibus. ff. de legibus in. j. col. ver. ſed quero an ex actibus: vbi dicit ꝙ virtus ꝯſuetudinis non fingit retro ad tp̄s quo currebat ⁊ ſic ad actus factos currente cōſuetudine: ſed diſponit tp̄e quo perficitur ⁊ ſic poſt longum tp̄s prout Bal. ipſe ibi vult ꝙ ſi verum eſt facit ad propoſitum qꝛ finis conſuetudinis inuenit iſtum Jaſonem allibratū in caſtro montis nigri: ꝓut arbitror ex mihi relatis: vn̄ nō diſponit retro ꝙ ſoluere debeat in villa montis bagnoli pro libra quaȝ retrohabuit in illa villa: in hoc tn̄ non facio magnum fundamentuȝ: maxime qꝛ nō ſuȝ certus qn̄ mutauerit librā: ſȝ in alijs ſupra adductis ꝑncipalr̄ me fundo: ex quibus ⁊ alijs q̄ dico in ſequētibus dubijs ꝯcludo ꝓ caſtro mōtis nigri: ꝓut. ſ. ꝯcluſuȝ eſt.

d ¶ Non ob. in ꝯ̄triū adducta: qꝛ euidens rn̄ſio apparet ex iam dictis ex preſuppoſito ꝙ feci ꝙ iſta libra Jaſonis non erat de iure poſita in villa montis bagnoli: nec ibi ſtabat legittime ꝙ collecta eſt impoſita vniuerſitati non hominibus propter que maxime tollitur prima rō in ꝯ̄triuȝ adducta ad quam igitur rn̄detur ꝙ loquitur in mutatione que fit voluntate illius qui rite ⁊ legittime erat incola ciuitatis vel caſtri non in eo qui inuitus trahitur ad aliā ciuitateȝ caſtrū vel villaȝ qꝛ in alio loco non erat legittime incola vel allibratus ſed debebat eſſe in loco ad quem trahitur: qꝛ hoc caſu non loquuntur adducta in prima rōne ꝯ̄trie: ſed loquuntur ea que prediximus: ⁊ ſimili mō rn̄detur ad ſecundum argumentum que tn̄ veniunt repetende in alijs dubijs ⁊ ibi dabuntur ⁊ alie reſponſiones. Nec ob. ꝙ in ſecunda rōne principali dicitur ꝙ ceſſante cā ceſſat effectus: qꝛ reſpondet̄ ꝓut patet ex ſupradictis quod de iſta cauſa non apparet. Sed

dato ꝙ appareat non eſt verum ſemper quia quando cauſa cóſumauit effectum ſuū: lʒ poſtea ceſſet cauſa producens non ceſſat cā producta parentes ſunt cauſa filij ceſſantibus eis non ceſſat filius. Item propter amicitiā quis donat alteri ceſſante amicitiam non reuocatur: donatio ⁊ multa exēpla pñt adduci ita in propoſito libra iſta Iaſonis fuit forte cauſa ꝙ fuit facta lex ꝙ villa illa ſolueret illam taxam ⁊ fuit cauſa ꝙ ita taxaretur. fuit igitur cauſa vt fieret lex ea remota non remouetur lex niſi ſuperior remoueat prout probatur in. l. j. C. de cadu. tol. vbi bellum fuerat cauſa legis papie vt ibi in principio: ⁊ tamē ceſſante bello durabat lex donec iuſtinianus eam correxit ad hoc dictum Bal. in. d. §. ſi decedenti de quo ſupra. ⁊ ꝙ not. in. d. c. q̄ꝛto. ⁊ in. d. c. cum. m. ⁊ que ſupradixi. Ad tertiam rationem ſupra eſt reſponſum dū dictuʒ fuit de interpetratione dicte additionis dicti ſtatuti. ⁊ ibi probatum eſt ꝙ non habet locum in caſu noſtro: ad vltimā aūt. l. facilior eſt reſponſio: naʒ recte intuenti facit potius pro q̄ʒ contra. dicit enim formaliter ad propoſitū volentes. preterea ꝙ ſi cótingeret aliquem habere libram in vno caſtro aut villa ⁊ in alia habitare debeat ac teneatur ſoluere dictas duas partes pro libra vbi eam habet ⁊ reliquam tertiam partē per capita vbi habitat illa enim verba ſi contingeret aliquem habere reſpiciunt tempus futurū: qꝛ natura illius verbi cótingeret ꝙ eſt preteriti imperfecti ſubiunctiui eſt vt reſpiciat etiā futurum. l. ſi debitor. §. veriſimile. ff. de contrahen. emp. ⁊ l. cum certus. ff. de vino tri. ⁊ oleo leg. ⁊ facit. l. qui rome. §. augerius. de verbo. obli. ⁊ notat Bar. in. l. j. ff. de iure codicil. ⁊ Bal. in. l. ſi. C. eo. ti. ⁊ natura etiaʒ infinitiui habere ēt vt trahatur ad futurum: qꝛ natura infinitiui eſt habilis trahi ad oē tpˢ: vt not. in. l. v. §. ſtipulatio ff. de ver. ob. ⁊ facit qđ habeť in. l. ſi ementis. C. de cótrahen. emp. ⁊ in. l. ſerui electione in prin. de leg. j. Vñ ſi cótingeret ꝙ aliquis tpe. d. l. non haberet libram ⁊ nó habitaret in comitatu peruſij. Sʒ poſtea librā haberet in vno caſtro ⁊ habitaret in alio caſtro vel villa tempore quo hʒ ſolui collecta pro capitaneo qlibet ſine dubio diceret ꝙ dicta verba ſi contingeret aliquē habere libram ⁊c. verificarenť in tali ⁊ in eo militaret diſpoſitio. d. §. volentes. Et tñ in eo illa verba vbi eam hʒ ⁊ illa vbi habitat nó poſſunt in iſto tali verificari ſe referuntur ad tpˢ legis: vñ datur intelligi ꝙ illa verba lʒ ſint preſentis temporis: tamen referuntur ad tpˢ quo ſolui dʒ dicta collecta. Et ſic eſt ſenſus ꝙ debeat ⁊ teneať ſoluere duas partes ꝓ libra: vbi hʒ librā tpe ſolutionis faciende ⁊ ſic non vbi eam prius habuit. Et ſm hoc dictus. §. ſatis vrget pro ſententia. ſ. firmata. pro qua interpetratione facit. qꝛ. l. ſemper loquitur. l. ariani cū ibi notatis. C. de hereticis ⁊ autentice que incipiunt hodie ita ꝙ ſi hodie illa. l. loquiť. ergo illa verba vbi eam hʒ referuntur ad tpˢ hodiernum. Facit ēt qꝛ natura legis eſt determinare caſus futuros potiuſq̄ꝫ preſentes vel preteritos. l. ll. ⁊ conſtitutiones. C. đ ll. ⁊. c. ſi. extra de conſti. Ideo eſt veriſimile ꝙ lator dicte cóſtitutionis voluerit prouidere nó ſoluʒ circa illos qui tunc tpis habebant libras: ſed ēt circa futuros ⁊ etiā non ſolum circa habitātes tunc tpis: ſed ēt circa futuros habitatores. Unde dicta verba nullatenus faciunt cótra ſed potius pro.

e ¶ Deuenio ad ſecūdum dubium ꝙ eſt vtrum illi qui poſſidebant bona allibrata in cataſtro montis nigri tempore facte taxe debeant hodie ſoluere pro illis bonis ſi non poſſident ſed alienauerūt in alios forte non de illa cōitate caſtri predicti. Et ꝙ ſoluere teneantur pro dictis bonis alienātis faciunt not. per glo. ⁊ Bar. in. d. l. incola iam muneribus ⁊ Bal. in. d. auc. ſed periculum ⁊ que per ea dixi. ſ. in precedēti dubio in ſecundo ar. pro prima parte adducto nó repero.

f ¶ Tñ his nó ob. ꝯrium arbitror de iure verius: nā collecta imponiť perſone pro re quā hʒ vt magis teneanť diuites q̄ꝫ pauperes. l. j. C. de apo. publi. lib. x. ⁊ ibi glo. l. reſcripto. §. ſi. ff. de mu. ⁊ bono. ⁊ per bar. in. l. j. de mulie. ⁊ in quo loco. C. lib. x. vñ hodie pauper nó ſoluet vt diues lʒ olim fuerit diues. put hr̄ in dictis iuribus. ⁊ eſt claruʒ ꝙ emptor q poſſidet teneť ad collectas non venditor. ar. l. ij. C. ſine cenſu vel reliquis. ⁊ in auc. de mā. prin. §. non permittat itaq̄ʒ.

g ¶ Nec ob. theorica Bar. ⁊ Bal. in locis preallegatis. Naʒ ad illam poſſem reſpondere ꝙ iure non probatur qꝛ auc. ſʒ periculuʒ. ⁊ l. ij. ſup qua eſt poſita. ⁊. d. l. ſi. C. de cenſibus ⁊ cenſitis. lib. xj. Loquunť in munere reali nó in munere perſonali patrimoniali prout eſt collecta de qua nos loquimur. Iteʒ loquuntur in fiſco qui hʒ multa priuilegia vt pʒ. C. de priui. ſi. per totum. ⁊ ff. ⁊. C. de iure fiſc. per totos. nos vero loquimur in caſtro vel villa que non habent priuilegia fiſci que priuilegia nec ciuitas hʒ ar. l. bona ciuitatis. ⁊. l. eum q vectigal. ff. de ver. ſig. l. ij. C. de iure reipublice. li. xj. ⁊ ponit glo. in rubrica eo. ti. Item glo. in. d. l. incola iam vi intelligēda in collecta cuius cā fuit factū extimuʒ quaſi ex eo ſolo ꝙ factū eſt extimū ꝓ collecta imponēda cenſeať deſtinatus ad illam collectā: prout dicit glo. que loquiť de eo qui erat deſtinatus ꝑpter hoc ꝙ fecit extimū ⁊ ſic adapteť ad ſubiectā materiā ipſius glo. ⁊ legis. Alˢ durum eſſet dicere ꝙ incola vnius loci q eo ipſo ꝙ eſt incola forte neceſſitať facere extimuʒ cogať perpetuo ſubire collectas ⁊ nó poſſit mutare incolatū contra. l. nihil. de mu. ⁊ bo. ⁊. l. domiciliū ad municip. ⁊ ꝙ no. glo. ⁊ Bar. in. l. de iure. in prin. eo. tit. quā glo. allegat Bar. in. d. l. incola iam muneribus incolatus enim ⁊ reſpectu domicilij ⁊ reſpectu munerū mutať mutatis bonis: ⁊ ſic facto ⁊ concurrente voluntate mutantis prout eſt tex. in. d. l. domicilium. limitare autem illam legem quando eſt factum extimum eſt limitare ſine lege nec video rationem vrgentem niſi intelligatur vt dixi lʒ verba Bald. in. d. auc. ſed periculum predictam intelligentiam non patiantur.

b ¶ Et lʒ re vera mihi appareat de rigore iur. veriſſimum ꝙ dictum Bar. ⁊ Bal. ſimpliciter ⁊ indefinite intellectū ꝑut ipſi loquuntur non probetur iur nec tenendum in via diſputatiua. Tñ in deciſiuis non auderem ab eoꝝ auctoritatibus recedere ſaltē in conſulendo vbi poſſem me non intromittere: ſed non recedendo ab eo dictis in caſu noſtro arbitror nó habere obſtare. Et ex. ſ. dictis ⁊ etiā qꝛ permitto ꝙ extimū eſt factū in ciuitate peruſie in armario cōis peruſij. Et fuit factū qꝛ bona fuerūt effecta tributaria cōis peruſij ꝓ collectis ſoluendis: ꝑut facit mentionē Bar. in. l. reſcripto. §. ſciēdum. ff. de mu. ⁊ bo. ⁊ ſic extimum fit pro iure populi peruſini nó ꝓ iure vnius caſtri vel ville ad inuentionem tñ faciliorē vel alia cā fuit prouiſum ꝙ in comitatu diuidereť extimū p caſtra ⁊ villas ⁊ in ciuitate p portas ⁊ parrochias: ⁊ lʒ ciuis ſit allibratꝰ i vna porta vel i vna procbia nó ꝑpterea eſt annexus porte vel procbie ita pari rōne ex h ſolo ꝙ ſit allibratus in vno caſtro vel villa non vʒ ꝑpter id ſolū aſtrictus illi caſtro vel ville niſi alia prouiſio ſtatutaris appareret: qꝛ prout dixi extimū ſit peruſie non monti nigro vel ville montis bagnoli ⁊ maxime qꝛ ad faciendū extimum cogiť quis ciuis vel incola peruſinus per ſtatuta municipalia ciuitatis. ſ. ad faciendū in loco quo habitat. vel vbi hʒ maiorem partem fortunarū ſuaꝝ. Et tñ ſi inhabitat nó aio ibi permanēdi vel ꝯhendi domiciliū nó eſt ibi aſtrictus de iure ad munera nec aſtringiť incolatui q ꝯhiť volūtate expreſſa vel tacita. l. nó vtiq̄ʒ. ⁊. l. labeo. ⁊. l. ſe. ff. ad muni. ⁊. l. ij. ⁊. l. ciues ⁊ incole. C. de inco. li. x. ⁊. d. l. domiciliū cū ſi. Et nó ciuis dus vel incola nó aſtringiť ad collectas. l. libertus. §. ſola domus ad municipi. ⁊. l. reſcripto. §. ſi. in ſi. ff. de mu. ⁊ bon. Ex quo dať intelligi ꝙ extimū nó ſit in vno caſtro vel villa rōne domicilij ſeu incolatus qui habeať in illa villa vel caſtro nec ſit rōne iuris realis ꝙ villa vel caſtrum habet. Sed ſit ratione iuris ꝙ hʒ ciuitas peruſina ⁊ toti ciuitati in vniuerſo ſit extimum non vni parti particulari vt dixi.

i ¶ Et hinc etiam ꝙ ſi vnus de vna villa vel caſtro vendit ciui vel comitatiuo alterius caſtri vel ville remoueť ⁊ eleuatur de illo caſtro vel villa ⁊ ponitur in alio loco nec poſſet caſtrum vel villa contradicere. quia ita ſancitum eſt per iura municipalia: ⁊ ita ſeruat conſuetudo que vim legis habet. l. de quibus. de. ll. cum pluribus ſeq. ⁊. C. que ſit lon. conſue. per totum ecce ꝙ extimum factū in armario in vna villa nó aſtringit facientem extimum ad illam villam: lʒ vendat alteri nó ſubiecto ville. Ecce ꝙ hoc caſu nó militant dicta bal. qui ſequendo Bar. dicit ꝙ non poteſt facere eleuari de ſuo extimo niſi ponať in extimo alterius qui pót aſtringi ad collectas: ⁊ ſic in effectu nó ſumus in terminis glo. ⁊ doc. qꝛ ꝓprie ⁊ vere non eſt factum extimum caſtro vel ville in particulari ſed vniuerſo ꝑpľo ⁊ ciuitati que comprehendit in vniuerſo ⁊ caſtra ⁊ villas. l. qui ex vico ad munici. per predicta ⁊ ſic remanet concluſio ꝙ quis teneť pro bonis que hʒ nó que habuit non obſtante extimo iam facto prout dixi.

k ¶ Quod ⁊ demonſtrať per ſiľe certū eſt ꝙ iure municipali vnus ruſticus de vno caſtro teneť ꝓ toto ſubſidio illiꝰ caſtri hoc eſt: qꝛ pót fieri executio ꝯ eū ꝓ alijs ſi nó ſoluit rataʒ ſuā: ꝑut quotidie videmus praticari: ⁊ tñ ſi vnus recedit cū ſuo extimo nó teneť ꝓ alijs illius loci: vñ recedit: ſed ꝓ eis vbi ē tpe quo currit ſubſidiū: ⁊ ſic ēt reſpectu bonoꝝ eleuatorū de cataſtro ecce ꝙ non attendiť ꝙ ſeľ fuit: ſed ꝙ

nunc

nunc eſt etiã in hmõi collectis:q2 ⁊ ſubſidia ſunt collecte
p3 q2 perſona obligatur rõne p̃rimonij: l3 aliquo reſpectu
poſſit dici ⁊ ſic tributũ:q2 ſunt obligate res fuerunt.n. pre-
dia facta tributaria pro collectis imponẽdis:dicit bar.in.d.
l.reſcripto.§.fi.Ita ergo ⁊ ſilr̃ reſpectu collecte capitaneo-
rũ nõ attendaꝛ vbi ſemel bona fuerunt a cataſtrata:ſ3 vbi
ſunt a cataſtrata tpe quo currit collecta ꝓcedendo de ſimi-
libus ad ſimilia:ar.l.non pñt.⁊.l.de qbus.ff.de.ll.⁊ h̃ mul-
tum confert ẽt pro deciſiõe primi dubij de quo.ſ.Nec ob.
ſi dicaꝛ ꝙ non eſt bonũ ſimile:eo q2 in ſubſidio nõ fuit fcã
taxa:ſed currit caſtro vel ville ſm̃ q̃titatẽ bonoꝝ que hab3
tpe quo currit ſubſidium:ſed in terminis noſtris facta fuit ta-
xa habito reſpectu ad q̃titates librarũ quas habeant ville
vel caſtra tpe taxationis:vñ viget alia rõ: q2 ſi illud idẽ di-
ceremus hoc caſu ſequereꝛ iniquũ:q2 vna vniuerſitas poſ-
ſet nimium grauari.⁊ alia multum alleuiari vltra debitum:
nã ad hoc rñſum eſt.ſ.Et vltra ſupradicta dico ꝙ hoc non
d3 reputari iniquũ:nec aliqs poteſt iſtud ſibi aſcribere ad
grauamẽ:nã ꝯſiderato tpe taxe fcẽ quelibet cõitas caſtri vl̃
ville erat in pari periculo in pari ſpe:quia cuiuſlibet pote-
rat ⁊ augeri ⁊ minui libra. Si itaqꝫ libra vnius cõitatis eſt
multum diminuta non ppea cenſetur leſa p ipſam taxã:pro
ut optime ꝓbat tex.in.l.fideicõmiſſo.C.de tranſac.⁊ quod
ibi per doc.Ad idẽ.l.ſi pr̃ puelle.C.de inoffi.te.⁊ facit opti-
me.l.ſi ea lege.⁊ qð ibi p Cy.⁊ Bal.C.de vſur.⁊ qð p Bar.
in.j.conſti.C.Et iſtam ꝯſiderationẽ forte habuerũt ſtatuen
tes de ſumma taxata potuerũt ẽt conſiderare ꝙ ſi qð enor
me eueniſſet poterit noua fieri ꝓuiſio per ſuperiores.Et h̃
ẽt multum ꝯfert ꝓ deciſione primi dubij ⁊ pro rñſione ad
ſcðam principalem rõnem in ꝯ̃rium adductam. Itẽ multũ
ꝯfert pro vtraqꝫ deciſione:⁊ ẽt pro deciſione ſequentis du
bij id qð allegaꝛ in fine puncti ꝙ ꝯſuetum eſt de anno i an
nũ extrahere librã de armario ⁊ ſm̃ ꝙ currit ſoliti ſunt im-
ponere collectã pro capitaneo ⁊ pro alijs prinẽtibus ad di
ctam vniuerſitatẽ dicti caſtri:vñ ꝯſuetudo ſi eſt longi tpis
vr̃ ꝙ faciat ius inter eos de ipſo caſtro:nã hoc pertinet ad
ſoluendũ debitũ ipſius cõitatis:ꝓ quo ſoluẽdo caſtrũ poſ
ſet collectam de nouo imponere:vt no.Ange.⁊ Imol.in.l.
iij.§.actor.ff.de re iudi.Bart.ibi.Ideo ſuper ea poſſunt ſta
tuere per no.per Barto.in.l.omnes populi.ff.de iuſt.⁊ iu.
circa prin.repetitionis ⁊ pari ratione conſuetudinem indu
cere:arg.l.de quibus de leg.cum ſi.

l ¶Reſtat admodo ad tertiũ ⁊ vltimũ dubiũ cõdeſcendere
circa qð videtur prima facie dõm ꝙ ementes bona a ciuib⁹
non teneanꝛ pro illis bonis ſoluere collectã ꝓ ſalario capi
tanei:q2 pro dicta collecta ẽ taxata ſumma ipoſita dicto ca-
ſtro montis nigri que nõ augeꝛ auctis facultatibus dcĩ ca
ſtri p no.per glo.in.d.c.q̃to.de cenſib.⁊ doc.ibi.⁊ in.d.cu3
AD.de conſti.⁊ prout.ſ.dictum eſt.idcirco pari rõne dõm
eſt in hoibus dicti caſtri qbus fuit ipoſita certa ſumma ꝓ
ſoluẽda collecta predicta.ꝓ bonis que tunc habebant ꝙ nõ
d3 taxa eis augeri:l3 poſtea bona augeanꝛ cu3 videaꝛ eadẽ
rõ:ergo idẽ ius.l.a titio.de v̓.ob.c.inꝛ ceteras.de reſcr.cũ ſi.

m ¶Scðo ⁊ ſcðo probatur alio ſimili hoies qui veniunt de no
uo ad habitandũ ſeu incolatũ de nouo ꝯ̃hunt in vno loco
non teneñꝛ ad ſoluendũ veteres collectas:nec collectas que
imponerenꝛ pro ſoluẽdo debitum ꝯ̃tum anteq̃ illuc acce
derent.l.ꝓuidendum.C.de decu.lib.x.ꝓut no.Bart.ibi.ex
illa.l.ſm̃ intellm̃ Dy.⁊ no.Dy.⁊ Bar.in.d.l.incola iã mu
neribus.ꝓut ergo non teneꝛ nouiter veniẽs ita vr̃ ꝙ quis
non teneaꝛ pro bonis de nouo vt ita loquar veniẽtibus:q2
de nouo poſitis in dicto extimo:ꝓut.n. non teneñꝛ hoies
nouiter recepti ad onera p̃terita niſi ſuccedat in bonis affe-
ctis ꝓ ipſa preterita collecta:vt dictis iuribus: ⁊ p Bal.in
l.j.§.j.ff.qð cuiuſqꝫ vniuer.no.Ita ẽt non vr̃ ꝙ teneanꝛ bo
na nouiter acquiſita niſi ſint affecta per dicta iura.

n ¶His tñ non ob.ꝯ̃rium arbitror de iure verius: nam licet
caſtro montis nigri ⁊ ipſi vniuerſitati ſit certa taxa ſtatuta
pro ſolutione ſalarij capitanei.Tñ quo ad hoies particula-
res dicti caſtri nõ eſt aliqua certa taxa impoſita qð p3 quia
prout.ſ.dixi ipſi ſtatuentes imponunt collectã caſtro ⁊ ſic
illi vniuerſitati nec imponũt ſimplr̃ per libram vel per capi
ta:ſed iſtud dimittunt ipſis vniuerſitatibus villaru3 vl̃ ca-
ſtroꝝ ꝙ inter ſe ꝓuideãt qualr̃ collectã ipſam inter ſe ipo-
nant:ꝓut ⁊ inter ſe pñt imponere:ꝓut eis vr̃ per not.in.d.
§.actor.⁊ ẽt per Ang.in.d.l.j.§.j.qð cuiuſcũqꝫ vniuer.no.⁊
ſ.dixi.Et propterea prout etiam.ſ.tetigi ſtatuentes faciũt
mentione3 de ſolutione fienda per librã ⁊ de ſolutione fiẽ-
da per capita:ex quibus p3 ꝙ per ſtatutum ſuperiorũ nul-
la eſt certa taxa impoſita alicui homini ſingulari dicti caſtri
ſimiliter nec per ꝓuiſionem factam per dictos hoies in ſe.
Quinimmo ipſi hoies aliud quodammõ ſtatuerũt cũ ſint
vſi ⁊ conſueti variare ipſas impoſitas ⁊ aliqñ plus ⁊ aliqñ
minus vni iponere pro mõ libre currentis tpe impoſite:ꝓ
ut in fine puncti preſupponiꝛ.Reſtat itaqꝫ ꝙ ipſi ſingula-
res hoies teneñꝛ ad dictã collectã nec ẽ eis taxata ſumma
vñ ſuccedit theorica que hr̃ in.d.c.q̃to.⁊ in.d.c.cu3.AD.
ꝙ ex creſcentibus facultatibus excreſcit onus ⁊ ecõ diminu
tis facultatibus diminuitur onus prout hr̃ in dictis iurib⁹
⁊ per hec confutaꝛ primũ argumentum factum in ꝯ̃rium.

o ¶Ad idẽ ⁊ ſcðo l3 ſtatutũ fuerit iam diu factũ ſuper ſala-
rio capitaneorum.Tñ debitum non eſt antiquũ ſed nouu3
ꝙ p3 q2 ſalariu3 debeꝛ capitaneo qui pro tpe ſeruit anteq̃
ſit deputatus quis in capitaneum nõ eſt cui debeatur ⁊ ſic
ceſſat creditor.⁊ per ꝯñs ceſſat creditum ⁊ debitum cum
nõ ſit dare debitor ſine creditore tanq̃ correlatiua arg.eo
rum que habentur in.l.ſi.de indic.vid.⁊.l.ſi.de accepti. Et
ſi accideret ꝙ vno anno vel vno ſemeſtri remouerentur ca
pitanei nõ deberetur ſalarium capitanei:quia qualitas ſine
ſubiecto nõ poteſt ſtare.l.eius qui in ꝓuinciam.ſi cer.pet.⁊
l.j.de vſufru.Ex quibus apparet ꝙ iſtud ſalariu3 ⁊ iſta col
lecta debetur de ſemeſtri in ſemeſtre ꝓut ſalarium rectoris
prouincie preſidis ⁊ alioꝝ officialiu3:⁊ ideo ſi iſto anno vel
iſto ſemeſtri d3 poni collecta pro iſto ſalario ad iſtam colle
ctam teneñꝛ illi qui hoc anno ſunt allibrati in dicto caſtro
⁊ ſi poneretur collecta per capita ad collectam iſtam tenerẽ
tur qui ibi habitant hoc anno vel hoc ſemeſtri:licet de no-
uo venerint ad habitãdum tanq̃ ad nouum debitũ per ia3
dicta ⁊ nõ illi qui per prius receſſerãt ar.d.l.nihil.⁊.d.l.do
micilium.⁊ probatur ex diſpõne ſtatutaria in.xxxviij.c.edi-
cto.ſuper officio capitaneoꝝ cuius capl̃i verba in pte ſunt
ſupra relata circa primum dubiũ.Item alr̃.ſ. ſi iudicaretur
debitum antiquum pp antiquam diſpõnem ſtatutaria3 ſe-
quereꝛ ꝙ illi q tpe illo fuerant comitatini vnius caſtri.⁊ po
ſtea ſunt facti ciues tenerenꝛ ad collectã iſtã pro ſalario ca-
pitanei cuius ꝯ̃rium approbat cõſuetudo ſi ciuiliter viuit ⁊
non facit artem ruſticalem.conſuetudo aũt eſt optima ⁊ le-
gum ⁊ ſtatutoꝝ interpres.l.cũ de interpetratione.ff. de leg.
⁊.c.cũ dilectus.de conſue.Et ſi conſuetudo declarat iudica
ri nouum debitum ꝓut ⁊ ſine conſuetudine dicẽdum eſſet
per iam dicta prout ergo perſona de nouo veniens ad ha-
bitandum in caſtro montis nigri teneretur ad collectã ſi p
capita imponereꝛ prout in multis caſtris imponitur ita pa
ri rõne teneaꝛ quis pro bonis nouiter acqſitis. Item vide
mus ꝙ ſiqs mutat librã de vno caſtro in aliud ſubdit onus
iſtius collecte in loco in quẽ libra3 defert.ꝓut appet in.xxx
vij.⁊.xxxviij.capl̃is ergo demõſtraꝛ ꝙ nõ reputaꝛ antiquu3
debitũ:q2 ad illud ibi non tenereꝛ ar.d.l.prouidendũ. ⁊ qð
per Dy.⁊ Bar.ibi.⁊ in.d.l.incola iã munerib⁹. Ergo etiã
p3 ꝙ.d.l.incola iam muneribus.⁊ que ibi tanguñꝛ per glo.
⁊ doc.non militãt in caſu noſtro:q2 non dr̃ deſtinatus huic
muneri ante officium capitanei vel inchoatum vel publica-
tũ:prout apte demonſtraꝛ ex ia3 dictis.Cũ itaqꝫ collecta ſit
munus patrimoniale pſonale:q2 obligatur pſona rõne bo-
noru3 que h3.d.l.reſcripto.§.ſi.de mune.⁊ hono. ⁊ ibi per
Bar.⁊.d.§.ſola.⁊ p Bar.in.d.l.j.de mulie.⁊ in quo loco.⁊
non obligãtur ipſa bona:ſed teneꝛ quis pro bonis que h3
nõ que habuit:prout hr̃ in dictis iuribus.⁊.ſ.demõſtraui.
Concludẽdum eſt ꝙ homines dicti caſtri qui emerũt bo-
na a ciuibus teneãtur pro illis bonis:prout pro alijs:prout
ecõ.ſ.concluſi in precedẽti dubio ꝙ qui vẽdidit nõ tenetur
pro bonis in alium trãſlatis ⁊ ad ꝯ̃ria appet euidenter eſſe
rñſum.Et hãc concluſionẽ vltra iam dicta probo alio ſimi-
li certum eſt ꝙ multe domus que ſolẽt ad penſione3 locari
ſunt in cataſtro extimate ⁊ allibrate ⁊ pro eis ſoluũtur col
lecte ⁊ viget vt audio ſtatutu3 ꝙ qñ non appẽſionãtur am
plius non ſoluitur.Item viget ſtatutũ ꝙ bona ſterilia effe-
cta ⁊ inutilia remouẽtur de libra modo ponamus ꝙ aliqs
tpe quo fuerunt ordinati capitanei habebat domũ allibra-
tam ꝓ qua ſoluebat ſubſidium ⁊ collectas:prout pro alijs
bonis poſtea domus remouetur de libra: q2 diſcarcata vel
nõ appenſionatur amplius vel aliqua p̃dia ruſtica remouẽ
tur de libra ſua ppea q2 ſunt effecta inutilia dicet ne aliquis
ꝙ iſte iperpetuum teneatur ad collectã capitanei ꝓ iſtis bo
nis q̃ tũc erãt allibrata ⁊ hodie ñ ſſ certe.abſonũ eẽt dicẽ ⁊
ꝯ̃riũ ꝓbaꝛ ex.ſ.dcis.Et tñ taxa fcã caſtro vel ville remaneꝛ

ſirma p.ſ.dcā. Pront ḡ diminutio libre ꝛ remotio rei alli
brate i vno caſtro nō minuit taxā factā caſtro: tñ diminuit
onus illi particulari perſone que eā habebat ꝛ in libra mi
nuitur. Ita pari rōne ſi vni pſone augetur libra: qꝛ in ſuo ex
timo ponit̄ res de nouo que non erat affecta illo onere dꝫ
augeri onus illius perſone ꝛ nō taxa caſtri: qꝛ ꝯtrariorum ea
dem eſt nā.l.ꝛ ſi ꝯ.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ.l.ſi ex toto.in prin.ff.
de le.j.vbi formaliter arguit de remotiōe ad augumentū vꝛ̄
eꝯ ꝛ ſic in proprijs termis. Item iſta ꝯcluſio alia via perſua
detur. Conſtat ꝙ capitanei fuerūt a principio creati.anno.
M.cccc.xxviij.ꝛ tūc ſeu parum poſtea fuerūt taxate ſumme
qbuſlibet caſtris vel villis poſtea i anno. M.cccc.xxxvj. fuit
fcā noua ꝓuiſio p do. Albertū tunc gubernatorē ꝛ tūc pro
ut dr̄ fuerūt facte noue taxe ꝛ fuit hita prout dꝛ̄ ꝯſideratio
ad libras quas tunc tpis habebat quodlibet caſtrūꝫ ꝛ que
libet villa dcē porte ſolis: ꝓut ꝛ apparet ex illo folio de quo
ſ.qd̄ dr̄ eſſe manu dicti roſcioli: ꝛ tñ nulli dubiū eſt ꝙ inte
rim a die ipoſitionis collecte vſqꝫ ad iſtud tps. M.cccc.xxx
vj. fuerūt facte alique alienationes int̄ ciues ꝛ comitatiuos
dicte porte ꝛ forte inter hoies dicte porte ꝛ hoies aliarum
portaꝝ. Et nihilominus de illis bonis alienatis nō fuit fa
cta alia ꝯſideratio niſi ꝓut erāt allibrata tpe dicte noue ta
xe. Ergo ex dcā noua lege edita p dictum gubernatorē de
monſtrat̄ ꝙ non dꝫ attēdi libra que erat tpe ordinationis
collecte ꝑ capitaneis: ſed libra que eſt tpe quo debet̄ colle
cta: maxime qꝛ dicta ſua lex nō imponit de nouo collectam
ſed taxat ſummas ꝑ iuſtitia miniſtrāda: prout ſonant verba
dicte ꝓuiſionis dci dñi gubernatoris ꝙ optimū preſtat ar
gumentū ꝙ mēs ſtatuentiū fuerit ꝙ hoies ſoluant ꝑ libra
quaꝫ hñt ſm tps quo hñt ſoluere: qꝛ leges poſteriores tra
hunt̄ ad interpetrationē antiquarū ꝛ eꝯ.l.nō eſt nouū. ꝛ.l.
nam ꝛ poſteriores.ff.de.ll. Et pari rōne idem dōm eſt i ſta
tutis ꝛ legibus legatorum cum ſit eadem rō. Laus deo.

¶ Appellationis capitula cōceſſa ciuitati ꝙ prima ꝛ ſecun
da inſtantia non agitet̄ in curia ligant etiam clericos.

¶ Conſilium. xxv.

In noie dñi noſtri ieſu
xpi. ¶ Attentis narratis in puncto reſultat
dubiū principale an applo predicta interpo
ſita p dictum ſindicū cū vertat̄ dubium ꝛ al
legatur ꝙ huiōi applone ꝛ inhibitorie inde
emanata eſt ꝯ capla ꝛ ſtatuta ptes dñi e pi hinc in cognoſcē
do ꝛ hoc ꝓnunciando ꝛ ꝓuidendo ꝙ inhibitoria predicta
non ſortiat̄ effectū cum capla eccleſie in hoc ſint clara: ꝓut
preſupponit̄ in puncto. Videamus igitur de ipſa applone
ꝛ quidem applo de iure cōi ſine dubio eſt valida preſuppo
ſito ꝙ intra lria tpa fuerit interpoſita ꝛ p perſonam legitti
mam quo ad dictū ꝯuentum: conſtat.n. ꝙ tertius ꝯ quē nō
eſt lata ſnia pōt pro ſuo intereſſe appellare.l.a ſnia.in prin.
ff.de app.ꝛ in.c.cum ſup.de ap.ꝛ in ꝓprijs terminis in em
ptore.ſ.ꝛ venditore ꝛ tex.in.l.ab executore.§.alio ꝯdemna
to.ff.de app.ꝛ per app.tertij pro ſuo intereſſe appellātis ſu
ſpendat̄ executio ꝯ victum ꝯ quē ſnia tranſiuit in rem iudi
catā ne pronunciet appellanti vt eſt tex.in.d.c.cū ſuper. vñ
ſi eſſemus in puris termis iuris cōis res quo ad hoc non
hret dubium quominus poſſint appellari ad papā. Naꝫ de
iure caſi.appellat̄ ad papaꝫ obmiſſo medio.c.ſi duobus.de
ap.ꝛ ad metropolitanū.ij.q.vij. Et maxīe qꝛ iſti arbitri ſunt
arbitri iur̄ qui hñt iuriſditionē delegatā vt in.c.ab arbitris
de offi.dele.li.vj.ꝛ hr̄ in.l.ꝛ qꝛ de iur.om.iu.ꝛ in.l. apertiſſi
mi.ꝛ in.l.ſi.C.de iudi. ꝛ ideo ab eorum laudo ſeu ſnia pōt
appellari de iur̄ cōi.ꝓut ꝓbat̄ i.d.l.ſi.ꝛ i.d.c. ab arbitris.l.
arbitro.ꝛ in.l.ſi ab arbitro.ff.qui ſatiſ.cogā. Et ab arbitris
iuris ad principem hoc eſt papam in terris eccleſie.

a ¶ Nec vꝛ̄ ꝙ obſtent ſtatuta dicte ciuitatis Viterbij. Nam
lꝫ ſi vt audio loquatur ſtatutum ēt in cā clericorum: tñ non
ligat clericos neqꝫ pſonas eccleſiaſticas: ꝓut ſunt dicti fra
tres vt probat̄ in.c.eccleſia ſancte marię.de ꝯſti.ꝛ in.c. que
in eccleſiaꝝ.eo.ti.ꝛ.c.qd̄ clericis.de fo.compe.ꝛ p doc. in.l.
cūctos populos.C.de ſum.tri. ꝛ Cy.in.l.ij.C.que ſit long.
ꝯſue.ꝛ Bar.in.l.oēs populi.ff.de iuſti.ꝛ iure.cauſe.n.cleri
corū debent regli ſm ius regli caſi. nō ſm iura municipa
lia ciuilia iudicari.d.c.qd̄ clericis.vñ non ligat lꝫ exp̄ſſe de
clericis mentionē faciat. Ex quo deficit poteſtas vt dictuꝫ
eſt. Ius eni ſtatuendi ꝛ facultas eſt iuriſditionalis hec eſt

ſpecies iuriſditionis: vt hr̄ in.l.j.ꝛ in.l.imperium.ff.de iur.
om.iu.ꝛ per Bar.ꝛ Bal.in.d.l.oēs populi. Unde cum lay
ci non habeant iuriſditionem in clericos ſeu perſonas ec
cleſiaſticas.c.ſi diligenti.de fo.compe.ꝛ.d.c.eccleſia ſancte
Marie de conſtit. Reſtat ꝙ eos non pñt ſtatuto ligare ꝛ
aſtringere. Quinimmo qꝛ de clericis facit expreſſam men
tionem magis aſſicitur ꝛ non vꝫ ēt vbi alr̄ valeret ꝛ ad cle
ricos traheretur: prout voluit Jo.an. in addi.ſpe.de cōſti.
bar.in.d.l.cūctos pplos.bal.in auc.ſtatuimus.C. de ſa.ſan.
ec.ꝛ.d. An.imo.ꝛ.d. Nic.i.d.c.eccl'ia ſancte Marie p tex.ibi.

b ¶ Nec vꝛ̄ obſtare ꝙ ſtatuta cōis Viterbij ſint per capitu
la pape ꝯfirmata: qꝛ non vꝛ̄ ꝯfirmatio predicta trahi ad ſta
tuta nulla que non merent̄ dici ſtatuta.ar.l.iiij.§.ꝯdemna
tum.de re iu.de.paſtoralis.e.ti.l.a nullo.C.de ſe.cū ſi. Nec
eſt veriſile ꝙ papa voluerit approbare ſtatuta laycoꝝ que
de clericis ſtatuunt ꝛ gñalis ꝯfirmatio nō trahit̄ ad ea que
veriſilr̄ in ſpē non ꝯfirmaſſet vt in regula in gñali in.vj.cuꝫ
concor.in ſinitis. Nec ēt vñr obſtare ipſa capla ſpecifice de
appellantibus loquentia non ſoluꝫ illa que ſe referunt ad
ſtatuta cū vt dixi ſtatuta ad hūc caſum quo clericus ſeu per
ſona eccleſiaſtica appellat non ſe extendunt: nec ergo capi
tula cū idem ꝯtineri cenſeat̄ in diſpōne referente ꝙ ꝯtinet̄
in relata per ea que hñr in.l.aſſe toto.de here.inſti. ꝛ in.l.ſi
ita ſcripſero.de ꝯdi.ꝛ demon.ꝛ in auc.de filijs añ dota.in
ſtru.natis. Sed nec ēt capla que non referunt ſe ad ſtatuta
prout ſunt illa que diſponunt ꝙ pria ſcda inſtantia dēat agi
tari Viterbij nec poſſit in curia introduci ēt per viā applo
nis. Nam illa capla fuerunt inita cum laycis vñ vꝛ̄ de ipſis
laycis ꝛ inter ipſos laycos diſponere non inter clericos: qꝛ
res inter alios acta ꝛc.c.penul.de re iu. ꝛ in titulo res inter
alios acta.ꝛ qꝛ verba interpetrantur ſm ſubiectam mām.l.
ſi ſtipulatus.de vſur.l.ſi vno loco.ꝛ ſm qualitatem perſo
narum.l.plenam.§.equitij.ff.de vſu ꝛ habi. Qd̄ maxime vꝛ̄
qꝛ prout.ſ.dictū eſt iſti ſunt arbitri iuris ꝛ ab arbitris iu
ris appellatur ad ius animatū qd̄ eſt papa ſeu princeps in
auc.de conſuli.§.ſi.ꝛ ſic in terris ſubiectis eccleſie ad papā
appellatur.d.c.ab arbitris.non ergo pōt ad inferiorē arg.
d.c.ab arbitris.a contrario ſenſu.vnde cum non poſſit cau
ſa appellationis in curia Viterbienſi introduci non vide
tur quod dicta capitula militent in caſu iſto in quo verba
non poſſunt verificari prout videtur dictum ex predictis.
Ergo videtur ceſſare ipſa diſpoſitio capitulorūꝫ argumen
to.l.ita autem in principio cum ibi notatis.ff.de adminiſtr.
tuto.ꝛ in.l.iiij.§.preterea ait.ff.de dam.infec.

c ¶ His tñ nō obſtantibus ꝯtriam ſnīaꝫ magis arbitror iuri
cōſentaneā ea potiſſime rōne: qꝛ qd̄ principi placet.l.hꝫ vi
gorē.l.j.ff.de conſti.prin.ꝛ inſti.de iur.nā. gen.ꝛ ciui.§.ſed
quod principi.ꝛ hinc eſt ꝙ ꝯtrus principis hꝫ legis vigo
rem ēt quo ad non ꝯhentes.l.ceſar.ff.de publi.l.penult.C.
de dona.inter virum.ꝛ vxo.capitula ipſa in qbus papa cō
cedit ꝙ prima ꝛ ſcda inſtantia Viterbij agitetur nec poſſit
in curiam introduci ſiue i ubis hꝫ vim legis ſiue per viam
ꝯtrus inita ſint prout inita fuiſſe dñr ſiue per viam indul
gentie ꝛ priuilegij: qꝛ ꝛ priuilegia principum.ſl.ſunt.ix.diſ.
priuile.de ver.ſig.abbate ſancti Syluestri dr̄ enim priuile
gium lex priuata vt dictis iuribus: qꝛ priuatam reſpicit vti
litatem: qꝛ ergo.l.conſtringit alios ꝗ̄ illos quibus concedi
tur ſilr̄ ꝛ dicta capla ſiue in forma ꝯtrus ſiue in forma in
dulgentie ſeu priuilegij ſint inita. cum igitur ciuitas Viter
bij ſimpliciter poſtulauerit quod prima ꝛ ſecunda inſtantia
Viterbij agitetur nec poſſint in curiam introduci etiāꝫ per
appellationem ꝛ papa ſimpliciter conceſſerit nec diſtinctio
fuerit facta inter perſonas religioſas vel ſeculares ſeu in
ter homines eccleſiaſticos vel ſeculares dicta indulta ſunt
intelligenda generaliter.argu.l.j.§.ꝛ generaliter.de leg.pre
ſtan.l.de precio de publi.qꝛ vbi lex non diſtinguit nec nos
diſtinguamus.l.iij.de officio preſi.cum ſimi. maxime cum
agatur de preiudicio concedentis.ſ.ꝙ cauſe ad ipſum con
cedentem non deuoluatur tanꝗ̄ beneficia vñr amplianda
ꝛ latiſſime interpetranda.l.beneficium.ff.de conſti.princ.c.
quia circa.de priui.ꝛ.c.cum dilecti.de dona. Dicta ergo capi
tula prohibentia primam ꝛ ſecundam inſtantiam in curiam
introduci generaliter debent intelligi de omnibus cauſis
que ſui natura ad curiam Viterbieñ.pertinent ſiue eccle
ſiaſticam ſiue ſecularem cū non diſtinguat vt dixi nec di
rigunt verba ad perſonas: ſꝫ ad cauſas predicta capla. iſta
autem cauſa ſui natura pertinet ad curiam Viterbieñ.ꝛ in
ipſa prima inſtantia eſt agitata: ergo ꝛ ſecunda in curia vi
terbieñ.

terbieñ.agitari debet vigore dictorum capitulorum. ⁊ hec
meo iudicio reddunt rem ſatis claram.
d ¶ Nil.n.aliquid refert ſi layci non hñtes iuriſdi. in cleri
cos poſtulant a papa:q: papa eſt qui indulget ⁊ diſponit q
poteſt quẽlibet ligare ⁊ intereſt reipublice viterbieñ.ꝙ cãe
cuiuſcũqȝ generis ſint agitentur viterbij ⁊ maxime qñ forẽ
ſis litigat cuȝ ciue propter expẽnſas que fiunt in lite ne pe
cunia exeat de republica ꝓut exit qñ ciuis ſeu terrigena Vi
terbij litigat in curia ⁊ꝰveniat ⁊ intret viterbiuȝ pecunia ꝓ
ut intrat qñ forenſis viterbij litigat vt experiẽtia docet que
eſt rerũ magiſtra.c.ꝗ ſit.in ꝑn.de elec.in.vj.⁊ in.c. ſtatutũ
in prin.eo.ti.⁊ li.facit ad predicta tex.inſti.de his q ſunt ſui
vel alie.iur.§.ſed ⁊ maior ibi expedit.n. reipublice ne quis
re ſua male vtaẽ ⁊ in auctẽtico vt iudici in quoq̃ ſuffr.§.co
gnitio.ex qbꝰ pȝ ꝙ nõ refert ꝙ cũ laycis fuerit fcã appſo.
e ¶ Nec ob.illud qđ ſupra dictum eſt ꝙ ab arbitris iuris ap
pellatur ad papam vt.d.c.ab arbitris.⁊ inferior non eſt iu
dex apoſtolicus vt ibi:q: illud argumentum ⁊ ſiꝉis iura lo
quuntur in arbitris iuris cõis quibus.ſ.conceditur iuriſdi
tio delegata a iur̃ cõi vr̃.n.tunc a iuris conditore cõceſſa ꝓ
ut ſunt papa in terris eccleſie ⁊ inter clericos ⁊ imperator
inter laycos in terris imperij ⁊ ſic a delegato ad delegantẽ
appellatur ꝓut dicit.l.j.ij.⁊.iij.ff.quis ⁊ a quo appelle. ⁊.c.
ſuper qõnnm.de offi.dele.cum ſi.Qui ergo habent auctori
tatem ⁊ iuriſditionẽ a iure cõi ꝙ oẽs aſtringit ⁊ neminẽ hȝ
ſuperiorẽ:niſi principẽ ad hoc qđ no.in.c.ſi.de hereti.li.vj.
repñtat ipſum delegantẽ ⁊ cenſeẽ maior quolibet qui ſubeſt
iuri cõi deleganti.ar.c.ſane.de offi.deleg. ⁊.c.paſtoralis.de
offi.ordi.ſequiẽ ꝙ ad nullũ poſſit appellari:niſi ad principẽ
q: appellatio eſt de minore ad maiorem iudicẽ prouocatio.
c.ij.⁊ ibi gl.de ꝯſue.lib.vj.ſȝ in caſu nr̃o iſti arbitri nõ ſunt
arbitri iuris cõis:ſed iuris municipalis ppl̃i Viterbieñ. ⁊
ſic cenſentur hr̃e iuriſd.delegatã ab ipſis ſtatuentibus ⁊ ſic
ad eos põt appellari vel a deputatũ ab eis audio ꝙ cãs ap
pellationis pñt audire dñi priores.Item oĩs legatus apo
ſtolicus ex forma ſtatutoꝝ ſeu capituloꝝ ita ꝙ cauſa iſta ap
pellationis ſi appellari poſſet in curia viterbieñ. poſſet agi
tari facit q: iſti arbitri ſuccedunt in locum iudicis prius adi
ti prout no.Bald.in.l.ſi iudex nutrici.ff.de his qui ſunt ſui
vel alie. iur. merito prout poterat a primo iudice appellari
ad ſuperioreȝ in territorio Viterbieñ.ita ⁊ ab illis arbitris
per iſtam igitur viam in qua potiſſime me fundo ⁊ facio ꝑn
cipale fundamentum pȝ ꝙ appellari nõ potuit prout appel
latum fuit ad papam nec inhibitoria dȝ ſortiri in effectum:
ſed.d.gubernator Viterbij dȝ prouidere ne inhibitoria im
pediat executionem prout capitula aperte dicunt.
f ¶ Et ad adducta in ꝯtriuȝ quatenus reſpiciunt hoc funda
mentum eſt ſufficienter reſponſum eſt ⁊ alia via qua vtitur
dictus Julianus q: ſtatuta dicũt ꝙ a laudis hmõi nequeat
appellari neqȝ de nullitate dici ⁊c. que quidem ſtatuta vñr
ligare clericos cum de his ſpecialem faciant mentionẽ ⁊ pa
pa ipſa ſtatuta in genere confirmat ⁊ ſi dicaẽ confirmat illa
que merentur nuncupati ſtatuta:q: non ſunt funditus nul
la prout deductum eſt in argumentis ꝯtrijs.rñdeo ꝙ in ca
pitulis exceptuantur prout audio ſtatuta que ſunt ꝯ liberta
tem eccleſiaſticam que qdem ſtatuta ſunt penitꝰ nulla auc.
caſſa ⁊ irrita.C.de ſac.ſan.eccl.cũ ergo ſtatuta nulla in exce
ptione deducantur ſequitur ꝙ etiam de nullis ſtatutis lo
quitur regula.Cum exceptio debeat ſub regula comprehẽ
di vt no.in.l.i.ff.de reg.iur.⁊ in rubri.eo.ti.lib.vj.facit.l.nã
ꝙ liquide.§.ſi.ff.de penu.lega.⁊ exquo in ſtatuto ſit expreſ
ſa mentio de perſonis eccleſiaſticis:q: de clericis ipſi inclu
dunẽ in ſtatuto:licet nulliter de ſe ſi intereſſet confirmatio
licet ſi non includerentur confirmatio non extenderet:q:
confirmatio non trahitur ad perſonas non incluſas in ſta
tuto prout dicit Bal.in auc.quibuſcũqȝ.C.de ſac.ſan.eccl.
allegat Jo.an.in nouella in.c.i.de conſti.in.vj ar.l. aureliꝰ
§.teſtõ.de libe.leg.Natura enim confirmationis eſt robur
addere non autem confirmatum extẽdere ad id quod in eo
non continebatur ar.d.§.teſtamento.prout dicit formaliter
Bal.in.l.iij.in ſi.C.ſi aduer.rem iudi.Que obſtare viderẽ
tur.ſcilicet non eſſet facta expreſſa mentio de clericis:tñ cũ
ſtatutum cõprehendat clericos:lȝ non poſſit de ſe compre
hendere ſeu aſtringere tñ cum recipit robur a confirmatio
ne videtur ꝙ ipſos aſtringat:lȝ hoc pro nũc nõ firmem ad
idem ⁊ tertio facit ꝙ quando tertius hȝ noticiam de ꝓceſ
ſu ſi agitur cum principali precluditur ſibi viam ad facien
dum que incumbunt in cauſa que tendit ad ſui preiudiciuȝ
quando precluditur viam ipſi cum quo cauſa agitur prout
ſumitur ex no.per Inno.in.c.cum ſuper.de re iud.⁊ Bart.
in.l.ſi per luſorio.de appel.⁊ Barto.⁊ Imo.in.l.a ſententia
in prin.eo.ti.⁊ per doc.in dictis iuribus.
g ¶ Hinc dicitur elapſa dilatione ad probandum data agitã
ti iudicium non poterit tertius pro ſuo intereſſe comparẽs
amplius probare⁊ ſimiliter nec poterit teſtes ꝓducere poſt
publicatas atteſtationes prout h̃ tradũt prenominati doc.
in locis preallegatis.⁊ ſimiliter non poterit poſt binam ap
pellationem victi ipſi tertio iterato appellare ſm eos in di
ctis iuribus:vnde ad propoſitum cum predicti fratres ven
ditores habuerit noticiã dicti iudicij qđ vt dicitur fuit eis
notificatũ ⁊ coꝝ procurator abſtitit liti:lȝ nõ fuerit ad miſ
ſus ad ſuſcipiendũ in ſe iudiciũ vr̃ ꝙ ꝓut ipſe ꝯuentus q
ſuccubuit non põt appellare obſtante iure municipali. ita
nec poſſunt fratres volẽteȝ vt tertij pro coꝝ intereſſe appel
lare nec tñ h̃ fundamentũ aſr firmo ſȝ potiſſime me fundo
in prima ratione.ſ.poſita per quã principaſr me fundãdo
cõcludo ꝙ partes dñi gubernatoris ſunt in declarando ꝙ
dñi inhibitoria non artet ⁊ ꝙ ea non ob.ſententia ſeu lau
dum mandari debeat executioni. Laus deo.

¶ Laudũ in cuius cõpromiſſo nõ eſt ſolutũ decimum ſm
formã ſtatuti põt impune dici nullũ nõ obſtante ſtatuto di
ſponente ſub pena ꝙ contra laudũ iudicialeȝ nõ poſſit ap
pellari vel de nullitate dici ⁊ decimũ qũo ſit ſoluendum.

¶ Conſilium. xxvj.

In nomine dñi noſtri
ieſu xp̃i. ¶ In hac conſultatiõe duo dubia
eliciuntur ſcdm tamen dubium dependet a
primo ⁊ circa primum:vȝ añ laudũ de quo
in themate cenſeatur ⁊ ſit latum ſm formaȝ
ſtatutorum necne.⁊ ꝙ non ſit latum ſm formam ſtatutorũ
ſed ex forma ſtatutorum ſit nullũ.⁊ per ꝯñs non debeat nũ
cupari laudũ iudiciale latũ ſm formã ſtatutoꝝ. Tria in con
ſultatione pro parte Antonij allegaẽ.primũ eſt ꝙ nõ fuit
litis ſolutum decimum ſm formã dictoꝝ ſtatutorũ. Et quia
hoc vr̃ magis ſubſtantiale:iõ ſuper eo inſiſtaȝ ⁊ hoc expedi
to aliqd ſuccincte interſeram circa illa duo alia fundamẽta.
a ¶ Circa primam igitur videtur primo dõm ꝙ dictum deci
mum fuerit legitime ſolutum ſm formã dicti ſtatuti loquẽ
tis de ſolutione decimi:nam dictum ſtatutũ facit plura ca
pita inter que vnum eſt ꝙ ſi petatur res mobilis factũ vel
intereſſe actor dȝ extimare ⁊ ſm eius extimationẽ decimũ
ſoluere.⁊ iſtud caput fuit per dictum dñicum amplexatum
⁊ vr̃ ꝙ recte fecerit.Nam dictus dñicus petijt donationes
quaſdam reſcindi ⁊ hoc conſiſtit in facto:nam petendo re
ſciſſionẽ petit factũ ⁊ ſubſequenter petit ſupplementuȝ litis
non aũt petijt aliquã rem ſtabilẽ allibratã vel non allibratã
ad quos caſus adaptãtur alia capita ſtatuti predicti:ſed pe
titur ſupplementum litis ⁊ videẽ ꝙ adaptetur iſtud tertium
caput.ſ.ꝙ cenſeaẽ petitum factuȝ.ſ.ſuppleri legittimam.⁊
⁊ conſequenter decimum cenſeatur recte ſolutum facere
ꝯñr factum eſt verbũ latiſſimum.l.faciendi.⁊.l.verbũ facere
ff.de verb.ſig.⁊.l.lȝ inter eo.ti.cum ſua glo.vñ ſub illo ver
bo ſtatuti factum vr̃ complecti iſtud ſupplementũ litis:attẽ
to ꝙ non vr̃ poſſe adaptari ad alia capita ſpecialia.
b ¶ Qđ ⁊ alia rõne videtur dõm q: in petitiõe narraẽ ꝙ di
ctus Anto.⁊ dicti alij fratres ꝓmiſerunt pluries dare dicto
dñico dictũ ſupplementũ in pecunia numerata.Idcirco cũ
concluſio libelli referri debeat ad narrata ⁊ ſm illa interpe
trari prout no.Jo.an.in.c.ſi apoſtolice.de preben: lib.vj.in
nouella ſuper verbo non in forma ⁊ Jo.mona.in extrauag.
rem non nouam.in glo.magna.⁊ dȝ conuenire ꝯcluſio nar
rationi alr̃s non procedit prout volunt Inno.⁊ Jo.an.in.c.
ſuper lr̃is.de reſcript.ideo exquo narratur ꝙ promiſerunt
ſoluere in pecunia numerata vr̃ concluſio libelli interpetrã
da facit ꝙ ſoluatur ſupplementum predictũ in pecunia nu
merata facit:q: precedentia declarãt ſequentia.ſ.ſi ſeruꝰ plu
rium.§.ſi.de leg.j.maxime prefationes.l.ſi.de here. inſti.l.
ticia rñdit.§.ideȝ rñdit.ff.de verb.ob.⁊.l.item q: in ſi.ff. de
pac.potiſſime.q: concluſio vr̃ ſpecifice ſe referre ad narrata
q: pluries in concluſione repetit verba iſta vȝ vt ſupra.Qđ
maxime videtur dicendum attenta cl̃a in fine libelli poſita
dum petit ſuper narratis ſibi ius ⁊ iuſticia miniſtrari que
quidem cl̃a operatur et cenſeatur in concluſione petitionis

deductum omne ius qđ ex narratis elici poteſt iuxta theoricam Innocentij ⁊ doc. in.c.cum dilectus.de ordine iudicio. de quo etiam cſa per Bald.in.l.edita.C.de eden.⁊.d.Ant. de but.in.c.j.de iudicijs.vnde cum ex narratis cõpetat ius petendi legittimam dari in pecunia ex ipſa promiſſione idcirco cõcluſum vr̃ in dicto libello ꝙ ſuper dicta ꝓmiſſione miniſtretur iuſtitia.⁊ ꝯñter eſt petita dicta legittima in pecunia.⁊ conſequẽter petita eſt pnia que eſt res mobilis:idcirco veniebat extimatio fienda per ipſum actorem prout ⁊ facta fuit idcirco ſolutio decimi fuit legittime facta.

c ¶Qđ ⁊ ex alio vr̃ dicendum qꝛ ltia eſt pars bonorum.l.papinianus.§.quarta.ff.de inoffi.teſt.⁊ per glo.in.l.cum a matre.C.de rei ven.ſed vbi debetur pars bonorũ cenſetur debita extimatio adeo ꝙ ipſa extimatio eſt in ſolutione.l.non amplius.§.bonorum.⁊.l.ſeq.ff.de le.j.⁊ ibi glo.Nam ratio eſt qꝛ ex quo ltia ſeu pars bonorum non conſiſtit preciſe in parte rerum hereditariarum:ſed ſunt detrahenda onera vt dictis iuribus.⁊.l.ſubſignatum.§.bono.ff.de verb.ſig.⁊.d.§.quarta.ſed q̃ntum ſit diminuendũ eſt incertũ:ideo deuenit ad extimationem totius partis bonorũ detracto onere eris alieni ꝓut hanc rõnem aſſignat Bar.in.d.§.bonorum que recte militat in caſu noſtro:⁊ maxime qꝛ etiaꝫ de dicta legittima dñici eſt in caſu noſtro detrahenda q̃ntitas quam habuit ipſe dñicus cum ipſe petat ſupplementum ⁊ nõ petat ſimplr̃ legittimam:vnde incertuꝫ eſt que portio cuiuſlibet rei hẽditarie ſibi deberetur ⁊ ſic pꝫ ꝙ recte militat ratio preallegata.Pe.autem de belleper.Ray.de for.⁊ Bal.in.d.§.bonorũ.dicunt ꝙ ſoluitur ibi extimatio:qꝛ debetur genus non cõprehenſuꝫ ſub aliqua ſpẽ ſm eos:ita ergo pari ratione in caſu noſtro in quo debeẽ pars bonorum. Cõſtat autẽ ꝙ genus non eſt res imobilis a cataſtrata nec ꝗ in qua cadant termini an ſit a cataſtrata vel non:imo ſtatutuꝫ loquitur in primis duob⁹ capitibus de re ſtabili: ſed cõſtat genus non eſſe quid ſtabile ſeu res ſtabilis:ſꝫ nec res mobilis dici poſſit:ſed eſt qđ diuerſum prout alĩs dicim⁹ ꝙ debitum ſeu actio non venit appl̃one reruꝫ mobilium vel immobilium ſaltẽ n proprie loquendo.l.qđ tuberonis.§.fi.ff.de pecu.⁊.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iud.⁊ p bar.in.l.mouentiũ.ff.de v̾.ſig. Idcirco vr̃ ꝙ cũ nõ cõprehẽdaẽ ſub mobilib⁹ vl̃ ſtabilib⁹ cõprehẽdaẽ ſub v̾bo gñali in ſtatuto poſitũ dũ dič factũ ꝙ ẽ v̾bũ gñaliſſimũ.d.l.faciẽdi v̾bum vt ⁊ ſupra dixi.Accedat ad p̃dicta qꝛ Rapha.cumo.in d.§.bonoꝝ dicit ꝙ in legato bonoꝝ venit quedã vniuerſitas detractis debitis que nõ poteſt aliter cognoſci niſi per extimationẽ.ideo dicitur eſſe tm̃ in dicto legato q̃ntum deductis debitis dicta pars extimabitur.l.prope modũ.ff.de verbo.ſig.ſm eum ⁊ pari ratione videtur dõm in caſu noſtro in quo pars bonorũ debetur vt dictũ eſt.⁊ ideo in terminis iſtis non videtur dictus Dominicus fuiſſe in pmis capitibus dicti ſtatuti que loquũtur de rebus ſtabilibus a cataſtratis vel non:maxime cum in cataſtro in dicto loco ꝓut dr̃ non diſcribuntur niſi predia ruſtica ⁊ vrbana merito videtur ꝙ ſcimus in vltimo capite ſtatuti ꝙ eſt ſeruatũ ad vnguem merito videtur ꝙ dictum laudum non debeat ex hoc capite viciari.ſ.qꝛ decimum non ſit legittime ſolutum.

d ¶His tñ non ob.ꝯtrium puto de iure rñdendũ:qꝛ immo videtur ꝙ dictũ decimum ſolutum ꝓut in puncto preſupponitur non fuerit ltie ſolutum ſm formam predicti ſtatuti.Ideo dictum laudum poſtea ſecutum eſt nullum cum in ſtatuto ſit expreſſum ꝙ ſi decimuꝫ aliter ſoluatur ꝙ̃ dicit ſtatutuꝫ laudũ reddatur ipſo iure nullum:vnde ſuper caſu ſtatuti non eſt extrandũ ar.l.ancille.C.de fur.⁊.l.quod labeo ad carbo.iuncta.l.omnes populi.de iuſti.⁊ iur.cum ſi. Solum itaqꝫ eſt videndũ an ſit legittime ſolutũ decimũ.ſ.ſeruata forma dicti ſtatuti.Circa qđ premitto ꝙ licet legittima ſit quota bonorum vt ſupra premiſi ⁊ notãt Barto.⁊ Bal.in.l.ex facto proponebatur de heredi.inſti.⁊ doc.ibi.⁊ in.l.quotiens.C.e.ti.Tamen non debetur extimatio nec aliquid in genere ſed legittima ipſa debetur de ſubſtãtia teſtatoris dicit tex.in.l.ſancimus.C.de inoffi.teſt. Et de ſubſtantia teſtatoris debet fieri ſupplectio legittime prout ẽ ibi expreſſuꝫ:quinimmo ſit ipſo iure prout eſt expreſſum in.d.l.ſcimus.in prin.⁊ ſit de corporibus hereditarijs.d.§.replectionem in tantum ꝙ ſi pater inſtituit filium in q̃ntitate ita in genere ſumpta poteſt filius dicere ego nolo legittimã in quantitate mihi relicta ſed volo illam de corporibus reruꝫ hereditarium per.d.§.replectionem.prout vult Bal.in.d.l.ſcimus.⁊ Barto.Bal.⁊ Imo.in.l.ſuus quoqꝫ.de hered.inſti.⁊ hr̃ in.l.in quarta.ff.ad.l.fal. ⁊ ita cõiter indubitãter tenetur:vñ non põt heres ſoluere extimationem:naꝫ ſi filius põt id recuſare qñ teſtõr q̃ntitatem legittime correſpõdentem reliquit:ſꝫ heres vellet illam dare fortius põt recuſare ipſam q̃ntitatem qñ ſolus heres vellet illam preſtare ⁊ ita firmat Bal.in.d.l.non amplius.§.bonoꝝ.Eſt itaqꝫ indubitatum ꝙ legittima repleẽ de rebus ipſis hereditarijs ⁊ de ipſis corporibus non in quãtitate niſi quatenus forte filius cui eſt replenda legittima vellet:h̃ preſuppoſito ponderanda eſt petitio ad quam refertur ⁊ referri dꝫ ſolutio decimi ſm formam prefati ſtatuti:⁊ certe dictus Dñicus petit ꝓnũciari legittimã eſſe ſupplẽdã de bonis donatis ⁊c. Et in puncto p̃ſupponiẽ ꝙ inter bona donata ſunt res ſtabiles.Et cum petatur pronunciari ſupplẽdã eſſe legittimã de rebus donatis.⁊ ꝯñr de rebus ſtabilibus ⁊ cogi ⁊ compelli ad exequendum ⁊c.Reſtat ꝙ in ꝯñtiam petuntur res ſtabiles pro ſupplemento legittime:⁊ ſic ſaltẽ quo ad iſtas res donatas ſeu quo ad ſupplementum fiendum ex iſtis rebus donatis ſunt petite res ſtabiles.ita.n.ſonant clare verba ipſius ꝯcluſionis ⁊ ipſius petitionis:nã in concluſione petitur vñ petitio eſt ipſa cõcluſio ꝙ precedit eſt narratio: vnde cum ſtatutum dicat ſolui decimũ de petitis ⁊c.referẽ ad concluſionem ⁊ merito:nã concluſio eſt terminus libelli ⁊ libellus principaliter in cõcluſione conſiſtit prout no. Inno.in.c.ſuper lr̃is.de reſcriptis.ſm Bal.in auc.cã que ſit cuꝫ monacho.de epi.⁊ cle. Accedat nã dictionis de qua eſt denotare ſubſtantiam eius cui adiungitur:vñ ſi petitur ſuppleri legittimã de bonis donatis petitur de ſubſtantia ⁊ corpore ipſoꝝ bonoꝝ donatoꝝ vt probatur de nã predicta dicte dictionis in.l.j.§.videamus.ff.de coniun.cũ emã.li.ita per illum tex.no.Bal.in.c.penul.de of.leg.⁊ ꝙ dictio de denotet ſubſtantiam eius cui preponitur no.ẽt Bal.in c.cum in veteri.de cle.allegat magiſtrũ ſniaꝝ li.j.diſt.xxvj. in fi.adducit ẽt.d.§.videamus.hinc facit dr̃iam dicatur de conſilio vel cum conſilio vt ibi per eum:vñ petitio in hac parte eſt clara ⁊ concordat cum diſpõne iuris diſponentis ꝙ legittima suppletur de ſubſtantia bonoꝝ teſtõris.Accedat.d.§.replectionem qui diſponit replectionẽ fieri ex ſubſtantia teſtõris ⁊ docto.per illa verba õẽs paſſim volunt ꝙ fieri debeat de corporibus hereditarijs:vnde illa verba in petitione prolata de rebus donatis intelligatur de corporibus rerum donataꝝ.Ex quibus conſtat ꝙ petita ſunt corpora rerum donatarum pro rata.ſ.legittime ſupplende. Et ideo neceſſario ſequitur ꝙ non debebat ſolui decimum reſpectu iſtarum reruꝫ ſtabilium ſm extimationem factã per actorem ſed ſm extimationem cataſtri ſi bona ſunt extimata in cataſtro prout in puncto p̃ſupponitur alĩs ſꝫ extimationem maſſariorum que minime facta fuit.⁊ ꝯñr decimũ non fuit legittime ſolutum.⁊ per ꝯñs laudum nullum vigore dicti ſtatuti.⁊ h̃ quo ad bona donata dicto Antonio. Quo ad alia bona hereditaria dicti Antonij ⁊ aliorum conuentorum eſt magis dubiuꝫ:qꝛ vt audio dictus Antonius non habuit alia bona ſtabilia de quibus veniret detrahenda dicta legittima vel eſſet ſupplenda vt petitur ⁊ ſi hoc eſt quo ad eum ceſſant prima capita ſtatuti.⁊ per ꝯñs militat tertium caput ꝙ eſt intentatuꝫ in ſolutione decimi de quo agitur.Quo vero ad alios:ſꝫ forte ipſi habuerint ⁊ ad eoꝝ manus peruenerint bona ſtabilia que ſi fuiſſent petita veniebant aliter extimanda:tñ poſſet inſtare dictus Dominicus ꝙ ipſe non petijt legittimaꝫ ſuppleri de rebus ⁊ bonis ad eorum manus peruentis ⁊c.Sed petijt ſuppleri legittimam per eos pro ratis tangentibus eis de rebus ⁊c. vt ſic illa verba de rebus ⁊c.referantur ad participium tangentibus ⁊ non ad verbum ſuppleant.⁊ ita intelligendo petitionem poſſet inſtare ꝙ ipſe petijt legittimaꝫ ſuppleri.ſ.in pecunia numerata:tamẽ pro ratis tangentibus de rebus ⁊c. Nihilominus:licet poſſet tollerari dicta intelligentia tamẽ in dubio illa verba de rebus videntur referenda ad omnia precedentia ex quo ad omnia referri poſſunt arg.l.talis ſcriptura de leg.j.cum ſimilibus vulgaribus.⁊ ſic etiaꝫ ad verbum ſuppleant vñr referenda ⁊ ſm h̃ ſi res ad manus aliorum peruente eſſent ſtabiles non eſſet legittime ſolutum decimum ſm formam dicti ſtatuti tamen reſpectu bonoruꝫ ſtabilium res eſt magis clara:quia verba illa de rebus ⁊c. non poſſunt referri:niſi ad verbum ſupplendam. Ex his igitur quia ſaltem reſpectu dictorum bonorum donatoruꝫ non eſt legittime ſolutum decimum redditur nullum dictum laudum prout ⁊ ſupra dictum eſt.

e ¶Nec ob.

e ¶ Nec ob.adducta in ꝯͣrium.⁊ ꝑmo nõ ob.ꝙ petijt reſcin
di donationes que reſciſſio cõſiſtit in facto ⁊ ſuppleri legit
timã ⁊c̃.Nã rñdeo ꝙ oli petebaṫ reſcindi donatio inoffi
cioſa mediãte querela inofficioſe donatiõis hodie vero qñ
filius cui ꝑiudicat donatio inofficioſa habuit aliquid a pa
tre ꝙ cõputeṫ in legittimã nõ intentaṫ querela :ſed agiṫ ad
ſupplementũ legittie cõditione ex lege vt.l.oĩmodo.l.ſi qñ.
⁊.l.ſcimus.C.de inoffi.te.iũcta.l.i.in fi.C.de inoffi.dona.ibi
iuxta formã de inofficioſo teſtamẽto ⁊c̃.⁊ i.l.ſi filius ibi ad
inſtar ⁊c̃.⁊.l.cũ donationibus ibi ad exemplũ ⁊c̃.⁊.l.fi.eo.
ti.put ⁊ not.in dictis iuribus doctores: nõ ergo reſcindiṫ
donatio:niſi qꝛ a donatario aduocaṫ id qȯ deficit filio de le
gittia.Effect⁹ ergo ⁊ finis actionis pſonalis ad ſupplemẽ
tũ cõpetentis eſt ꝙ filio petenti deṫ ſeu tradaṫ id qȯ de le
gittima ſibi deficit vt ꝓbatur in preallegatis iuribus:vnde
petendo ſupplementũ legittime petiṫ id qȯ eſt dandũ pro
ſupplemento legittime cũ ergo illud eſſent res ſtabiles vt
ſ.probatũ eſt:ergo res ſtabilis petiṫ.Nõ eniꝫ curandũ de
verbis ⁊ modo loquendi ſed de effectu:qꝛ leges ſunt poſi
te rebus non verbis.l.ij.in fi.C.cõis de leg.⁊.l.penul.ff.ne
quis eum.cum concordantijs.per gloſ. ex hoc patet ꝙ iſta
petitio ſupplemẽti põt adaptari ⁊ eſt adaptãdũ ad primuꝫ
caput ſtatuti vt ⁊ latius patet ex ſupra deductis pro hac par
te.Nec obſtat quod verbum factum eſt latiſſimuꝫ:qꝛ fateor:
ſed iſta generalitas non eſt trahenda ad caſus ſpãliter pro
uiſos.l.ſanctio legũ.ff.de penis.l.ſtipulationes cõmodiſſi
mum.⁊.l.doli clauſula.ff.de verbo.obliga.

f ¶ Nec obſtat ſcđm qȯ in cõtrariũ adduciṫ: qꝛ lꝫ narreṫ in
petitione ꝙ illi rei cõuenti ꝓmiſerunt ⁊ cõuenerũt dare le
gittimã in pecunia numerata.Tamẽ in dicta petitione pre
mittiṫ ꝙ intereſt dicti dominici ſibi ſuppleri legittimã de
pecunijs ⁊ alijs rebus ad eorũ manus peruentis vt ſupra.
⁊ cõſtat(vt ſupra ẽt deduxi)ꝙ de iure veniebat ſupplẽda le
gittima de ipſis rebus ⁊ ipſe res debebanṫ pro ſupplemen
to legittime vt ſupra deductũ eſt:nec dicta obligatio tolliṫ ꝑ
ipſaꝫ promiſſionẽ:quia hodie nouatio in dubio nõ induciṫ
per nouas ꝓmiſſiones.l.fi.C.de noua.vnde lꝫ ꝓmiſſuꝫ fue
rit ſuppleri legittimã in pecunia numerata:tamẽ remane
bat adhuc vetus obligatio de ſupplẽdo legittimã de rebus
hereditarijs ⁊ rebus donatis.⁊ dictus dominicus narrat in
ſua petitione ꝙ intereſt ſua dictam legittimam ſuppleri de
rebus donatis ⁊ rebus hr̃ditarijs ⁊ poſtmodũ in ꝯcluſiõe
ꝯcludit ꝙ dicta legittia ſuppleaṫ de reb⁹ donatis ⁊c̃.ergo
lꝫ fuerit ꝓmiſſum ſuppleri ĩ pecunia numerata:tñ petitur
ſuppleri de reb⁹ donatis ⁊c̃.cũ narreṫ intereſſe petentis vt
de illis reb⁹ ſuppleaṫ ⁊ vt de illis fiat ſupplectio ꝯcludaṫ:
vnde perfationes ſeu narratio petitionis ſe conformat cuꝫ
ipſa petitione ſeu libelli concluſione.Nec predictis aduer
ſatur clauſula in fine libelli poſita petens ius ⁊ iuſticiã mi
niſtrari:nam ex narratis ius ⁊ iuſticia reſultabat ꝙ fieret
ſupplectio legittime de rebus donatis ex quo ex narratis
illud ius reſultabat ⁊ pretendebat libellans ſua intereſſe qȯ
ex illis fieret ſupplectio ⁊ ſpecifica concluſio illud petebat:
vnde ius ⁊ iuſticia ex premiſſis reſultabat ꝙ ſupplectio fie
ret de ipſis rebus donatis ⁊ alijs rebus ad manus reorum
peruentis:facta autem illa ſpecifica petitione qȯ de rebus
donatis ⁊c̃.Tunc ꝙ ſupplementũ legittime fieret non erat
ius nec iuſticia ꝙ ſuppleretur ĩ pecunia numerata: quia nõ
debebat legittima bis ſuppleri:⁊ ideo dicta clauſula non vi
detur referri poſſe ad iſtud ꝙ ſolutio legittime fieret in pe
cunia numerata.ex quo vt dixi ius ⁊ iuſticia non erat ꝙ ſol
ueretur legittima in pecunia numerata ⁊ de rebus ipſis do
natis ⁊ alijs rebus hereditarijs. Ideo cum peteretur fieri
de rebus donatis ⁊ cetera ſpecifice ⁊ ſpecialiter ⁊ non pote
rat peti ꝙ fieret in pecunia numeratã: nec generalis clauſu
la eſt ad id referenda.ſpecies enim derogat generi vt in re
gula generi in ſexto cum ſimilibus vulgaribus . Non ergo
obſtat dicto capitulo cum dilectus.de ord.cogna.⁊ qȯ doc.
ibi ⁊ alibi de dicta clauſula dicunt:qꝛ doctores ſe fundant
in vi verborum dicte clauſule:nam vis verborum eſt ꝙ cẽ
ſeatur petituꝫ omne id qȯ iure ⁊ iuſticia mediante fieri de
bebat ipſi petenti ex his que narrantur.Non autem eſt tex
tus aliquis nec mens doctoris eſt ꝙ dicta clauſula habeat
vim validandi nec alterandi libellum :niſi quatenus artat
vis verborum:vnde cum in caſu noſtro vis verborum non
ſuadet ꝙ cenſeatur petitum ſuppleri legittimam in pecu
nia numerata:qꝛ non erat ius nec iuſticia id fieri ſtantibus
narratis ⁊ ſpãliter cõcluſis per iã dicta idcirco dcã cl'a nõ
hꝫ obſtare in caſu noſtro per predicta.Et maxime qꝛ ſi vo
lebat actionẽ ⁊ veterẽ reſultantẽ ex legis diſpoſitione ⁊ no
uã reſultãtẽ ex ꝓmiſſiõe ſimul cumulare ſaltẽ debebat ꝓte
ſtari ꝙ volebat vna proteſtatione eẽ cõtentus iuxta nota
ta in.l.Paulus reſpõdit eod.ff.de re iudica.Accedat ꝙ no
tanter dicit Bald.in.l.edita.C.de edendo.in articulo dum
tractat de cumulatione in ſecunda repetitione vbi dicit ꝙ
hec cl'a corruit qñ libellus põt diuerſimode intelligi ⁊ op
poniṫ de generalitate libelli ſeu declaraṫ libellus.i caſu aũt
noſtro vt diciṫ fuit oppoſita exceptio ꝙ libellus eſt vagus
obſcurus generalis ⁊c̃.Merito videṫ ſtandũ ꝓprie vi ver
borꝫ ⁊ cõcluſioni ſpecifice facte nõ illi cl'e generali :nã libel
lus generalis ⁊ obſcurus dꝫ reijci ſi pars opponit.l.fi.C.de
annali excep.cũ ſua materia.⁊.l.edita actio.C.de edẽ. ⁊ facit
l.de etate.§.nihil.ff.de interroga.act.⁊ facit qȯ circa hoc di
cit Ang.in.l.ſiqs intẽtione ambigua.ff.de iudicijs.vbi etiã
tangit de iſta cl'a:⁊ ex his ẽt põt rñderi ſiqs diceret ꝙ libel
lus generalis vel obſcurus interpetraṫ ꝑ libellãte ⁊ per eũ
per.d.l.ſiquis intẽtione ambigua.⁊ vltra iã dicta põt ẽt rñ
deri ꝙ vbi verba ſm ꝓpriũ ſignificatũ habẽt vnũ ſenſum:
lꝫ ĩpropriando poſſint trahi ad aliũ ſenſum nõ cenſenṫ v̾ba
ambigua:qꝛ verba in dubio dñt intelligi proprie.l.non aliter.
de leg.iij.l.i.§.ſi is qui nauem.de exerci.loquens.n.preſu
mitur in mente gerere ꝙ verba ſonãt.l.labeo.§.idem tube
ro.de ſuppel.leg.Unde tũc nõ hꝫ locũ.d.l.ſiqs intentione
ambigua.prout ⁊ vult ibi Bal.dũ loquitur de verbo perti
nere.Qȯ maxime vꝫ dõm poſt ꝯͣctum ſuper petitione ini
tum:qꝛ verba ꝯͣctus ſunt ꝯͣ proferentem ſeu ſtipulanteꝫ in
terpetranda.l.quicqd aſtringende.de verb.ob.l.veteribus.
ff.de pac.l.labeo.ff.de ꝯͣhen.empt.vnde verba compromiſſi
ſuper petitione initi nõ dñt intelligi ſm interpetrationem
libellantis.Nec vt arbitror verba iudicis ꝓnunciãtis cau
ſam ſuper petitione cõpromittendã ſaltẽ ſi verba ꝓprie in
telligendo ſonabãt in vnum ſenſum:qȯ ⁊ maxime videtur
dõm vbi al's libellus fuiſſet obſcurus vel generalis ⁊ eſſet
oppoſitũ de generalitate ⁊ obſcuritate libelli prout factum
fuit in caſu noſtro.Nam al's veriſimiliter iudex nõ ꝓceſſiſ
ſet ad vlteriora tacite reijciẽdo dictã exceptionẽ:niſi qꝛ ha
bebat libellum pro ſpeciali ⁊ certo ſeu claro: qꝛ al's inique
feciſſet quod in dubio non eſt preſumendum de iudice ar.
l.herennius.§.gaya.ff.de euic.⁊ de renũ.c.in preſentia. cuꝫ
ſimi.Unde ſententiando cauſam compromittendam cenſe
tur intellexiſſe:ꝓut verba libelli proprie ſumpta ſonãt.Al's
eſſet licitum actori in perniciem rei libelluꝫ interpetrari ẽt
poſt ſententiam cum etiam ante ſententiam id non liceat
prout dicit Ang.in.d.l.ſiquis intentione ambigua. Et per
hec tolluntur quicquid dici poſſet pro dicto Dominico vi
gore dicte legis ſiquis intentione ambigua.

g ¶ Ex his etiam patet ꝙ non obſtant predictis verba vt ſu
pra in concluſione ſepius poſita ſi dicatur ꝙ dictus domi
nicus poteſt interpetrari dicta verba ꝙ ſuppleatur in pecu
nia numerata prout ſupra narrauerat ſibi fuiſſe promiſſum
prout ⁊ videtur ꝙ interpetratus fuerit in ſolutione decimi
nam verba illa vt ſupra poſſunt habere plures intellectus.
nam poſſunt referri ad verba proxima: vꝫ donatis relictis
peruentis.Itẽ ad remota qȯ.ſ.ſuppleatur vt ſupra ⁊ tũc tri
pliciter poteſt intelligi vt ſupra.ſcilicet in pecunia numera
ta ꝓut forte vult nunc interpetrari ipſe libellans.Item vt
ſupra.ſcꝫ de rebus ipſis donatis relictis ſiue peruentis:nã
⁊ illud fuerat narratum vt iam dictũ eſt.Item vt ſupra refe
ratur ad vtrũqꝫ qꝛ vtrũqꝫ erat narratum ⁊ ſm hoc verba
eſſent obſcura exquo multipliciter intelligibilia.l. ita fidei
ff.de iur̃ fiſci.⁊ no.glo.in.l.veteribus.de pac. Merito per
tineat interpetratio ad libellantem.Nam ex dictis ſupra ꝓ
xime elici poſſunt plures reſponſiones vna ꝙ cũ fuerit op
poſitum de generalitate ⁊ obſcuritate libelli non potuit ꝓ
cedi ſuper eo tanqꝫ ſuper generali ⁊ obſcuro:quia clari⁹ dꝫ
eſſe.l.edita.cum fi.ideo fuit ſuper eo proceſſuꝫ tanqꝫ ſuper
claro ⁊ ſpãli:quia tacite fuit pronunciatum libellum eſſe cla
rum ⁊ ſpãlem procedendo ſuper eo non obſtante dicta ex
ceptione:ideo non poteſt nunc tanqꝫ obſcurus interpetra
ri per libellantem exquo non dꝫ cenſeri obſcurus vel gene
ralitas vt dictum eſt ⁊ probatur ex dicto Bal. in.d.l. edita
ſupra.relato al's cederet in perniciem rei qui de generalita
te ⁊ obſcuritate libelli oppoſuit ſi ſunt coact⁹ compromit
tere ſuper libello tanqꝫ ſpeciali ⁊ claro ⁊ poſtea eſſet in ele
ctione actoris dicere h̃ actio venit in compromiſſuꝫ ⁊ h̃ nõ
vnde ſuccedit quod dicit Ang.in.d.l. ſiquis intẽtione am

bigua.ſ.ꝙ interpetrari non pōteſt qñ cederet in pernitiem
rei ꝓut ⁊ ſupra tetigi. Ex quibus pꝫ ꝙ actor nō pōt dictuꝫ
libellū tanꝗ̄ dubiū interpetrari qui fuit tacite pronuncia
tus clarus ⁊ tanꝗ̄ ſuper claro cōpromiſſuꝫ factū ⁊ quē ipſe
actor clarū dixit in ſuis replicationibus: vñ ſuccedit ꝙ di
cta verba ſunt ſm iuris regulas interpetrāda vna eſt ꝙ ver
ba vel cl'a in fine poſita referenda ſunt ad omnia preceden
tia ſi ad omnia referri poſſunt.l.j.C.de liberis prete.c.ſcdo
regris.⁊.c.inquiſitioni.de appel.l.talis ſcriptura .de leg.j.
cuꝫ ſi. Alia ꝙ ad proxima ſi nō pōt cōmode ad oīa.l.ſi ideꝫ
cū codē in ſi.cū ibi not.ff.de iuriſdi.om.iudi. ideo aut ſm
primā regulā interpetrant̄ ⁊ tūc eſſet ſenſus ꝙ peteret̄ ſup
pleri de rebus ⁊c̄. Et in pecunia numerata ⁊ tūc haberem
propoſitū: qꝛ res ipſe donate ſunt petite ⁊ ſunt extimate in
ſūma.dcc.flore.pro quibus ſolutū eſt decimū: qꝛ actor exti
mauit omnia in petitiōe petita merito extimauit ipſas res
ſtabiles ꝙ facere nō potuit merito ⁊c̄. Aut interpetrant̄ ſꝫ
aliam regulam ⁊ tunc res eſt plana ꝙ dicta verba nihil ob
ſtant cū referant̄ ad verba donatis vel relictis ⁊ verbū per
uentis ⁊ iſta ſcd'a interpetratio eſt melior: qꝛ ſm primā non
fuiſſet acta petitio: nam petiiſſet bis idē vt de ſe patet ꝓut
⁊ ſupra tetigi ⁊ dicta verba ita fuerunt in dicto libello plu
ries iuncta vt pꝫ in cōcluſione dū ſupplendā eſſe tam de re
bus vt ſupra donatis: naꝫ illa cl'a in medio poſita neceſſario
refertur ad verbū donatis.nō ad verbū ſupplendā ar.l.iiij.
§.ſi filius.ff.de liberis ⁊ poſthu. Itē in narratione pluries
ad hmōi verba refert̄: ergo interpetrandū eſt ꝙ poſtea ita
ēt ſumat: qꝛ per ꝓcedentia ſequentia declarant̄.l. ſi ſeruus
pluriū.§.ſi.⁊.l.qui filiabus.de leg.j.cū ſi. Itē pro hac inter
petratione vrget qꝛ ſi dictus libellans peteret legitimā ſibi
ſuppleri in pecunia numerata ſatis eſſet ſi promiſſa imple
rentur nec deberet vltra querere cuꝫ nō debeat niſi ſemel
legitimā cōſequi ar.l.bona ſi.ſeu depoſiti.⁊ de re.iu.bona
fides ideo nō deberent reſcindi donationes: qꝛ nō deberet
ipē Antonius pati duplex damnū.ſ.ſoluere extimationē le
gittime in vna manu vigore ꝓmiſſionis ⁊ in alia manu re
ſcindi ſibi titulū quem hebat in rebus donatis vel relictis
ſed ipſe dominicus libellans petit ipſas donationes reuo
cari ⁊ pro reuocatis haberi vſqꝫ ad ſupplementum legitti
me merito non poterat petere ꝙ Antonius afficeretur alio
damno ꝙ reſciſſis donationibus vigore promiſſionis ſolue
ret ſupplemētū in pecunia numerata merito ⁊c. ⁊ hoc meo
iudicio ſatis vrget. Vrget ⁊ fortius ⁊ h̄ eſt alia rñſio ⁊ meo
iudicio ſatis clara ⁊ euidens: nam verba proprie intellecta
⁊ non violata non poſſunt pati alium intellectuꝫ: nam ſi in
pecunia numerata ſuppleretur non ſuppleretur de rebꝰ do
natis: ſed pro rebus donatis vt de ſe patet: nā dictio de de
notat ſubſtantiam dicit Bal.in.c.pe.de offi.leg.allegando.
l.j.§.videamus de coniun.cum eman.liber. Item idē Bal.
in.c.cum in veteri.de elec.dicit ꝙ dictio de denotat eandeꝫ
ſubſtantiam dictio ex denotat proceſſum allegat magiſtruꝫ
ſniſarum primo lib.di.xxvj.in ſi.vnde nō poteſt eſſe apta lo
cutio ꝙ ſuppleatur in pecunia numerata de rebꝰ ſtabilibꝰ
donatis merito illa verba vt ſupra nō pñt referri ꝙ ſupplea
tur in pecunia numerata.⁊ h̄ meo iudicio reddit rem clarā
ſtante maxime qͦ ſupradixi poſt Bal.in.l.ſi quis intentiōe
ambigua ꝙ quando verba poſſunt intelligi proprie ⁊ impro
prie non eſt locus interpetrationi: ſed intelliguntur prop̄e
qͦ maxime eſt verum ſtante oppoſitione de generalitate ⁊
obſcuritate libelli ⁊ tacita pronuncia vt ſupra ponderatis.
Nec obſtat ſi dicatur ꝙ illa verba de rebus ⁊c. referri poſ
ſunt ad illa verba pro rata ſibi tangente: nam primo reſpō
detur ꝙ illa verba ꝓ rata tangē te non ſunt poſita in illo ca
pitulo petitionis dū petitur declarari ſupplendā eſſe de re
bus ⁊c.⁊ ipſa declaratio habet annexam condemnationem
l.ſi pretor.in prin.de iud.⁊.l.quid tamē.§.ſi arbiter.de arb.
natura enim ſententie eſt declarare nō diſponere.l.ſicuti.§.
ſi queratur.ff.ſi ſeruit.vend.ideo hoc ſufficit.iteꝫ hoc decla
rat qualr̄ in ſequentibus intelligunt̄ illa verba de rebꝰ ⁊c.
arg.d.l.qui filiabus.⁊.d.l.ſi ſeruus plurium. Preterea ⁊ cla
rius verba illa pro rata tangente non poſſunt determinare
verba illa de rebus ⁊c.quia ſubiungitur ad cap manus per
uentis vt.ſ. Sed in bonis peruentis ad eius manus nō tā
git ſibi rata ſed totum: quia ſunt ſibi donate vel relicte i to
tum non pro rata ſeu parte: iō verba illa de rebus ⁊c. Non
poſſunt congrue referri ad verba pro rata tangente: ſed ne
ceſſario referuntur ad illa verba ad ſupplendum ⁊ qͦ ſup
pleant. Ex quibus deducitur multis vijs ꝙ dicta verba vt

ſupra non obſtant. Et maxime iuuantur predicta: quia doc
tores maxime Bart.in.l.edita.C.de edendo. dicunt ꝙ libel
lans pōt declarare libellum obſcurū vſqꝫ ad ſniam ⁊ ſic in
nuunt ꝙ non poſtea.⁊ ſuadet rō ꝙ nō ſit in prāte actoris
validare iuuare vel viciare ſniam latam ſuper libello obſcu
ro cum in fine magis faueatur reo ꝗ̄ actori vt in regula fa
uorabiliores in.vj.⁊ notatur in.l.inter ſtipulantem.§. ſi ſti
chum.de verb.ob.cum ſi. Quinimmo qñ eſt talis obſcuri
tas que parte opponente viciat libellum non pōt declara
ri niſi vſqꝫ ad litem conte.prout voluit Spe.in ti. de li.con
cep.§.caut.penul.col.⁊ Pau.de ca.in.d.l.edita. Nec poſſu
mus dicere ꝙ reus declarauerit in ipſa ſolutione decimi qꝛ
forte ſero tunc declaraſſet ꝙ tñ non alr̄ affirmo: tñ dato ꝙ
tunc potuiſſet declarare: nihilominus non declarauit: nam
licet ipſe extimauerit non propterea declarauit velle ſibi ſa
tiſfieri in pecunia numerata attēto ꝙ ſi fuiſſent donate res
mobiles ad ipſum pertinuiſſet extimatio nec in petitiōe de
claraſ ꝙ eſſent donate res ſtabiles forte nō habuerint illaꝫ
diligentiam quam oportebat hr̄e in percunctando que res
venerint in donatiōe vel forte credebat ꝙ cēſeret̄ petitum
factum vel in caſu iſto dēret per actorē fieri extimatio dato
ꝙ eſſet petita legittima de rebus hereditarijs per alias rōſ
nes ſupra pro prima parte adductas. Ex quibus pꝫ ꝙ non
obſtant dicta verba vt ſupra nec dicta cl'a petens ius ⁊ iuſti
tiam miniſtrari. Et pōt ēt dici ꝙ dato ſine ꝑiudicio ꝙ per
illam cl'am cēſeretur petitam legitimam ſuppleri in pecu
nia numerata: attēto ꝙ ex narratis illud elici forte poterat:
tñ qꝛ ex narratis ēt elici poterat ꝙ ſuppleretur de corpori
bus ipſis donatis ⁊ ſpecifica concluſio id concludebat nō
pōt dici ꝙ id non cenſeatur petitum cuꝫ ad id adaptentur
⁊ narrata ⁊ ſpālis concluſio ⁊ generalis cl'a: vñ vel opꝫ di
ci vtranqꝫ actionem intentatam vel alteram in quam plura
cōcurrūt ar.auctēt.ice.itaqꝫ.C.cōia de ſucceſ. ⁊ ſic ꝙ de re
bus ipſis ſi ſcdm tenemus qͦ verius vr̄ habeo propoſituꝫ
ſi primum ꝙ cenſeatur vtrunqꝫ intentatuꝫ tunc idem dōm
eſt qꝛ dñicus oīa ſimul extimauit ⁊ ſic nō extimauit de per
ſe id qͦ petebat ſuppleri in pecunia numerata: ſed illud qͦ
petebat in pecunia numerata vna cum illo ꝙ petebat ſup
pleri de ipſis rebꝰ: vñ vnum ab altero ſeparatim conſide
ratum non extimauit: ſed vtrunqꝫ ſimul ⁊ connexe ſumptū
extimauit vna ſumma: ſed extimare bona ſtabilia ſimul aut
ſeparatim non pertinebat ad euꝫ propter generalitateꝫ pri
mi ⁊ ſecundi capitis ſtatuti merito non legitime extima
uit nec conſequenter legitime ſoluit decimum.

b ¶ Nec ēt ob.d.l.non amplius.§.bonoꝝ.⁊ qͦ per illum.§.
dictum eſt.ſ.in ꝯtͣiuꝫ.qꝛ lꝫ in illis terminis poſſit ſolui exti
matio tñ res ipſe ſunt in legato ⁊ ille dñr ⁊ ille petuntur.ex
timatio aūt eſt in ſolutiōe ſi heres vult prout hr̄ ibi ⁊ in.l.
ſequenti.quicquid aūt ſit dōm in terminis illorum iurium
vbi.ſ.legata eſt pars bonorum: vñ in terminis nr̄is.ſ.legitti
me debite filio clarum eſt qͦ ipſe res debent dari ſaltem ſi
filius petit prout eſt expreſſum in.d.§.repletioneꝫ.nec hꝫ
locum.d.§.bonorum.⁊ lex ſequens per ſupra latius dicta.
Ex quibus ſublata ſunt omnia in ꝯtͣiuꝫ adducta.⁊ per ꝯñs
dictum laudum viciatur. Quod ⁊ alio medio ſatis meo iu
dicio euidenti demonſtratur.ſ.nullitas dicti laudi: nam di
ctus dñicus petit ꝯ̄ dictum Antonium ꝙ ipſe ſuppleat id
quod ſibi tangit pro ſua rata de rebus ſibi donatis ⁊ in te
ſtamento ſibi relictis ⁊ de rebus bonis ⁊ pecunijs ad eum
peruentis dicti olim petri eorum patris . ⁊ reſiduum petit
ſuppleri per alios ſuos fratres: ⁊ ſic in petitiōe ſeparat An
tonium a fratribus ⁊ diuerſa eſt cauſa Antonij: qꝛ donata
rius ſeu legatarius ⁊ ſic habet titulum ſingularem ſeu titu
los ſingulares ⁊ aliorum fratrum qui habent diuerſum ti
tulum.ſ.titulum vniuerſalem hereditarium. Ex quibus pꝫ
quod quid diuerſe ſunt cauſe: ⁊ maxime quia aduerſus he
redes oliꝫ competebat querela inofficioſi teſtamenti aduer
ſus donationem competebat querela inofficioſe donatiōis
que querele erant diuerſe non vna eadem numero ꝙ patet
ex diuerſitate titulorum de inofficioſo teſtō ⁊ de inofficio
ſis donationibus ⁊ qꝛ vna ad inſtar ⁊ ſimilitudinem alte
rius eſt introducta.l.j.⁊.l.ſi.cuꝫ ſi.ſupra adductis de inof.
dona.⁊ nullum ſimile eſt idem.l.qͦ nerua depoſiti.actiōes
autem ad ſupplementum ſunt introducte in locum quere
larum vt probatur in.d.l.ſi qñ.⁊ in.d.l.omnimodo que lo
quuntur reſpectu querele inofficioſi teſtamenti. ⁊ qꝛ quere
la inofficioſe donationis regulatur ſm regulas querele in
officioſi teſtamenti.d.l.ſi.cum ſi.ſupra adductis: iō ⁊ actio
ad ſupplementū

ad ſupplemẽtum eſt ſubrogata in locum querele inofficioſe donationis qn̄ ſupplementũ fiendum ex rebus donatis:nõ ſunt diuerſe actiones cum ſubrogatum ſapiat nãm eius in cuius locum ſubrogaẽ.l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ff. ſi quis caut.cle.j.de ſupp.neg.prela.l.j.§. ſiquis ſub conditione.ff. vt leg.noie caueaẽ.ideo cum actiones ſint diuerſe ⁊ perſone ꝯ quas petitur ſint diuerſe ⁊ diuerſe res veniant pſtande ⁊ diuerſe ſumme debeantur vr̃ ꝙ plures ſint cenſende petitiones vna fit ꝯ Antonium alia cõtra alios merito debuit extimari id qḋ petebatur ab Antonio quod quidẽ ſimpliciter conſideratum non eſt extimatum merito non eſt ſolutum decimum de eo (ſimplr̃ vt decet conſiderato) ꝙ petitum eſt ab Antonio.⁊ conſequenter rõne non ſoluti decimi cenſeri dꝫ eſſe nullum dictũ laudum contra Antonium latum.Nec refert ꝙ oĩa ſimul extimauit:quia non ꝑpterea extimauit ꝙ ab Antonio petijt:nam ſepe accidere poteſt ꝙ vna res iuncta cum alia plus valet q̃ de per ſe ſola ⁊ plus appreciabitur.l.eiuſdem.ff.de edil.edic.cum ſiſi. ⁊ ita etiã econuerſo.Et ſepe accidit ꝙ ego ſcio quid valeãt.x. res puta.x.libri qꝛ tantum reperio de eis oibus vel tantum fuerũt ab intelligenti extimatis:tamen neſcio quid ſingulariter valeat quilibet liber de per ſe:ſic non ſequiẽ extimauit omnia que ab Antonio ⁊ frib⁹ petebat.ergo extimauit ea que ab ipſo Antonio petijt nec extimauit ea que in illa petitiõe ꝯtinetur quam aduerſus Antonium ꝑduxit ꝓut extimare debebat ad hoc ꝙ notabilr̃ tradit Bal.in.l. cum duo.ff. de in diem adiec.vbi per illum tex.notabilr̃ dicit ꝙ ſi vẽdunẽ redditus cõis ad ſubaſtationem ⁊ ſtabiliri debẽt plus offerenti ſi ego promiſi incluſio.x.⁊ in alio redditu promiſi.v.⁊ tirius promiſit incluſio ⁊ in alio redditu.xx.non dicit plus me promiſiſſe:quia non ſeparatim promiſit plus ⁊ non me ſuperauit in aliquo.Quod ⁊ demonſtratur vrgenti rõne ⁊ aperta:nam alſ de facili fieret fraus ſtatuto predicto ⁊ fraudibus eſt obuiandum.c.q̃to.de diuor.l.in fundo.ff. de rei ven.Nõ fraus fieret de facili apparet:qꝛ in caſu nr̃o reſultaret dr̃ in ſtatuto ꝙ reus cõdemnatus hꝫ electionẽ ſoluẽdi extimationem factam per actoremvel id in quo fuerit cõdemnatus que electio ſibi datur qꝛ actores ſolebãt in dctã extimationẽ decipe ipſum cõe vt ergo actores ſine eoꝝ incõmodo nõ decipiant cõe in dicta extimatione daẽ reo dictum bñficium ab ipſo ſtatuto vt aperte ſonant verba ipſi⁹ ſtatuti ꝙ quidem bñficium non dꝫ ab actore reo auferri vt in regula indultum in.vj.ſed in caſu nr̃o auferetur Antonio merito ⁊c.Quod auferaẽ Antonio apparet euidenter ponamus ꝙ Antonius velit optare ſoluere extimationem rei ab eo petite quid nam ſoluet ſi ſoluit totam extimationem ſoluit vltra q̃ debeat. qꝛ nõ ſoluit extimationẽ ſolã rei cõtra ſe petite ſi minus q̃ totã extimationẽ ſolueret non apparet ꝙ ſoluat extimationẽ rei petite aduerſus eũ:⁊ ſic Antonio tollit bñficiũ illud a ſtatuto ei indultũ ⁊ actor ꝯ plures petendo ꝓut petijt dictus dñicus põt decipere cõe in extimatione predicta ſine vllo eius in cõmodo ꝙ eſt ꝯ mentẽ dicti ⁊ rõnem ipſius ſtatuti expreſſam:vñ ꝯ dictum ſtatutũ cenſetur facta dicta ſolutio decimi ex quo ꝯ mentem ipſius l.non dubium.C.de.ll. Meno.n.ſtatuti ſeu legis ⁊ rõ.l.vr̃ ſtatuti ſunt.idẽ dicit Dy.in regula finali in.vj.Bar.⁊ bal. in.d.l.nõ dubium:vñ cum ꝯ rõnẽ ſtatuti fiat dicta extimatio vt ſupra facta ſit in ꝯñam contra mentem ſtatuti ⁊ ſubſequenter ꝯ ipſum ſtatutum.⁊ ꝯñr pro non facta habetur vt ibi ⁊ in.l.iubemus.C.de ſa.ſan.eccl.Et ſit fraus ſtatuto cũ id fiat ꝙ intendit ſtatutum vt non fiat.ſ.vt poſſit decipi cõmune ſine incõmodo extimãtis.l.fraus legi.ff.de leg.vnde per dictam extimationem dominici non deſeruitur mẽti dicti ſtatuti per predicta.Quinimo nec verbis ipſius ſtatuti deſeruiẽ:naꝫ ſemper loquuntur in ſingulari vt patet ⁊ tenore ipſius quaſi detur intelligi ꝙ quelibet res petita extrimetur non plures de per ſe petite ſimul extimẽtur. Et hec quidẽ via vitiandi dictum laudum:mihi videẽ ſatis euidẽs ⁊ in rigore iuris fundata ⁊ i ſumma eqtate ne. ſcꝫ cõmune decipiatur ⁊ ne reo beneficium indultũ auferatur ꝙ auferri ꝑfecto foret iniquum ⁊ eſt aduertenduꝫ:qꝛ alſ auferretur reo duplex beneficium vnum de quo ſupra aliud qꝛ ſi actor nõ obtinet in totũ dꝫ ſoluẽ tm̃ ꝓ libra ⁊ dimidia eſt rei:vñ in caſu iſto null⁹ re⁹ ſciet qd ſibi dẽat tãgẽ ꝙ eẽt iniquuꝫ.

l ¶ Nec predictis refragaẽ ſi quiſpiam diceret ex hoc vitiarentur infinite ſolones decimoꝝ: nam ſepe agiẽ ꝯ plures ⁊ ſepe petuntur plures res ⁊ tñ vna fit extimatio oium rerũ ſiẽ ⁊ ꝯ oẽs reos ſiẽ:nam rñdeo ꝙ ſi peto fundũ a plurib⁹ eqs portionibus ꝓut ⁊ in dubio peti cenſetur ar.l.reos.§. cũ in tabulis.ff.de duobuꝫ reis.⁊.l.ſi mihi ⁊ titio. de verb. ob.⁊ qḋ habetur in.l. Paulus rñdit eos re iud. Si extimatio vna ſit aduerſus oẽs cenſeẽ pro eiſdẽ portionibus virilibus facta extimatio:ar.dictoꝝ iurium ⁊ qꝛ congruit petitioni.Qñ q̃ petunẽ plures res i gñe puta.x. corbes grani centũ ſalme vini ⁊ hmõi.⁊ tũc ſit vna extimatio: qꝛ ſi centũ ſalmas vini in genere ſumpti extiſtimo centũ conſtat ꝙ quãlibet ſalmam extiſtimo vnum ⁊ ſic nulluꝫ poteſt reſultare inconuenienes nec ſimiliter in caſu ſupra prenarrato plurium reorum conuentoꝝ pro virilibus:nõ illis caſibus non venitur ꝯ ſtatutum ex quo deſeruiẽ ſaltẽ menti ſtatuti ar.l. nois ⁊ rei.§.verbum ex legibus.ff.de ver.ſig. Merito nimiruꝫ ſi conſuetudo forte approbat dictam ſolonem cũ nec ſtatutũ iprobet dictis caſibus vt pdixi non ſic in caſu nr̃o per iam dicta nec in ſiſi caſu puto ſimilẽ ſolitaꝫ fieri ſolonẽ decimi.

k ¶ Cõcludo itaq ex iam dictis dictã extimationẽ nõ fuiſſe rite factã.⁊ ꝯñr dictũ laudũ ſm formã ipſi⁹ ſtatuti nonfuiſſe latũ qnimo nec laudũ dici mereẽ exq̃ ſtatutũ dat iſtã formã q̃ nõ ẽ ſuata ⁊ ea nõ ſuata ſtatutũ reddit ipm nullũ.⁊ ꝯñr nec laudũ dici mereẽ.l.iiij.§.ꝯdẽnatũ.ff.de re iu.⁊ cle. paſto.ď re iu.nec latũ ſꝫ formã ſtatutoꝝ.Ex qb⁹ ſeqẽ rñſio ad ſcdꝫ dubiũ ex themate elicitũ.ſ.ꝙ ex dcã cã potuerit de nullitate dici ⁊ appellari cũ ⁊ a ſnĩa nr̃a appelleẽ.l.ſi expſſiꝫ ff.de ap.⁊.l.carmelia dia.ď iurepa.⁊ laudũ nullũ ſi mereẽ aici laudum p iura vulgaria.⁊ ideo in dicto laudo non verificatur ſtatutũ qḋ loquiẽ de laudo ꝙ ꝯ ipſuꝫ nõ poſſit dici aliquid vel opponi:tũ non venit apprõne laudi vt dictum eſt ⁊ probaẽ ex theorica Bar.in.l.j.§.parui.ff.ꝙ vi aut clam.⁊ per doc.in.c.Iteꝫ cum quis de reſt.ſpo.Tum maxime quia ſtatutum dicit ꝙ non poſſit aliqd dici ꝯ laudũ ex forma ſtatuti latũ ꝓut ſonant expreſſa verba ſtatuti vñ ꝓbato ꝙ dctm̃ laudum non ſit latũ ſm formam ſtatutorũ põt dici opponi ⁊ veniri ꝯ:tũ qꝛ ſtatutũ non cenſeẽ tollere ea que reſultant ex eodẽ ſtatuto vt tradunt doc.in preallegatis iuribus maxime cũ iſtud deſcendat ex eodẽ capite ſtatuti:qꝛ ſub eadeꝫ rubrica qua dr̃ ꝙ nõ poſſit aliqd dici ⁊c.dr̃ ⁊ datur pro forma qualiter debeat ſolui decimuꝫ.idcirco ſtante maxime ꝙ ſtatutum ſpecifice loquiẽ de laudo lato ex forma ſtatuti vr̃ clarũ ꝙ dicendo de nullitate ⁊ reclamãdo ꝯ dictum laudũ non incidat in penã:⁊ qꝛ hoc fundamẽtũ de ſolone decimi non rite nec ſm formã ſtatuti facta mihi vr̃ ſufficiẽs ⁊ ſatis clarum:nõ dicta ex cã ⁊ alijs forte reſpectibus ꝑ nunc decreui non tãgere alia fundamẽta que tanguẽ in punctis: lꝫ in pn̄.ꝯſilij aliqd me dictuꝝ i fine pollicit⁹ fueriꝫ. Laus deo.

¶ Teſtes examinati in cã apprõnis poſt publicationem ꝓceſſus in prima cauſa ſuper ſimilibus articulis ⁊ ſuper directo ꝯrijs ⁊ finiũ probatio:lꝫ ſemel dicat de duobus finib⁹ ⁊ poſtea de quattuor non eſt contrarius.

¶ Conſilium. xxvij.

In noĩe dñi noſtri ieſu xpi.¶ In pñti ꝯſultatione vr̃ prima fronte dñm ꝙ dicti teſtes nõ potuerint examinari ſup primo capſo in cã appellatiõis ⁊ examinati non releuent ꝑducentẽ: nã ꝯſtat qḋ lꝫ fuerit cõis opinio legiſtarum ꝓut refert glo.in cle.teſtibus de teſt.qḋ in cã apprõnis poſſit teſtes recipi ſup antiqs articulis non obſtãte publicatione ꝓceſſus vt eſt glo.in auc. de teſt.§.qꝛ vero multi.in auc.atq ſemel.de pba.⁊ Bal. ibi. ⁊ in.l.per hanc.de tempo.ap.tñ cõis opi.canoniſtaꝝ erat in ꝯrium prout ⁊ refert glo.in.d.cle.teſt hus quoq opi. eſt hodie approbata p caſum in terminis in.d.cle. que eſt ſeruanda cũ ſcimus in terris eccleſie in quibus ſeruaẽ ius canonicũ vt no.glo.in.c.ij.de arb.lib.vj.⁊ in.c.poſſeſſor.de re.iur. eo.li.⁊ bart.⁊ Bal.in.l.priuilegia.⁊.l.omni innouatiõe.C. de ſa.ſan.eccl.⁊ doc.in.c.j.de no.oper. nun.imo ẽt in terris imperij eſt ſeruanda cũ non ſit ꝯrium expreſſum de iure ciuili:nec ſit inducenda diſcrepantia inter ius canonicũ ⁊ ciuile ar.c.cũ expediat.de ele.in.vj.⁊.l.j.C.de inoffi.do.maxime cũ ⁊ inter legiſtas fuerint opiniones ⁊ ſic de iure ciuili erat dubium:vnde ſtandum eſt clare deciſioni iuris canonici prout no.docto.in iuribus preallegatis maxime in.d.c.j. quod ⁊ no.in.c.ſuper litteris de reſcrip.⁊ in proprijs terminis tenent docto.in.c.fraternitatis.de teſtibus.licet Bald. aliud videatur velle in auc.atqui ſemel.de probati. ſed non

curandum de h: qꝛ non pertinet ad rē noſtram ex quo ſum⁹ in terris eccleſie vt dixi: vnde cum valentinus in tertio articulo in cā principali poſuerit qꝺ inter poſſeſſiones ibi deſcriptas fuerant antiqꝫ termini ⁊ ſuper illo articulo fuerint plures teſtes examinati ⁊ eoꝝ dicta publicata nō poterant ſuper hoc ꝙ inter dictas poſſeſſiones fuiſſent antiqtus termini noui teſtes vel antiqui iterato examinari: qꝛ imminet ſuſpitio qꝺ ſubornati deponāt in auc. de teſtibus.§.quia vero.in.d.cle.teſtibus.in.d.c. fraternitatis. cum ſi. merito cum teſtes examinati ſuper primo articulo dicti valentini in cā appellationis examinati fuerint ſuper hoc qꝺ fuerint antiquitus termini inter dictas poſſeſſiones: videtur qꝺ non potuerint examinari ⁊ tanꝗ̄ ſuſpecti eoꝝ atteſtationes non probent per iam dicta.

a ¶ Scđo videtur qꝺ dictus herculanus teſtis examinatus in cauſa principali ⁊ in cauſa appellationis non faciat fideꝫ eo qꝛ variat in dictis ſuis.l.eos.ff.de fal.⁊.l.qui falſa vel varia.ff.de teſtibus.primo eñ dixit qꝺ dictus paſcutius euulſit duos terminos ⁊ ſanſonettus eius frater euulſit aliuꝫ ⁊ poſtea iterum examinatus in cā appłonis dicit qꝺ euulſit quattuor ex dcīs termīs: vñ tanꝗ̄ varius vř qꝺ non ꝓbet.

b ¶ His tñ non ob. ꝯtriam arbitroꝛ ſnīam verioreꝫ ad quam oſtendendā capio primo atteſtationes factas ſuper cā principali ſuper dicto tertio articulo.⁊ ſuper eo deponit dict⁹ herculanus qui ipſam clare probat deponit etiam ſuper eo ciutius alter teſtis qui etiam atteſtař qꝺ vidit dcōs terminos terminantes dictas poſſeſſiōes loquendo de terminis antiquis ꝓut articulus dictabat ⁊ atteſtař ſe practicum in immatendo terminos ⁊ qꝺ bñ cognoſcit terminos ⁊ reddit cauſam ſcie: qꝛ vidit intellexit ⁊ qꝛ practicus: vñ qꝛ termini vñr vř qꝺ fuerit ſufficiens ratio: nam licet cadat ī cognoſcendo iudiciū intellectus tñ arbitroꝛ qꝺ facili diſcurſu poſſit cognoſci ſaltem a practicis quo caſu etiam ſine redditione cauſe teſtis ꝓbat fortius ſi allegat cauſam: qꝛ vidit ex quo per medium viſus cum facili diſcurſu deuenit ad notitiam ⁊ ſciaꝫ eius qꝺ deponit per no.p Bar.in trac.de teſt.⁊ p Bal.in.l.ſolā.C.de teſt. Si eniꝫ ſunt plures lapides recti poſiti in pede in capite ⁊ in medio duarum poſſeſſionuꝫ ⁊ reſpiciant ſe adinuicē ⁊ corrñdeāt ad directurā ſeu lignolam ꝓut vř mihi ꝙ probatū eſt in cā appłonis ꝙ corrñdebant dicti termini faciłr cognoſci pōt ꝙ ſunt termini ꝑ ipꝫ viſum ipſoꝝ terminoꝝ merito ſatis vř ſiquis dicat ego vidi terminos terminātes dictas poſſeſſiōes. Qꝺ ſaltem vř qñ teſtis eſt bñ cognitoꝛ terminoꝝ ⁊ practicus in terminis ꝓut aſſerit ſe eſſe dictus teſtis credit enim peritis deponētibus de eo ſuper quo ſunt periti.l.j.⁊ ibi per Bar. de vē.in ſpi.⁊ optima gloſ. in verbo longiori ibi ꝑ ruſticos qui talia ſciunt in.§.preterea.ver.plane inſti.de reꝝ diui.in.c.ſignificaſti.de homi.circa mediū.l.ſemel.C.de re mil. lib.xij.⁊ in auc.de non alie.§.qꝺ autem.⁊ per Barto.in.l. ſi in rixa de ſiccar.⁊ p Spec.in ti.de ꝓba.§.ſi.ver. hoc quoqꝫ doc.in.c. ꝓpoſuiſti.de ꝓba.pſumiř.n.qs ſcire ⁊ cognoſcere id ī quo eſt peritus ⁊ practicus vt dictis iuribus ⁊ in.l.j.C.q ⁊ aduerſus quos cuꝫ ibi no.⁊ ſufficit ꝙ rō concludat preſumptiue per no.per Bar in.l.j.ff.ſi cer.pe.⁊ Bal.in.l.teſtium.C. de teſt.vbi per hanc rōnem dicunt ꝙ vꝫ dictum teſtis reddentis cauſam ſcientie: quia vicinus vel qꝛ conſanguineus in his que ſolent eſſe nota vicinis vel conſanguineis.

c ¶ Ita in ꝓpoſito pſumptio vř eſſe ꝙ practicus in terminādo ⁊ bene cognoſcens terminos videns lapides hñtes faciē terminorum cognoſcat an ſint termini per predicta cuꝫ dictus teſtis dicat ꝙ bene cognoſcit terminos ⁊ ꝙ eſt practicus in terminādo ⁊ ꝙ vidit ipſos terminos vř ꝙ ſatis ſufficienter probet ⁊ hoc ꝓbař in terminis auctoritate Inno. in.c.cum cām de teſti.dicens ꝙ ſufficit ſi periti dicāt vidi talem feminam eſſe artam vel non artā vel vidi talē viruꝫ eſſe frigidū.i.nō aptum ad coeundum qꝛ h ſolo ſenſu corporis apprehenditur ſm eum. Et tñ conſtat ꝙ illa non ſolent cōprehendi niſi intellectu peritorum: tñ qꝛ periti comprehendunt per ſenſum viſus ſufficit ſi teſtis dicat talem eſſe artaꝫ vel talem eſſe frigidum ⁊ reddat cauſam ſciētie: qꝛ vidit idē eadē ratione ⁊ fortius dōm eſt in caſu nřo cum prout mihi videtur magis de facili cognoſcuntur termini per viſuꝫ ꝗ̄ frigiditas mulieris vel viri.⁊ maxime qꝛ iſte reddit cauſam ꝙ vidit intellexit ⁊ practicus ⁊ ſupradixerat ꝙ bene cognoſcit.qꝺ ⁊ maxime dicendum eſt cum habeat alium teſtē omni exceptiōe maiorē ita ꝙ ſi qua dubitatio eſſet in iſto teſte remoueri dꝫ per ꝯcurrentiam alterius teſtis: noꝫ Bal.in.l. ſi qs ex argentariis.in prin.⁊ Ang.in primo ſuo ꝯſilio ſm ordinem ſuoꝝ cōſilioꝝ quos vidi notabiłr dicit ꝙ defectus vnius teſtis ſuppleř per aliuꝫ qñ eſt ꝯteſtis alius ydoneus qui recte probat. Coadiuuantur ēt dicte atteſtatiōes: qꝛ cōſtat ꝙ inter dictas poſſeſſiōes erat antiquitus vnus terminus: qꝛ quelibet pars fatetur: ſed raro poſſeſſiones terminantur per vnum terminū: ſed quaſi ſemp apponunř plures termini ſe inuicem reſpicientes ⁊ hinc dř iudicium regundoꝝ vt.ff.⁊.C.finium regun.in rub.⁊ nig.maxime in.l. ſed ⁊ loci.§.in iudicio.⁊.§.non ſolum.⁊.l.iudiciuꝫ finiū regundorū.⁊.l.iudiciū cōi diuidundo.ff.e.tit.⁊ qñqꝫ dř actio finium regundoꝝ.l.j.⁊.l.ij.⁊.l.ſed ⁊ loci.§. finiū regundoꝝ. actio.e.ti.⁊ inſti.de acti.§.quedā.⁊ ſic loquunř iura de iudicio ⁊ de actiōe in ſingulari ⁊ de finib⁹ in plurali qꝺ nō eſt ex alio: niſi qꝛ non ſolet vnus ſolus terminus poſſeſſiones vicinas terminare ſed plures. Nō ſic vbi ſolet qñqꝫ de vna re agi: qꝛ tunc iuriſlatoꝛ loquiř in ſingulari ēt reſpectu rei vt pꝫ in actione familie herciſcunde cōi diuidūdo ⁊ rei vendicatione ⁊ certi ꝯditione: preterea vbi ⁊ alīs finiuꝫ ſeu terminoꝝ ſit mentio per iuriſlatorē ſit in plurali nō in ſingulari.l.j.⁊.l.iij.C.finiū regun.⁊.ff.e.ti.l.ij.§.ſi.⁊.l.ſed ⁊ loci.§.ſi dicanř termini.⁊.l.ſi in ruptione.⁊.l.eos terminos.⁊ raro vel nunꝗ̄ ſit de eis mentio in ſingulari: vñ ſi conſtat per euidentiam facti ⁊ per confeſſionem partis ꝙ antiquitus erat vnus terminus inter dictas poſſeſſiones veriſimile eſt ꝙ ⁊ fuiſſent alij arguendo a cōiter accidentibus ꝙ eſt validum in iure vt no.gl.in.l.j.C.de arbitris. ⁊ probat h ꝙ cōiter ſolet a dictoꝛ lꝫ qñqꝫ tñ raro ſolet abeſſe prout dicit gl.quam ſequuntur ibi Ja.bu.Cy.⁊ Bal.in.l. neqꝫ natales C.de proba.oēs.n.preſumptiones.l.vel hoīs ſunt hmōi qꝛ cōiter ſolet adeſſe id qꝺ preſumitur tñ qñqꝫ ſolet abeſſe: ſi enim nunꝗ̄ abeſſet non eſſet preſumptio: ſed vera probatio: vnde ad propoſitum cum articulus tertius factus per dictum valentinū actorem in cā principali ſolum ponat ꝙ inter dictas poſſeſſiones antiquitus fuerant termini probato vno termino antiquo videř probari ꝙ fuerint plures attento eo ꝙ communiter accidit vt. s̄. Nemo enim ſane mentis negaret quin ſit veriſimile quod plures termini antiquitus fuerint inter dictas poſſeſſiones ex quo ille vnus appareret a veriſimili autem induci ſolet preſumptio.l. fin. ff.quod metus cauſa.⁊.c.quia veriſimile.de preſump.

d ¶ Dato tñ ꝙ h ſolū non ſufficeret ꝙ alr nō firmo tñ dico ꝙ coadiuuat dicta teſtium ſuper h deponentiū adeo ꝙ his ſimul iunctis arbitroꝛ ſine dubio eſſe in cā principali probatum hunc articulum ꝙ inter dictas poſſeſſiones antiquitus fuerint termini. Accedit illud que non proſunt ſingula multa iuuant.l.ij.in prin.cum concoꝛ.idē allegatis.ff.de excu.tuto. Nec ob.ꝙ dictus ſcđs teſtis noīe Ciucius dicat ꝙ non vidit guardias ⁊ non perpendit neqꝫ rigam neqꝫ crucem: qꝛ nō ſequitur pp ꝙ ex alio non cognouerit eos fore terminos attento qꝺ guardie cōiter ſolent apponi ſubtus terram ⁊ ſolent cooperiri: ita ꝙ nequeunt videri niſi terra remoueař. Et aduerto ꝙ dictus herculanus atteſtař ꝙ inuenit dictos terminos ⁊ vocauit paſcutium dicendo: vien qua che quiſti me paiono termene ⁊ dictus paſcutius dixit ſibi ꝙ euelleret ⁊ cū incepiſſet fodere inuenit guardias vnde ex h apparet ꝙ guardie non videbantur niſi terra fodere: vnde cum dictum terrenum fuerit fodū ⁊ dictus ciuciuus non interuenerit tpe quo deſfodebatur prout interuenit herculanus ⁊ alij non eſt mirum ſi non vidit guardias: non.n.pertinebat ad eum fodere in poſſeſſionibus alienis: non propterea ſequitur ꝙ non potuerit cognoſcere eos eē terminos. Alīs ſequeretur ꝙ termini antiqui qui non apparent amplius raro poſſent ꝓbari: qꝛ non ſolent vicini fouere iuxta terminos ad inueniendū guardias rigaꝫ vel crucem ꝙ eſſet abſurdum.vnde concludo fuiſſe probatū in cā principali ꝙ inter dictas poſſeſſiōes fuerāt antiquitus termini ꝓut ⁊ dictat tertius articulus dicti valētini in cā principali. Dictus aūt tertius articulus (neqꝫ alij facti in cauſa principali) non faciebat mentionem de loco vbi erant poſiti dicti termini: id autem erat neceſſarium: qꝛ prout percipio ⁊ prout mihi dicitur agebatur per dictum valentinum ꝙ certi noui termini appoſiti de nouo inter dictas poſſeſſiones tanꝗ̄ non recte poſiti ⁊ cum valentinum ledentes remouerentur ⁊ ponantur alij in locis congruis ⁊ debitis. loca autem congrua ⁊ debita non apparebant ex articulis principalis cauſe: ſed ſolum apparebat quod noui termini ledebant dictum valentinum: vnde dictus valentinus habebat

hebat quodammõ neceſſe articulare de locis: vbi erãt po
ſiti dicti termini vt iudex ꝑpēderet vbi erãt loca cõgrua ⁊
debita in qbus deberet ponere terminos: neq3 dictus arti-
culus in quo articulat̃ ꝙ termini erãt in talib' locis dr̃ eē
idē cũ ꝑmo in quo articulat̃ de ipſis terminis ⁊ nõ de loco
Articulus .ij. de loco vel tp̃e eoꝝ que ſunt articulata: ſ3 cõ-
prehēdat̃ iplicite ſub ꝑmis de neceſſitate: q2 nõ pñt eſſe ter
mini qn ſint in aliquo loco vl' qn ſint aliquo tp̃e ad h̃. c. ab
bate ſane cũ ibi no. de re iudi. li. vj. Tñ q2 nõ cõprehēdunt̃
locus ⁊ tp̃s de neceſſitate ꝓbationis: q2 pt̃ ꝓbari articulis
ꝙ termini antiquus fuerit: ſ3 nõ ꝓbaret̃ locus vl' tp̃s deter
minatũ: iõ articulus de nouo factus ſup loco vl' tp̃e termi
noꝝ nõ dr̃ idē cũ ꝑmo articulo facto ſup ipſis terminis ſim
pl'r ꝓut voluẽ Jnn. Jo. an. ⁊ moderni i. d. c. fraternitatis.
de teſti. ⁊ Bar. in auc. atq ſemel. C. de ꝓba. adducēdo ad h̃
tex. ibi i corpore: vñ cũ in cã appellatiõis Paulus ꝓbet lo
cũ terminoꝝ ⁊ de neceſſitate ꝓbet ipſos terminos fuiſſe: ⁊
ēt ciucius ꝓbet ipſu3 locũ: ⁊ adijcit ꝙ ipſe tenuit ad coptu
mũ p tp̃e .v. annoꝝ vl' circa qd̃ plurimũ ꝯfert ad ſciētiã ter
minoꝝ: q2 veriſil'e eſt ꝙ q ſ3 tãto tp̃e rõ ad coptumu3 ha-
beat notitiã de terminis qd̃ eſt addendũ ad dicta .ſ. q2 iſte
ciucius eſt ſcd̃s teſtis q ꝺponit in cã ꝑncipali ſup iſtis ter
minis: ⁊ h̃ idē ꝙ .v. annis retinuit ad coptumũ deponit in
ipa cã ꝑncipali: vñ h̃ cõiectura coadiuuat ēt vltra ſupradi-
cta atteſtationē ipſi' teſtis: ideo cũ fuerit ꝓbatũ p prias at-
teſtatiões id qd̃ ꝑncipaliter deducebat̃ in articulo .ſ. ꝙ ter-
mini fuerit antiquus inter dictas poſſeſſiones: ⁊ poſtea in
cã appellatiõis ꝓbat̃ de loco ipſoꝝ terminoꝝ p herculanũ
paulũ ⁊ ciuciũ: ⁊ qdã ēt ali' teſtis ꝓut dr̃ mihi ꝓbat ꝙ iam
ſunt .xx. ãni vidit vnũ lapidē exiſtētē ſeu affixũ i forma ter
mini capitis dictaꝝ poſſeſ. ꝓpe vnũ piantonē oliue exquo
loco ꝯcordant dicti tres teſtes .ſ. herculanus paulus ⁊ ciu-
cius: vñ dictũ iſtius q̃rti teſtis qui vt dr̃ vocatur frãciſcus
coadiuuat dictũ alioꝝu3: ſ3 nõ ꝓbet ſufficiēter: q2 dicit ꝙ ne
ſcit an fuerit terminus: q2 nõ vidit guardias: ideo cũ iſti te
ſtes potuerint examinari vt dixi ⁊ examinati ꝓbent locum
ipſoꝝ terminoꝝ: ⁊ ex neceſſaria ꝯſequētia ꝓbēt ipſos termi
nos īterfuiſſe. q2 q̃litas loci vel al' a nõ põt eē ſine ſubiecto
l. ei' qui in ꝓuinciã. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. ij. ff. de vſufru. ꝯcluden
dũ reſtat ꝙ dictus valentinus ſufficiēter ꝓbauerit itentio
nē ſuã. Et pro certo videt̃ ꝙ iudex ad quē ſpectat iudicare
quãta fides ſit teſtib' adhibēda. l. ij. ſ. tu magis. ff. de teſti.
ſi als dubitaret de fide atteſtationũ ꝑncipalis cauſe ſaltem
viſis atteſtatiõibus cauſe appellationis debeat primis at-
teſtationibus credere ⁊ eas veridicas iudicare.

e ¶ Sed ponamus a fortiori qd̃ prime atteſtationes factis
ſup cã ꝑncipali nõ ꝓbarēt plene dictũ tertiũ articulũ nega
ri nõ põt qn ſaltē illũ ꝓbēt ſemiplene ⁊ vbi vnus articul'
eſt ſemiplene ꝓbatus pt̃ in cã ꝑncipali: ⁊ i cã appellatiõis
peti deferri iuram̃ indefectũ ſemiplene ꝓbatiõis. l. in bone
fidei. C. de reb' creditis. ⁊ iureiurã. ⁊ l. admonēdi. ff. eo. tit.
⁊ c. ſi. extra. eo. ti. iõ q2 poterat peti dictũ iuram̃: ⁊ eo delato
⁊ p̄ſtito p ipſu3 actorē fuiſſet dictus tertius articulus ple-
ne ſeu ſufficiēter ꝓbatus vꝫ: q2 nõ releuabat ipſu3 actorē
probatio terminoꝝ antiquoꝝ niſi probaret̃ locus ipſoꝝ ter
minoꝝ vl' ſi releuabat nõ releuabat in tm̃ inquãtu3 releuat
probatio locis terminoꝝ vꝫ ꝙ articulus ſup locis ipſorum
terminoꝝ fuerit ꝑtinēs ⁊ admittēdus exquo eſt ꝑtinēs vt
probaui: ⁊ q2 nõ eſt idē cũ ꝑmo vt .ſ. deduxi eſt admitten
dus ⁊ ſup eo teſtes examinãdi prout ſupra probaui. Exami
natione aũt rite fcã ſup loco ⁊ ex neceſſitate ſup ipſis termi
nis vꝫ ꝙ ⁊ locũ ⁊ terminos probēt. q2 publicatio proceſſus
impedit examinationē fieri. Nõ aũt tollit fide3 atteſtatiõi
bus poſtea rite receptis: vt pꝫ põderando v̄ba in auc. de te
ſti. ſ. q2 vero multi maxime in v̄ſiculo: illud tñ vbi dicit vti
teſtiũ productiõe. ⁊ in. d. cle. teſtibus. vbi dicit nõ l3 teſtes
producere. ⁊ in. d. c. fraternitatis. ibi per ſimilia v̄ba loquit̃.
Adeo ꝙ ſi ſup eiſdē articulis vel directo contrarijs exami
nentur teſtes q2 pars nõ oppoſuit ꝙ nõ examinarent̃ for
te p inaduertentiã vel putans ſibi licere poſt atteſtatiões
opponere dictis teſtibus eſt fides adhibēda ⁊ probat non
obſtante ꝙ fuerit prius fcã publicatio proceſſus prout vo
luit Jmo. in. d. cle. teſtibus: vñ fortius videtur ꝙ probēt in
caſu noſtro ex quo vt dixi rite eſt fcã receptio. q2 articulus
eſt ꝑtinēs ⁊ nõ eſt idē cũ primo: ⁊ per ꝯñs admittēdus dr̃
ij. articulus pertinens ille q adminiculatur ad cãm prout
no. Bar. ⁊ Bal. ⁊ doc. in. l. ad probationē. C. de prob. ⁊ bal.
in. l. ſi duo patroni in. ſ. idē iul'. de iureiurã. ⁊ in. l. edicto.
de edic. diui. ⁊ l. ij. ſ. qd̃ obſeruari. de iureiurã. Qd̃ maxime
dõm eſſet ſi paſcutius appellatus nõ oppoſuiſſet ꝙ teſtes
ſup h̃ nõ examinent̃ per ſupradicta. Jlla aũt clauſula q̃ ſo-
let ſepe p iudices apponi in admiſſiõe articuloꝝ ſaluo iure
impertinētiũ ⁊ nõ admittēdoꝝ nõ vr̃ releuare exquo arti-
culus iſte vt probaui eſt ꝑtinens ⁊ admittēdus: ⁊ ſic nõ eſt
impertinēs neq3 nõ admittēdus. Jn h̃ tñ nõ inſiſto. q2 nõ
vidi acta an fuerit oppoſitũ ⁊ an fuerit adhibita illa clauſu
la ſaluo iure ⁊c. de qua clauſula per Bar. ⁊ bal. ⁊ doc. i. l. ſi
duo patroni. ſ. idē iul'. ff. de iureiurã. ⁊ Ber. ⁊ doc. in. c. cu3
ꝯtingat. de offi. dele. Sꝫ cõcludo ꝙ etiã ſi fuiſſet oppoſitũ
potuerint examinari ⁊ examinati probēt p ſuperius dicta.

f ¶ Jnſuper adduco quãdo teſtes hñt deponere ſup his q̃
percipiunt̃ intellectu ⁊ experiẽtia alicuius rei: ⁊ p ꝯñs pñt
deponere de credulitate per ea que habent̃ in. d. l. j. de vē.
inſpi. ⁊ in. d. c. ꝑpoſuiſti. de ꝓba. cũ ſi. Pñt ēt ſup eiſdē arti
culis vl' directo ꝯ̃rijs teſtes examinari publicatis atteſtatio
nibus: q2 teſtes de facili poſſunt decipi: ⁊ h̃ ſaltē ſi nõ põt
culpa imputari ipſi parti ꝓut voluit. d. Nic. in. c. cũ in matri
monij. de ꝓba. p tex. ibi ad idē qd̃ no. Jo. an. in addi. Spe.
in ti. de homi. ſ. j. v̄ſic. ſed pone. ⁊ facit qd̃ no. d. Anto. in. c.
at ſi clerici. de iudi. vnde cũ forte cognitio terminoꝝ nõ ca
dat in ſenſum eoꝝ qui non ſunt practici terminoꝝ põt dici
ꝙ idē dõm ſit in caſu noſtro cum dictus Ciucius deponat
tanq̃ practicus ⁊ expertus in cognitione terminoru3 h̃ tñ
non firmo nec expedit: quia in caſu iſto militant alie ratio
nes magis clare de quibus ſupra.

g ¶ Nec obſtant adducta in cõtrarium. Et primo nõ obſtat
ꝙ ſuper eiſdem articulis nõ pñt teſtes examinari poſt pu
blicationē ꝓceſſus: q2 rñſio appet ex ſupradictis ꝙ nõ eſt
idē articulus. ſ3 alius ſaltē quatenus tãgit loca terminorũ
vt latius ſupra deduxi. Nec ob. ꝙ eſt ꝯ̃rius articulus aduer
ſe partis in quo articulatur ꝙ fuit ⁊ eſt abſq3 eo ꝙ inter di
ctas poſſeſſiones fuerint aliq termini antiq excepto termi-
no ⁊c. Et ſuper directo ꝯ̃rijs nõ põt fieri ꝓductio teſtium
poſt publicatas atteſtationes. d. c. fraternitatis. ⁊ d. cle. te-
ſtibus. q2 verũ eſt qñ ſup articulo ꝯtrario fuerũt teſtes exa
minati. nã tũc publicatio ipſaꝝ atteſtationũ factarũ ſup illo
articulo ipedit nouã examinationē fienda ſup eodē articu
lo vl' directo ꝯ̃rio: ita loquunt̃ dicta iura. ſecus aũt qñ eſt fa
ctus articulus ſup quo aliqs teſtis nõ fuit examinat' neq3
ꝓductus: nã tũc q2 quo ad illũ articulũ nulla eſt fcã publi-
catio atteſtationũ cũ ceſſent atteſtationes: ideo nõ impedi
tur productio ⁊ examinatio teſtiũ pp publicationem ꝓceſ-
ſus prout tenent. d. Anto. ⁊ Jmo. in. d. c. fraternitatis. ⁊ eſt
ratio: q2 prohibet̃ ꝓductio teſtiũ poſt publicationē ꝓceſſus
q2 p eã cenſet̃ didiciſſe vel ſaltē pt̃ diſcere teſtificata: vnde
ineſt ex h̃ ſuſpitio ſubornatiõis vt probat̃ in dictis auc. atq
ſemel ⁊ in corpore in. d. ſ. q2 v̄o qdã v̄ſiculo ſi v̄o. ⁊ v̄ſiculo
illud. ⁊ d. cle. teſtibus. ⁊ no. doc. in dictis iuribus: adeo ꝙ ſi
eſt fcã publicatio proceſſus ⁊ teſtificata nõ ꝑuenerũt i no-
titiã partibus nõ obſtat ipſa publicatio quominus poſſint
teſtes nouiter ꝓduci ⁊ examinari ⁊ publicari. vt no. Jo. an.
in. d. cle. teſtibus. in gl. in v̄bo publicatis vt refert ⁊ ſequit̃
Bal. in. d. auc. atq ſemel col. iiij. v̄ſiculo: ſed hic eſt dubiu3:
qd̃ ⁊ no. gl. Bern. vltima in. c. ꝯſti. ij. de teſtibus circa: qd̃ tñ
ad ibi not. me remitto ſed vbi teſtes non depoſuerunt non
põt haberi notitia teſtificatoꝝ: q2 nõ entis non innoteſcũt
vt de ſe pꝫ. ⁊ no. Bald. poſt abbatem ſuper Jnnoc. in ver-
bo iuramentum queſtione nona. Merito ceſſat ratio pro-
hibitionis conſequenter ⁊ dictum per. l. qd̃ dictum. de pa-
ctis. ⁊ l. adigere. ſ. quis. ff. de iure patronatus cum ſimi. in
propoſito autem noſtro nullus teſtis depoſuit neq3 fuit
productus ſup dicto articulo merito quo ad illum articulũ
ceſſant atteſtationes ⁊ publicatio ⁊ notitia atteſtationum
per ꝓdicta: ⁊ ideo ille articulus non impedit fieri examina-
tionem ſup eodem vel directo ꝯ̃rio articulo: nec predicte cõ
cluſioni obſtat quod tradit Bar. in. d. auc. atq ſemel col. v.
verſiculo quero vtru3 teſtes ſuper eo ꝙ nõ dixerũt ⁊c. vbi
ꝯcludit ꝙ non poſſunt noui teſtes produci ſuper eo qd̃ ex
neceſſitate facti ⁊ probationis comprehendit̃ ſuper primo
articulo: licet ſuper eo teſtes nihil dixerint: nam rñdendo
dico ꝙ Bar. loquit̃ qñ teſtis examinat̃ ſuper articulo qui
comprehendebat illud de neceſſitate exemplum (qd̃ ⁊ ipſe
dat) in articulo ſup preſcriptione longi tp̃is: nã adeſſe pre
ſcriptionis talis requirit̃ titulus ⁊ probari d3: vñ ſi teſtis
interrogat̃ de p̄ſcriptiõe virtualr̃ iterrogatus ēt de titulo
ſine quo preſcriptio nõ cauſat̃: vnde ſi titulus non probat̃

eſt defectus in probatione preſcriptionis ſuper qua teſtes depoſuerunt: ideo dixiſtis teſtificatis cadit oportune timor ſubornationis: nos vero loquimur & ſimiliter docto. preal legata quando ſuper articulo non ſunt teſtes examinari me rito non obſtat cum tunc militent que dixi.

b ¶ Preterea ꝯtuz eius qd ponit in dicto articulo erat pro batum per atteſtationes factas ſuper cā principali añ publi cationez proceſſus. vt. ſ. deduxi: vñ vr ꝙ poſſint teſtes exa minari ſuper loco terminoꝝ exquo decreto ꝯtrium eſt pro batum & articulus iſte venit ad probandam qualitatez loci illius rei que probata eſt per primas atteſtationes qd puto fieri poſſe per ea que dicta fuerunt. ſ. & qꝛ pñt produci ſu per eiſdē articulis teſtes poſt publicationem proceſſus ad coadiuuandum teſtes reprobatos: prout not. doct. maxime Inn. & Jo. an. in. c. cū clamor. de teſti. & tangit bal. in. d. auc. atqui ſemel. Fortius ergo vr ꝙ poſſint produci ad coadiu uandū teſtes non reprobatos: tñ probantes articulū: hanc tñ rōnem non firmo ſed fundo me in alijs ſupra adductis.

i ¶ Poſſet tñ ꝯ ſupradicta inſtari. Nā imo vr ꝙ dicta exa minatio non potuerit fieri: qꝛ forte teſtes non iurauerunt dicere veritatez ſup articulis tm̄ ſed ſuper articulis & tota cā prout cōiter ſolet a teſtibus exigi iurm: vñ preſuppoſito ꝙ tale iurm gñale preſtiterint potuerunt teſtes examinari ſu per his que faciebant ad cām: lꝫ non fuiſſent articulata: iō ſi teſtes prime cāe fuerunt examinati & depoſuerunt de lo cis terminoꝝ deponunt ſuper ipſis locis producti & iurati iō facta publicatione atteſtationum que atteſtantur ſuper ipſis locis non vr ꝙ poſſint ad probationem ipſoꝝ locoꝝ nouiter in cā appellōnis teſtes produci prout & h voluit. d. Ant. in. d. c. fraternitatis idcirco cum herculanus & ciutius deponētes in prima cā ſuper dicto tertio articulo deponāt etiam ſuper locis terminoꝝ vr ſm h ꝙ non potuerint no uiter teſtes produci ſeu examinari ſuper ipſis locis termi norum preſuppoſito ꝙ pars oppoſuerit prout & opponere dꝫ vt ſupradixi. Sed certe dōm eſt ꝙ ēt ſi oppoſuiſſet hoc non hꝫ obſtare: nam lꝫ. d. An. hoc teneat. Tñ reprobat per Imo. ibi. qꝛ non imputandum parti ſi non diuinauit qd te ſtis dixit extra articulū ſm euꝫ: qd & firmat Inn. ibi in fine per dictam rōnem: loqtur tñ ſimplr non exprimendo qua liter teſtis iurauerit lꝫ exquo indefinite loquit gñaliter eſt intelligendus: & maxime qꝛ rō pdicta eſt gñalis. & qꝛ aſs di ctum ſuum non hrēt dubium exquo extra articulum depo ſuiſſet non iuratus: lꝫ in terminis Inn. & in terminis nr̄is eadē forte ſit rō ſiue preſtiterit iurm ſuper articulis ſiue ſu per tota cā exquo locus terminoꝝ non eſt impertinēs nec oino extra articulum de terminis loquentez. Sed nō curo ſatis eſt qd Inno. in rōne & in dicti gñalitate ſentit idē eſſe qñ teſtes iurauerunt dicere veritatem ſuper tota cā. Ma xime cum tali mō. ſ. ſuper tota cā ſoleant teſtes cōiter iura re prout & iurare dñt prout no. ipſe Inno. in. c. per tuas. de teſtibus: qd & confirmo auctoritate cardinalis de zaba. qui concludit in. c. ex tenore. de teſtibus ꝙ ſi teſtes examinātur ſuper petitione publicatis atteſtatiōibus nō admittunt po ſtea teſtes ſup determinate cōprehēſis in petitione vel di recto ꝯtrijs ſed admittunt ſuper cōprehēſis indeterminate ſed in. c. cū Joānes heremita. de proba. indiſtincte lꝫ ꝙ ad mittātur per illū tex. quaſi tūc nō ſic timeat de ſubornatio ne ſm eum. Cum aūt in terminis nr̄is loca terminoꝝ non comprehenderentur determinate in petitiōe ſiue teneamꝰ primū dictū ſiue ſcḋꝫ dōm eſt ꝙ teſtes potuerint de nouo produci: lꝫ iurauerint dicere veritatē ſuper tota cā & nō ſu per articulis tm̄ prout iurauerunt in terminis zabarelli ex quo ſuper tota cauſa & non ſuper articulis depoſuerunt.

k ¶ Nec ēt ob. ꝙ dictus herculanus examinatꝰ in vtraqꝫ cā variauerit: nam rñdeo ꝙ non eſt aliqua variatio: nā in pri ma cā dicit ꝙ paſcutiꝰ effodit duos terminos quos noiat. Non aūt dicit ꝙ illos tm̄ effoderit in cā āt appellōnis depo nit de pluribus terminis ꝗ̄ in cā principali: qꝛ deponit de vj. & in prima cā non deponit niſi de quattuor. Ex eo forte qꝛ articulus prime cāe ſolū ponebat ꝙ erant termini: vñ ſa tis erat ſi teſtis deponebat de quattuor: vñ forte nec iudex neqꝫ teſtis curauit vlterius de alijs terminis diſcutere. Ar ticulus autē factus in cā appellōnis ponit de ſex terminis. & de his olous probat ipſe herculanus: qꝛ dicit vera eſſe &c. vñ non mirum ſi interrogatus qd factuꝫ fuerit de ipſis ter minis de qbꝰ depoſuerat. rñdit ꝙ quattuor effodit ipſe pa ſcutius. in pma aūt cā de alijs terminis non interrogatus non depoſuerat: nō forte nō curauit dicere qs dictos alios terminos effoderit: vñ nulla penitus eſt variatio neqꝫ ꝯdi ctio in dictis iſtius herculani: vñ pbat ſaltez ea in qbus hꝫ conteſtes ſeu ꝯteſtē. Et dato a fortiori ꝙ in ſcḋo dicto eēt ꝯtrius dictis in primo & pp h non valeret ſcḋm dictū: vt no. gl. vltima in. c. cum cām que. & in. c. veniens. ij. & in. c. cum in tua. de teſtibus non pp h impugnat primū dictū: ſed rema net validū prout vñr velle dicere gl. qd & clare firmat Inno. in. c. preterea. de teſti. cog. & ita tenēt Jo. an. & cōiter cañ. in d. c. cū cāꝫ. & Zabar. in. d. c. veniēs. & d. Anic. in. d. c. per tuas & ſpe. in ti. de teſte. §. j. ver. qd ſi idē teſtes. & verſ. ſeq. lꝫ pri mum dictū debilitet vt volūt pfati doc. in locis pallegatis ſed non curādum: qꝛ hꝫ ꝯteſtes: preterea vt dixi nō pōt di ci ꝯtrius: qꝛ ꝯtrius dr̄ ille qui i dictis ſuis aſſerit aliqua que ſunt inuicē incōpatibilia: put & dicit bar. in. l. eos. ff. de fal. & Inn. in. d. c. preterea. qui tñ appellat talē teſtez variū. bar. aūt dicit variare teſtem qñ mō dicit de vno loco vel tpe ꝯ ctus mō de alio: ſed certe & ſup eodem ꝯctu diuerſa loca vl tpa vtplurimū ſunt incōpatibilia. Quicqd ſit vnatio & ꝯrie tas ceſſat in iſto teſte & p ſupradicta: & qꝛ nihil obſtat quo minus hodie poſſiꝫ pbare de vno facto & cras de alio ſi ſie ſic de duobus factis put formaliter eſt in caſu nr̄o: vñ deri ſorium eſt velle impugnare dictū herculani pp dictā diuer ſitatē in dictis ſuis: & pōt teſtis iterato pduci vt addat di cto ſuo put no. Inn. in. c. pterea. de teſti. cog. & gl. ſi. in. d. c. cū cāꝫ. maxime qꝛ vltra pdicta pōt iuuari: qꝛ pōt eſſe ꝙ tpe prime depoſitionis non hēbat memoriāꝫ de alijs duobus terminis: & poſtea melius forte cogitās recordatus eſt put ſepe ꝯtingit. Adeo ꝙ ſi primo dixiſſet ſe nihil ſcire de alijs terminis poſſet ſaluari per no. per gl. ſi. circa prin. in. d. c. cū cām. & Imo. ibi tñ in h non inſiſto: qꝛ in caſu nr̄o nō dixit ſe nihil ſcire de alijs vel tm̄ ſcire de duobus. Quare ꝯclu do qd pro pte dicti valentini ſit ſufficienter pbatum qd ter mini antiqui fuerint inter dictas poſſeſſiones & loca ipſoꝝ terminoꝝ probant h mō: qꝛ qd fuerit terminus a capite di cte poſſeſſiones ppe quendā plantonē probat per hercula num paulū & ciutium qui in h ſunt ꝯteſtes & coadiuuant p depoſitionem franciſci qui loqtur ēt de dicto loco. Itē lo cus termini iuxta cippum ſorbi pbat per herculanū & pau lum qui ſunt ꝯteſtes. Itē locus termini ſupra murciā iuxta quandam oliuā verſus poſſeſſionez dicti paſcutij pbat per herculanum & ciutiū qui in his ſunt ꝯteſtes. Qrum aūt di ſtaret dictus terminus a dicta oliua in hoc ſunt ꝯteſtes: qꝛ herculanus deponit de diſtantia que in articulo ꝯtinet. ſ. de tribus pedibus vl circa & ciutius deponit idē ſcḋo loco exa minatus. vꝫ ſuper primo articulo in appellōnis variat: tñ in hoc a primo loco atteſtato per eum in cā principali vbi de ponit de duobus pedibus vel circa: non tñ eſt ꝯtrius pp di ctionem vel circa que verificat ſi modicū plus vel modicū minus diſtaret. c. ꝯtinebatur. & c. atteſtationes. & ibi glo. in verbo circa. & c. ſi. & ibi gl. in verbo circiter de deſpō. ipub. & per Jo. mo. in. c. ij. de offi. ord. li. vj. vnde pōt eſſe qd vltra duos pedes & minus tribꝰ diſtabat: & qꝛ ſub tribus duo cō tinentur. l. j. §. ſi ſtipulanti. ff. de ver. ob. & l. diem proferre. §. ſi plures. ff. de arbi. cum. Et in menſura iſta de facili po terant decipi: qꝛ non eſt veriſimile ꝙ menſurauerint: vnde varietas ſi qua eſſet in h non vr qd habeat viciare per no. p Inn. in. c. qualr & qñ. de accu. vbi dicit ꝙ teſtis nō tenetur hrē memoriāꝫ de die qꝛ dies de facili obliuiſcitur: ita vr in ſimili de numero pedum: & maxime qꝛ ſine menſura viden do diſtantiam cōiter qs deciperet in numero peduꝫ diſtan tie: facit ēt ad ēt h qd no. Inn. in. c. ad ſedē. de reſti. ſpo. vbi dicit ꝙ lꝫ teſtes errent in tpe facti ſuper quo deponunt: tñ probant ipſum factum: idem dicendū videtur ſi erraſſent in numero peduꝫ: tamen alia probarent: tamen hic nullus apparet error vt predixi. Concludo igitur quod dicti te ſtes potuerint examinari & examinati pbent & eis fides eſt adhibenda prout ſupra deductum eſt. Laus deo.

¶ Cuſtos an & quando teneat de furto & de caſu fortuito.

¶ Conſilium xxviij.

In noīe dñi noſtri ieſu xpi. ¶ In

l hac conſultatione dōm eſt ꝙ mariottus qui recepit dictum bouez non teneatur ad aliqd dño bouis: nam dictus contractus celebra tus inter eum & dominum bouis eſt gratia vtriuſqꝫ celebratus: qꝛ vterqꝫ pro ſuo commodo qd ſperat: ita contrahit

ita cōtrahit merito mariottus nō tenetur niſi de dolo lato
⁊ leui culpa.l.ſi vt certo.§.nunc videndum cōmo.C.de pi
gno.acti.l.ſi.creditor.⁊.l.ſi cōſtāte.§.ſi maritus.⁊.l.ſi filio
⁊.ff.de preſcrip.verbis.l.ſi rē inſpiciendā cū ſi.Non autē
tenetur de caſu.l.que fortuitis.C.de pigno.acti.⁊.d.l.ſi rē.
§.ſi cum veſtimenta.⁊.C.loca.l.j.⁊.l.iiij.⁊.ff.de pigno.l.ſi
inter.§.quicquid.⁊.ff.de nau.fen.l.fenerator.⁊.ff.de regu.
iur.l.cōtractus cū ſi.niſi culpa ad caſū ordinata ipſum ca
ſum precedat:nā tunc etiā de caſu fortuito tenet.l.ſi vt cer
to.§.ſi interdum.⁊ ibi gloſ.in verbo hoīe.⁊.l.in rebus.§.j.
ff.cōmo.⁊.l.in his.ff.ſol.ma.⁊.ff.ſiq̄s cau.l.ij.§.vis.⁊.ff.lo
ca.l.videamꝰ.§.ſi h.l3 talis caſus quē culpa precedit ſoleat
dici caſus improuiſus potiuſq̄ꝫ fortuitꝰ ꝑ.l.j.⁊ qd ibi ꝑ bal.
C.de ſiccariis.dolus aūt nō preſumit.l.merito.ff.ꝓ ſocio.
ideo qui eū allegat eū ꝓbare dꝫ.l.dolū.C.de dolo.⁊.ff.de
probationibus.l.quotiēs.§.qui dolo ſimiliter nec culpa re
gulariter preſumit ⁊ allegās culpā eā ꝓbare dꝫ.vt.l.ſiquis
fundū.§.imperator iūcta gl.in verbo pōt.ff.loca.⁊.l.ſi res
pupillaris.ff.de admi.tu.⁊ gl.in.l.ſiq̄s ex argentariis.§.ſi.
ff.de eden.⁊ ibi h firmat Bar.⁊ doc.⁊ Bald.poſt Ricci.⁊
Ray.in.d.§.imperator.⁊ glo.h diſputādo firmat in.l.ſi cre
ditor.C.de pig.ac.adducens plura iura de q̄bus ibi per eā:
iō cū non dicat in puncto ꝙ ſit probata culpa neq3 dolus
vr ꝙ dictus mariottꝰ reus ſit abſoluendus.Ex quo ipſe ꝓ
bat caſum ꝓut probare dꝫ.vt no.ꝑ gl.⁊ doc.in.d.§.ſi.⁊.i.d.
§.imperator ad h tex.cū glo.in.l.ſicut.⁊ in.l.ſi.C.de fide i
ſtru.⁊.d.l.ſi creditor cū ſi.Et l3 nō teneret dictus mario
tus probare culpā ceſſaſſe.tñ vr ꝙ ipſe ꝓbet ex narratis in
puncto:nā dicit in puncto ꝙ ipſe ſtabat cum dictis beſtiis
ꝓut ſolet fieri.vnde ſm h ipſe facit qd ſolet fieri ſꝫ excu
ſat qui facit ea que cōiter ſolēt fieri:q2 cōſuetudo excuſat.
l.iij.ff.ad mace.l.pignꝰ.C.de pig.acti.⁊.ff.de edili.edicto.
l.q̄s ſit fugitiuus.§.apud labeonē ⁊ quaſi in ꝓpriis termi
nis tradit Bart.in.l.ſi negocia.ff.de neg.geſt.inſuꝑ de hac
re fuit fcm̄ cōpromiſſum ⁊ latū laudum cui laudo dictꝰ ma
riottus paruit ⁊ ſi qd vult ſupplere ⁊ adimplere:ita ꝙ vr
ꝙ vigore laudi oriatur ⁊ competat eidem exceptio.l.cū an
tea.C.de arbitris cum ſimilibus.

¶ Predictis tñ nō ob.arbitror dcm̄ mariottū teneri ad
integrā reſtitutionē dāni dicti dñi illius bouis.Cōſtat.n.
ꝙ ſi bos fuiſſet furto ſubtractus:⁊ ſubſequēter ab hoīe in
terfectus pſumeret culpā interceſſiſſe illius qui cuſtodire
tenebat:nā furtū preſumit in dubio factū culpa hñtis cu
ſtodire.l.iij.§.effracture.de offi.prefec.vig.⁊ ibi bal.⁊.l.cum
duobus.§.dāna.⁊ ibi glo.⁊ doc.ff.ſol.ma.⁊ inſti.q̄bus mo.
re ꝯbit obligatio.§.ꝑterea.a paritate rōnis idē dicēdū vr
ſi lupus rapuit:immo a fortiori:q2 magis de facili pōt q̄s
ſe defendere ab inſidiis luporum q̄ꝫ ab inſidiis ⁊ a ſtudiis
ſeu dolis hoīum.Preterea magis eſt ſuſpicandū ne lupus
det dānū in aialibus in paſcuis ꝑmanētibus q̄ꝫ homo:q2
nemo preſumit delinquere.l.merito.ff.ꝓ ſocio.nā quilibet
preſumit bonus.l.oīmodo.C.de inoffi.teſta.⁊.l.cū pater.
§.rogo.de leg.ij.c.ſi.de pſum.⁊ vbi eſt eadē rō idem ius.l.
illud.ff.ad legē ac.l.a titio.de verbo.obl.⁊ fortius ſi maior
viget rō aūt.multo magis.C.de ſac.ſan.eccle.nec predicto
argumento refragat qd dicit gl.in.d.§.dāna.inquātū dicit
ꝙ fures dñr q ſeruant in domo latrones q in ſyluis:vñ lu
pi q plerūq3 verſant in ſyluis vñr ſm h potius cōparandi
latronibus q̄ꝫ furibꝰ.latrocinīū aūt caſui fortuito nō culpe
aſcribit.d.§.dāna.l.j.C.depoſiti.⁊ inſti.q̄bus modis re ꝯ
bitur obligatio.§.itē is.⁊.C.de pigno.acti.l.que fortuitis.
⁊.C.cōmodati.l.j.⁊ pñter vr ꝙ raptus lupi aſcribendū ſit
in dubio caſui fortuito ⁊ non culpe cuſtodis:nā rñdeo qd
illa gl.loquit ſm cōiter accidentia.cōiter aūt accidit ꝙ in
domibꝰ ſit furtū clam in ſyluis ſit violēter ⁊ palā:nam eſt
dria inter fures ⁊ latrones q2 latrones palā:⁊ plerunq3 in
ſyluis fures clam:vt dicit gl.in.d.l.j.C.depoſiti.⁊ ſentit gl.
in.d.l.que fortuitis vr latrones q violenter fures qui ſine
violētia vt inuit text.in auc.vt nulli iu.§.pe.⁊ in.d.l.j.per
que iura fundāt ſe dicte gl.maxime i.d.§.dāna.vñ cū dcm̄
dānū fuerit clādeſtinū nō palā neq3 violētū vr culpe ad nu
merādū nō caſui fortuito.Si aūt ſtaremus pciſis verbis
illius gl.non obſtaret:q2 l3 dānum hoc nō fuerit illatū in
domo:tamen nec in ſylua.

b ¶ Iſta autem culpa in caſu nr̄o ex alio magis clare deduci
tur:q2 in pūcto preſupponit ꝙ ꝯctus fuit initus in caſtro
plagarii:⁊ ſic in cōmitatu peruſii in quo caſtro ⁊ quo cōmi
tatu boues ſolent ⁊ ſunt pſueti ſtare in domibꝰ ⁊ nō in cā
pis de nocte ꝓut dr in pūcto:⁊ ea que conſueta ſunt ⁊ nō
alia inſolita fieri dñt.l.ſi prius.§.recte.de aqua plu.arcen.
⁊.d.l.pignus.⁊.l.ꝙ ſi nolit.§.qui aſſidua.de edili.edicto.⁊
l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de leg.j.⁊ de ſerui.vrb.predi.l.qui
luminibus facit.l.itē mela in pri.ad.l.acqui.⁊.ff.qd cuiuſq3
vniuer.noīe.l.itē.ꝟ.rñſo.⁊.ff.de regu.iur.l.ſemꝑ in ſtipu
lationibus.⁊.ff.de fundo inſtru.l.cū delanionis.§.aſinā.⁊
l.librorū.§.qd tñ caſſius.de leg.iij.cū ſi.Attenditur aūt cō
ſuetudo regionis ⁊ loci ꝯctus ſeu ꝯhētiū.d.l.ſi ſeruus plu
riū.§.ſi.⁊.d.§.aſinā.⁊.l.an in totū.C.de edi.pri.l.ſi fundus
ff.de euic.⁊.l.j.C.de emā.liber.ad h qd no.Bar.in.l.cōtra
xiſſe.ff.de acti.⁊ obli.⁊ in repeti.l.cunctos populos.C.de
ſumma trini.⁊ per gl.magnā in cañ.illō.xij.diſti.⁊ ꝑ Spe.
in ti.de feudo.§.j.ꝟ.ſed pone.⁊ per doc.in rubrica de cōſue
tu.Cū ergo contractus fuerit factus in territorio peruſino
⁊ contrahentes verſarent tunc in dicto territorio ꝓut ex
puncto ſumit dꝫ attēdi mos ⁊ cōſuetudo territorii puſini
maxime caſtri plagarii ꝑ dicta iura:⁊ maxime q2 in puncto
dr ꝙ dictus bos de quo agitur erat ſolitus ſtare in domo ⁊
nō erat ſolitus ſtare in illis locis forēſibus.Quilibet.n.di
ligens homo dubitaſſet de boue nō ſolito ſtare in campis
maxime i locis a boue nō ſolitis ⁊ habuiſſet maiorē vigilā
tiam ⁊ diligētiā q̄ꝫ ſi bos fuiſſet ſolitus ita ſtare:ita ꝙ qua
litas bouis auget culpā ſeu ꝯiecturā culpe dicti laborato
ris debentis cuſtodire ipſū bouē.Debet enim cuſtos ani
maduertere naturā aialis qd hꝫ cuſtodire ⁊ ſm naturā eiꝰ
cuſtodiam adhibere.ff.de rei ven.l.ſi a bonefidei.§.j.ff.de
edili.edic.l.hij enim.⁊.l.generaliter.⁊.l.ſeq.⁊ inſti.de paupe
rie.§.ceterum.⁊.ff.eo.ti.l.h actio la prima.

c ¶ Preterea hāc queſtionē in ſimili vident decidere docto
res poſt gl.in.l.ſi negocia.ff.de neg.geſt.vbi ponūt de equo
dimiſſo in paſcuis a lupo interfecto ⁊ dicūt an excuſetur q
dimiſit ex eo qd dñs equi ſolebat dimittere quaſi videant
velle ꝙ ſi dimittens non haberet dictam excuſationem qd
dñs ſolitus ſit dimittere res eſſet clara ꝓut ēt hāc q̄ōnē
poſuit Cy.C.de epiſco.aud.l.nemo.q.ſi.⁊ Bart.vult ꝙ ex
cuſet:ita demū ſi cōiter diligentes hoīes ita feciſſent ꝙ nō
apparet in caſu noſtro ſtante maxime qualitate bouis qui
nō erat aſſuetus ita ſtare cāpeſter.Cōcludo igit ꝙ cenſet
h caſu nr̄o culpā cuſtodis preceſſiſſe:ideo ex culpa tenet cū
interuenerit culpa leuis.arg.d.§.dāna.q loquūt in ſocieta
te que cōtrahit grā vtriuſq3:⁊ ſic ex natura cōtractus venit
leuis culpa ꝓut in caſu noſtro per iura vulgaria ad h ēt.d.
§.effracture vbi puniunt cuſtodes ex furto commiſſo in re
per eos cuſtodienda iuncto dicto Inno.in.c.ſicut dignū.
de homi.q dicit ꝙ leuiſſima culpe criminaliter nō punit.

d ¶ Nec obſtāt in ꝯrium adducta.⁊ primo ꝙ dolus ⁊ culpa
nō preſumunt:q2 illō procedit regulariter fallit vbi eſt ta
lis caſus ſeu actus qui ſolet cōiter culpa accidere ꝓut di
cit Bar.⁊ Ang.i.d.l.ſiq̄s ex argentariis.§.ſi.Argumentū
enim a cōiter accidentibus valet in mā probatoria ꝓut
no.glo.quā ſequunt ibi Iac.bu.Cy.⁊ Bal.in.l.neq3 natu
les.C.de ꝓba.Tale.n.argumentū.l3 nō ſit neceſſarium:tñ
eſt ꝓbabile ⁊ ſequēdū.dicit bal.in.l.iij.ff.de offi.pfec.pig.
hmōi aūt actus ſolet cōiter accidere culpa cuſtodis a ſimili
eius qd dicimus in furto.vt.ſ.probaui merito non obſtat
adduci etiam pōt ⁊ nō minus ꝓprie q̄ꝫ ſimile de furto:q2 i
fuga ſeruorū vel aliorū q debent ab aliis cuſtodiri preſumit
culpa cuſtodis.l.pe.cū ſua gl.ff.de cuſto.reorū.⁊ no.Bar.i
d.l.ſi q̄s ex argentariis.§.ſi.⁊ glo.in.l.cū ita.§.ſpēs.de leg.
ij.vñ ſi bos receſſit a loco vbi ſtabāt alie beſtie:⁊ ſe contulit
ad locū periculoſū vr ꝙ preſumi debeat culpa cuſtodis ꝑ
predicta.Nec ēt obſtat ꝙ vr in puncto li ſuſa:q2 attenditur
conſuetudo territorii peruſini ⁊ caſtri plagarii ⁊ nō qd ſo
let fieri in territorio illo vrbis veteris.Poſſet ēt adducere
qd tradit Bar.i.l.mela.§.ſi alimēta.de alimen.⁊ cibar.leg.
dicens ꝙ ſolitū differt a conſueto:q2 ſolitū dr ꝙ ſemel fuit
fcm̄ ſm eum:ſed non curo.Nec ob.ꝙ dicitur de laudo:q2
laudū illud eſt nullū cū habentibus partibus latum fuerit
vt eſt caſus in.l.diem proferre.§.ſiquis litigatorum.ff.de
arbi.Nec ob.ꝙ ipſe adduxit ēt ⁊ ſuas beſtias:quia nō ſuffi
cit talem caſum adhibere in alienis rebus quā adhibet in
ſuis.l.ſi conſtante.§.ſi maritus.ff.ſolu.matri.⁊ ibi per glo.
Bar.⁊ docto. Laus deo.

¶ Statutū vel conſtitutio ꝙ quis tenetur vendere vici
no an requirat ꝙ ſit contiguus vel comprehendatur etiā
remotior:⁊ qui dicantur vicini.

Consilium xxix.

1 In noĩe dñi noſtri ieſu xpi. In pſenti ꝯſultatione vr̃ prima fronte dõm ꝙ dictus ſeius nõ poſſit niti dicta cõſtõne. Et ꝙ dicta ꝯſtõ non militet in caſu nr̃o: nã ꝑmittendum eſt ꝙ dicta ꝯſtõ eſt exorbitãs a iure cõi ſm qꝺ quilibet eſt rei ſue moderator ⁊ arbiter. l. in re mãdata. C. mãdati: ita ꝙ põt vni vel alteri vicino vel non vicino vendere pro ſui libito voluntatis. Itẽ emere vel vendere nemo cogiẽ. l. nec emere. C. de iure delib. ⁊ l. inuitũ. C. de ꝯbẽ. emp. Contractus. n. ab initio ſunt ⁊ eſſe dñr regulariter voluntarij. l. ſicut. C. de ac. ⁊ obli. ⁊ l. inuiti. C. locati. ⁊ l. neq̃. C. de nup. Ex q̃bus regulis ⁊ dicto iure cõi reſultat ꝙ dict9 Ticius dñs ſui fundi põt cui vult fundum ſuum vendere req̃ſito ⁊ irreq̃ſito vicino pro ſuo libito voluntatis. Itẽ ſequitur ꝙ ille emptor ꝑ ipſam emptionẽ factus dñs ipſius fundi non tenẽ pro eo precio reddere: ⁊ ſic reuendere rez ſuam. ſatis enim inhumanum eſt quem inuitũ vendere rez ſuam. dicit tex. in. l. q̃uis in ſi. principij. ff. de pig. act. ⁊ grauis vr̃ iniuria que inanis boneſtatis colore velaẽ vt hoĩes de rebus ſuis facere aliquid cogantur inuiti. dicit formaliter tex. in. l. dudum. C. de ꝯben. emp. Ex quo euidenter apparet ꝙ dicta conſtõ eſt a iure cõi exorbitans: ⁊ iõ ex h̃ capite reſtringẽda iuxta. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſo. ma. l. ius ſingulare. ⁊ l. qꝺ vero ꝯ. ff. de legibus cũ ſi. ⁊ maxime q2 vr̃ inhoneſta ⁊ inhumana ⁊ grauẽ iniuriã dño irrogare: ⁊ ꝯñter vr̃ odioſa ⁊ ex h̃ capite ſilr̃ reſtringenda argu. regule odia in. vj. ⁊ l. cum quidam. ff. de libe. ⁊ poſth. ⁊ xxxv. q. iij. quod ſcripſi cum ſimi. Item ⁊ tertio reſtringenda videtur quia penalis eſt ⁊ pene ſunt reſtringẽde regula in penis in. vj. ⁊ l. ſi preſes. ⁊ l. interpretatione. ff. de penis cum ſimili.

a Ex quibus vr̃ dõm ꝙ dicta conſtõ ſit ſtrictiſſime intelligenda: iõ vr̃ intelligẽda ꝙ vicinus intelligatur ille qui h3 fundum ꝯtiguum. ar. l. ſed ⁊ loci. §. h̃ iudicium. ff. finium regun. ⁊ ita dr̃ ꝙ illuz tex. allegat Ray. de for. ad h̃ ho. tex. in c. abbate. de ver. ſig. iuncta gl. ſup verbo vicino. ⁊ ibi Inn. ſuper eodẽ verbo. Facit q2 ille eſt proximior vicinus ⁊ in dubio ſtatutum d3 intelligi de vicino proximiori prout in ſimili dicit Bal. in. l. ſi. C. de verbo. ſig. in ſtatuto ꝙ mulier non poſſit ꝯbere ſine ꝯſenſu ꝯſanguineoꝝ nam intelligitur de proximioribus ꝯſanguineis prout dicit Bal. in. d. l. ſi. ⁊ Pe. de anch. in repe. c. canonum. de cõſti. xiiij. q. principali. col. clxxj. ita ergo loquens de vicino intelligaẽ de proximiori prout eſt ille qui h3 fundum ꝯtiguũ. Sed iſte ſeius qui vult precium offerre ⁊ niti ex dicta conſtõne non h3 fundũ contiguum fundo vendito: q2 ſunt inter medij illi. x. palmi terre qui remanſerunt ticio venditori merito non vr̃ comprehendi ſub dicta ꝯſtõne applõne vicinij. Nec vr̃ referre ꝙ ſit paruum ſpacium ⁊ ſit modicum terrenum ar. eius qꝺ circa hmõi ſtatutũ. dicit bal. in. l. j. C. ꝺ cõi ſeruo manu. ſ. ꝙ comprehenditur ille qui h3 minimam partez. ergo minima pars eſt in ꝯſideratione maxime vt euiteẽ hmõi ſtatutũ ꝙ eſt odioſum ⁊ reſtringendũ per iam dicta: ⁊ ſic ⁊ alꝰ in mã acq̃ſitionis que ſit per alluuionem vel natiuitate inſule nõ refert quatenus ſit ager cui q̃ceraẽ ſed q̃ta ſit latitudo ſeu longitudo ipſius agri: ita ꝙ ſi haberem iuxta flumen agrũ vni9 palmi ex vno latẽ. Tñ latitudo iuxta ripã fluminis eẽt ꝑ vnũ miliare accreſceret illi agro: ita arto ex illo latẽ ⁊ nõ accreſceret alluuio nec acq̃reẽ iſula alijs fundis nõ cõtiguis. l. adeo. §. i flumĩe. ⁊. §. ꝙ ſi toto ibi q̃ latitudo ꝓpe ripã. de acq. re. do. ⁊ ꝙ ꝑ bar. ſup. d. l. in tractatu tyberiadis.

b Cum itaq̃ in ſpẽ dictus ſeius non hẽat fundum ſuũ iuxta fundum venditũ: ſed Ticius ⁊ ſui agri latitudo ſe ꝓtendat per totũ fundũ venditũ: ⁊ inter mediat fundũ venditũ ⁊ fundum ſeij vr̃ ꝙ dictus ticius cenſeri dẽat vicinus dicti fundi venditi ⁊ non dictus ſeius: ⁊ ſubſequenter non poſſit ſeius ſe niti dicta conſtõne ex primo capite ipſius. Nec ẽt vr̃ commiſſa aliqua fraus dicte conſtõni: nã fraus legi cõmitti dr̃ qñ vnum ſimulatur ⁊ aliud ſit in vero: ita ꝙ ſimulatur id qꝺ eſt permiſſum ⁊ re vera ſit id qꝺ eſt ꝓhibitum c. auaricie. ⁊ ibi hoc dicit Jo. mo. de elc. li. vj. ⁊ Bal. in. c. bñficium ſi de feudo fuerit ꝯtrouer. inter dñm ⁊ vaſal. x. colẽ. ſed in caſu nr̃o nulla facta eſt ſimulatio ſ3 ꝙ in vero eſt geſtum id ẽt eſt apparenter geſtuz merito vr̃ ceſſare fraus. Et maxime vr̃ ceſſare mala fraus de qua ꝯſtõ illa vr̃ loqui cum illam puniat. vr̃. n. ꝙ ſit ꝑmiſſum vti aliqua cautella ꝑ quaz quis euitet incommodũ qꝺ ex aliqua lege nõ digne incurreret: vt probat tex. in. l. ſeruus dotalis. ff. ſo. ma. quã q̃dam ad propoſitũ ſilꝛis ꝯſtõnis florentine adducunt: ⁊ ita vt audiui fuit in hac ciuitate ꝯſultum in caſu iſto. v3 ius municipale florentie viget ꝙ hñs domum ꝯtiguam poſſit domum contiguã venditã ꝯſequi ſi offerat ꝑciuz ⁊c. Accidit ꝙ quidam vendidit medietatẽ domus ⁊ medietatẽ ſibi retinuit ⁊ poſtea illã medietatẽ retentã incontinenti eidez vendidit fuit vt audio ꝯſultum ꝙ dictũ ſtatutũ ceſſet ex quo ptẽ illã retentam vendidit ei qui mediante prima emptione hẽbat domum ꝯtiguã. Et l3 cenſeaẽ forte factũ vt euiteẽ illud ſtatutum licuit vti cautella vt euitet iniuſtũ incommodum ꝙ mediante dicto ſtatuto ſibi infertur prout dicitur fuiſſe cõſultum: ita pari ratione videtur dicendum in caſu noſtro.

c His tñ non ob. ꝯtrã ptez arbitror magis iuri ꝯſonã: nã negari non põt qn dictus ſeius dicaẽ vicinus d3 non hẽat fundum contiguũ illi pti fundi venditi vel fundo vendito ſi deſtinauit facere duos fundos de vno ꝓut poterat: quia fundi ſola deſtinatione dñi conſtituũt. l. qꝺ in reruz. §. ſi q̃s poſt. ff. de leg. j. l. ſi q̃s duas. §. ſi q̃s ptem. ff. cõis pꝺi. Nõ eſt verum ꝙ vt q̃s dicaẽ vicinus req̃raẽ ꝙ hẽat fundum contiguum nec parua diſtantia facit quẽ deſinere eſſe vicinuz. l. j. §. potuiſſe. ff. ad ſille. c. felicis. de penis in. vj. iuncta glo. in ṽbo vicinoꝝ. ⁊ per Inn. in. c. calũniã. de penis in antiq. l. ſi tertius. §. ſi q̃s prius. ff. de aqua plu. arcẽ. ⁊ ibi ꝑ bar. l. dãni. §. ſi is qui vicinas. ff. de dã. infect. per bal. in. l. ſi vicinis C. de nup. ꝓbat tex. in. l. q2 magis. ff. finiũ regun. vñ dictus ſeius ꝓut in puncto noiaẽ vicinus: ita ⁊ recte noiandus: ⁊ ita deberet q̃libet iudex arbitrari cuius iudicio arbitrio remittitur q̃s dicaẽ vicinus ſm gl. in. d. c. felicis Inn. in. c. calumniam bal. in. d. l. ſi vicinis. facit. l. j. ff. de iure delibe. ⁊ c. de cãis. de of. dele. cũ itaq̃ dictus ſeius ſit iudicãdus: ⁊ ſit vicinus per iã dicta. Reſtat ꝙ in caſu nr̃o militãt ṽba dicti ſtatuti ſi ṽba militant. ergo ⁊ ſtatutũ cũ de mente ꝯtra non ꝯſtet. l. nõ alr̃. de leg. iij. l. j. §. ſi is qui nauẽ de exercito. l. ille aut ille. §. cũ in verbis. de leg. iij. l. labeo. §. idẽ tubero. ff. de ſuppel. leg. Non. n. diceret q̃ſpiam ꝙ mens ſtatuentiũ fuerit ꝙ iſte caſus non cõprehendaẽ in cõſtõne. Quinimmo ſi de h̃ caſu cogitaſſent ṽiſilr̃ idẽ ſtatuiſſent accedat. l. tale pactum. §. ſi. ff. de pac. cum ſua gl. Facit q2 paruz non vr̃ in conſideratione: q2 parũ ⁊ nihil ſolent eq̃parari. dicit Bal. in auc. p̃terea. C. vñ vir ⁊ vxor per. l. q̃uis. ff. de cõdi. ⁊ demon. allegaẽ ĩr. c. de multa. de pbẽ. Facit ẽt q2 de minimis non curat ptor. l. ſcio. ff. de in inte. reſti. ergo nõ curet ptor viuus in arbitrando q̃s ſit vicinus. Et pro certo vr̃ ꝙ oĩs rõ que põt veriſilr̃ cogitari ꝙ mouerit conſtituentes militet in caſu nr̃o. ergo ⁊ mẽs ſtatuti militat cũ rõ legis ⁊ mẽs legis idem ſint. dicit Dy. in. c. ſi. de re. iur. in. vj. Bar. ⁊ bal. in. l. non dubium. C. de legibus Bal. in repe. l. cum mulier ff. ſol. matri. vnde concurrunt ⁊ verba ⁊ mens ſtatuentium in caſu noſtro merito concludendum videtur quod caſus noſter per dictam conſtitutionez decidatur ſcilicet ꝙ ſeius poſſit offerre precium quo fuit emptus dictus fundus ⁊ cõſequatur illum ex primo capite dicte conſtitutionis.

d Nec ob. adducta in ꝯtriuz. ⁊ primo ꝙ iſta ꝯſtõ ſit reſtringenda: q2 fateor tanq̃ exorbitãs ⁊ quatenus eſt penalis. tñ non intm̃ ꝙ recedatur a verbis ⁊ a veriſimili mente ſtatuẽtium que adaptantur ad hunc caſum vt dictum eſt: ⁊ l3 vbi non eſſet ſtatutuz iſtud foret iniquum ⁊ iniurioſum cogere quẽq̃ vt vendat vel alr̃ priueẽ re ſua vt ꝓbant. d. l. dudũ. ⁊ d. l. q̃uis. tñ vbi lex vł ꝯſtõ municipalis ex cã ſtatuti nõ eſt iniquum: nam ⁊ videmus ꝙ q̃s de iure cõi cogiẽ ad predicta. vt. l. apud iul. §. idẽ celſus cum ſua glo. ff. de acti. emp. ⁊ no. per gl. in dictis iuribus: ⁊ ſufficit ꝙ ſtatuentes putauerint aliq̃d eſſe bonum ſeu iuſtum qꝺ ſtatuunt. dicit Bal. in l. non oium. ff. de legibus. ⁊ ſufficit ꝙ ſtatutũ hẽat aliqꝺ motiuum: licet ex toto non ſit equum Bald. in. l. lege. xij. tab. C. de legi. heredi. ⁊ eo ipſo quod legiſlator putat aliquid eſſe rationabile ſufficit Bald. in. l. j. ff. de poſtul.

e Nec ob. ꝙ fundus ſeij nõ eſt ꝯtiguus fundo vendito: q2 non ſeq̃tur ꝓpterea ꝙ ipſe ſeius nõ ſit vicinus: q2 imo eſt vicinus: nõ ob. paruo ſpacio terre vt ꝓbaẽ in iuribus ſupra adductis. ⁊ l. q2 magis. ff. finiũ regũ. Nec ob. d. §. h̃ iudiciũ: q2 non dr̃ ꝙ pꝺia nõ ꝯnexa nõ dicanẽ vicina: ſed dicit ꝙ pꝺia contigua ſi ſunt vrbana nõ dñr vnũ eſſe in ꝯfinio alteri9 ſed dñr vicina: vñ nõ dicit id vt alia nõ ſint vicina: ſ3 dicit vt denotent titulũ finiũ regundoꝝ adaptari ad ruſtica predia: nam vrbana predia contigua dicuntur vicina quaſi dicat ⁊ non vnum in confinio alteri9 iſte eſt ſenſus illius

litteredε

littere.de ꝯtiguis aūt ideo loquiᷓ q: fines ſunt cōtigui rei ꝯfinate de nō cōtiguis nō vertebaᷓ dubiū an militaret iudiciū finiū regūdoꝝ. Preterea ille tex.loquiᷓ de fundis vicinis cōſtitutio nr̄a loquiᷓ de pſona vicina fateor ꝙ reſpicit vicinū rōne fundi:ū nō rōne contigui. Nec ob.gl.in.d.c. abbate in verbo vicino:q: lʒ ibi exponaᷓ idest proximo:tn̄ nō ſemp ita exponiᷓ illud.n.ita accidebat in facto:iō ita exponiᷓ. Preterea in illis terminis nō cadebat ꝓprie loquēdo vicinitas:nā ſucceſſor nō dᷓ vicinus pceſſori ſʒ proximꝰ ideo glo.ita exponit.in terminis aūt nr̄is cadit vicinitas ꝓprie loquēdo:iō nō expedit exponere vicinus idest proximꝰ ꝓut ibi exponiᷓ. Preterea nullus vt arbitror eſt dicto ſeyo magis proximus fundo vendito ꝗ̄ dictus venditor.ipſe aūt vēditor nō eſt vicinus ſibiipſi ſi eſt vicinꝰ ſeyo ⁊ ſeyus ſibi:iō proximus vicinus ipſius venditoris eſt i.he ſeyus merito veniat appellatione vicini ēt ſi ponaᷓ vicinus idest proximꝰ ⁊ ēt ſi de primiori vicino intelligaᷓ. Et ſic nō ob.id qḋ dᷓ de primiori ꝯſanguineo circa ſtatutū ꝙ ciuiliter nō poſſit ꝯhere ⁊c. Nō.n.ipſa mulier ꝯſideraᷓ vt ſibiipſi ꝯſanguinea ſʒ alius ſibi ꝯſanguineus ꝯſideraᷓ in ſtatuto:⁊ lʒ nō ſit in primo gradu ꝯſanguinitatis ſʒ forte in.iij.vel.iiij.ſufficit ſi nullus eſt primior:ita ⁊ ſi ſeyus nō hʒ fundū ꝯtiguū ſufficiat ſaltē ſi nō eſt alius magis vicinus dicto vēditori reſpectu fundi vēditi cū ipſe vēditor nō ſit in ꝯſideratione quo ad hūc reſpectū.q: nō dᷓ vicinus ſibiipſi vt dcm̄ eſt:nec caderēt termini ꝙ ipſe reqreret ſeipſuʒ an ipſe a ſeipſo rē ſuā emeret:q: eēt deriſoriū vt de ſe ꝯſtat. Et p h̄ pʒ rn̄ſum ad id qḋ dicit Bald.in.l.i.C.de cōi ſeruo ma.q: fateor ꝙ reſpectu minime ptis pōt qs dici ꝯſors ⁊ hr̄e rē cōem:lʒ pro minima pte cōis ſit ꝓut loquiᷓ Bal.tn̄ minima ps inter media nō facit qn̄ qs ſit vicinus per iā dicta:⁊ ſic termini nō ſunt pares ſed ſepati caſus ⁊ ſepatas hn̄tes rōnes merito de vno ad alteꝝ nō inferᷓ.l.ſi.ff.de calū.l.naturaᷓr.§.nihil cōe de acq.poſ.cū ſi. Propria.n.ſignificatio v̄boꝝ operaᷓ i caſu Baldi ꝙ cenſeanᷓ cōſortes ⁊ res ipſa vere eſt cōis:lʒ pro minima parte cōis:⁊ ſic vere ⁊ ꝓprie eſt ꝯſors qui minimā rei parteʒ p indiuiſo hʒ ſʒ minima pars inter media nō facit nec ꝓprie nec vere quē deſinere eſſe vicinū. Et maxime q: ꝓut ſupra pōderatū eſt cōſtitutio loquiᷓ de vicino venditoris ⁊ reſpectu venditoris nullus eſt iter medius:lʒ ipſe venditor ſit medius pro illa minima parte inter fundū venditū ⁊ fundū vicini. Et p hec etiā recte intuenti pʒ rn̄ſum ad id qḋ vltimo loco in ꝯ̄riū adductū eſt de ſimili alluuionis ⁊ inſule nate in flumine. Et hec quātū ad primū caput ſtatuti. Sin aūt ceſſaret primū caput ſtatuti vᷓ ꝙ ſcḋm caput militaret. Dato itaqꝫ ſine preiudicio v̄itatis ꝙ dictꝰ ſeyus nō poſſit niti ex pri o capite dicte ꝯſtitutionis vᷓ dōʒ ꝙ militet ſcḋm caput ipſius cōſtitutionis:⁊ vᷓ ꝙ dictus vēditor fraudē cōmiſerit dicte ꝯſtitutioni:nā lʒ qui fraudeʒ ⁊ dolū allegat debeat ꝓbare.l.quotiens.§.q dolo.ff.de ꝓba. ⁊.l.ſi proc.§.marcellus.ff.de iudi.⁊.l.iij.i ſi.ff.de tribu. Tn̄ dolus ipſe ⁊ fraus ꝓbaᷓ ex indicijs ⁊ cōiecturis.l.dolū.C. de dolo.cōſiſtit.n.in mente que nō pōt directe ꝓbari cum nō cadat in ſenſuʒ teſtis:vt p glo.inſti.de acti.§.alie. Cōiectura aūt in cāu nr̄o eſt euidēs:q: illa exigua ps retenta nullā vᷓ minimā cōmoditatē affert dicto venditori ⁊ ſine dubio lōge maiorē cōmoditatē afferret ipſi emptori:vnde euidēter demōſtraᷓ ꝙ nulla alia cā retētio illius minime ptis fuit fcā niſi vt euitareᷓ dicta cōſtitutio alᷓs fuiſſet ſatiſfactū cōmoditati vtriuſqꝫ:q: emptor habuiſſet cōmoditateʒ illius partis retente ⁊ vēditor habuiſſet aliqd plus pcij correſpōdēs ad illā minimā ptē iſtud eſt valde v̄iſimile ⁊ euidēs indiciū ꝙ ad fraudādū illā cōſtōnē h̄ fcm̄ fuerit:nā in auditū eſt ꝙ vbi nō viget ſimilis cōſtitutio ſi qs vēdit fundū ꝙ retineat ſibi partē minimā ſibi inutilē ⁊ in mā ꝓbationis vʒ argumētū a cōiter accidentibus.dicit glo.⁊ Bal.in l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.⁊ probaᷓ p no.p gl.⁊ doc.in.l.nō h̄.C.vn̄ cog.quales aūt debeāt eſſe iſte ꝯiecture ſeu iditia ius nō exprimit:ſʒ dicit ꝙ debēt eſſe pſpicua.⁊ Bar.Bal. ⁊ doc.in.d.l.dolū.exponunt.i.nō leuia:q: aūt nō declaraᷓ recurriᷓ ad arbitriū iudicis.l.j.ff.de iure deli.⁊.c.de cauſis de offi.deleg.profecto ſi eſſem iudex arbitrarer vrgentiſſimū eſſe inditiū iſtud ꝙ ob euitādā dictā cōſtitutionem fuerit facta dicta reſeruatio:⁊ ita credo ꝙ qlibet iuſtus iudex arbitrareᷓ. Merito pſumaᷓ ſeu ſufficiēter probet fraus:ꝙ ⁊ probaᷓ p argumētū a ſimili ꝙ eſt validū in iure.l.nō pn̄t. ff.de legibus.⁊.c.inter ceteras.de reſcriptis in.c.tranſlato. de conſtitu.cū ſi. Sed nos habemus ꝙ ex paucitate precij preſumitur venditionem in fraudē factā.vt not.Bald.in.l. ij.C.de repu.hereditate. Item ex parua tpis diſtantia preſumitur fraus:vt no.Bar.⁊ doc.in.l.poſt contractuʒ.ff.de dona.arg.l.ventri.§.in bonis mētulani.ff.de priuile.cred. ⁊ qḋ no.in.c.officij.de elec.qḋ ⁊ not.Bal.⁊ Saly.in.d.l.ij. de repu.hereditate. Et hinc cōſuluerūt Petr.de ancha.⁊ Frāc.de rāpo.ꝙ ſi pater emancipat filium peſtifero morbo detentā que paruo tpis ſpacio inter medio.ſ.eadem die cōdidit teſtm̄ ⁊ inſtituit filiā ſuā impuberē ⁊ ei ſubſtituit patrem ipſius teſtatricis. Cenſetur emācipaſſe vt patrē ſubſtitueret dicte pupille:⁊ per cōſequēs priuaret hereditate dicte pupille veniētes ab inteſtato pp dictā vicinitatē actuū ⁊ paruā diſtantiā tpis ſm eos qui cōcludunt ꝙ dicta emācipatio cenſeatur fcā in fraudē venientiū ab inteſtato:⁊ iō eis nō preiudicat adducūt.l.filie mee.ff.ſo.ma.vbi tertius in fraudeʒ nō pt diſponere ꝙ acqſitio que ex euētu proximo dʒ ⁊ ſperatur deriuari in vnū deriuetur in aliū ad ideʒ l.ſi filia.de diuor. Quinimo ad cōmodum propriū non vᷓ ꝙ qs poſſit illā ſpem acquiſitionis de proximo fiende tertio impedire.c.ij.de renun.li.vj.ſm eos ⁊ dicto conſilio ſe ſubſcripſit etiā.d. Florianus de Bononia:⁊ incipit cōſiliū quidā Jacobus de Jmo.⁊c. Facit ad pdicta:q: ex vicinitate actuū inducitur pſumptio fr.udis.dicit Bald.in.d.l.ij. allegat no.per Spe.in ti.de dona.§.j.v̄ſi. Item pone aliqs ⁊ in titu.de acti.ſiue peti.§.anterioribus v̄ſic.ꝙ ſi forte.⁊ C.de iure fiſci.l.j.li.x. Prout itaqꝫ paruitas precij ⁊ parua diſtātia tpis:⁊ ſic paruum temporis interuallū inducit preſumptionē fraudis:ita ⁊ paruus locus ⁊ paruitas rei retēta inducat in ſimili fraudis pſumptionē:maxie q: de tpe ad locū:⁊ de tpe ad rē procedat argumētū.l.vinū.ff.ſi cer. pe.l.miles ita heredē.§.⁊ q: diximus.ff.de mili.teſtō. Sic ⁊ alᷓs ex magnitudine rei alienate preſumitur fraus.qn̄.n. oia bona alienātur pſumitur in fraudē fcā alienatio.l.oēs §.luciꝰ.ff.de his que in frau.cred.⁊ ideʒ ſi nō oia:ſʒ quaſi oia prout tʒ ibi Ang.p.l.ſumma cū rōne in pn̄.ff.de peculio.ita ergo ⁊ in cāu noſtro paria ſint oēm ſeu totū vᷓ quaſi totū funduʒ vendidit:⁊ ex minime ptis retentiōe pſumaᷓ fraus arg.a rōne ꝯ̄rij:q: ꝯ̄rioꝝ eadeʒ ſolet eſſe natura.l.ꝙ ſi toto.ff.de leg.j.⁊.l.⁊ ſi contra.ff.de vul.⁊ pupil.cū ſi. Ex his igitur apparet ꝙ probatur in caſu noſtro factū in fraudem.cum.n.directo probari nequeat ſufficit ꝙ indirecte ⁊ ex coniecturis probetur facit.l.non omnes.§.a barbaris. de re mili.cum ſi.⁊ ita no.doct.in.d.l.dolum.

f ¶ Nec ob.adducta in ꝯ̄rium. Et pmo nō ob.ꝙ in fraudeʒ dᷓ factum qn̄ vnum agitur ⁊ aliud fingitur:nā rn̄deo ꝙ lʒ illud cenſeatur in fraudem fcm̄:tn̄ nō ſequitur ꝙ ⁊ aliter non poſſit in fraudem fieri pʒ in toto titulo de his que in frau.cre.ff.⁊.C.vbi vere.⁊ apparenter ſit alienatio nec aliō ſimulaᷓ agi ꝗ̄ in apertū:fiat tn̄ dᷓ in fraudem creditorum fieri:q: ſit vt dānificēt creditorē ſimile.ff.⁊.C.ſi in fraudeʒ patroni per totū. Et in fraudē legis ſit qn̄ ſit aliqd etiaʒ v̄e vt euiteᷓ lex qḋ alᷓs non fieret.l.ſi libertus minorē.ff.de iuꝛ patro. Et ſit in fraudem legis qn̄ v̄ba legis ſeruantur ⁊ veniᷓ ꝯ̄ mentem dicit tex.in.l.ꝯ̄ legem in ſi.⁊.l.fraus legi.ff. de legibus. Nec ob.d.l.ſeruus dotalis.ff.ſo.mat.q: ibi illa cautela ſit ad euitādum dānum ⁊ nulli preiudicium gn̄atur nec veniᷓ ꝯ̄ v̄ba vel menteʒ legis. Nō.n.ſit ibi illa reſtitutio vt euitetur aliqḋ preceptū vel prohibitio legis.ſʒ vt cōſulatur indemnitati mariti cū nulla lex velit maritū dānificari merito nō mirum ſi cautella illa permittiᷓ que quideʒ nō eſt fraus:ſʒ in caſu noſtro ꝯſtitutio vult ꝙ vendens habeat illud onus vt reqrat vicinum:⁊ ſi nō reqrit tunc vicinus habeat facultatem vendendi preciū ⁊ ꝯſequendi rem venditā ⁊ cautella retinēdi illā minimā ptē (ſi cautella mereᷓ nūcupari)ſit ad tollendum illud onus ꝙ ꝯſtitutio ipſa iniūgit:⁊ vult ꝙ ſubeatur ⁊ ad tollendū bn̄ficiū ipſi vicio a cōſtitutiōe inductū:⁊ ſic ſit vt euitetur lex ⁊ mens legis: ⁊ per conſequens in fraudem legis ſit per iā dicta.nec pōt dici fraus bona maxime cū ſit a cōſtitutione ꝓhibita ⁊ punita:⁊ per cōſequens nō obſtat id qḋ dicitur fuiſſe ꝯſultū circa ſtatutū florentinū de quo.ſ̄.q: in caſu illo nō preſupponitur ſtatutū florentinū prohibere fraudem cōmitti ſeu fraudem punire prout preſupponitur in caſu nr̄o:⁊ ſtatutū illud loqtur in habente domū ꝯtiguam cōſtitutio noſtra loquitur in vicino:⁊ ſic illud ſtatutuʒ lōge diſtat a nr̄a cōſtitutiōe tā reſpectu pmi ꝗ̄ reſpectu ſcḋi capitis nr̄e ꝯſtōnis ⁊ ſeparata eſt rō vt recte intuenti ex iā dictis apparet:⁊ per cōſeqnēs de vno cāu ad reliquū nō iſertur p.d.l.ſi.de calū.

cum ſi. Quin ĕt nec illum caſum arbitror expeditū ſeu in-
dubium ⁊ forte ꝯſilium hēbat aliud fundamentū. Quicqd
aūt dōm ſit illo caſu non multum refert quo ad caſum nr̄m
qui eſt ſeparus ſeparam hñs rōnem per iā dicta. Cōcludo
itaqꝫ ex p̄dictis ꝙ dicta ꝯſiō hꝫ locum. in caſu nr̄o reſpectu
primi capitis ipſius ꝯſtōnis: ⁊ dato ꝙ primum caput ceſſet
ſaltem tūc hꝫ locū ſm̄ caput ipſius ꝯſtōnis. Laus deo.

¶ Circa ſtatutū de inſinuationibus qd̄ teſtm̄ non inſinua-
tum non ſit nullum añ caſſationem. lʒ dicat ꝙ non valeat
neqꝫ teneat. Item ꝙ lʒ petatur per vnum pronunciari va-
lidum ⁊ hr̄e debitas ſolemnitates: tñ pōt peti caſſatio. Itē
circa materiam cauſe preiudicialis. Iteʒ ꝙ licet agnoſcatur
particula teſtamenti: tamen poteſt peti caſſatio reſidui.

¶ Conſilium xxx.

1 In noīe dñi noſtri ieſu xp̄i. ¶ Ex p̄-
ma fronte dōm in hac ꝯſultatiōe ꝙ hēat ob-
ſtare ſcd̄o iudicio exceptio ꝓpoſita. Conſtat
enim ꝙ vbi ceptū eſt iudiciū ibi dʒ expediri
⁊ non corā iudice. l. vbi ceptū. ff. de iud. ⁊ auc. qui ſemel. C.
quō ⁊ qñ iudex. ⁊. l. ſi qs poſtea. ff. de iud. Nō. n. dʒ de eadē
re corā diuerſis iudicibus cā agitari. l. nulli. C. de iu. in. l. j.
C. de aſſer. tol. Et dr̄ h̄ reſpectu lis cepta per citationē. d. l.
ſi qs poſtea ſm̄ Bar. ⁊ Bal. in. d. l. vbi ceptū. facit ĕt. c. pro-
poſuiſti. de fo. compe. ⁊. ff. de qbus rebus ad eundē iu. eaſ.
l. j. qd̄ ſaltē ꝓcedit qñ citatio taliter emanauit ꝙ per eā re-
potuit plene inſtrui per cle. ij. vt li. pen. prout mihi dr̄ ꝙ cō-
tigit in caſu de quo agimus: itaqꝫ cū ꝓcedat dicta regula tā
ex p̄te rei ꝙ̄ actoris. vt no. Bart. ⁊ Bal. in. d. l. vbi ceptū ⁊
probaſ ibi in gn̄alitate ſui ⁊ in iuribus p̄allegatis dōm ē ꝙ
ſuper eo ſup quo emanauit citatio per dñm p̄tōrē que ema-
nauit ſup petitione de qua ſupra in puncto non poſſit corā
alio tribunali cā agitari per iā dicta. Merito cū petitio caſ-
ſationis ꝯcernere videaſ eandē cām ⁊ qōnem cum cā mota
coram eodem iudice dōm vr̄ ꝙ non dʒ dicta cā agitari co-
ram diuerſo tribunali: qd̄ eadem ſit cā vr̄ dōm: qꝛ in illo iu-
dicio intentaſ pronunciari teſtm̄ valere ⁊ hr̄e oēs ſolēnita-
tes ⁊ iur̄ cōis ⁊ ſtatutarias. Sʒ iter ceteras ſolēnitates te-
ſtamētarias eſt ꝙ ſi de teſtō pōt hr̄i inſtrm̄ teſtm̄ inſinueſ
ſeu ꝓducaſ aīo inſinuādi al's teſtm̄ non valeat neqꝫ teneat
prout expreſſe dicit ſtatutū: ⁊ ſi eſt inſinuatū vel ꝓductuʒ
aīo inſinuādi nō pōt peti caſſatio vt ⁊ p̄allegatū ſtatutū
diſponit: ideo de h̄ an poſſit peti caſſatio venit tractādū in
primo iudicio intentato corā dño p̄tōre: iō non pōt de eo-
dem nōualis corā diuerſo tribunali incboari: qꝛ ſic cāe ꝯti-
nentia diuidereſ ꝯ̄ iura p̄allegata. Et ita eſt intelligēduʒ ꝙ
dicunt Bar. ⁊ Bal. in. d. l. vbi ceptū ⁊ doc. poſt eos ꝙ pro-
cedit illa lex ex p̄te actoris ⁊ rei qꝛ intelligiſ ꝙ reus nō pōt
corā alio tribunali mouere litē ꝯ̄riam eius ꝙ eſt deductuʒ
in primo iudicio: qꝛ non pōt reus mouere litē directo quā
mouerat ꝯ̄ eū actor. qꝛ ſic moueret ꝯ̄ ſeipſum qd̄ eſt impoſſi-
bile cum differre debeat reus ab actore. l. in tribus de iudi-
cijs. ⁊. c. forus. de ver. ſig. vñ dʒ intelligi ꝙ ĕt reus nō pōt
alibi caſum promouere ꝙ̄ vbi per actorem eſt incboata fa-
ciendo. ſ. petitionem ꝯ̄riā per predicta ſi non directo ꝯ̄riaʒ
qd̄ an fieri poſſit no. Inn. in. c. cum ꝯtingat. de offi. deleg. ⁊
Bal. in repe. l. edita. de eden. ⁊. d. An. in. c. abbate. de verb.
ſig. ſaltem per directum prout ꝯtingit in caſu nr̄o: vñ cū in
caſu nr̄o petitio porrecta per dictā filiā feminā corā iudice
deputato ſup caſſationibus alio a iudice adito per filiū ma-
ſculum inuicem ꝯ̄rie videanſ: vt. ſ. deduxi merito nō vr̄ ꝙ
potuerit corā dicto iudice caſſationum dictum nouum iudi-
ciuʒ incboari. Nā prout dixi qñ pōt peti caſſatio preſuppo-
nitur teſtm̄ non productum aīo inſinuādi ⁊ ſi non eſt pro-
ductum caſu quo produci debuit ꝙ nō valeat teſtm̄ diſpo-
nit municipale ſtatutuʒ qd̄ facit ius ciuile in ciuitate. l. oēs
populi. ff. de iuſt. ⁊ iur. ⁊ inſti. e. tit. §. ius aūt ciuile. ⁊. §. ſed
ius quidem ciuile. Preterea dato ꝙ cā eſſet diuerſa. Tamē
reus reconueniens actorem durāte primo iudicio dʒ corā
eodem iudice reconuenire aūtē conſequenter. C. de ſen-
tentijs. ⁊. c. j. ⁊. ij. de mutuis pet. al's proceſſus videtur nul-
lus ipſo iure. c. diſpendia. §. reus quoqꝫ. de reſcriptis li. vj.

a ¶ His tñ non ob. ꝯ̄riā ſniam arbitror veriorem. Nā ꝙ di-
cta caſſatio peti poſſit eſt caſus dicti ſtatuti municipalis de
quo in puncto: qꝛ petita eſt intra t̄pꝰ legitimuʒ in ſtatuto
contentum: vñ cuʒ ſit caſus legis municipalis non eſt inſi-
ſtendum pro fundāda hac p̄te. l. ancille. ⁊ qd̄ ibi per bal. C.
de fur. facit. l. ornamētoꝝ. ff. de aur. ⁊ ar. leg. ⁊. l. qd̄ labeo ad
carbo. ⁊. l. qd̄ debeſ. ff. de pecu. Reſtat igiſ ſolum rñdere ad
ea que ꝯ̄ ipſam petitionē pro p̄te ꝯuenti obijciunſ ſeu obij-
ci pñt ⁊ deueniendo ad exceptionē litis pendētie. rñdeo ꝙ
ſuper caſſatione que intentaſ per dictū filiū maſculū coram
iudice caſſationū ⁊ inſinuationū nulla pendebat lis coram
alio iudice neqꝫ eadē neqꝫ ꝯ̄ria directe neqꝫ ꝑ indirectū qd̄
ſi verū eſt (vt infra oñdam) ꝯſtat ꝙ nō ob. dicta litis pē-
dentie exceptio. Cā eniʒ mota per dictū filiū maſculū corā
dño p̄tōre non eſt eadē ⁊ h̄ euidenter appꝫ ⁊ ſe cōpariſ cū
cā ſcd̄o loco mota per filiā nā in cā p̄ria duo petunſ: qꝛ pe-
titur ꝓnunciari dicte filie plenarie ſatiſfactū de omni eo ⁊
toto qd̄ ipſa petere ⁊ exigere pōt in ⁊ ſup bonis ⁊ hērditate
dicte teſtatricis ⁊c. Scd̄o petiſ pronūciari teſtm̄ valere in
oibus eius p̄tibus. Certe iſta duo nihil ꝯ̄rianſ neqꝫ obſtāt
petitioni caſſatiōis teſti: nā lʒ dicte filie fuerit ſatiſfactū de
hijs que petere poterat ⁊c. tñ pōt petere caſſationē teſti: qꝛ
ſtatutum ſimplr̄ p̄mittit dictā petitionē caſſatiōis neqꝫ di-
ſtinguit. Merito dʒ gn̄aliter ⁊ indiſtincte intelligi. l. j. §. ⁊
generaliter. ff. de leg. p̄ſtā. l. iij. ff. de offi. p̄ſi. xix. diſ. ſi roma-
noꝝ. de priuile. qꝛ circa. nec ob. ſi dicaſ qui ſemel approba-
uit teſtm̄ non pōt illud impugnare. l. papinianus. §. ſi cōdi-
tioni. ⁊. l. ſi pa. §. j. ⁊. l. nihil intereſt. ff. de inoffic. teſt. facit. l. ſi
fundus. §. eleganter. ⁊. l. lege. §. poſt diem. ff. de lege cōmiſ. ⁊
l. commiſſoria. C. e. ti. cum ſi. Qꝛ rñderi pōt ꝙ. i. veruʒ qñ
cā per quam teſtm̄ venit impugnanduʒ reſpicit totū teſtm̄
vel ſaltem reſpicit ĕt partem approbatā prout contingit in
querela teſti que viciat totum teſtm̄ ſm̄ iura antiqua ⁊ ſm̄
iura noua viciat ĕt relicta facta ipſi exheredato ſm̄ Bar. ⁊
Imol. in. l. filio preterito. ff. de iniuſto rup. ⁊ irri. teſt. ⁊ Cy.
in. l. maximum vicium. C. de lib. prete. ⁊ doc. in dictis iuri-
bus. ⁊ in auc. ex cā. C. de lib. prete. Dictis enim caſibus par-
ticulam teſti approbando cenſetur renunciare iuri ſuo qd̄
habebat ad impugnandum teſtm̄ nam al's eſſet ſibi ꝯ̄rius:
⁊ qꝛ acceptando legatum vr̄ velle omne id ſine quo legatū
conſequi non pōt. l. illud. de acqui. here. l. ij. de iu. om. iu. c.
preterea. de offi. dele. cum ſi. Et ita loquuntur iura p̄alle-
gata. Si vero poſſet ſtare particula approbata alia p̄te teſtī
reprobata: qꝛ cā per quam reprobatur illa alia particula nō
concernit partem que fuerat approbata: ⁊ tūc qui accepta-
uerat relictum ſibi factum in teſtō pōt poſtea teſtm̄ impu-
gnare in alia parte prout videmus in terminis auct. h̄ am-
plius vbi ſi heres non implet intra annum voluntateʒ te-
ſtatoris viciatur inſtō: ⁊ tñ legatarius qui acceptauerat ſuū
legatuʒ pōt agere ꝯ̄ dictū heredem ꝙ excludaſ ⁊ ſua inſtō
vicietur vt ibi p̄: rō qꝛ viciatur ibi inſtō heredes ꝑꝑ culpā
ipſius heredis que culpa non reſpicit legata ⁊ alia in teſtō
diſpoſita in fauorem alioꝝ qui non commiſerunt culpā: ita
in nr̄is terminis caſſatur teſtm̄ ꝑꝑ culpam illius qui eſt ho-
noratus in teſtō ⁊ negligit ipſum producere vt inſinuetur
que culpa reſpicit particulam teſti que fauet ipſi negligen-
ti ⁊ non alias particulas: iō qui alias partes teſti approba-
uerunt pñt petere teſtm̄ caſſari pro p̄te in qua negligēs
honoratur vel ⁊ clarius qui acceptat relictum ſibi factū in
teſtō non pōt teſtm̄ impugnare ex cā cui acceptando lega-
tum potuit renūciare. Ex alia vero cā pōt impugnare: ⁊ iō
pōt dicere teſtm̄ nullum vel minus ſolemne ſeu falſum iſte
eſt tex. ⁊ ibi h̄ declarat Bar. in. l. poſt legatum in prin. ff. de
his quibus vt indignis. Ideo pōt in caſu nr̄o dicere teſtm̄
non eſſe productum aīo inſinuandi ⁊ ꝓpea eſſe caſſandum
qꝛ inſinuatio non eſt inducta in eius fauoreʒ: ſed ob publi-
cam vtilitateʒ ne fraudes committanſ. l. data. C. de dona. ⁊
ꝓpea legi de inſinuatione loquenti renunciari neqt: vt no.
Bal. in. l. illud. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in tit.
de inſtru. edic. §. porro in fi. qd̄ maxime dōm eſt: qꝛ in caſu
iſto non concluditur ꝙ approbauerit teſtm̄ t̄pe quo pote-
rat teſtm̄ caſſari: qꝛ caſſari demum poteſt poſt negligentiam
ſemeſtralem ⁊ non ante. Et ideo potuit eſſe ꝙ approbaue-
rit ante dictum t̄pꝰ quo caſu non poteſt cenſeri renūciaſſe
huic iuri petendi caſſationem: qꝛ iuri futuro renunciari ne-
quit. ff. de acqui. here. l. is qui. ⁊. l. qui ſuperſtitis. ⁊. ff. de re.
iur. l. qui poteſt. §. quod quis. ⁊. ff. de ſucceſ. edic. l. j. §. decre-
talis. ⁊. ff. de lega. ij. l. ſi ita ſcriptum. §. ſi ſub conditione.

b ¶ Ad predicta qd̄ no. Bal. in. l. j. §. vbi autē legatarij. C. de
cad. tol. vbi querit an accreſcat inſinuanti portio non inſi-
nuantur. Non obſ. ꝙ in primo libello petitur pronunciari
teſtm̄ valere: naʒ ſcd̄s libellus non ꝯ̄riatur: qꝛ non petitur
pronunciari

ꝓnunciari nõ valere ſed petitur teſtamentum caſſari ⁊ ꝙ caſſatur preſupponiẗ validum vt ꝓbat tex.in.c.accedens in fi.el ſcdo vt lit.nõ cõteſt.⁊ ibi glo.⁊ doc.⁊ glo.in verbo caſ ſata in.c.auditis.de elec.⁊ hꝯ ꝓprie loquẽdo.improprie aũt loquendo caſſari diciẗ ꝙ denunciatur nullum vt eſt text.⁊ glo.in.d.c.auditis.⁊ glo.in.d.c.accedens.ad hꝯ etiam tex.⁊ glo.in.c.gratũ.de poſtu.pla.⁊ in.c.inotuit.⁊.c.eccleſia ve/ ſtra.⁊.c.officij.de ele.⁊.c.venerabili.de offic.dele.facit auc. caſſa ⁊ irrita.C.de ſacroſan.eccle.vñ nil obſtat ſcde petitio/ ni prima petitio inquãtũ petitur ꝓnunciari valere teſtamẽ/ tũ:nec circa hꝯ obſtat ſi diciẗ ꝙ immo ad hꝯ vt poſſit peti caſ ſatio opꝫ p̃ſupponi teſtm̃ nõ eſt inſinuatũ neqꝫ ꝓductum animo inſinuandi ⁊ ſi nõ eſt ꝓductũ animo inſinuãdi ela/ pſo dicto tpe ſex menſium teſtm̃ nõ valet ꝓut diſponit di/ ctum ſtatutũ dicens ꝙ nõ valeat neqꝫ teneat.vnde ſi petiẗ caſſari preſupponiẗ dictũ teſtm̃ nõ ꝓductũ animo inſinuã di.⁊ cõſequenter inualidũ:⁊ per hanc viã idem diſcuti vi/ detur in ſcdo iudicio ꝙ in primo.Quia rñdetur ꝙ dictum ſtatutũ dicit ꝙ nõ valeat neqꝫ teneat nõ itelligiẗ ꝙ nõ va/ leat ipſo iure.ſed ꝙ valeat ſꝫ nõ ſortiaẗ effectũ iſte eſt tex. cum glo.in.l.vniuerſa.C.de preci.impera.offe.per quẽ tex. l.⁊ glo.dat ibi Bar.theoricã ꝙ quotienſcũqꝫ ſolẽnitas de bet adhiberi poſt actũ perfectũ actus nõ reddiẗ nullus ex defectu ſolẽnitatis ſꝫ eſt validus:tñ ſine effectu quãtũcun qꝫ diciẗ in lege vel ſtatuto ꝙ actus nõ valeat niſi addaẗ ꝙ nõ valeat ipſo iure idem no.Bal.in.l.i.§.vbi aũt legatarij. C.de cad.tol.⁊ Bar.in.l.cum lex.de fideiuſ.Et idẽ dicit. ſ.in.d.l.vniuerſa.ibi Bal.poſt eum expreſſe adducẽdo ad ſtatutũ diſponẽs ꝙ donatio debeat inſinuari alſ nõ va/ leat:nã tũc donatio nõ inſinuata vꝫ:ſꝫ eſt annullãda ⁊ eſt inefficax ſm eos.Merito cũ prĩa petitio narret ⁊ ꝯcludat teſtm̃ valere ⁊ tenere ꝙ nõ negatur in ſcda ſed dr̃ ꝙ caſſan da eſt ⁊ annullãda nõ obſtat exceptio litis pendẽtis:qꝛ pro prie loquẽdo ille actus dr̃ nõ valere q eſt nullus ipſo iure. l.nõ dubiũ.C.de.ll.⁊.c.ſi cui iuncta glo.in ṽbo nõ valere. de elec.li.vj.Nec in dubio a ꝓpria vi verboꝝ eſt recedẽdũ. l.nõ alr̃.de leg.iij.l.j.§.ſi is q nauẽ.de exerci.l.ille aut ille. §.cũ in ṽbis.de leg.iij.⁊ no.in.c.preterea.de ṽb.ſigni.cuꝫ ſi.⁊ ſic non obſt.l.ſiquis intẽtione ambigua.de iudicijs:qꝛ in cãu noſtro ṽba ſunt clara attẽta ꝓpria vi verboꝝ.⁊ text. ille loquitur quãdo verba ſunt ambigua:qð maxime dicẽ/ dum:qꝛ alſ ille libellus tãq̃ generalis ⁊ ambiguus nõ te/ net exquo de generalitate ⁊ ambiguitate fuit oppoſituꝫ iu xta ea que hñr in.l.edita actio.C.de eden.⁊ in.l.ſi.C.de an na.excep.c.ij.de libelli obla.Nã ſi ſpoſſent ṽba illa intelligi ꝙ valet comprehendendo ſimplr̃ ꝙ eſt validũ:dato ꝙ poſ ſet reſcindi certe ſi in iudicio ꝓbareẗ validũ ſꝫ nõ effectua le obtineret actor.Si ṽo intelligereẗ ꝙ valeat ⁊ ipſo iure: ⁊ in effectu ſi ꝓbareẗ in effectuale actor ſuccũberet exquo redditur libellus ambiguus.qꝛ dubiũ dr̃ qð põt pluribus modis varijs intelligi.l.ita fidei.ff.de iure fiſci no.gl.in.l. veteribus.ff.de pac.Merito libellꝰ nõdemõſtraret ſpẽm future litis ⁊ nõ valeret per.d.l.edita.⁊ alia iura preallega ta.ad hoc ergo vt ſuſtenteretur dicamꝰ ꝙ intelligi dꝫ ꝓprie: vt ſic ceſſet oĩs ambiguitas ⁊ generalitas libelli.arg.l.quo tiens.ff.de rebus dubijs.⁊.l.quotiens in ſtipulationi/ bus.ff.de ṽb.ob.⁊.c.abbate.de verb.ſig.Nec ob.ꝙ in pri/ mo libello narratur ꝙ fuerũt in ipſo teſtõ ſeruate oẽs ſolẽ nitates tã tpe teſti q̃ ẽt poſt exquo datur intelligi ꝙ dum dicit dcm̃ teſtm̃ valere intelligaẗ de validitate oĩ reſpectu ⁊ ipſo iure:⁊ quo ad effectũ exquo ſolẽnitas ex poſt adhi/ benda reſpicit validitatẽ quo ad effectũ ⁊ nõ ipſo iure per d.l.vniuerſa cũ ibi no.Nã ad hoc rñdeo ꝙ lꝫ verum ſit ꝙ in dubio ſolẽnitas poſt actum adhibenda reſpiciat effectũ non validitatem ipſo iure:tñ poteſt ẽt reſpicere nullitatem ipſo iure puta qñ in lege vel ſtatuto id exprimereẗ ꝓut di cunt doctores in.d.l.vniuerſa ad hoc tex.in.c.q̃q̃ in ſi.iũ ctis no.ibi per gl.ſi.de vſur.lib.vj.ideo lꝫ ſiat mẽtio de ſo/ lẽnitate poſt actum requiſita non ſequitur ꝙ intelligat de validitate effectuali:nec obſtat ſi diciẗ:dato ꝙ non obſtet pendentia prime litis:eo qꝛ petaẗ ꝓnunciari teſtm̃ valere per ſupradicta:tñ obſtat inquãtũ ſimplr̃ narraẗ in prĩa pe/ titione ꝙ fuerunt ſeruate debite ſolẽnitates ſeruãde tã de iure cõi q̃ ſm formã ſtatutoꝝ tã tpe teſti q̃ poſtea:qꝛ ex hꝯ vꝫ deducta hꝯ ſolẽnitas iſinuationis ſeu ꝓductiõis aĩo inſi nuãdi:nã ad hoc reſpondeo ꝙ lꝫ hoc ſit deductũ in narra tione:tñ non eſt deductum:in cõcluſione que potiſſime eſt attẽdenda in libello.c.exiata.⁊ ibi per Innocen.⁊ doct.de iudi.⁊ not.Bal.in auc.cã que ſit cuꝫ monacho.C.de epi.⁊ cle.Inn.in.c.ſup litteris de reſcriptis.Nec ob.clauſula ap poſita in fine libelli petens in predictis ius ⁊ iuſticiã mini ſtrari que clauſula reſpicit deducta in narratione:dato qð ſint in cõcluſione obmiſſa:vt no.doc.in.c.cum dilectus.de ordi.cogni.Qꝛ rñdeo ꝙ lꝫ narreẗ teſtm̃ hr̃e dictas ſolẽni tates:tñ nõ narraẗ ꝙ intereſt ſua ſup eo ꝓnũciari:⁊ iõ nõ cõſtat ex narratis ꝙ iuſtitia ſit ꝙ ad eius inſtãtiã:ita ꝓnun cieẗ prout denotãt verba dicte clauſule duꝫ dr̃ in ea ꝙ ſibi miniſtretur iuſtitia:vnde nil operetur dicta clauſula:qꝛ di cta clauſula ita demũ operaẗ:vbi apparet de iuſtitia ex nar ratis ꝓut no.clariſſimus doctor ⁊ dñs meus dñs Ioãnes de nobilibus de mõte ſperello in.l.j.in pñ.ff.de eden.alle/ gãdo.d.Ant.in.c.j.de iudi.

c ¶Ad idẽ adduci põt qꝛ narraẗ ꝙ interuenerunt in teſtõ oẽs ſolẽnitates reqſite Bal.in.l.ſi.in ſi.C.de dona.ꝓpter nuptias dicit actũ ſolẽnizari per eã in.l.j.§.vbi aũt legata/ rij.de cad.tol.dicit ꝙ nõ eſt ꝓprie ſolẽnitas.ſꝫ quedã proba tio:ſꝫ ſolẽnitas inſinuationis ſi ſolẽnitas dici dꝫ nõ eſt ſo lẽnitas que adhibeaẗ in teſtõ ſed eſt actus qui ſit de teſtõ nã in teſtõ merito nõ cenſeaẗ de hac ſolẽnitate narratum ad hoc in ſimili gl.notabilis in verbo in eiſdẽ in cle.vt hij qui de etate ⁊ qualitate vbi gl.dicit ꝙ prelatus eccleſie nõ dr̃ habere dignitatẽ in eccleſia ſed ipſam eccleſiã lꝫ inſit di gnitas ⁊ habendo eam habeat dignitatem eccleſiaſticaꝫ fa/ cit ẽt gl.in.l.ſequẽs qð.ff.de leg.ij.que facit dr̃iaꝫ intereſſe in bonis vel de bonis ſeu ex bonis.Dicamus ergo aliõ eſſe in teſtõ adhiberi ſolẽnitateꝫ aliud ſit de ipſo teſtõ aliquid fieri:lꝫ ex hoc teſtm̃ ſolẽnizetur:⁊ dato ꝙ appellatur ſolẽ nitas teſtãria:non tñ ſolemnitas in teſtamento argu.nota/ torum in dicta gloſ.in eiſdem.Et ſi cui hꝯ nõ ſatiſfacerent redditur per aliã viã res clara:nã cauetur lege municipali ꝙ ſuper inſinuationibus ⁊ caſſationibus ſit iudex collate/ ralis iudex porte ſancti petri ⁊ nullus alius ſit iudex.Me rito dñs poteſtas non hꝫ cognitionem aliquã ſuper cã in ſinuationis:⁊ ſic nõ poterat corã eo peti pronũciari teſtm̃ habere ſolemnitatem inſinuationis.qꝛ negari non poteſt quin talis cã eſſet ſuper inſinuatione.Quis enim ſane mẽ tis negabit cauſam eſſe ſuper mutuo ſi in libello deduciẗ mutuum eſſe factum:⁊ ex eo competere repetitionem:⁊ ſi de electione agitur an ſit fcã vel an rite ſit fcã dicitur ſuper electione cauſam verſari ad hoc.c.ad audientiã.el ſecundo de reſcriptis:⁊ facit.c.dilectus eodem titulo.⁊.c.cuꝫ ſuper de offic.delegar.⁊.c.cum cauſam.de elec.cum ſimilibus me rito cum ſuper cã iſta non poſſet eſſe iudex dominus pote/ ſtas iudex aditus in prima:cã fruſtra tractatur an hec cau/ ſa fuerit coram eo deducta:qꝛ ſi foret deducta eſſet nulla. C.ſi a non cõpetenti iudi.in rubro ⁊ nigro nec poſſet dici ceptum iudicium exquo non eſſet iudicium.ar.in.l.iij.§. condemnatum.ff.de re iudi.⁊ clemen.paſtoralis eo.titulo ⁊.l.a nullo.de fer.⁊ per hãc viam confutãtur oĩa in cõtra/ rium adducta circa hãc litis pendentiam.Preterea ſi alle/ gat litem pendere ſuper deductẽ in ſecundo iudicio:⁊ in ſecundo iudicio pendet ſuper caſſatione.ergo concludit co rã ptãte pendere litem ſuper caſſatione qð eſt impoſſibile attenta diſpoſitione dicti ſtatuti maxime ſi reus non con/ ſentit.Nec obſtat quod debet reconuentio fieri corã eo/ dem iudice:quia ſi agitur corã ordinario valet proceſſus ſi non opponatur prout voluit gloſ.Ioã.an.in.d.c.diſpen/ dio.§.reus ſuper verbo vel conuentionis ⁊ glo.Ber.ſecus eſſet in.c.ſin.eod.titu.in antiquis.licet gloſ.Bernar.aliud voluerit in.d.§.reus.⁊ non bene prout habetur in dictis iuribus merito cum in actis non ſit dicta exceptio oppoſi/ ta dicamus partes iudicis eſſe in procedendo ad vlteriora. puto autem quod recte fecerit non opponere qꝛ ſtatutum illud vult ꝙ nullus alius ſit iudex ⁊ loquitur generaliter ⁊ indiſtincte:ideo intelligendum videtur indiſtincte etiam ex prorogatione partium:⁊ in cã conuentionis ⁊ reconuen tionis argumento.l.j.§.⁊ generaliter.de leg.preſtã.⁊ cañ.ſi romanorum.xix.diſti.⁊.c.qꝛ circa.de priui.Maxime qꝛ ita obſeruat conſuetudo:qꝛ nunq̃ petitur caſſatio niſi coram dicto iudice porte ſancti petri ⁊ eo ſedente in loco ſepara/ to ab alijs tribunalibus que conſuetudo eſt optima legum ⁊ ſtatutorum interpres.l.ſi de interpretatione.ff.de legi.⁊ c.cum dilectus.de conſue.

d ¶Nec obſtat ſi dicatur ꝙ obſtat exceptio cauſe preiudicia lis.qꝛ negari poteſt vnã cãm eſſe preiudicialem ad aliã vt ſatis conſtat ex dictis ſupra circa exceptionem litis pẽdẽtis

ex quo prout pꝫ ex ibi dictis ſe adinuicem compatiunt iſte cãe: neqꝫ vna eſt maior altera: ſed ſunt equales attentis his que notantur per gl. ⁊ Bal. in. l. per minorem. ff. de iudicijs ex quo quelibet eſt ciuilis ⁊ ſic ceſſat maioritas de qua in. l. j. qñ actio ciui. preiu. criminali. ⁊. l. pe. ⁊ fi. C. de ord. iu. neutra reſpicit cãm ſtatus perſone: ⁊ ſic ceſſat. l. ordinata. de li. cã. ⁊. l. j. ⁊. ij. C. de or. cog. ⁊ inſti. de acti. §. preiudiciales neutra venit ad excluſionem perſone ſuo noie agentis: ⁊ ſic ceſſat. l. qm̃ Alexandruꝫ. C. de adul. neutra eſt eccleſiaſtica ſeu ſpũalis: ⁊ ſic ceſſat. c. tuam. de ordi. cogni. neutra ſi reducũtur ad conflictum tollit aliam ſaltem magiſqꝫ ab altera tollatur: ⁊ ſic ceſſat maioritas naturalis. de qua per Bal. in. d. l. per minorem circa fi. de iudicijs neutra cã ꝯcernit petitionem hereditatis: ⁊ ſic ceſſat diſpõ. l. fi. C. de pe. here. cum ſi. Et ſic ceſſarent oẽs qualitates ex quibus dr̃ per gl. ⁊ doct. in iuribus preallegatis vnam cãm eſſe maiorem altera quo reſpectu vna cã dꝛ ad aliam preiudicialis: ita ꝙ maior facit ſilere minorem. d. l. per minorem cum ſimilibus preallegatis: ⁊ ſic pꝫ ꝙ eſt ſublatum ꝙ prima cã ſit ad ſcđam preiudicialis ratione preeminentie ⁊ maioritatis: immo ſi qua ipſarum eſt maior altera ſcđa eſt maior: qꝛ a ſcđa dependet prima: nam ſi caſſaretur ipſuꝫ teſtm̃ non valeret amplius ⁊ non eſſet pronunciandum valere ⁊ tenere: ſed lꝫ valeat: tñ poteſt caſſari ex quo caſſatur ſepe qđ eſt validũ: ⁊ ſic veniẽdo ad conflictum ſcđa vinceret primam potiuſqꝫ eꝯ. Et ſic potius deberet ſilere prima cã: nam vbi cã eſt maior altera proceditur in maiori: dato ꝙ poſtea intenteretur. d. l. per minorem. l. qui agnitis. ff. de except. l. j. C. qñ ciui. actio. preiu. crimi. Alio modo dr̃ cã preiudicialis rõne perplexitatis hꝫ Bal. in. d. l. per minorem que contingit in terminis. l. fundum. ⁊. l. ſed ſi ante. ⁊. l. fundi. ff. de except. qđ contingit qñ abſolutoria lata in primo parit exceptionem rei iudicate in ſecundo ⁊ condemnatoria lata in ſcđo parit exceptionẽ rei iudicate in primo iudicio vt dictis iuribus prout in eis latius declarat Bar. ⁊ iſta conſideratur qñ diuerſa iudicia ab eadem parte intentantur ſecus ſi de diuerſis vt eſt caſus in l. ſi inter te ⁊ me. ff. de excep. rei iud. ⁊ ibi no. Bart. ⁊ in. d. l. fundum cum dictis. ll. ſequenti. Merito ceſſat in caſu noſtro. vide Bal. in. l. j. §. vbi aũt legatarij in fi. de cad. tol. vbi dicit ꝙ quando ſnĩa lata in vno preiudicaret in altero iudicio in eo preiudicat litis pendentia allegando. d. l. fundum cum ſeq. Et loquitur qñ a diuerſis intentatur: qꝛ vnum iudicium intentatur ab vno ſuper nullitate ⁊ aliud ab aduerſario ſuper inſinuatione. Item vide Jnn. in. c. cum contingat. de of. dele. vbi vult ꝙ reus non põt porrigere libelluꝫ de directo ꝯtrarium libello actoris quem ſequitur. Bal. in. l. edita ne contingat varias ferri ſnĩas ſuper diuerſis libellis vide de hꝫ dixi ibi. ⁊ in. l. de pupillo. ff. de no. oper. nunc. quod facit ſi verum eſt ꝙ non procedit illa regula quaꝫ tradit Bar. in. d. l. ſi inter te ⁊ me. cogito dici poſſe retẽta illa opi. ꝙ aut primum ⁊ ſcđm iudicium ſunt directo ꝯtra. ita ꝙ pronunciatio ſuper vno expeditum eſt ⁊ aliud ⁊ poſſet procedere illa opi. Jnn. aut per primum non prouideretur pro utꝫ per ſcđꝫ prout eſt in. d. l. ſi inter. qꝛ lꝫ qs ſit abſolutus in petitione hereditatis: non tñ pp hꝫ põt petere rem hereditariam poſſeſſam per heredem: ⁊ tunc procedat illa theorica: cogita qꝛ aduerſatur dictum Bal. in. d. §. vbi aũt legatarij. ⁊ forte ẽt in terminis Jnn. primum non ſubuenit vt ſecundum non cogitaui multum. Dr̃ ⁊ vna preiudicialis ad aliam rõne ꝯtrarietatis. l. ꝯ maiores. C. de inoff. teſt. ſm̃ Bal. in. d. l. per minorem. que ſibi locum hꝫ qñ ab eadem perſona ꝓponunꝭ prout loquiꝭ. d. l. ꝯ maiores. ⁊. l. j. C. de fur. ſecus ſi a diuerſis vt ſatis probaꝭ in. d. l. ſi inter te: nã non in conuenit ꝙ actor vnum aſſerat ⁊ reus ꝯtriuꝫ: immo hoc eſt ſm̃ cõem curſum cãrum. l. j. ibi ꝯditionem ⁊c. C. de lit. conteſt. vñ non cadit hic exceptio cãe preiudicialis. qđ ⁊ pꝫ qꝛ als ſequeretur ꝙ de facili poſſet precludi via petendi caſſationem intra tps quo datur ad caſſationem: naꝫ natura cãe preiudicialis eſt ꝙ faciat ſilere alteram cãm. d. §. preiudiciales. d. l. j. ⁊ per totum. de ordi. cogni. ⁊. d. c. tuam. cum ſi. Et ſic tolleretur per indirectum iſtud tps ꝙ non eſt dõm arg. regule indultum in. vj. ⁊ regule cum quid vna via. e. li. item tollenda eſt via fraudibus. c. ꝗꝛto. de diuortijs. ⁊. l. in fundo ff. de rei ven. cum concor. allegat ibi in glo. que fraus ſatis deprehenditur euidenter: qꝛ poſtea produxit teſtm̃ aio inſinuandi: vnde ſi prius cenſeretur petijſſe declarari teſtm̃ habere ſolemnitatem inſinuationis conſtaret ꝙ calumnioſe ⁊ fraudulenter petijt cã impediendi petitionem caſſat: qꝛ ex poſtea geſtis declarantur ſepe ante geſta. xxxiiij. q. ij. cuꝫ per bellicam. xvij. diſtinctio. peruenit. ⁊. xliij. diſtin. multis ⁊. j. queſtio. j. conſtat: vnde obuiandum eſt dicte calumnie ⁊ dicte fraudi. Ex quibus concludo partes iudicis eſſe in procedendo ad vlteriora ſuper ipſa caſſatione non obſtantibus obiectis. Laus deo.

¶ Tres erant filij ⁊ heredes cuiuſdaꝫ olim debitoris: lꝫ de debito non conſtaret vnus fatetur patrem fuiſſe debitoreꝫ expreſſa ꝗtitate: ⁊ ideo volens recognoſcere bonam fidem vt heres cuꝫ beneficio. l. ⁊ inuentarij obligando ſe ⁊ omnia bona ſua preſentia ⁊ futura inſolidum promiſit dare dictaꝫ quantitatem: ⁊ voluit poſſe cõueniri realiter Peruſij Aſiſij Florentie ⁊c. Querebatur an haberet beneficium inuentarij: ⁊ an poſſit capi perſonaliter.

¶ Conſilium xxxj.

1 In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Et in pñti diſceptatione prima fronte dõm ꝙ dictus Nicolaus nõ poſſit perſonaliter ꝯueniri nec fieri ſibi ꝓceptuꝫ ꝙ ſtet in palatio ſeu citari vel veniat recepturus preceptũ ⁊c. Qꝛ iſte Nicolaus obligauit ſe vt heres ad ſatiſfaciendum debitum defuncti: ⁊ ſic debitum habituꝫ: vt pꝫ ex tenore inſtrĩ immo vt heres cum bñficio legis ⁊ inuentarij vt ſonant verba expreſſa inſtrĩ merito cum vt heres conueniaꝭ ⁊ confecit inuentarium hꝫ bñficium inuentarij qđ eſt vt non teneaꝭ vltra vires hereditarias. l. ſi. §. ⁊ ſi prefatam. C. de iure delibe. ⁊ in auc. de heredi. ⁊ fal. §. ſancimus igitur. ⁊. §. ſeq. ⁊. §. ſi võ nõ fecerit. Conſtat aũt perſonam heredis eſſe extra hereditarias res ⁊ vires hereditatis merito non dꝫ eius pſona capi nec in palatio perſonaliter detineri: vñ non immerito ſolet cõiter dici ꝙ pro debito hereditario non capiꝭ heres perſonaliter ſi confecit inuentariuꝫ: qđ ⁊ firmat Bal. in. d. §. ⁊ ſi prefatam circa principium in verſic. iij. quero niſi ex ſua contumacia vel mora ſm̃ eum ibi. quod ⁊ probatur: nam aut ſumus in terminis iuris communis: ⁊ tunc cum non capiatur perſona eius qui eſt ſoluendo pro debito ciuili. l. ij. §. tutores. ⁊ ibi per glo. ⁊ Barto. ff. de ſuſpec. tuto. ⁊ per Bal. in. d. §. ⁊ ſi prefatam in ſcđa col. ſi ſuppetunt vires hereditarie conſtat euꝫ eſſe ſoluendo merito nõ põt capi nec incarcerari ſi non ſuppetunt: ⁊ tunc minus: qꝛ conſtat eum non teneri vt dictis iuribus. ſ. d. §. ⁊ ſi prefatam cum ſi. ſupra adductis. Si ſumus in terminis ſtatuti nr̃i idem dõm quia ſtatutum loquitur de inſtrĩs puris ⁊ liquidis. ſi ergo non eſt liquiduꝫ dꝫ añ oĩa liquidari: ⁊ poſtea deueniri põt ad formam ſtatuti ꝙ citetur reus vt compareat recepturus preceptuꝫ de ſtando in palatio ⁊ non deſcendendo ⁊c. Nõ dꝫ ergo fieri executio añ liquidationem. qꝛ ſtatutuꝫ loquiꝭ de liquidis inſtrĩs: ⁊ ſi non diceret intelligeretur. l. ſi ꝯuenerit in prin. de pig. acti. prout ⁊ dicit Bar. in. l. j. ff. de le. ij. allegando. l. ij. C. de ſnĩa que ſine cer. quãti. ⁊. l. defenſionis facultas. C. de iure fiſci. li. x. ⁊ idem dicit in. l. proinde §. notandum ad. l. acqui. ⁊ Bal. in. l. ſi in cãm iudicati. C. de execu. rei iud. ⁊ Jmo. in. d. l. j. de leg. ij. ad hꝫ ẽt ꝙ per Bal. in. l. cum teſtõ. C. de teſta. manu. ⁊ in. d. §. ⁊ ſi prefatam. ⁊ ꝯñter non põt citari vt veniat recepturus preceptũ de ſtando in palatio: qꝛ citaretur ad executionem: immo ad executioneꝫ facti in perſonam fiendam ora ad quam citatur qđ fieri nõ põt per predicta ſaltem ſi illa ora actor non liquidaret per no. per Jmo. in. l. j. de leg. ij. vt late declarat clariſſimus doctor. d. Joannes de monte ſperello pater ⁊ dñs meus in. d. l. j. in fi. principij. ff. de eden. Cuius dicta maxime procedũt vbi ſtatutum loquitur de inſtrĩs liquidis prout loquiꝭ ſtatutum nr̃m. deficiunt enim verba ſtatuti vbi inſtrm̃ nõ eſt liquidum. ergo ⁊ diſpõ deficit. l. ita aũt in prin. ff. de admi. tut. l. iiij. §. pretor ait. ff. de dam. infe. ⁊. l. ſi ſeruum. §. non dixit pretor. de acq. here. cũ ſi. Et maxime cũ ſtatutũ ſit exorbitans cũ pmittat carcerationẽ pſone pro debito ciuili ẽt ſi debitor eſt ſoluendo ⁊ diues ꝙ eſt ꝯ ius cõe. d. §. tutores vt ſupradictum facit qđ hr̃ in. l. a diuo pio. §. in venditiõe. ff. de re iu. Jtẽ qꝛ relaxat ordineꝫ iudiciariũ q de iure cõi requiritur in iudicijs. l. prolatã. C. de ſententijs. ⁊. C. de lit. ꝯteſ. l. j. ⁊ aũt. offeraꝭ cum ſi. Et incipitur ab executione ꝯ. l. j. C. de executione rei iu. ⁊. l. ſi cũ nulla. ff. de re iudi. Et ſi dicaꝭ precedit preceptũ notarij vel ꝯfeſſio corã notario qui dꝫ iudex cartularis ⁊ hꝫ iuriſditionẽ habitu: adeo ꝙ põt prorogari eius

ri eius iuriſditio ⁊ ad actum deduci vt no.glo.in.l.j.ff.de iu
di.⁊ glo.ſuper verbo facultate in.l.rem non nouã.C.eo.ti.
⁊ no.in.l.fi.C.vbi ⁊ apud quẽ.⁊ preceptum iudicio eſt exe
quendum ſine alia ſnia vł ordine alio iuris.l.ſi debitori de
iudi.⁊ ſimiliter confeſſio corã iudice: q2 pro re iudicata ha
betur.l.j.ff.de re iud.⁊.l.proinde in fi.ff.ad.l.acql.Et ppea
dicunt Ang.⁊ Imo.in.l.ait pretor.§.ſi iudex de re iud.ꝙ ẽt
de iure cõi perceptum guarentigie ⁊ inſtrm̃ guarentigiatũ
habet de iure cõi executionem paratam vt ibi latius habe
tur ⁊ facit qđ no.Bal.in.l.ſicut.C.de repu.here.Rñdetur
primo ꝙ hoc non tranſit ſine dubitatione:q2 ↄ̃trium voluit
Bal.in.l.ij.C.de execu.tuto.rei iudi.⁊ facit in ↄ̃trium.l.ado
ptio.C.de adop.⁊ ꝙ per eũ no.Bal.poſt Guil.in.l.repeti
ta.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ q2 donatio ⁊ contractus factus coram
iudice:licet ↄ̃hendo verbo ⁊ re aſſerat ſe contrahere nõ pro
pterea diceret (vt puto) aliquis etiam ſi dicat ego promit
to ⁊ ↄ̃fiteor me obligari ꝙ illa promiſſio habeat executionẽ
paratam:licet coram iudice facta fuerit promiſſio ⁊ confeſ
ſio maxime quia illa confeſſio ex illa prolatiõe promitto re
ſultabat ⁊ ſic tacite ineſt merito non operetur.l.ħ verba de
leg.j.⁊.l.cum qđ ſi cer.pe.⁊.l.ſi in diem.§.ſeruo de condi.⁊
demon.Lex autem ſi debitori procedit in confeſſione ⁊ pre
cepto per viam contentioſe iuriſditionis emanate ⁊ nõ eo
dem tempore quo oritur obligatio decet enim eſſe tempo
ris diſtantiam inter ortum obligationis ⁊ paratam executio
nem prout aſo inter ortum obligationis ⁊ moram.l.ꝙ dici
mus de ſol.⁊ ibi per Bart.⁊ in.l.ratum eo.ti.⁊ in.l.promiſ
ſor de conſti.pecunia.⁊ per Bar.in.l.ita ſtipulatus el forte
el grande de verbo.oblig.⁊ ſimiliter.l.proinde in fi.ad le
gem acquil.Quicquid ſit de inſtrumento guarentigiato in
inſtrumento confeſſionato quo vtimur ſm̃ formã qua vtũ
tur noſtri notarij eſt clariſſimum ꝙ de iure communi non
haberet executionem paratam: quia non confitentur par
tes coram notario vt iudice:ſed promittunt facere confeſſio
nem corã quocunqꝫ iudice ordinario nec plus eſt promit
tere facere confeſſionẽ ꝙ̃ promittere ſoluere.immo minus
merito ⁊c.Nec aliqua verba ponuntur in inſtrumento per
que appareat prorogatio iuriſditionis de habitu ad actum
ſm̃ ea que habentur in.l.j.de iudicijs.Preterea ſtatutum
nõ expectat tp̃s quadrimeſtre prout expectať in.d.l.ſi de
bitori in fi.in tex.⁊ glo.Preterea incipitur ab executione
perſonali ↄ̃ ius cõe vt dictũ eſt.⁊ ſic plures ſunt exorbitã
tie in iſto ſtatuto merito eſt ſtrictiſſimi iuris.l.ius ſingu
lare.⁊.l.ꝙ vo.ff.ð.ll.⁊.l.ſi vo.§.ð viro ſo.ma.cũ ſi.Fui pli
xior ꝙ̃ expediret ad oñdẽdũ exorbitãtiã pñtis ſtatuti.

a ¶Conſtat ergo ex pluribus ſupra deductis ꝙ forma ſtatu
ti nõ eſt intentãda anteꝙ̃ liquideť ſi dictũ inſtrm̃ eſt nõ
liquidum ꝙ videť pmo probari ex eo q2 vt ſupra in pnci.
deduxi iſte Nicolaus ſe obligauit vt heres cũ beneficio le
gis inuentarij ⁊ ſic reſeruauit ſibi bñficiũ inuentarij hoc
enim operantur illa verba que nõ debent cẽſeri poſita ſine
miniſterio aliqđ operandi.l.ſi qñ.ff.de le.j.⁊.c.ſi papa de
priuile.li.vj.nec vł ꝙ poſſint aliõ opari. Si ergo Nicolaus
predictus obligauit ſe vt heres cum beneficio inuẽtarij ꝙ
eſt vt intantum teneatur inqꝫtum vires hereditarie ſe ex
tẽdunt ⁊ non vltra vt.d.§.⁊ ſi prefatã in pn.⁊.§.licẽtia.c.
l.⁊ in.d.§.ſcimus igitur.⁊.d.§.ſi vo non fecerit in auc.de
hered.⁊ fal.⁊ vt nullum dãnum patiatur vt dictis iuribus
ergo anteꝙ̃ conſtet de viribus hereditarijs nõ videť de
bitum liquidum ⁊ conſequenter non exequendum vigore
ſtatuti noſtri ⁊ ſm̃ eius formam.

b ¶Quod ⁊ ſecũdo probari videtur ex verbis dicti inſtru
mẽti ponderatis in pmo dubio.nam partes cõueniunt ꝙ
realiter cõueniri poſſit puſij ⁊ vbiqꝫ locorũ ⁊c. ergo a con
trario ſenſu pſonaliter nõ voluit poſſe cõueniri puſij nec
alibi preſtat autem contrarius ſenſus validiſſimũ arg.l.j.
§.huius rei.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſdi.l.qui teſta
mento.§.mulier de teſt.l.ſi qs ex argentarijs.§.prohibet
ff.de eden.capl̃o cum apoſtolica de his que fiunt a prela.
ſine cõſenſu capi.⁊.c.nõne de preſump.ꝙ militat etiam in
cõtractibus.l.cum qui ita.§.qui ita.ff.de verbo. obli.facit
l.ſtatu liberum.§.ſtichum de le.ij.⁊ no. maxime per Bar.
in.l.ita ſtipulatus in pn.de verbo.obli.ergo ſi intentatur
forma ſtatuti ꝙ citetur recepturus preceptum de ſtando
in palatio poterit opponere exceptionem taciti pacti per
dictũ.§.qui itaqꝫ prout dicunt ibi doctores in illis terminis
qui videnť ſimiles ad terminos noſtros ineſt ipſi obliga
tioni ⁊ ipſi inſtrumẽto ex quo ex inſtrumẽto oritur merito
⁊ poteſt opponi nõ obſtãte ꝙ ſtatutum excludat obiectus
exceptionũ preter aliquas in ſtatuto enumeratas ꝑ not.ꝑ
Bal.in.l.ex pdijs.C.de euic.⁊ per doct.in.d.§.cũ qui ita
vbi etiam in illis terminis tradiť per doct.ꝙ nõ requirať
exceptiõis obiectio ⁊ poſſit iudex ex officio repellere agẽ
tem de quo me remitto ad ibi no.per doctores q2 nõ pro
cedit ſine dubio nec indiſtincte. Si ergo tacite actum eſt
ꝙ perſonaliter nõ cõueniatur ⁊ perſonaliter conueniret
nõ ſeruanť ſibi pacta ⁊ ↄuentiones ergo nec ipſe ſeruare
tenetur.l.cum ꝓponas.C.de trãſact.cum ſimil.que regula
militat etiam vbi apponiť iuramentum capitulo peruenit
⁊ capl̃o queadmodum de iureiurando:ergo pari rõne di
cemus ⁊ in guarentigia appoſita in contractu.

c ¶Iuramẽtũ enim guarẽtigia ⁊ alie clauſule regulari de
bent ſm̃ naturam ↄ̃ctus ſuper quo interponunť argumẽ
to.l.fi.⁊ ꝙ ibi per Guil.⁊ Bal.de conſti.pecu.⁊.l.fi.C.de
non nume.pecu.⁊.l.fi.ff.qui ſatiſ.cog.⁊.d.c.peruenit facit
l.ſi ſtipulatus.ff.de vſur.cũ ſimi.Et ſi dicatur illud verbũ
realiter habet aliũ intellectũ negari poteſt.⁊ finaliter dici
poſſe vł ꝙ ſaltẽ poteſt adaptari iſte intellectus realr̃.ergo
nõ perſonalr̃ prout aſo dicimus actionem realem ad dif
ferentiã pſonalis ⁊ priuilegiũ reale ⁊ diſpoſitio realis ad
differentiã perſonalis ſeruitus realis ad differentiã perſo
nalis ⁊ in dubijs ↄ̃ ſtipulatorem qui potuit legẽ apertius
dicere interpretatio fieri debet.l.quicquid aſtringẽde.§.
j.ff.de ver.obli.l.veteribus.ff.de pact.⁊.l. labeo de ↄ̃hen.
emp.ꝙ facit etiam ad dicta ſupra circa illa verba vt heres
cum beneficio inuentarij.

d ¶Ex quibus vł cõcludendũ circa ſcõm dubium ꝙ non
ſit neceſſaria in integ.reſti.immo ceſſet ex quo alio reme
dio eſt cõſultum per.l.in cauſe la ſcõa.ff.de minor. ⁊ ꝙ ha
betur in.l.in ꝓuinciali.ff.de no.oper.nunc. niſi dicamus
ꝙ imo ex quo nõ cõpetit actio ſed exceptio ꝓut not.gł.in
verbo cõpetere in.d.l.in cauſe in quo non eſt inſiſtendũ:
q2 ſatis eſſet cõſultum dicto Nicolao ſi procederent ea que
ſupra pro eius parte deducta ſunt.Dato tamẽ ꝙ predicta
ceſſarent:videtur obſtare pendẽtia litis ſuper abſolutio
ne a iuramẽto.nam pendente lite ſuper in integ.reſtit.nil
eſt innouandũ.C.de in inte.reſti.poſtu.ne qđnoui fiat in
rubro ⁊ nigro.ergo ſimiliter nec pendente dicta lite que
nõ intentatur ad aliam finẽ ⁊ eſt neceſſariũ antecedens ex
quo ſine abſolutione nõ poteſt poſtulari.l.j. ⁊ auc.ibi poſi
ta.C.ſi aduer.vendi.⁊ idem iuris iudicandũ eſt de antece
denti ꝙ de cõſequẽti vt probatur in.l.oratio de ſponſa.cũ
pluribus concor.ibi allegatis in glo.

e ¶In ↄ̃triũ vero pñt vt arbitror veritas ſe hꝫ nõ obſtanti
bus ſupra adductis.Nam beneficium inuentarij prouideť
ne heres inſolidũ teneať vltra vires hereditarias ad one
ra hereditaria.d.§.⁊ ſi pfatã ⁊ per totã legem cum ſi.ſupra
allegatis.Et ſic ꝓuidet heredi circa actiões paſſiuas de
ſcendẽtes a defuncto.Nõ aũt ſuperuenit aduerſus actio
nes quibus teneť ex ſuo facto ꝓut cõtingit in caſu nr̃o in
quo cõueniť ex ſua ꝓmiſſione ⁊ petiť executio inſtri con
feſſionati celebrati per ipm̃ Nicolaũ nõ aũt per defunctũ
nõ.n.loquunť iſto caſu dicta iura noua merito remanet
quoad hoc in tactũ ius antiquũ.l.ſancimus de teſta.l.pci
pimus de app.quo iure nõ erat cognitũ bñficiũ inuẽtarij
ad hoc qđ no.Bal.in.d.§.⁊ ſi pfatã.vbi dicit ꝙ nõ ꝓdeſt
inuẽtarium niſi hrs teneť ex ſua mora vel contumacia.

f ¶Quod ⁊ clarius demõſtrať bñficiũ inuentarij nihil aliud
operatur ꝙ̃ vt heres nõ teneať inſolidũ loquor quoad iſtos
nr̃os terminos ⁊ vbi ceſſat teneť inſolidũ.d.l.fi.§.ſi vero.
vel poſtꝙ̃ ibi inſolidũ teneať nec.l. bñficio ⁊c.⁊.§.ſin autẽ
ibi noſtre.l.auxilio.ſed iſolidũ ⁊c.⁊.§.ſi qs aũt temerario
ibi nõ ſolũ iſolidũ teneanť:vbi ergo inſolidũ teneť ceſſat
hmõi beneficiũ inuentarij vt dictis iuribus euidẽter ꝓba
tur ſed dictus Nicolaus expſſe ⁊ ſpecifice obligauit ſe in
ſolidum ad illam qualitatẽ ibi dum dicit inſolidũ obligã
do ſe ⁊ omnia ſua bona.Ergo non poſſumus interpetrari
ꝙ reſeruauerit ſibi bñficium inuẽtarij q2 verba ſunt clara
nec eſt locus cõiecturis.l.ille aut ille.§.cũ in verbis de le.
iij.⁊.l.cõtinuus.§.illud de verbo.obli.Pro quo ẽt facit q2
dictus Nicolaus obligauit oĩa bona ſua pñtia ⁊ futura
⁊ ſic ẽt nõ hereditaria bona ꝙ nõ cadit in eo qui hꝫ bene
ficium inuẽtarij.nã prout dicit Bal.⁊ doct.in.d.l.fi.§.⁊ ſi
prefatã.⁊ in.§.in cõputatione poteſt impetrare ſeparatio
nem bonorum ſuorum a bonis hereditarijs.

g ¶Confert q2 renũciauit beneficio minoris etatis ꝙ non

eſt aliud niſi q: ſi leſus eſſet poſſet iplorare in inte.reſt.de minori.per totũ.ff.⁊.C.que leſio nõ facile poterat cauſari preter q̃ in renunciatione beneficij inuentarij. Nã exquo ipſe recognouit ſcriptam debiti ⁊ fatetur debitu ⁊ poſtea iurat vera eſſe ſi mentitus fuiſſet deliquiſſet q: deierauiſſet merito ceſſaret beneficiũ reſti.in integ.l.auxiliũ.§.in delictis.ff.de mino.leſio ergo nõ potuiſſet de facili cauſari digna reſtitutione ſi ſe obligaſſet dũtaxat vt eſt obligat⁹ heres cum beneficio inuẽtarij qui nõ tenetur vltra vires nõ tenetur ad ea que non ſunt debita efficacia merito datur intelligi ꝙ obligatio non fuit qualificata ꝙ teneref vt heres habens beneficium inuentarij ⁊ non aliter.

b ❡ Confert q: poſtea renũciauit oi alij.ll.auxilio.⁊ generaliter loquif per vniuerſalẽ omni merito cõprehendat beneficiũ inuẽtarij:ar.l.inſ.de leg.iij.⁊.l.a ꝓcuratore.C.mã.⁊.c.ſolite de maio.⁊ obe.maxime cũ non videaf maior expreſſis. Et per h tollunf quaſi oia primo loco adducta ꝓ alia pte:q: tollif fundamentũ. Ideo oia ruunt.j.q.cũ paulus. Et ſi dicaf qd important ſm hoc illa verba vt heres cum bñficio legis ⁊ inuentarij:rñdetur vel ꝙ ſunt verba enũciatiua per modũ demõſtrationis prolata.ſ.illa verba cuz bñficio legis ⁊ inuentarij:⁊ ideo nõ operenf.l.ex his verbis.⁊ ibi p doc.C.de teſta.mili.⁊ latius in.l.ex hac ſcriptura.ff.de dona. Uel ꝙ ideo ſint expſſa ad demõſtrandũ ꝙ ſciebat ſe hr̃e beneficiũ inuẽtarij:⁊ nihilomin⁹ volebat ſe inſolidũ obligare. Ita ꝙ nõ poſſet poſtea allegari ꝙ obligatio illa inſolidũ facta p errorez emanauerit quaſi ignorauerit ſe habere beneficium inuentarij. Sed tanq̃ ex certa ſcientia facta efficaciter inſoliduz obligaret. Et ſic dato ꝙ bona hr̃ditaria nõ eſſent ſoluẽdo nihilominus ꝓmiſſio ⁊ obligatio teneat. Et ſic ſit ſenſus ꝙ volebat ſe inſolidũ teneri nõ obſtante ꝙ foret heres cũ bñficio legis inuẽtarij: vel q: vires hr̃ditarie erant ſufficiẽtes:⁊ ſic bñficiũ inuẽtarij nõ excuſabat eũ ab onere:⁊ maxime q: forte alij creditores tunc nõ inſtabant:⁊ ſic tenebaf ſoluere primo venientibus.d.§.⁊ ſi prefataz. Uel q: nolebat eo bñficio vti cũ dicto Jacobo circa dictaz q̃ñtitatẽ debiti forſan cã exonerandi aiam defuncti a peccato ſeu cã donãdi ſciẽter.n. ſoluens indebitũ q̃ñtũcũq; ⁊ qualitercũq; ſit indebitũ nõ repetit.l.eius ꝙ per errorẽ de reg.iur.⁊.l.j.ff.de ꝯdi.inde. ſil'r nec ſi ſit ꝓmiſſum q: ſolutio ⁊ ꝓmiſſio in his termĩs parificanf.l.ſi.C.ad.l.falci.illa aũt verba vt heres demonſtrant ꝙ ipſum debitũ erat hereditariũ ⁊ ipſe ex cã hereditaria tenebaf ⁊ ex cã hereditaria obligatus volebat inſolidum teneri. Et ſi alicui vr̃ has interpetrationes eſſe aliqualiter violatiuas illoꝝ verboꝝ aduertat ad verbũ inſolidum ꝙ eſt verbũ clarũ ⁊ ad alia vba inſtri de qbus.ſ̃.vnũ eni verbũ diſpõnis dat intelligere aliud.l.ſi ſeru⁹ plurĩũ.§.ſi.de leg.j.l.qui filiabus.eo.ti.⁊ verba ſepe improprianf rõne ſubiecte materie.l.eas cãs de cõdi.⁊ demõ.cum ſimi.

i ❡ Nec ob.ꝑdicte interpetrationi ſi dicaf ꝙ illud verbum inſolidũ operef ꝙ lz ipſe Nicolaus foret hr̃s pro parte tñ volebat ſe teneri inſolidũ hoc eſt pro portionibus coherẽdum:⁊ hoc vr̃ facere rem dubiã. Tñ vr̃ poſſe rñderi ꝙ dicta interpetratio nõ eſt ſumẽda:q: in inſtro non ſit mẽtio de coheredibus:ſed ipſe aſſerit ſe heredez. Ideo in dubio cenſeaf aſſerere ſe heredẽ inſolidũ:arg.l.ſi defenſor.§.qui interrogatus de interro.ac. Nec apparet ꝙ Jacobus hr̃et aliquã noticiã q: forent alij coheredes vñ cuz dicta verba fuerint ꝓlata ab vtraq; pte:q: a ſtipulante ⁊ ꝓmittente ar.l.j.in prin.cũ ſi.ff.de ver.obli.nõ cadit dicta interpetratio que nõ poterat cadere in Jacobino ſi ignorabat:ꝓut preſumif per.l.ſi.cũ ſi.ff.pro ſuo. Preterea ſi ipſe eſt hr̃s pro parte beneficiũ inuentarij ſibi nõ opitulaf niſi pro ea pte pro qua eſt heres ⁊ ſic pro pte ergo beneficiũ inuẽtarij ſibi non põt ꝓdeſſe inſolidã q̃ñtitatẽ ſeu reſpectu ſolide q̃ñtitatis quã ꝓmittit. Et ſi dicaf intelligamus ꝙ ꝓmittat ſoluere totũ quatenus ſuppetũt vires portionis hereditatis in qua ipſe eſt heres rñderi põt ꝙ iſta interpetratio non vr̃ de mente per ſupradicta. Et ẽt q: verba nõ patiunf.nã nõ põt teneri vt heres ad ſolidam q̃ñtitatez qui eſt heres pro parte ⁊ beneficiũ inuẽtarij non põt extendi niſi pro ea pte eſt heres intelligamus ergo vt ſupra. Ex quibus pz ꝙ nõ ob.illa verba vt heres cum beneficio legis ⁊ inuentarij.

k ❡ Reſtat videre exquo tenef inſolidũ ⁊ non obſtat bñficium inuẽtarij an poſſit intẽtari forma ſtatuti ꝙ.ſ.citef vt veniat recepturus preceptuz de ſtando in palatio ⁊c. Et certe dicẽdum vr̃ ꝙ ſic exquo inſtrm eſt purũ ⁊ liquidum: vt.ſ̃.oſtenſum eſt ab eo cõfectum:lz ab eo vt heredẽ:tamẽ exquo eſt liquidũ verba ſtatuti cõprehendunt hũc caſum: ⁊ ſic allegaf pro hac parte caſus dicti ſtatuti noſtri ꝙ inducit ius ciuile in hac ciuitate.l.oẽs ppl'i de iu.⁊ iur.⁊ inſti. de iure na.gen.⁊ ciui.§.ius aũt ciuile.⁊.§.ſed ius quidẽ ciuile. Nec ob.beneficiũ inuẽtarij p.d.ſ̃.ꝓxime. Et ſubſequẽter nõ ob.ꝙ vt heres ꝓmiſit:q: heres nõ habens bñficiũ inuẽtarij cõuenitur ꝓut defunctus dato ꝙ patiaf dãnũ.l.q: poterat ad treb.⁊.l.marcellus.§.ſi ſuſpecta.⁊.§.ſe.⁊.l.nã ꝙ.§.j.cũ.§§.⁊.ll.ſe.⁊.d.l.ſi.§.ſi vero vel poſtq̃ cũ ſe. Succedit.n.in vniuerſum ius defuncti:q: in hereditate q̃ eſt ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti.l.nihil aliud de vbo.ſig.⁊.l.hereditas de reg.iur.⁊ ideo inſtrm initũ etiã cum defuncto dz mandari executioni aduerſus heredẽ:ꝓut ⁊ aduerſus heredẽ cõſtito tñ prius ꝙ ſit heres ⁊ reſeruato bñficio inuẽtarij qñ haberet vt ⁊ vult Bal.in.d.§.⁊ ſi prefatam.⁊ in.l.cũ teſtõ de manu.te.⁊ hoc claruz imo puto ꝙ ⁊ ſi haberet beneficiũ inuẽtarij ⁊ haberet res hereditarias apud manus ſuas forte nõ ſufficientes oibus creditorib⁹: tñ vnus peteret executionẽ ⁊ ꝙ mandaref ꝙveniret recepturus preceptũ:iudex deberet ita facere:q: tenef ſatiſfacere creditoribus primo venientibus donec aliqd ex hereditate detractis detrahendis:vt.d.§.⁊ ſi prefatã.⁊.§.in cõputatione nec ſequif habet beneficiũ inuentarij ergo nõ poteſt perſonaliter capi ſi habet res hereditarias ⁊ nõ ſatiſfacit vt ⁊ vult Bal.in.d.§.⁊ ſi prefatam.

l ❡ Nec ob.verbum realiter.ſ̃.ponderatũ. q: licet verbum realiter cõmode poſſet pati illã interpetrationẽ:prout differt a dictione pſonaliter per ſil'is adducta.ſ̃.tñ negari nõ põt qn ⁊ poſſit pati ⁊ cõmode alias interpetrationes.naz realiter põt ſummi ꝓut differt ab aduerbio verbaliter.nã citatur qs re ⁊ verbo glo.in verbo cogendũ in.l.cõſentaneum.C.qũo ⁊ quãdo iudex ⁊ gloſella in.l.ij.C.de exhibẽ.reis. ⁊ p doc.ibi:nõ merito poſſet in terminis nr̃is q ſunt ſil'es ſummi realiter vt denotet citationẽ realẽ non ſolum verbalẽ. Item verbuz res ponif pro effectu:vt.l.ij.in ſi.C.cõia deleg.iuncta.l.pe.ff.ne qs eum.vbi dr̃ ꝙ.ll.ſunt poſite rebus ⁊ nõ vbis. ⁊ in.d.l.pe.declaraf ꝙ ſunt vba legis ſumẽda cuz effectu.⁊ pꝫ ibi verbũ rebus ponif vt oppoſitum a dictione verbis:facit.l. ſi qs cum aliter de ver.ob. vbi dicif de ſtipulatione doloſa re ipſa intelligif in effectu ſeu attẽto effectu intrinſeco ſtipulationis ⁊ nõ dolo ſtipulantis quicqd tamẽ ſit ibi re ipſa nõ ponif ad differentiã perſone facit qd hr̃ in.l.ſi pupilli.§.quid ergo ibi re ipſa. de nego.geſt.⁊ glo.ibi ſuper verbo ipſo geſtu alibi res ponitur pro ratione pz dum dicimus nõ ab re exponitur nõ ſine rõne:vt ꝓbatur in.d.l.conſentaneũ.in tex.⁊ glo.alibi rem.i.vtilitatẽ cum loqmur de procuratore in rem ſuaz. Ideo nõ imerito põt ſummi realiter.i.vtiliter ⁊ effectualiter. Et iſte intellectus mihi vr̃ verior propter plura. Primo q: ex vicinitate actus ⁊ ſcripture ſumẽda eſt cõiectura pro hñda cõmodiori interpetratione.l.ventri.§.in bonis. de priui.cre.l.ſi ſeruus plurimũ.§.ſi.de leg.j.⁊.l.⁊ ſi pepcerit.§.ſi filius de libe.⁊ poſthu.vbi dicif de exheredat.facta in medio gradus adduco que habenf in.l.ſi idẽ cum eodẽ. in ſi.ff.de iuriſdi.om.iudi. Unde conſidero ꝙ h cl'a inſtri de qua loquor ⁊ voluit realiter cõueniri ⁊c. ponitur inter alias cl'as que fuerũt appoſite gr̃a ſtipulantis ⁊ nõ gratia promittentis idcirco videf ꝙ ⁊ iſta clauſula in ſtipulatoris fauorẽ appoſita fuerit potiuſq̃ in eius odium ſeu in fauorem ꝓmiſſoris. Ideo non dz operari ꝯtrium effectũ arg.l. legata inutiliter in prin.de leg.j.⁊.l.cũ talẽ.§.ſi.de cõdi.⁊ demõ.⁊.l.ꝙ fauore de.ll.cũ ſi. Et cõſequenter non eſt interpetrãda taliter ꝙ noceat ſtipulatori:ꝓut eſſet ſi interpetraref ꝙ nõ poſſet ꝓmiſſor perſonaliter cõueniri eo caſu quo de iure cõi vel municipali perſonaliter cõueniri poſſet. Scdo q: ſtipulator habet pro ſe intentionẽ fundatam ex inſtro cõfeſſionato ſumpto ſtatuto:non aũt ſe fundat in hac cl'a:exquo ipſum cõuenit peruſij vbi al's ⁊ rõne originis domicilij ⁊ cõtractus poterat cõueniri ſi ergo ꝓmiſſor hanc cl'am ⁊ hoc pactum volebat in ſui fauorez apponere debebat ipſe ad ſui vtilitatẽ paciſcens apertius legẽ dicere.l.veteribus.de pac.⁊.l.labeo de ꝯhen.emp. Reus.n.in exceptione dicif actor.l.in exceptionibus.ff.de ꝓba.l.j.ff. de except.⁊ dz obijciens exceptionem concludere eam ⁊ ipſam ꝓbare vt dictis iuribus.⁊ cle.ſi.de reſcrip.⁊.l.j.§.labeo.ff.de flumi. Ideo ſi conuentus obijcit de pacto tacite inito ꝙ pſonal'r non ꝯueniaf dz id ꝓbare nec ꝓbat per dictas verba

cta verba que hñt multiplicem intellꝫ per predicta ⁊ quia verbũ res vnde deriuaꝭ verbũ realiter eſt generale ⁊ cõprehendit pſonaꝫ humanã prout ⁊ alias res.l.j.in fi.ff.de reb.cre.exquo redditꝭ res dubia.l.ita fidei de iuꝛ fiſci. ⁊ no.glo.in.d.l.veteribus.Et ꝓbatio dubia non releuat.l.non h vñ cog.⁊.c.in pñtia.ff. de ꝓba.Tertio qꝛ voluit cõueniri poſſe vbiqꝫ locoꝝ vbi inueniretꝭ ⁊ ſic vbi inuenirentꝭ res ipſius clarũ eſt ꝙ nõ hẽbit res vbicũqꝫ poterit inueniri qũo ergo ꝯuenietur realiter.i.ſup rebus ſi ibi res non hẽbit.put eſt ꝯtingens ⁊ veriſiꝭe ꝙ non ſit habiturus.Jõ non eſt veriſimilis ille itellectus ꝙ ꝯueniaꝭ realꝛ.i.ſuper rebus ⁊ nõ ſuper perſona vbicũqꝫ inuenieꝭ:iõ eſt aufugiendus.l.in obſcuris inſpici ſolet ꝙ veriſimilius eſt.ff.de reg.iu.⁊ in.c.inſpiciꝭ.eo.ti.lib.vj.⁊ in.l.nõ eſt veriſiꝭe.ff.ꝙ metus cã cuꝫ ſi. Quarto qꝛ ſup reb⁹ ſit executio non ꝯuentio.l. diuo pio.§.ſi ſup rebus.ff.de re iud.⁊ miſſio.in poſ.vbi ꝯuentus nõ cõparet ex qui.cau.in poſ.ea.per totũ ⁊ de bo.auc.iud.po.per totum.ff.⁊.C.vñ conueniri dꝭ ſꝫm cõem vſuꝫ loquendi qui ad iudicium vocaꝭ ⁊ merito exquo actoꝛ ⁊ reus dicũt ſimul ad iudicium venire ⁊ ſic ꝯuenire.i.invnũ locuꝫ ſeu iudiciũ venire ad hoc.l.j.§.ꝯuentionẽ.ff.de pac.qũo ergo dicemus ꝙ qs cõueniatur.i.ad iudiciũ citetur ⁊ veniat realiter.i.ſup rebus certe inepte id dici põt.Exponam⁹ ergo realiter.i.effectualiter vel realiter hoc eſt non ſolum verbo ſed re. Facit qꝛ ſꝫm curſum cõem loquendi ſolemus dicere volo hoc realiter ſeu realꝛ ſeu realmente fieri ⁊ intelligimus effectualiter ſeu ſine machinatione ⁊ tergiuerſatione.

m ¶ Ex pdictis igitur appet cõcluſio circa primam dubitationem ꝙ dictus Nicolaus ſit per iudicẽ ad inſtantiã dicti Jacobi citandus ꝙ cõpareat recepturus preceptũ de ſtando in palatio ⁊c.exquo inſtrꝫm eſt purum ⁊ liquiduꝫ. Et ad maiorem cautelã poſſet addi liqdatis liqdandis ſi qua de iure liqdanda venirent per ea que habentur in.l.j. in prin. de edẽ.lꝫ h vt puto nõ ſit neceſſariũ per pdicta.Nec ob.adducta pro prima parte:qꝛ ad ea que dixi circa primum dubium apparet ſufficienter reſponſum.ꝯ.

n ¶ Nec huic cõcluſioni aliquo modo obſtat ſcõm fundamẽtum de in integ.reſt.⁊ iudicio incheato ſuper abſolutione a iuramento qꝛ ad petendum in integ.reſt.datur minorib⁹ tpˢ quadriẽnij poſt.xxv.an.l.fi.C.de tempo.in integ.reſti.c.j.extra eo.ti.ꝙ eſt elapſum nec ẽ petita ipſa in integ.reſt. que in termino predicto dẽbat ne dum peti: ſed peti ⁊ petitio ad fi.produci.j.dictũ tempus:vt eſt text. in.d.l.fi.Si ergo petitio in integ.reſt.non põt amplius fieri ⁊ ſi fieret nil releuaret fortius nõ dꝫ releuare pp ipſaꝫ in inte.reſti. ipſa petitio abſolꝭonis a iuꝛo arguẽdo p ꝯtrium ⁊ retorquẽdo pro hac parte argumẽtũ formatuꝫ.ꝯ.ꝓ parte Nicolai p d.l.oratio de ſpõſa.facit aũt.multomagis de ſac.ſan. eccl. Facit ẽt qꝛ ceſſat cã ill⁹ abſolꝭonis:ergo ceſſare dꝫ effectus c.cũ ceſſante de ap.⁊.l.adigere.§.ꝗuis de iurepa.⁊.l. ꝙ dictum de pac.cũ ſi. Preterea dato ꝙ eſſemus intra tpˢ petẽdi in integ.reſtitutio. ⁊ quod obſtaret pendentia litis ſuper in integ.reſ.tñ non obſtat pendẽtia litis ſup abſolꝭone a iuꝛo:qꝛ qui petit abſolui a iuꝛo adhuc nõ poſtulat ſe in integ.reſt.vt tenuit Fed.de ſe.ꝯſi.cxc.facit.c. romana.§.ꝙ ſi.⁊.§.precedens.⁊ ibi p Inno.de app.lib.vj.Ita dicit dñs Lau.de ridol.de floꝛ.in ſuo trac.de vſur. quẽ vt magiſtrũ ſuum allegat licet non in his terminis Domi.de ſanc.gemi.in.c.ꝗꝗ in prin.de vſur.in.vj. Laus deo.

¶ Statutum ꝙ non valeat inſtrꝫm ſine ſubſcriptione alterius notarij.An operetur circa contractum iuratuꝫ.

¶ Conſilium xxxij.

In nomine dñi noſtri

i iеſu xpi.¶ Sup puncto quo queritꝭ an agi poſſit ꝯ heredes Joãn:ſantonij de tuderto vigore cuiuſdam inſtri manu vni⁹ notarij dũtaxat confecti quo contineꝭ ꝙ dictus Joãnes cõfeſſus fuit ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe.c.floꝛ.quos promiſit reddere ⁊c.iurauit ⁊c. Stante ſtatuto diſponente ꝙ in quolibꝫ ꝯctu debeat eſſe ſubſcriptio alterius notarij abillo qui eſt rogatus.Et ſi ſecus fiat nullo mõ valeat dictum inſtrꝫm. Multa poſſent adduci que diffuſe tractantur per doc.in multis locis circa virtutes iuramenti ⁊ eius effectu maxime circa validãdos actus:alꝛs ſine iuramento inualidos. Et maxime tractant latiſſime docto.in.c.cuꝫ contingat de iureiur.in auc.ſacra pub.C.ſi aduer.vendi. in.c. ꝗuis de pac.in.vj.⁊ in.c.lꝫ mulieres de iureiur.eo.li.per Bart.in l.ſi qs pro eo de fideiuſ.Tñ ſolũ tangã ea que reſpiciũt ꝓprie terminos.ſ.qñ actus eſt null⁹ rõne obmiſſe ſolẽnitatis ꝓbatorie an.ſ.iuramẽtũ validet actũ alꝛs nullũ rõne dicte ſolẽnitatis obmiſſe.Et qdẽ circa hũc articulũ Bart.in l.ſi qs pro eo de fideiuſſo.in.vij.q.pncipali.Concludit ꝙ qñ actus eſt nullus rõne ſolẽnitatis obmiſſi ꝓbatorie nõ validaꝭ iuramẽto ſi talis ſolẽnitas eſt obmiſſa. Qm̃ hmõi ſolẽnitates ꝓbatorie introducunꝭ ob publicã vtilitatem. nec pñt pactis vel iuramentis creditoꝝ tolli.l. nemo põt de le.j.⁊.l.ius publicũ.ff.de pac.ſꝫm euꝫ ibi.⁊ etiã in eadẽ lege circa ſecundã qõnẽ pncipalem in qua cõcludit generaliter ꝙ qñ actus eſt nullus ⁊ nullitas eſt inducta ratiõe publice vtilitatis pncipalꝛ nõ firmatur iuramẽto per.c.ſi diligẽti in fi.de fo.cõpe.⁊.l.ij.⁊.l. quẽadmodũ.C.de agri.⁊ cenſi.li.xj.Et hoc cõiter a legiſtis approbaꝭ.Et propterea dicũt Bar.⁊ Ang.in.d.l.ſi qs pro eo. ⁊ Jo.de ligna. ⁊ do.Anto.in.d.c.cũ cõtingat. ꝙ alienatio rei affixe edibus non firmaꝭ iuramento:qꝛ dicta alienatio eſt prohibita ratione publice vtilitatis.Et idẽ tenent prefati doc. in preallegatis locis.Qñ per pactum iuramẽto vallatũ prorogaretur inſtantia vltra triẽniuꝫ cõtra.l.properandum.C. de iudicijs.qꝛ ſꝫm eos talis ꝓrogatio nõ firmaꝭ iuramento:qꝛ dicto caſu nullitas eſt inducta rõne publice vtilitatis pncipaliter ſꝫm eos:que procedunt de iure ciuili.

a ¶ De iure ṽo canonico qꝛ talia iuramẽta pñt ſeruari ſine diſpẽdio ſalutis eterne ſeruãda ſunt per.d.c.cum cõtingat ⁊.d.c.ꝗuis.⁊.c.ſi ṽo.⁊.c.quãto eo.ti.Vñ ſeruandũ eſt huiuſmodi iuramẽtũ attẽto ꝙ nõ reperiꝭ iure canonico improbatum ꝙ alieneꝭ res affixa edib⁹ ⁊ ꝙ inſtãtia vltra triẽnium duret ad qð ſcõm.c.ſi. de iudi. Preterea in dicto pmo caſu alienatio rei affixe edibus non hꝫ perpetuaꝫ cãm prohibitionis:qꝛ aliquo caſu licita eſt dicta alienatio puta ſi alienẽtur colũne vt ponantur in edificio publico.d.l.cetera.Ad hoc que notat glo.in.c.tua fraternitas de ſponſa duoꝝ.⁊ in.c.ex litteris.de matri.cõtracto cõtra interdi. eccle.que facit differentiam an prohibitio habeat perpetuam cãm necne:prout hec no.Jmo.in.d.c.cuꝫ contingat circa dictam ſcðam qõnem principalem.ſ.quãdo actus annullatur rõne publice vtilitatis pncipaliter.Et h inducit Jmo.in.d.c.cum contingat ad ſolemnitatem probatoriaꝫ obmiſſam que prout ⁊ dicit Bar. cenſetur inducta ob publicam vtilitatem.Exquo ꝯcludendum vꝛ ꝙ non obſtante dicto ſtatuto dictum inſtrꝫm probet pp virtuteꝫ iuramẽti.

b ¶ Propterea idẽ Jmo.in eo.c.in.vij.pn.q.que eſt an iuramentũ validet actũ qui vitiaꝭ rõne obmiſſe ſolẽnitatis probatorie cõcludit ꝙ dictum Bar.tenẽtis ꝙ non procedit de iure ciuili:de iure vero canonico vꝛ concludere cõtrarium per prealle.rões que militãt in caſu nr̃o. In iſto eni caſu iuſꝫm ſeruari poteſt ſine diſpendio ſalutis eterne. Item non reperiꝭ diſpõ huius ſtatuti iducta de iure cañ. immo ꝯtrium per ea que hñr in toto ti.extra de fi.inſtru.

c ¶ His tñ non ob. ꝯtiam parteꝫ arbitroꝛ de iure verioreꝫ: quoniaꝫ probatio per inſtrꝫm eſt probatio vnius teſtis:qꝛ notario crediꝭ ipſe eni ſolus aſſerit in ſua ſcriptura qualiter ea celebrata fuerũt que in inſtr̃o aſſeruntꝭ ⁊ qualiter teſtes interuenerunt.Eſt ergo probatio vnius dũtaxat pſone inducta a iure poſitiuo:qꝛ de iure nãli ſeu diuino ſancitum erat ꝙ in oꝛe duoꝝ vel trium ſtaret omne verbũ.Et ꝓbatio ſufficiens eſſet vt de vteronomio.c.xix.⁊ Mathei xviij.⁊ Joãnis.viij.ad finem.⁊.c.in omni de teſtib.⁊ in.c.cum eſſes.⁊.c.relatum de teſta.A iure autem poſitiuo inducitur ꝙ voci mortue vnius hoc caſu credatur ⁊ in hoc derogatur iuri diuino ⁊ naturali ꝙ ſit ex cauſa propter fidem que adhibetur notario in cõmiſſis ſuo officio.Si ãt per ſtatuta diſponitur ꝙ nõ credatur ſimpliciter notario nõ eſt incõgruum:qꝛ poteſt ſubeſſe cauſa:quia notarij forte non ſunt in municipio ſtatuentium ita fidi:prout habẽtur a iure:⁊ prout ſunt forte in alijs territorijs.Ex cã igitur per ſtatutum limitatur iſta derogatio que ſit per ius poſitiuum a iure diuino ⁊ naturali.Jdeo prout de iuꝛ naturali ⁊ diuino:iſta ꝓbatio iuramenti ⁊ ꝯctus iurati non eſſet ſufficiens per inſtrumentuꝫ ita non debet eſſe inconueniens ſi non eſt ſufficiens de iure poſitiuo.Conſtat aũt ꝙ per ſtatuta poſſunt tolli iura poſitiua.l. omnes populi. ff.de iuſticia ⁊ iure.⁊.c.cum dilectus de conſuetu. ⁊ inſtitu.de iure nat.gen.⁊ ci.§.ius autẽ ciuile. Et iſto caſu põt

procedere opi. Bar. volentis ꝙ iuramentum nō operatur
vbi deficit ſolēnitas probatoria. Nec contrarium dicit̄ per
docto. preallega. in. d. c. cum contingat. q: loquuntur quā
do per ſtatuta diſponeretur ꝙ non ſufficeret probatio iu-
ris diuini diſponentis ꝙ in ore duorum vel trium ⁊c. Et
facit ad predicta qđ no. Bal. in. d. auc. ſacra puberum. ⁊ ſe
quitur. d. Nico. in. d. c. cum contingat. dicentes ꝙ ſi ſtatu-
tum diſponat ꝙ iuramentum minoris vel mulieris cenſe-
retur ſimulatum ſeu fraudulēter adiectum non cenſet eē
in fraudē iuramēti ⁊ valere videt̄ ſi in loco illoꝝ ſtatutoꝝ
ɔtigeret ꝙ minores ⁊ mulieres multū fraudarent̄. Simi
liter ergo valeat huiuſmod i ſtatutū. ideo veriſimiliter fa-
ctū q: notarij nō erāt fideles vt erat decens: ⁊ maxime q:
facile eſt adhibere iſtā aliā ſolēnitatē. Et hoc in terminis
firmat domi. Nico. in. d. c. cū cōtingat. dicēs ꝙ ſi ſtatutum
diſponit ꝙ nō ꝓbet inſtrumētū niſi ſint rogati duo nota-
rij: tūc inſtrumētū nō ꝓbabit ɔtrū neqʒ iuramētū in mate
ria ſup q̄ ſtatutū pōt diſponere. ſ. q: nō ſit ɔtr⁹ ſup mate-
ria ſpūali: ꝓut ipſe dn̄s Nico. ibi no. i. d. vij. q. col. antepe.

d ¶ Preterea dato ſʒ nō cōceſſo ꝙ ſtatutū predictū nō tol
leret fidē inſtrumēto quominus ꝓbaret iuramentū tamē
nō ꝓbat cōtractū. Cōtractus eni cōſtat ꝙ eſt res tempo-
ralis ⁊ ſtare pōt ꝙ ꝓbet̄ iuramētuʒ de ſeruādo tale quid
⁊ tale quid promiſſum: ⁊ tamē non probet̄ ipſa promiſſio:
q: lʒ nō proqualitas pōt remanere probatio ſubiecti exē-
plum ſi inſtrm̄ dicit talis teſtis tali die iuratus ſic depo-
nit. naʒ probat depoſitionē ⁊ nō iuramentū ꝙ dr̄ alio die
preſtitū. iuxta notata in auc. ſi qs in aliquo documēto. C.
de edē. ⁊ per ſpe. in ti. de inſtrumē. edicti. §. reſtat ver. ante
penul. Ideo ſtare poteſt ꝙ probet̄ iuramentuʒ. ⁊ tamē nō
probetur ꝓmiſſio ⁊ ɔtrus. Prout ⁊ hoc vult Imo. in. d. c.
cū cōtingat. in. d. vj. q. ꝓncipali poſt mediū charta. xxxvj.
dicens ꝙ ſtāte ſtatuto ꝙ nō valeat ꝓbatio niſi per ſcriptu
ram licet tūc per teſtes nō poſſit ꝓbare cōtractus obſtāte
ſtatuto: tn̄ poterit probari iuramētū: ꝙ ſaltem videt̄ ꝓce-
dere quādo iurauit ſeruare ea que in inſtrumento cōtinē
tur per ibi nota. per eum: prout eſt veriſimile ꝙ iurauit in
caſu iſto: q: ſolet cōiter dici ꝙ predicta oīa attendere iura
uit. Si ergo promiſit reddere. c. flo. ſatis ſeruat iuramen-
tum. ⁊ omnia predicta ſi centum flo. dat ſeu reddit. Et ſic
ſeruatur iuramentum dato ꝙ de promiſſione nō diſcutia-
tur: videtur igitur iuraſſe ꝙ dabit ſeu reddet. d. c. Quan-
do autem iuraſſet ſeruare cōtractū eſſet magis dubiū per
ea que ibi no. per eundem Imo. in. d. vij. q. Militarent ta
men que. ӧ. j. loco dixi pro hac parte. Si itaqʒ probaretur
iuramētum ⁊ nō ꝓmiſſio. Reſtaret ꝙ iſtud inſtrm̄ proba-
ret ſolum iuramentuʒ. Ideo lʒ cōcederetur ꝙ potuiſſet di
ctus Ioanneſantonius in eius vita cōpelli ad obſeruātiā
iuramēti: per iudiceʒ eccleſiaſticū. Tamē eius heredes nō
aſtringuntur neqʒ ligant̄ dicto iuramento: vt not. Inno. ⁊
doc. in. c. veritatis de iureiur. ⁊ Bar. brixi. in dominicali.
xxxviij. ⁊ per Io. an. in. c. fi. de foro cōpe. ⁊ in. c. fi. de ſepul.
⁊ per Bal. in. l. generaliter. in princ. C. de iureiurā. Ita ꝙ
agi non pōt contra heredes Ioanniſantonij prout actum.
Et iō hr̄des ſunt abſoluēdi ſi nō cōſtat niſi de iuramēto
per dictū inſtrm̄ ꝑ qđ vt dictuʒ eſt ſaltē ɔtrus nō probat̄.

e ¶ Nec p̄dictis ob. ſi dicat̄ ꝙ ſi inualida reddit̄ ꝓbatio iu-
ramēti vel contractus per indirectum dat̄ materia deierā-
di ⁊ ſic aperitur via periurijs cū nequeat cogi ad obſeruā
tiam iuramēti: iura aūt ſaltē canonica reſecāt mām periu-
rij: vt. d. c. contingat cū concor. Nec valeret ſtatutū dans
materiā delinquēdi. ar. l. conuenire de pact. conuen. ⁊ po-
nit Bar. in. l. omnes populi de inſti. ⁊ iure. in. iij. princ. q.
Quia reſpōdeo ꝙ negari pōt ꝙ preſtat cauſaʒ periurijs.
Nam de iure diuino ꝙ durauit infinitis: vt ita loquamur
annis ante ius poſitiuum non poterat ꝓbari per inſtru-
mentum neqʒ cōtractus neqʒ iuramētum: ⁊ tamen ex hoc
nō dabatur occaſio delinquēdi: facit qđ in ſimili no. Bar.
in. d. l. omnes populi in. d. iij. q. principali. q. licet in caſu
noſtro ſit minor ratio. Ideo ſi ſtatutū detrahit de fide no
tarij propter fraudes euitandas nō p̄ſtat propterea mate
riam delinquēdi ⁊ deierandi. Et maxime q: iuramentum
poterit probari per teſtes. Et iputet ſibi aduerſarius qui
ſciebat vel ſcire debebat dictum ſtatutum quare dictam ſo
lēnitatem nō adhibuit in inſtrumēto. Nec obſtat ſi dicat̄
ꝙ non poteſt diſponere ſtatutum laycorū ſuper materia
ſpirituali: prout no. Bart. in. d. l. omnes populi in. d. iij. q.
prin. ⁊ Io. calde. in. q. que incipit ſtatuto ciuitatis ⁊ docto

res in proprijs terminis iuramenti in. d. c. cuʒ contingat.
q: reſpondeo ꝙ non diſponit ſuper re ſpirituali: ſed dero
gat iuri poſitiuo ꝙ attribuit fidem notario qui notarius
nō eſt res ſpiritualis. Et doc. in. d. c. cum cōtingat loquū-
tur quando ſtatutum requireret ſolēnitatem probatoriaʒ
vltra ius naturale ſeu diuinū ꝙ nō contingit in caſu nr̄o.
Preterea dato ꝙ ꝓbaret̄ iuramētū nō ꝓbatur ɔtrus ⁊ iu-
ramentū nō ligat hr̄des iurantis: ꝓut ſupradictuʒ eſt. Et
ſic per hec tolluntur que in contrariū ⁊ pro prima pte alle
gando fuerūt deducta: q: in ɔ̄trum diceret̄ non poſſe alte-
rare ſolēnitatē probatoriaʒ in iuramento illud procedit in
probatiōe iuris diuini prout ⁊ ibi tangit̄. Nos in ꝓbatio-
ne iuris poſitiui vocis mortue vnius cui voci mortue mi
nus creditur q̄ viue in auc. de fide inſtru. §. ſi vero per gl.
in. c. iij. loco de probatio. Iteʒ dato ꝙ illa procederēt etiā
in probatiōe huiuſmodi inducta a iure poſitiuo: ⁊ per cō
ſequens probaretur iuramentum. Tamen q: non probat̄
ɔ̄trus probatio iuramenti non releuat cōtra heredes iu-
rantis per. ӧ. adducta. Laus deo.

¶ De verbo negociator ⁊ mercator ꝙ denotet pluralita-
tem actorum. Et de permittente negociari.

¶ Conſilium xxxiij.

IN noīe domini noſtri
ieſu xpi. ¶ Quoniā per famoſiſſimum. V.
I. doc. dn̄m Benedictū primū cōſulentem
⁊ mihi patrē ⁊ preceptorē ⁊ dn̄m precipuū
⁊ ſucceſſiue per excellentiſſimū. V. I. doc.
dn̄m manſuetū copioſe ⁊ elegantiſſime ſunt diſcuſſa ⁊ de-
ciſa dubia. ӧ. in puncto preſuppoſita. Idcirco paucis me
expediam eo maxime q: ꝓpter temporis breuitatē vix po-
tui cuncta cōſiderare ⁊ deliberare qđ ingeniolo meo iuſti
cia dictare videret̄ diligēter tn̄ conſideratis oībus p̄ſup-
poſitis in puncto ad quē ſe refert cōſilium. d. Benedicti
⁊ ſucceſſiue. d. manſueti (ꝙ ex p̄mo q: dicitur mihi ꝙ alia
forte tāgeret̄ per alios cōſulentes que nō vidimus. d. mā
ſuetus ⁊ ego qui non intendo perhibere cōſilium ſuper
ignoratis). Dico ⁊ cōſulo p̄mo ⁊ ante omnia. d. Mauri
tium pro quo querit̄ cōſiliū nō teneri de nō admiſtratis p
Dy. per iura ⁊ rōnes. ӧ. adductas per p̄mos conſulentes
quas nō repeto ſolū coadiuuādo dicta circa verbū nego-
ciari ꝙ reqrat pluralitatē actuū adduco auctoritatē bal. i
ſimili in rub. C. de conſti. pecu. circa fi. Vnum tamē videt̄
facere in ɔ̄trium: q: nō vr̄ ꝙ ſtatutum loquatur in negocia-
tore vel in eo qui negociet̄ quo caſu loquerent̄ p̄dicta: ſʒ
in ꝓmittente negociari ꝙ infinitiuū negociari eſt actū cō
prehendere omne tempus ⁊ maxime futuꝝ per ea que no
tantur in. l. v. §. ſtipulatio de ver. obli. ⁊ in. l. ſerui electio-
ne de leg. j. ⁊ in. l. in emētis. C. de contrahē. emp. Igitur ſi
permitto te negociari verificatur permiſſio etiam ſi tunc
temporis nō negocieris: ecce ꝙ permitto reſpectu tempo-
ris preſentis negociari: ⁊ tamē non propterea negociaris:
facit tex. in. l. necnon. §. ſed ꝙ eis. ff. ex qbus cauſis maio-
res vbi pretor pollicetur reſtitutorum de futuro ſi lex per
mittit: facit. l. j. in fi. de poſtu. conſtat autem mihi eſſe per-
miſſum facere teſtamētum ⁊ tamen forte nunq̄ faciā. iteʒ
permiſſum eſt vendere rem meam ⁊ tamen forte non ven-
dam ⁊ ſic de ſingulis: ita ergo in propoſito poteſt pater
permittere filiuʒ negociari hoc eſt ꝙ filius negocietur da
to ꝙ non negocietur poſtea igitur cū pater permittat ꝙ
domina Iacoba mandet Dy. ſuo filio preſenti ⁊ acceptā-
ti ꝙ negocietur ꝓmittit ⁊ filio ꝙ acceptet q: vnicus eſt cō
tractus ⁊ vnicus actus: vnde conſentiendo mandato acce
ptato conſentit etiam acceptationi ⁊ eam permittit maxie
quia nihil operaretur mandatum ſi non acceptaretur per
mandatarium: quia quilibet cōtractus conſenſuʒ requirit
hincinde. l. j. §. j. de pact. ⁊ intētio eſt cuiuſlibet actū geren
tis ꝙ actus ſortiatur effectum arg. l. ij. de iuriſdi. om. iudi.
l. ſi quando de lega. j. ⁊. c. ſi papa de priui. lib. vj. ⁊. l. penul.
ne quis eum. ⁊. l. ad rem mobilem. ⁊. l. ad legatum de ꝓcu.
cum ſimi. Et maxime q: iurauit predicta tendere ſuo cre-
dere in vtilitatem pupilli ꝙ veriſimiliter cōtingere nō po
terat ſine acceptatione idcirco ɔſentiēdo acceptationi mā
dati de negociando vigore cuius mandati acceptati cogi-
tur negociari. l. ſicut de act. ⁊ obli. ⁊. l. ſi mādauero. §. ſicut
⁊ inſti. eo. ti. §. mandatuʒ. ⁊. l. in cōmodato. §. ſicut cōmo. ⁊

quaſi per

quaſi per totum titulum mandati.ff.⁊.C. videtur permitte
re negociari:q2 qui vult antecedens vult ⁊ ꝯñs ⁊ econtra.l.
oratio de ſponſa.⁊.l.ij.de iuriſd.om.iud.⁊.l.cum quidã de
acqui.hẽdi.l.q̃uis.C.de fidei.cum ſi.Jdeo verificari vide-
tur dicta verba ſtatuti permiſerit negociari verificantur ⁊
verba ſequẽtia dum dr̃ ꝙ teneatur ſoluere ⁊ ſatiſdare id ad
qð predicti forent obligati pro facto mercantie ſeu negocia
tionis vel artis.nam ſi Mattheus diſſipauit pro hi fcõ mer
cantie ⁊ negociationis mercantie.Tenet Bynus ꝙ nõ an-
nuit ꝙ melius fieret ⁊ ſic fuit in culpa vt preſupponitur in
puncto ⁊ per ꝯñs tenet ⁊ obligatus eſt.d.l.ſi mãdauero.§.
ſi.cum ſi.Sed predictis reſponderi poteſt ꝙ verbuȝ nego
ciari refert ad verbum fecerit ⁊ ad verbum ꝑmiſerit: vnde
dȝ ea pariter terminare.l.iam hoc iur̃.ff.de vulg.⁊ pup.⁊.l.
in teſtõ.C.de teſt.mili.⁊.l.q̃uis.⁊.l.hẽditatem.C.de impu
be.cum ibi no.Sed duȝ determinat verbum fecerit nõ po
teſt verificari niſi ipſe filius negocietur vt ad ſenſum pȝ ita
nec vbi determinat verbuȝ ꝑmiſerit opitulatur ꝙ ſubditur
in ſequẽti capite duȝ dicit ꝙ exercet ⁊ ſic preſupponit exer
citium artis ⁊ non ſimplicẽ negligentiam lȝ autem illa ver-
ba cadant quãdo non prohibuit tamẽ per hi declarantur ⁊
precedẽtia per iura vulgaria. Maxime q2 qualitas addita
in vna particula orationis cenſet in alia repetita.l.j. in p̃n.
⁊ ibi per Bart.de incẽ.rui.⁊ naufr.⁊.l.preto2.§.erit igitur
differẽtia vbi latius per Bar.ff.vi bono.rap.⁊ facit glo.i.§.
item lapilli inſti.de rerum diui.⁊ qð habet inſti. ad.l. fal.§.
hoc tamen capite cum ſi.Facit etiam q2 verbuȝ pro facto ꝓ
prie loquẽdo non comprehẽdit non factum niſi per quan-
dam improprietatẽ vt probatur in.l.qui non facit de reg.iu.
⁊.l.in fraudem.ff.de his que in frau.cred. ponderando ver
bum videt ꝙ denotat fictionem.l.ſi duo de acqui.here.cuȝ
ſi.Concludo igit̃ dictum Antonium non teneri: ⁊ per ꝯñs
nec mauritium eius hẽdem de non adminiſtratis per dictũ
Bynum prout.ſ.concluſum eſt ꝑ primos conſulẽtes. De
adminiſtratis aũt per eum pro nunc nõ me intromitto:q2 ſta
tutum ſimpliciter diſponit ꝙ pr̃ non prohibẽs teneat nec
ponderat ſciam vel ignorantiam.⁊ ſubeſt aliud ſtatutuȝ ꝙ
nullã recipiant interpetrationẽ ſed ſimpl'r prout verba vul
gariter ſonãt intelligant.iõ ſubliſto:non tñ damno dicta in
hac parte per p̃mos ꝯſulentes:nã pp tp̃is anguſtiã aliter
nõ deliberaui.Jn alijs võ dubijs adhereo eoꝝ deciſioni.
Licet vba ſtatuti ſub rubrica de eodẽ videant multũ gene
ralia:dũ dicit ſtatutũ glibet negociato2 facto2 vel nũcius
qui vadit ⁊c.teneat reddere rõnẽ ⁊c. negari enim nõ põt
qn iſte fuiſſet ꝓcurato2 qui iuit pro negocijs iſtius pupil-
li igit̃ teneat ſibi reddere rõnẽ.Sed verba rubrice faciũt
ꝙ intelligant de his que exercuerint vt pȝ dũ dicit de fa-
cto2ibus cõpellẽdis reddere rõnẽ de his que exercuerit:
vnde dũ poſtea nigrũ dicit ſimpl'r teneat reddere ſupple
ri dȝ intelligi.ſ.de his que exercuerint:q2 nigrũ dȝ ad ru-
brum adaptari.l.imperato2es.de in diẽ adiec.cuȝ ſi.faciũt
ẽt ſequẽtia verba ſtatuti dũ dicit ⁊ que ad manus talis fa-
ctoris puenerint integraliter reſtituta ⁊ ſic p̃ſupponit fa-
cto2em exercuiſſe faciũt etiã ſequentia verba ſtatuti dũ di
citur.Et p̃dicta vendicent ſibi locũ in quocũq3 alio qui ſe
obligauerit reddere rationem alicuius rei vel ſocietatis:⁊
ſic p̃ſupponit p̃ncipiũ dicti ſtatuti loqui de eo qui ſe obli
gauerat ad reddendum rõnem puta adminiſtrãdo vel ali
ter prout eſt de natura dictionis aliud per id qð habet in
l.ij.C.de ſer.fu.⁊ in.c.ſedes extra de reſcript.⁊ in.c.abba-
tes.co.ti.in cle. Laus deo.

An ⁊ qñ tempus preteriti perfecti trahat ad futurum.

Conſilium xxxiiij.

In nomine dñi noſtri
ieſu xp̃i.Quãq3 verba illa anco ſi occur
reſſe veruno che deueſſe hauere ⁊c.que ſe-
quuntur in qbus ſtat tota vis primi dubij
ſint obſcuro modo ⁊ ruditer appoſita adeo
ꝙ merito dubitari põt que.naȝ dictis verbis ſit dãda in-
terpetratio.Nihilominus ⁊ in re dubia opus eſt iudicem
in alterutrã partẽ iudiciũ applicare. Mihi vr̃ partes iu-
dicis eẽ debere in amplectendo ſententiã elegantiſſime cõ
probatã per clariſſimos dominos cõſulentes patres ⁊ do
minos meos.ſ.ꝙ dicta verba importent ⁊ operent: ꝙ le-
gittima iſta que debet paſcutio vltra legatũ ⁊ inſtitutionẽ
in re certa ſibi factã ſit ex ſoluenda a legatarijs per libraȝ.
⁊ per ſolidũ ⁊ nõ ab heredib' vniuerſalibus. Per rõnes
⁊ iura que ſunt ſerioſe ⁊ ſolẽniter explicata per p̃mos con
ſulẽtes que nõ repeto ne in caſum mẽbranas occupem.
a Solũ inſiſtã ad remouẽdũ qualdã obiectiões que ad-
uerſarij vident ſñie prefate vt ſupra roborate : videt enim
ꝙ lȝ teſtato2 per illa verba intendat grauare legatarios vt
ex ſoluãt debita nõ expreſſa ſpecifice in teſtamẽto.Tamen
cẽſeat ſe referre ad debita que tunc vigebãt ꝙ ſi veruȝ eẽt
non traheret illa clauſula teſtamẽti anco ſe occurreſſe ⁊c.
ad legittimam de qua agitur cum legittima nõ debeat fi-
lio in vita patris:vt ⁊ cõcludit p̃mus cõſulens.Non eniȝ
tractãdum eſt de ſucceſſione in hereditate ſeu bonis viuẽ
tis.l.ij.ff.de hereditate vel act.ven.⁊.l.ij.§. ceterum.ff. de
vulg.⁊ pup.⁊ hoc clarum nõ inſiſto.Sed ꝙ illa cl'a ad de-
bita tũc p̃ſentia referreret vr̃ probari ex eo q2 licet quan-
doq3 verba preteriti imperfecti ſubiunctiui trahantur ad
futurum tempus:vt.l.ſi debito2.§.veriſimile de ꝯhẽ.emp.
⁊.l.cũ certus.ff.de vino tri.⁊ oleo legato:quinimo ⁊ ver
ba preteriti pluſq̃ perfecti ſubiunctiui:vt.l. qui rome.§.
augerius de verbo.ob.Tamen in dubio videntur referen-
da ad tempus preſens ſeu preteritum nõ ad futurum : vt
eſt tex.in.l.cũ ſtipulamur.ff.de verbo.obl.⁊.l.ſcribit.§. itẽ
ſcribit.ff.de auro ⁊ argen.lega.Et iõ illa vba ſi occurreſſe
alcuno che deueſſe hauere ⁊c.vident cõprehẽdere aliquẽ
qui tunc deberet hr̃e attento ꝙ illð verbũ deueſſe eſt pre-
riti imperfecti ⁊ ſimiliter illud verbum occurreſſe vt de ſe
cõſtat:⁊ vt etiam tangit primus conſulens: ideo in dubio
verba predicta cõprehendant debitum ꝙ tunc debebatur
ꝙ ⁊ innuere vident verba ſequẽtia per alcuna legittia ca-
gione che al p̃ſente io non cognoſco neſia de mio parere
que verba ſine dubio preſens illud tempus teſtamẽti de-
monſtrant.Jdcirco vident declarare verba precedentia ſi
q̃ dubitationem haberent cũ ſequẽtia precedẽtia decla-
rent.l.ſi ſeruus pluriuum.§.ſi.de le.j.⁊.l. qui filiabus. eo.
ti.Si enim intellexiſſet de debitis futuris non videtur ꝙ
veriſimiliter dixiſſet dicta verba:quia ſcire futura eſt quid
profecticum iuſta notata per glo.⁊ Bar. in.l.j. in prin.ff.
de no.ope.nuncia.Et ideo non habentibus ſpũm profe-
cticuȝ ſunt cõmuniter incognita ad h.l.antiqui.ff.ſi pars
hereditatis petatur ibi non poterant ſcire ⁊c.⁊.l. ventre.
ff.de acquiren.heredi.cum ſimi.Jdcirco fruſtra adieciſſet
illa verba io al preſente nõ cognoſcone ſia al mio parere ſi
de futuris loquutus fuiſſet.
b Secũdo cõtra ſñiam per cõſulẽtes firmatã videtur fa
cere illud verbũ attenga.Nam iſtud verbũ attenga videt
actũ attribuere pro parte ꝑſone ad quã refert. Nã ſi dici-
mus titio attiene al laco o attiene ala ſalaia intelligimus
ꝙ ad ip̃m titiũ ptineat pars lacus ſeu ſalarie nõ totus la-
cus ſeu tota ſalaria.Et ſic de ſingulis quaſi attineat.i.ali-
quid teneat ⁊ ſic attẽga alcuna pte tenga. Jta vr̃ ꝙ cõiter
verbũ iſtud aſſumat.Jõ talis vr̃ dicto vbo attenga in caſu
noſtro dãda interpetratio:ar.l.librotuȝ.§. ꝙ tñ caſſius de
lega.iij.⁊.l.labeo.§.idẽ tubero de ſuppel.leg.⁊.c.ex l'ris de
ſpõſa.ibi ad cõem verbi intelligentiã cũ ſi. Et per conſe-
quens videtur dicendum ꝙ iſtud debitum legittime non
debeat ſolui a legatarijs ſaltem in totum.
c Sed nihilominus his nõ ob.vr̃ tenenda ſñia conſulen
tium per rõnes eorum quas non repeto. Et ad primũ cõ
trarium põt reſpõderi ꝙ illud verbũ occurriſſe videt ſm
cõmunem curſum loquẽdi demonſtrare tẽpus futuruȝ ꝙ
ſi verũ eſt ſequit ꝙ illud verbuȝ deueſſe ꝙ reſpicit verbũ
occurreſſe debeat intelligi ſȝ tẽpus verbi occurreſſe:⁊ ſic
videat intellexiſſe de debito ꝙ tunc vigeret cum occurre-
ret.⁊ ſic itelligat ẽt de futuro debito:q2 ẽt pñs debitũ in
futurũ debetur ſi interiȝ non extinguitur:vel dicamus ⁊
hoc magis placet tunc hmõi verba preteriti imperfecti re
ſpiciunt tp̃s pñs ⁊ non futurũ quãdo apparet ꝙ in p̃ſen
ti aliqd cõprehendant:al's trahuntur ad futuruȝ ita dicta
iura concordant Barto.⁊ Jmo.in.d.l.cum ſtipulamur ꝙ
inducitur ad clauſulam codicillareȝ ſi nõ valeret iur̃ teſta
menti ⁊c.Nam ſi in tempore preſenti non apparet ꝙ ali-
quid operet trahitur ad futurũ vt ibi dicũt Ange.⁊ Jmo.
ad hoc qð per Barto.⁊ Bal.in auc.ex cã.C.de libe.prete.
⁊ Bar.in.l.j.ff.de iure cod.⁊ Bal.in.l.ſi.C.eo.ti. Jdcirco
in propoſito cum nõ preſupponat aliquod debitũ preteri
tum vltra expreſſa occurrere dicamus ſaltem debito prete
rito non occurrẽte q2 appeat dicta clauſula anco ſi occur-

reſſe ⁊c.referendam eſſe ad debitum iſtud licet ſit futurũ.
Ne alſ iſta clauſula nihil operet̃ cõtra.l.quotiens in ſtipu
lationibus de ver.obli.⁊.l.quotiens de reb.dub.cuȝ ſimi.
Nec currant doct. verba ſint concepta per dictionẽ ſi an
per dictionem ꝙ vt patet ex eo ꝙ retuli de cl'a codicillari
concepta per verba ſi non valeret ⁊c.

d ¶ Nec ob.illa verba per alcuna legittima cagione che al
preſenti io nõ cognoſco ne ſia al mio parere: q: rñdet̃ ꝙ
debitum poteſt in futurũ occurrere ex cã de preſenti:puta
q: qñ promittitur ſub cõditione:puta in terminis nr̃is le
gittima debet̃ filio:q: fili⁹ vñ ratio ꝙ iſte filius deberet
hr̃e legittimã poterat tunc cognoſci ⁊ eſſe de parere ſuo.
Et potuit multũ bene eſſe ꝙ dictus teſtator ꝓferendo di
cta verba habuit reſpectũ ad legittimas filiorum:⁊ iõ pro
tulerit illa verba quicquid ſit ſatis pñt dicta v̄ba adapta
ri ad dictam intelligentiam per prefatos conſulentes da
tam dicte clauſule anco ſi occurreſſe ⁊c.

e ¶ Nec ob. ꝙ dictũ eſt de verbo attẽga ⁊c.q: dato ſine p̃iu
dicio ꝙ ita cõiter accepi ſoleat illud verbũ:vt.ſ.tetigi.Tñ
hoc eſt verũ quãdo adiungit̃ termino cui attinetur ⁊ non
termino qui attinet̃:al'ſ vero aliter ſumit̃. Exẽplũ ſi dico
io attengo al laco volo fateri ꝙ ſit ſenſus io ho parte nel
laco:ſed ſi dico io attengo al laco cẽto florini ſeu el quar
to.Nõne eſt ſenſus apertus ꝙ ad me ſpectat itegrũ quar
tũ vel integra centũ profecto nemo iſiciaret̃. Ita eſt in ꝓ
poſito q: illud verbũ attenga determinat verbum debituȝ
ſeu id qd̕ debet̃ ꝙ demonſtrat̃ per illud ſe tanq̃ terminũ
cui attineri debeat.Item determinat verbum quello che
foſſe el vero de omne coſe e tutto tanto terminũ quid ad
attinẽdum ſit.Merito totum ꝙ eſt verũ debitum dȝ aſpe
ctare ad ipſos creditores pinde acſi dicerem io attengo al
laco el tutto.Et ſic ſonant verba in caſu noſtro .Licet ſit
in propria loquutio ſe attenga dei creditori proprio eſſet
loquutio ce attengano li creditori ſeu ſe attenga dal credi
tore.Et idcirco nõ immerito dici poſſet ꝙ illud verbum
attenga nõ habeat ſenſum illum.i.attineat:ſed ſe attẽga.i.
ſe tria dei creditore prout ſi dicerẽ attẽgaſſe el vino de tale
vigne.Et eſt ſola diuerſitas in prolatione ſeu accentu.Et
propter hec ſunt ſublate dicte obiectiones. Et idcirco ſtã
tibus iã dictis inhereo ſententie dominoruȝ in p̃mo du
bio.Ac etiam in ſecũdo placet coruȝ ſententia per iura ⁊
rõnes eorum.Et maxime q: non ſequitur facio mihi con
ſcientiam ergo tibi debeo:q: bonorũ mentuum eſt timere
peccatum vbi non eſt.   Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ ꝯctus non valeat ſine certa ſolẽnita
te quid hoc caſu operetur iuramentum.Quõ cognoſcitur
ratio finalis ⁊ ratio impulſiua.

¶ Conſilium   xxxv.

In noĩe domini noſtri
ieſu xp̃i.¶ Semper mihi fuit viſa dubia ⁊
periculoſa hec mã iuramẽti appoſiti ſuper
ꝯctus obſeruãtia:⁊ memini me h̃ anno cõ
ſultum ſubſcripſiſſe conſi.dñi benedicti de
benedictis ſup ſtatuto aſiſij:prout narrabat̃ in puncto di
ſponẽdo ꝙ ꝯctus minoris nõ valeret ẽt interpoſito iura
mẽto:p̃ſupponebatur tamẽ in puncto dictũ ſtatutũ eẽ fir
matũ a ſummo pontifice:⁊ in hoc feci potiſſimũ fundamẽ
tum ꝙ ꝯctus eſſet nullus:lȝ interuenerit iuramentũ credi
di eſſe caſuȝ puſij nõ recolo verba formalia ſtatuti que in
puncto referebant̃ fui multũ ſtimulatus de ſubſcriptiõe
illa quã nõ libẽter faciebam.⁊ ita nũc cõtigit ꝙ nõ liben
ter cõſulo.Tñ cũ inſtãtia reqſitus vt ſi mihi videt̃ iuſticiã
eſſe pro parte per excellentẽ cõſultorẽ eleganter firmatuȝ
id idem conſulã conſiderãs ꝙ doct.noſtri dicũt ꝙ ad cõ
ſulendũ aſtringimur ar.l.ſancimus.C.de aduo.diuer.iud.
⁊.l.in ſacris.C.de pri.ſacro.ſcri.li.xij.⁊ ibi gloſ.⁊ Bart.⁊
Ang.de piſis.Bar.⁊ Bal.in.l.prime.ff.de his que in te
ſtamẽto delẽ.⁊ Bar.⁊ Bal.⁊ Raph.fulg.in.d.l.ſancimus
⁊ ſemp mihi viſum fuit anime cõſultati conſultius eſſe in
re:lȝ ſibi dubia ſcribere qd ſibi vr̃ ⁊ id qd̕ aſtrictus iudica
re iudicaret q̃ a ꝯſulendo abſtinere ſaltẽ poſt expẽſas a cõ
ſultante in hoſpicijs ⁊ itinere cõſumptas q̃ q̃ quoad mũ
danam famaȝ conſultius ſit abſtinere prout ⁊ pleroſq; fa
cere vidi viros magne auctoritatis forte dicta iura ⁊ dcãs
auctoritates intelligẽtes in cõſultatis a iudice:lȝ mihi ali
quando ſuper hoc inſiſtenti apud eos non fuerit tale re
ſponſum datũ idcirco ⁊ in hac cõſultatione lȝ apud me ali
quãtiſper ſit dubia cõſtrictus ſum ſtimulo quodã cõſcien
tie cũ inſtanter fuerim requiſitus.⁊ per aliquos dicos ſup
ſederim cõſulere qd meo imbecilli iudicio vr̃ in hac ꝯſul
tatione iudicandũ ⁊ rñdẽdũ in qua qdẽ inhereo cõcluſio
ni ſolẽniter firmate per excellentẽ vtriuſq; iuris doctoreȝ
dñm Mattheũ de vbaldis mihi fratrẽ amantiſſimũ ⁊ plu
rimũ honorãdũ inherens ſolũ narratis in pũcto nõ viſis
aliter verbis originalibus ſtatutoꝝ niſi ſtatuti loquẽtis de
ꝯctibus mulierũ:prout eſt caſus noſter cui⁹ verba magis
obſtant ꝯſultanti q̃ v̄ba relata in pũcto vt inferius expli
cabo.Aliud aũt ſtatutũ nõ potui videre.q: nõ adductuȝ.

a ¶ Et circa hoc cõſidero ꝙ p̃mũ ſtatutũ reſpiciẽs diſpoſi
tiones mulierũ nullã facit de iuramẽto mentionẽ. Scdm
autẽ ſtatutũ loquitur de ꝯctibus minorum ⁊ diſponit ſo
lum ſuper ꝯctu minoris:lȝ dicat mulieres ⁊ minores tota
die ſeduci ⁊ referat ſe ad ſolẽnitatẽ ſtatuti loquẽtis de cõ
tractibus mulieris in diſpoſitiõe tñ ⁊ verbis diſpoſitiuis
ſolũ loquit̃ de ꝯctibus ⁊ iuramẽtis minorũ.vñ cũ ſit pena
le ⁊ iuris cõis correctoriũ nõ eſt trahẽdũ extra ꝓpriũ ca
ſum:ar.regule in penis in.vj.⁊.c.ſtatutũ de elec.eo.li.⁊.l.
ſi preſes.⁊.l.interpetratiõe.de penis.⁊.l. ſancimus.C. de
teſta.⁊.l.precipimus.C.de ap.⁊.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vero
contra.ff.de.ll.⁊.c.cũ expediat.de elec.in.vj.cum ſi.maxi
me q: cũ premittat de duabus ſeductionibus ⁊ ſuper alte
ra tñ diſponat vr̃ tacite ſuper altera non idem diſponere:
arg.c.nõne de preſump.⁊.l.cum pretor.ff. de iudicijs cum
ſimi.Et ille ſeductiones relate videntur fuiſſe cã impulſi
ua ipſius ſtatuti nõ finalis cũ nõ reſpiciant generalr̃ di
ctum prout fuit in.l.j.§.ſexũ.ff.de poſtula. Ratio enim ſi
nalis debet eſſe generalis dicto:vt no.glo.in.l.ſi.ff. de offi
cio procura.ceſar.⁊ in.l.j.ff.de excep.Ideo quando rõ nõ
eſt generalis ad dictum cenſetur impulſiua quaſi non ſit
bona rõ finalis ſi eſt ſtrictior dicto ⁊ hoc ꝙ vbi rõ eſt ſpe
cialis ⁊ diſpoſitio generalis ratio ſit ĩpulſiua firmat Bal.
in.l.generaliter.C.de epiſ.⁊ cleri.⁊ idem dicitur tenuiſſe
do.Anto.de bu.in clemen.j.de elec.ꝙ ⁊ voluit Bal:in.l.j.
ff.ſolu.matri.in.vij.col.dicens ꝙ illa eſt cã finalis que in
fluit per ſe oẽm effectum.Sed cã que per ſe nõ influit in
oẽm effectum incluſum ſub diſpoſitione p̃ſumitur impul
ſiua:vt no.in.c.ſtatutũ de hereticis lib.vj.ſm eum:⁊ ita ca
dit in iſto ſtatuto ponamus non filium ingratis ſed ſan
ctum virum nõ ſeduxiſſe minorẽ ſed bonafide ignarũ for
te ſtatuti ꝯxiſſe cũ miore nõ adhibita ſolẽnitate ſtatuti di
cetur ne ceſſare diſpoſitionem ſtatuti certe non cũ ſit ge
neralis hunc caſum cõprehendens ⁊ tamen ceſſat in hoc
caſu dicta cã in ſtatuto exp̃ſſa:ergo pȝ ꝙ cum iſta non eſt
generalis:ideo ab ea tanq̃ a rõne finali ſtatuti non eſt ar
guendum ad ampliationem vel reſtrictionem dicti per.d.
§.ſexum cũ ibi notatis ⁊ per Bald.in.d. Anto.in iuribus
preallegatis.⁊ per doc.in.l.ij.§.ſi.ff.de dona.

b ¶ Ex hoc concludo ꝙ in dicto ſtatuto ſunt attendenda
verba ipſius diſpoſitionis potiuſq̃ preambula verba per
modum cauſe prolata maxime cũ illa v̄ba reſpicientia mu
lieres nullatenus conferãt ad dictũ ſed ſint incidẽter in
terſerta quaſi forte ſeductio mulieruȝ det intelligi ꝙ ⁊ mi
nores decipiuntur ⁊ ſeducũtur.Ex his itaq; demonſtrat̃
ꝙ non habemus in caſu noſtro diſpoſitioneȝ municipalẽ
annullantem ꝯtractus mulierum in caſu quo iuramẽtuȝ
interuenerit ſed ſimpliciter annullanteȝ cõtractus mulie
rum de iuramẽto nõ facta aliter mẽtione ⁊ ſic caſus noſter
eſt longe diſſimilis a caſu ſuper quo al'ſ me ſubſcripſi de
quo ſupra docto.enim de materia plene tractantes diſtin
guunt caſum hunc quãdo lex vel ſtatutum repugnat con
tractui iurato ⁊ quãdo ſimplr̃ repugnat cõtractui. Quan
do enim lex vel ſtatutum ſimpliciter vitiat cõtractum põt
intelligi nõ interueniẽte iuramẽto vt ſic in hoc nõ cõtra
dicat iuri cõmuni prout ⁊ fieri debet in his terminis put
latius hoc cõcludit Paul.de caſt.in ſua repeti. auc.ſacra
menta pube.C.ſi aduer.vendi.dicens hoc procedere quã
do ſtatutũ loquitur in contractibus oneroſis ſeu in onero
ſis ⁊ lucratiuis vt ibi lati⁹ per eũ facit.l.ſerui veſtri.C.de
noxa.c.cũ dilectus de conſue.⁊ qd̕ no.per gl.⁊ doct.in.d.
l.ſi.§.in cõputatione.C.de iure delibe.⁊ ꝙ per Bar. in.l.
etiaȝ.ij.circa ſi.ff.de mino.⁊ in.l.ſi.C.in quibus cauſis in
integ.reſtit.nõ eſt neceſſaria vbi vult ꝙ ſtatutum dictans
ſimplr̃ ꝙ aduerſus actiões currit preſcriptio.x.an.nõ hȝ
locum

locum ↄ̃ minoꝛes vt ſic non ↄ̃dicat.d.l.ſi.vnde ita in propoſito ſtatutum diſponens ꝙ ↄ̃ctus mulierum ſine tali ſolemnitate non valeat non habeat locum in contractu iuraměto vallato ne ↄ̃dicat regule tradite in.c.cum ↄtingat in ſi.extra de iureiur.⁊.c.ꝗuis.de pac.lib.vj.⁊.d.auc.ſacra pub. ⁊ hoc ět vř de mente doc.in.d.c.cum ↄtingat.⁊ ſuadet rõ:qꝛ prout per dicta iura canonica limitant̃ ět in terris imperij iura ciuilia actus ſimpl̃r annullantia vt ꝓbatur in dictis iuribus iuncto.c.lꝫ mulieres de iureiu.li.vj.Ita ⁊ pari rõne limitět ſtatuta que ſunt ius ciuile municipale.l.oẽs ppl̃i.ff.de iuſ.⁊ iu.⁊ inſti.de iu.na.gen.⁊ ci.§.ſed ius quidem ciuile.

c ¶ Nec dictum ſcd̃m ſtatutũ loquens in minoꝛibus poſſumus extědere ad mulieres arguendo a ſimili.arg.l.non pñt de.ll.⁊.c.inter ceteras de reſcrip.qꝛ in materia iſta correctoria ⁊ penali non procedit dicta argumentatio:vt no.doc.in l.ſi vero.§.de viro ſo.ma.Bar.in.l.ſi ↄſtante in prin.eo.ti. doc.in.l.precipimus.de app.⁊ in cle.j.de ele.cuꝫ ſi. Nec eſt bona ſimilitudo de minoꝛe ad mulierem: patet quia minoꝛ leſus reſtituit̃ non mulier minoꝛ habet curatoꝛem non mulier minoꝛ non põt vendere res ſuas ſine decreto ⁊ mulier ſic vt ſuper his ſunt iura vulgaria.Cum itaqꝫ habeamus ſolum ſtatutum diſponens ꝙ mulier non poſſit ↄtrahere ſine conſenſu nepotum ⁊c.Et al’s vitiatur ipſo iure contractus non trahendum ad contractum iuratuꝫ per predicta. Quando enim lex vel ſtatutum ſimpliciter diſponit ꝙ non poſſit fieri actus vel ſimpl̃r vl’ ſine actu ſolemnitatis vel diſponit in fauoꝛem priuatuꝫ vel ſolum vel principaliter in fauoꝛe ⁊ ſecundario in fauoꝛem publicum contractus firmetur iuramento per.d.c.cuꝫ contingat.⁊.d.c.ꝗuis.⁊.d.auc.ſacramẽta pub.prout voluit Barto.in.l.ſiquis pro eo de fideiuſſ.⁊ Ang.ibi ⁊ Barto.in.l.ſeyus.⁊ augerius.ff.ad legem falci.⁊ in.d.auc.ſacramenta pub.⁊ Fed.de ſe.conſil.cclxxxj.⁊ Pe.de ancb.in repet.c.canonum.de ↄſti.⁊ ipſe do.Anto.Imo. ⁊.d.Nico.in.d.c.cum contingat.Et ponunt Barto.⁊ doc. exempla ⁊ exemplificant in hmõi ſtatutis diſponẽtibus ꝙ mulier non poſſit contrahere ſine conſenſu talium perſonarum.Et profecto pro indubitato quaſi ab omnibus tenetur qñ verba diriguntur in rem non in perſonaꝫ prout ꝑ doc. exemplificatur qñ ſtatutum dicit ꝙ non poſſit ↄ̃here.ꝙ tũc ↄ̃ctus firmatur iuraměto maxime cũ tale ſtatutũ videatur reſpicere preciſe fauorẽ mulierũ non publicum.Idem tamen volunt cõmuniter ſi fauorem publicum ſecundario.

d ¶ In caſu aũt nr̃o ſtatutũ adit illa verba nec deat que videnť ſonare in preceptũ negatiuũ cum verbũ dꝫ plus importat ꝗ̃ verbũ poſſit.vt.l.ſepe.ff.de offi.pſi.cum ibi no. verbũ enim dꝫ importat neceſſitatẽ gl.in cle.diſpẽdioſam in verbo valeat:⁊ gl.in verbo debeat in cle.ij.de ſtatu mona.vbi dicit gl.ꝙ eſt verbũ precepti de ꝓpria eniꝫ ſui natura neceſſitatẽ importat dicit Bar.in.l.iij.C.de pig.allegat.l.j.§.j.ꝙ quiſqꝫ iuris.l.pretoꝛ in prin. de eden.l.debitoꝛ de ver.ſig.⁊.l.nõ dꝫ de dolo.⁊.l.nõ dꝫ de reg.iu. Sed lꝫ propꝛia natura verbi dꝫ ſit imponere neceſſitatẽ:tamen ſepe aliter ponit̃ vt patet ex no.ꝑ glo.in.d.l.ſepe.⁊ multotiens ponit̃ pro põt vel pro dꝫ ex vrbanitate nõ ex neceſſitate:vt ꝓbat̃ in.d.l.iij.de pig.C.⁊ in.l.j.ff. de here.inſti. ⁊.l.poſt editũ in prin.de iud.l.qui interrogatus de interroga.act.⁊.l.ſi qs ſeruũ.§.ſi tibi.ff.de le.ij. Et qñqꝫ importat debitũ quoddaꝫ honeſtatis nõ neceſſitatis.c.j.de deſpon.impube.⁊.c.ſi vir de adul.⁊.l.ſolent.§.j.de offi.procõſul.Et qñqꝫ dꝫ exponit̃.i. expedit.l. nõ ſolũ.§.j. de no. ope.nũ.⁊ qñ reſpicit fauorẽ eius ad quẽ refert̃ exponit̃ in dubio pro poteſt:dicit Bar.in.d.l.iij.C.de pig. allegãdo. l.obſeruare.§.ſi.de offi.procõ.⁊.d.l.qui interrogatus.Et lꝫ in caſu nr̃o nõ cõgrue exponatur pro poteſt cum tunc verba illa nec debeat eſſent ſupflua ⁊ nihil importantia ↄ̃ l.ſi quando de leg.j.⁊.c.ſi papa de priui.lib. vj.⁊.§. qbus. in.j.conſti.C.tamẽ poteſt dici ꝙ importat debitum honeſtatis:ꝑut in pluribus iuribus.ſ.adductis honeſtius eſt eniꝫ nõ ↄ̃here ꝗ̃ ↄ̃hẽ ⁊ rõne nullitatis nõ obſeruare.Et licet poſtea in ſtatuto dicat̃ nõ obſtante hac prohibitione ⁊ ſic appellet hanc diſpoſitionem municipalem eſſe prohibitionem:tamen poteſt intelligi de prohibitione ex vrbanitate ⁊ cõſultiua:prout in.l.filiuſfami.§. diui.ff. de leg.j. ⁊ faciũt iura prealle.in qbus verbũ dꝫ imponit ꝓceptum artans ex honeſtate ⁊ nõ ex neceſſitate:⁊ etiã que.j.dicentur.Et ideo nõ abſurde teneri poſſit hunc caſum. ⁊ ħ ſtatutũ cenſendũ eſſe adaptandũ ad illud mẽbꝛuꝫ ꝙ ponunt doc.pro ſatis claro.ſ.ꝙ vbi ſtatutum dirigit verba in rem ⁊ nõ artat ad peccatum:qꝛ nõ precipit iuraměntum validat cõtractum quẽ ſtatutũ ſimpliciter annullat ꝓncipaliter in fauorem priuatum prout contingit in caſu noſtro.

e ¶ Sinautẽ teneamus ꝙ verba huius ſtatuti cenſeant̃ ꝓhibitiua ⁊ directa in perſonã:pro quo faciũt prima iura allegata de ṽbo dꝫ ⁊ maxie gl.d.cle.ij.de ſtatu mona. ⁊ ṽbũ illud prohibitione.Ad qd̃ ſatis pꝫ rñſuꝫ per ſupradicta ⁊ infra ⁊c.Tunc incidimus in dubiũ non mediocre in quo doc.ſatis diſcrepant.Nã Bart.in.d.l.ſi qs pro eo:⁊ in.d. auc.ſacramẽta pub.⁊ in auc.decernimus.C.de arbitris tꝫ ꝙ qñ ſtatutũ ꝓhibet ne talis ↄ̃har ſi ↄ̃hat ⁊ iurat iuramẽtum nõ eſt ſeruandũ ⁊ nõ validat ↄ̃ctũ:qꝛ facere ↄ̃ ꝓceptũ ſuperioꝛis eſt peccatũ iuxta illud qui nõ obedierit ꝓncipi moꝛte moꝛiatur.c.ij.de maio.⁊ obed.⁊.ij.regũ.iij.c.⁊ illud qui non obedierit decreto iudicis moꝛiat̃ deuteronomij. xvij.c.⁊ illud Pauli ad romanos vigeſimoprimo capitulo oĩs aĩa ſublimioꝛibus poteſtatibꝰ ſubdita ſit.⁊.c.ſi. extra de cenſibus ⁊ iuramentum nutritiuum peccati non artat cũ tendat in diſpendiũ ſalutis eterne.d.c. cũ cõtingat in ſi.⁊.d.c.ꝗuis.⁊.c.nõ eſt obligatoꝛiũ.de reg.iur.in.vj.merito nõ eſt ſeruãdũ iuraměntũ interpoſitũ ↄ̃ legẽ prohibẽtem perſonam ↄ̃here per dictã rõnem ẜm Bar. in dictis iuribus.⁊ in.l.is cui bonis de verbo.ob.⁊ adducit in.d.l. ſi qs pro eo dictũ glo.Io.an.in.c.lꝫ mulieres de iureiur. in.vj.dicẽs poſt Hoſt.ꝙ ſi quis iurauit nõ alienare ⁊ poſtea alienat ⁊ alienationẽ iurat ſeruare nõ firmatur iuraměto ipſa alienatio ẜm eos ꝙ ⁊ tꝫ Specu. in ti.de emp.⁊ ven.§.tertio loco ver.⁊ no.generale cõſiliũ quã etiã opi. Bar.dř tenuiſſe Ang.in.d.l.ſi qs pro eo.⁊ Pet.de anc.in d.c.cũ contingat.⁊ illã parteꝫ vř ět tenere Ang.in.d.auc. ſacramẽta pub.lꝫ nõ videat̃ approbare illã rõnẽ ꝙ de peccato:ſed dicit ꝙ ſtatutũ vř tunc inhabilitare perſonã que ratio per alios nõ tãgit̃ imo ꝙ ꝓhibitus facere alienationem alienãdo nõ peccet.⁊ id̃ iuraměntum firmet alienationem allegat tex.in.l.lexqꝫ tutoꝛes.in ꝓn.C.de admini.tut. in.l.minoꝛũ.de predi.mino.que prohibet minoꝛes alienare.⁊ tñ alienatio firmat̃ iuramento.d.auc.ſacramenta.

f ¶ Itẽ ↄ̃ dictã rõneꝫ Bar.ipſe Ang.tenet in.d.auc. decernimus.⁊ in.l.ne in arbitris.eo.ti.vbi vult ꝙ illud iuramẽtum ſit de iure canonico ſeruãdũ ꝙ ⁊ vult ibi bal. ⁊ Pau. de ca.dicens doc.hoc velle.⁊ tñ ibi Bar.dixit ꝙ qꝛ illa diſpoſitio eſt ꝓhibitiua dirigens verba in ꝑſonã iuraměntuꝫ non ligat:vnde prefati doc.tenent contra dictam rationẽ Bar.lꝫ eam nõ adducãt.Cõtrariũ etiam tenuit Io.de li. in.d.c.cum cõtingat.qꝛ non ſeruans legẽ prohibitiuã que nõ habet perpetuam cauſam prohibitiuam nõ peccat moꝛtaliter ẜm euꝫ.Ideo ad huiuſmodi cõtractus prohibitos poſſit fieri cã certa ſolẽnitate.Ideo nõ hꝫ perpetuaꝫ cãm prohibendi merito ⁊c.ẜm eum ſimiliter ↄ̃riũ tenuit Imo. in.d.c.cum contingat.ea rõne qꝛ ſtatutũ laycoꝛum nõ illaqueat animam peccato cum animã nõ conſideret ſed potius bonum ciuile tendens ad tẽpoꝛale bonum ſocietatis humane:imo ⁊ ſi vellet illaqueare animaꝫ nõ poſſet vt late probat ⁊ rñdet ad.c.ij.de maio.⁊ obe.ꝙ ꝓncipi gl.ſupplet pape ⁊ canonem qui reſiſtit.xj.q.iij.ꝙ Archi.intelligit de poteſtate oꝛdinata a deo ſeu habente poteſtatẽ ex oꝛdinatione dei:⁊ reſpondet ad.xj.diſ.qs aũt.vbi dicitur iuncta gl.trãſgreſſoꝛ legis peccat:quia debet intelligi quãdo lex emanat ſuper materia de cuius natura eſſet ꝙ tranſgreſſio inducit peccatũ vel ꝙ procedat quando tranſgreditur legem in cõtemptum vt ibi latius per.eũ. Similiter dictam rationẽ bar.impugnant Bal.⁊ Ange.in.d.l.is cui bonis per.l.nõ ſolũ.C.de predi.mino.ibi alienare prohibentur. ⁊ per.d.l.lexqꝫ tutores iũcta.d.auc.ſacramenta pube.Hãc rationem latius proſequendo impugnat Ludo. pon. tenens ꝙ tranſgreſſio legis ſecularis ꝗuis prohibitiue vel preceptiue non illaqueat ad peccatum ꝙ mihi ſemper viſum fuit al’s ſequeretur ꝙ pariter poſſet animam peccato illaqueare ſuperioꝛ ſecularis:prout ſpiritualis cuꝫ nil aliđ ſit peccatum niſi legem aliquã tranſgredi iuxta illud pauli peccatum non cognoui niſi per legem:naꝫ cõcupiſcentiã neſciebaꝫ niſi lex diceret nõ cõcupiſces tranſumptũ in.c. nam concupiſcentiam de cõſti.ſi itaqꝫ tranſgreſſoꝛ precepti iudicis ſecularis peccaret:prout tranſgreſſoꝛ precepti iudicis eccleſiaſtici merito ⁊c.

g ¶ Et dato ꝙ regulariter veniens ↄ̃ legẽ prohibitiuã peccet:tñ iſtud eſt limitandum qñ lex prohibet in fauorẽ ꝓhibiti.ſapit enim naturaꝫ conſilij potiuſꝗ̃ precepti.l.j. in ſi.

ff.man.⁊.l.cum pater.§.mando.de le.ij.Ideo ꝯuenies nõ illaqueatur:put voluit do.Ant.de bu.in.d.c. cũ cõtingat ꝙ tз Raph.ful.in.d.auc.ſacra pubeꝝ adducẽs.l. filiufa.§.a diui de leg.j.idem ibi firmat Pau.de ca.adducẽs.l.j.ff.de reb.eo.ibi interdicã ⁊c.l.j.in pn.ff. ad ſenatuſcõ.vel leg.vbi ſenatuſcõſulto cõpꝛehenſum eſt ne pro vllo femine intercedãt iuncto eo ꝙ habeť.d.c.cum contingat.⁊.d.auc.ſacramẽta pub.⁊ facit vltra eos optime tex.in.l. vnica §.⁊ cũ lex.C.de rei vxo.ac.⁊ alienationẽ ꝓhibebat iuncto d.c.cũ cõtingat.⁊.d.c.lз mulieres. Sublata igitur dcã ratione ipſemet Bar.teneret ꝯtrũ in iuribus p̄callega.⁊ ꝙ lex loquẽs per verba priuatiua in pſonã nõ habeat viз pcepti adeo ꝙ transgreſſio peccatũ nutriat ẽt ſi eſſet lex põtificis mihi vř tex.multũ apertus in cle.exiui de paradiſo §.nos itaqз qui in ſecuris eorũ ꝯſcientijs delectamur ibi ibi dř ꝙ fratres non ad omniũ que ſub verbis imperatiui modi ponunť in regula ſicut ad preceptorũ ſeu preceptis equipollẽtiũ obſeruantia teneantur ⁊c. iunctis ſequentibus ⁊ p̄cedẽtibus ⁊ maxime ꝙ dř in proximo p̄cedẽti.§.⁊ qꝛ vt intelleximus ⁊ dictum tex.ad propoſitum põderat Panoꝛ.in.d.c.nam concupiſcentiam.

b ¶ Et ex his vř cõcludendũ ꝙ lз ſtatutuз dicat ꝙ mulier nõ poſſit vel debeat ꝯtrahere:tñ ꝯtrus firmetur iuramẽto: ꝙ ⁊ firmant Pe.de anc.in.d.c.canonũ ea ratione: qꝛ non refert an verba legis vel ſtatuti dirigant in perſonã vř in rem:qꝛ ſi verba ꝓhibitiua dirigunť in rẽ cenſetur prohibita pſona faciens:qꝛ qui ꝓhibet vnum:prohibet antecedẽs l.oratio de ſponſa.⁊.l.ad rẽ mobilẽ.⁊.l.ad legatũ de procura.ẜm eũ.⁊ per hanc rõnem idem firmat.d. Nico. ſicut in d.c.cum cõtingat.⁊ Pau.de ca.in.d.auc.ſacramẽta pub.ꝙ ⁊ firmat Raph.ful.in.d.auc.ſacramẽta pub.dicens ſepius cõſuluiſſe ⁊ de facto reſpõdiſſe cõtra Bart.inter cetera ea ratione qꝛ dato ꝙ contrahere ſit peccatum:qꝛ propter ſtatuti transgreſſionem non erat peccatum cõtractum ſeruare:qꝛ ſtatutũ non prohibet obſeruantiam:licet contractuз prohibeat ⁊ annullet ẜm eum.⁊ hanc rationeз firmat etiã ibi Pau.de ca.⁊ Jmo.in.c.cum cõtingat ꝙ etiam videtur velle ibi do.Nic.patet itaqз ꝙ pro hac parte eſt cõis opi. cum eam teneant Joã.de lig.do.Anto. Jmo.⁊ do.Nico. Rapha.Pau.de caſt.qui dicit ſe pluries cõſuluiſſe contra Bar.in hoc.⁊.d.Ludo.⁊ Bal.⁊ Ang.rõnem Bar.impugnent.⁊ Rapha.in.d.auc. ſacramenta dicit ꝙ ipſe contra deciſionem Bart.vidit terminatum fere apud omnes canoniſtas.Ideo hanc parteз puto intrepide tenendã tãꝙ cõmunem ⁊ efficacioꝛibus rationibus roboꝛatam attentis etiam alijs.ſ.per me dictis.⁊ eleganter dictis per primum conſulentem. Laus deo.

¶ Quomodo debeat fieri inſinuatio.Et vtrum iuramentum firmet donationem non inſinuatam.

¶ Conſilium xxxj.

In noĩe domini noſtri ieſu xpi.¶ Si recte cõſidereť continentia dicti cõtractus ⁊ eius inſtrumenti poteſt dici dictam renunciationem fuiſſe factã cũ ſolẽnitate inſinuationis.Nam dicta cõſtitutio requirens inſinuationẽ fieri in actis dз intelligi eo mõ quo de iure fieri dз inſinuatio apud acta cũ ſtatutũ intelligatur ẜm terminos iur cõmunis per id qđ habeť in.l.ij. C.de noxa.per gl.in.l.ſciendum qui ſatiſda.cog. ⁊ in auc. oſteratur.⁊ in.l.j.de mune.⁊ hono. ⁊ ibi per Bart.⁊ in.l. nã ⁊ poſterioꝛes.⁊ per eundẽ Bar.in.l. omnes populi: ſз de iure cõi vbi requiriť inſinuatio fieri apud acta vt eſt in donationibꝰ excedẽtibꝰ legittimã ſummam ſatis dř fieri apud acta iſinuatio ſi ſit apud magiſtratũ cõpetẽtẽ ⁊ cum ſiat ſcriptura publica:vt ꝓbať in.l.donatio in ſi.⁊.l.in donationibus.⁊ in.l.ſancimus.C.de dona.⁊ ita in terminis voluit Azo.in ſumma de dona.ante ſi.⁊ Bar.in.l.modeſtinus de don.⁊ ibi alij moderni poſt Jmo.⁊ idẽ voluit goſ. ⁊ Hoſti.in ſummis de dona.⁊ ẽt videť ſequi Spec. co.ti. §.j.ver.donatio aũt.Et idẽ ẽt tз ibi Joã.an.ponẽdo duas praticas:vna ꝙ donatio redigať ad ſcripturã ⁊ poſtea coram iudice publiceť ⁊ regiſtreť apud acta allegat ꝙ habeť in ſi.l.in.l.ij.C.de adop.⁊ ꝙ hř in.l.iubemus.C. de eman. lib.facit ẽt qđ no.Jnno.in.c.albericus de teſti.ſubdendo ibi ꝙ ẜm aliquos reqriť ꝙ partes ſe ſubſcribãt ⁊ iudex ſз ibi dicit Joã.an.ħ vltimũ nõ eſſe in vſu:alia opi.⁊ pratica eſt ẜm Jo.an.ibi ꝙ donatio ſcribatur ⁊ publicetur coram iudice:nec requiritur alia ſcriptura fieri.

a ¶ Et hãc opi.⁊ praticã dicit eẽ cõeз ⁊ cõiter ſuari:vt etiã voluit Azo.⁊ alij de qbus.ſ.⁊ idẽ ſequiť Jmo.in.c.cũ cõtingat in.x.⁊ vlt.mẽbꝛo in pe.char.vbi põit an donatio nõ inſinuata firmeť iuramẽto vbi ſequiť hanc praticaз tanꝙ cõiter approbatã ꝙ dicit eſſe in cõi obſeruãtia.⁊ ẽt voluit Bal.in.l.illud de ſac.ſan.eccle.vbi dixit ⁊c. ad ꝓpoſitum ergo cũ.d.Jacoba fecerit dictã ceſſionẽ corã iudice cõpetẽti ⁊ corã eo fuit celebratũ ⁊ ſcriptũ dictũ inſtrз publicũ ipſo ſedẽte pro tribunali vt pз ⁊c.dico dictam renũciationem conceſſionem haberi pro inſinuata ⁊c.

b ¶ Nec ob.ꝙ ꝯſtitutio copulatiue reqrit decretũ ⁊ iſinuationem ⁊c.qꝛ rñdetur ꝙ copulatiue vtraqз requirit:qꝛ nõ ſufficit ſola inſinuatio que inſinuatio nõ requirit decretum vt eſt cõis cõcluſio vt voluit Bar.in.d.l. modeſtinꝰ. ⁊ etiã ſequiť Jmo.in.d.c.cũ contingat.⁊ bald.in.d.l.illud allegãdo text.expꝛeſſum in.l.ſi.C.de p̄edi. cu.lib.x.⁊ fuit de mẽte eiuſdẽ bal.i.l.ſi.C.qui admit.vbi equiparat agnitionẽ bono.poſ.ipſi inſinuationi donationis:⁊ ſic nõ vř requiri decretũ ſicut non reqriť in bo.poſ. vt ẽt ibi tenet Cy.in.l.pe.C.ad treb.⁊ bal.in.l.nec quicꝙ.§.vbi decretũ ff.de of.procõſu.vbi iſi dicit ꝙ quando poſt factam donationem donatoꝛ produceret inſtrm donationis vt inſinuetur coꝛam iudice apud acta ⁊ cõparerent aliqui legittimi oppoſitoꝛes tunc ex quo reqriť cauſe cognitio ſine dubio requiriť decretum.Et ita dicit procedere gl. ſing.in auc. vt non ſiant pignoꝛationes.§.ſi.col.v.ſed vbi nullus contradicit non requiritur decretum.

c ¶ Nec ẽt ob.ꝙ iudex mandauit notario cauſarũ ciuilium ꝙ dictã cõceſſionẽ apud acta cãrum ciuiliũ inſinuaret.Et ſic fuit de intẽtiõe iudicis ⁊c.qꝛ illud ex abũdanti ⁊c.Preterea nõ potuit mutare ⁊ alterare diſpõnem iuris ⁊c.

d ¶ Preterea dato ſed nõ cõceſſo ꝙ predicta nõ ſufficerẽt tamẽ ex quo mihi pſupponiť extra punctum ꝙ ad maioꝛẽ cautelam.d.Ang.poſtea ex interuallo nouiſſime cõparuit coꝛam iudice cõpetente ⁊ produxit inſtrumentum ⁊ fecit inſinuari ⁊c.Dico hoc ſufficere:qꝛ adeſſe inſinuationis nõ eſt neceſſe ꝙ fiat incõtinenti:ſed ſufficit qñcunqз fieri ex interuallo vt eſt tex.in terminis in.l.ſi.§.pe.C. ð dona. ante nup:⁊ bar. Jmo.⁊ alij.in.d.l.modeſtinus. ⁊ bal.in.d. l.ſi.Et Ange.in conſilio ſuo ꝙ incipiẽ. viſis predictis inſtrumẽtis niſi elapſi fuerint.xxx.anni.arg.notatoꝝ in.l.lз de iure delibe.Et ita in terminis vidi cõſultum apud nur ſiam per.d.Jo.petrutij cui me ſubſcripſi ⁊ intellexi fuiſſe obtentũ ꝙ maxime procedit in terminis dictẽ cõſtitutionis que loquiť per verba futuri tempoꝛis imo etiam dico ꝙ ſufficiat fieri dictam inſinuationem poſt litem motam per id qđ habetur in.l.rem.§.ſi.de pig.act.

e ¶ Subdit poſtea ꝙ iuramentũ validat nõ obſtante ceſſatione ſolẽnitatis:qꝛ lз inſinuationi nõ poſſit renunciare tex.ſi ibi bar.in.d.l.ſancimus Bart.in.l.nemo poteſt.Tñ cõmuniter ſolet teneri maxime per canoniſtas ꝙ donatio iuramẽto firmeť etiaз nõ inſinuata vt ꝯcludit Jmo.in.d. c.cum contingat in antepe.char.in.x.mẽbꝛo.⁊ in.xl. charta circa ſeptimum mẽbrum licet multi legiſte contrariũ tenẽt:vt ſentit bar.in.d.l.modeſtinus.⁊ in.l.ſiqo pro eo.bal. in.d.l.illud.⁊ in.d.auc.eo decurſum Salyce.in.d.l.ſancimus.dicens tñ qõnẽ dubiam.Tamẽ vř in materia iuramẽti ſtãdũ potius canoniſtis qui tenẽt p̄mã partẽ vt Jmo. ⁊ do.Anto.⁊.d.Nico.in.d.c.cũ contingat. ⁊ Jmo.in.d.l. nemo põt.⁊ Jo.an.in addi.in ti.de inſtru. edi.§.porro in vlti.di.⁊ Fede.de ſe.cõſi.cclxxvij.Et ita pluries vidi conſultum per do.Jo.⁊.d.benedi.⁊ me ſubſcripſi.

f ¶ Nec ob.ꝙ ꝯtõ pſumit vř fingit ſimulationẽ:qꝛ ꝙ vna via ⁊c.put poſt multa ꝯcludit Jmo.in.d.c.cũ ꝯtingat i tertio mẽbꝛo char.xviij.⁊.xx.reprobãdo bar. in.d.l.oẽs ppli. ⁊ ꝙ bal.in.d.l.Bar.deridet.⁊ ẽt ꝯ Bart.tз Pe.de anc.in repe.c.canonũ.⁊ do.Ant.in.d.c.cũ cũ ꝯtingat. Nec ob.ꝙ eſt conſtitutio eccleſiaſtica qꝛ legatus non poteſt.

g ¶ Nec obſ.ꝙ fuit cõfirmata per papam:qꝛ non credo ꝙ fuerit ſpecifice ⁊ in ſpẽ cõfirmata per papam. Sed ſimplr ⁊ generaliter oẽs cõſtitutiones facte per.d.legatuз. Que cõfirmatio ſic facta in foꝛma cõi parũ operať. Et nõ cenſetur cõfirmare quatenus eſſent cõtra ius cõe:vt per Jo. an.in.c.dudum de decimis.⁊ no.Bar.in.l.j.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur. Laus deo.

¶ Stante

¶ Stante ſtatuto ꝙ extantibus maſculis filie femina non
ſuccedat. Si pater ſtipulatur emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs
⁊ nepotibus vſq; in tertiam gñationem. An et videatur ſti
pulatus pro filiabus feminis. Et circa ſtatutum excludens
filiam dotatã a patre matre auo vel auia fratre vel patruo ab
eorum hereditate an ad dotantem reſtringatur.

¶ Conſilium xxxvij.

IN noĩe domini noſtri
ieſu xpi. ¶ Circa primũ conſultationis arti
culũ vr̃ prima facie dõm ꝙ dicte dñe Joan-
na ⁊ Baptiſta agentes nullum ius habeant
in dictis bonis expluribus.

a ¶ Et primo q: non vr̃ ꝙ filie venantij ſuccedant in bonis
emphyteoticis conceſſis paci earũ auo paterno cũ ipſe fue-
rint dotate a venãtio filio dicti pacis patreq; earũdẽ agen-
tium. Nam preſupponit vigere ſtatutũ camereñ dictãs ꝙ
dotata a patre vel matre auo vel auia pr̃e vel patruo nõ ſuc
cedat predictis matri auo auie fr̃i vel patruo dotantibus vel
nõ dotãtibus donec ſupereſt aliquis ex p̃dictis dotantib᷒
vel nõ dotantibus vigore cuius ſtatuti vr̃ dicẽdũ ꝙ dicte fi
lie venantij non ſuccederent ab inteſtato dicto venãtio ex-
tãte dicto Petropaulo deſcendente ex dicto pace auo dicta
rũ dominarum: nam verba dicti ſtatuti videntur ſatis clare
ſonare in hãc ſniam prout ⁊ al's in ſil'i caſu vidi cõſiliũ bal.
⁊ in alio caſu cõſiliũ Pau. de caſt. deciſiuũ ambo ſuper in-
terpretatione dicti ſtatuti de camerino q̃ conſilia in q̃õne
de fcõ ſup qua his ꝯſului ꝑ ſimili interpetratione fuerũt ex
camerino huc adducta. ⁊ ꝑut. d. Pau. pfereñ in ſucceſſione
ab inteſtõ: ita ẽt vr̃ pferendus in ſucceſſione bonoꝝ emphy
theoticorũ ſm theoricã Bar. l. iuriſiurã. §. ſi liberi de ope.
li. vbi voluit ꝙ ſi pr̃ ſtipulat̃ emphytheoſiz ꝑ ſe ⁊ vſq; i ter
tiã gñationẽ maſculinã ⁊ femininã cẽſent̃ pariter inuitati ꝓ-
mi maſculi ⁊ femine ad dictã emphytheoſiz niſi vigeret ſta
tutũ ꝙ extãte maſculo femina nõ ſuccedat ab inteſtato. Nã
tũc extãte maſculo nõ ſuccedit femina i emphytheoſi: q: ſti
pulator cẽſet̃ ſe cõformare cũ diſpõne iuris municipalis ſm
eũdẽ bar. adducẽtẽ no. in. l. gallus. §. ⁊ qd ſi tantũ ð li. ⁊ po.
⁊ no. ꝑ Cy. in. l. liberti. C. de ope. li. ⁊ idẽ cõcludit bal. i cõſi.
ꝙ inci. q̃ iã accepit a quodã abbate al's icipit qõ hz duo du
bia in ordi. cxxxij. ⁊ idẽ voluit Jmol. in. c. potuit de locato. ⁊
in. l. fi. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ idẽ cõſuluit Dy. vt referũt Barr.
Ange. ⁊ alij in. l. heres mei. §. cum ita. ff. ad trebel. ⁊ idem vr̃
tenuiſſe Pe. de anc. in. l. tres frẽs. ff. de pac. ⁊ in ꝯſi. cccxiij.
⁊ And. de iſer. in. c. j. in qbus cau. feu. ami. ⁊ per ꝯñs cũ di-
cte dñe Joãne ⁊ Baptiſta non inuitant̃ ſuccedere in dictis
bonis emphytheoticis nõ pñt illa petere per iam dicta.

b ¶ Scdo vr̃ ex alio idem dicẽdũ. Nã in diuiſione bonoꝝ
quã fecerũt Uenãtius ⁊ porphyrius dcã bona emphytheo
tica venerunt in ptem dicto porphyrio. q: verba generalia
dicte diuiſionis ita ſonãt vt de ſe ꝯſtet ⁊ mẽs diuidẽtiũ ap-
paret cũ prius dicta bõa emphytheotica fuerint cõiter poſ
ſeſſa per dictos Uenantiũ ⁊ porphyriũ ⁊ poſt dictã diuiſio
nẽ fuerũt poſſeſſa inſolidũ per dictũ porphyriũ ⁊ facto dat̃
voluntas intelligi. l. reprehendenda. C. de initõnibus ⁊ ſub
ſtõnibus ſub cõditione factis cum cõcordãtijs ibi in gloſ.
adductis ⁊ ex poſtea ſecutis interpetrant̃ ꝑus geſta. xxiij.
q. ij. cũ per bellicã ⁊. xviij. diſtin. puenit cũ ſuis gloſis ⁊ ex
poſſeſſiõe decẽnali preſumit̃ preceſſiſſe diuiſiones vt ẽ ſt gl.
notabilis in. l. fi. C. cõi diuidũdo magis ergo de facili inter-
petrat̃ diuiſio iam facta vt trahat̃ ad bona ꝑ diuiſo poſſeſ-
ſa maxime cũ verba generalia diuiſionis ad idẽ tendãt. Et
cũ pr̃ dictarũ dñarũ in dicta diuiſione cõceſſerit dicta bona
dicto porphyrio ⁊ diuiſo cẽſeat̃ quedã permutatio. l. cũ pa-
ter. §. hereditate in el ſo delegatis ſcdõ ⁊ vicem emptionis
obtineat. l. j. C. cõia vtriuſq; iudi. ⁊ iõ ſi res in diuiſione cõ
ceſſa euincat̃ habeat̃ regreſſus de euictione aduerſus ſociũ
qui in dicta diuiſione cõceſſit alteri ptem ſuam. ⁊ ſic ꝑ pte
ſua tenet̃ pro euictione. l. ſi frẽs. C. eo. ti. Et cũ dicte filie p̃-
ſupponant̃ eſſe heredes dicti Uenãtij ipſe tenerent̃ de eui
ctione ex pſona dicti Uenãtij ſi a tertio euincerent̃ merito
ipſe vendicantes repelluntur per regulã. l. vendicantem. ff.
de euictionibus. ⁊ q: his non põt venire ꝯ̃ factũ defuncti
ex cuius perſona ſentit lucrũ hereditarijs. l. ex qua perſona
ff. de reg. iur. ⁊. l. cum a matre. C. de rei vẽdicatio. ⁊. l. ſi vxor
C. de bonis auctoritate iudicis poſſidendis. ⁊. l. ſi adulta. C.
de hereditarijs actionibus cum ſimi.

c ¶ Quod ⁊ tertio videtur maxime dicendum attento qõ vt
preſupponitur ⁊ prout vidi probatũ per teſtes poſt dictam
diuiſionem dicti porphyrius ⁊ paces eius filius ⁊ Petruſ
paulus filius dicti Pacis poſſiderunt inſolidũ dicta bona
emphytheotica per. xxxij. annos ⁊ vltra: iõ videntur pſcri-
pſiſſe dicta bona per dictam longiſſimam poſſeſſionẽ per. l.
ſicut. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. annos cum per poſſeſſionem
tanti temporis bonafide emanatã queratur vtile dominiũ
l. ſi quis emptionis eo. titu. preſcribatur general'r aduerſus
omnem actionem etiam realem: vt. d. l. ſicut. ⁊ ſic dicte dñe
videtur repellẽde exceptiõe preſcriptionis. Quarto videnť
ex alio repellende: q: ad eas nunq̃ peruenit poſſeſſio dicto
rũ bonorũ ⁊ dñium directum vel vtile. Nam queritur ex ſo
lo titulo ſine traditione vel acquiſitione poſſeſſionis. l. tra-
ditionibus. C. de pac. ⁊ inſtituta de reruz diuiſione. §. inter
dum. ⁊. § per traditionem cuz ſimi. Et cũ ex hoc videtur ꝙ
non hñt ius in re. ⁊ per conſequens videantur non habere
actionem in rem. l. in rem actio. ff. de rei vendicatione. ⁊. l.
doce ancillam. C. eo. ti. ⁊ inſtituta de actionibus. §. omnium
⁊. §. ſequentibus. nec etiam actionẽ perſonalem cum nullũ
negocium fuerit geſtum interdictuz Petrumpaulum ⁊ di-
ctas dñas ita ꝙ nulla ſubeſt cã obligationis. l. ſi in area. ff. ð
condi. indebi. cum ſimi. Et ſine actione nemo experitur. l. ſi
pupilli. §. videamus de negocijs geſtis cum concordãtijs.

d ¶ Quinto videtur ex alio hoc idez dicendum q: vr̃ ꝙ em-
phytheota poſſit ſuis deſcendentibus preiudicare aſſignan
do emphytheoſim vni ex eis q pñt inuitari ad emphytheo
ſim ⁊ preiudicare alij prout videmus ꝙ in ſimili preiudicat
pater filijs qui ſunt ſucceſſuri in iur̃ patronatus: nã aſſignã
do vni libertum preiudicat alij vt. ff. de aſſi. lib. quaſi per to
tum facit ꝙ dictam in ſequentiar. ⁊ hoc ꝙ pr̃ poſſit alteri
aſſignare emphytheoſim ⁊ preiudicare filie tenuit Bald. in
auc. ſi quas ruinas. C. de ſacroſan. eccle.

e ¶ Ex alio etiam ⁊ ſexto videtur idem dicendum: q: pro hac
deciſione videtur caſus in cap. vnico de natura ſucceſſionis
feudi vbi ſi quis queſiuit feudũ ſibi ⁊ ſuis deſcendentibus
⁊ deceſſit pluribus relictis filijs qui diuiſerũt bona cõmu-
nia ⁊ in diuiſione feudũ inſolidũ venit in partẽ vni ex di-
ctis filijs qui poſtea deceſſit ſuperſtitibus ſibi deſcendenti-
bus ⁊ ſuperſtitibus alijs filijs vel deſcendẽtibus ex eis de-
ciditur ibi ꝙ donec ſupereſt aliquis de linea illius cui feu-
dum obuenit in partem non ſuccedunt in dicto feudo alij
deſcendentes ex alijs lineis licet quo ad ipſum ſtipulato-
rem ſint inequali vel anteriori gradu prout ibi ſingulariter
probatur ita ergo dicemus in caſu noſtro ꝙ exquo dicta bo
na emphytheotica obuenerũt inſolidum in partẽ dicti por-
phyrij donec ſupereſt dict᷒ Petruſpaulus qui eſt de linea
dicti porphyrij ſuccedat ipſe ⁊ non filij dicti Uenantij qui
ſunt de alia linea cum ſoleant doct. arguere de iuribus feu
dorum ad iura emphytheotica ⁊ de ſimilibus ſoleat idem
eſſe iudicium. l. non poſſunt. ff. de legibus. ⁊. c. inter ceteras
de preſcriptis cum ſimi.

f ¶ Sed licet predicta reddant hanc conſultationẽ ſatis du
biam nihilominus diligẽter perſcrutando videtur contra-
ria ſententia de iure verior. Nam ex quo dictus paces ſtipu
latus fuit dicta bona emphytheotica pro ſe ⁊ ſuis deſcendẽ
tibus vſq; in tertiam generationem maſculinã ⁊ femininaz
deſcendentes admittantur ſm gradum prerogatiuam. l. cuz
ita legatur. §. in fideicommiſſo. ff. de leg. ij. ⁊. l. pero. §. fratre
eod. titu. ⁊. l. fin. C. de verbo. ſignifica. Jdeo cum dicte domi
ne Joanna ⁊ Jacoba ſint in ſecundo gradu ⁊ dictus petruſ
paulus ſit in tertio gradu ſtipulanti debent in dictis rebus
emphytheoticis preferri ſaltẽ in portione dimidia que ve-
nit in partem. d. Uenantio cum in alia dimidia que obuenit
in partem dicto porphyrio videatur ſuccedere dictus Pe-
truſpaulus tanq̃ proximior dicto porphyrio ⁊ eius lineas
prout in ſimili voluit Bal. in cõſi. incip. premiſſis verbis ſta
tutorum. ⁊ facit. c. j. de duo. fra. a capi. inueſti. ⁊. d. c. vnicum
de natura ſucceſ. feu. ⁊ q: hoc eſſet clariſſimum ſi adducta in
contrarium nõ obſtarẽt: ideo ſoluz reſtat reſpõdere ad ipſa
cõtraria que prout videtur non habent obſtare.

g ¶ Non enim obſtat primum argumentum in contrarium
adductum: quia reſpondetur ꝙ dictum ſtatutum exclu-
dens a ſucceſſione feminas dotatas recipit a varijs doc-
toribus varias interpetrationes. Nam vidi conſultum
his ſuper eodem facto a clariſſimo iuris interprete do-
mino Benedicto Capra: ⁊ ab alio excellentiſſimo doctore
peruſino ꝙ dictũ vigore dicti ſtatuti non excludãtur filie a

ſucceſſione parentū niſi ſuperſint deſcendentes ex illo de
cuius hereditate agit̄: ꝫ ille de cuius hereditate agitur non
dotauerit ⁊ ſic verificentur illa verba dotantibus vel nō do
tantibus: al's enim dictum ſtatutum contineret duritiē quā
dam ⁊ quodāmodo abſurditatē. qꝛ ſi verba dicti ſtatuti in
telligerent̄ ita general'r prout ſonare vñr ſequeret̄ ꝙ ſi dece
deret pr̄ ſuperſtite filia dotata ⁊ ſupſtite auo materno eiuſ
dē filie dotate dicta filia dotata excluderet̄ a ſucceſſione pa
tris propter ſuperexiſtentiam aui materni ipſius filie dota
te qui tñ auus nihil attineret defuncto niſi affinitate que af
finitas nō eſt in conſideratione in materia ſucceſſionis. l. vi
trico. ⁊ l. affinitatis. C. cōia de ſucceſſio. ⁊ ſimiles multe in
cōuenientie reſultarēt ſi verbis ſimpliciter inherendū eēt
prout primo aſpectu ſonare vident̄ ſm eos. Et ꝫ al's cōſu
lendo conatus fuerim dicte rōni rñdere: nihilominus ne
gare nō pōt quin res reddatur in hac parte dubia. ⁊ intelle
xi ꝙ pp dubietatē illa cā fuit ꝑ cōpoſitionē nō ꝑ ſniam ter
minata. Et ſi illoꝝ cōſulētiū iterpetratio militaret rñſio eēt
clara ⁊ indubia ſinaūt alia interpetratio valēt cui inhereo. ⁊
ſic dicte filie dotate excluderent̄ a ſucceſſione ab inteſtato.

b ¶ Rñdetur ꝙ ꝯtrium obſtaret qñ dictus venantius deceſ
ſiſſet inteſtatus ita ꝙ in hr̄editate ſuccederet dictus petruſ
paulus ⁊ nō dicte filie dotate. Nā tunc prout petruſpaulus
eſſet magis dilectus in hereditate ita ēt ⁊ in ſucceſſione in
emphyteoſi ſm ſupradictā theoricā Dy. Bar. ⁊ ſequaciū:
ꝫ nōnulli ſentiant ꝯ dictā theoricā ſaltem qñ viget gradus
prerogatiua prout cōtingit in caſu nr̄o: quia dicte dñe ſunt
in potiori gradu tam quo ad dictū Venātium q̄ꝫ quo ad di
ctum pacem ſtipulantem: ꝓut in ſil'i no. Bald. in. d. §. in fi
deicōmiſſo. ⁊ vidi alio anno hic ꝑ quoſdā famoſiſſimos do
ctores Peruſinos doctores cōſultum in quodā fideicōmiſ
ſo relicto a quodā Cardinali ⁊ cōſulebatur ꝙ attenderetur
graduū prerogatiua ita ꝙ prior in gradu ꝑferreret non ob
ſtāte ꝙ alter pariter in hereditate ſuccederet. Et ꝑ ꝯñs ſm
hoc non attenderet̄ qs a lege eſſet magis dilectus in ſucceſ
ſione inteſtati: ſꝫ preualeret graduū prerogatiua ⁊ ad dictū
bar. poſſet rñderi ꝙ nō ꝓbat̄ iure vel procederet qñ eſſent
eiuſdē gradus maſculi ⁊ femine ſecus ſi femine eſſent in po
potiori gradu: ſꝫ ſequēdo ſimpl'r dictā theoricā Dy. ⁊ barr.
nō vꝫ militare qñ in hereditate ſuccedit femina dotata. Nā
tūc ceſſat lex municipalis quem militat in ſucceſſiōe ab in
teſtato. Jō tūc ſtādū eſt regule ſm quā proximior in gradu
preferret̄ ⁊ ſuadet rō ꝙ ꝓut femina tunc ſuccedit in heredi
tate: ita ſuccedat in emphyteoſi. Et prout repñtat ſtipulato
rem in hereditate: qꝛ hrs hr̄dis primi defuncti eſt hrs. l. ſi.
C. de here. inſti. ita ⁊ in emphyteoſi. Et eſt magis dilecta a
iuriſlatore in hereditate cū ſucceſſio teſtāria preualeat ſuc
ceſſiōi inteſtati. l. anteq̄ꝫ. C. cōia de ſuc. ⁊ l. q̄ꝫdiu. ff. de acq.
here. ⁊ l. quādiu. C. qui admit. Jō ſi ſtipulator cenſet̄ ſe con
formare in ſucceſſione emphyteotica cū diſpōne iure ſucceſ
ſiōe hr̄ditaria: ꝓut dicūt Barto. ⁊ ſequaces prout dicte dñe
preferunt̄ dicto petropaulo in ſucceſſiōe hr̄ditaria ſemp lo
quēdo in portiōe pr̄na. ⁊ ſic in dimidia quo ad dictū pacē.
Jta etiāꝫ quo ad dimidiā portionē preferant̄ in ſucceſſione
emphyteotica. ⁊ ſuadet rō qꝛ heres ꝓ portiōe hr̄ditaria re
pñtat defunctum adeo ꝙ cenſet̄ eadē perſona cū defuncto
in auc. de iureiur. a mo. preſti. §. j. Jō prout quis magis cen
ſetur diligere ſuam perſonam q̄ꝫ perſonam alterius. l. ſi pre
ſes. C. de ſerui. ⁊ aqua. Jta magis perſonam heredis q̄ꝫ alte
rius cum cenſeatur ſua perſona vt dixi.

i ¶ Nec ob. ſcdm ꝯtrium. ſ. formatum ſuper dicta diuiſione a
qua pl'imum dependet pñs articulus cum in dicta diuiſiōe
fundent̄ ſcdm tertiū q̄rtum ⁊ ſextum argumenta ꝯria: ſꝫ ꝓ
reſponſione eſt aduertendum ꝙ dictus venantius nō aſſi
gnauit in partē dicto porphyrio dicta bona in ſpē ea ſpeci
fice nominando: ſed ſub generalitate oēs alias terras bona
mobilia ⁊ immobilia ⁊ pecunias ⁊ debita ⁊ credita ipſoꝝ.
⁊ que fuerunt pacis quondā eoꝝ patris ſeu per ipſos acq
ſite vbicūq ꝫ poſitas ⁊c. Et ſic ſub generalitate aſſignauit di
cto porphyrio omnia aliorum bona: vnde vꝫ aſſignaſſe di
cto porphyrio quecunqꝫ alia bona quatenus eſſent eoꝝ ⁊
quatenus fuiſſent pacis ſeu pro eis acquiſite. Ex quo gene
raliter ſe referunt ad eorum bona: argumen. l. ſtichum qui
meus erit. ⁊ l. ſerui electione. §. j. ⁊. §. fin. de lega. j. ⁊ l. ſi ita.
⁊ l. quintus. §. ij. ff. de aur. ⁊ arg. leg. ⁊ l. q concubinam. §. q
fundum de lega. iij. cum ſi. ideo cum dicta bona emphyteo
tica non eſſent eorum bona niſi ad tempus hoc eſt in eoꝝ
vita cum ſm formam contractus emphyteotici non eſſent
tranſitoria in heredes non vident̄ dicta bona emphyteoti
ca veniſſe in partē dicto porphyrio niſi quatenus ipſe. ⁊ di
ctus Venantius hēat ius in dictis bonis prout ſi dicti ve
nantius ⁊ porphyrius habuiſſent aliq̄ bōa penes eos per
manſura certū tp̄s ⁊ poſtea ad alios reuerſura puta ſi fuiſ
ſent eis legata ad triēnium iuxta. l. ſi. C. de leg. nemo tūc di
ceret ꝙ cenſeret̄ per verba dicte diuiſionis ꝯceſſa dicta res
dicto porphyrio in partē niſi ad triēniū. ⁊ ſil'r ſi habuiſſent
vſumfructum alicuius rei nō cenſeretur dicta re cōceſſa ſeu
ipſius rei vſuſfructus niſi durante eoꝝ vita ex quo vſuſfru
ctus finit̄ morte vſufructuarij. l. tirio cū morieт. ff. de vſufru
ctu. ⁊ inſti. eo. ti. §. finit̄ cum ſi. Et ꝫ dicta lex ſerui electio
ne. §. j. ⁊. §. ſi. cū ſi. ſ. adductis loquant̄ reſpectu p̄tis rei: ni
hilominus idem dōm vꝫ reſpectu tp̄is cū de re ad tp̄s pro
cedat: arg. l. miles ita hr̄dem. §. ⁊ qꝛ diximus. ff. de mili. teſt.
Et ſi ſecus diceremus pariter dōm eſſet ꝙ dicta bona em
phyteotica cenſerent̄ veniſſe in partē dicto porphyrio reſpe
ctu pleni ſeu directi dñij non reſpectu iuris emphyteotici
dūtaxat cuius ꝯtriū q̄libet cōcluderet prout ⁊ videmus ꝙ ⁊
ipſe p̄tes ita vident̄ interpetrari. ſ. ꝙ dicta iura emphyteo
tica obuenerint in p̄tē dicto porphyrio tanq̄ꝫ bona emphy
teotica ⁊ nō cenſent̄ aſſignata dicto porphyrio quo ad dire
ctam ꝓprietatē. Ex quo datur intelligi ꝙ ſub illa gñalitate
verboꝝ non veniunt bona aliqua niſi quatenus ſpectēt ad
ipſos diuidētes: al's poſſet dicere dictus Petruſpaulus vt
heres dicti porphyrij ꝙ dicte filie venantij tenerent̄ ⁊ ob
ligate eſſent ad faciendū ꝙ dicta bona emphyteotica eſſent
ipſius ꝓprie ⁊ libera ⁊ reſarciretur ei id qō eſſet eccleſie ſo
lutum pro canone dictarū rerum. ⁊ ſic res predicte reuerte
rentur ad eccleſiam poſſent heredes dicti Petripauli agere
contra dictas filias venantij ſeu earū heredes pro euictione
dictarum rerum ꝙ tamen cuiqꝫ recte ſentiēti videtur abſo
num ⁊ penitus alienum a mente contrahentium.

k ¶ Quod perſuadet̄ ex eo qꝛ p̄s dicti porphyrij fuit longe
maior ⁊ maioris extimationis q̄ꝫ fuerit portio aſſignata di
cto Venantio etiam ſemotis ⁊ non extimatis dictis bonis
emphyteoticis prius cōibus inter eos diuidentes de q̄bus
bonis emphyteoticis nihil obuenit i p̄tē dicto venātio. Vñ
ex quo dictus Venātius habuit portionē ſuā multo breuēꝫ
ſeu parue extimationis correſpectiue ad partē dicti porphy
rij nō eſt veriſimile ꝙ dictus Venātius voluerit dicto por
phyrio ꝯcedere dicta bona emphyteotica pro tempore que
ad eum non ſpectarent. ⁊ ſic illa concedere in preiudicium
filiorum: facit qꝛ ⁊ al's videmus ꝙ ex quantitate precij inter
petramur mentē contrahentium ⁊ qualitatē ꝯctus per glo.
in. l. j. §. j. ff. de ſuperfi. ⁊ in. l. per diuerſas. C. man. ⁊ in. l. ſi q̄s
ꝯduxerit. ff. loca. ⁊ c. ad noſtram. de emp. ⁊ vendi. cum ſimi.
Et maxime predicta vñr procedere attento ꝙ dictus Ve
nantius non poterat gratis dicta bona emphyteotica conce
dere dicto porphyrio in preiudiciū filiaꝝ ad quas dicta bo
na erant ꝑuentura: maxime qꝛ dicta iura emphyteotica erāt
ad eos peruentura non beneficio ipſius venantij: ſed bene
ficio pacis primi ſtipulatoris earum aui paterni. Et ex quo
ab auo procedunt cēſentur quo ad ipſas neptes aduentitia
non profectitia reſpectu patris: vt no. per. l. queſitum. §. j. ff.
de lega. j. nec beneficia prouenientia ab auo perdunt nepo
tes facto patris. vt habetur in. l. adoptiuum in prin. ff. de in
ius vo. ⁊ in. l. diuo marcho. C. de queſtionibus. ⁊ per Bart.
in. l. j. ff. de interdictis ⁊ relegatis.

l ¶ Et ꝙ pater non poſſet alteri concedere rem emphyteo
ticam in preiudicium filiorum. Dicendum videtur ex di
ctis Bart. in. l. iuriſiurandi. §. ſi liberi. ff. de ope. li. maxime
dum tangit queſtionem de maſculo vniuerſaliter inſtituto
⁊ femina inſtituta in re certa: vbi inter alias rationes vnam
videtur aſſignare que vrget ad propoſitum noſtrum ſcili
cet ꝙ pater non poſſit tollere ius queſitum filie ex ſtipula
tione paterna quam rationem aſſignat etiam Bald. in. d. l.
liberti libertēqꝫ ad qō etiam ꝙ tradit Specu. in titu. de lo
cato. §. nunc aliqua ver ſic. cxliiij. dum vult ꝙ ex facto. ſeu ne
gligentia patris non perdant filij huiuſmodi emphyteoſim
ad predicta etiam qō no. Dy. Bald. Ange. ⁊ Pau. de ca. in
l. apud iulianum. §. ſiquis alicui. ff. de lega. j. vbi vñr velle ꝙ
pr̄ in ꝑiudiciū filioꝝ nō poſſit repudiare emphyteoſim quā
fuit ſtipulatus ꝓ ſe ⁊ filijs quaſi vna ſit emphyteoſis in per
ſona patris ⁊ alia ſit in perſona filioꝝ: argu. l. ſtipulatio iſta
§. ſi q̄s ita fuerit ſtipulatus de verb. ob. ⁊ in. l. antiq̄tas. C. de
vſufru. ⁊ adducit Bald. id qō habet̄ in. c. ij. de feu. Ad idē
optime facit theorica Bald. in. l. j. C. ꝑ quas pſo. no. acqui.
vbi concludit

vbi concludit in hac queſtiōe an pater poſſit filio preiudica
re concedēdo alteri emphyteoſi i ſtipulatā pro ſe ⁊ filijs.
¶ Cōcludit enim qḋ ſi queſiuit emphyteoſim ex liberalitate
concedentis nō poſſit filio preiudicare illam alteri cōcedē
do ſecus aūt ſi illā queſiuit ex pecunia ipſius patris que q̄
dem theorica vr̄ ſatis rōnabilis.⁊ eam alſo conſulēdo ſecu
tus fui.⁊ nūc ēt mihi placet adducendo aūt dictam theori
cā ad caſum nr̄m in quo emphyteoſis non fuit queſita ex
pecunia prīs quinimo nec ex aliqua patris ꝓuiſione: ſ3 ex
prouiſione auita vr̄ multofortius dōm ꝙ nō poſſit pater il
lam auferre filio:cū quo ad ipſam emphyteoſi3 nihil hēat
filius a prē vnde minus h3 hoc caſu a patre ꝙ̄ qñ pater fuit
illam ſtipulatus pro ſe ⁊ filijs l3 nullā pecuniam expoſuerit
ſed ſolum liberalitate concedentis receperit per ſtipulatio
nem.Et ꝑpea ſi illo caſu non poteſt filio preiudicare in ipſa
emphyteoſi multominus poſſit in caſu noſtro iunctis nota
tis in.d.l.queſitum in princ.Et ꝓut non pōt directe ita nec
⁊ concedendū ꝙ id faciat per indirectū per regulam cū q̄d
vna via in.vj.⁊ q2 alſs cēnt parate fraudes.nam volens do
nare iure emphyteotica fingeret ſe diuidere vel aliter ꝯtra
here.vt filijs preiudicaret quibus fraudibus eſt obuiandū
l.in fundo.ff.de re ven.cū cōcor.⁊.c.quanto extra de diuor
tijs.⁊ maxīe vbi eſt tanta diſproportio prout eſt in caſu no
ſtro:facit q2 inter prohibitos imminet ſuſpitio fraudis.l. q̄
teſtamentū.ff.de ꝓba.⁊.l.cū q̄s decedens.§.titia.ff. de lega.
iij .⁊ qḋ no.Bar.in.l.ſi forte.ff.de caſtren.pecu.

m ¶ Nec huic interpretatiōi ob.illa verba diuiſionis quas ⁊
que pro ſpecificatis lateratis.⁊ noiatis hēri voluerunt:ac ſi
de ipſis ⁊ quolib3 ipſorū ſpāliter ⁊ diuiſim fcā eſſet in pn̄ti
contractu ſpālis mētio:nā ēt ſi fuiſſet facta ſpālis mētio ſub
cōmemoratione iuris ipſorū diuidētiū ſimiliter diuiſio re
ſtringeretur quatenus eorū iura ſe extenderēt.arg.d.l.ſerui
elec.§.fi.⁊.d.l.ſtichum cū ſi.ſ.adductis.q2 dicta iura loquū
tur in eo caſu quo res eſſet ſpāliter deſignata ⁊ nominata.
nec ob.alia verba dicte diuiſionis:ibi ad hn̄dum ⁊c.viden
dū ⁊ alienandū.⁊ q̄cq̄d dicto porphyrio ⁊ ſuis heredibus
deinceps placuerit perpetuo faciendum:q2 dicta verba in
telliguntur ſ3 precedentia:q2 permittitur dicto porphyrio
alienare ⁊ perpetuo facere de dictis bonis q̄cquid ſibi pla
cet.ſ.quatenus ſunt ſibi in partem conſignata.⁊ per conſe
quens quatenus ſpectabant ad dictū venantiū.⁊ non vltra
q2 per precedētia declarantur ſequētia in.l.ſi ſeruus pluriū
§.fi.de leg.j.⁊.l.heredes palam.§.ſed ſi notam.ff.de teſta. ⁊
l.ſi legatorum de leg.ij.Et facit quia clauſule generales in
cōtractu appoſite reſtringuntur ad ſpecificata.l. emptor. §.
lutius.ff.de pac.⁊.l.ſi ex pluribus.ff.de ſolu.⁊.l.ſi de certa.
C.de tranſac.ex q̄bus oībus infertur ꝙ exquo in dicta diui
ſione veniūt dicta bona emphyteotica ſub commemoratio
ne iuris dicti venantij non tenentur heredes dicti venantij
amplius exquo nō erāt duratura apud venantiū.⁊ cōſequē
ter nec apud porphyriū arg.l.lex vectigali.ff.de pig.

n ¶ Et ꝑ ꝯñs tolliſ dcm̄ ſcōm arg.ad qḋ rn̄deſ:q2 dicte dn̄e
adiuerunt hereditatē dicti venantij earum prīs cū benefi
cio legis ⁊ inuentarij vnde nō teneñ ſeruare factu3 defun
cti niſi quatenus ſuppetunt bona hereditaria.l.fi.§.⁊ ſi pre
fatam.C.de iure deli.⁊ no. in eadem lege.§.in computatio
ne.Et prout mihi dicitur dicte dn̄e nō curāt dimittere oīa
bona dicti venātij vt cōſequātur illa bona emphyteotica
cum hereditas venantij non ſit ſoluendo.

o ¶ Nec ob.tertiū ex eo q2 dicta bōa emphyteotica vigore
dcē diuiſionis ptinebāt in vita venātij ad dictū porphyriū
⁊ ſucceſſiue ad pacem eius filiū ⁊ poſt pacis mortē ad dictū
Petrūpaulū:nec preſcribit q̄s rem ſuam.l.ſequitur.§. lana
ff.de vſuc.⁊ maxime in preiudicium filiarum dicti venantij
ad quas nō ſpectabant aliqua iura in dictis bonis in vita di
cti venantij:nec potuiſſent illa bona petere a dicto porphy
rio vel ab eius ſucceſſoribus.⁊ nō valenti agere non currit
preſcriptio.l.j.in fi.C.de annali excep.⁊.l.cū notiſſimi.§. il
lud.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.anno.⁊.l.cōtra maiores. C. de
inoffi.teſta.cum ſimili.

p ¶ Nec ob.quartū argumentū q2 plerīq3 dicūt ꝙ regula. d.
l.traditionibus fallit in iure emphyteotico. Nam ſpecula
tor in titulo de locato.§.nunc aliqua ver.clvij.vr̄ velle ꝙ in
emphyteoſi quereſ vtile dn̄ium ſine traditiōe p.l.j.ſi ager
vectigalis vel emphyteota petaſ.Et hoc per dictum Spe.
concludit celeberrimus iuriſcōſultus dn̄s Joā. petrutij de
peruſio doctor integerrimi iudicij in.d.l. traditionibus di
cēs ita ſe cōſuluiſſe fulginei.⁊ idē vr̄ velle Spe.in.d.§. nūc
aliqua ver.clxix.dicens ꝙ ſi q̄s emit emphyteoſim pro ſe ⁊
q̄buſdam alijs puta fratribus vxore vel alijs:l3 illi alij non
fuerint a dn̄o immiſſi in poſſeſſione tn̄ hn̄t vtilē rei vēdica
tionē ſm̄ Jac.allegat in arg.l.iiij.C.de dona.que ſub mō. ⁊
l.j.C.de iure emphyteotico.⁊.§.emphyteoſi i auc. de nō
eligendo.l.j.C.ſi imperialis liberalitatis ſocius lib.x. ⁊ bal.
ibi in additionibus querit q̄d ſi ego accipio ꝓ me ⁊ frīibus
⁊ vxore.⁊ dicit ꝙ illi hn̄t vendicatione3 ꝓ me. Et Joā.an.
in addi.vr̄ ſeq Spe.exquo eius dicta non improbat:q2 non
improbando vr̄ illi aſſentire per id qḋ ipſe idē Jo.an. tradit
in prin.additionū Spe.Pro quo ēt facit:q2 in ſimili feudū
queriſ ſucceſſiōe vel inueſtitura.c.ſciendū in fi.de feu. cog.
ibi ⁊ feudu3 neminem acq̄rere niſi inueſtitura aut ſucceſſio
ne.⁊ ſic vbi trāſit ſucceſſiōe nō req̄riſ inueſtitura ſeu tradi
tio.Pro quo ēt facit:q2 dicit bal.in auc.ſi quas ruinas. C.de
ſac.ſan.ec.filij vel nepotes querūt emphyteoſim ex dona
tione cā mortis a prē vl' auo primo ſtipulāte ⁊ tāgit ēt bar.
in.l.ſi mihi.⁊ titio in pn̄ de ver.ob.ſed ex donatiōe cā mor.
queritur dn̄ium ſine traditiōe:vt no.in.l.ij.ff.de pub.Jdeo
vtile dn̄ium tranſibit in iſtas filias ſine traditione:item fa
cit q2 Jmol.in.l.ex facto.§.ſi q̄s rogatus.ff.ad trebe.dicit ꝙ
filij pn̄t ratificare poſſeſſionem apprehenſam per patrem ⁊
facta dicta ratificatiōe vr̄ preſupponere qḋ vtile dn̄iū abſq3
alia traditione ſeu apprenſione poſſeſſiōis trāſeat in filios :
⁊ pro hac parte vidi ēt hoc cōſultum per aliu3 celeberrimū
doc.peruſinum ꝙ i emphyteoſi q̄raſ vtilis ſine ceſſiōe ſeu
traditione per illud dictū Spe.⁊ adducebatur qḋ Cy.in.l.
ea lege.C.de cōdi.ob cau.dicit ꝙ vbicunq3 daſ a iure actio
vtilis in rem illa dr̄ eſſe natiua.⁊ nō cauſata ab aliquo dn̄o
ſed a legis ptāte.⁊ iō nō requiritur aliqua traditio ſm̄ eū.⁊
idem voluit Bal.in.l.ſi vt ꝓponis eod.ti.⁊ ideo dicit idem
Bal.C.de dona.ante nup.in.l.ſi a ſponſo in fi.per illū tex.
ꝙ vtile dn̄ium ꝙ cauſatur propter vtilem in re3 acquiritur
ipſo iure ex ipſa legis poteſtate ſine aliqua traditione:vt p3
ibi.⁊ in.l.cum veterū eo.ti.⁊ illi cōſilio apud vrbinum red
dito ſe ſubſcripſit p̄fatus dominus Joannes. Et ſm̄ hanc
opi.dictū arg.non procedit. ⁊ ſi non placeret hec opi. ſatis
videreſ eſſe ꝙ dcē filie intrarent in dictis bonis: l3 ab alio
poſſeſſis aio querendi dn̄ium ex titulo precedenti cum per
contractum emphyteoticum videſ conceſſa dicta poteſtas
capiendi poſſeſſionem rerum emphyteoticarū.Et per ac
ceſſum ad rem queritur dominiū:licet nō queratur poſſeſ
ſio ab alio occupata.l.ſi fundum.ff.de fun.do.

q ¶ Et l3 non fuiſſet queſitū vtile dn̄ium tp̄e litis cōteſtate:
tn̄ ſatis eſt qḋ illud ſuperuenerit pendente iudicio: exquo
ſuperuenit ex cauſa de preterito.l.ſi rem.§.fi.de pig.ac.cu3
concor.ibi per gloſ.adductis.⁊ no.glo.⁊ doc.in.l. non po
teſt videri.ff.de iudi.

r ¶ Nec ob.v.ar.cōtrariu3 q2 rn̄detur ꝙ l3 in acquiſitore pri
mo emphyteoſis ſit dubiū an poſſit alijs puta filijs preiu
dicare in quo articulo doc.variant ⁊ dicendū eſt ꝓut ſupra
dixi in reſponſione data ad ſcōm contrarium.Tamē in alijs
eſt magis clarum ꝙ non poteſt preiudicare:nam filij nō hn̄t
tunc a patre:ſed ab auo vel alio primo acquiſitore ꝓut ⁊ ſu
pra deductū eſt. Preterea nō cenſeſ Venātius in caſu nr̄o
voluiſſe p̄iudicare ſuis filiabus exquo nō aſſignauit in par
tē dicto porphyrio dicta bona ſimpl'r ⁊ in ſpē: ſ3 aſſignauit
bona ſua.Et ſic ſub cōmemoratione iur̄ ſui:ideo non cenſe
tur aſſignaſſe iura ſuarum filiarū ad eas.ſ.deuoluenda poſt
mortem ipſius venantij contraria autem loquuntur quādo
ſimpl'r legaſſet vel aſſignaſſet rem non ſub commemoratio
ne iur̄ ſui inter que eſt longa differentia:nā ſi quis talē do
mū ſi illa eſt ſua pro parte ⁊ heredis pro alia parte debetur
tota legatario.l.vnum ex familia.§.ſi rem. ⁊.l.cum filius.§.
dn̄s de leg.ij. Sed ſi legauit talem domum ſuam non debe
tur legatario niſi dimidia que erat legantis: l3 alia dimidia
foret heredis:ar.d.l.ſerui electione.§.fi.prout ibi dicūt bar
to.⁊ doc.communiter arg.illius text.cum igitur in caſu no
ſtro aſſignatio in partem facta dicto porphyrio ſit facta ſub
cōmemoratione iur̄ ſui dicendum eſt ꝙ non cēſeaſ aſſigna
ta ſimpliciter.⁊ ſic non veniant iura filiarum.

s ¶ Nō ob.vltimum ar.ꝯtrium:q2 ad illud pōt rn̄deri vt.ſ. ꝓ
xime.ſ.ꝙ procedat qñ ſimpl'r fuit aſſignatu3 in partem vni
toto feudū.Nos aūt loquimur in caſu quo nō fuit aſſigna
ta in partem ſimpl'r res talis emphyteotica:ſ3 ſub comme
moratione iuris ipſorum diuidētium:prout proxime dedu
ctu3.Et maxime attenta modicitate portiōis dicti venātij:
ita ꝙ dicta bona non tam ex diuiſione.⁊ ſic ex cauſa onero

ſa q̄ ex liberalitate dicti venantij vñr conceſſa. Attento ꝙ abſqȝ dictis bonis empbyteoticis que oĩa fuerũt aſſignata dicto porphyrio portio bonorum communium aſſignata in partem dicto porphyrio excedebat in extimatiõe portionẽ aſſignatam dicto venantio vltra dimidiã iuſte extimationis portionis dicti venantij ita ꝙ bona empbyteotica habuit dictus porphyrius: vt ita dixerim añ partẽ ſeu ex liberalitate dicti venantij vel interueniente dolo ſaltẽ re ipſa iuxta. l. ſiquis cum aliter de ver. obli. ⁊ c. quintaualli s de iureiuran. Ita ꝙ non meretur. d. porphyrius in hac re tantũ fauorem prout ſi diuiſio fuiſſet iuſta ⁊ re ⁊ conſilio. Licet in hoc de modicitate portionis nõ faciam fundamentum: qꝛ lȝ verũ ſit: tamen forte nõ poterit probari. Ita ꝙ etiã circũſcripto hoc medio paucitatis portiõis ꝙ etiam. ã. tetigi teneo hanc concluſionem dato. ſ. ꝙ non probaretur ꝙ vna portio eſſet maior altera. Itẽ dici põt ꝙ. d. c. vnicuȝ de natu. ſucceſ. feu. loquitur in feudo ⁊ feuda vtplurimũ regulanꝰ a iure conſuetudinario ⁊ potiuſq̄ a iure cõmuni: vt in. c. j. de feu. cog. adeo ꝙ in multis hñt naturaȝ extraneã ab alijs iuribus ſeu contractibus: put ⁊ no. Bar. in. d. l. iuriſiurandi. §. ſi liberi. ⁊ bal. in. d. l. liberti liberteqȝ. Et inter cetera in mã ſucceſſionis: qꝛ non poſſunt regulariter ſuccedere femine. c. j. §. filia de ſucceſ. feu. ⁊. c. j. §. ad filios õ grad. ſuc. in feu. in alijs que iuſta. l. maximũ vitiũ. C. de libe. prete. ⁊ auc. in ſucce. in fin. C. de ſuis ⁊ leg. ⁊ auc. ceſſante. ⁊ auc. poſt fratres. C. de leg. here. Ita ꝙ nõ eſſet mirũ ſi ẽt in terminis diſpoſitiõis dicti c. vnici de natura ſucceſ. feu. haberet aliam naturaȝ q̄ ceteri contractus vel alie ſucceſſiones: pro quo poſſunt adduci verba dicte rubrice quaſi: ideo dicatur ibi de natura ſucceſſionis feudi quaſi caſus qui deciduntur ſub illa rub. ſint de natura ſucceſ. feu. ⁊ nõ ptineãt ad alias ſucceſſiões maxime cum in illo libro poſita fuerit alia rubrica de ſuc. feudi: ita ꝙ caſus deciſi in dicta rubrica de natura ſucceſſionis feudi poterant poni ſub illa rubrica de ſucceſſione feudi ⁊ non fieri duas rubricas ſuper eadem materia ita ꝙ non ſine miniſterio videanꝰ facte dicte due rubrice ⁊ ratio videtur perſuadere ꝙ vna differat ab altera ita ꝙ probabiliter dici poteſt ꝙ prima rubrica generaliter loquaꝰ de ſucceſſiõe feudi. Secũda autem rubrica ſit poſita vt denotet ſpecialem naturã feudi in ſucceſſione. ⁊ ſic in ea decidantur caſus in quibus feuda habent naturam ſpecialem ⁊ extraneam ab alijs ꝯtctibus ſeu ſucceſſionibus. ⁊ ſi ita interpretaretur ille tex. faceret ꝓ non contra: qꝛ ſi eſt ſpãle in feudo: ergo in contrariũ eſt ius cõe. l. j. in fi. ff. ad muni. ⁊. l. j. de theſaur. lib. x.

t ℭ Circa ſcõm autem cõſultationis articulum videtur prĩa facie dicendũ ꝙ dictus Petruſpaulus reus conuentus veniat abſoluẽdus. Nam preſupponitur in facto ꝙ dicta bona ſtabilia occupata per dictum Petrumpaulũ fuerunt eidem legata ab auctore dictarum dominarum. Jõ cum dicta bona dicanꝰ fuiſſe teſtatoris legãtis dominiũ dictarũ rerũ recta via tranſiuit in dictũ Petrũpaulum legatarium. l. a tito. ff. de furtis. ⁊. l. ſi tibi homo. §. cum ſeruus de lega. j. ⁊. l. legatum ita de leg. ij. cũ ſi. Unde dictus Petruſpaulus apprehendiſſe vꝫ poſſeſſionem ſue rei: cuius videtur moderator. ⁊ arbiter. l. in re mãdata. C. mãdati. ⁊ lȝ qñ legatarius occupat poſſeſſionem rei legate ſine licentia heredis cõpetat heredi interdictũ quorũ legatoꝝ ad recuperationẽ poſſeſſionis occupate per legatarium vt in ti. quorũ legatorũ. ff. ⁊. C. quaſi per totum. Siue legatarius occupet poſt aditam hereditatem ſiue ante aditam hereditatẽ. l. j. §. ꝙ ait pretor volũtate. ff. quorum legatorum. tamen non competit dictũ interdictum niſi quando heres pretendit habere ius falcidie detrahende: prout notat Bar. in. d. l. j. in princip. ff. quorum legatorum. Dicens ꝙ hoc tenetur in. l. j. C. eod. titu. vbi hoc notat glo. ſi. ⁊ ſatis innuit tex. illius. l. in princ. ⁊ etiã Bald. ibi dicens ꝙ reſtitutio que ſit vigore illius interdicti ſit heredi: vt ipſe hẽs poſſit detrahere falcidiã. ⁊ ẽt notat ꝙ ratione partis ſit reſtõ totius. Et idem etiam no. Angel. in. l. j. in prin. ⁊ in. §. j. ff. eo. ti. Dicens ꝙ non cõpetit dictũ interdictum ſi reus detraxit falcidiam vel ſi non eſt vſurus falcidia cum igitur in caſu nr̃o pro parte dictarum heredũ agẽtium non dicatur ꝙ velint vti falcidia non videtur ꝙ competat eis dictum interdictum ꝙ ⁊ videtur dicendum ex alio: quia competit dictum interdictum heredi ſi ſatiſdat de ſatiſfaciẽdo legatario quatenus legatum ſibi debeatur vt probatur in. d. l. vnica. C. quorũ leg. ibi oblata ſatiſdatione. ⁊ in. l. j. §. j. ꝙ ait pretor niſi cum ſequentibus. ff. eo. titu. Sed non apparet ex actis ꝙ dicte Joãna ⁊ Jacoba heredes agentes ſatiſdederint vꝫ dictã ſatiſdationẽ obtulerint: jõ vꝫ ꝙ debeãt ſuccũbere. ⁊ ſic. d. Petruſpau. veniat abſoluendus.

v ℭ Nec huic ſnie vꝫ refragari ius municipale ſub rubrica ꝙ nullus occupet tenutaȝ alicuius defuncti niſi requiſito herede: qꝛ vꝫ ꝙ licet dictuȝ ſtatutum gñaliter loquaꝰ nihilominus debeat diſtingui per ius cõmune: qꝛ ſtatuta recipiunt interpretationem a iure cõi. l. ſi ſerui veſtri. C. de noxa. ⁊. l. ſed ſi. l. §. vt gradatij. ff. de mune. ⁊ hono. Et intelligi debẽt vt quãominus poſſunt ledant ius cõe. c. cum dilectus extra de conſuet. ⁊ facit. l. ius ſingulare. ⁊. l. ꝙ vero contra. ff. de. ll. ⁊. c. cum expediat. de elec. lib. vj. ⁊. l. vnica. C. de inoffi. dotibus. Et quod not. glo. in. l. ſciendum in prĩc. ff. qui ſatiſda. cog. que vult ꝙ generalitas autentice offeratur diſtinguatur per dictam antiquã. l. ſciendum. facit non eſt nouum ⁊. l. nam ⁊ poſteriores. ff. de. ll. ideo videtur dicenduȝ ꝙ generalitas dicti ſtatuti reſtringatur in legatario ꝙ non procedat niſi quando heres vult vti falcidia ⁊ offert ſatiſdationem. ⁊ ſiquis dixerit: quid ergo operatur dictuȝ ſtatutũ reſpondetur ꝙ multa operatur. Nam imponit nouã penam. Item videtur tollere ordinem iudiciarium per illa verba de facto no. Bar. in conſi. ſuo ꝙ incip. punctus queſtionis inter albertum in ordine. lxxv. Item interdictum quorum legatorum competit ſolum aduerſus legatariuȝ ⁊ dictum ſtatutum loquitur gñaliter dum dicit nullus occupet ⁊c. Item imponit penam officiali negligenti. Item ex alio videtur ꝙ dicte agentes debeant ſuccumbere. Nam ipſe narrat in reſcripto ꝙ cedit in locum petitionis ꝙ dictus reus conuentus occupauit ⁊ occupat dictas res. Et tam in vero euȝ occupauit ab initio dictus reus conuentus: ſed eius genitor ⁊ ideo cum ſententia debeat eſſe conformis petitioni. l. vt fundus. ff. cõi diuidundo. ⁊. c. lȝ hely. de ſymonia. ⁊. c. qualiter. ⁊ quando el grande extra de accu. etiam in ſummarijs: vt in clemen. ſepe. de verbo. ſigni. poſt prin.

x ℭ His tñ non obſtantibus in ꝯͣrium puto iuſticiã ſatis claram maxime vigore dicti ſtatuti ꝙ ſtatutum in nigro loquitur indefinite non magis in legatario q̄ in alio ⁊ rubũ loquitur per vniuerſalem nullus ita ꝙ neminem excludit: ar. c. ſolite. de maiori. ⁊ obedientia. ⁊. c. ſi romanorum. xix. diſt. ⁊. l. iulianus. de leg. iij. cũ ſi. Et ideo cum gñaliter loquatur dictũ ſtatutũ eſt generaliter intelligendũ. l. j. §. ⁊ generaliter ff. de legatis preſtan. ⁊. l. iij. ff. de offi. preſi. cum ſi.

y ℭ Nec obſtat ꝙ interdictũ quoꝝ legatorũ reſtringaꝰ ſed id qđ dixi in adductis pro aduerſa parte: qꝛ rñdeꝰ ꝙ licet pretor faciendo interdictum quorũ legatorum prouiderit eo caſu quo vellet vti falcidia ⁊ eſſet paratus ſatiſdare nõ tñ pmittit pretor legatario occupare rem legatam in caſibus ſupradictis: ſed ſolum denegat ſuum interdictũ: nõ aũt denegat alia remedia ſi qua cõpetunt ꝑ aliaȝ iuris cẽſurã. ⁊ ſic ꝑ generalitatẽ dicti ſtatuti nõ derogaꝰ in aliquo dicto interdicto pretorio quorũ legatorũ: qꝛ eo caſu competet illud interdictum ⁊ actio ſeu remedium: qꝛ eo reſultans poſt ſtatutum conditum: prout antea competebat ⁊ per hanc viã concordantur iura iuribus nõ ita contingit in terminis dicte. l. ſi ſerui veſtri. ⁊ dicti. c. cũ dilectus. ⁊ ꝙ notaꝰ in. d. l. ſciendum cũ ſi. Et qꝛ verba ſtatuti ſunt clara videtur caſus legis municipalis de hac cõſultatione: ideo non eſt inſtandum: arg. l. ancille. C. de furtis. ⁊. l. illaȝ verſicu. de modo. C. de colla. cum ſimilibus. Nec oportet ꝙ vna lex moderet alteram ex quo de diuerſis remedijs loquuntur ⁊ quelibet poteſt generaliter intelligi vt iacet.

ȝ ℭ Nec obſt. id qđ dicebatur ꝙ in reſcripto narratur ꝙ ipſe reus conuentus occupauit ⁊ occupat ⁊ tñ in vero illã occupauit pater dicti rei conuenti: qꝛ reſpondetur ꝙ immo in dicto reſcripto narratur ꝙ illam occupauit ipſe conuentus ⁊ etiam eius pater. ⁊ ſic ſit mentio etiam de occupatiõe paterna. Et quia verba libelli interpretantur a libellante. l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudicijs poſſunt dicta verba intelligi ꝙ prius occupauit pater ⁊ poſt patris mortem illam occupauit filius. Et inſuper in iſtis ita ſummarijs nõ requiritur libellus: ſed ſufficit qualis qualis petitio ſufficit. d. clemen. ſepe. Satis videtur eſſe ꝙ petantur dicte res reſtitui: qꝛ ſuper dicta petitione poteſt formari ſentẽtia propter qđ text. dicte cle. ſepe. requirit qualem qualem petitionem in actis deſcribi.

⁊ ℭ Nec refragaꝰ ꝙ in heredem nõ cõpetit actio ex delicto defuncti. l. j. in pn̄. C. ne ex delic. defunc. Quia verũ eſt niſi quatenus ad heredem peruenerit: vt ibidem in fine. ⁊. ff. de calumnia. l. ⁊ in heredem. ⁊. ff. ꝙ metus cauſa. l. videamus.

ſed in

ſed in caſu nr̃o peruenit ad heredeʒ iſta poſſeſſio occupata: ideo dirigit̃ cõtra eum: vt poſſeſſioneʒ occupatam reſtituat.

? ¶ Nec ẽt predictis refragantur ea que in contrariũ primo loco adduxi: qꝛ illa militãt quo ad remedium interdicti quorũ legatorum non quo ad alia remedia inducta per alias iuris partes. ⁊ ſic licet ceſſet interdictũ quorũ legatoruʒ in illis caſibus non propterea ſequitur ꝙ ceſſat remedium inductũ per dictam legem municipalem. Preterea licet nõ competat dictum interdictum quorum legatorum quando heres non vult vel non poteſt vti falcidia tñ non ꝓpterea ſequit̃ ꝙ lʒ heres nõ dicat ſe velle vti falcidia ꝙ ꝓpterea ceſſet illud remediũ. Nam licet non alleget ſe velle vti falcidia nõ ꝓpterea ſequitur ꝙ ipſe nolit vel non poſſit vti falcidia ⁊ Ang. in. d. l. j. in fi. princi. dicit ꝙ dictũ interdictum procedit quando eſt certum de lege falcidia ⁊ quando dubitatur ſed quando eſt certum ꝙ lex falcidia nullatenus immineat tunc ceſſat illud interdictũ: nam agens repellitur exceptio dolofacis petere ꝙ reſtituturus eſt. ⁊ idẽ dicit in. §. redigun tur in fi. e. l. volẽs. qꝺ tũc repellitur agẽs illo interdicto qñ legatarius eſt paratus incõtinenti docere de iure ſuo hoc eſt qꝺ hřs non poſſit vti lege falcidia: nõ ſi hoc non conſtat nec poteſt conſtare de proximo non ceſſat prout ſatis aperte videtur velle ibi ipſe Ang. in vltimis verbis. Ideo cũ in caſu noſtro hoc non conſtat dicamus non ceſſare dictum interdictum. Item ſi requiritur ꝙ heres vellet vti lege falcidia ad hoc vt poſſit agi ex illo interdicto. Eoipſo ꝙ illud intentat vr̃ declarare ꝙ vult vti dcõ beneficio: qꝛ qui vult vnum cenſetur velle id quod eſt ſuum neceſſarium antecedens. l. illud de acquir. hr̃ditate. l. oratio de ſponſa. l. ad rem mobilẽ ⁊. l. ad legatum de procura. cum ſimilibus.

z ¶ Nec obſtat ſm de nõ oblata ſatiſdatione: qꝛ nõ requirit̃ ꝙ hr̃s offerat ſatiſdationẽ. Sʒ ſatis eſt ꝙ ſit paratus adeo ꝙ petenti ſatiſdationẽ nõ ſit in mora in ſatiſdãdo prout eſt expreſſum in. l. fi. §. j. ff. quorũ leg. Laus deo.

¶ Laudum ꝙ excedit libelluʒ vel fines compromiſſi poteſt dici nulluʒ etiam ſtante ſtatuto ꝙ non poſſit appellari neqꝫ de nullitate dici.

¶ Conſilium xxviij.

IN noie domini noſtri ieſu xpi. ¶ Viſo libello ꝓducto ꝑ pte Petri quõdam angeli oddi de eugubio nomie proprio ⁊ ſer angeli quondam ſer Joannis ſuo nomine proprio. ⁊ vt frater ⁊ coniuncta perſona Ludouici Vincencij ⁊ mariotti ſuorũ fratrum cõtra ⁊ aduerſus Paulum Angeli oddi omnes de dicta ciuitate in quo in affectu narratur ꝙ habent nõnulla bona cõmunia pro indiuiſo: vʒ petrus pro tertia parte paulus pro alia tertia parte ⁊ dicti ſer Angelus ⁊ frẽs ꝓ alia tertia pte. Et petũt dicta bona diuidi ꝓ dictis ratis petentes cã̃ cõpromitti ſm formam cuiuſdam decreti loquẽtis de ꝯpromiſſis iudiciarijs ⁊ laudis exinde ferẽdis ⁊ viſo cõpromiſſo ad ꝓnunciam iudicis contracto ſuper dicta petitiõe inter dictas partes ſm formam dicti decreti. Et laudo poſtea p arbitros lato in dicta cã in quo adiudicãtur certa bona inſoliduʒ dicto petro pro omni eo ꝙ ipſe hẽre poſſet ⁊c. ꝓut ⁊. j. ꝺ tenore dicti laudi ſeu arbitramẽti fiet mẽtio quatenus vr̃ oportunũ ꝓ pñtis cõſultationis deciſione. Et ꝑſuppoſito ꝙ aduerſus dictũ laudũ ſeu arbitramẽtum fuerit pro parte dicti Petri ⁊ ꝓ pte dicti pauli reclamatũ ⁊ deuentũ ad ſcꝺm cõpromiſſum ſm formã dicti decreti. Et viſis quibuſdã impugnationibus que allegãtur pro parte dicti Pauli aduerſus dictum laudũ ⁊ quibuſdam iuſtificationibus que allegãtur ꝓ parte dicti petri: maxie qꝛ per eũ allegat̃ ꝙ dictũ laudum fuit latum ſm cõuentionẽ inter partes emanatã ꝙ laudũ fereret̃ ſub forma ſub qua latũ fuit ⁊ viſis atteſtatiõibus triũ teſtiũ ſuper dcã cõuentiõe. Querit̃ de validitate dicti laudi: ⁊ qꝛ cõſultãs multũ inſtat dicẽs tp̃s habere breuiſſimũ breuiter ad deciſionẽ incedã. Et qꝛ principaliter allegatur ꝙ dictũ laudũ eſt nullũ ea rõne qꝛ nõ eſt cõforme libello ⁊ ſubſequẽter nec cõpromiſſo ſup ip̃o libello emanato a quo quidẽ compromiſſo depẽdet oĩs arbitrorũ ptãs. l. nõ diſtinguemus. §. de officio. ff. de arbi. Adeo ꝙ cũ eorum ptãs reguletur a cõpromiſſo ſi arbitri excedũt formam compromiſſi laudũ nõ tʒ: vt ibi. ⁊. §. fi. e. l. ⁊. l. ſi cũ dies. §. plenũ. e. tit. ⁊ c. cũ dilecti extra. e. tit. ⁊ argu. l. diligenter. ff. manda. ⁊. c. cum olim extra de offi. delega. cum ſi.

a ¶ Qꝺ aũt dicti arbitri ſeu arbitratores exceſſerint formam cõpromiſſi vr̃ aperte deduci: qꝛ petit̃ in dicto libello ꝙ bona cõia diuidantur inter dictos petrũ paulũ ⁊ Angelum ⁊ fratres vʒ ꝙ fiat diuiſio inter dictũ pauluʒ ex vna pte ⁊ dictos Petrum ⁊ ſer Angeluʒ ⁊ fratres ex altera pte: in dicto aũt laudo nõ ſit diuiſio ſub dicta forma: ſed dicto petro adiudicat̃ quoddã podere ⁊ certa alia bona pro oĩ eo ⁊ toto ꝙ dictus petrus petere ⁊ hẽre poſſet in bonis rebus ſtabilibus emptis olim per dictum bartholum paulũ ⁊ ſer Joannẽ: aut alterum eorum noie ipſorũ trium non noiato dicto petro ⁊ ꝓ oĩ eo ⁊ toto ꝙ dictus petrus poſſet habere ⁊ conſequi de oĩbus ornamẽtis ⁊c. ⁊ lectis ⁊ lecticis eorundẽ ⁊c. ⁊ omnibus ſoccitis ⁊ animalibus locatis ⁊c. Et ꝙ habere poſſet de precio duarum beſtiaruʒ vẽditarũ ⁊c. Itẽ adiudicauit dicto petro quẽdam lectum cum hoc ꝙ daret. viij. flo. dictis paulo ⁊ heredibus ſer Joãnis. Cetere aũt bona ſtabilia queſita per dictos paulũ Joãnem ⁊ bartholutium nõ noiato dicto petro ⁊ oẽs ſoccite ⁊ aĩalia predicta ſint ⁊ remaneant cõia ⁊ cõiter diuidantur inter dictos paulũ ⁊ hr̃edes ſer Joãnis excluſo dicto petro. Ecce ꝙ non vr̃ ſeruata forma dicte petitionis. ⁊ ꝯñter dicti cõpromiſſi: tum qꝛ petebat̃ fieri diuiſionem inter dictũ paulum ex vna ⁊ dictos petrum ⁊ Angelũ ⁊ frẽs heredes ſer Joãnis ex altera nec petebatur fieri diuiſionẽ inter petrũ ex vna ⁊ dictos paulũ ⁊ heredes ſer Joãnis ex altera: ꝓut videtur facta per dictum laudum. Item per dictum laudum non videntur diuiſa bona communia pro portionibus ad ſingulos pertinentibus prout videbat̃ peti in dicto libello: ſed fuerint petro adiudicata certa bona inſolidum pro certis bonis que remanſerunt cõia inter ipſos paulum ⁊ heredes ſer Joannis: ſed videtur ad hoc poſſe reſponderi ꝙ ſatis videtur ſatiſfieri iudicio diuiſorio ſi qñ ſunt plures res communes que petuntur diuidi. Si alique res vni inſolidum aſſignantur vt ꝓbatur in. l. meuius. §. arbiter. ⁊. l. antepe. ff. fami. her. ⁊. l. ad officium. C. cõi diui. l. ſiqs putans. §. ſi fundus. ff. e. ti. ⁊ ideo ſi certa bona fuerunt adiudicata inſolidum dicto petro. ⁊ certa alia bona fuerũt adiudicata dictis paulo ⁊ heredibus ſer Joãnis videtur ſatiſfactuʒ libello in quo diuiſio petit̃. Forte enim expediebat partibus ita diuiſionẽ fieri ꝙ iudex animaduertere debet. l. iudicem. ff. cõi diui. Et maxime id facere potuerũt ſi partes ita conuenerint: qꝛ debet iudex diuidere: ꝓut inter partes conuenit. d. l. iudicẽ in fine facit. l. ſi cõuenerit de re iudi. Et ex quo diuiſio eſt ſimilis permutationi de leg. ij. l. cum pater. §. hereditatem. ⁊. l. j. cum ſua glo. C. cõmunia vtriuſ. iud. videtur dictus petrus partem quã habebat in bonis emptis per Bartholutium paulum ⁊ ſer Joannem nõ nominato petro ⁊ alijs pro quibus fuerunt eidẽ bona per laudũ adiudicata cum partibus quas paulus ⁊ heredes ſer Joãnis hẽbant in rebus ipſi petro adiudicatis. ⁊ ſic paulus videtur permutaſſe cum dicto petro partem quã hẽbat in bonis dicto Petro adiudicatis cum dimidia ptis que ſpectabat ad petrũ i bonis ſibi paulo ⁊ hr̃dibꝰ ſer Joãnis aſſignatis: ideo lʒ non valeret laudũ quo ad diuiſioneʒ inter dictos Petrũ ⁊ heredes ſer Joannis inter quos nullum iudiciũ nullũqꝫ erat cõpromiſſum ſaltem valeat quatenus eſt latum inter Petrũ ⁊ Paulũ cũ poſſint diuidi. ⁊ iõ non debeat vtile per inutile viciari vt in regula iuris vtile i vj. ⁊. l. grece. §. illud. ff. de fideiuſ. Preterea in dicto decreto dr̃ ꝙ aduerſus laudum latum ex forma dicti decreti nõ poſſit dici aliquid obijci vel opponi: ideo nõ vr̃ poſſe opponi ꝙ ſit nullum ex eo qꝛ exceſſit formã libelli per generalitateʒ dictorũ verborũ vlĩum que nihil vĩr excludere: arg. c. ſolite de maiori. ⁊ obedien. ⁊ caſi. ſi romanorum. xviij. diſtinc.

b ¶ Sʒ nihilominus tenendũ eſt ꝙ laudũ ⁊ arbitramẽtum nõ teneat per rõnẽ preallegatã: qꝛ laudando eo mõ exceſſerũt formã eorũ cõmiſſionis per iam dicta. ⁊ maxime qꝛ dicta bona adiudicauerũt dicto Petro nõ ſolũ pro cõpenſatione bonorũ cõium: ſed etiam pro compenſatione bonorum non cõmunium. Nã nõ apparet ꝙ ornamẽta iocalia veſtes ⁊ pãni ad vſum vxorũ ſer Joannis pauli Baldi ⁊ oddonis fore t cõia. Nec ſilr̃ ſoccite ⁊ animalia locata: nec etiã quo ad bõa empta per dictos Bartholutiũ paulũ ⁊ ſer Joannẽ nõ nominato petro refertur dicta adiudicatio ad portionẽ ſpectãtem ad dictũ petrum. Sed magis generaliter ad omne id ⁊ totum ꝙ petere ⁊ habere poſſet in dictis bonis: ſtant auteʒ hec ſimul ꝙ non fuiſſent cõia cum dicto petro vl̃ ſi fuiſſent cõmunia ſpectarent ad dictum petrum pro nona pte. Et iñ

ꝙ .d. paulus cõuenit cũ arbitris.ꝛ cũ ſer Angelo ſer Joannis ſuo ꝑprio noīe.ꝛ noīe dicti petri ꝛ fratrum ꝙ laudum ferreret in effectu: put ꝛ ſicut poſtea latum fuit. Et .d. Joānes matheus deponit ꝙ .d. Pau. ꝯuenit cũ dictis arbitris ꝛ dicto ſer angelo ꝙ laudum ꝛ arbitramētum predictum in effectũ ferreret put ꝛ ſicut poſtea latuꝫ fuit. Nec dicit ꝙ ſer Angelus cõuenerit noīe dicti petri ꝛ in hoc eſt magna vis. Nā qñ qs ſimplr cõuenit cenſet noīe ꝑprio cõuenire ꝛ nõ noīe alieno.l. paulus.ff.man. ꝛ.l.ꝛ magis.ff.de ſolu.ꝛ ſi nõ cõuenit noīe dicti petri non põt dictus petrꝰ niti ſe ex illa cõuentiõe: qꝛ res inter alios acta ꝛc.ꝛ p.l.ſi vnus.§.añ oia.ff.de pac. Itẽ ſi dictus ſer Angelus nõ cõuenit nomine dci petri non potuit a dcõ petro ratificari: qꝛ ꝙ meo noīe non eſt geſtũ ratificare non poſſum.l.ſi pupilli.§.ſed ſi ego.ff.de neg.ge.ꝛ in regula ratũ in.vj.ꝛ.xix.q.ij.c.j.cum ſi. Et ideo licꝫ dicti duo arbitri deponāt ꝙ dictus petrus in abſentia dicti baldaſſaris poſtea ratificauit nõ releuaret dicta ratificatio ſi dictus ſer Angelus nõ conuenit noīe dicti petri. Et cuꝫ ex his appareat ꝙ non probetur niſi per vnum teſtem ꝙ di. ſer Angelus cõuenerit noīe dicti petri ꝛ dictum vnius di ctũ nullius.l.iuriſiurãdi.C.de teſti.ꝛ.l.vbi numerus.ff.e.ti. ꝛ.c.in oi.ꝛ.c.tam litis extra eo.ti. Reſtat ꝙ dicta cõuẽtio nõ vꝫ releuare ꝙ dictuꝫ petrũ. Itẽ dicti duo teſtes deponunt in cõuẽtione nõ fuit aliqd dictũ de pcio dictarũ duarũ beſtiarũ ꝛc. Et ſic ex eorũ atteſtatiõibus apparet ꝙ exceſſerũt ẽt formã cõuentionis.ꝛ ſic non vꝫ nullitas dicti laudi iuſtificari vigore dicte aſſerte conuentionis. Ex quo adiudicatio facta dicto petro fuit facta ẽt ꝑ dicto precio.ꝛ ſic in ſtricta diſputatione videref ex hoc capite poſſe reddi nulla. Licet equitas nõ ſuadeat ꝙ dictus paulus ex hoc capite nitaſ attento ꝙ illud tenderet in eius fauorẽ ꝛ cõtra dictum petrũ. Et ſi ꝯſenſit ꝙ dicta adiudicatio fieret dicto petro abſqꝫ eo ꝙ dictꝰ petrꝰ excluderef a dicto precio multofortius dꝫ aſſentire dicte adiudicationi facte cũ tanto maiori ſuo fauore.

ſ ¶ Sed ex aduerſo põt paulus replicare pp hãc additionẽ factã per ipſos arbitros põt petrus dicere laudũ nullũ nec decꝫ ꝙ claudicet.ꝛ ſic petrus poſſꝫ euitare laudũ ꝙ nõ poſſet euitare pau.ꝛ ideo ne claudicet put claudicare nõ debet.l.ſi.C.de fru.ꝛ lit.expen.ꝛ.l.ſi cũ dies.§.pe in ſi.ibi abſurdũ enim eẽ viſum in alterius perſona ius ſuũ ratũ eſſe in alterius non.ff.de arbi.decet ꝙ ẽt dictus paulus poſſit laudum euitare. Et maxime cum dicatur ꝙ ẽt dictus petrus a dicto laudo reclamauerit. Ex quibus ſatis dici põt ꝙ atteſtationes dictorũ arbitrorũ nõ obſtãt dicto paulo ꝙ ꝛ dõm vꝫ ex eo qꝛ ex quo agiſ de nullitate ꝛ iniqtate laudi ꝙ reſpicit honorẽ ipſorũ arbitroruꝫ vꝫ ꝙ eorũ atteſtationes tendant ad euitandum verecũdiã ipſorũ arbitrorũ cũ veniant ad iuſtificandũ eorũ laudum. Ideo vñr teſtes ſuſpecti: qꝛ ſuſpectus eſt teſtis qui deponit ſuper eo ꝙ reſpicit laudẽ ſuam vel vituperiũ: prout voluit Jo.an.in addi.ſpe.in ti.de teſte.§.j.v.item ꝙ adminiſtrator: vbi generaliter dicit ꝙ non eſt idoneus teſtis qui deponit ſuper eo: ex quo dependet eiꝰ laus ꝛ vituperium.ꝛ hinc eſt ꝙ iudices nõ ſunt idonei teſtes de geſtis corã ſe ex quibus pendet iuſtificatio ſue ſnie maxime in cã que vertiſ ſuper reſciſſione ipſius ſue ſnie: vt not. glo.in cañ.ſtatuẽdũ.ij.q.v.ꝛ in.c.romana de appel.li.vj.ꝛ i c.cũ a nobis extra de teſti.ꝛ doc.ibi.ꝛ in.c.qm̃ cõtra falſam de proba.ꝛ Barto.ꝛ Bal.in.l.ne in arbitris.C.de arb.ꝛ.d. de rota in conclu.lxxxix.ꝛ pari rõne idẽ dõm eſt in arbitris put volunt glo.Bar.ꝛ doc.in.d.l.ne in arbitris.ꝛ idẽ in arbitratore voluit Bar.in.l.ſi ſocietatẽ.§.arbitrorum.ff.p ſocio.ꝛ.d. Ant.ꝛ Jmo.in.d.c.cũ a nobis.ꝙ ꝛ cõſulẽdo tenuit idem.d. Ant.ꝛ incipit conſiliuꝫ.queſtio hec dubia vulgaris hꝫ in quo concludit ꝙ etiam ſi arbitror hꝫ facultatem ꝑcedẽdi cũ ſcriptura vel ſine non eſt idoneus teſtis ꝛ idem tenuit conſulendo Pe.de anch.in conſi.ꝙ incipit duo ſunt dubia licet qñ iudici daſ ꝑtãs procedendi in ſcriptis ꝛ ſine ſcriptis aliud videaſ velle Bar.in auc.niſi breuiores.C.de ſen.ex peri.reci.tñ ꝯrium ſenſit in.d.§.arbitror.ꝛ clarius.d. ant.in.d.ſuo conſi. Et qcqd ſit de dcõ bar.in.d.auc.niſi breuiores concludendũ eſt in arbitro ꝛ arbitratore ꝙ nõ ſunt idonei teſtes qñ deponunt ſuper eo ꝙ tendit ad iuſtificandũ eorum laudũ maxime in cauſa que agitur ſuper iuſtificatione ꝛ impugnatione ipſius laudi.

¶ Nec ob dictũ decretum quatenus diſponit ꝙ aduerſus laudũ iudicarium nihil poſſit dici obĳci vel opponi: qꝛ rñdetur ꝙ intelligitur de laudo valido: argu.l.iiij.§.condemnatum.ff.de reg.iur.ꝛ cle.paſtoralis.e.ti.ꝛ ſic nõ vꝫ reiecta allegatio nullitatis iuxta no.in.d.iuribus.ꝛ per barto.in.l.j.§.parui.ff.ꝙ vi aut clam. Et maxime quando nullitas dependet ex eo qꝛ laudauerit extra compromiſſum.ꝛ ſic extra poteſtatem arbitris cõceſſam: qꝛ tunc nullitas reſultat ex incõpetentie laudantiuꝫ ꝛ ẽt qñ prohibetur allegatio nullitatis ſententie poteſt allegari nullitas cãtã ex incompetẽtia ſententiãtis prout no.glo.cõiter ſingu.in cle.j.de ſequen.poſ.ꝛ fru.quã ſequunſ communiter doc. Laus deo.

¶ Teſtatoris voluntas ſeu penitẽtia reuocatis legata vel fideicommiſſa relicta in teſtõ probari poteſt per.v.teſtes.

¶ Conſilium xxxx.

In noie domini noſtri ieſu chriſti. ¶ Licet deciſio pñtis cõſultationis clariſſima ſit tñ vt morẽ meũ ſoluũ in ea obſeruem. Vꝫ prima facie in ea dici poſſe ꝙ dicta legata ꝛ fideicõmiſſa in primo teſtõ relicta nõ cenſeanſ reuocata.ꝛ per ꝯñs debeanſ: vꝫ eni ꝙ dicta reuocatio non tenuerit ea rõne: qꝛ nãlis rõ dictat ꝛ iure poſitiuo ſancitur qõ quelibet res eo mõ quo diſponiſ pari ſeu ꝯrio mõ diſſoluaſ.l.nihil tam naturale.ff.de rẽgu.iur.ꝛ c.oĩs res extra.e.ti.ꝛ.C.qñ liceat ab emp.diſcedere.l.j.ꝛ.ij. cũ ſi.ſꝫ dcã legata ꝛ fideicõmiſſa fuerũt relicta i teſtõ ꝙ eſt magis ſolẽnis vltia voluntas ꝙ̃ codicillus vel alia ſimplex vltima voluntas.l.ꝙ permanus.ff.de iure codi.ꝛ.l.ij.C.eo. ti. Et ideo maiorẽ exigit ſolẽnitatẽ.l.hac cõſultiſſima.ꝛ.l.iubemus.C.de te.ꝛ.l.ſi.§.in omni. Et ideo teſtm̃ nõ põt i codicillis reuocari: ſꝫ reqriſ aliud teſtm̃ pfectũ hoc ẽ ſolẽnitate teſtãria vallatũ inſti.qui.mo.te.infir.§.poſteriore.ꝛ.l.ſancimꝰ. C.de teſt.vbi tex.reqrit pfectiſſimã ſcõi teſtamẽti cõfectionẽ vt tollaſ teſtm̃: alr nõ tollaſ niſi caſu ſpãli illiꝰ legis.ſ. ſi labaſ decẽnium.ideo cũ iſta ſcõa vltima volũtas non fuerit ſolẽne teſtm̃ nõ vꝫ ꝙ annulet pcedens teſtm̃ facit.l.militis codicillis.§.veteranus.ff.de mili.teſta. Et ſi hmõi volũtas reuocatoria totius teſti nõ vitiat ipſum teſtm̃ ſilr vꝫ ꝙ ſi ẽ reuocatoria partis ipſius teſti nõ inducat reuocationeꝫ ipſius partis arguẽdo de toto ad partẽ ꝙ ar.in iure approbatur.l.que de tota.ff.de rei ven.ꝛ.c.paſtoralis verſicu.ſiquis cum totum extra de offic.deleg.ꝛ.l.qui ſcit.ff.de vſur.cum ſi. Et propterea cum dicta vltimavoluntas reuocatoria primi teſtamenti quo ad legata ꝛ fideicõmiſſa non ſit teſtamentũ. ſed codicillus vel alia vltima voluntas non poſſit reuocare primum teſtamentum ſolẽne ẽt quo ad legata vel fideicommiſſa.ꝙ vꝫ probari per tex.in.l.heredes palã.§.ſiqs poſt in primo reſponſo.ff.de teſta.vbi formaliter dicit text.ꝙ ſiqd i.aliquid placuit mutari poſt teſtamẽtum factum omnia ex integro ſunt facienda: ſed in caſu noſtro non ſunt omnia ex integro facta: ergo nonpotuit aliquid mutari ex primo teſtamento.

a ¶ His tamen nõ ob.in cõtrariũ eſt iuſticia luce meridiana clarior: nam legata ꝛ fideicummiſſa qualrcũqꝫ relicta reuocãtur ipſo iure ſola penitentia relinquentis dũmõ pbata p v.teſtes.l.fideicommiſſuꝫ.C.de fideicõ.ꝛ.l.datuꝫ.C.de leg. ꝛ.l.nihil phibet ꝛ.l.nihil intereſt.ff.de adi.leg. Et inſti.e.ti. in princi.vbi eſt expreſſum ꝙ legata in teſtõ relicta poſſunt adimi etiam in codicillis ad hoc etiam tex.in auc.de teſti. fideicõ.§.manifeſtũ.ꝛ in.l.libertis quos in ſi.l.primi reſpõ ſi.ff.de ali.leg.ꝛ.l.ij.C.de teſtamentaria tu.ꝙ maxime dicẽdum videſ ſi codicilli ſunt teſtamẽto cõfirmati per text. in l.ſi quis cũ in ſi.princip.ff.de vulg.ꝛ pu. Confirmati aũt cẽſenſ codicilli ſi poſt teſtamentũ ſiũt.l.ante tabulas.ꝛ qõ ibi not.ff.de iur codicil.ꝛ inſti.eo.ti.§.ſed cum ante quinimmo ꝛ facti ante teſtm̃ cenſenſ poſteriori teſtõ cõfirmati ſi teſtator in eadẽ voluntate ꝑſeuerauit vt eſt expreſſum in dictis iuribus. Et propterea codicillus de quo agitur fuerit factꝰ poſt teſtamentũ cenſeaſ ipſo teſtõ cõfirmatus. Et ideo i eo ꝑcedãt dicta iura. Quinimo ꝛ generalr ꝑcedãt cum loquãtur de ademptione ſeu penitentia legatorum vel fideicommiſſorum celebrata poſt primum teſtamentum.ꝛ licet poſſet dubitari an legata in teſtamento relicta per penitentiaꝫ ſeu ademptionem factam in codicillis vel alia vltima voluntate non confirmata per teſtm̃ reuocenſ ipſo iure quo caſu pt intelligi opinio placen.de qua per glo.in.d.§.ſi quid poſt ꝙ̃ ſequiſ Py.vt ibi refert bart.ſ.ꝙ non reuocenſ ꝙ videſ tenere gl.i.l.ſi ita ſit ſcriptũ de leg.j.ꝛ in.d.l.datũ. Tñ ꝙ repellatur ope exceptionis nõ vꝫ dubium: qꝛ eſt caſu.l.in.d.§.

veteranus prout dicit Bar.in.d.§.ſi quid poſt. Nec multũ refert in propoſito nr̃o vtrũ fiat reuocatio ipſo iure an ope exceptiõis in relictis factis in ꝯtitatibus:q₂ op₃ ꝙ illa petantur ab herede ⁊ heres petentes exceptione repellet ⁊ ſimil'r ſi ſunt relicte ſpecies hereditarie ſeu corpora hereditaria que poſſideant̃ ab herede per.d.§.veteranus in fin.ꝓut arbitror ꝙ contingat in caſu noſtro.

b ¶ Et inſuper illa excitatio vtrũ reuocatio fiat ipſo iure nec ne per codicillũ delegato relicto in teſtõ vr̃ procedere in codicillis teſtõ nõ confirmatis ſecus in codicillis cõfirmatis teſtõ per.d.l.ſi qs cũ ⁊ iura ſuperius adducta:iõ non videt̃ procedere in caſu nr̃o cũ codicillus emanauerit poſt teſtm̃ nec ſit ꝯtrius teſtõ:prout in terminis dicti.§.veteranus. Nihilominus ſimpliciter ⁊ abſolute loquendo vtrũ relicta in teſtõ reuocent̃ ipſo iure per codicillos expreſſe reuocantes legata videtur tenendum ꝙ ipſo iure reuocent̃:nã l₃ glo.in d.l.ſi ita ſit aſcriptũ videatur tenere ꝙ ope exceptionis. Et idẽ velit glo.in.d.l.fideicõmiſſum ſm̃ ꝙ ea₃ intelligunt ibi Saly.⁊ Pau.de ca. Idem tenẽtes:nihilominus illa glo.potius videtur velle ꝯtrium cum in prin.ſimpl'r dicat penitẽtia probata per.vij.vel.v.teſtes.⁊ poſtea ſubdit vel per idẽ teſtamentũ cum in eodẽ adimerit ꝙ primo legauerat vel in codicillis poſtea ⁊ tũc ipſo iure ⁊c. Et ꝙ poſtea ſubdit:ſed certe ⁊ ſi poſt teſtm̃ penituit in volũtate ẽt nõ ſolẽni dicam non deberi nõ ipſo iure:ſed per exceptionẽ intelligat̃ de vltima volũtate inualida ꝑꝑ defectu₃ ſolẽnitatis codicillus aũt eſt volũtas ſolẽnis in mã legatorũ ⁊ fideicõmiſſoru₃. ⁊ de hac volũtate nõ ſolẽni intelligat̃ glo.d.l.datũ.⁊ ꝙ ſubdit̃ in gl.d.l.fideicõmiſſum in ver.iõ aũt dixi ⁊c. Iõ dr̃ q₂ ſi in alio.⁊ ſic nõ in eode₃ teſtõ oĩa ex integro ⁊c.⁊ vt in hoc differat a codicillis:nã in codicillis poſtea factis pñt ipſo iure reuocari ẽt ſi nõ oĩa ex integro fiant. Iõ dixit in eodẽ teſtõ aut in codicillis poſtea ſi enim loqueret̃ de legatis factis in codicillis dixiſſet aut in codicillis eiſde₃ vel poſtea factis.⁊ propterea Bar.in.d.§.ſi qd poſt nõ imerito dicit glo.illas.l. fideicõmiſſu₃ tenere ꝙ relicta in teſtõ ipſo iure reuocantur per pniam in codicillis.⁊ ita vr̃ intelligere.d.glo.bal. in.d.l. fideicõmiſſum ſimpl'r dicens ꝙ reuocatio facta corã.vij.vel v.teſtibus fit ipſo iure. Et ꝙ ad hoc vt reuocatio fiat ope exceptiõis ſufficit ſi ꝓbet̃ ꝑ duos teſtes ſm̃ eũ:l₃ h̄ vltimũ habeat aliquid dubietatis. Et hanc partem ꝙ reuocatio facta in codicillis reuocet ipſo iure firmãt Bar. Bal. ⁊ Imo. in.d.§.ſi qd poſt ꝙ.⁊ vĩ de mẽte gloſ.ibi. Iõ hec ps vĩ verior ⁊ magis applaudet iuribus ꝑalleg.⁊ ſil'ibus ⁊ maioribus roborata auctoritatibus. Et maxime vbi codicilli ſunt tacite vel expreſſe confirmati:prout videtur eſſe in caſu noſtro per ſupra dicta. Iõ concludendu₃ eſt ꝙ reuocatio ipſo iure reſultet in caſu noſtro per iam dicta. Et maxime:q₂ in iſtis codicillis adhibiti ſunt tot teſtes ꝙ requirunt̃ in teſtõ cum ⁊ in teſtamento quinq₃ ſufficiant:numerus aũt qui ex abundanti adhibetur non eſt in conſideratione prout ⁊ ꝓbat Bar.in.d.§.ſi quid poſt.

c ¶ Nec obſt.d.§.veteranus.q₂ ibi codicilli nõ ſunt tacite vel expreſſe teſtamento confirmati in caſu noſtro cenſent̃ tacite cõfirmati. Preterea ibi nõ reuocauit expreſſe legata ſed voluit teſtm eſſe irritum:q₂ voluit decedere inteſtatus hoc quide₃ reſpicit principaliter inſtõnes ⁊ directas ſubſtõnes tanq₃ caput teſtamenti.l.j.de vul.⁊ pup.⁊ inſti.de lega.§.aſi heredis inſtõne₃ ⁊ q₂ ille aduerſantur ſucceſſioni inteſtati. ⁊ nõ legata ⁊ fideicõmiſſa.l.ſi qs cum nullum. ⁊.l.cõficiunt̃ §.j.⁊.l.ab inteſtato. ff.de iure codi.

d ¶ Nec ob.ꝙ vltima volũtas ſolẽnis non reuocat̃ ꝑ minus ſolẽnẽ:nam reſpectu legatorũ ⁊ fideicõmiſſorum codicillus eſt vltima volũtas ſolẽnis ꝙ vltra fit eſt ſuperfluu₃ quo ad legata prout dicit Bar.in.d.§.ſi quid poſt ponemus in emptiõe facta corã mille teſtibus:reuocabat̃ corã duobus ⁊ ſi interueniſſet decretũ iudicis:q₂ nõ eſt neceſſarium reuocabit̃ ſolo cõſenſu per.l.ab emptione de pac.⁊.d.l.j.⁊.ij. qñ liceat ab emptione diſcedere. Et maxime in caſu in quo tãta ſolẽnitas adhibita fuit in reuocatione quãta reqrebatur in teſtamento.⁊ ideo Saly.⁊ Pau.de ca.qui requirunt numerum.vij.teſtium:ex eo q₂.vij.requiruntur in teſtamento forte aliud dixiſſent in his terminis.

e ¶ Nec ob.d.§.qd ſi poſt q₂ d₃ intelligi qñ mutat̃ aliq reſpiciens inſtõnem vel ſubſtõnem directã prout intelligunt ibi glo.⁊ doc.alѕ etiam ſm̃ opinionem contrariam ille tex.non procederet cu₃ prout mutaretur aliquid ſ₃ ope exceptionis reuocaretur.

f ¶ Et argumentũ de toto ad partem nõ ꝓcedit in his terminis cum nõ ſit eadem ratio totu₃ non poteſt reuocari:q₂ inſtitutio eſt talis nature ꝙ non poteſt dari nec adimi in codicillis.l.ij.⁊.l.ſi idem.C.de codicil.⁊.ff.eod.tit.l.diui.⁊.l.ꝙ per manus.⁊.C.de teſtamen.l. non codicillũ ſed legata ⁊c. ⁊ ideo propter diuerſam naturam ⁊ diuerſitatem rõnis aliud in vno:aliud in altero:prout ⁊ not.glo.in.d.l. que de tota.⁊ probatur huiuſmodi diuerſitas inter reſciſſionem legatoru₃ ⁊ fideicõmiſſorum ex vna ⁊ inſtitutionis ex altera in auc.ex cauſa.C.de libe.preteri. Laus deo.

¶ An ⁊ qñ mater negligens petere tutorẽ filijs ſuis pupillis vel ipſa negligit petere amittat ſucceſſionẽ filij decedentis in pupillari etate. Et aliqua de pupillari ſubſtõne matre exiſtente in medio.⁊ de cõpendioſa facta cũ etatu₃ diſtributione ⁊ ſine. Ite₃ an ille qui nõ eſt ſucceſſurus ab inteſtato admittatur ad ſuccedendum contra teſtm̃. Item an excluſa a ſtatuto ab inteſtato preterita in teſtõ poſſit teſtm̃ contratabulare. Item ſi filia dotata excluditur a ſtatuto ſi fuit dotata ſub conditione ſi nupſerit ſi poſtea non nubat an cenſeatur excluſa tanq₃ dotata ita ꝙ impediatur tranſmiſſio iuris petendi dotem ⁊ ſupplementum legitime.

¶ Conſilium xl.

In noĩe domini noſtri

I Ieſu chriſti. ¶ Circa hãc cõſultationem primo videndum eſt nõ ſequendo ordinẽ queſitor₃ in puncto ꝙ dicta mater ꝑꝑ non agnitionem tutele vel cure filiorũ dicti teſtatoris prout eidem iniunctũ erat in teſtõ amiſerit ſucceſſionem:⁊ o q₂ mater d₃ tutorem petere ſuis filijs pupillis mortuo prẽe adeo ꝙ ſi eſt negligens ſaltẽ per annum priuatur ſucceſſione filior₃ decedentium in pupillari etate.ff.ad tertul.l.ij.§.ſi mater inſti.eo.ti.§.pe.⁊.l.ij.§.ſunt aute₃ qdam.⁊.§. diuus. ff.qui petant tu.prout ⁊ puniunt̃ ceteri qui ſunt ab inteſtato primo loco ſucceſſuri ſi tutores petere neglexerint pupillis tutores non hñtibus.l.ſciant oẽs.C.de legit.here.⁊ ꝓut puniuntur negligentes petere quando pupilli tutores non habẽt ita pariter puniunt̃ illi quibus tutela defert̃ ſi illam nõ acceptẽt ſeu legittime nõ adminiſtrẽt nec curẽt ꝙ alij legittime deputẽtur.d.l.ij.§.qd ſi pater.ff.ad tertullianũ ⁊ notat Bart.in.d.l.ij.§.ſunt qdam.ff.qui petãt tuto.⁊ in.d.§. quid ſi pr̃ loquendo in matre que d₃ aut ipſa adminiſtrare vel recuſare tutelã ita ꝙ tutela ad legittimum tutorem deferatur. Et illa iura loquunt̃ generaliter:ergo videntur generaliter intelligenda.l.j.§.⁊ generaliter.ff.de legatis preſtandis.⁊.l.iij.ff.de officio preſidis.⁊ in canone ſi romanorum. xix.diſtincti.cum ſimilibus. Et maxime quia videtur quoddam delictum non petere huiuſmodi tutorẽ: ex quo lex penam irrogat ⁊ in delictis minor etas non excuſat.l.auxiliũ in principio.⁊.§.in delictis.ff.de mino.

a ¶ Secundo ⁊ clarius videtur dicta mater ex alio excludi a ſucceſſiõe dictarũ filiarũ. Nam pater videtur eis in teſtamẽto feciſſe pupillarem ſubſtõne₃ cũ fecerit eis ſubſtõne₃ cõpendioſa₃ cu₃ expreſſa dinumeratione pupillaris etatis. Et aliorũ tẽporũ:q₂ dixit ſi aliqua earu₃ in pupillari etate deceſſerit aut ſine filijs ⁊c. Subſtitutio aute₃ compendioſa facta ſub expreſſione pupillaris etatis. l₃ per verba communia ſeu directa iuriſgentium comprehendit pupillarẽ ſubſtitutionem ſi filij deceſſerint impuberes:vt voluit gl.in.l. precibus.C.de impub.ꝙ ⁊ tenent doctores cõmuniter omnes ibi.⁊ in.l.centurio.ff.eodem titulo.⁊ in.c. Raynu.⁊.c. Raynal.extra de teſta.⁊ in.c.ſi pr̃ eod.titu.lib.ſexto.vbiq₃. Et hoc reputatur indubitatum : licet ſit magnum dubium quando fit ſine diſtributione etatum maxime ſi mater eſt in medio quo etiam caſu communis concluſio modernorũ videtur eſſe ꝙ etiam tũc cõtineat pupillarem etiã in ꝑiudicium matris.⁊ per dictum.c.ſi pr̃ maxime in ratiõe ſui:licet antiqui quaſi omnes cõtrarium tenuerint ⁊ ſit magnu₃ dubium cuius deciſio non eſt preſentis diſcuſſiõis:q₂ in caſu iſto eſt facta expreſſa mẽtio pupillaris etatis quo caſu antiqui ⁊ moder.concordant ꝙ comprehendat pupil.ſubſtitutionem etia₃ matre exiſtente in medio cõſtat eni₃ ꝙ ſubſtõ pupillaris excludit matrem.l.papinianus.§.ſed nec impuberis.ff.de inoffi.teſt.etiã qñ comprehendat̃ ſub cõpendioſa.d.c.ſi pater.ꝓut volunt docto.ibi.⁊ in ſimilibus iuribus ſupra adductis . Et ex his videtur ꝙ mater excludatur ab

omni

omni ſucceſſione dictarum filiarum.⁊ ſic non ſit tractandū de aliqua legittima vel pro qua parte ſuccedat.

b ¶ Uis tñ non ob.ↄ̃riū in hoc articulo eſt concludendum. Conſtat.n.ꝙ mater nõ extãtibus deſcendentibus ſuccedit filijs in totū ſi nõ ſupeſt alius aſcẽdẽs in eodẽ gradu neqꝫ fratres aut ſorores vtrinqꝫ cõiuncti:ſi aũt ſuperſunt ſuccedit in virilẽ vt hec probantur in auẽ.defuncto.C.ad tertul. iõ cū in caſu noſtro dicte filie deceſſerint impuberes.⁊ ſic non habuerit nec potuerit habere filios.Jõ dicta martha earum mater poteſt ſi vult eis ab inteſtato ſuccedere:vni in totum alteri pro parte vt infra ſubdam.

c ¶ Et hoc clarū foret ſi nõ obſtarẽt in ↄ̃riū adducta q̃ quidẽ nõ obſtãt.Nõ.n.obſtat prima rõ:q: exquo pſupponit̃ ꝙ dicta mater erat minor tpe mortis patris dictarū pupillarū ipſa non poterat eſſe tutrix.l.ſi.C. de legi.tuto.⁊ inſtitu.de excu.tu.§.itẽ minor.⁊ inſti.de fidu.tu.in ſi.⁊.l.ſi.§.pe.C.de legitti.here.⁊ excuſat̃ ab onere petẽdi tutelã hoc ẽ:q: ſi fuit negligẽs in petẽdo tutelã filijs impuberibus nõ ꝑdit ſucceſſionẽ ab inteſtato:ſ3 filij in pupillari etate deceſſerint vt eſt expreſſu3 in.l.ij.C.ſi aduerſus delictū.⁊ iõ pma.rõ nullatenus obſtat q: generalitas iuriū primo loco adductoꝝ diſtinguit̃ ⁊ limitat̃ expreſſe per dictã.l.ij.⁊ tex.ẽt ibi ꝓbat.⁊ rñdet ad ſecūdã rõnẽ in ↄ̃riū adductã: ideo nõ inſtandum ſuper caſu le ꝑ:⁊ hoc quidẽ eſt indubitatū iuxta.l.ancille. C.de furtis.⁊.l.illã verſic.de modo.C.de colla.ſi dicta martha erat minor ẽt tẽpore quo dicte filie deceſſerūt ꝑut extra punctū mihi dr̃ ꝙ erat tūc minor ⁊ ẽt ex verbis pūcti deprehẽdit̃.Si autẽ fuiſſet maior ⁊ facta maior legittimo tẽpore neglexerit petere tutorẽ eſſet maius dubium:nihilominus cõior ſnia videt̃ eſſe ꝙ etiã tunc nõ excludat̃ per no.per gl. in.l.j.C.in qbus cauſis in inte.reſti.nõ eſt neceſſaria.⁊ in.l. minoribus.C.de his qui.vt indi.circa ꝙ tñ vlterius nõ inſiſto:q: nõ arbitror hunc caſum cõtigiſſe in facto.ſ. ꝙ dicta mater tpe mortis dictarū filiarū fuerit maior.xxv.annorum tanto tempore ꝙ negligentia ſua eſſet punienda maxime tenendo ꝙ etia3 in matre requirat̃ negligentia annalis prout pleriqꝫ tenent vt̃ tex.in.d.§.pe.inſti.de ſe.conſul.ter. ⁊ ſm hoc oporteret ꝙ fuiſſet.xxvj. annorum tempore mortis dictarum pupillarum.Ex quibus patet ꝙ prima principalis ratio in ↄ̃rium adducta non obſtat dicte matri.

d ¶ Nec ẽt obſtat ſcda rõ ꝑcipalis in ↄ̃riū adducta de pupillari ſubſtitutiõe:q: negat̃ ꝙ pater dictis filiabus fecerit pupillarẽ ſubſtitutionẽ:nã ſubſtituit ꝑ verbū cõmune ſeu directū iuriſgentiū aduenidi ⁊ ſubſtituit in re certa:q: in earū dotibus eis relictis que fuerãt.lxx.floreñ.pro qualibet.⁊ ſic cuilibet ſubſtituit in re certa:ſed verbū cõe ſeu directū iuriſgẽtiū adiectū certe rei nõ inducit vniuerſalẽ ſubſtitutionẽ per id qd̃ habet̃ in.l.cogi.§.⁊ generaliter.⁊.§.inde querit̃. ff.ad tre.⁊ ideo nõ tenet̃ ad pupillare3 ſubſtitutionem arg. illius tex.⁊ ibi habet̃.⁊ ꝑ bar.expreſſe in.d.l.centurio in.vj. col.verſi.Quid.ſi teſtator ſubſtituit aliquẽ cõpendioſe ꝙ ⁊ cõmuniter tenet̃. Et ideo cum dicta ſubſtitutio fuerit facta ſolūmodo in certa quãtitate exquo fuit facta in dotibus ſibi relictis.⁊ ſic nõ fuit facta in omnibus bonis nec in iuribus actiuis ⁊ paſſiuis prout veniũt in pupillari ſubſtitutiõe eſt cõcludẽdū intrepide ꝙ nõ fuit ſubſtitutio pupillaris.⁊ per cõſequẽs fuit fideicõmiſſaria que ſubſtitutio fideicõmiſſaria non cadit in legittima:ſed de legittima reijcitur prout ⁊ ipſo iure reijciuntur omnia onera per.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.te.⁊ attento ꝙ non eſt ſubſtitutio pupillaris dicte filie impuberes deceſſerunt ab inteſtato ⁊ conſequenter earum hereditates fuerunt ad matrem delate inſolidum vel pro parte vt infra dicam.

e ¶ Uiſo itaqꝫ ꝙ dicta mater non eſt excluſa a ſucceſſione dictarum ſuaru3 filiarū reſtat mõ videre qualiter ſeu pro qua rata eis ſuccedat ⁊ profecto capiendo primo ſucceſſionẽ dicte domine margarite que primo loco deceſſit ſuperſtite domina diuitie ſorore carnali vtrinqꝫ coniuncta ⁊ ſuperſtite Michaelangelo fratre conſanguineo tantum dicendu3 eſt ꝙ dicta mater ſucceſſit in dimidia ⁊ in alia dimidia ſucceſſit dicta domina diuitia vtrinqꝫ coniuncta per dictã auẽ.defuncto excluſo Michaelangelo coniuncto ex latere paterno tantum per tex.ibi.⁊ aũt.itaqꝫ.C.communia de ſucceſſi. Deceſſit deinde dicta dña diuitia ſuperſtite dicta Martha eius matre ⁊ ſuperſtite dicto Michaelangelo fratre cõſanguineo ⁊ dña Theodora ſorore cõſanguinea ⁊ certe de iure cõmuni dicta mater inſolidū ſuccederet dicte dñe diuitie ꝑ ſupra proxime dicta vigore dicte aũt.defuncto.:ſi q: in hac ciuitate extat ſtatutu3 ꝙ nõ extãte fratre vel ſorore vtrinqꝫ cõiunctis frater maſculus cõſanguineus ſuccedit vna cum matre in dimidia:iõ ſm ius municipale vr̃ dicẽdu3 ꝙ dicta mater ſuccedat in bonis dicte dñe diuicie in dimidia ⁊ dictus Michaelãgelus in alia dimidia excluſa dicta domina Theodora que excludit̃ a iure cõmuni ⁊ nõ admittitur per ius municipale:ſ3 poſſet quis ⁊ forte nõ abſurde dicere ꝙ dictū ſtatutū diſcrepãs a iure cõmuni loquẽs in maſculino genere non trahat̃ ad feminã decedentẽ maxime cū ſtatutū diſtinguat maſculos a feminis:q: tñ diſtinguit in ſucceſſione actiua ⁊ nõ diſtinguit in ſucceſſione paſſiua dubia eẽt dicta opinio.⁊ difficile eſſet illã obtinere:iõ de hoc me nõ intromitto:ſed cõcludo ꝙ ſaltem dimidia pertinet ad matre3 ⁊ ſm hoc dicta mater h3 dimidiã in hereditate pme ⁊ dimidia3 in hereditate ſecūde in hereditate aũt ſecūde inueniet dimidiã hereditatis prime. ⁊ ſic preſuppoſito ꝙ tantū fuerit in bonis vnius q̃tum in bonis alterius circūſcripta dicta dimidia in qua ſecūda ſucceſſit prime. Cõcludẽdū eſt ꝙ de dictis bonis ſimul coniunctis dicta mater d3 conſequi quinqꝫ partes de.viij.ꝑtibus. Nec eſt tractandu3 in hoc de aliqua legittima vel trebelleanica quo ad hẽditates dictarū filiarum in quibus per ꝑdictos ſuccedit̃ inſolidum vt predixi non in legittimã:q: nullū onus eſt iniunctum in dictis hereditatibus:q: ſubſtitutio ſupradicta reſpicit hereditatẽ patris vel bona paterna nõ hereditatẽ pupillarū.S3 videndum eſt quid remanſerit in bonis ⁊ hereditate dictarū pupillarum.⁊ hoc reſpectu diſcutiendū non eſt de legittima ⁊ trebelleanica detrahẽda per matrẽ ex perſona ſua de hereditate filiaꝝ:ſed de legittima vel de trebelleanica detrahenda ex perſonis filiaꝝ de bonis paternis:⁊ profecto de trebelleanica non eſt tractandū:q: illa non detrahitur niſi ab herede.l.mulier.§.ſi.ff.ad trebelles.prout nec falcidia.l.lex falcidia.§.nunqꝫ.ff.ad.l.fal. Sed dicte filie nõ fuerũt heredes inſtitute ſm qd̃ in puncto deducitur ⁊ ſi fuiſſent inſtitute:fuiſſent inſtitute in certis q̃titatibus dato coherede vniuerſaliter inſtituto qui hereditatẽ adiuit:iõ loco legatarioꝝ habent̃ iuxta.l.quotiens.C.de here.inſti.iõ nõ poſſunt detrahere trebelleanicã vel falcidiam. Uidendum eſt autẽ de legittima ⁊ profecto de iure cõmuni ſine dubio dictis filiabus deberet̃ legittima in bonis dicti patris teſtatoris que quidem legittima cum preſupponatur remanſiſſe quattuor filios vnum maſculum ⁊ tres feminas duas: ſcilicet ex ſecundo matrimonio:⁊ vnam ex primo eſt tertia pars totius hereditatis diuidenda inter dictos quattuor filios in viriles per autentica nouiſſima.C.de inofficioſo teſtamento.⁊ ideo cum mihi dicatur ꝙ hereditas dicti patris teſtatoris fuerit valoris. Mccccc.florenorum legittima erat omnium filiorum.ccccc.florenorum qui.ccccc. floreni diuiduntur in quattuor partes.ita ꝙ legittima vniuſcuiuſqꝫ ex dictis filiabus erat in centum viginti quinqꝫ florenis legittima ambarum erat ducentum quinquaginta florenis de quibus diuiſis in octo partes quinqꝫ partes deuenire debent ad dictã matrem que quinqꝫ partes aſcendunt ad quãtitatem florenorum.clvj.⁊ vnius quarti floreni.Uel fiat computus per aliam viam primus deceſſit ſuperſtite dña diuicia ⁊ ſorore vtrinqꝫ coniuncta ⁊ domina Martha matre que ſuccedũt equaliter:ita ꝙ de centū viginti quinqꝫ dicta Martha conſequitur.lxij.cum dimidio ⁊ totidẽ dicta diuicia: ita ꝙ creſcit portio domine diuicie vſqꝫ ad.clxxxvij.cu3 dimidio decedẽte aũt poſtea dña diuicia ſuccedit dña Martha in dimidia.⁊ ſic in nonaginta tribus floreñ.⁊ trib⁹ quartis itaqꝫ cõiũctis dictis q̃titatibus faciũt dictã q̃titatẽ.clvj.floreñ. ⁊ vnius quarti.Et ita ſuccedere d3 de iure cõmuni.

f ¶ Uerum q: extat ſtatutum ꝙ filia dotata donec extat maſculus nõ ſuccedit ab inteſtato ⁊ ꝙ cẽſeat̃ dotata ſi dos eſt eidẽ aſſignata in teſtõ hic ineſt nõ mediocre chaos.Na3 ltia eſt quarta vl̃ tertia vel dimidia eius ꝙ qs eſt habiturus ab inteſtato.l.parẽtibus.⁊.l.cū querit̃.⁊.l.q̃ nup.C. de inoffi. teſtõ.⁊.l.papinianus.§.qm̃ aut quarta.ff.e.ti.⁊ in.c. raynutius ṽſic. q: vero extra de teſtamentis.iõ ſi nõ ſuccederet ab inteſtato nõ dat̃ portio nõ entis:q: nõ entiũ nulle ſunt cauſe vt ait phyloſophus ⁊ ꝓbat̃ in.l.ij.ff.de vſufru.in.l.eius q in prouinciam ſi certu3 petatur in.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.ff.de acq.rerū dñio.Nec admittit̃ ad ſuccedẽdū cõtra teſtamẽtū qui non eſſet ſucceſſurus ab inteſtato ꝑut voluit Bar. in.l. ſi.ff.ad tre.⁊ Bald.in.l.gallus.§.qd ſi tm̃ de libe.⁊ poſthu. loquẽtes in filia excluſa a ſucceſſiõe ab inteſtato ꝑ ius municipale pp maſculos ⁊ bal. dicit ſe ↄſuluiſſe in ſtatuto florẽ

tino qui idem tꝫ in famoſo ſuo conſilio ꝙ incipit antiquū ſtatutum ciuitatis peruſij. ⁊ idem tꝫ Angel. in. d. §. ⁊ quid ſi tantū. dicens ꝙ cã inteſtati regulat ius rumpendi teſtm̃. l. pater filiũ de inoffi. teſtõ. ⁊ l. illud. §. j. de ꝯtra. ⁊ cui non debet legittima nõ rũpit. l. cũ querit. C. de inof. te. ⁊ l. poſthumus. §. ſi ge ex his. ff. eo. titu. ſm eundẽ Ange. in. d. §. ⁊ qd ſi tantũ ꝙ ⁊ firmat Pau. de ca. ibidẽ adducẽdo dictã. l. j. in prin. de ꝯtra. ⁊ l. poſt mortẽ eo. tit. ad hoc ẽt. l. ſi in adoptionem eo. ti. ⁊ hõ cõiter tenet per dictas rõnes ꝓut dicit Imo. in. d. §. ⁊ quid ſi tm̃. idẽ tenens. ⁊ idẽ voluit Ang. in. l. papinianus. §. vnde ſi quis. ⁊. §. ſi conditioni. ⁊ l. pater filiũ de inoffi. teſtõ. ⁊ in. l. plane. §. ſi coniunctim de lega. j. ⁊ Bal. in l. lege. xij. tabularum. C. de legitti. hered. ⁊ in. l. ſi defunctus de ſuis ⁊ legittimis. ⁊ in. l. cum lege de epiſcopis ⁊ clericis. ⁊ in. l. j. §. ius naturale ad fi. ff. de iuſti. ⁊ iur.

g ¶ Et ꝓpterea cõcludunt doc. ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ filia non ſuccedat ab inteſtato ſtãtibus maſculis: lꝫ ſit ꝑterita nõ rũpit teſtm̃ ſaltẽ qñ in teſtõ ſunt inſtituti illi q ab inteſtato ſuccederẽt ꝓut voluit Bar. in. d. l. ſi. ⁊ Bal. Ang. Imo. ⁊ Pau. de ca. in. d. §. ⁊ quid ſi tm̃. ⁊ Bald. in dicto conſil. ꝙ incipit antiquũ ſtatutũ. ⁊ idẽ cõcludit Pau. de ca. in. l. titio. c. §. titio genero de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ in quodã ſuo cõſi. ꝙ vidi ſigillatum apud ciuitatẽ caſtelli incipiẽte ſup eo ꝙ queritur an dña Ioãna dicẽs ꝙ excluſa a ſucceſſione inteſtati excludit a cã rũpẽdi teſtm̃. ⁊ idẽ cõiter cõcludit in illa vulgari queſtione. An excluſa a ſucceſſione inteſtati valeat teſtm̃ ꝯtrabulare in qua qõne Ange. ⁊ Imol. in. d. §. ⁊ qd ſi tm̃. ⁊ latius ponit in. l. vt liberis. C. de colla. cõcludũt ꝙ ſi ſunt inſtituti illi qui ſunt cã excluſionis a ſucceſſione ab inteſtato. Tunc excluſa a ſucceſſione ab inteſtato cenſet ẽt excluſa a iure petendi bo. poſ. ꝯtra. Et qui nõ poſſet rũpere teſtm̃ ſi nil fuiſſet ſibi relictũ ſilr nõ vr̃ ꝙ poſſit agere ad ſupplemẽtũ legittime ꝓut no. Bar. in. l. cũ ex filio de vul. ⁊ pup. Dicẽs ꝙ q nõ põt querelare teſtm̃ nõ põt agere ad ſupplemẽtũ ltie ꝓ quo vr̃ tex. in. l. omnimodo. C. de inof. teſtõ. in ꝑfatiõe ipſiꝰ ⁊ ibi liceat vo his perſonis que teſtm̃ inofficioſum vl̃ alio modo ſubuertẽdũ queri poterãt id qõ minus ⁊c. ⁊ in. l. que nuper ibi illis perſonis que ad inofficioſi teſtamenti querelam prioribus vocabantur legibus. ⁊ in. l. quoniã in prioribus in principio eodem titulo.

h ¶ Itẽ relictũ factuꝫ pro dote cenſet ꝯditionale ꝓut voluit Bar. in. d. §. titio genero ꝑ tex. ibi. ⁊ ꝑ. §. ſꝫ hõ pñti in autentica de ſanctiſſimis epis. ⁊ arg. l. ꝓmittẽdo. ⁊ l. ꝓmiſſio dotis. ⁊ ideꝫ tenẽt Bal. ſ. in. d. §. titio genero. ⁊ Pau. de ca. ibi qõ ⁊ voluit Ang. in quodã ſuo ꝯſi. ꝙ incipit Perus de florẽtia iur̃ legati ꝙ nõ ẽ ex alio niſi q: dos: nõ poteſt ẽẽ ſine matrimonio. l. ſi. C. de dona. añ nup. Relictũ aũt cõditionale nõ trãſmittit ad heredẽ honorata pſona decedẽte pẽdẽte cõditione. l. j. §. ſinaũt ſub cõditione. C. de cadu. tollẽ. ⁊ l. in teſtõ. ⁊ l. heres meus in fine ꝑncipij. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ l. ſi cũ hrs. ff. qñ dies leg. cedat. cũ multis ſi. iõ cũ dictus teſtator in ſuo teſtamẽto nõ relinquerit aliqd dictis ſuis filiabꝰ ſimpliciter: ſꝫ ſolũ pro dote. imo reliquit eas dotãdo cũ dixerit reliquit ⁊ dotauit ⁊ poſtea repetit cãs ⁊ quãlibet eaꝝ dotauit ⁊c. Dotare aũt nõ põt niſi extãte matrimonio merito illa verba dotauit magis videnť exigere futurum matrimonium ꝗ̃ ſi reliquiſſet pro dote. nam illa dictio pro poteſt adaptari ad modum ⁊ ad cauſam. l. ſi quis pro redemptione C. de dona. ⁊ l. peto. §. a te de leg. ij. ⁊ ibi per Bar. ⁊ per euꝫ in. l. j. ⁊ l. quibus diebus. §. termilius. ff. de condi. ⁊ demon. Et iõ in legato pro dote multi tenent ꝙ no ſit cõditionale prout tenuit gl. pe. ⁊ quaſi omnes ante Barrho. in. d. §. titio genero. ⁊ Bald. in. l. generaliter. C. de epiſcopis ⁊ clericis. ⁊ Rapha. cuma. ⁊ Imo. in. d. §. titio genero. Non auteꝫ videtur ita dici poſſe quando relinquit dotando hoc eſt: q: dotat in teſtamento prout occurrit in caſu iſto: ideo dicte filie decedendo ante contractas nuptias non tranſmiſerunt ad earum heredes dicta earũ relicta cõditionalia nõ adhuc non ceſſerit earũ dies prout ⁊ in caſu fortiori videtur expreſſuꝫ in. d. §. titio genero verſiculo ante nuptias. Nec ſpẽ ſucceſſionis future per mortẽ maſculi ꝓut voluit Bar. in. l. ſi. ff. ad tertul. vbi expreſſe dicit ꝙ filia interiꝫ decedens non tranſmittit. ⁊ ꝑ ꝯñs videtur ꝙ nihil in bonis dictarũ pupillarum Margarite ⁊ diuicie remãſerit in bonis dicti earum patris nec aliquid aliud habebant: ideo nõ eſt quid remanſerit in eorum bonis: ideo fruſtra agitur de eoꝝ bonis.

i ¶ His tñ nõ obſtãtibus cõtrariũ arbitror de iure verius: nã arguẽdo a ſufficiẽti partiũ enumeratione aut dicta relicta facta filiabus predictis ſunt cõditionalia aut non ſunt cõditionalia. Si ſunt conditionalia aut reijcitur conditio per. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. teſtamẽto ꝓut vr̃ de mente Iac. bu. ibi. ⁊ tũc habet perinde ac ſi nõ fuiſſet appoſita cõditio ⁊ ꝓpterea aſcribendũ eſſet ſequẽti membro ſcilicet ſi nõ ſunt cõditionalia. Si vo nõ reijcit ꝯditio ꝓut vult Bar. in. d. §. titio genero. ⁊ tũc fatẽdum eſt ꝙ nõ trãſmittuntur ipſa relicta: tñ in articulo mortis fuit certã cõditionem nõ potuiſſe impleri. iõ cõditio ex tũc in vita cuiuſlibet defecit. ⁊ ſic in illo inſtãti tẽporis reperitur filia indotata: q: relictũ dotis cõditionale conditione defecta euanuit. Nam conditio cenſet deficere eoipſo ꝙ eſt certum eaꝫ non poſſe euenire. l. in illa ſtipulatione ſi kalẽdis. ⁊ l. hoc iur̃. ff. de vbo. ob. ⁊ l. ſi. de cõdi. inſti. ⁊ l. ſi. ff. qñ dies leg. ced. cum igitur in articulo mortis fuerit certũ nature ⁊ legi ꝙ cõditio nõ erat extitura ex tũc reputat cõditio defecta: iõ in eo tempore ceſſat dotis relictuꝫ ex eo q: qñ aliqd eſt relictum ſub conditione dr̃ nõ relictũ cõditione defecta tex. eſt optimus in. l. j. in prin. ff. de reg. cato. ⁊ iõ caſus ꝯditionis defectus dr̃ caſus obmiſſus. l. cõmodiſſime. ff. de libe. ⁊ poſthu. ergo ſi obmiſſus nõ fuit in teſtamento cõprehenſus. ergo hõ caſu eueniẽte veruꝫ eſt dicere dicte filie nõ fuerũt dotate ſi non fuerunt dotate ergo ceſſat ſtatutũ loquens de filiabus dotatis. Si ceſſat ſtatutũ ſtamus in diſpoſitione iuris communis qua diſponit ꝙ filia equaliter ſuccedit vna cũ filijs maſculis. l. maximum vicium. C. de liberis preteri. ⁊ auc. in ſucceſſione. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ in corpore de heredi. ab inte. ven. §. j. ⁊ preteritio filie reddit teſtamentuꝫ nullũ. d. l. maximum viciũ. ⁊ l. inter cetera de libe. ⁊ poſth. ⁊. §. aliud quoqꝫ capitulum. ⁊. §. ſinautem hec obſeruata non fuerint in auc. vt cum de appella. cogno. cum ſimilibus. Ideo rupto teſtamento ſucceſſiſſent ab inteſtato equaliter vna cum filio maſculo in capita ⁊ iure ſuitatis hereditatem trãſmiſiſſent iſte eſt tex. in ſimili formalis in. l. ſi. ff. de condi. inſti. ⁊ in. l. ſi. ff. quando dies leg. cedat.

k ¶ Et in hac opi. fuit Rapha. cuma. lꝫ non ita declaret in. l. titio centũ. §. titio genero. ff. de condi. ⁊ demõ. in lec. illius §. magis plena. dicens ꝙ in terminis huiuſmodi ſtatutorũ filia non nupta decedens velut preterita reddit teſtamentum nullum. Et ita iam diu in quadam magna cauſa mei cõſanguinei apud ciuitatem caſtelli ſcripſi. licet tunc non viderim Rapha. In illa enim cauſa pater reliquerat in teſtamento dotem ſiue ſub expreſſa conditione ſi nupſerit que filia dicto modo dotata deceſſit non nupta poſt morteꝫ patris. Dubitabatur vtrum cenſeretur excluſa a ſucceſſione propter ſtatutũ excludẽs filiã dotatã extãte maſculo: ⁊ vtrũ cenſeat excluſa ẽt a relicto eideꝫ facto pro dote eo q: deceſſit nõ impleta cõditione in qua cã cõicato ꝯſilio ꝯſuluerũt Raph. ful. ⁊ Raph. cu. Cõcludẽtes ꝙ dicta filia tanꝗ̃ non dotata poſſit ſuccedere nõ obſtante dicto ſtatuto ⁊ incipit cõſiliũ viſo teſtõ ſeu copia teſtamẽti quondaꝫ petri ꝙ vidi ſigillatũ cũ ſubſcriptionibus. v. alioꝝ doc. ⁊ idẽ ẽt cõſuluit dñs florianus. Idẽ ẽt cõſuluit Pau. de ca. incipit cõſilium ſuper eo ꝙ querit ꝙ ẽt vidi ſigillatũ. Et concludit ꝙ cõditio reijciat ſubdens formalr ex eo q: cẽſet ſtatutũ ipſam excluſiſſe ꝓp dotẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs vr̃ voluiſſe ꝙ dotẽ effectualr haberet. argu. l. qui volebat filiam exheredare cum ibi no. ff. de here. inſti. arguendo de exheredatione teſtatoris ꝓp dotem ad exheredationem ſeu excluſionem ſtatuti. ⁊ quod no. in. l. emptor. §. ſi. ff. de rei ven. ⁊ in. l. ſi ſocer. §. lutius ſo. ma. ſꝫ ſi relictũ eſſet cõditionale poſſet cõtingere ꝙ nõ haberet. ſ. ſi nõ nuberet vel q: nollet vl̃ q: morte ꝑuenta. Et ſic careret vtroqꝫ tam relicto ꝗ̃ ſucceſſione ꝙ eſſet valde iniquũ ⁊ inhumanum ⁊ contra mentem ſtatuti ſm eum. Que conſilia Raphaelium ⁊ Pauli de ca. poſſum oſtendere in quodam collibeto. vꝫ copiam. ⁊ vidi in illa cauſa me inſtante conſultum per integerrimi iudicij ⁊ rectiſſime conſulentem dñm Benedictũ de bñdictis clariſſimũ doctorẽ ⁊ dñm meum.

l ¶ Et pro certo hec pars inheret maxime equitati non pro certo abſonum ⁊ iniquiſſimum videtur ꝙ filia careat dote ⁊ ſucceſſione: nec videtur de mente ſtatuentis: ⁊ ſtatutum debet ſemper interpetrari vt nequeat a ſapiente reprehendi. arg. l. ſaluius ariſto. ff. de leg. preſtã. quaꝫ. l. ſolius eſt allegare Bald. ad hoc in pleriſqꝫ ſuis conſilijs. ⁊ ſi in illo caſu Rapha. ⁊ Pau. de caſt. ⁊ domini Benedicti in quo erat expreſſe adiecta conditio nõ repellitur filia fortius nec repelli debet in caſu noſtro in quo nõ apparet adiectã fuiſſe conditionem ⁊ forte non cenſetur adiecta prout infra dicaꝫ in

ſequenti

ſequenti membꝛo:⁊ hanc partē ꝙ conditio reijciatur ⁊ ꝙ
interim decedens tranſmittat filia relictum dotis firmant
Ryccíar.malū.⁊ Bald.poſt eum in.l.ſancimus.C.de nup.
⁊ idem tꝫ Paul.de ca.in.d.§.titio genero.⁊ Raph.cuma.
in.d.§.titio genero dicens ꝙ cōditio reijciat̄ ⁊ ſi nō reijciat̄
tenet vt dixi.Si vero dicimus dicta relicta cōditionalia.⁊
tunc res eſt magis clara ꝙ tranſmittuntur dicta legata: qꝛ
legata etiā non agnita tranſmittuntur ad quoſcūqꝫ here-
des.l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cadu.tol.cū ſi.⁊ hoc cla-
rum.⁊ ſic in omnē euentū ſequit̄ iſte effectus ꝙ dicte filie
tranſmiſſerunt dotem vel ſuam ratam hereditatis interqꝫ
eſt non magna differentia quo ad effectum pꝛout infra ſu-
bijciam:licet magis expediret tranſmiſiſſe hereditatē pꝛo-
pter fructus interim perceptos.

m ¶ Nihilominus ego inclino in eam ſniam ꝙ nō ſint ꝯditio-
nalia dicta relicta.qꝛ iſte articulus ē dubius valde an in du-
bio legatum factū filie pꝛo dote cenſeat̄ interim cōditiona-
le vel nō ꝯditionale.nā lꝫ Bart.⁊ pleriqꝫ teneant ꝙ cenſeat̄
cōditionale tū Ryccíar. malū. ⁊ Bald.⁊ Saly.in.d.l.ſan-
cimus de nup.tenēt ꝯ̃ ⁊ ſimiliter Rapha.ful.⁊ Pau.de caſt.
in.d.§.titio genero.⁊ in re dubia de facili ex aliquo extrin-
ſeco trahimur in alteram partem iuxta illud vulgatū cum
animus eſt in dubio facili momēto huc vel illuc impellimur
pꝛout ⁊ colligitur in materia compendioſe ex dictis ꝑ Bar.
in.l. cēturio de vulga. ⁊ pupilla.in illo articulo an compen-
dioſa facta ſine dinumeratione etatū cōpꝛehēdat pupillarē
matre exiſtente in medio in caſu noſtro verba teſtamēti in-
nuūt eā fuiſſe mentē teſtatoꝛis.ſ.ꝙ interī ēt ante nuptias
dicte quātitates relicte ſpectarēt ad eas ⁊ cēſerentur earū
dotes pꝫ qꝛ dicit dotauit.⁊ ſic per verba preteriti tpis que
ſolent denotare actū pfectū ⁊ cōſumatū.l.j.§.h verba.ff.ꝙ
quiſqꝫ iur.Secūdo ⁊ foꝛtius qꝛ ſubdit ꝙ ſi dicte filie deceſ-
ſerint in pupillari etate ⁊c.dicte dotes adueniāt ad domum
teſtatoꝛis ad manus heredis.Cōſtat aūt ꝙ in pupillari eta-
te nō pñt eſſe nuptie ſeu matrimoniū.l.minoꝛem.ff.de ritu
nup.⁊ tñ teſtatoꝛ appellat dotes.⁊ ſic apparet ꝙ teſtatoꝛ aſ-
ſumpſit dotes etiā ſine matrimonio nec habuit illā cōſidera-
tionē ꝙ dos nō poſſit eſſe ſine mrīmonio:iō ex mēte teſta-
toꝛis apparet ꝙ nō ineſt illa conditio ſi nuptias cōtraxerit
mens aūt cōſtat ꝙ pꝛeualet verbis.l.in conditionibus pꝛi-
mum de cōdi.⁊ demō.⁊.l.cū queſtio.C.de leg.⁊.l.cū virū
C.de fideicōmiſ.cū ſimi.Itē dicit adueniāt ad domū teſta-
toꝛis ad manus hēdis. ⁊ ſic pſupponit nō remāſiſſe in ma-
nibus hēdis.Sin aūt ineſſet tacita ꝯditio ſi nupſerint ꝑfe-
cto eis nō nuptis nō exiuiſſet de hēditate ⁊ manibus here-
dis:ergo filiabus decedētibus in pupillari etate nō poſſent
aduenire ad manus:ſꝫ remanerēt in hēditate ⁊ apud here-
dem.Non.n.cadit ꝙ adueniat ad domum qui nunꝗ̄ exiuit
domū:ſꝫ ſemp in ea ſtetit natura.n.dictionis adeſt denota-
re exterioꝛitatē.arg.l.cū quidā iberus de ſerui.ruſti.pꝛedi.⁊
facit illē carmē in cāpo curro ⁊c. vis ergo verboꝝ hoc apte
demōſtrat.Itaqꝫ cū v̄ba teſtamēti demōſtrāt qualr̄ teſtatoꝛ
aſſumpſit dotē ⁊ dotare.ſ.ēt ſine nuptijs ſtandū vr̄ in hac
re dubia huic interpetrationi maxime cū h videat̄ veriſimi-
lis mens teſtatoꝛis ne filia careat vtroqꝫ.argu.l.in obſcuris
inſpici de reg.iur.⁊.l.ſemp in ſtipulationibus eodē titulo ⁊
capitulo inſpicitur eodem titulo lib.vj.

n ¶ Ideo puto cōcludēdum ꝙ dicte quātitates cenſeant̄ re-
licte pure ⁊ ſimpliciter adeo ꝙ ius fuerit queſitum dictis fi-
liabus nec vr̄ dotaſſe ſub cōditione nuptiarum.⁊ cū ſtatu-
tū velit ꝙ filie habeant cōgruā dotē ⁊ in dubio nō dicatur
cōgrua dos ſi nō aſcendit ad legitimā:nam intelligitur ar-
bitrio boni viri q nō dꝫ arbitrari minus legitima ꝓut cō-
ſulendo cōcluſit Bal.in cōſi.ſuo ꝙ incipit ſtatutū hꝫ tria
capita ⁊ in alio conſilio ꝙ incipit materia diuiditur in duas
partes:⁊ idē dicit̄ cōſuluiſſe Ang.in ꝯſi.cccx.incipiēte dñs
Gregoꝛius.⁊ idem tenuit Saly.in diſputatiōe que incipit
ſtatuto cauetur.Et in auc.res que.C.cōia de lega.⁊ vidi ſe-
pe cōſultum per pꝛefatum integerrimū cōſulētem.d.Be-
nedictum ⁊ alio anno fuit hic conſultum per famoſiſſimos
doctoꝛes dñm philippū franche.d.Baldum de bartholi-
nis.⁊.d.Petrū de vbaldis ⁊ anno preterito ꝯſuluimus in
ardua qōne pfatus.d.Bal.⁊ ego apud Floꝛētiam ꝙ pꝛout
intellexi conſuluerunt in eadē cauſa doctoꝛes ſenenſes.

o ¶ Ex quibus concludendum ꝙ dicte filie tranſmiſerint
vel ius petendi legitimam ſeu eius ſupplementum ꝙ qui-
dem ſit ipſo iure.l.ſcimus in pꝛincipio.C.de inoffic.teſta-
mento vel ius petendi congruam dotem ꝙ in idem recidit
per iam dicta. Nec huic concluſioni obſtat onus iniūctum
a teſtatoꝛe per dictam ſubſtitutionem in teſtō appoſitam:
qꝛ a legitima reijcitur per.l.quoniam in pꝛioꝛibus nec di-
ceretur congrue dotata appoſito illo onere ſaltem ſi quan-
titas dotis nō excederet legitimā:quia pꝛopter illud onus
eſſet minus legitima.

p ¶ Et ex pꝛedictis ſunt in effectu ſublata adducta in con-
trariū.nam dicta ſtatuta non obſtāt:tum qꝛ pōt dici nō do-
tata ſi conditio ſubintelligeretur:⁊ lꝫ Bar.ſentiat eſſe dota-
tam nō loquitur defecta cōditione:⁊ lꝫ ſtatutū dicat ꝙ cen-
ſeatur dotata illa cui aliquid eſt relictum ⁊c.dici pōt ꝙ hoc
caſu verum eſt nō eſſe aliquid relictū his filiabus deceden-
tibus impuberibus per.d.l.j.in pꝛin.de reg.ca.⁊.d.l.cōmo-
diſſime.⁊ ſtatutū diſponēs ꝙ nō poſſint dicere ꝯ̃ teſtamen-
tum loquitur in filiabus congrue dotatis iſte nō cenſerent̄
congrue dotate ſaltē poſt defectum conditionis merito ⁊c.

q ¶ Nec obſtat illa regula ꝙ ius ſuccedēti ꝯ̃ teſtamētū regula-
tur a iure ſuccedēti ab inteſtato ⁊ ſic etiā legitima.Nā licet
iſte regule in huiuſmodi terminis in dubiū deduci poſſint
pꝛout late dixi in dicto meo cōſilio apud Floꝛentiā ꝙ gratia
bꝛiuitatis obmitto:nihilominus poteſt aliter reſponderi ꝙ
in caſu iſto non eſſent excluſa ab inteſtato defecta conditio
neqꝫ tunc appareret non fuiſſe dotatā nec aliquid relictum
pꝛo dote.Foꝛtius nō obſtat ſi nō ineſt conditio pꝛout ma-
gis videtur veritati conſonum hoc caſu.⁊ tunc pꝛedicta nō
cadunt:ſed tranſmittuntur iſta relicta ⁊ ius petēdi congruā
dotem vel ius petendi ſupplementum legitime ꝙ in idem
recidit in dubio vt dictū eſt.⁊ per cōſequens remanet con-
cluſio ſupꝛa facta ꝙ ſaltē dictis filiabus competeret ius pe-
tēdi legitimā ſeu quātitatē coꝛreſpondētem legitime que
cōſiderāda eſt vt ſupꝛa dixi.⁊ maxime hoc eſt dicendum re-
tēta opi.Bal.quā tenuit in dicto cōſilio ꝙ incipit antiquū
ſtatutū ⁊ tāgit etiā in.l.ſiquis filiū.C.de inoffi.teſtō volēs
ꝙ qñ ſtatutū excludit tēpoꝛaliter pꝛout in caſu noſtro dece-
dente poſtea filio ſine deſcendente maſculo.⁊ ſic finito tem-
poꝛe excluſionis filia etiam interim defuncta tranſmiſerit
illā hereditatē acſi nō fuiſſet excluſa Bar.tñ eſt in cōtraria
ſnia in hoc.Nec hunc eſt opus intrare hanc difficultatem.
Et dato ꝙ opi.Bar.ſit vera loquitur Bart.in filia dotata.
⁊ ſic non loquitur in filia cui eſt relicta dos ſub conditione
que defecit in vita mulieris:nec vult Bartho.ꝙ ſi non eſt
congrue dotata non ſuppleatur vſqꝫ ad congruam dotem.
Et ſic non obſtat. Laus deo

¶ Quomodo interpetretur quedam venditio facta vxoꝛi
de quadam re vendita pꝛius marito poſtea conſentienti vē-
ditioni de re ipſa facte vxoꝛi ⁊ aſſerenti pꝛecium ſolutum
de pecunijs dotalibus.

¶ Conſilium xlj.

In nomine dñi noſtri
ieſu xpi.¶ Videt̄ in hac cōſultatione pꝛima
facie dicēdū ꝙ dictus oꝛtus nō fuerit nec ſit
cōis inter dictos ſer marium in eius vita ⁊
poſt eius moꝛtē ſuos filios ⁊ hēdes reos cō-
uentos ex vna ⁊ dñam xpophoꝛā agentē ex altera parte: ſꝫ
fuerit inſolidū dicti ſer marij ⁊ modo ſit dictoꝝ ſuoꝝ here-
dum integre ⁊ inſolidū. Nā dictus ſer marius emit dictum
oꝛtum ⁊ poſſeſſionē a vēditoꝛibus recepit ⁊ de pcio habuit
refutationem:⁊lꝫ per alium ꝯ̃tum ſe obligauerit ad certam
quantitatem pꝛecij ex ſoluendā vt apparet ex inſtrumentis
ſuperinde confectis ex quibus videtur reſultare ꝙ obliga-
tio reſultans ex contractu emptionis ad pꝛecium ſit tranſfu-
ſa in aliam obligationem quadam nouatione interueniente
iuxta.l.ſi ex pꝛecio.⁊.l.ſi pꝛo mutua.C.ſi cer.peta. vel ſaltem
ex dictis cōtractibus appareat habita fides de pꝛecio ꝙ ſa-
tis eſt quantum pertinet ad pꝛopoſitum noſtrum cum ex cō-
tractu emptionis ⁊ venditionis ſequuta traditione domi-
nium transferatur ſi ſolutum ſit pꝛeciū vel habita fides de
pꝛecio.l.ꝙ vendidi.ff.de contrahen.empt.⁊ inſti. de rerum
diuiſio.§.vendite.⁊ facit.§.traditionibus.eod.titu.⁊.l. tra-
ditionibus.C.de pac.cum ſimili.Et h quando venditoꝛ eſt
dominus alr̄s transfertur quaſi dominium ſufficiens ad pu-
blicianam etiam non ſoluto pꝛecio nec habita fide de eo ꝑ
text.ſingu.licet alio reſpectu vulgarem in.l.de pꝛecio.ff. de
publiciana. ⁊ in dubio quando ſimpliciter reperitur facta
traditio rei vendite cenſetur habita fides de pꝛecio: pꝛout

no.gl.⁊ doc.in.d.l.ꝙ vẽdidi.⁊ in.d.§.vẽdite. itaqꝫ euidẽter
deduci vĩ ꝙ vigore dicte emptiõis dñiũ vł q̃ſi dominiũ di
cti orti fuit integre trãſlatũ in dictũ ſer mariũ: nec videł ob
ſtare ſꝫ inſtrumẽtũ initũ inter dictos vẽditores ⁊ dictũ ſer
mariũ emptorẽ ⁊ dictã dñaꝫ xp̃opborã eius vxorẽ i quo di
cti vẽditores dictũ ortũ vẽdiderũt dcõ ſer mario ⁊ dicte dñe
xp̃opbore cũ ſolõne reſidui p̃cij ⁊ extimatiõis dicti orti fa
cta de pecũia dotali ꝓut in dicto inſtrumẽto aſſerit: nã cõ
ſtat ꝙ põt vẽdi res aliena.ff.de ꝯbẽ.emp.l.rẽ alienã.⁊.l.ſi in
emptiõe.§.itẽ ſi emptor.⁊.ff.de publiciana.l.cũ qui.§.pror
git cũ.§§.⁊.ll.ſequẽtibus nõ tñ generał p̃iudiciũ vero dño.
Et iõ lꝫ fuerit fcã ſcda vẽditio dicte dñe xp̃opbore pro ſua
rata nõ vĩ ꝙ ꝓpterea dicto ſer mario fuerit p̃iudiciũ gene
ratũ in ſuo dñio ꝙ ex p̃ma emptiõe queſiuerat cũ ſuũ dñiũ
facto alieno nõ potuerit ab eo auferri ar.l.id qd̃ noſtrũ.ff.d
re.iu.⁊.l.deniqꝫ.⁊.l.nec vtilẽ.ff.ex quibus cauſis maior.⁊ lꝫ
ipſe interuenerit in ipſa emptiõe ⁊ vẽditiõe tñ interuenit ꝓ
ſua dimidia: nec vĩ interueniſſe ꝓ dimidia vxoris: q2 q̃ſi duo
interueniũt in ꝯctu cẽſeł q̃libet ꝓ ſua dimidia interuenire.l.
reos.§.cum in tabulis.ff.de duobus reis.⁊.l.ſi mihi ⁊ titio
in p̃n.de vb.ob.⁊.ff.de vſufruc.accreſcẽ.l.ſi proprietas.⁊.l.
ſiquis titio cũ ſi. Et lꝫ poſſet inſtari ꝙ ipſe ſer marius nõ cõ
ſenſerit venditioni facte dicte dñe xp̃opbore ex quo illã ꝓ
hibere nõ poterat arg.d.l.rẽ alienã cũ ſi. iuncta.l. gayus cũ
ibi no.de pigno.act.tñ ⁊ ſi ꝯſenſerit non vĩ ſibi p̃iudicaſſe:
q2 aliud eſt vendere aliud vendendi cõſentire.l.aliud.ff. de
reg.iur. Et lꝫ in inſtr̃o dicte ſcde emptionis profiteał p̃ciũ
ſolutũ eſſe ex pecunia dotali non propterea videtur reſulta
re ꝙ dominiuꝫ non fuerit dicti ſer marij. Naꝫ res empta ex
pecunia dotali non efficitur vxoris nec dotalis.l.ex pecunia
dotali.C.de iure dotiũ.⁊ inſuper dicta confeſſio videtur ſu
ſpecta cuꝫ emanauerit inter perſonas donare prohibitas.ſ.
inter virũ ⁊ vxorẽ inter quos eſt prohibita donatio vt in ti.
de do.inter virũ ⁊ vxo.quaſi per totũ.ff.⁊.C. ⁊ confeſſio in
ter perſonas prohibitas non probat.l.qui teſtamentũ.ff.de
proba.⁊.l.cum quis decedẽs.§.titia honeſtiſſima femina de
leg.iij. Nec videtur obſtare ſi allegeł ꝙ donatio inter virũ
⁊ vxorem firmatur iuramento arg.c.cum contingat extra de
iureiurã.⁊.c.quãuis de pac.in.vi.⁊ auc.ſacramenta puberũ.
C.ſi aduerſus ven.ꝓut cõcludit bar.in.l.ſi quis ꝓ eo.ff.de
fideiuſ.⁊ doc.cõmuniter i iuribus p̃allegatis.q2 ad h̃ videł
reſponderi poſſe ꝙ dictus ſer marius nõ iurauit dicte dñe
chriſtopbore aliquid obſeruare in dicto inſtrumẽto vẽditio
nis: ſed dicti emptores vñr iuraſſe vẽditoribus ⁊ verſa vice
dicti vẽditores de obſeruãdo dictis emptoribus dicta em
ptionẽ ⁊ vẽditionẽ ⁊ pacta inter eos inita: q2 inter eos ẽpto
res ex vna parte ⁊ vẽditores ex altera celebratus fuit dictus
ꝯtus emptiõis ⁊ vẽditiõis nõ autẽ inter venditores inter
ſe ⁊ emptores inter ſe: nec ẽt videł obſtare ꝙ in inſtrumẽto
dicte ſecunde vẽditionis apponũtur illa verba in themate
interlineata videlicet ꝓ perfectiõe ⁊ ad perfectionẽ ꝯtus
per eos initi ⁊c. Que v̇ba vidẽtur denotare ꝙ primus ꝯtra
ctus venditionis non fuerat perfectus. Et propterea nõ vi
debatur fuiſſe tranſlatum dominium in dictũ ſer Marium
q2 ad hoc reſpondetur ꝙ primus contractus fuit perfectus
nam emptio ⁊ venditio ſolo conſenſu perficitur.l.conſenſu
de act.⁊ obli.⁊ inſti.de obli.que ex conſen.naſ.⁊.l.perfectã.
C.quãdo liceat ab empti.diſcedere.⁊.d.l.neceſſario in prin
cipio.ff.de peri.⁊ cõmo.rei ven. Magis autẽ proprie dicił
perfecta quando eſt facta executio: q2 eſt facta traditio rei ⁊
ſolutio precij.ff.de act.emp.l.ſi quis rem. ⁊ per gloſ.in.l.j.
C.de peri. ⁊ commo.rei ven.⁊ in.d.l.perfectã.vnde in pro
poſito dcã prima emptio fuit perfecta quo ad perfectionẽ
⁊ quo ad periculum rei vendite.d.l.perfectam.⁊.d.l.neceſſa
rio.⁊ ẽt quo ad exequutionẽ ex p̃te vendẽtiũ ſꝫ nõ erat p̃fe
cta quo ad emptores q nõ ſoluerũt integrũ p̃ciũ nec ẽt erat
perfecta quo ad declarationẽ p̃cij ſi plus valebat prout fue
rat cõuentũ: ⁊ hoc p̃ñt denotare.ſ.dicta verba interlineata.
Et ſic nõ denotant ꝙ nõ fuerit trãſlatũ dñiũ ex prima ven
ditione ⁊ traditione ſequuta. Ex quibus infertur ꝙ ſm̃ pre
dicta integrum dominium dicti orti ſpectat ad heredes di
cti ſer marij ⁊ dicta domina xp̃opbora habet regreſſum ad
uerſus dictos venditores.⁊ per conſequens cum non ſit cõ
munis dictus ortus non competit iudicium communi diui
dundo.l.ij.iij.⁊.iiij.in princi.ff.cõi diuidun. cum multis ſi.
¶ His tamen non obſtan.contrariam partem arbitror eſſe
magis iuri conſentaneam: ⁊ obmitto ꝙ dicta prima emptio
non caret ſcrupulo vſurarie prauitatis attento qd̃ non fue

runt ſoluta niſi.v.⁊ fuit expreſſe conuentum ꝙ reſiduum
deberet ſolui per duos annos.tunc proxime futuros: ⁊ ſi
dicti.v.floreni ſoluti redderentur.j.dictos duos annos di
ctus ſer marius teneretur reuendere pro eodem precio: ⁊
poſt duos annos deberet dictus ortus iterato extimari: ⁊
plus fuerit extimatus dictus ortus teneatur ſoluere illud
plus iſta.n.pacta vñr aliqualr̃ extranea ⁊ inſolita pp̃ ꝙ vĩ
reſultare ſuſpitio ꝙ interiꝫ fuerit pignus ar.eorũ q̃ hñtur
in.l.ſi quis ſub cõditione.ff.de cõdi.inſti.attẽto ẽt ꝙ dicta
pacta nõ fuerũt appoſita in inſtr̃o venditionis: ſꝫ in inſtr̃o
ſeparato pp̃ que ſuſpitio augeł: ⁊ in hmõi ꝓceditur pluri
mum ex coiecturis per ea q̃ habenł in.c.illo vos de pigno.
⁊ in.c.ad noſtrã de emp.⁊ vẽdi.⁊ in cle.vnica.§.ceterum.de
vſuris. Sꝫ preſuppoſito ꝙ ꝯctus nõ fuerit pignoratitius
ſeu vſurarius. Et p primũ inſtrumẽtũ fuerit integre trãſla
tum dñium in dictũ ſer mariuꝫ: nihilominus dictus ortus
ſaltẽ pro p̃te dimidia ptinuerit poſtea ⁊ ptineat ad dictã do
minam xp̃opborã attẽto ꝙ eidẽ fuit ſcdo loco facta vendi
tio de dicto orto ſciẽte ⁊ patiẽte dicto ſer mario q vna cuꝫ
dicta dña xp̃opbora poſtea emit. Nam licet aliud ſit vẽdere
aliud cõſentire vẽdenti tñ cõſentiens vẽditioni ſibi in iure
ſuo preiudicat vt not.glo.in.d.l.aliud.⁊ ꝓbał in.l.ſi ſeruus
cõis.ff.de dona.inter vir.⁊ in.l.ij.C.de remiſ.pigno.⁊ in.l.
apud celſum §.queſitum.ff.de except.doli.⁊.l. omnibus.§.
nihil de lega.j.⁊.l.codicillis.§.inſulã de leg.ij. ⁊ maxime cõ
currente cõiunctione que eſt inter virum ⁊ vxorem cũ cen
ſeantur vna caro.c.gaudeamus de diuor.⁊ ſint ſocij diuine
⁊ humane domus.l.aduerſus.C.de crimine expil.heredita
tis. Adeo ꝙ preſumił de facili inter eos donatio.d.l. ſi ſer
uus cõmunis.vbi vĩ probari ꝙ ſufficiat ſola ſciẽtia facit ꝙ
per Bar.in.l.que dotis.ff.ſol.ma. Igitur cũ in caſu noſtro
dictus ſer Marius habuerit noticiã de vẽditione facta di
cte domine xp̃opbare ſue vxori quinimo cenſeał cõſentire
vna cum ea cõtrahendo ⁊ emendo dimidiã ⁊ a cõtrario vo
lendo emere dimidiam cenſetur velle nolle aliam dimidiaꝫ
emere argu.l.apud antiquos.C.de fur.c.nõne de p̃ſump.⁊
l.cum pretor.ff.de iudicijs cum ſi. Cõcludendum eſt ꝙ ſibi
preiudicauerit in iure queſito ex prima emptione.ꝙ maxi
me dicendum eſt: q2 pro illo iure habebat ſubire onus ſol
uendi id quo fuerit ipſe ortus extimatus vltra.xij. floreñ.
itaqꝫ de facili poterat induci ad dimittenduꝫ ius ſuũ onero
ſum potiſſime cum illud conferał vxori ſue vel ſumenda eſt
cõiectura ex dicto ſecundo ꝯctu ꝙ licet prima emptio fue
rit ſimpliciter facta: tamen voluerit illã facere vt res empta
eſſet dotalis. Et hoc innuunt illa verba in themate interli
neata. Et pro perfectione ⁊ ad perfectionem ꝯctus per eos
initi ⁊c. Ex quibus demonſtrał ꝙ ipſa ſcda venditio facta
ipſi ſer Mario ⁊ domine xp̃opbore fuerit facta ad execu
tionem ⁊ perfectionẽ prime cõuentionis ex quo dał intelli
gi ꝙ dictus ſer Marius in prima emptione voluerit que
rere ſibi ⁊ dñe xp̃opbore emẽdo illã reꝫ ea intẽtione vt eẽt
dotalis. Nam facto dał volũtas intelligi.l.rep̃hẽdẽda cuꝫ
cõcordantijs.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi. fac. ⁊ ex poſtea
geſtis precedẽtia interpretrantur vt in caſi. cum per bellicaꝫ
xxxiij.q.ij.⁊ p glo.in.c.ſcribã de p̃ſump.⁊.xviij.diſt. puenit
⁊.liiij.diſt.multis.⁊ maxime hoc perſuadeł ex eo q2 preciuꝫ
fuit ſolutũ de pecunia dotis dicte dñe xp̃opbore ꝓut appa
ret in inſtrumẽto dicte ſecũde vẽditionis. ꝙ ⁊ clarius de
monſtratur ex alio inſtrumẽto celebrato.xxvj.die octobris
Mcccclxv.in quo dictus ſer Marius ad inſtantiam dicte
dñe xp̃opbore ipm̃ ſer Mariũ ⁊ dñam xp̃opboram emiſſe
dictũ viridariũ ſiue ortũ pro quãtitate florenoꝝ.xxv.⁊ ſolu
tum fuiſſe ex pecunijs dotalibus ipſius dñe xp̃opbore. Ex
quibus apparet ꝙ tota dicta q̃titas fuit ſoluta ex pecunia
dotali ⁊ etiam ꝙ dictus ſer Marius intẽdebat ꝙ dicta vlti
ma venditio ſortiretur ſuum effectũ.ꝙ ⁊ clarius deducitur:
quia in fi.dicti inſtrumenti dictus ſer Marius promiſit ⁊
conuenit dicte domine xp̃opbore: ⁊ econtra omnia ⁊ ſingu
la ſupraſcripta firma ⁊ rata habere tenere ⁊ obſeruare ⁊ con
tra non facere vel venire aliqua ratione vel cauſa de iure vł
de facto ⁊ iurauit omnia ⁊ ſingula fuiſſe ⁊ eſſe vera ⁊ ea ob
ſeruare.⁊ p conſequens ſub illa vniuerſalitate verboꝝ pro
miſit ⁊ iurauit obſeruare dictam venditionem factam dicte
domine xp̃opbore ⁊ contra illam non venire ⁊ ſubſequen
ter cum dicta domina chriſtopbora fuerit: prout preſuppo
nitur in detẽtatione ſeu poſſeſſione dicti orti vna cũ dicto
ſer Mario cenſeł in eam ex predictis fuiſſe trãſlatũ domi
niũ ſi illud fuerat apud vẽditores ſeu apud dictũ ſer Ma
rium

riū vigore dicte ꝑme emptiōis per iura ⁊ ratiōes ſuperius adductas. ⁊ in cōſequentiā deduciƚ probatā eſſe cōmunionē ⁊ dictā dominā chriſtophorā recte egiſſe ⁊ fundaſſe ſuā intentionem: ita ꝙ dꝫ reportare victoriam nō obſtantibus adductis in cōtrarium que recte intuenti apparent ſublata ex adductis pro parte domine chriſtophore. Nō. n. obſtat ꝙ vigore prime emptionis videaƚ fuiſſe trāſlatū dominiū vel quaſi dominiū totius rei in dictum ſer Mariū: qꝛ reſpondetur ꝙ vel dicta prima emptio declaraƚ ex his que poſtea ſequuta ſunt vel eidem generatur preiudicium ex quo inter fuit vēditiōi de re ſua facte in perſonā cōiunctā ⁊ illi vēditioni tacite ꝑmo cōſenſit. ⁊ poſtea expreſſe promittēdo ⁊ iurando illam obſeruare ⁊ non contrauenire. Ex quibus preiudicium ſibi generatur per iura ⁊ rationes late. ſ. adductas. ⁊ licet aliud ſit vendere aliud vendēti conſentire non propterea infertur ꝙ conſentiens venditioni ſibi nō preiudicet: lꝫ non obligeƚ de euictione prout venditor obligatur. Et lꝫ cōfeſſio inter perſonas prohibitas ſit ſuſpecta ne emanauerit in fraudē legis ⁊ ſic imineat ſuſpitiō e dicta ſcda emptio ⁊ ꝯfeſſio facta ꝙ ſolutio fuerit facta de pecūia dotali: lꝫ emanauerit ex cauſa donatiōis nihilominus nō ob. qꝛ ēt ſi fuiſſet donatio valeret: tū quia ſequuta ē mors donātis cū donatio inter virū ⁊ vxorē morte cōfirmeƚ. C. de dona. inter virū ⁊ vxorē. l. reſq̄. ⁊ l. ſi. ⁊ l. cū hic ſtatus. ff. eo. cum ſi. cum ēt qꝛ emanauit iuramentū cōfirmatoriū ſaltē in inſtrumēto vltimo loco ſupra ponderato ⁊ iuramentum firmat donationem inter virū ⁊ vxo. vt dictū eſt. Ideo nō hꝫ obſtare dicta ſuſpicio: attēto ꝙ donatio in his cōcurrentibus nō eſt prohibita ⁊ ſi donatio emanauit facit pro dicta dña xpophora non ꝯ. ⁊ licet illa verba pro perfectione ⁊ ad perfectionē cōtractus ⁊c. Non inferant neceſſario ꝙ in dictū ſer mariū nō fuerit tranſlatum dñium vigore dicte prime emptionis: nihilominus ſatis innuunt ꝙ dicta prima emptio fuit fcā ea intētione vt eſſet dictus ortus etiā dicte dñe xpophore. prout ⁊ ſupra deductū eſt. ⁊ lꝫ res empta per mariū nomine proprio ex pecunia dotali non efficiƚ dotalis tū h̄ eſt verum niſi aliud actū fuerit inter viruꝫ ⁊ vxo. ⁊ expediat mulieri. l. res ex pecunia. ⁊ l. ita cōſtāte. ff. de iure dotium. ⁊ no. in. d. l. res ex pecunia dotali per glo. ⁊ Bar. ita ꝙ in ꝓpoſito cū dictus ortus nō fuerit emptus inſolidum nomine mariti: ſed etiam nomine vxoris: non ob. d. l. ex pecunia. lꝫ in vero verba ꝯctus nō ſonent ꝙ dictus ortus ſit dotalis: lꝫ ſatis ſit veriſimile ꝙ ea fuerit intentio ſer mariꝫ ⁊ dñe xpophore. ⁊ maxime attento eo ꝙ cōtinetur in inſtrumēto ſupra vltimo loco ponderato in verſicu. quere ſupra dictus ſer marius ⁊c. Licet iſta veriſimilitudo nō ſit adeo vrgens ꝙ meo iudicio ex ea reſultet plena probatio. Si autē fuiſſet actuꝫ ꝙ fuiſſet res dotalis: lꝫ cōſtante matrimonio fuiſſet effecta ſer mariꝫ inſolidū. l. dote ancillā. C. de rei vē. cum ſoluto matrimonio dominiū trāſiuiſſet in vxorē per. l. in rebus. C. de iure dotiū.

¶ An ⁊ quando donatio inter patrem ⁊ filium valeat ⁊ in quibus rebus. Itē an donatarius expēdēs aliquid ꝓ luitione rei donate habeat regreſſum aduerſus donatoreꝫ. ⁊ quid in legatario expendēte in re legata. An bona aduētitia ſpectent ad patrem vel ad filium ⁊ quid cēſeatur ſibi reſeruare pater in emancipatione filiꝫ ⁊ an hḗditas materna ſit debita filio vel quaſi debita. Quō intelligaƚ ſtatutū ꝙ filia dotata a patre aut matre aut auo aut fratre an. ſ. intelligatur excluſa ab hereditate dotantis dumtaxat vel omnium. Itē an ⁊ qñ hereditas aſcendentis tranſmittatur ad aſcendentem.

¶ Conſilium xlij.

In nomine dñi noſtri ieſu criſti. ¶ Plura dubia ⁊ queſita in hac conſultatione deducuntur ad quodlibet de per ſe rñdebiƚ: iō deueniendo ad primū conſultationis articulū: vƚ prima facie dicendum ꝙ dicta donatio quo ad dictū vſumfructū non tenuerit. Ex eo qꝛ donatio inter patreꝫ ⁊ filium valere nō ſolet. l. ij. C. de inoffi. donationibus. qꝛ nulla cadit obligatio inter patrem ⁊ filium. l. frater a fratre cum ibi notatis. ff. de conditione indebiti. ⁊ ꝯfirmatur tñ morte patris interueniēte tñ traditione rei donate. l. filie cuius. C. familie. herciſcūde. ⁊ habeƚ in autētico ex teſtamēto. ⁊ in ſi. donatione. C. de collatiōibus. ⁊ lꝫ hodie ſit immutatū in aduētitijs reſpectu ꝓprietatis ꝑ titulū. C. de bonis maternis. ⁊ tituluꝫ. C. de. boniſq̄ liberis quaſi per totos tñ nō ē limitatū reſpectu vſuſfructus vt in eiſdem iuribus nec in ꝓfectitijs ēt eſt immutatū: vnde cum agitur hic de ꝓfectitijs: qꝛ de ꝓfectis a patre in filiū ⁊ ageƚ de vſufructu videtur ꝙ donatio nō teneat.

a ¶ His tñ nō obſtātibus in ꝯtrium eſt veritas in dubiis. Ex pluribus ⁊ primo ꝑncipaliter: qꝛ lꝫ nō valeat donatio inter patrem ⁊ filiū in poteſtate patris cōſtitutū ea rōne qꝛ ꝗcqd olim querebat filius querebat patri. l. placet de acquirenda hereditate. ⁊ l. cū filio de legatis. j. ⁊ inſtituta per quas perſonas nobis acqritur. §. igiƚ liberi. Et idē ſit hodie in profectis a patre vt. d. §. igiƚ liberi. ⁊ ꝓpterea nō cadebat oliꝫ obligatio inter patrē ⁊ filiū ⁊ ꝯſiter nec hodie in ꝓfectitijs cadit. d. l. frater a fratre. ⁊. d. §. igiƚ liberi. nihilominus aliud eſt ⁊ de iure antiquo ⁊ iure nouo in filio emācipato: qꝛ tunc indiſtincte valet donatio facta ꝑ patrē filio nec indiget adminiculo confirmationis vt eſt expreſſum in. d. l. ij. in ſi. de inoffi. donationibus. ⁊ in. l. ſiue emācipatis. C. de donationibus. ⁊ l. donationes. §. pater. ff. e. ti. Ideo cū attēto ordine ſcripture inſtrī celebrati ſup emācipatione ⁊ donatione preceſſerit emācipatio reſtat ꝙ donatio fuit facta filio emācipato ꝙ ⁊ euidēter apparet ex verbis inſtrumenti ibi que quidē emācipatione facta dictus baſilius in ꝑmiū emācipatiōis donauit ⁊c. ſeqtur neceſſario ꝙ dicta donatio tenuit ab ipſo initio. qnimo ſi fuiſſet facta filio dum erat in ſacris cōſtitutis: tñ fuiſſet collata in tpˢ emācipationis facte valeret ipſa donatio: qꝛ paria ſunt aliqd vno tpe facere vel in illud tēpus conferre. l. in tēpus. ff. de here. inſtituēdis. ⁊ l. j. ⁊ l. ꝙ ſpōſe. C. de donationibus ante nup. Quinimo ⁊ ſi fuiſſet facta ſimplr̄ tpe patris ꝑtātis: tñ cōfirmaƚ ſecuta poſtea emācipatione: ꝑut cōfirmaƚ ſecuta morte patris: qꝛ eſt eadē ratio. ⁊ ꝓbaƚ in. d. l. donatione. §. pater. ⁊ in. d. l. ſiue emācipatis. ij. rñſo. iō dicta donatio vſuſfructus abſq̄ dubio tenuit. ⁊ de hoc eſt caſus aptus in. l. cū opꝫ. §. pe. v̄ſi. hoc obtinēte ibi ſed niſi ſpāliter vel emācipatione huic ꝑmio renūciauerint vel donatione facta ſeſe ab hmōi bñficio alienauerint ⁊ in liberos hoc tranſtulerint manere ⁊c. C. de boniſq̄ liberis. vnde de hoc nō eſt extādū tanq̄ de cāu legis iuxta l. ancille. C. de furtis. ⁊ l. illam verſiculo de modo. C. de collationibus. ⁊ l. ꝙ labeo ad carbonianum.

b ¶ Et ſi alˢ non valuiſſet interuenit iuramētum de ſeruando cōtractum ꝙ ſolet validare ꝯctus inualidos iuxta auc. ſacramēta puberū. C. ſi aduerſus venditionē. ⁊ in. c. cū contingat de iureiurando. ⁊ in. c. q̄uis de pactis. in ſexto. adeo ꝙ validat donationē factā per patrem filio in ꝑtāte: prout voluit Bal. in. l. iij. C. pro donato. ad quem ſe remittit dñs ſiculus in. c. cū cōtingat. in penul. colū. de iureiuran. vƚ euꝫ ſequi: lꝫ hoc nō tranſiat ſine dubio nec expediet ad preſens id firmare ꝙ nō fuerit facta donatio filio in ꝑtāte: ſed filio emācipato ⁊ de vſufructu bonoꝝ aduētitioꝝ ipſius filiꝫ in quo magis de facili valet donatio inter patrē ⁊ filiū. d. l. cuꝫ opꝫ. §. ſi naūt res iūctis dictis per Bal. ibi. ⁊ in. §. ſequenti.

c ¶ Circa ſcōm autē cōſultationis articulum: lꝫ videaƚ prima facie dicendū ꝙ dictus Ioānes benedictus donatarius volens cōſequi domū ſibi donatā pro luitione ipſius domus habuerit ſoluere debitum creditori poſſidenti ipſaꝫ domuꝫ iure pignoris ſeu hypothece nec donator teneaƚ ſibi donatario ad aliqd cuꝫ donatarius nō habeat regreſſum aduerſus donanteꝫ ēt ſi res donata euinceaƚ tanq̄ aliena. l. ariſto. §. ſi. ff. de donationibus: niſi donator fuerit in dolo vt ibi q dolus nō allegatur nec probatur: ꝑut probādus eſt. l. quotiens. §. dolo. ff. de probationibus. ⁊ l. dolo. C. de dolo. ⁊ l. merito pro ſocio. ⁊ ſi nō teneƚ donator qñ res donata ē in totū aliena. Fortius nō dꝫ teneri qñ ſolū ē alteri obligata. ⁊ iō ſi donatarius reluit rē donatam nō vƚ ꝙ poſſit habere regreſſum aduerſus donatorē ꝙ ⁊ vƚ dicēdū ex alio: qꝛ donator vƚ donaſſe ius ꝙ habebat. argu. l. q tabulas. de ꝯhen. emp. ⁊ l. cum venderes. eo. ti. Et melius arg. l. vxor patrui. C. de leg. ⁊ l. ꝙ in rerū. §. ſi vſumfructuꝫ. ⁊ l. ſi domus. §. ſi. de leg. j. iuncta. l. ſeruū filiꝫ. §. cum qui cyrographum. eo. tit. ⁊ l. ſi. C. de lega. ⁊ l. ſi ex legati cauſa de v̄bo. obli. cū ſimi. in quibus probatur ꝙ que diſponunƚ in legatis trahuntur ad contractus: ideo ꝑut quis legando rem in qua aliquod ius habet cēſeƚ ſolūmodo legare ius ſuuꝫ. ita ⁊ donādo qs rem cenſeatur donare ius ꝙ hꝫ in ea. Preterea ⁊ magis in terminis quando quis legat rem ſuam alteri obligatam legatarius ſi vult rem conſequi regulariter habet ipſam reluere ſuis nūmis nec habet regreſſum aduerſus heredem pro pecunia expoſita in ipſa lutione rei. l. ſi res obligata verſic.

ſine ſciat de lega.j. imo pleriqꝫ ibi tenent ꝙ heredes poteſt legatarium compellere vt ipſam rē reluat. ⁊ ſic ipſum heredem liberet a perſonali obligatione qua tenetur. vnde ꝓut in legatario ibi diſponitur: ita ⁊ reſpondendum vr̄ in donatario. arg. dicti. §. cū qui cyrographū cum cōcor.

d ¶ Hoc tamē nō obſtāte in contrarium puto eſſe iuſtitiam. Nam preſupponitur ꝙ dictus donator habebat noticiaꝫ dicte hypothece ſeu pignoris: q2 ipſe obligauerat dictam domum donatam ⁊ in facto proprio nō preſumitur ignorantia l. ꝗꝗ. ff. ad vellea. ⁊ c. ab excōmunicato. extra de reſcriptis. ⁊ facit. l. quiſquis. C. de reſcin. vē. Ubi quis preſumitur habere noticiā qualitatis ſuarum rerum: lꝫ ſi obligatio nō reſultaſſet ex facto ſuo preſumeretur ignorātia. argu. l. verius. ff. de proba. ⁊ in regula preſumitur ignorātia in. vj. prout in proprijs terminis voluit gloſ. in verbo neſciat in. d. l. ſi res obligata. ⁊ ēt gl. in. l. predia. C. de fideicōmiſſis. ſed qn̄ quis legat rem ſuam alteri obligatā ſciens ipſam rem obligatam nō tenetur legatarius reluere: ſed heres artaꝉ ad reluēdum vt eſt expreſſum in. d. l. ſi res obligata in prin. ⁊ in. d. l. ꝑdia. vnde idem videtur dicendū in donatore ⁊ donatario arguēdo delegato ad donationem per dictum argumētum de vltimis voluntatibus ad ꝯtractus ꝙ arg. maxime videtur procedere in donatione cum legatum ſit quedam donatio. l. legatum eſt quedā donatio teſtō relicta de leg. ij. Et q2 in donatione latior ſit interpetratio quā in legato vel in alijs cōtractibus: vt eſt tex. notabilis in. c. cum dilecti eſſe de dona. vbi dr̄ ꝙ in ꝯtractibus plena in vltimis voluntatibus plenior in beneficijs ꝓut ſunt donationes pleniſſima eſt adhibēda interpetratio. Cōcurrit etiam in caſu noſtro qualitas perſonarum: q2 pater donat filio quo caſu ſit plenior ⁊ fauorabilior interpetratio pro donatario: vt ꝓbatur in ſimili in. l. cū alienam. C. de leg. ⁊ in. l. ꝑcula. ff. de ꝓba. ⁊ in. l. ſi ſeruus de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ qō ꝑ Bar. in. l. que dotis ſo. ma. ⁊ in terminis legati facti de re obligata eſt tex. cū gl. in. d. l. ſi res obligata. ⁊ in. d. l. predia. vbi ſi teſtator ignorabat obligationem regulariter non tenetur heres reluere.

e ¶ Fallit qn̄ legaſſet cōiuncte perſone ꝑ dicta iura ꝓut notāt ibi gl. ⁊ doc. vnde cū ipſe donator ſciuerit rē donatā eſſe obligatā ⁊ donauerit filio. ⁊ ſic ꝑſone cōiunctiſſime vr̄ ꝑſumendū ꝙ voluerit ipm̄ filiū gaudere re donata abſqꝫ onere luitionis ⁊ ꝑ iā dicta. ⁊ iō cū ipſe filius donatarius ſoluerit debitū paternū geſſit negociū ꝙ ipſo geſtu ꝑtinebat ad patrem: iō hꝫ regreſſum aduerſus patrē. arg. dictoꝝ iuriuꝫ. ⁊ l. ſoluendo cum ſua glo. de negocijs geſtis. ⁊ l. iij. C. eo. ti. ⁊ l. ſi quis cum procuratorio. ff. de procura.

f ¶ Nec obſtāt adducta in ꝯtrium: non. n. ob. ꝙ donator non teneꝉ de euictione: q2 ēt heres nō teneꝉ regulr̄ de euictione d. l. cū alienā. Et tn̄ teneꝉ in ſimili caſu reluere rem legataꝫ: ita ⁊ dicamus in caſu iſto. ꝙ teneatur reluere attenta ſcia ⁊ attenta coniunctione. ꝯ. pōderatis. Et dato ꝙ ipſe donator nō eſſet obligatus ad reluendū. Nihilominus donatarius non erat obligatus ſoluere illud debitum. Et lꝫ res donata eſſet obligata tn̄ erat etiā obligata perſona ipſius patris: ⁊ ideo ſolutio ad eum ſpectabat. ⁊ per ꝯn̄s ſolutio ipſum liberauit. ⁊ ſic fuit geſtū negociū paternū: iō competat actio ad repetēduꝫ per dictā. l. iij. de neg. geſt. cū ſi. ꝯ. adductis. ⁊ h̄ principalr̄ me mouet. Nec ob. ꝙ cenſeaꝉ donare ius ſuuꝫ q2 illa regula non ꝓcedit in pignore vel hypotheca per quā poteſt tota res legata auocari per. d. l. ſi res obligata. ⁊ d. l. predia prout ⁊ no. doct. in dictis iuribus. Nec ob. inductio de. d. l. ſi res obligata. q2 procedit quādo donās ignoraſſet obligationem ⁊ legatuꝫ fuiſſe factum nō cōiuncto teſtatori que ceſſant in caſu noſtro vt ex. ꝯ. dictis apparet.

g ¶ Circa tertium aūt queſitum videlicet an Joānesbenedictus poſſit aduerſus patrem petere bona materna pro rata ſibi cōpetente reſpōdēdum eſt ꝙ poteſt bona materna vendicare ⁊ petere aduerſus quēcūqꝫ eas detinētē q2 poſt emācipationē res aduēticia pleno iure quo ad ꝓprietateꝫ ⁊ adminiſtrationem ptinet ad filium ⁊ quo ad intētādas actiones pro ipſis rebus maternis vel alijs aduenticijs. l. j. §. ſi. C. de annali exceptione. ⁊ l. quecūqꝫ in ſi. C. de boniſqꝫ libe. ⁊ l. cū oportet. §. ſancimus. e. ti. ſaluo eo ꝙ dicit ibi de vſufructu debēt igiꝉ res materne ⁊ aduēticie poſt emācipationem teneri ⁊ gubernari: ⁊ ſi non tenētur ab ea hꝫ actiones ad eas recuperādas: vt dictis iuribus nec diſtinguiꝉ inter patrem ⁊ alios: vnde generaliter ſunt intelligenda per iura vulgaria. Solum autem circa hoc iminet dubiū. ſcilicet an pater debeat frui vſufructu in dictis rebus maternis ſalteꝫ pro dimidia per id qō diſponitur in. d. §. ſancimus. vbi expreſſe diſponitur ꝙ qn̄ pater emācipat filium reſeruaꝉ ſibi de iure dimidia vſuſfructus in bonis maternis ⁊ alijs aduētitijs niſi dicto vſufructui renūciauerit vel illum filio donauerit. Nā pōt ꝓbabiliter dubitari an dicta donatio facta de vſufructu per dictuꝫ Baſiliū dicto Joānibenedicto in premium emancipationis trahatur ad iſta bona materna: q2 nō donauit ſimpliciter vſumfructum quem haberet in omnibus bonis dicti Joāniſbenedicti ſed in omni eo qō dictus Joanneſbenedictus lucratus eſſet: ita ꝙ vr̄ poſſe referri ad id qō lucratus eſſet ex opera ⁊ induſtria ſua ⁊ non trahetur ad id qō ad eum peruenit ex ſucceſſione materna: q2 hereditas materna vr̄ debita filio. ⁊ ſic filius capiens hēditatē maternā vr̄ debitū accipere ⁊ nō lucrum capere ꝓbat text. in. l. ſi. §. penul. C. de codicillis. Et ſic nō videnꝉ verificari verba dicte remiſſionis in qua ſepius reiteratur verbuꝫ lucratus. Ex aduerſo adduci pōt ꝙ lꝫ improprie ⁊ abuſiue loquēdo hereditas matris dicaꝉ debita filio: nihilominus proprie loquendo nō eſt debita vt in ſimili no. gl. in. l. ſi emācipata. C. de iuris ⁊ facti igno. vbi allegat illum tex. ⁊ reſpondet ꝙ nō eſt debita: ſed quaſi debita. ⁊ ſic non eſt vere dānum prout dicit ibi glo. quā ſequuntur doct. Ideo large ſeu largiſſime loquendo id qō queritur ex ſucceſſione materna pōt dici lucrari: ſed donationis verba ſunt latiſſime interpetrāda. d. c. cum dilecti in ſi. merito ⁊c. Iſta aūt dubitatio ceſſat ſi hereditas materna tpe emācipationis nō erat adita per dictum Joāni benedictum. Nam tunc hereditas nō fuiſſet queſita tēpore patrie ptātis. Et ꝓpterea nō eſſet queſitus vſuſfructus patri: lꝫ fuerit delata tpe patrie ptātis. Quo ad acquiſitionem. n. hereditatis attendiꝉ tēpus aditionis hēditatis ⁊ nō tempus hereditatis delate. adeo ꝙ ſi tpe delate hereditatis erat ſeruus vel filiuſfamilias is cui hereditas delata erat ⁊ tpe aditionis hereditatis erat factus liber ſeu ſui iuris queriꝉ hereditas ipſi ⁊ nō patri vel dn̄o cui fuiſſet queſita ſi tpe patrie vel dn̄ice ptātis fuiſſet hereditas adita: vt eſt tex. ⁊ glo. inſtituta de heredibus inſtituendis ⁊ no. glo. ⁊ Bar. in. l. is q. §. ſi. de acqui. here. ⁊ fac. l. aditio in fine eo. titu. ⁊ l. liber homo de acquirenda rerū dominio. ⁊ l. quidā cum filio de heredibus inſtituendis: licet ſi fuiſſet filius vel ſeruus inſtitutus contēplatione patris vel dn̄i ⁊ factus ſui iuris adiret hereditatē teneretꝉ illā reſtituere patri vel dn̄o d. l. aditio. ⁊ d. l. liber homo. ⁊ d. l. quidam cum filio. ⁊ per Bar. in. d. l. is q. §. ſi. poſt principium. ⁊ ſic et quo habet eā reſtituere pꝫ ꝙ illā ſibi queſiuit. Cum igiꝉ ſimus in aduenticia hereditate. ⁊ ſic nō delata filio contemplatione patris filius ſibi querit nec teneꝉ aliquid reſtituere patri: lꝫ fuerit delata tpe patrie ptātis. vtrū aūt fuerit adita tpe patrie poteſtatis depēdet ex. j. dicēdis in alio dubio: q2 ꝑſupponitur ꝙ non fuit factus aliqs actus denotās aditionē niſi q2 per patrem fuit recēta dos que ſubiacebat reſtitutioni.

b ¶ Circa quartum autem conſultationis articulum videtur prima facie dicēdū ꝙ dicta dn̄a Frāciſca ſuccedat dicte dn̄e diamāti ſue matri vna cū maſculis. Nā de iure cōi cōſtat ꝙ matri ſuccedunt pariter maſculi ⁊ femine ſublata enim eſt omnis differentia ſexus ⁊ patrie ptātis in auc. de hereditatibus ab inteſtato veniētibus. §. j. Et pariter ēt ſuccedebāt ex ſenatuſcōſulto orficiano inſtituta de ſenatuſcōſulto orficiano in principio ⁊ hoc eſt clariſſimum de iure cōmuni nec ſtatutum ꝙ oſtendiꝉ vr̄ ꝙ habeat obſtare. Nā ſtatutum excludens feminā dotatā ſolet intelligi ꝙ excludatur a ſucceſſione dotātis. argu. l. j. C. de legitimis heredibus. ⁊ idem hoc concludit ibi Bal. ⁊ dicitur idem ibi tenere Guidoneꝫ de ſuzzaria ⁊ allegatur in argumētum. l. vt liberis. C. de collationibus. ⁊ pluries fuit h̄ conſultum per illo dicto Baldi ⁊ cōmuniter ſolēt ita interpetrari huiuſmodi ſtatuta. Ergo cum filia predicta nō fuerit dotata a matre de cuius ſucceſſione agitur: ſed a patre videtur ꝙ non ſit excluſa per dictū ſtatutum. ⁊ licet ſtatutū loquatur alternatiue ⁊ in pluribus perſonis dotātibus ⁊ in pluribus perſonis de quorum ſucceſſione paſſiua agitur: tn̄ poteſt intelligi referendo ſingula ſingulis hoc eſt dotata a tempore non ſuccedat patri ⁊ dotata a matre nō ſuccedat matri. ⁊ ſic de ſingulis. Que interpetratio videtur neceſſaria: q2 alr̄s reſultare videtur quodā inconueniens. Nā ponamus eſſe dotatā a patre ⁊ agi de ſucceſſiōe auie mr̄ne ⁊ extare filios pr̄is ex alio mr̄imonio. Nā h̄ cāu illi filij nihil attinēt illi auie. ⁊ tn̄ iherēdo ſimplr̄ ⁊ abſolute v̄bis ſtatuti nō referendo ſingula ſingulis videreꝉ ꝙ filia dotata excludereꝉ a ſtatuto ꝑ illos q in nihilo attinēt

perſone

perſone deſcripſit ⁊ quibus non defertur hereditas ꝙ videtur ab omni ratione alienū merito ne incidamus in iſtuʒ abſonum intellectum debemus amplecti alium intellectum qui vicio caret argumento.l.nam abſurdum.ff.de bonis libertorum.⁊.l.ſcire oportet.§.aliud de excuſationibus tutorum cum ſimilibus.

l ¶ Tamen his non obſtantibus contrarium arbitror de iure reſpondenduʒ. Naʒ imo videtur ꝙ dicta filia dotata a patre excludatur a ſucceſſione matris vigore dicta.l.municipalis propter ſuper exiſtentiā filioruʒ ſeu filij maſculi deſcendētis ex ipſo patre dotāte ⁊ ex ipſa matre diamāte: de cuius paſſiua ſucceſſione agitur. Naʒ Bald.in quodaʒ ſuo conſilio incipiente de iure cōmuni nulluʒ dubiuʒ tenet ⁊ pro expedito preſupponit ꝙ ſtatutuʒ diſponens ꝙ dotata a patre aut a matre aut ab auo aut a fratre excludat̃ a ſucceſſiōe patris matris aui vel fratris ⁊c̄. excludat feminam dotatam ab vna ex dictis perſonis a ſucceſſione aliarū perſonarum nominataruʒ in ſtatuto: q̄ʒ non dotauerint. Et ideʒ conſuluit Petrus de ancharano in cōſilio ꝙ incipit pro veritate premittenduʒ qui doc.in dictis conſilijs loquuntur in ſtatutis ſimpliciter loquētibus alternatiue vt ſupra ⁊ cuʒ alio anno verteretur apud camerenuʒ q̄daʒ queſtio ſuper ſtatuto dicte ciuitatis fuit huc tranſmiſſuʒ aliud conſilium bald. ⁊ aliud. Pauli de caſtro qui hoc idē concludebant in terminis ipſius ſtatuti in quo erant quedaʒ alia verba que ſuadebant dictaʒ interpetratione vltra quaʒ ſimplex natura alternatiue ⁊ in illa cā bis conſului pro eadem pte ⁊ alʼs ſup interpetratione ſtatuti fulginatis idē conſulendo tenui. ⁊ idē non eſt diu ꝙ conſuluimus dominus Bald.ſer cole doctor excellentiſſimus ⁊ ego apud Gualdum ſuper interpetratione ſtatuti dicte terre Gualdi ⁊ dicebatur: tunc per prefatuʒ dominum Baldū ꝙ dictū Bal.in.d.l.j.de legitimis hereditatibus loquitur in ſtatuto ſimpliciter diſponēte ꝙ femina dotata non ſuccedat non autem loquitur in ſtatuto alternatiue exprimente plures perſonas dotātes excludendo dotatā ab earū ſucceſſione: vnde in huiuſmodi ſtatutis loquentibus: vt.ſ.de excluſione a ſucceſſione plurium perſonarum que in ſtatuto nominātur: prout in terminis noſtri ſtatuti ⁊ ſimilibus ſaltem. Quādo aliqua verba que innuāt illā interpetrationem: ſcilicet ꝙ dotata ab vno excludatur a ſucceſſione etiā alterius non dotātis: tunc non procedat dictum Baldi de quo in.d.l.j.de legi.heredi.ſʒ dotata ab vno ex nominatis in ſtatuto excludatur a ſucceſſione dotātis ⁊ etiā a ſucceſſione aliarum perſonarum nō dotātium. Et ita contigebat in terminis ſtatuti Camerini ⁊ in terminis ſtatuti fulginatis. Sed clarius militāt in terminis noſtri ſtatuti. Nā hoc innuunt illa verba li boni tāto paterni quāto materni ne vengano alli dicte herede maſcole: ita ꝙ referēdo dicta verba ad precedentia: prout decet ſequitur ꝙ dotata ab auia non ſuccedet in bonis paternis vel maternis ⁊ conſequenter patet ꝙ dotata ab vno excluditur a bonis alterius ſuperſtitibus deſcendentibus maſculis ex linea maſculina ꝙ ⁊ longe clarius declarāt verba ſequentia dicti ſtatuti ibi ⁊ che non poſſan ſuccedere eſſe donne dotate nelli beni del patre o matre auo o auia fratre carnale o ſorella carnale ſtante ⁊ ſupra viuente li dicti fratri carnali niuno po piu aduenga diu dio che non fiano dotate da eſſo patre matre auo aua fratre carnale o ſorella carnale ma foſſer dotate da altre che dalle predicte che non poſſon ſuccedere ab inteſtato cioe ſenza teſtamento nelli beni dalcuno delle predicte non dotante eſſe: ma fieno contente alle dote loro ma quando non ſopraviueſſe alcuno della linea maſculina deſcendente de quello o de quella cioe patre o matre ⁊c. Della heredita delquale o dellaquale ſe tractaſſe alora le donne dotate ſe ametteno ⁊c. Que v̄ba licet potuiſſent actius componi: tamen apertiſſime declarāt ⁊ decidunt caſum noſtrum: ſcilicet ꝙ dotata a patre vel ab alio excluditur a ſucceſſione matris extante filio maſculo ipſius matris ⁊ cum verba predicta iunctis alijs verbis in principio ſtatuti poſitis ſint clariſſima non eſt ſtandum ſuper mente ſtatuti iuxta.l.ille aut ille.§.cum in verbis de leg.iij.tanq̄ʒ ſuper cāu l.municipalis iuxta.l.ancille de fur.⁊.l.illam.verſiculo de modo.C.de collationibus.

k ¶ Per que appet euidēs rñſio ad dictū Bal. ⁊ ſequacium in.d.l.j. Nec ob.rō abſurditatis.ſ.adducta: q2 ceſſat intelligendo de deſcendētibus illius perſone de cuius ſucceſſione agit̃ ꝓut loquunt̃ verba dicti ſtatuti.ſ.expreſſa in v̄ſic. ⁊ che nō poſſono ꝑ que v̄ba pūt declarari v̄ba principij dicti ſtatuti vt ceſſat dictū icōueniēs. Et ſi nō placeret ita reſtringere ꝓncipiū dicti ſtatuti ꝙ principiū differt ab illo verſi. ⁊ che nō poſſono ⁊c. q2 principio loquit̃ in dotatis a p̄re vel ab alijs ꝑſonis ibi deſcriptis. ⁊ v̄ſi. ⁊ che nō poſſono ⁊c. loquit̃ in dotatis ab alijs ꝑſonis. Poſſet rñderi ad illud ꝓncipiū intelligēdo ꝙ femina dotata ab altera ex illis ꝑſonis excludat̃ a ſucceſſiōe dotātis ⁊ a ſucceſſiōe nō dotātis dūmō ſupſint aliq ex linea maſcu. deſcēdētes vl̃ ab ipo dotāte vel ab alio ē dictis ꝑſonis noīatis ſi volumus magis large interpetrari tñ dūmō ſint tales hi excluſa ipſa femina dotata deferat̃ eis hr̃ditas de qua agit̃: ar.l.j.§.deportatos. ⁊ ꝙ ibi ꝑ bar.ff.de ꝯiab. vbi vult ꝙ hmōi ſtatuta nō excludāt feminas ſi ꝑſone ꝓp quas excludunt̃ nō ſuccedāt ꝙ ⁊ voluit bal.in.l.maximū viciū.C.de lib.p̄te. ⁊ in.l.i ſubſtōne.§.nō ſil̃i mō.ff.de vul.⁊ pup. ⁊ i cōſi.ſuo ꝙ incipit q2 ſtatutū diſpōit. Et idē tāgit i.l.ſi defunctus.C.de ſuis ⁊ legitimis ⁊ alʼs dicit idē bal.in.l.omnes populi.ff.de iuſtitia ⁊ iure petrus de bellaptica in repetitiōe.c.canonū de cōſtitutiōibus decimaquarta queſtiōe principali col.cliij. dicūt ꝙ ſi ſtatutū dicat ꝙ primogenitus ſuccedat intelligit̃ ſi eſt capax ⁊ non demeritus ſecus ſi incapax vt frater minor vel demeritus. Facit ēt ad ꝑdicta qđ no.Bart.in.l.j.de coniungendis cum emācipato liberis. ⁊ Imo.in.l.gallus.⁊.§.⁊ quid ſi tantum de lib.⁊ poſt. Vñ in ꝓpoſito ita intelligēdo ſtatutū noſtrū ceſſat dictū incōueniens. ⁊ ita alʼs reſpondebam ad ſimileʒ obiectionem que fiebat circa dictum ſtatutum camereni ⁊ qualʼrcūqʒ dictū principiū intelligatur caſus nr̃ decidit̃ per dictū verſiculū ⁊ che nō poſſono ⁊c. Nam lʒ dictus verſiculus loquat̃ in dotatis ab alijs perſonis q̄ʒ a p̄re ⁊ m̄re ⁊c. tñ loquit̃ ⁊ per aduerſatiuā q̄uis q2 per illa verba aduēga dio che nō fian dotate dal p̄re ⁊c. Nā dictio quāuis ē implicatiuis dicit Bar.in.l.j.ſcđa colūna de cōdi. ⁊ demō. ⁊ florentinus in.c.paſtoralis in ꝓn.in.vij.q.de reſcriptis. ⁊ facit gl.in verbo quāuis in.§.ſi.de iureiurādo fil̃r ⁊ priſianus in fine octaui maioris dicit ꝙ ē aduerſatiua ⁊ implicatiua ⁊ aduerſat̃ cōuenieti ſm eū. ⁊ Bal.in preallegata.l.j.dicit ꝙ aduerſatur ei vr̃ ꝙ prima frōte videt̃: vnde ſenſus dictorū verborum aduenga dio che nō fian dotate da eſſo p̄re ⁊c. Eſt ꝙ ſi fuiſſent datate ab ipſo p̄re vl̃ ab alijs perſonis ibi d̄ſcriptis fortius militaret illa diſpoſitio que ſubdit̃ aduerſat̃.n.illa dictio aduēga dio que eſt vulgare dictionis q̄uis vel lʒ q2 videbat̃ ꝙ femine dotate nō deberēt excludi ex eo q2 nō erāt dotate a p̄re vel ab alijs ꝑſonis in ꝓn.ſtatuti deſcriptis que ibi immediate repetunt̃ q̄ſi dicat fortius excludent̃ ſi ſunt dotate ab iſtis ꝑſonis ⁊ iſto mō ſtat aduerſatiue ꝓut eſt propria natura dictionis q̄uis vt dcm̄ eſt. ⁊ vt notat ēt gl.j.i.d.l.q iuraſſe. ⁊ gl.in.c.porro de ꝓuilegijs. ⁊ gl.in.c.venerabilē.de electione. ⁊ gl.in.l.tā.§.ſi qs cū.ff.ad exhibēdū. ⁊ gl.in verbo q̄uis in.l.j.§.dolū.ff.de eo ꝑ quē factum eſt. ⁊ Bal.in.l.filij.C.familie heriſcūde. ⁊ per ꝯñs iſtud quartū dubiū deciditur aperte per dictum ſtatutum.

l ¶ Deueniēdū ē admō ad qntū dubiū circa ꝙ ē aduertēdū ꝙ ſi dicta Ioāna deceſſit poſt aditā hereditatē matris. tūc eius portio deuēit ad patrē ⁊ ad fratrē ſeu fratres vtrinqʒ cōiūctos ꝓ virilibus portiōibus ꝑ tex.in.auc.d̄functo.C.d̄ l̄tis hr̃dibus ſi aūt deceſſit hr̃ditate nō adita eius portio accreſcit fratribus q2 hr̃ditas matris nō adita nō trāſmittit̃ ad patrē vt eſt tex.in.l.ij.C.ad ſenatuſcōſultū orficianū vbi ē de h̄ caſus ꝓut ibi dicit Cynus. ⁊ ita cōiter tenet̃.ſ.ꝙ hereditas aſcēdētis nō trāſmittat̃ ꝑ deſcēdētē in aſcēdētē per illū tex. ⁊ per.l.ij.§.ſi qs ex liberis.ff.ad tertullianū ꝓut voluit bar.in.l.j.C.de is qui ante apertas tabulas. ⁊ in ſuo cōſilio ꝙ incipit in queſtiōe prepoſita dubiū eſt cū hereditas dicens ꝙ doc.ita tenent ideʒ tenet Angelus ibi in mea lec. ⁊ idem ibi tʒ Raphael inducens pro caſu.l.ſi infanti.C.de iure deliberandi. vt ibi per eū qui dicit ꝙ h̄ opinio eſt celebrior ⁊ cōmuniter tenet̃ a doctoribus. ⁊ idē tenēt bar.An. Saly. ⁊ Pau.de caſt.in.l.ij.ad orficianū. ⁊ ita tenui legēdo in.d.l.vnica. ⁊ in.d.l.ij. ⁊ plures cōſului. licet glo. aliud velit in.d.l.vnica que ſe fundat per.l.apud hoſtes.C.de ſuis ⁊ legitti. que loquitur in tranſmiſſione paterne hereditatis iure ſuitatis prout cōmuniter omnes eam intelligunt ⁊ prout ſonant eius verba. ⁊ licet Bal. ⁊ butrigarius aliud voluerint ⁊ non bene vt alʼs dixi reſpondeo ad eorum motiua in.d.l.vnica. Et licet pater poſſit adire hereditatem delataʒ filio vel filie in p̄ſāte filio vel filia recuſantibus adire.l.cum non ſolum in princ.C.de boniſqʒ liberis. tamen non poteſt adire eis mortuis: q2 nō eſt amplius perſona q̄ʒ ipſa pater

poſſit repreſentare prout voluit Ricardus malumbre Ray
nerius de for.⁊ doc. cõmuniter ſm Salycetum in.d.l.ij. ꝙ
⁊ vult ibi Bal. q̃n filius vel filia non ſuccedit inſolidu3: ſed
h3 fratres vna cum eo ſuccedentes: nam tunc bis accreſcit
per.d.l.ij.§.ſi quis ex liberis verſi. ſed ſi non ſit ſolus.⁊.l.j.
ff.ad tertullianum.⁊.l.j.§.ſi nemo. eo.ti. Unde hoc caſu Bal.
concurrit cum cõi ſnia: l3 alſs ab ea diſcrepet vt dixi ⁊ hanc
partem tenui in.d.l.ij.⁊ in.d.l.cum non ſolum.

m ¶ Reſtat itaq3 ſolum videre quo ad hunc articulu3 an di
cta Joãna vel pater ꝓ ea adiuerit hereditate3 matris. Pre
ſupponitur.n.ꝙ erat infans tempore delate hereditatis: ita
ꝙ pater potuit eius nomine maternã adire hereditatem vt
eſt expreſſu3 in.d.l.ſi infanti in pn. Non autẽ fecit aliquẽ
actũ adeundi qui appareat vt preſupponit: ſed allegari põt
ꝙ retinendo dotẽ maternã que cõſiſtebat in quãtitate per
annũ poſt mortem vxoris cenſeaẽ adiuiſſe ea rõne q2 non
poterat dotẽ poſt annum iuſte retinere niſi hereditatẽ adi
uerit quo caſu poterat retinere tãq3 vſufructuarius ⁊ legit
timus administrator filie per.l.j.C.de bonis maternis. iõ ne
videaẽ eſſe in mora cũ mora cẽſeaẽ delictũ ⁊ quis nõ cẽſeaẽ
delinquere.l.merito pro ſocio. ideo cẽſeaẽ adiuiſſe ꝑut hoc
voluit Bar. in diſputatiõe ſua que incipit debitor in diem.
⁊ in.l.gerit verſiculo venio ad quartum principale.ff.de ac.
here. per dictã rationẽ.⁊ p.l.recuſari.eo.tit.⁊.l.ſi peculiũ.§.
ſicut.ff.de peculio legato.⁊ idẽ teneat Jmo.i.d.l. gerit.⁊.d.
l.recuſari. ſed ↄ̃riũ tenuit bal.in.l.nõ hoc.C.vñ legittimi.⁊
in.l.j.in.viij.q̃one qui admitti.⁊ in.l.cum antiquioribus in
ſcda col. infra de iure deliberandi.⁊ idem tenuit Salycetus
in. d.l.cum antiquioribus.⁊ Franciſcus de albergottis in
ſuo conſilio ꝙ incipit predicte rõnes.⁊ rñdent ad rationes
Bartholi plura adducentes pro hac parte que breuitatis cã
obmitto poſui autem in.d.l.non hoc. vbi dixi ꝙ articulus
eſt dubius q2 põt reſponderi hincinde ratiõibus adductis.

n ¶ Unum aũt me mouet in caſu noſtro ad tenendã in tanta
dubietate opinionẽ Bal.⁊ ſequacium q2 conſtat ꝙ ſi filij ex
ceſſerũt infantiã: q2 pater ſolus nõ põt ꝓ eis adire ar.l.po
tuit.C.d iure deliberãdi.⁊.d.l.ſi infanti.§.ſi.iũcto ꝑncipio
eiuſdẽ.l.a ↄ̃rio ſenſu. iõ pater retinẽdo dotẽ nõ cẽſeẽ ꝓ filijs
adire ꝑut firmat Põtanus in.d.l.gerit.⁊ idẽ ſentit ibi bar.
⁊ ſatis clarũ prout ⁊ legẽdo tenui in.d.l.nõ hoc. vnde cũ pre
ſupponaẽ ꝙ tẽpore mortis dicte diamãtis eſſent quidã filij
maiores infante pro quibus pater retinẽdo dotẽ nõ potuit
adire. l3 dicta Joãna foret infans ⁊ ꝓ ea potuerit adire: tñ
vr̃ ꝙ hoc caſu nõ cẽſeaẽ adiuiſſe. Nã ꝑut iniuſte tenuit do
tẽ pro parte illorũ qui erãt maiores infãte: ita de facili con
iecturari põt ꝙ nõ curauerit iniuſte retinere ẽt ꝓ aliis pri
bus cũ aduerſus eũ qui eſt in vno malus de facili p̃ſumitur
ꝙ in alio ſit malus in ſimili genere mali iuxta regula3 ſemel
in.vj.⁊.l.ſi cui accuſare.§.eiſdẽ.ff.de accuſationibus.⁊ in.c.
teſtimoniũ de teſtibus.⁊ in canone vltimo.xx.v.di.cũ ſi. Et
ideo cum ſtemus in ſimplicibus cõiecturis.⁊ vbi ceſſat hec
ratio doc. varient ⁊ articulus ſit ſatis dubius de facili con
currente aliqua preſumptione in ↄ̃rium eſt adherendũ ꝙ in
ducatur ſufficiens preſumptio aditionis ex ſolo ſilentio pa
terno in non reſtituendo dotem cum perraro contingat ꝙ
debitores ſoluant creditoribus non petentibus ⁊ ex aditio
ne reſultet non ſolum cõmodum: ſed plerũq3 reſultet etiam
onus. Unde in hac dubietate putarem ꝙ qui allegat aditio
nem habeat illã probare aliter q̃3 per dictã non reſtitutionẽ
dotis. Et hec circa quintũ dubium dicta ſufficiant.

o ¶ Deueniendo ad eo ſextũ queſitũ dico ꝙ res eſt ad clara
ꝙ nõ video: vñ reſultet excitatio. Nã cõſtat ꝙ maritus non
ſuccedit vxori ſtãtibus filijs in aliqua pte vt p3 in.l.j. C.vñ
vir ⁊ vxor. in pleriſq3 aũt locis ſolent eẽ ſtatuta ꝙ vxore pre
decedente maritus lucreẽ tertiã vel quartã parte3 dotis: ſed
cõiter loquunẽ q̃n vxor decedit ſine liberis ex eo matrimo
nio natis. Hoc tñ eſt facti iuxta.c.j.de conſtõnibus lib.vj.
nec pñt ſuper hoc rñderi non viſo ſtatuto vel eius verbis.

p ¶ Ad ſeptimũ aũt ⁊ vltimũ queſitũ rñſio deprehendi põt
ex dictis ſupra circa tertiũ queſitũ. Nã ſi hereditas mater
na non fuit adita tpe patrie ptãtis: prout arbitror nõ fuiſſet
aditã ex dictis ſupra circa quintũ dubiũ ſumus extra dictã
dubitationem: q2 pater non h3 vſumfructu3 in bonis que
ſitis poſt emancipationem ⁊ attenditur tempus adite here
ditatis ⁊ non tempus delate hereditatis: vt dixi ſupra circa
tertium dubium ſinautem fuiſſet hereditas prius adita per
tinuiſſet vſufructus ad patrem in totũ durante patria po
teſtate ⁊ pro dimidia poſt emancipationem per.d.l. cũ op3.
§.cum aũt. Et hoc ſi pater non donat filio vſumfructu3 ſeu
vſufructui renunciauerit tempore emãcipationis: prout eſt
ibi expreſſum ⁊ dixi ſupra circa primum conſultationis ar
ticulum: ſed pater in caſu noſtro donauit filio vſumfructu3
in omni eo ꝙ ipſe filius fuiſſet lucratus vſq3 in diem emã
cipatiõis. Unde ſolũ remanet dubitatio an acquiſitio here
ditatis materne dicatur lucrum filij de quo dixi ſupra in di
cto tertio dubio non repeto.

q ¶ Ultimo extra punctũ querit: q2 quidã ꝑut dr̃ durãte pa
tria ptãte donauit dicto Joãnibenedicto quodã prediũ ea
cõditione vt nihil patri quereret deinde dictus Joannes
benedictus emancipatus emit dictum predium ab ipſo do
nante aſſerentes dicte partes dictam donationem fuiſſe fi
ctitiam ⁊ ſimulatam dubitatur: an pater poſſit in dicto pre
dio hẽre aliquẽ regreſſum in ꝓprietate vl' vſufructu. Circa
ꝙ reſponderetur breuiter ꝙ non: nam ſi dicta donatio fuit fi
ctitia: ꝑut partes poſtea aſſeruerunt dictum predium fuit
queſitum filio poſt emancipationem: vnde nihil ad patrem:
q2 donatio fictitia eſt nulla nullũ ius tribuẽs.l. imaginaria.
ff.de reg.iur.⁊.l.nuda.ff.de ↄ̃hen.emp.⁊ facit.C. plus vale
re ꝙ agitur in rubro ⁊ nigro ſi aute3 donatio fuiſſet valida.
tunc patri nõ fuiſſet queſitus vſuſfructus: q2 quãdo aliquid
datur filio vt parenti non queratur vſuſfructus. tunc nihil
queritur patri. l3 filiũ habeat in poteſtate ſi detur a parẽte
ſiue ab extraneo vt eſt expreſſu3 i auc. vt liceat matri ⁊ auie
in principio.⁊ in auc. excipitur.C.de bo. q3 liberis. Et ſi fuiſ
ſet q̃ſitus patri dictus vſuſfructus illum amiſiſſet per dona
tionem quã fecit dicto filio tempore emancipationis de vſu
fructu quem haberet ſuper omni re ab ipſo filio lucrata con
ſtat.n.ꝙ queſita ex donatione dicuntur lucra vt de ſe patet
⁊ ſatis apparet in ſimili in.d.l.ſi.§.penultimo. vbi probatur
ꝙ queſita ex ſucceſſiõe dicuntur lucra multofortius queſita
ex mera liberalitate dicuntur.n. queſita ex titulo lucratiuo
ſeu ex cauſa lucratiua q̃ queruntẽ ex donatiõe. Ergo dicun
tur lucrata.⁊ ſic verificanẽ verba dicti cõtractus donatiõis.
Ex quibus remanet res clariſſima ꝙ dictum prediu3 pleno
iure pertinet ad dictum. Laus deo.

¶ Appellatio eſt deſerta ſi appellatus non citaẽ infra quin
tum diem ex forma ſtatuti.

¶ Conſilium. xliij.

In nomine dñi noſtri
ieſu chriſti. ¶ Jn hac cõſultatiõe breuiter ⁊
cõcluſiue procedã: q2 tẽpus plurimũ inſtat.
Et obmittã morẽ ſolitũ allegãdi pro vtraq3
parte ex cauſa iã dicta. Et q2 themate addu
cuntur motiua que allegantur pro vtraq3 parte. Concludo
itaq3 appellationẽ de qua agitur cenſeri de iure deſertã ⁊ ha
beri perinde acſi non fuiſſet appellatum ea ratione q2 ap
pellatio predicta: licet fuerit interpoſita infra tempus debi
tum.x.dierum qui aſſignantur ad appellationẽ interponen
dam tam de iure communi vt in auc. hodie.C. de appella.
cum ſimi. q̃3 ex cenſura iuris municipalis. Et infra quinta3
diem fuerit impetratum a domino ad quem fuerat appella
tum vt dictam cãm appellationis ipſe dñs committeret co
gnoſcendam ⁊ terminandam dño collaterali futuro: tñ non
fuit inchoata proſequutio dicte cauſe appellationis.j. quin
tã diem ſm formam dicti iuris municipalis ꝙ diſponit ꝙ
appellans incipiat proſequi appellationem.j. quintam die3
a die appellationis interpoſite computandam alſs diſponit
ꝙ appellatio euaneſcat: ⁊ habeatur acſi appellatu3 nõ eſſet:
itaq3 ſtatutũ clare loquiẽ ꝙ ſi appellãs nõ proſequiẽ appel
lationem euaneſcit appellatio ⁊ habetur perinde acſi appel
latum nõ fuiſſet.⁊ per conſequens verba ſtatuti ſunt clara
ꝙ tũc reſultat nullitas appellationis. Et ſubdiẽ in ſtatuto
ꝙ ꝓſequi intelligaẽ is qui ſaltẽ appellatũ citari fecerit perſo
naliter ⁊c. Jo ergo q nõ fecit citari appellatu3 nõ intelligiẽ
proſequi appellationẽ quo ad effectũ dicti ſtatuti vt probat
tex. dicti ſtatuti ſaltẽ a ↄ̃rio ſenſu q eſt attendendus per.l.j.
§.huius rei.ff.de offõ eius cui mã. eſt iuriſdi.⁊.l. qui teſtõ.
§.mulier de teſtamen.⁊.c.cũ ap'ica de his que fiunt a prela.
ſine ↄ̃ſenſu capl'i. S3 dictus appellãs nõ fuit proſequutus
appellationẽ infra quintã diẽ faciendo.ſ. citari appellatum
prout requirebaẽ ex forma dicti ſtatuti: ideo dicta appella
tio eſt inefficax ⁊ pro nõ ſcripta ſeu pro nõ facta. Et ſic per
caſum dicti ſtatuti eſt fundata ſupradicta concluſio.

r ¶ Reſtat

a ¶ Reſtat confutare ea que in ɔ̄trium adducunt. Non enim obſtat ꝙ in puncto p̄ſupponitur ꝙ infra.v.diem requiſiuerunt pn̄tiam dicti futuri collateralis introducendo dictam appellationem ⁊c. animo proſequendi dictam appellationē citata dicta dn̄a andrea ad predicta videndū ⁊ audiendū. Et ſic vr̄ in puncto p̄ſupponi ꝙ dicta domina andrea fuerit citata. Et per ɔ̄ns videatur ſatiſfactum dicto ſtatuto: qꝛ reſpondetur ꝙ ex quo dicti actus qui referuntur in themate fuerunt facti in abſ̄ntia iudicis non eſt credendum ꝙ dcā citatio emanauerit: qꝛ non erat cuius mādato citatio fieret. Et forte illa verba citata dicta dn̄a andrea habent aliū ſenſum determinando illa verba aīo proſequēdi dictā appellationem: qꝛ nō video ꝙ in adductis pro parte dicte appellantis ponderet ꝙ citatio fuerit facta tempore ɔ̄gruo ſed quicquid ſit vtrū fuerit facta necne ſatis eſt ꝙ non fuit fcā per iudicem cōpetentē: qꝛ nō aderat iudex cōpetēs ⁊ actus geſtus per iudicē incōpetentē eſt ipſo iur̄ nullus. C. ſi a nō cōpe.iu. per totum nulla.n. eſt efficacior nullitas ꝙ̄ illa que cauſat ex incōpetentia iudicis iuxta not. per glo. ⁊ docto. in cle.j. de ſequeſtra.poſ. ⁊ fruct. Et citatio nulla venit appellatione citationis. l.iiij. §. condemnatum. ff. de re iudi ⁊ cle. paſtoralis eo.ti. ⁊ l. anulo. C. de ferijs. Jō ſiue citatio emanauerit ſiue non: non eſt ſatiſfactum dicto ſtatuto.

b ¶ Nec etiam ob. pro parte dicte appellantis dicit fuiſſe factam diligentiam quaſi ſteterit p̄ iudicem ſeu pp̄ defectum iudicis non p̄ partē: qꝛ rn̄detur negādo ꝙ fuerit fcā diligētia: nam potuiſſet ipſam appellationem introducere coram ipſo ordinario iudice ad quē faciendo per eum citari partem appellatam ⁊ nō impetrare ꝙ cauſa cōmittat iudici qui nō poterat tunc adiri. Et lꝫ ad hoc poſſet replicari ꝙ forte eſt de more ꝙ ipſe iudex ad quē qui eſt dn̄s loci per ſe faciat hmōi actus ꝓut ⁊ innuitur ex preſuppoſitis in themate. Tn̄ ſaltem poterat per partē inſtari ꝙ cā cōmitteret iudici qui poſſit adiri. Qđ minime p̄ſupponit fuiſſe factum. Et dato ꝙ talis negligentia non obſtaret ſaltem debuit infra quintā diē comparere corā ipſo collaterali poſt ei⁹ aduentum attento maxime ꝙ dictū ſtatutū in fin. diſponit ꝙ ſi contingit capitaneum vel poteſtatē vel eoꝝ iudices vacare per abſ̄ntiam mortem vel infirmitatē in cauſa principali ⁊ appellationis nullitatis ⁊ iniquitatis tempus ipſo iure nō currere. ideo cum vacaret tunc officiū dicti collateralis abſentis non currebant dicta tempora dicto appellanti: ⁊ ideo nō artabat ad ꝓducendū ſeu proſequendū appellationē tpe dicte vacationis: ſed artabat ad ꝓſequendū ipſam appellationem poſt aduentū iudicis infra.v.diem cōputandā ex tpe aduentus. Jdcirco faciendo dictam requiſitionem ⁊ ꝓductionem nō fecit illam congruo tpe ꝓpterea nō dꝫ releuare arg. l. ſi mora in princ. ff. de vſur. ⁊ l. ſi ſoluturus. ff. de ſolu. ⁊ l. obſignatione. C. eo.tit. Sꝫ impeditur interim facere id qđ ſibi iniungebat ſtatutum debebat illud facere poſtꝙ̄ cōmode illud agere poterat. Et ſic poſt ceſſationem impedimēti: prout hoc eſt regulare: vt pꝫ in. cle. cāmqꝫ. de ele. in. c. ꝙ̄ ſit. ⁊ in. c. cupientes. §. cetez. eo. titu. lib.vj. ⁊ in. c. cū dilecti. de dolo. ⁊ contuma. cum ſimilibus. Et maxime cum tpa quinqꝫ dierum interim ſibi nō currant vigore dicte legis municipalis vt.ſ. ponderate ꝓut alias dr̄ in. c. ex rōne. de appel. ⁊ in auc. Jtem ſi appellationem de tpibus appel. ⁊ in. l. ſed ⁊ ſi per pretorem in princi. ff. ex quibus cau. maio. ꝙ impeditus proſequi appellationē ſi tpa nō currunt tenetur poſtea ꝓſequi ⁊ detracto tpe ꝙ illo ꝙ non currebat tenetur ꝓſequi ⁊ expedire intra tp̄s alr̄s ſtatutū: ꝓut in cā appellationis eſt annus vel biēnium. Si autē ē impeditus ⁊ currit tp̄s ⁊ labit tunc reſtituit ad tātūdē tpis vl̄ datur aliud integrum tp̄a ⁊ ſi eſſet ipeditus mille annis nō daret niſi integer annus vt hr̄ in iuribus p̄allegatis: iō iſte appellans debuit appellationē ꝓſequi incboare intra quintā diē a tpe quo ceſſauit impedimētū defectus iudicis ⁊ ſic a tpe aduentus ipſius collateralis. Qđ minime fcm̄ p̄ſupponit.

c ¶ Jdeo appellatio eſt deſerta ⁊ ad irritū deducta. Nec p̄dictis refragatur ꝙ dictus finis ſtatuti diſponens tempora non currere poteſt referri ad proxima precedentia que loquuntur de alio tpe argu. eius ꝙ habet in. l. ſi idem cū eodem in fine. ff. de iuriſdi. om. iud. ⁊ l. cum delanionis. §. aſinam. de fundo inſtruc. Quia rn̄detur ꝙ dictus finis refertur ad oīa precedentia cum poſſit ad oīa referri. l. talis ſcriptura. de lega.j. ⁊ c. ſcdo requiris. ⁊ c. inquiſitioni. de appe. ⁊ l.j. C. de libe. prete. cum ſimi. qn̄ autē nō pōt ad oīa referri tunc ad proxima ⁊ ꝓcedit ꝙ habetur in. d. l. ſi idē cū eodem hic attē poteſt merito ⁊c. Et maxime cum loquatur per plurale tp̄a ⁊ indefinita que ſolet cōparari vl̄i. l. ſi pluribus. de leg.ij. ⁊ c. qꝛ circa. de priui. ⁊ can̄. ſi romanoꝝ. xix. diſtin. Et qꝛ tpa nō currebant non habuit neceſſe adire notarium cāe ⁊ facere illā ꝓductionē. Et acta de quibus ī themate coram eo. Et iō attento etiam ꝙ ſtatutū requirit citationem que ſine dubio nō pertinet ad notarium. Cōſtat ꝙ non fuit ſatiſfactum dcō ſtatuto ⁊ non opꝫ intrare illam difficultatem: an ſufficiat fieri coram notario cāe productiones relationes nuncij ɔ̄feſſiones ⁊ ſiſ̄a acta de quo per gl. iij. in ſi. in. l.j. hac conſultiſſima. §. ſiquis aūt. C. de teſtis. ⁊ ibi per Bar. Bald. ⁊ Ang. ⁊ per gl. in. l. iubemus. ⁊ in. l. interrogatam. C. de lib. cā. ⁊ in. l. inſtar. C. de iure fiſci. lib.x. ⁊ in. l. cū ſcimus. C. de agri. ⁊ cenſi. lib.xj. ⁊ per Bar. ⁊ Jmo. in. l. ſi finito. §. iulianus. de damno infec. ⁊ Bal. in aucten. que ſupplicatio. C. de precibus impera. offe. ⁊ in. l. ij. C. de edēdo. ⁊ per Ang. i. d. l. ſi finita. §. ſi plures. ⁊ p̄ cano. in. c. qm̄ ɔ̄ falſam. extra de proba. ⁊ ꝙ hr̄ in auc. item ſi appellatione. C. de tpi. appel. in quibus iuribus doc. varie. loquūtur loquētes: tn̄ de alijs actis nō de citatione vel ſnia.

d ¶ Nec ob. ꝙ pn̄s cauſa non erat agitanda nec agitat corā iudice ordinario. Sꝫ corā iudice cōmiſſario: qꝛ rn̄det ꝙ cōmiſſio fuit facta vt cā cognoſceret ſm formā ſtatutorū. Jtē dictū ſtatutū nō loquit magis ī ordiario ꝙ̄ in delegato. Et eſt veriſil̄e ſtatutū vl̄ cōditū a dn̄o vel ab eo ɔ̄firmatū ita ꝙ pōt ligare ⁊ ordinarios ab eo ɔ̄ſtitutos ⁊ ēt ſuos delegatos ⁊ cū generaliter loquat vr̄ gn̄aliter intelligēdū: l.j. ⁊ §. generaliter. ff. de legi. preſtan. ⁊ d. can̄. ſi romanoꝝ. ⁊ l. de precio. de publi. cū ſimi. Saltē cū p̄ſupponat in themate ꝙ in dcā ciuitate oēs cāe ciuiles cognoſcant p̄ viam cōmiſſiōis ⁊ nō via ſimplicis ordinarie iuriſditionis: qꝛ ſi diceremus ꝙ dictum ſtatutū non loqueretur in cauſa vertēte corā delegato ſeu cōmiſſario dn̄i dictum ſtatutum in hac pte eſſet deluſorium ſtante dcō preſuppoſito ꝙ hmōi cāe oēs terminentur per iudices cōmiſſarios. Quod minime dōm ē.ſ. ꝙ ſtatutum interpretret: ita vt reddatur eluſorium. c. cū ipſa. §. porro. de elec. in.vj. ⁊ c. abbate. de verb. ſig. in antiquis. ⁊ facit. l. ſi pretor in prin. ff. de iud. ⁊ c.j. e. ti. lib.vj. Qđ maxime dōm eſt qꝛ dictum ſtatutum non dirigitur ad iudicem nec iudicē artat. Sed dirigitur ad partem appellantem ⁊ ipſam artat. Que pars eſt ſub iuriſditione ſtatuentium. Unde ſtatuto ſubijcitur: ⁊ inſuper lꝫ ſuperior nō ſubijciat ſtatuto ⁊ ſubſequenter nec videatur ſubijci eius delegatus qui fungitur vice delegantis in cauſa ſibi cōmiſſa. l.j. §. qui mandatam. ⁊ l. ⁊ ſi pretor. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſdi. ⁊ in. c. ſane extra de offi. deleg. ⁊ in cano. vltimo. xciij. diſtin. Et propterea quo ad cām ſibi commiſſam eſt maior quolibet alio inferiore delegantis. c. ſtuduiſti. de offi. lega. ⁊ c. paſtoralis. de offi. ordinarij. Et ideo nō videt artari p̄ ſtatutum editum ab inferioribus delegantis: nihilominus etiam delegatus pape tenetur quo ad ordinatoria iudicij ſeruare conſuetudines ⁊ ſtatuta loci vbi cauſa delegatur cognoſcenda vt notant Compoſtolanus Joan. and. dominus Anto. Petrus de ancha. ⁊ Jmo. in rubrica. extra de conſuetu. ⁊ dominus Floren. in. c. fin. qōne. l. vt habetur in cap. cum veniſſent. de eo qui mittitur in poſſeſſi. ⁊ in capi. conſtitutus. de in integrum reſtituti. ⁊ in ca. ꝙ clericis. de foro competen. Unde licet quo ad alia fungatur vice delegantis: vt in iuribus ſupra adductis tamen quo ad hoc nō fungitur vice delegantis: prout notant prefati docto. in. ſ. dictis locis ⁊ videt eſſe rō qꝛ ſuperior cenſet eidē delegato cōmittere ꝙ ꝓcedat ſm ꝙ ꝓcedit in loco vbi cauſam committit cognoſcēdam. Unde multofortius hoc idem dicendum eſt in cōmiſſario preſentis cauſe attēto maxime ꝙ ipſe cōmittens ſe refert ad ſtatuta vt dixi ⁊ attentis alijs ſupra ponderatis. Et per hec apparent ſublata omnia que in contrarium adducuntur. Laus deo.

¶ Uniuerſalis ſubſtitutio fideicōmiſſaria fcā ī codicillis non tollit ſpeciales ſubſtitutiones.

¶ Conſilium. xliij.

N nomine dn̄i noſtri

i Ieſu chriſti. ¶ Uidetur in hac conſultatione primo aſpectu dicendū ꝙ dicti agentes ſoueant iuſtitiam ⁊ debeant pro ſe reportare ſniam. Nā lꝫ in teſtō dicti perozzi dcūs pe-

trus Nicolaus fuerit ſubſtitutus vulgariter ⁊ per fideicõ-
miſſum in bonis prelegatis dicto frãciſco poſt mortem dñe
Agnetis eidem frãciſco primo loco ſubſtitute.⁊ per pñs cũ
dicta dña agnes deceſſerit videatur ceſſiſſe dies dicte ſubſtõ
nis ⁊ ſubſequenter dicta bona videant̃ ptinere vigore di-
cte ſubſtõnis ad dictũ petrũ nicolaũ nihilominus dicta ſub
ſtõ facta de dcõ petro nicolao vr̃ ſublata per codicillos po-
ſtea factos in qbus codicillis pmittit̃ ꝙ dict⁹ teſtõr poſtea
codicillans de dcõ teſtõ addidit correxit ⁊ ademit in hunc
modũ ⁊c. Et poſtea poſt mortẽ dicte dñe agnetis ſubſtituit
vulgariter ⁊ exemplariter filios legitimos ⁊ naturales dcẽ
dñe agnetis ⁊ eis deficientibus ſubſtituit dictũ petrũ nico
laũ ſi viueret ſinaũt filios ipſi⁹ petri nicolai. Et in hoc vr̃
correxiſſe ⁊ ademiſſe de dicto teſtõ: qꝛ vr̃ ademiſſe ſubſtõ-
nẽ i teſtõ ſimpliciter factã de dicto petro nicolao poſt mor
tem dicte agnetis: qꝛ vbi in dicto teſtõ erat ſubſtitutus ſiue
dña agnes decederet ſuperſtitibus liberis ſiue nõ ſupſtiti
bus per dictuꝫ codicillum adimitur ꝙ non ſit ſubſtitutus
in vita filiorum dicte dñe agnetis. Et ſic in dictis codicil-
lis filij dñe agnetis ſunt magis dilecti ꝗ̃ dictus petrus ni
colaus in dicta ſubſtõne. Cum ſint primo ſubſtituti ⁊ di-
ctus petrus nicolaus ſit ſcdõ ſubſtitutus in eorum defe-
ctuꝫ. Et ideo vigore dictoꝝ codicilloꝝ videntur preferen
di dicto petro nicolao. argu. l. publius. de condi. ⁊ demon.
lꝫ vigore dicti teſtamẽti dictus petrus nicolaus fuerit ma
gis honoratus ꝗ̃ filij dicte dñe agnetis ⁊ magis a teſtõre
dilectus. Cuꝫ filij dicte agnetis nõ eſſent in dicto teſtõ vl-
lo modo inuitati. ⁊ pñter dictus petrus nicolaus erat vi-
gore dicti teſti poſt mortem dicte dñe agnetis preferẽdus
dictis filijs dicte dñe agnetis adimitur ergo a dicto petro
nicolao ſm hoc id qd̃ erat ei relictum in dicto teſtõ vigore
dicte ſubſtõnis quatenus ſuper dictos codicillos concedi-
tur dictis filijs vigore .ſ. dicte ſubſtitutionis ⁊ quatenus
dicti filij dñe agnetis preferuntur dicto petro nicolao in di
ctis bonis. Et in hoc vr̃ corrigi per dictos codicillos id qd̃
in teſtõ cõtinet̃ ⁊ verificari vident̃ illa verba ꝙ res ſit de
dicto teſtõ ⁊c. Maxime qꝛ nihil aliud cõtineri vr̃ in dictis
codicillis ꝙ videat̃ aduerſari cõtẽtis in teſtõ: nã alia in di-
ctis codicillis cõtẽta vident̃ ſolũ reſpicere adminiſtrationẽ
⁊ curã bonoꝝ durante inſania mẽtis dicti Frãciſci ſup quo
nõ erat ↄ̃triũ diſpoſitũ in dicto teſtõ: imo verba teſtamenti
virtualr̃ idẽ cõtinere videbant̃ ibi dũ in teſtõ dr̃ ⁊ cũ dict⁹
Franciſcus tunc ipſe non eſſet ſane mentis reliquis eidem
curatricem ⁊ gubernatricem dictam dñam agnetem. Unde
quatenus in dictis codicillis deputatur dicta dña agnes in
curatricem ⁊ datur ſibi plena ptãs adminiſtrandi durante
non ſana mente dicti Franciſci ⁊ quatenus ſubſtituitur in
dicta cura Thomaſius maritus dcẽ agnetis ⁊ demum di-
ctus petrus nicolaus nõ videtur corrigi aliqd de dicto te-
ſtamento ne quicꝗ̃ adimitur: ſed ſolum additur ⁊ impin-
guatur id qd̃ erat in teſtamento breuiter circa hoc diſpoſi-
tum. Et per pñs vt illa verba correxit ⁊ ademit de dicto te
ſtamẽto appoſita in dictis codicillis verificent̃ vidẽtur ne
ceſſario referenda ad dictam ſubſtõnem factã de dicto Frã-
ciſco in dicto teſtamento per ſupradicta.

a ¶ Nec videtur refragari .ſ. dictis ⁊ iuuare dictum petrum
nicolaum ſi dicatur ꝙ dicta ſubſtitutio facta in codicillis
fuit directa vulgaris ⁊ exemplaris cum dicatur ꝙ ſubſti-
tuit vulgariter ⁊ exemplariter ⁊ dicte ſubſtitutiones dire-
cte nequeant fieri in codicillis cum per eas detur heredi-
tas que nec dari nec adimi poteſt in codicillis .l.ij. ⁊ .l. ſi
ijdem codicilli. ⁊ .l. ſi. C. de codicil. ⁊ .l. ꝙ per manus. ff. eod.
titu. qꝛ ad hoc vr̃ rñderi poſſe ꝙ ſubſtõnes directe facte in
codicillis humanitatis intuitu interpretantur fideicõmiſ-
ſarie ⁊ valent iure vlis fideicõmiſſi per .l. ſceuola. ff. ad treb.
vbi de hoc vr̃ caſus. Et hoc idem videtur per ſnias latas
inter dictum petrum nicolaum ex vna ⁊ dñam agnetem ex
altera partibus deciſum ⁊ ſniatum. Cum ſniatum fuerit ꝙ
factis certis detractatiõibus bona dicti teſtõris relicta di-
cto Franciſco pertinerent pleno iure ad dictã dñam agne-
tem tam per primam ſniam ꝗ̃ per ſcdam: ⁊ inter cetera in
dictis ſententijs pronunciatum fuit dictum petrum nico-
laum poſſe detrahere trebelleanicam de dimidia heredita-
tis relicta dicto Franciſco: iure inſtõnis per dictum teſta-
torem. Ex quo virtualiter declaratum fuit dicta bona pro
dicta dimidia hereditatis pertinere ad dictam dñam agne-
tem iure ſubſtitutionis fideicõmiſſarie: cum trebelleanica
detrahatur ex fideicõmiſſo vniuerſali vt inſti. de fideicom-
miſſarijs heredi. §. ſed quia cum ſimi.

b ¶ His tñ non obſtantibus contrarium arbitror de iure rñ
dendum. Pro cuius rei euidentia premittendum eſt ꝙ in
teſtõ predicto nõ fuit facta dicto Frãciſco: aliqua vlis ſub-
ſtitutio ſed ſolum fuerũt facte particulares ſubſtõnes pri-
mo de dicta dña agnete ſcdo loco .ſ. poſt mortẽ dicte agne-
tis de dicto petro nicolao ſubſtitutio: aũt facta in codicil-
lis fuit ſubſtõ vulgaris ⁊ exemplaris vles ⁊ directe: ita ꝙ
dicte ſubſtõnes facte in codicillis videntur potius reſpice
re vlem ſucceſſionem maxime reſpectu vniuerſalis inſtõ-
nis facte de dicto Franciſco in dicto teſtõ. Cum exempla-
ria ſubſtitutio facta filio furioſo vel mentecapto heredi in-
ſtituto ſit ſubſtitutio vlis directa .l. humanitatis. C. de im-
pubeꝝ. ⁊ .l. ex facto queritur. ff. eo. ti. Ideo attento ꝙ in di-
ctis codicillis expreſſit qualitates ſubſtõnum. Cuꝫ dixit vul
gariter ⁊ exemplariter ſibi dictam dñam agnetem. Sinaũt
filios ſuos legitimos ⁊ naturales dictus codicillator ha-
buit reſpectuꝫ ad vlem ſucceſſionẽ. Et ſic voluit facere eidẽ
Franciſco: vulgares ſubſtõnem ſi dictus Frãciſcus decede
ret nõ heres ⁊ nõ ſane mentis ⁊ exemplariã ſubſtõnẽ ſi de
cederet non ſanemẽtis ſiue adita hereditate ſiue non. Uñ
dicti codicilli in hoc nõ aduerſant̃ dicto teſtõ in quo nihil
fuit prouiſum de vli ſubſtitutiõe. Sed addidit dicto teſtõ
vleꝫ ſubſtõnẽ vulgarẽ ſeu exemplariã factã dicto Frãciſco.
Et in hoc per codicillos addidit teſtõ ipſe codicillator non
autem quicꝗ̃ diſpoſuit de legatis ſeu fideicõmiſſis particu
laribus factis in dicto teſtamento neqꝫ de ſubſtitutionibus
ſingularibus in eodem teſtõ appoſitis maxime de ſubſtõne
fideicõmiſſaria cum nihil in codicillis dicat̃ de fideicõmiſ-
ſaria ſubſtõne. Et cũ verba codicillorum deficiãt ſaltem in
ſingulari ſubſtitutiõe fideicõmiſſaria non ſunt trahẽda ad
dictam ſubſtõnem fideicõmiſſariam: qꝛ a verbis nõ eſt re-
cedendum .l. nõ aliter. de leg. iij. ⁊ .l. j. §. ſi is qui nauem. de
exerci. ⁊ vbi deficiunt verba deficit diſpõ .l. ita ſũt. in prin.
de adminiſtra. tu. ⁊ .l. iiij. §. pretor ait. verſi. totiens. ff. de dã
no infec. ⁊ .l. ſi ſeruum. §. non dixit pretor. de acquirẽ. hẽdi.
⁊ c. ad audientiam. de decimis. nec preſumitur mutatio vo
luntatis .l. eum qui mutatam. ff. de proba. ⁊ .l. nõ ad ea. ff. de
condi. ⁊ demon. Et ꝙ non mutat̃ de teſtõ ſtare nõ ꝓhibet̃
dicit tex. in .l. ſancimus. C. de teſtamentis.

c ¶ Ex quibus aperte deciditur ꝙ ſubſtitutio fideicommiſ-
ſaria facta in dicto teſtamento dicto Franciſco in ſingula-
ribus prelegatis eidem factis non eſt ſublata aliquo pa-
cto p dictos codicillos: qꝛ vt dixi verba oĩno ceſſant ⁊ mẽs
nõ apparet nec fuiſſꝫ pſumit̃ de reuocãdo dictã ſubſtitutio
nẽ ſingularẽ. Quare merito adaptãtur v̄ba imperatoris in
d. l. ſancimus. ꝙ nõ mutat̃ q̄re ſtare prohibet̃: ſtãt de plano
hec ſimul ꝙ vnus ſit vniuerſaliter ſubſtitutus ⁊ alius ſin-
gulariter. Subſtitutus autẽ vlis tenet̃ ſatis facere relictis
particularib⁹ .l. ij. ⁊ .l. ⁊ ſine ſcriptura. ⁊ .l. ſi. C. ad treb. Uel
inſolidũ vt innuunt dicta iura vel pro tribus partibus de
tracta quarta trebellianica vniuerſe hẽditatiꝭ nõ deducto
ere alieno in .l. j. eo. ti. niſi ſatiſfiat oneribus hereditarijs p
heredẽ añ reſtitutã hẽditatẽ per .d. l. ſi. eo. ti. Per ſubſtõnẽ
igitur vniuerſalem non derogatur particularibus relictis
ſaltem regulariter: vt dictis iuribus. ⁊ ꝙ hr̃ in .l. qui qua-
drigenta. ⁊ .l. marcellus in prin. ff. eo. tit. Et hoc fuit in effe-
ctu declaratũ per primã ſniam latam inter dictũ petrũ nico
laum ⁊ dictam dñam agnetẽ ibi dum dr̃ decernentes nihi-
lominus dictam Agnetẽ debere ſatiſdare dicto petro nico
lao de reſtituendo ei ꝙ ſupra fuit dictum ⁊ declaratum ad
ipſam pertinere ⁊ ſpectare adueniente caſu quo ſm formã
dicti teſti illud debeat reſtitui ⁊ aſſignari dicto petro nico-
lao adueniente caſu quo ſm formã dicti teſtamenti illud de
heat reſtitui ⁊ aſſignari dcõ petro nicolao. Per que verba
dictus ſententiãs ſententiauit ⁊ declarauit dicta bona eſſe
reſtituẽda dicto petro nicolao pro parte dicte agnetis pu-
rificata .ſ. conditione: qꝛ tunc eſt ſatiſdandum qñ legata ſub
conditione vel in diem preſtanda: vt. ff. vt leg. no. ca. quaſi
per totum. Et ſi illa ſubſtitutio facta de dicto petro nico-
lao dicto Franciſco poſt mortem dñe agnetis in dicto te-
ſtamento fuiſſet reuocata per dictos codicillos. Non de-
buiſſet condemnari dicta dña agnes ad preſtandum dcãm
ſatiſdationem. Cum itaqꝫ fuerit ſniatum ꝙ ſatiſdaret in
pñtiam fuit pronunciatum ꝙ dicta ſubſtitutio non erat re
uocata. ſed pendebat ex futuro euentu. Et lꝫ nõ fuerit hoc
repetitũ in ſnia lata ſup cauſa appellationis: tñ non fuit in
hoc dcã prima ſnia reformata: ſed potius ↄ̃firmata cũ ſolũ
fuerit

fuerit dicta prima ſnia reformata in his in quibus ſcḋa ſnia lata in cauſa appellationis eſſet ꝯ̄tra prime. Et cōfirmata ⁊ approbata in oībus partibus in qbus ipſa prima ſnia eſſet ſcḋe ſnie ꝯformis vel ſaltē non ꝯ̄tra vt ſonant expſſe verba ſcḋe ſnie. Jdeo dicte ſnie videntur quodāmodo decidere hanc dubietatē. Cū dicti filij dn̄e agnetis veniant ⁊ petant dicta bona vt heredes dicte domine agnetis.

d ¶ Nec ob. ſi dicatur ꝙ fuit ꝓnunciatum ꝙ ſatiſdaret ipſi petro nicolao d̄ reſtituēdo ei ⁊c. Adueniente caſu quo ſm formam dicti teſti illud debeat reſtitui ⁊ aſſignari dicto petro nicolao. Unde ſi nō debet reſtitui ⁊ aſſignari ipſi petro nicolao. Ex eo qꝛ dcā ſubſtitutio facta in dictis bonis de dicto petro nicolao cenſeatur reuocata per dictos codicillos: nō aduenit nec aduenire poteſt caſus quo illud debeat reſtitui ⁊c. ⁊ ſic dicta ſatiſdatio ſi fuiſſet preſtita fuiſſet inanis: ⁊ ideo dicatur ꝙ dicta ſnia i hac parte nihil ꝑiudicet. Quia rn̄detur ꝙ dcā ſnia in dictis v̄bis ſupra ponderatis ſe refert ad formā dci teſti nō ſe refert ad codicillos. Sed ſm formaꝫ dci teſti ſine dubio euenit caſus quo dcā bona debēt reſtitui ⁊ aſſignari dcō petro ⁊ nicolao. Imꝰ etiā per dcām ſniam virtualr̄ declarat̄ ꝙ dcā ſubſtitutio erat efficax nec ꝑ̄iter nō erat reuocata per dictos codicillos. Dato aūt ſine ꝑiudicio ꝙ dcā ſnia nō fuiſſet lata vel lata nō preiudicaret tamen idem foret ⁊ eſt de iure rn̄dendū per alia ſupra adducta non obſtantibus que in contrarium abducta ſunt.

e ¶ Non enīꝫ obſtat id qḋ principaliter videbatur facere in contrariuꝫ.ſ. ꝙ nihil videbat̄ eſſe diſpoſituꝫ in cōdicillis ꝙ eſſet ꝯ̄trium diſpoſitis in dicto teſtō: ita ꝙ nō videbantur illa verba codicilli conceſſit ⁊ ademit d̄ dicto teſtō poſſe verificari ⁊ adaptari ſeu referri ad aliud q̄ꝫ ad iſtam ſubſtitutionem factam de dicto Petro Nicolao ſimplr̄ poſt mortē dicte domine agnetis. Naꝫ in codicillis poſt mortē agnetis ſubſtituunt̄ eius filij. Quia ad hoc rn̄detur ꝙ immo in hoc non aduerſantur: qꝛ ſubſtitutio facta in codicillis ē v̄lis vt ſ. dictum eſt. Et ſubſtitutio facta in teſtamento eſt facta in rebus ſingularibus. Jtem ſubſtitutiones facte in codicillis ſunt directe prout ꝙ verba ſonant ſcilicet vulgaris ⁊ exemplaris ⁊ ſubſtitutio facta de dicto petro nicolao in teſtō eſt fideicōmiſſaria: lꝫ ſit etiam vulgaris tn̄ non directa hoc eſt reſpectu inſtōnis: ſed reſpectu legati ſeu fideicōmiſſi: nam ⁊ in legatis ⁊ fideicōmiſſis ſingularibꝰ cadit vulgaris ſubſtitutio.l.vt heredibus.de le.ij. ⁊ inſti.de ſing.rebus per fideicommiſſum reli.§.j. Et ſi dicatur etiam dicte ſubſtōnes facte in codicillis interpetrantur fideicommiſſarie per.d.l. ſceuola. rn̄detur ꝙ dato ꝙ hoc ꝓcedat de quo.j.ſubdam tn̄ quo ad mentem teſtatoris videntur fuiſſe directe: nā teſtōr cenſetur velle id qḋ verba ſonant.l.labeo.§.ideꝫ tubero.de ſuppel.lega.⁊.c.ſecundo requiris.de appella. ⁊ can̄.is autem xxij. queſtione.ij. Et lꝫ de iure nō poſſint fieri in codicillis ſubſtitutiones directe ⁊ propterea obliquentur non videt̄ hec interpetratio deſcendere ex vera defuncti volūtate qui forte putabat ſe poſſe directo ſubſtituere nihilominꝰ ex benigna iuris interpetratiōe ne actus pereat validatur ⁊ ſubſtentatur vt fideicommiſſum per.d.l.ſceuola.vt innuunt verba illius legis forte ea rōne qꝛ codicillator voluiſſet veriſimiliter ꝙ valeret iure fideicōmiſſi ſi putaſſet no valere iur̄ directe ſubſtōnis: lꝫ in vero illa lex ſceuola non loquatur in noſtris terminis in qbꝰ ſubſtōnes fuerūt ſpecificate: qꝛ vulgariter ⁊ exemplariter ⁊ ſic verba expreſſe ſonant in ſpecificas ſubſtitutiones directas incertis aūt nō eſt locus interpetrationi prout in rebus incertis.l.continuus.§.cuꝫ ita de verb.obli.⁊.l.ille aut ille.§.cum in verbis.de le.iij.in d.auc.l.ſceuola. nō apparet ꝙ fuerit expſſa ſpecies ſubſtitutionis: lꝫ forte fuerit talis verboꝝ expreſſio ꝙ ſonabant indirectaꝫ ſubſtōnem: quia forte ꝑ v̄ba directa ciuilia: itaqꝫ poſſet nō imerito attētari ꝙ.d.l.ſceuola nō militet qn̄ in codicillis fuiſſet expſſe ſubſtitutū pupillariter vl̄ exēplariter.

f ¶ Quicquid aūt ſit poſſet inſtari ꝙ in caſu noſtro hec interpetratio ꝙ ſit fideicommiſſaria procedere poteſt ex mēte que deprehenditur ex verbis: nam in fine dictoruꝫ codicilloruꝫ ponitur clauſula ꝙ codicillator volebat ꝙ dicti codicilli valerent iure codicillorum ⁊ ſi iure codicillorum nō valerent valere voluit iure donationis cauſa mortis vel alio quouis iure vltime ⁊ ſupreme voluntatis quo melius valere poteſt: nam iſta verba videntur ſonare ꝙ ſi non poterat valere id quod actum erat prout actum erat valere eo modo quo melius valere poterat: itaqꝫ ex hoc habuiſſe videtur voluntatem expreſſam verbis generalibus ꝙ valeret iure fideicōmiſſi id qḋ nō poterat valere iure directo prout alꝭ in ſili d̄r quando in teſtō apponit̄ ſimilis cōuecta clauſula que nuncupatur clauſula codicillaris: nā tūc directe inſtitutiones ⁊ ſubſtōnes cōuertunt̄ in fideicōmiſſa vniuerſalia iuxta ea que no. Bar. in.l.j.ff. de iure codicil. ⁊ gl. ⁊ doc. in auc. ex cā. C. d̄ liber. prete. ⁊ bal. ⁊ doc. in.l.fi.C. de cod. ⁊ que habent̄ in.l.eā quā.C.de fideicō. Et ita ſaluētur dicte ſnie qbus ꝓnunciatū fuit i effectu ꝙ dicta ſubſtō eſſet fideicōmiſſaria in ꝑſona dicte domine agnetis. Nihilominus ſatis eſt ꝙ codicillator principaliter voluit ſubſtituere exemplariter in ſubſidiū aūt voluit exemplariā ſubſtitutionē cōuerti in fideicōmiſſariā quo caſu virtus ipſius ſubſtōnis directe trāſfundit̄ in fideicōmiſſariā ſubſtōnem adeo ꝙ alteratur natura ſubſtōnis fideicommiſſarie: prout in ſimili voluit Bar. in.l.j.ff.de iure codicil. in.j.col.ꝑ text. in.l.querebat̄.de mili.teſtō.dū dicit viꝫ teſtamēti i cāꝫ fideicōmiſſi ⁊ codicillorū eſſe cōuerſam ꝑ dcāꝫ clauſulā que verba.d.l. querebat̄ ſunt multū ponderāda ſm eundē Bart. nā ſm eū: lꝫ fideicōmiſſum vniuerſale etiā nō agnitā tranſmittatur ad heredes ꝑ.l.j.§.in nouiſſimo.C.de cadu.tol.cū ſimili. Lꝫ gl. aliud voluerit in.l.cū filio.de leg.j. ⁊ nō hn̄ ꝓut ibi cōmuniter omnes tenent nihilominus quādo virtute huiuſmodi clauſule inſtitutio conuertitur in fideicommiſſum aſſumit ipſum fideicōmiſſum naturam ⁊ virtutem inſtitutionis: adeo ꝙ non agnitum non tranſmittitur prout voluit notabiliter ipſe Bar. in.d.l.j.

g ¶ Et lꝫ illud dictum hanc aliqualem dubitationem tamen hoc verum eſt ꝙ virtus inſtōnis transfertur in fideicommiſſum ſaltem quatenus ꝓpꝛia natura fideicōmiſſi vniuerſalis non alteratur argu.d.l.querebatur: igitur in propoſito virtus dicte exemplaris ſubſtitutiōis directe tranſfundatur in fideicōmiſſariam virtute illius clauſule appoſite in fine dictoꝝ codicilloꝝ. Sed nulli dubium eſt ꝙ directa exemplaris ſubſtitutio nō aduerſaretur ſubſtōni facte de dicto petro nicolao in dicto teſtō in ſingularibus prelegatis factis dicto Franciſco: qꝛ per ipſam exemplariam ſubſtitutionem transferreretur hereditas dicti Franciſci per d.l.humanitatis.⁊.d.l.ex facto.⁊ ſic trāſiret cum ſuo onere. Et ideo onus in dicto teſtamento iniunctum dicto frāciſco: vt prelegata poſt mortem reſtituere dicto petro nicolao mortua dn̄a agnete tranſiret in heredem dicti Franciſci: qꝛ ſucceſſiſſet ex exēplaris ſubſtitutione: ſi talis ſubſtitutio valuiſſet: itaqꝫ nullum videt̄ dubium ꝙ per taleꝫ exēplariam ſubſtōnem ſi iure directo valeret non tolleretur dicta particularis ſubſtō fideicōmiſſaria facta de dicto franciſco: quatenus cenſeretur oneratus dictus Frāciſcus: de reſtituendo dicta bona dicto petro nicolao ⁊ multofortius non debet cenſeri ſublata dicta fideicommiſſaria ſubſtitutio dicti petri nicolai quatenus intelligitur ſubſtitutio facta dicte dn̄e agneti. Nam dicta ſubſtō exemplaris facta in codicillis eſt facta dcō Franciſco nō dicte dn̄e agneti. Jḋ quatenus onus iniunctum fuerat in dicto teſtō dicte dn̄e agneti non poteſt cenſeri ſublatum per dictam ſubſtōnem factam dicto Franciſco in dictis codicillis: ⁊ iſte eſt caſus noſter: qꝛ vigore ſubſtōnis facte de dicta dn̄a agnete ipſa ſucceſſit in dictis bonis prelegatis dicto franciſco: ⁊ ſi ipſa cenſetur onerata vt ipſa bona in hunc euentum reſtitueret poſt eius mortem dicto petro nicolao. Jdeo vigore dicte ſubſtitutionis exemplaris nullo modo fuiſſet ſublata dicta fideicōmiſſaria ſubſtō particularis facta de dicto petro nicolao pariter ergo non cēſeatur ſublata ſubſtō fideicōmiſſaria ſubrogata in locum exemplaris cum vis exemplaris ſit tranſlata in fideicōmiſſum vt dictum eſt.

h ¶ Et caſu quo aliquo pacto cenſeretur ſublata dicta ſubſtitutio fideicommiſſaria facta in rebus certis de dicto petro nicolao per dictos codicillos vigore ſubſtitutionis facte de filijs dicte domine agnetis. Conſtat ꝙ non cenſeretur facta ademptio niſi in caſu quo ipſi filij domine agnetis fuiſſent ſubſtituti in dictis codicillis. Sed dicti filij fuerunt in dictis codicillis ſubſtituti: ita demum ſi tempore mortis dicti Franciſci: non ſupereſſet dicta domina agnes vt aperte ſonant verba dicte ſubſtitutiōis cum fuerit facta ſubſtitutio de dicta domina agnete ſi viueret: ⁊ ſi dictus Franciſcus in dicta non ſana mente obiret ſine filijs. Uñ verba ſonant ꝙ ſi domina agnes viueret tempore obitus dicti Franciſci: tunc eam ſubſtituit quia qualitas adiecta verbo intelligitur ſm tempus verbi.l. in delictis.§. ſi extraneus.ff. de noxalibus. ⁊.l. ſi tutoris.§.fi.ff. ꝙ iuſ

ſu.⁊.l.de peculio.ff.de tributo.⁊.l.ꝙ ait.§.iulianus.de no
xa. Subditur poſt illa verba ſi viueret ſinaũt.i.ſi nõ viue-
ret filios ſuos ⁊c.ſubintelligitur tunc ſubſtituit vulgariter
⁊ exemplariter. Unde dicti filij ſunt tunc ſubſtituti: ſi dña
agnes nõ viueret tpe obitus dicti Franciſci.p dcãm regu-
lam ꝙ qualitas adiecta verbo ⁊c. ⁊ qꝛ aduerſarius autẽ ad-
uerſat in ſiſibus terminis iuſta no.p gl.⁊ bar. in.l.mariti.
§.ſi.ff.de adulte.⁊ no. Bal.in.l.oẽs populi in.xv.col. de iu
ſti.⁊ iure.⁊ Saly.in.l.vinũ.ff.ſi cer.pet. Uñ ꝓut ſubſtõ fa-
cta de dña agnete eſt facta ſi dña agnes viueret tpe obitus
dicti Frãciſci:ita dcã ſubſtõ facta de dcis filijs i caſu aduer
ſo cẽſeſ facta ſub ꝯditiõe. Si dña agnes tũc.ſ.tpe dicti obi
tus nõ viueret. Et ꝙ iſta iterpetratio ſit taliter faciẽda de
duciſ ex alio:qꝛ ſi dicta dña agnes viueret:ꝓut vixit tpe obi
tus dicti Frãciſci:ipſa erat vulgariter ⁊ exẽplariter ſubſti-
tuta. Uñ ipſa vigore exẽplaris ſubſtõnis ſi valuiſſet ſucceſ-
ſiſſet dicto Frãciſco adeo ꝙ nõ poterãt ei⁹ filij exẽplariter
ſibi.ſ.dicto frãciſco ſubſtitui vt hoc ẽ notiſſimũ p regulas
iuris vulgares. Et ſimiliter nec dicte dñe agneti que erat
ſane mẽtis. Jõ non poſſunt cenſeri ſubſtituti exemplariter
dicti filij poſt mortẽ dicte dñe agnetis. Si ſupuixiſſet poſt
mortem dicti Franciſci:vnde cum intentio dicti codicillã-
tis fuerit exemplariter ſubſtituere dictos filios dicto Fran
ciſco:neceſſaria eſt interpetratio ꝙ ſubſtituti cẽſeantur ſub
cõditione ſi dña agnes non viueret tpe obitus dci franciſ.

i ¶ Ex quo pꝫ ꝙ cũ in caſu noſtro dicta dña agnes ſupuixe
rit dicto Frãciſco:⁊ eidẽ ſucceſſerit vigore ſubſtõnis fidei-
cõmiſſarie ſubrogate in locũ illius exẽplaris ſubſtitutionis
nõ cẽſenſ dicti filij inuitati vigore dcẽ fideicõmiſſarie ſub-
ſtõnis:ergo i hoc caſu p ſubſtõnẽ factã de dictis filijs poſt
mortẽ dicte dñe agnetis nõ põt cẽſeri receſſum a ſubſtõne
fideicõmiſſaria facta in teſtõ de dicto frãciſco in bonis cer
tis. Et ꝑpterea.ſ.dcã v̈ba codicilloꝝ correxit ⁊ ademit de
dicto teſtõ nõ verificanſ in iſto caſu:⁊ ſi dicaſ cẽſeſ receſſuꝫ
ex eo:qꝛ vltimo loco eſt facta ſubſtõ de dicto petro nicolao
poſt mortem dicte domine agnetis ⁊ ſuoꝝ filioꝝ: ideo non
cenſeatur ſubſtitutus in vita filiorum : ſed filij cenſeantur
inuitati rñdetur ꝙ filij poſiti in ꝯditione nõ cẽſenſ inuita
ti vt eſt cõmunis ſnia glo.⁊ doct.in.l.lucius.ff.de here.in-
ſti.⁊ in.l.filiuſfa.§.cum quis.de lega.j.⁊ in.l.j.de cõdit. in-
ſertis. Qõ maxime ꝑſuadetur : qꝛ non ſolum dicti filij dñe
agnetis ſunt poſiti in conditione:ſed etiam thomaſſus ma
ritus dicte dñe agnetis q nullo mõ fuerat honoratus in di
ctis codicillis nec eſt veriſimile ꝙ voluerit preferre dictuꝫ
thomaſſum ſibi non coniunctum niſi affinitate petro nico
lao eius filio. Principaliter autem appoſuit dictam con-
ditionem in deputatione dicti petri nicolai in curatorẽ di-
cti Franciſci : qꝛ deputauerat dictum thomaſſum in cura-
torem dicti Franciſci ſuperſtitibus filijs dicte agnetis : ⁊
forte voluit dictum petrum nicolaum honorare v'l ſub-
ſtitutione in caſu quo ſubiret onus cure ⁊ non aliter. Et ꝑ
pterea appoſuit dictam conditionem:⁊ q⁹ dicta ſubſtõ col-
lata poſt mortem filioꝝ agnetis ⁊ thomaſſii ſubſtõ vniuer
ſalis non reſtricta ad particularia bona preallegata nõ po-
teſt a cõtrario induciꝙ in vita predictoꝝ nõ cenſeatur ſub
ſtitutus ſingulari ſubſtõne. Quinimo ex quo dictis codi-
cillis in fine confirmauit dictum teſtm̃ in alijs non expreſ-
ſis in codicillis dicendum eſt ꝙ per dictos codicillos con
firmauit dictam ſubſtõnem factam in dictis bonis certis.
Cum nihil de ſingularibus rebus preallegatis dicto Frã-
ciſco : diſponatur in dictis codicillis. Et ſi dicatur in quo
ergo verificantur illa verba ademit ⁊ correxit de dicto te-
ſtamento rñdetur ꝙ poſſunt verificari quatenus in dicto
teſtamento diſponebatur ꝙ dictus petrus nicolaus nõ ſe
intromitteret de cura dicti Frãciſci:⁊ in codicillis deputa-
tur in curatorem. Item quatenus dictus Franciſcus non
erat in dicto teſtõ oneratus onere vniuerſalis fideicõmiſ-
ſarie ſubſtõnis ⁊ in dictis codicillis fuit oneratus fideicõ-
miſſarijs ſubſtõnibus vniuerſalibus caſu quo exempla-
ris ſubſtitutio non valeret prout non valebat. Et ſic bona
que transferuntur in fideicõmiſſarium vniuerſalem in effe
ctu adimuntur a dicto Franciſco poſt eius mortem. Et ſa-
tis eſt ꝙ in aliquo dicta verba poſſint verificari:ita ꝙ non
oporter ꝙ verificentur in iſta ſingulari ſubſtitutione fidei
commiſſaria de qua agitur penitus verba improprïando.
Et caſu quo dicta verba oporteret referri ad hãc ſubſtitu-
tionem referenda forent ꝙ cenſeretur receſſum a dicta ſub
ſtitutione eo caſu quo filij cenſerenſ ſubſtituti ⁊ nõ aliter
p iã dcã ⁊ tunc nõ verificarenſ i caſu nrõ vt.ſ.deductũ eſt.
Et p hec in effectu ſunt ſublata oia in ꝯtrium adducta:⁊ re-
manet meo iudicio res multum clara ꝙ dcã bona prelega-
ta dicto Franciſco :pertineret ad dictũ petrum nicolaũ vi-
gore dcẽ ſubſtitutionis fcẽ in dicto teſtõ. Laus deo.

¶ Inquiſitus ex eo ꝙ ſubtraxit in archiuio ⁊ abraſit cer-
tas chartas pecudinas:an poſſit puniri pena ſtatuti diſpo-
nẽtis de falſitate:ita ꝙ ob falſitatẽ poſſit de mr̃icula caſſari.

¶ Conſilium. xlv.

In noie domini noſtri

i Jeſu chriſti. ¶ Eleganter deductũ eſt p cla-
riſſimũ dñm cõſulentẽ dictũ dñm vincentiũ
nõ apparere cõmiſiſſe aliquã falſitatẽ cuius
pretextu debeat de mr̃icula notarioꝝ caſſari.
Lꝫ eni plurimũ videreſ obſtare qꝛ v̈ba dci ſtatuti ſeu ordi
namẽti dictoꝝ notarioꝝ de quo in themate videnſ multum
lata:põderãt eni ſolũ ꝙ qs ſit ꝯdẽnat⁹ de falſitate ſeu occa
ſione alicuius falſitatis. Nã verba diſpoſitiua dicti ordina-
mẽti dicunt ꝙ qcũqꝫ cõdẽnatus pro falſitate ex quacũqꝫ de
cã debẽt de matricula caſſari ⁊ verba nigri idẽ repetũt ponẽ
do hec verba ex quacũqꝫ de cã quocũqꝫ mõ vel iure fuerit
ꝯdemnatus de falſitate. Que verba vniuerſalia videnſ poſ-
ſe trahi ad ꝯdẽnatũ de falſitate ex cauſa contumacie ex qua
cauſatur ficta ꝯfeſſio. Unde ponderando dicta verba ⁊ no.
p bar.in.l.cũ filius.de verb.ob.vr̃ ordinamentũ predictum
trahi poſſe ad caſum noſtrũ maxime põderãdo vel occaſio-
ne alterius delicti. Nã ⁊ ꝯtumacia põt dici delictuꝫ.l.omne
delictũ.de re mili. Unde ſi occaſione delicti cõtumacie fuit
dictus.d. Uincẽtius ꝯdemnatus de falſitate verificari vidẽ
tur verba dicti ordinamenti. Nihilominus placet dicta con
cluſio facta p dñm ꝯſulentem:attentis iuribus ⁊ rõnibus p
eum adductis. Et maxime qꝛ nõ apparet dictum dñm Uin
centiũ fuiſſe ꝯdemnatũ de falſitate. Nam duo intentantur
in inquiſitione vnũ ꝙ furto ſubtraxit certas qñtitates certa
rũ chartaꝝ pecudinaꝝ exiſtentiũ i dicto armario manu pu-
b'ici notarij ſm ꝙ ipas chartas ſeu earum qñtitatem abradi
fecit. Et circa primũ.ſ.reſpectu furti ⁊ ſubtractionis: eſt for
te appoſitus locus delicti : ſꝫ circa ſcdm.ſ.abraſionis nõ eſt
appoſitus: ꝓut diciſ locus delicti ⁊ ſic iqſitio reſpectu dcẽ
abraſionis peccat in forma p.l.libelloꝝ cũ ibi no. per Bart.
ff.de accuſa. ꝓut ⁊ tangiſ p dñm ꝯſulentem : ita ꝙ deficere
vr̃ hoc reſpectu initium ⁊ fundamentum dicti iudicij. Nam
ſup inepto ſeu nullo libello nõ fertur valida ſnia vt no.glo.
que dicitur ſingularis inſti.de obli.ti. gñali ⁊ habetur in.c.
cum dilecti.de emptione ⁊ venditione.

a ¶ Primũ aũt delictũ ſonat in furtũ nõ in falſum :nã falſuꝫ
eſt ꝯtriũ veritati ⁊ ſic imutatio veritatis :ꝓut v̈bũ ſonat ⁊ vt
ſumiſ ex.l.qd ſit falſum.de falſis.⁊ ꝙ ibi notat Bar. Furtũ
autẽ inſtr̃i nõ cadit in crimẽ falſi : qꝛ nõ ſit animo ꝑuertẽdi
veritatẽ nec illã celãdi:ſꝫ ſit animo lucrandi rem forte ſub-
tractã cũ furtũ ſit ꝯtractio rei aliene inuito dño facta animo
lucrãdi vel ipſius rei vel vſus ipſius vel poſſeſſionis eiuſdẽ
rei.l.j.in fine.ff.de furtis. Qñ eni res aliena ꝯtcaſ ſeu ſub-
ripiſ alia de cã nõ cõmittiſ furtũ.l. ſi iniurie.l.vex. ⁊.l.ſi qs
fur.ff.eo.ti. Jõ ſi ſubripereſ inſtrumentũ nõ animo lucrãdi
ipſum iſtrumentũ:ſed animo celandi veritatẽ tũc eſſet furtũ
ſed potius tenderet in crimẽ falſi cũ celatio veritatis illicite
facta tẽdat in crimẽ falſi.c.j.de crimine falſi.⁊.l.eũ q celauit.
C.eo.ti.⁊.l.q teſtamentũ.⁊.l.paulus circa finẽ.ff.de falſis.⁊
ibi p Bart.vbi probat tex. ꝙ ſubtractio inſtrumentoꝝ non
cadit in crimen publicum ⁊ ſic non in falſum ꝙ eſt crimen
publicum:⁊ hoc niſi ſit inſtrumentum teſtamenti:prout di-
cit ibi Bar.arg.illius tex.⁊ probat tex.in.d.l. qui teſtamen-
tum.requiritur aũt vt celeſ dolo malo ꝓbat text.in.d.l.qui
teſtm̃.qđlibet enim crimen falſi videtur requirere dolum p
l.j.in princi.eo.titu. Qui quidem dolus vt arbitror habet
reſpicere ipſum crimen falſi. Nam ſi celo veritatem non
animo celandi : ſed alio doloſo animo non videtur dolus
tendere in crimen falſi:nam ⁊ qui ſubtrahit inſtrumentum
ſatis celat veritatem ⁊ dolo ſubtrahit : tamen ſi non facit
eo animo :ſed vt lucretur ipſam chartam incidit in crimen
furti nõ in crimen falſi.vt.d.l.paulus in pñ. Quinimo ſi fa
ceret animo celãdi veritatẽ vni nõ omnibus dolo celat ve-
ritatẽ ⁊ tñ non incidit in crimen falſi.dicit Bar. in.d.l.pau
lus. Ex qualitate aũt facti oſtenditur ⁊ hoc eſt omnibus no
tum

tuз ex ipſa rei qualitate ꝙ dictus dñs Uincentius nõ ſub-
ſcribit illas chartas aio vt veritas celaretur oibus vł alicui.
Sз vt chartas illas cõuerteret in ſuos vſus tãq̃ ał's inuti-
les. Non.n.dediſſet ita palaзa bradẽduз ſi in eo fuiſſet dolo.
dolus eñi ꝯſiſtit in aio qui animus neqt directo ꝓbari no.
glo.in.§.alie.inſti.de acti. Jdeo ex inditñs iudicaᷓ.l.doluз
C.ð dolo .itaq̃ pariter ſunt attẽdenda inditia hincinde ne
gocium claudicet. Conſtat igiᷓ ꝙ illa ſola qualitas ꝙ furto
ſubtraxit non inferebat crimen falſi de iure communi.

b ¶ Nec ſtatutum artat: qꝛ licet rubrica dicat de pena cõmit-
tẽtiuз aliquas falſitates: nõ propterea infertur ꝙ oia in ni-
gro cõtenta ſint falſitates. naз plerũq̃ ꝯtingit ꝙ nigruз eſt
generalius rubro in auč.de inceſtis nuptijs in mille locis:
ſatis ergo ꝙ in nigro contineanᷓ aliqua que cadant in fal-
ſitates. Et licet imiſceantur alia que nõ cadant in falſitateз
tamẽ ſunt ſimilia reſpectu pene nõ incõuenit. Satis eñi ẽ
ꝙ caſus in nigro aliquo modo etiam multum remoto poſ-
ſit adaptari prout pз in.l.ſi prius.ff. de noui op. nun.⁊ ibi
not.doct.illa enim.l. minus facit ad illum titulum q̃ faciat
iſte caſus ad titulum iſtum dato ꝙ furtuз nõ cadens in fal-
ſum per hoc ſtatutum puniaᷓ. Et maxime qꝛ poteſt inſtrm
ſubtrahi duplici cauſa vna vt lucretur charta alia vt vitas
omnibus celetur ſecunda qualitas arguit crimen falſi .d.l.
paulus in fine.itaq̃ de duobus vnum habemus dicere vel
ꝙ ſtatutũ illud punit illud furtũ qð de iure cadit in crimen
falſi ⁊ ſic qñ ſubtrahit eo dolo ne veritas appareat ⁊ tunc
non traheretur ad caſum iſtum. Aut ꝙ ſtatutum puniat ge-
neraliter omne furtum inſtrox ⁊c. Et ſic tam illud furtum
ꝙ cadit in crimen falſi q̃ illud qð non cadit in crimen fal-
ſi lз aũt ſtatutum iſtud gñaliter puniret omne hmõi furtum
non ꝓpterea faceret ꝙ oẽ hmõi furtum caderet in crimen
falſi. Nam ſatis adaptaretur ad tituluз ſi punit generaliter
furtum tale ꝙ de facili poteſt cadere in crimen falſi: nam ſe-
pius cõtingit ꝙ inſtra ⁊ ſcripture ſubtrahuntur animo ce-
landi q̃ animo ſolo lucrandi. Non ergo eſt vllo pacto dicẽ-
dum ꝙ per dictum ſtatutum corrigatur.d.l. paulus. ſeu cõ-
tra ius cõe dicatur ꝙ ſimplex furtum inſtri ſit crimen falſi-
tatis: licз multum latiſſime forte ſumeretur falſitas: vt quia
oẽm dolum diceremus falſitatem. ꝓut dicit Barto.in.d.l.
quicquid ſit falſum. Sed non eſt dicendum ꝙ ita intelliga-
tur dictum ordinamentum notariorum .ſ. ꝙ notarius pro
quo vis dolo condemnatus caſſetur de matricula eſſet ni-
mis durus ⁊ prauus intellectus ⁊ ꝯ mentẽ ſtatuẽtiuз nec ẽ
ſolitum ita interpetrari. Et ſolet dicere Bal.in ꝯſilijs ꝙ ea
eſt danda interpetratio ſtatutis que non mereaᷓ a ſapienti-
bus reprehẽdi per.l.ſaluius.ff.de leg.preſtã. Jtẽ ſtatuta re-
cipiunt interpetrationem a iure cõi.c. cũ dilectus. de ꝯſue.
⁊.l.ſi ſerui vri.C.ð noxa. cũ ſimilibus.itaq̃ interpetranᷓ vt
q̃tominus põt ledant ius cõe vt dictis iuribus cuз vulga-
ribus. Puto itaq̃ rẽ eſſe luce meridiana clarioreз ꝙ ſolum
furtum inſtri factuз animo lucrandi nõ cadat in crimẽ fal-
ſi. Et ſi ſtatutum illud de pena cõmittentiuз aliquas facul-
tates punit omne furtum inſtri quocũq̃ doloſo animo fiat
nõ ꝓpterea faciat omne furtum ꝙ ſtatuto illo puniᷓ cenſeri
crimen falſi ꝯ ius cõmunem: nõ enim eſt adeo efficax iſtud
argumentum a rubro ꝙ ex eo debeamus ab alijs iuribus re
cedere. Maxime cum poſſit argumentum illud ſubſiſtere
⁊ ſaluari alijs modis ſupra deductis.

c ¶ Jnſup aduertẽdũ duxi ꝙ in dcã inqſitiõe nõ ẽ intentatũ
furtũ ꝙ puniᷓ p ſepe dictũ ſtatutũ: qꝛ nõ ſunt intẽtate q̃lita
tes dicti ſtatuti. Nã ſtatutũ punit ſiqs furatus fuerit roga-
tiones ꝓthocolla vel inſtra alicuius notarij in inqſitiõe oẽ
ꝙ furatus fuerit certã q̃titatẽ chartax pecudinex: vñ pon-
deraᷓ hactenus furtum chartax nõ furtũ rogationũ ꝓtho-
collox vel inſtrox ſubdiᷓ ſcripturax manu publici notarij.
Certe ex hoc nõ ſequiᷓ ꝙ forẽt rogationes vel ꝓthocolla:
⁊ hoc conſtat nec ꝙ forent inſtrumẽta qꝛ põt charte ſcripte
manu publici notarij ⁊ nõ eẽ publice nec auc. Si .n. nota-
rius ſcribit cãtare orlandi in chartis pecudinis vł alijs char
tis vel virgiliũ vel qd ſiłe dicet ne qſpiã ꝙ ſit inſtrm nota-
rij: abſit vt pз ex inſpectiõe titulox ð ſide iſtrumẽtox.ff. C.
⁊ extra. Et maxie oñdiᷓ ex alijs q̃ ꝓxime precedũt in ipſo
ſtatuto duз dicit rogationes ꝓthocolla vel inſtra: ponit.n.
prothocolla pro matrice a ꝓthos ꝙ ẽ primũ ⁊ collum id eſt
collatio lrãx vt in tex. ⁊ glo.§.ſi.in auc.tabel.aſs colluз gre-
ce latine abreuiatio: vñ ex quo ꝑmittit de rogationibus no-
tariorũ ⁊ ſubdit ꝓthocolla vel inſtra notarij dз intelligi in
inſtris publicis prout ſunt auc. tranſumpta ex prothocol-

lis. ⁊ ita ſe hз cõmunis vſus loquẽdi ⁊ ex precedẽtibꝰ hec
innuitur ⁊ declaraᷓ.ar.l.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi.cũ concor. de
leg.j.itaq̃ iſta qualitas in ſtatuto ponderata nõ eſt ꝓbata
nec deducta in proceſſu: ſubditur vel ſcripturas vł libros
cõmunis peruſij ⁊c. ſimiliter iſta qualitas ꝙ fuerit ſcriptu
re vł libri cõis Peruſij nõ eſt deductũ i inqſitiõe ⁊ p ꝯñs
ficta cõfeſſio reſultãs ex ipſa ꝯtumacia inqſiti nõ ꝓbat de-
lictũ falſitatis nec delictũ de quo in dicto ſtatuto in primo
capite furti. Nec ẽt pari rõne nõ deduciᷓ delictũ de quo cã
tat dictũ ſtatutũ circa abraſionẽ: nã ſiłr eſt intelligendũ de
ſcripturis notarij autẽticis vł de ſcripturis cõis puſij attẽ-
tis ⁊ ponderatis verbis dicti ſtatuti. Et attẽto ꝙ generałr
loquẽdo de oibꝰ ſcripturis derogaret iuri cõi p ea que ha-
benᷓ in.l.damus.C.de falſis de quo tãgit dominꝰ ꝯſulẽs.

d ¶ Preterea inqſitio cãtat ꝙ arradi fecit certã q̃titatẽ char
tax nõ dicit ꝙ arraſerit ſcripturas i eis ſcriptas ſtãt.n. hec
ſimul ꝙ charte radanᷓ ⁊ nõ radanᷓ ſcripture quo caſu ſtatu
tũ illud nõ loquiᷓ ſз loquiᷓ de abraſione ſcripturax. Et lз
forte veritas ſit in ꝯtrũ veritas iſta nõ eſt intẽtata nec dedu
cta vel ꝓbata. Et lз videaᷓ rigoroſum ẽt rigoroſuз eſt ꝙ ſi
ille ſcripture erãt inutiles ⁊ nullũ damnũ vel ꝑiudiciũ in-
tulit cõi peruſij dicta abraſio ꝙ p illa verba appoſita in in-
quiſitiõe in graue dãnũ cõis peruſij ⁊ cõtumaciã velimus
inquiſitum iudicare falſariũ vigore dicti ſtatuti. Cum ve-
ritas ſit in ꝯtrium ⁊ illa verba in graue damnũ ⁊ preiudiciũ
cõis peruſij põt referri ad ſubtractioneз maxime cum fur-
tum ſit ſpecifice intentatum ⁊ non falſitas. Et veritas ita
ſe habeat ꝙ preiudicabaᷓ cõmuni ſolum in amiſſione dicta
rum chartarũ prout preſupponiᷓ ⁊ prout veritatem: ita ſe
ſe habere offertur prompta ꝓbatio. Et conſtat ꝙ veritas
poteſt probari nõ obſtante ꝙ ſtatutum dicat ꝙ contumax
habeatur pro confeſſo: nam tũc reſultat ficta ꝯfeſſio ⁊ ꝓ-
ut ꝯtra fictam ꝯfeſſionem põt probari ꝯtrium: qꝛ probando
ꝯtrium preſumitur erratum.l. non fatetur. ⁊ ibi per Barr.
⁊.doct.ff.de confeſ. ita ⁊ probari põt contra fictum cõfeſſio
nem in terminis ſimilium ſtatutorũ ꝓut voluit Jmo. in.l.
creditor.§.iuſſus ff.de appel. ⁊ Ang. ibi ⁊ prout dixit bal.
in.l. ita demum.C. de ꝓcura. dicens ꝙ ſtante hmõi ſtatu-
to ꝙ cõtumax habeatur pro ꝯfeſſo tñ poterit cõtumax ap-
pellare ⁊ obtinebit ꝓbando rem aliter ſe habere ſm eum
lз appellatio nõ reſcindat confeſſiones ⁊ alia acta ꝓbato-
ria. Et idem etiam ꝯſuluit in qõne de facto. ꝓut tũ refert
⁊ ſequitur Pau.de caſt.in.l.ij.§.ꝙ ſi actor.C.de iuramen-
to calum. Et hoc idem ſentit gl.in.d.§.iuſſus. dicens ꝙ vbi
quis a iure habetur pro confeſſo condemnatus poteſt ap-
pellare: quia potuit eſſe ꝙ errauit quaſi dicat ſi errauit nõ
obſtat eidem ficta confeſſio. ⁊ illam glo. ſequũtur ibi bart.
Ange. ⁊ Raph.cumo. ⁊ Bal. ⁊ Saly.in.l.ij.C. quoruз ap-
pel. ⁊ idẽ ſentit glo. Joan. in.c.romana.§. ſi autem in ve-
ro cõfeſſo. ⁊ Lapus ⁊ moderni in .c. cum ſpeciali.§. porro.
de appella. ⁊ fictio ſolet idem operari ꝙ veritas ad idem ꝙ
no. Barr.in.l.ſi confeſſus.ff. de cuſto.reorum: nam in cri-
minalibus confeſſio non preiudicat quominus poſſit pro-
bari innocentia confitentis. Et in terminis hmõi ſtatuto-
rum ꝙ admittatur quis ad probandum innocentiam ſeu
delictum confeſſatum non eſſe perpetratum per fictum cõ
fitentem ⁊ ſic ad probandum ꝯtra fictam confeſſioneз ſen
tiunt Dyn. Bar. ⁊ doc. in.l. penul.§. ad crimen. de publi.
iudi. ⁊ in.l.ſeruuз quoq̃.§.publice.ff.de procurato. in illa
qõne: an ſtante ſtatuto ꝙ contumax abſẽs poſſit cõdemna
ri admittatur procurator ſeu excuſator: nam lз ſtatuta com
muniter ſint ꝙ contumax habeatur pro confeſſo tñ volunt
cõmuniter doc.in dictis iuribus ⁊ in.l.reos.C. de accuſa.
⁊ in.c.veniens. extra de appel. ꝙ poſſit probari innocen-
tia talis ficte confitentis. Et ita pluries conſului tenendo
ꝙ contra fictam hmõi confeſſionem poſſit probari: prout
⁊ contra veram: ⁊ ita tenui legendo in.§.ꝙ ſi actor. ⁊ in .d.
§.iuſſus. Conſtat itaq̃ ꝙ non obſtante tali ficta confeſſio-
ne poteſt probari ꝙ non tendit in preiudicium alicuius illa
abraſio. Jteз põt probari ꝙ abraſio illa non eſt falſitas fal-
tem punibilis ꝓbando ꝙ nõ eſt alicui nociua per not. per
glo. ⁊ doc.in.d.l.damus. ⁊ probãdo ꝙ falſitas nõ eſt com
miſſa probatur in ꝯſequẽtiã ꝙ nõ eſt ꝯdemnatus de falſi-
tate nec occaſione falſitatis: qꝛ nõ exiſtente falſitate nõ po
teſt falſitas ꝑſtare ꝯfeſſionem: ſed eſt condemnatus ad pe-
nã occaſione ficte ꝯfeſſionis ſuper cõmiſſione falſitatis: ⁊
iõ ſtatutum loquẽs ꝙ condemnatus pro falſitate incurrat
aliquã aliã penam extrinſecam dicunt doc. maxime Bald.

ſn.l.tráſigere.C.de tranſac.ꝙ non verificetur in condemnato vigoꝛe ſtatuti ꝙ contumax habeatur ꝑ cōfeſſo ⁊ fac optime ꝙ dicūt bar. Ang.⁊ Raph.ful.in.l.ſi iō.ff.de euic.

c ❡Nec ob.ꝙ dicit bar.in.l.cū filius.de verb.ob.q: loq̄t in ſtatuto ſimpliciter loq̄nte ꝙ in caſus criminalibus pater teneat ſoluere cōdēnationē filij vel cōdēnationē filij cōdēnati ꝓ delicto ⁊ ſic generaliter:nā ⁊ cōdēnatus ꝓ cōtumacia eſt ꝯdemnatus ꝓ delicto cū cōtumacia ſit delictū.d.l.omne delictū.Itē bart.loq̄tur in eo caſu quo ſm eū agit de executione ipſius ſnie adeo ꝙ ipſe dicit ꝙ tūc pater cēſetur fideiuſſoꝛ filij Bal.in.d.l.tráſigere.⁊ Bar.⁊ Anze.⁊ Raph.in.d.l.ſi iō loquunt qñ agit de preiudicio extrinſeco a ſententia:ita ꝙ termini nō ſunt pares. Et maxime qñ agit de ꝓbando delictū principal'r deductū nō fuiſſe perpetratum prout agitur in caſu noſtro per iam dicta. Et ēt q: poteſt attentari q: ab raſio inſtri nō ſit pꝛopꝛie falſitas: q: lʒ iura ꝓbēt ꝙ puniat lege cornelia de falſis nō ſequit ꝙ ſit falſuʒ:ꝓut eſt tex.⁊ gl.in.l.j.§.ſi.ff.de fal.ibi vel quaſi falſi ⁊ in terminis abraſionis ſcripturaꝝ:⁊ ſic in noſtris terminis eſt optimus tex.in eadē.l.j.§. qui rónibus ibi atq; ſi erāt falſarij puniunt:nā illud atq; ipoꝛtat idē ꝙ ſicut ⁊ ſic ſimilitudinē ⁊ nullū ſimile eſt idē.l.ꝙ nerua depoſiti cū ſimi.Itē vt dixi hoc maxime eſt verū ꝙ nō eſt facta abraſio ad celandā veritatē quo caſu nō tēdit in delictū falſitatis. Itē ēt pōt dici ꝙ nō cōſtat ex delicto intentato ⁊ ex ꝓceſſu vigoꝛe ficte confeſſionis vel ſnie ꝙ ſit celata veritas:q: non conſtat raſam ſcripturam : nam ꝙ eſſet talis ſcriptura que oſtenderet veritatem.naʒ ſcripture maxīe antiq; qñq; nō ſunt tales quibus poſſit legi ⁊ oſtēdi veritas: itaq; multi ꝯbariam multiſq; modis deducit ꝙ dictus inq̄ſitus ⁊ cōdemnatus nō eſt cancellandus de matricula notarioꝝ. Et ita de iure ꝯcludendum teneo ex omnibus pꝛeallegatis ſaltem ſimul iunctis ſi ſingula non iuuarent. Laus deo.

❡Uniuerſitas nō poſſidet nec pꝛeſcribit:lʒ ſinguli de vniuerſitate actum poſſidendi fecerint ſine deliberatione vniuerſitatis ſolēniter congregate.

❡Conſilium xlvj.

In nomine dñi noſtri Ieſu chꝛiſti.❡In cauſa vertente inter vniuerſitatem caſtri colbulduli ex vna oꝛiginaliter agentē ⁊ petrum androuandi al's ciopo reum oꝛiginaliter conuentum ex altera partibus vertēte ſuper recurſu ⁊ acclamatiōe a quodā laudo interdictas partes lato.Uiſo ſummario ⁊ extractu actoꝛuʒ ⁊ proceſſus agitati i dicta cauſa ſuper recurſu pꝛedicto ⁊ coram arbitris ⁊ viſo in multis oꝛiginaliter proceſſu tráſmiſſo ſeu eius copia ⁊ allegatiōibus hincinde tranſmiſſis eſſet pꝛimo loco inſtandum circa libellum dicte cōtratis. Circa quem eſt aduertendum ꝙ lʒ coꝛam iudice fuerit mota lis ſuper re de qua agitur ⁊ in ſpecie in libello fuerit intentatum remediū cañ. reintegranda.iij.q.j. ⁊ illo reſpectu fuerit ventilatum inter patronos cauſe ⁊ per reddentem conſilium ipſis arbitris : vt reperio an remedium cañ. reintegranda ꝑallegati vendicet ſibi locum in rebus laycoꝝ ⁊ cōſultū fuerit ꝙ nō ⁊ in eandē ſniam incliñ ſaltem ſi tit.poſſideat reus ꝯuentus:tñ q: coꝛaʒ arbitris notus libellus ꝓducitur nec videā foꝛmā cōpꝛomiſſi ⁊ in libello coꝛā arbitris ꝓducto nō intētatur remediū illius canōis: iō nō amplius ſup eo articulo inſtandū duxi ſup quo ſatis inſtat in copia ꝯſilij tranſmiſſi.Sʒ deueniendo ad libellū coꝛam arbitris ꝓductū in quo nō intentat ſpecifice dcm̄ remediuʒ. Nec ex deductis in dicto libello dephenditur ꝙ remediuʒ intentet:maxime q: i nulla parte dicti libelli narrat ꝙ vniuerſitas pꝛedicta fuerit ſpoliata poſſeſſiōe ſua nec ꝙ a poſſeſſione ceciderit. Et lʒ dicat in libello ꝙ dictus petrus tenet ⁊ poſſidet petias terraꝝ de quib⁹ agit nō tñ ꝑpter hoc dicit ꝙ vniuerſitas dci caſtri ceciderit ꝑpterea a poſſeſſione ſua cū duo poſſint eandē rē inſolidū poſſidere diuerſa tamē ſpecie poſſeſſiōis.l.clā poſſidere.§.qui ad nundinas. ff.de acqui.poſ.⁊ ꝑ glo. ⁊ doc.ibi. ⁊ in.l.iij.§. ex contrario. eo.tit.Et maxime hoc ſuadetur:q: non dicitur in narratione nec in ꝯcluſione libelli ꝙ dictus petrus teneretur reſtituere poſſeſſionem dictarum rerum.Sed ſolum ꝙ teneretur dimittere ⁊ relaxare. Nam in narratione libelli dicitur ꝙ dictus petrus fuit ſepius interpellatus ꝙ deberet dimittere ⁊ relaxare dictas petias terraruʒ:⁊ ſemper recuſauit ⁊c. Et in concluſione petitur pronunciari ⁊ declarari dictum. Petrum foꝛe obligatum ad dimittendum ⁊ relaxandum poſſeſſionem dictoꝛum bonoꝛū nō aūt dicitur ad reſtituendum ⁊c. Quod conuenit remedio dicti cañ.reintegranda ⁊ poſſeſſoꝛio recuperande :eſſe aūt obligatum ad remittendū ⁊ relaxandum poſſeſſionem conuenit potius poſſeſſoꝛio retinende. Nam tenens ⁊ naturaliter poſſidens rem in qua alius hʒ ciuilem poſſeſſioneʒ ſui naturali poſſeſſione ⁊ ſua detentatione turbat ciuilem poſſeſſoꝛem in ſua ciuili poſſeſſione.vt no.gl.⁊ doc.in.d.§.q ad nūdinas.⁊ in.l.j.§.ſi.⁊.l.ſi duo in pꝛin.ff.vti poſſi.detis.⁊ in.l.vnica.C.eo.titu.⁊ in.c.lʒ cām.extra de proba.Ita ꝙ dictus libellus non vr̄ adaptari ad remediuʒ dicti cañ.nec ad poſſeſſoꝛum recuperande:nec reſpectu concluſionis nec reſpectu narrationis.

a ❡Et cum ex narratis non elicitur competere remedium poſſeſſoꝛij recuperande non videtur ꝙ defectus libelli ſuppleatur per clauſulam illam petens ius ⁊ iuſtitiam miniſtrari:quia verba illius clauſule dictant ꝙ miniſtretur iuſtitia ſuper narratis cum dicatur in pꝛedictis ⁊c. Nec habemus iura attribuentia virtuteʒ dicte clauſule niſi quia doc.ſe fundantes in vi verboꝛum dicte clauſule magiſtraliter loquentes dicunt per dictam clauſulam plerunq; ſubſtentari ⁊ ampliari virtutem libelli:pꝛout dicunt Innoc.Hoſti. ⁊ docto. in.c.cum dilectus.de oꝛdini.cogni.⁊ Bald.in.l.nec quicq̄.§.de plano.ff. de offi. pꝛoconſul. ⁊ in.l. edita.C. de eden. ⁊ dñs Anto.in.c.j.de iudicijs.⁊ Imol.in.l.ſi cum nulla.de re iudi.impoꝛtant enim dicta verba ꝙ ſuper narratis miniſtretur iuſtitia:vnde ſi ex narratis elicitur ꝙ libellans fouet iuſtitiam per vnam viam ⁊ per vnum remedium. Et in concluſione imploꝛatur aliud remedium ⁊ concluditur per aliā viam virtus dicte clauſule operatur ꝙ cenſeatur intentatū ⁊ deductum dictum remedium competens ꝙ elicitur ex narratis hoc enim impoꝛtat ſignificatio pꝛegnans dictoꝛum verboꝛum. Et in hoc fundatur communis theoꝛica doct. pꝛout ſemper mihi viſum fuit ⁊ ſepius hoc conſulendo tetigi adeo ꝙ vbi ex narratis non poteſt ſumi ꝙ tale remediū competat narranti dicta clauſula non trahitur ad illud remedium : quia verba dicte clauſule ad id non tendunt :nec talis libellus cum dicta clauſula denotat ſpeciem future litis pꝛout denotare debet.l.edita.C.de edendo.⁊.l.j. in pꝛi. ff.eodē.titu. Et quando ſuper narratis poſſunt competere plura remedia que ex ipſa narratiōe elici poſſunt dicta clauſula operat vt generaliter oia cēſeant intētata ſeu q̄cunq; competat.Ex quo reſultat generalitas libelli adeo ꝙ notabiliter dixit Bal.in altera repetitione.l.edita.C. de edēdo. ꝙ qñ opponit de generalitate libelli dicta clauſula nō iuuat libellantē.Qd̄ nō ē ex alio niſi q: dicta clauſula nō ſubſtētat libellos.Ex alio niſi q: generalia verba ipſius clauſule operant vt cenſeat deductū omne ius libellanti competēs ꝙ ex narratis elici poteſt.Pꝛopterea illud notabile dictuʒ Bal. verum intelligo quando ex narratis plura percipiuntur remedia poſſe competere. Si enim perciperetur vnum tantū remediuʒ competere.Et concluſum fuiſſet in alio remedio tunc illa clauſula non redderet libellum generalem. Et ſubſtentaret dictum libellum:illud ēt ꝓſtat qḋ ſup inepto libello non pōt ferri ſnia valida:ꝓut vult glo. que reputat ſingularis inſti.de obli.tit.generali.in pꝛinc. ſuper verbo ſcd̄m in fi.⁊.c.cuʒ dilecti.cum ibi notatis per doc.extra de emp.⁊ ven.Et lauda ⁊ arbitria ſunt redacta ad inſtar iudicioꝛum l.j.ff.de arbi.⁊.l.rem non nouā.C.de iudicijs.idem dicendū eſt in laudis ꝙ vbi libellus eſt coꝛam arbitro inepte deductus redditur nullum laudūʒ ſuper eo latum niſi aliud deducatur ex foꝛma compꝛomiſſi a quo dependet poteſtas arbitroꝛum.l. non diſtinguemus.§. de offi.ff. de arbi. Cum itaq; non viderim foꝛmam compꝛomiſſi ⁊ plerunq; in compꝛomiſſis datur poteſtas arbitris procedendi obmiſſis iuris ſolēnitatibus ⁊ plerunq; compꝛomittitur vt in arbitruʒ ⁊ arbitratoꝛem adeo ꝙ rigoꝛ ſolēnitatis libelli non requiritur argu.cle.ſepe poſt pꝛinci.de verbo.ſig. ideo ſuper libello non facio fundamentum.

b ❡Sed deueniēdo ad merita cāe lʒ ꝑ multos teſtes videatur ꝓbari de antiqua poſſeſſione dcē cōmunitatis ⁊ de continua poſſeſſione vſq; ad tempus quo dicta petia terre de qua agitur ꝑuenit ad manus dicti petri ꝓut eſt Stephan⁹ belli de caſtro riparum. ⁊ Antonius belli de eodem caſtro ⁊ Baldus Ioannis.Et videntur reddere bonā cām ſciētie ſcilʒ q: viderunt hoies dicti caſtri paſcere aīalia in dcā terra ⁊

ra ⁊ incidere ligna ⁊ exportare tãꝙ̃ in re ⁊ de re dcẽ vniuer
ſitatis dicti caſtri. Plures etiã alij teſtes deponunt de poſ
ſeſſione dicti caſtri: vz ſanctes peruzoli magiſter Marcus
gre Thomas pauli Antonius cichi Bartholomeus de vr
bino ⁊ ꝙ̃plures alij ꝓbant per eandem viam poſſeſſionez
dicti caſtri deponendo tñ de varijs tpibus dñus Joãnes
franciſci deponit de tpe.xxxiiij.annoꝝ. Et dictus Stepha
nus belli deponit ꝙ a.l. annis ⁊ citra vſqꝫ ad tempus quo
peruenit ad manus dicti petri ⁊ ſic vr̃ etiam probare d̃ ma
iori tpe.xxx.annoꝝ.⁊ per ꝯſequens iſti duo teſtes videntur
probare poſſeſſionem longiſſimi tpis ⁊ ſic ſufficientem ad
cauſandum preſcriptionem longiſſimi tpis cuz non videa
tur probari ꝙ dictus petrus poſſederit per.xx.annos pro
xime elapſus. Et inſuper dictus ſtephanus videtur ſpeci
fice deponere de.xxx. annis continuis: alij etiam teſtes ſa
tis coadiuuant. licet nõ ꝯcludenter deponant de tãto tpe.

c ¶ Videnẽ ẽt probare multi teſtes publicã vocem ⁊ famam
ſup ꝓprietate ⁊ longa poſſeſſione vniuerſitatis dicti caſtri.
Fama aũt plurimũ coadiuuat alias ꝓbatiões.l.iij.§.eiuſdẽ
ff.de teſtibus.⁊.c.veniens cũ ſua glo.de teſtibus.⁊ plerũqꝫ
facit ſemiplenaz probationem: vt habeẽ in dictis iuribus ⁊
per doc.in.l. admonendi.ff.d̃ iureiuran. ⁊ in ꝯcordantijs.⁊
per glo.in.c.j.d̃ appel.⁊ Bar. in.l.de minore.§. tormẽta.ff.
de q̃onibus. Et ſic videẽ ꝓbatum dñium. ⁊ ideo videẽ ſuf
ficienter probatũ ſup petitorio cũ per longiſſimã p̃ſcriptio
nem queratur actio in rez.l.ſiquis emptionis.C.de p̃ſcrip.
xxx. vel.xl. annorum ⁊ ad tale petitorium narrata in libello
adaptantur ⁊ per cõſequens adaptari põt clauſula petens
ius ⁊ iuſtitiam adminiſtrari per iam dicta merito ⁊c.

d ¶ Nec videntur obſtare deducta pro parte dicti petri: qꝛ
lz tenetur probare de antiqua poſſeſſione illuſtrium dñorũ
⁊ eius heredum. Tamen videntur ꝓbare de poſſeſſione p̃
dicta ſolum eo qꝛ faciebãt fieri ibi pantheriam ad aucupan
dum ꝙ facere poterant in re aliena ex conuentione vel ali
ter vt alias habetur in.l.vt pomũ.ff.de ſerui.⁊ in.l.ſi.de cõ
trahen.emp. Et inſuper ponitur in capitulis dicti petri ꝙ
comes Guidantonius ⁊ comitiſſa Rengarda tenuerunt ⁊
poſſiderunt dictam petiam terre ⁊ ꝙ habuit donationem
ab illuſtri comite Federico herede ⁊ ſucceſſore in dñio di
cti comitis Guidantonij ⁊ nõ poniẽ ꝙ ſucceſſerit domina
Rengarda: nec ẽt probatur ꝙ fuerit ⁊ ſic heres dicti comi
tis Guidantonij. Et licet ſit notoriũ ꝙ ſucceſſerit in vni
uerſali dñio terrarum: tñ poſſeſſio dicte petie terre non vi
detur reſpicere vniuerſale dñium: ideo non videẽ ꝯcluden
ter probatũ ꝙ iura dicti comitis Guidantonij ⁊ comitiſſe
Rengarde patrocinẽtur dicto petro dato ꝙ probetur ꝙ il
luſtris comes Federicus donauerit dictã petiam terre dcõ
petro. Et ſimiliter non probatur ꝙ hij qui vẽdiderunt tã
ꝙ̃ heredes viſſe fuerint eius heredes. Nec videtur proba
ta poſſeſſio dicti petri tanti tẽporis ꝙ cauſet legitimã pre
ſcriptionez. Ex quibus videẽ deduci poſſe ꝙ iura dcẽ vni
uerſitatis ſint potiora in dominio ⁊ poſſeſſione: nam pro
bata antiqua poſſeſſione noua poſſeſſio alterius cẽſetur vi
cioſa.argu.l.ſi.C.vnde vi ⁊ no.per bart.⁊ doc.in.d.l.ſi duo.
⁊ in.l.j.§.ſi. vti poſſi.per.c. licet cãm.de proba.⁊ ibi per do
cto. Et ex quo probaẽ ꝙ dicta cõmunitas poſſidebat tẽpore
quo peruenit ad manus dicti petri: ⁊ poſtea cecidit a poſſeſ
ſione cenſetur a dicto petro ſpoliata: lz enim non probetur
nec deducatur aliqua violentia: tamẽ quando quis poſſidet
⁊ alius occupat poſſeſſionem ⁊ antiquus poſſeſſor poſſeſ
ſionem amittit eo quia ſuſpicatur ſe poſſe repelli competit
aduerſus eum poſſeſſoriũ recuperande hoc eſt vtile inter
dictum: vnde vi vt volunt glo.⁊ Barto.in.l.j.§.ſiue aũt.ff.
de vi ⁊ vi arma.vbi Bar.dicit ꝙ hoc ab omnibus tenetur.

e ¶ His non non obſtantibus contrariam ſententiam arbi
tror veriorem ⁊ ratis indubiam. Moueor principaliter ea
rõne qꝛ nõ video eſſe ꝓbatũ ꝙ dcã vniuerſitas dicti caſtri
vnꝙ̃ poſſederit dictam petiam terre de qua agiẽ. Nam licet
multi teſtes deponãt ſup dcã poſſeſſione nullũ aũt teſtem
reperio qui deponat de aliquo actu facto ſup dcã poſſeſſione
p habentẽ mandatũ ab vniuerſitate vel geſto vniuerſalr ab
ipſa vniuerſitate. Cõſtat.n. ꝙ aliud ẽ vniuerſitas aliud ſin
guli d̃ vniuerſitate.l.inm̃.§. vniuerſitatis.ff.de re.diui.⁊.l.
ſed ſi hac.§.qui manumittiẽ.ff.de in ius vocan.⁊.l.ſicut.§.ſi
qd vniuerſitati.ff.ꝙ cuiuſcũqꝫ vniuer. noie. Adeo ꝙ ſi qd
faciũt oẽs de vniuerſitate ſi tñ non faciunt vniuerſitate nõ
ſolẽniter congregata ⁊ non cõmunicato conſilio non cen
ſetur actus geſtus a cõmunitate prout volunt Bart. Ange.
⁊ Pau.de caſtro in dicto.§.ſi quid vniuerſitati.⁊ Barto.
in.l.aut facta.§.ſi.ff.de penis.ad hoc eniz vt actus geſti af
ficiant vniuerſitatez requiritur ꝙ vniuerſitas ſit ſolẽniter
congregata ⁊ cõmunicato conſilio ⁊ deliberatione habita
ipſi actus gerantur vt notant doc.prefati in dictis iuribus
⁊ in.l.metum.§. animaduertenduz.ff.ꝙ metus cauſa.⁊ per
glo.in.l.aliud.§.refertur.ff.de regu.iur. ⁊ per glo.in.l. ſed
⁊ dolo.§.j.ff.de dolo.⁊ qd̃ no.glo.C. que ſit longa conſue.
ſuper rubrica. Et per Bar.in.l. omnes populi circa princ.
ff. de iuſti. ⁊ iure. Licet igitur probetur ꝙ ſingulares ho
mines dicti caſtri fruerentur dicta petia terre paſcendo ibi
eorũ animalia: ⁊ incidẽdo ligna ⁊ ea aſportando nihilomi
nus non probatur aliquis actus vniuerſalis per quem poſ
ſit deprehendi queſitam poſſeſſionem vniuerſitati. Et pro
pterea non videtur ſufficienter probata poſſeſſio vniuerſi
tatis. Cum omnes teſtes deponentes de dicta poſſeſſione
reddant eam cãm ſcientie: qꝛ viderũt homines ſingulares
dicte vniuerſitatis predicta facere in dicta petia terre. Et
licet dicant ꝙ predicta facerẽt tanꝙ̃ in re dicte vniuerſita
tis tamẽ quia non habent mandatuz ab vniuerſitate nec vt
vniuerſi faciebãt nõ poterant ex illis actibus querere poſ
ſeſſionem argu.l.j.§.municeps ibi qꝛ vniuerſi cõſentire.ff.
de acqui.poſ.⁊ facit.§.per procuratorẽ ea.l.iuncta.l.ſi ego.
ff.de neg.geſt. Licet enim ſubdatur in.l.ij. de acquirẽ. poſ.
Nõ querit poſſeſſionem vniuerſitas per ſeruuz ⁊ per libe
ram perſonam tñ intelligitur per liberam perſonam haben
tem mandatum ⁊ ſic per actorem vniuerſitatis.l.municipio
ff.vt in poſſeſſionem legatorum.⁊ ſentit glo. in.d.l.ij.dum
allegat dictam.l.municipio.quis dicta glo.⁊ doc.intelligũ
tur ſm.ll.quas allegant vt no.Bar.in.l.non ſolum.§.libe
rationis verba.ff. de lib.le. Et pro hoc etiam facit.l. ita tñ
in prin.ff.ad trebel.⁊.l.j.§. quib9.ff. ꝙ cuiuſqꝫ vniuerſita.
nomine ⁊ que habenẽ i dictis iuribus. Nec reperitur iſta
ſpecialitas in vniuerſitate ꝙ querat poſſeſſionez aut dñiũ
per liberam perſonam non habentẽ mandatum cum regu
lariter ſecus ſit.d.l.ſi ego.⁊.d.§.per procuratorem.⁊.l.poſ
ſeſſio.§.⁊ ſi poſſeſſio.eo. titu. ⁊ inſtitu. per quas perſonas
no.acqui.§.ex his itaqꝫ.vbi text. generaliter hoc probat ꝙ
per liberam perſonã nõ queritur alteri poſſeſſio vel dñium
niſi in caſibus.ſ̃.expreſſis ⁊ niſi per procuratorem ⁊ ſic per
habentem ab alio mandatuz ⁊ ſub dicta generalitate com
prehendi põt etiam vniuerſitas ⁊ collegium in quibus eſt
eadem ratio ergo idem ius.l.a titio.ff.de verb.ob.⁊.l.illud.
ff.ad.l.acqui.cum ſimilibus.

f ¶ Jdõ itrepide ꝯcludẽdũ arbitror ꝙ poſſeſſio nõ queraẽ ab
vniuerſitati per ſingulares actus hominuz de vniuerſitate
nõ habẽtiũ mãdatũ. Et pp hoc nõ ꝓbeẽ p atteſtationes fa
ctas in hac cauſa corã arbitris vel corã primo iudice ꝙ di
cta vniuerſitas queſiuerit poſſeſſionem. Nec ob.gl.que vr̃
velle ꝯtrũ in.d.§.ſi quid vniuerſitati.dũ loqẽ de vſu nemo
ris p beſtias hominũ ville: ſentiẽs ꝙ vniuerſitas ville cẽſea
tur poſſidere nemus ſi homines ville vtantur dicto nemo
re cũ eorũ beſtijs. Nõ vr̃ de directo tẽdere ad deciſionẽ ca
ſus noſtri ꝯ̃ ſupradicta. Nã reſpondeẽ ꝙ illa glo.niſi deter
minat: ſz in q̃one quã primo loco format arguit ꝓ ⁊ ꝯ̃ ⁊ ni
hil decidit. Et lz vltima allegatio ſit ꝙ illud qd̃ ſinguli ho
mines de vniuerſitate faciuꝰ cẽſeaẽ factuz ab vniuerſitate.
tñ nõ ſigit pedes.⁊ Bar.⁊ doc.firmãt in hoc primã partez
ſcilz ꝙ ẽt ſi omnes homines vniuerſitatis aliquid faciant
illud non cenſeatur eſſe factum ab vniuerſitate: prout.⁊.ſ̃.
dictum eſt: ⁊ dicta gl. videtur velle ꝙ illud qd̃ ſubditur de
vſu nemoris veniat decidẽdũ ex deciſione precedẽtis que
ſtionis glo. Jdeo cum illa precedens queſtio glo. decida
tur ꝙ geſta hominum de vniuerſitate etiam omnium non
afficiant vniuerſitatem actiue ne paſſiue: ita etiam deciden
dum venit ſm mentem dicte glo.ꝙ licet omnes homines
ville vtantur nemore paſcendo cum eorum animalibus
non propterea cenſeatur illo nemore vſam fuiſſe commu
nitatem. Et ſic per vſum ſingulorum hominum vniuerſi
tatis non cenſeri queſitam poſſeſſionem per ipſam villam.
Et hec ſentit Paulus de caſtro in dicto.§.ſi quid vniuer
ſitati qui circa illam glo. concludit ex dictis doctorum vt
ſupra dixi licet non ita clare.

g ¶ Subdit tamen pro ſaluanda illa glo. que ſm eum ſentit
contrariũ ꝙ licet nõ queratur poſſeſſio per illos actus ſin
gulares: tamen poſſeſſio per vniuerſitatẽ q̃ſita retineẽ p
dcm̃ vſuz ſingularium pſonaꝝ vniuerſitatis. Ulr ergo ipſe
pau.de ca.ꝙ vſus ꝯferat ad retẽtionẽ poſſeſſiõis iã q̃ſite nõ

ad querendã poſſeſſionem. Et ſic confert ad deciſionẽ ſupra factam cum in caſu noſtro nõ appareat ꝙ dicta vniuerſitas alr queſiuerit dictam poſſeſſionẽ. Et ſic qualitercũq̧ dicta glo. intelligatur non ob. dicto petro: licet vt dixi glo. illa non figat pedes ⁊ poſſit induci pro petro vt ſupra eam induxi. Licet inclinet in vnam ſniam pro fundamento materie que a doctoribus damnaꝛ vt dixi. Facit etiam pluriſmũ pro hac parte: qꝛ ꝗꝫ plures teſtes deponũt ꝙ in illa petia terre ſimilia faciebant non ſoluꝫ hoīes dicti caſtri. Sꝫ etiam alij vicini: ⁊ ſepe ꝯtingat ꝙ rebus incultis ⁊ ſterilibꝰ ꝓmiſcue hoīes vtunꝛ adeo ꝙ vſus non oſtendit poſſeſſionem ſeu animũ poſſidendi: qꝛ talis vſus plerunq̧ frequẽtatur etiam in re aliena adeo ꝙ vſus nõ videtur inferre ad poſſeſſionẽ: put in ſimili dꝛ in vſu qui ſolet ꝑmitti amicis ⁊ familiaribus ꝙ per talẽ vſum non probatur poſſeſſio ꝑ l. qui iure familiaritatis cum ibi no. ff. de acqui. poſ. Vide eni ſimiles ⁊ eadem ratio in caſu iſto. Et licet nõnulli teſtes deponant ꝙ vtebanꝛ tanq̃ re dicte vniuerſitatis certe iſtud conſiſtit in aīo qui non vꝛ a teſte ⁊ ea que cõſiſtũt in aīo ⁊ nõ cadunt indirectũ ſenſuꝫ teſtis nõ probanꝛ a teſte niſi quatenus reddit cãm ſcie per no. per Inno. ⁊ doct. in. c. cũ cãmq̧. extra de teſti. ⁊ per Bar. in. l. qui teſtõ. §. fi. de teſtis. ⁊ in. d. §. tormẽta. ⁊ in ſuo tractatu de teſte in pluribus locis. ⁊ per doc. in. l. ſolam. ⁊ in. l. teſtiũ. C. de teſti. ⁊ ſparſim in multis locis. Et maxime hec videntur ꝓcedere: qꝛ teſtes dicti petri probant ꝙ dicta petia terre poſſidebaꝛ per alios maxime aucupando cũ panteris. Ex quo de facili datur intelligi ꝙ vſus erat multum promiſcuus.

b ¶ Ex qbus elicio ꝯcluſionẽ ꝙ pro parte dcẽ cõmunitatis eſt ꝓbatũ fundamẽtũ ſue intẽtionis ſiue ſimus in poſſeſſorio ſiue in petitorio. Si eni nõ ꝓbat poſſediſſe ꝯſtat ꝙ ſuccũbit in poſſeſſorio recuperãde ⁊ retinẽde. De poſſeſſorio adipiſcẽde nõ eſt tractãdũ i hoc iudicio: qꝛ materia nullatenus ad illud poſſeſſoriũ tẽdit minus aũt obtinere põt in petitorio cũ regulariter dñium vel quaſi nõ queraꝛ ſine poſſeſſione. l. traditionibus. C. de pac. l. j. ⁊ l. traditioneꝫ. ⁊ quaſi ꝑ totũ. de publi. ⁊ in. §. vẽdite. ⁊. §. ꝑ traditionẽ. inſtit. de rerũ diui. cuꝫ ſilibus. itaq̧ hoc medio tolliꝛ omne fundamẽtũ ptis agẽtis. Qꝛ reus obtinet nõ ſolũ ex iure ſuo: ſꝫ ẽt ex nõ iure actoris. l. fi. C. de rei ven. l. q accuſare. C. de eden. ⁊. l. actoꝛ. ꝙ aſſeuerat. C. de ꝓbatio. ⁊. c. cũ eccleſia ſutrina. in fine. extra de cã poſſeſſio. ⁊ ꝓprietatis.

i ¶ Nec obſtat huic fundamento ſiquis dixerit ꝙ licet ſine mandato non queratur poſſeſſio per liberam perſonam. Tamen ſi actus geritur nomine vniuerſitatis per ſingulares homines. Poteſt communitas ratificare: prout ⁊ dicit Bar. in. d. l. aut facta. §. fi. ⁊ eſt generale ꝙ factum nomine alterius poteſt ratum haberi per eum cuius noīe geritur ratihabitio mandato comparatur. l. fi. C. de contrahen. emptio. ⁊ in regula rati. in vj. cum ſimilibus. Nam rñdetur primo ꝙ non ꝓbatur geſtum noīe cõmunitatis. Non enim infertur accedo tanq̃ in rem tuam ergo tuo noīe incedo: ꝓut non ſequitur vtoꝛ re tua iure familiaritatis ergo tuo nomine vtoꝛ iſtam enim illationem non reperio in iure ꝓbatam ergo ⁊c. l. illam. de colla. ⁊. §. conſideremus in auc. de triente ⁊ ſe. Nec ꝙ vterentur vt re cõmunitatis reddũt cauſam ſcientie teſtes vt deductum eſt. Et dato ꝙ probaretur ꝙ dicti poſſediſſent nomine dicte cõmunitatis. Non ſufficeret ꝙ dicta vniuerſitas hodie ratificaret: nam hodie nõ poſſet actus fieri ex quo poſſeſſio eſt apud Petruꝫ: ita nec poteſt ratificari. l. bonorum. ff. rem ratam haberi. ⁊ ꝙ per Bar. Iſta enim eſt fictio qua mediante ratihabitio comparatur mandato: qꝛ retrotrahitur vt dicto. c. ratihabitio. ⁊ d. l. fi. ad mace. Sed natura fictionis tranſlatiue de tempore ad tẽpus requirit duo extrema habilia extremũ a quo ⁊ ad ꝙ extremum a quo in exiſtentia ⁊ extremum ad qđ in habilitate ⁊ poſſibilitate: vbi ergo extremum a quo nõ ſubſiſtit vere ⁊ in rei veritate ibi ceſſat huiuſmodi fictio. l. ſi is qui pro emptore ⁊ ibi Barto. ff. de vſuc. vbi quia reuerſus ab hoſtibus nõ recuperat poſſeſſionem non fingitur ſemp retrohabita: ita in ꝓpoſito: qꝛ tempore quo vniuerſitas ratificare non quereret poſſeſſionem quã habet do. Petrus: quia duo non poſſunt ſimul poſſidere eodem genere poſſeſſionis. l. j. §. ex contrario. ff. de acquiren. poſſeſ. ⁊ facit. l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculum. ff. cõmo. Ideo non fingitur retro queſita tempore quo illi ſine mandato detinebant ſeu vtebãtur dicta petia terre. Et ideo ſiquis ſine mãdato cepit pro me poſſeſſionem vacantem nomine meo ⁊ alius poſt eum anteq̃ ego ratificẽ capit illam poſſeſſionem ⁊ ego poſtea ratifico illã prioꝛẽ capturã poſſeſſionis nomine meo factã mea ratificatio nihil operaꝛ. Et ille qui poſtea capit eſt potioꝛ in poſſeſſione ꝑ preallegatã rõnẽ: ita voluit Abbas ſiculus in. c. cum veniſſent. de reſtitu. ſpolia. Et ita obtinui in ardua queſtione de facto contra clariſſimum doctorem dominũ Benedictũ captam in cã ſua propria. Iura enim que dicũt ꝙ ego poſſideo id qđ nomine meo poſſideꝛ procedunt quando poſſidetur nomine meo per habentem a me mandatum vel per ſeruuꝫ vel filium. Et nõ ſi poſſidetur per liberũ hominẽ ſui iuris non habentem mandatum per predicta: ⁊ in his principaliter me fundo. Inſuper licet priuatus poſſeſſione: eo quia ſuſpicetur ſe poſſe repelli habeat vtile interdictum: vnde vi aduerſus eum qui de facto occupauit rem ab alio poſſeſſam: prout loquunꝛ gl. ⁊ Bar. ⁊ doc. in. d. §. ſiue autem. Tamen non apparet ꝙ vniuerſitas ſuſpicata fuerit ſe poſſe repelli ⁊ ſic timuerit eidem vim inferri. Potuit enim amittere negligentia in recuperando abſq̧ timore. arg. l. ſi de eo. §. ſi forte. ⁊ ꝙ ibi habetur. ff. de acquiren. poſſeſ. ⁊. l. furtum. §. j. ff. de vſuca. ⁊ inſti. eod. titulo. §. ꝙ autem. ⁊. l. ſi id quod in prin. de acquiren. poſſeſ. Nõ ergo videtur violentus poſſeſſoꝛ qui taliter querit poſſeſſionem. maxime ſi cum titulo vel cauſa ſalteꝫ apparenti nec cenſetur violentus poſſeſſoꝛ: prout quando querit: quia poſſeſſoꝛ antiquus eam amitrit: quia timet violentiaꝫ inferri.

k ¶ In petitorio autẽ vt dictũ eſt pariter non põt obtinere dicta vniuerſitas. Tum rõne principalis fundamẽti: quoniã non poteſt cenſeri ſibi competere niſi rõne preſcriptionis q̃ nõ procedit ſine poſſeſſione: vt in regula ſine poſſeſſione. in vj. ⁊ in. l. ſine poſſeſſione. ff. de vſuca. Tum ẽt qꝛ non video probatũ titulũ. ita ꝙ ceſſat preſcriptio longi temporis. l. diutina. C. de lon. tem. preſcri. Itẽ nõ vꝛ probari pſcriptio. xxx. vel. xl. annoꝛum: qꝛ ſi qui teſtes ſunt qui deponunt de. xxx. annis vel pluribus nõ apparet ꝙ deponent de eiſdem. xxx. annis: ita ꝙ ſint conteſtes in tẽpore. Potuit enim vnus deponere de. xxx. annis inchoatis: iam ſunt anni. xl. ⁊ alius de inchoatis iam ſunt anni quinquaginta. Ideo iſti tales non videntur conteſtes: quia prout dicit Bald. in. l. hec edicto. C. de edic. diui. prout ſunt repellendi teſtes ſingulares ⁊ teſtes qui poſſunt eſſe ſingulares ⁊ conteſtes adducit nota. per Bar. in. l. celſus. de vſuca. vbi Bar. in fine legis hoc vult. Preterea non reperio niſi duos teſtes deponere de xxx. annis. vꝫ Stephanum belli ⁊ dominũ Ioãnem franciſci: ſed dictus ſtephanus primus deponit a tempore. l. annorum vſq̧ ad tempus quo peruenit ad manus dicti petri: nec deponit de tempore quo peruenit ad manus petri. Et lꝫ alij teſtes deponãt ꝙ poſſedit per. xv. ãnos aliqui ꝑ. x. ⁊c. ⁊ nullus excedat de longioꝛi tpe. xvj. annoꝝ: ⁊ ſi non loquũtur taxatiue ꝙ non plus: ita ꝙ ſi pluribus annis q̃. xx. poſſedit vera deponit is qui deponit ꝙ poſſedit. xv. annis dõnus Ioãnes autem nihil probat: qꝛ ſolum deponit ꝙ vidit paſcere aīalia tam homines dicti caſtri colburdoli q̃ homines caſtri talachi q̃ alij foꝛenſes ex locis circunſtantibus ⁊ ſic in effectu nihil probat: itaq̧ non probatur tempus ſufficiens preſcriptioneꝫ. Et licet multi teſtes deponãt de dñio dicti caſtri: vꝫ ꝙ erat dicte vniuerſitatis: ⁊ ſi deponunt de auditu: ideo nõ probant. c. tam litteris in princi. extra de teſti. c. inquiſitionis. §. queſiuiſti. de accuſa. ⁊. c. ſuper eod. de eo qui cognouit conſan. vxoꝛ. ſue. ⁊ habetur in. l. ij. §. idem labeo. de aqua plu. arcẽ. Et licet multi deponant ſuper fama. Tamen ſola fama non probat: nec fama illa ꝓbatur attentis not. per Bart. in. d. §. tormenta. ſed non curo ponderare in hac parte atteſtationes ⁊ inſiſtere ſuper hoc articulo probationes fame maxime cum ⁊ ſi probaretur non releuaret per predicta. Et etiam quia genitiuus verificatur in alio q̃ in dominio iuxta late tradita per Bar. ⁊ doct. in rubrica. ff. de noui. ope. nũ. ⁊ infinitis vt ita dixerim locis ita ꝙ nõ ꝯcluderet neceſſario aduerſus dcm̃ petrũ qui ptendit ſaltem hr̃e quaſi dñium ex titulo emptionis ⁊ donatiõis ⁊ poſſeſſione: maxime attẽta diſpõne. l. ſiue aũt. §. ſi duobus. ff. de publi. ⁊ ꝙ per illũ. §. no. bar. in. l. rẽ q̃ nobis. de acqui. poſ. ⁊ alij qui referunꝛ in ꝯſilio alr̃s in hac cã emanato nõ inſiſto cã breuitatis: nec ẽt inſiſto ſup alijs iuribus petri pro eius parte adductis: qꝛ ſatis eſt ꝙ deducatur partem agentem non habere ius petendi. Laus deo.

¶ Quibus ex cauſis queriꝛ ius patronatus. Et an per vnicaꝫ preſentationẽ queraꝛ quaſi poſſeſſio iuris patronatus.

¶ Conſilium

Conſiliu m xlvij.

In noīe domini noſtri

1 Jeſu chriſti. In p̄nti conſultatione prin-
cipaliter eſt videndum: an dicte vniuerſitati caſtri Turrite competat in patronatus. ſe-
cundo an ſi contingat fieri vel factã eſſe col-
lationẽ de dicta eccleſia ſancte Flore: abſq; ipſius vniuerſi-
tatis preſentatione vel conſenſu valeat ipſa collatio.

a Circa primum dōm vr̄ q̄ dicta vniuerſitas non habeat iuſpatronatus: ex eo q: nō p̄bat aliquẽ titulũ vel aliquem actũ per quẽ ſolet queri iuſpatronatus: nã non apparet q̄ dicta eccleſia fuerit fundata per dictã vniuerſitatẽ. Nec ap-
paret q̄ fuerit cõſtructa ab ipſa vniuerſitate vel ab ea do-
tata per quos actus ſeu eorum alterum querit̄ iuſpatrona-
tus. xvj. q. vij. ñlĩje. & eadem cã & qõne cañ. frigentius. vbi bona glo. & cañ. pie mentis & extra de iurepatro. c. qm̄ in q̄-
buſdã. & c. nobis. & cañ. abbatẽ. xviij. q. ij. Itẽ queritur ſuc-
ceſſiue facta habenti iuſpatronatus: quia iuſpatronatus trã-
ſit in heredes patroni. c. j. & c. qm̄ de iure patro. & cañ. p̄ſi-
derãdũ. xvj. q. vij. Itẽ donatiõe q̄nq;. c. illud. & c. ex inſinua-
tiõe de iurepatro. & per gl. d. cañ. frequẽti9. Itẽ p̄mutatiõe. c. nemini eadẽ cã & qõne. & p gl. i. d. cañ. frequẽtius. Itẽ cũ vniuerſitate bonoꝝ cañ. cũ ſ3 de iurepa. & p dictã glo. cañ. frequẽtius que gl. plene tractat quali̅r querat̄ iuſpatronat9. S3 nullũ hoꝝ apparet militare i dcã vniuerſitate: q: nõ ap-
paret q̄ fundauerit nec q̄ cõſtruxerit nec q̄ dotauerit: nec q̄ habuerit ex aliquo titulo puta ſucceſſiõis donatiõis p̄mu-
tationis vel alicuius al̄rs tituli: nec q̄ habuerit a pontifice merito non vr̄ q̄ probetur iuſpatronatus eidẽ competere.

b Et l3 forte probetur per inſtrũa publica q̄ dicta vniuer-
ſitas fecerit duas preſentationes de clerico per epũm inſti-
tuendo in dcã eccleſia: tñ ex dictis preſentationibus nõ vr̄ conſequutã fuiſſe iuſpatronatus: q: illi actus tẽdebãt po-
tius ad quaſi poſſeſſionẽ iuſpatronatus q̄ ad p̄prietatem ipſius iuris: nec videbat̄ ſufficere etiã ad quaſi poſſeſſionẽ binus actus: ſed trinus actus vt̄ requiri. c. cũ eccleſia ſutri-
na ibi p̄bauerũt tertio extitiſſe &c. Nec vr̄ q̄ dcm̄ iuſpatro-
natus q̄rat̄ preſcriptione longi vel longiſſimi tp̄is cũ eius vſus habeat cãm diſcontinuã cũ exigat factũ hoīs. l. fora-
men. ff. de ſerui. vrba. predio. Ideo vr̄ q̄ nullo tp̄e preſcri-
bat̄: ar. l. ſeruitutes. ff. de ſerui. et gñali niſi p preſcriptionẽ tanti tp̄is cuius initij memoria hominũ non exiſtat p. l. hoc iur. §. ductus aque. de aq̃ quoti. & eſtiua. & l. j. §. ſi. & l. ij. §. ante pe. ff. de aqua plu. arcẽ. & p glo. in. d. l. ſeruitutes. Et l3 in puncto videat̄ preſupponi quaſi poſſeſſio tãti tp̄is: tñ p̄-
batio dicte p̄ſcriptionis eſt multum difficilis: nec p̄ut mihi dr̄ p̄bari põt niſi forte p teſtes de dcã vniuerſitate: ſ3 dicti teſtes vñr nõ idonei: q: vident̄ teſtificari in cã p̄pria. & per p̄ns repellẽdi ar. l. oibus in ea p̄pria. C. de teſti. & l. nullus idoneus. ff. e. ti. Cũ itaq; nõ videat̄ p̄bari de aliquo iuſpa-
tronatus dicte vniuerſitatis vr̄ in p̄ſequentiam q̄ collatio dicte eccleſie libere p̄tineat ad dioceſanũ. c. cũ veniſſent de inſtitu. & c. ij. §. ſi aũt. de p̄ceſſi. preben. & in cañ. nullus. xvj. q. vij. & in cañ. peruenit. j. q. iij. cum ſimi.

c Mihi tñ nõ ob. p̄ẽũ arbitror de iur̄ rñ dẽdũ: nã p̄mittẽdũ eſt q̄ iuſpatronatus inter cetera & ſatis principalr̄ p̄ſiſtit in p̄ſtãdo clericũ corã ordinario vt p̄ſentat9 ſi eſt idoneus p̄-
ferat̄ ab ordinario ipſi eccl̄ie vacãti vt extra de iuſpa. c. j. ij. & iij. & c. qd aũt. & c. ex l̄rã. & c. illõ. & c. cũ laycis. & c. ſignifica-
ſti. & c. p̄ſultatiõis. & c. cũ autẽ. cũ ſimi. Ex p̄ria p̄ſentatiõe facta p dictã vniuerſitatẽ ordinario loci & p ipſũ ordinariũ admiſſa fuit q̄ſita quaſi poſſeſſio iuripatronat9 dicte eccl̄ie. Cũ vt dixi in hoc actu p̄ſiſtat vplurimũ iuſpatronatus. Et ſic qui vtit̄ actu preſentãdi facit actũ qui cõuenit quaſi poſ-
ſeſſioni iuriſpatronatus. & p̄ſñter vtitur ipſo iurepatrona-
tus in p̄ntiam acquirit quaſi poſſeſſionẽ ipſius iuriſpatro-
natus cũ ſit actus grauis ponderis qui non ſolet gratis p̄-
mitti non precẽdenti ius p̄ntandi. Et ideo nõ ſolũ ex bino. Sed etiã ex vnico actu querit̄ quaſi poſſeſſio iuriſpatrona-
tus in p̄ntando per not. per glo. in verbo in trium. & glo. pe. in. d. c. cũ eccl̄ie ſutrina. & Inno. & Jo. an. & moder nos ibi-
dem. & per Bart. in. l. j. §. hoc interdicto. ff. de itine. actuq; priua. facit. l. j. §. queſitũ. ff. de aqua. quotti. & extri. & c. cum de beneficio. de prebẽ. in. vj. & l. pe. ff. de ſerui. & c. pro illorũ a p̄trio ſenſu de prebẽ. & c. cũ acceſſiſſet. de cõſti. & qd p Inno. in. c. cũ dilectus. de capel. mona. & q̄ p vnũ actũ p̄ntationis ab ordinario p̄firmate querat̄ poſſeſſio p̄ſuppõit pro firmo

Panor. in. c. conſultationibus. de iurepatro. p no. p Inno. in. c. ij. de in integ. reſti. vbi Inno. hoc vult in quaſi poſſeſ-
ſione iure eligendi q̄ queratur per vnũ actũ electionis p̄fir-
matũ. Multo ergo fortius fuit queſita quaſi poſſeſſio p bi-
num actũ preſentationis factũ ordinario p̄ut de hoc extãt publica documẽta: nam vna preſentatio fuit facta in anno dñi. Mccccxlv. & alia anno dñi. Mccccclviij. Alia eſſe fuit facta de quodã donno Sano in anno domini. Mccccxxvj. ſeu. xxv. l3 de illa nõ videri publicũ ſeu autẽticũ inſtrumẽtũ. Sed preſupponit̄ facta in litteris apoſtolicis ſub dicto mil-
leſimo datis. Sufficit autẽ quẽ eſſe in quaſi poſſeſſiõe iuriſ-
patronatus vt admitti debeat ad preſentandũ. Nam tenet tunc preſentatio etiã ſi preſentãs in veritate non ſit patro-
nus: vt in. c. conſultationibus. & ibi glo. j. de iurepatrona. & c. querelam. de elect. & c. cum olim. de cauſa poſ. & proprie.

d Cum itaq; negari non poſſit quin dicta vniuerſitas p̄-
batis dictis preſentationibus: vt ſupra p ordinarios admiſ-
ſis ſit in quaſi poſſeſſione iuris preſentandi d3 admitti ad preſentandu3 nec d3 in preiudicium ſue quaſi poſſeſſionis abſq; ſua preſentatione aliquis ad dicta3 eccleſiam promo-
ueri ar. dictorum iurium & dicti. c. cum eccleſia ſutrina. poſt medium vbi fuit electio infirmata: eo q: fuit celebrata con-
temptis his qui erant in quaſi poſſeſſione iuris eligendi: l3 in continenti pronunciet̄ p̄ illos ſup ipſo iure eligendi. Mul-
to ergo fortius id dōm eſſet qñ de non iure quaſi poſſiden-
tis non conſtaret. Attento maxime q: ex quaſi poſſeſſione preſumitur quaſi dñium qd incidenter deducitur prout ex poſſeſſione dominiũ preſumit̄ qñ ipſu3 dñiu3 deducit̄ inci-
denter. l. ſicuti. §. ſi queratur. ff. ſi ſeruitus ven. & per Bart. in. l. quidam. in ſuo. ff. de condi. inſti. & Innoc. in. c. olim. de priuile. & modernos in rubrica de noui oper. nun. quaſi do-
minium autem iuriſpatro. Non videtur deduci hic princi-
paliter: ſed incidenter ad probandum q̄ collatio dicte eccle-
ſie non debet nec poteſt fieri abſq; preſentatione facta per dictam vniuerſitatem dicti caſtri.

e Et inſuper dato q̄ non ſufficeret dicta preſumptio: quia cenſeretur iuſpatronatus deductũ principaliter. Probatur dictum iuſpatronatus fore queſitum dicte vniuerſitati ex preſcriptione. xl. annorum probata dicta preſentatione fa-
cta de dicto dõno Sano: nã facta dicta probatione vel alia facta ante tempus. xl. annoru3 elapſum probatur q̄ ex tunc incohauit quaſi poſſeſſio iuriſpatronatus per ſupradicta. & conſequenter ex tunc incohauit currere preſcriptio que in rebus eccleſiaſticis requirit ſpacium. xl. annoꝝ aute3. quas actiones. C. de ſacroſan. eccl. & c. de quarta. & c. in pluribus. de preſcrip. & xvj. q. iij. §. quas actiones. Nec ad dictã pre-
ſcriptionem longiſſimi temporis requiritur titulus niſi qñ ius cõmune reſiſtit poſſidenti: vt in. c. j. de preſcriptionib9. li. vj. & habetur in. c. ſi diligẽti. eod. tit. in antiquis. & facit. d. auten. quas actiones. cum ſimili. iuribus ſupra adductis in eorum generalitate. Non reſiſtit autem ius cõmune q̄ lay-
ci habeant iuſpatronatus in eccleſia cum ex eiſdẽ cauſis re-
gulariter queratur iuſpatronatus laycis ex quibus queri-
tur clericis vt in. d. cañ. pie mentis. cañ. frigentius. & cañ. ſi-
liis. & d. c. quoniam. in quibuſdam. & c. q̄ aũt. de iurepatro. cũ ſimi. ſupra adductis. idõ vr̄ q̄ p̄ſcriptiõe quadragenaria fuerit iuſpatronatus queſitũ dicte vniuerſitati. Nec obſtat q̄ iuſpatronatus h3 cãm diſcontinuã: q: iura p̄bãtia q̄ in habẽtibus cãm diſcontinuã nõ opitulat̄ p̄ſcriptio p̄cedũt in ſeruitutibus realibus in qbus loquunt̄ nõ autẽ in iuri-
bus perſonalibus que quaſi poſſidentur: nã l3 habeãt cãm diſcontinuã: tñ preſcrbũtur & longo & longiſſimo tp̄e p̄ut res corporales: prout in ſeruiture perſonali vſuſfructus cõ-
cludunt Pet. Cy. Ang. & docto. & in. l. corruptionem. C. de vſufru. & per Cy. in. l. ſi. C. de longi temporis preſcrip. & in iure eligendi nor. in. d. c. cum eccleſia ſutrina. & de preſcri-
ptiõe decimarum habetur in. c. ad aures. & in. c. iuuenis. de preſcrip. & de preſcriptione exigendi cenſum in. c. peruenit. de cenſibus vbi de his per glo. & doc.

f Et dato q̄ non ſufficeret preſcriptio quadragenaria q̄ minime verũ eſt ſine dubio ſufficeret preſcriptio tanti tem-
poris: cuius initiũ memoria nõ exiſtit que p̄ſupponit̄ poſſe probari & que ſufficit abſq; titu. etiam in iuribus realibus habentibus cauſam diſcontinuam. & etiam ſi ius cõe reſi-
ſtat poſſeſſioni talis iuris vt. d. c. j. de preſcriptio. libe. vj. & not. in. d. l. ſeruitutes. & probatur in. d. l. hoc iure. §. ductus aque. & in. d. l. j. §. ſi. de aqua plu. arc. h3. n. vicem cõſtituti. & in oibus epiſtulaꝫ vt in. d. §. ductus aque. & d. §. ſi. & har

betur in alijs iuribus.ſ.adductis.⁊ habeř per Inn.⁊ doc. in.c.qd per nouale.⁊ in.c.ſup quibuſdaꝫ.de ver.ſig.⁊ hoc clariſſimũ ⁊ ideo nõ inſiſtendũ.⁊ lꝫ ꝓbatio hmõi ſit diffici lis:tñ eſt poſſibilis ⁊ de forma articulandi ⁊ ꝓbandi poniř p gl.⁊ doc.in.d.c.j.i ſi.de preſcrib.li.vj.Nec ob.ꝙ forte nõ extant teſtes niſi de dicta vniuerſitate torrite:qꝛ ſuper ꝓba tione dicti iuriſpatronatus ſunt ydonei teſtes hoies de di cta vniuerſitate:lꝫ deponãt in cã vniuerſitatis exquo ex di cto iurepatronatus nõ prouenit ſingulis aliqđ cõmodum ſeu vtilitas ſingulariter:qꝛ cã vniuerſitatis nõ eſt cã ſingu loꝝ:vt in.l.inꝉm.ſ.vniuerſitatis.ff.de rerũ diuiſio.⁊.xij.q. ij.ſ.qui manumittiř.⁊.l.ſꝫ ſi hac.ſ.manumittiř ⁊ ſicut.ſſ. ſi qd vniuerſitati ff.qđ cuius vniuerſ.noie.Et ppea doc. cõiter oẽs ꝯcludũt ꝙ admittanř ſingulares de vniuerſitate ad deponẽdum pro vniuerſitate,ꝑut no.Gui.⁊ Bar.in.ſ. vniuerſitatis.⁊ Bald.⁊ doc.in.l.parentes.⁊ in.l.oibus.C. de teſtibus.⁊ Spe.in ti.de teſti.ſ.j.ver.ſed nunquid in cã vniuerſitatis.⁊ Bar.⁊ Raph.⁊ ceteri moderni in.d.ſ.qui manumittiř.⁊ Jo.an.in.c.cũ nũcius.extra de teſtibus.vbi eſt text.ꝙ ſinguli de collegio admittunř in cã collegij qđ ⁊ probař in.c.inſup.e.ti.⁊ in cañ.ſuper prudentia.xiiij.q.ij.⁊ hoc idẽ tenẽt moderni in.d.c.cũ nuncius.⁊.d.c.inſuper.vbi Panoꝛ.cõcludit ꝙ ſunt adeo integri teſtes illi de vniuerſi tate ꝙ duo ſufficiunt ſaltẽ ſi plures haberi nõ pñt.⁊ idem videř velle Imol.in.c.cũ nuncius.Secus ſi plures haberi pñt prout voluit ipſe Imo.in.d.c.cuꝫ nũcius per no.in.d. c.ſuper prudẽtia.vbi Arch.vult ꝙ lꝫ admittanř ad teſtifi/candũ pro vniuerſitate:tñ nõ adhibeř eis oino plena fides ſentiẽs ꝙ nõ ſint teſtes adeo integri qđ duo ſufficiãt qđ ⁊ vř velle Bal.in.ſ.vniuerſitatis.⁊.d.An.in.d.c.cũ nũcius. loquẽs in vniuerſitate ſeculari:ꝑut eſt iſta de qua agitur. Quoꝝ dcm̃ põt ꝓcedere qñ plures haberi pñt alr̃s forte ſe cus ꝑut ſentiunt Imo.⁊ Panoꝛ.vbi ſupra pro quo multa poſſent adduci que obmittoꝛ:qꝛ vt arbitroꝛ plures teſtes ſu per h adhiberi pñt qui idem probabũt.Adeo ꝙ pluralitas teſtium ſupplebit ſi quid integritatis deficiet in ſingulis te ſtibus:ita qđ erimus extra dictam diſceptationem:an duo ſufficiant ⁊ procedit id qđ ab oibus cõiter dř ꝙ ſunt ydo/nei teſtes ad probanduꝫ pro vniuerſitate:exquo ſumus in caſu in quo nõ pretendũt ſingulare cõmodum vel incõmo dum.Ex quibus arbitroꝛ hanc cõſultationẽ reddi clariſſi/maꝫ in iure:ita ꝙ res iſta pendet potius ex facto potiuſq̃ in iure:qꝛ nõ vidi alias probatiões q̃ quaten⁹ apparet ex inſtrĩs ſupra relatis.Ex qbus tñ deduciř potius quaſi poſ ſeſſio q̃ ius quaſi dñij iuriſpatronat⁹.Preſupponiř tñ vel eſſe probatã quaſi poſſeſſionẽ longiſſimi tẽporis ex pñta/tionibus factis de preſbyteris cõfirmatis per dyoceſanuꝫ ꝙ ſolũ puto ſufficere per.ſ.adducta.⁊ multofortius ſi pro betur quaſi poſſeſſio tanti temporis cuius contrarij homi/num non extat memoria per iam dicta.

a ¶Nec ob.adducta in ꝯtriũ qꝛ ſatis patẽt ſublata ex addu/ctis pro hac parte.Nec etiaꝫ ob.ꝙ dictus dõnus Sanus preſbyter dř pñtatus per dictã vniuerſitatẽ impetrauit dictã eccleſiã a ſummo põtifice.Exquo vř poſſe dici ꝙ di cta preſentatio nõ eſſet legitima.⁊ iõ reqreret ꝯfirmatio ſuperioris:qꝛ ad hoc facilis eſſet rñſio:qꝛ dicta ꝯfir matio non fuit facta ad inſtãtiam dicte vniuerſitatis nec apparet ꝙ ad eius noticiam peruenerit:vñ nõ potuit eis pindicari in eoꝝ quaſi poſſeſſiõe:qꝛ res inter alios acta per iura vul garia ⁊ regulam nõ dꝫ alteri in.vj.Et inſuper in dictis lr̃is apoſtolicis pſupponiř ꝙ iuſpatronatus pertinẽt ad dictã vniuerſitatẽ:lꝫ rõne dubietatis euitãde i petẽte fuerit di/cte lr̃e vt ex earũ lectiõe apparet.Vñ potius ex abũdanti vr̃r impetrate q̃ ex defectu iuris maxime ꝯcernẽte pñta tiõeꝫ dicte vniuerſitatis.Merito nullaten⁹ ob.per.l.q̃ du bitatiõeꝫ tollẽde cã.ff.de re.iur.⁊.l.teſtm̃.i ſi.C.de teſtis cũ ꝯcoꝛ.itaqꝫ dicte lr̃e apoſtolice potius proſunt q̃ obſtẽt.

b ¶Et ex predictis clara eliciř rñſio ad ſcđm queſitum:nam cõſtat ꝙ preſentatus a patrono ſi eſt ydoneus dꝫ ab ordi nario cõfirmari alr̃s puniř vt i.c. paſtoralis.de iurepa.⁊.c. qđ autem.⁊.c.qm̃ i quibuſdam.⁊.c.cum aũt.eo.ti.⁊ ſi ordi narius cõferret ſpreto patrono collatio nõ teneret vt eſt ex preſſum in cañ.decernimus.xvj.q.vij.⁊ no.glo.pe.in.c.cũ dilectus.de iurpa.vbi gl.diſputat an legatus conferre poſ/ſit ſpreto patrono:⁊ concludit ꝙ non ꝙ ⁊ tenent ibi Gof. Hbi.Hoſt.⁊ Jo.an.Et videř ẽt velle Spe.in ti.de legato ſ.nũc tractemus.ver.ſed nunquid.⁊ ſatis probař per.d.c. cum dilectus.qđ capl̃m ad h cõiter allegař prout dicit ibi Panoꝛ.idẽ firmans per illũ tex.Nõ aũt ſumus in terminis legati:ſed ordinarij prout mihi dř in quo eſt maioꝛ rõ ⁊ res clara vt dictum.Si tñ legatus cõferret nõ facta mentione iurpatro.magis planũ foret ꝙ nõ valeret collatio:qꝛ etiam ſi fieret a papa nõ facta mẽtione de patrono layco nõ vale/ret tanq̃ ſubrecticia:ꝑut cõcludit Panoꝛ.i.d.c.cũ dilect⁹ in ſi.⁊ ꝙ inſtitutio facta per ordinariũ de qua agiř ſit nulla ſine pñtatione patroni vult Jo.an.in.c.j.de offi.iudi.li.vj. prout ⁊ refert ⁊ ſequiř Pano.in.c.illud.de iurpatr.⁊ facit c.ex inſinuatione.eo.ti.vbi ẽt tãgit Panoꝛ. Laus deo.

¶An pactũ de non diuidendo ⁊ de ſtando in cõmunione valeat necne ⁊ ſit ſeruandum.

¶Conſilium. xlviij.

In noie dñi noſtri ieſu xpi.¶Qm̃ in preſenti cõſultatione queriř reddi conſiliũ ad inſtantiã habentis iudica/re ꝙ deciſiuum nuncupař in quo ſolet bre/uius incedi q̃ in alijs cõſultationibus:imo plerūqꝫ aſſolent in hmõi cõſultationibus deciſiuis decidere cõſultationẽ abſqꝫ iuriũ rationũ ⁊ auctoꝛitatuꝫ allegationi/bus:prout ⁊ inſtruit Spe.in ti.de conſilij requiſitiõe ver. poꝛro.⁊ in ti.de allegationibus ⁊ diſputationibus.ſ.poꝛro ⁊ Panoꝛ.in ſuo cõſi.ij.qđ incipit dũ eſſet materia queſtio nis ⁊ facit qđ no.Spe.in ti.de ſnia.ſ.qualiter.ver.veruꝫ.⁊ Jo.an.⁊ Panoꝛ.in.c.ſicut.extra de regu.iur.⁊ ita vidi hoc tpe qñqꝫ obſeruatũ.Et lꝫ nõ intendam penitus dictaꝫ do/ctrinam amplecti:prout nec mei moris eſt tñ breuioꝛ ero q̃ ſi cõſiliuꝫ nõ deciſiuũ redderẽ in ſimili cõſultatione fretus in parte dicta doctrina.Et ex breuitate tpis mihi conceſſi.

a ¶Deueniendo itaqꝫ ad principale queſituꝫ:lꝫ videař pri/ma facie dicenduꝫ ꝙ nequeat deueniri ad dictã diuiſionẽ. Ex quo partes in primo ꝯctu conuenerunt ꝙ dicte monta nee eſſent cões ⁊ emolumẽta ⁊ onera ex eis ꝓueniẽtia cer/to modo diuidereř.⁊ conuenerit nõ contrauenire ⁊ ipſas conuentiones iuramento firmauerint videtur ex hoc con/ueniſſe ⁊ iuraſſe ꝙ nõ venient cõtra cõmunioneꝫ ꝙ pactũ videtur ſeruãdum.arg.l.ſi conuenerit.ff.pro ſol. Maxime propter iuramentum ꝙ ſeruari poteſt ſine diſpendio ſalu/tis eterne:ergo ſit ſeruandum:arg.c.cum contingat.de iu/reiurã.⁊.c.lꝫ mulieres.eo.tit.lib.vj.⁊.c.q̃uis.de pact.eod. lib.⁊ auc.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſus ven.⁊ maxi/me cum in ſecundo inſtrumẽto ſit appoſitum verbũ in per petuũ propter qđ videtur fuiſſe conuentũ ꝙ nullo tpe fieri poſſet diuiſio:maxime cum facta diuiſione ipſaruꝫ monta/nearum nõ fieret annuatim diuiſio emolumẽtoꝛum ⁊ one/roꝛum:prout exprimitur in dicta conuentione.

b ¶Tamen his nõ obſtãtibus contrarium arbitroꝛ de iure reſpondẽdum.Nam premittẽduꝫ eſt ꝙ nemo cõpelliř ſtare in cõmunione probat tex.in.l.ſi.C.cõmuni diuidun.⁊ facit l.tandiu.C.pro ſo.⁊.ſ.manet.in ſi.eo.ti.⁊.l.actione.ſ.item qui.ff.eo.ti.adeo ꝙ non vꝫ pactum ꝙ nunq̃ fiat diuiſio.lꝫ valeat ſuper hoc pactũ tpale.prout eſt expreſſuꝫ.ſi.cõmuni diuidun.l.in hoc iudiciũ.ſ.ſi conueniat.vbi caſus ꝓpterea dicta cõmunitas de paſtignola põt petere dictã diuiſionẽ: tum qꝛ pactuꝫ de nõ diuidendo nõ vꝫ:nec iurauit ipſa vni uerſitas:lꝫ iurauerint illi hoies de paſtignola qui interue/nerunt in contractu:nec ipſa vniuerſitas hꝫ animã adeo ꝙ ea que cõcernunt animã nõ trahunř ad vniuerſitateꝫ.c.ro/mana.ſ.in vniuerſitatẽ.de ſententia excõmu.lib.vj.Nec re ſpectu vniuerſitatis in vniuerſo cõſiderate cadit diſpẽdiuꝫ ſalutis eterne ꝙ conſideratur in terminis.d.c.cum contin/gat.ideo videtur poſſe dici ꝙ dictum iuramentum nõ ro/boret dictam cõuentionem quatenus reprobaretur per.d. ſ.ſi cõueniat.⁊ propterea poſſit p ti diuiſio.Qđ ſaltem vi/detur ex eo dicendũ:qꝛ nõ fuit cõuentum ꝙ nõ fieret diui ſio ſed in prima cõuentione fuit ſimpliciter facta cõmunio inter dictas cõitates de dictis montaneis ⁊ cõuentum fuit ſimpliciter qualiter deberet fieri diuiſio fructuum ſeu emo lumentoꝛuꝫ prouenientium ex dictis montaneis.⁊ pro qui/bus ratis deberet dicta cõitas de paſtignola percipere di/cta emolumẽta ⁊ ꝓ quibus ratis deberet ſubire onera:nec de diuiſione aliquid affirmatiue vel negatiue dictum fuit in dicta cõuentione.Nec venitur cõtra cõicationẽ factã:lꝫ poſtea petatur diuiſio:qꝛ propter hoc non ſcinditur in ali/quo nec in aliquo vitiatur ipſe ꝯctus cõmunicationis:nam ſi duo

ſi duo ꝯbunt ſocietateꝫ ⁊ poſt aliquod tp̄s alter vult diſſoluere ſocietatem nemo ſani capitis attentaret per actū diſſolutionis ipſius ſocietatis deueniri ꝯ ꝯctū ſocietatis. Nā qui petit diſſolutionem ſocietatis iam ꝯtracte preſupponit ipſum ꝯtum ſocietatis:ar.l.decem.de verbo.obli.⁊.l.non poteſt videri deſinere.ff. de regu.iur. ita ꝙ ſi ipſa ſocietas fuiſſet contracta per negociorū geſtoreꝫ eius nomine ipſe diſſoluens ſocietatem cenſeretur ipſum ꝯtum ſocietatis ⁊ ratificare ⁊ ſic approbare non improbare.ar. dictoꝝ iuriuꝫ ⁊ qui ꝯbit ſocietatem non propterea cōuenit de perpetuo ſtando in ſocietate :ſed potius cenſetur conuenire ſm naturam ſocietatis:ar.l.ſi ita ſtipulatus.ff.de vſuris. cum concord.⁊ ſic cenſeatur actum vt ſocietas ⁊ cōio duret donec fuerit renunciatū ⁊ ſic donec perſeuerauerint in eadē volūtate ſm ſubiectā materiā:ar.d.l.⁊.l.ſi vno.ff.locati ⁊ .l.pater ſeuerinā.in prin.⁊.§.conditionum verba.⁊.l.eas cauſas.de condi.⁊ demō. ita ⁊ cōicatio ſimpliciter facta videtur inter petrāda ꝙ duret donec partes voluerint ſtare in cōmunione. Et propterea lꝫ petatur diuiſio nō venit ꝯtra cōicationē imo illa preſupponitur:nā ſi nō fuiſſet facta cōicatio quelꝫ ps peteret illud qd̄ habebat ante cōicationē ⁊ ſic in terminis noſtris quelibet cōmunitas peteret ſuam montaneā ꝙ non poteſt fieri hoc caſu ſꝫ petitur diuiſio in cōcreto amba rum montanearū nō tanꝗ̄ vna cōmunitas habeat plus iuris vna mōtanea ꝗ̄ in altera. Qd̄ nō ꝯtingit ex alio niſi qꝛ preſupponit firma dicta cōmunicatio. Licet itaqꝫ cōuentū fuerit ⁊ ꝓmiſſuꝫ ꝙ dicta cōmunitas de paſtignola habebit rata gratia ⁊ firma ⁊ obſeruabit ⁊ adimplebit omnia cōuēta in dicto primo contractu communicationis ⁊ in nullo contrafacit non propterea prohibetur petere diuiſionem.

c ¶ Et hoc arbitror eſſe de iure ſatis clarum. Et ideo etiam nō ꝓhibetꝫ petere vigore ſecunde ꝯuētionis q̄ veriſimiliter facta fuit ſolū ad eū finem vt cōmunitas de paſtignola cōſequeretꝫ maiorē.partem emolumenti ⁊ ſubiret maiorē partem oneris ꝗ̄ vigore prime ꝯuentionis. Et illa verba in ꝑpetuū appoſita in ſcd̄a cōuentione fuerūt veriſimiliter appoſita ad finē vt ſtāte communione illi de paſtignola nūꝗ̄ poſſent petere maiorē partem emolumenti ⁊ vt ſubirēt minorem partem oneris. Et ſimiliter nec illi de raſano. Nam dicta verba in perpetuū non reſpiciunt ipſam communionem ſed ipſam diſtributionem partiuꝫ:vt patet ex ſerie inſtrumenti. Et ideo dicta conuentio ꝙ diſtributio partium in perpetuum fiat pro illis ratis de quibus ꝯuentum fuit debet intelligi rebus ſic ſe habentibus. Et ſic donec res in eodem ſtatu permanſerit:ar.l.ꝙ ſeruitus.cum ſua glo.ff. de condi. ob cauſam ⁊ caſi. ne quia.xxij.q.ij. prout ⁊ hec conditio ſubintelligitur in iuramento:prout dicit glo.quā doc. ſequūtur in.c.quemadmodū de iureiuran. per iura pallegata:ideo conuentio illa ꝙ fiat illa diſtributio partium debet intelligi ꝙ perpetuo fiat ſcilicet donec permanebit cōmunio ⁊ ſic remanebit res in eodem ſtatu.

d ¶ Et maxīe hoc dicēdū vꝫ vt illa cōuentio nō interpetretꝫ facta ꝯ ius cōe ꝙ iprobat cōuētionē de ꝑpetuo ſtādo in cōmunione.d.§.ſi cōueniat.ꝓut alſ dicimus ꝙ lꝫ clauſula in fine poſita referatꝫ ad oīa ꝑcedētia per .l. talis ſcriptura.de lega.j.⁊.c.ſcd̄o requis.⁊.c.inquiſitiōi.de appella.⁊.l.iij.§.ſi filius de li.⁊ poſthu. Tamen fallit qñ aliqua ex ꝑcedētibus erant ꝯtra ius cōe vt eſt gl.ſing.in.d.l.talis ſcriptura.per.l. vxori.§.vxori de lega.iij.quā gl.doc.cōiter omnes ſequuntꝫ in.d.l.talis ſcriptura.⁊ per eam vidi hic peruſie conſultum a.d.Bñdicto capra doctore per maxime auctē potiſſime in conſulendo ꝙ cl̄a vt petitur poſita in ſignatura in reſcripto referatur ad proxima ⁊ non ad oīa precedentia ex eo qꝛ aliqua ex precedentibus erant ꝯ ius cōe. Tñ poterant per reſcribentem induci per rōnem preallegatam:⁊ illi conſilio pr̄is ⁊ preceptoris mei me ſubſcripſi:ita in propoſito verbum in perpetuum non referatur ad perpetuam cōionem ꝙ eſt a iure improbatum ſꝫ ad proxima: ⁊ maximē cum verba illa in perpetuū non ſub cl̄a abſolute poſita :ita ꝙ pōt pariter ad quanlibet orōnem precedentem ſeu ad quanlibet particulam orōnis referri:prout illa verba vt petitur ⁊ prout in terīs.d.l. talis ſcriptura ⁊.d.l. vxori.§.vxori.:ſed ſunt verba que reguntꝫ ab alio verbo:ita ꝙ ſunt ps orōnis ⁊ ꝓpea ad illam orationem nec̄io referuntur ⁊ non ad aliā niſi forte per indirectum ſeu per viam repetitiuam que non ſit ita de facili vt pꝫ ex no.per Barto. in.l.pretor ait.§. erit igitur dn̄a.ff.vi bo.rap. Confert ēt ad predicta qꝛ lꝫ fiat diuiſio tñ pōt fieri: ita ꝙ quelibet ps veriſilr̄ percipiat ex ſua portiōe emonumēti ⁊ oneris ꝓ rata ꝯuēta.nā ex quo durāte cōione cōitas de paſtignola ꝑcepit forte.xv.partē vel circa emolumēti vtriuſqꝫ mōtanee ⁊ tñdē ſubdit oneris ita ⁊ ꝑcipiat tātā partē diuiſaꝫ dictaꝝ mōtaneaꝝ q̄ ſit eadē quota dictarū mōtanearū adeo ꝙ veriſimilr̄ eā quotā emolumēti ⁊ oneris conſequetur ex re diuiſa:prout ex nō diuiſa:⁊ hoc reſpectu percipiat in perpetuum illam portionem.

e ¶ Et per hec ſit reſponſum. Ad principalem conſultatiōis articulum:ſcilicet an poſſit peti diuiſio. Nam reſpōdetur ꝙ ſic ꝑ iam dicta. Et ſatis etiam deprehendi poteſt deciſio alterius queſiti.ſ.qualiter fieri debeat hoc eſt ꝓ qbus ratis. Licet eniꝫ nō appareat cōuentū pro quibus ratis dicte cōmunitates habeāt poſſeſſionē ⁊ dn̄ium dictaruꝫ montanearum. Tamen ſatis cenſeatur tacite conuentum arguēdo ab effectu. Nam dn̄s fundi ratione dominij percipit fructus ⁊ ſimiliter bonefidei poſſeſſor ꝑ iura vulgaria : ita quod ex perceptione fructuum oſtenditur poſſeſſio iuxta ea que habentur in.l.titia.ff.de ſolu.in.l.iij. C.finiū regū. per Bart. in.l.j. in princi. de acquiren. poſſeſ. dum tractat de effectibus poſſeſſionis ⁊ ſucceſſiue reſultat preſumptio dominij: nam poſſeſſor preſumitur dominus.l. ſicuti.§. ſi queratur. ff.ſi ſeruitus vendi.⁊ qd̄ per Innocen.in.c.olim. de priuil. per Barto. in.l. quidam in ſuo.ff. de condi. inſti. per modernos in rubrica de noui oper.nuncia. Idcirco cenſeo in hac diuiſione eam debere haberi conſiderationem reſpectu proprietatis ⁊ poſſeſſionis que in communiōe apparet reſpectu oneris ⁊ emolumenti.⁊ ſic ſi cōmunitas de paſtignola diuidit onera ⁊ emolumenta per.xv.partes ſubeundo vnam partem de.xv.tantam portionem percipiat in diuiſione ex proprietate dictarum montanearum.

f ¶ Et eſt aduertendum ꝙ diuiſio debet fieri arbitrio iudicis prout magis accommodatur partibus.l.ad officium.C. communi diuidun.l.plane.ff.fami.herciſcun.⁊.l.communi diuidundo iudicium.§.j.⁊.§.cum de vſufructu.ff.communi diuidun.⁊.l.ſiquis putans.§. officio iud.eod. titu. ⁊.l.⁊ puto.§.j.⁊.ij.ff. fami. herciſcun. Hinc eſt ꝙ quandoqꝫ vno modo diuidit quandoqꝫ alio modo:nam aliquando ſingulis ſingulas res aſſignat.d l. plane quandoqꝫ vni omnes res aſſignat.l. antepenulti.ff.fami.herciſ. quandoqꝫ regionibus ⁊ terminis vnam rem diuidunt.d.l.ad officium.quādoqꝫ vni proprietatem ⁊ alteri vſumfructum.d.§. officio. ⁊ d.l.⁊ puto quandoqꝫ temporibus vel menſura.d.l. ⁊ puto. §.vſuſfructus. ⁊.l.arbor.§. ſi. communi diuidi. quandoqꝫ vni tantum aſſignat.l.ſi que.ff.fami.herciſ.quandoqꝫ imponit ſeruitutem.l.item labeo.§.fami.her.ff.fami.her. Quandoqꝫ ſortitur.d.l.ſi que.in ſi. fami.herciſcū. quandoqꝫ ipſe extimat ⁊ iuſta extimatione alteri adiudica.l. item ꝗ̄uis.§. fina.ff.communi diuidun.⁊.l.ſi probatum.C.eo.titul.quādoqꝫ per licitationē alteri adiudicat.d.l.cōmuni diuidūdo. §.fina.⁊.d.l.arbor.§.iudex.⁊ dicta.l.item labeo.§.famil.herciſcun.⁊.l.ſi pignori.eodem tit.⁊ dicta.l. ad officiū. Quod non ex alio factum puto niſi quia ex varijs circunſtantijs. quandoqꝫ expedit ſeu equum eſt varijs reſpectibus vno modo quandoqꝫ altero modo deueniri ad diuiſionem in propoſito : expedit ⁊ equitas ſuggerit ⁊ vnicuiqꝫ ſua pars aſſignetur in montanea magis vicina ⁊ in montanea que antiquitus fuit ſua ⁊ ſuorum maiorum facit.l. lex que tutores.C.de adminiſt.tuto. Niſi aliud immineat in cōtrariū. Qd̄ totum diſcretioni habentis iudicare iura committūt.

g ¶ Item etiam aduertendum duxi ꝙ ſi qua ſunt bona particularium perſonarum illa non fuerunt communicata : quia ſolum popularia : ideſt ad populos pertinentia communicauerunt vt ſonant verba inſtrumenti. Ideo ſi qui fundi pertinent ad aliquas ſingulares perſonas illis nihil ad officium iudicis vel arbitri de diuiſione huiuſmodi cognoſcentis. Audio ꝙ aliqui pro libito cultiuarunt aliquas poſſeſſiones que erant paſcua tempore communionis ⁊ ſibi volunt appropriare : videlicet illi de raſano paſſim.prout cuilibet placuit in montanea que fuerat antiquitus eorum communitatis. Et non permiſerunt idem fieri per homines de paſtignola : quia illi de raſano ſunt magis potentes. Quod arbitror ſapere:tyrannidem quandaꝫ nō iuſticiam . Ideo iuſtum arbitrum non debere de hoc habere conſiderationem aliquam. Laus deo.

¶ An relicta domo cum omnibus que in ea ſunt veniant etiam inſtrumenta nomina debitorum continentia in domo exiſtentia.

¶ Conſilium xlix.

In noie dñi noſtri ieſu xpi.

¶ In p-
1 ſenti ꝯſultatiōe de tribus q̄rif.ſ.de cyrogra
phis ⁊ iſtris nominū debitoꝝ que repiunt
eē in dictis domib⁹:an veniāt in dicto le-
gato facto Joāni petro ſub illis v̄bis cū area ⁊ aſterijs di
ctarum domoꝝ. Et cum omnibus bonis ⁊ rebus alijs qui
buſcunq; in domibus predictis exiſtentibus ⁊ permanenti
bus ⁊c. Scdo de pecunia ibi exiſtenti. Tertio de animali-
bus ⁊ alijs rebus. Et videtur ꝙ pecunie ⁊ cautiones pre-
dicte veniant:q2 verbū bona eſt verbū generale oia cōpre
hendens.l.nam qd.§.fi.ff.ad trebel.⁊.l.bonoꝝ.in fin.ff.de
verbo.ſig.⁊.l.princeps bona.e.ti. Itē verbū rebus eſt ge-
neraliſſimū.l.j.ff.ſi cer.pe.⁊.l.rei appellatio.⁊.l.rei appella-
tione.de v̄b.ſig. Item adiungit verbum vniuerſale oibus
⁊ ſignum vniuerſalis eſt nō recipere aliquā reſtrictionē vl
fallētiā.l.iulianus.de leg.iij.c.ſolite de maiori.⁊ obe.⁊ cañ.
ſi romanoꝝ.xix.di.⁊ ſimiliter aliud vniuerſale quibuſcūq;
per dicta iura ⁊ maxime cū ſint geminata vniuerſalia quarū
geminatio ſolet amplius opari ar.l.baliſta cum his que ibi
hñr.ff.ad trebel.⁊ que p Ang.in.l.ſi ſtichum.§.ſtipulatio.
de verbo.oblig.per ea que hñr in.l.pluribus.§.j.eo.ti.⁊ p
gl.in.c.vt circa de elec.li.vj.in v̄bis omnia ⁊ ſingula ⁊ per
Ang.in.l.ij.§.furioſum de iure codicil.⁊ per Bon.in.l.ad-
optiuum.§.patronū de in ius vocan. Ideo cū v̄ba ſint ita
vniuerſalia ⁊ clara nō vr a v̄bis recedēdū.l.ille.aut ille.§.
cū in verbis de lega.iij.⁊ facit.l.non aliter.eo.ti.⁊.l.j.§.is q
nauē.ff.de exercitio. Talis enim vr mens teſtatoris qualē
verba ſignificāt:q2 verba ſunt expꝛeſſiua mētis intrinſece.c.
ſecūdo reqris de appel.l.labeo.§.idem tubero.de ſuppel.
lega.⁊ cañ.humane.xxv.queſtio.ij.

a ¶ Unde lꝫ alſ ſoleat diſtingui circa relictū reruꝫ que ſunt
in loco ꝙ aut ſunt ibi vt ppetuo ſint aut vt ſint ad tempus
q2 veniūt ea que ſunt i loco vt ppetuo ſint ⁊ nō ea que ibi
ſunt ad tempus deputata.l.ex facto.§.rerum.ff.de heredi.
inſti.l.hmōi.§.legatū.ff.de lega.j.l.qui ſaltum.l.ſi chorus.
§.j.l.ſi fundus.⁊.l.ſi ita.de lega.iij.⁊.l.cum delanionis.§.
ſabinus.de fun.inſtruc. Tamē videnf intelligēda dicta iu-
ra quādo teſtator loquutus fuit idefinite:put ⁊ loquūtur
dicta iura. Secus ſi loqf p ſigna vniuerſalia put loquut⁹
fuit teſtator i caſu iſto. Preterea dicta iura loquunf in ca
ſibus certis nō declarant quid in dubio. Ideo i dubio vž
ſtandum verbis. Maxime cū ſint vniuerſalia:lꝫ enim rece
datur aliqualiter a verbis quādo cōſtat res eſſe in loco de
putatas ad tempus. Nō videf a verbis recedēdū in dubio
quando non conſtat:an ad tempus an perpetuo ſint deſti
nate ad permanēdum in loco. Cum negari nequeat ꝙ ſint
in loco lꝫ ſint deſtinate ad alium locū:quia verba preſen-
tis tēporis habēt verificari in tēpore preſenti nō i tēpore
futuro vt re ipſa notū eſt ⁊ probaf in.l.ſi ita de auro ⁊ ar-
gen.lega.⁊.l.cū ſtipulamur.de verb.oblig.l.ſcribit.§. item
ſcribit.de auro ⁊ argē.leg. Si igif recedif a verbis in vno
caſu nō debemus recedere in alio:maxie in quo nō eſt tā-
ta.ratio. Sed in alio caſu ſtemus regule que dictat ꝙ i du
bijs nō debemus recedere a verbis.d.l.nō aliter. cū ꝯcor.
Et maxime cum legata ſint fauorabilia ⁊ plena in eis ha-
beat fieri interpetratio.l.in teſtamentis.ff.de regu.iu.c.cuꝫ
dilecti de donationibus.

b ¶ Pro quo facit tex.in.l.gn̄ali.§.vxori.de vſuf.leg.vbi ſi
legatur vſuſfru.domoꝝ ⁊ omniū rerū que in eis ſunt ve-
niunt lane ⁊ purpure que nō ſunt ibi gratia mercis:nā te-
ſtator nō ſenſit de his que habebat ibi venalia:vnde ibi vr
tex.ꝙ lane ⁊ purpure que nō apparēt venales veniāt in le
gato:ita ergo veniant pecunia ⁊ cautiōes ſeu inſtrumēta q̄
in domibus erāt:ad idem text.i.d.l.ſi ita de leg.iij.vbi di-
citur ꝙ relicta domo ⁊ q̄ ibi ſunt nō venit pecunia ad dieꝫ
exacta vt alijs nominibus collocaref ergo a ꝯtrio ſi eſt ſim-
pliciter exacta venit in dicto legato ad idem tex.in.l.ſi fun
dus.de leg.iij.vbi legatis his que ſunt in tali loco non ve-
niunt ea que ſunt ibi ad tps ⁊ ſubdif:⁊ ideo nō venit pecu
nia que ibi erat cā fenerādi. Si ergo reperif pecunia in di
ctis domibus ⁊ non apparet ꝙ fuerit deſtinata ad fenerā-
dum vl vt alſ inde remoueref dicēdum videtur ꝙ illa pe
cunia veniat in dicto legato. Et ſilr ſi inſtrumēta ſunt ibi
reperta cū inſtrumēta nō ſunt venialia nec gratia merciū.
Ideo illa in dubio cenſeantur veniſſe in dicto legato cum
in domibus permanerent ⁊ exiſterent.⁊ ſic verificarentur
verba nec de mente contraria apparere videatur per pre-
dicta. Si autē cenſentur legata inſtrumenta:ergo ⁊ nomi
na debitoꝝ que in illis inſtrumētis cōtinenf.l.ſeruū filij.§.
eum qui cyrographū.de leg.j.l.qui cyrographum.de leg.iij.

c ¶ Tamē his nō obſtantibus ꝯtram ſniam arbitror de iure
veriorē. Et capiendo primo ipſa inſtria ⁊ noia debitoꝝ que
in eis continētur:res eſt clariſſima ꝙ inſtra ⁊ ipſa ſeu noia
debitoꝝ non veniunt. Nā de hoc eſt tex. apertus in.l.queſi
tum.§.papinianus.de fun.inſtru.vbi eſt caſus ꝙ ſi legan-
tur vxori omnia que in domo erāt nō veniūt in legato em
ptiones ſeruoꝝ cautioneſq; debitoꝝ:vnde ibi loquitur per
vniuerſale oia.⁊ tñ nō veniūt cautiōes debitoꝝ.ſ.ipſa noia
debitorum cōtenta in cautionibus.i.inſtrumentis repertis
in domo ad idem tex.in.l.vxorē.§.legauerat.de leg.iij.vbi
tex.ꝙ ſi teſtator legat quicqd gradibus hꝫ nō venit calen-
darium ꝙ continet debita ⁊ credita:lꝫ ſit gradibus ⁊ ſic ibi
caſus ꝙ lꝫ legatū per vniuerſale quicqd tñ nō veniūt ſcri-
pture in qbus noia debitoꝝ cōtinentur neq; ipſa noia de
bitoꝝ ad idem.l.queſitum.§.j.de leg.iij.vbi in legato quic-
quid habeo in predio no veniunt noia debitoꝝ:ad idem.l.
gayus.de leg.ij.vbi in legato debitoꝝ cū oibus que ibi ſunt
non veniunt noia debitoꝝ idem in terminis pbat tex.in.l.
ſi mihi meuia.in prin.de leg.iij.vbi etiā eſt caſus ⁊ loquunf
d.ll.etiā in verbis vniuerſalibus ad idē tex.in ea.l.§.fi.vbi
ſunt duo vniuerſalia.⁊ tñ idē rñdetur ſunt ergo caſus plu
rium legum de hoc:ideo nequaq̄ꝫ eſt exitandū: quinimo ⁊
ſi eſſet vnius legis caſus.l.ancille.C.de fur.l.illam. ver.de
modo de colla. Eſt enim ratio q2 noia debitoꝝ nō claudū-
tur loco.l.fideicōmiſſum.§. tractatum.ff.de iudi.⁊ nō cen-
ſenf legata cyrographa vel inſtrumēta pꝑter ſe:ſed pꝑter
noia debitoꝝ:vt.d.l.qui cyrographū.⁊.d.§.cum qui cyro-
graphū. Et inſuper inſtra retinenf vt ſi opus erit pducanf
ad probationem coram iudice ⁊ ſic non ſunt deſtinata:vt
perpetuo ſint domi vel in fundo vbi reperiuntur eſſe.

d ¶ Circa pecuniā ſimiliter idē rñdendū eſt p tex.d.l.queſi-
tum.§.j.vbi ſimplr.⁊ abſolute dicit ꝙ non veniunt nūmi:
prout nec noia debitoꝝ niſi manifeſte oſtendaf ꝙ fuerit vo
luntas teſtatoris de noibus debitoꝝ vel nūmoꝝ in loco in
uentis:lꝫ legato ſit adiectum ſignū vniuerſale:put.⁊.§.di-
ctum eſt.ad idem tex.in.d.l.ſi mihi meuia.§.fi.vbi ſimiliter
idem reſpondet in pecunia numerata qd in nominibus de
bitoꝝ ⁊ tñ precellerant geminata vniuerſalia: vñ eſt caſus
in dictis iuribus adeo ꝙ minime eſt dubitationi locus. Et
eſt rō q2 pecunia perraro retinef niſi vt expendaf ⁊ raro re
tinef vt theſaurus vt docet experiētia que eſt rerum magi-
ſtra.c.q; ſit in prin.de elec.lib.vj.c.ſtatutū.in prin.eo.ti.⁊
lib.⁊.l.legatus.§.ornatricibus.de leg.iij.de centū enim qui
habent pecuniā vix vnus eſt qui retinet loco theſauri ⁊ arg.
a cōiter accidentibus optimū eſt in iure.l.ꝙ ſi nolit.§.qui
aſſidua.de edil.edic.l.fi.C.de fideiuſ.no.glo.in.l.j.C.de ar-
bitris.etiā in materia probationis glo.⁊ Bal.in.l.neq; na
tales.C.de pba.doc.poſt glo.in.l.non hoc.C.vñ legi. Sed
qñ pecunia nō retinef vt theſaurus nō cenſef ſtare in loco
d.l.ſi chorus.§.j.de leg.iij.⁊ glo.in.d.§.legauerat. in verbo
reſponſum. Hinc dicimus ꝙ pecunia cenſef eſſe de rebus
que ſeruādo ſeruari non poſſunt vt not.glo.⁊ doc.in.l.j.§.
fuit queſitū.ff.ad treb. illa aūt dicunf eſſe de rebus que ſer
uando ſeruari non poſſunt que non ſolent durare niſi per
trienniū vt eſt glo.cōmuniter ſing.quā doc.approbāt in.l.
j.C.ſi aduerſus vſuc.vnde de primo ad vltimū concludēdo
pecunia cenſef non habere durare vltra triēniū. Qd nō eſt
ex alio niſi q2 eſt deputata ad expendendum ⁊ ſolet expēdi
facit.l.igitur.ff.de iure doti.⁊ quidā allegant pro caſu.l.iuſ.
de peti.heredi.poſſet adduci natura verbi alijs poſiti in di
cto legato que eſt denotare ſimilitudinē iuxta no.in.l.ij.C.
de ſeruis fugi.⁊ doc.in.c.ſedes.de reſcrip. Sed vbi ſunt ca
ſus.ll.non eſt opus incedere per mendicata ſuffragia: ideo
non inſiſto. Ex quibus remanet res luce meridiana clarior
ꝙ in dicto legato nō veniunt inſtrumenta ſeu nomina de-
bitoꝝ nec pecunie reperte in dictis domibus. Et per ꝯñs
ſunt cōmunia oium heredū pro hereditarijs portionibus.

e ¶ Nec obſtant adducta in ꝯtrium:q2 apparent ſublata per
adducta pro hac parte. Et iura interpetrantur fuiſſe men-
tem teſtatoris in huiuſmodi relictis ⁊ verba vniuerſalia re
cipiunt hoc caſu exceptionē:q2 teſtator ipſam vniuerſalita-
tem limitat deſignādo locū put dicit bar.in.d.§.legauerat.
Et lꝫ aliqua iura ſimpliciter diſtinguat: an ſit pecunia de-
ſtinata vt ibi ſit perpetuo an ad tempus ⁊ nō ponant quid

in caſu

in caſu dubio ꝛ alique.ll.loquātur de pecunia poſita ad tp̄s vt p3 in adductis in contrarium. Tamen alie.ll. adducte ꝑ hac parte ꝓbant ꝙ in dubio cenſeř pecunia poſita in loco vt ibi ſitꝫ ꝑpe ad vt ſupra deductū eſt. Et ratio hoc ideȝ demonſtrat vt ſupra declaraui. Et idem dōm eſſet in oībus alijs rebus que non eſſent poſite in dictis domibus vt ibi perpetuo ſtarent puta aialia ꝛ ſimilia :ſed vt venderenř vel cultiuarentur fundi ꝛ ſimilia fierent: prout ꝛ preſupponiř in themate per iura ſupra adducta. Laus deo.

¶Licet ſit obmiſſus ordo.l.a diuo pio.§. in venditiōe nō tamen datur reſtitutio. Pro reſtitutione aduerſus pignus pretorium vel iudiciale requiritur magna leſio.

¶Conſilium. I.

In noie domini noſtri Jeſu xp̄i. ¶Ultra ſupra explicite allegata ꝑ dn̄m Joanē excellētiſſimū ꝑceptorē vꝫ ſatis ꝓbabiř dubitari poſſe reſtitutionē cōcedēdā eē:qꝛ minor fuit leſus ī vēditiōe bonoꝝ imobiliū ſeu eoꝝ adiudicatiōe cū in hr̄ditate forēt bona mobilia ꝛ forte res inutiles quarū alienatio erat vtilis vt ſepe cōtingit.l.ariſto.§.fi.ꝛ.l.ait pretor.ff.de iure deliberā.ꝛ.l.ꝑ herede.§.j.ff. de acqui. heredi.l.j.§. mulier. ſi mulier ven. no.cum ſi.ꝛ fuit facta alienatio de bonis immobilibus quarum alienatio fuit damnoſa forte propter fructus qui interi potuiſſent ex ꝑdijs capi. Et idcirco ꝙ lex precipit ꝙ prius fiat venditio bonorum mobilium deinde immobiliuȝ ꝛ prius res inutiles vel tempore periture ꝛ infructuoſe: vt l.lex que tutores.C.de admini.tut. ꝛ in iuribus precallegatis.ꝛ in.l.a diuo pio.§.in venditione. de re iudi. ꝛ in.c.qm̄ frequenter.§.fi. vt lit.non conteſta. Et per venditionē bonorum etiam iuſto precio facta ſolet eſſe multum minoribus nociua:vt.d.l.lex que tutores circa principium ibi multum minoꝝ vtilitati aduerſa. Noto verbum multum ꝛ eſt aduertendum:quia predia ruſtica fuerunt in caſu noſtro in ſolutum data que ſolent vltimo loco vendi vt patet : quia de iure antiquo ante.d.l. lex que tutores ꝑmittebatur minoribus in quo iniungebatur vt alienarent alias res minoris omnes preter ꝑdia ruſtica vt.d.l. lex que tutoris. Ideo ſi fuit facta venditio ſeu adiudicatio prediorꝫ ruſticoꝝ cum potuerint ꝛ debuerint prius adiudicari bona mobilia fuit dicta dn̄a Andriola leſa ꝛ vꝫ dicta vēditio multum aduerſa vtilitati ipſius ꝑ predicta. Accedat qꝛ maior ex huiuſmodi cā tanꝙ leſus appellare pōt vt no.bar.ꝛ doc. in.d.§.in vēditiōe.ꝛ doc.etiā notāt in.d.§.fi.c.quoniā frequēter. vt lit. nō cōteſta.facit qđ habeř in.l.ab executiōe.C. quoꝝ appel. non reci.ꝛ in.l.ab executore.ff.de appella.ꝛ in.c. qđ ad conſultationē.de re iudi.imo Joā.gloſator tenuit ꝙ proceſſus ſit ipſo iure nullus vt refert Joā.an.in.d.c. qm̄ frequēter. §.fi.ꝛ eius opi.dicit Jmo.de iuř rigore procedere in.d.§.in venditione.ar.l.cum hij.§.ſi pretor.de tranſac.ꝛ.l.non dubium.C.de.ll.ꝛ.l.prolatam.C.de ſententijs.cum ſimi.

a ¶His tamen non obſtantibus. Concluſio ſuprafacta per dominum Joannem ꝛc.prout arbitror eſt de iure veriſſima :eo maxime qꝛ aut iſta mulier vult niti tanꝙ debitrix ꝛ ſic tanꝙ heres debitoris paſſa primuȝ ꝛ ſcđm decretū quo caſu loquunř iura que ſupra allegaui ꝛ tūc nullū pretendit intereſſe:qꝛ ex quo iminet in preſentiarū aliud creditu3 qđ etiā vigebat illo tp̄e ꝑ quo ſatiſfaciēdo neceſſe hr̄et alienare etiā bona imobilia nō intereſt ſua nō alienaſſe ꝛ ſic nulluȝ pretēdit intereſſe:aut vult niti tanꝙ creditrix que poterat incūbere hypothece ꝛ ſi dabanř ſibi res inſolutū poterat eligere melioreȝ ſm̄ terminos aūt hocniſi.C.de ſoluti. Et tunc ſiľr nō videtur pretēdere magnū intereſſe:ſȝ minimum aut nullū:qꝛ ex quo res tantū valet ꝗtum vendi pōt ab hoīe ſciente conditionem rei.l. mortis cauſa capimus. §.qui hoiem.ff.de dona.cā mor.ꝛ.ff.ad.l.fal.l. in quantitate.§.magna.ꝛ ꝙ hꝫ in.l.precia reꝝ.cum ſimi.eo.ti. Probata extimatione dictaꝝ rerum ꝛ valorem ipſarum veriſiľe eſt ꝙ poſſent vendi dcō precio:ideo ſi peteret dotem ſuam poterit vendere dictas res mobiles ꝛ ſoluta ſibi dote ſua ex pecunia redacta ex dictis rebus mobilibus ipſa non pretendit aliqđ intereſſe ꝗtūcunꝗ minimū ꝛ ſic nulla oīno eſſet leſio cuȝ non conſtet ex actis:prout ꝛ alias acta vidi nec in puncto preſupponitur ꝙ ip̄a cogatur dictas res mobiles accipere inſolutum: ita ꝙ non appareat emptor. Unde per hanc viam deducitur ꝙ res non hꝫ aliqđ dubium ꝙ leſio non eſt ꝓbata:nam hypotheca ſua non eſt perdita ſed eam hꝫ ꝑut prius hēbat:maxime qꝛ nec prius habebat poſſeſſionem rōne iure hypothece. Item non ꝯſtat ꝙ habeat neceſſe recipere dictas res inſolutum cum ſalteȝ qñ inueniret emptor tenetur debitor ipſas res vendere ꝛ ſoluere preciū dcē creditrici vt eſt caſus in.d.auc.hoc niſi.ideo cū nō ſit deductum veruȝ venditor inueniatur necne. Nec ſit deductū ꝙ cogatur dictas res recipere inſolutum:nulla eſt probata leſio.ꝛ per ꝯſ̄s nulluȝ remanet dubiū ꝙ partes iudicis ſunt in denegādo in integ.reſtitutioneȝ rebus ſic ſe habētibus.

b ¶Si autē probareř ꝙ dicta dn̄a cogereř rem recipere in ſolutū : qꝛ venditor nō iueniret ꝛ tūc lȝ poſſibile ſit ꝙ poſſent tales res que hꝫ extimationē cōem valerēt alijs multū ꝛ ſibi mulieri creditrici paꝝ:ita qđ itereſſet ꝛ nō paꝝ potuiſſet ꝑ ꝯdigna extimatiōe alias res alienatas ꝗ͂ res mobiles que remāſerūt.Tñ qꝛ poſſibile ꝛ ꝯtingēs multū de facili ꝙ pariter ꝛ forte ēt plus intereſſet habere res mobiles ī dubio alio nō docto:qꝛ ei qui dicit incūbit onus ꝓbandi ſe leſam iuxta ea ꝗ͂ hn̄r in.l.nō vꝫ.C.de in integ. reſtit. mino.ꝛ in.l.nā ꝛ poſtea.§. ſi minor de iure iuran. ꝛ.l.ei qui dicit de ꝓbat.ꝛ.l.actor ꝙ aſſeuerat.C.eo.ti pres iudicis ſunt in abſoluēdo ꝛ denegādo reſtōnem.l. qui accuſare.C. de eden.ꝛ l.arianus.de acti.ꝛ obli.cum ſi.Et ſalteȝ quia in caſu nr̄o vt probatū eſt per primū cōſulentē reqriř hoc caſu magna leſio ex quo debitū fuit defuncti vt.l.j.C.ſi aduerſus vēdi. pig.ſm̄ vnā lec.ꝙ ꝛ probař ibi ſm̄ aliā lec.qꝛ ſumus in pignore iudiciali ꝛ ſic eadē rō eſt forte maior ꝗ͂ ī pretorio:ꝑut ꝛ dicit prius ꝯſulens ēt quo requiriř magna leſio vt ibi ſm̄ aliā lec.quā ſeq vñr ibi Cy.ꝛ Bar. Saly.ꝛ Rapha.facit.l. ſi ex cā.in pri.ff.de mino.imo ꝛ in pignore cōuētionali idē videnř velle ibi Saly.ꝛ Rapha. Nec vt puto aliqs arbitrareř leſionē vel damnum magnum habere res mobiles loco reꝝ immobilium equiualentis precij ꝙ oſtenditur euidenti rōne:qꝛ ſiquis teneretur ad intereſſe ꝑp iſtas res non reſtitutas : ꝛ ſubſequenter ſuccederet obligatio ad intereſſe iuxta late no.in.l.ſtipulationes nō diuiduntur.§. celſus de verb.obliga.ꝛ in.l.ſi duo.in fi.depoſiti cū ſimi.tantum veniet regulariter in intereſſe ſi non preſtabuntur res mobiles ꝗtum ſi non preſtanrur res imobiles equiualentes precij ſm̄ ea que late nor.per doc.in.l.j.C. de ſententijs ꝗ͂ pro eo ꝙ intereſt. Fateor tñ ꝙ poſſibile eēt ꝙ foret leſio nō parua:ſed deberet ꝓbari ꝑ iam dcā:imo duo eſſet opus ꝓbare ꝙ cogereř eas res recipe inſolutū:qꝛ de facili nō inuenireř emptor ꝛ ꝙ magis intereſſet hēre res imobiles quoꝝ neutrū hucuſꝗ ꝓbauit. ꝛ ſic non ꝓbauit aliquā leſionē ſaltem magnā. Nec ob.ꝙ intereſt nr̄a hēre optionē vt pȝ ſ toto ti. de optio.leg.qꝛ dato ꝙ interſit nō tñ ſequiř ꝙ ſit intereſſe magnū:ꝑut requiriř in caſu nr̄o per iam dcā. Preterea titulus de optione legata loquiř regulariter qñ non eſt vniformis extimatio.vñ vex eſt ꝙ intereſt mea eligere potius equū ꝗ͂ aſellū.Tamē ponamus me elegiſſe equū non ꝑpea ſum leſus:qꝛ fui priuatus poteſtate eligēdi aſellū:ita in propoſito nō ſequiř ꝙ ſit leſa quare non elegit res imobiles ꝛ tacuit qꝛ forte voluit ꝑ ſe mobiles :qꝛ magis intererat ſua hēre res mobiles quib⁹ forte magis indigebat ꝗ͂ imobilibus ſine qbus ꝛ aſſolet magis cōmode facere poſſum⁹ ꝗ͂ ſine mobilib⁹ ſaltē ſuperlectilibus:ar.l. oblone generali.ꝛ que ibi habenř.§.de pigno.ꝛ in.l.deniꝗ.eo.ti.cuȝ ſimi. Accedat qꝛ quādo optio datur ſuper rebus quaꝝ nō intereſt habere vnā magis ꝗ͂ alterā ceſſat potior:vt eſt tex. in.l.cum aurum ſm̄ lec.glo.ꝛ Bart.ff.de aur. ꝛ argē.leg. quā ad hoc vt ſing.allegat.d.Lud. in ſing. ſuis. Jdcirco in caſu noſtro nō dȝ ſimpľr allegari ꝙ poterat optare : ſȝ ꝙ intererat ſua hēre potius res imobiles alienatas ꝗ͂ mobiles ꝗ͂ remanſerunt ꝛ etiā probare ꝙ interſit nō paꝝ per iam dcā ꝛ hoc in caſu quo cogeretur dictas res recipe inſolutum vt predixi.

c ¶Nec ob. ꝙ propter dictum ordinem pretermiſſum pōt appellari:quia ex quo appellatio de iure conceditur ſufficit minimum intereſſe arg.eoꝝ que habentur in.l. ſi proprietarius.ff.de dam.infec.ꝛ probatur in.l.a ſentētia.ff. de appel.per quem etiam text.apparet ꝙ non eſt bona argumentatio de appellatione ad in integ.reſti. iuncta.l. in cauſe.in prin.ff.de minor.cum ſimi.ꝛ qđ habetur in.l. carmelia pia. de iurepatro.ꝛ in.l.ſi expreſſim. cum ibi no.de appel. Preterea propter hanc cauſam appellat reus non creditori rei qꝛ hoc iure cautuȝ non reperio merito hoc caſu iſta mulier vt creditrix nō appellat ſimiliter nec petat in integ.reſtitu.

a fortiori:vt heres rea conuenta non poteſt in integr.reſti. petere per.ſ.dicta. Maxime qꝛ vt alio die ex pceſſu ſi bñ recolo percepi non petitur in integ.reſti.niſi aduerſus ſententiam ſcdi decreti:lꝫ in puncto non tangatur hoc nec in hoc principalr me fundē vñ neceſſario ſm decretū erat interponēdū ſup his bonis in qbus fuit interpoſitū primuꝫ ſm late no.in.l.ſi finita.§.iul.de dā inſe.ꝛ in.l.cū pponas ꝛ auc.ibi poſita.C.de bonis auc.iudi.poſſi.ꝛ.l.in poſſeſſionē.§.cū dī ex qui.cau.in poſ.eaſ.cū ſi.Fuit ergo leſa pp obmiſſionē ordinis (ſi leſio dici poteſt)in interpoſitiōe pmi decreti ꝛ nō interpoſitiōe ſcdi decreti vt prediri.Nec predictis obſtat.d.l.lex que tutores.qꝛ dr̄ ibi ꝙ eſt multū vtile ꝙ cogant tutores ſeu pupilli alienare non ꝙ magis alienent res mobiles ꝙ̄ imobiles ꝛc. Merito ꝯcludo ex predictis ꝛ eleganter dictis p primū conſulētē doctorē in toto orbe famoſiſſimū mihi patrē preceptorem ꝛ dñm collendiſſimum dictam dñam nō forte reſtituendā. Laus deo.

Eſt cōceſſa emphyteoſis patri ſtipulanti pro ſe ꝛ filijs ꝛ nepotibus vſqꝫ in tertiam generationē maſculinam ꝛ femininam:an comprehendātur nati ex femina vel vtriuſqꝫ ſexus.Item an pater poſſit auferre dictam emphyteoſiꝫ ab vno filio ꝛ dare alteri.Et in dubio an cenſeat auferre Itē quātum duret apud iſtum in quem tranſtulit.

Conſilium lj.

In noīe dñi noſtri ieſu xpi.

I Et primo dōm ꝙ dionyſius nō potuerit dare dictā domū dicte Lucretie ſue filie in dotē in pīudiciū alioꝝ filioꝝ ꝛ nepotū nūc ſupuiuentiū ēt cōcurrente eccleſia vt conſenſit:nā dicta ꝯceſſio emphyteoſis fuit facta dicto Dionyſio ſtipulāti ꝛ recipiēti pro ſe ꝛ ſuis filijs ꝛ nepotibus:vñ dicti ſui filij veniūt ad dictam emphyteoſim iur̄ proprio ex ſtipulatione tanꝙ̄ filij qbus pater potuit ſtipulari ꝛ acquirere.l.ſi tibi.§.ſi pact.ꝛ ibi glo.de pac.ꝛ.l.ꝛ heredi.§.nos autem.e.ti.ꝛ Bar.h.d.in.l.qd̄ dicitur.de verbo.ob.vnde cum eis filijs ſit ius queſitū ex ſtipulatione predicta ꝛ cōceſſione per eccleſiam fcā nō videtur ꝙ pater potuerit preiudicare dictis filijs ꝛ tollere ius eorum in dicta emphyteoſi per dictam dationē in dotem vt dicit etiam Bar.in.l.j.in fi.de interdi.ꝛ rele.ꝛ facit qd̄ habetur in.l.diui fratres.ff.de iurpa.naꝫ ex facto patris non videt ꝙ perdatur emphyteoſis vel feuduꝫ ipſius filij:qꝛ hꝫ vt filius nō vt heres ſm etiā ea que habētur in.l.vt iuriur.§.ſi liberi.de oper.li.ꝛ ibi per Bartol.ꝛ facit qd̄ dixit Bal.in.l.apud iul.§.ſiquis alicui.de le.j.ꝙ ſi conceditur vni emphyteoſis ꝛ filijs ſuis ꝙ pater nō poſſit renūciare in preiudicium filiorum ꝛ eſt ad h.ff.de ver.ob.l.ſtipulatio iſta.§.ſiquis ita.ꝛ.C.de vſufru.l.antiquitas.ꝛ qd̄ no.de feudis.c.ij.facit ꝙ dicit ſpe.in ti.de loca.§.nūc aliqua.verſi.cxliiij.dum dicit ſm quoſdam ꝙ ex culpa patris non ſoluentis canoneꝫ non perdit filius emphyteoſim ꝙ dcm̄ eſt contra id qd̄ tenet Bar.in.d.l.j.de interd.ꝛ rele.Item etiam Bar.dum ponit in.d.§.ſi liberi qōnem de maſculo vlr̄ inſtituto ꝛ femina inſtituta in re certa videt inter alias rōnes pro vna pte aſſignare vnā rōnem quā ꝛ aſſignat bal.in.l.liberti libertęqꝫ.ꝺ oper.li.ꝙ pater nō poſſit tollere ius queſitum filie ex ſua ſtipulatione.

a Sed his non obſtantibus:maxime in caſu noſtro contrariam arbitror ſniam veriorem ꝙ dictus Dionyſius ſtipulator potuerit dare in dotem in preiudiciū alioꝝ filioꝝ ꝛ nepotum:nam iſtud ius qd̄ erat queſituꝫ in emphyteoſi ex ſtipulatione predicta dicitur eſſe potius ex donatiōe paterna ꝙ̄ aliter obuenire:nam vt dicit Bald.in auc.ſi quas ruinas.C.de ſac.ſan.eccle.Et quando pater contrahit nomine filij ꝛ etiam eodem nomine recipit poſſeſſionem alicuius rei ex iſtis duobus inducitur tacita donatio in filium C.fami.herciſcū.l.filie cuius vbi eſt expreſſum ad idem de inoffi.teſt.l.omnimodo.§.fin.ꝛ.ff.de dona.l.penultima.§.auia.ꝛ hoc probatur qꝛ illa acquiſitio deſcēdit de patre in filiuꝫ ex pecunia ſiue re ꝛ cōtractu paterno:vnde eſt quid profectitium de iure dotium.l.profectitia de co.la.l.illud.§.ſi.de bo.qꝫ libe.l.cū oportet.ꝛ qd̄ no.in.l.ſiquis pro eo.§.j.de fideiuſ.tñ in peculio hoc non cad.t:qꝛ in peculio filius nō habet titulū:ſed nudam adminiſtrationē.C.fami.herc.l.certum.ergo deſcendit per modum donationis:vñ ſuccedit ꝙ formaliter poſuit Bald.in eadem auc.in.v.col.

dum dicit iuxta hoc quero vtrum pater qui recepit emphyteoſim modo predicto poſſit eam prelegare vni filioꝝ ꝛ videtur ꝙ non per rationes ſupradictas.Contrarium eſt verum:qꝛ cum filius capiat tanꝙ̄ ex donatione paterna vt.ſ.dixi pater quo ad filium in poteſtate poteſt eaꝫ reuocare ab vno filio ꝛ conferre eam inſolidum alteri filio.l.ij.C.de inoffi.dona.de hoc in ſpe.de loca.§.nunc aliqua ver.cxlviij.ꝛ Spec.multum allegat:ſed nihil firmat:ſed tu vt dixi:qꝛ rō mea demonſtrat hoc verba ſunt Bal.que determinant caſum noſtrum Spe.etiaꝫ de hoc querit in ver.cix.vtrū emphyteota poſſit filie ſue rē emphyteoticā in dotē dare ꝛ reſpondet ꝙ ſic vt in auc.de non alie.§.emphyteoſim.ꝛ hanc concluſionem etiam firmat idem bal.in.l.j.C.per quas perſo.no.acqui.diſtinguendo ꝙ aut acquiſitio dicte emphyteoſis eſt facta ex liberalitate concedēte ipſi patri pro ſe ꝛ filijs ꝛ tunc non pōt vni filio auferre ꝛ dare alteri:aut iſta acquiſitio eſt facta ex pecunia paterna:ꝛ tunc pōt pater rōnibus ſupradictis ꝛ iſta diſtinctio mihi plꝫ:qꝛ eſt rōnabilis:nā primo caſu vꝫ quodāmodo profecticia aliunde ꝙ̄ a patre profecta.ſ.ex liberalitate illius concedentis.d.l.cū opꝫ.Sꝫ qñ ex pecunia paterna : vt eſt caſus noſter tunc dr̄ tanꝙ̄ pater donet filio:vñ reuocare pōt dictā donationē vt.ſ.ꝯferēdo in alterū filiū:ꝛ maxime hoc eſt verū interueniēte cōſenſu ipſius eccleſie.Et ſi bene aduertant verba Bart.in.d.§.ſi liberi.in determinatione qōnis quā ſupra retuli dicēdo ꝙ lꝫ pater inſtituerit filiam in re certa ꝛ phibuerit plus petere nō tñ expreſſit neqꝫ intelligit de bonis emphyteoticis ꝛ dicit ꝙ non priuauit eam expreſſe vnde ſentit Bar.bene intuendo ꝙ ſi voluiſſet potuiſſet hoc expreſſe prouidere:idē ſentit Bar.in.l.qui rome.§.flauius.de verbo.obliga.

b Et hanc concluſionem fecit Imo.in.c.potuit.de loca.in vltima char.dicendo inter alia ꝙ ſiue pater videatur donaſſe ſimpliciter ſiue cauſa mortis: quia ordine ſucceſſiuo poſt mortem.l.Gallus.§.quidam recte.de liber.ꝛ poſthu.ꝛ per Bar.in.l.ſi mihi ꝛ ticio.de ver.ob.in ideꝫ recidit:qꝛ poteſt reuocare poſt dictā donationē inductam ex ſtipul'e emphyteoſis filijs in poteſtate.Et in caſu noſtro erant filij in poteſtate illi primi gradus de quibus querit an potuerit tollere ꝛ dare in doteꝫ filie predicte ꝛ ſic potuit. Modo in propoſito ꝯtoclarius procedunt h̄ in caſu noſtro in quo preſupponitur mihi in puncto ꝙ dionyſius reliquit heredem illam aliam filiaꝫ ꝛ illos nepotes qui poſſunt venire ex illa emphyteoſi ſi ſuperiora non haberent locum ꝙ pater non potuiſſet in preiudicium ipſoꝝ dare in dotem dictā domuꝫ emphyteoticaꝫ ex quo eniꝫ ipſi ſunt heredes dicti dionyſij ſine dubio non pñt venire ꝯ factum auctoris eoꝝ ꝛ confirmatur ius dicte dotis date ꝛ dicti magiſtri florē.eo qꝛ iſti q ius habebant ſunt heredes illius concedentis ſicut ius ſuperueniens auctori prodeſt ſingulari ſucceſſori.l.ſi a ticio.ff.de rei.vendi.ꝛ.l.apud celſum.§.ſi a ticio.de excep.do.ꝛ.l.ſi a ticio.de excep.rei ven.ꝛ lꝫ qñ dñs ſuccedit auctori non confirmetur recta via ius ſingularis ſucceſſoris ſicut econtra qñ auctor ſuccedit dño:qꝛ tunc directo prodeſt ſingulari ſucceſſori ꝛ confirmatur ius eius etiam quo ad viam agēdi:tamen ſaltem qñ dñs ſuccedit auctori: vt eſſet caſus noſter confirmatur ius recipientis ſaltem quo ad exceptionē caſus eſt in.l.rem alienam.de pig.act.ꝛ.l.ſolutum.§.ſolutaꝫ eo.ti.vt dicit Bar.in.d.l.rem alienam.ꝛ in.l.cuꝫ vir prediū de vſuc.ꝛ quia quem de euict.tenet actio ꝛc.l.vendicantem.de euic.ꝛ.l.venditrici.C.de rebus alie.non alie.vnde cū iſti filij ꝛ nepotes dicti Dionyſij ſint heredes eius tenētur de euic.ex datione predicta in dotem ergo non poſſunt venire contra:facit qd̄ dicit in.l.ſi ſeruus.in prin.ff.de condi.fur.ꝙ qui dicit ſe nolle teneri niſi de facto ſuo tenetur etiam de facto auctoris ſui vniuerſalis ꝛ ſic etiam de facto auctoris ſui vniuerſalis.Preterea dionyſius obligat ſe ꝛ heredes ſuos:ita dedit in dotem ꝛ ita promiſit : vnde heredes minime venire poſſunt contra factum illud obligatorium.Et dicitur quodāmodo concurriſſe voluntas illorū filioꝝ functa conceſſione in dotem ꝛ obligatione heredū ꝛ poſtea aditione ſequuta predictoꝝ:vnde concludo ex omnibus ſupradictis ꝙ potuit dictus dionyſius dare in dotem dictam domum dicto magiſtro Florentino pro dicta Lucretia in preiudicium alterius filie ꝛ nepotum predictorum.

c Sed tunc oritur alia dubitatio quomodo ſe habeat dicta emphyteoſis ꝛ ſe habuerit penes dictam Lucretiam ꝛ magiſtrum Floren.ꝛ filium dicte Lucretie:attenta datione in dotem ꝛ conſenſu eccleſie ꝛ etiaꝫ ꝙ filius dicte Lucretie

eſt nepos

est nepos dicti dionysij ex lucretia pdicta ꝛ ꝯsideratio et ꝙ dictus petrus filius dicte lucretie ꝛ dicti magistri florẽtini vẽdidit dictã domũ cũ ꝯsensu dcẽ ecclesie. Et sup h occurrit vna dubitatio multũ solẽnis iudicio meo an in illa pria stipl'one dicte emphyteosis cõprehẽdať iste petrus: vt sic sit ex gñatiõe dicti dionysij necne. Scđo erit. videdũ de virtute illius ꝯcessionis in doꝛe illius domus tanꝙ liuellarie date in extimate dicte lucretie: an ea mortua trãsiuerit ad dictũ petrũ eius filiũ: an vo ad soroꝛẽ tñ primi gradus in dicta stipl'one: an aũt ad dictũ petrũ ꝛ dictã soroꝛẽ ꝛ nepotes oẽs simul. Ex qbus dependebat an dictus petrus potuerit vẽdere in preiudiciũ alioꝝ posito ꝙ cõsensus ecclie interuenerit. Super ergo dicta dubitatiõe pͥma videtur ꝙ nõ veniat dictus petrus tanꝙ nõ sit de gñatione dicti dionysij: qꝛ est descendens ex femina: nam ꝯcessio in gñationẽ talem intelligitur de descendentibus ex masculis: vt. c. vbicunqꝫ de penis in. vj. lꝫ loquatur in penis. ꝛ ita dicit ibi text. in penis quasi in alijs forte nõ ita tñ i hoc nõ facio fundamẽtũ: ꝛ. l. j. de iure imuni. vbi dič bar. ꝛ Cy. i. l. bñficiũ de ꝯsti: pn. ꝛ Spe. in ti. de loca. §. nũc aliq. vſ. clvj. i meo spe. deficit vſ. clvj. ꝛ ver. clvij. vel forte non est bñ signatũ: sed in vſ. clv. ſi Spe. meũ non est corruptum Spe. vult ꝙ et simplr loquẽdo veniant nepotes ex filia: fač ꝙ dixit Bal. in. l. cum acutissimi in lec. antiqua. C. de fideicõ. ꝛ in. l. ij. C. d iure empby. ꝛ in. l. siquis filiuꝫ. de inoffi. test. ꝛ in auč. quas actiones. C. de sac. san. eccle. ꝛ ꝙ hř in. c. in ꝑñtia de proba. Item frater germanus dř natus ex eodeꝫ pře: qꝛ a germine ꝛ sic de gñatione. l. lege. xij. tabu. C. de legi. heredi. ꝛ ibi de geniculo ꝛ de gñe hř in auc. de incestis nup. in prin. in glo. super vbo gñi ꝛ mẽbra genitalia dñr in viro ꝛ nõ in muliere. Et ecclesia distribuit gñationẽ Jesu xp̄i a Josephmõ a beata virgie in exemplũ lꝫ Joseph non ꝯcurrerit in illa gñatione: tñ qꝛ a pře esto ꝙ putatiuus tñ euãgeliste sic descripserũt gñationem vt pꝫ Matthei pͥo capl'o. Luce pͥo hř et Jasie. xlv. cap. dũ scribit de xp̄o vẽturo gñationẽ ei9 qs enarrabit. i. pͥnã qꝛ de materna poterat enarrari ꝛc. ergo gñatio dicitur illa que est pͥna ad hoc ꝙ not. de penis. c. sup qbusdã. ꝛ p Bal. in auc. defuncto. ad tertul. ꝛ in. c. l. pꝫ de testa. li. vi. dũ ponit de generatiõe ꝛ germine: cũ simi. Et facit gl. in sti. de legi. agna. suc. i prin. ꝛ h sunt clarissima imo vba Bal. i. l. ij. de iuř empby. sapiunt ꝯtrũ ꝛ Spec. si meũ spe. non est corruptum in dicto versi. clv. de simplici verbo gñatio vt non intelligãtur nati ex feminis eẽ de gñatione illius de cuius gñatione queritur ꝛ Pau. de ca. in. l. j. de ꝯdi. inser. dicit ꝙ est fatuum dicere ꝙ mulier non generet prout masculus: ꝛ lꝫ ꝙ nepos ex femina dicať de gñatione aui mřni. Sed casus noster est diuersus qꝛ dictum i tertiam generationẽ vtriusqꝫ sexus seu masculinam ꝛ femininã: maꝫ si generatio non cadit in natis ex femina ergo illud verbum femininaꝫ vel vtriusqꝫ sexus actetur mõ meliori quo põt: vꝫ vt intelligatur feminam. i. innata femina ex masculo ꝛ illa est bene de generatione intelligatur: ergo hoc modo dicta verba vt cõgruentiori modo adaptentur ꝛ ꝯformentur iuri cõi. l. si serui vestri. de noxa. de consue. c. cũ dilectus. Patet et quia vbi iurislatores locuti sunt de descendentibus ex feminis loquunť de linea feminina ꝛ non de generatione feminina de hereti. c. ij. in. vj. de scisma. c. j. circa medium. eo. lib. ꝛ in dcis locis sunt gl. ꝛ in. d. c. vbicunqꝫ. pꝫ et qꝛ Bal. dicit ꝙ si dictũ est i cunctã generationẽ nõ cõprehẽdit natos ex feminis vt ipe dicit i. d. l. cũ acutissimi. ꝛ i. l. ij. de iuř empby.

d ¶ Sed in cõtrarium vř veritas primo qꝛ et verbum generatio cum adiuncto põt adaptari ad descendentes ex feminis pꝫ per tex. in. d. c. vbicunqꝫ. ibi nisi a iure vel in snia ꝛc. vnde cum exceptio intelligatur de casu regule. l. j. de pig. ac. l. nam ꝙ liquide de penu. le. l. actione. C. de transac. opꝫ in fi. illius. c. ponere casum ꝙ facta est mentio de tertia gñatiõe ꝛ cõprehẽdat natos ex femina qñ in iuř vel in snia ꝛc. vnde non est ꝙ non possit pati talem intelligentiam casus est ibi exẽplificatur puta si dixerit vsqꝫ in tertiã gñationem per lineã masculinã ꝛ femininaꝫ. tunc. n. nemo sane mentis diceret ꝙ non cõprehendantur nati ex feminis. Itẽ tex. in d. c. j. de scisma. dicit circa medium ꝙ posteri per lineam masculinã ꝛ femininam perpetuo excludunť a dignitate ꝛ beneficijs i curia alibi vero vsqꝫ ad quartã gñationẽ: ita dicit tex. ibi. i. extra curiã nõ excludunť ꝑpetuo sed vsqꝫ ad quartam gñationẽ ista aduersatiua aduersať in eisdẽ ꝑsonis ab illo perpetuo ad illud vsqꝫ in quartam generationeꝫ vt sit sensus ꝙ a beneficijs ꝛ dignitatibus curie excludanť perpetuo posteri per lineam masculinam ꝛ femininam ſꝫ extra curiam excludantur vsqꝫ in quartam generationem illi posteri de quibus loquutus est ꝛ tam per lineam femininam ꝙ̄ masculinam: ergo sub illis verbis quartam generationẽ illo casu comprehenduntur nati ex feminis: nõ est ergo absurdum neqꝫ impossibile ꝙ sub verbo generationem comprehendanť descendentes ex feminis vt ibi est casus ꝛ etiã in. d. c. vbicunqꝫ. in fi. vt. ſ. dixi. Nec inconuenit hoc verbũ gigno ex quo descendit generatio ipsi femine vt pꝫ in euãgelio beate steriles que nõ genuerunt: ꝛ pꝫ ex vi nominis: qꝛ genitrix sicut genitor dicitur: nec esset bonum dicere ꝙ in versi. alibi vero dicať tñ de posteris ex linea masculina propter verbum generationem. Primo quia illa aduersatiua vo vt dixi aduersatur simpliciter. Scđo qꝛ sequereť ibi vnum absurdum ꝙ nati ex feminis perpetuo excludereť in curia ꝛ extra curiam nullo modo ꝛ nati ex masculis priuarentur vsqꝫ ad quartam generationem extra curiam ꝛ in curia perpetuo: vnde sicut minoratur pena in natis ex masculis: ꝛ tñ nõ tolliť in totũ: ita i natis ex feminis minorari intelligiť ꝛ nõ tolli i totũ: ex quo. n. sunt nati ex femis ꝛ nati ex masculis sunt equales in curia ita ꝛ esse debent extra curiam: vnde tex. ibi in vero vult facere differentiaꝫ inter intra curiam ꝛ extra curiam in eisdem personis natis vel per lineam masculinam vel femininam nec habetur pro absurdo appellare generationem in natis ex femina. item probatur etiam ꝙ verbum generatio potest congruere linee feminine si apparet de intentione in. c. statutũ. de here. in. vj. ibi de materna linea duꝫ dicit ꝙ scđa generatiõe de qua ibi referť ad paternã. vñ et locũ hꝫ i materna ꝛ referť ad primã tantũ: vñ et nõ est incõueniẽs dum sit mẽtio de generatiõe vt fiebat in. d. c. j. de scisma. qđ referať et ad maternã seu femininã lineã. Ad propositum ergo cum cõcessio sit facta in generationem masculinam ꝛ femininam vel vtriusqꝫ sexus propter illud adiunctum pꝫ ꝙ verbum generationẽ intelligitur de natis ex feminis ꝛ si dicatur vt. ſ. debere intelligi de feminis natis ex masculis: respondeo ꝙ ille sunt de generatione masculina: lꝫ sint femine ꝛ comprehendereť sub verbo generatione masculine ꝛ h nõ potest negari: vñ illud additum ꝛ femininam vel vtriusqꝫ sexus dꝫ aliquid importare si potest. l. si stipulatus. de vsur. Sed supra probaui ꝙ põt intelligi etiam de natis ex femina ergo ꝛc. Nec mihi videtur ꝙ dicta verba generationem ꝛc. ad terminuꝫ ad quẽ ꝛ de quo queritur. i. ꝙ sit femina tamen nata ex masculo. Nam vt de se pꝫ illa verba generationem vtriusqꝫ sexus vel femininam ꝛc. demonstrant non terminum vltimũ: sed medium ꝛ principium ꝛ successum: vnde vt dixi femina ex masculo non est de generatione feminina.

e ¶ Hoc demonstratur ex differentia agnationis ꝛ cognationis: qꝛ etiam ad generationeꝫ concurrit femina: dicꝫ nõ principaliter: tamen non est impossibile loqui de generatione femina intelligendo de natis ex feminis. Ad generationẽ enim opus masculum ꝛ feminam creauit deus: ita dicit tex. in auc. de triente ꝛ semi. §. neqꝫ vllo. ꝛ sic nõ inconuenit ꝛc. Est verum tamẽ ꝙ contra predicta videť quia verbũ illud prima generatio secunda ꝛ tertia videntur dotare personas respectu termini: nam pater est prima generatio filius scđa nepos tertia: vt dicit Bal. in auc. si quas ruinas. C. de sac. san. eccle. in princi. vnde illud tertiam generationem videť de se denotare de se in nepotem masculum ꝛ feminã. Sed respondeo ꝙ h nomẽ verbale generatio denotat actum in fieri ꝛ sic i generante ꝛ generato ꝛ est qualificatũ cũ verbo masculinam ꝛ femininam vel cum verbo vtriusqꝫ sexus. vñ cum non dixerit in masculos ꝛ feminas: quia tunc intelligeretur in feminas natas ex masculis vt est proprium generationis: sed dixit per nomen verbale ꝛ multiplicatiuũ ꝛ nomen denotãs successum ꝛ non terminum finalem: ideo nõ est generatio feminina de nepte ex masculo. Tantũ est enĩ dicere vsqꝫ ad tertiam generationem masc. ꝛ fe. vel vtriusqꝫ sexus quantum in personas que sunt de generatione masculina vel feminina. vsqꝫ in tertium gradum: nam Bal. in dicta aucten. si quas ruinas. in princip. dicit ꝙ tantum est dicere in tertiam generationem quantum in tertium gradum ꝛ allegat sua iura. ꝛ istos terminos masculinam ꝛ femininam ponit Jac. de belui. in auc. de non alie. §. emphyteosis in fi. vbi formaliter dicit.

f ¶ Item est argu. ad aliã questionẽ ecclesia concessit in emphyteosim rem alicui vsqꝫ in tertiam generationem femininam ꝛ masculinã legittime finitaꝫ ꝙ ius ꝛ actio ꝛ emphy-

teoſis tranſeat ad nepotes ex filia etiam ſi nõ ſint heredes
econtra vr ꝙ ad eos non tráſeat ꝛc. demuꝫ ſubdit. Tu dic
emphyteoſi; nõ tráſire ad eos niſi ſint hr̃des ꝛc. vt ibi la
tius per eũ. Ex qbus pꝫ ꝙ ipſe intellexit ſine dubio in ge
neratiõe feminina cõprehẽdi nepotes ex filia: vñ ei⁹ auctoꝛi
tas ⁊ Ar. o. quẽ ipſe allegat in tanta dubitatiõe nõ eſt mo
dica. Solũ facit viꝫ an illi ſint heredes vl nõ ſiue ex maſcu
lis ſiue ex feminis de quo p bal. i. d. auc. ſi quas ruinas. In
nr̃o aũt caſu vꝫ mihi clarius: qꝛ dicit in tertiã gñatiõe dcĩ
dionyſij vtriuſq; ſexus: vñ magis denotaꝛ p genitiuũ illũ
vtriuſq; ſexus ꝙ loqꝛ de generatiõe ſexus feminini: vnde
illud feminini demonſtrat ꝙ gñatio eſt feminini ſexus ⁊
ſic non vt ſit terminus vltimus femina ipſa: ſed ſit genera
tione ſexus feminini ſicut maſculini ⁊ ſic ad hoc faciunt ea
que habentur de natura geniti ini in rub. de noui. ope. nũ.
Non ob. dictum Bal. de cuncta generatione: qꝛ nõ cõprehe
hendit natos ex feminis: nam illud cũctam denotat infini
tatem graduũ gñatiõis non ꝙ comprehẽdat femininaꝫ ge
neratiõe. Aliud eſt in noſtro caſu vbi dicit in generatiõe
vtriuſq; ſexus ⁊ bal. in. d. l. ij. de iure iure emphy. ſi bñ ad
uertaꝛ ſentit dr̃iã inter maſculinã ⁊ femininã generatiõe
⁊ alibi de genẽ alicuius dr̃ deſcẽdẽs matris ſꝫ Ho. i. c. no
uit. de iudi. ibi dũ dicit littera de cuius genere res ipſa di
gnoſcit deſcẽdiſſe dicit Hoſ. hr̃ erãt deſcẽdẽtes matris quã
expoſitionẽ ⁊ lrãꝫ decre. notabat ibi dñs Anto. dicẽdo no.
ar. qui dicũtur de genere alicuius: nam idem eſt dicere de
genere ꝙ de deſcẽdentibus: imo plus eſt ꝙ comprehẽdit
deſcendentes matris. Itẽ nepos ex filia dr̃ naſci ex corpoꝛe
matris dicit Bal. in. l. j. C. de cõdi. inſer. ergo lex generatio
ne. Itẽ alr̃s fruſtra diceretur illa ṽba vtriuſq; ſexus. Ite ge
neratio idẽ eſt ꝙ gradus ſm glo. in verbo gradus in. c. j. q
fru. dare poſſunt pro qua. xxxv. q. v. ad ſedẽ. ⁊ q. viij. de gra
dibus. ſed femine dicũtur eſſe de gradu. ſicut maſculi. item
facit. l. j. iunctis tribus ſe. de libe. cau. item tex. in. l. liberoꝝ
de ṽb. ſigni. ibi eodem genere orti. ⁊. l. j. ꝺ iure imu. loquit
in priuilegijs ⁊ nos in ſucceſſiõe vbi ita maſculi put femi
ne ſuccedunt vt in. l. maximum vitiũ. ⁊. d. l. j. de iur imu. nõ
dicit deſcẽdentes ex feminis nõ eſſe de generatione: ſed di
cit ꝙ imunitas nõ trahitur ad eos. ⁊ dñr eẽ ex ſobole. l. j.
ſo. ma. ⁊. l. j. C. ne rei dñice vel tẽplo. ⁊. l. ſi. de bonis pſcri.
⁊ facit text. in. l. gallus. §. nunc de. l. velleia. de lib. ⁊ poſth.
ibi omnis virilis ſexus: nam intelligitur de deſcẽdentibus
ex maſculis ⁊ Bal. inducit ad emphyteoſim ex feminas: ita
cõceſſam etiam ſi ſit femina ex maſculo. Sic ergo qñ dicitũ
eſt vtriuſq; ſexus vt eſt in caſu noſtro: qꝛ tũc comprehen
dit omnes deſcẽdentes vt eſt in caſu noſtro: qꝛ tũc compre
hendit oẽs deſcendẽtes ſiue ex feminis ſiue ex maſculis. ⁊
ſic ex omnibus ſupradictis videtur ꝙ dicta verba in dicta
cõceſſione emphyteoſis dum dicũt vtriuſq; ſexus cõprehẽ
dunt etiam natum nepotẽ ex femina ⁊ ſic dictum peruꝫ fi
lium dicte lucretie nepotem dicti Dionyſij ſtipulatoꝛis: ſꝫ
vltra predicta res reducitur clariſſima in caſu nr̃o ex quo
ſupra probaui ꝙ potuit dionyſius dare in dotem dictam
domũ ⁊ ſic priuare fratres ⁊ ſoroꝛes eiuſdem Lucretie do
natione in eos facta per dictum patrem ſtipulantem ⁊ acq
rentẽ ſuis pecunijs: vñ dato hoc principio ſolidato in ipa
Lucretia ⁊ cũ pſenſu eccl'ie ſeqtur aliud dubiũ ꝙ dicebam.

g ¶ An debuerit redire dicta emphyteoſis mortua lucretia
ad fratres vl ſoroꝛes ipſius an vo ad perum eius filiũ. Et
puto ꝙ ad perum filium lucretie: nam ad fratres ⁊ ſoroꝛes
minime reddit ſemel reuocata donatio predicta ⁊ tranſla
ta ex cauſa dotis in lucretiam: vnde nõ reddit ad fratres
vl ſoroꝛes predictas quoquomodo ſicut ſi a prin. non fue
rint in ſtipulatiõe interuenti: ſꝫ ſola lucretia interuenerit:
nam exquo potuit reuocare dictam donationem vt. l. ij. C.
de inoffi. dona. ⁊ reuocauerit non eſt poſtea materia exqua
reſuſcitari debeat ſemel extincta ar. C. de tranſac. l. cũ mo
ta. ⁊. l. ſi diuerſis. nec video ꝙ poſſit dici ꝙ intelligatur dan
do in dotẽ reuocaſſe quouſq; ſtaret apõ lucretiaꝫ ⁊ poſtea
rediret ad fratres ⁊ nepotes ſeu ſoroꝛes lucretie: nam ita
actum nõ eſt nec poteſt intelligi ita eẽ actum cum ſimplici
ter tráſtulerit in dotem exqua dote magis eſt vͥſimile vo
luiſſe tráſfire in filios lucretie: qꝛ adhuc ſunt de generatiõe
feminina dionyſij vt. ſ. dixi. Et ſic in dictum perũ cũ dos
detur vt deſeruiatur oneribus matrimonij ⁊ alatur filij. l.
dotis fructus. ff. de iure do. l. p oneribus. C. eo. ti. ⁊ ſic in
telligiꝛ tacite actũ ꝙ natura rei ſuppoꝛtat ⁊ ad qꝺ eſt acta
l. in ſumma. in prin. de aqua plu. arcẽ. ⁊. l. plenum. §. equitij.

de vſu. ⁊ habi. ⁊. l. ſi vno. in prin. loca. Declaratur ſꝫ melius
ex ſtipulatione de reſtituendo in caſu ſoluti matrimonij: qꝛ
ſtipulatus eſt dionyſius pro ipſa lucretia ⁊ heredibus eius
aut cui ius ſuum pceſſerit: vñ pꝫ ꝙ voluit ſemel abdicare ⁊
tollere dictam domũ dictis fratribus ⁊ ſoroꝛibus dicte lu
cretie: qꝛ moꝛtua ea vl ſoluto matrimonio noluit redire ad
dictos fratres vel ſoroꝛes. Cum ergo interuenerit pñe ec
cleſie in tali conceſſione in dotẽ ⁊ ſic ẽt in tacita reuocatiõe
dicte donationis facte alijs. Certe vr̃ tranſiſſe ad dictã lu
cretiam in totum ſine alia reuerſione vel ſpe reuerſiõis ad
fratres vel ſoroꝛes a qbus ſemel abdicata eſt ⁊ potuit ab
dicare. Sed cum reliquerit filium petrũ qui continetur in
prima ſtipl'one vt dixi. ergo duret apud euꝫ viuentẽ adhuc
⁊ inſolidum iuncta prima ſtipl'one cum reuocatione predi
cta in alijs ⁊ cum tranſlatione inſolidum in Lucretiã oib⁹
peractis cũ pſenſu eccleſie. Et moꝛtuo pero rediret ad ec
cleſiam ſi in venditione facta per Peruꝫ cum pſenſu eccle
ſie non eſt facta noua conceſſio emptoꝛi de gñatione ipſius
emptoꝛis: qꝛ eſſet finituꝫ ius datoꝛis. ſ. peri venditoꝛis per
moꝛtem ſuam: vnde finiretur ius acceptoꝛis. i. emptoꝛis vt
l. lex vectigal. ff. de pig. niſi in venditione predicta eccleſia
aliter conceſſerit de nouo emptoꝛi ⁊ ſi emptoꝛ eſt tutus ve
niente pero ſine dubio ⁊ ẽt poſt moꝛtem ſi in venditiõe p
eccleſiaꝫ fuerit facta noua pceſſio emptoꝛi ſm generatiõe
emptoꝛis vt credo factum fuiſſe poſito ꝙ viuant fratres ⁊
ſoroꝛes lucretie pdicte vt. ſ. dixi. Bñdict⁹ capra de puſio.

b ¶ Iterum dñi nr̃i ieſu xp̃i noie repetito. Ad declaratiõe
ſupradictoꝝ vꝫ dubitatio ẽt durare: an pater primus ſtipu
lans dictã emphyteoſim cũ ſupra oſtenderim potuiſſe tol
lere ⁊ reuocare vni ex filijs pro qbus erat ſtipulat⁹ ⁊ tráſ
ferre in alterum totum ius dicte emphyteoſis voluerit in
illam filiã cui dedit in dotẽ domũ pdictã tanq̃ liuellariam
dicte eccleſie ⁊ marito eius dare tm̃ ius ꝙ habebat ipſe pr̃
in vita ſua. An vero videaꝛ voluiſſe dare in dotẽ ẽt ius em
phyteoſis poſt moꝛteꝫ reuocando ab alijs filijs vt poterat
vt dixi. Et vꝫ dñm prima fronte ꝙ videaꝛ voluiſſe dare tm̃
ius ſuuꝫ ꝙ hẽbat in vita ſua ⁊ nõ priuare vel auferre alijs
filijs ſicut dr̃ in teſtatoꝛe hñte aliqꝺ ius in re ⁊ legante rẽ: qꝛ
vꝫ legare tm̃ ius qꝺ hꝫ ẽt ſi illud ius eſſet finiturum moꝛte
ipſius: ⁊ ſic potius vꝫ effici inane relictum q̃ videaꝛ legare
aliud ius ꝙ hẽbat exquo aliqꝺ ius hꝫ. l. qꝺ in rerum. §. qui
viumfru. ff. de le. j. ⁊. C. de leg. l. vxoꝛ patrui. ita in propoſi
to videatur iſte pater dediſſe in dotẽ ius ſuũ: ⁊ maxime qꝛ
dedit in dotem eam vt liuellariaꝫ ⁊ ita exprimendo. Itẽ ẽt
non facile vr̃ preſumendum ꝙ non deberet tollere alijs fi
lijs ius qꝺ eis acquiſiuerat ⁊ dare dicte filie ⁊ ſic inequali
tatem facere inter filios ⁊ vt creſcit inuidia inter fratres ar.
C. de colla. l. illud. ⁊ de le. ij. l. cum pr̃. §. dulciſſimis. Iteꝫ ẽt
lꝫ poſſit dare in dotem rem feudalem vel emphyteoticam
vt ſupra allegaui dictum Spec. tamen non intelligitur niſi
in vita ipſius dantis vt in. c. nuper. de dona. inter virum.

i ¶ Sed his non ob. pꝫ tiam arbitroꝛ eſſe veritatem ⁊ ꝙ di
ctus pater voluerit transferre omne ius qꝺ hẽbat ipſe ⁊ ei⁹
filij in dictã dotẽ vt ſic duraret q̃tomagis poſſet. Oſtendo
pluribus ⁊ pluribus modis diuerſis ⁊ pſideratiõibus cla
re pncurrantibus ⁊ oſtendẽtibus voluntatẽ pdictã que fa
cto datur intelligi nõ ſolũ expreſſione ipſe. l. reprehẽdẽda.
C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊. l. ſocietate pbunt. ff. pro ſo. ⁊. l. ita. ⁊ p
ea que hñr in. l. cũ qd ſi ctr. pet. Primo igiꝛ oñdiꝛ qꝛ dedit
in dotẽ ⁊ ſic in patrimoniũ filie. ff. fami. herc. l. pomponius
filadelphus. de mino. l. deniq;. §. vitrũ. ⁊ pro oneribus m̃ri
monij q̃ poterãt durare ẽt poſt moꝛtẽ pr̃is ſupuiuẽte filia
in matrimonio ppalendos ſe ⁊ filios. l. pro onerib⁹. de iur
dotium. ⁊. l. dotis fructus. ff. eo. tit. ergo vꝫ ex iſtis rõnibus
pater voluiſſe attenta cã dotis ꝙ in dictã filiam transferre
tetur dicta domus ſm cãs pdictas. ergo vt duraret ẽt poſt
moꝛtẽ ipſius pr̃is exquo poterat hoc facere. ⁊ ſufficit vt di
xi ꝙ iſta volũtas tacite appareat. Quis. n. poſſet exiſtimare
ꝙ pater iſte dederit dotem vel partem dotẽ vt duraret in
vita pr̃is ⁊ non poſt certe iudicio meo nullus. ⁊ inſuper cũ
dos ſuccedat loco alimentoꝝ ſm ea que hñr per Dy. in. c.
indultũ. de re. iur. in. vj. ⁊ in. l. titio centũ. §. titio genero. de
condi. ⁊ demõ. non vr̃ poſt moꝛtẽ ipſius pr̃is voluiſſe eua
neſcere quodammõ alimẽta pdicta: ⁊ potiſſime qꝛ naturali
oꝛdine debebat pͥmoꝛi pr̃ vt premoꝛtuus eſt. ff. vñ liberi. l.
ſcripto. l. nã ⁊ ſi. parentibus. ff. de inoffi. teſt. in gl. ibi oꝛdine
turbato ꝛc. Scdõ pncipalr moueoꝛ qꝛ ius qꝺ hẽbat pater
erat non ſolũ ꝙ in vita ſua hr̃et rem emphyteoticaꝫ: ſed ẽt
ꝙ poſſet

ꝙ poſſet tollere vni ex filijs ⁊ dare alteri:vnde cum dederit ſimpliciter rem in dotē videt dediſſe omne ius qḋ poterat dare alr̄s non dediſſet ſimpl'r domū in dotem:ſed in vita tm̄ ipſius dantis ſi illud voluiſſet. Cum ergo dederit rē.i.dictā domū intelligitur voluiſſe dare totum qḋ poterat vt ſaluaretur ꝙ dederit domum. ergo intelligatur eoipſo ꝙ dedit domum ſimpliciter reuocaſſe vt poterat ab alijs filijs: ita ꝙ verificaret qḋ faciebat ſtatim poterat verificari:⁊ ſic iudicio meo nō ob.d.§.ſi vſumfru.⁊.d.l.vxor patrui ⁊ nō ob.ꝙ dixit domū emphyteoticam:nā illud declarauit ꝙ nō erit ꝓpria directi domini non ꝙ ius qḋ babebat in vita tm̄ vt durare in vita tm̄:ſʒ etiā ius qḋ poterat trāſferre emphyteoticū totū plus qḋ poterat tam ex rōnibus cōſideratis ſupra in primo fundamento ꝗ̄ ēt:q: ſimpliciter dedit in dotē domum:vnde quantopleniꝰ potuerit dare intelligit dediſſe vt ſupra. Tertio ſicut legans rem intelligit legare ius qḋ hʒ ipſe vl' heres eius quādo eſt ius dñij.l.cū filius.§.dña.de leg.ij.vbi legans rem quā hʒ cōmunē cū herede videt totā legare:⁊ eodē modo videt legare ius qḋ hʒ heres quando eſt tale ius ꝑ qḋ pōt aduocari res.l.ſi res obligata.de leg.j. Ergo ita in ꝓpoſito magis videat dediſſe in dotem ius qḋ habebat ipſe ſimplex ⁊ ius qḋ habebant filij quos dimiſit poſtea heredes vt dicit ſupra in puncto. Nā ius qḋ habebant illi filij heredes propter dictā emphyteoſim erat ius dñij:⁊ etiā erat ius per qḋ poterat res iſta aduocari.ergo ita in iſto patre videat dediſſe non ſolū ius qḋ habet exquo dedit ſimpl'r domū:ſʒ etiā ius filiorꝫ exquo pōt. Et do h̄ ſimile ſi maritus donauerit vxori partē domus ⁊ poſtea illā domū legauerit ſimpliciter alteri vel dederit in dotē vel vendiderit:nōne videtur reuocaſſe donationē illā exquo poterat certe mihi videtur ꝙ ſicudē in donatione facta filijs eadem rōne arg.eorum que habent in.l.fideicōmiſſa.§.ſi rem.de lega.iij.⁊.C.de leg.l.qui poſt.ergo dando in dotem ſimpliciter hāc domum videat reuocaſſe donationē factam filijs ex ſtipulatione emphyteotica:vt ſic poſſit verificari quantoplus poterat ꝙ domus tota veniret:⁊ cū pleniori iur̄ in dotē ex coniecturis ſupradictis. Quarto coniecturat dicta voluntas:quia dictus pater ſtipulatus eſt reſtitutionē dotis pro dicta ſua filia ⁊ heredibus filie:vnde non eſt veriſimile ꝙ in vita ſui patris.tantū conceſſerat ſtipulando pro heredibus filie que veriſl'r debebat ſuperuiuere nō premori. Quinto ipſe pater dedit in dotē marito obligando ſe ⁊ heredes ſuos ⁊c. Sexto multū coniecturat volūtas predicta: q: mihi ꝓſupponit in facto ꝙ ipſe ſtipulator dedit alij filie tantum in dotem ꝙ ſi nō intelligeretur dediſſe dictā domū huic filie:niſi in vita ipſius patris fuiſſe maxima inequalitas in ter dictas filias. Nec ob.ꝙ non videatur facile reuocaſſe:nā imo ita q: alios filios reſtaurauit cū inſtituerit heredes vt preſupponitur. Ex quibus oībus mihi videt ꝙ exquo dictus pater poterat intelligatur voluiſſe vt ſupra.

k ¶ Amplius in fcō eſt vt mihi dr̄ ꝙ iā ſunt.xxxij.anni ꝙ pr̄ iſte deceſſit ⁊ ſemp cōtinuo ſolutus eſt cēſus eccleſie ꝑ filiā iſtā de iſta domo:⁊ etiā per filiū dicte filie ⁊ receptus eſt per monaſteriū predictū:vn̄ vr̄ ꝙ dicta filia ⁊ eius filiꝰ pſcripſerint h̄ ius vtile eo modo quo ſoluerūt ⁊ tenuerūt vbi ſi nō veniſſet in dotē niſi ius paternū in vita patris nō debuiſſet tenere nec ſoluere:⁊ illis alijs filijs ſcientibus ⁊ patiētibus. ergo tāto tpe pſcripſerunt h̄ ius vtile emphyteoticū tanꝗ̄ in cauſa tranſlatum nō ſolū in vita patris:ſed etiam poſt vt dicit Bal.in.l.neqꝫ.C.de vſufru.ꝙ tales vt emphyteote poſſidentes preſcribunt ius ꝙ ſe habere credūt.⁊.d.Ang.dicit de iſto iure emphyteotico ꝙ preſcribitur in.l.male agit.de pſcri.xxx.an.⁊.d.Bal.ibi formaliter.⁊ Ang.in.l.oēs eo.tit. loquitur de iure colonie.⁊ glo.in.l.codicil.in prin.de leg.ij. ⁊ ſi de iure ſupra ꝓbaui ꝙ intelligat dediſſe in dotē ēt poſt mortē patris ſaltim bonafides fuit in marito ⁊ vxore ꝑ dicta ex iuſto errore putando veniſſe illud ius: ⁊ ſic pars.l. celſus.de vſuc.qui iuſtus error apparet exquo dedit dictam domū in dotē ſimpliciter:lʒ dixerit emphyteoticā ⁊ cōcurrente cōſenſu eccleſie a ꝑn. Et quolibet anno recipiēdo cenſus per tpꝰ vltra.xxx.annos ⁊ ſic bonafides que preſumit ex tanto.dicit Barto.in.l.ſi.C.vnde vi.⁊ in.d.l.celſus habetur.⁊ maxime exquo datur principiū bonefidei ⁊ cauſa apparet:⁊ ſic nō ob.qḋ dicit Jmo.cōtra Bart.in.d.l.celſus.⁊ ſic pater clarū preſcriptum illud ius cōtra illos filios heredes ⁊ cōtra monaſteriū ſi dicatur a principio nō tranſlatū: tn̄ eſt tranſlatū vt dixi ⁊ eſt preſcriptū non ſolū cōtra illos alios filios. Sed etiā cōtra eccleſiā.vt dicit gl.in.c.ad audientiā.de preſcri.quā ſaluat ibi Jmo.qn̄ ſciente ⁊ patiēte romana eccleſia geſſit:ſe pro vaſallo per ea que habent in.l. lʒ.⁊.l.cōpetit allegata in glo. Sic in caſu nr̄o exquo eccleſia nedū ſciuit ⁊ paſſa eſt:ſʒ cenſuʒ recepit vltra.xxx.annos: ⁊ ſaluat etiā per modicū ꝑiudiciū ꝙ ꝑendit eccleſia magis habere vnū ꝗ̄ alterū emphyteotā:imo nullū ꝑiudiciū eſt h̄imo melius ꝓ eccl'ia:q: finit in iſto filio huius filie:vbi ſi ꝑtineret ad illos alios duraret in ipſis ⁊ filijs ipſorꝫ tertia generatio. Melius cōtētio dr̄ mihi ꝙ eſt inter monaſteriū ⁊ iſtū ſucceſſorē dicte filie dotate:q: monaſteriū nūc dicit nolle recipere cenſum:q: dicit ꝙ a ꝑncipio nō fuit trāſlatū niſi ius patris ſtipulatoris:ſed tūc vti poſſunt cautella.l.cū de in rē verſo.de vſur.⁊ allegent quō dictus pater voluit trāſferre ius aliorꝫ filiorꝫ:⁊ ita dixit ⁊ ſecu:lʒ ⁊ ille recepit: lʒ nō fuerit exꝓſſatū h̄ i inſtrōꝫ ꝙ ita fuerit apparet q: monaſteriū recepit non ſolū.x.annis qui ſufficerent:ſʒ.xxx. cenſum quolibet anno poſt mortē pr̄ioꝫ h̄ mō ꝓbai: lʒ aliter mō appareret:⁊ ſic ꝯ eccleſiam vt teneat recipere in futurū viuēte filio dicte dotate in dicta domo ⁊ h̄.de emphyteoſi ⁊ cēſu ſoluto ꝑ.x.annos expreſſe dicit Bal.in.d.l.cū de in rē verſo facit.c.ij.xvij.q.ij.⁊ facit qḋ dicit Ant.de but.in.c.ꝑuenit.de cenſi.⁊ lʒ per.c.de quarta.de pſcrip.de iure canonico requirat tps.xl.annoꝫ ꝯ eccleſiā illud in preſcriptione nō in preſumptione.d.l.cū de in rē verſo:ita expreſſe dicit Bal.in.d.l.vnde dicunt iſti vt debuit eſſe verum ꝙ dictus pater dedit dicte filie in illa domo ius etiā aliorꝫ filiorꝫ poſt mortē conſentiente eccleſia ⁊ ꝓbenē h̄ per pſcri.xxx.annorꝫ ⁊ cōſiſtit h̄ in facto nō in nō fcō vt ponderat in.d.l.cuꝫ de in rem verſo.vbi gl.dicit ⁊ ad h̄ Bal.⁊ Ang.⁊ Jmo.in.l.q in aliena.§.j.de acquirē.hereditate.⁊ ibi.d.Ang.dicit ſe habuiſſe pluries de facto ꝙ preſumetur emphyteota ex dicta ſolutione cenſus.⁊ idē dicit ibi Jmo.ergo poſt mortē dicti patris ſoluēdo cenſuꝫ.xxx.annis ⁊ vltra pſumit ius emphyteoticum nouū conſtitutū ſi diceremus ex illa datiōe in dotem ꝙ non intelligeremus vltra vitam patris:qḋ tn̄ nō credo:vnde in omnē euentum ius eſt pro filio dicte filie.i.ꝓ emptore ab eo in vita ipſius filij vt dixi.⁊ etiam faciunt que habentur in.l.ſi filius.C.de pet.here.⁊ in.l.ſi certis annis C.de pac.⁊ in.l.j.C.de fideicom.⁊ no.in.c.illud.de preſum.

l ¶ Concludo igitur dictum emptorem qui emit a filio dicte filie dotate in dicta domo cum conſenſu eccleſie eſſe ſecurū ad vitā dicti filij in cuius vita durat emphyteoſis:quia eſt de tertia generatione ſcḋm ea que dicunt per Bald.in.d.auc. ſi quas ruinas ⁊ eſſe tutum contra alios filios vel nepotes dicti Dionyſij ſtipulatoris ⁊ cōtra eccleſiam:⁊ ꝙ eccleſia debet recipere cēſum a dicto emphyteota donec viuit dictus filius dicte filie dotate poſt mortem vero dicti filij reuertetur dicta emphyteoſis ad dictam eccleſiam. Jta dico ⁊ cōſulo ego Joannes de monte ſperello de peruſio.

m ¶ Cum vt pſupponit dictus petrus filius dicte Lucretie filie dicti Dionyſij deceſſerit ⁊ dcā eccleſia intēdat recuperare dictā domū tanꝗ̄ ad eccleſiā reuerſam ꝯ dictū emptorē ipſam domū poſſidentē emptā a dcō petro cū conſenſu dcē eccleſie vt liuellariā dcē eccleſie ⁊ dictus emptor velit ſe defendere quin teneatur dictam domū reſtituere ⁊ a me queratur an tueri ſe poſſit circa qḋ videt dicendum ꝙ duplici rōne tueri ſe poſſit. Et pRīo q: ex quo adhuc extat alia filia ipſius Dionyſij ⁊ nepotes nō vr̄ adhuc reuerſa ad dictam eccleſiā:q: exquo dicta domus fuit cōceſſa dicto dionyſio ꝓ ſe ⁊ ſuis filijs ⁊ nepotibꝰ vſqꝫ i tertiā generationē ex nā dicte dictionis vſqꝫ vr̄ conuentū ꝙ finita dicta generatiōe in pſona vnius ſtatim videat renouata in pſona alteriꝰ ſeu de nouo ꝯceſſa.ff.quibus mo.vſuſfru.amit.l.repeti in ꝑn.⁊.l. ſicut in annos per que iura Bar.h̄ voluit.ff.de vbo.oblig. l.ſi mihi ⁊ titio.⁊ Bal.in.l.j.C.quādo nō pet.partes ꝑ que videtur ꝙ mortua dicta lucretia dicta domus nō fuerit reuerſa ad dictā eccleſiā:imo potius ad dictam filiā dicti dionyſij ⁊ eius nepotes attenta forma dicti ꝯtractus quā ipſa eccleſia īpugnare nō pōt.ff.de adop.l.poſt mortem.⁊ in.c. qḋ placuit in.vj. Ad idē ⁊ ſcḋo facit:q: cum dictus Dionyſius acceperit dictam domum in emphyteoſim ⁊ ſtipulatus fuerit pro ſe ⁊ dña Jacobaphilippa pro filijs ⁊ nepotibꝰ ſuis ⁊ dicte dñe Jacobephilippe filijs ⁊ nepotibꝰ vtriuſqꝫ ſexus vſqꝫ in tertiam generationem finitā ⁊ completam cuiuſlibet eorꝫ dictam domū:⁊ ſic ſtipulatus fuerit dictā domum nō ſolum pro ſe ⁊ dicta dña Jacoba:ſʒ etiā pro filijs ⁊ nepotibus ⁊ pro nepotibus ipſorum cum ⁊ ipſi ⁊ pronepotes cenſeantur eſſe de tertia generatione exquo in ipſo

inſtrumento in eoꝝ ⁊ cuiuſlibet eoꝝ tertiam generationem
cum videaṫ includere ⁊ cõputare ipſam tertiã generationẽ
non incluſo ipſo Dionyſio ⁊ dicta Jacobaphilippa prout
voluit Bar.ſm ꝙ refert bal.in.d.auc.ſi q̃s ruinas vbi bal.
idem vĩ velle ⁊ clarius in.l.ſi auia.C.de dona. vñ ſi inclu-
dunṫ dicti pronepotes includunṫ filij dicti Petri propter
qḋ vĩ ꝙ dicta domus ad ipſam eccleſiaꝫ non fuerit reuerſa
tenẽdo ꝙ includanṫ in ipſa generatiõe filij ipſius filie ꝓut
⁊ ſupra conſultũ eſt:nã ſi includunṫ filij pariformiter ⁊ ne-
potes per predicta per que vĩ ꝙ ipſa eccleſia non poſſit di-
ctam domum vt ad eccleſiam reuerſam vendicare ⁊ petere.

n ¶ Cõtrarium tñ puto de iure dicendũ:vt ipſa eccleſia poſ-
ſit vendicare ⁊ petere dictã domũ liuellariã tanq̃ ad eccle-
ſiam reuerſam q̃ſtũcũq; ſuperuiuãt filia dicti dionyſij ⁊ ne-
potes ex quo deceſſit dicta Lucretia:⁊ ẽt dict⁹ petrus ꝓut
elegãtiſſime extitit dictũ ⁊ ↄcluſuꝫ p pfatũ dñꝫ Joãnẽ doc.
excellentiſſimũ patrẽ ⁊ pceptõ.bono.cũ ꝓut dictũ fuit.ſ̃.in
dicto ↄſi.ipſe dionyſius qui ſtipulatus fuit ipſam domũ in
emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus vſq; in tertiã gene-
rationẽ potuit dare ipſam domũ vt liuellariã in dotẽ dicte
dñe lucretie:ꝓut ⁊ dedit cũ ↄſenſu dicte eccleſie ꝓut hṫ in
c.nup.de do.iter vi.⁊ vxo.⁊ in.c.potuit.de loca.⁊ ibi p Jo.
an.⁊ ita dãdo in dotẽ reuocare potuit ipſaꝫ ſtipulationẽ fa-
ctã ꝓ alijs filijs ⁊ nepotibus ſiue reſultet mortis cã capio
prout voluit bar.i.d.l.ſi mihi ⁊ ticio ſiue donatio cã mortis
ꝓut voluit bal.i.d.auc.ſi quas ruinas ⁊ Jmo.in.d.c.potuit
circa ſi.cuꝫ ipſa donatio cã mortis poſſit nuda volũtate do-
nãtis reuocari dũmõ de ea appareat.ff.ḋ do.cã mo.l.q mor-
te.imo ⁊ ſi reſultaret quedã donatio iter viuos cũ collata i
filios in ptãte reuocabilis.l.filie cuius.C.fa.her. vñ potuit
dictus dionyſius dãdo dictã domũ in dotẽ p̃iudicare alijs
filijs ⁊ nepotib⁹.adeo ꝙ tꝫ ⁊ tenuit dicta datio in dotẽ:ita
facta in p̃iudiciũ alioꝝ filioꝝ ꝓut.ſ̃. extitit ↄcluſum p pre-
fatũ dñm Joãnẽ:⁊ ꝓut vĩ voluiſſe bar.in.l.iureiu.§.ſi lib.
de ope.lib.⁊ in.l.q rome.§.flauius.de ver.ob. ⁊ Bal in.d.
auc.ſi quas ruinas.⁊ in.l.j.C.per quas perſonas.⁊ Jmol.⁊
clarius in.d.c.potuit.dicens ſe de facto ita conſuluiſſe.

o ¶ Circa qḋ cadit dubitatio nõ paruaꝫ:qꝛ poſito ꝙ poſſit cõ-
cedere vni ex filijs in preiudicium alioꝝ an in dubio videaṫ
ita ↄceſſiſſe:adeo ꝙ mortua ipſa lucretia nõ poſſint alij filij
vel nepotes amplius recurrere ad dictã domum. Circa qḋ
dicendũ eſt ꝙ dictus dionyſius:ita dãdo ⁊ ↄcedẽdo dicte
filie in dotẽ vĩ reuocaſſe ius qḋ acquiſiuerat alijs filijs ⁊ ne-
potib⁹ ꝓut.ſ̃.extitit ↄſultũ ꝙ ⁊ ſatis demõſtraṫ p̃cipue ex
duob⁹.Et pmo qꝛ nõ ſolũ ↄceſſit in dotẽ dicto magro flo-
rentino recipiẽti pro ſe ⁊ ſuis heredibus ⁊ cui ius ↄceſſerit
ſuũ.Sꝫ vltra hoc cõceſſit ad habẽdũ tenẽdũ ⁊ poſſidenduꝫ
vtendũ ⁊ fruẽdũ:⁊ ad ſingula faciẽdũ que qlibet verus ma-
ritus de rebus dotalibus pro in extimatis facere põt ſaluo
ſemp iuṫ dicte dotis ⁊ pro dicta domo liuellaria:tñ ſi con-
ceſſit eidẽ in dotẽ vt ipſe poſſit facere qḋ põt facere maritus
de re dotali:imo ⁊ ꝙ poſſit alteri cõcedere vĩ ex hoc ius ꝙ
erat acquiſitũ alijs filijs auferre ⁊ trãſferre in dictũ maritũ
pro dote predicta. Et ideo ꝓut ſi ſimplr fuiſſet ſtipulatus
emphyteoſim ſuccederent filij vt filij per.d.§.emphyteoſim
vbi pꝫ ꝙ veniũt filij etiã nõ inuitati expreſſe:lꝫ vxor vir nõ
iuncta conſuetudine dicte eccleſie:⁊ tũc nõ vĩ dubiuꝫ quin
pater potuiſſet vni aſſignare ⁊ dare alteri arg.eius ꝙ vide-
mus in filĩ in iure patronatus.ſimiliter ergo ⁊ ſi ſtipulat⁹
eſt:qꝛ ſtipulatio iſta ſe cõformat cũ iure cõi:ideo nõ vĩ facta
cã imutandi naturã emphyteoſis:ſed cã tollẽde dubietatis
ar.l.que dubitationis.de reg.iur. ꝓut videmus qñ quis eſt
ſtipulatus feudũ pro ſe ⁊ cui de iure debebiṫ:vt per Bal.
in filĩ in.d.l.liberti in pe.col.ad hoc facit qḋ not.Bar.in.l.
gayus.ſo.ma.⁊ glo.in.l.qui mutuatio man.ibi ius cõe eſt ⁊
tunc rñderet bal.in.l.j.C.p quas pſonas ꝙ nõ recte loquaṫ
per predicta maxime ſi tenemus ꝙ ſit donatio cã mortis vṫ
ſi bene loquiṫ ꝙ verificeṫ qñ vult aſſignare alteri nõ cõpre-
henſo in ſtipulatione emphyteotica tacite nec expreſſe ꝓut
⁊ ipſe loquitur ⁊ addit Bar.in.d.§.ſi liberi.⁊ Bald.in.d.l.
liberti ꝙ loquuntur arguendo ⁊ non firmando.

p ¶ Reſtat deciſio alterius dubij tm̃ p ſcõm cõſulentẽ ⁊ vl-
tra allegata p famoſiſſimũ vtriuſq; iuris doc.do.Benedictũ
mihi patrẽ ⁊ pceptorẽ plurimũ honorã.ꝙ ẽptores.ſ.nõ poſ-
ſint ſe tueri vigore iuris qḋ ptenderẽt ipſi nepotes vel filij
dicti dionyſij.Facit qḋ dixit bal.in.l.j.in vlti.col.C.qñ nõ
petẽ.partes dicẽs in mã feudi ꝙ qñ fratres diuiſerũt adin-
uicẽ ⁊ apud vnũ nihil feudi remãſit ꝙ ſibi nõ accreſcit per

no.in.l.ſi familie.C.fa.her.nã ſm eum portio accreſcit por-
tioni ad h.l.ſi totã.de acq.here.⁊ ideo cũ apud iſtos alios
filios nil emphyteoſis remanſerit ſilr nil põt accreſcere:⁊
ↄñr cum ipſis nihil debeaṫ vĩ dicendum ꝙ iſti emptores
non poſſint rata ex iure ipſorum eſt.n.Dato tñ qḋ dicta fi-
lia ⁊ nepotes dicti dyoniſij fouẽãt iuſticiã:tñ non poſſunt
ſe niti ex iure illoꝝ facta qꝛ natura iſtius emphyteoſis erat
qḋ duraret vſq; in tertiã gñatiõnẽ.ſ.in filios ⁊ nepotes:at-
tento ſtilo conſuetudine dicte eccl̃ie:⁊ ppea ſi vnus ad quẽ
ſpectat totũ ſeu pars ↄcedit vni q ſilr eſt ſucceſſurus ⁊ ſuis
ſucceſſoribus ⁊ cui ipſe ius ſuũ emphyteoſis cõceſſerit in-
telligiṫ vĩ ſm ius cõe ⁊ dũmmõ concedat pſone ſucceſſibi-
li in dicta emphyteoſi.non.n.pp h immutaṫ nã emphyteo-
ſis vt videmus h in feudo in.c.tres erant agnati.de eo quĩ
finẽ fecit agnato de feudo pmo in vſi.feu.⁊ in.c. vnico.i vl-
timo rñſo de feu.non hñtem ꝓpriã naturã feudi iuncta gl.
in.c.ſi feudum.de controuer.feu.inter dñm ⁊ vaſal.

q ¶ Nec ob.ſi dicaṫ ꝙ non cẽſeaṫ tollere ius alioꝝ filiorum.
ſꝫ illud ius trãſferre in filiã ſeu eius maritũ ⁊ ſucceſſores:⁊
ſic iret apud illos ſucceſſores ſingulares vel vniuerſales
donec duraſſꝫ apud illos filios ⁊ nepotes. Nã ad hoc rñde-
tur pluribus modis.⁊ primo qꝛ illis alijs filijs in vita prĩs
non erat aliqḋ ius queſitũ:ſed ſperabãt admitti poſt mor-
tem patris:⁊ ſic erant inuitati ſub conditione.l.dies incer-
tus.de cõdi.⁊ demõ.⁊ ideo interim nullũ ius hñt.l. cedere
diẽ.de verb.ſig.vnde ius ꝙ nõ eſt in aliũ transferri neqꝛ:
qꝛ nõ entiũ nulle ſunt qualitates.l.ei⁹.ſi cer.pe.⁊.l.ij. ḋ vſu-
fru.⁊ ſm phyloſophos nec põt dici ꝙ trãſferaṫ demũ eue-
niente conditiõe:qꝛ tunc ſi preſupponim⁹ a pncipio omne
ius eſſe tranſlatũ apud filiã neceſſario ſequiṫ ꝙ non queriṫ
illis alijs:alr ſi quereretur diceremus ꝙ nõ poſſet pĩ ab eis
auferre ex quo illud querebant poſt mortẽ ⁊ tpe quo nullaꝫ
ptãtem pater in eis hẽbat qḋ ⁊ maxie ↄcedit ſi tenemus fi-
lios capere ex dona.cã mortis que morte cõfirmaṫ vt tenẽt
Bal.in.d.l.⁊ Jmol.in.d.c.potuit.vt.ſ̃.dictum eſt per dñm
Benedictũ.aut.n.eſt ↄfirmata morte ⁊ pfecta eſt oĩ pfectio-
ne:iõ reuocari neqꝛ.vt.l.nõ vĩ.⁊ ibi glo.ff.de dona.cã mor-
tis facit.l.in morte co.tit.aut eſt reuocata:⁊ tunc non põt ex
ea tanq̃ annullata ius queri:qꝛ ⁊ ius queſitũ tunc reſolue-
retur.vt.l.mortis cã res.⁊.l.qui morte. de don.cau.mortis
ad hec facit.l.titio cum morietur cum ſi.de vſufru.

r ¶ Et ꝙ nõ cenſeaṫ de voluntate in hẽbẽte:⁊ maxime eccle-
ſie ↄñr ꝙ duraret iſta emphyteoſis in ſucceſſores dñe Lu-
cretie cõiecturari põt: euidenti rõne ſucceſſores poſt tertiã
gñationeꝫ ſiue ſingulares ſiue vl̃es non eſſent obligati ad
ſoluendum canonẽ:qꝛ cum eis nullũ eſt negociuꝫ ſeu ↄtc⁹
celebratus.vñ eccleſia eſſet obligata eis preſtare patientiaꝫ
in emphyteoſi ⁊ ipſi nõ eſſent ad aliquid ⁊ obligati eccleſie
ꝙ ⁊ hanc rõnem conſiderauit Bar.in.l.ſi domus.§.ſi.ff.de
leg.j.de quo dicvt hĩ nec obſtat ꝙ poterit eccleſie prouide-
ri ſi non ſoluaṫ canon incidit res in cõmiſſuꝫ:nã forſaſſe ec-
cleſie magis intereſt hẽe canonem q̃ qḋ res ad eam reuer-
tatur vel ⁊ melius ſi eſſet emphyteota obligat⁹ ⁊ non ſolue-
ret canonem res incideret in cõmiſſum:⁊ nihilomin⁹ tene-
reṫ ad canonẽ preteritũ iuxta no.p Bald.in.l.ij.de iur.em-
phy.de quo vt ibi:⁊ per ſpe.in ti.de loc.§.nec aliqua ver.xj.
quero ⁊c.⁊ de hac ratione:vide latius per Jmol.poſt Bal.
in.d.§.ſi.⁊ facit maxime:quia vt audio eſt facta datio in do-
tem ſaluo iure eccleſie ⁊c.   Laus deo.

¶ An ſocius omnium bonorũ teneatur contribuere in do-
tem filie alterius ſocij.

¶ Conſilium.   lij.

IN noĩe dñi noſtri ieſu
xpi. ¶ Quamuis ex dictis ſupra ſubtiliter ⁊
copioſe per ⁊c.per excellentiſſimum ⁊c. do.
Joannem ⁊c.⁊ dominuꝫ Philippuꝫ plene
cõſtet quid iuſticia ſuadeat in hoc paſſu: ta-
men quia ſemper mihi arduus ⁊ dubius multum viſus eſt:
⁊ videtur iſte articulus an ſocius omnium bonoꝛuꝫ teneaṫ
contribuere in doteꝫ filie alterius ſocij ⁊ primus conſulẽs
non preciſe figat pedes quid finaliter concludendum foret
in hoc dubio nõ extante dicta ſtipulatione de reſtituenda
dote filie ſuiſq; ſucceſſoribus ⁊ heredibus:licet ⁊ tunc con-
tra heredes patris inclinare videatur.iura eniꝫ pro hac par-
te neceſſario concludere non vĩr.lex enim ſi ſocius ꝓ filia
non faci;

non facit mentioneʒ de ſocio omniū bonoꝝ:vt ⁊ ſupra pri-
mus conſulens ſerioſius demonſtrauit ⁊ ſiſr.l.ſi ſocietateʒ
neceſſario ꝓbare nō videt. Rūdet.n.quid ius diceret quan
do ſocietas.ita cogit vt qcqd ⁊c. Utruʒ auteʒ requirantur
expreſſa verba vt ſocietas ſit cobita:ita vt qcqd ⁊c. Utrum
ſufficiat ſimpliciter cobire ſocietatē omniuʒ bonoꝝ tex.ille
non aperit. Et tex.in.l.cum duobus.§.ſi.⁊ in.l.ex parte.§.ſi
filius.⁊ alia iura allegata pro parte filie multum vrgent ꝙ
ſufficiat ſimplex ſocietas omnium bonoꝝ pro quo etiaʒ facit
l.omne es alienum.ff.pro ſocio. loquitur enim per vniuer-
ſalem oē .que nihil excludit.l.iul.de lega.iij.l.a procuratore.
C.mandati.⁊ in.c.ſolite.de maio.⁊ obe. Nec tunc obſtat.d.
l.ſi ſocius.pro filia in fine.duʒ dicit ꝙ pecunia nō ſoluta nō
imputatur ſocietati:quia loquitur qū nō eſt ſoluta nec ſolui
debet:quia acceptilatione ſublata eſt obligatio.

a ¶ Lū his nō obſtantibus cōe ſatis viua ⁊ vrgenti ſuaderi
pōt iuſticia ꝓ pte ſocij ꝯ patrē ⁊ ſi lex ipſa deficeret. Dos.n.
ſuccedit loco alimentoꝝ ſeu legitime vt demōſtrat ꝑ pmuʒ
cōſulentē:ſed cui dubiū eſt ꝙ finita ſocietate onus alimētā
di filiū ſpectat ad patrem facit.l.actione.§.ſi.ff.ꝓ ſocio.⁊.l.
ſiqs a liberis.⁊ per totū.ff.de li.agno.⁊.l.ſi filia.§.ſi filiuſ-
fami.bercil. Cui etiā dubiū ꝙ legittima detrabit de bonis
patris ⁊ non de bonis ſocij cui in nihilo ſuccedit cū legitti-
ma ſit quota portio eius qđ quis eſſet habiturus ab inteſta-
to.l.parētibus.⁊ auc.ibi poſita.C.de ioffi.teſtō.ergo ſi ſimi
liter ipſa dos ſuccedat ad onus patris.arg.l.ſi cū.§.q iniu-
riaꝝ ſiquis cau.⁊.l.i.§.ſiquis ſub cōditione vt leg.no.cau.⁊
no.in.l.ſciendum.ff.qui ſatiſd.cog. Ponamus enim in caſu
nr̄o dictā filiā patri ſoluʒ poſſe ſuccedere in legitima alijs
vniuerſaliter inſtitutis nōne dos iſta tota in legittimā con-
putabit certe ſic.dos enim in legittimā ſine dubio imputa-
bitur.l.quoniā nouella.⁊.l.oimodo in ſi.C.de inoffi.te. nec
poſſet filia allegare ꝙ dos ipſa a ſocietate nō a patre ꝓceſſit:
qꝛ immo a patre conſecuta fuit dotem cuʒ pater obligatus
ſit lege vigore cuius obligationis dotare artat.l.obligamur
§.lege.ff.de acti.⁊ obli.⁊.l.ſi.C.de dotis ꝓmiſ.⁊ ꝓſecritia
dos dicet:ideo ſolu.ma.ad patrē redire dʒ.l.dos a patre ꝓ
fecta.C.ſo.ma. Et ꝙ hoc caſu ad patreʒ redeat ꝓbat tex.in
d.l.ſi ſocius pro filia ibi pater defuncta in matrimonio filia
recuperaſſet. Preterea ponamus cauſa vna cū alijs filijs ſuc
cedere nōne dotem conferret certe ſic vt in toto titu.ff.de
colla.dot.⁊.C.eo.titu.l.filie doteʒ.l.filiam.⁊.l.ſi ſoror cū ſi.
Si ergo heredes qui patrem repreſentant tantū cōſequun
tur vigore iſtius dotis quantum eſt ipſa dos que ratio di-
ctat quin alter ſocius ſiſr tantū de ipſa ſocietate conſequat:
vt ſic equalitas ſeruetur que inter ſocios ſeruāda eſt vt.d.l.
ſi ſocius pro filia ỽſiculo dixi.⁊.l.ſi nō fuerint.⁊.l.marcel-
lus.eo.ti. Preterea pater ⁊ filius cenſent eſſe eadeʒ pſona
l.ſi.C.de impu.⁊ dos cenſet eſſe patrimoniuʒ filie.l.iij.§.ſʒ
vtrum.ff.de mino.vnde tpe finite ſocietatis pater cēſeri pōt
habere in patrimonio ſuo ⁊ apud ſe tantū de ipſa ſocietate
quantum eſt ipſa dos dicta rōne:⁊ etiā qꝛ pp dotē ab one-
re alimētandi filiā releuat qđ onus in dubio tantū extimat
quātū ipa dos arg.caſus ſing.in.l.cū vnꝰ.§.ſi.ff.đ ali.⁊ cib.
leg.⁊ etiā qꝛ aliqua extat ſpes eā recuperandi per.d.l.dos a
patre profecta:licet hʒ ſpes attento ſaltiʒ iure canonico non
ſit multū conſideranda argu.l.heres.de condi.⁊ demon.⁊
etiam qꝛ propter dictam dotē eſt liberatus ab illo onere do
tandi filia ꝙ quo erat per prius aſtrictus.

b ¶ Nec tunc obſtat ꝙ in ꝯꝛium allegatur de alimētis. vʒ ꝙ
filius alimētari dʒ de cōmuni:vt ⁊ demōſtratuʒ eſt ratione
viua per primū cōſulenteʒ:⁊ ſatis probat in.d.l. adeo alias
actione.§.ſi.vbi pʒ ꝙ onus matrimonij ſpectat ad ſocieta-
tem ⁊ tenet alimentare vxorē ſocij a pari ⁊ filios ſocij:⁊ ſic
prout de cōi dant alimenta:ita ⁊ dos ꝓpter equiparationē
⁊ parificationē ſuprafactā:qꝛ hoc cōceſſo(qđ ⁊ mihi verum
videt:lʒ firmare nō auderē)tn̄ nō ob. Nā lʒ dos iſta durā
te ſocietate:quia licet dos iſta durāte ſocietate de cōmuni
ſoluatur ⁊ ſolui debeat exquo ſubeſt neceſſitas nō ſubmiſ-
ſa legibus.l.que propter neceſſitatē.de reg.iur.⁊ extra eo.tit.
qđ non eſt licitum cū concor.cū ſoluere neceſſe habeat ⁊ ni-
hil habeat niſi cōmune:vnde de neceſſitate eſt ꝙ aut de cōi
ſoluat aut ſocietas diuidatur ſocietate.ergo durante neceſ-
ſitas ſubeſt vt ſocietas ſoluat. Tamen finita ſocietate.cōpu
tabitur in partem patris per rationes preallegatas. Pro
qua conſideratione multum facit tex.in.d.l.actione.§.ſi.pro
ſocio.vbi dos durante ſocietate efficitur cōis:⁊ tn̄ ea finita
edit lucro mariti propter onus quod ſuſtinet ipſe maritus.

Ita ergo econuerſo:lʒ durante ſocietate dos debeat detra-
hi de rōne:tn̄ ea finita computetur in partem patris ꝓpter
onus a quo releuat ꝓpter dotem. Ꝯtrarioꝝ enim ꝯtraria eſt natu-
ra.l.⁊ ſi cōtra.de vulg.⁊ pupilla.c.j.extra de reg.iur. cum ſi.
Et hoc tenendo poſſent opi.ad cōcordiam reduci. Diſtin-
guendo an ſimus durante ſocietate ⁊ vera ſit illoꝝ opi.qui
tenent ꝙ de communi dari dʒ. Aut ſumus poſt ſolutam ſo-
cietatem ⁊ vera ſit opi.cōtraria. Et propter dictas rationes
tolluntur oia que in ꝯtrarium adducunt:qꝛ non loquuntur in
debitis ⁊ in ſolutiōibus ꝓpter quas:vnus ex ſocijs ꝓ quo
ſolutio facta eſt lucrum ſentit finita ſocietate.

c ¶ Preterea ad tex.in.d.l.ex parte.§.filius.poſſet reſpōderi
ꝙ in verſiculo ſi nō in oibus nō loquatur in ſimplici ſocio
oiuʒ bonoꝝ ſʒ in illis q in oibus ſunt ſocij:vt ſic oia q̄ ero
gantur vel erogenda veniunt de cōmuni cōſtituantur:⁊ ſic
ỽbū i oibus neutraliter ponat. Ex pdictis ergo ⁊ ex latius
⁊ ſerioſius dictis per primū cōſulētem ſalteʒ in caſu noſtro
cōcludendū videtur ꝙ in partē heredum patris dicta dos
imputet maxime per.d.l.ſi ſocius ꝓ filia iuncta auctorita-
te glo.eam intelligētis in ſocio omniū bonoꝝ qđ ⁊ ſatis ſua
detur ex verbis illius tex.nam ibi nō apparet vnꝗ̄ ex ỽbis
tex.ꝙ ſocietas ſoluerit dotē:immo ỽba ⁊ ꝓmiſſiōis ⁊ ſolutio-
nis concipiunt in perſonam patris vt patet in princ.illius
legis:⁊ tamen ibi dicitur ꝙ dos dʒ reſtitui ſocietati:⁊ ſic ſa-
tis innuit ꝙ nō poterat niſi de cōmuni ſolui illa dos:alı̄s ex
preſſiſſet ꝙ ad ſocietatem rediret ſi de cōi ſoluta eſſet. Et hʒ
tenendo ꝙ illa lex loquat in ſocio omniū bonoꝝ ibi vr̄ tex-
tus pro hac parte aliter inducendo ꝗ̄ ſit inducta :nam ſi de
natura ſocietatis eſſet ꝙ dos de communi deberet cōſtitui
ea ratione qua conſtituta fuerit prima dos eadē ratione ⁊ ſe
cunda conſtitui deberet cuius contrariuʒ ibi dr̄ in verſicu-
lo ꝙ ſi ſalua qđ procedit:ex eo quia exquo illud pactum ap-
ponitur preter naturā cōtractus intelligitur.de primo actu
argu.l.boue.§.hoc ſermone.de verbo.ſignifi.⁊.l.hec condi-
tio.de condi.⁊ demonſtra. Nec obſtat reſponſio ſupradata
ad.d l.ſi ſocietatem.quia licet neceſſario illa nec pro nec cō
tra concludat:tamen ſatis innuit quod ſocietas omniū bo-
norum in dubio non ita concipitur vt quicquid eroget ⁊c.
Alias fruſtra ⁊ ſuperuacuo adijcerentur illa verba cū ⁊ alio
non expreſſo potuiſſet iuriſconſultus reſpondere quod in
ſocijs omniū bonoꝝ expenſa in honorē filij de cōmuni de-
trahatur. Concludo ergo qđ dos iſta computetur ſaltim in
caſu noſtro in partem heredum patris. Laus deo.

¶ An tertia pars dotis quam teſtator aſſeruit eſſe debitaʒ
marito in falcidiam vel trebe. imputetur. Et an ſi teſtator
facto certo legato ſubdidit reliqua bōa reſtituat ⁊c.ſit lega
tum ſingulare vel vniuerſale.

¶ Conſilium. liij.

In noie domini noſtri
ieſu xpi. ¶ Quia per pmū cōſulentē.d.Jo-
annē elegātiſſime diſcuſſuʒ eſt pmū dubiū:
ideo illo aliter nō tacto qꝛ đ ſubſcriptiōe tm̄
requiſitus dicaʒ vnū verbuʒ circa ſcđm circa
qđ clariſſime dicendū eſt ꝙ dicta tertia pars dotis ſi debita
erat prout teſtator aſſeruit in quarta non imputatur.vt.l.qđ
de bonis.§.qđ auus ad.l.fal.qđ enim alteri debetur detrahi
tur de extimatiōe hereditatis quādo habetur conſideratio
quarte detrahende.l.in quantitate.⁊.l.in lege falcidia eris
alieni ad.l.fal.cum ſi.alijs iuribus allegatis per primū con-
ſulentem. Si autē non eſſet debita.qꝛ tūc conſeruaret in vi
legati ſm ea que habentur in.l.j.⁊.l.ſi non deſignata. C.de
falci.cauſa adiec.leg.⁊.l.ſi ſic.§.j.de lega.j.ſecus eſſet cum a
ſeipſo accipiat per.l.quod auteʒ.⁊.l.id autem.⁊.l.titia.⁊.l.in
quartam ad.l.falci.⁊.l.deducta.§.accep.cum ibi not.ad tre-
bel.⁊ hʒ in iure reputo clariſſima.

a ¶ Unum tamen in hoc themate reputo ſatis dubium. vtꝝ
quarta trebelleanica an falcidia veniat detrahenda. Ma-
gis enim fauorabile eſſet heredibus Petri falcidiam detra-
here ꝗ̄ trebelleanicaʒ maxime ꝓpter fructus medio tēpore
perceptos qui cōputant in trebel.cū ſint pcepti iudicio te-
ſtatoris.l.in fideicommiſſaria ad tre.niſi ſint pcepti a filijs
pmi gradus.l.iubemus.C.e.⁊ nō in falcidiā in cuius detra
ctione cōſiderat tpe mortis.argu.d.l.in quartā.⁊.l.in rōne
eo.ti.niſi fuerint maturi tpe mortis teſtatoris.l.in.l.falcidia
placuit.eo.ti. Ideo diſcutiendum eſt an dictuʒ fideicōmiſ-

ſuum Nicolai ⁊ filioꝝ Joachini ſit vniuerſale vel particulare:⁊ ꝙ ſit particulare vꝫ tex.i.l.cogi.§.inde querit̃ ad treb. qui tex.notabiliter ꝓbat ꝙ rogatus reſtituere qd̓ ſupereſt ex heredi.d̃.debita ⁊ legata non pōt cogi adire:qꝛ fideicōmiſſum nō eſt vniuerſale:qꝛ hereditas eſt qd vniuerſuꝫ cōtinens ſub ſe debita ⁊ credita.l.hereditas.de re.iur.⁊.l.nihil aliud.de ver.ſig.⁊.l.hereditas.de peti.here.per quē tex.d.§.inde querit̃.dicit ibi bar.ꝙ ſi teſtatoꝛ factis certis legatis rogauit heredeꝫ reſtituere qd̓ ſupereſt ex h̓ditate a dictis legatis vel reſiduum bonoꝝ a dictis iudicijs vel legatis ꝙ iſtud nō eſt fideicōmiſſuꝫ vniuerſale dicēs ꝙ tex.ibi hoc expreſſe dicit ſubdēs ꝙ propter hoc ſemel de facto cōſuluit ꝙ cum alicui per verbum cōmune fuerit facta ſubſtitutio per hūc modum ſi deceſſerit ſine filijs reſiduū meoꝝ bonoꝝ a dictis iudicijs ⁊ legatis deueniat in talem ꝙ hec ſubſtitutio nō pōt eē directa ēt in pupillari etate:qꝛ verbū cōmune adijcitur ibi certe rei ⁊ non vniuerſitati ⁊ eum ſequuntur ibi doc.maxime Ang.de peruſio ⁊ Paul.de caſt.

b ¶ Jmmo plus dicit ibi Ang.ꝙ ſiquis grauatus eſt reſtituere quicquid ſupereſt ex hereditate nō eſt locus trebelleano per ſupradictam rationeꝫ qd̓ ſequitur ibi Pau.de ca.in hoc tñ contrarium eꝫ Bar.in.l.ticius rogatus co.ti.faciēs differentiam ſit rogatur reſtituere quicquid ſupereſt a debitis legatis tempoꝛe moꝛtis teſtatoꝛis:⁊ quicquid ſupererit tempoꝛe moꝛtis heredis ⁊ aſſignat ibi in fine rationē differentie.Jtem plus dicit ibi Pau.de ca.in.d.§.inde queritur ꝙ ſi teſtatoꝛ rogauit heredem de reſtituendo bona ſua de dictis debitis ⁊ legatis ꝙ erit legatum particulare:lꝫ ſecus ſit ſi dicat hereditateꝫ quo caſu loquitur dictus.§.inde queritur:lꝫ in hoc contrarium videatur velle ibi Jmo.cum dicat ꝙ nulla eſt differentia dicat teſtatoꝛ bona ſua vel hereditatem ſuam per.l.nam qd̓ liquide.§.non omnes cum.ll.ſequen.co.ti.vt ibi latius per eos.videtur ergo dicendum ꝙ ſit legatum ſingulare ſaltim propter auctoꝛitatem Bart.⁊ ſequacium pro quibus facit.d.l.cogi in ſi. principij quatenus ibi innuitur ꝙ ſi verbum peruenerit ſtaret ibi propꝛie illud fideicōmiſſum eſſet ſingulare ⁊ non vniuerſale.

c ¶ Jmo.tamen ibi ſequitur Bar.ſi rogatus heres fuit de reſtituendo reſiduum a debitis ⁊ legatis:quia ex quo noluit eum obligari actionibus hereditarijs eſt fideicōmiſſarius ſingularis per.d.§.nō ois ſecus ſi dixit reſiduuꝫ a iudicijs ⁊ legatis per.d.l.cogi in prin.ver.ſed ⁊ ſiquis.⁊.d.l.ticius.⁊ no.ibi per Bar.vbi ſm eum dicit Bar.ꝙ q̃ntum ad hoc vt habeat locum ſenatuſconſultum trebel.non eſt differentia dicat teſtatoꝛ reſtituas hereditatem ſiue dicat quicquid ex hereditate ſupererit.Ergo eodem modo ꝓut habet locum trebel.ſi teſtatoꝛ dicit reſtituas hereditatem deductis legatis vt.d.§.inde queritur.ſimiliter locum habeat ſi dicat reſtituas quicquid ſupererit ex hereditate deductis legatis ſm eum.Sed certe ſuum argu.confunditur per illum tex.⁊ per ea que ipſemet ibi tenet:nam ipſemet vult ꝙ ſi teſtatoꝛ dicit reſtituas quicquid ſupereſt ex hereditate deductis debitis ⁊ legatis fideicōmiſſum eſt particulare:⁊ tamē non eſt dubium ꝙ ſi dicit reſtituas hereditatem deductis debitis ⁊ legatis ꝙ eſt vniuerſale legatuꝫ vt ibi eſt caſus formalis.Preterea ⁊ onus legatoꝝ dicitur onus hereditarium ⁊ actio hereditaria dici pōt.l.hereditariaruꝫ.de acti.⁊ obli.⁊ notatur in.l.his conſequēter.§.celſus.de his quibus vt indignis.⁊.l.fi.C.de acqui.hereditate:vnde eodem modo videtur ꝙ ſit ſingulare relictum ſi dicat ꝙ ſupereſt a legatis ſupra prout ⁊ ſi diceret a debitis ⁊ legatis.Et pro hoc optime facit tex.in.d.ver.ſed ⁊ ſiquis vbi text.probat ꝙ ſiquis rogaretur reſtituere quicquid ſupererit deductis oneribus ꝙ ſit legatuꝫ ſingulare:vnde ponamus ꝙ quis non habeat debita,⁊ fecerit legata nonne loquitur ille tex.certe ſic cum indefinite loquatur:⁊ tamen tunc qꝛ non compꝛehendit illud fideicōmiſſum legata que veniunt appellatione oneris l.j.C.his itaqꝫ diffinitis.⁊ per totam.l.C.de cad.tol.cum ſi.tex.ille probat ꝙ erit fideicōmiſſum ſingulare.Nec etiam ob.d.l.ticius per id qd̓ ibi Bart.in ſi.dicit.Facto ergo hoc preſuppoſito ꝙ Bar.bene loquatur videtur idem dicendū in caſu noſtro:nam in caſu noſtro rogatus eſt reſtituere reliqua bona ⁊ intelligitur reliqua.ſ.a legatis vt ſupra concluſum ⁊ probatum eſt per primum conſulentem.Nō eniꝫ refert ꝙ nō dixit expꝛeſſe in reliquis a legatis ſupra ex quo ita intelligitur tacite argu.l.cum quid ſi cer.pe.⁊.l.iij.de leg.j.maxime cuꝫ tex.⁊ doc.in.d.§.inde queritur ſe fundent in effectu eius qd̓ eſt relictum ⁊ non in verbis teſtatoꝛis.Et ꝙ fuerit voluntas teſtatoꝛis relinquere res hereditarias ⁊ non ipſam hereditatem ſatis demonſtratur per illa verba vltra tertiam ⁊c.Si enim rogaret de reſtituendo hereditatem non fuiſſet opus detrahere debitum heredis:licet ad hoc poſſet dici ꝙ ſimiliter appellatione bonoꝝ nō compꝛehenditur debitum hereditariuꝫ per.d.l.princeps bona.⁊.l.ſubſignatum.de verbo.ſigni.Sed vt dixi teſtatoꝛ videtur habuiſſe reſpectū ad ipſa coꝛpoꝛa hereditaria ꝓut habuerat in precedenti legato particulari:⁊ ideo dixit in reliquis bonis.Jtem huic parti opitulatur:quia non fuit factum fideicōmiſſuꝫ ſub cōmemoꝛatione hereditatis:ſed bonoꝝ iuxta id quod dicit Pau.de caſt.de quo ſupra.

d ¶ Jſtum tñ paſſum reputo ſatis dubiū maxime per tex.in c.Raynutius.extra de teſtamentis.vbi dicit tex.ꝙ teſtatoꝛ vni filie reliquit domuꝫ ⁊ quendā oꝛtum ⁊ alteri filie cetera bona:⁊ tñ poſtea in tex.preſupponit̃ ꝙ illud fideicōmiſſuꝫ fuit vniuerſale ⁊ hꝫ locū trebel.poſſet rñderi ꝙ ſunt verba pape ⁊ nō teſtatoꝛis.Facit ēt qꝛ eſt cōmunis pratica qñ inſtituuntur heredes dicit̃ in omnibus alijs bonis:⁊ ſic verbum alijs detrahit bona legata:⁊ tñ eſt inſtitutio vniuerſalis:ſed ad hoc reſpondetur:qꝛ pratica cōmuniter eſt ꝙ dicatur heredem vniuerſaleꝫ inſtituo:vnde verba clara:⁊ qꝛ fui tantūmodo requiſitus de ſola ſubſcriptiōe ⁊ in puncto nō tangitur hoc dubium:qꝛ foꝛte non curatur que quarta detrahatur ea de re vt puto famoſiſſimus ⁊ celeberrimus primus conſultoꝛ ⁊ ceteri ſubſcribentes mihi ⁊ cetera non tetigerunt hunc paſſum ego non tetigi vt deciderē:ſed vt redderem aduocatum vt h̓ allegaret ſi clientulo ſuo opitularetur:⁊ propter hoc dubio in diſcuſſo.vtrum debeat detrahi trebelleanica vel falcidia dico ⁊ conſulo ideꝫ iuris eſſe ꝓut ſupra concluſum eſt per primū conſulentē:⁊ ad fidem predictoꝝ me ſubſcribo ⁊c. Laus deo.

¶ Quod filius detrahat duas quartas ꝙ autem ex cauſa habeat locum in preteritione poſthumi quando nati erant inſtituti ⁊ grauati de inuicem reſtituendo poꝛtionem ſuam ſi deceſſerint ſine filijs:nam tunc licet naſcatur poſthumus tamen ſi vnus ex filijs natis deceſſerit ſine filijs tenet̃ poꝛtionem ſuam reſtituere alteri ſuperſtiti.

¶ Conſilium. liiij.

In noie dñi noſtri ieſu xpi.¶ Duo in puncto queruntur.Primo an heres dicti filij teſtatoꝛis vltimo moꝛiētis teneatur reſtituere poꝛtionem dicti filij defuncti alteri coheredi ⁊ cum filio dicti primi teſtatoꝛis.Secundo an preſuppoſito ꝙ teneatur an detrahat quartam ſuper ſecundo non inſiſtunt conſulentes ⁊ merito:qꝛ cōmunis ſententia maxime canoniſtarū eſt clara ꝙ nedum vna:ſed immo due quarte detrahentur ex quo in caſu iſto diuerſo tempoꝛe detrahuntur prout voluit glo.in.l.q̃̄ꝗ in glo.j.in fine ad.l.fal.C.⁊ glo.in.l.papinianus §.meminiſſe verſiculo.eo autem in verbo falcidie.⁊ gloſ.auferetur.§.ſi quis autem non implens de heredibus.⁊ falcid.colla.j.⁊ licet inter legiſtas ſit opinionum diuerſitas:tamen canoniſte ⁊ etiaꝫ legiſte concoꝛdant ꝙ de iure canonico due quarte hoc caſu detrahantur per capitulum Raynaldus.⁊ capitulum Raynutius.de teſtamentis ſm doc.in iuribus preallega.⁊ Bart.in.l.j.in ſi.ff.ſi cui pluſq̃ per.l.falcidiam.⁊ in conſilio nonageſimoſexto qd̓ incipit do.Jacobus in fine prout:⁊ ita concludens incidenter tetigit primus conſulens preſupponens duas quartas facere dimidiam totius qd̓ ⁊ verum preſupponendo ꝙ legittima ſit tertia pars totius ⁊ trebelleanica quarta reſidui:nam tunc facto recto computu conſtituunt dimidium totius:tñ ſuper hoc incidenter querenduꝫ eſſet quanta ſit legittima iuxta ea que habentur in.l.plane.§.ſi coniunctim.ff.de leg.j.verū qꝛ de hoc non querit̃ ⁊ dubia circa hoc ardua tangēda foꝛtaſſe eſſent ⁊ ego ſum dumtaxat requiſitus de ſubſcribendo me conſilio:ideo me circa hoc aliter nō intromitto.

a ¶ Sed deueniendo ad primum principale dubium.Ego inhereo concluſioni facte per prioꝛes conſulētes doctoꝛes quidem celeberrimos.ſ.ꝙ dictus heres extraneus inſtitutus a dicto filio primi teſtatoꝛis vltimo moꝛiente tenet̃ dicto alteri filio ſuperſtiti reſtituere fideicōmiſſuꝫ vniuerſale ad qd̓ fuerat oneratus ipſe filius vltimo moꝛiens eius auctoꝛ.Circa quod non puto neceſſariam eſſe virtutem clau-

ſule

ſule codicillaris. Nã verbũ deueniat adiectũ in dicta ſubſtitutione eſt verbum obliquum prout dicit primus conſulens pro quo facit quod notat Bar. in. l. ſceuola circa. fi. ff. ad trebelleanum intelligo ꝙ importet fideicommiſſariã ſubſtitutionem quando ratio ſubiecte materie id ſuadet: nã in vero eſt verbum commune hoc eſt acte natum adaptari ad directam & obliquam ſubſtitutionem prout voluit Bald. in l. fi. C. de ſacroſan. eccle. in vltima colum. allegando tex. in. l. pe. ff. de ſolu. & c. j. qui feudum dare poſſunt in decima collatio. ꝙ & voluit Bal. in repe. l. c. ſi pater. de teſta. in ſexto qđ & reperio Barto. conſuluiſſe in conſilio ſeptuageſimo incipit homo & conſilio. cxxiij. incipit patre filio. Licet Inno. in c. Raynutius. dicat ꝙ ſit directũ: ſed ſaluari poteſt ꝙ eſt directum quando materia patitur.

b ¶ Cum igitur in caſu noſtro materia nõ adaptetur ad directã ſubſtitutionẽ: qꝛ pubes ſane mentis deceſſit poſt aditam hereditatem. l. poſt aditam. C. de impu. neceſſario ſumus in ſubſtitutione obliqua: quia verbum commune adiectũ vniuerſitati ſi poteſt trahitur ad directam iuxta no. per gl. in. l. verbis ciuilibus. de vulga. & pup. & in. l. gallus. de liberis & poſthumis. & per Bar. in. l. cogi. §. inde queritur. vbi tex. ad trebel. & probatur in. l. iam hoc iure. de vulg. & pupilla. & habetur in dicta. l. cẽturio. & in dicto. c. ſi pr̃. & in dicto. c. Raynutius. & l. precibus. de impub. Alias trahitur ad fideicõmiſſariam vt in iuribus ſupra proxime allegatis. Ideo conſtat hoc caſu eſſe fideicommiſſũ vniuerſale qđ ſuſtentatur per auc. ex cauſa ex quo enĩ debetur ex teſtamento per dictã auc. vt habetur ibi. & in. l. filio preterito. & latius dicitur per priores conſulentes ceſſat virtus dicte clauſule cũ intelligatur ſi. i. quatenus non valeret iure teſtamẽti argumẽtum. l. ſtichum qui meus erit. de leg. j. prout dicit Barto. in l. j. ff. de iure codicil. & Bal. & doc. in dicta autẽtica ex cauſa & in. l. fi. C. de codicil. cum ergo teſtamentum hoc reſpectu valeat nõ obſtante preteritione filij merito ceſſat dicta clauſula vel ſaltem non eſt neceſſaria.

c ¶ Solum dicta clauſula eſt ponderanda quo ad hoc ꝙ dicta filia vel eius heres cenſeatur rogata de reſtituendo portionem ſibi tangentem ipſis inſtitutis ſuis confratribus. Et quia per hoc portio iſtius vltimi morientis eſſet aucta: ita ꝙ veniret in reſtitutione etiam quod habuiſſet ex fideicom. ſibi reſtituto de portione tangente dicte filie iuxta ea que habentur in. l. marcellus. §. quidã. ita ad trebel. & in. l. cum virum. C. de fideicommiſſis. hoc reſpectu poſſunt põderari que tanguntur ſupra maxime per primum conſulentem circa clauſulam codicillarem. Tamẽ paſſus eſt tunc dubitabilis propter ea que tradit Barto. in dicta. l. filio p̃terito & propter materiã. l. ſi vnꝙ. de reuo. dona. & quia de hoc forte non vertitur dubium: ideo hoc obmiſſo dico ꝙ portio ipſius vltimi morientis eſt reſtituenda & hoc clarum p̃pter theoricam Bald. in dicta. l. ſi titius in fine principij de liberis & poſthumis & eiuſdem Bald. in. l. filio preterito. de in iuſto teſtamento volentis ꝙ ſi grauauit filios natos tũc debentur legata etiam a poſthumo quem minus amabat: lʒ dicat Barto. in contrarium in dicta. l. filio preterito in. iiij. colũ. in queſtione an dicta auten. habeat locũ in preteritione poſthumi dum dicit ꝙ non eſt veriſimile ꝙ grauaſſet filios tot legatis ſed dico ꝙ ceſſat ratio in caſu noſtro: immo ceſſant omnes rationes Barto. inquantũ ſe fundat ꝙ non habet locum in preteritione poſthumi de quo non cogitauit. Nam ſe fundat per rationem. l. cum auus cũ ſimilibus que ceſſat: quia hic ſuam ſobolem prefert aliene nõ econtra ceſſat ratio. l. ſi vnꝙ. que in ſimili ratione ſe fundat: & in veriſimili voluntate donantis. Sed hic eſt veriſimile ꝙ ſi de poſthumo cogitaſſet: idem & fortius feciſſet: quia fideicommiſſum eſt adiectum fauore filiorũ: vt patet & ſi plures eſſent filij tanto veriſimilius eſſet ꝙ dictam ſubſtitutionem feciſſet: tum quia onus cuiuſlibet eſſet diminutum: quia ſi filij eſſent pauperiores: ita ꝙ indigerent magis dico fideicõmiſſo: ita ꝙ ceſſat ratio dicte. l. ſi vnꝙ. maxime quia h̃ valor fideicommiſſi fauet filijs ibi valor donationis nocet. Item ceſſat ratio dicta. l. penul. de iure codicillorum per quã dicit bart. ꝙ non eſt veriſimile ꝙ feciſſet tot legata: ideo concludo paſſum eſſe indubitabilem & extra cõflictum opinionum etiam pro ratione bald. ꝙ tradit bart. in. d. l. filio preterito in preteritione quaſi poſthumi in verſiculo. iij. videndum eſt &c. vbi aſſignat in quaſi poſthumo dictã rationem ꝙ ſi filius grauauit fortius nepotem &c.

d ¶ Dominus Marianus primus conſulens ſe fundabat in clauſula codicillari: & ita etiam ſubſcribentes mihi videtur contrarium: quia reſpectu fideicõmiſſi iſtius teſtamenti valet: ideo ceſſat dicta clauſula vt voluit Barto. in. l. j. de iure codicillo. & in auc. ex cauſa ſi bene recolo. Bene verũ eſt ꝙ virtus dicte clauſule eſt ponderanda. An poſthumus cenſeatur rogatus de reſtituendo portionem filijs natis inſtitutis. Et ex dictis Bar. dicendũ eſſet ꝙ nõ: ideo nolui hoc intrare: ſed ex dictis ipſorum conſulentium dicendũ eſſet ꝙ ſic licet ſpecifice non tetigerint & forte nõ cogitauerint de hoc non querebatur in puncto: ideo obmiſſi in ſubſcriptione. Fundabat etiam ſe dominus Marianus: qꝛ poſthuma deceſſerat & dicebat ꝙ ex quo deceſſerat poſt lapſum anni cenſeatur approbaſſe teſtamentũ maxime ex quo erant inſtituti venientes ab inte. per. l. filio preterito & qđ ibi tradit Bar. alij non tangebant neꝙ ego tetigi: & maxime qꝛ Bar. ibi in ſolutione. l. ij. C. de liberis & poſthu. videtur velle ꝙ aliud ſit in decedente impubere qui non põt approbare neꝙ reprobare teſtamentum. Laus deo.

¶ De libello in hypothecaria quomodo concipiatur condictio. l. fina. C. de acqui. poſſeſ. non habet locũ in precario poſſidente qđ preſcribat qui debitũ contraxit ſtante quodam ſtatuto &c.

¶ Conſilium. lv.

In noie domini noſtri Ieſu xpi. ¶ Viſis & diligẽter põderatis ſingulis actis cauſe & varijs rõnibus & motiuis quibus mouentur & cõſulentes & allegantes pro vtraꝙ parte. Videtur prima fronte dicẽdũ partes iudicis fore in pnunciãdo p Raphaele actore. Nam videtur ꝙ Raphael actor ſufficienter fundauerit intentionem ſuam. Agit enim hypothecaria aduerſus fratrẽ Marchum poſſeſſorem certarũ rerũ que hypothecate fuerunt Gaio patri dati Raphaelis per venerium auctorẽ Iʒmediatum dicti fratris Marci qđ patet quia in iudicio excuſſionis Raphael aſſerit ſe velle agere hypothecaria aduerſus fratrem Marchum: vnde poſtea agendo videt̃ hypothecariam intentare. quia dicta in preparatorijs cenſent̃ poſtea repetita. l. titia reſpondit. §. idem reſpondit. de verb. oblig. & l. ita ſtipulatus. el forte. el grande in prin. eod. titu. prout habet̃ per doct. in dictis iuribus. & in. l. fi. ff. de here. inſti. cum multis ſimilibus adductis late per conſulentem pro parte rei que obmitto. Non enim preſumit̃ mutata voluntas. l. cum qui mutatam. ff. de proba. & l. iij. eo. titu. & l. fideicommiſſa. §. ſi rem. ff. de legatis tertio.

a ¶ Nõ & demonſtrat̃ ex ſerie libelli in quo concluditur pronunciari bona in petitione cõtenta fuiſſe obligata gaio &c. quod eſt proprium hypothecarie: vt patet ex no. per Spe. in titulo de acti. & peti. §. ij. verſicu. ceterum ſi tu. & per bar. in. l. ſi rem alienam. ff. de pig. acti. ponẽtes formã libelli in hypothecaria. & Cy. Bar. & doc. in. l. cũ res. C. ſi res ali. pig. oblig. ſit. & per glo. in. l. heredes. C. de hereditarijs acti. & ad hoc inſti. de ac. §. item ſeruiana. & §. ſeq. & l. & ſi non ſunt. §. j. de pig. Et hoc principaliter intentatur in hypothecaria: & ſecundario reſtitutio ſeu aduocatio rei hypothecate vt dictis iuribus habetur ad hoc. l. ſi fundus. §. in vendicatiõe. ff. de pigno. ſicut in ſimili dicimus in rei vẽdicatiõe in qua principaliter venit declaratio dominij & ſecundario reſtitutio rei: vt per Barto. in. l. ex diuerſis. ff. de rei ven. Adeo ꝙ rei reſtitutio venit officio iudi. & non iur̃ actionis ſm Cy. & Pet. in. l. ſi quis. C. de ſerui. pro quo facit tex. cum glo. in. §. Preterea quaſdam inſti. de acti. & l. qui reſtituere. ff. de rei vendi. licet hoc vltimũ non ſit expeditum per no. per bar. & Inno. in. l. ſi prius. ff. de noui ope. nũcia. Nec ſit opus hoc ad preſens diſcutere. Licet autẽ petatur condẽnari fratrem Marchum ad reſtitutionem poſſeſſionis & non ad rei reſtitutionem non propterea tollitur quin ſit intentata hypothecaria: nam & per hypothecariam poſſeſſio aduocatur: vt probatur in. l. ſi cõm venditor in princi. ff. de euic. ibi & ſi in rem actio. ſit nudam: tamen poſſeſſionem aduocat: vnde cũ in narratione aſſerat fratrem Marchum poſſidere recta eſt concluſio ſi petit poſſeſſionem reſtitui. poſſeſſione enim reſtituta: reſtitutus erit res & ecõuerſo: facit quia verbũ poſſeſſio late ſumptum ponitur etiã pro detentatione. l. ſtipulatio iſta. §. hec quoꝙ. de verbo. oblig. &. ff. cõmuni diui. l. cõmuni diuidundo. §. neꝙ colonus. & ſic adaptatur ſiue frater Marchus poſſideat ſiue detineat.

b ¶ Unde eſt videndū an in hypothecaria ſit ſatis probatū ꝛ certe nō eſt dubiū ꝙ pbaſ ꝙ venerius debitoꝛ obligauit oīa bona ſua ꝛ hoc per publicuꝫ inſtrm̄:ꝛ ꝙ ipſe venerius tpe obligationis poſſidebat bona que petunt:ꝛ hoc per cōfeſſionē partis:vn̄ ex his vꝫ cōcludendū ꝙ ſit ad plenū probata intentio actoris put eſt ex parte ſua ꝙ ipſe habeat hypothecā:qꝛ vꝫ de hoc textus apertur imo caſus formalis i lege municipali ciuitatis fauentiū ſub ti. quaſr excuſſio fieri debeat in fi. ibi ꝛ aduocari poſſit per hypothecariā ipſa res petita per ſolā ꝓbationē obligatiōis:ꝛ ꝙ ipſa res fuerit in bonis debitoris ſiue per ipſuꝫ poſſeſſa tpe obligatiōis vel poſt. Ex quibus verbis ſtatuti cū ſint clara dū dꝛ per ipſuꝫ poſſeſſa tollit oīs dubitatio: an ſit neceſſe pbare ꝙ hypothecans fuerit dn̄s. l. ille aut ille. §. cū in verbis. de leg. iij. ꝛ l. ancille. C. de fur. Facit ēt qꝛ ea que bonafide poſſidemus dicunſ eſſe in bonis noſtris. l. bonoꝝ. §. i bonis. de ver. ſig. Et ſic vtraqꝫ pars alternatiue poſita in dicto ſtatuto verificaſ:vn̄ nō eſt opus inſiſtere in ꝓbatione dn̄ij. Licet poſſit dici ſatis eſſe ꝓbatū dn̄ium per cōfeſſionē factā in rn̄ſione ad qrū articulū articuloꝝ ſecundo loco pductoꝝ pro parte Raph. vbi fateſ ꝙ dicta bona ſpectabant pleno iure ad dictum veneriū. Nō .n. pleno iure ſpectaſſent ſi defeciſſet ius dominij. Igiſ ex predictis cōſtat ſuperfluā eſſe diſceptationem: an requiraſ probatio de dn̄io venerij hypothecantis.

c ¶ Et ſubſequēter nō eſt opus inſiſtere ꝙ ſit intentatū inter dictū ſaluianū in quo nō requiriſ ꝓbatio dn̄ij. vt no. gl. in. §. quaſi ſeruiana inſti. de acti. ꝛ glo. in. §. interdū inſti. de interdic. ꝛ glo. ſi. in ſi. in. l. j. C. de pca. ꝛ ſalui. inter. ꝛ ibi per Cy. ꝛ doc. ꝛ per Bar. in. l. j. ff. eo. ti. Et ſi diceremus intentatum illud interdictū dicere oporteret ꝙ eēt intētatū vna cū hypothecaria:qꝛ pnūciari rē eſſe obligatā ptinet ad petitoriū ꝛ nō ad poſſeſſoriū vt pbaſ i dictis iurib9 ꝛ ex dictis ſupra:ideo nō releuaret in effectu ipſuꝫ actorē ſi ꝓbaret in eo ꝛ non in hypothecaria:qꝛ lꝫ ferreret ſnīa in poſſeſſorio pro eo:tn̄ in petitorio ferreret contra eum ꝛ illa preualeret vt eſt tex. in. c. cum dilectus. de cauſa poſſeſ. ꝛ proprietatis. ꝛ in. c. cum eccleſia ſutrina eo. ti.

d ¶ Et pari rōne nō eſt inſiſtendū ꝙ ſit intentatū remediū l. ſi. C. de acq. poſ. cū ꝛ illud ſit poſſeſſoriū:vn̄ nō releuaret ſi in eo optineret ꝛ ſuccūberet in hypothecaria per. d. c. cū dilectus. ꝛ. d. c. cuꝫ eccleſia ſutrina. Lꝫ re vera conſtet illud remedium non eſſe intentatū:qꝛ dictū remediū hꝫ locū qn̄ qui pro alio poſſidet deſidia vel dolo dereliquerit vel perdiderit poſſeſſionē dicit tex. ibi in prin. nō aūt qn̄ alr̄ poſſeſſio ad aliuꝫ tranſeat cum varijs modis perdaſ poſſeſſio. l. iij. §. in amittenda cum. §§. ſeq. ꝛ. l. qui vniuerſas. §. j. ij. iij. ꝛ iiij. ff. de acqui. poſ. ꝛ de hoc nulla ſit mentio in petitione in qua ſolū dꝛ ꝙ dictus venerius obligauit cū pacto precarij ꝛ ꝙ tunc poſſidebat: ꝛ ꝙ hodie poſſidet frater Marchus: vnde ꝙ pōt frater Marchus poſſidere iuſſu iudicis. d. l. qui vniuerſas. §. item cuꝫ pretori:ꝛ cōſequenter dictū venerium deſijſſe poſſidere vt ibi vel aliter per modos ibi deſcriptos. Ideo petitio non cōcludit in iſto remedio. Preterea lꝫ remediū. d. l. ſi. vendicet ſibi locū in ſimplici conſtituto: vt pbat ille tex. ibi vel alius quiſpiam: put ꝛ ibi habeſ per doc. ꝛ per Ja. bu. in autentica hoc ſi debitoꝛ. C. de pig. Tn̄ nō eſt eadē rō in precario poſſidēte put erat in caſu noſtro dictus venerius:nā qui precario rogat i dubio poſſidet naturaliter ꝛ precario concedēs poſſidet ciuiliter. l. ꝛ hꝫ. §. cuꝫ qui. ff. de preca. Sed in ſimplici conſtituto cōcedens poſſidet naturaliter ꝛ ciuiliter ꝛ cui cōceditur nullo modo. l. qđ meo in prin. ff. de acqui. poſ. c. cum veniſſent. de reſti. ſpoli. Et ideo cū in. d. l. ſi. exprimanſ illi qui nullo modo poſſidēt ꝛ ſubdaſ generalis clauſula vel alius quiſpiā dꝫ intelligi de alio ſimili prout eſt de natura dictionis alius vt eſt tex. cuꝫ glo. in. l. ij. C. de ſeruis fugitiuis. ꝛ in. c. ſedes. de reſcriptis. Et per conſequens de alio qui nullatenus poſſideat. Et p hanc rationem vidi in queſtione de facto praticari ꝙ illa. l. non haberet locum in precario poſſidente:lꝫ non ſit opus ad preſens hoc firmare cum contrarium velint Ang. Rap. ꝛ Imo. in. l. exitus controuerſie. ff. de acqui. poſ. ꝛ Bald. in l. vnica. C. de reuo. his que in frau. credi. ꝛ in. l. ij. C. quādo ſiſcus vel priua. concludamus igitur eſſe intentatam hypothecariam ꝛ ſufficienter eſſe probatam hypothecam ex parte actoris. Probatur etiam poſſeſſio ex parte conuenti. qꝛ hoc fatetur: nam ꝛ hoc eſt neceſſarium. d. §. in venditione merito fundata eſt intentio actoris.

e ¶ Reſtat deducere ꝙ exceptiones rei nō obſtent. Et primo nō obſtat prima exceptio de mādati defectu. qꝛ ſup mādato eſt pronunciatū ꝛ mandata ſunt legitimata per ſnīaſ interlocutoriā iudicis cui eſt ſtandū capitulo cuꝫ dilecti. de elec. l. qđ iuſſit cū ſua materia. ff. de re iudi. Secunda ꝛ tertia exceptiones que ſunt generales nō obſtant: qꝛ libellus eſt acte conceptus vt ex deductis ſupra apparet non inſiſto ꝛ narrata ꝓbantur vt ꝛ ſupradixi. Quarta ſiſr non obſtat p quaꝫ opponiſ de excuſſione minus legittime facta: qꝛ ſuper ipſa excuſſione eſt inter partes ꝓnunciatuꝫ per iudicē:ꝛ ab eius pronunciā nō eſt appellatū:ideo tranſiuit quo ad partes in rem iudicatā. d. c. cum dilecti. ꝛ qđ no. in. d. l. qđ iuſſit. ꝛ in. c. cum ceſſante de appel. Nam iudex ꝓnunciauit excuſſionem legittime factā ꝛ apertā eſſe viam agendi hypothecaria. Item ꝓnunciauit litem conteſtari:ꝛ fuit cōteſtata:vn̄ vꝫ tacite ꝓnunciatū ſuper declinatorijs que lit. conteſt. ſopiunſ. l. ſi. C. de excep. ꝛ. l. exceptiones. §. tpales. ff. eo. ti. ꝛ. c. inter monaſteriū. de re iudi. ꝛ. c. paſtoralis. de excep. ꝛ. l. ita demum. C. de pcur. cū ſi. Eſt enim dilatoria ħ exceptio excuſſionis ſm̄ Cy. poſt Jac. but. ꝛ Pe. in. l. exceptionē in. vij. q. C. de proba. ꝛ in auc. preſente. C. de fideiuſ. viij. q. ꝛ Bar. in. l. iij. ff. de excep. Preterea ſtatutū dat formā qualiter citetur. Tertius ꝛ aſſigneſ ſibi terminus ad pbādū bona debitoris intra quē ſi nō ꝓbabit excuſſio cenſeſ legittime facta merito cū dicta forma ſtatuti videaſ ſeruata reſtat ꝙ nō ob. dicta quarta exceptio de excuſſiōe minus legittime facta vꝫ etiā ꝙ nō ob. qnta exceptio de preſcriptione ſtatutaria. Nā dictus venerius debitoꝛ qui cōtraxit debitū habuit noticiā debiti:ꝛ fuit in mora ſoluendi merito peccabat ideo nō preſcripſit:qꝛ nō pōt ſtatuto induci ꝙ pſcriptio cū malafide pcedat: qꝛ eſt nutritiua peccati. c. qm̄ omne. de pſcrip. put ꝛ ibi cōmuniter teneſ per canoniſtas qbus eſt ſtandū etiā in terris imperij cū de anime preiudicio tractetſ p no. p glo. in c. poſſeſſoꝛ malefidei. de reg. iur. in. vj. ꝛ in. c. ij. de arbi. e. li. ꝛ doc. in. c. j. de no. ope. nun. ꝛ in. l. priuilegia. ꝛ. l. omni innouatione. de ſac. ſan. eccle. ꝛ ħ etiam tenuit Bar. in. l. oēs populi. de iuſti. ꝛ iu. lꝫ in. l. ſequiſ. §. ſi viaꝫ. de vſuc. aliud velit cuius dictum cōiter nō teneſ. Fortius ergo dicendū eſt in caſu iſto in quo ſtatutū nil dicit de malafide:vn̄ dꝫ recipere interpretationē poſſiuā a iure cōi dicta generalitas ſtatuti. ſ. quādo ceſſat malafides:ꝛ ſic materia eſt habilis ad preſcriptionem arg. l. ſerui veſtri. C. de nora. ꝛ. l. vt gradatim. ff. de mune. ꝛ hono. ꝛ. l. j. C. de ſac. ſan. eccle. ꝛ qđ habeſ in. c. cum dilectus. de conſue. idcirco ceſſare videſ preſcriptio venerij. Hieronymus etiā ꝛ frater marchus nō videnſ pſcripſiſſe: qꝛ ipſi nō cōtraxerunt neqꝫ ſunt debitores. Merito nō videſ ꝙ preſcribāt. vꝫ enim ſtatutū loqui de preſcriptione aduerſus perſonalē que ex cōtractu oriſ. l. cōſenſu. ꝛ. l. ex ꝯctibus. ff. de acti. ꝛ obli. ꝛ. l. tam ex ꝯctibus. ff. de iudi. qđ ꝛ demonſtrari videſ qꝛ dicit ſtatutū ꝙ preſcriptio incipiat a die initi ꝯctus:ꝛ ſic videſ ꝙ ipſe ꝓbens pſcribat non alius qui poſtea incipiat poſſidere. Nō ob. vj. exceptio de preſcriptione longeua ſm̄ ius cōe. Nā dicta preſcriptio longi tpis interrūpiſ p lit. cōte. l. j. C. de lon. tem. pſcrip. ꝛ a die emptionis vſqꝫ ad li. cōte. nō ſunt decurſi decē anni. imo ſm̄ ꝙ ex allegationibus deprehendiſ adhuc reſtāt aliqui menſes ad implendū longū tpꝰ. ex actis aūt nō ꝓbatur niſi ꝙ dictus Hieronymus poſſedit ab octo annis ꝛ citra. Et ſi per decēniuꝫ poſſediſſet non pcederet abſqꝫ dubio dicta pſcriptio: qꝛ non vꝫ pbatū ꝙ dictus gayus fuerit ſemper preſens qđ videtur neceſſarium vt ſufficiant. x. anni ſm̄ theoricā Ang. in. l. hereditatē. C. in quibus cauſis ceſſat longi tpis preſcriptio. Niſi dicamus ꝙ ſit pbatū per. xxij. articulū Hieronymi ſeu fratris marci de quo nō curāduꝫ p ſupra dicta. vij. ꝛ viij. non ob. qꝛ nō ꝓbanſ: qꝛ nō pbaſ dolus neqꝫ pbaſ liberatio merito nō releuāt. l. in exceptionibus. ff. de pba. Reſtat ergo concluſio ꝙ pronunciari dꝫ dicta bona fuiſſe obligata dicto gayo:ꝛ ſucceſſiue fuiſſe ꝛ eſſe obligata dicto Raphaeli eius filio ꝛ herede. Nam ꝙ ſit filius ꝛ heres probatur ex confeſſione partis:ꝛ conſequenter eſſe reſtituendas dictas res ꝛ earum poſſeſſionem dicto Raphael i pro ſorte petita. cccc. librarum ꝛ pro intereſſe ſi probaretur: quia ꝛ in pecunia cadit quādoqꝫ intereſſe conſiderabile: prout eſt in eo qui ſolitus eſt lucrari cum pecunia iuxta not. in. l. ij. §. ſi. ff. de eo qđ certo loco per Bar. ꝛ doc. ꝛ per Inno. ꝛ doct. in c. ſalubriter. de vſur. ꝛ in. c. j. ꝛ. c. conqueſtus. eo. ti. ꝛ p doc. in. l. j. C. de ſen. que pro eo qđ intereſt:ꝛ per Imo. in. l. ſi inſulam. §. vſuras. ff. ſolu. matri. ꝛ per Bal. in auc. ei qui. C. de bo. aucto. iudi. poſſi. Probari autem ſatis videtur attenta

forma

forma copulatorum.per que patet ꝙ promiſit mutare ſub
vſuris ⁊ pmiſit dare dicte terre fauẽtie octuaginta lib. quo
libet anno:eo qꝛ pmittebaẜ ꝙ ſub vſuris mutuaret occaſio
ne dictoꝝ capitulorum. Item in articulo.xxviij.ponit dictus
Raphael ꝙ ab anno.Mcccc.xli.⁊ citra cõtinuo dict⁹ gaius
exercuit ⁊ exerceri fecit bãchũ fenoris ⁊ vſuris ⁊ reus fateẜ
⁊ ppterea eſt veriſimile ꝙ ⁊ mutuaſſet dictã quãtitatẽ ſibi
debitam ſi eam habuiſſet.⁊ ex ea recepiſſet cõmodum vſu
rarum. Attenditur enim in probationibus qđ eſt veriſimi
le.l.ſi.ff.qđ metus cã.c.qꝛ veriſimile de preſump.c.lꝫ cauſaꝫ
de pba.cum ſi.Et ſi hoc nõ vrgent:neceſſario tamẽ nõ fe
fert:qꝛ iudex poteſt ex officio exiſtimare intereſſe.l.ſi qđ ex
pamphila:⁊ ꝙ ibi probat.de leg.ij.⁊ per eũdem Bar.in.l.j.
circa ſi.C.de ſen.que pro eo qđ intereſt.⁊ in.l.ſemper.§.ħ
interdicto.ff.qđ vi aut clã.⁊ non ſolum poteſt:immo debet
prout dicit.d.Nico.poſt Jo.cal.in.c.cũ cauſaꝫ que de teſti.

f ❡ His tamen non obſtantibus arbitror contrariam parteꝫ
eſſe veriorẽ.ſ.partes iudicis eſſe in abſoluendo reum a pe
titione actoris:in quam partem iudex debet eſſe procliuus
⁊ facilis magis ꝙ̃ in condẽnando.l.arrianus.ff.de act.⁊ ob.
⁊.l.fauorabiliores.de penis. Moueor potiſſime ⁊ princi
paliter propter exceptionem preſcriptionis ſtatutarie. Con
ſtat enim populos ſtatuere poſſe.l.omnes populi.ff.de iuſ
ti.⁊ iure.⁊ inſti.de iure natu.gen.⁊ ciui.§.ius autẽ ciuile.
⁊ maxime quia articulatur ꝙ dicta ſtatuta ⁊ conſtitutiones
fuerunt in viridi obſeruantia ⁊ pars in effectu fatetur:⁊ſi
nulli dubium ꝙ ſtatutum in ſe valet inquantuꝫ non nutrit
peccatum. Idcirco conſidero duas preſcriptiones.vnam re
ſpectu venerij debitoris:aliã reſpectu Hieronymi ⁊ fratris
Marci. Et circa hanc ſecundam preſcriptionẽ nõ cadit pec
catũ aliqđ:nã ipſi Hieronymus ⁊ frater Marcus ignora
bant debitũ ⁊ hypothecam qđ probatur iuris preſumptio
ne:qꝛ de facto alieno agiẜ ad ħ.l.ſi.ff.pro ſuo.l.verius.ff.de
proba.l.qui in alterius.ff.de reg.iur.vnde fuerunt in bona
fide ſaltem ante litẽ motam:⁊ ante litẽ motam erãt decurſi
a die quo Hieronymus cepit poſſidere vltra octo vel nouẽ
anni:licet in actis nõ probetur de tanto tẽpore:probatur tñ
de tempore ſufficienti vltra ſex annos. Nã ſer Andreas pri
mus teſtis Hieronymi probat ꝙ dictus Hieronymus poſ
ſedit per annos octo vel.x.poſſeſſionẽ de gazolo ſuper qua
vertitur queſtio:⁊ poſtea eaꝫ vẽdidit fratri Marcho. Pe
truſpaulus alius teſtis dicit ꝙ ab octo annis ⁊ citra vſqꝫ
quo eã vẽdidit fratri marcho:ita reperio in copia actorum
Hieronymi:licet in copia actorũ Raphaelis dicat ab octo
annis vel citra ſed non habet congruũ ſenſuꝫ ſi alternati
ua ponereẜ inter dictionẽ citra ⁊ dictiones ab octo annis:
vt recte intuenti euidẽter apparet:ideo arbitror id cõtinge
re ex lapſu exẽplantis. Nunꝙ̃ enim vidi ꝙ in examinatiõe
dicatur ab octo annis vel citra:ſed dictio citra ſolet coniun
gi cũ tẽpore expreſſato per copulatiua.⁊.c.lꝫ cauſam.de pro
ba.vel ſtare ſine aliqua cõiunctione. Et eſt tũc alius ſenſus
vt per Bar.in.l.celſus.de vſuc.⁊ Bal.in.l.falſus.C.de fur.
⁊ doc.in.d.c.lꝫ cãm. Si eniꝫ eſt dictio ⁊ prout arbitror eſſe
importat ꝙ cõtinuo p totũ tẽpus cenſeẜ poſſeſſio cõtinua
ta:ſecus ſi ſine copulatiua:ſolent etiã quãdoqꝫ teſtes dice/
re vel circa:⁊ tũc videẜ ꝙ ad modicuꝫ referri debeat per ea
que hñtur in.l.⁊ ſi poſt tres:maxime per Gul.de cu.ff.ſiqs
cau.⁊ in.l.ħ adiectio.ff.de verbo.ſigni.⁊ no.per barto.in.l.
celſus in ſi.de vſuc.ad ħ bonus tex.loquẽs in dictione circa
in.c.continebatur.de deſpõ.impu.⁊ in.c.atteſtationes.⁊.c.
ſi.vbi gl.eo.tit.⁊ per Joã.mo.in.c.ij.de offi.or.lib.vj.⁊ ideo
videreẜ ꝙ ⁊ ſi dixiſſet vel circa eſſet ſufficiens:qꝛ duo anni
nõ ſunt parꝫ tps reſpectu octo an.ad ħ qđ no.Imo.in.l.ſti
pulatio iſta.§.ħ quoqꝫ.de verb.obli.dicens ꝙ verba teſtis
ſunt taliter interpetranda ꝙ dictũ nõ reddaẜ inutile per ea
que ibi no.lꝫ.d.Ant.de but.in.d.c.ſi.de deſpõ.impu.aliud
velit in dicto teſtis dicentis de tali tpe vel circa:nam vult ꝙ
non pbet:ſed nõ curo:qꝛ ſumus in dictione citra iuncta cũ
copula que hꝫ alium ſenſuꝫ:vt pꝫ ex ſupradictis. Vñ habe
mus ꝙ Hieronymus ſolus vel ſaltẽ Hieronymus ⁊ frater
Marcus poſſederũt dictã poſſeſſionẽ de qua vertiẜ qđ vl
tra.vj.annos ante litẽ motã merito eſt extinctuꝫ ius hypo
thece ꝙ dictus gaius hẽbat in ea vigore dicti ſtatuti id ex
preſſe diſponentis. Conſtat.n.ꝙ hypotheca ipſa oriẜ ⁊ cau
ſatur ex ꝯtu ⁊ ꝯtus ⁊ inſtrm producẜ ad pbandũ hypo
thecã ⁊ actionẽ hypothecariã merito ſtatutuꝫ ħ caſu loqui
tur vt pꝫ vbi dicit ſancimus ꝙ contra quẽlibet ꝯtũ vel in
ſtrumentũ iudeoꝝ vel cuiuſcũqꝫ alterius vſurarij qui pdu
ceretur quãcũqꝫ per aliquem actorẽ ad pbationem ſue in
tentionis poſt ſex annos talis videre vel vſurarius nullum
conſequetur effectum:⁊ ſic ipſum inſtrumẽtũ vel cõtractus
nullius erit roboris efficacie vel momenti ⁊c.

g ❡ Ponderandũ.n.eſt verbũ quocũqꝫ qđ cuꝫ ſit vniuerſale
nihil excludit.l.iuẜ.de lega.iij.c.ſolite.de maio.⁊ obe. Et ſic
ſiue producatur ad pbationẽ intentionis ſup actione per
ſonali ſiue ſuper hypothecari a ſiue pducatur cõtra cõtra
hentem ſiue contra tertium poſſeſſoreꝫ ſemper militãt vba
generalia ſtatuti.⁊ ſimiliter eius mens que deprehendiẜ ex
prefatione ſtatuti que fuit ad obuiãdũ fraudibus ⁊ perfidie
vſurarioꝝ:nã eadẽ ratio militare videtur in hypotheca me
rito nihil obſtat quominus generaliter ſit intelligendũ.l.nõ
aliter.⁊.l.ille aut ille.§.cum in verbis.de leg.iij.⁊.l.j.§ ſi is
qui nauem.de exerci.⁊.l.illud ad.l.aq.⁊.l.a titio de ver.ob.
cũ ſi. Pondero etiã alia verba vniuerſalia vbi dicitur nulli⁹
roboris efficacie vel momẽti. Si enim contractus ⁊ inſtru
mentũ producerent ⁊ probarent hypothecariam eẽnt maxi
mi effectus ⁊ efficacie:⁊ ſic nõ verificarẽtur illa verba nul
lius efficacie ⁊c.per iura preallegata:nec video q̃re velimus
dicere ꝙ aduerſus hypothecariaꝫ nõ curat dicta pſcriptio
ſtatutaria ſi tertius poſſidet nã ſi ſtatutum loquitur in con
tractu certe:ita oritur hypoteca ex contractu prout obliga
tio perſonalis.ff.de pig.l.j.⁊.l.contrahitur.⁊ per totum:⁊
ex hypotheca oritur hypothecaria ſeu ſeruiana vẜ quaſi ſer
uiana inſtitu.de acti.§.item ſeruiana.⁊.§.ſeq.prout ex obli
gatione actio perſonalis.l.licet.§.ea obligatio.ff.de procu.

b ❡ Et ꝙ hoc ſit veruꝫ pꝫ in ſimili:qꝛ ſi ſtatutũ dicit ꝙ in
ſtrumentũ guarentigiatũ habeat paratam executionem cer
te executionẽ paratã habebit etiam reſpectu hypothecarie
que in inſtrumento cõtinetur:put voluit Bal.in.l.vbi ad
huc.C.de iure dot.loquens in tacita hypotheca hoc pſup
ponens pro claro in expreſſa:⁊ per eũdẽ Bal.in.l.ad pba
tionẽ.C.de pba.quare ergo non dicamus idem in caſu nr̃o
certe non video maxime cum ħ ſint verba magis generalia.

i ❡ Nec ob.huic preſcriptioni ſi dicaẜ ꝙ petitio cantat de tri
bus ſeu quattuor petijs terre ⁊ teſtes deponunt de vna pe
tia.ergo in alijs ceſſat preſcriptio. Nam circa hoc conſidero
ꝙ dicte petie terre poſite ⁊ deſcripte in petitiõe ſunt in eo
dẽ loco ⁊ habẽt pro parte eadeꝫ confinia:qꝛ omnes ſunt in
ſchola ſancti Petri in leguna in fundo gazoli:⁊ iuxta viaꝫ.
Et reperio ꝙ Hieronymus ponit has tres ſeu quattuor pe
tias terre pro vna in pluribus locis:⁊ maxime hoc apparet
in proteſtatione quam facit dictus Hieronymus Joannis
baptiſte ſuo auctori vbi notificat ꝙ Raphael petit a dicto
fratre Marcho vnam petiã terre in ſchola ⁊c.⁊ dat plures
cõfines dicte petie:ita ꝙ cõprehendit cõfines oiuꝫ dictaꝝ
petiaꝝ terre cõfinataꝝ ſeparatim in petitione:⁊ poſtea ſub
dit poſita in quattuor petijs ſeu pluribus quãtacũqꝫ ſit in
tra dictos cõfines de qbus in dicta petitione cõtineẜ quaꝫ
poſſeſſionẽ ipſe vẽdidit frĩ Marcho ⁊c. Et poſtea idẽ Hie
ronymus in capitulis primo loco productis articulo.xij.⁊
xiij.⁊.xiiij.⁊ xv.refert ſe ad poſſeſſionem petitã:⁊ loqtur in
ſingulari ⁊ refert ſe etiã ad venditionẽ factaꝫ fratri Mar
cho in qua debent omnes dicte petie loco vnius cõtineri.
⁊ poſtea in.xvj.articu.loquitur in plurali ex quo datur intel
ligi aperte ꝙ dicta bona ſumpta in plurali per actorem ipſe
reus ponit pro vna petia terre. Et ita etiaꝫ poſtea ſumit in
alijs capitulis.ſecundo loco productis in.vj.articu. Ideo ſi
teſtes loquuntur in ſingulari non miruꝫ:quia ſumunt put
ſumit producens. Vnum enim tenimentum terre aliquis
aſſumet pro multis petijs terre ⁊ aliquis p vna. Maxime
cuꝫ deſtinatione patriſfami.fundi aſſumũtur ⁊ diuiduntẜ:⁊
ex pluribus vnus efficitur.l.quod in rerum.§.ſi.de leg.j.⁊.l.
ſiquis duas.§.j.ff.cõmunia pred.ita pari ratione ⁊ petie ter
rarum.cum ergo teſtes ſimpliciter referant ſe ad poſſeſſiõeꝫ
ſuper qua eſt lis ſeu que in capitulis cõtinetur ſatis puto
ita interpetrãda eorum dicta. Maxime quia non ſolum di
cti duo teſtes ſuper hoc deponũt ſed ⁊ plures alij pbãt ꝙ
dictus Hieronymus poſſedit dictam poſſeſſionem ⁊ ſem
per loquuntur in ſingulari referentes ſe ad poſſeſſioneꝫ de
qua vertiẜ queſtio ſeu de qua in capitulis:⁊ etiã ſubdunt ꝙ
vendidit frĩ Marcho:ita ꝙ ex eius inſtrumẽto põt ſumi de
qua poſſeſſiõe teſtes deponãt qui teſtes coadiuuant alios
duos teſtes:lꝫ nõ pbẽt de tpe ſufficiẽti. Idõ eos nõ alr põ
dero. Et ad coadiuuandũ ſupradicta. Pondero ꝙ articu/
li Hieronymi ſeu fratris marci:⁊ ſĩr atteſtationes teſtium
non nominant petiam terre ſed poſſeſſioneꝫ ⁊ libellus no

minat petias terre: ita ꝙ forte ex ſtilo loquendi ibi magis late ſumit̃ poſſeſſio q̃ȝ petia terre ꝓut ⁊ hic ſolet inter petiaȝ terre ⁊ tenimentū terre fieri dr̃ia: ⁊ et hic peruſie fieret per multos dixit in dicendo vnā petiā terre ⁊ vnā poſſeſſioneȝ: q̄ appellatione vnius poſſeſſionis vel vnius tenimenti in- merent̃ q̄ſiq̄ȝ plures petie terre: hec tñ ſunt magis no. iudici qui hȝ noticiā forte poſſeſſionis: ⁊ vidit inſtrumēta ⁊ examinauit teſtes ⁊ ptes audiuit (credo ꝙ habeat pro claro.)

k. ¶ Non ob. etiam ſi aduerſus dictos teſtes allegaretur ꝙ ipſi nō ꝓbant: q̄ Petruſpaulus deponit ꝙ Hieronymus poſſedit ab octo annis ⁊ citra ſer Andreas vero deponit ꝙ poſſedit per octo annos: qui octo anni potuerunt eſſe alij q̃ȝ iſti octo anni: de quibus deponit Petruſpaulus: ⁊ ꝑñter vr̃ ꝙ non ꝓbent: q̄ ꝓbatio dubia nō releuat. c. in pñtia. de proba. l. non hoc. vñ cog. ⁊ qđ no. in. l. inter ſtipulanteȝ. §. j. de verb. obli. ⁊ ita per dicta iura concludit Bar. in. l. celſus in fi. ff. de vſuca. ⁊ Bal. in. l. fi. in. xiiij. oppo. C. de edic. diui. adri. tollē. prout. n. nō ꝓbant teſtes ſingulares. l. iuriſiurādi. C. de teſti. ⁊. c. tam his. de teſti. ⁊. c. cum dilecti. de elect. cum ſi. Ita ⁊ teſtes qui poſſunt eſſe ſingulares ſm̄ Bal. ibi. Nam reſpondendo dico ꝙ ex alijs circūſtantijs deprehēditur ꝙ de eiſdē annis deponunt: q̄ conſtat ex actis ꝙ ante venditionē factam de dictis bonis dicto Hieronymo poſſidebat venerius vſq̄ȝ ad tp̄s dicte venditionis: q̄ hoc ponit Raphael ⁊ Hieronymus fatetur: ⁊ maxime in articulis productis per Raphaelē die. xxiij. iañ. vnde opȝ ꝙ teſtis intelligatur de iſtis annis poſt venditionē: ꝓut eſt veriſimile arg. eoꝝ que habentur in. l. ij. C. de acq. poſ. in. l. quedā mulier. de rei ven. in. l. j. C. de impo. lucra. deſcrip. ⁊ lȝ non viderīȝ inſtrumentū venditionis predicte facte Hieronymo q̄ nō eſt tranſmiſſum. Tñ reperio ꝙ eſt in actis productuȝ: prout deprehendo ex ſcripturis tranſmiſſis non ſunt adhuc x. anni elapſi ꝙ emit reſtat vſq̄ȝ ad iuniū ſeu iuliuȝ: vnde ſi teſtis dicit ꝙ ꝑ octo vel. x. annos poſſedit intelligit̃ de iſtis proximis: ⁊ maxime q̄ ſubdit ꝙ poſtea vendidit fratri marcho: vnde deprehenditur ꝙ ipſe ſer Andreas teſtis loquitur de annis contiguis ipſi venditioni facte fratri marcho: ⁊ per conſequens de eiſdē annis: de quibus deponit petruſpaulus. Opitulatur huic interpetrationi: quia alij teſtes deponunt ꝙ dictus Hieronymus poſſedit titulo emptionis ſer Antonius ⁊ ſer Hieronymus: ⁊ idem videtur deponere Franciſcus ⁊ ipſe ſer Andreas deponit q̄ iuſto titulo poſſedit. intelligatur ergo ꝙ titulo emptionis poſſedit: maxime q̄ pluralitas factorum nō preſumitur. c. cum Joānes heremita cum ibi no. de fide inſtru. ⁊ ſic nō preſumitur pluralitas titulorum. Item ⁊ predicti ⁊ alij teſtes deponunt ꝙ poſtea vendidit fratri marcho: ⁊ magiſter mattheus dicit ꝙ poſſedit vſq̄ȝquo eaȝ vendidit fratri marcho: vnde puto dictos teſtes coniungendo: ⁊ ꝙ ipſe ſer Andreas intelligatur depoſuiſſe de eiſdeȝ annis poſt venditionem per predicta. ⁊ q̄ non ſunt cauillanda verba ſed ciuili modo intelligenda. l. ſi cui. de ſerui. ⁊. l. pe. ad exhi.

l ¶ Preterea ego arbitror ꝙ i dicto inſtrumēto emptionis facte per Hieronymū ſit cl̃a precarij vel ſimplicis cōſtituti prout ſolet eſſe cōiter in inſtrumentis: ⁊ prout video ꝙ eſt in inſtrumēto debiti vñ ex inſtrumēto apparet ꝙ tūc cepit poſſidere ſaltē ciuiliter. d. l. ⁊ hȝ. §. cū qui. ⁊ quaſi per totum ff. de preca. ⁊. l. qđ meo. ⁊. l. interdum. de acqui. poſ. ⁊. c. cum veniſſent. de reſti. ſpolia. Et preſumitur continuata ſaltem ex quo tempore venditionis facte fratri marcho probatur ex actis ꝙ tunc poſſidebat per ea que habentur in. l. ſiue poſſidetis. C. de proba. ⁊. c. olim. el. ij. de reſtitu. ſpolia.

m ¶ Facit ſecundo pro hac parte: quia videtur ꝙ ⁊ venerius preſcripſerit. Primo per theoricaȝ Bart. in. l. ſequitur. §. ſi viam. de vſuca. ⁊ Jmol. in. c. cura. de iure patro. ⁊ Hoſtien. in. c. fi. de preſcrip. volentes ꝙ debitor ſciens debitum ſubeſſe preſcribat aduerſus actionem perſonalē per rōnes eorum quas cauſa breuitatis obmitto hanc theoricam dānat Bar. niſi ⁊c. in. l. omnes populi. Bald. in auc. ad hec. C. de vſur. Anto. Jmo. ⁊ Domi. in. c. fi. de preſcrip. Et eſt cōmunis opinio vt patet ex his que ſcribūt Ang. Jmo. ⁊ Bal. in d. §. ſi viaȝ. Bal. in. d. auc. ad h. ⁊ in. l. j. C. de ſer. ⁊ in. c. ſiqs per. xxx. ſi de feu. fue. cōtro. inter do. ⁊ vaſ. ⁊ in. d. c. fi. de preſcrip. ⁊ Ang. in. d. repe. d. l. j. C. de iudi. Salyc. in. l. oēs. ⁊. l. ſicut de preſcript. xxx. an. ita reperij: allegatur etiam Bal. ⁊ Jmo. in. l. quibus diebus. §. dñs de condi. ⁊ demon. Flo. in c. vigilante. de preſcrip. Pe. de ancha. in conſi. ſuo ꝙ incip. pro parte nobilis viri ⁊ in ſua longa repe. c. cañ. ſtatuta. de conſti. in. iij. queſito prin. ver. item ſi ſtatuta Panor. in. c. ꝑ tuas. de dona. ⁊ per Pau. de ca. in. l. hec autē per tex. ibi de ſer. vr. predi. Et lȝ illa theorica ſoleat a doctoribus reprobari qñ debitor eſſet in peccato preſcribendo ⁊ non ſoluēdo. Tamē qñ ceſſaret peccatum doc. cōmuniter omnes in. d. c. fi. concludunt ꝙ illa theorica procedit: vnde eſt videndū ſi poteſt dici ꝙ abſq̄ȝ peccato hec preſcriptio ꝓcedat. Et obmitto theoricā que diſtinguit aut ſtatutum inducit preſcrinem ⁊ nō valeat: aut preſumit ſimulatum debitū vel ſolutū ⁊ valet: vt dicit Bar. in. l. omnes populi. de iuſticia ⁊ iur. q̄ nō vr̃ ꝙ ſtatutū preſumat cōtractū ſimulatū neq̄ȝ debitum ſolutū: q̄ verba ſtatuti in caſu noſtro hoc nō ſonāt: imo ſonant ꝙ ꝑ lapſum tp̄is ius tollat̃: vt pȝ ibi: ita ꝙ per lapſum ſex annoꝝ ius vſurarij ſit penitus ſublatū: ⁊ ibi ꝯ ipſuȝ inſtrumentuȝ vel contractū preſcriptionē. vj. annoꝝ concedimus ⁊c. Si autē ſtatutuȝ procederet per viam preſumptionis ꝙ debitū ſit ſolutuȝ: prout videtur ꝙ innuant prefationes: ⁊ prout allegatur pro parte Hieronymi dicenduȝ eſſet ꝙ dictū ſtatutū ceſſaret in caſu noſtro ⁊ eſſȝ ſublata omnis preſcriptio: nam dictus Hieronymus fatetur ꝙ dictus venerius nō ſoluit dictaȝ q̃ȝtitatem neq̄ȝ alius pro eo ⁊ contra preſumptionē etiā iur̃. ⁊ de iure admittitur ꝓbatio per confeſſionē partis ſm̄ glo. cōmuniter ſing. in auc. de equali. dot. §. illud. ⁊ per Cy. Bal. ⁊ doc. in auc. ſed iam neceſſe. C. de dona. ante nup. ad qđ etiam nota. per glo. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de nō nume. pecu. Niſi diceretur ꝙ licet ipſe nō ſoluerit tamen potuerunt ſoluere alij correi debendi. qui pro ſeipſis ſoluiſſent ⁊ non pro venerio. l. ⁊ magis. ff. de ſolu. ⁊. l. papinianus. ff. man. ⁊ qđ habetur in. l. modeſtinus. de ſolu. cum ſi. ⁊ ſic poſſent aufugi confeſſiones facte reſponſionibus ad articulos. Et licet verba ſtatuti loquantur vt. ſ. Tñ verba conſtitutionis eccleſie nō ita preciſe ⁊ clare ſonāt in ſimplici preſcriptione inductiua excluſionem iuris: prout verba ſtatuti predicti: ⁊ ꝓhemiū aperte ponderat ꝙ vſurarij ſepe exigunt ⁊ vſuras ⁊ aliquando exigunt ſortem ſolutam: non tñ inſiſto: ſuper hoc q̄ multū prolixe ⁊ eleganter circa hāc theoricā loquutus fuit cōſulens pro hac parte alleg. Bal. ⁊ Saly. in auc. ſacramenta pub. tenere dictā theoricā Bar. ⁊ Pe. de anch. in repe. c. ſi poſſeſſor. de re. iur. in. vj. ⁊ in. c. j. de conſti. in antiquis. ⁊ in. c. ea que. de reg. iur. in. vj. quē refert Jmo. in. c. cum contingat. de iureiu. ⁊ do. Anto. eam ibi ſequit̃ cum temperamēto qñ apparet de legitima cā quare ita ſtatuit̃. alij allegabant contra eam ꝙ dictā theoricā deridet Bal. in. d. l. oēs populi. q̄ attendimus peccatū ⁊c. ⁊ eaȝ damnat in. l. cū allegas. C. de vſur. Jo. an. ⁊ Pe. de anch. in c. ij. de exceptio. Ang. in. d. §. ſi viam. ⁊ in repetitione. l. j. de iudi. Bal. in. d. ſua diſputa. ⁊ in. l. j. C. de ſerui. Pe. de anc. in regula poſſeſſor Jnno. in. c. q̄ plerīq̄ȝ in glo. magna ver. item ſi tu: vide q̄ allegant aliqñ non multum aduertenter.

n ¶ Unde intelligendo ꝙ ſtatutū loquatur de ſimplici preſcriptione videtur ſatis militare theorica Baldi in diſputatiōe ſua que incipit ſtatuto cauetur ꝙ fenerator vbi dicit ꝙ lȝ ſtatutum inducens preſcriptionem cū ſcientia regulariter non valeat: tamen fallit quādo inducit cōtra perſonas odioſas ⁊ ſuſpectas ꝓut ſunt vſurarij. Nam tunc valet tale ſtatutuȝ ſm̄ eum: ⁊ pōt eſſe ratio in vſurario prout erat iſte hebreus: q̄ vſurarius non curat debitum exigere vt extorqueat vſuras: prout videmus ꝙ vult modo facere Raphael quia vult incumbere pignori donec ſoluat̃ ſors ⁊ vſura: lȝ non vtatur verbo vſura ſed verbo intereſſe. Et ideo lex ſeu ſtatutū pōt ipſum punire in priuatione iuris ſui ꝓpter negligentiam cū praua intentione perſiſtendi tanto tēpore in tali fenore. Sepe enim videmus ꝙ ꝓpter delictum vel culpam imponitur pena ⁊ priuatur quis iur̃ ſuo iura ſunt infinita ⁊ vulgaria. vnde poſtq̃ȝ eſt priuatus ex tali ſuo prauo animo videtur ꝙ poſſit ſine peccato debitor ſe tueri. Et ꝑ hoc videt̃ poſſe tolli ratio Jmo. qui Bal. reprehendit in. d. c. fi. ⁊. d. §. ſi viam. ea rōne q̄ lȝ fenerator peccet ⁊ mereatur penā non dȝ quis velle ꝙ peccatū alienū puniatur cū peccato ſuo. c. nerui. xiij. di. ⁊ retinere ſortem ꝓpter peccatum vſurarū vt ibi latius per eū: mā ſtatutum taliter diſponens videt̃ facere ꝙ ſine peccato poſſit retinere ſicut videmus in terminis. l. ſiqs in tantā ꝙ ꝓpter delictū cōmiſſum in rapiēdo poſſeſſionē ſpoliatus cōſequitur ius ſpoliantis. Et ideȝ videmus in qualibet mera pena que applicatur parti. Conſtat autē penas regulariter poſſe cum bona cōſcientia exigi ſm̄ cōem opi. de qua in. c. cū dilecti. de arbi. c. ſuā de penis. lȝ multa ſuper hoc dicant̃. Tȝ debitor cum bona conſciētia

poſſis

poſſit non ſoluere.xij.q.ij.fraternitas.ꝛ ibi gl.ꝛ Arch.ꝛ no.
doc.in.d.c.fi.ꝛ Bal.C.de ſac.ſan.eccl.l.iubemus.§.ſane.ꝛ
Imo.in.l.ſtipſo iſta.§.alteri.de ver.ob.Nec ēt ob.rationes
dñi Lud.de vrbe in.d.§.ſi viam.qui allegat reprobare bal.
pp ſimile de bannito:qꝛ vidit bānitum ſue ciuitati odioſuꝫ
l.minime.ff.de reli.tñ lex nō permittit eū derobari.l.papi.
exuli.de mino.ꝛ.l.ad cognitionem ꝛ publicano: quē.l.odio
hꝫ.ꝛ contra eum preſumit.l.v.de publicanis. ꝛ tñ non per
mittit eū indebite dānificari vt in toto illo titulo ꝛc.qꝛ.l.in
illis terminis illa nō permittit in terminis noſtris permit-
tit:videmus in bānitis ꝙ poſſunt ex ſtatuto offendi ꝙ poſ
ſunt derobari.vt volunt doc.in.l.j.de here.inſti. ꝛ Bar.in
diſpu.ſtatuto lucane ciuitatis ꝛ hoſtis videmus ꝙ pōt lici-
te ꝛ cū bona cōſcia derobari ꝛ ab eo vſura extorqueri.xiiij.
q.iiij.ab illo.ꝛ per doc.in.c.conqueſtus.de vſur.ꝛ quod per
bart.in.l.hoſtes.de capti.Ad h̄ no.per Inno.ꝛ Jo.an.in.c.
qꝛ pleriqꝫ.de imu.eccl.vbi tradunt ꝙ.ll.poſitiue regulariꝭ
ſunt in foro conſcientie ſeruande hoc ergo caſu procedat
opi.Inno.Hoſt.ꝛ Bar.licet hoc alr̄ non firmem.

o ¶ Item videtur ꝙ poſſit ſubſtentari preſcriptio ex alio.Nā
patet ꝙ hoc debitum fuit ꝯtū iam ſunt vltra.xviij. an.nec
apparet ꝙ fuerit vnqꝫ ſibi notificatū durante dicto tēpore.
Et patet ex actis ꝙ ſunt qꝫplures anni quibus receſſit: vñ
poteſt de facili preſumi obliuio:quia memoria hominuꝫ eſt
labilis.l.peregre.ff.de acqui.poſ.l.ij.circa mediū.C.de ver.
iur̄ enu.videmus.n.ꝙ preſumitur obligatio p lapſum lon.
tem.ſm glo.in.l.furtum.§.fundi.de vſuca.ꝛ ibi Bar. inſti.
eo.ti.§.qđ autem ad eas.ꝛ glo.fi.in.l.licet.C.de acqui.poſ.ꝛ
ibi Cy.iij.oppo.Et lꝫ glo.predicte dicant longuꝫ tp̄s ꝯſi-
derari ſm arbitrium iudicis qñqꝫ maius ꝛ qñqꝫ minus: ꝛ
bene tñ in dubio ſatis vr̄ ꝙ debeat adherere tp̄e decennali
qđ ſolet dici longū tp̄s:vt pꝫ de preſcrip.lon.in rub.ꝛ nig.
Et idō non immerito Dy.in regula ſine poſſeſſione in.vj.di
cit qđ obliuio cauſatur ex decēnio:ꝛ ſimiliter idem vr̄ velle
Bal.in.l.j.in fi.C.de ſer.fugi. Unde iudex de facili pōt ita
arbitrari:maxime in caſu nr̄o in quo venerius fuit abſens
ꝛ negocium nō ſpectabat principaliter ad eū. ꝛ maxime ne
cenſeaꝭ feciſſe in cōtinuo peccato:qꝛ quilibet preſumiꝭ bo-
nus.l.merito p ſocio.cū ſi.Et ſi iudici videreꝭ ita arbitrari
tunc haberemus qđ venerius ipſe preſcripſerit:nam.x.an-
nos remanēt alij octo quibus cū ignorantia ꝛ ſic cū bona fi
de pōt currere h̄ preſcriptio.Itē tertio cōſidero ꝙ ſtatutū
ſeu conſtō annullat ꝯtum ꝛ annullat inſtr̄m ſeu ſcripturā
publicam vel priuatā.Et ideo vr̄ ꝙ reſpectu inſtri tollatur
virtus inſtri ꝙ nō pbet:vnde vr̄ ꝙ poſſit ſtatuto induci ꝙ
ſcriptura pub.ſeu inſtr̄m nō probet niſi vſqꝫ ad tale tp̄s:h̄
enī eſt de iure poſitiuo.ꝙ voci mortue vnius notarij creda
tur:qꝛ de iur̄ diuino duobus teſtibus creditur ꝛ nō vni.c.
in omni.de teſt.ꝛ.c.cum eſſes.ꝛ.c.relatū de teſt.Ideo vr̄ ꝙ
poſſit tolli p ſtatutuꝫ probatio inſtr̄aria ſaltem ex cauſa per
l.omnes ppl̄i cum ſua mā.de iuſt.ꝛ iur. Nec per hoc cauſa
tur pctm̄:quia lꝫ non probetur per inſtr̄m probari poterit
per cōfeſſionem partis vel per teſtes ꝙ nō eſt probatuꝫ in
caſu nr̄o:facit qđ no.doc.in.c.ij.de proba.vbi hr̄ ꝙ pōt ſta-
tutum ex cā ſtatuere ꝙ nō credatur teſtibus:ita ergo pari-
ter pſit ſtatuere ꝙ nō credatur inſtr̄o.Et ſi h̄ via eſt bona.
Nō hꝫ obſtare ꝙ eā allegat tertius:qꝛ iſti Hieronym⁹ ꝛ fra
ter marcus prout ex actis appꝫ ſunt ſingulares ſucceſſores
dicti venerei:ideo eis daꝭ exceptio ex preſcriptione cāta cō
petens ipſi venerio.l.ēt ſi in rē ſucceſſerint.ff.de iureiur.cū
ſi.alr̄.p Bar.in.l.ſi tertius.ff.de aqua plu.arcē. vbi ideꝫ rꝫ.

p ¶ Et alio ꝛ tertio vr̄ h̄ ſnia p reo coadiuuari:nam anteqꝫ
deueniatur ꝯ tertios poſſeſſores dꝫ precedere ltia excuſſio:
vt in auc.hoc ſi debitor.C.de pig.ꝛ i corpore. in auc. de fi-
deiuſ.§.ſed neqꝫ.Que excuſſio dꝫ fieri non ſolum de bonis
debitoris qui rem hypothecauit:ſed de bonis oīum qui p-
ſonali actione pro debito illo tenētur ēt ſi acceſſorie tene-
retur:prout ſunt fideiuſſores ꝛ mādatores ꝛ ſpōſores:vt ē
caſus in.d.§.ſed neqꝫ.ꝛ in.d.auc.hoc ſi debitor fortius ſeu
ſaltem pari rōne dōm eſt qđ excuti debeant correi debendi
qui principaliter obligātur ꝛ ſic principalis rei ꝛ debitores
ſunt ꝛ ſic in eis verificātur verba dicte auc. hoc ſi debitor.
ꝛ etiam.d.§.ſed neqꝫ.in qꝫ rum dicit ꝙ prius agēduꝫ eſt per
ſonalibus actiōibus anteqꝫ deueniatur ad tertium poſſeſ-
ſorium ꝛ hoc tenet Jaco.but.in.d.auc.hoc ſi debitor.ꝛ vbi
idem tenuit Ang.dicēs ſe ita cōſuluiſſe qđ ꝛ tenuit Bart.in
l.i.C.quo quis ord.cōue.lib.xij.ꝛ Bal.in auc.ſed hodie.C.
de acti.ꝛ ob.Ang.in.l.ſtipulatio.§.ꝛ habet de no.oper.nū.

ꝛ in.l.exitus ꝯtrouer.de acqui.poſ.ꝛ ibi Raph.ꝛ Imo.Ja.
de bel.ꝯtra in auc.de fideiuſ.§.ſed neqꝫ. Prout ꝛ fatentur
hoc allegātes ꝛ cōſulētes in hac cauſa pro qualibet parte.
Idcirco cū in caſu noſtro ſint alij rei debēdi ꝛ ſint ſoluēdo
qꝛ hoc probatur per plures ꝛ plures teſtes dicēdum eſt qđ
dictus frater marcus ſit tutus exceptiōe de excuſſiōe min⁹
legittime facta fuit enim excuſſio facta ſolum de bonis va-
lerij ꝛ nō de bonis correoruꝫ merito nō fuit legittima.Itē
nō fuit iuſta excuſſio attēto qđ dictus venerius habet bo-
na in terra luci per no.per Ange.in.d.§.ſed neqꝫ.in auc.de
fideiuſ.qui adducit quod ſatis videtur in ſe clarum. Tamē
eſt videndum vtrum obſtēt que in contrarium allegantur.

q ¶ Et primo allegatur ꝙ ſuper hoc eſt pronunciatuꝫ ꝛ ſen
tentia trāſiuit in rem iudicatam:ſed ad hoc reſponderi po-
teſt:ꝙ licet interloquutoria tranſeat in rem iudicatam quo
ad partes:tamen nō tranſit quo ad iudiceꝫ.d.l.qđ iuſſit.de
re iud.ꝛ.d.c.cum ceſſante.de app.Ideo exquo iudex videt
nūc ꝙ illa iterloquutoria eſt iniqua dato ꝙ nō teneatur re
uocare de neceſſitate:tamē tenetur ex honeſtate eaꝫ reuoca
re ne ſua iniqua ſentētia chriſtianus ꝯdemnetur iudeo. Et
maxime hoc facere dꝫ quia nō eſt imputādum fratri Mar
co quare nō oppoſuit ꝙ excuterētur alij correi ante dictaꝫ
interloquutoriam:quia nō apparet ex actis qđ fuerit inti-
matū dicto fratri Marco ex qua cauſa vellet Raphael age
re cōtra eum.ꝛ cōſequēter non apparet ꝙ habuerit notitiā
de dictis correis debendi.Item licet ſentētia que fertur ex
veris probatiōibus puta per teſtes de veritate deponētes
per cōfeſſionem vel inſtrumēta tranſeat in rem iudicatam
ꝛ nequeat reuocari ſi eſt diffinitiua.C.ſententias reſcin.non
poſ.in rub.ꝛ nig.ꝛ.l.j.in fi.de queſti.ꝛ.l.diui fratres.de pe-
nis.Tamē quando fertur vigore aliarum probationū quas
docto.nūcupant nō integras comperta poſtea iniuſticia de-
bet reuocari ad inſtātiam etiam partis:vt eſt text.ſm vnam
lecturam que inter ceteras ibi approbatur a docto.in.c.j.de
pur. vulg. vbi reprobatur ſentētia lata pretextu probatio-
nis facte per duellum.Idem dicimus in ſentētia lata per te
ſtes deponentes de credulitate in caſu de quo eis creditur
vt de h̄ eſt caſus ſm lec.quam ibi dat do.Anto.in.iij.colū.
in.c.fraternitatis.de frigi.ꝛ male. qđ ꝛ tenent communiter
doc.in.c.propoſuiſti.de proba.ꝛ do.Anto.ꝛ do.Nico.in.c.
ex tuarum.de purg.cañ.idem dicimus in ſentētia lata pre-
textu iuramēti preſtiti in defectum ſemiplene probatiōis.l.
admonēdi.ff.de iureiur.ꝛ ibi de his per doct.ita ergo vide-
tur dicēdum in caſu noſtro:in quo ſnia lata ex preſumptio
ne quadam:quia nuncij retulerunt nihil inueniſſe ꝛ frater
Marcus nō docuit aliquid eſſe in bonis: ꝛ ſic ex quadam
nō integra probatiōe.Item licet ſnia nō debeat retractari
ex nouis probatiōibus:qꝛ probatiōes nō dñt admitti: tñ ſi
de facto ſunt admiſſe probatiōes ꝛ per eas ꝯſtet de iniuſti
cia ſnie dꝫ retractari qꝫtumcūqꝫ diffinitiua ꝛ tranſiuerint in
rem iudicataꝫ ſm.d.Nic.in.d.c.fraternitatis.allegātē Inn.
in.c.cum bertoldus.de re iud.ꝛ in.c.cuꝫ dilecta. de reſcrip.
licet generaliter intell̄m nō trāſeat ſine dubitatiōe qꝫ fortio-
ri ns hoc dicere debemus in hac ſententia interloquutoria.
Preterea teſtes deponūt ꝙ dicti correi habēt bona aſcēdē-
tia ad valorem quattuor milium librarum ꝛ vltra ꝛ loquun-
tur per verba preſentis tp̄is:ꝛ ſic ſe referunt ad tp̄s atteſta
tionum merito dato qđ tp̄e interloquutorie fuerit excuſſio
legittima:tñ nūc principales ſunt ſoluēdo merito dꝫ abſol-
ui reus videmus.n.qđ exceptio de nouo ſupueniens poteſt
opponi dato qđ alr̄ ſit precluſa via excipiēdi.C. de cōſor.
eiuſdē litis.l.ij.ꝛ.c.paſto.de exce.ꝛ.c.inſinuāte.de off.dele.

r ¶ Nō ob.qđ dicitur ꝙ hoc nō fuit oppoſituꝫ ꝙ non fue-
rint excuſſi correi debēdi:qꝛ fuit oppoſitū qđ excuſſio fuit
minus legittime facta ꝛ ſic generaliter fuit oppoſitū de ex-
cuſſione correorū nō facta cum ex h̄ pateat qđ excuſſio fuit
minus legittime facta:licet.n.debeat reus acte in exceptio-
nibus cōcludere.l.j.§.labeo.de flumi.ꝛ ibi per Bart.ꝛ per
Bar.in.l.j.de excep.cenſetur enim reus in exceptionibus
actor vt.d.l.j.ꝛ.l.in exceptiōibus.de proba. Tñ ꝓut libell⁹
actoris generalis admittitur ſi nō opponatur.l.fi.C.de an-
na.excep. ita ꝛ exceptio rei gñalis admittiꭓ ſi nō opponaꭓ:
qꝛ nō dꝫ actori licere qđ nō lꝫ reo.l.qđ lꝫ.de reg.iu. ad hoc
no.p Bal.in repe.l.j.in fi.C.vñ vi ꝛ qđ p Bar.in.l. certuꝫ
§.ſi quis abſente.in fi.de cōfeſ.vnde cum ex actis nō appa-
reat ꝙ actor replicauerit de generalitate exceptionum dōm
eſt qđ exceptio fuit acte propoſita:ꝛ maxime exquo non eſt
oino generalis cū ſatis ſit ſpālis: ex quo opponit ꝙ excuſ-

ſio nō eſt legitime facta qd eniꝫ ſi actoꝛ ſe fundet in pacto ⁊ reus dicat pactum nō valere vel minus legitime factum nōne dicemus exceptionem eſſe legitimaꝫ: preterea i arti culis eſt formaliter propoſitum factum ꝙ correi ſunt ſoluē do ⁊ Bar.in.l.j.ff.de excep.dicit ꝙ non requirit qͦ formali ter excipiat.ſed ſufficit proponere factum exquo reſultat ex ceptio per iura ibi per eum adducta:immo poſtea in exceptio nibus ꝯ proceſſum cumulatur ſpecifice h̄ exceptio ꝙ correi ſunt ſoluēdo. Nō ob.qͦ hec exceptio debuit excuſari ante litem cōteſtatam cum vt dictum eſt.ſ̄.ſit dilatoria:nam licꝫ propter opi.euitādas tutius ſit hanc exceptionem proponi ante litem cōteſtatam vt dicit Spec.in ti. de excep.§.dicto ver.quid de excep.quaꝫ proponunt fideiuſſores. Tamē nō ſequit ꝙ ſi ante eſt oppoſita non poſſit poſt litem conteſt. probari.naꝫ videmus ꝙ exceptiones dilatorie que debent ante li.conte.proponi poſſunt quādoqꝫ probari poſt litem conte.vt videmus in exceptione dilatoria ſolutionis.l.exce ptionem.C.de excep.cum ibi no.per glo.Barto.⁊ docto. ⁊ per doc.latius in.c.exceptionem.de excep.Ideo h̄ exceptio ꝓbata poſt litem ꝯte.releuat probantē ad hoc qͦ not.Bar. in.l.ſi dubitet.ff.de fideiuſ.⁊ in.d.l. exceptionem.imo bal. in auc.ꝯ rogatus ad treb.vult ꝙ ſi excuſſio non eſt facta añ litem ꝯte.pōt fieri poſtea ⁊ nō dubitat ꝙ fieri pōt:ſꝫ potiꝰ an facta releuet ipſuꝫ agentē.Preterea dato ꝙ eſſet ꝑclu ſa via tacite per litis conte.ſi tñ poſtea apparet de hac exce ptione vr̄ admittēda:ar.eius qͦ ſupradixi circa ſententiam diffinitiuam que tranſiuit in rem iudicatam.

s ¶ Nec etiam ob.ꝙ h̄ agit ſola facti veritate inſpecta vt pa tet ex tenore capitulorum.⁊ per ꝯñs videt ꝙ non ſit diſpu tandum de apicibus iure per.l.ſi fideiuſſor.§.quedaꝫ. ⁊ qͦ ibi per Bar.ff.man.⁊ Bal.in.l.ſi pro eo.C.e.ti.⁊ bar.in ex trauagā.ad reprimenda.⁊ in.l.ſi filius.ff.de do.Et per con ſequens non vr̄ ꝙ admittatur hec exceptio ordinis per no. per glo.in.l.ſi mancipium.§.j.ff.de euic.⁊ dicit qͦ ibi bald. hoc tenet in apoſtillis. Naꝫ reſpondeo qͦ dato qͦ poſſit cō ueniri rectius poſſeſſor obmiſſo ordine excuſſionis prius fiende:ex eo qꝛ proceditur ſola facti veritate inſpecta.Non tamen ſequitur ꝙ licet ordinis prepoſteratio non curet ꝙ ſi principalis eſt ſoluendo ipſe debeat conueniri hec eni ex ceptio hoc modo intelligendo non eſt de apicibus iur̄ tm̄: immo eſt cōſentanea equitati: qꝛ equum eſt qͦ principalis debitor qui eſt obligatus exigat potiuſqꝫ ille qui non ē ob ligatus:ideo cōſtito ꝙ principales ſunt ſoluēdo ipſe eſt tu tus exceptione ⁊ cōiter exceptiones ſunt fundate in equita te dicit florentinus in rubrica de excep.⁊ in.c.ſi autẽ.de re ſcrip.Non ergo obſtat glo.in.d.l.ſi mancipiuꝫ.qꝛ loquitur de exceptione que ſolum reſpicit prepoſterationeꝫ:⁊ ita eſt intelligendus Bal.qui in ea ſe fundat:hec autem exceptio non reſpicit ſolū prepoſterationē:ſed ꝙ poſſeſſor non con ueniatur nec abuocetur ab eo res ſua ſi principalis eſt ſoluē do.Ideo incꝯtrum opponeret ꝙ ordo non debet prepoſte rari:veruꝫ dicat Bal.qꝛ poterit cumulate diſcuti an princi palis ſit ſoluendo ⁊ cognoſci negocium principale.Facit qꝛ intentio dictorum capitulorum videt eſſe qͦ non curentur ſolemnitates iudiciarie reſpicientes ordinem iudiciorū: vt denotat ex precedentibus que declarant ſequētia.l. ſi ſeruꝰ plurium.§.ſi.cum ſi.de le.j.nam dicit in capitulis ꝙ in cau ſis iudeoꝝ procedat ſimplr̄ ⁊ de plano ſola facti veritate ⁊ ſic videt ꝙ dicta clauſula habeat reſpicere ſolum ordinē iu diciarium non iſtam exceptionem que euitat exactionē im portat aūt plus dicta clauſula reſpectu abbreuiationis dila tionum ⁊ aliorum reſpicientiū ordinem iudiciarium prout vident velle domini de Rota.decl.nouis deciſio.xxxj. quā allegat dominus Ludo.de vrbe in.l.ſi filius.ff.de dona.di cens ꝙ non reperit per alios deciſum quid importet dicta clā. Preterea dicta capitula videtur eſſe in perſona gaij ⁊ ſuoꝝ ſociorum.vnde vr̄ ꝙ eius morte ſint extincta per ea q̄ hn̄r in.l.iuriſgentium.§.pactoꝝ.⁊.l.qͦ in futurū.ff. de pac. Reſcriptum non hꝫ obſtare:qꝛ non loquit in iſto caſu: ſed ſolum qͦ poſſit Raphael exigere debitores gaij. Sꝫ frater Marcus non eſt debitor merito nō vēdicat ſibi locū dcm̄ reſcriptū ꝙ tanqꝫ odioſuꝫ ⁊ exorbitās eſt reſtringēdū ꝑ ea que hn̄r in.c.ſedes.de reſcrip.in cle.j.de offi.or.in.c.j.de re ſcriptis.in.vj. Nec eſt cenſenduꝫ qͦ derogetur dicte exceptio ni excuſſionis cum intelligi debeant vt ꝯtominus pōt pre iudicent tertio.l.j.§.merito.⁊.§.ſi quid a pricipe ne quid in loco publi.⁊.l.cum auus.cum ibi no.de eman. ⁊ reſcripta ꝯ ius non valeant.l.reſcripta.C.de preci.impe.off. Et h̄ quo ad ſortem principalem.

t ¶ Quantum vero nititur incūbere pignori ēt reſpectu in tereſſe non ſolum militant predicta. Sed etiam ex alio res clara:qꝛ non conſtat de alio non intereſſe nec pōt aliud in tereſſe coniecturari niſi qꝛ dictus gayus mutaſſet forte di ctam ꝗtitatem ⁊ inde recepiſſet vſuras. Sed hoc intereſſe non eſt in cōſideratione exquo vſura eſt de veteri ⁊ nouo teſtō prohibita vt in toto tit.de vſur.in antiqͦ in. vj.⁊ cle. adeo ꝙ non pōt ēt per papam permitti.c.ſuper eo.de vſur. vnde minus pōt per cōe fauentie ⁊ dños ipſius cōitatis: immo ſi ſtatuto eorū permitteretur ⁊ ſtatutum non valet ⁊ ſtatuentes excōicationem incurrunt cle.j. de vſuris.Et iō lꝫ de facto poſſet forte dictus gayus vel eius filius exige re vſuras non pōt de iure merito ceſſat talem intereſſe. Et dato ꝙ teneretur quis ad vſuram. Tñ tunc procederet pre ſcriptio ēt cum ſcientia debiti prout in ſimili dicunt indebi to penali.d.Ant.Imo.⁊.d.Nic.in.c.ſi.de preſcript.ꝙ quia poteſt non tenetur quis ad penam in foro anime.d.cañ.fra ternitas.xij.qͦ.ij.procedit preſcriptio cum ſcientia debiti.

v ¶ Nec ob.ꝙ ꝯtus eſt iuratus ⁊ ſic ēt ad vſuraꝝ preſtatio nem eſt quis compellendus.c.debitores.de iureiu.qꝛ lꝫ de facto cogatur vt euitet periurium tñ ceſſat oblo ⁊ actio pro ut ibi dñt doc.⁊ iō ceſſat hypotheca:preterea iurm̄ ligat ve nerium ⁊ non tranſit ad ſucceſſorem ēt vl̄em.c.veruatis.⁊ ibi per Inn.⁊ doc.de iureiu.⁊ ideo reſpectu hmōi intereſſe vigore cuius intereſſe ēt agit hypothecaria eſt reus abſol uendus ⁊ actor in expenſis condemnandus qꝛ temere liti gauit ⁊ ſine iuxta cā litigandi.l.properandum.§.ſin aūt al terutra.C.de iud.⁊.l.eum quē temere.ff.eo.ti.⁊.c.finem li tibus.de dolo ⁊ contu.reſpectu vero ſortis principalis res eſt magis dubia ⁊ qꝛ videmus ꝙ ⁊ doctiſſimi viri dubitāt ⁊ conſulunt contrarium arbitror abſoluendum ab expen ſis ſaltem ab expenſis factis ante publicationē proceſſus.

x ¶ Nec obſt.ſupradictis ꝙ dictus gayus fuit infirmus ⁊ ſic fuit impeditus agere ſuper qua infirmitate quaſi oēs teſtes Rap.deponunt ⁊ eam probant. Nam rñderi pōt pluribus modis. Primo qꝛ non probat ꝙ fuerit tanta ꝙ nō potue rit eſſe in iudicio. Reqrit.n.ꝙ ſit qs infirmus morbo ſon tico qui cuiqꝫ rei agēde impedimēto eſt ꝓut dicit text. in.l. queſitū.ff.de re iu. Qͦ nō eſt probatū in caſu nr̄o imo her tus camilola Baptiſtas ⁊ Petrinus ꝓbant ꝙ qñqꝫ exhi bant domū lꝫ raro illo ergo tpe poterat interrūpere pſcri ptionem. Preterea poterat interrūpere pſcriptionē ꝑ pro curatorem:⁊ iō nō excuſat ꝑꝑ impedimentum ꝓut voluit Gui.de cu.bar.⁊ doc.in.l.ij.ff.ſiqs cau. Et maxime qꝛ res erat clara. Ita ꝙ non poterat timere ſe cōmittere ꝓcurato ri ꝓut aīe dr̄ in.c.ij.de procu.⁊ potiſſime qꝛ poterat inter rumpere incohando ⁊ poſtea ſupſedere:⁊ lꝫ poſſet cogi de iure pſiſtere per id qͦ hr̄ in auct.qui ſemel.C.quō ⁊ qñ iu. ⁊.c.cām que de dol.⁊ ꝯtu. Tñ nō erat veriſiſe attēta abſētia venerij. Preterea ⁊ tertio dato ꝙ eſſet impeditus iuſto im pedimento non ꝓpea ceſſat pſcriptio:immo currit lꝫ detur reſti.in inte.ff.ex qui.cau.maio.l.j.§.j.ver.ſiue tutus.⁊ ver. actione.⁊.l.ab hoſtibus.cum pluribus.ll.ſeq.⁊ ꝓcedētibus ff.ex qui.cau.maio.⁊.l.ſicut iuncta gl.C.de preſcri.xxx.an.⁊ l.ventre.⁊.l.pantonius.de acqui.here.merito cū in inte.re. nam ſit petita res eſt luce meridiana clarior. Si tñ peteret extant rōnes alie.ſ̄.adductis. Silr̄ nō obſt.ꝙ allr̄ ꝙ Ra phael fuit iniuſta ignorātia merito pōt petē in inte.reſt.naꝫ rñdet vt.ſ̄.ꝙ nō ē petita. Preterea fuit pfecta in vita gaij. exquo pꝫ ex actis ꝙ gayus deceſſit iā eſt citra annū. Prete rea fuit incohata cū defuncto ⁊c.emilius largianus cuꝫ ſua mā.ff.de mino.⁊ hr̄ in.l.ſi.C.in q.ca.in inte.reſti.nō ē nec.

y ¶ Non ob.ēt ꝙ renūciauit omni.ll.iuris ⁊ ſtatutorū auxi lio:qꝛ ſufficienter rñſum eſt per ꝯſulentē pro hac pte nō re peto:ſꝫ addo ꝙ ſimplex renūciatio lꝫ per pactū nō trahit ad futura immo ſi expſſe remittit iuri ꝙ hr̄e ſperat de futu ro intelli̇r de iure ꝙ hr̄e ſperat ex cā de pñti. Ita no. Bart. per gl.ibi in.l.qͦ ſeruius.ff.de condi.ob cau.qͦ ⁊ not.in.l. qui rome.§.duo fratres.de verbo.obli.vnde cum renuncia tio fuerit ſimpliciter facta intelligitur de iuribus ⁊ auxilijs que tunc competebant ⁊ non de auxilio preſcriptionis qͦ non competebat tunc : ſed poſtea ex cauſa poſtea cauſata. Concludo ergo partes iudicis eſſe in abſoluendo eo modo prout ſupra concluſi. Laus deo.

¶ An ⁊ quando venditio facta ad ſubaſtationem poſſit.re ſcindi remedio.l.ij.C.de reſcinden.ven.

¶ Conſilium

¶ Conſilium. lvj.

Conſuluit.d. Bal. ſer
cole piſis pro quodã bondo piſano ꝙ certa
bona vẽdita p officiales cõis tanꝙ cõfi
ſcata vendita ⁊ ſubaſtationẽ non poſſint re
peti remedio.l.ij.C.de reſcin.vẽ.allegat An
ge.in.l.pleniori lec.l.ſciendũ.ff.de verb.ob. qui hoc voluit
per.l.j.C.de predi.cu.li.x.allegat ẽt Bal.in.l.ordo.C.de ex
cu.rei iud.dicentẽ ꝙ ſiquis rẽ valentem centũ emit p mil
le ad ſubaſtationẽ non põt petere reſciſſionem.Item allegat
Bar.hoc voluiſſe in.d.l.j.C.de pred.cu.per illũ tex.ſ.ꝙ qñ
interueniunt ſubaſtationes cũ decreto iudicis ꝙ nõ poteſt
peti reſciſſio reſtõ predicta ſubdit qd qñ probaret dolus ex
ꝓpoſito non pcederet ⁊ ſequunt ṽba formalia: ⁊ ita Bal.
in.l.j.C.de preſ.xxx.vel.xl.an.in terminis intelligit dictum
Bar.ibi cuius verba formalia ſunt hec:ſ3 qñ fuit vile pre
cium cũ res fuit publice ſubaſtata cũ res tm valet ꝗtũ vẽ
di põt bart.dicit ꝙ non eſt bona ꝯña res ẽ ſubaſtata: ergo
vili precio non eſt vendita allegat p hoc tex.no.in.l.ſi quos
ẽ.de reſcin.vẽ.⁊ dicit verũ:tamen not.limito dictũ ſuum:qꝛ
ſi eſt facta ſubaſtatio rite ⁊ recte nunꝗ poterit ille cui⁹ res
eſt ſubaſtata dicere ſe deceptũ vltra dimidiã iuſti precij nec
ꝓponere beneficiũ.l.ij.C.de reſcin.ven.caſuʒ habes ſingu.
quem neſcio alibi in.l.i.C.de predi. cura. lib.x. h ſunt ver
ba formalia Bal.in.l.j.C de preſc xxx.an.Et l3 Imo.in.l.ſi
quis cum alr.de ver.ob.impugnare videaẽ dictũ bal.in.l.j.
C.de predi.cu.li.x.dicendo ⁊c.vide Imo.Tamẽ ipſe Imo.
loquitur circa decretum iudicis:l3 bar.in.d.l.j.referẽdo ſe
ad tex.illius.l.loquatur quando decretũ iudicis interponi
tur ſup alienatiõibus rex alicui⁹ ciuitatis vel collegij: ⁊ ſic
cũ ſolẽnitate ſubaſtationũ:put reqritur in hmõi alienatiõi
bus:⁊ ita intelligit bal.in.d.l.j.C.de pſcri.xxx.vel.xl.anno.

a ¶ Unde ꝓpter h duo ſimul iuncta ipſa vẽditio magis for
tificatur vt reſcindi nõ poſſet remedio.d.l.ij.⁊c. immo do.
Lud.in.d.l.ſiqs cum alr ſimpliciter ſeqtur Bar. ⁊ eius di
ctum in.d.l.j.de predi.cur.limitando niſi interuenit dolus
ex ꝓpoſito.⁊ ita intelligit.d.l.ſi quos ⁊c.habebat conſiliuʒ
alia fundamenta.Ego raptim me ſubſcripſi.

b ¶ Dubiũ tamen eſſet qñ ꝓbaretur qd res vẽdite tunc va
lebant in duplo ⁊ vltra an tunc cõpeteret remediuʒ.l.ij.⁊c.
Et circa h eleganter loquiẽ.d.bal.⁊c.ponderans ꝙ dcã bo
na fuerũt vẽdita ad ſubaſtationẽ accedat qd no.Ang. in.d.
l.ſi quos.C.de reſcin.ven.dicens qd illa.l.ſi quos p quaʒ ſe
mouet bar.in.d.l.j.C.de pſcri.xxx.vel.xl.an. pcedit qñ ven
ditur res aliena put fiebat ibi ſm eũ.l.j.C.de pdi.cur.vbi
ſm Ang.ꝓbatur ꝯtrium pcedit qñ vendiẽ res ꝓpria vendẽ
tis.In caſu aũt noſtro vendiẽ per ipſam cõitatem res con
fiſcata ita qd caſus iſte applicari põt huic membro:l3 nõ ha
beam h vſquequaꝗ p expedito:ſ3 non dubito qd attentis
rõnibus adductis per prefatum dñm conſulentẽ quas nõ
repeto.Et ẽt conſiderato qd poterat in dubiũ deduci:put
⁊ hodie deduciẽ que erãt illa bona q̃ fuerunt tenta ⁊ poſſeſ
ſa p dictã dñam Geneurã.Nã rõne dubij ille res ita ven
dite in ꝯcreto veriſilr nõ inueniſſent emptorẽ tãti pcij:put
ſi fuiſſent ſpecificate talr ꝙ nõ eſſet opus ꝓbatione put alſ
hr in ſili in.l.per diuerſas.C.mã.in.l.lutius.§.ſi.ad treb.in
illo arti.an.d.l.ij.hẽat locum in trãſactione q ⁊ tangiẽ ibi ⁊
in.c.cũ dilecti.⁊.c.cũ cãm.de emp.⁊ vẽ.⁊ attento qd pauca
pau.de ca.in ꝯñ.informis ꝯſuluit ꝙ non v3 vẽditio ad ſub
aſtationẽ vel ſaltẽ d3 reſcindi qñ eſt magn⁹ exceſſus.l.iij.C.
de iur fiſ.lib.x.Nã ſi illud qñ vendiẽ p debito fiſcali magis
ꝓuilegiato fortius qñ pro debito priuato. Laus deo.

¶ Hoſpitali nõ datur reſtõ in integ.nõ ꝓbata leſione ⁊ nõ
probata inia epi in exigendo dictum hoſpitale.

¶ Conſilium. lvij.

In noĩe dñi noſtri ieſu
xpi.¶ In cã vertente inter priorem ⁊ recto
rem fraternitatis pauperum virginis Ma
rie ciuitatis caſtelli ⁊ ſer dñicum eius ſindi
cuʒ ex vna pte agente:⁊ barrho.heredẽ dñi
pagani ex altera conuentum viſo puncto viſis actis ſingu
lis tranſmiſſis que dñr actitata in dicta cauſa videtur dicẽ
dum prima facie ꝙ dicta fraternitas que dr eſſe hoſpitale
foueat iuſticiam ⁊ debeat obtinere:libellus.n.eſt aptus: l3
alternatiuus capitu.conſtitutus.de in integ. reſt. vbi caſus
non eſt inſiſtendum:⁊ libellus continet duo capita.primũ
caput nullitatis.ſcdm ſucceſſiue caput in integ.reſti.

a ¶ Circa primũ vr ꝙ obtinere debeat:nã ſer Jacobus obti
nuit petiã terre ſup qua vertiẽ pñs cã per ſniam adiudica
tionis latã ꝯ auctores dicti.d.pagani auctoris dicti Bar
tholomei:vñ fuerunt ſcã dicte fraternitatis dicta bona per
ea que hñr in auc.ei qui.C.de bo.auc.iu. ⁊ per totũ ti.ff.⁊
C.⁊ in.l.a diuo pio.§ in venditione.ff.de re iudi. ⁊ extra vt
lit.nõ ꝯte.c.qm̃ freqnẽter.§.in alqs.⁊.§.ſi.cũ ſi.Ad h etiaʒ
l.ſunt ⁊ alie.in ſi.ff.de pub.⁊ qd ibi p doc.merito cũ clare vi
derentur eſſe dcẽ frnitatis nõ vr ꝙ rector ſindic⁹ ſeu alius
adminiſtrator dicte fraternitatis ſuper dictis bonis tranſi
gere ſeu cõpromittere vel aliqd in preiudiciũ dicte fraterni
tatis agere:qꝛ ſapit ſpẽm donationis que cẽſetur excepta a
qualibet gnali adminiſtratione.l.creditor.§.lutius.ff. man.
⁊.l.ꝯ iuſ.§.filius.ff.de pac.⁊.l.ſi filius.ff.de do.Eſt.n.dila
pidare nõ adminiſtrare ⁊ ſic nõ ptinens ad adminiſtratio
nẽ.l.ab agnato.alſ icipit ſeruus furioſi.ff.de manu.⁊.l.im
perator.ff.ad treb.⁊ no.Bal. Raph.⁊ doc.in.l.pactũ cura
toris.C.de pac.⁊ hr in.l.preſes.C.de trãſa.p glo.⁊ doc.⁊ p
doc.in.l.iubemus.C.de ſa.ſan.ec.⁊ in.c.ſi.de dolo ⁊ contu.
Unde dictus rector dicte fraternitatis ſindicus vel alij ad
miniſtratores vr ꝙ non potuerunt dicte fraternitati ⁊ ho
ſpitali ſcẽ Marie ꝓiudicare i dcis bonis dcẽ frnitati adiu
dicatis neꝗ per compromiſſum neqꝫ per ratificationeʒ po
ſtea factam cuʒ ergo dictus rector ⁊ alij adminiſtratores vi
deantur non potuiſſe preiudicare. ⁊ per ꝯñs nec compro
mittere reſtat ꝙ laudum inde ſequutum non tenuit:qꝛ om
nis arbitri vel arbitratoris poteſtas dependet a partib⁹.l.
non diſtinguemus.§.de offõ.ff.de arb.⁊.c.cuʒ tpe.de ar.

b ¶ Scdo dictũ laudũ vr nullũ ⁊ alia rõne qꝛ put dixi arbi
tri ⁊ arbitratores non habent ptãtem vllã niſi quatenus da
ta eſt ⁊ dari põt a partibus per ipſum cõpromiſſum ⁊ ſi ex
tra cõpromiſſum laudãt vel arbitranẽ nihil agunt quaten⁹
excedunt formã cõmiſſionis.d.§.de offi:io.⁊.c.cuʒ olim.de
offic.dele.⁊ facit.l.diligenter.ff.mã.S3 ponderando verba
cõpromiſſi in dictos arbitros ⁊ arbitratores fuit commiſſa
ois cã vel controuerſia que eſſet vel poſſet cã vel occaſione
adminiſtrationis facte ⁊ geſte per ſer Jacobũ ⁊c.Sed ſuper
iſtis bonis non vr qd poterit eſſe qd cã adminiſtrationis:qꝛ
ipſa hẽbat p adiudicationẽ ⁊ ſniaʒ dcũs ſer Jacob⁹:vñ nõ
vr ꝙ dicta bona reſpicerẽt cãm adminiſtratiõis:⁊ p ꝯñs nõ
vr ꝙ dcã frnitas potuerit p dcõs arbitratores cõdẽnari ad
dimittẽdũ ⁊ relaxãdũ cũ ea ſi hũerit vt adminiſtrator vt dixi.

c ¶ Ex ſcdo capite petitionis ſilr vr qd dicta fraternitas fo
ueat iuſticiã qꝛ dato qd laudũ ſeu arbitramentuʒ tenuerit.
Tñ vr ꝙ grauiter ledat dictã fraternitatẽ attento ꝙ dictam
fraternitatẽ ꝯdẽnat ad dimittẽdũ ⁊ relaxandũ dictã terram
factã ſuã vigore dicte adiudicationis facte dicto ſer Jacobo
iuncta ſucceſſione dicte fraternitatis facte dicto ſer Jacobo
ex teſtõ.Et per ꝯñs cũ dicta fraternitas ſit hoſpitale ⁊ leſuʒ
vr qd habeat ius petendi in integꝝ reſti.put h3 eccleſia:qꝛ
oia priuilegia que hñt eccleſie hñt hoſpitalia:vt.l.oia ꝓui
legia.C.de epiſ.⁊ cle.vbi bar.no.qd res hoſpitalium habẽt
eadem priuilegia que hñt res eccleſie qd ⁊ dicit do.Nic.in
c.ij.de ꝯſue.p.d.l.oia priuilegia.⁊ in.d.c.ij.doc.dicunt ꝙ ap
pellatione eccleſiarum large ſumendo veniũt hoſpitalia p
tex.ibi.⁊ qd no.in.c.ex grãdi.de ſup.neg.prela.⁊ facit tex.in
§.hac auctoritate.liiij.di.⁊.c.cũ dilectus.de conſue. In in
teg.n.reſt.datur non ſolũ eccleſijs:ſed etiaʒ alijs pijs locis
prout voluit Jo.an.in.c.ij.integ.reſti.li.vj.⁊ Do.in.c.j.eo.
ti.hoſpitalia aũt cõſtat qd ſunt pia loca vt de ſe p3:⁊ proba
tur in.d.c.orphanotrophos ibi hmõi aũt pium ⁊ religioſuʒ
officium ⁊ in.d.l.oia ibi hmõi pietatis officiuʒ de epi.⁊ cle.
merito eis deẽ in integ.reſt.ad qd facit qd p bal.in.l.cũ ſena
tus.ff.de re.du.Nec obſtare vr qd eſt elapſum tps quadriẽ
nale qd daẽ ad petendam in integ.reſt.l.ſi.C.de temp.in in
teg.reſt.⁊.c.j.⁊.ij.de in integ.reſt.lib.vj. qꝛ rñdeẽ qd eſt vex
qñ is ad quem pertinet petere in integ.reſt. eſt negligens.
vt.d.c.j.⁊.d.c.ij.in quibus dr ſi negligenter obmiſerit:ſ3 in
caſu nro vr qd ceſſat negligentia qꝛ probabiliter ignorabaẽ
dicta adiudicatio per.l.ſi.ff.pro ſuo.⁊.l.qui in alterius.ff.de
reg.iur.⁊ in regula iur.preſumitur in.vj.cum ſi. Non enim
expediebat hoſpitali petere in integ.reſt.anteꝗ repiret di
cta inſtrã dicte adiudicationis.Idcirco nõ vr poſſe dici ne
gligens dictum hoſpitale vel eius rector.Uel ſaltem ſi di
camus curriſſe quadriennium dñm vr ſubeſſe iuſtam cauſaʒ

cōcedēdi in integ.reſt.poſt lapſum quadriēnij:quid.n.ma-
gis mouere dz iudicē ad arbitrādū iuſtā cām ſubeſſe qd la
pſus termini quadriēnalis nō currat q̄ ista qz non habebat
notitiam de inſtrīs ⁊ de actu quo mediante deducebat le-
ſio.Nā.n.ſubeſt rōnabil' cā eſt cōcedēda eccleſie ⁊ ſimilib⁹
pijs locis in integ.reſt.et poſt negligentiā quadriēnalem vt
eſt tex.in.d.c.j.⁊.d.c.ij de inte.reſti.lib.vj.⁊ no.in.c.tā lrīs.
eo.ti.in antiq.⁊ que ſit iuſta remittit arbitrio iudicis:pro
ut volunt doc.in dictis iuribus p tex.d.c.j.in fi.⁊ inter cete
ra vr iuſta cā qñ durauit rector q cauſauit leſionem prout
no.glo.in.d.c.j.per caſi.ſi ſacerdotes.xvj.q.iij.⁊ no.p Inn.
in.d.c.cū ex lrīs.de in inte.reſt q ⁊ ſequunt Imo.⁊.d.Do-
mi.de ſan.ge.in.d.c.j.de inte.reſt.ſ.q ſubducat de tpe qua
driēnij tps quo fuit rector ille q cauſauit leſionem: ſed au-
dio qd ille rector qui compromiſit tanto tpe durauit qd nō
eſt decurſum poſtea quadriennium merito ⁊c.

b ¶ His tñ non ob.ꝯtram arbitror ſniam veriorē.ſ.dictū ho
ſpitale nō ēē reſtituendū. Primo qz cōſtat qd q petit in in-
te.reſtitui dz probare leſionem.l.minoribus.C. de in inte.
reſt.mi.qz vbi nō eſt leſio non dat in inte.reſt.vt ibi:⁊.l.ſi-
eo.ti.⁊.l.nā poſtea.§.ſi minor de iureiu.⁊.l.ſcio.ff.de in in-
teg.reſt.⁊.c.j.⁊.c.cōſtitut⁹.extra de in inte.reſt.⁊ quaſi p to
tum.Sz in iudicio nulla eſt pbata leſio:qz licet dicat ⁊ alle
get fuiſſe repta d nouo inſtra adiudicatiōis tñ illa nō ſunt
actualr in actis pducta:vñ de eis non ꝯſtat iudici.Non.n.
conſtat inſtra iſta eſſe recerta nec ſubeſſe q requirit vt pſo-
na etiam priuilegiata poſſit reſcindere ſniaz.l.iperatores de
re iud.Nec ob.qꝛ in actis reperitur actus qualr.Mcccclxij.
die.iij.Aprilis ſer dñicus ſindicus ⁊ pcurator cōparuit co
ram iudice ⁊ pduxit teſtes:⁊ dcā ⁊ vniuerſum pceſſum di-
cte cāe:⁊ pceſſuz agitatū p.ā.dictū ſer Jacobū ꝯ dictū ſer
veſpaſianū dñam lenā ⁊ vencilaū ⁊ ſniaz adiudicationis fa
cte de dicta terra:qz illa pductio fuit verbalis ⁊ nō actualis
pz qz ſubdit q produxit oīa priuilegia dicte frnitatis:⁊ oīa
ſtatuta ⁊ ordinamenta dicte ciuitatis:⁊ oīa iura canonica ⁊
ciuilia:que tñ non fuerunt actualr pducta ſi eſſent pducta
apperent ex actis nec ſufficit verbalis pductio:qz per eā nil
ꝯſtat iudici:qnimmo ſi actualr producantur inſtra ⁊ pdu-
cens nō dimittit ſz ſtatiz reaufert ⁊ ſecū portat illa pductio
nō releuat Spe.in ti.de inſtru.edi.§.videndū.⁊ ibi Jo.an.
circa pñ.facit.l.ij.⁊.l.nō ē nouū.⁊.l.iuſtū.C.de edē.cūz ſi.ſi
itaqz fuerūt pducta dicta inſtra:ex quibus niti dicta fraterni
tas (put ⁊ mihi dr fuiſſe pducta) res eſt pluſq̄ clara q in
inte.reſt.nō eſt ꝯcedēda:qz nulla pbata eſt leſio vt dictū eſt.

c ¶ Sed ⁊ ex alio vr dictam reſtōnem in integ. non eē ꝯcedē
dam:qz eſt elapſum tps quadriennij q cōcedit ad obtinen
dam in inte.reſt.⁊ lz dicat ſubeſſe iuſta cā ex quo inſtra erāt
incognita.tñ h cā ceſſat ius petendi in inte.reſt.cū ex h de
ducatur leſio.qz inſtra non fuerunt producta que ſi produ
cta fuiſſent forte arbitratores:alr laudaſſent:non aūt vr q
ſit ſufficiens ad extendendū illud quadriennium q dat in in
te.reſt.nā bar.in.l.j.C.de ſen.aduer.ſil.Late dicit q ob hāc
cām.ſ.ad reſciſſionē ſnie vigore inſtrōꝝ de nouo reptoꝝ da
bat triēniū hodie dat quadriēniuz ita dicit ibi bar.nō ergo
qnquēnium vl octenniū:p quo facit qz tex.in.d.c.j.de i in-
te.reſt.exprimit certas cās ex qb⁹ iudex dz moueri ad con-
cedendā in integ.reſt.poſt lapſuz quadriēnij poſtea ſubdit
clām gñalem vel alia ⁊c.⁊ ſic p dictionem ſilitudinariaz vt
no.in.l.ij.C.de ſer.fu.in.c.ſedes de reſcrip.⁊ in cle.j.eo.tit.
quib.cau.expreſſis h cā videtur aſſimilis merito ⁊c.

f ¶ Sed ⁊ tertio deducit qz ad hoc vt hoſpitali cōpetat in in
teg.reſt.reqritur qd hoſpitale ſit cōſtructuz auctoritate epī
per no.per glo.in cle.qz cōtingit.de relic.do.⁊ doc. ibi ⁊ p
glo.xviij.q.j.quidā.⁊ firmat bal.in auc. hoc ius porrectum
C.de ſa.ſan.e ..⁊ in.l.orphanotrophos.de epiſ.⁊ cle.dicit
aūt mihi q nō fuit fundatū auctoritate epī put ⁊ eſt veriſi
mile qz ſtat ſub cura cōitatis que ſup ipſo hoſpitali ⁊ eius
bonis ⁊ mō eligendi rectoꝝ ſtatuit quicqd ſit hec qualitas
pbanda eſt p in integ.reſt.petentē qz eſt fundamentū intē
tionis ſue merito ⁊c.ar.l.q accuſare.C.de edē.c.cū eccl.ſut.
de cā poſſ.⁊ pprie.cum ſi.vulgaribus.Sic ⁊ qui rōne mio
ris etatis vult petere in inte.reſt.dz pbare minorē etatē tpe
leſionis vt eſt tex.⁊ doc.in.l.ſi minorē.C.de in inte.reſt.vñ
⁊ quando petitur reſtitutio in integ.qz dicatur eccleſia vel
alius ſimilis locus leſus debet probare q qualitas illa in-
teruenerit tpe leſionis hoc eſt qd fuerit eccleſia vel hoſpi-
tale fundatū auctoritate epī cū iſtis perſonis detur in inte.
reſti.vice minoris.c.j.⁊ auditis.de in integ. reſti. in antiq.

In his tñ duobus non facio magnum fundamentum : nec
in primo quia prout mihi dicitur interim eſt lata ſententia:
vnde poſſibile eſſet q in cauſa appellatiōis produceretur.

g ¶ Sed quarto non eſſe ꝯcedendā in inte.reſti.deducit qz
non eſt pbata leſio ēt ſi pduceret pceſſus adiudicationis:
qz prout mihi dr ille proceſſus nō appet niſi manu ſer An-
dree publici notarij qui non fuit extractus de ſacchetto col-
legij notarioꝝ neqz per collegiū notarioꝝ approbatus pro-
ut requirit ex forma ſtatuti in puncto ſuppoſiti:⁊ ſtatutū
illud expſſe diſponit q nulla fides adhibeat ſcripturis ta-
lium notarioꝝ merito cū ſtatutū ſit clarū ſeruandum eſt.l.
oēs ppli.ff.de iuſt.⁊ iur.inſti.de iur.nat.gē.⁊ ciui.§.ius aūt
ciuile.⁊ extra de ꝯſue.⁊.c.cū dilectus.cū ſi. de ꝯſue.⁊ ſic ne
gatur q ſint inſtra de nouo reperta:qz cū ſint nulla nō dñt
dici inſtra.l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iudi.cle. paſtora-
lis.e.tit.l.a nullo.C.de ferijs.cum ſimi.Et cum nulla fides
ſit adhibenda dictis ſcripturis conſtat nō probari leſionē.

h ¶ Quinto ex alio non eſt ꝯcedenda dicta ſnia:qz dicta ad
iudicatio vr nulla:eo qz.d.adiudicatio nō fuit rite facta.Nā
rei fuerunt citati vt prima die iuridica cōparerent ad rñdē
dum de iure ſup quadā petitione porrigenda per dictū ſer
Jacobum in dicta prima die iuridica lz ſer Jacobus cōpa-
ruerit ⁊ accuſauerit ꝯtumaciam reoꝝ non comparentiū:tñ
nullam produxit petitionē.Jō ceſſat eoꝝ ꝯtumacia:qz non
intereſt aduerſarij:qz ⁊ ſi comparuiſſent nō intereſſet ſer
Jacobi ex quo petitionē non produxit ⁊ ſic nihil eſt cui po-
tuiſſent rñdere.Jdcirco eoꝝ ꝯtumacia non eſt punibilis.l.
ij.in fi.ff.ſiquis in ius vo.nō ie.ſi nautē poſtea fuit pducta
petitio ⁊ ſuper ea pceſſum fuit pceſſum ſine citatiōe:qz ci-
tatio non operat niſi reſpectu actus ad quē ſpecifice cita-
tus fuit:vt eſt tex.⁊ ibi per bar.in.l.aut qui alr.ff. q vi aut
clā.igit illa citatio non operat niſi circa petitionē que pro
ducta fuiſſet illa prima die iuridica:qz ad rñdendū illi peti
tioni tunc producte citatus fuit.Non.n.poterat rñdere pe
titioni non pducte:⁊ ad tunc rñdendum citatus fuit ad h
no.in ſili per clariſſimum doc.d.Jo.de nobilibus de mon-
te ſperello in.l.j.in prin.ff.de eden.de citato vt tali die cō-
pareat recepturus pceptū ⁊c.qz intelligit recepturus illo
die vt ibi latius declarat ſua dñatio. Jdcirco adiudicatio
interpoſita ex falſa cā:qz ob ꝯtumaciam non interueniēte
eſt ipſo iure nulla.l.j.§.hec verba.ff.ne vis fiat.l.tutor ſi pe
titus.⁊.l ſeye egreſſe.de tu.cu.dā.⁊ qd per Bart.in.§.iul.⁊
doc.in auc.ei qui.de bo.aucto.iu.po.cum ſi.Aduerto ēt q
citatio fuit facta ad domum ſolite habitationis que citatio
non eſt de iur cōi rite:qz citari dz ad domuz in qua habitat
tpe citationis ⁊ non ſufficit dicere ad domum ſolite habita
tionis.l.iiij.§.pretor ait.de dam.infec.⁊ ibi per bar. ⁊ doct.
non inſiſto ſuper hoc.qz forte prouidetur iure municipali.

i ¶ Sexto ex alio non eſt ꝯcedenda dicta in inte.reſti.qz ex
alio non ꝯſtat de leſione aliqua:qz dato q iſta bona adiudi
cata eſſent rite adiudicata ⁊ dicte ſcripture probarent dicta
acta non obſtante dicto ſtatuto.Tñ ex quo dictus ſer Jaco
bus erat gñalis procurator dicti ſer veſpaſiani nō debebat
petere indebitum ⁊ ſic petijt indebitum male geſſit nego-
cia.d.ſer Veſpaſiani vt de ſe pz.qz ſi fuiſſet bonus admini
ſtrator debuiſſet recognoſcere bonāfidem ⁊ fateri debitū
non eſſe debitum.n.debitum a ſe exigere ⁊ ſibi ſoluere pōt
l.ſcire opz.§.ſicut.ff.de admi.tu.⁊.l.diuortio facto.ff.de ne.
ge.Et ſi fuerit in culpa ſeu negligentia tenet:vt dictis iu-
ribus cum ſimilibus:vnde ſi alr non appareret de debito q̄
per illum proceſſuz poterit ſibi impingi q fuit in culpa exi
gendi indebitum pro debito:⁊ maxime qz in eodem inſtro
erant ꝯſtituti alij pcuratores quos poterat citare:vñ ſi ha
buit notitiam ſue procure cenſetur habuiſſe notitiam etiaz
alioꝝ procure per ea que no.in.l.cū heres.ſi. de lib.le.in ⁊
l.qdam ita.§.ſiqs filium.ff.ad treb.⁊ per Bar.in.l.qui ro-
me.§.duo fratres.ff.de ver.ob.⁊ in.l.cius qui in pinciaz
ff.ſi cer.pe.in qbus iuribus hr q inſtitutus heres in teſtō
ſi dicit ſe heredem ⁊ non eſt ſuus heres preſumit ſcire le-
gata ⁊ alia que ſunt ſcripta:qz non pōt eſſe heres quin ha-
bebat notitiam teſti iuxta no.in.l.ſed ſi de ſue.ff.de acquir.
here.⁊ in.l.heres inſtitutus.e.ti.ſz Bar.⁊ doc.in iuribus
p̄calle.Ergo qui aliquo ꝯctu nititur vel teſtō preſumit ſci
re ea que in ꝯctu vel inſtro continentur ar.predictorum:ſz
dictus ſer Jacobus aſſerit ſe procuratorem ſer Veſpaſia-
ni in anno.Mccccxxvj.⁊ vt procurator dicit ſe ſub pigno-
raſſe certos libros ⁊ illo poſtea dicto tempore vt procura-
tor reluit dictos libros. Item in proceſſu adiudicationis

in libello

In libello dicit ꝙ vt procurator reluit quandam petiam ter
re vt procurator in anno. Mcccc.xxvi.ergo patet ꝙ ipſe ha
buit noticiam dicte procure exquo aſſerit ſe procuratorem
prout aſſeres ſe heredez preſumitur hře notitiam teſti ſi ha
buit notitiaz dicte ꝓcure ꝙ continetur in vno iuſtro ergo
cenſeť ⁊ pſumitur hře notitiã eoꝝ que continenť in inſtro
illo merito cenſeť hũiſſe notitiã ꝙ alij erant ꝓcuratores di
cti ſer Veſpaſiani. Sꝫ gerẽs diligẽter negocia alteri⁹ poti⁹
notificaſſet ⁊ citationẽ miſiſſet ꝓcuratori ꝗ̃ domi ſolite ha
bitationis qñ dñs ẽ abſens a territorio vt de ſe pꝫ. ⁊ cõſtat
ſaltẽ qꝛ ſi procurator negligeret ipſe teneretť vbi fuiſſet mo
nitus vbi ſi citatur domi ꝯ neminẽ hĩ recurſu ꝙ ⁊ pꝫ qꝛ iu
ra volũt ꝙ ꝑus dẽat citari procurator ꝗ̃ citeť domi vbi hĩ
noticia qd̃ eſt dimiſſus procurator.l.j.§.j.de libe.agno.⁊.c.
cãm.de dolo ⁊ cõtu.⁊ cle.cãm de elec.⁊ no. bart.in.l.iiij.§.
pretor ait.ff.de dã.infec. Ad hoc ẽt tex.in.c.ſi aduerſarius.
⁊ ibi glo.⁊ in.c.fin.de eo q mit.in poſ.⁊ facit.l.meminerint.
C.vnde vi ⁊ volunt vltra ẽt ꝗ̃ Bar.Imo.⁊.d.Ludo. in.d.
§.pretor ait.per dicta iura. Ex quibus ſequi videtur ꝙ niſi
appareat ȯ dcõ debito: pp qd̃ fuit fcã dcã adiudicatio reſul
tat qd̃ dictus ſer Veſpaſianus ⁊ alij in puncto noiati fue
runt priuati dictis bonis culpa dicti ſer Iacobi:ideo tenea
tur ad reſarciendum damnum predictuꝫ ratione dicte ſue
adminiſtrationis ⁊ procure ſeu negociorum geſtionis.

k ¶ Septimo eſt dicta in integ.re. deneganda qꝛ ex alio de
ducitur non eſſe probatã leſionem: qꝛ dato ſine preiudicio
qd̃ dicta adiudicatio fuiſſet rite conceſſa ⁊ facta ⁊ nõ potue
rit dictus dñs paganus nõ impugnare.⁊ ꝑ ꝯñs dcã frater
nitas fuerit onerata in hoc tñ ex aduerſo fuit liberata ab illa
lite que mota eidem fuerat per dominũ paganũ ⁊ ſup qua
fuit factũ cõpromiſſum in arbitros ⁊ arbitratores amicos
cões ⁊ amicabiles cõpoſitores cum ampla ptãte cum ptãte
laudandi in parua ⁊ magna ꝗ̃titate ⁊c. Si igiť res erat rite
adiudicata ⁊ condẽnauerunt ad eam reſtituendaꝫ:qꝛ libera
tur a lite non ſequitur dedit fraternitas rem ſuaꝫ: ergo leſa
fuit.qꝛ hmõi arbitramenta ſunt ſpẽs tranſactiõis auc.ſi ve
ro contigerit.⁊ ibi habetur.ff.de iu.⁊ per bar.in.l. ſi ſociete
tem.§.arbitroruꝫ.ff.pro ſocio.⁊ doc.in.c.quintauallis de iu
reiur:⁊ in tranſactione ſolet vna pars dare rem ſuam vt li
beretur a lite:qꝛ tranſactio fit aliquo dato vel retẽto.l.trãſ
actio.C.de trãſa.⁊.l.ſuus.in fi.C.de repu.he. Et licet quis
pro trãſactione det rem ſuam propriã non ppea dť leſus:ſꝫ
quãdo dat plus ꝗ̃ ꝯſequitur:vt qꝛ eſt maioris extimatiõis
res ſua ꝗ̃ dat ꝗ̃ ſit ipſa liberatio ſeu dubius litis euẽt⁹ iux
ta no.ꝑ glo.⁊ doc in.l.lucius.§.fi.ff.ad treb.⁊ in.l.ij.C. de
reſcin.vẽ.⁊ facit qd̃ habeť in.l.per diuerſas.C.man.⁊ in.d.
§.arbitroꝝ.⁊ in.d.c.quintauallis. ⁊ in.l. ſiqs cum alr.ff. de
ver.ob. Ita pariter in propoſito non ſufficit ad probandam
leſionẽ deducere ⁊ probare ꝙ dicta bona ad que dicta fra
ternitas fuit condemnata vt relapſet fuerint dicte fraterni
tatis:ſed debebat deduci ⁊ articulari valor dictoꝝ bonoruꝫ
⁊ deduci extimatio dicte litis ⁊ deduci ꝙ non interfuit dcẽ
fraternitatis abſolui ⁊ liberari a dicta lite intantum inꝗ̃tũ
erat valor rei:ſed fuit nõ parua diſproportio inter vnũ ⁊ re
liquum iſto mõ deduci dẽbat leſio ꝙ mĩme factũ eſt: qꝛ nõ
eſt ꝺductũ nedũ ꝙ ſit ꝓbatũ:vñ ẽ ꝑinde acſi dediſſeꝫ tibi rẽ
meã vt tu mihi aliqd faceres vel dares ⁊ poſtea dicereꝫ me
leſum:qꝛ rem meã dedi:qꝛ deridẽdus eſſem niſi deducereꝫ
extimationẽ eius ꝙ tu mihi feciſti vel dediſti in emptione.
enĩ emptor dat preciũ ꝙ eſt ſuũ in ꝑmutatione vnus dat rẽ
ſuam ⁊ in ſocietate ſocius cõicat rem ſuam:⁊ tamen abſur
dum eſſet dicere ꝙ propter hoc appareat leſio.

l ¶ Nec ob.ſi dicať predicta ꝓcederent qñ abſoluiſſent fra
ternitatẽ a petitis per dñm paganũ:eo qꝛ fraternitatem cõ
dẽnauerũt ad relaxandũ illa bona ſua: ſed nõ fecerũt ita ſꝫ
ſimplr ꝯdemnauerunt fraternitatẽ ad relaxandũ bona illa
⁊ ſimplr eã abſoluerunt:vñ vĥr duo lauda vnũ ꝯdemnato
riũ aliud abſolutoriũ:ar.l.ſcire debemus.ff.de ver.ob.cũ ſi.qꝛ
ad hoc rñdeo ꝙ imo ſupradicta militãt in caſu nr̃o duab⁹
rõnibus:qꝛ imo vĩ ꝙ fuerit vnũ laudũ tm̃ pro parte abſo
lutoriũ ꝓ parte ꝯdẽnatoriũ ſicut dĩ in.l.j.C.ſi aduer. vẽ.qꝛ
vnũ fuit cõpromiſſum:nã cõpromiſſum fuit ſup lite mota ⁊
emergentibus ⁊c. Vñ qꝛ vnũ fuit cõpromiſſum vnũ dꝫ iu
dicari laudũ ꝙ hꝫ neceſſariã relationẽ ad cõpromiſſuꝫ.d.§.
de officio:prout qñ vnus ẽ libellus vna eſt ſnĩa.d.l.j.cuꝫ ſi.
ſi aduer.vẽ.vñ cũ vnũ fuerit cõpromiſſuꝫ factũ ſup lite pẽ
dente ſup adminiſtratione.⁊ ꝯñr ſup vna actione gñali vĩ ꝙ
vnũ dẽat iudicari laudũ totũ latum ꝯtẽplatione illius ad

miniſtrationis ⁊ actiõis intentate:⁊ iõ condẽnatio facta ꝯ
dictã fraternitatẽ vt relaxet cenſeatur facta illa contempla
tione ⁊ ſic cum vnicũ ſit laudum cõtemplatione vnice admi
niſtrationis ⁊ actionis latum videtur ꝙ toto laudo cõſide
rato ſit iudicandum an reſultet leſio necne non cõſiderata
vna eius particula ꝓut deductum eſt.ſ.in vnica emptione
permutatione,trãſactione ſocietate ⁊ hmõi ad hoc optime
tex.in.l.ſi nõ fuerit in ſi.prin.⁊ in.§.j.vbi eſt tex.ꝙ ſi in ſo
cietate in qua partes debẽt eſſe pares vt ibi in primo rñſo.
⁊ inſti.eo.tit.in prin.⁊ arbitrio boni dꝫ ſocietas iniri ita ꝙ
nemo ex ſocijs ledatur.l.qd̃ enim.ij.§.j.ff.pro ſo.⁊.l.in pro
poſita.⁊.l.qd̃ nerua.⁊.l.verum.in prin.e.ti. Si conuenitur
ꝙ alter ex ſocijs habeat duas partes damni vel totum dam
num non tollit equalitatem nec ledit iſtud pactum ſi ex al
tera parte alius ſocius in alio equiualenti oneratur:vt.d.l.
ſi non fuerint.⁊ tñ ꝯſtat ꝙ illud pactum de per ſe conſide
ratum nocet illi qui recipit totum periculum vel maiorẽ par
tem. Ita in propoſito noſtro maxime cum ſimus in arbitra
mentis:in quo etiam loquitur.d.l.qd̃ enim.§.illud.

m ¶ Et dato ꝙ eſſent plura arbitramenta ſeu lauda:tñ exquo
fiunt incontinenti vnum poſt aliud cenſentur relatiua vnũ
ſcꝫ factum pp aliud per ea que hñr in.l.in bone fidei.⁊ in.l.
perens.C.de pac.cum ſi. Vbi hĩ ſm cõem opi.fere omniũ
ꝙ qñ fiunt duo pacta ſimul vel incontinẽti vnũ poſt aliud
lꝫ non habeãt expreſſam relationeꝫ vnum vel aliud tamen
habẽt in dubio tacitã relationẽ ⁊ reſultat ꝯctus innomina
tus ſi vnum eſt pro vno ⁊ aliud ꝓ altero: prout habetur in
dictis iuribus ⁊ in multis alijs iur partibus. Sic ergo ⁊ in
arbitramẽtis cum ſapiant ſpẽm tranſactionis vt dictuꝫ eſt:
maxime cum data ſit ptãs componẽdi:⁊ maxime cuꝫ vt pre
ſupponitur fuerit arbitramentũ emologatũ ⁊ ratificatum a
ptibus:ita ꝙ eſt verifiře qd̃ dominus paganus: iõ emolo
gauerit laudũ in parte abſolutoria pp aliam ptem cõdẽna
toriã que erat ſibi proficua:ſiľr eꝯ fraternitas emologaue
rit partem cõdẽnatoriã ſibi nociuam pp partem abſoluto
riam eidem fraternitati proficuã. Et maxime in caſu noſtro
hoc eſt dicendum attento qd̃ ſolum rõne adminiſtrationis
⁊.ſuper adminiſtratione erat facta cõmiſſio per iam dicta.

n ¶ Cũ itaqꝫ nõ ſit deductũ ꝙ leſa ſit fraternitas ex dicta trã
ſactione ⁊ dicto arbitramento correſpectiuo vt dictum eſt:
ſed ſolum ꝙ iſta bona fuerint fraternitatis deductũ ſit re
ſtat ꝙ non probata leſiõe ceſſare dꝫ in integ.reſt. Poſſꝫ in
ſtari quid ſi fraternitas deduceret dictã leſionẽ ꝙ toto lau
do ſeu arbitramento conſiderato dcã fraternitas fuit leſa:
an ex actis diſcernať leſio. Ego vidi acta fcã in illa lite ſup
adminiſtratione:⁊ꝫ aliqua que ſunt tranſmiſſa non oĩa acti
tata qꝛ fuerunt producta multa inſtra in illo iudicio: ꝓut vi
di in quodã folio ꝓductionem ipſoꝝ:ſed non vidi que con
tinenť eis ⁊ vidi multos teſtes qui ꝓbant ꝙ ſer Iacob⁹ re
collegit fructus de bonis ſer vencilai:non tamẽ diligenter
oĩa ponderaui:qꝛ non poterã diſcernere que eſſent partes
iudicis pp predicta que non erãt tranſmiſſa:tñ reperio ꝙ ꝓ
parte dñi pagani fuerit pluries in ſtatum ꝙ ferreretur ſnĩa
quare attento ꝙ dñs paganus erat doctor credẽdum eſt cũ
inſtaret vt ſnĩa ferreretť ꝙ ſperaret ſnĩam ferri pro ſe ⁊ qd̃
vel res eſſet clara ꝓ eo vel ſaltẽ eẽt probabiľr dubia. Et ẽt
eſt ꝯſiderandũ ꝙ ſi aliqs defectus eſſet in probationib⁹ ꝙ
nõ plene ꝓbaſſet poterat illud ſupplere in cã applõne.l.ꝑ
hanc cũ ſua mã.C.de temp.app.⁊.c.fraternitatis.de teſti.

o ¶ Item eſt conſiderandum ꝙ ex altero latere res nõ ẽ cla
ra ꝙ illa adiudicatio tenuerit per ea que dixi.ſ. Nec ẽ clarũ
ꝙ dato qd̃ tenuerit in ſe ꝙ pp hoc nõ debuerit reddere at
tentis dictis.ſ.in proximo ar.pro hac parte facto. Item eſt
aduertendum ꝙ veritas deprehenditur euidenter ꝙ.d.ſer
Iacobus adminiſtrauit ex varijs vijs ex inſtris ex proceſſu
adiudicationis:⁊ ex teſtibus:⁊ inter cetera appareat cõfeſ
ſatus ꝙ in hereditate ſer Iacobi remanſit quidã liber ratio
nis in quo ſunt ſcripte rationes inter dictum ſer Iacobum
⁊ ſer Veſpaſianum ⁊ fructum recollectorum per dictuꝫ ſer
Iacobum pertinentium ad dictum ſer vencilaum. Et pro
parte domini pagani inſtabatur coram iudice ꝙ dict⁹ liber
oſtenderetur ⁊ exhiberetur. Et poſſibile eſt immo veriſimi
le ꝙ dicti arbitratores ⁊ amicabiles compoſitores dictum
librum viderint ⁊ in illo forte ſe fundauerint. Item eſt con
ſiderandum ꝙ non apparet ꝙ fuerit ignorata iſta adiudi
catio licet non probetur ſcientia ⁊ non preſumatur de iure
tamen poſſibilis fuit ⁊ ſatis veriſimilis:exquo ſer Iacobus
redigebat in ſcriptis rationes inter eum ⁊ ſer Vencilaum

ita qȝ eſt veriſimile ꝙ dicti arbitri habuerint reſpectuȝ vł
ad adiudicatiōnē ipſam vel ad ipſum creditū propter quod
fuit facta adiudicatio:alˀs nō video quare nō condemnaſ-
ſent fraternitatem ēt ad reſtōnem fructuū recollectoꝝ in
ipſis bonis ſi bona ipſa pertinebāt ad dñm paganū ⁊ pro
pte ſer Jacobi nō produceref aliquis iuſtus vel coloratus
titulus. ſinaūt fuiſſet hita conſideratio ipſius credit pp qȝ
fuerat fcā dicta adiudicatio eſſet iniquum ꝙ dicta petia ter-
re reſtitueref. Nec apparet de leſione cū vigore laudi cōſe-
quuta fuerit ipſe fraternitas precium ipſius petie terre: pro
quo fuerat dcā terra adiudicata. Quibus cōſideratis vide-
tur coniecturādum ꝙ nulla fuerit leſio. Et iniquū eſſet ꝙ
nunc mortuo dño pagano q erat forte ad plenū informatˀ
de pertinētibus ad illā litem ⁊ ſuperſtitibus heredibus iuf
ignaris forte ⁊ facti hāc rem concernētis nūc ipſa fraterni-
tas vellet reſcindē illud arbitramentū emologatū a ptibus
propter illam preſumptionē iure que dictat ꝙ preſumitur
ignoraſſe iſtam adiudicationem per. l. qui in alterius. de re
gu. iur. ⁊ in. l. regula preſumitur in. vj. cum ſimi.

p ¶ Nec ob. in ꝯtrium adducta circa primū caput nō obſtant
prio loco adducta ꝓ prio argumēto: qꝛ in caſu nr̄o nō fuit
donatio ſȝ trāſactio quedā ſuper lite incerta ⁊ re dubia quā
trāſactionē facere pn̄t admiſtratores. l. pſes. C. de trāſa. ⁊ p
l. interdū. §. qꝛ tutelā. ff. de fur. ⁊ p bar. in. l. nulli. ff. de trāſa.
⁊ p do. Nic. in. c. cōtingit de trāſa. Attēto maxīe in caſu no-
ſtro ꝙ vigore ſtatuti vr̄ qȝ prior predictus dicte fraternita-
tis cū tribus ex rectoribus poſſit alienare ⁊ alienatiōes ſin
gulas facere. Et ita ꝓut mihi dicitur eſt conſuetum.

q ¶ Nec ob. ſcōm ar. in ꝯtrium adductum: qꝛ immo pōt dcā
reſtō dictoꝝ bonoꝝ cōprehendi ſub dcō cōpromiſſo gñali
de omni lite que eſt vel eſſe poſſet rōne adminiſtrationis ⁊
dependētibus ⁊ emergētibus ⁊c. Sed in dicta lite poterat
eſſe qȝ de dictis bonis rōne dicte adminiſtrationis per ea
que dixi ſupra in ſexto ar. merito nō reſultat nullitas ꝑpter
defectū cōpromiſſi. Preterea dī mihi ꝙ fuit ratificatū ⁊ cō
firmatum per ptes vñ ſi nō valuiſſet vt laudū pōt valere vt
pactū noviter factū tpe ratificationis per ea que hn̄r in. l.
ij. C. cōia vtriuſqȝ iud. Itē arbitrator ⁊ multofortius amica
bilis cōpoſitor pōt extendere manus ad ea q ſunt extra cō-
promiſſum puta ſi eſt cōpromiſſum ſup vna re ⁊ in illa fer-
tur arbitramentū pro vna pte vel vni parti adiudicatur po
terit arbitrari ꝙ illa pars cui adiudicaf det alteri parti ali-
qd in recōpenſationē dicte rei ſup qua erat fcm̄ cōpromiſ
ſum ꝓut volunt do. Ant. ⁊ Jmo. in. c. qntavallis de iureiu.
⁊ Spec. in ti. de arbitro. §. excipif verſi. ſȝ pone ⁊ eo. ti. §. j.
ver. arbitrator ad hoc qȝ hī in. c. niſi. de pbē. ⁊ bonus tex. i
c. cōſtitutus. de reli. do. ⁊ ibi p doc. lȝ aliud videaf velle bar.
in. l. cū acqliana. ff. de trāſac. Et maxīe in amicabili compo-
ſitore vī poſſe procedere opi. ſpec. ⁊ dñi Ant. ⁊ Jmo. poſſet
ēt intelligi dictū Bar. qñ ſuper alia re arbitraref principa
liter ⁊ pp ſe nō quādo daret vnā rē p his ſup qbus eſt fcm̄
cōpromiſſum vel ſi deberet pecuniā condemnaret ꝙ daret
ſpēm pro qn̄titate licet hoc non videaf de mente Barto.

r ¶ Nec obſtāt adducta in ꝯtriū circa ſcm̄ caput libelli quia
apparent ſublata eſſe ar. in ꝯtrium fcā per adducta ꝓ hac par
te primo qꝛ ſupra deductū eſt in tertio ar. facto ꝓ hac parte
ꝙ dictum hoſpitale non eſt tale qꝛ gaudeat ꝑuilegio ⁊ iure
petēdi in inte. reſt. vel ſaltē non appet ipſum eſſe tale ⁊ pa-
ria ſunt aliqd non eſſe vel non appere. ff. de le. i. l. cum res.
§. itaqȝ. ⁊. ff. de ꝯbē. emp. l. ſi in lege. ff. de ꝯbē. emp. vnde nō
cōpetit in inte. reſt. rōne pſone. Nec ēt cōpetit ex cl̄a gene
rali ſi qua mihi ⁊c̄. Attento ꝙ non ſubeſt iuxta cā concedē-
di in inte. reſt. imo iniquum eſſet ꝙ concederetur attentis
que ſupra deduxi pro hac pte. maxīe in ſi. Itē ē elapſū tps
quadrimeſtre ad hoc dicta ſupra in ſecundo articulo.

s ¶ Et ad illud qȝ dicebā in allegatis in ꝯtriū ꝙ non currit
tpe durāte illo eodē rectore: tn̄ dco qȝ ꝯtrium vult Jo. an.
⁊ pleriqȝ doc. in. d. c. i. de in inte. reſt. li. vi. ꝙ ⁊ vī ꝓbari per
illū tex. c. j. ⁊. c. ij. in qbˀ probaf ꝙ currit q̄driēniū a die le-
ſiōis ⁊ excipiuat caſū qñ eſſet ꝑuaricatio vł fraus manife-
ſta q fraus a rectore veriſile eſt ꝙ hēat itervenire: ergo cur
rit ſi fraus rectoris nō eſt manifeſta: ⁊ h̄ opi. ſaltē ꝓcedere
dȝ qñ non tractaf de intereſſe ipſius prelati. qꝛ nō agif de
eiˀ ignominia: qꝛ tūc ceſſat rō q pōt adduci: q̄re illō tps dȝ
detrahi de q̄driēnio. ſ. qꝛ nō eſt viſile ꝙ ille q male facit vł
alienat in caſu illicito: prout loquunf glo. in ꝯtriū allegate
velit detegere ſuam iniquitatē. Sed in caſu nr̄o deducif ꝙ
prior ⁊ rectores fuerunt in bonafide: qꝛ ignorauerunt dcā
inſtā merito h̄ caſu non viget rō: quare dicta tpa debeant
detrahi de dicto quadriennio. Item ex pluribus medijs.
ſ. oſtenſum eſt ꝙ non eſt probata aliqua leſio merito ſub-
lata ſunt fundamenta contraria. Laus deo.

¶ Scriptura priuata probatur per duos teſtes qui vide-
runt debitorē propria manu ſcribere an plene vel ſemiple-
ne ꝓbet. Et ſi vnus teſtis deponit de facto ꝑncipali alter
de confeſſione debitoris an plene probent ſimul iuncti.

¶ Conſilium lviij.

IN nomine dñi noſtri
ieſu chriſti. ¶ In hac conſultatione viſis ⁊
diligenter cōſideratis actis cāe breuiſſime
rem abſoluam: tum qꝛ mora eſt in conſul-
tationibus deciſiuis: tū qꝛ tps inſtat: ideo
deſcendendo ad merita cauſe: videndum eſt an pro parte
actoris ſit legitime fundata eius intentio ad qȝ oſtenden-
dum eſt premittendum ꝙ pro parte Michaelis de colle ⁊
Guidonis dicto del gallina actoꝝ in eoꝝ petitione conclu-
ditur ꝙ ipſis Michaeli ⁊ Guidoni ⁊ Guilielmo eoꝝ fra-
tri fuerunt donati. xl. flore. aurei largi computatis arneſi-
bus ⁊ denarijs: ⁊ ꝙ dicta bona peruenerunt ad manus di-
cti Guilielmi: ⁊ ꝙ dictus guilielmus deceſſit relictis poſt
ſe dictis Raynerio Petrofranciſco ⁊ Joanne eius filijs ⁊
heredibus ab inteſtato: ⁊ propterea cōcludunt ꝙ dicti fi-
lij ⁊ heredes dicti Guilielmi tenētur ⁊ obligati ſunt redde
re ⁊ reſtituere ⁊ ſoluere dictis Guidoni ⁊ Nicolao dicta
bona donata pro duabus tertijs partibus. Itaqȝ hn̄t pro-
bare primo dictam donationem: ſcdō ꝙ peruenerint dicta
bona donata ad manus dicti guilielmi: tertio qȝ dicti rei
conuenti ſint heredes dicti Guilielmi: ⁊ per ꝯñs ꝙ dictus
Guilielmus deceſſerit ſuperſtitibus. d. reis cōuentis filijs
⁊ heredibus. Primum autem ſcilicet quod dicta bona do-
nata fuerint dictis Guilielmo guidoni ⁊ Nicolao legitti-
me probatur per plures teſtes qui deponunt per ſenſum
corporis de dicta donatione ⁊ etiam deponunt de ſcripta
que inter eos interuenit: que etiam eſt in iudicio producta
adeo ꝙ in hac parte minime eſt inſtandum.

a ¶ Ad probationem aūt ſcdi. ſ. ꝙ dicta bona donata perue
nerint ad manus dicti guilielmi producif quedam ſcripta
que dī ſcripta manu propria dicti guilielmi in qua contine
tur qualiter dictˀ guilielmus recepit ducatos. xlvij. auri cō
putatis flore. xi. qui debentur a quodam paulo fornario ⁊
nonnulla ſuppellectilia que ſigillatim in ſcripta deſcribun
tur donata ſibi ⁊ dictis guidoni ⁊ Nicolao. Et qualiter di-
cta bona ꝓmiſit reddere dictis Nicolao ⁊ guidoni: vȝ cui-
libet eorū pro tertia pte: ⁊ lȝ dicta ſcripta nō recognita per
dictos reos ꝯuentos: tn̄ duo teſtes deponunt ꝙ eſt ſcripta
manu propria dicti Guilielmi: vñ dicta ſcripta iuuata ad-
miniculo teſtiū vī facere ſemiplenam probationem. Eſt ēt
vnus teſtis: vȝ paulus Laurentū qui deponit non ſolū de
ipſa ſcriptura: ſed ēt deponit de ipſo facto principali ſcȝ ꝙ
dicte res donate peruenerūt ad manus dicti Guilielmi: ⁊
ꝙ ipſe Guilielmˀ tenebaf dicta bona ꝯſignare dictis Ni-
colao ⁊ Guidoni pro eoꝝ tertijs partibus. Ex quo videba
tur ꝙ eſſet in hac parte legittime probata intentio actorum
qꝛ iſte teſtis ſemiplene probat intentionē ⁊ ſcripta iſta iu-
uata teſtibus vr̄ aliam facere ſemiplenā probationē ⁊ due
ſemiplene probationes diuerſis generis cōiunguntf ad fa-
ciendam ſemiplenam probationem: vt no. Bar. quem ſe-
quuntur doc. in. l. admonendi. ff. de iureiur. Sed certe hec
procederent ſi duo teſtes deponerent ꝙ viderunt Guiliel
mum ſcribere dictā ſcriptā: ꝓut deponit dictus primus te-
ſtis: tñ qꝛ alius teſtis nō deponit ꝙ viderit ſcribi dictā ſcri
ptam: non ita vr̄ ꝙ dicta ſcripta faciat ſemiplenam ꝓbatio
nem: ꝓut faceret ſi ēt ille alter teſtis deponeret de viſu ſup
ipſa ſcriptura: qꝛ doc. volentes ꝙ ſcriptura iuuata admini-
culo teſtium: faciat ſemiplenam probationem: volunt ꝙ te
ſtes deponant ꝙ viderūt ſcribi dictā ſcriptā: ⁊ h̄ ſuadet rō:
qꝛ teſtis dȝ deponere p ſenſum corporis nō p inductū itelle
ctus. l. teſtiū. C. de teſti. ⁊. l. qui teſtm̄. § ſi. ff. de teſta. cū ſi.

b ¶ Et licȝ videatur primo aſpectu ꝙ teſtes deponentes ꝙ
viderunt ſcriptam de qua agitur ſcribi manu ipſius debi-
toris videantur plene probare ipſaȝ ſcripturam eſſe manu
debitoris: tamen ꝯtrium vr̄ velle glo. in auc. de fide inſtru. ⁊
cautela in. §. ſiquis igitur in verbo faciamus. ⁊ ꝯtrium etiaȝ

firmat Bar.in auc.⁊ ſi ɔtr⁹.C.e.ti.⁊ in.l.nuda rō.ff.de do na.⁊ in.d.l.admonendi.quem ibi ſequunt̃ Saly.Rapha.⁊ Pau.de ca.Qđ ⁊ voluit.d.Ant.de bu.in.c.ij.de fide inſtr. qui volunt ꝙ teſtes deponentes vidiſſe ſcriptura ſcribi ma nu debitoris non plene ſed ſemiplene probent ſcriptura nō hʒ ſubſcriptionē teſtium:qđ ⁊ voluit Bal.in auc. ſed nouo iure.C.de reb.cre.⁊ iureiur.Et lʒ pont.in.d.l.admonendi clamet ɔ bar.⁊ ſequaces:eo qꝛ probatio pdicta vʒ in nullo defectiua:nec ſm eū eſt rō:quare nō faciat plenā probatio nem ⁊ inducat tex.in.§.ſi vo tale in auc.de ſi.inſtru.probā tem ſm eū qđ ſi teſtes deponūt certaʒ ſcripturā fore ſcri ptā manu debitoris plene probāt:lʒ ɔ ſe habeāt cōparatio nem lr̃arum ergo fortius plene probent ſi ɔ eos non viget pſumptio reſultās ex cōparatione lr̃arū:⁊ pro hac pte addu cit auctoritateʒ Cy.in.l.comparationes.C.de ſi.inſtr.⁊ rn̄det ad auc.⁊ ſi ɔtrus adductā p Bar.qđ loquitur in compara tione lr̃arum decidendo qđ reglr̃ non plene pbat:ſed opʒ qđ confirmetur dictis teſtiū:non tn̄ negat qn ſoli teſtes de ponentes ſuper ipſa ſcriptura faciāt plenam probationem ſm eum.Et idē voluerit Jmol.in.d.l.nuda rō.⁊ in.d.c.ij. de fide inſtr.vbi idem vr̄r velle Hoſt.Jo.an.⁊ Panor.Ni hilominus teneri pōt ſn̄ia Bar.⁊ ſequaciū per rōnem ſuā ⁊ qꝛ rō quaſi nō plene credit̃ comparationi lr̃arum nō eſt ex alio niſi qꝛ reperiunt̃ ſcripture diuerſis manibus ſcripte adeo cōformes qđ vʒ inter eas oīmoda ſimilitudo:adeo ꝙ non pōt diſcerni diuerſitas lr̃e ⁊ nonnulli reperiuntur qui ſciunt litteras ɔfacere ⁊ dicta rō pariter militat in teſtibus nā licet teſtes viderit vnū pluries ſcribere ⁊ hēat notitiam qualitatis ſeu ſcripture:nihilominus pōt de facili decipi ſi p alium ſcribat̃ lr̃a eiuſdem forme ⁊ oīno ſil'is:ita ꝙ licʒ te ſtis deponat ꝙ vidit ſcribi apodiſſam de tali mā tractātem ſi non recordat̃ de his que in apodiſſa ſeu cyrographo cōti nebātur pōt de facili decipi.Nā alius potuit ſcribere ſ ea dem mā aliam apodiſſam alia deponentē ꝙ̄ illa que fuit vi ſa ſcribi per ipſuʒ teſtem:prout hāc rōnē licet non ita aper te ponit Bar.in.d.auc.⁊ ſi ɔtrus.que qdeʒ rō non tollitur per adducta per pont.⁊ Jmo.Nec ēt toll'r per tex.in.d.§.ſi vo tale quem adducunt Jmo.⁊ pon.qꝛ non pbat ille tex.ꝙ ſi teſtes deponunt p ſcriptura ⁊ cōparatio lr̃aruʒ ſuadet ɔ triū ꝙ ipſi teſtes plene pbēt:ſed pbat ille tex.ꝙ ſi cōparatio lr̃arū ɔdicit teſtibus preualet reglr̃ probatio teſtium.

c ¶ Nā pōt pluribus modis rn̄deri.primo qđ poteſt pbatio teſtiū ɔdicere comparationi qꝛ teſtes deponūt ɔ ſcripturā ⁊ comparatio iuuat ipſam ſcripturā quo caſu dicendū eſſet ꝙ cōparatio lr̃arū nō pbaret ēt ſi ſcriptura eēt ſubſcriptio nib⁹ triū teſtiū.iuuata:⁊ ita pōt intelligi ille tex.lʒ gl.aliter ītelligat.Scđo pōt dici ꝙ lʒ ibi dicat̃ ꝙ preualet probatio teſtiū ipſi comparationi lr̃arum tn̄ nō ppea dʒ qđ ſola pba tio teſtiū adeo iuuet ipſaʒ ſcripturā qđ reſultet plena pba tio pualet.n.⁊ ſi nō obſtāte cōparatiōe lr̃arū inducit ſemi plenā pbationē lʒ plenam non inducat.Tertio pōt rn̄deri qđ intelligat̃ ⁊ verificet̃ qđ plene pbat ſi teſtes deponūt qđ viderunt ſcribi ipſaʒ ſcripturā ɔtinentē oīa que continent̃ in ſcriptura de qua agit̃.Et hoc cāu militat rō Jmo.⁊ Pō ta.⁊ pcedere pōt opi.Cy.Hoſti.⁊ Joā.an.⁊ Panor.de qua ē.ſecus aūt qn̄ ſolū deponunt qđ viderunt ſcribi hanc ſcri ptam:nam tunc pcedere poteſt opi.glo.bar.Bal.Saly.dn̄i Ant.⁊ Pau.de ca.per rōnem de qua.ē.⁊ ita al's legendo p concordia dictarum opinionū dixi in.d.l.admonendi.Po teſt ⁊ quarto rn̄deri qđ.d.§.ſi vero tale inductus vt.ē.per Jmo.⁊ Pont.procedat qn̄ ſcriptura priuata hʒ ſubſcriptio nem teſtium non autem qn̄ non hʒ teſtium ſubſcriptioneʒ ita qđ ſaltem hoc caſu procedat ſn̄ia glo.Bar.⁊ ſequacium prout ⁊ contingit in caſu noſtro inquo ſcriptura de qua agi tur nullam hʒ teſtium ſubſcriptionē.Preterea.⁊.v.licet ſit varietas opinionū quando teſtes deponunt qđ fuerūt pre ſentes ipſi ſcripture priuate.Tamen nullus dicit ꝙ quādo deponunt teſtes qui non fuerūt preſentes ipſi ſcripture qđ tunc ipſa ſcriptura faciat ſemiplenā pbationem ⁊ tex.in cor pore de inſtr̃orū cautela ⁊ fide ſemp loquit̃ de teſtib⁹ q fue rūt pn̄tes ipſi ſcripture priuate vt pʒ in.d.§.ſi qs igit̃ ⁊ i ſe quenti.§.ſed ⁊ ſi quis aūt ⁊ in.§.ſi quis tamen qͥuiſqꝫ.

d ¶ Unde ex his vʒ cōcludendū qđ probatio fcā per dictam ſcripturam priuatā non faciat talem ſemiplenam probatio nem quod iuncta cum pbatione vnius teſtis faciat plenaʒ ⁊ preſertim in caſu noſtro in quo vnus ⁊ idem teſtis eſt qui probat ſemiplene ipſum factuʒ ⁊ ſic qđ dictus Guilielmus recepit dictas res donatas ⁊ qui probat qđ dicta ſcriptura fuit ſcripta manu ipſius Guilielmi ita qđ non vʒ eſſe adeo efficax probatio prout eſſet ſi vnus teſtis probaret ipm̄ fa ctum principale ⁊ duo alij probaſſent qđ ipſa ſcripta fuerit ſcripta manu ipſius debitoris.Non.n.vʒ qđ vn⁹ teſtis plus facere poſſit ꝙ̄ ſemiplenam probationeʒ:ex quo duo requi runtur ad faciendum plenam probationem ⁊ non paucio res.l.vbi numerus de teſti.⁊.c.in omni cum ſi.extra eod.ti. Sed ſi nos cōiungeremus dcās duas ſemiplenas probatio nes vnus ⁊ idē teſtis faceret ſolus vnā ſemiplenā probatio nem ⁊ vna cum alio facere aliam ſemiplenam probationem adeo qđ alius ſolus non ſufficeret ad cāndum illam aliaʒ ſe miplenam probationem:ergo deducitur qđ vnus ⁊ ideʒ te ſtis faceret ſemiplenaʒ probationem ⁊ mediā alterius ſemi plene probationis qđ non videtur rōni conſonuʒ.Non.n. poſſumus dicere qđ vnus teſtis qui probat id quod proba tum inducit ſemiplenā probationem ſemiplene probat:ex quo non plene probat ſemiplenā probationem.

e ¶ Quinimmo ſi vnus teſtis probat legitime tāꝙ̄ vnus te ſtis id qđ plene probat factum principale ⁊ alius teſtis pro bat fcm̄ principale non reſultat ex tali probatione plena p batio facti principalis:verbi gratia vnus teſtis probat depoſi tum talis rei qꝛ fuit preſens ibi depoſito:ali⁹ teſtis probat qđ ipſe depoſitarius confeſſus fuit preſente pte qđ ipſe re cepit in depoſitum illā rem ita qđ ſi fuiſſent duo teſtes pro bātes dictā confeſſionem reſultaret plena probatio depoſi ti:nihilominus dictus vnus teſtis:lʒ plene deponat ſuper dicta ɔfeſſione:non tn̄ inducit talem ſemiplenā probationē ꝙ iuncta cum ſemiplena probatione vnius teſtis reſultet plena probatio depoſiti:prout voluit no.Bal.in.l.ſi ex cau tione in ſi.C.de non nu.pe.Qđ volunt Per.⁊ Cy.in.l.ij. C.que ſit longa ɔſue.quos refert cū eis trāſiens.do.Ant. in.c.ſi.extra de ɔſue.in ſi pe.col.⁊ tangit etiaʒ Bal.in.l.pu blica.§.ſi.ff.depoſiti.Et rō eſt qꝛ ſunt teſtes ſingulares cū vnus deponat ſ facto principali:alius de ɔfeſſione ⁊ ſic de probatione ipſius facti cum aliud ſit factum aliud facti pro batio:⁊ teſtibus ſingularibus iura non preſtant fidem.c.tā litteris de teſti.⁊.c.cum dilecti.de electio.Facit.l.iuriſiurā di.C.de teſti.cum ſi.ex qbus vr̄ ꝙ non reſultet plena pba tio ex dictis duabus depoſitionibus teſtiuʒ ⁊ dicta ſcriptu ra domeſtica.⁊ cā vʒ magna ⁊ ſup magna cā nō defert̃ iu ramentum actori indefectū ſue ſemiplene pbationis:put eſt cōis theorica glo.⁊ doc.in.l.admonendi.⁊ in.l.in bone fidei.C.eo.ti.⁊ in.c.ſi.extra de iureiur.que aūt cenſeat̃ ma gna cā non eſt in iure deciſuʒ.ſed remittit̃ arbitrio iudicis ar.l.i.ff.de iure delib.⁊.c.de cau.de offi.deleg.

f ¶ Circa tertiū aūt ꝙ incumbebat pbare ipſius actoris.ſcʒ ꝙ dicti cōuēti fuerint filij ⁊ heredes dicti guilielmi pōt in ſtari ꝙ nō ſit plene ⁊ ſufficienter pbatū.Nam p teſtes non probat̃ filiatio:qꝛ non reddūt ſufficiētem cām ſcie p ſenſuʒ corporis accōmodatū attēto ꝙ filiatio eſt res inuiſibilis q̃ directo nō cadit in ſenſuʒ viſus nec in aliū ſenſuʒ corporis maxime reſpectu patris:prout his dieb⁹ latius probaui in alio conſilio reddito in eadem curia.Iteʒ lʒ quidam teſtes deponāt ꝙ dicti conuenti poſſiderunt poſt mortē pr̄is bo na hr̄ditaria:tn̄ non vr̄r probare additionem ſeu immixtio nem hr̄ditatis ea rōne qꝛ ex actis oſ̄ditur ꝙ ipſi ſunt pupil li cum litigent per tutoreʒ ⁊ per pupillos non pōt hr̄ditas acceptari abſqꝫ tutoris ſeu tutoꝝ auctoritate:vt inſti.ſ auc. tu.§.ſed neqꝫ.⁊ hʒ in.l.potuit.C.de iur.delib.Ita ꝙ dcē at teſtationes non vr̄r legittime probare ꝙ dicti cōuenti ſint obligati p debitis dicti Guilielmi.verum eſt ꝙ p dominū tutorem comparentē pro dictis pupillis ⁊ per ſer Jacobuʒ eius pcuratorem pluries in dicta lite enunciatiue dicti con uenti noīant̃ filij ⁊ hr̄des dicti guiliel.⁊ ante litē conteſt.⁊ poſt litē conte.tamē in rn̄ſione quaʒ fecit articulis negauit vtrūqꝫ.Nā cum articulus plura cōtineret.ſ.ꝙ dict⁹ guiliel mus deceſſit ſupſtitib⁹ dictis cōuentis eius filijs ⁊ hr̄dib⁹ reſpondit credit de morte cetera nō credit:vnde negando cetera ⁊ in ceteris continerentur filiatio ⁊ eſſentia heredis cenſetur negaſſe vtrūqꝫ ex predictis.⁊ attento ꝙ non ob.di cta negatione facta ſub iuramento etiam poſtea.d.Domi nicus enunciatiue noīauerit ipſos heredes videtur qđ de beant dicte aſſertiones taliter interpretari qđ inuicem non repugnent ad exemplum teſtium qui videnť inuiceʒ ɔdice re iuxta.c.cū tu extra de teſtibus.Ita in terminis no.bal.in l.cum falſa.C.de iure ⁊ fac.ignorā.Pn̄t aūt ad concordiam reduci ſaltem quatenus negauit eos eſſe heredes ⁊ prius ⁊ poſtea eos noīauit heredes qđ duʒ negauit heredes intel

ligatur qȯ non erant hędes efficaciter: q꞉ non immiſcuerāt hereditati pꝛīne attento beneficio pretoꝛio abſtinendi. Uex q꞉ ipſo iure ſunt hędes de iure ciuili ſaltē poſt moꝛtē teſtatoꝛis inſti. de rerum quali. ⁊ dif. §. ſui autem. ⁊ .l. neceſſarys de acqui. here. ⁊ qȯ no. glo. in .l. cum hereditas. C. depoſiti ⁊ iuxta illud Pauli filius ergo heres: ⁊ ideo illa verba enūciatiua non pꝛobent efficacem exiſtentiam heredum: attento etiam qȯ ſpontanea confeſſio tutoꝛis non preiudicat pupillis: vt eſt expreſſum in .l. certum. §. ſed an ipſos. ff. de confeſ. Ex quibus oībus ſaltem ſimul iunctis puto partes iudicis eſſe in abſoluēdo reos conuentos: veruꝫ q꞉ caſus eſt ſatis dubius puto actoꝛes habuiſſe iuſtā cām litigandi nec temere litigaſſe attenta iuris dubietate que in predictis verſatur: ⁊ attento qȯ ſatis veriſimiliter deducitur veritas eſſe pꝛo parte ipſoꝛum agentium: adeo qȯ ſatis cogitaui vt potuiſſem illam partem iuuare: ſed q꞉ iudex hꝫ ſm acta iudicare .l. illicitas. §. veritas. de offi. preſi. elegi hanc partem tāꝙ meo iudicio iuri magis conſonam. Laus deo.

¶ An ⁊ quando venditoꝛi debeat preſtari intereſſe rei vēdite ab emptoꝛe.

¶ Conſilium. lix.

In nomine dñi noſtri

l ieſu chꝛiſti. ¶ Placet in hac conſultatione concluſio ſupꝛa fcā per clariſſimos dominos conſulentes patres ⁊ dominos meos: arbitroꝛ enim illā ⁊ iuri ⁊ equitati plurimum cōſonam per iura ⁊ rationes elegātiſſime adductas. Plurimū autem me mouet qȯ dicta venditrix reaccipiendo dictā domum videatur veniſſe contra obſeruantiam ipſius contractus venditionis. Nam ſi nō pꝛobatur vere vel pꝛeſumptiue ꝙ dictaꝫ rem venditam tenuerit voluntate emptoꝛis: cōſtat ꝙ malefidei poſſedit poſſidendo ſcienter rem alienam cum etiam is qui ignoꝛat cuius ſit rem quam poſſidet ſi ſcit non eſſe ſuam cenſeatur malefidei .l. ſi. C. vnde vi multofoꝛtius ſi habet notitiā ꝙ res eſt emptoꝛis ad hoc .l. ſed ⁊ ſi lege. §. quod autem ait. ⁊ §. ſcire. de peti. here. Et malafides includit in ſe dolum: vt pꝛobatur in .d. §. ſcire. in fin. ⁊ in §. deo autem ea .l. ⁊ eſt notiſſimum ⁊ qui doloſe verſatur circa rem venditam: quominus emptoꝛ poſſeſſione ſua fruaꝛ non cenſetur implere contractum ſed contra illum venire ꝙñtūcunqꝫ tradiderit vt pꝛobat tex. ad hoc no. in .l. ſi cum fundū §. fere allegatus per clariſſimum dominuꝫ ſubſcribentē qui text. multum confert ad deciſionem preſentis conſultationis: quia attento qȯ dicta venditrix venit contra tacite cōuenta per eaꝫ non debet poſſe ex eo contractu ſe tueri pꝛo eo tempoꝛe quo venit contra: argu. l. cum pꝛoponas. C. de pactis. cum concoꝛ. ⁊ maxime vbi agitur de equitate: pꝛout agitur in materia iſta: vt pꝛobant domini conſulentes non repeto: qȯ ⁊ pꝛobatur ex eo q꞉ vſure de quibꝰ in .l. curabit C. de acti. emp. ⁊ in .l. iulianus. §. ex vendito. ff. eo. tit. ⁊ in .l. ſocium qui in eo in pꝛin. ff. pꝛo ſo. ⁊ ſimilibus caſibꝰ veniūt officio iudicis mercennario non iure actionis .l. iiij. C. depoſiti. ⁊ .l. qui per colluſionem. §. precij ſoꝛtem de acti. empti. ⁊ officium iudicis ſemper nititur equitate .l. quod ſi eſſeſi. ff. de eo ꝙ cer. loco. vbi igitur equitas eſt in contrarium non decet ꝙ imploꝛetur officium iudicis: videtur aduerſari diſpoſitioni .d. l. ſi cum fundum. §. fere text. in .l. qui pendentem. de actio. emptio.

a ¶ Per quem text. dicit ibi Pau. de caſt. ꝙ facta traditione non competit poſtea actio exemptoꝛ: licet emptoꝛ pꝛohibeatur ſeu impediatur frui re vendita per ipſum venditoꝛē: qȯ ⁊ ſatis videtur pꝛobare ille tex. ⁊ ad id facit tex. in .l. permiſeri. §. ſpecies de acqui. poſ. ſm vnā lect. ⁊ .l. a diuo pio. §. ſi poſt aditam. de re iudi. ⁊ glo. ſi. in auc. ſacramenta pub. C. ſi aduer. ven. ⁊ ff. de pꝛocur. l. pomponius. §. ſed ⁊ his. ⁊ in .l. ſi fundum. §. creditoꝛ. ff. de pig. que glo. volunt ꝙ poſt reꝫ traditam non agatur amplius pꝛimeua actiōe: licet res peruenīāt ad manus ipſius tradentis. quod ⁊ tenuit Bart. in .d. §. ſpecies. ⁊ Ray. ibi qui adducit .l. claudius. ff. qui potio. in pig. habeantur vbi Bart. idem tenet pꝛout ⁊ dicit Imo. in .d. §. ſpecies. qui poſt multa tenet eandē opi. Et licet multi contrarium teneant pꝛout fuit Gui. de cu. Iaco. bu. Barto. Bal. ⁊ Salyc. ⁊ Raph. in .d. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſoꝛi. in pꝛin. de iureiur. Tamen videntur ſe fundare in virtute ſententie quia iudex debet eam exequi ⁊ executionem factam fuerit per .l. ſi immiſſus ne vis fiat ei. ⁊ .l. iij. §. iuſſum de car. edic. Adducunt tñ et .d. §. ſpēs. ⁊ .l. inter caſtellionum de arbit. ⁊ conanꝛ hincinde rñdere ad iura ꝯtra. non tñ reperio rñſuꝫ ad .d. l. ſi cum fundum. §. fere. ⁊ poſſet dici ꝙ dicte glo. ⁊ iura ⁊ auctoꝛitates ꝯtie procedant in actionibus ſtricti iuris ⁊ .l. ſi cum fundum pꝛocedat in actione bonefidei que latiꝰ extenditur ꝙꝫ actio ſtricti iuris: iuxta .l. exempto. ff. de actio. emp. ⁊ §. in bonefidei. inſti. de act. ſed per hoc non tuitatur ꝯtrium .d. l. qui pendentem. ſed dici pōt ꝙ .d. l. non pꝛohibet poſſe intentari actionem exemptoꝛ: lꝫ pcedat alias actiones. Scdō dici pōt ꝙ non cōpetit actio exēpto vt res tradatur iō nec poteſt excipi aduerſus petitionem precij ꝙ res tradita non fuerit que exceptio pꝛeponiꝛ in pꝛimo rñſo illiꝰ tex. Sed non denegatur quominus poſſit agi vt dolus malus ceſſet ne per dolum venditoꝛis impediaꝛ emptoꝛ fungi ſua poſſeſſione ⁊ re ſibi tradita: pꝛout loquitur .d. l. ſi cum fundū §. fere. ⁊ ſubſequenter poſſit foꝛtaſſe etiam opponi exceptio tu non imples ex parte tua: ideo non potes a me preciū petere: ⁊ ſic in effectu non poſſit agi ad traditionem: nec excipit quaſi res non ſit tradita ſi impeditum ex interuallo nō incontinēti interceſſit ⁊ ita pcedat .d. l. qui pendentē. ⁊ opi. que vult ꝙ re tradita nō poſſit intentari pꝛimeua actio ſublata per ſolutionem pꝛout ⁊ firmat gl. in .d. §. fere. Tñ in ꝯtractibus bonefidei ſi dolus circa predicta interueniat agi poſſit pꝛimeua actione per .d. §. fere. ⁊ ſic remaneat fundamentuꝫ .ō. factū per .d. §. fere. niſi foꝛte quis dixerit qȯ illud nō ꝯtingit ibi q꞉ cenſeaꝛ illud actum: ſed q꞉ actiōes bonefidei dantur pleraqꝫ extra id qȯ agitur iuxta .d. l. exempto. ⁊ .d. §. in bonefidei. ⁊ .l. iulianus. §. ex vendito ver. pꝛeterea cum ſi.

b ¶ Sed quicquid ſit in iſtis terminis. ſ. quo ad dictaꝫ preſtationem vſuraruꝫ vꝛ ꝙ dēat pſeuerare cā ex qua cauſatur ipſa preſtatio vſurarum non interueniente moꝛa ſaltēꝫ pꝛopꝛia: que eſt ipſa ſuſceptio fructuum facta per emptoꝛeꝫ: pꝛout oſtēdunt dñi conſulentes: nec eſt pꝛincipalis cā ipſa traditio pꝛius facta per venditoꝛem vt denotant verba .d. l. curabit. ⁊ pꝛobatur quia debentur vſure ab ipſo emptoꝛe etiā reſpectu tpis elapſi ante traditionem ſi ipſe emptoꝛ fructꝰ preteritos petat ab ipſo venditoꝛe: vt voluit azo. in ſumma de ac. emp. ⁊ gloſ. in .d. l. curabit. ⁊ in .d. §. ex vendito. ⁊ tangit glo. in .l. fructus. C. eo. ti. quos gl. ſequuntur cōīter doc. Et licet Raph. in .d. §. ex vendito conet ꝯtrium de iure oſtēdere: tñ dicit eſſe ſequendā opi. glo. q꞉ durū eſt ꝯ ſtimuluꝫ calcitrare: ex quo oēs ſequunꝛ glo. ſm eum: vnde dicto caſu ꝯſtat ꝙ non pſtanꝛ vſure ex moꝛa irregulari ſeu ex implemēto ſeu rōne traditionis facte p venditoꝛē: q꞉ pdicta ceſſant hoc caſu ſed preſtātur ea rōne: q꞉ emptoꝛ fructus rei empte conſequiꝛ. Qȯ ⁊ vꝛ pbari ex his que hꝛ in .l. in minoꝛum C. in quib. cau. in integ. reſt. non eſt neceſ. Ubi ſm vnā lec. eſt tex. qȯ eſt ſpeciale in minoꝛe ꝙ ſi tradit rem venditam: licet emptoꝛ fructus non percipiat: tamen teneatur ad vſuras: ſecus in maioꝛe qui ita demum teneꝛ ſi percepit vel percipere potuit fructus ſm Pe. de bellaperti. quod ⁊ tenent ibi Iaco. de are. ⁊ Iaco. bu. pꝛout eos refert Saly. cum eis tranſiens quoꝝ opi. appꝛobat etiam ibi Pau. de caſt.

c ¶ Ex quo volunt ꝙ regulariter emptoꝛ non teneaꝛ ad vſuras anteꝙ incipiat poſſe recolligere fructus. puta ſi traditio fiat parum poſt recollectos fructus ita ꝙ emptoꝛ añ annuꝫ vel foꝛte bienniū nō habeat percipere fructus cum nō ſint percipiendi interim ex ipſo fundo vendito: licet venditoꝛ plene ⁊ perfecte tradiderit ⁊ ſic impleuerit ex parte ſua tamen emptoꝛ non teneatur ad vſuras ea ſola ratione: quia interim fructus non percipit. Ex quibus demonſtratur ꝙ ipſa pſtatio hmōi vſurarum depēdet potius ex perceptione fructuum ꝙꝫ ex traditione ſeu implemento venditoꝛis. Et hoc ſatis aperte demonſtrant verba .d. l. curabit pꝛut ⁊ ponderant pꝛimi dñi conſulētes. Et ſimiliter ratio text. .d. §. ex vendito. in pꝛimo reſponſo. ⁊ lꝫ tex. in ver. ſeu. §. poſſeſſionē immediate ſequenti poſſit induci in contrarium quatenus ibi dicitur. hoc enim ſolum ſpectare debemus an habeat facultatem fructus percipiendi. tamē reſponderi poteſt ꝙ q꞉ ū. in §. precedenti ſcilicet. §. ex vēdito. dictum fuerat ꝙ vſure currunt poſt diem traditionis. ⁊ in .d. §. poſſeſſioneꝫ ſubditur ꝙ accipitur poſſeſſio tradita etiam ſi ſit precaria: ſcilicet ipſa poſſeſſio in emptoꝛem tranſlata id quod ſubdiꝛ: ſolum enim ⁊c. reddat rationem quare cēſeatur tradita ⁊ poſſeſſio precaria quaſi dicat ad hoc vt poſſeſſio cenſeatur tradita ſpectatur ſolum ꝙ habeat facultatē percipiēdi fructus ⁊ ſic ꝙ ſit talis poſſeſſio tradita ꝙ ex ea cauſetur facultas

percipiendi

percipiendi fructus. Et ille tex. ẽt plurimuz facit pro eo ꝙ ſ. dixi. ſ. ipſa perceptio fructuum attendat̃ potiuſq̃ implemẽtũ ꝯctus. Nam ſi emptor p̃cario poſſidet a venditore hꝫ poſſeſſionem precariã ex ꝯctu precarij nõ ex titu. emptiõis ex quo poſſidet q̃diu vult vẽditor. l. j. ⁊ l. cum p̃cario. ff. de preca. put ⁊ vult Bal. in. l. vſuras. C. de vſuris. dicẽs ꝙ illa poſſeſſio nõ eſt emptionalis. Et ſic nullo pacto videt̃ ꝙ eo caſu ſit ĩpletus ꝯctus venditiõis: ⁊ nihilominus nõ attẽditur hmõi implemẽtum: ſed ſufficit ꝙ ipſe emptor habeat vere facultatẽ percipiẽdi fructus: ⁊ ille tex. plurimum ſuadet ꝙ nõ attendat̃ momentaneũ implementũ. Et ꝙ ſemel habuerit facultatẽ fructus percipiẽdi. Non. n. dicit ſufficit ꝙ habuerit: ſed ꝙ habeat ꝙ eſt temporis preſentis ſubiũctiui vel futuri temporis optatiui: non autẽ eſt preteriti temporis: nec a preterito deriuatur: ex quo datur intelligi ꝙ in hmõi debito vſurarum non cõſideratur tempus preteritũ: ſed tempus preſens. ſ. quo currunt vſure. ꝙ ⁊ demõſtratur ex alio: qꝛ ſi venditor ibi reuocaſſet precarium. prout ad libitum reuocare poterat nemo ſane mẽtis negaret vſuras poſt reuocationẽ precarij nõ deberi ⁊ ſic poſt poſſeſſionez reuerſam ad vẽditorẽ. Ex quo dat̃ intelligi ꝙ nõ tã attendatur traditio q̃ actualis facultas fructus pcipiẽdi. ⁊ ꝙ nõ attendat̃ facultas ſemel habita: ſꝫ facultas ſucceſſiua: ita ꝙ ille tex. taliter inductus plurimum iuuat hanc partem.

d ¶ Que pars ẽt corroboratur qꝛ. d. l. curabit. ⁊. d. §. ex vẽdito trahunt̃ ad terminos dotis. put volũt bar. ⁊ doc. in. l. de diuiſione. ff. ſo. ma. ꝙ ⁊ vult ibi gloſ. qꝛ vſure currũt ex tpe quo maritus implet ex pte ſua ſupportando onera matrimonij: vt cõiter oẽs concordant in. d. l. de diuiſione ſaltez q̃ñ dos eſt promiſſa ab vxore vel ab eius pñ: cum dos ipſa detur pro oneribus mr̃imonij. l. pro oneribꝰ. C. de iure dotium. ⁊ l. dotis fructus in prin. ff. eo. ti. Et tñ ſi maritus aliquo tpe ſupportauit onera matrimonij nõ recepta dote: ⁊ poſtea nõ amplius ſupportauit: ſed alimenta vxori fuerũt preſtita per eã vel eius patrẽ: nemo dixit vſuras pro eo tpe debitas ẽt marito per ea que hñr in. l. inſulaz. §. vſuras. ff. ſolu. matri. ⁊ l. ſi. in prin. ff. de excep. doli. Ita ergo ⁊ ſi emptor habuit aliquo tpe facultatem fructus percipiẽdi ⁊ illam non amplius habuit facto venditoris non currãt vſure pro tpe quo ceſſauit ſuſceptio fructuũ facto venditoris nec eſt cõſiderandũ ꝙ habeat actionẽ aduerſus venditorẽ pro ipſis fructibus: put nõ cõſiderat̃ in terminis. d. §. vſuras. ⁊. d. l. ſi. ꝙ vxor põt agere agere aduerſus maritũ vt eã alimẽtet. l. ſi cũ dotem. §. ſin autem in ſeuiſſimo ſo. mat.

e ¶ Nec iã dictis refragat̃ id qõ tradit Bald. in. d. l. vſuras quatenus vult ꝙ vſur̃ debeantur ẽt ſi ſit tradita res ſterilis ipſi emptori ꝙ vĩ refragari: maxime theorice doct. in. d. l. in minorũ. ſ. relate. Nã rñderi põt ꝙ bal. non bñ loquat̃: ſed poſito ꝙ bene loquat̃ nõ ob. qꝛ q̃ñ vẽditur res ſterilis nõ vendit̃ rõne fructuũ percipiendorũ: ſed rõne alterius cõmoditatis quã ſperant conſeq ex ipſa re vendita: iõ tũc cenſet̃ frui re vendita: lꝫ fructus nõ percipiat: iõ verificat̃ tex. d. §. ex vendito ibi: nam cum re emptor fruatur equiſſimuz eſt ꝙ vſuras ſoluat: facit. l. pe. ff. de ꝯdi. ob cãm. vbi ſatis lucrat̃ qui voluntatẽ ſupplet: ſed vbi vendit̃ res nõ ſterilis verifiſr emitur pp fructus: iõ fructus tunc cõſiderãtur: ⁊ ita procedat vtrũq; dictum. Sed dicet fortaſſe q̃ſpiã hec omnia tendunt vt vſure non debeãtur: ſed in caſu noſtro venditrix vel eius heredes nõ intendunt agere ad vſuras: ſed ad fructus qui pcepti fuiſſent ex emptione creditoꝝ montis ꝙ põt longe excedere quãtitatez hmõi vſurarum: ⁊ pñt etiam excedi a quantitate huiuſmodi vſurarũ. Item volũt fortaſſe petere eoꝝ intereſſe eo qꝛ hodie credita montis forte plus valent pp tẽpora pacis q̃ fortaſſe illo tpe valuerint: adeo ꝙ fortaſſe pro centum fuiſſent tũc tpis empta tot credita que hodie valerent ducẽta: vñ ad hmõi intereſſe agendum eſt non ad vſuras ita ꝙ licet. ſ. pbatũ ſit tales vſuras que ex bono ⁊ equo preſtantur non deberi tamẽ debeatur hmõi intereſſe maxime cum hic nõ ſumus in ſimplici obl̃one dandi: precĩ: ſꝫ in obl̃one facti. ſ. emẽdi credita mõtis: ⁊ in obl̃onibus facti ſuccedit obl̃o ad intereſſe. l. ſtipulationes non diuiduntur in princ. in ver. celſus. ⁊. l. ſi penã de ver. ob. ⁊ l. j. de act. emp. cuꝫ ſimi. Ita ꝙ hmõi intereſſe non ita debetur ex bono ⁊ equo cuꝫ debeatur iure actionis: ⁊ communiter etiaꝫ fauore debitoris ne preciſe agatur ad factũ non mero iudicis officio prout debentur. ſ. dicte vſure. ⁊ ſic termini nõ ſunt pares: ſed videtur dicendũ ꝙ prout emptor poteſt petere fructus etiã decurſos ante eius implemẽtum. d. l. fructus. C. de act. emp. ita ⁊ vẽditrix poſſit petere fructus dictorũ creditorũ montis ibi pro rata. Sed ad hec rñdet̃ ꝙ obligatio ad intereſſe nõ vĩ ante verã morã debitoris. l. traditio. C. de act. emp. ⁊. d. l. ſtipulationes nõ diuidunt̃ in fine legis. ⁊ in ver. celſus ꝙ ⁊ eſt expeditũ apud omnes merito cũ nõ preſupponatur veram moram interceſſiſſe cũ nõ interuenerit interpellatio hominis vel diei que exigitur ad more cõmiſſionem. l. ſi ex legati cauſa de ver. obl. ⁊ l. mora. ff. de vſu. cum cõcor. prout ⁊ latius deducitur per dños cõſulẽtes in ſecũdo arti. ⁊ iõ ſuper hoc alr̃ nõ inſiſto. Reſtat ꝙ huiuſmodi intereſſe nõ debeatur ita ꝙ hec cõſideratio tendit ꝙ non debeantur vſure officio iudicis: qꝛ preciũ nõ erat dandum venditorĩ: ex eo qꝛ erat cõuentum ꝙ nõ daretur nõ preſtitis fideiuſſoribus qui preſtiti nõ fuerũt. Et per cõſequens videmur eſſe extra terminos. d. l. curabit. ⁊. d. §. ex vẽdito. ⁊ extra materiam vſurarũ cum non cadat curſus vſurarum in ceſſatione facti promiſſi. ⁊ cũ intereſſe ſuccedẽs in obligationibus facti non debetur abſq; mora: prout debentur ille vſure vt eſt expreſſum in. d. l. curabit ibi nulla. lꝫ mora interceſſerit. ⁊ maxime per id quod dicit gloſ. circa vſuras pro tempore ante traditiõem: ideo iſtud intereſſe de quo agimus multominus debetur q̃ ille vſure. ⁊ per cõſequẽs iſta allegatio iuuat emptorem non venditorem. Nec obſt. ꝙ venditor tenetur ad fructus etiã ante moram regularez vel irregularem qꝛ reſpondetur ꝙ immediate facta venditione periculũ rei vendite pertinet ad emptorẽ. l. j. ⁊ quaſi per totũ de pericu. ⁊ cõmo. rei ven. ff. ⁊ C. ideo non miruz ſi ad eum pertinet ẽt cõmodum argu. l. ſm naturam. ff. de regu. iur. ꝙ nõ cõtingit ex parte emptoris qui tenetur in genere ad precium ꝙ perire non poteſt. l. incendium. C. ſi cert. pet. Et ſic nõ eſt hoc reſpectu bona argumentatio de venditore ad emptorem. ⁊ ꝙ non ſit bona ſatis proba tex. in. d. l. fructus ſi recte aduertatur.

f ¶ Preterea licet vẽditor ante moram teneatur ad fructus per euꝫ perceptos: tñ non tenetur ad fructus nõ pceptos qui re tradita fuiſſent percepti per emptorem. l. venditor ex hereditate. §. at cũ hereditas ver. quẽadmodũ. ff. de heredi. vel act. vẽ. ita ⁊ emptor nõ teneat̃ in caſu nr̃o ad fructus quos nõ percepit ſed pcepti fuiſſent per venditricẽ: ſed fructus creditoꝝ montis nõ fuerũt percepti poſt emptorem: ergo nõ debeantur: licet fuiſſent percepti p vẽditricẽ ſi empta fuiſſent. ⁊ ſi dicatur nõ fuerũt percepti culpa emptoris que credita mõtis nõ emit: reſpõdetur ꝙ culpa non preſumitur ⁊ qui eã allegat hꝫ ipſam probare. l. ſi quis ex argẽtarijs. §. pe. ⁊ ibi glo. ⁊ doct. ff. de edẽ. Si igit̃ non fuit in mora nec alia pbatur culpa: no teneatur ad huiuſmodi fructus q fuiſſent per emptorẽ pcepti per predictã ⁊ imputet ſibi vẽditrix quare emptore nõ interpellauit ꝙ emeret. ⁊ per ꝯñs ſatiſfaceret de precio: ſed forte nõ nõ interpellauit: qꝛ ipſa potius voluit frui ipſa domo empta ipſam inhabitando q̃ creditis mõtis. Et hoc pro certo eſt multũ veriſiſe cum magna cõiter ſit equalitas ⁊ pro pcio inter rem ⁊ precium ⁊ in iure plerũq; precium loco rei ſuccedit. l. ſi ⁊ rem ⁊ precium. ff. de peti. here. ⁊ pro re plerũq; ſoluitur. l. j. ⁊ l. cum certum de au. ⁊ ar. ⁊ l. ſi qs argentũ. §. ſui autẽ donator. C. de dona. intelligẽdo put Saly. ⁊ plerĩq; intelligunt. ⁊ facit optime. l. ſi ita fideiuſſorem accepero. ⁊ l. ſtipulatus es opus de fideiu. loquuntur tamen dicta iura in precio cõi non in precio conuento: tamẽ ſm cõmuniter accidẽtia pciũ cõuentũ cõmẽſurat̃ precio cõi put in diuiſione vna portio cõmenſurat̃ alteri. ⁊ longe magis videnẽ habere pportionẽ pciũ. ⁊ merces ſeu alia ſpecies q̃ vna ſpecies cũ altera per rõnez. d. l. ſi fideiuſſorem accepero: ⁊ per iura iã dicta. Et ideo cõiter non eſt diſproportio inter cõmoditatẽ pecunie precij ⁊ cõmoditatẽ rei vendite: ideo rõnes que adducunt̃ in terminis gl. l. pe. C. cõi diui. ſ. ꝙ agit̃ de paruo pi̇udicio: eo qꝛ portiões ſint equales adduci pariter pñt in terminis noſtris: licet in aliquo differant ipſe caſus. Nã in illo caſu hincinde fuit mutatus modus poſſidẽdi non ſic in caſu noſtro: in quo pro pte emptoris reſpectu precij nihil fuit imutatũ: fuit tñ immutatum circa ipſam rem venditã quã prius poſſidebat poſtea non poſſidet amplius: ſed quicquid ſit an ipſa multuz veriſimilis cõiectura ſufficiẽter artet in puncto iuris circa ꝙ eleganter loquuntur domini cõſulentes. Concludo omnibus attentis iuſticiam eſſe pro concluſione facta per dominos conſulentes. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ filia dotata nō ſuccedat an debeat ſolum intelligi de dotata tempore adite hereditatis.

¶ Conſilium lx.

i **In noīe dñi noſtri ieſu** chriſti. ¶ Multum equa vr̄ pa dicti rei cōuenti quā amplectit̄ excellētiſſimus doc. dñs bartho. vti pr̄ honorandus. Nā iniquiſſimum videret ꝙ dicte dñe marime dicta dña Jacoba ꝯſequerent̄ eaꝝ dotes ⁊ ēt dictū fundū alienatū pp dotē dicte dñe Jacobe: ⁊ iō ꝓcliuis ſum in amplectendo hanc ꝑtem: lꝫ ꝑmo aſpectu viſa fuerit hr̄e aliquā dubietatem ⁊ qꝛ tp̄s breuiſſimum mihi ꝯcedit̄ ⁊ de ſola fuerim ſubſcriptiōe requiſitus breuiter pauca ſubnectā cōprobando deciſionē factam per prefatū dñm ꝯſulentē. ſ. ꝙ ptes iudicis ſint in abſoluendo reum ꝯuentum. Nāꝫ. n. inter cetera ꝙ ſtatutū primū diſponens ꝙ mulier dotata tpaliter excludat̄ a ſucceſſiōe matris non militet in ea que nō erat dotata tpe quo fuit delata hereditas. ar. l. ſi qs filio exhr̄dato in prin. cū ꝯcor. ff. de iniuſt. teſt. per auctoritates adductas per ipſum dñm ꝯſulentē: vꝫ Bar. qui ita ꝯſuluit in ꝯſi. ꝙ inci. qdam deceſſit inteſtatus in ordine. lxxiiij. ſm ordinē nouū peruſinū ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ dotata de bonis pr̄is vel mr̄is nō poſſit venire ad ſucceſſionem alicuius ipſoꝝ ꝙ mulier dotata a fratre poſt mortem pr̄is de bonis cōibus pōt petere reſiduū portiōis ſue: qꝛ ſtatutū dꝫ intelligi de illa que reperit̄ dotata tpe mortis patris. ⁊ Pau. de ca. in. l. de diuiſione. ff. ſo. ma. ⁊ idē Pau. in ꝯſi. xix. ⁊ in ꝯſi. cxxiiij. ⁊ Lud. in ꝯſi. xl. ⁊ ꝯſi. cxxix. ⁊ cōſi. cxxxix. Loccus addit ꝙ idē voluit Bal. in. l. ſi plures in. x. col. C. de ꝯdi. iſer. ⁊ idē voluit Pau. de ca. ꝯſi. cvj. ⁊. ccxxvij. ⁊ Pe. de an. in conſi. ccxciij. incip. poſſet probabiliter dubitari vtrū in prin. prout ⁊ aſs pluries ꝯſulēdo tenuit: ⁊ multo fortius ſi nō reperit ſe dotatā tpe quo ipſa vel aliꝰ pro ea adiret hr̄ditateꝫ ꝓut ꝯtingit vt arbitror in caſu nr̄oꝝ nam mortua mr̄e iſte fundus dotalis ptinebat ad hr̄ditatē mr̄is vnde dēbat per ipſuꝫ pr̄em reſtitui: ⁊ attēto qd̄ prout mihi dr̄ dicte filie erāt infantes poterat pro eis adire hr̄ditatē. l. ſi infanti. C. de iu. delib. ⁊ adeūdo poterat tāq̄ vſufructuarius ⁊ legittimus adminiſtrator retinere per. l. j. de bonis maternis cū ſi. cēſeat adijſſe iuxta theoricam Bar. in. l. gerit. ff. de acqui. here. de quo ēt in. l. nō hoc. C. vñ legittimi.

a ¶ Et hō ſuadet ēt inuentariū a tutore ꝯfectum poſt morteꝫ patris ⁊ añ dictā doteꝫ ꝯſtitam in quo iſte fundus dotalis deſcribitur tanq̄ ptinens ad dictas dñas pro earū ratis vt hr̄des dicte earū mr̄is per qd̄ inuentariū vt audio ipſe dñe nitunt̄ probare eorū intentionē ꝙ dictus fundus fuerit dicte dñe nicole: ⁊ ſic ptineat ad dictas filias eiꝰ hr̄des adeo ꝙ circunſcripto dicto inuētario forte non ꝓbaret intētio agentiuꝫ ſup eorū dñio vel quaſi ſm ea que intellexi. Et ſi ipſe nitunt̄ ex ipſo inuētario non pñt illud impugnare ſaltem circa eundē articulū per iura vulgaria. Vñ cū in inuētario dicat̄ dictas dñas Jacobā ⁊ Franciſcam eſſe tūc heredes dicte dñe nicole: ⁊ ad eas vt hr̄des dictuꝫ fundum de quo agit̄ ptinere depꝛehendit̄ qd̄ tūc erant hr̄des ⁊ adhuc non erāt dotate: iō clarū eſt qd̄ vigore dicti primi ſtatuti dicte filie nō fuerint excluſe a dicta ſucceſſione materna: ⁊ ꝙ aliud ſtatutū de quo in conſi. non hēat locū in ſucceſſione matris prout cōcludit̄ per dñm ꝯſulentē. Audio ꝙ ita ſolitum eſt interpretari ⁊ multū ꝯferunt vltima vba dicti ſtatuti ibi pr̄is vel fratris. Si. n. excluderet̄ ēt a ſucceſſiōe matris pariter excepiſſet ſtatuens teſtāriam diſpōnem mr̄is. ⁊ vt gn̄aliꝰ dicti ſtatuti nō videat̄ oino repugnare. Poſſet attētari qd̄ illa vba pr̄is vel fratris vltimo loco poſita referantur non ſolū ad vbuꝫ diſpōne proxime p̄cedens ſed ēt ad p̄cedentia vba. vꝫ bonoꝝ ⁊ rerū oium ⁊c. vt ſic vba in fine poſita ad oīa p̄cedentia referant̄ per iura vulgaria ſaltem cōcurrente magna ſtatuti exorbitantia que ſuadet reſtrictionē. Et attēto qd̄ aſs magna reſultaret iniqtas ſi illa vl'ia vba p̄cedentia vtr intelligerent̄ vt iacēt abſq; termino reſtrictiuo: mā ſequeret̄ qd̄ ſi aliqs donaſſet titio ⁊ ſempronio inuicē fratribus duo milia florenoꝝ vel eos inſtituiſſꝫ in hereditate dicti valoris ⁊ dictus frater dotaret poſtea ſororem inducētis qꝛ ducenta eſſent cōgrua dos ꝙ dicta ſempronia eſſet excluſa a dictis bonis donatis qd̄ vr̄ iniquiſſimum vt igitur tanta ceſſet iniquitas dicamus ꝙ illa verba bonorum ⁊ rerum omniuꝫ reſtringantur ad bona paterna vel fraterna ⁊ ſic per illa verba patris vel fratris.

b ¶ Quod ⁊ perſuadetur ex alio qꝛ in additiōne facta ad dictum ſtatutum diſponit̄ ꝙ dotata a pr̄e intelligat̄ dotata de bonis cōibus. ⁊ nihil dr̄ de dotata a mr̄e ⁊ tn̄ ſiſis dubitatio poterat cadere in dotata a mr̄e vbi ageret̄ de eius ſucceſſione ⁊ eadem erat rō decidendi. Si illud ſtatutū in ſucceſſione materna intelligeret̄. Item plurimum cōfert ad. ſ. dictam interpretationem vltima verba dicte additiōis vbi pro rōne aſſignat̄ qd̄ cippus domus magis ꝯſeruet̄ que nō vr̄ adaptari ad feminam que non hꝫ agnationem. ⁊ pñr do mum prout ponit̄ in dicto ſtatuto iuxta. l. pronunciatio de ver. ſig. cum ſi. cor. Et ſi hoc ſtatutum non militat in ſucceſſione materna remanet fundamentum ſatis clarum ꝙ aduerſus dictas dñas Jacobaꝫ ⁊ Franciſcā fuerit preſcriptū ſaltem preſuppoſita hereditatis additione tacita vel expreſſa. Si aūt non fuiſſet hereditas adita incideremus in illud dubiuꝫ an iacente hereditate incipiat currere preſcriptio. Et lꝫ ſoleat allegari tex. in. l. ea que. C. de tpibus in inte. re. pro parte negatiua. ⁊ Pet. ⁊ Cy. quos ſequit̄ bal. in. l. lꝫ. C. de iu. delib. velint ꝙ procedat in preſcri. longi temp. tñ gl. Ang. ⁊ Jmo. aliud tenent in. l. furtum. ſ. j. ff. de vſucap. per tex. ibi ꝙ ⁊ voluit fulgo. in. d. l. ea que per. l. iulianꝰ ex quibus cāis maio. Et ſm iſtam ſniam idem dōm eſſet hereditate non adita pro parte dictoꝝ agentium. Poſſet ēt adduci pro parte dicti rei conuenti qd̄ ipſe hꝫ titulum ⁊ bonam fidem dato ꝙ non preſcripſerit ⁊ pñr hꝫ ſaltē quaſi dñiuꝫ. Et lꝫ fortaſſe probetur aliter ꝙ per inuentarium auctoris dicti conuenti qd̄ dicta res fuerit data in dotem marito dicte dñe nicole non ex hoc probatur dñium. Et dato ꝙ probaretur quaſi dñium antiquius non vr̄ releuare ipſas agentes cum ēt conuentus quaſi dñium hēat ⁊ a diuerſa perſona ſi recte aduertatur ita qd̄ pro eo vr̄ caſus in. l. ſiue aūt. ſ. ſi duobus. ff. de publiciana. Et circa hō eſt aduertenduꝫ qd̄ verba inuentarij nō ſolent facere mentionē de dñio iuxta no. per bar. in. l. tutor qui repertoriū in ꝑn. ⁊ verba puncti referentia tenorē inuentarij illud idem ſuadent: ⁊ verba in puncto relata pñt adaptari ad aliud q̄ ad dñium immo ⁊ ad aliud q̄ ad dñium vel quaſi dñium iuxta. l. verbuꝫ illud pertinere de ver. ſig. ita qd̄ ex his que deducuntur in puncto non video ꝙ ſit ſufficienter fundata intentio agentiuꝫ.

c ¶ Pro quo ēt facit qꝛ dato ſine preiudicio veritatis qd̄ dicte mulieres fuerint tpaliter excluſe ab hr̄ditate materna: ⁊ ppea non fuerit decurſa ꝯ eas preſcriptio: nihilominus qꝛ apud filium fuiſſet interim plenum dñium. ⁊ cum ſtatutum excludens tpaliter filiam velit qd̄ filius interim ſit in ſolidum heres. ⁊ ſic dñs reꝝ hereditariarū. iō dando alteri potuit ex cā habili ad dñij tranſlationem dñium transferre iō vr̄ qd̄ interim tunc fuiſſet dñiū tranſlatū in ipſum meū. ⁊ ſucceſſiue in ipſum ſer bartholomeuꝫ ita ꝙ ceſſante linea maſculina tpe quo defert̄ hereditas filie dictus fundus de quo agit̄ reperiebatur eſſe ſub dñio ſer bartholomei ⁊ non in hereditate añ hereditatis aditionem cū non videat̄ iure cautum qd̄ dñium hmōi ꝯuolet in hereditateꝫ nouiter delatam filiabus pro eaꝝ portiōibus. Et hoc reſpectu iacentem. ⁊ ſi non erat in hereditate non vr̄ qd̄ aditio hereditatis illud transferat in heredē qd̄ non erat in hereditate nec dñium illud qd̄ erat apud ſer bartholomeū ex titulo oneroſo ab eo debuerit auferri. ar. l. id qd̄ nr̄m. de reg. iu. ⁊. l. denīqꝫ. ⁊. l. nec vtile. ff. ex quib. cau. ma. Et ſi dicatur filia tpaliter excluſa tñ poſtea admittitur fingitur retro non excluſa ſm ſniam Bar. que tñ non tranſit ſine dubio: ſed nō ſuperit tp̄s intrandi dictam difficultatem ⁊ diſcuſſionem que de hō eſt inter doctores: ſed preſuppoſita ſnia barr. Sine tñ preiudicio veritatis nihilominus quod ex quo tpe delate. ⁊ adite hereditatis dñiuꝫ dicte rei non erat in hereditate nō fuerit tunc vere queſitum ipſis filiabus. ⁊ cum extremuꝫ a quo non verificetur in vero quo ad dñij acquiſitionē non vr̄ qd̄ tunc militet dicta fictio re tranſlatiua ad tp̄s mortis teſtatoris pp mām fictionis tranſlatiue de tpe ad tp̄s que requirit extremum a quo habile quo ad veritatem aſs qd̄ tunc vere non queritur non fingatur retro queſitum. l. nec vtile. ⁊. l. deniqꝫ ex quibus cau. maio. ⁊. l. ſi is qui pro emptore. ff. de vſuca. ⁊ in dictis locis per Barto. ⁊ docto.

d ¶ Et lꝫ aduerſus hō fundamentum poſſet adduci illud qd̄ tradit Bar. in. d. l. ſi is qui pro emptore in ſi. iij. op. ad ṽ. ꝙ ſi ſeruus ibi vel dic clarius dū dicit ꝙ dicta theorica qd̄ extrema in huiuſmodi fictione debent eſſe habilia vnum in vero aliud in potentia intelligitur circa ipſum principale. Alia vero que veniunt per quandā ꝯñiam non requirunt

tantam

tantam habilitatē extremi ad qđ ſed ſufficit in eo eſſe habi
le ſm fictionem ⁊c. Vñ applicando ad propoſitum princi
pale in iſtis terminis eſt eē heredem. Et h vere vérificaſ in ex
tremo, a quo qꝛ filie adeundo vere fiunt heredes illud aūt
qđ queratur dñium rerū ſingularium hereditatis venire
vr̄ per quādā ꝯñtiā merito ⁊c. tñ rñderi pōt ꝙ Bar. loq
tur de extremo ad qđ ⁊ nō de extremo a quo vnde cū pre
miſerit de ambobus extremis in extremo a quo vr̄ potius
ſentire ꝯtium: ar. c. nōne de preſum. cum concor. Et ſi dica
tur ꝙ dñium ipſo iure retransferatur in ipſas filias: prout
in ſimili dr̄ in. l. ſi. §. ſin autem auaritie cōmunia delegatis.
Rñdeſ ꝙ caſus eſt plurimū diuerſus: qꝛ in illis terminis
lex inhibet alienationē interim fieri: vt probaſ ibi in. §. pre
cedēti adeo ꝙ alienans interim cenſetur nō bonafide alie
nare alienando contra intentionē iuriſlatoris: ſed in caſu
noſtro mens ſtatuentiū videtur potius eſſe ꝙ interim ma
ſculi pleno iur̄ conſequantur hereditatem ⁊ poſſint de bo
nis hereditarijs pro libito diſponere: ideo interim alienā
do non videntur malafide alienare. Itē ⁊ clarius ibi he
res ſperabatur effici debitor rei quā alienat: vnde alienan
do facit ꝙ euenīente caſu non poſſit ſoluere debitū: ſed in
terminis noſtris maſculus non eſt futurus debitor femine
vnde non militat dicta ratio ⁊ ꝯñter caſus ſunt ſeparati: ⁊
ſeparata eſt ratio merito nō infertur de vno ad reliquū p
iura vulgaria. Et maxīe qꝛ ſi heres ſub cōditiōe grauatus
bonafide alienat eueniente poſt modum cōditione nō trā
ſit dominium in fideicōmiſſarium per tex. ad hoc ſingu. in
l. ſi. §. ſi. de lega. iij.

e ¶ Poſſet inſup inſtari ꝙ preſcriptio que currit interī ad
uerſus filiū noceat poſtea ipſi filie cum hereditas ipſa in
terim ad filiū pleno iure pertineret prout videmus ꝙ pre
ſcriptio que currit aduerſus heredem rogatum de reſtituē
do hereditatem nocet ēt fideicōmiſſario: vt eſt tex. ⁊ doct.
ibi in. l. heres inſtitutus. §. ſi. ff. ad trebel. Et alr̄ in ſilī ha
bemus ꝙ ſnia lata contra heredem nocet etiam ſubſtituto
l. in cōcedendo. ⁊ ibi per Bar. ⁊ modernos de aqua plu. ar
⁊ ſatis vr̄ eē ꝙ pſcribens abuocet quaſi dñiū ab eo q tunc
erat dñs ⁊ habebat agendi facultatē. Et ſic nō ob. l. j. in fi.
C. de annali excep. cū ꝯcor. Vbi ille ꝯ quē pſcriberet impe
diebaſ agere: ſꝫ i iſtis terminis pſcriptio interi dirigiſ ꝯ
filium qui interim eſt heres: ideo ſatis eſt ꝙ ipſe habeat fa
cultatem agendi: put ⁊ cōtingit in terminis. d. l. ſi heres.

f ¶ Nec ob. tex. d. §. ſin aūt auaritie. qꝛ ibi eſt ſpālis prouiſio
in illis termīs ꝙ euidenter pꝫ: qꝛ procedit ēt in legato pu
ro vt appēt ibi in vſi. ꝙ ſilr̄. itē ꝓcedit in legato ꝯditionali
ēt poſt euentū cōditiōis: put ⁊ declarāt ibi Nap. ⁊ Pau.
ð ca. aſſignātes rōnē: quare ibi nō currit pſcriptio. ſ. qꝛ alie
nator cenſeſ malefidei: ⁊ qꝛ illa. l. annullat titulū vt ibi latiꝰ
p eos que nō cadūt in terminis nr̄is. Licet in ꝯtium faciat
rō aſſignata ibi per bal. quā ēt tenet gl. ibi iterlinearis ⁊ ēt
faciat ꝯtium qđ no. Bal. in. l. in rebus circa fi. C. de iure do
tiū. ideo ad pñs nō firmem hanc rōnē. Item facit ꝓ dicto
reo cōuēto diſpō auc. reſqꝫ ſi termini illius auc. verificarēt
tur cū iſta alienatio fuerit facta ex cā dotali ſup quo tñ nō
inſiſto qꝛ nō deduciſ i actis id qđ ibi de legitīa dr̄: ſed cō
cludo ex his oībus adductis per dñm conſulentem ⁊ per
me additis iuſtitiā fore pro parte rei conuenti dato forte
qđ ſingula ſupra deducta non procederent. Laus deo.

¶ Si in inſtrō dr̄ talis confeſſus fuit habuiſſe ⁊ recepiſſe
tātā pecuniæ ꝗtitatē ſi notarius ſubdat quā ꝗtitatem ha
buit ⁊ recepit in pñtia mei notarij ⁊ teſtiū ⁊c. Et poſtea ꝓ
betur nō fuiſſe factam actualem numerationē: an dictum
inſtrm ea rōne poſſit redargui falſum. Item an ⁊ qñ cedēs
teneatur de euictione ceſſionario rei ceſſe euicte.

¶ Conſilium lxj.

In noīe dñi nr̄i ieſu chriſti. ¶ Viſa co
pia proceſſus agitati iter Ioānē Iacobum
Ioānis ð reggero, pcuratoris noīe andree
de ragazonibꝰ de pina agēte ex vna. ꝯ Ioā
nē lazarū aragoni de mota reū ꝯuētū ex al
tera ptibꝰ in quo in effectu petiſ pro pte dci Andree ad
uerſus dcm̄ Ioānē lazarū quantitatē. ccl. ducatorū depoſi
ta vt dicitur per quēdam Petrum qui ceſſit iura ſua dicto
Andree. Et petit vt executio inſtrumenti dicti depoſiti vi
gore iuris municipalis. ⁊ quia intentata fuit via executiua.
ideo forte fuit obmiſſus iuris ordo in procedendo qꝛ nul
lam reperio fuiſſe factam litis coteſta. Cuius obmiſſio ſo
let regulariter viciare totum proceſſū qui ſolet ſequi litis
ꝯteſt. c. dudū el. ij. de elec. ⁊ c. vnico de litis conteſt. ⁊ extra
vt lite nō ꝯte. p totū. Super quo nō inſiſto: qꝛ nō eſt iter
tus totus tenor ſtatuti in copia ad me trāſmiſſa. ⁊ in ciuile
eſt iudicare nō tota. l. proſpecta. l. in ciuile. ff. d. ll. Sed pre
ſuppoſita validitate proceſſus deueniēdo ad merita cauſe
videſ primo aſpectu qđ pars actoris foueat euidēter iuſti
tiam. Nam fundat intētionem ſuam per inſtrumētum pu
blicum habens debitas ſolēnitates: pro quo inſtrumento
preſumiſ. l. cū precibus. C. de prob. probat. n. inſtrm publi
cum rite cōfectū. c. j. ⁊. ij. extra de fide inſtrumē. ⁊ quaſi per
totum illum ti. ff. ⁊. C. eo. ti. per totos.

a ¶ Corroboratur talis probatio per aliud inſtrm i quo ap
paret ꝙ dictus Ioannes la. vigore dicti depoſiti ſoluit ꝗti
tatem quadringentorum flore. dicto petro pro parte dicti
depoſiti facti de. dcl. ducatis confitendo dictum depoſitū
fuiſſe factum ⁊ de eo fuiſſe rogatum ſer baldaſſarem nota
rium: cuius manu apparet publicatum fuiſſe dictū inſtru
mētum depoſiti: ita ꝙ per aliud inſtrumentū probatur di
cta cōfeſſio mutui recepti facta preſente pte. ꝯfeſſio autem
preſente parte facta probat. l. publia. ff. depoſiti. ⁊ in tit. de
ꝯfeſ. ff. C. ⁊ extra quaſi p totos. Nec vr̄ refragari ꝙ pro pte
dicti Ioānis lazari deduciſ qđ dictū depoſitū nō fuit ve
rū: qꝛ lꝫ plures teſtes ſup hoc depoſuerint: tñ non vr̄ hoc
releuare ipſum reū opponētē: ⁊ hoc ex pluribus ⁊ prīo qꝛ
dictus Ioānes lazarus promiſit nō opponere dictum de
poſitū nō eſſe verum ⁊ nō fuiſſe dictam pecuniā numera
tā. Et illud pactū ſtipulatiōe vallatum fuit firmatū iuramē
to qđ quidem abſqꝫ dubio ſeruari pōt ſine diſpēdio ſalutis
eterne: ergo eſt ſeruādum: iuxta. c. cum ꝯtingat in generali
ſua rōne de iureiu. ⁊. c. ꝗuis. de pac. in. vj. ⁊. c. licet mulie
res de iureiurā. eo. li. ⁊ facit auc. ſacra pub. C. ſi aduer. ven.
⁊ licet alr̄ ſit dubium an valeat renūciatio exceptioni nō
nu. pe. vt no. glo. in. l. ſi. ex cautiōe. C. de nō nume. pe. ⁊ do.
cōiter tenētes ꝙ non preiudicet ea ratione: qꝛ qua facilita
te induciſ ad confitendum eadem ad renunciandum: put
ibi hoc tenēt Pet. Cy. Bar. ⁊ Ange. ⁊ eſt cōmunis ſnia vt
prediri. ⁊ idem in ſilī no. bar. in. l. ſi. §. idē queſiri de condi.
inde. Tñ vbi eſt appoſitū iuramētum videſ ꝙ illud obli
get ⁊ ſic ſeruādum per dicta iura: put notāt Bar. ⁊ Ang.
in. l. ſi. C. de nō nume. pecu. ⁊ Imo. in. c. cum contingat in
vij. ſuo membro cbar. xliij. de iureiurā. ⁊ maxime in termi
nis noſtris in qbus ſunt elapſa tpa cōceſſa ad opponēdum
exceptionem nō nume. pecu. de qbus in. l. in cōtractibus.
C. de nō nu. pe. Secūdo nō videſ obſtare talis oppoſitio
qꝛ teſtes nō vidētur probare ꝯ dictum inſtrm ea ratiōe qꝛ
deponūt per iudicium eorū intellectus nō per ſenſum cor
poris reſpectu ꝗtitatis. nam ꝗtitatem nō viderūt nec vi
derūt illā numerari: lꝫ pecuniam viderint: adeo cū agatur
de ꝗtitate ⁊ numero numerorū probādo ſolo iudicio intel
lectus deponere vidētur non per ſenſum corporis: ideo
nō probēt. l. teſtium. C. de teſt. l. q teſtō. §. ſi. ff. de teſta. per
Inn. ⁊ doc. in. c. cū cām que teſti. Tertio qꝛ non deponunt
preciſe de eodē actu de quo cātat inſtrm. Nam plura nar
rātur in inſtrō de quo agiſ de qbus non deponūt teſtes ⁊
nō deponunt ſuper idētitate actus: nec ꝙ vni tm̄ ꝯctui in
ter dictas partes celebrato interuenerit: ⁊ ſi attēta diuerſi
tate ꝗtitatum que arguit diuerſitatē actuum. l. qnquagin
ta. ff. de probat. ⁊ ꝙ habeſ in. c. cū. Ioānes heremita de fi
de inſtru. Et cōcordādi ſunt teſtes cū inſtrumēto ſaltē ad
ſi. vt excuſenſ a falſitate vt no. bal. in. l. in excercēdis. C. de
fide inſtru. ⁊ Imo. in. l. inter ſtipulātē. §. ſi ſticbū de verb.
ob. doc. in. d. c. cū Ioānes heremita. ⁊ in. c. cū tu de teſtib.
Et maxime cum vires iuramēti iuueſ cōfeſſione partis fa
cta in alio ſolēni inſtrō parte. Nec videatur poſſe pſuaderi
qđ ſi depoſita fuiſſent ſola. cc. poſtea ſoluta fuiſſent. cccc.
prout ſoluta fuerūt ex ea cauſa depoſiti. Cum non caderet
error in facto proprio pōderoſo non antiquo. nec intricato
vel dubio. arg. ll. ꝗ ꝗ. ff. ad vell. ⁊. c. ab excommunicato de
reſcrip. Et licet h que adduxi cōtra teſtes reſpiciant teſtes
inſtrumētarios: tamē non reſpiciūt ita duos teſtes non in
ſtrumētarios qui melius habuerūt notitiā rei vꝫ baptiſti
nus ⁊ ſer petrus. Nam ad hoc rñdetur ꝙ de duobus al
ter. ſ. baptiſtinus eſt quodāmō pars ⁊ teſtis in cā propria.
Nam inſtrm cātat ꝙ depoſitum fuit factū apud duos inſo
lidum ſcilicet apud ipſum baptiſtinum ⁊ apud Ioannem

lazarum: ideo probando ꝙ inſtrm̃ non eſt verum: ſatis pro
bat pro ſe ⁊ in ſui vtilitatem. Nam ſi non eſt veruꝫ ipſe nõ
tenetur ſi eſt verum ẽt ipſe tenet̃ ⁊ principali creditori ſcꝫ
dicto Petro: ⁊ ẽt dicto Joanni lazaro quatenus ad eũ di-
ctum depoſitum perueniſſet. Non.n.liberatur per ſolã peti
tionem factam aduerſus vnum ex correis debendi: prout
volunt Bar. ⁊ doc. cõiter oẽs in.l. ex duobus de duo.reis:
lꝫ tex.in.l.ij.eo.ti. videatur vigere in ↄ̃rium: ſed non inſiſto
gratia breuitatis. Item correi debendi cenſentur inuicẽ fi-
deiubere: vt in auc. de duobus reis in prin. ibi alterna fide
iuſſio: idõ conceditur eis bñficium diuiſionis: vt in dicto au
tentico: ⁊ vnus inſolidum ſoluens hꝫ regreſſuꝫ aduerſus
alium quatenus debitum illud reſpexit commoduꝫ ipſius
vt no. Bar. Ang. ⁊ Jmo. in.l. reos. ff. de duo. reis. Vñ pre-
tendit probabile intereſſe ꝙ dictus Joannes lazarus obti
neat: nam petitio ab vno ⁊ abſolutio liberat ẽt correum de
bendi. d.l.ij. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. ⁊ Bar. ⁊ doc. in. d.l. ex duobus.
itaqꝫ teſtis iſte repellitur. l. in oĩbus. C. de teſti. ⁊ l. nullus.
ff. eo. ti. Remanet ergo alter ſolus ⁊ dictum vnius dictum
nullius. l. iuriſiurandi. C. de teſti. ⁊ c. tam lr̃is de teſtib. ⁊ c.
cum dilecti de elec. cum ſi. Remanere itaqꝫ vĩ dictũ inſtrm̃
per qđ probatur depoſitum de. dcl. ducatis: ideo recte vide
tur probata intentio actoris ⁊ defenſiones rei non viden-
tur legitime probare: merito partes iudicis vr̃i eſſe in con
demnando dictum Joannem lazarum reum conuentum.

b ¶ His tñ non obſtantibus ↄ̃riam parteꝫ arbitror iuri ma
gis conſentaneam q̃ quidem firmiter mihi ipſi perſuadeo
eſſe veritate fulcitam: cui. ſ. veritati iudex ſemper dꝫ propoſ
ſe inherere cañ. iudicantem. xxx. q. v. ⁊ l. ij. C. de eden. ⁊ l. ſi
cum niſi prin. ff. ſi quis cau. cum ↄcor. ibi in gl. adductis hinc
eſt ꝙ preualent probationes que ſunt vero proximiores. c.
lꝫ cãm de proba. ⁊ l. ob carmen. ff. de teſtibus dñr aũt vero
proximiores ille probationes que magis inherẽt veriſimi
li veritati: vt hr̃ in dictis iuribus. ꝙ autẽ dictus Joannes
lazarus non veniat condemnandus: ſed potius foueat iu-
ſtitiam deducitur tribus medijs obmiſſis nonnullis alijs
que per patronum cãe in medium adducuntur. Nã primo
vĩ ꝙ dictum inſtrm̃ cuius executio petitur ⁊ ꝙ producitur
ad probandum debitum principale non contineat rei veri
tatem ⁊ ſit cenſendum in aliqua ſui parte falſum deducitur
ex eo qꝛ dictum inſtrm̃ non ſolum continet cõfeſſionem ↄ̃-
bentium ꝙ. ſ. dictus Baptiſtinus ⁊ Joannes lazarus re-
ceperint in depoſitum ſexcentũquinquaginta ducatos: ſed
etiam continet ꝙ dictam q̃titatẽm habuerunt ⁊ receperũt
in pñtia ipſius notarij ⁊ teſtium in inſtr̃o deſcriptoꝝ reali
ter ⁊ cum effectu vt euidenter demonſtrant verba inſtr̃i ibi
⁊ depoſitum ſupra ſcriptũ predicti depoſitarij ⁊ vterqꝫ ipo
rum per ſe ⁊ vt. ſ̃. a dicto deponente realiter ⁊ cum effectu
in pñtia mei notarij ⁊ teſtium infraſcriptoꝝ habuerunt ⁊
receperunt ⁊c. Unde cum primo inſtrm̃ premittat de con-
feſſione ↄ̃bentium facta de depoſito. dcl. ducatorũ ⁊ poſtea
ſubdat idem inſtrm̃ ꝙ ſupraſcriptum depoſitum habuerũt
⁊ receperunt in pñtia ipſius notarij ⁊ teſtium realiter ⁊ cũ
effectu notarius ipſe atteſtatur ꝙ re vera ⁊ effectualiter ha
buerunt dictum depoſitum. dcl. ducatoꝝ ꝙ facere non de-
buit ex ſola partium confeſſione niſi viderint ipſe ⁊ teſtes
actualem receptionem vt no. gl. ⁊ doc. ibi poſt eam in. d.l. ſi
ex cautione. Et idõ ſi tũc nõ interuenit actualis receptio di
cte q̃titatis inſtrm̃ nõ eſt veꝝ per no. ibi per gl. ⁊ doc. adeo
ꝙ inſtrm̃ redarguit̃ de falſo ſi probatur ꝙ res actualr̃ non
interuenit: vt eſt de mẽte gl. ⁊ doc. ibi ⁊ expꝛ̃ſſe dicit ibi bal.

c ¶ Oſtenſo itaqꝫ ꝙ tunc non interuenit actualiter depoſi-
tum. dcl. ducatoꝝ detegit̃ in ea parte falſitas inſtr̃i: ſed hoc
ſatis vĩ oſtendi ex depoſitionibus teſtium vt deducam me
rito ⁊c. ꝙ quidem non interuenerit actuale depoſituꝫ. dcl.
ducatoꝝ probatur primo per teſtes nõ inſtr̃arios. ſ. per di-
ctum ſer Petrum qui eſt quo ad eius perſonam omni ex-
ceptione maior: nõ. n. ſibi obſtat ꝙ dr̃ eſſe cum pater lꝫ nõ
aliter reperiam cum paternitatem probatam. Sed dato ꝙ
probetur non ppẽa repellit teſtem nec afficit eius perſonã
qꝛ hoc iur̃ cautum non reperitur prout ⁊ no. bal. in. l. paren
tes. c. de teſtibus qui teſtis deponit ſerieꝫ negocij: ⁊ ſpecifi
ce deponit ꝙ dictum depoſitum non fuit de ſexcentũquin
quaginta ducatis: ſed ſolum de centum. Licet confeſſio fue
rit de. dcl. ⁊ reddit cãm ſcientie non per iudiciũ intellectus.
Sed qꝛ dictam pecuniam vidit ⁊ numerauit ⁊ ꝙ non erat
in maiori q̃titate ⁊ deponit de identitate ↄ̃bentium ⁊ no-
tarij ⁊ teſtium ⁊ de identitate loci. ⁊ deponit dictus teſtis
ꝙ dictus Petrus imediate poſtq̃ habuit dictas pecunias
a dicto Joanne lazaro imediate adhibitis teſtibus de qui-
bus in inſtr̃o eas depoſuit ſuper menſa predicta itaqꝫ cuꝫ
fuerit pñs ſolutioni pecunie facte per dictum Joannẽ la-
zarum de ducentis ducatis dicto petro ⁊ ipſam pecuniam
numerauit ⁊ viderit ꝙ immediate dictus petrus dictã pe
cuniam poſuit in menſa oſtendendo eam teſtibus ⁊ dicen
do ꝙ deponebat illam q̃titatem. dcl. ducatoꝝ ⁊ ꝙ ita aſſe-
rebat dictus Joannes lazarus. ⁊ ita fuit factum inſtrm̃. Ta-
lis teſtis concludenter deponit veritatem aliter ſe hr̃e circa
hoc q̃ contineatur in inſtr̃o ⁊ ſic iſte teſtis ſemiplene depo
nit ꝙ non fuit tunc ↄ̃tum depoſitum. dcl. ducatoꝝ. Et idẽ
ineffectu ẽt deponit baptiſtinus alius teſtis: ⁊ lꝫ ipſe teſtis
non ſit omni exceptione maior nec ſit vſqꝫquaqꝫ ydoneus
teſtis cum videatur in ea re verſari propꝛium intereſſe vt
ſ̃. deductum fuit pro ↄ̃ria parte: nihilominus cõſtat ꝙ nõ
deponit in ꝓpꝛia cã. Nam ipſa cã ventilatur inter andreaꝫ
⁊ Joanneꝫ lazaruꝫ: nec dictus andreas actor hꝫ alr̃ regreſ
ſum aduerſus dictum baptiſtinum. Et lꝫ ſuccumberet ipſe
Joannes lazarus non preiudicaret ſnĩa dicto Baptiſtino
qꝛ res inter alios acta per iura vulgaria: ⁊ ſi ſuccũberet ve-
riſimiliter exigeretur a dicto andrea agente qui nullum hꝫ
regreſſum aduerſus baptiſtinum ⁊ per exactionem factam
a dicto Joanne lazaro liberaret̃ dictus baptiſtinus per. d.
l. ij. de duobus reis cum notatis ibi per gl. ⁊ doc. ⁊ per no.
per bar. ⁊ doc. in. d.l. ex duobus ita ꝙ propꝛie loquendo di
ctus baptiſtinus non deponit in propꝛia cã. ⁊ ſi dictus Jo
annes lazarus ſolueret non poſſet hr̃e regreſſum aduerſus
dictum baptiſtinum: niſi probato depoſito ꝙ ipſe Joãnes
lazarus fatetur non eſſe verum ⁊ ẽt probato depoſito non
põt habere regreſſum aduerſus correum niſi quatenus de
poſitum fuerit in vtilitatem ipſius baptiſtini conuerſum.

d ¶ Unde non ſequitur neceſſario ꝙ interſit pecunialiter.
d. baptiſtini ꝙ Joãnes lazarus non ſuccũbat vĩ poſſe dici
lꝫ non ſit integer teſtis nihilominus coadiuuet depoſitio
nem dicti ſer Petri cum videamus alr̃ ꝙ vnus teſtis ydo
neus iuuat̃ teſtimonio alterius teſtis minus ydonei iuxta
no. theoꝛicam Baldi. Ang. ⁊ doc. in. l. ſi quis ex argẽtarijs
in prin. ff. de eden. per illum tex. Et alr̃ ẽt videamus ꝙ vti
litas que redundat per quandam ↄ̃ſiam ipſi teſti et victo
ria cãe ⁊ non directo non repellit teſtem vt contingit in le
gatario qui põt deponere in cã heredis pro validitate te-
ſtamenti in quo extitit factum ſuum legatum: vt inſti. de te
ſtamentis. §. legatarijs. ⁊ ff. de teſti. l. qui teſtõ in princi. ⁊
notant doc. in. d.l. oĩbus. Attento ẽt ꝙ teſtimonium iſtoꝝ
teſtium roboratur per atteſtationes teſtiuꝫ inſtrumentario
rum quorum tres vr̃r deponere ꝙ depoſitum non interue
nit in tanta q̃titate. Nã preſbyter benedictus deponit ꝙ
fuit pñs. ⁊ rogatus pro teſte: de quodam inſtrumento de-
poſiti factum inter Joannem lazarum predictum. ⁊. ſ̃. di-
ctum petrum. Et vidit preſentari ſuper menſa in domo ſer
baldaſſaris vnum ſaccbellum in quo erant ſuo iudicio ad
plus inter aurum ⁊ monetam ducati. cl. ⁊ ꝙ ſuo iudicio nõ
poterant aſcendere niſi ad dictam quantitatem. ⁊ ꝙ dictuꝫ
inſtrm̃ fuit ſcriptum per ſer baldaſſareꝫ de oliuola notariũ
publicum ⁊ ꝙ non potuiſſent eſſe dicte pecunie in quanti-
tate de qua in inſtr̃o depoſiti ſit mẽtio ita ꝙ ſi iſte teſtis in
ſtrumentarius deponit de eodem facto: de quo cantat in-
ſtrumentum videtur iſte teſtis concludenter deponere ꝙ
non interuenerunt in dicto depoſito. dcl. ducati: nec habet
obſtare ꝙ ipſe teſtis videtur deponere per iudicium intel-
lectus cum dicat ſuo iudicio ⁊c. quia rñdetur ꝙ ipſe teſtis
deponit de ſenſu corpoꝛis qꝛ deponit ꝙ vidit dictaꝫ pecu
niam ⁊ fuit rogatus ꝙ eſſet teſtis dicti depoſiti: vnde ipſe
deponit per ſenſum corpoꝛis quãtitas aũt ſeu numerus nõ
percipitur ſenſu corpoꝛis ſaltem ſi pecunia nõ numeratur:
maxime in aceruo pecunie: ita ꝙ opoꝛtet deuenire ad iudi
cium intellectus ex his que ſenſu corpoꝛeo percipiuntur.

e ¶ Et traditur regula ꝙ quando teſtis ex his que ſenſu per
cipit poteſt facili diſcurſu intellectus aliquid iudicio intel-
lectus percipere creditur ſibi nec dꝛ teſtimonium de iudi-
cio intellectus: ſed potius per ſenſuꝫ corpoꝛis vt probatur
ex his que traduntur per Bar. in. l. de etate. ff. de mi. vbi lꝫ
etas non videatur tñ qꝛ videndo aſpectuꝫ percipitur iudi-
cio intellectus ipſa etas. l. minoꝛ. xxv. ann. ex aſpectu. ff. e. ti.
probat dictum teſtis probantis de etate: ex eo qꝛ vidit talẽ
⁊ ex aſpectu ita iudicat. Nam lꝫ velit bar. ꝙ teſtis deponẽs
ꝙ talis ex aſpectu iudicatur eſſe. xx. anno. non probet ꝙ ſit

punctaliter

punctaliter.xx.annorum.tñ probat ꝙ non erat.xxx.vel.xl.
annoꝝ ꝛ ꝙ nõ erat impubes:rõ q2 aſpectus ð facili variat
a punctali tpe etatis:ſed quaſi nũꝗ ſenex appet minor nec
cõtra ꝙ raro ↄtingit ꝙ aſpectus multũ variet a vitate eta
tis. Et argumẽtũ a cõiter accidẽtibus eſt ſufficiens in ma
pbatiõis no.gl.bal.ꝛ doc.in.l.neqꝫ natales.C.de pba.ꝛ gl.
ꝛ doc.in.l.nõ hoc.C.vñ cogna.ꝛ pbaſ ex notatis per bar.
ꝛ doc.in.l.j.ff.ſi cer.pe.dũ loquunſ de pbatione teſtis red
dẽdis rõnẽ:q2 vicinus. Itẽ alia lꝫ mors non videatur tñ ſi
teſtis dicat vidiſſe talẽ mortuũ vel vidiſſe talẽ qui ſuo iudi
cio erat mortuus ſatis pbat:vt no.bar.in.l.dubitaſ.ff.quẽ
admo.teſta.aperiã.ꝛ i ſuo trac.de teſte rõne preallegata.ſ.
q2 facili diſcurſu itellectus percipiſ ex his que vñr an qs
ſit mortuus vel viuus ita i pposito lꝫ numer⁹ ꝛ quãtitas
pecunie nõ pcipiaſ viſu tñ viſo aceruo pecunie percipitur
quãtitas ipſi⁹ pecunie nõ pũctualiter:nã ſi videbo aceruũ
centuꝫ ducatoꝝ non diſcernã facili diſcurſu intellect⁹ an
ſint centum.xc.vel.cx.ſed bñ diſcernam ꝙ nõ ſunt.ccc.vel
cccc.prout in ſiſi dicimus.ſ.circa etatem. Et ppea poteſt
teſtis videndo pecuniã iudicare cuius qñtitatis erat illa
pecunia:ꝛ ſi iudicat ꝙ erat ſuo iudicio.c.aureorũ probabit
ꝙ nõ aſcendebat ad quãtitatem.ccc.ꝛ multofortius illõ p
babit ſi deponit ꝙ ad plus erat quãtitas.c.adeo ꝙ nõ eẽt
abſonũ tunc tenere ꝙ vere pbare ꝙ nõ excedebat illã quã
titatẽ:q2 teſtis:poterat illud facili diſcurſu percipere put
teſtis videndo hoiem ex aſpectu iuuenem põt preciſe de
ponere ꝙ talis eſt decrepitus.ex eo q2 videt eius aſpectuꝫ.
Sed hoc obmiſſo ſatis eſt ꝙ deponẽdo de vna quãtitate
pbat ꝙ nõ excedebat illam qñtitatem in maxima quãtita
te cũ illud facili diſcurſu intellectus poſſit deprehẽdi p.ſ.
dicta. Nõ ergo ob.d.atteſtatiõi ꝙ deponit per iudiciuꝫ in
tellectus:q2 intellectus eſt neceſſarius in qualibet depoſi
tione:ñ õ qui carẽt intellectu ꝛ iudicio rõnis nõ pñt depo
nere put cõtingit in ipubere ꝛ furioſo.ff.de teſti.l.iij.§.le
ge iulia.ꝛ inſti.de teſta.§.teſtes.ꝛ.d.l.qui teſtõ.§.nec furio
ſus. Ita ꝙ nõ repugnat validitati atteſtatiõis ſi teſtis ſm
iudiciũ ſuũ deponit.dũmõ deponat ẽt de ſenſu corporis:
vñ no.dicit Bar.i.l.qd tñ.§.ſi arbiter.ff.de arb.ꝙ ſi teſtis
dicit ego vidi ticiũ poſſidere i terrogatus quãto tpe dicit.x.
annis vt ſibi vr̃ ꝙ illud teſtimoniũ vꝫ:q2 eſt iudiciũ intelle
ctus iunctum cum ſenſu corporeo ſm eum.

f ¶ Ex qbus apte demonſtraſ ꝙ illa vba iudicio meo nõ vi
ciãt atteſtationẽ huius teſtis quominus pbet ꝙ nõ inter
uenit qñtitas.dcl.ducatoꝝ. Quinimo quominus pbet ꝙ ſi
exceſſit qñtitatẽ.cccc.attẽto ꝙ eſt magnus exceſſus cuꝫ ipſe
deponat de.cl.ad plus q̃ vba innuũt ꝙ prio aſpectu appa
rebãt pauciores. Nec ẽt refragaſ ꝙ iſte teſtis potuit depo
nere de alio depoſito:q2 rñdeſ ꝙ tot circũſtãtie ↄcurrũt q̃
ſe ↄformãt cũ depoſito dicti inſtri ꝙ dꝫ iudicari qõ fuerit
idẽ depoſitũ ꝛ nõ aliud. Cõcurrũt.n.idẽtitas loci idẽtitas
cõteſtiũ:idẽtitas notarij ꝛ idẽtitas partiũ.ꝛ ſic ↄcurrũt q̃t
tuor circũſtantie ↄformes. Et ad pbãdũ idẽtitatẽ ſufficiũt
due q̃litates conformes:ar.l.forma.ff.de cenſi.ꝛ no.Bar.
in.l.demonſtratio falſa de cõdi.ꝛ dmõ.ꝛ bꝛ i.l.ſiqs in fun
di vocabulo in pri.ð le.j. Cõcurrit ẽt ꝙ iſte teſtis dĩc qõ nõ
vidit fieri aliã numeratiõnẽ nec aliõ dpoſituꝫ fieri penes
Ioãneꝫ lazarũ:vñ cũ inſtrumẽtũ atteſteſ qõ illud dpoſitũ
fuit fcm̃ dicto pſbytero bñdicto pñte ꝛ adhibito ſatis ma
nifeſte deduciſ qõ iſte deponit de illo depoſito de quo cã
tat dcm̃ inſtrm̃ ꝛ maxĩe q2 concurrit dicta atteſtatio ſer pe
tri p quã dduciſ ꝙ lꝫ actus appenter fieret tãꝗ ð ſercẽtũ
qnquagita ducatis:tñ in vo nõ interueniebat niſi qñtitas
cẽtũ ducatoruꝫ:ꝛ dĩc ꝙ fuit adhibitus in teſtẽ dictus pſby
ter bñdictus ꝛ alij duo teſtes qui depoſuerunt in hac cã ꝛ
cõcordat iſte teſtis cũ dicto illius ſer petri ẽt in alijs q2 de
ponit qõ dicta pecunia fuit depoſita in quadam mẽſa ꝛ qõ
erat auꝝ ꝛ moneta ꝛ ptim erat in quodã ſaccbello:ꝛ parti
ſup mẽſa ꝛ qõ non fuerunt in pñtia ipſius teſtis numerate
Hec quidẽ omnia tẽdunt ad idẽtitatẽ vnius actus:ꝛ ẽt cõ
currit qõ iſte pſbyter bñdictus dicit actum fuiſſe factũ in
pñtia dicti ſer Petri:ꝛ dicti ſer Baptiſtini ita qõ tot con
currunt qõ nemo iudicaret dictã atteſtationẽ loq de alio
depoſito. Cõcurrit ẽt atteſtatio alterius teſtis inſtrumẽtarij
ſ.pſbyteri Ioãnis que ſimiliter deponit q̃ſi de omnibus di
ctis circũſtantijs:q2 concordat in loco ꝛ in cõteſtibus ꝛ in
notario rogato ꝛ de partibus ꝛ qõ pecunia erat in menſa
pro pte aurea ꝛ pro pte argẽtea ꝛ pro pte in quodã ſaccbel
lo ꝛ ꝙ ipſe vna cum preſbytero bñdicto ꝛ preſbytero Sy
mone fuit rogatus ꝛ ꝙ ẽt fuit preſens dictus ſer Petrus
ꝛ Baptiſtinus ꝛ ſuo iudicio dicit ꝙ nõ excedebãt dicte pe
cunie ſummã.cc.ducatoꝝ.vnde ẽt iſte teſtis cõcordat cum
alijs teſtibus ꝙ dicta qñtitas nõ aſcẽdebat ad qñtitatẽ.dcl.
lꝫ nõ deponat de ſpecie ↄctus.ꝛ in h minus deponit q̃ꝫ p
cedẽs teſtis. Itẽ iſte deponit ꝙ nõ excedebat qñtitateꝫ.cc.
ducatorum:non tñ in his ↄdicit dicto alterius teſtis. Nã
ſi nõ aſcẽdebat ad qñtitatem.cl.neceſſario nõ aſcẽdebat ad
qñtitatem.cc.ducatoꝝ. Et ſic ambo ↄcordãt ꝙ nõ excede
bant quãtitatem.cc.ducatorum.ꝛ cõcordãt de eodem actu:
licet alter non deponat de ſpecie cõtractus.

g ¶ Coadiuuãtur ẽt iſte atteſtatiões p atteſtatiõem preſby
teri Symonis qui deponit de eodẽ actu vt deprehẽdiſ ex
qualitate loci.ꝛ ↄteſtiũ ꝛ notarij ꝛ ex qualitate:q2 pecunia
fuit oſtẽſa ſup mẽſa ꝛ partim in auro ptim in argẽto.ꝛ in q̃
litate ſaccbelli. Et ſubdit ꝙ ſuo iudicio nõ correſpõdebat
qñtitati ↄtente tũc in iſtrumẽto p ꝙ daſ itelligi ꝙ quãtitas
in iſtro deſcripta nõ erat va quãtitas iteruenieẽs i ↄctu. Et
lꝫ iſte teſtis nõ plene deponat:q2 nõ deponit de pſona Io
annis lazzari:q2 dixit de pſona alterius ↄhẽtis ſe nõ recor
dari. Nec deponit de ſpecie ↄctus tũc celebrati:tñ plurimũ
coadiuuat dicta alioꝝ teſtiũ ꝛ maxime circa h ꝙ lꝫ quãtita
tes ſint diuerſe:tñ fcm̃ fuit idẽ ꝛ vnicũ:ꝛ eſt ẽt põderãduꝫ
ꝙ ipſe teſtis.ꝛ ẽt dictus preſbyter Bñdictus deponũt ꝙ
ipſi fuerũt rogati a ↄhẽtibus ꝙ illõ tenerẽt ſecretũ qõ pre
ſtat ↄiecturã qõ actus ipſe nõ realiter celebrareſ:ſꝫ imme
ret aliqd fraudis vl rei nõ recte geſte:q2 clãdeſtinitas idu
cit ſuſpitionẽ vt no.per gl.in.l.j.C.de interdicto matrimo
nio ꝛ extra de clãdeſtina de ſpõſ.quaſi per totũ. Et licet h
nõ multũ vrgeat ꝛ teſtes ſint in hoc ſingulares:tñ aliqua
liter adminiculaſ alijs.ſ.põderatis que magis vrgent. Ex
quibus oibus vr̃ ſatis ſufficiẽter appereret ꝙ rei vitas nõ eſt
ↄformis ↄtẽtis in dicto inſtro.ſ.quo ad quãtitatẽ pecunie
actualiter depoſite:ex quo ẽt deprehendiſ ꝙ in hac parte
inſtrꝫ deuentat a vitate. Et p certo glibet q pdicta oia põ
deraret moueref ad arbitrãdũ ꝙ dicta qñtitas nõ fuerit in
vo depoſita:put cãtat iſtrm̃:vñ ſi iſta que deducũtur ſunt
talia que bñt mouere mẽteꝫ iudicis ad iudicãdũ ſuo iudi
cio talẽ eſſe veritatẽ dꝫ cenſeri qõ ſit ſatis ſufficiẽs pbatio
cum ipſa pbatio nõ tendat ad aliud.l.teſtiũ.§.eiuſdem ibi
nõ vtiqꝫ ad vnam pbatiõis ſpeciem cognitiõem ſtatim al
legare debere:ſꝫ ex ſnia animi tui te extimare oportere qd
aut credas aut parum pbatum tibi oppinaris. Et lꝫ dictũ
inſtrm̃ iuueſ confeſſiõe partis facte in alio inſtro nõ ppea
tolliſ quin i vero nõ interuenerit dicta qñtitas:ex quo.n.
fuerũt ↄcordes tpe celebrati inſtri qõ depoſituꝫ iudicareſ
eẽ in quãtitate.dcl.ꝛ ita non obſtãte ↄtria veritate tũc aſſe
ruerũt dci cõtrahentes:prout deprehendiſ.ꝛ ex dicto in
ſtro ꝛ ex depoſitionibus teſtium ita eſt veriſimile qõ dicte
ptes iurauerint in eodem propoſito:q2 nõ preſumiſ muta
tio volũtatis.l.cum q mutatã.ff.de pba.ꝛ.l.nõ ad ea.ff.de
ↄdi:ꝛ demõ.vñ pariter tolliſ ſecũda confeſſio:prout pria.

b ¶ Nec refragaſ qõ teſtes.ſ.ſcripti probare videnſ nega
tiuam que eſt improbabilis item probare ſatagẽtes negatĩ
uam cenſeanſ ſuſpecti.c.cum eccl.ſut.de cauſa poſſeſſiõis.
ꝛ proprietatis ꝛ de ele.c.bone.ꝛ de renũ.c.ſuper hoc. Nam
rñdeſ qõ ſatis eſt cohartata dicta negatiua loco.ꝛ tpe cele
brati inſtri ꝛ cum teſtes fuerint rogati vt intereſſent depoſi
to ꝛ viderint pecuniã de qua agebaſ.ꝛ qõ nõ aſcẽdebat ad
dictã qñtitatẽ de qua in inſtro ſatis videnſ pbare ↄ iſtrm̃
ſaltem q2 pſbyter benedictus interrogatus an pecunie po
tuiſſent eſſe in quãtitate de qua in inſtro dixit qõ nõ ꝛ ſub
dit qõ ſuo iudicio non poterãt aſcendere niſi ad quãtitatẽ
cl.nec ſe refert ſolum ad quãtitateꝫ de qua in ſaccbello ꝛc.
Et p atteſtatiões ſer Petri ꝛ baptiſtini appet ꝙ pecunia ð
qua deponunt ipſi ꝛ alij teſtes fuit ſolũ depoſitũ vt quãti
tas.dcl.ꝛ ſi pertinaciter qs vellet ſuper hoc inſiſtere poſſet
per interrogationem partium iuxta.d.l.vbicunqꝫ.ꝛ.d.c.cũ
Ioannes heremita vel per atteſtationes probari qõ nulla
alia pecunia tũc interuenit.

i ¶ Ex his igiſ vr̃ poſſe ↄcludi qõ lꝫ inſtrm̃ predictum fue
rit celebratũ put ꝛ teſtes deponunt ꝛ ↄtineat veritatem qõ
ptes aſſeruerint eẽ depoſitũ.dcl.ducatoꝝ tamen i vo nõ in
teruenit actualr tãta quãtitas. Sꝫ tãtominor quãtitas qõ
put inotuit teſtib⁹ ex ſolo aſpectu ita.ꝛ veriſiſr inotuit di
cto notario. Ex que iferſ qõ quaten⁹ notarius atteſtaſ qõ
depoſitũ.ſ.ſcriptũ fuit fcm̃ realiter.ꝛ cũ effectu i pñtia ip
ſius notarij.ꝛ teſtiũ nõ cõtineat veritatẽ ſꝫ mendacium ꝛc

conſequenter inſtrm̄ ſit in hac parte falſuȝ: ⁊ exquo eſt fal/
ſum preſumit̄ doloſe ꝯfectum. Nam in delictis preſumitur
dolus.c.j.de preſump.⁊.l.j.C.de ſiccarijs ⁊.l.ſi non ꝯuitij.
C.de vſuris.Exquo infert̄ ꝙ dictū inſtrm̄ nihil ꝓbat: naȝ
inſtrm̄ pro pte falſum reddit̄ in oībus vicioſum q̄ntūcunq̄
ꝯtineat diuerſa capl'a ꝓut eſt cōis ſnia:lȝ qdam ꝯ quā fir/
mant Jnn.⁊.Ant.⁊ Panor.in.c.fraternitatis extra de he/
reticis ⁊ bar.⁊ doc.cōiter in.l.ſi ex falſis.C.de trāſac. Ju/
dex aūt pro re magis clare deducēda poſſet interrogare p/
tes an interuenirent plura depoſita inter dictos ꝯhentes ⁊
teneretur rn̄dere ſi hr̄et notitiam.d.c.cū Joānes heremita.
⁊.l.vbicunq̄.ff.de interro.acti.Jtem ſi nā cāe vigore iuris
municipalis non repugnaret poſſit ſuper h̄ fieri articul⁹.ſ.
ꝙ dicti teſtes nūq̄ȝ iteruenerūt niſi in vno inſtr̄o celebra/
to inter dictas ptes.Et ſi teſtes ſuper h̄ deponerēt vera eē
neceſſario deduceret̄ ꝙ dicti teſtes depoſuerunt ſup eodē
facto ſuper quo cātat inſtrm̄ ⁊ ſi dicat̄ qūo ſoluit dict⁹ Jo/
annes lazarus dictam q̄ntitatem.cccc.flore.ſi ſoluȝ fuerunt
depoſiti centum rn̄detur ꝙ dictus Joānes lazarus eodeȝ
die celebrauerat alium ꝯtctum emptionis ⁊ venditiōis pro
dccl.ducatis de qbus ſoluerat centum ducatos lȝ inſtrm̄ di
cat de tota ſumma confectum manu eiuſdem notarij ita ꝙ
prout in ſcd̄o inſtr̄o idem notarius falſo adiecit illa verba
⁊ habuerunt ⁊ receperunt ita ⁊ falſo potuit adijcere ⁊ veri
ſimiliter adiecit in primo inſtr̄o arg.regule ſemel malus in
vj.cum concor.ꝯiuncta atteſtatione Baptiſtini ⁊ ſer Pe/
tri ⁊ attento ꝙ ex poſtea geſtis interpetrant̄ plerūq̄ prius
geſta caſ.cum per bellicam.xxxiiij.q.ij.vbi gl.⁊.xj.di.perue
nit.⁊.xliij.diſ.multis ⁊ gl.in.c.ſcribam de preſumptio. ⁊ ſi
dicatur Baptiſtinus pretendit propriuȝ intereſſe negatur
quia reddito inſtr̄o in vno falſo non probat qd̄ Baptiſti/
nus receperit in depoſitum aliquid:⁊ ſimiliter non probat
ꝙ interuenerit iuſm̄ nec ꝙ fuerit ꝓmiſſum nō allegare de
poſitum non fuiſſe verum:eſt itaq̄ conjecturandum ꝙ fue
rit verum debitum ex cauſa venditionis ⁊ fuerit ſimula/
tus contractus depoſiti:⁊ ſi dicatur hoc eſt diuinare dico
ꝙ ſatis eſt probare falſitatem inſtrumenti. Nec eſt neceſſe
probare veritatem huius conjecture concludenter.

k ¶ Scd̄o dictus Joānes lazarus prout preſumit̄ vult recō
uenire dictum petrum cedenteȝ ex eo q: dicta res vendita
euincitur a dicto Joāne lazaro ⁊ dictus Petrus cedēs pro
miſit defenſionem vñ vult cū reconuenire ꝙ ſuſcipiat de/
fenſionē vel ſi eſt euicta vult recōuenire de euictione ⁊ pe/
tit aduerſus dictū andreā ceſſionariū ꝙ ipſum agenteȝ de/
fendat in cā euictionis vel q: promiſit dictus petrus ꝙ fra
tres ratificabūt iſte Joānes lazarus intēdit agere ꝯ dictū
petrum qd̄ obſeruet iſtam promiſſionē quā fecit qd̄ fratres
ratificabunt ⁊ ſuper h̄ iudicio inſtare vult qd̄ dictus An/
dreas ceſſionarius defendat dictuȝ Petrū alr̄s repellat̄ per
l.ſeruum quoq̄.ff.de procu.iuncta.d.l.ſiquis in rem ſuam
ceſſionarius aūt ex cā oneroſa non tenetur cedenteȝ defen
dere niſi ceſſio fuerit facta in fraudem commiſſaȝ per cedē
tem ⁊ ceſſionarium vt eſt theorica gl.Bar.⁊ doc. in.l.in rē
ſuam.ff.de procu.per text.ibi.Unde nō ſtādo in verbis eſt
videndum an dictus andreas fuerit particeps fraudis:naȝ
de fraude dicti Petri ſatis apparet exquo paulopoſt factā
ceſſionem ſe abſentauit prout preſupponitur.Unde ex vi/
cinitate actus preſumitur fraus.arg.l.ſi ventri.§.ſi.de priui
le.credito.⁊.l.ſiquis poſt hac.ff.de bo.damna.⁊ qd̄ p bart.
⁊ doc.in.l.poſt ꝯtrum.ff.de dona.Sed de fraude dicti An
dree per hoc non apparet:tn̄ eſt aduertendum ꝙ ipſe An/
dreas forenſis habitator alterius ciuitatis emit dictum no
men debitoris producentis quinquaginta ducatis incon/
tanti.Ubi ex dicto noīe debitoris non poterat plus conſe
qui nec vllo pacto perſuaderi pōt ꝙ vnus forenſis incola
alterius ciuitatis bonafide ⁊ re valemat nomē debitoris
conueniendi in alia ciuitate pro tanto precio pro q̄to de/
bitor eſt obligatus concurrit ēt q: pendente lite prout pre
ſupponitur emanarunt lr̄e dicti Petri deſtinate ad dictum
Joannem lazarū in quibus fit mentio litis que inter ipſuȝ
Joannē lazarum ⁊ ipſum Petrum vertitur:cum nulla alia
lis verteretur inter eos niſi iſta que vertitur apparēter in/
ter Joannem lazarū ⁊ procuratorem dicti Andree.Exquo
dat̄ itelligi ꝙ dicta lis que appenter v̄tit̄ inter dictos Jo/
annes lazarū ⁊ andreā effectualiter ptinet ad dictū petruȝ.

l ¶ Concurrit ēt ꝙ accidit in facto ꝙ quidam Chilottus de
oppido dicti Joannis lazari fuiſſet captus in ciuitate an/
dree eo pretextu q: dicebatur ꝙ procurator dicti Andree
fueſſet captus in oppido dicti Joannis lazari. Et cum di/
ctus Andreas interuenerit in loco vbi erat detētus dictus
Chilottus ipſe Andreas in pn̄tia ipſius Chilotti ꝓfeſſus
fuit ꝙ dicta cā non ſpectabat ad eum lȝ ſuo noīe ageretur
prout hec atteſtatur dictus Chilottus. Ex qbus omnibus
ſimul iunctis vr̄ reſultare ſatis perſpicuum inditium ꝙ di
cta ceſſio non tranſiret abſq̄ participatione fraudis dicti
Andree. Licet in hoc non faciam magnum fundamentum
eo maxime q: hec non ſunt adhuc in iudicio probata tamē
probari pn̄t prout mihi preſupponitur. Et ſi dicat̄ hec de/
bebant opponi in initio litis q: dicit bal.in.d.l.ſiquis in rē
ꝙ iſta eſt exceptio declinatoria. Exceptiones aūt declina/
torie obijci debent ante litis conteſta.l.ſi.C. de exceptio.l.
ſed ⁊ ſi ſuſceperit.ff.de indi.⁊.l.ita demum.C. de procura.
cum ſi. Reſpondetur ꝙ dato ꝙ hec exceptio ſit declinato/
ria:⁊ dato ꝙ cenſeamur eſſe poſt litis cōteſtationē. Exquo
deuentum eſt ad actum qui in cauſis in quibus requiritur
litis conteſtatio ſolet ſequi litis conteſtationem.l.nihil.⁊.l.
nulla.C.de procura.prout notant Bal.in.d.l.nihil.⁊ Sa/
ly.⁊ Raph.in.d.l.nulla.⁊ Bar.in.l.ab executore.§. ſi.ff.de
app.⁊ gl.in verbo abſentia in.c.j.de elect.lib.vj.⁊ gl.in cle.
ſepe de ver.ſign. Reſpondetur ꝙ adhuc non eſt deuentuȝ
ad reconuentionem modo dictus Joānes lazarus vult re/
conuenire dictum Petrum ⁊ vult ꝙ dictus Andreas de/
fendat dictū petrū alr̄s repellat̄ ⁊ ſic poſt litis ꝯteſtationeȝ
ſuperuenit dicto Joanni lazaro ius excipiendi. Jdeo non
eſt ſibi precluſa via per litis conteſtationē vel ſimilem actū
quia dicta regula.ſ̄.tradita non procedit quando exceptio
ſuperuenit de nouo poſt litis conteſtationem vt eſt tex.cū
gloſ.⁊ ibi theorica docto.in.l.ij.C.de conſortibus eiuſdem
litis.⁊ in.c.inſinuante extra de offic.delegati.Et facit in ſi/
mili.c.paſtoralis extra de excep.

m ¶ Tertio deducitur iuſtitia dicti Joannis lazari quia di/
ctus petrus eſt obligatus ad faciendū fratres ratificari cū
ita promiſerit ⁊ illud hactenus nō obſeruauit vnde eſt ob
ligatus ad faciendum ⁊ curandum cum effectu quod dicti
fratres dictam venditioneȝ ⁊ oīa in ea contenta attendent
⁊ obſeruabunt ⁊ ratificabunt ⁊ pro obſeruantia omniuȝ ⁊
ſingulorūȝ obligauit oīa ſua bona habita ⁊ habenda vt eſt
expreſſum in dicto inſtr̄o venditionis. Et ſic pro hac obli
gatione de faciendo fratres ratificare obligauit oīa bona
ſua ⁊ qui omne dicit nihil excludit.c.ſolite de maio.⁊ obe.
⁊.xix.di.ſi romanorum.⁊.l.iulianus de le.iij. Et ideo cenſe
tur obligaſſe ēt iſtud nomē debitoris poſtea ꝯtcti vigore di
cti aſſerti depoſiti ſi verum depoſitum fuiſſet q: conſtat ꝙ
nomen debitoris hypothecari pōt.l.nomen.C.que res pi/
gno.ob.poſ.⁊.l.poſtq̄ȝ.C.de here.vel act.ven.⁊.l.cum con/
uenit de pignoribus ⁊ venit obligatio nominis debitoris
in generali hypotheca ſaltim expreſſa vt per gloſ. cum qua
tranſeunt doct.in.l.heredem.C.de here.act.⁊ latius ⁊ cla/
rius per Bar.in.l.quintus el.ij.§.argento de au.⁊ arg.leg.
Et hoc ſatis clarum foret ſi fuiſſet nomen alterius q̄ꝫ eius
cui bona ſunt vniuerſaliter hypothecata. Sed dubium vi/
detur quia non poteſt quis ſibiipſi obligari.l.vrannius de
fideiuſ.l.frater a fratre cum ſua mā.ff.de condi.inde.cuȝ ſi.
Jdeo non videtur ꝙ debitum ipſius Joānis lazari ſit ipſi
Joannis lazaro obligatum. Tamen ſalua meliori ſnia vr̄ ꝙ
etiam iſtud nomen debitoris veniat in dicta vniuerſali hy/
potheca. Pro cuius rei veritate inueſtiganda eſt videndū
an in ſpē potuerit dictum nomē debitoris obligari ipſimet
debitori. Et videtur dicenduȝ ꝙ ſit quia videmus in ſimi
li ꝙ poteſt ipſi debitori legari vſuſfructus nominis ipſius
debitoris vt eſt tex.expreſſus.ff.de vſufru.earum rerū que
vſu conſu.l.poſtq̄.§.idem tn̄. Et tn̄ res ſua nemini ſerui/
re pōt.l.cum in fundo in princi.de iur̄ dotium.⁊.l.in re cōi
de ſerui.vrba.predio.⁊ ppea nec vſuſfructus haberi pōt in
re ſua.l.vti frui in princ.ff.ſi vſuſfru.peta.⁊ ideo lȝ pignus
in re propria haberi non poſſit.l.neq̄ pignus.⁊.l. ex preto/
ria.ff.de regu.iur.tn̄ non propterea vr̄ prohibitum haberi
pignoratum ſeu hypothecatuȝ nomen ſuimet debitoris:q:
ipſum nomen debitoris non eſt ipſius debitoris: ſed cre/
ditoris vt probatur in.d.l.poſtquam recte intuendo:⁊ not.
Barto.licet ad alium finem in.l.grege.§. pignori in fin.ff.
de pigno.⁊ facit etiam.d.l.nomen cum concordantijs iun/
cta.l.ſi rem alienam.ff.de pigno.actio.⁊ quod not. Barto.
in.d.§. argento not. in.l.⁊ ſuum.§.idem probat de pactis.
Ex quibus videtur ſatis aperte concludi quod ipſum no/
men debitoris poſſit per creditorem obligari ipſi debitori

⁊ ſi poteſt

⁊ ſi poteſt in ſpecie obligari pariter poteſt ſub vniuerſali hypothec a comprehendi quia idem operatur generalis diſpoſitio quo ad ea que in ea comprehenduntur ꝙ operatur ſpecialis prouiſio.ff.de admini.tuto.l.ſi duo in fi.cum concordantijs ibi in glo.allegatis.

n ¶ Nec retragatur ſiquis dixerit ꝙ nõ reſultet hypothec a: qꝛ non poteſt ip.e debitoꝛ agere contra ſeipſuꝫ:qꝛ latis vr̃ ꝙ cõpetat retẽtio ⁊ ex hypotheca cauſeẜ exceptio:nã ſi res pignorata tradit creditoꝛi non cõpetit ipſi creditoꝛi actio pignoratitia cum ipſe rem pignoratam poſſideat ⁊ tñ non ꝓpterea deſinit eſſe hypotheca:ita lꝫ i caſu iſto ceſſat actio nõ ꝓpterea ceſſare dꝫ vinculũ hypothece ſicut ⁊ alr̃ videm⁹ in ſimili ꝙ emptoꝛ iure quodã nõ pignoꝛ o hꝫ ius retinẽdi rẽ vẽditã donec ſibi preciũ ſoluaẜ.l.iulianus.§.offerri.ff.de actio.empt.Et alr̃ cõpetit ius retinendi ⁊ nõ agendi vt in.d.l.grege.§.pignoꝛi.⁊ in.l.iij.§.ſi.ff.rep amo.⁊ lꝫ videaẜ i ɔ̃triũ multũ vrgere tex.in.l.pe.C.depoſiti.vbi vr̃ expreſſuꝫ ꝙ rõne hypothece ſeu hypothecarie non poſſit depoſitarius vti retẽtiõe aduerſus deponentem.⁊ Bald.ibi no.ꝙ depoſitarius q hꝫ obligata bona deponentis nõ põt pp̃ h̃ retinere pecuniã depoſitã.Nihilominus rñderi põt pluribꝰ modis.Primo per no.per eundẽ bal.in.d.l.pe.vbi circa illaꝫ diſceptatiõẽ gl.an liceat retinere rẽ depoſitã pp̃ impẽſas ſequẽdo opi.placentini que cõiter approbaẜ rñdet ad tex.ibi ꝙ ille text.ꝓcedit niſi hypothecaria vel ſile ius oꝛiatur de ſua.ſ.deponẽtis voluntate:vnde vult Bal.ꝙ qñ hypothecaria oꝛitur de volũtate deponentis nõ ꝓcedat.d.l.pe.ſed illa hypothecaria que cauſaẜ ex cõuentione inita inter deponentem ⁊ depoſitarium negari non poteſt qn oꝛiatur ex voluntate ipſius deponẽtis merito ſm dictã theoꝛicam Bal.non vr̃ ꝓcedere ille tex.in hypothecaria deſcendente ex ꝯuentione deponentis ꝙ ⁊ vr̃ ſatis apte velle gl.ibi ſup ṽbo cã in ꝑn.ipſius gl.Igiẜ cũ iſta hypothecaria de qua ꝑmiſſuꝫ eſt nõ oꝛiaẜ niſi ex ꝯuentiõe dponẽtis ⁊ dpoſitarij dõm vr̃ ꝙ in hac hypotheca non ꝓcedat ille tex.⁊ ſi dicaẜ h̃ eſt diuinare ⁊ nimiũ reſtringere illã lr̃am negar i põt qꝛ illa lr̃a non ita gñaliter loquiẜ:ſed tunc denegat deductionẽ ſeu retẽtionẽ qñ depoſitarius non recepit ſub h̃ mõ vt generareẜ ſibi retentio prout eſt ibi expreſſuꝫ in lr̃a maxie iuncta dicta glo.ſuper verbo cum ſed qñ eſt cõuentum qõ ipm̃ nomen debitoꝛis reſultãs ex depoſito ſit hypothecatum vr̃ illud depoſitum acceptum ſub ipſa hypotheca que tendit ad retentionẽ rei hypothecate:ergo tũc non vñr verificari verba illius text.que loquuntur qñ non recepit eo modo vt generareẜ ſibi retentio ꝙ ſatis puta rem claraꝫ ſi illud nomen debitoꝛis fuiſſet in ſpecie obligatuꝫ:ſed generalis hypotheca vt ſupra dixi vr̃ habere eãdeꝫ vim quo ad ea ad que trahiẜ quam haberet ſpecialis per.d.l.ſi duo in fine.concoꝛ.ergo ideꝫ dõm vr̃ in ipſa generali hypotheca ꝙ in ſpeciali cum non repiatur exceptum ꝙ nomen depoſitarij non veniat in gñali ſeu vniuerſali obligatione bonoꝛuꝫ ꝓut cetera noia debitoꝛum.nã.d.l.pe.non impedit oꝛtum hypothece:ſed reſiſtit virtuti ⁊ effectu hypothecarie in cãu tñ ſuo ⁊ ꝑdicta ſa tẽ videntur ꝓcedere quando ipe depoſiti eſſet facta huiuſmodi ꝯuẽtio vniuerſalis hypothece:qꝛ non vr̃ poſſe dici ꝙ hypothecans nõ cogitauerit de huiuſmodi nomine debitoꝛis.Et h̃ quidem cõtingit in caſu noſtro:nam inſtrumentum depoſiti ⁊ inſtrm̃ venditionis fuerunt celebrata eadem die ⁊ in eodẽ loco ⁊ coraꝫ eodem notario vt appet ex tenoꝛe ipoꝛum inſtroꝛum:⁊ idem atteſtantur ſer petrus ⁊ baptiſtinus ⁊ illud qõ eodem die factum eſt cenſetur factum incontinenti vt ſatis ꝓbat tex.in l.continuus in prin.de ver.obli.⁊ Bal.in altera ſua repe.l.pctẽs.C.de pac.dicit ꝙ ſi appent duo ɔ̃ctus celebrati eodem die loco ⁊ teſtibus cenſentur ſimul ⁊ coꝛreſpectiue celebrati:ita ꝙ vnus contractus cenſetur celebratus coꝛreſpectiue ad alterum ſm eum facit etiam ꝙ habetur in.l.penultima.ff.ſolu.matrimo.vnde in ꝓpoſito cum cõtractus venditionis ⁊ contractus depoſiti fuerint celebrati eadem die ⁊ eodem loco ⁊ manu eiuſdẽ notarij videntur celebrati eodem tpe ꝑ ꝑdicta:licet teſtes fuerint diuerſi ꝙ verſimiliter fcm̃ fuit vt non ita de facili detegereẜ fraus vl̃ ſimulatio vel q̃d aliõ qõ ipſe ptes volebant tenere ſecretum vt innuũt ipſe atteſtationes teſtiũ deſcriptoꝛum in inſtrumẽto depoſiti:ſi itaqꝫ vnus ɔ̃ctus cenſeẜ fuiſſe factus incontinẽti poſt alterum vnus cenſeẜ alteri ineſſe:qꝛ que in continenti fiunt inſunt ſeu cenſentur ineſſe cõtractui.l.lecta ṽſiculo dicebam.ff.ſi certum petatur.⁊.l.iuriſgen.§.quinimmo.ff. de pact.idcirco ipſa vẽditio ⁊ ea que cõuenta fuerũt in cõtractu venditiõis cẽſentur ineſſe in ɔ̃tractu depoſiti ⁊ ecõtra ⁊ illa que inſunt dant legem cõtractui vt in.d.§.quinimo.ergo ipſe ɔ̃tractus depoſiti cenſetur coꝛreſpectiuus ad cõtractum emptionis ⁊ cõuẽta in ipſo cõtractu.⁊ propterea cẽſentur recipere legem a cõuentis in contractu vẽditionis iuxta.d.§.quinimmo.⁊.l.j.§.ſi conuenit.ff.depoſiti ⁊ ſm hoc dictum depoſitum cẽſetur factum ea lege vt ipm̃ nomẽ debitoꝛis ſit obligatum pro obſeruãtia contentoꝛuꝫ in ipſo cõtractu venditiõis:⁊ ideo ceſſare debet h̃ caſu diſpoſitio.d.l.pe.C.depoſiti.maxime per id qõ no.d.glo.ſuper verbo cui gl.nõ inuenio cõtra dictoꝛem ꝓ quo etiam facit qꝛ.d.l.pe.ſe fundat in bonafide ⁊ ne trahatur ad ꝑfidiam que bonafides videẜ ſatis adeſſe ⁊ ceſſari perfidia ſi pro cõuẽtis tẽpoꝛe depoſiti que dederũt leges ipſi depoſito ⁊ ſic vt ipſa tũc cõuẽta obſeruẽtur retinetur depoſitum ꝙ fuerit celebratum cum illa lege ꝑ predicta ⁊ attẽto ꝙ qñ cõtractus ſunt coꝛreſpectiui vnus cẽſetur factus ꝓpter alteruꝫ ⁊ cẽſetur pars alterius.l.fundi partẽ.ff.de ɔ̃hẽ.emp.Ita ꝙ illud depoſitũ ita hypothecatũ vr̃ cẽſendũ fuiſſe partem precij quatenus celebratũ cẽſeẜ gratia vẽditoꝛis prout eſt de regulari natura depoſiti iuxta.l.ꝙ neruã.ff.depoſiti ⁊ verſa vice quatenus reſpicit commodum depoſitarij cui permittebaẜ vſus pecunie iuxta.l.lucius.l.diee ſpõſalioꝛũ ⁊.l.quintus.ff.depoſiti.⁊ maxime attentum ipſa hypotheca cenſetur pars ſeu augumentum rei vendite argumento dicte.l.fundi partem.foꝛte enim vẽditoꝛ non vendidiſſet eo precio cum integra ſolutiõe precij ſtatim facta niſi ſibi fuiſſet factum depoſituꝫ cũ illa qualitate prout ⁊ ſuadet actus vicinitas ⁊ dicta coꝛreſpectiuatio cõtractuum:vnde ſi deponens non vult ſeruare cõuenta.immo dicitur aufugiſſe ⁊ vult qõ fiat reſtitutio depoſiti ex parte ſua videtur ineſſe perfidia ⁊ ceſſare bonafides nõ ex parte depoſitarij ſi vult retinere vt ſeruentur cõuẽta que inerant.⁊ dederunt legẽ depoſito.Quod ⁊ videẜ poſſe demonſtrari hoc exemplo.Ponamus ꝙ tertiꝰ creditoꝛ haberet hypothecata omnia bona dicti petri:⁊ per conſequens iſtud nomen debitoꝛis certe ille creditoꝛ poſſet exigere ab ipſo depoſitario pecuniam depoſitam ⁊ depoſitarius ſibi ſoluendo liberaretur ⁊ creditoꝛ poſſet illam pecuniam exactam retinere.d.l.grege.§.ſi pignoꝛi de pigno.ita ergo pari rõne videẜ ꝙ ipſe depoſitarius habens obligatum ipſum nomen debitoꝛis poſſit ſeipm̃ exigere ⁊ ſe liberare ab actione depoſiti.⁊ pecuniam exactam retinere loco pignoꝛis ꝓ ſuo credito argumẽto dicte.l.ſi pignoꝛi iuncta.l.diuoꝛtio in ꝑncipio de negocijs geſtis ⁊.ff.de adminiſtratione tutoꝛem.l.quotiens.§.ſicut.⁊ per hanc viam ſublata actiõe depoſiti erit in conſequẽtiam ſublatum priuilegium ipſius actionis cum ipſa qualitas priuilegij nõ poſſit ſtare ſine ſubiecto.argu.l.ij.ff.de vſufruc.⁊.l.eius qui in ꝓuinciam.ff.ſi cer.pe.Eſt etiam aduertendum ꝙ tex.d.l.pe.loquitur de compenſatione vel deductione.ſed qui retinet tanꝗ̃ rem hypothecatam non compenſat neqꝫ deducit:ſed ſuſpendit executionem:vnde ꝓprie ſumendo non verificantur verba illius.l.exoꝛbitantis.Itẽ ibi loquiẜ de exceptione doli eo quia depoſitarius habeat actionem in rem vel hypothecariam aduerſus deponẽtem ſꝫ qñ eſt obligatum nomẽ debitoꝛis non competit hypothecaria ſm ſniam Bar.in.d.§.ſi pignoꝛi.lꝫ doc.in hoc variẽt.Jõ ſm ſniam bar.nõ verificanẜ ṽba illius.l.item Jac.de are.loquẽs de actione in rẽ intelligit illũ tex.in actione in rẽ que cõpetat ad alias res nõ ad rem depoſitam.⁊ ita vñr ibi ſentire gl.Jac.bu.⁊ ſequaces volẽtes qõ aduerſus deponẽtẽ poſſit depoſitarius obijcere de ſuo dominio ⁊ ſi h̃ ſnĩa ṽa foꝛet pariter poſſꝫ intelligi quatenus loquiẜ de hypothecaria cum actio in rem ⁊ hypothecaria ibi determinenẜ ab eodẽ determinabili:⁊ iõ vñr pariter determinari.⁊ pariter interpetrari.arg.l.iam hoc iure cuꝫ cõcoꝛ.de vulga.⁊ pupil.ita ꝙ ex his omnibus videtur poſſe cõcludi ꝙ.d.l.pe.non obſtet in caſu noſtro.

o ¶ Nec refragaẜ ꝙ dictus petrus nõ promiſit ſimplr̃ agere ⁊ curare ꝙ fratres ratificabũt ⁊c.Sꝫ ꝙ ratificabũt alioquin ipſe de ſuo ⁊c.ita ꝙ lꝫ ipſi fratres nõ ratificẽt non videtur ꝙ teneaẜ niſi in caſu quo immineret euictio:ſi itaqꝫ nõ fuit res legitime euicta dicẽdum videtur ꝙ ceſſet obligatio principalis.⁊ conſequẽter acceſſoꝛia.Nã reſpondeẜ ꝙ immo nõ ceſſat obligatio principalis ad faciendũ ratificationem ſub illa dictione alioquin cuius nãm ⁊ ſignificationeꝫ mirabileꝫ nũcupat bar.in tractatu ſuo tiberiadis in

tertio libro de alueo in vbo afs ⁊ in.l.j.ff.de ꝑdi.⁊ demō.⁊
de eius ſignificatiōe per Pon.poſt Ricciar.⁊ bar.de ſaly.
in.l.ij.poſt prin.ff.ſi cer.pe.in effectu ꝯtinet ꝙ ſi nō aget ⁊
curabit ꝙ illi ratificabunt vult teneri de ſuo nō aūt ꝯtinet
ꝙ non duret poſt morā oblo ad faciendū ⁊ curandū ꝙ illi
ratificent cū vba ad h non attent nec de mente ꝯſtet ⁊ ſcōa
ria.oblo non nouat nec quaſi nouat primitiuam oblonem
hñtem ortum ex cā oneroſa.l.ſiqs a ſocio ⁊.l.duo ſocietatē
ff.pro ſocio ⁊ in.l.predia.ff.de ac.emp.prout voluit bar.in
d.l.predia ⁊ in repetitione.l.ita ſtipulatus el forte el gran
de de ver.ob.⁊ ibi Rap.cu.⁊ Jmo.⁊ Saly.⁊ Rap.ful.in.l.
ſi pacto quo penam.C.de pac.Cum igitur oblo de facien
do illos ratificari deſcendat ex cā oneroſa dōm reſtat ꝙ ſe
cundaria oblo non nouet ſeu quaſi nouet primitiuā oblo
nem ſm ſupradictam theoricam:⁊ maxime cum interuene
rit iurm ꝙ hʒ vim cl'e rato manente pacto ⁊ efficaciorem.l.
ſiquis maior.C.de tranſac.prout ⁊ ibi doc.no. Et lʒ Bal.
⁊ multi dent aliam theoricaʒ in dictis terminis.ſ. ꝙ aut ob
ligatio primitiua ⁊ ſcdaria ſunt eiuſdē ſpeciei ⁊ forme ⁊ tūc
inducatur nouatio ⁊ ita loquitur text.in.l.oblonum fere.§.
fi.de acti.⁊ obli.⁊ in.l.j.de penu.leg.⁊ in.l.j.§.item ſi ita ad
l.fal.ea rōne:qr in hñtibus ſymbolum facilis eſt tranſitus.
l.in rem.§.item quecunqʒ.ff.de rei ven. Secus ſi non ſunt
eiuſdem ſpeciei ⁊ forme vt in preallegatis iuribus bar. Tñ
pñt dicte opi.concordari. vʒ ꝙ ſi obligatio deſcendit ex cā
oneroſa nō inducatur nouatio. Si vero ex cā lucratiua in
ducatur ſi ſunt eiuſdem ſpēi ⁊ forme als ſecus.⁊ ita intelli
gatur Jmo.in.d.l.ita ſtipulatus qui tranſit cum vtraqʒ opi.
⁊ ita als legendo tenui in.d.l.ſi pacto quo penam ⁊ dato ꝙ
opi.Bal.procederet ēt in oblone ex cā oneroſa ⁊ ppea ob
ligatio que oritur ex ſtiplone nouetur per ſcdariam ſtiplo
nem cum ſint eiuſdem nāe ⁊ forme.tñ qr illud pactum ap
poſitum iuxta emptionem ⁊ venditionem:lʒ ſtiplone valla
tum informat actionem ex ipſo ꝯtu emptionis ⁊ venditio
nis vt.ſ.detur ad id qd deuenit in pacto iuxta.l. in bonefi
dei.C.de pac.⁊.l.iuriſgentiuʒ.§.qnimmo.ff.e.ti.⁊ iſta actio
exemptis ſit bonefidei non eſt eiuſdeʒ nāe ⁊ forme cū ipſa
ſcdaria oblone reſultante ex ipſa ſcdaria ſtipulatione: ideo
non nouetur.⁊ ſi dicaſ illa actio ex ꝯtu informata per ſcdʒ
pactum eſt eiuſdem nāe ⁊ forme i[illegible] videtur ꝙ eſt vnica
actio ⁊ obligatio ex ꝯtu emptionis ⁊ venditionis impin
guata per pactum:nō vna obligatio non nouat ſeipſam ⁊ ꝙ
non inducatur nouatio in hmōi terminis vt tex.in.d.l.pre
dis ſm vnam lec.que eſt ꝙ ibi primum pactum fuit ſtiplo
ne vallatum. Primuʒ tñ magis plʒ ⁊ ſi dicatur ſupradicta
loquuntur in ſtiplone penali rñdetur ꝙ ēt in caſu iſto pōt
aliqualiter dici penalis obligatio cum ſatis ſit pena ſi quid
de ſuo hʒ reſarcire id qd alr incūberet alijs:ſed forma hu
ius conuentionis eſt in effectu eadē cuʒ forma penalis ſti
pulationis prout apparet euidenter ex dictis Bar.in.d.l.
j.dum loquitur de verbo alioquin de ꝑdi.⁊ demō.vbi dicit
ꝙ breuis forma ſtiplonis pōt concipi ſub verbo alioquin:
⁊ inſuper.d.l.oblonum fere.§.ſi.non facit mentionē de ſti
pulatione penali ⁊ Rap.cu.in.d.l.ita ſtipulatus ⁊ fulgo in
d.l.ſi.pacto.quo penā intelligunt ſupradictā mām qū ſcda
ria oblo non ſit ſub cōmemoratione pene. Concludo itaqʒ
ex oibus predictis.lʒ ſingula non firmeʒ ꝙ partes iudicis
non dñt eſſe in cōdemnando dictum Joannem lazar ſeu
pronunciando aduerſus eum ſaltem niſi prius obſeruētur
cōuenta in dicto ꝯtu emptiōis ⁊ vēditiōis. Laus deo.

¶ Repreſalie quibus ex cauſis concedantur.

¶ Conſilium lxiij.

1 **In noīe dñi noſtri** Ieſu xpi. ¶ Cla
riſſima mihi vi pñs conſultatio circa princi
palem intentum.l.ꝙ non potuerint legitti
me cōcedi repreſalie ex pluribus medijs que
eleganter ⁊ multuʒ ſerioſe proſequitur clariſſimus doctor
vtriuſqʒ iuris dñs Bald.de bartholinis de peruſino mihi
vti pr̄ ⁊ dñs bono.principaliter.primo qr non eſt denegata
iuſtitia.ſcdo qr ⁊ ſi denegata fuiſſet non deerat ſuperior iu
dicum qui denegauerunt iuſtitiam:nam conſules in ciuita
te lucana hñt ſuperiorem ad quē poterat hīe recurſus qui
debebat adiri anteqʒ deueniretur ad remedium adeo exor
bitans ⁊ odioſum prout eſt remediuʒ repreſaliaꝝ per quas
vnus grauatur pro debito alterius ꝯ ea que hñr.C.ne fili⁹
pro pr̄e.⁊.C.ne vxor pro marito per totos maxime in autē.
⁊ oino ⁊ in auc.habita ⁊ in caplo vnico de iniurijs ⁊ dāno
dato.⁊ in multis locis:non me extendo:qr de ſola ſubſcri
ptione requiſitus ⁊ lecture intentus breuiſſimū tp̄s mihi
conceditur inſtante receſſu ꝯſultantis ⁊ inſuper dñs cōſu
lēs oia diffuſe ⁊ per egregie enucleauit. Et prout ⁊ hoc ꝙ
demum in ſubſidium qñ non pōt haberi ſuperior in locos
vbi denegatur iuſtitia aperte firmat dñs conſulens in cal
ce conſilij ⁊ eſt fundamentum claruʒ ꝙ ⁊ firmant Petrus
de ancharr.⁊ Bald.in.d.c.vnico de iniurijs ⁊ damno dato.

a ¶ Aliud principale fundamētū qr non fuit denegata iuſti
cia attento ꝙ non fuit legittimata perſona quatenus acto
rio ſeu procuratorio noīe minoꝝ agebatur prout late h ꝓ
bat multum diffuſe dñs ꝯſulens ſuper quo ſola ꝯfirmatiōē
ſum cōtentus ⁊ ſiſt quatenus comparuit Joānesantonius
vt coniuncta perſona illoꝝ minoꝝ.⁊ in hac pte addo ꝙ di
ctus Joānesantonius comparuit vt ꝯiuncta perſona ſuoꝝ
fratruʒ pñte Philippo aduerſario ⁊ ꝯdicente iudices pro
nunciauerūt ſe iudices competentes ⁊ ꝙ pro parte dictorū
Joannisantonij ⁊ Ambroſij debeat legittimari mandatum
productum pro parte minoꝝ vel alr legittime comparēdo
ita ꝙ dicti iudices virtualiter pronunciauerunt non legit
time comparuiſſe ⁊ tacite repulerunt eoꝝ comparitionem.
⁊ ſufficit iudices tacite pronunciare ad repulſam iuxta id
quod no.gl.⁊ doc.in.l.ij.§.ſi dubitetur.ff.de iudicijs ⁊ per
Jnn..⁊ doc.in.c.ex parte.m.de appel.⁊ habetur in.l.j.C.de
ordine iudi.⁊ in cle.cum a repulſione de ap. ⁊ illa pronun
cia tranſiuit in rem iudicatam quo ad partes qr interlocu
toria tranſit in rem iudicatam ⁊ facit ius inter partes.c.cū
dilecti de ele.⁊ no.in.l.ꝙ iuſſit de re iudi.⁊ in.c.cum ceſſan
te ex de appel. Et ſi diſplicebat poterant adire iudicem ap
pellationis cum cenſeatur ſuperior:arg.c.ij.de conſue.lib.
vj.⁊.l.j.§.ſiquis in appellatione.ff.de ap.⁊ not.in terminis
proprijs Barto.in dicto tractatu de repreſalijs in ſecunda
queſtione tertie queſtiōis principalis:⁊ ideo cum apud lu
cam ſint deputati iudices appellationis non potuit recur
rere ad iudicem loci proprij pro conſequendis repreſalijs
etiam ſi in hoc foret facta in iuſtitia:lʒ re vera non fuit fa
cta in iuſtitia in hac parte:immo iuſtitia ſatis clara vt dilu
cide demonſtrat dñs conſulens cui addo ꝙ quatenus Jo
annesantonius comparuit vt cōiuncta perſona ⁊ iudex pro
nunciauit ꝙ legittime comparerent debebat ſaltem facere
fidem iudici ꝙ eſſet coniuncta perſona dictoꝝ minoꝝ pro
quibus cōparebat cum eſſet fundamentum ſue intētionis
per regulam vulgatam.l.ei qui dicit de pba.cū ſi.lʒ in vero
⁊ ſi docuiſſet de ſua ꝯiūctiōe non debuiſſet admitti per ea
que eleganter in hac pte tradit dñs conſulens non repeto.

b ¶ Item ⁊ ſi fuiſſet legittimata perſona non fuit liquidatū
inſtrm ꝙ traheret ad iſtos agentes nullatenus poterat de
ueniri ad liquidationem prout probat dñs conſulens ⁊ eſt
luce clarius:ideo non inſiſto:⁊ inſuper dato ſine preiudi
cio veritatis ꝙ dicti dñi conſules qui non obſtante dicta
pronuncia ſuper cā inſiſtebant potuiſſent deuenire ad exe
cutionem prout petebatur ēt alio nō docto ꝙ tamen eſt fal
ſum. Nihilominus exquo illam nō denegarunt vnqʒ. Sed
in cauſa inſiſtebant audiendo partes ⁊ que hincinde addu
cebantur non poteſt cenſeri denegata iuſtitia:lʒ non fuerit
ea celeritate expedita prout ipſi deſiderabant. Non enim
de facili ⁊ eleuato velo properandū eſt ad ſniam ⁊ pari ra
tione ⁊ fortiori minus ad executionem:ſed cum matura de
liberatione que non ſolet adhiberi ſine dilatione temporis
ad hoc.l.ij.C.de ſententijs ex picu.recip. ibi nō ſubitas.lʒ
deliberatione habita poſt negocium ponderatas ſenten
tias ⁊c.itaqʒ non eſt quid eis imputari ſi aliquantulum ſu
perſedebant.immo ſunt laudandi ſi non ſubito ⁊ de facili
prorupiſſent ad pronunciandum ſuper executione per pre
dicta. Et maxime in re tam graui ⁊ tam ardua ⁊ inſuper ne
gari nullo pacto pōt ꝙ ꝯ petentes executionem erat ſalteʒ
res multum dubia (ſi non clara ꝯ eos) cui dubium ꝙ ad
ducta p dñm conſulentē reddunt rem eam ſaltem dubijſſi
mam ꝯ eos:⁊ exquo mouit ſuam dñationem qui eſt monar
cha in iure nr̄o ⁊ me ēt mouent:lʒ minimus ſim ꝙ probabi
liter poterat mouere illos iudices non ita forte iuriſperi
tos vt non prorumperent ſubito ad pronunciam ſeu execu
tionem cum probabile dubium iuris equipareſ dubio fa
cti alieni vt eſt text.in.c.cum dilectus de conſue.ſm lect.d.
Ant.Pet.de ancb.Floren.Jmo.⁊ Panormi.⁊ no.glo.Jo.
an.in.c.j.de poſtula.prelato.lib.vj.⁊ Jmo.in.c.ſi diligenti
de preſcrip.

de preſcrip.⁊ do.Ant.in.c.de quarta de pſcrip.ita ꝙ nullũ intulerunt grauamen ſi nõ prorupperunt ad executionẽ:ſed audiendo partes mature procedebant.

t ¶ Eſt enĩ aduertendum ꝙ nõ multo tempore fuit inſtatuʒ ſuper dicto litigio primus actus fuit factus die.vi.Junij ⁊ reus comparuerit die.xxiij.⁊ die.xxv.fuit productum mãdatum Ambroſij ⁊ fuerunt producte littere teſtimoniales domini Bucis ⁊ pro parte Philippi fuit oppoſitũ de mandato non lite probato ⁊ inſtabat̃ ſuper incõpetentia. ⁊ die.v. Julij cõparuit Joãneſantonius vt coniũcta perſona fratrꝫ ⁊ Ambroſius vt procurator eorũdem ⁊ iterum petierũt executionem ⁊ recuſauerũt duos ex iudicibus ſuſpectos deinde ſtatim reuocauerũt ſuſpitionẽ vnius Philippus cõtradicit ⁊ allegat etiam alia media ad impediendum executionẽ.⁊ deinde alio die dictus Joãneſantonius obtulit iuratoriam cautionẽ deinde die.x.pronũciauerũt ſe iudices cõpetentes ⁊ hoc in fauorẽ ipſorum petẽtium. Nam fuit magna mora audire ea que allegabant̃ hincinde deinde pnunciare ſuper competẽtia prout expediebat̃ cum prius de legitione perſonaꝝ eſſet agendũ iuxta.l. ſʒ ⁊ ſi ſuſceperit de iu. ⁊ ar.l.ſi queramus.de teſt.deinde fuit proceſſum in cã licet nõ eſſent legittimate pſone agentiuʒ ⁊ die.xx. Julij fuit accuſata eorum contumacia ⁊ iudices obtulerunt admiſtrare iuſticiam ⁊ dicti agẽtes non amplius comparuerũt:ſolũ reperio cõparuiſſe die.xvj.⁊ produxerũt certam comparitionem ⁊ Philippo petenti copiã illam decreuerũt cũʒ termino ad opponẽdum ad primam diẽ iuridicam quo pacto poterãt cõqueri ſi durauerat vẽtilare per.vj.vel.x. dies poſt legittimatã perſonã iudicio:pfecto nemo ſane mentis arbitraret̃ maxime in re ardua ⁊ nõ clara p parte inſtantiũ imo potius erant laudandi iudices ſi pede plũbeo incedebant: ar.d.l.ij. Et dato ꝙ fuiſſent culpãdi agebat̃ de dilatiõe ⁊ ꝙ differt̃ non aufertur vt pbat̃ in.l.quotiens.C.de preci.impe.off.⁊.l.cũ furioſus.ff.de iud.⁊ mora modici tp̃is non eſt in ꝯſideratiõe.l.ſi debitori.ff.de iud. vnde ſi quã leſionem ſubſtinuiſſent ipſi agẽtes ex nõ admiſtrata iuſticia illa fuiſſent leuis ⁊ modica ⁊ de modicis nõ curat pretor.l.ſcio de in inte.reſt.⁊ p modica leſiõe nõ pñt cõcedi repſalie put firmat Bar.in.d.trac.de repreſalijs in.iiij.q.ij.q.prin.per.d.l. ſcio.⁊.l.ſi oleuʒ.ꝟ.ſi.ff.de dolo cum ſi.dicens ꝙ ſi ius partis nõ ledat̃ quaſi totalr̃:ſed aliqualr̃ ex denegata iuſticia nõ pñt pcedi in ar.l.quotiẽs.C.de pcibus impa. offe.per quã allegationẽ dat̃ intelligi ꝙ bar.intẽdit ꝙ ſi eẽt aperta iniuſticia in dilatando executionẽ nõ multũ longo tp̃e ꝙ tũc nõ poſſent ꝯcedi repreſalie qꝛ dicta doct.interpretant̃ ſm.ll.quas allegãt iuxta theoricã Bart.in.l.nõ ſolũ.ꝟ.liberatiõis verba de liber.legata hec aũt adduxi nõ qdẽ:qꝛ ſentiã ꝙ fuerit in aliqua pte leſa iuſticia.imo ꝯ̃rium teneo vna cũ dño cõſulẽte:ſʒ h in mediũ placuit adducere ad cõuincendã euidentẽ malitiã ⁊ iniuſticiã eoꝝ qui repreſalias implorarũt intrepide:itaqꝫ cõcludẽdũ arbitror ex his paucis pro tp̃e explicatis.⁊ ex late dictis p dñm cõſulentẽʒ ꝙ nullatenus potuerũt legittime ꝯcedi repreſalie. ⁊ ſi cõceſſe ſunt tanꝙ iniquiſſime ſunt reſpuẽde ⁊ eſt aduertendũ vltra punctũ ꝙ Bal.in auc.⁊ oimodo.C. ne vxor p marito iducit illã auc.ad ipetrãdũ ⁊ vtentẽ iniuſte repſalias ꝙ punit̃ pena illius auctẽtice.⁊ idẽ vr̃ velle Ang.in auc.habita.C.ne filius pro patre in notabili. Laus deo.

¶ Agens rei vendicatione quid habeat neceſſe probare ad hoc vt obtineat.

¶ Conſilium lxiij.

In nomine dñi noſtri ieſu xp̃i. ¶ Excellẽtiſſime doctor:in cã dominarum Jacobe ⁊ Franciſce,agentium ⁊ Bartholomei cõuenti pendẽte coram dominatione veſtra viſis ſcripturis tranſmiſſis per veſtrã dominationẽ ⁊ oibus pro breuitate tẽporis diligẽter diſcuſſis fideliter reſcribam que mihi videnť eẽ partes veſtre dominationis ⁊ breuis ero tãgens breuiter ea que magis ſubſtãtialia mihi apparẽt pro breuiſſimi temporis exigẽtia ⁊ iuxta tenorem lr̃arum dñationis veſtre ⁊ cõcluſiue mihi videt̃ partes dñationis veſtre oĩno fore in abſoluẽdo reũ cõuentum a petitis pro parte agentiũ que pro fundamẽto earum intẽtionis adducũt earum proprietatẽ petẽtes declarari ⁊ pronũciari dñium ⁊ proprietatem predij de quo agitur ptinere ⁊ ſpectare ad ipſas dñas pro rata de qua agit̃:⁊ iſtud eſt pncipale fundamẽtũ libellantis in rei vẽdicatione put ⁊ tangit̃ in cõſilio dñi Alexãdri ⁊ eſt clarũ nõ inſiſto. Et lʒ ẽt deducat̃ in libello ſup rei vẽdicatione poſſeſſio vel detẽtatio ex pte cõuẽti iuxta.l.i.C. de alie.iu.mutã.cã fac.⁊.l.officium ⁊.l.qui reſtituere.ff.de rei vẽ. Tamẽ qꝛ reſtitutio poſſeſſiõis venit officio iudicis mercẽnario.d.l.officiũ.⁊ p Bar.in.l.ex diuerſo eo.tit.'poſſeſſio non vr̃ pncipalr̃ deduci in libello.⁊ idẽ lʒ forte in libello pſentis cauſe non fuerit deducta poſſeſſio ex parte cõuẽti nõ vr̃ inferri neceſſario ꝙ nõ fuerit libellatũ ſuper rei vẽdicatiõe facit optime qd not.in.l.ſi a te.ꝟ.ſi qs fundũ de excep.rei iu. Dato aũt ꝙ ſit intẽtatũ remediũ.l.diffamari.C.de ingenuis ⁊ manumiſ.put allegat̃ pro pte agẽtium nõ refert qꝛ ſatis eſt ꝙ agẽtes in eorũ libello ſe fundant in dñio ſeu ppꝛietate ⁊ petunt pronũciari dñium ad eas ſpectare:itaqꝫ certiſſimũ eſt ꝙ pro reportãda victoria cauſe oportebat ꝙ pbarẽt dñiuʒ rei de qua agit̃ ad eas ſpectare.ꝙ minime pbatũ reperio. Nõ enim pbat̃ per inſtrm̃ dotale ꝙ nõ pbat dñium:ſed ſolũ titulũ. Ex quo põt cãri quaſi dñium put dñium vt declarat dñs Alexãder in ꝯſi. nõ repeto:qꝛ claꝝ nõ ẽt pbat̃ per inſtrm̃ inuentarij ex eo maxime:qꝛ nõ dr̃ in dicto inſtrõ ꝙ iſtud predium foret in dñio dictarũ mulierũ:ſed vr̃ dici ꝙ ptinebat ad dictas pupillas pro pte.ꝙ verbũ ptinet eſt latiſſimũ ⁊ nõ concludit in dñio.l.ſ.vbũ illud ptinere.ff.de vbo.ſign. Et hoc ſuadet ſubiecta materia qꝛ nõ ptinet ad tutorẽ facientẽ inuentariũ inueſtigare an res que inuenit ptinere ad pupillos ſeu ab eis detineri ſint in dñio pupilloꝝ necne:ſed hʒ deſcribere ea que inuenit eſſe apd ipſos pupillos vel ad eos ſpectare ⁊ nõ hʒ deſcribere ſola ea que ſunt ſub dñio pupillorum iuxta ea que habent̃ per Bar.in.l.tutor qui repertoriũ in pñ.de admini.tut.⁊ in.l.ſi.C.de arbi.tu.itaqꝫ dictũ inuẽtariũ ẽt aduerſus tutorẽ nullatenus pbaret dominium pupillarũ.Cũ pbatio debeat neceſſario ꝯcludere per iura vulgaria:lʒ pbaret qñ actione tutele ageret̃ ad reſtitutionem rerum deſcriptarũ in libello aduerſus tutorẽ per d.l.ſi.ꝙ non occurrit in caſu noſtro.

u ¶ Nec ẽt vllo pacto probat̃ dñium dictaꝝ agentiũ ex reſponſione dicti Bartholomei ponderata pro pte ipſaꝝ in allegationibus qꝛ dato ſine preiudicio ꝙ cõcluderet ꝙ dominiũ nõ ſpectaret ad ipſuʒ Bartholomeũ. Nõ ppterea cõcludit ꝙ ptineat ad ipſas agẽtes ⁊ hoc eſt notiſſimũ nõ inſiſtẽdum:ſed aperta fronte eſt ẽt dicẽdũ ꝙ dicta reſpõſio nõ concludit ꝙ dñium non ſit de preſenti apud ipſuʒ cõuentum. Si enim dicit ꝙ credit dñiuʒ ad ſe ſpectare ⁊ ſpectaſſe poſt mortẽ dñe baptiſte.profecto affirmat nõ aũt negat dominiũ ð pſenti ad ſe ſpectare nec iſta credulitas tollitur:lʒ pbaret̃ dictam dñam baptiſtã viuere accedat.l. ꝙ meo.ꝟ.ſi furioſo in ſi.de acq.poſ. ⁊ maxime qꝛ nõ dicit ꝙ ppter mortẽ illius domine baptiſte credat dñium ad ſe ſpectaſſe:ſʒ forte qꝛ credebat illã mortuaʒ ⁊ forte putabat tali tp̃e mortuã potuit reſpondere ꝙ credebat ſe dominũ a tp̃e eius mortis. Tantum eſt ꝙ ipſe rñdit ꝙ credebat ſe dominũ nõ ergo poſſumus vllo pacto interpretari ꝙ ipſe crediderit ſe nõ dominũ ⁊ maxime arguẽdo a ꝯtrario ſenſu verborũ ipſius rñſionis cum aliter nõ poſſit induci dicta cõfeſſio pro parte agentiũ.⁊ tñ conſtat ꝙ per argumẽtum a ꝯ̃rio ſenſu nõ tollitur ſenſus directus ⁊ expreſſus iuxta ea que habent̃ de argumento a ꝯ̃rio ſenſu de.l.cõuẽticulam.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.l.j.ꝟ.huius rei de officio eius cui man.eſt iuriſdi.cum ſi. Item nõ poſſunt niti ex eo qꝛ maritus dicte domine Nicole titulo dotis ſaltẽ preſcripſerit per longum tempus poſſidendo dictũ fundũ. Primo qꝛ nõ pbat̃ ꝙ longo tẽpore ipſe poſſederit:qꝛ lʒ teſtes videantur probare ꝙ a tempore.xl.annorum ⁊ citra vſqꝫ ad tempus ſue mortis poſſederit nõ propterea probat̃ ꝙ ipſe poſſederit per longum tp̃s ex quo non probatur tempus mortis. Scd̃o ⁊ melius dictus fundus prout dr̃ fuit datꝰ in dotẽ noĩe dicte domine Nicole:nec apparet de mãdato nec de ratificatiõe ipſius domine Nicole: nec aliquid allegatur ppter qd recipiens debuerit credere ꝙ dotans haberet mãdatũ ad dãdũ dictum fundum in dotem ita ꝙ nõ vr̃ habuiſſe ſufficientem cauſam ad preſcribẽdũ iuxta l.ſi.ff.pro empto.⁊ ꝙ per Bart.in.l.cũ vir prope finem de vſucapio.prout etiã deducit dominus Alexander inſuper dato ſine preiudicio veritatis ꝙ probaret̃ dominium iure dotis ſpectaſſe ad maritum dicte domine Nicole vel quia

fuerit tranſlatum in eum per ipſum ꝯtrum dotalez vel q̃ fuerit longo tpe preſcriptum per ipſum maritũ que pſcriptio ꝓdeſſet vxori per.l.ſi alienã.ꝛ.l.qui alienã.ff. de dona.cã mor.tñ Bar.in.l.nẽſennius.§.qui fundũ de re iud. tꝫ ꝙ lꝫ dominiũ rei dotalis ſolu.matri. retrãſferaſ in vxorem per.l.in rebus.C.de iure do.tñ ſi matrimoniũ ſoluiſ morte mulieris nõ retranſferſ in heredes mulieris: q̃ de iure antiquo clarũ erat ꝙ nõ retranſferebaſ dñium ſolũ hoc eſt inductũ per.d.l.in reb⁹ que loquiſ in muliere nõ in hr̃dibus mulieris: nec ad eos extẽdiſ prout notabiliter decidit ipſe bar.in.d.l.nẽſennius.quẽ ſequiſ ibi Imo.dicens eſſe notandũ ꝙ maxime dicẽdũ vr̃ qñ maritus ex tit. dotis cõſtante matrimonio preſcripſiſſet rẽ dotalẽ.Nã dicto caſu res dotalis nõ fuit ab initio mulieris quo caſu videtur loqui.d.l.in rebus que vr̃ loqui quãdo res ab initio fuerant vxoris vt pꝫ in text.ibi cũ eedẽ res ꝛ ab initio fuerant vxoris ꝛc.Item tex.in.d.l.ſi alienã non probat ꝙ donator donatiõe cã mortis reſciſſa poſſit vẽdicare rẽ donatam ꝓut põt quãdo donat rem ſuã:vt in.l.ſi mortis cã res donata eſt ꝛ cõualuerit ꝛ in.l.qui mortis cã donauit. ff.de dona.cã mor.ſed ſolum dicit ꝙ re vſucapta per donatariũ donatione poſtea reſciſſa hꝫ donans cõditionem: ita ꝙ ꝓbabiliter teneri poteſt ꝙ illo caſu nõ retranſferaſ dominiũ ex quo ipſum dñium nullo tempore fuerat ipſi⁹ donãtis.Nõ enim fuerat ante donationẽ factã nec donatione durãte vt de ſe cõſtat.Et maxĩe q̃ cõcurrerent: tũc plures ſpecialitates que ſaltẽ nõ de facili ꝯcurrũt iuxta.l. j.C.de dotis ꝓmiſ.cum ibi notatis:lꝫ poſſint qñq̃ cõcurrere non intro ad preſens illam difficultatem.

b ¶ Nec ob.id qđ allegaſ pro parte dictarũ agentiũ ꝙ dominium ipſarũ ꝓbaſ per tertiũ quartũ ꝛ quintũ articulos dicti Bartholomei in qbus vt allegatur dictus Bartho. confitetur ꝙ dicte mulieres vna cũ alijs filijs dictã poſſeſſionẽ pro ſuis ꝛ tanq̃ ſua tenuerũt ꝓut faciunt veri domini ꝛ poſſeſſores de rebus ſuis.nã ad hoc rñdeſ ꝙ articuli trãſmiſſi nihil dicũt de dominio:ſed ſolũ de poſſeſſione nec adijciunſ illa verba prout faciunt domini ꝛc. Sed dato ꝙ adijcianſ nõ ꝓpterea ꝓbaſ niſi poſſeſſio q̃ aliud eſt poſſidere pro ſuo ꝛ aliud eſt habere dñiũ vt pꝫ in toto ti.ff.ꝛ.C.pro ſuo.nec ex poſſeſſione de p̃terito preſumitur dñium ẽt de p̃terito ſm theoricã Bart.in.l. qdam in ſuo ff.de cõdi.inſti.Et lꝫ in tertio articulo dicaſ ꝙ dictũ predium remãſit in hr̃ditate dñe Nicole nõ ſequiſ remãſit in hereditate:ergo dñium erat hereditariũ.l. ꝛ non tm̃.ff.de peti.here.Cũ itaq̃ nõ appeat ꝙ vxor ſuperuixerit viro in caſu nr̃o ꝛ prout ꝯiecturare poſſum ſupuixit ipſe vir.Nõ probaſ dñium reuerſum fuiſſe ad ipſas agentes ſm hanc theoricã Bart.ꝛ Imol.ꝛ ex hoc medio arbitror ꝙ ſnĩa ſit ferẽda abſolutoria pro pte rei ꝯ ipſas agentes.Et ſi dicaſ ſaltẽ ex illo ti.dotis ꝓbatur quaſi dñium rñdetur ꝙ ſi ille titulus nõ tranſtulit vſucapiẽdi ꝯditionez per id qđ hr̃ in d.l.ſi.pro emptore ꝛ per Bar.in.d.l.cũ vir pariter nõ cauſauit publicianã.ꝛ ſic quaſi dñium.§.alie inſti.de act.ꝛ.ff. de publiciana.l.cũ q in p̃n. Preterea publiciana non daſ cõtra ti.poſſidentẽ habẽtẽ ſiſr quaſi dñium:vt in.§. duobus al's allegato ꝛ inſuper nõ vr̃ in libello quaſi dñiuꝫ intentatũ.Itẽ ſi nõ retranſfert dñium in heredes mulieris pari rõne nec quaſi dñium.l.quecũq̃ in prin.ff.de publiciana.Quinimo attentari poteſt ꝙ nec in mulierẽ retrãſferatur quaſi dominium cũ.d.l.in rebus correptiua iuris antiqui loquaſ in dominio ꝛ nõ in quaſi dñio: ita ꝙ ꝓut Bart.arguit ꝙ ex quo non loquitur de heredi. mulieris nõ eſt extẽdenda ad hr̃des mulieris:ita ꝛ poſſumus arguere ꝙ loquens in dominio nõ ſit extendẽda ad quaſi dominium.Dato autem ꝙ probareſ dominiũ fuiſſe apud agentes militat tũc fundamẽtũ preſcriptionis ad qđ fundãdũ multa ſunt deducta in cõſilijs nõ repeto: ſed video ꝙ ps aduerſa nititur tollere h̃ fundamentum potiſſime eo medio q̃ dicit ꝙ dictus meus ꝓmittendo dotem pro dictis agentibus ſeu altera earum cenſetur tũc donaſſe ipſi mulieri q̃ dotauit per tex.in.§.accedit ꝛ cũ donaſſe cenſeaſ nõ erat opus ꝙ Ioãnes hodie ſer Ioãnes frater dicte mulieris promitteret ipſi meo ſibi reddere eandẽ q̃titatez ꝛ caſu quo non redderet tpe ſtatuto promitteret dicto meo accipere inſolutũ prediũ de quo agiſ ꝙ pro pte erat dictarum mulieruꝫ ꝛ ipſe meus ſciebat eſſe ipſarũ mulieruꝫ ex quo atteſtatus fuit per inuentarium ab eo cõfectum: ꝛ ſic cõcluditur ꝙ dictus meus accipiens ſciẽter pro parte reꝫ alienã cenſeatur fuiſſe in malafide.ꝛ per conſequens ipſe nõ potuit pſcribere nec p̃here cãm pſcribendi ſuis donatorijs minori ſpacio.xxx.annoꝝ per tex.aũt.malefidei.C. de preſcrip.xxx.vel.xl.annoꝝ cũ dictus meus pſumaſ ſciuiſſe iura que dictãt ꝙ quis dando vel ꝓmittẽdo dotẽ cẽſeſ donare ꝛ iura que probãt ꝙ frater nõ põt vendere rẽ ſororis cũ qs pſumaſ ſcire iura.l.ll.ſacratiſſime. ꝛ.l.ſi. de.ll. inſuper ſi ius ignoraſſet error iuris nõ ꝓdeſt in pſcriptiõe longi temporis.l.nunq̃.ff.de vſucapio.

c ¶ Sed lꝫ hec videanſ aliqualr̃ vrgere:tamẽ nõ põt vllatenus pſuaderi ꝙ dictus meus ꝓmiſerit illã dotẽ ex mera liberalitate cũ nõ ſubeſſet cã ex quo illa poterat aliũde dotari ꝛ ex quo incõtinẽti ꝛ corã eiſdẽ teſtib⁹ recepit ꝓmiſſionẽ de dicta quãtitate a frẽ dicte mulieris dotate. ꝛ vbi põt cõiecturari alia cã q̃ donationis nõ dꝫ donatio pſumi.l.ſi cũ aurũ.ff.de ſol'o.ꝛ.l.cũ de indebito.ff.de ꝓba.nec eſt veriſiſe ꝙ voluiſſet donare femine ꝛ extorquere in iuxtam ꝓmiſſionẽ a maſculo qui nõ minus ſibi attinebat q̃ femina.Et ex quo actũ fuit ꝙ ſibi reſarcireſ eadem quãtitas ꝛ nõ maior ꝛ dictũ prediũ ſub cõditione more cederet inſolutũ tamẽ pro ꝯdecẽti precio ꝛ ꝯſequẽter dictus me⁹ ex iſtis actibus finalr̃ nihil haberet ſuplucrari non ſuadet cõiectura veritatis ꝙ ipſe habuerit animũ ꝺprauatũ ꝛ fuerit in dolo ꝛ attẽto ꝙ de ſe dolus nõ pſumiſ arg.l.merito ff.pro ſo.ꝛ.l.quotiens.§.qui dolo.ff.de ꝓba.nec ſoleat dolus cõmitti aĩo nõ lucrãdi maxime aduerſus pſonã non ſibi maliuolã.Et dolus habeat ꝓbari ex pſpicuis inditijs l.dolũ.C.de dolo ꝛ malafides includat in ſe dolũ cuꝫ non ſit malefidei qui dolo caret.l.ſꝫ ꝛ ſi lege.§.ſcire in ſi.de pe. here.nõ puto ex his ſufficiẽter deduci ſeu ꝓbari dolũ ſeu malãfidem.Sed potius eſt veriſimile ꝙ dictus meus qui voluit ſibi caueri ꝛ conſeruari indẽnis a dicta ꝓmiſſione vt pꝫ ex actu illico ſecuto crediderit dictam cautionẽ non potuiſſe de iur̃ fieri:ſed eſt poti⁹ veriſiſe ꝙ crediderit potuiſſe de iur̃ fieri.ꝛ ꝙ nõ habuerit merũ animũ donãdi dicte mulieri ꝓmittẽdo pro ea dotẽ:ſed potius ꝓmiſerit pp promiſſionẽ tũc imediate ſecutã ꝓut eſt deductũ in conſilijs nõ repeto ꝛ per illđ vulgatũ qđ ex poſtea geſtis priꝰ geſta interpetranſ:ꝺ quo in cañ.cũ per bellicã.xxxiiij.q.ij. cũ cõcor.ꝛ circa hoc poſſent plura adduci. ꝛ lꝫ tex.in.d.§. accedit dicat ꝙ cenſeaſ donatio qñ nõ ſtipulatur ſibi reddi tñ text.ibi non dicit h̃ principaliter:ſꝫ incidẽter ad probandũ ꝙ nõ cenſeſ voluiſſe ſibi ſtipulari vel in dote aliqđ ius ſibi ſeruari.Nã totus ille tex.dicit ꝙ ſi extraneus ſimpliciter ꝓmittit dotẽ nõ paciſcẽdo vel ſtipulãdo icõtinenti ſibi reddi repetitio cõpetit mulieri nõ ſibi ꝛ ſingiſ ſtipulatio interpoſita ꝓ muliere ꝛ nõ pro ipſo dotãte ſubdiſ formaliter cũ donaſſe magis mulieri q̃ ſibi aliqđ ius ſeruaſſe extraneus nõ ſtipulãdo vr̃:vnde tex.per modum rationis loquiſ ꝛ nõ ſimplr̃ ꝙ videaſ donaſſe: ſed ꝙ magis donaſſe q̃ ſibi ius ſeruaſſe in dotẽ.Et ꝯſtat ꝙ bona rõ dꝫ eſſe gñalior.d.l.ſi.cũ [illegible] glo.ff.de procur.ceſaris ꝛ no.glo. in.l.j.ff.de excep.ſed ponamus ꝙ extraneus dando dotez exprimat ꝙ dotẽ dat de ſuo aĩo repetẽdi a muliere quã dotat certe iſte non paciſcitur nec ſtipulaſ ſibi reddi ꝛ nemo negaret quin tex.d.§.accedit quatenus vult ꝙ mulieri cõpetat repetitio:q̃ cẽſetur tacite ſtipulata ꝛ ſic militaret diſpoſitio.d.§.accedit in eius dicto.ꝛ tñ nemo ſane mentis auderet dicere ꝙ talis dotãs voluerit donare.Ecce ꝙ ratio ceſſat ſimplr̃ itellecta ꝛ tñ militat dictũ in illo tex.ergo ratio ſimplr̃ intellecta nõ eẽt bona ꝙ non eſt dicẽduꝫ: iđ eſt aduertẽdũ ꝙ ille tex.nõ ſimplr̃ dicit ꝙ videatur donaſſe:ſed ꝙ magis videaſ donaſſe q̃ ſibi ius aliqđ ſeruaſſe:ita ꝙ ſingiſ ſtipulatio interpoſita pro muliere ꝛ nõ pro ipſo dotãte h̃ eſt ꝙ ſi oporteret ad alterum deuenire vel ad donationẽ vel ad reſeruationẽ iuris potius eſt eligẽdũ ꝙ cẽſeaſ donaſſe q̃ cẽſeaſ ſibi ius reſeruaſſe.Et ſic nõ vult ille tex.ꝙ ſp cẽſeaſ donatio:ſed vult ꝙ mulieri ſemp niſi expreſſe caueaſ ꝯriũ cõpetat repetitio dotis ex ficta ſtipulatione ꝛ nõ inducaſ aliqua reſeruatio dotis ipſi dotãti ꝛ h̃ idẽ dicẽdũ eſt in caſu nr̃o:q̃ nõ negaſ ꝙ repetitio dcẽ dotis cõpetat mulieri rõne vel iure ſtipulationis prout arbitror interpoſite vel al's vigore ficte ſtipulatiõis de qua loquiſ.d.§.accedit ita ꝙ dictus meus nõ cẽſeſ in dcã dote aliqđ ius ſibi ſeruaſſe:ita ꝙ lꝫ dederit dotẽ animo repetẽdi a fratre mulieris tantũdeꝫ:tñ magis vr̃ eſſe donatio q̃ reſeruatio iuris in ipſa dote:q̃ põt dici donatio facta mulieri ob ſpem promiſſionis immediate ſequẽtis: ꝛ ſic licet non ſit

non ſit proprie donatio per id qȯ habetur in.l.i.ff.de don. cuȝ ſi.tñ qꝛ nullatenus reſeruatur aliqȯ ius ſatis dici poteſt ꝙ dictus meus videatur magis donaſſe mulieri ꝙ̃ ſibi ius ſeruaſſe:ꝫ ſimplr̃ ⁊ abſolute non ſeruauerit ꝙ dicamus ꝙ ibi fingiṫ donatio ad finem vt mulieri competat repetitio ⁊ vt fingatur ſtipſonem pro muliere interpoſitam non ſit vera donatio ſaltē ſemper ⁊ iſtud denotet dictio vr̃ poſita in illo tex.iuncta tex.cum glo.in.l.ſi duo de acqui.here. ⁊ per Bar.in.l.ſi is qui pro emptore.ff.de vſucap.

d ¶ Et qꝛ fictio eſt ꝯtra veritati ſtant hec ſimul ꝙ fingatur donaſſe ⁊ cū in veritate nȯ habuerint animum donandi ⁊ ideo per tex.in.d.§.accedit non tolliṫ coniectura que eſt ex ſupradictis ꝙ hic nȯ preſumaṫ animus donationis ⁊ hoc pro certo puto ver. Et ſi hoc eſt qȯ nȯ fecerit mere animo donādi ſed qꝛ ſperabat ſibi caueri de idēnitate effectualiter ſi imediate recepit illam promiſſionē non perſuadeṫ ꝙ dolo ſe geſſerit:ꝫ potius eſt veriſile ꝙ bonafide credēs ea poſſe licite fieri vel qꝛ forte errauerit in iure putās forte ꝙ frater potuer.i rem cōem dare occaſione dotis ſororis vt tangiṫ per glo.in.d.l.ſi.ff.ꝓ emptore vel putauerit dictū fundū eſſe ipſius tris inſolidum forte putās ꝙ mulier iſto mȯ dotata excluderet a ſucceſſione matris vigore iuris municipalis qui error non erat ita ſupinus ⁊ vr̃ potius coniecturandum qȯ predicta proceſſerint ex ꝑdicto errore vel ex alio:ꝫ inutilo ꝙ̃ qȯ dictus meus cenſeaṫ ſine cā iactaſſe ſuuȝ ⁊ dicta dña dotata lucreṫ ⁊ dictus meus remaneat in notabili iactura cū ⁊ alſ in ſili videamus qȯ potius preſumiṫ error ēē ſupinus qꝛ in facto ꝓprio vel iuris error ꝙ̃ preſumatur donatio. Nā ꝫ ſoluens ſcienter indebitū cenſeaṫ donare.l.cius qȯ per errorē.ff.de reg.iur.⁊.l.i.ff.de ꝯdi.inde.tñ probando ꝙ ſolutū eſt indebitū potius preſumiṫ erratū in facto ꝓprio vel in iur̃ ꝙ̃ cenſeaṫ ſolutū aio donādi.l.ſed ⁊ ſi me putē ⁊ ibi per bar. Saly.⁊ Raph.ff.de ꝯdi.inde.⁊.l.poſt diuiſionē ⁊ ibi ꝑ doc.C.de iur.⁊ fa.igno. Uñ in.d.l.ſed ⁊ ſi me putē potius preſumiṫ obliuio ꝙ̃ tacita donatio ita ⁊ h̃ potius preſumaṫ obliuio qȯ pro dcis mulieribus ipſe meꝰ acceperit poſſeſſionē dicti predij ⁊ deſcripſerit ipm̃ prediū in inuentario tanꝙ̃ prediū dicte mulieris ꝙ̃ cenſeaṫ male fidei vel donaſſe aio non rebñdire ſic per hanc viā tollatur malafides qꝛ error quātūcunqꝫ iniuſtus facit ceſſare dolū ⁊ malāfidē.d.§.ſcire.⁊.l.igiṫ ꝺ libera.cā cū ſi. Et ꝫ dici poſſit ꝙ ſi dictus meus fuit in errore ſupino nȯ potuit ꝑſcribere p.d.l.nunꝙ̃ de vſucapio. Nihilominꝰ nȯ impediṫ ex hoc ꝑſcriptio cāta ex titulo pro donato ex ꝑſonis donatariorū qꝛ auc.malefidei nȯ loquitur in bonefidei poſſeſſore exiſtente in ſupino errore iuris vel facti.

e ¶ Et ꝑ h̃ in effectu tolluntṫ oia q̃ repio allegata ad deducendū malāfidē dicti meire multomagis ⁊ luce clarius tolluntṫ adducta ꝙ dñs Joānes ⁊ Bartholomeꝰ donatarij fuerint in malafide:nā ridiculū eſt ꝙ ꝓbeṫ ꝙ inſtr̃a ꝓducta per dictū Bartholomeū:nā da[illegible]ſine preiudicio veritatis ꝙ ex dictis inſtr̃is deprehē[illegible] ꝙ dictus meꝰ fuerit in malafide ꝙ tñ nequaꝙ̃ ꝯced[illegible]per.ſ. dicta nullo tñ pacto ex hoc deduciṫ ꝙ dictus [illegible] Joānes vel Bartholomeus fuerint ipſi in malafid[illegible] ꝫ hodie ꝓducant dicta inſtr̃a nȯ ꝓbaṫ ꝙ heri habuer[illegible]t noticiā dictorū inſtr̃orū ⁊ ꝯñr ꝙ heri habuerit noticiā ꝙ dicta res nȯ ptineret ad dictū donatorem qꝛ ſcia facti alieni nȯ ꝑſumiṫ.l.ſi.ff.ꝓ ſuo ⁊ in regula ꝑſumiṫ in.vj.⁊ longe minus ꝓbaṫ malafides Bartholomei ex reſponſione facta per dictū Bartholomeū rñdendo ſe credere ꝙ dominiuȝ ⁊ ꝓprietas ptinebat ad cū poſt mortē dñe baptiſte:tū qꝛ potuit loqui de plena ꝓprietate ex quo vſusfructus ptinebat ad dictā dñam baptiſtā:tū qꝛ ꝫ nūc credat ꝙ in vita dñe baptiſte non hr̃et dñium nȯ ſequiṫ qꝛ tūc illud crediderit: nā ſtāt hec ſimul ꝙ tūc tēporis crediderit ſe dominū:ex eo qꝛ credebat dictum fundū in totum ptinuiſſe ad dictum meū donatorē in totū tamen qꝛ tunc ex deductis per aduerſarios intelligit ꝙ dictus meus nȯ fuerat iſolidū dominus dicti fundi.⁊ ante mortē dñe Baptiſte forte non erat elapſum longum tempus ⁊ ſic nȯ erat cōpleta preſcriptio nunc credat ſe tunc nȯ fuiſſe dominū ⁊ tamē nunc eſſe dominū mediante lōgeua preſcriptiōe:itaqꝫ nȯ ſtando in verbis iſta allegatio in qua allegans ſaltem inſiſtit ꝙ ex dicta confeſſione Bartholomei ⁊ ex dicta productione inſtrumētorꝫ dictus Bartholomeus vel dictus dñs Joannes fuerint in mala fide eſt inanis ⁊ nihil vrgens attētis ꝑdictis ⁊ attento ꝙ ſciētia olim rei aliene ſupueniens poſt cōpletā preſcriptionem longi tpis nȯ nocet per Inno.⁊ doc.in.c.cura de iure patronatus.⁊ in.c.ſi.de preſcrip.

f ¶ Alia aūt allegatio que hꝫ aliquē colorē fundata in fama que fuit in loco ⁊ rōne fame adduciṫ ꝑſumpta ſciētia eiꝰ qui in loco eſt cōuerſatus iuxta no.per gl.in.l.ſi tutor.C.de peicu.⁊ cōmo.tu.nȯ hꝫ obſtare ⁊ obmitto an ipſa fama ſit ꝓbata ſup quo inſtat dñs Alexāder tñ dico ꝙ nȯ articulaṫ ꝙ fama fuerit ꝙ dictꝰ fundꝰ ēēt oium filiorū dcē dñe Nicole ſed ſolū in ſcripturis ad me trāſmiſſis reperio articulatū ꝙ fuit ⁊ eſt ab anno.Mcccclxvij.publica vox ⁊ fama ꝙ dcā poſſeſſio fuit data pro pre dotis ⁊ pro fundo dotali dicte dñe Nicole dicto ſer Agolino ⁊ ſup hoc repio ꝙ deponunt.v.teſtes:nec repio ꝙ aliqͥ deponant ꝙ dictus fundus eſſe dictarū agentiū vel filiorū dicte dñe Nicole: vñ dicta fama nȯ arguit malāfidē dictorū dñi Joannis ⁊ Bartholomei dato ꝙ ipſi ꝯtinuo cōuerſaſſent in loco vbi erat dicta fama ꝙ tñ nȯ repio ꝓbatū ⁊ ꝫ crediderit ꝙ fuerit datus in dotē dñe Nicole iā defuncte nȯ ꝓpterea infertur ꝙ crediderint tpe donationis eis facte eſſe aliorū vel alterius ꝙ̃ ipſi donātis q̄ poſſidebat.tuȝ qꝛ ēt fundus alienus pōt dari in dotē:tum ēt qꝛ ꝫ olim fuerit dotalis ⁊ fuerit alterius tñ poterat iuxto titulo fuiſſe trāſlatū in dictū meū. Et quotidie occurrit ꝙ fundus q̄ olim fuit vniꝰ hodie eſt alteriꝰ:⁊ ꝫ ſciā ꝙ olim fuerit titij ſi videbo ꝙ gayꝰ hodie poſſideat eūdē fundū pro ſuo potiꝰ credā ꝙ hodie ſit gaij ꝙ̃ titij:attēto ꝙ ēt de iure poſſeſſor ꝑſumiṫ dñs.l.ſicuti.§.ſi queraṫ ſi ſeruitus vē.⁊ not.in.l.i.ff.fami.herciſ. Et attento ꝙ ꝑſumiṫ bonafides potiuſꝙ̃ mala.C.ꝺ euic.l.pe.⁊ attento etiam ꝙ fama non plene probat ⁊ ꝙ fama dñij cōiter cauſaṫ ex poſſeſſione:qꝛ ſi vnus poſſidet rē cōmuniter dr̃ iſta eſt res talis ⁊ ar.a cōiter accidentibus eſt bonū in iure.l.certi cōditio.§.ſi nūmos.ff.ſi cer.pe.⁊ per glo.⁊ Bal.in.l.neqꝫ natales.C.de proba.cum ſi.

g ¶ Nec ēt ob.id qȯ in calce allegationū allegaṫ ꝙ minoribus.xxv.annis nȯ currit ꝑſcriptio qꝛ ꝫ verꝫ ſit per.l.ſi.C.in qbus cauſis ceſſat lōgi tpis ꝑſcriptio tñ ille q̄ ſe fundat in minori etate dꝫ eā ꝓbare.C.de in integ.reſti.mino.l.ſi minorē.⁊ ibi ꝑ gl.⁊ doc.⁊.l.de etate.ff.eo.ti. Regula.n.eſt ꝙ ꝑſcriptio currat fallit in minore ⁊ ſic regula exorbitat ⁊ ei incūbit onꝰ ꝓbādi q̄ nitiṫ ex fallētia ⁊ exceptione a regula vt per gl.⁊ doc.in cle.ſi.de reſcri.⁊ facit.l.in exceptionibus.ff.de ꝓba.⁊ ꝙ hr̃ maxie per Bar.in.l.ſi qs nȯ dicam rape.C.de epiſ.⁊ cle.:iō q̄ vult īpedire ꝑſcriptionē vigore minoris etatis dꝫ cōcludēter probare minorem etatem tpe quo allegaṫ ⁊ alſ ꝓbaṫ curſus ꝑſcriptiōis alſ non releuat argu.dictorꝫ iuriū.⁊.c.in ꝑſentia de ꝓba.⁊.l.nȯ hoc.C.vñ cogna. Ex qbꝰ oibꝰ ſine pluri ꝑp tpis inſtantiā concludo partes dominationis veſtre eſſe in ꝓferēdo ſniam abſolutoriam pro parte rei conuenti. Laus deo.

¶ Statutū florētinum ꝙ nullus notarius poſſit cōficere inſtrm̃ ſi non ſit matriculatus niſi ⁊c.nȯ valeat inſtrumētum habet locum etiam ſi forenſis tabellio rogatur de inſtrumento in quo duo florentini confitentur ſe debitores cuiuſdam epiſcopi abſentis.

¶ Conſilium lxiiij.

Onſuluit do. Guido

Antonius de veſpuccijs ꝙ ſic allegat pmo ꝙ nȯ valeat generalia v̄ba ſtatuti nȯ referunṫ ad ipoſſibilia ſtatuēti puta ad ea q̃ nȯ ſunt ſubiecta ſtatuenti modus loquendi Bald.in.l.ſi.§.in cōputatione.C.de iure delibe.in finalibꝰ verbis allegat ⁊c. Et formalius in ꝓpoſito dicit Jo.mo.in.c.vt animarū de cōſti.ꝙ ſtatuta generalr̃ loquentia nȯ comprehendunt clericos ēt de mēte ſtatuentiū refert ⁊ ſequitur do.Ant.in.c.eccleſie ſancte marie de conſti.⁊ facit.c.tunc nuper de deci.⁊ ibi dicit.d.Anto.in ſcdo notabili ꝙ preſuppoſito ꝯtrāris defectu illud qȯ nȯ pōt in ſpē nec factū in genere vꝫ ⁊ factū in gñe nȯ referṫ ad ſpēm ex mēte diſponētis exēplā ⁊ dicit illū eſſe bonū tex.ꝑp ſtatuta que fiunt multotiēs ꝙ nȯ ſuppoſitus ꝯtrāri ſtatuētiū nȯ poſſit ibi querere bona ꝙ nȯ trahaṫ ad eccleſias vl̃ eccleſiaſticas ꝑſonas qꝛ in illis nȯ pōt ſtatuens diſponere pro h̃ optie adduci pōt tex.⁊ ꝙ ibi Abbas vbi dicit ꝙ ſtatutū ꝓhibens alienationē in nȯ ſubditū nȯ cōprehendit clericos ⁊ notabiliter in propoſito dicit Phe.de anch.in regula ea que ⁊c

uiliter in.vj.xxj.q.ꝙ aut lex ciuilis facit mentionē ſpālem de clerico ⁊ nō valet talis cōſtitutio. ar.auc.caſſa. Aut loqtur generalr̄ ⁊ nō cōpꝛebēdit clericū. Quinimo pt iudex eccleſiaſticus cōpellere laycū vt declaret nō cōpꝛebēdere clericū: idē refert ⁊ ſequit̄ Jmo.in.c.eccleſia ſancte marie Jo.an.in.c.eos de imu.ec.li.vj. Facit optie tex.in.c.ꝙ clericis de fo.cōpe.⁊ tex.in.c.fi.de vita ⁊ hone.cle.in.c.canonū ſtatuta.⁊.c.eccleſia ſancte Marie de ꝯſti. auc. clericus de epi.⁊ cle.xcvj.diſt.bene quidem.x.di.c.j.⁊.c.ij.

a ¶ Scdo ſtatutū inhabilitans perſonā certa forma nō ſeruata nō ligat forēſem.l.j.de tu.⁊ cu.dā.ab his.l.ēt de tute. no.bar.⁊ bal.in.l.cūctos populos doc.in mā vario loquūtur Hoſti.in ſumma de te.§.qualr̄ v.verū Jo. an.in addi. ſpe.in tit.de cōſti.in regula ſine culpa in.vj.Cal.in diſpu. incipiēte ſtatuto ⁊c.do.Anto.c.que in eccleſiarū.c. eccleſia ſancte marie in diſpu.incip.qdā florētinus in.c.ꝙ clericus de fo.cōpe.⁊ ibi Abbas Pe.de anc.in.d.c.canonū. ⁊ in.d.regula ea q̄ fiunt a iud.Cy.in.l.j.C.que ſit lon. cōſue.ij.q.bar.⁊ bal.in.l.j.C.de ſum.tri. Salyc.in auc.caſſa. Attingā que reſpiciūt caſum noſtruꝫ inquo clericus agit nō pro re eccleſie: ſed ſua occaſione negocij ꝙ habuit originē a facto clerici vel ſui ꝓcuratoris ⁊ ꝑmittēdū eſt ꝙ notariatus ēt de iure ciuili firmāt Gui.Cy.bal.in.l.nō.n.de adop.⁊ creant̄ ⁊c.ex quo iferi ꝙ ꝑ ſtatuta pōt in totū ſuphis diſponi vel limitari bar.in.l.oēs ppl'i ⁊ vr̄ ſatis de mēte bal.in.l.cunctos populos ꝙ tale ſtatutum valeat.

b ¶ Scdo ꝓncipaliter premitto ꝙ tabellio in aliquo inſtro adhibet̄ ad ſolenizādū actū ⁊ eſt de forma inſtri in terminis firmat bart.in.l.cūctos populos.xj.⁊.xiij.col.⁊ cañ.in c.j.de fide inſtr.vbi ponūt ea que ſunt neceſſaria vt inſtrm ꝓbet ⁊ dñt reqri rogitū notarij Specu.de procu.§. rōne autē forme circa principiū bal.in rub.C.de fide inſtr. probatur rōne illud dr̄ de ſolēnitate ſubſtantiali quo deficiēte actus annullat̄.l.vniuerſa.⁊ ibi bart.⁊ alij no.bart.in.l. prolatam.C.de ſententijs: ſed ſic eſt q̄ ſi ⁊c.

c ¶ His ꝑſuppoſitis ⁊c.diſtinguo duo mēbra ꝓncipalia aut cā agit̄ in foro ſeculari aut eccleſiaſtico. ſi corā iudice ſeculari vt in caſu nr̄o ⁊ ex negocio geſto cū eo dico ꝙ nullam fidē facit allego gl.d.c. ꝙ clericis.vbi dicit ꝙ cā mota per clericū corā ſeculari terminādā eſt ẜm ius ciuile.dicit ibi do.Ant.ꝙ Jo.an.dicit ꝙ aduocati multum allegāt illam gl.ex quo infert Hoſti.in ti.de te.§.qualr̄ ꝯficiant̄ ꝙ ſi qō eſt de teſtō clerici ⁊ cā agitet̄ corā iudice ſeculari cā tractabit̄ ẜm iura ſecularia: nō tūc non valebit teſtm̄ ſi clericus legatariꝰ petat legatū ſi nō ē factū ẜm.ll.ciuiles aut municipales idē Jo.an.in addi. Spec.in tit.de cōſti.⁊ idē dico in clerico ꝯhente cū layco: nā clericus tūc tacite vr̄ cōſentire legibus fori in quo cā eſt agitāda: ⁊ conſentire pñt ⁊ ſubijciunt̄ ſtatutis ex diſpōne legis cañ.que foro clericum ſubmittit ex neceſſaria ꝯñtia regule que loquit̄ ꝙ cui iudici qs ſubmittit̄ quoad actū iuriſditionaleꝫ illi ſubmittitur quad actū iudicandi legittime vt ſic forū ſortiri ⁊ ſtatutis vel legibꝰ illius fori a pari iudicent̄ hāc doctrinā vr̄ tare gl.viij.di.que ꝯ in v̄bo pegrini.xij.di.illud in verbo more Calde.in ſua diſpu.Anto.in.d.c.ꝙ clericis ⁊c.

d ¶ Fortificat̄ vbicūqꝫ ſtatutū cōcernit ſolēnitatē actꝰ adhibēdā tpe ꝯctus tūc illud ſtatutū debēt ſeruare qcunqꝫ ēt nō ſubditi ꝯhentes in tali loco al's actus nō valet.l.ſi fundus ⁊c.viij.di.ꝯhentes ⁊c.Bart.⁊ Albꝛ.de ro.in ſuo tractatu ſtatutoꝝ in ꝓma pte.q.xvj.⁊.xlvj.⁊ in ſcda pte de ſtatutis cauſaꝝ ciuiliū in qōne que icipit an ſtatuta ligēt forenſes honꝰ tex.in.l.milites cū ibi no.C.de teſta.mili.l.fi. ff.eo.ti.rō quā aſſignat Saly.in.d.l.j.q: in is que ſunt volūtarie iuriſditiōis ſtatutū ligat forēſes ⁊ nō ſubditos.l.j. C.de emā.lib.cū ſi.⁊ debēt talia ſtatuta ſeruari vbicunqꝫ agit̄ de validitate talis ꝯctus gl.eſt quā ibi erat arch.id. xij.di.illō ⁊ firmāt oēs in locis ꝑallegatis.d.Anto.ab.in.c. cū.p.tabellio tex.in.c.cū dilectus de fide inſtr.⁊ eſt rō ꝓut dicit Bal.in.d.l.cūctos ppl'os q: ius ꝓbationis oritur ab initio neqꝫ mutat̄ mutatione ad idē qd not. Bal.in.l.j.in vlti.col.C.q̄ ſit lon.ꝯſue.⁊ hñfacit in ar.qd not.Bal.in.l. pe.C.de cōſti.vbi dicit ꝙ ſi ex forma ſtatutorū alicuius artis dat̄ fides apodiſſis ꝓhabūt ēt in curia epi. Si igit̄ in forenſe ⁊ nō ſubdito hoc eſt ſtatutū ergo ⁊ in clerico q: nulla rō aſſignari pōt niſi q: nō ſubditus ⁊ h̄ in terminis firmat Abbas in.d.c.ꝙ clericis.⁊ rō eſt q: nō pōt nō ſubditus ꝯhere cū ſubditos ſpreta lege ſui ſapioris. Nec poteſt inſtrm facere fidē ex vna pte tm̄ ſicut nec ꝯctꝰ pōt ex vna

parte valere.l.labeo de v̄.ſig.ad idē dicit bart.in.l.cūctos ppl'os ꝙ qñ ſtatutū eſt bonū ⁊ equū ⁊ nō eſt ꝯ libertatem eccleſie ſeruādū eſt ēt ꝑ clericos. Et hoc mō intelligi pñt tex.in.c.ꝯſtitutus.de in inte.reſti.⁊ in.c.cū veniſſent d eo qui mit.in poſ.cā rei ſeruā.vbi in foro ꝑpali cāe terminātur ẜm ſua iura ciuilia idē vr̄ firmare do. Cardi.in.c.ꝑpendimus de ſnia excō. Vbi dicit ꝙ qñ ſtatutū dat formā ꝯtractibus ſi eſt obſeruabilis ſine magna difficultate ſi ꝯctus de ſui natura eſt de foro eccleſiaſtico vt dōatio ⁊ legatū ad pias cās ⁊ nō dꝫ ſeruari aut aliꝰ ꝯctus q ſit de foro ſeculari vt ſunt regulr̄ oēs ꝯctus ⁊ diſpoſitiones laycoꝝ ⁊ tunc vꝫ q: per hoc nō violat̄ libertas clericoꝝ ⁊ eccleſiarū q: lꝫ ſit eis fauēdū nō ita ꝙ alijs nō fiat iuſticia ꝓut dr̄ in vidu is.c.ex tenore de fo.cōpe. ⁊ fauēdū eſt adeo eccleſie ꝙ nō turbet̄ iuriſditio laycoꝝ.c.nouit de iud. aut cū magna difficultate ⁊ nō ligat clericos nec eccleſiā cū igitur hmōi obſeruantia non ſit magne difficultatis ergo ⁊c.

c ¶ Ad idē no. Saly.in auc.caſſa ꝙ ſtatutū ꝙ mioꝛ nō poſſit alienare ſine ꝯſenſu ꝯſanguineoꝝ eſt ſuādū ſiue mioꝛ laycus alienet clerico ſiue clericꝰ mioꝛ clerico vl' layco niſi fiat in piā cām. Neqꝫ vr̄ vera doctrina dñi Ant.⁊ alioꝝ ꝙ attēdat̄ ē quo foro cā agitet̄ q: reſultaret abſurdū ꝙ ꝯctꝰ vnicus cēſeret̄ validus.⁊ inualidus ⁊ ꝙ ꝯctus facti cū eccleſia ſemꝑ claudicarent. Nā ſi laycus vēdet clerico nō ſeruata ſolēnitate municipali ſi clericus aget ꝯ laycū ſuccumbet ſi laycus ꝯ clericū ſecus ⁊c.nec ob.ſi dicat̄ qūo ſtatuta laycorū ligāt clericoꝝ actus rñdet̄ ꝙ nō ligant actus clericoꝝ quos ipſi faciūt vt clerici: ſꝫ quos faciunt vt alij hoies vel nō ligant imediate: ſꝫ ex legis diſpōne que vult ꝙ cōtractus nō claudicēt.l.ſi cū dies.§.fi. de arbi.l.j.ff. de reſ. ven.vel tertio rñderi pōt ꝙ h̄ ꝓncipalr̄ nō diſponit circa actus faciēdos per clericos: ſꝫ per notariū ſupple q cōiter eſt laycus ar.c.ſicut cū ibi notatis ne cle.vel mo.vl' quarto in his q̄ ſunt volūtarie iuriſditionis ſtatutū ligat non ſubditos vt ſupradixi. Nec ob.ꝙ ſtatuta laycoꝝ nō cōpꝛehendūt clericos: q: fateoꝛ eē verū qñ ſi cōpꝛehenderētur clerici ligarent̄ talibꝰ ſtatutis: q: tūc nō debēt ſtatuta trahi ad caſum impoſſibilē ipſis ſtatuētibus: ſed qñ caſus eſt poſſibilis ipſis ſtatuētibus ꝓut eſt in caſu nr̄o vt.ſ. dictū eſt: tūc trahit̄ q: ceſſat rō ꝑallegata. Nec ob.ꝙ ſtatutū diſponens ꝙ alienatio nō poſſit fieri nō ſubditis nō trahit̄ ad eccleſias: q: rñdetur ꝙ iō eſt q: eēt ꝯ libertatē eccleſiaſticā.c.fi.de imu.ec.quē tex.ad hoc allegat Ang.in.l.filius §.diui de le.j.vbi Bar.ēt firmat ꝙ eſt ꝯ libertatē eccleſiaſticā quatenus cōpꝛehēdit eccleſiā vel laycū ⁊ ideꝫ firmat in.l.fi.de ſac.ſan.ec.vbi idē Bal.formalr̄ ⁊ idē Bar. in.l. j.§.q̄ onerāde quarū rerū acti.nō dat̄. ⁊ in.l.ſi emptione. §.oium de ꝯhen.empt.⁊ Abbas in.c. tuā.de deci.⁊ ſentit domi.in.c.j.de iureiur.lib.vj.dicit ꝙ lꝫ ſtatutū nō teneat qñ diſponit ꝯ libertatē ecclīe. Nihilominꝰ tꝫ ⁊ ligat clericos qñ nō diſponit ꝯ libertatē eccleſie ⁊ ibi dicit illū tex. eſſe meliorē qui ſit in tempore iuř pro ſubſtinēda opi. bar. in.d.l.cūctos ppl'os. Nec ob.c.fi.de imu.eccl. quē ibi do. Ant.dicit eſſe meliorē [illegible] iuris ꝯ opin. Bar. q: rñdet ipſe ꝙ illud ſtatutū erat [illegible] ꝯ ꝑuilegium conceſſum ipſis clericis ⁊ ſic ꝯ libertatē eccleſiaſticā ⁊ ſic non cōpꝛehēdit clericos. Nec obſt.ꝙ ſi non pōt in ſpecie nec in genere: q: rñdet̄ ꝙ hoc eſt falſum: q: multa pñt in genere fieri q̄ nō pñt in ſpecie ⁊ dicit dñs Cardinalis florētinꝰ ſe in qōne facti ꝯluluiſſe: lꝫ iudex laycꝰ nō poſſit in ſpē iudicare ſuꝑ iurepatronatꝰ.c.decernimus.⁊.c.quāto de iu. Nihilominus ſi iudicauit ſuꝑ vniuerſitate bonorū cuiuſdā layci in qua erat iuſpatronatꝰ valuit ſnia ꝓ h̄ facit glo.ſingularis in.c.filijs.xvj.q.vij.⁊ optie facit dictū Jo.an. in nouella in.c.j.de iurepatronatus lib.vj.vbi dicit ꝙ nō valet vēditio ſi qs vendit villam ⁊ iuſpatronatus ꝙ eſt mea.⁊ tamen ſi ſimpl'r vēdit villam venit iuſpatronatꝰ.⁊ valet: nec pōt dici tale ſtatutū ꝯ libertatē eccleſiaſticā cum non ſit cōtra priuilegia ⁊c.iuxta doctrinam Jnno.in.c.nouerint de ſenten.excō.nec per hoc clerici reddunt̄ timidiores iuxta doctrinam Bart.in.d.§.que onerāde ⁊ dicta auc.caſſa quam ibi ſequit̄ Bal.⁊ Abb.in.d.c.nouerit.⁊ in.d.c. eccleſia ſcē Marie in.xx.col.⁊ Ange.in.d.§.que onerāde: non obſtat tex.in.c.que in eccleſiarū.⁊ alia iura ſupius allegata: q: vl' loquunt̄ quoad ordinatoria iudicij vel loquunt̄ qñ ſuper re ſpūali fit ꝯuentio vel loquunt̄ qñ relictū eſt ad piā cām. vel loquūtur qñ ſtatutū eſſet ſpāliter factum ſuper rebus eccleſiaſticis vel in alijs caſibus in quibus ſtatuta laycorū

clericos

clericos vel res eccleſiaſticas non ligant de quibus ibi.

f ¶ Nec ob. ꝙ vltimo loco adducitur qꝛ rñdeo ꝙ illa hñt locũ vbicũqꝫ induceretur inhabilitatio circa pſonã diſponẽtis: ſecus qñ circa ſolẽnizãdũ actũ qꝛ i illis attẽdit̃ ꝯſuetudo loci vbi fit ꝯct⁹ vt ſupi⁹ ꝓbaui ⁊ eſt de mẽte bar. ⁊ aliorum in. d. l. cũctos ꝑplos: ego Guido antoni⁹ de veſpu. florenti.

g ¶ Cõprobatur hec ꝯcluſio ex his que elegãter decidit Fede. de ſe. ſuo ꝯſi. lxxviij. incipi. ſtatuta ciuitatis puſij: vbi cõcludit ꝙ ſtatutũ laycorum diſponens ꝙ nullus natus ex ꝓle militari audeat in ſe transferre aliquã actionem perſonalez ꝯ aliquem popularẽ peruſinũ ⁊ ſi ꝯfaciet talis ceſſio non valeat nec teneat ⁊ talis cedens perdat ipſo facto actionẽ ⁊c. Militat ẽt in caſu quo ſindicus monaſterij hñs ſpãle mãdatũ ceſſit cuidã nato ex ꝓle militari iura cõpetentia monaſterio: ⁊ ſic cõcludit ꝙ tale ſtatutũ locum hꝫ non obſtante ꝙ cum pſona eccleſiaſtica ſit ꝯctum ꝙ oſtendit pluribus rõnibus ad ꝓpoſitũ facientibus ⁊c. Itẽ hñ facit elegans deciſio Bal. in. l. i. in ſi. C. de ꝯhen. emp. vbi notabilr̃ dicit ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ ꝯhentes rõne ꝯctus in loco celebrati teneant̃ ſoluere gabellã: tunc ſi clerici ꝯhentes in tali loco tenentur ad ſolõnẽ gabelle ſi velint vti adminiculo ſtatutorum puta qꝛ diſponant de ſumaria executione inſtrorũ vel alio fauorabili mõ ꝓcedendi. ⁊ dicit h̃ nõ eſſe ꝯ libertatez eccleſiaſticã. Nam aliud eſt ⁊c. cũ itaqꝫ corã layco iudice in caſu nr̃o proponat̃ epm velle vti q̃uo executio ſeu fauorabili mõ procedẽdi per ſtatutũ florentinũ introducto ergo ⁊c. ⁊ concluſionẽ Federici de qua latius in. d. ꝯſi. approbãt moderni in. c. ſi. de imu. eccl. lib. vj. ⁊ ꝯſulendo ſecutus eſt Alexan. de imo. referẽs non reperi ꝯdictorẽ in caſu ſup quo conſuluit Federi. ⁊ in caſu ſup quo ipſe cõſulit qui ſilis eſt caſui nr̃o qui caſus erat talis ꝙ ſtatutũ laycorũ diſponẽs ꝙ nullus ſe inueſtiri faciat de re poſſeſſa per alium poſſeſſorẽ priꝰ nõ citato. Cõprehendit ẽt caſum in quo inueſtiturã habuiſſet ab epo de re poſſeſſa per aliũ adducens plura ex ſupra allegatis per dñm cõſulentẽ. Accedat ẽt predictis cõcluſio quã faciunt Pe. de anch. Gaſp. de calde. ⁊ Laurentius de Rodul. in quodã conſilio poſito inter conſilia Jo. cal. in ti. de conſti. conſi. xxi. vbi dicunt ꝙ ſi ſtatutũ laycorum per quãdaz cõſequentiã nõ autez directo tendit ad ligamẽ clericorum tũc ſi antecedens eſt licitũ trahit ad ſe ꝯñs: ⁊ hꝫ hẽat ligamẽ clericorũ arg. ff. de libe. lega. l. ſi is qui duos. Aut antecedens nõ eſt licitum: puta qñ ſine aliqua rõnabili cã ſtatutum aliqd diſponeret ex quo inferret̃ preiudicium eccleſie: tunc tale ſtatutũ non ligaret clericum. ff. quarum rerũ actio non dat̃. l. j. §. que onerande ⁊c. ego dominicus Boſtius docto. florentinus.

h ¶ Placet ſnia elegãter firmata per ſupra dictos dños cõſulẽtes ⁊ attẽtis rõnibus ⁊ iurib⁹ ſerioſe ⁊ egregie adductis ꝑ ſupraſcriptos celeberrimos dños doctores pr̃es honorãdos de ſubſcriptione ſola reqſitus poſſez nõ imerito cõtẽtus eẽ ſolis adductis per eorũ reuerẽtias verũ ne videar inaccurate ⁊ ipremeditate ad ſubſcriptionẽ deſcẽdere aliqua breuiter ſubnectã. Facit enim pro ſupradicta cõcluſione qð no. Lapus in ſua allegatiõe cẽteſimaꝑma incipiẽte in ciuitate florẽtie vbi in vlti. col. referẽdo Ja. bu. in auc. ſtatuimus. C. de epi. ⁊ cle. dicit ꝙ pñt layci ſtatuentes auferre iudicib⁹ ſecularib⁹ iuriſdictionẽ in cauſis clericorum itaqꝫ in ꝓpoſito nr̃o cũ ſtatutuz florẽtinorum videat̃ tollere ptãtẽ notarijs cõficiendi inſtra in territorio florẽtino cuz inhibeat exercere artẽ notarie nõ ſeruata forma ſtatuti dicẽdũ vr̃ ꝙ illã non poſſint exercere ẽt in actu ſpectãte ad clericos cũ eis ſit iterdictũ exercitiũ dicte artis ſaltẽ cum nõ diſponat dictũ ſtatutũ aliqd in ſpẽ ꝯ clericos ꝓut cõtingebat in caſu quo loquebat̃ Jaco. bu. ⁊ eſt potiſſime in caſu nr̃o aduertẽdũ ꝙ hic agitur de actu qui nõ dependet ꝑncipalr̃ a clerico: ſed depẽdet a notario qui erat laycus: vñ ſtatutũ nõ ligat directo ipſos clericos: ſed viciat ꝓbatione ⁊ tollit fidẽ notario layco cui attribuit̃ ptãs cõficiẽdi iſtrm ſolo iur̃ poſitiuo. nã qꝛ iur̃ naturali ſeu diuino ꝙ cenſet̃ pars iuris naturalis. v. di. nunc autẽ. ⁊. §. is ita. Et per Bar. in extrauagã. ad reprimẽ. in pluribus locis maxime in ꝟbo videbit̃ ſancitũ erat ꝙ non crederet̃ vni ſoli. Sed in ore duorũ vel triũ ſtaret oẽ verbũ vt inde vteroñ. c. xxi. ⁊ Matthei. xviij. ⁊. c. in omni de teſtibus cuz multis ſi. a iur̃ autem poſitiuo induciꝭ ꝙ voci mortue vnius hoc caſu credat̃ ⁊ in h̃ derogat̃ iuri diuino ⁊ naturali: qꝛ a natura naturante inducto hoc eſt a deo inſti. de re𝔷 diui. §. ſingulorum in tex. ⁊ glo. ⁊ facit gl. in. l. reſpiciendum. ff. ſi cer. pet. ⁊ hoc fit ex cauſa ꝓpter ſidẽ que adhibet̃ notario in cõmiſſis ſuo officio ſi aũt ꝑ ſtatuta diſponit̃ ꝙ nõ credat̃ ſimplr̃ cuilibet notario nõ eſt incõgruũ. Põt. n. ſubeẽ cã qꝛ in municipio ſtatuẽtiũ reperiebant̃ fortaſſe notarij nõ multũ fideles. Hinc eſt ꝙ lꝫ nõ poſſit forte induci per ſtatutũ ꝙ actus ſpũalis ꝓut eſt iuramẽtũ nõ poſſit ꝓbari per duos vel plures teſtes ſine ſcriptura ꝓut volũt Jmol. in. c. cũ ꝯtingat in. vij. q. ꝑnci. ⁊ Panor. ibi per ea q̃ habẽtur in. c. tua de ord. cogni. iũctis his que habent̃ in. c. ſi. de fo. cõpe. lib. vj. ⁊ in. c. nouit ꝟ. poſtremo de iu. in antiquis tñ ſi ſtatutũ diſponat ꝙ inſtrm nõ probet niſi ſint rogati duo notarij tũc inſtrm vnius notarij nõ probabit etiã iuramẽtũ prout firmat Panor. in. d. c. cũ cõtingat in. d. vij. q. col. antepe. lꝫ ipſi ⁊ alij ibi teneãt ꝙ nõ poſſit ſtatutũ directe diſponere ſup ipſo iuramento. Ex quo dat̃ intelligi ꝙ aliud eſt diſponere circa ꝓbationẽ actus aliud eſt diſponere circa ipſum actũ ita in ꝓpoſito hic non agitur de afficiendo pſonã clerici neqꝫ actum geſtũ per clericum. Sed de infringẽdo ꝓbationẽ dependẽtẽ a perſona layca ⁊ probationem inducentem de mero iur̃ poſitiuo.

i ¶ Cõfert ẽt ad ꝑdicta qꝛ ſi ſtatutũ diſponit aliquid circa teſtm̃ puta ꝙ nõ valeat niſi ſit inſinuatuz tũc non valebit teſtm̃ factum a layco in quo aliqd relinquit̃ clerico ꝓut cõcludit Jmo. in. c. eccleſia ſancte marie de cõſti. in ꝑñpe. col. Licet ſecus dicat in relicto facto pro aia prout ẽt dicit voluiſſe Bar. in. l. cunctos populos de ſum. tri. Et ponderat circa ꝑmũ dictuz ꝙ teſtm̃ ſit a layco ⁊ ab eo ꝑncipaliter depẽdet ita ⁊ inſtrã de quo agitur fuit factũ a notario layco ⁊ ab eo totaliter depẽdet lꝫ redũdet vtilitas clericis: id nõ attendat̃ pſona clerici. Sed in tali inſtrõ ſeruet̃ ſtatutum municipale lꝫ a laycis cõfectum. ⁊ ſaltem hoc eſt dicendũ in caſu nr̃o: ex quo ꝓut tangit dñs ſubſcribens dictus epiſcopus vtitur bñficio ſtatuti per qð diſponitur ꝙ inſtrã guarẽtigiata mandent̃ executioni. nã prout ipſe dicit ex quo vult vti cõmodo ſtatutorũ dꝫ ſequi ipſa ſtatuta laycorũ prout etiã cõcludit Bal. in cõſi. mihi. xlvj. incipiẽ. honeſtus vir. Ubi ꝯcludit ꝙ clericus dꝫ ſequi ſtatuta laycorum vbi vtit̃ eis qꝛ qui ſequit̃ forum tenet̃ ſeq iura fori vt ſingulr̃ no. in. c. ꝙ clericis de fo. cõpe. ⁊ in. l. certum de ſu. ⁊ in. l. ij. de eo ꝙ cer. loco vbi gl. no. ſm eũ. ita ꝙ ex his ⁊ multis que poſſent adduci ſimilia vr̃ ꝙ nullatenus hẽat obſtare in pñti cõſultatione dicta allegatio in contrariũ ꝙ clericus nitit̃ dicto inſtrumẽto ⁊ ꝙ ſtatutũ nõ trahatur ad clericũ: vr̃ aũt prima facie obſtare qꝛ dictũ ſtatutum nõ videt̃ diſponere de ſolẽnitate adhibenda in actu quo caſu ſtatutum trahitur ad forẽſes celebrantes actum in territorio ſtatuẽtis prout late ponit dñs conſulens ⁊ probat̃ per iura vulgariã ⁊ oẽs cõmuniter concordant. Sed videtur inhabilitare perſonã non habentem talem qualitatez hoc eſt non deſcriptam in matricula vel non exercentez aliqð officiuz. Deſcriptio enim in matricula ⁊ officium reſpiciunt perſonam notarij: nõ ſolẽnitatez particularis actus qui a notario geritur. vnde videtur militare theorica bar. ⁊ Bald. in dicta. l. cunctos populos volentium ꝙ ſtatuta reſpicientia habilitatem vel inhabilitatem perſone nõ vẽdicant ſibi locum in forenſe gerẽte actum in territorio ſtatuentis prout ⁊ tangit primus cõſulens ⁊ eſt communis theorica ideoqꝫ non inſiſto. Et idem tenet Bald. in preallegata. l. cunctos populos quando ſtatutum pro parte reſpicit inhabilitatẽ perſone ⁊ pro parte actus ſolẽnitatez puta ſi ſtatutum dictat ꝙ ſiliuſfa. poſſit teſtari patre conſentiẽte: qꝛ tunc non trahitur ad forenſem prout ibi dicit Bal. Sed reſpondeo ꝙ iſtud ſtatutum nõ procedit ſolũ inhabilitando perſonam: ſed prohibendo actuz fieri ſub pena quo caſu omnes concordant ꝙ ſtatutum prohibens actũ fieri puta portare arma extrahere bladũ de territorio vel alium actum ligat etiam forenſem. Licet ratione ignorantie forenſis quandoqꝫ excuſetur a pena vt nota. Barto. ⁊ Bal. in. d. l. cũctos populos communiter omnes in locis allegatis per primum conſulentem ⁊ vbiqꝫ ⁊ huic mẽbro applicandus eſt caſus noſter in quo ſtatutum inhibet exerceri actum notarie in territorio ſub pena in ſtatuto expreſſa. Et propterea concludendum eſt vna cum dñis conſulentibus ꝙ dictum ſtatutuz afficit ⁊ annullat etiam actum geſtum a forenſe notario. Laus deo.

¶ Cuius debeant eſſe iocalia ſponſe tranſmiſſa preſuppoſito ſtatuto de quo in conſilio.

¶ Conſilium lxv.

Conſuluit do. Bald.

Bona iocalia ⁊ trāſmiſſa per maritū vel ei⁹ patrē vxori poſt deſponſationē de preſenti ad domū vxoris vxore pdecedēte ptineant ad maritū inſolidū. Preſupponebaᷣ ſtatutum diſponere ſi vxor nubilis etatis vel viripotēs ducta ⁊c. viro maiori. xiiij. annis pmoriaᷣ lucreᷣ vir medietatē dotis ⁊ dona meritorum ex eius morte. alia vero dimidia dotis ſi ſine iudicio ⁊ ſine liberis alterius mr̄imonij pueniat ad eū a quo pceſſit vel eius hr̄des ſꝫ agnatus vel cognat⁹ nō fuerit ⁊c. annuli vō ſponſalitij tāꝗ̄ vxoris ei⁹ hr̄dibus in totum reſtituantur ⁊c. Item aliud ſtatutum diſponens ſi ſponſus ſponſe corredium aliquod miſerit ſiue dederit.

a ¶ Res ſatis clara mihi vr̄ attēto ꝙ docto. cōiter tenēt ꝙ nō pſumiᷣ donatio in his q̄ mittunᷣ per virū vel eius patrē vxori vel ſpōſe vel nurui put ⁊ dicit dn̄s ꝯſulēs ⁊ vult Bal. in auc. ex teſtō. C. de col. ⁊ in ꝯſ. ſuo ꝙ icipit ſer Jo. de anania vbi allegat Ja. bu. ēt h̄ tenere in. l. cū in te de do na. ante nup. C. ⁊ idē do. Anto. de bu. in ꝯſi. mihi. xxxviij. Incip. q̄ꝛ maior ps queſitoꝝ. Et cōſuluit Pe. de anc. in cōſilio incip qō talis eſt ſpōſe dicēs ꝙ ꝯcordāt oēs doc. moderni loquiᷣ tn̄ in ſpōſa de futuro ſꝫ nō eſt minor imo maior rō cū illa ſit pmiſſa ⁊ in vxore eſt phibita: ſi itaqꝫ nō cēſetur ſubeſſe cā donatiōis nō pōt dici donatio nec donamentū pprie nec large loquendo merito ſtatutū de lucro donamentoꝝ nō verificaᷣ vllo pacto vbi ceſſat cā donationis vn̄ remanet iſte caſus ſub diſpōne iuris cōis que eſt luce meridiana clarior put ⁊ tāgit. d. conſulens. ⁊ per ꝯn̄s fruſtra tūc inueſtigaᷣ de qb⁹ donamētis intelligaᷣ dictuꝫ ſtatutū ⁊ an fuerit bn̄ cōſultū p illos de qbus in themate. Sinautē pbareᷣ ſubeſſe cā donationis in donatis a viro vel ſocero de qbus agiᷣ eſt aduertēdū: ꝙ tex. ſtatuti diſponit de medietate donamētoꝝ de alia nihil diſponit itaqꝫ in alia medietate remanet diſpō iuris cōis q̄ꝛ ē caſus obmiſſus. l. cōmodiſſime. ff. de li. ⁊ poſth. ⁊. l. ſi extrane⁹. ff. de cōdi. ob cām. ⁊. l. ſi cū dotē in pn. ſm vnā lec. ff. ſo. matri. Nō enim per ſubauditiones ⁊ tacitos intellect⁹ debemus inducere legū correctionē dicit gl. cōiter ſingularis in. c. cum piētes. §. ꝙ ſi per. xx. de elec. li. vj. ꝙ. n. nō mutaᷣ ⁊c. l. ſancimus. C. de teſta. l. pcipimus de ap. c. cū dilectus de cōſue. itaqꝫ quaten⁹ donatio nō vꝫ q̄ꝛ facta a marito vxori vl̄ a ſocero nurui put pbat primus ꝯſulens per iura vulgaria q̄ nō repeto eſt de tota donatione ⁊ de rebus ipſis donatis in totū rn̄dēdū put rn̄detur de iure cōi q̄ꝛ ſtatuētes nihil diſpoſuerunt in fauorē vxoris vel ſuorū heredum in hoc caſu niſi quoad annulos ſpōſalitios de quibus nō agiᷣ nō cū de iure cōi totū ꝙ donaᷣ regulariter ptineat ad donatorem: vt. ff. ⁊. C. ⁊ extra de dona. inter vir. ⁊ vx. merito nihil deuoluitur ad heredes vxoris predecedentis.

b ¶ Si vō eſſemus in caſu quo donatio valeret vel q̄ꝛ maritus vel ei⁹ ps nō efficereᷣ paupior quo caſu vꝫ donatio inter maritū ⁊ vxorē. l. iij. §. j. ff. de dona. iter vir. ⁊. c. ſi. extra eo. ti. vel in alijs caſib⁹ in qb⁹ vꝫ dona. inter vir. ⁊ vxo. de qb⁹ p gl. ⁊ doc. in. d. c. ſi. ⁊ p Hoſti. in ſumma. eo. ti. q̄ donationis v. porro. Et tūc ſꝫ de iuᷣ cōi ptinerēt ipſe res donate integre ad hr̄des vxoris donatarie tn̄ in hmōi donamētis ſtatutū diſponit ꝯtrariū. ſ. ꝙ maritus lucreᷣ dimidiam ipſoꝝ donamētorū ⁊ loquiᷣ gn̄aliter nō diſtinguēs a quo pfecta ſint ipſa donamēta: nō general̄r intelliganᷣ ſine diſtinctione. l. iij. ff. de offi. pſi. can̄. ſi romanorū. xix. diſt. c. q̄ꝛ circa de priuileg. ⁊. l. de precio de publi. cum ſi.

c ¶ Nec refragaᷣ ꝙ copulatiua ⁊ copulat dotē ⁊ donamēta ſed dos pficiſciᷣ a parte mulieris: ergo ⁊ donamēta intelliganᷣ de illis donamētis que pficiſcunᷣ a latere mulieris q̄ꝛ copula ſolet repetere in ſequēs copulatū qualitatē pcedētis copulati. l. ſeye. §. gayo. ff. de fun. inſtru. ⁊. l. auia. ff. de cōdi. ⁊ demō. Nā rn̄deᷣ ꝙ reſpectu pmi extremi ⁊ ſic reſpectu dotis loquiᷣ general̄r a quocūqꝫ pficiſcaᷣ ita ⁊ reſpectu ſcōi extremi loquaᷣ general̄r a quocūqꝫ pficiſcaᷣ ⁊ hoc modo eque copulat iura enim pdicta loquunᷣ qn̄ aliqua qualitas eſt a diſponēte appoſita in pmo extremo. nā illa cenſeᷣ repetita in ſcōo extremo. Sed quādo copulantur duo que in ſe ſunt diuerſarū qualitatum nō cadit repetitio qualitatis annexe primo extremo in ſecūdo copulato al̄s ſequereᷣ in caſu iſto ꝙ intelligereᷣ ſtatutuꝫ de donatis marito vt redderenᷣ vxori put eſt de natura dotis ꝙ eſt abſonū prout ergo ſtatutū in pmo mēbro. intelligiᷣ in qualibet dote ita ⁊ in ſcōo mēbro intelligiᷣ in qbuſlibꝫ donamētis. Maxime cū qualitates dotis nō cadūt in donamētis. nā dos ex cā onēroſa quoad maritū. l. pro oneribus. ⁊. l. ſi. in pn. C. de iure do. l. dotis fructus. ff. eo. ti. l. ſi extraneus. ff. de ꝯdi. ob cām donamēta ex cā lucratiua. itē valida dos eſt reddēda pri mulieris a qua pceſſit donamēta valida nō ſunt reddēda donāti ⁊ ſic abſurdū eſt dicere ꝙ qualitates dotis repetanᷣ in donamentis. Et pptera nō ob. l. ſi. §. cui dulcia ō vino triti. ⁊ oleo le. Preterea ibi rō eſt q̄ꝛ alterū ex copulatis eſt adiectiuū neutraliter poſitū idiget ſubſtātiuo ꝙ ſubītelligiᷣ ſil̄r precedēti copulato put ibi declarat bart. Itē ⁊ dos pōt pficiſci ab alio q̄ꝫ ab vxore puta a tertio. Itē ⁊ ab ipſo marito. l. ꝙ de ſuo. C. de dote cauta nō nu. ⁊ ꝙ hr̄ in. l. ſi volūtate. C. de doti. pmiſ.

d ¶ Cōcludo itaqꝫ ſine pluri vna cū dn̄o ꝯſulēte ꝙ res ſimpliciter tradite nō cēſenᷣ tradite per virū vel eius prēꝫ ex cā donationis. Saltē quatenus excedunt. xl. ſolidos arg. finis dicti ſtatuti de guarnimētis. Item ꝙ de donamētis validis ſi qua eſſent a quocūqꝫ profecta maritus lucraᷣ dimidiam de alia dimidia ⁊ ſil̄r de inualidis ſtaᷣ diſpoſitioni iuris cōis que eſt clariſſima: ideo nō inſiſto. Sꝫ de ſubſcriptione ſola requiſitus ⁊c. Laus deo.

¶ Beneficiorū appellatione an veniāt pceptorie ⁊ prioratus adminiſtrationes temporales.

¶ Conſilium lxvj.

Expetito diuino nu-

r mine. ¶ Placꝫ mihi Petrophilippo ō corneo. V. J. doctori cōcluſio ſuprafacta p famoſiſſimū vtriuſqꝫ iu. doct. dn̄m Bartholomeū ſuzzi. vti fratrē bono. iuribus rōnibus ⁊ auctoritatibus per ſuā reuerētiā nō min⁹ elegāter q̄ꝫ diffuſe adductis. ⁊ pfecto tot ⁊ tāta pulchre ſubtiliter ⁊ ſerioſe adduxit ꝙ de ſola ſubſcriptione reqſito mihi ⁊ offō meo incūberet ſimplici ⁊ nuda vti ſubſcriptione: aliqua tn̄ in mediuꝫ adducā ea maxime rōne fretus ne videar inaccurate ⁊ impremeditatus ad ſubſcriptionē proſiluiſſe ⁊ pfecto mens pape Pauli ⁊ multis efficacibus clericis quas inſeruit in gr̄a facta dn̄o Bonutio quas ſerioſe ⁊ egregie reaſſumit dn̄s ꝯſulens adeo clare deprehendiᷣ ꝙ nullo pacto mihi pſuaderi pōt ꝙ ſi oia innotuiſſent pape al̄r diſpoſuiſſe q̄ꝫ diſpoſuit attento maxime ꝙ prout pſupponiᷣ reſeruatio pape ⁊ decretū pceſſit pui̇ſionē factā per magr̄m ⁊ cōuentū rodianū ſolent enim pontifices in eorū creatione facere hmōi reſeruationes ⁊ dicta pui̇ſio magr̄i ⁊ ꝯuētus apparet poſt creationē pontificis celebrata pclinis itaqꝫ ſuꝫ in iuuādo hanc ſententiam tanq̄ꝫ intrinſece veritati meo iudicio conſentaneam.

a ¶ Licet. n. pmo ing… ſu vltra difficultates diſcuſſas per dn̄m ꝯſulētē mihi diffi…cultatē attulerit. Quia in pma bulla Pij ſubdata. Mcccclx. xiij. kalē. martij. pmittaᷣ ꝙ huiuſmodi pceptorie ex iſtitutis ordinis ⁊ puilegijs apoſtolicis ⁊ declaratione ſedis aplice pceptorie hmōi nequaq̄ꝫ ſint beneficia eccleſiaſtica: ſed ſimplices adminiſtrationes a qbus pn̄t nutu magr̄i ⁊ ꝯuētus remoueri pceptores earūdem: adeo ꝙ videbanᷣ adminiſtrationes tpales nō ppetue ⁊ pceptores hmōi quodāmodo ſicut vicarij q in bn̄ficijs ꝯuētualibus deputanᷣ p quoꝝ ceſſuꝫ vel diſceſſuꝫ vacare nō dicunᷣ vt in cle. frequēs. §. qdā ēt de exceſ. prela. ⁊ not. gl. in vbo de menſa in cle. j. §. pmiſſa de ſupple. negli. pla. Et al̄s elegāter diſputat Ponta. in ſuo ſolēni cōſi. incipiē. in caſu ppoſite cōſultationis pro eius pleniori ⁊c. in ordine mihi. ccclxxxij. ſm ordinē in formis. cccl. in quo ꝯcludit ꝙ per obitū cōmendatarij nō dr̄ bn̄ficiū tūc vacare ſꝫ prius vacuiſſe allegat Feder. de ſe. hoc tenere in ſuo tractatu de permu. q. xv. facit glo. in can̄. qui plures. xxj. q. j. ⁊ ꝙ habeᷣ in can̄. obitū ⁊ can̄. catenienſis. lxj. di. Multomin⁹ videbaᷣ ꝙ per obitū iſtorū adminiſtratorū qui nō dicunᷣ bn̄ eccleſiaſtica bn̄ficia ſed ſimplices adminiſtrationes. nā ⁊ cōmēdatarius dr̄ aliqualē titulū hr̄e in bn̄ficio cōmēdato vt no. gl. in. c. nemo deinceps de elec. li. vj. vel ſaltē pariter cū ⁊ in eadē bulla Pij dicaᷣ ꝙ dicte preceptorie nō in titulū perpetuorū bn̄ficiorū cōferri: ſed in cōmendam ad nutuꝫ cōcedentium cōmitti. Et per hoc videbaᷣ ꝙ nō venirent iſte preceptorie in reſeruatiōe pape facta de preceptorijs in curia

in curia vacãtibus ſeu vacaturis.⁊ licȝ papa contrarium in
ſuis lr̃is ꝓfiteatur. Tamen poterat dici ex ſubiectione hoc
aſſerere tanq̃ ignarus dictorum priuilegiorū ⁊ ordinamẽ
torum dicti ordinis.arg.c.j.de conſti.lib.vj.⁊.c.ceterū.⁊.c.
cum ordinem cum ſimilibus de reſcriptis.

b ¶ Tamen hoc non ob. concurro in eandẽ ſniam cum dño
cõſulente.nã conſtat q̃ hmõi preceptorie vacare cenſentur
tñ in eiſdẽ lr̃is. Pij preſupponit q̃ ipſe preceptorie vacent
vt pȝ ibi dũ dicit de illis ẽt anteq̃ vacent ꝛc.q̃ ⁊ reperitur
in ſcdis lr̃is eiuſdem. Pij in verſi. Itẽ ſtatuimus ⁊ ordina
mus q̃ prioratus ꝛc.ibi actu vacãtia ⁊ in poſterũ quolibet
vacatura ⁊ poſtea excepit in eodem ver. vacãtia per obitum
in curia ſilr in lr̃is pauli ponderat q̃ preceptorie reſignate
in.c.generali vacabant in romana curia ibi ac ipſorum bñfi
ciorum in romana curia vacationẽ ꝛc. Ex quibus pȝ q̃ hui
uſmodi adminiſtrationis nõ ſunt ſiles adminiſtrationib⁹
quas hñt vicarij tp̃ales in bñficijs de menſa alicuius prela
ti exiſtẽtibus que non dñr vacare.d.cle.frequẽs ver. quidã
ẽt ſed in hac pte potius hñt aſſimilari bñficijs manualibus
que in iur nũc vel pariter obedientiarie.c.ij.⁊.c.cum ad mo
naſteriũ.§.tales.de ſtatu.mona.que obedientiarie lȝ poſſint
per eorũ proximũ ſuperiorẽ reuocari tñ cenſentur vacare p
mortẽ ⁊ per aliã remotionem ꝓut voluit gl. in.d.cle.j.§.pre
miſſa in verbo reuocari dicens q̃ per illã cle.j.tenet q̃ ho
die bñficia manualia cenſeant vacare q̃ ⁊ volũt ibi paulus
⁊ Frãciſcus de zabar.⁊ in prin.d.cle.j.de ſup.neg. prela.ſit
mẽtis ad alium finẽ de adminiſtrationibus que pñt verifica
ri ⁊ exẽplificari in iſtis preceptorijs ⁊ ſilibus.⁊ tñ ibi inuit
tur qȝ ſint bñficia eccleſiaſtica ⁊ ſilr bñficia eccl'iaſtica ap
pellant i bulla pauli ſub date. Mcccclxij.nonis iunij. Qua
tenus ergo in lr̃is pij pallegatis dr̃ non eſſe bñficia eccle
ſiaſtica ſumunt beneficia eccl'iaſtica magis ſtricte ⁊ i potio
ri ſignificatu.ſ.pro bñficijs ppetuis ⁊ in titulũ in lr̃is pauli
⁊ alr̃ in iur bñficia ſumunt magis late ẽt pro tp̃alib⁹ ⁊ cõ
mendatitijs bñficijs.nam ⁊ cõmende late loquẽdo cenſent
prebere titulũ prout no.gloſ.in.d.c.nemo deinceps.ſi itaq̃
papa reſeruauit ſue diſpoſitioni oĩa beneficia in curia vacã
tia reſeruatio trahatur ẽt ad hmõi pceptorias cũ vl'is oĩa
nihil excludat can.ſi romanorũ.xix.di.c.ſolite de ma.⁊ obe.
cũ ꝯcor. Et maxie cũ reſeruauerit oẽs pceptorias ꝓut atte
ſtat ipſe põtifex in lr̃is dicti dñi bo. Et maxie cũ ſcim⁹ in
reſeruationib⁹ factis ꝓprio motu q̃s ꝓbauit dñs ꝯſulẽs
eẽ late iterpetrãdas q̃ ſaltẽ eſt dicẽdũ in caſu nr̃o in quo
reſeruatio ẽ ꝯformis iuri cõi diſponẽti q̃ bñficia in curia
vacãtia pape cẽſent reſeruata.c.ij.de pbẽ.li.vj.facit q̃ no.
gl.notabilis.in.c.ſtatutũ.ſ.i vbo numerãdũ de pbẽ.li.vj.

c ¶ Et licet Pius cõceſſerit dicto ordini q̃ oẽs preceptor
rias ⁊ prioratus poſſint magiſter ⁊ ꝯuẽtus dci ordinis cõ
ferre exceptis dũtaxat bñficijs in curia per mortẽ vacanti
bus nõ cenſet derogaſſe iuri cõi in hac pte quoad bñficia
in curia vacãtia per reſignationem maxie factã in manib⁹
pape qȝ dictio taxatiua non excludit caſus ſiles habentes
ſcȝ parẽ vel maiorẽ rõnem.l.ob ea. de pdijs mino.⁊.l.j.
C.de bono.poſ.ſm tab.nemo aũt negaret q̃ eſt maior rõ
q̃ pertineat ad ſolius pape prouiſionẽ bñficiũ in manib⁹
pape renũciatũ q̃s aliud vacans per mortē in curia vt de
ſe cõſtat cum ⁊ alr̃ videamus q̃ vbi papa icipit apponere
manus nullus inferior põt ſe itromittere arg.notatoꝝ per
cõpoſt.in.c.cũ nobis olim de elect.⁊ Archi.in.c. is cui.eo.
ti.li.vj.⁊ Jo.an.ibi in nouella in addi.quã facit ad penul
timã glo.itaq̃ cum in.d.c.ij.de pben.li.vj.diſponat q̃ ne
mo poſſit cõferre bñficia in curia vacãtia niſi ſit ei ꝯceſſa
ptãs ſpãlis ⁊ expreſſa non dȝ cenſeri collata dicta ptãs in
caſu nr̃o cũ non cenſeat conceſſa ſpãlis per gñalitatẽ vbo
rum dicti ꝓuilegij nec expſſa lȝ ſit excepta ſola vacatio in
curia per obitũ caſus.n.qñ vacat per renũciationẽ non eſt
expreſſus in verbis dicte bulle niſi ſub verbis generalib⁹
merito nõ põt dici ſpãlis ⁊ expreſſa cõceſſio prout ⁊ dicit
dñs conſulens.q̃ ⁊ ſatis aperte innuunt vba pallegate
bulle pauli per quã cõceditur dicto magr̃o ⁊ cõuentui q̃
poſſint durãte caplo huiuſmodi bñficia vacãtia p reſigna
tionem factam in ipſo caplo ⁊ illa ptãs pape de nouo conce
dit ne poſſit ipugnari eorū cõceſſio de dictis bñficijs ex
eo qȝ vacauerint in curia vel ꝓpter preſentiã pape ſi itaq̃
fuit opus noua cõceſſione ptãtis quoad collationẽ prece
ptoriam que aſſignabant in caplo in manib⁹ magr̃i ⁊ con
uentus quãto fortius dicẽdũ eſt q̃ diſponere nõ potuerit
de vacãtibus per reaſſignationem in manibus pape poſt

finitū illud caplm cũ videat fuiſſe intẽtionis pape q̃ ma
giſter ⁊ ꝯuẽtus nõ poſſent diſponere de pceptorijs in cu
ria reaſſignatis finito illo caplo vt denotãt illa vba in lit
teris iſerta ibi eodẽ durãte caplo arg.ſumpto a ꝯrio ſenſu
q̃ eſt in iur fortiſſimũ.l.j.§.huius rei.ff.de off.ei⁹ cui mã.
eſt iuriſd.l.apud antiquos.C.de fur.⁊.c.cū apoſtolica de
his que ſiunt a prela.ſine conſenſu capituli.

d ¶ Nec his refragat id qȝ tradit Ponta.in dicto conſilio
poſt Fede.qȝ vltra rñſum qȝ ſumit ex pmiſſis põt dici q̃
eius dicta potius iuuãt hãc ptē; rtum qȝ generalr dicit q̃
nõ cẽſet vacare aliquo reſpectu durãte cõmẽda ⁊ per ꝯña
eo reſpectu quo nõ vacat eccleſia durãte cõmẽda illo eodẽ
reſpectu dȝ dici vacare eccleſia finita ipſa cõmenda. Tum
qȝ vult q̃ qñq̃ cõmenda ſit ad vtilitatẽ eccleſie cõmenda
te ⁊ tunc põt libere cõferri nõ obſtante cõmenda.c.obitũ
⁊.c.catenienſis.lxj.di.⁊ glo.in.c.qui plures.xxj.q.j.⁊ tunc
fructus nõ cõſequit cõmẽdatarius prout nec ſimplex de
poſitarius. Qñq̃ cõmenda ſit ad vtilitatẽ pſone cui com
mendat ⁊ ille tũc percipit fructus ⁊ cõmoditatẽ ipſorũ ⁊
tunc eccleſia cenſet vacare p mortẽ vel ceſſum cõmendata
rij qȝ talis cenſet habere aliqȝ ius in eccleſia ꝓut alr̃ vide
mus q̃ in depoſitariũ interdũ trãſfert dominiũ.l.dic ſpõ
ſalioꝝ.l.lucius.⁊.l.qnt⁹.ff.depoſiti huic aũt mẽbro appli
cãdus eſt caſus noſter.nã lȝ iſta pceptoria eſſet reuocabi
lis ⁊ cõmẽda potius q̃ ꝓprius titulus bñficij cenſeret vt
declarat in bulla Pij tñ ad vtilitatẽ cõmendatarij cõceſſa
fuit vt ⁊ aperte demõſtrãt littere gratie aduerſarij ibi dũ
dicũt ſibiq̃ cedãt oẽs fruct⁹ ⁊ emolumẽta eiuſdẽ.⁊ inſup
lȝ valeant ad nutũ magiſtri ⁊ ꝯuẽt⁹ reuocari tñ nõ ſolent
niſi forte ex magna cã reuocari quo ſit vt cõiter ſint ppe
tue:iõ quodãmodo ppetue ſunt cẽſende: nã attẽdit id qȝ
cõiter accidit.l.certi ꝯditio.§.ſi nũmos ſi cer.pe.l.ſi.C.de
fideiuſ.l.q̃ ſi nolit.§.q aſſidua de edil.edic.cũ multis con
cor.⁊ gl.in.l.j.C.de arbi.⁊ in.l.ſiue poſſidetis.C. de ꝓba.
ſumit arg.a cõiter accidẽtibus q̃ ⁊ demonſtrant verba di
cte gratie qua nitit aduerſarius ibi qnimo in eadẽ prece
ptoria remaneat oĩb⁹ dieb⁹ vite ſue. Ex qb⁹ tollit dcã du
bitatio ⁊ remanet ꝯclo q̃ iura dicti dñi Bonutij valeant
per adducta per.d.conſulentem. Laus deo.

¶ Beneficioꝝ vniones facte a caplo ſeu ordinario. An
impediant collationem pontificis.

¶ Conſilium. lxviij.

In nomine dñi noſtri
ieſu xp̃i. ¶ Circa ſcdam qõnẽ. An poſita fa
cultate vniendi dicta vnio valuerit ad impe
diẽdũ collationẽ factã dño bonutio dicto
caſu in qua.q.ꝯcludendũ arbitror q̃ nõ tã
de iure q̃s attẽtis indultis ꝓuilegijs ritibus ⁊ ꝯſuetudini
bus dicte religiõis: cũ dictũ bñficiũ dcõ cãu cẽſeret ſum
mo pontifici reſeruatũ hoc decidit in terminis dñs Car.
in cle.ſi.in pn.in.ix.q.de reb.ecc.non alie.vbi dicit q̃ hec
queſtio olim fuit de facto ⁊ q̃ Jo.xxij. determinauit vnio
nem nõ tenere ẽt ſi eſſet facta p legatũ de latere qȝ eo ipſo
q̃ papa reſeruat vr̃ prohibere cuilibet inferiori ne diſpo
nat de illo ⁊ ſic nõ põt vnire facit qȝ no.gl.in.c.ſi tibi ab
ſenti de pbẽ.in.vj.⁊ ita dicit decidiſſe rotam dicit tñ q̃ in
dicta deciſione ꝯtinebat q̃ talis vnio caret effectu donec
papa cõtulerit ſed ex quo papa cõtulit illo demũ dimitten
te bñficiũ vnio ſortit effectũ ⁊ hãc opi.tenẽt dñs Card.⁊
dñs abbas modernus in.c.ſicut vnire de exceſ.prela.⁊ hãc
opi.in indiuiduo in iſtis pceptorijs tȝ Lapus de caſte. in
ſuis allegationibus alle.xxvij. qȝ q̃ nõ lȝ directo non lȝ p
obliquum vt in regula cũ qd vna via de reg.iur.in.vj. Et
qȝ de talibus bñficijs nõ eſt pmutatio per extrauagantẽ be
nedicti.xij.que incipi.dudũ.⁊ in extraua. execrabilis in ſi.
Jo.xxij. Et qȝ tales reſeruationes ſunt fauorabiles ⁊ ple
niſſimã recipiũt interpetrationẽ.c.ſi pluribus. de pbẽ.in
vj.⁊ in cle.ſi romanis de pbẽ.⁊ qȝ hȝ eſt regulare q̃ iferior
nõ põt ſe intromittere ſcirca bñficia reſeruata.c. vt noſtrũ
cũ ſuis gl.de app. Nã ⁊ re nõ integra pro reſeruatione li
gant manus ordinarij.c.eo tp̃e de elec.in.vj.⁊ hec opi. eſt
magis cõis ⁊ vera lȝ Gaſpar de Cald.in ꝯſi.xj.in ti.de re.
ecc.nõ alie.tenuerit ꝯtrarium:qȝ per talē reſeruationẽ non
tollitur ius ordinarie ptãtis qȝ ordinaria ptãte põt nedū
vacãtes vnire:ſed ⁊ non vacantes in cle.ſi.de reb.ec. non

alie.ſed primaȝ ẽt opi.cõſulendo tenuit prefatus elegans doct.Gaſ.de calde.in ſuo eleganti cõſil.mihi.xxxij.incipit querif.an vnio facta per papã cõiter hr̃ in cõſi.xiij.i ti.de re.ec.nõ alie.vbi fortiusvoluit ꝙ nõ teneat vl̃ ſaltẽ nõ ha beat effectũ vnio ẽt fcã p papã de bñficio reſeruato ſi nõ fiat mẽtio de reſeruatione ꝓbat h̃ p pulchras rõnes quarũ aliquas referã in ſequẽti dubitatione. Et hanc opi. tȝ Lappus abb.in.c.de libera.§.ſi.de offi.le.li.vj.vbi dr̃ ꝙ le gatus nõ põt vnire bñficia reſeruata pape. Et dicit Fed. de ſe.ita conſuluiſſe cõſi.cxc.ꝓut refert Dñicus i.d.§.ſi.

a ¶ Sit ergo ꝯcluſio ꝙ de iur̃ talis vnio de tali bñficio reſeruato nõ põt hr̃e effectũ. Solũ ergo reſtat rñdere ad ꝑuilegia rit⁹ ꝛ ꝯſuetudinis.ꝛ p̃mo ad bullã eugenij in qua dr̃ ꝙ ꝯcedif facultas dicto magr̃o ꝯferẽdi bñficia vbilibet vacãtia.rñdeo dupliciť p̃mo ꝙ talis latiſſima ꝛ ampla cõceſſio cõprehẽdit bñficia vacãtia i curia.ꝛ reſeruata q: ad h̃ vt eorũ collatio cenſenf cõceſſa dȝ ſpecifice ꝛ expſſe cõcedi de vacãtib⁹ in curia caſus eſt clarus in.c.ij. de p̃ben. in.vj.ꝛ ibi elegãter ad ꝓpoſitũ loqtur Lapus ꝛ poſt euȝ Dñicus qnimo fortius ſi eẽt ꝯceſſa ptãs cõferẽdi beneficia reſeruata ſedi apoſtolice ſiue generalr̃ ſiue ſpãliter reſeruata:nõ tñ veniũt in tali ptãte beneficia vacãtia in curia q: aliud eſt dicere bñficia apõ ſedẽ aplicã reſeruata cõferre ꝛ aliud reſeruata ſedi aplice cõferre ita decidit rota in cõcluſionib⁹ collectis p dñ.Gui.teutonicũ auditoreȝ anno dñi. Mccclxxvj.tpe Gregorij.xj. Scdo rñdeo ꝙ lȝ cẽſeref cõceſſa ptãs ꝯferẽdi bñficia ẽt vacãtia in curia nõ tñ ſequif ergo eſt cõceſſa ptãs vniendi talia bñficia q: daf ꝙ aliqs hȝ ptãtẽ cõferẽdi bñficia ſibi ſubiecta ꝛ in inferioribus platis ipſis epis.Et tñ nõ pñt vnire ꝙ plus eſt:vt ſ.pȝ.xvij.q.ij.viſis ꝛ per id qd̃ hr̃ in.c.ex frequẽtib⁹ d inſti.in qb⁹ pȝ ꝙ abbates ꝛ iferiores epis pñt cõferre ꝛ tñ clarũ eſt ꝙ nõ pñt vnire ergo ex diuerſis nõ fit illatio.l.naturalr̃.§.nihil cõe de acq.poſ.Itẽ cui cõcedif ꝙ eſt min⁹. Nõ ꝯcedif ꝙ eſt plus iuxta no.in.l.ij.ꝛ.iij.ff.de ſeruis export.Et ſic pȝ ꝙ bulla pauli nõ ob.nec ſcdo ob. bulla Pij q: potius facit in ꝯtrariũ in caſu nr̃o cũ.ſ. dmõſtratũ ſit ꝙ ẽt attẽta bulla pij tale bñficiũ vacãs in curia p reſignationeȝ cẽſef reſeruatũ.Preterea dato ꝙ tale bñficiũ vigore bulle potuiſſet ꝯferri nõ ſequif ergo potuit vniri vt.ſ. dictũ eſt.Nec in bulla Pij reperif expſſe ꝯceſſum ꝙ bñficia vacãtia in curia hmõi poſſint p magiſtrũ cõferri nõ ergo dȝ fieri iterpetratio p ſubauditos ꝛ tacitos itellectus ad correctionẽ iuris cõis ad h̃ gl.ſingularis in.c. cupiẽtes.§. ꝙ ſi p.xx.de elec.li.vj.Et maxĩe attẽta diſpõne tex.in.d. c.ij. de pb.in.vj.q multũ pciſe loquif regrẽdo ꝙ ſpãliter ꝛ expſſe ꝯcedaf ptãs cõferẽdi bñficia vacãtia in curia ꝛ ꝙ ibi notabilr̃ p Lapũ ꝛ dñicũ:ꝛ ẽt fortificaf q: vltra diſpõneȝ iuris hẽmus expſſam reſeruationẽ pape ad h̃: vñ duplex vinculũ difficili⁹ tollif ar.c.j.de treug.ꝛ pa. ad h̃ cõſuluit Jo.cal.ad aliũ effectum in.vij.conſi.in ti.de reſcrip.

b ¶ Nec vltio loco obſtãt cõſuetudines religionis allegate de ptãte ꝛ facultate vniẽdi bñficia reſeruata lȝ ergo ꝛc. Sicut.n.expſſa ꝛ gñalis ꝯceſſio facultatis diſponẽdi ſup bñficijs nõ cõprehẽdit bñficia reſeruata:vt i.d.c.ij.d p̃bẽ. in.vj.p hoc vr̃ caſus in.c.ſi.§.in p̃bẽ.de ꝯſue.li.vj. vbi cõſuetudo in ecclia ꝙ antiqores optẽt p̃bẽdas nõ cõprehẽdit p̃bẽdas vacãtes i curia ꝛ eo maxĩe q: vt dicit Gaſ. cal. in.d.ꝯſi.xiij.vnio eſt ſtricti iuris ꝛ odioſa q: iuri cõi repugnans cũ quelibet eccleſia ſuũ rectorẽ debeat hr̃e.lxx.diſ. ſanctoꝝ.xvj.q.j.p̃cipimus ergo ꝛc. Poſtremo oĩa p̃dicta cõfirmanf ſolido fundamẽto.nã paulus in collatione fcã dño bonutio dicit ꝙ attẽto ꝙ apud ſedẽ apoſtolicã vacauerit dcm̃ bñficiũ per reſignationẽ in manibus ſuis fcm̃ nullus p̃ter eũ pro illa vice diſponẽ potuerit ſiue poſſit p que verba papa decidit oẽm exitationẽ ꝙ obſtãte reſeruatione nullus potuit vnire ꝛ põtifex interpetraf ſuũ factũ ꝓpriũ cuius interpetratio facit ius ꝛ caſum pro iſta pte q: eius eſt interpetrari cuius cõdere.c.inter de ſent. excõ.x. q.j.ex his.l.ſi.C.de.ll.maxime q: interpetratio eſt circa factum ꝓpriũ quo caſu ei ſtandũ eſt.d.cle.j.de pbs.Et ita p predicta in iterpetratione reſeruationis ꝯſuluit Ludo.in d.ꝯſi.ccclij.icipit quoad p̃mũ ꝓpoſite cõſultatiõis ꝛc.p his adduco ꝙ pulchre conſuluit dñs Cardi. qui vult ꝙ ſi papa dicat ſibi cõſtitiſſe de certo crimine alicuius vñ mãdat eius beneficiũ tanꝗ̃ ipſo facto vacans tit io conferri. Et ille ꝯ quẽ ſcribif velit ꝓbare ꝙ illud crimen nõ inducit ipſo facto vacationẽ cũ nõ ſit in iur̃ expeditũ nõ audietur q: papa vr̃ fundare intentionẽ ſuã in facto ꝓprio h̃ eſt in iur̃.ꝛ ita declarat ꝙ illud vitiũ inducat priuationeȝ ꝛ h̃ in ꝯſi.cclxxxviij.incipi.vltra alia ſolẽniter ꝛc.per multa.ꝛ maxime q: nõ põt argui error in papa in tali caſu cum habeat noticiã iuris vt in.c.j.de cõſti.li.vj. Unde taliter ſcribendo in caſu iuris dubio vr̃ velle talem caſum decidere. Hoc idẽ in mr̃ia reſeruationis decidit Pe.de anch.in ſuo cõſi.ccxcv.incip.intentio domine Cõſtantie lȝ ſi interpetratio pape contineret manifeſtã iniuſticiam forte nõ eſſet ſequẽda vt conſuluit Pe.de ancha.in conſi. cccxciiij.inci. premitto pro clariori deciſione q: qñ papa erraret in iure claro dici poteſt vos fallit obliuio iuxta no. per Bal.in.l. iuriſiurã.C.de teſt. Si qua ergo dubitatio erat in caſu noſtro ſummus pontifex illam tollere voluit ꝛ declarauit ad hoc ꝛc. Poſtremo in caſu noſtro eſt derogatum per ſummum pontificem omnibus indultis ritibus ꝛ ꝯſuetudinibus dicte religionis cum ſpeciali clauſula derogatoria nõ obſtantium de qua dicetur in tertia dubitatione.

c ¶ Circa aliã dubitationẽ qua querif an per reſignationeȝ factã in manibus pape ꝓuiſio vnionis facta p dictũ magiſtrũ fuerit ſortita effectũ ita ꝙ pontifex ignarus dicte ꝓuiſionis nõ itẽderit ꝓuidere dño Bonutio repio ꝙ Dominicus de ſancto gemi.in ſolẽni ſua repe.c.poſtulaſti d reſ. in antiquis ponit ſimilẽ.q.ſi facta ſit vnio ab ordinario ex legitima cã.Et nunꝗ̃ vnio ſortiaf effectũ papa reſeruat beneficiũ ꝛ mortuo prelato illud confert non facta mẽtione vnionis an teneat talis collatio:ꝛ p̃mo allegat dominos de rota deci.xxxij.in antiquis mihi eſt.xxxvij. incipiẽ. Itẽ not.ꝙ reſeruatio pape tenẽtes ꝙ collatio tȝ q: adhuc nõ tollitur vnio que eſt ppetua ꝗuis eius effectus ad tẽpus ſuſpẽdatur vt in.c.ſciant cuncti de elec.li.vj.facit cle.ſi vna de reb.ec.nõ alienã.ꝛ licet vnio ſit facta ex cã neceſſaria tamẽ talis cã.ꝛ eius effectus facto p̃ncipis põt differri l.ſi.ad munici.ad h̃.c.nõ eſt deuoto. item cum reſeruatio fiat motu ꝓprio nõ põt allegari ſubrectio.c.ſi motu ꝓprio de preben.in.vj. Sed domini de rota in eiſdẽ deciſionib⁹ deci.clxxv.incipien. ¶ Item not.ꝙ beneficiũ vnitũ tenẽt ꝙ collatio de beneficio vnico non valet niſi fiat mẽtio de vnione q: al's ꝓpter frequentes impetratiões vnio poſſet remanere ieſſicax qd̃ eſt abſurdum cum vnio legitima reſpiciat cauſam neceſſariã. Et ideo non eſt veriſile ꝙ papa illã tollere velit niſi de ipſa vniõe in litteris expſſa mẽtio habeaf ſicut in ſimili df ꝙ vſufruct⁹ facile cõſolidaf ꝛc.l. ſi vſuſfructus.ꝛ.l.ſi.ff.de vſuf. dñs dñicus dicit ſe credere ꝙ etiaȝ cõceſſio facta motu ꝓprio nõ valet niſi de vnione mentio habeatur q: papa per ſuas litteras nõ itelligif velle preiudicare iuri iaȝ alteri queſito niſi h̃ in lr̃is exprimatur. Siue tale preiudiciũ eſſet iuris queſiti extinctiuuȝ ſiue dilatiuum vt in.c.ſi ꝓpter ꝛ in.c.ꝗuis de reſ.in.vj.ꝛ tex.in.c.ſi ſuper gratia ꝛ in.c.ſtatuim⁹.de offi.deleg.in.vj. vbi dicitur ꝙ nõ intendit differre ius alteri queſitũ. Nec ob.cl'a motu ꝓprio q: illa tollit ſubreptioneȝ nõ tollit ius alteri queſitũ ad rẽ [illegible] in re per not.per Joã.an.in.d.c.ſi motu ꝓprio ad hoc tex.in.c.ꝗuis de reſcrip.in.vj. Et per hec videbaf reddi dubia pars domini Bonutij:nec videbatur obſtare ꝙ impetrans ignorauit vnionem cũ ignorãtia interpetrantis nõ excuſet a vitio ſubrectionis.c. cũ noſcis de cõceſ.p̃bẽ.cum ſi.Et hoc eſt propter intentionem cõcedentis facit tex.in.c.ex parte el p̃mo de offi.delega.ꝛ tenet Hoſti.in.c.inter dilectos de exceſ.prela.ꝛ Calde. in ſuo conſi.xiiij.in titu.de reſcrip. Nec videbaf obſtare clauſula anteferri per ea que eleganter ponit Oldr. in ſuo cõſilio mihi.ccxij.incip.punta breuia ꝛ in conſi.ccxx. incipi. clemens papa vbi vult expreſſe ꝙ talis cl'a non operetur quoad bñficia vnita ꝛ in cõſi.cccxciiij.incipiẽ. dñs noſter clemens papa.ꝛ qd̃ no.cõpoſtola.in.c.cãmqȝ de reſcript.ꝛ Jo.an.in.c.ſi.de conceſ.preben.in.vj.

d ¶ His tamẽ nõ obſtãtibus ꝯtriuȝ puto ꝛ eſt aduertendũ ꝙ que dicta ſunt.ſ.differunt a caſu noſtro: vnde conſidero ꝙ aliquãdo fit collatio de beneficio vnito nõ reſeruato ꝛ hoc caſu loquif rota deci.clxx.ꝙ non valet ꝛ fundat ſe in ſubreptione.ſi ergo coniungerentur reſeruatio ꝛ collatio cũ reſeruatio fiat motu ꝓprio vt dicit rota in deci. xxxvij. ſ.allegato nõ poſſet ſubreptio allegari.in.c. ſi motu proprio:ergo de intẽtione dominorum de rota in vtraqȝ deciſione ꝙ collatio fcã de bñficio vnito non fcã mẽtio de beneficio vȝ ſi fuit reſeruatũ ante vnionem lȝ dñicus ꝯdicat ſi vero ſit vnio ꝛ poſtea ſequif reſeruatio :tũc dominicus tenet ꝙ

tenet ꝙ nō valet collatio niſi de vnione fiat mētio:q: lȝ re
ſeruatio fiat motu proprio nō tollit ius alteri q̄ſitum.c.quā
uis de reſcri.in.vj.facit ad hoc qđ no.Lapus ⁊ Jo.de lign.
poſt gl.ſi.i.c.ſi tibi abſenti ꝺ pb.i.vj.vbi dñicus refert cuiꝰ
tā opi.rota cōtradicere vī vt.ā.immo ēt hoc caſu cōtrariū
dicendū eſſȝ in terminis nřis eius qđ dicit dñicus q: i caſu
nřo cōcurrit reſeruatio que fit motu proprio vt.ā.⁊ ſic tol
litur obſtaculū ſubreptionis. Jtem concurrit clauſula non
obſtātibus quibuſcunq; per que gratia poſſet impediri per
quā impedit ius alterius vt tenet ipſemet Dominicus in.d.
c.poſtulaſti.⁊ tenet Lapus in.c.ſi ꝑpter de reſcrip.in vj. ⁊
in.c.ſi motu proprio.⁊ in.c.ei cui de prebē.in.vj. Et ſic vale
ret collatio licet de vnione non eſſet facta mentio poſito ꝙ
reſeruatio fuiſſet facta poſt vnionem. Aliquando ſi tertio ꝓ
cedit reſeruatio poſtea ſequitur vnio demū papa illud con
fert tanq̄ reſeruatū iſte eſt caſus nř in quo cōcludendū eſt
indubitāter ꝙ valet collatio lȝ de vnione nulla ſit facta mē
tione hoc in primis eſt de intentione dñi Cardi. in cle.ſi.de
re.eccle.nō alie.⁊ Car.⁊ doc.in.d.c.ſicut vnire q indiſtincte
volunt ꝙ ſi fuit vnio de beneficio reſeruato vel nō valet vł
ſuſpenditur ſequuta collatione pape nec requiritur ꝙ in ta
li collatione fiat mētio de vniōe ſi.n.fuiſſet neceſſariū vtiq;
expreſſiſſent.c.ad audientiam ⁊c.⁊ etiam Lapus in.d.allega
tione.xxvij.qui loquitur de iſtis ꝑceptorijs vult in diſtincte
ꝙ vnio nō valeat.⁊ ꝙ collatio tenet nec dř ibi ꝙ in cāu ſuo
de vniōe fieret mētio. Et eſt notandū ꝙ doc.loquunł ēt in
beneficijs reſeruatis per quam reſeruationem preiudicatur
ordinarie ꝑtāti.⁊ ſic dici poſſet reſeruatio odioſa ꝑ ea q̄ di
cta ſunt.ā.ſm Dñicum in.c.cū in illis.§.ſi vō de prebēd.in
vj.nos aūt ſumus in caſu in quo reſeruatio eſt fauorabilis
ꝑ no.in.c.ij.de ꝑben.in.vj.⁊ in cle.j.vt lite pendē.put.ā.de
mōſtratum fuit.Unde ſi hec ſentiunt doct.in reſeruatione
odioſa: ergo fortius in fauorabili vt in regula odia cum ma
teria de reg.iur.in.vj.⁊ in.l.cum quidam.ff.de lib.⁊ poſthu.

e ℂ Cōfirmanł predicta rōne:nā ideo Dñicus qñ reſerua
tio ſequitur vult ꝙ fiat mentio de vnione:q: lȝ videał fieri
motu proprio nō tollitur ius alteri queſitū:ſed hec rō ceſſat
in caſu nřo qñ ꝑcedit reſeruatio vnionis:ergo ceſſet diſpō
c.cum ceſſante de appella.immo reſeruatio impedit ius que
rendū per vnionē facilius aūt impeditur ius querendū q̄
ius queſitū tollatur.l.pře furioſo de his qui ſunt ſui vel ali.
iu.⁊ hanc partē expreſſe decidit in terminis nřis Calderi.in
preallegato cōſi.xiij.in ti.de rebus eccl.nō alie.vbi fortiꝰ lo
quił de vnione facta per papā ꝙ ſi vnio eſt facta per papā
de beneficio reſeruato de reſeruatiōe nō habita mentione
⁊ demum impetreł tanq̄ reſeruatū non habita mentiōe de
vnione an illud debeat optinere ⁊ ꝯcludit ꝙ ſic ⁊ ꝓbat hoc
per pulchras concludentes ⁊ ſubtiles rōnes que ibi videri
pñt ⁊ potiſſime:q: effectus reſeruał ſpālis ꝓ aliquo vł gñā
lis eſt ꝙ per papā tm̄ illud beneficiū conferał.d.c.ij.de pb.
⁊.c.ſi.de conſue.li.vj.Effectus vnionis eſt ꝙ cedēte vel de
cedente rectore ad illum cui facta eſt vnio fructus pertinēt.
c.conſultationibus de dona.c.cum [illegible] de reſcrip.⁊ in.c.ſicut
vnire de excel.prela.expectat ergo vnio hūc effectū vacatio
nis ante quē effectū reperił reſeruatio habere ſuum effectū
ſ.ꝙ per papā tm̄ dȝ cōferri.ergo iſte effectus qui iam eſt na
tus ⁊ cauſatus nō tollitur per actū cōtrariū maxime qui pē
det ēt cū peruenerit ad effectuȝ extantis cōditionis vel dici
ſequuti ar.eius ꝙ habetur in.c.pe.de preben.c.j.§. ſi ſubiū
git.⁊.c.auctoritate de conceſ.ꝑben.co.li.differał ergo vnio
nis effectus plura alia ſubtilia ⁊ notāda adducit que obmit
to:q: eius conſilia quaſi per oīa hñtur.⁊ ex hac ſola deciſio
ne remanet ſopita qđ nřa multum late videatur conſulere.
Oldra in conſi.mihi.ccliiij.incip.dñs nř papa quartus. Sȝ
in caſu Oldra.preſupponitur beneficiuȝ nō vacare in curia
nec reſeruatū ſecus in caſu noſtro ⁊c. Preterea loquitur in
ꝑmutatione ſubiectitia poſt vnionem:vñ ex diuerſis nō fit
illatio.preterea Oldra.loquitur qñ per ceſſum vel deceſſum
nō vacauit eccleſia:ſed in caſu noſtro dř vacaſſe per reſigna
tionem ex quo in vnione fuit reſeruatus verus ⁊ indubita
tus ꝑceptor.⁊ ꝙ haberet fructus ⁊c. Jtem in caſu Oldr.alio
mō fuit facta vnio ⁊ alio mō iam ſortita fuerat effectū q̄ in
caſu nřo. Jtem in caſu Oldra.vnio erat perfecte facta ⁊ ſor
tita effectum ⁊ beneficium poſſeſſum vt vnitū ꝑ plures an
nos viuente tamen rectore.⁊c.Cōfirmanł predicta alia rō
ne:nā inferior nō pōt vnire bñficiū vacaturū reſeruatuȝ vt
plene concluſum fuit ergo nō cēſetur in iſtum caſum voluiſ
ſe venire ad hoc tex.in.c.a nobis de ſnīa excō.qñ verba diſ

ſpoſitionis nō referūtur ad impoſſibile ipſi diſponenti ſm̄ hāc
doctrinā ponit Bal.in.l.ſi.§.in cōputatiōe.C.de iure deli.
per ibi notata ⁊c. Si ergo ad hunc caſuȝ non extendebatur
prouiſio vnionis:ergo de vnione nō erat ſiēda mētio: quo
niam nō entiū nulle ſunt qualitates ⁊ poſito ꝙ diſponētes
in hunc caſum prouidere voluiſſent eorum prouiſio fuiſſet
nulla ex defectu poteſtatis maxime propter cl'am decreti de
qua in reſeruatione ꝑut plene ꝓbat Joan.cal.in.d.conſilio
per no.in cle.j.de conceſ.preben.⁊ cal.in cōſi.vij.in titu. de
reſcrip.ergo talis diſpōnis nulle nō erat ſienda mentio per
ea que no.gl.in.c.cum nřis de conceſ.preben.⁊ in.c.ex teno
re de reſcrip.tenet calde.in preal.conſi.xiiij.

f ℂ Confirmał iſta nā qñ vnus hȝ ius ad beneficium vacatu
rum in certa eccleſia vel dyoceſi ⁊ alteri conferatur benefi
cium in ſpē lȝ collatio non teneat nō facta mētione de expe
ctantibus quādo beneficium eſſet affectum ꝓ primo impe
trāte per reſeruationē ⁊ decretum ⁊c.ſm not.per Archy.in
c.ſi poſtq̄ de elect.in.vj.tamē ſi tale beneficium vacat in cu
ria ſecus eſt ita decidit Jo.an.in.d.c.ſi poſtq̄.⁊ ſequił dñi
cus in.d.c.poſtulaſti.⁊ rō eſt in promptu per no.in.d.c.ij.ꝺ
ꝑben.in.vj.ergo nō fuit neceſſe facere mentionē de tali iurꝭ
ꝙ ſibi nō ob.argu.c.dudū.⁊.c.ſi ꝓ clericis pauper de ꝑbē.
in.vj.⁊ etiā decidūt caſum maxime in rōne decidēdi q: tale
bñficium non debebał rōne vnioni.igitur de vnione nulla
erat ſiēda mētio facit ēt optime ꝙ dicit cal.in cōſi.vij.in ti.
de reſcrip.dicēs ꝙ beneficia etiam generalł reſeruata non
veniūt in lřis gnālibus niſi de reſeruatiōe fiat expreſſa mē
tio.d.c.ij.de ꝑben.in vj.Et rō eſt:q: papa nō intēdit in du
bio tollere ꝑmo diſpoſita.ideo ſi aliter faceret preſumitur
circūuentus.c.cum olim de re iud.Jtem cōfirmātur alia ra
tione.Nam aliqñ reperił expreſſum in iuř ꝙ certa qualitas
exprimał in lřis ad bñficia.⁊ tūc clarū ⁊c.vt no.glo.in cle.j.
de ꝑben.Aliqñ non reperił in iuř expreſſum ꝙ qualitas ſit
exprimēda in talibus lřis.⁊ tūc nō dȝ exꝑmi vt tȝ dicta gl.
cal.in.c.in noſtra.in.iiij.q.de reſcrip.⁊ in cōſi.x.in titu. de
reſcrip..niſi papa forte nō fuiſſet cōceſſurus ⁊c.ꝑ not.in.c.
poſtulaſti de reſcri.⁊ dñi de rota deci.cxxix.⁊ ſpecu.de reſc.
preſen.§.rōne quoq; defectus ṽ.item ꝙ tacui ⁊ traditur in
d.cle.j.de ꝑbē.vñ ⁊c.oſtendi dȝ ꝙ papa nō fuiſſet alš cōceſ
ſurus in caſu aūt noſtro cōtrariū manifeſte oſtēditur ex plu
ribus pregnātibꝰ clauſulis ⁊c. Pro his ēt accedat clauſula
anteferri ꝑ quā predicta multum iuuantur.Nam licet ꝑ illa
nō tollatur ius queſitum in re tñ tollitur ius queſitum ad
rem tenet compoſto.in.c.cāmq; de reſcri.Et Jo.an.in.c.ſi.
de cōceſ.prebē.in.vj.⁊ Dñicus.in.d.c.poſtulaſti.ergo i cāu
nřo.⁊c.Poſtremo eo ipſo ꝙ bñficiū vacauit in curia fuit re
ſeruatū.⁊ ꝯñter fuit reſeruatione affectuȝ que affectio nūq̄
tollitur niſi per collationem pape poſtea ſubſequutā ita de
cidit rota in preallegatis antiquis deciſiōibus collectis per
gui.deci.clxxviij.inci.item ꝙ bñficia.vnde dicūt dñi de ro
ta ꝙ cum ſemel eſſet ablata ptās ordinarie cōferendi per re
ſeruationem niſi ſibi reſtituatur hmōi ptās ⁊ tollał impedi
mētū nūq̄ poterit ſe intromittere de huiuſmodi beneficio
ar.c.vt nřm de appel.c.paſtoralis de offi.ordi.c.ſtatutum de
prebē.in.vj.⁊.c.ſi eo tempore de elec.adducūt declarationē
vrbani quinti ⁊ Gregorij.ix.que hñt ꝙ ſi papa mādat pro
uideri de aliquo beneficio certo modo vacāte vel vacaturo
ſi ex aliqua cauſa hmōi prouiſio nō ſortiatur effectum:nihi
lominus hmōi bñficium remanet reſeruatū pro hoc tex. cū
ibi no.in.d.c.ij.de prebē.in.vj.Ex quo ſequitur ⁊c. Uñ di
ctus bonitius pōt dicere dño Ant.quo ad te liberas edes
habeo:nam iſta exceptio. Tua nō intereſt repellit ⁊c.Et ita
etiā in cā bñficiali tȝ dñs abbas in.c.cū q̄rēte ꝺ cle.nō reſi.
allegat Jnno.in.c.inter dilectos de exceſ.pla.⁊ iura preall.

g ℂ Circa tertiā dubitationē cum diſputādum ſit de virtute
cl'e nō obſtātibus:ſi plene ⁊c.vnde perſtringam aliqua ma
gis facientia ad terminos noſtros.⁊ in ꝑmis dico ꝙ illi ſta
tuto ēſt derogatum per clauſula non obſtantibus etiam ge
neralem per quam tolluntur etiam particularia ſtatuta ali
cuius eccleſie per que effectus gře perpetuo extingueretur
vt eſt glo.per doc.ibi communiter approbata in.c. cum ali
quibus de reſcr.in.vj. Secus ſi effectus gře differreretur ꝑ
no.in.c.ſi pp tua debita de reſc.in.vj.Et ita per predicta in
terminis decidit cal.in.d.cōſil.xiij.in ti.de re.eccle. nō alie.
vbi vult ꝙ ſi bñficium reſeruatum eſt vnitum ⁊ poſtea con
fertur per papam nō habita mentione vnionis tollitur pro
uiſio vnionis per clauſulam non obſtantibus per not.in.d.
c.cum aliquibus. Pro his etiam facit quod conſuluit Joā.

calde.in consi.j.in ti.de rescrip.vbi vult ꝙ cl'a non obstanti
bus statutis ⁊ consuetudinibus tollit illa iura que induce
rēt gratie extractionē.Sȝ in casu nr̄o dictū statutū induce
ret perpetuā extraneā gratie ⁊c.Ad idē decisio rote in anti
quis collec.per dn̄m Gui.vt.ṡ.⁊.j.deci.iij.inci.Itē si statu
tum est in ecclesia vbi concludunt ꝙ per talem cl'aȝ tollunt
particularia statuta ordinariorū ⁊ collatorū etiā super certo
beneficio:q2 papa pōt ⁊ censet velle p̄iudicare ⁊ dicunt ita
fuisse sniatum scd'o in deci.ccxv.incip.Itē si mādat alicui ꝓ
uideri de maiori p̄bē.allegant no.per Jo.an.post Arcbi.in
nouella in.c.si postꝙ̄ de p̄bē.in.vj.Cōfirmātur predicta vr
genti rōne:nā si facta est vnio bn̄ficij per ordinarium ⁊ post
vnionē ēt facta reseruatio que dici pōt odiosa ⁊ facta est col
latio cū cl'a nō obstātibus tollit ꝓuisio vniōis lȝ de illa nul
la fiat mētio vt cōcludit Lapus in.c.si pp tuo.de rescrip.in
vj.⁊ Dn̄icus in.c.postulasti de rescrip.ergo fortius in casu
nr̄o ⁊c.Preterea nos sumus in cl'a derogatoria nō obstāti
bus spāli ⁊ in multis indiuiduis vt pȝ per verba ⁊c.vt p̄ba
tur ex his que no.Bar.in.l.j.ff.si q's in ius vo.nō ierit.⁊ in
l.j.post p̄rin.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.pcibus.ergo debēt alia sta
tuta tolli ⁊c.per ea q̄ in simili ponūt bart.⁊ doc.in.l.si q's in
p̄n.testi de le.iij.⁊ bal.⁊ alij in.l.sancimus.C.d' testis.⁊ bal.
in.l.humanū.C.d.ll.⁊ p can.in.c.j.de cōstit.⁊ i.c.j.de excef.
pla.⁊ in.c.si pp de rescri.in.vj.vbi p Pe.de ancha.in repe.

b ❧Itē aduertēdū puto ꝙ ex quo dicta ꝓuisio d' facta ex le
gitima cā ad hoc vt prioratus sancti Quirici hȝ quattuor
cameras iuxta stabilimēta ⁊ consuetudines d' emanasse ad
obseruātiā iuris.⁊ sic nō ꝑtinet priuilegiū iuxta no.in rub.
de rescrip.Nā rescripta ad bn̄ficia quedā sunt mere gratio
sa.c.dudū.§.nos igit de p̄ben.in.vj.quedam non gratiosa.
Sed vocant lr̄e de iusticia vt in.c.cū scd'ȝ de p̄ben.⁊ sic nō
cōtinent priuilegiū prout est in casu nr̄o in quo vnio fuit fa
cta ex iusta ⁊ necessaria cā vt plene ponit dn̄icus in repe.d'
cti.c.postulasti an statuta nō cōtinentia priuilegiū facilius
tollunt per cl'am nō obstantibus per no.in.c.j.de excef.pre
la.li.vj.⁊ in.d.c.j.de cōstitu.⁊.c.si pp duo debita ⁊ declarat
Federi.de senis consi.ccxxvj.⁊ pulchre vltra alios declarat
Pau.de ca.in ꝯsi.iiij.d' quo.j.Sed posito ꝙ eēt priuilegiū
hȝ cl'as derogatorias fortissimas adhuc dico ꝙ censet subla
tum:q2 in dicta ꝯcessiōe vltra cl'as valde specificas est dictū
etiā si de eis eorūqȝ totis tenoribus de verbo ad verbū eēt
habēda mētio spālis ac in eis cōtineret expresse ꝙ p hmōi
generales cl'as ei nō intelligatur derogatum ⁊ sequunt in
dicta bulla verba multum pregnātia ⁊ ad hoc adduco ꝙ no
tanter cōsuluit Fede.de senis in consi.mihi.xlvj.incip.habi
ta sup casu p̄dicto collatione ⁊ deliberatione vbi concludit
habito ꝯsi.⁊ deliberatione cū sapienti viro dn̄o Jacobo de
sancto Miniato ꝙ ⁊ propter dicta verba de quibus.ṡ.po
sita in casu vel priuilegio derogat spālibus priuilegijs quorū
cūqȝ hn̄tibus spāles cl'as derogatorias vt pȝ in.c.q2 sepe de
ele.⁊ in.c.vt officiū de here.⁊ in cle.j.de sepul.vbi hāc ptes
tȝ Pau.⁊ dicit ꝙ ista opi.approbat in extrauagāti Bonifa
cij.viij.que incip.rem nō nouam aēs cū priuilegia sint facti.
Et possit papa illa merito ignorare vt in.c.j.de cōsti.in.vj.
si diceremus ꝙ gn̄alis derogatio priuilegiorū nō sufficeret
indirecte auferret potestas pape derogandi prioribus pri
uilegijs derogatorijs ꝙ dicere nephas ē s̄m eū.Et lȝ idem
Fede.in cōsi.l.mihi.ccxxvj.incip.casus talis est monasterijs
cuiusdā ordinis vbi multum late disputat istum articulū vi
deat contrarium determinare per multas rōnes tn̄ dicit ꝙ
vidit varie in curia practicari ⁊ teneri ⁊ p contraria pte alle
gat Jo.an.in.c.j.in fi.de sepul.in.vj.⁊ no.per Dy.in regu
la ꝙ semel placuit in.vj.Preterea in casu Fede.erāt in pri
mo priuilegio verba derogatoria multū pregnātia que non
sunt in casu nr̄o.Item nos nō sumus in tollēdo priuilegiū
sed potius statutū super certo beneficio ꝙ tollitur p gene
rales cl'as derogatorias.c.q2 sepe de ele.c.j.⁊ ibi no.de con
sti.lib.vj.Preterea loquit Fede.qn̄ primum priuilegiū erat
certum ⁊ validuȝ ⁊ de validitate secundi dubitabat in casu
autem nostro ⁊c.Preterea Federi.loquitur qn̄ verba hmōi
de quibus.ṡ.scd'i priuilegij non erant acte cōcepta:q2 age
batur ibi de auferendo priuilegio cum spālibus cl'is dero
gatorijs monasterio sancte clare nunquā in specie facta fuit
mentio in causa derogatoria de priuilegijs concessis dicto
monasterio.Sed in genere de priuilegijs quorumcūqȝ lo
corum expressis prius qbusdam alijs monasterijs ⁊ in hoc
multum se fundat Fede.Sȝ in casu nr̄o est facta mentio de
priuileg.statutis ⁊ ritibus dictorum magri ⁊ capl'i in specie
vt patet in cl'a derogatoria que est apte cōcepta iuxta inten
tionē Fede.in.d.consi.vn̄ pōt dici ꝓut ipse dicit in.d.cōsil.
Nā ne papalis ptās impediret oportuit hr̄e aliquas cl'as ge
nerales per quas volūtas principis optatū sortiret effectū.
Oportuit.n.ipsum hr̄e aliqua vba per que cogitatus ⁊ effe
ctus suos in alterius notitiā proferret.xj.q.ij.humane.xxij.
q.ij.his autem aīa si diceremus ꝯtrium nimis impediretur ⁊
frustraretur papalis ptās ꝙ est absurdū ad qd' facit.c.dudū
de p̄ben.⁊.c.j.ad fi.de concef.preben.in.vj.Et sic Fede.po
tius concludit pro ista parte in casu nostro.

i ❧Et pro his facit ꝙ sic consuluit Pe.de anc.in suo cōsil.
cxl.incip.cōtra fratres accedit ꝙ dn̄s abbas moder.in.c.cū
instantia de censi.amplectit primā opi.ṡ.relatam Fede.⁊ di
cit ꝙ consi.xlvj.fuit posterius.Et ꝙ Fede.mutauit senten
tiam pro quo facit:nā in sic hanc eandem opi.tenent Bal.
⁊ Ange.⁊ in.l.oīs.C.de prescrip.xxx.an.istud ēt in sic vo
luit dn̄s Raph.cu.in.l.si quis in prin.testi.de leg.iij.Prete
rea reperio ꝙ elegās doct.dn̄s Pau.de ca.in hac mā facit
solēnissimum consiliuȝ.⁊ pro vna parte adducit Fede.in.d.
consi.xlvj.⁊ Bar.hoc decidere in extraua.ad repri.in ver
bo non ob.ad fi.⁊ Pau.in.d.cle.j.de sepul.in cōtrariuȝ ad
ducit illud aliud cōsi.Fede.⁊ Cy.in.l.rescripta.C.de preci.
impera.offe.⁊ tandē se reducit ad hanc conclusionē ꝙ si est
generalis cl'a non obstantibus non sufficiat.⁊ ita loquatur
vna opi.Sed spālis sic per ea que no.Bar.in.d.l.si quis in
prin.testi.⁊ in.d.l.j.de vul.⁊ pup.⁊.ṡ.retuli.⁊ vbi attentis
Bar.in locis relatis cl'a in terminis nostris indubitāter di
citur spālis cum in spē fiat mentio ⁊c.ita consulunt Pau.de
ca.multum solēniter in suo con si.iiij.incip.passus iste dubi
tabilis videtur cum in mā ista quot sunt capita tot sunt sen
tentie ⁊c.pro hoc adduco.Nam ad hoc vt quis possit cōfer
re beneficia vacantia in curia requiritur spālis ⁊ expresse men
tio.⁊ tn̄ si apponitur generalis cum cl'a ēt si de ipsis oporte
ret mentionem facere spālem hȝ vim simplicis expressionis
⁊ sufficit ita concludunt Lapus ⁊ dn̄icus in.d.c.ij.de p̄ben.
in.vj.Accedat ēt q2 cōcurrit cl'a non obstantibus ⁊ cl'a mo
tu ꝓprio ex quo reserua.censetur facta motu proprio prout
arguunt Lapus ⁊ dn̄icus quos.ṡ.retuli.Sed vbi cōcurrit
ꝙ scd'm priuilegiuȝ cōcedatur motu proprio indubitanter
in casu supradicto ꝓualet scd'm ⁊ hȝ locū opi.fede.vt p p̄di
cta ostēdit pulchre Lud.ro.in suo cōsi.cccxxvij.incipit.iste
sunt rōnes quibus mouetur ⁊c.vbi notabiliter loquitur.
Postremo dicere possumus ꝙ sunt verba ita pregnantia ⁊
apte concepta ꝙ ostendit manifesta mens pōtificis ꝙ vo
luit oibus ꝓuisiōib' derogare quo casu qn̄ apparet de mē
te p quecūqȝ vba tollit pcedēs dispō seu ꝓuilegiū vt est de
mente doc.i.d.c.j.de excef.pla.in.vj.vbi clare dn̄icus ⁊ Jo.
an.in.c.j.de cōsti.lib.vj.⁊ Bal.ponit pulchra verba in quo
dā consilio ꝙ incip.requiritur ꝙ dixit.

k ❧Circa quartaȝ dubitationeȝ p̄mo argui pōt ꝙ fuerit do
natio in proprietatem de qua donatione fit mentio in cle.j.
de re.eccle.non alie.cum dixit donamus.secundo potest ar
gui ꝙ fuerit vnio cum fuerit concessa proxima camera prio
ratus.⁊ sic videtur vnita per illam speciē vnionis per quam
vna ecclesia alteri subijcit prout traditur in.c.cum dilectus
ꝙ me.cā.⁊ per Hosti.in summa ne sede va.§.fin.Nec ob.ꝙ
vtat postea verbo donamus:q2 d' ad ampliorem gratiaȝ vt
exprimit ibideȝ.Tertio posset argui ꝙ nō sit vnio vera:q2
de nā vnionis est ꝙ bn̄ficiū vnitū cōsolidet cū eo cui vnit.
x.q.iij.vnio in fin.xxj.q.j.in summa.⁊ p Inno.in.c.vt super
de re.eccle.nō alie.⁊ ꝯsequenter perdit nomē beneficij vt di
cunt dn̄i de rota deci.xix.in antiquis ad hoc text.in.§.illud
in auc.vt iudi.sine quoquo suffra.cū g' detur facultas di
mittendi ⁊ aliud accipiendi videtur potius esse spēs colla
tionis:q2 h̄ est ꝯ nām vnionis:q2 res vnita nō pōt dimitti
sine re cui facta est vnio iuxta no.in.c.j.ne sede vacā.⁊ trans
fit etiam cū illa per not.per Jo.an.in.c.super eo de preben.
in.vj.in nouella scd'o:q2 dimittere nō est nisi disunire ꝙ est
spēs alienationis vt in.d.c.sicut vnire hētur:nā si vnire est
spēs alienatiōis ⁊ nō pōt fieri sine tractatu vt.ṡ.dixi in p̄n.
secunde dubitationis ⁊ tradit in cle.fin.de re.eccl.non alie.
ergo multomagis disunire pro h̄ facit.Nam vnio fieri pōt
non dato defensore ⁊ tn̄ disunio fieri nō pōt vt no.gl.in.d.
cle.si.q2 agitur de diminuendo iur' ecclesie s̄m Cardi.ibi er
go vr̄ ꝙ talis concessio facultatis dimittendi nō valuisset ⁊
nihil fuisset operata si diceremus eē verā vnionē:q2 nō po
tuisset magister cuȝ capl'o sine tractatu hoc facere.Et maxi
me quia fieret disunio non dato defensore ⁊ non precedēte

legittima

legitima cā ꝑut no.in.c.j.ne ſede vacā.non potuiſſet ergo ſimplr cōcedi facultas dimittendi ꝑut fuit ɔceſſa q2 nō poterat.c.hoc facere.c.j.q.vij.Dudertum.ꝛ.l.nemo plus iuris de reg.iur.ergo ne dicamus talē facultatē fruſtratoriaꝫ per no.in.c.ſi papa de ꝑui.in.vj.dicamus ꝙ nō ſit vera vnio ad hoc tex.cū ibi no.per Bar.in.l.vbi dona.ff.de doñ.cā.mor. vbi ſi donationi cā mortis apponit̄ pactum ꝙ nō poſſit reuocari dr̄ donatio inter viuos ita hic cū de natura vnionis ſit vt non poſſit ita dimitti dicamus fuiſſe cōceſſa per collationem donec preceptor prioratus ſm tenorem ſtatuti declarauerit quā ꝑceptoriam voluerit pro quarta camera hic tamen fabam alij cudēdam relinquo:q2 res vr̄ mihi dubia ꝛ non neceſſaria ſtante veritate cōcluſionū in precedentibus dubitationibus. Laus.deo.

ℭ An quedā ſtiplō fcā nomine quarūdā mulierū abſentiū de eis dādo certū qd ſingulo anno ſtāte ſtatuto ꝙ qs poſſit alteri ſtipulari ꝛ actio querat̄ ſine ceſſione valeat in vim donationis vl̄ ɔctus inter viuos. Et an reuocari poſſit: in preiudicium dictarum mulierum ꝛc.

ℭ Conſilium. lxviij.

IN noie domini noſtri ieſu xpi. ℭ Arduus qdē pñs ɔſultatio apparet tria nāqꝫ vñr aduerſari dictis dñabus ꝛ iuſticiaꝫ partis aduerſe clarā ſatis deducere. Prio qdē ꝙ dicte dñe nō poſſunt niti ex dicta ſtipulatiōe deducit̄ ꝑ id qđ hr̄ in ſiſr in.l.q rome.§.flauius de vb.ob.ꝛ.l.iij.ff.de ſeruis expoꝛ.ꝛ.l.j.ꝛ.l.iij.ꝛ.l.mācipia.ff.de his qui ſine manu.ad liber.perue.ꝛ.C.ſi mā. ita fuerit alie.vt ma.l.j. Per que iura voluit Barto.in.d.§.flauius.ꝙ ſi ego donaui tibi domū vel.x.vt poſt tale tp̄s perueniat ad ecclīā ego poſſuꝫ donationē iſtā per pniam reuocare lꝫ eccle ꝗrat̄ ius ex tali ɔctu per.l.quoniā.C. de do.q ſub mō nitit̄ ꝑncipaliter per illū tex.vbi ex illo ɔctu querit̄ ius ſeruo.ꝛ tñ añ tp̄s pōt reuocari pñia ɔhētis ꝛ iſtā opi. tꝫ ēt Bar.in.l.iij.ff.de ſeruis expoꝛ.ꝛ eā approbat ēt Jmo. ibi rñdens ad quedā que pñt in ɔtrium adduci. Rñ pb.cu.ēt dicit ꝙ illa opi.eſt tenenda de eqtate ſi reuocatio emanauit añꝗ̄ veniat tp̄s in qđ fuit collata liberalitas eandē ēt opi.i caſu ſuo approbāt Jmo.in.c.potuit antepe.col.ꝛ cū ea ſimplr tranſit Ponta.in.l.ſed ſi hac.§.proſtituta de in ius voc. Nec vr̄ huic ɔcluſiōi obſtare ꝙ dicta dña Jacoba recepit ꝛ ſtipulata fuit ꝑ dictis dñabꝰ Bartholomea ꝛ Thomaſia ꝗ caſu bal.in.l.cū a ſocero.C.de iur̄ dotiū vult ceſſare reuocationē ex penitētia.ꝛ idē voluit Jmo.in.d.c.potuit in dcā vltima ꝛ antepe.col.idē ꝛ ſumit̄ ex dictis Jmo.in.d.§.flauiꝰ ꝛ Bal.in.l.iij.ff.de ſeruis expoꝛ. Nā hec ꝑdictoꝝ theorica vr̄ cōfundi per tex.in.l.ſeia.ff.de dote preleg.vbi tertiꝰ voluntate mulieris fuit ſtipulatus a marito doteꝫ ſibi reddi ſi matrimonium morte mulieris diſſoluat̄.ꝛ tñ ibi decedit̄ ꝙ mulier pōt dictā donationē in effectu reuocare:nam poteſt dictū ſtipulantē onerare vt dicta dotē a ſe ſtipulatā reddat alteri:ſi ergo pōt preiudicare ei qui fuit ſtipulatus noie ꝓprio multofortiꝰ dꝫ poſſe ꝑiudicare qñ tertius non ſtipulat̄ ſꝫ ipſe qui vult reuocare paciſcitur ſeu ſtipulatur pro altero.

a ℭ Scđo vr̄ ex alio dictas dñas nō poſſe agere:q2 dedicare ſe ecclīa vr̄ ꝙ nequeat fieri ꝑꝑ pecuniā. q2 vr̄ ſpēs ſymonie prout ſiqs ꝑꝑ pecuniā profiteret̄ religionem:q2 ſapere videtur ſpēm ſymonie.arg.c.non ſatis.c.de regularibus.c.dilectus filius.a.ꝛ.c.cū ſymoniaca de ſymo.ꝛ no.d. Anto. de but.in.c.cum ſit proprium de cōdi.appo.ꝛ ibi ēt Panoꝛ.ꝛ idē vult.d.Ant.in caſi.ꝗ pio.j.q.ij. Jđ nō vr̄ ꝙ valuerit illa promiſſio facta pro oblatione fienda per dictā dominā Jacobam cum oblati ſint.

b ℭ Tertio ꝛ hoc vr̄ magis aſtringere iſte neptes non cenſerentur hēre hoc ius ſi eis cōpeteret niſi ex liberalitate dicte dñe Jacobe que obtulit oia bona ſua dicte eccleſie:vñ eccleſia videt̄ ob eam cām facere dictā promiſſionē.ꝛ nō ex cā liberalitatis ipſa aūt Jacoba vr̄ vti liberalitate.ꝛ ɔñter dicte neptes videntur hēre ex donatiōe cāta ab ipſa Jacoba ꝑut alr̄ dicimus in patre qui ſtipulatur emphytheoſim pro ſe ꝛ filijs ꝙ cēſentur habere ex donatione paterna prout voluit Bald.in auctē.ſi quas ruinas.C.de ſac.ſan. eccle.qui idem vult in.l.j.in ſi.C.per quas perſonas nobis acquiritur. Et ex quo cenſetur donatio ꝛ ſit mentio mortis cenſetur quedam donatio cā mortis per.l.ſeia.vbi bonus text.ff.de doñ. cā mor.ꝛ ibi no.ꝛ.l.ſeia de dote ꝑle.ꝛ ita voluit Jmol.in.c.potuit in dicta antepe.colū. Sed donatio cā mortis reuocatur per penitentiam donantis.l.non ois ſi cer pe.ꝛ.l.mortis cā donatio etiā.ꝛ.l.qui mortis.ff.de don.cā mortis.ꝛ.l.ſenatus.§.mortis cā donatio.e.ti.ꝛ.d.l.ſeia de dote ꝑalleg. que loquit̄ ēt qñ ſolū apparet ꝙ tertius ſtipulatur ꝑ ſe poſt mortē mulieris voluntate mulieris:vnde ibi vr̄ quodāmodo decidi caſus noſter.ꝛ hinc eſt ꝙ Bal.in.d.auctē.ſi quas ruinas vult ꝙ pr̄ poſſit auferre vni filio ꝛ dare alteri quod ꝛ vult Jmo.in.d.c.potuit.ꝛ nō ſolum ſi oēs filij ſunt cōprehēſi in emphytheotica ſtipulatiōe:ſed etiā ſi vnus tm̄ filiꝰ fuit cōprehenſus pt̄ pr̄ auferre ab vno ꝛ dare alteri filio nō cōprehēſo in ſtipulatiōe ꝑut voluit Bal.in.d.l.j.in vl. col. C.per quas perſonas no.acqui.pro quo etiā facit q2 Bart. in.l.mihi ꝛ ticio de v̄.ob.vult ꝙ filij capiant ex quadā mortis cā capione quo videtur ſimilis mortis cā donatione cum ponatur materia ipſius in ti.de do.cā mortis vt pꝫ in rubro ꝛ in.l.mortis cā capimus ꝛ.l.mortis cā capitur.ꝛ.l.ꝙ cōditionis ꝛ in.l.inter mortis.e.ti.ꝛ quaſi inuicem ſint ſimilia ꝛ de ſimilibus idem eſt iudiciū.l.nō pñt.d.ll.c.inter cetera de reſcri. Jtem facit q2 pater ſtipulādo a liberto operas pro ſe ꝛ filijs pōt filiū in ipſis operis ꝑiudicare legādo ipſas alteri filio:lꝫ filij non ſuccedant in eis vt heredes.l. iuriſiurandi.§.ſi liberi de oper.lib.ſm Bar.ibi prout eum refert ſequtur Jmo.in.d.c.potuit in penul.char. d.

c ℭ Tñ ſalua ſemꝑ ſnia melius ſentientis ɔtrium arbitror de iure rñdendū:nā regula eſt ꝙ in ɔctibus noiatis ꝑut eſt ſtipulatio nō eſt locus penitētie.l.ſicut.C.de act.ꝛ obli.ꝛ.l.ex placito.C.de rerū permu. Jtē regula eſt ꝙ actus geſtus per negoctoꝝ geſtorem nō reuocat̄ penitētia ipſius negocioꝝ geſtoris ēt ſi interueniat ante ratihabitionē ꝑut eſt expreſſum.in.l.bonorum.ff.rē ra.hē. Et iō cū dicta dña Jacoba ſtipulando pro dictis dñā Thomaſia ꝛ dña Bartholomea cēſeatur ſtipulatam fuiſſe earū noie iuxta no.ꝑ gloſ.ꝛ doct.in l.hmōi in prin.de leg.j.ꝛ per Barto.ꝛ doct.in.l.j.§.nunciatio de no.oper.nuncia.ꝛ per ɔñs cenſet̄ vt negociorum geſtrix ſtipulatam fuiſſe.l.ſi pupilli.§.j.ſed ſi ego ꝛ.l.ſi.ego de neg.geſt.cū ſiſibus:iō nō vr̄ ꝙ penitētia ſua operetur quominꝰ dictis neptibus rati habitiōe querat̄ actio ex dicta ſtipulatione ſtante iur̄ municipali diſponēte ꝙ qlibet poſſit alteri ſtipulari ꝛ ꝙ actio ſine ceſſiōe queratur. Jteꝫ regula eſt ꝙ ius nr̄m non pt̄ ſine fcō nr̄o a nobis auferri.l.id qđ nr̄m de regu.iu.ꝛ.l.cū quaſi.ꝛ.l.nec vtilem.ff.ex quibus cā in ma.

d ℭ Ad idē ēt facit tex.in.l.apō iulianū.§.ſiqs alicui.ff.de le. j.iūctis his que ibi tradūt doc.per illū tex.vbi Bal. Ange. Jmo.ꝛ Pau.de caſ.volūt ar.illius tex.ꝙ ſi pr̄ ſtipulat̄ emphytheoſim ꝑ ſe ꝛ ſuis filijs nō poſſit in ꝑiudiciū filioꝝ renūciare ēphytheoſim ꝛ Pau.de ca.ibi dicit ſe alr̄ ita conſuluiſſe ꝑ dcāꝫ rōnē lꝫ tūc ſi iueniſſet dcās auctitates. Nec diſtinguūt pfati doc.inter emphytheoſim ꝗſitam pecuniā patris ꝛ emphytheoſim ꝗſitā ex mera liberalitate concedētis:ſꝫ gn̄alr loquunt̄. Et ꝙ pr̄ nequeat in dicta emphytheoſi ꝑiudicare filio tenuit Bar.in ſuo cōſi.ꝙ inci. in fcō de quo ꝗrit̄ iter iulianū ſeu hēnū de burgo. Ex quo vr̄ ꝙ generalr intellexerint ꝑ iura vulgaria maxie cū perraro exerceantur hmōi liberalitates ar.l.cū de indebito.ff.de ꝓba.ꝛ.l. ſi cuꝫ aurū.ff.de ſolo. Lꝫ tex.ibi de quo arguūt aliud innuat:cuꝫ loquat̄ in legato ꝙ ſapit donationē.l.legarū donatio de le. ij. Sed doc.nō arguūt ex dicto illius tex.lꝫ ex rōne que ſumitur ex illo tex.ſ.q2 in perſona in heredis eſt nouuꝫ legatū vnde ita in perſona filioꝝ in emphytheoſi ē noua ſtiplō hꝫ eos:facit ēt tex.i.l.ſi cōſtāte.v̄.exceptis.C.de dona.añ nu. vbi bal.no.ꝙ qñ ex ɔctu vel occaſiōe cōtractus ꝑ diſpōnē legalē eſt alicui tertio ius queſitū re vel ſpe nō pōt ab illo cōtractu recedi in eius ꝑiudiciū eo nō cōſentiente allegat etiā.l.ſi.ff.de pac.ꝛ.l.ſi poſt mortē.§.ſi.ff.de cōtrahēn.licꝫ ſe non bene firmet.

e ℭ Quarto predicta confirmantur ex theorica Bal.in.l.cuꝫ a ſocero.C.de iuris do.vbi vult ꝙ licet quādo venit ius alteri querendum ex interuallo anteꝗ̄ veniat tempus in qđ ius tertij eſt collatum impediatur acqſitio ex penitentia paciſcētis ſeu amboꝝ contrahētium iuxta.l.iij.ff.de ſeruis expoꝛ.ꝛ.l.j.C.ſi mācipium ita fuerit alie.vt manumit.ꝛ.l.j.ꝛ.l. eum qui ita.ꝛ.l.mancipia.ff.qui ſine manumiſ.ad liber.perue. Tñ ſecus eſt qñ pro illo:ergo fuit recepta ſtipulatio ſm eum ꝙ ꝛ vr̄ velle ille idē Bal.lꝫ nō ita expſſe in.l.iij.de ſeruis expoꝛ.ꝛ idē voluit Jmo.in.d.c.potuit in antepe.colum. in ver.interdum aūt ex facto tertij allegādo.l.ſi ego de neg.

geſt. Sed melius allegaſſet .d.l.bonorū rez ra.bēri ꝙ τ voluit Rapb.cu.in.d.§.flauius ꝙ τ in effectu vult Jmo.ibidē dicens ꝙ dictū Bar.τ ille tex.τ ſimiles loquunt in contractibus innominatis ſecus in contractibus nominatis in quibus non eſt locus penitentie ſm eum:ſed ſtipulatio eſt cōtractus nominatus merito τc.

f ¶ Quinto hʼ confirmatur ex no.per Bar.in.l.vt iuriſiurādi.§.ſi liberi de ope.liber.vbi Bart.in illa qōne qua querit ſi pater fuit ſtipulatus emphyteoſim ꝓ ſe τ filijs maſculis τ feminis τ poſtea inſtituit filiā in certa quantitate τ iuſſit eā ſtare cōtētā dicta re ita ꝙ plus de bonis ſuis petere nō poſſit an dcā filia poſſit petere emphyteoſiȝ ꝓdictā τ refert ſpe. arguere ꝓ τ ꝯ τ ꝙ nō bene ſe firmat τ ſubdit veritas tñ eſt ꝙ dicte filie remanet ius petēdi ſibi queſitū vigore ſtipulatiōis pr̄ne in nullo diminutū dictā inſtōnem factā in certa quantitate ꝙ ꝓbaṫ q2 cū iſta filia nō hēat vt hēs pr̄is diſpō pr̄ in hoc nō vȝ aliqd vt hēmus in feudis de ſucceſ. feu.c.j. in prin. Et hʼ eſt ius cōe τ ſpe.in ꝑallegato ꝟ.dicit hʼ eē ſiſe in emphyteoſi τ feudis. Preterea hoc dicimus in actiōe de dote que filie querit ex ſtipulatiōe pr̄na:q2 pr̄ nō pōt illud ius diminuere filie niſi pr̄ tm̄ relinquat ei de bonis ſuis ꝗtum grauat.l.ſi cū dotē.§.ſi pr̄.ff.ſolu.ma. Preterea poſito ꝙ τc. Lȝ.n. deciſio Bart.loquaṫ in alijs terminis tñ rō ſua prima eſt:q2 diſpō patris nihil vȝ in hoc iure queſito filie ex ſtipulatiōe pr̄na allegat.d.c.j.ꝙ loquiṫ in feudo tamē dicit Bar.ꝙ eſt ius cōe.τ ſic nō ſpāle ius cōſuetudinariū τ allegat ad hoc auctoritatē ſpe.q dicit i hoc eqparatas eē emphyteoſim τ feudū τ adducit ſiſe de dote.vñ ex quo dicit ꝙ eſt ius cōe τ ꝙ eſt idē in emphyteoſim firmat ꝙ put diſpō patris nō ꝑiudicat filio in feudo ita nec i emphyteoſi τ per hʼ tolliṫ id qᵒ q iā dicūt ꝙ.d.c.j.loquiṫ de iure ſpāli cōſuetudinario:nam ſpe.τ Bar.volūt ꝯtrū nec in dubio debemus recurrere ad ſpālitatē abſq rōne dr̄e cū ſic refugium miſerorū dicit glo.τ doc.in.l.filiū quē hūtem.C.fami.herc.lȝ.n. feudū in multis hēat diuerſam naturā ab alijs τ in eis iudiceṫ ꝑ ius ꝯſuetudinariū tñ non in oibus.nā generalr iudicanṫ feuda ſm ius cōe.c.j.de cogni.feudi in vſibus feud. ita agiṫ in hoc caſu cū conſuetudo ſoleat eē optima iuris interpres.l.cū de interpretatione.ff.de.ll.τ.c.cū dilectus ꝺ cōſue. Et ꝙ idem ſit in ſimilibus terminis in feudo τ emphyteoſi tenet etiā Bar.in ſuo ꝯſi.ꝙ icip.in facto de quo queritur inter iulianū ſeu hēnum de burgo τ in alio incipiente quidam accepit a quodam aſs incip.queſtio hec hȝ duo dubia in alio incipiente dñe Amatus in ordine.clxix.

g ¶ Sexto hec corroboranṫ ex notatis per Bal.in.d.l.j.C. per quas perſo.no.acq.in vltimis verbis vbi in.d.qōne de emphyteoſi ſtipulata per patrē ꝓ ſe τ filijs an poſſit per patrem reuocari diſtinguat quo ad filios in poteſtate tñ in filio emancipato indiſtincte vult ꝙ pr̄ reuocare nequeat. Et ſic ſiue emphyteoſis ſit queſita ex pecunia patris ſiue ex liberalitate concedentis.τ tñ emphyteoſis venit querēda ꝑ patrem filio poſt eius mortē put volunt doc.in.l.gallus.§. quidam recte.ff.de lib.τ poſt.τ Bar.in.l.ſi mihi.τ titio de ver.ob.τ Jmol.in.d.c.potuit in vltima char.τ eſt notiſſimū τ idē in filio emācipato ſentit Bal.in.d.auc.ſi quas ruinas in pe.coʼ.verſi.iuxta hoc quero vbi cōcludit poſſe pr̄em vni filio auferre τ dare alteri quo ad filios i ptāte per.l.ij.C. de inoffic.dona.ergo aliud ſentit in filijs emancipatis cū itaq iſta ſtipulatrix non habuerit neptes in ptāte.§.mater inſti. de exhereda.li.τ.l.illud.§.ad teſtā feminarū.ff.de ꝯtra. idem dicendū eſt in hoc caſu ꝙ diciṫ in filio emancipato cū ſit eadem rō.l.a titio.ff.de ver.ob.cuȝ multis ſimilibus:preterea τ ipſe Bal.i.d.l.j.in fine per quas perſo.no.acqui.idē vult in ſtipulatione materna vel auita.

h ¶ Non obſtāt adducta in ꝯtrium τ primo non obſtat id qᵒ no.Barto.in.d.§.flauius per tex.ibi τ ſimiles ſupra adductos:q2 reſpondetur primo ꝙ dictum ſuum eſt dubiū in ſenam lȝ Jmo.τ Raph.cuma.ibi τ Ponta.ſequantur Bart. vt.ſ.retuli tñ Pau.de caſt.ibi dicit Jo.an.in addi.ſpec.in ti.de inſtrōꝝ edic.§.nunc vero aliqua in additione incipiente per ſuperiora tenere expreſſe contra Bar.τ ita etiaȝ dicit tenere Franciſcus de albergo.τ tandem ipſe Pau.ꝺ caſt.dicit tutius eſſe tenere contra Bar.τ idem voluit ipſe Pau.de caſt.in.l.ſi pecuniam in princ.de cōdi.ob cām vbi diſtinguit ꝙ aut dixit dono tibi cū hoc ꝙ poſt mortez tuam ꝑueniat ad eccleſiā.τ tūc nō poſſum reuocare.q2 eccleſie eſt acquiſitum ius perfecte.i.vtilis actio per.d.l. quotiens. naȝ talis dī ſimplex donatio ꝗntum ad te τ te mortuo ꝗntum ad eccleſiam dicitur ſiſr ſimplex donatio aūt dixit do aut trado τ tunc pōt procedere dictum Bar. vt ibi latius per euȝ qui ſimpſr lȝ contra Bar.in.l.ſi inſulam.§.ſi.ſo.ma.q2 ius queſitum tertio ex meo ꝯctu vel mea ſtipłone non poſſum ſibi auferre allegat.l.j.§. nec de ſtipula.ſeruo.τ.l.certi condictio.§.ſi nūmos cum ibi notatis in glo.magna ſi cer.peta. Et ſimiliter cōtra Bar.allegat Jo.an.in dicta addi.τ rñdet ad iura Bar.ꝙ loquuntur in ſeruo cui non eſt perfecte ius acquiſitum ex contractu dñi. Et ita etiā contra Bar.tenuit ipſe idem Pau.de cau.in.l.ſi cū venderet de pigno.act.allegando.l.ſi partē.§.ſi.ff.quēadmo.ſeruitus amit. ſiſr Saly. in.l.j.C.ſi mancipiuȝ ita fuerit alie.vt manumit.adducit ſimilem rationem cōtra Bar.q2 qñ ex conuentione duorum queritur ius tertio non pōt paciſcēs venire cōtra conuentionem in preiudiciū illius tertij allegat.l.j.C. ſi mancipiuȝ ita fuerit alie.ne ꝓſtituaṫ.τ qᵒ ibi no.τ.l.ſi.ff. de pac. Licet dicat poſſe reſponderi ꝙ in.d.l.j.illud operaṫ turpitudo cōſiſtens in reuocando.τ in.d.l.ſi.exceptio erat perfecte queſita. Sed in termis Bar. actio erat querēda donatore perſeuerante in eadē voluntate nō ea mutata vt in.d.l.j. ſi mancipi.ita fuerit alie.vt manumit.τ in.l.iij.de ſer.expo2.ſubdit autem poſſe dici cōtra Bar.ꝙ in legibus Bar.nullum ius vel actio ex illo pacto querebaṫ ipſi tertio: ideo conſtō diui marci emanauit que facit euȝ liberū ſicut nec ante.d.l. quotiens querebatur illi tertio donatario cuȝ igitur hodie ſibi queratur actio per illam.l.videṫ ꝙ non poſſit reuocari per.l. ſiquis argentum.§.ſi.ver.cū.n. in arbitrio.C. de dona.ſm eum qui dicit predicta ponderanda vt ſubtilia.τ licet dicta rñſio videatur contra.d.§.flauius. vbi ipſe ſeruus agit cōtra eum qui conuenit manumittere. Et propter hoc qdam eam dānent:nihilominus rñderi pōt ꝙ illud procedit non iuꝛ actionis:ſed officio iudicis ꝙ nō eſt adeo efficax cū non preſupponat aliquam oblōnem.l.que per colluſionē.§.preꝯ ſortem.ff.de acti.emp.τ.l.quintus.ff. de annuis lega. Et ideo magis de facili impediṫ ꝗ impediatur actio que per d.l.quotiens competit in terminis Bar.item in illis terminis dandum erat illud officium iudicis ſi donato2 in eadem voluntate permanſerit per.d.l.iij.de ſeruis expo2. cuȝ ſimi. Et hoc forte eſt ꝙ voluit Paul.de caſt. quatenus rñdet ad d.l.iij.ꝙ ſeruo nō eſt ibi ius pfecte queſitum ex ꝯctu dñi.

i ¶ Dato autem ꝙ dictum bart.ꝓcedat in caſu ſuo.nihilominus nō procedit in terminis nr̄is in quibus fuit facta ſtipulatio nomine dictaꝝ neptū. Et ſic dictis neptibus debeṫ ex contractu nominato non ex innominato. Et propterea ceſſat penitentia τ ceſſat dictum Bar.per dicta.ſ.in quarto fundamento adducto.ſ.pro hac parte.τ in hoc etiam videtur fundatum illud quod tradit Bartol.in.d.§.ſi liberi ponderatum.ſ.in.v.fundamento.τ id qᵒ tradit Bal.quatenus loquitur in emancipato in.d.l.j.in ſi.per quas perſo. nobis acqui.τ in.d.auctē.ſi quas ruinas ponderatum.ſ.in vj.fundamento.τ facit etiam pro hac reſponſione ꝙ voluit Pau.de ca.in.d.l.ſi pecuniam vt.ſ.retuli.cum non vigeat ibi alia ratio niſi quia donatio eſt contractus per penitentiam in reuocabilis.τ hec reſponſio magis placet τ eſt magis tuta:maxime quia procedit etiam de mente ipſius bart. Poſſet etiam attentari ꝙ in terminis Barto.ſi procederet eius dictum tunc haberet locum quando mutatio voluntatis.τ ſic penitentia duraret ſeu interueniret tempore quo veniebat querendum ius illi tertio. Secus ſi mutatio voluntatis interueniſſet ante illud tp̄s.τ nō duraret dicto tpe in quid diſpoſitio fuerat collata: vt q2 predeceſſerit ſe qui voluntatem mutauerit:vt vr̄ probare text.in.l.mancipia in ſi.ff.de his qui ad liber.ſine manumiſ.per iuncta gloſ.ſin.ꝙ τ probat text.non violando lr̄am in.l.j.C.ſi mancipium ita fuerit alie.vt manumit.qui text.dicit in hmōi terminis ꝙ ſeruus eueniente tempore cōuento peruenit ad libertatem ſi venditor nō fuit ꝯtrie volūtatis aut predeceſſerit.τ ſic loquitur alternatiue ad cuius veritatem ſufficit alteram partem eſſe veram vt in regula in alternatiuis in.vj.τ in.c.inter ceteras de reſcrip.cum ſimi. Ideo ſi prima pars alternatiue eſt falſa: quia venditor fuerit contrarie voluntatis. τ ſecunda pars alternatiue ſit vera:q2 predeceſſerit conſequitur tunc ſeruus libertatem.

k ¶ Ex quo euidēter apparet ꝙ ꝯtria voluntas anteꝗ veniat tempus in ꝯuentione deductum non curatur ſi nō durat ēt ſi impediaṫ voluntas per mortē. Nec curaṫ ibi deceſſerit cū herede vel ſine ꝙ τ ſuadet rō:q2 volūtas heredis in his terminis non eſt in cōſideratiōe per legē cum ita.§.mortuo de

his qui

bis qui ſine manumiſ.ad li.perue.⁊ iſte caſus recte intuenti
in.l.j.eo.ti.Ubi dr ꝙ ſeruus cõſequit libertatẽ etiã ſi em/
ptor ⁊ venditor ſine herede deceſſiſſent.⁊ ſic illud ẽt impli-
cat ꝙ idẽ eſſet ſi deceſſiſſet cum herede.⁊ ẽt fortius illo cãu
q2 nã dictionis ẽt eſt adiungi caſui magis dubitabili ⁊ im-
plicare caſum minus dubitabilem vt.l.ſi contendat cum ſua
glo.ff.de fideiu.⁊ no.doc.in.l.cũ antiquioribus in pn.C.de
iure delib.⁊ tangit ẽt bal.in.l.gerit de acq.he.⁊ ſic in primo
rñſo deciditur ꝙ ſeruo cõpetit libertas eueniẽte tpe ſi em-
ptor ⁊ venditor deceſſiſſet ſiue cuz herede ſiue ſine herede.
Subdit in ver.ſed ſi ꝙ libertas cõpetit ẽt ſiue vẽditor mu-
tauerit volũtatẽ.⁊ refert ille verſ.ad terminos precedentes
⁊ ſic ſi venditor deceſſiſſet ẽt ſine herede.⁊ pariter ſiue deceſ
ſiſſet ſine herede ſiue cũ herede.vt ſic ỹ.ſed ſi mutauerit in-
telligat ſm terminos precedẽtis rñſi:put eſt de nã dictiõis
aduerſatiue vt no.gl.⁊ bar.in.l.mariti.§.ſi.ff.de adul.⁊ bal.
in.l.oẽs populi de iuſti.⁊ iur.in.xv.col.Non.n.ſtat proprie
aduerſatiua ſi caſus ſequẽs nõ loquit in terminis caſus p-
cedẽtis:prout no.Saly.in.l.vnũ.ff.ſi cer.pe.Et ſm hoc eſt
ibi caſus ꝙ ſi venditor mutauerit volũtatẽ ⁊ poſtea decedit
anteꝙ veniat tps ſeruus:nihilominus peruenit ad liberta-
tẽ nõ curato venditor deceſſerit cũ herede vel ſine ⁊ cũ iſte
intellectus ſe cõformat tex.⁊ glo.d.l.mancipia in ſi.⁊ text.d.
l.j.C.ſi mancipiũ.ita fuerit alie.vt manũ.⁊ lz gl.in.d.l.j.qui
ſine manumiſ.ad lib.perue.in vna ſolõne aliud videat vel/
lẽ ſi nõ perſiſtit in ea ſolõne.⁊ ipe gloſator in.d.l.mãcipia
in gl.ſi.vr ſentire id qd dixi.Et ita hoc anno legendo.l.non
oĩs ſi cer.pe.viſuz fuit ẽt intelligẽda neceſſaria dicta iura ſi
non cauillẽtur.⁊ eſt tũc rõ.q2 eueniente tempore nõ reperi-
tur contraria voluntas vẽditor q2 mors impedit voluntatẽ
exquo omnia ſoluit probat in.l.iiij.ff.loca.⁊ in.c.ſi gratioſe
de reſcrip.li.vi.⁊ ſi ita intelligerẽtur dicta iura eſſet ita limi-
tandum dictũ Bar.de quo ſ.cuz ſe fundet in terminis in
qbus dicta iura loquuntur ⁊ per illa iura vel ſimilia.⁊ id ap-
plicãdo ad terminos nros illa mutatio volũtatis dicte dñe
Jacobe que emanauit anteꝙ veniret tps in qd dicta ſtipu-
latio fuit collata non dz attendi exquo non durauit vſqz ad
illud tẽpus propter mortẽ.inter mediam.Licet aũt hoc me-
dium mihi videatur de iure ſubſiſtere.nihilominus in eo ſo-
lo me nõ fundarẽ in pratica:q2 ang.in.d.§.flauius.⁊ in.l.ij.
de leg.i.⁊ in quadã ſua diſpu.que incip.baſtẽſis miles itel-
ligit.d.l.j.ff.qui ſine manumiſ.ad li.perue.fundari:ex eo q2
venditor deceſſit ſine herede dicens per illũ tex.ꝙ lz dona-
tio cã mortis per penitẽtiã reuocet:tñ hoc fallit qñ donãs
deceſſit ſine herede per illũ tex.cuius dictum ſequitur Jmo.
in.d.§.flauius.⁊ Raph.ful.in.d.l.ſeru⁹ ea de ſeruis expor.
vr ad.d.l.j.ſequi dictam lecturã gl.ꝙ ibi illud ideo ſit:q2 vẽ-
ditor deceſſit ſine hrde:adeo qd durum eſſet in praxi ea con-
tra eos decidere:ideo adherendum eſt p[..]cedẽti reſpõſioni
que iudicio meo eſt clara.

l ¶Nõ ob.ſecũda ratio:q2 nõ eſt verifir fcã dicta promiſſio
vt illa offerat ſe:q2 oblatio perſone parũ extimat:ſed vt illa
offerret ſua bona oblatio bonorum non venit in cõſequen-
tiã ſimplicis oblõnis perſonalis ſed eque principaliter:q2
iſti qui offerũt.ſe eccl'ie ſeculari retinẽt ꝓpriũ:q2 nõ ſunt ꝓ-
priæ religioſe.put no bal.in auc.ingreſſi.C.de ſacroſan.ecc.
Tñ ẽt q2 principãliter eſt facta oblatio bonorũ ita de pnci-
pali oblatiõe bonorũ fuit actũ in ipſo ɔctu cũ nã copule ſit
copulare eque pncipalr.⁊ ad hoc vt cõmittatur ſymonia at-
tẽdit qualitas pſonarũ ⁊ negociũ ⁊ res que tradit.c.⁊ ſi qõ-
nes de ſymo.Et cũ hoc nõ ſit in iure determinatum relinq-
quit arbitrio iudicis.l.j.ff.de iure deli.⁊.c.de cauſis de offi.
de leg.Nemo aũt iudex arbitrabit ꝙ.d.Jacoba fuerit indu-
cta ad ſe offerendũ ob dictã pfeſſionẽ cũ potuerit ſe offerre
⁊ reſeruare ſibi bona p qbus inueniſſet q ſibi plus cõceſſiſ-
ſet ꝙ forẽt ille annue quãtitates promiſſe.

m ¶Non obſt.tertiũ adductum in cõtrarium:q2 negat inter
dictam dñam Jacobã ⁊ dictas ſuas neptes emanaſſe aliquã
donationem ſaltem cã mortis primo ⁊ principalr mouetr:
q2 ſi dictus contractus interpetraret fuiſſe donationem cã
mortis reſultaret actus inualiditas qm in eo nõ interuene-
runt niſi duo vel tres teſtes.⁊ in donatiõe cã mortis exigũ-
tur qnqz teſtes.l.ſi.C.de dona.cã mortis.Non aũt dz ea in-
terpetratio actui adhiberi per quã actus reddat inutilis.l.
quotiẽs in ſtipulatiõibus.ff.de ver.obli.l.quotiẽs.ff.de re-
bus du.c.ſi papa de priui.lib.vi.cum ſi.Nec vr quis eligere
illam viam per quam ſua iudicia impugnentur.l.miles qui
deſtinauerat.ff.de re militari.Tradantur enim ħ pro regu-
lis in dictis iuribus non ita reperitur tradita pro regula ꝙ
quotiens ſit mentio mortis interpetrari debeat donatio cã
mortis:lz in dictis.l.ſcia.⁊.l.ſcia in caſibus illis adhibeatur
ea interpetratio dicat ꝙ ſimplex donatio fcã p infirmuz ea
infirmitate qua credit moriturũ cẽſet donare cã mortis licz
de morte non faciat mentionẽ ſm Bal.in.l.non oĩs ſi cert.
pet.in.l.ſi.C.de poſth.here.inſti.pbat in.c.de his de ſepul.
⁊ cle.dudum verſi.huiuſmodi eo.ti.iuncto.c.reqſiſti de teſ.
⁊ que ibi habentur de teſt.per Jo.an.⁊ doc.⁊ p glo.in.c.j.
de ſtatu mon.vbi hr qd de do.inter viuos non debet queri-
ta:debet ergo intelligi.d.c.de his.⁊.d.cle.dudum in dona-
tione in infirmitate.⁊ ita procedẽdo de ſiĩibus ⁊ ſimilia ẽt
haberemus reſpondere vbi eſſemus in paribus terminis.ſ.
qñ eſſemus in caſu dubio ⁊ actus vtroqz mõ valeret cui⁹ cõ-
trarium videmus in caſu noſtro per dictam rationẽ que eſt
multũ ponderãda in caſu nro.Ad idem optime facit quod
tradũt Pet.de bellapertica.⁊ Cy.in.l.lz.C.de pact.vbi di-
cũt qd ideo in terminis illius.l.licet.licet ſit fcã mentio mor-
tis nõ interpetrat donatio cã mortis:q2 non interuenit ibi
legitimus numerus teſtiũ.⁊ in hoc reſideret quã rationez
adducit etiã bar.⁊ non impugnat bal.etiã ibi refert Petr.⁊
Cy.eos impugnãs:q2 illa.l.loquit in militibus in quorum
teſtamentis non requiritur numerus teſtiuz:⁊ pari ratione
nec in donatione cauſa mortis ⁊ per conſequens innuit ꝙ
ſi eſſemus in paganis ſupradicta ratio Pe.⁊ Cy.eſſet bona.
Ita ergo in caſu noſtro videtur per hanc rationem decidẽ-
dum ꝙ non fuerit donatio cauſa mortis.

n ¶Et maxime attentis verbis dicti cõtractus in quo pmit-
titur ꝙ dicti zaccarias ⁊ proſperus promiſerunt dictas quã-
titates omnimodo via forma ⁊ iure quo ⁊ quibus magis ⁊ me-
lius ⁊ validius potuerũt promiſerũt dicte dñe Jacobe ⁊c.
Ex quibus apparet ꝙ dicte partes intendebant actum fa-
cere validum ⁊ non inualidũ adeõ ꝙ etiã vbi alis actus red-
deretur inualidus per dictã clãm validat ex expreſſa partiũ
diſpoſitione:prout expreſſe ſonãt verba ⁊ prout de iuramẽ-
to ꝙ habet virtutem dicte clauſule dicitur in.l.cum pater.§.
filijs matrem.ff.de leg.ij.⁊ faciũt dicta verba qẽ cũ validior
⁊ magis ſit efficax ⁊ melior ſtipulãti donatio inter viuos ꝙ
donatio cã mortis vt de ſe pz q2 illa prima irreuocabilis al-
tera reuocabilis.ff.de donationi.cã mortis.l.j.⁊ ſequẽtibus.
⁊.l.qui mortis.⁊.l.ſenatus iuncta.l.vbi ita donatur eod.tit.
⁊ inſti.de dona.§.alie.qd per iſta verba iudicemus eam do-
nationem inter viuos ſi donatio eſt cenſenda.

o ¶Nec his duabus rõnibus refragat ſiqs diceret ꝙ dicta
verba apponunt in promiſſiõe facta dicte.d.Jacobe p ſe re-
cipiẽte ⁊ nõ apponunt in ſcda ſtipulatione fcã p dictis dña
Thomaſia ⁊ dña Bartholomea:q2 ad hoc reſpondet ꝙ clã
in pri.poſita refert ad oĩa ſequẽtia.l.ſi qs ex argẽtarijs.§.ſi.
initiũ tabularũ.ff.de edẽ.⁊.c.ij.regris de appel.cũ ɔcor.Et
pariter nõ obſtat ſi dicat ꝙ refert ad promiſſionẽ dictorum
promittentiũ ⁊ quatenus agit inter eos ⁊ ſtipulatorez non
quatenus agit negociũ inter ipſam dñam Jacobam ⁊ dcãs
dñas Bartholomeã ⁊ Thomaſiã:nã rñdet ꝙ dicta vba re-
ſpiciũt pariter promiſſionẽ ex parte ſe obligãtium ⁊ ſtipula-
tionẽ ex pte ſtipulãtium per eãdem regulã:nõ dicta dña Ja-
coba ſtipulata fuit p dictis Thomaſia ⁊ Bartholomea om-
nimodo quo magis melius ⁊ validius potuit:ergo taliter ꝙ
nequeat reuocari.

p ¶Adõ ⁊ ſuadet quarta rõne:q2 dicta quãtitas promiſſa p
dictis dñabus thomaſia ⁊ barthbolomea non fuit vnqꝫ dicte
dñe Jacobe ⁊ nõ veniebat pſtãda in eius vita.Jdõ non põt
dici donatio facta de dicta quãtitate per dictam dñam Jaco-
bam:q2 nemo donat ꝙ nõ hz.l.traditio.ff.de ac.rerum do.⁊
l.nemo plus iuris de reg.iur.iuncta.l.ſenatus.§.ff.de do.cã
mortis:lz enim pp res dicte dñe Jacobe fuerit fcã dicta p-
miſſio dictis Thomaſie ⁊ barthbolomee:tñ nõ proptera pro-
miſſio fuit facta ab ipſa nec de bonis ſuis:ideo cũ ſtipulatio
de ſe ſit actus irreuocabilis.l.ex placito de rerum permut.⁊
l.ſicut de actu.⁊ ob.⁊ non apparet donatio cã mortis dice-
mus ſtare in propria virtute.ꝙ ⁊ quinto perſuadetur ex alio
nom de nã donationis cã mortis eſt ꝙ donans magis hẽre
vult ꝙ donatarius ⁊ magis donatariũ ꝙ hrdẽ vt.l.j.⁊.l.ſe-
natus.§.ſed mortis.ff.de do.cã mor.⁊ inſti.e.ti.in pn.ſed in
caſu noſtro quãtitatẽ promiſſam dictis dñabus Thomaſie
Bartholomee ipſa dña Jacoba non vult ſe hẽre merito nõ
vr ꝙ militet nã donationis cã mor.Sexto iuuat ħ interpe-
tratio ⁊ alia rõne nã donationis cã mortis eſt ꝙ res dona/
ta aliquo cãu reuertatur ad donãtem inſti.de do.§.mortis

causa donatio.ꝛ.d.l.senatus.§.sed mortis ver.ergo q cū seq. ꝛ.l.nō ois in prin.ff.si cer.pe.Sꝫ ista q̄ritas ꝓmissa nullo casu venit reddenda ipsi dñe Jacobe liberalitateꝫ exercēti vt de se ꝯstat:nō nō iterpetraꝛ donatio cā mortis. Et suadet rō:q: qn̄ reuocatio est allatura vtilitatē ꝛ cōmodū reuocanti vel eius hrdi ꝓbabilr psuadeꝛ ꝙ ea fuerit verisilis mēs donantis ꝙ voluerit posse reuocare:sed quando reuocatio nō est allatura cōmodū reuocāti vel eius heredi nō est verisile ꝙ curauerit sibi reseruare facultateꝫ reuocandi.

q ¶ Et ista pōt esse rō quare si qs stipulaꝛ emphyteosim pro se ꝛ descēdētibus nō pōt reuocare ꝓut tenēt doc.in.d.§.si quis alicui.ꝛ Bal.in.l.j.C.p quas psonas qn̄.s.filij nō sunt in ptāte.ꝛ idē sentit in.d.auc.si quas ruinas.ꝛ silr bar.in.d.§.si liberi ꝓut eos.ē.retuli in adductis ꝓ hac parte.ꝛ in dicto ꝯsi.incip.ex facto de quo querit inter iulianū ꝛc. aperte dicit ꝙ est donatio inter viuos collata post mortē loquēs in filio in ptāte. Si.n.pr renūciaret emphyteosiꝫ ipsa reuerteretur ad ecclesiā nō trāsiret ad eius heredes merito doctores ꝓbabiliter interpetranꝛ illā nō esse donationē cā mortis reuocabilē:lꝫ liberalitas in filios fit collata post mortē: ista rō potuit mouere doctores ꝙ non sit in dubio donatio cā mortis:que rō pariter militat in casu nr̄o:q: ista reuocatio que dr̄ facta per dictā dn̄am Jacobā nō tendit ad aliqd eius cōmodū vel suorū hrdū si habuisset:sꝫ dūtaxat ad cōmodū debitoꝝ:ꝛ lꝫ Jo.de Jmo.in emphyteosi interpetreꝛ eaꝫ eē donationē cā mortis:tn̄ alij quos.ē.retuli vtiqꝫ maioris auctoritatis interpetranꝛ alr vt.ē.deduxi. ꝛ facit qd no.Bar.in.l.si mihi.ꝛ titio in prin.de ver.ob.vbi dicit ꝙ capit ex quadā mortis cā capione:mortis aūt capio nō dr̄ qn̄ resultaret donatio ꝓut ꝓbat tex.in.l.inter mortis.ff.de do.cā mor.vbi gl.dicit ꝙ differt donatio cā mortis a mortis cā capione:q: mortis cā capio forte non reuocaꝛ pnia.ꝛ lꝫ illa glo.forte nō procedat generalr:tn̄ cōfert ad iā dicta ꝛ maxime attentis rōnibus prenarratis que militant in casu nr̄o. Pōt ēt dici ad auctoritatē Jmo.ꝙ nō loquiꝛ precise:nā loquiꝛ alternatiue siue sit donatio inter viuos siue cā mortis: lꝫ in scdo mēbro dicat ꝙ vr̄ q: fit mētio mortis ꝛc.ꝛ ex h̄ videaꝛ inherere huic mēbro:nihilominꝰ nō clare figit pedes quia illa verba possunt interpretari prolata argumentatiue.

r ¶ Et p pdicta pn̄t sumi pces rn̄siōes ad.d.l.scia de dote p legata:ibi.n.donatio fuit valida. Item nō interuenerūt verba.ē.pōderata:que in casu isto interuenerūt. Itē ibi reuocatio poterat tēdere in fauorē heredis ipsius mulieris: iteꝫ ibi disposuit mulier sup re sua:q: dū nupsit dedit dotē ꝛ adhibuit aliū ad stipulandū.ꝛ sic fuerūt pn̄tes donās ꝛ donataria ꝛ tpe datiōis in dotē id pōt ibi resultare vera donatio qua illa censeaꝛ dedisse:ar.l.si pcurator pn̄tis de ver.ob. ꝛ l.iij.§.si debitorē.ff.de dona.inter virū ꝛ vxo.ꝛ.l.si nuptura de iure do.cū si. Et dato ꝙ forte singula nō ꝓdessent salteꝫ multa iuuāt.l.excusanꝛ in prin.cū cōcor.ff.de excu.tu.maxime cū simus in mā dubia in pcedit ex cōiecturis cū mā ipa adaptari possit ad donationē cā mortis vt in si.i in.d.l.scia. ꝛ ad donationē inter viuos:vt in.l.cū marit⁹.§.si.ff.de pac. dotalibus.vel ad mortis cā capionē reuocabilē vel irreuocabilē iuxta id qd tradiꝛ p glos.ꝛ Jmol.in.d.l.inter mortis.ꝛ bar.in.d.l.si mihi ꝛ titio.ꝛ i.l.q̄ dotis so.ma. Nec ꝓ vna pte viget alia cōiectura nisi q: est facta mētio mortis dn̄e Jacobe stipulātis ꝓ pte ꝯ̄ria vigēt multe cōiecture q̄ ꝓ certo dehēt pualere:ar.auc.itaqꝫ.C.cōia de suc. ꝛ qd no.in.l.diuus ð in inte.rest. Cū aūt a dicta cōiectura de facili recedatur fm theoricā bal.in.l.ij.C.de iure do.vbi signanter dicit ꝙ si fit mētio mortis donātis ꝛ hrdis donatarij censeꝛ donatio inter viuos:ex ea sola rōne:q: si donatarius pmoriꝛ nō trāsit donatio ad heredes.d.l.nō ois.ꝛ.d.l.senatus.§.sic donatio cū si. Et tn̄ dicta mētio heredis posset v̄ificari eo casu quo donator premorireꝛ nō reuocatadonatione.ꝛ sic nō astringit necessario ꝛ insuper tacite quodāmō inerat.l.si pactū.ff. de proba.ꝛ frequenter ex quadā vsu notarioꝝ adijciꝛ mentio heredū adeo ꝙ saltē non prestat tantā psumptionē ꝓut alr prestaret iuxta ea que tradit bar.in repe.l.j.ff. de iure codi.circa clam codicillarem.ꝛ nihilominus bal.pp mentionē heredis donatarij recedit a dicta psumptione que resultat ex mentione mortis ipsius donātis:que mētio heredis donatarij fuit facta ēt in casu nostro:lꝫ sequētia v̄ba aduerseꝛ rationi qua verisimiliter mouetur Bal.

s ¶ Simir bar.in.l.q̄ dotis.ff.sol.ma.in.ij.colū. dicit ꝙ vbi mulier paciscit dari tertio post mortē suā:ꝛ ille tertius stipulaꝛ post mortē mulieris sibi dari resultat donatio inter viuos propter binos actus qui interueniunt.ꝛ iste est tex.d.l. cū maritus fm Bar.in.d.l.que dotis.ꝛ lꝫ Jmol.ibi recedat a bar.q: dicit ꝙ glo.in.d.l.cū maritus intelligit illū texū.qn̄ cōstabat ꝙ voluit donare tn̄ inter viuos ꝛ ꝓ q̄dā suas rones:tn̄ nō est verū ꝙ glo.ibi illud dicat solū ꝓ solutiōe.l.scia de dote ple.dicit ꝙ ibi voluit donare cā mortis h̄ inter viuos:lꝫ quare magis iudiceꝛ inter viuos:vno casu q̄ altero nō aperit ibi gl. Nec in tex.appet ꝙ fuerit exp̄ssum:vn̄ non inmerito bar.voluit inuestigare quare in vno interpetraꝛ inter viuos in alio cā mortis.ꝛ cōsiderauit ꝙ inter vnū ꝛ alterū factū nō est alia dr̄ia in facto cōsiderabili nisi ista quam ipse cōsiderauit.ꝛ q: nō videbaꝛ vrgēs cōiectura:iō bar. dubitauit satis:nihilominus:q: est verisimile ꝙ vbi adhibētur duo actus velint facere actū magis efficaceꝫ ꝛ efficacior est donatio inter viuos q̄ donatio cā mortis:nō pp reiterationē nō est mirū si interpetratur donatio inter viuos.

t ¶ Nec rōnes Jmole vrgent cōtra Bar.q: si cōstaret ꝙ primum pactū tenderet in donationem cā mortis:tunc fm stipulatiōeꝫ vallatū nō imutaret naturā pmi.sed nō apparet ad quid tendat primum pactum nisi ex quadam coniectura que coniectura cessat vbi actus reiteratur fm intentionem Bar.ꝛ primus actus inducit in casu isto donationem inter viuos.tn̄ hec mens paciscentis cōiecturaꝛ propter pactum sequentem.ꝛ sic recte intuenti ratione Jmole parū vrgēt contra Bart. Sepe eteni contingit ꝙ ex actu sequēti interpetraꝛ precedens.l.si ventri.§.si.de priui.credi. ꝛ ꝙ hr̄ in l.post ꝯ̄tū.ff.de dona.ꝛ in.l.si qs post hāc.C.de bonis prescrip.ꝛ in.c.cum p bellicā.xxxiiij.q.ij.cū si.ꝛ ex reiteratione actus resultat plerūqꝫ efficacior actus.vt pꝫ in binis pactis vt hr̄ in.l.legittimaꝫ.ff.de pac.ꝛ in.l.fi.C.ad.l.fal.in qbus geminatio obl̄onis nā̄lis reddit pactū nuduꝫ efficax ad agenduꝫ. Iteꝫ geminata ꝯfessio fit efficacior vt p no.p gl.ꝛ bar. in.l.cū scimus.C.de agri.ꝛ cen.lib.xj. Et geminata interloquutoria efficiꝛ irreuocabilis gl.no.in verbo super ea in fi. in cle.cum a repulsione de appel.ꝛ ꝙ de bina patiētia hr̄ in l.cuꝫ ostendimus.§.fi.ff.de fideiul.tut.ꝛ de bino actu relinquendi in.l.diuus.§.fin.ad.l.cor.de fal.ꝛ ꝙ de bona iussiōne habetur in.§.hoc vero iubemus in auctē.vt nulli iud. ꝛ in.l.j.C.de peti.bono.subla.ꝛ ꝙ per ea nota. Bald.in.l. nec damnosa.C.de preci.impera.offerend.ꝛ quod habetur in.l.si mulier.ꝛ.l.antique.C.ad velle.

v ¶ Multa hmōi pn̄t in si n̄ induci pro substētando Bar.lꝫ negari nequeat quin nequaq̄ sit vrgens coniectura ex quo dep̄hēdiꝛ ꝙ vna nō vrgenti cōiectura fm mentē doc.receditur a dicta cōiectura cāta ex mētione mortis. Quantofortius a dicta cōiectura est recedendū pp tot ꝛ adeo efficaces cōiecturas maxime pro pmo loco.ē.ponderatas. Remanet itaqꝫ ꝙ non potuit reuocare. Laus deo.

¶ An ꝛ qn̄ statutum vendicet sibi locum in casu ficto.

¶ Consilium lxx.

In nomine dn̄i nr̄i iesu christi. ¶ Plura seriose ꝛ elegāter describunꝛ per excellentē.ll.doc.dn̄m Paulū de castro de bononia pmū cōsulentē:mihi plurimū hon.ꝛ plurimū extranduꝫ esset an obmissa citatiōe incipi potuisset a captura psone nisi ꝙ prout mihi dr̄ ꝛ prout ēt tāgit clarissimus. U.J.doc.d. Bal.mihi pr̄ hon. Jō de sola subscriptione requirus cōsentio elegāter dictis per dn̄os cōsulētes pr̄es ꝛ dn̄os meos tn̄ q: meo iudicio vis pn̄tis cōsultationis residet principalr ꝛ q̄si totaliter an statutuꝫ intentatū in hac captura militet in casu nr̄o attento ꝙ statutū loquiꝛ de eo qui se ascripsit pro debitore cuius v̄ba non videnꝛ militare in casu nr̄o.tum q: scriptura non apparet esse scripta per ipsum Joānem. tum q: non est ascriptus pro debitore ipse Joānes. sed societas seu oēs socij.ꝙ liber autem sit suus presupponitur constare satis ius dici:tum ex intitulatione libri:tum q: Joānes illum produxit tanq̄ librum suū itaqꝫ per consultantem mihi diciꝛ ꝙ in hoc non insistam:sed hoc ipsum presupponam.

a ¶ Hoc psupposito pro cōstanti:ad h̄ vt accurate videar ad subscriptioneꝫ descēdisse aliqua subnectā itaqꝫ dōm vr̄ ꝙ a captura nō potuerit inchoari:q: ꝯstat ꝙ de iure cōi nō pōt incipi ab executione.l.si cū nulla.ff.de re iu.ꝛ.l.j.C.de execu. rei iudica. Et maxime a captura persona libere per not. per glo.in.l.iij.§.tutores qui.ff.de suspec.tuto. Statutum itaqꝫ de quo

de quo agitur eſt plurimum exorbitans:ergo reſtringendũ arg.regule que a iure cõi exorbitãt.in.vj.⁊.l.ius ſingulare.⁊ l.ꝙ vero contra.ff.de.ll.cum cõcor.Adeo ꝙ ſi verba ipſius ſtatuti deficiunt ceſſare debuit talis captura ⁊ facta dʒ nulla cenſeri accedat.l.ita aũt in prin.de admi.tu.⁊.l.iiij.§.pretor ait ver.totiens de dam.infec.⁊.l.ſi ſeruũ.§.nõ dixit pretor ff.de acquir.here.cũ ſi. Sed deficere videntur verba ſtatuti ea rõne:q2 ipſe Joannes captus non ſe aſcripſit ſeu nõ apparet ꝙ ſe aſcripſerit ⁊ paria ſunt non eſſe vel non apparere per iura vulgaria:merito videtur poſſe dici ꝙ ſtatutuʒ ceſſet ⁊ ſi dicatur licet nõ ſe aſcripſerit p ſeipſuʒ:tamen ſe aſcripſit per alium:q2 ſaltem per inſtitorem propoſitum ad negocia ſocietatis explicanda ⁊ ad ſcribendũ ſocietatis negocia.⁊ ſic per hũtem mandatum ad ſcribendum.⁊ ſic per ſe vel ſuo mandato ⁊ conſenſu fuit ſcriptuʒ prout probatur p dños conſulentes non repeto.⁊ hmõi ſcriptura non cadit ĩ delictũ:iõ mandans dicatur proprie ſcripſiſſe per text.in.l.iij.§.ſi ꝓcurator.ff.ꝙ quiſqʒ iu.quem tex.dicit Pau.de caſt. ibi ꝙ eſt ad hoc ſingularis.⁊ hoc idicẽtes ad ſtatuta tenẽt etiam ibi Bar.Bal.⁊ Saly.⁊ cõiter legẽtes ꝙ ⁊ tradit bar. in.l.ſed ſi vnius in princi.ff.de iniu.⁊ Salyc.in.l. non ideo minus.C.de accu.vbi ẽt tangit Bal.in.vij.q.dicens ꝙ illõ qð dicit Bar.ꝙ qñ procurator faciens actuʒ tenebatur exequi mãdatum q2 tunc illud actum facit ex neceſſitate mandati iniuncti ⁊ acceptati dicitur actus proprie geſtus a mandato qð eſt modus loquendi theologorum allegãs beatũ Thomam vt ibi p euʒ. Videtur poſſe reſpõderi duobus modis. primo q2 ſi ſcriptura illa continet veritatem in conſequentiam ſcriptura ipſa non fuit facta mandato Joannis: quia ſub generali mãdato non iniungit ꝙ ſcriberet et non verũ ar. l.creditor.§.lucius.ff.mandati. ⁊ regule in generali in ſexto cum ſi. Jõ ſi negaꝰ debitum negatur pariter mandatum de quo vꝫ ꝙ deberet apparere. Sc̃do ſi de mandato vꝫ cõſtare nõ cõſtat per veras ꝓbatiões.vñ opʒ dici ꝙ cõſtet pſumptiue dato ꝙ preſumatur ſcriptura illa fcã mãdato Joã.

b ¶ Et dato ꝙ ſtatutũ militaret in ſcriptura fcã mãdato debitoris per theoricã.ſ.traditã. Nihilominus nõ vꝫ qð militet in ſcriptura preſumptiue fcã mãdato debitoris per theoricam bar.in.l.ſi tibi decem milia in ſi.pñ.ff.de pac.vbi vult Barto.ꝙ diſpõ.l.ſi qs argentũ.C.de dona.volens qð ex pacto nudo ſeu propter pactũ nudũ donationis oriatur hodie actio tũc demũ qñ cã donationis eſt expreſſa ſeu de aio donãdi conſtat per veras probationes:ſecus ſi conſtat ſolũ preſumptiue:nã tũc cõcurrerẽt due ſpãlitates:vna qð actio oriatur vbi ſolum viget pactũ nudum alia qð cã donationis ſola preſumptiõe probaꝰ:ideo ne cõcurrerent due ſpãlitates ꝯ.l.j.C.de dotis promi.non vẽdicat ſibi locũ.d.l.ſiquis argentũ ſm eum. qð ⁊ firmant Ange.⁊ Pau.de ca.ibi.⁊ in l.iuriſgẽtiũ.§.ſed cũ nulla.ff.de pac.⁊ Bal.in.l.ſi pacto quo penam.C.de pac.⁊ ipſe bal.⁊ raynerius in.d.§.ſed cum nulla.itaqʒ idem vꝫ in caſu noſtro:nam ſpãle maximũ eſt ꝙ vigore mee ſcripture priuate ſiat executio perſonalis abſqʒ ſententia ⁊ abſqʒ citatione:ideo non procedat in ſcriptura preſumptiue mea prout eſt iſta ſi alr̃ nõ docetur õ mãdato ꝑut nõ video ꝙ doceatur.⁊ hoc medium reddebat me dubium nam durum eſt recedere in deciſiuis a theorica tot ⁊ tãtorum doc.prout ſunt Ray.de for.Bar.⁊ Bal. Ange. ⁊ pau. de ca.licet illud dictũ legendo in.d.l.ſi pacto quo penam viſum mihi fuerit non iuri conſonum q2 preſumptio eſt iuris ꝓbatio.l.lʒ imperator de leg.j.⁊ ſic per talem preſumptionem probatur vera donatio:prout ⁊ per pſumptionem iuꝛ de qua in.l.filiũ diffinimus.ff.de his qui ſunt ſui vel ali.iur. probatur filiatio:lʒ probatio ſit impropria.l.lucius de con di.⁊ demon.ſic ⁊ alr̃ per actum impropriũ ⁊ fictũ queritur vera poſſeſſio.⁊ dominiũ.l.certe.§.j.ff.de preca.l.ꝙ meo in pñ.⁊.l.interdũ de acqui.poſ.ita in ſi.ꝑ impropriã ꝓbationẽ eliciaꝰ veritas donationis. Jtẽ q2 ſpãlia reſpiciũt diuerſa vnũ reſpicit effectũ donationis:aliud ꝓbationẽ donationis:⁊ cõſtat aliud eſſe actum ⁊ effectũ ipſius actus:aliud ꝓbationẽ actus:vnde ſpec ãlia verſanꝰ circa diuerſas res:ſed in.d.l.j.circa idẽ verſantur ſpãlia:nam circa vnicuʒ ꝯtum ⁊ circa ipſius contractus efficaciã:alr̃ prout dicebam ſequereꝰ ꝙ ſi donatio probareꝰ p vnũ teſtem ⁊ iuramẽtũ ptis nõ militaret illa diſpõ.d.l.ſiquis argentũ:q2 negari neqt ꝙ ſit ſpãle ꝙ credatur parti prout vni teſti.⁊ tñ nemo diceret ꝙ nõ haberet tũc locũ.d.l.ſiquis argentũ.⁊ propterea dicti preallegatum Bar.⁊ ſequacium non eſt abſqʒ dubio ⁊ ꝯ illud tenet Raph.ful.in.d.l.ſi pacto quo penã licet non dictis ra-
tionibus contrarium etiam videnꝰ velle glo.⁊ Gui.⁊ bart. cum ea tranſientes in.d.§.ſed cũ nulla ſi diligenter aduertatur.⁊ ſimiliter glo.in.l.permiſiſti.ff.de preſcrip.ver.ſi.⁊ in l.ſi cum mihi.ff.de dolo.

c ¶ Sʒ dato ꝙ ꝓcederet dictũ illud Ray.Bar.⁊ ſequaciuʒ in terminis.d.l.ſi qs argẽtũ. in qbus loquunꝰ poſſet euitari in caſu nr̃o ea cõſideratiõe:q2 eo cã pſumptio cauſe donationis fundaꝰ in efficacia actus:vt.ſ.ꝯtus ſit efficax.⁊ ſimiliter diſpoſitio.d.l.ſi quis argentum nõ fundaꝰ eo alio niſi vt reſultet ꝯtus efficacia.⁊ hoc modo illa duo ſpecialia cẽſeantur verſari circa idem ꝑut in terminis.d.l.j.de dotis ꝓmiſſio.illa duo ſpãlia reſpiciebant contractus dotalis efficaciaʒ ſed preſumptio mãdati nõ reſultat cõtemplatione validitatis huius ſcripture:ſed magis a cõiter accidentibus:q2 non ſolet aliquis ſcribere in meo libro niſi mea voluntate ⁊ a cõmuniter accidentibus eliciꝰ preſumptiua ꝓbatio arg.l.ꝙ ſi nolit.§.q aſſidua de edili.edic.⁊.l.ſi prius de aqua.plu. arcẽ. prout no.glo.⁊ Bal.in.l.neqʒ natales.C.de ꝓba.⁊ noc.per glo.⁊ doc.in.l.nõ hoc.C.vñ legi. ita ꝙ non eſt ſpãle fauore ſcripture ꝙ mandatuʒ preſumaꝰ prout in terminis.d.l.j.de dotis ꝓmiſ.ꝙ ꝯtus dotis incertus ſit efficax ⁊ ꝙ nudũ pactũ ꝓducat actionẽ ſpãlia reſultant fauore dotis:vñ cõcurrunt circa idẽ ex eodem fonte fauoris hic aũt ſecus:vñ termini nõ ſunt pares. Et lʒ hec habeãt aliquid dubietatis:tñ ſequentia verba ſtatuti plurimum opitulantur:nam ſubdũtur in ſtatuto illa verba per dños cõſulentes põderata:nec aliqs qui illud aſcripſerit vꝉ in cuius libro ſcriptũ eſſe repeririꝰ ꝓponeret vꝉ ⁊c. Que aperte demõſtrant mẽtem ſtatuẽtiũ ꝙ nõ artabant ſe ad caſum quo ſcriptura eſſet vel cenſeretur eẽ ſcripta per ipſum debitorem:ſed ſatis eſſet qð eſſet ſcripta in libro ſuo propter que euidenter oſtenditur ꝙ ſtatuentes volebãt ꝙ ſufficeret reperiri ſcriptũ in libro debitoris quaſi pſupponerent eẽ ſcriptũ per ſe vel per alium eius volũtate.⁊ õ voluerũt ſufficere.ideo ſatis eſt ex quo ad hũc caſum adaptanꝰ verba ſtatuti ⁊ mẽs ſtatuẽtiũ que ẽt deprehendiꝰ ex rõne ꝓdicãte in ipſo ſtatuto que ẽ vt bonafides ſeruaꝰ ⁊ tollanꝰ iuris apices de qua in prin.dicti capl̃i ſtatuti ſub rubrica de cogendo mercatores ⁊c.que quidẽ rõ militat ẽt in caſu quo nõ alr̃ cõſtat cuius manu vel cuius mandato ſit ſcripta ipſa ſcriptura:nã cũ hec nõ facile probẽtur per ꝓprias ꝓbationes militat rõ ꝓdicte.ꝙ de hac iuris ſubtilitate nõ curetur in predicta curia:rõnis aũt cõcurſus maxime qñ eſt expreſſa rõ in lege operaꝰ vt lex ꝗtũcũqʒ exorbitãs trahatur ad caſum q põt ſub verbis cõprehendi ẽt ex in ꝓpria vborũ ſignificatiõe:ꝑut eſt tex.no.in cle.j.de ele. iũcta glo.j.verbo eligãtur quã ibi põderãt ⁊ ſequunꝰ.d.an. ⁊ cõiter doc.⁊ no. Jmo.i.l.ſi vo.§.de viro.ff.ſol.ma. volẽs ꝙ ꝓcedat ẽt in mã correctiua.facit optime ꝙ dicit bar.in.l. liberorũ.ff.de ver.ſig.dum dicit ꝙ rõ nõ eſt expreſſa in ſtatuto.facit etiã.l.his ſolis.C.de reuo.dona.⁊ qð no. Bal.in l.maximum vitium.C.de lib.prete.

d ¶ Jõ iuncta rõne expreſſa ⁊ iunctis dictis verbis arbitror intrepide ꝓcedere ſniam vt.ſ.firmatã per dños cõſulẽtes ſ.ꝙ vigore dicte ſcripture potuerit capi dictus Joannes aſi ſnie ꝓlationẽ vigore prelibati ſtatuti hoc diſponẽtis per dicta p dños cõſulẽtes.⁊ ea q.ſ.tetigi ſtãte pſuppoſito qð liber ille cẽſeat ſup quo nõ inſiſto ex quo ꝓ claro preſupponiꝰ lʒ plura ad ꝓbandũ id adduci poſſint. Accedãt ẽt ad ſupradictã cõcl̃onẽ illa verba in ſtatuto appoſita quocũqʒ mõ. Naʒ illa vniuerſalia verba pñt intelligi ſiue ſe aſcripſerit ve ⁊ proprie ſiue improprie ⁊ ficte.nã illa vl̃is quocunqʒ nõ vꝫ excludere in proprium vel fictũ modũ:ex quo ſi lis vl̃is nihil excludit.c.ſolite de ma.⁊ obe.⁊ cañ.ſi romanorũ.xix.di. ⁊.l. iulianus de leg.iij. Et ideo ſaltem operetur qð ſtatutuʒ trahaꝰ ad caſum fictũ loquitur.l.diuus.§.aſcribere.ad.l.cor.de fal.quã alꝰ.dñs ſubſcribens.nã bar.ibi dicit ꝙ ficte dicitur aſcribere ⁊ idẽ etiã oſtendit verbum vꝫ ibi in tex.poſitũ iuncta.l.ſi duo de acq.here.cũ ſua glo.⁊ qð per bart.in.l.ſi is q ꝓ emptore de vſuca. Et lʒ alr̃ ſit dubium an ſtatuta exorbitãtia verificenꝰ in caſu ficto iuxta ea q̃ hñr in.l.iij.§.hec verba.ff.de nego.geſt.⁊ in multis iuris partibus quicqd autem alr̃ ſit in caſu nr̃o cõcurrerẽ cũ dño ſubſcribẽte qð traheret ad caſum fictum p illa verba quocũqʒ mõ.⁊ p verba ſequentia vt.ſ.ponderata ⁊ per rõneʒ predicantẽ ſcriptã in ſtatuto.tamẽ vt prediri põt dici ꝙ in caſu iſto proprie dicaꝰ ſcripta p ipſum Joannem:ex quo eius voluntate cenſetur ſcriptum per eã dicta ⁊ ex voluntate cẽtur mãdatum.l. poſt dotẽ.⁊ ibi no.bar.ff.ſo.ma.facit.l.j.ff.man.

e ¶ Nec refragaṫ huic ↄ̄cluſioni ꝙ ſcriptura nõ cantat de di
cto Joãne q̄ extitit captus: ſꝫ ꝙ dꝫ dare ipſa ſocietas. Nam
ad hoc rñdetur ꝙ ſatis eſt ſcriptus pro debitore ipſe Joan-
nes: ex quo eſt vnus de ſocijs deſcriptis in ſocietate ⁊ in li
bri intitulatione. nã ſocietas que ꝓ debitrice deſcribiṫ non
eſt aliud ꝙ̄ ipſi ſocij. ⁊ ſcriptura ipſa ſonat ꝙ creditor debet
hẽre ab ipſis ſocijs: nã illa intitulatio trahiṫ ad oĩa in libro
poſtea deſcripta: ar. l. ſi q̄s ex argẽtarijs. §. ſi inuitũ tabularũ
ff. de eden. cũ ſuis ſi. Et ſic ſcriptura ipſa cõtinet ꝙ eſt debi
tor ipſe Joãnes. ⁊ lꝫ de iure cõi cẽſereṫ alio nõ docto debi
tor ꝓ parte iuxta. l. reos. §. cum in tabulis de duo. reis. ⁊. l. ſi
mihi ⁊ titio de ver. ob. cũ ſi. Tñ q̄ꝛ ex diſpõne ſtatuti quili-
bet ſocius eſt debitor inſolidũ vr̃ deſcriptus debitor inſoli
dũ: prout ⁊ dicit dñs ſubſcribẽs: facit etiã q̄ꝛ priuatus actũ
faciẽs vr̃ ſe cõformare cũ diſpõne. l. munici. prout al's nota
uit bar. in. l. iuriſiurãdi. §. ſi liberi. ff. de ope. lib. ⁊ in. l. hẽdes
mei. §. cũ ita. ff. ad tre. ⁊ ibi Ang. ⁊ Jmol. in. l. ſi. ff. de cõdi. ⁊
de. ⁊ in. c. potuit extra de loca. ⁊ Pe. de anc. in. l. tres frẽs. ff.
de pac. ⁊ And. de iſer. in. c. j. in qui. cau. feu. amit. Concludo
itaqꝫ vna cum prefatis dñis conſulentibus ꝙ dicta captura
fuit valida ⁊ nõ dꝫ reuocari per iam dicta. Laus deo.

¶ An laudũ ſeu arbitramentum ſub certa conditione ſeu
modificatione latum valeat: ⁊ quid in ſententia.

¶ Conſilium lxx.

REpetito diuino nu-
mine. ¶ Hãc ↄ̄ſultationẽ de ſola ſubſcriptio
ne req̄ſitus paucis abſoluã: tũ q̄ꝛ eleganter
eſt deciſa ⁊ diſcuſſa per excellẽtiſſimũ. V. J.
doc. d. Bartholomeũ ſuzzinum mihi vti pa
trem hon. tũ q̄ꝛ parũ tp̄is ⁊ otij mihi cõceſſum eſt. Tũ ma
xime q̄ꝛ res mihi vĩ luce clarior ex dictis p dñm conſulentẽ
maxime concurrentibus v̈bis in dicto laudo inſertis: que
verba reddũt meo iudicio rẽ clariſſimã ⁊ indubitatã: nã di
cti arbitri poſtꝙ̄ laudauerũt ⁊ diſpoſuerũt ea que diſpoſue
rũt ea que diſponere volebant anteꝙ̄ adijcerent dictã mo-
dificationẽ ſup qua verſaṫ dubiũ p̄ñtis ↄ̄ſultatiõis decla
rauerũt ꝙ volebãt laudata per eos ſortiri pleniſſimũꝫ iuris
effectũ ⁊ executiõi debite demandari debere nõ obſtãte di
cta modificatiõe ſeu reſeruatiõe quã al's voluerũt hẽri pro
nõ appoſita ſubdendo ꝙ apponere vel appoſuiſſe nõ intẽ-
dũt ſi per eã mõ aliquo viciarenṫ. ſ. ſcripta per eos laudata
vel aliq̄d eorũ vel ẽt reuocareṫ mõ aliquo in dubiũ v. ꝑ pre
dicta p eos laudata valerent ⁊c. ſubdendo ẽt ꝙ eoꝝ intẽtio
erat ꝙ predicta valeãt ⁊ teneãt indubitãter ⁊ appoſita. j. in
d. modificatiõe eẽ appoſita ꝓ cõmoditate dicti Alexã. ita tñ
ꝙ laudata vel aliq̄d eorũ non poſſint aliquo mõ viciari aut
mõ aliquo in dubiũ reuocari volẽtes dicti arbitri ⁊ arbitra
tores dicta p eos laudata ꝓ firmo laudo ⁊ arbitramẽto ſicut
ſi dicta modificatio nõ eẽt appoſita: ⁊ ſaluis p̄dictis fecerũt
infraſcriptã modificationẽ que v̈ba ſunt adeo clariſſima ꝙ
nulla tergiuerſatiõe negari põt q̄n dicta modificatio ſuper
qua verſaṫ ius p̄ñtis ↄ̄ſultationis cenſeṫ appoſita ſub cõ
ditione ſi per eã nõ viciareṫ laudũ quinimmo ſi eius vigore
non vertereṫ in dubiũ efficacia dicti laudi vt denotãt mul-
ta verba. ſ. ⁊ latius in laudo expreſſa ⁊ vltima verba ſaluis
premiſſis fecerunt dictã modificationẽ cũ ſint ablatiui ab-
ſoluti faciũt cõditionẽ. l. a teſtatore de cõdi. ⁊ demõ. ⁊. l. cui
ctis agris de vſu. itaqꝫ aperte demõſtrant dicta verba ꝙ di
cta modificatio ⁊ dicta reſeruatio de qua agiṫ fuit p dictos
arbitros appoſita ſi per ipſam reſeruationẽ nõ reddereṫ in
efficax dictũ laudum quo ad laudata in eo adeo ꝙ aut dicta
cl'a modificatiua non hꝫ reddere laudũ inefficax: ⁊ tũc cẽſeṫ
adiecta ⁊ ſtat in ſui virtute ⁊ hꝫ propoſitum conſultans aut
appoſita haberet reddere laudũ inefficax: ⁊ tunc deficit cõ
ditio ſub qua fuit appoſita: ideo ipſa modificatio eſt irrita
defecta eius conditione.

a ¶ Q꞉ diſpõ ſub cõditiõe cõcepta defecta cõditiõe ruit. l.
cedere diẽ de v̈b. ſig. l. j. ⁊. l. legatũ. de cõdi. inſer. cũ infinitis
ſimilibus ⁊ ſi eſt de p̄ñti cõditio ſtatim operaṫ aut. n. conditio
eſt vera ⁊ ſtatim actus valet nõ ſuſpenſus aut eſt falſa ⁊ tũc
ſtatim actus eſt nullus. l. cõditio in preteritum. ff. de verbo.
obli. ⁊. l. cũ ad preſens. ff. ſi certũ pet. ⁊. l. inſtõ talis de cõdi.
inſti. cuꝫ cõcor. iõ cum ipſa clauſula modificatiua fuerit ſub
cõditione de p̄ñti concepta h̄ eſt ſi per eã laudũ non vicia-
batur ſi preſupponimus ꝙ appoſita hꝫ viciare in ↄ̄ñam pꝫ
ꝙ ipſa non cẽſetur appoſita ſeu inſerta in laudo: vnde ipſa
cl'a in laudo deſcripta cenſetur non inſerta ſiue dicamus di
ctam conditionem eſſe de p̄ñti ſiue de futuro. Naꝫ ⁊ q̄ñ eſt
conditio de futuro ⁊ deficit actus ſub dicta cõditione cõce
ptus cenſeṫ potius nõ factus ꝙ̄ inutiliter factus dicit not.
tex. in. l. j. in prin. ff. de reg. iur. Ideo concludo ꝙ dictum
laudum nõ eſt modificatum ſi caſu quo eſſet taliter modifi-
catum redderetur inefficax per predicta. Quinimo ex quo
vertitur in dubium validitas dicti laudi ꝓpter dictam mo-
dificationem cenſetur ex hoc defecta conditio ſub qua fuit
appoſita dicta clauſula modificatiua.

b ¶ Accedat id q̄d hr̃ de cl'a ſi ⁊ inq̄tum in. l. ſi q̄ñ de leg. j.
per Bar. Ang. ⁊ Jmo. ⁊ per bar. in. l. ambitioſa de decre. ab
ordi. fac. ⁊ in. l. cũ pp. ff. de leg. p̄ſtan. ⁊ per bal. in. l. edita. C.
de edẽ. Accedat ẽt q̄ꝛ actus agentiũ nõ operanṫ ↄ̄ vel vltra
intentionẽ. l. nõ oĩs. ff. ſi cer. pe. Attendiṫ. n. mens faciẽtis
actũ non v̈ba. l. in cõditionibus primũꝫ locũ de cõdi. ⁊ de.
c. intelligẽtia. ⁊. c. in his. de ver. ſig. cũ infinitis ſi. iõ cuꝫ pre
mittaṫ in laudo ꝙ nõ intendũt appoſuiſſe dictã modifica-
tionẽ ſi per eam mõ aliquo viciareṫ ⁊c. ⁊ poſtea ſubdunt ꝙ
nõ eſt eoꝝ intentio ⁊c. aptiſſime declarauerũt eoꝝ mentẽ nõ
apponere dictã modificationẽ eo caſu quo viciarenṫ ⁊c. vel
redderenṫ dubia laudata cui valerẽt pp dictã reſeruationẽ.
Et nõ fuerũt ſatiſfacti dicti arbitri p̄miſiſſe eorũ intẽtionẽ
ante dictã reſeruationeꝫ: ſed in fine ipſius cl'e modificatiue
ſubnectũt ꝙ habeaṫ ꝓ nõ appoſita ſi inde mõ aliquo reſul-
taret aliq̄d p̄iudiciũ ꝙ laudata nõ valerẽt aut in dubiũ mõ
aliquo reuocareṫ ⁊c. Et hoc ad maiorẽ cautelã ⁊ mẽtis ex-
preſſionẽ ⁊ geminatio v̈bo plerũqꝫ attẽdiṫ vt efficacius ope
retur per Ang. in. l. pluribus. §. j. de ver. ob. ⁊. l. ſtichũ. §. ſti-
pulatio eo. ti. ⁊ q̄d hr̃ in. l. baliſta. ff. ad treb. ⁊ q̄d per glo. in
verbo oĩa ⁊ ſingula in. c. vt circa. de elec. ⁊ in. c. ⁊ ſi chriſtus
in prin. de iureiurã. ⁊ in. l. ij. §. furioſus. de iure cod. ibi per
omnia. ⁊ in oĩbus ẽt facit ꝙ de geminatione actus hr̃ in. l.
cum ſcimus. C. de agri. ⁊ cen. lib. xj. in. l. legitimaꝫ. ff. de pac.
cum ſi. Ita ꝙ ex hoc medio res mihi vĩ luce meridiana cla-
rior q̄ꝛ ſumus extra dubitationeꝫ an appoſitio hmõi reſer-
uationis habeat laudũ viciare prout ↄ̄tingebat in caſu quo
conſuluit Pe. de ancha. ⁊ collegium paduanũ vtriuſqꝫ iur.
Lꝫ etiaꝫ caſus ille longe etiã al's diſcrepet terminis nr̃is: vt
eleganter deducit dñs conſulẽs. Cuius concluſioni inhere
rem etiam ſi dicta reſeruatio fuiſſet ſimplr̃ appoſita p ſignã
ter adducta per dñm conſulentem.

c ¶ Nõ. n. eſt abſonum ꝙ nedũ arbitramẽta arbitrorũ ⁊ lau-
da arbitrorũ: ſꝫ ẽt ſnĩe diffinitiue iudicũ feranṫ ſub cõditio
ne lꝫ ferri nõ expediat (niſi ex cã neceſſitatis: prout tangit
dñs ↄ̄ſulens) tñ late tenẽt. l. j. §. biduũ. ff. q̄ñ appel. ſit ẽt ſi
cõditio ſit extranea: ꝓut vult ibi gl. in verbo dicenda in p̄n.
⁊ vult ibi Barto. poſt Dy. in. c. que a iure de re. iur. in. vj. ⁊
Ful. in. l. cũ iudex. C. de ſen. ⁊ Ange. ⁊ Jmo. in. l. a diuo pio.
§. in venditiõe. ff. de re iudi. lꝫ Cuma. dicat in. d. §. biduum
ꝙ lata ſub conditione penitus extranea non teneat q̄ꝛ lata
ſine cauſe cognitione tamen dicta rõ nõ infert neceſſario ⁊
ceſſat in caſu nr̃o: vt pꝫ ex tenore laudi ⁊ reddit cauſeꝫ reſer
uationis. ſ. pp abſentiam Alex. Bald. ẽt in. d. l. cuꝫ iudex. tꝫ ꝙ
nõ valeat rõne nõ vera meo iudicio: iudicat. n. iudex ſuper
eo de quo eſt litigatũ. lꝫ cõditionẽ adijciat nõ reſpiciẽtẽ. Et
quicquid ſit cõis opi. vr̃ eſſe ꝓ prima parte: nec reputo hãc
concl'oneꝫ eẽ oĩno extraneam: ex quo reſpicit negociũ: de quo
agitur: q̄ꝛ in effectu ſi ꝓbabit in nouo arbitrio vltra de iuri-
bus ſuis pp q̄ moueanṫ arbitri ad aliter laudãdum vel arbi
trandum: ita ꝙ non eſt oĩno extranea cõditio in qua oĩno
extranea loquuntur Bal. ⁊ Cumanus.

d ¶ Et q̄cquid ſit euidenter p hoc tolliṫ illa rõ ꝙ ſnĩa arbi-
tri dꝫ iponere finẽ liti: q̄ꝛ ſilr̃ ⁊ ſnĩa diffinitiua ⁊ tñ ſub ↄ̄di
tiõe lata nõ dr̃ imponere finẽ liti p iã dicta. Põt enim ſnĩa
diffinitiue ſnĩe: ꝓut ⁊ dicit bal. in. l. j. in ſi pe. col. C. q̄ accu.
nõ poſ. adducit. l. i. l. acq. ſi deletũ. ff. ad. l. acq. ex hoc dicens
ꝙ iudex põt ita ſniare ſaluo ⁊ reſeruato ꝙ ſi poſtea appeat
teſtes falſuꝫ dixiſſe cõdẽnatio hẽatur ꝓ nõ facta ſm eũ qui
plura adducit ibi circa hmõi reſeruatiões q̄ obmitto. Cum
mihi videaṫ ꝙ v̈ba laudi. ſ. in p̄n. adducta tollãt oẽ dubiũ.
⁊ ſi non eſt elapſum tp̄s in reſeruatione appoſitum magis
meo iudicio expedit cõſultanti ꝙ dicta reſeruatio eſſet ſui
nã ſufficiens ad vitiandũ laudũ ꝙ̄ econuerſo: vt euidenter
ↄ̄ſtat attẽtis iã dictis ⁊ tenore reſeruatiõis: iõ nõ amplius
inſtandũ duxi: ſꝫ ita prout. ſ. cõcluſum eſt p p̄fatũ dñm cõ-
ſulentẽ ⁊ ſucceſſiue per me dico ⁊c. Laus deo.

¶ Que

¶ Que requirantur ad hoc vt valeat venditio a minore facta. Item an ſit concedenda abſolutio a iuramento minori ratione enormis leſionis.

¶ Conſilium lxxi.

Quod nõ valeat alienatio rei minoris:qꝛ non ob neceſſitatez ſam cognitaz. Item nec habitis ſubhaſtationis ſm Spe.in ti.de emp.ꝛ ven.§.nunc dicẽdũ.ver.hec quoqꝫ. ꝛ probatur in.l.magis puto.§.ne paſſim.ꝛ per totaz.ff.de reb.eo.ꝛ.l.lex que tutores de admi.tut.ꝛ ibi Bal.ꝛ ponit no.Bal.in cõſi.mihi.lij.incip.de iure vbi ponit multas ſolẽnitates requiſitas. Nec videtur obſtare interpoſitio decreti ſeu auctoritas iudicis per qđ vꝫ preſumi omnia ſolẽniter acta iuxta no.per Spe.in d.§.ver.ꝛ breuiter.ꝛ ponunt Moder.in.l.ſciendũ.qꝛ illud vꝫ procedere qñ cum cauſe cognitione alſ ſecus vt in ſi.d.ver.ꝛ breuiter vbi ſe remittit ad no.per euz in ti.de procu.§.j.ver.ſed quid ſi ſolum.vbi vult ꝙ etiam ſi cauſa cõſiſtebat ſi illa nõ liquebat iudici non valet decretum.

a ¶ Nec crederetur aſſertioni notarij vel partis:qꝛ alio tpe ꝛ qꝛ in materia ſuſpecta iuxta no.per Jo.an.in addi.Spe.in tit.de reb.eccle.nõ alie.ꝛc. Ita ꝙ videbatur ꝙ deberet cõſtare de cauſe cognitione ſeparatim:put de inſtrõ tractatus de alienatione rei eccleſie.dicit Spec.in ti.de loca.§.ſequitur.ver.ꝛ ſciaſ.ꝛ in ſi.per Jo.an.ꝛ doc.in.c.ſi.de ſol.ꝛ no.in.c.j.de reb.ec.nõ alie.in.vj.ꝛ in.c.ſi cautiõ. Et per pdicta cõſulut Pau.de ca.in ſuo cõſi.lxxxix.incip.ſuper eo qđ queritur:ꝛ idẽ vꝫ tenuiſſe Anto.in.l.j.C.de fide inſtru.ꝛ aſte fiſ.ꝛ in.l.quicunqꝫ.§.ſi.de publi.ꝛ Ludo.in.l.ſciendũ de ver.ob.ꝛ Pau.in.l.cũ hi.§.ſi pretor de tranſac.ꝙ tñ limitat niſi in inſtrõ dicatur habita cauſe cognitione.quo pſuppoſito vꝫ ꝙ ſit cõcedenda abſolutio:qꝛ ꝯ legez ꝛ qui reſiſtit legi ꝛc.xiij.q.iij.qui reſiſtit.c.ij.de ma.ꝛ obe. Ergo non vꝫ ꝙ ex obſeruantia cõtractus debeat cõmodum reportare.c.cum qui de prebẽ.in.vj.ꝛ.c.tue de pcura. Et per hanc rationẽ Fede.de ſenis conſi.cclxv.factũ tale eſt ſtatutũ ciuitatis peruſij tenet ꝙ ille qui cõtrahit ꝯtra.l.prohibitionẽ cogi poteſt ad relaxationẽ iuramenti:idẽ Vincentius in.c.cum cõtingat.facit qꝛ iuramentum dꝫ habere tres comites ꝛc. Sed non reperitur iudicium ꝛ iuſtitia cum non ſit iuſtum cõtrahere contra.l.ſuperioris.c.j.de his que ſiunt a ma.par.ca.

b ¶ Scđo qꝛ vꝫ eſſe in dolo qui ꝯhit in caſu a iure prohibito c.qui cõtra iura de reg.iur.ꝛ caſi.qui cõtra.viij.di.ſed dolus videtur exceptus ꝛc. Item videtur enormiſſime leſa:qꝛ caruit rebus ꝛ precio cõfeſſato ꝛ in re eccleſie dꝫ pbare emptor precium verſum in vtilitatẽ eccleſie Ant.Jmo.in.c.j.de depoſi.glo.ꝛ doc.maxime Car.q.xxx.ꝛ Jmo.in cle.j.de reb.ec.non alie. Sed rõne enormis leſionis preſumitur dolus.l.omnis.§.lutius.ꝛ cõſequenter abſolutio cõcedi debet:ita cõſuluit Pe.de ancha.in ciuitate Senarũ prout refert ꝛ firmat per plures rationes in repetitione.c.canonũ.ꝛ tꝫ in.c.acceſſoriũ de reg.iur.ꝛ Abb.in.c.cum contingat.de iureiuran.

c ¶ His nõ ob.contrariũ ꝛc. Non enim in primis habeo pro expedito ꝙ ſine iuramento cõtractus non valuiſſet:vbi.n.interuenit iudicis auctoritas omnia preſumuntur ſolemniter acta per.l.ꝛ ſi pſes.ꝛ.l.ſi quidẽ.C.de predi.mino.put clare cõcludit Spe.in.d.ver.ꝛ breuiter. Idem Bal.in.d.§.ſi pretor.ꝛ in.l.quecũqꝫ de pub.intelligens no.per gl.in.d.l.j.C.de fide inſtr.ꝛ iure aſte fiſ.qñ quis vellet pbare ꝯtrium idez Bal.in.l.quicũqꝫ de bonis qualiter in.l.nõ aliter de adop.in.l.ſi.C.de pdi.mino.ꝛ in.l.ſi preſes.C.qũo ꝛ qñ iudex.ꝛ in addi. Spe.in.xv.col.ad idem bonus tex.in.l.j.C.de pdi.cu.lib.x.quẽ ad hoc alleg. Bal.in.c.j.in.ij.colũ.qui feu.dare poſ.ꝛ idem tenet Jo.de Jmo.in.l.ſi quis cũ aliter de verb.obli.Idem cõſuluit Bal.conſi.mihi.xlj.incip.primo queritur vtrum in cõceſſione:vbi dicit ꝙ ſufficit ſemel eſſe cognitũ:allegat tex.d.§.ne paſſim. Et ꝙ quãdo ſuperior interponit decretum omnia cenſeantur ſolẽniter acta adducit rõnem iſta interponuntur per modum volũtarie iuriſditionis:ideo preſumitur ſolẽnia interueniſſe:prout no. Jnno.in.c.quoniam contra de proba.ꝛ in.c.innotuit de eo qui fur.or.ſuſ. Sed dato ꝙ cõtractus eſſet nullus tamẽ firmatur iuramẽto auc.ſacramenta.vbi caſus ſm lec.glo.ꝛ cõmunem quã prout dicit Pau.de caſt.totus mundus ſeruat.

d ¶ Nec abſolo eſt concedenda per caſum.d.auc.ſcra pub.ibi inuiolabiliter ꝙ vbuz vꝫ excludere reſtõnem:qꝛ alſ nõ obſeruaret inuiolabiliter:put alſ dicimus ꝙ vbum oĩno excludit diſpẽſationẽ:vt no.gl.in.c.vt hij qui de etate ꝛ qli.item qꝛ.c.cũ cõtingat ꝛ ſi ſiũ dicitur ſimpliciter ſeruãda ſciuiſſent dicere niſi abſolo ꝛc. Alſ illa iura ſeruirent de vento ꝛc. Et ꝙ non ſit cõcedẽda abſolo in minore ꝯhẽte in fortioribus terminis tꝫ Ant.de bu.i.c.cũ ꝯtingat ver.tertius caſus.vbi impugnat dictũ Fede.de quo.ã.idẽ ibi Jo.de Jmo.in tertio mẽbro ꝯcludẽtes ꝙ ẽt vbi ſtatutũ reprobarẽt ꝯcuz ꝛ iuramentũ nõ eſſet ꝯcedẽda reſtõ alia cã nõ ſubſiſtente.ꝛ hãc ptez tꝫ ibi dominus Abbas modernus in ſua diſpu.q̃ incip.ſtatuto ciuitatis ſenaꝝ in qrto dubio v̄.tertius caſus.ꝛ in ſuo cõſi.lxxij.inci.in cã q̃ ad pñs vertitur inter Jacobum:fortius ergo in caſu nr̃o in quo non pꝫhibita ſꝫ pmiſſa alienatio per.d.auc.ſacra.Facit ꝙ in ſi.no.Jmol.in illo articulo an donatio inter viꝝ ꝛ vxorẽ firmatur iuramẽto imo non ſolũ qñ iuramentũ eſt cõtra.l.data leſione dũmõ non enormi.vꝫ enormiſſima denegatur abſolo:voluit Jo.de Jmo.in.d.loco ꝛ abbas in.ix.caſu ꝛ.i.d.diſp.l.iiij.dubio in.ix.caſu ꝛ pe.de an.in loco.ã.in ꝯtrũ allato.qnimo ẽt pp enormẽ leſionẽ nõ eſſet cõcedẽda abſolo.voluit Jmo.in.c.qntaualꝫ.alſ d.auc.ſacra.eſſet ipoſita vbis nõ rebus cõtra ꝛc. Idez voluit Jmo.in.d.c.cuz ꝯtingat in tertio mẽbro ꝯtin.vbi allꝫat Arch.in.c.Quis de pac.in.vj.tenere hãc prez ꝛ cã tꝫ Ang.in.d.l.ſiqs pro eo.ꝛ eſt de mẽte Jmo.in.l.cum vir de vſuc.xv.colũ.ꝛ expſſe tenet.d.Ludo.de roma in.l.qui ſupſtitis de acqui.here.ꝛ Pe.de an.ꝛ Domi.de.ſ.ge.in.d.c.Quis.ꝛ conſuluit Pe.de an.conſi.cccxij.inci.poſtꝙ iſta dña p ter.d.auc.ſacra ibi inuiolabiliter qui tollit ẽt reſtõnez que enormẽ non leuẽ pſupponit leſionẽ:ꝛ pro hac pte cõſuluit Pau.de ca.cõſi.cccvj.inci.orta lite iter ſpectabilez militem per ſſes rõneo. Iſta opi.eſt ẽt apte de mente Bal.in.d.l.ſiqs pro eo in.iiij.ꝛ.v.mẽbro ſentiens ꝙ in altero non petatur abſolo:ex quo in altero dicit peti poſſe abſolõnẽ. Et h opi.eſt de mẽte bal.in.l.j.C.ſi aduer.ven. Sit ergo cõcło ꝙ lꝫ eẽt ꝯctus contra legem ꝛ eſſet enormis leſio.non tñ cõcederetur abſolo ſm multos ſolẽnes doc.ã.relatos. Cum igitur in caſu noſtro nulla probetur leſio ꝛc.

e ¶ Vnuz nõ obmitto ꝙ poſito ꝙ pbaretur enormis leſio nõ eſt exitãduz ꝙ tot ſolẽnes viri nõ reddãt rẽ permaxime dubiã. Cuz opi.doc.reddãt rem dubiã. Bar.in.l.qui rome.§.duo fr̃es in.vj.oppo.gl.in vbo certas in.§.quibus prima cõſti.C.ſed vbi eſt pbabile dubiũ an quis dẽat abſolui nullus inferior a principe põt abſoluere fuit de mẽte Jnno.in.c.venerabilẽ de elec.fuit de mẽte Raymũ.in ſum.in ti.vt poſſit diſpẽſari in votis per que h expreſſe decidit Jmo.in.d.c.cũ ꝯtingat in tertio mẽbro in ſi.dicẽs hoc eſſe mẽti tenẽduz hoc idẽ eſt de mẽte Spe.in ti.de le.§.nunc oñdendum ver.xxiiij.ꝛ v̄.item papa:vñ cũ in caſu nr̃o preſupponatur ꝙ vicarius epi ꝛc.nullo mõ ꝯcedi põt imo nec alſ eſſet cõcedẽda per.ã.dicta. Solũ ergo dꝫ rñdere ad illud de leſiõe quã nõ reperio pbari plura dicit circa ꝯfeſſionẽ que nõ expediũt cũ probetur vera numeratio per inſtrm in caſu nr̃o. Ita ꝙ ẽt papa nõ põt abſoluere:prout voluit Abbas in.d.c.cũ ꝯtingat in tali mã abſolonis in primo caſu ꝛ in.d.diſpu.in qrto dubio in primo caſu. Nõ obmitto ꝙ nõ repio pbari iurꝫ ꝙ dñs iurãtis hẽat vel poſſit petere abſolonẽ cũ ad eũ nõ tranſeat iuramẽtũ.c.vitatis de iureiur.har.ꝛ alij in.d.l.q ſuperſtitis caſ.in.d.c. Quis moder.in.l.pactum ꝙ dotali.C.de colla.abſolo preſupponit vinculũ ꝛc. Poſtremo ẽt ex quo ꝯctus fuiſſe de ſe valid⁹ pp auctoritatẽ curatoris ꝛ decreti interpoſitione vt.ã.oñſum eſt poſito ẽt ꝙ a iuramẽto abſolueretur adhuc nõ vꝫ poſſe dici ꝯcrũ reſcindi:qꝛ abſolo htm̃ vꝫ concedere ꝙ veniẽs ꝯ nõ incurrat piuriũ.vñ ſi minor qui iurauit vel maior leſus vltra dimidiam abſoluantur:nõ tñ poterit venire ꝯ ꝯctũ tam factũ irreuocabilem:ita concludit Abbas moder.co.x.ver.ſed vltra predicta:ꝛ refert Ang.ita conſuluiſſe:ꝛ lꝫ alleget pau.ꝛ Jo.cal.in ꝯtrium.tñ dicit ꝙ ſibi magis placet opi.Ang.ꝛ poſt multa cõcludit ꝙ aut ꝯctus ſubſtinebatur ſolo iuramento ꝛ tunc procedat opi.pau.ꝛ Jo.cal.aut ꝯctus erat alſ de ſe validus:ꝛ tunc non põt reſcindi:lꝫ cõceſſa ſit abſolo ꝛ ita procedat opi.Ang.vt latius per eum:ꝛ iſte eſt caſus nr̃ex qbus oĩbus ꝛc. Laus deo.

¶ Quid operetur iuramentum in contractu minoris:ꝛ an ꝛ quando conceſſa minori abſolutione a iuramento conceditur in integrum reſtitutio. Et an ꝛ quando iuramentum validet contractum alſ inualidum:ꝛ quid de iure ciuili ꝛ quid de iure canonico.

¶ Conſilium. lxxij.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xpi. ¶ Pro deciſione pmi dubij pñtis cõſultationis pmittẽda eſt cõis & indubitata ſnia φ iuramẽtũ minoris pſtitũ ſup obſeruã tia ɔct⁹ firmat ẽt de iure ciuili ɔctũ nullũ rõne minoris eta tis p gñalitatẽ tex. auc. ſacra pu. C. ſi aduer. vẽ. ſm intellectũ glo. ibi in vbo ɔctibus quẽ ibi tenẽt bar. & doct. cõiter oẽs & prout dicit ibi Pau. d ca. hoc totus mũdus obſeruat: & mul toforrius h idẽ dicẽdũ ẽ d iur. cañ. quo diſponit φ iuramẽ tum firmet ɔctũ nullũ nõ ſolũ vbi nullitas cauſat rõne mi noris etatis: ſʒ ẽt vbi alia rõne: vt in. c. cũ ɔtingat d iureiu. & in. c. q̃uis de pact. li. vj. & in. c. lʒ mrẽs de iureiu. e. li. itaqʒ nõ duxi inſiſtẽdũ an ɔctus de quo agit fuiſſet abſqʒ iuramẽ to validus an inualidus. nã vtroqʒ cãu ɔcurrẽte virtute iu ramẽti reddit validus & vtroqʒ caſu p iuramẽtũ tollit reme diũ reſti. in inte. p. l. j. C. ſi aduer. vẽ. & d. auc. ſa. pu. in verbo inuiolabilr. & facit tex. in. d. c. q̃uis in vbo oino. prout ẽt. j. inducã circa abſolutionẽ. hr̃. n. h pro expedito φ citra abſo lutionẽ a iuramẽto nequaqʒ põt peti reſti. in integ. p dicta iura itaqʒ inueſtigatio an ɔctus pdictus fuiſſet aſo validus vel inutil ẽ modici aut vilius effectus: lʒ poſſet colorate in ſtari φ interſit id iueſtigare: qꝛ vbi aſo valuiſſet tũc ſublata virtute iuramẽti mediãte abſolutiõe remaneret ɔctus d ſe validus: vbi võ ɔctus eẽt aſo de ſe nullus põt dici φ ſubla to iuramẽto p abſolõnẽ ſequat reſciſſio ɔctus q validabat ſola vtute iuramẽti: put h vñr ſentire Jo. cal. & pau. d lea. ĩ quodã eoꝝ ɔſi. inquãtũ dicũt φ petẽs abſolõ nõ a iuramẽ to ɔfirmãte ɔctũ dʒ facere citari ptẽ: qꝛ tractat de eius pu dicio cum ſublato iuramẽto ſequat reſciſſio ɔctus ſm eos: prout refert. d. Panoꝛ. in. d. c. cũ cõtingat in. xij. col.

a ¶ Tñ id nõ eſt expedutũ qꝛ Ang. in quodã ſuo ɔſi. φ incip. d. catherina tʒ φ vbi ɔctus firmat iuramẽto nõ põt qs ve nire ɔ ɔctũ: lʒ p ſupioꝛẽ abſoluat a iuramẽto: qꝛ actus eſt de ſe validus pp interpoſitionẽ iuramẽti. Et h caſu abſolutio ſolũ operat φ abſolutus nõ icidat i piuriũ: nõ aũt annullat ɔctũ: vñ nullus dicat φ minoꝛ q fuit deceptus vltra dimi diã iuſti pcij ſi p ſupioꝛeʒ abſoluat a iuramẽto poſſit venire cõtra ɔctũ: qꝛ ɔctus eſt aliqͥ & irreuocabil. ſecus vbi iura mẽtũ nõ firmat actũ. ſʒ ſolũ ligat ſm eũ φ eſt ppetuo menti tenẽdũ ſm Jmo. in. d. c. cũ ɔtingat. & ẽt panoꝛ. ibi q per h di cit φ ſibi nõ placet opi. Jo. cal. & Pau. de lea. de qua. ẽ. qꝛ p interpoſitionẽ iuramẽti. l. tollit ꝓhibitionẽ. & ſic ɔctus re mãſit validus ſine alia ꝓhibitione: nõ nõ dʒ reſcindi p abſo lutionẽ a iuramẽto: qꝛ ɔctus aſſumpſit vires ex ɔſenſu pttũ vallato iuramẽto. vñ tũc nõ ceſſat ex toto cã ɔfirmãs: & di cit h eẽ tenẽdũ põderãdo ẽt tex. d. auc. ſa. pu. in vbo inuiola biliter. & d. c. q̃uis in vbo oino ſeruãdũ in ɔtuʒ oñr plura adducit tãdẽ dicit ſic poſſe diſtingui φ aut ɔct⁹ ſubſtinebat ſolo iuramẽto: & tũc ſublato iuramẽto tollit ɔtractus: qꝛ tol lit illud vinculũ quo ſolo ſubſiſtebat: arg. l. ſicut. ℣. nãlie. de ſolu. & c. cũ ceſſante de appel. aut ſubſtinebat ẽt alio iur. Et tũc ſublato iuramẽto dat facultas intentãdi illud reme diũ φ prius cõpetebat ad reſciſſionem ɔctus exẽplificat qñ quis fuit deceptus vltra dimidiã iuſti pcij quo caſu cõtra ctus nõ ẽ ipſo iure nullus: ſʒ iuramẽto ſublato põt agi cõdi tione ex. l. ij. C. de reſcin. vẽ. & c. pe. & c. cũ dilecti. de empt. & ven. Ex qbus panoꝛ. vr̃ ſibipſi cõtrarius cũ in dicta diſtin ctione videat in effectu approbare dictũ Joã. cal. & Pau. de lea. φ paulo ante dixit ſibi non placere & reprobare dictum Ang. φ dixerat eẽ mẽti tenẽdũ quare dicebã aſo legendo. d. auc. ſacra pu. in vbo inuiolabilr circa finẽ pme qõnis ſequẽ do mentẽ ipſius Panoꝛ. qui nõ eſt veriſimile φ in eodem cõtextu ita variauerit: ar. l. nã ad ea de cõdi. & demõ. Diſtin guendũ eẽ φ qñqʒ cõtractus nõ firmat iuramẽto: ſʒ ſubſiſ tẽt eo reſpectu: qꝛ cõtrahẽs artat timore piurij ad ſeruãdũ cõtractũ lʒ inualidũ vt in terminis. c. debitoꝛes de iureiur. & c. ſignificãte de pig. & ita pcedat pmũ mẽbruʒ diſtinctionis Panoꝛ. & vltimũ mẽbrũ Ang. qñqʒ aũt cõtractus erat de ſe validus: ſed aduerſus eum competebant iuris remedia que tollunt per iuramentũ vt in exẽplis ipſius Panoꝛ. & tũc di cta remedia nõ tollunt & pcedat ſm eius mẽbrũ. Et ſimi liter ſi minoꝛ valide ɔberet ẽt ſine iuramẽto. ita φ iuramẽ tuʒ tũc tollit ſolã reſtõnẽ in integ. Et tũc abſolutiõe petita poſſit peti reſti. in integ. qꝛ ceſſat cã piurij: in qua ſe fundat tex. in. l. j. C. ſi aduer. vẽ. Et his duobus caſibus põt proce dere qd dicunt Jo. cal. & Pau. de lea. qñqʒ vero contractus erat aſo inualidus: vt in terminis. d. c. cum cõtingat. & d. c. q̃uis. & tunc lʒ cõtractus firmetur iuramento: tñ firmatus ſubſtinetur vinculo ſuijpſius: qꝛ eſt de ſe validus: lʒ illud vinculum ſit cauſatũ mediante iuramẽto & ſublato iuramẽ to per abſolutionẽ remanet cõtractus validus: & ita proce dat opi. Ang. & opi. primo loco firmata per Panoꝛ.

b ¶ Itaqʒ predicta applicando ad terminos noſtros ſiue cõ tractus eſſet aſo validus ſiue inualidus firmatus: tñ iuramẽ to neutro caſu cõceſſa abſolutione inualidatur ɔctus. Item neutro caſu non cõceſſa abſolutione põt peti reſtitutio in integ. Et vtroqʒ caſu abſolutione cõceſſa vĩ poſſe peti reſti. in integ. ideo ɔſulto pretereo articulũ illum an dictus ɔctus citra iuramentũ valuiſſet ſed preſuppoſita validitate ɔctus ſiue qꝛ ex eo pſumantur pᵖter virtutẽ decreti oĩa requiſita interueniſſe ſiue qꝛ iuramentũ validaſſet dictum ɔctũ. Prete mitto φ lʒ prout mihi preſupponit dicta venditio fuerit fa cta pro iuſto precio: & ɔñter dicta minoꝛ nõ fuerit leſa reſpe ctu ipſius ɔctus venditionis qui ſolo cõſenſu perficit. l. cõ ſenſu. ff. de act. & obli. & l. ab emptione in prin. ff. de pac. cuꝫ ſi. tñ qꝛ preciũ fuit ſolutũ dicte minori & non apparet cõuer ſum fuiſſe in eius vtilitatẽ nec ſaluuꝫ fore in ɔñtiam reſtare videt φ dicta minoꝛ remãſerit ſine rebus venditis & ſine pe cunia: & ɔñter videt reſultare leſio fatis enoꝛmis. Et ideo ſi non obſtaret iuramentũ videret ſine dubio competere ius petendi reſti. in integ. que cõpetit etiam ſi ex poſtfacto leſio reſultet: & vt pbatur in. l. verum. ℣. ſi locupleti. ver. ſed hec res in fi. & in. l. j. C. ſi aduerſus ſolutionẽ. ideo inueſtigandũ eſt an debeat concedi abſolutio a iuramento.

c ¶ Nõ quidẽ procederet ſi viueret pſona que iurauit: tñ ea mortua non vr̃ φ cadere poſſit abſolutio: qꝛ pſona mortua non põt abſolui: tũ qꝛ mors oĩa ſoluit in auc. de nup. ℣. de inde ergo. & nõ eſt in rerũ natura & non entiũ nulle ſunt cãe: vt inquit pħs & probat in. l. ij. ff. de vſufruc. & in. l. adeo. ℣. φ ſi toto de acq. re. do. & l. eius qui in prouinciã iuxta ſi. ff. ſi cer. pet. Nec etiã herede qui non iurauit põt abſolui: qꝛ nõ ligat vinculo iuramenti. c. veritatis. & ibi p Inno. & doc. extra de iureiur. Abſolutio. n. pſupponit obligationẽ ſeu aliqđ vin culum. l. x. de ver. ob. & l. non põt videri deſinere de reg. iu. cum cõcoꝛ. ideo inepta vr̃ petitio ſi heres petit ſe abſolui a iuramẽto: verũ qꝛ ſuadet rõ φ ſi defuncta debuiſſet abſolui a iuramento & abſoluta potuiſſet venire cõtra ɔctũ vel inde ſequuta pariter poſſit venire ɔ eius heres q cẽſet eadẽ pſo na cũ defuncta in auc. de iureiur. a mo. pſti. ℣. i. Nec dʒ ma gis aſtringi ad obſeruãtiã ɔctus: & ex eo qꝛ iuramẽto nõ ligit q̃ ſi eſſet iuramẽto obligatus: qꝛ que tendũt ad diminutio nem nõ debẽt operari augumẽtũ vel ecõtra: arg. l. legata in utiliter de leg. j. & l. legata inutiliter de adimen. lega.

d ¶ Ideo non eſt impertinens extratio & diſcutio an in his terminis debuerit cõcedi abſolutio ipſi iurãti. Circa φ con cludendũ eſt φ pro indubitato hr̃ φ rõne cuiuſlibet leſio nis nõ poſſit peti hmõi abſolõ aſo. l. j. C. ſi aduer. vẽ. & auc. ibi poſita ſeruirent quodãmõ de vento: vñ ne ſiet ludibrio: ar. c. cõmiſſa. de elec. li. vj. & l. ſi prioꝛ in prin. de iudi cum ſi. ſtandũ eſt generalitati dictoꝝ iuriũ: & probat tex. d. auc. ſa cramẽta in verbo inuiolabiliter: & facit text. in. d. c. q̃uis in verbo oino: put ibi voluit Archi. ponderando illud vbum oino quẽ ſequunt Jmo. d. Ant. & Panoꝛ. in. d. c. cũ ɔtingat. & Ang. in. l. ſi qs p eo in pn. de fideiuſ. Et fuit ibi de mẽte Bar. ponderando eius verba in. iij. & v. membro ſue cõbina tionis: lʒ aliud videat voluiſſe Uincentius in. d. c. cum con tingat. dicens φ in terminis illius. c. iuramentum ſit ſeruan dum donec petatur abſolutio: prout eum refert ibi Joã. an. non impugnans. & Pet. de ancha. in quodam ſuo conſil. φ ipſe refert in repe. c. canonum de conſti. in. xi. q. Et idẽ etiã videat fuiſſe de mente Fede. de ſe. in conſi. cclxxij. vbi cõclu dit φ ſi ſtatutum diſponit φ contractus filijfa. ſine conſen. patris etiam ſi iuratum fuerit non valeat ipſo iure tunc iura mentum li: ꝫ at tamen creditoꝛ cogitur relaxare iuramentuꝫ rationibus de quibus per eum. Cuius dictũ procedere poſ ſet quando ſtatutum reprobaret actum in odium recipiẽtis: prout non eſſet abſonum interpretari dictum ſtatutũ ad ex emplum ſenatuſconſulti macedoniani: & aſo tenenda eſt cõis ſnia de qua. ẽ. & dictũ Uincentij põt verificari qñ abſolu tio fuiſſet cõceſſa ſubſiſtẽte legittima cã de qua. j. ſubnectaꝫ. Non. n. p verba. ẽ. relata determinat φ indiſtincte concedi debeat nec quo caſu cõcedi debeat: ſʒ lʒ regulariter nõ poſ ſit peti abſolutio a iuramento: tamen fallit quando interue niſſet dolus aduerſarij ex propoſito ſeu illatio metus. argu.

d. auc.

d.auc.ſa.pu.in fi.⁊.d.c.q̄uis.naȝ tunc ſine dubio poteſt peti abſolutio a iuramento per.c.veruȝ.⁊.c.ſi vero de iureiu.⁊ per Jnn.in.c.ꝙ ad aures ꝙ metus cā.⁊ per glo.in.c.abbas e.ti.⁊ in cañ.veritatem.xv.q.vj.lȝ bar.⁊ cōiter legiſte velint ꝙ non requiratur abſol'o ſed iuramentum dicti caſibus nō liget ſed non pertinet ad p̄ſntem diſcutionem.ſcd'o fallit qñ interuenit dolus re ipſa:vt qꝛ interuenit enormis leſio:naȝ tunc iuramentū non adeo ligat quin poſſit peti abſol'o a iuramento:nam ꝑut dicit.d. Ant.in.d.c.cū contingat in quarto caſu ſuo p̄in.ſi nō arguiꝛ aliqua deceptio que hēat annexum dolū ſaltē preſumptum nullū remedium cōpetit cōtra iuramentū:ſed vbi leſio eſſet enormis:tunc iurans hȝ remedia veniēdi cōtra ad ħ no.per gl.in.c.veniens ⁊ in iuribus ibi alle.de iuriu.bonus tex.in.l.ſuperſtite.C. de dolo.

e ¶ Qꝛ in enormi leſiōe p̄ſumiꝛ dolus ⁊ ſubeſt cā p̄ſumēdi.l.ocō.§.lucius.ff.de his que in frau.cre.hȝ eundē.d.Ant.⁊ idē.ſ.ꝙ vbi interuenit enormis leſio poſſit veniri ꝯ iuramētū firmat Pe.de an.in ſua latiſſima repe.c.cañ.ō cōſti.in.xj.q.col.lxxvj.dicēs ſe ita cōſuluiſſe ſecus:vbi viget ſtatutū ꝙ nullus ꝯtus vl' quietatio facta ꝑ minorē.xxv.annis valeat nec de eo reddaꝛ ius niſi certa ſolēnitas intercedat.Nā cuȝ quedā puella fuerit enormiter leſa cōſuluit ꝙ potuerit peti abſol'o ⁊ relaxatio a iuramēto:nā ſm eum iuramētū non dȝ eſſe iniqtatis vinculū cañ.inter cetera.xxij.q.iiij.⁊.c.quāto de iureiu.Jteȝ iuramentū dȝ hr̄e tres comites.ſ.veritatē iudiciuȝ ⁊ iuſticiā cañ.animaduertendū.xxij.q.ij.⁊ eadeȝ cā.q.j.⁊ iurabunt.⁊ ex̄ de iureiur.c.⁊ ſi chriſtus.⁊ per gl.in auc.ꝙ eis de nup.ſed dicto caſu nō eſt iuſtitia:ſed euidēs iniqtas ergo ⁊c̄.Jteȝ paria ſunt ineſſe dolū ex propoſito ⁊ dolū re ipſa.l.ſiqs cum aliter de ver.ob.⁊.l.ij.§.circa de excep.doli rōne ergo euidens doli ſaltē re ipſa vꝫ relaxanduȝ ſm eū q cōcludit ꝙ.d.auc.ſa.pu.⁊.d.c.cū contingat.⁊.c.q̄uis non hñt locuȝ qñ interuenit dolus re ipſa.⁊ adducit dictū Uincentij in.c.cū cōtingat de iureiur.de quo.ſ̄.⁊ rōnes Fede.in conſi.cclxv.incip.factū tale eſt ſtatutum ciuitas peruſij.ſ̄.relato.cuius verba ſatis placent Panor.prout ipſe dicit in.d.c.cum contingat col.xxvj.

f ¶ Uult aūt Pe.de anc.ꝙ iuramentū liget tñ poſſit peti relaxatio ſeu abſol'o a iuramento ita rñdens ad id quod dicit Jo.an.poſt Ja.de bel.in addi.ſpe.in ti.de ſen.pis.§.vt aūt.⁊ in ti.de reſti.in inte.§.j.ad fi.j.co.ſed.d.Ant.vult ꝙ non aſtringaꝛ iuramēto ita ꝙ nō ſit neceſſaria abſol'o:qꝛ dolus ex propoſito ⁊ dolus re ipſa vꝫ exceptus a iuramento:facit c.qntauall' de iureiu.vt latius ibi ꝑ euȝ:cuius dicta in effectum ibi loquitur Panor.co.xxxij.ea rōne qꝛ preſumiꝛ dolus ⁊ qꝛ iurans non preſumitur cogitare talem caſum:⁊ qꝛ iura cōiter excipiunt dolum ⁊ paria ſunt adeſſe dolum ex propoſito ⁊ dolum re ipſa:vt ibi latius per eū ſiue ergo nō liget iuramentum ſiue liget ⁊ poſſit peti relaxatio ſeu abſolutio a iuramento habemus propoſitum.

g ¶ Jdē ēt vꝫ velle bal.in.d.auc.ſa.pu.⁊ in corpore vñ ſumiꝛ in quarta qōne dicēs ꝙ vbi minor enormiter lediꝛ p̄ſumiꝛ dolus ex enormi leſiōe adducit gl.que hȝ eū mature loquiꝛ in.l.iij.§.ꝯrio.ff.de ꝯrio iudi.tutele hȝ eū.⁊ idē Roſ.voluit vt refert Ja.bu.in.l.ij.C.de reſcin.ven.ſ. ꝙ iuramentū non trahiꝛ ad enormē leſionē:ꝑut eſt illa q̄ excedit dimidiā iuſti p̄cij.Et facit optime qd̄ not.bart.in.l.ſed ⁊ ſiqs.§.queſitū.ff.ſiquis cau.⁊ ꝙ ipſe tradit in.l.pe.§.idē queſijt.ff. de cōdi.inde.Et ēt ꝙ ipſe idē Bar.no.in.l.fi.ff.de pretor.ſtipu. Et lȝ Jmo.in.d.c.cū contingat multa adducta in ꝯtuum confutando rōnes.d.Ant.⁊ reſpondens ēt ad rōnem ꝙ in inte.reſt.nō daꝛ pro leui leſione ſed pro graui ſeu enormi.l.ſcio.ff.de in inte.reſti.Nam leuis leſio aliter ſumiꝛ in terminis.d.l.ſcio.ꝑut ibi habetur ſm eum:tñ dicit ꝙ negari nequit quin articulus ſit dubius attētis ratiōibus q̄ hincinde adducunꝛ.Et tādē in.xxxj.char.⁊ ſeq.vadit ceſpitādo.nec figit penes videꝛ aūt velle ꝙ in minore muliere vel ruſtico iuramētum nō tollat remediū cauſatū ex enormi leſione:prout eſt illa que excedit dimidiam iuſti precij vt ibi late per eum.Et ita vꝫ limitare cōem opi.glo.⁊ doc.que hȝ ꝙ iuramentū tollit remedium.l.ij.C.de reſcin.ven.prout hr̄ in eadem.l.ij.⁊c.de empt.⁊ vendi.c.pe.Cum itaqꝫ in caſu noſtro ſimus in muliere ⁊ minore ⁊ leſio de qua agitur reſpiciat non ſolum dimidiam iuſti precij:ſed etiam totum precium vꝫ concludendum ꝙ poſſit peti per ipſum iurantem abſ'o ſolutio a iuramento.Nec ſequitur concedi poteſt reſtō in integ.ergo eſt enormis leſio cum reſtitutio in integ.non concedaꝛ pro leui leſione.l.ſcio.ff.de in integ.reſtitu.qꝛ prout dicit Jmo.in.d.c.cū ꝯtingat leuis leſio ⁊ magna in.d.l.ſcio aliter ſumiꝛ quā in his terminis vbi agiꝛ de ea que includit dolū ſalteȝ re ipſa pȝ ex no.ꝑ gl.⁊ bar.in.d.l.ſcio.ptȝ ēt qꝛ lȝ minor nō ſit deceptus i dimidia iuſti p̄cij:tñ ſi eſt deceptus tm̄ in tertia vel quarta pte iuſti p̄cij reſtituiꝛ.l.in cauſe el.ij.in fi.ff.de mino.⁊.l.j.C.ſi aduer.ven.in argumēto ſumpto a ſpāli. Nā ſpeciale eſt ibi ꝙ reqratur enorme ſeu graue dānuȝ:ergo in cōtrariū eſt ius cōe.l.j.in fi.ad municip.cū cōcor.Quēs enim concordant ꝙ ſit ſpāle illo caſu ꝙ reqraꝛ graue ſeu enorme damnum ad hoc vt concedaꝛ illo caſu reſti.in integ. ergo ⁊ non requiriꝛ enorme ſeu graue damnum ⁊ hoc eſt clariſſimum:qꝛ datur pro mediocri ꝙ tenet mediū inter magnuȝ ⁊ paruū.⁊ ſic inter graue ⁊ leue ⁊ ſic eſt aduertēdum qꝛ.d.l.j.ſumitur graue damnū:licet non excedat dimidiā iuſti p̄cij:nam ſi excederet ceſſaret remedium extraordinariū reſtitu.in integ.quia competeret ordinarium remedium.l.ij.C. de reſcin.ven.per.l.in cauſe el.ij.ff.de mino.⁊.l.in prouinciali.de no.ope.nun.⁊ ibi per Bart. ⁊ tamen tunc non cenſetur adeſſe dolus re ipſa ſm omnes.

b ¶ Dato ēt ꝙ qñ eēt exceſſus ſolū vltra dimidiaȝ iuſti p̄cij teneri poſſet opi.ꝯria q̄ vr̄ cōis:tñ cōtrariū teneri poſſet qñ leſio eſſet longe magis enormis vr̄ poſſe ꝓcedere opi.ꝯria. Nā hoc caſu qñ.ſ. leſio eſt multū exceſſiua loquiꝛ bal.in corpore.d.auc.ſacrā pu.⁊ Pe.de anch.in.d.ſuo conſil.Et vidi etiā cōſultū peruſie ꝑ clariſſimos doc. ⁊ integerrimos cōſulentem.d.Jo.de nobilibus de mōte ſperello.⁊.d. Benedictum caprā in quadā renūciatione facta de bonis paternis ⁊ maternis ꝑ q̄ndam mulierē adultā tp̄e quo nupſit. Cōcurrit tñ tūc ēt alia cōiectura:qꝛ puelle affectātes nubere de facili trahunꝛ ad renūciādū ⁊ faciēduȝ cōtractus fauorabiles fratribus vel alijs cōſanguineis:vt cū eoꝝ cōſenſu honeſte nubāt:lȝ etiam dicto caſu multuȝ obſtet.d.c. q̄uis.cum ibi no.per Joā.an.⁊ Dñicum de ſancto ge.intelligentes ēt in adulta illū text.qui loquiꝛ in femina forte nō nupta ⁊ hñte veriſimilem reuerentiam patri qui pater neceſſitaꝛ filiā dotare.l.obligamur.§.lege de act.⁊ oblig.⁊.l.qui liberos.ff.de ritu nupt. Et ſic loquitur in caſu in quo non recipit niſi id qd̄ ſibi debebaꝛ. Et loquiꝛ in caſu in quo mulieres cōmuniter multū ledunꝛ.Et tñ vult ille tex.ꝙ oīno ſeruetur pactum vt iuramento firmatū:vnde per illū tex.reddiꝛ multū dubia illa opi.que vult ꝙ pp enormē leſioneȝ poſſit recedi a ꝯtu iurato petita abſolutione. Et reddiꝛ dubia etiaȝ ſi ſit multū exceſſiua:⁊ fortius loquēdo ſimpliciter in enormi leſione:itaqꝫ per.d.c.q̄uis. Et etiā qꝛ eſt cōis opi.maxime in d.l.ij.de reſcin.vē.⁊ in.d.c.pe.ꝙ pp iuramētuȝ ceſſet remediuȝ ꝙ in eis a iure cōcediꝛ ꝓpter enormē leſionē ⁊ ex quo eſt cōis opi.nō eſt tutū ab ea recedere indeciſiuis.

i ¶ Jn caſu aūt noſtro arbitror rem eſſe extra dubitationem ⁊ clariſſimū fore ꝙ talis ꝯtractus ſit ſeruādus nec potuiſſet per iurātē ipetrari abſolutio a iuramēto.Nā in ipſo ꝯtractu nulla p̄ſupponiꝛ ꝙ interuenerit leſio:vt.ſ̄.dictum eſt.Naȝ res fuit vēdita iuſto p̄cio ⁊ forte aliquātuluȝ exceſſiuo p̄cio itaqꝫ ſolū pōt allegari leſio altero de duobus modis.primo qꝛ expediebat minori nō vēdere:⁊ tunc hec leſio nō pōt veriſimiliter eē enormis.ſ.potius habere rē q̄ equalēs p̄ciuȝ nec cadit conſideratio doli re ipſa:ex quo emptori tm̄ abeſt quantū adeſt:iō ſine dubio ſtādum eſt diſpōni.d.auc.ſa.pu.⁊.d.c.q̄uis.⁊ cōi oīum ſnīa que hȝ ꝙ in terminis dictoruȝ iurium iuramētū eſt ſeruandū adeo ꝙ non dȝ cōcedi abſolutio a iuramēto:⁊ lȝ aliqui teneant ꝙ pp enormē leſionem debeat cōcedi abſolutio:⁊ multi teneant cōtra:tñ ħ non dȝ cenſeri enormis leſio cum extimatio rei cenſeatur eē idē ꝙ ipſa res.l.ſi ita fideiuſſorē accepero. ⁊.l.ſtipulatus eo opus ff.de fideiuſ.Jtaqꝫ ſi hȝ quaſi idem dato ꝙ aliquo reſpectu poſſit dici leſio nō dȝ cēſeri enormis leſio:⁊ ꝓpterea ſumus extra dictaȝ exitationē.ſecūdo modo qñ leſio eſt multū exceſſiua:⁊ leſio interuenit ex poſtfacto:qꝛ precium forte non fuit cōuerſum in rem vtilē dicte adulte:ꝙ qdem non reſpicit dolū ipſius ementis:ſed dūtaxat facilitatem minoris ſolutionem recipiētis:vt de ſe cōſtat attēto ꝙ ex hoc emptor nullū cōmodū reportat ꝑut reportat in terminis.l.ij.de reſcin.ven.⁊.l.ſi qs cum aliter de verb.obli.⁊ in.c.qntauallis de iureiur.⁊.c.pe.de emp.⁊ ven.⁊ in terminis in quibus loquunꝛ doct.in ſupraſcripta difficultate adeo ꝙ non poſſumus dicere ꝙ interuenerit dolus verus aut dolus preſumptus ſeu dolus re ipſa in qbus dolis principaliter fundaꝛ opi.tenentium ꝙ pȝ pp enormē leſionē poſſit peti abſolutio a iuramento:⁊ eſt euidens ratio ꝯrie inter caſum noſtrū

⁊ caſum dictoꝝ iurium. Et in quo loquunſ docto. tenentes illam partem: q: in illis terminis iurãs enormiter leſus tractat de dãno euitãdo ⁊ aduerſarius cui iurat ẽtũ pſtaſ tractaſ de lucro captato cõſeruando cũ illud in quo fuit leſus ſo qui iurauit tenderet in eius vtilitatẽ. In caſu aũt noſtro emptoꝛ tractat pariter de dãno euitãdo. Naꝫ ſi haberet rem emptã reſtituere ⁊ nõ recuperare preciũ ꝙ fuit equalẽs rei empte careret re ⁊ ꝓcio: ꝓut verſa vice ſi iurans cõſumpſit preciũ ⁊ nõ poſſet cõſequi rem venditã. ideo vterqꝫ tractat pariter de damno. Quinimo magis tractat de damno ipſe emptoꝛ ꝙ ipſa venditrix que iurauit cum damnum emptoris eſſet euidentiſſimũ non ita dãnũ minoris que vendidit ⁊ habuit preciũ ꝙ nõ apparet in quam cãm fuerit verſum ⁊ poſſibile eſt ꝙ fuerit verſum in cauſam vtilem: ⁊ ꝙ adhuc ſit in dominio venditricis ſeu eius heredis cum facta non probetur aliter cõſumptio ſaltem in malam partem. Conſtat aũt ꝙ non eſt eadem ratio inter dictos caſus quando vnus agit de dãno alter de lucro: ꝓut quando ambo de damno tractant iuxta. l. ſi. §. pe. C. de cod. ⁊ l. iuris ignorãtia cl. ij. de iur. ⁊ facti ignoran. cum ſimilibus.

k ¶ Et ex hac ratione vr̃ concludendũ ꝙ abſolutio predicta peti nõ poſſit: ꝙ ⁊ vr̃ dicendũ ex alio: q: circũſcripta ẽt virtute iuramẽti minoꝛ qui petit in inte. reſti. dꝫ probare ſe leſum ⁊ leſum ſui facilitate vel dolo aduerſarij. l. nam poſtea §. ſi minoꝛ. ff. de iureiur. ⁊ l. vex. §. ſciendũ. ⁊ qꝺ ibi ꝑ Bart. ff. de mino. ⁊ in. l. ſi. C. e. ti. ⁊ clarius in. l. minoribus. eo. titu. De natura aũt ꝓbationis eſſe dꝫ ꝙ neceſſario concludat. c. in pñtia. extra de ꝓba. ⁊ l. nõ hoc. C. vnde cog. ⁊ C. de ꝓba. l. ad ꝓbationem cum ſi. Sed non concludit iſta ꝓbatio minoꝛ recepit preciũ ⁊ nõ conuerſus in eius vtilitatem: ergo ipſe minoꝛ fuit leſus ex ipſo ꝯtu vel ex ipſa ſolutione: quia poteſt eſſe ꝙ adhuc preciũ ſit penes eum: ⁊ põt eſſe ꝙ conuerterit in eius vtilitatẽ quã ignorat aduerſarius: ideo illaꝫ probare non poteſt: igiſ conſtat ꝙ nõ concludenter probaſ leſio. Ad hoc accedat elegãs doctrina Ang. in. l. vex. ij. ff. de peti. here. vbi tradit hãc ſingularem doctrinã ꝙ ille ad quẽ res peruenit ſemp intelligitur ex ea locupletioꝛ niſi in mala parte conſumat: ideo dꝫ probare ꝙ in mala parte res eſt cõſumpta per no. per gl. ibi. qui ex hoc infert ꝙ bonefidei poſſeſſoꝛ qui non teneſ fructus reſtituere niſi quatenus factus eſt locupletioꝛ. l. certum. C. de rei ven. ⁊ l. fructus ⁊ l. ex diuerſo. ff. eo. tit. ⁊ notatis in dictis iuribus ⁊ no. cañ. maxime do. Ant. in. c. grauis extra de reſti. ſpo. ꝙ ⁊ magis in terminis ꝓprijs no. Bar. ⁊ Bald. ⁊ doc. cõiter in. l. j. C. ſi aduer. credi. qui volũt ꝙ cum hoc caſu fundamentuꝫ intentionis ipſius petentis reſtõnem ſit: q: leſus ex eo q: conſumpſit nõ cõuertendo in ſuam vtilitatem debet probare pecuniaꝫ perditam al's ſuccũberet per. d. l. cũ poſtea. §. ſi minoꝛ cũ ſi. ſ. adductis. Dato autẽ ꝙ probareſ leſio ⁊ ipſa minoꝛ eſſet reſtituenda non eſſet reſtituenda aduerſus ipſum ꝯtractuꝫ vẽditionis in quo nõ fuit leſa. Et ſic implorata reſtõne nõ deberet ſibi res reſtitui ꝓut tangiſ in themate: ſed deberet reſtitui aduerſus ſol'onem ſibi factam de dicto precio: q: ex ipſa ſolutione cauſaſ leſio ⁊ propterea deberet cõſequi iterato precium per id qꝺ habeſ in. l. j. C. ſi aduerſus ſolutionem ⁊ inſti. quibus alie. lꝫ. §. pe. ad hoc no. per bar. in. l. ſi quideꝫ C. ꝺ predi. mi. vbi ponit tres modos quibus minoꝛ qui res ſuas vendidit poteſt petere reſti. in integ. Uerum q: dicta ſolutio fuit facta minori cũ auctoꝛitate iudicis: ſolutio ipſa produxit pleniſſimam linerationeꝫ. Nã quando ſolutio ſit pupillo cum auctoꝛitate tutoris vel adulto cum auctoꝛitate curatoris ⁊ decreto iudicis ſoluẽs ẽ pleniſſime tutus adeo ꝙ licet ſolutum poſtea perdatur in totũ vel in partem ⁊ cõſequenter reſultet leſio enoꝛmis vel enoꝛmiſſima: nõ propterea poteſt minoꝛ reſtitui in integrum caſus eſt in terminis in. l. ſancimus. C. de admi. tu. ⁊ inſti. quibus alie. licet. §. ⁊ ex contrario. verſicu. ſed circa hoc. ⁊ not. gloſ. in dictis iuribus ⁊ etiam glo. in. l. j. C. ſi aduerſus ſolutionem. ⁊ in. l. at pretoꝛ. §. permittitur. ff. de mino.

l ¶ Huic tñ fundamento obſtare vr̃ text. in. d. §. permittitur ibi ſi allegans minoreꝫ eſſe cõpulſus ſit: nam ille tex. reqrit ꝙ debitoꝛ opponat de minori etate ⁊ ea nõ obſtante iudex precipiat ꝙ ſoluat ⁊ ſic d̃bitoꝛ coacte ſoluat al's diſpoſitio illius tex. nõ ꝓcedit: ꝓut no. ibi bar. ſumme ad hoc not. illũ text. ⁊ ad hoc ẽt illum text. adducit Pau. de caſt. in. d. l. j. C. ſi aduer. ſolu. Sed aduertendũ eſt ꝙ text. in. d. §. permittiſ loquiſ qñ ſolutio ſit ſoli minori ſine auctoꝛitate tutoris vel curatoris: ⁊ loquitur de iure ffoꝝ. Superuenit poſtea noua conſtitutio in. d. l. ſancimus que eſt noua cõſtitutio noniter edita a Juſtiniano: vt probaſ in. d. §. ſed ex ꝯtrio que ẽ noui iuris ꝓmulgatoria ⁊ ſic aliter diſponẽs quã ius antiquũ vt eſt ꝺ nã v̓bi ſancim⁹ poſitũ i. d. l. ſancim⁹ i ꝓ n. ⁊ i ſi. ⁊ v̓bũ ſtatutũ eſt. ⁊ verbũ ꝯſtitutio poſita in. d. §. ſed ex ꝯtrio. iuxta no. in cle. ſi. in verbo ſtatuimus de reſcrip. ⁊ in cle. ne romani. §. ſi. de elec. ⁊ glo. pe. in. c. vnico de cleri. nõ reſi. li. vj. ⁊ in c. ſtatuimus de offi. deleg. li. vj. in glo. j. ⁊ glo. in verbo cenſemus in cle. j. de cõceſ. prebẽ. ⁊ de verbo cẽſemus no. Saly. in. l. pe. C. de ver. ſig. ⁊ in ſi'i in v̓bo volumus glo. in clemẽ. vnica de offi. vica. gl. ſi. in. c. pe. de offi. lega. li. vj. Et de v̓bo permittimus no. glo. in cle. ſi. de iure patro. que eſt ſing. ſm Zab. ibi. ⁊ mille hmõi poſſent adduci. Et hoc etiam euidenter demonſtraſ ex alijs verbis poſitis in. d. §. ex cõtrario. ſ. ꝙ. d. l. ſancimus. diſponit de nouo non refert ſoluꝫ ius antiquum. Ex quo infertur ꝙ ante illam conſtitutionem aliter erat reſpondendum. itaqꝫ fatẽdum eſt ꝙ ante. d. l. ſancimus ſi ſolutio fiebat minori: licet de mãdato iudicis ſolutio non preſtabat pleniſſimaꝫ ſecuritatem niſi ſoluens allegaret ꝙ creditoꝛ erat minoꝛ ⁊ compulſus ſolueret.

m ¶ Et idẽ eẽt hodie ſi cũ decreto iudicis ſponte ſoluiſſet minori vt ſic hodie nõ corrigaſ. d. §. ꝑmittiſ. lꝫ nõ eſſet corrigere: ſed tollere ꝯtrium ſenſum illius text. Sed ſi ſolutio ſit hodie tutori vel curatori vel pupillo ſeu adulto cũ auctoꝛitate tutoris vel curatoris: tũc ſi interuenit ſñia iudicis: ꝓut eſt decretũ iudicis conſequiſ pleniſſimam liberationeꝫ: iſte eſt tex. in. d. l. ſancimus. ⁊ in. d. §. ex ꝯtrio qui. tex. non requirunt ꝙ iudex cõpellat: ſed volũt ꝙ ſatis ſit ꝙ ꝑmittat: nam verbo ꝑmittat vtiſ tex. in. d. l. ſancimus. ⁊ in. d. §. ex ꝯtrio nec reqrit tex. dictoꝝ iuriũ ꝙ allegeſ ꝙ creditoꝛ eſt minoꝛ. Naꝫ eoipſo ꝙ ſol'o ſit tutori vel pupillo cũ auctoꝛitate tutoris vl' adulto cuꝫ auctoꝛitate curatoris vel ipſi curatori declaratur iudici ꝙ ipſe creditoꝛ cui ſoluiſ eſt minoꝛ. ideo fruſtratoꝛia eſſet vlterioꝛ allegatio: ar. regule cũ qui certus in. vj. ⁊ l. i. in fine. ff. de act. emp. Item tex. dictoꝝ iurium non requirit ꝙ debitoꝛ cõpulſus ſoluat ꝓut exigit tex. d. §. ꝑmittitur. ſꝫ ſolum requirunt dicta iura noua ꝙ iudex pꝛomittat. Si itaqꝫ iudex ſup ipſa ſolutione ſcienter interpoſuit ſuum decretuꝫ ſatis ꝑmiſit ipſam ſolutionem fieri hinc reſtat ꝙ cũ in caſu noſtro ſolutio cũ auctoꝛitate curatoris: ad id legitime dati: ꝓout ꝓſupponiſ ⁊ cũ decreto iudicis: ideõ aduerſus ipſaꝫ ſolutionem nõ poteſt peti reſtitutio: ita videtur neceſſario dicendum per dicta iura. Et ſaltem abſqꝫ dubio hoc eſt dicendum ſtante virtute iuramenti a quo non poteſt peti relaxatio ex pluribus medijs ſupra deductis.

n ¶ Stat ergo firma ⁊ clara ꝯcluſio ꝙ abſolutio peti nõ põt nec heres dicte adulte hꝫ vllo pacto ius petẽdi reſtõnem in integ. Idcirco nõ eſt neceſſe intrare ſcðm articulũ. An caſu quo concederetur reſtitutio in integruꝫ haberet ipſe heres reſtitutus preciũ. Si enim concedereſ aduerſus ſolutioneꝫ q: tunc eſſet neceſſe ꝙ actoꝛ ꝓbaret pecuniam conſumptaꝫ in malã ꝑtem vel deperditam. ⁊ ꝓpterea reſtitueretur tunc non haberet reſtitui pecunia ſoluta ſed eſſet iterato ſolutio fienda: q: per reſtõnem in integ. viciareſ ipſa ſol'o: ⁊ ſic reponereſ in priſtinum locũ: quo erat ante ſolutionẽ. arg. l. ꝙ ſi minoꝛ. §. reſtõ de minori. ad hoc inſti. quibus alie. li. §. pe. ⁊ no. in. d. l. j. ſi aduer. ſolu. ⁊ per Bar. in. d. l. ſi quideꝫ ⁊ no. in. d. §. ꝑmittitur. ⁊ in. d. l. ſancimus. Si auteꝫ reſtituereſ q: expediebat non vendidiſſe: ⁊ tunc reſtituiſ aduerſus venditioneꝫ ⁊ reponiſ in eo ſtatu quo erat ante venditionẽ. vt in tit. ſi aduer. ven. iõ poſſet repeti ipſa res vẽdita: ⁊ dicit bar. ꝙ deberet probare venditoꝛ ꝙ pecunia ſit verſa in eius vtilitatẽ: ſed Jac. bu. ⁊ bal. in. l. ꝓdioꝛum. volunt ꝯtrium ⁊ multum vrget text. in. l. ꝙ ſi minoꝛ. §. reſtõ. ff. de mino. qꝺ ⁊ vr̃ deduci ex theoꝛica Bar. inet. Nã venditoꝛ nõ fundat tunc intentionẽ ſuam ex eo: q: minoꝛ ſit effectus locupletioꝛ: ſed ex eo q: natura reſtõnis eſt vt oĩa in priſtinum ſtatuꝫ reponat. d. §. reſtõ. ⁊ C. ſi aduer. tranſac. l. ij. ⁊ ff. dẽ mino. l. tutoꝛ §. ſi. ⁊ C. de repu. l. j. Qui autem dicit ꝙ non debet reſtitui precium perceptuꝫ: q: non eſt factus locupletioꝛ hꝫ in hoc fundare ſuaꝫ intentionem. Hoc tñ non decido nec expedit ex quo. ſ. cõcluſuꝫ eſt ꝙ reſtitutio oĩno ceſſat ⁊ ſimiliter nõ inſiſto ſuper tertio queſito. Cum ⁊ de illo queraſ caſu quo reſtitutio concedereſ qui caſus non hꝫ occurrere. Sin aũt cõcedereſ poſſet ex varijs cauſis ⁊ diuerſis medijs. ſi. n. ex eo: q: non expediebat vendere tunc ſuaderet rõ ꝙ regreſſus habereſ cum male adminiſtrauit actũ qui fuit ſue commiſſus adminiſtrationi. Sin autẽ q: pecuniam perdidit ſeu conſumpſerit

conſumpſerit in malam partem:⁊ tunc quia non fuit hoc cō
miſſum ſue adminiſtrationi non incumbebat ſibi excedere
fines mandati.arg.l.diligēter.ff.mādati.⁊.c.cū dilecta de re
ſcrip.⁊.c.cū olim de offi.deleg. Jdeo nō eſt qui ſibi impu⁊
tetur. Tamē nō inſiſtēdū duxi rōne ꝓallegata. Laus deo.

¶ An ⁊ quando valeat donatio cauſa mortis facta ꝑ procu
ratorem filijſa.ad donandum.

¶ Conſilium lxxiij.

Repetito diuino numi
ne. ¶ Elegāter ⁊ diffuſe diſcuſſa ſunt dubia
pn̄tis ꝯſultationis ꝑ ſupraſcriptos dn̄os cō
ſulentes excellētiſſimos doct.patres ⁊ dn̄os
meos hon̄. Adeo ꝙ de ſola reqſitus ſubſcri
ptione nō īmerito poſſem ſine vlteriori diſcuſſione cōſul⁊
tanti morē gerere. Uerū ne videar inaccurate ⁊ in premedi⁊
tate vt plerūq; aſſolet ad ſubſcriptionē cōdeſcendere aliqua
ad corroboratione ſubnectā nō recēſendo dicte per ꝓfatos
dn̄os cōſulentes. Et ꝑfecto nequaq̄ aliqua eſt exitatio qn
teſtamētū predictū nullatenus valeat tanq̄ teſtamētuꝫ ſeu
codicillus vel alia vltima volūtas citra donationem cā mor
tis. Jdeo ſup hoc vlterius nō inſiſto. ꝙ ēt non valeat tanq̄
donatio cā mortis pleniſſime diſcuſſuꝫ eſt ꝑ ipſos tres do⁊
minos cōſulētes quoꝝ ſnie adhereo in deciſiuis: prout ad
preſens loquimur ꝑ rōnes iura ⁊ auctoritates adductas per
ipſos dn̄os cōſulentes. Et q: bal.in quodā ſuo conſi. mihi
cxxi.incip.ſoluto matrimonio dicit eam eſſe cōmunē opi. ꝙ
filius nō poſſit cā mortis donare patri adducit tn̄ quoſdam
tenētes ꝯtrium diſtinguēs pro cōcordia ꝙ aut pater conſen
tit ſue donationi bonafide: ⁊ tunc poſſit ꝑcedere opi. ꝯtria:
aut ad fraudandū filiū vel filiam donantis: ꝓut erat in caſu
illo:⁊ tūc dicit ꝑcedere cōem ſniam ⁊ ad hoc ſcōm mēbruꝫ
puto applicandū caſum noſtrū in quo dicta donatio tende
bat ad preiudicādū filie pupille dicte donatrici.

a ¶ Et vltra adducta per dn̄os conſulentes ꝙ non poſſit di
ctum relictū factum patri ſubſtētari tanq̄ donatio cā mor⁊
tis ponderandaꝫ duxi aliam rōnem. Cōſtat.n. ꝙ nō inter⁊
uenit ſtipulatio neq; traditio ⁊ preſupponitur ꝙ nō appet
interueniſſe cōſenſum patris: ſed ſola eius pn̄tia preſuppo
nitur. Et licet poſſet inſtari ꝙ in actu ſibi ꝓficuo preſumat
tacita cōſenſiſſe per.l.qui patit.ff.man.cū cōcor. Nihilomi
nus talis cōſenſus non poteſt dici niſi ꝓſumptus: vnde ad
validandū dictum actū tanq̄ donationem cā mortis eſt ne
ceſſaria dicta ꝓſumptio. Jtem eſt neceſſe vti ſpecialitate le⁊
gis ſi qs argentū.C.de dona.ſ. ꝙ ex pacto nudo vel ꝑ nu⁊
dum pactū detur actio contra regulam.l.legē.C. de pac.⁊.l.
iuriſgentiū.§.igit nuda.ff.de pact. Nec dicta duo videntur
poſſe cōglutinari ad validandū ſeu reddēdum efficacē vnū
actum:ar.l.j.C.de dotis ꝓmiſ.per quā.l.voluit Bart.in.l.ſi
tibi.x.milia in pn̄.ff.de pac.⁊ Ray.Bald.⁊ Ang. in.l.iuriſ⁊
gentium.§.ſed cū nulla.⁊.§.igitur nuda in pnci.⁊ Bald.in
l.ſi pacto quo penā.C.eo.titu.volunt ꝙ.d.l.ſi qs argentum
non habeat locum in donatione preſumpta ne cōcurrat ſpe
cialitas ꝓſumptionis ⁊ ſpālitas ꝙ vigore pacti nudi actio
oriatur: que ratio non minus militat in caſu nr̄o in quo nō
poſſumus dici eſſe ꝯctam donationem niſi mediante ꝓſum
ptione. Cum certiſſimum ſit ꝙ donatio cauſa mortis cum
ſit ꝯtrus requirit vtriuſq; conſenſum.l.inter mortis de do
na.cā mortis.⁊ no.doc.in hmōi terminis clauſule codicilla
ris in.l.ſenium.C.qui teſta.fa.poſ.⁊ in.l.taꝫ is.§.j.de dona.
cā mor.prout etiam tangunt dn̄i conſulentes. Multa itaq;
cōfluūt in terminis pn̄tis conſultationis ad firmandā hāc
ſniam ꝙ dictus actus non poſſit ſubſtentari tanq̄ donatio
cā mortis ponderatis rōnibus adductis ꝑ dominos conſu
lentes quas non repeto cā breuitatis. Jllud ēt puto expedi⁊
tum ꝙ non poſſit ſubſtentari ex illa conſtitutione procura⁊
toris interſerta in teſtamēto tanq̄ illa ſit donatio inter vi⁊
uos. Cū cōſtet illā cōſtitutionē ꝓcuratoris fuiſſe factaꝫ ad
executionē dicte vltime voluntatis que eſt nulla: iō execu⁊
tionem non meretur cū ſub moto ꝯn̄te ſubmouetur antece
dens ꝙ tendit ad illud perficiendum.arg.l.oīo de ſponſa.⁊
l.ij.de iuriſdi.om.iud.⁊.c.ſup his de accu.cum ſimi. Et per
ꝯn̄s cōſtitutio ipſa ē inefficax per adducta per dn̄os conſu
lentes. Et ēt per rōnem.ā.per me adductam: vꝫ q: non ap⁊
paret de cōſenſu dicti magiſtri vgolini cuius conſenſus re⁊
quirit in donatione: maxime inter viuos: ꝓut in ceteris cō⁊
tractibus.l.j.§.j.de pac.⁊.l.nec ambigi.⁊.l.nec ignorans. C.
de dona.⁊ ꝙ hr̄ in.l.abſenti.ff.de dona. Silr ⁊ circa quar⁊
tum cōſultationis dubium non inſiſtendum duxi: q: caſus
eſt non cauillando lr̄am in.d.l.ſi infanti in fine.⁊ ibi Saly.
hoc no.dicens ibi eſſe caſuꝫ ad hoc ſingularem: ⁊ ita video
ꝙ legētes tenēt ⁊ legēdo ego ita tenui ibi.⁊ in.d.l. bonoꝝ
C.qui admit.vbi hāc partem tꝫ etiaꝫ Ang.⁊ ſilr Saly.pre⁊
terea in hoc nō ſtat vis meo iudicio: nam ſi non eſſet legitti
me facta aditio cuius contrarium teneo ſi aliud non obſi⁊
ſtat per iam dicta de facili poterit iterato fieri ⁊ ſiquis de⁊
fectus eſt ſuppleri attento ꝙ non intereſt validaꝫ fuiſſe ꝑ
reuocationem procuratoris: ex quo preſupponitur ꝙ dona
tio de qua agitur preceſſit reuocationem.

b ¶ Circa quintā exitationeꝫ ꝙ videbat habere aliqd dubie
tatis: ꝓut tangit vltimus cōſulēs ponderādū duxi ꝙ dicta
conſtituens non conſtituit procuratores ſimplr ad aliquid
faciēdū poſt morteꝫ cōſtituentis: prout cōtingit in terminis
l.ſi vero nō remunerādi.§.ſi.cū.l.ſeq.ff.man.quē bal.dicit
ſingularē: ſed ꝯſtituit ꝓcuratores ſibi ⁊ poſt mortē ſuaꝫ hr̄⁊
ditati iacēti ⁊ ante aditā hereditatē ⁊ poſt aditā hereditateꝫ
hr̄dibus ſuis: ita ſonāt verba ꝓcuratorij ibi fecit cōſtituit
creauit ⁊ ordiauit eius ⁊ hr̄ditatis ⁊ quorūcūq; eius futu⁊
roꝝ heredū ꝓcuratores hr̄ditate adita vel non adita iacēte
vel repudiata ⁊c. Jſtā aūt formam nō reperio approbatā in
iure ꝙ qs conſtituere poſſit ꝓcuratoreꝫ adeo gn̄aleꝫ here⁊
ditati ⁊ futuris hr̄dibus: nec recte inſtituenti eſt oino eadē
rō. prout in caſu.d.l.ſi v̄o nō remunerandi.§.ſi.cuꝫ ſeq.tn̄
non inſtando in hoc q: non principaliter ad hūc fineꝫ pon
deraui dicta v̄ba: ſed ex eo q: ex quo cōſtituit ſibi ⁊ heredi⁊
tati ⁊ futuris hr̄dibus ⁊ poſtea fecit plura capitula dicti mā
dati ſeparata: q: primo ad cōpromittenduꝫ dedit generaliſ⁊
ſimū ⁊ latiſſimuꝫ mādatū: in quo capitulo mētionē fecit de
eius hereditate ⁊ heredibus ibi dū dicit poſt mediū dicti ca
pituli. qūocunq; ⁊ qn̄cūq; vice ⁊ noīe dicti cōſtituētis vel
eius future hereditatis vl' hr̄duꝫ ⁊c. vn̄ in hoc pri̊o capitulo
verificat illa cōſtō procuratoꝝ facta hereditati ⁊ heredibus
ꝓſuppoſito ꝙ fieri potuerit: in tertio aūt capitulo ꝙ ſpectat
ad caſuꝫ nr̄m quatenus mādatū dedit ad donandū nō repe
tunt dicta v̄ba nec ei ſi'lia: quinimo v̄ba dicti capituli aliud
ſonare vn̄r: nā dat ibi gn̄ale mādatū ad donādū ⁊c. ō bonis
mobilibus vel imobilibus ⁊ iuribus quibuſcūq; dicte dn̄e
cōſtituētis ſeu dicte domine qūolibet cōpetētibus ſeu ſpectā
tibus cōtra quecūq; ⁊c. Un̄ nō dedit mandatū ad donādū
bona hereditatis vel futuroꝝ hr̄dū: ſed mādatū in hoc par
te reſtrinxit ad bona ipſius conſtituentis que qualitas ad⁊
iecta verbo futuri tpis donandum cedendum ⁊ hmōi de⁊
bet adeſſe ſꝫ tp̄s verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de nō
xa. Adeo ꝙ ſi ꝑ pe dicte conſtōnis procuratorum dicta dn̄a
conſtituens habuiſſet aliqua bona que poſtea alienaſſet di⁊
ctum mādatum non traheret ad donandum poſt dictā alie
nationem dicta bona alienata per dicta iura: nec alius vt ar
bitror ꝯtrium in hoc attentaret ex quo aperte deducit ꝙ eſt
in hac parte cōſiderandū an bona que donātur cōpetāt ſeu
pertineant ad dictā conſtituentem: ſed conſtat ꝙ mors oīa
ſoluit in auc.de nup.§.diſponat: ⁊ iō bona ipſa poſt mor⁊
tem nō pertinebant ad conſtituentem. Et ꝑpea mandatum
predictum non vꝫ trahendum ad dictā donationem factam
poſt mortem conſtituentis: pro quo facit q: ſi voluiſſet ꝙ di
cti procuratores donare poſſent bona hereditatis vel he⁊
redum ſciuiſſet illud dicere in hoc capitulo: prout dixit in
j.c.cuius verba ſunt ſupra ponderata.⁊ prout etiam dixit in
vltimo capitulo dicti procuratorij immediate ſequenti ibi ſu
per quibuſcunq; cauſis litibus ⁊ negocijs dicte conſtituen⁊
tis vel eius hereditatis vel heredum modo aliquo perti⁊
nentibus ⁊ ſpectantibus: cum ergo non dixerit in hoc capi
tulo videtur voluiſſe hoc capl'm ita eſſe generale: prout pre
dicta alia arg.c.ad audientiam de deci.⁊.l.ſi ſeruum.§. non
dixit pretor de acqui.here.cum vulg.ſi.

c ¶ Nec ob.huic fundamento ꝙ etiam in dicto capl'o ſit mē
tio de hereditate ⁊ heredibus ⁊ eorum bonis ibi ad obligan
dū ⁊c.ipſam cōſtituentē ⁊ eiuſdem dn̄e cōſtituētis predicte
hr̄ditatem ⁊ heredes ⁊ bona ac iura quecunq; oīa ⁊ ſingula
pn̄tia ⁊ futura ⁊c. Nam reſpondetur ꝙ ſtant hec ſimul ꝙ ha
beant mandatū limitatuꝫ ad donandū bona conſtituentis
⁊ ꝑr̄iter ad donandum in eius vita: tn̄ ad obligandū pro di
cta donatione nō ſolum ipſam conſtituentem: ſed ēt heredi
tatem ⁊ hr̄des ac bona eorūdem. Non.n.eſt tanti preiudicij
hereditatis ⁊ hr̄dum ꝙ potuerint obligari hereditas ⁊ he⁊

redes ⁊ eoꝝ bona pro obſeruãda donatione facta de bonis ipſius conſtituentis: prout eſſet ꝙ potuiſſent donare bona hereditatis ⁊ heredum vt euidenter de ſe conſtat: nõ nimiꝝ ſi dicta ꝯſtituẽs voluit limitare facultatem donãdi ⁊ ampliare facultatem obligandi perſonas ⁊ bona pro obſeruantia donationis legittime facte: itaqꝫ dicta verba põderari pñt pro hac parte: quia prout ſubiunxit de hereditate. ⁊ heredibus ⁊ bonis ipſoꝝ in hac particula ꝓcuratorij: ita ⁊ potuiſſet adiũgere ⁊ veriſimiliter addidiſſet ſimilia verba in illa parte in qua tribuit facultatem donandi: adeo ꝙ cõiecturãdum videtur ꝙ ideo hmõi verba vel ſimilia ibi nõ appoſuit: q: noluit mandatum in ea parte eſſe ita latum.

d ¶ Nec ẽt refragatur huic fundamẽto illa cl'a poſita in fine dicti ꝓcuratorij: in qua dĩ ꝙ dicta cõſtituens volebat dictum mandatũ locũ habere tam in vita q̃ꝫ poſt mortẽ dicte conſtituentis ⁊ nolebat finiri per eius mortẽ: q: rñdetur ꝙ in dicta cl'a bis apponuntur illa verba vt. ŝ. Et ſic intelligitur dicta clauſula ſm̃ ꝓcedẽtia: q: mãdatũ volebat durari poſt mortem quo ad cetera capl'a in qbus ꝑdicti ꝓcuratores erãt cõſtituti ꝓcuratores hẽditatis ⁊ heredũ. Et quãtũ ad capitulum donationis faciẽde: vel ẽt quo ad capl'm vẽditionis faciende quo ad facultatẽ obligãdi res ⁊ bona ita ſuadent illa verba vt. ŝ. iuxta id qđ hr̃ de dictione ꝓut in. l. edita in fi. C. de edẽ. ⁊ p bar. in extrauag. ad reprimẽ. in ṽbo ꝓut nec ẽt vĩ huic fundamẽto refragari illa gñalis cl'a appoſita circa fi. dicti ꝓcuratorij ibi ⁊ ad oẽs ⁊ ad quoſcũqꝫ alios actus mãdabiles q̃ꝫcũcunqꝫ ꝑiudiciales dicte cõſtituentis ⁊ dicte eius hereditati ⁊ hẽdibus quibuſcũqꝫ. Nam rñdetur ꝙ dicta cl'a loquitur de alijs actibus quã de actibus. ŝ. ſpecificatis vt denotant illa ṽba alios actus ⁊c. Ita ꝙ nõ ampliat mandatuꝫ circa actus. ŝ. ſpecificatos: ſed circa alios actus: tum q: verba hoc ſonãt: tum q: de natura cl'e generalis eſt non referri ad ſpecificata. l. doli cl'a. ⁊ l. ſtipulationes cõmodiſſimuꝫ de verb. ob. cũ cõcor. Et maxime iuuatur hoc fundamentũ in terminis noſtris: in qbus eſt ꝑſona que non põt diſponere in vltima volũtate ð bõis ſuis: ⁊ ſi ꝯ̃riũ diceremus ẽẽt parata via filiuſfa. de bonis ſuis diſponẽdi quodãmodo per viam vltime volũtatis. q: per actũ per eos ad libitũ reuocabilẽ ⁊ per actũ eos nõ obligatiuum ſi poſſent abſolute cõſtituere procuratoreꝫ ad donandũ bona hereditatis iacentis vel ad donandũ bona hẽditaria poſt aditã hereditatem. ita ꝙ per hanc viã eluderentur iura diſponẽtia filiofa. nõ poſſe de eoꝝ bonis in vltima volũtate diſponere cõtra id qđ habetur in. c. cõmiſſa de elec. li. vi. ⁊ l. ſi pretor in ꝑnci. de iu. cum ſi. ⁊ aduerſatur ẽt regula iuris cũ quid vna via in. vj. itẽ eſſet aperta via fraudandi ⁊ eludendi. ll. diſponẽtes ꝙ nõ valẽt captatorie vltime volũtates: ꝓut ſunt iura vulgaria. Nam volẽs facere captatoriam vltimã voluntatẽ poterit cõſtituere ꝓcuratorem ad donẽdum poſt mortẽ: ⁊ vltime volũtates per hãc viã pendebunt ex alieno arbitrio contra. l. fi. communia predictorum. Cui fraudi ⁊ legum eluſioni eſt obuiãdũ. arg. c. quãto de diuor. ⁊ l. in fundo de rei ven. ⁊ d. c. cõmiſſa cuꝫ ſimi. Et inſuper ſi hoc eſſet inferretur ꝙ poſſet dari curatorem hereditati iacenti ſi poſſet cõſtitui ꝓcurator ita generalis ꝓut fuerunt cõſtituti dicti ꝓcuratores quibus conceſſa fuit latior ptãs q̃ꝫ concedatur curatoribus hereditatis. iuxta ea que habentur in ti. de curatore bonis dãdo ⁊ in. l. ſi qs ita heres inſtituatur in dieꝫ de here. inſti. Et tñ in iure videmus ꝙ curator bonis ſeu hereditati datur per iudicem. l. ij. in prin. de cura. bo. dã. ⁊ in. d. l. ſi quis ita inſtituatur heres. §. ſi cõditioni: ꝓut ⁊ ceteri curatores a iudice conſtituuntur nec pñt a defuncto cõſtitui inſti. de cura. §. ſed curator. ff. de cura. fu. l. pe. ⁊ l. ij. ⁊. iij. ⁊ l. vtilitatem. ff. de confirmã. tuto. nec eſt faciẽda vis in nomine an ſ. appellentur procuratores vel curatores. c. petitio. ⁊ que ibi traduntur per Inno. ⁊ ceteros extra de procu. Nec curatores furioſi ⁊ ſimiles hñt tã latas habenas quãte cõceduntur dictis procuratoribus in dicto ꝓcuratorio attenta maxime illa generaliſſima clauſula appoſita circa fi. dicti procuratorij de qua. ŝ. facta eſt mentio: itaqꝫ ex his mihi perſuadeo ꝙ dicta conſtitutio procuratorij: vt. ŝ. collata poſt mortem conſtituentis. ita generalis non tenuerit per rõnes preallegatas: licet non audeã hoc omnino firmare cum deciſum non reperiam.

e ¶ Moueor inſuper ad confutãdum dictã donationem factã per dictos procuratores ante aditã hereditatem ⁊ ante eorum reuocationẽ alia ratione meo iudicio plurimuꝫ efficaci: q: nõ video in inſtrumẽto dicti ꝓcuratorij ꝙ dicti ꝓcuratores fuerint preſentes dicto mãdato. Nec ꝑſupponitur ꝙ dictum procuratoriũ fuerit eis pñtatum ſeu p epiſtolam vel nunciũ cõſtituẽtis notificatũ: ꝓut reqri vĩ ad finem vt cõtractus mãdati ꝑficiatur: q: ꝯtrus ẽt qui cõſenſu ſolo cõtrahuntur nõ ꝯhuntur inter abſentes niſi mediãte nũcio vel epiſtola: vt. l. conſenſu de act. ⁊ obli. ⁊. l. j. in fi. de ꝯhẽ. empt. ⁊ inſti. de obli. q ex ꝯſen. na. ⁊ propterea lꝫ iura ſimplr̃ dicãt ꝙ abñti ſeu inter abñtes fit donatio. d. l. abñti. ⁊. d. l. nec ambigi: tñ gl. ⁊ doc. cõiter oẽs volũt ꝙ nequaq̃ꝫ ꝯhi põt donatio inter abñtes niſi mediãte nũcio vel epl'a: lꝫ Pđ. late cõſulẽdo ꝯ̃riũ tenuerit in donatiõeꝫ: ſꝫ nõ curãdũ cũ omnes prout ẽt ipſe dicit ꝯ̃riũ firmẽt: vñ in ꝓpoſito nr̃o Bar. conſuluit ꝙ ꝓcurator nõ poſſit exeq mãdatũ nec eius geſta valeret niſi mãdatũ ſit ei notificatũ p nũciũ vel epl'am ipſius cõſtituẽtis vel p ipſum ꝯſtituentẽ prout ipſe firmat in cõſi. xcij. inci. qrit viꝫ ꝓcurator ⁊ ipſum refert Bald. in. l. falſus in. vij. col. circa tertiũ eſt vidẽdum ⁊ allegãt no. p gl. ordi. in cle. j. de ꝓcu. ⁊ p Hoſt. ⁊ Cõpo. in. c. j. de ele. li. vi. ⁊ Spe. in tit. de ꝓcu. §. j. ṽ. qd ſit ꝓcuratoriũ. ⁊. c. is q de ꝓcu. li. vj. ibi ſuſceptũ ⁊c. vbi idẽ dicit Jo. an. poſt Arch. licet nõ ita clare tãgit ẽt bal. in. l. qro. ff. de eo q ꝓ tutore negocia geſſit vltio pro hac opi. allegãs in arg. c. prudẽtiã in ꝑn. de offi. deleg. ⁊ no. per Hoſt. in. c. ex cõqueſtio. de reſti. ſpolia.

f ¶ Hanc ẽt ptẽꝫ ſentire vĩ Ang. in. l. ij. in fi. ff. de ꝓcu. dicẽs ꝙ ꝓcurator nõ põt exercere ꝓcuratoris officiũ anteq̃ꝫ ſibi preſentetur ꝓcuratoriũ ſm̃ Arch. in. c. is cui de ꝓcu. in. vj. idẽ ſm̃ euꝫ tenet Jo. an. in. d. cle. j. eo. ti. ⁊ idẽ tenet Inn. in mãdato iuriſditionis in. d. c. ex cõqueſtione ſm̃ eundẽ Ang. q ita trãſit loquuntur tñ cõiter doc. ante ſuſceptũ ꝓcuratoriuꝫ nõ tñ dicũt p nunciũ vel epl'am. Sed Bar. voluit aperte ꝙ debeat mãdatũ notificari per dñm vel p nunciuꝫ vel p lr̃as dñi vel ab ipſo dño. ⁊ idẽ vult Pau. de ca. in. d. l. j. in fi. ⁊. ij. de procu. Et rõ vĩ aſtringere ſed nõ refert in propoſito: q: nõ ꝑſupponitur ꝙ ꝓcuratoriũ fuerit pñtatum nec p ꝯſtituẽtem vel eius lr̃as ſeu nunciũ nec per aliũ lꝫ fuerit eis notificatũ caſu quo Bal. in. l. eius qui in ꝓuinciã in. v. col. in hãc ſniam vltio loco vĩ reſidere lꝫ plura allegauerit in ꝯ̃riũ ⁊ lꝫ idẽ Bald. in. d. l. falſus in dubio teneat ſniam Dy. quã ⁊ lꝫ Pe. de anch. in. d. c. is cui. ſꝫ in deciſiuis nõ curãdũ cuꝫ pro altera ſit magis cõis opi. doc. ⁊ maioris auctoritatis.

g ¶ Et in illã ſniam allegatur fuiſſe rota deci. cxlv. incip. iteꝫ ſi procurator: in eã ẽt ſniam eſt dñicus de ſan. ge. in. d. c. is cui ⁊ in. c. vt circa ver. alioqn de elec. li. vj. Limitãs. d. opi. ange. Jo. an. Bar. ⁊ ſequaciũ ꝓcedere niſi in ꝓcuratorio eẽt adiecta cl'a de rato p verba de ꝑſenti: q: ſi ꝯtinebatur qualr habebat ratũ ⁊ gratũ geſtũ p illuꝫ ⁊ quicqd agetur: q: nõ reqritur in ratificatione ꝙ ratificet ille cuius actus ratificatur. c. cũ quis de ſen. excõ. li. vj. ꝓut volũt dñi de rota in deci. cclxxx. ꝓut refert ⁊ ſequitur Domi. de ſan. ge. in. d. locis qñ ergo cl'a de rato eẽt cõcepta p ṽba de futuro ſentiũt dñi de rota: ⁊ dñi eus idẽ eſſe ꝙ in ſimplici mãdato: ſed in caſu nr̃o nõ eſt cl'a de rato per ṽba de pñti: ſꝫ p ṽba de futuro merito ⁊c. Ueꝝ eſt ꝙ fuit adiecta cl'a promiſit notario pñti recipiẽti ⁊ ſtipulãti pro omnibus quoꝝ intereſt aut intererit ſeipſaꝫ conſtituentem hr̃e ratũ ⁊ gratum qcquid per dictos ſuos ꝓcuratores geſtum ⁊ factum fuerit. ꝙ vĩ aſtringere ꝙ dato ꝙ nõ valeat actus: tñ ipſa teneatur ad ratificãduꝫ ⁊ ſubſequẽter ſui heredes: ar. l. ſi pactum. ff. de proba. cũ concor. ſꝫ rñdetur ꝙ dato ꝙ eſſet ꝙ negatur: vt. j. ſubdã: tñ in dictã donatariam non eſt aliquod ius trãſlatum. ita ꝙ ipſa donataria non poteſt agere ꝯ̃ debitores: ſed haberet agere contra heredem vt ratificaret illam donationem.

h ¶ Sed ꝙ ẽt ſi ageret contra pupillã heredem non releuet agentẽ. d. ſtipulatio deducitur: ex eo q: ipſa promiſit ſeipſam conſtituentẽ hr̃e ratum ⁊c. quicqd per ipſos ſuos ꝓcuratores que ṽba nõ videntur trahẽda ad caſum nr̃m: q: attento ꝙ in principio fecit iſtos ꝓcuratores ipſius conſtituẽtis ⁊ ꝓcuratores ipſius hereditatis ⁊ ꝓcuratores ſuoꝝ hereduꝫ dicendo dictos ſuos ꝓcuratores vĩ loqui de geſtis per eos tanq̃ꝫ ſuos procuratores ⁊ nõ de geſtis per eos vt procuratores hẽditatis vel heredis: ⁊ ſic nõ de geſtis poſt mortem. Et hoc concurrentibus alijs ṽbis precedẽtibus in quibus ipſa promiſit. ita ꝙ erat certa ꝑſona ꝯhens ⁊ ſubiunxit illa verba ſeipſam cõſtituentem hr̃e ratuꝫ ⁊c. vñ non ꝓmiſit ꝙ habebitur ratũ per adminiſtratores hẽditatis ſi forte daretur curator hẽditati iacenti: nec ꝙ habebitur ratum per ipſius hẽdes ſi noĩe heredũ poſt mortẽ aliquid gereretur pactum. n. põt eſſe perſonale ⁊ reale. l. iuriſgentium. §. pactoꝝ. ⁊. l. ꝙ in futurum. ff. de pac. Tot ergo ṽba. l. ſeipſam ⁊ ſuos procuratores

totes videntur innuere ꝙ noluerit ad id obligare heredes iuncta regula: qꝛ verba interpetrant̃ ꝯ̃ ſtipulãtem. l. quicqd aſtringende de ver. ob. ⁊ l. veteribus de pac. cum ſi. ⁊ attento ꝙ vbi voluit ſubiunxit de hẽditate ⁊ de heredibus ⁊ attẽta rõne tex. d. §. pactoꝝ. vbi dicitur ꝙ interdum verba perſonalia adijciuntur nõ vt limitent pacta ⁊ reddãt ipſa pſonalia: ſed plerunqꝫ vt dignoſcatur cum quo pactum agitur. Profecto h̃ nõ cadit in iſtis verbis merito ⁊c.

i ¶ Ad qđ ẽt facit: qꝛ anteq̃ꝫ perficiatur ꝯ̃ctus mandati mediante pñratione procuratorij nõ eſt collatum officiũ procuratoris nec eſt ꝓcurator: prout firmat Pau. de caſt. in. d. l. j. ⁊ ij. de procu. qđ ⁊ eſt de mente Bart. in dicto conſilio ꝙ ſi ita eſt in cõſequẽtiã nõ verificãtur p ſuos ꝓcuratores: qꝛ h̃ ſm̃ hoc nõ eſt geſtũ per ꝓcuratores: ergo ꝓmiſſio ad hoc non trahitur maxime attenta. ã. dicta regula ꝙ verba ſtipulãtium interpetrãtur ꝯ̃ ſtipulantem.

k ¶ Concurrũt ẽt alie rõnes. ã. adducte per me ⁊ alios dños conſulentes. Ex qbus oibus dato ꝙ forte ſingula nõ concluderẽt puto intrepide cõcludendũ ꝙ dicta donatio facta per dictos cõſtitutos procuratores vt. ã. non teneat ⁊ ipſo iur̃ nõ obſtet dicte pupille: ⁊ per ꝯñs nõ ſit opus diſcutere an cõpetat in inte. reſti. necne. l. in cauſe de mino. Similiter ⁊ vltima dubitatio eſt citra omnẽ excitationẽ: iõ nõ amplius inſiſto contentus adductis per dños cõſulẽtes. Concurro itaqꝫ cũ pfatis dñis cõſulentibus ꝙ ſoluentes ſint liberati. Et geſta per dictã dominã teſtatricem neqꝫ vt teſtamentum neqꝫ vt alia vltima volũtas neqꝫ vt donatio cã mortis: neqꝫ vt actus inter viuos ⁊ geſta per dictos ꝓcuratores vt. ã. cõſtitutos pĩudicat dicte pupille. Laus deo.

¶ An ⁊ quando dominus edificij ſeruientis diruto edificio ſeruiente teneatur edificium reficere.

¶ Conſilium lxxiiij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Circa primũ conſultationis articulum vr̃ primo aſpectu dicẽdum ꝙ dictus Petrus nedũ nitat̃ equitate ſed ẽt iure ſcripto: licet forte in equitate fundato. Nã videt̃ ꝙ dñs ptem inferiorem hẽat onus ſeruitutis ſuſtinendi onus ſuperficiei ſuper impoſite. Licet. n. non appeat ſeruitus conſtituta: tñ ex quo preſupponitur ꝙ edificium petri ſteterit ſuper impoſituꝫ in edificio ⁊ ſolo dicti Joãnis ꝙ non extat initij memoria videt̃ conſtituta ſeruitus: qꝛ vſus tanti tpis hꝫ vim conſtituti. l. hoc iur̃. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. ⁊ exti. ⁊ l. ij. §. fi. ff. de aqua plu. ar. ⁊ no. doc. in edificio ſuper impoſito in. l. eum debere colũnam. ff. de ſer. vrb. predi. Seruitus aũt debita non extinguit̃ ſublato ſeu diruto edificio cui ſeruitus debebat̃ vt eſt expreſſum in. l. ſeruitutes. §. ſublatuꝫ. ff. de ſerui. vrb. predi. Et maxime ſeruitus oneris ferendi in qua q̃ꝫtũcunqꝫ onus ſup impoſitum ruat: ſimul ẽt cum edificio onus ſuſtinẽte. Nihilominus dꝫ refici ⁊ durat eadẽ ſeruitus prout eſt expſſum in. l. euꝫ debere colũnam. ff. de ſerui. vr. pdi. ⁊ l. ⁊ ſi forte. §. ẽt. ff. ſi ſeruitus ven. in quibus iuribus eſt expſſum ꝙ nõ ſolum dñs rei ſeruientis dꝫ preſtare patientiã vt dñs predij dominãtis vtat̃ ſeruitute ꝙ eſt de regulari nã ſeruitutis. ſcilicet ꝙ ſola patientia hẽat preſtari. l. quotl. §. ſeruitutum in fi. ⁊ l. pe. ff. de ſerui. titulo generali. ⁊ l. ſicuti. §. diſtat. ff. ſi ſer. vẽ. ⁊. d. l. ⁊ ſi forte. §. ẽt adeo ꝙ gallus iuriſcõſultus tenebat nullam poſſe ſeruitut̃. Ita conſtitui vt dñs predij ſeruiẽtis aliquid facere artaret̃: ſed ſolum ne alterum facere prohibeat: ⁊ hinc eſt ꝙ dñs predij ſeruientis nunq̃ꝫ tenet̃ ad reficiendũ edificium ſeruiens vt ibi: tñ fallit in hac ſeruitute oneris ferẽdi: nã debẽs ſeruitutem tenet̃ non ſolum ad preſtãdã patiẽtiã ꝙ eſt commune alijs ſeruitutibus: ſed ẽt hꝫ ſpãlem nãm talis ſeruitus ꝙ debens ſeruitutem hoc eſt dominus predij ſeruitutis tenet̃ reficere edificium ꝙ hẽbat onus ſuſtinere iſte eſt tex. formalis in. d. §. etiã vbi dicit Rapha. fulg. ꝙ iſtud eſt de nã huius ſeruitutis adeo ꝙ ſi ſimpliciter cõſtituit̃ dicta ſeruitus cenſetur conſtituta cum onere ꝙ refectio pertineat ad debentẽ ſeruitutem: iõ ſi vetuſtate ẽ queſita. ita ꝙ nõ appareat qualr̃ cõſtituta fuit preſumit̃ taliter cõſtituta: prout dicit dñs Raph. fulg. ibi per illuꝫ tex. Secus in alijs ſeruitutibus: prout ipſe dicit ⁊ probat̃ ibi iſtud aũt factum venit conſequutiue non principalr̃ in dicta ſeruitute oneris ferendi: prout ſignanter volũt poſt glo. Bar. Ange. ⁊ Raph. in. d. §. ſeruituteꝫ. Concluſiue itaqꝫ eſt ſpãle in hac ſeruitute oneris ferẽdi ꝙ debens ſeruitutẽ teneatur nõ ſolũ pati: ſed ẽt reficere ſuis impenſis illud qđ onus hꝫ ferre: vt eſt expſſum in iuribus pxalle. Cum itaqꝫ edificium inferius ſeu ſolum ſuſtineat onus edificij ſuperioris cenſeatur impoſita ſeruitus oneris ferendi: ex quo ita ſtetit tanto tpe cuius initij memoria hoĩs non extat. Itaqꝫ vꝫ talis ſeruitus cõſtituta cum hac q̃litate ꝙ debens ſeruitutem hẽat illam reficere: ꝓut ⁊ dicit Raph. in. d. §. ẽt vt. ã. rettuli. Cũ ſolum videat̃ ꝙ debeat ſeruitutẽ ſuperficiei prout vꝫ expſſum in. l. ſi tibi hõ. §. fi. ff. de le. j. Nec vꝫ ꝙ obſtet ꝙ edificium eſt ſublatum: qꝛ licet ſit ſublatuꝫ edificium cui debet̃ ſeruitus remanet ſeruitus. d. §. ſublatum ſilr̃ lꝫ ſit ſublatum illud qđ ſuſtinet onus: tñ remanet ſeruitus. d. l. cũ debere colũnam. ⁊ no. Pau. de ca. in. l. ij. ff. de ſerui. ꝙ qñ ſeruitutes imponuntur ſolo diruto edificio remanent ſeruitutes: qꝛ ſolum permanet per. d. §. ſublatum.

a ¶ Scđo ideꝫ vꝫ probari ſupficiarius eſt ille qui ad longuꝫ tps cõducit ſolũ vt habeat ſuperficiẽ. l. fi. ff. de ſupficiebus: vbi dicit tex. ſupficiarias edes appellamus que in cõducto ſolo poſite ſunt: ⁊ ſilr̃ in. l. j. in pñ. ⁊ ſi non pmittatur a dño ſoli agitur ex cõducto ad id qđ intereſt. l. j. §. j. eo. ti. iõ dꝫ locator pmittere ꝙ vtatur ſolo ad vſum deſtinatũ ⁊ ſupficie: alſ ſi inhibeat ſeu non permittat agi põt cõducti aduerſus eũ. d. l. j. §. j. ⁊ l. ſi fundus ver. nã ⁊ ſi. ⁊ l. ex cõducto in prin. cũ ſi. ff. lo. Et periculũ interitus ptinet ad locatorẽ. l. marti⁹ l. opus. l. ſi prius. ⁊ l. fi. ff. eo. tit. Et tenet̃ locator ſi domũ locatã nõ reficit. d. l. ex cõducto in pñ. ibi aut villa nõ reficit̃. ad idẽ. e. l. §. ſi vis. vbi dicit tex. ꝙ dñs tenet̃ colono preſtare oẽꝫ vim cui reſiſti nõ põt. Ergo ita in caſu nr̃o cũ pceſſerit vis cui reſiſti nõ potuit dicamus dñs teneat̃ ſuperficiario preſtare iſtã vim ⁊ taliter reficere ſuã rẽ ꝙ ſupficiarius poſſit ſup ea ſuã ſuperficiẽ edificare ⁊ illi frui: ꝓut reficit villã ſeu domũ locatã: vt in. eo. l. ex cõducto in pñ. Et ſi dicat̃ in caſu nr̃o nõ põt pſumi locatio: qꝛ nõ interuenit merces ex pte ſupficiarij ⁊ locatio ⁊ cõductio nõ ꝯ̃hitur ſine mercedis interuentu. l. j. l. ij. ⁊ l. ſi merces in princ. ff. locati. rñdetur ꝙ ſi nõ locatio ⁊ conductio. tamẽ preſumitur emptio ⁊ venditio vel ſimilis contractus. d. l. j. §. j. de ſuperfi. ⁊ no. gloſ. ⁊ Bar. in. l. fi. eo. titu. ⁊ Bald. in rubrica. C. de iure emphy. Et videtur eadem ratio in emptione ⁊ venditione que in locatione ⁊ conditione. l. j. ⁊ ij. ff. locati.

b ¶ His tñ nõ ob. ꝯ̃riã arbitror ſñiaꝫ veriorẽ. Premitto aũt ꝙ nõ vꝫ ꝙ inter dñꝫ ſoli ⁊ ſupficiariũ cẽſeat̃ cõſtituta realis ſeruitus. Nec ſuadet rõ ꝙ ſolũ ſeruiat ſupficiei mã cõſtat ꝙ ſuperficies cedit ſolo. l. adeo. §. cũ in ſuo. ff. de acq. re. do. l. oblonũ fere. §. placet de cõdi. ⁊ demõ. cũ ſi. Adeo ꝙ qs nõ põt trãſferre in aliũ directũ dñiuꝫ ſoli qn trãſferat ⁊ ſuperficiei vt probat tex. in. d. §. placet ver. ſic ⁊ in tradendo. Nec ꝯ̃ retinere dñiũ ſoli ⁊ trãſferre dñiuꝫ ſupficiei pari rõne adeo ꝙ ſi alicui concedit̃ ſolum iure emphyteotico ⁊ ſuperficies iur̃ proprio ⁊ ſolum ⁊ ſuperficies erit emphyteotica: prout cõcludit Bar. in. l. j. §. ſuperficiem de ſuperfi. ⁊ idẽ Ang. ibi ⁊ Pau. de ca. in. l. ij. ff. de ſerui. ⁊ q̃ꝫtum ad propoſitum nr̃m idem Bald. in. d. l. ij. ⁊ in auc. qui rẽ. C. de ſac. ſan. eccl. ⁊ licet Bald. in. l. ij. C. de iure emphy. co. iij. ⁊ in auc. excipit̃. C. de bo. mater. videatur tenere cõtra Bar. Tñ non quo ad iſtud propoſituꝫ: qꝛ vult ꝙ illud dñium ꝙ hꝫ tunc in ſuperficie ſit emphyteoticũ: non tñ vult ꝙ ſit directum: prout ⁊ deprehendit̃ ex dictis ipſius bal. in. d. l. ij. ff. de ſer ⁊ in quodam ſuo cõſi. mihi. cxxxj. incip. ſuper ſolo de quo ẽt per eundem Bal. in. c. j. §. ſiquis de ꝯ̃uer. inue. ⁊ in. c. j. §. ſi vaſallus h̃ finitur. l. cotra. Superficies itaqꝫ eſt acceſſoria ad ſolũ ⁊ ſolũ eſt principale. Nõ vꝫ ergo rationabile ꝙ principale ſeruiat acceſſorio: prout alſ no. doc. in. l. ſi pacto quo penam. C. de pac. ꝙ ſtipulatio penalis nõ veſtit pactum principale: qꝛ nõ decet ꝙ principale recipiat ſubſiſtentiã ab acceſſorio multo minus vr̃ rõnabile ꝙ principale dẽat ſeruitutem acceſſorio.

c ¶ Preterea ſuperficies eſt ſub directo dñio ipſius domini ſoli: nec res ſua cuiq̃ꝫ ſeruit. l. in re cõi. ff. de ſer. vr. predio. ideo Sy. Bald. ⁊ Imo. in. d. l. ſi tibi homo. §. fi. dicunt ꝙ ibi tex. ille in proprie loquitur: qꝛ non eſt proprie ſeruitus: ſed vtile dominium ⁊ ſentit gloſ. dicens ꝙ per illud legatum cenſetur remiſſa exceptio que competebat ſuperficiario. ⁊ Barto. ibi dicit ꝙ ille tex. dicit idem ꝙ. l. ſi domus §. fi. eo. titu. ⁊ ſic ꝙ cenſetur legatum ius legantis: ſed ius legantis erat aliud q̃ꝫ ſeruitus: ergo patet ꝙ ille tex. non põt ſtare proprie ſi hoc eſt ꝙ ſuperficiarius non cenſeat̃ habere

in ſolo ſeruitutem ſeu in edificio inferiori neceſſario infert
ꝙ non pót aliqua actione reali ſeu rõne alicuius iur realis
cogere dñm ſoli ad reficiendum edificium ꝙ ſubſtinebat
ſupficiem ſuperiorẽ:qꝛ in ipſo ſolo nó bꝫ aliquod ius reale
nec ius ſeruitutis: ⁊ ſic nó militat ꝙ hr̃ in.d.l.cum debere
colũnam in.d.l.⁊ ſi forte.§.ẽt ⁊ qȯ hr̃ in.d.l.ſeruitutes.§.ſi
ſublatum. Nec ẽt cópetit actio perſonalis ex locato vel extẽ
pto ex donato vel ſimili ꝯtru:qꝛ hmói actiones perſonales
non cópetunt aduerſus ſingulares ſucceſſores.l.ſi.ff.de cõ
trahen.empt.⁊.l.j.§.ſi fundũ.ff.ad treb.ió cũ iſte qui hodie
poſſidet dictum ſolum ſit ſingularis ſucceſſor cõſtat ꝙ non
tenet actione pſonali. Inſuper domo locata extincta finit
locatio ⁊ cóductio ⁊ actio tollit ꝙ preterq̃ quo ad reſarciẽ
dam mercedem.l.ſi fundus quem.ff. locati.licet in vero ibi
corruerit ſolũ. Sed in emptione ⁊ vẽditione eſt expeditũ
ꝙ periculũ interitus ptinet ad emptorem.l.j.⁊ quaſi p totũ
ff.de picu.⁊ cómo.rei ven.⁊ maxime ſi nó eſt venditum vel
locatum ſolũ:ſed ſuperficies:qꝛ tũc extincta ſuperficie nihil
remanet:prout ⁊ dicitur in.d.l.ſi fundus quem.⁊.l.domus
de ꝯhen.emp.⁊ per Bar.in.d.l.ſi.ff.de ſupfi. ⁊ ſi nó appa
ret quid fuerit emptum aut locatum in dubio qui agit artat
probare.l.qui accu.C.de edẽ.l.actor ꝙ aſſeuerat.C.de pba.
cum concor.⁊ paria ſunt nó fuiſſe cóceſſum ſolum vel fuiſſe
⁊ non apparere:arg.l.in lege.ff.de contrahen. emp.⁊.l.duo
ſunt tu ij de teſta. tut.⁊.l.cum res.§.itaq̃.ff. de lega.j.⁊.d.l.
martius ⁊ ſimiles alio caſu loquunt qꝛ in eis non conducit
predium vel ſuperficies: ſed locantur opere ad faciendum
opus:⁊ vide bart.in.l.ſeruitutes que eſt.l.iij.ff.de ſerui.vbi
vult ꝙ ſuperficiarius non poſſit hr̃e vtile dominium ſupfi
ciei niſi habeat vtile dñium ſoli Pau.de caſt. ibi tenet ꝯtrũ
per illum tex.licet nó ponderet dictum Bar.ꝯtrium. Et cõ
tra Bar.ibi facit multũ ꝙ ipſe dicit in.l.ſi.de ſupfi. Et pót
dici ꝙ ibi nó poſſit haberi directum dñium ſuperficiei ſine
ſolo:tñ vtile poſſit lꝫ multũ faciat in ꝯtrium qȯ habetur in.l.
ſi fundum.§.fundũ ſub códitione niſi dicas ꝙ illa exceptio
fundat in vtile dñio ſuperficiarij ⁊ illud de commoditate
perſonali dicit reſpectu ſeruitutis itineris ⁊c.ad hoc.l.j.§.is
autem in cuius de ſuperfi.item vide contra Bar.Bald.in
l.ij.C.de iure emphy. ⁊ in auc.excipit.C.de bo.mater. Sꝫ
poteſt dici ꝙ Bald. velit ꝙ habeat proprium. ſcilicet vtile
dominium non reuerſurum ad proprietatem non directũ.
⁊ ita ſe declarare videtur in.l.iij.ff. de ſerui. ⁊ ſumitur ſatis
ex dictis ſuis in dicta.l.ij.

d ¶ Dato aũt ſine piudicio veritatis ꝙ cenſeretur ſeruitus
cóſtituta oneris ferẽdi:nihilominus idẽ rñdendũ videret
ex eo qꝛ licet qñ ſeruitus debet ſolo ⁊ ſubſequenter edificio
ſuper edificato debeat ſeruitus deſtructo edificio poſtea re
ſtaurato iuxta.d.§.ſublatum:tñ qñ debet ſeruitus ſupficiei
extincta ſuperficie cui ſeruitus debet extinguitur ipſa ſerui
tus:nec edificium reſtauratũ cenſet illud cui debebat ſerui
tus:ſed aliud diuerſum per.l.inter ſtipulãtem.§.ſacrã.ff. de
ver.ob.ꝓut no.Bart.⁊ Ang.in.l.ſi.ff.de ſuperfi.⁊ Pau.de
caſt.in.l.ij.in ſcđo textuali.ff.de ſerui.⁊ ſentit idem Pau.de
caſt.in.d.§.ſi ſublatũ notans ex illo tex. ꝙ ſeruitus acquiſi
ta ſuperficiei cenſet acquiſita ſolo ex quo non extinguit ex
tincta vel deſtructa ſuperficie.idem no.in.l.certo generi per
illum tex.ff.de ſerui.ruſti.pred. In caſu aũt noſtro nullo pa
cto cenſeri pót ſeruitus queſita ſolo.qꝛ habẽs ſupficiem nó
habebat ſolum ⁊ ſi qua ſeruitus deberet illa deberetur ab
ipſo ſolo.ſ.ferendi edificium ſuper impoſitum. ⁊ ſic ſeruiret
ſolum ſibiipſi ꝙ in iure reputat impoſſibile.d.l.in re cõmu
ni. itaq̃ naturalis ⁊ ciuilis rõ ⁊ rigor iuris ad id aſtringit
nec equitas ſcripta ſuadet ꝯtrium:nec ob.d.§.ſi ſublatũ:qꝛ
ibi pót intelligi:ꝓut intelligit Pau.de ca.ſ.ꝙ ſeruitus fue
rat conſtituta ⁊ debita ſolo lꝫ mediãte edificio ꝙ ſolo cedit.
Vel cenſet cõſtituta toti domui. ⁊ ſic aree ⁊ edificij ſuper
impoſiti:ꝓut innuunt vltima verba illius tex. Item ſi intel
ligeremus gñaliter illũ tex.ẽt in ſeruitute debita ſuperficiei
rñderi poteſt ꝙ edificiũ fuit ibi repoſitum p illum cui ſer
uitus debebat in ſuo proprio ſolo ⁊ repoſitum fuit eadem
ſpẽ ⁊ qualitate ꝙ fingit eſſe idem cũ antiquo edificio ⁊ in
hoc fundat rõ illius tex. Sed in caſu nr̃o non ſubeſt eadẽ
ratio:qꝛ non permittit reedificari idem edificiũ:qꝛ ſolũ eſt
alterius neq̃ lꝫ in alieno ſolo edificare inuito dño ⁊ edifica
tum ſolo cedit.d.l.adeo.§.ex diuerſo.⁊ inſti.e.ti.§.cũ in ſuo
⁊.§.ex diuerſo cum ſi. Et ſic termini ſunt oĩno diſpares. ⁊
inſup in caſu.d.§.ſi ſublatũ agit de nó graui pîudicio debẽ
tis ſeruitutẽ ꝙ ſeruitus ceſſat durare nec viget magnũ in

tereſſe ſi cenſeret liberatus a ſeruitute:ſꝫ in caſu noſtro
verſat magnũ intereſſe ꝙ ſolum ſit liberum cum edificium
poſtea edificatũ cedat iure plene ꝓprietario domino ipſius
ſoli:ideo hoc caſu ſtandum eſt rigori iuris cum ſit caſus ſe
paratus habẽs longe diuerſam rónem. Et de ſeparatis nó
ſit illatio maxime in caſibus ſpãlibus.l.ſi.ff.de calum. ⁊.l.ſi
maritus.C.de dona.inter virum ⁊ vxo.

e ¶ Nec ẽt ob.l.cũ debere colũnã de ſer.vrba.pdio.⁊.l.ſicut
in ꝓn.ff.ſi ſeruitus ven.cũ concor.qꝛ ibi nó pſupponit ex
tictum prediũ dominãs cui debebat ſeruitus oneris feren
di:ſꝫ forte fuerit dirutũ id qȯ onus ſubſtinebat ⁊ ſubſequẽ
ter id qȯ ſubſtinebat. non.n.ſequit eſt diruta colũna ferẽs
onus ⁊ edificiũ poſitum in colũna:ergo eſt dirutũ edificiũ
ſeu prediũ cui ſeruitus debebat verbi gratia habeo domum
vicinã tue domui domus tua dꝫ mihi ſeruitutẽ detinendi
pontem vel lignũ ꝙ deſeruit mee domui vel colũna edifi
cata ſup tuo ſolo detinet porticũ mee domus. Rꝫ ruat colũ
na ⁊ porticus ſup impoſitus vel pons ⁊ edificiũ ꝙ pontem
detinebat nó ꝓpterea eſt ſublatũ ſeu extinctũ edificiũ domi
nans vel ſeruiens ⁊ ſic termini dictoꝝ iurium nó cóferunt
ad terminos nr̃os. Nã ibi ſeruitus nó erat extincta neq̃ de
eq̃tate nec de rigore iuris ſolum ibi dubitatio vertebat an
debens ſeruitutẽ cenſeat ſatiſfacere ſi patientiã pſtabat. Et
maxime cũ in caſu nr̃o ſit ſublatũ edificiũ cui ſeruitus debe
ret ſi aliqua debeat ſeruitus ⁊ ẽt ſit ſublatũ edificiũ ꝙ onus
ſupius ſubſtinebat attẽto ꝙ ſupficiarius nó hẽbat ſupficiẽ
vſq̃ ad ſolũ:ſꝫ ps inferior ſupficiei erat dñi ſoli quo ad ple
num dñium:⁊ ſic quodãmodo vr̃ ſublatũ edificiũ ſeruiẽs ⁊
edificiũ dominãs. Et ſic viget maior rõ q̃ qñ alterũ tñ eſt
ſublatũ:ꝓut cótingit in terminis.d.§.ſi ſublatũ.⁊.d.l. cum
debere colũnã. Facit qȯ hr̃ in auc.itaq̃. C. cõia de ſucceſ.lꝫ
vtroq̃ caſu idem rñdendũ cenſeã per rónes.ſ.deductas ⁊
iura preallegata. Idẽ vult Imo.in.l. ſi fundum ſub códitio
ne.§.qui fundum ante finem de leg.j.

f ¶ Ex quibus concludendum de iure arbitror ꝙ dictũ ſolũ
ſit oĩno liberum ⁊ extinctũ ius ſuperficiarij. Et hoc in ter
minis voluit Bal.in rub.C.de iur emphy.vbi concludit ꝙ
deſtructa ſupficie puta cóbuſta domo vel molẽdino impetu
aquarũ oĩno deſtructo finitus eſt ꝯtrus ſupficiei ⁊ ad addu
cta in ꝯtrium eſt.ſ.reſponſum. Laus deo.

¶ Socij pepigerũt de nó diuidendo ad certũ tps interim
vnus ex ſocijs denũciauit ꝙ ſibi expedit diuidere an finito
tẽpore predicto ex iſta cepta denunciatione poſſit proſequi
iudicium diuiſionis ex eiſdem actis.

¶ Conſilium lxxv.

In nomine dñi noſtri
Ieſu xpi. ¶ Videt pmo aſpectu dóm ꝙ di
ctus vgo creſcẽbenis nó potuerit agere ꝓut
egit nec cẽſeat legitime notificaſſe ꝓut noti
ficare debebat ſm formã dicti ꝯct⁹: ex eo qꝛ
ipſe vgo nó notificabit parti ꝙ volebat diuidere:ſed petit a
iudice ꝙ ꝓnũciet ſup diuiſione ⁊ diuidat ⁊ libellat ſup iu
dicio cõi diuidũdo:aliud aũt vr̃ agere cõi diuidundo:aliud
autẽ notificare pti ꝙ vult diuidere vt ipſa deliberet an ve
lit partiri ſeu diuidere dictũ poterer:an vo alteri cõcedere.ſ.
ipſi denũciãti ꝓut exigit forma cõuentionis: ⁊ ideo cum vi
deant diuerſa ⁊ ad ſeparatũ finem tẽdẽtia de vno ad alterũ
non inferat.l.ſi.de calũ.l.ſi maritus.C.de dona.inter virũ
⁊ vxo.⁊ papinianus exuli de mino.cum ſimi.

g ¶ Quod ⁊ ſecũdo vr̃ dicẽdũ qñ quis hꝫ aliqd agere ad cõ
ſequẽdũ aliquã facultatem dꝫ illud facere ob illã cãm nec
ſufficit ſi ob aliud illud fiat vt.l.ij.ff.de cõdi.⁊ demon. ⁊ ibi
hoc firmat Bar.procedere non ſolum in vltimis voluntati
bus:prout loquit ille tex.ſed ẽt in ꝯctibus in.l.cum ſeruus
de verb.obli.idem dicit in diſpóne legali Barto. in.d.l.ij.⁊
etiam in.d.l.cũ ſeruus.⁊ eſt bonus tex.in.l.ij.C.de ope.lib.
⁊ ibi Bald.⁊ bonus text.in.l.ſi quis in graui.§.vtrum.ff.ad
ſylle. vni Bartol.eleganter ponderans ad plures nobiles
qõnes.⁊ idem voluit ipſe Barto.in.l.is qui ſeruũ de acqui.
here.⁊ in.l.genero.ff.de infami.⁊ Bald.in.l.ſi qs heredem
in penulti.qõne.C.de inſti.⁊ ſubſtitu.ſub condi.fac. Et hec
quando eſt fiendũ aliquid conſiſtens in poteſtate eius qui
habet illud explicare ⁊ eſt facile ad explicandum: prout no.
docto.in iuribus prealleg. Denunciatio autem pendet a po
teſtate denunciantis:⁊ de facili fieri poteſt: merito vt rele
uaret

naret debuit fieri formiter.⁊ ad implēdū ꝑctū preallegatū ⁊ cū petitio illa tendat ad aliū finē vꝫ dōm ꝙ non ſeleuer

b ¶ Nō ⁊ tertio vꝫ dōm ex alio dicta petitio videt ꝙ fuerit inepta:nā petit diuidi ⁊ facultas diuidēdi pendere vꝫ ſub quadā ꝯditiōe.ſ.ſi denūciat⁹ voluerit diuidere.⁊ hoc vigore dicti ꝑctus:ſꝫ q agit pēdente ꝯditione nulliter.⁊ inepte agit.l.j.ff.qñ dies vſuf.leg.ce.ītcra.l.cedere diē de verbo. ſig.⁊.l.ſub ꝯditione.ff.de ꝯdi.inde. Si itaqꝫ nulla eſt ipſa petitio quō poteſt dici legittime denūciatum.

c ¶ Preterea ⁊ quarto libellus nō hꝫ viꝫ denūciationis vt eſt tex.i.l.denūciaſſe.§.qd ergo el primo.ff.de accu.vbi hoc no.Bar.Eſt.n.ibi tex.ꝙ ille q hꝫ denūciare ſe accuſaturū mulierē de adulterio nō dꝫ denūciare ſi det libellos accuſatorios.Ita in ꝓpoſito iſte ſempronius q habebat notificare ſe velle diuidere ſi cēſeat denūciaſſe:ſꝫ porrexerit libellū ſup diuiſiōe faciēda.Et tradit bar.theoricā i.d.l.denūciaſſe ꝙ qñ denūciatio hꝫ fieri alteri ad finē vt ille denūciatus aliqd faciat vel nō faciat nō ſufficit ꝙ ille cui erat denūciādū hēat notitiā de eo ꝙ denunciādū erat adducēs ꝓ hoc tex.ibi ꝓ caſu.Et adducit ēt ꝙ hꝫ i.l.j.C. de peri. ⁊ cōmo. rei vē.vbi ēt de hoc p bar.⁊ p eūdē ēt in.l.nō ſolū.§.morte de no.ope.nun.⁊ p bal.in.l.emptor fundi.C.de euict.⁊ ibi ēt p Cy.in.iiij.q.⁊ p bar.⁊ doc.in.l.ij.§.ſi.lo.ma.i ꝓpoſito aūt denūciatio ſeu notificatio nō vꝫ ꝙ fieri deberet ſolū ad finē:vt denūciat⁹ notitiā haberet:ſꝫ ad finē vt deliberaret an vellet diuidere:necne ꝓpterea nō vꝫ ꝙ ſufficere debeat illa notitia cauſata ex illa petitione diuiſionis.

d ¶ His tñ ob. ꝯtrū arbitror de iure rñdēdū. Nam premittēdū duxi ꝙ de iure cōi ſꝫ cuilibet hñti rē cōem ꝓ indiuiſo cū alio illā diuidere.⁊ ꝓ ea diuidēda intētare iudiciuꝫ cōi diuidūdo:qꝛ nemo inuitus cogit ſtare i cōione.l.ſi.C. cōi diui.Facit.l.tādiu.C.ꝓ ſocio. ⁊.l.actione.§. itē q adeo ꝙ nec valet pactū ꝙ qs nunꝙ diuidere poſſit.l. in hoc iudicio.§.ſi ꝯuenit.ff.cōi diui. Ualet autē pactum ꝙ qs non poſſit a cōione vel ſocietate recedere ad tps.d.l. in hoc iudicio.§.ſi ꝯuenit.⁊.l.ſi conuenerit.ff.ꝓ ſocio.Sed tūc per pactum illud nō attribuit:nec acquirit aliqd ius ſeu facultas diuidendi ſub euētu tpis vel ꝯditiōis:ſed ius diuidendi.⁊ actio cōi diuidundo que competebat habētibus cōionem elidit ſeu ſuſpēdit ad tps.ſ.donec labat annus ichoādus a tpe denūciationis legittime p lapſum itaqꝫ talis anni nō ꝯſequit dictus Ugo ius de nouo:ſed remouet illud obſtaculum ꝙ cōpetebat aduerſus ius ſuū ⁊ ſanat quodaꝫ modo ſua actio ꝙ erat aliquāſr eliſa vel elidi poterat obiectu exceptionis pacti:nō ergo ſumus in terminis in qbus premiū vel actio ſperatur acqri ſub euētu conditionis.ſed in caſu in quo actio prius cōpetebat:ſed ſuſpendebat interim exercitiuꝫ actionis donec fiat dicta notificatio. Et iſta ſuſpenſio depēdet.⁊ cauſatur ab ipſo pacto:in quo diſponit de notificatione predicta.Itaqꝫ illud pactuꝫ cauſat potius dānum ſeu preiudicium volēti diuidere ꝙ ſibi tribuit aliqđ premium licet illud preiudicium diſponat durare ad tempus. Doc.aūt in locis.ſ.adductis volunt ꝙ vbi agitur de cuitādo dānū puta incurſionē pene ſufficiat aliqđ fieri fato.l.ea qdē.C.ſi mācipiū ita fuerit alie.Cōſtet aūt ꝙ pactū nō tēdit ad ꝓmiandū notificantē ꝓut cōtingit in terminis.d.§.virū.⁊ quos ponūt doc.ibi ⁊ in alijs iuribus.ſ.adductis:puta in ſtatuto ꝙ occidēs bānitū vel denūciās malefactorē habeat cētū vel qd ſimile.daf enim in dictis iuribus illud premiū vt qs inducat ad denūciādū malefactorē vel ad offendēdū bānitū:vñ ceſſat rō ſeu cauſa ꝓpter quā mouētur ſtatuētes ſꝫ in terminis noſtris notificatio fit ad finē vt aduerſarius certioratus de volūtate notificātis deliberet an velit diuidere vel rē alteri cōcedere:itaqꝫ cū negari nequeat qui fuerit facta notificatio dicto titio p dictum ſemproniū ꝙ ipſe itēdebat diuidere.⁊ ꝑñter nō ſit dubiū quin ſit ſatiſfactum verbis dicte ꝯuentiōis:qꝛ nil aliud eſt notificare ꝙ notuꝫ facere arguendo ab ethymologia vocabuli iuxta.l.ij.§.mutuum cū ꝯcor.ff.ſi cer.pe. Et ſic cuꝫ ſit data notitia dicto titio ꝯſequenter eſt ſibi facta notificatio. Reſtat ꝙ cenſetur impleta dicta conditio.

e ¶ Pro quo ēt confert illa regula ꝙ certus nō dꝫ amplius certiorari.c.eu qui certus de reg.iur.in.vj.⁊.l.j.in ſi.ff.de acti.emp.⁊.l.ij.in fi.ſo.ma.cum ſi. Ideo qualitercunqꝫ altera pars ſit certiorata de mēte alterius partis vꝫ ꝙ ſufficiat nec requirat alia certioratio ꝙ maxime dōm eſt in caſu nrō qꝛ verba dicte ꝯuentiōis loquunt impſonalr niſi prius fuerit facta notificatio ⁊c.⁊ ſic vba ꝯuentiōis nō exigūt ꝙ notificatio fiat ab altero ex ꝯhētib⁹:ſꝫ ſatiſfactū vꝫ dictis vbis qualitcūqꝫ ⁊ a quocūqꝫ fuerit legittime frā.d.notificatio.⁊ ſic qualrcūqꝫ factū fuerit ꝙ alter habeat notitiā de mēte alterius ptis.Que qdē notitia clariſſime data eſt p dictū iudiciū.Cōfert ēt qꝛ vba ambigua dēt cōuētiōis interpetrari debēt ꝯ euꝫ q ex ea nñi vult p ea ꝙ habetur.in.l.veterib⁹.ff.de pac.⁊ in.l.qcqd aſtringēde de vb.ob.⁊ i.l.labeo de ꝯhē.em. Et iō cū dict⁹ titius nitat dcā ꝯuentiōe vba pdicta ipſius ꝯuētiōis ſunt ꝯ eū interpetrāda.ſ.vt intelligantur prout.ſ. deduxi.Nec ob.illud verbū legittime: qꝛ pōt intelligi legittime facta notificatio.i.ꝯgruo loco. ⁊ tēpore iuxta i.l. quod habet in.l.mora.ff.de vſur.⁊.ff.de ſolu.l.ſi ſoluturus vel legittime facta dicatur quando per verba clara ⁊ non equiuoca vel ambigua.⁊ tali forma ꝙ reddat certus.⁊ non dubius ſeu equiuocus.Ad hoc etiaꝫ ꝙ habet in cle.cām de ele. hāc interpetrationem ſuadet ſubiecta materia.

f ¶ Nec obſtant adducta in ꝯriuꝫ. ⁊ primo ꝙ primo loco dicebaꝫ ꝙ petijt a iudice non notificauit parti: qꝛ immo notificauit parti intētionē ſuā.ſ.ꝙ volebat diuidere:put.n.ſ.dicebat ſolū cōuenit ꝙ fieret notificatio parti ſiue ergo verbis ad partē relatis ſiue ad iudiceꝫ vba dirigant ſatis eſt ꝙ notuꝫ fiat parti vt ſic vba cōuentiōis verificent a qb⁹ vbis nō eſt recedendū.l.nō aliter de leg.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui nauē de exerci.cū ſi.quinimmo nedū verbis ſed ⁊ facto datur voluntas intelligi.l.reprehendēda.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub ꝯdi. fac.cū ſi.facit ēt qꝛ agens dꝫ petere a parte.l.ſi a te.⁊.l.ſi inter te ⁊ me.⁊.l.ſi rem meaꝫ.⁊.l.ſi quis rem de excep.rei iud. cum multis ſi.Unde fortius dicatur parti notificare.

g ¶ Nec ob.ſcōꝫ ar.in ꝯriū formatum:qꝛ.ſ.eſt falſum. Et inſuper coadiuuando.ſ.dicta ſi nō cenſeret impleuiſſe cōditionē dictus ſempronius teneret dicto titio ad intereſſe cū in dicta cōuentiōe veniat factū negatiuū:vꝫ nō diuidere. ⁊ in oblōnib⁹ facti ſiue affirmatiui ſiue negatiui ſuccedit oblatio ad intereſſe.l.ſtipulatio iſta in prin:i.⁊.l.ſtipulationes nō diuidunt ver.celſus de ver.ob.itaqꝫ ſi nō cēſeret impleuiſſe ꝯditionē veniendo ꝯ incideret in dānum preſtationis intereſſe que preſtatio ex ſui pte tendit ſeu ſaltē tēdere pōt in penā.l.j.§.ſi plures.ff.de eo p quē factū eſt. ⁊.l. vnica.C. de ſen.que pro eo ꝙ intereſt.⁊ ſic aſſimilari pōt ad id quod dicunt doc.in pena.Item negari pōt ꝙ in caſu iſto notificatio cenſeatur facta fato.Nam prout dicit bar.in.d.l.cum ſeruus.⁊ in.d.l.ij.de cōdi.⁊ demon.in dubio cenſetur quis feciſſe aīo implēdi ꝯditionē dummodo ſciuerit cōditionē appoſitā:prout ſciebat in caſu iſto ex quo ipſe ſempronius ſuo facto ꝯditionē adiecit ⁊ facti proprij preſumit ſcie.l.ꝙ.ſ.ff. ad velle.⁊.c.ab excōicato ō reſcri. Nec refragat ꝙ porrexit libellum ad fineꝫ perueniendi ad ſniam:qꝛ licꝫ haberet animum ad ſniam deueniendi:nō tñ ſequit ꝙ nō habuerit animum implendi ꝯditionē potuit.n.habere aīum ad vtrumqꝫ.

h ¶ Nec ob.tertiū qꝛ falſum eſt ꝙ petitio fuerit inepta. Naꝫ cōpetebat actio petenti leſionē:licet obſtaret exceptio vigore pacti nō ergo inepte egit:ſꝫ male egerit petēdo ante tps l.j.in fi.qñ dies vſuſfruc.leg.ce.Preterea dato ꝙ petitio foret inepte ꝙ tñ eſt falſuꝫ vt prediximibilominus demōſtratur intentio petētis:qꝛ apparet ꝙ volebat ꝙ diuiſio fiat:iō ꝙcūqꝫ eſſet nulla petitio quo ad finē deueniēdi ad ſniaꝫ tamen apparet mens petentis:put alīs dicimus ꝙ licet ſcriptura facta in fauorem ſcribentis nullius ſit momenti quo ad inducendam probationem:tñ demōſtrat ſufficienter intentionem ſcribentis:vt tradit Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiuran.per id qđ habetur.l.nenſennius.ff.de neg.geſt.⁊ idem dicit ipſe bar.in.l.nuda.ff.de dona.⁊ eſt clarum.

i ¶ Nec ob.quartū qꝛ lꝫ libellus nō hēat vim denūciatiōis faciende pri:tñ ſecus ē in litis pteſ.put inter pdicta quo ad hoc dñiaꝫ facit bar.in.d.l.denunciaſſe:§.quid ergo adducendo.l.vinum.ff.ſi cer.pe.⁊.l.in hac de triticaria.⁊ ꝑ nor. in.l. mora de vſuris.⁊ in.l.ꝙ te ſi cer.pe.aſſignās rōneꝫ.qꝛ libellādo nō dꝫ agere:ſꝫ agere velle per.l.amplius nō peti.ff.reꝫ ratam ha.in caſu autem nrō ſumus poſt litis conteſta. patet qꝛ eſt datus terminus ad probandum incūbētia in cā iſta ꝙ lꝫ nō ſit conteſtata lis:qꝛ natura cauſe nō exigebat litis conteſtationem:tñ per iſtuꝫ actū qui reſpicit merita cauſe:habetur lis p preſtata quo ad effectus qui ſolēt reſultare p litis cōteſtatione p.l.nulla.C.de pcu. vbi hāc theoricaꝫ tradunt Saly.⁊ Raph.ful.ꝙ tradit Bal.in.l.nihil co.tit.⁊ bart. in l.ab executore.§.ſi.ff.de appel.⁊ ibi Imol.⁊ eſt gloſ. in verbo abſentia in.c.j.de elec.lib.vj.⁊ in cle.ſepe de verbo.ſigni. Preterea in terminis.d.l.denunciaſſe.§. quid ergo denun

ciatio reqrebaẗ ad finē ne mulier nuberet vt in.e.l.§.q ergo el.ij.⁊.l.q vxori.e.ti.Jn cāu āt nr̄o notificatio nō fit ad aliū finē niſi vt altera pars notitiam hēat ita ꝙ poſſit deliberare qd agere velit vel diuidere vel rez alteri cōcedere ꝙ autem iſtud faciat nō intereſt denunciantis.⁊ denūciatus pariter deliberare pōt ſiue notificatio fiat vno mō ſiue altero. Et libellus ēt ſolus tēdit ad hoc vt ꝯuētus deliberet qd agere velit:vt ꝓbat tex.in auc.offeraẗ.C.de lit.cōte.⁊ in.l.j.§.j.ff. de edē.⁊ facit.l.edita.C.eo.tit.⁊ not.bar.in.d.l.denunciaſſe. §.quid ergo el.j.iō iſta notificatio ꝓdeſt h̄ caſu. Et maxime q: negari pōt ꝙ notificatio fiat ad finē vt ille deliberaret:q: dici pōt ꝙ fit ſoluz ad finem vt ille certioretur. ⁊ poſtea ſibi ſcienti cōceditur ille terminus ad deliberandū prout.⁊ ſua dent verba ꝯuentionis que non dicūt ꝙ notificeẗ vt ille deliberet ſed ſimpliciter denegatur facultas diuidendi donec notificatio fiat. Et ſimpliciter ſubdiẗ ꝙ notificatus ſeu certioratus habeat annum. Quod ⁊ demōſtratur ex eo q: poſt annuz pōt fieri diuiſio.⁊ illa peti ſiue certioratus deliberet ſiue non deliberet.⁊ ſic termini noſtri ſunt penitus ſeparati a terminis.d.l.denunciaſſe.⁊ a terminis qui habentur in iuribus que.ſ̄.adduxi in quarto.arg.contrario.

k ¶ Ex qbus remanet cōcluſio.ſ̄.facta.ſ. ꝙ dicta notificatio ſufficiat ad finē vt elapſo termino poſſit ꝯueniri ad diuiſionez. Et aduertendū duxi ꝙ non eſt neceſſe reinchoare poſtmodū nouū iudiciū:ſ; ex eiſdē actis pōt finito tēpore deueniri ad ſniam diuiſoriā:ex quo tūc cōpetit exerciciū actiōis ex cā de p̄terito.⁊ qñ pendēte iudicio incipit cōpetere actio ex cā de preterito pōt ſeq ex eiſdē actis ſententia diffinitiua: vt eſt tex.no.in.l.ſi rē.§.ſi.ff.de pig.act.⁊ ibi bar.⁊ doct.⁊ tradunt ēt doc.in.l.nō pōt videri.ff.de iu.⁊.l.ſi tibi mādauero. Jn caſu aūt nr̄o nō ſolū ſupuenit ius agendi ex cā de preterito:ſed ēt cōpetebat actio añ litē cōteſtatā. Solū aūt ceſſabat exercitiuz:quo caſu bal.poſt Jac.but.in.d.l.nō pōt videri:dicit ꝙ ēt ſi exercitiū ſupuenit ex cā de preſenti ſufficit vt poſſit ex iudicio intentato ſequi cōdēnatoria:adducit etiaz bal.By.inſti.de act.in prin.⁊ Cyn.in.l.j.C.de alie.iu.mu.cā facta. Et hoc puto clarum:iō vltra nō inſiſto. Inſuper extra punctū mihi dr̄ ꝙ dictū prediuz ita indiuiſuz ſtat incultuz: eo q: frater dicti ſempronij vēdiderat illud pdiū dicto titio ⁊ profitetur ꝙ dictus titius ꝓmiſerat illud ſibi reuēdere ⁊ quedā ꝯuenit que ſibi nō obſeruauit. Et ob eā rē minaẗ laborātorib⁹ qui nō audēt dictū pdiū cultiuare. Et h̄ facit pp odiū ꝙ hz aduerſus dictū titiuz.⁊ ppea contingit ꝙ dictus ſempronius nō pōt frui ſua parte dicti pdij: q: nō pōt vna pars ꝓ indiuiſa ſine altera cultiuari. Facta aūt diuiſiōe poſſet ſuaz ptez facere cultiuari.⁊ ex ea fructus pciperet: prout eſt veriſimile attēta ꝯſanguinitate qua eſt cōiūctus illi ꝓhibenti cultiuationē.⁊ ꝯſiderata cā qua ille moueẗ his p̄ſuppoſitis dōm eſt ꝙ ēt durāte tpe ꝯuento potuit ⁊ pōt dictus ſempronī⁹ ꝓuocare ad diuiſionē nō obſtāte pacto p tex.i.l. ſi conuenerit in ſi.⁊ melius in.l.ſe.ff.pro ſocio.⁊ facit tex.in l.in hoc iudicio.§.ſi conuenit.ff. communi diuidūdo ibi ꝙ ipſius rei qualitati prodeſt : facit q: pactum intelligitur rebus ſic ſe habentibus.l.cōtinuus.§.cum quis.ff.de vb.ob. ⁊ qđ no.p gl.⁊ doc.in.l.ꝙ ſeruius.ff.de ꝯdi.ob cauſam. ⁊ in c.quemadmoduz extra de iureiu. Jdcirco cū ſtantibus predictis res nō permāſerit in eodem ſtatu non dz trahi illud pactum ad hunc caſum ſaltem cum iſtud damnū reſultet pp inimicitiam ſeu odiū ꝙ ille qui damnuz infert hz aduerſus dictum titiuz. Jta ꝙ videtur damnum iſtud reſultare culpa iſtius titij per.l.ſi merces.§.culpe.ff.locati. ⁊ ꝙ tradūt doc. ibi.⁊ in.l.pe.in prin.ff.ſolu.matri. Laus deo.

¶ Uniuerſitas ꝯcedit p̄oribus ⁊ qbuſdaz ciuibus tudertinis ꝙ inſpiciāt. An expediat ꝙ vnus edificet in quodā muro ciuitatis ſit maior pars ſeorſuz acceſſit ex ciuibus qui retulerūt prioribus an ſit executa commiſſio ita ꝙ ſupplicās in conſilio vniuerſitatis poſſit edificare.

¶ Conſilium. lxxvj.

In noīe domini noſtri ieſu chriſti. ¶ Pn̄s conſultatio mihi videtur ſatis clara ⁊ alſs memini me conſuluiſſe in fauorem cōſultantis ſuper eadē materia : licet non oīno ſup eodē pūcto ex pluribus autez que ibi deduxi infeẗ ad deciſionez pn̄tis ꝯſultatiōis. Concluſi ⁊.n.in.d.ꝯſi.ꝙ dicto petro nullū ius extitit conceſſuz: q: in relatiōibus relatis.ſ̄.in pūcto nō dr̄ ꝙ dicti p̄ores vl̄ dicti referētes aliqd ꝯcedāt ſ; ſolū retulerunt ꝙ eis videbaẗ.⁊ arbitrabanẗ ꝙ eēnt vtilia cōi ⁊ tēdebāt in vtilitatē ⁊ cōmodū cōis oia ⁊ ſingula i dictis ſupplicatiōib⁹. ⁊ ꝙ expediebat ꝙ fierēt q̄ i dcis ſupplicatiōib⁹ ꝯtinebanẗ. Stāt aūt h̄ ſil̄ ꝙ foret vtile dcē cōitati.⁊ ita illi referrēt. ⁊ tñ non foret ꝯcluſuz ⁊ deuētū ad ꝯceſſiōez:vñ ſi.d.petr⁹ dicit ſibi fuiſſe factā aliqꝫ ꝯceſſionē hz necē eā ꝓbare.l.ei q dicit de ꝓba.cū iſinitus ſi.⁊ ꝓbatio dz neceſſario ꝯcludere.l.nō nudis.l.neqꝫ natales.⁊.l.ad ꝓbationē.C.de proba.⁊.c.in pñtia.e.ti.extra cū ſi.merito nō iuuaẗ dictis relatiōibus que nō cōcludūt neceſſario ꝙ emanauerit aliqua conceſſio.

a ¶ Itē ⁊ ſcđo ꝑut tūc ꝑſuppōnebaẗ dñi p̄ores ēputauerāt alios.x.hoīes ad exequēdū ⁊ pcūctādū ⁊ inueſtigādū ꝯtēta in dictis ſupplicatiōibus petri pdicti.⁊.d.ꝯceſſio eligēdi.⁊ cōcedēdi p.x.hoīes data prioribus i dicto gñali ꝯſilio vr̄ itelligēda de p̄mo actu.ar.l.boues.§. hoc ſermone de v̄.ſig. ⁊.l.h̄ ꝯditio de ꝯdi.⁊ de.ita ꝙ ſemel eligēdo vīr̄ functi eorū officio quoad cōmiſſionē eligēdi p̄oribus datā adeo ꝙ nō vr̄ ꝙ potuerint ampli⁹ eligere p dicta iura. ⁊ ꝑut in ſil̄i i iudice delegato ſniante videm⁹ ꝙ in p̄ma ſnia lz inefficaci vr̄ functus officio ſuo .l. iudex poſtq̄ꝫ de re iu. iō vr̄ ꝙ electio poſtea facta ⁊ ſecuta declaratio p electos ſcđo loco non releuet in aliquo.⁊ maxime cū dicti priores per.d.electionē nō facerent ex ordinaria eoꝝ ptāte ſ; ex cōmiſſiōe.cōſilij:iō vt delegati ab ipſo cōſilio cenſentur feciſſe dictaz primam electionez ar.l.itē eorum.§.j.ff.ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.no.

b ¶ Tertio fuit cōmiſſuz dñis p̄orib⁹ ꝙ dñi p̄ores cū octo ciuib⁹ vel circa p eos eligēdis videāt oculata fide qd faciat p cōi.⁊ qd iuſtū ſit fieri vtriqꝫ ꝑtiū.⁊ exinde oib⁹ habeāt auctoritatē ꝯcedere q̄ꝫtū eis videbiẗ ⁊c.vñ cōmittiẗ eis ꝙ ipſi p̄ores oculata fide videāt :non aūt eis cōmittiẗ ꝙ alijs cōmittāt ꝙ videāt idcirco cū ipſi p̄ores nō viderit oculata fide niſi forte quattuor ex eis nō ſeruauerūt formā ſue cōmiſſiōis cū nō fuerit viſum oculata fide ab ipſis oib⁹ nec a maiori pte eoꝝ ita ꝙ ſi pōt dici ꝙ dñi p̄ores viderit ex quo nō viderūt oēs:nec maior ps ar.l.ꝙ maior.ff.ad muni.⁊.l. nulli.⁊.l.plane ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.no.⁊.ff.de pact.l.⁊ ſuū hr̄ dē.§.ſi.cū.ll.ſeq.⁊ extra ō his q̄ ſiūt a ma.par.c. q̄ñ p totū.

c ¶ Itē ex alio nō ſeruauerūt formā cōmiſſionis:q: ſm formam cōmiſſiōis hēbāt oculata fide dñi p̄ores ſil̄ cū hoīb⁹ electis accedere ad locū.⁊ oculata fide inſpicere.⁊ cōſiderare qd expediret:ſ; h̄ minime factū appꝫ imā illi q̄ttuor priores ⁊ duo ex dcis.x.electis ſeparati retulerūt. ⁊ ſil̄r dicti octo hoīes ſeparata relationē fecerūt.⁊ ex eoꝝ relatiōibus innuiẗ ꝙ ſeparatim acceſſerūt ad locū ⁊ nō ſimul viderūt q̄ vidēda erāt:vñ nō ꝓbaẗ ꝙ impleuerint formā eoꝝ cōmiſſionis:ideo ꝯceſſio ſi qua facta fuiſſet nō apparet facta ſm formā cōmiſſionis. ⁊ ppea vr̄ ꝙ non valeret. ar.l.diligenter.ff.mā.c.cū dilecta de reſcri.⁊.c.cū olim de offi.dele.maxime q: illi ablatiui abſolute poſiti viſis.⁊ ꝯſideratis oib⁹ faciūt conditionē.l.euictis agris.ff.de vſuris.⁊.l.a teſtatore de ꝯditioni.⁊ demonſtra. Et conditio dz impleri in forma.l.q.⁊.l.meuius de condi.⁊ demō. Confert ēt ad predicta q: iſta cōmiſſio data prioribus vr̄ ꝯcernere ꝯſiſtētia in nudo miniſterio.q: non tribuit iuriſditionē ⁊ qñ p inferiorem a principe cōmittiẗ aliqd concernēs nudū miniſteriū non pōt illud p aliuz explicari:nec poteſt cōmiſſarius alteri cōmittere vices ſuas:vt eſt tex.⁊ ibi no.doct.in .c.ſi.§.ſi. extra de offi.deleg. Et iō dicti dñi priores non potuerunt alteri cōmittere ꝙ eoꝝ vice viderēt. ⁊ inſpicerēt dicta loca debebāt itaqꝫ dñi priores oēs vel eoruz maior ps videre.⁊ inſpicere vna cum hoībus p eos electis vel ſaltē cuz maiori eoꝝ parte ⁊ ſimul cū eis ꝯcedere quoꝝ neutrū reꝑio obſeruatū nec ſufficeret ſi omnes hoīes electi cuz minori pte prioꝝ executi fuiſſent:ſ; conſideratis oibus ſimul interueniſſet maior pars oium:puta ſi p̄ores erant.x.⁊ electi erant x.ſi cōcurriſſent omnes.x.electi.⁊.v. priores lz fuiſſent vltra duas partes oium non eſſet ſatiſfactum dicte commiſſioni:q: predicti interueniūt tanq̄ꝫ duo corpora. Unde dz cōcurrere ſaltem maior pars cuiuſlibet corporis:vt probatur in.c. paſtoralis de reſcrip. prout ibi hoc not.d. Anto.⁊ Jmo.ꝙ minime apparet factum vt.ſ̄.dixi.

d ¶ Preterea.⁊.v.d.petrus nō appꝫ ꝙ in aliquo ſe obligauerit dcē cōitati ⁊ intētio ꝯmittētiū fuit ꝙ ſi ꝯcedereẗ dcō petro illō qđ poſtulabat ēt dictus petrus artaretur ⁊ obligareẗ ad obſeruādū ea que i ſuis ſupplicatiōibus offerebat ⁊ illud ꝯueniebat arbitrio boni viri : vñ cū dcā commiſſio

fuerit

fuerit facta in dictis prioribus tāq̄ȝ bonis viris: vt.ſ.arbi
trio boni viri diſponerēt vt denotat verbū videbit̄.l.fidei
cōmiſſaria.§.q̄ȝ q̄ȝ.ff. de le.iij. ꝛ verbuȝ placebit.ff.de fidei
com.lib.l.lucius.ꝛ in.l.thais.§.ſororē.eo.ti.ꝛ p bart.in.d.l.
lucius.ꝛ in ꝯſi.ſuo inci.bitontēſis tertio in ordine. Et v̄ba
relationū de qbus in themate ēt hoc idē innuūt:nō eſt ve
riſile ꝙ dicti dñi priores.ꝛ.x.electi:lȝ iudicarēt ꝛ arbitrarē
tur eē vtile ꝙ fierēt ea q̄ in ſupplicatiōibus cōtinebant̄:tñ
non intenderēt ſimpliciter facere cōceſſioneȝ dicto petro.
Sed intēderent poſtea deuenire ad cōceſſionem faciendā
dicto petro quādo petrus ſe obligaſſet ad faciēdum ea que
offerebat. Ex quibus deprehenditur ꝙ verba non demō
ſtrāt aliquā cōceſſionem nec etiam eſt veriſimile ꝙ interue
nerit mens concedendi lȝ apparēāt dicte relationes.

e ¶ Nec p̄dictis refragat̄ ſiqs diceret ꝙ vltima v̄ba apposi
ta in ſecūda relatiōe aliud innuūt quatenus dr̄ ꝙ dicti quat
tuor priores rettulerūt pñtib⁹ eorū ꝯſocijs. Et p̄dicta oia ꝛ
ſingula relata.ꝛ approbata ꝑ eoꝝ collegas acceptauerunt.
ꝛ cōfirmarūt ꝛ ſic fuerūt oēs ſimul ꝛ confirmarūt relata qꝛ
rñdet̄ ꝙ lȝ ꝯfirmauerint nō tñ ꝯceſſerūt ꝯfirmare ea q̄ illi
rettulerūt ē pariter dicere ꝛ tenere ꝛ iudicare illud qd ipſi
dixerūt ꝛ arbitrati fuerūt qꝛ ꝯfirmare eſt ſimul firmare ar
guēdo ab ethymologia vocabuli a qua eſt bonū argumen
tum.l.ij.§.mutuū.ff.ſi cer.pet.l.figurij.ff.de ver.ſig.§.eſt.ꝛ
aliud iſti.de dona.cū ſi. Sȝ referētes nihil ꝯceſſerūt ergo
non ꝯfirmatio in ꝯcedendo. Preterea illa v̄ba pñtib⁹ eorū
cōſocijs pñt intelligi de prioribus:qꝛ illi ſunt ſocij in offō
prioratus.ꝛ ſunt ēt mag[illegible] ſocij in offō iſto ſpāli. Nam ipſi
ſunt d̄putati ad dcm̄ offm̄ ſub noīe collectiuo īter ſe ꝛ quo
ad ciues electos mediāte copula.ꝛ p̄ma ē magis arta cōiū
ctio vt patet ex his q̄ habētur i.d.c.paſtoralis.ꝛ q̄.ſ.dixi p
illud.c.paſtoralis.ꝛ maxīe qꝛ ꝯcurrūt due ꝯiūctiōes.ſ.reſpe
ctu vtriuſq; officij:facit ꝙ hr̄ i auc.itaq;.C.cōia d̄ ſucce. Et
ēt innuit i v̄bis p̄cedētib⁹ ꝙ nō fuerūt pñtes illi duo ciues
ſimul cū ipſis quattuor priorib⁹ deputati. Ex quo pſuadet̄ ꝙ
nec alij fuerit pñtes. Et ſaltē nō appȝ de illoꝝ pñtia:ſi aūt
nō fuerūt pñtes cū ſoli priores nō poſſent ſoli ꝯcedere fru
ſtra exitat̄ an illa v̄ba vt.ſ.relata inducant ꝯceſſionē. ꝛ hec
apud me reddebant prout ꝛ reddunt rem indubiam.

f ¶ Cōcurrebat ēt ꝙ bona ciuitatū nō pñt paſſiȝ alienari:ſȝ
reqrunt̄ ſolēnitates de qb⁹ in.l.ſi.C.de vē.bo.ciui.al̄s alie
nari nequeūt vt ibi niſi fiat p̄mo lex mūicipalis d̄rogās illi
legi:put dicit Bar.ibi. ꝛ in.l.iiij.§. plane p illū tex.ff.ꝙ vi
aut clā.ꝛ in.l.j.in prin.ꝛ in.§.j.ff.ne qd in loco pub. Cōcur
rebat ēt ꝙ nō eſt expeditū ꝙ muri ciuitatū ſint ipſius ciui
tatis ita ꝙ ptincāt ad diſpoſitionē ciuitatis:nā tex. i.l.ſan
ctū in ſi.ff.de rerū diui.ꝛ gl.j.illius.l.volūt ꝙ muri ciuitatū
ꝛ municipiorū ſint ſancti.ꝛ res ſancte dicunt̄ eē in nullius
bonis:vt in.§.nullius inſti.de rerū diui. ꝛ vtrūq; ꝑbat tex.
in.§.ſancte quoq; res.e.ti. Si aūt nō ſunt in bonis ciuitatū
nō vr̄ ꝙ ꝯceſſio eorūdē ad ciuitatē ptineat:ſȝ potius vr̄ ꝙ
ptineat ad ſuperiorem ꝑut eſt ſenatus vel p̄ſes ſm̄ termi
nos.l.penul.§.muros.ff.de reruȝ diui.ꝛ in ciuitate tuder
tina eſt ſummus pontifex. ꝛ eius legatus qui vice preſidis
fungitur.c.ij.de offi.leg.lib.vj.

g ¶ Ultimo ſm̄ thema.ſ.ꝑpoſituȝ ꝑ eadem ſnīa firmanda
ſ.ꝙ.d.petrus nō poſſit p̄tendere aliqd ius edificādi ſuper
muris ciuitatis vel in via publica vigore eoruȝ que.ſ. nar
rantur in themate ſatis viget ius municipale in themate re
latū. Nā conſtat ꝙ offm̄ eſt nomē generale. ꝛ equocum vt
probat̄ in.l.legatis.§.ſic poſſeſſio.ff.de le.iij.cū ibi not.per
gl.ꝛ bar.vbi dicit bar.ꝙ offm̄ ſtricte ſumptū dr̄ etiam illud
qd caret omni artificio ꝛ ꝯſtat ꝙ dr̄ ēt illō qd caret iuriſdi
tiōe. Nā dr̄ offm̄ ꝓcuratoris.c.ſi quē de ꝓcur.lib.vj.ꝛ facit
tex.in.c. cum deputati de iu. Itē aduocat⁹. ꝛ notarius dr̄r
habere offm̄.c.ſi aduerſus de hered. ꝛ.c.poſtremo. de ap
pel.ꝛ arbiter vt.l. nō diſtinguemus.§. de offō.ꝛ not. in.c.
pe.de offi. dele. ꝛ ſacerdos dr̄ hēre offm̄ ſacerdotale in.§.
ſuperiori.ꝛ in cañ.ſtudeat.l.diſt.ꝛ.xxviij.diſt.in cañ.preſby.
terū.ꝛ ibi archi. Et generalr̄ ꝑbat̄ in cle.j. de vita ꝛ hone.
cle.adeo ꝙ plerūq; ponunt̄ vt ſynonima offm̄ ꝛ ptās vt p
Io.an.in rub.de re.iur. ꝛ per Panor. in Rub. de offi.del
leg. Jō vr̄ ꝙ ptās ꝯceſſa dictis priorib⁹ circa electionē di
ctoruȝ ciuiū ꝛ circa arbitrandū an expediret ciuitati. ꝛ circa
cōceſſionē faciēdā quatenus videret̄ expedire venire poteſt
appellatiōe officij. Facit optīe ꝙ tradit Imol. in rubri. de
offi.dele. duȝ dicit poſt pet.de an.ꝙ fuit qd de facto ſenis:
vbi viget ſtatutum ꝙ electus ad vnuȝ offm̄ non poſſit eligi
ad aliud:qdaȝ fuerat electus ad cuſtodiā vnius arcis dubi
tabat̄ an poſſet eligi ad aliō offm̄.ꝛ adducebat̄ theorica Jo.
an.ibi q vult ꝙ officiū dr̄ cū iuriſditiōe ꝛ ſine iuriſditiōe ꝛ
ꝑbat̄ in pluribus rubricis ibi p̄cedentibus. Circa ꝙ cōclu
dit ibi Imo.ꝙ nō ſi ſi apparet aliud ex v̄bis p̄cedētibus vl̄
de cōi vſu loquēdi v̄bū offm̄ in ſtatuto appoſituȝ intelligit̄
nō ſolū de offō cū iuriſditiōe:ſed ēt de offō ſine iuriſditiōe
ꝛ iō verificat̄ ēt in cuſtode arcis:ex quo generalr̄ loquit̄. ar.
l.j.§.generalr̄ de leg.p̄ſtā.ꝛ.c.qꝛ circa de priui.ꝛ in cañ. ſi ro
manoꝝ.xix.di.ſm̄ eū:cū quo ego trāſiui legēdo.d. Rubricā
vñ pari rōne dōm vr̄ in caſu nr̄o ꝙ al̄r nō docto de cōi vſu
loquēdi ſub dicto v̄bo offm̄ comprehēdat̄ ēt dictū offm̄ da
tū priorib⁹ de quo agit̄.ꝛ maxīe qꝛ v̄ba ſequētia idē innuūt
dū vr̄ nec electio:nā ꝯſtat ꝙ electio eſt nomē generale.ꝛ eq
uocū ſiue qs eligat̄ in arbitrū ſiue in arbitratorē ſiue ad ali
qd aliud exercendū. Nā quotiēs de pluribus rebus vel pſo
nis aliqua optat̄ pōt dici electio:vt patet in.l.ꝙ in heredeȝ
§.eligere de tribu.l.j.ꝛ.ij.ꝛ q̄ſi p totū.ff.de optio.le. ꝛ in tit.
de ele.per totum cū in ſi.ſi. Et facit qꝛ illa verba nec electio
debent cenſeri appoſita ad augumentandum diſpōnem ſta
tuti:qꝛ talis ē virtus copulatiue q̄ eſt īcluſa in dictiōe neq;
ſeu nec vt eſt tex.ſing.in.l.ea tñ adiectio.ff.de le.iij.iūcta.l.ꝛ
qꝛ cū gl.j.ff.de iuriſd.om.iu.ꝛ in.l.nec emancipari cū ſua gl.
C.de colla.ꝛ ꝙ p Saly.in.l.nec apud pegrinos.C. de here.
inſtit.ꝛ ꝑpea dȝ interpetrari dictū ſtatutū generalr̄ ēt ſi ver
bū offm̄ eſſet dubiū vtrū deberet reſtringi.ꝛ cū ſit generale
vt.ſ.cōcluſuȝ eſt debemus dicere ꝙ illa v̄ba nec electio fue
runt adducta ad maiorē exp̄ſſionē ꝛ declarationē generalita
tis ipſius ſtatuti ꝙ ēt demōſtrat vl̄e nullū cū dīo vl̄is nihil
excludat.c.ſolite de maio.ꝛ obe.ꝛ.d.cañ.ſi romanoꝝ.ꝛ.l.iu
lianus de leg.iij. Ex qbus oībus ꝯcludo rē eſſe luce clariorē
ꝙ.d. Petrus non hȝ aliq̄ȝ ptātem edificandi vigore ꝛ prete
xtu eorū que in puncto narrantur. Laus deo.

¶ An ille qui tenetur rem tradere hñs hypothecam in ipſa
re no reſtituendo excuſetur a mora abſq; eo ꝙ declaret ſe rē
ipſam retinere iur̄ pignoris ꝛ hypothece.

¶ Conſilium. lxxviij.

Facet mihi petro philippo de
corneo. U.J.doc.de peruſio concluſio .ſ.fa
cta per clariſſimos dños conſulentes mihi
p̄res.ꝛ dños honorādos circa p̄mā diſcepta
tionē q̄ fuit ꝙ filij predicti pupilli habuerint
hypothecatū ius illud dotale adeo ꝙ vti potuerint retētio
ne p rōnes adductas p dños p̄fatos nō inſiſto qꝛ ſatis ē di
ſcuſſum:ſȝ lȝ ius illud fuerit.ꝛ ſit hypothecatū tñ nō vr̄ iu
uare hñtes hypothecā p̄dictā qꝛ illi nō declarauerūt ſe vel
le retinere iure hypothece put vr̄ ꝙ debuerit facere ſi vole
bāt illo iure iuuari p ea q̄ notabilr̄ tradit bar.in.l.q fundūȝ
in pri.ff.locati.vbi dicit ꝙ lȝ emptor nō teneat̄ ſtare colono
regulr̄.l.emptorē.C.locati.ꝛ.ſ.d.l.qui fundū.ꝛ.l.ſi merces.
§.q fundū.ff.loca.ꝛ.l.iulian⁹.§.pe.ff.de act.em. Tñ fallit qñ
colon⁹ hȝ aliqd ius in re ꝑut volūt bar.bal.ꝛ doc.cōiter in
l.ſi filio.§.ſi vir.i qnquēniū.ff.ſol.ma.ꝛ in.d.l.emptorē. ꝛ in
l.j.§.ꝙ autē.ff.de ſuperficiebus tñ hec fallētia limitat̄ ꝓcede
re qñ ipſe colonus antecq̄ȝ expellat̄ incipit vti iur̄ pignoris
al̄s pōt p emptorē expelli ꝑut ibi dicit notabilr̄ bar. ꝛ doc.
ibi trāſeunt nō ipugnādo.ꝛ maxīe Raph.ful.q recitat illaȝ
cautellā quā bar.ibi dicit feciſſe plerūq; adhiberi. ꝛ tranſit
vnde in ꝓpoſito ex quo dicti filij nō cōſtituerūt ſe retinere
dictā dotē iur̄ pignoris vel hypothece nō vr̄ ꝙ dicta hypo
theca eos iuuet.ꝛ ſic non excuſet eos a commiſſione more.

a ¶ Sȝ ad hoc rñdet̄ pluribus modis.p̄io qꝛ ibi poterat re
tinere iur̄ ꝯductiōis.ꝛ iur̄ pignoris vtroq; iur̄ licite:adeo ex
quo vtroq; iure licebat retinere.ꝛ ꝓpter ꝙ iur̄ cōditionis re
tinebat non eſt mirū ſi nō cēſet̄ retinuiſſe iur̄ hypothece ſi
nō declarat ſe illo iur̄ retinere:lȝ re v̄a Bar. nō declaret an
in dubio cēſeat̄ retinere iur̄ pignoris necne. Sed dicit ꝙ ſi
non retinet iur̄ pignoris pōt expelli:iō vt expulſio ſit illici
ta opȝ ꝙ prius icipiat poſſidere iur̄ pignoris in caſu aūt nr̄o
ſi al̄s eſſet cōmiſſa mora p interpellationē diei iuxta.l. ma
gnā.C.de ꝯhen.ꝛ cōmit.ſtipu.ꝛ.l.traiectitie.§. de illo.ff.de
ac.ꝛ ob.cuȝ ſi. Nam ꝛ dies tacita ꝛ legalis interpel.l. ſtipula
tiones non diuiduntur.§.ſi.in ſi.ff.de v̄b.ob.ꝛ.l.ſi.§. prete
rea.C.de iur̄ do.ꝛ.l.ij.C.de iur̄ emphyth.ꝛ.c.potuit d̄ loca.
non potuiſſent retineri licite niſi iur̄ pignoris:iō cenſeatur

retinere iuř pignoris.arg.l.merito.ff.ꝓ ſocio.⁊.l.ꝓ herede §.papinianus.ff.de acq.here.ꝓut hãc rõné põderat bar. in l.gerit.ff.de acq.here.vſ.venio ad q̃rtũ pͥcipale.ff.de acq. here.⁊ in ſua diſputatiõe q̃ incipit debitor in diẽ ⁊ Jmo.in d.l.gerit ⁊ in.l.recuſari eo.ti.⁊ in quodã ꝯſi. ſuo ꝙ incipi.in caſu pmiſſo pncipaľr i dubiũ ⁊c.cui ꝯſi. ſe ſubſcripſit Pau. de ca.⁊ multi alij tenentes p hãc rõné ꝙ nõ reſtituẽs dotẽ poſt annũ cẽſeť adire hereditaté ne cẽſeať eẽ in mora: ꝙ maxime dicendũ qñ illi declaraſſent ſe retinere iuř pignoris q: in h ꝙ depẽdet ab aio ſtať dcõ ciꝰ de cuiꝰ aio agiť vt no.gl. ſingularis ⁊ cõiter approbata in.§.alie.inſti.de act.⁊ tȝ bar. in locis.ſ.adductis ⁊ ẽt ceteri ſui ſeq̃ces vbi.ſ.⁊ ẽt alſ bar. in.l.ſiue poſſideris.C.de pb.⁊.d.An.de bu.in.c.cũ ad ſedẽ de reſti.ſpo. itaq3 dci filij pñt dicere ſe nõ fuiſſe in mora q: habuerũt aiũ icũbere hypothece.⁊ ſi dicerẽt eẽt ſatis clarꝫ.

b ¶ Scdõ rñdeť ꝙ ſatis ẽ ꝙ poterant exceptiõe ſe tueri adverſus petẽtẽ vt nõ cẽſeanť fuiſſe in mora vt in regula nõ ẽ in mora q pt exceptiõe ſe tueri in.vj. Sȝ dicti filij habebãt patẽtẽ ſe tuẽdi exceptiõe q: poterãt excipere de iure hypothece merito nõ cenſenť fuiſſe in mora. Nec ob.dictũ barr.i d.l.q fundũ.q: nõ loqť in mora ⁊ ſic alio caſu loqť ſtãt.n.h ſimul ꝙ nõ reſtituẽs nõ ſit i mora nec culpa.⁊ exigẽs ſeu expellẽs nõ ſit in culpa ꝓut ꝯtingit in cãu cañ.fraternitas.xij. q.ij.iuncto.c.dilecti de arbitris cũ ibi no.nã pena licite non ſoluiť.⁊ tñ licite exigiť:vt in terminis.d.l. emptorẽ cũ ꝯcor. ſ.adductis nemo dixerit colonũ illicite incũbere rei cõducte ⁊ tñ ꝯſtat poſſe expelli. Jtẽ ex alio demõſtrať ꝙ mora ceſſauerit q: debitũ iſtud nõ erat ꝯtũ ab ipſis pupillis ſed ab eorũ parẽte:⁊ iõ pſumunť ignorare.l.q in alteriꝰ.ff.de reg. iur.l.vtrius.ff.de ꝓba.l.ſi. ff.ꝓ ſuo:⁊ iuſta ignorãtia ipedit morã ꝯmitti q: in mora ꝯſtituiť q ſcit aut ſcire dȝ ſe debere alſ ſecus.l.ꝙ te in ſin.ff.ſi cer.pe.⁊ no.gl.in.l.mora in pnc. ff.de vſur. Jnſup ꝙ mora ceſſauerit eadẽ rõne demõſtrať debitores erãt pupilli q pupilli nõ pñt in mora ꝯſtitui p interpellatiõnẽ tacitã vľ expſſaȝ eis ſolis factã ſȝ demũ ſi ẽ facta eis auctore tutore vel ſoli tutori vt eſt caſus in.l.ſed ſi ex ſtipulatu.ff.de vb.ob.fact.l.ſi pupillus i pri.⁊.ti. Sȝ tutor nõ põt auctorari in cã ꝓpria.l.j.§.j.ff.de aucto.pſtan. iõ interpellatio iſta diei legalis nõ ꝯſtituat iſtos pupillos in mora ꝓ debito quo aſtrigebanť eoꝶ tutrici q: ipſa cenſeret auctorari in cã ꝓpria q̃ſi ipſa interpellaſſet pupillos ſe auctrice vel interpellaſſet ſe ſolã iuxta.d.l.ſȝ ſi ex ſtipulatu. Et ſic potiꝰ cẽſereť ſua mora q̃ȝ mora pupilloꝶ:iõ nõ dȝ eſſe ſibi ꝓficua.l.hoieȝ i ſi.ff.mãdati.⁊ ſi pupilli cẽſerenť i mora illa aſcribẽda eſſet tutrici negligẽti ſoluere debitũ vſurariũ vel quodãmõ penale.ar.l.j.⁊ q̃ſi p totũ.C.de peri.⁊ cõmo.tu.⁊ eſt expſſuȝ in.l.quotiẽs.§.ſicut ff.de admi.tut. vbi pupillus non teneť tutori ad vſuras ẽt pmiſſas ex eo q: tutor debuit exigere ſuũ creditũ vſurariũ ad ꝙ pupillus erat ſibi obligatus ſi itaq3 remittunť vſure ſuo iuř currẽtes ſola ea rõne q: tutor potuit pupillũ liberare q̃tofortiꝰ ipediť curſus earũ dẽ de nouo cauſandus ex mora cũ multa impediãt ꝯhenda q̃ȝ ꝯcta nõ tollãt.l.pře furioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel alie. iuř.⁊.c.ad apoſtolicã de regula.cum ſimi.

c ¶ Et inſup dato ꝙ tenereť ꝙ eſt falſuȝ tñ ſi ex h lederenť cum tenerentur ad vſuras iſtas ſeu alimenta dotis q: nõ eſt vis in vocabulis cui dubiũ ꝙ haberent reſtitutionẽ in integrũ ex eo q: ſe obligaſſent oneri ꝙ ſuſcipere nõ expediebat l.nõ oia in ſi.ff.de mino.⁊ h clarũ. Vñ nõ vř ꝙ dicti filij habeant timere dictas vſuras ſeu alimenta dotis ſoluere quia habent plures vias ad defenſandum ſe a dictis vſuris: non ſolũ illam ꝙ ceſſet mora que mora ſm mentem ſtatuentiuȝ non exigitur cum velit eas preſtari ẽt pro tempore quo dos peti non põt q: etiam durante dilatione legali qua durante conſtat ꝙ ceſſat mora. Et ex h deducitur ꝙ attento ꝙ ſtatutũ vult ꝙ huiuſmodi pſtatio alimentoꝶ preſteť indifferẽter non conſiderato curſu tpis legalis nec cõſiderato an mulier habeat:vñ alſ ſe alimẽtet:nec ꝯſiderata q̃titate reſpectiua ad alimenta neceſſaria ſeu ꝯuenientia mulieri ſȝ ſolũ correſpectiua ad q̃titatẽ dotis.⁊ correſpectiua ad lapſum temporis negari non poſſe arbitror qn ſtatutũ iſtud ſapiat permiſſionem vſurarie prauitatis quã ſtatuta facere nequeũt ꝓut ⁊ omnes hoc fatentur per.d.cle.eos de vſuris.

d ¶ Nec eſt mirũ ſi bal. voluit valere ſtatutum pmittẽs vſuras deberi in dote reſtituenda ꝓut refert pmus ꝯſulens q: ipſe voluit ꝙ pmittanť.⁊ debeanť etiã de iuř cõi prout ipſe voluit in auc.ei q.C.de bonis auc.iud.poſſi. nec eſt miruȝ dominꝰ Cardinalis zaba.alſ florẽtinus reputat tale ſtatutum poſſe tollerari vt debeanť alimenta tanq̃ȝ intereẽ poſt morã in ſoluẽdo adhibitam. Tñ Jmo.ibi in.d.cle.j.de vſuris vult tale ſtatutũ nõ valere:⁊ eius ſnie inhereo vna cuȝ alijs doctoribus.ſ.relatis per dñm ꝯſulẽtẽ ⁊ quos refert Jmo.in.d.cle.ſaltem in caſu noſtro in quo ſtatutum nullã conſiderat moram habẽtium reſtituere dotẽ nec conſiderat intereẽ mulieris ſed ſimpľr correſpectiuat ad q̃titatem dotis nec ꝯſiderat neceſſitatẽ alimẽtoꝶ.ſ.ꝙ nõ habeat: vñ ſe alat maxime cuȝ ſibi ſit alſ ꝯſultũ in habẽdo alimenta in domibꝰ viri. ⁊ tñ reponit i nuda eiꝰ volũtate an velit illas vſuras an vero alimẽta in domo nec ꝯſiderat an poſſit cõmode ⁊ honeſte ſtare cũ heredibus viri necne: ⁊ ſi hec oia cõtigiſſent in caſu zaba.forte nõ aliud ſenſiſſet cuȝ ipſe preſupponat morã ex pte heredũ viri ⁊ nõ pſupponit ꝙ hẽat vñ alſ ſe alat. Nõ alſ conſiderabat Anto.in.l. diuortio in pn.ff.ſol.ma.ꝓut ⁊ ibi refert Pãta.⁊ nõ ipugnat imo poſtea allegat tex.in.l.titia verſi.ſed ſi forte.ff.de ſolu.

e ¶ Et bal.i.d.l.diuortio.⁊ voluit ꝙ mulier paſſa morã i reſtitutiõe dotis pt ſolũ petere itereẽ:⁊ ẽ cõis ſnia ꝙ ẽt paſſa morã nõ poſſit petere vſuras ſeu alimẽta dotis ꝓut voluerũt Jnno.⁊ Jo.an.i.c.ſalubriter de vſuris.⁊ Hoſt.i ſumma ti.õ vſuris.§.i aliquo vſ.qd ecõuerſo.⁊ bar.i.l.iſulã.§. vſuras.ff.ſol.ma.⁊ in.l.atq nã.§.nõ tñ ſortẽ.ff.de neg.ge.⁊ idẽ ſimpľr tȝ Ang.in.d.§.nõ tñ. Et idẽ ẽt firmat Jmo.i.d. l.diuortio i prin.niſi qñ nõ haberet aliũde:vñ ſe alat ⁊ nõ põt de facto recupare dotẽ: lȝ faciat q̃tũ põt. ⁊ pfati doct. volũt ꝙ nõ poſſit q: eẽt vſura:que rõ militat ẽt ad nullitatẽ ſtatuti iũcta dicta cle.j.⁊ eius [illegible]ne cũ itaq3 dicta mulier in caſu nřo potuerit aliũde ſe alimẽtare ſaltẽ pcipiẽdo alimẽta in domo gnimo ſe alibi alimẽtauit ex quo patet ꝙ potuit ſe alimẽtare ⁊ potuerit dotẽ recuperare. ⁊ neutrũ facere voluit petẽdo vſuras pdictas cẽſereť petere vſuras ꝓhibitas veteri ⁊ nouo teſtõ.c.ſup eo de vſuris: iõ illas petere nequeat aliquo pacto.⁊ ita ꝯcludo vna cũ alijs dñis ꝯſulẽtibus.⁊ hoc tã reſpectu tpis quo ſtetit in domo filioꝶ.⁊ ibi alimẽta ſuſcepit quo tpe res ẽ luce meridiana clarior q: ſtatutũ nõ vult ꝙ habeat vtrũq3.ſ.alimẽta in domo.⁊ vſuras ſȝ alteꝶ tñ vt de ſe pȝ ex claris vbis.l.ille aut ille.§.cũ in vbis de leg.iij.⁊.l.j.§.ſi is q nauẽ de exerci.cũ ſimi.q̃ȝ reſpectu tpis quo ſtetit in ſcdõ matrimonio q: tunc cõſtat ꝙ nõ eſt vidua.⁊ nõ militat verba ſtatuti ergo nec ſtatutũ.ar. l.ita ſũt in prin.ff.de admi.tu.⁊.l.iiij.§. ptor ait.ff.de dãno infec.⁊.l.ſi ſeruũ.§.nõ dixit ptor.ff.de acq.hř.cũ ſimi.⁊ iſti duo caſus parũ habẽt dubitatiõis vel nihil. Tertiũ tps potuit cõtingere.ſ.ſi receſſit de domo filiorũ. ⁊ ſe alimentauit anteq̃ȝ nuberet.⁊ ẽt reſpectu huius tẽporis dico nõ poſſe peti dicta alimenta dotis:nam ad hoc tempus adaptantur rationes.ſ.adducte. Laus deo.

¶ Jn quibus admittatur teſtimoniũ de auditu: ⁊ quõ ꝓbetur parẽtela ⁊ quid requirať ad ipſius probationem.

¶ Conſilium lxxviij.

IN nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. ¶ Viſo ꝓceſſu agitato iter quãdam dñam peram reã cõuentam ⁊ dñam geneuriã ex altera agentem p eius ꝓcuratorẽ de qua lite principaľr extiteť. ⁊ ẽt agitato inter dictã dñam perã reã ꝯuẽtã. ⁊ ſer vodeũ ⁊ ioãnem fřes ex altera pte agẽtes.⁊ viſo pũcto alſ in hoc cã alijs conſulentibus exhibitio ſolã vim pcipio fieri in ꝓbatiõibus an. ſ.ſint tales ex qbꝰ cãri debeat victoria ꝓ pte actorũ an vero ꝓ pte ree cõuente.iõ nihil tãgã de negocio quatenus reſpiceret ordinẽ ꝓceſſus q: circa hoc nullatenus elaboraui qm non ſit de hoc aliqua mihi excitatio.

a ¶ Et lȝ rẽ arbitrer ſatis lucidam. ⁊ de ſe clarã. Tñ arguam ad ptes.⁊ primo ꝙ dña pera debeat ſuccumbere.⁊ actores obtinere pſupponẽdum eſt:ꝙ lȝ regulř non admittať teſtimonium de auditu alieno vt in.c.tã lřis de teſtibus. ⁊ in.l. teſtiũ.C.e.ti.⁊ in auc.de here.⁊ fal.§.hinc nobis.⁊ in.c.inquiſitionis.§.queſiuiſti de accuſa. cum ſi. Tñ in factis antiqs ⁊ in his in qbus eſt difficilis ꝓbatio ⁊ quodãmõ impoſſibile admittitur ꝓbatio de auditu.l.i ſumma.§.idem labeo. ff.de aq̃ plu.arcẽ.⁊ in.l.ſi arbiter.ff.de ꝓba.⁊ in.c.j. de preſcrip.li.vj.cum ſua glo. Et maxime ad ꝓbandum parentelam plurium graduum vt eſt expreſſum in cañ.de parentela.xxxv.q.vj.⁊ i.c.lȝ ex quadã extra de teſtibꝰ. Jtem pmittendum

tendum eſt ꝙ ſufficere vr̄ ꝙ teſtes de auditu alieno depo⸗nētes ſup parētela ɔcordent in dicto ⁊ ſic gradu parente⸗le lꝫ nō ɔcordent in alijs preſertim a qbus audiuerint ꝑut voluit gl. que incipit qꝛ ille in.d.c. lꝫ ex quadā ⁊ Inno. ibi ſufficit enīꝫ ꝙ teſtes ſint ɔteſtes in ꝑncipali dicto lꝫ nō cō cordēt in cauſis dicti ꝑut dicit ipſe Inno. in.c. qualr̄ ⁊ el.ij. de accu. ſumi pōt ex dictis bar. in.l.j.ff. quēadmodum te⸗ſtamēta aperiā. Lꝫ tutius ſit ꝙ ɔcordēt ēt a qbus audiue⸗rint h̄ ē ꝙ duo teſtes audiuerit ab eiſdē. ⁊ ſic in h̄ ſint ɔte⸗ſtes tn̄ nō eſt neceſſariū ꝑut dicit ipſe Innocē. in.d.c. lꝫ ex quadā adeo ꝙ ꝑꝑ auctoritatē glo. ⁊ Inno. h̄ ſeruaret̄ i pra⸗tica ꝑut ſub dubio forte dicit Imo. in.d.c. lꝫ ex quadā pō⸗derās tex. ibi q vr̄ velle ꝙ ſufficiat ꝙ teſtes dicāt ſe audiuiſ ſe a ſuis antiqorībꝰ. ⁊ ſic nō vr̄ reqrere ille tex. ꝙ dicāt a q bus audiuerint ſm eū q vr̄ ita tenere ꝙ ⁊ vult ibi Panor. dicēs ꝙ ſolus auditꝰ a pluribꝰ ɔſanguineis ē de ſubſtantia ꝓbatiōis. ⁊ in hoc dñt eē ɔteſtes nō i hoc ꝙ audiuerint ab eiuſdem ſm eundē Panor. q ſubdit ꝙ maior vr̄ eē pſum⸗ptio ɔſanguinitatis qn̄ vnus teſtis audiuit a duobꝰ. ⁊ aliꝰ ab alijs duobꝰ ꝗ̄ qn̄ ambo ab eiſdē audiuiſſent: nā in pmo caſu vr̄ factū eē magis ſparſuꝫ. ⁊ verifir̄ magis vex exquo ad notitiā pluriū deuenerat. ⁊ exquo plures ita tenebāt: itē pmittēdū eſt ꝙ ad ꝓbādā parētelā ⁊ gradus ipſius ſufficit ꝙ duo teſtes deponāt de gradibꝰ ⁊ parētela ex vno latere ⁊ duo teſtes deponāt de gradibus ⁊ parētela ex alio latere ꝑut voluerūt Philippus ⁊ Inno. in.c. ſeries de teſtibꝰ ⁊ Goſ. in.d.c. lꝫ ex quadā ſm Jo. an. q idē tꝫ ꝙ ⁊ tenēt ibi.d. Ant. de but. Imol. ⁊ Panor. verbigratia probat̄ ꝙ titiꝰ fuit filius ſeij. ⁊ gaius fuit nepos titij ex filio p alios teſtes ꝓ⸗bat̄ ꝙ ſemproniꝰ fuit filiꝰ dicti ſeij ⁊ pāphylus nepos ex fi⸗lio dicti ſemproniꝫ: ⁊ h̄ p diuerſos teſtes reſultat in hoc le⸗gittima ꝓbatio ꝙ pāphylus ⁊ gayus ſunt ɔſanguinei i ter⸗tio gradu ſm pfatos doc. qn̄.n. agit̄ de ꝓbādo vnū totū nō eſt neceſſe ꝙ teſtes ſint ɔteſtes i ipſo toto ſꝫ ſufficit ꝙ ſint ɔteſtes i ptibꝰ ex qbꝰ ɔcludit̄ totū ꝑut ⁊ ſumit̄ ex no. p Inno. in.c. qualiter ⁊ qn̄ el.ij. de accuſ. ⁊ p gl. iij.q.ix. nihilomi⸗nus ⁊ volunt Jo. and. ⁊ Panor. in.d.c. lꝫ ex quadam.

b ¶ Premittendum eſt ēt vnū notiſſimū in iure ꝙ vxor ita demum ſuccedere pt marito ſi nō eſt aliqs cognatꝰ vł agna tus q ſuccedere poſſit qꝛ oēs agnati ⁊ cognati vſqꝫ ad gra⸗dum ſucceſſibilē vxorē excludūt vt ex expreſſuꝫ in.l. vnica. C. vn̄ vir ⁊ vxor. Jō cū dicta dña pera pretēdat ſe ſucceſſiſ⸗ſe marito ⁊ agētes pretēdāt ſe eē conſanguineos ipſius ſer andree de cuius hereditate agitur intra.x. gradum itaqꝫ ſi ipſi ɔſanguinitatem ꝓbarunt habēt reportare victoriā alś ſecus. tū qꝛ dicta dña pera ꝓbauit ſe fuiſſe legittimā vxo⸗rē dicti ſer andree ⁊ hoc p ɔfeſſionē ptiū ⁊ legittime agno⸗uiſſe bonoꝝ poſſeſſionē corā iudice ꝑut ⁊ preſuppponit̄: tū qꝛ ipſa ɔuenit̄ ⁊ poſſidet ⁊ actore nō probāte reus abſolui tur ēt ſi ipſe nihil ꝓbauerit. l. q accuſare. C. de edē. ⁊ c. cū eccl. ſutri. in fi. extra de cauſa poſ. ⁊ ꝓprie. cū ſimi. vulgari⸗bus. Solum itaqꝫ diſcutiēduꝫ eſt an dicti actores vel alter ipſorū legittime ꝓbauerint ſe attinere dicto ſer andree in aliquo legittimo gradu agnatiōis vel cognationis ⁊ maxi⸗me an ꝓbauerit dicta dña geneuria. nam ſer vodeus ⁊ ioā⸗nes ꝑut percipio potius litigarunt ad defenſandum dicta bona de qbus agitur aduerſus dictam geneuriā ꝗ̄ ad abi⸗uocandum illa bona a dicta domina pera.

c ¶ Capiēdo itaqꝫ ꝓbationes dicte geneurie vr̄ primo aſpe⸗ctu dicendū ꝙ dicta dña legittime ꝓbauerit ſe fuiſſe neptē cōſobrinam dicti ſer andree ⁊ ɔñter in.v. gradu ɔſanguini⸗tatis. l. iuriſcōſultus. §. v. gradu. ff. de gradibus ⁊ inſti. eo. tit. §. v. gradu ꝓbatur enim per multos teſtes ꝙ ipſa fuit fi⸗lia ſer petri lucemam Antonius nicolai ꝓbat ꝙ ſer petrus luce ⁊ dicta geneuria tpe vite dicti ſer petri ſe ad inuicem tractabāt ⁊ reputabant ꝓ filia ⁊ patre legittimis ⁊ natura⸗libus ⁊ ita tenebant̄ reputabant̄ ab oibus cognoſcētibus eos ⁊ ita in pñtiaꝝ tenet̄ ⁊ reputat̄ ab oibus cognoſcētibus dictā geneuriā in cā ſcie qꝛ cognouit ⁊ pñs fuit. ⁊ idē i effe⸗ctu deponit Petruſpaulus alius teſtis dicte dñe geneu⸗rie p quoꝝ teſtiū depoſitiōes vr̄ ꝓbata quaſi poſſeſſio filia⸗tiōis ex qua reſultat pſumptiua ꝓbatio ipſius filiatiōis q̄ trāſfert onus probādi ɔ̄riū in aduerſarium. c. p tuas extra de proba. ꝑut ɔcludunt Jac. but. ⁊ bal. in.l.j.ff. de ꝓba. vbi bal. diſputat hūc articulū ꝙ ⁊ voluerūt glo. Pet. Cy. bart. Bal. ⁊ Ang. in.l. nō nudis. C. de proba. ⁊ gl. i.l. nō ignorat C. q accu. nō poſ. ⁊ in.l.j. C. quoruꝫ bonoꝝ. ⁊ in.l. nō ep̄lis C. de proba. ⁊ gl. ⁊ doc. in.d.c. per tuas. vbi Panor. dicit ꝙ ex actibus ex quibus pater tractat filiuꝫ vt filiū puta in p̄ſtādo ei alimēta. ⁊ hmōi reſultat vera ꝓbatio filiatiōis. Sꝫ bar. in.d.l.j. C. quoꝝ bonoꝝ ⁊ in.l.j. §. ꝙ ſenatus. l. ꝙ ſenatꝰ §. idē p ɔ̄riū. ff. de li. agno. ⁊ in.l.j. §.j. ff. de qōnibus. dicit ꝙ pſumptiue inducit̄ ꝓbatio filiatiōis ex hmōi tractatu. ⁊ idē voluit Hoſt. in.d.c. p tuas. ⁊ Ang. ⁊ Rapb. in.d.l. nō nudis dicūt ꝙ ex hmōi quaſi poſſeſſiōe filiatiōis. ⁊ ꝙ ex hoc ſolo ꝙ qs tractauit vt filiā ꝓbet̄ filiatio volūt.d. Ant. ⁊ Panor. in.c. trāſmiſſe q filij ſint legittimi allegātes butrigariū in.l. qdā de ꝓba. ⁊ Rapb. ful. in.d.l.j. de ꝓba. refert Jac. but. po⸗nere inter modos ꝓbādi filiationē vnū modū ꝙ pr̄ ⁊ filius ſe tractauerūt vt pr̄ ⁊ filius aliū moduꝫ ꝙ vulgi opi. erat ꝙ eſſent filij in caſu nr̄o ꝓbat̄ p dictos duos teſtes ꝙ tractabā tur ad inuicē vt pr̄ ⁊ filius: itē ꝓbat̄ p plures alios teſtes ꝙ dcā geneuria tenebat̄ ⁊ reputabat̄ ⁊ hodie tenet̄ ab oibus cognoſcentibus eā tpe vite ſer petri. ⁊ poſt eius mortē: nam hoc deponit ioannes angeli ⁊ Girardus ⁊ nicolutius ioan⸗nis ⁊ dña Catherina: ⁊ Andreas ⁊ alius teſtis noie ioānis ⁊ dña magia: ita ꝙ vr̄ ſufficienter ꝓbata dicta filiatio. Itē vr̄ ꝓbari ꝙ dictus ſer petrus. ⁊ dictꝰ ſer andreas erāt fratres cōſobrinati ex fratre ⁊ ſororibus carnalibus. Nā Girardꝰ ⁊ nicolutius deponūt ꝙ audiuerūt publice dici ab antiquis hoibus caſtri corneti ꝙ dicti ſer petrus ⁊ ſer andreas erant fratres ɔſobrini qꝛ nati ſer andreas ex ioāne ⁊ ſer petrus ex dña bella fratribus carnalibus q teſtes vñr ꝓbare dictā cō⸗ſanguinitatē exquo deponunt ꝙ audiuerunt ab antiqs hoī⸗bus. ⁊ ſic a pluribꝰ iuxta regulā pluralis in.vj. ⁊.l. inter illā §. fi. de ver. ſig. ⁊.l. vbi numerus. ff. de teſtibus. Itē nomināt pſonas pcedentis gradus. Ex qbus ɔiungunt̄. ⁊ deponunt de tpe ante litē motā ita ꝙ vñr in atteſtatiōibus iſtorū duo⸗ruꝫ teſtiū ɔcurrere oīa que requirit tex.d.c. lꝫ ex quadā pro⸗bata. igitur conſanguinitate dicti ſer petri ⁊ probata filiatio⸗ne dicte geneurie in cōſequētiam probari vr̄ ꝙ dicta geneu⸗ria erat neptis conſobrina dicti ſer Andree ⁊ cōſequenter ſibi attinebant in.v. gradu agnationis.

d ¶ Coadiuuant̄ ēt dicte ꝓbatiōes qꝛ plures teſtes deponūt ꝙ dictus ſer Andreas pluries noiauit. ⁊ dixit dictuꝫ ſer pe⸗trum eſſe ſuum frēm conſobrinū ⁊ dictā dñam Geneuriā eē ſuā neptē. ⁊ profeſſio ɔſanguinitatis vr̄ ꝙ ꝓbet cōſanguini⸗tatē. l. fi. ff. de ꝓba. vbi aſſertio matris vr̄ ꝙ ꝓbet filiationē. ⁊ h̄ vr̄ voluiſſe.d. Ant. in.d.c. tranſmiſſe. dicēs ꝙ ſi pr̄ noiat filiū ꝓbat̄ ex hac noiatione filiatio allegat not. per Bart. in d.l. ꝙ ſenatus. §. idē p ɔ̄riuꝫ ad hoc.d.c. p tuas de teſtibus ita ꝙ ſaltē ex his duobus modis probandi dictā cōſanguini⸗tatem reſultare videtur legittima probatio dicte parentele ſaltem ſimul iunctis vt que nō proſunt ſingula multa iuuāt l. excuſantur in prin. cum concor. de excu. tuto.

e ¶ His tn̄ nō ob. ɔ̄riā ptem arbitror magis fore iuri conſen⸗taneā. ɔſtat enī ꝙ non ꝓbat̄ dicta parentela dicte geneurie per integras probationes ſed adducuntur teſtes de auditu alieno ⁊ ꝑut pmiſi probatio teſtiū de auditu non eſt idonea ēt in factis antiqs niſi in factis antiqs in qbus nō cadit ſal⸗tiꝫ facilis ꝓbatio p teſtes deponētes p ſenſum corporis cō⸗currāt fama ⁊ alia adminicula ꝑut voluit Joan. an. in.d.ca. lꝫ ex quadā adducēdo.c. pterea.e.ti. ⁊.c. cū cām de preſump. ꝙ voluerūt ibi Imo. ⁊ panor. ita ꝙ regulariter ēt in factis in qbus nō cadit ꝓbatio p ſenſuꝫ corporis nō ſufficit ꝓba⸗tio de auditu niſi in caſibus in iur̄ expſſis ēt ɔcurrentibus his de qbus in.d.c. lꝫ ex quadā ꝑut voluerūt Imol. ⁊ Pa⸗nor. in.d.c. lꝫ ex quadā. adeo ꝙ poſſet probabilr̄ attentari ꝙ lꝫ ad probandū talē parētelā in cā matrimoniali ꝑut qn̄ agi⸗tur ad dirimendum matrimoniū ſufficiat hmōi probatio de auditu per dictum caſi. de parentela. ⁊.d.c. ſeries. ⁊.d.c. licet ex quadam tamen aliud dicendum ſit quādo agitur de pro⸗banda parentela ad extorquendum hereditatem. ⁊ bona a poſſeſſore cum non reperiatur iſte caſus expreſſus in iure qꝛ hoc caſu non loquuntur dicta iura maxime.d.c. ſeries. ⁊.d. cap. licet ex quadam. Et ſic attentari poſſet ꝙ in caſu noſtro non ſufficeret illa probatio: ꝙ ⁊ ſatis equum videretur at⸗tento ꝙ agitur de probanda conſanguinitate in gradu ſatis propinquo in quo ſm cōiter accidentia non eſt multū diffi⸗cilis probatio. Nihilominus hoc omiſſo. ⁊ preſuppoſito ꝙ termini.d.c. lꝫ ex quadā militēt ēt in noſtris terminis prout videt̄ de mēte bar. in.d.l.ij. §. idē labeo de aqua plu. arcen. ⁊ ſatis videt̄ de mente doc. in.d.c. licet ex quadam. ⁊ facit ge⸗neralitas.d. caſi. de parentela dico ꝙ nullus teſtis depoſuit in hac cauſa ſm formam.d. capi. licet ex quadam. quia nul⸗lus teſtis deponit ꝙ audiuerit ab antiquioribus ſuis vel a

maioribus suis prout requirit ille text. in tertio requisito ex his que reqrit in vsi. nisi tñ in quarto reqsito ex his que ponunt in vsi. testes et gl. ibi sup vbo suis intelligit de ꝯsanguineis. et rõnez annectit. et idẽ vr ibi de mẽte doc. Nullus autẽ testiũ deponit ꝙ audiuerit a ꝯsanguineis dcẽ dñe geneurie vel dicti ser petri aut ser Andree: et maxime dicti Girardus et Nicolutius q magis artãt: itẽ lz dicti duo testes deponãt ꝙ audiuerunt ab antiquis nõ tñ deponũt ꝙ audiuerint ab antiquioribus poterãt eni eẽ antiqui et nõ antiquiores dcẽ dñe geneurie aut dicti ser andree aut ser petri nec est a rõne alienũ ꝙ ista qualitas exigat: nã verisilr antiquiores habẽt melius notã veritatẽ q: poterit eis innotescere ꝯsanguinitas tpe natiuitatis ꝙ nõ põt innotescere minorib9 vt de se pz cũ igit tex. reqrat ꝙ audiuerint a senioribus suis. et a maioribus vt dictũ est: et ista qlitas nõ appareat pbata p ipsas attestationes nõ videt satisfactũ dicte decretali requirit etiã ꝙ testes deponant de ꝓpria credulitate ipsius parentele de qua deponũt vt est expssuz in. d. c. lz. ex quadaz circa fi. et in c. quotiens. e. tit. Et hoc minime reperio fuisse factuz p aliquos ex dictis testibus et maxime p dictos gerardũ et nicolutiũ. Itẽ reqrit tex. d. c. lz. ex quadã ꝙ deponentes se vidisse psonas cõstitutas saltẽ in vno gradu cõsanguinitatis se habere p consanguineis ꝙ minime deposuerunt dicte testes maxime gerardus nicolutius q vñr magis astringere ad probandum parentes dictorum ser Andree et ser petri alij autẽ testes deficiunt ẽt in alijs q: nullũ aliũ reperio q dicat se audiuisse a pluribus. et non nominant psonas ꝑcedentiũ graduuz itaq ex his apparet ꝙ nullũ hẽmus testez q legitime deponat de parentela dicte dñe geneurie ꝫ ea que reqrunt in. d. c. lz ex quadã immo oẽs in multis deficiũt adeo ꝙ nõ pbatur p testimonia de auditu parẽtela inter ser andream et geneuriã ꝙ dictã parẽtelã audiuerit a pluribus senioribus seu maioribus suis. et nullus nominat psonas ꝑcedentium gradũ ꝯsanguinitatis et nõ iurãt se credere ita eẽ: nec ẽt probat parentela dictorũ ser petri et ser andree per rõnes. ŝ. adductas et dato ꝙ pbaret dicta parentela inter ser petrũ et ser andreã q: seruata essent ea de qbus in. d. c. lz ex quadam si principaliter agerer de parẽtela dicti ser petri et ser andree: tñ nõ eẽt expeditum ꝙ coniungeret dicta pbatio parẽtele dictorũ sed petri et ser andree que est minus integra pbatio ex quo per testimonia de auditu cuz alia probatione facta ꝙ dicta Geneuria fuerit filia dicti ser petri cum et illa sit min9 integra probatio filiationis cũ non concludat necessario ꝫ presumptiue vt de se patet. et. ŝ. deductum est.

f ¶ Et lz qñ pbationes diuerse fiunt de ptibus q̃ simul iũcte pbẽt vnũ totũ ꝯiunganr si q̃libet ps probat p integras pbatiões de visu put voluerũt Jo. and. d. Anto. Jmo. et Panor. in. d. c. lz ex quadã dicẽtes ꝙ ita pcedat opi. Jo. recitata ibi per gl. q̃ incipit sed nunqd Gof. ibi et Philip. et Jnn. in. d. c. series volẽtiuz ꝙ sufficit ꝙ duo testes pbent parentelã ex vno latere et duo ex alio latere. Tñ secus vr qñ probationes min9 integre pbãt separatĩ ipsas partes que simul iuncte inferunt in totuz: q: lz sint tales que si facta fuissent circa totũ illud pbarẽt tñ facte circa ptes nõ cõiungunr ad probandũ illud totũ put volũt. d. gl. sed nunqd in fi. et bar. bis. in. d. cañ. sed nunqd ꝗ sequunr ibi Jo. an. et Panor. q̃ ita pcor. opi. ꝯrias de qbus in. d. gl. in ꝓposito autẽ sunt probationes minus integre vt deduxi: iõ nõ cõiũganr et ex his apparet ꝙ nõ pbar dicta ꝯsanguinitas p testes q deponunt de auditu alieno obmitto ꝙ tex. d. c. lz. requirit ꝙ sint persone graues et hoc nõ deducit in attestationib9 aliquoꝝ immo p parte dñe pere sunt product i testes sup vilitate testiũ dñe Geneurie quoꝝ dicta nõ curaui multum pscrutari qm̃ ex alio dicti testes nõ pbãt vt. ŝ. apte demonstratũ est.

g ¶ Nec hz obstare ꝙ multi testes deponũt ꝙ audiuerunt a ser Andrea ꝙ dicta geneuria erat eius neptis consobrina et alij ꝙ audiuerũt ab eo ꝙ dictus ser petrus erat eius frater cõsobrinus q: rñdet ꝙ dicti testes nõ pbãt q: sunt singulares. et testibus singularibus nõ credit. l. iurisiurãdi. C. de testibus. c. tam lris extra. e. tit. c. cũ dilecti de elec. et de pba. c. lz cãm. et dicit bal. in. l. edicto. C. de edicto diui ꝙ nõ solum testes singulares ꝫ ẽt illi q pñt esse singulares. et non singulares nõ pbant allegat no. p Bart. in. l. celsus. ff. de testibus. Ex quo ergo actus ille fuerit pluries reiteratus a dicto ser andrea et erat reiterabilis si plures audiuerũt et nõ apparet ꝙ simul audiuerint cõstat ꝙ potuerũt esse singulares merito et c. Tamẽ ex attestationib9 singulorũ q̃si oium apparet ex alio de singularitate si accurate perscrutabit lz nõ multum curiose pscrutauerim qm̃ visum fuit nõ expedire. nam sunt alia fundamẽta satis clara. Nam dato ꝙ essent contestes in probãdo ꝙ dictus ser andreas dixit ꝙ geneuria erat eius neptis ꝯsobrina nõ tñ ex h̃ qcqd pbãt: q: asseueratio ꝙ talis ẽ neptis nõ pbat eã nepteʒ vt. l. nõ nudis. et. l. nõ epistola C. de pba. et. l. neqz professio. C. de testa. et no. ibi Angel. et Raph. post gl. lz bal. ibi alr in asseueratiõe emissa in epistola aliter videat loq. Tñ distinguẽdũ est, put distinguũt bar. in. d. l. ꝙ senatus. §. itẽ p ꝯriũ de li. agno. et. d. An. i. d. c. trãsmisse. ꝙ aut noiat qs filiũ in actu ꝓportionabili filio puta in exheredatiõe et pbat filiatio aut in actu indifferẽti vr simplr nõ in aliquo actu et nõ pbat ꝫ eos et theoricã bar. sequit ẽt Jmo. i. d. c. p tuas ista aũt nominatio nõ fuit facta in aliquo actu ꝓportionabili attinẽti magis ꝗ alteri vt de se est notuz ex inspectione attestationum.

b ¶ Sed dicet aliqs ille asseueratiões quas fecit dictus ser Andreas fecit pricipaliter pp se nõ incidẽter pp aliud ex quo simplr dicebat questa e mia nepote ita ꝙ dicta vba nõ pferebat pp aliud ꝫ solũ ad demõstrationẽ ꝯsanguinitatis iõ ꝯstituerũt in quasi possessiõe ꝯsanguinitatis nã dar ista quasi possessio ꝯsanguinitatis put q̃si possessio filiatiõis p ut voluit gl. i. d. l. nõ nudis. quã diligẽter notãt ibi Ange. et Rap. idẽ tenẽtes bar. aũt i. d. l. ꝙ senat9. §. idẽ p ꝯriũ dicit: ꝙ pfessio filiatiõis principalr facta pp se ꝯstituit noiatũ filiũ i quasi possessiõe filiatiõis ita ꝙ trãsfert on9 pbãdi in negãtẽ eũ filiũ ꝫm eũ ꝙ et tz Jmo. cũ referẽs in. d. c. p tuas ioãnes aũt angeli vr id pbare ꝙ principalr ꝓpter se ita illã asserebat neptẽ ser Andreas et sibi clarutia q: ad interrogatiõnẽ ipsius isti qdẽ euidẽter sunt iter se singulares vt apertissime patet rõne loci et tpis et ẽt rõne aliarũ circũstãtiarũ: itẽ ex dicto pfati ioãnis nõ pbat ꝙ noiaret illã neptẽ principaliter ꝓpter se lz eni deponat ꝙ diceret eã neptẽ nõ deponit qualiter diceret: nã poterat icidẽter illã dicere neptẽ et verificaret dicta depositio itaꝙ nõ pbat ꝙ pncipalr et c. ar. c. in psentia de pba. et. l. nõ h. C. vñ leg. cũ simi. Jtẽ dict9 ioãnes dicit ꝙ dicebat neptẽ lz et neptis cugina et vlterior solet dici neptis merito et c. Jtẽ Bal. alius testis nõ pbat ꝙ principaliter ꝫ ꝙ appellabat neptẽ: iõ nõ releuat neptẽ similiter gaudẽtius nõ deponit ꝙ dict9 ser Andreas dixerit principaliter ꝓpter se ꝙ vxor dicti ser nicolai erat eius neptis cõsobrina. Jdeo non probat: item est singularis non contestis cum alijs. ŝ. dictis vt patet ex tpe. et ex cõtestibus alios nõ reperio qui deponãt dictuz ser Andream dixisse ꝙ dicta geneuria eẽt eius neptis. sunt tamen alij testes deponentes ꝙ dicebat ꝙ sibi attinebat seu ꝙ erat sibi parente loquẽdo in vulgari nõ nominãdo gradũ parẽtele dicta autem verba poterãt verificari ẽt in gradu non successibili cum vsq ad. x. gradũ trãsuersales succedãt instit. de success. cogna. §. fi. et. ff. vnde cogna. l. j. §. hoc aũt et no. in. l. certum. C. e. ti. Jtem dicta verba adaptãtur et conueniunt ẽt affinibus. et iur affinitatis nõ defert successio. l. affinitatis. et. l. vitrico. C. cõia de succes. ita ꝙ nihil probant.

i ¶ Laborant etiam alijs morbis put ceteri. Sunt autem qdam testes qui deponunt ꝙ ser Andreas dicebat ser Petrũ ẽt eius frem cõsobrinum prout est nicolutius Petruspaulus ioãnes et alegrutius qui oẽs videntur contestes in loco et tẽpore tamẽ ioãnes et alegrutius solũ dicũt ꝙ dict9 ser Andreas cõfabulando dixit ꝙ ser petrus erat eius frater cõsobrinus non dicũt ꝙ illud dixerit principaliter et ꝓpter se. et idem potest dici in attestatiõe nicolutij qui deponit ꝙ ipse audiuit a ser Andrea qualr ser petrus erat eius frater cõsobrinus petruspaulus autem deponit ꝙ ser Andreas cõfitebatur se eẽ fratrem cõsobrinũ dicti ser petri. et ꝙ pater dicti ser andree et mater dicti ser petri erant frater et soror carnales. que verba vidẽtur indicare ꝙ illud dixerit principaliter propter se tamẽ est solus. et etiam non necessario id cõcluditur. et insuper isti nõ deponũt de cõsanguinitate dicte dñe geneurie et nõ reddũt pbationez integram: ideo nõ videtur ꝯiungẽdi cũ alia pbatiõe minus integra ꝫm theoricam. ŝ. traditã: itẽ dicta asseueratio nõ emanauit pñte parte. cõfessio aũt pñte parte facta non inducit probationẽ. l. certũ. §. siquis absente. ff. de pba. et. l. fi. ff. de interrog. act. Jtẽ nõ est verisilr ꝙ Bar. loquatur de asseueratiõe que fit ꝯfabulando vbi ad nulluz effectum agitur de parentela. Nã multa dicũtur confabulando gratia adulationis vel fi ri cã iuxta ea que habentur in. l. diuus. ff. de mili. test. et in. l. fi. ff. de testib. Et maxime circa parentelam trãsuersalẽ i. iiij. vel. v. gradu: cũ talis asseueratio nõ hẽbat in aliquo

in aliquo preiudicare aſſeuerāti bart. aūt loquitur in filia-
tione: filiatiōis aūt ꝓbatio pōt preiudicare q: pater artet
filios alimētare vt in. l. j. ⁊ per totuʒ. ff. de lib. agno. ⁊ filias
maritare. l. obligamur. §. lege. ff. de act. ⁊ obli. ⁊. l. ſi. C. de
dotis ꝓmi. ⁊. l. q liberos. C. de ritu. nup. Item tenet filios
inſtituere vel exheredare. l. iter cetera. ff. de here. inſti. ita ꝙ
non ita de facili diligēs hō nominabit queʒ filium vel filia
prout nominabit fratrem conſobrinum vel neptem conſo-
brinam: ita ꝙ ex iſtis ſatis clare concludendum eſt ꝙ dicta
nominatio non probat dictam parentelam.

k ¶ Et ſiqs iſtādo dixerit ꝙ dicta nominato lʒ nō ꝓbet de
ꝑ ſe oſtendere vr̄ rei veritatē cui iudex dʒ plurimʒ applica
re animū iuxta canonē iudicātē. xxxv. q. v. ⁊. l. ij. C. de edē. ⁊
l. ſi eū in prin. ff. ſiqs cauti. cū ꝯcor. ibi adductis in gl. iō ſa-
tis iuuet ⁊ coadiuuet alias ꝓbatiōes ita vt ſi nō ꝓbāt ſin-
gula multa iuuēt ꝑut ⁊ dixi. s̄. reſpōdeo ꝙ ſunt alij teſtes q
ꝓbāt ꝙ dictus ſer Andreas dicebat ꝙ non habebat alios
attinentes ꝗ̄ ſer vodeum ⁊ fratrē alij q dicebāt ꝙ illi erāt
proximiores quoꝝ atteſtatiōes ꝯriant ꝑdictis atteſtatiōib⁹:
nā ꝓfitebat ſer andreas illū eē fratrē cuginū ſi itaq3 ſer pe
trus cōſobrin⁹ ⁊ dn̄a geneuria neptis ꝯſobrina iſti ambo
fuiſſent in proximiori gradu itaq3 nō eſſet verū ꝙ ille non
habuiſſet alios attinētes nec ꝙ nō habuiſſet proximiorem
itaq3 iſtis aſſeuerationibus tanꝗ̄ aduerſantibus non de-
tur fides. Concludo itaq3 ꝙ non eſt probata legitime pa-
rentela dicte domine geneurie ſimiliter nō eſt probata pa-
rentela ſer vodei ⁊ ioānis q: ea que. s̄. adducta ſunt contra
depoſitiōes facta pro parte domine geneurie poſſunt ad-
duci contra illas depoſitiones factas pro parte dictorum
ſer vodei ⁊ Joānis: ⁊ magis aperte: ideo ſuper illis non in
ſiſto. ⁊ maxime attento eo ꝙ in principio premiſſi. Ex qui-
bus infertur ꝙ partes habentium de iur̄ iudicare habent
eſſe in abſoluēdo dictā perā a petitis. Laus deo.

¶ Creditor facit pactum ꝙ ſi debitor ad diem non ſoluat
poſſit vendere vinum vel oleum debitoris ad ſubaſtatio-
nem: ⁊ elapſo die ſubaſtauit tan vʒ ⁊ que requirātur vt de-
bitor priuetur dictis ſuis rebus.

¶ Conſilium. lxxix.

In nomine dn̄i noſtri Jeſu chriſti. ¶ Uiſo proceſſu agitato coraʒ
arbitris inter dionyſiū de carpanis de Me-
diolano ⁊ magiſtrum ioannē eius ꝓcurato-
rem ex vna parte agenteʒ. ⁊ ſer alouiſium de
tanollis ex altera reum cōuentum. ⁊ prius intētato. ⁊ agita-
to corā ordinario loci ad me trāſmiſſo ꝑ dictos arbitros. ⁊
diligēter diſcuſſis meritis ipſius cauſe quaten⁹ ex actis ap-
parēt ⁊ ipſis actis ⁊ ſcripturis ad me trāſmiſſis diligenter
trutinatis: q: i ꝯſilijs deciſiuis maiores nr̄i inſtruūt vt red
dant breuiter ſine iuriū ⁊ rōnū allegatiōibus vt no. Spe.
in ti. de cōſilij requi. verſ. porro. ⁊ in ti. de allega. ⁊ diſpu. §.
porro verſi. in ſumma. ⁊ ita vidi ēt tēporibus noſtris a ple-
riſq3 obſeruari: iō nō oīno ſpernēs maioꝝ auctoritatē ſo-
leo breuius incedere ꝗ̄ in alqs ꝯſilijs nō deciſiuis. Cū. n.
iudex cogeret ſeq cōſiliū ſapiētis prudēs ⁊ cautū ꝯſiliū fo
ret nō exprimere cām quare mouet ad ꝯſiliū reddēdū ꝑut
prudēter facit iudex cām in ſn̄ia nō exprimere. d. c. ſicut. ⁊
ibi ꝑ Joā. and. ⁊ Panor. ⁊ ꝑ Panor. ꝯſil. ij. ⁊ ꝑ Spe. in tit.
de ſn̄ia ⁊ re iud. §. qualr̄ vſi. verū. Tn̄ vbi iudex vel arbitri
ſeq nō artant nō minus cautū cēſeo rōnes ſubſtātiales in
cōſilio annecti vt ſic habēs iudicare nō tm̄ auctoritate cō
ſulētis in cuius auctoritate ꝯfidit ꝗ̄ ēt iuribus. ⁊ rōnib⁹ ad
ductis moueatur ad talem ferendā ſententiam qualis con-
ſulenti videtur iuri conſentanea.

a ¶ In preſenti itaq3 conſultatione non aliter arguendo ad
partes eius ſum ſentētie ꝙ dictus ſer alouiſius veniat ab-
ſoluēdus a petitione dicti dionyſij moueor ex pluribus ad
que oſtēdendū ꝑmitto: ꝙ nō agit ad ꝑciū ꝯuētū vigore vē
ditiōis ꝑdicte q: petit libras. xxiiij. cōputatis duob⁹ duca-
tis habitis ꝓ intereē olei vēditi ꝓ minori ꝑcio ꝗ̄ fuerit ꝑ-
ciū inter eos ꝯuentū itaq3 fundamentuʒ huius petitionis
eſt ſup pacto appoſito in ipſa vēditione ꝙ fuit vt ſi nō ſol-
ueret preciū tpe ꝯuento liceret dicto dionyſio vendere di-
ctum oleū ⁊ ſi qd minus perciperet foret dāno. ⁊ periculo
dicti ſer alouiſij hoc eſt ſer alouiſius tenetur reſarcire ꝗ̄ti
tatē q̄ minus haberet ex dicta venditiōe q̄ poſtea fieret de

dicto oleo itaq3 intētata fuit actio ꝑſcriptis vbis q̄ orit̄ ex
pacto veſtito coherētia ꝯtctus. l. ij. C. de pac. inter emp. ⁊ vē.
⁊. l. in bonefidei. ⁊. l. petēs. C. de pac. ⁊. l. ſi ꝯuenerit. ff. de re
ſcin. vend. ⁊. l. iuriſgentiū. §. qnimmo de pact. Et ſi eſſemus
in emptiōe pura potuiſſet cēſeri intētata actio ex vēdito in-
formata ꝑ pactū ꝑut habet in dictis iuribus. Tamē qn̄ ali-
qd vendit ad menſurā vēditio cēſet ꝯditiōalis. l. ꝙ ſepe. §.
in his. ff. de ꝯhen. ⁊ ibi Bar. Bal. Raph. ful. ⁊ ceteri. ⁊ bar.
l. iulianus. §. ſi titius de act. emp. Et in ꝯſi. cxcix. ſm ordinē
peruſinū incip. petrus vēdidit ⁊ in cōſi. lxxj. ſm ordinē pre
fatū incip. qdā petrus ⁊ in ſua tiberiadi in tractatu de inſu-
la ſuper vltima figura ⁊ bal. in. d. l. ſi cōuenit. C. de pericu. ⁊
co. rei ven. ⁊. l. j. eo. tit. Et periculū vini vēditi ptinet ad vē-
ditorem ante menſurationem vel traditionē factā. d. l. ſi cō-
uenit. ⁊. l. j. in prin. ⁊. §. ſi vina. ff. eod. titu. ⁊ hoc niſi fuerit in
mora menſurandi. d. l. ſi cōuenit: cum itaq3 dicta vēditio fue
rit conditionalis cōditiōe nō purificata non oritur actio. l.
cedere diē de verbo. ſigni. l. ſub cōditione. ⁊. l. ꝙ ſi ea in ſi.
ff. de condi. indebi. itaq3 actio non orta non poteſt informa-
ri q: non entium nulle ſunt cauſe inquit phyloſophus pro-
batur in. l. ij. ff. de vſuf. in. l. eius qui in prouinciā verſic. poſt
adimē. ff. ſi cer. pet. l. adeo. §. ꝙ ſi toto. ff. de acqui. re. domi.
Licet autē non informet actio. Tn̄ pactū ꝑducit actionem
preſcrip. verbis q: veſtit coherentia ꝯtctus cōditionalis no.
glo. Bal. ⁊ doc. in. l. pacta conuenta. ff. de contrahen. empt.
doc. in. l. lecta ſi cer. pet. in. d. l. in boneſidei. d. l. petens. ⁊. d.
§. quinimmo. Nec poſſumus dicere ꝙ ſteterit per dictū ſer
alouiſium quominus mēſuraretur. ⁊ per cōſequēs cenſeat
impleta cōditio. l. iur̄ ciuili. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. iur̄ ciuili
ff. de re. iur. ⁊. d. l. ſi cōuenit. C. de pericul. ⁊ cōmo. rei ven.
Q: non reperio ꝙ vnꝗ̄ fuerit interpellatus dictus ſer alo
uiſius ꝙ menſuraret dictum vinum: ideo non ſtetit per eum
quominus menſuraretur ꝙ ⁊. j. clarius ſubijciaʒ.

b ¶ Hoc ꝑmiſſo eſt videndū an dictus dionyſius poſſit niti
ex dicto pacto. ⁊ ꝑfecto ꝯſtat ꝙ ad fundandaʒ ſuaʒ intentio
nem opʒ docere ꝙ ipſe vēdiderit dictuʒ vinū ⁊ minus ꝑciū
cōſequutus fuerit ꝗ̄ ex ꝑcio ꝯuento in dicta venditione fa
cta dicto ſer alouiſio ſed hoc nullatenus eſt ꝓbatū vt dedu
cā merito deficit in ſaluatari ſuo ꝙ nō ſit ꝓbatū oſtendit ni-
tit dictus dionyſius ⁊ magr̄ Joānes eius ꝓcurator. ⁊ ſoci⁹
ex vēditiōe q̄ ad ſubaſtationē facta dr̄ cuidā antonio groſſo
q̄ probatio eſt defectiua in pluribus nō. n. probat niſi rela-
tio nuncij extraiudicialiter facta abſq3 iuramento: vn̄ dictū
vnius dictū nullius. l. iuriſiurandi. C. de teſti. ⁊. c. cū l̄ris ex-
tra. e. tit. cū multis ſimi. Et lʒ credatur nuncio exercenti offi
ciū publicū in cōmiſſis ſuo officio. c. cum parati de appel. ⁊
l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eoꝝ ⁊ in extrauagā. ad re
primenda in verbo per nunciū. ⁊ ibi per bar. l. ij. C. de ſpor-
tu. ⁊ ibi per bal. per Spec. in tit. de citatiōe. §. ſequit̄ verſic.
verū aūt citatus. ⁊ doc. in. c. qm̄ contra falſaʒ de proba. ⁊ in
cle. ſi ante de dolo ⁊ cōtu. ⁊ Bar. in. l. palatinos. C. de colla.
fun. fiſci. li. xj. Tamen non creditur in his que non pertinēt
ad eius officiū: nō eni credit̄ ſibi de ſua cōmiſſione ꝑut vo-
luit Joannes And. in addi. Spec. in. d. §. ſequitur verſi. ſed
nunquid creditur ſoli nuncio ad finem glo. magne. ⁊ Angr.
in repe. l. ſciendum de ver. ob. ver. iij. qui nuncius vbi dicit
idem velle Cy. in. l. ea quideʒ. C. de accu. ⁊ h ipſe firmat per
d. l. palatinos. ⁊ p. l. miſſi opinatores. C. de exac. tri. li. xj. ⁊. l.
vnicam. C. de man. princ. ⁊ in auc. de mā. principū. §. ſiquis
autē cū tale. ⁊ ibi ꝑ Azo. ſʒ eum ꝙ ⁊ tenet Imo. in. d. c. qm̄
contra falſaʒ. ꝙ videtur tenendum quando ageretur de nō
leui preiudicio prout ſentit Panormi. in. c. j. de iudicijs in
penultima char. ſecus volens vbi agitur de leui preiudicio.
⁊ ita procedat ꝙ volunt Guil. in. l. ad peremptorium. ff. de
iud. ⁊ do. Anto. in. c. quoniam contra falſam.

c ¶ Hinc ēt infertur ꝙ nō creditur citanti extra territorium
prout vult Bar. in. d. extrauā. in verbo per nuncium. ⁊ in. d.
l. palatinos hinc etiam infertur ꝙ nō creditur nūcio referē-
ti ſibi illatam iniuriam a parte prout voluit Joan. and. in. d.
verſi. ſed nunquid dicta addi. ⁊. do Anto. ⁊ Imol. in. d. c. cū
parati immo plus volunt Joan. and. in. d. addi. ⁊ in titu. de
contuma. §. j. in magna addi. ⁊. do. Anto. ⁊ Imol. in. d. c. cuʒ
parati. ⁊ Imo. in cle. ſi ante de dolo ⁊ contuma. colum. xiiij.
Quod non credatur nūcio referenti ꝙ citatus dixit ſe nol-
le venire q: creditur nuncio de facto ſuo ꝙ ſpectat ad eius
officium non de facto partis ſm eos ⁊ facit text. in. c. vene-
rabilibus. §. ſecus de ſn̄ia excommu. li. vj. iuncta glo. in ver-
bo in iudicio licet pleriq3 contra ea ratione q: cenſetur etiā

cõmiſſũ ꝙ referat verba partis tendentis ad cõparationez vel ↄtumaciã pp quas fit citatio vt per gl. ⁊ Bart. in. l. ex cõſenſu. §. fi. de re iudi. ⁊ Bar. in. l. fi. de in integ. reſti. ⁊ p flor. in. d. cle. ſi ante. x. col. de quo ẽt p Jmo. in. l. ſi finita. §. iulia. de dam. infec. ⁊ Panor. in. d. c. cum parati penul. col.

d ¶ Concordant autem prefati doc. in rationibus per eũ adductis ꝙ licet credatur in commiſſis officio nuncij. ⁊ nõ in alijs ſed diſcordant vtrum cenſeatur hoc cõmiſſum necne: ad propoſitum noſtrũ applicando non pertinet ad officiũ nuncij publici facere actus extraiudiciales puta venditiones ⁊ huiuſmodi ad inſtantiam partis: ideo nõ debet ei credi in preiudiciũ tertij: ideo in caſu noſtro nõ credat̃ in quo nihil apparet nec de commiſſione ſed in hoc non facio vim nec de geſtis per eũ. Nec de promiſſiõe facta per Antoniũ groſſũ nec ꝙ alij non promiſſerint niſi per ſolam relationẽ nuncij ſine cõmiſſione ⁊ ↄſenſu iudicis facta nũcij ſolent ex publico deputari ad facienda negocia ſibi per iudices commiſſa: nam ad expedienda negocia extraiudicialia a priuatis cõmiſſi: ideo circa hoc ei non creditur in preiudiciũ antonij groſſi nec in p̃iudiciũ ſer alouiſij. Et maxime qꝛ antonius groſſus preductus in teſtẽ per dictum dioniſium ſeu magiſtrum Joannem deponit ꝙ ipſe non emit dictũ oleum. ⁊ ꝙ ſibi nõ fuit ſtabilitũ. Jtẽ deponit ꝙ poſuit dictũ oleum ad nouem ſolidos cum dimidio pro libera noie dicti magiſtri. Joãnis vnde nõ animo emẽdi: vnde non immerito dictus magiſter Joannes in reſponſione articulis dicti ſer alouiſij dixit ꝙ credebat dictã aſſertã deliberationem factam Antonio groſſo fuiſſe ſimulatã. ⁊ fictitiã ⁊ lꝫ ipſe poſtea querelauerit ꝙ nõ ita dixerit. Tñ ſibi non credit̃ ſed publico notario per iura vulgaria. ⁊ inſuper ipſe ſubdit ꝙ dixit ꝙ antonius groſſus incantauit nomine ipſius magiſtri Joannis ſi ergo incantauit intelligo. i. ad incantũ ꝓmiſſit nomine magiſtri Joannis ergo magiſter ioãnes promiſſit ad incantum qꝛ q per aliũ facit per ſe facere videt̃ vt in regula q per aliũ ſi. in. vi. cũ ↄcor. ergo nõ fuit facta deliberatio dicto Antonio groſſo ſed ipſi magiſtro ioãni. ⁊ ſic magr̃ ioãnes fuiſſet emptor ⁊ vẽditor rei ſue q̃ nihil eſt cũ qlibet ↄ̃ctus habeat fieri inter duos. l. i. §. j. ff. de pac. ⁊ rei ſue nõ valet ẽptio. l. ſue rei. ⁊. l. ſi in emptiõe. §. ſue rei. ff. de cõtrahẽ. empt. ⁊. l. cũ res C. e. tit. nec põt qs ſibiipſi obligare. l. frater a fratre de cõd. inde. l. debitori. C. de pac. l. vrãnius de fideiuſ. cum ſimi. ita ꝙ etiam ſtãte vera ſua querela reſponſio ſua ſibi preiudicat.

e ¶ Jnſuper lꝫ ille Antonius groſſus promiſiſſet plus alijs quid ↄſtat ꝙ fuerit cum eo concluſũ: quid obſtabat ꝙ non potuiſſet fieri aliud bannimentum. ⁊ alius potuiſſet plus ꝓmittere prout: non fuit ſtabilitũ in p̃io ⁊ in ſecũdo ita potuit non ſtabiliri in tertio ſi aliter non fuit expreſſũ in bãnimentis de quo nihil apparet. Et licet nũcius dixerit. ⁊ ſic remanet dicto Antonio tanq̃ꝫ plus offerenti ſunt verba de preſenti illatiue prolata de eo ꝙ tũc nõ gerebatur. ⁊ hoc nõ pertinebat ad eius officium. ſ. iudicare de h̃ vtrũ ex hoc reſultet emptio ⁊ venditio qñ creditur nuncio ipſe ſtat tanq̃ꝫ teſtis non tanq̃ꝫ iudex teſti autem non creditur de his que pertinent ad iudicium intellectus vt no. Jnn. ⁊ doc. in. c. cũ cauſam que extra de teſti. ⁊ doc. in. l. teſtium. ⁊. l. ſolam. C. e. titu. ⁊ in. l. qui teſtã. §. fi. ff. de teſtamen.

f ¶ Ex his luce clarius oſtenditur ꝙ de venditione aliqua facta Antonio groſſo nullatenus appareret legittime. ⁊ inſuper dato ꝙ appareret legittime per publica documenta ꝙ illa ſubaſtatio fuiſſet facta ⁊ perfecta venditio ſm̃ tenorẽ ſubaſtationis. Nihilominus nihil eſſet legittime probatum ex pluribus: ⁊ maxime qꝛ non fuit aliquis certum deductũ in ſubaſtatione ſolũ autẽ dictũ fuit ꝙ ſubaſtabat̃ certa q̃ꝫtitas olei quã habebat in domibus. d. magr̃ ioannes occaſiõe domine ⁊c. ⁊ hoc in prima ſubaſtatiõe in ſcða ſilr̃ dr̃ certa q̃ꝫtitas olei dñe ⁊c. in; tertia dicit̃ lolio de maeſtro giouani ſta a. ix. ſolde e mezzo ⁊c. Nõ fuit exp̃ſſa q̃ꝫtitas olei niſi forte p relationẽ ad oleũ ꝙ habebat domi. Sed nihil docet̃ ꝙ tp̃e ſubaſtatiõis haberet domi merito illa venditio nihil eſt ex quo non apparet quid fuerit venditum: nam ratione incertitudinis viciat̃. l. cũ poſt. §. genere. ff. de iure dot. ⁊. l. ſi merces in prin. ff. loca. inſti. de emp. ⁊ vendi. §. precium. ⁊. l. duo ſunt titij de teſta. tut. cum ſimi. Licet autem nonnulli teſtes deponant de oleo ꝙ habebat dictus magiſter Joannes in domo: non autem deponunt de tp̃e maxĩe de tempore dicte ſubaſtationis prout probandũ erat per no. per glo. ⁊ doc. in l. eũ actũ. ff. de nego. geſto. in. l. ij. C. de pet. hereditatis p Bar. ⁊ doc. in. l. non ſolum. §. ſed vt probari. ff. de no. oper. nunciã. ⁊ per Jmol. poſt Bart. in. l. is qui reus de publi. iud. Nec ob. ſi qs diceret ꝙ in ſcða ſubaſtatione refertur ad oleũ differẽtie que erat inter dictũ magiſtrũ ioãnẽ ⁊ dictũ ſer alouiſiũ: nã nõ dixit ſubaſtatio oleũ de quo eſt differẽtia ſꝫ dixit certã q̃ꝫtitatẽ olei domine q̃ verba nõ includunt ꝙ tota q̃ꝫtitas olei de quo eſt differẽtia veniat in ſubaſtatione: ſꝫ ꝙ aliqua q̃ꝫtitas dicti olei: vnde ex hoc nõ reddit̃ certa q̃ꝫtitas i ſubaſtatione deducta. ⁊ lꝫ illa verba adijciantur in ſcðo bãnimẽto nõ in primo vel in tertio ita ꝙ etiam ex hoc capite ille ſubaſtationes viciantur.

g ¶ Nõ ⁊ tertio viciãtur ex alio qꝛ dicte ſubaſtatiões ⁊ ſtabilitio ſi facta fuiſſet fuerũt facte ad mẽſurã. vñ ipſa vẽditio que reſultaſſet ex dictis ſubaſtatiõibus. ⁊ ſtabilimẽto fuiſſet cõditionalis p. d. l. ꝙ ſepe. §. in his. ⁊ vt. ſ. latius dictũ eſt ſꝫ ↄditio illa nũq̃ꝫ fuit purificata ergo vẽditio cẽſet̃ nõ facta qꝛ actus ſub ↄditiõe factus nõ eueniẽte ↄditiõe cẽſetur potius nõ factus q̃ꝫ inutiliter factus. l. j. in prin. ff. de regu. cato. Si ẽt cẽſeret̃ factus ſꝫ inutiliter ſimiliter nõ releuaret arg. l. iiij. §. cõdẽnatũ de re iud. ⁊. l. anulo. C. de ferijs. ⁊ clemen. paſtoralis de re iud. ⁊. l. diuus. ff. de mili. teſt. Quarto ex alio dicta aſſerta vẽditio facta dicto Antonio groſſo nõ iuuat dictum dionyſiũ: qm̃ fuit facta per magiſtrũ ioãnẽ ſimpliciter. ⁊ de oleo dicti magiſtri ioannis. ⁊ venditio facta ſer Alouiſio fuit per dionyſium nomine ſuo. ⁊ per pactum fuit permiſſum ꝙ dictus dionyſius vẽderet dictum oleum: nõ autẽ fuit permiſſũ ꝙ illud vẽderet magr̃ ioannes. ⁊ veriſilr̃ vr̃ actũ ꝙ dionyſius vẽderet ſuũ oleũ nõ ꝙ vẽderet alienũ attẽto ꝙ lꝫ poſſit vẽdi res aliena. l. rẽ alienã. ff. de ↄ̃hen. Tñ nõ licite venditur ſciẽter. l. ciuili. l. alienum. ⁊. l. ſi ſeruum. C. de fur. l. j. ⁊. l. ſciens. C. de vſuc. pro empt. l. ij. C. pro donato. nec cẽſetur in generali loquutiõe intellectum de re in licita. l. ſi procurator verſic. celſus. ff. de condi. inde. ⁊. c. fi. de offic. vic. lib. vj. ⁊ regula in generali in vj. itaq̃ꝫ ſi magiſter ioãnes vendidit ſuum nil ad rũbum nõ conducit ad implementum dicti pacti.

h ¶ Nec ob. ſi dicatur magiſter ioannes. ⁊ dictus dionyſius erant ſocij. ⁊ dictum oleum erat commune: vnde ⁊ prima venditio ſpectabat communiter ad vtrunq̃ꝫ ⁊ ſecũda ſimiliter reſpõdetur ꝙ nulla venditio apparet facta pro ſocietate ſaltem prima facta per dictum dionyſiũ dicto ſer alouiſio: nã illa fuit facta ſimplr̃. ⁊ per ꝓ̃ꝰ noie proprio. l. ⁊ magis. ff. de fideiuſ. l. papinianus. ff. mãdati. nec conſtat ꝙ facta fuerit de re pertinẽte ad ſocietatẽ: qꝛ nõ erãt ſocij omnium bonorum ſed erãt lucri. ⁊ queſtus mercimonialis vt patet ex tenore inſtrumenti mandati de ſocietate facientis mẽtionẽ: nam fuit ſocietas pãnorũ merciũ. ⁊ ſimiliũ mercantiarũ: nõ ergo veniebat vigore dicte ſocietatis cõmunicãdum ſi ꝙ oleum fuiſſet donatũ dicto dionyſio vel dicto magr̃o ioãni. l. iij. §. j. ⁊. ij. ⁊. l. nec adiecit cũ. ll. ſe. ff. pro ſocio iũcta. l. cohiri. eo. ti. ita ꝙ ſi vẽdidiſſet oleum donatum vel legatũ nihil attinebat dicte ſocietati ⁊ pari ratiõe nihil pertinebat ad dictam ſocietatẽ ſi habuiſſꝫ oleũ recollectũ de ſuis poſſeſſiõibus. ⁊ in ↄ̃ſtiam ſi illud vẽdidiſſet nil ad ſocietatẽ per dicta iura cũ itaq̃ꝫ nõ appareat: ꝙ oleum venditum per dictũ dionyſium ſpectauerit ad ſocietatem nec fuerit nomine ſocietatis vẽditum qd ad ꝓpoſitum ſi magiſter Joannes vẽdidit ſimplr̃ oleum ſuũ vel oleum ſocietatis ſunt res ſeparate de vno ad alterũ nõ infert̃. arg. l. fi. de calum. ⁊. l. ſi maritus. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊. l. naturaliter. §. nihil cõmune. ff. de acqui. poſſeſ.

i ¶ Jtẽ amplius nõ reperio ꝓbatam dictã ſocietatẽ niſi forte per inſtr̃m factũ inter eos ſuper mãdato ꝙ inuicem ſibi cõcedũt rõne ſocietatis in quo fit mẽtio de ſocietate cõtracta. ⁊ eius qualitate. Et qꝛ ſocietas eſt contractus qui ſolo cõſenſu ↄ̃hitur. l. ↄſenſu. ff. de act. ⁊ obli. ⁊ inſti. de obli. que ex ↄſenſu. ⁊. ff. pro ſocio. l. j. ſatis ꝓbatur ꝙ ſaltem tunc fuit inter eos ſocietas tñ illud inſtr̃m fuit celebratũ de menſe decẽbris. Mcccclxxiij. ⁊ vẽditio dionyſij fuit ↄ̃cta de menſe iulij eiuſdẽ milleſimi ꝓut patet ex ſcriptis ⁊ inſtr̃o ſuperinde ↄfectis itaq̃ꝫ nõ apparet ex his q̃ vidi ꝙ tp̃e dicte venditiõis foret aliqua ſocietas inter dionyſium. ⁊ magr̃m ioannẽ ⁊ paria ſunt nõ eſſe ⁊ nõ apparere. l. cum res. §. itaq̃ꝫ de leg. j. l. ſi fuerit de rebus dubijs. l. in lege. ff. de ↄtrahen. emp. l. duo ſunt titij. ff. de teſta. tuto. ideo nõ apparente ꝙ tũc tp̃is eẽt ſocietas inter predictos reſtat ꝙ dicta vẽditio facta per dionyſiũ nõ poteſt cẽſeri fcã noie ſocietatis predicte que tunc forte non erat ex quo ꝙ fuerit non apparet vt dixi. ideo venditio poſtea facta per dictum magiſtrum

Joannem

Joannē ſiue nomine ſocietatis ſiue nomine proprio ipſius magiſtri Joānis nō obligat dictū ſer aluiſiū q nō ꝑuenit ꝙ liceret cuilibet ſeu magiſtro Joāni vēdere oleū ſuum vel cōe piculo dicti ſer Aluiſij. Sʒ liceret dicto Dionyſio dictum oleū ſibi venditū vēdere periculo ipſius ſer Aluiſij.

k ¶ Infert etiā ex his ꝙ dictus magiſter Joannes non habuit aliquod mādatū quo ad hoc negocium: nā ipſe habuit mandatū circa negocia ſocietatis expediēda: non circa ꝓpria negocia dicti Dionyſii vt clare pʒ ex prefatione dicti inſtri procuratorij que reſpicit ſolum negocia ſocietatis ex prefatione enim deprehendit mens diſponētium ⁊ interpretant ſequentia. l. ſi. ff. de heredibus inſti. ⁊ l. titia rn̄dit. §. idē rn̄dit. ff. de ver. ob. in. l. itē q̄. ff. de pac. Bart. in. l. ambitioſa. ff. de decre. ab ord. fac. ⁊ in. §. quibus in prima conſti. C. ⁊ Bal. in. l. pacta nouiſſima. C. de pac. ⁊ in. l. iniuſtum. C. ſi qs alteri vel ſibi. ꝙ maxime dicendū eſt in caſu noſtro in quo ipſi ꝯhentes ſe declarant qd intēdāt ibi duʒ facta tali prefatione ſubdunt. Exquo volētes hmōi incōmoditati ⁊ dāno oportuno ꝓuidere ⁊ occurrere ne aliquo eis ꝯtingat ipſi ⁊c. Ex quibus demōſtratur ꝙ mādatum illud reſpiciebat negocia ſocietatis: ⁊ nō alia negocia non tangentia ſocietatē. ꝙ demonſtrant alia verba que paulopoſt ſequunt Ibi ⁊ ipſius ſocietatis nomine ꝓcuratores ⁊c. itaqꝫ generales clauſule ⁊ generalia verba ſequentia debēt adaptari ad terminos ꝓmiſſos. l. emptor. §. lucius. ff. d pac. ⁊ l. ſi de certa. C. de trāſac. ⁊ per dicta iura tradit Bar. in. l. aurelio. §. gaius. ff. de libera. leg. Et lʒ aliqua verba in inſtrumento appoſita videant aliud importare. ſ. ꝙ cenſeant cōmiſſa etiā negocia pticularia eorū nō ſolum cōia. Tamen pn̄t adaptari interpetrando: ꝙ ſi ꝙ qs eorum aliqd nomine ꝓprio geſſerit tamē cōcernens ſocietatē: puta q: nomine proprio emerit ⁊ vendiderit aliquas merces: licet actio ⁊ obligatio actiue ⁊ paſſiue ſua propria ſit nō cōmunicata ſocietati tn̄ voluerunt ꝙ etiam ad id ſe extenderet mandatum illud. n. cum concerneret id ſuper quo erat inita ſocietas non erat cōmune ſocietatis: ſed communicādum prout eſt expſſum l. ſi quis ſocietatē contraxerit. ff. pro ſocio. Non ergo poterat iſtud negociū expleri nomine ſocietatis ꝓpe ſumēdo verba. Jō fuit opus latioza verba interſerere in mādato vt huiuſmodi cōplecterent: nō tn̄ eſt dictū mādatū ita late interpetrādū vt negocia oīno ſeparata a ſocietate cēſeant de mādata: nā pfatiōes in pn. appoſite influūt in ſequentia ⁊ generalia verba reſtringūt p iura iam allegata ⁊ ſimiliter rō ⁊ cā motiua expſſa in initio arg. l. ꝙ dictū. ff. de pactis. ⁊ l. adige. §. quāuis de iure patrona. cum concor.

l ¶ Hinc infert ꝙ dictus magiſter Joānes nō habuit mādatum ad interpellandum dictum ſer Aluiſiuʒ ꝑut interpellauit ſi talis venditio non pbat cōcerniſſe ſocietatē incūbebat itaqꝫ dicto magiſtro Joāni docere ꝙ tpe dicte vēditionis erat iam ſocietas inter ipſum ⁊ Dionyſium ⁊ ꝙ dictuʒ oleū venditū ſpectabat ad ſocietatē vt q: erat in mercibus ſcilicet q: ſe gerebāt circa vendēdū ⁊ emēdū oleū. ⁊ ſic habebant cōe oleū venale loco mercium ⁊ nō habebāt venale oleū ꝓpriū queſitū nō cōe nec cōicādū ſocietatē. Nō. n. in ſocietate lucri ⁊ queſtus qualis vr̄ fuiſſe iſta venit ſimplex emptio ⁊ vēditio alicuius rei facta per alterū ſocium prout vult gl. in. d. l. ſiqs ſocietatem per. l. ſi patruus. C. cōia vtriuſqꝫ iudi. Et hoc niſi ſit emptio ⁊ venditio queſtuaria. naʒ tunc cogeret cōicare ſocietati ſocius qui emit nomine proprio. l. cohiri. ff. pro ſocio p quā. l. Rapb. in. d. l. ſi qs ſocietatē mordet gl. ibi ſed pōt ſaluari per diſtinctionē que deprehenditur ex premiſſis: cū itaqꝫ nō appareat ꝙ ſocietas fuerit tpe vēditionis principalis de qua agit nec appareat ꝙ oleū haberēt loco merciū hoc eſt exercerent trafficum ⁊ mercātiā in oleo in ꝯñtiā nō apparet ꝙ negociū iſtud pertineat ad dictā ſocietatē ⁊ ſucceſſiui mādatū ad h nō trahebat: id interpellatio ⁊ inde ſequuta nō releuāt i aliquo. Lʒ etiā ſi hec docerent nō releuarēt per iam dicta. Et maxime q: nō eſt purificata cōditio vēditionis exquo nō fuit interpellatus vt mēſuraret nec menſuratio facta fuit vt premiſi.

m ¶ Et inſup nō eſt doctū ꝙ tempore interpellationis eſſet oleum paratum traditioni als. n. non releuat interpellatio l. ſi decē. §. idem reſponſum. ff. de ſolu. ⁊ l. ſeruus ſi heredi. ff. de ſtatu liberis. ⁊ glo. in. l. ſi reſiduum. C. de diſtrac. pigno. ⁊ no. docto. maxime Barto. ⁊ Ange. in. d. l. ſi. ⁊ in. l. pretor ait. §. ſi quis paratus. ff. de noui op. nunc. Et eadem ratio vr̄ eſſe in interpellatione que ſit per diem appoſitum que interpellat pro homine. l. magnā d ꝯhen. ⁊ cōmit. ſtipulatiōe. ⁊ l. traiectitie. §. de illo de actī. ⁊ oblig. ⁊ l. ſi cum dies. §. ſi. cuʒ. ll. ſe. ff. de arbi. prout ſimili no. per Bar. in. l. item illa de cōſti. pecu. ꝙ lʒ debitor interpellet a die tn̄ nō conſtituitur in mora ſi creditor non eſt paratus accipere q: habeat ire ad domū ſuā ⁊ nō vadat. ꝙ ⁊ clarius dicit Rapha. fulg. ibi in fine princip̄ij dicēs ꝙ ſemel obtinuit ꝙ cuʒ peteret pena q: nō erat paritū laudo in die p arbitrū ſtatuto ipſe obtinuit pro reo ex eo q: nō erat in iudicio ꝓbatuʒ ꝙ creditor foret eo die in ciuitate vbi erat debitor per illā l. cū ſua glo. ⁊ ſic q: nō apparet ꝙ creditor eſſet paratus ad recipiendū ſolutionē. ita nec dʒ dies interpellare hūc emptorē ad recipiendū oleū ſi nō docet ꝙ tpe ſtatuto vēditor haberet paratum oleum ad tradendum Clarius autem excuſat a mora ea rōne q: ipſe habebat eleuare oleum menſurandum. ⁊ ſic ſub conditione ſi menſurabitur nō fcā menſuratione nō eſt purificata cōditio. ⁊ ſic nō erat obligatus eleuare ⁊ cum non eſſet obligatio nō erat petitio neqꝫ mora q: vbi nulla petitio nulla mora. l. nulla. ff. de reg. iur. l. ſi pupillus. ff. de verb. oblig. ⁊ l. ꝙ te in ſi. ff. ſi cert. peta. Ex [illegible] itaqꝫ redditur clara preſens conſultatio ꝙ partes arbitrorum debent eſſe in abſoluendo dictuʒ ſer Aluiſium ⁊ cōdēnando victum victori in expenſis. Laus deo.

¶ An dicere alicui ꝙ vendidit officium ſit iniuriari ſtante ſtatuto de quo in ꝯſilio. Jtē an dicere alicui ꝙ mentitur ſit verbum iniurioſum. Jteʒ quō probetur intereſſe in actiōe iniuriarū. Jtem an ⁊ quando teſtes deponentes per verbū credit probent ⁊ eorum teſtimonium valeat.

¶ Conſilium. lxxx.

Conſuluit .d. Bartholomeus ſozzi. ſenis qdam inquiſitus ꝙ aio iniuriandi dixit ꝙ titius vēdidit ſibi quoddam officium ⁊ de eo fuit fcā ſcripta que eſt apud titiū ⁊ titius eā negat primo cōcludit ꝙ talia verba ſunt iniurioſa ꝙ ꝑſupponit ſtatutū vetat irrogat penā vēdēti officiū ponderat decā pluriū teſtiū q deponūt ꝙ dixit talia verba iniurioſa pōderādo tex. in. l. iteʒ apud labeonē. §. ait pretor. ⁊ §. itē ait de iniur. ꝙ illud ē iniurioſum ꝙ eſt ꝯ bonos mores ciuitatis ponderat ēt gn̄aliter tex. d. l. §. gn̄aliter. Ponderat ꝙ eſt crimen ambitus ꝙ ſolet cōparari ſymonie Bar. in. l. j. ad. l. iuliā. d ambitu. Jteʒ ꝙ eſt ꝓhibitū ⁊ penale ⁊ maleficium. l. aut fcā in pn. ⁊ ibi Bar. ff. d penis. itē ꝙ in effectu dicit ꝙ ille mētit dicere aūt alicui ꝙ mētit ē iniuria By. ⁊ Bar. in. l. ſi extraneus de ac. hr̄. merito ⁊c. itē ſubdit nō obſtare ꝙ corā iudicib⁹ d ciuili cā inter eos cognoſcētibus illud dixit. ⁊ ſic nō vr̄ iniuriam inferre p tex. ⁊ que ibi p illū tex. no. Gui. Bal. ⁊ Ang. i. l. ſi. ff. ꝙ quiſqꝫ iuris. Nam rn̄det illud eſſe verū quādo ꝓbaret als ſecus allegat conſiliuʒ Old. in ordine. liij. incip. ꝯſueuit dubitari an dicēs alicui vbuʒ cōtumelioſuʒ: vbi dicit ꝙ ille qui alicui opponit exceptionē iniurioſaʒ tenet iniuriarū p id qd hr̄ in. l. nō oēs ⁊ l. ſi qdeʒ. C. de iniur. ꝙ quaſi ad vbū ſuppreſſo auctore dicit Joā. an. in ti. de accuſatore ad fineʒ. idem voluit in ſuo tractatu maleficiorum dominus An. de are. in verbo necnō ad querelā vbi allegat ⁊ ſequitur Joā. an. in h loco. idē conſuluit Pe. de anch. conſil. ſibi. cccxxiij. ſuper primo dubio ſubtiliter ⁊ ad plenum idem ſentit mādante Ludo. d ro. conſi. ſibi. xcvj. incip. ſuper eo ꝙ querit. nam dicit ꝙ excuſat ſi probat vnde ſentit als contrariuʒ ⁊ allegat illud conſilium Old. allegat etiam no. in. l. ſi vero. §. qui pro rei qualitate. ff. qui ſatiſd. cog. Adducit ēt ꝙ Saly. in. l. ſi non conuitij diſtinguit ꝙ aut conſtat ꝙ animo iniuriandi vel animo non iniuriandi ⁊ ſtamus claro aut ſumus in dubio ⁊ preſumitur ꝙ animo iniuriandi quando nō ꝓbauit pʒ q: punit. l. ij. C. de calū. Jtē Oldra. i dcō cōſi. dicit ꝙ lʒ a pn. ꝓſumat ꝙ nō aio calumniādi. Tn̄ ex fine iudicat ꝯtrū: q: ꝓſumit calūniari qui nō ꝓbat exceptionem. l. j. C. d aduo. diuer. iud. cā. qui nō ꝓbauerit. iij. q. iij. ⁊ l. calūniaʒ de penis. ⁊ vna ꝓſumptio tollit aliā ⁊c. ſm eundē Oldra. ⁊ ſubdit ꝙ Pau. de caſtr. in. l. is poteſt. ff. de acqui. here. dicit ꝙ Oldra. ſuo tempore fuit appellatus pater legum.

a ¶ Jtem ſcdō loco diſcutit ꝙ licʒ in libello ſit exprimendus locus tamen ſi non exprimitur nō viciatur libellus niſi reo opponente allegat tex. in. l. libellorum ibi reo poſtulāte ⁊ ꝑ illum tex. dicit tenere Gandinū in ſumma maleficiorum in ti. qualiter fiat accuſatio hanc opi. dicit tenere expreſſe Jnno.

Hoſt.⁊ Jo.an.in.c. ſi. de purga.ca.idem dicit tenere expꝛeſſe Jmo.in.c.cũ dilecti.de emp. ⁊ ven.dicentẽ ꝙ lꝫ qñ libellus ẽ ineptus qꝛ ꝯtra iuris diſpoſitionem ſententia non teneat. Tamen alia ſecus vt qꝛ nõ exprimatur locus: nam tunc ꝓut valet cõfeſſio ita ſententia que eſt efficacioris effectus allegat Bal.cuius ſunt hec verba in addi.ſpec.in ti.de libel.conce.in vltimis verbis. itẽ dicit idẽ tenere Bal.in addi.ſpe.ti.de ſententia in.xx.col.verſi.quid ſi libellus.⁊ ſeq.adducit etiam ꝙ tex.in.d.l.libellorũ. dicit nomen rei aboletur ⁊ vbi aboletur nomen rei infertur ꝙ accuſatio tenuit iſtam conſequẽtiam facit Barto.in ſimili in.l.j.§.accuſatus ad turpi. ideo eſt neceſſaria oppoſito ſubdit ꝙ poſſumus diſtinguere ꝙ aut eſt confeſſatum per partem. ⁊ tunc procedat ille opi. ꝙ proceſſus viciatur aut non eſt confeſſatum. ⁊ tunc ſecus ⁊ circa hoc ꝙ confeſſio nõ curatur ineptitudinem ꝓceſſus adducit.c.j.de accu.in.vj.Barto.in.l. ſi confeſſus de cuſto.reorum Jnno.in.c.per inquiſitionẽ de elec.Jnno. ⁊ Joã.an.in.c.qualiter de accu.Et quãdo ſuper inepto libello voluit ꝙ valeat confeſſio voluit Bald. in.l. item exigit.ff.de dolo ⁊ eſt bonus tex.in cle. conſtitutionem de elec. ⁊ dicit poſſe multa adducere põderat etiam ꝙ nõ eſt oĩno obmiſſus locus: ſꝫ incerte explicatus ⁊ pluribus alijs locis ⁊c. adducit ꝙ ſtatutum viget ꝙ nulla ineptitudo proceſſus vel etiam libelli attendatur. Sꝫ ſola facti veritate inſpecta ꝓcedatur omni prorſus ſubſtantialitate obmiſſa. Et ſubdit ꝙ vigore talis ſtatuti poſſet ſequi condemnatio etiã ex cauſa non intentata dominus Anto.conſilio ꝙ incipit viſo dicto pũcto per not.per Joan.an.in addi.ſpe.in tit.de act.⁊ pe.§.ſequit̃ ſubdit ꝙ ad propoſitũ notabiliter loquit̃ Bar.in extraua. ad reprimẽda in verbo ſine figura.⁊.d.Ant.in.c.ij.de iuramẽto calũ.ꝑ illũ tex.optime facit ꝙ no. Bar.in rõne decidẽdi in.l.emelius.ff.de mino.in ſi. ⁊ in terminis ꝙ quãdo locus indeterminatus ẽ appoſitus decidit i terminis gãdinus i dcã rubr.qualiter fiat accuſatio dicẽs ꝙ ita fuit ꝯſultũ Bononie.

b ¶ Alia fuit qõ an teſtes probent qꝛ deponunt per verbum credit ꝙ nõ adducit.l.quotiẽs.⁊ ibi per doct.de teſte Spe. in ti.de teſte.§.apponitur.ver.item ꝙ depoſuit Bald.in.l. conuenticulam.C.de epiſ.⁊ cle. ⁊ Bal.in.l.ſiue poſſideris. dicit ꝙ nõ valet dictũ teſtis ſi dicit ꝙ pro certo credit. Itẽ d.Ant.in.c.j.de appel.dicit non poſſe per conſuetudinẽ induci ꝙ credatur teſti deponenti per verbum credit. Rñdet ꝙ probatio extimationis iniurie eſt valde difficilis vt not. Cy. in intereſſe ſingularis affectionis in.l.vnica.C.de ſen. que pro eo ꝙ intereſt. vnde dicit ꝙ ſufficit ꝙ teſtes deponant de credulitate. ⁊ dicit ibi Bal. in vltimis verbis ꝙ iſta probant̃ per viã induſtrie nõ per viam ſenſus corporis: vñ non eſt ita liq̄da probatio. Itẽ dicit Bart.in.l.cõtinuus.§.cũ ita de verbo.ob.in faciliori probatione intereſſe ꝙ ſtandum eſt cõi opi. vulgi.qꝛ hoc liquido ꝓbari nõ põt ꝑ id qđ habetur in.l.non omnes.§.a barbaris de re mili. Et facit ꝙ not.Bart.in.l.ſiquis ex argentarijs.§. pe.de eden.⁊ in.l.in illa in ſi.de ver.ob. in re aũt nõ perceptibili ⁊ nõ certitudinaliter cognoſcibili valet dictum teſtis per verbum credit: prout determinat Joã. an.in addi.ſpe.in.d.ver.item ꝙ depoſuit de credulitate tenent Cy.⁊ Bal.in.l.teſtiũ Bart.in l.in ſumma.§.idẽ labeo in ſi.de aqua.plu.arcẽ.d.Ant.⁊ alij in.d.c.quotiẽs.Bal.in.l.ſolã.C.de teſti.d.Ant.in.c.tertio loco de preſump. itẽ ponderat ꝙ hoĩes ſimilis cõditionis ita exiſtimarent ꝙ ex hoc eſt probata extimatio adducit tex.⁊ ꝙ per illum tex.no.ibi.Bar.Ange.⁊ Jmo. Itẽ dicit ꝙ illõ ponderat Bart.in.d.l.vnica.C.de ſen.q̄ pro eo ꝙ intereſt. vbi ponit talẽ modũ ⁊ praticã ꝓbãdi intereſſe ⁊c ibi Nico.de mat.Cy.⁊ Bal.in pe.col.talem probationem validã eſſe dicunt: prout ibi inter alios optime declaret Cy.

c ¶ Alia fuit qõ inquantum debeat fieri condemnatio teſtes probãt quãtitatẽ deductã dubitatur an iudex debeat ſtare iuramẽto partis premiſſa taxatione. An vero ſequi atteſtationes.⁊ lꝫ dicat ꝙ in indiuiduo nõ inueniat hoc tactum. Tamen putat ꝙ debeat iudicare ſm atteſtationes premittit tres opi.in materia cõdẽnationis ſuper iniuriarũ actione vnã iudex indifferẽter extimet ſiue ꝑtoria ſiue ciuilis Azo. quẽ refert ⁊ ſequit̃ Bar.in.l.iniuriarum extimatio ſcdaꝫ ꝙ ſi ẽ ꝑtoria prout eſt regulare. tunc iuramẽto partis ꝑmiſſa taxatione aut ciuilis vt in tribus caſibus quibus loquitur l.cornelia. ⁊ tunc iudex extimat gloſ. in.l. lex cornelia.⁊ ibi Roſ.gloſ.in.d.l.iniuriarum. ⁊ Cy. etiam hoc voluit vt refert ibi Bar.Tertia opi.ꝙ in vtraqꝫ ſtetur iuramento premiſſa taxatione: ⁊ hanc opi.Jac.de are.⁊ Pet.vt refert Cy. in.d.l.ſi non conuitiũ.⁊ Saly.hãc opi.in pratica ibi ſequit̃. Tamen.d.Bartholomeus conſulens dicit ꝙ iudex debet ſequi atteſtationes: quia probatio per iuramentũ eſt extraordinaria inducta propter difficultatẽ probationis. Et põt in fauorẽ habentis probare nota.in.l.in actionibus põt renunciari bar.l.ſi.de in lite iur. Itẽ glo.in.l.vnica.C. de ſen. que pro eo ꝙ intereſt.dicit ꝙ admittit̃ pars ad probãdum de facto: lꝫ de iure non ſit neceſſariũ. Item adducit no.per doc.in.d.l.vnica.§.in alijs.vbi per tex.ibi iũcta gl. dicũt ꝙ ſit condemnatio in extimatione intereſſe primo probata ꝑ teſtes vel inſtrumenta: ⁊ alias taxat̃ per iudicem vel per iuramentum litem. Et ibi Ray.de for.in ſua repe. hoc expreſſe decidit ꝙ primo iudex debet videre an ſit probatum: ⁊ ſm acta ⁊ probata iudicari ſcdo ⁊c. Ideo ſubdit ꝙ regula.l.illicitas.§.veritas.⁊ quam no.glo.in.c.j.de offi.ord. plene ponit Abbas.c.paſtoralis.§.qꝛ vero de offi.delega.Cyn.Bar. ⁊ alij in.l.j.C.vt que deſunt.non reperitur limitata ⁊c.

d ¶ Eſt alia difficultas ꝙ in libello dicitur ꝙ vnqꝫ habuit colloquiũ aut venditio ⁊c.poſtea dicit ꝙ voluiſſet prius admittere ꝑ.d.l.vbi debebat dicere admittere ponderat intentionẽ libellãtis que deprehenditur ex alijs verbis. Allegat ꝙ error in ſyllaba nõ viciat.l.qui habebat.ff.de manu.teſt. doc.maxime abbas.c.ad audientiã de reſcrip. Itẽ adducit de mala latinitate ponderat verba ſtatutorum.

¶ Subſcriptio.

e r **Epetito diuino numine.** ¶ In hac conſultatione paucis rem abſolutam: tum qꝛ apparet meo iudicio res de ſe ſatis clara: tum quia limpide ⁊ elegãter diffuſe que claritatem conſultationis deducerã video per clariſſimũ V.J. doctorẽ dñm bartholomeũ ſuzzinũ vti partẽ hoñ. ita ꝙ ſola confirmatione qua requiſitus fui cõtẽtus eẽm niſi ne forte quis arbitraretur me in accurate ad ſubſcriptionem deueniſſe. Et profecto non ambigo quin ad infamiã tendant verba que intentãtur attẽtis his que in facto preſupponunt̃ per dñm conſulentem ſi ad infamiã ergo iniuriam inferũt allegata.l.itẽ apud labeonẽ.§.ait pretor.§.generaliter.⁊.§. hoc autem edictũ. Ad infamiam.n.tendit omne id qđ pudorẽ alicuius ledit vt eſt tex. in.d.§.hoc aũt edictũ i ſi.ibi pudorẽ alicuius ledat: ſꝫ verba predicta cui dubiũ ꝙ pudorem ledebãt: ⁊ primo qꝛ vẽdidit officium preſuppoſita ſaltẽ cenſura municipali que in conſilio ꝑſupponit̃ ⁊ preſuppoſitis atteſtationibus que recenſent̃: ⁊ etiã ſecũda cui enim dubiũ ꝙ ſi inuicẽ cõuenimus ⁊ facimus ſcriptã quã tibi cõſido ⁊ tu conuẽtionẽ ⁊ ſcriptã mihi negas ꝙ tuum pudorẽ ledis ſaltẽ ſi nobilis ⁊ grauis reputabaris: ar.l.j.de conſti.pecu. maxime qꝛ agit̃ de facto proprio in quo non credit̃ error aut ignorãtia.l.qꝫ.qꝫ.ff.ad vel.⁊.c.ab excõicato de reſcrip. itaqꝫ illud negare non eſſet alienũ a dolo. Dolus autẽ cuiuſqꝫ pudorem ledit pꝫ qꝛ cõdẽnatus vel pactus de dolo eſt infamis nedum infamia facti: ſed etiam infamia iuris.l.j.§.qui furti.ff. de his q nota. infa.⁊.l. non debet.ff. de dolo. Item illud negare includit mẽdaciũ ⁊ dicere alicui ꝙ eſt mendax eſt illi irrogare infamiam ⁊ iniuriatur ei: prout tradunt Dy.bar.⁊ moder. in.l. ſiqs extraneus allegata per ꝯſulentẽ: ⁊ bar.idẽ tradit.in.d. l.itẽ apud labeonem.§.conuitium.lꝫ ſi verum dixiſſet maxime ad ſui excuſationẽ non teneretur.l. que oĩa.ff.de procu.vbi procurator dicit dominum mentiri. Item cum vendere officia.ita vẽdere reputetur contra bonos mores ciuitatis vt pꝫ ex forma ſtatuti ⁊ ex atteſtatis ꝑ teſtes dꝫ ex hoc iudicari iniurioſũ: ꝓut ⁊ dicit.d.cõſulẽs adducẽdo.d.l.itẽ apud labeonẽ.§.ait ꝑtor.§.idẽ ait. Et hanc theoricã tradit bart.in cõſilio ſuo.cxlviij.incip.in queſtione vertẽte inter dominã. M.ꝑ tex.d.l.itẽ apud labeonẽ.§.cõuitiũ. ver.idẽ ait. Et in.d.§.cõuitiũ bar.tradit theoricã ꝙ quotiẽs impingit̃ alicui aliquod maleficiũ cẽſet̃ illi irrogata iniuria ſufficiens ad cauſandam actionem iniuriarum.

f ¶ Concludo itaqꝫ vna cum domino conſulente ꝙ in dubie dicta verbo cenſeantur verba contumelioſa: prout exigitur ad cauſandum actionem iniuriarum cum non cauſet illam quelibet iniuria ſed ea que contumeliam contineat.l.j.§.j.⁊ inſti.co.ti.in prin. Item placet ꝙ tradit prefatus dominus conſulens ꝙ non habeat obſtare ꝙ dicta verba cẽſeantur prolata in iudicio ad tuenda iura ſua: nam ad hoc egregie reſpondet prefatus cõſulens ⁊ ꝙ etiam in actu iudiciario

diciario cenſeatur irrogari iniuria cauſans actionem iniu⸗
riarum ſi illud qđ intentatur non docetur probaẜ in.l.ſi qs
de libertate.⁊ in.l.iniuriarum actio.j.§.ſi quis iniuriã.ff.de
iniur.⁊.l.qui ex libertate.ff.ð liberali cauſa.⁊.d.l. itẽ apud
labeonem.§.ſiquis libello dato.lʒ Pontanus in .l.ſi.ff. ꝙ
quiſqꝫ iuris dicat no.docto.quã ibi ponũt ꝙ proponens ꝯ
teſtem exceptionem criminoſam non tenetur iniuriarũ pro
cedere etiã ſi exceptio non probatur qꝛ non facit animo in
iuriandi:ſed tuẽdi iure ſui ꝙ veruʒ eſſet qñ id appareret:ſʒ
qñ aliud appareret vere vel preſumptiue procedãt iura cõ
traria:quibus ipſe forte reſponderet ꝙ loquuntur in agẽte
non in excipiente. In caſu aũt noſtro ſum⁹ extra dictã exi⸗
tationem:quoniaʒ nõ apparet ꝙ illa verba fuerint oppoſi⸗
ta in via iudicij:licet coram iudicibus. ⁊ ſic pro tuendo iuſ
ſuo prout ⁊ tradit dominus conſulens non repero.

g ¶ Item placet ꝙ in conſilio ſubdiẜ ꝙ ⁊ alias extraiudiciã
illa verba reiterauit:tñ qꝛ ex actibus ſequẽtibus demõſtraẜ
animus in primo actu cũ ex ſequẽtibus actibus priora de⸗
claranẜ.xxxiij.q.ij.cañ. cũ per bellicã.l. ſi quis hac in prin.
C.de bo.preſcri.per Bar.in.l.poſt contractum.ff.de do. Et
ſic demonſtratur ꝙ prima prolatio dictorum verborum ſi
facta fuiſſet in iudicio fuiſſet facta non tã ad tutandã ſe iu⸗
dicialiter ꝙ̃ ad ledendum pudorẽ aduerſarij. Tum qꝛ etiã
de illis extraiudicialibus prolationibus alibi emanatis ve⸗
nit dictus reus cõdẽnãdus. Non obſtante ꝙ in libello non
fuerint ſpecificati loci:nam ſtante dicta municipali cenſura
in cõſilio recẽſita reus trãſit abſqꝫ ſcrupulo vbi vero nõ fo
ret hmõi lex municipalis: lʒ in cã criminali nõ libẽter rece
derẽ a Bar.⁊ Ang.tenẽtium ꝙ libellus ſit nullus ẽt ſi non
opponatur qꝛ verba.d.l. libellorũ cañ.ij.q.viij. ibi reo po⸗
ſtulante nõ ſunt poſita vbi nomen rei aboletur pp formam
non ſeruatam:ſʒ vbi ceſſat proſequutio accuſationis ꝓpter
impedimẽtum occurrens ex parte accuſatoris. Tamẽ inhe⸗
rerẽ de facili ꝯtẽ ſnĩe vbi de crimine ciuiliter agiẜ:naʒ licet
vbi actio eſt famoſa debeat in libello fieri expreſſio loci ⁊ tẽ
poris ne reus cogatur i tãto crimine vagari.l. pretor edixit
in pñ.⁊ ibi Bar.ff.de iniur.⁊.c.tue. ⁊ ibi doc.extra de pro⸗
cur. Tamẽ nõ eſt hoc traditum pro forma :ꝑut videtur eſſe
traditũ pro forma in.d.l. libellorũ.nec.d.l. libellorũ militat
in hmõi cauſis ciuilibus.lʒ ex crimine famoſo reſultãtib⁹
nec in eis tanta expreſſio requiritur in libello quãta requi⸗
ritur in caſibus criminalibus: ꝑut decidũt dñi de rota lo⸗
quentes in actione iniuriaruʒ deciſi.xxxvj.incip. Item fuit
dubitatũ:an in actione iniuriarum ⁊ deciſi.xxxix. incipi.in
actione iniuriarum adducentes no.per Inno. in.c.accepi⸗
mus de purg.cañ. Non ꝓcedit ergo.l. libelloruʒ in noſtris
terminis.⁊ ꝑ ꝯñs nec opi. Bar.de quã ibi:ſʒ ſumus i alijs
terminis in quibus ſpecificatio ſolũ adhiberi dʒ ad certio⸗
randũ reũ ne habeat in incertuʒ vagari:ideo nõ videtur ꝙ
nõ expreſſio vitiet ipſo iure:ꝑut alʼs videmus ꝙ in libello
ciuili dʒ exprimi cã vt reus reddaẜ inſtructus de qualitate
litis.l.j.§.j.ff.de eden .l.edita.C.eo. titu.glo. magna in.c.ij.
de libe.ob.in ſpe.de actione ſeu pet.§.ij.⁊ Bal.in auc.offe⸗
raẜ.C.de lit.cõteſt. Et tñ ſi nõ exprimiẜ nõ reddiẜ libellus
inept⁹.l.ſi.C.de annali excep.⁊ no.in iuribus preallegatis
opi. Itaqꝫ recenſite per dñm cõſulẽtem ſaltem procedãt in
iſtis terminis quicqd dicẽdum ſit in cã mere criminali. Et
lʒ Bar.in.l.viro.ff.ſolu.ma.⁊ i.l.j.ff.de excep. dicat ꝙ ex⸗
preſſio loci de qua in.d.l.libelloruʒ debeat fieri vbi agiẜ de
crimine ciuiliter ꝑ viã actionis vel exceptionis intelligaẜ:
vt ſupra nõ pro forma libelli:ſed ad finẽ vt reus nõ ꝓcedat
in ambiguo vt ꝑmiſſis:ſimilis diſceptatio poſſet fieri reſpe⸗
ctu tpis qꝛ in libello nõ exprimiẜ aliqs mẽſis cert⁹ : ſʒ duo
exprimunẜ ⁊ ſubijciẜ cẽs vel alter eoꝝ . Sʒ nõ curãdũ ꝑ iã
dicta. Miror aũt ꝙ in terminis nr̃is nõ ſit oppoſitũ ſplici⸗
te ſaltẽ in exceptiõibus generalibus. Tñ exquo eſt ꝓceſſuʒ
adulteriora ille exceptiones cẽſenẜ tacite ꝑ ꝓceſſum adul⸗
teriora reiecte ꝑ ea que habenẜ in.ca.ex parte. Ꝟ.de appel.
⁊ in.l.ij.§.ſi dubiteẜ de iudi. Non tamẽ eſt inſiſtendũ attẽ
ta iuris municipalis diſpoſitione que tollit omnem exita⸗
tionem que in hac parte poſſet reſultare.

b ¶ Confert etiam dicta municipalis diſpoſitio ꝙ non cu⸗
retur illud vicium litterarũ.ſ.d.ſuperflua appoſiti in ver⸗
bo amittere : ⁊.n. obmiſſe in aduerbio nunqꝫ que alterant
ſignificationes dictarum dictionum ⁊ inducunt cõtrarias
ſignificationes. Tamen clarum eſt ꝙ non obſtat cũ de men
te appareat euidenter ex ipſa ſubiecta materia ⁊ ex pluri⸗
bus alijs verbis libelli : prout ponderat dominus conſu⸗
lens. Et optime ad propoſitum facit ꝙ decidit Bar. in cõ⸗
ſil.mihi .cxvij. incipiente niuarellus quõdam cecchi de ca⸗
ſtro plebis vnde concludit ꝙ verbũ nullus exponitur qñqꝫ
pro aliquis allegat tex. iuncta glo. in verbo parti in.l.ij.§.j.
ff.ð verbo.obligatio.vbi tex.qui dicit nulle parte exponit.i.
aliqua parte quidam tamen libri habent vllam. Concludit
ergo Bart. ꝙ ſi teſtator inſtitutis filijs ſubſtituit compen⸗
dioſe ſub hac conditione ſi nullus deceſſerit ſine liberis in
telligitur ſi aliquis.⁊ ſic ponitur nullus pro aliquis: qꝛ di⸗
gnoſcitur veriſimiliter mens teſtatoris:licet verba precedẽ⸗
tia ⁊ ſequentia nil indicarent fortius in caſu noſtro vbi di⸗
gnoſcitur veriſimilis mens libellantis ⁊ ſunt verba alia in
libello que id demonſtrant. Et viuit perſona libellans que
poteſt ſua verba in libello expreſſa declarare prout ad eum
declaratio ſpectat.l.ſi quis intentione ambigua de iudi.l.in
ambiguis.ff. de regul.iur.cum concor. ⁊ ponderat inter ce⸗
tera Barto. in dicto conſilio ꝙ plerumqꝫ in vulgari ſolet
poni ruditer loquendo niuno pro alcuno .puta dicendo ſi
niuno fara la tal coſa ego puniam ⁊c.ita non eſt miruʒ ſi in
plurali quandoqꝫ: ita ponitur:ita pariter poſſumus dicere
in caſu noſtro ꝙ interduʒ ſolemus dicere in vulgari mai ſe
trouera che io faceſſi tale delictuʒ: ita non inconuenit ſi in
litterali ponatur affirmatiua vnquam pro negatiua nunqꝫ.
Item ſi non exponeretur vnqꝫ pro nunqꝫ non viciaret:qꝛ
ipſe loquitur alternatiue ⁊ interierit de ratiocinio vnde illa
alternatiua poſſet verificari in ratiocinio ⁊ non obſtaret.
Item illud admittere dato ꝙ ſtaret proprie verũ eſt ꝙ po⸗
tius voluiſſet admittere ꝙ̃ pati illam iniuriam:licet hoc nõ
concludat ⁊ ſit ſuperflua adiectio ⁊ non appoſita ꝑ modũ
cauſe non viciat cum prius fuerit per moduʒ cauſe adiectũ
ꝙ potius voluiſſet amittere de ſuo proprio marſubio ⁊c.
Maxime ſtantibus clauſulis generalib⁹ que ſolent apponi
in libellis ⁊ maxĩe ſtante hoc ꝙ ineptitudo libelli nõ viciat
ex forma ſtatutorum. Et maxĩe ẽt qꝛ delictum eſt ꝯfeſſatuʒ:
⁊ cõfeſſionẽ põt ſequi condemnatio etiam ſi emanat ſuper
ꝓceſſu nullo vt in locis egregie adductis ꝑ dñm ꝯſulentẽ.
⁊ in.c.piſanis de reſti. ſpolia.⁊ in .c.cum ſuper de cõfeſſis.
⁊ per Ponta.in.l.magiſtratibus.ff.de iuriſdi.om iudi.

i ¶ Placet etiam concluſio facta per dominum conſulentem
ſuper probationibus teſtium : licet eas aliter non viderim
niſi prout ſua excellentia refert:nec multum curandum eẽt
ſi non omnino ⁊ neceſſario probarent extimationem iniu⸗
rie . Exquo iudex haberet extimare ſaltem interpoſito iu⸗
ramento: ⁊ credendum ſit ꝙ pars iurabit nec iudex debe⸗
ret cenſeri bonus vir qualis debet eſſe ⁊ cenſetur eſſe.l.vir
bonus.ff.iudi.ſolui.⁊.l.continuus.§. cum ita de ver.obli.⁊
l.ſed ſi vnius.§. pretor ait.ff. de iniur. Si i plus vel mi[illegible]
taxaret ꝙ̃ cõmuniter homines maxime ſimilis conditiõ[illegible]
extimarent cuʒ illa cenſeatur eſſe iuſta extimatio rei qua[illegible]
tum cõmuniter extimatur.l.precia in princ.ff.ad.l. fal.itaqꝫ
ad tollendam omnem dubitationeʒ bonus vir ⁊ cautus iu⸗
dex deberet taxare ſecundũ ꝙ teſtes extimant taleʒ iniuriã
⁊ deferre iuramentum parti que veriſimiliter iurabit ꝙ in
libello deduxit. Et concurrent atteſtationes teſtium q nõ
poſſunt niſi ex coniecturis habere notum affectuʒ mentis
ipſius iniuriati qui forte pro minori vel maiori extimat in⸗
iuriam ꝙ̃ communiter homines ſui ſtatus extimarent. Et
iudicium iudicis nec poterit ſibi aliquid impingi : ita ergo
iudici conſulendum eſt. Laus deo.

¶ An ⁊ qñ ⁊ quibus caſibus cõpetat redhibitoria ꝓ aiali
morboſo vendito. Et quid teneaẜ facere vẽditor a ꝑncipio
ad hoc vt non poſſit conueniri redhibitoria.

¶ Conſilium. lxxxj.

In noĩe dñi noſtri ieſu
chriſti. ¶ Viſa copia ſcripte ſuper vẽditiõe
eque inita inter dñam Margaritã ⁊ auguſti
num vẽditores ex vna ⁊ martinum ⁊ perum
iuliani de mõte emptores ex altera partib⁹:
⁊ viſis depoſitionib⁹ duoꝝ teſtiũ: vʒ orlandi ⁊ michaelis:
⁊ proteſtatione facta ꝑ pte dicti Auguſtini venditorie ⁊ re⸗
ſponſiõe fcã ꝑ parte dicti Petri: lʒ ſuper mõ procedendi
deducto poſſet inſtari . Tamẽ qꝛ cauſa ruri agitur nec ſolet
ſuper ritu ⁊ ordine procedẽdi inſtari obmiſſis his que or⸗
dinem procedendi concernunt deueniendo ad merita ⁊ iu⸗
ſtitiam cãe ⁊ obmiſſo ꝙ proteſtatio ſit ſuper equa vẽdita ꝑ

ſtrictum proteſtantem ⁊ auguſtinum: copia ſcripte dicit ꝙ vendiderunt domina Margarita ⁊ Auguſtinus. ⁊ ſic vñr tantare de diuerſis venditionibus: licet prout audio non fuit niſi vna ⁊ de eadem omnes ſentiunt.

a ¶ Viderunt ꝙ venditores foueant iuſtitiam: nam licet de iure vendens animal morboſum teneatur emptori vł q̃to minoris emiſſet ſi habuiſſet noticiam morbi vel ad reddendum precium ⁊ reaccipiendum animal venditū morboſū ⁊ hec per actiones edilitias.ſ.redhibitoria vel quantominoris vt.ff.de edili. edic.per totum.⁊.C. eo.titu.per totū.tñ non competunt dicte actiones emptori qui ſciuit viciū rei empte.l.j.§.ſi intelligatur.ff.de edili. edic.⁊ facit.l.j.in ſi.ff. de acti.empti. ⁊ regula eū qui certus in fine.vnde ſuccedit theorica Bal.in.d.l.j.§.hoc amplius.dicens ꝙ quando proteſtatio emanat ſuper eo de quo ſufficit ſola ſcientia ſufficit ſola proteſtatio nec requiritur conſenſus alterius partis per tex.ibi ⁊.d.l.j.ꝺ acti.empti. Ideo in caſu noſtro in quo duo teſtes deponunt ꝙ venditor fuit proteſtatus ꝙ vẽdebat ala romaneſca e che la vendeua per fragida ꝑ marcia e ꝑ catiuat lʒ alter teſtis non deponat ꝙ emptor conſenſerit nõ videt referre ſm dictam theoricam: nec vř referre ꝙ vnus ex dictis teſtibus fuit mediator ſeu proſoneta: qꝛ lʒ Barto.in.l. deferre.§.idem decreuerunt.ff.de iure fiſci.dicat ꝙ non ſit ydoneus teſtis niſi deponat vtraꝗ parte volente: tñ Bald. in.l.omnibus.C.de teſtibus intelligit dictū Bar. ꝓcedere qñ nolet deponere: qꝛ nõ cogitur proſoneta: ſʒ volens deponere altera pte inſtante eſt ydoneus teſtis ⁊ vř tex.cū gl. prima in verbo legẽ. Sinautē ille emptor conſenſiſſet eſſet longe clarius: qꝛ contractus ex conuentione partium legem aſſumunt.l.j.§.ſi conuenit cum ſimilibus.ff.depoſiti. Et cõſtat ꝙ poteſt ꝯueniri ꝙ venditor non teneatur ſi res euincatur.l.excẽpto.§.ſi.de acti.empti. vel ſi res vẽdita eſt morboſa vel vicioſa.l. queritur.§. ſi venditor.ff.ꝺ edi.edic.

b ¶ His tamẽ nõ obſtãtibus puto rem claram eſſe pro parte emptorū ꝙ vẽditores tenent redhibitoria preſupponit.n. in facto ꝙ dicta equa erat morboſa morbo antiquo de quo dñs habebat noticiã: nam erat morbus antiquus qui apud retinentem ⁊ vtentẽ ea de facili innoteſcit: prout dicit poſſe ꝓbari per expertos in arte quibus in huiuſmodi dat fides l.j.cum ſua materia.ff.de ventre inſpi.in auc.de nõ alie.§.ꝙ autem coll'one.ij.⁊.l.ſemel.C. de re mili.li.xij.⁊.l.j.ff.ſi menſor falſum modū dixerit. ⁊ ſic preſupponitur ꝙ vẽditores habebant noticiam morbi rei vendite: que noticia etiam in dubio preſumitur: qꝛ quis preſumit habere noticiã qualitatis rerū ſuarū.l.quiſquis.C.de reſcin.vẽ.⁊ ibi Bart.⁊ doc. ⁊ in terminis ꝓprijs.ſ. ꝙ venditor preſumit ſcire vicium ꝙ hʒ res quã vẽdit no.Bal.in.d.l.j.§.hoc amplius in princip. ff.de edili.edic.ꝑ tex.ibi ideo debuit venditor notificare emptori viciũ illud qđ habebat animal ꝙ vendebat ne emptor ignorans decipiat.l.j.in ꝓn.⁊.§. hec amplius.⁊ ſeq.ꝺ.edil. edic.⁊.C.e.ti.l.j.⁊.ij. Si igiť nõ notificauit ꝯuenit ꝙ teneatur redhibitoria.⁊ ſic reſtituere precium ⁊ reaccipere ſuum animal. ⁊ ſic neuter dãnificat.qꝛ quilibet hʒ ꝙ prius hẽbat hinc ẽ ꝙ venditor tenet ſiue ſciuerit viciũ ſiue ignorauerit §.cã huius edicti.⁊.l.queritur.§.ſi vẽditor de edil.edic. Tñ diuerſimode tenet venditor qui ſcienter vendidit morboſū ⁊ ille qui ignoranter vendidit differunt aũt in pluribꝰ.

c ¶ Sed quantum pertinet ad propoſitum noſtrũ ille q ſcit rei vicium dʒ illud ſpecifice notificare nec ſufficit ſub generaliter verborũ ꝓteſtari ꝙ non vult teneri de aliquo vicio: nam tunc lʒ paciſcendo ꝙ nõ teneatur de vicio excipiat de pacto replicabitur aduerſus eum de dolo iſte eſt tex.in.d.l. queritur.§. ſi venditor.vbi eſt caſus huius cõſultationis ⁊ eſt gloſella in .d.§.cã que per.d.§.ſi vẽditor.tʒ ꝙ venditor ſciens rei vicium tenetur etiã ſi exceperit.ſ.ſe nõ teneri. ꝙ Bald.in.l.j.in.ij.colũ. ver.ij.opponitur. C.de edili.acti.declarat ꝓcedere quãdo excipit generaliter nõ ſpecificãdo in ſpecie morbum dicens ꝙ quando ignorat ſufficit generaliter excipere ſeu conuenire ꝙ nõ vult teneri de vicio ſecus quando ſcit: vnde in indiuiduo ꝑ hec decidit caſus noſter: ad idem tex.⁊ ꝙ ibi not. Barto .in.l.ea que commendandi in ſi.ff.de contrahen.emp. Nam ita tenetur de dolo venditor qui tacet verum vel obſcure vel captioſe loquitur prout ille qui dicit mendacium ꝙ inducit ad teſtem . Et hinc dixit angelus contra illum qui vendidit equum cum omnibus ſuper oſſibus ⁊ ſchinellis exprimendo aliquod vicium ꝙ apparebat non habere ⁊ aliquod ꝙ habebat ꝙ propter illam expreſſionem non excuſatur . ꝙ dictum ſolet per legentes referri in.l.ſi quis cum aliter de verbo.obli. Ex iſta enim expreſſione non certiorať emptor de vitio ipſius rei prout certiorari debebat: ita cõtigit in caſu noſtro: qui aui dendo ꝙ equa non erat fragida neꝗ marcia etiã ſi expreſſiſſet ⁊ pro bulſa.⁊ ſic ſpecificaſſet ꝓpriũ vitiũ ꝙ habebat teneret fortius ex quo nõ ſpecificauit: ſed ſub generalitate verborũ ꝓteſtatus fuit exprimẽdo ea vitia que nõ habebat vnus autẽ teſtis exprimit ꝙ dixit ꝑ bulſa fragida ⁊c. Alius nõ dicit ꝙ dixerit pro bulſa ⁊ dictus vnius dictũ nullius. l.iuriſiurandi.C.de teſtibus.c.tam litteris extra.eo.tit. cum ſimilibus.maxime cum ille non ſit omni exceptione maior cum fuerit mediator non examinatus de conſenſu vtriuſꝗ partis qui ſm ſententiam Barto.non eſt ydoneus teſtis ⁊ maxima eſt auctoritas Bar. ⁊ nõnulli ſequunt Bart. in.c. dilectorꝫ de teſti.cogen.⁊ facit tex.in.c. mediatores de teſtibus lib.vj.⁊ tenet Mon.in conſi.cclxxxij. ſm ordinem in formis incip.quo ad primum conſultationis articulũ quo queritur an nauta: ſaltem autem dicendũ eſt ꝙ nõ eſt omni exceptione maior.ita ꝙ illa verba ⁊ pro bulſa nõ probant. licet ⁊ ſi probarentur expreſſa fuiſſe idem reſponderem.

d ¶ Concludo itaꝗ rem in dubiam eſſe ꝙ emptores fouẽt iuſticiam. Non obſt. adductis in contrarium quibus ſatis pʒ reſponſum per iam dicta. Non.n.obſtat ꝙ dictus venditor dixit ꝙ volebat vendere pro fragida ⁊c. quia ꝓut.ſ. probaui illa generalitas non releuat: nec ex illa fuit certioratus emptor. Et ſic non ob. ꝙ tradit Bal.in.d.§.hoc amplius.qꝛ dato ꝙ eius dictum ſit verum ꝙ tamen aliter nõ probat iure: nihilominus dʒ intelligi qñ ꝓteſtatur in ſpecie ſi ſciebat rei vitium ⁊ non captioſe.nam alr̃ etiam ſi aduerſarius conſentiret proteſtationi non releuaret eū proteſtatio ſeu pactum per.d.§. ſi venditor.⁊ per .d.l. ea que cõmendandi in ſi.⁊ glo.d.§.hoc amplius. ⁊ ꝙ ipſe Bald. aperte tradidit in.d.l.j.§.eo.tit.verſi.ij.opponitur prout ⁊ ſ.deductum eſt. Laus deo.

¶ An diſpoſitio legis hac edictali de ſcđis nup. que cauet ꝙ vxor plus dare vel quo quomodo concedere non poſſit ſcđo viro q̃ faceret vni ex filijs anterioris matrimonij habeat locũ qñ ſecũdus vir ſtipulatur noie futurorũ filiorũ.

¶ Conſilium lxxxij.

In noie domini noſtri

l Ieſu chriſti. ¶ Imminet in hac cõſultatione articulus i pũcto iuris ſatis dubiꝰ in quo reperio varie ꝯſultũ a clariſſimis doctoribꝰ vʒ an diſpoſitio.l.hac edictali.C. de ſcđis nup. in qua diſponit ꝙ mulier nõ põt dare vel quoquomodo cõcedere vltimo viro de bonis ſuis vltra q̃ dederit vni ex filijs anterioris matrimonij cui minus ꝯceſſerit. Et totũ id qđ plus trãſtulerit in vltimũ virũ applicat filijs anterioris matrimonij vt ibi.⁊.l.quoniã ꝑterite.e.ti. ⁊ in auc. de nup. §.optime locũ ſibi vendicet etiam vbi maritus vltimus ſtipulat nomine futurorũ filiorũ illius vltimi matrimonij: nã tex.d.l.hac edictali. ⁊ alia iura preallegata loquunt qñ dat marito nõ qñ dat filijs mariti. Et ẽ lex exorbitãs ⁊ penalis ergo reſtringẽda: ar.l.ius ſingulare. ⁊ .l.ꝙ vero ꝯ.ff. de.ll. ⁊ regule in penis ⁊ regule q̃ a iure cõi exorbitãt in.vj.cum multis ſimilibus: ſʒ eo caſu iura trãſferunt in filios nõ in maritũ: lʒ maritus ꝓbuerit miniſteriũ ſtipulãdi: merito ceſſet illa cõſtitutio exorbitans. Et maxime qꝛ naturali voto mater cẽſet velle ꝙ bona ſua deueniãt in filios potiuſq̃ i maritũ.l.cũ rõ in ꝓn.ff.de bo. ꝓſcrip.l. ſcripto.ff. vñ liberi.iõ ita paiſcẽdo cẽſet potius feciſſe cõtẽplatiõe filiorum ꝑ quibus ⁊ quorũ noie ſtipl'o fuit interpoſita. Et q dicit in fraudẽ dicte legis fuiſſe appoſitas pſonas filiorũ ⁊ ꝓpterea ſtipulationẽ eẽ inutilẽ p.d.l. hac edictali.§. ſi vero plus ꝟſic. omni circũſcriptiõe deberet fraudẽ ꝓbare: ar.l. quotiẽs.§. qui dolo.ff.de ꝓba.⁊.l.dolũ. C.de dolo.⁊ facit.l. merito.ff. pro ſocio cũ ꝯcor. Et hãc ptẽ firmat Bal.i.d.l.hac edictali verſi.omni circũſcriptione.⁊ ibi refert ſe ꝯſuluiſſe: ⁊ reperio Bal.in hac queſtione pluries cõſuluiſſe vnũ ꝯſiliũ incipit dña Gaia dedit franciſco. Itẽ aliud incipit miror de tanto viro talis incipit berta nupſit imo ꝙ eſt fortius ꝯſuluit idẽ Bal.ꝯſilio incip.queſtio querit de tribus mihi in ordine cccxix.cõcludẽdo ꝙ ſi ſecũdus vir facit pactũ cũ vxore ꝙ ſi vxor deceſſerit cũ liberis ſcđi matrimonij ipſe vir lucret valeat tale pactũ nõ ob.d.l.hac edictali.vñ cum ratiõibus

iuris

iuris tum auctoritate Bal. videtur hec pars amplectēda.
a ¶ In ꝯtrariū reperio cōſuluiſſe Ricciardū de Saly. ⁊ Frā
ciſcū de alber. ⁊ Bal. in. d. l. hac edictali verſi. di eos refert
cōſuluiſſe cortone. Vidi ēt cōſiliū Ioā. de ligna. incī. mihi
vr̄ q̄ vna cū Frāciſco de alber. idē ꝯcludit. Et lꝫ Bal. viſo
cōſilio Io. de ligna. iterū ꝯſuluerit dicēs ꝙ miraf de tanto
viro. Tn̄ cū ⁊ cōſilia Bal. ⁊ cōſilia Frāciſ. de rā. ⁊ Ioan. de
lig. fuerint trāſmiſſa ad Ric. de ſaly. vt decideret quoꝝ opi.
eſſet verior ipſe firmauit opi. Fran. ⁊ Ioānis dicēs ꝙ res
erat clara: lꝫ adeo ꝓfunde fuerit ꝑ cōſilia adductū ꝙ reddi
ta ſit dubia. Itē cōperi ꝙ tādē Bal. inheruit huic ſn̄ie ꝯſi⸗
lio. Quedā nobilis dn̄a faciēs ēt mentionē ꝙ de cōſilio. d.
Ricciar. de ſaly. ⁊ Frāciſ. de alber. fuit ita determinatū Cor
tone: reperio ēt Ang. fuiſſe in hac ſn̄ia ꝯſulēdo in terminis
ꝓprijs ⁊ incip. cōſiliū qm̄ mihi vr̄ ⁊c. Itaqꝫ nō piget inhe
rere dicte determinationi ⁊ tantoꝝ virorū cōſulētiū aucto
ritatibus. Quibus fretus ēt ipſe Bal. mutauit ſn̄iam: de fa
cili enim inter ꝑſonas ꝓhibitas preſumitur fraus. l. q teſtm̄.
ff. de proba. l. cum quis decedens. §. titia de leg. iij. l. j. ⁊. iij.
C. de bo. q̄ lib. igitur cum vxor eſſet prohibita paciſci hmōi
lucrum marito ⁊ veriſilr̄ plus diligeret liberos quos habe
bat q̄ illos qui hactenus non erant in rerum natura: nam
ita eſſe ſolet vt experiētia docet que eſt rerū magiſtra. c. q̄
ſic in ꝓh̄. de elec. li. vj. cum cōcor. ⁊ tradūt doc. in. l. qui ſi ta⸗
bus. ff. de leg. j. ⁊ in materia ꝓbationis ar. a ſolitis ē opti⸗
mum in iure: vt tradunt glo. ⁊ Bal. in. l. neqꝫ natales. C. de
proba. ita ꝙ preſumif eſſe illud qd̓ frequētius ſolet eſſe no.
in. l. non hoc. C. vn̄ cog. ꝑ glo. ⁊ doc. facit. l. ꝙ ſi nolit. §. qui
aſſidua de edili. edic. cum multis cōcor. Eſt itaqꝫ veriſimile
ꝙ noluerit priuare filios primarū nuptiarum quos ꝑſumif
magis dilexiſſe. ꝓp futuros filios quos veriſimiliter nō in
tantum diligebat tp̄e dicti pacti: itaqꝫ quilibet arbitraref il⸗
lud pactum emanaſſe potius cōtemplatione mariti ſeu vt
maritus ad ipſas nuptias cōdeſcenderet q̄ cōtemplatione
filiorum: itaqꝫ cōcurrente legis prohibitione ⁊ ꝑnarrata cō
iectura perſuaderi dꝫ ⁊ ꝑſumi cōtemplatione mariti pactū
illud emanaſſe: nec verba pacti omnino repugnāt: q2 dicūt
ꝙ maritus lucref pro filijs ⁊ nomine filiorum: vn̄ ſonant ꝙ
marit⁹ lucref nō dicit ꝙ filij lucrenf ⁊ dictio ꝓ qn̄qꝫ ponif
pro ꝓp: ita ꝙ denotat cām remotā ⁊ qn̄ occaſionē. l. j. C. ſi
aduer. vē. ⁊ cān̄. Agato. lxiij. diſ. ⁊ Arch. j. q. j. ordinatiōes.
Et illa verba nomine filioꝝ ꝑn̄t intelligi ꝙ nomē ſit filioꝝ
⁊ lucri effectus ſit patris. ⁊ ſic verificenf verba ꝙ maritus
lucref ⁊ v̓ba nomine filioꝝ: ⁊ lꝫ fiat ꝑ has interpetratiōes
violētia verbis ⁊ ꝓp hoc nō me fundem in eis. ſed in rōni⸗
bus prius adductis. Tamē ꝯfert ꝙ verba nō ſunt omnino
repugnantia. Et ſaltem conferantur ꝙ pactum ſit factum
filijs: tn̄ cōtemplatione patris ⁊ ſit lucrū ſit nomine filioꝝ.
⁊ tn̄ maritus lucraf q2 lucrū profectitiū iudicetur ⁊ in pro⸗
fectitijs filius querit patri. l. placet de acqui. here. l. cum
filio de lega. j. inſti. per quas perſonas nobis acqui. §. j.
b ¶ Sequamur itaqꝫ ſententiā Io. de lig. Ricciar. de ſaly. ⁊
Fran. de alber. in caſu noſtro per iam dicta. Et eſt aduertē
dum ꝙ in ſpecie decidif in. d. l. hac edictali in prin. ⁊. l. qm̄
preterite. eo. ti. ꝙ illa ſanctio ꝓcedat in dote ⁊ dona. ꝓp nu
ptias: ꝙ gl. ⁊ doc. intelligunt qn̄ interuenit pactū de lucrā
do ⁊ eſt clarū nō inſto. Et tn̄ de iure diſponif ꝙ pacta ſup
hmōi lucris fiant equalia. l. ex morte. ⁊ aūt equalitas. C. de
pac. cōuen. Ideo nō poteſt obijci ꝙ maritus ēt eſt pactus
ꝙ lucraref vxor ſi predecederet maritus. ⁊ ſic videref iſtud
pactū ex cā oneroſa nō ex liberalitate concedētis ꝓcedere:
lꝫ tex. in. d. §. optime. referēdo diſpoſitionē. d. l. hac edicta
li loquaf in his que ex largitate ꝓficiſcunf in ꝯiugem. Nā
pōt dici ꝙ ſatis pōt dici ex largitate ꝓcedere ſi quis large
effundit in alterū in vnū caſum vt ille large effundat in eū
in alterum caſum ⁊ hoc ſaltē large loquēdo. ⁊ ſic ſaluetur
generalitas. d. l. hac edictali. ⁊ tex. d. §. optime facit q2 do⸗
natio ꝓp nuptias: lꝫ ſit correſpectiua ad dotem: tn̄ dr̄ largi
tas q2 ſpōſalitia largitas nūcupatur vt in auc. vt ſponſali.
larg. in rubro ⁊ nigro. ⁊ in auc. de nup. §. nec illud. ⁊. l. cum
alijs. C. de ſcđis nup. ⁊ in auc. eo decurſum. C. de dona. ꝓp
nup. Item ⁊ dos appellabaf donatio. l. ſi. verſi. ideo enim
C. de dona. ꝓp nup. Itē ꝙ prouenit ex hmōi pactis nuptia
libus: licet reciprocis dr̄ ex munificētia concedētis euenire
vt eſt tex. in. d. §. nec illud iuncta glo. in verbo munificētia.
Cōfert aūt hmōi cōſideratio pacti correſpectiui ꝙ lucrum
hmōi cenſeri debeat profectitium. Et ſic coadiuuat alias ra⸗
tiones ſupra ponderatis vt ſi non prodeſſent ſingula multa
iuuent iuxta. l. ij. in princip. cū cōcor. ff. de excu. tut. Et ma⸗
xime cōſiderato ꝙ ꝑſupponif in themate ꝙ tp̄e dicti pacti
nihil aliud habebat dicta mulier in bonis: licet tp̄e mortis
plura haberet: nā ꝓ certo nō pōt ꝑſuaderi ꝙ amore ⁊ con⸗
tēplatione futuroꝝ filioꝝ voluiſſet priuare oēs primos li⸗
beros ex diuerſis progenitos viris oī ſua ſubſtantia: niſi ꝙ
cōtēplatione mariti dicebaf ad paciſcēdum filijs id aūt qd̓
filijs concedit cōtēplatione patris ꝓfectitiū iudicaf ⁊ patri
querif: ar. l. ſꝫ ⁊ ſi plures. §. in arrogato. ff. de vulg. ⁊ pupil.
⁊. l. aditio de acq. here. ⁊. l. dedit dotē de colla. bono. not. gl.
quā doc. ſequunf in. l. cū opꝫ in ꝓh̄. ſup v̓bo ſubſtātia. C. de
bo. que libe. ⁊ id̓ in effectu patri cenſeaf elargitū ꝑ iam dcā.
c ¶ Hac preſuppoſita concluſione. ſ. ꝙ dicta Nicola dederit
dictos. ccccc. florenos cū dicto pacto ⁊ cēſeaf in fraudem. l.
hac edictali ſeu ꝯtēplatione mariti pepigiſſe. ⁊ ꝯn̄ter ſimus
in terminis. d. l. hac edictali de facili deuenif ad deciſionem
conſultationis: nā in. d. hac edictali decidif aperte ꝙ totum
illud qd̓ per vxorem plus cōferf in vltimū virū q̄ in vnum
ex filijs ꝑoris matrimonij in quē minus cōtulit illd̓ totum
attribuif filijs. ⁊ lꝫ ꝑ. l. qm̄ preterite illud qd̓ a marito auferf
cōe ſit ēt filijs vltimi matrimonij: tn̄ ꝑ auc. ibi poſitā ſum⸗
ptam ex. d. §. optime in auc. de nup. decidif ꝙ ad filios tm̄
prioris matrimonij deuoluaf. Cum itaqꝫ dicta dn̄a Nicola
nihil ex vltima voluntate vel ex actu inter viuos reliquerit
filijs primi matrimonij: ſꝫ inteſtata deceſſerit vt in themate
preſupponif vr̄ ꝙ circa totum illud lucrum militet. d. l. hac
edictali. lꝫ ab inteſtato filij ſuccederent: q2 verum ē ꝙ nihil
fuit ꝑ eam in vltima volūtate derelictū vel datū: aut donatū
fuit. ⁊ ſic verificanf v̓ba tex. d. l. hac edictali. §. ſin vero non
eqs ibi cui minor portio in vltia volūtate derelicta vl̓ data
fuerit aut donata ⁊ clarius in. d. §. optime ibi fili⁹ ex illius
ſubſtantia perceperit aut ex nouiſſima voluntate dimiſſum
aut inuita datum.
d ¶ Conſtat ꝙ dicta verba non verificantur in eo ꝙ ab inte
ſtato ꝑcipif: ideo nō attendaf ea portio in qua ab inteſtato
ſucceditur. ꝙ ⁊ ſuadent verba. d. l. hac edictali in princ. illa
verba teſtō codicillis legati ⁊c. referunf ad vitricum ⁊ no⸗
uercā ex vna pte ⁊ filios prioris matrimonij ex altera. itaqꝫ
ſenſus ꝙ nō pōt plus ex teſtō codicillis ꝯtu dotis vel do⸗
nationis ꝓp nup. vel donatione inter viuos vel cā mortis
cōferre in vitricū q̄ in vnum ex filijs prioris matrimonij:
ſꝫ iſta mulier plus ꝯtulit in vltimū virum ex ꝯtu dotali q̄
ꝯtulerit in filios ꝑoris matrimonij ex teſtō vl̓ codicillis vel
aliquo ex dictis ꝯtribus merito militāt verba. d. legis ꝙ ⁊
vr̄ velle Bal. in. d. l. hac edictali in principio v̓ſi. ita tn̄. vbi
querit an ſupplementū legittime ꝙ hꝫ fili⁹ ex legis diſpo⸗
ſitione ſit in ꝯſideratione ad hoc nr̄m ꝓpoſitū: ⁊ ꝯcludit ꝙ
ſic ea ratiōe: q2 ipſe teſtator qui reliquit minus legittima eſt
fundamentū. nā illud quodā iure accreſcit ad integrā legit
timam. Et ſubdit formaliter iſta qd̓ ſtat in hoc q2 miſcetur
ꝓuiſio teſtōris cū ꝓuiſiōe legis. ⁊ q2 ꝓuiſio legatis venit
ad ꝯfirmādū iudiciū defuncti vt nō expugnef ꝑ querelam
ꝑinde hr̄ acſi teſtōr legittimam reliquiſſet filio. itaqꝫ vſqꝫ ad
ꝯcurrentē quātitatē legittie potui relinquere nouerce iſtā
qōnē habui de facto ⁊c. Que verba Bal. ſonāt ꝙ qn̄ filius
hꝫ aliqd mere ex diſpoſitione legis nō ſit illud in ꝯſidera⸗
tione vt poſſit dari vel relinqui tantūdē vltimo viro. Et lꝫ
videaf durū. tn̄ applaudet v̓bis iuriū ſupra pōderatis ⁊ ſm
hoc totum illd̓ qd̓ ꝯceſſum fuit viro ꝑ illud pactum cenſetur
plus debito conceſſum cū filio maſculo prioris matrimonij
nihil preſupponaf fuiſſe per ipſam matrē datū vel relictum
e ¶ Item eſt aduertendum ꝙ ſanctio ꝑallegata. d. l. hac edi⸗
ctali militat etiam in auo ⁊ auia vt. d. l. §. quā obſeruationem
ſed dicta dn̄a Nicola tempore vltimi matrimonij habebat.
nepotem cui nihil reliquit nec dedit aliqd inuita nec ei po⸗
tuit ab inteſtato ſuccedere cum ſtatutū excludat filias ⁊ de⸗
ſcendentes ex eis extāte maſculo ⁊ in caſu iſto extabat fili⁹
maſculus merito excluditur nepos. Ideo totum id qd̓ lu⸗
cratur vltimus maritus eſt plus q̄ id qd̓ fuit relictum dicto
nepoti: ideo illud totum venit auferendū ab ipſo viro. Sꝫ
hic inſurgit dubitatio. nam in themate preſupponitur ꝙ
dicta Nicola dederat partem dotis filie ſue matriqꝫ dicti
nepotis ⁊ bona materna veriſimiliter deuenerunt in iſtum
nepotem. itaqꝫ nepos habet illam partem dotis ab iſta auia
profectam. ideo poſſet queri an vſqꝫ ad cōcurrentem quāti⸗
tatē potuerit licite paciſci vltimo viro. ⁊ ꝙ ſic. facit. l. illam.
C. de colla. vbi dos conceſſa matri nepotes conferunt tan⸗
quam profectam in eos ab eorum patre. nam aliunde pro⸗

ſecta non conferuntur.l.fi.C.eo.tit. Et hinc Barto.in.l.in
quarta.ff.ad.l.fal.vult ꝙ nepotes illam dotem imputant in
legitimam tanꝗ ab auo profectam.⁊ idez tenuerũt Mar.
filli.Ja.de are.⁊ Jac.but. ꝙ ⁊ voluit Bal.in.l.qm̃ nouella
C.de inoffi.te. ⁊ tenent Raph.fulg.Pau. de caſtr.⁊ Pon.
in.d.l.illam. tñ puto ꝙ illa dos data matri non habeatur in
ꝯſideratione in terminis noſtris: ea rõne qꝛ nepos illã nõ
habet ab auia:ſꝫ a matre hꝫ enim vt heres matris nõ vt ab
auia cõſequutã ⁊ hoc eſt claruꝫ.ſ.ꝙ vt heres hꝫ:ſed quãdo
vt heres matris hꝫ Bar.met voluit ꝯ̃rium in.l.poſt dotem
ff.ſolu.matrimo.in quarta qõne ⁊ ꝓ indubitato.⁊ idẽ vo-
luit Bal.cõſulendo prout ipſe ⁊ refert ⁊ firmat in.d.l.qm̃
nouella.multi aũt tenent magis generaliter ꝙ nepotes nõ
imputent ⁊ non cẽſeantur habere ab auo:vñ vtraqꝫ opinio
ꝯcurrit in his terminis ꝙ nõ cenſeatur habere ab auia.Et
ideo cõſideratis his duabus rõnibus: lꝫ primã ſolam non
libenter firmarẽ cõcludo ꝙ totũ illud lucruꝫ ꝙ debetur ex
illo pacto cenſetur plus debito cõceſſum viro: ⁊ ideo venit
applicãdũ filijs priorũ matrimoniorũ:nec venit aliqd appli-
candum filie vltimi matrimonij ex eo ꝙ auferr̃ pretextu .d.
l.hac edictali per.d.auc.ad eos ſolos.⁊.d.§.optime.

f ¶ Conſuluit aũt Pau.de ca.ꝯſilio incip. Frãciſcus habuit
vxorẽ ꝙ inuitanr̃ ad dictũ lucrũ ẽt filie excluſe ab inteſtato
pp maſculos ex cenſura municipali ⁊ illi cõſilio ſe ſubſcri-
pſerunt primo.d.Ant.de roſel.deinde Joã.de imola ⁊ dñs
Florianus:⁊ ſuadet: rõ ne extẽdantur illa iura municipalia
iurũ correctiua per no.per Bal.in.l.illam de colla.⁊ arg.l.
maximũ viciũ.C.de libe.pte. Et ſm̃ hoc ꝯcurrũt dicti filij
⁊ filia nati ex tertio viro ⁊ dcũs nepos natꝰ ex ſecũdo viro
in viriles. Sed iminet non leuis dubitatio:an dictus ma-
ritus cõcurrat vna cũ eis:ita ꝙ illud lucrum qd erat eidem
deſtinatũ veniat diuidẽdũ in viriles inter euꝫ ⁊ dictos tres
liberos primarꝫ nuptiarꝫ:ita ꝙ tres tãtuꝫ portiões de quat-
tuor applicer̃ dictis liberis.ita ꝙ ipſe maritus ſeu eius filia
tantũ hẽat quantuꝫ vnus ex dictis liberis q minus hꝫ ⁊ in
hac opinione vſir eſſe gl.Bar.⁊ Bal.⁊ nõ ambigo eẽ ſniaꝫ
magis cõeꝫ:tñ tex.ꝓbant ꝯ̃riuꝫ ⁊ vbi neceſſitarer decidere
in alteraꝫ ptem que mihi appareret de iure verior ſemp in-
hererẽ illi parti ꝙ nihil remaneret penes mariruꝫ de eo ꝙ
fuit plus ſibi datũ ab vxore ꝗ vni ex liberis prioris matri-
monij.⁊ ita alſs quodammodo coactus ſubſcribendo poſt
quoſdam claros doctores cõcluſi ⁊ audiui ꝙ fuit in pratica
obtentum. Adduxi iura que vrgent ⁊ quaſdaꝫ auctoritates
ſuper quibus ad preſens nõ me intromitto: quia lꝫ mihi. ⁊
tunc ⁊ in preſenti videatur iuri conſonuꝫ:tñ nõ placet non
inſtante neceſſitate verſari contra opinionem magis cõem.

g ¶ Concludo itaqꝫ circa hãc cõſultatiõem oẽs liberos ꝑdi-
ctos anteriorꝫ nuptiarꝫ de iure cõi admitti debere ad totam
dcãm dotẽ que ꝑ pactũ debebat cedere lucro vltimi viri vł
ſolos vel vna cũ ipſo vltimo viro in viriles ipſa filia vltimi
matrimonij excluſa ꝑ iã dcã loquor autez alternatiue pp id
qd proxime dixi. Reſiduũ aũt bonorꝫ dicte dñe Nicole de
iure cõi ad oẽs dictos liberos cuiuſcũqꝫ matrimonij deferr̃
l.cũ alijs.§.ad maternas.C. de ſecũdis nup.Et deuoluir̃ in
viriles ex quo nõ ſunt plures liberi ſcdi vł vlterioris gradꝰ
nulla ſexus vel agnationis ⁊ cognatiõis drĩa autẽ in ſucceſ-
ſione.C.de ſuis ⁊ legi.⁊ auc.ceſſante.C.de legi.here.itaqꝫ d
iure cõi clara eſſet in hac parte ꝯſultatio: ſed cẽſurã munici
palis admittit maſculos excluſis feminis ⁊ deſcendẽtibus
ex eis:ideo ad ſolum filiũ maſculũ vniuerſa hereditas dictẽ
dñe Nicole deferr̃ excluſis filiabus ⁊ nepote ex filia vigore
ſtatuti ſub rubrica de ſucceſ. ab ĩteſtato ꝙ clare loquir̃.Di-
ſponit tñ ꝙ femina debeat congrue dotari ſm̃ facultatẽ pa-
trimonij ⁊ qualitatẽ perſonarũ ad ſenſum ꝓpinquorũ:⁊ ei
ſtandum eſt per iura vulgaria nepos aũt ex filia nõ eſt dotã
dus:qꝛ ſtatutũ loquitur in parte de feminis nõ de maſcu-
lis deſcendentibus ex feminis ⁊ premiſerat de vtriſqꝫ.ſ.fe-
minis ⁊ ex eis deſcẽdentibus maſculis dũ excluſit ab here-
ditate ⁊ dũ inuitat ad dotem ſolum exprimit feminas:vnde
maſculos ex eis deſcendẽtes excludere videt̃ ar.l. cum pre-
tor de iudic.⁊.c.nõne de ꝑſump.cũ concor.nec eſt dicendũ
ꝙ ſine miniſterio ſtatuẽtes.ita expreſſerint in primo rñſo ⁊
in rñſo defuncta ꝙ loquitur in caſu noſtro. Preterea dos
nõ ꝯgruit viris:ſed mulieribus.l.fi.in prin.de dona.ꝓpter
nup.⁊ eſt notiſſimũ. Et poteſt rõ drĩe aſſignari inter femi-
nas ⁊ maſculos in hac pte ⁊ alſs in multis differũt .l.i mul-
tis.ff.de adop.⁊.l.in eo ꝙ plus.§.mulieribus.ff.de reg.iur.
cum ſimilibus. ideo ſtatutũ illud diſponens ꝙ femine do-

tentur nõ eſt trahendum ad nepotes ex filia per iam dicta.

b ¶ Item ꝑut in hereditate maſculi excludũt feminas ꝑut
ſupra deductũ eſt.ita etiã vr̃ in hoc lucro maſculi ſint prefe
rendi:qꝛ vna lex recipit interpretationem ab alia.l. non eſt
nouũ.⁊.l.nam ⁊ poſteriores de.ll.⁊.c.cum dilectus de con-
ſue.⁊.l.ſi ſerui veſtri de noxa.Et hinc eſt ꝙ lꝫ pactum libe-
ris vel filijs ⁊ filiabus inuitet pariter maſculos ⁊ feminas:
quia talis eſt regłr natura copulatiue ⁊ collectiue.l.gallus.
§.etiã cũ ibi no.ꝑ doc.⁊.l.coheredi.§.diſcretas.ff.de vulga.
⁊ pup.⁊ per Bar.in.l.iuriſiurãdi.§.ſi liberi de ope. libe.cũ
ſimilibus.Tñ qñ pater ſtipular̃ emphyteoſiꝫ ꝓ ſe ⁊ liberis
vel pro ſe ⁊ filijs ⁊ filiabus:lꝫ de iure cõi dicte filie vigore
dicti pacti admitterent̃ pariter.Tñ ſi extat ſtatutũ ꝙ maſcu
li excludãt feminas a ſucceſſiõe excludẽt ẽt ab hac ſucceſſio
ne i emphyteoſi:lꝫ nõ veniãt vt hẽdes:ſed vt filij ex ꝯ̃ctu
paterno.qꝛ cẽſet̃ paciſcẽs ſe ꝯformare i ſua diſpõne iuri ſue
ciuitatis:ꝑut notabiliter cõcludit Bar.i.d.l.iuriſiurãdi.§.
ſi liberi.ff.de op.liber.⁊ in ſuo ꝯſilio incip. Quidã accepit
a quodã alſs queſtio iſta hꝫ duo dubia in ordine. clxxij.ſm̃
ordinẽ peruſinũ ꝙ ⁊ poſt Dy.volunt Bar.⁊ Ange.in.l.he
redes mei.§.cum ita.⁊ Jmo.in.l.fi.de cõdi.⁊ demõ.⁊ in.c.
potuit de locato.⁊ allegar̃ idẽ tenuiſſe Pet.de ancha. in.l.
tres fratres de pactis.⁊ in cõſilio.cccxiij.⁊ Ange.de iſernia
in.c.j.quibus mo.feu.amit. Jtaqꝫ ꝑut in lucro procedente
ex prouiſione patris filijs vt filijs attẽdit̃ ordo qui adhibe-
tur in ſucceſſione inteſtati in hereditate.ita ⁊ fortius videt̃
dicendum in lucro ꝙ defertur filijs vt filijs ex diſpoſitiõe
legis cum maiorem concomitantiam ⁊ ſimilitudinem vna
lex cum alia ꝗ lex cum priuato pacto partium: ⁊ inhaben-
tibus ſymbolum:ideſt ſimilitudinem facilior eſt tranſitus.
l.ſi in rem.§.item quecunqꝫ.ff.de rei ven.

i ¶ Et maxime cum videamus ꝙ ⁊ in alijs diſpoſitio.l. hac
edictali ſe cõformat cuꝫ diſpoſitiõe iuris diſponẽtis de ſuc
ceſſione videmus enim in ſimili ꝙ ꝑut ingrati excludũtur
a ſucceſſione mediãte tñ exheredatione. ita ⁊ ingrati exclu-
duntur ab hoc lucro mediante quadã exheredatione legis
in auc.de nup.§.optime verſi. ſinuero inequalis poſt me-
dium tituli.Jtem per iſtam.l.hac edictali conſeruatur filijs
legittima eis a iure cõmuni delata vt in eadẽ.l. in prin.v.
ita tñ vt quarta pars inſup tex.ibi in verſi.ſinuero pluſꝗ.
⁊ in.d.§.optime verſi.⁊ hoc decernẽs in qbus iuribus de-
ferr̃ tale lucrũ filijs anteriorꝫ matrimoniorꝫ pinde acſi non
fuiſſet datũ vitrico:ſꝫ cõſtat ꝙ ſi nõ fuiſſet datum marito
filij maſculi ꝑferrerent̃ feminis merito idẽ ⁊ eo cãu quo eſt
datũ marito deferar̃ filijs vt maſculi feminis dotatis ꝑferã
tur.Et ex hoc excludar̃ filia femina ⁊ pariter nepos ex filia
ꝑ iã dicta. Reſtat ergo ꝙ deferar̃ filio maſculo q filius ma-
ſculus nõ põt in dicto lucro dotali ingerere hẽdẽ dicti ſer
Petripauli:ea rõne qꝛ ipſe hũit cõtrouerſiaꝫ cũ dicto here
de ⁊ fecerũt generale cõpromiſſuꝫ.Et in fine laudi ꝓnũcia
tur ꝙ inuicẽ nihil poſſint petere aut exigere vltra ſpecifica-
tã in laudo que verba generalia cõprehendunt ꝙ nec poſ-
ſit exigere hoc ꝙ erat datũ dicto marito vltimo.nam illud
erat iam delatum per mortem dicte vxoris matriſqꝫ dicti fi-
lij ⁊ debebatur ab herede dicti ſer Petripauli.itaqꝫ refuta-
tio generalis facta ꝑ laudũ trahitur ad hoc.

k ¶ Nec refragar̃ ſi qs dixerit ꝙ ꝑcedẽs capitulũ laudi loq-
tur de his q̃ deberent̃ vt filio ⁊ hẽdi dicte dñe Nicole ⁊ cſa
in fine poſita generalis reſtringit̃ ꝑ ꝑcedentia.l.emptor.§.
lucius.ff.de pactis.l.ſi de certa.C.de trãſac. per Bar. in.l.
aurelio.§.gayus de libe.lega. ad hoc ẽt.l.ex pluribus de li-
bera.lega.Ergo cẽſeatur refutaſſe ea q̃ ſibi cõpetebãt ex ꝑ
ſona ſue mr̃is vel vt filio ⁊ heredi:ſꝫ hec nõ videnr̃ cõpetẽ
ex ꝑſona matris qꝛ ĩ habent̃ ex diſpõne legis hac edictali
nec hñt filij vt hẽdes vt hr̃ ibi. ⁊ in.d.§.optime merito ⁊c.
Nã ad hoc rñdet̃ pluribus modis.nã ſatis põt dici cõpetẽ
filio ex ꝑſona matris.Ex quo illud capit acſi mater non de-
diſſet marito vt ſupra deductũ ẽ.ſꝫ ſi nõ dediſſet ſuccederet
matri ⁊ haberet ex ꝑſona matris. ſatis ergo poſſũt verificari
illa verba ex ꝑſona matris ſcdo illa vba ⁊ heredi pñt venie-
re ampliatiue non reſtrictiue ꝑ tex.ſingularem.l.ea tñ adie-
ctio.ff.de leg.ij.⁊ ꝙ ꝑ illã.l.tradũt.Bal.⁊ doc. in.l.gallus.
§.ẽt de lib.⁊ po.⁊ Bar.l.ſi is q ducẽta.§.vtrũ de rebꝰ du-
bijs.⁊ moderni in.c.ij.de reſcrip. Et ſic cẽſeant̃ adiudicata
illa q̃ ꝯpetiũt vt filio.itẽ illa q̃ cõpetiũt vt hẽdi.Et iõ ẽt hoc
veniat in illa adiudicatione.Et ſic hẽs dicti mariti hꝫ ob-
tentũ cũ ẽt ſit hẽs illius cui adiudicar̃. Jtẽ ⁊ tertio illa vba
generalia refutationis non patiunt̃ ꝙ trahar̃ ad ea q̃ ſunt
adiudicata

adiudicata. nã illa ſunt adiudicata vni & reciproca ab ſolutio & quodammodo refutatio fit cum pluribus aliis: nõ nõ decet q̃ verba generalia reſtringantur ſolũ ad ea que ſunt adiudicata ſupra vni: nec hoc caſu militant iura preallegata: qꝛ loquunt inter eaſdẽ perſonas. Ex qbus oibus ſimul iunctis cõcludo q̃ dictus filius dicte matris nõ põt aduerſus heredẽ mariti petere aliqd de dicta dote. Laus deo.

¶ Pactũ q̃ p ſingulis denis ſingl'a trina debeant quomõ itelligat & quomodo vba intelligant ſm vſum proferentis.

¶ Conſilium. lxxxiij.

Repetito diuino numie. ¶ Placꝫ mihi Petropbilippo de corneo. U. J. doct. de peruſio concluſiones ſupra facte per excellentiſſimum vtriuſq; iuris doctorem dominum Bartbolomeum ſuzzi. vti patrẽ bono. & res mihi vr̃ ſatis clara ſtante cõſuetudine ſoluẽdi & anteriori vigore prime inueſtiture & ẽ prout per cõſulentem preſupponitur longe anteriori tempore ex quo enim ipſi pmittentes. ita vigore prime inueſtiture que fuerat fcã ſub dictis verbis quartaꝫ & decimã cappã cõſueuerunt ſoluere tres cappas pro ſingulis denis cappis poſtea iterato ſoluendo ſub eiſdem verbis vident intellexiſſe eodẽ modo put prius ſoliti ſunt capere illa verba: quia verba interpretantur prout eis ſolitus eſt vti ipſe proferens. l. ſi ſeruus pluriũ. §. fi. de leg. j. & l. labeo. §. idcꝫ tubero de ſuppel. leg. & ex his que prius geſta ſunt preſumitur circa poſtea gerendas vel poſtea geſtas. c. ſcribam de preſum. & l. diſtin. ſi quis dyaconus. verſi. cuꝫ vero. & xxiij. q. v. ſi apud.

e ¶ Quandoq; ex poſtea geſtis preſumitur circa antea geſta xxxiiij. q. ij. cum per bellicã. & xxiij. diſtin. peruenit. & xliij. diſt. mulieris. & cum verba illa videantur ambigua eſt veriſimile q̃ ita fuerit actũ inter ptes cũ ad interpretandum dubia verba ſtipulationis recurrat ad id qd̃ eſt veriſimilius. & id qd̃ fieri cõſueuit. l. ſemper in ſtipulationibus de regu. iur. & l. in obſcuris inſpici eo. ti. & regula inſpicit in. vj. ideo put dicit dñs ꝯſulens extante tã longiſſima cõſuetudine ſoluẽdi. ita interpretanda verba illa quartaꝫ & decimam cappam nec puto q̃ ẽt circũſcripta cõſuetudine ſoluendi deberent illa verba interpretari put inferũt dicti hoies hoſtellati. ſ. q̃ pro ſingulis denis cappis ſoluant due cappe: nam verba id nõ ſonant: nam aut capimus quartam cappã pro tenente quartum locũ ſeu numerũ quartuꝫ aut capimus pro quarta parte cuiuſlibet cappe ſi capimus ſecundo mõ. tunc dicti homines deberent ſoluere nedũ tres ſed vltra tres cappas de. x. cappis. nam ex vno capite haberent ſoluere. x. quartas capparum que facerent duas cappas cuꝫ dimidia & decima pars. x. capparum eſt vna cappa: ideo deberẽt ſecunduꝫ hãc conſiderationem ſoluere tres cappas cum dimidia.

b ¶ Uel habeat alia cõſideratio fieri ſcilꝫ q̃ prius defalcetur quarta. & ſic debeant due cappe cũ dimidia de decẽ & de reſiduis que reſtant. & ſic ſepteꝫ cũ dimidia debeatur decima pars put ſimilis computatio fit inſti. de. l. falci. §. fi. & in detractione falcidie ſeu trebelleanice & legittime prout habet per doc. in. c. raynutius & c. raynaldus de teſta. & in. c. ſi pater eodem titu. lib. vj. & in. l. q̃ꝗ. C. ad. l. fal. vbi ita declarat Bald. & tunc facto recto computo deberent tres cappe cum quarto alterius cappe. Si aũt accipimus alio modo. & tunc aut capimus pro prima quarta cappa: aut p ſingulis quartis cappis hoc ẽ q̃ pro ſingulis quattuor detur vna ſi ſolũ pro primis quattuor. & tunc pro mille non dabitur niſi vna quarta: qꝛ ita ẽ prima quarta de mille put de octo. Et pfecto hoc eẽt abſonũ q̃ p mille nõ daret niſi vna q̃rta: ſi autẽ nõ dari debent p ſingulis q̃ttuor due cappe: ergo pro octo due quarte cappe debent: & pro. xij. tres. Et cũ debeat etiaꝫ dena ergo nõ due tm̃ de ſingulis deceꝫ: nõ vba nõ capiunt illũ intellectuꝫ quẽ aſſumunt hoies hoſtellati niſi forte ipſi vellẽt facere computuꝫ ſeparatum de ſingulis. x. de per ſe & ſic vndecimã cappã dicere vnam & decimã quartam dicere quartam cappam & vigeſimam dicere decimam: nã hoc mõ ſoluende eſſent bine cappe pro ſingulis denis.

c ¶ Sed per hec fit maior violentia verbis: nã decimaquarta non eſt proprie quarta: ſed eſt decimaquarta & qua rõne pro ſingulis deceꝫ debetur vna ratione illius verbi decimã eadem ratione de ſingulis quattuor debet vna cum ita ſe habeat quarta ad ſingula quattuor put ſe habet decima ad ſingula. x. vt de ſe euidẽs & eſt videre in decimis & in quartis put eſt quarta epiſcopalis & quarta parrochialis & falcidia & trebel. qꝛ quarte de ſingulis. iiij. detrahuntur & decime de ſingulis. x. in his que ſoluuntur ad numerum pondus vel menſuram vt eſt de ſe notum & apparet fere per totũ titulum de decimis. & in. d. l. fal. & ad tre. non inſiſto.

d ¶ Itaq; cũ iſta interpretatio non conueniat verbis neq; ſolite iuris interpretationi q̃ fit in quartis & decimis neq; etiam conueniat veriſimili mẽti que deprehenditur ex prenarratis ſolutionibus & antea & poſtea factis per longiſſima tempora. Reſtat q̃ nullo pacto eſt aſſumenda q̃ & clariſſime oſtenditur conſtat q̃ contrahentes voluerũt facere differentiam inter frumentũ & alia blada alba ex vna parte alia minuta ex altera parte cum de grano & bladis albis conuenerit q̃ ſoluerent quartã & decimam: ſed de minutis ſextum & decimum. Profecto ſi fieret interpretatio quam faciunt dicti homines de ſingulis denis ſoluerentur bina õ minutis prout de grano & bladis albis nec plus nec minus itaq; fruſtra variaſſent de quarto & ſexto. Ex quo euidenter datur intelligi q̃ non fuit ea mens contrahentium. & hoc puto clariſſimum & nullo pacto darem illam interpretationem etiam circunſcripta conſuetudine ſoluendi: ſed vel darem illam quam vltimo loco dedit dominus conſulens & ſic q̃ ſoluerentur trina pro ſingulis denis vel aliam per quaꝫ vltra trina pro denis aliquid plus ſolueretur & vterq; modus intelligendi ſatiſfaceret conſultanti: ideo nõ inſtãdum que nam fuiſſet verior interpretatio. ſ. an q̃ tantum trina ſoluerentur pro denis an aliquid vltra.

e ¶ Sed poſſet inſtari ſi ſingulis quattuor debetur: vna ergo pro duodecim debent tres quarte & vna decima. & ſic quattuor. & ſic augebitur numerus ex quo videmus q̃ pro duobus vna augetur: ſed reſpondeo q̃ pro ſexdecim debebitur alia quarta. & ſic erunt quinq; & pro. xx. debebitur alia. & ſic erunt ſex. & ſic de ſingulis. & ita pro ſingulis denis ſingula trina debent & iſta intelligentia venit mihi in mẽtẽ antequã vidiſſem niotiuum domini conſulentis.

f ¶ Circa ſcdm autem dubium non inſiſto: qꝛ res mihi apparet luce meridiana clarior. Et qꝛ conſultans cum maxima inſtantia ſollicitat & tempus q̃ breue datur non curaui aliter ſup iſta dubitatiõe ſubſiſtere: qꝛ de ſola ſui ſubſcriptione reqſitus cũ magna tẽporis inſtãtia: nõ ſuꝫ ꝯtẽtus in hac parte ſola cõfirmare deciſiones veridicas dñi cõſulentis q quãplurima elegãtia & clariſſima in hac ſcda exitatiõe more ſuo ſolito copioſe in medium adduxit. Laus deo.

¶ Facto pacto de lucrando certam partem dotis muliere predecedente &c. An huiuſmodi pactum ſponſa nondum nupta predecedente habeat locum necne.

¶ Conſilium lxxxiiij.

In noie domini noſtri

i ieſu chriſti. ¶ Lꝫ elegãter & diffuſe ꝯprobata ſit per celeberrimos dominos ꝯſulentes patres & dominos meos boñ. deciſio prime cõſultationis ſuper qua principaliter exitat & in ea ſubſcriptio poſtulatur non mediocriter p̃mo cõgreſſu dubia viſa fuit: tum qꝛ verba ꝯhentium plurimum repugnant que ſm phyloſophos ſunt note paſſionũ mentis probatur in. l. labeo. §. idẽ tubero de ſuppel. leg. c. ij. requiris de appe. cũ concor. hinc ẽ vbi mẽs nõ appꝫ nõ ceſſẽ a verbis diſſona. l. non aliter de le. iij. maxime ſi ſunt clara. l. ille aut ille. §. cũ in vbis. e. ti. & l. j. §. is q naueẽ. ff. de exercitoria cum mulcis ſi. tñ maxie qꝛ fruſtra õ antifacio & lucro dotis agit ante mr̃imoniũ ꝯtrũ cũ antea nõ ſit dos. l. ſi. C. de dona. añ nup. & l. dotis pmiſſio. & l. pmittẽdo cũ ſi. ff. õ iure do. nec iure cõi vel municipali vel ꝯuẽtiõe aliqua debebatur. ita q̃ eluſoriũ erat dubitare ne catherinus añ ꝯtrũ mr̃imoniũ aliquid lucraret dña petra decedẽte añ. xv. annũ nec de facili perſuaderi poteſt q̃ toties ſupuacuo ꝯhẽtes pacti fuerint de hmõi lucro nõ faciẽdo eo caſu quo tale lucrũ abſq; pacto oĩno ceſſabat: & nõ fuerint aliqd pacti eo caſu quo pui dẽdũ erat. ſ. moriẽte. d. petra intra. xv. annũ in mr̃imonio: & nõ ſolũ dicta dña Joãne ſem ia & de facili iuris ignara. Sꝫ etiã Laurẽtius Catherinus & Dñicus maſculi pariter conuenerũt de nõ lucrãdo de dona. pp nuptias q̃ pactum ſupfluũ erat ſi ſpõſa nõ nupta decederet. ita q̃ duruꝫ appebat eã dare tot ꝯuẽtionibus interpretationẽ p quã ꝯuẽtiones

inutiles ⁊ ſuperuacanee reddantur ⁊ verbis violentia fiat.
Et maxie q2 ſi petra poſt decimūquintū annū nō ɔ̄cto ma-
trimonio deceſſiſſet nemo dixerit ꝙ dcūs Catherin⁹ anti-
faciū illō .x.ſ. pro cētinario lucratus fuiſſet de dcis dotib⁹
cum dotes.tūc nō fuiſſent ⁊ ꝓut ꝓmiſſio dotis h3 tacitam
cōditionē.l.itē q2.ff.de pac.⁊.l. ſtipulationē.l.ꝓmittendo.⁊
l.dotis ꝓmiſſio de iure dotium.ita ⁊ pactū3 illud de lucrā-
da pte dicte dotis h3 neceſſario tacitā ɔditionem cum itaq3
poſt.xv.annū lucrū ɔuentū ſm hoc nō debeſ niſi ɔ̄ctis nu-
ptijs ſi ante.xv.annum debereſ ɔtractis nuptijs nulla eſſet
dria inter vnū tps ⁊ aliud ꝙ nō videſ de mēte :⁊ ſi ita eſſet
veriſilr ɔueniſſent ꝙ añ matrimonio nō lucrarenſ ⁊ poſtea
lucrarenſ antifaciū dotis vel donatiōis ꝓpter nuptias cu3
nō eſſet opus totiens diſtinguere tēpora:ſ3 tm̄ diſtinguere
caſus ɔtingentes:⁊ p ṗdicta vt dixi fui multum dubius An
ſup tali mā ⁊ exitatione nō modica deberē3 me intromittē.

a ¶ Tñ ſepe ſepius perſcrutando ⁊ aiaduertendo:tū rōnes:
tū auctoritates dñorū ɔſulentiū ⁊ allegātis: tū etiā3 ea que
infra ſubnectā tandē aium applicui in eandē ſniā3 ſcilic3 ꝙ
dictus Catherinus lucrari debeat ſaltē dece3 pro cētenario
de dote ɔſtitua. Uideo.n. ꝙ ſup bonis alijs p maritū non
lucrandis cōuentio fuit interpoſita:⁊ tñ ēt circūſcripta tali
ɔuentione nihil erat lucraturus:ita ꝙ nō eſſet mirū ſi etia3
circa dotē aliquā ſuperuacuā feciſſent ɔuentionē : ⁊ dato ꝙ
voluiſſent cōuenire ꝙ Catherinus nō lucrareſ aliquid de
dote ēt ſi matrimoniū ante.xv.annu3 ɔtraxiſſet tñ (ea prout
videſ) rōne id ɔueniſſent q2 dcā Joāna nolebat matrimo-
niū eo tpe ɔ̄hi ⁊ ne ɔ̄hereſ ⁊ quodāmodo in penā Catheri
ni ſi ɔ̄ ɔuenta in ea etate dñe petre matrimoniu3 ɔtraheret
voluerit ita ɔuenire. Tñ attēto ꝙ matrimoniū poſtea ɔ̄ctu3
fuit de licētia voluntate ⁊ conſenſu ipſius dñe Joāne non
perſuadeſ ꝙ ea fuerit mens vt pp matrimoniū de licentia
⁊ ɔſenſu ſuo ɔ̄ctum voluerit Catherinu3 generū pena pri-
uationis dicti debiti ṗuari. Et ſic ꝓut mutauit voluntatem
circa nuptiarū ɔ̄ctum. ita ⁊ mutauerit circa ṗuatione3 lucri
veriſilr ɔuentā ne matrimoniū ɔ̄heretur. Et ɔ̄ñter ſuadet rō
ꝙ illa pacta itelliganſ rebus ſic ſe habētibus. ⁊ ſic ipſa dña
Joāna permanente in eadē volūtate matrimonij nō ɔ̄hen-
di arg.l.ꝙ ſeruius cū ſua glo.ff. de condi.ob cām.⁊.l.conti-
nuus.§.cū quis in ſi.ff.de verb.ob.⁊.c.quēadmodū cū glo.
extra de iureiurā .iō nō trahanſ illa pacta ad hunc caſum.⁊
ideo dictus Catherinus nō obſtātibus dictis ɔuētionib⁹
conſequatur dictum antefacium : ⁊ lucrum predicte dotis.

b ¶ Quod ⁊ ſuadetur alia rōne dicta dos erat domine petre
⁊ ſibi reſtituēda veniebat cū ſolutereſ de ſuis bonis ⁊ lucrū
illud qđ prouenit ad maritū extorqueſ in effectu de bonis
vxoris q̄ alš prouentura eſſent ad ſucceſſores vxoris itaq3
dictum pactum reſpiciebat cōmodū dicte petre ⁊ ſuoꝝ ſuc-
ceſſoꝝ ⁊ p ɔ̄ñs cenſeſ pactū alteri factum de iure aūt alteri
ſtipulari vel paciſci nō poſſumus.l. ſtipulatio iſta.§.alteri đ
verb.obli.inſti.de inutili.ſti.§.alteri.⁊.§.ſiquis alij.⁊.ff.de
pactis.l.quedā.§.ſi pactus.⁊.l.⁊.heredi.§.nos aūt cū ſimi-
libus.⁊ ſi dicaſ nō fuit pacta alteri:ſed ſimpliciter.⁊ ſic ſibi
q2 perſona extrinſeca non ſubintelligiſ.l. ſi ita ſtipulatus.§.
griſogonus de verb.ob.hinc eſt ꝙ imperſonalitas ex parte
ſtipulātis nō viciat.ſ. q2 cēſeſ ſibi qs paciſci ⁊ ſtipulari au-
ten.ſi qñ.C.de cōſti.pecu.⁊.l. ſtipulatio iſta.§.ſi.quis ita de
verb.obl. rñdeſ ꝙ l3 verba pacti obligatiua nō diriganſ in
perſonā filie hoc caſu tñ verba executiua effectualiter diri-
gunſ in filiā q2 ɔtinet virtualiter illud pactū ne ſuccedat in
dote ipſi filie vel ne auferat partē dotis a filia vel eius he-
rede. Itē iō nō valet ſtipulatio facta alteri:q2 ſua nō itereſt
d.l.ſtipulatio iſta.§. alteri. ſua aute3 nō intererat niſi q2 ſpe
rabat forte ſucceſſionē ſue filie.⁊ tūc pactū vř eſſe ɔ̄ bonos
mores ⁊ nō obligatoriū p caſu3.l.ſi.C. de pactis faciūt que
habenſ in.l.ſtipulatio hoc mō cōcepta.ff. de verborū.obli.
⁊ ibi p Bar.⁊ doctores . nā ſi ita interpetramur ɔfert effe-
ctualiter in eum caſum quo ipſa mater paciſcens ſuccederet
filie ⁊ quo maritus ſuccederet ex forma iuris municipalis
in pte dotis.⁊ ſic militet diſpoſitio.d.l.ſi. que h3 locū ēt qñ
parens paciſciſ ſuper hereditate filij ꝓut ibi Bal. firmat ⁊
probat generalitas illius tex. Itē lex illa vēdicat ſibi locum
nō ſolū ſi pactū fiat ſuper vniuerſali ſucceſſione heredita-
tis:ſed etiā ſi ſuper rebus ſingularib⁹ vt in eadē .l.ſi. i fine
prout ēt ibi doc. volūt in ſolutionibus nōnullorum ɔ̄triorū
⁊ maxime cōtrarij.l.⁊ ſuum.§. idem probat. vbi idē volūt
ꝙ ⁊ vult Barto.in.l.cum dominus de pecu.lega.

c ¶ Nec refragatur ſi qs dixerit iſtud pactū nō cōfertur ſub
duplici cōditiōe.ſ.ſi paciſcētes ad hřditatē vocenſ ⁊ ſi mor
tua erit filia ꝓut vř requirere tex.i.d.l.ſi.vſi.ſi ille.⁊ vſi.⁊ q2
nō ita.nā rñdeſ ꝙ l3 dicte cōditiōes ñ ſpecificenſ ambe tñ
virtualr cōtinenſ vna exprimiſ.ſ.ſi illa petra morieſ añ.xv.
annū in vno capite ⁊ in alio ſi poſt.xv.annū. alia cōtineſ.ſ.
ſi portio dotis ad maritū đuolueref.nā ſi nō đuolueref nō
erat oportunū.ita paciſci :iō vt pactū opereſ excluſionē lu-
cri op3 ꝙ lucrū illō alš deferaſ.⁊ ſic ineſt tacita ɔditio. Et
q2 nō poterat intereſſe matris niſi i caſu quo filie ſuccedet:
iō cēſeaſ habuiſſe reſpectū ad illū caſu3 : alš de facili fieret
fraus.d.l.ſi. Nā volēs paciſci ꝙ ali⁹ nō ſuccedat in totū vř
in ptē faciet pactū ꝙ ille nō vēdicabat vel nō petet nec acci
piet niſi talē partē nec ſtipulabiſ ſibi dari nec ſub ɔditiōe ſi
ipſe ſuccedet.nā ſi nō ſuccedet nō curabit ꝙ alter nō ſucce-
dat ſi aūt ipſe ſuccedet iuuabiſ pacto retēta opi.gl.i.l.ſi re-
munerādi.§.ſi tibi.ff.mādati quā approbāt bar.bal. ⁊ imo.
in preallegato.§.alteri.⁊ Cy.i.l.pacto ſucceſſoꝝ.C.de pac.⁊
Pau.de ca.in.d.§.ſi pactus.ſ.ꝙ ſtipulatio facta alteri:l3 ab
initio nō valeat pp defectū itereſſe vt dictū ē:tñ ſi ſtipulās
poſtea ſuccedat illi alteri recōualeſcit ſtipulatio pp ſuperue
nientiā intereſſe p.d.§.ſi tibi.⁊ per.l.exiſtimo.ſcđo rñſo de
ver.ob. Cōtrariū tñ t3 in hoc Chriſtophorus de caſtellione
in.l.ſi ita ſtipulatus.§.peſſum de ver.obli. ⁊ Raph.cuma.
in.d.§.alteri p.l.ſi rē meā de ver.ob. ⁊ ſentit Raph. ful. in
d.§.ſi tibi.retēta aūt ſnia glo. Bar.⁊ ſequaciū ſi requirereſ
ꝙ ſtipulatio cōciperef ſub cōditione ſi ſtipulās ſuccederet
parata eſſet via eludēdi illā legē ſi.ſ.nō apponere dictā ɔdi
tionē.nā erit idē effectus:⁊ iō q2 fraudibus ē obuiādū.l.in
fundo.ff.de rei ven.cū ſimilibus.⁊ maxime qñ de facili fie-
ret fraus legi ⁊ quodāmodo ludibrio reddereſ.c. quāto de
diuor.⁊.l.ſi.C. de vſur. rei iudi. ⁊.l.j.§. exceptionis.ff. qua-
rū rerū actio nō daſ cū ſimilib⁹. Et q2 rō text.d.l.ſi.de vo
to captāde mortis que vř pōderari i verſi.ſ3 nobis pariter
militat hoc caſu quo dicta ɔditio ſubticeſ:ꝓut ſi exprimiſ.
Et fortius militat rō ibi poſita in fine q̄ ē generalis:⁊ gene
ralia ēt ſunt verba diſpoſitiua illius legis in vſi. iubemus.
⁊ enim:⁊ ēt generalis eſt ratio poſita in ver.quare enim ⁊c.

d ¶ Licet itaq3 verba ɔſultationis ⁊ allegationis q̄ fiebāt p
cōſultātes nō ſint ita generalia:tñ vba decidētis ⁊ in rōni-
bus ⁊ in deciſione ſunt generalia:iō deciſio illa generaliter
intelligiſ: nā ꝓut dixi doctores ibi volūt ꝙ l3 ɔſultatio lo-
quaſ in paciſcētib⁹ ſup hřditate:tñ deciſio ꝓcedat ēt i paci
ſcētib⁹ ſup rebus ꝑticularib⁹. Itē volūt doc.ꝙ ꝓcedat illa
lex ēt eo caſu quo alter tm̄ ex ɔ̄hētibus eēt ſucceſſor :vt pa-
tet in ſolutiōe ɔ̄rij.d.l.⁊ ſuū.§.idē ꝓbat.ff.de pac. Nā ⁊ in
d.l.ſi.⁊ i.d.§.idē ꝓbat ſoluūt ꝙ ibi ē ſpāle fauore liberatio
nis. Itē Bal.in.d.§.idē ꝓbat ſoluit ꝙ actio eſt creditoris
nō debitoris:iō pactū fuit interpoſitu3 ſup re creditoris ⁊
nō ſup re patris debitoris. Quinimo Raph.ful.vult ꝙ in
terminis.d.§.idē ꝓbat nō valeat pactū niſi debitoris ɔſen
tiat ſaltē ſi paciſcēs nō ſit filius:l3 alij aliter ſentire videāt
vt ꝑmiſi ſ3 nō incōueniret dicere ꝙ fauor liberatiōis opera
reſ validitatē ſolū in filio:ſ3 nō refert quo ad ꝓpoſitū no-
ſtru3. Ex his ꝙ l3 nō ſint ſucceſſuri creditores paciſcentes
tñ militaret diſpoſitio.d.l.ſi. Et ſimilr eɔ̄ ſi filius ſperans
ſuccedere patri liberat debitores vult Bar.in.l.cum dño.
ff.de pecu.le.ꝙ verificenſ termini.d.l.ſi.de pactis. Ex quo
patet ꝙ ſiue ſtipulator ſiue ꝓmiſſor ſit ſucceſſurus ſatis eſt
quātū ꝑtinet ad diſpoſitionē.d.l.ſi.hoc ēt patet ex ſolutiōe
quā dant glo.⁊ doc.in.l.ſiqs ſeruum.ff. de acti. empti.⁊ in
d.l.ſi.de pactis ſup glo.antepenul. vbi vnus tm̄.ſ. ꝓmiſſor
ſperabat ſuccedere.⁊ tñ militarēt termini.d.l.ſi. niſi eēt ibi
ſpeciale eo q2 ꝓmittens tenebaſ ad id qđ ꝓmiſit ex natura
precedētis contractus ꝙ minime contingit in caſu noſtro.
Et ɔ̄ñter doc.volūt ꝙ l3 verba cōſultationis non videanſ
multum generalia tñ diſpoſitio eſt generalis prout genera
les ſunt rōnes pro deciſione aſſignate ⁊ verba deciſionis.

e ¶ Nec obſtat ꝙ nō cōuenit ꝙ quicq̄ alteri deſ:maxime exquo
erat reſtituēda dos niſi quatenus maritus lucraſ paciſcen-
do ꝙ nō lucreſ maritus ſatis virtualr paciſciſ ꝙ nō lucrā-
do totū reſtituet. ⁊ p ɔ̄ñs veniat eidē reſtituēdū quatenus
erit heres ⁊ inter tacitū ⁊ expꝛſſu3 regulariter nihil intereſt
l.cū qđ.ff.ſi cer.pe.⁊.l.itē q2 đ pactis maxime vbi alš fieret
de facili fraus legi.p ſupradicta.⁊ facit.l.q̄ teſtiū.ff.đ ꝓba.
cū cōcor.itaq3 attentis oibus ṗdictis rōnib⁹ ⁊ adductis p
prefatos dños meos. l3 ſingula nō firmē ɔcludo ꝙ dictus
Catherinus nō veniat ṗuādus dicto Antifacio ſaltem quo
minus percipiat decē pro centinario. Laus deo.

¶ An de

¶ An de iure cōmuni filij adoptiui ſuccedant vna cū cete
ris filijs pariter. Stāte ſtatuto ꝙ ſtantibus filijs maſculis
femie nō ſuccedāt: an ſtantibus adoptiuis femia excludat.

¶ Conſilium. lxxxv.

In nomine dñi noſtri Ieſu xpi. ¶ Plura dubia ſatis ſcrupuloſa
imminent in hac cōſultatione. Et agitur de
pluribus hereditatibus. ſ. ſer petripauli ma-
giſtri Cantis. ⁊ Euangeliſte qualiter ſcilicet
eis ſuccedat: iō de ſingulis ſeriatī videbimus vltimo diſſe
rent quedā de bonis alijs ſpectantibus ad ꝯſultantē. Deue
niendo itaq̄ ad hereditatē ſer petripauli. eſt aduertendū ꝙ
filij adoptiui de iure cōmuni ſuccedūt vna cū ceteris filijs:
⁊ ſuccedunt vt ſui. l. cū in adoptiuis. C. de adopt. ⁊ inſti. de
heredi. ab inte. §. admonēdi: adeo de iure cōmuni dicti filij
adoptiui hērent ſuccedere vna cū filia: ſꝫ extat municipalis
diſpoſitio que excludit filiā dotatā extantibus filijs ⁊c. vel
patruo vel fratribus patruelibus: itaq̄ eſt videndū an dicta
filia excludatur iure municipali: ⁊ videbatur dicendum ꝙ
nō: q2 dicti ſer Ioannes ⁊ magiſter cantes nō debent cen-
ſeri filij ad excluſionem filie: q2 filij ſunt ad quē nuptie de-
monſtrant. l. filiū diffinimus. ff. de his qui ſunt ſui vel alie.
iur. adoptiui autem dicuntur filij adoptiui vel filij legitimi
non filij ſimpliciter abſolute ⁊ proprie loquendo.

a ¶ Hinc ē ꝙ ꝯditio ſi deceſſerit ſine filijs verificat̄ ēt ſi de-
ceſſerit cū filijs adoptiuis. l. fideicōmiſſuꝫ de ꝯdi. ⁊ demō.
⁊. l. ſi ita quis. §. ſi. de leg. ij. verbū ergo filius intelligitur de
naturali hinc dicimus ꝙ filiatio nō pōt probari. l. lucius. de
cōdi. ⁊ demon. adoptio autē ꝓbari pōt ꝓprie ⁊ per teſtes ⁊
⁊ per inſtrumentū ex quo datur intelligi ꝙ illa que cauſat̄
ex adoptiōe nō ē ꝓprie filiatio ⁊ ſucceſſiue filius adoptiuus
nō dr̄ ꝓprie filius. Eſt enim fictus filius nō verus: ⁊ verba
maxime ſtatuti correctiui nō verificant̄ in caſu ficto. l. iij. §.
hec verba. de neg geſt. l. ſi. C. de his qui veniaꝫ etatis. ⁊ no.
Bar. in. l. omnes populi. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ Bal. in. l. gallus.
§. ⁊ quid ſi tantū. ff. de liber. ⁊ poſth. ⁊ idē in ſtatuto exorbi
tanti tꝫ Imo. ibi ⁊ in. l. j. §. lex falcidia. ff. ad leg. fal. hinc dicit
Bal. in cōſi. incip. Eſt ꝯſiderandū in ordine. clxj. ꝙ ſtatuta
loquentia de filijs nō verificant̄ in legitimatis ⁊ tñ iſti ha-
bent naturalē filiationē ⁊ legitimā ⁊ adoptiui ſolā legitti-
mam: adeo ꝙ Ange. in ſua diſputatione que incip. nobilis
quidā genere ⁊. o. ant. in. c. ꝑ venerabilē qui filij ſint legitti-
mi. volunt ſpurius legittimatur excludat fideicommiſſariuꝫ
inuitatū ſub ꝯditione ſi talis deceſſerit ſine liberis. ⁊ idē vo
luit Io. an. in addi. Spe. ti. de ſucceſſ. ab inte. circa fineꝫ. Et
idē ꝯſuluit Pet. de anch. in conſi. incip. vr̄ prima facie dictū
ſpuriū ⁊ cōſi. incip. in ſucceſſiōe ab inteſtato. Qd ⁊ vr̄ velle
Iac. de are. ⁊ ſequit̄ bal. vt refert Imo. in. l. ex facto. §. ſiquis
rogatus in fine. ff. ad trebel. dicens ꝙ eſt cōmunis opi. Et
tamen conſtat ꝙ adoptiuus nō excludit ſubſtitutū: vt pre-
dixi itaq̄ ſi legittimatus nō excludit filiam ſm̄ intentionem
Bal. fortius nec filius adoptiuus: ⁊ hoc clarum puto.

b ¶ Itaq̄ non videt̄ ꝙ ſuperſint tales liberi qui filiā exclu-
dāt: nec ſupereſt patruus vel fratres patrueles ipſius defun
cti: iō ceſſare vident̄ vba dicti ſtatuti ꝙ excludit filiā extan-
tibus liberis vel patruo vl' fratribus patruelibus: nec vr̄ ꝙ
a paritate vel maioritate rōnis extendant̄ huiuſmodi ſtatu
ta adeo exorbitātia. ar. l. maximū vitiū. C. de liber. pre. ⁊ no.
Bal. in. l. illā. C. de colla. ⁊ in. l. quecunq̄. C. de ſeruis fug. ⁊
no. per gl. ⁊ doc. in. l. ij. C. de patr. qui filios diſtra. ad hoc. l.
ſi vero. §. de viro. ſo. mat. ⁊. l. precipimus de appe. cū cōcor.
Et dato ꝙ excluderetur a fratre carnali ipſius defuncti vel
filio fratris. Tñ intelligit̄ huiuſmodi ſtatutuꝫ qñ ille qui eſt
cā excluſionis ſuccedit: vt firmat Bar. in. l. j. §. filium. ff. de
bono. poſ ꝯtra. ⁊ Ang. ibi poſt Bar. per. l. ij. §. ſi ſit ꝯſangui-
nea. ff. ad tertul. ⁊ Bal. in. l. ſiquis filiū. C. de inoffi. teſt. ⁊ in
l. quicunq̄. C. de ſer. fug. dum loquitur de ſtatu excludente
auuꝫ maternū ⁊ nō faciente mentionē de auia ⁊c. ⁊ idē tan-
git in. l. ſi defunctus. C. de ſuis ⁊ leg. ꝙ ⁊ voluit Bal. in. l. j.
in ſi. C. de ſecundis nup. ⁊ in ſuo cōſi. mihi. dlv. incip. N. pa
terfamilias: ſꝫ dictus euangeliſta frater teſtatoris nō ſucce-
dit: q2 excluſus a filijs adoptiuis ⁊ pariter excluderent̄ filij
dicti euangeliſte venientes vt filij fratris: ergo vr̄ ꝙ cū dicti
filij adoptiui nō poſſint ſuccedere vt fratres patrueles ipi⁹
filie naturalis vel vt filij fratris ipſius defuncti in ꝯñriā nō
poſſint excludere ipſaꝫ filiā: ⁊ ꝑ ꝯſequēs ipſa filia nō ſit ex-
cluſa: q2 non reperiatur perſona que eam excludat.

c ¶ Sed nihilominus nō obſtantibus predictis putarē di-
ctā filiā nō ſuccedere vba enim ſtatutieā excludunt: nā vba
illa extantibus patruo vel fratribus patruelibus faciūt cō
ditionē. l. euictis agris. ff. de vſur. ⁊. l. a teſtatore. ff. de ꝯdi. ⁊
demon. vnde excludit̄ ſi patruus extat vel fratres patrueles
ſed in caſu nr̄o extabant patruus vl' fratres patrueles ipſius
filie merito ipſa quo ad verba excludit̄. Intelligēdo verba
ſtatuti ſi patruo in fratribus patruelibus ipſius filie qui in
ꝯñtiem vel frater patris. ſ. patruus vel filij fratris patris: ⁊
h̄ interpetratio eſt magis cōgrua menti ſtatuentiū q̄ intel-
ligere de patruo vel fratrib⁹ patruelib⁹ defuncti: nā fuiſſet
ineptiſſima diſpoſitio admittere patruū vel fratres patrue
les ⁊ nullā facere mētionē de fratribus carnalibus. Accedat
id qd̄ ſolebat dicere Bal. in ſuis ꝯſilijs ꝙ ſtatuta ſunt inter
petranda vt nō mereant̄ a ſapientibus reprehendi allegan-
do. l. ſaluius ariſto. ff. de le. pſtan. Habeo itaq̄ ꝓ indubitato
ꝙ ſm̄ vba dicti ſtatuti dicta filia excludit̄ mens ēt ſtatuētiū
eſt ꝙ iſti fratres patrueles excludāt filiā: ⁊ lꝫ ea mens ſit vt
ipſi inuitentur: ⁊ hinc redundet ꝙ qui admittit nō excludit
ſm̄ theoricā ſupra recenſitā. Tñ vbi nō admittitur vt frater
patruelis: tñ admittit̄ ipſemet ꝑ aliā viā adeo ꝙ eius itereſt
filiā excludi nō ceſſat mēs ſtatuētiū que voluit fauere ipſis
fratribus: ⁊ iō filias excludere vt ipſi fratres ꝯſequant̄ he-
reditatē quā hereditatē inſolidū cōſequunt̄ ſi filia repellit̄:
ergo mens ſtatuentiuꝫ militat ⁊ vba iō militet ⁊ diſpoſitio.
Et pro certo ſi ſtatuentes hunc caſuꝫ ꝯſideraſſent: ita indu
bie ſtatuiſſent merito ⁊ ita interpetremur cū verba etiā ad-
aptent̄: ⁊ als̄ eſſet iniquū ꝙ minus cōſequant̄ ꝓpter auctū
vinculū filiationis: maxime cū illud vinculum veriſimiliter
fuerit additum: vt magis ſuccederent non minus.

d ¶ Nec eſt ſemꝑ va illa regula ꝙ ille q nō ſuccedit nō exclu
dit: obmitto id qd̄ tradit̄ per gl. ⁊ doc. in auc. lꝫ. C. de natu.
libe. vbi excludit̄ nālis pp cōiugis ſup exiſtentiā nō ad euꝫ
finē: vt cōiunx ipſa admittat̄. ſꝫ dico ꝙ ēt vbi vna pſona ex-
cludit̄ pp aliā vt pſona excludēs admittat̄ qñq̄ ꝓcedit ex-
cluſio: lꝫ pſona excludēs nequeat admitti: nā hoc ꝓbat̄ in
l. ij. §. ſi ſit agnatus. l. equiſſimū. ff. ad tertul. nā in. d. l. eqūiſ-
ſimū. pr̄ vincit matrē ⁊ ipſa mater excludit̄ ⁊ tñ pr̄ qui eā ex-
cludit nō admittit̄ ſicr in. d. §. ſi ſit agnatus vbi agnatus ex-
cludit patrē i adoptionē deductū ⁊ tñ p̄re excluſo ipe agna
tus nō admittit̄ lꝫ mater ad idē. c. aucte. de cōceſ. ꝓbē. lib. vj.
⁊ gl. §. lꝫ ſi fuerit ⁊ ſoror inſtitu. de ſenatuſcō. tertul. militat
aūt dicta theorica qñ ille qui eſt cā excluſionis nō admittit̄:
q2 nō eſt ſucceſſibilis vt in terminis. l. j. §. filiū. de bo. poſſ.
ꝯtab. Sed vbi nō admittit̄: q2 ab alio excludit̄ ſepe nō cō-
ſiderat̄: put pꝫ in iuribus que adduxi: in caſu itaq̄ nr̄o ſua-
det rō ꝙ nō ꝯſideret̄: attento maxie ꝙ ipſa pſona excludēs
admittit̄: lꝫ nō rōne ei⁹ q̄litatis pp quā excludit. Facit illa
regula ꝙ iducta ad augumētū nō debēt operari diminutio-
nē. l. legata inutiliter. de leg. j. ⁊ de adimen. lega. ⁊ in fauoreꝫ
iductū nō dꝫ retorqueri in odiū. l. ꝙ fauore. de legi. c. ꝙ ob
gratiā. de reg. iu. in. vj. l. ſi rufinus. de teſt. mi. facit ēt q2 duo
vincula in materia ſucceſſiōis fortius operant̄ q̄ vnū auc.
itaq̄. C. communia de ſucceſ.

e ¶ Cōcludo itaq̄ ꝙ hr̄ditas dicti ſer Petripauli fuit deuo
luta ad dcōs duos filios adoptiuos nepoteſq̄ ex fr̄e dci ſer
petripauli excluſa filia lria ⁊ nāli ipſius ſer petripauli: adeo
ꝙ ſi ꝓ p̄te dci magiſtri Cātis hr̄ditas fuit legittie adita vel
imixta ad dcm̄ Ioanneꝫ ſolū dimidia portio ptinet. Si vo
defecit pp repudiationē vel nō acceptationē vel aliter tunc
tota eſſet deuoluta ⁊ ptineret ad dcm̄ ſer Ioannē mediante
iur̄ accreſcendi. l. vnica. §. his itaq̄. C. de cad. tol. l. vnica. C.
qñ nō pet. par. cū multis ſimi. vtrū autē defecerit illa portio
magiſtri Cātis tanq̄ nō plene informat⁹ in facto obmitto.
Eſt tñ circa hāc hr̄ditatē aduertendū: q2 in hr̄ditate delata
filio in p̄tāte vſuſfructus ptinet ad patrē ſi vult. l. cū opꝫ. ⁊
l. cū nō ſolū. C. de bo. que lib. ⁊. l. j. C. de bo. ma. ⁊ quaſi ꝑ to
tos illos titulos: tñ ſi pr̄ nō vult ſuccedere i vſufructu pōt
recuſare ⁊ filius erit heres iſolidū hoc ē in plena ꝓprietate:
put eſt expreſſum in. d. l. cū nō ſolū. §. ſin aūt patre recuſan
te: ⁊ lꝫ querat̄ vſuſfructus patri pōt illū donare filiofami-
lias q hꝫ ꝓprietatē aduentitioꝝ. d. l. cū opꝫ. §. ſin autē. C. de
bo. q̄ lib. put ibi firmant bar. ⁊ Bal. Saly. ⁊ Pau. de ca. lꝫ
aliud velint gl. Ang. ⁊ Raph. ful. volentes ꝙ expectet mor
tis cōfirmationē prout cetere donationes que emanant a
patre in filium. l. ij. C. de inoffi. dona. ⁊. l. donationis. C. de
dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊. l. filie cuius. C. fami. herciſ. cū no. in

dictis iuribus. Nõ tñ multũ refert in caſu nrõ ex quo pater eſt mortuus. Nec video quid diſtet in ꝓpoſito vtrũ cenſeaſ repudiaſſe hereditatẽ per illa verba que protulit dictus ſer Joannes ꝙ.d. Euangeliſta nolebat eſſe hrẽs dicti ſer petri pauli ratificata per patrẽ ⁊ ẽt qꝛ cõſenſit filio: an vero cenſeaſ adiuiſſe ⁊ donaſſe vſumfructũ: inclino aũt in eã ſniam ꝙ cenſeaſ potius recuſaſſe ea rõne vt vſuſfruct⁹ remaneat penes filiũ ꝙ̃ cenſeaſ agnouiſſe ⁊ donaſſe vſumfructũ queſitũ: ſed nõ expedit ſuper hoc inſtare maxime cũ nõ videam ꝙ expediat conſultanti nec eſt a dubietate alienum.

f ¶ Deueniendo autẽ ad hereditatẽ magiſtri cantis cũ ipſe teſtatus fuerit ⁊ fuerit filiuſfamilias. Eſt primo videnduꝫ: an teſtm̃ valeat. ſcd̃o erit videnduꝫ quatenus nõ valeat ad quẽ eius hereditas deuoluaſ. Circa primũ eſt pmittenduꝫ ꝙ regulariter filioſfamilias nõ põt teſtari. l. ſeniuꝫ. ⁊ l. pen. C. qui teſta. face. po. ⁊ l. qui in ptãte. ff. de teſtamẽ. Fallit in caſtrenſibus vel quaſi caſtrẽſibus. l. pen. in fi. ibi niſi certis caſibus. ⁊ l. fi. C. qui teſt. fa. poſ. ⁊ l. fi. C. de inoffi. teſta. Que fit ꝙ dictus magiſter cantes qui ꝓut preſupponiſ habebat quaſi caſtrenſia ⁊ aduertẽtia nõ potuit in aduentitijs teſtari: ſed in quaſi caſtrenſibus ſi ſola quaſi caſtrẽſia habuiſſet teſtari indubie potuiſſet. Sed qꝛ habebat aduẽtitia in quibus decedit nõ teſtatus: qꝛ teſtm̃ nõ valet vr̃ ꝙ nec i quaſi caſtrenſibus valeat teſtm̃ obſtante regula ꝙ nemo põt decedere pro parte teſtatus ⁊ pro parte iteſtatus. l. ius noſtrũ ff. de re. iur. itaqꝫ vel oꝫ in omnibus teſtatus decedere ⁊ ſic teſtm̃ valere vel in nihilo prout hoc arg. vr̃ glo. in. d. l. ius noſtrũ. ⁊ in. l. ſi arrogator. ff. de adop. ⁊ glo. ẽt tangit in. l. j. C. de ſcd̃is nup. Que gl. volũt ꝙ vt ſalueſ illa regula teſtm̃ in oibus valeat: itaqꝫ ꝙ in oibus ſuccedat iſtitutis in teſtõ tñ nõ cõſequatur effectualiter oia ſꝫ alijs habeat neceſſe reſtituere ſm̃ varios caſus poſitos in dictis glo. Et ſi ille gl. procederent ſatis poſſit attentari ꝙ dictus Joannes eſſet heres inſolidũ: ⁊ inſtari ꝙ nõ eſſet indignus: prout cõtingit in terminis. d. l. ius noſtrũ: nec competeret vtilis ex ſtipulatu aduerſus euꝫ: prout in terminis. d. l. arrogator. ⁊ nõ heredi nõ videtur ꝙ competat petitio hereditatis cum illa ſoli heredi ſoleat competere. l. j. ij. ⁊. iij. ff. de peti. heredi.

g ¶ Tamen ille glo. communiter nõ tenentur: ſed tenetur ꝙ ex diſpoſitione legis poſſit quis decedere pro parte teſtatus ⁊ pro parte inteſtatus nedũ ex poſtfacto. l. circa. ff. de inoffi. teſt. ⁊ l. in ſubſtitutione. ff. de vul. ⁊ pup. Sed etiã ab initio quando diuerſa patrimonia diuerſo iure cenſentur prout contingit in. d. l. arrogator. nam Pet. Bart. Bal. ⁊ Saly. ⁊ communiter omnes tenent ꝙ ſi filio arrogato pater arrogator ſubſtituit: qꝛ nõ põt ſubſtituere niſi quarta i reſiduo decedet inteſtatus: qꝛ illa regula ceſſat quando ex legis diſpoſitione opꝫ a regula illa recedere: nam dato vno ſpeciali ibi ſcilicet ꝙ quis cenſeaſ duos partes qui poſſunt ſubſtituere reſultat aliud qđ ipſe poſſit decedere cũ duobus teſtamentis ſi ambo patres faciunt filio teſtamentũ cõtra regulam. §. poſteriore inſti. quibus mo. teſta. infirmen. Itẽ reſultat aliud ꝙ ſi pater arrogator ſubſtituit ⁊ mõ ſubſtituit pater naturalis tũc qꝛ pater arrogator põt tantuꝫ in quarta ab eo relicta ſubſtituere infertur aliud ꝙ teſtamentũ ſuũ facit filium impuberem decedere teſtatũ ſolũ in quarta ſibi a patre arrogatore relicta in neceſſariã cõſequentiã infertur ꝙ in reſiduo decedit inteſtatus ſeu proprius loquẽdo inteſtabilis ſm̃ doctrinam iuriſconſulti in. l. j. in prin. ff. de ſuis ⁊ legi. prout volunt prefati doc. Et idem volunt Bar. Bal. ⁊ Raph. ful. in terminis. l. j. C. de ſecundis nup. ſcilicet ꝙ decedat ibi quis pro parte teſtatus ⁊ pro parte inteſtatus: idẽ quando ſtatutũ vnius patrie diſponeret ꝙ valeat teſtamentum filijſfamilias puta ſtatutum peruſinum ſi filiuſfamili. peruſinus teſtatur ⁊ hꝫ bona peruſie ⁊ alibi decedet teſtatus quo ad bona peruſie exiſtentia ⁊ quo ad bona alibi ſita decedet inteſtatus: prout volunt Bar. ⁊ Bal. in. l. cunctos populos. C. de ſum. trini. ꝙ eſt etiam de mente Pet. de anc. in repe. c. canonum. de conſtitu. in antiquis col. xcj. ⁊ idẽ dicit Bald. in. d. l. cunctos populos in ſtatuto diſponente ꝙ poſſit quis inſtituere ſpurium preſuppoſita validitate ſtatuti ſiquis inſtituit filium ſpurium inſtitutio non trahetur ad bona ſita extra territoriũ ſm̃ eum: iura enim exorbitantis permiſſiua circa huiuſmodi ſucceſſiones militant ſolũ quo ad bona intra territorium conſtituta ⁊ ſi in diuerſis patrijs ſunt diuerſa iura municipalia qõlibet ius ſeruabiſ quo ad bona ſita in territorio ſuo: prout volunt prefati doc. in locis preallegatis ꝙ ⁊ voluit Lapus ſuo conſi. cccvj. incip. in primis videndum eſt poſituꝫ poſt allegationem. xcj. ſub ti. de teſta. loquens i iure municipali anglicano ⁊ iuremunicipali ſenenſi. Et idem circa conſuetudinem anglicanam voluit Jo. an. in addi. Spec. in ti. de inſtrumento edi. §. compendioſe. ⁊ pet. de anc. i repe. c. canonũ. de ꝯſti. col. lxxxvij. idẽ ẽt volunt Ja. de rauen. Gui. de cu. ⁊ Cy. in. d. l. cunctos populos dicẽtes ꝙ ꝯſuetudo anglicana diſponens ꝙ pmogenitus ſuccedat alijs filijs ex excluſis nõ vẽdicat ſibi locũ in bonis ex̃ angliã ſitis ꝙ ⁊ vult bar. ibi i. vij. q. ⁊ bal. col. xv.

b ¶ Hinc dixit Bal. in. l. ij. C. que ſit lon. conſue. ꝙ ſtatutum excluſiuum feminaruꝫ a ſucceſſione ſtantibus maſculis nõ trahitur ad bona extra territorium ſita. ⁊ idẽ voluit in cõſi. dliiij. incip. quidam iudeus ⁊ ibi etiam dicit ꝙ ſiquis habet bona in diuerſis territorijs ⁊ ius municipale diſponit contra ius cõmune in vno ex dictis territorijs circa teſtamentum ſi teſtatur in illo loco ſeruabitur ius illud municipale quo ad bona ibi ſita ⁊ non quo ad bona alibi ſita. Et licet quis nõ poſſit ſuccedere pro parte teſtatus ⁊ pro parte inteſtatus tamen procedit quando ſucceditur ſm̃ iuris communis regulas: ſecus vbi irregulariter ſucceditur: prout in huiuſmodi terminis: an talis poteſt dici ſucceſſio anormala in qua non ſeruantur iuris regule. inſti. de eo cui libera. cauſa bona addi. ſꝫ Bal. in. d. cõſi. dliiij. ⁊ ſic ſumi poſſunt recte intuenti due reſponſiones ad cõtrariũ que tñ ſatis in idẽ cõfluunt: poteſt ⁊ tertio in terminis noſtris reſponderi ꝙ regula legis ius noſtrũ traditur in paganis vt ibi littera exprimit ergo nõ in caſtrenſibus vel quaſi caſtrenſibus: ſꝫ in caſtrenſibus vel quaſi caſtrenſibus ex vna ⁊ paganis ex altera põt quis diuerſimode decedere. ſ. in alijs teſtatus in alijs inteſtatus vt ibi a ꝯtrario littere. Diceret etiã quiſpiã ꝙ in paganis non decedit inteſtatus: ſed inteſtabilis per. l. j. in prin. de ſuis ⁊ leg. ſed prime reſponſiones magis placet hic dicit notabiliter Bal. in cõſilio mihi. dliiij. incip. quidã iudeus ꝙ ſiquis hꝫ bona in diuerſis territorijs in quibus ſunt diuerſa iura in ſucceſſione teſtamentaria vel ab inteſtato equiparatur militi teſtanti in diuerſis patrimonijs.

i ¶ Reſtat itaqꝫ ꝯcluſio clara ꝙ teſtamentũ predictũ valeat qua ad bona quaſi caſtrẽſia ⁊ in his eſt heres ſolus ipſe ſer Joannes inſtitutus: ſꝫ in alijs bonis ſuccediſ ab inteſtato.

k ¶ Circa ſcd̃m eſt querendũ ad quos eius bona aduentitia deuoluantur. Et profecto de iure cõmuni deuoluerentur ad filias in auc. de here. que ab inte. §. j. ⁊ in auc. in ſucceſſione. C. de ſuis ⁊ legi. nam ſaltem iure nouiſſimo filiuſfamilias habet heredẽ in aduentitijs vt dictis iuribus. ⁊ l. ꝙ ſciris. C. de boniſqꝫ libe. ⁊ facit. l. auus in prin. de iure do. ⁊ no. Bart. in. l. ij. ff. de caſtren. pecu. ⁊ pro indubitato ponit idem Bar. in. l. poſt doteꝫ in. iij. q. ff. ſol. ma. ꝙ ⁊ tenent omnes: ideo nõ inſtandũ. Filie tamẽ de iure municipali excluduntur cũ ſuperſunt pater ⁊ fratres carnales vtrinqꝫ cõiuncti ⁊ frater conſanguineus ipſius magiſtri cantis patruiqꝫ ipſaꝝ filiaꝝ qui excludunt filias: prout ⁊ ſuperius deductũ eſt: excluſis autẽ filiabus ſuccedunt pater ⁊ fratres vtrinqꝫ coniuncti in viriles excluſo fratre conſanguineo auc. defuncto. C. ad trebel. ⁊ auc. ceſſante. C. de legi. heredi.

l ¶ Item eſt aduertendum ꝙ ſupradicta procedunt in ſucceſſione ab inteſtato. Si autẽ dictus petruſpaulus feciſſet teſtamentum dicti filij adoptiui nõ inuitati in teſtamento nõ poſſent ſuccedere contra dictum teſtamentum vt eſt expreſſum in. l. cum adoptiuis. §. ſed ne articulum. C. de adopti. Et qꝛ nõ diſtinguit videtur procedere ſiue fuerint adoptati tempore teſtamenti ſiue poſtea per iura vulgaria: ſed eſſet tunc inſtanduꝫ: an dicta filia ſi fuiſſet in dicto preterita poſſit dicere dictum teſtamentum nullum vel ruptum ſi forte nata fuiſſet poſt conditum teſtamentum. Circa ꝙ dicenduꝫ eſt ꝙ ſaltem ſi in dicto teſtamento fuerunt inſtituti illi qui vigore iuris municipalis filiam excluderent ab inteſtato vel alter eorum dicta filia preterita non redderet dictum teſtamentum nullum vel ruptum: qꝛ regula eſt ꝙ qui non ſuccedit ab inteſtato non ſuccedit contra teſtamentum prout voluit Bar. Et ideo ſi in dicto teſtamento fuiſſent inſtituti dicti filij adoptiui fratres patrueles dicte filie vel eorum pater patruus ipſius filie dicta filia nõ haberet regreſſum cõtra dictũ teſtamentũ: maxime ſi fuiſſet ꝯgrue dotata prout mihi preſupponitur ꝙ dotata fuit a dicto ſer petropaulo.

m ¶ Si naũt fuiſſet in dcõ teſtõ iſtitutus dict⁹ patruus poſſet ꝓbabiliter dubitari: an cenſereſ repudiaſſe dictã hereditatẽ ex teſtõ ſibi delatã. Ex his que ſupra deducta ſunt i facto: circa ꝙ ſunt ꝑpõderãdi duos caſus vnus ſi dictus euan

gliſta

geliſta habuit notitiã dicte ſue inſtitutionis alias ſi notitia
nõ habuit. Si enim notitiã nõ habuit dicte ſue inſtitutio-
nis nõ cenſet repudiaſſe ea rõne: q2 ignorans hẽditatẽ ſibi
delatã ⁊ ex qua cauſa delata ſit nõ põt repudiare nec adire
l.ſi is ad quẽ.l.is põt.l.in repudiande.l.heres inſtitutus.⁊
ll.ſeq.ff.de acqui.here. Sin autẽ habuit notitiam.⁊ tunc ex
quo aſſerit hereditatẽ eſſe delatã ab inteſtato ſer Joanni ⁊
vult ꝙ ipſe ſer Joãnes eã ab iteſtato ꝯſequat in neceſſariã
cõſequentiã ſequit ꝙ ipſe cenſet repudiaſſe hereditatẽ ſibi
ex teſtõ delatã per.l.illud.ff.de acqui.here.⁊.l.ij.ff. de iuriſ.
om.iud.⁊.l.ad legatũ.⁊.l.ad rem mobilẽ de procu.cũ ſimi.
Indubio autẽ in facto alieno preſumitur ignorantia.l.ſi.ff.
pro ſuo.l.verius de proba.⁊.c. preſumitur.de reg.iur.in.vj.
Tñ ſcientia ex cõiecturis ⁊ pſumptionibus ꝓbat. Et ꝓfe-
cto ꝯſanguineus ſolet preſumi habere notitiã de ſpectanti-
bus ad cõſanguineũ.l.octaui.ff.vnde cogna.l.de tutela.C.
de in integ.reſti.mino. Itẽ vicinus preſumitur habere no-
titiã de geſtis per vicinos.l.ſi vicinis.C. de nup.c. q̃tro.de
preſump. q̃tomagis domeſticus ⁊ commenſalis de geſtis
per fratrẽ in domo cõmuni cũ tantomagis vigeat ratio pre
ſumende cõiecture ſciẽtie q̃tomaior eſt vicinitas ⁊ cõtinua
conuerſatio facit.l.cõſenſu.§.ſuper plagijs.C.de repudia.⁊
in concor.ibi allegatis in glo.in verbo eaſdem.

n ¶ Cõcurreret ẽt poſſet alia cõiectura: eodẽ die loco ⁊ teſti-
bus ⁊ manu eiuſdẽ notarij dictus Vangeliſta feciſſet aliquẽ
ꝯtractũ cũ dicto ſer petropaulo: nã que fiunt eodẽ die loco ⁊
teſtibus ⁊ manu eiuſdem notarij ſolent cõiter fieri inconti
nenti ⁊ ſucceſſiue vno contextu.arg.l.ꝯtinuus in prin.ff.de
ver.ob.iuncta.l.j.in prin.eo.ti.⁊ no.bal.in altera ex ſuis re-
petitiõibus.l.perens.C.de pac. ſumitur ex his que habent
per bal.⁊ doc.in.l.pe.§.ſi mulier.ff.ſol.mat. Et nemo nega
ret quin cõiter hoc ꝯtingere ſolet ⁊ argumentũ a ſolitis eſt
optimũ in iure ẽt mã ꝓbationis no.glo.⁊ Bald.in.l.neq̃
natales.C.de ꝓba.ſumit ex no.per gl.⁊ doc.in.l.nõ hoc.C.
vñ cog.ar.l.ſemper in ſtipulatiõibus ⁊.l.in obſcuris inſpici.
de re.iur.in.vj.⁊.c.inſpicit.eo.ti.li.vj. cũ multis ſimilibus.
Et ẽt eſſet ꝯiectura ꝙ ſi ipſe fuiſſet inſtitutus a fratre maxi
me ſi frater fuiſſet receſſurus ⁊ ire in longinquas ptes nõ
celaſſet ipſi fratri quẽ iſtituebat: ⁊ ſi tũc nõ dixiſſet veriſimi
liter iunxiſſet notario ⁊ teſtibus ꝙ eidẽ fratri inſtituto no-
tificarent: ſaltẽ poſt eius mortẽ: nõ cũ dicta renunciatio ema
nauerit poſt mortem dicti ſer petripauli forte per aliquos
annos poſtea nõ eſt veriſimile ꝙ ſibi nõ fuiſſet notificatũ.

o ¶ Itaq̃ ſi ꝓdicta oĩa cõcurrent putarẽ ex his oĩbus ſatis
apparere de ſciẽtia dicti euangeliſte: vt ſi nõ ꝓſunt ſingula
multa iuuent.l.excuſant in prin.cũ cõcor.in gl.ibi allegatis.
ff.de excu.tu. Et p ꝯñs dictus vangeliſta cenſeret ꝓſuppo-
ſita ſcientia repudiaſſe hẽditatẽ ex teſtõ delatã: ⁊ ſucceſſiue
tũc cenſeret delata hereditas ab inteſtato: ⁊ q2 tunc tempo
ris magiſter cantes erat predefunctus ⁊ ſupererat ſolus ſer
Joannes filius adoptiuus nepoſq̃ ex fratre dicti ſer petri-
pauli ad cuꝫ ſoluꝫ deuoluta fuit ⁊ pertinet hereditas dicti
ſer petripauli: lꝫ magiſter cantes ſuperfuerit tempore mor-
tis ſer petripauli vt eſt expreſſum.l.ſiquis filio exheredato
in prin.de iniu.teſt.cũ cõcor.ibi adductis per gl. Sed circa
hoc poſſet inſtari quid ſi non fuiſſent inſtituti dicti fratres
patrueles neq̃ dictus petrus: an dicta filia poſſet succede-
re de quo ad preſens me non intromitto: q2 conſultationis
aſſerit nullatenus credere talem caſum contigiſſe.

p ¶ Inſuper circa hereditatẽ iſtius ſer petripauli poſſe inſta
ri quãta cenſeret fuiſſe legittima dicte filie ſi nõ excluderet
vigore ſtatuti: attento ꝙ ſoleat dici ꝙ in dubio nõ cenſeat
eſſe congrua dos ſi eſt minus legittima que de iure cõmuni
deberet ꝓut hoc voluit Saly.in auc.reſq̃.C.cõia de le.ar.
illius tex. Et vidi pluries ꝯſultũ per itegerrimi iudicij fa-
moſſimũ doctorẽ dñm Benedictũ caprã: ⁊ idẽ alĩs ꝯſulen-
do viſum fuit alio nõ dicto ⁊ ſic in dubio eſſe reſpondẽdũ:
lꝫ ꝓfatus dñs Benedictus largius illud firmaret: ⁊ ſatis ẽt
videat eſſe de mente bal.⁊ Saly. Videndũ eſt itaq̃ q̃ta fo
ret legittima dicte filie circunſcripto dicto ſtatuto: ⁊ nõ in-
ſtando arbitror legittimaꝫ dicte filie eſſe tertiam tertie ⁊ ſic
nonã partẽ bonoꝝ dicti ſer petripauli: nã legittima ẽ tertia
eius ꝙ quis eſt habiturus ab inteſtato.l. parentibus.⁊.l.cũ
queritur ⁊ auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſta. Sꝫ ab inteſtato
nõ fuiſſet habitura dcã filia niſi tertiã ptẽ cuꝫ filij adoptiui
ſuccedant ab iteſtato tanq̃ ſui vna cũ nãlibus.vt.d.l.cũ in
adoptiuis.⁊ i.l.ſi te.de luis ⁊ legi.C.merito ⁊c. Et ꝓpterea
dicta dos data dicta filie nõ dꝫ cenſeri incõgrua ex eo q2 ſit

minor legittĩa q2 ꝓut mihi dr̃ longe excedit dictã nonã ptẽ.

q ¶ Inſurgit aũt circa hoc dubiũ nõ leue quid de legatis de
dicto teſtõ relictis. Et vr̃ dicẽdũ ꝙ dictus heres iſtitutus
lꝫ tantum in quaſi caſtrenſibus ſuccedat vigore dicti teſta-
menti. Tamen debeat ſoluere integra legata in q̃titatibus
ꝯſiſtentia dummodo vires patrimonij quaſi caſtrenſis ſub
ſiſtant detracta quarta detrahenda: naꝫ teſtator nõ reliquit
dicta legata magis de vno patrimonio q̃ de alio lꝫ ſimplici
ter forte onerauit heredẽ vt legatis ſatiſfaceret non iniun-
gendo de quo patrimonio ſatiſfaceret nec magis artatur ſol
uere de patrimonio teſtatoris q̃ aliunde: id quatenus ho-
norat teneat ad obſeruantiã onerũ legatoꝝ immo ſi nõ cõ-
fecit inuentarium videtur ꝙ inſolidum teneatur in auc.de
heredi.⁊ fal.§.ſi vero nõ cõfecerit inuentariũ. Et facit etiã
q2 quãdo teſtator circa heredis inſtitutionẽ ducit ignoran
tia legata in eo teſtamento relicta valent: lꝫ inſtitutio vitiet
l.cum mater.ff.de inoffi.teſtõ.⁊.l.ſi.ff.de heredi.inſtit.⁊ fa-
cit.l.iij.C.de inoffi.teſtamento: id ſi dictus cantes credidit
poſſe inſolidũ inſtituere dictũ ſer Joannẽ in vniuerſis bo-
nis ⁊ nõ potuit nõ ex hoc vitiatur legata. Et maxime q2 ca
idubio dꝫ adhiberi iterpetratio vt actus valeat.l.quotiẽs
in ſtipulationibus.ff.de ver.ob.⁊.l.quotiẽs.ff. de reb.dub.
⁊.c.ſi papa.de priui.li.vj. Et q2 in teſtis plena iterpetratio
adhiberi dꝫ.l.in teſtis.ff.de re.iu.⁊.c.cũ dilectus.ex de do.

r ¶ In ꝯtrariũ videbat ex quo legata nõ ſunt ſpecifice: ꝓut ar-
bitror relicta a dicto Joanne inſtituto herede: nõ vr̃ ꝙ he-
res teneat niſi pro quota portione hereditaria.l.pro here-
ditarijs.C.de here.li.acti.⁊.l.j.C.ſi cer.pe. Sꝫ quaſi caſtren
ſia nõ ſunt portio aliqua quotatiua hereditatis vt de ſe eſt
notũ merito nõ videbat ꝙ inſolidũ vel ad aliquã quotã di
ctoꝝ legatoꝝ ſoluendoꝝ teneret: ſed tanq̃ ſucceſſor in re-
bus particularibus nõ teneat ad hmõi onera per ea que ha
bent in.l.quotiẽs.C.de heredi.inſti.⁊ in.l.ex facto ꝓpone-
batur.ff.eo.ti. vbi bonus tex.ꝙ inſtitutus in bonis italicis
quatenus vigore inſtitutionis percipit italica cenſetur ſuc-
ceſſor ſingularis non vniuerſalis nec eo reſpectu eũ ſequun
tur onera hereditaria: ſꝫ bene ſequuntur quatenus alio nõ
inſtituto ſucceſſio trahitur ad vniuerſum ⁊ attẽditur quota
illius ſucceſſionis vniuerſalis non quantitas illorum bono
rum italicoruꝫ: prout ibi notabiliter probatur: ideo pari ra
tione videbatur ꝙ ſucceſſor in bonis quaſi caſtrenſibus nõ
teneatur ad ſubeundum onera hereditaria.

s ¶ Lꝫ autẽ doc.in pleriſq̃ locis tractent hunc articulum ꝙ
teſtm̃ ⁊ inſtitutio qñq̃ valet reſpectu aliquoꝝ bonoꝝ ⁊ nõ
in totũ vt.ſ.deduxi. Nõ tñ reperio ꝙ aliquid tangant quid
tũc fiat de legatis ſeu fideicõmiſſis in tali teſtõ relictis itaq̃
cuꝫ rõnes hincinde plures valeant aſſignari ſubſiſto quid
nã cenſendũ ſit ꝓut inquit iuriſcõſultus in.l.ſeruũ quoq̃
in prin.de procu.⁊ in.l.ſi me ⁊ titiũ.ff.ſi cer.pet. tñ tandem
puto ꝯcludendũ ꝙ nec in totũ valeant nec in totũ vitient.
nã ex quo inſtitutus attenta mente teſtatoris ⁊ verbis teſtĩ
erat in totũ ſucceſſurus ⁊ nõ ſuccedit niſi in pte nõ eſt de-
cens nec ꝯſonũ menti teſtatoris ꝙ ipſe inſolidũ habeat pre-
ſtare legata alij qui ſuccedunt in paganicis nihil habent cõ
tribuere q2 filiuſfamilias non poterat circa paganica teſtari
vt eſt notiſſimũ: vnde ex quo heredi ſcripto diminuitur cõ
moduꝫ q2 nõ ſuccedit in totũ: ideo diminuitur etiã onus ⁊
hoc probat tex.in.l.pe.ff.de codicillis.vbi Bart.ſic ſumat
relicta ab vno quem quis ſibi ſoluꝫ ſucceſſurum putabat ſi
pro parte ſuccedit pro parte debentur ſi ſunt diuidua ſi in-
diuidua nihil.h.d.illa lex ſm cũ ꝙ in terminis videtur de-
cidere caſum noſtrum: ⁊ ſm illum puto decidendum.

t ¶ Nec obſtant adducta in cõtrariũ.nã nõ cõfectio inuen-
tarij operat vt heres nequeat ſe iuuare eo: q2 hereditas nõ
ſit ſoluendo vt probat ex rõne tex.l.ſi.§.ſin autẽ dubius.C.
de iure delibe.⁊ probant verba text.in.§.ſi vero nõ fecerit
inuentariuꝫ in auc.de heredi.⁊ fal.vbi ſolũ iniungit nõ fa-
cienti inuentariũ ꝙ ſoluat integra legata: lꝫ ꝓtendat ꝙ exce
dant vires patrimonij: ⁊ lꝫ ꝓtendat detrahere falcidiã quaſi
ſit ſuſpectus vt bona ſubtraxerit vt innuunt v̾ba illius tex.
⁊ dicunt doc.in preallegatis iuribus.⁊ Bar.in auc.ſed cuꝫ
teſtatur ad treb.nõ autẽ iuuantur legata que alia ratione vi-
tiabantur in totũ vel minuebantur: q2 pena illius tex.nõ eſt
amplianda regula in penis in.vj.l.ſi preſcs.⁊.l. interpetra-
tione.de penis cuꝫ ſimilibus hinc eſt ꝙ legittima reſecat le
gata lꝫ filius nõ faciat inuentarium: q2 legittima nõ perdit
prout firmat glo.in auc.de heredi.⁊ fal.§.ſi vero non cõfe-
cerit inuentariũ ſm Ang.qui idẽ tꝫ in.l.ſi.§.ſi vero poſtq̃

C.de iure delib.ꝙ ⁊ voluit gl.in auc.hoc amplius.C.de fi
deicō.⁊ in auc.ſ; cū teſtatoꝛ.C.ad tre.ꝑut voluit ibi bar.ad
hoc adducens.§.pe.in auc.de heredi.⁊ falci.vbi nō perdit
legitimā patronus nō ꝯficiens inuentariū fortiꝰ nec filius
ſm eū qui dicit ꝙ hoc volunt Ricciar. Cy.⁊ doc.idē ēt vo
luit Ja.de bel.vt refert ang.i.d.§.ſi vero poſtq̄.ꝙ ħ volue
runt glo.Jac.but.Bal.⁊ Pau.de caſt.in.d.l.fi.§.ſinautē.de
iure delib.⁊ hec eſt cōis opi.⁊ tenenda indeciſiuis l; Old.
cōſi.cxxxv.incip.ſatis credo ꝯſonū ⁊ Nico.de mat.in.d.§.ſi
vero poſtq̄.⁊ Saly.⁊ Rapha.in.d.auc.ſed cum teſtatoꝛ.⁊
Saly.in.§.ſiqs aūt temerario.l.fi.C.de iure delib.⁊ Raph.
in eadē.l.fi.§.ſinautē.ꝙ ⁊ tenuit Ang.in tractatu ſuo de in
uentario ad quoꝝ rōnes reſpondidi in.d.§.ſi vero poſtq̄.

u ¶ Nec ob.d.l.fi.de heredi.inſti.⁊.d.l.cum mater.q: ibi nō
debent legata ab eo a quo hereditas auferē ſ; ab eo ad quē
deuoluit̄:nā ſuccedit ille qui h; veriſimilē mentē teſtatoris
⁊ excuſat̄ teſtatoꝛ ꝑpter iuſtā ignoꝛantiā: ideo teſtamentu;
ſuſtentat̄ quo ad legata:ſed in caſu noſtro legata ab initio
vitiant̄ propter defectū cauſe efficientis:q: legare nō pote
rat niſi caſtrenſia:ideo ꝯſtat ꝙ qui ſuccedunt in paganicis
nō tenent̄ nec in hoc eſt exitatio nec iura ꝯtraria faciunt ꝙ
teneat̄ ille a quo ſucceſſio tollit̄ vel minuitur merito nō cō
ferunt ad propoſitū:ad alia que adducunt̄ ꝙ nihil debeatur
nō eſt opus reſpondere:q: illud expedire conſultanti.

x ¶ Similiter nō intēdo īſiſtere in eo ꝙ poſſet inſtari.Circa
relictū factū de ſoluendis integris dotibus vxoꝛi dicti magi
ſtri cantis:poſſet enim nō imerito inſtari ꝙ.ſ. nihil debeat̄
quaſi cenſeat̄ diſpoſitū de re paganica cū dotes ille ex cauſa
paganica obuenerint.Et queſitū filiabus ex ſtipulatione pa
terna cenſeat̄ hoc caſu queſitū ꝯtemplatione patris ex quo
dignioꝛ nubebat minus digno.ar.eius ꝙ hꝫ in.l.ſi volun
tate.C.de dotis promiſ.⁊.l.ſ; ſi plures.§.in arrogato.ff.de
vul.⁊ pup.⁊.l.ſi ſponſus.§.generaliter.ff.de dona īter virū.
⁊ ꝙ in ſimili tradūt.Jo.de lig.Fran.de ram.ang.⁊ Ricciar.
de ſaly.in eoꝝ cōſilijs in alio ꝯſilio pro ꝯſultante recenſitis
in ſecūdo viro ſtipulante ab vxoꝛe lucrū dotis pro futuris
filijs ⁊ eorū nomine volunt enim ꝙ illud lucru; cenſeatur
profectitium:⁊ ſic queſitū ipſi patri ſtipulanti:ita ergo ⁊ in
caſu iſto.Et maxie hoc perſuadet̄ in caſu noſtro q: in alio
caſu ſcilicet qñ maritus ſupereſſet fuit pactus ꝙ ipſe lucra
ret̄ dimidiam dotis filijs nō extantibus ⁊ extantibus filijs
lucraret̄ totu;:ita ꝙ vī pactus ſibi ꝑ filios:vnde prout ſi
mile pactū ſit ipſi marito caſu quo ſupereſſet ⁊ ſi filij defice
rent:tñ maius extantibus filijs:ita eſt veriſimile ꝙ cōtem
platione mariti ſit pactus filijs caſu quo ipſe predecederet.
Et per ꝯñs cenſeat̄ ꝯiectura ſubeſſe ꝙ cenſeat̄ pactus filijs:
vt heredibus per theoꝛicā glo.in.l.quedā.§.ſi pactus.ff.de
pactis.ſaltē q: vbi ceſſant ꝯiecture vel ſunt pares hinc inde
cenſetur pactus pater filijs vt heredibus prout volunt glo.
Bar.Bal.Ang.⁊ Rapha.in.d.§.pactus.⁊ Bar. in.l.ꝙ di
citur el.ij.ff.de verbo.obliga.⁊ licet Jmol. in.d.l.ꝙ dicitur
in.vij.col.⁊ ſequentibus diſtinguat aut ſtipulat̄ filio ſibi ⁊
filio.Aut pater ſtipulat̄ filio tantū. Primo caſu dicit proce
dere dictū glo.⁊ Bar.tunc enim eſt querere. An cenſeatur
ſtipulatus filio:vt filio an vt heredi.Tamen quando pater
ſtipulatur vel paciſcitur filio ⁊ nō ſibi tunc dicit nō queri:
an cenſeat̄ ſtipulatus filio vt filio:an vt extraneo quaſi tunc
nunq̄ cenſeri debeat ſtipulatus filio vt heredi.Et procede
re videat̄ dictum Jmole quando pactum vel ſtipulatio nō
cōferret̄ poſt moꝛtem patris:q: inuita patris nō cadit cō
ſideratio heredis nec poteſt queri filio vt heredi:ſed quan
do ſtipulatur pro ſe ⁊ filijs cenſetur ſtipulatio pro filijs col
lata poſt tempus moꝛtis patris:q: cenſetur ſtipulatus oꝛdi
ne ſucceſſiuo:prout ipſe Jmo.ibi declarat:ideo tūc habet̄
cōſideratio illius qualitatis heredis ⁊ cadit inueſtigatio an
cenſeatur pactus filio vt heredi an vero vt filio:itaq; quan
do nō adijcitur tempus procedat conſideratio Jmol.qui vt
arbitroꝛ habuit iſta; mentem:aut adijcitur tempus moꝛtis
patris ⁊ tunc nō procedat eius cōſideratio: ſed cōſideratio
glo.⁊ doc.a quibus nō eſt recedendū indeciſiuis.Licet plu
rimu; obſtet tex.in.l.qdcunq;.§.ſiquis ita.de ver.ob.Sed
op; tex.illum intelligere quando ex cōiecturis vel aliter ap
paret ꝙ ſtipulabatur filie vt filie non vt heredi:⁊ ita habeo
apoſtillatum meum librū.Si ergo hoc pactu; per qd que
ritur lucrum filijs cenſetur queſitū filijs vt heredibus ⁊ ſic
caſu quo eſſent heredes.l.ſi auus.de pac.doc.⁊.l.auus.ff.de
pac.ergo acquiſitio huius dotis procedit ex cauſa aduenti
tia:ideo ꝙ nō queratur reſpicit cauſam paganicā nō quaſi
caſtrenſem:ideo hac ratione legatū nō teneat cū ſuper paga
nicis nō potuerit diſponere. Nō autem hoc audeo preciſe
firmare:ſed bene firmo ꝙ inſtitutus nō teneat̄ ſoluere inte
gram dictam dotē vigoꝛe dicti relicti per ſupra adducta.S;
legata omnia debeant diminui pro rata.Et ſimiliter ſi le
gata excederent valoꝛem bonoꝛum de quolibet legato ſit di
minutio pro rata per ea que habentur ſi in.l.vniuerſe.C.de
legatis ⁊.l.j.§.ſi ecce.ff.ad trebellea.ſaluo eo ꝙ habetur in
auc.de heredi.⁊.fal.§.ſi vero non confecerit inuentarium
⁊ in.l.fi.§.ſinautem.C.de iure delibe.

y ¶ Deueniendo admodo ad hereditatē euangeliſte:breui
ter rem abſoluam:nā deceſſit ſuperſtitibus filijs maſculis ⁊
filiabus filij ſui ⁊ ſic neptibus ex filio ſtatutū excludit filia;
feminā a ſucceſſiōe patris aui vel proaui ſuperſtitibus libe
ris maſculis per lineā maſculinā deſcendentibus profecto
tales liberi ſuperſunt:ideo filia femina dicti magiſtri cantis
excluderet̄ ab hꝛditate dicti euangeliſte ſi deceſſiſſet ab in
teſtato.Nō eſſet clariſſimū ex quo ſtatutu; exprimit de auo
⁊ proauo:ideo nō eſt opus intrare illam difficultatem.An
appellatione filie comprehendatur neptis ex filio.

z ¶ Sed imminet alia difficultas:q: ſtatutū loquitur in ſuc
ceſſione ab inteſtato nō loquit̄ vbi eſt factum teſtamentu;
⁊ ſic nō loquitur in ſucceſſione teſtamētaria vel ꝯtra teſtm̄
Sed in caſu noſtro de facili tollit̄ ꝙ.ſ.allegatio nō noceat
dictis filijs teſtatoꝛis:nā aut dicta filia vult ꝙ excluſio filie
que per ſtatutū ſit in ſucceſſione ab inteſtato trahat̄ ad ſuc
ceſſionē aduerſus teſtm̄ ⁊ tunc dicti filij inſtituti habēt in
tentū:aut nō trahit̄ ⁊ tūc teſtm̄ eſt ipſo iure nullū ⁊ deuol
uitur ſucceſſio ab inteſtato.l.inter cetera.⁊.l.ſi filius qui in
poteſtate.ff.de libe.⁊ poſthu.⁊.l.fi.ff.de iniuſto teſtamento.
⁊.l.j.in fi.ff.ſi tabu.teſtamenti nulle exta.Jdeo ſi ab inteſta
to ſucceditur militant verba ⁊ mens dicti ſtatuti.

⁊ ¶ Et ideo concludo ꝙ dictum ſtatutum de ſucceſſionibus
ab inteſtato militat ⁊ ſeruandum eſt in caſu iſto ad excluſio
nem dictarum neptum:prout in eo dicitur. Poſſem addu
cere id qd dici ſolet ꝙ cauſa ſuccedendi contra teſtamentu;
regulatur a iure ſuccedēdi ab inteſtato:adeo ꝙ perſona ex
cluſa a ſucceſſione ab inteſtato excluditur iure ſuccedendi
contra teſtamentum.l.j.§.vocantur ibi eo iure eo que oꝛdi
ne.⁊.§.penul.ff.de contratabu.⁊.l.j.§.recte.ff.vnde liberi.
prout hanc theoꝛicā tradit Bar.in.l.fi.ff.ad ter. Si tamen
dicte neptes nō ſunt dotate vel nō ſunt cōgrue dotate de
bent congrue dotari ex foꝛma ſtatutoꝛum.Et prout aperte
dictū exprimit.⁊ l; dictū ſtatutum loquatur de ſucceſſione
ab inteſtato:tamen ſi extenditur ad ſucceſſionem cōtra teſta
mentum h; extendi cū ſua cauſa ⁊ ſic prout tacet ſcilicet cū
hoc ꝙ congrue dotetur.Et eſt clarum nō me extendo inte
rim autem ſunt alende ab heredibus dicti aui cum non de
beant fame perire ſine alimentis.Et ideo fratres maxime
heredes patris debent interim alimentare per id quod no.
Specu.in tit.qui filij ſint legittimi ver.⁊ no.ad fi.⁊ ibi Jo.
an.⁊ per glo.Cy.⁊ Saly.in.l.j.C.de alen.libe.

ꝯ ¶ Deueniendum eſt admodo ad bona ſuperlucrata:⁊ hec
exitatio erit potius in facto q̄ in iure. Unū autē premitto
ꝙ pluries conſulendo ⁊ legendo.l.ſi paciſcenda tenui ſcili
cet ꝙ in huiuſmodi ſocietatibus que tacite contrahuntur
prout ſolet cōtingere inter cōiunctos lucri ⁊ queſtus eo q:
ponunt in communi ea que lucrantur quo caſu reſultat ſo
cietas.prout voluit Bar.in.l.titiū ⁊ meuiū.§. alteri.de ad
miniſtra.tuto.⁊ Bal.⁊ Saly.in.l.ſi patruus.C. communia
vtri.iudi.⁊ Bal.in.l.j.C.qui teſtamen.facere poſſunt in ad
diti.ſua quā fecit ad tractatū Bart.de duobus fratri.prope
finē.L; partes in dubio alio nō docto debeant eſſe equa
les hoc eſt viriles.l.ſi non fuerint in princip.ff. pro ſocio ⁊
inſtitu.eo.ti.§.j.cum ſimilibus.Tamen cum dicatur mihi ꝙ
dictus ſer Joannes plus poſuerit in dicta cōmunione.tum
q: poſuit operas ſuas longe plures q̄ alij ⁊ longe maioꝛis
extimationis ⁊ etia; habebat bona aduentitia quoꝛum fru
ctus ponebant in communi de quibus eſt habenda conſide
ratio quatenus non querebantur patri:prout erant queſiti
ex hereditate ſer Petripauli.ſaltem poſt dictam remiſſionē
vſuſfru.⁊ in alijs poſt moꝛtem patris.

ꝫ ¶ Concludo ꝙ dictus ſer Joannes debet conſequi maio
rem partem eius ꝙ eſt ſuperlucratu; ⁊ tanto maioꝛē quan
to plus contulit ſocietati per iam dicta. Laus deo.

¶ Teſtm̄ primū cū certa foꝛma ſpāliter ſuanda in reuoca
tiōe ipſius nō tollit̄ ꝑ ſcd; ēt validū nō ſuata foꝛma ꝑdcā.

¶ Conſilium

¶Conſilium. lxxxvj. 1

In noie domini noſtri

Jeſu xpi. ¶Quãuis videat̃ i hac ꝯſultatione dñm primo cõgreſſu ꝙ ſcôm teſtm̃ predictũ ſaltẽ quatenus reſpicit fauorẽ filiaꝝ preualeat ⁊ tollat primũ. Naz regula eſt ꝙ ſcôm teſtm̃ tollat pmũ.§.poſteriore inſti.qui.mo.teſt.infir.dummodo ſit tale ꝙ ex eo poſſit adiri hereditas.l.cũ in ſecundo ff.de inu.teſtõ. Nõ maxime videtur dicendum ſtante in ſecundo clauſula derogatoria precedentis teſti caſſans ⁊ irritans omne aliud teſtm̃ hactenus factũ:nã voluntas teſtatoris eſt ambulatoria vſq ad mortẽ inſti.de adem.legatoruz. Et qui omne dicit nihil excludit.c. ſolite de maio.⁊ obe.l.iul.de leg.iij.⁊ cañ.ſi romanoꝝ.xix.di.cũ ꝯcor. Nõ maxime vr̃ dicẽdũ cũ pceſſerit vnũ tantũ teſtamentũ.ita ꝙ ad illud ſolum potuerit referri illa clauſula caſſans ⁊c. Et qñ verba indefinita ſeu generalia poſſunt verificari dumtaxat in vno idiuiduo cenſent̃ illud nominatim ne dum ſpecialiter exprimere.l.ij.ff.de lib.⁊ poſth. Jdõ nõ ſolũ eo caſu requirit̃ ſpecialis mentio put requirit̃ in caſu iſto vt.j. dicaz:ſed ẽt vbi requirit̃ ſingularis mentio vr̃ ꝙ ſufficiat per illã legẽ nominatim. Et per hoc vr̃ tolli virtus clauſule derogatorie appoſite in pmo teſtõ:nã qñ teſtõr in pmo teſtõ apponit cl'az derogatoriã ſequentiũ teſtamentoꝝ valet ſcôm nõ obſtante primo teſtõ ⁊ eius clauſula derogatoria dummodo in ſecundo fiat ſpecialis mentio de primo vt eſt tex.in.l.ſiquis in prin.teſtamenti.de leg.iij. Nec requirit̃ ſingularis mentio:ſed ſufficit ſpecialis p illũ tex.put dicit ibi Bart.lz ẽt ſi requireret̃ ſingularis ⁊ ſpecifica mẽtio dicta ratio ſuadet ꝙ ſufficeret nec põt teſtator ſibi tollere liberam teſtamenti factionẽ:qꝛ id reputatur cõtra bonos mores.l.ſtipulatio hoc modo concepta.de ver.ob.⁊ pactũ dotali.C. de pac.

a ¶Et ſi nõ põt per ꝯtrũ pariter nec per vltimã voluntatez cum de ꝯtribus ad vltimas voluntates ⁊ eꝯ iura ſepiſſime inferant.l.ſeruũ filij.§.cũ qui cyrographũ.de leg.j.⁊.l.ſi.C.de lega.⁊.l.ſi ex legati cã cũ ſi.de ver.ob. Et maxĩe qꝛ ꝯtrus qui duoꝝ cõſenſu celebrant̃ videant̃ efficaciores ꝙ̃ vltime voluntates que vnius tm̃ voluntate fiunt.arg.auc.itaqꝫ.C.cõis de ſucceſ.⁊ facit.l.ſicut.C.de acti.obli.iuncto tex.inſti.de ademp.lega.⁊.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.in legatis.de lega.j.⁊ in ſpecie.ꝙ vltima voluntas ꝯ bonos mores nõ valeat prout ne ꝯtrus eſt expreſſum in.l.ſiquis inquilinos.§.pe.de leg.j. Et eſt clarũ nemo enim põt ſibi imponere legem a qua nõ liceat ſibi recedere.d.l.ſiquis in prin.teſtamenti:⁊.l.humanum.C.de.ll.⁊ ſuadet ratio qꝛ nemo eſt dominus ſuiꝯ ſius aut ſuorum membrorum.l.liber homo ad legem acqui.

b ¶Et ꝙ nõ ob.cl'a derogatoria appoſita in primo teſtõ per ſcôm reuocat̃ primũ ſi de primo fiat ſpecialis mentio cõiter omnes tenent:nã hoc tz Dy.in.l.j.de ſac.ſan. eccle.⁊ in regula ꝙ ſemel in.vj.⁊ eſt cõis opi.prout dicit Cy.in.l.ſancimus.C.de teſta.⁊ Ray.de for.ibi idem tz ⁊ ſimiliter Bar.⁊ Bal.in.d.§.in legatis.⁊ vbiqꝫ omnes ꝯcordant ꝙ ſufficiat ſpecialis mentio aliqui:tñ volunt ꝙ reuocet̃ pmũ ẽt ſi de primo nõ fiat mentio ſpecialis tenent Jac. de are.⁊ Jac.de bel.vt refert Saly.in.d.l.ſancimus.quoruz opi.procedit ſi clauſula derogatoria ſequentiuz teſtamentorum cõcipiatur p v̾ba reſpicientia potẽtiã:put voluerũt Bar.⁊ Bal.in.d.§.in legatis.⁊ Bar.in.d.l.ſiquis in princip.teſtamenti.⁊ in effectu Bal.⁊ Raph.in.d.l. ſancimus. idez videtur velle ⁊ eſt magis commune prout ſentit Jmol. in.d.§.in legatis:lz ipſe poſt glo.ſecus velit: ſed nõ refert qꝛ nõ reſpicit caſum noſtrũ:qꝛ verba clauſule derogatorie in caſu iſto reſpiciunt voluntatẽ nõ potentiã:vt de ſe pz. Omnes ergo ꝯcordant ꝙ vtroqꝫ caſu ſufficiat ſpecialis mentio de primo:ſz in caſu videtur ꝙ iſta nominatio ſit cenſenda pluſꝙ̃ ſpecialis per iam dicta merito ſcôm tollat primum per ſupradicta.

c ¶Nec vr̃ obſtare ꝙ teſtamentũ ſcôm fuit factũ a ceco ⁊ in eo nõ fuerãt adhibite omnes ſolemnitates que requirunt̃ in teſtamento ceci de quibus in.l. hac conſultiſſima.C.qui teſta.face.poſ. Quibus non ſeruatis teſtamentũ viciatur ⁊ nõ ſolũ teſtamentũ ſed etiã codicilli in quibus factis a ceco requirunt̃ eedẽ ſolemnitates que ibi requirunt̃ in teſtamento:prout probat ibi tex.in ver.que in eiſdẽ.⁊ omnes cõcordant preterꝙ̃ quo ad numerum in quo variant glo.⁊ doc. ibi:ſed accur.Jac.de are.⁊ Bal.ibi idem tenent etiam quo ad numeruz teſtiũ ⁊ eſt magis cõmune prout dicunt raph.fulg.⁊ Ponta.qui idem tenent. Ad hoc autẽ vt ſcôm tollat primũ dz ſcôm eſſe validum.d.§.poſteriore ⁊.d.l.cum in ſecundo.⁊.l.ſi filius qui in poteſtate.de lib.⁊ poſthu.Cenſet̃ enim teſtator reuocare primũ:ita demũ ſi ſcôm valet arg.l.ſi iure.ff.de leg.iij. Nec eſt expeditũ ꝙ quis poſſit reuocare primũ ſi nõ facit ſcôm ẽt ſi de voluntate reuocatoris cõſtet de quo habet̃ in.d.l.ſancimus nõ eſt noſtre diſcuſſionis:qꝛ ad dictũ ꝯtriũ vr̃ poſſe rñderi ꝙ dicta obiectio forte procederet niſi ſcôm teſtm̃ fuiſſet factũ inter liberos prout factũ fuit iſtud de quo agit̃:qꝛ in eo ſunt inſtitute filie ⁊ teſtamentum inter liberos factũ valet etiã circa omnẽ ſolemnitatez iuris poſitiui.l.hac cõſultiſſima.§.ex imperfecto ⁊ auctenticis ibi poſitis.C.de teſta.⁊ facit.l.ſi.C.fami.herciſcun.

d ¶Nõ vr̃ pcedere ẽt in teſtõ ceci facto inter liberos:qꝛ dicta iura ſpãlia derogant gñalitati.d.l.hac conſultiſſima qui teſta.face.poſ.ſꝫ Saly.ibi qui hoc tz p dictã rõnẽ. Et lz habeant ſe vt excedentia ⁊ exceſſa ⁊ ſic inuicem correſpectiue quelibet põt cenſeri ſpãlis ⁊ quelibet generalis. Tñ hoc cõtingit illa lex que eſt magis ſpecialis derogat per.l.ſeruo manumiſſo.de pecu.leg.⁊.l.queſituz.§.pe.de fun.inſtru.prout no.Dy.in regula ꝙ ſemel i.vj.⁊ bar.in.l.j.§.j.ff. de no.ope.nun. Jlla autẽ eſt ſpecialior in qua eſt maior ratio ſpecialitatis ſm Bal.in.d.l.hac cõſultiſſima.C.qui teſta. fac.poſ.ſed maior ratio ſpecialitatis eſt in terminis.d.§.ex imperfecto ⁊ ſimiliũ ꝙ̃ in terminis.d.l.hac ꝯſultiſſima merito illi lege deroget̃ ſm Bald.ibi qui hoc tz dicta rõne ⁊ hanc opi.ibi approbat Pau.de caſt.ea ratione:qꝛ qñ teſtatur quis inter liberos ceſſat omnis ſuſpitio falſitatis cũ ab inteſtato bona ſint ad liberos peruentura.⁊ p ꝯñs ceſſat ratio pp quã fuit inducta tanta ſolemnitas in teſtõ ceci vt pz in tex.in.d.l.cõſultiſſima. Jtẽ pro liberis facit ius naturale ꝙ eſt certũ.ſed falſitas que facit in ꝯtriũ nõ eſt certa:ideo tenendũ eſt certũ ⁊ dimittendum incertum ſm eundẽ Pau.de ca. Et per dictã rationez: qꝛ ceſſare videt̃ ſuſpitio falſitatis firmat hanc partem ibi dominus meus:vz clariſſimus docto. dominus Joannes perrutij de monte ſperello:⁊ hanc opi.vt equiorez dicit ſequendã Pon.ibi:⁊ etiã qꝛ tenenda eſt opi.que magis fauet vltime voluntati.l.que pars.ff.de inoffi.teſta.⁊.c.ſi.de reg.iur.in antiquis ſm eum:⁊ facit qꝛ illa lex cenſetur magis ſpecialis que eſt magis priuilegiata vt tz Bar.in extrauag.ad reprimenda in verbo nõ obſtante ⁊ Bal.⁊ Jmo. in.l.gallus.§.ſi.de libe.⁊ poſthu.⁊ Bald. in.l.j.in.iij.q.de offi.conſu.vbi refert ⁊ ſequitur theoricaz Bar.in.d.verbo non obſtan.ſed cauſa liberorum eſt magis priuilegiata:merito:illa prouiſio.d.§.ex imperfecto tanꝙ̃ ſpecialior deroget diſpoſitioni.d.l.hac conſultiſſima.

e ¶Nec etiaz videtur obſtare ꝙ teſtator dum ipſe ordinauit teſtamentũ nõ appoſuit dictam cl'am caſſans ⁊ irritans ⁊c. quia ſatis eſt ꝙ notarius eam appoſuit ⁊ teſtator ⁊ eaz confirmauit cum per hanc viaz appareat de eius voluntate maxime quia iura confidunt de notario ad hoc que habentur in.l.iubemus.C.de teſta. Ex quibus videtur ꝙ dicta hereditas ad filias pertineat vigore ſecundi teſtamenti ⁊ nõ ad damaſium fratrem teſtatoris inſtitutum in primo.

f ¶Tñ his nõ ob.puto ꝯtriã partẽ eſſe magis cõſentaneã ⁊ iuri ⁊ veriſimili mente teſtatoris.nã animaduertendum eſt ꝙ paganus nõ põt decedere niſi cum vno teſtamento vt.l.poſthumus.§.ſi paganus.de iniuſto teſtõ.⁊.d.§.poſteriore.⁊.d.l.cũ in ſecundo cuz ſi. Jta ꝙ caſſatio per quecunqꝫ v̾ba generalia vel vniuerſalia loquatur nõ põt niſi ad vnum referri cũ priuatio preſupponat habituz.l. decem.de ver.ob.l.nõ põt videri deſinere.ff. de reg.iur.ſecundo ponderanda eſt cl'a ipſa derogatoria ſequentiuz teſtõꝝ cuius verba ſunt multũ pregnantia ⁊ preciſa:naz teſtator volens demonſtrare exuberantiam ſue preciſe voluntatis nõ fuit ꝯtentus ſimplicibus verbis que ſolent apponi in huiuſmodi clauſulis derogatorijs dicendo ꝙ ſi aliqꝺ faceret teſtamentũ illud voluit nõ valere niſi i eo reperiant̃ ſcripta nominatim ſpecialiter punctualiter ⁊ ꝓprio noie iſta v̾ba: vz nõ ob.ꝙ in alio teſtõ fuerit inſtitutus Damaſius frater ſuus pro ꝯſeruatione agnationis domus:ita ꝙ geminatio verboruz demonſtrat plurimũ ꝙ̃tũ magnifaciebat in aĩo ꝙ illud teſtm̃ valeret ẽt ſi ꝯtingeret aliud faceret teſtm̃ geminatio enim v̾boꝝ plurimũ ſolet operari vt hr̃ in.l.haliſta.ff.ad trebel.⁊ in.c.⁊ ſi chriſtus.de iureiu.⁊ ꝙ per bal.in pace ꝯſtantie in verbis caſſet ⁊ irritet vbi vult ꝙ pp geminationẽ verboꝝ inducat̃ pena ipſo iure.⁊ ꝙ per Pau.de ca.in.l.ex hac ſcriptura.de dona.vbi vult ꝙ verba enunciatiua p modũ demonſtrationis diſponunt ſi ſunt geminata ⁊ ꝙ aꝉs per Ang.in verbis

in oibus per oia in.l.ij.§.furioſum.de iure codi.⁊ p Bon.
in.l.adoptiuū de in ius voc.⁊ ꝙ per Ange.in.l.ſi ſticbū.§.
ſtipulatio.de ver.ob.⁊ multa ſiľia poſſent adduci que ob-
mitto. Ita ꝙ minus de facili cenſeť ꝙ imutauerit volūtatē
ꝗtomagis accurate potuit illā cl'aȝ derogatoriā:lȝ ⁊ gñaliť
mutatio volūtatis nō pſumať.l.cū q mutatā.ff.de ꝓbatio.
g ¶ Cōſtat aūt ꝙ de dictis v̄bis nomiatim ſpāliter puncta
liter ⁊ ꝓprio noie nō eſt facta mentio in ſcōo teſtō de quo
agiť:ideo per cl'am predictā derogatoriā appoſitā in primo
teſtō demonſtreť ꝙ lȝ apparenter fecerit ſcōm teſtm̄:tñ in-
trinſecus nolebat illud valere. Qō ſuadent alie circunſtan-
tie:nā dum ꝯdidit teſtm̄ nō fuit pſens inſtitutus in eo nec
forte alius cuius inſtigatiōe veriſiľr fuerit ad illā diſponen
dū iductus:⁊ in ſcōo teſtō erat pñs gener ſuus anus itere
rat ꝙ ſua vxor inſtitueret qui iuit pro notario:⁊ lȝ notarius
veniſſet:tñ ipſe teſtator ex ſe nihil dicebat pertinens ad fa-
ciendū teſtm̄:ſȝ inſtigatus ab aſtante qui dixit nunc eſt tps
expedire negociū:incepit diſponere. Nō tñ ipſe dum diſpo
ſuit quicꝗ dixit de caſſando aliō teſtm̄ prius factū. Qō ēt
ponderandū eſt ad ꝯiecturandā perſeuerantiā primeue vo
luntatis:⁊ lȝ notarius pro ſuo ⁊ alioꝝ ꝯſuetudine appoſue
rit illa v̄ba caſſans ⁊ annullās oē aliud teſtm̄ ⁊c. Et legerit
dictā cl'am vna cū reſiduo teſtamēti ⁊ teſtator cōfirmauerit
ſimpľr:tñ nō oſtendiť eodē modo voluntas ipſius teſtato
ris ꝓut ſi ore ꝓprio expreſſiſſet.nō enim ſolent apponi ille
clauſule derogatorie in teſtis niſi vt primū teſtm̄ ſit ſecretū
⁊ iſtigatus poſſit qs appenť aliis ꝯplacere ⁊ nō cū i effectu.
h ¶ Et ſi teſtor voluiſſet ꝯfirmare illā clauſulā caſſans ⁊ irri
tans omne aliud teſtm̄ oſtēdiſſet ſatis plane ꝙ nolebat effe
ctualiter valere illud ſcōm. Cū demonſtraſſet ſe feciſſe aliud
teſtm̄ cui nolebat derogare:ideo ea rōne qua motus fuit ad
oſtendenduȝ ſe velle facere teſtm̄.ſ.vt cōplaceret filiabus ⁊
genero ⁊ forte euitaret moleſtiā inſtigantiū vt ꝯderet teſtm̄
⁊ ne cura eius deſiſterent pariter fuit motus vt cōiecturari
pōt ad cōfirmandū lecta ⁊ expreſſa per notarium:ſic alr's in
ſimili cōſiderat Bar.in.l.penul.§.idē queſiit.de ꝯdi.inde.
ꝙ ea facilitate qua inducitur ad ſoluēdū indebituȝ credens
eſſe debitū induciť ad renunciandū ꝯditioni indebiti:ideo
renunciatio nō operatur. Et idem ſolet dici in cōfitente ſe
recepiſſe pecuniam ⁊ renunciante exceptioni nō numerate
pecunie ſperans futuram numerationem prout poſt alios
dicit Bar.in.l.ſi ex cautione.C.de non nume.pecu.
i ¶ Itē ēt ꝯſiderandū eſt ꝙ dictus teſtōr erat ifirmatus gra
uiter ⁊ vt arbiter morbo peſtifero ⁊ grauiter vt ſignū oſtē-
debat ⁊ exitus ꝯprobauit ⁊ ſepiſſime ꝯtingit ꝙ tali morbo
affecti a ſuis deſeruntť:⁊ ne deſertio talis ſequať de facili tra
hunť ad faciendū aſtantibus quicquid petunt ēt pter ſeu ꝯ
eoꝝ intētionē:ꝓut alr's dicit Jo.an.poſt albertū papienſem
in addi.Spe.in ti.de teſta.§.i.ver.is qui.ꝙ ifirmus mortis
cogitatiōe turbatus de facili applaudet oibus ⁊ ꝯfirmat ꝙ
alij dicunt ⁊ refert ⁊ tranſit ēt dñs Ant.de but.in.c.cuȝ tibi
extra eo.ti.in illo articulo:an ſiquis interrogať vtrū velit ta
leȝ inſtituere ſeu p ſiľia v̄ba ⁊ rñdet ꝙ ſic vtꝝ valeat teſtm̄.
Tñ ꝯfert plurimū ad terminos nros maxie ſi erat infirmus
morbo epidimie pp quē morbū de facili ifirmus ab oibus
deſeriť. Et tantofortius habebat ſuſpicare iſte teſtator cuȝ
eſſet effectus cecus:ita ꝙ nō poterat ſibypſi in aliquo ꝓui-
dere ſi ab alijs derelictus fuiſſet. Que omnia me mouent ⁊
meo iudicio quēlibet iudicē mouere debent ad opinanduȝ
eā fuiſſe mentē teſtatoris ꝙ valeret primū teſtm̄.⁊ nō ſcōȝ.
Et voluntas teſtatoris in his terminis ꝯſiderať:oēs fatenť
⁊ minime negandū eſt ꝙ teſtator per quēcunqȝ verba appo
nat dictā cl'am derogatoriā nō pōt ſibi tollere liberā pote-
ſtatē faciendi aliud teſtm̄:prout ⁊ ſupra deductuȝ eſt. Et iō
qñ ꝯſtat ꝙ ipſe teſtator vere vult condere ſcōm teſtm̄ tunc
ſcōm valet nō obſtante quacunqȝ clauſula derogatoria ſiue
verba clauſule reſpiciant poteſtatē ſiue voluntateȝ. Tamen
omnes tenent ꝙ niſi ꝯſtet de mutatione voluntatis preua-
let primū ſi clauſula derogatoria reſpicit voluntateȝ ꝓut in
caſu noſtro vt qȝ dicit teſtator ꝙ non vult ſecundū valere:
k ¶ Et ideo docto.cōiter volunt ꝙ requirať ꝙ fiat ſpecialis
mentio primi teſtamenti prout probat text.in.d.l.ſiquis in
prin.teſtamenti. Et ita loquiť By.in.d.l.i.C. de ſacroſan.
eccle.⁊ in.d reg.ꝙ ſemel.dicens ꝙ ſecundum reuocat ſi de
primo facit ſpecialiter mentionē alr's ſecus:⁊ ita cōmuniter
teneť prout dicit Cy.in.d.l.ſancimus.C.de teſta.⁊ idē vult
Ray.de forli.idē etiā vř velle glo.in.d.§.in legatis.dicens
ꝙ reuocať primū in ſecundo exprimat qualitateȝ primi alr's
ſecus prout ipſa videtur velle ⁊ doc.ibi ſequuntur quando
clauſula reſiſtit voluntati:lȝ verba glo.loquantur in clauſu-
la derogatoria potētie in qua doc.variant ſȝ nō curandū:qȝ
ſumus in clauſula derogatoria voluntati in qua prefati doc.
intelliguntur prout dictam diſtinctionē inter clauſulā dero
gatoriā voluntati ⁊ clauſulā derogatoriā potentie facit bar.
in.d.l.ſiquis in prin.teſtamenti.dicens ꝙ in primo caſu re-
quiritur ſpecialis mentio:lȝ ſecus in ſecundo:⁊ idē in effe-
ctu volunt Bal. Raph.ful.⁊ Pau.de ca.in.l.humanū.C.
de.ll. Et ꝙ ſaltem in primo caſu requiratur ſpecialis reuo-
catio volunt etiaȝ Bal. Saly.⁊ Rapha.in.d.l.ſancimus.⁊
Imo.in.d.§.in legatis.⁊ ſic eſt communis opi. Nō autem
ſufficit generalis reuocatio primi prout dicunt By.in.d.re
gula ꝙ ſemel.⁊ Bar.in.d.l.ſiquis in principio teſtamenti.⁊
Saly.⁊ Rapha.fulgo.in.d.l.ſancimus.⁊ etiā decſt de men
te aliorum:ſed licet ſecus velint Jaco.de are.⁊ Jac.de bel.
vt refert Saly. Bal.autem refert Jac.de are.facere diſtin-
ctionem Bar.⁊ quicquid ſit de eis nō curandum cum alij
communiter teneant ꝙ non ſufficiat generalis reuocatio.
l ¶ Et vt ſupradictuȝ eſt illa opi.contraria poteſt concorda
ri ꝙ loquatur in terminis in quibus loquitur gl.in.d.§.in
legatis ſcilicet quando clauſula eſt derogatoria poteſtatis
non quando eſt derogatoria voluntatis vt cōcordant Bar.
⁊ ſequaces:in iſto autem ſecūdo teſtamento nullatenus eſt
reuocatio ſpecialis:ſed generalis ſeu vniuerſalis generalis
auteȝ ſeu indefinita regulariter equiparantur.l.ſi pluribus
de leg.ij.⁊.l.de precio.de publi.⁊.c.qȝ circa.de priuile.cum
ſimi. Ideo nō ſufficit iſta vniuerſalis reuocatio:⁊ maxime
attento ꝙ communiter in omnibus teſtamentis de quibus
rogantť notarij ſolent apponi ſimiles clauſule derogatorie
precedentiū teſtamentorū per verba vniuerſalia. Quod ex
deprehenditur ex facti contingentia:qȝ notarius appoſuit
illam clauſulam licet teſtator eam nō appoſuerit. Quod dat
intelligi ꝙ ita eſt de more:cōcurrunt etiā alie circunſtantie
deducte ſupra ad cōiecturandā dictā teſtatoris voluntatē.
m ¶ Ex quibus omnibus puto aperta fronte concludendū
ꝙ non cenſeatur reuocatum primum teſtamentum per iſtaȝ
generalem clauſulam derogatoriam ſeu per dictum ſecun-
dum teſtamentum licet habeat dictam clauſulam cum non
ſit ſpecialis clauſula ſpecialis autem intelligeretur quando
faceret mentionē qualitatis ꝑmi teſtamenti:prout dicit glo.
in.d.§.in legatis.⁊ Barto.ibi declarat dictam glo.ꝙ requi-
ratur qō faciat mentionem de clauſula derogatoria:vt quia
dicat non obſtante alio teſtamento habente clauſulaȝ dero
gatoriam. Nec ſufficit ſi dicat ꝙ ceſſat omne aliud teſtamen
tum niſi apponat qualitatem:ſcilicet ꝙ haberet clauſulam
derogatoriam:quia qō vniuerſaliter exprimitur non pro-
pterea cenſetur ſpecialiter expreſſum:prout latius declarat
Barto.in.d.l.ſi quis in princip. teſtamenti antepenul.col.
verſi.ſed quero.⁊ verſi.quero quid ſi teſtator dixit caſſans
⁊ irritans omne aliud teſtamentum ⁊c. Et alr's etiam habe-
tur pro docto.in.l.ſed ⁊ ſiquis.§.queſitum.ff.ſiquis cautio.
Et iſta opi.Bar.eſt communis.
n ¶ Et per hec tollitur illud qō in contrariū allegabatur de
virtute vniuerſalis omne. Itē tolliť ꝙ in cōtrariū dicebať
ꝙ nō pōt auferri libera teſtamēti factio: nec ſibi imponere
legē a qua nō liceret recedere:qȝ reſpondeť ꝙ pōt libere te
ſtari ⁊ recedere a dicta lege quā ſibi impoſuit dummodo ve
lit hoc quidē cōiter oēs fatenť:ſȝ iura pſumunt ꝙ lȝ appa-
renter teſteť nolit teſtari ſeu nolit valere:ſȝ fingat ⁊ ſimulet:
ideo non valeat.d.l.imaginaria.de regu.iur.⁊.l.nuda.ff.de
contrahen.emp. Et ſic virtualiter ſunt ſublata oia adducta
in contrarium:⁊ in his facio principale fundamentum.
o ¶ Nō autē puto omnino ſpernendū illud fundamentuȝ ꝙ
ſecundum teſtamentum fuit factū a ceco ⁊ non fuerunt ſer-
uata ſolemnia requiſita in teſtamento ceci:nā ex quo theo-
rica illa approbatur ꝙ quando iura habent ſe vt exceden-
tia ⁊ exceſſa ⁊ oportet ꝙ vni per alterum in aliquo deroge-
tur attenditur illud qō eſt magis generale:qȝ illud repute-
tur genus cui ſolet per ſpeciem derogari per iura vulgaria
vt.ſ.in contrariū deductū videtur per dictā legeȝ hac con-
ſultiſſima potius derogetur.d.§.ex imperfecto ꝗ econtra:
nam longe plura ſunt teſtā condita inter liberos ꝗ condita
per cecos:⁊ longe plures ſine aliqua comparatione ſunt ha
bentes liberi ꝗ ſint ceci vt docet experientia rerū magiſtra
c.ꝗ ſit in prin.de elec.li.vi.⁊.c.ſtatutū in prin.eo.ti.⁊ libro:
ideo dȝ cenſeri magis generalis ille.§.ex imperfecto ex quo
magis excedit:⁊ ſuadeť qȝ iuriſlator pſequiť materiaȝ per-
fectionis

fectiõis teſti ſm ius cõe in.d.l.hac ↄſultiſſima in pñ.de te
ſtamẽ.cui in pñ.aduerſaſ.d.§.ex imperfecto iõ vr̃ itelligẽ
dus de illa imperfectione cõtraria illi principio ꝙ nõ hʒ lo
cum in teſtõ ceci:ideo nec habeat locum ẽt.§.ex imperfecto
qui ↄtinuaſ per aduerſatiuã autem cuius aduerſatiue nã fit
aduerſari in caſu qui cõtineſ ſub generalitate precedẽte p
no.per glo.ꝛ per Bar.in.l.ſi mariti in fi.de adul.ꝛ Saly.in
l.vinũ.ff.ſi cer.pet.ꝛ bal.in.l.omnes populi in plenioꝛi lec.
p ¶ Et lʒ bal.dicat ꝙ illa cenſeſ magis ſpãlis in q̃ eſt maioꝛ
rõ ſpãlitatis:tñ illa rõ ſi aliqñ attẽdiſ nõ ſuadet rõ ꝙ atten
daſ qñ euidẽter appet que magis excepit ꝛ ſic que eſt gene
ralioꝛ. Nõ enim ſpẽs derogat gñi ea rõne:qꝛ ſit rõ ſpãlita
tis:nã ꝛ ſi ſpẽs careret rõne derogaret gñi puta:qꝛ eẽt fun
data i nuda volũtate diſponẽtis vt cõtingit ſepe in vltimis
volũtatibus ꝛ ↄtractibus:iõ maioꝛ rõ ſpãlitatis nõ dʒ facere
cenſeri vnã magis ſpeciei aſſimilari:ſʒ ꝓcedat ſua ↄſidera
tio ꝙ ceteris paribus attendaſ que hẽat maioꝛẽ rõnẽ ſpãli
tatis nõ qñ aliter appet que eſt gñalioꝛ:maxĩe qñ eſt magna
diſpꝛopoꝛtio gñalitatis:nã tũc attendiſ theoꝛica Bar.ꝛ ſe
quaciũ.ꝛ ꝙ dicit Bal.tradens regulã ꝙ illud cenſeſ gñale
cuius qualitas eſt ſemp eadẽ in oibus de gñe ꝛ illud cenſeſ
ſpãle cuius q̃litas nõ ẽ ſemp eadẽ in oibus de gñe:ſʒ i pau
cis:put dictã theoꝛicã tradit bal.i.l.ex ↄcutoꝛẽ.C.de execu.
rei iud.ꝛ refert Pont.in.d.l.hac ↄſultiſſima.qui teſta.fa.
poſ.Et idẽ vr̃ ſi nõ in oibus ſʒ vnũ i multis ꝛ aliud in pau
cis put ↄtingit in caſu noſtro:ꝛ hec opi.ꝙ.d.l.hac ↄſultiſ
ſima reſtrigat.d.§.ex iperfecto.dicit de iure veriorẽ Pon.
in.d.l.hac ↄſultiſſima.ꝛ Raph.ful.ibi idẽ ſentit.ꝛ lʒ Pon.
dicat ꝙ opi.ↄtraria ſit equioꝛ.ꝛ in dubio ſequenda:tñ ꝓpter
auctoꝛitateʒ Bal.tum qꝛ eſt ſequenda opi.que magis fauet
vltime voluntati.l.ſi pars.ff.de inoffi.teſt.ꝛ.c.fi.de reg.iur.
in antiquis ſm eũ.Et Pau.de ca.ẽt teneat.in.d.l.hac ↄſul
tiſſima hãc partem eo qꝛ ceſſat quis inter liberos ceſſat oĩs
ſuſpitio falſitatis ꝓpter quã eſt inducta ſpãlitas.d.l.hac cõ
ſultiſſima.Cũ ꝛ ſi nõ fuiſſet teſtatus bona eſſent peruentu
ra ad ipſos liberos ſm eũ:ꝛ per hanc rõnẽ:idẽ firmat dñs
meus in.d.l.hac ↄſultiſſima.Que tñ raro ceſſat in caſu no
ſtro:qꝛ ꝛ ſi nõ fuiſſet teſtatus bona erant clara peruentura
ad fratrẽ iſtitutũ in pmo teſtõ.Et iminet magnopere ſuſpi
cio falſitatis attenta ↄtraria voluntate pcedente ꝛ attenta ma
xima iſirmitate qua cruciabatur ꝛ alijs circunſtantijs ſupꝛa
ponderatis ꝛ ius nãle pariter vigebat tpe pꝛimi teſti:put
tempoꝛe ſecundi teſtamenti:iõ illud nõ vr̃ in ↄſideratione.
q ¶ Itẽ ceſſat hoc caſu fauoꝛ vltime voluntatis attento ꝙ pa
riter militat ſi valet pꝛimũ teſtm̃ ꝛ nõ ſcdm:put eↄ ſi valet
ſcdm ꝛ nõ pꝛimũ:nec ẽt vr̃ obſtare theoꝛica quã tradit bar.
in extrauag.ad repꝛimenda in verbo nõ obſtãte ꝛ ſequaces
ſupꝛa relati:qꝛ illa theoꝛica vr̃ ꝓcedere qñ ambo iura ſunt
pꝛiuilegiatiua pꝛout videnſ pꝛeſupponere verba Bar.nam
comparatiuũ relinquit poſitiuũ in termino.l.vbi autem nõ
apparet in pꝛin.de ver.ob.tunc enim ſuadet rõ ꝙ pꝛeualeat
id qꝺ eſt magis pꝛiuilegiatũ:ſecus ſi ex altera lex nõ eſt pꝛiui
legiatiua:qꝛ tunc nõ cedit ratio pꝛiuilegij vt deroget alteri
legi que fundatur in alia ratione pꝛout cõtingit in terminis
d.l.hac cõſultiſſima.Pꝛeterea põt reſponderi pꝛout reſpon
ſum ẽ ad rationẽ bal. Iõ ꝓbabiliter teneri poſſet ꝙ in ſcdo
debuiſſet ſeruari ſolemnitas.d.l.hac cõſultiſſima qui teſt.fa
cere poſ.Lʒ nõ firmẽ nec eſt neceſſe:ſʒ bene ponderanduʒ
eſt ad coadiuuanduʒ alia media.ſ.deducta:ideo cõcludo ꝙ
dictũ pꝛimũ teſtamentũ valeat nõ obſtante ſecũdo per iura
rationes quas.ſ.adduxi ruri moꝛaʒ trahens pꝛopter aeris
intemperiẽ nec habens ſolitaʒ libꝛoꝛũ copiã. Laus deo.

¶ Statuto aretino diſponẽte ꝙ foꝛenſis nõ poſſit agere ↄ
ciuem a cataſtratũ niſi ſatiſdederit an valeat iudiciũ agitatũ
nõ pſtita ſatiſdatione ſi poſt oppoſitã talem exceptionẽ nõ
pꝛobat q̃litates ſtatuti: ſcilicet ꝙ ſit ciuis vl̃ a cataſtratus.

¶ Conſilium. lxxxvij.

In noĩe domini noſtri
Ieſu xp̃i.¶ Viſis actis ꝛ proceſſibus agita
tis iter Angelũ beuilacque ex vna pte agen
tem ꝛ Angelum pigliarelli ex alia parte reuʒ
cõuentũ ꝛ eoꝛũ pꝛocuratoꝛes tam in cã ap
pellationis q̃ in cã pꝛincipali iter eos agitatis:necnõ alijs
ſimilibus agitatis inter dictũ Angelũ beuilacque actoꝛem
ꝛ bartholomeũ antonij de foſſombꝛuno cõuentũ.Cũ dicti
rei cõuenti ſint per iudicẽ pꝛincipalis cauſe abſoluti ab ob
ſeruatione iudicij ꝛ ad dicta pꝛonuncia ſit pꝛo parte actoꝛis
appellatũ.Pꝛimo videndũ an ꝓceſſus agitatus in cã pꝛin
cipali fuerit nullus:ita ꝙ iuſta fuerit dicta ſnĩa abſolutoꝛia
ab obſeruatione iudicij:nã tunc nõ eſſet amplius queren
dũ de meritis cauſe:qꝛ partes iudicis foꝛent in ꝓnuncian
do male appellatũ ꝛ bene iudicatũ.Et ſi actoꝛ vellet inſta
re haberet neceſſe cãm ex integro renouare:put ſi nihil agi
tatũ fuerit.Scdo ſi dicta abſolutoꝛia ẽ iuſta:ita ꝙ ꝓceſſus
ſit validus agitatus.ſ.in cauſa pꝛincipali tunc diſcutienduʒ
erit de meritis cauſe ꝛ cõcludendum que ſint ptes iudicis.
a ¶ Deueniamus ad pꝛimũ:circa qꝺ vr̃ pꝛima facie dicendũ
ꝙ dictus ꝓceſſus fuerit nullus ꝛ ↄñr abſolutoꝛia ab obſer
uatione iudicij fuerit iuſta ꝛ ptes iudicis debeãt eẽ in ꝓnun
ciando bene iudicatũ ꝛ male appellatũ.Nã extat lex munici
palis ꝙ foꝛenſis nõ a cataſtratus in ciuitate aretij nõ poſſit
agere cõtra ciuẽ aretinũ niſi pꝛius ſatiſdent ꝛc.Sʒ corã iu
dice a quo nõ fuit ꝓducta aliqua ſatiſdatio.itaq; ſibi nõ ap
parebat ꝛ paria ſunt nõ eẽ ꝛ nõ apparere ex actis cũ iudex
pꝛonunciare dʒ ſm acta ꝛ actitata.l.illicitas.§.veritas.ff.de
offi.pꝛeſi.ꝛ habetur in.c.paſtoꝛalis.§.qꝛ vero.de offi.deleg.
ꝛ in.l.bonoꝛum.C.qui admit. Et videtur apparere ex facie
libelli ꝙ ipſe agens eſt de monte ſancti Sabini ꝛ tantũ eſt
dicere de monte ſancti Sabini q̃tum eſt dicere ꝙ eſt ciuis
vel diſtrictualis illius loci pꝛout concludit Bar.in conſilio
incipi.viſa inquiſitione facta contra Franciſcum in oꝛdinẽ
cxliij.ſm oꝛdinem peruſinũ nõ infoꝛmis. Et ſtatur libello
cõtra libellantem.l.cuʒ precuʒ.C.de libe.cauſa.Si ergo de
monte ſancti Sabini ergo videtur ꝙ non ſit de aretio.Nec
ob.videtur ꝙ ſatiſdedit apud acta qꝛ nõ pꝛopterea videtur
actus iudicialis ex quo parte abſente ꝛ nõ citata ꝛ iudiciuʒ
conſtat ex tribus perſonis ſcilicet actoꝛe reo ꝛ iudice.c.fo
rus.de verb.ſig.ꝛ.l.in tribus.ff.de iudicijs.Et in illo actu
non interuenerunt niſi due perſone.Ideo non videtur ille
actus iudicialis:pꝛout alr̃s vult glo.in.l.j.ff.de in ius voc.ꝙ
oblatio libelli facta iudici nõ eſt de proceſſu iudiciali:pꝛout
no.ibi Bal.ꝛ facit qꝺ no.gl.eo.ti.in rub.ꝛ.C.eo.ti.ſimiliter
in rub.Et ꝙ foꝛtius ẽ gl.in cle.j.de iudi.dicit ꝙ pꝛima cita
tatio eſt extraiudicialis:ideo foꝛtius cenſeatur extraiudicia
lis dicta ſatiſdatio:lʒ facta coꝛam iudice ipſius cauſe ex quo
fit ante inchoatã cauſam pꝛout etiã petitio ꝛ cõceſſio venie
que requiritur quando filius vel libertus cõuenire volunt
parentẽ vel patronũ:lʒ fiat apud iudicẽ ꝛ requirat factum
iudicis ꝛ eius cauſe cognitionẽ.l.ſed ſi hac.§.pꝛetoꝛ ait.de
in ius voc.tamen ille cauſe cognitio ꝛ petitio ꝛ cõceſſio ve
nie nõ dicuntur acta iudicialia.ſm Bald.in.d.§.pꝛetoꝛ ait:
ideo vr̃ ꝙ nõ releuet niſi in iudicio apud acta pꝛoducaſ hu
iuſmodi ſatiſdatio:ſed nõ fuit ꝓducta merito ſnĩa iuſta:nec
vr̃ iuuari ꝙ corã iudice a quo pꝛoducitur inſtrm̃ dicte ſatiſ
dationis:qꝛ appellatio ab interlocutoꝛia nõ põt iuſtificari
niſi ex antiquis actis vt eſt expꝛeſſuʒ in clem̃.appellanti.de
appel.Iõ nõ admittiſ noua ꝓbatio vt ibi ꝛ per Bart.in.l.
p hac.C.de tẽpo.appel.ꝛ in.l.eius q in.iiij.q.ff.de ap.recip.
b ¶ Tñ his nõ ob.in ↄtrariũ puto eſſe apertã iuſticiã:ad cuius
euidentiã facio illud pſuppoſitũ q.ſ.in ↄtriũ factũ eſt.ſ.ꝙ
iudex nõ hʒ iudicare niſi ſm acta ꝛ actitata ſibi nota vt iu
dici per.d.§.veritas ꝛ alia.ſ.adducta ſcdo pmitto ꝙ de iure
cõmuni huiuſmodi ſatiſdatio nõ requiriſ:ſaltẽ ad fineʒ vt
alr̃s acta ſint nulla:ita ꝙ iſta nullitas de qua agitur fundaſ
in ſtatuto pꝛeadducto exoꝛbitanti.Et qui ſe fundat in iure
exoꝛbitanti eidem incumbit onus ꝓbandi omnia ea que po
nunſ in ipſo iure exoꝛbitanti vt no.Io.an.in.c.j.de tempo.
oꝛdi.quẽ refert ꝛ ſequiſ Bal.in.l.ſiquis nõ dicã rapere.de
epiſ.ꝛ cle.ꝛ habeſ per gl.ꝛ doc.in cle.ſi.de reſcrip.ꝛ per mo
dernos in.l.ſiquis maioꝛ.C.de tranſa.Ex quibus inferſ ꝙ
qui dicebat acta nulla ꝛ ſucceſſiue reos eſſe abſoluendos ab
obſeruatione iudicij pp nullitatẽ actoꝝ fundatã in diſpoſi
tione.d.l.municipalis habebat neceſſe ꝓbare q̃litates que
ponunſ in dicto ſtatuto:ꝛ ↄñter ꝙ actoꝛ nõ foꝛet a cataſtra
tus in ciuitate aut territoꝛio Aretij.ꝛ imobilẽ ſubſtãtiã nõ
poſſideret.qꝛ iſta duo requirunſ in diſpõne pdicta muni
cipali vt pʒ ex rubꝛica dicte legis municipalis ꝛ clarius ex
nigro cũ dicat ſtatuimus ꝙ nullus q nõ fuerit a cataſtrat⁹
in ciuitate aut territoꝛio aretij ꝛ imobilẽ ſubſtãtiã i eis nõ
poſſideat poſſit agere ↄ ciuẽ aretinũ ꝛc.diſpõit ergo aduer
ſus eos q nõ ſunt a cataſtrati ꝛ nõ poſſidẽt imobilẽ ſubſtã
tiã:iõ iſte due qualitates debẽt ꝓbari vt militet diſpõ.d.le
gis municipalis:ꝛ lʒ ſint due negatiue nõ refertuiã ꝛ qui ſe

fundat in negatiua hꝫ eā ꝓbare niſi ſibi ſit aduerſarius obligatus implere affirmatiuā: prout ꝓbaᷓ in.l.hoc iure.ff.de ver.ob.⁊ ibi per Bart. ⁊ doc.⁊ Inn.⁊ doc.in.c.ſuper his.de accu.⁊ Io.and.⁊ doc.in.c.bone.de elec.⁊ per Cy. ⁊ doc. in.l.ij.C.de iure emphy.⁊ per bar.in ꝯſi.incip.martinus de eugubio in ordine.xxxj.ſm ordinē peruſinū nō in formis ⁊ in alio ſuo conſil.incipi.ſtatuto ciuitatis Gualdi in ordine cxxiij.ſꝫ eundē ordinē: ⁊ per dictas theoricas ſepius ꝯſului aduerſus non probantes negatiuas ex quibus nitebantur in caſibus magis dubijs: ideo in caſu iſto pariter ꝯcludo ꝙ dictis ꝯuentis qui allegabant dicta acta fore nulla incumbebat onus probandi ꝙ actor nō fuerit a cataſtratus ⁊ nō poſſideret immobilem ſubſtantiam cū hec eſſent fundamenta ipſorum circa articulum nullitatis: ſed nudum dicta duo ſed neutrum eſt aliquo modo probatum merito nō poterat pronunciari acta nulla neq; reos eſſe abſoluendos ab obſeruatione iudicij: prout pronunciatum fuit.

c ¶ Nec aliquo modo obſtat ſi in libello enunciatur ꝙ eſt de monte ſancti Sabini: q; pp hoc nō tolliᷓ quinēt poſſit eſſe ciuis Aretinus: nā pōt quis eē ciuis ⁊ habere domiciliū in pluribus locis vt ꝓbaᷓ.l.aſſumptio.in prin.⁊.§.iuris prudentibus.ad munici.⁊.l.ciues.C.de incolis.li.x. ſi recte aduertaᷓ pōt quis vbi vult ſibi domiciliū ꝯſtituere in vno vel pluribus locis ⁊ dᷓ incola.d.l.ciues ⁊ pōt rōne originis paterne eſſe ciuis vnius loci ⁊ rōne ꝓprie eſſe ciuis alterius ciuitatis. Itē rōne adoptiōis de eo facte in alia ciuitate eſſe ciuis alterius ciuitatis p.d.l.ciues.⁊.d.l.aſſumptio in ꝑn.⁊ §.j.⁊.l.j.eo.ti.itaq; lꝫ actor eſſet ciuis vel incola montis ſancti Sabini ⁊ ille locus forte nō ſit de territorio aretino nō ꝓpterea ſequiᷓ ꝙ dictus actor nō foret ciuis vel incola aretinus p ꝑdicta ꝓut ⁊ demōſtraᷓ p aſſertionē libelli ꝓducto ꝯ Bartholomeū de foſſambruno q̄ appellaᷓ de foſſambruno.⁊ tñ dᷓ ciuis aretinus ex quo daᷓ itelligi ꝙ lꝫ quis vere dicaᷓ de tali loco nō ſequitur ꝙ non ſit ciuis alterius loci: ⁊ hoc eſt notiſſimū. Preterea ſtatutū nō ſe fundat in eo qui nō eſt ciuis aretinus. Sed in eo qui non eſt a cataſtratu ⁊ nō poſſidet immobilē ſubſtantiā: pōt aūt qs eſſet ciuis nō hr̄e cataſtrū ⁊ nō poſſidere imobilē ſubſtantiā ⁊ eſſe forenſis ⁊ poſſidere imobilē ſubſtantiā ⁊ eſſe a cataſtratus rōne bonoꝝ que poſſidet habemus peruſie a cataſtratos iter forenſes ⁊ iter ciues: itaq; lꝫ eēt de monte ſancti Sabini nō ꝓpterea ſequiᷓ ꝙ nō eſſet a cataſtratus in aretio ⁊ nō haberet ſubſtantiā immobilē in diſtrictu aretij milies ꝯtingit ꝙ vnus de vno loco hꝫ ſubſtātiā immobilē in alio territorio.

d ¶ Itaq; nullo pacto ex actis ꝯſtabat ꝙ eſſent rei abſoluendi ab obſeruatiōe iudicij. Et hoc mediū vᷓ ꝯcludēs ⁊ ſatis clarū. Dato aūt ſine ꝑiuditio veritatis ꝙ onus ꝓbandi ſpectaret ad ipſum actorē vel appareret ipſum actorē eſſe talē ꝙ deberet ſatiſdare: tñ debebat aſſignari termin⁹ ad ꝓbandū an eſſet ſatiſdatū necne: nā fuit oppoſitū in initio litis ⁊ replicatū ꝙ fuit ſatiſdatū vt pꝫ ex actis lꝫ exceptio fuerit inepte ꝓpoſita: q; nō loquiᷓ ſtatutū de forenſe ⁊ nō ſuppoſito iuriſditioni iudicis aretini: ſed loquiᷓ de nō poſſidente imobilē ſubſtātiā ⁊ nō a cataſtrato ⁊ ꝓut libellus dꝫ ex pte actoris acte ꝓponi: ita ⁊ exceptio dꝫ acte ꝓponi ex pte rei l.j.§.labeo.de flu.⁊ ibi per Bar.⁊ per eū in.l.j.ff.de excep. idcirco nō cognito ſup hoc an eſſet ſatiſdatū necne nō poterat pronunciari acta nulla vel abſoluere ab obſeruatione iudicij cū ſibi nō cōſtaret de nullitate proceſſus. Et lꝫ ſtatutū ſtatuat ipſo iure terminū actori ⁊ reo tamen ſtatuit poſt lit.conte.⁊ ſic ad ꝓbandū merita cauſe dilatorie autē ⁊ declinatorie proponunᷓ: ⁊ diſcutiuntur ante litem conteſta.l. ſi.C.de excep.l.ita demū.C.de procō.cū ſi. Et ſi nō fuiſſet ſatiſdatum litis conteſt.eſt nulla ⁊ ſic nō fuiſſet lis conteſta. l.iiij.§.condemnatum.de re iud.⁊ cle. paſtoralis.eo.ti.

e ¶ Itē lꝫ appellatio a mere interloquutoria nō poſſit iuſtificari niſi ex antiquis actis: vt in ꝯtrariū deductū eſt: tamē ſecus eſt in appellatione ab interloquutoria non mera: ſed habente vim diffinitiue prout volunt doc.maxime zaba.in d.cle.appellanti.in penu.q.de appel.allegās dños de rota: ita tenere in deci.xvj.⁊ idē vult in cle.ſi. eo.ti.q.ij. ad hō no. per gl.in.c.ſi.de elec.lib.vj.ſed iſta interloquutoria diffinit inſtantia ⁊ nō expectat poſt ſe aliam diffinitiuam in illa inſtantia: iō hoc reſpectu habeat vim diffinitiue. Ideo poſſit iuſtificari ex nouis actis ⁊ ſic per nouā productionem. Ex quibus oībus ſi nō ſingula vrgerent puto intrepide cōcludendū ꝙ acta nō ſint nulla nō debuerint abſolui rei ab obſeruatione iudicij: ⁊ propterea partes iudicis ſint in ꝓnunciando bene appellatū ⁊ male iudicatū. Verū q; appellatio etiā a mera interloquutoria iuſtificata coram iudice ad quē deuoluit negocium principale ad ipſum iudicem ad quē.c. dilectis filijs.de appel.in antiquis.⁊.c. cordi.eo.ti.lib.vj. Ideo ipſi iudices appellationis habent pronunciare ſuper meritis cauſe ⁊ diffinire negocium principale.

f ¶ Iō deueniendū eſt ad merita cauſe ⁊ ſic quis foueat iuſticiā ſup cā ꝑncipali. Circa qō vᷓ dōm ꝙ actor debeat obtinere: quia apparere vᷓ ex actis ꝙ ipſe vel eius auctor dedit ad diſonicandū dictū terrenū auctoribus dictoꝝ reorū cū pacto ꝙ poſt.xl.annos reſtitueretᷓ ipſi actori. Idē vᷓ ꝓbari ꝙ eius auctor hoc eſt eius pater poſſedit dicta bona d qb⁹ agitur iam ſunt anni.xl.nā vnus teſtis deponit de.xl.alius de quinquaginta ſub quibus quinquaginta.xl.cōtinentur: nā ſub maiori numero minor cōtinetur.l.j.§.ſi ſtipulanti. de ver.ob.⁊.l.diem proferre.§.ſi plures.de arbi. Et ſic vᷓ ꝙ queſiuerit dominiū ſaltē preſcriptione: nā qui ſemel poſſedit preſumitur cōtinuare poſſeſſionē per ea que habenᷓ in l.ſiue poſſideris.C.de proba.⁊ per.d. Ant.in.c. cū ad ſedē. de reſti.ſpo. Et lꝫ rei ꝯuenti videanᷓ niti ex preſcriptione. Tamē nō videᷓ ꝙ niti poſſint quoniā nō videᷓ ꝙ probent poſſeſſionem.x.cum iuſto titulo: nō enim reperio probatū legittime titulum angeli pigliardelli titulus autem Bartholomei: qui producitur per inſtrumentū fuit. Mcccclxxv.ita ꝙ tempore incboate litis nō erant decurſi.x.anni.ita ꝙ nō datur negligentia.x.anno.prout requirit lex municipalis ex qua nititur. Et inſuper nō ꝯſtat de identitate: q; fines deducti in libello ⁊ fines appoſiti in inſtrumentis emptionū nō ſe conformant ſunt tria inſtrumenta trium emptionum ſolū in vno ſe cōformant in vno fine ⁊ nō ſufficit ad ꝓbandum identitatē per ea que habentur in.l.forma.ff.de cenſi. ⁊ per Bar.in.l.demonſtratio.ff.de condi.⁊ demon.

g ¶ Tamē his nō obſtantibus ꝯtrariis puto de iure reſpondendū ſcilicet ꝙ partes iudicis ſint in abſoluendo diffinitiue dictos reos ꝯuentos: nā premittendū ē ꝙ reus obtinere dꝫ ex altero duorū capitū: vꝫ ex iure ſuo ⁊ nō ex iure actoris: nā ſi reus nihil probet de iure ſuo: tñ ſatis eſt ſibi ꝙ actor nō ꝓbet intentionē ſuā.l. qui accuſare.C.de eden.l. actor ꝙ aſſeuerat.C.de proba.l.ſi.C. de rei ven.cū infinitis ſimilibus. Ideo dato ꝙ rei ꝯuenti nō iuſtificauerint iura ſua: tñ obtinere debent: q; actor nō ꝓbauit ſufficienter intentionē ſuā. Et hoc ex duplici capite qm̄ nō ꝓbauit angelū dñici ſuū aſſertū auctorē habuiſſe dñium vel quaſi dictorū bonoꝝ vel quaſi vt deducā. Aliud aūt ius ſuū ipſe actor nō deducit. Iō ex hoc capite ipe hꝫ ſuccumbere. Itē ſcdo dato ꝙ probareᷓ dicta bona ſpectaſſe de iure dominij vel quaſi ad dominicū. Tamē nō probatur legittime ꝙ dictus Angelus agens ſit filius eius.⁊ cōſequenter non probatur ꝙ ſit eius heres. Et duplici medio deficit in ſalutari ſuo.

h ¶ Nō autē nō probeᷓ ꝙ dicta bona ſpectauerint iure dñij vel quaſi oſtendiᷓ quaſi dñium queriᷓ ex titulo habito a nō dño bonafide ſequuta.ſ.traditiōe.l.j.⁊ quaſi per totū.ff.de publi.⁊.§.alie.inſti.de acti. Sꝫ nō ꝓbaᷓ aliquis titulus dicti dñici.⁊ p ꝯñs nō ꝓbaᷓ q̄ſi dñiū ſpectaſſe ad dcm̄ dñicū ⁊ ſucceſſiue nec ad angelū qui nullū ius ꝑtendit habere in dictis bonis petitis niſi tāq; heres dicti dñici nec vt heres hꝫ titulū: q; pretendit ſe filiū ⁊ ſic ſuū heredē nec titulus pro herede cadit in ſuo.l.nihil.C.pro herede.l.ij.ff.eod.ti. Preterea ipſe angelus nunq; poſſedit: ideo nō queſiuiſſet quaſi dñium ēt ſi habuiſſet titulū: q; ad originē publiciane requiriᷓ poſſeſſio cauſata ex titulo.d.l.j.⁊.l.traditionē.eo. tit.⁊.d.§.alie iuncta.l.ſine poſſeſſione. de vſuc. Cōſtat itaq; ꝙ nō pōt niti ex capite q̄ſi dñij ⁊ ꝯſequenter ex publiciana.

i ¶ Itē pariter nec ex capite dñij directi ex quo deficit titulus habilis ad querendū dñiū: ſolū pōt ꝑtendere hr̄e vtile dñiū cauſatum ex longiſſima poſſeſſione.xxx.anno.⁊ vltra. Ex longiſſima enim bonefidei poſſeſſiōe q̄riᷓ vtilis rei vendicatio ⁊ vtile dñiū.l.ſiquis emptionis.C.de ꝑſcrip.xxx.vel xl.an. Sꝫ dicta poſſeſſio.xxx.vel.xl. anno.nō eſt ꝓbata nec articulata ſolū eſt articulata poſſeſſio.x.⁊.xx. anno.⁊ vltra. Nec ob.ꝙ vnus teſtis deponit: vꝫ cecchus deponit ꝙ iam ſunt.xl.anni ⁊ vltra vidit dcm̄ dñicū laborare bona ꝑdicta ⁊ ex eis fructus recolligere pro ſuis ⁊ tanq; ſua bona ⁊ hoc p pl̄es ⁊ pl̄es annos: ⁊ ali⁹ teſtis examinat⁹ in cā appellatiōis vꝫ Antoni⁹ angeli deponit ꝙ vidit dñicū ⁊ fratres laborare ⁊ cultiuare dcā bona iterrogatus de tpe dixit ꝙ fuit añ Mccccxxxj.⁊ ſic vltra.l.annos dixit tñ ſe ignorare quot annis dicta bona poſſederit. Profecto iſte teſtis eſt ſingularis non

rio non

rie non.n. hȝ conteſtem qui viderit illo tpe cultiuare alius teſtis dicit de.xl. annis vel circa ⁊ vltra illud circa ſm communem vſum loquendi refertur denotat modicū tpis plus vel minus facit.l.hec adiectio.de verbo.ſigni.⁊ qđ habetur in.l.⁊ ſi poſt tres.in prin.ff.ſiquis cau. Itaqȝ nó probat ille Cecchus ꝙ laborauerit vel poſſederit ante. Mcccccxxj.annuȝ.nec ille Antonius ꝙ poſſederit iā ſunt anni.xl.vel circa ⁊ ſic ſunt teſtes ſingulares vel ſaltem poſſunt eſſe ſingulares. Et prout nó probant teſtes ſingulares vt in.c.cum dilecti.de elec.⁊.c.tãȝ lris.de teſti.cū concor. ita nec teſtes qui poſſunt eſſe ſingulares prout cócludit Bal.in.l. edicto.C. de edic.diui.allegans no.per Bar.in.l.celſus.de vſuc.⁊ idē no.idem Bal.in.c.bone.de elec. Non probaf itaqȝ poſſeſſio dicti dñici cum alij teſtes nihil deponant ſaltem de poſſeſſione.xxx.annorum ſolum deponunt de conceſſione facta per dictum Dominicum lando ⁊ fratribus ad diſmachiandum cum pacto ꝙ poſt.xiiij. annos reſtituerent. Sed non releuat:qꝛ dicitur facta iam ſunt.xxj.anni.

k ¶ Et inſuper dicta cóceſſio non probatur legittime:qꝛ ſup ea deponunt q̃ttuoꝛ teſtes vnus dicit ſe nihil ſcire: vȝ Antonius duo deponunt de auditu:vȝ Cecchus ⁊ Iaco.vnus ſolus qꝛ preſens fuit:vȝ Baptiſta. Nec ob.ꝙ in ꝯtrium dicebatur ꝙ ſub maioꝛi numero minoꝛ continetur:qꝛ procederet in his terminis qñ vnus teſtis depoſuiſſet ꝙ poſſediſſet per annos quinquaginta proximo preteritos vel ab annis quinquaginta ⁊ citra ⁊ alius ab annis.xl.⁊ citra tunc.n. in annis.xl.eſſent cóteſtes per dictaȝ rónem qꝛ ſi per annos quinquaginta poſſedit neceſſario ſequitur ꝙ poſſedit per annos.xl. ſed nó ſequif poſſedit iam ſunt anni qnquaginta ergo poſſidebat q̃dtrageſimo anno ꝓxime p̃terito: qꝛ potuit interim amiſiſſe poſſeſſionem. Nec ob. ꝙ qui ſemel poſſedit preſumif ꝑſeuerare in poſſeſſióe:qꝛ illud vꝫ ꝓcedere ſi allegaf ꝑſeuerãtia ar.eoꝝ que no.bar.in.l. ſi adulteriū cū inceſtu.§.idē pollioni.de adul.p tex.ibi.ſȝ id minime eſt allegatū imo ꝓbaf ꝙ dictus dñicus deceſſit iā ſunt anni.xiiij.quo tpe fineȝ habuit eius poſſeſſio ⁊ de.xl. annis ſi detrahunf.xiiij.nó reſtãt.xxx. Et cóſtat nó pót fieri cóputus ab annis qnquaginta:qꝛ cóſtat ꝙ de dicto tpe nó eſt q deponat niſi vnicus teſtis. Et ille vnic⁹ teſtis deponit ꝙ cultiuabãt ipſe dñicus ⁊ fřes ⁊ ſic nó ipſe inſolidū.⁊ illud plurale fřes pót cóprehēdere duos ⁊ hoc ad minus. Itē.x.xx. ⁊ pl'es ⁊ pauciores ⁊ h̃ eſt notiſſimū: itaqȝ dato ꝙ eēnt mille teſtes illud deponētes nó eſſet certa ꝓbatio pro q̃.ſ.rata poſſediſſet nec ꝯſ̃iter pro qua rata p̄ſcripſiſſet ⁊ ſic cóſequutus fuiſſet vtile dñium:⁊ ió nó releuaret:qꝛ nó eēt talis ꝓbatio ex qua ferri poſſet certa ſnĩa ꝓut ferri dȝ.§.curare iſti.de acti.⁊.l.h̃ ſnĩa. C.de ſnĩa que ſine certa quãti.ad hoc.l.certum.ff. de cófeſ. ⁊ qđ no.in.l.certi conditio.in princip.ff.ſi cer.peta.

l ¶ Secundo principaliter deficit in ꝓbatione filiationis dictus Angelus actoꝛ qꝛ non ꝓbat ſe eſſe filiū legittimū ⁊ naturalē dicti Dñici: nã lȝ plures teſtes deponãt ꝙ ipſe Angelus fuit filius legittimus ⁊ nãlis dicti Dñici ⁊ ꝙ habitus fuit pro filio legittimo ⁊ nãli dicti Dñici: tñ tres ex eis interrogati in cã ſcie non reddunt cãm ſcie per ſenſum coꝛporis:ꝓut reddere dñt ſaltem qñ de cã ſcie interrogãf per.l. teſtiū.C.de teſti.⁊.l.qui teſtó.§.ſi.ff.de teſta. ⁊ p doc.in dictis iuribus.⁊ in.c.cum cãmqȝ.de teſti.⁊ per glo.⁊ doc.in.l. ſolam.C.de teſti. Remanet vnus ſolus qui nó fuit interrogatus in cã ſcie ſup cuius dicto poſſet inſtari: ſed nó refert qꝛ dictū vnius dictū nullius.l.iuriſiurandi.C.de teſti.cū ſi. Alius teſtis interrogatus in cã ſcie: rñdit qꝛ ſimul habitabãt que ró eſt de ſe inepta:nam ⁊ alij q̃ȝ filius ⁊ pater ſimul habitant fratres famuli ⁊ ſepe alij. Iteȝ potuit eſſe ꝙ ſimul habitauerint ⁊ ſibi teſti nó innotuerit per ſenſuȝ coꝛporis: itaqȝ ſi cã fuiſſet concludens debuiſſet reddere cãm ſcie:qꝛ vidit eos habitare: alij duo interrogati in cã ſcie dicunt qꝛ habebantur ⁊ reputabanf ⁊c. debebant dicere qꝛ viderunt haberi ⁊ reputari ⁊c. ita redderent cauſam ſciē per ſenſum coꝛporis ꝙ minime fecerunt:ideo non probant.

m ¶ Ex quibus oibus cócludo ꝙ partes iudicis ſunt in abſoluendo diffinitiue ipſos reos conuentos. Et h̃ dicta ſufficiant pro carentia copia libroꝛum ⁊ pro mercedis paruitate iuxta cumulum ſcripturarum. Laus deo.

¶ Teſtm̃ primū in quo teſtatoꝛ inſtituit fratreȝ ſuū ⁊ filiabus ſuis reliquit dotes:an vi fauoꝛe liberoꝝ reuocatū ſi dixerit in p̄ñtia teſtiuȝ:io voglio refare el teſtamento perdonarme ſi volio meglio a li mei figlioli che a li toi.

¶ Conſilium. lxxxviij.

r **Expetito diuino numine.** ¶ De ſubſcriptione requiſitus circa ea q̃ poſt meum cóſilium ⁊ punctum ad me datū: fuerunt in facto preſuppoſita. Cum ſup eo ꝙ ꝯſului nó requiraf alia cóꝓbatio: paucis rē abſoluā:qꝛ ſatis abunde ſunt per ſupraſcriptum dñm cóſulentem cóſutata ea que nup ꝯ̃ primuȝ teſtm̃ adducebantur: tum etiam qꝛ ſuȝ in motu ⁊ in actu me tranſferendi de loco ad locum ⁊ pars libroꝛuȝ quā mecū in rus detuli magna ex parte retroceſſit. Placet itaqȝ mihi Petriphilippo de Coꝛneo.U.I.doctoꝛi de peruſio concluſio.ē.facta per ſupraſcriptum famoſiſſimum.U.I.doctoꝛē dñm Bartholomeū ſuȝȝi.p̃ẽȝ boñ.ſcilȝ ꝙ qnqȝ media q̃ nuper in ꝯ̃triū obijciebantur nullatenus habeant obſtare quominus p̄muȝ teſtm̃ ſubſiſtat. Et qđ ē friuola mihi appent oia deducta in ꝯ̃trium p̃ter tertiū p qđ vř ſatis apte demóſtrata volũtas teſtóris volēdi mutare id qđ in p̄mo teſtó diſpoſuerat maxīe cuȝ v̓ba illa ꝓtulerit erga fřem de cuius p̄iudicio agebatur itaqȝ non vř ꝙ poſſit interpetrari aut perſuaderi ꝙ ꝓlata fuerint animo blandiēdi ſeu cóplacēdi:ſed potius cauſa ſe excuſandi itaqȝ ſatis vř apparere ꝙ mutauerat voluntatem.

a ¶ Itaqȝ ſuccedit dictū bal.in.l.ſancimus.C.de teſtĩ.relatū per prefatū dñm ꝯſulentem.ſ.ꝙ vbi ꝯſtat de mente teſtóris ꝙ mutauerit volũtatem non reqrif cl'a ſpālis derogatoꝛia: Et lȝ ipſe bal.ſubdat aliqua exemplaꝛ tñ illa nó reſtringũt generalitatē dicti p.l.dãni infecti ſtipulatio cópetit de dã. infec.⁊.l.j.§.qđ dř de vi ⁊ vi ar.⁊.c.j.extra nē cle.vel mo. Et dictum illud probaf róne:qꝛ hmói cl'e derogatoꝛie ſequentium teſtóꝛuȝ nó operanf aliud niſi faciũt preſumi ꝙ ſi poſtea al'r diſponit ceſſat eius voluntas qꝛ preſumif ꝙ perſeueret in p̄ma volũtate ꝙ ſequēs teſtm̃ non valeat ꝓut.⁊.ē. in p̄mo ꝯſi.deductuȝ fuit. Si ergo apparet mutata in h̃ voluntas ceſſat dicta ró idcirco remanet regula iuris ꝙ vltimum teſtm̃ preualet ⁊ tollit primuȝ.§.poſteriore inſti.qui. mo.teſta.infir.⁊.l.cum in ſcóo.de inofĩ.te.cum ſimi.

b ¶ Sed ad hoc rñdet dñs cóſulens ꝙ inter cetera ꝙ dicta verba potuit proferre aio oſtendēdi filiabus ꝙ volebat eis prouidere. Et profecto ſi illa verba fuerunt prolata in preſentia filiarū vel maritoꝛū earūdem vel alioꝝ q veriſiſr haberēt eis referre dicta rñſio plane militat:ſaltem ſi habebaf notitia primi teſti:ſȝ ſi ſoli fratri dicta verba ꝓtulit dicta ró nó ita militat:⁊ inſup ſi nó erat notitia primi teſti nó vř perſuaderi poſſe ꝙ dictuȝ ſcóm teſtm̃ fuerit factū aio cóplacēdi filiabus:qꝛ filiarū intererat ꝙ decederet ſine teſtó ⁊ alia vltima volũtate cū tunc oia ſine diminutione ad eas erant deuoluenda. Et qñ ſit teſtū cóiter contingit ꝙ aliquid auferf à ſucceſſoꝛibus ab inteſtato:lȝ eos inſtituat itā ꝙ nó expedit filiabus ꝙ pater cóḋat teſtm̃. Et per ꝯ̃ñs non eſt veriſiſe ꝙ ſcóm teſtm̃ fecerit aio cóplacendi filiabus aut generis ſi nó erant ignari primi teſti:ꝓut ignoꝛãtia preſumif filij.n.vel filie preſumif ignoꝛare teſtm̃ patris ar.l.verius.ff. de proba.⁊ regule preſumitur in.vi.prout in terminis ꝯcludit Bart.in.l.is pót.ff.de acq.here.⁊ in.l.ſi heres.ff.de lib. le.⁊ maxime talis p̄ſumptio militat in hmói teſtis hñtibus ſil'es clauſulas derogatoꝛias que ſolēt cóiter fieri vt ſecrete teneanf:nã ſi in notitiā eoꝝ q pretēderēt intereſſe venirent eēt fruſtratoꝛia cautela. Nā illi conarenf eneruare talē cautelaȝ faciēdo opponi v̓ba q̃ reqrit apponi cl'a derogatoꝛia vel faciendo fieri mentionē ſpecialem de primo teſto.

c ¶ Argumētū aũt a cóiter accidētibus eſt ꝓbabile in iure: vt p glo.in.l.j.C.de arbi.p gl.⁊ doct.in.l.nó hoc.C.vñ cog. p gl.⁊ bal.in.l.neqȝ natales.C.de ꝓba.cū ergo in dicto ſcóo teſtó nó ſit facta ſpālis mentio primi teſti perſuadetur ꝙ de illo nó habuerint notitiaȝ filie ſi ad eius inſtãtiā factū fuiſſet:⁊ ex altera parte nó eſt veriſiſe ꝙ ad eoꝝ cótemplationē factū fuerit ſcóm teſtm̃: ex quo agi videbaf de eaꝝ preiudicio agebaf ſi primū factū nó fuiſſet. Ex qbus vř inferri qđ cenſeaf factuȝ dictum ſcóm teſtm̃ proprio motu: qꝛ nolebat ſtare primo teſtóꝛ:⁊ ſic cenſeaf mutaſſe voluntateȝ ꝓut v̓ba per ipſum teſtóꝛem pauloante h̃ p duos dies antea:prolata etiā ſuadebãt:ideo ſatis cēſeatur de penitētia prime voluntatis conſtare qđ videf ſufficere per ſupradicta.

d ¶ Tñ predictis minime refragantibus concurro in ſnĩam dñi cóſulentis. Nã aiaduerto ꝙ v̓ba illa non multū antea a teſtóꝛe prolata non cóueniunt diſpóni que apparet facta in dicto ſcóo teſtó:illa.n.verba ſe io non laſſo a li tuoi figlioli

nó lo hauere per male per che voglio meglio ali mei che ali toi. Non cantát. de ipſo fratre. In primo aũt teſtõ inſtitue rat ipſuʒ fratrẽ itaqꝫ dicta ṽba innuũt mentẽ teſtõris ꝙ in tendebat pferre filios vel filias ꝓprias filijs fratris: nó aũt ipſi fratri quẽ in primo teſtõ honorauerat principalr ipſuʒ inſtituẽdo ꝙ feciſſe cẽſeret ſi ipſum fratrẽ inſtitutũ in pmo oneraſſet vt poſt mortẽ reſtitueret filiabus ipſius teſtõris tunc nó honoraſſet filios ipſius fris: qꝛ magis dilexiſſet fi lias ſuas q̃ filios fris: ſed reuocãdo pmũ ⁊ ſimplr inſtituẽ do filias ptulit filias ꝓprias fratri: ita ꝙ ſi qua indignatio cadebat dẽbat cadere: qꝛ nó relinquebat ipſi fratri potiuſq̃ ex eo qꝛ non relinquebat filijs ipſius fratris: itaqꝫ veriſilr dixiſſet ſe io non laſſo a te non lo hauere per male: perochе voglio meglio a mei figlioli che a te. Nó. n. erat cõueniẽs ꝙ relinqueret potius filijs fris quos pp fratrẽ hẽbat diligere q̃ ipſi fratri: ita ꝙ dicta ṽba nó cauſant cõiecturã ꝙ volue rit reuocare inſtõnẽ factã in pmo teſtõ de fratre: ſʒ potius innuũt ꝙ intendebat aliqd ꝓuidere filiabus ꝓprijs ⁊ illas pferre filijs fratris: qõ potuit cõtingere ꝙ illud intẽdebat facere ⁊ nó fecit forte: qꝛ penituit vel qꝛ nolebat palã facere ⁊ notificare ꝙ fratrem preferebat ꝓprijs filiabus: vt autem oſtenderet ꝙ volebat teſtari: prout forte fecerat aliqõ mo tiuũ ⁊ vt teſtãdo ſatiſfaceret filiabus ⁊ eaꝝ maritis teſtatus fuit vt in ipſo apparet ſciens illud nó valere: alſ forte teſta turus iuxta eius mentẽ in quo teſtõ faciendo intẽdebat ap ponere illa verba de quibus in pmo teſtõ vel facere ſpecia lem mentionẽ de primo: nec apparet ꝙ penituerit de primo niſi fecerit ſm validum iuxta eius mentem.

e ¶ Licet ergo intenderet facere ſcdm teſtm̃ vel ſcdam vlti mam voluntatẽ: non tñ ex hoc cõſtat mutaſſe voluntatẽ que non fuerat ꝙ nollet alr diſponere: ſed ꝙ nolebat aliã ſuam vltimam voluntatẽ valere niſi apponeret illa verba: poterat itaqꝫ pſeuerare in illa prima volũtate. ſ. ꝙ alie vltime volun tates nó valerent niſi apponerenſ illa ṽba: ⁊ tñ intendebat de nouo ꝓuidere. ſ. valide apponẽdo illa ṽba alſ inualide: ⁊ intẽdebat primũ valere ſi ſcdm validũ faciebat: ar. l. ſi iur. ff. de leg. iij. Itaqꝫ dicta ṽba non artant ꝙ teſtõr mutauerit ſniam declaratã in primo teſtõ: ⁊ alſ mutatio volũtatis nó preſumiſ. l. eũ qui mutatã. de ꝓba. ⁊ volũtas teſtatoris taci ta ⁊ expreſſa dʒ ꝓbari per ſeptẽ teſtes. l. cuʒ proponereſ. de leg. ij. cũ ibi no. lʒ ſecus in illa que reſultat ex facti qualitate puta ex graui offenſa ex inimicitia capitali: de qua nó curo: qꝛ non attingit caſum nrm. Et ſi dicaſ quatenus teſtatur in filias nó requiriſ numerus tot teſtium per. l. hac cõſultiſſi ma. §. ex imperfecto cũ autenticis ibi poſitis. C. de teſta. re ſpondetur ꝙ dicta verba voglio aconciare li fati mei ſunt equiuoca quo ad filias ⁊ quo ad alios: lʒ in hoc vltimo non faciam vim. Ideo ſuper eo nó me extẽdo: ſed in duobus me dijs precedẽtibus. ſ. ꝙ potuit perſiſtere in eadẽ mente. ſ. ꝙ nó valeret aliud teſtm̃ niſi apponerentur illa verba: ⁊ tñ in tendebat ꝓuidere forte cũ illis verbis ꝙ nó fecit: qꝛ vole bat ꝙ illud qõ apparẽter faciebat nó valeret: ⁊ maxime at tento ꝙ huic vltimo teſtõ non cõueniunt illa ṽba: ſe io non laſſo ali toi figlioli nó lo hauere per male poche voglio me glio ali mei che ali toi: put. ſ. demonſtratuʒ eſt. Attentis ẽt alſ deductis per prefatum dñm conſulenteʒ. Et etiam his que deducta ſunt in cõſilio primo circa. l. hac conſultiſſima. C. qui teſta. fa. poſ. que nó paruifacio ſalteʒ in caſu in quo ſi militat diſpõ. d. §. ex imperfecto. ⁊ non. d. l. hac conſultiſſima primũ teſtm̃ in totum ruit ⁊ ſcdm magna ex parte: qꝛ nó vʒ niſi quatenus honorat filias. Itaqꝫ illa ratio que inter cete ras adduciſ ꝙ. d. §. ex imperfecto deroget. l. hac cõſultiſſima ꝙ amplectenda eſt interpetratio que magis fauet vltime vo luntati que deducta eſt in primo cõſilio militat hoc caſu in ꝯtriũ. ſ. ꝙ pualeat diſpõni. d. l. hac cõſultiſſima. qꝛ hoc magis fauet teſtõ: qꝛ per hãc interpetrationẽ ſubſtentaſ vnũ inte grũ teſtm̃ ⁊ per aliã interpetrationẽ ſubſtentatur ps vnius teſti. Ex quibus oibus concludo ꝙ dictum primum teſtm̃ non cenſeatur reuocatum non ob. adductis in ꝯtrium.

f ¶ Non. n. ob. ꝙ non apparet ꝙ illa verba io voglio acon ciare li fati mei non apparent prolata in pñtia filiarum aut alioꝝ qui haberent referre ipſis filiabus vel eoꝝ maritis: qꝛ rñdetur ꝙ non apparet ẽt ꝯtrium ſatis eſt ꝙ potuit illa pro ferre in pñtia alioꝝ ⁊ ſaltem ptulit in pñtia teſtium qui vo lunt nũc dicta verba probare: itaq̃ poterant illa verba tunc notificare: prout poſtea notificarunt ⁊ patefaciunt.

g ¶ Nec ob. ꝙ non preſumiſ ſcia teſti: qꝛ lʒ non preſumatur ſepe notitia habetur maxime per illos quoꝝ intereſt: fiũt. n. corã pluribus perſonis ⁊ plures nó de facili oẽs ſilent. Et multotiens contingit ꝙ teſtes ſtant preſentes ⁊ non aiad uertũt oẽs cl'as teſti: itaqꝫ potuit faciliter cõtingere ꝙ fuit relatũ filiabus ⁊ generis ꝙ pater cõdiderat teſtm̃ ⁊ nó fuit eis dictũ ꝙ appoſuerit illã cl'am derogatoriaʒ: itaqꝫ de faci li potuit ꝯtingere ꝙ filie vel generi inſtiterunt vt ille teſta retur ꝓ eoꝝ intereſſe vt ꝯiecture ſuadent alſ põderate: ⁊ tñ nó ꝓuiderunt pfecte qꝛ nó habebãt plenaʒ notitiã pmi te ſtamẽti ſeu qualitatis dicte cl'e derogatorie: ⁊ qꝛ teſtõr non intẽdebat a primo teſtõ recedere ⁊ ſic verba illa nó obſtant: ⁊ inſuper illa verba oſtẽdunt affectioneʒ nó indignatiõem erga fratrẽ ⁊ filr relictuʒ pdij ⁊ relictũ executorie ita ꝙ ad uerſanſ illi rõni de indignatione ex verbis altercatorijs in uicem prolatis: que ratio eſt leuis: leuia etiam friuola ſunt meo iudicio alia media que adducta ſunt in facto ꝯ primuʒ teſtm̃ ⁊ ꝯ concluſionem primo loco factam quibus abunde puto reſponſum per prefatum dominum conſulenteʒ: ideo vlterius non inſiſto. Laus deo.

¶ Statutũ ꝓhibitiuum ⁊ penale: an extra territoriũ vires porrigat ſuas ita qõ extendatur ad ea que fiunt extra terri torium maxime per ſubditos.

¶ Conſilium. lxxxix.

In nomine dñi noſtri

e Ieſu xpi. ¶ Viſo ſupraſcripto pũcto. Licet videaſ prima fronte dicẽdum ꝙ dicti actores foueant iuſticiam ꝓ quibus reperio latã ſen tentiã ſeu laudũ ⁊ redditum cõſil. deciſiuum vr. n. demonſtrari aperta iuſticia pro parte ipſorum: qꝛ put preſupponitur viget aperta diſpoſitio ſuperioris: quod nul lus alienet bona ſtabilia ſita i territorio eugubij ſine expreſ ſa licentia locuʒ tenentis que licentia prout preſupponitur nó interuenit. Et per ꝯſequẽs alienatio predicta ⁊ ſic dona tio videtur facta ꝯ prohibitionem legis predicte.

d ¶ Et ꝯctus ꝯ legem celebrati ſunt ipſo iur nulli. l. non du bium. C. de ll. l. iubemus nulli. C. de ſacroſan. eccle. l. cũ lex. ff. de fideiuſ. nec iuramentum validat actũ q a iur vitiaſ fa uore reipublice vel in odiũ gerentis actũ ⁊ iurãtis put has theoricas tradit bar. l. ſiqs ꝓ eo de fideiuſ. ⁊ ſequunſ doct. cõiter oẽs ibi ⁊ in auc. ſacramẽta puberũ. C. ſi aduer. vẽ. ⁊ in c. cũ ꝯtingat. de iur: iurãd. ⁊ vbiqꝫ. Sʒ iſta ꝓhibitio vr pnci paliter inducta fauore reipublice vt populoſa permaneat vt ſic hoies exinde nó recedãt vt clare demõſtrat decretũ du cis ꝙ voltio recenſeſ in themate: ⁊ pena irrogaſ odio nó ob temperantis decreto ſuperioris idcirco iuramẽtũ non vali det dictum ꝯctum donationis ⁊ hoc ſatis clarum.

b ¶ Nec vr iuuari dcã donatio ea rõne qꝛ celebrata extra ter ritorium: naʒ lʒ ſtatuta plerũqꝫ non trahantur ad ꝯctus vel alios actus extra territorium celebratos arg. l. extra territo rium. ff. de iuriſ. om. iudi. ⁊ probatur in. c. vt animarũ. §. ſta tuto. de cõſti. li. vj. ⁊ p Bar. ⁊ Bald. in. l. cunctos populos. C. de ſum. tri. ⁊ doc. in dictis iuribus. ⁊ in. c. a nobis. de ſnia excõ. ⁊ in cle. paſto. de re iudi. ⁊ in. c. j. de rap. ⁊ Pe. de anch. in repe. c. canonũ. de cõſti. Tñ fallit in multis caſibus inter ceteros qñ ſtatutũ eſt prohibitiuum in pſonaʒ ⁊ fauorabile cõprehẽdit. n. tũc ſubditũ vbiqꝫ actũ exercentẽ prout voluit Bart. in. d. l. cunctos populos. C. de ſum. tri. in. vj. q. ex hoc inferens ꝙ ſi ſtatutũ diſponit ꝙ minor nó poſſit facere te ſtamentũ trahiſ ad ſubditũ vbiqꝫ teſtãtem ⁊ idẽ vult ibi bal. quo ad bona ſita intra territorium. ⁊ Bal. in. c. canonum. de cõſtitu. xij. q. principali. col. lxxxix. ⁊ Bal. in ꝯſi. dliij. inci. fa ctum ſic ꝓponiſ dñs. V. de peruſio. Sed iſtud ſtatutũ ſeu decretũ ducis vr fauorabile qꝛ emanãs fauore reipublice ne hoies recedant ex territorio eugubino vt pʒ ex decreto du cis vltimo in themate recẽſito intereſt. n. reipublice repleri ciuibus ſeu hoibus vt no. doc. i. l. j. ff. ſol. ma. ⁊ res ipſa indi catiõ indicetur fauorabilis dicta ꝓhibitio qꝛ ad iudicãdaʒ diſpoſitionem fauorabilẽ vel odioſam attendiſ principalis intentio cõditoris ar. l. qui exceptionem. ff. de cõdi. inde. ⁊ l. ſiquis nec cãm. ff. ſi cer. pe. Ideo iſtud ſtatutum ducis tanq̃ fauorabile qꝛ in fauoreʒ reipublice inductum trahitur ad a ctum extra territorium ducis celebratũ per ſubditum ducis maxie cũ fuerit cũ ſubdito celebratũ: qꝛ ⁊ donator ⁊ donata rius erãt ſubditi ſtatuentis: ideo dicta donatio facta diony ſio apud balnea non interueniente licentia vr nulla.

c ¶ Qð ⁊ ſuadetur rõne ſi. n. ſecus diceremus dicta decreta

de facili

de facili redderent̃ eluſoria.q2 facile foret volenti ex diſtrictu eugubij recedere ſe abſentare a territorio ꝛ ibi alienationem facere in fraudem legis:ſed lex nõ debet fruſtratoria reddi.c.abbate.de v̾.ſig.circa mediũ in antiquis.ꝛ.c.cõmiſſa.de elec.lib.vj.vbi bonus text.ad propoſitum facit.l.ſi pretoꝛ.in prin.ff.de iud.ꝛ.l.i.§.exceptiones.ff.quoꝝ rerum act.nõ detur.l.fi.§.fin.C.de vſu.rei iud.ideo trahatur dicta ꝓhibitio etiã ad donationẽ predictaꝫ factam extra territorium:qð ꝛ dicendum videt̃ ex alio.ſ.q2 qñ lex municipalis probibet alienationeꝫ ſeu dñium in alium transferri rei ſite in territorio talis lex militat etiaꝫ in alienatione per ſubditum facta extra territorium ſaltem ſi fiat in ſubditum prout cõcludit Bar.in.d.l.cunctos populos.in.vij.q.vbi actus reſpicit rẽ de qua litigatur ſeruanda ſunt iura loci vbi res eſt ſita.dicit Pet.de ancha.in.d.c.canonum.q.xij.col.xcvij.dicens ꝙ iſta eſt cõmunis theorica.

d ¶ Ex duplici ergo capite cõcludenduꝫ vr̃ ꝙ dicta donatiõ apud balnea facta fuerit ꝛ ſit nulla.ꝛ per ꝯñs non fuerit in donatariũ tranſlatũ dñium. Ex quo alienatiõ eſt probibita nam habetur pro infecta facta ꝯ̃ legem ꝛ dñium non transfertur.d.l.iubemus.ꝛ.d.l.non dubium.ꝛ qð habet̃ in.l.j.ꝛ per totum de fundo dotali.ꝛ in ꝯ̃riam dñium vr̃ ꝙ remanſerit apud donantẽ:nec.n.vr̃ tranſlatum in fiſcũ lꝫ adijciat̃ pena confiſcationis:q2 non vr̃ ꝙ in decreto ꝓhibitiuo ſint verba denotantia penaꝫ irrogari ipſo iur̃:ideo videt̃ ꝙ non reſultet cõfiſcatio ante latam ſñiam cõfiſcationis per ea que no.per glo.ꝛ doct.in.l.in criminali.C.de iuriſdi.om.iudi.ꝛ in.c.ſi diligenti.de foro cõpe.ꝛ in.l.iubemus.§.ſane.de ſacroſan.eccle.nec põt quis de iur̃ fiſci opponere ante latam pro fiſco ſñiam vt ſingulariter no.in.l.bis ꝯ̃tet.in princi.ff.fami.hercis.per glo.in verbo non pertinere in fine.

e ¶ Cuꝫ itaqꝫ ipſis donauerit bona ſua ſtabilia ꝛ cõſtituerit ſe eoꝝ nõie poſſidere vr̃ ꝙ in eis dñiũ tranſtulerit iſtoꝝ bonorũ q̃ erant vt dr̃ ipſius donatoris. Nã ex hmõi ꝯſtitutiõe reſultat ficta traditio per ea que hñtur in.l.qð meo.in prin.ꝛ in.l.interdũ.ꝛ.l.ſi rẽ aliquã.ff.de acq.poſ.ꝛ vere poſſeſſio trãſfert̃ in eũ cuius nõie poſſidet̃.l.certe.§.ſi ꝓcuratoꝛ.ff.de precar. Et mediãte hmõi ficta traditiõe ꝛ vera poſſeſſionis tranſlatione trãſfert̃ dñium mediante titulo habili ad dñij tranſlationẽ vt hr̃ in dictis iuribus ꝛ in.l.traditiõibus.C.de pac.ꝛ in.l.j.ꝛ in.l.qſqs.C.de dona.idcirco vr̃ ꝙ in vltimos donatarios fuerit trãſlatũ dñiũ. Et ꝑ ꝯñs res de quibus agit̃ pertineant dñij vel quaſi ad ipſos agentes.ꝛ per ꝯñs iuſtã fuiſſe ſñiam ſeu laudũ ꝑ primos arbitros latam ꝛ partes nouoꝝ arbitroꝝ eſſe in cõfirmando primum laudũ. Non ob.prima donatione que vr̃ ꝙ fuerit inefficax ꝑ ſupradicta:ꝛ non obſtante ꝓuiſione vltimo loco facta ꝑ magnificum dñm comitẽ Octauianũ ꝛc.q2 illa prouiſio nõ preiudicat iuri tertij prout in ea expreſſe ius tertij reſeruat̃:ꝛ ſi nõ fuiſſet expreſſe reſeruatuꝫ tacite reſeruatum cẽſeret̃ ar.l.j.§.merito.ꝛ.§.ſiquid a principe.ff.ne quid in loco publico.ꝛ in l.cum auus.C.de emã.lib.ad hoc etiam ꝙ habetur in.l.quotiens.C.de preci.impera.offer. Et ideo cum ante dictã nouaꝫ ꝓuiſionẽ emanauerit donatio facta dictis agẽtibus:ꝛ ſucceſſiue videat̃ i eos trãſlatũ dñiũ nõ cenſet̃ ab eis ablatum ꝯcurrit etiaꝫ ꝙ dicta vltima ꝓuiſio nõ cantat de donatione ſꝫ de venditione ſup quo tñ poſſet inſtari: ſꝫ nõ curo.

f ¶ Nec tñ nõ ob.ꝯ̃riã partẽ arbitroꝛ iuri magis cõſentaneaꝫ ex pluribus medijs.ꝑmo.n.vr̃ ꝙ lꝫ ſit inhibitũ ne quis vendat donet vel alienet. Tñ donatio ꝛ alienatio facta mediãte donatione nõ ſit ꝓhibita extra territoriũ:nã puto ꝙ dictuꝫ decretũ debeat cenſeri odioſum ꝛ paruꝫ rõnabile:ꝗuis.n. ſit inductũ in fauorem reipublice eugubine ne.ſ.hoies inde recedãt vt ſic remaneat populoſa. Tñ eſt ꝯ̃ ius nãle ꝛ poſitiuũ:rei enim ſue quilibet dꝫ eẽ moderatoꝛ ꝛ arbiter.l.in re mãdata.C.mãdati nec eſt decẽs ꝙ nõ poſſit qs reꝫ ſuã alienare ad ſui bñplacitũ hinc alr̃ cõſului ꝙ ius municipale diſponẽs ꝙ qs teneat̃ vendere rem ſuã vicinis vel cõſanguineis ſeu cõſortibus ꝛ nõ alijs volendo rẽ ipſaꝫ alienare reputatur odioſum ꝛ plurimũ reſtringendũ per tex.in.l.dudũ.C.de ꝯ̃hẽ.emp.ꝛ q2 exorbitãs ꝛ erat penale que oĩa militant in caſu noſtro in quo quis cogit̃ inuitus nõ alienare ꝛ retinere penes ſe rem ſuam ꝛ non poteſt ad libitũ de ea diſponere ſub pena. Et tñ illud ſtatutuꝫ eſt inductũ in fauorem vicini vel conſortis ꝛ nihilominus q2 eſt alienũ a rõne ꝛ a regula iur̃ reputat̃ odioſuꝫ:ita ergo ꝛ iſtud per predicta itẽ alr̃ ſtatutũ ꝙ extantibus maſculis femina non ſuccedat: vel extantibus agnatis mater nõ ſuccedat:lꝫ ſit inductũ fauore agnationis nõ in odium cognationis vel ſexus feminini qui non merentur aliqð odium. Tñ reputatur odioſuꝫ ar.l.maximũ vitiũ.C.de lib.prete.ꝛ no.Bar.i.d.l.cunctos populos.ꝛ bal.in.l.qcunqꝫ.C.de ſer.fugi.vbi dicit ꝙ ſtatutum diſponẽs ꝙ patruus excludat auum maternũ eſt odioſum odio in rõnabili adeo ꝙ ſm eũ maſculinũ auũ maternum nõ cõcipit femininũ auũ ad idẽ ꝙ ipſe no.in.l.illaꝫ.C.de colla. Et ſic nõ ſequit̃ eſt inductũ principaliter in fauorem ergo fauorabile ſi id qð diſponit̃ eſt dignũ odio:ſic alr̃ videmus: qð lꝫ gabelle inducant̃ fauore reipublice vt.ſ.in fiſcũ deuoluat̃ pecunia. Tñ gabella eſt odioſa no.Bar.in.l.pupillus.ff.ad.l.fal.ꝛ no.Panoꝛ.in cõſi.incip.in effectu caſus talis eſt cauet̃ inter cetera col.fi. Et ſic lꝫ gabella ſit fauore reipublice introducta tñ cenſet̃ odioſa ꝛ reſtringenda: ſic ꝛ alr̃ reſcripta ad beneficia lꝫ ſint gratioſa ꝛ fauore eius cui beneficia cõferunt̃ cõcedant̃ tñ ſunt odioſa ꝛ reſtringenda.c.ꝗuis.de preb.lib.vj. Silr̃ delegatiões lꝫ fiant ad inſtantiã partis vt reſcribẽs ſibi cõplaceat tñ reputant̃ odioſe qm̃ in aliquo derogãt ſeu detrahunt iuriſditioni ordinarie vt no.per gl.in cle.j.de offi.dele.ꝑ doct.in.c.ſedes de reſcri.in antiquis.ꝛ in.c.j.eo.tit.li.vj.ita in caſu huius ſtatuti cum detrahatur iuri ꝛ vt ita dixerim iuriſditioni quam quis hꝫ in re ſua cenſeatur odioſum ꝛ reſtringendum.

g ¶ Inſuper oĩs receſſus a iur̃ cõi regular̃ reputatur odioſus ꝓut dicit Panoꝛ.in.ꝯſi.j.ſm ordinem informis incip.facti cõtingentia talis eſt quidã.a.ꝯ̃rit col.iiij.ꝑ.c.j.ꝛ.ij.de filijs preſby.li.vj.ꝛ.c.cũ dilectus.de cõſue.facit.l.ius ſingulare.ꝛ l.qð v̾o ꝯ̃.ff.de ll.ꝛ regule q̃ a iur̃ cõi exorbitãt in.vj.cũ ſi. iſtud decretũ eſt a iure exorbitãs ergo reſtringẽdũ.itẽ iſtud decretũ eſt penale ꝛ pene ſunt reſtringẽde ꝛ odioſe regula in penis in.vj.c.ſtatutũ.in prin.de elect.eo.li.l.ſi preſes.ꝛ.l.interpetratiõe.de penis hoc pacto preſuppoſito ꝙ dictum decretum rõne eius ꝙ in ſe cõtinet ꝛ tãꝗ̃ exorbitãs ꝛ penale ſit odioſum ſuccedit theorica Bar.in.d.l.cũctos populos.vj.q.qð qñ ſtatutũ dirigitur in perſonã ꝛ inhibet actuꝫ nõ militat in actu celebrato extra territorium ſtatuentis:in caſu.n.per decretum probibetur ne quis audeat vel preſumat donare ꝛc.que v̾ba diriguntur in perſonã ne quis audeat ꝛc.directa fuiſſent in rẽ ſi dixiſſet nõ alienet̃ res immobiles vel nequeat alienari ꝛc.iſti ſunt termini Bart.in ſc̾do membro in.d.l.cunctos ppl̃os.iõ caſus iſte eſt applicandus ꝑmo mẽbro.ſ.qñ verba legis probibitiue diriguntur in perſonam in quo mẽbro Bart.diſtinguit ꝙ ſi ſtatutum eſt fauorabile tunc trahatur ad ſubditum facientem actum extra territorium prout latius in adductis in ꝯ̃rium deductũ eſt: ſed ſi ſtatutum dirigens verba in perſonaꝫ eſt odioſum tũc in eadẽ.vj.q.cõcludit Bar.in.d.l.cunctos populos.ꝙ non trahitur ad actum per ſubditum factum extra territorium qð ꝛ concludit Bald.ibi in lectu.colum.xvij.

h ¶ Et hinc eſt ꝙ delinquens extra territorium venit puniẽdus pena impoſita iur̃ cõmuni vel pena impoſita a ſtatuto loci delicti perpetrati non aũt pena ſtatuti domicilij ipſius delinquentis.c.vt aiarum.§.ſtatuto.de conſtitu.in.vj.prout vult ibi Jo.an.qð ꝛ vult Barto.in.d.l.cũctos populos.ix.q.principali.qð ꝛ voluit Pet.de anch.in repe.d.c.canonũ.xij.q.prin.col.ciij.qð ꝛ voluerunt.d.Anto.Imol.ꝛ Panoꝛ.in.c.fi.de fo.cõpe.ꝛ.d.Anto.ꝛ Panoꝛ.in.c.a nobis.el.j.de ſñia excõ.ꝛ Pe.de anch.Do.de ſcõ ge.in.d.§.ſtatuto ꝑ generalitatẽ illius.§.ꝛ per generalitateꝫ illius tex.ꝙ lꝫ ſit dubium in delictis originarijs a iur̃ cõi:q2 nonnulli ꝯ̃rium tenent. Tamen Ange.de plano procedit in his que erant de iur̃ cõi permiſſa ſed probibentur a iur̃ municipali ꝛ pena imponitur prout voluerunt Pet.ꝛ Cyn.in.l.extra territorium de iuriſ.om.iudic.dicentes ꝙ ſi delictum de nouo inducatur per ſtatutũ non trahitur ad actum extra territoriuꝫ perpetratum qð ꝛ voluit Panoꝛ.in.c.j.de rapto.poſt Jo.de ligna.in cle.paſtoralis.de re iudica.volentes ꝙ ſtatutum etiã expreſſe non poſſit de nouo inducere delictũ puniſbile cõmittendum extra territoriuꝫ lꝫ hoc vltimũ nõ ſit ſine dubio qñ ſtatutũ expreſſe loqueret̃:tñ qñ ſimpl̃r loqueret̃ vr̃ clare ꝓcedere ꝙ non trahatur ad actũ extra territoriuꝫ perpetratũ ꝓut etiaꝫ voluit Bal.in.d.l.cunctos populos.

i ¶ Cum igitur donare ꝛ alienare rem ſuam non ſit de genere probibitoꝝ immo donare nobilitati cõuenit.c.j.de dona.ꝛ alr̃ beatius eſt dare ꝗ̃ accipere.c.cum marte.de celeb.miſ.ꝛ.xvj.q.j.predicatoꝛ.ideo dictuꝫ decretũ penale nõ trahatur ad actum extra territorium celebratuꝫ. Et per h̾ patet reſſum ad adducta in hac parte in ꝯ̃rium q2 loquuntur qñ

ſtatutū eſt fauorabile in caſu iſto eſt odioſum. itē loquunt̃ in
ſtatutis nō penalibus: nā Bar. premittit duo mēbra pncipalia
vnū qñ ſtatuta ꝓhibitiua penalia ⁊ de hoc membro
tractat in. viij. q. aliō qñ ſtatuta ſunt penalia: ⁊ tūc facit duo
membra vnū in ſtatutis ꝓmiſſiuis ⁊ de hoc in. vij. q. aliō in
ſtatutis ꝓhibitiuis ⁊ de hoc diſcutit in. vi. q. ⁊ hoc mēbrū
ſubdiſtinguit aut v̄ba ſtatuti ſunt in pſonā ⁊ diſtinguit aut
odioſum aut fauorabile vt premiſſum eſt aut in rē ⁊ tūc ſimpl̄r
cōcludit ꝙ trahit̃ ad actum extra territoriū geſtum ⁊ in
hoc membro fit magnū fundamētū in ꝯtrariū. Tñ rñdet̃ vno
mō vt. s. ſ. ꝙ verba huius ſtatuti ſunt in pſonā nō in rē vt
oſtendidi ſcōo Bar. in hoc membro loquitur in ſtatutis nō
penalibus vt p₃ ex ꝓmiſſis dū₃ loquit̃ de ſtatutis penalib⁹
non diſtinguit v̄ba ſint in rē vel in perſonā ſint in fauorē₃
inducta an in odiū ſed ſimpliciter vult ꝙ regulariter ⁊ i du
bio non trahant̃ ad actum extra territorium celebratum.

k ¶ Nec ob. ꝙ de facili fieret fraus ⁊ decretū redderet̃ eluſorium:
q₂ rñdetur ꝙ ſatis vr̃ reipublice eugubine ſi in aliquo
ſibi ſubuenitur: q₂ ſatis eſt amico in aliquibus ſubueniri.
l. tutori. C. de nego. geſt. ⁊ ſi de fraude appereret vt q₂ ob
eam cauſam recederet a ciuitate eugubina actus puniretur
ar. l. nō dubiū. de. ll. C. ⁊. l. ꝯ legem. ⁊. l. fraus legi. ff. eo. titu.
Prout al's ſimili ar. rñdet Imol. in. d. l. pupillus. in fin. ad
l. fal. intelligens ſimpl̄r ſtatutū vt iacet l₃ de facili poſſit fieri
fraus. Nam dicit ipſe ſi fiet fraus ⁊ probabitur tunc ſtatutum
mulcabit ita cōtingit in caſu noſtro: ⁊ l₃ quādoq₃ iuriſlator
aliqd ſtatuat ne fiat fraus legi: non ſeq̄tur ꝓpterea ꝙ
ſaltē in penalibus ⁊ diſpōnibus que ſunt reſtringende debeat
fieri larga interpetratio ne de facili fiat fraus legi ꝓut
⁊ deprehendi pōt ex dictis Barto. ⁊ Imo. in. d. l. pupillus.
Et per h̄ mediū tollunt̃ oīa in ꝯtrium adducta l₃ non nulla
alia que infra ſubdam mihi appareant magis plana.

l ¶ Et inter cetera q₂ decretū nō annullat donationē₃ neq₃
alienationem: l₃ enim ſimpl̄r ꝓhibitiuū₃ actus reddat actū
inualidum. Tñ qñ lex ꝓhibet ne fiat actus ſub pena ⁊ nō annullat
actum expreſſe nō reddit actum nullum ꝓut volunt
Iac. but. Dy. Cy. in. d. l. non dubium. ⁊ tandem vult Bald.
ibi in fi. prime qōnis circa qd Bar. in. d. l. non dubiū₃ ſe remittit
ad. l. preter. in prin. ff. de no. oper. nuncia. vbi dat hāc
theoricam: q₂ ſi nullitas tendit in preiudicium ꝓhibiti tūc
actus vitiatur. Sed quatenus tendit in preiudicium alterius
nō vitiatur. ⁊ idē ꝯcludit Imo. in. l. cū lex. ff. de fideiuſ.
Et ita al's cōſulendo tenui ad ꝓpoſitū₃ decretū iſtud ꝓhibitiuum
nō annullat ſpecifice actū ⁊ adijcit penā ēt duplicatā
⁊ nō ꝓhibet alicui ne donationē₃ recipiat ſ₃ dño ne donet
⁊ nullitas donatiōis tenderet in fauorē₃ donatoris q ē
ꝓhibitus ⁊ in odiū₃ donatarij qui nō eſt ꝓhibitus: ideo ſ₃
theoricas predictas primo Iaco. butri. Dy. Cy. ⁊ Bal. ſcōo
Bar. ⁊ Imo. dicta donatio non d₃ cenſeri nulla: nec odioſitas
huius ſtatuti d₃ ampliari vt tot pene irrogentur. ſ. cōfiſcatio
rei aut precij pena pecuniaria ⁊ annullatio act⁹ ipſo
iur̃ cum ⁊ nullitas actus ſit pena. l. fin. C. de poſthu. heredi.
inſti. ⁊. l. ſenatus cenſuit. ff. de contrahen. emp.

m ¶ Coadiuuatur premiſſa qñ interuenit iuramentum ꝙ roborat
ꝯctus per. c. cum contingat. de iureiurā. ⁊. c. l₃ mulieres.
eo. titu. li. vj. ⁊ auc. ſacramenta pube. C. ſi aduer. vendi.
⁊. c. q̄uis. de pac. in. vj. ⁊ per Barto. in. l. ſi quis pro eo. de
fideiuſ. vbi Bar. facit plures cōbinationes ⁊ vltimum mēbrum
qñ ꝯctus vitiatur ob varias vtilitates ſubditorum ⁊
in hoc membro cōcludit ꝙ iuramentū₃ firmat ꝯctum vt ibi
per eum in fine cuius theoricā₃ ſequunt̃ in hac parte cōiter
doct. in locis prealegatis inter ceteros dñs Anto. Imol. ⁊
Panor. in. d. c. cū₃ ꝯtingat. ⁊ ego legendo. d. auc. ſacra pub.
idē tenui. ⁊ ad hoc mēbrum Bar. ⁊ doc. eſt applicādus caſus
iſte ⁊ nō ad ſcōm₃ membrū pncipale bar. qd eſt qñ actus
vitiatur fauore reipublice pncipaliter: qm̄ l₃ iſta ꝓhibitio
facta cenſeat̃ fauore ciuitatis eugubij. Tñ ciuitas eugubina
fungit̃ iur̃ priuati nō iur̃ reipublice. l. eū q vectigal. ⁊. l. bona
ciuitatis. ff. de v̄. ſig. ⁊ iſto medio vtit̃ Bar. circa ciuitatē tudertinā
in ꝯſi. ſuo mei ſtatutū ciuitatis tuderti poſt mediū
allegādo. l. ij. C. de iur̃ reipublice. li. xj. ⁊. l. filie. ff. ad munici.
reipublice aūt romane nō intereſt: qd homines morā trahant
eugubij magiſq₃ peruſie rome florentie vel alijs ciuitatibus
itaq₃ nō intereſt neq₃ pncipal̄r neq₃ ſcōario reipublice. Et
maxie nō intereſt vtrū ꝯctus valeat neq₃ teneat cū ſiue teneat
ſiue nō teneat bona vigore dicti decreti veniūt ꝯfiſcāda
ſi dictum decretum militat in his terminis.

n ¶ Itaq₃ ex his medijs concludendum vr̃ ꝙ iſte ꝯctus donationis
teneat. Et per ꝯñs dictus Dionyſius veniat abſoluendus
⁊ ꝓnunciandū₃ ſit male laudatū₃ per primos arbitros.
Nō ⁊ tertio ſeu quarto dicendū₃ vr̃ ex alio: q₂ l₃ nō
appareat conceſſa licentia de alienādo. Tñ nec apparet ꝯtrariū
nō. n. eſt probata negatiua ꝙ licetia non fuerit ꝯceſſa: ⁊ tñ ꝓ
eorū replicationis fundamēto hoc allegāt: ⁊ ſic ſe fundāt in
negatiua ⁊ q ſe fundat in negatiua tenet̃ illā ꝓbare. l. actor.
de ꝓba. l. q accuſare. C. de edē. cū ſi. Et ſil'r ꝓ dant theoricā
apud romā non ſunt elapſi duo anni cōſului in ſil'i caſu vbi
pena debebat̃ ſi vēditio fiebat ſine lnia ⁊c. Nō qui dicebat
penā commiſſā₃ debebat probare negatiuā. ⁊ no ſufficeret
ꝓbare vēditionē factā ⁊ nō apparere lniā₃ ꝯceſſam de natura.
n. licentie eſt ꝙ precedat actum vt ſuadet vis ſermonis
dicit Bal. in. l. j. col. penul. C. qui admi. facit tex. in cle. j. ibi
ante oīa ⁊c. de foro cōpe. Et ibi ꝙ precedere habeat actum
dicūt Pau. de leaz. ⁊ Imo. ⁊ Barto. in. l. ſi qs mihi bona. §.
iuſſum. de acq. here. ⁊. d. Ant. ⁊ Imo. in. c. cū cōſuetudinis
de cōſue. ita ꝙ d₃ interuenire tpe actus vel ante actū₃. Nō
itaq₃ ſufficeret ꝓbare ꝙ tpe donationis interuenerit: l₃ ēt
illud minime probet̃: ideo iſti ſcōi donatarij qbus non erat
donator vel donatarius in aliquo obligatus. Nec eorū cōtemplatione
iniungebat̃ onus petende ⁊ implorande licentie
haberent neceſſe probare negatiuā iſtā per predicta: fundant.
n. ſe in decreto exorbitanti: ideo eis incūbit onus ꝓbandi
id qd in iur̃ illo ponderatur per theoricā₃ Io. an. in
c. j. de tempo. or. li. vj. quē refert ⁊ ſequit̃ Bal. in. l. ſi qs nō
dicā rapere. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ probat̃ ex no. per gloſ. ⁊ doct.
in cle. ſi. de reſcrip. no. legentes in. l. ſi qs maior. C. de trāſa.
ideo iſti actores qui nituntur ex decreto habeāt probare ꝙ
licentia nō interuenerit dato ſine preiudicio ꝙ ſine legitima
donatio non tenuerit vigore dicti decreti.

o ¶ Quinto medio vr̃ iuuari poſſe dictus dionyſius re⁹ cōuentus
in gñali ꝯceſſiōe nō ſolet venire id qd v̄iſimiliter in
ſpē nō ꝯceſſiſſet. l. obligatiōe gñali. ff. de pig. regula in gñali
in. vj. ⁊. c. ſi. de offi. vicar. eo. li. cū ſi. S₃ dictus donator non
eſt veriſil'e ꝙ in ſpē donaſſet illa bona ſpāliter prius donata
eo maxime q₂ attendere ⁊ eā obſeruare ⁊ in nullo ꝯfacere
vl' venire certe donādo alteri illa bona prius donata veniret
ꝯ ⁊ incideret in periuriū. Maxie cū nō intereēt ciuitati eugubine
ꝙ alteri donaret vl' veniret ꝯ necne ita ꝙ ſaltē vr̃ ꝙ
iuramētū liget ad nō veniēdū ꝯ ⁊ nō eſt v̄iſimile ꝙ voluerit
deierare ꝑ illā generalitatē dū donauit bona ſua: ⁊ ſic voluerit
in illa gñali donatione venire dicta bona prius donata.
Nō ⁊ demōſtrat̃ ex actibus quos poſtea geſſit q₂ poſtea
tradidit poſſeſſionē rerū in ſpē ſibi donatarū ipſi pmo donatario:
itē in ſuis vltimis volūtatibus poſtea ꝯditis declarauit
velle ꝙ dicta donatio prima valeret ⁊ ex poſtea geſtis
prius geſta declarant̃ ⁊ interpetrant̃. c. cū ꝓ bellicā. xxxiij.
q. ij. ⁊ no. glo. i. c. ſcribā. de pſum. ⁊ in can. mulris. xliij. diſt.
Et ſil'r ex prius geſtis ſequentia interpetrant̃. d. c. ſcribam.
⁊. c. q̄cto. eo. ti. cū ſimi. cū ergo preceſſerit donatio facta ꝯiūcto
cū iuramēto de eā obſeruādo ⁊ nō veniendo ꝯ ⁊ ſequuta
fuit traditio actualis ⁊ prius preceſſerat conſtitutio que
ſolet cōmittere fictā traditionē₃. l. qd meo. in pn. de acq. poſ.
Itē ſequute ſunt vltime voluntates qbus declarauit mētē
ſuā ꝙ donātio prima ſubſiſteret vr̃ dicta generalis donatio
ſcōo loco facta non trahatur ad prius donata ⁊ hoc ex v̄iſimili
mente donatoris per ſupradicta.

p ¶ Sexto vr̃ ꝙ ex alio dicti actores nequeant obtinere: nā
prout mihi dicit̃ ipſis nunq₃ fuit tradita poſſeſſio ⁊ nunq₃
poſſederunt iſta bona de qbus agit̃ ⁊ ſine traditiōe ex ſola
donatione non transfert̃ dñium. l. traditionibus. C. de pac.
Nec ob. ſi dicatur ꝙ interuenit ficta traditio per ſimplicem
ꝯſtōnem appoſitā in ꝯctu donationis que ſolet ſufficere ad
trāſlationē₃ dñij: q₂ rñdetur ꝙ tunc ſufficit qñ cōſtituēs ſe
pro alio poſſidere poſſidebat al's non transfert poſſeſſionē₃
quā nō h₃ q₂ nemo plus iuris transferre pōt in aliū q₃ ipſe
habeat. l. nemo plus iur̃. de regu. iur. l. traditio. de acqui. re.
do. Sed ipſe donator cōſtituēdo ſe poſſidere ꝓ primo donatario
res eidē₃ donatas abdicauit a ſe poſſeſſionē ⁊ illā₃
tranſtulit in eū₃ cuius noie conſtituit ſe poſſidere ꝑ. d. l. qd
meo. ⁊ que ibi habent̃: ſi igitur apud alium erat oīs poſſeſſio.
ſ. naturalis ⁊ ciuilis in dictis rebus de quibus agitur ⁊
ergo per ſcōam ꝯſtōnem factā in ſcōa donatione nulla poſſeſſio
in dictis rebus tranſlata fuit in dictos ſcōos donatarios
per ſupradicta. Et ſi dicat̃ ſi teneamus ꝙ donatio nō
valuit non fuit in donatariū trāſlatum dñiū₃: vnde remāſit
apud donātem ita ꝙ nō vr̃ tenere ſimplex conſtitutio ꝓut

non tenet

nõ tenet cõductio rei ſue ⁊ conſtitutio precaria.l.qui rem C.de loca.⁊ conduc.⁊ in.l.ei a quo.de vſuc.⁊ in.l.ſi rem ali quam.de acqui.poſ.tamen preſuppoſito ꝙ ſit verũ. Tamẽ videt ꝙ conſtituens ⁊ conducens amittat poſſeſſionẽ ꝓut vult glo.in.l.ſi rẽ quã.⁊ in.d.l.q rez.vbi idẽ volũt Dy.Cy. ⁊ bal.qđ ⁊ voluit Imo.in.d.l.ſi rem aliquã:lz bar.aliud ibi velit cuius motiuo rñdet ibi Imo.hz tñ hoc mediuz aliqđ ſcrupuli. Sed ſi hoc nõ artaret ſatis eſt ꝙ artent alij.

q ¶ Põt etiaz ⁊.vij.attentari ꝙ lz verba p̄imi decreti non videantur irrogare penã confiſcationis ipſo iur. Tñ pena confiſcationis cenſeatur irrogata ipſo iur vigore alterius decreti editi die.xxvj.Mccccclxxv.ibi dũ dicit ſub pena quã titatis precij ⁊ valoris rerũ ⁊ bonoꝝ vẽdẽtiũ noſtre camere ꝯfiſcãdoꝝ ſm formã alioꝝ noſtroꝝ decretoꝝ de mã loquẽ tiũ quã ipo fcõ incurriſſe intelligat vba.n.illa ipſo fcõ de notãt aperte ſine ſnia penã incurriſſe. Itẽ qñ lex irrogans penã loquit p vbum incurrat cenſet irrogata pena ipſo iur ꝓut no.gl.interlinearis in vbo incurrat in cle.j.de vſuris.⁊ gl.in vbo incurrat.in.c.ſi.de offi.dele.li.vj.idẽ gl.in.c.eos. de ſen.excõ.e.li.⁊ gl.magna ibi.xiij.i.c.vnico.de reli.domi. eo.li.multofortius cum dicat incurriſſe ꝙ eſt tpis preteriti pluſꝙ pfecti ⁊ qñ pena irrogat p vba p̄teriti pfecti cenſet irrogari ipſo iur vt no.bald.in.l.ij.C.de epi.aud.gl.magna in.l.ſi qs in tãtã.C.vñ vi.⁊ doc.i.l.in criali.de iuriſ.om.iu. ⁊ in.c.ſi diligẽti.de foro cõpe. Si ꝯfiſcatio fuerit facta ipſo iur nõ erant illa bona amplius in bonis donatoris:idõ tunc donãdo bona ſua nõ veniũt iſta que nõ erant ſua ſed fiſci.

r ¶ Vltimo dato ſine preiudicio ꝙ oia p̄dicta deficerent:tuz reus venit abſoluendus:qz actores nõ ꝓbant eoꝝ intẽtio nẽ:nã ipſi petũt ꝓnunciari dicta bona ad ſe ptinere vigore eoꝝ donationis q̄ vba ſignificãt ꝙ ipſoꝝ bonoꝝ dñiũ ha beant vel iur aliquo poſſideãt vl aduocare poſſint vt qz ha beant publicianã vel hypothecariã ꝓbat tex.cũ gl.i.l.vbũ p tinere.de v.ſig. Profecto in donatiõe veniũt dũtaxat bona ipſius donatoris:vñ opz ꝙ ad hoc vt veniãt in donatione forẽt tpe donatiõis bona ipſius donatoris:⁊ ſic ꝙ fuerint in dñio ſuo vt denotãt illa vba ſua.l.ſuus.ff.de le.iij.⁊.l.qn tus.§.argento.ff.de auro ⁊ argẽ.leg.vbi nõ dicitur ſuuz ꝙ vẽdicari nõ poſſit:qđ maxie vr dz qñ vba iſta exprimunt in ꝯtu donatiõis cuz donatio ſit doni datio.l.ſenatus.§.i. ff.de dona.cã mor.⁊ datio importet dñij trãſlationẽ.l.ſi.ff. de ꝯdi.ob cãm.§.itaqz inſti.de dona. Sz dicti actores non ꝓbãt aliquo pacto ꝙ dictus donator habuerit dñiuz in di ctis rebus. Quinimo nec aliqđ ius niſi qz conant p teſtes ꝓbare nudã poſſeſſionẽ dictoꝝ bonoꝝ:⁊ vbi dñiũ principa liter deducit nõ ꝓbat dñiũ ꝓbata poſſeſſiõe:qz nihil cõe ⁊c. l.naturalr.§.nihil cõe.ff.de acq.poſ. Quinimmo põt atten tari ꝙ nec poſſeſſio ꝓbet:nã tres teſtes deponũt ſup poſ ſeſſiõe dicti Hieronymi donatoris vnꝰ deponit ꝙ ab vno anno citra quo tpe erat iã facta ſcđa donatio:⁊ in donatiõe p̄dicta nõ veniũt bona futura.l.ſi ita.ff.de auro.⁊ ar.leg.⁊ que ibi p bar.⁊ p gl.in.l.ſi.C.q̄ res pig.obli.pñt ⁊ p doc.i.l. ſi.C.de pac.alius teſtis:vz ſanctes Baptiſte de frõtino ha bitator mentis iuliani deponit ꝙ laborauit dicta bona pro dicto Hieronymo iã ſunt anni qnqz cũ dimidio immediate Paulus Ioãnis brontoli de mõte abbatis alius teſtis de ponit ꝙ ipſe ⁊ ſua familia laborauerũt ꝓ dicto Hieronymo p quattuor annos. Nõ aũt dicit de qbus annis an de ꝓpin quis an de alijs. Et ſic non apparet ꝙ deponat de tpe quo deponit ſanctes nec eſt veriſimile attento ꝙ ſunt de diuer ſis terris ꝙ eodez tpe laborauerint ambo dicta bona:itaqz dicti teſtes veriſilr ſunt ſingulares:⁊ ſuccedit theorica bal. in.l.edicto.col.xij.C.de edic.diui qui notabiliter vult in ſi milibus terminis probande poſſeſſionis ꝙ prout nõ ꝓbãt teſtes ſingulares ita nec probãt teſtes qui poſſunt eſſe ſin gulares allegat no.per Bart.in.l.celſus.ff.de vſuc.⁊ idem voluit ipſe Bal.in.c.bone.de elec.

s ¶ Preterea ipſe ꝯſtituerat ſe tenere nomine Dionyſij ⁊ re ſeruauerit ſibi vſumfr. itaqz poterat fructare tanꝙ vſufru ctuarius ⁊ nihilominus tenere nomine Dionyſij. Ex quo lz ipſe Hieronymus reſeruauerit ſibi vſumfructum. Tamẽ abſolute ꝯſtituit ſe tenere ⁊ poſſidere noie dicti Dionyſij: ⁊ inſup dedit ſibi licentiaz ꝙ ipſe dionyſius poſſit apprehẽ dere poſſeſſionez dictoꝝ bonoꝝ qñcunqz ſibi placuerit. Et ſic etiã durante vſufru.ex quo datur intelligi ꝙ lz ipſe vel let vti frui ⁊ habere vſumfru. Tñ volebat ꝙ poſſeſſio eſſet dicti dionyſij dato aũt ꝙ retinuiſſet ſibi poſſeſſionem forte naturalẽ ꝓpter vſumfr.reſeruatuz tñ illa nõ reſedit penes ſcđos donatarios cuz etiã in ſequentibus donationibus re ſeruauerit ſibi vſumfruc.cũ itaqz non probetur ſaltẽ dñiuz ꝙ fuerit apud dictũ Hieronymuz donatorem. Nec ꝙ dicta bona habuerit loco ſuorũ bonoꝝ prout põderat tex.in.d.l. ſuos.imo ex quo illa donauerat ⁊ reſeruauerat ſibi vſumfr. ⁊ iurauerat attẽdere ⁊ obſeruare ⁊c.ſatis apparet ꝙ illa bo na non habebat loco ſuoꝝ bonoꝝ. Nemo.n.p̄ſumit dicere niſi ꝙ mẽte cogitat.l.labeo.§.idẽ tubero.de ſup.le.nec bo na in qbus qs hz vſumfr.veniũt appellatione ſuoꝝ bonoꝝ. d.l.ſuos.idõ dicta bona nõ veniunt in dicta ſcđa donatiõe ſi nõ veniũt in donatiõe pariter nec in capſo quo ipſe dona tor ꝯſtituit noie donatarioꝝ poſſidere qz cõſtituit ſe poſſi dere bona donata nõ alia. Et ſic ẽt reſpectu poſſeſſiõis ha bent ſuccũbere ipſi actores:⁊ lõge magis pp ꝯſtõnem quã ipſe donator fecit in p̄ma donatiõe tenendo opi.gl.⁊ ſequa ciũ relatã.ſ.in.vi.fundamẽto. Eſt ẽt aduertẽduz ꝙ dato ꝙ trãſferreret dñiũ ſine poſſeſſiõe p ꝯſtõnez vel alio medio p ea q̄ hñtur per Bar.in.l.interdũ.in ſi.de acq.poſ.p gl.in.l. ſi ager de rei vendi.cũ mul.ſimi. Tñ in illis terminis ex ea dez cã nõ trãſfert quaſi dñiũ neqz ꝯſter q̄ritur publiciana ꝓut voluit ſpe.tit.de loca.§.nũc aliqua.ver.lviij.⁊ Barto. ⁊ Bald.in.l.j.in ſi.de publici.⁊ Ioã.an.⁊.d.Ant.Imo Flo ren.⁊ Panor.extra de cõſue.⁊ Domi.de ſancto gemi.in.c. abbate ſane in ſi.principij.de re iudi.lib.vj. Et ſic eſt cõmu nis opi.quã legendo ⁊ ſepius conſulendo tenui.

t ¶ Eſt ẽt ponderãdũ ꝙ nõ donantur certa bona:ſed bona ſua in genere ita ꝙ non videtur ꝙ etiam ex traditione que reret quaſi dñium puta ſi daret licentiaz capiendi ipſa bo na ⁊ donatarius caperet bona in ſpecie vel per ꝯſtõnez:ita ꝙ videtur poſſe attentari ꝙ tunc non tranſiret quaſi dñiuz ꝓut in ſimili als quando quis donat iura que habet in tali re ⁊ eam tradit nõ transfert publicianam ⁊ ſic quaſi dñiuz: qz talis donatio nõ prebet titulum ad preſcribendum prout poſt Dy.voluit Bar.in.l.ſi ſic.§.ſi mihi.de lega.j.⁊ ſequũ tur ibi Bald.Ange.⁊ Imo.⁊ cõiter doc. Non eniz cõcedit ipſam rẽ niſi quatenus iura habeat in ea ita ⁊ ſi donat bona nõ donat quid certum niſi quatenus ſit ſua:ideo videt ea dem ratio in caſu iſto prout in caſu quo donat iura ſua in certa re:ergo idem ius per iura vulgaria ſi talis titulus nõ prebet vſucapiendi ꝯditionẽ pariter nec publicianã:qz qui nõ incepit p̄ſcribere nõ hz publicianaz.§.alie.inſti.de acti. ⁊.l.j.in prin.⁊ in fine.⁊ in.l.cũ q.in prin.⁊ in.l.traditionẽ. ff.de pub. Ex quibus oibus puto aperta fronte cõcludẽdũ ꝙ partes arbitroꝝ ſint in abſoluẽdo dictũ Dionyſiuz a pe titis per aduerſarios ⁊ pronũciando male fuiſſe ſententia tum per primos arbitros. Laus deo.

¶ Statutum ſinogalis excludens filiam ſtantibus deſcen dentibus vel collateralibus. An patrui qui vti collaterales excluderent filiam:⁊ ſic ſororem decedentis excludant ma trem dicti defuncti quã dicta filia ſaltem pro dimidia exclu deret. Et ſic ſi excludo vnam perſonam:an excludatur alia que excluderetur ab ea.

¶ Conſilium. xc.

In nomine dñi noſtri

f Ieſu xpi. ¶ Scrupuloſa vr preſens ꝯſulta tio. Nã decretũ de quo in themate vr multũ latũ ⁊ multũ fauens maſculis fauore agnatio nis. Excludit.n.filiã a ſucceſſiõe p̄ris vl ma tris pp collaterales maſculos vt eſt caſus in ſtatuto expreſ ſus ſup quo nulla eſt habẽda extitatio dũmõ ſit dotata ꝓut reqrit ſtatutũ fortius collateralis maſculus ſaltẽ ſi eſt agna tus dz excludere matrẽ a ſucceſſiõe filij cũ magis debeatur filie hrditas p̄ris ꝙ matri hereditas filij: qz videmus ꝙ fi lia excludit mrem in autẽ.de heredi.ab inte.veni.in prin.⁊ autẽ.in ſucceſſiõe.C.de ſuis ⁊ legi.⁊ de lege.xij.tabularum mr nullo caſu filijs ſuccedebat inſti.ad tertu.in p̄n.itẽ filij ſuccedũt duabus rõnibus ⁊ parẽtes vna.l.nã ⁊ ſi parẽtibꝰ. in p̄n.ff.de inoffi.teſt.filij ⁊ filie in prẽte ſunt quaſi dñi bo norũ patris.l.in ſuis.ff.de lib.⁊ poſth.⁊.l.ij.ff.ꝓ hrđe non ſic mater i bonis filij facit.l.cũ rõ de bonis dãnatoꝝ ⁊ mul ta ad hoc poſſent induci. Et eſt clariſſimũ ſi ergo collatera lis excludit filiã lõge fortius vr ꝙ excludat matrez arg.n.a maioritate rõnis eſt bonuz in iur auc.multomagis.C.de ſa croſan.eccl. Quinimo etiaz a paritate rõnis argu.aſtringit vbi.n.eadẽ rõ ibi idẽ ius.l.a titio.de ver.oblig.l.illud.ff.ad

leg.acq.cum pcor. Et inſup collateralis vr ꝙ poſſit dicere matri ego vinco filiã que filia vincit te:ſi ergo vinco vincẽtẽ te ergo vinco te.l.de acceſſiõibus.ff.de diuer.tẽp.pſcri.

a ¶ Et maxime qñ rõ eſt expreſſa in iur:rõ.n.eſt mens legis vt no.Dy.i.c.fi.de reg.iu.li.vi.Bar.ꝛ Bal.in.l.nõ dubiũ. C.de.ll.bal.in.l.cũ mulier.ff.ſo.ma.ꝛ Jmo.in.l.ij.in fi.ff.de dona.de quo eſt melior text.q ſit in iur in.l.ſcire opz.§.ꝛ ſi maxime ibi mẽs iuriſlatoris de excu.tu.put dicit bal.i.l.j. col.ix.ff.ſo.ma.ꝛ eſt ipſius legis caſus legis ꝛ ipſa lex dixit Bal.in auc.poſt fratres.C.de legi.here.ꝛ rõ eſt anima ſcripture.dixit idẽ Bal.in.l.fi.ff.de here.inſti.ꝛ Ange.in.d.l.ij. ff.de dona.dicit ꝙ eſt ipſa lex:ꝛ id qd ex mẽte legis ex ipſa lege venit nõ ex extẽſiõe.l.nominis ꝛ rei.§.vbũ ex legib⁹. ff.de vbo.ſig.Decretũ aũt perfecti dñi ſinogalis de cuius efficacia nõ extat nec extrandũ eſt premittit expreſſaȝ rõnẽ ſue diſpõnis q̃ eſt vt cõſeruenť agnationes ꝛ familie ꝛ cippi domorũ quoꝝ bonoꝝ ꝛ dignitas p maſculos cõſeruatur vt exprimiť in prin.decreti:iõ dicta rõ tanꝗ mens legis attendať vt.ſ.ipſa mens attendať cũ mens ſoleat pualere vbis ar.l.in conditionibus primuȝ locũ in prin.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ.l.conuẽtionalibus.ff.de vb.ſigni.ꝛ.l.cum virũ.C. de fideicõ. Sȝ in caſu nr̃o ipſe patruus eſt agnat⁹ ꝛ maſculus ꝛ mr̃ ẽ cognata ꝛ feminatiõ ex mẽte iuriſlatoris patru⁹ excludat matrem cum patruus ſit collateralis maſculus ꝙ ſtatutum inuitat collateralem maſculinum. Et ſic videntur concordare ꝛ verba ꝛ mens dicti decreti. Jdeo videtur ꝙ dicta mater omnino excludatur dummodo ipſa fuerit dotata a patre vel a matre vel ab aliquo collaterali de quo in dicto decreto:ꝛ ſic dotata vſqȝ ad concurrentem quãtitatem legitime prout ſtatutum requirit.

b ¶ Coadiuuatur dicta ſn̄ia ex auctoritate Bart.ff.ad tertu. in.l.ij.§.videndum quatenus vult ꝙ ſi ſtatutum excludit matrem extantibus agnatis excludit etiam oẽs cognatos ꝛ ſic vr̃ velle ꝙ excludat oẽs qui excluduntur a matre. Et iõ qꝛ filia excludit matrẽ ſi ſtatutum excludit filiam in pñtiam excludat etiam matrem que excluditur a filia per.d.auct.in ſucceſſione. Qd ꝛ probatur rõne quã adducit Barto.in.d. l.fi.decretũ inuitat collaterales maſculos ad ſucceſſioneȝ ꝛ inuitat ſimplr ꝛ pñr inſolidũ.ſi aũt ipſi collaterales inſolidũ ſuccedunt.Jõ alij nequeũt ſuccedere cum duo nequeãt inſoliduȝ eſſe heredes.l.ſi hereditateȝ.ff.de caſtrẽ.pecu.ꝛ.l. ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculũ.ff.cõmo.put hoc arg.vtiť Bar.in.d.l.ij.§.videdũ.ad tertu.ꝛ Bald.ꝛ Saly.in.l.maximũ vitiũ.C.de lib.pte.ꝛ dictaȝ rõnẽ ponderat ẽt idẽ bal. in.l.ſi vo.§.de viro ſol.ma.quẽ in hoc ſequiť Jmol.ibi eam tangit etiam idẽ Bal.in.l.ſi defunctus.C.de ſuis ꝛ legi.

c ¶ Jñ his nõ ob.pñtium puto de iur r̃ñdendum:nam vr̃ ꝙ verba dicti ſtatuti deficiant vt pbabo:ergo ſi deficiunt vba deficiat decreti predicti ꝙ ſtatutuȝ dici poteſt ꝛ eſt arg.l.ita aũt.in prin.ff.de admi.tu.l.iiij.§.pretor ait.de damno infec. l.ſi ſeruũ.§.nõ dixit pretor.ff.de acq.here.cũ cõcor. Quod aũt verba deficiant deduciť decretuȝ loquiť de paſſiua ſucceſſione pr̃is matris ꝛ collateraliũ pfecto ꝟ non agiť de paſſiua ſignificatiõe pr̃is nec mr̃is filie dotate. Nec de paſſiua ſucceſſiõe collateraliũ ipſi⁹ dotate ſȝ de paſſiua ſucceſſione deſcendẽtiũ ipſius dotate ſubdit in dcõ decreto ꝛ eoꝝ filioruȝ ꝛ eoꝝ deſcẽdentiũ tã p lineã paternã ꝗ maternã.iſta qdeȝ vba faciũt aliqualẽ dubitationẽ:nã poſſunt intelligi pluribus modis vno mõ ꝙ referanť ſolũ ad pxima ꝛ ſic ad vbum collateraliũ:ꝛ ſic eoꝝ.ſ.collateraliũ. Jtẽ ꝙ referantur ſolũ ad remota:ꝛ ſic ad vba pr̃is ꝛ matris ꝛ ſic exponať eoruȝ.ſ.pr̃is ꝛ matris filioꝝ ꝛc. Jtẽ tertio mõ.ſ.ꝙ referantur ad oia pcedentia.ſ.patris ꝛ matris ꝛ collateraliũ:ꝛ ſic exponať eoꝝ.ſ.patris matris ꝛ collateraliũ filioꝝ ꝛc. Et tũc poſſunt intelligi pluribus modis.ſ.alternatiue.ſ.ꝙ ſint filij collateraliũ vel ſint filij patris ꝛ matris. Jtẽ copulatiue ꝙ ſint filij ꝛ collateraliũ ꝛ patris ꝛ matris:nulla ex iſtis intelligentijs nocet matri niſi illa ꝙ exponať eoruȝ.ſ.patris ꝛ matris dũtaxat vr̃ illa ꝙ ad oia referať tñ alternatiue:ꝛ ſic ſufficiat ꝙ ſint filij vel deſcendentes patris ꝛ matris:nam tũc videť ꝙ comprehendať caſus iſte:nam iſti de quibus agitur ſunt deſcendentes patris ꝛ matris ipſius filie dotate:matriſqȝ iſtorum de quorum hereditate agitur.

¶ Uideamus itaqȝ que iſtarum ſignificationum ſit melior
d pfecto duo faciunt ꝙ intelligať de filijs collateralium vnũ qꝛ regula eſt ꝙ dȝ fieri relatio ad proxima ſi põt.l.ſi idem cũ codẽ.in fi.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.cũ delanionis.§.aſinã. de damno infec. ibi proxima quoqȝ copulata ſuccedunt ꝛ.l. ij.de ſtatu homi.aliud ꝙ ſi voluiſſet loq de filijs pr̃is ꝛ matris poſuiſſet illa vba ꝛ eoꝝ filioꝝ poſt vba patris ꝛ matris ante vba collateraliũ ꝛ nõ trãſplantaſſet vba ar.aũt ab ordine lr̃e bonũ eſt iur ar.l.quotiens.ff.de vſuf.ꝛ qd no.glo.in rubrica.ff.de eo p quẽ factũ eſt facit etiã ꝛ tertio:ꝙ in ſequẽti pte decreti ꝛ alijs collateralibus maſculis ꝛ eoꝝ filijs nõ eniȝ vr̃ dicta vba ꝛ eorũ filijs intelligẽda niſi de filijs collateraliũ qñ de filijs defunctorũ de quoꝝ hereditate agitur premiſſoꝝ erat.ŏ.ꝛ ẽt de filijs filioꝝ ita ꝙ non cõmode referri põt ad filios filiorũ:nec eſt veriſimiliter ꝙ de filijs nepotum loquať qñ erat facile dicere filijs ꝛ nepotibus ꝛ pnepotibus ꝛ nõ multiplicare vba ꝛ interponere vba ꝛ alijs collateralibus maſculis nõ eſt illud de more ex cõi vſu loquendi q ſolet plurimũ attendi.l.librorũ.§.qd tñ caſſius.de leg.iij.ꝛ.l.labeo.§.idẽ tubero.de ſuppel.leg.cũ ſi.vnũ autẽ obſtat qꝛ filij collateralium non poſſunt eſſe niſi collaterales:ideo fruſtra fuiſſent adiecta illa verba ꝛ eorum filiorũ: qꝛ nihil adderent ad verbuȝ collateralium ꝛ verba non debent ſtare ſine virtute aliquid operandi ar.l.ſi qñ de leg.j.ꝛ c.ſi papa.de pruile.lib.vj.ꝛ in prima conſti.C.§.hue. Sȝ ad hoc reſpondetur ꝙ pariter redduntur ſuperflua ſi referantur ad verbum patris ꝛ matris:naȝ nõ poteſt filia agere de ſucceſſione filij patris vel matris niſi agat de ſucceſſiõe collateralium:nam ſibiipſi que eſt filia non poteſt ſuccedere ꝛ hoc conſtat:nec poteſt eſſe alius filius patris vel matris qn ſit filie collaterales vt eſt notiſſimum.

e ¶ Nec põt dici ꝙ vbũ filioꝝ ſignificet vlteriores deſcendẽtes.l.filij appellatiõe.ff.de vb.ſig.quo caſu poſſet cõprehẽdere deſcẽdẽtes ex ipſa filia dotata de cuius excluſiõe agiť: nã hoc caſu nõ põt ita intelligi pp vba ſequentia necnõ alioruȝ deſcẽdentiũ ꝛc. Alij aũt deſcẽdentes nõ poſſent eſſe ſi ſub vbo filioꝝ oẽs liberi cõprehẽduntur.put dr̃ in.d.l.filij appellatiõe.qꝛ appellatione liberoꝝ oẽs deſcendentes cõprehenduntur.l.liberorũ.de ver.ſig.per dicta igiť vba ſequentia declaratur verbũ filioꝝ ꝙ ſumatur pro liberis primi gradus ꝛ ſic proprie:nam de propria ſignificatione filius eſt ſolum deſcendens pmi gradus ꝛ non cõprehendit vlteriores deſcendentes.l.quid ſi nepotes.ff.de teſta.tu.ꝛ.§.fin.inſti.eo. ti.ꝛ.d.l.liberorum.ꝛ que ibi per Barto.ꝛ ꝙ in iſto decreto proprie debeant ſumi vt.ſ.non comprehendãt nepoteȝ vel vlteriores deſcendentes cõfert:qꝛ in alia parte decreti ponuntur vt diuerſi filij ꝛ nepotes ibi dum ſubditur exiſtentibus filijs maſculis vel nepotibus iunctis no.per gl.in rubrica.ff.de iuris ꝛ facti igno.prout etiam ar̃e licet ex lata ſignificatione appellatione patris veniant auus ꝛ alij aſcendentes per lineam maſculinaȝ.l.iuxta interpretatione ff. de verb.ſig. Jñ in hoc decreta ſtricte ſumitur ibi in bonis patris aui aliorũ aſcendentium per lineaȝ maſculinam. Ex quo pȝ ꝙ lator dicti iuris municipalis aſſumit in hac parte verbum filiorum ꝛ verbum patris proprie ꝛ ſtricte ex ſequentibus enim ꝛ more loquentis verba interpetranť.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de leg.j.cum concor.

f ¶ Jdcirco dicit Bar.in.l.centurio.poſt medium verſi. Et dico ꝙ in queſtione noſtra ibi vel quid ſi in precedentibus ff.de vulg.ꝛ pup.vbi ꝙ verbuȝ qd etiã proprie ſumptuȝ hȝ duas ſignificationes ſiue põt ſumi dupliciter ſi in vna pte teſtamenti reperitur poſitũ vno modo ꝛ in alia parte teſtamenti apparet ſimpliciter poſitum tunc interpetrať poſituȝ in dubio ſiue apparet in alia parte poſitum:ſȝ ceſſante hac cõiectura aliter interpetrandũ fuiſſet ſm̃ eũ ꝗrofortius in caſu iſto in quo tractať de propria ꝛ in ppria ſignificatiõe: maxime in materia odioſa ꝛ ſtricte interpetranda vt infra deducã cõſtat:itaqȝ ꝙ etiã ſi verba illa eoꝝ filiorũ referanť ad verba patris ꝛ matris non poſſunt verificari niſi de collateralibus:ꝛ ſic nõ debemus artari ad referẽduȝ ad remota vt non ſint ſuperflua niſi dicamus ꝙ vt dictã verba non ſint ſuperflua referanť ad remota ꝛ ponãtur proprie vt decet. Jñ illa verba ꝛ eoꝝ filiorum interpetrentur ꝙ veniant reſtrictiue ad verbum collateralium vt.ſ.requirantur due qualitates.ſcilȝ ꝙ ſint collaterales ipe dotate ꝛ ſint filij vel alij deſcendẽtes patris ꝛ matris ipſius dotate vt ſic excludatur ab hereditate patris ꝛ matris ꝛ eorũ deſcendẽtiũ collateralium ipſi dotate:ꝛ ſic verbum collateralium ponatur vt non cõprehendanť deſcendens ex ipſa filia dotata ꝛ illa verba ꝛ eorũ filiorum ponantur vt non excludatur a ſucceſſione omnium collateraliũ ſed dũtaxat eorum qui deſcendũt a patre ꝛ matre:ꝛ ſic illa copulatiua copulet qualitates ꝛ requirať cõcurſus put ar̃e in.l.ſi heredi.plures.ff.de cõdi.inſti.

di.inſti.ꝛ.l.generaliter.in prin.C.eo.tit.vel ſi volumus re ferre ad proxima illa verba ꝛ eoꝝ filioꝝ in quibus ſtat to tum pondus preſentis conſultationis aſſumamus verbum collateraliuȝ pro collateralibus prioris gradus prout ſunt fratres carnales ꝛ ſic ſumantur in potiori ſignificatu arg.l. j.§.qui perpetuū ſi ager vect.vel empby.pet.ꝛ p prius non per poſterius per.l.q liberis.§.ḣ verba.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ vt no.i auc.matri ꝛ auie.C.qñ mulier tute.offi.fungi poteſt ꝑut aſo dicebat Jac.bu.in.l.ij.C.de ſucce.edic.

g ℂ Et aſo videmus ꝙ lȝ conſanguinei ſunt omnes agnati. Tñ ſepe ꝯſanguineoꝝ appellatiōe ꝯprebēdunt ſoli fratres carnales.l.poſt ꝯſanguineos.in pn.ff.de ſuis ꝛ legi.ꝛ facit l.ꝯſanguinitatis.iūcta glo.C.eo.ti.ꝛ ita etiā ſumant illa vba ꝛ alijs collateralibus vt ſic cōprehēdat collaterales qui ha beant ſimilitudinē cū prius nominatis vt eſt nā dictionis alijs que ſimilitudinē ꝓpria nā ſignificat vt.l.ij.cum ſua glo.ꝛ ibi Bal.C.de ſeruis fug.ꝛ per doc.in.c.ſedes.de re ſcrip.ꝛ qđ per gl.in.l.quidam relegatus.de reb.du.ꝛ glo.in verbo ceteros.in.l.nō ſolum.§.ꝗritur.de procu.ꝛ per doc. in cle.j.de reſcrip.ꝛ in cle.non poteſt.de ꝓcura.denotet er go ſimilitudineȝ in gradibus vt ꝑut nepotes ſunt ſecundi gradus ita ꝛ fratres ſunt ſecūdi gradus de iure ciuili.l.iu riſconſultus.§.ſcōo gradu.ff.de gradibus.ꝛ prout filij ſunt primi gradus ita ꝛ frēs ſunt ꝑmi gradus de iuř cañ.ad ſe deȝ.xxxv.q.v.ꝛ.c.ſi.de cōſang.ꝛ affi. Et ſic vbū alijs in ali quo denotet ſimilitudineȝ:ꝛ perſuadetur ḣ interpetratio: q: ſemp facit mētionē de filia quo ad pſonā excluſam:ſi aūt excluderet ab oibus collateralibus p quoſcunq; collatera les dixiſſet femine dotate a parētibus vel collateralibus ꝙ erat magis cōmode dciū ꝗ̄ filie dotate cū itaq; ſemp noiet filias ſuadet ꝙ habeat reſpectus ad patrem ꝛ matrem ꝛ re ſpectu eorum ſucceſſionis paſſiue ꝛ aliarum perſonarū no minatarum in decreto quo ad ſucceſſionem actiuam ꝛ paſſi uam:ꝛ ſic intelligatur de deſcendentibus a patre ꝛ mře acti ue ꝛ paſſiue:iteȝ perſuadetur q: loquitur de collateralibus ꝛ eorum filijs ꝛ non loquitur de liberis vlterioribus dum vocat collaterales ꝙ perſuaderi pōt:ideo factū q: filij fra trum ſuccedunt intrādo locum fratrum autē ceſſante.C.de leg.here.ꝛ in auc.vt fratruȝ filij in rub.ꝛ nig.Poſſet etiam intelligi iſtud decretum ꝙ excludatur a ſucceſſione patris ꝛ mřis ſuperſtitibus filijs vel nepotibus perſone defuncte. Jteȝ a ſucceſſione collateraliū ſuperſtitibus collateralibus: ꝛ ſic referantur ſingula ſingulis vt euitemus tam magnam abſurditatē ꝙ filia excludatur a ſucceſſione patris per quēli bet collateraleȝ ꝗ̄ſtūcunq; agnatum ꝙ ab omni iuř ꝛ rōne alienū eſt ꝙ ꝛ perſuadetur q: vbi agitur de ſucceſſione col lateralium fruſtra femina excluditur extātibus filijs vel ne potibus ꝛ non verificarentur verba ſequētia ipſius decre ti duȝ vult ꝙ ſi dos nō aſcendit legittimā non excludaꝛ niſi a ſucceſſiōe dotantis:q: imo excluderetur a ſucceſſione col lateraliū extātibus filijs vel nepotibus pſone defuncte vt ergo oīa verba verificentur ꝛ minus abſurditatis contineat ſtatutū iſtud exorbitantiſſimum interpetremur ꝙ referātur verba decreti ſingula ſingulis vt premiſi.

h ℂ Sic ꝛ aſo memini me conſuluiſſe in ſimili apud terram ſancti Gemini ꝙ ſtatutū diſponens ꝙ extātibus filijs ma ſculis filie dotate nō ſuccedant ꝛ in fine ſubdens ꝛ hoc lo cuȝ habeat i fratribus ꝛ patruis ꝛ auunculis in bonis mř nis non intelligaꝛ ꝙ fratres patrui ꝛ auunculi excludant fi lias dotatas:ſ; ꝙ fratres excludant ſorores ꝛ patrui amitas ꝛ ad euitandā nimiā duritiē ſtatuti:nec minor duritieſ ſta tuti eēt in caſu noſtro ſi ſimplr intelligereꝛ ꝙ collaterales indefinite excluderēt filias dotatas ab hřditate patris dotā tis ꝛ nō dotantis:immo lōge magis q: a pluribus collatera libus excludereꝛ ꝛ tanto magis q: in ſtatuto diſponiꝛ ꝙ lo cum habeat etiā in pñtibus ꝛ preteritis cū aſo nā legis no ue ſit ſolū decidere futura.c.ſi.de cōſti.ꝛ.l.leges ꝛ ꝯſtitutio nes.C.de.ll.ꝛ lōge magis ꝛ iniquuȝ ꝙ excludatur a iuř ꝗ̄ſi to vel ſaltem a iuř delato cum tollatur cum a maiori difficul tate ius queſituȝ ꝗ̄ ius querendum iuxta ea que habentur in.l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.ꝛ.c.ad apoſtolicaȝ.de regular.ꝛ aſo per ea que habentur in.l.quo tiens.C.de preci.impera.offer.ꝛ in.c.que ab eccleſiarum de conſti.ꝛ in.l.ſi.C.ſi contra ius vel vtili.publicā.ꝛ q̄ habenꝛ in.l.j.§.merito.ꝛ.§.ſi quid a principe.ff.ne quid in loco pu blico.cū ſimi.Et ſiue intelligatur decretum de filijs collate ralium in illis verbis ꝛ eorū filiorū ſiue intelligatur de col lateralibus qui ſint filij vř alij deſcendentes patris ꝛ mřis

ſiue intelligamus de collateralibus in priori gradu ſiue re ferantur ſingula ſingulis quos quinq; intellectus patiř di ctuȝ decretū vt.ā.deductuȝ eſt habemus intentū q: patrui nō cōprehēdunꝛ:q: nō ſunt deſcendentes a pře ꝛ mře ip ſius filie dotate neq; agiꝛ de hereditate collateralium neq; ſunt collaterales prioris gradus neq; eorum filij.

i ℂ Et ꝓ iſta ſnīa ꝙ patrui nō excludāt filiā vel matrem fa cit:q: parētes ipſius patrui excluderenꝛ a mře ꝛ filia dota ta auc.defuncto.C.ad tert.ꝛ auté.in ſucceſſione.C.de lega. heredi.ergo fortius debēt excludere eos qui non attinent niſi mediātibus ipſis parētibus:ꝛ ſic qui veniūt ꝗ̄ſi ex cor rupta radice iuxta ea q̄ no.doc.maxime Pau.de ca.in.l.illā C.de coll.q̄ vult ꝙ excluſa vna pſona excluſe cenſenꝛ oēs q attīnēt illa media quaſi corrupta ſit radix ſm euȝ ꝙ ꝛ ſentit ibi bal.ꝛ in.l.maximū vitiuȝ.C.de lib.pre.ꝛ idē determinat Cy.in.l.j.C.q̄ ſit longa ꝯſue.ꝛ Jo.an.in addi.in tit.de teſt. Facit optime.l.ſi viua matre.§.in nepotibus.C.de bo.mř. ibi vt deteriores eē nepotibus filij nō ſinanꝛ:ꝛ ſic ibi ꝓbaꝛ ꝙ incōuenit ꝙ filij ſint deterioris ꝯditiōis ꝙ nepotes qui attinēt mediātibus filij ita pariter incōuenit ꝙ auus ſit de terioris ꝯditionis ꝗ̄ patruus q attinet mediāte auo ꝛ tāto fortius q: auus eſt aſcēdēs ꝛ patruus trāſuerſalis:ꝛ heredi tas magis debeꝛ aſcēdēti ꝗ̄ trāſuerſali cuȝ trāſuerſales re gulariter ab aſcēdentibus claudanꝛ auc.defuncto.ad tertul. ꝛ aſcēdentibus debeaꝛ legittima:ꝛ iō inſurgunt ꝯ teſtū.l. nam ꝛ ſi parētibus.ff.de inoffi.teſtō. Secus in collaterali bus niſi ſint fratres vtrinq; coniūcti vel ꝯſanguinei ꝛ inſti tuta ſit turpis perſona.l.fratris.ꝛ.l.fratres.C.de inoffi.teſt.

k ℂ Ad euitandas itaq; tot inconuenientia:ꝛ iniquitates ꝛ quodāmodo abſurditas decet interpetrari dictum decretū altero ex dictis modis ſupra declaratis per quos predicte duritie iniquitates ꝛ incōuenientie euitenꝛ attēto ꝙ dictuȝ decretū per qđ filie excludunꝛ debet reputari odioſum p.l. maximum vitium.C.de liber.preteri.ꝛ que ibi habentur a doc.ꝛ notat Bart.in.l.j.C.de ſacroſan.eccle.ſunt enim hu iuſmodi excluſiones quedam exheredationes dicit Bald. in.d.l.illam.ꝛ nedum excluſio filiaruȝ ab hereditate patris vel matris quā facit dictū decretum. Sed etiam excluſio ma tris propter tranſuerſalem eſt odioſa odio irrationabili ſm Bal.in.l.quicunq;.C.de ſer.fug.propterea concludēs ꝙ ſi ſtatutum excludit auum maternum propter patruum non excludet auiam maternaȝ quoniam dictū ſtatutuȝ eſt odio ſum odio irrationabili ꝛ propterea reſtringendum:ita etiaȝ in ſimili fuit hic ꝯſultuȝ per omnes fere docto.huius ciui tatis peruſie circa ſtatutū noſtrum diſponens qđ ſi q̄s de ceſſerit inteſtatus non extantibus aſcendentibus ꝛ deſcen dentibus ꝛ fratribus vel ſororibus ſuccedant patrui ꝛ filij patruoꝝ ꝛ auunculi non ſuccedant. Sed excluſi intelliganꝛ auunculi ab hereditate predictorū qđ propter patruos ꝛ fi lios patruoꝝ non excludantur matertere.ita etiam cōſulue runt dñs Marianus ſuȝȝi.ꝛ dñs Thomas docto.ſeneſes qui ſenio tunc erant primi apud ſenas:ꝛ etiam ideȝ conſu luit clariſſimus doctor dñs Franciſcus aretinus.ꝛ ita fuit obtentum: q: illud ſtatutum erat correctorium iuris cōis. Jdeo plurimū reſtringendum:q: correctionis iurium ſunt reſtringende ꝛ propoſſe euitande.l. precipimus.C.de ap pel.Quinimmo etiā exorbitantie ſunt reſtringende regule que a iuř cōi exorbitant in.vj.l.ſi vero.§.de viro ſolu.matr. ꝛ.l.ius ſingulare.v.l.qđ vero contra.ff.de.ll.etiam ſi opus eſt a propria vi verborum recedere vt probat text.in.c.cum dilectus.de conſue.prout ibi volunt docto.maxime moder ni.omnis enim receſſus a iuř eſt odioſus.l.aduerſus.C.de nup.no.Panor.in ſuo cōſi.j.ſm ordinem informis incipiē. facti contingentis talis eſt quidam.a.ꝯxit colū.iiij.per.c.j.ꝛ ij.de filijs preſby.lib.vj.ꝛ.d.c.cuȝ dilectus.ſi ergo in exorbi tantibus ꝛ aſo de ſe non odioſis ſit ſtricta interpetratio ꝛ receditur a verbis hoc eſt a propria vi verborum vt minus recedaꝛ a iuř cōi ꝓfortius debemus facere in hoc decre to qđ eſt correctorium iuris cōis ꝛ nimis durum ꝛ trahitur etiam ad preterita vt ſupra deductum eſt. Et maxime cum poſſumus reſtringere ſalua verborū propria vi:nam ꝓprie intelligendo verba illa ꝛ eorū filioꝝ euitamus ꝙ mater nō excluditur ab hereditate filij propter collaterales.

l ℂ Videmus ꝙ huiuſmodi ſtatuta diſponētia ꝙ filie dota te excludanꝛ extātibus filijs reſtringunꝛ vt excludanꝛ dum taxat ab hereditate dotantis vt per Bald.ꝛ Pau.de caſt.in l.j.C.de legi.heredi.cum quo doct.cōiter tranſeunt.ꝛ ſic fit violentia verbis: ꝛ vidi a magnis viris noſtre tempeſtatis

cõſulendo fieri alias magnas violentias verbis ſtatuti vt
reſtringanť hmõi excluſiões feminarũ inter ceteros a dño
Benedicto de bñdictis ⁊ dño Bal. de bartbolinis cũ ciui
bus ⁊ pꝛibus meis doc. quidẽ preclariſſimis circa ſtatutum
Camerini ꝙ longe minus exoꝛbitantie hꝫ ꝗ̃ hẽat hoc de-
cretum maxime ſi ampliareť ⁊ verba late interpetrarenť vt
cõpꝛehenderẽt etiaꝫ hunc caſuꝫ ꝓut quidã volunt interpe
trari: ⁊ meo iudicio nõ paruꝫ abſone ⁊ nimis acerbe vt tan
te duritiei ⁊ odioſitati relaxarentur habene ⁊ ampliẽtur ad
ampliandũ inſup correctiones iuris cõis. Concludo itaqꝫ
ꝙ dicta mater preferatur dicto patruo in ſucceſſione filioꝝ.
Non ob. adductis in contrariũ que recte intuenti ſunt ſub
lata per adducta pro hac parte.

m ❡ Non. n. ob. ar. a maioꝛitate rationis: tñ qꝛ per argu. a pa-
ritate vel maioꝛitate rõnis non extenditur. l. correctiua per
d. l. precipimus. ⁊ not. Jmo. in. d. §. de viro. ⁊ in iſtis termi-
nis pꝫ ex dicto Bal. in. d. l. quicunqꝫ. ŝ. relato ⁊ ex his que
cõſulta fuerunt circa ſtatutũ noſtrũ. ŝ. relatũ. preterea nec
filia hoc caſu excludereť a trãſuerſali ẜm intellectũ. ŝ. datuꝫ
ꝙ referantur ſingula ſingulis hoc eſt ꝙ collaterales exclu-
dant ab hereditate collateraliũ ⁊ filij ⁊ nepotes deſcendẽ
tes ab hereditate patris ⁊ matris.

n ❡ Nec ob. ꝙ rõ eſt deſcripta in decreto ⁊ ꝙ rõ eſt mens ⁊
aia. l. qꝛ nõ ꝓpea ſequiť ꝙ vbi cadit rõ ad illum caſum extẽ-
dať lex correctiua ⁊ odioſa: maxime ſi odio irratiõabili ꝓut
ꝯtigit in iſto decreto ꝑ ſupra deducta: ⁊ maxie qꝛ lꝫ ſtatuẽs
põderauerit dictã rõnẽ fauoꝛis agnationis: tñ nõ ꝓpea vo-
luit ꝙ vbicũqꝫ militat ſiľis fauoꝛ femina excludať: pꝫ qꝛ no
luit excludi filiã nõ dotatã: ideo dotatã in minus legittima
voluit dũtaxat excludi a ſucceſſione in bonis dotãtis: ⁊ tñ
pariter oĩ caſu predictoꝝ militat rõ ꝯſeruationis familia-
rum ex quo dať intelligi ꝙ ſtatuens voluit fauere agnatio-
ni in certis caſibus in decreto expꝛeſſis ⁊ non in omnibus.

o ❡ Accedat ꝙ alś ſignanter dicit Bald. in. c. j. §. ſi decedẽti
q feudũ dare pñt in vſi. feu. lꝫ ad aliũ finẽ loquať dicens ꝙ
vbi lex diſponit de rõne attẽdiť lex hoc eſt dictũ legis non
rõ: vbi aũt rõ diſponit de lege attẽdiť rõ ⁊ nõ lex. i. dictum
legis ẜꝫ eũ notabiľr lꝫ multi libri nõ habeãt dictũ. §. nec in
lec. nec in tex. rõ aũt diſponit de lege qñ ꝑ punctũ rõnis ca-
ſus decidiť vt cõtingit in. l. qõ dictũ de pac. ⁊ quaſi ſemper
in. ll. iuriſcõſultoꝝ qui rñdebant de iure nõ per rõnẽ: qꝛ ſic
volo ſic iubeo ſit ꝓ rõne voluntas ꝓut cõtingit in ꝑn. iu-
ſta. l. j. in ꝑn. ff. de cõſti. ꝑn. ⁊. §. ſed qõ principi. inſti. eo. titu.
Et ꝓut alś dicit Bal. in vſibus feu. in rubꝛica epm ⁊ abba
tem qõ ſtatuta terrarũ ſunt cõiter fundata in ſic volo ſic iu-
beo: iõ eſt verbis tenaciter inherendũ ẜm eũ: ⁊ ſic nõ ex cã
motiua in caſu nr̃o rõ fauoꝛis agnationis non diſponit de
lege: qꝛ ꝑ dictã rationẽ nõ erat rñdendũ ꝯ̃ filiã dotatã: nam
rõ ꝯſeruãde agnatiõis nõ artabat vt filie excluderenť a fi-
lijs ⁊ multominus a collateralibus: ſꝫ dcm̃ decretũ fundať
in auctoꝛitate illud cõdentis q ſic voluit. ſ. fauere maſculis
fauere agnationi in certis tñ caſibus nõ tñ ſemp: ⁊ ſic dictũ
decretũ eſt pꝛincipaľr fundatũ in volũtate ⁊ auctoꝛitate de-
cernentis potiuſꝗ̃ in rõne: lꝫ illa volũtas cauſeť aliqua ra-
tione motiua. Raro aũt vel quaſi nũꝗ̃ occurrit ꝙ qs aliqd
velit ſtatuere qn ex aliqua cã moueať qñqꝫ fauoꝛis vľ odij.
⁊ tñ bal. dicit ꝙ cõiter ſtatuta fundanť in ſic volo ſic iubeo
quaſi velit ꝙ lꝫ moueanť aliqua rõne vel aliqua cã motiua
tñ qꝛ rõnes cõiter nõ ſunt artatiue ⁊ qñqꝫ nõ rõnabiles: iõ
nõ cenſeantur fundate in rõne: ideo ratio non attendatur.

p ❡ Accedat qꝛ hmõi ſtatuta excluſiua feminaꝝ cõiter taci-
te vel expꝛeſſe hñt pro cauſaꝫ fauorẽ agnatiõis: ꝓut voluit
poſt Ricar. ma. Cy. i. l. j. C. q̃ ſit lõga ꝯſue. ⁊ in. l. de quibus
de. ll. ⁊ eſt cõe dcm̃ doc. intantũ ꝙ Frãciſcus de albergo. de
aretio ꝯſuluit circa ſtatutũ terre burgi ꝙ lꝫ ſtatutũ inter ꝑ-
ſonas excludẽtes interſerat filiũ ſoroꝛis q eſt agnatus tamẽ
cenſeť inductũ fauoꝛe agnationis: de vno. n. inconuenienti
nõ ſunt inducẽda plura ẜm euꝫ: ⁊ tñ lꝫ doc. velint ꝙ hmõi
ſtatuta excludẽtia feminas ſint fundata i rõne fauoꝛis agna
tiõis. Nihilominus ſtricte interpetranť vt minus ledãt ius
cõmune: lꝫ rõ fauoꝛis agnationis ſit lata.

q ❡ Nec ob. ꝙ dicebať in ꝯ̃riuꝫ ꝙ ṽba ſtatuti ꝯcurrunt cum
rõne: qꝛ. ã. deductũ eſt ꝙ imo ṽba non cõpꝛehendũt caſum
nr̃m: nec intelligẽdo ruditer iuxta corticẽ ſimplicẽ ṽboꝝ
nec ẜm alios intellect⁹ rõnabiles. ŝ. deductos: ꝓut late. ŝ.
declaratuꝫ ita ꝙ ṽba deficiũt ⁊ ẽt mẽs: qꝛ ṽiſiľis mẽs ꝯdito
ris eſt fauere agnationi in caſibus expꝛeſſis in decreto ⁊ nõ
generaľr. Nec dictũ Bar. ob. in. d. l. ij. §. videndũ. qꝛ nõ di-
cit Bar. ꝙ excluſa vna ꝑſona excludanť oẽs qui excludunť
ab ea immo Bart. nõ conſiderat caput excluſiuum: ideo vť
de eius mente ꝙ illud non ſit ponderandũ ad excluſionem
alioꝝ: qꝛ illud vt exoꝛbitans ⁊ odioſum ſit reſtringendum
itaqꝫ hoc reſpectu auctoꝛitas bar. aduerſať dicto argumẽto
excludiť filia: ergo mater ſed Bart. ponderat caput incluſi-
uum: naꝫ ex quo agnati admittunť ceteri cenſent excluſi ꝙ
argumẽtuꝫ nõ militat ĥ caſu: qꝛ decretũ non admittit filios
vel collaterales niſi ad hereditateꝫ pr̃is vel matris vel col-
lateraliũ ipſius dotate: ⁊ ſi caput incluſiuuꝫ deficit. preterea
lꝫ rõ capitis incluſiui qñqꝫ cõſidereť: tñ nõ ſemp ꝯſiderať:
qꝛ dcã rõ militat qñ ſupeſt ꝑſona q̃ excludiť ꝑ ſtatutuꝫ ꝓut
voluit Bal. in. l. illam. de colla. loquens in terminis bar. ſ. in
ſtatuto ꝙ extãtibus agnatis mr̃ nõ ſuccedat dicẽs ꝙ agna-
ti cẽſenť inuitati reſpectiue ad matreꝫ ⁊ in eius ꝑiudiciũ: iõ
in agnatos tranſfundiť ius ꝙ eẽt mr̃is qñ ipſa mr̃ ſupeſſet:
ſed ea predefuncta nullũ ius ſibi cõpeteret: ideo non poteſt
ipſius ius in eos tranſfundi: ar. l. is qui libertos. §. poſthu-
mis. de oper. li. ẜm euꝫ. idẽ firmat Pau. de caſt. in. d. l. illã. ⁊
in. l. ſi defunctus. C. de ſup. ⁊ leg. Pꝛobať etiã ex dcõ bal. in
d. l. quicũqꝫ. ŝ. relato ꝙ dicta ratio capitis incluſiui non ar-
tat gñaľr. Jteꝫ ex alio caſu quo vt. ŝ. cõſultũ ⁊ deciſum fuit
circa interpetrationeꝫ noſtri ſtatuti. Jtẽ optime ꝓbať recte
intuẽti ex tex. l. ij. §. ſi ſit conſanguinea. ad tertu. Et facit. §.
ſi ſit agnatus eadeꝫ. l. ⁊. l. eqſſimũ. e. ti. ⁊. l. ſi qs vel ſi qua. C.
eo. ti. ⁊ ſiľr ꝑ dicta iura tollitur arg. ſi vinco filiaꝫ que vincit
matreꝫ ergo vinco matreꝫ. Preterea eodẽ argu. põt vti ma
ter ego vinco auũ per auc. defuncto. ad tertu. auus vincit te
patruũ ꝑ eandeꝫ auc. ergo vinco te patruũ merito patruus
nõ põt id ꝯ̃ eam retoꝛquere: lꝫ negandum foꝛte eſſet ꝙ pa-
truus vinceret filiam per alia. ŝ. deducta. Laus deo.

❡ Sponſalia per verba de pꝛeſenti an inducant matrimo-
nium tale ꝙ aliam vxoꝛem accipere non poſſit.

❡ Conſilium. xcj.

In nomine dñi noſtri

l Jeſu xpi. ❡ Licet in hac cõſultatiõe videať
pꝛima facie dõm ꝙ mr̃imoniũ fuerit ꝯ̃ctum
inter dictos. B. ⁊ dominam. M. Nam mr̃i-
monium ſolo ꝯſenſu ꝯ̃hiť. l. nuptias. ff. de re-
go. iur. ⁊. xxvij. q. ij. ſufficiat. ⁊. c. tue. extra de ſpon. Quis quo
ad eccleſiam requirantur verba in perſonis que loqui pñt
d. c. tue. verba aũt in caſu noſtro interuenerũt ⁊ verba ipſa
indicare ⁊ demõſtrare vñr ꝯſenſum: nã ad hoc tẽdũt vt vo-
luntatẽ ⁊ menteꝫ loquentis demõſtrẽt. c. ſcđo reqris. de ap
pel. ⁊. xxij. q. ij. is qui. verba. n. ſunt note paſſionum mentis
dicit pħs: ideo non pꝛeſumiť qs dicere niſi ꝙ mẽte cogitat
l. labeo. §. idẽ tubero. de ſup. leg. Cuꝫ ita dicta. M. interro-
gata rñdiderit ꝙ ſibi placebat ei accipere in ſpõſuꝫ ⁊ ma
ritum. B. ibideꝫ pñtẽ ⁊ intelligẽtẽ in eũ ꝯſentire ꝑ ṽba de
pñti: ⁊ ſiľr. d. B. interrogat⁹ rñdidit ꝙ ſibi placebat accipe
in ſponſam ⁊ vxoꝛẽ dictã. d. M. ⁊ in eam conſentire ꝑ ṽba
de pñti: ṽba vñr plana ⁊ clara: nam cõſentire ꝑ ṽba de pñti
nihil aliud ſignificare ꝗ̃ ꝯ̃here mr̃imoniuꝫ: in hoc. n. diffe-
rũt ꝑncipaľr mr̃imoniũ ⁊ ſpõſalia: qꝛ pꝛopꝛie ſpõſalia fiunt
ꝑ ṽba de futuro. l. j. ⁊. ij. ff. de ſponſa. mr̃imoniũ vero ꝑ ṽba
de pñti ſeu aľr demõſtrato cõſenſu de pñti. c. j. in fi. ⁊. c. iij. ⁊
in oĩbus capľis ſequẽtibus extra de ſpon. duoꝝ.

a ❡ Cũ igitur vterqꝫ per verba de pñti: de pñti placuit con-
ſentire in mr̃imoniũ vť clare reſultaſſe matrimonium inter
eos: ⁊ maxime cũ ṽba illa ꝓceſſerint ad interrogationẽ alte
rius: itaqꝫ vñr magis premeditate dicta vt in ſiľibus termi
nis dicit Bar. in. l. ſerui elect. ff. de lega. j. in eo q dixit volo
eligere volo adire ⁊ hmõi q̃ ṽba ſunt equoca vꝫ acta ad ſi-
gnificãdũ volũtatẽ deliberatã tũc eligẽdi. Jtẽ ad demõſtrã-
dũ ꝑmũ motũ animi ad eligẽdũ nõ volũtatẽ determinatam
ꝑmo caſu reſultat electio: ſcđo ſecus ꝓut volũt doc. i. d. l. ſer
ui ele. ⁊ in. l. in emẽtis. C. de ꝯ̃h. emp. ⁊ i. l. cũctos populos.
C. de ſum. tri. Dicit aũt bar. ꝙ ſi ꝑceſſit dilatio ad eligẽduꝫ
⁊ in termino dixit volo eligere reſultat electio ſiľr ſi ad in-
terrogatiõeꝫ ita rñdet. Nam interrogans intẽdit effici cer-
tus ꝑ rñſioneꝫ interrogati: ideo reſpõſio dꝫ interpetrari vt
reddatur certus interrogans. ⁊ ꝓpterea oſtendit voluntatẽ
deliberatã nõ primuꝫ animi motũ: ꝓut dicit ipſe Bar. i. d.
l. ſerui electione. in pꝛin. cuꝫ quo vť ibi tranſire Jmo. Et in
ſuper Bar. ibi in fi. vť velle ꝙ ſi actus depẽdet a volũtate
duoꝝ

duorum ⁊ verba preſentis temporis proferuntur ab vtroq; tunc reſultat diſpoſitio:puta q: dico volo vendere tibi hanc rem pro.x.⁊ tu dicis volo emere a te hanc rem pro.x.reſultabit emptio ⁊ venditio prout firmare videtur ibi Bart.⁊ in d.l.in emētis.⁊ ibi glo.hoc firmat idem vult Jac.but. idem Ang.in.d.l.in emētis nitens ex regula philoſophica quam etiam ponit Bart.in.d.l.ſerui electione.vz ꝙ vbi agens eſt liberu; ⁊ patiens bene diſpoſitū volens agere ſemper agit: huic parti videtur etiam inherere Jmo.in.d.l.ſerui electione.Jtem Bar.in.d.l.cunctos populos.

b ¶ Idē firmat Raph.ful.in.d.l.in emētis.dicēs ꝙ eſt cōis opi.⁊ dicit eē notandū:q: pōt trahi ad mr̄imoniū: ⁊ ſic vult ꝙ ſi vir dicit volo te accipe in vxorē ⁊ mulier dicit volo te accipere in maritū cenſeaꝛ ꝯtum mr̄imoniū. Cum itaq; in caſu nr̄o ſimus in ꝯtu matrimonij qui nō perficiꝛ voluntate vnius ſed duoꝝ ⁊ ambo ꝓtulerint ſibi vba ⁊ vtriq; preceſſerit interrogatio vr̄ clare dicendum ꝙ reſultaſſe cenſeaꝛ matrimoniū per dictas theoricas doctoꝝ que theorice:licet loquanꝛ in verbo volo. Tū eadem rō vr̄ in verbo plz:⁊ vbi eadem rō idem ius aliud.ff.ad.l.aq.l.⁊ titio. de ver.ob.cu; ſi.⁊ facit.c.ex lr̄is.de deſpon.impub.ibi placere cōſueuerint vbi per vbū placere demonſtraꝛ volūtas ⁊ cōſenſus coadiuuanꝛ premiſſa ꝓ illa verba cōſentire per verba de p̄nti: na; ꝓ verba de preſenti cōtrahitur matrimoniū.c.ſicut ex litteris ibi per verba de preſenti de ſpon.Jtem ex alio q: in inſtrō ſubditur ꝙ ad maiorem cautellā ⁊ declarationē predictorum ſe inuicem ceperūt per manus qḋ videtur ſignu; cōſenſus in matrimonium ad hoc.d.c.j.in fi. de ſpōſa.duorum: vbi videtur ꝓbari ꝙ ſi ſtringitur manus ſignificat cōſenſum de p̄nti ⁊ demonſtrat matrimonium nō ſponſalia de futuro. Et ſic multa videnꝛ nos trahere in hanc ſniā.ſ. ꝙ cenſeatur inter predictos contractum matrimonium.

c ¶ Nec videtur refragari ꝯtus dotis quatenus dr̄ pro matrimonio ꝯhendo:qm̄ poſtq; contractum eſt matrimoniu; non p̄nt vir ⁊ vxor matrimoniū diſſoluere iuxta illud quos deus cōiunxit homo nō ſeparet.c.quanto.de trāſla.p̄la.⁊ c.porro.⁊.c.ſignificaſti.de diuor.cū ſi. Et confeſſiones inter perſonas ꝓhibitas ſunt ſuſpecte.l. qui teſtm̄.ff. de proba.⁊ l.cum quis decedens.§.titia honeſtiſſima.ff.de leg.iij.

d ¶ Tamen his nō obſtantibus ꝯtium puto de iure rn̄dendum:nā premittendū eſt ꝙ infinitiuū adaptaꝛ ad qḋlibet tps:vt no.gl.⁊ doc.in.l.v.§.ſtipſo.ff. de ver.obli.⁊ tex.cum gl.j.q.j.eos.⁊ no.in.c.ex lr̄is.de ſpon. de quo ēt per Jo.an. in ꝓhemio ſexti.Jtem hmōi infinitiuū accipere cōſentire ⁊ cōſumare ſunt tpis p̄teriti imꝑfecti:ideo nō ſignificat actū cōſumatū ſeu diſpoſitū. Sed eſt quoddā enūciatiuū vt hec dicit bal.in.d.l.ſerui elec. Et qḋ infinitiuū iunctū vbo volo nō inducat diſpōnem voluerūt glo.Ultramon.⁊ Cy.in.d.l. ſerui electio.⁊ hoc voluit Ja.dera. niſi haberēt de cōſuetu. Jta loqui vt cū referunt Ang.⁊ Raph.in.d.l. in ementis.⁊ idē.ſ.ꝙ non diſponat:voluit ide; Bal.in.d.l.cūctos populos in.iij.col.⁊ Bart.ēt diſtinguit:itaq; ſaltē ꝯſtat ꝙ verbū volo iunctū infinitiuo hz ſignificatū equiuocū. Nam qn̄q; ſignificat actū conſumatū ⁊ diſponit qn̄q; ſecus:ita ꝙ tunc ex circūſtantijs coniecturaꝛ qn̄q; vna pars qn̄q; altera etiā in actibus in quibus loquentes p̄nt tunc diſponere:qm̄ in alijs nō eſt dubiū. Si.n.non pōt actus cōſumari ex ſola voluntate clax eſt ꝙ volūtas nō inducit illū actū vt in exēplo ꝙ ponit gl.in.d.l.in emētis in dicēte volo aſcēdere arborē: nā per hoc nō aſcendit:qm̄ aſcendere nō dependet a volūtate ſola aſcendētis. Jtem ēt cōſumare matrimoniū nō dependet a ſola volūtate viri ⁊ mulieris:ſed requiritur alius actus:ideo ſi dicunt volumus cōſumare matrimoniu; nō reſultat cōſumatio matrimonij vt eſt notiſſimum.

e ¶ Cum itaq; vba ſint equiuoca ⁊ adaptanꝛ ad vtrūq; ſignificatum nō mirum ſi glo.⁊ doc.variant. Et ex varijs circūſtantijs qn̄q; vno mō interpretantur qn̄q; alio modo:⁊ qn̄ actus dependet a voluntate duoru; prout cōtingit in ꝯtu hoc.variant:adeo ꝙ qn̄ cōtingeret caſus ꝙ vir diceret volo te accipere in vxorē:⁊ mulier diceret volo te accipere in maritum:maxime ſi interrogati id dicerent inhererem illi ſnie ꝙ cenſereꝛ matrimoniū ꝯtu;. Tū in caſu iſto multa me inducūt in ꝯtium:⁊ quo ad rigorē verboꝝ a quo in dubio nō eſt recedendum.l.nō aliter.de leg.iij.l.j.§. ſi is qui nauē.ff. de exerci. Et quo ad veriſimilem mentem.

f ¶ Primo aiduerto ꝙ verbu; accipere determināt verba in ſponſum ⁊ maritum ⁊ copula ⁊ ſolet ſui propria nā poni inter diuerſa:vt no.in rubrica.ff.de iuris ⁊ fac.igno.⁊ ſponſalia proprie ſumpta differūt a matrimonio:vt pz ex diuerſitate tituloꝝ.ff.⁊.C. Nam ſponſalia nihil aliud virtualiter ſunt niſi conuentio quedam de cōtrahendo matrimonium in futurum itaq; non poſſunt per vnum verbum ꝯhi ſponſalia ⁊ matrimonium:⁊ ſic eſſe ſpōſus de futuro ⁊ maritus. nam tps preteritum ſeu p̄ns ⁊ tps futurum non ſe compatiuntur eodem tpe. Nec ſimiliter actus cōſumatus ⁊ cōſumandus:vt pz ad ſenſum itaq; rigor verboru; in hac parte tendit vt velit conſentire in ſponſu; ⁊ ſucceſſiue habet voluntatem aſs accipiendi ⁊ conſentiendi in maritū cu; illud infinitiuum accipere ⁊ illud conſentire poſſint adaptari ad tempus preſens ⁊ ad tempus futurum vt dictum eſt.

g ¶ Jtem ſecundo demonſtratur vnicum verbum placet ſeu placebat determinat vba infinitiui modi accipe cōſentire ⁊ cōſumare. Sed quatenus determinat vbum cōſumare nō ſignificat actū de p̄nti ſed quēdam animi motū cu; requirat actum extrinſecū quo caſu oēs concordāt in.d.l.in emētis. ⁊ in.d.l.ſerui electiōe ⁊ vbiq;:tūc ſuccedit theorica iuris ꝙ qn̄ vnum verbū determinat plura alia ſi pōt debet illa pariter terminare.l.iam hoc iure.de vul.⁊ pup.l.hſditatem.⁊.l. q̄uis.C.eo.ti.⁊.l.ſi.C.de ſentē.lz eſſent determinabilia diuerſe nāe:adeo ꝙ ſi qḋlibet de per ſe fuiſſet determinatum ab illo vbo diſpariter terminaſſet vt apte pz in.d.l. ia; hoc iure.⁊ in dictis.ll. C.eo.ti.⁊ in.l.lucius.ff.e.ti.put ergo verbum placebat relatū ad vbu; cōſumare nō ſignificat actum tunc cōſumatū neq; determinatā voluntate; de p̄nti cōſumādi:ita nec ſignificet put determinat vba cōſentire in matrimoniū ⁊ verba accipe in maritum per dictā theoricam.

h ¶ Tertio rigor verboꝝ nos artat in hanc interpretationē: q: nō fuit dicta dn̄a. M. interrogata an velit conſentire in dictū. B. de p̄nti:ſed an placebat in eū cōſentire per vba de p̄nti illa rn̄dit ꝙ ſic hoc eſt ꝙ ſibi ꝯſentire per vba de p̄nti: ſed cōſentire p vba de p̄nti nō cōſiſtebat in mera volūtate: ſed requirebanꝛ verba de p̄nti:ideo dicta verba plz conſentire in eū per vba de p̄nti non diſponūt nec inducunt cōſenſum per vba de p̄nti. Jtaq; ex his tribus medijs deduciꝛ ꝙ rigor ⁊ ꝓpria vis verboꝝ ſuadet ꝙ nō fuerit ꝯtum mr̄imonium. Pro quo facit:q: verba ꝯtus interpretanꝛ in dubio ꝯtra eū qui nitiꝛ ex ꝯtu vt habeꝛ in.l.labeo.⁊ in.l.ſi in emptione.ff.de ꝯhen.emp.in ſolone ꝯrij illoꝝ iuriū.⁊ in.l.qcquid aſtringende.§.j.de verb.obli.⁊ in.l. veteribus.de pac. Jtem facit q: cū agiꝛ de interpretāda mente ꝯferentis vba ⁊ mens non pōt ꝓbari recurriꝛ regulariter ad eū de cuius mēte dubitaꝛ.vt in.l. in obſcuris orationibus maxime ſnia ſpectanda eſt eius qui eas protuliſſet.ff.de reg.iur. Et ſtaꝛ iuramēto eius de cuius mēte agiꝛ dicit ſingulr̄ gl. in.§.alie inſti.de act. Et ſm hoc cū.d.dn̄a. M. aſſerat non cōſenſiſſe in eum vt in maritū multu; cōferat cum aſſr de eius mente non appeat ⁊ verba ſaltē ſint equiuoca. ꝙ autē coniecture mentis cōcurrāt demonſtraꝛ: q: prout audio nunq; poſtea ſe adinuicem tractauerunt vt virum ⁊ vxorem. Nec ab alijs fuerunt habiti pro viro ⁊ vxore:ideo contigit ꝙ alius eā accepit in vxorē vt ſolutā:nec eſt veriſimile ꝙ ſi.d. M. habuiſſet illā. B. in maritum ꝯtriſſet ſecundas nuptias.arg.l. merito.ff.pro ſocio. Jtem perſuadeꝛ q:.d. B. voluit eā deſponſare ſeu immittere anulū:prout eſt de more tpe quo matrimonium ꝯhitur vt ⁊ preſupponiꝛ in puncto. Et illa. M. recuſauit: ⁊ tn̄ preſumitur ꝙ perſeuerabat in eadem voluntate arg.l.eum qui mutatā.ff.de proba.⁊ prout ſuadet cōtractus dotis:tūc celebratus itaq; eſt veriſimile ꝙ ſi habuiſſet animum illum habere ſeu habuiſſe in maritū conſenſiſſet immiſſione anuli. Tertio hoc apertius demonſtrant verba cōtractus dotis vbi dicitur ꝙ cōſtituitur dos pro mr̄imonio contrahendo ⁊ ſunt verba prolata per vtraq; partem itaq; etiam dictus. B. qui nūc agere intendit tūc aſſeruit matrimonium ꝯhendu;:⁊ conſequenter non eſſe ꝯtumrō non poſſit ꝯtium dicere eius ꝙ ꝓprio ore confeſſus fuit.l.generaliter.C. de nō nu.pe. nec admittitur allegans ꝙ cōfeſſio fuit facta in fraudē:q: allegaret ſuam turpitudinē.l.tranſactione.C.de tranſac.⁊.l. aſo cum ſua glo.ff.de iureiur.⁊ qḋ habetur per Bar.in.l.ſicut.§.ſuperuacuum.ff.de pig.

i ¶ Et ſic nō ob.d.l. qui teſtm̄ ⁊ ſimiles:⁊ maxime q: actus precedens ⁊ actus ſequens demonſtrant voluntatē dicti.d. ꝙ erat volēdo. B.in vxorem nō inuolendo eā reſpuere cū voluerit eam deſponſare:ita ꝙ nō cadit illa ſuſpitio de qua in.d.l.qui teſtm̄ ⁊ ſimiles: nec dictus.d. vt arbitror allegat ꝙ dicta verba pro matrimonio cōtrahendo fuerint prolata ſimulore ⁊ in fraudem. Nec ꝙ vnqua; habuerit animum ꝙ

illa nõ fuiſſet ſua vxor imo ex quo nũc petit eam in vxorẽ ⁊ tpe illius ꝯctus voluit deſponſare in vxorẽ ⁊ aſſerat ꝙ tpe primi inſtri habuit aium ipſam tunc accipere in vxorẽ ⁊ cõſentire in eam tũc de pñti non eſt vllo pacto veriſile aut preſumendũ ꝙ illa ṽba pro matrimonio ꝯhendo fuerint ꝓlata in fraudẽ matrimonij: itaqꝫ ex his actibus ſequutis eſt veriſimile ꝙ dicta.d. M. non habuit aium cõtrahendi de pñti matrimonium cũ dicto.B. Poſſet etiã ponderari ꝙ verba inſtri loquunẽ per ṽba preteriti imperfecti placebat nõ per verba pñtis tpis: ſʒ in hoc non faciam magnã vim. Item ꝙ verbum plʒ non vꝫ ita preciſum: prout verbum volo: nec in hoc facio vim: ideo non inſiſto in probando.

k ℭ Ex his itaqꝫ oibus ſimul iũctis inhereo huic ſñie ꝙ matrimonium nõ cenſeaẽ eſſe ꝯctum inter dictos.h.⁊.M.⁊ ꝙ ſcdm mr̃imoniuʒ ſubſiſtat. Et vꝫ iſta pars benignior ⁊ amplectẽda: qꝛ pro pte rei.ar.c.fauorabiliores.⁊.c.cũ ſunt partium iura obſcura.de reg.iur.li.vj. nõ obſtãtibus adductis in ꝯtriuʒ que ſatis pñt dici ſublata per adducta pro hac pte: nam ⁊ cõiecture plꝛes magis vrgentes ſunt pro hac parte ꝗ̃ pro parte ꝯtria. Et rigor verboꝝ concurrit vt.ſ̃.demonſtratum eſt. licet.n.vbi nõ militarent cõiecture hincinde ⁊ eſſemus in ꝯctibus forte nõ eſſet recedendum a ſñia glo.d.l.in emẽtis.⁊ Bar.⁊ ſequacium: quo caſu etiã multi tenẽt cõtra: ⁊ ſic eſt caſus dubius: tñ hoc caſu ex multis.ſ̃. deductis cõcludendum eſt ꝯtrium cum ⁊ rigor verborum ⁊ veriſimilis mens in id concurrunt ⁊ alia.ſ̃.deducta.

l ℭ Nec ob.ꝙ ad interrogationẽ alterius fuerũt dicta verba prolata: qꝛ eſt aduertendũ ꝙ Bar.loqtur qñ ad interrogationẽ eius cuius itereſt in caſu nr̃o nõ interrogauit is cuius intererat: ſʒ notarius qui nõ pretẽdebat aliqđ intereſſe fuit interrogator. Item rõ Bar. eſt qꝛ q interrogat vult certiorari per rñſioneʒ: iõ rñſio dʒ certũ reddere ipſum iterrogãtem. Et iõ dʒ interpetrari taliter ꝓlata ꝙ euʒ certificet ſm Bar.ꝑfecto dici dʒ eſſe de intẽtione bar. ꝙ reddat certum de eo de quo iterrogat. Nã ad interrogata hʒ referri rñſio l.ſi defenſor.§. qui interrogatus.ff.de interro.act.§. ꝑterea inſti.de inuti.ſtip. ⁊ in.l.j.§.ſiqs ita.de ver.ob. Sed ṽba interrogantis tendũt ſm vim verboꝝ nõ in cõſenſum in mr̃imoniũ de pñti: vt late.ſ̃.dictuʒ eſt: qꝛ.ſ̃.deducta tendũt ad interpetrationẽ verboꝝ interrogantis non verboꝝ rñdentis: iõ ſi verba interrogãtis tendunt ad primũ animi motuʒ ſeu ad matrimoniũ de futuro ſatis certificaẽ interrogãs de eo: de quo iterrogauit ſi ſit interpetratio quã dixi. Et ſic dicta cõſideratio Bar.ſi ꝓcedit interrogatio nihil facit intelligitur dictum Bar.qñ interrogat quis eligis me vel talem in abbatem: ego reſpondeo volo te eligere ⁊c.tunc.n. militat rõ Bar.⁊ non qñ te interrogo vis eligere ⁊c.lʒ Bart.ſe non declararet: ſed ratio ſua id demonſtrat.

m ℭ Nec ob.d.c.j.in ſi.de ſpõ.duoꝝ vbi ponderaẽ ad ꝓbandum mr̃imoniũ de pñti ꝙ ſtrinxit manũ: nam ꝓut dicit ibi gl.forte alludit cõſuetudini alicuius loci vel forte per anuli ſmiſſionẽ ſtringere manus eſt ſignũ dilectionis. dicit ibi gl. non aũt eſt ſignũ matrimonij de pñti: naʒ ⁊ ſponſas diligimus ⁊ alias ꝗ̃ vxores. Preterea nõ dicit inſtrm ꝙ ſtrinxerint inuicẽ manus: ſed ꝙ tetigerũt ſe per manus: nec eſt ſignum tanti amoris tangere manus ꝗ̃ ſtringere manus vt docet experiẽtia reꝝ magiſtra.c.ꝗ̃ ſit in ꝑn.de elec.li.vj.⁊.c.ſtatutũ in prin.eo.li. Et inſup actus ſequẽtes demonſtrãt ꝙ ille actus nõ fuit ſignũ mr̃imonij de pñti ⁊ ex poſtea geſtis prius geſta interpetranẽ.c.cũ per bellicam.xxxiij.q.ij.⁊ per glo.in.c.ſcribaʒ.de preſump. ⁊ in canone peruenit.xliij.di. ⁊ in canone mulris.xliij.di. Laus deo.

ℭ Nepotes ex patruo magno decedẽtis an excludãt auunculũ ipſius defuncti ſtãte ſtatuto narnee ꝙ fratres ſorores vel nepotes ſuccedant inteſtato decedenti.

ℭ Conſilium xcij.

In noie domini noſtri

k Jeſu chriſti. ℭ Videtur in hoc cõſultatione prima facie dicendum ꝙ dictus Federicus auunculus excludatur a ſucceſſione dictoruʒ permarij vigore prime.l.municip.de qua in themate. Nam.d.Joãneſant.abbas ⁊ nataria attinebant dicto permario in tertio gradu cõputando gradus ſm ius canonicũ: qꝛ in tertio gradu diſtat a ſtipite q ſtipes eſt bartholomeus ⁊ quoto gradu remotior diſtat a ſtipite eodẽ gradu diſtat a quolibet trãſuerſali deſcẽdente ex eodẽ ſtipite: ꝓut hec theorica tradiẽ in.c.ſi.de conſan.⁊ affi. Et probaẽ ex his que habenẽ in cañ.ad ſedẽ.xxxv.q.v. Et lʒ de iure ciuili ſint in.v.gradu.l.iuriſcõ.§.v.gradu.ff.de gradi.⁊.§.v.gradu inſti.eo.ti.tamen vꝫ attendenduʒ ius canonicũ cum ſimus in terra eccleſie. Vbi enim diſcordant ius canonicuʒ ⁊ ius ciuile ſeruari dʒ ius canonicuʒ in terris eccleſie: prout volũt doc.in.c.j.de no.oper.nun.⁊ glo.in.c.ij.de arbi.lib.vj. Bar. ⁊ Bal.in.l.priuilegia.C.de ſac.ſan.eccle.

a ℭ Cum ergo ſtatutũ diſponat ꝙ cõiuncti de ſtirpe defuncti vſqꝫ ad quartum gradum excludant matrẽ in ſucceſſione ab inteſtato videnẽ ẽt excludere auunculũ qui eſt remotior ⁊ excludiẽ a mr̃e ⁊ non attinet defuncto niſi mediante mr̃e. Militat.n.maior rõ ⁊ regula ſi vinco vincentẽ te.ergo vinco te.de qua in.l.de acceſſionibus.ff. de diuer.⁊ tẽp.preſcri. Itẽ ꝙ eſt fortius ſi excludiẽ mater que quodãmodo eſt radix cõiunctionis qua attinet auũculus nepoti vꝫ ꝙ excludatur auunculus quaſi infecta radice: iõ excluſa vna perſona cenſenẽ excluſe oẽs qui perſone nõ attinent niſi mediante illa perſona excluſa: ꝓut hanc theoricã tradit Bar.in.l.maximum viciũ. Excluſa.n. radice vꝫ excluſum quicquid ex ea ſequitur.c.j.§.notandum ti.j.in vſib.feu. ſm eum.⁊ dictam theoricam tradit Pau. de ca.in.l.illã.C.de colla.ita intelligendo dictum Bar.in.l.ij.§.videndũ.ff.ad tertu.quatenus concludit ꝙ excluſa mr̃e cenſenẽ excluſi omnes cognati intelligendo cognati: ſcilicet attinentes mediante matre: licet Bal.ſe fundet in alia ratione de qua ẽt infra ſubdam: quia ⁊ illa poteſt applicari ad terminos noſtros. Et idem tenuit ipſe Pau.de ca.in.l.venia.C.dẽ in ius vocan. Idem voluit Bal.in.d.l.illam dicens ꝙ excluſa matre excludiẽ etiã auia: quia venit repreſentando matrem ſm eum.ibi qui ideʒ voluit in.l.nenſenius.ff.de nego.geſt. Item ꝙ excluſa filia excludatur nepos vel neptis ex ea voluerunt Bart.in.l. liberorum.de verb.ſignificatio.⁊ Bal.in.d.l.venia.C.de in ius vocan.⁊ Saly.in.d.l.maximuʒ vicium. Idem licet alijs rationibus poſt Ricciar.malũ.voluit Cy.in.l.j.C.que ſit longa conſuetu.⁊ in.l.de quibus de.ll.

b ℭ Videtur ergo quaſi omniuʒ ſñia ꝙ excluſa vna perſona propter alios puta ꝑ certos agnatos excludantur omnes qui attinent defuncto de cuius hereditate agiẽ ſolum mediante ꝑſona excluſa. Rationes.n.que aſſignanẽ militant ẽt in terminis dicte ꝯcluſionis: ⁊ maxime rõ capitis incluſiui quã ponderat Bar.in.d.§.videndũ.⁊ Bal.in.d.l. maximũ vicium: quam etiaʒ ponderat in.l. ſi defunctus.C.de ſuis ⁊ legit.⁊ in.l.ſi vero.§.de viro ſolu.mat.⁊ etiam Imo.ibi. Si enim admittunẽ inſolidum attinẽtes ex ſtirpe paterna vſqꝫ in quartuʒ gradũ nullus alius põt eſſe heres.arg.l. ſi hereditatem.ff.de caſtrẽ.pecu.⁊.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum cõmo. Iteʒ auunculus nõ attinet defuncto nepoti hoc eſt filio ſororis niſi mediãte matre: ideo excluſa matre excluſus cenſeẽ ẽt auunculus. Et ſic ꝯcurrere videnẽ ambe dicte due theorice doc.⁊ per ꝯñs vꝫ cõcludendũ ꝙ.d. Federicus auunculus excludaẽ ab hereditate dicti permarij ⁊ ei ſuccedant dicti Joãneſantonius Abbas ⁊ nataria.

c ℭ Tamen his minime refragãtibus ꝯtriam arbitror ſententiam veriorem.nam primo aduertendum eſt ꝙ computatio gradus in materia ſucceſſionis ab inteſtato fit ſm computationem iuris ciuilis: vt no.gl.in.§.ſexto gradu inſti.de gradi.⁊ ꝓbat tex.in.d.cañ.ad ſedem circa principium. Nec diſtinguit in terris eccleſie vel terris imperij: nec an in foro ſeculari an in foro eccleſiaſtico: ⁊ merito quia prout diſputando dicit Jacobus butrig. proprior computatio eſt computatio iuris ciuilis ꝗ̃ cañ.qꝛ illa non vadit per gradus ſed potius per ſaltus ex hoc inferens ꝙ ſtatutuʒ faciens mentionem de gradibus dʒ intelligi ſm ius ciuile: vt refert Bart. in.l.ſi quis.C.de ſuc.edic.⁊ idem vult ibi. Cõnumeratio.n. iuris ciuilis poniẽ ariſmetrice que eſt ſcia naturalis. Et ius canonum non potuit ſimplr ⁊ generaliter mutare veraʒ ſignificationem ſm diffinitionẽ ⁊ veram ſignificationẽ.ar.l.j.⁊.ij.ff.de vſufru.earum reꝝ que vſu cõſumuntur vt ait Jacobu.in quodam cõſi.ſm eũdem Bal. ⁊ diſpoſitio iuris cañ. eſt inducta in ſpeciali caſu matrimonij: vnde in alijs ſtandũ eſt regule ſm Nico. de mat. ibidem in lectura ꝙ ⁊ volunt ibi Bal. Ange.⁊ Salyce.per predicta.⁊.d.c. ad ſedem. qđ ⁊ tenet ibi Pau.de ca.⁊ Raph.fulg.dicens ꝙ Nico. de mat. idem tenens qđ ⁊ tenendum eſt per rationeʒ tex.d.c. ad ſedem que regulariter nõ militat in alijs terminis maxime in ſucceſſione prout ⁊ apparet ex illo tex.

d ℭ Et idem

d ¶ Et idem in ſucceſſiōe hereditaria tenet Ponta. in.d.l.ſi auie.licet in alijs terminis nō matrimonialibus nec ſucceſſionum diſtinguat:an in terris eccleſie an in terris imperij allegando Jo.an.in addi.ſpec.in ti.de ſucceſ. ab inte.§.j.v. qd ſi filij.ꝛ ver.ꝛ qꝛ de gradibus:ſed nō clare loquiẜ:ꝛ quicquid ſit ſatis eſt ad ꝓpoſituꝫ ꝙ ipſe Jo.an. in mã ſucceſſionis ẽt in foro canonico ſentit ſeruari cōputationem ciuilē.ꝛ idem ẽt Ponta. ꝛ ſic oēs videntur concordes in terminis nr̃is. Et ſm hoc clarū eſt ſi aliud ſpecifice non ſtatuiẜ circa computationem graduuꝫ ꝙ ſumus extra terminos ſtatuti. Et ſic in terminis iuris cōis quo iure mater excludit oēs tranſuerſales preter fratres ꝛ ſorores vtrinqꝫ coniunctas ꝛ eoꝝ filios per auc.defuncto.C.ad ter. ꝛ tãtofortius hec interpetratio eſt admittenda quãto per hec moderatur correctio.d.auc.defuncto ꝛ plurimū iurium ꝛ iuriū correctiones ſunt ꝓpoſſe euitande.l.precibus.C. de appella.c. cum dilectus.de conſue.ꝛ.l.ſancimus.C.de teſta.

e ¶ Preterea eſt aduertendū ꝙ ſtatutuꝫ ꝓmittit de patruis ꝛ amitis frĩbus ꝛ ſororibus ꝛ nepotibus ex pr̃na ſtirpe per virileꝫ ſexum deſcendentes ſupſint ſeu aſcendentes vſqꝫ in quartum gradū non noiat oēs tranſuerſales vſqꝫ ad q̃rtuꝫ: ſed aſcēdentes deſcendētes ꝛ patruos fratres ꝛ nepotes: ꝛ nepotes eꝑtūdeꝫ vſqꝫ in quartū gradum:iō verba predicta non cōprehendunt filiū patrui:nã filij patruoꝝ dicãtur inter ſe fratres patrueles vel cōſobrini.Non autē ſimpl̃r fratres cū appellatione fratrū in hmōi maxime correctoria mã non veniūt fratres patrueles vel conſobrini: prout voluit Bar.in.l.lucius.§.queſitū.de leg.iij.ꝙ ꝛ voluit Ang.in.l.ſi mater.C.de ſucceſ.edic.ꝛ Bald.in.c.j. de feudo marchie.ꝛ Ponta.in.d.l.ſi mater. de ſucceſ.edic.qꝛ nō eſt ꝓprie frater l.iuriſconſul.§.ſcḋo gradu.ꝛ.§.quarto gradu.ff. de gradi.ꝛ inſti.eo.ti.§.ſcḋo gradu.ꝛ.§.quarto gradu.ꝛ eſt gl.ordinaria in.l.j.de inoffi.teſta.ſm eundem Ponta.in.d.l.ſi mater.qui dicit ita ſe conſuluiſſe.Item non ſunt patrui vel amita dicti Joanneſantonius ꝛ nataria dicti permarij: nam.d. oddo fuit patruus magnus dicti permarij.

f ¶ Et appellatione patrui in ſtatuto excludente matrem pp patruū nō cōprehēdiẜ patruus magnus: qꝛ dictio magnus denotat improprietãteꝫ ꝛ ſtatuta debent ꝓprie intelligi ſm Jac.bu.in.d.l.ſi mr̃.ꝛ pr̃es bononienſes. ꝛ idē conſulēdo tenuit Bal.in ſtatuto terre burgi. ꝛ in.l.oēs populi.iij.q.pn. col.iiij.vbi ſimpl̃r ſequiẜ Jac.bu.dicta ratione idem firmat Bal.in.d.l.ſi mater.lꝫ alia rōne.vꝫ verbū ſimpl̃r ꝓlatuꝫ in mã differenti penes rōnem vel affectioneꝫ intelligitur per prius ꝛ nō per poſterius.l.qui liberis.§.hec v̈ba.ff. de vul. ꝛ pup. Item ſtatutū eſt ſtricti iuris:iō reſtringendū ad id qḋ hꝫ minus abſurditatis ſm eū in.d.l.ſi mater.vbi idē concludit Saly.pp odioſitatem ſtatuti ꝛ ob euitandã.ll.correctionem.ideꝫ qḋ Bal.firmant ibi Raph.ful.Ponta.ꝛ Pau.de ca.qui allegat Bal.in.l.iubemus.§.fi. C.ad trebel.ꝛ in.l.qḋ vero cōtra.de.ll.idē in fil̃i in noueraca:ꝛ nouerca magna cōcludit idē Bal.in.l.hac edictali.§. quaꝫ obſeruationē.C.de ſecun.nup.iō dictus Oddo ſi viueret nō veniret appellatione patrui: ꝛ ſic nō eſſet denoiatus in ſtatuto multominus veniūt dicti Joãneſantonius ꝛ nataria appellatione noiatorum in ſtatuto:quia ſunt filij parui magni.

g ¶ Et licet nepotes qñqꝫ lꝫ abuſiue dicanẜ filij fratrū.c. tua nos.de cōſan.ꝛ affi.ꝛ.c.j.de ſciſma.li.vj.ꝛ.c.felicis. de penis eo.li.que iura all̃at Bal.in.l.ſi auie.C.de ſucce.edic.allegãs ꝛ quaſdã.ll.que tñ.ll.non ꝓbant:ſed dicta capitula ꝓbant ꝛ ſil̃r tex.vltra eum in.c.j.§. iteꝫ ſi fratrē qui.mo.feu.amit.in vſi.feu.ꝛ in.c.qḋ ſuper.de conſan.ꝛ affini.ꝛ in.c.tua nos.de proba.ꝛ eſt gl.j.ꝛ gl.ſi.in.d.l.ſi.auie.ꝛ facit text.in.c.dilecto. in prin.de preben.ꝛ in.c.ij.in prin.de arbi. Proprie aūt loquendo verbū nepos ſignificat gradū deſcendenteꝫ:vt voluit By.in cōſi.incip.ſtatuto ciuitatis piſtorij:vt refert bal. in.d.l.ſi auie idem voluit Cy.in.l.ſi inſtituta.§. de inofficioſo.ff.de inoffi.teſt.in addi.ex hoc inferēs qḋ ſtatuta loquentia de nepote nō verificanẜ in filio fratris. Et bñ qꝛ ſtatuta ſunt ꝓprie intelligēda nō improprie.l.iij.§.hec v̈ba.de neg. geſt.ſm Ang.in.d.l.ſi auie.pro quo Bal. ibi adducit ethymologiã vocabuli:qꝛ nepos dẜ quaſi natus poſt ſm euꝫ.filius aūt fratris nōnunq̃ꝫ naſcitur ante:vñ ſtatutuꝫ loquens de nepote nō cōprehendit filiuꝫ fr̃is:vt voluit By.in cōſi. incip.diligēter ſm Bal. Saly.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.ſi auie.ꝛ idem in ꝯctibus voluit Bal.in.l.ſi dotali.ff.ſo.ma.Limitãt Bal.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.ſi auie.qñ nepos noiatur vna cum fratre:vt qꝛ ſtatutū dicat filius ꝛ nepotes excludãt feminas: naꝫ intelligetur de filio fratris ex nã copule:que copulat ea que ſunt eiuſdē generis.l.cū delanionis.§.aſinã.de fun.inſtru.l.fin.§.cui dulcia.de vino tri.ꝛ oleo lega. Et ſm eos ex qua ratiōe fateor ꝙ in hoc ſtatuto appellatione nepotis veniat filius fratris:ſed ꝙ filius patrui vl̃ nepos patrui nullo iure cauẜ nec vſus approbat dicaẜ nepos ipſi filio fratris aui:prout cōtingit in Joãneantonio ꝛ nataria filiorum dñi Oddonis ꝛ permarij nepotis Bartholomei q. fuit frater dicti dñi Oddonis ꝛ patruus dictoruꝫ Joãniſantonij ꝛ natarie:itaqꝫ dictus permarius nō erat nullo pacto nepos dictorū Joãniſantonij ꝛ natarie: nec illi erat permario patrui fratres aut nepotes nec aſcendentes vel deſcendētes:vt eſt notiſſimū:ideo noiati ſpecifice in ſtatuto ꝓdicto non cōprehendunt iſtos de quibus agitur per predicta.

b ¶ Nec ob.ſi dicatur ſtatutū nominat patruos frĩtres ꝛ nepotes ꝛ coꝝ alterum ſeu nepotes ex legittima ſtirpe deſcendentes ex quo bis repetit nepotes intelligaẜ de nepotibus ex fratre vel patruo:qꝛ ad hoc reſpondeo ꝙ ſi referreteẜ ad patruuꝫ nominaſſet filiū ſcilicet patrui nō habemus in caſu noſtro nepotem patrui:ſed filiū patrui magni:itaqꝫ v̈ba non adaptantur ad dictos Joãnemantonium ꝛ natariam. Preterea dictus permarius non eſt ex ſtirpe paterna dictorum Joãniſantonij ꝛ natarie:quia non eſt ex ſtirpe dicti domini Oddonis.Videtur.n.eſſe de ſtirpe alicuius ille qui ex eius radice ꝓcedit:prout in fil̃i dicimus in plãtis ſtirpus cauſatur ex radice:ꝛ ꝓut alˢ in ſimili dicit Bal.in conſilio incip. gualterius petri in ordine.lv.ſm ordinē peruſinuꝫ nō infor mis:ꝛ in cōſi.ſeq.incip.in qōne predicta:licet alˢ conſuluerim ꝙ non dẜ de linea paterna qui eſt patri trãſuerſalis.qui aūt deſcendiſſet ex domino Oddone diceretẜ eſſe de paterna linea dictoꝝ Joãniſantonij ꝛ natarie. Non autē deſcendentes ex Bartholomeo fortius non vꝫ ꝙ dicantur ex paterna ſtirpe. Hoc aūt preſuppoſito vt ſupra deductuꝫ eſt ꝙ non cōprehendantur iſti de quibus agitur ſub expreſſe nominatis in dicto ſtatuto cū ſequentia referantur ad eos pariter ſubſequēter non cōprehendunẜ in ſequentibus. Subditur.n. ipſi propinquiores illud relatiuū ſeu ꝓnomen ipſi non pōt referri niſi ad ſupra noiatos: ꝛ poſtea in ver. ſi vo nullum dꝫ dicti ꝓpinquiores ad noiatos referenda ſunt dicta verba dicti ꝓpinquiores. Id aūt cenſeẜ cōtineri in termino referēte ꝙ cōtinetur in termino ad queꝫ fit relatio.l. ſi ita ſcripſero. de cōdi.ꝛ demon.ꝛ.l.aſſe toto.ꝛ.l. inſtitutis talis.de here.inſti.ꝛ in auc.de filijs ante dota.inſtru.natis. Et ꝓſertim hec interpetratio eſt amplectenda ad hoc vt reſtringatur tanta leguꝫ correctio per iura vulgaria. Ex qbus oibus cōcludo ꝙ dictum ſtatutū ceſſat hoc caſu. Et de iure cōi Federicus auunculus ꝓximior in gradu ꝓfertur dictis Joãniantonio ꝛ natarie cū ſit ſublata drĩa agnationis ꝛ cognationis in materia ſucceſſionuꝫ auc.poſt fratres fratrūqꝫ filios.C.de leg.here. Laus deo.

¶ Subſtō per v̈ba cōia ſine dinumeratione etatū facta filijs impuberibus vna cuꝫ mr̃e inſtitutis:an ſit omni tp̃e fideicōmiſſaria ẽt ꝙ vltimo loco ſubſtituatur pia cauſa.

¶ Conſilium xciiij.

In nomine dñi noſtri

l Jeſu xp̃i. ¶ Licet poſſet inſtari ꝙ ꝑ illa v̈ba reliquit diſpēſatores non cenſeaẜ cōceſſa facultas oia diſpenſandi in piaꝫ cãm: maxime cū non dicit teſtator qd habeant diſpenſare. Et ſic dicta ſpō pp incertitudinē vicietur:aſi qꝛ mihi ꝑſuadeo ꝙ fuerit ea mens teſtōris ꝙ diſtribuerenẜ bona ſua in piã cãm:ſup hac ꝑte nihil affirmo:ſed ꝓſuppoſito ꝙ impotent ꝙ hr̃ent bona teſtatoris diſpēſare ad pias cãs iuxta ea que hñtur in.c.cū tibi.de teſta.Nec curo inſiſtere an valeat electio duorum neglecto tertio ꝛ quarto mortuo.

a ¶ Sed ꝓſuppoſito ꝙ electio dicte eccl̃ie valeat ꝛ ꝯſr̃ hōa dicti pauli ꝑtineãt ad dictã plebē inſiſtã an dicte mulieres admittanẜ.vꝫ vxor ꝛ ſoror teſtatoris:ꝛ capiēdo ꝑtem que reſpicit ſororē conſtat ꝙ relictū eſt conditionale ꝛ ante euentum cōditionis nullum ius ſibi competit: tñ ille qui teneẜ ad legata ſi legatū eſt cōditionale teneẜ ſatiſdare:de ſoluendo legatum eueniente cōditione.vt.ff.vt leg.no.cau.q̃ſi per totū.Loquiẜ.n.totus ille ti. ꝛ.C.eo.tit.in relictis in diē vel ſub conditione:vt pꝫ ex oibus.ll.illoꝝ tituloꝝ ꝛ tituli vt in poſſeſſionē legatoꝝ.ff.ꝛ.C. Et maxime qñ nō eſt remanſuꝝ

vnde poſſit ſolui eueniente cõditione quo caſu ſatiſdare cogatur etiam qui alſ non tenetur ſatiſdare per ea que habentur in.l.imperator ad trebellianum.

b ¶ Nec refragaſ ſi dicaſ regreſſus fuit ſorori relictus cũ filijs ſed cũ filijs non põt hr̃e regreſſum: ex quo filij iã defuncti ſunt: qꝛ mors filioꝝ nõ facit deficere relictũ alimẽtoꝝ vt eſt text.in.l.j.C.de legatis.vbi caſus in caſu magis dubio: ⁊ ſilr̃ in.l. ſticbus.§.ſi.de ali.⁊ ciba.leg. ⁊ in.l.illis libertis.de cõdi.⁊ demon.⁊ in.l.annua in pͥn.de an.le.⁊ illa vba habeat regreſſum nõ vr̃ aliud importare q̃ꝫ alimenta in totũ vel in partem: lꝫ ẽt in alijs legatis bal. ⁊ Raph.ibi idẽ volũt: ⁊ ẽt Pau.de ca.idem vult in cõditione ſi morabiſ cũ filijs: lꝫ ſecus dicat ſi elegetur donec vel quo admorabitur.

c ¶ Deueniendo ad maius intereſſe.ſ. an pia cã ſuccedat in oibus bonis allegatis.ẽ.vr̃ dicenduꝫ ꝙ ſic: nã in effectu vr̃ ſubſtituta cõpendioſe ipſis filijs ⁊ vxori heredibus vr̃r inſtitutis quo ad portionẽ vxoris ſine dubio ſubſtõ eſt fideicõmiſſaria: ⁊ vxori cõſtat non deberi legittimã. Dubitaſ an de fideicõmiſſo r̃li ad pias cãs trebellianica detrahatur: qꝛ auc.ſilr̃.C.ad.l.falci.loquiſ in falcidia: tñ magis cõis opi.eſt ꝙ trebellianica non detrahaſ. Quãtum autẽ ad portiones filioꝝ dubium eſt an ſit ſubſtõ fideicõmiſſaria: an vero pupillaris. Si enim foret pupillaris pia cã integraliter ſuccedet. Si aũt fideicõmiſſaria ſine dubio detrahenda eſt legittima: in qua non põt grauari imo oẽ grauamen reijciſ.l. qm̃ in prioribus.C. de inoffi.teſta. ꝙ aũt cenſeaſ pupillaris cũ preſupponaſ ꝙ oẽs deceſſerint impuberes: ⁊ ſubſtõ compendioſa facta filijs impuberibus intra pupillarẽ etatẽ cenſetur pupillaris.l.precibus.C.de impu. ẽt ſi nõ ſit facta per verba directa ciuilia.l.ſi pater.de teſta.lib.vj.

d ¶ Eſt tñ maximum dubiũ: nam q̃ſi oẽs antiqui ante Bar. tenebant ꝙ ſubſtõ cõpendioſa facta per verba cõia ſine dinumeratione ſit omni tpe fideicõmiſſaria ⁊ multi poſt euꝫ. Bar.aũt ⁊ ſequaces idem dicũt ſi mater eſt in medio alſ ſecus. Et ſm̃ iſtas opiniones cuꝫ mr̃ ſit in medio in caſu iſtõ deberet cenſeri ſubſtõ fideicõmiſſaria: ⁊ profecto iſta vr̃ ſatis cõis opinio qñ mater eſt in medio: lꝫ moderni maxime canoniſte magis cõiter teneant ꝙ ẽt matre exiſtente in medio interpetranda ſit pupillaris intra pupillarẽ etatem per d.c.ſi pater. adeo ꝙ caſus eſſet ſatis dubius pp conflictum opinionum ſi eſſemus in ſubſtitutione facta ſolis filijs: nec quid tunc dicendum foret pro nunc determino.

e ¶ Tamen ex quo ſubſtõ compẽdioſa pdicta eſt facta filijs ⁊ vxori ſub vna cõceptione verboꝝ: ⁊ in perſona vxoris eſt omni tpe fideicõmiſſaria: ita etiam vr̃ interpetranda in pſonis filioꝝ: vt ſic pariter termineſ vt decet arg.l.iam hoc iure ⁊.l.lurius.de vul.⁊ pup.⁊.l.hr̃ditatẽ.⁊.l.q̃nis.C.eo.ti.⁊.l. in teſtõ.C.de teſta.mili.⁊ per dicta iura non põt eſſe ſubſtõ pupillaris.⁊ idem in effectu cõſuluit Bal.in quodã ſuo conſilio incipiente proponiſ ꝙ pr̃ filio impuberi ⁊ illi cõſilio ſe ſubſcripſit Ang.eius frater: ⁊ nõnulli alij vt ſeruet equalitas: licet alſ ſubſtitutio eſſet interpetrãda directa facta per verba cõia ſine dinumeratione etatum: puta qꝛ mater non eſſet: tñ eſt interpetranda fideicõmiſſaria prout voluerunt Bal.Ang.⁊ Saly.⁊ Pont.in.d.l.in teſtamẽto.qd ⁊ voluit Bar.in conſi.cxvij.ſm̃ ordinẽ peruſinum nõ informis incipiente niuarellus quõdam cecis: ⁊ idem firmat Ang.in cõſilio incipiẽte viuianus de mõte politiano in ordine.xcvij. ſm̃ ordinem informis: ⁊ quidam referunt idem conſuluiſſe Ricciar.de ſaly.in conſi.incip.quidam teſtator habuit.

f ¶ Cum neqꝫ in caſu noſtro non ſit facta dinumeratio etatum ⁊ nõ ſint verba directa ciuilia imo videntur equiuoca communia prout eſt verbuꝫ reliquit ⁊ mater eſt in medio: ⁊ ſunt perſone diſpares vr̃ ꝙ dicta ſubſtõ ſit interpetrãda fideicõmiſſaria ẽt in perſonis pupilloꝝ: ꝙ ⁊ vꝫ dicendum: qꝛ ex quo nõ declarat: de quo ſint diſpenſatores vꝫ ꝙ cenſeantur relicti diſpẽſatores in bonis dicti teſtõris: ⁊ ſic illa vba in oibus alijs ſuis bonis ⁊c. que premittunſ in dicto teſtõ determinent ẽt verba ſequentia.argumento.l. ſiquis ex argentarijs.§.ſi initium tabularum.ff.de eden.⁊.c.ij.requiris ⁊.c.inquiſitioni.de appella.cuꝫ ſi. ⁊ ſic diſpenſatio cenſetur conceſſa in bonis teſtatoris. Compendioſa autẽ reſtricta ad bona teſtatoris facta per verba equiuoca ſine dinumeratione etatum: voluit Bal.in penul.char.in.d.l. precibus ꝙ interpetretur fideicõmiſſaria etiam vbi alſ interpetraretur directa ꝙ ⁊ voluit Saly. ibi in.d.l. precibus.C. de impube.⁊ alijs ſubſti.vbi ẽt per alios doc. Item dicta ſubſtõ eſt facta per verbum reliquit ꝙ in pluribus partibus teſti ſignificat legatum ſeu fideicõmiſſum ⁊ non inſtõnem directam: ⁊ q̃ſi ſubſtitutio compendioſa ſit per verba cõia: que verba reperiuntur in eodem teſtõ: vt ſignificent fideicõmiſſuꝫ: ⁊ ſic in ſignificatione obliqua: tũc ita poſtea interpetrantur in caſu dubio: ⁊ ſic in ſubſtitutione compẽdioſa facta ſine dinumeratione etatũ: prout hanc theoricam tradit Bar.in.iij.principali.q.ver.vel quid ſi in precedentibus ⁊c.

g ¶ Plura ergo concurrũt in caſu iſto ꝙ ſubſtitutio ſit obliqua: licet filij deceſſerint in pupillari etate: ⁊ ita concludo. Ex quo infertur ꝙ detrahenda veniat legittima que legittima eſt tertia oium bonoꝝ detracto ere alieno auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſta. Et etiaꝫ habito reſpectu ad.xl. legata debetur legittima: ⁊ hoc eſt clarum.ſ.ꝙ legittima integra debetur quando filij oneranſ legatis particularibus ⁊ vniuerſali ſubſtitutione obliqua pͥut contingit in caſu iſto per ſupradicta. Ideo heredes dictoꝝ pupillorum debẽt habere tertiã partem oium bonoꝝ teſtatoris detractis pͥmo debitis hereditarijs ⁊ funeris impẽſa. Item inferſ ꝙ fructus percepti anteq̃ꝫ ceſſerit dies fideicõmiſſi cedunt lucro heredum pupilli.l.in fideicõmiſſaria.⁊.l.mulier.§.ſi heres ad treb. Et hoc eſt etiam clarum: ⁊ ppea videndum eſt quando ceſſerit dies fideicõmiſſarie ſubſtõnis. Et profecto quo ad ſubſtitutionem factam vxori teſtatoris matriqꝫ pupilloꝝ clarum eſt ꝙ non euenit conditio ſubſtõnis niſi poſt mortem cũ ſit facta in caſu quo heredes inſtituti deceſſerint: ⁊ hoc in caſu quo illa verba. Quinto caſu quo iſti ſuprascripti decederẽt referrerentur ẽt ad vxorẽ que erat ſuprascripta: ⁊ ſic maſculinum concipiat femininuꝫ: prout eſt regulare.l. qui duos. de leg.iij.l.j.de ver.ſig.c.generali.de ele.lib.vj. ⁊ clauſula in fine poſita ad omnia precedentia referunſ.l. talis ſcriptura. de lega.j.l.iij.§.ſi filius.de lib.⁊ poſthu.d.c.ij.requiris.⁊.c. inquiſitioni.eo.tit.cum ſi. Et ſi ſecus diceremus filij eſſent onerati onere vniuerſalis fideicõmiſſi ⁊ non vxor ꝙ non eſt veriſimile: ideo concludendum ꝙ omnibus inſtitutis cenſetur facta ſubſtitutio poſt eorum mortem.

h ¶ Poteſt aũt dubitari vtꝝ cenſeaſ purificata cõditio quo ad filioꝝ portiones per morteꝫ filioꝝ: vt ſic illa pluralis loquutio ſupradicti decederent reſoluaſ in ſingularitates.ar. l.falſa.§.ſi.de cõdi.⁊ demon.prout in ſimili vꝫ caſus in.l.lucius.§.gayo.ff.ad treb.⁊ in.l.heredes mei.§. cũ ita eo.tit.in quibus iuribus pbatur ꝙ ſubſtõ facta pluribus poſt mortẽ eorum vel ſi oẽs deceſſerint ſine liberis reſoluiſ in ſingularitates: ita ꝙ ſi cõditio purificatur ibi perſona vnius eſt locus ſubſtõni quo ad eius portionẽ: in contrarium tñ eſt tex. in.l.penul.C.de impu.⁊ in.l.quidam teſtõ proculum.ff.eo. ti. Et pro concordia dictoꝝ iurium doc.in.d.§. cum ita.⁊ in d.l.penul.⁊ vbiqꝫ dant iſtam theoricã ꝙ ſi ex poſitis in conditione remanet perſona que ex veriſili mente defuncti excludat ſubſtitutũ tunc ceſſat ſubſtitutio alſ ſecus: ⁊ tunc cenſetur chiereſſe perſona que ex veriſimili mẽte defuncti excludit ſubſtitutuꝫ q̃ſi perſona ſuperſtes excluderet ſubſtitutum in ſucceſſione ab inteſtato vl̃ per ius accreſcendi: prout doc. cõiter omnes concludunt in.d.§.cum ita. ⁊ in.d.l.pe. ⁊ in.l.q̃uis eo.ti.ſed mater ſuccedit ab inteſtato filijs ⁊ ex perſonis filiorum ſuccedit ipſi teſtatori: qꝛ hẽs heredis teſtatori eſt heres.l.ſi.C.de heredi.inſti. Et non eſt ſucceſſura pia cauſa. Idcirco non videtur fuiſſe locum ſubſtõni in morte filioꝝ: ſed demum poſt morteꝫ vxoris matriſqꝫ ipſorum pupillorum: ideo ſtatur verbis ⁊ eoruꝫ proprie ſignificationi ſcilicet ꝙ tunc demum fuerit locus vltime ſubſtitutioni quando omnes inſtituti deceſſerunt.

i ¶ Quo fit vt fructus percepti in vita dicte vxoris teſtatoris pertineant ad eam heredem filiorum: ⁊ ꝯſter ipſius teſtatoris. Licet enim ipſi pupilli forte non agnouerint hereditatem patris: tñ illam tranſmiſerunt iure ſuitatis.l. ſi fratris.C.de iure delib.⁊.l.apud hoſtes.C.de ſuis ⁊ legit.cum pluribus ſimilibus: ⁊ per ꝯſñs hereditas filioruꝫ fuit delata matri: ⁊ ex iure in eã trãſmiſſo per filios fuit ſibi delata hereditas patris per pdicta. Et ipſa poſſedit inſolidum bona dicti pauli que nõ poterat iuſte inſolidũ poſſidere citra ius ⁊ nomen heredis: ideo cenſeaſ agnouiſſe hereditatem filiorum ⁊ hereditatem eorum patris per ea que habentur in.l. pro herede.⁊ in.l.gerit.ff.de acquir.here.⁊ per conſequens ipſa erat heres inſolidum teſtatori pro parte ex perſona ſua: qꝛ inſtituta ⁊ pro parte ex perſonis filioruꝫ: ⁊ tenebatur reſtituere hereditatem pie cauſe poſt morteꝫ: ideo fructus interim percepti erant ipſius matris. Nec veniunt in reſtitutione per iam dicta. Laus deo.

¶ Accuſatus

¶ Accuſatus de turbata poſſeſſione ex eo ꝙ auxiliatꝰ eſt in domo carcare ſalmas alijs qui colligẽdo vuas ⁊ exportãdo turbauerũt accuſantẽ:an puniat̃ dato ꝙ nõ videat̃ in dolo.

¶ Conſilium xciiij.

In noĩe dñi noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ Viſo proceſſu accuſatiõis de turbata poſ. agitato inter Petrum de placentia habitantẽ in ciuitate eugubij noĩe ſuo ⁊ noĩe dicte Urſoline eius vxoris ex vna pte accuſatorem. ⁊ Philippũ quondam Berardi ex altera pte conuentum hoc eſt accuſatũ: licet videat̃ prima facie dicendũ ꝙ dictus Philippus accuſatus veniat abſoluẽdus ex pluribus: ⁊ primo qꝛ vr̃ ꝙ de turbatione poſſeſſionis non puniat̃ quis niſi fuerit in dolo ꝑ ea que tradit bar. in. l. i. §. i. ff. ſi quis teſtã. li. eſſe iuſ. fue. volẽs ꝙ ſi ſtatutũ iponit penã turbãtẽ aliquẽ in ſua poſ. nõ incurrit quis in penã dicti ſtatuti niſi ſit in dolo. ⁊ idẽ vult bal. in cõſi. mihi. clxxxix. incip. quidã accuſatus: ⁊ in alio cõſi. mihi in ordine. cccxliij. merito ſi nõ ꝓbat̃ dolus nõ incidat in dictã penã nr̃i ſtatuti de quo in themate.

a ¶ Confirmat̃ qꝛ nõ reperit̃ in iure proditũ remediũ criminale pro vi turbatiua niſi in actione iniuriaꝝ: put voluerũt Jac. de are. in. l. hoc iure. ff. de reg. iur. ⁊ in. l. ſeruus. §. in his per illũ tex. ff. de act. ⁊ ob. ⁊ Bar. in. l. extat. ff. quod metus cã. ⁊ Ang. in. l. cũ filius. §. j. ff. de ver. ob. vbi glo. idẽ ſentit: ⁊ actio iniuriaꝝ pſupponit dolũ: qꝛ affectũ iniuriandi. l. iij. §. pe. ⁊. §. fi. ⁊. l. ſeq. ff. de iniur. ⁊ in. l. ſi non conuitij. C. eo. tit. Sic ergo ſtatutũ predictũ interpetret̃ ſm̃ ius cõe. arg. l. ſi ſerui veſtri. C. de noxa. c. cũ dilectus extra de cõſue. Dolus aũt non pſumit̃ l. merito. ff. pro ſoc. Ideo qui eũ allegat dꝫ illũ ꝓbare. l. quotiens. §. qui dolo. ff. de ꝓba. ⁊. l. doluꝫ. C. de dolo. ſꝫ dolus non articulat̃ nec probatur merito ⁊c.

b ¶ Et inſuper quelibet cã etiam iniuſta ⁊ beſtialis excuſat a dolo. l. igit. ff. de lib. cã. ⁊. l. ſed ſi lege. §. ſcire. ff. de peti. here. ⁊ per glo. ⁊ doc. in. l. vnica. §. fi. ff. ſi quis ius dicen. nõ obtẽp. ⁊ in. l. ſatiſq. ff. de in ius vocã. Sed dictus Philippus accuſatus non videt̃ ꝙ aliquid egerit affectu iniuriandi vel doloſe cũ habuerit cãm ingrediendi dictam domũ ea rõne: qꝛ pr̃ ipſius dictam domũ prout dr̃ emit a quibuſdaꝫ religioſis idcirco non vr̃ fuiſſe in dolo: ⁊ ꝯñter non incidiſſe in penam turbate poſſeſſionis. Item teſtes cõiter deponũt ꝙ ingreſſus fuit in dictam domũ: ⁊ maior pars non deponit de tpe in accuſatione deducto: put requirit̃ vt per Bar. in. l. libellorum. ff. de accuſa. ⁊ per eũ ⁊ Imo. in. l. is qui reus. ff. de publi. iudi. Licet aũt quis ingrediat̃ domuꝫ vel rem alterius: non ppea ſemper turbat illũ in ſua poſſeſſione. Nam cõſtat ꝙ ꝓbatio vt releuet dꝫ neceſſario cõcludere. l. non. C. vnde legitimi. ⁊. c. in pñtia extra de ꝓba. ⁊. l. neqꝫ natales. ⁊. l. matrem. ⁊. l. ad probationẽ. C. eo. ti. cum ſi. Sed cõtingit milies ꝙ quis ingredit̃ domũ alterius: ⁊ ab alio poſſeſſa. Et tñ illũ non turbat in poſſeſſione nec cenſet̃ poſſeſſionẽ ingredi in domo mea quotidie hoĩes ingrediunt̃ quidam vt me conſulant: ⁊ quidam ex alijs cãis ad eorũ beneplacitum: ⁊ tñ nemo dixerit eos incidere in penam turbate poſſeſſionis.

c ¶ Item nullus deponit de tpe in accuſatione deducto niſi forte duo. vꝫ Andreas polonij ⁊ Joãnes Hieronymi: ĩo alij nõ releuant per ſua dicta. Nec dicti duo vident̃ releuare: nã h. Joãnes nõ deponit clare ſeu pciſe ſuper tpe: ſed loquit̃ conditionaliter ſi bene recordat̃ que verba vident̃ demonſtrare ꝙ ipſe dubitabat an bene recordaretur: ideo vr̃ reddi dubia dicta depoſitio. Probatio aũt debet eſſe certa. l. certum. de confeſſis: ⁊ probatio dubia interpetratur cõtra probantem vt habet̃ maxime per Imo. in. l. inter ſtipulanteꝫ. §. ſi ſtichum. ff. de verb. obli. hinc eſt ꝙ teſtes deponẽtes per verbum credit vel verbum vr̃ non probant. c. quoties. ⁊ ibi per doc. de teſti. Spec. in ti. de teſti. §. opponitur verſi. item ꝙ depoſuit. ⁊ Bald. in. l. conuenticulam. C. de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ per eum in. l. ſiue poſſidetis. C. de proba. vbi dicit hoc procedere etiam ſi dicat ꝙ pro certo credit.

d ¶ Et. d. Ant. in. c. j. de appel. vult ꝙ non põt per cõſuetudinem induci ꝙ credat̃ teſti deponenti per verbũ credit: ĩo nec credi dꝫ teſti deponenti dubie. Item dictus teſtis depoſuit ꝙ. d. Philippus fecit ſalmas in dicta domo ⁊ ſibi auxilium pſtitit in carcando ⁊c. Itaqꝫ ſi illud factũ cadit in delictũ vigore dicti ſtatuti dictus teſtis vr̃ particeps criminis. Et particeps criminis non eſt idoneus teſtis. c. j. de teſti. li. vj. cuꝫ cõcor. Item non vr̃ obſtare reſponſio facta per dictũ Philippum quatenus rñdet ꝙ credit: qꝛ nõ rñdet ſimplr̃ credit: ſed rñdet credit: vt. s. ⁊ ſic videt̃ ſe referre ad dicta. s. Supra autem nihil deducit̃ circa turbationem. in rñſionibus autẽ factis alijs articulis ipſe accuſatus rñdidit primo circa poſſeſſionem dicte domus ꝙ nõ credit vt ponitur. ſ. ꝙ ipſi magiſter petrus ⁊ Urſolina ſimplr̃: ⁊ ſic inſolidum poſſederint vt rem eorum propriã: ſed forte vt cõem cum ipſo Philippo vt deprehendit̃ ex rñſione eiuſdem Philippi facta ſexto articulo ⁊ articulis ſeq. In quibus ponit̃ primo ꝙ dictus Philippus turbauit dictos magiſtrum Petrum ⁊ dñam Urſolinam intrando ⁊ exeũdo de dicta domo cui dictus Philippus rñdet credit non tanq̃ in reꝫ dictoꝝ magiſtri Petri ⁊ Urſoline: ſed tanq̃ in reꝫ cõem inter ipſos. ſ. Philippum ex vna pte ⁊ dictos magiſtrũ Petruꝫ ⁊ Urſolinaꝫ ex altera parte: ⁊ poſtea articulatur in octauo articulo ꝙ intrauit ⁊ exiuit de dicta domo contra voluntatem dicti magiſtri Petri ⁊ Urſoline. Item in ſeptimo articulo ponit ꝙ in dicta domo carcauit ⁊ ſarcinas vuaruꝫ fecit: cui rñdet Philippus credit: vt. s. tanq̃ in rem cõmunem. Iteꝫ ſuper nono articulo in quo ponit̃ ꝙ dictam turbationẽ ⁊ violentiam fecit cõtra formam iuris ⁊ ſtatutoruꝫ. Reſpondet credit de iure feciſſe: ⁊ credo ꝙ dicti articuli ⁊ dicte rñſiones emanauerint ante dictũ alium arti. s. relatũ: cui rñdidit credit. vt. s. Ita ꝙ ſi ita eſt illa verba. vt. s. vident̃ referri ad dictas alias rñſiones. Et ſic ꝙ credit feciſſe ea que ponuntur in dicto articulo: rñ de iure tanq̃ in rem cõem inter ipſum Philippuꝫ ⁊ magiſtrũ Petrum ⁊. d. Urſolinam dꝫ contra voluntatem ipſorum magiſtri Petri ⁊ Urſoline.

e ¶ Et ſi hoc eſt ſi pro qꝛ vr̃ ꝙ nõ poſſit ſeparari ⁊ diuidi per no. per Bar. in. l. aurelio. §. idẽ queſijt. de lib. leg. ⁊ per doc. in. c. cũ venerabilis. de excep. cũ concor. ſi de iure feciſſet nõ meretur penã. l. gracchus. C. de adul. cũ concor. ſi itaqꝫ acceptatur ſimplr̃ vt iacet nõ meretur penã ſi non acceptat̃ confeſſio nõ releuat ex quo nititur eam impugnare. arg. l. regule ex eo ꝙ in. vj. ⁊. l. poſt legatũ in prin. ⁊ ibi Bart. de his qui. vt indig. ⁊ per eũdem in. l. naturaliter. §. nihil cõe. de acqui. poſ. In quibus iuribus habet̃ ꝙ ex poſitione vel rñſione negata non põt quis niti. Ideo vr̃ ꝙ nec per teſtes nec per ꝯfeſſionẽ ſufficiẽter probent̃ incũbentia pro pte accuſante. accuſatore aũt non ꝓbante reus ⁊ ſi nihil ꝓbauerit venit abſoluẽdus per. l. qui accuſare. C. de eden. cum multis ſi.

f ¶ Obmitto ꝙ vr̃ probari ꝙ pr̃. d. Philippi accuſati emerit a fratribus ſancti ſcdi: ⁊ ꝙ fratribus fuit relicta dimidia dicte domus ⁊ vinee per quẽdam pippũ cuius pater. vꝫ benedictus habuit dictã totam vineã ⁊ domũ cõem cuꝫ petro primo marito dicte Urſoline: ⁊ appet laudum latũ ſuper diuiſione bonoꝝ cõium cum eſſent fratres ⁊ in laudo cõtinetur ꝙ res que nõ apparent ibi diuiſe remaneant cões inter eos: ⁊ in laudo predicto diuidit̃ dicta vinea ⁊ nihil dicit̃ de domo: ĩo vr̃ ꝙ domus pdicta remanſerit cõis: ⁊ ꝯñter tranſiuerit in dictũ pippum: ⁊ ex eo in dictos fr̃es: ⁊ ex eis in dictuꝫ Berardũ: ⁊ ex Berardo in dictũ Philippũ accuſatũ. Et vr̃ probari ꝙ dicti fratres auctores dicti Philippi poſſederint merito vr̃ deduci iuſticia pro parte Philippi.

g ¶ Tamen predictis minime refragãtibus arbitror de iure ꝯtrium rñderi poſſe ⁊ concludendũ eſſe: qꝛ vident̃ probata eſſe ſufficienter que erant neceſſaria ad victoriã conſequendam in dicta cã. Nam primo per ples teſtes probat̃ poſſeſſionem dicte domus fuiſſe longo tpe ⁊ tpe turbatiõis apud dictos accuſatores. ⁊ hoc per multos teſtes ⁊ varia media que vt clara gratia breuitatis nõ aliter explicabo. Iteꝫ ꝓbat̃ turbatio: ⁊ per teſtes maxie duos. s. deductos. vꝫ Andreaꝫ ⁊ Joãnem. Quibus nõ vr̃ obſtare ꝙ dicto Joãni ſupra impingit̃. Non. n. ob. ꝙ dictus Joãnes vr̃ particeps criminis: qꝛ id negat̃: nam carcare ⁊ facere ſalmas vuaruꝫ in dicta domo nõ tãꝫ erat turbare q̃ intrare cũ vuis in dicta domo: nã poſtq̃ imiſerat vuas in domo intererat poſſeſſoris domus ꝙ inde extraherentur potiuſq̃ vue occuparent ipſam domum itaqꝫ licet auxilium preſtitiſſet in carcando non vr̃ ꝙ preſtitiſſet auxiliũ turbationi ẽẽ ꝙ in hoc deliquerit: maxime qꝛ cenſetur ignorare ꝙ faceret id ad turbandũ poſſeſſionem dicte domine Urſoline ⁊ magiſtri Petri. Ignorantia enim preſumitur. c. preſumitur ignorantia. de reg. iur. in vj. ⁊. l. verius. ff. de proba. cum ſimi. Facit ad predicta quod habetur in. l. in rem. §. [illegible]. ff. de rei vendi.

h ¶ Nec videtur obſtare ꝙ ſubdit ſi bene recordatur [illegible] id tacite intrat. [illegible] nõ bene recordabetur de tpe nõ poterat deponere de tempore ⁊ expreſſio eorũ que tacite inſunt

nihil operatur.l.iij.de legā.j.ꝛ qđ habetur in.l. cum qd.ff.ſi
cer.pe.Itē qui per verba denotantia credulitatē deponūt
ſi deponunt de viſu plene probant vt ſingulr inquit Bar
in.l.quid tñ.§.ſi arbiter.ff.de arbi. Adminiculant alie atte
ſtationes:lʒ non ſe artent ad tpa in accuſatione deductuʒ.
Item dictū alterius teſtis qui ē omni exceptiōe maiorᷣ ma
dictum vnius teſtis minus integri ſupplet ex legalitate alte
rius teſtis argumento.l.ſiqs ex argentarijs.§.j.ff. de eden.
prout ibi no.Bal. Ang.ꝛ doc.ꝛ ad hoc illū text.ſepe allegat
Bal.prout dicit Ponta.in conſilio mihi.ccc j.incip. in caſu
propoſite cōſultationis circa finem.Fortius iuuatur per re
ſponſionem illam ſupra deductā:in qua ſimpliciter reſpon
det credit vt ſupra per quā reſpondetur articulo in quo po
nitur ꝙ dictus Philippus turbauit dictos magiſtruʒ Pe
trum ꝛ Urſolinam anno ꝛ mēſe ꝛ modo ꝛ forma: prout in
accuſatione cōtinetur. Reſponſio autem predicta referē ad
articulum itaqʒ videtur cōtineri in reſponſione id qđ con
tinetur in articulo.arg.l.ſi defenſor.§.qui interrogatus. de
interroga.actio. ꝛ.§.preterea inſtituta quibus modis tolli.
obliga. Ideo credit turbaſſe dictos Petrum ꝛ Urſolinam
intrando ꝛ exeundo dictā domuʒ anno ꝛ mēſe in accuſatio
ne deductis ꝛ modo ꝛ forma.ſ. turbando eos in poſſeſſione
dicte domus:prout dr in accuſatione.Nec ob.ꝙ referendo
ſe ad ſupradicta:ꝛ ſic ad alias rñſiones:qꝛ ſupra reſpōdit ꝙ
credit turbaſſe eos: tñ de iure ꝛ intrando ꝛ exeundo tanqꝫ
in rem cōem non dicit tanqꝫ in rē cōiter poſſeſſam.Poteſt
enim res eſſe cōis:ꝛ tñ non cōiter poſſeſſa vt de ſe eſt notiſ
ſimuʒ ſed cū probent per plꝛes teſtes poſſeſſio magiſtri Pe
tri ꝛ Urſoline ꝛ non probetur cōis poſſeſſionis vel ꝓprie
tatis deducit ꝙ non licebat de iure ingredi poſſeſſionē alte
rius:quinimo nec licet ingredi rē cuius poſſeſſio eſt vacās.
vt.l.ſi.C.vñ vi.licet in illis terminis non cōpetat remediū
criminale turbate poſſeſſionis de quo ad pñs agitur.

i ¶ Poteſt aūt diuidi confeſſio qñ in eo ꝙ per aduerſarium
negatur eſt preſumptio pro ipſo negante.l.ſi nō conuitij.C.
de iniurijs.ꝛ.l.j.C.de ſicca. ꝛ ſiſr ꝛ probatur ꝯtrium in eo ꝙ
negatur.d.§.idem queſiit prout hec firmat ibi Bar.ꝛ com
muniter tenet.Cum itaqʒ probet poſſeſſio accuſantiū ſaltē
magiſtri ſtante ꝯtractu dotali quo continetur ꝙ dicta domus
fuit ſibi data in dotē per dictam.d. Urſolinam eius vxoreʒ
tum ex primordio tituli preſumat poſtea poſſeſſio.l.ij.C.de
acquir.poſ.ꝛ.l.j.C.de impo.luc.pſcrip.lib.x. ingreſſus erat
prohibitus ꝛ penalis maxime vigore.l.munici. idcirco pſu
mitur ꝛ probat actus illicitus: qꝛ probat ingreſſus in rē ab
alio poſſeſſam ꝙ dānatur per dictum ſtatutum:ꝛ ēt de iure
nō licet:lʒ forte non puniat criminaliter circūſcripto dolo.
Sed quicquid ſit de iure cōi conſtat ꝙ de iure municipali
punit criminaliter per qđ imponit pena turbanti poſſeſſio
nem alterius:ꝛ ſic lʒ rubrica loquatur de turbante aliquē in
poſſeſſione: tñ nigrum loquitur magis gñaliter.ſ. puniendo
turbantem aliquē. Item turbantē poſſeſſionē alterius. Itē
intrantē vel occupantem poſſeſſionē alterius:ꝛ ſic vba nigri
puniunt nō ſoluʒ turbantem aliquē in poſſeſſione quo caſu
Bar.ꝛ ſequaces volunt reqri dolum. Sed etiʒ loquitur de
turbante poſſeſſionem alterius quo caſu ſecus volunt.

k ¶ Quinimo eo ipſo ꝙ quis ingredit rem ab alio poſſeſſam
ꝛ ingreditur tanqꝫ in rem ſuaʒ venit condēnandus: vt vult
Bar. in cōſilio.xx.incip. quidam accuſatus de turbata poſ
ſeſſio.quia debet diligenter inquirere quis poſſideat: prout
concludit Bar.in cōſi.mihi.cxliij.incip.in queſtione narnie:
vbi loqꝛ in ſtatuto loquente de turbante aliquē in poſſeſ
ſione. Et ſic eo caſu quo ipſe alibi concludit requiri dolum
quaſi forte ſentiat ꝙ cenſeatur eſſe in dolo:qꝛ ex quo debuit
perquirere veriſimile eſt ꝙ perquirendo innotuerit apud
quem foret poſſeſſio:ꝛ per ꝯñs fuerit in dolo: prout ſimilis
theorica traditur per doc.in.c. ad falſarios extra de crimine
falſi per illuʒ tex.Confert quia dictus Philippus habens
vineam vicinā ratione vicinitatis veriſimiliter habebat no
titiam quis poſſideret dictam domū.argu.l. ſi vicinis.C.de
nup.ꝛ que per Bar.in.l.j.ff.ſi cer.pe. Facit etiaʒ quia actus
eſt illicitus:ꝛ in actibus illicitis preſumitur ineſſe dolus.c.
j.de pſump.ꝛ.l.ſi nō conuitij.ꝛ.d.l.j.de ſicca. longe fortius
hoc dicendū eſt.ſ.ꝙ ſequi debeat cōdēnatio in caſu iſto in
quo non requirit dolus per predicta. regulare autē eſt hoc
ꝙ puniunt delicta etiam cōmiſſa ſine dolo.l.reſpiciendū.§.
delinquunt.de penis: vbi Bart.vult ꝙ etiam pro leuiſſima
culpa puniatur quis criminaliter generalitas itaqʒ ſtatuti
aſtringit dictum Philippum ad penam ſtatuti.

l ¶ Nec ob.adducta in ꝯtrium.Non.n.ob. ꝙ prout dr pater
ipſius Philippi emit medietatē dicte domus vna cū certa
vinea ibi propinqua.Et quelibet eā excuſet a dolo:qꝛ rñde
tur pluribus medijs.pmo ꝙ dolus in hoc caſu nō requirit
vt deductū eſt. Scđo ꝙ non probat legitime ex actis dictū
Philippum eſſe filiū dicti Berardi emptoris:ꝛ ꝙ pretende
rit dictā domū pro dimidia ad ſe ſpectare vigore dicte em
ptionis facte a berardo. Filiatio enim eſt res que non cadit
in ſenſum teſtiuʒ:ideo opʒ ꝙ teſtes reddant cām ſcie etiam
nō interrogati:vt per Inno.ꝛ doc.in.c.cum cāmqʒ.de teſti.
per Bar. in tractatu ſuo de teſte in pluribus locis ꝑ Bal.
in.l.ſolā.C.eo.ti.ꝙ minime cōrigit in caſu iſto: ideo ex hoc
non pōt niti ſm acta ꝛ actitata ſm que dʒ ſnia ferri.l.illicis
tas.§.vitas.ff.de offi.pñ.Item ꝛ tertio nō probat aliqđ poſ
ſeſſio dictoꝝ fratrum.duo.n. teſtes de ea deponūt vnus. vʒ
mariozʒus Jacobi deponens ꝙ vidit fratres ſancti ſcđi in
gredi ꝛ exire dictā domū iā ſunt duo anni ꝛ aperire ꝛ clau
dere hoſtiū dicte domus. Itē Gabriel qui deponit ꝙ ipſe
tenuit dictā domū vt laborator dictoꝝ fratrū:ꝛ ſic ſunt ſin
gulares.Et inſup dictus Gabriel deponit ꝙ Philippus a
xx.annis ꝛ citra poſſedit dictā domū:ꝛ tñ non potuit cōti
nuo poſſidere ex quo deceſſit illa vba a.xx.annis ꝛ citra im
portant ꝯtinuatā poſſeſſionē vſqʒ in tpꝰ depoſitionis:ꝓut
volūt Jo.an.ꝛ doc.in.c.lʒ cām.de proba.ꝛ Bar.in.l.celſus
de viuca.Item deprehendit ꝙ ipſe Gabriel tenebat dictam
vineā ꝛ dictam domū proprio noīe non noīe fratrū cū ipſe
Gabriel hrēt controuerſiam cū dicta Urſolina:ꝛ inter eos
fuit iudicatū ꝛ dicti fratres ſancti Secūdi appellant in pſa
tione ſnie auctores dicti Gabrielis. Et fuerit ſniatum ꝙ.d.
Gabriel hret certum anditū per dictā domum cū hoc ꝙ fa
ceret quēdam murū per quem ſepararet anditus pdictus a
reſiduo dicte domus qđ ſi nō faceret ipſe Gabriel aut dicti
ſui auctores intra mēſem ſeptēbris dicta domus ſit integra
dicte Urſoline. Et appet oculata fide dictū murū nō fuiſſe
vnqꝫ factuʒ: ita ꝙ potuit cōtingere ꝙ duʒ pendebat termi
nus datus ad faciendū dictum murū dicti fratres ſancti ſe
cundi:ꝛ dictus Gabriel intrarēt ꝛ exirent dictā domū occa
ſione dicti anditus eis per ſniam cōceſſi ſub ea: tñ cōditio
ne vt facerent ꝛc.alˢ ꝛc.vt.ſ.relatū eſt. Et ſic ꝑ illos ingreſ
ſum ꝛ egreſſum nō cenſeat cōtinuata poſſeſſio domus:ma
xime cū probet ſimplr continuata poſſeſſio dicte domus di
ctoꝝ Petri ꝛ Urſoline. Et lʒ deprehendat ꝙ dicta domus
fuerit vna cuʒ vinea cōis Petri ꝛ bñdicti re vera auctores
dictarū partiū ꝛ in laudo diuiſorio nō fiat mentio de domo
ſed de vinea q̄ in laudo diuidit inter eos:tñ ex quo domus
eſt iuxta partē dicti Petri ꝛ nō eſt accōmodata pti.d.bene
dicti nec ex ea domo anditus ad partē dicti benedicti habet
niſi per vineam cōceſſam dicto Petro. Satis eſt veriſile ꝙ
domus pdicta fuerit intellecta accedere pti vinee per laudū
cōceſſe dicto Petro.Et ſuadet qꝛ.d.Petrus eā poſtea de
dit inſolutū ꝓ reſtōne dotis dñe Urſoline.Et dña Urſo
lina ea dedit in dotē ſcđo viro. Super his tñ nō eſt multū
inſtandū pro pte ſaltē accuſati:qꝛ nō appet ꝙ dictus bñdi
ctus fuerit auctor ſuoꝝ auctoꝝ:ꝛ ſucceſſiue ipiꝰ Philippi.
Nec ēt ꝙ dicta domus fuerit cōis iter dictos petrū ꝛ bñdi
ctū:ita ꝙ quo ad acta ꝛ actitata nihil releuāt.quo aūt ad ve
riſimilem veritatē deprehendit potius iuſticia pro pte dicte
Urſoline attēto ſitu dicte domus ꝛ dicte vinee ꝛ ꝯtractuū qui
fuerūt ſecuti ſup dicta domo ꝛ dicti laudi.Nec ob.ꝙ ingreſ
ſus in domū nō cōcludit in turbationē poſſeſſionis:qꝛ imo
qñ quis ingredit:vt in rem ꝓpriaʒ ſeu ſibi cōem inducitur
turbatio poſſeſſionis:vt ex ſe pʒ ꝛ cōcludit Bar.in cōſilijs.
ſ.relatis. Ideo cum ex rñſionibus factis:ꝛ pmis ꝛ vltimis
articulis apparēt ꝙ ipſe Philippus ingrediebatur vt in reʒ
cōmunem idcirco turbauit: pterea ꝛ ipſe fatetur ſe turbaſſe
poſſeſſionem:ꝓut in cauſa et deductum eſt.Nec ob.ꝙ aſſe
rat ſe de iure turbaſſe:quia ad hoc.ſ.reſponſum eſt. Quare
ex his concludo ꝙ partes iudicis eſſe debent in ꝓnuncian
do contra accuſatum. Laus deo.

¶ In ſucceſſione ab inteſtato ſtatutum primum in ordine
dicit ꝙ dotate habeant dimidiā ꝛ alij proximi aliā dimidiā
an habeat locum matre cum eis concurrente quo caſu non
pōt habere dimidiam. Et ſi alio poſteriori ſtatuto cauet ꝙ
proximiores ſuccedant ab inteſtato an intelligatur de ꝓxi
mioribus in cōſanguinitate:an de proximioribus in ſucceſ
ſione:ita ꝙ filius filie excluſe a ſtatuto nō preferatur alijs
conſanguineis maxime vlterioris gradus.

¶ Conſilium

¶Conſilium xcv.

In noie domini noſtri

i ieſu xpi. ¶Diu poſt redditū ſuprascriptum conſilium fuit ad me delatum aliud ſtatutū: de quo ſequit̃ cuius nouiter oſtenſi ſtatuti vigore Gregorius ſeu Alexāder eius filius pretendit ſuccedere ſaltē in dimidia hereditatis dicte Joāne vltimo decedētis. Et in alia dimidia ſuccedāt filij claro-uiſi detracta forte legittima matri reſeruata per ſtatutū de quo in primo themate. Et pfecto primo congreſſu mihi apparuit res multum dubia. Adeo q plurimū perplexus fui anteq̃ calamum aſſumerē p cōſulendo. Videbatur eni prima facie dicēdū q dictus Gregorius ſi ſupereſt aut eo nō ſuperſtite ſit Alexāder admittēdus ad dictā dimidiā. Nam cōſtat quēlibet eorū eſſe attinētē dicte Joāne in tertio gradu cōſanguinitatis ſm ius canonicū cōputando cum dicta Joanna vltimo defuncta d' cuius hereditate agitur diſtaret a ſtipite i tertio gradu ⁊ Gregorius diſtat a ſtipite q ſtipes eſt primus Gregorius in ſecundo gradu. ⁊ Alexander a ſtipite diſtat in tertio gradu: ideo inuicem in tertio gradu attinent ſm theoricā traditam in. c. ſi. de conſangui. ⁊ affinita. ⁊ in caſi. ad ſedem. xxxv. q. v.

a ¶Item dicti Gregorius ⁊ Alexāder attinēt dicte Joāne ex latere patris. Ita q comprehenduntur his reſpectibus ſub verbis ſtatuti iā dicti ſolū dici pōt q repugnant verba ſtatuti quatenus admittūt ad hereditatē pximiorē conſanguineū. Nam dicti gregorius ⁊ Alexander non ſunt proximiores: nā pximiores ſunt filij clarouiſi qui ſunt in tertio gradu: ⁊ ſuccedunt tanq̃ attinētes in primo gradu: q2 filius ſororis carnalis pmortue ſuccedit intrādo in locū matris: ⁊ ſic in locum ſororis aūt ceſſante ⁊ aūt ſequenti. C. de legi. here. Gregorius aūt eſt in quinto gradu vt probaui in alio cōſilio: ⁊ ſucceſſiue in. vj. gradu eſt Alexāder loquendo ſm ius ciuile qd̕ attendit̃ in materia ſucceſſionis vt per gloſ. in §. ſexto gradu inſti. de gradi. ⁊ ſatis ſumitur ex tex. d. caſi. ad ſedem: ⁊ lꝫ ſtatutum iſtud dicat ſempre lo grado ſcdo la ragione canonica nō ppea inducit̃ iſta exorbitātia ⁊ quedā abſurditas q cōſtitutus in quarto puta gradu de iure ciuili: ⁊ tertio de iure canonico prout contingit in patruo magno ⁊ eius pro nepote non preferat̃ conſtituto in tertio gradu de iure caſi. ⁊ in. vj. de iure ciuili put cōtingit in filijs fratrum cōſobrinorū prout erant Joāna ⁊ Alexāder. cōputatio aūt graduū ſm ius caſi. cōſiderat ſtatutū ſolū ad dignoſcendū qui ſint q cōcurrāt in dimidia bonorū cū filiabus aut nepotibus aut ſororibus defuncti dotatis: nam voluit eos admitti. ita demū ſi ſunt intra tertiū gradū ſꝫ ius caſi. cōputādū. nō aūt diſponit ſtatutū qualr̃ inter ſe ſuccedāt cōſtituti intra tertiū gradū: niſi q2 diſponit q proximiores ſuccedant. non aūt artat ad proximioritatē de iur̃ ciuili vel canonico.

b ¶Et lꝫ hanc diſcuſſionē arbitrer ſatis clarā. Tā non refert quos ad terminos nr̃os cum filij clarouiſi ſint dicte Joāne cōiuncte in ſcdo gradu ⁊ cenſent̃ eſſe in primo cū circa ſucceſſionē intrent in locū clarouiſi que erat in primo gradu itaq; quecūq; cōputatio habeat̃ filia filij clarouiſi ſunt pximiores: ſꝫ ad hoc vr̃ poſſe rñderi: qd̕ ex quo per pmū ſtatutū clarouiſus dotata a patre veniſſe vĩ excludenda a dimidia per patruū magnum put eſt dictus Gregorius vel per eius filiū Alexandrū qui ambo ſunt in tertio gradu conſanguinitatis: ideo videt̃ q vigore primi ſtatuti ſint excluſi a dimidia filij dicti clarouiſi: nā put excluſa fuiſſet ipſa ſi viueret ita cenſerent̃ excluſi oēs qui attinēt defuncte pſone mediante ipſa clarouiſo ſorore dotata p theoricā Bar. in. l. ij. §. videndum. ff. ad tertu. qui vult q ſi excludit̃ a ſtatuto mater cenſent̃ excluſi oēs cognati ⁊ per no. per Bal. in. l. maximū viciū. C. de lib. pre. ⁊ Pau. de caſt. in. l. illā. C. de colla. q vult q excluſa vna pſona cenſent̃ excluſe oēs qui attinent pſone defuncte mediante illa pſona excluſa tanq̃ attinētes ex corrupta radice ſm eos: ⁊ h caſu intelligit Pau. de ca. in d. l. illā bar. in. d. §. videndū. ita dicendū ſit in caſu iſto ⁊ fortius: q2 ſtatutū excludit ſororē dotatā ⁊ ei' hēdes put ſunt iſti filij q ptēdūt ſuccedere in ſolidū put itaq; vigore primi ſtatuti: q2 primū in ordine eſt iſtud ſcdo loco oſtēſū excludunt̃ iſti filij clarouiſus a dimidia. pp patruū magnū ⁊ eius filiū: ita ēt excludit̃ nō obſtante iſto ſcdo ſtatuto de quo in primo themate. Lꝫ. n. iſtud ſcdm ſtatutū admittat pximiorē extāte matre que excludit̃ vigore iſti' ſcdi ſtatuti. Tñ nō vĩ derogatū pmo ſtatuto qd̕ patruū magnū admittit ad dimidiā excluſa ſorore dotata a dicta dimidia: q2 vnū ſtatutū videtur diſtingui ⁊ interpetrari per aliud ar. l. nō eſt nouum ⁊ l. nā ⁊ poſteriores. de. ll. ⁊. l. ſi ſerui veſtri. C. de noxa.

c ¶Et inſuper videtur q iſtud ſtatutū ⁊ ſimilia intelligātur de pximioribus ſꝫ ordinē ſucceſſionis. Nō aūt de pximioribus ſm ordinē cōſanguinitatis dūtaxat: nā ſi eēt pximior deportatus ſpurius vel alr̃ in ſucceſſibilis non ipſe ſed ſequēs admitteret̃. Intelligi. n. dꝫ de pximiore ſucceſſibili ⁊ q ſuccedat put alr̃ dñt Bar. ⁊ Ang. in. l. ij. §. filiū. ff. d' ſta. ⁊ hinc eſt q alr̃ dicūt glo. Imo. ⁊ Pau. de ca. qd̕ lꝫ teſtator inuitet illos de familia intelligunt̃ gradatī vocati. l. ſi. C. d' ver. ſig. ⁊ primo pximiores ſucceſſiue alij. l. peto. §. fratre. de leg. ij. ⁊ in. l. ſi ita legatur. §. in fideicōmiſſo. e. ti. Tamē filius fratris premortui ſuccedit pariter cū fratre p auct. ceſſante C. de leg. here. ita in legato in quo pximiores cenſent̃ inuitati pariter inuitantur ſm eos: lꝫ Bal. ibi ſecus velit. intelligunt̃ enim pximiores ſm ordinem ſucceſſionis. dicit Raphe. fulg. in. d. l. ſi. C. de verbo. ſigni.

d ¶Facit qd̕ alr̃ dicit Bar. i. l. iuriſiurādi. §. ſi liberi. d' ope. lib. vbi vult q ſi ſtatutū excludit filias a ſucceſſione inteſtati pp maſculos ſiquis ſtipulatur emphyteoſim p ſe ⁊ filijs maſculis ⁊ feminis ſtipulatio intelligitur ſꝫ terminos dicti ſtatuti. ſ. q femine ſuccedant in emphyteoſim vbi deficiunt maſculi idē Bar. in conſi. ſuo. cxxxij. ſm ordinē peruſinum nō informis inci. quidā accepit a quodā abbate alr̃ qd̕ iſta hꝫ duo quē ſequit̃ Imo. in. d. l. ſi. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. c. potuit circa finē extra de loca. ⁊ Pe. d' anch. in repe. c. canonū. xiiij. q. principali poſt recitatā queſtionē pillei. ⁊ in cle. ij. de deci. ⁊ Andreas d' iſer. in. c. j. in quibus caſibus feudū ⁊ alr̃ poſt Dy. in ſi. i. idē volunt Bar. ⁊ Ange. in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. ⁊ Raphe. cuma. ibi ⁊ etiam Pau. de caſt. ibi in lect. paduana: lꝫ ſecus voluerit in alia lect. bononienſi: ⁊ alia poſſent in ſimili adduci ſi itaq; in diſpōne teſtamentaria: ⁊ in ɔ̃ctibus ſit hmōi interpetratio qd̕ pximiores vel alr̃ ſm verba cōprehenſi admittant̃ ſm ordinē ſucceſſionis ſm ius cōe vel municipale quantoforttius ſilr̃ interpetratio fieri debeat in diſpōne iuris municipalis prout eſt iſta de qua agitur cū iura iuribus ſint concordanda ⁊ vnū ius diſtinguatur per aliud per iura vulgaria.

e ¶Sꝫ lꝫ iſta videantur non mediocriter vrgere. Tamen eis nō obſtantibus ɔ̃rium arbitror de iure rñdendū ad cuius euidētiam pmitto q iſtud ſtatutū nup oſtenſum eſt in ordine prius: ⁊ pmo oſtenſū eſt poſterius. Scdo pmitto q in priori ſtatuto ſoror dotata admittitur ad dimidiā integrā ſi nō extant deſcendentes: ſed extāt alij cōiuncti vſq; in tertiū gradū de iure canonico computandum alr̃ ſi in poſteriori gradu admittitur in totū per ſcdm ſtatutum admittit̃ mater ad legittimā ⁊ pximiores ex latere patris ad reſiduū ⁊ iſtud ſcdm ſtatutū nō excludit in aliquo feminas dotatas ſꝫ ſimpliciter loquitur. Ita tertio pmitto q ſi iſtud ſcdm ſtatutū nō fuiſſet cōditum dicti patruus magnus vel eius filius neq̃q̃ admitterentur: q2 excluderentur a matre que non eſt excluſa vigore primi ſtatuti. ideo ſtaremus iuri cōi p quod mater excludit oēs tranſuerſales exceptis fratribus ⁊ ſororibus ⁊ eorum filijs per auc. defuncto. C. ad tertu. itaq̃ dictus patruus magnus a iure cōi excluditur a primo ſtatuto hoc caſu excludebatur verba vltimi ſtatuti eum non admittunt ex quo non eſt pximior merito nullo iure reperitur admiſſus ad ſucceſſionē: ita cōtingebat in terminis in quibus loquuntur glo. ⁊ doc. in. d. §. in fideicommiſſo. ⁊ in alijs iuribus ſupra adductis. Item aiaduerto q deficiūt hoc caſu verba in. d. pmi ſtatuti: q2 vult q dotate habeāt dimidiā: ⁊ alij pximi haberēt aliā dimidiā in caſu iſto minime hoc pōt contingere ea rōne: q2 mater detrahit tertiā partē prout eſt legittima per auc. nouiſſima cū ibi notatis. C. de inoffi. teſt. ita q due dimidie bonorū nō ſuperſunt: vt ſic mulieres dotate vel earū heredes nō poſſent hr̃e vnā dimidiā pximiores aliā dimidiā. ⁊ ideo hoc caſu non militāt v̄ba primi ſtatuti nup oſtēſi: ideo nec militet ipa diſpoſitio: q2 vbi ceſſant verba legis vel ſtatuti ceſſat legis ſeu ſtatuti diſpō. l. ita aūt in pn. ff. de admi. tu. ⁊. l. iiij. §. pretor ait ver. totiens. ff. de dā. infec. cū ſi. Nec ſuadet rō q qui erat ſucceſſura ab inteſtato inſolidum grauetur duplici onere ſeu duplici diminutione vna. ſ. a matre alia. ſ. ab alijs coniunctis ar. l. penu. ff. de dote prele. ibi adductis in glo.

f ¶Nec obſt. ſi dicatur iſta clarouiſus vel eius filij non ſucceſſiſſent in aliquo de iure cōi: q2 mater eā ſororē cōſanguineā nō vtrinq; ɔ̃iunctā excludit mater in totum per. d. auc.

defuncto: ⁊ ſic nedū duplici onere vel diminutione grauaſ
a iure munici. ſed nec vno vel vna. Quinimo honoraſ quia
vbi de iure cōi in nihilo ſuccedebat matres ſuperſtite de iu
re municipali ſuccedit in parte: ⁊ ſic in quacunqȝ parte ſuc
cedat honoratur a ſtatuto ⁊ in nihilo oneraſ: qȝ ad hoc rñ
detur ꝙ eſt videndā ⁊ inueſtigāda interpetratio ſtatuti qua
liter intelligaſ vtrū. ſ. ſcdm ſtatutū de quo in primo thema
te veniat interpetrandū a primorita ꝙ vbi mater ſupeſt ma
ter habeat dimidiā ⁊ reſiduū diuidaſ iuxta diſpōnem huius
primi ſtatuti nuper oſtenſi: an vero intelligatur vt iacet: ita
ꝙ mater habeat legitimā ⁊ reſiduum habeant ꝓximiores
abſqȝ diſtinctiōe primi ſtatuti ſint mares an mulieres ⁊ an
mulieres dotate vel nō dotate. Si interpetratio illa ſume
reſ. ſ. ꝙ detracta legitima fieret diuiſio ſm formā primi ſta
tuti tunc ſcdm ſtatutū aſtringeret etiā ſororē vtrinqȝ con
iunctā: ⁊ ſequeretur inconueniēs de quo ſupra. Si aūt nō
aſtringit ſororem vtrinqȝ cōiunctam ſequiſ ꝙ ſtatutū iſtud
vltimum non diſtinguitur per primum ſed intelligitur pro
prie ⁊ ſimpliciter. ſ. ꝙ proximiores ſimpliciter ſuccedant.

g ¶ Facit pro hac interpetratione: qȝ ſtatutum pluries reite
rat ꝙ ꝓximiores ex parte patris ipſius defuncti admittanſ
ad bona filiorū matris ſupſtitis ⁊ geminatio ſolet plurimū
operari iuxta ea que habenſ in. l. haliſta. ff. ad treb. in. c. ⁊ ſi
xp̄s. de iureiur. ⁊ per Bal. in. c. ſi. de offi. dele. volētē ꝙ ge
minatio verborū in delegatione operaſ ꝙ cenſeaſ electa in
duſtria perſone vbi alr nō cenſereſ electa. itē idē Bald. in
pace cōſtantie in verbo caſſetur ⁊ irritetur ꝙ lȝ dicta verba
ſint futuri tp̄is: tñ cenſenſ irrogare penam ipſo iure ad hoc
id quod habeſ per Pau. de ca. in. l. ex hac ſcriptura. de dōa.
volentē ꝙ verba enunciatiua geminata diſponunt ſeu pro
bant ad idem qd no. Ang. in. l. ij. §. furioſus. de iure codi. ⁊
per Ponta. in. l. adoptiuū. §. patronū. de in ius vocan. Co
adiuuaſ qȝ iſtud vltimū derogat in effectu oībus alijs iuri
bus in contrariū facientibus dum in fine diciſ non obſtan
te alcuna ragione che in ɔ̄trio parlaſſi: itaqȝ attenta gemina
tione p̄dicta attenta vniuerſali clauſula derogatoria aliorū
iuriū: attento etiam ꝙ primum loquitur de attinentibus nō
magis ex parte patris qȝ in attinentibus ex parte matris: ⁊ h̄
ſtatutum ſolū attinentes ex parte patris admittit: iō iſtud ſta
tutū videſ interpetrandū ꝙ militet ꝓut loquiſ attento et
ꝙ primū ſtatutū nō pōt verificari vt loquitur per ſupra
dicta: attento etiā ꝙ per hāc interpetrationē minus recedi
tur a iure cōi qm̄ de iure cōi ꝓpinquiores admittunſ nō ha
bita diſtinctione an ſint maſculi an femine: ⁊ an ſint femine
dotate vel non dotate ⁊ res de facili reuertiſ ad ſuā prime
uam nām. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret ver. ꝙ ſi in ſpecie
dotis. ff. de pac. ⁊ in cañ. ab exordio. xxxv. diſt. Et hinc dicit
glo. in. c. ſtatutū. i. de ꝓben. li. vj. in verbo numerandū poſt
principiū ꝙ ius exorbitans a iure exorbitanti eſt ampliādū
nō reſtringendū ꝙ facit ſatis ad hoc propoſitum.

h ¶ Nec refragatur ſi qs dicat iſtud ſtatutum ſatis exorbitat
a iure cōi ex quo excludit cōiunctos ex latere matris perſo
ne defuncte ⁊ inuitat ſolū cōiūctos ex latere pr̄is ipſiꝰ pſo
ne defuncte qui poſſunt etiam eſſe cognati prout ⁊ ſunt iſti
filij clarouiſi qd nullo iure reperitur ſtatutū qd. ſ. ꝓximior
cognatꝰ excludaſ ab alio cognato remotioris gradus: qȝ re
ſpōdeſ ꝙ iſta exorbitātia in oēȝ euētū reſultat: qȝ expeditū
eſt ꝙ mater excludaſ ⁊ ſi excludiſ mater pariter excludunſ
attinentes ſolū mediante matre ꝓut ſupradictū eſt. Itē con
ſtat ꝙ vltimū ſtatutum excludit cōiunctos ex latere matris
ſiue diſtingueref per primū ſtatutū ſiue ſimplr intelligaſ vt
iacet itaqȝ h̄ exorbitātia nō eſt attendenda quo ad interpe
trationē vnā vel alterā ex quo per neutrā euitaſ: iō ex mul
tis deducimur ad hanc interpetrationē. ſ. ꝙ vltimū ſtatutū
loquaſ ⁊ intelligaſ ſimplr vt iacet. ſ. ꝙ ꝓximiores ex latere
pr̄is admittanſ excluſa matre ⁊ cōiūctis ex latere mr̄is ſaltē
vbi mater eſt in medio: et alr ꝓcedat forte primum ſtatutū.

i ¶ Nec ob. adducta in contrarium. Nō enim obſtat ꝙ pro
ximior intelligatur qui eſt prior in ordine ſucceſſionis: quia
dato ꝙ illa conſideratio plerunqȝ conſideratur. Tamen nō
ſemper eſt id expeditum: nam ſepe habetur alia conſidera
tio vt per Bal. in. l. quicunqȝ. C. de ſeruis fugi. ver. ſtatuto
cauetur ꝙ frater vbi ſi teſtator inſtituit filios in eo qd eis
debetur de iure equaliter cenſentur inſtituti: lȝ ius munici
pale preferat fratres ſororibus hic eſt a ſucceſſione patris.
Item in terminis. l. ex facto. §. ſi quis rogatus ad trebe. vbi
habetur ꝙ cōditio ſi deceſſerit ſine liberis intelligitur etiā
de liberis ſpurijs qui nō ſucceſſuri ab inteſtato. Itē Imo.
in. d. l. heredes mei. §. cū ita ⁊ ɔ̄ illā theoricā Dy. Bar. ⁊ ſe
quaciū. ⁊ idē tȝ Pau. de ca. ibi in le. bononieñ ſiſr ɔ̄ glo. tȝ
Bal. in. §. in fideicōmiſſo. ⁊ dato ꝙ in illis terminis. d. §. cum
ita. ⁊. d. §. in fideicōmiſſo. preualeret opi. ɔ̄ria. Tñ qȝ nō ha
bemus id deciſum in iure: ⁊ agiſ de interpetranda mēte di
ſponētis de facili iuuāte aliqua ɔiectura extrinſeca eſſet am
plectenda iſta alia ſententia Bal. Imo. ⁊ Pau. de caſt.

k ¶ Pro qbus facit ꝙ voluit Iac. de are. ⁊ Imo. in. l. gallus.
§. quidā recte. de lib. ⁊ poſthu. volentes ꝙ ſi qs inſtituit fi
liū ⁊ nepotē nō attēdiſ ordo ſucceſſionis ſed ſimul veniāt:
qȝ ꝓpria vis verborū id importat ſm eos: ⁊ lȝ cōis opin. ſit
in ɔ̄triū qñ vna cū ordine ſucceſſionis ɔcurrit ordo charita
tis ſeu affectionis. Itē ordo debiti nālis ꝓut volūt ibi Cy.
⁊ cōiter doc. hoc volūt ſecus ſi nō cōcurrit ordo debiti nā
lis ſm eos ꝓut ⁊ ſeqtur Bal. ibi ⁊ idē tȝ ibi Ang. ⁊ ita in
telligit Bal. l. ſi mulier cū liberis. de vſuf. accre. ⁊. l. ſi qs ti
tio. eo. ti. qȝ in legatis nō eſt ordo debiti nālis ſm eum. cū
ergo nos loquamur in terminis i quibus verba nō minus
repugnāt qȝ in terminis in quibus loquunſ doc. in. d. §. q
dā recte. qȝ ꝓpinquiores ſeu magis cōiuncti ſunt proximio
res ⁊ magis cōiūcti ſunt q ſunt in ꝓpinqori gradu: iō cū h̄
verba aduerſenſ ⁊ non ſumus in his in quibus cadat debi
ti naturalis ordo: ideo vr̄ ſtandum proprie ſignificationi.

l ¶ Nec ob. qd habeſ in. d. §. in fideicōmiſſo. qȝ ibi v̄ba teſtā
ris cōprehendebant oēs. Tñ a iuriſlatore fit illa interpetra
tio ꝙ veniant ꝓximi. nō aūt repugnāt v̄ba teſtatoris de quo
rū interpetratione agiſ ſi admittunſ ꝓximiores in ordine
ſucceſſionis: itē in terminis. d. §. cū ita filij poſiti in ɔditiōe:
ideo cenſenſ poſiti: qȝ cenſenſ ipſis filijs reſeruaſſe ius ſuc
ceſſionis ab inteſtato: iō nimirū ſi ɔſideraſ ordo ſucceſſiōis
ab inteſtato: nō tñ ſequiſ ꝙ ſemp recedaſ a v̄bis ꝑꝑ dictam
cōſiderationē maxime cū ſepe videamus illā non attendi ⁊
ſaltim hoc eſt dicendū vbi cōcurrūt alie rōnes ⁊ perſuaſio
nes ꝓut ɔſtringunt in caſu nr̄o ꝑ ſupradicta ⁊ in effectu ſunt
ſublata oīa adducta in ɔ̄triū termini autē trebellianice non
cadūt in terminis iſtis in qbus mere agiſ d̄ ſucceſſione ab
inteſtato iure directo cū trebellca. detrahe ſolū qñ heres
eſt rogatus de reſtituēdo ⁊ hoc clariſſimum. Laus deo.

¶ Statutū de fano diſponit ꝙ ſi ſupeſt patruus pſone de
functe ſorores ipſius defuncti ſolū in qnta parte defuncti
fratris ſuccedāt et ſi dotate ⁊c. An illud v̄bū fr̄is reſtringaſ
ad maſculinū: ita qd decedēte femina ſuperſtite ſorore ⁊ pa
truo decedentis ſoror excludat ipſuȝ patruū. An vero ſoror
dictam quintam partem ⁊ dotes tantum conſequatur.

¶ Conſilium xcvj.

In noīe domini noſtri

l iesu xp̄i. ¶ Lȝ videaſ p̄ma facie dicendū ꝙ
dictus Petrus frater vtrinqȝ cōiunctus di
cti Mathei defuncti debeat ei ſuccedere ex
cluſis filiabus: qȝ dictus Petrus eſt deſcen
dēs ex pr̄e dicti mathei: qȝ eius filius ⁊ eſt ex maſculis aui
⁊ proaui ipſius defuncti: ⁊ ipſi defuncto agnatꝰ legitimus
⁊ nālis ibi ſupſtite filio: ⁊ ex maſculis dicti aui vl̄ ꝓaui: ⁊ ſic
videnſ verificari oīa v̄ba dicti primi ſtatuti cōcurrit et mēs
ſtatuentiū que deprehēdiſ ex rōne deſcripta in p̄n. ſtatuti:
nā rō ſtatuti cēſeſ mēs ſtatuti: vt ait Dy. in regula ſi. in. vj.
Bar. ⁊ Bal. in. l. nō dubiū. C. de leg. ⁊ Bal. in. l. cū mulier
ff. ſo. ma. dicēs ꝙ de hoc eſt ibi text. melior q ſi ſit in iure: ⁊
ex rōne in lege deſcripta ſit extēſio et in iuribus exorbitāti
bus ⁊ correctiuis ad caſum: tñ q pōt ſub v̄bis cōprehēdi ex
lata ſignificatiōe verborū vt ɔcludit Imo. in. l. ſi vero. §. de
viro. ff. ſol. ma. p tex. cū glo. in verbo eliganſ in cle. j. de elec.
vbi et p dñm Ant. Lapum ⁊ Imo. nō. n. tunc agiſ de extē
ſione legis correctiue ſed agiſ de mēte cōprehēſiua: qȝ cēſeſ
eſſe mēs iuriſlatoris vt v̄ba cōprehēdāt caſum de quo agiſ
ex quo pñt eū cōprehēdere ex lata ſignificatione multo for
tius videſ idē dicendū in caſu quo v̄ba diſpoſitiua legis ꝓ
prie ſumpta pñt trahi ad caſum qui ſub rōne cōprehendiſ
prout ɔſtringit in caſu huius ſtatuti. cū rō poſita in p̄n. ſ. fa
uor ɔſeruandarū familiaꝝ ⁊ agnationū cōſeruandarū mili
tet in fr̄e vtrinqȝ cōiūcto vl̄ ex paterno latere tm̄ ex quo de
ſcendentes ex tali fratre ſint de familia. i. agnatione fratris
ꝓut filij: filij maſculi nō ita filij filie: ideo fauendo maſculis
filijs patris vel aui eius de cuius hereditate agitur fauetur
familie ⁊ agnationi ad hoc. l. pronunciatio. de verbo. ſigni.

a ¶ Et ſi

a ¶ Et ſi hoc eſt ꝙ iſte petrus excludat filias a ſucceſſiõe pa-tris earũq ſuiq fratris: diſceptatio non queritur in the-mate de ſecũda qõne forte q: eſſet nullius vel parui momẽ ti cum veriſimiliter dicte filie nihil habeant niſi bona pater na matre forte adhuc viua verum q: nõ ſum eius ſententie vt velim cõcludere ꝙ frater dicti Joãnis preferatur filiab⁹ nec inſtare in cõtrarium intereſt dñi petri cõſultantis.

b ¶ Ideo obmiſſo pmo queſito deſcendo ad ſecundũ: vʒ an ſorores ſuccedant in totum excluſo in totum ipſo petro an vo ſuccedant ſolũ in quinta parte ꝛ in dote ꝛ in reſiduo ſuc cedat dictus Petrus patruus defuncte circa qd videtur pri ma facie dicẽdum ꝙ dictus Petrus in nihilo dicte infantu le: nam ſtatutuʒ loquitur in fratre defuncto.§.ꝙ ei ſuccedat frater excluſis ſororibus ꝛ ſubdit.item ſi ſupereſt patruus perſone defuncte ſorores ipſius defuncti ſolum in quinta parte defuncti fratris ſuccedant etiaʒ ſi dotate ꝛc.ꝛ ſic ſta-tutuʒ loquitur in hẽditate fratris nõ in hereditate ſororis defuncte.ꝛ iſtud ſtatutum correctiuũ non videt extendẽdũ ſed reſtringendum per.l.pcipimus.C.de appel.ꝛ auc.qs actiones.C.de ſac.ſanc.eccle. Nec videt ꝙ huiuſmodi ma-ſculinum fris hoc caſu cõcipiat femininum ſororis in tan-ta exorbitãtia cum procedat per viam extẽſionis hmõi cõ-ceptio feminini per.l.pnunciatio.ff.de verbo.ſignifi.ꝛ per illuʒ tex.no. Bar.in.l.j.eo.tit.ꝛ Bal.in.l.qcunq.C.de ſer. fugi.ꝛ doc.ibi ꝛ zab.in cle.j.de elec.ꝛ eſt cõmune dictum.

c ¶ Idcirco videt ꝙ in hẽditate ſororis remaneat ius cõe in-correctũ qd maxime videt dicẽdũ: q: attenditur cõſuetudo loquẽdi ipſius diſpõnẽtis.l.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi.ff.de leg. j.ꝛ.l.qui filiab⁹.eo.ti. Sed ſtatuẽtes in dicto ſtatuto ſoliti ſunt nõ ɔcipere femininũ ſub verbo maſculini generis.nã pmo diſponit de ſucceſſione pris aui ꝛ paui paſſiua dein-de ſubdit de paſſiua ſucceſſione mris auie ꝛ pauie.ꝛ ſic ſub maſculinis patri auo vel proauo nõ intendidit ſtatuens cõ prehendere femininũ matri auie vel pauie: item in.§.item mater excluditur mater a ſucceſſione filij vel filie.ꝛ ſic ſub verbo filij noluit cõcipere verbuʒ filie poſtea ſubdit frater vel ſoror aut filius fratris vel filius ſororis ꝛ ſub verbo ma ſculino frater vel fratris noluit cõcipere femininũ ſoror ſeu ſororis ita videtur veriſimile qd ſtatuens ſi in.§.ꝛ mortuo fratre voluiſſe diſponere de paſſiua ſucceſſiõe ſororis id ex preſſiſſet prout expſſit ſupra in paſſiua ſucceſſione filij ꝛ in paſſiua ſucceſſione matris auie ꝛ pauie vt ſupradictũ eſt.ꝛ ẽt in actiua ſucceſſione ſororis.ꝛ filij ſororis ꝛ nullo ex dcis caſibus ſtatuẽs fuit cõtẽtus ſigno maſulino.ꝛ ſucceſſiue in ſequẽti.§. itẽ ſi remãſerit illa vba in quinta parte defuncti fratris nõ cõcipiãt defuncte ſororis.

d ¶ Accedat ꝙ ẽ irrationabile ꝙ patruus excludat ſororẽ etiã agnatã ꝛ eo reſpectu videt odioſuʒ: q: iuris cõmunis cor-rectoriũ ꝛ ea que ſunt ꝯ ius cẽſent odioſa.l.iij.C. de nup.ꝛ ar.d.l.pcipimus cũ ɔcordãtijs ſi ergo ẽ odioſuʒ. Et odiũ nõ ẽ rõnabile: iõ maſculinũ nõ cõcipit femininũ qm theori ca doc.ẽ qd maſculinũ prolatũ in materia odioſa odio in ra tiõabili maſculinũ nõ cõcipit femininũ: vt tradit bar.in.d. l.j.de verbo.ſig.doc.in.c.generali de elec.lib.vj.zab.in cle.j. de vbo ſigni.doc.in.d.l.qcunq de ſer.fugi.vbi Bal.per di ctã theoricã ccludit qd ſtãte ſtatuto ꝙ patruus excludat a ſucceſſione ab inteſtato auum maternũ nõ trahit ad auiam maternaʒ ſm cum. Ex quibus omnibus videt concludẽdũ ꝙ dictus patruus in nihilo ſuccedat.

e ¶ Tamẽ his minime refragãtibus contrarium arbitror de iur reſpondendum: vʒ ꝙ dictus petrus ſi ſolũ concurrit cũ ſororibus ipſe debeat cõſequi reſiduũ a quinta parte ſupra dotatis tamẽ ipſis ſororibus prout ſtatutũ dictat: nã aiad-uerto ꝙ lʒ in ſuperioribus ptibus dicti ſtatuti fiat ſpecifica mẽtio de feminis in pſonis de quarũ ſucceſſiõe agit. Tamẽ idem diſponitur in feminis qd in maſculis.ꝛ ſic vbi admit tit ſorores ꝛ filios ſororis pariter in eis diſponit qd diſpo nit in fratre ꝛ filijs fris ita ꝙ ſuadetur ꝙ iuriſlator in dicta diſpõne noluerit ſaltem in paſſiua ſucceſſione facere dñiam inter maſculos ꝛ feminas ex quo in oĩ caſu ſuperius deciſo in eadem lege pariter ſtatuit in femina qd in maſculo.ꝛ ideo eſt veriſile ꝙ prout nõ diuerſificauit in alijs caſibus quo ad paſſiuã ſucceſſionẽ iter mares ꝛ feminas ſʒ in oib⁹ caſib⁹ in eodẽ ſtatuto deciſis idẽ diſponitur in femina qd in maſculo loquẽdo de paſſiua ſucceſſione itaq ſuadet ratio ꝙ nõ fiat dñia in paſſiua ſucceſſione fris ꝛ in paſſiua ſucceſſ.õe ſororis.

f ¶ Cuʒ ẽt de iur communi nulla eo caſu fiat dñia in hoc itaq cum ꝛ de iur communi paſſiua ſucceſſio maſculi ꝛ femine ſit vniformis ꝛ etiã in omnibus caſibus per legem municipalẽ deciſis idem decidatur in vna qd in alia.

g ¶ Succedit theorica quã tradit glo.ſinglaris in.c.ſi poſt ꝙ de elec.lib.vj.vʒ ꝙ vbi duo reperiunt cõiter eodẽ modo in iur deciſa diſpoſitum poſtea in vno trahit ex mẽte iuris ẽt ad aliũ quã gl.allat ꝛ ſeqt Jmo.in cle.j.de elec.trahẽs ad terminos illius cle.quã doc.dicũt eẽ correctiuã iuris antiq.

h ¶ Secundo pondero qd lʒ ſtatuentes cõiter expreſſerint ſignũ femininum nec fuerint ɔtenti ſolo vocabulo maſculi-no. Tamẽ qñq in eodem ſtatuto ſub ſigno maſculini gene-ris comprehendi voluerunt ẽt feminas pʒ in.§.itẽ mater ibi ſi remãſerit filius q: minime dubiũ eſt ꝙ etiã ſi remanſerit filia mater excluderet per auc.in ſucceſſione.C. de ſuis ꝛ le gi.ꝛ in corpore de hẽdi.ab inte.in prin. Item in.§.ꝛ debeãt filij ibi ex perſona defuncti: nã ſub vno defuncti ɔcipiunt etiã femine ꝛ in eodẽ.§.ibi ex bonis defuncti ꝛc.ſub verbo maſculino defuncti cõcipit etiã genus femininũ vt hec de-prehendunt ex pcedẽtibus ꝛ clarius ex immediate ſequẽti hus ibi aui auie proaui ſeu proauie vel alterius perſone ꝛc. itaq nõ eſt alienũ amore loquentis in illa.l.municipali ſub maſculino cõprehendi ꝛ concipi femininũ. ideo ſi ſub ver-bo frater vel fratris comprehendat ſoror non eſt alienum a ſtilo ꝛ more ſtatuentiũ in eodem ſtatuto.

i ¶ Tertio pondero ꝙ matri non minus debet hẽditas filie ꝙ ſorori hẽditas ſororis immo magis pʒ q: matri debetur legittima ꝛ ſi nõ honorat qrela.l.nã ꝛ ſi parẽtibus cũ ſimi libus.ꝛ ſorori nõ debet niſi turpi pſona inſtituta.l.frẽs.l. ſi fris.C.inoffi.te.ꝛ.l.papinianus.§.ſʒ nec ipuberis.ff.e.ti. Et tñ patruus excludit matrẽ in tribus partib⁹ in ſucceſſiõe paſ ſiua femine.put maſculi ita ẽt pſuadet ꝙ voluerit excludere a ſucceſſiõe ẽt ſororẽ per patruũ a tribus partibus õ qttuor vel quattuor de.v.partib⁹ loquor alternatiue q: vidi aliam copiã dci ſtatuti que loqbatur de pte Et lʒ ſtatuẽtes pretu lerint ſorores matri.ꝛ ſic magis dilexerũt ſorores ꝙ matrẽ: tñ nõ refert q: ẽt in ſucceſſiõe fris maſculi: ſtatuẽtes pretu lerũt ſororẽ matri: ꝛ tamẽ cõſtat ꝙ patruũ magis dilexerunt ꝙ ſororẽ.put magis ꝙ matrẽ ꝛ ẽt in hac parte in ɔcurrẽtia. l.cũ patruo magis dilexerũt ſororẽ ꝙ matrẽ q: ſororẽ intrat nõ ſolũ ad patrẽ: ſed etiã ad dotem eſt itaq veriſile ꝙ put pretulit matri patruum in ſucceſſione maſculi ꝛ femine ꝛ ẽt pariter ſororem in ſucceſſione fris voluerit etiã preferre in ſucceſſione ſororis vt ſic maſculinum fris concipiat femini num ſororis ſicut alſ in.l.tres frẽs.ff.de pact. Et maxime q: ſtatuentes in eodẽ caſu pmo loquuti ſunt per verba com munia cõuenientia vtriq ſexui ibi patruus perſone defun cte ex qbus dat intelligi ꝙ nolebat loq generalr de patruo maſculi ꝛ femine.

k ¶ Quarto etiã põdero ꝙ qñq ſtatuentes dum voluerunt ſub verbo maſculino concipi femininum expreſſerunt ver-bum maſculos vt pluries pʒ in prin.eiuſdẽ ſtatuti ꝛ in ſta tuto precedenti poſito ſupra in themate.

l ¶ Vltimo põdero rationẽ deſcriptã in pn.ſtatuti que gene raliter refert ad omnia ſequẽtia ad q adaptari põt.l.ſi quis ex argẽtariis.§.ſi initiũ tabularũ de eden.c.ij.requiris de ap pel.ꝛ.l.iij.§.ſi filius de libe.ꝛ poſthu.q eſt vt cõſeruet cyp-pus domus ex cyppo autẽ arboris deſcendũt palmites qui ſunt eiuſdẽ arboris: vñ plures cõſului ꝙ appellatiõe cyppi domus nõ veniũt femine qd ꝛ clare apparet ex pmo reſpõ-ſo ſtatuti in quo per dictã rationẽ filius excludit filiã ex quo demõſtrat ꝙ ſtatuẽs ñ itelligebat ſub cyppo dom⁹ venire fe minã lʒ ſit õ domo ꝛ agnatiõe patruus. ꝗ venit appellatiõe cyppi domus ꝛ nõ ſoror q: qui veniũt ex ſorore nõ ſunt de eadẽ domo ſed deſcendentes ex patruo ſic ꝛ ideo ex ratione in lege deſcripta fiat hec extenſio vt maſculinum concipiat femininum: nam magis de facili in iur maſculinum concipit femininũ ꝙ verba late ꝛ improprie interpetrent. naʒ in ma teria penali vel alſ odioſa verba proprie ꝛ ſtricte interpetrã tur etiã in verbis iurium ꝛ nõ interpetrant late. ꝛ ſic nõ tra huntur ad impropriã ſignificationẽ.l.ſi preſes.ꝛ.l.interpe-trationem de legibus ꝛ regula odia ꝛ regſa in penis in.vj. ꝛ tñ in penalibus ꝛ alſ odioſis maſculinum in iur plurum cõcipit femininũ niſi ſit odiũ irrõnale prout eſt cõioium ſnia in iuribus ſupra adductis ſi itaq rõ in lege deſcripta operatur vt fiat interpetratio lata ꝛ verba trahantur ad im propriaʒ ſignificationem multo fortius operetur ꝙ maſculi num concipiat femininum que conceptio magis de facili fit ꝙ fiat lata interpetratio per predicta.

m ¶ Nec huic rõni obſtat ꝙ dicta rõ non adaptatur ad ſoro

frem ⁊ filiā ſororis qui per ſtatutū excludūt mrēm qꝛ lꝫ dicta
rō nō militet ꝓprie in dicto caſu. Tñ nō ꝓpterea ſeqtur ꝙ
nō ſit pōderāda in alijs caſibus in ſtatuto cōprebēſis ꝓut
in caſu fortiori dicebat Frāciſcus ð albergot. de aretio in ſta
tuto terre burgi qð ratio ſtatuti erat fauor agnatiōis lꝫ ſta
tuēs itericerat admiſſionē filij ſororis q nō ē agnatus in ꝯſi.
ꝙ inci. tactu ſup quo ⁊c. Lꝫ in caſu illo rō nō eſſꝫ deſcripta
in ſtatuto multofortiꝰ in caſu nr̄o in quo ratio eſt deſcripta
in ꝑncipio ſtatutū illa cēſeaꝫ ratio lꝫ in vno caſu ceſſet.

n ℂ Nec ob. ꝙ in materia odioſa odio in rōnabili maſculinū
nō ꝯcipit femininū: qꝛ negari pōt ꝙ ſit materia odioſa odio
in rōnabili ꝙ frater excludat ſororē in totū vł patruus pro
parte ex quo hēditas nō eſt debita ſorori ⁊ ꝓut frater nō in
rōnabiliter pōt ꝑuare ſororē nuda volūtate abſqꝫ cā alios
inſtituēdo ita ⁊ ſtatuētes cū volūtas teſtōꝝ. habeaꝫ pro lege
in auc. de nup. §. diſpōat. nō ita cōtingit in mr̄e vel auo ma
terno qui nō pn̄t a filio vł nepote ꝑuari ſine cā igratitudis
in auc. vt cū de appel. cogna. §. aliō idcirco lꝫ bal. velit ꝙ ſta
tutū excludēs auū maternū cēſeaꝫ odioſuꝫ odio i rōnabili:
ideo nō cōcipiat auiā maternā nō ſequiꝫ ꝙ ideꝫ in fratre ⁊
ſorore ꝑ p̄dicta ꝯcurrentē ēt ꝙ Bal. loqtur in verbis cōcer
nētibus partē excluſa que pars reputaꝫ odioſa ps autē que
inuitaꝫ reputaꝫ fauorabilis per no. per gl. ⁊ Bal. in. l. venia.
de in ius vocā. ⁊ que hr̄ in. l. ſed ſi hac. §. fi. ff. e. ti. nos auteꝫ
nō ſumus in verbis cōcernētibus ꝑſonas excluſas lꝫ etiaꝫ
nō in verbis cōcernētibus ꝑſonas inuitatas: ſed ꝯcernenti
bus perſonas de quarū fauore vel odio non agiꝫ. ideo earuꝫ
reſpectu nō dꝫ cenſeri odioſa nec fauorabilis ⁊ plurimū dꝫ
attendi ꝑncipale ꝓpoſitū ſtatuentiū ꝙ fuit fauere agnatiōi
⁊ cyppo domus. ⁊ ſic fauere inuitatis nō aūt nocere exclu
ſis arg. l. que exceptioneꝫ. de cōdi. inde. ⁊. l. ſi qs nec cām in
prin. ⁊. l. rogaſti in prin. ff. ſi cer. pet. Ideo nō dꝫ adeo reſtri
gi prout ſit reſtrictio in materia odioſa odio in rōnabili. Ex
quibus omnibus moueor ad cōcludendū ꝙ in caſu iſto pa
truus admittaꝫ excluſis ſororibꝰ a tribus partibus de quat
tuor vel quattuor partibus de qnqꝫ ꝓut ſtatutū loquiꝫ ſal
uo iure dotiū de quo in ſtatuto ⁊ ita puto iure eſſe nō obſtā
tibus adductis in cōtrarium que apparent confutata ꝑ ad
ducta pro hac parte. Laus deo.

ℂ In iſto cōſi. eſt idem caſus ꝙ in precedenti ⁊ duo habēs
queſita in vno conſului pro vna parte. Et in alio cōſului ꝓ
altera parte. ⁊ vtriqꝫ intimaui ꝙ intendebaꝫ facere ⁊ vtraqꝫ
pars acquieuit cauſa pro hac parte erat ꝙ ex duobus fratri
bus vnus deceſſit relicto fratre filia ⁊ vxore decedētis. An
ſtante ſtatuto ſani excluſiuo feminarū ⁊ alio ſtatuto de quo
ſ. filia excludat patruum.

ℂ Conſilium xcvij.

In nomine dn̄i noſtri
Jeſu xp̄i. ℂ Quāqꝫ videaꝫ in hac parte dicē
dum ꝙ dictus Petrus frater Mathei ſuc
cedat ipſi Matheo excluſis filiabus ipſius
Mathei proſequere vt in conſilio. ſ. proxi
mo in principio vſqꝫ ibi ⁊ ſi hoc eſt.

a ℂ Tamē his minime refragātibus ꝯtriuꝫ arbitror de iur̄ di
cendum: vꝫ ꝙ dicte filie lꝫ femine ſuccedāt excluſo penitus
petro fratre ipſius defuncti de cuius hēditate agiꝫ: naꝫ cō
ſtat ꝙ de iur̄ cōmuni p̄ferꝫ patruo filia qꝛ oi iur̄ ⁊ lege anti
qua. xij. tabularuꝫ ⁊ iure p̄torio ⁊ iure nouiſſimo ſuccedunt
deſcendentes in p̄tāte prout ſunt iſte filie vtriuſqꝫ ſexus ex
cluſis oibus trāſuerſalibus preferunꝫ. l. inteſtato in ꝑn. ff. de
ſuis ⁊ leg. ⁊ inſti. de hēdi. ad inte. §. j. ⁊ in ti. de leg. heredi. in
ꝑn. ⁊. ff. quis ordo in bo. poſ. ſerue. ⁊. l. ij. ff. vn̄ legi. ⁊ auc. in
ſucceſſione. C. de ſuis ⁊ leg. ⁊ auc. ceſſante. C. de legi. hēdi.
cū ſi. ita ꝙ nullo iure repiꝫ inductū ꝙ patruus vł alij tranſ
uerſales p̄feranꝫ filiabꝰ lris ⁊ n̄lłibꝰ a ſucceſſiōe heredita
ria niſi paſſi fuerint capitis diminutionē lꝫ minimā ꝑ emā
cipationē: qꝛ tūc ⁊ filij ⁊ filie excludebanꝫ a ſucceſſiōe p̄ris
ab inteſtato per legē. xij. tabularum. §. emācipati. eo. ti.

b ℂ Sed hoc fuit correctū a iure p̄torio per edictuꝫ vn̄ libe
ri. vt in. l. j. ff. vnde li. ⁊. l. qui ſe p̄ris. C. eo. ti. ⁊. §. ante enim
inſti. de hēdi. ab inte. ⁊ deinde per iura noua ⁊ nouiſſima. l.
meminimus. C. vnde leg. ⁊ in auc. in ſucceſſiōe. C. de ſuis ⁊
leg. cum ſimi. Nō aūt refert qꝛ iſte filie iure ſuitatis veniūt
de iure cōmuni nec vllo iure antiquo mediā iuris pruden
tia vel iure nouo vel nouiſſimo pretorio vł ciuili nunqꝫ eſt
cōpertum ꝙ trāſuerſales preferanꝫ ſuis hēdibus maribus
vel femis: lꝫ bene repiaꝫ ꝙ maſculi deſcendentes preferū
tur feminis per mediā iuris prudētiam. l. lege. xij. tabularuꝫ
C. de legi. heredi. ⁊. l. maximum vicium. C. de liber. preteri
tis. ⁊ etiam de iur̄ diuino veteris teſtamēti: numeri capituli.
xxvij. ⁊ capitulo finali.

c ℂ Ideo non eſt ita exoſum ⁊ alienum a mēte iuriſlatoris ꝙ
maſculus deſcēdens p̄feraꝫ femine deſcēdenti vł maſculus
trāſuerſalis p̄feraꝫ trāſuerſali ꝓut ꝙ trāſuerſalis p̄feraꝫ fe
mine deſcendenti maxie in ſuitate cōſtitute ꝙ eſt in iure in
auditum lꝫ Juſtinianꝰ iuris ciuilis reformator ⁊ in multis
cōditor vt in qnquaginta nouis deciſiōibus. C. ⁊ in auten
ticis ⁊ lꝫ inſtitutionū abhorret hmōi dr̄ias que iure intro
ducunꝫ inter mares ⁊ feminas vt pꝫ in. l. maximū viciū pre
allegata. ⁊ in. d. l. lege. xij. tabularū. ⁊ ꝓpterea doc. volunt ꝙ
huiuſmodi ſtatuta excludentia feminas filias ꝓpter maſcu
los ſint ſtricte pro poſſe interpetrāda: tūc qꝛ iuris correcto
ria ar. l. p̄cipimus. C. de appel. cū no. ibi ⁊ in auc. q̄s actiōes.
C. de ſac. ſan. eccle. ⁊ in. c. cū dilectus de cōſue. cū ſimilibus:
tuꝫ qꝛ iuri odioſa per. d. l. maximū viciū ⁊. d. l. lege. xij. tabu
larū. tuꝫ quia dicit Bal. in. l. illaꝫ. C. de colla. iſte excluſi ōes
ſtatutarie cēſenꝫ quedā exheredatiōes q̄ exhēdatiōes ſunt
odioſe ⁊ ſtricte interpetrāde. l. cū qdā. ff. de liber. ⁊ poſthu.
⁊ ꝙ ſit odioſuꝫ tenet Bal. in. l. is quidē. C. qui nō pn̄t ad li
ber. ꝑuenire ar. glo. illius legis ea ratione qꝛ aufert quodam
modo dn̄ium filie allegat. l. in ſuis. de liber. ⁊ poſthu. ⁊. d. l.
maximū viciū ⁊ idē no. in. l. oēs populi col. xv. ff. de iuſti. ⁊
iure. ⁊ eſt cōtra naturalē rationem ſtatutū quo caueꝫ ꝙ filia
nō ſuccedat. ideo ſtricti iuris no. Bal. in. l. is qui. C. ſi pēd.
appel. ⁊ idē no. in. l. fi. C. de ſuis ⁊ leg.

d ℂ Et dicit bal. in. l. certū. C. vn̄ cog. ꝙ ſtatutū diſponens ꝙ
maſculi excludāt feminas lꝫ ſit inductū ex bono ⁊ equo ꝑꝑ
publicū bonū cōſeruandarū familiarū. l. j. ff. de ven. inſpi.
tamē nō eſt equū. d. l. maximū viciū: ideo ē odioſuꝫ quicqd
enim eſt cōtra iuſtitiā equitatis eſt odioſum. l. j. C. de adul.
per Cy. ſm eundē Bal. vbi. ſ. ⁊ dicit bal. in. l. ij. C. de ſucce.
edic. ꝙ hmōi ſtatuta excluſiua feminarum qꝛ ſunt iuris cōis
reſtrictiua ſunt ſtricte interpetrāda vt quātominus poteſt
cōtineant abſurditatis ⁊ loquiꝫ ēt in excluſiōe trāſuerſaliuꝫ
⁊ moderni idē volunt quos ibi refero. ⁊ al's dicit Bal. in. l.
gcūqꝫ. C. ð ſer. fugi. ꝙ ſtatutū diſponēs ꝙ patruus excludat
auū mr̄nū nō excludet auiā mr̄nam qꝛ eſt odioſum odio in
rōnabili. ⁊ idē cōſulēdo voluit Fran. ð alber. de are. in ꝯſilio
ꝙ incip. factuꝫ qð ſit ſup quo veritas ⁊c. circa finē. ſ. ꝙ tale
ſtatutū ē odioſuꝫ odio in rōnabili lꝫ premittat ꝙ ē iductū
fauore ꝯſeruādaꝝ familiarū: ⁊ vult eſſe reſtringēdū adeo ꝙ
ꝯcludit ꝙ lꝫ ſit ſtatutū gn̄ale ꝙ maſculinū cōcipiat femininū
tamē appellatiōe patrui nō cōprehendiꝫ amita adeo vult ꝙ
ſit ſtricte iterpetrandū. ⁊ bal. in. l. j. C. de ſacroſan. eccle. col.
xv. dicit ꝙ nō trahiꝫ ad patruū magnū. ⁊ al's bal. in. l. j. C. de
legi. hēdi. vult ꝙ ſtatutū ꝙ extātibus maſculis filia dotata
nō ſuccedat itelligiꝫ ſi ē dotata ab eo de cuius hēditate agiꝫ
⁊ doct. cōiter ⁊ iſta oia ⁊ plura alia multa dicta diligēs inda
gator reperiret ꝙ hmōi ſtatuta ꝑuatiua feminarū ꝓpter ma
ſculos ſint odioſa ⁊ reſtringēda ꝓ poſſe ⁊ ſaltē ſi ſunt exclu
ſiua aſcendentiū maxie propter trāſuerſales ꝙ Bal. ⁊ Frā.
de alber. dicunt eē odioſa odio irrationabili ⁊ propterea de
ueniunt ad maximas reſtrictiones multo reſtringi dꝫ ſtatu
tum vt filie propter tranſuerſalem nō excludaꝫ maxime eo
caſu quo ſtatutum pōt intelligi vt nullus tranſuerſalis ex
cludat deſcendentem: magis enim abſurditatis ⁊ irrationa
bilitatis eſt ꝙ filia excludatur ab hereditate p̄ris q̄ꝫ mat ab
hereditate filij cuꝫ prima cauſa ſucceſſionis ſit filiorum ⁊ fi
liarum maxime ſuoꝝ qui ⁊ que ſunt quodammodo domini
bonorū paternorum. l. in ſuis de libe. ⁊ poſthu. ⁊. l. ij. ff. pro
herede. ⁊. l. nihil. C. eo. ti. ⁊ habēt deſcendentes duas rōnes
aſcendētes vnam. l. nam ⁊ ſi parētibus de offi. te. ⁊ aſcēden
tes admittunt ſecum aliquos tranſuerſales hoc eſt fratres ⁊
ſorores vtrinqꝫ ꝯiunctos ⁊ filios eorundē auc. defuncto. C.
ad tertu. ⁊ in auc. vt fratrū filij in rubro ⁊ nigro.

e ℂ Si itaqꝫ eſt odioſum odio irrationabili ꝙ patruus exclu
dat auum vel auiam maternam ⁊ propterea reſtringendum
quanto fortius dicēdum eſt ꝙ ſit pro poſſe reſtringēdum ꝙ
frater vel patruus non excludat filiam etiam in ſuitate cōſti
tutam cum verba non violata nec improprie ſumpta id pa
tiantur ne incidamus in tantam irrationabilitatē ⁊ odioſaꝫ
correctionem. ſ. ꝙ frater ⁊ patruus excluderet filiam ab he
reditate patris ſi eniꝫ intelligereꝫ de deſcendetibus ab alio
quam ex

quã ex eo de cuius hẽditate agitur ſub illis verbis dicti aui
vel proaui ſequeref ꝙ patruus excluderet filiã ne duz fra
ter.nã filius aui mei eſt patruus mihi ſi nõ ſuz eius filij fil⁹
ꝛ filius ꝓaui ẽ patruus pr̃is mei:vnde ſub illis verbis ſup
ſtite aliquo filio maſc̃lo ꝛ ex maſculis aui vel ꝓaui referunſ
ad auuz vel ꝓauuz etiaz de cuius hẽditate non agiſ ꝓut in
telligi neceſſe eẽt ſi veniret admittẽdus dictus Petrus qui
non eſt deſcendens dicti Mattbei de cuius hereditate agi
inferendum eſſet ꝙ patruus pr̃is preferetur filie ſaltem re
ferendo illa verba ipſius defuncti que ſequuntur etiam ad
illa verba aui vel ꝓaui ꝙ q̃ↄtrum eſſet equuz ꝛ q̃ↄtuz a rõne
alienum ꝛ a mente ſtatuentium ꝙ patruus qui concurrit ꝑ
diſpõnem eiuſdem ſtatuti cum matre:item cum ſorore ex
cluderet in totum filiam ẽt al̃s inſuitate poſitã.item ſeque
retur aliud abſurdũ ꝙ filia concurrens cũ auo ꝛ proauo ex
cluderet eos ꝛ excludeſ ab eis qui non attinerent defuncto
niſi mediante auo vel proauo ei de cuius hẽditate agitur cõ
tra regulã ſi vinco vincentem te ꝛc̃.l.de acceſſionibus.ff.de
diuer.ꝛ tẽp.preſcrip.ꝛ ↄ̃ theoricã que tradiſ per Barto.in
l.ij.§.videndum.ff.ad tertul.declarata per Pau de caſt.in
l.illam.C.de colla.ꝛ que traditur per Bal.in l.maximũ vi
cium de libe.preter.ꝛ eſt cõis.ſ.ꝙ vbi a iure excluditur ſim
pliciter vna pſona excludunſ oẽs qui pſone de cuius hẽdi
tate agiſ nõ attinent mediãte pſona excluſa q̃ſi illi attineãt
mediante radice infecta:ideo ſi filia excludit pñez auuz ꝛ ꝓ
auum pariter excludat patruus vel frẽm qui nõ attinet per
ſone defuncte niſi mediante patre auo vel proauo.

f ¶ Ideo multa concurrunt ad eliciendum in iſto caſu hanc
concluſionem ꝙ filie excludant dictũ petrum fratrẽ defun
cti.Et ita interpetretur dictũ ſtatutũ ſi verba patianſ illum
ſenſum.Et profecto verba patiunſ hunc intellectuz magis
q̃ alium.nã referẽdo illa verba ipſius defuncti in fine ver
borum percedentium poſita ad oĩa precedentia verba vt ſo
let erit ſenſus ꝙ ſi ſupereſt filius ipſius defuncti vel ex ma
ſculis ipſius defũcti.ſ.filius ꝛ ſic aui vel proaui ipſius ſup
ſtis ex maſculis tunc erit ſenſus ꝙ ſi ſupeſt deſcendens ma
ſculus perſone defuncte dummodo per lineam maſculinam
deſcendat legittime.ꝛ per conſequens ſit deſcẽdens ꝛ agna
tus ipſius defuncti tunc filia excludatur.Et omnia verba
ſtatuti verificanſ ꝛ de plano ꝓcedunt.Et euitaſ tanta iniq̃
exorbitantia ꝙ trãſuerſalis defuncto excludat deſcẽdentez:
non enim tunc excluderetur niſi a deſcendente que excluſio
non eſt ita aliena a tramite rõnis per ſupradicta ꝛ eſt de ſe
notiſſimũ.Hanc etiã intelligentiã ſuadet illud relatiuum di
cti prepoſituz verbis aui ꝛ proaui.nã ꝑus dixerat de patre
cui habebat ſuccedi ꝛ ſil̃r de auo cuius ſucceſſio erat delata
ꝛ ſil̃r de proauo:vñ ſubiungẽdo dc̃i aui vel proaui intelligi
dz aui de cui⁹ hẽditate agiſ ꝛ ꝓaui õ cui⁹ hẽditate agiſ.Et
ex hoc ẽt deduciſ ꝙ h̃ lectura magis ↄ̃uenit v̉bis q̃ alia.

g ¶ Hec ẽt pars plurimũ iuuaſ ex verbis ſc̃di ſtatuti vbi ſil̃r
eodẽ mõ excludit feminas a ſucceſſiõe pr̃is aui vl̃ ꝓaui ſi re
mãſerit filius maſculus aut nepotes maſculi ex filio vl̃ filijs
ipſius mortui.Et ſic requirit ꝙ ſint filij vl̃ nepotes ipſius
mortui.ſ.de cuius ſucceſſiõe agiſ al̃s ſi venirẽt filij alioꝝ de
quorũ ſucceſſiõe agiſ nõ eſſet cõſiderãdũ vtrũ eſſent mor
tui vl̃ viui ipſi pater auus vl̃ proauus õ quoꝝ ſucceſſiõe nõ
agiſ.Et ſic iſte intellectus magis applaudet lr̃e ſtatutoꝝ q̃
alius itellectus incõtrariũ põderatus.Et multa ↄ̃currũt in
hãc intelligẽtiam vt pꝫ ex iã dc̃is merito eſt amplectẽdũ cũ
minus recedaſ a iure cõi ꝛ euitamus ſeu reſtringimus odiũ
irrationabile ꝙ reſultat ſi ſecus diceremus.Et ↄ̃currimus
cũ cõmuni ſn̄ia doc.q volũt ꝙ hmõi ſtatuta ſint reſtringẽda
ẽt vbi agiſ de minori exorbitãtia ꝛ irrationabilitate:nec ob.
ꝙ ratio eſt deſcripta in ſtatuto q2 illa rõ adaptatur ad caſus
poſtea deſcriptos in dc̃is ſtatutis al̃s traheref ad oẽs agna
tos maſculos ꝙ eẽt abſurdiſſimum.Preterea ẽt vbi ſubin
telligitur illa ſola niſi doc.volunt ꝙ hmõi ſtatuta reſtrin
gantur pro poſſe:ꝛ tñ idez ſolet operari tũc ratio tacita que
expreſſa:vt.l.quãuis ſimpl̃r per Bar.C.de fideicõ.

b ¶ Ex his puto aperta fronte ↄ̃cludendũ.ꝙ dictus Petrus
frater dc̃i Mattbei in nihilo ſuccedat dc̃o Mattheo ſuo
fratri ſed inſoliduz ſucceſſerint filie.Et ad ↄ̃ria rũſum appa
ret ex dc̃is ſupra ꝛ cum remanſerint tres filie ꝛ vna infantu
la deceſſerit poſt mortẽ pr̃is ꝓbabiliter inſtari poſſit vtrum
a ſucceſſione iſtius tertie partis excludaſ ẽt dictus Petrus
patruus ipſius mortue a ſororibus ipſius infantule:an vero
ſuccedat in tribus partibus illius tertie pr̃is:q2 tñ tãdẽ pu
to ꝙ patruus ſuccedat etiã femine in dc̃is tribus partibus
cum onere dotiũ que dande ſunt ſororibus dicte mortue ꝛ
ita his diebus cõſului.ideo non inſiſtaz.Sed concludo ꝙ
de bonis dicti Mattbei partes due pertinent ante omnia
ad dictas duas filias ſuperſtites ꝛ de tertia pte debent filie
dotari.ꝛ habere quartã partẽ ad minus. Laus deo.

¶ Refirma officialis Fabriani imperrata eſt a papa ad tri
meſtre tantum ꝛ alia a legato marchie ad ſemeſtre non facta
mentione prime an valeat.

¶ Conſilium. xcviij.

IN nomine dñi nr̃i ie
ſu xp̄i.¶ Quãq̃ videaſ ꝑmo aſpectu di
cendum.ꝙ dicta ↄ̃firmatio facta per locum
tenentẽ teneat non obſtante ↄ̃firmatione fa
cta per papam ad tp̄s trimeſtre. naz lꝫ papa
non cõfirmauerit tunc ad maius tempus nõ ꝓpterea ligat
ſibi manus vel alteri quominus poſſit ad aliud trimeſtre re
firmã cõitatis cõfirmare.Quoniã v̉ba id nõ ſonant lꝫ eniz
ad trimeſtre tñ cõfirmet dictã refirmam a cõitate factã ꝛ a
cõtrario nõ ↄ̃firmet pro maiori tp̄e.ſ.ſemeſtrali tũc tẽporis
ꝛ hoc reſpectu cõfirmationez videaſ denegare pro maiori
tp̄e:tamẽ non denegat cõfirmationẽ impoſteruz alio tp̄e fa
ciẽdã per ſuã ſanctitatẽ vel per aliũ:dicit eniz pro trimeſtri
tñ confirmamus ꝛ ſic ꝑ v̉ba preſentis tp̄is vt arbitror q2
breue originale nõ vidi:ſed ita eſt veriſil̃e q2 ita eſt de more:
itaq̃ reſpectu illius tp̄is cenſeſ denegata ↄ̃firmatio ꝛ ↄ̃trius
ſenſus ꝛ virtus taxatiue tñ ad tempus illud pr̃is referendo
ſunt:ideo illa cõfirmatio trimeſtralis nõ vr̃ aduerſari alteri
ↄ̃firmatiõi ꝑ maiori tp̄e poſtea facta ex interuallo:ꝛ locũte
nẽs q ↄ̃firmauit ꝑ ſemeſtri ꝛ ſic ꝑ maiori tẽpore videtur ꝙ
magis de facili ↄ̃firmaſſet pro miori tẽpore ꝛ ſic ꝑ trimeſtri
tẽpore ꝑ quo trimeſtri tantũ reſtabat cõfirmãda. nã ſub ſe
meſtri ꝛ trimeſtre illud cõtineſ q2 ſub pluri minus cõtineſ.
l.cũ furti.ff.de in litẽ iur.prout ſub maiori ſumma minor cõ
tinetur.l.i.§.ſi ſtipulanti.ff.de verbo.obli.ꝛ.l.diem profer
re.§.ſi plures.ff.de ar.ꝛ de re ad tempus bonũ eſt ar.l.mi
les ita hẽdez.§.ꝛ q2 diximus.ff.de mili.teſtã.Itaq̃ videtur
ꝙ dictus locumtenẽs non minus de facili confirmaſſet pro
illo vltimo trimeſtri q̃ confirmauerit pro integro ſemeſtri
ſub quo etiam illud vltimum trimeſtre comprehendiſ:nam
qui concedit maius magis de facili veriſimiliter conceſſiſſet
minus vt de ſe notum eſt ꝛ ratio naturalis euidenter demõ
ſtrat quam ſolam ſufficit allegare etiam vbi ius etiam id di
ctat.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit.ff.de excu.tuto.

a ¶ Ad ꝑdicta facit lꝫ itaq̃ nõ fuerit dicto locũtenẽti intima
ta illa trimeſtralis cõfirmatio q̃ a papa emanauerat ꝑ breue
nõ propterea ex h̃ videſ impugnãda dicta cõfirmatio facta
per locũtenẽtẽ ꝑdictũ:q2 nõ omnis taciturnitas reddit gra
tiã ſubrepticiam aut eã viciat.Sed illa dũtaxat taciturnitas
cauſat ſubreptionẽ ſed illa que ſi fuiſſet expreſſa mouiſſet ve
riſil̃r reſcribentẽ ad nõ ↄ̃cedendũ idq̃ð cõceſſit no.doc.in.
c.ſuper litteris de reſcriptis ꝑ Specu.in ti.de reſcripti pre
ſentatiõe.§.ratiõe quoq̃ defectus verſi.itẽ ꝙ tacuit vel exꝑſ
ſit ꝛ per domini de rota deciſi.cccclxxi.ꝛ per Barto.in.l.
preſcriptione.C.ſi contra ius vel vti.pub.ij.col.ꝛ doc.ibi ꝛ
probatur in.l.j.ꝛ in.l. preſcriptione.C.ſi contra ius vel vti.
pub.ꝛ in.c.tenor.de re iu.ꝛ multa ſimilia diligens indaga
tor reperiret.ꝛ naturalis ratio artat non eniz ſunt omnia ex
primenda:ſed ea tantũ que haberent inclinare mentem re
ſcribentis in concedendo vel denegando ꝙ poſtulatur alia
narrare eſſet ſuperfluũ.ꝛ laborioſum ſupplicanti ꝛ cui ſup
plicatur.Et ſuperflua ſunt reſecãda no.glo.ſi.in.c.legebaſ
de maio.ꝛ obe.ꝛ allegat plura iura ad idẽ.l.j.in ꝑn.de offi.
prefe.preto.ꝛ.l.inſtrõrum.C.de preci.impera.offe.ꝛ.l.ſi.§.
in refutatorijs.C.de appel.cum ſimili.

c ¶ His tamen non obſtantibus puto cõtrariam ſententiam
amplectendam.ſ.ꝙ dicta confirmatio tanq̃ ſubreptitia ſit
ipſo iure nulla:nam aduertendum eſt ꝙ licet reſcripta iuſti
tie ideſt commiſſiones cauſarum ſubreptitia non ſint nulla
ipſo iure:ſed vicientur ope exceptiõis.c.vt debitus de app.
ꝛ facit.c.ſi autem.ꝛ.c.plerunq̃ de reſcriptis prout dicit Jo.
an.in.c.ceterum.eo.ti.ꝛ ita ibi tenent cõmuniter doct.Re
ſcripta tñ gratioſa ſubreptitia ſunt nulla ipſo iure.l.ꝛ ſi.ll.
C.ſi ↄ̃tra ius.vel vti.pub.ꝛ.c.ij.de filijs presby.li.vj.ꝛ cle.j.
de preben.ꝛ.c.duduz.ij.de cle.in antiquis.ꝛ in.c.ad audien
tiam.ij.de reſcriptis vbi doc.cõmuniter hoc volũt maxime

in eorum rationibus ad illum tex. ⁊ expreſſe ibi hoc expri
mit generaliter panor. Ideo cū dicta cōfirmatio ſit ſine du
bio gratioſa ſubrectio ipſam viciat non ſolum ope exceptio
nis ſeu replicationis que replicatio nihil aliud eſt q̄ȝ exce
ptio actoris. l. ij. ff. de excep. prout viciantur littere ad lites.
Sed etiam ipſo iure viciat ⁊ nullam reddit ipſam confirma
tionem per iam dicta.

c ❡ Solum ergo videndum vtruȝ dicta confirmatio debeat
cenſeri ſubrectitia vel nulla propter dictuȝ breue ɔfirmans
ad trimeſtre ꝙ non fuit notificatum ipſi confirmandi: licet
autem fatendum ſit ꝙ non omnis taciturnitas reddit re
ſcriptuȝ ſeu gratiaȝ ſubrectitiaȝ prout dictū eſt in adductis
ſupra pro ɔtra parte. Sed taciturnitas eorū que mouiſſent
concedēteȝ ad non cōcedendū id qđ cōceſſit ſi fuiſſet inti
matū: ⁊ non ſolū ſi mouiſſet ad nō cōcedenduȝ ſed etiam ſi
id qđ non eſt expreſſum eſt tale qđ ſi fuiſſet expreſſum ɔce
denti nō de leui ɔceſſiſſet vt eſt tex. ſingularis in. c. poſtula
ſti in fine de reſcriptis vt per illum tex. no. maxime Floren
tinus ⁊ Imol. ꝙ redduntur littere ſubrectitie quotiens ta
cetur aliquid ꝙ ſi fuiſſet expreſſuȝ reddidiſſet ɔcedentē dif
ficiliorē ad ɔcedenduȝ id qđ conceſſit ⁊ no. Imo. in. d. c. ſup
litteris. ⁊ idē vult ibi Panor. ad intellectum. c. gratia de re
ſcriptis lib. vj. dicens ꝙ ibi quattuor ɔcurrūt. ſ. probabilis
ignorātia ſecūdo ꝙ ceſſat ꝑiudiciuȝ tertij. tertio ꝙ papa cō
ceſſiſſet: ſed nō ita de leui. q̄rto ⁊c̃. vbi ergo nō eſſet proba
bilis ignorātia prout nō adeſt in caſu iſto imo ſciētia. itē vbi
īminet preiudiciū tertij prout forte reſultat preiudiciū ter
tij q eſt intraturus in officio ſaltē ſi tēpore reſirme ſeu cōfir
mationis impetrauerat illud officium.

d ❡ Vult Panor. qđ reddiſ gratia ſubrectitia ex eo qꝛ ſit ta
citū id qđ ſi pape innotuiſſet idē cōceſſiſſet: ſed nō ita d leui
In caſu autē nr̄o nequaq̄ȝ negandū eſt quin ſi fuiſſet narra
tū locūtenēti ꝙ fuit in ſtatū apud papā ꝙ dictā reſirmā cō
firmaret ⁊ noluiſſet cōfirmare qꝛ cā iuſta qua moueaſ ſemp
preſumiſ adeſſe in ꝑncipe vt no. doc. in. c. que in eccleſiarū
de ɔſti. ideo etiā locūtenēs deberet ꝑſumere ꝙ ex iuſta cā
motus fuerit ꝑnceps ad cōfirmandū reſirmā tātū pro trime
ſtri forte enim abhorrebat reſirmās que nō ſunt expediētes
pro iuſtitia miniſtranda ſubditis: vt docet experientia que
eſt rerum regiſtra. c. q̄ȝ ſit in prin. de elec. lib. vj. ⁊ c. ſtatutum
in prin. eo. ti. ⁊ libro.

e ❡ Item forte illud officiū cōceſſerat alteri cui nolebat pre
iudicare: vel intendebat cōcedere alicui cui nolebat preiu
dicare ita ꝙ veriſimiliter eſt credendum ꝙ non ſine miniſte
rio papa noluiſſet cōfirmare reſirmam niſi ad trimeſtre. Ita
ꝙ inferior prudēs veriſimiliter non preſumpſiſſet excedere
metas limitatas a ſupiore cui fuerat eadē petitio porrecta ⁊
iudicauerat nō eſſe faciēdam confirmatio. pro toto tēpo
re nec rebus in eodē ſtatu manentibus nō deberet gerēs vi
ces principis ſiue mediate: ſiue imediate vice gerens aliud
ſentire q̄ȝ ꝑnceps ſentiat cuius vices gerit ⁊ quodammodo
venire contra factum ſuperioris. ar. l. ſi hominēȝ a cōtrario
ff. man. Sed dictus locūtenens prudens ⁊ expertus q fun
gitur vice Reueren. domini legati qꝛ eius vices gerit: cum
hmōi cōmiſſiones maxime ita pondero ſe gendi. ſ. tantum
prouinciam prout eſt marchia in abſentia legati prout not.
Bar. in diſpu. que incipit adunantia generalis quā ponit in
l. ambitioſa. ff. de decre. ab ordine faci. Ideo veriſimiliter nō
feciſſet dictus locūtenens dictam confirmationem ad tēpus
ſemeſtre ſi vidiſſet dictam principis confirmationem limita
tam ⁊ prout denegauit confirmationem papa ad maius tem
pus ita eius exemplo fretus debuiſſet denegare qui eius vi
ces gerit lȝ mediate. Et maxime qꝛ princeps videtur perſe
uerare in eadem voluntate non confirmandi vlteriori tem
pore arg. l. eum qui mutatam de proba. ⁊. c. ſi gratioſe de re
ſcrip. lib. vj. ⁊. l. iiij. ff. locati. ⁊ ideo qui eius locuȝ tenet non
debet confirmare contra intentionem ſuperioris que veri
ſimiliter erat ꝙ non confirmaretur nedū per ſe nec ꝑ aliuȝ
eius vices gerentē cum ſit ratio quare voluiſſet ꝙ alius cō
firmaret ⁊ non ipſe: ideo hec debuiſſent mouere prefatū lo
cūtenentem ad nō faciendū dictam confirmationem ad ſe
meſtre ſi fuiſſet ei notificatū ꝙ papa appoſuiſſet manus in
confirmando ad breuius tempus.

f ❡ Alias enim habetur ꝙ vbi papa apponit manus inferior
non poteſt ſe intromittere per notata per compo. in. c. cum
nobis olim de elec. ⁊ Archi. in. c. is cui de elec. lib. vj. Ioan.
and. ibi in nouella in addi. quam facit ad glo. penultimaȝ. ⁊
ſaltem ipſe inferior videns ꝙ papa appoſuit manus non de
leui cōceſſit ad maius tēpus ꝙ papa facere denegauit: cui enī
ſani capitis ē dubiū ꝙ magis de facili cōceditur ꝑ inferiorē
cōfirmatio reſirme ſimpliciter ſi ſuperiori nihil eſt dictū q̄ȝ
ſi a ſuperiore id idem petitum ⁊ denegatum ob reuerētiam
ſuperioris ⁊ rationes preallegatas. ⁊ iđ cū ſupra probatum
ſic per. d. c. poſtulaſti in fine ꝙ ſufficit ꝙ taceaſ aliquid quo
expreſſo nō de leui fuiſſet cōceſſum ꝙ cōceſſum fuit cōclu
do itaq̄ȝ ꝙ dicta cōfirmatio locumtenentis fuit ſubrectitia ⁊
nulla nō obſtantibus adductis in cōtrariū que apparēt ſub
lata ꝑ adducta pro hac parte. Laus deo.

❡ Inſtrumēti guarentigiati executio an retardetur vel im
pediatur ex cauſa reconuentionis in qua vna cauſa inten
tatur ⁊ alia probatur.

❡ Conſilium. xcix.

In noīe dñi noſtri ieſu

xpi. ❡ Viſis litteris dñi vice poteſtatis ad
me tranſmiſſis qbus mihi iniūgitur, vt viſis
allegatiōibus ꝓnorū cāe vtriuſq̄ȝ partis ⁊
ſcripturis quas attulerūt ptes ſup actis cau
ſe ɔſulā q̄ tādē ſint ptes ſue dominatiōis ſup dicta cā cuiꝰ
ſeries narraſ in lr̄is cōſidero ꝙ cā ꝑdicta cōſtat ex ɔuētiōe
⁊ recōuentiōe ſuper q̄libet de per ſe ē inſtādū. Et lȝ multa
ſint egregie adducta hincinde per ꝓnos cauſe adeo ꝙ ſi
vellē cuncta recēſere ⁊ cōfutare ſeu euitare ɔfutāda ſeu eui
tāda nimia prolixitate opus eſſet preter meū ſtilū in ɔſilijs
deciſiuis fretus auctoritate ſpeculatoris in ti. de ɔſilij reqſi
tiōe verſiculo porro. lȝ eius doctrinā ex toto nō amplectar.
Sed cōcluſiue cōpēdioſe procedā deueniēdo ad partē ɔuē
tionis animaduerto ꝙ lȝ dictū inſtrm̄ continet cōfeſſionem
debiti de quantitate petita ⁊ promiſſionē per ſtipulationeȝ
factā in inſtr̄o guarētigiato prout allegaſ ⁊ eſt veriſiſe licet
inſtrumētum non publicū nō viderim: ſed copiā non exten
ſam in qua ɔtinetur ⁊ iuramētū ⁊ renūciatio adiectis clau
ſulis ⁊c̃. iteȝ ɔtinet cſam ex certa ſcia ⁊ nō per errorē. Et ꝓ
batur per vnum teſtē ꝙ tpe cōfeſſionis ⁊ ſtipulationis fuit
expreſſa cā venditionis quorūdam caſtratoꝝ pro precio q̄ȝti
tatis promiſſe. Item qꝛ dictus Chriſtophorus qui promiſ
ſit per franciſco patri Antonij agētis promiſſit vna ſimul eā
dem q̄ȝtitatem ſibi ⁊ certis ſuis nepotibus apparet refuta
tio facta de eorum portione quia confeſſi fuerunt ſibi fuiſ
ſe ſolutum ⁊ ſatiſfactum.

a ❡ Ex his puto ſit fundata intentio agentium ex pluribus.
⁊ primo qꝛ cōfeſſio debiti in iudicio facta lȝ cauſa non exp̄ſ
ſa tenet prout ſentit glo. in. c. ſi. de confeſ. ad hoc ꝙ nota. in
l. j. in ſi. ff. de interroga. act. ⁊ qđ no. per Spec. in. ti. de ɔfeſ.
§. nunc vidēdum in prin. ⁊ voluit Imo. in. c. ſi cautio de fide
inſtru. quē refert ⁊ ſeqtur preceptor meus dñs Benedictꝰ
capra ibidē ſuper glo. incipiēte nō exprimēs verſiculo q̄rto
fallit. ſed vbi eſt inſtrm̄ guarentigiatum ꝙ ex forma ſtatuti
hȝ executioneȝ paratam prout preſuppono ꝙ habeat in ter
ra aſpelli prout deprehēdo ex deductis in actis lȝ ſtatutum
nō viderim cenſetur prorogata iuriſditio quā habēt notarij
qui iudices ſunt vt glo. Barto. Bal. ⁊ doc. in. l. j. ff. de iudi.
⁊ de his facit mentionem tex. in. l. rē non nouam. C. de iudi.
⁊ in. l. ſi. C. vbi ⁊ apud quē ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. in qbus iuribus
appellantur iudices ſine adminiſtratione ea ratione qꝛ non
habēt exercitium iuriſditionis ⁊ ſic adminiſtrationem in iu
dicando ſeu iuriſditionem exercēdo niſi in volentes ⁊ doc.
appellāt iudices cartularios: ſolēt enim ꝑncipes ⁊ qui a ꝑn
cipe poteſtatem creandi notarios habent in eorum creatio
ne tribuere iuriſditionem: ⁊ ideo ipſi notarij in eorum ſub
ſcriptionibus quas faciūt inſtr̄is publicis dicunt. ego talis
notarius ⁊ iudex ordinarius iſte eſt communis ſtilus nota
riorum prout ⁊ dicit Imo. in. l. ait pretor. §. ſi iudex. ff. de re
iudi. ⁊ ſic concluſiue notarij ſunt iudices ordinarij qui iuriſ
ditionem in volētes exercent ⁊ voluntate partium proroga
tur iuriſditio de habitu ad actum ⁊ exercitium ⁊ adminiſtra
tio iuriſditionis eis cōceditur de cōſenſu partium.

b ❡ Et hinc dicit Bald. in. l. pe. C. de fideiuſ. ꝙ guarentigia
eſt obſeruatio alicui facta per mādatum tabellionis qui eſt
iudex ordinarius. l. j. ff. de iudi. ſm̄ eum ⁊ Ange. in. d. l. ait
pretor. §. ſi iudex. dicit ꝙ licet ſtatuta diſponentia ꝙ inſtru
menta publica habeant executionem paratam ſint contra
iura cōmunia tamē ſecus eſt in ſtatutis diſponentibus ꝙ in
ſtrumēta guarentigiata habeant executionem paratam. nam
guarētigiata

guarētigiata nihil aliud eſt ꝙ̄ pceptum notarij factum partibus cum rogantibus vt obſeruent ↄtenta in inſtrumento ꝙ ſit partibus volentibus ⁊ acceptātibus vigore ſtatuti cōcedentis poteſtatem mandādi ita ꝙ prout preceptum iudicis factum in cōfeſſum habet executionem paratã.l.ſi debitori.ff.de iudi.ſm eundem Ang.⁊ illa poteſtas precipiendi conceſſa a ſtatuto prout dicit Ang.nihil aliud eſt ꝙ̄ iuriſdictio:prout ⁊ ipſe ſentit dũm dicit ꝙ tūc non diſcrepat a iure communi per.d.l.ſi debitori que loquitur in precepto iudicis idem ꝙ Ang.vult Jmo.ibi ſubdens ꝙ ſi prout ſolet fieri in creatione ſiunt iudices ordinarij habent iuriſditiones precipiendi in volētem:ideo etiam ex hoc capite hʒ conſonantiam cum iure cōmuni ſm eum.

c ℂ Ergo dicta ↄfeſſio ⁊ ꝓmiſſio cēſet̃ facta in iudicio exquo corã iudice ⁊ ex ea ſit emanatũ preceptuʒ iudicis prout eſt guarētigia vt dictũ eſt:idcirco cēſeat̃ facta ex cauſa ⁊ valeat ⁊ prout preceptũ iudicis fundatũ in cōfeſſione corã iudice vt in terminis.l.ſi debitori.ff.de iudicijs diſponeret inter partes itaqʒ nō poſſet obijci ꝙ nō eēt debitũ ita ⁊ vr̃ ꝙ nō poſſit obijci poſt guarentigiam quaſi omnia cenſeant̃ facta in iudicio ꝓ quo etiã faciũt notata p Bal.⁊ Paul.de caſ.in l.fin.§.neceſſitate.C.de bo.q̄ liber.vbi ipſi ⁊ docto.volunt ꝙ conſenſus qui eſt p patrem preſtãdus filiofami.ſm terminos illius.§.interuenire debet tēpore litis conteſtationis:exquo inferũt ꝙ ſi in inſtrumēto guarētigiato filij fami.nō interuenit conſenſus pr̃is guarentigia non valet ⁊ ſic volũt ꝙ inſtrumentum guarentigiatum cenſetur factũ in iudicio.

d ℂ Secūdo pondero ꝙ interuenit iuramētũ ꝙ pōdero tripliciter.p̃mo q: iuramētũ habet vim clauſule ſi nō valet ꝙ ↄgo valeat vt valere pōt.l.cũ pater.§.filijs matrē de leg.ij. ideo lʒ al's ſit dubiũ vtrũ in ſtipulatione nō expreſſa cã cenſeatur ſubeſſe cã donatiōis ſi alia nō ſubeſt arg.l.cãpanus de opis lib.⁊.l.hoc iure de dona.prout volũt Bar.⁊ Ang. in.l.ij.§.circa de excep.doli Bart.in.l.ħ iure ⁊ in.l.a titio de verbo.obli.⁊ in.l.ſi tibi.x.milia de pac.⁊ Bal in.l.ſed ⁊ ſi qs.§.ſi.ſi quis cau.per tex.ibi ⁊ in.l.ſi diuortio de verbo. obli.⁊ in.l.ſi qs delegauerit.ff.de noua. Multi vero alij tenēt cōtrariũ:iuramētũ aũt videt̃ pp dictã viʒ ſatis opari ꝙ ſi nō valet ex cã debiti valeat vt ex cã donationis.⁊ ſaltē ꝓmiſſa cſa ex certa ſciētia ⁊ nō p errorē q̄ cſa vr̃ plurimũ operari ad propoſitũ p notata p Bar.in.l.ſi dari ſtipuler.ff.de ↄ.ob.⁊ in.l.ſi.idē q̄ſijt de cōdi.ide. Si aũt ſcient̃ qs ↄfitet̃ ⁊ ꝓmittit idebitũ vt debitũ cenſet̃ donare ꝓut ſoluēs.l.ei ꝙ p erroreʒ de reg.iur.⁊.l.j.ff. de ↄdit.inde.compromiſſio ſolutio in ſimili materia equiparentur.l.ſi.C.ad legeʒ falci.

e ℂ Et attento ꝙ interuenerunt etiam renunciationes ⁊ vt arbitror exceptiōes indebiti ⁊ ſine cã doli mali: lʒ nō appareat in copia cuʒ dicta renunciantes ⁊c̃. ⁊ renunciatio iurata plurimum operatur vt al's habetur in excep.nō numerate pecunie in.l.ſi ex cautione.⁊ in.l.ſi.C.de nō nu.pecu. Jtem licet ſtipulatio ſine cã non ſit efficax tñ videtur ꝙ ſit efficax ſi firmatur iuramento facta a maſculo maiore ⁊ non ruſtico maxime non petita abſolutione a iuramento per ea que habentur in.c.cum contingat de iureiu.⁊ in.c.Quis de pac.in vj.in generali illorum iurium rōne prout in terminis videt̃ de mente Bal.in rubri.C.de rerum permu.

f ℂ Jnſuper dicit Jmo.in.d.c.ſi cautio de fide inſtrumentorum ꝙ lʒ confeſſio in diſcreta non probet plene debitum.⁊ ſic ꝙ ex cauſa emanauerit tamen probat ſemiplene ſm eum ⁊ prefatum preceptoreʒ meum allegant hoc voluiſſe Spec. in ti.de confeſ.§.nunc vidēduʒ in prin.⁊ in verſi.ſed que eſt ratio dicētem ꝙ hoc tenuit marti.de fano per.l.inſtrumenta.C.de proba.iuncta aũt alia ſemiplena probatione vident̃ facere plenam probationem prout al's dicit Bar.in.l.admonēdi.ff.de iureiur.ideo vr̃ ꝙ ſufficiat vnus ſolus teſtis qui concurrat cũ dicta preſumptione ⁊ facit alia coniectura ſolutionis partis debiti. Jtem opitulatur quia dictus chriſtophorus in ſua reconuentione dicit ſe tradidiſſe tres iuuencos dicto perfranciſco aio cōpenſandi cuʒ dicto aſſerto debito ⁊ lʒ quodlibet ex dictis vltimis medijs de per ſe non releuarent tamen adminiculantur.

g ℂ Ex qbus omnibus ſimul iunctis puto intrepide concludendum ꝙ pro pte dicti antonij ſit ſufficienter probata efficacia dicte ſtipulationis: nec obſtat ꝙ alternatiue libellauit q: eſt aduertendum ꝙ ex ſtipl'one interpoſita ſine cauſa oriatur certi conditio vel ex ſtipulatu inſti.de verb.obl. in princ.in ſui generalitate ⁊.d.l.ij.§.circa.vbi probatur ꝙ non nulliter experitur qui agit ex ſtipl'one ſine cauſa prout qui agit ſine actione nulliter agit.l.ſi pupilli.§.videamus de nego.geſt.⁊ no.in.l.nam poſtea in principio de iureiurã. patet ꝙ oritur actio:tum q: ibi reo dat̃ exceptio ⁊ exceptio preſupponit actionē.l.ij.in pñ.de exceptio.ergo ibi p̃ſupponitur actionē eſſe ortã.preterea qñ interponit̃ ex iuſta cã nulli dubiũ ꝙ oritur actio ⁊ finit̃ cã manet actio lʒ cōpetat exceptio.ita ⁊ qñ ab initio ceſſat cã cũ iſti caſus equiparent̃ in.d. §.circa.ideo dictus libellus fundatus eſt in actiōe ex ſtipulatione.ſ.certi ↄditione q̄ orit̃ ex ſtipulatione.l.ſiquis certũ ſi cer.peta.⁊ inſti.de ver.obli.in pñ.⁊ libellus in actiōe fundatur.l.edita actio.C.de edē.⁊ exprimēda eſt ēt cã actiōis ⁊ obligationis prout hr̃ in.d.l.edita.⁊ per glo.⁊ doc.in.l.j.in prin.ff.eo.ti.⁊ in.c.ij.extra de lib.obla.que cã remota ē ipſa ſtipulatio ideo libellus eſt certus expſſio cauſe remotiſſime nō eſt neceſſaria nec vllo iur̃ cauet̃ ⁊ talis cã veniebat exprimenda in replicationibus exquo actio competebat ex cã ſtipulatiōis ⁊ ad repellēdũ requirebat̃ exceptiōis obiectus:iō vr̃ ꝙ nō hēat viciare talis alternatiua vel ſubiecti allegatio cãe ſtipulatiōis maxime cũ depēdeat a fcō alieno in quo cadit ꝓbabilis ignorãtia.l.ſi.ff.pro ſuo cum ſimi.

b ℂ Circa cãʒ recōuētiōis magna ſit p ptonos cauſe excitatio vtrũ.ſ.poſſint vl' debeãt admitti noue ꝓbatiōes q̄ allegant̃ nup repte ⁊ circa ħ eſſet duplex vl' triplex dubitatio.vna an ſit ↄcluſuʒ in cã.ſcđa an ꝓbatiōes nup repte debeãt admitti poſt cōcluſiõʒ i cã.tertia vtrũ ꝓbet̃ p iuramētũ ptis quoꝝ dubiorũ deciſio mihi nō vr̃ neceſſaria q: qm̃ ꝓbatiōes facte ꝓ pte Chriſtophori recōueniētis nō ſunt ↄformes petitiōi recōuentiōis.⁊ p ↄñs ſentētia que ferret̃ vigore dictorũ probationũ nō cōformis petitiōi ⁊ ſentētia non conformis eſſet petitiōi nō valet.l.vt fundus.ff.cōmuni diuidun.⁊.c. lʒ eli.de ſymo.⁊.c.quar̃ ⁊ qñ el grãde de accu.petitio aũt recōuētiōis cōtinet ꝙ tres iuuēci fuerũt p dictũ xp̃ophoꝝ recōuenientē traditi ⁊ ↄſignati dcō p̃fráciſco pr̃i dci Antonij aio cōpēſandi cũ dicto debito nō dicit ex cã vēditiōis.⁊ propterea ↄcludit petēdo ſibi dari ⁊ reſtitui dictos tres iuuencos ſi extant al's eorum iuſtam extimationem ⁊c̃.

i ℂ Probat̃ autē ꝙ dictus xp̃ophorus vēdidit dicto p Fráciſco patri dci Antonij dictos tres iuuēcos ꝓ pcio.xxx.flo. certe ſi v̄a ē dicta ꝓbatio debet̃ quãtitas.xxx.tãꝗ̄ preciũ cōuētũ ſiue iuſta foret extimatio ſiue nō iuſta.lʒ eni ↄhētes in pcio ſe decipe dicit tex.in.l.in cãe in fine.ff.de minꝗ. Jdeo nō ſeqtur fuit res vēdita ꝓ.x.ergo.x.ſunt iuſta [illegible]tio rei preciũ debet̃ ſi res vēdita extat.⁊ tñ dicta iuſta extimatio petit̃ ſi iuuēci nō extãt ⁊ iſta ↄditio ſi nō extãt nō ē ꝓbata:ideo ↄdēnatio in.xxx.flo.iuſta formã petitiōis fieri nō pōt.⁊ iuuēci nō debent̃ ex cã ꝓbata ⁊ vbi vna cã in petitiōe deducit̃ ⁊ ꝓbat̃ alia cã lʒ iuſta cã ſit tñ reus venit abſoluēdus.l.qui hēbat de inſtito.al's reꝰ nō eēt ab initio inſtructus vt eſſe dʒ per ꝓductionē libelli.l.j.in pñ.de edē.l.in edita.C.e.ti.⁊ maxime ħ caſu in quo libellus non adaptat̃ ad actionē exēpto que ꝓbat̃ p teſtes.itē in libello petunt̃ pncipalr̃ iuuēci qui ſʒ probatiōes nō hent̃:ideo puto clariſſimũ ꝙ venit actor recōuentus in cã recōuentionis abſoluēdus ſine alijs probationibus reprobatorijs.iō fruſtra agitãdum eſt vtrum in cã ſit ↄcluſum ⁊ vtrũ debeãt recipi noue ꝓbatiōes reprobatorie cum nō ſint neceſſarie.⁊ ego libēter eam diſcuſſionem obmitto tanꝗ̄ ſuperfluam ⁊ impertinentē ⁊ vt deferã honori aduocatoꝝ qui vt percipio cordi habēt vt vidiat̃ qs melius ſentiat in illis articulis quos obmitto.

k ℂ Concludo itaqʒ alijs obmiſſis partes iudicis fore in non dando aliam dilationem. Sed condemnando dictum chriſtophorum reum conuentum in quantitate de qua in petitione dicti Antonij ⁊ fratrum necnō in abſoluendo dictum Antoniũ a ↄtentis in recōuentione. Laus deo.

ℂ Statutum excludens a ſucceſſione parentum inteſtatoꝝ filiam dotatam congrue non tollit ſupplementum legittime ⁊ dos congrua non eſſe minus legittima.

ℂ Conſilium. c.

In nomine dñi noſtri ieſu xp̃i. ℂ Non caret dubitatione non mediocri pn̄s conſultatio: videtur enim prima facie dicendum quod dicta filia vocata perſit deſtituta omni remedio:non enim cadũt termini agēdi de inofficioſis q: dotes inofficioſe in iure dicuntur quãdo ſunt nimis exceſſiue ita vt per eas ſit pcius

dictum filijs vel filiabus in earum legittimā vt probatur. C. de inoffi. do. l. vnica. ⁊ in ſimili in titulo precedenti per totuȝ ꝙ non cōtingit in caſu noſtro in quo impingit ꝙ dos non eſt tanta ꝙ ſit conueniens ſed ſit nimis parua lōge minor legittīa nec per eā ſit preiudiciū aliqđ alteri filio q̄ būit lōge plus legittima ſibi debita vt eſt notiſſimum.

a ℂ Sed dubium eſt vtrum ipſa filia poſſit petere ꝙ ſibi ſuppleat vſqȝ ad correſpondēteȝ quātitatē legittime. ⁊ videtur dicēdū ꝙ non. naȝ ſtatutū ad propoſituȝ ponit duos caſus. vnū quādo mlier dotat a pře vel aliquo aſcēdēte per lineā paternam. alium quādo dotat a matre vel aliquo aſcendēte per lineam maternā in pmo caſu ſimplr ⁊ abſolute videtur mulierem dotatā excludere a ſucceſſione omniū aſcendētiū ſupſtitibus fratribus vel fratre vtrinqȝ cōiunctis prout cōtingit in caſu noſtro qꝛ tēpore delate hēditatis paterne de qua ad pñs agitur ſupererat Antonius vtrinqȝ cōiunctus frater dicte domine piere aliū caſuȝ ponūt ſtatuētes quādo mulier eſt dotata a matre vel actio aſcendēte p lineā maternā quo caſu idē p oia diſponit niſi qꝛ in iſto ſcdo caſu. ſ. cū dotata eſt a matre vel aſcendētibus per lineā maternam limitat ꝙ poſſit mulier dotata ſuccedere in legittima ſibi debita in bonis pris vel alterius aſcendētis p lineā paternā tm: cū ergo in vno caſu exceptuat ꝙ poſſit ſuccedere in legittima ſibi debita: ergo in alio vr denegare. ſ. ꝙ etiā in legittima ſuccedere neqat ar. l. cuȝ pretor. ff. de iudicijs. c. nōne de pſump. l. ſi qs ex argentarijs. §. prohibet. ff. ď eden. id lȝ dotata a matre vl ab alia pſona de linea materna nō priuetur ſucceſſione legittime in hēditate paterna vel aſcēdētis per lineā paternam tamē ſecus diſponere videt in muliere dotata a pře vl alio aſcendēte per lineam paternā. ⁊ per cōſequēs cū dicta domina piera fuerit dotata a patre vr ꝙ ſtatutum eā apte excludat a legittima per pdicta ꝙ ⁊ ſatis videtur facere eā ſimpliciter excludendo a ſucceſſione ſeu ab hēditate cū legittima ſit portio eius in quo qs eſt ſucceſſurus ab inteſtato. l. parētibus. ⁊ l. nup. C. ď inoffi. teſta. ⁊ l. papinianus. §. quoniā aūt quarta. ff. e. ti. ⁊ in. c. Raynu. extra ď teſta. Si itaqȝ nihilo ē ſucceſſura nulla ē eius ps cū ꝙ nihil eſt non habet partem vt de ſe conſtat nō entium nulle ſunt cauſe ait phyloſophus probatur in. l. ij. ff. de vſufruc. in. l. eius qui in prouinciam verſiculo quoniā tūc. ff. ſi cer. peta. in. l. adeo. §. ꝙ ſi toto de acq. rerū dominio.

b ℂ Clarius h̄ ꝙ dictū ē pbat in eodē ſtatuto. in. §. nec etiam poſſit vbi aperte diſponit mulier dotata nō poſſit aliqđ mō aliquo petere rōne alicuius legittime ⁊c. nec ob. ſi dicat ꝙ exceptio q̄ ponit in dicto ſtatuto in verſiculo niſi dūtaxat tāqȝ in fine poſita referat ad oia pcedētia qꝛ reſpōdet ꝙ nō videt ꝙ referat niſi ad pximū reſpōſum ea ratiōe qꝛ ſcōm rñſuȝ venit aduerſatiue ad pmū qꝛ per vba illa vba ſi vo aliqua mulier ⁊c. ⁊ tamē ꝙ ſubdit in oibus ⁊ per oia deciditur in qualibȝ ſui parte put deciſio facta fuerat in pcedētibus pretereqȝ in eo ꝙ ponit in dicto verſi. niſi dūtaxat: ideo dicēdū videt ꝙ dictus verſi. niſi dūtaxat ſolū intelligat in dotata a matre vel ab aliquo aſcendēte per lineaȝ maternā vt ſic in aliquo aduerſent ſequentia precedētibus cū nō aduerſetur in aliquo alio ⁊ ſit vt verificet in aliquo nā aduerſatiue vo ⁊ hoc maxime videt tenendū qꝛ ſuadere videt ratio ꝙ potius habeat legittimam in bonis pris dotata a matre qȝ dotata a patre vel a linea paterna. Et ideo cū dicta domina Piera fuerit dotata a pře non ab aliquo de linea materna ſumus in terminis pmi capitis ſtatuti in quo ſimplr mulier repellit a ſucceſſiōe pris ⁊ ꝯſequēter ēt a legittima cuȝ cōis opi. eſſe videatur ꝙ excluſi a ſucceſſione excludātur ēt a ltia.

c ℂ Tamen his non oſtantibus contrarium puto de iure reſpondendum videlicet ꝙ dicta domina piera poſſit petere ꝙ deeſt vſqȝ ad legittimam: nā eſt aduertendum ꝙ huiuſmodi ſtatuta excludentia feminas dotatas intelliguntur in congrue dotatis prout no. Bal. in. l. ſi. C. de dotis promi. ⁊ tangit in auč. res que. C. cōmunia de leg. ⁊ idem vult. Bal. in cōſilio incip. qꝛ ſtatutū in ordine mihi ſcdo ⁊ Pau. de ca. in ꝯſi. clij. incip. reſpōſio breuiter ⁊ cōſi. cviij. incip. ſup pmo queſito. ⁊ lȝ Bal. in auč. res que in vlti. char. videat contrarium cōcludere tñ loquitur in caſu quo ſtatutū diſponat ꝙ debeat ſtare cōtēta dote ſibi data a pře: nam inter dictuȝ caſum ⁊ caſum quo ſtatutum ſimplr dicit ꝙ dotata non ſuccedat facit differentiam Bal. in. d. l. ſi. de dotis promi. item Bald. in. c. penul. extra de reſcriptis notans ſtatutum dotatam excludens verificatur etiam ſi habuerit paruam dotē maxime ſi ſtatutum fauet teſtamēto paterno loquitur ar. nō decidēdo vel dicamus ꝙ ſtatutū verificet tñ debet ſuppleri ꝯgrua dos ⁊ iſtō vult bal. i. d. l. ſi. de dotis pmi. ſubdēs ꝙ dȝ eſſe dos ꝯgrua arbitrio boni viri. ⁊ idē vult bal. in. d. cōſilio mihi. ij. incipien. qꝛ ſtatutū volēs ꝙ nō cēſeat cōgrua dos ſi eſt mior legittima vbi formaliter ad ppoſitū ſic inqt capſm de patruo ē intelligēdū eque ⁊ arbitrio boni viri. l. j. de leg. ij. ⁊. l. ſi filie de leg. iij. cū eniȝ vnica ſit puella pinguius ē dotāda ita ꝙ ſaltē hēat legittimā: nūqȝ eni bonus vir arbitrabit ꝙ legittima filie ſit auferēda que dr eo alienū ⁊ dhet iur neceſſario ⁊ nāli. l. cū rō de bo. dā. ⁊. C. ď inoffi. teſt. ſi qs in ſuo ita inqt bal. in. d. ꝯſi. q idē cōcludit in alio cōſil. mihi in ordine. cccxxiiij. incipiēte materia diuidit in duas pres: idē etiā ꝯcludit Saly. in ſua diſputatiōe q̄ incipit ſtatuto cauet dicēs ꝙ hñs arbitrari cōgruā dotē nō poterit arbitrari minus legittīa vt colligi pōt ex tex. autētice res q̄. C. cōia dele. vbi idem concludit Saly. ⁊ idē dr cōſuluiſſe Ange. in cōſil. cccx. incip. d. Gregorius ⁊ ita vidi pluries hic ꝯſultū per celeberrimum doctorem dñm Bñdictum caprā qui fuit integerrimi iudicij qui preceptor meus allegabat dicta conſilia Bal. ⁊ Saly. in. d. auč. res que. ⁊ vidi clariſſimum doc. dñm Bal. de bartho. mihi conciuem mihi patrem idē apud nurſiam conſuluiſſe qui referebat prefatū dñm Bñdictū ⁊ preclariſſimum iuris doctoreȝ dñm Joānem petrutij de nobilibus de monte ſperello přem meū obſeruandū ꝯſuluiſſe ꝙ ſi ſtatutū excludit filiam dotata ipſa poteſt petere ꝙ dos fiat ꝯgrua ⁊ ꝙ dos nō dbeat eſſe minor legittima cū eis trāſeūdo ⁊ alſs ipſe dñs Baldus ⁊ ego in cā multum ardua apud florētiam cōſulendo ꝯcluſimus in dubio alio nō dato ſequēda ſit dcā theorica pro qua facit qꝛ ſolet cōiter dici ꝙ in huiuſmodi ſtatutis dos ſuccedit loco legittime tȝ Cy. in. l. ſancimus. C. de nup. Gui. ⁊ Bal. in. l. j. ff. de iuſti. ⁊ iur. ⁊ Bal. in. l. j. ff. ſo. ma. ⁊ Saly. in auc. nouiſſima. C. de inof. teſt. ⁊ in aliqbus loc. in. l. ob ea. C. de pdijs mio. ⁊ ſumit ex dcis Dy. Bar. ⁊ alioꝝ in. l. titio centū. §. titio gño de cōdit. ⁊ demō. ſi ſuccedit loco legittime decet ꝙ in dubio cōmēſuret legittie.

d ℂ Videtur tñ predicta aduerſarij tex. ſtatuti in. d. §. nec poſſit ſed rñderi pōt ꝙ ſtātibus pdictis. ſ. ꝙ poſſit peti ſuppleri cōgruam dotē vt nō ſit minor legittima nō ppterea peti tur aliqd ratione legittime vel debiti bonoꝝ ſubſidij ſeu debiti iure nature: qꝛ ab illo iure ſunt excluſe ipſe mulies dotate: ſed petat ſuppleri cōgrua dos que nō ē legittima nec debitū iure nature: ſed iure municipali. ⁊ lȝ ſuccedat loco legittime non eſt legittima aliud enim eſt eſſe tale aliud eſt loco talis. l. mercedes. ff. de peti. hēdi. l. vſure vicē fructuum. ff. de vſur. cū ſīlibus. preterea lȝ petat ſuppleri congruā dotem priuatur legittima reſpectu aliorum: qꝛ dotata a pře vel matre excludit a legittima ſaltē eoꝝ qui ſunt de linea materna: lȝ nō dederint ipſi dotē ⁊ ſupplemētū dotis ꝯſideret habito reſpectu ad patrimonium dotātis.

e ℂ Inſuper ⁊ ſcdo ꝯſtat ꝙ iſtud ſtatutū excluſiuū filiaꝝ eſt exorbitās ſeu correctiuū iuris cōmunis vt de ſe ē notiſſimū ⁊ iura exorbitātia ſunt reſtringēda regla que a iure cōmuni exorbitāt in. vj. l. ius ſinglare. ⁊. l. ꝙ vo ꝯ de. ll. ⁊. l. ſi vero. §. de viro ſol. mři. ⁊ facere iſtas differētias inter mares ⁊ feminas reputat Juſtinian⁹ maximū viciū q̄ſi ſit accuſare naturā. l. maximū viciū. C. de lib. preteri. ⁊. l. lege. xij. tabu. C. de legi. heredi. ⁊ bal. in. l. illā C. de col. dicit ꝙ huiuſmodi ſtatutarie excluſiōes feminarū ſunt quodāmodo quedā exheredatiōes: ideo odio ſe ⁊ reſtringēde ſm eū qui. in. l. qcunqȝ. C. de ſeruis fugi. dicit ꝙ ſtatutū excludēs auū maternū pp patruum eſt odioſum odio irrationabili: ideo non excludet auiam maternam ſm eum qui ſimiliter in. l. ſi mater. C. de ſucce. edic. dicit ꝙ ſtatutum excludens matrem propter patruum non verificatur in patruo magno inter cetera: qꝛ ſtatutū eſt ſtricti iur ⁊ reſtringendum. ⁊ idem vult ibi Saly. propter odioſitatem ſtatuti ⁊ euitandum legis correctionē ſm eum: ſed magis odioſum vr excludere filiam a legittima qȝ excludere matrē: quidam enim tenēt ꝙ ſtatutum nequeat tollere legittimam filiorum prout hoc voluit Bal. in l. j. §. ius naturale de iuſti. ⁊ iur. ⁊ videtur velle Salyce. in auč. nouiſſima. C. de legi. heredi. ⁊ cōſulendo ⁊ diſputando dicitur ideȝ tenuiſſe ⁊ hoc diſputando tenuit Riccar. malū. prout refert Cy in. l. ſancimus. C. de nup.

f ℂ Sed licet ſit dubium an ſtatutū poſſit tollere legittimam filiarū tñ nō eſt dubiū quominus poſſit tollere legittimā matris prout hec dicit Ang. in cōſi. ciiij. ſm ordinem in ſomnis incipien. ſtatuto cōis burgi. nā ſm eum ſucceſſio ⁊ legittima mřis eſt de iur poſitiuo ſm eum. ⁊ ſilr Bal. in. d. §. ius nāle

vult ꝙ

vult ꝙ licet ſtatutum nequeat tollere legittimam filiorū tñ põt tollere legittimã mr̃is qꝛ illa nõ eſt de iur̃ nãli ſm̃ eū; ſi ergo ſtatutū excludens mr̃em eſt plurimū odioſum quã toforti⁹ excludens filiã preſertim a legittima ex his ꝯcludendum eſt ꝙ iſtud ſtatutū eſt reſtringẽdum hoc p̃ſuppoſito dicẽdum puto intelligi debeat dictū ſtatutum noſtrum vt nõ excludaᷓ a legittima in bonis pr̃is filia dotata etiã a pr̃e referẽdo verſi. niſi dũtaxat ad oĩa precedentia ⁊ tã ad p̃ncipiū ſtatuti ꝙ loqtur de dotata a pr̃e vel ab alio aſcendente per lineã paternã q̃ȝ ad ꝓxima loquẽtia in dotata a matre vel ab alio de linea mr̃na. Et hoc ẽt regula dicẽs ꝙ cl'a in fine poſita referri dȝ ad oĩa precedentia qñ põt. l. iij. §. ſi filius de liberis ⁊ poſthu. c. ij. requiris. ⁊ c. inquiſitioni de appel. ⁊ l. j. C. de libe. prete.

g ¶ Nec ob. nã aduerſatiue vo qꝛ nõ ſemp aduerſaᷓ probatur in cañ. qui vere. xvj. q. j. prout no. ibi. Archi. ſuper glo. j. prout ⁊ dictio aũt lȝ ſui natura ſit aduerſatiua tñ non ſemp aduerſatur: vt. l. j. §. h̃ aũt. ff. de noui ope. nunc. ⁊ no. Bar. in l. hoc amplius. §. de his aũt. ff. de dã. infec. ⁊ in eodẽ ſtatuto in. §. ſi vo patruus dictio vo nõ aduerſaᷓ p̃cedẽtibus idcirco nõ incõuenit ꝙ in hoc. §. j. dictio vo nõ ponaᷓ aduerſatiue vt ſtatutū adeo exorbitãs ⁊ odioſū minus ledat ius cõe cũ ſtatuta exorbitantia ſint vt dictū eſt. ſ. reſtringẽda vt quãtominus fieri põt ledant ius cõe ẽt ſi oporteat verba ſtatuti impropriare vt eſt tex. in. c. cum dilectus. de cõſue. prout ibi notant. d. Ant. Imo. ⁊ Panor. ⁊ ibi duplex impropriatio ꝙ verbũ electio poniᷓ improprie ꝓ cõfirmatione ⁊ ꝙ relatum ad plures eos diſpariter determinat ꝯ regulã que ſumiᷓ ex l. iam hoc iur̃. ⁊ l. lutius. ff. de vul. ⁊ pupil. ⁊ l. h̃editatē. ⁊ l. Quis. C. eo. tit. ⁊ l. ſi. C. de ſentẽtijs. ⁊ tñ vt minus legat ius cõe ⁊ minus alteri p̃iudicet verba ſtatuti impropriãtur illo tex. ſm̃ eos ita ⁊ nõ incõuenit ſi impropriaᷓ in caſu iſto dictio vero. Et ſuadeᷓ qꝛ ꝓprie ſumendo deberet aduerſari in dicto ꝙ ꝓxime ſubijciᷓ nõ in exceptione qua limitaᷓ precedens dictũ vel dicamus ꝙ iuriſlator ĩõ poſuit aduerſatiuã vero qꝛ videbaᷓ ꝙ ꝓut frater ꝯiunctus ex latere pr̃is tñ excludit ſororẽ dotatã a latere pr̃no ita videbaᷓ ꝙ dotata a matre vel ab alio ex latere mr̃is excludẽda foret a fratre vterino a ſucceſſiõe linee materne ⁊ a ſucceſſione pr̃i vel linee paterne excluderet a fratribus vtrinq; cõiunctis cuius ꝯtrium deciditᷓ in caſu ſequẽti ⁊ ſic aduerſeᷓ ei ꝙ in nũ potuiſſȝ ex deciſione p̃cedẽte ⁊ ſi qua eſt impropriatio dicti verbi vero tolleretᷓ vt minus ledat ius cõe ⁊ ne tanta exorbitantia ampliet in p̃iudiciũ mulieris que nõ mereᷓ tale p̃iudiciũ ꝑ dictũ capitulũ cũ dilect⁹. ⁊ dicta. ſ. ⁊ ne offendaᷓ theorica tradita in. d. §. ſi filius cum concor. ſ. adductis. Laus deo.

¶ Viget ſtatutũ in ciuitate fulginei ꝙ in ſucceſſiõe ab inteſtato mater nõ ſuccedat extãte patruo accidit ꝙ deceſſit pater inteſtatus quoad tutelã relicto filio ipubere relicto poſt ſe fratre ⁊ ſic patruo pupilli ⁊ vxore defuncti ⁊ ſic mr̃e ipſi⁹ pupilli vterq; affectat tutelam dicti pupilli queriᷓ ad quem ſpectat dicta tutela: an ad matrem an vero ad patruum q̃ p̃fertur matre in ſucceſſione hereditaria.

¶ Conſilium cj.

In noĩe dñi noſtri ieſu xp̃i. ¶ Licet videaᷓ p̃ma facie dicẽdũ ꝙ dictus patru⁹ p̃feraᷓ in tutela ꝓut ex forma ſtatuti p̃ferᷓ i hereditate qꝛ delatio tutele ab inteſtato regulaᷓ ſm̃ ꝙ deferᷓ ab inteſtato ſucceſſio in h̃editate. l. j. ⁊ ij. ff. de le. tut. ⁊ . §. ex his in auc. de here. ab inte. veni. ⁊ in auc. ſicut. C. de le. tut. ꝑ q̃ iura ꝓbaᷓ ꝙ q excludiᷓ a ſucceſſione inteſtati in h̃editate excludiᷓ a ſucceſſione inteſtati in tutela: ĩõ cũ hodie cognati prioris gradus excludãt ab h̃editate ab ĩteſtato agnatos vlterioris gradus: ita hodie excludũt ab inteſtato eos a tutela ꝙ nõ obſtãte ꝙ de iure antiquo ſecus eẽt ꝙ nõ erat ex alio niſi qꝛ agnati in hr̃ditate p̃ferebant cognatis ꝙ hodie eſt correctũ. ſ. qꝛ ſunt equiparati agnati ⁊ cognati in ſucceſſione hr̃ditaria auc. in ſucceſſiõe. C. de ſuis ⁊ leg. ⁊ auc. ceſſante. ⁊ auc. ſe. C. de leg. here. vñ ſumit gl. in. l. j. ff. de leg. tu. ꝙ correcta rõne. l. corrigiᷓ lex que gl. eſt ad h̃ ſingulis ꝓut dicit Imol. in. l. ſi vo. §. de viro. ff. ſol. matri. in trac. de extenſione in correctiuis.

a ¶ Et ideo Bar. in. d. l. j. de legit. tu. decidit ꝙ lȝ de iure cõi nouiſſimo pariter inuitẽtur ad tutelam cognati ⁊ agnati tñ per tex. d. §. ex his autē. tamen ſi ſtatuta excludũt cognatos a ſucceſſione h̃ditaria propter agnatos tunc ſiſt excludentur a tutela cognati ab agnatis. ⁊ ideo Bal. in conſi. ſuo incipiẽ. queritur pone ꝙ extat numero mihi. xliij. in cãu occurrenti in quo mr̃em ab hereditate dicit Barto. in. d. l. j. velle excludatur pariter mr̃em a tutela ſi excludiᷓ a ſucceſſione. ⁊ ſic vr̃ dictum Barto. trahere ad terminos nr̃os: pro quo facit tex. d. §. ex his aũt ver. his enim ſolis ſm̃ hr̃ditatis ordinem que verba importãt ꝙ matri ⁊ auie deferaᷓ tutela ſm̃ h̃ditatis ordinem: quem tex. ponderant Bar. Bal. ⁊ Ang. in. d. auc. matri. ⁊ auie vȝ Barto. ⁊ Bal. circa qõnē glo. an mater excludat auũ dicentes ꝙ ſic: qꝛ excludit eũ a ſucceſſione h̃ditatis. ⁊ Ang. adducit ꝙ pater excludat auiam: prout excludit ab hr̃ditate ⁊ dictã rationem adducit etiam Bart. in. l. ſi quis ſub ꝯditione. ff. de teſta. tu. circa precedẽtem qõnem de mr̃e ⁊ auo. Et ſic volunt ẽt ꝙ in mr̃e attendaᷓ ordo ſucceſſionis hr̃ditarie ſed ſi matri nõ deferᷓ hr̃ditas nõ põt deferri tutela ſm̃ hr̃ditatis ordinẽ vt de ſe pȝ: non enim daᷓ ordo in nõ entibus: qꝛ ſm̃ ph̃m non entiũ nulle ſunt cauſe ad hoc. l. eius qui in prouinciam v̾ſi. qñ tunc ſi cer. pe. ⁊ l. ij. ff. de vſufru. ⁊ l. adeo. §. ꝙ ſi toto. ff. de acqui. rerũ do.

b ¶ Ex his videᷓ concludendum ꝙ prout patruus vigore legis municipalis prefertur matri in ſucceſſione hr̃ditaria ita ⁊ preferatur in tutela. Nec vr̃ ꝙ habeat obſtare decretũ iudicis decernens tutelã dicte matri: qꝛ decretũ decernit adminiſtrationem tanq̃ȝ ſibi delata ſit a iure tutela ⁊ forte iudex ignorabat eſſe patruum qui excluderet mr̃em ab hr̃ditate ⁊ ſucceſſiue a tutela ſm̃ adducta. ſ. Et ſic emanauit ex falſa cã ⁊ decretum ex falſa cã emanatũ non valet. l. ſeye egreſſe. ⁊ l. tutor ſi pe. ff. de tu. ⁊ cu. dã. ab his. l. j. §. hec vba. ff. ne vis fiat ei. ⁊ l. thais ancilla. §. ſubuentũ de fideicõ. lib.

c ¶ Lȝ aũt p̃dicta reddãt rẽ nõ mediocriter dubiã. Tñ ſaluo ſemp iudicio rectius ſentiẽtis puto ꝯtriũ de iure verius. ſ. ꝙ nõ obſtãte dicto ſtatuto mater preferaᷓ in tutela. nã tex. in. d. §. ex his aũt ver. his eni ſolis: vbi expreſſe dr̃ ꝙ mater ⁊ auia ſeruãtes que ibi eis iniungiᷓ ſcȝ inter geſta renũcient alijs nuptijs. ⁊ auxilio ſenatuſcõſulti velleãi preferũtur oĩbus a latere cognatis ⁊ ibi poniᷓ verbũ cognatis large vt cõprehẽdat oẽs trãſuerſales. ⁊ ſic ẽt agnatos: nã oẽs agnati ſunt cognati: lȝ nõ ecõuerſo text. inſti. de legi. agna. tute. §. j. iuncta gl. ſup verbo cognatione. ⁊ ff. eo. tit. l. ſunt aũt agnati. ⁊ inſti. de leg. agna. ſuc. in princi. Et ꝙ in. d. verſi. his. n. ponaᷓ large probatur qꝛ. ſ. in eodẽ. §. ſunt equiparati agnati. ⁊ cognati ita ꝙ non eſt veriſimile ꝙ immediate voluerit iuriſlator inter eos facere differentiam ſcilicet ꝙ mater non excluderet agnatos ſed alios cognatos ſic.

d ¶ Nõ ⁊ clari⁹ apparet qꝛ ſubdiᷓ ꝙ ſoli tutores teſtamẽtarij eas excludũt: ideo nõ excludũt eas agnati nõ teſtamẽtarij tutores. Et ſic ille tex. clare loqtur ꝙ ſoli teſtamẽtarij p̃ferũtur matri. ⁊ auie. Itẽ ꝙ mater auia preferũtur omnibus cognatis: ideo patruus qui eſt cognatus ⁊ nõ eſt teſtamentarius non excludit matrem: ſȝ excludiᷓ a matre: itaq; ille tex. hodie excludit patruũ ꝓpter matrẽ renũciantẽ alijs nuptijs ⁊ beneficio velleãi. ⁊ ille tex. ſemper loqtur qꝛ lex ſemp loqtur. l. ariani. C. de here. ⁊ autẽticis que incipiũt hodie. Et ille tex. eſt multũ preciſus ⁊ clarus qui nõ videᷓ ꝙ deferat matri. ⁊ auie tutelã ratiõe ſucceſſiõis: ſed potius ratiõe pietatis ⁊ dilectiõis quã habet mater in filios. ⁊ auia in nepotes ꝓpter q̃ȝ lex plurimū de eis cõfidit: ꝙ ⁊ demõſtratur qꝛ mater excludit omnes collaterales a tutela vt eſt ibi text. preciſus. ⁊ qui omne dicit nihil excludit. l. iulianus. de leg. iij. c. ſolite de maior. ⁊ obediẽ. cũ concor. Sed non oẽs cognatos trãſuerſales excludit ab hereditate: qꝛ nõ excludit fr̃es vtrinq; coniunctos: nec eorū filios in auc̃. defuncto. C. tertullianũ. ⁊ in auc̃. vt fratrum ſi ij in rubro ⁊ nigro. Et ſi eas preciſe voluiſſe admittere quatenus ſuccedebant ſatis erat eas admittere iuxta hereditatis ordinem: prout ⁊ ceteros agnatos ⁊ cognatos. ſ. eo. §. tutelam ſimpliciter detulerat fruſtra ſubderetur ꝙ preponuntur omnibus a latere cognatis ſi demum illis quibus prefertur ſm̃ hr̃ditatis ordinem itē fruſtra ꝙ ſoli teſtamẽtarij eas excludunt.

e ¶ Quare dici poteſt ꝙ eis defertur ſm̃ hereditas ordinem inter ſeipſos aſcendentes. nam mater prefertur auie ⁊ auo ſaltem materno: ſed tranſuerſales omnino excludanᷓ: ſunt enim magis clara ⁊ magis preciſa verba excludẽtia cognatos ꝙ verba eas excludẽtia ſi non ſuccedunt in hereditate ſeu nõ verificatur in eis ordo hereditatis attento ꝙ dictio ſcd̃m non facit conditionem prout dicunt Bar. Bal. ⁊ Rapha. fulgo. in. l. eum qui. §. iulianus. ff. de conſti. pec. per

tex.ibi:⁊ facit.c.abbate de ṽb.ſignf. Ideõ ſi ꝓmiſi tibi darẽ
quolibet anno vnã librã pipis ſm qḋ mei anteceſſores de-
derũt:lʒ non appareat ꝙ mei anteceſſores dederint: tñ ego
dare debeo ꝓut dicit bal.in.d.l.eũ qui.§.iuſ.p illũ text. ſed
ſimpſr teneor.dicit ibi bar.⁊ ſic ẽt ſi anteceſſores nõ dede-
rint ⁊ ad hoc facit ille tex.⁊ alia adducta ibi p Bart. ⁊ ad ħ
tendit illa rõ ꝙ nõ facit ꝯditionẽ quã põderãt ibi doc. Ita
in ꝓpoſito illa ṽba ſm hẽditatis ordinẽ nõ faciãt ꝯditionẽ
ꝙ ita demũ admittanſ ad tutelã ſi hẽditas eis deferaſ: ṽba
enĩ ad id nõ artãt p.ſ. ꝓxime dcã. Sʒ bñ artant verba illa
ꝙ ipſe mr̃ ⁊ auia ꝓponanſ in tutela oib⁹ a latere cognatis.

f ¶ Dicẽdũ eſt itaqꝫ ꝙ ordo ſucceſſiõis ſeruaſ inter matrẽ.⁊
auiã: ꝓut ⁊ declarat gl.in corpore ſup dicta ṽba vł ꝓut dixi
inter aſcẽdẽtes.⁊ ſic ordo ſucceſſionis attẽdaſ inter eos q a
tutela non excluduntur non conſideratis his qui a tutela re-
pelluntur: prout alñs ſimilis expoſitio. ⁊ interpetratio eſt
adhibẽda ponamus pupillũ hñe ſororẽ vtrinqꝫ ꝯiunctã vel
matrẽ trãſeuntẽ ad ſcḋas nuptias ⁊ fratrẽ ꝯſanguineum vł
vterinũ vł patruũ lʒ frater vterinus vł ꝯſanguineus ab hẽ-
ditate excludanſ p auc.ceſſante.C.de leg.here.⁊.l.ij.in pñc.
⁊.§.hẽditas.ff.de ſu.⁊ leg.⁊ tñ ad tutelã admittunſ.l.j.§.in-
terdũ.ff.de leg.tu. Et tñ in pñ.dr ꝙ tutela deferſ his q ad-
mittunſ ad hẽditatẽ ⁊ in.d.§.ex his aũt in pñ.dr ꝙ ꝓut.ſ.
eo.ti.diſpoſitũ eſt in hẽditate decidẽdũ eſt in tutela.ſ. ꝙ ad
tutelã admittunſ q ad hẽditatẽ ita ꝙ ẽ ſenſus ꝙ admittunſ
ſm ordinẽʒ ſucceſſiõis dũmodo ꝓores in ſucceſſiõe ſint alñs
habiles ⁊ aliqua lex eos nõ repellat:vt ſubdiſ in eodẽ.§.ex
his aũt ver.ħ aũt dicimus ibi nulla lege ꝓhibeanſ ⁊c. nam
tũc admittunſ ẽt alij q nõ ſuccedũt:ſʒ patruus ⁊ alij agnati
vel cognati trãſuerſales p eãdẽ legẽ repellunſ extãte matre
vel auia volentibus admitti ad tutelam:ideo nõ curaſ ſi ma-
ter non ſuccedit quia excluſa a ſtatuto.

g ¶ Et hanc partem.firmat Bal.lʒ alia rõne in conſilio mihi
xliij.incip.queriſ pone ꝙ extat auia in fine ꝯſilij.idẽ firmat
Saly.in.d.auc.matri.⁊ auie.in.ix.q. vbi concludit ꝙ lʒ vi-
deatur ꝙ mater excludaſ a tutela: ꝓut ab hereditate per.d.
auc.ſicut.Tamen ꝯtrium putat.ſ.ꝙ mater preferaſ qꝛ nõ pre-
fertur mater de iure cõi:eo qꝛ preferatur in hẽditate: ſed qꝛ
mater ꝙ pater qꝛ de iure cõi antiquo deferebaſ ei hẽditas
per ſenatuſconſultum tertu. ⁊ tñ non deferebaſ tutela extã-
tibus legitimis tutoribus.l.ij.eo.ti.C.quando mu.tu.offi.
fun.poteſt. Itẽ hoc ꝑʒ de iure autẽticorũʒ:qꝛ mater demũ
ſi vult admittiſ non cõpelliſ:vbi qui admittiſ qꝛ hereditas
deferſ cogitur inuitus ſubire tutelã: iõ eius tutela eſt irre-
gularis.⁊ extraordinaria . ⁊ in ea nõ habet locum regula.d.
auc.ſicut ſm eum:vel vltra eum locum hʒ quando concur-
rit cum aſcendẽtibus per.d.ſ.⁊ iſto caſu locũ hñt que in cõ-
trariũ adducta ſunt.ſ.dicere Bar.Bal.⁊ Ang.p tex.d.§.ex
his ver.his.enim ſoſ ibi ſm hẽditatis ordinem. Nõ aũt qñ
cõcurreret in tutela cũ trãſuerſalibus qui ſimpſr ⁊ abſolute
ibidẽ excluduntſ a matre ⁊ auia:ꝓut ⁊.ſ.deductũ eſt.

h ¶ Remanet itaqꝫ cõcluſio ꝙ lʒ mater excludaſ a patruo in
hereditate:tamẽ ipſa prefertur patruo in tutela. Nec ob.qḋ
notat Bar.in.l.j.C.de legi.tu.qꝛ non loqtur in tutela irre-
gulari que deferſ matri : ſed loquiſ in tutela regulari q̃ de-
fertur ratione ſucceſſionis loqtur.n. in agnatis ⁊ cognatis
⁊ fundat ſe per illũ tex.qui in eis loquiſ ⁊ tutela predicta re-
gulari : nos ṽo loquimur in tutela anormala in qua cadunt
iam dicta:prout ⁊ inter predictas tutelas facit in hoc dñiam
Saly.vt patet ex iam dictis. Laus deo.

¶ Donatarius promiſit donãtẽ defendere cõtra quoſcũqꝫ
volẽtes moleſtare eũ contra ius ⁊ iuſtitiam ⁊ eidẽ in oĩbus
neceſſitatibus preſtare auxiliũ cõſi. ⁊ fauorẽ nunqꝫ fuit in-
timata aliqua moleſtia vel neceſſitas : an mortuo donatore
poſſint res donate poſt eius mortem peti.

¶ Conſilium ciij.

I N nomine dñi noſtri

l Ieſu xpi. ¶ Licet claram arbitror ⁊ bene ⁊
egregie deciſam ꝓmum ⁊ ꝑncipale ꝯſultatio-
nes queſitum per famoſiſſimum.U.I.doct.
dñm Pe.de vbal.patrem ⁊ dñm meum qui dominus Pe.
cõſuluit ꝙ agere poteſt:qꝛ ex quo nõ potuit defendere ad-
ſus moleſtiam contra ius ſi non fuerũt moleſtati nec ſubue-
nirẽ in neceſſitatibus ſi neceſſitates nõ affuerunt. Et ſi fue-
runt ſatis eſt ꝙ ignorauerũt que ignorantia preſumiſ in fa-

cto alieno.⁊ dicit ꝙ debuit moneri.⁊ qꝛ nõ fuit monit⁹ nõ
dʒ donatio irritari:qꝛ modũ non ſeruauerit: facit.l.emptor
C.de euic.⁊.c.ſi vẽditori de emp.⁊ vẽ.⁊ qḋ dicit Bald.in.l.
libera quedã Theodora.C.de ſen. q dicit ꝙ vbicunqꝫ quis
vult habere regreſſum ꝯ aliũ quicũqꝫ ꝯtus ſit dʒ denũcia-
re auctori ꝙ veniat ad cãm. Adeo ꝙ de ſola ſubſcriptiõe re-
quiſitus poſſem ſine nota aliqua ad ſubſcriptionẽ ſimplicẽ
deuenire:tñ ne in accurate videar ad eã cõdeſcẽdere aliqua
ſubnectã ad ꝯfirmationẽ. Et ꝓmo adduco ꝙ nedũ ꝯtus no-
minatus ꝓut eſt donatio ſaltẽ ſtipulatione vallatus ꝓut eſt
donatio iſta:ſed ẽt ꝯtus innominati nõ viciantſ ex cã modi
non impleti ſeu cauſe nõ ſequute niſi interuenerit meritis
vel culpa habẽtis implere iſte eſt tex.in.l.pecuniã.C.de ꝯdi.
ob cau.ꝓut ibi volũt Bar.Bal.⁊ doc.communiter ꝙ ⁊ vo-
lunt Bar.Bal.⁊ Saly.in.l.ſi pecuniam in prin.e.ti.⁊ ſatis
probatur per tex.e.l.§.ſed ſi accepit.⁊.§§.ſe. Ex capite autẽ
penitentie bene reuocatur ſi cã vel modus caſu deficit dũ-
modo res ſit integra vt aduerſarius non ſit in dãno ꝓpter
contractum:nam tunc penitentia non reuocatur cõtractus
innominatus niſi damnum reſarciatur:vt.d.l.ſi pecuniaʒ in
prin.⁊.d.§.ſed ſi accepit.⁊.§§.ſeq.

b ¶ Pnia aũt nõ hʒ locũ in ꝯtu donationis: lʒ ſiat ob cãm
l.ariſto.de dona.⁊ tãgit Pon.in.d.l.ſi pecuniã in pñ.ad in-
tellectũ.l.ſi ego.§.j.de iure do.ad qḋ ẽt.c.vex de condi.app.
maxime interueniẽte ſtipulatiõe q̃ clariſſime ẽ ꝯct⁹ noiat⁹
cũ in ꝯtrib⁹ noiatis nõ ſit locus pnie.l.ſicut.C.de ac. ⁊ ob.
ẽ maxime cuʒ adijciaſ cſa ꝙ irreuocabiliter donat. Acce-dat
ad ꝓdicta ꝙ modus deficiẽs p caſuʒ hr̃ ꝓ ipleto.l. ſi fund⁹
p fideicõmiſſuʒ.§.iulian⁹ de leg.j.⁊.l.lutius.§.qſqs de leg.
ij.⁊.l.pater fili⁹.§.tuſculanus de le.iij.⁊ not.gl.i ſi.i rubrica
de ꝯdi.⁊ demõ.⁊ idẽ in effectu volũt Cy.⁊ bal.in.d.§. iulia-
nus.⁊ Dy.in.l.titio cẽtũ.§.titio gño de ꝯdi.⁊ demõ. dicen-
tes ꝙ in dubio modus cẽſeſ eẽ cã ipulſiua:iõ eius defectus
nõ viciat ſm bar. Ang.⁊ Imo.in.d.§.iulia. In caſu aũt no-
ſtro dña Camilla nõ fuit mota ad donandũ ſolũ ꝓp dictas
cãs:ſed ẽt pro magno amore ⁊c.⁊ pro bonis meritis ⁊ ſerui-
tijs prout expꝛimiſ in inſtrumento donationis.⁊ ſic ſumus
in terminis in qbus modus vel cã contractus nõ fuit ſola:
iõ defect⁹ modi vel cãe ꝯtus ſine mora vel culpa ꝯhentis
nõ nocet ei qui habebat implere ſm dictam theoricam.

c ¶ Et lʒ iura.ſ.adducta loquanſ in relictis in vltima volũ-
tate:tñ ꝓcedũt ẽt in ꝯtrib⁹:qꝛ de vltia volũtate ad ꝯtũ ꝓ-
cedit:ar.l.ſi ex legati cã.⁊.l.ita ſtipulat⁹.ṽ.ſabin⁹ de ṽb.ob.
l.ſeruũ filij.§.eũ q cyrographũ de leg.j. Et ꝓbaſ in ꝯtrib⁹
in.d.l.pecuniã.⁊ alijs iurib⁹ ſupius adducti.⁊ facit.l.j.C.ḋ
dona.q̃ ſub modo vbi tex.ꝙ reuocaſ donatũ ſi donatarius
noluit modũ iplere ⁊ ſic ſi per eũ ſtetit: ergo a ꝯtrio ſenſu ſi
alñs defecit modus q̃ꝫ qꝛ donatarius noluerit nõ reuocatur
ꝙ donatũ fuit: ⁊ in ꝯtribus reciprocis videmus ꝙ ſi vnus
ſine culpa ſua nõ impleuit nec poteſt implere liberaſ ⁊ age-
re põt.l.ꝙ ſept.§.ſi res.ff.de ꝯhen.emp.⁊ no.doc.in.l.cuʒ
fundus.§.ſeruũ tuũ iprudẽs pro rõne illius tex.ff.ſi cer.pe.

d ¶ Cũ itaqꝫ nõ ſteterit ħ caſu per donatariuʒ ſi non defen-
didit ⁊ nõ ꝓſtitit auxiliũ in neceſſitatibus ⁊c. qꝛ nõ potuit
cũ defecerint moleſtie ⁊ neceſſitates. Nõ eſt qd ſibi iputeſ:
iõ nõ ꝓpterea iſiciſ donatio. Et ſiſr ſi moleſtati fuiſſent ꝯ-
ius vł habuiſſent neceſſitates ⁊ nõ fuiſſent donatario noti-
ficate nõ ẽ ei imputãdũ:qꝛ iuſta ẽ ignorãtia in facto alieno:
prout ⁊ dicit dñs cõſulẽs.⁊ ignorãtia preſumiſ regula pre-
ſumitur ignorantia in.vj.⁊ in.l.verius.ff.de probatio. maxi-
me attenta abſentia donatarij. Potius eſt imputanduʒ do-
natrici quare non intimauit:defectus ergo cauſe ꝓpter quã
fuit facta donatio ſi fuit cõtingit abſqꝫ mora vel culpa dona-
tarij.ſed eſt aſcribendus caſu ignorantie vel culpa nõ notifi-
cãtis.ideo ei nõ nocet per ſupradicta. Laus deo.

¶ Pactum factũ debitori ꝑncipaliter obligato.an ⁊ qñ ex-
tendaſ ad interceſſorem ſeu expromiſſorẽ ipſius.

¶ Conſilium ciiij.

I N noie dñi noſtri ieſu

chriſti. ¶ Uiſis atteſtationibus quorundaʒ
teſtium examinatorum in cauſa depoſiti ver-
tente inter Nicolam dominici agentem ⁊ pe-
rum ⁊ palmeriam conuentos ⁊ exceptioni-
bus pro parte conuentorum oppoſitas contra petitionem
executionis dicti depoſiti.

a ¶ Uidetur

a ¶ Videt̄ prima facie dicēdū q̄ dicti cōuēti foueāt iuſtitiā: nā videtur ꝓbari p tres teſtes q̄ dñicus auctor dicti Nicole agētis ⁊ originari⁹ creditor Nicole berardi pro quo vīr interceſſiſſe dicti perus ⁊ palmeria ꝯuenit cū dcō dño Nicola principali debitore q̄ de integra ſumma nō teneretur ſoluere niſi duos flore. annuatim. ⁊ ſic ſup reſiduo vī emanaſſe pactū de nō petēdo. Pactū aūt de non petēdo interpoſitū cū ꝑncipali ꝓdeſt interceſſori. l. ⁊ heredi. §. fi. in. fi. ⁊ l. fideiuſſoris. §. fi. ⁊ l. q̄ dictū. ff. de pac. ⁊ lʒ loquātur in reo principali ⁊ fideiuſſore ⁊ dicti perus ⁊ palmeria nō fuerint ꝓprie fideiuſſores cū ſint depoſitarij: tñ q: interceſſerūt ꝓ dicta oblōne dicti Nicole debitoris ⁊ veriſilr ad eius inſtātiā ⁊ ſui ꝯtēplatione. Et ſi de eorū pecunia ſoluerēt hērent regreſſum aduerſus dictū Nicolā: ideo vī eadē rō que in fideiuſſore. Nō enim ē rō q̄ pactū ꝑncipalis ꝓſit fideiuſſori: q: ſit fideiuſſor: pʒ q: idē in alijs. l. idē in duobus. ⁊ in. l. ſʒ. ⁊ ſi fideiuſſor de pact. ſed rō eſt q: intereſt paciſcentis ne ab alio petatur eo caſu quo ille alius eſt habiturus regreſſum aduerſus ipſum paciſcentē vel alr eſſet paciſcenti dānoſum q̄ ab illo alio peteret: ⁊ ſic ē tex. in. d. l. ⁊ hēdi. §. in his. ⁊ eſt rō. d. l. ſʒ. ⁊ ſi fideiuſſit. ⁊ d. l. idem in duobus. Et ideo gnālr prodeſt alteri pactū de nō petēdo quotiēs paciſcentis intereſt q̄ proſit vt gnāliter ꝓbat tex. in. d. §. in his. ⁊ vbi nō intereſt paciſcentis q̄ alteri ꝓſit nō prodeſt etiam fideiuſſori vt eſt expreſſum in. d. l. q̄ dictum.

b ¶ Et ideo ꝯcludendū q̄ dicti ꝯuenti habeant exceptionē pacti quā oppoſuerūt lʒ ipſi nō ꝯuenerit. Nec refert ſi dñicus nō ꝯuenit q̄ eius heredes nō petent: q: exceptio pacti ⁊ alie exceptiones regulariter trāſeunt nō ſolum aduerſus vniuerſalē ſucceſſorē vt in heredē qui cenſet eadē ꝑſona cū defuncto in auc. de iureiurā. a mo. pre. in prin. ⁊ ſuccedit actiue ⁊ paſſiue in vniuerſū ius defuncti niſi pactū ſit perſonale q̄ in dubio nō preſumit vt hr̄ in. l. iuriſgen. §. pactorum. ⁊ l. q̄ in futurum. ff. de pactis.

c ¶ His tñ nō obſtantibus ꝯrium arbitror de iure rñdendū vʒ q̄ dictus perus ⁊ palmeria rei ꝯuenti nequeant ſe tueri dcā exceptione pacti cōuenti ex pluribus ⁊ primo q: dicta cōuentio nō vī plene ꝓbata: lʒ eniʒ tres teſtes ſuper ea deponant tñ nō vīr cōteſtes nō ſoluʒ. n. variāt in verbis: ſed ēt in ſubſtantia: nā capiēdo dcm̄ dñici antonij primi teſtis ipſe deponit q̄ dictus dñicus auctor dicti nicole actoris dixit dicto nicole reo cōuento recouerame de queſti dinari cū prius requireret euʒ vt ſibi ſolueret ſubiungendo e vedi ſe me poi dare qualche fiorino e io te faro che nō pagherai ſe nō doi fiorini lāno: e nō voglio ſe nō doi fiorini da te. ⁊ q̄ nicola his auditis numerauit nonnullos groſſos: ita q̄ iſte teſtis deponit de ꝓmiſſiōe dñici ꝯditionali facta añ numerationē: alij aūt duo teſtes deponunt de ꝯuentione facta poſt numerationē: q: deponūt q̄ dictus nicola ſoluerat: q: deponūt q̄ ad dictā cōuētionē deuenerunt eo q: dictus Nicola ſoluerat ⁊c. Itaqʒ ꝯſtat q̄ deponūt ð diuerſis actibus itaqʒ dictus dñicus primus teſtis eſt in hoc vnicus: iō nihil probat. l. iuriſiur. C. de teſt. ⁊ c. tā lrīs ex̄. e. ti. cū cōcor. alij autē duo teſtes ſilr nō cōcordāt obmitto q̄ loquunt̄ referendo verba loquentium nō cōformis iuxta no. per. d. Ant. ⁊ Panor. in. c. nihil de ver. ſig. nō inſiſto q: nō in h̄ facio magnum fundamentū. Itē vnus deponit q̄ cōuentio emanauit ſuper debito: pro quo fideiuſſerūt domina palmeria ⁊ perus alius ſuper debito q̄ tenentur ſoluere domina palmeria ⁊ perus rōne depoſiti. Et poſſibile eſt ꝙ fuerint plura debita in vno fideiuſſerint ⁊ in alio fuerint depoſitarij. Et verba teſtiū diuerſitatē inducūt: iō nō vident̄ ꝯteſtes ſup debito pro quo conuentio emanauit. ⁊ ſic nō ſunt cōteſtes q̄ conuentio ſuper iſto debito pro quo agitur emanauit.

d ¶ Accedat quod no. inquit Bal. in. l. edicto. C. de edic. diui adria. tol. xij. oppoſi. col. xij. ⁊ in. c. bone de elec. dicens q̄ prout non probant teſtes ſingulares ⁊ ita non probant teſtes qui poſſunt eſſe ſingulares ⁊ cōteſtes allegat can. Nihilominus. iij. q. xcj. no. Bar. in. l. celſus de vſuca. ſm eum. ⁊ maxime cū non appareat q̄ ꝓ vno tm̄ debito tenerentur dicti palmeria ⁊ perus. Nec fuit id articulatuʒ accedat q̄ hr̄ in. c. cum Joannes heremitta de fide inſtrumen. ⁊ in. l. quinquaginta. ff. de ꝓba. variant etiam in alio: q: Joannes thomas deponit ſuper conentione affirmatiua: q: dixerunt q̄ erant contenti q̄ Nicola daret duos florenos ānuatiʒ ⁊ nō deponit q̄ nō teneretur dare plures: ſed Dominicus conſtantij alius teſtis deponit q̄ conuenerunt q̄ dictus Dominicus poggi reciperet quolibet anno duos flore. profecto potuerunt interuenire duo pacta vnū Nicola daret duos florenos annuos. Aliud q̄ dominicus reciperet ex primo pacto oritur actio contra Nicolā vt daret ex ſecundo ſecus attento q̄ illa verba volebat Dominicus recipere nō dirigguntur ad obligandū Nicolam: ſed artandum Dominicuʒ ad accipiendū: cū alr̄ nō teneret̄ recipere particulares ſolutiones. l. tutor. §. lucius de vſur. ⁊ habet̄ in. l. quidā extimauerunt. ff. ſi cer. pet. Ex hoc euidenter demonſtratur diuerſus rei finis in vna depoſitione q̄ȝ in altera. Itē ex primo pacto nō erat dominicus obligatus recipere ex ſecūdo ſic ex quo cōuenit q̄ reciperet. ⁊ lʒ tacite poſſet elici ex primo pacto q̄ nō teneret̄ ad plus: q: qui de vno dicit de alio vī negare ꝑ iura vulgaria. Tñ hoc non cadit in ſenſum teſti: ſed iudicio intellectus capitur q̄ nō pertinet ad teſtem per ea que habentur in. l. ſolam. ⁊ in. l. teſtiū. C. de teſti. ⁊ per Inn. ⁊ alios in. c. cū cauſam que extra eo. ti. ⁊ Bart. in. l. qui teſtamento §. fi. ff. de teſta. Preterea in pacto ſuper quo deponit nō hʒ cōteſtem: ideo non probatur illud pactū: ideo nō pōt elici ex eo ꝯtrius ſenſus cū paria ſint nō fuiſſe illud pactū vel nō apparere ſeu nō probari: arg. l. duo ſunt titij. ff. de teſta. tu. ⁊ l. ſi fuerit de re. du. ⁊ l. in lege. ff. de ꝯhen. emp. cuʒ concor.

e ¶ Dato autē q̄ probaret̄ tale pactū q̄ vltra duos aureos nō teneret̄ dictus Nicola ſeu dict⁹ Dñicus nō peteret nō vī q̄ tale pactū iuuare dictos depoſitarios: q: ſi ipſi depoſitarij habebant in depoſitū pecuniā dicti Nicole debitoris nō intererat Nicole q̄ illos nō exigeret dñicus ab eis. Naʒ ſi Dñicus eam pecuniā exigeret dicti depoſitarij nō haberent regreſſum ꝯtra Nicolā cū foret pecunia ipſius Nicole ⁊ vbi qui ſuper alterius debito intercedit cōuentus nō hʒ regreſſum aduerſus principalē debitorē nō prodeſt ſibi pactū de nō petendo factū principali debito. d. l. q̄ pactū. ⁊ lʒ principalis nō poſſet exigi interim pro tota ſumma: tamen depoſitarij nō tenerentur reddere deponenti ne euenientecaſu ipſi haberent ſoluere creditori de eorū ꝓpria pecunia ſi debitor nō ſolueret. Ita q̄ nō vī ſua intereſſe q̄ ſua pecunia depoſitata nō ſoluat̄. ⁊ ſi dicat̄ forte illi depoſitarij non habuerunt vere pecuniā a Nicola quaʒ cōfeſſi fuerunt habuiſſe in depoſitum: quo caſu depoſitarij exacti haberent regreſſum aduerſus ipſum Nicolā principalē debitorē: ideo cōpeteret eis exceptio pacti: reſpondet̄ q̄ ſi hoc cōſtaret. ſ. q̄ pecunia non fuiſſet depoſita per dictum Nicolam iſtud procederet: ſed nō conſtat immo nec reperio in actis ad me tranſmiſſis q̄ allegetur. Et cuʒ id ſit fundamentū excipientiū debent allegare. ⁊ ꝓbare. l. in exceptionibus. ff. de ꝓba. ⁊ arg. l. j. ⁊ q̄ ibi per Bar. ff. de excep. Nō tamen vidi inſtrumentū depoſiti nec omnia acta cauſe: ex quibus poſſet hoc medium corroborari vel forte aufugi.

f ¶ Inſup vī q̄ dictū pactū nō iuuaret ēt Nicolā paciſcentē. Nam ꝯuentio illa emanauit vt dictus Nicola ſolueret partem pecunie quaʒ debebat vel q: eam ſoluerat. Et ſic vt faceret vel q: fecit id ad qđ tenebatur. Et ideo videtur q̄ ex turpi cauſa emanauerit per tex. in. l. iiij. §. fi. ⁊ l. fi. ff. de condi. ob tur. cau. Ideo videtur pactuʒ inefficax per dicta iura ſi re vera dictus Nicola erat debitor in ea quantitate quam ſoluit. Ex quibus omnibus cōcludo q̄ dicti depoſitarij nō poſſunt ſe tueri dicta exceptione pacti nō obſtantibus adductis in contrarium. Que ſatis apparent ſublata per adducta. ſ. pro hac parte. Laus deo.

¶ Spurio relictum factum a patre habente legitimum filium cui cedat ſi pro non ſcripto habetur ⁊ minoris donatio facta cum iuramento quando valet.

¶ Conſilium. ciiij.

REpetito diuino numine ieſu xpi. ¶ Placet mihi Petrophilippo de corneo cōcluſio ſupraſacta per excellentes iuris doctores dominum Sepulchruʒ ⁊ dominū Mariottum fratres boñ. ſcilicet q̄ dicti filij ⁊ heredes dicti Joannis nō habeant ius repetendi dictam dimidiam donatā per iura ⁊ rationes plene ⁊ egregie adductas per dominos ſupraſcriptos conſulentes: nec eſt neceſſe diſcutere an dicta inſtitutio facta de rege francorum ⁊ facultas adminiſtrandi dimidiam hereditatis relictā dicto regi. Quoniam autem dicta inſtitutio valet. ⁊ tunc dicti heredes Joannis nullum ius habent niſi in ſola dimidia quam ipſi habent penes ſe. Quoniā inſtitutio eorū auctoris non

ſtabiſ tūc niſi ad dimidiam aut nō valet tanꝙ̄ facta in fraudem legis iuxta.l.non dubiū.C.de.ll.ꝛ.l.ꝯ.legem.ꝛ.l.fraus legi.ff.e.ti. ꝛ tūc aut deuoluiſ in fiſcū quaſi tacite ꝛ clā cenſeaſ relicta ſpurio ſiue deuoluaſ ad perſonas noīatas in.l.j.C.de na.li.ꝛ tunc nō pertinet ad ipſos agentes :q2 nō poſſunt niti ex iure tertiꝫ niſi velint niti: ex eo q2 eoꝝ auctor ſit ille cui h3 deferri vigore illius.l. ſed non iuuantur hoc capite:q2 ꝓut dicit dictus.d. Sepulchꝛus primus conſulens poſt negligentiam duoꝝ mēſium deuoluiſ in fiſcū.ꝛ aut illa dimidia deuoluta fuit ad dictū Joannem per ius accreſcendi :ex eo q2 inſtō facta de rege fuerit pro nō ſcripta ꝓut arbitroꝛ ꝓut pſupponiſ per dictos hr̄des Joānis .ꝛ tūc placet ꝙ ſibi ꝓiudicauerit Joānes ꝑ donationē3 iuratā :maxie cū curſu tāti tpis :nā ꝓut dicūt dn̄i ꝯſulētes ſi allegaſ nullitas donatiōis ꝑꝑ minorē etatē cū minores nō poſſint alienare bona immobilia niſi ex cauſa dotis vel ſimili. ꝛ tūc cū decreto iudicis.l.ob es.ꝛ per totum titulum.C.de pre.mi.ꝛ l.j.ꝛ.per totum.ff.eod. titu. Et in donatione fruſtra decretum interponitur.l.fi.C.ſi maioꝛ fac.

a ¶ Sed his defectibus ſuppleſ per iuramentū interpoſitū ſup obſeruātia ꝯctus ꝑ auc.ſa.pu.C. ſi aduer.ven.ꝓut ꝛ tāgunt dn̄i cōſulētes ꝛ eſt clariſſimū. Item militat prouiſio.d.l.fi.in.fi.C.ſi maioꝛ.fac. Itē allegari pōt ꝙ cenſeanſ in fraudem legis per interpoſitā3 bona pſna deuoluta in ſpurium ꝙ iura ꝓhibent per.l.j.ꝛ facit.l.iij.C. de natu.lib. Et ꝯctus reprobatus odio eius cui iuraſ nō firmetur iuramēto vt in c.ſignificante ex̄ de pig. ꝛ per Bar.in.l.ſi qs ꝑ eo.ff.de fide iuſ.ꝛ doct.in.d.auc.ſacramenta pue.ꝛ in.c.cum contingat de iureiuran. ad qd̄ reſpondetur in conſilio.

b ¶ Et addo ꝙ hoc nō pōt allegari per donātē3 :q2 detegeret fraude3 ꝛ turpitudinē ſuā.C.de reuo.dona.l.cū ꝯfitearis ꝛ C.de trāſa.l.tranſactiōe finita.ꝛ.l.filios.C.de reuo.his que in frau.credi. Nec heres poteſt allegare fraudem ſui auctoris l.ſi creditoꝛibus. C.de ſer.pig.dato. Nec pōt heres venire ꝯtra fcm̄ ſuū vel ſui auctoris: l3 de ſe ſit inefficax ꝓut ꝑ dcā iura ꝛ plura q̄ allegat dicit gl.i.d.l.ſi creditoꝛibus. Et maxie ſi ꝯhens iurat nō venire ꝯ eu3 tale iuramētū ſeruari poſſit ſine diſpendio ſalutis eterne :iō ſeruādu3.d.c.cū ꝯtingat de iureiur.ꝛ.c.q̄uis de pac.in.vi.maxie q2 iura nō fauet donāti in fraude3 legis ſpurio ꝙ ipſe repetat: ſed fauet fiſco vel tertiis pſonis de qbus in .d.l.j. de na.lib. Inter quas nō d3 ꝯnumerari fraudem committens vel eius heredes per.d.l. ſi creditoꝛibus cum ſua glo.ꝛ.d.l.cum confitearis cu3 ſimi.

c ¶ Itē poteſt allegari ꝙ ipſe fuit prohibitus a teſtatoꝛe alienare non ſeruata certa foꝛma que foꝛma nō fuit obſeruata: ſed alienatio ꝓhibita a teſtatoꝛe facta non valet: vt per glo. in.l.fi.C.de rebus alie.non alie.ꝛ per Bart. in.l.ea lege.C. de condi.ob cauſam.ꝛ in.l.filiuſfami.§. diui de lega.j.ꝛ per Dyn. in.l.pater.§.iulius agrippa.de lega.iij.q2 dato ꝙ non valeat non poteſt impugnari per alienante3 qui fecit cōtra prohibitionem per no.in.d.l. ſi creditoꝛibus cu3 ſi.maxime cum ſibi ſit adiecta pena : itaq3 non debet iuuari premio facultatis repetendi ꝙ donauit cum pena non preſtet immunitatem ſeu premium.l.relegatoꝛum de interdi.ꝛ.releg.ꝛ maxime cum promiſerit nō venire contra ꝛ iurauerit ꝛ tale pactum non eſt a teſtatoꝛe pꝛohibitum :ideo eſt ſeruandū per d.c.cum contingat in fi. Stant eni3 hec ſiſ ꝙ alienatio non valeat. ꝛ tñ alienans nō poſſit venire ꝯ nil repugnat:pꝛout ſi tu tenes rem meam ꝛ ego pꝛomitto illā non petere non transfero in te dominium:q2 pactum ad id non tendit.ꝛ facit.l.ſi pꝛo fundo.ꝛ que ibi per docto.C.de tranſacti. Et tamen nemo dubitaret quominus teneatur paciſcens ꝛ heredes ſui illud pactu3 ſeruare: ideo licet pꝛohibitio teſtatoꝛis impediret dominij tranſlationem nō propterea viciatur pactum alienantis ꝙ non patet ꝛ non veniet contra . ꝛ maxime iuramento vallatum.

d ¶ Inſup iuuaſ pſcriptione tanti tpis ſaltē ſi non habebat notitiā dicte ꝓhibitiōis teſtamētarie:q2 tūc cenſereſ eſſe in bonaſi:le cū debuerit credere ꝙ alienatio valuerit propter iuramētum per ia3 dicta:itaq3 ex his breuibus ꝛ alijs ſerioſius dictis per dominos ꝯſulentes cōcludo ꝙ dictus donatarius ſit tutus aduerſus donāte3 ꝛ eius hr̄des. Laus deo.

¶ Pꝛobatio ꝙ duo magiſtri ſutoꝛes lucrati fuerint quolibet anno.cl.duca.an ſit ſufficiens ſi duo garzoni apothece in cauſa ſcientie dicunt ꝙ viderūt ꝛ fuerunt preſentes. ꝛ ſic per ſenſum coꝛpoꝛis vel an requiratur iudiciu3 intellectus duoꝛum magiſtroꝛum.

¶ Conſilium. cv.

In nomine dn̄i noſtri Jeſu xpi. ¶ Viſis atteſtationibus nonnulloꝝ teſtiū examinatoꝝ in cā ventillata cora3 arbitris inter filios magiſtri Simonis ſutoris de fano:v3 Franciſcu3 ꝛ Joannē ex vna parte agentē ꝛ bartholomeum ex altera parte cōuentū ſeu inter eoꝝ ꝓcuratores. Et maxime atteſtationibus magiſtri archangeli ꝛ Stephani quoꝝ dicta magis fauent actoꝛibus q̄ dicta alioꝝ. Et longe diſtant a dictis alioꝝ. Et viſa petitione ꝛ ſnīa lata ꝑ dictos arbitros de cōcoꝛdia partiu3 ꝓut in ea aſſeriſ ꝛ acceptatione facta de dicta ſnīa ſeu laudo per ꝓcuratorē dicti bartholomei adulti ſeu actoꝛem ſeu curatricis: queriſ an dicte atteſtationes adeo aſtringerēt ꝙ debuerit ꝯ dictū bartholomeū ferri laudū ꝓnūtiatū fuiſſe an dicta cōcoꝛdia que dſ emanaſſe ſine auctoꝛitate curatricis tenuerit necne.ꝛ an ex ea ꝛ dicta ſnīa dictus bartholomeus cenſeaſ leſus adeo ꝙ poſſit dictus bartholomeus iuuari remedio reſtitutionis in integ.aduerſus dictā ſnīa3 nō obſtante ēt ꝯfirmatione dicte ſnīe facte per dictū ꝓcuratorē. Preſuppoſitis quibuſdā in facto que elicio ex allegatiōibus factis in cauſa dum vertebatur coꝛam arbitris per patronū cauſe.

a ¶ Circa ꝙ vr̄ pma facie dōm ꝙ dicti duo teſtes plene pꝛobent deponendo ꝙ dicti Franciſcus ꝛ Joannes lucrati fuerunt.cl.ducatos:v3 Franciſcus.lxv.ꝛ Joānes.xl.ꝛ ꝙ lucra ipſa ꝑuenerunt ad manus dicti magiſtri Simonis:na3 hoc a pārte deponunt ꝛ vīr reddere ſufficientē cām ſcie deponendo in cā ſcientie:q2 viderūt ꝛ pſentes fuerunt. Et ēt q2 ſteterunt in domo ꝛ apothecа pdictoꝝ magiſtri Simonis ꝛ filioꝝ. Et ꝯcoꝛdāt de loco ꝛ tpe. Duo aūt teſtes ſufficiūt ad approbandū res maioꝛis iportantie q̄ ſit negociū iſtud l.vbi numerus.ff.de teſti.ꝛ.c.in omni extra eo.ti.cū ſi. Nec vr̄ refragari ꝙ alij teſtes deponant de minoꝛi quātitate ſup lucris predictis:q2 dicti alij teſtes qui deponunt de minoꝛ quātitate nō loquunſ taxatiue nec negant de maioꝛi q̄titate. L3 enim deponant ꝙ lucrati fuerunt puta.xxx.ꝛ.xx.ducatos quolibet anno nō propterea deponunt ꝙ nō fuerunt lucrati plura. Nā ſi fuerunt lucrati.c.fuerunt lucrati.l. Na3 ſub maioꝛi ſumma minoꝛ cōtinet.l.j.§.ſi ſtipulati.ff.de ver. ob.ꝛ.l.diem pꝛoferre.§ ſi plures de arbi.cum concoꝛ.

b ¶ Cōſtat aute3 ꝙ id qd̄ querit filiuſfamilias ſuis operis ꝛ ſua iduſtria eſt aduentitiū ꝛ ad filiū pertinet quo ad ꝓprietatē.l.cū op3 in pꝛin.C.de bo.que lib.ꝛ inſti.per quas perſonas nobis acqui.§.ꝙ aūt ex alis. Itaq3 poſt mortē patris pleno iure pertinet ad filiū. Et ſi probatur de tanta quātitate dictus bartholomeus ex dicto laudo nō eſſet leſus:ideo nō competeret reſti.in integ.que preſupponit leſione3.l.fi. C.de in integ.reſti.mi.ꝛ.l.j.ꝛ.l.verum.§. ſciendum.ff.eo.ti. Et exquo ex laudo nō leditur ſimiliter cōcoꝛdia nō intulit leſionem. Et dato ꝙ cōcoꝛdia nō valeret nō propterea viciaretur laudum:na3 falſa cauſa vel erroꝛ in cauſa nō viciat ſententia3.l.cum putarem.ff.fa.her.ꝛ.l.ſeruo inuito.§.cum pꝛetoꝛ ad treb.pariter nec laudum per.l.j.ff.de arbi.

c ¶ Tñ predictis nō obſtantibus ꝯtriū vr̄ de iure:nā vr̄ ꝙ dicti duo teſtes nō ꝓbent legittime. Duo enim pꝛincipaliter deponunt vnū q̄tu3 lucrati fuerunt Frāciſcus ꝛ Joannes aliud ꝙ lucra peruenerunt oīa ad manus magiſtri Simonis ſuper pꝛimo vr̄ ꝙ nō ꝓbent:q2 quātitas omniū que lucranſ duo magiſtri ſutoꝛes ꝙ integros duos annos tante quātitatis de q̄ta deponunt dicti teſtes nō eſt talis res ꝙ percipiaſ veriſimiliter ſenſu coꝛpoꝛis. Nō enim ꝯtingit ꝙ vnus ꝯtinuo videat oīa que gerit alius. L3 ſtet vnus artifex in vna apothecа ſutoꝛis non videt omnia opera magiſtri: maxime q2 op3 ꝙ q̄nq3 ſe abſentet ab apothecа pꝛo ſibi incumbentibus neceſſitatibus. Et l3 viderit oīa laboꝛeria que fecit. Nā ſoluunſ oīa iuxta merita ꝛ aliqua q̄nq3 nō exiguntur. ꝛ ſi omnia videreſ nō teneſ memoꝛia in quantā quātitatem aſcendant eſſet enim memoꝛia pene diuina maxime in negocijs alienis que nō pertinent ad aliū. Itaq3 res ſuper qua deponunt ꝙ ſcilicet quolibet anno lucrati fuerint centumquinquagintā ducatos monete eſt talis ꝙ cēſeri d3 nō cadat in ſenſu3 coꝛpoꝛis attentis predictis ꝛ ꝙ rariſſime ꝛ quaſi nunq̄ occurrit in paribus terminis. Et ar.a cōiter accidentibus militat ēt in materia ꝓbationis. vt notant glo.ꝛ Bal.in.l.neq3 natales.C.de ꝓbatio. per glo.ꝛ doc.in.l.nō hoc.C.vñ legit. Iō d3 cenſeri potius res que iudicio intellectus percipiſ q̄ que percipiaſ ꝑ ſenſum coꝛpoꝛis l3 enim

videatur

videaꝛ ꝙ hodie facit vnũ laboriũ cras aliud ⁊ ꝙ laboreria tantũ merentur tñ põt eſſe ꝙ non ſoluaꝛ vel ſiat gratis ⁊ ꝙ peius eſt ꝙ oĩbus ꝯglutinatis aſcendat ad tantã quãtitatẽ tot minute ſolutione vel minuta lucra ſucceſſiuo tempore facta cum tanta longinquitate temporis non venit in notitiam facili diſcurſu ex his que videntur: ideo non cenſetur ꝑcipi ſenſu corporis: ſʒ iudicio intellectus per theoricã quã tradit Bart. in ſuo tractatu de teſte in pluribus rubricellis ꝙ ⁊ voluit Bald. in. l. ſolã. C. de teſti. ⁊ Florenti. ⁊ Panor. in. c. cum cauſam que extra eod. titu.

d ¶ Quod enim tot minute ſolutiones aſcendant ad quantitatem. lxv. ducatorum mõete nõ percipitur viſu hoc cõſtat ⁊ magnus diſcurſus requirit maxime in eo ad queʒ res nõ pertinet ⁊ concurrente lapſu tanti temporis: ideo nõ videtur ꝙ tale teſtimonium probet: licet teſtis dicat ſe vidiſſe: qꝛ licet viderit particulares ſolutiones nõ vidit ꝙ aſcẽdant ad tantam quãtitatẽ: qꝛ hoc nõ videtur: nec ex preſentia percipitur. Jdeo nec illa cauſa ſcientie: qꝛ vidit audiuit ⁊ preſens fuit non videtur accommodata cauſa ſcientie. Et multofortius non videtur accommodata cauſa ſcientie illa quam aſſignant dicti teſtes qui interrogati in cauſa ſcientie quilibet reſpõdet: qꝛ vidi audiui ⁊ preſens fui ſingula ſingulis cõgrue referendo: qꝛ per hec verba non declaratur q̃ viderint ⁊ que audiuerint. Jlla etiã verba ſingula ſingulis congrue referendo poſſunt intelligi ꝙ ad ea que audiuit referantur illa verba: quia audiuit ⁊ ad ea que vidit referanꝛ illa verba quia vidit. Eſt enim congrua relatio que cõgruit veritati que autem ſint illa que vidit non apparet: ideo cã ſcientie non concludit ꝙ ⁊ ſuadetur a ſimili quatenus ſubditur circa interrogationem de loco quatenus magiſter Archangelus reſpondet in domo in apothec a ⁊ alibi ſingula ſingulis congrue referendo per que verba non apparet qd in domo quid in apotheca ⁊ quid alibi ita ⁊ nõ apparet ſupra que viderit ⁊ que audiuerit cum verba ſequentia ſingula ſingulis congrue referendo ſint ambigua per ſupradicta. Et dictum teſtis ambiguũ interpretatur ꝯtra eum: pro quo deponit vt dicit Jmo. i. l. inter ſtipulantẽ. §. ſi ſtichũ ꝺ ver. ob. rõ qꝛ ꝓut dicit ibi Bar. dictũ dubiũ nõ valet ꝑ. c. in pñſentia de proba. dʒ. n. eſſe certa ꝓbatio. l. certũ. ff. de confeſ. ⁊ neceſſario ꝯcludens. l. nõ hoc. C. vnde legi. ⁊. d. c. in pñtia illa itaqꝫ verba ambigua teſtium non releuant.

e ¶ Nec pdictis refragatur ꝙ recipere ſolutiones ⁊ illas que receperint dare alteri ſunt actus qui percipiuntur ſenſu viſus ⁊ ꝯfeſſiones ſunt actus qui ꝑcipiunꝛ auditu. Jdeo iſta cenſeatur cõgrua relatio: qꝛ reſpondeꝛ ꝙ nõ deponunt qualiter audiuerunt: poteſt. n. intelligi de auditu ab alio puta a magiſtro Simone: ꝓut ipſe magiſter Archangelus. ſ. duʒ depoſuerat ſuper his que ſolent percipi ꝑ ſenſum viſus: qꝛ ꝙ pecunie exacte de lucris filiorũ peruenerũt ad magiſtrũ Simoneʒ vt ſupra ⁊ ſupra dixerat ꝙ dictus magr̃ Simon pro parte exigebat ⁊c. Et ꝙ omnes pecunias quas exigebant dicti Franciſcus ⁊ Joannes de eorum laborerijs ſtatim reſtituebant dicto eorũ patri. Et deinde ſubdit prout in preſentia ipſius teſtis ⁊ aliorum aſtantiũ in apotheca dictus magiſter Simon pluries cõfeſſus fuit. Jta ꝙ põt intelligi dictuʒ iſtius teſtis ꝙ deponat de ſupraſcriptis: qꝛ ita audiuit dictum Simonem. Et ita generalis redditio cauſe facta poſt oẽs articulos: qꝛ vidit audiuit ⁊ pñs fuit poteſt intelligi de auditu a magiſtro Simone illa que depoſuit. ſ. ꝙ dicti Franciſcus ⁊ Joannes lucrati fuerint quolibet anno. lxv. ⁊. xl. ducatos ⁊ ꝙ ipſe exigebat ⁊ ꝙ illi Franciſcus ⁊ Joannes omnia que exigebant ſtatim reſtituebãt dicto eorũ patri. Nã illa clauſula prout in pñſentia ipſius teſtis ⁊ aliorũ aſtantium in apotheca pluries ꝯfeſſus fuit dictus magiſter Simon poſt plures orationes poſita ad omnia ſupra poſita referri poteſt. l. ⁊ ſi pepercerit. §. ſi filius de lib. ⁊ poſthu. l. j. C. de lib. prete. ⁊. c. ſecũdo requiris. ⁊. c. in q̃ſitioni de appel. cum concor. in quibus iuribus probatur ꝙ clauſula poſita poſt plura capitula ⁊ plures orationes ſi põt referenda eſt ad omnia precedentia in caſu iſto referri põt merito referatur ad oĩa. Et maxime qꝛ ꝑ hanc relationem releuaꝛ teſtis a labe ſeu ſaltẽ a vehementi ſuſpitione falſitatis ꝙ dicti Franciſcus ⁊ Joannes per tempus quattuor annorum: de q̇bus ipſe deponit ſtatim reſtituerent eorũ patri omnes pecunias quas exigebant ex eoruʒ laborerijs maxime attenta magna quantitate lucratorum de qua ipſe teſtis deponit.

f ¶ Conſtat. n. ꝙ ipſo teſte dormiente illi potuerunt exigere vel ipſo permanẽte in apotheca illi in domo vel in foro aliquid exigebant ipſo teſte ignaro. Et ſi ipſe teſtis erat apud vnũ ex eis alius frater alibi exiſtẽs poterat exigere. ⁊ nõ reſtituere patri maxime ſtatim itaqꝫ deponens ꝙ omnes pecunias quas dicti filij exigebant reſtituebant patri deponunt id qđ fere impoſſibile eſt ꝙ ipſe ſcire id poſſit. ⁊ maxime qꝛ ipſe idẽ teſtis ſuper interrogatoriis rei interrogatus dixit ꝙ ipſi paruʒ potuiſſent exigere quin ipſe viderit: ſaltem ſuper illo modico ꝙ exigere poterant nõ poterat deponere ꝙ ſtatim reſtituerent patri: ideo nõ poterat deponere ꝙ omnes pecunias quas exigebant: nã qui omne dicit nihil excludit. c. ſolite de ma. ⁊ obe. ⁊ can. ſi romanorũ poſt mediũ. xix. diſt. Jdeo tanq̃ falſarius vel ſalteʒ de falſitate ſuſpecti repellit ⁊ eorum dictis non eſt adhibenda fides prout infra dicam circa probationem negatiue nõ coartate. Et ſi ſit iſta relatio iſte teſtis deponit ꝑ auditũ alienũ ⁊ teſtis deponẽs ꝑ talem auditũ nõ probat. c. tam litteris in prin. de teſti. ⁊ hr̃ in l. iij. §. idẽ labeo de aqua plu. ar. ⁊ in. l. teſtium. C. de teſti. cũ ſi. Et per hanc viã iſte teſtis nõ probat niſi cõfeſſionẽ magiſtri Simonis: qꝛ illa verba ꝓut ⁊c. qualificant ⁊ moderant precedentia: vt per Bar. in verbo ꝓut in extrauag. ad repri. per Cy. Bar. ⁊ Bald. poſt glo. in. l. edita. C. de eden. ⁊ ſaltẽ reddit rẽ dubiã vt dicit Bal. in. d. l. edita col. xxxvj. ⁊ dictuʒ teſtis dubiũ nõ releuat vt. ſ. dictũ eſt. ⁊ circa dictã cõfeſſionẽ nõ hʒ ꝯteſtẽ ⁊ teſtis ſingularis nihil releuat. l. iuriſiurandi. C. de teſti. ⁊. c. tam litteris. ⁊. c. cum dilecti de teſti.

g ¶ Nec cõiungiꝛ dictũ teſtis deponentis de cõfeſſione etiã facta pñte pte cũ dicto teſtis deponentis de actu ꝯfeſſato: qꝛ ambo ſunt ſingulares: prout volunt Pe. ⁊ Cy. in. l. ij. C. que ſit lon. cõſue. quos refert. d. Ant. de bu. in. c. ſi. in aſipe. col. extra de cõſue. ⁊ voluit Bal. in. l. ſi ex cautione in ſi. C. de nõ nu. pe. ⁊ tangit idẽ bal. in. l. publia in. §. ſi. ff. de depo. Et ego pluries cõſului quantofortius nõ dʒ cõiungi dictũ vnius teſtis deponentis de confeſſione facta abſente parte vel nõ deponentis de pñtia partis cũ cõfeſſio facta abſente parte etiã plene ꝓbata nõ probet. l. certuʒ. §. ſiquis abſente de cõfeſ. ⁊. l. ſi. de interro. ac. ⁊ ſi dicaꝛ etiã alius teſtis deponit ſuper iſta confeſſione: naʒ articulus tertius continet dictã cõfeſſionẽ. Et Stephanus ſuper eo interrogatus deponit vera eſſe. ⁊ ſic vr̃ deponere de dicta cõfeſſione. ⁊ eſſe in h̃ cõteſtis cũ dicto archangeli reſpondetur ꝙ immo dictũ Stephani nõ probat dictã ꝯfeſſionẽ. Nã lʒ dicat vera eſſe cõtenta in dicto articulo: tamen illã indefinitã limitat ⁊ reſtringit ſubdendo vʒ figlioli mei ⁊c. Nã dicto vt eſt p̃cedentiũ reſtrictiua. l. j. ff. de bo. lib. l. ſi. in ſi. C. in qui. cau. in inte. reſti. non eſt neceſ. ⁊. l. j. §. j. de lega. iij. ⁊ facit. l. ſi in venditione. ff. communia prediorum.

b ¶ Et ſimiliter articulus nõ eſt clarus: qꝛ poniꝛ ꝙ magiſter Simon ſepius confeſſus fuit ꝙ oĩa lucra facta per dictos Franciſcum ⁊ Joannẽ per dictum tempus perueniebant ⁊ peruenerunt ad manus ſuas aſſerendo ⁊ dicẽdo dictus magiſter Simon ⁊ dicendo ⁊ exortando ꝙ deberent laborare ⁊ lucrari: qꝛ dato ꝙ ipſe traheret ad ſe eorum lucra tamẽ ⁊c. Jlla enim gerundia aſſerendo ⁊ dicendo ⁊c. determinant ⁊ qualificant verba illa precedentia confeſſus fuit. Jta ꝙ eſt ſenſus ꝙ ꝑ illa verba: qꝛ dato ꝙ ipſe traheret lucra ad manus ſuas confeſſus fuit: qꝛ natura gerundij in ablatiuo caſu eſt determinare ⁊ qualificare verba quibus adijciuntur ſignificando modũ vel formam rei vel declarando actũ verbi ſeu illum informando. l. vim facit. ff. ꝙ vi aut clam. l. j. §. ſi argentum. ff. de depoſiti. ⁊. l. j. §. j. ff. que in frau. cre. ⁊ adeo informat ꝙ quandoqꝫ impropriat verbum ⁊ transformat actũ verbi: vt dicit Bal. in. l. falſus. iij. col. C. de fur. puta ſi dicatur occidit conſulendo fideiuſſit mandando ſm̃ eum. Licet quando nõ poteſt commode informare: qꝛ diſpoſitio viciaretur reſoluatur in aliud verbũ ſeparatuʒ: prout voluit Jo. an. in addi. ſpec. §. nunc videndum in prima addi. Jn caſu autem noſtro determinando ⁊ ſignificãdo modum ⁊ formã confeſſionis non viciatur actus. ⁊ poteſt commode proprie ſumi: quia articulãs voluit ponere ꝙ per illa confeſſus fuit ꝙ omnia lucra peruenirent ad manus ſuas. Jta ꝙ depoſitio limitans ⁊ declarans ſuum dictum ſubiungendo videlicet ⁊c. ſe conformat cum articulante.

i ¶ Licet auteʒ articulans ⁊ deponens velint ꝙ per illa vba cõfeſſus fuerit ꝙ omnia lucra perciperet. Tamẽ verba articuli vel verba teſtis ad id non concludunt: tum qꝛ ſunt indefinita verba pluralis numeri que pluralitas poteſt verificari in duobus. l. inter illam in ſi. de verbo. ſigniſi. regula pluralis loquutio in. vj. Nec indefinita ex ꝓpria ſignificatione

equipollet vniuerſali. Sed prolata a lege vel a teſtatore vel contrahentibus ex benignitate plerumq; equipollet vl'i.l.ſi ſeruitus.ff.de ſerui. vrba.prout per illuz tex.notant Bald. ꝛ Raph.ibi.ꝛ Pe.Bart.ꝛ Jmol.in.l.ſi pluribus de leg.ij. Que benignitas non vr ꝙ cadat in verbis teſtium que interpretantur contra producentem ſeu eum qui in eis ſe fundat:prout ꝛ ſupra deductum eſt. Tū et qꝛ arti.dicit dato ꝙ traheret que verba nō ſunt ꝑciſſe aſſertiua. Et minus verba dicti teſtis q deponit ꝙ dixit io veglio eſſere patrone io e tenere li dinari per fin che viuo. Licet diceret ꝙ valebat nō tamē dicit ꝙ tenere. ꝛ maxime qꝛ nō apparet an in pn̄cipio an in fine temporis dicta verba protulerit.

k ¶ Et probatio non fit de futuris:ſꝫ de preteritis itaq; cōfeſſio ꝙ receperit omnia lucra ꝛc.non probatur per dictuz Stephanuz ita ꝙ non ſunt ꝑſtſtes dato ꝙ ſi'e eſſet omni exceptione maiores. Re autēz vera dictus Stephanus nō eſt idoneus nec eius dictis eſt adhibenda fides cum deponat falſum ſaltem quatenus deponit ꝙ dicti Franciſcus ꝛ Joannes non potuiſſent exigere aliquas pecunias ex laborerys quin ipſe teſtis ꝛ magiſter Archangellus vidiſſent ꝛ ſciuiſſent. Nam dum dormiebant ipſe teſtis aut Archangelus potuiſſent exigere aliquas pecunias.ꝛ ſic illud quod deponit eſt falſuz. Et longe peius quam ſimpliciter deponere negatiuam non choartataz loco ꝛ tempore. ꝛ patet quia negatiua de qua deponit teſtis ꝛ ſi nō ſit choartata loco ꝛ tpe poteſt eſſe vera:licet non cadat in ſenſum teſtis. Et tamen teſtimoniū teſtis qui deponit talē negatiuam repellit dicit Bal.in.c.cū eccl'ia ſutrina d cā poſ.ꝛ ꝓprie. ꝑ tex.ibi idez Bal.in.l.actor ꝙ aſſeuerat in.iij.colū.C.de proba. exēplificans inter cetera in teſte qui deponit ꝙ nō ꝯtraxi hoc āno vel ꝙ h āno nō deliqui:nā iſtud teſtimoniū ē valde ſuſpectuz ꝛ quodāmodo impoſſibile ꝙ ꝑueniat in notitiā teſtis: idō ē ſuſpectuz ꝙ falſo illō deponat.ꝛ hoc idē voluit Inno. in.d.c.cū eccl'ia. ꝛ ipſe bal.in margarita ſua in verbo teſtis. vi.c.vbi poſt Inno.dicit ꝙ preſumit ꝯtra teſtē qui deponit negatiuam ꝛ ſubdit ꝙ nō credit tali teſti.ꝛ Ange.in.l.pe.§. docere dicit ꝙ caueat teſtis ſicut ab igne ꝙ nunquā aſſerat merā negatiuā nō choartatā:qꝛ eoipſo in falſum incideret. Non eni eſt poſſibile ꝓbari p teſtes negatiuam non cōgrue limitatā:ꝓut voluit Bart.in.l.j.§.hoc interdicto.ff.de iti. actuq; priua. Et ibi Ange.ponit de iſta cautela ꝓbandi negatiuā ꝙ nō potuiſſet facē quin vidiſſet:nāz dicit ꝙ ē bona cautela qñ eſt choartata:vt qꝛ deponit nō fuit tali die i tali loco nec potuiſſet qn vidiſſet: ſꝫ ſi ita deponeret ſup negatiua nō choartata tūc incidet in falſum ſm eū. ꝛ tñ illa negatiua erat choartata ad breue tp̄s ꝛ Bald. in.c.ſi qꝫ p.xxx. ānos ſi d feudo fuerit ꝯtro.x.colū.j.col.dicit ꝙ ē ipoſſibile ꝙ teſtes ꝯtinuo viderint quem poſſidere.d. Lucas de fano in cā iſta in qua ꝯſulo allegat Alex.de imo.in ſcdo volumie conſi.cxxxv.col.ſi.ꝛ conſi.ccvij.col.iiij. vbi dicit ꝙ teſtis q probat ꝙ talis poſſedit nemine contradicente nō probat ꝙ nemo ꝯtradixerit niſi talis negatiua ſit choartata breui tpe allegat Inno.in.c. cum eccle.ſutri.de cā poſ. ꝛ ꝓprie.ꝛ in c.licet cauſam de proba.ꝛ Bald.in.l.de die.§.penul.qui ſatiſd.cog.ꝛ in.d.c.ſi quis per.xxx. Et poſtea ſubdit eadez co. ꝙ teſtis qui aſſerit ſimpliciter negatiuaz non probat negatiuam: ſed eſt ſuſpectus de falſitate ſecundum eum.

l ¶ Ideo dictus Stephanus qui deponit ꝙ nō pootuiſſent accipere aliquas quantitates quin ipſe ꝛ magiſter archangelus vidiſſent de directo ꝓbat falſum cum talis negatiua nō choartet loco nec tpe ꝯſiderabili:qꝛ depoſuerat de pluribus annis. Et tantomagis q̄to deponit de perceptionibus factis a pluribus ꝑſonis.ſ. de Franciſco ꝛ a Joāne qui tāto tpe nō ſemp ſteterūt ſimul. Et ēt deponit d viſu ꝛ notitia alterius teſtis:qꝛ ꝙ nō potuiſſent aliquā quātitatē exigere quin ipſe teſtis ꝛ magiſter Archangelus vidiſſent. Eſt enim quodāmō impoſſibile ꝙ ipſi quatuor tanto tpe continuo ſteterint ſimul ꝓut erat neceſſariū vt dictū illud poſſet eſſe vex ob̄mitto ꝙ ſi ſemp ſteiſſent ſimul qñ vnus ex teſtibus dormiebat poterāt illi vigilare ꝛ recipere ſolonem. Et inſuper dato ꝙ ſtarent ſimul in eodem loco ꝛ eodem tempore eſſet ſuſpectum dictum teſtis qui diceret talis nō potuiſſet accipere qn talis vidiſſet ꝛ ſciuiſſet: qꝛ poteſt eē pn̄s ꝛ non aduertens pꝫ ex his que no. doct.in.l. diem proferre §.coram de arbi.ꝛ in.l.coram.ff. de verb.ſigni.quādo vnus teſtis deponit ꝙ titius fuit pn̄s ꝛ titius deponit ꝙ nō fuit preſens ꝙ nō ſint contrarij:qꝛ titius potuit eſſe pn̄s ꝑſonaliter ꝛ non intelligere id qđ agit argu. illorum iurium. ꝛ ita

poſſibile erat ꝙ lꝫ magiſter Archangelus foret preſens.ꝛ tū nō videret nec cognoſceret quid agerent recipientes pecunias ita ꝙ conſtat ꝙ iſta depoſitio Stephani eſt falſa ꝙ quidē cognoſcerent lippi ꝛ tonſores. Ideo dictus Stephanus tanq̄ periurus ꝛ falſarius nihil probat.

m ¶ Coadiuuantur iam dicta:qꝛ dictus Stephanus deponit ꝙ nō potuiſſent percipere aliquā q̄ntitatē quin ipſe ꝛ magiſter archangelus vidiſſent ꝛc. Et ſic deponit ꝙ nullā q̄titatem recipere potuiſſent:qꝛ negatiua poſtpoſita ſigno particulari equipollet vniuerſali negatiue:qꝛ idē importat nullā pōt ꝛ nō poteſt aliquā.l.ſi is qui ducenta.§.verū ad ſi.vſi. proinde de re.du.ꝛ in.l.ij.in ſi.ꝛ in.l.in illa ſtipulatione per te nō ſieri ꝛ no.Bar.in.l.ſi pluribus circa mediū de leg.ij. ꝛ tamē dictus magiſter archangelus deponit ꝙ aliquid potuiſſent percipere quin ipſe vidiſſet lꝫ paruꝫ. Cōſtat aūt ꝙ parū ꝛ nihil ſunt ꝯria.ꝛ ſic dicti teſtes ſunt ꝯrij. Et inſuper ēt ipſe magiſter Archangelus nō caret ſuſpitione falſitatis in eo ꝙ dicit paruꝫ potuiſſent exigere quin ipſe vidiſſet:qꝛ breui tp̄e poterat multū ſolui.ꝛ ſemp nō potuit eſſe cū illis.

n ¶ Ex his puto intrepide cōcludenduꝫ ꝙ dicti duo teſtes nō plene probant q̄titatē lucratorum per dictum Franciſcum ꝛ dictū Joannē:nec ꝙ omnia eoruꝫ lucra peruenerint ad manus magiſtri Simonis per iam dicta: coadiuuantur premiſſa qꝛ alij teſtes deponunt de longe minori quātitate: ita ꝙ ſaltem reddunt ſuſpectas atteſtationes predictas. Lꝫ forte nō omnino cōtrarient nō inſiſto:quoniaꝫ ſuper alijs atteſtationibus nō ſum cōſultus. Item coadiuuat vilitas ꝛ paupertas dicti Stephani:cuius paupertas deprehenditur ex eius dicto ſepe enim teſtes propter vilitatē ꝛ paupertatem repellunt:vt in auc.de teſti.§.j.ꝛ.§.ſancimus col.vij.ꝛ per Spe.in ti.de teſte.§.j.circa ſi.ver.item ꝙ eſt artifex obmitto ꝙ dicti teſtes deponunt de pecunijs quas exigebant dicti franciſcus ꝛ Joannes ꝛ exigere videtur ꝙ ꝓprie eſt ab inuitis ſeu iudicialiter extorquere ita ꝙ differt a ſolutione ſponte facta per.l.nō ſolum cū ſua glo.ff.ſol. mat.ꝛ.l. fideicommiſſa.§.ſi rem de leg.iij.ꝛ no.Spe.in ti.de procu. §.vt autē ver.notabiliter:licet hocaliter non ſit mem.

o ¶ Ponderandū etiā eſt ꝙ pater hꝫ liberā adminiſtrationē in bonis aduētitijs filiox. Ita ꝙ nō tenet reddere rōnē adminiſtrationis niſi de doloſa adminiſtratione.l.cum opꝫ §.nō autem.C.de bo.que lib.vbi per illū tex.ꝛ tex.§.ſi.eo. l.doc.ibi cōcordant ꝙ pater in bonis aduenticijs per eum adminiſtratis.ꝛ ſic peruentis ad eius manus nō tenet reddere ratiōnē adminiſtrationis niſi fuerit in dolo:ꝛ nō immerito ſi iura noua in h deferunt patri attento ꝙ iure antiquo omnia pleno iure erant patris.l.placet de acqui.here. cū ſi. Si ergo iura noua que detrahunt patri ꝙ proprietas queratur filijs. ꝛ in hoc prouident filijs ſi deferunt patri ꝙ nō teneatur reddere rationē adminiſtrationis nō inconueniut ne nimiū pater oneretur:arg.l.cū qui in prin.de iuretu. ꝛ qꝛ lex plurimum confidit de patre:qꝛ nullus amor vincit amorē paternū.l.ſi.in prin.C.de cura.fur. ꝛ amant plerūq; filios pluſq̄ ſeipſos.l.iſti quidem.ff.ꝙ met.cau.ꝛ cuꝫ pecunia ſit de rebus que ſeruando ſeruari nō poſſunt vt per gl. ꝛ doc.in.l.j.§.fuit queſitum.ff.ad trebel.ꝛ eſt de rebus que vſu cōſumitur.ff.de vſuf.earum rerum que vſu conſum.l.ij. l.hoc ſenatus.l.qui pecunie.ꝛ.l.ſi. Ideo poſt trienniuꝫ cenſetur conſumpta per no.per glo.ꝛ doct.in.l.vnica.C.ſi aduer.vſuc.ideo non videtur ꝙ heres patris poſſit aſtringi ad reſtituendum illas pecunias aduentitias filiorum ſi nō extant ꝛ non probantur verſe in reꝫ patris aſs in effectu tenerentur reddere rationem ſi haberet neceſſe reddere pecunias ad eius manus peruentas niſi probaret quid inde factum fuerit cuius contrarium probatur in.d.§. non autem preſertim cuꝫ probetur ꝙ expenſe per patrem ſiebant filijs ꝛ eorum familijs:nam forte plus expendebat q̄ eſſet opus de quo nō poteſt redargui vel aliter conſumpſit nō doloſe. Cōcordia autem que dicitur facta cum ipſo adulto qui vt preſupponitur habebat curatricem cuius auctoritas nō interuenit nō valuit in preiudiciū ipſius minoris per.l.ſi curatorē habens.C.de in inte.reſt.mino.vbi caſus ꝛ doc.cōcordant ita ꝙ in ꝯcordia nō potuit fundari laudū. Et ſi valuiſſet ꝛ fuiſſet leſus prout leſio preſupponitur ſi illi duo teſtes nō probant ſi pro qꝛ vt ſupra deductuꝫ eſt competeret in inte.reſtitutio.per iura vulgaria ꝛ pariter poteſt reſtitui aduerſus laudū ſi ex eo leſus eſt per titulum.C.ſi aduer.reꝫ iudicataꝫ per totū iuncta.l.j.ff.de arbitris.immo minor eo ipſo ꝙ compromittit eius cauſa cenſetur leſus.l.ſi minor

xxv.ānis filiofami.§. minores.ff.de mino. Nec confirmato adminiſtratoris reſtitu.in integ.C.ſi tutor vel curator inter l.etiā.⁊ per totum. Licet credam q̄ ille procurator non habuit mandatum ad cōfirmanduʒ: q̄ non vidi in hoc.ſ.defectu mandati non inſiſto. Laus deo.

¶Quod ſtatutum vel conſtō ſinogalie non ſe extendat ad factuʒ in caſtro mundauij: licet ſit ſub eodem domino.

¶Conſilium. cvj.

In nomine dn̄i noſtri ieſu xp̄i. ¶Lʒ in hac ɔſultatiōe videaſ prima facie dōm q̄ .d. ſer Ludouicus olim depoſitarius inciderit in penam: ex quo recepit quātitatē pecunie ⁊ quātitateʒ grani ſpectātēʒ ad introitū illuſtriſſimi dn̄i p̄fecti. Et hoc vigore ordinationis ⁊ decreti editi p̄ ipſuʒ prefectū dn̄m locoꝝ in q̄bꝰ erat depoſitarius.d.ſer Ludouicus. Nā dicta ɔſtō generaliter loquitur q̄ depoſitarius nō poſſit recipe ēt vnū ſoldū ſine bulleta cācellarij ⁊c. Et ipſe depoſitariꝰ recepit illas quātitates pecuniarū ⁊ grani que ptinebant ad introitum dicti dn̄i prefecti merito fuit trāſgreſſor dicti decreti cū.d. decretū non ſe reſtringat ad ciuitatē ſinogalie: ſʒ gn̄al'r loquiſ: ideo gn̄al'r intelligaſ.l.j.§. ⁊ gn̄al'r de leg.preſtan.c.q̄ circa de p̄ui.cū ſi. Cū non videaſ diuerſa rō in vno depoſitario q̄ȝ in alio: nā rō decreti vr̄ ēē ne dn̄s fraudeſ ſuis introitibus q̄ militat in depoſitario mundauij: ꝓut in depoſitario ſinogalie: ergo idē ius in vno q̄ȝ in alio: arg.l.a titio de ver.ob.⁊.l.ij. ibi nec rō diuerſitatis reddi pōt.ff.de iniuſto teſt. Nec vr̄ obſtare q̄ loquiſ in ſingulari. ⁊ iō vr̄ verificari in vno depoſitario ⁊ non in duobus.

a ¶Q: exquo iſta ē indefinita loquutio.l. municipalis.⁊ indefinita loquutio legis ſine dubio eq̄pollet vl'i ēt vbi loquiſ p̄ v̄ba ſingularis numeri dicit bar.i.l.ſi p'ribus in prin.ver. tertio p̄mitto de le.ij.allegat.l.iura nō p̄ ſingulas .ff.de.ll.⁊ in.j.ɔſti. C. vn̄ i quacūq̄ ꝑſona verificatur illa q̄litas q̄ ſit depoſitarius p̄fecti verificaſ.l.loquēs in depoſitario ſm̄ eū q̄ poſtea ꝓpe ſinē in ver. iſta diſtinctio inter pluralis ⁊ ſingularis ēt in indefinita hois reprobat dr̄iaʒ inter pluralē ⁊ ſingularē loquutionē p̄.l.ſi cui lana de le.iij.vr̄ itaq̄ q̄ dcm̄ decretū loquēs in depoſitario militet in quolibʒ depoſitario.⁊ ſic nō ſolū in depoſitario ſinogalie: ſed in depoſitario vicariatus mūdauij per .ſ. dicta. Jō exquo erat depoſitariꝰ ⁊ recepit pecunias ⁊ q̄titatē grani q̄ ſpectabāt ad introituʒ p̄fecti vr̄ q̄ verificeſ dcm̄ decretū quo ad v̄ba ⁊ quo ad menteʒ que vr̄ fuiſſe vt melius poſſit videri rō depoſitarij de p̄fectus fraudeſ a depoſitarijs in ſuis introhibitibus: al's eni poſſet fraudari ſi depoſitarius eēt imunis dicendo non recepi vt depoſitariꝰ. Et idcirco vr̄ ɔcludendū q̄.d.ſer Ludouicus veniat ɔdēnandus tāq̄ȝ trāſgreſſor dicti decreti: lʒ dcm̄ decretū penā nō imponat: ɔſtat.n.q̄ trāſgreſſor legis ⁊ ɔſuetudinis puniſ ꝓut dicit Bal. in.l.j.C.q̄ ſit lon.ɔſue.

b ¶Tn̄ his nō ob. ɔ̄triū puto de iure rn̄dendū: nā p̄mitto q̄ iſtud decretū eſt vt arbitror in ciuitate ſinogalie. Nam in copia ad me delata eſt premiſſum decretuʒ ſinogalie. Jta q̄ eſt veriſil'e q̄ nō ſit in vicariatu mūdauij: q̄ ſi ita ē p̄bet nō leuē cōiecturā q̄ non ſit factū vt aſtringat niſi depoſitariuʒ ſinogalie q̄ ⁊ ꝑſuadeſ ex alio: q̄ vr̄ q̄ ſit multū oneroſum hn̄tibus ſoluere depoſitario vicariatus mundauij ire ſinogaliam p̄ bulleta cācellarij cū prout audio ⁊ ꝓut eſt veriſimile cancellarius ſoleat moram trahere in ſinogalia. Jta q̄ hominibus de ſinogalia ē magis facile hr̄e aditū ad cācellariū ⁊ recipere bulletā ab eo ⁊ cū ea ire ad depoſitarium. Et hoc reſpectu vr̄ q̄ nō ſit eadem rō ⁊ cōditio oium cōtentoꝝ in vl'i oium depoſitarioꝝ. ⁊ qn̄ oium contentorum ſub vl'i nō eſt eadem rō ⁊ ɔditio tūc indefinita nō equipollet vl'i al's ſecus: vt not. Dy.in rubrica de regul.iur.in.vj.⁊ gl.in.c.vt circa de ele.eo.li.⁊ Bart.in.l.ſi pluribus de lega.ij.⁊ doc.cōiter in iuribus p̄alle.⁊ ſentiunt Dy.⁊ Bar.quatenus allegāt.l.obligatiōe gn̄ali.ff.d̄ pig. quādo ſunt aliq̄ res in q̄bus non eſt veriſil'e q̄ diſponēs intellexerit: ita vr̄ dicendū in iſtis terminis in q̄bus nō ē veriſil'e q̄ diſponēs voluerit intantū onerari habente ſoluere datiuas ⁊ collectas que ſunt introhitus dn̄i ⁊ ſimiliter penas ⁊ hmōi.

c ¶Cōcurrit ēt q̄ō loquiſ de depoſitario cū ſint p'res depoſitarij eodē tempore ⁊ ſingularis numerus differt a plurali qui requirit concurſum plurium. Et Dy.in.d.rubrica de reg.iur.facit dr̄iam inter indefinitū pluralis numeri ⁊ indefinitā ſingularis numeri. Et lʒ Bar.damnet dictam dr̄iam iter v̄ba ſingularis numeri ⁊ pluralis numeri quo ad iſtos terminos per.l.ſiquis lanā de le.iij.⁊ facit ſila.l.ſi pluribus. Tn̄ nō vr̄ q̄ ſit oino reſpuenda dicta dr̄ia ēt in ꝓprijs terminis: nā ſi lego ſeruū meū idefinite nō cenſeſ legatus niſi vnus ſeruus ex ſeruis meis.l. legato generaliter de leg.j.⁊ ſecus eſſet ſi legaſſet ſeruos ſuos. Non ob.l.ſiquis lana: q̄ ſunt quedā verba ſingularis numeri pregnantia que plura cōplectunſ ꝓut eſt lanā meā ſiue habeā magnā quātitateʒ lane ſiue paruā argentū pecuniā frumentū vinū ⁊ hmōi.⁊ tūc nō refert an indefinita ſit ſingularis an pluralis numeri.⁊ ita ꝓcedat opi.Bar.⁊.l.ſiquis lana per quaʒ ſe mouet. Sunt quedā verba que in ſingulari nō ſolent ꝓferri niſi vt vnū ſignificent vt ſeruus equus bos ⁊ hmōi. Et ita ꝓcedit opi.Dy.per.d.l.legato generaliter. Jtē lʒ Bar.in.d.l.ſi pluribus.dicat q̄ indefinita legis equipolleat ſine dubio vniuerſali quinimo ⁊ ſingularis oratio legis equipolleat vniuerſali p̄.l.nō in ſingulas.ff.de.ll. Tn̄ Bar. loquiſ in.ll.nō declarādo in legibus aut municipalibus: in quibus ipſe in ſpē loquiſ i.l.oēs populi de iu.⁊ iure in.iij.q.vij. ptis p̄nci. vbi arguit p̄mo q̄ nō: q̄ ex interpetratione equipollet vl'i nō ex ꝓptia ſignificatione p̄.l.ſi ſeruitus.C.de ſer.vr.p̄di. in ſtatutis aūt ſit ſtricta interpetratio.l. quicquid aſtringende de ver.ob.⁊.l.ɔſtitutionibus ad muni.ſm̄ eū iō ⁊c. Cōtrariū cōcludit q̄ ſm̄ eū trahiſ ad oēs in q̄bus eſt eadē rō: q̄ ne ſtatutū al's reddaſ ludibrio q̄ eſſe nō dʒ ar.l.ſi qn̄ de leg.j.recediſ a ꝓpria ſignificatione: ar.l.ſi ſtipulatus fuerit per te nō fieri de verbo obligatio. ſm̄ eum quem refert ⁊ ſequitur Jmo.in.d.l.ſi pluribus.⁊ Pet.de ancha.in repe.c. canonum de conſti.xiiij.q.princip. col.clij.

d ¶Et Bal.in.d.l.ſi ſeruitus. dicit q̄ in ſtatutis indefinita equipollet vl'i vbi eſt eadē rō ⁊ ɔditio particulariū: q̄ rō ⁊ mens ſtatuti ponderanda eſt ſicut ratio ɔſuetudinis: vt eſt tex.notabilis i.l.j.C.que ſit longa ɔſuetu.in caſu nr̄o ſtatutū nō redderet inutile ſi nō equipolleret vl'i: ſed itelligereſ in depoſitario ſinogalie: nec tunc lex fieret in ſingulas ꝑſonas ſi aſtringit oēs ſucceſſiuos depoſitarios ſinogalie vt de ſe pʒ: ſʒ qn̄ reſtringereſ ad illū ſolū qui tunc erat in officio illo ſemoto eſſet inutile: iō ceſſante rōne p̄dicta mens bar.⁊ Jmo.vr̄ eſſe q̄ tunc nō equipolleat vl'i: ar.l.q̄ dictū de pactis.⁊.l.adijcere.§.q̄uis de iure patro.⁊.c. cum ceſſante de appel. Jtē nō vr̄ eadē ɔditio particulariuʒ: q̄ alterius ɔditiōis hoc reſpectu vr̄ ēē depoſitarius vicariatus mundauij ⁊ depoſitarius ſinogalie p̄ ſupradicta. Jtē ponderandū eſt q̄ erant eodem tp̄e plures depoſitarij ſi iuriſlator voluiſſet omnes aſtringere veriſimiliter loquutꝰ fuiſſet in plurali q̄ cōuenit pluribus. ⁊ maxime q̄ immediate ſubditur ⁊ alijs officialibus. Nā cū eodē tempore eſſent plures alij officiales loquutus fuit ſtatuens per verba pluralis numeri: non autē loquutus fuit per v̄ba ſingularis numeri alijs officiali: quo ſit vt deprehendaſ mos loquēdi ipſius ſtatuentis.ſ.loqui in plurali: vbi eodē tp̄e vult plures aſtringere ⁊ modus loquendi diſponētis eſt plurimū cōſiderandus.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi.de le.j.⁊.l.qui filiabus eo.ti.⁊ eius q̄ p̄ illa iura notat Bar.in.l.centurio circa medium de vul.⁊ pup.

e ¶Juuatur etiaʒ dictus depoſitarius: q̄ vt preſupponitur nō fuit ſibi intimatum q̄ illa que recepit fuerint de introhibitibus dicti prefecti ⁊ iuſta eſt ignorantia circa factū alienuʒ l.verius.ff.de probationibus.⁊.l.ſi.pro ſuo.⁊ regula preſumitur in.vj. Et cuʒ ignoraret eſſe de introhibitibus prefecti nō recepit vt depoſitarius: ideo nō videſ q̄ debeat puniri: q̄ dʒ intelligi ſtatutuʒ quando vt depoſitarius reciperet.⁊ vt de introhibitibus accepit autem vt mandatarius cancellarij forte putabat illa pertinere ad ipſum cancellariuʒ: prout pertinebat id q̄ō vltimo loco recepit ⁊ ſtatutū nō ligat ignorantem arg.contrarij ſenſus.l.neceſſarium.ff.de orig.iur. q̄ eſt veruʒ quo ad penas.l.municipali lege.ff.de decre.ab or.fa.prout dicit Bal.in.d.l.neceſſarium. Jtem ignorans ſtatutū nō punitur pena ſtatuti ſi iuſta eſt ignorantia Bar.in d.l.cunctos populos.C.de ſumma tri.in.ij q.⁊ Jo.an.in.c. vt animaruʒ de conſti.lib.vj.glo.⁊ Bar.in.l.ſi.de decre.ab ordi.fa.⁊ q̄ per glo.⁊.d. Anto.in.c.a nobis de ſen.excom.⁊ Spe.in ti.de cōſti.⁊ ibi Jo.an.in addi. Et cōcordant qn̄ id q̄ō puniſ per ſtatutū nō eſt delictū de iure cōmuni prout cōtingit in caſu noſtro: ſed al's habemus q̄ vbi intellectus ſtatuti eſt dubius ⁊ poteſt probabiliter diuerſimode intelligi: licet tandem vnus intellectus ſit verior. Tamen ignorantia

illius intellectus ē iuſta ignorantia ⁊ equiparaꝛ iuſte igno-
rantie facti alieni: vt ē tex.in.c.cū dilectus de ↄſue.ꝓut ibi
no.moder.ꝑ quē tex.no.ibi.d.Anto.⁊ Jmo.ꝙ error ſtatuti
dubij cauſat iuſtū errorē q̄ hr̄ ꝓ titulo:ꝓut iuſtus erat facti
l.celſus de vſuc.⁊ hoc not.ꝑ tex.ibi.⁊ no.per Jo.an.in.c.j.d
poſtu.prela. ⁊ idē cōcludit Jmo.in.c.ſi diligenti de ꝑſcrip.
⁊.d.Ant.in.c.de quarta.e.ti.⁊ Bal.in ↄſi.mihi.dliiij.incip.
iſta qō hꝫ duas ptes. Sed ex dictis.ſ.ſaltē iſtud ſtatutum
reddiꝛ ꝓbabiliter dubiū:uō error cenſereꝛ iuſtus maxime
ad euitationē pene. Ex quibus concludo ꝙ dictus depo-
ſitarius debet excuſari a pena.   Laus deo.

¶ Gayus hebreus ꝓmiſit cū iuramēto nō mutare ⁊ nō in
quietare aliū hebreū q̄ a dn̄o ciuitatis habuit licētiā fene
randi ꝓ triennio. An Gayus q̄ poſtea habuit licentiā mu-
tuādi dicendo velle mutuare inciderit in penā cōtractus.

¶ Conſilium.   cvij.

In noīe domini noſtri
ieſu xp̄i. ¶ Viſo themate ⁊ tenore inſtrumē
ti initi inter Gayū ⁊ Joſeph ſupraſcriptos
⁊ litteris impetratis a Gayo ⁊ poſtulatiōe
⁊ oblōne per eū factis in āno. M.cccclxxxv.
de menſe decembris. Item viſis litteris impetratis ꝓ parte
Joſeph ſubdata; Mcccclxxxj. de menſe Julij ⁊ conſi'io ⁊
deliberatione ⁊ ↄceſſione ſuperinde emanatis. Nō aūt pre
ſupponitur in pūcto nec in alijs ſcripturis trāſmiſſis ꝙ fi-
nitis tribus annis ꝓ q̄bus Joſeph impetrauerat poſſe mu
tuare ꝓut ex tenore copie inſtr̄i inter dictos Gayum ⁊ Jo-
ſeph celebrati ⁊ ex pūcto deprehēdiꝛ:nō aūt aliquid video
in ſcripturis tranſmiſſis per ꝙ deprehēdi poſſit ꝙ dcō Jo-
ſeph fuerit facta noua conceſſio poſt finitū primū trien-
niū. In copia aūt cuiuſdam cōſilij ſuper hac materia reddi
ti vr̄ ↄtrium preſupponi vꝫ ꝙ dictū Joſeph fuerat conceſ-
ſum de nouo ꝙ ipſe feneraret in dicto vicariatu:in hoc aūt
iacet magna vis preſentis ↄſultationis. Licꝫ ēt ſi conceſſum
fuerit de nouo ꝙ id poſſit.⁊ ſic tpe quo dictus Gayus lit-
teras pn̄tauit ⁊ petijt ⁊ obtulit vt.ſ. dictus Joſeph potue-
rit mutuare ⁊ oſtēdiderat ſe habere animum mutuandi cō-
ueniendo de mutuando ⁊c. Eſt tamen longe magis clarum
ſi non erat facta dicto Joſeph alia conceſſio prout ex pūcto
deprehendi poteſt vt ex infra dicendis apparebit.
a ¶ Quicquid aūt ſit vr̄ prima facie dōꝫ ꝙ dictus gayus in-
ciderit in pena cū vt preſupponitur fuerit contractus iura-
tus.⁊ ipſe gayus ꝓmiſerit non mutuare nec aliquo alio mō
moleſtare impedire vel inquietare ſeu impedire facere di-
ctū Joſeph quominus libere ⁊ ſine moleſtia vel turbatiōe
vti frui valeat ⁊ poſſit. ⁊ ſic verba inſtr̄i ſunt multū lata. vi-
detur autē ſatis turbatus ⁊ inquietatus dictus Joſeph vt
non libere vtereꝛ ⁊ frueretur dicto exercitio. Nā ſi fuiſſet
conceſſum dicto Gayo ipſe Joſeph non potuiſſet libere id
facere :maxime q2 veriſimiliter non ſtetiſſent commode ad
fenerandum publice in illo loco duo banchi : nec vt audio
ſolitum eſt ꝙ cum duobus ſeperatim capituletur. Ita ꝙ vr̄
ꝙ inquietudo ⁊ turbatio fuerit illata dicto Joſeph per ea q̄
attentata fuerunt per dictum Gayum.
b ¶ Qō ⁊ vr̄ ꝓbari per tex.l.ſi q̄s maior.C.de tranſa.vbi fa-
ciens ↄtrum iuratū incidit in penā ↄtus ⁊ alꝯ penas que
irrogāꝛ per illam legē ſi ſolū ſupplicat ſuperiori ſuper eo
ꝙ aduerſaꝛ ↄtractui quaſi ſupplicādo cēſeatur veniſſe cōtra
cōtractum ⁊ iuramentū ibi dum dicit vel ſupplicando ꝑn-
cipibus. Iſte autem Gayus videꝛ ſatis ſupplicaſſe principi
ſupplicando ei qui in territorio tꝫ locū principis ꝓut ē pre
fectus dn̄s dicti vicarius:maxime q2 viget eadē rō Si.n.
ſupplicando ꝑncipi venit contra ↄtū pariter vr̄ ꝙ veniat
cōtra ↄtū ſupplicando alteri qui hꝫ ꝑtātem cōcedendi ꝙ
poſtulauerit:nam dignitas principis non tendit ad hoc ꝙ
pp̄ eam veniatur contra cōtractum ⁊ iuramentum. Et facit
ille tex.dū ꝑmittit putauerit eē veniēdum cōtra ↄtū ꝙ nō
requiraꝛ ꝙ veniaꝛ ↄ:ſꝫ ꝙ putauerit eſſe veniendū ↄ:maxīe
q2 tex.ille vr̄ facere drīam inter adire iudicē ſupplicare ꝑn-
cipibus ⁊ venire contra ꝓmiſſa cū coniunctio ſoleat poni
inter diuerſa iuxta no.per glo.in rubrica.ff.de iure ⁊ fac.ig.
c ¶ Nec videꝛ refragari ſi dicatur ꝙ nō apparet ꝙ ipſe Ga-
yus ſupplicauerit:licꝫ.n. prefectus reſcripſerit potuit id fa-
cere ꝓprio motu:rn̄deꝛ ꝙ nō preſumiꝛ.c. ſi ꝓprio motu de
preben.l.vj. ⁊ inſuper ipſe Gayus eas pn̄tauit ⁊ petijt fieri
que in eis continetur ꝙ videtur pluſq̄ ſupplicare.
d ¶ His tamen nō ob.cōtrariū puto aperta fronte cōcluden
dum.cōſtat enim ꝙ ꝓmiſſio facta per dictū Gayum nō fuit
ſimpliciter ↄuentū de nō mutuādo vel nō inquietando ⁊c.
ſed durante termino trium annorum. Itē donec voluerit ⁊
potuerit per ſeipſum ibi mutuare. Si autē nō fuerat eidē
de nouo cōceſſum ꝙ poſſit mutuare ibi ſub vſuris mutuare
nō poterat:ideo tunc ⁊ mutuare ⁊ inquietare poterat a cō-
trario ſenſu qui cōtrarius ſenſus locū hꝫ etiā in cōtracti-
bus.l.inter ſocerū.§.cū inter de pac.dota.l.cū qui im.§.qui
ita de ver.ob.l.lecta.ff.ſi cer.pe. Et hoc videtur ſatis planū
ſi prout ex themate deprehendi pōt nō erat iterū capitula-
tum cū Joſeph vt fenerare poſſet ſub cauteloſa forma qua
capitulari ſolet cū de iure etiam hebrei fenerari nequeāt.c.
poſt miſerabilem de vſuris maxime cum vſura etiam veteri
teſtamento prohibita ſit.c.ſuper eo.eo.tit. Ideo hebrei non
exercent palā fenus niſi vbi per capitula a ſuperiore vel cō-
munitatibus nō directe vel indirecte permittiꝛ ſeu per capi
tula tolleratur.⁊ propterea nō traheretur cōuentio ad iſtud
tempus ſcilicet poſt trienniū niſi nouiter cū ipſo Joſeph
fuerit capitulatū nec eſt veriſimile ꝙ ſi fuiſſet cū eo nouiter
capitulatum nō fuiſſet facta de hoc mentio in themate.
e ¶ Dato autē ſine preiudicio veritatis ꝙ nouiter fuiſſet ca-
pitulatū cū dicto Joſeph ſi nō veniſſet in notitiā dicti gaij
nō vr̄ ꝙ dictus gayus ſit puniendus:quoniam ignorantia
ſaltē iuſta excuſat a pena vt eſt expreſſum in.l.ſi.ff. de decre.
ab or.faci.⁊ ibi bar.⁊.l.neceſſariū.⁊ ibi Bal.ff. de orig.iur.
ad idē qō no.Bar.in.l.cunctos populos.ij.q.C.de ſum.tri.
⁊ Jo.an.in.c.vt animarum de cōſti.lib.vj.⁊ per ſpe.in ti.de
ↄſti.⁊ ibi Jo.an.in addi.⁊.d.Ant.in.c.a nobis de ſen.excō.
Ignorantia autē facti alieni eſt probabilis ⁊ iuſta ignoran-
tia.c.ſi.ff.pro ſuo.⁊.l.verius.ff.de proba.⁊.c. preſumitur de
reg.iur.in.vj.cū ſi.⁊ inſuper dato ꝙ potuerit mutuare per
noua capitula:prout poterat per prima capitula intra trien
nium:nō tamē apparet ꝙ voluerit mutuare per ipſummet.
Per priora enī capitula poterat mutuare per ſe ⁊ per aliū
prout mihi perſuadeo ex his que cōtinentur in dicto inſtru
mento promiſſionis factē per gayum:licet capitula non vi-
derim. Conuenit enim inter eos ꝙ dictus gayus non mu-
tuaret neq̄ inquietaret ⁊c. Quominus do.Joſeph per ſe
vel alium mutuaret intra trienniū. Itē nec poſtea donec vo
luerit ⁊ potuerit mutuare per ipſummet. Licet ergo capitu-
laſſet ꝙ poſſet per ſe vel alium mutuare. ⁊ ſic purificata fue
rit illa particula potuerit mutuare per ipſummet. Nam ſi po
teſt quis per ſe ⁊ per alium mutuare conſtat ꝙ poteſt per ſe
mutuare:licet poſſit etiā per alium:tamen non ſequitur ꝙ
voluerit mutuare per ipſummet. Nam poterat habere ani-
mum capitulandi ꝙ poſſit per ſe vel alium etiam non velle
mutuare per ſeipſum:ſed per alium.
f ¶ Et ſi dictus Joſeph petit vel peteret dictam penam per
iſta geſta per gayum poſt illud triennium eſt neceſſe ꝙ pro-
bet duo vꝫ ꝙ potuerit tunc mutuare per ſemetipſum. Itē
ꝙ voluerit per ſemetipſum mutuare propter naturam copu
le que ſui natura requirit concurſum copulatorum.l.ſi here
di plures.ff.de condi.inſti.⁊.l.generaliter.C.eo.ti.cum ſimi
libus. Eſt enim hoc fundamentū ſeu intentionis:ideo eidē
cōpetit onus probandi.l.actor ꝙ aſſeuerat.C.de proba.⁊
l.qui accuſare.C.de eden.⁊.c.cū eccleſia ſutrina in ſi.de cau
ſa poſſeſ.⁊ proprie. Etiā ſi eſſet directe probatio impoſſibi
lis prout eſt negatiua nō choartata loco.⁊ tempore vt pro-
batur in.l.hoc iur̄ de ver.ob.⁊ per doc.ibi ⁊ per Hoſti.in.c.
ꝙ ſuper his de accuſ. Non credo autem ꝙ probatur ꝙ vo-
luerit per ſeipſum mutuare merito ⁊c. Dato autem ſine pre
iudicio veritatis ꝙ probetur ꝙ potuerit Joſeph ⁊ voluerit
per ſeipſū mutuare. Tamen nō probaꝛ ꝙ gayus mutuaue-
rit nec inquietauit Joſeph quominus poſſet libere mutua-
re:nam impetrando litteras domini prefecti de quibus in
themate non propterea probatur ꝙ ipſe ſupplicauerit:po-
tuit enim ſcribere precibus tertij ⁊ perſuaſione non preci-
bus ipſius gay maxime cum funderent ſe littere in deſide-
rio ſeu beneplacito communitatis nec aliquid communita-
ti precipiebat:ſꝫ declarabat ꝙ ſua.d. deſcendebat ad ea que
placebant communitati.⁊ rem ipſam remittebat diſpoſitio-
ni communitatis itaq̄ non apparet ꝙ aliquid ſupplicatum
fuerit per ipſum gayum.
g ¶ Et ſi quid ſupplicatū fuit forte fuit ſupplicatum condi-
tionaliter prout littere ↄditionales ſunt in effectu ſcilicet ꝙ
ↄcedāt gayo ꝙ poſſit mutuare ſi ipſi cōmunitati placebit ⁊
conditio

conditio illa defecit ita ꝙ nihil cenſeatur ſupplicatum:qꝛ quando aliquid ſub conditione diſponit.⁊ illa cõditio deficit non eſt diſpoſitũ vt notabiliter probat tex.in.l.j.in ṗn. ff.de reg.cato. vbi eſt tex.ꝙ legatum conditionale defecta conditione non eſt legatum factum ibi non eſſe datum legatum verius eſt ꝙ̄ inutiliter datum ita ⁊ ſupplicatum cõditionaliter defecta conditione verius ſit non eſſe ſupplicatum ꝙ̄ inutiliter ſupplicatum. ⁊ propterea non verificet tex.d.l.ſiqs maior ibi ſupplicando principibus:item intelligitur ille tex.quando ſupplicatio fuerit ſortita effectum.ſ. ꝙ ſuperior id delegauerit ⁊ impetrãs vtatur reſcripto:qꝛ nimis durum ⁊ rigoroſum eſſet ꝙ per ſolam ſupplicationem tot pene irrogarentur cuꝫ non videatur ꝙ veniat cõtra conuenta qui ſolũ ſupplicat:niſi promiſerit nõ ſupplicare. Item ꝑpterea Raph. ibi dicit ꝙ melius eẽt intelligere illum tex.in libello conuẽtionali cuꝫ facti narratione qui interrumpit preſcriptionem:lꝫ forte incidenter iudex deleget ſm Raph.⁊ ſic Raph.⁊ Pau.de caſt.nõ videt ꝙ in ſola ſupplicatiõe ẽt ſignata militet illa lex que irrogat plures penas eſt enꝫ nimis dura illa lex. Et qui ſupplicat nõ venit ɔtra promiſſa puta cõtra tranſactionẽ:ſꝫ vr̃ ſe preparare ⁊ vr̃ minus ꝙ̄ attentare ⁊ attẽtatus nõ punit in ciuilibus: lꝫ enim attentatuꝫ puniatur:tñ nõ punit pena ſm Bal.in l.ſiquis non dicam rapere.C.de epi.⁊ cle.per.l.ſecularij de extraor.crimi.⁊.l.j.in fi.ꝙ quiſqꝫ iuris.⁊.l.vulgaris.§.qui furti de furtis.ſed nos ſumus in ciuilibus ⁊ in pena ciuili merito non ſuadet rõ ꝙ attentatũ puniat. Iteꝫ in leuibus nõ ſolet eadem lege puniri qua punitur ꝑpetratum vt per glo.⁊ doct.in.d.l.j.in fi.ꝙ quiſqꝫ iuris.⁊ in.d.l.ſiquis non dicaꝫ rapere.ſed hic ſumus in leuibus non in grauioribus merito ⁊c. Ideo nõ deberet puniri tranſigens ſi ſupplicat ꝑncipali vel adit iudiceꝫ ⁊ non facit alium actuꝫ:qꝛ nõ fecit partem citari.⁊ ſic non reſuſcitat liteꝫ:ſed eſt actus ꝑparatiuus ad litem attentandã ſeu inchoandam ⁊ pro hoc facit tex.d.l.ſiqs maior quatẽus ponit vt diuerſa ſupplicare vel adire iudicem ⁊ non ſeruare conuenta:ergo ſupplicãdo nõ dicitur propterea non ſeruare promiſſa ꝙ ⁊ ratio naturalis ſuadet ſi intelligit de ſola ſupplicatione non executa.⁊ ſola ratio naturalis ſufficit.l.ſcire oportet.§.ſufficit de excu tut.

b ¶ Et facit ꝙ dicunt Jac.de are.⁊ Cy. in.d.l.ſiquis maior qui faciunt drĩam inter caſum illius legis ⁊ caſum quo qs promittit controuerſiam non mouere quo caſu requiritur citatio.l.diuus de peri.hereditatis ſm eos ꝙ ſupplicare ⁊ adire iudicem non eſt venire contra promiſſionem de non mouendo contra promiſſionem de non mouẽdo cõtrouerſiam pariter videtur ꝙ non ſit contra promiſſionem de nõ inquietando quominus poſſit mutuare ⁊c. Aut ergo text. d.l.ſiquis maior eſt intelligendus in ſupplicatione ſignata qua ſupplicans vſus ſit vt dicit Pau.de caſt.aut non intelligitur in qualibet ſupplicatione:ſed in ea per quaꝫ venitur contra conuenta ⁊ iſtis caſibus habemus intentum aut magis generaliter intelligitur etiaꝫ ſi non fiat contra conuenta.⁊ tunc ſi intelligitur de ſupplicatione ꝙ cauſa committatur prout intelligit glo.⁊ doc.ibi ⁊ tunc ſimiliter habemus intentum:qꝛ hic non fuit aliqua delegatio ſupplicata aut intelligitur magis generaliter.⁊ tunc illa lex eſtꝫ nimis rigoroſa ⁊ contra rationem:ideo hac ratione reſtringenda:arg. l.ꝙ non ratione.ff.de.ll.nedum.qꝛ nimis penalis argu.l.ſi preſes.⁊.l.interpretatione de penis ⁊.c.ſtatutum de elec.li. vj.cum ſimilibus. ideo eſſet maxime tunc ſtrictiſſime interpretanda:ideo cum loquatur de ſupplicante principibus ⁊ princeps proprie dicitur iperator vel ſummus pontifex.ff. de conſtitu.princip.in rubro.⁊ in.l.j.⁊.l.eo.titu.⁊ in.l.princeps.ll.ff.de.ll.⁊.§.ſed ꝙ principi inſtit.de iure natu.gen.⁊ ciui.nõ ergo trahitur ad ſupplicantẽ inferiori recognoſcẽti ſuperiorem prout eſt prefectus qui recognoſcit principem apoſtolicum in ſuperiorem quaſi magis ſit imputandum ſupplicanti imperatori vel pape ꝙ ſupplicando inferiori:tum qꝛ magis de facili fit ſupplicatio inferiori ꝙ̄ principi:iõ cũ maiori deliberatiõe ⁊ cogitatiõe vr̃ fieri ſupplicatio ꝑncipi ꝙ̄ illa que fit inferiori que de leui:iteꝫ magis vr̃ imputãdũ ei qui ſupplicat ꝑncipi id qđ tendit in deueniendo in piurium ⁊ eſt preludium periurij ꝙ̄ ei qui ſupplicat inferiori: ideo verbis inherenduꝫ eſt. Qñ enim quis ſe fundat in iure exorbitanti debꝫ docere ⁊ verificare ea que verbis illius legis continentur not.Bald.in.l.ſiquis non dicam rapere C.de epi.⁊ cle.Joan.andr.in.c.j.de tempo.ordi.li.vj.⁊ per glo.⁊ docto.in.cle.ſi.de reſcriptis.⁊ no.legentes.d.l.ſiquis maior:maꝫ dicunt ꝑp hoc ꝙ dꝫ docere ꝙ reus fuerit maior tpe iuramẽti ita ⁊ docere debeat ꝙ cui ſupplicat ſit ꝑnceps.

l ¶ Propterea prout dicunt ibi doc.maxime Saly.nõ ſemper ſupplicatio vel adire iudicẽ facit incidere quem in illas penas licet iurauerit ſeruare contractum. Sed attendenda ſunt verba conuentionis ſm eum intelligere autẽꝫ videtur ipſe ⁊ glo.⁊ doct.ꝙ per illos actus ſcilicet ſupplicando vel adeundo iudicẽ deueniatur contra conuentionem ⁊ ſic cõtraueniens incidat in periuriũ.⁊ propterea intelligat quando verba contractus ſunt taliter concepta ꝙ ſupplicando oſtendantur verba contractus ⁊ iuramenti ꝙ non videtur cadere in caſu iſto.⁊ ſic multis vijs deuenitur in hanc concluſionem ꝙ dictus Gayus non inciderit in penam per dictam ſupplicationem:nec etiam per petitionem quam fecit in cõſilio dicti caſtri mundauij:vꝫ ꝙ ſibi fieret ſm tenoreꝫ litterarꝫ:littere autẽ erant cõditionales ſi cõmunitati placebat nõ placebat nec placuit:iõ petitio illa cenſeat nõ facta per dicta.ſ.per.l.j.de re.cato.item obtulit ſe paratꝫ velle ire ad mutuandũ ſub vſuris in dicto vicariatu ſi velint eum acceptare ⁊ iſta oblatio etiam eſt cõditionalis que defecit:iteꝫ ex alio non fuit ſimplex oblatio:qꝛ ſubiungit cum capitulis iam factis inter ipſum Gayum ⁊ homines mundauij.⁊ etiã cum alijs capitulis ⁊ cõuentionibus fiendis inter homines dicti vicariatus ⁊ ipſum Gayuꝫ forte intendebat capitulare ꝙ teneretur ire ad exercendũ ibi fenus ſi Joſeph nõ poſſet vel nollet per ſeipſum mutuare.⁊ hoc modo nõ putaſſet venire cõtra prout requirit tex.d.l.ſiquis maior.⁊ preſumendum eſt:qꝛ nõ preſumit quis velle deierare arg.l.merito.ff. pro ſo.⁊ ꝙ per illã legem notant Bart.⁊ doct.in.l.gerit de acqui.heredi.nec dolus preſumitur.l.quotiens.§.qui dolo de proba.Et ex his poſſunt ſumi clare reſponſiones ad adducta in contrarium:ideo non iniuſto. Laus deo.

¶ Minor.xxv.anno.prohibitus diuidere alienare ⁊c. An poſſit prouocare ad diuiſionem ſtante ſtatuto ꝙ legittima etas ſit ⁊ eſſe intelligatur.xviij.anno.in omnibus negocijs.

¶ Conſilium. cviij.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶ In p̃nti ɔſultatione vr̃ ꝑma facie dñm ꝙ dictus Michaelangelus foueat iuſtitiã:nã vr̃ ꝙ dcã diuiſio nõ tenuerit nec propter ipſius Michaelangeli nec pro pte amici qui tpe diuiſionis erat minor.xxv.anno.cũ diuiſio ſit quedã permutatio cũ permutet pars vnius rei cõis que in totũ cõcedit vni cũ parte alterius rei que in totũ cõcedit alteri.l.cũ pater.§.hereditatẽ de le.ij.⁊.l.j.⁊.l.fratres.C.cõis vtriuſqꝫ iud.⁊ alienationes rerũ immobiliũ nõ p̃nt fieri per minorem ſine iudicis decreto.C.de predi.mino.ſine decre. nõ alie.in rubro ⁊ nigro.⁊.ff.eo.ti.l.j.⁊ quaſi per totũ ⁊ ex cã eris alieni ſoluendi dotis vel filie cã.l.ob eã cũ ſua gl.C. eo.ti.⁊.l.j.⁊.l.magis puto.§.nõ paſſim.ff.e.ti.i hac diuiſiõe nec cã eris alieni nec ſimilis interuenit nec decretũ iudicis: iõ nõ valeat cũ nõ interueniat iuramentũ ꝙ ſolet ɔfirmare ɔtctus minorꝫ alr̃s inualidos auc.ſacramenta puberum.C. ſi aduer.ven.⁊ ideo cõſtat ꝙ minor nõ põt diuidere bona imobilia niſi prouocatus vt qꝛ ſocius maior petat diuiſionem vt eſt expreſſum in.d.l.j.§.ſi communis.⁊.l.ſi pupillorum in prin.ff.de rebus eorum.⁊ ita omnes concordant.

a ¶ Nec obſtare vr̃ ſtatutum ſcõm de quo in themate.qꝛ per illud nõ vr̃ derogatũ ſenatuſconſulto ꝓhibẽte alienationẽ fieri pdior minoris.vt.l.⁊ ſi p̃ſes.l.pdia.⁊.l.ſi prediuꝫ.C.iõ pdi.mi.vel orationi diui ſeueri de qua in.l.j.ff.e.ti.⁊ hoc p.l. eos.C.de his qui ve.eta.impetra.vbi eſt expreſſum ꝙ minor qui veniaꝫ etatis impetrauit a principe.⁊ ſic ꝙ habeat pro maiore.xxv.annis nõ põt alienare ſine decreto iudicis nec minoris auctoritatis imo maioris reſcriptuꝫ principis ꝙ̄ ſtatutũ populi maxĩe qui recognoſcit ſuperiorẽ ⁊ tanto magis ꝙ̄ ro in caſu ſtatuti eſt maior rõ:qꝛ ſtatutũ loquit in quolibꝫ minore nõ diſtinguens qualitatẽ minoris:lꝫ in reſcripto ꝑncipis dꝫ ɔcurrere ⁊ ꝓbari honeſtas mor̃ ⁊ animi ꝓbitas eius cui venia etatis cõcedit.l.oẽs.C.de his q ven. eta.impetra.itẽ ibi requirit etas.xx.anno.⁊ ſtatutũ iſtud reducit ad minorẽ metã tpis ſcilicet.xviij.annoꝝ ideo ſuadere vr̃ ratio ꝙ generalitas huius ſtatuti limitet ꝑut generalitas reſcripti principis cõcedentis veniã etatis.⁊ tantofortius:qꝛ ſtatuentes in alio ſtatuto minus videnẽ ɔſidere de

iudicio minoꝝ q̄ȝ ius cōe:q2 annullāt ipo iure obligatiōes
minorum vbi ius cōe non annullat regulr̄ ſi ſunt puberes
nō habētes curatores:ſed ꝓcedunt reſti.i inte.vt in titulo ð
mino.quaſi per totum.ff.⁊.C.⁊ vbi actus eſt nullus nō cō
petit reſtitutio in inte.l. in cauſe in princip.ff.eo.titu.

b ¶ Dato autem ꝙ dictum ſtatutū iuuet dictā diuiſioneȝ ꝓ
portione dicti amici q̄ erat maioꝛ .xviij.an.non ꝓpea ex hoc
capite pōt iuuari dicta diuiſio pro portione Michaelāgeli
qui hēbat quartā partē in dictis domo ⁊ orto cum ſtatutū
diſponat de pupillis ⁊ inſup dictus amicus nō hēbat man
datum nec aliquam auctoritatem diſponendi de bonis vel
negocijs ſui fratris ſolum erat obligatus ad faciendū rati
ficare fratrē pro quo de rato ꝓmiſit ⁊ eſt ꝓmiſſio facti in q̄
ſuccedit obligatio ad intereſſe .l. ſtipulatiōes nō diuidunt
in prin.verſi.celſus de ver.ob.iō ipſe Michaelangelus vt
hr̄s dicti amici ſi ad aliqd obligetur vigoꝛ dicte diuiſionis
facte obligetur ſolum ad ratificandum vel ad ſoluēdū inte
reſſe:q2 non poterat ad aliud cōpelli ipſe promiſſoꝛ cuȝ nō
cogatur quis preciſe ad factuȝ regulariter ꝓut omnes cō
cordant per .d. verſiculum celſus cum concoꝛ.

c ¶ Tn̄ his nō obſtantibus ꝯtrium arbitroꝛ de iure verius ⁊
nā primo cōcludenduȝ eſt ꝙ dictus amicus potuit diuide
re proportione ſua ⁊ ſe obligare vigore dicti vltimi ſtatuti
quo diſponit ꝙ in oībus negocijs hereditatibus iudicijs.
⁊ cauſis legittima etas ſit ⁊ eſſe intelligat̃.xviij. annorū cō
pletoꝝ.Dictum.n.ſtatutum nil aliud vult niſi ꝙ ea que pſſt
facere de iure illi qui hn̄t legittimam etatē id vigore dicti
ſtatuti facere poſſint qui hn̄t.xviij. ānos cōpletos:etas.n.
legittima de iure cōi eſt etas.xxv. ānoꝝ. vt eſt expreſſum in
l.fi.C.ð his qui ve.eta.impetrā. exquo deprehēdit̃ ꝙ a lege
nō a iuregentium ſtatuta eſt talis meta tēporis ꝓut ꝯtingit
in legittima tutela in legittimis hr̄dibus inſti.de leg. agna.
tute.in ꝑn.⁊ inſti.de legi. agna.ſucce. in principio:iſta enim
preciſa meta tēporis nō rōne nāli nō ꝯuenit vr̄ oībus: q2
expientia reꝝ magiſtra.c.q̄ȝ ſit in ꝑncipio de elec.lib.vj.⁊.c.
ſtatutū in ꝑn.eo.ti.⁊ libro ⁊.l.legatis.§.ornatricibus ð leg.
tertio docet ꝙ nōnulli.in.xxiiij.annis ⁊ quidam in.xx.ſunt
magis maturi ⁊ magis prudētes q̄ȝ aliqui in. xxv. vel.xxvj.
ānis lȝ oēs ſane mentis ſint ꝓut ⁊ videm⁹ in etate pupil
lari.eſt.n.a iure ciuili ſtatuta certa meta tpis.ſ.xij.vel. xiiij.
annoꝝ.l. indecorā qn̄ tut.⁊ cura. eſſe deſināt ⁊ inſti.ð pupi.
ſubſti.§.maſculo.⁊ inſti.quibus mo.tut.finitur.§.j.⁊ tn̄ nō
eſt vniformis in oībus vt ꝓbatur. in.§.j.⁊ in.d.l.indecorā.
⁊ in.c.puberes de deſpō.impu.⁊ facit.c. iuuenis.⁊ ꝙ ibi hr̄
de ſponſa.itaq3 cū meta legittie etatis ſit a iure ciuili ſtatu
ta pōt ꝯtria lege ciuili alia meta ſtatui legittime etati ꝓut eſt
lex municipalis q̄ eſt lex ciuilis illi⁹ pupili qui legē ſtatuit
l.omnes ppl'i de iuſtitia ⁊ iure ⁊ inſti.eo.ti.§.ius aūt ciuile.
⁊.§.ſȝ ius qdeȝ ciuile ius autem ciuile poteſt ſtatuto tolli ⁊
deduci ad aliam metā temporis per.d.l .omnes populi.⁊.l.
fi.ff.de decre.ab ordi.faci.⁊.d.§.ius autē ciuile.⁊.§.ſequēti.

d ¶ Et ſic ſtatutum iſtud in effectu reducit etateȝ legittimam
xxv.annoꝝ ad etateȝ .xviij.annoꝝ. in oībus negocijs:ita ꝙ
ea que diſpoſita ſunt in iure in maioribus.xxv. annoruȝ mi
litent vigore huius iuris municipalis in maioribus. xviij.
ānorū iſta eſt mens ⁊ vis huius ſtatuti al's nihil opraretur ꝯ
id qð hētur in.l.ſi qn̄ de le.j. ⁊ in.ſi papa ð priui.li.vj.adeo
ꝙ vbi ſtatutum nihil diſponit:al'rūc ēt a ꝯtrio ſenſu iducit̃
ll.correctio ꝓut cōſuluerunt Dy. ⁊ Cy. prout eos refert ⁊
ſequit̃ Bal.in.l.cōuēticulam.C. de epi.⁊ cle.⁊ in.l.ſi cū do
tem in prin.⁊ ibi Angel.⁊ Jmo.ff.ſo.ma.ꝙ ⁊ firmat ponta.
in auc.ex teſtamento .C. de colla.adducens tex.in auc̃.dia
coniſſam.C.de epiſco.⁊ cleri.iuncta gloſ. ſm̄ cum ſupple tu
gloſa.in auc.lege. codicis.ſ.in.l. nulla ſup qua ē poſita dcā
auc̃.diaconiſſa ⁊ glo.in corpore vn̄ ſumit̃ vȝ.§.diaconiſſam
in auc̃.de ſancti.epi.⁊ idē ſentit Raph.in.l.vt liberis.C.de
colla.⁊ facit.d.auc.ex teſtō ⁊ ꝯtrius ſenſus ſumit̃ ex q̄dā ꝯie
ctura.l.apō ātiquos.C. de furtis.⁊ p indirectū haſ intelligi
dicit tex.i.c.cū ap'lica ð his que ſiūt a pla.ſine ꝯſenſu capl'i:
iō multofortī⁹ inducat̃ .ll. correctio p directū ⁊ expſſuȝ ſen
ſum qn̄ verba ad id poſſunt trahi alias eſſet fruſtratorium
prout contingit in caſu noſtro.

e ¶ Et hoc puto ſatis clarum ⁊ intrepide ꝯcludendū exquo
infert̃ ꝙ ꝓut maioꝛ xxv.annis pōt alienare.⁊ ſine cā ⁊ ſine
decreto iudicis res ſuas immobiles qn̄ lege non prohibet̃
⁊ rerum ſuaruȝ quilibet eſt moderatoꝛ.⁊ auctoꝛ.l.in re man
data.C. mandati.ita ⁊ potuit dictus amicus dicta bona ſua
mobilia.⁊ ſic domum ⁊ ortuȝ titulo diuiſionis trāſferre in
ſuum ſocium in communione. Item pariter potuit ſe l
gare pro parte Michaelangeli diuidendo nomine ipſius
Michaelangeli ⁊ promittendo de rato:nam ſine dubio id
poſſet maioꝛ.l.procuratoꝛ qui pro euictione de procu.⁊ in
titulo rem ratam haberi per totum ⁊ eſt clariſſimum.

f ¶ Nec ob.d.l.eos.C.de his qui ven. eta. impetrauerunt:
q2 is qui veniā etatis impetrauit nō eſt cōſtitutus in legit
tima etate vt eſt expreſſuȝ i.l.fi.eo.titu. adeo ꝙ iura loquē
tia de legittima etate ſeu de cōſtituto in legittima etate ſeu
de hn̄te legittimā etatē nō verificant̃ in eo qui ven.eta.im
petrauit vt eſt tex.in.d.l.fi.ſed bene verificabunt̃ in haben
te.xviij.annos ſtante iſto ſtatuto ꝙ clare diſponit ꝙ ſit le
gittima etas.⁊ ſic vere eſt legittima etas:nā verbū eſt veri
tatis expreſſiuū vt de ſe pȝ ⁊ verbū itelligat̃ ſepe ſignificat
veritatē in.l.ſi tibi homo.§.cū ſeruus de le.j.⁊ in.l.qui ſoli
dū in ꝑn.de lega.ij.in.l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas
de acq.poſ.⁊ in.l.cōis ſeruus eo.ti.⁊ in.l.nō enim de noua.
⁊ in q̄ȝ pluribus.§§.iſti.de reꝝ diui.⁊ cū ſtatutū poſſit vere
cōſtituere legittimā etatē vt.ſ̄.deductū eſt nō facit ficte ſȝ
theoꝛicam Bar.in.l.ſi is qui pro emptoꝛe de vſuc.⁊ Bald.
in.l.in rebus in fi.per illū tex.C.de iure dot.iō abſq3 dubio
iura loquētia in habēre legittimā etatē verificabunt̃ in ter
ritorio anglarie in ꝯſtituto in etate.xviij. annoꝝ cōpletorū
⁊ nō verificabunt̃ in eo qui veniā etatis:impetrauit ēt ſi eēt
etatis.xxiiij.ann.exquo apparet ꝙ de vno ad alteꝝ nō īfert̃
cū ſint ſeperata ⁊ ſeperatoꝝ nō eſt illatio.l.ſi.ff.de calū.⁊.l.
ſi maritus.C.de dona.inter virū.⁊ vxo.cū cōcoꝛ.ipetratio.
enim venie etatis eſt quedā diſpēſatio ꝙ iudicet̃ vt maioꝛ:
lȝ nō in oībus.⁊ iſta lex municipalis diſponit ꝙ in oībus
⁊ al's ſit dr̄ia in ſimili inter legittimationē que facit quē le
gittimū ⁊ diſpenſationē que nō diſponit ita generaliter vt
doc.notant in.c.per venerabilē qui filij ſint legi.⁊ tantofoꝛ
ti⁹ differt impetratio venie etatis que cōiter fit ad iſtantiā
partis ⁊ diſpoſitio huius legis que facta fuit veriſimiliter
motu proprio nō ad inſtantiaȝ dicti amici.Et fauoꝛabilioꝛ
eſt conceſſio facta motu proprio q̄ȝ illa que ad inſtantiā par
tis.vt in.c.q̄ȝuis.⁊ in.c.ſi pluribus de preben.lib.vj.

g ¶ Nec ob.ꝙ ius cōmune requirit cām ⁊ decretum:q2 illis
iuribus eſt derogatū in cōſtitutis vltra.xviij. anno.⁊ ſimili
ter eſt derogatū per predicta legi prime municipali cū vlti
ma derogent ꝓoꝛibus.l.pacta nouiſſima.C.ð pactis.⁊ quot
tidie videmus ꝙ per iura nouiſſima derogat̃ antiquis:pre
terea dictum primū ſtatutuȝ non loquitur in diuiſionibus:
ſed illas expreſſe excipit ⁊ hoc circa portionem amici.

h ¶ Circa portionē aūt que fuerat Michaelangeli quā ami
cus diuidendo nō potuit trāſferre in dn̄m Simonē eſt pre
mittenduȝ ꝙ dato ꝙ nō valeret dicta diuiſio nec in aliquo
iuuaret dictū Simonē tn̄ eū iuuat legatū in q̄ntum dictus
Michaelangelus eſt heres dicti dn̄i Simonis:q2 lȝ teſta
toꝛ cenſeat̃ legare ius ꝙ hȝ in re legata.l. vxoꝛ patrui.C.de
leg.⁊.l.ſi domus.§.fi.⁊.l.ꝙ in rerū.§.ſi vſumfructū de leg.
j.tn̄ fallit quatenus res eſt heredis.l.vnū ex familia.§.ſi reȝ
de leg.ij.⁊ melius in.l.is cuius.⁊.l.cū filius.§. dn̄s in rōne
ſui.⁊ ibi Bar.e.ti.Quo ad reſiduū aūt dūm eſt ꝙ lȝ nō fue
rit trāſlatū dn̄iū in dictū dn̄m Simonē ⁊ ſucceſſiue nec in
dictum Simonem legatariū dn̄i Simonis.⁊ p ꝯn̄s dictus
Michaelangelus hēat rei vendicationē nihilominus:q2 ē
heres inſolidū dicti amici qui diuiſionē fecit noīe ſuo ⁊ di
cti Michaelangeli nō pōt factū amici impugnare per.l.cū
a matre.C.de rei ven.vbi caſus ꝙ heres nō pōt impugnare
ꝯctū defuncti factū ſuper re ſua.⁊ hoc duplici rōne vna q2
quē de euictione tȝ actio eundē agenteȝ repellit exceptio.l.
vendicantē cū.l.ſeq.de euic.⁊ vult Bar.in.l.fi.§.in cōputa
tione.C.de iur̃ deli.⁊ ibi Ang.⁊ Pau.de ca.ꝙ dicta regula
procedat etiam ſi regreſſum habeat ſolum ad precij reſtitu
tionē multofortius ſi haberet regreſſum ad intereſſe alia ra
tione per regulam illam ex qua perſona quis lucrum ſentit
nō debet eius factū impugnare.l.ex qua perſona.ff. de reg.
iur.⁊.l.ſi cum dotē.§.ſi pater ſol.ma.prout dictam regulam
ad propoſitum ponderant Jaco . bur.Bart.⁊ ceteri in.d.§.
in computatione volentes eam militare etiaȝ ſi in caſu euic
tionis nullus regreſſus haberetur etiam ad precium.⁊ ſic
etiam ſi amicus non promiſiſſet de rato ⁊ ad nihilum tene
retur ſi viueret.⁊ hec regula ſm̄ doc.militat ſi heres habet
vltra legittimam prout habet dictus Michaelangelus in
ſolidū heres amici cuius hereditas preſupponitur eſſe ſol
uendo.⁊ ideo ex hac regula in totum repellitur exceptione
⁊ per hec patent ſublata adducta incontrariū. Laus deo.

¶ Domina

¶ Domina Juſtina tutrix triū filiorum pupillorū ⁊ Ru
gerius Luſantes ⁊ Rodulphus alij filij adulti prefatione
habita in principio inſtrumēti ꝙ imminebat tale ⁊ tale de
bitum paternum cui oportebat ſatiſfieri ⁊ nō eſſent in he
reditate bona mobilia equiualentia dictis debitis neq̃ pro
parte ⁊ nō eſſet de bonis dicte hereditatis minus dānoſis
deuenerūt ad vēditionē cuiuſdā predij ruſtici ꝙ erat bone
extimatiōis ⁊ nō magni redditus ⁊ dicta vēditio fuit facta
cū decreto iudicis ⁊ hāimētis ⁊ iurō adultoꝝ ⁊ facta fuit
in anno. M.cccliiij. dicti pupilli ſunt facti minores.xxx.
annoꝝ petūt dicta bona aſſerētes ꝙ erāt bona mobilia: vñ
poterat ſatiſfieri dictis creditorib⁹ querit mō: an dictis vē
ditoribus qui petūt dicta bona cōpetat ius petendi necne.

¶ Conſilium. cix.

In noīe domini noſtri

Jeſu chriſti. ¶ Uidetur prima facie dicen
1 dum ꝙ conſtito ꝙ dicta bona fuerint bona
paterna ⁊ conſequēter ipſoꝝ agentiū vel ſuo
rum auctorū. ⁊ ſic fundata ſit eorū intentio:
nam qui ſemel fuit dñs hodie preſumitur dñs q: preſumit
dñium cōtinuatū. l. ſiue poſſidetis. C. de pba. ⁊ in iuribus
allegatis ibi in glo. ⁊ facit. l. nō ignorabit. C. ad exhib. ⁊ cla
rum eſſet ſi eis non obſtaret dictus cōtractus venditionis
qui nō videt eis obſtare: nā ad hoc vt bona imobilia mino
rū vendi poſſint requirunt plura. ſ. ꝙ interueniat decretū
iudicis. C. de predi. mino. ſine decre. nō alie. in rubro ⁊ ni
gro. ⁊ ff. eo. tit. in. l. j. ⁊ quaſi per totos. itē requiritur ꝙ imi
neat es alienū ⁊ ꝓpter es alienū ſoluēdū alienatio fiat. l. ob
es. C. de pdijs mino. ⁊. l. j. ⁊. l. magis. §. ne paſſiꝫ. ⁊. §. ne tñ.
⁊. §. ſi es alienū. ff. e. ti. tertio ꝙ nō hēat pecuniā vl' alia bōa
mobilia. vñ poſſit ſolui es alienum. d. l. j. §. ꝙ ſi forte. ⁊. d. l.
magis puto. §. ne paſſim. ⁊ facit. l. lex que tutores. C. de ad
mini. tuto. Itē ſi oportet deueniri ad bona imobilia debēt
alienari prius bona que ſunt minus dānoſa minoribus. d.
§. ne paſſim verſi. ſed ſi ſit. ⁊ facit. d. l. nec dānoſa.

a ¶ Cum itaq̃ ita demū permittat venditio pdiorū ſi predi
cta concurrunt per iura pallegata vr ꝙ appareant predicta
interueniſſe cū videant eſſe fundamētū eorū qui ſe fundāt
in venditione: lꝫ enim ſint rei tñ eis ēt incūbit onus ꝓbādi
eorū defenſionē ſeu exceptionē in qua ſe fundat. l. in exce
ptionibus. ff. de proba. ⁊ facit. l. ei qui dicit. eo. ti. ⁊. l. ij. ff. de
excep. nō tñ vr ꝙ appeat ſi aliud nō ꝓbat ꝙ tūc imineret
es alienū nec forte poterit ꝓbari: ⁊ ſi probabit ꝙ iminebat
es alienū nō credit ꝙ ꝓbabit ꝙ in bonis nō fuiſſet: vñ po
tuerit ſolui dictū es alienū aliūde q̃ ex vēditione predioꝝ
prout videt requiri vt deueniri poſſit ad vēditionem pre
diorum. d. §. ꝙ ſi forte. §. ne paſſim. ⁊ vlterius cū vt dicitur
dictum prediū vēditum ēēt precioſum: q: vt dr ꝓpe muros
oppidi ⁊ veriſilr appetitū ⁊ deſideratuꝫ videtur ꝙ vltimo
loco debuiſſet vēdi. arg. d. §. ne paſſim verſi. ſed ſi ſit. ⁊. d. l.
lex que tutores ibi cetera precioſa.

b ¶ Nec videt credēdum aſſertiōi partium que dixerint im
minere es alienū ⁊ nō eſſe in hereditate aurum vel argētuꝫ
vel bona mobilia: vnde poſſit ſolui dictum es alienum nec
alia bona minus dānoſa ſi vēdātur eo q: al's eſt prohibita
eis venditio vt. d. l. j. de rebus eorū cū ſimilibus ⁊ aſſertio
facta per perſonas alias ꝓhibitas actuꝫ gerere eſt ſuſpecta
⁊ ei nō credit. l. que teſtamētum. ff. de proba. ⁊. l. cum quis
decedēs. §. titia honeſtiſſima de le. iij. inſuper nō aſſeritur
ꝙ nō eſſent bona minorū de quibus poſſet ſatiſfieri: ſed nō
erāt bona in hereditate patris ⁊c. Stare enim poteſt ꝙ nō
ſint in hereditate patris: ⁊ tñ ſint in bonis filiorum vt de ſe
eſt notiſſimū. Idō remanet actio in rē dictis. tūc minoribus
d. l. magis. §. pſt. ⁊. l. ⁊ ſi predia. C. eo. ti.

c ¶ His tñ nō obſtātibus ꝯriū arbitror de iure reſpōdēduꝫ
nō enī reperio iura que dicāt ꝙ ſi fuerūt bona mobilia vel
pdia minus vtilia vel minus pcioſa: ⁊ fuerūt vēdita magis
vtilia ⁊ magis precioſa ꝙ vēditio fuerit nulla ꝓut reperit
q̃ſi in multis iurib⁹ ꝙ ſi ſit ſine decreto ſit nulla ⁊ multa fie
ri prohibētur que ſi ſiāt tenent. l. patre furioſo. ff. de his q
ſunt ſui vel ali. iur. ⁊ ibi gl. que plura allegat. ⁊ eſt expreſſuꝫ
in. c. ad apoſtolicā de regu. circa finem incumbit eni iudici
inquirere: an immineat es alienū. ⁊ vnde poſſit cum minori
incōmoditate minorum ſatiſfieri. d. §. ne paſſim. ⁊. §. necnon
illud. ⁊. §. in primis. eo. lege. Ideo preſumendum eſt ꝙ alias
iudex non decerneret q̃ ſuper his inquireret cuꝫ debeat de
cretum interponere cauſa cognita. d. l. ob es. C. de pre. mi.
⁊ pro decreto iudicis preſumit ꝙ ſit iuſte interpoſituꝫ pro
geſtis enim per iudicem preſumitur. c. in preſentia de renū
ciatione. l. herēnius. §. gaya de euic. ⁊ p Inn. in. c. innotuit
de eo qui fur. ordi. ſuſce. ⁊ per ſpe. in ti. de emptione ⁊ ven
di. §. nunc ſciēdū verſi. breuiter. vbi dicit ꝙ vbi interuenit
decretum iudicis omnia preſumuntur rite ⁊ recte geſta ⁊
Bald. in. l. cum hij. §. ſi pretor de tranſac. dicit ꝙ in dubio
decretum cenſetur interpoſitum cū cauſe cognitione ⁊ oīa
rite emanaſſe in extraiudicialibus prout ſunt alienationes
rerum minorum ⁊ eccleſiarum tranſactiones ſuper alimen
tis ⁊ huiuſmodi ⁊ allegat Bald. Inn. in. d. c. innotuit. Et
idem voluit Bal. in. l. non aliter de adoptio. licet etiam in
iudicialibus preſumatur. c. inter vos de re iudi. d. c. in pre
ſentia. ⁊. d. §. gaya. ⁊ per ſpe. in titulo de ſententia. §. vt aūt
verſi. ⁊ not. ⁊ ibi per Jo. an. poſt Guid. de ſuꝫ. ⁊ multa poſ
ſent adduci q̄ obmitto: ne ꝓlixie q: ſumus ī extraiudicialib⁹.

d ¶ Ex quo ergo iudex in caſu noſtro interpoſuit decretum
preſumitur ꝙ cauſa cognita illud interpoſuerit. ⁊ ſic inq̃ſi
uerit an eſſet in vero es alienum. ⁊ an eſſent bona mobilia
ex quarum venditione potuiſſet exſolui es alienum ꝙ imi
nebat. ⁊ an eſſent bona que vendi magis expediret illis mi
noribus que omnia veniebant in cauſe cognitione p iura
preallegata: ideo emptores habent intentionem eoruꝫ fun
datam ex quo interuenit decretum iudicis per predicta ac
cedat. l. iuſte poſſidet. ff. de acqui. poſſeſ. Et illa prefationes
verba quod imminet es alienū non ſunt magis verba par
tium q̃ verba iudicis ad quem pertinebat de predictis in
quiſiuiſſe. ⁊ q: preſumptio transfert onus in eum qui con
tradicit. Ideo incumbit onus probādi eis qui per predicta
velit alienatiōes hmōi impugnare ⁊ ꝓbare ꝙ iudex falſis al
legationibus ſeu perſuaſionibus motus fuerit ad interpo
nendum ſuum decretum vt eſt tex. in. l. ⁊ ſi pſes ibi ſi falſis
allegationibus circumuentam religionem iudicis probare
poſſit. ⁊. d. l. j. ibi manente actione pupillo ſi poſtea probari
potuerit obreptum eſſe pretori. ⁊ in. d. l. magis puto. §. ma
net. vbi ſimilis text. ſi igitur dicti actores non probant pre
dicta ſcilicet quod non imminebat es alienum vel ꝙ erant
bona mobilia vel magis congrua: vnde poſſit ſolui es alie
num non manet eis actio vt dictis iuribus a contrario ſen
ſu ⁊ ſine actiōe nemo experitur. l. ſi pupilli. §. videamus de
nego. geſt. l. nam poſtea in principio de iureiuran.

e ¶ Concluſio autē ſit ꝙ ſi non probatur obiectum iudici. ⁊
ſic iudicem motum falſis perſuaſionibus ſeu allegatiōibus
ad interponendum decretum ſint partes iudicis in abſol
uendo reos conuentos ⁊ condemnando actores in expen
ſis: illud aūt ſi probaretur ꝙ predium venditum erat ma
gis precioſum ⁊ carius ꝑ ſitum loci q̃ alia predia que ha
bebant dicti minores non hꝫ obſtare q: ſi alia erant mino
ris precij oportebat plura vendere que veriſimiliter erant
maioris fructus ⁊ magis vtilia ipſis minorib⁹ nec illa plu
ra fuiſſent minoris precij. ⁊ tñ maioris redditus prout eſſe
ſolet ⁊ vtilitatem conſiderat iuriſlator. d. l. magis puto. §.
ſed ſi ſit alia poſſeſſio minor vel minus vtilior. profecto lꝫ
iſta poſſeſſio vendita vt dr erat. licet carior tñ minor ⁊ mi
nus vtilis: ideo decens fuit illam vendere nec putarem ꝙ
ob hoc ſolum q: fuiſſet alia minus vtilis deberet venditio
reſcindi ſeu pronūciari nulla non enim hoc ponderatur in
oratione diui marci. ⁊ al's in ſimili habetur in. l. a diuo pio.
§. in venditione de re iudica. ꝙ obmiſſio illius ordinis non
reddit actum nullum ⁊ inſuper in illis terminis conſuluit
clariſſimus dominus meus integerrimi quidem iudicij do
minus Joannes petruti⁹ mihi vti pater obſeruandiſſimus
ꝙ nec minori. tunc competit reſtitutio in integ. ⁊ illi con
ſilio me ſubſcripſi non tamē hoc firmarem in his terminis
quando verteretur magnum intereſſe minoris: ſed in ven
dendo res viliores ⁊ retinendo res cariores non verſatur
notabile detrimentum immo plerunq̃ expedit.

f ¶ Et per hec ſi diligenter ponderentur ſunt ſublata addu
cta in ꝯrium. probant. n. iura preallegata ꝙ onus probandi
incumbit minoribus: q: pro decreto preſumit: maxime cō
currente longiſſima poſſeſſione ſolet. n. poſſeſſio longiſſima
inducere preſumptionem ꝙ oia fuerint ſolēniter celebrata
l. ſi filius. C. de pe. here. ⁊ in. l. qui aliena in principio verſ.
ſed non adierit de acqui. here. ⁊ Pe. de anc. in conſi. inci.
ex ꝯſilijs excellē. doc. mihi in ordine. cxxv. ſm ordinē in
formis ⁊ ꝙ in ſili hr in. l. cum de in rem verſo de vſu. Et
hec reſpiciunt proportiones oium minoꝝ vendentium ⁊c

pupillorum quoꝝ tutrix pro eis vendidit ⁊ qui non iurauerunt. Quo aũt ad puberes qui vendiderunt ⁊ iurauerunt res alio ẽt medio q: iurm̃ ſupplet defectus ſi quo interfuiſſent p auc. ſacra pubeꝝ. C. ſi aduer. vẽ. ⁊ facit. c. cũ ꝯtigat de iureiu. ⁊. c. Quis de pac. in. vj. in eoꝝ rõnibus. Laus deo.

¶ Venditio facta pro precio declarãdo per noiatos in ꝯcretu eſt nulla ipſis vel altero ipſorum mortuo non facta declaratione ẽt q̃ res per conſtõnem precarĳ tradita fuerit.

¶ Conſilium cx.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Licet videatur prima facie dõꝫ ꝙ dictus dñs Perlaurentius ⁊ Thomas foueant iuſtitiam: videlicet ꝙ dictum potere ſit ipſorũ dñi Perlaurentĳ ⁊ Thome ⁊ ſubſequenter fructus percepti vel aſſictus cõuenti ad eos pertineant: nam vĩ ꝙ fuerit in eos tranſlatuꝫ dñium dicti poteris ſi venditores erant dñi vel quaſi dñi ſi nõ erãt dñi nam ex venditione ſequuta traditione facta bonefidei emptori transfertur dñiuꝫ ſi dominus eſt venditor qui tradit ⁊ ſit ſolutum preciuꝫ vel habita fides de precio inſti. de rerum diui. §. vendite. ⁊. l. ꝙ vendidi. ff. de ꝯben. emp. ⁊ in dubio traditiõe facta cẽſetur habita fides de precio prout volunt gloſe in dictis iuribus quas doc. ſequunẜ. traditio aũt fingitur facta per conſtõnem precarĳ ⁊ per conductionem quia is poſſidet cuius noie poſſidetur. l. ꝙ meo. ⁊ in. l. interdum de acqui. poſ. l. certe. §. is qui. ⁊. l. ⁊ hꝫ. §. eum qui. ff. de preca. ſed in dicta ſcripta eſt cſa precarĳ. itẽ receptio ad aſſictum que eſt ſimilis conductioni ⁊ de ſimilibus. idem eſt iudicium. l. non põt. ff. de legi. ⁊. c. inter ceteras de reſcriptis.

a ¶ Nec videtur obſtare ꝙ venditio non habet certum precium ⁊ qñ precium non eſt certum venditio eſt nulla. §. ſed ⁊ preciuꝫ inſti. de contrahen. emp. quia rñdetur ꝙ hoc caſu non erat nulla quia ſperabatur certificari per extimationẽ faciendam Perfranciſcuꝫ ⁊ Guilium a ꝯhentibus electos ad extimandum ⁊ ad declarandum precium: ideo venditio non eſt nulla: ſed eſt conditionalis ſi illi arbitrati fuerint. l. fi. C. de contrahen. emp. ⁊. d. §. ſed ⁊ precium. pendente aũt conditione venditio ſtat in ſuſpenſo prout alĳ contractus conditionales ſi eniꝫ conditio purificatur venditio eſt efficax ſi deficitur dictio euaneſcit venditio vt. d. §. ſed ⁊ precium ⁊. d. l. fi. quando precedit contractus conditionalis habilis ad tranſlationem dñĳ ⁊ ſit traditio pendente ꝯditione aut ſit vt ſtatim tranſeat dñium ⁊ ſtatim dñium tranſit in accipientem aut ſit vt tranſeat purificate conditione. ⁊ tunc interim dñium non tranſit. l. dotis fructus. §. fin. de iure dotium in dubio cenſetur tradita vt ſtatiꝫ fiat accipientis. ita vt conditione defecta res tradita reddatur dummodo non appareat euidenter aliter actum vt eſt expreſſum in. l. ſed ſi niſi de iure dotium. ⁊. l. j. ff. pro dote. ⁊ ibi Bar. ⁊ gl. ⁊ bart. in. l. ĳ. §. ſi ſub conditione. ff. pro emptore: ⁊ Bar. in ſua tiberyadi in tractatu de inſula in vlti. q. dicit ꝙ lꝫ venditio facta ad menſuram ſit ꝯditionalis tñ interiꝫ rei tradite trãſit dominiuꝫ ſi tradens eſt dñs alſs vſucapiendi conditio.

b ¶ Ideo videtur ex his concludendum ꝙ in dictos Laurẽtium ⁊ Thomam fuerit dicti predĳ dominium tranſlatum. Et q: adhuc videtur pendere conditio: q: lꝫ nõ declarauerint forte declarabunt. Et licet vnus ex arbitratoribus electis ſit defunctus tamen conuentũ fuit ꝙ eligeretur alius loco alterius ⁊ ad id partes inuicem ſe obligauerunt interim non videtur ꝙ illud dominium debeat ab eo recedere vt ſatis probatur in. d. l. ſed hoc niſi nec videtur obſtare illud capitulum conuentionis ſaluo ⁊ reſeruato che ſi per tutto el menſe de magio haueſſero reſtituito ⁊c. quia reſpõdetur quod per hoc non receſſerit dominium nec predium videtur reddendum ex eo quia non videtur purificata conditio dicti capituli: q: non fuit reſtitutum precium nec depoſitum fuit ſimplex: ſed conditionalis ⁊ conuentio fuit ſimpliciter collata in caſum quo reſtituiſſet nec fuit aliqua conditio reſtitutiõi precĳ recepti ⁊ alius eſt actus ſimplex ⁊ actus conditionalis vel modalis. l. j. §. ſiquis ſimpliciter. ⁊. §. ſed cum adĳcit de verbo. obligatio. nec tenebantur domĩnus Perlaurentius cancellare ⁊ reddere ſcripram etiaꝫ reſtituto precio ſaltem quia intererat eorum eam retinere non cancellatam propter pactum ꝙ ſequitur ꝙ non poſſint alĳs vendere ⁊c. ideo non teneantur per illud depoſitum rem ipſam ⁊ dominium ꝙ habuerunt relaxare: ſed ſcripta illa ſit in ſua viridi virtute ⁊ mandanda executioni contra dictos Nicolaum ⁊ fratres prout ⁊ pronunciatum fuit.

c ¶ His tamen minime refragantibus contrarium puto de iure rñdendum nam prout dictum eſt ſupra dicta vẽditio fuit conditionalis ⁊ prout videtur dicta conditio defecta cenſetur: q: ex quo dicta venditio cenſetur facta ſub conditione ſi dicti Franciſcus ⁊ Gilius arbitrabuntur ⁊ declarauerint preciũ ⁊ vnus ex eis iã defunctus ſit impoſſibile eſt ꝙ ipſi declarent. ⁊ per cõſequẽs dicta cõditio exprimit idcirco venditio habeaẜ pro nõ facta: q: in his terminis nõ recediẜ a perſona vt probatur in. d. l. fin. C. de ꝯhen. empt. ⁊. d. §. ſed ⁊ certum. ⁊. l. ſiquis arbitratu de v̾bo. obli. nec obſtat ꝙ prouiſum eſt in caſu quo alter arbitratoꝝ deceſſerit q:. ſ. ꝙ partes eligãt aliuꝫ loco defuncti q: veriſimile eſt ꝙ nõ erũt concordes in eligendo cum proni ſint homines ad diſſentiendum. l. itẽ ſi vnus. §. principaliter. ff. de arbi. ibi pp naturalẽ hominũ ad diſſentiendũ facilitatem. ⁊. c. q: diuerſitatem corporũ diuerſitas ſequiẜ animorũ de conceſ. p̄hen. ideo iuriſlator voluit nõ valere locationẽ ⁊ ꝯductionẽ in qua merces remittiẜ in arbitrium perſone incerte. l. ſi merces in p̄ncipio. ff. locati puta ſi merces remittitur in arbitrium vnius perſone eligende ab ipſis cõtrahentibus prout eſt de mente gloſ. ibi que aſſignat dictam rationem. ſ. quia in eligendo dictam perſonam diſſentiremus allegãdo d. l. item ſi vnus. §. ſi in duos. ⁊ Bar. ſpecifice exemplificat dictã legem ſi merces in caſu quo merces remittitur declarationi vnius perſone per ꝯhentes eligende ſecus ſubdẽs ſi pro mercede declaranda per duos homines eligendos vnum per vnum ꝯtrahentem alius per alium q: tunc nõ habemus diſſentire ſm̃ euꝫ. ⁊ Bal. ſumat generaliter ꝙ in non nominatum virũ non poteſt merces remitti: ſed in virũ nominatum ſic. ⁊ ꝙ ibi diciẜ in mercede locationis ⁊ cõductionis dicendum eſt in precio emptionis ⁊ venditiõis q: eſt eadem rõ: ergo ideꝫ ius. l. illud ad. l. acquil. ⁊. l. a titio de v̾b. obl. ⁊ iſti contractus ſunt ſimiles vt. l. j. ⁊. ĳ. ff. loca. ⁊ d. §. ſed ⁊ certũ. ⁊ in. §. adeo inſti. de loca. ⁊ conduc. ⁊ in ſimilibus. ⁊ idem eſt iudicium vt ſupra dictum eſt.

d ¶ Idcirco cum dict ũm precium ſit remiſſum in hominẽ incertum cũ ſine eo nihil declarari poſſit ⁊ ipſe partes habeant veriſimiliter diſſentire: ideo venditio non valet hoc caſu illa eadem ratio militat ſi vnus eſt nominatus ⁊ alius non nominatus que ſi nullus eſſꝫ nominatus cum venditio non poſſit valere niſi facta declaratione ⁊ declarari nõ valeat per ſolum nominatum: ideo pariter militat ⁊ diſpoſitio ⁊ ratio. d. l. ſi merces. trahendo illam diſpoſitioneꝫ ad emptionem ⁊ venditionem prout trahenda eſt per ſupradicta tenendo itaꝗ ꝙ conditio ſit defecta ⁊ conſequenter venditio non valeat prout ⁊ tenẽdum arbitror per ſupradicta preſuppoſita ficta traditione ⁊ ſucceſſiue tranſlatum fuiſſe dominium prout dictum eſt in adductis pro altera parte inferendũ eſt ꝙ ipſi Perlaurẽtius ⁊ Thomas quatenus illud habeant tenentur illud reddere: quia illud habent ſine cã q: cã propter quã datum fuit. ſ. vt haberent ex cauſa emptionis perficiende que cauſa eſt defecta: quia nõ eſt ſequuta nec ſequi poteſt. d. l. ⁊ hoc niſi in fi. de iure dot. ⁊ hoc tenet Rapha. fulgo. in. d. l. ſunt merces. vbi Barto. querit quid facere debeat dominus domus vt habeat penſionem ſi in terminis illius legis cõductor inhabitauit domum ⁊ electus poſtea noluit vel non potuit arbitrari ⁊ relinquit cogitandum ⁊ Rapha. fulgo. dicit competere conditionem ob cauſam.

e ¶ Et licet incontrarium faciat. l. pecuniam. C. de conditi. ob cauſam. vbi eſt expreſſum ꝙ ſi pecunia datur ob cauſaꝫ ⁊ cauſa non eſt ſequuta ſine culpa eius qui pecuniam recepit nõ eſt locus repetitioni ⁊ in cãu nro ſi arbitratores nõ laudauerunt vel alter deceſſit nulla eſt culpa domini Laurentĳ vel Thome: ideo dominiuꝫ ꝙ queſiuerunt non teneantur reddere reſpondetur ꝙ doc. ibi. ⁊ in. l. ſi pecuniã. ff. de condi. ob cauſam dicunt ꝙ conditio ob cauſam in cõtractibus innominatis procedit ex duplici capite vno ſcilꝫ ex capite cauſe nõ ſequute alio ex capite penitẽtie. Si ergo agitur ex capite cauſe non ſequute non competit conditio ob cauſam ſi cauſa deficit caſu abſꝗ vel culpa aduerſarĳ. ⁊ ita loquitur. d. l. pecuniam. C. de condi. ob cauſam. Sed ex capite pnie bene competit per. d. l. ſi pecuniam. ſi autem datur vigore contractus conditionalis reſultat quidã contractus innominatus ſcilicet do vt conuertas in ſolutionẽ

obligationis

obligationis reſultante ex vẽditione purificate:nõ eſt locus pnie facit.l.ſi ergo.§.ſi res.ff.de iure do.ꝛ ꝙ ibi dicit Bal.

f ℂ Et ſm hoc dictis venditoribus competit actio ad repetendum dominium ſi tranſiuit in dominum Perlaurentium ꝛ Thomam ꝛ ſi conueniuntur fortius competit exceptio.l.inuitus.§.cui damus de reg.iur.ꝛ.l.j.§.nam cui damus.ff.de ſuperfi.ꝛ eſt exceptio dolo facis petere ꝙ reſtiturus es.l.ſi dolo.ff.de except.doli. ꝛ exceptio tranſit in ſingularem ſucceſſorem.l.etiam ſi in rem ſucceſſerint.ff.de iureiu.ꝛ in.l.ſi tertius.vbi per Bar.de aqua plu.arcen.nec obſtat ſententia lata ꝙ ſcripta ſit mandanda executioni:qꝛ mihi dicitur ꝙ erat inſtantia perempta ſi ita eſſet res foret clara ſinautez perempta non fuiſſet ſententia fuit lata arbitratoribus viuentibus cum ſubdatur ꝙ arbitratores cogãtur ꝛc.modo cum ſit vnus mortuus non poſſunt cogi.Itez tunc contractus nõ erat inutilis:ideo poterat mãdari executioni.ſ.conditione purificata:ideo pronunciauit arbitratores cogendos: hodie autem conditione defecta non poteſt mandari executioni ſcripta prout in ea cõtinetur in ea autem continetur ꝙ vendunt ſi extimabitur ꝛc.per ſupradicta qua ꝯditione defecta non poteſt in hoc mãdari executioni.nam exquo ſnia ſe refertur ad ſcriptaz ꝛ ſcripta eſt conditionalis.ita ꝛ ſentẽtia cenſenda eſt conditionalis:qꝛ id quod continetur in eo ad quod ſit relatio cenſetur contineri in referente.l.ſi ita ſcripſero de condi.ꝛ demon. ꝛ in auc.de filijs ante dota.inſtrũ natis cum ſimilibus.Itẽ poterat mandari executioni in illis fructibus conuentis ſcilꝫ pro alio anno.nam de alijs annis non loquitur ſcripta:ſed licet eſſet tunc mandanda executioni tamẽ iſti fructus ſunt reſtituendi defecta conditione. ꝛ per conſequens ceſſante cauſa.l.qui reſtituere.§.fina.de condi.ob cauſam. ꝛ.l. cum quis.co.titu.ꝛ.l.videamus in principio ſeu.§.j.de vſur.

g ℂ Eſt etiam aduertendum circa clãm precarij ꝛ affictus ex quibus poteſt dici reſultaſſe traditionem ꝛ ꝯñr tranſlatum dominium vel quaſi dominiũ ꝙ in predictis intereſt repugnantia.naz contractus affictus ſeu coctumi eſt contractus onerofus non habet cauſam liberalitatis ꝛ cuiuſdam donationis.l.interdum.ff.de preca.ꝛ .l.j. ſecundo reſponſo.ꝛ.l. ij.§.j.e.ti.item precarium poteſt reuocari ad libitum concedentis ꝛ res eſt dimittenda.d.l.ij.§.j.adeo ꝙ non valet conuentio contraria.l.cum precario.e.ti.contractus autem affictus non ita reuocatur:qꝛ non reuocatur re non integra.l. ſi pecuniam de condi.ob cauſam itaꝗ non poſſunt in eadẽ re contractus precarij.ꝛ contractus affictus ꝛ repugnantia ſolet actus viciare.l.vbi repugnantia.ff.de regu. iur.poſſet etiam attentari ꝙ prout principalis contractus venditionis eſt conditionalis.ita ꝛ ſequentia pacta cenſeantur facta ſub eadem conditione arg.eorum que habentur in.l.in repetendis de leg.iij.ꝛ in.l.ſeu.§.gayo de fundo inſtruc.ꝛ in.l.quemadmodum.§.ſi.ff.ad.l.acqui.cuz ſimilibus quod perſuadetur in caſu iſto:quia non eſt veriſimile ꝙ ſi venditio non ſortiretur effectuz:quia conditio deficeret ipſi vellent ſe obligare ad affictum ꝛ ſi hoc eſſet etiam illud pactuz quod non poſſent alteri vendere niſi ipſis Perlaurentio ꝛ Thome cenſeretur factum ſub illa conditione ſi preciũ extimabitur per arbitratores ꝛ omnia de plano procederẽt. Sinautem conditio non cenſetur repetita in ſequentibus capitulis poteſt dici ꝙ ille verſicu.cum queſti pacti ꝛ conditioni ꝛc.determinet proximum verſiculum vt ſic militet quando venditio reuocaretur ea ratione quia venditores reſtituerent precium.ꝛ ſic referatur ad proxima.

h ℂ Et maxime hoc videtur dicendum quia non adaptatur commode ad oĩa precedentia non enim cadit illud pactum ſi venditio perficeretur nec in contractu precarij ꝛ in contractu affictus.ꝛ ſic non eſt eadem ratio reſpectu relationis in omnibus prout requiritur vt ad omnia referatur vt.l.j. in ſi.C.de lib.prete.ꝛ facit quia verba pactorum interpetrãtur contra euz qui nitiẽ ex eis qui potuit apertius loqui.l. veteribus.ff.de pactis.ꝛ.l.quicquid aſtringende.§.j.de verbo.ob.ꝛ.l.labeo.ꝛ.l.ſi in emptione de contrahen. emp.fundanda autem ſe dicti venditores ea rõne qꝛ conditio venditionis defecerit ꝛ non in eo ꝙ reuenderint intra menſez maij ꝙ receperant non videtur ꝙ militet ſm hoc dicta obligatio de non vendendo alteri ꝛ ſm hoc non opꝫ inſtare an per dictuz pactum vicietur venditio facta Franciſco cũ aſs allegari poſſet ꝙ vicietur per.l.ſi creditor.§.ſi.ff.de diſtrac.pig.ꝛ ꝙ ibi per doc.ꝛ per Bar.ꝛ doc.in.l.qui abſenti §.ſiquis poſſeſſionẽ de acqui.poſ.ꝛ Nico.de ſtat.ꝛ Bal.in l.ea lege.C.de condi.ob cauſam.circa ꝙ doc. dicunt ꝙ qñ pactum ſit de non alienando rem hypothecatam vel ſi paciſcens reſeruauit ſibi aliquod ius in re.tunc venditio poſtea facta eſt nulla p.d.l.ſi creditor. Imola tñ in.l.ſi ita qs §.ea lege de ver.ob.col.iij.verſi.extra glo.concludit ꝙ non procedit in hypotheca generali dicens hoc cõprehendi ex dictis bar.in.d.§.ſiquis poſſeſſionem in ſi.item quia iſte caſus eſt exorbitans a regula que traditur in.d.§.ea lege.ꝛ in d.l.ea lege.ideo cuz ſm eũ.d.l.ſi creditor.videatur loqui in hypotheca ſpãli non trahatur ad alium caſuz ſm eum.ꝛ ſimiliter Bal.referendo Bart.loquitur in hypotheca ſpãli.

l ℂ ℂ Ego autem pondero ꝙ tex.in.d.l.ſi creditor.§.ſi.loquitur in eo qui eſt creditor habens hypothecam tempore quo conuenit de non alienando rem hypothecatam: dicit enim queritur ſi pactuz ſit a creditore ne liceat debitori hypothecam vendere:qualitas.n.adiecta verbo intelligiẽ ſm tẽpus verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus de noxali. nõ ergo militat in eo qui primo conuenit de non alienando poſtea generaliter init hypothecam non enim eſt creditor tempore quo conuenit de non alienando nec conuenit de non alienando hypothecam ſeu rem hypothecatam cum tempore conuentionis de non alienando res non fuerit adhuc hypothecata.licet verba Barto.ꝛ Bal.videantur huic vltimo medio repugnare.

k ℂ Ex quibus omnibus.licet ſingula preciſe non comprobem concludo dictum Franciſcum poſſeſſorem ꝛ vltimum emptorẽ habere potiora iura in dicto predio vendito ꝛ dictos Nicolauz ꝛ fratres eſſe tutos aduerſus dictum Perlaurentium ꝛ Thomam a traditione dicti predij venditi ꝛ a reſtitutione fructuum ſaltem recollectorum poſt annum Mccccłxxvj.ſuper affictu illius anni facio aliquod dubiuz propter ſententiam que tranſiuit in rem iudicatam ſi fuit lata intra tempus debitum . licet etiam pro eis repetendis putem competere conditionem ob cauſam per ſupradicta tempore autem ſnie non competebat cum conditio tũc pẽderet viuentibus arbitratoribus nec obſtat ꝙ incontrariũ dicebatur ꝙ dominium fuit tranſlatum in dominum Perlaurentium vt deductum fuit.ſ.ꝛ propter illud depoſitum non videatur re trãſlatum:quia non videtur factum in forma:quia reſponſum ſatis eſt ſupra ſcilicet ꝙ dato ꝙ nõ ſit retranſlatum tamẽ tenẽantur illud retransferre attento ꝙ venditio propter quam illud habuerunt illud habent reddere ꝛ ſi petunt repelluntur exceptione vt hec omnia probata ſunt ſupra.ꝛ ſic fundamentum eſt in alio medio qꝫ in depoſito deducta etiam fuit repugnantia que eſt inter affictum ꝛ precariũ poteſt etiam inſtari ſuper depoſito quod prout videtur fuit acceptatũ per Perlaurentium.ꝛ ſic videtur illud approbaſſe ſub illa forma ꝛ tacite conſenſiſſe reſciſſioni contractus venditionis tamen ſuper hoc non inſiſto:tum quia forte non poterit legittime probari:tuz quia talis acceptatio non preiudicaret Thome: tum etiam quia magis expedit niti ex primo medio propter vltimum pactum de non alienando. Laus deo.

ℂ Alienatio in forenſem eſt a ſtatuto prohibita in ciuitate penſauri an vxor forenſis mortuo marito poſſit relinquere fundum forenſi puta filio primi viri forenſis.

ℂ Conſilium cxi.

In noĩe dñi noſtri ieſu

i chriſti. ℂ Licet videatur in hac conſultatione prima facie dñm ꝙ dictus fiſcus foueat iuſtitiam: nam videtur ꝙ habeat locum dictum ſtatutum:quia videntur verificari verba dicti ſtatuti:quia dicta domina Tadea videtur de dicta ciuitate pẽſauri exquo nupſit vltimo loco duobus maritis. ſcilicet ſcdo marito ꝛ ſucceſſiue tertio viro de ciuitate penſauri ꝛ vxor efficitur de foro ꝛ domicilio viri.l.cum quedaz puella.ff.de iu.om.iu.ꝛ.l.mulieres.C. de incolis li.x.ꝛ.l.ſi. §.idem reſcripſerũt.ff.ad muni.ꝛ licet tex. ibi dicat ꝙ efficiẽ incola ciuitatis mariti.ꝛ incola ꝛ ciuis ſint diuerſe ſpecies vt probat tex.in.l.ciues.C.de incolis.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.tñ gl. in.d.l.ciues.tꝫ ꝙ in proprie ſumitur incola in.d.§.item reſcripſerũt.quia proprie efficitur ciuis ciuitatis viri ſm eam quam ſequitur Barto.ibi remittẽdo ſe ad dicta per euz in d.§.item reſcripſerũt.vbi hoc ide ꝫ firmat. Et licet vidua ſit quia maritus moritur : tamen dicitur eſſe in eodem matri

monio.§.ſoluto in auc.de nup.⁊ in.l.fi.C.de bonis mater. prout ibi not. Ricciar.malũ.⁊ Cy.concordat per gl. in.l.j.§.exactio.C.de rei vx.acti.ſm Bar.in.d.l.fi.qui idem tꝫ ꝙ ⁊ tenet ibi Saly.allegans.l.filij.§.vidua.ff.ad muni.⁊.l.fi.C.de ver.ſig.idem Raph.in.d.l.fi.allegans.l.cum te.C.de nup.idem dicit Bal.in.l.voluntas.C.de fideicom.⁊ Bar.in.l.filij.§.vidua ad mu.ad idem.l.de emancipatis.C.de legi.heredi.ibi priorem thorũ ſeruauerit: ideo mortuo viro adhuc dr̃ vxor de familia viri prout dicit Bar. in.d.l.fi.de ver.ſig.⁊ retinet dignitatem quam habuit a viro.l.femine.⁊ ibi Bar.ff.de ſena.⁊ dicit Bar.in.l.fi.C. de priui.ſcholarum lib.xij.quod vidua fungitur priuilegio viri donec ſecundo nubat.⁊ ideo durat de foro viri.d.§.vidua.⁊ notant docto.maxime Angel.⁊ Paul.de caſt.in.d.l.cum quedam puella in prin.⁊ do.Anto.in.c.ex parte de foro competen.⁊ Joã.an.in.c.is qui de ſepul.in.vj.ideo ſtatutum videtur militare in dicta vidua:q2 videtur quod ſit ciuis penſauri.

a ¶Et hoc facto preſuppoſito videtur clarũ ꝙ in fiſcũ ſint delata bona p̃dicta vigore dicte legis municipalis que vr̃ clare loqui cum loquatur in alienante etiam per vltimã voluntatem ⁊ negari non poteſt quin in dictum filium ſit facta alienatio per vltimam voluntatẽ ex quo filius adiuit ex teſtõ ⁊ conſequutus dicta bona per inſtõnem factaꝫ in vltima voluntate nec diſtinguit ſtatutum inter titulum vniuerſalem ⁊ ſingularem ⁊ vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus.l.iij.ff.de offi.preſi. ſed generaliter loquens eſt generaliter intelligenda per iura vulgaria. Quinimmo ſi ſimpliciter prohibetur alienatio in certuꝫ genus perſonarum ſeu extra certum genus perſonaruꝫ ſub pena militat ſtatutum ⁊ eius pena ſi alienatio ſit per inſtitutionẽ l.peto.§.fratre de leg.ij.⁊.l.pater filium.§.iulius agrippa a cõtrario ſenſu dle.iij.⁊ not.gl.Bar.⁊ docto.in.d.iuribus.⁊ Bal.in.l.ea lege.C.de condi.ob cauſam.⁊ Bar.⁊ doc.in.l.ſi ita quis.§.ea lege.ff.de ver.ob.vbi Bar.extendit ad hũc caſum in quo per ſtatutum prohibetur alienatio in forenſem.⁊ ſimiliter idem tꝫ Bald.in.d.l.ea lege.ij.q.colũ.vij.⁊ idem dicit ibi Ange. Cum itaqꝫ dictus filius inſtitutus ſit forenſis ⁊ non allibratus ⁊ dicta mater eum inſtituens videatur ꝙ cenſeatur ciuis per ſupradicta videtur neceſſario inferendum ad deciſioneꝫ p̃nis conſultationis.ſ. ꝙ dicta alienatio facta per inſtõnem filij cenſeatur facta ꝯ dictum ſtatutum ⁊ militet dicta pena ſtatutaria: maxime cum ſtatutum expreſſe loquatur in alienatione facta per vltimaꝫ voluntatem.⁊ doc.loquuntur ẽt in ſimplici prohibitione: vñ multofortius videtur hoc concludendum in caſu noſtro.

b ¶Tamen his non obſtantibus ꝯtriuꝫ puto de iure reſpondendum.nam primo non eſt expeditũ ꝙ dicta teſtatrix cenſeatur ciuis de ciuitate penſauri quo ad hoc ſtatutum tãq̃ exorbitans.⁊ penale reſtringenduꝫ ⁊ hoc reſpectu odioſuꝫ cenſeatur ꝙ dicta domina Tadea cenſeatur de ciuitate pẽſauri quo ad incurrendam penam dicti ſtatuti qḋ loquitur in eo qui eſt de ciuitate vel comitatu penſauri ⁊ rubrica loquitur de ciuibus alienantibus forenſibus. ita ꝙ ⁊ nigruꝫ videtur intelligendum in ciuibus alienantibus. ita ꝙ illa verba de ciuitate ⁊ comitatu videntur intelligenda in his qui ſunt ciues.naꝫ per precedentia ſequentia declarantur l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de lega.j.⁊.l.qui filiabus.eo.titu.⁊ ⁊.l.heredes palam.§.ſed ſi notã.ff.de teſta. ⁊ nigrum intelligitur ſm terminos rubrice.l.imperator de in diem adice. per gloſ.in.l.fi.in prin.de condi.inde.in.c.j.de offi.delega.lib.vj.⁊ Bald.in.d.l.voluntas in prima colum.dicit ꝙ vidua viuit lege mariti ſi eſt ei fauor ſecus ſi eſt ei odiuꝫ ſm eum: ſed in caſu eſt odium quod non poſſit rem ſuam alienare cui vult.⁊ arg.l.nudum.C.de contrahen.empt.⁊ tanto fortius quanto incurrit penam amiſſionis bonorũ cum pene ſint odioſe.l.ſi preces.⁊.l.interpetratione.ff.de penis ⁊.c.ſtatutum de elect. eo.lib.

c ¶Item vidua cenſetur de foro viri q̃diu redit ad ſuum originale domicilium ꝑut voluerunt Hug.⁊ Archi.vij.q.j.caſ.ſicut hij idem firmat Pau.de ca.in.d.l. cum quedam puella in princ.⁊ idem vult.d.An.in.c.ex parte.B.de foro competen.in vltimis verbis dicens ꝙ non retinet domicilium viri defuncti ſi alibi conſtituit ſibi domiciliuꝫ.⁊ ſm hoc ſi redijt domum vnde oriunda fuit animo ibi permanendi vr̃ non eſſe amplius de ciuitate penſauri ſm dictam theoricam. Et ideo tunc non videtur militare dictum ſtatutum inſuper dictum ſtatutum non videtur militare in alienatione que fieret ab inteſtato in hedeꝫ legitimũ prout volunt glo.⁊ Bart.poſt Dy.⁊ Jaco.de are.in.d.l.peto.§.fratre.⁊ in.d.l.ſi ita quis.§.ea lege Bal.⁊ Angel.in.d.l.ea lege.⁊ Jmo.in.d.§.ea lege.⁊ illa eſt cõmunis opi.que ꝑut dicit Jmo.in.d.§.fratre eſt tenenda in pratica.licet petrus contra.⁊ lꝫ Jmo.ibi dicat Bal.ibi tenere cum petro.tamẽ videtur dicẽdum ꝙ nõ ſit verum.licet enim dicat ꝙ ſi peruenit in perſonam prohibitã venit in prohibitione alienationis etiã ſucceſſio ab inteſtato p.l.ſi ita quis.§.ea lege ð v̓.ob.ſec⁹ ſi ñ ꝑuenit res i pſonã ꝓhibitã ꝓiecto ne ꝯtieſ aliijs ſuis dictis pt itelligi ſm legẽ quã all'at.l.in terminis.d.§.ea lege quã allegat.l.qñ eſt i ſpẽ ſcã ꝓhibita alienatio i certas perſonas quo cãu Bar.⁊ doc.cõiter trahunt ꝓhibitionem etiã ad alienationeꝫ ab inteſtato.ita ẽt intelligatur Bald.in.d.§.fratre.dicta.n.doctorum intelliguntur ſm legem quã allegant prout dicit Bar.in.l.nõ ſolum.§.liberationis verba de libera.leg.⁊ in.l.cũ quidam.ff.de his qui ſunt vt indig.⁊ facit q2 al's ſua diſtinctio eſſet ludibrio: nã cui dubium ꝙ ſi ſuccedit ab inteſtato perſona que non eſt prohibita neqꝫ in ſpẽ neqꝫ in genere ad eaꝫ non extendiſ prohibitio nec tunc eſſet prohibita alienatio ex teſtamento nec ex cõtractu.⁊ tamẽ ipſe Bal.videſ loqui eo caſu quo extenderetur prohibitio ad ſucceſſionem ex teſtamento ⁊ ad alienationem ex contractu.

d ¶Quicquid autem velit Bal.ibi gloſe.⁊ ipſe Bal.alibi.⁊ Dy.Jaco.de are.bal.Angel.⁊ Jmo.⁊ doc.communiter tenent in his terminis ꝙ non ſit prohibita ſucceſſio ab inteſtato.⁊ idem dõm eſt in ſucceſſione ex teſtamento quando eſt inſtitutus heres legitimus: q2 ex quo ſi non feciſſet teſtamentum in omnem euentum res fuiſſent peruenture ad iſtum filium: ideo non agitur de preiudicio reipubli. in cuius fauorem emanauit dicta prohibitio ſi domina ipſarum rerũ teſtata fuit in filiuꝫ q al's ſucceſſura erat ab inteſtato in ipſis bonis.⁊ ſic non videtur in culpa ſi teſtata deceſſit: ideo non debet incurrere dictam penã ſtatuti cũ ceſſare videatur ratio ſcilicet fauoris reipu.⁊al's hoc generaliter determinat Jmo.in.d.§.ea lege volens ꝙ eo cãu quo non prohibetur alienatio ab inteſtato non cenſetur prohibita inſtitutio facta de herede legitimo dicens ꝙ hoc voluit glo.in.l.pater.§.iulius agrippa de leg.iij.ad idem gloſ. quam forte voluit allegare in eadem lege.§.quindecim.⁊ poteſt etiam ita intelligi gl.in.d.§.fratre ꝑut dicit ibi ipſe Jmo.in.d.§.fratre.

e ¶Nec obſtat ſi dicatur quod Jmo.loquitur eo cãu quo eſt ſimpliciter prohibita alienatio nõ expreſſa alienatione facta in vltima voluntate inter que videtur differentia adhibenda iuxta illud expreſſa nocent que nõ expreſſa non nocent.l.expreſſa nocent de regu.iur.⁊.l.nõnunq̃ꝫ de cõdic.⁊ demon.quia reſpondetur ꝙ etiam eo caſu quo loquuntur gloſa ⁊ Jmola eſt prohibita alienatio ex teſtamento ex quo ſub illa generalitate verborum venit etiam prohibitio ex teſtamento ⁊ dicitur expreſſuꝫ verbis generalibus.l.fi.C.ꝙ cum eo.⁊ notatur in materia ſubſtitutionis per docto.in.l.j.⁊.ij.⁊ in.l.centurio de vulga.⁊ pupilla.⁊ in.l.precibus.C.de impub.⁊ regula eſt ꝙ ideꝫ operatur generalis diſpoſitio circa ea ad que trahitur illa generalitas ꝙ operatur ſpecialis diſpoſitio.l.ſi duo in fine cuꝫ multis ſimilibus allegatis in gl.fi.ibi.⁊.l.omnes.C.de preſcrip.xxx.vel xl.anno.cum ſimili.

f ¶Non ergo ob.d.l.expreſſa.⁊.d.l.nõnunq̃ꝫ.quia etiam ĩ caſu eſt expreſſa prohibitio de alienatione ex teſtamento per iam dicta: preterea dicta regula procedit quandoqꝫ nõ ſemper vt demonſtrant ver.d.l.nõnũq̃ꝫ.⁊ regulariter idẽ ſolet operari tacitum ꝙ expreſſum.l.cũ quid ſi cer.pe.⁊.l.qui ad certum loca.cum ſi.

g ¶Nec obſt.ꝙ dicebatur incontrarium ꝙ huiuſmodi prohibitio trahitur ad inſtitutionem: quia verum ſi inſtituitur heres extraneus vt dicit tex.d.§.fratre non quando inſtituitur heres legitimus per ſupradicta.⁊ maxime videtur hoc dicendum quando inſtituitur filius cui hereditas videtur quaſi debita per.l.ſi emancipata cum ſua gloſ.C.de iuris ⁊ facti igno.⁊ ſi non ſuccederet cenſeretur quodammodo debitũ perdere ⁊ damnum pati non lucrum amittere per.l.fi.C.de codicil.⁊ per predicta apparent ſublata adducta incontrarium. Laus deo.

¶Conditio vel onus iniunctum filijs filiorum: an extendatur ad nepotes filioruꝫ: ⁊ an citatio nõ ſubiecti arceat citatum in actione reali.

¶Conſilium

¶ Conſilium cxij.

Repetito diuionum mine. ¶ Pplana vr̃ medio iudicio ꝛ clariſſima deciſio p̃ntis conſultatiõis.ſ. ꝙ dictus proceſſus ſit nullus attẽtis egregie ꝛ ſerioſe deductis per dños cõſulentes excel. doctores ꝛ fratres boñ.vʒ dñm Franciſcum boncambium ꝛ dominuʒ Hieronymũ de bedulijs ambos de camerino qui ambo concludunt proceſſum nullum ꝛ dñs Hieronymus tangit circa merita cãe non fuiſſe locum ſubſtõni: qꝛ non fuit purificata conditio ſubſtõnis ꝛ cum plene ꝛ eleganter diſcuſſa eſt pñs conſultatio ꝛ ego fuerim de ſola ſubſcriptione requiſitus: ideo paucis rem abſoluam ꝛ quidem ſuper meritis cauſe addendum ꝛ ponderandum eſſet ꝙ non videntur onerati niſi filiorum filij qui deceſſerint ſine filijs ꝛ ſm formam petitionis non fuit purificata conditio in filijs filiorum: ſed in nepotibus filiorum ꝛ teſtator procedit eos grauando.ita ꝙ inherendo verbis Bar: in repe.l.liberorum de ver.ſig.appellatione filiorum non veniunt nepotes.ꝛ lʒ ſe exemplificat in hereditate tñ exempla non artãt dictum.l.damni infecti ſtipulatio competit de damno infe. ꝛ.l.j.§.ꝙ dicitur de vi ꝛ vi arma.ꝛ.c.j.ne cleri. vel mona.

a ¶ Ad idem ꝙ appellatione filiorum non veniant nepotes probatur in.l.quin ſi nepotes.ff.de teſta.tut.ꝛ.§.fi. inſtit.e.ti.ꝛ in.l.gallus.§.inſtituens.ff.de lib.ꝛ poſth.ꝛ ſm hoc petitio in hac parte erat inepta: qꝛ non concludebat ex narratis in alio etiã peccabat qꝛ non narrabat in ea ꝙ dicta Ludouica ſuperuixerit poſt mortem dñi Petri primi teſtatoris.ita ꝙ nõ apparet ex narratis ꝙ agentibus actio aliqua competeret ꝛ vbi libellus eſt ineptus proceſſus ſup eo agitatus eſt nullus qm̃ deficiente fundamento omnia ruunt. j.q.j.cum Paulus.ꝛ ꝙ ſuper libello inepto acta facta ſint nulla probatur in.c.cuʒ dilecti de emp.ꝛ ven.ꝛ ibi per doc. ꝛ eſt gl.in verbo ſm inſti.de obli.titulo generali. ꝛ hec reſpiciunt rititudinem proceſſus ſuper meritis cauſe non eſt inſtandum ex alio: qꝛ pars actoris nititur ex teſtamento ꝙ apparet reuocatum per ſecunduʒ teſtm̃ conſtat enim ꝙ per ſecundum teſtm̃ reuocatur primum.§.poſteriore inſti.quibus mo.teſta.infir.ꝛ.l.cum in ſecundo. ff. de iniuſto teſtamento cum ſimilibus quo autem ad inualiditatem proceſſus vltra adducta per dominos conſulentes pondero ꝙ dictum ſtatutum eſt plurimum exorbitans ꝛ iniquum. ita ꝙ eſt plurimum reſtringendum vt cõtominus fieri põt corrigat ius cõe per iura vulgaria.ita ꝙ debent eius verba verificari qui enim nititur ex iure exorbitanti debet verificare verba que in ſtatuto deducuntur vt per Joan.an.in.c.j.de temp.ord.ꝛ per Bal.qui eum refert in.l.ſiquis non dicam rapere.C.de epi.ꝛ cleri.ꝛ no.moderni in.l.ſiquis maior.C. de tranſac.ꝛ facit qd̃ no.gl.ꝛ docto.in cle.fi.de reſcriptis ꝙ confert ad iuuandum fundamentum ꝙ faciunt domini cõſulentes ſuper ineptitudine proceſſus: qꝛ nõ eſt ſeruata forma ſtatuti ꝙ requirit terminum trium dierum inter vnam citationem ꝛ aliaʒ prout latius proſequunẽ dñi ꝯſulentes.

b ¶ Iteʒ pondero ꝙ dictus Galeoctus non erat ſubiectus ptãti terre callij ad cuius mandatum ꝛ commiſſionem dr̃ citatus.lʒ de commiſſione non appareat prout preſupponit conſultans ꝛ dñi conſulentes: ſed erat forenſis: iõ non tenebatur obtemperare mãdatis dñi poteſtatis callij ꝛ qñ vnus iudex citat non ſubiectum regulariter ſue iuriſditioni citatus regulariter non tenetur comparere ẽt ſi citatus quo ad id ſuper quo citatur reuera de iuriſditione citantis niſi in citatorio exprimatur id qd̃ eſt cã iuriſditionis. ita ꝙ citatus per citationem intelligat ſe teneri ad comparẽdum ſi.n.non exprimitur illud qd̃ eſt cã artandi ad comparẽduʒ non tenetur comparere: qꝛ ſufficit ꝙ regulariter nõ teneẽ obedire pro regula.n.preſumitur prout lʒ ad alium finem no.ſignanter Bar.in.l.quotiens.ff.ſiquis cau.ꝛ hoc ꝙ tũc citatio non artet citatuʒ eſt gl.fin.in.c.j.de inue. in ma.fac. in vſi.feu.ſuper verbo ad dñm.ꝛ hoc latius declarat Inn. ꝛ doc.poſt eum in.c.preterea de dila.ꝛ poſt euʒ bal.in.l.ex quacunqȝ.ff.ſi in ius voc.non ierit.ꝛ idem in effectu volũt ibi Bar.ꝛ Ang.ꝛ hr̃ ẽt in.c.cum in iure peritus.ꝛ.c.prudẽtiam de of.dele.iõ in caſu nr̃o.lʒ rõne rex que petebantur ſite in territorio callij potuiſſet Galeoctus conueniri corã iudice ordiario dicte terre per.l.fi.C.vbi in rẽ actio tñ tpe prime citationis de eo facte non erat adhuc porrecta petitio.ita ꝙ non apparebat ẽt iudici ꝙ poſſet Galeoctuʒ citare ꝛ ꝙ haberet iuriſditionem ꝛ iudici dʒ innoteſcere id qd̃ eſt fundamentum iuriſditionis ꝛ actus queʒ gerit als ac[...]ruit.l.hec aũt.§.defendi.ꝛ ibi Bar.ff.ex qbus cãis in poſ. catur.item ſir in alijs citationibus nõ fit talis expreſſio ꝑ quam ſi Galeoctus habuiſſet notitiam citationis cognouiſſet ſe teneri ad comparendũ.lʒ.n.ꝛ in prima citatione ꝛ in alijs diceretur eum eſſe poſſeſſorẽ certe domus ꝛc.non dr̃ ꝙ ille res peterentur actione reali hypothecaria nec dr̃ ꝙ ille res cẽnt ſite in territorio callij.ita ꝙ nihil exprimebat ex quo innoteſceret vel innoteſcere deberet ipſum citatum artari ad comparendum ẽt ſi citatio ſibi innotuiſſet adeo ꝙ ſi fuiſſet citatus in perſonam de commiſſione iudicis callij non valuiſſet citatio nec citatus fuiſſet artatus ad comparendum per indubitatam theoricam docto.in locis preallegatis quantofortius nõ artauit dicta citatio inducta a iure exorbitantiſſimo non artauit dictum Galeoctum.

c ¶ Nec ob.ꝙ citaẽ tanqȝ poſſeſſor dictaꝝ rerũ que fuerunt olim dñi Petripauli de dicta ciuitate callij qꝛ nõ ſequiẽ ex hoc ꝙ domus ꝛ vinea foret in ciuitate callij: qꝛ põt qs hr̃e bona in alieno territorio prout hʒ dictus Galeoctus ꝛ dictus Galeoctus pſumiẽ ignoraſſe ꝙ dicte domus ꝛ vinea que petebanẽ fuerint dicti dñi Petripauli cũ illas nõ habuerit immediate a dicto dño Petro ꝛ qs preſumiẽ ignorare facta eius in cuius locũ ſucceſſit.l.qui in alterius.ff.de re.iu.ꝛ.c.cũ qs in iuo.e.ti.lib.vj.ꝛ.l.verius de proba.cũ ſi. preterea nõ narraẽ in citatiõe nũcij vel pconis ꝙ pro illis rebus ꝯueniret actione reali.ita ꝙ ex his deduciẽ ꝙ nulla ex dictis citationibus artauit dictũ citatũ: iõ oia poſtea ſequuta tanqȝ facta nõ precedente aliqua valida citatione penitus ruunt ex his itaqȝ ꝛ alijs medijs adductis per dños conſulentes remanet clara ꝯcluſio facta per ipſos dominos conſulentes ꝙ dicta tenuta ꝛ pceſſus factus ꝯ dictũ Galeoctuʒ minime valet prout ipſi concludunt. Laus deo.

¶ Arbitrator cum clauſula de iure ꝛ de facto ꝛ ſm conſcientiaʒ poteſt laudare quod pecunia pro re detur: nec poteſt reductio tunc peti.

¶ Conſilium cxiij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Viſa petitiõe facta per Andreã aduerſus petrum ꝛ reconuẽtione facta per dictum petrũ ꝛ cõpromiſſis.primo loco factis ſuper eiſdem ꝯuentione ꝛ laudis ſuper inde latis ꝛ atteſtationibus quinqȝ teſtium ꝛ viſis ſucceſſiue compromiſſis ſcdo loco factis vigore decreti ducis ꝛ laudis ſcdo loco latis in dictis cãis.lʒ de pluribus poſſet dubitari tñ a me ſolũ queriẽ vtrũ dictus Petrus teneaẽ reuẽdere dicto Andree dictã dimidiã dictoꝝ fundoꝝ ꝓut continetur in laudo primo lato in cã reconuentionis ſup quo. lʒ videaẽ prima facie dõm ꝙ dictus petrus non teneaẽ reuendere dictaʒ dimidiam dicti poderis ex eo qꝛ lʒ in laudo dicatur circa hoc ꝙ dictus Petrus nõ poſſit illud vendere niſi dicto Andree ꝛ caſu quo vellet vendere teneaẽ vendere dicto Andree tñ dicta particula laudi nõ fuit deducta in petitiõe dicti petri neqȝ in exceptiõib9 dicti Andree neqȝ in aliqua parte iudicij ꝓut mihi dr̃.ita ꝙ hoc nõ vr̃ deductũ in cõpromiſſo facto ſuper cã ſi non cenſeẽ deductũ in compromiſſo non vr̃ ꝙ valeat laudũ latuʒ per arbitros quoꝝ ptãs oĩs dependet a compromiſſo.l.non diſtinguemus.§. de officio de arbitris.ꝛ.l.ſi cũ dies.§.plenũ.e.tit.preterea ꝛ ſecundo per vltimũ fuit dictus petrus abſolutus a reſtõne dicte rei pro dimidia de qua agiẽ iõ non vr̃ ꝙ ſuper dicta dimidia poſſit amplius ingerari.nã ſiue iuſte ſiue iniuſte arbitri laudẽt ſtandum eſt laudo.l.diem proferre.§.ſtari.ff.de arbi.ꝛ iſtud laudũ abſolutoriũ fuit vltimũ: iõ vr̃ derogare precedentibus laudis arg.l.pacta nouiſſima.C. de pactis.ꝛ ꝯſtat ꝙ vltia ſnia valida derogat priori pʒ in lata in cã appellationis pʒ ex his que hñr in.c.cũ bertoldus de re iudi. per Bar.in.l.j.C.qñ prouo.non eſt neceſſe per docto. in.l. nam poſtea.§.ſi dominetur de iureiuran.ꝛ eſt clariſſimum.

a ¶ His tñ minime refragantibus ꝯriuʒ puto de iure ad cuius rei euidentiam premitto ꝙ dicti laudantes non erant ſolũ arbitri: ſed ex forma decreti arbitri ꝛ arbitratores amici cões ꝛ amicabiles compoſitores ꝛ habebant ptãtem arbitrandi de iure ꝛ de facto ꝛ ſm ꝯſciam.ita ꝙ habebant ex forma ſtatuti latiſſimaʒ ptãtem.ꝛ iõ vr̃ ꝙ apponere poteẽt

rint manus ad ea que erant extra petitiones ⁊ extra lité. nã Ang.in.l.acquliana.ff.de tranſac.vt ibi refert dñs meus vult ꝙ lꝫ petaꝛ fundus ticianus ⁊ arbiter nõ poſſet laudare ꝙ pro fundo ticiano det fundus meuian⁹ ſup quo nihil erat actum ex eo qꝛ arbiter cõparaꝛ iudici cũ arbitria ſint redu‑cta ad inſtar.iudicioꝝ.l.j.ff.de arbi.⁊.c.vno delegatorum de off.dele.⁊ hoc caſu procedat ꝙ dicit bar.in.d.l.acqliana prout in iudice ⁊ in arbitro loquunꝛ iura per euꝫ allegata tñ ſecus in arbitratore:qꝛ arbitramentũ eſt ſpẽs trãſactiõis in auc.vt diffe.iudi.§.j.⁊ in auc.ſi vero ↄtigerit.C.de iudi. ⁊ in traſactione põt vna res dari pro altera.l. ſi pro fundo. C.de trãſac.ſm eum cũ quo trãſit dñs meus vꝫ dñs Joãnes petrutius doctor qdem integerrimi iudicij. ⁊ ideꝫ voluit Joã.de imo.in.c.qnrauallis in.xx.dĩs inter arbitrum ⁊ arbitratorem extra de iureiu.ꝙ ⁊ volunt ibi.d. Ant.⁊ pa nor.pro quo facit qꝛ arbitrator non teneꝛ iudicare vt iudex ſed ſequiꝛ ſui capitis ſniam dicit bal.in ti.de arbi.verſi.ij.⁊ iij.ꝙ maxime vꝫ dõm ſtante facultate laudandi ⁊ arbitrãdi de facto que verba importãt ꝙ poſſit iudicare manu regia dicit bar.in extra.ad reprimen.in verbo videbiꝛ circa finẽ.⁊ Lapus allegatione.cxxxviij.dicit ꝙ importãt.n. amplã poteſtatem dũ nõ fiat ↄ̃ ius ⁊ boneſtũ ⁊ refert põta. in rubrica.ff.de arbi.intelligendũ ↄ̃ ius nãle.nã manus regia nõ artabaꝛ ad ius ciuile ſeruandum vt.l.princeps le.ff. de legi.⁊ oẽs volũt ꝙ importẽt liberuꝫ arbitriũ vltra ꝙ̃ ſimplex arbitriũ boni viri ꝙ hꝫ ſimplex arbitrator de quo ẽt per bar. in ↄſilio ſuo incipiente punctus.qđ vertentis ordine.lxxv. ſm ordinem peruſinuꝫ non informis.⁊ per Bal.in.l. j.ff. de iudi.⁊ per.d.Anto.in.c.in preſentia de proba. ⁊ Bald. in.l.ſolem de teſti.⁊ ideo non artatur ad pronunciandum ſm petitionem prout artatur iudex ſeu merus arbiter.

b ¶ Juuat ẽt hanc partem illa verba ꝙ iudicent ſm ↄſciam namſatis eſt ꝙ ita dictabat eoꝝ ↄſcia nec põt tunc reclamari per id qđ hr̃ per gl.⁊ doc.in.c.ſtatutum.§. aſſeſſorẽ de reſcriptis li.vj.ſi itaqꝫ pñt componere iuxta eoꝝ ↄſciam ſuper alia re penitus extranea multofortius in caſu noſtro in quo laudãt ſeu arbitranꝛ ſup repetita qꝛ ſuper venditione. licet in petitione narretur de ſimplici venditione arbitratores laudant ꝙ fiat venditio modalis profecto non eſt quid extraneum a petitis:ſed modificat ſniam latam ſuper petitis ⁊ eſt multum equa dicta modificatio:⁊ ideo non miruꝫ ſi conſcientia arbitrorum ſeu arbitratorum fuit in arbitrando vt arbitrati fuerunt modificando venditionem de dicta dimidia.Nam exquo dictus fundus erat cõis ⁊ venditus pro dimidia pro indiuiſo equum erat ꝙ potius reuenderetur habenti aliam partem maxime exquo cõem pro indiuiſo ꝙ̃ ꝙ venderetur alteri qui poſſet eſſe non beniuolus dicto Andree ⁊ forte rixoſus itaqꝫ equum erat ꝙ volens vendere venderet ei qui ſibi rem cõi cauerat ⁊ qui habebat reꝫ communem pro indiuiſo vt dictum eſt.Et inſuper Bar.in d.l.acquiliana.vult ꝙ põt ẽt arbiter laudare ꝙ pro re deduc‑ta in iudicium habeat pecuniam ⁊ eum ſequunꝛ ibi Rap. ⁊ Pau.de ca.Et in effectu in dicto laudo ſeu arbitramento nil aliud continet̃ niſi ꝙ caſu quo velit dictus Petrus vendere dictam ſuam dimidiam teneatur recipere a dicto Andree condignum precium.Precium aũt conſiſtit in pecunia numerata.l.j.ff.de ↄ̃hen.emp. Et maxime qꝛ poterat inſtari ſuper iuribus dicti petri ꝙ non probauerit ſuam intentioneꝫ qꝛ teſtes non videbantur conteſtes:ſed varij inter ſe ⁊ varij a narratis in petitione dicti Petri. Et in hac parte poterat verſari dubium:ideo non mirum ſi arbitratores cõpoſuerunt ⁊ moderauerũt arbitramẽtũ rõne dubij.

c ¶ Ex quibus puto intrepide concludendum quod dictuꝫ laudum ⁊ arbitramentum latum ſuper reconuentione petri valeat etiam ſuper dicta particula ꝙ dictus Petrus teneatur reuendere ſi vult vel voluit vendere non obſtante quod in actis de reuenditione nil fuerit actum.

d ¶ Nec obſ.huic laudo aliud laudum abſolutorium pro dicto petro ſuper petitione dicti Andree. Ea rõne qꝛ fuit abſolutus a petitiõe dicti Andree qui petebat ꝙ condemnaretur.tunc ad relaxandũ dictam medietateꝫ poſſeſſionis ꝙ non eſt ↄ̃riuꝫ a venditione facienda ſub ↄditione:qꝛ ſtant hec ſimul ꝙ tunc non teneret relaxare ꝙ ⁊ ſumiꝛ ex laudo ſupra ponderato:exquo ↄdemnatur. Andreas ad vendendum ſeu faciẽdum inſtrm̃ venditionis ⁊ ſucceſſiue virtuali ter cõtinetur ꝙ teneret tradere ⁊ qui teneret tradere dolo petit ꝙ ſi haberet teneret reſtituere.l.ſi dolo.ff.de dolo.vñ concordat in effectu vtrum latuꝫ cũ altero.Et nil repugnat ꝙ eſt clarũ:ideo nõ inſiſto vlterius ſuper hoc. Clariſſimũ eſt etiã ꝙ exquo emptor recepit rem emptã ⁊ nõ ſoluit preciuꝫ nõ dꝫ lucrari fruct⁹ rei empte ⁊ frui cõmoditate ꝑcij ſed dꝫ in recõpenſationeꝫ ſoluere pro intereſſe venditoris ſoluere venditori vſuras preciꝫ ẽt ſi nõ fuerit aliter in mora ſoluẽdi preciũ vt eſt caſus in.l.curauit.C.de acti.emp.⁊ l.iulianus.§.excẽpto.ff.eo.tit.⁊.l.ij.C.de vſuris.⁊ iſte vſure ſunt ꝓmiſſe:qꝛ debentur loco intereſſe:put in ſimili vſure dotis i.c.ſalubriter extra de vſur.⁊ no.in ſimili gl.i.l.ſocij qui in eo.ff.ꝓ ſocio. ⁊ in ꝓprijs terminis ꝙ ſint ꝓmiſſe h caſu not.gl.⁊ doc.in.d.l.ij.C.de vſur.⁊ can.in.c.ↄqueſt⁹ extra eo.tit.⁊ habetur pro indubitato:ideo non inſiſto.

e ¶ Quantum aũt debeaꝛ pro vſuris iſtis nõ eſt hñ in iure declaratũ.⁊ ꝑ hõc vꝛ ꝙ iudex habeat arbitrari:ar.l.j.ff.de iure delibe.⁊.l.ſi ꝙ ex pamphila de le.iij.⁊ ꝙ per Bar.ibi ⁊ in.l.j.C.de ſen.que pro eo ꝙ intereſt.⁊ in.l.ſemp.§.in h interdicto.ff.ꝙ vi aut clã.⁊ Joã.cal.⁊ Panor.in.c.cũ cãm extra de teſt.Quatenus volũt qđ ſi nõ ꝓbaꝛ quãtitas iter eſſe iudex arbitraꝛ in hac ciuitate i ſiꝛ iſte vſure de ↄſuetudine extimanꝛ ad rõnẽ.vij.vꝛ.viij.ꝓ cẽtinario. Laus deo.

¶ Subſtitutio compẽdioſa facta pupillis a patre an ſit oĩ tẽpore fideicõmiſſaria:an pupillaris durante pupillari etate.Et an in ſubſtitutione veniant prelegata.

¶ Conſilium cxliiij.

l In nomie dñi noſtri ieſu xpi.¶ In hac cõſultatione videꝛ prima facie dicẽdum qđ dictus dominus ſuperſtes ſuccedat in dictis bonis prelegatis:qꝛ prelegata veniũt in fideicõmiſſo vꝛ poſtea ſimpliciter facto non ſub commemoratione hereditatis.l.mar cellus.§.quidam liberis.ff.ad trebel.⁊ no.ibi per glo.bart. ⁊ doc.⁊ in.l.cuꝫ virum.C.de fidcicõ.⁊ facit in.l.ſi titius de leg.iij.⁊.d.l.cũ virum.Cum itaqꝫ fideicõ.ꝟniuerſalis ſubſtitutio fuerit facta poſt prelegata particularia de quibus agitur ⁊ non fuerit facta ſub cõmemoratione hereditatis: ideo videꝛ clarum qđ veniant in reſtitutione etiã prelegata ſed circa hoc iminet dubitatio:qꝛ vt arbitror oẽs dicti iſti tuti erãt nepotes ex filijs premortuis dicti teſtatoris vt ex ſerie teſtamẽti ꝑcipio de dñico filio Philippi primo inſtituti cũ Chaterine filie philippi reliquerit pro ſua legittima ⁊ ſic innuit qđ debeꝛ legittiã que nõ debeꝛ nepti ex fratre ita qđ vꝛ ꝙ dicto Joãni potuerit ſubſtitui pupillariter.

a ¶ Eſt tñ maximũ dubiũ vtrũ cõpendioſa ꝑ vba cõia ſine diſtributione etatũ facta pupillo cui põt pupillariter ſubſtitui cõtineat pupillarẽ ⁊ quaſi oẽs ante Bar.tenebãt qđ nõ bart.quem multi ſequunꝛ lꝫ idem ſi mater eſt in medio alr̃ ſecus.Eadẽ rõ vꝛ ſi eſt in medio auus maternus facit l.iuſta interpretatione.ff.de ver.ſi.Tamen cõiter moderni maxime canoniſte vtroqꝫ caſu tenẽt cõtinere pupillarẽ per c.ſi pater de teſt.li.vj.vbi vꝛ caſus ẽt ſi mater exiſtat in medio ⁊ ſi antiq quibus forte nõ innotuerat diſpõ.d.c.ſi pr̃ ſecus tenebãt nõ eſt mirũ.Si aũt tenemus qđ ſit pupillaris ſubſtitutio ſtatim⁹ claro:qꝛ per pupillarẽ ſuccediꝛ pupillo vt ex teſtamẽto pupilli in hereditate pupilli.l.moribus in princi.⁊.§.prius.⁊.l.ſed ⁊ ſi plures.§.filio.⁊.l.patris ⁊ filij de vul.⁊ pup.l.papinianus.§.ſꝫ nec impuberis de inoffi.teſt.cuꝫ ſi.Siue ergo iterpreteꝛ pupillaris ſubſtõ ſiue fideicõmiſſaria vꝛ qđ veniãt i ſubſtõne plegata p.õ.dicta.

b ¶ Et lꝫ poſſet inſtari qđ dictus auus qui vt arbitror habebat vſumfru.in dictis bonis cẽſeꝛ reliquiſſe ius ſuum.⁊ ſic vſumfructũ quẽ habebat.l.vxor patrui.C.de leg.⁊.l.qđ in rerũ.§.j.ff.de lega.j.Tamẽ exquo proprietas pertinebat ad heredem rogatũ vꝛ venire ẽt ius heredis:ar.l.vnũ ex familia.§.ſi rẽ de le.ij.⁊ ibi per bar.bal.⁊ Jmo.Unde ad propoſitum.lꝫ forte vſuſfructus dictarum rerum prelegatarũ eẽt teſtatoris:tñ qꝛ proprietas erat heredis dicitur ꝙ cenſeaꝛ etiam relicta ſubſtituto proprietas dictarum rerũ.Et ideo dicte res veniant reſtituende dicto ſubſtituto.

c ¶ Tñ his nõ ob.ↄ̃riũ puto de iure rñdẽdũ.⁊ prĩo ⁊ ante oĩa ꝑmitto qđ dicta ſubſtõ nõ eſt pupillaris dato qđ teſtõr potuerit pupillariter ſubſtituere:lꝫ.n.eẽt ꝓbabile dubium an eẽt pupillaris ſi fuiſſet ſimplex ſubſtõ cõpedioſa fcã ſoli Joãni pupillo per dicta in ↄ̃riũ.Et maxie cũ eẽt ſubſtitutus deſcẽdẽs teſtõris.Tñ euitamus hoc dubium:qꝛ prout mihi ꝑſupponiꝛ ſalteꝫ vnus ex dictis nepotibus inſtitutis exceſſerat

excesserat tpe teſtī pupillarem etatem cui non poterat pu- pillariter ſubſtitui: ideo neceſſario quo ad illum ſubſtō in- terpetratur fideicōmiſſaria: iō ēt in aliorū perſonis. ⁊ ſic in perſona Joannis interpetrari dʒ fideicōmiſſaria vt ſic pa- riter oēs ab vno determinabili terminent per tex. l. iā hoc iure de vul. ⁊ pupi. ⁊ l. q̄nis. C. e. tit. ⁊ l. in teſtō. C. de teſt. mi. ⁊ ſeruet equalitas inter eos qbus fit ſubſtō. Nā ex hoc interpetratur fideicōmiſſaria vbi alr̄ interpetratur directa prout voluerunt Bal. Ang. ⁊ Saly. in. d. l. in teſtō. ⁊ Bar. in conſi. cxvij. ſm ordinem peruſinū inci. nuciarellus quō- dam cecbi. Jtaqʒ ꝯcludendū eſt qđ dicta ſubſtō ēt in pſo- na. Joānis pupilli cenſeat fideicōmiſſaria ⁊ nō pupillaris. Scđo aīaduerto ꝙ dictus teſtōr cenſeat reliquiſſe dicti Jo- anni in dictis prelegatis ius ſuū per. d. l. vxor patrui. ⁊ d. l. qđ in rex. §. ſi vſumfructū. ⁊ l. ſticho de vſufru. le. prout eſt cōis ſnīa in deciſiuis ſequendo: qr durū eſt ꝯ ſtimulū calci- trare. dicit ad propoſitū Raph. ful. in. d. l. vxor patrui. Et lʒ ipſe ibi. ⁊ Jmo. in. d. §. ſi vſum. teneāt ꝯtriū. Tñ ab eoꝝ rōni bus defenſaui cōem ſnīam legendo. d. l. vxor patruiret. d. §. ſi vſumfructū non inſiſto: qr ſumus in deciſiuis in qbus non eſt tutum recedere a cōi ſnīa: vt per gl. in. l. oīs diffini tio de reg. iur. per Bal. in. l. paccibus. C. de impu. per doct. in. c. ne initaris de ꝯſtit. ⁊ in. l. cum prolatis. ff. de re iu. lʒ ēt de rigore iuris eā legendo tenuerim non obſtātibus rōni- bus Rap. ⁊ Jmol. vʒ ergo teſtōr reliqſſe Joāni ius ſuū qđ habebat in dictis bonis. ⁊ ſic vſumfructum rōne patrie po teſtatis iuxta. l. j. ⁊ per totum ti. de bo. mater. ⁊ ti. ſeq. q̄uis illud ius ſit eius morte extinctuꝫ vt in iuribus preal. in q- bus doc. hoc not. Ui. n. ꝙ potius preſumat errāſſe in iure credens illud ius duratuꝫ q̄ꝫ ꝙ voluerit relinquere ius ꝙ non habebat vt ſatis probatur in. d. l. ſticho in fi. Et maxie vʒ hoc dōm in caſu iſto in quo ꝓprietas erat legatarij: ⁊ iō etiam improprietate legatū erat fruſtratorium ⁊ nullum. l. proprias. C. de leg. ⁊. §. ſi rem inſti. e. ti. Jō non militat quo ad iſtud prelegatū ꝙ in ꝯtrium dicebam ꝙ cenſeat legatum etiā ius heredis: qr ius heredis nō poterat ſibiipſi legari. Eſt aūt ſubſtō facta dicto Joāni. ſ. in eo in quo eſt honora tus a teſtōre ⁊ in eo ꝙ eſt ſibi plegatū: ſʒ Joāni eſt plegatū ius teſtōris: ideo illud ius cenſetur deductum in ſubſtōne.

d ¶ Nec ob. d. l. vnum ex familia. §. ſi rem. ⁊ alia iura ⁊ aucto ritates doc. in ꝯtrium allegate. qr non loquunt in his termi nis: ſed qñ res heredis in qua teſtōr habebat aliqđ ius eſt relicta tertio non ipſi heredi. Et ſic ab initio cenſetur reli- quiſſe totam rem exquo tota erat ſua ⁊ heredis ⁊ inſoliduʒ poterat relinqui: ſed hic nō poterat tota relinqui primo le- gatario ⁊ non cenſetur in primo legato relictum ius here- dis: ideo nec cenſeatur relictum ius heredis in ſubſtōne.

e ¶ Coadiuuantur premiſſa qr non cenſet relictum ius he- redis qñ teſtōr ſub commemoratione iuris ſui rem reliqt. puta qr legat talem rem ſuam. nam tunc non cenſet relictū ius heredis. l. ſerui electione. §. fi. in ḡnalitate ſui de leg. j. ꝙ ⁊ tenēt ibi Bar. ⁊ doc. Sʒ ipſe teſtōr ꝑmittit ꝙ facit teſtm̄ qr non vult decedere ſine diſtributione ſuaꝝ rex. ⁊ ſic de- monſtratur intentio ſua teſtari de rebus ſuis ⁊ non de re- bus alienis ēt heredū ex ꝑfatione. n. ſumit mens diſponen tis. l. fi. ff. de here. inſti. ⁊ l. itē qr de pac. l. ticia rñdit. §. idem rñdit de ver. ob. Bart. in. l. ambitioſa. ff. de decre. ab or. fa. ⁊ in. §. quibus in. j. ꝯſti. C. bal. in. l. pacta nouiſſima. C. de pac. ⁊ in. l. iniuſtum. C. ſiquis alteri vel ſibi. Et facit qr in inſtō- ne vtit verbis in alijs ſuis bonis quaſi ēt. ā. de bonis ſuis diſpoſuiſſet pōderata nā dictionis alijs iuxta no. in. l. ij. C. de ſer. fu. ⁊ ꝑ doc. in. c. ſedes de reſcri. Et lʒ iſte vltie rōnes ſi ꝺ ꝑfatiōe ⁊ vbis iſtōnis nō multū artēt tñ admiculant.

f ¶ Inſuper dato ſine preiudicio veritatis ꝙ premiſſa non artarent: tñ dictus Joānes rogatus de reſtituendo exquo fuit rogatus poſt mortem ⁊ honoratus pure legatis ⁊ inſti tutione. ⁊ ſic diuerſa ſunt tpa detrahere dʒ legittimā ⁊ tre belleanicam exquo diuerſis tpibus veniunt detrahende. c. raynutius. ⁊. c. raynaldus de teſta. ⁊. c. ſi pater. e. tit. li. vj. Et ſic ſine onere rerum ſuarum dʒ habere legittimam ⁊ quar- tam falcidie vel trebelleanice. l. qm̄ in prioribus. C. de in- offi. teſta. ⁊. l. in imponenda. C. ad. l. fal. vbi lʒ aditione con- fundatur debitor qñ creditor ſuccedit debitori. l. debitori. C. de pac. l. vrannius. ff. de fideiuſ. cum fi. Tñ dum hr ratio legis falcidie deducitur es alienum acſi non eſſet confuſuʒ ⁊ in. d. l. deducta in princ. ff. ad trebel. idem in effectu dʒ in trebelleanica alr̄ ipſe heres non detraheret effectualr quar tam pro falcidia vel trebelleanica ſi nō haberetur conſide- ratio ſui crediti confuſi: ⁊ prout dʒ deduci ꝙ ipſe debat cō ſequi a teſtōre pari ratione dʒ deducere ꝙ expoſuit de ſuo tanq̄ heres mandato teſtōris alr̄ teſtōr potuiſſet etiam de iure antiquo priuare heredem falcidia ⁊ trebelleanica one rando hereḋ in rebus proprijs. ⁊ tñ iure antiquo añ auc. ſed cum teſtōr non poterant prohiberi: nec ēt hodie pñt ta cite prohiberi dicte quarte ſcilicet falcidia ⁊ trebelleanica. d. auc. ſed cum teſtator a ꝯtrio ſenſu: ⁊ ꝙ nō permittitur di recte non conceditur. per indirectum vt in regula cuʒ quid vna via in vj. ⁊. C. ſi manci. ita fuerit ali. ne proſti. l. fi. ⁊ cañ. hec imago. xxviij. qō. v. Et ideo non veniunt in vniuerſali fideicommiſſo dicte res prelegate que erant extra patrimo nium teſtatoris ⁊ pertinebant ad dictum Joannem non ve niunt in reſtōne fideicommiſſi: ſed pñt ante omnia dedu- ci ⁊ de reſiduo. d. Joannes ſeu ex eius perſona ipſius he- res pōt detrahere legittimam ⁊ trebelleanicam ⁊ iſta tranſ- miſit ad eius heredem qui vt preſupponitur eſt eius auus qui prefertur tranſuerſalibus in tertio gradu vel vlteriori prout eſt dictus dominus qui eſt in quarto gradu per auc. defuncto. C. ad tertu. Non obſtant adducta in ꝯtriuʒ que ap parent ſublata per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Legittima tolli vel minui an poſſit a ſtatuto. Et dotis ſupplementum vſqʒ ad legittimam quando peti poſſit.

¶ Conſilium cxv.

In nomine dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ In hac conſultatione vʒ pri- ma facie dōm ꝙ dicta Jſabetta poſſit pete- re ꝙ ſibi ſuppleatur ꝙ ſibi deeſt de legitti- ma ſeu de q̄ntitate legittime. Naʒ dicte Jſa bette debebatur de iure cōi pro legittima q̄ntitas centum- quinquaginta ducatorum preſuppoſito ꝙ habuiſſet in bo- nis. M. d. ducatos cum remanſerint ſex filij inter mares ⁊ feminas cum tunc legittima fuiſſet dimidia totius heredita tis auc. nouiſſima. C. de inoffi. teſta. Jta ꝙ dos. xxviij. duca- torum erat multum tenuis cum dos videatur ꝙ conſtitui debeat ſm q̄ntitatem patrimonij: ⁊ de iure communi ⁊ de iure municipali ꝙ plurtes ad conſiderandam congruitateʒ dotis conſiderat facultates patrimonij que ⁊ conſideran- tur de iure communi. l. quero. §. j. ⁊. l. cum poſt. §. gener ſeu §. nuptias de iure dot. ⁊. l. ſi filie pater de lega. iij.

a ¶ Et ſtatuta ſimplr̄ excludentia mulieres dotatas intelli- gi debent de congrue dotatis vt no. Bald. in. l. fi. C. de do. promiſ. vbi. n. fit mentio dotis intelligitur de dote arbitrio boni viri. d. l. ſi filie. ⁊. d. l. cum poſt. §. gener. ⁊. l. ſi cui. C. de dot. promiſ. ſm eundem Bal. ⁊ idem ꝙ debeat eſſe cōgrue dotata. dicit Bal. in auc. res que. C. cōia de le. ver. pone ſta tuto. Et arbitrium iudicis non dʒ eſſe in arbitrando mi- nus legittima: prout voluit Bal. in conſi. inci. ſtatutum hʒ tria capita: vbi formaliter ad propoſitum ſic inquit capitu- lum de patruo eſt intelligendum eque ⁊ arbitrio boni viri l. j. de le. ij. ⁊. l. ſi filie de lega. iij. Cum. n. vnica ſit puella pin- guius eſt dotanda. ita ꝙ ſaltem habeat legittimā: nunq̄. n. bonus vir arbitrabitur ꝙ legittima filie ſit auferenda que dē es alienum ⁊ debetur iure neceſſario ⁊ nālr. l. cum rō de bo. dam. ⁊. C. de inoff. te. ſiquis in ſuo. itē inquit Bal. in. d. conſi. qui idem concludit in alio conſi. cccxxiiij. inci. mate- ria diuiditur in duas partes ⁊ Saly. in ſue diſpu. que inci. ſtatuto cauetur. ⁊ in. d. auc. res que. C. cōia de le. ⁊ Ange. in conſil. cccx. incip. dñs Gregorius. ⁊ ita pluries hic conſu- luit excellentiſſimus doct. d. Bñdictus capra. Et ſuadet rō quia dos ſuccedit loco legittime: prout dicit bal. in. d. cōſi. ꝙ ⁊ voluerunt Gui. de cun. ⁊ Bald. in. l. j. ff. de iu. ⁊ iur. ⁊ Cy. in. d. l. ſancimus. C. de nup. ⁊ bal. in. l. j. ff. ſol. ma. Saly. in auc. nouiſſima. C. de inoffi. te. ⁊ in. l. ob ea. C. de ꝑdi. mi. ⁊ ſatis vʒ de mente Bart. ⁊ alioꝝ in. l. ticio centum. §. ticio genero de condi. ⁊ demon. Si ergo ſuccedit loco legittime ideo vr̄ ꝙ debeat correſpectiuari legittime: maxime ī caſu in quo ſtatutum requirit dotem congruam ſm facultates patrimonij prout. ſ. deductum eſt. Et lʒ loquatur ſtatutuʒ qñ tpe delate hereditatis non eſt mulier dotata quaſi a ꝯ- rio non ita qñ eſſet dotata tpe delate hereditatis. Tñ videt idem dōm in caſu quo eſſet prius dotata: qr ⁊ tunc dʒ in- telligi incongrue dotata per ſupra adducta ⁊ viget eadē rō ergo idem ius. l. a ticio de ver. ob. l. illud ad. l. aequi. cum ſi. ⁊ fortius eſt argumentum a paritate rationis q̄ꝫ argumentuꝫ.

a contrariõ ſenſu.dicit Jmol.in.l.ſi vero.§.de viro prope finē.ff.ſolu.matrimo.

b ¶ Et inſuper argumentum a ɔ̃rio ſenſu põt ſumi ꝙ ſi eſt dotata non teneatur frater dotare. Non aũt ꝙ dos nõ debeat eſſe congrua. Et maxime qñ dos eſt multum parua:qꝛ tunc vr̃ eſſe perinde acſi non eſſet dotata:qꝛ parum ⁊ nihil equiparantur.l.ꝗuis.ff.de condi.⁊ demon.⁊ iõ in ſiñ dñt Bal.Saly.Franciſ.de rãpo.Raph.ful.Pau.de ca.⁊ Põ. in auc.preterea.C.vnde vir ⁊ vxoꝛ ꝙ text.loquens qñ coniunx deceſſit ſine dote ꝙ procedit ēt in parua:⁊ facit qõ in ſimili hr̃ in auc.minoꝛis debitoꝛ.C.qui dari tuto.poſ.nam ibi hr̃ ꝙ non procedit in paruo debito ⁊ poſſent plura ſimilia adduci:ſed iſta vr̃ minima dos cum nõ ſit qnta pars eius ꝙ deberet̃ pro legitima:⁊ ipſa legitima alĩs dr̃ minuſcula pars.l.ſi qs ſuo.C.de inoffi.teſt.Jõ qnta pars legitima vr̃ multum minima:iõ non cenſeatur dotata dicta Jſaberta ſaltem adeo vt ſine ſupplemēto excludatur a ſtatuto.

c ¶ Lñ his non obſ.ɔ̃rium puto de iure verius ⁊ qdem pro deciſione huius conſultationis forent diſcutiendi plures articuli in qbus ne longioꝛ ſim ꝗ̃ pondus conſultationis exigat breuiter ⁊ ɔcluſiue procedã. Et qdem primus articulus eſt an iura municipalia poſſint in totũ tollere legittimã vel diminuere:⁊ ꝑfecto aliquale dubiũ eſt:an poſſit legittima in totum tolli. Et tñ cõis opi.eſt ꝙ poſſit tolli in totum vt concludunt Dy.⁊ Jo.an.in reg.indultum in.vj.vbi diſputant hanc.q.⁊ Bal.in auct.hoc amplius.C.de fideicõ. q.xxviij.⁊ Ang.in.l.papi.§.qñ quarta.⁊.§.vñ ſi qs de inoffi.teſt.⁊ ꝗuis ſit dubiũ an legittima poſſit in totum tolli nihilominus oẽs fatent̃ ꝙ poſſit minui:⁊ Bar.h preſupponit pro claro in.l.ticio centum.§.ticio genere de cõdi.⁊ demon.⁊ ita ibi Jmo.⁊ Pau.de caſt.⁊ alij moderni:⁊ volunt ibi Bar.⁊ moder.ꝙ ſi ſtatutum excludit filiam dotatam a ſucceſſione ab inteſtato non debeat̃ alia legittime ſed dote ipſa habeat ſtare contenta quaſi velint ꝙ dos tunc ſuccedat loco legittime ⁊ idem voluit Ange.in conſi.cv.circa fi.⁊ ꝙ dos ſuccedat loco legittime voluerunt Gui.de cu.⁊ Bald. l.j.de iuſt.⁊ iu.⁊ Cy.in.l.ſancimus.C.de nup.⁊ Saly.in.l. ob ea.C.de pred.mi.vñ doc.preſupponunt ꝙ qñ ſtatutũ ſimpliciter prohibet feminas ſuccedere ab inteſtato cenſeatur tollere legittimam ſaltem qñ ſtatutum loquitur de dotata vel ꝙ dotetur quaſi illa dos ſit loco legittime. ita ſumitur ex dictis Bar.⁊ alioꝛum in.d.§.ticio genere.⁊ hoc voluit Bal.in ſuo eleganti conſil.ꝙ inci.antiquum ſtatutum ⁊ in alio ꝙ incipit ſtatutum dicit.⁊ in.l.cum lex.C.de epiſ. ⁊ cle. Et maxime predicta procedunt in caſu noſtro attenta forma ſtatuti in fine diſponens ꝙ dote conſtituta ſm formam ſtatuti non poſſit mulier aliquid petere rõne ſupplementi legittime ⁊c. Jta ꝙ preſupponit ꝙ lʒ dos ſit minoꝛ legittima tñ cenſeatur congrua ꝗuis ſit conſtituta ſm facultates patrimonij:prout ex forma ſtatuti eſt ſupra conſtituenda. Si enim eſſet ꝗ̃ta eſſet legittima fruſtra ſtatutum diſponeret ꝙ non poſſit aliquid petere rõne legittime cum clarum ſit in iure ꝙ dos computetur in legittima.l.qñ nouella.C.de inoffi.teſt. Et poſſet attentari ꝙ ex quo ſtatutũ excludit ſimpl̃r feminas extantibus maſculis excludantur ſiue ſint dotate a decedente ſiue ab alio:prout ⁊ vñr excludi de lege diuina Moſayca vt habetur numeri.xvij.c.⁊.c. adeo ꝙ conſuluerunt Saly.Rapha.ful.⁊ Jmo.⁊ alij quod hoc ſeruari debet etiam inter iudeos quoꝛum conſilia poſſum oſtendere:licet hoc vltimũ.ſcilicet in dotatis ab alijs non ſit opus firmare cum dicta domina Jſabetta fuerit dotata ab auo de cuius hereditate agitur.

d ¶ Non ergo ob.ꝙ in ɔ̃rium dicebatur ꝙ dos non dʒ arbitrari congrua ſi eſt minoꝛ legittima:qꝛ lʒ illud iure non probetur.tñ putarem ſtandum cuʒ illis auctoꝛitatibus pro altera parte adductis. Jn dubio ⁊ alio non docto.⁊ ita pluries conſului qñqʒ ſolus qñqʒ cũ alijs inter ceteros in ardua cã apud Florentiaʒ vna cũ famoſiſſimo doctoꝛe.d.Bal.de bartholinis vtrĩ parte obſeruando. Secus aũt vt aliter ſe habʒ mos patrie:prout contingit in caſu iſto vt pʒ ex deductis in themate. Et ꝓpea moderauimus conſiliũ nr̃m prefatus dñs Bal.⁊ ego exprimendo alio non docto nõ ex alio niſi qꝛ tenebamus ſecus eſſe vbi eſſet cõis mos patrie.ſ.ꝙ dotes ſolerent reputari ɔgrue:lʒ non aſcenderent ad integrã ꝗ̃titatem l̃tie:qꝛ ſaltē abundãtes facultatibus ſolerẽt dare minus l̃tia in dotē filiaꝝ:prout ɔtingit. Et ſemp fui huius ſnĩe ſemp moderando mea ɔſilia quotiēs ɔſului ꝙ dos dʒ cõmenſurari l̃tie adijciendo in dubio ſeu alio nõ docto. Et quandoqʒ ſpecifice alĩs hoc conſului ſcilicet ꝙ dos minoꝛ legittima in huiuſmodi ſtatutis excluſiuis filiarũ propter maſculos cenſeatur cõgrua quando ſimilis viget cõſuetudo:⁊ maxime hoc eſt dicendũ in caſu iſto in quo ſtatutum hoc idem ſuadet vt.ſ.deductũ eſt. Et ex quo ſolitũ eſt ſimiles dotes dari vel parũ maioꝛes non dʒ reputari ſaltē adeo parua ꝙ cenſeatur non dotata ꝑut contingit in terminis autẽtice preterea in contrarium adducte.

e ¶ Jtem ad id qõ dicebatur ꝙ eſt eadem ratio in caſu contrario:ideo non debet admitti argu.a contrario ſenſu negari poſſet ꝙ ſit eadem ratio quia poſſent ſtatuẽtes magis cõfidere de patre dotante filiam ꝗ̃ de fratre. Jtem pater poſſet priuare filiam ſaltē a legittima.ſ.⁊ non frater poſt moꝛtem patris:ideo ſi ſtatutum magis artaret fratrē poſt moꝛtem patris in dotãdo ſoꝛoꝛē de bonis defuncti ꝗ̃ ipſuʒ patrē dotantem in vita non eſſet mirũ.⁊ Pau.de ca.in cõſi. cviij.incip.ſup primo queſito alĩs in dei noĩe amen domino ſuo in calce conſilij facit ad ꝓpoſitũ differentiam inter dotatam a patre ⁊ dotatã ab alio. Et in eodē conſi.abſolute concludit ꝙ non requiratur ꝙ dos ſit equalis legittime ꝙ maxime dicendum eſt qñ ſtatutum dictat ꝙ mulier debeat ſtare contenta dote cõſtituta per nota.per Bal.in.d. l.ſi.ver.ſed pone ſtatutũ.⁊ facit qõ no.idem Bal.in.l.quoniam in prioꝛibus.C.de inoffi.teſta.ver.extra quero.

f ¶ Concludo itaqʒ ꝙ dicta domina Jſabetta non poteſt implementum legittime:⁊ hoc clariſſimum ex quo legittia nõ debet̃ vt deductum eſt. Nec dʒ augeri dos ex quo ſolitum eſt ſimiles dotes dari:⁊ ſi ſolitũ eſſet aliquãtulũ maioꝛes dari ſaltem non poſſet peti niſi illud plus ꝙ ſolitum eē cõmuniter plus dari. Jllud aũt ꝙ deducitur in themate ꝙ olctus te latoꝛ.ſ.dicte Magdalene ſue filie dedit in dotē centum ducatos:qꝛ illud fecit propter defectum quem habebat in recompenſationem illius impedimenti:ideo non eſt in conſideratione:prout alĩs in ſimili ponderatur ꝙ datur maioꝛ vel minoꝛ dos ꝑꝑ inequalitatē que eſt inter maritũ ⁊ vxoꝛem in.l.ſi volũtate.C.de dotis promiſ. Et licet pater det magnã dotē vni filie non pñt alie filie conqueri ſi non hñt tantã dotē:notat Bal.in conſilio mihi in oꝛdie cclviij.incipiente in cauſa piſani conuentus. Laus deo.

¶ Sponſalia per verba de futuro tempoꝛe pupillaris etatis ſi ab ea ſiue a parentibus contracta ſint poteſt puella recuſare ſponſum:niſi maioꝛ facta tacite vel expreſſe comprobauerit.

¶ Conſilium cxvj.

In nomine domini noſtri ieſu xpi. ¶ Decreuerã plenius diſcutere ⁊ differere preſentē ɔſultationeʒ q̃ pluribus diebus elapſis ad me delata fuit ⁊ viſa ⁊ in mēte ɔcluſa:tñ qꝛ putãs nõ fugere tp̃s alias explicaui nup mihi dr̃ periculũ eſſe in moꝛa ⁊ inſtare tp̃us ꝑꝑ aduentum domini qui vt opinatur quamprimũ intēdit controuerſie litem imponere:lʒ cauſa iſta ſpiritualis non ad iudicium ſeculare:ſed ad foꝛum eccleſiaſticum ſpectet c.tuam de oꝛdi.cog.⁊ habetur in.c.cum ſit de foro compe. Tamē quia opoꝛtet ſuperioꝛibus ⁊ dominis deferre cogoꝛ in preſentiarum breuiter vltra ꝗ̃ decreuerim incedere breuiſſimum.n.tempus mihi conceditur poſtꝗ̃ calamũ in hac re aſſumpſi acquieui autē quoniam res mihi vr̃ ſatis clara.

a ¶ Premitto auteʒ ante omnia ꝙ conuentio facta inter parentes luce ⁊ camille non fuit facta per verba de preſenti ſed per verba de futuro:qꝛ dicta mater Camille promiſit dicto.F.ꝙ dicta Camilla cum erit legittime etatis cõtrahet matrimonium cuʒ Luca filio dicti.F.⁊ ſic preſupponitur qõ dicta Camilla tunc non erat legittime etatis.⁊ hoc etiam reperio probatum per teſtes qui probant ꝙ illa Camilla nata fuit in anno.Mcccclxj.de menſe februarij vel martij ⁊ dictus ɔtractus fuit initus in anno.Mcccclxxij. ita ꝙ erat inhabilis ad contrahendum matrimoniuʒ.duo enim requiruntur vt poſſint impuberes contrahere matrimonium.primuʒ ꝙ ſint proximi pubertati.ſcḋm ꝙ malitia ſuppleat etatem:vt no.Joã.an.in.c.j.§.idem quoqʒ de deſpon.impu.li.vj.Jta intelligens illum tex.ideo ſola proximitas pubertatis non ſufficit ad ɔ̃hēdũ matrimoniũ not. Panoꝛ.in.c.de illis.e.ti.in antiquis per illum tex.niſi probetur

betur ꝙ malitia ſuppleat etatẽ requiſitam annos cõpletos ꝓut voluit glo.Hoſt.Jo.and.⁊.d.Anto.in.c.ſi.eo.ti.in antiquis ⁊ cõmuniter doc.saltem ꝙ ſit incertus vltimus dies.xij.ann. in femina ⁊.xiiij.in maſculo ita ꝙ etiã ſi fuiſſent ſponſalia per verba de pñti non fuiſſet ꝯtum matrimoniuȝ:ſȝ haberentur ꝓ ſponſalibus de futuro per.d.c.j.§.idẽ quoq; de deſpon.impub.in.vj.Tñ in caſu iſto non eſt opus dcã interpretatione:qꝛ fuerunt ſpecifice ꝯcta ꝑ verba d̃ futuro:qꝛ ꝓmiſit mater puelle patri Luce ꝙ dicta camilla dum erit legittime etatis accipiet Lucam in maritũ:⁊ ſic fuit ꝓmiſſio cõditionalis ⁊ de futuro. Et qñ contrahit ſponſalia de futuro impubes non cogitur inuitus vel inuita ſuſpicere in maritum ipſum ſponſum etiam poſt ſupuenienteȝ pubertatem: nã poteſt recuſare ꝯhere matrimoniũ ꝓmiſſuȝ ⁊ aliud matrimoniuȝ ꝯhere etiã nõ ſubſiſtente aliqua cauſa vt eſt tex. in.c.atteſtationes.de deſpon.impub.⁊ ibi clare no.Panoꝛ. ⁊ eſt de mente alioꝝ ibi:⁊ in.c.a nobis.e.ti.⁊ in.c.de deſpõ. ⁊ in.c.de illis.j.de deſpon.impub.vbi dicit text.ꝙ ante pubertatem non pñt reſilire : ergo a contrario pñt. ⁊ ibi vult gl.ſi nõ interuenit iuramentum.Et hoſti.in.c.ex lr̃is eo.ti. vult ꝙ impubes factus pubes poteſt ſtatiꝫ reclamare ⁊ recuſare ſponſalia facta in puerili etate. Sȝ ſi ſuperſedit ⁊ ſic tacite approbat ſponſalia:tunc ſecus ſm euȝ vt ibi refert.d. Anto.qui ſubdit ꝙ dictum hoſti.procedit ſi ſimul cohabitabant ⁊ ſic per dictam cohabitationem cenſetur approbaſſe precedentia ſponſalia:alĩs ſecus qꝛ ſi maioꝛ etas nõ inducit approbationem ſponſaliuȝ q̃ facta fuerũt ab impuberibus. Et ſic vult ꝙ reclamare poteſt:⁊ idem vult Panoꝛ.in.c. de illis.el.j.de deſpon.impube.volens ꝙ impubes contrahẽs ſponſalia poteſt factus pubes ſine noua cã reſilire ponens hoc ꝓ conſtanti.Et loquuntur predicta ẽt ſi ipſi impuberes expꝛiſſe ꝯhũt ſpõſalia q̃ fortiꝰ ſi ꝯctus ſpõſalibus de futuro per parentes ipſi impuberes recenſentur tacite cõſentire:qꝛ nõ ꝯdicunt dũ puenerũt in notitiaȝ ſponſalia ꝑ parentes facta vel faciunt aliquos actus indicantes tacitũ cõſenſum:prout forte cõtingit in caſu iſto:ſȝ non precise probetur de ſcia ꝯctus geſti per parentes predictos:quia dicta camilla non fuit preſens dicto contractui.

b ¶ Eſt.n.caſus ſpãlis ꝙ in ꝯctibꝰ onerosis hincinde tacẽs cenſeat̃ cõſentire ꝯ regulã is qui tacet non conſentit in.vj. cum cõcoꝛ.⁊ regula qui tacet.eo.lib.loquitur ꝑ verbum vr̃ denotans fictionem ſeu improprietatem vt not.l.ſi duo.de acqui.heredi.⁊ regula qui per aliuȝ in.vj.⁊.l.j.§.deieciſſe.de vi ⁊ vi ar.cuȝ ſi.Et ſepe plus operat̃ tacitũ q̃ expreſſuȝ q̃ tacituȝ.l.expreſſa nocent.de reg.iur.l.nonnunq̃.de condi. ⁊ demon.Et iura cõia ſunt efficacioꝛa q̃ iura ſpãlia.l.eius militie.§.militia miſſi.de mili.teſta.⁊.l.ſi.cũ ibi no.C.d̃ pac. conuen.Item regulariter non cogitur quis precise ad factũ l.ſtipulationes non diuiduntur in prin.ver.celſus.de ver. ob.⁊ ibi per omnes ⁊ licet maiores qui contraxerunt ſponſalia ⁊ ſic promiſerunt in futurum matrimonium cõtrahere cum ſponſo cogantur ꝯhere matrimoniuȝ per eccleſiam: tamẽ ꝙ impuberes qui regulariter non obligantur inſti.de inuti.ſtip.§.pupillus obligent̃ efficaciter eſſet aliud ſpãle:⁊ tertium ꝙ cenſeantur tacite approbare ſponſalia parentuȝ. Et plura ſpecialia non ſolent nec concurrere ad eundẽ effectum cauſandum.l.j.C.de dotis promiſ.⁊ ex his vr̃ ꝙ licet pars ſponſi nitatur ꝓbare actus q indicant tacitum conſenſum.ſ.ꝙ poſt conuentionem ſuper futuris nuptijs initam inter parentes fuit Camilla ducta ad cenam dicti Franciſci tanq̃ ſponſa ⁊ ꝙ tenebant ſe per manus ⁊ tunc ⁊ etiam alĩs poſtea ⁊ ꝙ dictus Lucas acceſſit pluries ad domum ipſius camille vt eius ſponſus ⁊ ꝙ fuerunt viſi ſtare ſimul ad feneſtram ⁊ dictum Lucam tenere manuȝ ad collum dicte camille:tamẽ licet ſuper probationibus predictis poſſet pluri muȝ inſtari:tñ non ſe exhibet tempus ⁊ non multuȝ refert quia dato ſine preiudicio ꝙ omnia iſta probẽtur legittime: nihilominus non releuant:qꝛ non probantur facta poſt exceſſum pupillaris etatis.Ita ꝙ nõ poſſunt operari cõſenſum in matrimonium de pñti.⁊ qñ precedunt ſponſalia de futuro ꝑ actus demõſtrãtes cõſenſuȝ ẽt ſi interueniũt poſt pubertatẽ puta per viſum copule nõ inducũt tacitũ conſenſuȝ in matrimoniũ de pñti per.d.c.ſi.de ſponſa.in antiquis ⁊ multominus tranſeũt in ꝯtũ matrimonij per oſcula amplexum ⁊ ſiĩa a maioritate rõnis:put voluit Jo.an.in.d.c. j.de deſpon.impu.lib.vj.§.idẽ quoq;.Nec inſuper per cohabitationem:prout voluit Hoſt.in.c.is qui.de ſponſa.

c ¶ Quod verum intelligit Jo.an.in.d.c.ſi.niſi ſit longa habitatio:⁊ idẽ vult ibi.d.Ant.nõ aũt refert qꝛ in caſu nr̃o non fuit nec lõga nec breuis habitatio.Cẽſentur aũt amplexus ⁊ oſcula ⁊ ſimilia interuenire rõne precedentiuȝ ſponſaliũ. c.j.d̃ matrimonio ꝯcto ꝯ interdic.eccl.⁊ ibi ꝑ Jo.an.⁊ doc. ⁊ ꝑ eũ.⁊ doc.i.c.j.§.idẽ quoq; ſepius allegato.⁊ ꝑ Panoꝛ. in.d.c.ſi.de ſponſa.⁊ ſatis ſumitur ex dictis Jo.an.Hoſt.⁊ d.Ant.in.d.c.is q.Jõ ſi amplius ⁊ oſcula interueniẽtia poſt pubertatẽ imo nec viſus copule:put ⁊ tenẽt cõiter doc.ꝑ ut dicit Panoꝛ.i.d.c.ſi.nõ inducũt cõſenſuȝ de pñti quã tominus actus q deducunt̃ q nõ ſunt ita demõſtratiui ⁊ arctatiui cõſenſuȝ mr̃imonij:put eſt acceſſus ad domũ retẽtio ꝑ manũ poſitio manus vl̃ brachij in collũ maxie cũ camilla ſe retraxerit qñ poſuit ſibi manus in collũ q fuit actus repugnãs ꝯſenſui : ſȝ potuiſſet id fieri ex honeſtate ⁊ pudoꝛe muliebꝛi.Tñ ſatis eſt ꝙ ex illa poſitiõe manꝰ in collũ puelle illa reluctãte nõ oſtẽdit̃ animus cõſentiẽdi.Omnia itaq; que deducunt̃ ⁊ in qbus laborauit ps aduerſa ꝓbare ruũt hoc reſpectu qꝛ non tendunt ad probanduȝ matrimonium ſeu ſponſalia de preſenti que idẽ ſunt.l.nuptias.ff.de regu. iuris:ſed ad oſtendendum tacitum conſenſum in ſponſalibus de futuro per predicta attento ꝙ ſi que ſponſalia pceſſerunt illa erant re ⁊ verbo ſponſalia de futuro.

d ¶ Nec predictis obſtat.d.§.idem quoq;.vbi tacitus cõſenſus reſultans ex huiuſmodi actibus poſt pupillarem etateȝ tẽdit in ſponſalia de preſenti ⁊ ſic in matrimoniuȝ:quia reſpondetur ꝙ illud procedit quãdo precedunt ſponſalia de preſenti:naȝ tunc precedit conſenſus de preſenti:licet propter defectum etatis iuris preſumptione interpretent̃ ſpõſalia de futuro ⁊ tanq̃ ſponſalia de futuro iudicãtur vt ibi: ideo ex quo animus fuit conſentire in matrimonium de preſenti cenſetur perſeuerare in eodem animo. argumen.l.cum qui mutatam.ff.de probationibus.⁊.l.ſiue poſſidetis.C.de probationibus.⁊ iſta eſt ratio deciſionis.§.idem quoq;. Sȝ quãdo precedunt ſponſalia de futuro cenſetur durare animus contrahendi ſponſalia de futuro per eadem iura.⁊.d. c.j.de matrimonio contracto contra interdict. eccleſie ꝑut dictam diſtinctionem facit Jo.an.⁊ poſt eum doct.ibi ⁊ ipſe Jo.an.⁊ doc.in.d.§.idẽ quoq;.⁊.d.An.in.c.j.e.ti.in antiqs ⁊ panoꝛ.in.d.c.ſi.de ſpõſa.⁊ ſic cũ in cãu nr̃o interuenerint verba de futuro dicti actus q deducunt̃ poſtea nõ tendunt in ſponſalia de pñti ⁊ ſic ruit illa allegatio que ſit in calce pũcti ꝙ ꝓmiſſio de ꝯhẽdo idẽ operat̃ ꝙ cõſenſus d̃ pñti: qꝛ immo ſecus:nã lõge diſtat vnũ ab altero ꝑ iã dicta ⁊ maxime hec ꝓcedũt qꝛ nõ reperio ꝙ probet̃ ꝙ dicta dña Camilla fecit aliquẽ ex dictis actibus poſt pupillarẽ etatẽ cõpletã ⁊ intra pupillarẽ etatẽ actus geſti nõ artãt in cõtractũ matrimonij:qnimmo expreſſus caſus nõ releuat:qꝛ deducit̃ in ſponſalia vna mulier vȝ ſoroꝛ flora deponit ꝙ ipſa camilla dixit ſi io nõ ho ꝑ marito luca io me faro ſuora iaȝ ſunt tres anni ita ꝙ vr̃ ꝙ detractis ſolis tribꝰ annis a die diſpoſitionis dicta camilla exceſſerit pupillarẽ etatẽ ⁊ videntur dicta ṽba ſonare in cõſenſuȝ de pñti ex quo loquutus fuit ꝑ ṽbuȝ maritũ ⁊ nõ dicẽdo ſpõſuȝ:ſȝ non obſtat:tuȝ qꝛ ſingularis ⁊ teſti ſingulari non creditur.l.iuriſiurã.C.de teſti.⁊ tam litteris.extra.e.ti.⁊.c.cũ dilecti.de ele.Et ſic Lucas.xx.teſtis deponit ꝙ Lucas in pñtia dicte camille dixit io la tengo ꝑ mia moglie nõ dixit ſpõſa r̃ndet̃ ꝙ ẽt iſte eſt ſingularis: ĩo nõ releuat.itẽ appellatiõe mariti venit ẽt ſpõſus.l.lex iulia ff.de fundo dotali ⁊ pari rõne ſub ṽbo moglie venire debet ſpõſa ⁊ eſt de more dicere de ſpõſa moglie ⁊ de ſpõſo marito:pꝛeterea nõ deponit dictus Lucas ꝙ cuȝ illa reſpondiderit immo ꝙ tacuit: ⁊ ſic ſi qd artarẽt dicta ṽba innuerẽt cõſenſuȝ luce nõ ꝯſenſum camille.⁊ ita ẽt põt r̃nderi ad id qd̃ dr̃ ꝙ tpe cene fuit dictuȝ luce iſta eſt tua mulier:⁊ maxie qꝛ claꝝ erat ꝙ tũc nõ erant niſi ſpõſalia de futuro paulo añ inter parẽtes celebrata ⁊ inſup nõ fuerũt ṽba partiũ.itẽ illa verba:ſi io non ho ꝑ marito Luca io me faro ſuora non artãt ꝙ cõſentirẽt i cũ d̃ pñti ſunt ṽba cõditiõalia q̃ nihil ponũt ineſſe.l.cũ ad pñs.ff.ſi cer.pe.⁊ potiꝰ innuũt ꝙ ipſa cupiebat hr̃e q̃ tũc cõſentire in eũ:pꝛeterea non apparet ꝙ tũc fuerit pubes:nam lȝ dicat iã ſunt tres anni nõ ſeqtur ꝙ nõ ſint q̃ttuoꝛ:nã ſub q̃ttuoꝛ tres ꝯtinent̃.l.j.§.ſi ſtipulanti. de verbo.obli.l.diẽ pferre.§.ſi plures.de arbi.cum ſimilibus.

e ¶ Et inſup nõ eſt veriſiĩs iſta depoſitio ſaltẽ cũ fuerit poſt completã etatem pupillarem.Cũ plures deponant ꝙ nolebat ipſum locũ in maritũ ⁊ mutatio voluntaris non preſumit̃.d.l.cũ q mutatã:ita ꝙ ſi id dixit eſt potius ꝙ id dixerit in pn.anteq̃ diſpliceret :qꝛ forte adhuc ſibi nõ innotuerat

defectus quẽ vt deducit̃ hꝫ dictus Lucas. Itẽ hieronym⁹ qui deponit qḋ iam ſunt duo anni ꝙ vidit eos ſtare ſimul ad feneſtrã tp̃e carniſpriuij ſunt duo ãni p̃teriti vidit ſtare dictũ Lucã ⁊ dc̃am Camillã ad feneſtrã ſit̃ ad videndũ maſcaras ⁊ cũ dc̃us Lucas põeret man⁹ ad collũ Camille ipſa ſe retraxit: ad hoc dc̃m teſtis p̃t r̃nderi vt. ſ. adductũ alteri⁹ teſtis. ſ. ꝙ ſi ſunt tres vel quattuor anni elapſi ſunt duo anni elapſi vt. ſ. Et dc̃m teſtis dꝫ neceſſario ꝯcludere. c. in p̃ñtia. de ꝓba. l. nõ hoc. C. vñ leg. ⁊ no. doc. in. l. itẽ ſtipulãtẽ. §. ſi ſtichũ. de vb. ob. Et nõ hꝫ ꝯteſtem in dicto tp̃e. Et ceterã ẽt infirmitate que ſupuenit dc̃o Luce ſuper quã deponũt magr̃ Antonius ⁊ magiſter Dauid ex quoꝝ dictis deprehẽdit̃ de graui infirmitate adeo ꝙ vr̃ dubitari an ſanari poſſit. Lꝫ preciſe nõ ꝯcludãt ſaltẽ de tp̃e quo inchoauit dicta ĩfirmitas innuit̃ tñ ex dictis magr̃i Dauid ⁊ ex alijs circũſtãtijs que deprehẽdunt̃ ex alijs atteſtatiõibus ꝙ tp̃e Sectus initi iter eoꝝ parẽtes ⁊ tp̃e mortis dñi Federici ipſe Lucas nõ erat infirmus: maxĩe q2 nõ duxiſſet p̃r filiũ in tã longinquas partes ꝓut eſt mediolanum ſi fuiſſet infirmus ꝓut ẽ ad p̃ñs. Ita ꝙ nõ eſt mirũ ſi ipſa Camilla nũc recuſet eũ hr̃e in virũ. Et recuſatio nõ vr̃ eẽ aliena cã ⁊ ꝓmiſſiões intelligunt̃ rebus ſic ſe hñtibus. c. quẽadmodũ cũ ſua glo. de iureiu. l. cũ qs. de ſolu. cañ. ne qs. xxij. q. ij. ⁊. l. ꝙ ſeruius de ꝯdi. ob cau. Itẽ ſoror gẽtilis. xviij. teſtis partis aduerſe deponit ꝙ dicta Camilla interrogata ab eo nõne hẽs maritũ r̃ndit illi e il vero: ma mia matre non vole che io labbia e pero nonne voglio piu veruno: lꝫ ei non credit̃ q2 ſingularis. Itẽ maritus põt ſumi pro ſpõſo maxĩe apud puellas ꝓprie ſignificatiõis ignaras: maxĩe cũ ⁊ iuriſlator ita aſſumat vt ꝓmiſi per. d. l. lex iulia. Itẽ nõ ꝯcluderet deponit de tp̃e: ⁊ eſt quedã aſſertio abñte p̃te q̃ nõ ꝓbat. l. certũ. §. ſi qs abſente. ff. de ꝯfeſ. ⁊. l. ſi. ff. de interro. ac. Itẽ ipſa deponit de diſſenſu ꝙ nolebat aliquẽ ⁊ ſit̃ idẽ. ſ. ꝙ nolebat ãplius aliquẽ in virũ deponit ſequẽs teſtis partis aduerſe vꝫ ſoror Magdalena ⁊ ſatis ꝯcordãt de tp̃e ⁊ de loco. ſ. in monaſterio eaꝝ. Itẽ q deponũt de veſtibus ſit̃ non artant q2 ꝯueniũt ẽt ſponſis de futuro. Itẽ tunc nõ erat adhuc in pubertate: lꝫ propinqua eẽt pubertati vt ſatis deprehẽdit̃ ex tempore natiuitatis dñe Camille que fuit ĩ anno. Mcc cclxxi. de menſe februarij vel martij vt ꝓbant plane duo teſtes: ⁊. d. Federicus deceſſit in anno. Mcccclxxxij. de mẽſe ſeptemb. ꝓut plene ꝓbat̃: q2 adhuc reſtabãt qnqꝫ menſes vel circa de pupillari etate tẽpore mortis: ⁊ funeraliũ dicti dñi Federici: ⁊ potuit ẽt per aliquos dies ferre illas veſtes lugubres ⁊ poſtea penitere ita ꝙ teſtes q deponũt ꝙ viderunt dictã Camillã incedere cũ veſte lugubri p̃nt verificari ſi per diẽ vel aliquos dies inceſſit cum illis veſtibus. Lꝫ ẽt teſtes deponentes ſuper iſtis veſtibus videant̃ variare ⁊ nõ plene ꝯcludere: ſed nõ curo: q2 iſtud nõ artat. Et dimiſſio veſtiũ lugubriũ ꝓut plures teſtes deponũt ꝙ incedebat ſine veſtibus lugubribus deſignat mutationẽ volũtatis.

f ¶ Itaqꝫ ẽt ſi ꝓ parte Camille nihil eẽt probatũ non video qḋ aſtringat ⁊ artet ꝙ dictus Lucas cẽſeat̃ maritus dicte Camille vel ꝙ dc̃a Camilla cenſeat̃ conſenſiſſe in eũ vt in maritũ vel ſponſum de p̃ñti ita ꝙ nequeat alteri nubere ẽt ſi ꝓ parte Camille nihil eẽt probatũ in ꝯtriũ. Lꝫ probatio diſſenſus non ſit neceſſarius: tñ iuuat ⁊ eſt vtilis ne ſi qs actus indicatiuus taciti ꝯſenſus nõ hẽat ſibi obijcere: ꝓut vult. d. Ant. poſt Hoſt. in. c. de illis. j. de ſpon. impu. lꝫ n. reclamatio ⁊ diſſenſus tp̃e pupillaris etatis ñ ſoluat ſpõſalia vt ibi eſt caſus. Tñ prodeſt vt dixi: ⁊ q2 preſumit̃ ꝑſeuerare in eadẽ voluntate fc̃a maior. Et ideo ſi nihil eẽt ꝓbatũ de diſſenſu ꝯcluderẽ nullatenus eẽ ſufficienter probatum inter dictos ꝯhentes talem ꝯſenſum ꝙ cẽſeat̃ ſpõſa de p̃ñti dicti Luce adeo ꝙ non poſſit alium capere in virum prout intendit facere ſi nõ fecit. Et idcirco nõ multũ inſiſtam ſuper particulariter repellẽdo ſingulos teſtes partis aduerſus maxime cum nõ ſuppetat tp̃us mihi ꝯceſſũ nec vr̃ neceſſarium. Nec ẽt eſt neceſſe multũ inſtare ſuper ꝓbationibus camille ſingula dicta teſtiũ que multa ſunt ꝑcunctando. Sꝫ pondero qḋ diſſenſus dicte Camille vr̃ ſatis probatus primo ꝑ dñam Antoniã primam teſtẽ dñam Iſabettã. xiij. teſtẽ ⁊ dñam Annam de beccolis. xiiij. teſtẽ que ꝓut ipſe deponũt nõ attinẽt alicui ꝑtiũ ⁊ plene deponũt qḋ ip̃a clare dixit qḋ nolebat dc̃m Lucã in virum ſeu ſponſũ ⁊ ꝯcordãt in loco ⁊ circunſtantijs ⁊ vocant ſe in ꝯteſtes vꝫ Iſabetta ⁊ Anna ⁊ ambe vocant in ꝯteſtẽ dictã Antoniam ⁊ ipſa Antonia vocat in ꝯteſtẽ dictaꝫ Annã ⁊ ſubdit quibuſdã alijs ita qḋ ſatis deprehẽdit̃ qḋ ſunt conteſtes ⁊ lꝫ in tp̃e non concordent. Tamẽ nec diſcordãt oẽs ꝯcordãt qḋ poſt mortẽ dñi Federici Iſabetta depõit tp̃e vindemiarũ vel paucis dieb⁹ poſt que vindemie ſiũt de mẽſe octobris domina Anna deponit per aliquod tempus nõ duorum vel trium menſiũ. Et iſta ꝯcludit qḋ fuit durante adhuc pupillari etate dicte Camille: q2 tp̃e mortis dñi Federici reſtabant de pupillari quinqꝫ mẽſes. Ita qḋ ſi fuit ĩtra tres mẽſes fuit durãte pupillari etate ſit̃ ſi fuit tp̃e vindemiaꝝ ſequentiũ vel paucis diebus poſtea ſit̃ intra pupillarẽ etatem: dña Antonia aũt dicit nõ recordari ad vnguẽ de tp̃e ſꝫ ꝙ fuit per aliquos dies ſeu mẽſes poſt mortẽ Federici: tp̃s aũt de facili memoria labit̃ dicit Inn. in. c. qualiter ⁊ qñ. de accuſ. Ex quo ergo ita ore expꝛeſſit: ita ẽt preſumit̃ habuiſſe in corde: q2 nemo p̃ſumit̃ dicere niſi ꝙ mente cogitat. l. labeo. §. idẽ tubero. de ſuppel. leg. xxij. q. v. cañ. humane. c. ſcḋo regris. de appel. quã mẽtẽ oñdebat ẽt ex geſtis: q2 cantabat ⁊ ridebat illa dõo ꝓut dicte teſtes deponũt. Idẽ deponit dña brigida ſecunda teſtis. ſ. ꝙ dicta dña camilla dixit ꝙ nolebat Lucã in virũ ꝑ. xv. dies ⁊ plures poſt mortẽ dñi Federici: vꝫ poſt exequias: ⁊ iſta ẽt nõ attinet. Itẽ dña mariotta. xviij. teſtis ſit̃ deponit ꝙ audiuit eã dicentẽ ꝙ nolebat amplius Lucã in virum: ⁊ ita ẽt deponit domina Polyſena vltima teſtis dñe Camille: lꝫ aſſerat ſe ꝯſobrinã dicte camille: lꝫ nõ repellit̃ ꝑꝑ hoc vt hr̃ maxĩe ꝑ Bal. in. l. parentes. C. de teſti. Idõ iuuãt alijs teſtibus ꝓbant iuxta no. ꝑ Bald. ⁊ Ang. ⁊ legẽtes in. l. ſi qs ex argentarijs in prin. de eden. Similiter ſupradicta Antonia dicit ꝙ pluries audiuit dictã camillã id dicentẽ. Et lꝫ fore iſte alie teſtes forte nõ plene probent: q2 nõ ꝓbant̃ ꝯteſtes tñ adminiculantur: itẽ dña florita. xij. teſtis. xij. teſtis dñe Florite deponit ꝙ nõ ẽ elapſo mẽſe poſt mortẽ Federici cum dictus Lucas accederet ad domũ dicte dñe camille: dicta camilla noluit eum alloq ſed eo viſo receſſit ⁊ dña Anna ei⁹ mr̃ dixit ꝙ amplius nõ accederet. Itẽ dña Antonia. j. teſtis deponit qḋ ipſa vidit quẽdam famulũ dc̃i Luce deferentem quoſdã piſces ad domũ dicte camille ⁊ qḋ ei⁹ mr̃ noluit acceptare: ⁊ ꝙ dicta camilla dixit matri qḋ hñ cerat. Et ſcḋo dat̃ volũtas intelligi. l. reprehendẽda cũ concor. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub ꝯdi. fac. cũ multis ꝯcor. Itẽ alius teſtis depõit qḋ dc̃a camilla dixit eidẽ Luce qḋ ampli⁹ nõ accederet ad dictã domũ. Item plures deponũt qḋ dc̃a camilla nõ inceſſit vt deſponſata ꝓut ſolent incedere ſponſe ẽt de futuro. Ita qḋ varijs vijs demonſtrat̃ volũtas dicte camille qḋ nolebat in virũ dictum Lucam. Et que nõ ꝓſunt ſingula ſepe multa iuuant. l. excuſant̃ in prin. cum ꝯcordan. ff. de excuſatio. tuto. Et profecto ſuperior debꝫ amplecti hanc partem: q2 veriſimiliter non ſequeretur bonus exitus veriſimiliter ſi Hacten⁹ Camilla Luce nuberet q2 nõ potuerunt veriſimiliter hec occurriſſe ſine maxima indignatione ⁊ ꝓbabiliter poſſet dubitari de futuro ſcandalo vt mihi faciliter perſuadeo. Accedat text. in. c. preterea. de ſponſa. ⁊ in. c. preterea. eodem titulo. ⁊ qḋ habetur in. c. requiſiuit eodem titulo. ⁊ in. c. de illis. de deſponſa. impuber. per glo. Laus deo.

¶ Si vnus donat hoſpitali bona ſua reſeruatõ vſufructu ⁊ hoſpitale vltra promittit dare quolibet anno certũ quid an iſta ſit tranſactio vel donatio que maiorem reqrit ſolẽnitatem vel prohibita eſt hoſpitalarije.

¶ Conſilium cxvij.

Epetito diuionumie.

r ¶ Plꝫ mihi ꝯcluſio dñi cõſulẽtis vꝫ famoſiſſimi. U. I. doc. d. Bartholo. ſuzzini vti patris honorãdi attentis iuribus ⁊ rõnibus ꝑ eum egregie adductis: ⁊ vltra eius dicta animaduerto quod iſta nõ fuit ꝓprie ⁊ principaliter remiſſio debiti. Sꝫ fuit alienatio ⁊ tranſlatio dñij: nã dominiũ dicti fundi erat dicti hoſpitalis qḋ p̃ceſſerat titulus habilis ad tranſlationem dominij q2 ꝯuentum fuit qḋ dictus fundus eſſet hoſpitalis reſeruato vſufructu ipſi Iacobo q2 ex aduerſo hoſpitale daret quolibet anno vnũ modiolũ grani ⁊ ipſe Iacobus nõ moleſtaret̃ ſuper ratione adminiſtrationis ita qḋ fuit ꝯtctus tranſactionis ⁊ virtualiter ꝯtc⁹ de fundum vt dares vnũ modiolum ⁊ non moleſtaret nec caderet reſeruatio vſufructus ſi non eẽt trãſlatũ dñium: idõ

reſeruatio

reſeruatio vſufructus includit quãdã fictã traditionem ex qua transfertur dñium.l.quiſquis. C.de dona. Et mediãte dicta ficta traditiõe dcũs Jac.fuit liberatus ab oblĩatõe reſultãte ex illo ɔ̃ctu: ꝓut in ſimili notat glo.in auc.ſacramẽta pubes.C.ſi aduer.vendi.⁊ gl.notabilis in.l.ab emptione ff.de pac.quaꝫ ſequunt ibi Bar.⁊ Saly.⁊ Rapb.ꝙ ſaltem vr̃ ꝓcedere in his terminis in quibus ſm thema ſolũ cõuẽtũ fuit ꝙ fundus ſit hoſpitalis ita ꝙ facto fundo hoſpitalis eſt impletus ɔ̃ctus ex pte Jacobi q ſolũ conuenit ꝙ ſit hoſpitalis ſm ꝙ percipio ex themate:ſꝫ tranſactionẽ nõ videriꝫ. Jdcirco iſta remiſſio nõ eſt ꝓncipalr̃ remiſſio debiti: ſꝫ eſt quedã trãſlatio dñij in ipſuꝫ Jacobũ in quẽ cũ poſſideret ipſo iure fuit trãſlatũ dñium argumẽto.l.quia ratiõe.§.interdum inſtitu.eo.tit.⁊.l.certi conditio.§.ſi.ff.ſi cer.peta.

a ¶ Et lꝫ vſufructuarius teneatur cauere rẽ reſtituturũ finito vſufru.ꝓprietario ⁊ nõ facere deteriorẽ:ſꝫ vti ⁊c.l.j.⁊ ꝓ toc tũ vſufructuarius quẽad.cau.ceſſante ꝓprietate i pñtiã ceſſat ipſo iure illũ oblĩo ⁊ maxĩe ſi ad vſufructuariũ ptinet facit.l.ſi debitor.ff.de ꝑca.vbi ſi ꝑcario noĩe tuo poſſideo rẽ meã quã tibi pignoraui ſoluto debito ⁊ ſic finita cã pignoris finit oblĩo ꝑcarij. Nec diceret tũc remiſſio debiti ita i ꝓpoſito tenet vſufructuariꝰ ꝓprietario rõne vſufructꝰ ⁊ ꝓprietatis eo ipſo ꝙ deſinit ꝓprietas eſſe apud eũ cui tenebat ⁊ trãſit in vſufructuariũ finit ipſe vſufructꝰ formalis cuiꝰ vigore tenebat ⁊ trãſit in cãlẽ cõcretuꝫ cũ ꝓprietate.l.id qđ nr̃ꝫ.ð vſufru. Jlla.n.oblĩo quã facit vſufructuarius ꝓprie/tario de vtẽdo arbitrio boni viri ⁊ de reſtituẽdo rẽ ꝓprietario finito vſufructu hꝫ in ſe tacitã ɔditionẽ rebꝰ.§.i eodẽ ſtatu ꝑmanẽtibus.ar.cañ.ne qo.xxij.q.ij.c.l.ꝙ ſuiꝰ cũ ſua gl. ff.de cõdi.ob cãm.⁊.l.cõtinuꝰ.§.cũ q̃ in ſi.de v.ob.⁊ ꝑ gl. in vbo cõditioneꝫ.extra de iureiur. Et ꝓpea ſi ꝓprietarius hũiſſet rẽ ꝓ derelicto nõ teneret vſufructuarius ſibi cũ ſibi teneat rõne ꝓprietatis ⁊ res nõ ꝑmanet in eodeꝫ ſtatu. Et tñ hñs ꝓ derelicto nõ cenſeret remittere debitũ ita i terminis iſtis in qbus ꝓprietas redit ad vſufructuariũ in quãdã pñtiã ceſſat ⁊ cõfunditur oblĩo non remittitur. Prout ẽt ſi creditor ſuccedit debitori vl̃ eɔ̃ diſſoluitur oblĩo ⁊ non ꝓpterea dr̃ remiſſio dbiti:ſed confuſio vt hr̃ in.l. vranius. de fideiuſſo.⁊.l.debitori. C.de pactis cum ſimilibus.

b ¶ Jta ẽt in ſiſi in caſu iſto nõ cenſeat remiſſio debiti vt verificet iſtud ſtatutũ ex ꝓbuãs a regl̃a.l.ꝙ maior ad munici. cũ cõcor. Et maxĩe cũ ꝓ remiſſiõe illius ꝑmeui ɔ̃ctus dictũ hoſpitale habuit recõpenſaꝫ.ſ.xxv.ducatos ⁊ liberationẽ a decẽ modiolis grani q̃ debebant ꝓ tpe pterito: ita ꝙ vr̃ quedã ꝑmutatio ⁊ habẽs quãdã ſimilitudinẽ cũ cãu quo debitor ſoluit creditori aliud ꝓ alio ꝙ fieri põt volẽte creditore.l.ij.§.mutui i ſi.a ɔ̃rio littere.ff.ſi cer.pe. Et tñ nemo dixerit ꝙ tunc eſſet remiſſuꝫ debitũ ſꝫ ſolutũ. Ex qbus deducit ꝙ ſtatutũ iſtud ɔ̃tenus loquit de remiſſiõe debiti nõ militat in caſu iſto:ñ nõ regrebat ꝙ obtineret ꝑ quattuor ptes de qnq ptibus. Sꝫ alia capitula ſtatuti militẽt in caſu iſto que nõ regrũt quattuor ptes ſꝫ duas vel tres. Et loquunt generalr̃ tã ð negocijs volũtarijs q̃ȝ i neceſſarijs: iõ gñalr̃ ſunt intelligẽda cañ.ſi romanoꝝ.xix.di.l.j.§.⁊ generaliter de leg.pſ̃tã.cũ cõcordã. Recedit.n.a iure cõi quo iure cõe ſufficit maior ps pñtiũ.d.l.ꝙ maior.⁊ in ti.de his q̃ ſiũt a ma.par.ca.per totuꝫ. Et ſtatutũ quandoq requirit quattuor ptes ⁊ qñq tres ⁊ gñalr̃ duas ptes: itaq onerat quodãmodo in vno.ſ.ꝙ indiſtincte nõ ſufficiat maior ps: ita ⁊ releuat in alio ꝙ ſufficiãt ẽt vbi habebant oẽs concordare: ar.l.eum qui in ꝓn.cũ ibi no.de iureiur.ideo dato ꝙ glo.d. c.cuꝫ ois militaret de iure cõi non vr̃ ꝙ militet in caſu nr̃o in quo per ſtatutũ in qualibet ſui pte eſt receſſuꝫ a iure cõi per ꝓdicta. Licet illa gl.non hñ ꝓbet iure. Et ɔ̃ eã tenent ibi Cardinalis floren.⁊ Panor. Laus deo.

¶ Teſtamentuꝫ inter liberos ꝙ nõ valet vt teſtm̃ quomõ valere poteſt vt vltima voluntas: ⁊ que ſolẽnitates reqrũtur in teſtamento ad pias cauſas ⁊ in teſtamento militis.

¶ Conſilium. cxviij.

In noie domini noſtri ieſu chriſti. ¶ Jn hac conſultatione videtur dicendum ꝙ dictum teſtamentum vel vlti/ma voluntas non valeat etiam inter liberos. Nam licet in.l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſtamen.dicatur ꝙ teſtamẽtũ non ſolẽne valeat inter liberos. Tamen docto.ibi dicunt ꝙ eſt reductum ad terminos iuriſgentium: prout etiam in.l.j.ff.de militari teſtamento dicunt in teſtamento militis: ⁊ ꝓut in teſtamento ad pias cauſas dicitur in.c.relatum el primo.de teſtamẽ. ⁊ ꝑ Ponta.in auc.ſimiliter.C.ad.l.falcidiam. Sed de iure gentium requiruntur duo teſtes: vt.d.c.relatum.⁊ precedenti.c.cum eſſes.⁊.c.in omni.de teſtibus.⁊ ꝙ per Barto. in extrauag.ad reprimenda in verbo videbiĩ ⁊ in verbo de plano: ⁊ per eum ⁊ modernos in.l.ſi filius.ff.de dona.⁊ notant barto.⁊ docto.in.d.§.ex imperfecto. Cum ergo in caſu noſtro nullus teſtis interuenerit nec per aliquem teſtẽ poſſit probari videtur ꝙ non valeat per predicta.

a ¶ Jtem ⁊ ſecundo videtur ꝙ nõ valeat: eo quia talis vltĩa voluntas vr̃ ꝙ nõ habeat pro perfecta: naꝫ qñ teſtator ſcribit eius volũtatem ⁊ nõ oſtendit notario ⁊ teſtibus ⁊ morte preuentꝰ vel alijs occupationibus detentus nõ oſtẽdit teſtibus vr̃ voluntas imperfecta: qꝛ ꝓut dicit Jo.an.in additio.ſpeculi in titulo ð fide inſtrumẽtoꝝ.§.cõpẽdioſe in additione magna colum.penulti.vr̃ quedaꝫ preparatio ad teſtamentum potiuſquã teſtamentuꝫ.⁊ propterea videtur ꝙ non valeat ẽt ad pias cauſas: ⁊ dicitur fuiſſe opi.Old.in cõſilio.cxvij.incipiente titius cõdidit teſtamentũ.⁊ Petrum de ancb.in.c.ij.de teſtamen. Et idẽ vult Pau. de caſtro in conſilio ccclxij.incip.viſa facti narratione volens ꝙ id ꝓcedat ẽt ſi teſtõr dixerit ita ſibi placere ⁊ ꝙ ita faciebat. Et eadẽ ratio militat in teſtamento inter liberos. Nam etiam inter liberos teſtamentũ imperfectum ratione voluntatis nõ tenet ꝑ.l.ſi is qui.ff.de teſtamẽ.in ſui generalitate ⁊ ſentit ibi glo.in vltima ſolutione quã dat ad.d.§.ex imperfecto. ⁊ idem videnĩ ibi velle bar.bald.⁊ Ange.tranſeuntes cũ dicta vltima ſolu.glo.⁊ voluit glo.in.d.l.ſi.C.fa.her.⁊ ibi gui. de cu. Bald.⁊ Saly.⁊ firmant bar.⁊ doc.in.d.§.ex imperfecto.⁊ Jmo.in.d.l.ſi is qui.

b ¶ Et ex his videtur ꝙ dictum teſtamentuꝫ etiam inter li/beros minime valeat: coadiuuantur predicta: quia in dicta ſcriptura non ſunt ſuata ea que requirunĩ in auc.ꝙ ſine.C. de teſtamen.que loquitur in teſtamento inter liberos: quia non ſcripſit teſtator tempus prout ibi requiritur limitando dicto.§.ex imperfecto.

c ¶ Tamen his non oƀ.contrarium puto de iure tenendum. Nam nulla ſolẽnitas requiritur in teſtamento inter liberos per.d.§.ex imperfecto.⁊.l.ſi.C.fa.her. De iure eniꝫ gentiũ vel diuino requiruntur aliqui teſtes ad ſolemnitatem ſeu validitatem actus: prout videmus in cõtractibus.⁊ in aliis actibus ꝙ regulariter non requiruntur teſtes. Nam ſi vẽdo vel loco vel depono ſine teſtibus valent dicti cõtractus dummodo appareant puta per confeſſionem vel ſcripturaꝫ cui a iure cõi vel municipali adhibeatur fides: ⁊ hoc eſt claꝝ ⁊ indubitatum in iure ſecus in teſtis in quibus teſtiũ pñtia requirit ad ſolemnizanduꝫ teſtm̃ alr̃ non valent etiã ſi pars fateretur teſtm̃ eſſe ita factuꝫ. Ex quo datur intelligi ꝙ dicta ſolemnitas interuentus teſtiuꝫ eſt de iure poſitiuo: qꝛ diſpõ iuriſgentium volens ꝙ in ore duoꝝ vel trium teſtium ſtat omne verbum loquitur generaliter in quolibet actu.vt.d.c.in omni cuꝫ ſimi. Jta ꝙ ſi requirerentur de ſolẽnitate duo vel tres teſtes requirerentur in contractibus: ⁊ tamen ſecus eſt vt dictum eſt.

d ¶ Et ꝙ teſtm̃ iter liberos ſine vllis teſtibus valeat voluit Ja.de bel.in auc.ð teſtamẽ.imperfec.⁊ Bal.in auc.ꝙ ſine. C.de teſta.volũt ꝙ teſtamẽtũ ſcriptũ manu teſtõris ẽt ſine vllo teſte cũ quibus trãſit ibi Rapb.firmat ibi Pau. de ca. Qð ⁊ vr̃ velle ſatis aperte bar.in.l.fideicõmiſſa.§.quotiens de leg.iij.vbi bar.no.dicit ꝙ ſi in libro notarij reperitur cedula ſi non apparet in cedula ꝙ teſtamentum fuit factũ coraꝫ teſtibus ex illo teſtamento nil debet nec põt publicari. Licet autem non valeat tñ probat ad multa ⁊ forte ſufficeret inter liberos ſm eum qui dicit ꝙ glo.voluit contrarium in l.ſi is qui de ſeſta. Sed re vera illa glo.in.j.ſolu.datã ad.d. §.ex imperfecto vult pro non cõtra in ſcda autem ſolutiõe quaꝫ approbant doc.loquitur de alia imperfectione.ſ.quia non compleuit teſtamentum: nam erat voluntatis vltra diſponendi q̃ȝ diſpoſuerit: puta quia inſtituit filios cuꝫ hac conditione ⁊ nõ appoſuit cõditionem vel morte preuẽtus vel alr̃ occupatus vel ex caſu ſuperuenienti impeditus ſupſedit in pficiendo: tunc.n.volunt gl.⁊ doct.ꝙ nõ valeat inter liberos. Non aũt intelligatur qñ nõ adhibuit teſtes vel non legit teſtm̃ coram teſtibus quo caſu voluit bar.ꝙ valeret ꝓut ẽt voluit bar.in.l.in teſtõ.ff.de fideicom.lib. prout

refert Imo.⁊ ſequit̄ in.d.l.ſi is qui ita diſtinguens ꝓ concordia opi.⁊ idem tȝ Imo.in.c.ij.⁊ in.c.cū eſſes.de teſta.⁊ ponta.in ſil'i in repe.auc.ſi'r.C.ad.l.fal.in.xiij.priuilegio ſuper vltimis voluntatibus allegat no.per Dy.in.l.lutius in prin.de mili.teſt.vbi dicit eſſe caſum ſingularē quē trahit ad piam cauſam.Lȝ ergo non legerit teſtm̄ coram teſtibus dūmō ſcripſerit vel ſcribi fecerit qcqd volebat diſponere valet teſtm̄ inter liberos ⁊ ad pias cās:lȝ teſtes defecerint prout volūt prefati doctores.

e ¶ Nec ob.dcm̄ Jo.an.q: ſi verum eſt ꝓcedit in caſu ſuo in quo ipſe teſtōr fecit ſcribi id quod volebat diſponere coram duobus teſtibus ordinauitq; cuȝ illis ꝙ illa ſcripta daret̄ certo notario q adbibito numero debito teſtium per eā ꝯficere poſſet inſtrm̄.Et ſic appebat ꝙ volebat adbibere notariū ⁊ teſtes Bar.⁊ Imo.nō preſupponit hoc:nec hoc apparet in caſu noſtro:⁊ ita ēt loqtur Pau.de ca.in.d.conſilio incip.viſa facti narratione fundans ſe ꝙ teſtōr dixit ꝙ volebat differre ⁊ ꝙ mitteret̄ pro teſtibus:ex ſequētibus.n.apparet ꝙ tunc nolebat teſtari ſm̄ eum.Et ita intelligit dictum Jo.an.preallegatū Pau.de ca.in alio conſilio ꝙ incipiē.ſuper eo ꝙ queritur numero.cccl x.Et ſic in caſu quo non apparet qd̄ voluerit adbibere teſtes:⁊ vult Pau.de caſt.ꝙ valeat tale teſtm̄ inter liberos vel in piam cām.Item Jo.an.non loquitur inter liberos vel in piam cām.Et ſic eo caſu quo certum erat teſtm̄ non valere.Et ꝯgebatur vtrum honorati in primo teſtō cenſerentur indigni tanq̄ non hn̄tes voluntatem teſtatoris.Eſt.n.magis veriſil'e ꝙ noluerit tunc teſtari qn̄ teſtm̄ ſuū eſt oino nullū q̄ qn̄ tunc al's valeret ſaltē in ꝑncipali pte teſti prout eſt heredis inſtō:put al's valet in caſu noſtro:ideo nō mirum ſi in illo caſu interpetrat̄ ꝙ ſit quedam preparatio ad teſtm̄ ⁊ nō teſtm̄:i quo ꝯcurrit ꝙ teſtm̄ ē ð ſe nullū ꝙ agit̄ de ꝑiudicio eoꝝ q ſunt honorati i pri° teſtō.Itē ꝙ ibi oſtēdidit velle adbibere teſtes quoꝝ nullū ꝯcurrit in caſu nr̄o.

f ¶ Et ideo in caſu nr̄o dicamus inter liberos valere iſtud teſtm̄ ꝙ apparet ſcriptum manu teſtōris q: inter liberos ſufficit apparere quibuſcunq; indicijs:prout dicit tex.in.l.ſi.C.fa.her.quē tex.ponderat Imo.in.d.l.ſi is qui ad h̄ ꝓpoſitū.⁊ Pau.de ca.in.d.auc.ꝙ ſine dicit ſufficere qd̄ appareat per cōparationem l'raruȝ ⁊ cum eo tranſiui legendo illam auc.Et ſic decidit caſum noſtrum.Pau.de caſt.⁊ reſultat ēt ex dictis Imo.⁊ aliorum q.ſ̄.recenſentur.

g ¶ Nec ob.ꝙ habetur in milite i.l.diuus.ff.de mili.te.vbi ꝓbat̄ qd̄ in teſtō militis requiritur qd̄ interuenerint duo teſtes ⁊ rogati lȝ ſint ſublate ſolēnitates iuris ciuilis ⁊ reducte ad iuriſgentiū per.l.j.eo.ti.cum ibi no.⁊ ſi'r idē vr̄ ꝓbari in.d.c.relatum.i.vbi in teſtō ad pias cās qd̄ eſt redactum ad iuſgētium vt ibi in ſi.requirunt̄ duo teſtes reqſiti vt ibi vr̄ probare tex.ibi duobus aut tribus legitimis teſtibus requiſitis.Ꝛ ad primū rn̄det in effectu Bald.in d.auc.qd̄ ſine qd̄ rogitus duoꝝ teſtiū reqrit̄ in teſtō militis vt diſcernatur qd̄ ipſe miles proferendo verba que ſonant in teſtm̄ ⁊ heredis inſtitutionem illa verba dixerit deliberare aio teſtandi ⁊ nō iocoſe adulatorie vel pfunctorie in parētibus iter liberos preſumit̄ deliberatio.ar.l.nec in ea.de adul.q: naturalis ſtimulus vrget patrē ad cogitādum de liberis.l.amiciſſimos.§.ſi.de excu.tu.ſm̄ eum.Et qd̄ rogitus teſtm̄ non reqrat̄ in milite de ſolēnitate ſatis ꝓbatur in.d.l.lutius in prin.adeo qd̄ ſi doceret̄ vel per cōfeſſionē partis vel al'r qd̄ miles voluerit teſtari ceſſaret dicta rō.d.l.diuus.iō ceſſaret illud dcm̄.d.l.diuus.arg.l.adigere.§.qu āuis.de iure patro.⁊.l.qd̄ dictum.ff.de pac.cum ꝯcor.⁊ per.d.l.lutius in ꝑnc.⁊ ſi'r in teſtis ad pias cās tenendū eſt.Et ita al's ꝯſului qd̄ nō requirit̄ rogitus teſtiū qcqd ſecus dixerit ponta.i.d.auc.ſi'r.⁊ h̄ per rōnem text.d.c.relatū.ꝙ ſe fundat in veteri teſtō qd̄ nō reqrit rogituȝ teſtiū nec reqrit teſtes ad ſolēnitatē actus:ſȝ ſolū ad ꝓbationē fiendā p teſtes vt.ſ̄.deductū eſt.Nec ob.vbū reqſitis:q: nō loquitur de reqſitis vt intereſſent teſtō:qd̄ pȝ q: referuntur illa vba reqſitis ad vbū tractetis ꝓcedens:qd̄ vbū refert̄ ad iudices:⁊ eſt vbū futuri tpis:⁊ tn̄ ibi teſtm̄ erat fcm̄ de preterito.Et qualitas adiecta vbo intelligitur ſm̄ tps vbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.de noxa.⁊.l.ex fcō ⁊ ibi per bar.de vulg.⁊ pup.⁊.l.lutius.de mili.teſta.Et ꝑ ꝯn̄s loquitur de teſtibus q requirunt̄ tpe iudicij.ſ.ad probandum teſtm̄ vel vltimam voluntateȝ ⁊ ſic reqrit ille tex.ad ꝓbandum teſtm̄ vel vltimam volūtatē duos vl' tres teſtes:put dr̄ in euangelio in ore duoꝝ vel trium ſtat omne verbum:non aūt pp dcām auctoritatē tollitur aliō genus ꝓbationis.Et ꝙ nō intelligat̄ reqſitis.i.rogatis tpe teſti:pȝ q: ille tex.loquitur nō ſolū in teſtō:ſȝ ēt in alijs vltimis volūtatibus:q: gn̄al'r loqtur in relictis eccleſie nō ſe reſtringens ad teſtm̄.In relictis aūt ēt ꝓfanis nō reqrit̄ gn̄aliter rogitus teſtiū vt in.l.ſi.§.in oi.C.de codi.abſonū aūt eēt dicere ꝙ maior ſolēnitas reqrat̄ in relictis pijs q̄ in alijs ⁊ ꝯ mentē illius l're.Et rō.d.l.diuus ceſſare in relictis pijs ēt factis in teſtō prout Bald.in.d.auc.ꝙ ſine dicit ceſſare quo ad liberos:q: nō minus dȝ quis deliberare ꝓ aīa q̄ pro liberis cum aīa ſit ceteris rebus preferēda.l.ſancimus C.de ſac.ſan.eccle.cum ſi.Ex quibus ꝯcludo ꝙ lȝ non interueniāt teſtes:ſȝ ſola ſcriptura manu patris que nō fuit oſtenſa teſtibus.Tn̄ valeat quo ad liberos:⁊ quo ex vbis ſcripture apparet ꝙ volebat illud eſſe ſuū teſtm̄ ⁊ nō apparet ꝙ voluerit aliud diſponere.Nec ob.d.auc.qd̄ ſine.⁊ ꝙ.ſ̄.per eam in ꝯ̄riū deductū eſt.Ꝛ rn̄detur quod dicta auc.ꝓcedit in teſtō in ſcriptis in quo teſtō in ſcriptis ſeruāda eſt forma.d.auc.⁊ limitat̄.d.§.ex impfecto.Sȝ in teſtō nūcupatiuo:put eſt iſtud remanet nō limitata diſpō.d.§.ex imperfecto put voluerunt gl.in.d.iuribus.⁊ Bar.in.d.auc.ꝙ ſine.⁊ eſt cōis opi.⁊ ſeruat̄ in pratica ita qd̄ in deciſiuis non eſt inſtandū.Nec regulariter ſcriptura priuata requirit inſertionē tpis.l.cū tabernā.ff.de pigno.⁊ ibi Bar.⁊ bal.⁊ per Bar.in ꝓhe.ff.in.ij.colū.⁊ in.l.j.§.huius ſtudij de iuſticia ⁊ iure.⁊.l.in iuriſgentiū.§.qd̄ fere.ff.de pac.⁊ Ant.de butrio.in.c.inter dilectos.de fide inſtrumentoꝝ qui idem dicit de loco. Laus deo.

¶ Judicium qn̄ dicatur criminale vel ciuile.Et an operarius ad inſtantiaȝ vnius ex litigatoribus immiſſus teneat̄ de damno dato.

¶ Conſilium cxix.

In noie dn̄i nr̄i ieſu chriſti. ¶ In cā accuſe facte p Nicolā nigis bartolij ⁊ Guidonē frācisci ad querelā mathei bartolij ⁊ fratris Leonardi de porcellis ſindici mōaſterij ſancti bn̄dicti ꝯ̄ Ganochiū Angelū Jacobum Auguſtinū ⁊ Bettū ſup damno p eos dato in quodā tenimēto terre in accuſa nominato ⁊ ꝯfinato eſſent plura vidēda circa merita cauſe:q: multi ſunt teſtes hincinde deducti ad ꝓbandū cuius ſit tenimentum de quo agitur an vȝ ſit vel fuerit tpe damni dati ipſorum querelantium an vero monaſterij ſancti Petri.ad cuius conuentus inſtantiā dicti accuſati ⁊ vtraq; pars ꝓduxit teſtes deponentes ſm̄ eorum intentionem.Tn̄ eſt aduertendum ꝙ in hac cā non principaliter agitur inter dictos ꝯuentus cuius ſit dictum tenimentum de quo in accuſa.Sed deducit̄ ad iuſtificandum querelam ⁊ accuſam pro vna parte ⁊ pro alia parte ad excuſandum accuſatos.Itaq; ſolum habet pronunciari ſup cā damni dati pro vel contra accuſatos ⁊ non inter monaſterium ſancti Petri ⁊ eius conuentum qui interuenit ad defenſam accuſatorum.Nam ſniari dȝ iuxta formā libelli ſeu accuſe.arg.l.vt fundus cōi diui.⁊.c.lȝ hely.de ſymo.⁊ cle.ſepe de ver.ſig.

a ¶ Item eſt preſupponenduȝ qd̄ dcā cā eſt criminalis non ciuilis.Nā conſtat qd̄ ex dāno dato competit dānum paſſo duplex via vna ciuilis per actionem legis acqlie de qua in toto titulo ad.l.acq.maxie.in.l.item mela.§.legis acqlie actio cum.ll.ſeq.⁊ inſti.e.ti.in prin.⁊.§.capite tertio.⁊ ſimilibus in quibus dr̄ qd̄ competit actio aduerſus damnum dantem.Nam actio concludit ad ꝯdemnationem de eo qd̄ venit applicandum parti.l.ſi cui.ff.de ver.ſig.⁊ no.Bart.in.l.agraria.ff.determi.mo allegans etiā ad hoc.l.iij.circa principium.de ſepul.vio.⁊.l.ſiquis id quod iuncta quadā gloſella.de iuriſ.om.iud.Itē q: dānū datū eſt delictū ⁊ obligatio:ex eo reſultās ex delicto ⁊ maleficio oritur.l.ex maleficijs in princ.ff.de ac.⁊ ob.⁊ inſti.de obli.que ex delic.naſcun.§.j.Et ideo de iſto delicto cōpetit ēt via criminalis.vt no.bar.in.l.ſi.ff.de priua.delic.⁊ facit qd̄ p eū in.l.ſi.ff.de fur.Titulus.n.de furtis tractat ad actionē furti que eſt ciuilis ⁊ competit furti prout in ti.de lege acqlia tractatur de actione ciuili que cōpetit parti:ideo prout pro furto competit ⁊ actio ciuilis ꝓ pena applicanda parti.Ita ⁊ iudiciū crīale ad penā applicandā fiſco ita pariter pro dāno dato cōpetit actio ciuilis pro intereſſe dānum paſſi:⁊ iu

dicium

dictum criminale pro pena reipublice applicãdaꝛ⁊ iſta via e ſt intentata ꝙ pʒ qꝛ proceſſum eſt per viam accuſationis accuſatio aũt cõuenit iudicio criminali:non autẽ iudicio ciuili:prout notat Bart.in.d.l.agraria.⁊ probatur qꝛ in titulo de accuſa.ff.C.⁊ extra nunq̃ agitur principaliter de iure priuato:ſed de intereſſe publico ⁊ in.ff. ponitur titulus de accu.in tractu.de publicis iudi.Ex quo datur intelligi ꝙ accuſatio principaliter perſequitur publicum intereſſe.licet incidenter iudex faciat reſarciri intereſſe priuatum: vt hꝫ in.l.ſolemus.§.latrunculatoꝛ.ff.de iudi.ad hoc ꝙ not.dicit Barto.in.l.interdum.§.qui furem.ff.de fur vbi etiã ſi damnum paſſus petit damnum dantem accuſatum puniri ⁊ ſibi damnum emendari vꝛ intentatum ſolũ iudicium criminale ⁊ emendatio dãni cenſetur deducta incidenter ſm eũ: multofortius qñ ſolũ accuſat tertius ad id deputatus qui non pretendit ius aliqͦd ſibi cõpetere nõ põt cenſeri deduxiſſe actionem ciuilem que ſibi non competit ſꝫ parti ⁊ iudiciuꝫ ciuile regulariter fundatur in actione competente prouocãti ad iudiciuꝫ.l.edita actio.C.de eden.l.ſi pupilli.§.videamus.ff.de neg.ge.l.nam poſtea in prin.de iureiur.

b ¶ Ex quibus intrepide ⁊ abſq3 dubio concludendũ eſt ꝙ iudicium intentatum eſt iudicium criminale nõ cã ciuilis. idͦ dicti accuſati nõ poſſent cõdemnari ẽt ſi conſtaret ꝙ eoꝝ culpa dederunt damnũ in bonis querelantiũ: ꝑut deductũ eſt in accuſa.⁊ prout conantur ꝓbare querelantes. Nã finita eſt inſtantia ex forma iuris municipalis. Nã diſponit ius municipale ꝙ cauſe criminales debent expediri per iudicẽ intra.xl.dies a die rñſionis. Et ſi ptãs non diffinit cauſam intra.v.dies poſt dictos.xl.dies ex tunc reus ſit abſolutus ab inſtantia auctoꝛitate iuris municipalis. Sed prout mihi ꝓſupponitur ſunt elapſi a die reſponſiõis longe vltra .xlv. dies. Ergo inſtantia eſt perempta. Dico prout preſupponitur q in ſcripturis ad me tranſmiſſis non ſunt deſcripta tempoꝛa actoꝛum: finita autẽ inſtantia nõ poteſt ferri ſñia diffinitiua valida: qꝛ fertur ſine actis. ideo eſt nulla.l. prolatam cum ibi nota.C.de ſen.⁊ interloqu.oium iudi.⁊.l.properandum.C.de iudi.⁊.l.j.C.quando prouo.nõ eſt neceſ. ſm lec.⁊ rationem Bar. Eſt ergo pronunciandum inſtantiam eſſe finitam ⁊ accuſati veniunt abſoluendi ab obſeruatione iudicij. Non eſt itaq3 tractandum pro nunc cuius ſit locus vbi fuit facta dicta inciſio lignarum intentata in inquiſitione. Circa ꝙ eſſet opus longa diſcuſſione. nec in preſentiaruꝫ mihi daꝛ otiũ rimanda cuncta que venirent diſcutienda vnum aduerto ꝙ dato ꝙ dictus locus vbi datuꝫ fuit damnum probaretur fuiſſe ipſoꝛum querelantiuꝫ: ꝑut dicitur in accuſatione. Tamen cõſtito ꝙ dicti accuſati illud fecerunt ad inſtantiam monachoꝛum aſſerentiũ eſſe monaſterij ſancti petri venirent accuſati abſoluendi diffinitiue ſi inſtantiam non foret finita per no.per gl.bart.⁊ doc.in.l.in rem.§.tignum.ff.de rei vendi.

c ¶ Item ſimiliter eſt aduertenduꝫ ꝙ exquo multi teſtes deponunt ꝙ tenimentuꝫ de quo agiꝛ fuiſſe poſſeſſuꝫ ⁊ poſſideri per querelantes ⁊ multi deponunt ꝙ fuit poſſeſſuꝫ ⁊ poſſidetur per monachos ⁊ monaſterium ſancti Petri ad quorum inſtantiam fuerunt inciſa dicta ligna. Et nonnulli teſtes producti pro parte querelantiuꝫ deponunt ꝙ monaci ſancti Petri habebant certam parteꝫ ſeu certas terrarũ contentaruꝫ in dicto tenimẽto:idͦ videnꝛ poſſe cõcoꝛdari ꝙ quilibet dicatur poſſidere illud tenimentum ſi ꝑ eam eius poſſidet:qꝛ pars poniꝛ quandoq3 ꝓ toto:vt probaꝛ in tex.⁊ gl.in.§.ſcire debes.lxxvj.diſt.⁊.xxiiij.q.v. penale ⁊ in ſymbolo tertia die reſurrexit:⁊ dñ veritas dixit ⁊ in triduo reſurgeret:⁊ facit.l.ſtichum.⁊ ꝙ ibi habetur.de lega.j.ita ꝙ dicti teſtes poſſent concoꝛdari ꝙ pars aliqua dicti tenimẽti poſſeſſa fuerit ab vna parte ⁊ pars altera:quãdo enim fieri poteſt teſtes ſunt reducendi ad concoꝛdiam etiã ſi verba improprientur.l.ſi.§.creditum.ff.ſi cer.peta.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſoꝛi.de iureiur.c.cum tu.⁊.c.in noſtra.extra de teſti.⁊ per docto. in dictis iuribus ⁊ ſparſim in multis locis ⁊ maxime ad abſoluendum reos quibus iura multum fauent.c. fauoꝛabilioꝛes.⁊.c.cum ſint partium.de reg.iur.in.vj.maxime in penis euitandis.c.in penis.eo.tit.⁊ libro.l.ſi preſes.⁊.l.interpetratione.de penis.

d ¶ Igitur ſi pars dicti tenimenti eſt fratrum ſancti petri non eſt probata intentio accuſantium: ſeu querelantium: quia quãdo actus in tꝑe vel loco deducto poteſt fieri licite ⁊ illicite q inſurgit debet probare concludenter. ſ. ꝙ factuꝫ fuerit tꝑe vel loco prohibito:nam in dubio preſumitur factuꝫ licite argu.merito.ff.pro ſo.⁊ arg.l.non ſoluꝫ.§. ſed ⁊ probari.ff.de noui operis nun.per quẽ tex.dant hanc theoꝛicam Bart.ibi.⁊ doc.ibi ſequuntur.⁊ facit glo.in.l.ij. C.de peti.hereditatis ⁊ ꝙ habetur in.l.cum actum.ff.de neg geſt. arguendo de tempoꝛe ad locum ꝙ argumentum permittiꝛ. l.vinum.ff.ſi certum peta.⁊.l.ſi.ff.de triti.

e ¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ teſtes repetiti dicũt ꝙ locus ille vbi partes aſſeruerunt fuiſſe datum damnum erat monaſterij ſancti bñdicti ⁊ matthei querelãtiũ. Et lꝫ nõ nulli teſtes monachoꝛum ſancti petri aſſerant ꝯtrariũ tñ ſunt lõge pauciores. Circa hoc poſſet inſtari an voluerit repetitio teſtium facta ad inſtantiam partiũ ⁊ etiã ſuper his que impingiꝛ dictis atteſtationibus que inueſtigatio eſſet prolixioꝛis indaginis q̃ detur in preſentiaꝝ tempus ⁊ non videꝛ neceſſaria attento ꝙ non eſt diffinitiue pronunciandũ propter inſtantiam peremptaꝫ vt ſupra deductaꝫ eſt. Sꝫ breuiter dico ꝙ illa aſſertio partiũ quam notarius atteſtatur non nocet hoc caſu ex pluribus ⁊ primo qꝛ illa ſcriptura notarij non ꝓbat aſſertionem nõ hꝫ locum neq3 diem:non enim dicit qñ vel vbi aſſuerunt partes lꝫ enim dicaꝛ de loco vbi teſtes depoſuerunt nõ tamen aſſerit notarius vbi partes aſſeruerunt: itẽ non declaratur vbi eſſet locus dãie ⁊ ſic per illam aſſertionem notarij in loco differentie vt partes aſſeruerunt nõ certificatur ipſe locus quia non apparet vbi eſſet ille locus ⁊ inſtrumentum notarij non probat ſi non habet inſertum diem ⁊ locum glo.in.l.generali.de tab.lib.x.⁊ in auc.vt prepo.nomen imperato.in ſpe.de inſtru.edi.§.ij.verſi. poſt inditionem.⁊ eod.titu.§.inſtrumentum verſi.item ꝙ non eſt ⁊ verſi.item pro tabellio in ſi.⁊ per glo.⁊ Bar.in.l.ij.§.idẽ labeo in quarta oppo.ḋ aqua.plu.arcen.⁊ in ꝓhemio ffoꝝ. ⁊ per Bal.in.l.contractus.de ſide inſtru.

f ¶ Item non probat illa aſſertio que perſone partium id aſſeruerint ex vna erunt matthеus ⁊ monaci ſancti benedicti ex altera parte erant plures accuſati:iteꝫ erãt monaci ſancti petri qui ꝓ eoꝝ intereſſe aſſumpſerant defenſionem accuſatoꝛũ:⁊ dicta ſcriptura notarij verificatur ſi monaci ſancti petri id aſſeruerint vel ſi aliq ex dictis accuſatis id aſſeruiſſent ⁊ non alij:nam tunc verum eſſet partes illud aſſeruiſſe: licet non omnes aſſeruerint ⁊ tamen non preiudicareꝛ alijs non aſſerentibus qꝛ res inter alios acta ⁊c.per iura vulgaris exquo apparet ꝙ illa ſcriptura non cõcludit ꝙ angelus petri id aſſeruerit qꝛ potuerũt alij aſſerere ⁊ nõ ipſe.⁊ idem põt dici in quolꝫ alio ex qnq3 inqſitis dato ꝙ appareret ꝑ illam ſcripturã ꝙ aliqui ex eis illud aſſeruerint:tamen ſatis eſt ſi non appareret de quibus.l. duo ſunt titij.de teſta.tuto.⁊.l.ſi fuerit de rebus dub. Et probatio dubia non releuat.c.in preſentia.de proba.l.certum.de confeſ.l. non hoc. C.vnde legi. Itẽ forte quelibet pars id aſſeruit in abſentia alterius partis ad hoc enim vt cõfeſſio releuet requiriꝛ ꝙ fiat in preſentia partis.l.certum.§.ſiquis abſente.de cõfeſ. ⁊.l.ſi.de interroga.acti.ex quibus deducitur ꝙ depoſitiones reperite non haberent prodeſſe ad victoꝛiam etiaꝫ ſi inſtantia non eſſet finita. Laus deo.

¶ Filius inſtitutus a patre ⁊ grauatus de reſtituendo eo decedente ſine filijs ſi accipiendo vxoꝛem ⁊ dotem bona ſua ſunt hypothecata an in caſu reſtituende dotis preferatur ſubſtitutus vel vxoꝛ.

¶ Conſilium. cxx.

In nomine dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ In hac conſultatiõe videtur prima facie dicendũ q; dicta domina vxoꝛ dicti chriſtophoꝛi poſſit petere dicta bona que remãſerunt in bonis dicti chriſtophoꝛi nõ alienata. Nã pro dote reſtituẽda ſunt obligata a lege tacite oĩa mariti.l.vnica.§.⁊ vt plenius.C.de rei vxoꝛ.act.⁊ arbitroꝛ ꝙ expreſſe in contractu dotali obligauerit dictus chriſtophoꝛus omnia bona prout fieri ſolet in ſingulis inſtrumentis:⁊ creditoꝛ habens generalem hypothecã põt quãcũq3 rẽ ſibi obligatã perſequi.l.creditoꝛis arbitrio.ff.de diſtrac.pig.⁊.l.ij. C.de pigno.ar.ſumpto a ſpãli.⁊ notat ibi Bart. Et preferetur ceteris creditoꝛibus.l.aſſiduis.C.qui potioꝛes pig. hab. Cum itaq3 dcã bona eſſent dicti Chriſtophoꝛi tempoꝛe dicti contractus dotalis inconſequẽtiã videtur ꝙ dicta bona ſint obligata pro dicta dote dicte mulieri.⁊ per conſequens poſſit illa petere hypothecaria actione.

a ¶ Tamen non obſtantibus cõtrarium puto de iure reſpõdendum. Nam aduertendum eſt ꝙ dicta bona hꝛditaria erant ſubiecta reſtitutioni poſt mortẽ dicti Chꝛiſtophoꝛi caſu quo deceſſerit ſine liberis que conditio euenit ⁊ res ſubiecta reſtitutioni nequit alienari: neqꝫ hypothecari vel pignoꝛari. Adeo ꝙ ſi legatum vel fideicõmiſſum eſt purũ ab initio nõ valuit alienatio: vel hypotheca vel pignus. l. fi. §. ſed quia noſtra. ⁊ ſi legatum vel fideicõmiſſum eſt con ditione pendente alienatio pignus vel hypotheca tenet. Sed conditione exiſtẽte ⁊ purificata alienatio pignus vel hypotheca irritatur vt ex retro adeo ꝙ eſt perinde ac ſi ab initio fuiſſent nulla: vt eadem. l. fi. §. ſin autem ſub condi tione ⁊ per hoc videtur ꝙ dicta bona non ſint hypotheca ta amplius pro dicta dote ex quo purificata fuit conditio fideicõmiſſi. Item conditio caſualis retrotrahitur. l. ꝙ po tioꝛ. ⁊ l. qui balneũ. ff. qui potio. in pig. habe. adeo ꝙ ſi hy potheca eſt res ſub conditione caſuali ⁊ pendente con ditione eſt res eadem alteri hypothecata pure ſi poſtea cõ ditio eueniat preferetur in hypotheca ille cui fuit ſub con ditione caſuali hypotheca licet poſtea eueniat conditio vt dictis iuribus.

b ¶ Nec obſtat ꝙ mulier in dote habet priuilegiũ pꝛelatio nis qꝛ prefertur ceteris creditoꝛibus etiam anterioꝛibus. l. aſſiduis. C. qui potio. in pigno. habe. quia reſpondet ꝙ illa lex procedit in dote data ⁊ ſic vere numerata nõ in dote cõ feſſata prout vult gloſella notabilis in dicta. l. aſſiduis. Et lꝫ Bar. in. d. l. in aſſiduis. ⁊ in. l. ſi ita ſtipulatus. §. griſogo nus. de ver. obli. dicat illã glo. procedere ſi ſumus intra tpa conceſſa ad opponendũ exceptionẽ nõ numerate pecunie alſ ſecus per. l. fi. ⁊ auc. ibi poſitã. C. de non numera. pecu nia ſm eum ꝙ videtur deſtruere illã gl. d. l. aſſiduis. quam non ob. dicto Bar. ſequuntur Bald. Ang. ⁊ Imo. in. l. i. ff. ſolu. ma. niſi creditoꝛes anterioꝛes peterent ſimiliter credi tum cõfeſſatũ. ⁊ idẽ vult Ang. in. d. §. griſogonus. idẽ vide tur velle Bal. lꝫ multũ clare in. d. l. is aſſiduis. ⁊ in rubrica C. de priui. dotis. ⁊ idẽ vult Ponta. in. v. l. i. ff. ſolut. matri.

c ¶ Nec glo. per quã ſe fundat Barto. videtur vrgere qꝛ aut loquitur quo ad hoc vtrum poſſit repeti dos confeſſata ⁊ re peti poteſt ac ſi probaretur data poſtꝗ̃ ſunt elapſa tempo ra ad opponendum exceptionem non nu. dotis. ⁊ ita pce dat dicta glo. d. l. fi. de dote nu. non nu. aut quo ad hoc vt preferatur creditoꝛibus anterioꝛibus ⁊ nõ loquaſ illa glo. ſed glo. dicta. l. aſſiduis. prout hec reſponſio ſummi poteſt ex dictis Bal. in. d. l. aſſiduis. licet iſte articulus in aliꝭ ter minis ſit dubius ⁊ indigeret latioꝛi diſcuſſione: tñ in ter minis noſtris redditur clarus per alia ſupꝛa deducta ⁊ etiã per id quod habetur in auc. ſꝫ iam neceſſe. C. de dona. pro pter nup. vbi eſt tex. ꝙ augmentũ dotis factum conſtãte matrimonio in rebus mobilibus preſumitur factũ in pre iudicium creditoꝝ ⁊ ſic in fraudem ⁊ eſt preſumptio iuris ⁊ de iure ita ꝙ non admittitur probatio in ↄ̃trium put ibi doct. cõiter omnes cõcoꝛdant. ⁊ per gl. in coꝛpoꝛe. d. auc. vꝫ in ti. de equali. do. §. aliud collatione. vij. ſuper vbo pri uilegiũ niſi per cõfeſſionem aduerſarij vt no. per gloſ. ſin gularem in coꝛpoꝛe. in. d. §. aliud ſuper verbo. ſi autem ſcri bat ⁊ idem a paritate rõnis volunt Cy. Bar. Saly. ibi qꝛ ⁊ cõiter tenetur magis. n. de facili poteſt fieri fraus cõfitẽ do ſe recepiſſe pecuniã in dotem ꝗ̃ faciendo argumentum dotis in rebus mobilibus vt pꝫ ad ſenſum: eſt ergo maioꝛ rõ ergo idẽ ius. autẽtica multomagis. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ l. illud. ad. l. acquil. cum concoꝛ. Et lꝫ ille tex. d. autentice. ſed iam neceſſe ⁊ in coꝛpoꝛe loqui videatur in creditoꝛibꝰ anterioꝛibus prout ⁊ ibi declarãt doc. Tamen procedit ẽt quo ad creditoꝛes futuros prout ibi dicit glo. fin. cum qua glo. ſimpliciter tranſit ibi Cynus. ⁊ etiam bal. videtur cuꝫ ea tranſire. Tamen Bar. ⁊ Saly. eam intelligunt procede re ſi concurrunt etiam inditia que ſatis videntur cõcurre re in caſu noſtro ex quo alienauit poſtea maioꝛem parteꝫ bo noꝝ ſuoꝝ. argu. eoꝝ que habentur in. l. omnes. §. lu tius. ff. que in frau. credi.

d ¶ Preterea creditũ iſtud iſtius fideicõmiſſi habuit oꝛi ginem retro cuius reſpectu ipſe ſubſtitutus videtur cẽſen dus creditoꝛ anterioꝛ: qꝛ conditio retrotrahitur vt dictuꝫ eſt ⁊ poterat de eius preiudicio tpe confeſſionis cogitari: ⁊ ſic fieri in eius fraudem prout in preiudicium alioꝝ creditoꝝ anterioꝝ cum aduerſum eum indigeret priui legio ꝙ expꝛeſſe tollitur per. d. auc. ceſſante. Et ideo vꝫ qꝛ dicta confeſſio non preiudicet dicto ſubſtituto per dictam rõnem ⁊ rõnẽ pꝛio loco. ſ. adductã: ⁊ iõ qꝛ ſi dicta ↄ̃feſſio non fuiſſet fcã ad dictum ſubſtitutũ ſpectarent dicta bona non alienata: qꝛ alienata computarenſ in legitima argu. l. marcellus. §. res que. ff. ad trebelle. que lꝫ loquatur in tre bellianica tñ rõ que ibi aſſignant maxime per Bar. militat pꝛiter in legitĩa ⁊ fac auc. res que. C. cõia de le. vbi pmittiſ alienatio vſqꝫ ad legittimam que licet loquaſ in cauſis pri uilegiatis tñ non cõſiſtit priuilegium vſqꝫ ad ↄcurrentem ꝗ̃titatem legittime: ⁊ ſi computatur in legittimã heredis remanet reſiduum apud ſubſtitutum ⁊ in reſiduo reſolui tur ius heredis qui hypothecauit ⁊ ſolutio iure auctoꝛis reſoluitur ius hypothece. l. lex vectigali. ff. de pgni. ⁊ l. gre ge. §. ſtatu. eo. ti.

e ¶ Concludo itaqꝫ ex iam dictis ꝙ dicta vxoꝛ nõ habet hy pothecã in iſtis bonis nõ alienatis ſaltem pro duabus ter tijs: nam in illis nõ valuit hypotheca per. d. l. fi. §. ſin autem ſub cõditione cõia de leg. in tertia autem pte eſt magis du biũ: qꝛ in illa rejcitur omne grauamẽ ab ipſo initio. l. qm̃ in pꝛioꝛibus. C. de inoffi. teſt. ⁊ propterea. non cenſetur re licta. ⁊ idcirco potuit alienari. d. §. res que ⁊ d. auc. res que ⁊ l. ſilium que habentem. C. fami hercis. Et foꝛtius potuit illam tertiã partem pro ſua legittima ſibi cõpetentem hypo thecare ⁊ hoc clarum: vꝫ ideo ꝙ quãlibet rẽ haberet vxoꝛ pro illa rata hypothecataꝫ cui non videſ preiudicatum per illã alienationem: tñ ſalua melioꝛi ſnĩa puto ꝙ ſi bona alie nata aſcendunt ad ꝗ̃titateꝫ legittime maxime ſi ẽt ad ꝗ̃ti tatem dotis: ſi dos illa ſuffiet vltra legittimã dicta mulier nõ habeat regreſſum ad dicta bona nõ alienata attenta pre ſumptiõe fraudis ⁊ attento ꝙ eſt reſolutũ ius hypothecan tis per ſupradicta. Laus deo.

¶ Minoꝛis iuramentum an ⁊ quando validat contractũ alſ inualidum.

¶ Conſilium cxxi.

In noie dñi nři ieſu xpi. ¶ Vi detur in hoc con ſultatione pꝛima facie dicenduꝫ ꝙ dictus ↄ̃ ctus nõ valuerit ea rõne qꝛ ↄ̃ctus minoꝛum non valent ſine ſolẽnitatibus in dicta cõſti tutione cõtentis cũ conſtitutiões puincie leo ſint vt intellexi in viridi obſeruantia. Et foꝛte prout cre ditur fuerũt a ſummo põtifice cõfirmate ⁊ vba dicte cõſti tutiõis videnſ multũ lata que vñr cõprehẽdere oẽm ſpẽm ↄ̃ctus p illa vba quacunqꝫ foꝛma verboꝝ ⁊ ↄ̃ctuũ que ver ba nullam foꝛmam verboꝝ ↄ̃ctuũ excipere vñr. c. ſolitẽ. de maio. ⁊ obe. cañ. ſi romanoꝝ. xix. diſt. l. iulianus. de lega. iij. preterea ſub vbo venditiõis cõprehẽdit oĩs ↄ̃ctus. l. ſta tu liber a ceteris. §. quintus. ff. de ſtatu liberis. Preterea ⁊ tertio eſt gñaſr pꝛohibita alienatio quarũcũqꝫ rex: ſꝫ ex ob ligatione cauſatur alienatio qꝛ pro obſeruãtia obligationis cogeſ ſoluere. ⁊ ↄ̃ñter a ſe abdicare pecuniã vel bona ſua id circo vꝫ ſub illa pꝛohibitione alienatienũ compꝛehendi iſte caſus qꝛ q vult ↄ̃ñs videtur velle ſuũ antecedẽs. l. illud. de acqui. here. ⁊ l. ij. ff. de iuriſdi. om. iud. cum ſimi. iuuat etiaꝫ premiſſa gñalis ratio que premittiſ in prin. ↄ̃ſtitutionis ibi vt minoꝝ facilitati modis omnibus conuenientibus ⁊ ex pedientibus ſuccurraſ que generalis ratio militat in hoc cõ tractu prout in aliꝭ ⁊ maxime: qꝛ dicit modis omnibus ⁊ ſic loquitur p vniuerſalem omnibus cuius nã eſt nihil exꝯ cludere. l. iulianus. de lega. iij. ⁊ c. ſolite. circa fi. de maio. ⁊ obe. item ſubdiſ ne in eoꝝ cõtractibus ⁊ negocijs leui ter damnificari valeãt ſiue ledi: que ẽt ratio militare videſ in hoc ↄ̃ctu prout in aliꝭ ⁊ ratio generalis ampliat regu lat ⁊ reſtringit dictam. l. illud. ad. l. acq. l. ꝙ dictum. de pac. cum multis ſimilibus.

a ¶ Cõferũt ẽt gñalia verba rubꝛice que foꝛma ſit ſeruanda in alienatiõibꝰ ↄ̃ctibꝰ minoꝝ ⁊ p hec vꝫ tolli fundamẽtũ iuramenti de obſeruãdo ↄ̃ctũ. ⁊ ꝙ habetur i auc. ſacramẽta pubez. C. ſi aduer. vend. ⁊ in. c. cũ ↄ̃tingat. de iureiu. in gña li ratione ſui. ⁊ c. ꝗ̃uis. de pac. in. vi.

b ¶ Nec vꝫ obſtare iuramentũ quo iurauit ſe maioꝛem. xxv. annis: qꝛ lꝫ dcm̃ iurm̃ tollat remediũ reſtitutiõis iuxta tñ diſtinctionẽ quã facit tex. i. l. ſi alterius. C. ſi mioꝛ ſe maio. dixerit: tñ nõ vꝫ ꝙ tollat nullitatem que deſcẽdit a iure cõi prout vꝫ velle gloſ. in. d. l. ſi alterius ſup vbo ſacramenti. ⁊ firmat ibi Pau. de caſt. ꝙ ⁊ videſ diſputando determina re Nic. de mat. quẽ refert Jo. an. in addi. ſpec. in tit. de ſin ia §. vt autẽ

§.vt añt.ⁿ in ti.de teſti.in inte.§.ij.in ſecunda parte ſpec.ꝙ ꝛ videt velle Cy.in.d.l.ſi alterius.dicẽs in vltima oppo. ꝙ auc.ſacramenta.C.ſi aduer.ven.non corrigit.d.l.ſi alterius qm̃.d.auc.ſacramenta pubeꝝ loqtur in iuramento de futuro dicta auc.l.ſi alterius loquitur in iuramento ꝺ preterito ꝛ ſic vult ꝙ iuramentuꝫ de preterito quo minoꝛ iurat ſe maiorem non validet ꝯtum prout validat iuramentum de futuro.ſ.quo minoꝛ iurat ſe ſeruaturũ contractum.ꝛ per ꝯñs neutrum iuramentũ vr̃ iuuare dictum ꝯtum ꝓbata minori etate nõ iſtud quo iurauit ſe maiorem ꝑpter proxime dicta nec illud de obſeruando contractum ꝑpter cõſtitutionem prouincialem ponderatam vt ſupra.

c ℂTamen his non obſtãtibus ꝯñũ arbitroꝛ de iure rñdendũ ante oĩa p̃mitto ꝙ legatus non põt ſtatuere aliqd ꝯ ius cõe.ar.l.formam.C.de oĩũ.p̃rec.illr.inferioꝛ.enim non põt tollere legem ſuperioꝛis.c.cum inferioꝛ.de maio.ꝛ obe.not. glo.communiter ſingularis in.c.fi.de hereticis. lib.vj.ꝛ glo ſelle quedã in cle.ſepe in prin.de verb.ſigni.quas glo.doc. cõmuniter ſequuntur in dictis iuribus.ſuper hoc tñ nõ facio magnũ fundamentum:q: forte eſt in viridi obſeruantia ꝑpter cõfirmationem factã forte a ſuperioꝛi non in forma cõi:ſed preſuppoſita conſtitutionis firmitate idẽ cõcludendũ duxi.ſ.ꝙ dictus cõtractus obligationis dicti petribenedicti valeat ꝛ teneat ẽt ſi ꝓbaret ꝙ fuerit minoꝛ tpe ꝯtus: naꝫ conſtat ꝙ de iure cõi iſte contractus teneret per.d.auc. ſacramenta pubeꝝ.ꝛ in.c.cuꝫ contingat.de iureiur.in rõne ſui.ꝛ.c.q̃uis.de pac.lib.vj.ſiſt.in gñali rõne ſui. Itẽ conſtat ꝙ iuriuꝫ correctio ſummopere euitanda vt oẽs clamant ad hoc.l.precipimus.de appel.C.ꝛ.l.ius ſingulare.ꝛ.l.ꝙ vero cõtra.ff.de.ll.ꝛ.c.cum dilectus.extra de conſue.cum ſimili.

d ℂIta ꝙ cõſtitutiões iuriũ correctiue ſunt ꝑ poſſe reſtringẽde.l.ſi preſes.ꝛ.l.interpetratiõe.de penis.ꝛ.c.ſtatutum in p̃n.de ele.lib.vj.cũ cõcoꝛ.itaqꝫ attẽto ꝙ dicta conſtitutio eſt correctiua.d.auc.ſacramẽta pubeꝝ ꝛ ꝯgñalem rõnem.d. c.cũ contingat.ꝛ.d.c.q̃uis.ꝛ imponat penã ꝯhenti cũ minore nõ ſeruãti dictas ſolẽnitates multas quas requirit dicta cõſtitutio:iõ dicta cõſtitutio eſt plurimuꝫ reſtringẽda vt minus corrigit ius cõe ꝛ pene moliant̃ vt decet per predicta.Eſt ergo aduertendũ ad verba diſpoſitiua dicte cõſtitutiõis ꝛ illa ſunt ponderanda ꝛ nõ extendenda cõſtitutio vltra q̃ ṽba ſonent que ṽba ſi diligenter aiaduertunt̃ nõ cõprehendunt niſi donationes venditiões remiſſiones ceſſiones ꝛ qetationes in caſu iſto nulla eſt donatio nulla venditio nõ ceſſio nõ remiſſio nec qetatio nihil eniꝫ ceſſit:q: nullũ ius nullãqꝫ actionẽ habebat q̇ ad rẽ illã ſup qua ꝯtit ptineret nec qcq̃ remiſit vel qetauit vt de ſe cõſtat neqꝫ vẽdidit.deficit.n.p̃ciuꝫ ꝛ res vendendaꝫ vt planuꝫ eſt nec donatio:q: petruſfranciſcus ꝑſequat̃ cõſeq ſuũ ꝛ cã deducta nõ tendit in donationẽ:ſꝫ in quãdã cautelã ꝛ ſecuritatẽ ſui crediti:q: forte dictus Petruſfranciſcus iſtabat ꝑ retrahẽdo ſuo credito ꝛ vt ſileret veriſilr̃ fuit deuentũ ad dictũ ꝯtum forte doloſe aĩo poſtea recuſandi ꝯtũ ſeruare prout hodie fit q: vt dr̃ dictus Petruſbenedictus ꝓfitet̃ ſe nolle ſeruare pretendens ſe nõ teneri vigoꝛe dicte cõſtitutiõis:nõ fuit ergo donatio nec cauſa donationis preſumitur.l.cum de indebito.de proba.ꝛ.l.ſi cum aurum.de ſolu.

e ℂNec fuit alienatio:q: ex illo ꝯtu nõ abdicauit a ſe aliqd dñiũ ꝛ ſic nihil fecit alienũ:ſꝫ ſolũ ſe obligauit ſe ad oẽ id ꝛ totũ ad qd obligatus erat dictus Petruſfranciſcus pp hoc nihil alienauit vt eſt notiſſimum.ꝛ lꝫ ꝑ obſeruatiõe dcẽ obligationis poſſet ſeq alienatio rei ſue:tñ non neceſſario erat ſequẽda alienatio:nã poterat ſeruari ſoluẽdo de bonis dcẽ ſocietatis pertinentibus ad dictum petrfranciſcum ratione ſocietatis ꝯte cum auguſtino put ſatis eſt veriſimile ꝙ factum fuiſſet ſi dictus Auguſtinus non arripuiſſet fugam ꝛ fefelliſſet.item ipſe ſe obligabat ꝑ debito Auguſtini poterat contingere liberatio compellendo iuris remedijs dictũ Auguſtinum vt ſatiſfaceret.item poterat liberari acceptilatione ꝛ alijs vijs abſqꝫ eo ꝙ quicq̃ ſuarum rerum alienaſſet:itaqꝫ iſta obl'atio nõeſt neceſſariũ antecedens alienationis rerum minoꝛis:ideo cum non ſit alienatio nec promiſſio de alienando nec neceſſarium antecedens alienationis infertur ꝙ non venit appellatione alienationis ex quibus deducitur ꝙ dicta verba diſpoſitiua dicte cõſtitutiõis nõ comprehendunt caſum noſtrum.

f ℂNec obſtant illa verba ſequentia quarumcunqꝫ rerum actionũ ꝛ iurium:q: regunt̃ ꝛ determinant̃ a ṽbis p̃cedẽtibus donatiões venditiões alienatiões ceſſiões ꝛc.ꝛ ſic cõprehẽdit donatiões quarũcunqꝫ rerum ꝛc.venditiones q̃rũcunqꝫ reruꝫ ꝛc.ꝛ pariter prout referunt̃ ad ſequẽtia verba accuſatiui caſus ſilr̃ alia verba ſequentia vꝫ ſub quacũqꝫ forma verboꝛum ꝛ contractuum.ſ.fiant alienationes ceſſiones remiſſiones ꝛ quietationes a dictis.n.verbis accuſatiui caſus regunt̃ dicta ṽba ſequentia ꝛ determinant̃ aĩo rectum ſenſum non hẽrent vt recte intuenti euidenter appareret itaqꝫ dicta ṽba ſequentia vniuerſalia nihil hñ obſtare.

g ℂNec etiam gñalitas rubrice que forma ſit ſuanda in alienationibus ꝛ ꝯtibus minoꝝ:q: põt rñderi pluribus modis.vno modo ꝙ loquatur gñaliter de forma q̃ ſit ſuanda in alienationibus ꝛ ꝯtibus. i.copulatiue in alienationes que ex contractibus deſcendunt:ita ꝙ ſit alienatio ꝛ ꝯtus oẽs enim ſpẽs ꝯtuum qui exprimuntur poſtea in cõſtitutione ſunt ſpẽs alienationis:nam venditio tendit in alienationem ꝛ ceſſio alienat actionẽ quã cedit ꝛ ſic de alijs ſo ꝙ dicta gñalis locutio reſtringatur per ſpãlia verba nigri:nã precedentia declarant̃ per ſequentia.l. ſi ſuus plurium .§. fi.de leg.j.ꝛ.l.heres palam.§.ſed ſi notam.ff.de teſtamẽ. maxime cuꝫ illa verba nigri ſint verba diſpoſita ꝛ verba rubri ſunt de ſe nihil impoꝛtãtia niſi per relationẽ ad ṽba diſpoſitiua ꝛ ad illa hñt neceſſariaꝫ relationem :ideo decet ꝙ ab illis determinentur ꝛ moderent̃.Inſuper verba indefinita pluralis numeri ſatis hñt ſi verificant̃ in duobus .l. inter illam in fi.de verb.ſig.ꝛ in regula pluralis loquutio in.vj.ꝛ in.l.vbi numerus.ff.de teſti.idem indefinita de rigoꝛe non equi pollet vl̃i:ſed ex humanitate vt eſt tex.in.l.ſeruitus.ff. de ſerui.vrba.predi.ꝛ Bal.ꝛ Rapha.ibi ꝛ Petrus de bella pertica ꝛ Bar.ꝛ Imo.in.l.ſi pluribus.de leg.ij. Sꝫ in cãu noſtro nõ vr̃ humanitas ꝙ per iſtã cõſtitutionem corrigat̃ in quolibet ꝯtu ius cõe:item in quolibet contractu irrogetur pena ꝯhenti cuꝫ minore humanitas ꝛ benignitas eſt ꝙ pene reſtringantur nõ amplientur dicta regula in penis in vj.ꝛ.d.l.ſi preſes.ꝛ.l.interpetratione.de penis.iteꝫ tunc indefinita equipollet vl̃i qñ eſt eadem ratio ꝛ conditio omnium contentoꝛum ſub vl̃i aĩs ſecus vt no.glo.in.c.vt circa.de elec.lib.vj.ꝛ in.d.l.ſi pluribus.ꝛ concoꝛdant docto.in dictis iuribus:ſed ſpẽs cõtractuuꝫ que ſunt nigro cõſtitutionis expreſſe omnes directo tendunt in alienatiões.ideo alie ſpẽs ꝯtus non ſunt eiuſdem cõditionis que directo ꝛ principaliter nõ tendunt in alienationem reꝝ minoꝛis: nec vr̃ eadem cõditio ex mente conſtitutionis que a contrario ſenſu: ſecus vult in alijs ſpeciebus ꝯtuum.ſ.ꝙ in alijs nõ requirat̃ tãta ſolẽnitas ꝙ argumentum a ꝯrio ſenſu eſt foꝛtiſſimum in iure.l.j.§.huius rei foꝛtiſſimum ꝛ argumentuꝫ eſt de offi.eius cui man.eſt iuriſdi.ꝛ prebet coniecturaꝫ voluntatis diſponentis.l.apud.antiquos.C.de furtis.

h ℂConcurrit ad idẽ argumẽtũ cõſtitutio q̇ de vno vr̃ aliqbus dicit in alijs negat:ꝛ ſi aliqua p̃cipit alia ꝓhibet.l. ſiqs ex argentarijs.§.prohibet.ff. de eden.l.cuꝫ ptoꝛ in p̃n.ff.de iudi.ideo in cõtractibus non expreſſis denegat conſtitutio reqrit dictas ſolẽnitates ꝛ maxime ad euitandũ tãtã iuriũ correctionẽ ꝛ moderandam cõſtitutionẽ correctiuã ꝛ penalẽ per iura vulgaria ꝛ ſupra adducta.Et ꝑ hec rñdet̃ ẽt ad rõnẽ que vr̃ aſſignari in p̃ncipio cõſtitutiõis maxime q: illa eſt multuꝫ gñalis que loquit̃ in ꝯtribus ꝛ nogocijs. Sꝫ.n. extẽderet̃ dictũ generaliter ad caſus in qbus poſſet adaptari dicta rõ militaret in teſtamẽtis ꝛ in alijs vltimis voluntatibus in iudicijs ꝛ in alijs actibus que omnia ſunt negatiua otij ꝛ veniunt ſub verbo negocijs:ꝛ tñ eſſet abſonũ ꝛ penitus alienum a ratione ꝛ mente cõſtitutiõis:iõ ſtanduꝫ eſt verbis diſpoſitiuis videmus aĩs ne fiant fraudes requiritur in donatione inſinuatio.l.data.C.de don.ꝛ tñ verbis legis diſpoſitiuis ſtatur que eaꝫ requirit in donationibus excedentibus ſummam trecentoꝛum aureoꝛum.l.ſancimus in princi.eo.titu.vel hodie.cccccc.aureos.l.ſiquis pro redẽptione in.§.fi.eo.titu.

i ℂItem ratio.l.cum hij in princi.ff.de tranſac.ſ.ꝙ pro modico preſenti dr̃ facili remitteretur magnum quid de futuro eſt generalis ad alimenta.ꝛ ad alia ꝛ tamen q: conſtitutio propter dictam rõnem inhibebat tranſactionem in alimentis nõ trahitur ad alias tranſactiones ſimiliter poſſem dicere circa diſpoſitioneꝫ.l.de his.ſt.ꝛ.ti.iuncta gl.lꝫ rõ nõ ſit ibi exp̃ſſa:tñ quãdo vnica ratio aſſignari poteſt habetur ꝑ expreſſa.dicit Bal.in.l.q̃uis ſimilr̃.C.de fideicommiſ. ꝛ in.l.maximũ vitiũ.C.de libe.pre.ꝛ Iſte.n.rõnes adeo generales nõ decet ꝙ extendãt dcã ſpãlia maxime correctiua iuriũ ꝛ penalia fundantur.n.tunc iura potius in auctoꝛitas

te q̄ in illa rōne nimis gn̄ali nec ratio tunc vr̄ diſponere
de lege itaq; ſuccedūt aurea v̄ba Baldi.in.c.j.§.ſi decedēti
q feu.dare pn̄t dicētis ꝙ qn̄ rō diſpōit de lege attendiṫ rō
nō dictū qn̄ v̄o lex diſponit de rōne atrēdiṫ dctm̄ nō ratio
ſm eū intelligo rōnem tunc diſponere de lege qn̄ rō ad id
aſtringebat vt in terminis.l.ꝙ dictū.de pactis.l.ſcire op;.
§.ſufficit de excuſ.tut.ꝙ nō ꝯtingebat in caſu huius ꝯſtitu
tiōis.Nec obſtat illa v̄ba mōis oibus:q2 reſtringūtur per
v̄ba ſequentia ꝯuenientib9 ⁊ expedientib9:nō eni viſu; fuit
modus cōueniēs ⁊ expediēs prouidere gn̄aliter.ſ; ſolum
in caſibus q ſequunṫ in cōſtitutiōe.ſ.ſuper donationibus
venditiōibus alienationibus ⁊c.

k ¶ Ex his itaq; vr̄ cōcludēdū ꝙ dicta cōſtitutio nō trahiṫ
ad hunc caſu.⁊ p ꝯn̄s remanet ius cōe ꝙ nō mutaṫ quare
ergo ſtare ꝓhibeṫ.l.ſancim9.C.de teſta.⁊ ſunt ſublata q̄ in
hac parte adducta fuerūt incōtrariū.Sumus ergo i termi
nis iuris cōis quo iure res eſt clariſſima.ſ.ꝙ dcūs ꝯct9 eſt
firmatus iuramēto dcto ꝙ alˀs nō valeret pp iuramentum
de obſeruando ꝯctum:q2 caſus in.d.auc.ſacramenta pube-
rum ⁊ faciunt.d.c.cum contingat.⁊.d.c.q̄uis.nec debet di
ctus petruſbn̄dictus abſolui a iur̄o per tex.in.d.auc.ſacra-
mēta puberū in v̄bo inuiolabiliter ⁊c.put vr̄ velle Bart.
in.l.ſiquis p eo.ff.de fideiu.q2 quarto ſuo mēbro.ſ.qn̄ con
tractus reprobaṫ odio creditoris recipiētis iur̄m:l; nō fir
met ꝯctū:tn̄ obligat iurātem ⁊ in qnto membro.ſ.qn̄ fauo
re iurātis viciaṫ ꝯctus ſimpl̄r dicit ꝙ iur̄m firmat ꝯctu; ⁊
de abſolutiōe nihil dicit ⁊ doc.vbiq; cōiter omnes in his
trāſeūt cū dictis Bar.ita ꝙ vr̄r idē velle put ⁊ h̄ pōderat
Jmo.i.d.c.cū ꝯtingat.vbi ipſe ⁊ Panor.co.xxv.dicūt ide;
velle Archi.in terminis.d.c.q̄uis.⁊.d.c.cū cōtingat pon-
derātē v̄bū oino poſitū in.d.c.q̄uis.⁊ idē.ſ.ꝙ nō poſſit iu
rans abſolui in terminis.d.c.q̄uis.⁊.d.c.cū cōtingat.⁊.d.
auc.ſacramēta puberu;.tenent.d.Anto.Jmo.⁊ Panor.in
d.c.cū cōtigat.⁊ inſuper ſi forte vel imperitia iudicis eccle
ſiaſtici vel ex gratia abſolutio concederetur vide Angel.in
conſilio ſuo ꝙ incipit domina Catherina de quo late dixi
in auc.ſacramenta puberū in verbo inuiolabiliter.in.vij.
charta vt etiam in.viij.

l ¶ Jtaq; in caſu noſtro l; iuramentum relaxaretur per abſo
lutionem a iuramēto remaneret ꝯctus validus ſiue alˀs de
ſe validus ſiue iur̄o validatus reſtitutio aūt in integrū cla
re eſt ſublata per aliud iur̄m de p̄terito corporal̄r preſtitū
per.d.l.ſi alterius in fine ꝙ iuramētū nō obligat:q8 nō tē
dit ad obligandum aut.n.iurauit verū ⁊ tūc non cadit ab-
ſolutio.q2 nō eſt ligamen aut iurauit falſum:⁊ tūc iam in-
cidit in periuriū nec ligaṫ amplius iuramento ꝙ eſt de pre
terito non reſpiciens qcq̄ in futur;:ſed eſt abſoluendus a
reatu periurij:ita ꝙ eluſoria eſſet abſolutio a iur̄o predicto
quo iurauit ſe eſſe maiorem.xxv.annis ⁊ eſt aduertendū ꝙ
iuramentū hmōi corporaliter preſtitū per minorem tollit
omne remediū prout dicit tex.in.d.l.ſi alterius in fine ibi
nullū ibi ſup eſſe auxiliū ⁊ ſic loqtur p vl̄em nullū cuius
nā eſt nihil excludere cañ.ſi romanoꝝ.xix.diſti.⁊ ſic dicta
vl̄ia v̄ba videnṫ includere ēt auxiliū nullitatis cauſate rō-
ne minoris etatis ⁊ gl.ibi ſupra incōtiu; adducta loqtur in
iuramēto verbotenus nō corporal̄r preſtito vt patet ex pn̄
cipio ipſius gloſe ⁊ ex relatione ad tex.ſuper quo eſt poſi-
ta:⁊ ita pn̄t intelligi Raph.⁊ Pau.ibi q eā ſequūtur.⁊ Jo.
an.velle de iure cañ.⁊ trāſit ita ꝙ auctoritas Joā.an.nihil
eſt ⁊ qd Nic.de mat.nō loquiṫ in iuramēto corporal̄r pre-
ſtito in locis ſupra incōtrariū allegatis nō reperio ꝙ qcq̄
firmet in iuramēto corporal̄r preſtito:qnimo nec in ſimpli
ci iuramēto:nā l; primo referat Nic.de mat.q illud inuit
tamen refert poſtea Jac.de bel.contrarium velle.

m ¶ Nec dcm̄ Cy.ſupra incōtrarium relatum obſtat.quia
auc.ſacramēta pubex de qua opponit non ꝯriaṫ fini dicte
l.ſi alterius immo cōcordat cum fine qui loqtur de iuramē
to corporaliter preſtito cum vterq; text.denegat auxilium
licet.d.auc.nō loquaṫ de iuramento corporal̄r preſtito:ſed
generaliter:ſed ꝯriatur precedenti reſponſo.d.l.ſi alterius
ꝙ concedit reſtitutionem.item vbi iuramentum eſt verbo
tenus preſtitu; ⁊ ſic negatur ꝙ Dyn.ſentiat id quod incō
trarium dicebatur:quicquid autē ſit in iſto iuramento quo
iurauit ſe maiorem.xxv.annis ſatis eſt ꝙ de iure communi
valet iſte contractus etiam ſi non iuraſſet ſe maiorē per ſu-
pradicta. Laus deo.

¶ Jnſtantia iudicioꝝ an qn̄ trāſeat de vno iudice ad aliū.

¶ Conſilium cxxij.

Repetito diuino nu-
mine.¶ Egregie diſcuſſa preſens cōſulta
tio per excel.legū doc.dn̄m hieronymū de
hedullis de fulgineo fratrē bono.⁊ quide;
placet eius cōcluſio.ſ.ꝙ pars originalr̄ cō-
uēta ⁊ que appellauit foueat iuſtitiā.⁊ l; dn̄s cōſultor plu-
ra deducat media:ego de ſubſcriptione requiſitus aliqua
reaſſumam nō oia nolēs omnia repilogare ne forte lōgius
eundem volēs ēt nōnulla de nouo adducere:⁊ qde; p2io
aſſumo ꝙ ex forma idultoꝝ ſedis aplīce p2ia ⁊ ſ3a cā per-
tineat ad officiales macerate ⁊ ſic abdicat cognitionem ab
alijs iudicib9 l; formā indultoꝝ nō viderim.⁊ ſic vr̄ ꝙ acta
geſta corā primo iudice nō tenuerit:⁊ dn̄s poteſtas q nō
ſuccedit in locū illius iudicis nō ſuccedit in eadē inſtātia:
ſeu in eiſdem actis nec iſte eſt de modis trāſferēdi inſtātiā
de vna perſona in aliam quos ponunt Bar.⁊ doc.in.l.j.in
pnci.ff.ad trebel.itaq; l; corā p2io iudice poſſet dici fuiſſe
ꝓductā qualemqualē petitionē cū in pūcto dicaṫ ꝙ ꝓcu-
rator pupilli produxerit petitionem cū inſtrumento publico
petito exeq ⁊ petijt poni in tenutam ⁊ corporalē poſſeſſio
nē ⁊c.⁊ iudex tenutā decreuit ſm formā cōſtitutionū ⁊ pri
mo ad inſtātiā eiuſdem ꝓnūciauit deueniēdū ad bona per
dictos tertios poſſeſſores detēta pro dcā executiōe fienda
niſi legittima exceptio obſtet ⁊ ppea cōmiſit citatione; de
dictis tertijs poſſeſſoribus ad dicendum ⁊ ꝯdicendū qcqd
volūt ⁊ poſſunt ⁊ cām quare dicta executio fieri nō debeat
⁊ de dictis bonis ꝓ menſura debiti principalis ⁊c.

a ¶ Mihi pſuadeo ꝙ iſta via ⁊ forma ꝓcedendi ſit funda-
ta in conſtitutionibus procedendi via executiua ꝯ tertios
poſſeſſores qm̄ iſte non eſt modus agendi hypothecaria
de iure ꝯ tertios poſſeſſores:tum q2 non agiṫ via executiua
tum q2 nō fit immiſſio ſed petiṫ cōdemnari detentorem ad
reſtituendum re; hypothecatā vt in ſpec.de pigno.§.j.v̄ſi.
cete;.⁊ habeṫ in.§.quaſi ſeruiana.inſti.de acti.nec petiṫ im
mitti ꝓ menſura debiti.ſed pignus inſolidū retineṫ ꝓ vno
nūmo.l.ſi rem.§.oia.de pigno.acti.⁊ pōt vnus reus ex pluri
bus hypothecariis eligi hypothecarium creditorem.l.credi
toris arbitrio.ff.de diſtrac.pigno.ita ꝙ vt pcipio viget ali-
qua ſpālis cōſtitutio tradēs dcām formā vie executiue ſup
hypothecaria ꝯ tertios poſſeſſores q̄ forma corā poteſtate
macerate minime eſt ſuata nec corā eo preceſſit aliqua qua
lis petitio:itaq; ex h̄ capite puto ꝙ acta ruant q2 acta geſta
corā iudice generali curie nō fuerūt geſta corā ptāte mace
rate nec de inſtātia que corā eo emanauit prout ⁊ ſupra di
ctū eſt ⁊ ſuceſſiue neq; corā iudice delegato ⁊ ſubrogato
in cā pendente cora; poteſtate que cā carebat fundamen-
to:ita ꝙ nihil ſuper ea edificari poterat.j.q.j.cū paulus nec
iudex cauſarū ciuiliū ⁊ criminalium curie generalis mar-
chie habebat facultatē cōmittēdi ſeu remittēdi ad poteſta
tem macerate cām in eo ſtatu in quo erat niſi forte intelli-
gereṫ ꝙ ex quo acta corā eo geſta erāt inefficacia cā erat ab
initio inchoāda ⁊ in eo ſtatu remittebat vt.ſ.ſi erat reicho
anda inchoaretur ſi eiſdem actis erat proſequēda:tunc ex
eiſdem actis pſequereṫ ⁊ tūc recte ⁊ caute feciſſet ⁊ l; acta
valuiſſent:tamē non ꝓpterea illa acta trāſiuiſſent in iudi-
cium corā poteſtate ex ſua iuriſditione ꝓcedēte.cōſtat eni
iudiciū ex tribus perſonis ſcilic; iudice actore ⁊ reo.c.fo-
rus de verbo.ſigni.⁊.l.in tribus.ff.de iudi.vna pſona earū
mutata mutatur iudiciū ar.l.mutari.ff.de ꝓcura.prout di
cit Jac.de ar.in.l.ꝓponebaṫ.ff.de iudic.intelligens illam
legem quando ſunt plures iudices ⁊ vnus mutaṫ ſecus ſi
vnus ſolus ⁊ l; Bal.ibi illud dictū moderet tamen ſe fun
dat q2 eſt eadem iuriſditio iudicis ſubrogati ⁊ iudicis re-
moti morte vel aliter.⁊ ideo apud ſubrogatū durat eadem
inſtātia prout dicit Bald.ibi ⁊ probatur in.l.ſi iudex.e.ti.
⁊ ſic loquitur in ſubrogato in eadem iuriſditione put ⁊ in
ſubrogato loquitur tex.d.l.ſi iudex.⁊ Bal.in tota.d.l.pro
ponebatur prout ⁊ loquitur ille tex.probās per ſimilia ex-
empla que ponūtur in illo tex.puta in populo qui ſemper
eſt idem licet mutenṫ homines ⁊ in naui particulariter re-
fecta que ſemper eſt eadem ⁊ propterea ſepe allegatur.d.
l.proponebatur ꝙ durat idem officium apud ſucceſſorem
ꝙ erat apud preceſſorem ⁊ text.ibi loquitur quando vnus
ſubrogeṫ in locū mortui vel remoti facit tex.ille ibi quorū
in locum alij ſubiecti ſunt.

b ¶ Jtaq; qn̄ vnus nō ſubrogeṫ in locū alterius nec h; idē
officium

officium nec eandem iuriſditionem:ſed officium ⁊ ꝯſir iuriſ
ditionem ſeparatam procedat dictū Jac.de are.⁊ Cy.ceſſat
enim tūc rō bal.⁊ illius tex.vñ ille tex.⁊ a ꝯrio ⁊ a rōne ceſ
ſante probat dictum Ja.de are.in his terminis prout ſunt
termini nři cum ꝯſtet aliud eſſe officiū ptātis:aliud officiū
generalis iudicis curie marchie. Si aliud officium alia iu⸗
riſdictio iuxta ea que habentur in.l.j.ff.de iuriſ. om.iudi.⁊
hec animaduerti ponderanda contra validitatem proceſ⸗
ſus vltra dicta per dominum conſulentem que non repeto.
c ¶ Circa autē merita cāe ēt inſtanduʒ dux:ita ꝙ dato ſine
preiudicio veritatis ꝙ proceſſus teneret. An rei iuſte ſuc⸗
cuberint ⁊ ſic an partes iudicis eſſe debeant in confirman
do ſniam latam ꝯ reos an vero in pronunciando male iudi
catum ⁊ bñ appellatum ⁊ profecto fundamentū actoris eſt
in hypotheca quaʒ pretendit hře in bonis de qbus agitur
ita ꝙ ſibi neceſſe eſt fundare ⁊ ꝑlene probare ſuam inten⸗
tioneʒ.l.actor qđ aſſeuerat.C.de proba.qꝛ reus obtinet nō
ſolū ex iure ſuo:ſed ēt ex defectu iuris nō probati per acto⸗
rem.l.fi.C.de rei ven.⁊.c.cum eccleſia ſutri.in fi.de cā poſ.
⁊ proprie.cum multis ſimilibus. Sed ad hoc vt competat
hypotheca creditori opʒ ꝙ debitor hypothecas habuerit
dñium rei hypothecate.l.j.in prin.⁊.l.⁊ que nonduʒ.§.qđ
dicitur.⁊.l.ſi ticio.ff.de pign.⁊.l.ante omnia.de probs.⁊.l.
res aliena.ff.de pigno.acti.⁊ ibi Bar.⁊ doc.vel quaſi dñiū
l.ſi ab eo.ff.de pigno.ideo non pōt actor nitens ex hypo⸗
theca obtinere niſi probet rē pro qua agit fuerit debitoris
qui hypothecam conceſſit per iura preallegata. Et maxime
ſi fuit hypotheca gñalis qꝛ hypothecauit oīa bōa ſua ꝑut
ſolet fieri:nam ex vi verboꝝ ꝯuentionis opʒ deduci ⁊ pro⸗
bari ꝙ forent ſua ⁊ ſua dicuntur que pñt vendicari.l.quin
tus.ij.§.argento.⁊.§.cui legatum.ff.de aur.⁊ arg.leg.vēdi⸗
catio aūt preſupponit dñium.l.in rem actio.de rei vendi.⁊
l.j.C.de alie.iud.mut.cā fac. Sed pro parte dicti Putij nō
eſt probatum dñium vel quaſi dñium merito defecit in ſa⸗
lutari ſuo:itaqꝫ deberet ſuccūbere ꝙ non ſit probatū quaſi
dñiuʒ cōſtat de plano:qꝛ quaſi dñium cauſatur ex boneſi⸗
dei poſſeſſione cum titulo habito a nō domino.§.alie inſti.
de acti.l.j.⁊.l.cum qui.⁊.l.traditionē.⁊.l.quecunqꝫ.⁊ quaſi
per totuʒ.ff.de publi. Sed nullus titulus dicti perantonij
probatur merito deficit probatio quaſi dominij. Probatio
autem dominij ſimiliter non probatur. Nulla.n.cā probe⸗
tur cauſatiua dominij:niſi qꝛ conatur probare poſſeſſioneʒ
dicti Perantonij ⁊ poſſeſſio nō ſufficit vt in iuribus ſupra
adductis niſi ſit talis ex qua deducatur dominium vtile vł
directum. Conſtat autem ꝙ directum non cauſatur ex poſ⸗
ſeſſione.l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acqui.poſſeſ.
Utile autem cauſatur ex longi tpis poſſeſſione titulata cuʒ
bonafide autē.niſi tricennale.C.đ bonis mater.⁊.l. ſiquis
emptionis.in principio ⁊ iſta ceſſat qꝛ vt dictuʒ eſt non de⸗
ducitur titulus dicti Perantonij ⁊ ſic dicatur fuit poſſeſſa
primo per patrem poſtea per ipſum Perantoniuʒ vt eius
filiū reſpōdetur ꝙ dato qđ id probaretur de quo.j. dicam
non opitularetur:qꝛ non dał titulus pro herede in ſuo he
rede.l.nihil.C.pro herede.l.ij.ff.eo.tit.item cauſatur vtile
dominiuʒ ex poſſeſſione boneſidei continua longiſſimi tem
poris.ſ.xxx.vel.xl.annorum.d.l.ſiquis emptionis.§.j.
d ¶ Eſt videndū an dicta poſſeſſio longiſſimi tpis ſaltē.xxx.
an.ſit probata:circa qđ reperio atteſtationes quinqꝫ teſtiuʒ
quorum dñicus quartus in ordine teſtis deponit de audi
tu:ideo nł releuat.c.tam litis.de teſti.cum ſimili. item non
deponit ꝙ audiuerit eum poſſidere vel poſſediſſe:ſed fuiſ⸗
ſe ⁊ eſſe perantonij ita ꝙ non deponit de poſſeſſione.item
Bartholomeus cerapagne ſecund⁹ teſtis in ordine depo⸗
nit ꝙ iam ſunt anni.xxx.vidit poſſidere. Andream patrem
dicti Perantonij iſta depoſitio nł releuat. primo quia nō
poſſeſſionem completam.xxx.annorum.nam conſtat ꝙ tem
pore iudicij incohati rei conuenti poſſidebant ita ꝙ tūc nō
poſſidebat Andreas vel Perantonius ⁊ ſic deponēdo de
poſſeſſione iā ſunt.xxx.ann.detracto tpe quo tertij poſſede⸗
runt non ſunt completi.xxx.anni prout ⁊ dicit in fili Bar.
in.l.celſus.de vſuc.⁊ eſt planū.item ꝙ Andreas fuerit př
Perantonij eſt res que non precipił ſenſu:ita ꝙ teſtis nō
probat niſi reddat cauſam ſcientie per ſenſuʒ corporis etiā
non interrogatus prout eſt indubitata theorica Inno.in.c.
cauſam que extra de teſti.⁊ omnium ibi ⁊ Barr.in.l.qui te⸗
ſtamento.§.fi.ff.de teſt.⁊ Bar.⁊ Bal.in.l.ſolam.C.de teſti
bus.idem dōm eſt in teſtibus qui deponunt ꝙ Peranto.
⁊ eius auctores poſſederunt:quia poſſeſſio auctorum non
ꝑbał hoc eſt ꝙ illi quos teſtis vidit poſſidere fuerint au⸗
ctores Perantonij per rationeʒ ꝑxime dictā idcirco Jaco
bus cuzzoni nō probat poſſeſſionē ſufficientē ad cauſandā
preſcriptionē completā.xxx.annoꝝ ⁊ qꝛ nō pñt plures inſo
lidū poſſidere eandeʒ rē.l.iij.§.ecōtrario.ff.de acq.poſſe.iō
dictū illius teſtis eſſet intelligenduʒ ordine ſucceſſiuo pmo
auctores đinde perantonius vł ſi intelligereł ꝙ ſimul poſ
ſiderint nō deponeret pro qua rata perantonius poſſediſ⸗
ſet maxie qꝛ illud plurale auctores poſſet verificari in decē
⁊ pluribus prout in duobus ita ꝙ dicta probatio eſſet am⸗
bigua pro qua parte ⁊ probatio ambigua non releuat.l.duo
ſunt titij de teſt. ru.c.in preſentia de proba.l.certū de cōfeſ.
hinc dicunt doc.maxime Imol. in.l.inter ſtipulantem.§.ſi
ſtichum de ver.obli.ꝙ dictum teſtis ambiguum interpetra
tur contra producentem ſeu contra eum pro quo deponit.
e ¶ Iteʒ ex alio nihil releuat dictum dicti Jacobi quinti te⸗
ſtis qꝛ deponit ꝙ poſſedit vſqꝫ quo fuerūt dicta bona poſ⸗
ſeſſa per angelutiuʒ claudij nec appʒ quando incepit poſſi⸗
dere dictus ſer Angelutius claudij forte enim poſſedit per
xv.vel.xx.annos vel plures:ideo etiā hoc reſpectu non cō⸗
cludit ad poſſeſſionē.xxx.annorū dicti perantonij ⁊ ſuoruʒ
auctorum:item ex alio nō probat dictas Jacobus qꝛ depo
nit a.xl.annis citra fine ⁊ que verba verificantur etiā ſi he⸗
ri poſſediſſet per notata per Jo.an.⁊ doc.in.c.lʒ cauſam de
proba.⁊ ꝑ Bar.in.l.celſus.de vſuc. ſimiliter non ꝑbat pax
venantij:qꝛ dicit a tali tempore citra per dicta.š. proxime.
item deponit a tempore quo fuit depredatus mons milo⸗
nis nec deponit quo tempore fuit depredatus mons milo
nis. item deponit ꝙ fuerunt tente ⁊ poſſeſſe ꝑ perantoniū
poſt mortem ſui patris nec deponit quando deceſſerit eius
pater.itē deponit ꝙ perantonius poſſedit vſqꝫ ad tempus
quo poſſederunt perantonius ⁊ Baptiſta:⁊ lʒ poſtea ſub⸗
dat ꝙ dicti perantonius ⁊ Baptiſta poſſederunt a tribus
annis citra nō ꝓpterea artat ꝙ prius nō poſſederint.itē ꝙ
poſſederint a trib⁹ annis citra ē vnic⁹ teſtis ⁊ dictū vnius
nihil releuat.l.iuriſiurādi.C.de teſtibus.⁊.l. vbi numerus.
ff.eo.ti. Reſtat Bartholomeus dominici pmus in ordine
qui deponit ꝙ perantonius flordeſpine cōputato ſuo tpe
poſſedit dicta bona per annos.xl.cōtinue pacifice ⁊ quiete
vſqꝫ quo fuerunt ablate per Angelutiū claudij iſte teſtis ſi
deponit cōputato tpe ſuo ⁊ ſuoꝝ auctoꝝ ꝑut mihi pſuadeo
ꝙ dicat:qꝛ alſ illa ṽba cōputato tpe ſuo eſſent ſuperfluo ⁊
inepte poſita tūc nihil releuaret ꝑ ea q̄ ſupra dicta fuerūt ꝯ
depoſitionē Bartholomei ſcđi teſtis ⁊ đpoſitionē Jacobi
cuzzoni vltimi teſtis ⁊ hoc pſuadeł.qꝛ Bartholome⁹ cera
pagne deponit ꝙ iaʒ ſunt.xxx.anni ⁊ a dicto tpe citra vidit
poſſidere Andreā patrem dicti perantonij vſqꝫ quo peruē⸗
nerunt ad manus Angelutij claudij:ita ꝙ iſte teſtis depo⸗
nit ꝙ tunc temporis dictus Perantonius nō poſſidebat
ſaltem inſoliduʒ.itē nō apparet ꝙ dictus Perātonius flor
deſpine ſit idem cum perantonio Andre lʒ forte ſit vnus ⁊
idem tamen ſatis eſt ꝙ dicta identitas non conſtat iudici ⁊
dictuʒ teſtis non cōcludit.preterea eſt vnicus teſtis qꝛ alij
non probant vt ſupra deductū eſt. Reſtat itaqꝫ ꝙ nulla pre
ſcriptio hypothecantis eſt legittime ꝑbata.⁊ per ꝯſequens
non eſt probata apotheca agentis.ideo etiam circa merita
cauſe venit actor ſeccumbendus.
f ¶ Et ex his ⁊ alijs deductis per dominū conſulentem cō⸗
cludo partem conuentā fouere iuſticiam addo vnū circa id
qđ dicitur de clauſula appellatione remota ꝙ ponderāduʒ
eſt ꝙ dicta clauſula eſt poſita in medio capituli tractantis
de executione facienda ſuper eo ꝙ iudex decreuerit:iō illō
ſolum capitulū determinat iuxta.l.iij.§.ſi filius.ff.de lib.⁊
poſthu. Et pōt dupliciter itelligi vno modo ꝙ appellatio
remoueatur ſi interponeretur ab actu executiuo ⁊ propter
ea poſita ſit dcā clauſula in medio capituli loquētis de exe
cutione ⁊ pro hac interpetratione facit qꝛ dicta clauſula eſt
ꝯ ius:ideo reſtringenda per iura vulgaria alio modo pōt
intelligi ꝙ lʒ ſic appellatum tamen non impediatur execu⸗
tio prout alſ tangit Barto.in.l.ij.de appe.reci.in.j.q.ff.de
appe.reci.⁊ lʒ illud in illis terminis ſit dubium ſatis eſt ꝙ
poteſt lex diſponere ꝙ licʒ ſit rite interpoſita appellatio ⁊
valeat tamen non ſuſpendit executionem prout contingit
in illis terminis ſm dictam opinionem prout etiam contin
git in caſu cle.j.de re iud.⁊ in appellationibus ⁊ ſententijs
interlocutorijs.c.nō ſolum de appe.li.vj.⁊ ſic ſiue vno: ſiue
altero modo intelligatur non viciat dicta clauſula appel/
lationem. Laus deo.

¶ Statutum excludẽs feminã ab hereditate patris matris vel fratris dũmodo fuerit dotata ab eis vel alio eorum non reſtringitur ad ſucceſſionẽ dotantis: ſ; ſufficit ꝙ ab vno dotetur vt excludatur a ſingulorum ſucceſſione propter virtutem diſiunctiue vel alio.

¶ Conſilium. cxxiij.

In noĩe domini noſtri ieſu chriſti. ¶ Licet breue ſit thema cõſultatiõis tñ plures dubietates imminẽt vna an ſtatutũ militet in caſu noſtro. ſcd̃a an ſtatutũ poſſit tollere vel diminuere legittimã: tertia an perſona excluſa a ſucceſſione ab inteſtato impediatur petere ſupplemẽtũ legittime que oĩa ſi vellem fimbrias extendere ꝓlixior eſſet q̃; pondus cauſe exigat ⁊ quide; circa primum articulũ: ſ; qñ ſtatutũ ſimpl'r dicit ꝙ dotata non ſuccedit ſoleat interpetrari ꝙ non ſuccedat in bonis dotantis prout voluit Bald. in. l. j. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ Pau. de caſ. ibi ⁊ cõiter tenet: ⁊ maxime hoc dd̃m videtur qꝛ abſurdum reſultaret: nam vt ſi verba ſonare vidẽtur intelligeretur reſultare ꝙ filia excluderet ab hereditate patris ꝓpter perſona; que nõ attinet de cuius hereditate agit nec aliquo iure admittit ad eius ſucceſſione; nec vr̃ poſſe excogitari rõ quare ꝓpter illã ꝑſonã que nihil attinet ⁊ nõ eſt ſucceſſura excludat filia vel neptis a ſucceſſione parentũ: ideo videt euitãdi hmõi praui intellectus ⁊ euitãda vr̃ interpetratio ꝑ quã incidimus in abſurdũ. l. ſcire oportet. §. aliud. ff. de excu. tu. ⁊ l. nã abſurdũ. ff. de bo. liberto. cũ ſi. iõ interpetremur hoc ſtatuto ꝙ femina dotata excludatur a ſucceſſione dotãtis ſi ſupereſt maſculus deſcendens ex perſona dotante.

a ¶ Et ſic l; ſtatuta alternatiue noiet plures ꝑſonas dotantes ⁊ illas eaſdẽ perſonas alternatiue repetat in excluſione ab hereditate earũdem ⁊ ſic videatur ſufficere ꝙ caſus contingat in altera eorũ perſona iuxta regulã in alternatiuis in vj. cũ concor. tñ intelligatur ſingula ſingulis referendo ita ꝙ ſufficiat altera; ex dictis perſonis dotaſſe: nec requiratur ꝙ oẽs dotauerit vt excludatur a ſucceſſione eius. ſ. que dotauit: ita ꝙ illa conditio ſi fuerit dotata ab auo referatur ad illã ptẽ diſpõnis dũ excludit ab hereditate aui ⁊ illa pars cõditionis ſi fuerit a patre dotata referatur ad illam parte; diſpoſitionis ibi hereditatẽ patris ⁊ ad illam partem diſpoſitionis ibi hereditatem patris ⁊ ad illam parte; de progenie ipſius patris ⁊ ſic de ſingulis: ⁊ ita ſeruetur natura alternatiue poſite in conditione ⁊ alternatiue poſite in diſpoſitione dicti ſtatuti. l. vt dixi referẽdo ſingulas partes prime alternatiue ad ſingulas partes alteri⁹ alternatiue ⁊ omni ceſſabit abſurditas ſeu iniquitas. ſ. ponderata ⁊ ſm̃ iſtum intellectum ceſſat in caſu noſtro diſpoſitio dicti ſtatuti: iõ ſtãdum eſt iuri cõmuni ꝙ filie excludat filios patruorum.

b ¶ His tamen non obſtantibus contrarium arbitror de iure reſpondendum: v; ꝙ dicte filie dotate excludãtur ab hereditate patris propter germanum patris ⁊ ſi patruum filiarum lucarelli de cuius hr̃ditate agit ſeu ꝓpter filios patrui pro defuncti: nam verba dicti ſtatuti ſunt clara que non patiuntur dictum intellectũ ſupra datu; adeo ꝙ non vi locus dicte interpetrationi iuxta. l. ille aut ille. §. cũ in verbis. ff. de leg. iij. facit illud vulgare incertis non certis locus eſt coniecture. l. continuus. §. cũ ita. de verb. ob. dcm̃. n. ſtatutũ excludit feminam ab hereditate aui pr̃is matris fratris ⁊ ſororis patrui aut auunculi dũmodo fuerit dotata ab aliquo ipſorũ que verba ſine cauillatione intellecta euidẽter ſonant ꝙ ſufficiat eſſe dotatam ab aliquo ex predictis ad hoc vt excludatur a ſucceſſione: ſiue agatur de hereditate vnius ſiue d̃ hereditate alterius ex eis.

c ¶ Et in ſimplicibus terminis ſtatuti excludentis feminam dotatam a patre matre patruo vel auo ⁊c. ꝙ femina dotata ab vno ex predictis excludatur etiam a ſucceſſione aliorum in terminis conſuluit Bal. in quodam ſuo cõſilio incipiente de iure cõmuni nullũ eſt dubium. ⁊ idem etia; conſuluit Pe. de anch. in ſuo conſilio incipiente pro veritate premittẽdum eſt ꝙ Philippus ⁊c. vbi concludit ꝙ ſtatutũ excludẽs feminas a ſucceſſione pr̃is aui vel ꝓaui dotatas a patre auo vel ꝓauo verificat in ſucceſſione patris exiſtente filia dotata ab auo pꝛ̃no. vnde fortius idem concludendũ eſt in terminis noſtris ſtatuti qd̃ ſtatutũ nõ loquit ita ſimpliciter ſ; ſubiũgit illa verba vel alicuius eoru; que non debẽt eſſe poſita ſine virtute aliquid operandi ar. c. ſi papa. de priuile. li. vj. ⁊ l. ſi quando in prin. ff. de le. j. ideo dicta verba cenſeãtur adiecta vt expreſſius denotetur ꝙ dotata ab altero ex ꝑdictis nõ ſuccedit alicui eorũ ⁊ maxime attentis verbis que in eodem ſtatuto immediate ſubduntur ibi dummodo fuerit dotata ab aliquo ipſarũ que verba euidenter ſonãt ꝙ dotata ab aliquo ipſorũ nõ admittat ad hereditatẽ alicui⁹ eorũ. Hec etiã interpetratio coadiuuatur ex generalibus verbis ſequẽtibus ibi aliqua rõne vel cauſa qꝛ non fuerit ab eo dotata cui velit ſuccedere ſiue ex alia cã ꝙ etiam coadiuuat ex verbis ſequentibus ibi dum dicit poſſit tamẽ eis ⁊ cuilibet ipſoru; ex teſtõ ſuccedere ⁊ nõ al'r põderata natura vniuerſalis cuilibet q̃ eſt neminem excludere iuxta ca. ſolite de maio. ⁊ obe. ⁊ dci canonis ſi romanorũ ⁊ ſic dcã verba permittũt mulieres dotatas ab altero ex predictis ſuccedere ſupradictis noiatis. ſ. auo patri matri ⁊c. ⁊ cuilibet ipſorũ ex teſtõ ⁊ ſic ꝑmittit ex teſtõ ſuccedere dotanti nõ aũt nõ dotãti: vnde cũ ſtatutũ ſubdat ⁊ non aliter ſequitur ꝙ ſtatutum importat ꝙ nõ aliter ſuccedat dotanti vel nõ dotanti. niſi ſuccedat ex teſtõ. ⁊ per cõſequens oĩa verba ſtatuti tendunt ad hoc ꝙ dotata ab vno excludatur ab hereditate etiã alterius nõ dotãtis ⁊ ſic p; ꝙ verba alternatiua ſtatuti non interpetrant qd̃ referunt ſingula ſingulis ⁊ ex quo ipſi ſtatuẽtes intellexerũt illa verba alternatiua ſimpliciter vt iacẽt dũ loquuntur de perſonis dotantibus ⁊ dum loquũtur de perſonis quibus ſucceditur.

d ¶ Ita ⁊ intelligẽda ſunt verba ſimilia du; loquunt de ſupexiſtentia maſculi de progenie patris vel matris fratris vel ſororis auunculi vel patrui vt ad veritate; dicte alternatiue ſufficiat alterã partẽ verificari regulã in alternatiuis in. vj. ꝙ ⁊ demõſtrat aperte aut illa verba de ꝓgenie refertur ad deſcẽdentes patris matris fratris ⁊c. ⁊ tunc fruſtra per ſtatutũ excluderet dotata ab hereditate fratris vel ſororis vel patrui vel auunculi. ſi ſupereſſet aliquis deſcendens ex eo de cuius hereditate agit: nã excludit de iure cõi. d. auc. ĩ ſucceſſione ⁊ nõ ſolũ a maſculo: ſ; a filia femina vt ibi ⁊ nõ ſolũ ſoror dotata: ſ; etiã nõ dotata vt eſt notiſſimũ ⁊ ſic fruſtra ⁊ deriſorie ſtatuẽtes id diſpoſuiſſent ꝙ nõ eſt dicẽdũ ⁊ tollerent plura argumẽta a ꝯtrario ſenſu que ſunt fortiſſima in iure. l. j. §. huius rei fortiſſimũ eſt argumẽtũ de offic. eius cui man. eſt iuriſditio aut itelligimus de progenie maſculina ẽt nõ deſcendẽtiũ verbũ. n. progenies eſt equiuocũ ponit eni; pro deſcendẽtibus ex ethymologia vocabuli quaſi poſt geniti ꝓut dicit papias ꝓut pronepos quaſi poſt nepos: ⁊ ita capit Bal. in. l. fi. C. de dotis promiſ. iiij. col. dicẽs ꝙ verbũ progenies cõprehendit omnẽ deſcendẽtẽ ⁊ Ang. in auc. de triẽte ⁊ ſemi. §. neq; illo ſimiliter ꝑ deſcẽdẽtibus: ſ; n õ ita large prout Bal. quãdoq; ꝑ quolibet cõſanguineo agnato vel cognato. vt eſt tex. in rubro ⁊ nigro. xxxv. q. vj. cañ. j. ⁊. ij. vulgus autẽ plerũq; aſſumit pro agnatis ꝓut in ſimili ĩ verbo familia gens domus in. l. pronunciatio de ver. ſigni. ⁊ generi in. l. j. de iure immu. ⁊ tũc ſimiliter habemus intentum qꝛ iſti qui ſuperſunt ſunt maſculi propinqui ⁊ agnati ipſi patri ⁊ ſic in oẽm caſum iſti filij patrui habent intentum ⁊ ſumẽdo progeniẽ pro ꝓpinquis ꝓut ſumit in. d. cañ. i. ⁊. d. cano. ij. vel pro agnatis poſſit reſtringi ad agnatos vel ꝓpinquos defuncti de cuius hereditate agitur ⁊ nõ reſultaret abſurdũ ꝙ ille qui eſſet extraneus defuncto de cuius hr̃ditate agit excluderet filiã dotatã que interpetratio nõ cadit ſi capimus progeniẽ pro deſcendentibus per ſupradicta.

e ¶ Poteſt etiã euitari dicta abſurditas qꝛ hmõi ſtatuta excludẽtia feminas ita demum ꝓcedũt ſi maſculi ſuccedũt ar. l. j. §. filiſi de bonis poſ. ꝯ ta. ⁊ ibi hoc no. Bar. ⁊ ang. ad idẽ qd̃ per Bar. in. l. j. §. ſi pater in poteſtate. ff. de cõiu. cũ emã. lib. ſit ergo prima cõcluſio ꝙ iſtud ſtatutũ excludit ab hereditate patris dictas filias dotatas a patre nec aduerſatur. l. maximũ vitiũ. C. de lib. preteri. qꝛ illa. l. nõ loquit in ſimplici ſucceſſione ab inteſtato: ſ; in ſucceſſione ꝯ teſtm̃ eo cãu ĩ quo ab inteſtato nulla fiebat inter maſculũ ⁊ feminã differẽtia ita reperio cõſulẽdo rñdiſſe Saly. fretus auctoritate diuina que maſculos prefert in ſucceſſione feminis vt numeri. c. xxxvij. ⁊. c. ſi. dicẽs in ſupradicto eius cõſilio eẽ potius fauorabilia q̃; odioſa hmõi ſtatuta ꝙ tãgit ẽt Bal. in. l. cunctos populos. C. de ſumma trini. ⁊ Ang. ẽt reperio cõſuluiſſe hmõi ſtatuta nõ eſſe iniqua fretus ſimili auctoritate veteris teſtamẽti ⁊ dato ꝙ aliquo reſpectu poſſint dici iniqua ⁊ ita ſaluet iuſtinian⁹ in. d. l. maximũ vitiũ in rõne ſui tñ alio reſpectu põt dici equũ ꝓut al's cõtingit ꝙ vnũ dr̃ iuſtũ cuius cõtrariũ cenſetur iuſtius vt probatur in. l. exigẽdi. C. de procura.

procura.nõ eni põt abſolute dici accuſator nature q ſe cõformet cũ natura naturãte prout eſt ipſe deus vt p gl.in.l. reſpiciendũ.ff.ſi cert.peta.Et alr̃s dicimus aliqd eſſe rationabile eoipſo ꝙ legis vel ſtatuti lator putat eẽ rationabile vt per Bal.allegantẽ Fede.de ſcali.in.l.j.§. ſi initiuz.ff.de poſtulã.ꝛ ſufficit ꝙ ſtatutũ habeat aliqõ motiuũ :lꝫ ex toto non ſit equum dicit Bal.in.l.lege.xij. tabularũ.C.de legi. heredi.in caſu autẽ noſtro ſatis poteſt dici equum ꝛ rationabile ex quo fuit ſtatutum in fauorem maſculorum.

f ¶ Imminet diſcutiendus alius articulus an ſtatutũ poſſet tollere vel minuere legittimam ꝛ profecto aliquale dubiuꝫ eſt an poſſit in totũ tolli legittima filiorꝫ nihilo eis cõceſſo ꝛ cõis opi.videaꝛ eſſe ꝙ poſſit:tamen omnes fatenꝛ ꝙ ſaltẽ poteſt legittima:nã Ricciar. malũ.diſputãdo tenuit ꝙ nõ poſſit in totũ tolli ꝓut refert Cy.in.l.ſancimus.C. de nup. ꝛ bal.in.l.j.C.de ſum.tri.ꝛ in.l.j.§. ius autẽ naturale.ff. de iuſti.ꝛ iure.ꝛ Albe.de roſa.in.l.qñ in prioribus.ꝛ Saly.in d.l.ſancimus.Sed ꝙ in totũ poſſit tolli legittĩa per ſtatutũ cõcludunt By.ꝛ Jo.an.in regula indultũ lib.vj.vbi diſputãt hãc.q.ꝛ Jo.an.in addi.ſpe.i ti.de ſucceſ. ab inteſt.Old. in conſi lio.lxxiij.Ang.in conſi.ciiij. ꝛ ꝯſilio.cv.Ray. Jac. de belui.in.§.ſiqs aũt.in auc.de heredi.ꝛ fal.Bald.in auc. hoc amplius.C.de fideicõ.q.xxxviij.Jmol.in.l.titio centũ. §.titio genero.de condi.ꝛ demon.ponta.in.l. ſequens gradus.ad ſylle.ꝛ hec eſt cõmunis opinio facit qꝛ incogniti de iure ciuili non habent legittimam videmus in deportatis iuxta ea que habetur in.l.j.C.de hered.inſti. iuncto.§. media.inſti.de cap.dimi.tamẽ quãuis ſit dubium an poſſit in totum tolli:tamen omnes fatentur ꝙ poſſet minui vt tenẽt omnes in dictis iuribus ꝛ volunt Bart.ꝛ doc. in dicto.§. titio genero. ꝙ ſi ſtatutum excludit filiam dotatam a ſucceſſione ab inteſta.non debeaꝛ alia legittima : ſed dote ipſa habeat eſſe tacita contenta ꝛ Ange. in ſupradicto conſi.cv. circa fin.qꝛ dos ſuccedit loco legittime vt voluerunt Gui. de cu.ꝛ Bald.in.l.j.de iuſti.ꝛ iure.ꝛ Cyn. in dicta.l.ſancimus.ꝛ Bald.in.l.j.ff.ſol.ma. ꝛ Saly. in.d.auc. nouiſſima. nam quando ſtatutum ſimpliciter prohibet feminas ſuccedere ab inteſtato cenſetur tollere legittimam ſm doct.ſaltem quãdo ſtatutũ loquitur de dotata vel ꝙ dotetur quaſi illa dos ſit loco legittime ita ſumitur ex dictis Bar. Jmol. ꝛ aliorum in dicto.§.titio genero.ꝛ hoc voluit Bal. in ſuo eleganti cõſi.quod incipit antiquum ſtatutum ꝛ eſt aduertendum ꝙ ſtatutum non ſolum dicit ꝙ dotata non ſuccedat:ſed etiaꝫ ꝙ ſit contenta dote.ꝛ tunc Bald. in.l.ſi.C.de dotis ꝓmi.vult ꝙ lꝫ alr̃s poſſit dotata petere ſuppleri congruam dotem:tamen ſecus ſi ſtatutum dicit ꝙ ſit contenta dote ꝛ inſuper mihi dicitur ꝙ dicte filie fuerunt cõgrue dotate ſm morem patrie ita ꝙ non poteſt cenſeri in congrue dotata prout pluries conſului nõ inſiſto vlterius vt nimiã prolixitatem euitem. Laus deo.

¶ Filia patri promittenti dotem ceſſit ſeu donauit ꝛ cum iuramento renunciauit dotem matris predefuncte longe maioris quantitatis :an allegando metum ob reuerentiam paternam iuncta leſione poſſit venire contra contractum attenta etiam minori etate.

¶ Conſilium. cxxiiij.

In noie domini noſtri

Jeſu chriſti. ¶ Multum diffuſe ꝛ egregie

i diſcuſſa eſt preſens conſultatio per famoſiſſimum vtriuſqꝫ iuris doc.dominum Bartho .ſuzzinum vti patrem bonoran. ꝛ quidem ſepe conſului ꝙ iuramentum minoris non validet contractum vbi eſt immenſa leſio :quia preſumatur dolus intelligens de exceſſiua ſatis vltra dimidiam iuſti precij:nã eſt maximũ dubium vtrum iuramentum tollat remedium l.ij.C.de reſcin.ven.de quo per gloſ.ꝛ doct.ibi. ꝛ in.c. cum cauſam.ꝛ in.c.cum dilecti. extra de emp.ꝛ vend. ꝛ videtur ſatis cõis opini. ꝙ tollat ꝛ de hac enormi leſione loquitur Jmo.in.d.c.cum contingat latiſſime proſequendo hunc articu.adducendo auctoritates ꝛ rõnes hinc nõ ſigens bene pedes tñ eandẽ vr̃ inherere ꝙ in muliere minore vel ruſtico iuramento nõ iuuet vbi viget talis enormis leſio in maiore maſculo ꝛ non ruſtico: ſecus que deciſio confert ad caſum noſtrum cum ſimus in minore. tamẽ in leſione multum exceſſiua vltra dimidiam iuſti precij:puta in duplo vr̃ triplo arbitror magis cõem opi.eſſe ꝙ iuramentum non iuuet effectualiter ꝛ hoc caſu ſatis plane procedat deciſio domini conſulentis ꝛ auctoritates per eum recenſite.ꝛ idẽ determinat Petrus de anc. in repet.c. canonum de conſti. q.xj.col.lxxxvj.dicens ſe ita ſenis conſuluiſſe ꝛ firmant.d. Ant.ꝛ Panor.in.d.c.cum contingat.licet inter ſe variare videantur circa abſolutionem a iuramento an.ſ.requiratur.

a ¶ Et alio anno in cauſa in qua eram aduocatus fuit hic hoc idem conſultũ per preceptores ꝛ dños meos dominũ Joannem petrutij ꝛ dominum Benedictum de Benedictis qui fuerunt integerrimi conſulentes ꝛ ſua tempeſtate preceteris in reddẽdis veridicis cõſilijs floruerunt tamen mihi imminet ſcruplus qꝛ predicta videntur loqui in cõtractibus oneroſis ꝛ correſpectiuis ita loquunꝛ.d.Ant.imo.ꝛ Panor.ꝛ Petrus de anch. in.d.c. canonum. ita etiam occurrebat in caſu quo conſuluerunt preceptores mei ꝛ in caſibus in quibus cõſului. Et in his cadit deceptio vltra dimidiam iuſti precij parum vel multum vltra exceſſiua : ita ꝙ ſi tunc temporis fuiſſet conſtituta dos que prius vel poſtea fuit filie conceſſa predicta correſpectiuatio fieri poſſet ꝛ animaduerti huiuſmodi leſio ꝛ ex leſione extorqueri leſio re ipſa in modica ꝛ exinde preſumptio doli ex propoſito:non autem videtur ita contingere vbi eſt ſimplex donatio vbi non cadit aliqua correſpectiuatio:nec etiaꝫ videtur deduci concludenter iuſtus metus reuerentialis.Nã ꝓut probat dominus conſulens ſola reuerentia paterna vel ſuperioris non facit preſumi iuſtuꝫ metũ etiã reuerẽtialẽ nec quilibet metus ſufficere vr̃ ad infringendũ vires iuramẽti vt.d.auc.ſacramenta puberum.ꝛ in corpore ibi iuſtum metum a ꝯrio ſenſu:lꝫ autẽ hec me reddiderint ſatis ꝑplexum nihilominus rẽ diligenter cõtẽplãs animaduertẽs magnã eqtatẽ quã habet dicta Alexandra animum ꝛ ſententiam applicui in ſniaꝫ dñi cõſulẽtis.Dolus eni qꝛ cõſiſtit i mẽte que nõ vr̃ eſt difficilis ad ꝓbandum :iõ non exacte probationes requirunꝛ vt per glo. notabilem in.§. alie inſti. de act.Jdeo ex indicijs probatur.l.dolum.C.de dolo.

b ¶ Similr̃ ꝛ metus illatus per patrẽ filie vna cũ patre habitante ne ratione metus vitietur actus quaſi ſemp inferꝛ in domo ꝛ ſecrete ne ceteris innoteſcat ꝛ faciliter deueniri poſſit ad reſciſſionem contractus :ideo arguendo a communiter accidentibus qđ eſt validum in iure vt dicit glo.in.l.j. C.de arbi.etiam in materia probationis vt per glo.ꝛ Bal. in.l. neqꝫ natales.C. de probat. per gloſ. ꝛ docto. in .l.non hoc.C.vnde legi.ideo etiam ratione difficultatis in probando pariter admittãtur probationes minus integre per ea que habentur in.l.conſenſu.C.de repud.in.l. videamus.§. plane de in lit.iur.in.l. aliqui natura.§. me abſente. de nego.geſt.in capi. licet ex quadam de teſti ꝛc. cauſam matrimonij.de proba.cum multis ſimilibus. Jtem animaduerto ꝙ etiam in donatione plerunqꝫ ineſt leſio donanti hinc eſt ꝙ minori cõceditur reſtitutio.C. ſi aduerſus dona. per totum ꝛ donans cenſetur iactare ꝛ ſupine agere.l. cum de indebito.de proba.ideo habens plenam. adminiſtrationẽ non donat.l.contra iuris.§.ſi filius.ff. de pac.l. ſi filius.ff. de dona.Donatio itaqꝫ ſaltẽ magna non ſubſiſtente vrgenti cauſa non caret leſione:ideo donatio tã exceſſiua in puella tenere etatis nubili non nupta non apparente cauſa donationis non caret ſuſpitione doli vel metus.Concurrente etiam ꝙ ipſa puella conqueſta fuit ꝛ ante donationem ꝛ poſtea ꝙ pater cogebat ꝛ deinde ꝙ coacta fecerat ꝛ ꝙ dicebat ꝙ pater dicebat ꝙ alr̃s non traderet eam nuptui que dubietas non parum flectere ſolet puellas nubiles ex quibus verbis deprehendebaꝛ ꝙ non ſponte facere intendebat dictam donationem:dato ꝙ ſingula nõ prodeſſent tamen ſimul iuncta ſufficiant ad probandum dolum vel metum argu.eorum que habentur in.l.excuſantur in principio de execu.tu.cum cõcor.adductis ibi per glo. ꝛ iſta eſſe videtur intentio domini conſulentis.

c ¶ Animaduerto etiam ꝙ dicta puella potuit ignorare dotem maternã fuiſſe tante quãtitatis ꝓut ei ignorantia preſumitur.l.verius de proba. ꝛ .l.qui in alterius de regu.iur. cum ſimilibus.itẽ probabiliter forte ignorabat ꝙ dos erat ſibi conſtituta in monte ꝛ nõ poterat ea priuari a patre que ſi fuiſſent eidem intimate forte nõ deueniſſet ad dictã donationem attento ꝙ cũ dicta dote iã conſtituta ꝛ iuribus ſuis que habebat in bonis maternis poterat honorifice nubere itaqꝫ potuit interuenire dolus in his ita ꝙ in hoc non fuerat ſciens ꝛ volens:item potuit deueniri ad dictam dona-

tionem vt filie daret dotē quā dedit ⁊ traderet nuptui ꝙ facere debebat.l.qui liberos.ff.ꝺ rit.nup.quo cāu turpiter recepiſſet.l.iiij.§.fi.⁊.l.fi.ff.de condi.ob tur. cām ⁊ licꝫ hec non pateāt tamen attenta qualitate facti ⁊ qualitatibus pſonarum videtur elicienda preſumptio doli ⁊ metus vel alterius eorum per iura ⁊ auctoritates adductas p dominuꝫ conſulētem ⁊ ea que premiſſi ⁊ coadiuuat ſuſpitionem qꝛ iā ſcđo nupſerat ⁊ ius ſuſpicatur de binubis. l. lex que tutores §.lex enim.C.de admi.tu.⁊.l.j.cum ſua gl.C.vbi pup. edu. debet ⁊ qđ habeť in auc.matri ⁊ auie.C.quando.mul.tuto. offi.fun.poteſt.⁊ licet dicta iura loquātur in matre tamē ſimilis ſuſpitio licet non tāta militat in patre qui ſepe ſubducitur a nouerca in detrimētum priuigni vt docet experientia rerum magiſtra.c.q̄ꝫ ſit in prin.de elec.li.vj.⁊.c.ſtatutū eo.ti.in prin.⁊ ſuadent etiā poſtea geſta qꝛ tradidit eā poſtea nuptui cum ſola dote que citra donationem fuerat ſua ⁊ videtur ſatis parua attēto eo quod habuit mater. Et forte licet dicatur ꝙ fit.ccccl.ducatorum tamen forte non eſt tante extimationis vt mihi pſuadeo attenta tenuitate precij quo emit:non tamen in hoc me fundo qꝛ non innotuit quales ſint denarij mōtis ſenarum ex poſtea geſtis animꝰ in prius geſtis ſolet deprehēdi cañ.cū per bellicam.xxxiiij. q.ij.cū glo.ibi ⁊ in.xliiij.diſt.mulris ⁊ in.c.ſcribam de preſump.ita ꝙ multa confluunt in inuādo dictā puellam ⁊ deducendā iniquitatem paternam.

d ❡ Nec ob.ꝙ donatio non habet ad quid correſpectiueť:qꝛ non ppea ſequiť ꝙ nō poſſit ad id deduci per dolū vel metum quinimo magis ſuſpiciať de fraudibus in donationibus q̄ꝫ in alijs contractibus onerofis vt.l.data quidēꝫ. C. de doñ.⁊.l.donatio.eo.ti. Et licet ex pbabili cā donare ſic aſcribať liberalitati que eſt virtus.c.j.ꝺ doñ.iuxta illud domini Beatius eſt dare q̄ꝫ accipere.c.cū marte de mi.⁊. xvj. qđ.j.predicator tamen ſine vrgenti cā immoderate donare aſcribitur prodigalitati que eſt vitium arg.d.l.cum de indebito ⁊ alijs iuribus preallegatis. Et ita iudicāda eſt iſta immēſa donatio nec obſ.id qđ dicūt Jo.an.⁊ do.in.d.c.q̄ꝫuis de pactis in.vj.qꝛ rñdet.d.cōſulens.item licet dicant ꝙ diſpoſitio.d.c.q̄ꝫuis militat pfecto illud.c.loquitur in iuramento non videtur nec dolo preſtito ⁊ ſic abſqꝫ vitio recipientis preſtitum iuramentum validaret meram donationem ita procedit dictum Jo.an.⁊ dominici relatum ad tex. ibi vtrum autem ⁊ quādo cenſeatur ineſſe dolus nō dicūt. Item ad id qđ poterat deduci ꝙ interuentus amici ⁊ forte conſanguinei videbatur ꝙ faceret ceſſare preſumptio doli vel metus vltra reſponſiones domini conſulentis addo reſponſionē ex dictis Imo.in.l.ſi quis cum aliter de verbo. obli.vbi ꝙ licet decretum iudicis ſoleat facere ceſſare preſumptionem doli.l.j.cū ſua glo.de predi.cur.li.x.⁊ per bal. in.d.l.ſi quis cum aliter de ver.ob.tamen procedit qꝛ facit ceſſarē preſumptionē enormis leſionis ⁊ ſucceſſiue in cōſequentiā preſumptionē doli.Tñ vbi cōſtat de enormi leſione decretū iudicis nō tolliť preſumptionē doli ſm eū multominus interuentus alterius cum leges multū confidunt de iudice per iura vulgaria:animaduerte etiā ꝙ dominus meus in.d.auc.ſacramenta puberum ponderat ꝙ tex.ibi dicit ſponte:ideo non requiritur metus qui cadat in cōſtātē virum:ideo ſubdit ꝙ ſi iudex cogit iurare non habet locuꝫ d.auc.lꝫ ille metus non fuit iuſtus.l.interpoſitus.C.ꝺ trāſac.allegat notata per Bal.in.c.j.§.iniuria de pace iuramēto fir.in vſi.feu.dicētem ꝙ notarius nō dꝫ ſcribere ꝙ ſpōte confeſſus fuit ſi quoquo modo aliqua preceſſerunt tormēta.lꝫ ex interuallo ſm eundē.d.meū pro quo in.d.auct. ſacramenta ponderaui tex.in.d. c.cum contingat dum dicit ſine vi vel dolo ſponte preſtita. Iteꝫ tex.in.l.ſi quis maior ibi nullo cogēte imperio ⁊ rñdidi ad tex. ibi iuſtum metuꝫ lꝫ fatear non trāſeat ſine ſcrupulo hoc dictū ſꝫ non refert.

e ❡ Et idem ex his omnibus concludo vna cuꝫ domino cōſulente ꝙ dictus contractus non ſit efficax in effectu ⁊ dicta Alexandra poſſit repetere dictam dotem maternam ſaltem habita abſolutione a iuramento animaduertendū etiā eſt ꝙ forte dcā Alexādra nō venit ad bona fratris vt heres fris ar.auc.ħ res.C.de ſcđis nup.itaqꝫ vidēdum eſt: an donet vt heres fratris iura que hꝫ in eius hrḋitate forte non venirēt in donatione:nō aūt in hoc facio fundamētum maxime qꝛ non vidi verba inſtrumenti. Laus deo.

❡ Hereditas mřis nō adita an tranſmittať ad prē q trāſierat ad ſcđas nuptias qñ pater cōcurrit cū fratribꝰ cōſanguineis tm̄ decedētis.⁊ an mater excludat fřes conſanguineos tm̄ filij decedētis in hereditate paterna non adita.

❡ Conſilium. cxxv.

IN nomine dñi noſtri ieſu xpi. ❡ Conſtat ꝙ matris noie mariotte hereditas delata fuit bernardino filio olī ex ſenatuſconſulto orficiano hodie per nouā conſtitutiōem iuſtiniani vt in auc.in ſucceſſione.C.de ſuis ⁊ legitti.⁊ in corpore de heredi.ab inte. veni.in prin.item hereditas dicti Bernardini delata poſtea fuit Dominico patri excluſis fratribus conſanguineis tantum per auc.defuncto.C.ad tertul.⁊ in corpore de heredi.ab inte.§.conſequēs.⁊ ideo ſi filius ſucceſſit mřī Dominicus ſucceſſit filio in cōſequētiā Dñicus ſucceſſit dicte matri ⁊ ſic hereditas mariotte pme vxoris puenit ad Dominicum quōdā eius virū:qꝛ heres heredis prime pſone defuncte eſt hrs.l.ſi.C.de he.inſti.⁊.l.in annalibus.C.de leg. ⁊.l.hrḋis appellatio.de ver.ſigni.⁊ lꝫ dictus Dominicus tranſiuerit ad ſecunda vota non:propterea priuatur bonis maternis deuolutis ad eum ex ſucceſſione facta dicto Bernardino ex quo nullus remāſit filius ex dicto primo matrimonio poſt mortē dicti Bernardini prout expreſſum in.l. femine in ſi.C.de ſecun.nuptijs.iura enim omnia que puniunt ſecundo nubentes non ratione feſtināťie ſunt inducte in fauorē filiorum:ideo ceſſantibus filijs ceſſant pene. c.cum ceſſante.de appel.cum concor. Alie autem pene que ſunt a iure ciuili impoſite ratione feſtināťie ſecundarū nuptiarum nō fauore filiorum ſunt de iure canonico propter dictum apoſtoli ſublate.c.pe.⁊.c.ſi.de ſecū.nupt.prout volūt doc.ibi ⁊ in.l.j.C.de ſecū.nup.⁊ hactenus res eſt clara.

a ❡ Sꝫ inſtari poteſt:qꝛ forte dictus Bernerdinus nō adiuit hereditateꝫ ſue matris ⁊ hereditas matris nō adita nō tranſmittiť.l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cad.tol.etiā i aſcēdentem.l.cum pro numero.C.ad orſi.prout tenent ibi Cynus per illam legem quod ⁊ tenent ibi Bal. Ang. Saly. ⁊ Pau.de ca.⁊ ideꝫ tenet Bar.in.l.vnica.C.de his qui ante apertas tab.per tex.in.l.ij.§.ſi quis ex liberis.ff.ad tertul. idem tenuit idem Bart.in quodam conſilio incipiente dubium eſt cum hereditas dicens ꝙ doc.ita tenent ⁊ ſemper ſibi hoc placuit:⁊ ita legēdo ⁊ pluries conſulendo tenuit:ſꝫ duplici via poteſt tueri dictus Dominicus:ſi enim ipſe in vita filij poſſedit bona materna ſi erāt bona in quibus caderet poſſeſſio poſſidēdo bona hereditaria cenſeť adirē per ea que habentur in.l.pro herede.⁊ in.l.gerit.de acqui. hereditate.⁊ in.l.j.C.de repu.⁊ abſti.hereditate.⁊ notat ad ppoſitum Saly.in.l.cum antiquioribus.C.de iur.delib. cuꝫ pater poſſit adire hereditateꝫ delatam eo filio inuito.l. ſi.in principio.C.de boniſqꝫ lib.⁊ pariter eo ignorante.l.qui poteſt.ff.de reg.iur.put hoc tenent glo.que incipit immo videtur in.l.j.C.qui admi.⁊ ibi Cy.bar.⁊ Ang.qđ ⁊ tenēt cōmuniter omnes prout dicit ibi Pau.de ca.ideꝫ tenēs. Sin aūt dos ꝯſiſtebat in quātitate ⁊ nō erant alia bona in hrḋitate matris tūc ſi filius vixit vltra annum:ita ꝙ pater non poterat retinere dotem niſi adita hereditate per ſe vel filiū ideo tunc cēſetur habuiſſe animum adeundi ne alr̃s incidat in moram ſi aſſerit ſe eſſe animo non ſoluiſſe prout late diſputando cōcludit Bar.in diſputatione ſua que incipit debitor in diem ⁊ in.l.gerit.de acqui.heredi.⁊ in.l.recuſari.eo. ti.quem ſequitur Imo.in.d.l.gerit.⁊ in.d.l.recuſari.⁊ pau. de caſtro.in.d.l.gerit.⁊ maxime ſi retinuit p decēnium quo caſu cōcordat cum Bartolo Baldus in.l.non hoc.C. vnde legi.⁊ ſatis aperte videtur preſupponere Bar.in conſil. incipiēte quidam habuit vxorem in ordine.xxviij.ſm ordinem peruſinum non informis ⁊ licet Bart.loquatur in filio infante pro quo pater poteſt adire.l.ſi infanti.in princi. quaſi ſentiat ſecus eſſe in maiore infante ⁊ id firmet pōn. in.d.l.gerit.eo qꝛ pro maiore infante pater ſolus nō poteſt adire tamen dicta ratio militat quando pretēderet ſe adiuiſſe pro filio. Sed ſi pretēdit ſe adiuiſſe nomine ſuo ⁊ ſic pro ſe ex quo poteſt ſolus adire vt.ſ.deductum eſt eadē eſt ratio in maiore infante quo eſt infante:ideo videtur ꝙ ſit idē ius.l.illud.ad.l.acqui.cum cōcor.quia tamē Bal. ⁊ nonnulli alij tenent contra.

b ❡ Poteſt deduci alia via:qꝛ minor qui decedit hereditate non adita:licet non tranſmittat hereditatem niſi aditam: tamē trāſmittit ius petēdi reſtitutionem in inte. aduerſus

hereditatem

hereditatem non aditam arg.l.pantonius.de acquir.poſ.⁊ l. qui duos. de rebus dub. prout voluerunt Jaco. Olara. per dicta iura.idem Jacob. but.d.l. pantonius. ⁊ in.l.j. de teſti.mili.idem Barto.in.l.ventre.de acquirẽ.hereditate.⁊ in.d.l.qui duos.⁊ in.d.l.pantonius.vbi idem tenet Jmol. referens idem tenuiſſe Frãci.de rampo.idẽ firmat Raph. in.d.l.ſi infanti.⁊ in.d.l.j. de teſti.mili. qd ⁊ tenuit Jo.an. in.c.in pñtia.de probat.⁊ hanc partẽ tanq̃ cõẽ tenet pau. de ca.in.d.l.ſi infanti quã in maiore infante firmat Ange. in.d.l.ſi infanti.⁊ in.l.cũ antiquioribus.e.ti.⁊ voluit pòrta. in.d.l.pantonius.ꝙ ſecus volũt in infante: ſed dictus dominicus erat adultus:ideo nõ curãdum ſi qui ſecus tenẽt in infante ⁊ hec circa primum queſitum dicta ſufficiant.

c ¶ Deueniẽdo aũt ad ſcdm queſitum eſt aduertendum ꝙ hereditas Dñici delata fuit ad filios qui ſupererant ex ſecũdo matrimonio tempore ſue mortis per.d.aũt.in ſucceſſione.⁊ hereditas patris nõ agnita tranſmittit in quoſcũq; iure ſuitatis.l.apud hoſtes.C.de ſuis ⁊ le.l.ſi fratris.C.de iur.delib.l.vẽtre.de acqui.heredita.cũ ſimilibus.iõ lȝ forte dicti filij forte nõ acceptauerint hẽditatẽ patris:tñ illã trãſmiſerũt in eoꝝ heredes:hereditas autem primi fuit delata matri ⁊ ſorori vtrinq; coniuncti p.d.auc.defuncto.Deinde hereditas Frãciſce alteriꝰ filie fuit delata mrĩ excluſis alijs vlterioribus. Nec ſibi obſtat tranſitus ad ſcda vota ex quo non ſupereſt aliquis filius ex primo matrimonio per.d.l. femine.§.fi. ⁊ dicta ſupra circa ſecundas nuptias dominici ſuccedẽtis herardino cui delata fuerat hereditas materna.

d ¶ Nec etiam ſibi obſtat id quod ſibi impingitur ſecundo loco.ſ.ꝙ nõ aſſumpſit legittime tutelam infra annum:ꝑut debebat.Debet enim mater confeſtim ſaltem intra annum a tempore mortis petere tutorem dari ſi ipſa non vult eſſe tutrix.l.ij.§.ſi mater.⁊.§§.ſeq.ff.ad tertul.⁊.l.ij.§.ſunt aũt. ff.qui petant tut.⁊ inſti. ad tertul.§.fi. Et ſi ipſi acceptant debent intra annum facere inuentarium ⁊ adminiſtrare.d. §.ſi mater.verſi.ſi pater.ibi nec legittimam tutelam adminiſtrat:prout dicit Barto. in.d.l.ij.§. ſunt autem per illum text. Et ꝙ mater debeat curare non ſolum ꝙ detur tutor: ſed etiam ꝙ compellatur ꝙ adminiſtret :prout volunt glo. Bald. Ang.⁊ Saly.in.l.matris pietas.C. qui petant tut.⁊ Saly.in.l.ſciant.C.de legi.here. ⁊ qui nõ conficit inuentarium non poteſt legitime adminiſtrare.l.fi.§.illo proculdubio.C.arb. tut. ⁊ .l.tutor qui repertorium. ⁊ que ibi per Barto.ff.de admi.tut. ⁊ licet poſſet inſtari ꝙ fuit impedita forte facto eius vel eoꝛuȝ qui ſperabant ſucceſſionem. Tamen non opȝ ſuper hoc inſtare:quoniam dicta Franciſca deceſſit pubes ⁊ mater propter negligentiam in non petendo tutorem pupillo ſolum punitur ſi ille deceſſit impubes vt eſt caſus in terminis in.l.matres.C.ad tert. ⁊.d.l.ſciant de leg.heredi.⁊.l.omnem.C.ad. tertul. Et eſt ratio q2 in eo in quo deliquit decet ꝙ puniatur : prout dicit gloſ. in.d.l. ſciant.⁊ vbi caſus legis non eſt diſputandum.l.illam verſi. de modo.C.de colla. ⁊.l.ancille.C. de furtis.ideo cum dcã Franciſca deceſſerit pubes non eſt exitandum quominus mater eidem ſucceſſerit etiam ſi fuit negligens in faciendo inuentarium vel adminiſtrando : ita ꝙ attentis iam dictis omnia videntur deuoluta ad matrem. Laus deo.

¶ Magiſter Franciſcus fuit graduatus ⁊ receptus in collegio cũ duriori ingreſſu.ſ.ꝙ ad tres annos non debeat participare ⁊ iurauit ſeruare ea que ſunt ſeruanda in collegio: an illa conditio tanq̃ impoſſibilis reijciatur.

¶ Conſilium. cxxvj.

In noĩe domini noſtri

Jeſu xpi. ¶ Jn preſenti cõſultatiõe vr̃ pria

l facie dicendũ ꝙ dictus magiſter Franciſcus nõ debeat participare vocẽ fabas nec pecunias ad tres annos:nam ipſe nõ vr̃ ꝙ ſit de collegio niſi q2 obtẽtus fuit in collegio ꝙ eſſet de collegio medicine:iõ opȝ ꝙ ꝓ ſuo fundamẽto alleget illud ordinamentũ ſeu illa admiſſio ⁊ partitus qui fuit aliter obtẽtus in collegio:⁊ in illo ſe fundet nec fuit aliter obtẽtus:iõ cũ ſtatutum ſit ꝙ nullus ſit de collegio niſi prius ponaꝛ ad partitum ⁊ obtineatur ad buſſolã ⁊ fabas albas ⁊ nigras per maiorem partem ⁊ non aliter videtur ꝙ non ſit obtentus niſi cum dicta conditione ſeu qualitate:nec videtur ꝙ dicta admiſſio qualificata poſſit ſcindi ⁊ diuidi cuȝ ſit vnica admiſſio qualificata ⁊ vnicus paritus qualificatus p ea que habentur in.l.aurelio.§.idem queſijt.de liber.leg.⁊ in.l.neminem.ff.de lega.j. ⁊ in .l.etiam.§. ex cauſa de mino. ⁊ per Dy.in.l.de rebus.ff.rerum amo. ⁊ per docto. in.c.cum venerabilis. de excep. Et maxime quia ipſe magiſter Franciſcus iurauit accipere locum ſm̃ formam ſue admiſſionis. Jtem iurauit inuiolabiliter ſeruare facta ⁊ fienda per collegium. Et dictum iuramentum preſtitit ad delationem prioris ⁊ ſic videtur acceptaſſe dictam admiſſionem factam per collegium ſub illa forma ſub qua facta fuit. Et ideo videtur ꝙ nequeat venire ne incidat in periurium ⁊ quia ꝙ ſemel placuit ⁊c.regula ꝙ ſemel placuit in.vj. cum concordantijs. Et licet forte ignorauerit illam formam ꝙ tamen non videtur veriſimile cum fuerit nota patri qui veriſimiliter eidem notificauit niſi forte pater fuiſſet aſtrictus ad non releuandum filio. Tamen cenſetur habuiſſe ſciam in genere ex quo iuramentum retulit ad ea que ignorauit ⁊ illa ſufficit arg.l.qui iuꝛ militari de teſtam. mili. ⁊ in.l.tres fratres.ff.de pactis. ⁊ in.l. cum acquiliana. ⁊ ibi per Ange. Raph.⁊ Pau.de caſt.ff.de trãſac.⁊ in.l.ſub pretextu ſpecierum.C.e.ti.⁊ per Bar.⁊ doc.ibi.⁊ in.l.qui rome.§. duo fratres.de verbo.oblig.Facit etiã q2 ſi non fuiſſet propoſitus illa qualitate ⁊ ſub illa forma forte nõ fuiſſet obtentuȝ per maiorem partem:ꝑut obtineri neceſſe eſt ex forma ſtatuti. Jtem facit quia cõditio turpis vel impoſſibilis vitiat actũ. l.impoſſibilis.de verbo.oblig.⁊.l. ſi plagij. ⁊.l.generaliter. de verbo.oblig.⁊.c.fi.extra de condi.appo. argu.ſumpto a ſpeciali quatenus ibi ſecus deciditur fauore matrimonij.

a ¶ Ex his vr̃ concludenduȝ ꝙ dictus magiſter Franciſcus teneatur ſeruare dictam formam traditam in dicto partito ⁊ admiſſione.Et propterea intra tres annos nõ vr̃ ꝙ poſſit dare vocem vel fabas reddere in collegio nec participare pecunias.Licet enim de pecunijs nihil dicatur. Tamen vr̃ tacite comprehendi:q2 id deprehenditur fuiſſe de mẽte :q2 vna cum limitatione vocis ⁊ fabe coniungitur receptio pecuniarũ in precedẽti partito ẽt in ſequẽti capitulo cõnexo ⁊ ex precedentibus ⁊ ſequẽtibus media declaranꝛ ⁊ interpretantur.l. heredes palam.§. ſed ſi notam. de teſta. ⁊ .l.ſi ſeruus plurĩũ.§.fi.de leg.j.Preterea in capitulo ſequenti contineꝛ ꝙ alius poſtea recipiẽdus non poſſit participare vocẽ fabas vel pecunias ante dictum magiſtruȝ Franciſcũ: ex quo deprehenditur ꝙ ipſe magiſter Franciſcus non habebat ſtatim participare pecunias. Si enim ſtatim haberet ius percipiendi pecunias non potuiſſet alius poſtea recipiendus ipm ꝑuenire :⁊ ſic fruſtra fuiſſet appoſita illa cl̃a dũmodo alius recipiendus nõ participaret pecunias ante dcm̃ magiſtrũ Franciſcum:preterea vr̃ ꝙ ratione vocis reddite percipiatur pecunia:⁊ ſic priuato neceſſario añcedenti priuaꝛ ꝯñti cum ad ꝯñs ſit neceſſarium antecedens.l.illud de acqui.here.l.ſi duo patroni.§. iulianus.l. duobus.§.exceptio.§.colonus.⁊.§§.ſequentibus.ff.de iureiuran.

b ¶ His tamen non obſt.ꝯrium arbitror de iure rñdendum ſaltẽ ꝙ dcũs magiſter Franciſcus debeat participare pecuniã que preſtatur in examine venientium ad gradũ doctoratus in medicina:nam premitto ꝙ ciuis doctoratus ⁊ conductus per ſapientes ſtudij ad legendum debent ex forma ſtatuti volentes deſcribi in collegio ꝓponi ⁊ mitti ad partitum inter collegiatos : q2 ita expreſſe diſponitur in ſtatuto:ideo dictus magiſter Franciſcus : debebat ſimpliciter ⁊ abſolute abſq; illo onere ſeu illa qualitate proponi in collegio ⁊ tantofortius:quia erat filius collegiati. Nam filius collegiati debet facilius ⁊ fauorabilius aggregari in collegio:argu.l.nemini.§.filios.⁊.l.petitionem.§. filijs.C.de aduo.diuer.iudicioꝝ.Et facit etiam ſtatutum ciuitatis diſponens ꝙ filio collegiati in aliqua arte non põt denegari ingreſſus ſub pena :⁊ licet ſtatutum non loquaꝛ de collegio artium vel medicine. Tamen ⁊ de iure communi ⁊ de iure municipali proceditur de ſimilibus ad ſimilia.l.nõ põt.ff. de legi.⁊.l.de quibus in fi.eo.tit.⁊.l.inter ceteras de reſcriptis.Jdeo cum videatur caſus ſimilis videꝛ dictũ ſtatutũ trahendum ad iſtud collegium:nõ enim videꝛ minor ratio in filio doctoris artis medicine ꝙ in filio alterius artificis imo maior quia doctor meretur maiorem fauorem ratione doctrine ⁊ dignitatis.Jtem quia ciuis cõductus ad legendum debet ex forma ſtatuti poni ad partitum ⁊ non poteſt ſibi denegari ꝙ non contingit in alijs collegijs aliarum artium.Et ideo non eſſet abſonũ trahere iſtud ſtatutũ generale populi ſaltẽ circumſcripta pena ad iſtud collegium.Et

ſtatutum collegij limitari per dictū generale ſtatutum cum ſtatutum dicti collegij non faciat mentionē de filijs doctoris collegiati. Et indefinita loquutio non equipollet vniuerſali de rigore verborū: ſʒ ex humanitate. l. ſi ſeruitus. ff. de ſerui. vrba. prediorū: ꝓut notāt ibi Bald. ⁊ Rapha. fulgo. ⁊ Petrus de bellapertica Bar. ⁊ Jmol. in. l. ſi pluribus de leg. ij. Et tūc equipollet vniuerſali quādo eſt eadem ratio ⁊ ꝯditio omniū comprehēſorū ſub vniuerſali ꝓut vult Dynus in rubrica de regu. iuris in. vj. ⁊ gloſ. ⁊ doc. in. c. vt circa de ele. li. vj. ⁊ gl. bar. ⁊ doc. in. d. l. ſi pluribus. ⁊ Ange. in. d. l. ſi ſeruitus. dicēs ꝙ tūc cēſeꝝ eadeʒ conditio ⁊ eadem ratio oīum cōtētorū ſub vniuerſali quādo nō poteſt ratio diuerſitatis reddi quare magis cōtineꝝ vnus ꝙ̄ alter. Sed in caſu noſtro poteſt reddi ratio diuerſitatis iter filiū doctoris collegiati ſtāte diſpoſitiōis iuris cōis ꝑ. d. l. nemini. §. filijs. ⁊. d. l. petitionē. §. filios. ⁊ diſpōne ꝑdicta iuris municipalis: ideo dictum ſtatutū ꝙ nō ſit aliquis de collegio niſi ponatur ad partium ⁊ obtineatur ꝑ maiorem partem indefinite loquēs nō trahatur ad filium doctoris collegiati. Sed debeat ſimpliciter recipi: prout alij ⁊ preferri alijs ſuper numerarijs.

c ¶ Accedat etiam ꝙ ſtatuta ⁊ geſta ambitioſa collegij ſunt inefficacia. ſ. nulla vel ſaltem. reſcindēda. l. ambitioſa. ff. de decre. ab ordi. faci. ⁊ ibi bar. ⁊ ꝑ bal. in auc. hita in ꝑn. colū. iij. C. ne filius pro pre. dicens ꝙ collegium doctoruʒ non pōt aliquid ſtatuere ꝯ formā antiquitus cōſuetā vel magis grauare doctorandos: qꝛ talia ſtatuta ſunt ambitioſa adducit. d. l. ambitioſa. Bar. etiā in. l. ſi. ff. de colle. illi. poſt medium verſi. quero ſuper quibus dicit ꝙ collegia nequeunt facere ſtatuta per quam alijs preiudicetur iſtud ꝙ actū fuit eſt preiudicatiuū a dicto magrō Franciſ. ⁊ alijs poſtea aggregandis collegio: qꝛ nō poſſunt participare vocē vel fabam vel pecuniā ante magrm Frāciſcū. Jtem eſt ꝯ formā antiqtus cōſuetā: qꝛ in alijs eſt cōſuetū ꝙ ſtatim ꝙ ſunt admiſſi ⁊ deſcripti in collegio vocem ⁊ fabas reddūt in collegio ⁊ pecunias recipiunt: ꝓut ceteri. Et iſtā moderationē admiſſionis deprehēdiꝝ ex ambitione fuiſſe factam vt pauciores ſint in participando: ⁊ qꝛ ſancitū erat ꝙ eſſent octo numerarij ⁊ alij ſup numerarij ꝑ indirectuʒ fieret fraus dicte cōſtōni diſponēti ꝙ ſint octo numerarij: ⁊ ſic ſit fraus cōſtōni ꝯ legem. ⁊. l. fraus ⁊ legi. ff. de. ll. ⁊. l. nō dubiū. C. eo. ti. facit ad ꝑdicta. c. cū oēs. ⁊ que ibi habenꝝ extra de cōſtitu. vbi canonici fecerūt conſtōnem ꝑ quam oneranꝝ recipiēdi impoſterum pluſꝙ̄ recepti qui ſtatuerunt que conſtitutio reprobatur ibi a pontifice.

d ¶ Ex quibus inclino in hāc ſniam ꝙ dictus magiſter Frāciſcus vel nō aſtringaꝝ dicto oneri vel ipſum onus per ſuperiorē debeat remoueri: attēto etiā ꝙ ꝓut percipio doctores collegiati pro admiſſione in collegio recipere ſolēt quātitatē pecunie taxatā. Et a dicto magrō Frāciſco tātūdē receperūt q̄ntū ſi ſimplr ⁊ abſolute fuiſſet admiſſus ſine aliqua reſeruatione: ideo dcā reſeruatio vr̄ iniqua ēt hoc reſpectu: qꝛ nō dēbat artari vt iītegre ſolueret ſi nō integre recipiebaꝝ. Et eſt aduertēdū ꝙ dcā admiſſio nō fuit cōditionalis: ſʒ fuit modalis attētis his que habenꝝ maxime ꝑ Bar. in. l. qbus dieb⁹. §. termilius. de cōd. ⁊ demō. qꝛ modus eſt moderatio q̄dā diſpōni adiecta cū q honoraꝝ aggrauās in tp̄e diſpōnis ꝑfecte ꝓut diffinit Bar. ibi que diffinitio adaptaꝝ ad hūc caſuʒ vt recte intuēti plane pʒ: nā admiſſio in collegio eſt ꝑfecta: qꝛ ineſſe ꝑducta nō ſuſpēſa: ꝓut ſuſpēditur ꝑ cōditionē ad cuius drīā ſunt in diffinitione appoſita illa v̄ba in tp̄e diſpōnis ꝑfecte ꝓut ⁊ declarat ipſe bar. ibi idē modus aūt impoſſibilis vel turpis nō vitiat diſpōnē ēt inter viuos: ſʒ vitiaꝝ vt no. bal. in. l. cū donatiōis. C. de trāſac. ꝑ tex. ⁊ gl. ibi qd̄ ſaltē ꝓcedat ſi turpitudo non reſpicit delictū ⁊ ſaltim ſi turpitudo verſaꝝ ſolū ex parte eius i cuius fauoreʒ modus adijciꝝ ⁊ nō eius quē modus aggrauat ꝓut contingit in caſu nr̄o in quo modus ex ambitione fuit adiectus in fauorem legētium ⁊ in grauamē magiſtri Frāciſci admiſſi ⁊ ſilr in terminis. d. l. cum donationis ⁊ ſue gl. licet cōditio impoſſibilis vel turpis vitiet actum. l. nō ſolū de act. ⁊ ob. ⁊. l. impoſſibilis. de ver. ob. ⁊ in conditione loquitur tex. in. c. ſi. de cōdi. ⁊ dēmō. ideo nō mirū ſi illud ibi ſtatuitur in fauorem matrimonij ⁊ in ꝯriū eſt ius cōmune:

e ¶ Nec obſtat caſui noſtro in quo eſt modus non conditio. Coadiuuātur premiſſa: quia ille modus adiectus admiſſioni ipſius magiſtri Franciſci habet annexum modū. ſ. ꝙ alij non poſſunt interim participare: ſed iſtud non potuit diſponi per ipſos collegiatos per dicta. ſ. per Bar. ⁊ Bal. in locis. ſ. allegatis. ergo ſuadet ratio ꝙ illa moderatio adiecta magiſtro Franciſco reijciatur. Et per hoc poteſt euitari qd̄ in ꝯrium dicebatur ꝙ non poteſt pro parte acceptari ⁊ pro parte impugnari: qꝛ in modo inhoneſto vr̄ hoc tollerabile per. ſ. dicta. ⁊ prout in vltimis voluntatibus contingit in conditione impoſſibili ad id autem qd̄ in ꝯrium dixi de ſciētia in genere dici poſſit ꝙ nō ꝓcedat in dolo celatis per ea que habentur in. l. tres fratres. de pactis. vnde ſi malitioſe ⁊ data opera celauerūt formaʒ admiſſionis. ꝓut videtur deprehendi ſi noluerūt ſibi poſtulanti illas intimare: imo dederūt iuramētū oībus collegiatis ꝙ nullus reuelaret nō videretur ad eam trahēdam promiſſio. Jtem mihi preſupponitur ꝙ dictus magr̄ Franciſci declarauerat prius duʒ agebat de ſolutione pecunie pro admiſſione ad collegiū ꝙ nō erat ſue intentionis acceptare conditiones ſue admiſſionis niſi illas prius ſciret. Jtē lʒ ipſe tp̄e quo fuit acceptatus in collegio actualiter. lʒ pri⁹ ſimpliciter iurauerit recipere locum ſm formam ſue admiſſionis ⁊ non venire ꝯ ſub pena ⁊ poſtea fuit collegiatis facta ſolutio ⁊ refutatio ⁊ aſſignat⁹ locus eodē tp̄e ſucceſſiuo cōtinuato tp̄e ⁊ dictus magiſter Franciſcus ſtatim declarauit ꝙ acceptabat cōditiones ſue admiſſionis inquātum de iure tenebatur ⁊ nō alr: ⁊ ea que incōtinēti exprimūtur cēſentur ineſſe. l. lecta. verſi. dicebaʒ ſi cer pe. ⁊. l. iuriſgētiuʒ. §. quinimo. ff. de pac. incōtinēti aūt cenſetur actum ſi eodē die loco ⁊ preſentibus ꝓut diē bal. in altera repetitione. l. petens. C. de pac. ad hoc. l. continu⁹ in princi. de verbo. oblig. ⁊ qd̄ per Bald. in. l. j. C. de bo. lib. nec cenſenꝝ extranei actus ſolutio ⁊ refutatio rōne ſolonis facte cum nō fierēt niſi rōne admiſſionis in collegiū: arg. l. duos reos. §. ſi. de duobus reis. iō attēto ꝙ prius oſtēdiderat mētem ſuā que nō preſumiꝝ mutata. l. cū qui mutatam. de proba. ⁊ attēto ꝙ parū poſt anteꝙ̄ recederet de loco declarauit intētionem ſuam: attēto etiam ꝙ verba erant equiuoca iuramēti: qꝛ iurauit accipere locū ſm formam ſue admiſſionis: qꝛ poterāt referri ad locū: vʒ ſi in admiſſiōe erat circa locuʒ data aliqua forma puta ꝙ deberet hēre priorem vel poſteriorem locū: ita vr̄ ſonare verba: ⁊ potuit magiſter Frāciſcus intelligere de tali forma poſtea incōtinenti ad cautelā voluit ſe declarare cōſulit tñ ſibiipſi ⁊ ſue conſcientie quid geſtauit in aīo duʒ iurauit quid ſen ſit in forō enim conſcie creditur ſuo dicto. c. ſignificaſti ante medium de homi. caſ. qꝛ preſulatus. in. q. iiij.

f ¶ Quicqd aūt ſit citra dcām moderationem: an teneat nec ne: animaduertendū duxi ꝙ nihil de pecunijs percipiēdis in examine in quo nō mittiꝝ faba nec daꝝ vox: ſed reddunꝝ littere. A. ⁊. R. itaqꝫ verba moderationis nō comprehendūt litteras vel pecuniā ⁊ a verbis nō eſt recedēdum. l. nō aliter de le. iij. l. j. §. ſi is q nauē de exerci. Et maxime qꝛ hoc erat magis pōderādum qꝛ eſt actus maioris pōderis ⁊ maioris intereſſe. ita ꝙ principalr erāt exprimēda ſi intēdebāt comprehēdi: nam ea que notabiliter fiunt ſi ſpāliter nō exprimanꝝ cenſenꝝ neglecta. l. itē apud labeonem. §. hoc edictū. ff. de iniur. Et prout expreſſit de fabis: ita expreſſiſſet de litteris q̄ erāt pluris extimāda ⁊ ſimiliter de pecunijs. Et qui de aliquibus negat de alijs videꝝ affirmare ⁊ ecōtra. c. nōne. de preſumpt. ⁊. l. cū pretor. de iudi. ⁊. l. ſiquis ex argētarijs. §. prohibet de eden.

g ¶ Et eſt imputādū ipſis collegiatis quare legem apertius nō induxerūt ſi volebāt omnia comprehēdi: ar. l. veterib⁹. ff. de pac. itaqꝫ verba ſi dubia eſſent forēt interpetrāda cōtra illos qui ex eis volūt niti: ar. l. quicquid aſtringēde. de verbo. oblig. ⁊. l. labeo. ⁊. l. ſi in emptione. ff. de cōtrahē. emptio. Maxime qꝛ magiſter Frāciſcus habet regulam pro ſe qꝛ collegiati numerarij reddunt litteras ⁊ recipiunt pecunias in examine. ita ꝙ ipſe habet intētionem ſuam fundatam in regula pro qua preſumitur vt no. Bar. in. l. quoties ff. ſiquis cautio. Qui igitur in limitatione ⁊ exceptione debet cōcludēter probare per ibi dicta ⁊ per ea que habentur in rubrica de reg. iu. in. vj. ⁊ per glo. ⁊ doc. in cle. ſi. de reſcriptis. ⁊ facit. l. in exceptionibus. de excep. ⁊ qd̄ no. Jo. and. i c. j. de homi. li. vj. ⁊ poſt eum Bal. in. l. ſi quis non dicam rapere. C. de epi. ⁊ cle. Et maxime qꝛ priuare collegiatū his que ad collegiatos pertineret ⁊ quodāmodo ſuo ſtipēdio videtur quid odioſum ⁊ irrationabile: ideo plurimum reſtrigēdum prout alſ dicebat Bal. in. l. quicūqꝫ. C. de ſeruis fugi. ꝙ priuare auum maternuʒ ꝓpter patruū eſt odioſum odio irrationabili: ideo plurimū reſtringēdū: lʒ fuerit prin

cipaliter

cipaliter inductum in fauorē patrui:ꝛ ſic plura cōcurrūt ꝙ dicta moderatio admiſſiōis nō trahaſ ad approbationē vel reprobationē que fit in examine:nec ad pecunias que tunc recipiunſ pro quo facit qꝛ ille actus nō fit collegialiter ſed ſinguli de collegio vt ſinguli prebēt teſtimoniū.qđ demōſtraſ qꝛ prioꝛ qui eſt caput collegij non recipit neqꝫ videt vota.Jtē ſi non interueniret prioꝛ neqꝫ ſenioꝛ de collegio omnimodo actꝰ fieret nō ita alij actus q collegialiter geruntſ. Jtē lꝫ nō interuenirent due ptes collegiatoꝝ examē expediretſ put audio ꝙ qñqꝫ ꝯtingit tēpoꝛe peſtis:ita qñqꝫ occurrit in noſtro collegio:ꝛ tamē in actibus collegialibus debent interuenire due partes alias actus non valet.l.nulli.ff.ꝙ cuiuſqꝫ vni. no.ꝛ.l.nominationum.ff.de decur.

b ¶Ex quibus deprehenditſ ꝙ lꝫ ſoli doctores collegij numerarij intereſſe debeant tamen nō interſunt vt collegium in reddendis votis:ideo nō mirandū ſi de illo actu nō collegiali ſe nō intromiſerūt.Nō obſtat ꝙ in precedēti admiſſione fit mētio de pecunijs ꝛ in ſequenti capitulo :qꝛ reſpōdetur ꝙ imo poſſunt induci :qꝛ vbi voluerunt cōprehēdi expreſſerunt : ita expreſſiſſent in caſu iſto ſi voluiſſent non dixerunt ideo ꝛc.c. ad audientiam extra de decimis ꝛ .l.ſi ſeruum.ǂ.non dixit pretoꝛ de acqui.here.

i ¶Nec obſtat ꝙ in vltimo capitulo dicitur ꝙ alius nō participet pecunias ante magiſtrū franciſcum:qꝛ reſpondetur duobus modis. vno modo ꝙ intelligatur ꝙ alius eligendus non participet vocem fabas vel pecunias ante dictum magiſtrum franciſcum hoc eſt anteqꝫ dictus magiſter franciſcus dicta tria participet:ita ꝙ nō ſufficit ꝙ magiſter frāciſcus alterum participet vt alius admittendus alterū participet.Fo reſponderi pōt ꝙ intelligaſ de pecunijs que participantur ratione fabarum vel vocum que preſtantur collegialiter : prout ſunt forte ille pecunie que ſoluuntur pro admiſſione in collegio cuius partitus mittitur ad buſſolam ꝛ fabas ꝛ non pro iſto partito qui non mittitur collegialiter ad litteras.A.ꝛ.R. Laus deo.

¶Legitima an ſit ſumēda de corpore hereditatis : ita ꝙ ſit tertia pars nō deducto ere alieno :an vero prius detraheſ es alienum ꝛ de reſiduo detrahatur legitima.

¶Conſilium. cxxvij.

In noīe domini noſtri Jeſu xpi.¶Quāuis caſuꝫ reputē claruꝫ ꝓ moꝛe aūt ſeruādo aliqđ(lꝫ leue)adducā ad reddēdū rē dubiā ꝛ quidē dos cenſetur patrimonium mulieris ēt viuo marito.l.iij.ǂ.verū.ff.de minoꝛ.multoſoꝛtius poſt mortē quo tpe ē locꝰ reſtōni.l.ij.in prin.cū filibus.ff.ſol.ma.Et lꝫ maritꝰ ex forma ſtatuti lucreſ tertiā partē dotis:tamē incompenſationē dcī lucri hꝫ reſiduū hereditatis a legittima ſupra:nam ex quo vr̄ debitum neceſſariū vr̄ maritus ab vxore honoratus aio cōpenſandi:ar.l.ſi cuꝫ dotem.ǂ.ſi pr̄.ff.ſolu. ma. ꝛ.l.hmōi.ǂ.cū pr̄ de leg.i.ꝛ auc.preterea.C.vnde vir ꝛ vxoꝛ pro hoc firmat Jac.de are.in.d.ǂ.ſi pr̄.ꝛ bar.in.d.ǂ.cum pr̄.ꝛ in.d. auc.preterea.ꝛ Bald.in.l.qm̄ nouella.C.de inoffi.te.ꝛ in.l. quoniam in prioꝛibus.eo.ti.ꝙ ꝛ tenēt Ricciar.ꝛ Bart. de ſaly.Pau.de ca.ꝛ Pon.in.d. auc. preterea.ꝛ Jmol. in.d.ǂ. pr̄.ꝛ.d.ǂ.cū pr̄.ꝛ in.c. officij extra de teſta. ꝛ eſt communis opi.prout dicunt Bal.Salyc.ꝛ Pau.de caſt. in.d.auc.preterea.ꝛ propterea vr̄ ꝙ de dcā tertia partē quam alias maritus lucratur non ſit habenda cōſideratio ꝛ maritus eam nō detrahat:ſed ſit ꝯtentus alijs duabus partibus ſibi relictis.Preterea qñ creditoꝛ ſuccedit ꝯfunditur creditū.l.debitoꝛi.C.de pac.l.vrānius.de fideiuſſo. cum ſimi. ꝛ ideo non videtur amplius de eo habenda conſideratio.

a ¶Tn̄ his non obſtā.puto in ꝯtrarium eſſe apertā iuſticiā: nā premittendū eſt ꝙ legittima matris eſt tertia ps eius ꝙ ipſa mater ꝯſequereſ ab inteſtato nō facto.ſ.teſtō.l.partibus.ꝛ.l.nup.C.de ioffi.te.Sꝫ ab iteſtato dcā mr̄ nō fuiſſꝫ ꝯſequuta niſi duas partes dcē dotis ſuccedēdo inſolidum ipſi filie:qꝛ tertiā habuiſſet maritus ergo legittima ē tertia duoꝝ ꝯtiū dcē dotis.Adeo ꝙ ſi habuit in dotē nonaginta due ptes ſunt.dc. de ſexcētis hēbit legittimā hoc eſt tertiā partē ꝛ ſic ducēta.Jtē legittima eſt quota bonoꝝ nō quota hereditatis.l.cū queritſ.C.de inoffi.te.ꝛ not.glo.in.l.cum a matre.C. de rei vendi. Jdeo deducitur es alienum.l.ſubſignatum.ǂ.bona .ff. de verbo.ſig.ꝛ in proprijs terminis ē tex.in.l.papinianus.ǂ.quarta aūt deducto ere alieno ꝛc.ff. de inoffic.teſtō:ideo dꝫ deduci es iſtud alienū ꝙ nō erat in bonis vxoris : ꝛ attēdūtur bona que ſunt teſtatricis tēpore ſue mortis.d.l.cum queritur. Sed in bonis teſtatricis non erat dcā tertia pars dotis:necvnqꝫ fuit:qꝛ ꝯſtāte mr̄imonio ꝛ ſic inuita teſtatricis erat tota dos mariti.l.doce ancillā.C. de rei ven. ꝛ.l.de his.ꝛ.l. ex pecunia.C. de iure do. ſoluto autem matrimonio per mortē vxoris maritus conſequutus fuit dictam tertiā partē ꝛ nō exiuit de bonis ſuis ꝛ nunqꝫ fuit in hereditate vel bonis vxoris.Et licet Jmo.in.d.ǂ. ſi pr̄. dicat ꝙ per dictum ſtatutum paratur ſolum exceptio ꝛ pōderat ꝙ loquitur per verba futuri temporis iuxta ea que hn̄r in.l.in criali.C.de iuriſdi.om.iud. ꝛ.l.iubemus.ǂ.ſane. C.de ſacroſan.eccl.ꝛ per gl. magnā in.l. ſiqs in tantā.C. vn̄ vi ꝓ cañ.i.c.ſi diligēti de foro cōpe. Tn̄ legēdo nō placuit: nec placet qꝛ dcā iura loquunſ in penis que ſunt odioſe ꝛ reſtringēde regula in penis in.vj.c.ſtatutū.de elec.e. li.ꝛ.l. ſi pſcs.ꝛ.l.interpetratiōe de penis nos nō ſumus i penis: ſꝫ in fauoꝛabilibus:qꝛ eſt inductū in fauorē mariti nō i odiū vxoris ꝙ tertia pars dotis remaneat apud viꝛ:nō eni eſt cā quare vxoꝛ predecedēs ſine liberis ſit legi exoſa ꝛ penā mereatur:iō cēſenda eſt diſpoſitio fauoꝛabilis nō odioſa ꝛ penalis fauores aūt ſunt ampliādi nō reſtrigēdi ꝓut odioſa ꝛ penalia.c.odia reſtringi fauores ꝯuenit ampliari de regu. iur.in.vj.ꝛ per glo.in.l.cum quidam.ff.de libe.ꝛ poſthu.

b ¶Jtem ponderandum eſt ꝙ dos conſtante matrimonio erat mariti vt.ſ. deductum eſt : itaqꝫ faciliter dꝫ impediri amiſſio ꝛ ortus obligationis ꝛ actionis quam ſi fuiſſet orta actio illa extingui cū facilius impediantur contrahenda qꝫ tollantur iaꝫ ꝯcta.l.pr̄e furioſo iuncta glo. cui concoꝛ.in ea adductis.ff. de his qui ſunt ſui vel ali. iur. ꝛ .c.ad apſicam de regulari. Preterea dr̄ in lr̄a ꝙ tertia pars dotis remaneat ꝛ remanere debeat apud maritum ꝛ inuiolabiliter ſit mariti ꝛ ſic geminatio verboꝝ dꝫ attendi:arg.l. baliſta.ff.ad treb.ꝛ per Bal.in verbis caſſetur ꝛ irritetur in pace cōſtātie qui dicit ꝙ geminatio bonoꝝ futuri temporis operaſ ꝙ pena irrogetur ipo iure fortius in caſu iſto in quo non agimus de pena:ſꝫ de fauore vt dcm̄ eſt:ꝛ al's dic̄ Pau.de caſt.in.l.ex hac ſcriptura.de dona.ꝙ verba enunciatiua geminata diſponunt : licet al's non diſponerent. Facit ꝙ per bar.in.l.cum ſcimus.de agri. ꝛ cen.li.xj. ꝛ per Panoꝛ. in.c. ſi cautio de fide inſtroꝝ.ꝛ ꝙ per Ange. in.l. ſtichum.ǂ. ſtipſatio de ver.ob.ꝛ in.l.ij.ff.de iure cod.ꝛ al's ꝑ Bal.ꝛ Jab. poſt eum in.c.ſi.de offic. delega. ꝛ multa ſil'ia poſſem inducere ꝙ geminatio verboꝝ ꝛ geminatio actuum plurimum operatur quꝛ breuitatis cā obmitto:ꝛ qꝛ nō expedit:nā dato ꝙ in hđitate actiōis mulieris remaneret actio ad itegrā dotem ꝛ marito competeret exceptio vel ꝙ actio non competat per.l.nihil intereſt actionem qs non hēat :an per exceptionem infirmetur de regu.iu.ꝛ inſuper ſi actio competeret ꝛ merito exceptio lr̄a competeret in illa actiōe ineffi caci : prout in ceteris bonis : itaqꝫ mater ſi peteret tertiam partem totius dotis ꝯſequeſ tertiam duaꝝ partiū:ꝛ a reſiduo ꝛ ſic a tertia parte alterius partis repelleretur exceptione:ꝛ ſic eſſet idem effectus.Remanet ergo cōclo ꝙ lr̄a materis eſt effectualr̄ tertia pars duaruꝫ tertiaꝝ decem integre dotis.Et ſic ſi dos eſt quantitatis noueꝫ duo peti pn̄t pro legittima:non obſtantibus adductis in contrarium.

c ¶Non.n.ob.ꝙ cenſeatur initō facta aio compenſandi :qꝛ iſtud negari pōt in caſu iſto ex quo totum id qđ relinquere potuit reliquit eum vīr inſtituendo : qualitas itaqꝫ fcī ſuadet ꝙ potius ex nimio amore inſtituit qꝫ aio compenſandi:nec hoc caſu loquuntur iura que in cōtrarium circa compenſationem inducuntur.Jteꝫ licet alias indubio cēſeatur relictū aio cōpēſandi:tn̄ ſecus ſi relictum referſ ad bona teſtōris : vt qꝛ dixit ꝙ legabat tm̄ puta centum de bonis teſtōis:qꝛ bona intelliguntur deducto ere alieno.d.ǂ.bona. prout hanc limitationem tradit Barto.in.d.ǂ.cum pater.ꝛ in.l.liberti libertecꝫ.C. de operis liber. ꝛ facit ꝙ in ſimili dixit idem Bar.in.l.iuriſiurandi.ǂ.ſi liberi.ff. de oper.lib. Et ꝙ al's dixit Bal.in.l.j.C.de his que pene.no.dicens ꝙ hrs non conficiens inuentarium non tenetur vltra vires hereditarias ad legatum factum de bonis teſtatoris. Sed inſtitutio vniuerſalis ſolet communiter fieri per hec verba in omnibus aūt alijs bonis ſuis ita puto ꝙ ſit facta in noſtris terminis:lꝫ teſtm̄ non viderim. Et ſi ita fcā eſt reſtat ꝙ cenſetur non relictum aio compenſandi ſm̄ dictam theoricam Barto.Non curaui videre teſtm̄:qꝛ alia media ſunt

magis plana. Itē inſtitutio iſta non conſiſtit in quantitate ſed in quodā vniuerſali iur. l. hereditas de reg. iur. ⁊. l. nihil aliud. de verbo. ſig. Et tunc non admittitur compenſatio etiam in hmōi terminis quando debitum ⁊ relictū conſiſtunt in q̄titate prout loquuntur. d. §. ſi pater. ⁊. d. §. cum pater. prout volunt Eldra. Bar. ⁊ Bal. ⁊ Ange. ⁊ Pau. de caſ. in. d. §. cum pater per. l. ſi pater pro filio. ff. de collo. dotis. qḋ ⁊ tenuit Bal. in. l. filia legatorū. C. de leg. ⁊. l. ſi vxor. C. de bonis auc. iu. poſ. ⁊ i. l. qm̄ in prioribus. in vltima col. C. de inoff. te. ⁊ Saly. in. l. nēſenius. ff. de ne. ge. qḋ ⁊ cōtrr tenetur ſed in caſu noſtro non ſunt hincinde q̄titates merito ceſſet compenſatio.

d ¶ Dato aūt ſine preiudicio veritatis qḋ cenſeret relictū animo cōpenſandi nihil refert: q: non ꝓpterea augetur legittima non. n. hoc iure cautum reperit ⁊ turpe eſt ſine lege loqui. §. cōſideremus. in auc. de triēte ⁊ ſemi. ⁊. l. illā. C. de col. Nec ratio aliqua id ſuadet: nam compenſatio nō auget bona teſtatricis: ⁊ per ꝯñs non auget legittimā que eſt pars bonorū teſtatoris: ⁊ ſic nullatenus obſtat dicto herede inſtituto. Et pari rōne non obſtat cōfuſio que fit p exiſtentiam heredis hr in ſup loco ſolutionis. d. l. vrānius. de fideiu. nec ſolōne debiti hereditarij augeẗ legittima: ⁊ probatur in ſimili in. l. in imponēda. C. ad. l. fal. Laus deo.

¶ Beneficium ne quis conueniaẗ vltra q̄ꝫ facere poſſit: an proſit ſocio non ſeruanti promiſſa. Et ſocius non ſeruādo promiſſa dicitur in dolo.

¶ Conſilium cxxviij.

IN nomine dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Circa hanc conſultationē vr̄ prima facie dicendum ꝙ dictus Petr⁹ defenſor poſſit obijcere exceptionem predictā ne exigatur vltra q̄ꝫ facere poſſit dictam. n. exceptionem hꝫ ſocius. l. verū. in prin. ff. pro ſocio. Et licet iſta exceptio non tranſeat in ſucceſſores etiam vl'es vt. d. l. verū in fi. prin. ⁊ ar. l. quia pſonale. ff. ſo. ma. Et fortius nec trāſeat in ſingulares ſucceſſores plura. n. trāſeunt in ſucceſſores vl'es q̄ꝫ in ſucceſſores ſingulares pꝫ q: actiones actiue paſſiue trāſeūt in ſucceſſores vl'es. l. j. C. ſi cer. pe. ⁊. l. pro hereditarijs. ⁊ per totū. C. de here. act. ⁊ tñ ſecus in ſucceſſorem ſingularē. l. j. §. ſi heres. ff. ad treb. ⁊. l. ſi. ff. de ꝯhen. emp. facit etiam. l. ſi in rem. ff. de iureiur. ponderata natura dictionis etiam que eſt vt in caſu ſit magis dubium: prout dicūt Saly. ⁊ Pau. de ca. in. l. cū antiquioribus. C. de iure deli. Tñ neceſſarius defenſor poteſt qui exceptionem perſonalem hꝫ illam opponere pro eo quē defendit. l. idē q̄ꝫ. §. gñaliter. ff. mādati. ⁊ Bar. ibi. ⁊ in. d. l. verū. in prin. ⁊. l. ſed ſi lege. §. item ſi rem diſtraxerit. de peti. here. ⁊. l. ꝓcurator ad exhibēdum. ff. iud. ſol. in cāu aūt noſtro vēditor eſt neceſſarius defenſor emptoris. l. j. C. de pericu. ⁊ cōmo. rei ven. ⁊ l. vēditor. ff. de iu. vbi ēt ō materia p doc. ⁊ iōvr̄ ꝙ vēditor. defendēs dictos ēptores ꝯuētos poſſit vti dcā exceptione.

a ¶ Nō maxime vr̄ dēm in cōuentis hypothecaria que tan q̄ꝫ acceſſoria vr̄ ꝙ debeat aſſumere naturā ꝓncipalis ar. c. acceſſorium. de reg. iur. in. vj. ⁊. l. cū principalis. ⁊. l. nihil dolo. §. cū principalis. ff. eo. ti. Lꝫ hoc ſolū nō ſufficeret p. d. l. verum. in prin. ver. videndum. Et lꝫ ꝓmiſerit cōſignāre ad integrū quicquid ad eius manus ex ipſa ſocietate vel eius occaſione peruenerit. Tñ vr̄ ꝙ intelligaẗ ſm naturā act⁹. ſ. ſi facere poterit: nā verba interpetranẗ ſm naturā act⁹ ſup quo interponūtur. l. ſi vno. l. ff. loca. d. l. ſi ſtipulatus. ō vſur. ⁊. l. ſi. ff. qui ſatiſ. cog. cum ſi. Preterea vr̄ ꝙ verbū cōſignare verificeẗ aſſignauit: vt q: dixit ego habui ſic ⁊ ſic: nec vr̄ obſtare gñalis renūciatio: q: nō videtur trahenda ad ea beneficia quibus nō renūciaſſet veriſimil'r in ſpē: ar. l. obl'one generali. ff. de pig. regula in generali in. vj. cum ſimi. Sꝫ nō vr̄ ꝙ quis in ſpē velit aſtringi ad ſoluendū id qḋ ſoluere nō poſſit vel ꝙ velit egere: merito dicta generalis renūciatio nō trahaẗ ad hoc beneficiū. Preterea bñficia expſſa quibus renunciaẗ omnia reſpiciūt obligationem ⁊ actionē ideo generalis clauſula ſequens intelligatur de ſimilib⁹ beneficijs per que afficitur obligatio ſeu actio vel q: nō competit vel eliditur exceptione: q: dictio aliꝫ eſt nota ſimilitudinis. l. ij. cū ſua gl. C. de ſer. fugi. ⁊ no. doc. in. c. ſedes de reſcriptis. ſed iſtud bñficium non afficit actionem nec actioni aduerſatur ſed executioni. l. nēſenius. §. fina. ff. de re iudicata. ⁊. l. ſi filius. in princi. ff. quod cum eo. ideo dicta clauſula generalis appoſita mediante dictione aliꝫ nō trahatur ad hoc beneficium.

b ¶ His tamen non obſ. contrarium arbitror de iure veri⁹. nam licet ſocio regulariter competat beneficium ne conueniatur vltra q̄ꝫ facere poſſit. Tamen fallit quādo fuit in dolo: nam tunc ceſſat dictum beneficiū vt videtur expreſſū in. l. ſed hoc ita. in fin. ff. de re iud. etiam in hoc inſtrumento ſocietatis eſt promiſſum ꝙ dolus ceſſabit ibi omni penitus dolo ⁊ fraude remotis que clauſula videẗ ꝙ referri dꝫ ad omnia precedētia ſunt. n. ablatiui abſoluti qui in fine poſiti omnia pcedentia determināt vt in. c. ſcḋo requiris. ⁊. c. inquiſitioni. extra de appella. lꝫ etiam vbi nō eſſet expreſſa promiſſio doli. idem dicendum videretur per tex. in. l. etiā. §. lꝫ. ff. ſolu. ma. Et maxime videtur hoc dicendum in ꝯtu ſocietatis que habet inſtar fraternitatis. vt. d. l. verū. in pn. ⁊ ꝓptera ſocio cōceditur hoc beneficiū vt ibi declarat text. ⁊ fraternitati aduerſatur plurimum dolus. Et dictus cōtractus in ſupremo requirit bonamfideꝫ per. l. in propoſita. ⁊ ll. ſequētibus. ff. pro ſocio ⁊ qḋ habeẗ in. l. ſi nō fuerit. §. ita cohiti. eo. ti. Dolus autē eſt nolle obſeruare qḋ promiſit. l. dolus. ff. mādati. ⁊. l. j. §. eſt autē apud. ff. depoſiti graue. n. eſt fidem frangere. l. j. in prin. ff. de conſti. pecu. ⁊ conſumere rem quam ſit alienam cenſetur eſſe in dolo. l. nēſenius. §. fundum. ff. ſolu. ma. ⁊ prout eſt in dolo qui rem in totū alienā cōſumit in ſuos vſus: ita pari rōne qui cōſumit rem pro parte alienam cēſetur eſſe in dolo: quia idem iur̄ eſt de toto quo ad totum qḋ de parte quo ad partem. l. que de tota. de rei ven. l. qui ſcit de vſur. c. paſtoralis. §. ſi quis cum totum. de reſcriptis. maxime in caſu noſtro in quo promiſit ſocius bona ſocietatis diligenter cuſtodire ⁊ ſaluare: ſi autem conſumpſit nō ſaluauit nec diligenter cuſtodiuit: idē venit ſcienter ꝯ̄ cōuenta ergo doloſe ſe geſſit ſcientia autem preſumitur in facto proprio. l. q̄ꝫ q̄ꝫ. ff ad velle. ⁊. c. ab excōicato ō reſcriptis. ⁊ ſimiliter potius preſumitur dolus q̄ꝫ ignorantia iuris. l. ſed ⁊ ſi lege. §. ſcire. ff. de peti. here. ⁊ ibi Bart. ⁊ Ang. facit. l. quēadmodum. C. de agri. ⁊ cē. ⁊ regula qui cōtra iura mercatur in. vj. ⁊ ideo tanq̄ꝫ doloſus nō videtur ꝙ habeat beneficium ne exigatur vltra q̄ꝫ facere poſſit. Cum ex dicta ſocietate apparet vt mihi dicitur ꝙ fuit ſuperlucratū ⁊ ipſe erat adminiſtrator ⁊ introitus ad eum pertinebāt.

c ¶ Secundo ex alio videtur dicēdum ꝙ dictus petrus nō habeat dictum beneficium ne conueniatur vltra ꝙ facere poſſit: ex eo q: promiſit quicqd peruenerit ad eius manus ad integrum cōſignare que verba ſignificāt qḋ ſine aliqua diminutione ſed nō ad integrū conſignaret ſi fieret aliqua detractio vel diminutio vt pꝫ ad ſenſum ⁊ probaẗ p id qḋ hr̄ in. l. decem. in fi. cum ſua glo. ff. de fideicō. lib. ⁊ in corpore de here. ⁊ fal. §. hinc autē dicimus per que iura dicūt Bal. ⁊ Rapha. fulg. in autē. ſed cum teſtator ad. l. fal. qḋ ſi teſtōr mādauit ſolui integra legata cēſetur ꝓhibita. falcidia. Et eo caſu idem vult ibi Paul. de ca. cū verba referātur ad ſolutionem ſeu executionem: ſecus ſi ad diſpoſitionem vt q: dixit teſtator lego totum ⁊ integrum talē fundū quo caſu dicit ipſe Pau. de ca. procedit opi. contraria volens ꝙ dicta verba integraliter vl' tota ⁊ integra vel ſimilia non tollant falcidiam ſm eum: in caſu aūt nr̄o verba ad integrum conſignare cōcernit actum executiuū: ideo dictā theoricam cenſeatur remotum beneficium per qḋ impediretur integra executio prout impediẗ per dictum beneficiū ne exigatur vltra q̄ꝫ facere poſſit vt de ſe manifeſtum eſt: ⁊ tātofortius ꝯ̄ caſu per dicta verba dꝫ hoc induci in cāu iſto q: non eſt ſancitū ꝙ nō poſſit niſi expreſſim ꝯ̄ beneficium ꝓhiberi per tex. in auc. de heredi. ⁊ fal. §. ſiue expreſſim. vñ ſumitur auten. ſed cum teſtator. C. eo. ti. Itaqꝫ ſi cēſetur in caſu illo prohibitum beneficium per qḋ inducebaẗ diminutio q̄ꝫtofortius in caſu noſtro vbi non requiritur ꝙ expreſſim prohibeatur: ⁊ q̄ꝫuis in illis terminis quidā velint qḋ verbum integraliter non tollat falcidiā dato ꝙ procederet qñ non eſſet idē dicēdum in caſu iſto: q: illa opi. fundatur ea ratione q: dꝫ illo caſu fieri expreſſa prohibitio.

d ¶ Iuuaẗ ⁊ tertio q: promiſit dictus Petrus oīa ⁊ ſingula rata hr̄e attēdere ⁊ obſeruare ⁊ in nullo ꝯ̄facere vl' venire de iure vel de facto ꝓfecto de facto poſſet venire multis modis de iure non poterat colorate venire mediāte bñficio iſto: ideo cenſeaẗ ꝓmiſiſſe hoc bñficio nō vti ⁊ ꝓmiſſio predicta maxime eſt ſeruāda: q: iurata. ar. c. cum contingat. de iureiuran. ⁊. c. q̄ꝫuis. de pact. in. vj. in eorū generali rōne ⁊ eſt

⁊ eſt ponderanda illa vniuerſalis loquutio in nullo contra facere ⁊c. Satis autem cõtrafacit in aliquo ſi nõ conſignat integraliter quicquid ad eius manus peruenit ponderanda etiã ſunt illa geminata vniuerſalia verba oia ⁊ ſingula de quibus per glo.in.c.vt circa de elec.lib.vj. Conferunt et illa verba aliqua ratione vel cã. Nec cenſet conſignare: lʒ forte notificet quicquid ad eius manus peruenit:q2 conſignatio preſupponit actualem exhibitioneʒ ⁊ tranſlationẽ dominij vel poſſeſſionis.l.acceptã.C.de vſur.l.ob ſignationeʒ.C.de ſol.in.d.§.hinc nobis.⁊.ff.de aſſigna.lib.in rubro ⁊ nigro. ⁊ per Bar.in.l.ſi cõſtante in prin.in quarta principali parte repetitionis.ff.ſolu.matri.

e ¶ Confirmantur predicta:q2 renũciauit generaliter omni beneficio ſpecificãdo aliqua in ſpecie aliqua beneficia:⁊ poſtea ſubdẽdo cſam generalem per verba vniuerſalia ⁊ omni alij.ll.⁊ iuris ⁊c.beneficio:naʒ qui omne dicit nihil excludit c.ſolite.de maio.⁊ obe.⁊.l.iulianus.de leg.iij.⁊ caſi. ſi roma nor.xix.diſt. Et maxime q2 beneficia quibus renũciat ſunt maiora hoc beneficio.tum q2 realia hoc perſonale:tuʒ quia procederet plenius in totũ hoc vt plurimum in pte ⁊ qñqʒ in nihilo. Itẽ illa de iure cõi hoc iure ſpãli ⁊ ea que iure cõi conceduntur ſunt efficaciora qʒ ea que cõceduntur iure ſpãli l.eius militis.§.militia miſſi.de mili.teſta.⁊ qđ hĩ in.l.ſi.C. de pac.cõuen.tum etiã q2 illa obuiãt principio hoc eſt obligationi ⁊ actioni:⁊ pñr ex actioni iſtud ſolũ aduerſat executioni. Itẽ illa perpetua hoc nõ perpetuũ:tum q2 nõ tranſit in ſucceſſores.d.l.verũ.§.patri aũt.l.maritum in id in ſi.ff. ſol.ma.tum q2 ceſſat ſi peruenerit ad pinguiorẽ fortunã: ⁊ dʒ preſtare cautionem.d.l.veruʒ.§.idemqʒ facere. Et ad paria ſaltẽ vel minora ſaltẽ trahit hmõi cſa arg.c.ſedes. ⁊ que ibi habent extra de reſcrip.⁊ in cle.nõ põt de procu. Et ſic alia ſimilitudo nõ exigitur:nam ⁊ inter paria ⁊ minora põt cadere aliqua diſſimilitudo:⁊ iñ nõ cõſiderat. Quinimo regulariter in pctibus veniunt etiam maiora expreſſis ſub huius clauſula quidam alij vel ſimili prout tenuerũt Inno.Hoſti. ⁊ Compo.in.d.c.ſedes.put ibi refert Jo.an.cũ eis trãſiẽs qđ tenẽt ibi cõiter oẽs moderni.eſt enim in.d.c.ſedes ſpãle odio litium abutentiũ reſcriptis:prout volunt ibi Hoſtiẽ. Compo.⁊ Jo.an.⁊ cõiter eſt illa cõſtitutio ius nouũ: ita ꝙ ſecus erat prius prout dicunt ibi Flo.⁊ Panor.ponderantes verba illius littere:⁊ rñdent doc.ibi maxie.d.Ant. Flo. ⁊ Jmo. Sʒ nõ pertinet ad preſentẽ diſcuſſioneʒ:q2 ſumus in minori expreſſis. Et ꝙ eſt fortius ibi loquuntur in verbis quidã alij vel quedã alia ſeu quaſdam alias res:⁊ iñ gl. ibi dicit ꝙ de propria vi verborũ cõprehendunt maiora expreſſis:⁊ vult ibi Jmo.in verbo maiores.⁊ Jo.an.in.c. Nodulphus.eo.ti.⁊ ſenſit glo.in verbo grauiora in cle. nõ põt de procu.ſm Flo.in.d.c.ſedes.qui idem vult ⁊ eſt de mente alioꝝ. Et verbũ alij nõ ſemp denotat caſus ſimiles dicit ibi glo.⁊ loquunt predicti doc.in cſa prolata per verba indefinita quantofortius vbi profertur per verba vniuerſalia:put in caſu noſtro contingit omni alij auxilio ⁊c.

f ¶ Nec obſtat ꝙ nõ veniũt ea que veriſimiliter nõ diſpoſuiſſet in ſpecie per.d.l.obſtõe generali cũ ſi. Quia rñdetur negando ꝙ huic beneficio nõ renunciaſſet ex quo renũciauit maioribus:⁊ maxime q2 preſumitur quis ditari nõ depauperari.l.ſi defunctus.C.arbi.tu.⁊ aduerſa fortuna nõ cõſiderat.l.inter ſtipulantẽ.§.ſacrã.de ver.obli. lʒ loquat ꝺ alia aduerſitate. Preterea Bar.in.l. ſi pluribus poſt mediũ. de leg.ij.videt velle ꝙ dicta iura nõ militent in vniuerſali: ſed in indefinita.⁊ ſic dicta renunciatio trahitur ad hoc beneficium:⁊ cõſtat ꝙ põt quis renũciare ſuo bñficio.l.pen.C.de pac.l.ſiquis inconſcribendo.C.de epi.⁊ cle.⁊ per h in effectu eſt rñſum ad adducta in contrarium.

g ¶ Remanet ergo concluſio ꝙ dictus petrus non gaudet h caſu dicto bñficio ne exigat vltra qʒ facere poſſit,p quo etiã eſt aiaduertendũ ꝙ vt plurimũ ſolẽt eſſe ſtatuta diſponentia ſuper inſtrũorum executione:⁊ ꝙ nõ poſſit aduerſus executioneʒ obijci aliqua exceptio niſi talis ⁊ talis: nã ſi eẽt in loco etiã ex h capite nõ iuuaret dictũ bñficiũ:⁊ p hoc pʒ ꝙ eſt ſupfluũ inſtare ſup ſcđo queſito.ſ.an habeat cõſideratio vxoris ⁊ filioꝝ:q2 ſi ſibi nõ cõpetit deficit fundamentũ ⁊ vbi deficit fundamentũ oia ruunt.l.q.j.cum paulus. Si iñ ſibi cõpeteret nõ reperio doc.tãgentes hãc qõnẽ ⁊ putarẽ ſatis eſſe nõ reperiri iure cautũ ꝙ habeat pſideratio filioꝝ ⁊ vxoris i h bñficio perſonali. Et maxime q2 liberi nõ ſunt alendi niſi pro mõ facultatũ.l.ſi qs a liberis.§. deniqʒ.⁊.§. ſiquis ex his itaqʒ ſi facultates non ſuppetunt non tenetur eos alere ⁊ omnis charitas incipit a ſeipſo.l.ſi preſes.C.de ſerui.⁊ aqua. Et iſtud debitũ eſt extraordinariuʒ:q2 officio iudicis ⁊ que officio iudicis expediunt extraordinaria ſunt l.cũ filius.ff.ſi cer.pe.⁊.l.ſi cui.ff.de cõdi.⁊ demõ. ⁊ p gl.in l.j.C.qui admi.ſed de debitis que iure ordinario petunt: ⁊ ex quibus per indirectũ poſſet ipſe cogi mẽdicare nõ hĩ cõſideratio vt ſepe allegata.l.verũ.§.ideqʒ fortius nõ vr habenda cõſideratio huius debiti extraordinarij per qđ ipſe priuilegiatus nõ ita cogit mendicare. Nõ inſiſto amplius: tuʒ q2 non expedit:tuʒ q2 tempus inſtat. Laus deo.

¶ Verba iſta io voglio che troilo mio genero ⁊ camilla mia filia ſieno patroni ⁊ ſignore de me ⁊ de la robba mia ⁊ ꝺ Jacoba mia mogliera:an inducant diſpõnem donationis.

¶ Conſilium. cxxix.

In nomine dñi noſtri

i ieſu chriſti. ¶ Viſis verbis dicti inſtrĩ videt dicendũ ꝙ dictus troilus poſſit cõſequi ſaltẽ medietatẽ bonoꝝ ſaporoſi ⁊ incole eius verba inſtrã pariter adaprent ad Camillam prout ad troilũ. Cũ enim dictus ſaporoſus ad interrogationeʒ Ludouici dixerit ꝙ volebat ꝙ dictus troilus ⁊ dicta camilla eſſent patroni ⁊ dñi ſuoꝝ bonoꝝ dicẽdo voglio che ſieno patroni e ſignori de la robba mia vʒ ꝙ vellet in eos trãſferre dñium.verbũ.n.illud ſignori nil aliud videt diſponere niſi ꝙ ſint dñi:nam verbũ dñs eſt litterale vulgaris ſignori ⁊ dñs bonoꝝ eſt ille qui hʒ dñiũ bonoꝝ.l. ſequitur §.qđ aũt.de vſuc.⁊.l.j.de condi.fur.l.dñs teſtõ.ff.de condi. inde.⁊.l.ij.§.j.ff.ſi ſer.vẽ.cũ multis ſi.nec a verbis in dubio recedi dʒ.l.j.§.ſi is qui nauẽ.ff.de exerci.⁊.l.nõ aliter.de le. iij.⁊ lʒ verbũ volo nõ ſemp diſponat per no.per glo.⁊ doc. in.l.in emẽtis.C.de pben.emp.⁊ in.l.ſerui electione.de le. j.⁊ Bal.in.l. cunctos populos.C. de ſum.tri. Tñ qñ pfert ad interrogationẽ alterius diſponit:⁊t p Bart.in.d.l. ſerui electione.⁊ Bal.in.d.l.cunctos populos.ſʒ dicti ſaporoſus ⁊ iacoba ptulerũt illa verba ad interrogationem Ludouici pris dicti Julij:iõ pmeditate cenſeantur plata dicta verba animo diſponẽdi. Et maxime vident pdicta pcedere ſtãte virtute iuramẽti pſtiti ſup pdictis obſeruãdis p camillã ⁊ Jacobã per ea que habent in.c.cũ cõtingat.de iureiur. ⁊.c. Quis.de pac.in.vj.⁊ in auc.ſacramenta puberũ.C. ſi aduer. ven.⁊ per Bar.in.l.ſiquis pro eo.de fideiuſ.

a ¶ Tñ his nõ ob.pũa partẽ arbitror de iure veriorẽ: nã premitto ꝙ large loquẽdo dñi ⁊ vulgari ſermone ſignori dñr etiã illi qui hñt aliquã ſupioritatẽ:put vxor in rẽ mariti.l.j. ff.rerũ amo.dñs in vaſallum ſi de feudo fuerit cõtro. inter dñm ⁊ vaſa.in rubro ⁊ nigro ſuperior in ſubditũ dñs appellatur paterfami.cenſet dñs familia.l.pnunciatio prope mediũ ꝺ ſi.ſeu.§.pater aũt ibi dñium dñs.ff.de ꝺ.ſi. filij in vita pris in bo.pĩnte.l.in ſuis.ff.de libe.⁊ poſthu.itẽ tutor in bonis pupilli cenſet dñs quodãmõ bonorum pupilli: ⁊ de hmõi dñatione intelligat dictũ inſtrm in dictis vbis:io voglio che troilo e camilla ſia patrone ⁊ ſignore de me e de la robba mia ⁊ ꝺ Jacoba qui mia mogliera ⁊c. Qđ demõſtrat ex pluribus.prio q2 illa vba patroni e ſignore determinant ſequẽtia vba de me. Itẽ vba de la robba mia ⁊ vba de Jacoba mia mogliera:ideo debẽt illa pariter determinare.l.ſi. C.de ſen.⁊ interlo.⁊.l.iã h iure.de vul.⁊ pu.cũ pcor.ſʒ non pñt determinare illa vba de me e de Jacoma reſpectu dñij: q2 impoſſibile eſt ꝙ habeat dñiuʒ in pſonis liberis:q2 ſunt incõpatibilia.l.j.ff.de his qui ſunt ſui vel ali.iu.⁊ inſti.e.ti. §.videamus.nec volẽs poſſet qs in ſe dñiuʒ pſtituere.l.nec ſi volẽs.C.de lib.cã.⁊.l.liber hõ.ff.ad.l.acqui. vident ergo intelligenda illa verba ꝙ volebat ꝙ dicti Troilus ⁊ Camilla poſſent diſponere de pſonis ⁊ ꝺ rebus in volẽtes nõ in inuitos.put ſolẽt facere filij de pſonis parẽtũ ⁊ eoꝝ bonis Et maxime q2 loquit de filia ⁊ de futuro genero qui gener loco filij hĩ.ar.l.q2 parentis.ff.ſolu.ma.⁊.ff.fami. hercil.l.ſi filia.§.ſi filius in ſi. Verba eniʒ interpetrant ſm qualitateʒ perſonarũ.l.plenũ.§.equitij.ff.de vſu.⁊ habi.l.pater ſeueriniam in princip.⁊.§.conditionum verba.ff.de conditione ⁊ demonſtra.cum ſimilibus.

b ¶ Juuantur premiſſa:q2 non eſt veriſimile ꝙ dictus ſaporoſus voluiſſet donare omnia bona ſua genero ⁊ filie cõſtitura pro matrimonio cõdecenti dote in ſpẽ.ar.l.cũ de inde bito.de proba.⁊.l.ſi filius.ff.de dona.⁊.l.cõtra iur.§.fin. de

pac.vbicunq alia coniectura cadere pōt ceſſat in dubio cā donationis.l.ſi cum aurum.de ſol.Confirmantur premiſſa q̄ non apparet de conſenſu vel pr̄ria troili nuda voluntas dn̄i non abdicat dn̄ium.l.ſiquis vi.§.dn̄a.ff.de acqui.poſſ. Nec oritur obligatio ex conſenſu vnius:ſed duoꝝ.l.i.ff.de pac.iuncto tex.inſti.de obli.titulo generali. Voluntas eni vnius dr̄ votum ſeu pollicitatio quo qs non obligatur niſi ciuitati.vt.ff.de pollici.per totum. Et ciuitati non obligaꝫ niſi fiat ob honorem vel ſimilem cām.l.j.§.non ſemper.ff. de polli.in caſu iſto nō fit ciuitati neq ſubeſt cā merito ⁊c. Quinimmo forte non eſt pollicitatio ſeu votū:q: nihil pol licetur cuiq ſed oſtendit eius voluntatē ſuper quo:ꝰ ti vlti mo non me fundo:ꝫ ſi dicatur troilus ⁊ camilla erant ibi cū immediate fuerint ꝯcta inter eos ſponſalia de pn̄ti rn̄deꝫ ꝙ non apparet propterea qđ fuerint pn̄tes ſaltem ita ꝙ ve riſimiliter potuerint intelligere que dicebantur:nā lꝫ im mediate fuerint ꝯcta ſponſalia tn̄ fuerūt vocati a dicto ſa porofo. Ex quo ſuadetur ꝙ non erant propinq: ⁊ ſi dicaꝫ erat pn̄s pater troili:ꝫ pater non paciſci filio ⁊ eidem ſtipu lanti.l.qđcunq.§.ſiqs ita.de ver.ob.⁊ no.in.l.dn̄s ſeruo.⁊ in.l.qđ dr̄.§.e.ti.rn̄detur ꝙ doc.variant circa hoc.ſ.qđ quo ad actionē poſſit ſtipulari inuita vel paciſci:tn̄ preſuppoſi to qđ poſſit queritur vtilis actio non directa.d.l.non ſolū. §.ſiquis ita ſtipulatus.⁊ eſt ſpeciale ꝯ regulam.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.e.ti.⁊.§ alteri.⁊ §.ſiquis alij inſti. de inuti.ſti pu.aliud ſpeciale qđ in dubio preſumitur conſenſus cōtra regulam iā qui tacet.Omnis enim preſumptio eſt iuris ſpe cialis vt probatur in.l.j.C.de dotis promiſſ.tertia ſpālitas qđ ex pacto nudo competat actio ꝯ.l.iuriſgentium.§.ſed cū nulla.§.igitur nuda.⁊.§.quinimmo.ff.de pac.⁊.l.legem.C. eo.tit.quarta ſpālitas qđ preſumatur cā donationis. Non enim exprimitur ex qua cauſa promittitur ⁊ promiſſio ſine cauſa eſt inefficax.l.j.§.circa.de except.doli.Et nedū quat tuor ſed nec due ſpālitates pn̄t concurrere ad efficaciā actꝰ vt eſt expreſſum in.l.j.C.de rei vxor.acti. ⁊ per hanc ratio nem dixit Ray.de for.in.d.§.ſed cum nulla.quod lꝫ ex pa cto nudo donationis oriaꝫ actio.Tamen procedit qn̄ eſt ex preſſa cā donationis ſecus ſi non eſt expreſſa lꝫ preſumaꝫ.⁊ idem tenent ibi Bal.⁊ Ang.eidem vult Bald.in.l.ſi pacto quo penam.C.de pac.⁊ Bar.in.l.ſi tibi decē milia.ff. de pa ctis idē ibi Ang.⁊ Pau.de ca.ideꝫ Imo.in.l.in edibus.§. ex rebus.ff.de do.idem Ang.in.l.ij.§.circa.ff.de exce.doli.

c ¶ Quod ſaltem videtur dicendum in caſu iſto:q: videtur verba potius dicta animo blandiendi oſtenſiua affectionis ⁊ dilectionis ⁊ blandiendi cauſa prolata ꝙ̄ animo obligan di:ideo non diſponūt.ar.l.ſi.ff.de teſta.⁊.l.lucius.ff.de mi li.teſt.Et ideo quotidie dicitur volo ꝙ diſponas de me ⁊ meis bonis:prout de tuis quicquid habeo eſt tuum vel ad tui ſeruitium volo diſponas de bonis meis ꝑut de tuis: ⁊ ſimilia verba:⁊ tamen non artant:ꝑut conſuetudo interpe tratur que eſt optima iuꝛ interpres.l.cū de interpetratiōe. de legibus.⁊.c.cum dilectus de cōſue.⁊ eſt vulgare prouer bium ꝙ verba generalia non obligant.Coadiuuant verba precedentia voglio troilo per me:ꝫ tamē non diſponūt illa ꝟba:⁊ ideo ꝑut ꝟba illa ꝓxima neminē obligant.ita nec ꝟ ba proxime ſequentia:quia ex precedētibus ſequentia de clarantur.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de lega.j.l.habentes pa lam.§.ſed ſiue notam.ff.de teſta.⁊ maxime cum ſint verba reciproca ⁊ correſpectiua.

d ¶ Concurrit etiā adiuuandum dictam ſnīam ꝙ verba ſo nant ꝙ volebat ꝙ troilus eſſet patronus ⁊ dn̄s bonorum ſuoꝝ dicēdo ſignore dela robba mia illa qualitas dela rob ba mia proprie loquendo dꝫ concurrere tempore quo illi troilus ⁊ camilla ſint domini:quia qualitas adiecta verbo debet intelligi ſm̄ tempus verbi.l.in delictis.§.ſi extraneꝰ ff.de noxa.l.ij.§.ſi.ff.qđ iuſſu cum concor.

e ¶ Ex qbus puto itrepide cōcludēdū ꝙ dictꝰ troilus ne queat aliquid petere vel conſequi de dictis bonis ſaporoſi de dimidia autem nō eſt dubium:q: pariter verba illa diri guntur ad camillam ꝑut ad troilū.argu.l.ſi mihi ⁊ titio in prin.de verbo.obliga.⁊.l.reos.§.cū in tabulis. de duobus reis.Que oīa militāt etiam in bonis Jacobe in qbus vltra iam dicta militat aliud mediū:q: ipſa ſolū dixit ꝙ dicebat id quod dixerat ſaporoſus eius maritus.ſaporoſus autem nihil dixerat de bonis ipſius Jacobe:merito nec ipſa aſſe le quereꝫ ꝙ ꝑut ſaporoſus ꝓmittebat pro dote camille ludo uico.cccc.flo.que ita ⁊ ipſa ꝓmittebat dare.cccc.alios flo renos qđ nemo diceret fuiſſe dementem.

f ¶ Non ob.adducta in contrarium.Non enim obſtat ꝙ ver bum volo diſponit qn̄ ꝓcedit interrogatio:q: rn̄det ꝙ cir ca hoc nulla preceſſit interrogatio:ſed ſolū ꝓceſſit interro gatio qđ vellet facere ſup ſponſalibus intendis inter camillā ⁊ troilū. ⁊ ſatis erat ꝙ interrogans redderet certus ſup eo de quo interrogabatur.ſ.ꝙ libēter deueniebāt ſaporoſus ⁊ Jacoba ad dicta ſpōſalia:qđ aperte demōſtrauerunt verba affectuoſa ꝓdicta ⁊ actus ſpōſaliū imediate ſequutus:ꝫ per ꝯn̄s ceſſat rō Bar.Preterea Bar.loquiꝫ in actu dependē te a ſola volūtate ꝓferētis:ſed in actu dependēte a volunta te duoꝝ vt cōtingit in ꝯctibus tūc dicit ꝙ verbū volo non diſponit ſi ꝓferꝫ ab vno tm̄:nec diſtinguit ꝓcedat interro gatio vel nō ꝓcedit:merito cū in caſu nr̄o nō fuerint ꝓlata niſi ab vna parte tm̄:ideo non diſponāt.Et iō nō obſtat ꝙ verbū ſignori ꝓprie ſumptū denotet illū qui hꝫ dn̄ū. Qđ non obſtat ex pluribus alijs.ſ.adductis que non repeto ex qbus deduciꝫ ꝙ in caſu iſto aliter ſumitur.Et quo ēt in ferꝫ ꝙ iuramentuꝫ nō artat:q: ſi ea que narrata erāt nō ſi gnificabāt ꝙ troilus hr̄et bona ſaporoſi vel bona camille ſi pro q: pariter nec iuramētū de ea ſeruādo vt de ſe ex vi ver boꝝ innoteſcit.Quin imo inſup iuramēti verba violantur vt recipiāt interpetrationē ſm̄ naturā actus ſup quo inter poni.l.ſi.ff.qui ſatiſ.cog.l.ſi.C.de nō nu.pecu.c. peruenit. ⁊.c.queadmodū.de iureiur.inſuper illa indefinita ea atten dere ⁊ obſeruare videꝫ intelligēda vt referantur ſingula ſin gulis:vt.l.quilibet eoꝝ iurauit attendere id qđ ipſe egerat ⁊ ꝙ ſibi incumbebat.Non enim Jacobe incūbebat obſer uare ꝙ Ludouico daretur dos promiſſa nec ꝙ eſſet bono ruꝫ ſaporoſi dominus:ſed ꝙ eēt ſignori de lei intelligendo ſignori:vt.ſ.declaratū eſt.Item Camilla ꝙ ſeruaret ſponſa lia per eam contracta ⁊ ſimiliter Troilus.Non enim intelli gendum eſt ꝙ iurauerit ꝙ dos dareꝫ Ludouico:vel ꝙ ipſe haberet bōa:ꝫ ſic ſingula ſingulis referanꝫ:nec aliter intel ligendo eſſet eadē rō ⁊ cōditio oīum que continenꝫ ſub vlī vt de ſe pꝫ:ꝫ qn̄ indefinita reſpicit ea in quibus oībus non eſt eadem rō tūc indefinita non equipollet vniuerſali: vt p glo.Bar.⁊ doc.in.l.ſi pluribus.de le.ij.per glo.⁊ doc. in.c. vt circa.de ele.lib.vj.per Dy.in rub.de regu.iur.eo.lib. ſed tunc refertur indefinita ad ea ſola in quibus eſt maior ratio vt referatur:prout dicit Ang.in.l.ſi ſeruitus.de ſerui. vrba. predi.Que theorica ſuadet dictam interpetrationē.Itē iu re intelligitur rebus ſic ſe habentibus.c.quemadmodum. ⁊ ibi glo.extra de iureiuran.ad qđ.l.cum quis.§.j.de ſolu.⁊.l. qđ ſeruius cum ibi no.ff.de condi.ob cauſam. Iteꝫ iuramē tum non obligat heredem.c.veritate.⁊ qđ ibi habetur de iu reiurando. Laus deo.

¶ Pena vni parti in laudo eſt appoſita ꝙ debeat intra cer tū tempus conſtruere quoddā edificium ⁊ altera pars ſub pena tenetur facere pacē:ſi nemo impleuit ex parte ſua qs primo inciderit in penam ob in obſeruantiam.

¶ Conſilium. cxxx.

In noīe domini noſtri

i ieſu xp̄i. ¶ Viſo puncto ⁊ tenore dicti laudi ⁊ quarūdam proteſtationum facturum hinc inde videtur prima facie dicēdū ꝙ dicti Se baſtianus:ꝫ fratres inciderint in penā ex eo capite:q: nō fecerunt pacem intra tempus in laudo dedu ctum:qđ diu elapſum videtur:nec videtur obſtare ꝙ cōdē natio fuit caſſa ad preces offenſi:q: non videtur ꝙ perꝰ hoc ſit ſatiſfactū obligationi eis iniuncte per laudū:ꝫ nā pax pro ducit etiā alios effectus vt eſt notiſſimū:ꝫ pꝫ ēt ex eo q: ad illum ſufficiebat pax offenſi nec requirebatur pax ſuoꝝ fra trum:ꝫ tn̄ per laudum condēnantur ad faciendum pacē pa riter fratres oſtenſi:prout ipſe offenſus.Ex quo demōſtraꝫ intentio laudantium ꝙ nō intendebant vt fieret pax ea ſo la ratione vt facilius reſultaret caſſatio bāni. Et hoc ꝙ per inſtantiā ⁊ preces Sebaſtiani vt cōdēnatiōes caſſarentur ⁊ caſſationes ſequutas nō cenſeatur ſatiſfactum in hac parte dicto laudo videtur ſatis planum:nec etiam videtur ſatiſfa ctum per oblationem de obſeruando omnia cōtenta in lau do:q: vbi opus eſt facti verba nō ſufficiunt:attento maxi me ꝙ erāt requiſiti ab Vgone ꝙ implerent ad ea ad que te nebanꝫ: ⁊ debitor tenetur ire ad domum creditoris pro ſa tiſfaciendo debito quando ſunt in eodem domicilio.l.item illa cum ibi no.de conſti.pec.

a ¶ Et inſuper

a ¶ Et inſuper dato ꝙ Sebaſtianus qui comparuit nomine ſuo ⁊ fratrū cenſeret impleuiſſe pro parte ſua: tamen eius fratres non cenſentur impleuiſſe cum non preſupponatur ꝙ dictus Sebaſtianus haberet mandatū a fratribus: ita ꝙ nō poterat pro eis facere pacem abſq; eorū voluntate ⁊ ꝑterea oblatio non releuat: quia qui offert debet habere in promptu ⁊ paratū id qđ offert. l. qui decē in pn. ff. de ſolu. ⁊ in. l. ſi pretor. §. ſi paratus. ff. de noui ope. nuncia. ⁊ in eis ꝑ Bart. ⁊ doc. nec geſta per nego. geſt. nomine gerentis releuant regulariter eū cuius noīe gerit niſi ratificent. l. ſi ego ff. de neg. geſt. ⁊. l. ij. C. de procura. ⁊ ꝙ per Panor. in. c. cū veniſſent. de reſti. ſpo. Ratificatio aūt fieri dʒ intra tpſ intra qđ actus geri dʒ. l. bonorū. ff. rē ratā habe. ⁊ Panor. in d. c. cū veniſſent. Quinimo videt ꝙ dicti Sebaſtianus Andreas ⁊ angelus teneātur ſatiſfacere dicto vgoni. ccc. florenos in quibus videntur cōdēnati in caſu quo non facerent pacem intra tpſ in laudo prefixum quā minime fecerunt. Et maxime videnť ad id aſtricti dicti Andreas ⁊ angelus q requiſiti: vt implerent ea ad que tenebanť vigore dicti laudi nihil obtulerūt: nec oblata facta per dictū Sebaſtianū videtur ꝙ eos releuet ſi non habebat mandatū: ⁊ ſic non videtur ꝙ pro eis ſatiſfecerit in dādo fideiuſſorē: put erāt aſtricti vigore ſcđi capituli laudi ⁊ vltimi capituli: ⁊ hoc ſi nō habebat mandatū dictus Sebaſtianus per dicta ſupra.

b ¶ Tamen his minime refragantibus contrarium videť de iure rñdendum. vʒ ꝙ dictus vgo teneať dictis Andree Sebaſtiano ⁊ angelo ad ſoluendos. ccc. ducatos aureos: qꝛ nō obſeruauit ea que ſeruare tenebatur vigore dicti laudi ⁊ dicti Andreas Sebaſtianus ⁊ angelus nō teneanť dicto vgoni ſoluere. ccc. aureos tanꝙ tranſgreſſores laudi: nā dictus vgo erat cōdēnatus agere ⁊ curare ꝙ intra terminū vnius anni fierent certe domus in certo predio dictorū Andree ⁊ fratrum mō ⁊ forma: prout latius in dicto laudo deſcribiť. Qđ minime factū eſt ⁊ eſt elapſus annus. ¶ Itē condēnatus eſt ꝙ intra tpſ duorū menſiū deberet accoctumaſſe dictas domos: qđ minime fecit eo mō ⁊ forma: put erat aſtrictus ex forma dicti laudi: nam ipſe erat ſimpliciter condēnatus ad coctumandū domos muraglium tectū ⁊ terrata faciēda. Ipſe aūt vgus nō accoctumauit ꝙ fierēt domus ⁊c. Sed ſolū magiſteriū ſeu operas hominū que erāt oportune dicte edificationi. Que opere ⁊ magiſteriū longe diſtat ſimplici coctumo edificandi domos ⁊ faciēdi muros tectū ⁊ terrata domorū. opere. n. nō extimanť qrta ps opis in cōſtruēda domo: itaq; minuſcula pars operis fuit accoctumata. quarta. n. ps rei minuſcula pars iudícať. l. ſiqs ſuo. C. de inoffi. teſt. idcirco nō ſatis fecit laudo i primo eius mēbro.

c ¶ Quod ⁊ dicēdum eſt ex alio: qꝛ dictus vgo fuit condēnatus ſimpliciter accoctumaſſe ⁊c. Nō tali cōditione ⁊ modo ꝙ qui recipiebat coctumum nō eſſet obligatus niſi ſub conditione vel modo qui poſtea nō euenit. Ipſe enim vgo conuenit cum magiſtro qui coctumuʒ conuenit ꝙ chriſtianus: ⁊ beuegnates deberēt oſtēdere ⁊ deſignare dicto magiſtro locum vbi conſtrui debebat dicta domus: ⁊ hoc priuſꝙ aliquid fieret. Et ſic priuſꝙ illi oſtenderent locuʒ vbi cōſtruēda erat domus contractus coctumi in nihilo aſtringebat dictum magiſtrum: ⁊ tamen ex tenore laudi non habebāt chriſtianus ⁊ beuegnates oſtendere locum dicto magiſtro: ſatis erat ꝙ ipſi determinarent locum vbi edificari deberet: ⁊ ille locus deſignatus notificaretur per eos vel alterū vgoni: prout notificatus fuit vgoni predicto pro parte dictoruʒ Sebaſtiani ⁊ fratrum: ⁊ tamen nō apparet ꝙ locus ille fuerit notificatus dicto magiſtro: itaq; ex hoc capite dictus magiſter non erat vigore cōtractus coctumi obligatus aliquid facere: ⁊ tamen locus erat deſignatus: prout exigebatur ex tenore laudi.

d ¶ Item dictus magiſter nō tenetur incipere dictum opus niſi per dictum Vguʒ prius ponantur omnia neceſſaria ad conſtructionem dicti operis ſaltē pro mediate: itaq; cum dictus vgo non poſuerit in loco predicto que apponēda erāt dictus magiſter non erat aſtrictus ad incipiendum dictum opus. Et ſic dictus contractus coctumi nunꝙ aſtrinxit dictum magiſtrum Gaſparinum locatorem ſuarū operarum: quia ſemper tutus fuit ⁊ eſt ex duplici capite dicti contractus. Et videtur fuiſſe factus dictus contractus potius verbo ꝙ facto hoc eſt ad quandam fraudulentam cautellam ꝙ exiſtenter vel vt ſortiretur effectum. Nec fraus debet alicui patrocinari. l. ne ex dolo. ff. de dolo. ⁊. c. ſedes: ⁊. c. ſequenti. de reſcriptis. Voluit enim apparenter ⁊ ſimulate ſatiſfacere laudo. Et non vere ⁊ exiſtenter. verba aūt debēt intelligi cū effectu. l. j. in ſi. ff. qđ quiſq; iuris. ideo in hac parte vgo nō videtur ſatiſfeciſſe oneri eidem per dictū laudū iniūcto. Cū non coctumauerit: prout in laudo ꝯtinebať ꝑ iā dicta: ⁊ qꝛ quotiens aliquid adiungiť vel diminuiť alius ꝯctus cenſetur. l. j. §. ſi quis ſimpliciter verſi. ſed cum adijcit de verb. obli. Ideo tanꝙ negligens in ꝑdictis teneať ad dictos. ccc. aureos ad quos in caſu negligentie condemnatur.

e ¶ Poteſt etiam dici ꝙ nō dedit fideiuſſorem ſeu ꝓmiſſorem ea forma qua erat ei iniunctum ſimpliciter ꝙ obſeruaret totum id ad qđ erat ſupra cōdēnatus. ipſe autem vgo dedit fideiuſſorem de implendo oē id ad qđ cauendū erat obligatus dūmō dicti Andreas Sebaſtianus ⁊ angelus impleant ⁊ obſeruēt omnia ⁊ ſingula ad que de iure ſunt obligati: nec dicit ad q̄ ſunt de iure obligati vigore dicti laudi. Et dato ſine piudicio ꝙ ſubintelligatur rōne ſubiecte materie: tñ dictio dūmodo reddit actū modaleʒ. vt. l. cū ab eo. de contrahen. emp. ⁊ no. Bar. in. l. quibus diebus in. §. termilius. de condi. ⁊ demon. col. ij. Conſtat autem aliā eē ſimplicem fideiuſſionē vel promiſſionē aliā eſſe modaleʒ promiſſionem vel fideiuſſionē per. d. §. ſed cum adijcit. Ideo fecit aliud etiā in hac parte ꝙ id ad qđ fuerat condēnatus dictus Vgo. ⁊ ſi dicatur tacite inerat ꝙ dictus vgo nō poſſet aſtringi ad ſeruandum laudū niſi ſibi per alterā parteʒ obſeruaretur cum laudum iſtud extraiudiciale recipit vires a contractu compromiſſi. l. diem proferre. §. ſtari. ⁊. §. fina. ff. de arbi. ⁊ in contractibus impune fides nō ſeruatur nō ſeruanti fidem. l. cum proponas. C. de pac. l. quero. §. interlocatoreʒ. ff. loca. ⁊. c. peruenit. de iureiurā. cum ſimilibus. Ideo videtur expreſſiſſe id qđ tacite inerat: ideo nihil operetur. l. hec verba. de leg. iij. ⁊. l. iij. in ſi. C. de fideiuſ. Reſpondetur ꝙ nō exprimitur eo modo quo inerat: nam lʒ nō ſeruarenť omnia ⁊ ſingula ad que de iure erāt obligati nō propterea eſſet excuſandus dictus Vgo verbi gratia dicti Andreas ⁊ fratres erāt obligati intra tpſ facere pacem ſi illam nō feciſſent intra tempus prefixū ſed feciſſent poſtea nō ſeruaſſent omnia ⁊ ſingula in laudo cōtenta: nam illud preceptum arbitrorū habere cenſeť duo precepta vnuʒ ꝙ faciant pacem: aliud qđ illam faciant intra tempus. l. celſus. ff. de arbi. c. cū dilecti. de dolo ⁊ contuma. Si morā purgat implet vt poſſit aduerſarium aſtringere: prout habetur in. l. inſulam fieri. de verbo. obliga. l. ſemel mora. ff. ſoluto matri. l. ⁊ ſi poſt tres. ff. ſiquis cautio. Et tamen non ita videtur in modo vt aliquid fiat intra tempus: qꝛ modus videtur in hoc equiparari cōditioni. l. j. in prin. C. de his que ſub modo: ⁊ licet loquatur in legatis ⁊ fideicom. tñ trahendum eſt etiā ad contractus. ar. l. ſi ex legati cauſa. ⁊. l. ita ſtipulatus ver. ſabinus. de verbo. obliga. cuʒ cōcordantijs. ⁊ ꝙ non releuaret purgatio more in hoc modo adiecto dicte fideiuſſioni deduciť ea rōne: qꝛ promiſit dummodo oīa ⁊ ſingula per alteram obſeruarentur vt dictum eſt illud dūmodo ſatis importat ꝙ non vult ſeruare niſi ſibi obſeruentur nō ita preciſe ex vi verborum id ſignificatur ſi ſit ſimpliciter: per vt pʒ ad ſenſuʒ. Itē illa vniuerſalia duplicata oīa ⁊ ſingula magis aſtringunt: tum propter naturam vniuerſalis que eſt nihil excludere. c. ſolite. de maio. ⁊ obe. ⁊ cañ. ſi romanorū. xix. diſtin. ⁊ lʒ hoc caſu non poſſet forte mora purgari quo ad euitandam penā compromiſſi per. l. celſus. de arb. ⁊. l. traiecticie. §. de illo. de acti. ⁊ obli. Tamen qꝛ ſolet apponi clauſula que pena ſoluta vel non contractus firmus remaneat. ideo ſi eſt ita i compromiſſo iſto militat arg.

f ¶ Cum itaq; pro parte dicti vgonis non ſit intra bimeſtre ſeruata que per ſeruanda erant ſaltem: ⁊ ex eo quia non fuerit factum coctumum prout fieri debebat: vt. s. deductuʒ infertur ꝙ dicti Andreas ⁊ fratres non venerunt contra laudum non faciendo pacem: quia ad pacem faciendam non tenebantur ante factum coctumum. vt pʒ ibi dum dicit: ⁊ immediate facti dicti coctumi e date dicti ricoliti ⁊c. Et videť ꝙ duo menſes in laudo aſſignati ad faciendum pacem haberent currere imediate poſt factum coctumum ⁊ non ante referendo illa verba intra il termine e tempo de doi meſi ꝓxime ad ſequentia verba facto el dicto coctumo: ita ꝙ ſit ſenſus ꝙ facto dicto coctumo intra duos menſes immediate proximos debeat fieri dicta pax. Non enim erat mens laudantium ꝙ deberet fieri pax ante factum coctumum. Nec decet ꝙ terminus currat ad faciendum anteꝙ facere teneretť. Si enim nunꝙ fuiſſet factum coctumū nunꝙ tenerētur dicti Andreas ⁊ Sebaſtianus facere pacem iſte eſt mēs

⁊ ſenſu verboꝝ referēdo illa verba: facto il dicto coctumo ad oīa precedētia: put in dubio referēda ſunt argu. l. iij. §. filius de lib. ⁊ poſthu. ⁊ l. j. C. e. ti. ⁊ c. ſcḋo regris. ⁊ c. inquiſitioni extra de appel. vbi loquuntur de ablatiuis abſolutis put ſunt iſti facto el dicto coctumo: ⁊ ablatiui abſoluti ſolēt facere cōditionem. l. a teſtatore. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ l. cuiꝰ ctis agris. ff. de euictio.

g ℂ Nec decet ꝙ terminus currat ante ortuꝫ obligationis. ar. l. ratū. ⁊ l. qḋ dicimus. de ſolu. ⁊ ꝙ per illa iura no. Bar. in. d. l. qḋ dicimus. ⁊ in. l. ita ſtipulatus. el forte el grāde. de verb. obl. in. j. ⁊. iij. qōnibus ꝙ nō pōt antea cōſtitui in mora anteꝗ̃ quis obligeẜ: nec tpe quo obligatio oritur. ⁊ doc. idē tenēt: ⁊ ſic tpe quo euenit conditio nō cadit interpellatio tacita vel expreſſa que dꝫ fieri cōgruo loco ⁊ tpe. l. mora in pͥn. de vſuris: facit optime. l. iij. §. ſiqs heredi. de ſtatu libe. ⁊ ꝙ per gl. ⁊ doc. in. l. ſi. §. ſin aūt dubius. C. de iure de lib. Et illa copula ⁊ poſita inter verbum proximi ⁊ verbum imediate copulat dicta verba vt intelligant duo mēſes proximi ⁊ imediati facto depoſito. i. poſt factū depoſitū ⁊ ſenſus eſt planus. Si aūt intelligereẜ ꝙ duo mēſes currerent ab initio ineſſet quedā repugnātia: nam ſi coctumū fuiſſet factū in principio primi menſis: ⁊ ſic parū poſt latum laudū ſi ſebaſtianus ⁊ fratres tenerenẜ imediate facto coctumo facere pacē nō habuiſſent terminū duoꝝ mēſiū ad faciēdū pacē. Cū natura termini ſit ꝙ hn̄s terminū nō aſtrigaẜ aū cōpletū terminū. l. cū qui calēdis. §. quotiens. ⁊ l. q hoc anno. de ver. ob. ⁊ l. qḋ quis. de acti. ⁊ obli. Jḋ ſi habeẜ terminus duorū mēſium ad faciēdum pacē: nō teneneẜ facere illā imediate facto coctumo ſi fiat ante duos mēſes. vt ergo dicta repugnātia ceſſet melior eſt interpetratio quā pmiſſ.

h ℂ Et inſup qui nitiẜ ꝙ dicti Andreas ⁊ fratres debebant imediate facto coctumo facere pacē dꝫ illud pbare per l. ei qui dicit de pba. ⁊ l. qui accuſare. C. de edē. ⁊ l. in exceptionibus. de proba. ſimul iunctis. Et pbatio dubia nō releuat c. in pſitta. de pba. l. duo ſunt titij. de teſt. tute. Jdeo ſi dicta verba ſunt ambigua ſi pro q̄ ex quo poſſunt varijs modis interpetrari facit. l. ita fidei. ff. de iure fiſci. Et ad hoc. l. labeo. ⁊ l. ſi in emptione in prin. de cōtrahen. empt. ⁊ que in eis habenẜ pro ſolutione ꝯtrū illorum iurium inuicem. Nec ob. ꝙ ſubdiẜ in laudo ꝙ immediate facto coctumo pax cenſeaẜ facta: nā laudantes voluerunt ꝙ pax cenſereẜ facta immediate nihilominus voluerūt ꝙ tenerenẜ illaꝫ facere ipſi offenſi. Noluerūt enim exonerare Andream ⁊ fratres a faciendo pacē expreſſam pp pacem tacitā. Sin aūt ſecus diceremus tūc Andreas ⁊ fratres haberent intentum: q̄ ſatis eſſet eis ꝙ pax eſſet tacite facta ſi illa ſufficeret. Sin autem non ſufficeret non viget ꝙ ad faciendum expreſſam pacem non ſtatuatur alius terminus. Et maxime quia non poteſt ita immediate fieri pax que requirit factum hoiꝫ: put illa que fit tacite ipſo facto vt de ſe ꝯſtat ⁊ facit qḋ hẜ in. l. formē. ff. de ſerui. vr. pdi. Lꝫ dicta iueſtigatio nō eſſet multuꝫ neceſſaria. Cū ſcitis ꝙ dicti Andreas ⁊ fratres nō tenebātur facere pacē niſi facto coctumo. Et coctumū adhuc non eſt factū: prout fieri debebat ⁊ cū nō fecerit vgo coctumuꝫ intra tps in laudo prefixū ⁊ ſit vgo maior. xxv. ann. ⁊ iurauerit ſeruare que laudabunẜ. ſ. in ꝯctu compromiſſi: vt fieri ſolet dꝫ cōpromiſſum non viderimꝰ ⁊ a compromiſſo depēdeat virtus laudi: vt. ſ̈. dictum eſt per. d. l. diem proferre. §. ſtari. ⁊. §. ſi. ⁊ facit. l. non diſtinguemus. §. de offic. de arbi.

i ℂ Succedit diſpō. l. ſiqs maior. C. de tranſac. que diſponit ꝙ qn̄ maior. xxv. ann. ſponte iurat ſeruare ꝯctuꝫ ⁊ illud nō ſeruat incidit in penam ꝯctui inſertam ⁊ teneẜ obſeruare ꝯctuꝫ ⁊ aduerſarius non teneẜ eidē obſeruare. Et quatenꝰ fuerit obſeruatus ius inde queſitū amittiẜ hec oīa reſultāt aduerſus non ſeruantem ꝯctum iuratū per illā notabilem l. ſiqs maior. que trahi pōt ad terminos nr̄os cū loquatur gn̄aliter in quolibet pacto nec reſtringiẜ ad tranſactionem ꝗuis ſit poſita in titulo de trāſac. put volūt ibi bar. Bal. ⁊ doc. cōiter ponderātes verba lr̄e que pluries loquuntur de pactis: prout ibi latius hẜ: ⁊ ego pluries cōſului. Quāuis ēt ſi non haberet locum diſpō. d. l. ſiquis maior militarent alia media ſupra deducta ſcꝫ ꝙ dictus vgo incurriſſet obligationem ſoluendi. xxx. flore. quia non fecit coctumuꝫ. Jtem non perfecit opus prout tenebatur virtute laudi.

k ℂ Nec ob. ꝙ dicti Andreas ⁊ fratres non fecerūt pacem: quia ſupra vīſum eſt ꝙ non tenebanẜ illaꝫ facere niſi facto coctumo. Jtem ipſi nunꝗ̃ recuſauerūt facere pacem: ideo videntur ſatiſfeciſſe mente laudantiū qui eos condemnauerunt ad ſoluendum. ccc. aureos caſu quo recuſarent facere pacem: ⁊ lꝫ prius fuerint condēnati ſimpliciter ad faciendū pacē certo tpe ſeu certum tps ⁊ dies interpellet pro homine. l. magnam. C. de cōtrahen. ⁊ cōmit. ſtip. ⁊ l. traiectitie §. de illo. ff. de act. ⁊ obli. ⁊ debitor teneaẜ ire ad domū creditoris pro ſatiſfaciēdo debito ſi ſunt eiuſdem domicilij. d. l. item illa. Tamen de more eſt ꝙ offenſus nō vadat ad domū offendentis vt ſibi pacem faciat. Sed offendēs ſolet petere paceꝫ ⁊ deferre offenſo: ⁊ verecūdia videtur eſſe offenſi querere pacē: ⁊ ſuperbie nimie aſcribi ſolet offendenti non ſe ingerere vt pax ſibi fieret: ⁊ ire verſus offenſuꝫ vt ſibi pacem faciat. Hec enim docet experientia que eſt rerū magiſtra. c. ꝗ̃ ſit. de elec. lib. vj. ⁊ c. ſtatutū. eo. ti. ⁊ lib. Jdeo rōne ſubiecte materie ſuadetur ꝙ illa condēnatio ad faciendum pacē intelligi debeat ꝙ per eos non ſtet quominus pax fieret: non ꝙ ipſi debeant inſtare ꝙ fieret. verba auteꝫ intelliguntur ⁊ improprianrur rōne ſubiecte materie. l. ſi vno in prin. loca. cum multis concordan.

l ℂ Concurrit etiā ꝙ ſubdiẜ imediate ꝙ condēnātur ſi recuſauerint ⁊c. ⁊ perſequentia precedētia interpetranẜ. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de leg. j. cum ſi. Cum itaqꝫ dicti andreas ⁊ fratres nunꝗ̃ recuſauerit facere pacem: imo requiſitis ab vgone vt ipſi obſeruarent ea ad que tenebātur comparuit Sebaſtianus offenſus nomine ſuo ⁊ fratꝝ obtulit ſe paratū facere omnia ad que erant obligati honeſtū erat ꝙ pars offenſa requireret ꝙ fieret pax potiuſꝗ̃ vt offenſi inſtarent vt pax fieret inſuper: q̄ pax videbatur principaliter requiri vt bannū caſſetur dictꝰ Sebaſtianus offenſus acceſſit ad notarios armarij aſſerēdo ꝙ erat cōtentus ꝙ bannū caſſereẜ: ⁊ ad eius inſtantiā ſeu pp̄ter eius aſſertionem dicti notarij caſſauerunt bannuꝫ qḋ caſſare non poterant ſine pace. Ex quo datur intelligi ꝙ ipſi erant diſpoſiti ad faciendū pacē: ⁊ lꝫ pax eſſet oportuna etiaꝫ pro euitandis offenſis que ſolēt occurrere ſepe inter inimicos: nam ſuper hoc erat prouiſuꝫ per aliud capitulum laudi in quo prouidetur ꝙ dentur fideiuſſores idonei de non offendēdo per annos. x. que fideiuſſio fuit data per Sebaſtianum nomine ſuo ⁊ fratrum.

m ℂ Et ſolutio ⁊ implectio eius ad qḋ qs tenetur fieri pōt per alium etiam ſine mādato. l. ſolutionē. ⁊ indicium. ff. de ſolu. ⁊ l. ſoluendo. ff. de nego. geſt. ⁊ etiaꝫ conditio poteſt impleri per alium ſi conſiſtit in eo qḋ preſtat parem effectum ſi fiat per alium prout ſi per ſeipſum. vt. l. ſi. de condi. inſti. ⁊ l. aretuſa in fine. de ſtatu homi. Et ideo ꝑ parte Sebaſtiani ⁊ fratrum videntur implete ille particule laudi qbus iniungitur eis vt dent fideiuſſionem. Jtem non videtur contrauentum circa articulum pacis: tum quia nō recuſarūt facere pacē: tum maxime quia nō fuit factū coctumū prout faciendū erat anteꝗ̃ Sebaſtianus ⁊ fratres tenerentur facere pacem prout ſupra deductū eſt: itaqꝫ eis nō pōt impingi ꝙ inciderint in penā. ccc. aureorū: ſed bn̄ poteſt impingi dicto Vgoni qui n̄ fecit coctumū vt facere debebat per ſupradicta. Jntētio enim laudantiū videtur fuiſſe ꝙ fieret octumū: ita ⁊ taliter ꝙ coctumatariꝰ poſſet artari ad faciendū: ⁊ dictꝰ Vgo voluit malitioſe coctumare: ita ⁊ taliter ꝙ coctumatarius nō eſſet aſtrictus niſi quatenus ipſe vellet: lꝫ volūtas ⁊ dolus nō poſſit directo probari: tn̄ ex inditijs deprehenditur. l. dolum. C. de dolo. inditia aūt ſatis perſpicatia videtur ſubeſſe ex qualitate coctumi: ⁊ ex his que ſequuta fuerunt: quia nihil poſtea geſſit ex his que erant neceſſaria vt magiſter teneretur facere opus: nam ex poſtea geſtis prius geſta interpetrantur can. cum per bellicam. xxxiij. q. j. ⁊ per glo. in. c. ſcribam. de preſump. ⁊ c. a multis. xliij. di. ⁊ iuſtum ꝙ malitia retorqueatur in caput ſuum: ⁊ ſic teneaẜ ad illos. ccc. aureos in quibus eſt cōdēnatus in caſu quo opus illō non fecerit intra annum.

n ℂ Et eſt aduertendū ꝙ nō dicitur ꝙ illos. ccc. aureos ſoluat in pn̄ā. Jtem prout audio nō minus: imo forte longe plus expoſuiſſet in perfectione dicti operis: itaqꝫ hoc reſpectu videtur ꝙ ex neutra parte ſit mera pena ſi releuatur a conſtructione operis dictus Vgo: quia ipſe releuatur in totidem vel in pluri. Et ex aduerſo dicti Andreas ⁊ fratres non lucrantur cum ipſi careant domibus quas habuiſſent ſi opus illud fuiſſet perfectum: ⁊ hoc reſpectu dici poteſt ꝙ illi. ccc. aurei non ſint penitus iudicandi vt pena reſpectu vgonis qui releuatur a maiori onere nec reſpectu Andree ⁊ fratrū q carēt domibus. ſit ergo cōcluſio qḋ. d. Vgo teneaẜ ad dictos. ccc. aureos. Et ſucceſſiue eius fideiuſſor. Et ſi dicatur ꝙ fideiuſſio fuit modalis reſpōdetur ꝙ modus videtur impletus.

tur impletus. Et ſi non eſſet impletus ſufficit dare fideiuſſorem de implendo:qꝛ modus venit poſtea implēdus.l.quibus diebus.§.terminus.de cōdi.⁊ demon.⁊ ibi per Bart. ⁊ doc.ad adducta aūt in ꝯtrium reſponſiones patent per adducta.s.pro hac parte. Laus deo.

¶Nepotes an veniant in diſpōne legati filijs Laurētij poſt mortem Laurentij:ſi ipſe habebat duas filias quarum vna deceſſit ante eum ſuperſtitibus filijs ex ea qui volunt concurrere cum amita.

¶Conſilium. cxxxi.

In nomine dñi noſtri

i ieſu xpī.¶Uidetur prima facie dicēdum ꝙ dicti filij dñe clare ī dicto legato pariter ſuccedāt cum dicta dña helena:nam ipſi filij dicti Laurentij videntur eſſe:nam appellatiōe filij venit nepos.l.filiū habeo.ff.de mace.⁊.l.lucius. de heredi.inſti.que loquitur in diſpoſitione teſtōris per quā leges Bar.in.l.liberoꝝ.de ver.ſig.voluit ꝙ in diſpōne fauorabili teſtatoris appellatione filioꝝ veniūt nepotes.Teſtōꝛ enim in conditione appoſuit verbū filijs ⁊ iuriſconſultus vtitur poſtea verbis liberis:iō videtur ꝙ ī dicto legato ſub verbo filijs comprehendantur ēt nepotes:nec videtur refrabari ꝙ dicta helena eſt in priori gradu dicto Laurentio ⁊ dicte teſtatrici ꝙ̄ dicti filij clare:⁊ ideo videaſ ꝙ ſit preferenda per.l.cū ita legaſ.§.in fideicōmiſſo ibi proximos. de leg.ij.⁊ in.l.peto.§.fratre ibi proximus quiſqꝫ primo loco videatur inuitatus eo.ti.⁊.l.ſi.ibi.⁊ hoc videlꝫ gradatim fieri.C.de verbo.ſig.que iura lꝫ loquantur in relicto facto familie.¶Idem in alio verbo collectiuo plurium perſonarū inter quas cadit ordinis prelationaꝫ tunc diſpō recipit ordinē ſucceſſiuū:put generaliter hanc theoricā tradit Bal. in.d.l.ſi.C.de ver.ſigni.qui ex dicta theorica videtur velle ꝙ dicta iura pcedant etiā in alijs ſimilibus verbis collectiuis.Idem magis ſpecifice voluit Ange.in conſili.xxxix.ſm ordinem informis incipi.cum inſtitutio vbi vult ꝙ.d.§. in fideicōmiſſo.⁊ ſimilia iura procedant etiam ſi inuitantur liberi ⁊ thema loquebatur in filijs inuitatis.idē tꝫ Rapha. cu.in.l.gallus.§.quidā recte.de lib.⁊ poſthu. Nam rñdetur ꝙ lꝫ vocati cenſeantur gradatim:⁊ ſic primo loco pximiores per ſupradicta.Tñ iſtud gradatim intelligiſ ſm ordinē ſucceſſionis prout dicit ſpecifice Pau. de ca.in.d.l.ſi.C. de ver.ſig.qđ ēt eſt de mente Raph.fulg.ibi quatenus dicit ꝙ patroni admittunſ ad illud relictum poſt parentes ⁊ aſi propinquos put admittunſ ab inteſtato: ſed filij dñe clare ab inteſtato ſucceſſerūt Laurentio ſi inteſtatus deceſſit prout ipſa dña helena:qꝛ ſuccedunt intrando in locum filie.§.cū filius inſti.de here.ab inteſta.Et idem in ſimili videſ velle glo.in.d.§.in fideicōmiſſo.ſ.ꝙ filius fratris concurrat vna cū fratre in hmōi relicto:prout concurrit in ſucceſſione inteſtati per auc.ceſſante.C.de legi.here.⁊ in auc.vt fratrū filij in rubro.⁊ nig.⁊ cum illa glo.tranſeunt ibi Imo.⁊ Pau.de caſt.⁊ facit qꝛ teſtatoꝛ cenſeſ ſe cōformare cū diſpōne iuris: prout alſs dicit Bar.in.l.iuriſiurandi.§.ſi liberi.de ope.lib. ⁊ in.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad treb.⁊ in conſi.ſuo inci. quidam accepit a quodam abbate:alſs qđ hꝫ dno dubia in ordine.clij.ſm ordinem peruſinum nō informis: idē Ang. ⁊ Raph.cu.⁊ Pau.de caſt.in lec.bononiēſi in.d.§.cū ita. Imo.in.l.ſi.de condi.⁊ demon.⁊ in.c.potuit in ſi. extra loc. ⁊ plures alie auctoritates ad propoſitū poſſent adduci que gratia breuitatis obmitto.Cum itaqꝫ de iure pariter ab inteſtato ſuccedūt nepotes ex filia predefuncta:prout altera filia ſuperſtes:ita videtur ꝙ ſuccedat in dicto relicto:vt vꝫ nepotes ipſi habeant vnam dimidiam ⁊ filia aliam prout ſuccedunt ab inteſtato in hereditate per.d.§.cum filius.⁊ auc. in ſucceſſione.C.de ſuis ⁊ leg.

a ¶His tñ minime refragātibus contrariū arbitroꝛ de iure rñdendū ex pluribus.⁊ primo qꝛ nō eſt expeditū ꝙ appellatione filioꝝ veniāt nepotes:nam lꝫ Bar.voluerit ꝙ ſic: vbi agiſ de fauore liberoꝝ ⁊ nōnulli eum ſequanſ:tñ multi tenent cōtrarium:⁊ ꝯtrium videtur probare tex.in.l. ꝙ ſi nepotes.ff.de teſta.tu.⁊ inſti.eo.ti.§.ſi.⁊ facit tex.in.l. gallus. §.inſtituens.ff.de libe.⁊ poſthu.cū infinitis ſimilibus:⁊ ibi per Bal.Et pro hac parte in caſu noſtro militat opi. quā tenet Imol.pro concordia opi.in.d.§.vt inſtituens volens ꝙ ſi tpe quo cedit dies diſpōnis pōt diſpoſitio vīficari in filio primi gradus ⁊ nō trahitur ad nepotes aut nō poteſt verificari in filijs:⁊ tunc trahetur ad nepotes ſm cum quā theoricā dicit approbare etiā pſtantiſſimū doc.d.Alexā. de Imo.in quodā ſuo cōſi.incip.viſis verbis teſti.⁊.Ang.aretinum in.d.§.ſi.inſti.qui dari tut.poſ.⁊ vidi hac tempeſtate plures contra nepotes conſultum.

b ¶Nec obſt.illa rō ꝙ eſt diſpō fauorabilis:qꝛ ex quo nepotes admittuntur in defectum filioꝝ non agitur de fauore deſcendentium magis ſi cōprehenduntur nepotes extantibus filijs ꝙ̄ ſi nō cōprehendanſ:⁊ per hanc theoricā rñdeſ ad id quod doc.dicunt in cōditione ſi deceſſerit ſine filijs: nam tunc aut filij ſuperſunt:⁊ tunc filiū faciūt deficere conditionem aut nō ſuperſunt filij.ſed nepotes:⁊ tūc nepotes in ſubſidium faciūt deficere conditionē prout ſm theoricā Imol.⁊ ſequaciū nepotes in ſubſidiū admittunſ ad diſpōnem.Et per ꝯñs pari mō veniunt appellatione filiorum in cōditione nepotes prout in diſpōne ⁊ ecō:inſuper put prulit ſubſtituto honoratū ⁊ eius filios:ita ⁊ videſ ꝙ velit preferre alios deſcēdentes qui quodāmō cenſenſ eadē perſona.ar.l.ſi.C.de impub.Et ſꝫ hāc theoricā:qꝛ diſpō pōt verificari in filia primi gradus nepotes non admittuntur.

c ¶Item dato ꝙ nepotes veniant appellatione filiorum: tñ pro helena:facit qꝛ ipſa eſt proximioꝛ ⁊ iura de materia loquentia admittunt gradatim proximiorem vt.s. deductum eſt:⁊ lꝫ Pau.de caſt.dicat ꝙ intelligitur gradatim ſm ordinem ſucceſſionis.Tamē pōt intelligi vbi nō eſt prelatio gradus vel proximioritas prout in terminis Rapha.⁊ in exemplo Pau.de caſt.⁊ glo.in.d.§. in fideicōmiſſo pōt intelligi ꝙ loquatur in terminis autentice quam allegat.ſ.ꝙ ab inteſtato quandoqꝫ non admittantur ſoli proximi:⁊ non loquatur in terminis.d.§.in fideicōmiſſo:⁊ in illis terminis bal. ſpecifice ibi vult ꝙ filius fratris nō admittaſ vna cū fratre: ⁊ ſm opi.Bal.vidi cōſultum ab excellentiſſimo doctore ⁊ integerrimi iudicij domino bñdicto capra.Et ꝙ nō cēſeaſ teſtatoꝛ ſe conformare cū diſpōne iuris cōis vel municipalis loquentis de ſucceſſiōe inteſtati ſatis probatur ex his ꝙ̄ habentur in.l.ex facto.§.ſiquis rogatus.ff.ad treb.Lꝫ eniꝫ de iure frōrum.filij naturales non ſuccederēt vt in auc.qui. mo.nat.effi.ſui in prin.⁊ in.§.in diſcretis.⁊ in.§. ſiquis aūt defunctus. Nec ēt hodie ſtante coniuge.d.§.ſiquis autem defuctus.⁊ auc.lꝫ.C.de na.lib.Tñ naturales excludunt euꝫ qui eſt ſubſtitutus ſub cōditiōe ſi inſtitutus deceſſerit ſine liberis:attenta tamen qualitate ⁊ cōditione perſonarū:put volunt Bar.⁊ ceteri in.d.§.ſiquis rogatus per illum text.ēt ſi extaret coniunx per generalitatem illius tex.

d ¶Uel ſi vera eſt ⁊ procedat tñ a tali ꝯiectura recedatur de facili:vt pꝫ ex iam dictis.In caſu autem noſtro facit pro dicta helena ꝙ dictus Laurentius deceſſit ante euentum conditionis:qꝛ relictū factuꝫ poſt mortē honorati vel tertij eſt conditionale:adeo ꝙ ſi honoratus prius decedit relictum caducaſ.l.heres meus in prin.ff.de cōdi:⁊ demō.⁊.l.cū heres quādo dies leg.ce.Ita ꝙ ab inteſtato nō perueniſſet dictū relictū ad filiam ⁊ nepotes Laurentij tanqꝫ ſucceſſores Laurentij cum Laurentius nō ſucceſſerit in dicta quantitate relicta:ideo nō videſ cōſiderādus ordo ſucceſſionis ab inteſtato in ipſa ſubſtōne vulgari per quā directo ſuccediſ teſtatori:nec primo loco inuitatus in aliquid ſe hꝫ intromittere put ſe hꝫ intromittere in ſubſtōne fideicōmiſſaria per quā lꝫ ſuccedaſ teſtatori:⁊ tñ per mediā pſonam onerari qui hꝫ hereditatē reſtituere.Item in qua ſi nō fuiſſet facta ſubſtitutio ſucceſſiſſent ab inteſtato filij onerati:ideo nō mirū ſi in conditione ſi deceſſerit ſine liberis attenditur an liberi ſupſtites ſint ſucceſſuri necne. Et ſic dato ꝙ ī terminis.d. §.cum ita procedat theorica Dy.Car.⁊ ſequaciū non ita in terminis nr̄is.Itē ibi loquitur in bonis deuolutis ad patrē ⁊ ita ēt in terminis in quibus loquiſ Barr.in.d.§. ſi liberi quaſi videatur equū ꝙ bona que fuerāt patris deueniāt ad liberos ſm ordinē ſucceſſionis:ſed in bonis que nunqꝫ fuerunt patris non videtur eadem ratio.

e ¶Suadet ergo ratio in iſtis terminis ꝙ ſi teſtatoꝛ cenſeatur ſe conformare cum diſpoſitione iuris . Quod ex quo filij Laurentij attinent teſtatori ille cenſeatur preferendus in iſto legato in quo verificatur ſubſtitutio vulgaris qui eēt preferendus ab inteſtato in ſucceſſione teſtatoris qui repreſentatur in iſto relicto.Ita.n.militat ſubſtitutio vulgaris in relictis particularibus prout in hereditate.l. vt heredibus. de lega.j.⁊.l.vnica.§.in primo.⁊.§.ſeq.C.de cadu. tol. Sed dicte teſtatrici in ſucceſſione ab inteſtato preferenda eſſet

helena filia fratris ipſis nepotibus fratribus:vt in.d.auct.
ceſſante merito ⁊ rōne gradus ⁊ rōne ordinis ſucceſſionis
ab inteſtato dicta helena venit preferenda dictis filiis dn̄e
clare:qd̄ ⁊ dōm vr̄ ex alio:quia tpe teſti dicti filij dn̄e clare
non erant nati neq̄ ↄcepti:⁊ ſic nō erāt tūc filij neq̄ nepo
tes Laurētij. Et qn̄ qs reliquit filijs tertij cenſent inuitati
illi tm̄ qui ſunt filij tpe teſti.ar.l.ſi ita.de au.⁊ arg. leg.pro
ut concludit Bar.in.l.ſi cognatis.ff.de reb.du. Qui lȝ lo
quaſ in relicto facto cognatis prout ⁊ loquiſ tex.ibi.tm̄ eſt
eadem rō in relicto facto filijs tertij.ergo idem ius per iura
vulgaria. Quinimo vt arbitror dicti filij dn̄e clare nō erāt
de liberis Laurentij ēt tpe mortis teſtatricis:iō fortiꝰ de
berent tunc repelli per.d.l.ſi cognatis.⁊.d.§.in fideicōmiſ
ſo. Ex qbus oibus ſimul iūctis ↄcludo ꝙ ad dictū relictuȝ
non veniūt dicti filij.d.clare nō obſtātibus adductis in ↄ
rium que patēt ſublata p̄ adducta pro hac pte. Laus deo.

¶ Venantius hn̄s filiam Joānam impuberem per verba
de futuro deſponſauit cuidam Berardino qui deceſſit non
ↄcto mr̄imonio cuȝ dicta Joāna:⁊ vt creditur promiſit pr̄
dicto Berardino in caſu matrimonij predicti pro dote.lx.
flore.deinde dicta Joāna nupſit cuidā Seraphino cui nō
preſupponiſ aliquid promiſſum pro dote. Nec de dote pro
miſſa primo aliquid apparet niſi quatenus dicitur teſtō ve
nantij de quo.ſ.deceſſit dicta Joanna ſuperſtite dicto pa
tre venantio ⁊ vnica filia nomine gentilis que adhuc extat
poſtea deceſſit venantius condito teſtamento in quo inter
cetera ſic diſpoſuit: item reliquit iure legati gentili ipſius
teſtatoris nepti ⁊ filie Joanne ⁊c. floren̄.lx.monete quos
habuit in dotem dicta Joanna prout ipſe teſtator dixit cō
ſtare publico inſtrumento manu quondam ſer Cherubi
ni ⁊c. Et vltra iure legati reliquit eidem floren̄.decem ⁊c.
in quibus ſummis.lx.⁊.x.floren̄.dictam gentilem heredem
Inſtituit. In omnibus autem alijs bonis ⁊c.heredem inſti
tuit Lauren.nepotem ⁊c. Queritur modo an dicti.lx.flo
ren̄.habeant computari in legitimam.d.gentilis ſibi debi
tam in bonis.d. Venantij ſui aui.

¶ Conſilium cxxxij.

In noīe dn̄i noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ Profecto trita eſt qd̄ an dos pro
fecta a patre pro filia in pt̄ate deuoluta ad fi
lios filie decedente cōſtāte matrimonio cū
filijs imputetur in legitimā in ſucceſſione
aui non preſuppoſita alia forma ſtipulationis in cāu reddē
de dotis niſi forma cō:que quidē qd̄ poniſ per Bar.in va
rijs locis maxie in.l.in.iiij.ad.l.fal.⁊ in.l.poſt dotē ſol.ma.
⁊ p doc.in dictis iuribus.⁊ Bal.in.l.qm̄ nouella.C.de in
offi.teſtō.⁊ in.l.ulti.C.de col.vbi docto.cōiter oēs ponunt
⁊ ibi late pono. Et profecto animus eſt multū dubitabilis
in quo multa pn̄t dici hincinde ⁊ quelibet pars eſt ſuſten
tabilis ⁊ eſt conflictus opi.⁊ qd̄ adeo dubia ꝙ Bal.ibi di
cit tene ꝙ placet. Mihi aūt legēdo viſum fuit ꝙ ſi cōcur
rit cū ↄijs in pratica tenendū ſit ꝙ imputet:q2 eo caſu vide
tur magis cōis ſnia. Sin aūt nō concurrit cum ↄijs nō im
putet in pratica:q2 mihi viſum fuit eſſe magis cōeȝ opi. Li
cet apud me nō aſtringat vrgens ratio in dictā diſtinctio
nem.ideo nō mirū ſi in hac dubitatione conſulētes in hac
cā fuerūt varie ſnie. Et ego anceps ſum que pars ſit verior
⁊ nō libenter alterā partē cōſulēdo firmarem:tm̄ i cāu nro
ſumus extra dictā difficultatē:q2 nō pſupponiſ ꝙ dcō Se
raphino fuerit pmiſſa aliqua dos ⁊ matrimonium pōt eſſe
ſine dote:lȝ nō ecōtra.l.ſi.C.de don̄.ppter nup. ⁊ p Bar.
in diſpu.que incip.mulier habens magnū patrimoniū.⁊ in
l.obligamur.§.lege.de acti.⁊ obli.⁊ dato ꝙ fuerit promiſſa
dos primo ſponſo:tm̄ illa promiſſio fuit cōditionalis expſ
ſe.vel tacite. Nā ois promiſſio dotis neceſſario habet an
nexā conditionem de pn̄ti vel de futuro h̄ eſt ſi mr̄imoniū
eſt contractū vel ↄhetur cū eo cui pmittitur.l.dotis pmiſ
ſio in prin.l.ſtipulationē ⁊.l.promittendo in prin.ff.de iure
dotium. Ratio eſt q2 non poteſt eſſe dos ſine matrimonio
vt dictis iuribus habeſ ⁊ pbaſ in.d.l.ſi.C.de don̄.propter
nup. Itaq̄ conditio dicte pmiſſionis expirauit ⁊ defecit id
circo euanuit illa pmiſſio ⁊ cenſetur nō pmiſſa:⁊ ſic nō cō
ſtituta.l.j.in prin.de regu.catho.idcirco nulla dos reperiſ.

a ¶ Nec obſt.auc.ſed quāuis.C.de rei vxo.actio.q2 preſup
ponit dotem:⁊ ſic matrimonium extitiſſe ⁊ reuerſaȝ ad pa
trem ppter ſolutum matrimoniuȝ in caſu noſtro nulla fuit
dos conſtituta in primo matrimonio qd̄ nō fuit ſequutū ⁊
nō fuit matrimoniuȝ vt pſupponiſ:⁊ ↄn̄r nec fuit dos:⁊ iō
nō militat.d.auc.ſed quāuis:⁊ in corpore magis clare loquiſ
in matrimonio ↄcto ⁊ eſt clarū. Reſtat itaq̄ ꝙ nulla dos di
cte filie fuit in rerū natura:iō nō cadit dubitatio an dos ma
tris deuoluta ad neptē vl̄ nepotē imputeſ in eorū legitimā:
q2 ſubiectū dotis nō eſt:ideo nō eſt dare imputationē do
tis:q2 vbi ceſſat ſubiectū ceſſat ois cā ⁊ ois qualitas.l.ij.ff.
de vſufru.⁊.l.eius qui in prouinciam v̄ſi.poſt aditam.ff.ſi
cer.peta.⁊.l.adeo in.§.ꝙ ſi toto.ff.de acqui.re.do.nō entiū
enim nulle ſunt cauſe:inquit philoſophus:⁊ paria ſunt nō
eſſe ⁊ non apparere.l.duo ſunt titij.ff.de teſta.tut.⁊.l.ſi fue
rit.de reb.rub.⁊ in.l.is lege.ff.de contrahen.emp.cuȝ ſimi.

b ¶ Nec obſtat ꝙ teſtator cōfitetur ꝙ dicta Joanna habuit
in dotem dictos.lx.flore.q2 dicta aſſertio teſtatoris fuit fa
cta per teſtatorē abſente parte ⁊ cōfeſſio facta abſente pars
non preiudicat.l.certum.§.ſi quis abſente ſiqs cau.⁊.l.ſi.ff.
de interro.act.⁊ maxime q2 illa verba quos habuit in dotē
ſunt verba enūciatiua ppter aliō emiſſa que regulariter nō
probant vt per Bar.⁊ doc.in.l.ex hac ſcriptura.ff.de dona.
per Bar.⁊ doc.in.l.ex his verbis.C.d mili.teſta.⁊ ꝙ hmōi
cōfeſſiōes facte in vltima voluntate nō probent probat tex.
in.l.cū quis decedens.§.codicillis.de lega.iij.arg.ſumpto a
ſpeciali ⁊ Jaco.de beluiſo in auc.⁊ de iureiu.a mo. preſtito.
⁊ no.Barto.Bal.⁊ Jmo.in.l.lucius.ij.§.quiſquis.ij.de le
ga.ij.Bar.in.d.l.cum quis decedens.§.codicillis Barto.⁊
Pau.de caſt.in.l.j.C.de fal.cauſa adiec.lega.vbi idem ſen
tit Bald.⁊ eſt communis etiam vbi verba enūciatiua ſunt
principaliter propter ſe emiſſa prout erant in.d.l. lucius.§.
quiſquis.⁊ in.d.l.j.licet Petrus voluerit contrariū in.d.§.
quiſquis.⁊ ipſe ⁊ Cy.in.l.generaliter.C.de nō nume.pecu.
quorū dictū procedit qn̄ confeſſio fieret preſente parte al's
nō procederet ſm docto.vbi.ſ.fortius vbi verba ſunt enū
ciatiua propter aliud emiſſa per ſupradicta facit optime.c.
ſi.extra de ſucceſſio.ab inteſta.

c ¶ Ex quibus deduciſ ꝙ dos nō eſt in cōſideratione. Sed
dicti.lx.floreni debenſ iure legati.vt.d.§.quiſqs.⁊.d.l.j.de
fal.cā adie.leg.⁊ facit q2 teſtator reliqt iure legati ⁊ iure in
ſtōnis. Si enim fuiſſet dos ptinens ad filiā legatum nō va
leret.l.ſi creditori.ff.de lega.ij.legatū aūt ſine dubio impu
tatur in legitimam.l.oimodo.⁊.l.ſi qn̄ ⁊.l.ſcimus.C de in
offi.teſte.reſtat itaq̄ concluſio ꝙ dicti.lx.floreni imputanſ
in legitimam. Laus deo.

¶ Diuiſio facta cū exceſſiua leſione:lȝ ſit iurata:⁊ cum re
futatione ad cognita ſe extēdentē:reſcinditur ſi leſus igno
rauit conſortem inſtitutum in re certa:vel exheredatus cuȝ
clauſula ꝙ plus petere non poſſit:⁊ an iuramētum tollat re
medium reſcindendi.

¶ Conſilium. cxxxiij.

In noīe dn̄i noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ In hac conſultatione premittene
dum eſt ꝙ natiuitate poſthumi preteriti rū
pitur teſtm̄.l.j.ij.⁊.iij.C.de poſthu.heredi.
inſtit.cum ſi. Ita ꝙ deuoluitur res ad cau
ſam inteſtati vt dictis iuribus maxime.d.l.j. Itaq̄ dicta he
reditas deuoluta fuit ad heredes ab inteſtato ſuccedentes:
⁊ ſic ad tres filios pro equali portione ⁊ eſt aduertendū ꝙ
in teſtō non eſt clauſula codicillaris ⁊ propterea videtur ꝙ
inſtitutio vitiata ptextu natiuitate poſthumi preteriti non
trāſeat in fideicōmiſſum:put tranſit qn̄ eſt clauſula codicil
laris:vt p Bar.in.l.j.ff.de iure codi.⁊ p Bald.⁊ doc.in.l.ſi.
C.eo.ti.⁊ in auc.ex cā.C.de libe.pte. Item in codicillis qui
dn̄r vltimo loco facti nihil relinqtur Jānoctio inſtituto he
redi vl̄i in teſtō itaq̄ Jannoctius non videtur ꝙ poſſit niti
ex teſtō in quo eſt inſtitutus q2 inſtō eſt vitiata natiuitate
poſthumi:nec ex codicillis in qbus in nihilo eſt honoratus
iō videſ ꝙ nō poſſit niti aliquo iure aduerſus dictū patri
tiū quominus retinere deberet ſuā tertiā ptē in qua ab in
teſtato ſuccedit dictꝰ patritius. Et p ↄn̄s videſ ꝙ dicti Jā
noctius ⁊ petrus non fuerint leſi in dicta diuiſione ſi patri
tio fuit aſſignata tertia pars bonorū hereditariorum cū ter
tiam partem de iure haberet ab inteſtato.

a ¶ Nec eſt leſio forte in aliquo ſi partem tertiam quam
habebat pro diuiſo habuit poſtea pro indiuiſo: immo
plerunq̄

plerūq; expedit:q2 qđ cōiter poſſidetur cōiter negligitur.l. ij.C.qn̄ ⁊ quibus quarta pars debe.li.x.⁊ in tu.de lib.cōce. §.xvj.ver.ſed pone.⁊ diuiſionem puberū approbat ⁊ cōfirmat iuramentū auc.ſacramenta pub.C.ſi aduer.ven. ⁊.c.cū contingat in rōne ſui iureiur.⁊ in.c.q̄uis.de pac.in.vj.ſi ſit in rōne ſui.Et ſilr nō vr̄ ꝙ approbet generalem refutationē que ſubnectitur in inſtrō dicte diuiſionis.Nō.n. ꝑtēdit alia leſio niſi vigore dicti teſti ⁊ codicilli in qbus dictus patritius dicit in pūcto ꝙ eſt exheredatus:lz re vera nō ſit exheredatio illa prohibitio:ſed quedā priuatio a cōſequendo illud in quo vltra legittimā al's cōſequutus fuiſſet. Et his itaq; videtur deduci ꝙ nulla doceatur leſio vel dolus patritij:ideo nō videtur ꝙ poſſit aliquo pacto infringi dicta diuiſio ⁊ dicta refutatio.Nec videtur neceſſaria illa inueſtigatio an enormis leſio impediat vires iuramēti:ita ꝙ nō cōfirmet ꝯtrū al's inualidum.Itē nec illa alia an viciet illa refutatio:q2 facta ſuper iuribus dependentibus ex teſtō non viſis verbis teſti per.l.ex his.ff.de tranſac.

b ¶Tn̄ his nō ob.cōtrarium puto de iure rn̄dendū:nam in teſtō ⁊ in codicillis mandat oratio ꝙ plus cōſequi nō poſſit: q2 aſſignant eidem certe res cum onere vt plus petere non poſſit.Que cenſentur appoſita fauore vl'iter inſtituti: vt no.p Bar.in.l.quotiens.§.ſi duo.ff.de hered.inſti.⁊ ibi Saly.⁊ Raph.cu.⁊ Imo.prout videt tex.in.l.peto in prin. ff.de leg.ij.vbi tex.ꝙ verba preceptiua directa ad honoratū importāt fideicōmiſſum relictum hr̄di inſtituto ſi eſt alius inſtitutus vt ibi in primo reſponſo al's cenſet relictum venientibus ab inteſtato:vt ibi in reſponſo ſcđo:⁊ hoc trahūt doc.i.d.§.ſi duo ad ꝓhibitū plus petere:⁊ ſic ad terminos noſtros.Itaq; ſi dict9 oratius plus poterat perſequi q̄ ſit ei relictum cenſet oneratus iur̄ fideicōmiſſi illud reſtituere dicto Jānoctio hr̄di vl'iter inſtituto:⁊ ſic Jānoctius hz intentum vel ſi cenſeretur relictum ſucceſſoribus ab inteſtato ſilr hz intentū:q2 tunc cēſeret rogatus patritius reſtituere ipſi Jānoctio ⁊ pero cui pero Jānoctius eſt heres ex teſtō prout mihi dicit.Et fideicōmiſſum cōſeruat per auc.ex cā C.de libe.prete.Et per hanc viam Jānoctius hz intentum qđ.ſ.dictus patritius non dz effectualiter habere niſi legittimam ſeu bona eidem relicta ſi excedunt legittimam.

c ¶Item eſt aduertēdū ꝙ ſi bene percipio factū prout ſe habuit Andreas teſtator fecit ſuā diſpōnem clauſaz dicens eē ſuā vltimā voluntatē ⁊ vltimum teſtm̄ inſtituit herede Jānoctiū ⁊ clauſit ⁊ ſiluz clauſum tradidit notario corā teſtibus dicens ſe nolle decedere inteſtatum dicēs ibi eſſe ſcriptum ſuū vltimū teſtm̄ vltimam voluntatē eiuſq; intentionē ⁊ bonorū ſuoꝝ vltimā diſpōnē qđ ⁊ quā valē voluit iure codicillorū ⁊ iure alterius cuiuſlibet vltime voluntatis quo qua vel quibus de iure melius valere pōt ⁊ tenere ⁊ vltra cōtēta in dicto teſtō ⁊ eius vltima voluntate:⁊ deſcripta in eodē iudicauit ⁊ reliquit iure inſtōnis quinq; ſolidos patritio ⁊c.ita ꝙ plus ſup bōis ſuis petere nō poſſit ⁊c.ita ꝙ nō ſunt due diſpōnes vna teſtm̄ ⁊ alia codici'li:ſed eſt vna vltima volūtas partim clauſa ⁊ ſigillata que non hz incluſos teſtes ⁊ de illa rogatur notarius cum additione inſtitutionis patritij in quinq; ſolidis vltra relicta ſibi facta in ſcriptura clauſa repetēdo illā ꝓhibitionē ne poſſit plus petere ⁊ adijciendo clauſulā codicillarem ſub illis verbis quā valere voluit iure codicilloꝝ ⁊c.vt.ſ̄.in verbis interlineatis:que cl'a non hz cōditionē aliquā que reſpiciat tp̄s p̄ſens vel preteritum vel futurū qđ ponderat per doctores ad effectū vtrū trahat ad rupturā que deſcēdit ex natiuitate poſthumi:nā ſi ſit per verba futuri temporis ſi nō valebit tunc trahit ſecus ſi per verba p̄ntis tēporis ſi non valet prout hec hn̄tur per Bar.in.l.j.ff.de iure codi.per Bald.in.l.ſi.C.eo.ti.per doc.in dictis iuribus.⁊ in.d.auc.ex cā.In terminis aūt iſtis eſt infinitiuus valere ꝙ eſt apte natuz comprehēdere omne tp̄s vt no.per glo.⁊ doc.in.l.v.§.ſtipulatio.de verbo. obli. ⁊ in caſi.eos in ſi.cū gl.j.q.j.⁊ per Jo.an.in prohemio ſexti libri.Item verbum poteſt eſt extenſiuum:ita ꝙ trahitur ad futurum tempus.l.ſi ita quis in prin.de leg.i.⁊ ibi Barto. Bal.⁊ Imo.⁊ Bar.in.l.ſi ita.de auro ⁊ argē.leg.⁊ in.l. qui rome.§.duo fratres.de verbo.obliga.Bal.in.l. eam quam xvij.col.C.de fideicom.

d ¶Adeo ꝙ ſi teſtator dixit ſi non valet iure teſtamenti valeat eo modo quo valere pōt trahitur ad inualiditatem de futuro contingentem vt arguēdo dicit ibi Bar.⁊ prout refert ibi Imol.hoc decidit ibi Bal.qui tn̄ aliud vult ꝓpter precedentē cōditionem factam per verba de preſenti ſi non valet ⁊c.Bal.tn̄ in mea lectura dicit ſi nō valeat qđ verbuz pōt reſpicere futurum.Imo.ſo ſubdit ꝙ ſi teſtator dicat ſi nō pōt valere iur̄ teſti valeat omni meliori modo quo valere pōt tunc dicta verba trahunt ad futurum.Et ſic oēs trahunt illam glo.ad terminos noſtros:ſic ad hmōi clauſulaz codicillarē qn̄ verba conditionis nō repugnāt:ſed in caſu noſtro verba conditionis non repugnant:q2 non eſt appoſita aliqua cōditio ⁊ verba alia ſunt acta ad futurum prout eſt infinitiuū valere ꝑcedēs verbū pōt ⁊ infinitiua valere ⁊ tenere que ſequunt que infinitiua ſui natura trahuntur etiā ad futurū tempus.vt.ſ̄.pleniſſime dictum eſt.

e ¶Ideo inſtitutio vniuerſalis facta de Jānoctio viciata per natiuitatē poſthumi ſuſtētatur in vi fideicōmiſſi propter dictā clauſulā codicillarē que hz viz repetitionis ab inteſtato per viā fideicōmiſſi:ꝓut hr̄ in.d.auc.ex cā.⁊ in.d.l.j.de iure codi.⁊.l.ſi.C.eo.ti.⁊ in.l.eā quā.C.de fideicō.ar.l.generaliter.§.ex teſtō.ff.de fideicō.lib.⁊.l.conficiuntur in princ.⁊ l.ab inteſtato.de iure codi.Et lz al's ſit dubiū an valeant relicta facta in teſtamento rupto natiuitate poſthumi ignorāter facta in quo Bar.in.l.pluribus locis concludit ꝙ nō:⁊ doc.variant quidā ſic quidā ꝯ vt latius proſequor in.d.auc. ex cā in verbo preteritiōis in tertia qōne.vbi poſt multa cōcludo ꝙ vbi eſt clauſula codicillaris habens tractū in futurū:procedat opin.ꝙ conſeruent que in his terminis videt magis cōis:ꝓut ⁊ tenebat preceptor ⁊ dn̄s meus.d.Jo. de monte ſperello qui al's ſequitur opi.Bart.In caſu aūt nr̄o puto eam intrepide tenendā ſaltem in preiudiciium patritij. Bar.enim ⁊ ſequaces principaliter mouentur in veriſimili mente teſtatoris:q2 ſi cogitaſſet ſe habiturū filiū nō feciſſet tot legata:⁊ maxime vniuerſale relictū totius hereditatis. Et Bart.loquitur in eo qui non cogitabat vnq̄ ſe habiturum filios.⁊ Bal.in.l.filio preterito.de iniu.teſt.loquitur in eo qui nō habebat neq; ſperabat habere filios:⁊ ita etiā loquitur in.l.tinus.de lib.⁊ poſthu.ſubdens:vt q2 habebat vxorem ſterilē que qualitas nō preſupponitur in caſu noſtro:⁊ dictaz diſtinctionē an ſimpliciter ignorauerit a numero nō ſperaret vnq̄ ſe habiturū filios faciūt nonnulli Moderni in.d.auct.ex cā.Itē in caſu iſto eſt veriſimile ꝙ teſtator noluiſſet ꝙ patritius plus habere q̄ ſibi reliquerit ſi cogitaſſet ſe habuiſſe plures filios in futurū:imo eſt veriſi'e ꝙ lōge minus ſibi reliquiſſet ⁊ voluiſſet ꝙ minus haberet:ideo cū doc.limitātes generalitatē auc.ex cā ſe fundēt in veriſi'i mente defuncti que ceſſat hoc caſu dicamus ꝙ ceſſet dictuz ar.l.ꝙ dictū.ff.de pac.⁊.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iure patro.

f ¶Item concurrit ꝙ poſt natiuitatem poſthumi teſtator ſuperuixit ⁊ potuit mutare teſtamentum ⁊ nō mutauit.Ita ꝙ eſt veriſimile ꝙ ſi voluiſſet ꝙ aliter diſtribuerent bona ſua ⁊ diſpoſita per eum non procederent ſibiipſi conſuluiſſet faciendo aliā vltimā voluntatem:prout hoc caſu opi. Barto. limitat Pau.de caſt.in.l.j.de iure codi.vt quidam referunt ⁊ in conſi.lxxxviij.incip.preclarus ⁊ egregius doc.⁊ in cōſi. ſeq.⁊ in conſi.lviij.incip.Bartolus de peruſio:vbi dicit ꝙ opi.Bar.ſibi videtur multum equa tamē eā limitat niſi pater ſuperuixiſſet:ita ꝙ potuiſſet teſtamentum mutare:quod etiam confert ad caſum noſtrum.Item Bal.in.d.l.titius.⁊ in.d.l.filio preterito limitat opi.Barto.niſi teſtator habuiſſet alios filios:nam tunc prout alios filios grauauit:ita ⁊ eſt veriſimile ꝙ grauaſſet iſtum filiuz quē preterijt ſi de eo cogitaſſet ſm eum.Quod etiam confert ad caſum noſtrum in quo teſtator habebat filios ⁊ onerauit dictum patritium quem veriſimiliter ⁊ fortius oneraſſet ſi cogitaſſet ſe habiturum filios.Et lz forte non reliquiſſet fideicōmiſſum vniuerſale Jānoctio ab illo poſthumo:tn̄ reliquiſſet patritio: ⁊ ſic ſaltē reſpectu patritij teneat relictū prout in ſimili deciditur in.l.pe.ff.de fideicō.vbi ſuperueniēte filio qui ignorabatur ſuſtentatur pro parte eius qui fuerat oneratus:ita ⁊ valeat hic fideicōmiſſum factū virtute illius prohibitionis ne plus peteret.Item virtute clauſule codicillaris tuncta vniuerſali inſtitutione Jānoctij.

g ¶Ex quibus puto intrepide cōcludendum ꝙ dicto patritio non competebat effectuale ius in dictis bonis paternis niſi id quod fuerat ſibi relictuz in teſtamento:⁊ ſi quid deerat de legittima:⁊ legittima ſua erat nona pars totius hereditatis ⁊ ipſe conſequutus fuit ab ignorantibus teſtamētum tertiam partem:ita ꝙ fuerunt enormiter ⁊ enormiſſime leſi.Nam a ſe abdicauerunt illas duas partes de tribus partibus quas habuit patritius quaſi pro nihilo. Nam diuiſio nō fuit eis multū proficua.Et ſi habuerunt aliquaz

partem de illis rebus patritio relictis dederunt eidem recō penſam in alijs rebus hereditarijs: ⁊ maxime enormiſſima fuit leſio ſi ille res relicte dicto patritio venerūt eidē in partem: prout arbitror ꝙ magna ex parte obuenerunt eidē in partē. vʒ domus: ⁊ licet remiſerit illas quātitates grani ⁊c. Cū forte plus cōſequutus fuit ex illo pluri quod habuit de bonis hereditarijs. Et ſi non erat tantūdē illud quod deficit eſt quid minimū reſpectu eius ꝙ cōſequutus fuit de bonis hereditarijs vltra id qḋ ſibi obueniebat. ita ꝙ ſtantibꝰ predictis negari nō pōt quin dictus iannoctius ⁊ petrꝰ maxime iannoctius fuerit enormiter leſus.

b ¶ Itaqꝫ reſtat alia dubitatio vtrum iuramentum iuuauerit dictam diuiſionem ⁊ refutationem: adeo ꝙ nō poſſit reſcindi. Circa quā videtur dicendū ꝙ lʒ ſit magna leſio tñ iuramentum ſupplet licet enim quis ſit leſus vltra dimidiam iuſti precij: tñ ſi iurat ſeruare cōtractum tollitur remediū. l. ij. C. de reſcin. ven. ⁊ c. cū dilecti. ⁊ c. cū cauſam. de emp. ⁊ vē. prout volunt glo. Bar. Bal. ⁊ docto. cōmuniter in. d. l. ij. ⁊ glo. ⁊ doc. cōmuniter in. d. c. cū cauſam. ⁊ glo. in verbo cuſtodiantur in ſi. in auc. ſacramenta pube. ſi aduer. ven. ⁊ docto. ibi qḋ videtur procedere non ſolum in maiore: ſed etiam in minore ſi iurauit non venire cōtra ratione minoris etatis vel alia rōne prout ſentit glo. in. d. verbo cuſtodiatur. ⁊ glo. in. d. l. ij. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ⁊ Ang. ⁊ Saly. ibidēʒ ⁊ doc. in. d. c. cauſam. ⁊ Imo. in. d. c. cum cōtingat col. xxviij. ſeu. xxix. ſʒ nō vr̄ dubiū ꝙ leſio vltra dimidiam iuſti precij ſit enormis leſio: iō ex hͦ vr̄ ꝙ dicta renūciatio nō vicieſ rōne enormis leſionis nec veniat dicta de cauſa reſcindenda. Et inſuper pōt renunciari exceptioni reſultāti ex enormi leſione: vt inquit Bar. in. l. ſi quis cum aliter. de verbo. oblig. ſed dictus Iannoctius renūciauit exceptiōi doli mali: vt pʒ ex ſerie inſtrumenti: ideo videtur renunciaſſe exceptioni que reſultat ratione enormis leſionis que eſt exceptio doli mali. vt. d. l. ſi quis cum aliter. Sed in cōtrarium cōcludēdum eſt: quia dictus Iānoctius fuit enormiter ⁊ enormiſſime leſus nedū vltra dimidium iuſti precij: ſed ſaltem in duplo ⁊ quādo eſt exceſſiua leſio tunc eſt dolus re ipſa. l. ſi quis cū aliter. de ver. obli. ⁊ quando eſt dolus re ipſa: qꝛ viget enormis leſio tunc non videtur ꝙ iuramentuʒ adeo liget qn poſſit peti abſolo videtur ꝙ iuramentum adeo liget quin poſſit peti abſolutio a iuramento ⁊ poſtea veniri cōtra: prout in ſimili dicit domi. Anto. in. d. c. cum contingat in ſuo quarto caſu prin.

i ¶ Nec ob. rñſioni date. s. per Imol. in. d. c. cuʒ ꝯtingat ad d. l. ſcio. de in inte. reſt. l. j. C. ſi aduer. vē. pig. que reqrit grauem leſionem: vt ꝯcedaſ reſtō in inte. qꝛ eſt ſpāle illo caſu: prout ſumitur ex dictis doc. ibi ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. ij. eo. ti. ergo regulariter ꝯ: prout ⁊ ipſi volunt ad hoc. l. j. ff. ad munici. ⁊ l. j. C. de theſau. li. x. preterea lʒ magna leſio requiraſ prout dicit ibi tex. non tñ vr̄ ꝙ requiratur ꝙ ſit tanta leſio ꝙ excedat dimidium iuſti precij ſeu equipolleat leſioni dimidie iuſti precij. Paruum. n. ⁊ magnum ſumitur arbitrio iudicis ſm̄ ſubiectam mām. ar. l. j. ff. de iure delib. qualitercunqꝫ ſumaſ ibi magnum ⁊ paruū non refert nec eſt vis ad hoc propoſitum cum vt dixi ſit ibi ſpāle. In mā aūt noſtra poteſt ſumi enormis leſio pro illa que in aliquo excedit dimidiam iuſti precij: quo caſu multi tenēt ꝙ iurm̄ ꝓuideat aduerſus dictā leſionem ⁊ eſt cōis opi. glo. ⁊ doc. quam tñ Imo. limitat vt. s. ꝙ non procedat in minore muliere ⁊ ruſticorꝫ in iſta enormi leſione procedat opi. eoꝝ qui volunt ꝙ enormis leſio non impedit vires iurī. Itē pōt ſumi enormis leſio pro multum plus exceſſiua: puta qꝛ excedit tertiā vel ſaltēʒ quartam iuſti precij hͦ eſt: qꝛ non daſ tñ vni q̄tū eſt tertia vl̄ quarta pars iuſti precij: prout cōtingit in caſu noſtro. Quo caſu loquuntur Bal. in corpore. d. auc. ſacramenta pube. hoc eſt in. c. j. §. ſacramenta. de probi. feud. alie. per Fede. colla. x. Et ita procedat eorum opi. Et do. Anto. ⁊ Panor. ⁊ ſequacium ⁊ Vincen. Ioan. an. ⁊ aliorum.

k ¶ Et ita ſepiꝰ ꝯſului. vʒ ꝙ vbi cadit tā enormis leſio iurꝫ non aſtringit ſaltem petita abſolōne a iurō que eo caſu dʒ concedi ad cautelam ſi non eſt neceſſaria ⁊ ita hic perueſi in cā in qua fui aduocatus vidi conſultum per clariſſimos preceptores meos patres obſeruandos dn̄m Io. petrucij ⁊ dn̄m Vēdictum capr̄a integerrimos ⁊ recti iudicij ꝯſultores. Nec. o. c. q̄uis. ⁊ qḋ ibi dicunt Io. an. ⁊ Bo. ſcilicet ꝙ procedat ēt vbi nihil eſt datum in dotēʒ qꝛ rñdetur primo ꝙ nonnulli tenent cōtra: prout ⁊ ſunt Ricciar. ⁊ Bartho. de Saly. in. l. pactum dotali. C. de colla. ⁊ videtur de mente Rapha. fulg. ibi. ⁊ profecto hec pars videtur iuuanda ea rōne: qꝛ mulieres cupiunt nubere ⁊ nupte fortius mitti ad maritū ⁊ turpe eſt ⁊ verecundaſ illud poſtulare vel nubere vel nupte ire ad maritū ſine deliberatione ſuoꝝ qui plerūqꝫ impedirēt vel ꝓcraſtinarēt ſi mulieres nō implerēt eoꝝ votū ⁊ puelle pp reuerentiā ⁊ pp hāc cām ⁊ nonnūq̄ qꝛ parum intelligunt trahuntur ad faciendum quicquid ſui poſtulāt que ēt cōtingere facile potuerunt in caſu iſto.

l ¶ Dato aūt ꝙ dictū Io. an. ⁊ Domi. militaret nihilominus non obſtat: qꝛ tunc in effectu eſt quedā donatio in qua non cenſetur ſemper leſus qui donat. Nam inqt dn̄s beatius eſt dare q̄ accipere. c. cū matre. de celebra. miſſa. ⁊. xvj. q. j. predicatorꝫ ⁊ qn̄ quis donat non hʒ recompenſaʒ ſcit quid facit nō ita decipiſ prout qn̄ dat pp recompenſam nō condignam: qꝛ pōt credere ꝙ nō ſit tanta diſproportio ⁊ non ita de leui trahitur quis ad gratis cōcedendum vel renunciandū prout ad renunciandū propter recōpenſam in qua de facili poteſt ledi facit. l. ſi ego. ff. ad velle.

m ¶ Nec ob. ꝙ poteſt renūciari enormi leſioni ꝓut vult bar. in. d. l. ſi quis cū aliter. de ver. ob. in caſu iſto nō eſt renunciatū enormi leſioni: ⁊ lʒ ſit renunciatū exceptiōi doli mali: tñ trahiſ ad modicā leſionē nō ad magnā leſionē ꝓut ꝯcludit bar. in. d. l. ſi qs cū aliter. ⁊ ſi traheref ad magnā leſioneʒ nō eſt viſil'e ꝙ traheref ad maximā ꝓut al's dn̄t do. Ant. ⁊ moderni i. c. qntaualliſ. de iureiu. ꝙ ꝓmittēs ꝯ rōne enormis leſiōis poterit venire ꝯ rōne enormioris leſiōis. Iſta aūt leſio nedum eſt enormior: ſʒ eſt enormiſſima merito ⁊c. Et facit qḋ no. bar. in. d. §. idē quęſijt. ea. n. facilitate qua inducitur ad cōtrahendum inducitur ad renunciandum.

n ¶ Cum itaqꝫ dictus iannoctius foret minor ⁊ ignarus dicti teſti: ⁊ dictus patritiꝰ forte maior hn̄s notitiā eiuſdē teſti: ⁊ interuenerit enormis imo enormiſſima leſio: maxīe qꝛ parū itererat dicti iānoctij habere portionē illā tertiā quā habuit ꝓ diuiſo vel ꝓ indiuiſo: ⁊ illud onus minarū octo grani: ⁊ barilij. x. vini q̄libet anno eſt tenuiſſimū reſpectu duarū partiū eoꝝ q̄ ipſe patritius habuit in dicta diuiſione: ⁊ maxime qꝛ ſine illo onere relicta eidē facta forte aſcēdebāt legitimā: ⁊ ſic tertiā partem eius qḋ habuit. Ita ꝙ hoc reſpectu vr̄ poſſe dici ꝙ leſio excedit in triplo ⁊ quadruplo. Nā in recōpenſam dictarū duarū partiū quas dictus patritius habuit vltra portionē ſibi debitā in bonis paternis parū habuit dictus iānoctius. Et ſi nō habuiſſet niſi triplum eius ꝙ ſibi tangebat fuiſſet enormiſſima leſio: ⁊ ēt ſi aliqd minus ex quo appellaſ enormis leſio ēt illa que eſt in dimidia iuſti precij que fuiſſet ēt ſi habuiſſet vnā tertiā partē ſue portionis ab inteſtato ꝯtingētis ⁊ duas tertias alterius tertie primā qcqd eſt vltra dimidiā eius ꝙ ſibi obueniebat eſt vltra dimidiā iuſti precij: ⁊ ſm̄ hoc excederet in triplo dimidiā iuſti pcij: ⁊ iō dʒ oī reſpectu dici enormiſſima leſio: ⁊ per ꝯñs dicta refutatio nō obſtat dicto iānoctio: ⁊ poteſt venire contra ſaltem conceſſa abſolutione a iuramento que concedenda eſt attentis iam dictis. Laus deo.

¶ Defenſio interficientis aggreſſorem quomodo probeſ.

¶ Conſilium cxxxiiij.

In nomine dn̄i nr̄i ieſu xpi.

i ¶ In cā magiſtri pauli inquiſiti viſa inquiſitione formata cōtra magiſtrū paulū ⁊ cōfeſſione ipſius. ſ. ſe vulneraſſe dictū interfectū ad ſui defenſionē viſis articulis ⁊ atteſtationibus videſ prima facie dicendum ꝙ dictus magiſter paulus veniat condēnandus ea rōne: qꝛ homicidiū eſt ꝓbatū per cōfeſſionē inquiſiti: ⁊ homicidiū preſumiſ doloſum. Nō aūt licitū. l. j. ⁊. l. eum qui aſſeuerat. C. ad. l. cor. de ſicca. Ideo videſ ꝙ dictus magiſter paulus non debeat eſſe immunis a pena: attento ꝙ videtur ꝙ potuerit euadere aufugiēdo: attento ꝙ experientia id docuit: nā poſtea aufugit ⁊ inimici eū inſequētes nihil mali ſibi intulerunt in fuga: ⁊ experientia eſt rerū magiſtra. c. q̄ ſit in prin. de elec. lib. vj. ⁊ c. ſtatutū in prin. eo. tit. ⁊ li. Nec videſ iuuari magiſter paulus ꝙ nonnulli teſtes deponunt ꝙ fecit ad ſui defenſionem: qꝛ defenſio eſt res que nō pcipiſ ſenſu corporis: ideo nō vr̄ ſupra credēdū teſtibus qui hn̄t deponere de his que percipiūt per ſenſum corporis. l. teſtiū. C. de teſti. l. qui teſtō. §. ſi. ff. ꝙ teſta. cum ſi. ⁊ ꝙ per Inno. ⁊ doc. in. c. cum cām que de teſtibus: ⁊ lʒ dicat teſtis: qꝛ vidi defenſio non vr̄ merito ⁊c. Itē nōnulli teſtes deponunt p verba credit ſeu vr̄: ⁊ aliqd ꝙ ex conjecturis

coniecturis ⁊c. teſtes aũt ita deponentes videt̃ ꝙ nõ probent. c. inquiſitioni. §. inquiſiuiſti. de accu. ⁊ ibi per doct. ⁊ per Spec. in ti. de teſte. §. j. ver. item ꝙ deponit de credulitate Cy. in. v. q. in. l. teſtium. C. de teſti. bar. in. l. quid tñ. §. ſi arbiter de arbi. ⁊ in. l. j. in prin. de ven. inſpi.

a ¶ Preterea in inqſitione dr̃ ꝙ magiſter paulus de menſe martij vulnerauit dictũ ioannẽ: ⁊ ꝙ ex illo vulnere mortuus fuit dictus ioãnes: ⁊ ſe aſtringit inquiſitio ad vulnus illatum die dominico palmarum ſuper quo deponunt teſtes. Potuit autem eſſe ꝙ eodem menſe alio die vulnerauit paulus ioannem ⁊ ex vulnere alio illato ille ioãnes deceſſerit: ⁊ non probatur ꝙ illud fuerit illatum ad defenſionem: ideo videtur ꝙ probatio non concludat: qꝛ dicta teſtium poſſunt verificari in vno vulnere ⁊ inquiſitio in alio: prout ⁊ ſumitur ex dictis bar. in. l. is qui reus ver. ſꝫ pone. ⁊ probatio debet neceſſario concludere. c. in preſentia. de proba. l. non hoc. C. vnde legi. cum cõcor. ⁊ licet articulatũ fuerit ꝙ dictus ioannes deceſſit ex vulnere de quo teſtes deponunt ⁊ non ex alio vulnere prius vel poſtea illato per dictum magiſtrũ paulum: tamen dictus articulus non videtur probatus per teſtes. Ex quibus videtur ꝙ dictus magiſter paulus veniat condemnandus.

b ¶ His tamen non ob. puto in contrariũ eſſe claram ⁊ apertã iuſtitiam: ad cuius rei euidentiam premitto ꝙ defenſio eſt licita omni iure: ⁊ defenſione ſui aliũ offendere ⁊ occidere. l. vt vim. ff. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ l. j. C. vñ vi. ⁊ c. ſignificaſti de homi. ⁊ cañ. ius nãle. l. di. ⁊ c. ſi vero. de ſen. excõ. ⁊ eſt in dubiũ. Itẽ ſecundo premitto ꝙ Bar. in conſi. mihi in ordine. lix. incip. vãnutius petri vnus de dictis teſtibus: ⁊ idẽ concludit bal. in repe. l. j. C. vnde vi. char. viij. in tenore armorum ⁊ ꝙ quis expectare nõ teneatur ſe percuti concludit etiam poſt glo. bal. ibi colum. vj. ⁊ idẽ Bal. in. l. j. C. qñ lꝫ. ſine iud. vin. Et ex dictis gl. ⁊ bal. ſumit̃ ꝙ ſatis eſt ꝙ immineret periculum nec requiritur ꝙ aliter euadere nẽquerat ꝙ ⁊ aperte concludit barr. in d. ꝯſi. lix. incip. vanutius petri concludens ꝙ ad probandũ quẽ occidiſſe ad ſui defenſionem non eſt neceſſe ꝙ teſtis cõcludat ꝙ ſi nõ occidiſſet fuiſſet occiſus: ſed ſatis ẽ ꝙ cõcludat ꝙ ſi nõ occidiſſet erat in periculo vite ſm̃ eum. Idẽ vult Bald. in. d. l. vt vim de iuſtitia ⁊ iure. idẽ vult Franciſcus de albe. in conſi. incipiẽte conſiliũ ⁊ reſponſum ꝙ conſiliũ poſſum oſtẽdere ſilr̃ dicit ꝙ ſufficit ꝙ foret periculum: ⁊ ſubdit notabilr̃ ꝙ ſi quis excedit moduꝫ in rixa nõ preſumit̃ dolus ſed culpa adeo ꝙ ſi in libello intentatur dolus venit abſoluendus ſm̃ eum: licet dicat ꝙ non cenſet̃ excedere modũ qui recuperat in eodem gñe armorum ⁊ ꝙ eſt fortius voluit Iac. de are. in. d. l. j. §. cum arietes. ff. ſi quadrupes pau. feci. dicatur. ⁊ Rapha. ibi poſt. gloſ. ꝙ ſi quo apparẽt rixati ⁊ vnus vulneratus ⁊ alius occiſus ⁊ non apparet quis incohauerit ſuperſtes non tenetur arg. illius. text. licet Bald. ibi aliud voluerit et quo non apparet quis inchoauerit: ſi tamen appareret idem tenet ipſe bal. ſ. quo non tenetur.

c ¶ Item premitto ꝙ licet quidam dicant ꝙ ſi poteſt aufugere ſine piculo ⁊ non eſt neceſſe ꝙ immineat diſcrimẽ vite. lꝫ ſatis eſt ꝙ immineat diſcrimen ſeu periculũ perſonalis iniurie: prout dicit bar. in. l. j. C. vnde vi. Ita ꝙ ſi imminebat piculum vite vel perſonalis offenſe in aufugiendo: qꝛ non poterat veriſimiliter aufugiẽdo euadere periculum oẽs cõcludunt ꝙ non tenetur aufugere: ⁊ dicit bar. in. d. conſi. lix. incipiente vannutius ⁊c̃. ꝙ prout fugiens poterat currere ita ⁊ inſequens poterat currere ita ꝙ inter homines equales propter fugam non euitatur periculum.

d ¶ Ultimo p̃mitto ꝙ lꝫ defenſio videat̃ ꝙ ppꝛie videri nequeat cũ ſit res incorporea vt de ſe pꝫ. Tamẽ ſufficit ꝙ teſtis dicat ꝙ talis fecit ad ſui defenſionẽ in cauſa ſcie qꝛ vidit ita cõcludit bar. in cõſilio. clxiij. ſꝫ ordinẽ puſinũ nõ informis incip. quidã maſciolus accuſatus: quia licet percipiat̃ in dicio intellectus: tamẽ viſus ẽ propinqua cã iudicij intellectus: ideo ſufficit ſꝫ eũ: idẽ in effectu vult bal. in. l. ſolã. C. d teſti. prope finẽ. ver. ſecũdo. querit̃ referẽdo bar. in cõſilijs ſuis velle ꝙ etiam ſi nõ reddat cauſam ſcientie ſufficit ꝙ teſtis dicat ꝙ talis occidit ad ſui defenſionem ⁊ cum eo tranſit ipſe Bar. Et licet non dicat id Bar. expreſſe tamen ſatis id voluit: qꝛ in his que percipiunt̃ ſenſu corporis teſtis nõ interrogatus non tenetur reddere cãm ſcientie: prout voluit glo. Barto. ⁊ doc. in. l. ſolam. C. de teſti. ⁊ Inno. ⁊ doc. in. c. cum cauſaꝫ que extra de teſti. ⁊ idem Barto. in trac. de teſti. in pluribus rubricellis vult ꝙ cẽſet̃ percipi ſenſu corporis id qd̃ pcipitur iudicio intellectus: tñ facili diſcurſu ex his que percipiunt̃ ſenſu corporis: ⁊ in dicto ꝯſilio iudicat inter iſta et defenſionẽ. Tãgit et bal. in. l. j. C. de ꝯfeſ. loquẽs qñ teſtis dicit ꝙ fecit ad neceſſariã defenſionẽ. ⁊ Nõta. idẽ vult in ſingularibus ſuis in v̊bo ſi ſum accuſatus.

e ¶ His p̃miſſis magr̃ paulus multipharia multiſqꝫ vijs fouet aptã iuſtitiã ex p̃miſſis: nã pmo cõſtat ꝙ ipſe fuit primo inſultatus a duob⁹ cũ armis vnus inſultãtiũ hẽbat ptigianam: alius enſeꝫ ⁊ corazzinã: pbãt. n. ꝙ ipſe fuit inſultatus prius ſaltẽ ſex teſtes. ſ. iulius: diamãtes: hypolitus. do. Io. mariottus: ⁊ laurẽtius. Et dicta alioꝝ teſtiuꝫ adminiculant̃ ⁊ q̃litas facti id ſuadet: qꝛ aduerſarij erãt duo ipſe ſolus ipſe magr̃ paulus ſe retrahebat retro: put deponũt iulius. diamãtes. d. Ioã. mariottus: bernardinus ⁊ frãciſ. Itẽ vociferabat oime oime put dponũt. d. Sebaſtianus ⁊. d. Io. nõ. n. eſt ex his veriſile ꝙ fuerit inſultator. Iteꝫ ex gñe armoꝝ: qꝛ ex aduerſarijs vnus hẽbat partegianã alius hẽbat ſpatam ⁊ ẽt corazzinã de partigiana ⁊ ſpata oẽs deponũt de corazzina deponũt. d. Camillus hypolitus laurẽti⁹ ⁊ bernardinus ipſe aũt magr̃ paulus ſolũ hẽbat vnaꝫ ianuẽſeꝫ ⁊ re v̊a non hẽbat corazzinaꝫ nec arma defendibilia: lꝫ negatiua iſta nõ appareat: ⁊ h̃ ſolũ in dubio ſufficit: put. s̈. in euidẽtialibus probatũ ẽ. itẽ ꝙ ẽ fortiꝰ pbat̃ percuſſus fuit pus ipſe magr̃ Paulus ⁊ h̃ p dñm Uñicum p hypolitũ ⁊ Frãciſ. itẽ laurẽtius deponit ꝙ pus adminauit. ita ꝙ pceſſit inſultus terror armoꝝ adminatio ⁊ pcuſſio pcedẽs: ita ꝙ ſine dubio eũ excuſant ſi ſe defendebat. Et maxie qꝛ q̃ſi oẽs vndecim teſtes deponũt ꝙ cõtinuo inſtabãt dicti duo inſultãtes ſtringẽdo ⁊ adminãdo ⁊ qd̃ poſt fugã inſecuti fuerũt dictũ magiſtruꝫ ita ꝙ ſumus in caſu lõge clariori q̃ꝫ loquant̃ gl. Bart. Bal. ⁊ ceteri. s̈. adducti. Ita ꝙ iſta ſola redderẽt rem claram.

f ¶ Reddit inſup rem clariorẽ: qꝛ teſtes oẽs deponũt ꝙ fecit ad ſui defenſionẽ neceſſariã put Ioãnes hypolitus do. Ioãnes: mariottus: diamãtes: ⁊ camillus: ⁊. d. Sebaſtianus Laurẽtius: alij idẽ p verba equipollẽtia: nã Franciſcus deponit che li fu neceſſita d fermarſe e defenderſi che ſi foſſe muciato coloro li erano alle ſpalle che fu vno miracolo che campaſſe e credo che era ferito al periculo che il viddi: ⁊ ſe non daua quel colpo nel capo ad Giouãni il dicto maiſtro Paulo nõ negia mai: pche il dicto ioãni toccaua piu le beſtie mettẽdoſi ſotto ſenza niuno reguardo e receuto el dcõ colpo ſe fermo vno poco poco como foſſe mezo ſtordito. Et ſubdit e nõ credo foſſe mai ſcampato da le loro mane ſi nõ feria il dicto Ioãni. Item diamãtes deponit ꝙ niſi feciſſet magr̃ Paulus prout fecit pro certo tꝫ ꝙ fuiſſet interfectus ⁊ miratus ꝙ etiam faciendo vt fecit potuerit euadere. Item iulius deponit che li fo forza de defenderſe ⁊ fare como fece. Itẽ bernardinus dicit non potuiſſet aliter euadere che defenderſe como fece: ita qd̃ oẽs deponũt de neceſſaria defenſione: ⁊ reddunt cãm ſcie: qꝛ viderunt ⁊ interfuerunt ⁊ h̃ ſufficit vt no. Bar. ⁊ Bal. vbi. s̈. in euidentialibus.

g ¶ Et lꝫ aliq deponũt per verbũ credit putat vr̃ ⁊ hmõi lꝫ vltra deponẽdo nõ pbent: tñ ſi reddũt cãꝫ ſcie: qꝛ viderũt vel interfuerũt vel alr̃ deponũt de viſu ſufficit put voluit Bar. in. d. l. qd tñ. §. ſi arbiter. de arb. ⁊ vult Cy. in. l. teſtiuꝫ C. de teſti. in. v. q. dicens ꝙ credulitas cõiuncta ſenſui teſtis probat. Et maxime rõ nãlis artat ad h̃ in pbatione eoꝝ q̃ diſcernunt̃ iudicio intellectus: tñ facili diſcurſu ex his que percipiunt̃ ſenſu corpis: qꝛ tũc nõ eſt tãta certitudo: put in his q̃ directo vident̃ caute teſtis deponit p v̊bũ credit: put ergo probat ſi abſolute deponit ita ⁊ ſi deponit p dicta v̊ba credit vr̃ ⁊ hmõi put ⁊ ꝯtingit in teſtibus qui deponũt experitia ſue artis: in quibus admittit̃ depoſitio p verbũ credit vt p bar. in. l. j. in pñ. de vẽ. inſpi. ⁊ ſi illi nõ pbarẽt ſunt alij q nõ deponũt p hmõi v̊ba: pbat̃ ergo p multos teſtes ꝙ non potuiſſet alr̃ euadere ſeu ſe defendere qn ipſi teſtes vidiſſent: ⁊ plura circũferentia ⁊ coadiuuantia deponunt̃ q̃ nõ erãt neceſſaria: ⁊ longum eſſet oĩa recenſere: ⁊ q̃ꝫplures deponũt ꝙ non potuiſſet aufugere ſine periculo mortis ⁊ reddũt bonã rõneꝫ: ⁊ ſi dicat̃ put dictũ fuit in ꝯrĩũ ꝙ experientia docuit qd̃ poterat: rñdet̃ ꝙ imo experiẽtia docuit ꝙ erat maximum periculũ: qꝛ fugiẽdo cecidit ⁊ in terra fuerũt ſibi adminati certi ictus. lꝫ aũt euaſerit nõ ſequit̃ ꝙ nõ fuerit in maximo diſcrimine: pterea tpe quo aufugit ille Ioannes q magis aſtringebat dictũ magiſtrũ Paulũ: put qdaꝫ teſtes deponunt erat tpe fuge letalr̃ vulneratus: idõ veriſilr̃ fuerat nõ ita velox in curſu. Itẽ vnus teſtis dponit ꝙ fuit tpe ictus quaſi eſmarritus ⁊ quãtulũ ſe firmauit ⁊ pp illud

parũ potuit euadere ⁊ maxime attẽto ꝙ cecidit ⁊ par ſtetit ꝙ ſucceſſit in illo pauco tpe quo ſtetit in terra faciliter potuiſſet vulnerari ⁊ debilitari ꝙ nõ potuiſſet currere ⁊c.

b ¶ Item dato ꝙ potuiſſet euadere ſufficit ꝙ immineat periculum: ⁊ ex quo teſtes arbitrantur ꝙ non euaſiſſet ſine morte, vel periculo mortis omnes. xj. arbitrãtur: non eſt imputandum ſibi ſi ⁊ ipſe dubitauit: q2 cõſtitutus in illo diſcrimine ſolet eſſe alienatus quodãmodo a mente. Et non daᷓ tps accurate cogitãdi qd expediat ⁊ non defert in manibus ſtateram recti cõſilij: nõ. n. daᷓ tũc tps oia menſurãdi dicit Bal. in repe. d. l. j. C. vnde vi in repe. col. vj. Non ob. adducta in ꝯtrũ. Nõ. n. ob. qd dicebaᷓ ꝙ nõ ſufficit pbare ꝙ fuerit prius inſultatus p dicta. ſ. Preterea in caſu noſtro teſtes deponunt ꝙ nõ potuiſſet aliter euadere ſaltẽ ſine periculo vite qẽ ſm omnes ſufficit vt deductum eſt.

i ¶ Nec ẽt ob. qd dictũ eſt in ꝯtrũ circa fugã: q2 cadũt proxime rñſiones. ⁊. ſ. latius deductum ꝙ nõ poterat aufugere ſine periculo vite. Item ꝙ nõ tenebaᷓ aufugere ſi potuiſſet maxime q2 dictus magiſter paulus nõ eſt vilis pſona: ſ3 eſt bonus artifex ⁊ bone extimationis ⁊ ſi eẽt vilis non appareret iudici: ⁊ ſatis eſt ꝙ regulariter nõ teneᷓ fugere ⁊ ei qui nitiᷓ ex regula nõ incũbit onus ꝓbãdi vt. ſ. deductum eſt. Nec ob. qd nõ ꝓbaᷓ cõcludẽter ꝙ ille Joãnes deceſſerit ex vulnere illato tpe quo teſtes depõnũt potuit fieri inter eos alia rixa. ⁊ tũc vulnerari dictus Joannes ⁊ decedere ex illo vulnere aliᷓ ſibi illato per dictũ magiſtrũ paulũ: q2 rñdetur pluribus modis. primo ꝙ qñ homicidiu3 non ꝓbatur niſi per cõfeſſionem partis tũc probato ꝙ vulnerauit ad ſuĩ defenſionem ſatis eſt: q2 ipſe reus in ſua confeſſione cenſetur intellexiſſe de illo vulnere qd poſtea ꝓbat feciſſe ad ſui defenſionẽ: put cõcludit Bar. in. d. l. is qui reus.

k ¶ Item in caſu iſto dato ꝙ probaretur per teſtes homicidium qd eſt falſum in caſu iſto: ⁊ quatenus deponũt de homicidio deponunt de illo homicidio qd cõſequutu3 fuit ex illo vulnere qd probatur illatum ad defenſionem: nihilominus ſatis probaretur idemptitas. ſ. ꝙ illud vulnus in inquiſitione deductum eſt illud idem qd fuit per teſtes probatu3 factum ad defenſionem. Nã ꝯcurrunt idemptitas loci. idẽptitas menſis: idẽptitas partis corporis: in qua vulnus fuit illatum: q2 in capite qualitas armorũ q2 fuit illatũ cum enſe. Item idemptitas inſultantiũ ione ⁊ ioãnis. Item idemptitas armorum que habebant dictus occiſus iona ſocius. ita ꝙ tot demonſtrationes arctant ad idẽptitatẽ facti ſunt enim ſex vel ſeptem qualitates ⁊ demonſtrationes delicti in inquiſitione deducti ⁊ delicti ſuper quo teſtes dẽpõnũt ⁊ nõ ſunt demonſtrationes que de facili concurrere poſſent in pluribus vulneribus diuerſo tẽpore factis vt pt3 ad ſenſum. Et tamen ad probandũ idẽptitatẽ ſufficiũt due demonſtrationes. ar. l. forma. ff. de cenſi. ⁊ per illã legẽ no. Bart. in. l. demonſtratio de cõdi. ⁊ demon. vij. q. ver. h pmiſſo: vbi de forma. l. forma. de cen. que loquiᷓ in fundis trahit ad alias demonſtrationes ⁊ dicit ꝙ ſufficiunt due etiã ſi alique demõſtratio non verificaᷓ ⁊ illã lege3 que loquitur in fundis trahit ad alias res multofortius trahi põt ad iſtos terminos: in quibus nulla militat falſa demonſtratio ⁊ cõcurrunt ſex ſeu plures demonſtrationes ⁊ accidentia que rariſſime concurrẽt in diuerſis actibus: q2 vix in vita vnius hominis cõcurrent his caſus habẽtes ſimilia accidentia: itaqȝ ex dicta theorica Bar. quẽ ſequunᷓ eſt ſufficienter ꝓbata idẽptitas vulneris deducti in inquiſitione ⁊ probati p teſtes. Et licet Bar. dicat qñ probaᷓ p teſtes qd ſiat articulus ꝙ vna tãtũ rixa ⁊c. Nõ eſt neceſſe quãdo ex alijs circũſtãtijs ⁊ ꝯformitate tot demõſtrationũ ⁊ accidẽtiũ p ſupradicta.

l ¶ Et inſup nõ dicit Bar. ꝙ ſit neceſſe pbare dictũ articulum: negatiua aũt iſta eẽt quodãmodo ꝓbabilis p teſtes ꝙ in vno menſe interuenerit vna tñ rixa inter duos: ⁊ aliᷓ ſufficit articulare. l3 nõ probeᷓ in. l. ſi adulteriũ cum inceſtu. ſ. idẽ polliõni de adul. ⁊ qd p bart. ibi ⁊ in. l. cũ quid ſi cer. pe. ⁊ in caſu noſtro vĩ p equipollẽtia verba id allegatum ⁊ articulatũ oũ articulatũ fuit ꝙ ex illo vulnere tunc illato mors interuenit nõ ex alio prius vel poſtea illato: l3 ad hoc nõ ſit neceſſe ꝙ artemur cũ plane ſint precedẽtes reſponſiones. ⁊ inſuper Jmo. in. d. l. is qui reus in col. antepe. ver. qualiter aũt poſt bar. concludit ꝙ ẽt ſi non fuerit facta dicta poſitio omnimodo venit abſoluẽdus accuſatus ſeu inqſitus q2 pluralitas factoꝝ non preſumitur ⁊ in dubio actus preſumitur fectus tẽpore licito ar. l. merito ꝓ ſocio. ⁊. l. ſi preſes. ⁊. l. interpretatiõe de penis. ⁊ qd no. in. l. ij. de pe. hẽ. Nec ob. c. cũ Joãnes de fide inſtru. q2 ibi non loquiᷓ in delictis vt h reſponſio innuitur ex dictis Bar. ſm eũdem Jmo. qd ſubdit ꝙ ẽt in nõ delictis pluralitas nõ pſumiᷓ: allegat Jnn. in. d. c. cũ Joãnes ad ſinẽ. ⁊ idẽ ſm eũ dicit Jac. bu. in. l. pomponius ſcribit ſi frumẽtũ. ſ. ſi plures de rei ven. ⁊ qd pluralitas nõ pſumaᷓ: ſ3 etiã Panor. in. d. c. cum Joãnes. Et hoc niſi ex circũſtãtijs appareret diuerſitas factorum: prout cõtingit in terminis. d. c. cũ Joãnes. q2 variabãt teſtes a tenore inſtrũ ex pmiſſis remanet concluſio clare ꝙ dictus magiſter Paulus venit relaxandus. Laus deo.

¶ Extimatio rei petite pro decimo cauſarum ſoluendo ex forma ſtatuti peruſini quomodo fieri debeat vt laudum vel ſententia non reddatur nulla.

¶ Conſilium cxxxv.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Ad euidẽtiã huius cõſultationis premittendũ eſt id qd dicitur in calce dicti ſtatuti diſponiᷓ ꝙ ſi aliter ſolutum fuerit decimũ ſecus factũ cõpromiſſum ⁊ laudum indeferẽdũ nõ valeat ipſo iure in fauorẽ actoris. ⁊. ſ. diſponitur qualiter ſolui debeat: ıõ eſt caſus aptus in. d. l. municipali qd ſit in ſolutione decimi nõ eſt ſeruata ad vnguem forma tradita in dicto ſtatuto laudũ poſtea latũ ſit nullũ in fauorem actoris: ⁊ hoc habetur pro indubitato: ⁊ merito q2 vbi caſus legis nulla dubitatio. l. illam. ver. de modo. C. de colla. ⁊. l. ancille. C. de fur. ſolũ ergo in ſtandum eſt pro deciſione huius ꝯſultationis an ſit ſeruata forma dicte legis municipalis necne. ⁊ q2 plura ſeparatim deducunᷓ in petitione ⁊ in cõpromiſſo ⁊ ſubſequẽter plures cenſenᷓ petitiones ⁊ plura cõpromiſſa. ar. l. ſcire debemus de vbo. ob. ⁊. l. ij. ff. de leg. ij. ⁊ ſm diuerſitatẽ rer varijs medijs habent fieri extimationes ſm quas eſt neceſſe ſolui decimũ ad rõnem triu3 denarioꝝ ꝓ qualibet libra ſm formã dicte legis municipalis: ıõ ſigillatim quelibet particula petitionis capienda eſt ⁊ videndũ an pro ea ſit legitime ſolutum decimum.

a ¶ Capio itaqȝ primã particulã petitionis qua petijt vnam petiã terre cũ fructibus petia terre erat extimãda p maſſarios ⁊ fructus erãt extimãdi per ipſum actorẽ: ⁊ ita factum fuit quo ad petiã terre l3. n. ipſe actor extimauerit corã maſſarijs ⁊ hoc preter formã ſtatuti: tñ ſubdiᷓ ꝙ ⁊ dicti maſſarij extimauerũt ⁊c. Qd aũt abũdat ⁊ ſupfluũ eſt non viciat l. teſtũ. C. de teſta. l. que dubitatiõis. ff. de reg. iur. ⁊. l. ſi pupilli in pnc. de ne. ge. nec vtile per inutile viciaᷓ regula vtile in. vj. ⁊. l. grece. ſ. illud de fideiuſ. ſ3 l3 rõne forme adhibite in extimatione dicte petie terre nõ viciᷓ ſolutio decimi: tñ eſt vicioſa q2 nõ fuit ſoluta integra qñtitas que ſolui debebat: nã extimatio fuit inſolidis. ccl. pro qbus debebãt ſolui lxij. ſolidi cũ dimidio ⁊ fuerũt ſoluti ſolũ. lv. q. lv. ſol. debebãt ſolui pro. ccxx. libris: vbi erat ſoluendũ pro. ccl. ⁊ ſi dicaᷓ ille dictiones vel circa operantur vt nõ ſit preciſa illa extimatio. ccl. flo. reſpondeᷓ ꝙ referᷓ ad modicũ. l. hec adiectio de verb. ſig. ⁊ qd no. in. l. ⁊ ſi poſt tres. ff. ſi quis cau. ⁊ p Ja. but. in. l. ab hoſtibus. ſ. ſi quis ſimpliciter ex qbus cau. ma. ⁊ per do. Anto. in. c. continebatur de deſpon. impub. Non autem videᷓ modicum. xxx. libre. in qñtitate. ccl. preterea illa clauſula vel circa põt referri ad maiorẽ quãtitatem put ad minorem: ideo eſt incerta: prout in ſimili vult. d. Anto. in. c. ſi. de deſpon. impu. ⁊ in. c. cõtinebaᷓ eo. ti. ⁊ in ſimili p Bar. in. l. celſus prope ſi. ver. itẽ aduertat reus: ideo dicta extimatio tanqȝ incerta nõ releuet. ſit. n. extimatio ad finẽ vt ſoluatur decimũ ad rõnem triũ denarioꝝ pro qualibet libra. ⁊ ſic plene nõ ſoluaᷓ laudũ ruat pro parte nõ ſolutũ ex forma ſtatuti videri aũt nõ põt quantũ punctaliter fuiſſet ſoluẽdum q2 nõ apparet quot libris pũctaliter extimata fuerit dicta extimatio: ıõ tanqȝ incerta nõ releuet attenta maxime cã propter quã h3 fieri extimatio: ideo vel nõ cenſeaᷓ integraliter facta ſolutio ſm extimationẽ factã vel nõ cenſeaᷓ facta extimatio: ex quo incerta reddiᷓ laudũ in hac parte nullum quoniã nõ eſt ſolutũ decimũ ſm formã dicti ſtatutĩ.

b ¶ Sed remanet ſcrupulus non leuis: q2 verba ſuadent ꝙ maſſarij extimauerint eſſe cõis extimationis. ccl. librarum denarium. ⁊ tamẽ in petitione ſolũmodo petuntur due partes dicte petie terre ⁊ ſic ſi tota ẽ cõis extimationis. ccl. lib. due ptes vñr eẽ cõis extimatiõis. clxvj. libr. denariorum: ⁊ duoꝝ tertioꝝ alterius libre: ⁊ ſm h ſoluit vltra quã debe-

ret ꝛ qḋ pſis eſt vtiqꝫ tāti eſt.l.cū furti. ff.de i litē iur. ꝛ.l.j.
§.ſi ſtipulāti.de ṽ.ob.cū ꝯcor.ſꝫ pōt rñderi ꝙ dictos.lv.ſo
lidos nō ſoluit ꝑ duabus ptibus dictaꝝ.ccl.lib.ſꝫ ꝑ dictis
ccl.lib.qꝛ dꝛ ꝑ qbus.ccl. lib.ꝛ ſic lꝫ ſoluere nō deberet pro
tertia pte:tñ ꝑ ea ſoluit ſi intelligaꝭ ꝙ extimauerūt totā pe
tiam terre ꝓut verba ſuadēt:pōt ēt intelligi ꝙ extimauerūt
dictā petiā terre pro duabus ptibus que petunꝭ ꝓut ſuadet
ſubiecta materia. Itē ṽba ꝑcedētia ibi ſoluēdo dictum deci
mum ad rōnem triū denarioꝝ ꝑ libra ſm formā ſtatutoruꝫ
ſuadet ergo ꝙ intendebat ſoluere ſm formam ſtatutorum:
ꝛ ſic extimare id qḋ petiꝭ ꝛ pro eo ſoluere ꝛ nō pro nō peti
tis.ꝛ tñ ṽba intelliguntꝭ ēt improprie rōne ſubiecte materie
l.ſi vno in ṗn.ff.lo.l.ſi ita ſtipulatus de vſur. ꝛ ſuadent illa
verba ꝑ qbus ſoluit ꝛc.nō ſūt ſolueret ꝑ.ccl.libris ſm for
mam ſtatutorum ſi foret extimata tota petie terre. Preterea
nōnunꝙ̄ ꝯtingit ꝙ minus extimaꝭ ptes rei cōis ꝙ̄ res in
tegra ꝓpria ꝛ qñqꝫ plus extimaꝭ:ſi.n.babeꝭ cōis cum ſocio
rixoſe vꝭ forte nimis potēte babēs dimidiā nō inueniet di
midiā ꝑcij eius ꝙ inueniretꝭ ſi tota fuiſſet propria ꝛ babēs
dimidiā cōem cū bono ſocio diuite vt ciuis in re ſterili cō
muni cū ruſtico plus ſibi valebit ꝙ̄ ſi eſſet tota ſua ſaltē re
ſpectiue:ꝛ attēto ꝙ res tātū vꝫ ꝙ̄tū vendi pōt cū ea qualita
te cū qua eſt.l.mortis cā capimus nō tūc.§.ſi.ff.de dona.cā
mortis.ꝛ.l.querebaꝭ in ṗn.ff.ad.l.falci.ꝛ.l.in ꝙ̄titate.§.ma
gna.e.ti.itaqꝫ extimatio totius rei nō reddit certā extima
tionē ptis ꝑ indiuiſo:iō nō poſſet reus deliberare an vellit
ſoluere extimationē rei petite ꝓut ſibi cōcedit ſtatutū meri
to vel nō eſt cōgrue facta extimatio vel nō eſt facta integra
ſolutio:ꝛ ſic nō ē ſolutū dcimū ſm formā ſtatuti quo diſpo
nitur ꝙ ſi aliter ſiat cōpromiſſum ꝛ laudū nō valeant.

c ¶ Petunꝭ ſucceſſiue fructus recollecti in dicta petia terre
qm̄ perijt dictā petiam terre cum fructibus ꝛ pro dictis fru
ctibus ſoluit vnuꝫ florenum nō facta aliter extimatione di
ctoꝝ fructuū:iō non fuit ſeruata forma dicti ſtatuti in ſolu
tione decimi pro petitione dictoꝝ fructuum: quoniā nō fa
cta extimatione per actorē nō fuit facta ſolutio decimi ſm
extimationeꝫ factā per actorē:qꝛ qualitas ſine ſubiecto eſſe
non poteſt.l.ij.ff.de vſufru.l.eius qui in ꝓuinciā. ṽſic.qm̄
tūc.ff.ſi cer.peta.ꝛ.l.adeo. §.ꝙ ſi toto.ff.de acq.reruꝫ dñio.
ꝛ ideo etiaꝫ in bac particula petitionis decimū nō fuit ſolu
tum prout ſolui debebat.ꝛ per conſequens laudū ſi ꝙ latū
fuit ſuper bis fructibus in fauorē dicti actores nibil valet.

d ¶ Similr nibil vꝫ quatenus latū fuit in fauorē dicti acto
ris in alia particula petitionis qua petiꝭ pro tertia parte flo
renoꝝ.xxxv.florenoꝝ auri:nam ēt ſup bac particula petitio
nis nulla fuit facta extimatio nec innoteſcit quot libris de
narioꝝ valeret vel valitura dicta tertia pars.cccccxxxv.flore
norum petita:nam floreni auri variant ex qualitate ponde
ris ꝛ conij:nam Veneti graues valent.lvij.bolꝭ.floreni pa
pales ꝛ florentini graues largi valēt.lvj.nōnulli alij valent
minus.itē experiētia docet ꝙ ex tpe varianꝭ in extimatione
floreni auri eiuſdē conij bonitatis intrinſece pōderis ꝛ ex
perientia eſt rex magrā.c.quā ſit in prin.de elec.lib.vj. ꝛ.c.
ſtatutum in prin.e.ti.ꝛ li.ꝛ.l.legatis.§.ornatricibus.de leg.
iij.Et moneta groſſa extimatur per monetam minutā: ꝓut
notat Bar.in.l.paulus reſpondit creditorem poſt medium
ver.aduertatis.nā vos ꝛc.ff.de ſolu.ꝛ maxime boc caſu quo
babetur reſpectus ad libruꝫ que valet.xx. ſolidis.itaqꝫ opꝫ
ꝙ babeatur noticia quot libris extimentur res petite vt ſic
poſſit baberi noticia quantum pro decimo baberet ſolui:ſꝫ
dicta extimatio nō eſt facta nec noticia babeꝭ ex inſpectiōe
petitiōis ꝑ ſupradicta:tū qꝛ variaꝭ extimatio florenoꝝ auri
ex pōdere ex qualitate auri ꝛ diuerſitate conij ꝛ ṽba petitio
nis bñt interpetrari ꝑ actorē.l.ſi qs intētione ambigua.ff.d
iudi.itaqꝫ ipſe actor potuiſſet declarare de qbus florenis. ꝛ
ſic de venetis ꝛ de florentinis largis ꝛ de ſtrictis ꝛ de alijs
conijs ꝛ de leuioribus ꝛ de grauioribꝰ:ꝛ ſi eēnt floreni gra
ues veneti vel papales vel florētini largi non fuiſſet ſoluta
integra quātitas que ſolui debuiſſet ꝑ decimo ſi non erro
in cōputo credo nō errare: ꝛ potuiſſet pluri creuiſſe tēpore
ſnie ad quā referꝭ:qꝛ petit condemnari ꝛc.

e ¶ Et quicqd ſit intereſt rei ꝙ ſiat extimatio: nam daꝭ ſibi
optio ſoluēdi extimationem factā:nec attendiꝭ ſi vltra ſolu
tuꝫ eſt quā veniret ſoluendum pro rata extimationis atten
tis verbis ſtatuti a qbus nō eſt recedēdū.l. nō aliter de le.
iij.l.j.§.ſi is qui nauem.de exerci. Inſup inſtrm̄ predictum
continet repugnantiam quādam. Naꝫ ꝑmo dꝛ in inſtrō ꝙ
pro petia terre petita ꝛ extimate ſoluit ſolidos.lv. deinde
in alia manu ꝑ fructibꝰ vnū florenū.in alia manu ꝑ tertia
parte.dxxxv.flo.auri tres flore.ꝛ ſolidos decē cōputatis ſo
lidis qnqꝫ ꝛc.q̄ tres ſume ſumant in totū quattuor flo.ꝛ ſoli
dos.lxv.ꝛ tñ poſtea ſubdiꝭ ꝙ in totū ſoluit flo.quattuor ꝛ ſo
lidos.lv.ad rōnē.xl.bolꝭ.pro flo.ita ꝙ eſt repugnātia ꝛ ꝯrie
tas in dcō inſtrō:iō vꝫ viciari:ar.l.vbi repugnantia.ff. de re
gu.iur.ꝛ.l.ſcripture.C.de fide inſtrumētoꝝ. Laus deo.

¶ Allegabaꝭ ꝙ exceptio nō legittimi tutoris pōt opponi
qñcūqꝫ per tex.no.ꝛ ibi Bal.C.de eo qui ꝑ tut.neg.geſſit.l.
ſi.ꝛ per Jo.an.in addi.ſpecu.in.ti. de tutore.§.j. Sed ꝓut
dicit Ang.in auc.vt ſpon.lar.in.ij.colū.qñ eſt productū mā
datū in iudicio ꝛ litigatū cū eo vt procuratore nō pōt obijci
exceptio ꝓcura.fundabaꝭ in tacita legittimatione per ꝓceſ
ſum ad vlteriora allegabaꝭ qḋ babeꝭ.in.c.ex parte.de appel.
ꝛ in.c.ſuper.lris de reſcriptis.ꝛ in.c.qm̄ contra de proba.

¶ Conſilium. cxxxvj.

In noie dñi noſtri ieſu

i xpi. ¶ Viſo pūcto ꝛ allegatis bincide .ṡ.de
ſcriptis:ꝛ viſo inſtrō tutele:ſꝫ videaꝭ ꝑma fa
cie obꝫ ꝑ allegata.ṡ.ꝯ partē pupilloꝝ ꝛ dñe
Hieronyme eoꝝ tutricis per adducta.ṡ.ꝑ ꝯria q̄ nō repero
ꝓut ēt nō intēdo niſi relatiue adducta ꝑ eoꝝ pte:ꝛ lꝫ rñdea
tur ſupra ꝙ decreta adminiſtratio per decretū tutele. Tñ vꝫ
ꝙ dcā rñſio ꝓcederet ſi tūc tpis fuiſſet ꝯfectū inuētariū:ſꝫ
attēto ꝙ tpe decreti predicti nō fuerat ꝑ tutricē adbuc cō
fectū inuētariū fuit factū ꝑ duos mēſes poſt detractā tute
lā:ſꝫ ante cōfectionē inuētarij nō pōt tutor vꝭ tutrix admini
ſtrare vt ē expreſſuꝫ.in.l.ſi.C.arbit.tute.ꝛ in.l.ſi tutores.C.
de admi.tu.ꝛ in.l.tutor q repertoriū.in prin.ff.eo.ti.ꝛ dicit
bal.in.l.legittimos.§.in legittimis.ff.de leg.tu.ꝙ gl.ibi in
recitādo q̄ reqrunꭋ vt tutor poſſit adminiſtrare puertit or
dinē qꝛ vltimo loco dꝫ decerni tutela ꝛ ſic poſt inuētariū cō
fectū qḋ ꝛ vꝫ velle bal.in.l.ſi.C.arbit.tut. Ergo nō cēſeaꝭ de
creta tūc adminiſtratio ex quo eo tpe quo nō erat factū in
uentarium adminiſtratio decerni nō debebat. Nec vꝫ etiam
obſtare ſcda rñſio.ſ.ꝙ ſit precluſa via buic oppoſitioni: ex
quo proceſſuꝫ erat ad merita cauſe:qꝛ vꝫ reſeruata bmōi ex
ceptio per ea que bñr ꝑ Bar.in.l.nam poſtea.ff.de iureiur.

a ¶ Sꝫ nibilominus bis nō obſtātibus puto dictū iudiciū
ſubſiſtere:nā ꝯſtat ꝙ mrī deferꭋ tutela a lege ꝑ autē.matri ꝛ
auie.C.qñ mulier tute.officio.fungi pōt:ſꝫ dicaꝭ anormala:
tū qꝛ tutele ē officiū virile.l.tutela plerūqꝫ.ꝛ l.ſi.ff.d tutelis.
tū qꝛ regulr qs inuitus ſubit onus tutele niſi babeat legit
timā excuſationē vt in titulis de excuſ.tu.ꝑ totos ꝛ mater ꝛ
auia ſunt volūtarie:vt in.d.autē.mrī ꝛ auie.vbi dicit ꝑmitti
mus:ꝓut ꝛ ibi pōderāt.gl.ꝛ doc.ꝛ no.bar.poſt Dy.in.l.ij.
in ṗn.ſcḋe col.ff.q pet.tut. Jō ad iudicē nō ſpectat niſi de
cernere adminiſtrationē cū tutrix ſit eoipſo ꝙ declarat ſe
velle eſſe tutricē ꝓut ceteri legittimi tutores vꝭ ēt teſtamēta
rij ſunt ipſo iure tutores:ꝛ in boc differūt ad datiuis tutori
bus:ideo nō mirū ſi iudex decernēs tutelā cēſeaꭋ decernere
adminiſtrationē tutele:ſꝫ ṽba improprienꭋ qꝛ nō incōuenit
ꝙ ṽba rōne ſubiecte materie iproprienꭋ.l.ſi vno. i ṗn.loca.
l.eas cauſas.ꝛ.l.pꝫ ſeuerinā.ꝛ.§.ꝯditionū ṽba.de ꝯdi.ꝛ de
mon.cū ſi.ꝛ ſic ꝑ pūctū rōnis ne decretum iudicis ludibrio
ſiat ꝙ eſſe nō dꝫ.l.ſi ptor.in ṗn.ff.de iudicijs.ꝓcedit theori
ca.gl.in.d.§.i legittimis.ſ.l.legittios.d admiſtra.tuto.q̄ vult
ꝙ ſi iudex tutori legittie decernit tutelā cēſeꭋ decernere ad
miniſtrationē. Facit.C.de diuidēda tute.in rubri. iuncta.l.
ij.in prin.eo.ti.vbi dꝛ diuiſa tutela:qꝛ diuiditur adminiſtra
tio:ꝛ ſic tutela poniꭋ pro adminiſtratione. Preterea in caſu
nrō iudex vltra proceſſit dōdo dictā tutelā geras fidelr ꝛ bo
na fide ac ſine fraude ꝛ vtilia facito ꝛ inutilia pretermitte tu
telā genere nibil eſt aliud ꝙ̄ adminiſtrare rōne tutele nego
cia pupilloꝝ. Item ſilr facere vtilia pupillo eſt ipſum admi
niſtrare:vt ꝓbaꭋ in titulo de eo qui pro tutore negocia geſſit
iuncto nigro per totū maxime in.l.j.in prin.ibi tutelā admi
niſtrauit.ꝛ in.§.ſiquis tñ ibi tutelā geſſerit:ideo h̄ ṽba iun
cto decreto poſtea interpoſito ēt ꝓprie ſumpta importāt ꝙ
ipſe iudex decreuerit adminiſtrationē tutele:ꝛ lꝫ admiſtra
tio tutele nō debeat decerni nō ꝯficiēti inuētariū vt.ṡ.ḋdu
ctū eſt:tñ nō vꝫ ꝙ nō valeat decretū ſi decerniꭋ ꝑus admini
ſtratio ꝛ poſtea ſiat inuētariū:multa.n.fieri non dñt que fa
cta tenent.l.pꝛe furioſo.ff.de bis qui ſunt ſui vel ali.iur. cū
ſua gloſ. ꝛ iuribus allegatis in ea.ꝛ.c.ad apłicam de regul.

b ¶ Nec ꝑpoſteratio ordinis in tpe ſemp viciat ſ; diſtinguit
aut eſt ordo neceſſitatis ⁊ viciat:aut nõ neceſſitatis ⁊ nõ vi
ciat:aut ſumus in dubio. ⁊ tũc aut agit de paruo ꝑiudicio
⁊ nõ viciat aut de magno ⁊ viciat ſm eũ cuius dicta ſequũ
tur ibi Bal.⁊ Ang.vt ibi refert Jmo.⁊ ſimilẽ diſtinctionez
ꝙ aut ordo ẽ neceſſitatis:aut voluntarius:aut in dubio facit
Oldr.vt refert ⁊ ſequit Saly.in.l.ꝑpoſteri.C.de teſta.q in
primis duob⁹ mẽbris cõcludũt vt.s.p bar.in tertio mẽbro
dicũt ſimplr ꝙ nõ ꝓſumit neceſſitatis ⁊ ſic in dubio nõ vi
ciat:in caſu aũt noſtro nõ exprimit ꝙ ſit neceſſitatis ⁊ ſic ſu
mus in dubio: iõ nõ ꝓſumit eẽ neceſſitatis ſm theoricam
Oldr.⁊ saly. nec vr̃ eẽ magni ꝑiudicij ꝙ ꝓus decernat per
iudicẽ adminiſtratio attẽto ꝙ nõ põt adminiſtrare anteꝗ̃
inuẽtariũ ꝯficiat p.d.l.ſi.C.arbi.tut.⁊ ibi p doc.⁊ tex.⁊ bar.
in.d.l.tutor q repꝛoriũ.in ꝓn.de admi.tut. ⁊ iõ decretũ ad
miniſtrationẽ decernẽs nõ infert magnũ ꝑiudiciũ:⁊ maxie
qñ decernit vt adminiſtret cõfecto inuentario quo caſu ſm
ordinẽ intellectus ꝓcedit ꝯfectio inuẽtarij ⁊ põt itelligi ita
tex.d.l.ſi.C.arbi.tut.⁊.l.de creationib⁹.C.de epi.aud.vbi
eſt ſilis tex.⁊ vba hoc caſu virtualr vñr idẽ iportare cũ mã
det ꝙ gerat tutelã fidelr ⁊ bonafide ⁊ ſine fraude:ſ; bonafi
de ⁊ ſine fraude nõ cenſet adminiſtrare priuſꝗ̃ ꝯficiat inuẽ
tariũ vt ꝓbat tex.in.d.l.qui repꝛoriũ in ꝓncipio q2 alr non
ſine fraude preſumeretur gerere negocia per.d.l. tutor qui
repertorium.in prin.vbi caſus.

c ¶ Dato aũt ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ nõ fuerit lrĩe decreta
tutela tñ fuit tacite ſup h ꝓnũciatũ ex quo fuit oppoſita ex
ceptio ꝯ tutelã vt ꝓſupponit q2 nõ vidi ⁊ ea nõ obſtãte fuit
ad vlteriora ꝓceſſu3 ad merita cãe ⁊ ſic ad acta q̃ ſolẽt ſeq
lit.ꝯte.p quã ꝓcludit via exceptiõibus declinatorijs ⁊ dila
torijs.l.ſi.C.de excep.l.ita demũ de ꝓcu.iõ cũ ad illa deue
nit cẽſet lis ꝯte. ſi ſumus in cauſis in qbus nõ reqrit litis
cõte.l.nihil.⁊.l.nulla.C.de ꝓcu.iõ cẽſet tacite repulſa excep
tio minus legittime ꝓſone tutricis p ꝓceſſu3 ꝓdictũ ad vl
teriora p adducta in allegatiõib⁹ ſupraſcriptis ⁊ not.in.l.ij.
§.ſ3 ⁊ ſi dubitet.ff.de iudi.q̃ interlocutoria trãſit in rẽ iudi
catã quo ad ptes vt in.c.cũ dilecti.ex̃ de ele.⁊ no.doc.in.l.ꝙ
iuſſit.ff.de re iud.itẽ ſi ps oppoſuit ⁊ iudex mãdauit poſtea
aliqd dãdo dilationes citãdo ꝙ cõpareat ad merita cãe:iã3
cõpulſus ꝓcedit in iudicio:iõ iudiciũ valet ẽt in ꝑiudicium
pupilli vt ẽ tex.in.l.interdũ.ff.ꝙ falſo tu.⁊ ibi Ray.de for.
vt refert ⁊ ſequit Nic.d nea.cuius lec. ibi nõnulli attribuũt
Bar.⁊ idẽ ibi Bal.⁊ hoc idẽ voluit bar.in.l.l3 ꝓpe finẽ.C.
de ꝓcur.aſſignãdo rõnes drĩe inter ꝓcuratorẽ ⁊ tutorẽ q̈s
rõnes ponit ẽt Bal.in.l.j.§.idẽ põpo.ff.de eo q ꝓ tut.neg.
geſt.q̃ rõnes fortius militãt i hoc cãu:q2 ex quo tutrix erat
⁊ fecerat inuẽtariũ de facili poterat decernere adminiſtra
tionẽ:⁊ l3 bal.in.d.§.idẽ põpo.dicat ꝙ non ſufficit ꝙ iudex
admittat tanꝗ̃ verũ tutorẽ niſi decernat ſe ratũ habiturum
quicqd p eũ geſtũ erit ꝓut loqnit.d.§.idẽ põponius. tñ h
non reqrit tex.in.d.l.interdũ.nec Ray.bal.⁊ Nico. de nea.
ibi nec Bar.in.d.l.l3.⁊ eẽt nimia reſtrictio ad illũ tex.⁊ ad
dicta ꝓfatoꝝ doct. qñ raro ꝯtingit ꝙ iudex apponat illam
clauſulã:iõ raro locũ haberẽt illa dicta doc.⁊.d.l. interdu3.

d ¶ Quare dicẽdu3 eſt ꝙ aut ps nõ oppoſuit:ſ3 ſponte ſeu
ſimplr litigauit.⁊ tũc vt acta valeãt geſta cũ falſo tutore re
quirat illa cla.ſ.ꝙ iudex decernat ſe ratũ habiturum qñꝗ̃
quia nõ vult litigare cũ eo q2 opponit ꝯ eius ꝓſonã q̃ cõpa
ret vt tutor ⁊ iudex legittimat ꝓſona3.⁊ p ꝯñs cõpellit op
ponẽs litigare:⁊ tũc acta valeãt ⁊ ꝓcedat.d.l.interdũ. ⁊ que
ibi p doc.⁊ qd p bart.in.d.l.l3. ⁊ ideo hoc caſu ſufficit dicta
tacita ꝓnũcia:ꝓterea l3 poſſit opponere qs exceptione3 tu
nõ es ꝓcurator poſt litẽ ꝯte.qñ nõ ẽ tacite vel expſſe ꝓnun
ciatũ ⁊ hoc ea rõne: q2 ſi ẽ falſus ꝓcurator litis conteſtatio
nõ v3 tñ gl.in.d.l.l3 ꝙ nõ audit opponẽs niſi aſſumat in ſe
onus ꝓbãdi negatiuã.⁊ idẽ t3 gl.in.l.põponius.§.rati.ff.d
procur.⁊ ibi ang.⁊ Pau.de ca.⁊ idẽ t3 i effectu gl.⁊ dñicus
de ſancto gemi.in.c.j.de ele.li.vj.⁊ Saly.in.d.l.l3 vbi i pũ
cto iur̃ dicit veriorẽ ibi Rapha.fulg.p plures rõnes eſtica
ces adeo ꝙ legẽdo illã legem viſum fuit poſſe in pratica ſer
uari:l3 multi teneant contrarium: ⁊ propterea precedentia
media ſunt magis clara ex qbus omnibus puto aperta fron
te concludendu3 ꝙ dicta exceptio non habeat viciare neꝗ̃
retardare proceſſum quominus iudex ad ſententiam deue
nire poſſit ⁊ debeat nec obſtant proteſtationes partis ⁊ qd
habetur in.d.l.inter quos.§.alieno:quia tendunt vt ratiha
bitio poſtea ſequuta non noceat proteſtanti de quo ad pre
ſens non agitur. Laus deo.

¶ Apud vrbinũ qdã Joãnes hñs vnũ bñficiolũ illẽ i ma
nib⁹ pape p ꝓcuratorẽ renũciauit cuidã dño paulo papa cõ
miſit ꝙ ſi erat idoneus ꝯferat eidẽ dño paulo ⁊ p executorẽ
ita factũ fuit ⁊ mãdatũ ꝙ ei daret actualis poſſeſſio bñficij
ſup qua apphẽſiõe fuerũt examiati nõnulli teſtes poſt re
nũciationẽ ⁊ añ collationẽ dictus do.Jo.vt rector dicte ec
cleſie illã cõductauit ꝓ ſex ſtarijs grani ſ3 poſt ſex mẽſes a
die collatiõis dictus.d.pau.accõductauit dictũ bñficiũ di
cto dño ioãni ad triẽniũ ꝓ vno ſtario grani annuo ſucceſſi
ue recolligit fruct⁹ vl affictus dicti bñficij p annos octo ⁊
reputabat rector dci bñficij.Jtẽ renouationẽ certe emphy
theoſis vt rector dci bñficij accepit ꝓ dcõ bñficio ⁊ obijt di
ctus Jo.⁊ ordinari⁹ ꝯtulit dcm̃ bñficiũ cuidã thome ꝓſup
ponit qdã ꝯſtõ cãcellarie cui⁹ copia fuit trãſmiſſa dño ꝯſu
lẽti in q̃ ꝯtinebat ꝙ q̃cũꝗ̃ bñficia eccl̃iaſtica ſiue i romana
curia ſiue ex̃ reſignata nõ p reſignationẽ: ſ3 p obitũ vacare
cẽſeant ⁊c.d.ang. dñi alexãdri d vbaldis ꝯſuluit copioſe ꝓ
Thoma cui ordinarij ꝯtulerũt multas rõnes adducẽdo.

¶ Conſilium cxxxvij.

IN nomine dñi noſtri
Jeſu xpi. ¶ L3 multas rõnes egregie addu
cat excellẽtiſſimus. U.J. doctor dñs Ange.
de vbaldis ꝓmus ꝯſulens mihi vt pi3 bono.
tñ tota vis ꝓñtis cõſultationis meo iudicio
cõſiſtit in virtute dicte regule cãcellarie iũcta ſimulatione
⁊ fraude maxie in ꝯctu locatiõis ſeu cõductiõis facto p dictu3
dñm Pau.dicto ꝓſbytero Joãni ⁊ in veriſilr ſymonia:na3
recte intuendo ea q̃ ꝓponunt ſymonia fraus vel ſimulatio
directo nõ ꝓbant ⁊ dictus dñs Pau.h3 fundatã ſuã inten
tione3 in ſuis lrĩs apoſtolicis ⁊ ꝓceſſu inde ſequuto ⁊ ſic i
reſignatione ſeu renũciatiõe facta p dictũ Jo.tũc rectorem
dicte eccl̃ie i manib⁹ pape ⁊ collatiõe eius ꝓtextu ſibi facte
p quas alio nõ docto appet de iurib⁹ ipſius pauli ⁊ ad re
fellẽdã dictã regulã cancellarie ꝙ ſibi nõ obſtet adduci põt
ꝙ dicta regula tunc locum h3 qñ ille qui beneficiu3 reſigna
uit deceſſerit in poſſeſſione beneficij ꝙ reaſſignauerat per
verba ipſius regule ibi ſi reſignantes illa poſtea in eorũde3
reſignatorum poſſeſſione deceſſerint.

a ¶ Hoc ꝓſuppoſito vr̃ ꝙ dicta ꝓuiſio dicte regule ceſſat i h
caſu ea rõne:q2 vr̃ ꝙ dictus ꝓſbyter Jo.nõ deceſſerit in poſ
ſiõe dci bñficij cũ illud ꝯduxerit a dicto dño paulo ⁊ ille q
cõducit rẽ ab alio nõ poſſidet:ſ3 detinet poſſidẽs noie alie
no:iõ locator poſſidet.l.ſi rẽ aliqua3.l.q vniuerſas.§.ꝙ per
colonũ.⁊.§.ſi.⁊.l.ſeq.⁊.l.q̃uis.§.ſi ꝯductor.ff.de acq.poſ.
Jmmo poſſeſſionẽ quã ꝓus habebat ꝯductor ꝑdit eã trãſfe
rendo in locatorẽ.d.l.ſi rẽ aliquã.⁊ in.l.interdũ.§.ſi.eo.tit.⁊
in ſilr eadẽ.l.in ꝓn.⁊ in.l.qſqs.C.de vſufr.is enim poſſidet
cuius noie poſſidet.l.qd meo.in ꝓn.de acq.poſ. Et l3 ꝯct⁹
predictus fuerit factus ad triẽniũ ⁊ dictus ꝓſbyter ioãnes
per multos annos poſtea deceſſerit ꝯtinue detinẽdo dictu3
bñficiũ:tñ vr̃ renouata ꝯtinuo cõductio.l.itẽ querit.§. qui
impleto.⁊.l.ſequẽti.ff.loca.Et l3 ille ꝯctus nõ ſit locatio cũ
nõ interuenerit pecunia numerata ꝓ mercede ꝓut requirit
adeſſe locationis ⁊ cõductionis.l.j.⁊.ij.ff.loca.⁊.l.j.§. ſi qs
cuſtodiẽdũ.ff.depoſiti.tñ eſt ſimilis ꝯctui locationis ⁊ con
ductionis.d.§. ſi quis cuſtodiendum. ⁊.l.naturalis.§.ſi.de
preſcrip.verbis contractus enim innominati cõparant con
tractibus nominatis quibus magis aſſimilantur : vt dictis
iuribus ⁊ de ſilibus. idẽ eſt iudiciũ.l. nõ poſſunt de legi.⁊
c.inter ceteras.de reſcrip.cũ cõcor.⁊ diſpõ.d.§.qui impleto
procedit ẽt in alijs ꝯctibus.l.in rebus.§.ſi.ff. de preca.ideo
procedit etiam in huiuſmodi contractu innominato.

b ¶ Nec vr̃ obſtare ꝙ ipſe forte ſe gerebat vt rector non vt
cõductor ſeu vt cõmodatarius:q2 nõ vr̃ ꝙ potuerit ſibi mu
tare cãm poſſeſſionis.l.cũ nemo.C.de acq.poſ.⁊.l.j.§.illud
ff.eo.ti.ex qbus vr̃ reſultare ꝙ dictus ꝓſbyter Joannes nõ
poſſideret dictũ bñficium:ſed dictus dñs Pau.cu3 dictus
Joannes eius noie cenſeatur poſſediſſe per predicta.⁊ per
ꝯñs nõ videat militare dicta regula cancellarie:fraus aute3
non ſolet preſumi.l.quotiẽs.§.q dolo.de ꝓba. ⁊.l.dolu3.C.
de dolo.nec ſilr delicta ꝓut eſt ſymonia preſumit.l. merito
ff.pro ſocio.nec ſimulatio que in his terminis nõ fuiſſet fa
cta niſi in aliquã fraudẽ ⁊ inſup qui excipit h3 regulr ꝓba
re fundamẽtũ ſue exceptiõis.l.in ꝓbationibus.in princ.de
proba.⁊ ſi nõ ꝓbat ſuccũbit q2 paria ſunt nõ eẽ ⁊ nõ appa
rere.l.duo ſunt titij.ff. de teſta.tut.l. ſi fuerit de rebus dub.

⁊.l.in

⁊.l.in lege.ff.de ꝯtrahen.emp.cum ſimilibus.conſtat.n.ꝙ Thomas cui ꝑ ordinarios eſt collatũ dictuꝫ beneficiũ ꝓ re pellendo dictũ dñũ Pau.hꝫ niti exceptiõe aduerſus eius collationem:ideo ſi non probat vr̃ ꝙ debeat ſuccumbere.

c ¶ Tamẽ his non obſtantibus puto veri oreꝫ eẽ ꝯcluſionem ſupra factã per prefatuꝫ dominuꝫ conſulentem:nam aduer tendũ ꝙ dicta regula cancellarie non loquitur ſi reſignans poſſidens deceſſerit ſed dicit ſi reſignans deceſſerit in poſ ſeſſione beneficij reſignati:aliud autẽ eſt poſſidere aliud eẽ in poſſeſſiõe ꝓut dicit tex.aptus in.l.ſiquis ante.ff.de acq. poſſ.vbi conductoꝛ ꝙ nõ poſſidet.l.iij.§.illud.⁊.ti.cũ ſimili bus ſupꝛa adductis cẽſeť eẽ in poſſeſſione ſicut qui capit reꝫ ex ꝓmo decreto dr̃ miſſus in poſſeſſionẽ ⁊ nõ poſſidet.l.iij. §.ſi.de acqui.poſſ.⁊.l.iij.§.creditoꝛes.ff.vti poſſ.⁊.ff.ex qui bus cauſis in poſſ.eatur in rubꝛo ⁊ nigro ⁊ in titulo vt in poſſ.lega.in rubꝛo ⁊ nigro.ff.⁊.C.cũ ergo regula cancellarie non loquatur in poſſidẽte:ſed in eo qui deceſſerit in poſſeſ ſione verificantur verba etiam in eo qui ratione conductio nis vel coctumi beneficiuꝫ tenuerit tẽpoꝛe ſue moꝛtis cum talis dicatur deceſſiſſe in poſſeſſione:licet non poſſederit ꝑ predicta ⁊ ꝙ talis ſit mens regule predicte ſuadeť:qꝛ non ex alio facta fuit dicta regula cãcellarie niſi ad obuiãdũ frau dibus q̃ fieri qñqꝫ ſiũt in hmõi renũciatiõibus qꝛ reſignãt apparẽter vt collatio non ſit effectualis in vita reſignantis ſi aliter intelligereť de facili fieret fraus dicte regule:fraudi aũt obuiandũ eſt.c.q̃ꝛto de diuoꝛ.⁊.l.in fundo.ff.de rei vẽ. cuꝫ ſimilibus.maxime quando alr̃s de facili fieret conſtitu tio ludibꝛio ꝙ eſſe nõ debet.c.commiſſa.§.poꝛro.de elec.li. vj.⁊.l.j.§.que onerande.ff.quarum rerum ac.non datur cũ ſimilibus.de facili enim poſſet conuenire de locãdo ſibi be neficio ꝙ reſignaret vt euitaret diſpõnem dicte conſtitutio nis que dicitur regula cancellarie:ideo cautum fuit vti di ctis verbis ſi in poſſeſſione deceſſerit ⁊ non ſi poſſederit vl̃ poſſidens ſeu poſſidendo deceſſerit.

d ¶ Nec dicat aliquis iura loquunť ꝑ accuſatiuũ in poſſeſſio nem̃ eať in poſſeſſionẽ legatoꝝ in dictis rubꝛicis ⁊ in nigro milies reperiť in iuř miſſus in poſſeſſionẽ:nã id cõtingit ex nã ꝑpoſitiõis in que ꝑponiť accuſatiuo vel ablatiuo ſm̃ naturã v̄bi a quo regiť iuxta illud in cãpo curro ⁊c̃.ideo ſi regiť a v̄bo miſſus vel mittiť vel eať tũc ꝑponiť accuſatiuo ⁊ diciť in poſſeſſionẽ.ſed quãdo iungiť v̄bo eẽ vel ſil'i tunc diciť in poſſeſſiõe vt.d.l.ſiqs ante in.l.p̃toꝛ ait.in pꝛin.ff.d̃ bonis auc.iud.poſſ.⁊ in rubꝛica.ff.ſi mu.ven.noĩe.in poſſeſ ſiõe eẽ dicať ⁊ in.l.cũ vẽter.ff.vt in poſſ.leg.⁊ diligẽs idaga toꝛ plura hmõi reperire poſſet:ideo ĩ caſu nr̃o decẽs fuit vti verbo poſſeſſiõe ablatiui.ſ.caſus quia regiť a v̄bo deceſſerit qꝛ decedẽs nõ cẽdit in poſſeſſionẽ exiſtẽs extra:ſꝫ in ea exi ſtẽs decedit h̃ pꝛemiſſo habemus caſuꝫ dicte cõſtitutiõis cũ nõ appareat dicta reſignatio fuerit publicata in loco vbi cõ ſiſtit dictũ bñficiũ intra ſex mẽſes nec ꝙ petita fuerit poſſeſ ſio ab eo qui beneficium poſſidebat intra dictum tp̃s pꝛout dicta regula requirit que duo copulatiue requirunť verba dicte regule vt ſic nõ vẽdicet locũ diſpoſitio ipſius:ideo cõ curſus amboꝛum requiriť.l.ſi heredi plures.cum concoꝛ.ff. de condi.inſtitu.quoꝛum tamẽ neutrum factum fuit.

e ¶ Nec obſtat inſtrumentũ coctumi qꝛ illud non fuit factum intra ſemeſtre neqꝫ a die reſignationis neqꝫ a tempoꝛe colla tionis eius pꝛetextu facte computandum:preterea ille con tractus fuit factus in fraudem ſimulate pꝛout deducit do minus conſulens ⁊ infra aliquid ſubnectam.

f ¶ Nec obſtat ꝙ conať pꝛobare ꝙ appꝛehendidit poſſeſſio nem dicti beneficij quia ad hoc pluribus modis reſpondeť. pꝛimo ꝙ pꝛopter hoc non eſt ſatiſfactum dicte cõſtitutioni quia nõ fuit petita poſſeſſio a dicto pꝛeſbytero:ideo qui poſ ſidebat pꝛout conſtitutio illa exigit:⁊ licet vnus teſtis depo nat ꝙ notari⁹ dixit ꝙ eẽnt teſtes ꝙ dñus Marcus in poſ ſeſſionem dñum Paulum ex commiſſione Joannis non pꝛopterea deponit de cõmiſſione:⁊ etiã in dictis verbis eſt ſingularis:ideo non releuat:iteꝫ non pꝛobatur ꝙ fuerit illa capture tenut ⁊ facta intra ſex mẽſes pꝛout requirit dicta re gula:naꝫ deponũt teſtes circa tempus per verba videri ſuo teſtis aũt deponens per verbum videtur non pꝛobat vt per Bar.in.l.quid tamen.§.ſi arbiter.ff.de arbi.⁊ in.l.j.in pꝛin. de ven.inſpi.item vnus deponit de nouem vel decem annis elapſis ꝙ tempus fuit ante tempus collationis alius te ſtis deponit iaꝫ ſunt ãni octo alius ꝙ iam ſunt ſex vel ſeptẽ anni ⁊ ſic variant in tempoꝛe expꝛeſſo in eoꝛum atteſtationi bus ⁊ ſic non pꝛobatur de tempoꝛe requiſito in exceptione dicte regule ꝙ tempus pꝛobari debebat per ea que habenť in.l.cum actũ.ff.de neg.geſ.in.l.nõ ſolũ.§.ſꝫ vt ꝓbari.ff.de noui ope.nun.⁊ in.l.ij.C.de peti.here.cũ ſimi.

g ¶ Et inſup ẽt nõ plene pꝛobať ꝙ dictus dñus paul⁹ ap pꝛehẽdiderit poſſeſſionẽ dicti bñficij.Nã tres teſtes ſuper hoc deponũt.Unus autẽ deponit de auditu alieno ꝙ nihil releuat:qꝛ teſtimoniũ de auditu alieno nihil releuat.c.tam litteris de teſti.l.teſtiũ.C.eo.titu.⁊ qđ habeť in.l.ij.§.idem labeo.de aqua plu.arcen.vnus alius teſtis deponit quali ter ipſe vidit ꝙ quidam accepit poſſeſſionem dicti beneficij ⁊ non cognouit quis eſſet ita ꝙ nõ ꝓbat ꝙ dñus Pau.ce perit poſſeſſionẽ dicti bñficij alius teſtis remanet ſolus ita ꝙ ſibi nõ crediť.l.iuriurãdi.C.de teſti.⁊.l.vbi numerus.ff. eo.ti.⁊.in omni.c.lꝫ ex quadã.e.tit.cũ ſimi.preterea nec ipſe tanqꝫ vnus qꝛ nõ reddit idoneã cãm ſciẽtie:lꝫ enim depo nat vera eſſe cõtenta in articulo quẽ articulũ nõ legi:ſꝫ pre ſuppono ꝙ articulus concludat ⁊ pꝛopterea dictum ẽt con cludat:ſꝫ nõ ꝯcludit cã ſcientie:qꝛ nõ deponit ꝙ viderit di ctum dñum Paulum capere poſſeſſionem dicti beneficij: ſed interrogatus in cauſa ſcientie deponit ꝙ ipſe teſtis fuit rogatus ad hũc actum per ſer Angelum dicentẽ hoc modo videlicet ſiate teſtimonij e io ſero rogato como don Mar co moꝛte in poſſeſſione meſere Paulo del beneficio de ſan Pietro in folglia de comeſſione de dõni Joãnis tegni ꝑ fecto iſta cauſa ſcientie nõ eſt per ſenſum coꝛpoꝛis circa poſ ſeſſionem.Sed per auditum a ſer Angelo merito ⁊c. Pre terea non deponit de quo Paulo ſed ſolum deponit de no mine pꝛopꝛio qđ non pꝛebet ſufficientem demonſtrationeꝫ ⁊ noticiam rei demonſtrate per ea que habentur in.l.foꝛma ff.de cenſi.⁊ per Barto.⁊ doc.in.l.demõſtratio.de condi.⁊ demon.⁊ per doc.in.l.hac conſultiſſima.C.qui teſt.fa.poſ ſunt.⁊ maxime qꝛ adijcit vnam qualitatem:qꝛ nominat eũ meſere que adiectiuatio non ſolet attribui ſimplici clerico nec in alijs actis demõſtratur per dictum vocabulũ dñs ſeu meſſere:ſed ſub adiectiuo dñus:itaqꝫ nõ apparet per ali quem teſtem ꝙ iſte dñus Paulus ceperit poſſeſſioneꝫ di cti beneficij maxime intra ſex menſes.

h ¶ Poſtremo dictus dñus Paulus dꝫ ſuccũbere ea rõne qꝛ dicta reſignatio ⁊ conductio ad coctumũ cenſenť facte in fraudẽ ⁊ ſimulate:qꝛ fuerũt ꝙ dictus dñus ioãnes libe re reſignaret ⁊ reſignauit eo acto ꝙ ipſe Joãnes haberet in vita fructus dicti bñficij ⁊ vt nõ depꝛehẽdereť dicta fraus ⁊ dicta ſymonia deuentũ fuit ad dictũ ꝯctũ coctumi ⁊ foꝛte vt fieret fraus dicte regule cãcellarie pꝛout ſup hoc inſiſtit dñs cõſulens cuius ꝯſilio de ſubſcriptione ſum regiſtrus: fraudes.n.⁊ ſimulationes raro ꝓbari pñt directe.ſiunt.n. vt plurimũ clandeſtine:iõ per coniecturas pꝛobenť vt patet in.l.dolũ.C.de dolo.in.c.ad noſtrã.de emp.⁊ ven.in.c.illo vos.de pigno.in.l.ſicut.§.ſupuacuum qbus modis pignus vel hypo.ſol.in caſu iſto multa ꝯcurrunt que pꝛebẽt euidẽ tes cõiecturas ꝓut diſcutit ⁊ pꝛobat pꝛimus cõſulens viget enim coniectura ꝙ poſt reſignationeꝫ coctumauit vt rectoꝛ ipſum dictũ bñficium ad triẽnium ex quo depꝛehẽditur ꝙ non obſtãte reſignatione intẽdebat retinere dictũ bñficiuꝫ pꝛo ſe ⁊ vt rectoꝛ.item ꝯtinuo poſtea ꝑcepit fructus ẽt poſt triẽniũ.itẽ renouauit q̃ꝫdam emphytheoſim vt rectoꝛ dicti beneficij ex quo dať intelligi ꝙ nõ retinebat dictũ bñficiuꝫ vt coctumatarius facto enim datur voluntas intelligi.l.re pꝛehendenda cũ multis concoꝛdantijs.C.de inſti.⁊ ſubſti. ſub condi.fac.⁊ pꝛopterea non ob.pꝛeſumptio tacite recon ductionis allegate in contrarium.

i ¶ Iteꝫ concurrit diſpoſitio.d.§.ſupuacuũ que trahitur ad alios terminos vbi cadit ſuſpitio fraudis ꝑ not.per Bart.⁊ alios in.l.poſt ꝯctuꝫ.ff.de dona.que p̃ſumptio fundata in d.§.ſuperuacuũ.militat etiaꝫ vbi interuenit pꝛecarium vel conductio vt per Bart.⁊ alios in.d.§.ſuperuacuuꝫ.⁊ in.d. l.poſt contractum concurrit nimia modicitas affictus erat enim affictata pꝛo ſex ſtarijs ⁊ ipſe Joãnes pꝛo eodẽ tẽpoꝛe affictauit pꝛo vno ſtario.ita ꝙ ſumitur coniectura fraudis pꝛout h̃ declarat dominus conſulens:ideo non inſiſto ⁊ ſi non pꝛodeſſent ſingula ſaltem multa iuuent.l.ij.in ꝑncipio cum concoꝛ.de excu.tut. Laus deo.

¶ Dos an patri vel filie ſit reſtituenda ⁊ ſubſtitutio facta intra pupillarem etatem per verba communia an deſinat eẽ pupillaris ſi reſtringatur ad bona teſtatoꝛis:ita ꝙ pia cauſa ſubſtituta non ſe extendat ad bona hereditatis materne nõ adite per pupillum.

¶ Conſilium. cxxxviij.

In nomine dñi noſtri

Ieſu xpi. ¶ Viſo puncto ſupra deſcripto &
viſa copia ſtatutorum de quibus in puncto que
nõ magnifacio ad deciſionẽ pñtis conſulta-
tionis & viſa copia teſtamẽti Leonardi & viſa
copia inſtrorum dotalium vz primo celebrati. l. tpe cõſtitutio-
nis dotis & alterius inſtrumẽti celebrati tẽpore quo fuit ſo
lutũ reſiduũ & in vtroqz inſtro eſt ſcriptũ Iacobo ſtipulanti
pro ſe & heredibus ſuis illo & illis cui ius & caſus reſtituẽde
dotis dederit reddere & reſtituere &c. & ſic i vtroqz inſtro vr
verbũ illo ſit ſcriptũ per. o. & ſic vt ſit ablatiui caſus & vir-
gulatũ ſupra virgula que ſolet poni ſup lrã. i. qd denotat qd
ſit datiui caſus: ſi aũt eſſet datiui caſus regeret ab illis infi-
nitiuis reddere & reſtituere: ſi autẽ eſt ablatiui caſus regit a
participio ſtipulãti mediãte prepoſitione pro & tũc illi infini
tiui ſunt impersonalr poſiti qr nõ declarat cui reſtitui dẽat.
itẽ in vna copia inſtri vnius ꝯtus nõ eſt copula inter verba
illa pro ſe & heredibus & illa verba illo vel illis ſine copula me
lius cõgrueret illi qꝫ illo niſi eſſet punctus pro copula. l. tri-
plici. ff. de ver. ſig. vel eſſet ſenſus qd illa verba illo vel illis li
mitarẽt verba pcedẽtia pro ſe & heredibus. ita qd ſtipularet pro
ſe & heredibus & ſic pro illo herede vel pro illis heredibus cui
vel quibus &c. & ſic ſine copula reſtringẽdo veniãt illa rela-
tiua illo vel illis cum copula veniant ampliando p tex. in ſi-
mili ſingularẽ in. l. ea tñ adiectio. de leg. iij. & qd ibi p Dy. &
Bar. ſi itaqz ſunt verba datiui caſus tũc clarũ eſſet qd ſtiplo
facta eſt qd reddat & reſtituat illis qbus ius dederit & caſus
reſtituẽde dotis: ſz ex quo pr predeceſſit actio de dote ꝯſo-
lidata fuit in filiã q morte patris fuit effecta ſui iur. l. vnica.
§. videamus. C. de rei vxo. act. p bart. & alios in. l. ij. §. qd ſi in
pñs. ff. ſol. ma. idẽ eius heredibus reddẽda eẽt tanqꝫ qbus
ius & caſus reſtituẽde dotis dederit ex pſona. ſ. filie.

a ¶ Si autẽ ſunt verba ablatiui caſus & tũc ſi ſine copula vi-
deret ſenſus dicte ſtipulationis qd ſtipulatus pater pro ſe & pro
heredibus ſuis ſi caſus & ius reſtituẽde dotis ſibi vel ſuo ſeu
ſuis heredibus cui vel qbus caſus reſtituẽde dotis dederit
& hoc p dcã. ſ. vigore. d. l. ea tñ adiectio: ſi autẽ eſt copula &
iuncta ablatiuo caſui illo vel illis tũc ſm vim verborum alius
vr ſenſus qr videret cui ſtipulatũ pro parte arg. l. ſi mihi &
titio. de verb. ob. l. reos. §. cũ in tabulis de duobus reis. l. ſi
duobus. §. fi. de leg. j. cũ multis ſi. & hꝰ put relatiua que ime
diate ſequunt cui vel qbus referãt ſolũ illa vba illo vel illis
proxime pcedẽtia: ſed put referẽt oĩa precedẽtia vz etiã illa
verba pro ſe & heredibus tũc eſſet ſenſus qd ſtipularet pro ſe ſi
ſibi ius & caſus dotis reſtituẽde dederit & pro heredibus vni
vel pluribus cui ius & caſus &c. & pro illo vel illis cui & qui-
bus &c. vt ſic relatiua illa cui vel qbus referat oĩa pdicta pre
cedẽtia cũ ad oĩa ſalua rõne recti ſermonis referri põt pro
quo optime facit. l. queſitũ. §. j. de leg. iij. vbi teſtator legauit
ſuppellectilẽ quãcũqꝫ habeo & quicqd in predio ſempronia
no habeo illud quicqd. i. omne qd reſtringit et legatum ſup-
pellectilis facit ẽt. l. nã qd liquide. §. fi. de penu. lega. vbi etiã
relatiuũ qd reſtringit oĩa pcedẽtia & nõ refert nec reſtringit
ſolũ ãtcedẽs proximũ ſi itaqz hꝰ iterpetratio adhibet i legatis
q largius interpetrant qꝫ ꝯtractus. l. in teſtamẽtis. ff. de reg.
iur. c. cum dilecti. in fi. de dona. fortius hoc idem dici poteſt
in ꝯtu & maxime in ſtipulationibus que interpetrant ꝯ ſti
pulantem qui potuit legem apertius dicere. l. quicqd aſtrin
gende. §. i. de vbo. obli. & l. veteribus. ff. de pactis.

b ¶ Facit illa vulgaris theorica qd in fine poſita ad omnia p-
cedentia referunt. l. talis ſcriptura. de lega. j. c. ſcdo requis.
& c. inquiſitioni. de appel. cũ ſimi. & maxime hoc dicendum
vr qr ꝯhentes cenſent in dubio ſe ꝯformare cũ diſpoſitiõe
iuris prout no. Barto. in. l. iuriſiurandi. §. ſi liberi. de ope.
lib. & in conſilio incipiente quidã accepit a quodam abbate
in ordine. clũ. ſm ordinem peruſinum nõ informis qd dictũ
approbat Imo. in. l. fi. de condi. & demon. & in. c. potuit cir-
ca finem de loca. & Pet. de anch. in cle. ij. de iurepatro. & in
l. ſed ſi hac. §. liberto. de iurepatro. & in. l. ſed ſi hac. §. liber-
to. ff. de in ius vo. & in. c. j. de conſti. in ſua repe. xiij. q. prin-
cipali. poſt recitatam queſtionem pillei & Andr. de yſernia
in cap. j. in quibus cauſis feu. amit. & in ſimili in teſtamento
Pano. & Petrus de anchara. in. c. in preſentia. de proba. &
Domi. de ſancto Gemi. in. c. j. de cenſi. lib. vj. ad idẽ qd poſt
Dynum no. Bar. Ange. & Rapha. cuma. in. l. heredes mei
§. cum ita ad treb. & Pau. de caſt. ibi in lec. padu. & ſparſim
multa alia poſſent ad hoc ꝓpoſitũ adduci: igitur iſta ſtipu
latio interpetrari debeat ſm ius cõe maxime cũ nõ opor-
teat vba impropriari put impropriant doct. in dictis locis.

c ¶ Et maxime qr verba interpetrant ſm naturaz actus ſeu
rei ſuper quibus emanãt ẽt ſi oporteat verba impropriari. l.
ſi vno. in princ. loca. & in. l. ſi ſtipulatus. de vſur. & in ꝓprijs
terminis no. Bar. in. l. poſt dotẽ. ſolu. ma. p tex. ibi ſm vnã
lec. volens qd lz in ſtipulatione nõ ſoleat ſubintelligi perſo
na extrinſeca. l. ſi ita ſtipulatus. §. griſogonus. de vb. ob. ſz
ſi ſtipulatio in verbo executiuo impersonaliter cõcipitur ex
parte ſtipulantis valeat ſtipulatio: qr cenſet ſtipulatus ſibi
dari vt ibi & auc. ſi qñ. C. de ꝯſti. pecu. tñ ſecus in ſtipulatio
ne dotis reſtituẽde qr ſi pater dotem reddi ſtipulatus eſt &
nõ dicit cui ſubintelligit ẽt pſona filie: qr cenſet ſtipulatus
reddi ſibi & filie: put de iure diſponit vt ſic actio ſit cõis ſi
matrimoniũ diſſoluit ſupſtitibus patre & filia exiſtente in
poteſtate: ſi vo mortuo patre vel filia alr effecta ſui iur tũc
cenſeatur ſtipulata filie reddi qr de iure citra ſtipulationez
veniebat ſibi reddẽda per. d. l. vnicã. §. videamus. C. de rei
vxo. act. put hec voluit Bar. in. ij. colũ. in. l. poſt dotẽ p tex.
ibi. ff. ſol. ma. cũ quo doc. tranſeũt qd tz Saly. in. l. ſi auia. C.
de iure do. qd facit ad interpetrationẽ huius ſtipulationis
ſi in ea ſunt ablatiui caſus illo vel illis: & ſi dicatur ſatis cen
ſetur pſonaliter ſtipulatus ſibi dari ſtipulando pro ſe & he-
redibus &c. rñdetur qd illa verba determinant verba obliga
tiua potiuſqꝫ verba executiua & ſatis ſtipulatur & recipit pro
ſe & heredibus promiſſionem: lz impersonaliter conceptam
circa verba executiua ex quo intereſt ſua reddi put de iure
reddẽda eſt: nam ſibi & heredibus ſuis proderit eo caſu quo
eis de iure reddenda erit: item dicit Bar. in. d. l. poſt dotẽ.
maxime circa finẽ ſecũde queſtionis verſiculo ex predictis.
ergo collige qd ſi pater ſtipulat dotez reddi ſimpliciter hoc
eſt nõ exprimendo cui hẽat reddi vel ſi ſtipulat reddi ſibi &
filie vl ſi ſtipulatur reddi ſibi aut filie omni caſu interpetrat
ſm naturã dotis: adeo qd nõ impedit per talem ſtipulatio-
nem ius ꝯſolidationis in filiã iuxta. d. §. videamus. & ſi filia
ante ſolutũ matrimoniũ eſt facta iuris ſui actio de dote ſibi
ſoli & ſuis heredibus cõpetat & ſic ei & ſuis heredibus ẽ re
ſtituenda dos ar. illius tex. & cũ eo trãſeũt doc. ibi. & idez di-
cit Saly. in. d. l. ſi auia. qd de directo cõfert ad caſum noſtrũ
in quo lz non ſpecifice ſtipulet filie tñ ſi ſtipulat per verba
equipollentia: nã ſub verbis illo vel illis cui &c. nil aliud cõ
prehẽdi põt niſi pater & filia & eorum ſucceſſores: ita qd per di
ctam ſtipulationẽ nõ fuit ipeditũ ius cõſolidationis in filiã
que cõſtante matrimonio fuit effecta ſui iuris & fortius eſt
hoc dicendũ qꝫ in caſu Bar. tum qr ex verbis demõſtratur
qd ſtipulator habuit reſpectũ ad iuris diſpoſitionẽ & naturã
actus: tũ qr illa relatiua cui vel quibus poſſunt referre oĩa
precedentia & ẽt patrem & eius heredes put. ſ. deductũ eſt.
& per conſequens reſtringere omnia dicta antecedẽtia per
d. l. ea tñ adiectio. & ſic per predicta deducit qd dicta ſtipu-
latio nõ alterat naturã dotis & ꝓpterea ſupra in princi. dixi
qd de ſtatutis relatis in themate nõ faciebam magnã vim:
ac etiam qr non bene declaratur in themate an pater deceſ
ſiſſet teſtatus necne & qs ſucceſſerit ipſi patri: vnde diſcuſ-
ſionem dictorum ſtatutorum obmitto.

d ¶ Concludo itaqz qd dicta dos eſt reddẽda heredibus mu
lieris non obſtante forma ſtipulationis predicte modo vidẽ
dum eſt qui ſint heredes mulieris vtrum. ſ. ſint operarũ di-
cte Fabrice vigore ſubſtitutionis facte in teſtamento Leo-
nardi patris dñe Franciſce circa qd videtur dicendum qd di
cta ſubſtitutio non ſit pupillaris: ſed fideicommiſſaria reſtri
cta ad bona teſtatoris & ſi hꝰ ẽ dicta fabrica nõ deberet ha-
bere iſtam dotẽ de qua agitur que nõ eſt de bonis Leonar-
di teſtantis: ſed de bonis vxoris Leonardi matriſqꝫ dicte
Franciſce pupille cum dicta fabrica ſit ſolum ſubſtituta in
bonis teſtatoris: qd autem ſubſtitutio predicta facta de fa-
brica predicta facta per verbũ cõmune ſubſtituit cenſeatur
fideicõ. deducit duobus medijs vno qr verbum ſubſtituit
eſt verbũ commune. l. generalr. §. cũ aũt. C. de inſti. & ſubſti.
ſub cõdi. fac. prout no. glo. in. l. precibus. C. de impub. & gl.
in. l. cẽturio. ff. eo. ti. & Bar. Bal. & doc. cõmuniter in dictis
iuribus. & in. l. iam hoc iure. e. ti. & cañ. in. c. ſi pater. de teſta.
lib. vj. & in. c. raynutius. e. ti. in antiquis. verbum autem cõe
non adiectum vniuerſitati bonorum non importat directã
inſtitutionem vel ſubſtitutionem niſi qñ eſt adiectum vni-
uerſitati bonorum & nõ alr p no. p glo. & doct. in. l. his ver-
bis. in prin. de heredi. inſti. & per doc. in. l. j. §. ſi ex fundo. &

in. l.

in.l.ex facto.e.ti.per quas rōnes tenuit Jmo. ꝙ etiam adie
ctus quote bonorum non inducit directam ſubſtitutionem
prout voluit per nor.in dictis iuribus Jmo.in.d.l.cēturio.
ꝙ ⁊ voluit Bar.in.d.l.centurio circa fines tertie.q.char.pe
nulti.per aliam rationes que etiam militat in hoc caſu ⁊ vr̄
ꝙ ꝓcedat ēt ſi eſt facta mentio pupillaris etatis.

e ¶ Nā bar.in conſilio incipiente viſo teſtamento Martini
in ordine.cxxxv.ſm ordinē puſinus non informis voluit ꝙ
nunꝗ̄ verbū cōe adiectū certis reb⁹ inducit directā inſtitu
tionē vl̄ ſubſtitutionē ⁊ Petr⁹ de āchā.in.d.c.ſi pater.xiij.
notabili vult ꝙ v̄bū cōe adiectū certis bonis in ſubſtitutio
ne pupillari nō inducit directā ſubſtitutionē nec trahit̄ ad
vniuerſus ꝓut nec in teſtm̄ paterno ſꝫ eū h̄ pſuppoſito di
cte filie pupille primo loco per verbū cōmune ſubſtituit eſt
facta ſubſtitutio in bonis maternis ipſius teſtatoris ⁊ ſic in
certis rebus:ideo videt̄ ꝙ illa ſubſtitutio cēſeat̄ obliqua q̄ꝛ
verbū cōmune ſubſtituit adiectū certis rebus non inducit
directā ſubſtitutionē vt dictū eſt prout ⁊ voluit vltra p̄dicta
bar.in.d.l.centurio in.vj.col.⁊ Bal.in.d.l.precibus in fine
⁊ Jmo.in.d.c.raynutius.⁊ probatur in.§.aliud quoqꝫ capi
tulū in prin.iuncto.§.cetex in auc̄.vt cum de appel.cogno.
prout voluit Ricciar.malūb.ſm Saly.in.d.l.precibus in
fine.⁊ ſm h̄ verbum ſubſtituit eſt poſitum in eodem teſta
mento proximo precedenti capl̄o in obliqua ſignificatione.
ideo videt̄ ꝙ etiam in ſequenti capl̄o interpetretur poſi
tum in obliqua ſignificationem per theoricam traditam per
Bar.in.d.l.centurio parum poſt medium verſiculo vel quid
ſi in precedentibus ⁊c̄. Scd̄o dicta ſubſtitutio eſt reſtricta
ad bona teſtatoris ⁊ ſubſtitutio que al̄s interpetraretur pu
pillaris reſtricta ad bona teſtatoris interpetratur fideicom.
prout voluit Bald.in.d.l. precibus.char.penu.⁊ Saly.ibi
dem col.penu.⁊ idem in effectu conſuluit Bal.in quodam
ſuo conſilio incipiente proponitur ꝙ pater filio cuius con
ſilio ſe ſubſcripſit Ang.eius frater ⁊ nōnulli alij ⁊ preclariſ
ſimus doc. ⁊ pr̄ obſeruandiſſimus dn̄s Joannes petruti⁹
de nobilibus de monte ſperello in.d.l. precibus.idem tenet
dicens ita fuiſſe iudicatum.

f ¶ Tamē his nō obſtātibus dicendiū eſt ꝙ dicta ſubſtitutio
facta ō pia cā interpetrāda ſit directa pupillaris:nā facta eſt
ſub forma pupillaris ſubſtitutionis:q̄ꝛ ſub cōditione ſi de
ceſſerit intra pupillarem etatem anteꝗ̄ deueniret ad legiti
mam etatem teſtandi vꝫ duodecim annorum ⁊c.ſubſtitutio
enim facta intra pupillarē etatē nō deſinit eſſe pupillaris:
licet ſit reſtricta ad bona teſtatoris per tex.in.l.ſi ita ſcriptū.
§.ſi filio impuberi.ff.de bono.poſſ.ſꝫ tabulas ⁊ qd̄ ibi no.
Bar.ad idē qd̄ not.Bal.in l.ſiquis ad declinandam.C.de
epi.⁊ cle.vbi i ſimilibus terminis in quibus ſubſtitutio eſt
reſtricta ad bona teſtatoris diſtiguit an ſit facta ſine expreſ
ſiōe pupillaris etatis quo caſu ipſe vult ꝙ cēſeat̄ fideicō. an
vo ſit facta ſub expreſſione pupillaris etatis quo caſu ipſe
vult ꝙ cēſeat̄ pupillaris ēt in caſu quo ipſe etiā ex alio ꝗ̄ q̄ꝛ
ſubſtitutio ſit reſtricta ab bona teſtatoris arguebat ꝙ eſſet
fideicō.⁊ tm̄ ꝓpter dinumerationē.etatis pupillaris cōcludit
ꝙ ſit pupillaris nō obſtāte ꝙ ſubſtitutio fuerit facta in bo
nis teſtatoris ⁊ non obſtante ꝙ verba eo caſu magis con
uenirēt oblique ſubſtitutioni:ita dicamus in caſu noſtro in
quo etiam concurrit fauor pie cauſe ſubſtitute arg.l. in am
biguis pro dote de reg.iur.iuncta.l. cum his.§. mulier de
condi.inde.⁊ ar.l.inter pares.de re iud.⁊.c.ſi.extra.eo.ti.⁊
al̄s in.c. cum tibi.cum ibi not.de teſta.multos enim fauo
res ⁊ multa priuilegia habe: pia cā que latiſſime enumerat
Ponta.in auc.ſimiliter.C.ad.l.falci.

g ¶ Pro quo facit qd̄ not. Barto.in.d.l.centurio.col.vij.ſeu
viij.dicens ꝙ ſi teſtator ſubſtituit filio per hec verba ꝙ poſt
mortem filij bona ſua diſtribuātur inter pauperes per ſuos
fideicommiſ.in teſtamento nominatos ſubſtitutio cenſetur
directa ſm eum qui hoc vult etiam ſi mater ſit in medio licet
ipſe ſit in ea opi.ꝙ ſubſtitutio compendioſa facta per v̄ba
communia ſit omni tempore fideicō.quādo mater eſt in me
dio ⁊ ne ſit ꝯtra ius debet intelligi ꝙ fauor pie cauſe faciat
cenſeri directam etiam in preiudicium matris quem fauo
rem pie cauſe ponderant etiam Angel.⁊ Pau.de caſt. pro
ut dico in.d.l.precibus ſuper glo.immo idem ꝙ Bar.vr̄ p̄
ſupponere Ang.in quodam ſuo conſilio ꝙ incip.viuianus
de monte.politiano:⁊ licet multi inſurgant contra Barto.
in illo ſuo dicto tamen communiter non ſe fundant in ver
bis bona ſua:ſed in verbis dentur ⁊c.loquitur tamen bart.
in compendioſa facta ſine diſtributione temporum ⁊ Bal.

in.d.l.ſi quis ad declinandam.dicit idem ꝙ Barto.quando
eſt cōpendioſa ſub diſtributione etatum lꝫ al̄s teneat ꝯtrius
ponderās in ꝯtrium vim verboꝝ ꝗ̄tofortius in caſu noſtro
in quo eſt facta ſubſtitutio intra pupillarem etatem ſub tot
verbis geminatis ad maiorem expreſſionē volūtatis ꝓpter
qd̄ vr̄ ſatis maior rō interpetrādi ſubſtitutionē pupillarem
ꝗ̄ eo caſu quo fieret ſubſtitutio cōpendioſa per verba ſi de
ceſſerit in pupillari etate vel al̄s qn̄cunqꝫ ſubſtituo talē.Et
maxime q̄ꝛ tūc verbū ſubſtituo relatū ad plures etates de
beret de rigore pariter terminare.ar.l.ſi.C.de ſentētijs. ⁊.l.
iam hoc iur̄.de vulga.⁊ pupil.cum concor.⁊ tm̄ illa expreſſio
pupillaris etatis eſt tante efficacie ꝙ preualet illi cōiecture
regule iuris ſumpte ex illis iuribus que eſt efficacior ꝗ̄ illa
cōiectura ꝙ q̄ꝛ poſitum in vna parte teſtamenti cēſeat̄ eodē
modo ſumptū a teſtatore in alia parte quā ſumit Bart.ꝓut
adducta eſt in ꝯtrium:q̄ꝛ lꝫ verbum cōmune ſit poſitū ſemel
in vna ſignificatione ꝓpria non ſequit̄ ꝙ ſit eius mos aſſu
mere ſolum in illa ⁊ non in alia ſignificatione etiam propria
maxime q̄ꝛ ſi ſemel tm̄ ita poſuit:⁊ ita reſpondetur ad illam
coniecturam Bar.⁊ aduerto ꝙ Bar.ponderat illam conie
cturam ad interpetrandam directam ſubſtitutionem cui in
terpetrationi iura magis fauent vt probatur in.d.c.ſi pater.
in ratione ſui generali ⁊ non dicit Bar.quantum ſit efficax
dicta coniectura itaqꝫ non eſt in conſideratione quando eſt
expreſſa pupillaris etas ⁊ maxime ꝯcurrente fauore pie cāe
⁊ ſubſtitutionis directe per ſupradicta.

b ¶ Nec obſtat ꝙ verbū cōe ita demū inducit directā inſtitu
tionem vel ſubſtitutionē qn̄ adijcit̄ vniuerſitati bonoꝝ vt
in ꝯtrium deductū eſt:q̄ꝛ rn̄detur ꝙ qn̄ eſt diſtributa vniuer
ſa hereditas:lꝫ nulli ſit relicta vniuerſitas bonoꝝ ⁊ nullum
verbū cōe ſit adiectū vniuerſitati bonoꝝ tm̄ ex quo vniuer
ſa hēditas teſtatori ē diſtributa ꝑ verba cōia interpetrat̄ di
recta ſubſtitutio ꝓut dicit Bar.in.d.l. centurio.in penulti
ma char.ver.quid ſi hec ſubſtitutio fiat per verbū cōe:⁊ lꝫ
loquat̄ qn̄ ſit ꝑ quotas tm̄ eadē rō vr̄ in iſto caſu in quo non
ſit in rebus certis que nō cōtinent debita ⁊ ſic cenſent̄ re
licta particularis iuxta.l.cogi.§.⁊ generaliter.ad treb.ſed in
vniuerſitate bonoꝝ:nā bona materna ſunt quid vniuerſum
cōtinētia debita ⁊ credita.l.princeps bona.de verbo.ſig.⁊.l.
nam quod.§.ſi.cum.ll.ſe.ff.ad treb.⁊ ſimiliter ſubſtitutio in
alijs bonis eſt facta vniuerſitati bonorum:q̄ꝛ in reſiduis bo
nis ⁊ ſic nihil remanet ꝙ non ſit diſtributum inter ſubſti
tutos:adeo ꝙ ſi inſtitutus recuſaſſet hereditatem milita
ret ſubſtitutio vulgaris ex quo vniuerſa bona teſtatoris
ſunt diſtributa ꝑ verba ꝑgnātia ⁊ vniuerſitatē ſignificātia
⁊ ſub vulgari cōtineri ſolet tacita pupillaris ex coniectura
ta mente teſtatoris.l.ꝗ̄uis.C.de impuberū.⁊.l.iāꝫ h̄ iur̄. in
prin.ff.eo.tit.ꝗ̄tofortius interpetretur iſta ꝙ ſit pupillaris
ex quo eſt facta ſub expreſſa conditione ſi in pupillari etate
deceſſerit:attento etiam ꝙ eſt ſubſtituta pia cauſa.

i ¶ Ex quibus concludo ꝙ iſta ſubſtitutio eſt interpetran
da pupillaris per predicta quo ſit ꝙ trahitur etiā ad bona
pupille.ſed circa h̄ inſtari pōt ꝙ hereditas matris nō adita
non tranſmittitur per filiam.l.ij.C.ad orſi.⁊.l.j.§.in nouiſſi
mo in ſui generalitate.C.de cadu.tol. ⁊ in.l.ſi infanti.C.de
iur̄ deli.ideo dicta dos non tranſmittatur ad heredes dicte
pupille.⁊ per ꝯn̄s nec ad pupillariter ſubſtitutā piam cām
tamē rn̄detur ꝙ heredi ex perſona pupille competit reſtitu
tio in integrum aduerſus aditionē non factam.ar.l.panto
nius.ff.de acqui.here.⁊.l.qui duos.de reb.dub.⁊.l. q duos
de vulg.⁊ pup.⁊ qd̄ minor etiam nō adiens hereditatē ma
tris vel aliam ſibi delatā ⁊ illā nō tranſmittens de iure cōi
trāſmittat iur̄ ſpāli beneficium reſtitutionis in integrū ad
adeundū hereditatē tenent Jaco.de rauē.Petrus ⁊ Cy.in
d.l.qui duos. de reb.dub. generaliter loquentes in minore
idem Jac.bu.in.d.l.pantonius.⁊ in.l.j.C.de reſti.mili.idē
Bart.in.d.l.qui duos.de reb. dub.⁊ ipſe ⁊ Jmol.in.l.ven
tre.de acquirē.heredi.⁊ in.d.l.pantonius.vbi Jmo.dicit ꝙ
Bal.⁊ Franciſ.de rampo.idē tenēt qd̄ ⁊ idē Joā.an.in.c.in
preſentia.de ꝓba.idē Rapha.ful.in.d.l.j.C. de reſti. mili.⁊
in.d.l.ſi infanti.C.de iure deli.vbi hanc partem vt cōem tꝫ
Pau.de caſt.⁊ idem in maiore infante voluit Ponta. in.d.
l.pantonius.dicens ꝙ Ange.facit in hoc differētiam inter
maiorē infante ⁊ infantē quā ⁊ tāgit bal.in.l.j.de reſti.mili
tū.⁊ lꝫ qdā dicūt aliud in infante.tm̄ bal.in.d.§. in nouiſſi
mo dicit ꝙ ſi i minore maiore infante forti⁹ in iſante ſm eū
⁊ rn̄det̄ ad.d.l.ſi infanti ꝙ loqt̄ de iur̄ cōi ⁊ facit cōis opi.
que vult ꝙ infans tranſmittit iure ſuitatis non obſtante.d.

l.ſi infanti.l;ȝ non eſt forte opus in propoſito noſtro ſuper
hoc inſtare:q꞉ non aperit pũctus ꝙ deceſſerit infans dicta
Frãciſca.ꝯcludo itaqȝ q꞉ dicta dos deuoluta eſt ad heredes
dñe Catherine ⁊ qđ dicta pia cã ſit heres ex ſubſtõne pu-
pillari dicte dñe Frãciſce ⁊ ex eius pſona dicte dñe Cathe-
rine poſſit eſſe heres dicte Catherine ſaltẽ mediãte reſtitu
tione in integ.⁊ ꝯſiter ꝯſequi dictã dotem.⁊ per h̃ puto eſſe
ctualiter reſponſum ad queſita.   Laus deo.

¶Quidã deponit pecuniã ꝓ quodã pupillo ⁊ ſtipulaẽ ꝙ
eo pupillo moriente depoſitarius diſtribuat pecunias illas
amore dei:decedit pupillus ⁊ pecunia conceditẽ pro pte pie
cauſe ſi deponẽs fatetur depoſuiſſe de mandato epi mortui
an eps nouus poſſit repetere pecunias tanq̃ bona epatus.

¶Conſilium.   cxxxix.

In nomine dñi noſtri
Jeſu xpi.¶Licet in hac ꝯſultatione videaẽ
pria facie dicẽdũ ꝙ eps poſſit repetere dictã
pecuniã depoſitatã:nam dicta pecunia vĩ ꝙ
appeat fuiſſe epi p̃deceſſoris p̃ntis epi ⁊ res
prelatoꝝ cẽſenẽ eẽ ex bonis eccl'ie:nã ea q̃ h̃nt plati preſu-
muntur habuiſſe ex bonis eccl'ie ⁊ reſeruãda ſunt poſt eius
mortẽ ſucceſſori vt eſt tex.in.c.j c.vnuſqſqȝ.⁊.c.ſi.de pecu.
cle.⁊ facit tex.in.c.pſbyter.e.ti.ad h̃ ẽt auc.lnia.C.de epiſ.⁊
cle.vbi ẽ tex.ꝙ id qđ nõ ꝓbaẽ epȝ habuiſſe aliũde q̃ȝ ex bo
nis eccl'ie vel eius cõtẽplatione tũc cẽſetur queſitũ ex bõis
eccl'ie adeo q̃ȝ cẽſeẽ eẽ eccl'ie vt ibi eſt tex. ad idẽ.c. reqſiſti.
de teſta.qđ ⁊ firmãt doc.in dictis iuribus ⁊ dato ꝙ eps tra
didiſſet illã pecuniã dño Bernardino cũ hoc vt deponeret
⁊ mãdaret vt in themate ꝯtineẽ:tñ illud mãdatũ epi morte
finiẽ.l.inter cauſas.in p̃n.ff.mãdati.⁊.l.mãdatũ.C.e.ti.ideo
mãdatariꝰ ẽt ignorãs reuocationẽ mãdati:q꞉ ignorãs mor-
tem mãdantis nõ põt trãſferre dñium:ꝑut poterat in vita
mãdantis.l.eius q in ꝓuinciaȝ.§.quas vo pecunias ſi cer.
pe.iđ vĩ ꝙ dictus ſer pfrãciſcus nõ potuerit cõſignare di-
ctã medietatẽ dictarũ pecuniarũ dicte eccleſie poſt mortem
dicti epi ⁊ multominus potuerũt p̃dicta fieri ſi depoſitum
fuit factũ poſt mortẽ epi.itẽ ⁊ tertio dictus ſer perfrãciſcus
ꝓmiſit ⁊ dictus dñus bernardinus ſtipulatus fuit alteri ⁊
ſtipulatio fcã alteri nõ tȝ.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.de vb.ob.
⁊ inſti.de inuti.ſtipu.§.ſi qs alij.⁊.§.alteri quarto iſta cõceſ
ſio vĩ quedã donatio:nã ſi non eſſet cã donationis non vĩ
ſubeſſe alia cã ⁊ ſic ſtipulatio fuiſſet inefficax.l.ij.§. circa.de
excep.doli.⁊ ſi cã donationis ſubintelligiẽ vĩ ſilr ꝙ nõ va-
luerit qm̃ prelati cẽſenẽ adminiſtratores bonoꝝ eccleſiarũ
adeo ꝙ donare nequeũt bona ſuarũ eccl'iarũ.c.ij. de dona.
ſaltẽ graues quas facere nequeũt ẽt ꝓ elemoſynarũ eroga-
tiõe.c.iij.e.ti.⁊ ibi gl.cũ ꝯcoꝛ.adductis in eis p gl. ſatis aũt
grauẽ puto fuiſſe dictã erogationẽ:lȝ in themate non expri-
maẽ q̃ȝtitas merito ⁊c.ex his itaqȝ vĩ ꝙ dictꝰ eps ſucceſſoꝛ
noĩe ſue eccleſie poſſit exigere dictã pecuniam depoſitaȝ.

a ¶Tñ his nõ obſtantibus ꝯtriuȝ puto de iure verius ea p̃n
cipali rõne:q꞉ cõfeſſio dicti domini Bernardini non preiu
dicat dicto ſer perfranciſco aut dicte eccleſie q꞉ dictũ vnius
dictum nullius.l.iuriſiurandi.C.de teſti.c.tam lrĩs.c.licȝ ex
quadã extra.e.tit.cũ ſimi.⁊ maxime cõfeſſio extraiudicialis
emanata non citata parte ⁊ ſine iuramento requiriẽ enĩȝ iu-
ramentũ interteſtatione ⁊ citatio partis ad vidẽdũ preſtari
iuramẽtũ.d.l.iuriſiurãdi.⁊.l.ſi qñ.C.eo.ti. ⁊.c.ij.extra. e.ti.
nec põt alteri per alterũ deterioꝛ cõditio inferri vt in regu-
la iuris nõ põt alteri in.vj.nec põt mãdãs poſt mãdatũ exe
cutũ illud reuocare ar.l.ſicut.C.de act.⁊ ob. Et maxime q꞉
ſolẽni ſtipulatione ꝓmiſit dictus dñus Bernardinus di-
cto ſer pfrãciſco ac ẽt notario recipiẽti ⁊ ſtipulãti ꝓ oĩbus
quoꝝ intereſt aut itereſſe poterit in futuꝝ firmiter ꝑpetuo
h̃re rata ⁊ firma ⁊ cetera oĩa ⁊ ſingula ⁊c.ac iuramẽto firma
uit ⁊ ſic nõ fuit ſimplex mãdatũ:ſȝ ſtipl'o đ obſeruãdo ⁊ nõ
veniẽdo ꝯ ⁊ ſi nõ pmittiẽ eidẽ directo venire ꝯ nõ dȝ pmit
ti venire contra per viam indirectam vt in.c.cum quid vna
via.de regu.iur.in.vj.cum concoꝛ.

b ¶Nec obſtat ſi dicaẽ ꝙ ꝯfeſſio cedentis nocet ceſſionario
prout voluit Guido de ſuzza.vt refert Jo.an.in addi.ſpec.
in ti.de ceſ.act.§.j.v.ſȝ nunqd ſola cõfeſſio quẽ refert imo.
in.l.facta.§.ſi hẽs ad treb.⁊ idem vult Dyn.in.d.§.ſi heres
prout ibi refert Jmo.q꞉ in ꝯtrium eſt magis cõis opi. in ter
minis hmõi.ſ.qñ ceſſio ſit ad cõmodũ ceſſionarij. Nã alber
tus Galeocti in ſua margarita tenet ſimplr ꝙ nõ noceat in
caſu quo ceſſionarius nõ hȝ regreſſum ꝯ cedentẽ:ꝑut con-
tingit caſu noſtro in quo eccleſia pretẽdit cãm mere lucra-
tiuam ar.l.ariſto.§.ſi.de dona.Jtẽ Dy.in.l. ſeruũ filij.§.j.đ
leg.j.dicit ꝙ nõ p̃iudicat niſi in caſibꝰ poſitis in.l.iij.C.de
noua.Sȝ hic nõ interuenerũt illa tria merito ⁊c.Jtẽ Jaco.
de are.⁊ Bart.poſt eũ in.l.ſi hẽs.ad treb.tȝ ꝙ aut ſit ceſſio
ad cõmodũ cedẽtis:⁊ tũc requiriẽ alteꝝ de dictis tribus:aut
ad cõmodũ ceſſionarij:⁊ tũc ſola ſciẽtia ſufficit vt nõ preiu
dicet ar.l.ſi.ff.de trãſac.Sȝ ꝯfeſſio emanauit poſt ſcientiam
epiſcopi ⁊ ceſſio fuit facta ad cõmodũ ceſſionarij merito ⁊c.
item Joãnes andree in addi.ſpe.ꝑut refert Jmol.in.d.l.ſi
heres concludit ꝙ confeſſio extraiudicialis.

c ¶Sed iudicialis nocet ſi ceſſionarius hȝ regreſſum ꝯ ce-
dentem al's ſecus:vt q꞉ nõ habeat regreſſum vel cedens nõ
ſit ſoluẽdo ne deẽ materia colludẽdi i p̃iudiciũ ceſſionarij:
ſed in caſu iſto ceſſionarius nõ hȝ regreſſum ꝯ cedentem ⁊
agitur de preiudicio ceſſionarij ⁊ cõfeſſio eſt extraiudicia-
lis ⁊ vt arbitroꝛ facta fuit poſt noticiã ceſſionis:⁊ lȝ Jmol.
dicat ꝙ põt dici ꝙ ẽt ſi ſit extra iudiciũ ſi fiat ante ſcientiaȝ
eius ꝯ quem ſit ceſſio preiudicet ceſſionario ar.d.l.ſi.ff. de
tranſa.tñ in caſu iſto eps habuit noticiã eius ꝙ cõceſſit iſte
ſer Frãciſcus cui conceſſa fuit illa facultas concedendi ⁊c.
Et ꝓmiſſum fuit de nõ veniendo ꝯ ⁊ ſic queſitum fuit ius
in reuocabile cõcedẽdi cui eccleſie vellet ⁊ forte habuit no
ticiam etiaȝ conceſſionis facte illi eccleſie ⁊ ſi id eẽt res nõ
haberet dubium tñ ⁊ ſi noticiam non habuiſſet videreẽ idẽ
dicendum q꞉.d.l.ſi.de tranſac. non loquitur in confeſſione
voluntaria ⁊ extraiudiciali : ſed in tranſactione que non fit
gratis:ſed aliquo dato vel retento.l. tranſactio nullo.C. de
tranſact. ita ꝙ debitoꝛ ignorans damnificaretur ex tranſa-
ctione ſi tranſactio non valeret: licet haberet repetitionem
l.eleganter.§.ſi poſt.ff.de condi.inde.tamẽ intereſt potius
non ſoluiſſe q̃ȝ ſoluiſſe ⁊ habere repetitionem: ⁊ ideo non
mirum ſi Joãnes and.dicit ꝙ confeſſio extraiudicialis non
preiudicat q꞉ nõ leditur ſi non creditur:lȝ iuuaretur ſi pro-
baret.Jtem non ſunt pares termini noſtri ⁊ illi termini ce-
dentis actionem:nam cedens actionẽ fuit originarius cre-
ditoꝛ ⁊ id preſupponitur ⁊ cum eo debitoꝛ habebat origina
liter cauſam crediti tractare:ideo aliquo reſpectu poteſt cen
ſeri creditoꝛ etiam ſi omnino deſijſſet eſſe creditoꝛ poſt ceſ-
ſionem cum non cenſeatur omnino falſum ꝙ veritatis pri-
mordio adiuuatur.l.cum filius.§.heres. de legatis.ij.origo
enim cõſideratur vt ibi no.gl.allegat ꝯcoꝛ.qđ maxime pro-
cedit q꞉ apud cedentem remanent directe obligatio ⁊ actio
que non ſepatur ab oſſibus creditoris.l.quis ergo caſus in
ſi.⁊ ibi glo.ſi.que allegat plures cõcoꝛdantias.

d ¶Sed in cãu noſtro nullatenus apparet ꝙ epiſcopus fue-
rit vnq̃ȝ dñs dicte pecunie nec ꝙ aliquod negociũ circa iſtã
pecuniam fuerit geſtũ inter dictũ olim epm ⁊ dictũ cõfiten
tem:ideo militat ex hoc diuerſa ratio in caſu iſto quã in illo
⁊ inſuper confeſſio cedentis tendit ad parandaȝ liberatio-
nem debitoris ⁊ ad eius abſolutionem:ſed ſi crederẽ dicto
deponenti confeſſio tenderet ad parandam obligationem ⁊
actionem ⁊ ad condemnationem ⁊ promptiores ſumus ad
abſolutionem ⁊ liberationem q̃ȝ ad obligationem ⁊ condẽ-
nationẽ.l.arianus.ff.de act.⁊ oblig.⁊ regula fauorabiliores
in.vj.cum cõcoꝛ.itaqȝ caſus ſunt ſeparati habentes ſepara-
tam rationem ⁊ ſeparatoꝛum non eſt illatio.l.ſi.ff. de calum.
⁊.l.ſi maritus.de dona.inter virum ⁊ vxo.⁊.l.naturaliter.§.
nihil commune.de acqui.poſ.hoc autem fundamento facto
omne fundamentum epiſcopi penitus ruit:dato enim ꝙ ec
cleſia nulluȝ ius foueret aut dictus depoſitarius tamẽ ſi ab
epo conueniretur obtineret ex non iure actoris.l. qui accu
ſare.C.de eden.l.ſi.C.de rei ven.c.cum eccleſia ſutri.in fine
de cauſa poſ. ⁊ ꝓprie. ⁊ tolluntur omnia adducta in ꝯtrium
que ſunt fundamenta epi fundata in dicto preſuppoſito ꝙ
dicta pecunia fuerit predeceſſoris ꝙ minime apparet ⁊ pa-
ria ſunt non eſſe ⁊ nõ apparere.l.duo ſunt titij. de teſta.tut.
⁊.l. actoꝛ quod aſſeuerat. de probatio.cum ſimilibus. illud
autem qđ adducebatur in contrarium ꝙ ſtipulatio facta al-
teri non valuerit nõ iuuat iura epi:q꞉ ſatis eſt conuento ꝙ
actoꝛ nõ foueat ius prout ſupra deductum eſt.nihilominus
nõ eſt expeditum ꝙ ſtipulatio facta alteri fauore pie cauſe:
maxime cum iuramẽto non valeat:nam Bald.in.l.illud.in
fine prime col.C.de ſacroſãn.eccle.dicit ꝙ pijs locis põt qs
ſtipulari etiam verbis directis prout eſt gloſ.oꝛdinaria que
alibi non reperiẽ in cañ.quoties coꝛdis oculus de iureiurã.

⁊ tangit

⁊ tangit etiam idem bal.in.l.generaliter .C. de non nu. pec. ⁊ ego alſ latius dixi in.d.l.ſtipulatio iſta.§. alteri de verbo. obli.ſed non eſt opus inſtare ſuper hoc.

e ¶ Qz nota ſuꝰ ſtipulaſ ꝓ oibus quoꝝ intererat vel in fu turū intereſſe poterat:alteri aūt pōt ſeruꝰ publicus ꝑut eſt notarius alteri ſtipulari.l.non aſr.⁊.l. his vbis de ado .⁊.l. ſi pupillus.ff.rē pupi.ſaluā fore vbi bar. firmat latius ꝯſe quēdo firmat hāc partē poſt gloſaȝ Accurſij By.⁊ Gui. de cu.vt ibi per eū quā opi.approbat ꝯſuetudo q̄ eſt optima le guȝ interpres.l.cū de interpretatiōe de.ll.⁊.c. cū dilectꝰ de ꝯſue. remanet itaq̧ cōcluſio meo iudicio intrepide tenēda ꝙ dictus epūs non pōt inqetare dictā eccleſiā qn inſup nec dictū depoſitariū ꝓ reſiduo per dicta ſupra. Laus deo.

¶ Laudum acceptatum an reſcindaſ vbi eſt magna leſio.

Conſilium cxl.

In noie dñi noſtri ieſu

i chriſti. ¶ In hac ꝯſultatiōe lȝ videaſ pria fa cie dōm ꝙ dicto laudo ſit parendū ſaltē me tu pene qz laudo ſiue equo ſiue iniquo ſit ſtā dū metu pene.l.dicit ꝓferre.§.ſtari.ff.de arbi. ⁊ maxie qz ac ceptatū ꝑ ptes pñtes q̄ acceptatio hȝ vi taciti pacti ꝓmiſſiui de ſeruādo ptēta i laudo.l.ij.C.cōis vtriuſq̧ iudi.vbi tex.⁊ doc. ꝙ ſcda nulla a ptibꝰ acceptata ſeruaſ in vi pacti idē in laudo arbitri cū arbitria ſint redactā ad inſtar. iudicioꝝ.l.j. ff.de arbi.nec in hac pte pōt aſſignari rō dārie inter q̄re ma gis cenſeaſ paciſci cōſentiēs ſni e iudicis q̄ ꝯſentiēs laudo arbitri vel arbitratoris:ergo idē ius vtroq̧ caſu.l.ſi poſthu mi.§.j.de iniuſto teſtō ibi nec rō diuerſitatis reddi ꝑt ⁊ fa cit.l.illud ad.l.acqui.⁊.l.a titio de fur.cū ſi. nec vr̄ obſtare ꝙ fuerit enormiter leſus ex quo fuit leſus ab arbitro cuius ini quo laudo eſt ſtandum vt dictuȝ eſt ⁊ inſuper lȝ ꝯtentibus inter ſe decipere.l.in cauſe.§.ſi.ff.de mino.

a ¶ Sz his minime refragātibus ꝯtrū puto aperta frōte con cludendū:nā aduertēdū ꝙ arbiter vel arbitrator nō pōt ꝓ nūciare ꝙ teneanſ ptes vel altera partiū facere generalē qe tationē nō reſtringēdo ſe ad cognita ꝑ eū ar.l.cū acquiliana i fi.ff.de trāſac.cōtinet.n.tale laudū vel arbitramentū manife ſtā iniquitatē:nā de facili poſſet decipi ꝑut h̄ volūt ibi bar. Ang.Saly. Rapha.ful.⁊ Pau.de ca.ꝙ ⁊ voluit Ponta.in ꝯſilio incipiente ꝑdictū laudū ēt ſi fuerit factū cōpromiſſuȝ plenū ⁊ pleniſſimū ſȝ Bar.Raph.⁊ Pau. ibidē ⁊ hoc niſi ſit datum ſibi expſſa facultas ita laudādi ꝑut ibi voluerunt bar.Ang.⁊ Raph.ꝙ nō puto fuerit expſſuȝ in cāu nr̄o:lȝ dicendū videaſ ꝙ ꝑut cōceſſio facultatis laudādi ꝙ fiat ge neralis qetatio vȝ ita ꝙ laudū poſt latuȝ teneat ꝑ ſupradicta ita ⁊ valeat ꝯfirmatio ⁊ approbatio laudi:iā lati cōtinentis ꝙ fiat generalis quietatio ⁊ veꝝ videaſ qz.d.l.cū acquiliana loquiſ in generali cōuentiōe in qua iſtud non venit nō aūt poſſumus dicere ꝙ non veniat in expreſſa conuentione.

b ¶ Sz pōt dici ꝙ iſta generalis emologatio laudi non aſtrin gat ad faciendum generalem quietationeȝ triplici rōne vna qz iſta generalis ſeu indefinita approbatio laudi hñtis plu ra capſa nō equipolleat vli vt.ſ.cenſeaſ paciſci de obſeruā do totū laudū ſeu oīa capſa laudi eo qz nō eſt eadē rō oīuȝ capſo.ū:nā iſtud capſm cōtinebat iniqtatē ⁊ captionē vt.d. l.cum acquiliana ⁊ cōis doctrina gloſarū ⁊ doc.eſt ꝙ indefi nita nō traditur ad oīa ſub generalitate ꝯprehenſa qn non eſt eadē rō ⁊ conditio oīum ſub vli'tate cōprehenſorū ꝑut no.gl.Joānis an.in.c.vt circa de elec.lib.vj.⁊ doc.ibi ⁊ glo. Bar.⁊ doc.in.l.ſi pluribus de le.ij.⁊ Dy.in rubrica de reg. iur.in.vj.⁊ Bal.Ange.⁊ Raph.in.l.ſi ſeruitus.C. de ſerui. vrba predi.⁊ trahiſ tunc ad ea in quibus eſt maior rō ꝙ tra hatur prout dicit Ang.in.d.l.ſi ſeruitus. ſed in caſu nr̄o nō eſt eadem ratio neq̧ conditio oīuȝ capitulorȝ dicti laudi: qm̄ iſtud capitulum cenſeſ captioſum ⁊ de ſe inualiduȝ per ſupradicta ⁊ non ita alia capſa:ideo eſt maior rō ꝙ trahatur ad alia capſa q̄ ad iſtud merito ad alia trahaſ ⁊ nō ad iſtud arg.d.l.cum acquiliana iuncta dicta theorica.

c ¶ Scda dicta theorica ꝙ laudū iniungens vt fiat genera lis quietatio nō valeat nō eſt cōiter notū nō iuriſtis: iō de facili ꝯtingere potuit ꝙ dictus Jacobus martorelli conſen ſerit credens ſe artari ad obſeruantiaȝ laudi ēt in hac pte ⁊ ꝑut ſi errore iuſ ſoluiſſet qz feciſſet qetationem gnālem po tuiſſet repetere cōditione indebiti ⁊ ſine cā arg.l.ſiqs acce pto.⁊.l.ſi mulier.ff.de condi.ob cauſam:ita ⁊ ꝓmittendo qz promiſſio ⁊ ſolutio in materia repetitiōis indebiti equipa rantur.l.ſi.C.ad.l.fal.l.is qui de condi.inde.ff.

d ¶ Tertio qz ꝯſupponiſ ꝙ fuit enormiter leſus. ⁊ ſic fuit dolꝰ ſaltē re ipſa.⁊ iō ne dū pactū nudū:ſȝ ēt ſtipulatiōe val latū reddiſ ineffica: nō dico nōnullū ex enormi leſiōe vt ē tex.i.l.ſiqs cū alr de ver.ob. vbi caſus ꝙ aduerſus ſtipula tionē ſeu actionē ex ſtipulatiōe cauſatā ꝯperat exceptio do li.⁊ ſic remanet ieffica qz nihil itereſt an qs actionē nō ha beat an vero ꝑ exceptionē repellaſ.l.nihil itereſt.ff. de reg. iur.cū itaq̧ ille ꝯſenſus ſequutus poſt laudū nō cauſet niſi nudū pactū fortius vr̄ ꝙ non ſit efficax: ⁊ iō ſi aduerſarius aget vt faceret qetationē generalē cū de iuſ canōico ex pa cto nudo actio oriaſ.c.j.de pactis.⁊.c.ꝑ tuas.eo.ti. ꝑut eſt cōis.⁊ idubitata opi.legiſtarū.⁊ canōiſtarū opponeſ exce ptio doli p.d.l.ſiqs cū alr in ſi.⁊.ar.l.ij.C.de reſcin.vē.⁊.c. cū cām.⁊.c.cū dilecti de emp. ⁊ vē. Si aūt Jacobus aget ⁊ ſuis actiōibus ⁊ aduerſarius excipiet de dicto pacto de re furādo dato ꝙ ex tali oriaſ exceptio ſi Jacobꝰ opponit re plicationē doli:ita enim ſe haberet aduerſus exceptionē re plicatio ꝑut exceptio aduerſus actionē.l.ij.ff.d excep.doli.

e ¶ Et vbi eſt enormis leſio ꝯſumitur ignorātia actuū ꝑut eſt caſus notabilis.⁊ forte ſingularis in.l.quiſqs .C. de re ſcin.ven.prout dicit Jmol.in.d.l. ſiquis cum alr circa me dium.⁊ no.glo.Bar.⁊ Bald.in.d.l.quiſquis.⁊ preſumitur dolus ex enormi leſione prout voluit.d.Ang.in.c. cum con tingat de iureiu.⁊ ꝙ ⁊ vult Panor.ibideȝ.xxx.⁊.xxxij.col. ꝙ ⁊ tangit bald.in.c.j.§.itē ſacramenta de pace iuramento fir.in vſi.feu.⁊ videſ ꝓbare tex.in.l.ſi ſuperſtite.C. de do lo.⁊ Petrus de ancha.in.c.canonum de conſtitu. in .xj.q. col. lxxvj. vult ꝙ minor ratiōe enormis leſionis poſſit ve nire cōtra contractū iuratum ea ratione qz preſumitur do lus ſeu qz dolus re ipſa.⁊ dolus re ipſa cōparanſ dicens ſe ita ꝯſuluiſſe ſeniſ.⁊ idē dicit in.d.c.cū ꝯtingat. ⁊ lȝ loquan tur in minore tū pōdero rationeȝ.⁊ facit que habenſ in .c. quintauallis de iureiu.⁊ in.l.ſi ſocietatē.§.arbitrorum.ff.ꝓ ſocio.⁊ nō ſumus in contractu iurato prout loquūtur pfa ti doc.ita ꝙ res de plano procedit p.d.l.ſiqs cum alr. ⁊ fa cit qz ſuperior fuerat vnus ex arbitris vȝ.d.Jo.ha.de ſabel lis vicarius pape qui habebatur in magna reuerentia ita ꝙ forte ex reuerētia cōſenſit laudo predicto facit.l.j.C. ſi qua cunq̧ predi.⁊.l.j.§.que onerande quaruȝ rerū ac.non daſ. Et lȝ metus reuerētialis regulariter nō ꝯſumatur Bart. ⁊ doc.in.§.que onerāde quaruȝ reruȝ ac.non datur. ⁊ in.l. ad inuidiam.C.ꝙ metus cauſa. ⁊ doc. in .c. cauſam matri monij de offi.deleg.facit tex. ⁊ ꝙ ibi Bart. in.l.ſi. per im preſſionem.C.ꝙ metus cā ⁊ bona gl.in caſi.ꝯſens clericus xx.q.iij.⁊ ꝙ notatur in.c.inſinuāte q clerici vel vo. ⁊ Jmo. in.l.ſi cum dotem.§.eo autem tempore.ff.ſolut.matri.tamē Pau.de caſt.in conſi.clxxiiij.incipiente contra ſuperius cō ſulta vr̄ velle ꝙ ꝓcedit niſi ſit enormis leſio ex qbus oibus cōcludēdū arbitror ꝙ dictus Jacobꝰ martorelli nō obſtan te dicto laudo ⁊ cōſenſu ſequuto poſſit peti ꝙ rō reuideaſ habitis tū ꝓ firmis his q̄ in ſpē ſeu ſpecifice in laudo decla ranſ nō obſtāte illa pticula laudi qua iniungiſ ꝙ inuicem ſibi faciant generalem refutationem. Laus deo.

¶ Appellari nō pōt ab executiōe inſtrumēti guarentigiati an poſſit appellari qñ nō iſtrum:ſed qdā fides notarij fuit ꝑducta. ⁊ ſi ſtatutū de executione inſtri denegat appella tiōeȝ ⁊ aliud ſtatutū de ſumaria cognitiōe ꝑmittit appella tionem. An ab executione inſtri locatiōis poſſit appellari.

¶ Conſilium cxlj.

In noie dñi noſtri ieſu

l chriſti. ¶ Licet in hac conſultatione videa tur prima facie dicendum ꝙ non potuerit appellari nec de nullitate dici in dicta cauſa quia dictum ſtatutum de executione inſtru mētorum in.§.⁊ ab executiōe videtur multum clare. ⁊ pci ſe loqui tollendo appellatiōem generaliter ⁊ propoſitionē nullitatis: vnde cum de dicto coctumo dicatur apparere publicum inſtrumentum confeſſionatū ⁊ notarius aſſerat eſſe in iudicio productum videtur ſtandum aſſertioni nota rij qui adhibetur ad ſcribendum acta per.c.qm̄ ꝯ falſam de proba.cum in inſtrumentis actorum non adhibeantur te ſtes.ar.l.in donationibus.C. de dona. vnde ſumitur ratio vnde inoleuerit talis mos qui eſt notorius nec in h̄ habet

b ¶ Nec obſtat ꝙ dicit bar.in.l.iij.§.in hac.ff.como. vbi con
cludit ꝙ in executione inſtrumenti guarẽtigiati venit etiã
iſta extimatio ꝗ̃tiplurimi fuerit a tempore,more ꝙ ⁊ tangit
in.d.l.vinum.licet ibi nõ decidat q: reſpõdet ꝙ non dicit
Bar.ꝙ ſit executio inſtrumenti immo eius verba in co.pe
nul. vbi de hoc tangit potius innuunt contrariũ: ſed dicit
ꝙ ſi petitur executio inſtrumenti habet rõ huius incremẽ
ti extimationis intelligo ꝙ habet rõ dicti incrementi offi-
cio iudicis mercẽnario deſeruiẽti officio iudicis nobili exe-
quenti tale inſtrumẽtũ: put cõtingere põt in expẽſis factis
in iudicio executiuo:nã nemo dixerit ꝙ ſit executio inſtru-
mẽti; ⁊ tñ venit ⁊ de eis habet rõ in iudicio executiuo :⁊ iõ
non videtur ꝙ dictum ſtatutum prohibens appellationẽ ⁊
deductionem nullitatis ab executione inſtrumenti non mi
litet in hoc caſu cum dictum ſtatutum ſit exorbitans plu-
rimum:⁊ ideo reſtringendum vt ꝗ̃tominus fieri poteſt re-
cedatur a iure cõmuni.c.cũ dilectus ⁊ ꝙ ibi per docto.de
conſue.⁊.l.ius ſingulare ⁊.l.ꝙ vero contra.ff.de leg.⁊ in re
gula que a iure exorbitant in.vj.

i ¶ Nec etiam obſtat qđ no.Bal. ⁊ Ang. ⁊ Imo.in.d.l.j.de
his que in teſtamento delen. quatenus volunt ꝙ inſtru-
mentum guarentigiatum continens ſolam confeſſionem
recepte dotis ⁊ non ſtipulationem mandatur executioni
virtute ſtatuti diſponentis ꝙ inſtrumentum guarentigia-
tũ mandetur executioni ⁊c.quia reſpondetur ꝙ illa tacita
ſtipulatio virtualiter continetur in inſtrumento principa-
liter:nam venit iure actionis pro contentis in inſtrumẽto
⁊ illa executio fiet officio iudicis nobili: ⁊ ſic caſus ſunt di
uerſi nõ eſt opus aũt ſuper hoc inſtare:q: potuit appellari
⁊ de nullitate dici ẽt ſup ꝓnũcia lata in ſorte principali ꝑ
ſupra deducta nec ẽt eſt opus inſtare ſup nõ obſeruata for-
ma ſtatuti in datiõe aduocati.q: fundamẽta ſupra facta ſunt
magis plana lʒ poſſint verificari verba dicti ſtatuti q̈tenus
ponderat nõ ſeruatã formã ſtatuti in ꝓcedẽdo:cõſtat enĩ
ꝙ ſtatutũ diſponit qualiter ꝓcedat qñ petit dari aduocat9
⁊ dat formã in ꝓcedendo ſup illo articulo ita ꝙ ſaltẽ large
quendo poſſumus dicere nõ eſſe ſeruatam formã ſtatuti ⁊
dictum ſtatutum in hac parte vĩ large interpetrandum : q:
per latã interpetrationem reſtringitur exorbitantia ⁊ res
reducitur magis ad ius cõe ad hoc notata per glo.notabi-
lem in.c.ſtatutum.j.de preben.lib.vj.licet in hoc non faciã
magnum fundamentum.

k ¶ Nõ oportet ẽt inſtare an ſtatutũ ſub rubrica de ſũmaria
cognitione ꝑmittens appellationem in cauſis locationum
⁊ conductionũ limitet aliud ſtatutũ denegans appellatio-
nem ab executione inſtrĩ guarentigiati vel cõfeſſionati cũ
vt dixi nõ apparet nos eſſe in executiõe inſtrĩ confeſſiona
ti vel guarẽtigiati eſt tñ aduertendum circa illũ articulum
ꝙ dicta duo ſtatuta habent ſe vt excedentia ⁊ exceſſa:nam
multe ſunt cauſe citra inſtrã guarentigiata vel confeſſiona-
ta vel ſiĺa.item multe ſunt cãe ſuper inſtris ⁊ eorum execu
tione que nõ dependent a locationibus ⁊ ꝯductionibus: ⁊
qñ duo ſtatuta ita ſe hñt quia qđlibet reſpectu alterius ſta
tuti poteſt cenſeri vt genus ⁊ vt ſpẽs diuerſis reſpectibus
tunc attendit id qđ eſt magis generale ⁊ illud iudicatur vt
genus ⁊ aliud ꝙ eſt magis ſpãle iudicatur vt ſpẽs ⁊ ideo
magis gñale limitatur per ſtatutũ minus gñale iſta eſt theo
rica Dy.in regula gñi in vj.⁊ Bar.i.l.j.§.j.ff.de noui ope.
nun.⁊ in extrauag.ad reprimẽda in verbo nõ obſtantibus.
ideo videtur attendenduʒ que ſint plures cãe an ſuper exe
cu.inſtrorum de quibus loquitur.d.§. ⁊ ab executione per
quem ꝓhibet appellatio ⁊ deductio nullitatis an ille que
vertunt ſuper locationibus ⁊ cõductionibus excedẽtibus
ſũmam.xxv.librarum ⁊ cauſis in quibus permittitur appel
latio per dictum ſtatutum de ſummaria cogni.⁊ ſi non erro
ſunt longe plures cauſe ille que vertuntur ſuper executio-
nibus ⁊ liquidationes inſtrumentorum ⁊ ſi hoc eſt debet
limitari ſtatutum denegans appellationem ⁊ deductionem
nullitatis tanꝗ̃ magis generale per ſupradictam theoricã:
ſin autem non dignoſcitur ꝙ ſit generalius eſt aduertendũ
ꝙ.d.§.⁊ ab executione eſt a iure communi exorbitans ⁊ ex
orbitantiſſimum ⁊ hoc reſpectu reſtringendum ⁊ ſtatutum
permittens appellationem ⁊ nullitatem in cauſis locatio-
num ⁊ conductionum conformat ſe cum iure cõi ⁊ reſtrin-
git exorbitantiam que inducitur per idem ſtatutum ſupra
proxime ⁊ hoc reſpectu ampliandum per ſupradicta :ideo
ſuadet rõ ꝙ iſtud ſtatutum ceteris paribus limitet dictum
aliud ſtatutum exorbitans de quo in.d.§. ⁊ ab executione.

l ¶ Et facit etiam q: ceteris paribus lex poſterior derogat
priori.c.j.de ꝯſti.li.vj.⁊.c.j.de cogna.ſpi.in antiquis poſte-
rior aũt videt iſtud permittens appellationẽ. ⁊ nullitatẽ in
cauſis locationũ arguendo ab ordine ſcripture ⁊ hoc pon-
derat etiã Bar.in dicto extrauaganti.d.verbo nõ obſtanti-
bus col.iij.dicens ꝙ in hmõi.ll.vel ſtatutis habentibus ſe
vt excedẽtia ⁊ exceſſa ceteris paribus vltimũ derogat prio-
ri quibus oĩbus cõſideratis puto intrepide cõcludendũ ꝙ
pro pte dicti Baptiſte potuerit appellari.⁊ de nullitate dici
non obſtantibus adductis incõtrarĩũ quibus ſatis apparet
rñſum per.ſ̈.dicta circa illud aũt qđ dicit de ſtilo non puto
ꝙ ſit de ſtilo ꝙ iudici nõ appareat inſtrumentũ productuʒ
fore cõfeſſionatũ prout nõ apparet in caſu iſto.itẽ de ſtilo
eſt ꝙ fiat principaliter mentio in actis de ꝓductione inſtrĩ
⁊ peti. executionis ⁊ non in ſolo citatorio nec memini me
vnꝗ̃ vidiſſe aut occurriſſe ſimilẽ caſuʒ ita ꝙ mirarer ꝙ poſ
ſit apparere ſtilus qui allegat. Et per hec puto ſatiſfactũ cõ
ſultanti lʒ nõ ſit ſigillatim rñſum ſup particularibus queſi
tis.Intentio enim conſultantis erat an potuerit appellaſſe
vel dixiſſe de nullitate necne. Laus deo.

¶ Quidam nobiles cõceſſerunt caſtrum vel fortilitiũ cla-
rignani cõmuni ſpoleti. ⁊ ſcripture cõceſſionis ⁊ pactorũ
reperiunt in archiuio:ſi cõe montiſfalconis poſſedit dictaʒ
tenutam per tantũ tempus cuius initij memoria non eſt in
contrarium:an ciuitas ſpoletana poſſit vendicare.

¶ Conſilium cxlij.

In noĩe dñi noſtri ieſu

i xpi. ¶ Videtur prima facie dicendũ ꝙ cõe
ſpoleti foueat meliora iura:nã probat ꝙ ca-
ſtrum clarignani fuit per quoſdã nobiles in
anno.Mccxiij.donatũ dicte cõitati qui no-
biles ꝓmiſerunt ſe precario noĩe poſſidere ⁊ deinde alia do
natio.⁊ ſubmiſſio a quibuſdaʒ nobilibus facta in anno dñi
Mccxviij.⁊ ꝯfirmatio dicte prime donationis ⁊ ſucceſſiue
alia ꝯfirmatio alterius nobilis.⁊ in oĩbus predictis ꝯ̈cribus
preſupponit ꝙ cõitas ſpoletana habuerat aliqđ ius in dcĩs
bonis.⁊ lʒ dicte ſcripture nõ videant auctentice cũ primuʒ
inſtrm̃ non ſit ſcriptũ a perſona publica ⁊ ſcđm ⁊ tertiũ nõ
ſint publicata:tñ ex quo ſunt res multuʒ antique difficilis eſt
probatio.⁊ vbi cadit difficultas ꝓbationis admittunt ꝓba
tiones minus integre vt ꝓbatur in.l.cõſenſu.C.de repud.⁊
in.c.iij.loco de ꝓba.in.c.illud de ꝓ̃ſump.in.c.ad noſtrã.de
emp.⁊ ven.⁊ ꝑ Hoſti.⁊.d.Anto.in.c.illo vos.de pigno.⁊ in
c.trãſmiſſa qui filij ſint legi.⁊ in.l.filiũ diffinimus.ff.de his
qui ſunt ſui vel alie.iur.⁊ in.l.non omne.§.a barbaris de re
mili.⁊ in.c.per tuas.de ſymo.⁊.C.vnde vi.l.ſi qñ. ⁊ in.c.ſi.
extra ꝙ metus cã. ⁊ per glo.in.l.in actionibus.in ſi.⁊.§.alie
inſti.de ac. ⁊ in cano.xiij.q.ij.⁊.xxxv.q.ij.extraordinaria. ⁊
in infinitis ſiĺibus.⁊ ſpecialiter improbandis factis antiq̃s
excedentibus memoriã hoĩum q: ꝓbatio viſus eſt impoſſi-
bilis per.l.ſi.C.de ſa.ſan.ec. ⁊ in auc.hec ꝯſtitutio innouat
in prin.ideo relaxat legitimus modus ꝓbandi alĩs neceſſa-
rius q: ſufficit ꝓbatio per auditum ſm̃ theoricã glo. ⁊ doc.
in.c.j.de preſcrip.in.vj.⁊ habet in.l.ſi arbiter.ff.de ꝓba.ad
hoc ẽt tex.in.c.lʒ ex quadã.de teſti.vbi Hoſti.⁊ Jo.an.⁊ alij
doc.hoc notant per illũ tex.qui lʒ loquat improbanda ꝯſan
guinitate tñ doc.extendunt ad probandũ omne factũ anti-
quum optime facit tex.in.c.cũ cauſam.de ꝓba.⁊ qđ no.glo.
in.l.cum aliquis.C.de iure delib. ⁊ per Inno.in.c.veniens
de ver.ſigni.in.vj.⁊ per Bal.in.l.cõuenticulam.C.de epiſ.⁊
cleri.⁊ in.l.proprietatis.C.de ꝓbatio.⁊ in.l.atqui natura.§.
cum me abſente.ff.de nego.geſt.

a ¶ Et hinc eſt ꝙ lʒ ad hoc vt inſtrm̃ notarij ꝓbet requirat
probatio ꝙ auctor inſtrĩ ſit notarius iuxta no.per glo.in.l.
generali de decur.li.x. ⁊ per doc.in.c.ij.de fide inſtru. ⁊ per
Inno.in.d.c.veniens. ⁊ Bal.in.l.barbarius.de offi.preto.
⁊ Spe.in ti.de inſtru.edi.§.reſtat.verſi.ſed nunqđ ſi produ
citur alĩs verſi.illud aũt notandum. ⁊ ideo cõſuetudo eſt ꝙ
qñ producunt inſtrumenta cõfecta manu notarij de alieno
territorio oriundi nõ datur fides inſtrumẽto niſi fiat fides
de notariatu put ⁊ notant doc.maxime Imo.in.d.c.ij.tamẽ
hoc fallit quãdo produceret inſtrumentũ antiquiſſimum vt
no.Bal.in auc.quas actiones.C.de ſa.ſan.ec. ⁊ Spec.in ti.
de inſtrumentorũ edi.§.reſtat.verſi.ſed nunqđ ſi ꝓducitur.
vnde cum in caſu noſtro agatur de facto antiquiſſimo non

exigitur exquiſita probatio nec vꝫ exigi probatio ꝙ auctoꝛes inſtrumentoꝛũ fuerint notarij ⁊ ꝓpterea videt̃ ꝙ dicta inſtrumenta probent dictũ antiquiſſimuꝫ dñium dicte preceptoꝛie qꝛ ſcriptura libꝛoꝛũ antiquoꝝ videt̃ facere plenam fidem qñ reperiunt̃ in loco vbi ſunt ſcripture auctentice vt in.c.ad audientiã de preſcrip. ⁊ in.c.cuꝫ cauſam.de proba.⁊ ibi per glo.primaꝫ vbi Panoꝛ.dicit ꝙ etiam qñ agit̃ de magno preiudicio ⁊ liber vel ſcriptura eſt talis cui ab antiquis noſtris creditur vel reperit̃ in loco vbi ſunt ſcripture auctẽtice faciunt plenã fidem per.d.c.ad audientiã facit gl.in verbo pro roſtris in.l.ij.ff.de origi.iur. ⁊ tex.in auc. ad hec.de ſi.inſtru.vbi dat̃ fides ſcripture extracte de archiuio publico vbi ſolent teneri ſub fida cuſtodia ſcripture auctentice.

b ¶ Et ideo dicte ſcripture antiquiſſime reperte in archiuio publico dicte ciuitatis ſpoletane videt̃ ꝙ tanq̃ auctentice probent dictos cõtractus ⁊ cõſequẽter dñium vel quaſi dominiuꝫ dicte cõmunitatis maxime ſecuta traditione que in themate videt̃ preſupponi ꝙ appareat que traditio ⁊ ſubmiſſio facta dicit̃ per procuratorẽ dictoꝛum nobilium ⁊ ſindicum hominum dicti caſtri clarignani adminiculatur etiã ſupplicatio obtẽta de qua in themate quia eſt veriſimile ꝙ fuerit mandata executioni ex quo placebat dictis nobilibus ſupplicantibus ⁊ cõitati in cuius cõſilio ſupplicatio fuit admiſſa ⁊ obtenta ex his videt̃ probari dñium fuiſſe tunc tpis queſitum dicte ciuitati ſpoletane ⁊ dñium vel quaſi dñium dicti caſtri clarignani ⁊ ſui territoꝛij ⁊ poſſeſſio qui aũt poſſidet preſumitur dñs.l.ſicuti.§.ſi queratur.ff.ſi ſer.vend.⁊ qḋ ibi glo. Bar.⁊ doc. ⁊ habet̃ in.l.j.ff.fami.her.per Inno. in.c.cum olim de priuile.per Cy.in.l.j.in ſi.ij.q. ⁊ in.iiij.q. C.que ſit lon.cõſue.per Bar.in.l.quidam in ſuo.ff.de ꝯdi. inſti.⁊ per do.Ant.in.c.cum ad ſedem de reſti.ſpo. ⁊ Pau. de ca.⁊ Bon.in rubꝛica.ff.de noui.ope.nuncia.

c ¶ Et conſtito ꝙ ſemel habuerit dominiũ vel quaſi preſumitur continuatũ dñium vel quaſi qꝛ qui olim fuit dñs preſumitur hodie dñs.l.ſiue poſſidetis.C.de ꝓba.⁊ ibi per gl. ⁊ omnes.quinimo ⁊ poſſeſſio p̃ſumitur cõtinuata quando ille qui poſſedit aſſerit ſe cõtinuaſſe poſſeſſionẽ vt per glo. Bar. ⁊ doc.in.d.l.ſiue poſſidetis. ⁊ per doc.in.d.c.cum ad ſedem vbi.d.Ant.idẽ dicit ſi ſumus in dubio qꝛ non negat neq̃ affirmat ſe hodie poſſidere in caſu aũt noſtro cõmune ſpoleti affirmat ſe hodie poſſidere ⁊ cõtinuo poſſediſſe merito preſumat̃ etiã hodie poſſidere ⁊ maxime cũ prout preſupponit̃ in themate dictuꝫ cõmune ſpoleti quolibet anno fecit requiſitiones de hominibus mõtiſfalconis ꝙ irent ad ſoluendum collectas ⁊ datiuas de poſſeſſionibus quis aſſerunt habere in dicto territoꝛio ex quibus demõſtratur animum poſſidendi ⁊ ſucceſſiue videt̃ ꝙ aduerſus dictam cõmunitatem ſpoletanã non eſſe decurſam preſcriptione cum ipſa cenſeatur ciuiliter poſſediſſe ⁊ ciuilis poſſeſſio preualet naturali per ea que habent̃ in.l.clam poſſidere.§.qui ad nũdinas.ff.de acqui.poſ.⁊ in.l.j.in prin.co.ti.

d ¶ His tamen non obſtantibus cõtrariam partem arbitroꝛ de iure veriorẽ:nam ex quo in themate preſupponit̃ ꝙ dictum cõmune terre montiſfalconis probat poſſeſſionem de preſenti dicti territoꝛij de quo agitur.item ꝙ poſſedit quo ad iuriſditionẽꝫ locum de quo agitur exigendo collectas ⁊ datiuas penas damnoꝛũ datoꝛum in dicto loco ⁊ penas maleficioꝛum cõmiſſoꝛum in dicto loco per tantum tẽpus cuius initij memoꝛia hominũ non exiſtit non eſt dubiũ ꝙ per poſſeſſionem quaſi poſſeſſionẽ tanti tẽpoꝛis queſitum fuit ius dicte cõmunitati montiſfalconis habet enim vim cõſtituti.l.hoc iure.§.ductus aque de aqua quotti.⁊ eſti.⁊ iuuat in cunctis vt ibi ⁊ in.c.j.de preſcrip.lib.vj.in.l.ij.§.idem labeo de aqua plu.arcen.in.c.ſuper quibuſdam in.c.quid per nouale in.c.veniens de verbo.ſigni.in caſi.mos antiquus. lxv.diſtin.⁊ in.l.ſi arbiter.ff.de proba.prout omnes notant in dictis iuribus. ⁊ ꝑfecto ſi id probatur non habet dubiũ preſens cõſultatio:qꝛ preſcriptio tanti tempoꝛis in omnibus iuuat vt habet̃ in iuribus preallegatis ⁊ iuuaret preſcriptio predicta etiã non allegato alio titulo qꝛ non requirunt dicta iura nec doctoꝛ.ſuper eis ꝙ alleget̃ titulus:lꝫ alr̃ expediat iuxta ea que habent̃ per gl. ⁊ Bar.in.l.ſeruitutes.ff.de ſerui.⁊ in.l.j.in ſi.de aqua plu.arcẽ.⁊ iuuaret talis p̃ſcriptio etiam ſi cõitas ſpoletana probaſſet ſibi antiquitus habuiſſe ius in dicto caſtro ⁊ ptinentijs ⁊ fuiſſe ipſius quo ad dñiũ ſeu iuriſditionẽ ⁊ ſic dicte antiquiſſime ſcripture probarent tunc tpis dictam ciuitatẽ ſpoletanã queſiuiſſe dictũ caſtruꝫ. ⁊ eius territoꝛium ⁊ ꝙ in territoꝛio continerentur loca de quibus agit̃ q̃ tñ nõ ſunt vera vt.j. deducet̃ tñ cẽſeret̃ poſtea queſitũ ius dicte cõitati ꝑ poſſeſſionẽ tanti tẽpoꝛis cuius nõ extat memoꝛia in contrarium per dicta iura.

e ¶ Nec obſtãt adducta in cõtrariũ primo:qꝛ nõ apparet ſufficienter ꝓbatũ de aliqua traditiõe facta dicte cõmunitati ſpoletane:lꝫ eni i prima ſcriptura que deducit̃ dicat̃ ꝙ illi nobiles q donabãt dictũ caſtrũ dixerit nos donamus ⁊ tradimus ⁊ incoꝛpoꝛali poſſeſſione inducimus ⁊c.tñ nõ appareret ex ſcriptura ꝙ eſſꝫ in loco dicti caſtri adeo ꝙ reſultaret traditio ⁊ ſimilia v̉ba qñ ꝓferunt̃ in abſentia rei verificant̃ in licẽtia de intrãdo in poſſeſſionẽ vt notãt bar.⁊ doc.in.l. predia.ff.de acqui.poſ.in verbis ſolitis apponi in inſtrumẽtis dedit tradidit ⁊c.qꝛ ſi actus celebrat̃ in abſentia rei non cadit traditio.⁊ ꝑiter nec datio per.l.traditionibus.C. de pactis iuncta.l.ſi.ff.de condi. ob cauſam.⁊.§.ſic itaq̃ inſti. de acti.⁊ ideo tunc ſignificant ſolaꝫ licentiam de intrando propꝛia auctoꝛitate. ⁊ ſic impropꝛiantur dicta verba prout ibi habetur quaſi impoꝛtẽt ꝙ q̃tum in eo eſt ipſe dat.⁊ tradit ⁊ in poſſeſſionẽ imittit ⁊ ſi qd reſtat nõ reſtat per eum: ſed ꝓpter diſtantiam loci ⁊ haberi vult ac ſi actualiter tradidiſſet hinc eſt ꝙ poteſt poſtea propꝛia auctoꝛitate poſſeſſionem capere : ita poſſumus dicere in verbis dicte prime ſcripture q̃ nõ videt̃ ſcriptura autẽtica cũ non ſit ſcripta a notario nec habeat locuꝫ nec apparet ꝙ recipientes foꝛent conſulens lꝫ enunciatiue narretur.⁊ foꝛte conſulens nõ habebant ad id mandatum a cõitate vt.ſ.poſſint cõitati querere.nam alr̃.ſ.ſine mandato nõ querit̃ alteri dominiũ vel poſſeſſio niſi ſecuta ratihabitione .l. ſi ego.ff. de nego. geſ. ſed ꝑ habẽtem queritur.ar. illius tex. ad hoc.l.i.§.per procuratoꝛem. ⁊ .l.poſſeſſio.§. ⁊ ſi poſſeſſio de acquiren.poſ. ⁊ l.qui mihi donatum in ſin.ff. de dona. Neſcio autem ſi ad id habent ex foꝛma ſtatuti mandatum quo caſu iſtud ꝓximum fundamentum non militaret.

f ¶ Reſtarent alia eſt enim priuata ſcriptura quia non ſcripta a notario ſeu alio deputato ex publico ad id ſcribendũ. ⁊ licet ſint reperte in archiuio publico : tamen non habent publicum ſeu autẽticum teſtimoniũ prout requirit ille tex. hoc eſt teſtimonium cõmentarienſis prout dicit ibi Ange. vt qꝛ cõmentarienſis atteſtetur eẽ ſcripturas archiuij non autem inuentas in archiuio potuiſſet eniꝫ illuc deferre quidam priuatus. ⁊ ibi dimittere vt illud autenticum redderet ⁊ in caſu noſtro de facili potuiſſet communitas ſpoletana videns ſe non habere ſcripturas autenticas illas reponere in archiuio vt per hanc viam redderentur autentice ⁊ generaretur preiudicium tertio:itaq̃ ratio non ſuadet ꝙ ex hoc ſolo ſcripture reddantur autentice qꝛ ſint in archiuio reperte nec tex.d. auc.ad h̃. ⁊ in coꝛpoꝛe quatenus dicit ꝙ habeat publicum teſtimonium intelligo ꝙ cõmentarienſis illam ſcripſerit vel aſſerat eẽ ſcripturam autẽticam archiuij publici vt qꝛ pertinebat ad officium cõmentarienſis illud ſcribere vt innuit exemplum ꝙ ſubditur ibi .ſ. in coꝛpoꝛe dum dicit veluti de ſuſcepto menſe glorioſiſſimorum prefectoꝛum. Solent enim ſcribi per cõmentarienſes ſeu cancellarios tẽpoꝛa q̃bus extrahuntur officiales principales locoꝛum. ⁊ ille propꝛie cenſeri debent ſcripture archiuij publici. ⁊ ex archiuijs extracte non ille que per priuatos vel alios ad quos non pertinet archiuium publicum ſcribuntur. ⁊ ibi reperiuntur niſi foꝛte in loco ſoleant reponi vt ſcripture autentice deputata vt ſtẽt in archiuio ita ꝙ commentarienſis poſſit reddere teſtimonium ꝙ ſint ſcripture autentice alr̃ pararetur via fraudibus quibus obuiandum eſt .l. in fundo.ff. de re ven.c. q̃to de diuoꝛ.cum concoꝛ.⁊ idem poſſumus dicere de alijs ſcripturis ratificationum.⁊ alioꝛum contractuuꝫ que non ſunt publicate licꝫ aſſerantur ſcripte a notarijs:nam ex eo qꝛ ſint reperte in archiuio publico nõ videtur ꝙ ſit eis adhibenda fides quatenus alr̃ non adhiberetur.

g ¶ Nec etiam videtur ꝙ iuuet dictam cõitatem ſpoletanaꝫ traditio que dicitur facta per ſindicum dictoꝛũ nobilium ⁊ vniuerſitatis dicti caſtri ſindico cõis ſpoleti cuius traditiõis ſcripturam non vidi:ideo nõ poſſum diſcernere an ſit autẽtica necne:puto ꝙ habeat illos defectus quos habent alie que oſtẽduntur.⁊ inſup non apparet de mandato ſindici tradẽtis nec de mandato ſindici recipiẽtis cõſequenter non apparet ꝙ communitati fuerit aliqua poſſeſſio queſita per dicta.ã.non etiam apparet de notariatibus illoꝛuꝫ qui dicunt ſe rogatos de dictis actibus nec obſtat ꝙ facta de quibus agitur ſunt multum antiqua:quoniam non agit̃ de

pꝛobando do nimio antiquo:ſed de pꝛobando dñio pꝛeſen
ti ⁊ inſuper non eſt expeditum ꝙ antiqtas ſuppleat dictos
defectus ꝓbationū lʒ.n.Bal.poſt Inno.vbi ſupꝛa dixerit
ꝙ antiquitas ſuppleat defectum pꝛobationis ꝙ auctoꝛ in
ſtrumenti fuerat tabellio tñ Inno.in.d.c. veniens de ver.
ſigni.lib.vj.videtur requirere pꝛobationem ꝙ hēbatur cōi
opinione pꝛo publico notario ꝙ ⁊ vr̄ velle Spec. in titulo
de pꝛoba.§.j.verſi.verum ⁊ facit qđ no.idem ſpeculatoꝛ in
titulo de inſtrumentoꝝ edi.§.reſtat verſic. illud autem ⁊
Bald.in.l.data opera in penultima char.⁊ ideʒ voluit ipſe
Bald.in repe.l.barbarius de offic.pꝛetoꝛis.xiij.colum.ver.
qualiter autem pꝛobetur ꝙ quis ſit tabellio ad hoc no. per
Bar.in.l.herēnius.ff.de euic.⁊ per abbatem in.c. cum cau
ſam de pꝛoba.cum ſimilibus.

b ¶ Itaq3 cuʒ nō conſtet de notariatibus ſcribentium non
ſine inſtra nec de publicationibus nec appareat de tradi
tione niſi per aſſertos ſindicos de quoꝝ ſindicatibus non
apparet nec appet de aliquo iure ipſoꝝ nobiliū donantium
non vr̄ ꝙ antiqtas ſuppleat tot defectus ꝓbationis: ⁊ etiā
non bñ docetur ꝙ caſtꝝ clarignani ⁊ eius territoꝛiū hēret
confines quos aſſerunt ſpoletani ⁊ ſucceſſiue foꝛte non ap
paret ꝙ loca de qbus pꝛincipalr agiꝛ compꝛehenderentur
ſub territoꝛio caſtri pdicti clarignani inſtra ⁊ enim que vi
di nō conficiunt territoꝛium dicti caſtri inſtrumentum au
tem aſſerte traditionis facte inter ſindicos nō vidi ⁊ inſup
dato ꝙ pp antiquitatē amitterentur pꝛobationes pꝛedicte
patientes dictos defectus ad pꝛobandum illos actus ⁊ re
ſultaret pꝛeſumptiue pꝛobatio dñij vel quaſi ꝙ tunc tpis
fuerit ipſi cōitati ſpoletane queſitum : tñ ꝙ hodie ſit apud
dictam cōitatem non ſufficeret :nam lʒ poſſeſſio de pñti fa
ciat pꝛeſumi dñiuʒ quando incidenter deduciꝛ.l. ſicuti.§.
ſi queratur.ff.ſi ſeruitus vendi.⁊ dictum fuit ſupꝛa:tñ non
operatur ad pꝛobandum pariter dñium de pꝛeſenti pꝛout
notabiliter voluit Bar.in.l.quidam in ſuo de condi.inſti.
facit quia tunc reſultarent due ſpecialitates : quia due pꝛe
ſumptiones ⁊ due ſpecialitates non concurrunt.l.j.cum ibi
notatis.C.de dotis pꝛomi.vbi etiam pꝛobatur ꝙ pꝛeſum
ptio ſapit ſpecialitatem:nam inter illas duas ſpecialitates
vna eſt pꝛeſumptiua pꝛobatio.

i ¶ Ex hoc medio vr̄ deduci ꝙ cōe mōtiſſalcōis ꝓbata poſ
ſeſſione ſeu quaſi poſſeſſione ſupioꝛitatis ⁊ iuriſditiōis ⁊
imperij de pñti deberet obtinere ex defectu.ſ. iuris agen
tis reus enim maxime poſſeſſoꝛ obtinere pōt ex duplici ca
pite vno ex iure ſuo ſi illud ꝓbat alio ex nō iure agētis.l.ſi.
C.de rei ven.c.cū eccleſia ſutrina in ſi. de cā poſſeſſ o.⁊ ꝓ
pꝛie.in ſi.cū cōcoꝛdā. dato aūt ꝙ ſola poſſeſ. de pñti non
ſufficeret:tñ ſine dubio ſufficeret poſſeſſio tanti tēpoꝛis ꝙ
nō extet memoꝛia in cōtrariū p dicta ſupꝛa: quinimo vr̄ di
cendum ꝙ dato ꝙ dicte pꝛobationes ꝓbarent illos actus
⁊ appareret de dictis contractibus dictoꝝ nobilium ⁊
traditione pꝛedicta ⁊ ſindicatibus illoꝝ ſindicoꝝ :ta
men videretur ꝙ ſufficeret dicte cōmunitati montiſſalco
nis poſſeſſio longiſſima.xxx.vel.xl.annoꝝ que regulari
ter ſufficit.l.ſicut.⁊.l.omnes.⁊.l.ſiquis emptiōis.C. de pꝛe
ſcripto.xxx.vel.xl.annoꝝ.

k ¶ Et lʒ ꝯtra ciuitatē que queſiuit ex titulo emptionis vel
donationis vel vltie voluntatis nō iuuet pſcriptio minoꝛ.
c.annoꝝ.l.ſi.C.de ſa.ſan.ec.tñ illud vr̄ verū qñ dictis titu
lis fuit queſita res de cuius pſcriptione agiꝛ hoc eſt dñiuʒ
ipſius rei ſecus vꝛ qñ fuiſſet queſitū ſolū quaſi dñiū ipſius
rei ⁊ ſic ſolā publicianā:nā in ſimili hoc no.Bal. in.l. ſiue
aūt.§.ſi duobus.ff.de pub.dicēs ꝙ lʒ ꝯ eccleſiam nō ſuffi
ciat pꝛeſcriptio lōgi tēpoꝛis neq3 lōgi tpis.xxx.annoꝝ ſʒ re
quiraꝛ pꝛeſcriptio quadragenaria aūt.quas actiones.C. de
ſac.ſan.ec.⁊.c. de quarta extra de pꝛeſcip. tñ ſecus ſi eccl'ia
nitiꝛ ex quaſi dominio ⁊ ſic in publiciana ſm eū q allegat
Dy.⁊ Bar.i.l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dā. infec.
⁊ ego pluries conſulendo ſecutus fui pꝛobando vltra eum
rationibus dictum Bal.nam ille qui pꝛeſcripſit longi tem
poꝛis pꝛeſcriptione cum titulo ⁊ bonafide vel ſpacio.xxx.
anno.cum bonafide pꝛeſcripſit aduerſus habentem domi
nium ⁊ queſiuit dñium vtile tali pꝛeſcriptione ⁊ vtilem rei
vendicationum vt gl.⁊ doc.notant in autentica niſi tricen
nalis.C.de bonis mater.⁊ in.l.ſiquis emptionis.C. de pꝛe
ſcrip.xxx.vel.xl.an.ſed quaſi dominium non iuuat nec pu
bliciana competit aduerſus habentem dominium .l. pau
lus.ff.de publicia.ergo nec aduerſus eum qui pꝛeſcriben
do queſiuit dominium ſaltem vtile : ideo ſi eccleſia nititur
publiciana repelliꝛ exceptione vtilis dñij ſi nititur rei ven
dicatione repelliꝛ exceptione intentionis. ⁊ facti ſi nō pꝛo
bat vendentē vel donantē fuiſſe dñm qꝛ alꝰ illud transferre
non potuit.l.traditio de acqui.rerū do.⁊.l.nemo plus iuris
de reg.iur.militant dicte rōnes in ciuitate loquiꝛ enim.d.l.
ſi.C.de ſa.ſan.ec.ēt in eccleſia ⁊ equiparat ciuitatē ⁊ eccleſiā
in hmōi pꝛeſcriptione centenaria. ⁊ lʒ per iura nouiſſima ſit
reſtricta dicta pſcriptio ad minus tpꝰ.ſ.xl.annoꝝ vt in auc.
quas actiones ibi poſita. ⁊ nō trahaꝛ ad ciuitatē doc.notāt
ibi ⁊ paſſim vbiq3 allegaꝛ dicta auctentica ꝙ in coꝛrectiuis
non militat argumentū ab idētitate rōnis ex quo pſuppo
nunt ꝙ eadeʒ ratio militabat in vtraq3.ſ.in ciuitate ⁊ eccle
ſia:ſi ergo ꝯ eccleſiam currit pſcriptio longi tēpoꝛis ⁊ pꝛe
ſcriptio.xxx.annoꝝ in his terminis pari rōne aduerſus ci
uitatem hec volui dixiſſe ſi nō pꝛobareꝛ pꝛeſcriptio centum
annoꝝ ſeu cuius initij memoꝛia hominum non exiſtit.

l ¶ Nec pꝛedictis obſtat ꝙ poſſeſſio ſemel queſita retinetur
animo per.l.claʒ poſſidere.§.qui ad nūdinas.⁊.l.quēadmo
dum de acqui.poſ.cuʒ ſi.⁊ ſic allegeꝛ per cōitatem ſpoleti ꝙ
ſemper poſſedit animo attento ꝙ pꝛeſumiꝛ cōtinuatio poſ
ſeſſionis vt.ſ.in contrariū deductum eſt:qꝛ reſpōdetur ꝙ
poſſeſſio perditur obliuione ⁊ obliuio pꝛeſumiꝛ per lapſum
longi tempoꝛis.l.furtū.§.j.cuʒ ſua glo.ff.de vſuca. ⁊ in.§.ꝙ
autē inſti.eo.ti.⁊.l.peregre.ff.de acqr.poſ.⁊ no.glo.in.l.j.C.
de ſeruis fugi.de qua glo.facit magnū feſtum Dy.in regu
la poſſeſſoꝛ in.vj.vt refert Bar.in.d.l.j. ⁊ ideʒ voluit Bal.
in cōſilio mihi.cj.incipiente ecce enim ꝯcludens ꝙ quādo
dominus ſtetit per decēnium ꝙ non recepit cenſum cenſeaꝛ
amiſiſſe ſuam ciuilē poſſeſſionē.pꝛopterea pꝛeſcriptio qua
dragenaria que militat cōtra eccleſiam tunc incipiat poſt la
pſum illoꝝ decem annoꝝ per quoꝝ lapſum cenſetur obli
uione amiſiſſe illam ciuilem poſſeſſionē pꝛout idem Bal.vi
detur velle ꝙ maxime videꝛ dicendū in caſu noſtro in quo
poſſeſſio aſſeritur tradita ſindico. ⁊ non apparet notificata
cōmunitati.⁊ lʒ per ſindicū queratur per.d.l.j.§.per pꝛocu
ratoꝛē.⁊.d.l.poſſeſſio.§.⁊ ſi poſſeſſio de acq.poſ.⁊ eius ani
mo foꝛte retineaꝛ:tamē res ad aliū pertinens de facili negli
gitur.⁊ obliuioni tradiꝛ vt docet experientia reruʒ magiſtra
c.ꝙ ſit in pꝛincipio de elec.li.vj.⁊.c.ſtatutū in pꝛincipio.e.
ti.⁊ li. ⁊ dato ꝙ notificaſſet veriſimiliter nō notificauit toti
cōmunitati.⁊ vniuerſo populo:ſed municipibus qui regūt
cōmunitatem pꝛout ſolet cōmuniter fieri ⁊ quoꝝ animo
querunt ⁊ poſſeſſioneʒ retinent per ea que habētur in.l.j.§.
municipes de acqui.poſſ. ⁊ in.l.municipibus.ff.de condi.⁊
demon. ⁊ tales plerūq3 mutanꝛ.ita ꝙ de facili tranſeunt in
obliuionē huiuſmodi que ad cōitatem pertinent facit illud
vulgatuʒ ꝙ cōiter poſſidetur cōiter negligiꝛ.l.ij.C.quādo.⁊
quibus quarta pars debeꝛ. ⁊ longe magis negliguntur res
cōmunitatis in qbus illi de vniuerſitate nullū ius habēt.l.
in tantū.§.vniuerſitatis.ff.de reruʒ diui.⁊.l.ſed ſi hac.§.qui
manumittiꝛ.ff.de in ius vo.cū itaq3 pꝛeſupponaꝛ ꝙ traditio
fuerit facta dicto ſindico iam ſunt anni centū quadraginta
quinq3 longe ante centū annos pꝛoximos fuerit veriſimili
ter cauſata obliuio.⁊ ſucceſſiue cauſata amiſſio poſſeſſionis
que ſolo animo pꝛeſumebatur retineri.

m ¶ Inſuper dicit Bar.in cōſilio.xiiij.ſm oꝛdinē non infoꝛ
mis ꝙ incip.pꝛimo queriꝛ vtrum iuriſditio.col.ſi.ꝙ lʒ per
vtentem iuriſditione nō pꝛeſcribat:tamē qui illam habebat
illam amittit per non vſum ſpacio.xxx.annoꝝ per.l.ſicut. ⁊
l.omnes.⁊.l.cum notiſſimi de pꝛeſcrip.xxx.vel.xl.an.ſm cuʒ
qui dicit hoc tenuiſſe Gui.de cu.in.l.imperiū.ff.de iuriſdi.
om.iudi.non tamē determinat requiri tantū tempus. ⁊ idē
ꝙ per non vſum amittatur lʒ alteri nō queratur etiā tenuit
ipſe Bar.in.l.iuſto.§.non mutat.ff.de vſuca.⁊ ſimile vide
mus in amiſſione ſeruitutū realium ⁊ perſonaliū ꝙ perdū
tur per non vſum lʒ alius non vtatur ſeruitute.l.ſi.cum ſua
glo.ff.quēad.ſerui.amit.⁊ pꝛobatur in.d.l.ſequiꝛ.§.qui viā.
⁊.d.l.iuſto.§.non mutat.⁊.l.is qui fundum.⁊.l.ſi mulieri.ff.
quēadmodum ſer.amit.⁊ volunt Bar. ⁊ doc.in dictis iuri
bus.⁊ a paritate rationis idem dicendū in iuriſditione.ſ.ꝙ
non vtens amittat licet alius non querat quia Bar.in.d.§.
non mutat equiparat ſeruituti perſonali iuriſditionem quo
ad hoc ⁊ alꝰ Barto.in.d.l.ſi publicanus.§. in omnibus de
publican.dicit ꝙ ius collectandi pꝛeſcribitur ad ſimilitudi
nem vſuſfructus:vſuſfructus enim nō ſolum amittitur per
non vſum:ſed pꝛeſcribitur. ⁊ pꝛeſcriptio queriꝛ dicit Bar
to.in.d.§.non mutat.licet glo.ibi contra:vnde ita pariſica
re etiam debemus in amiſſione. Si itaq3 commune ſpoleti

nō vſuꝫ fuit iuriſditiōe in dicto territorio illā amiſit ſpacio xxx.vel.xl.anno.licet cōtra eā nō pſcribaſ ſpacio minori cētuꝫ annoꝝ ſicut al's ſeruitus realis hñs cām diſcōtinuā non preſcribiſ niſi tāto tp̄e cuius nō extet memoria.l.ſeruitutes de ſeru.ti.generali.tñ amittiſ per nō vſuꝫ minori tp̄e.l. ſi ex fundo.l.ſequenti ⁊.l.ſi partē.ff.quēadmo.ſerui.ami. ⁊ q2 cōſiſtit hmōi iuriſditio ⁊ ſubmiſſio territorij pncipal'r i exigēdo datiuas q̄ de tp̄e in tp̄s ſolent ꝯtinuo exigi cognitio aūt de delictis in iſtis cōfinibus non ita frequenter accidit nō exigendo datiuas iuriſditio amittiſ per nō vſum per ſupradicta ⁊ dicta negatiua ꝙ nō fuerint vſi iuriſditiōe ꝓbari poterit per diſcutionē: nam ꝓbatio negatiue ꝓbatur per diſcutionē notant bar.⁊ doc.in.l.hoc iure de ver.ob. ⁊ Jmol. in.l.lutius.§.tres heredes ad treb.⁊ per bart.in cōſil. mihi lxxxj.incipiēte dilecto filio col.pe.⁊ vltia ⁊ in ꝯſi.mihi. xxxj. incipiente Martinus de eugubio in ſi.pṁe col. vbi ēt ꝑponit alium modū probādi.ſ. per rimationē librorū vbi ſolēt ſcribi ſimiles ſolutiones adducens.l.ſi.C.de rebus credi.iō etiam hoc caſu ſimiliter talis negatiua probari poteſt ⁊ poterunt diſcuſſores rimare libros vbi ſimiles ſolutiones ſcribi ſolent ⁊ interrogare antiquiores vtriuſq3 terre vtrum viderint vel audiuerint vnq̄ꝫ aliter factam ſolutionem.

n ¶ Accedat ēt p ꝓbatiōe talis negatiue ꝙ notabiliter inqt Bal.in ꝯſilio ſm ordinē.cclij.incipiente proponiſ ꝙ antiquus volens ꝙ qui teneſ ſoluere perpetuū cenſum nō ſoluēdo per.xl.annos liberaſ a ſolutiōe pro futuro tp̄e ꝙ quideꝫ tenuit ēt in ſequēti cōſilio incipiēte ad euidentiā premittendū eſt.itē vult in.d.cōſi.cclij.in vlti.col. ꝙ nō requiriſ ꝓbatio negatiue ſufficit hoc caſu ꝓbare lapſum tp̄is niſi ex aduerſo probeſ affirmatiua.ſ.ſoſones factas ita notabl'r inqt Bal.cuius auctoritas multū iuuat partē hoiꝫ montis bodij coadiuuatur dictuꝫ Bal.q2 ſi negatiua eſſet ꝓbanda raro probaretur preſcriptio.xxx.⁊ l.xl.an.in pſonalibus q2 nō currit niſi ex negligentia nō petentis ⁊ ſi interi eſt aliqd ſolutū interrūpeſ pſcriptio.l.ſicut ⁊.l.oēs ⁊.l.cuꝫ notiſſimi.§. ſed ⁊ ſiqs de pſcrip.xxx.vel.xl.anno.⁊ ſic ad eſſe talis pſcriptionis requiriſ duplex negatiua ⁊ tñ non dubitaſ quin ei qui nitiſ ex tali preſcriptione ſufficiat probare ſoluꝫ lapſum tp̄is a die natiuitatis actionis hoc etiam vr̄ fuiſſe de mente Bar.in conſilio ꝙ incipit cōe ſpoleti numero.cxxv. ſm veterem ordinem peruſinū ⁊ ſm ordinē informis conſi. lxiiij. qui in ſimili caſu nō ponderat difficultatē probandi negatiuam non ſolutionis.erat.n.controuerſia inter cōe ſpoleti ⁊ quoddam caſtrum dicto cōi ſpoleti ſubiectum ſub certis pactis diſcuſſis ipſis pactis ⁊ eorū virtute ita formal'r ſubdit.

o ¶ Preterea hoc eſt certum ꝙ hoies dicti caſtri franchi credentes ⁊ iuſta rōne moti ſe eſſe liberos ab onere ſoluendarum collectarum ſteterunt per.xl.annos ⁊ vltra ꝙ non ſoluerunt collectas:erunt ergo liberi nec eis pōt de cetero imponi.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.l.ſicut ⁊.l.omnes ⁊.l. cum notiſſimi ⁊ eſt expſſum in terminis nr̄e.q.C.de fundis patri.l.ſi.ibi adijciendo qui allegat cōfeſſionē ſibi factā de collecta non ſoluenda cum curſu.xl.annorū nulla nouitas pōt ei imponi ⁊c.hoc ēt dixit Ponta.in conſi.mihi.ccviij.incip. non eſt dubium vſa hec onera ⁊c.vbi inter cetera ſic formaliter inquit vltimo ad idē tex.in.l.ſi.C.de fund.pri.li. xj.vbi eſt expreſſum ꝙ qui allegat cōfeſſionem ſibi facta de nō ſoluenda collecta cum curſu annorum.xl.habet iuſtā defenſionis cauſam vt nulla ei nouiter imponatur.

p ¶ Jſta qdeꝫ dicta multū cōferūt ad deciſionē caſus noſtri ꝙ dato ꝙ cōitas mōtiſfalconis non ꝓbaret pſcriptionē: ſꝫ ſolā poſſeſſionē de pñti ſufficeret ſibi nitēdo ſe ex non iure aduerſariorū:dato ēt ꝙ ex aduerſo probareſ per illos ꝯctus tunc tp̄is queſitū ius dicto cōi ſpoleti nec obſtāt requiſitiones ⁊ interpellationes q̄s fecerūt de hominibus montiſfalconis ꝙ irent ad ſoluendū datiuas ⁊ collectas de poſſeſſionibus quas aſſerūt poſſidere in dicto territorio clarignani q2 pluribus modis rñdetur primo ꝙ dicte interpellatiōes fuerūt facte a dicte annis citra:ſed longiſſimo tp̄e prius per annos vltra centū fuerat obliuione ⁊ negligentia ⁊ non vſu cauſata amiſſio poſſeſſionis ſm ſupradicta licet nuper deducta fuerint predicta in memoriam ⁊ inde cauſatus anim⁹ quaſi poſſidendi iuriſditionem predictam nō ppea reaſſumpta fuit animo illa quaſi poſſeſſio iam amiſſa q2 ſolo animo nō reacquiriſ poſſeſſio vel quaſi poſſeſſio.l.iij.§.j.⁊.l. quemadmodū de acqui.poſ.preterea lꝫ ſolo animo retineatur poſſeſſio qñ alius occupat eam vel ſi occupat non datur negligentia recuperandi tñ al's ſecus eſt quia negligentia amittitur poſſeſſio.d.§.ꝙ aūt iſtit.de vſuca.⁊.d.l.furtuꝫ.§.j.ff. e.ti.⁊.l.ſi de eo.§.ſi forte.ff.de acqui.poſ.⁊ ꝙ habetur.in.l ſi id qđ.§.ſi.e.ti.ideo cum cōe mōtiſfalconis fuerint in q̄ſi poſſeſſiōe exigēdi dictas datiuas ⁊ collectas ⁊ hoies ipſi⁹ in quaſi poſſeſſione non ſoluendi in ciuitate ſpoletana negligētia eſt imputāda dicte ciuitati in ea nō manutenenda aliter q̄ꝫ ſolo aīo nec interpellationes facte in ciuitate ſpoletana preſupponunſ taliter facte ꝙ interrūpant pſcriptionē nedū cuius inītij memoria nō extet: ſꝫ nec illā.xxx.an. iuxta ea q̄ habentur i.l.ſicut.C. de preſcri.xxx.vel.xl.an.

q ¶ Jnſup vt a ꝯſultāte pcipi non pretēdit cōe mōtiſfalconis poſſidere totū territorium caſtri clarignani nec ſunt cōcordes vbi fuerit ſeu vſq3 quo ſe ꝓtendat dictū territoriuꝫ clarignani:iō ſi hoc eſt ille interpellatiōes poſſent referri ad alia loca q̄ꝫ ſint illa de qb⁹ē ꝯtrouerſia inſup vt arbitror hoies mōtiſfalconis nō aſſerūt ſe poſſidere poſſeſſiōes in territorio caſtri clarignani:ſꝫ i territorio caſtri mōtiſfalconis interpellatiōes aūt reſpiciunt hoies de mōtefalcone q aſſerūt:ſe habere poſſeſſiōes i territorio caſtri clarignani ſꝫ i territorio mōtiſfalconis ſil'r atteſtatiōes facte ſup territorio caſtri clarignani nihil valēt in piudiciū dicti cōis mōtiſfalconis nō citati.l.ſi qñ.C.de teſti.⁊.c.ij.extra.e. ti.⁊ ſic ex defectu citatiōis nō releuāt.⁊ ēt ex defectu iuriſditionis iudicis cū nō ſit iudex ꝯpetēs cōis mōtiſfalcōis iudex ſpoletanus p quē vt arbitror fuit facta dicta examinatio nō tñ eā aut atteſtatiōes pdictas vidi iō ſup eis me amplius non extēdo.⁊ maxime q2 ⁊ ſi legittime ꝓbatū fuiſſet territoriū clarignani cōprehēdere loca de qbus agiſ tñ cōmune ſpoleti non foueret ius p plura media.ſ.deducta.

r ¶ Ex qbus reddiſ in dubia iuſtitia pro parte cōis montiſfalconis ēt circūſcripta ſnia q̄ data fuit in fauorem cōis mōtiſfalconis q̄ plurimum iuuat dictū cōe quoad loca deducta in inqſitione a qua fuit appellatū per dictū cōe montiſfalconis cum ſnia illa trāſiuerit in rem iudicatam p deſertionem appellationis p lapſum biennij.⁊ vltra.c. cū ſit romana cum ſi.de appell.Jlla aūt loca dicebātur eſſe in territorio caſtri collis marchiōis ⁊ ſucceſſiue cōis ſpoleti.⁊ nō ſit mentio de caſtro clarignani. ⁊ forte non cōprehendunt oīa loca ſup quibus eſt controuerſia:ideo principaliter deduxi ⁊ pōderaui alia media de quibus.ſ. Laus deo.

¶ Subſtitutio facta de filijs. ⁊ nepotibus ex fratre: an ſe extendat ad pronepotes ex filio fratris.

¶ Conſilium cxliij.

Jn nomine dñi noſtri

i ieſu chriſti.¶ Ex themate pmiſſo deprehenditur ꝙ oēs ſubſtōnes facte de filiab⁹ ⁊ de Joāne fratre.⁊ de nepotibus ex fratre euanuerūt.⁊ facte ſunt caduce.l.vnica.§.in nouiſſimo.⁊.§.ſi naūt ſub ꝯditiōe v̄ſi.ꝙ ſi in neutro.C.de cadu.tollē.qñ eni relinquiſ aliqd ſub ꝯditiōe in vltima volūtate.⁊ ꝯditio euenit poſt mortē honorati relictū caducaſ vt ibi.⁊.l.ſi cū hr̄s in principio.ff.qñ dies leg.cedat.⁊.l.ſi i pſonā.C.de fideicōmiſſis cū ſimi.iō cū dicti honorati oēs deceſſerint anteq̄ꝫ purificata fuerit illa ꝯditio caſu quo ambo filij inſtituti deceſſerint ſine filijs reſtat ꝙ dicte ſubſtōnes fideicōmiſſarie fuerūt caducate:cōſtat eni ꝙ illa verba caſu quo ⁊c.i portāt ꝯditionē q2 futurū euētū ſignificāt iuxta.l. reſpiciēdū.⁊.l.ſequētē.ff.ſi cer.pe.⁊ i terminis decidit bal. in ꝯſilio mihi in ordine.lviij.incipiēte.B. in teſtō ſolemni facit q2 relatiuū ſubſtantie qui vel quo adiectum verbo futuri tēporis ſeu habētem tractum in futuruꝫ facit conditionem.l. ſtichum qui meus erit de le.j.l. cum certus de vino triti.⁊ oleo leg.⁊.l.ſi debitor.§. veriſimile de ꝯtrahē.emp.

s ¶ Solum remanet dubium an in dicta vltima ſubſtōne facta de Joanne fratre. ⁊ nepotibus appellatione nepotum veniant pronepotes circa qđ videtur dicenduꝫ ꝙ appellatione nepotum in dicta ſubſtōne veniant etiaꝫ pronepotes ar.l.cui eorum.§.item pomponius.ff.de poſthu. ⁊.l.nurus de verbo.ſig.⁊ notat Bart.in.l.gallus.§. inſtituens de lib. ⁊ poſthu.adducēdo ad hoc illum tex. in vltimis enim voluntatibus cum ſunt fauorabiles plena ⁊ larga interpetratio eſt habēda.l.in teſtamētis.ff.de reg.iuris. ⁊.c.cum dilectus in ſi.de do.⁊ vbi lata ſit interpetratio appellatiōe nepotis venit pronepos prout voluit bar. in.l. liberorum de verb.ſigni.⁊ pōderat Bar.in.d.§. iteꝫ pomponius ꝙ tex.

dicit

dicit contineri prout etiaꝫ in ſimili ponderat verbũ cõple
ctiſ bar.in.l.j.ff.de vb.ſig.ꝙ maxime videſ dicendo eo cãu
quo in caſu cõtingente diſpoſitio nõ põt verificari in nepo
te prout hoc põderat Jmol.in.d.§.inſtituẽs ꝓ quo facit q2
alſs dicta ſubſtitutio redditur inutilis ⁊ inualida ⁊ actus in
dubio dꝫ interpetrari vt valeat nõ vt pereat.l. in ambiguis
de rebus dub.⁊.c.ſi papa de priuile.lib. vj.ſi itaqꝫ continen
tur pronepotes profecto eſt locus dicte ſubſtitutioni.

b ¶ His tamen non obſtantibus contrariam parteꝫ arbitror
de iure veriorem.ſ.ꝙ non ſit locus dicte ſubſtitutioni: naꝫ
aduertendum eſt ꝙ proprie loquendo filius fratris non eſt
proprie nepos:ſed ſolum deſcendentes dicuntur nepotes ⁊
pronepotes vt ꝓbatur.ff.de gradibus.§.tertius gradus vſ.
illud notandũ vbi expreſſe deciditur ꝙ filius fratris vel ſo
roris vel nepos fratris ⁊ vlteriores non habent ſpeciale no
men cognationis quo ad tranſuerſales prout habẽt quo ad
deſcendentes ⁊ prout habent ſuperiores videlicet patruus
amita auunculus matertera patruus magnus ⁊c. facit etiam
§.ſequens.⁊ inſti.eo.tit.§.tertio gradu.⁊.§. quarto gradu ⁊
ſequentibus facit ethymologia vocabuli quia nepos quaſi
poſt natus:nam mihi nepos neceſſario poſt me ⁊ filium na-
tus: ſed filius fratris mei poteſt eſſe natus ante me: ſepe
enim contingit ꝙ patruus eſt iunior eius nepote ſumendo
nepotem abuſiue:argumentum autem ab ethymologia bo-
num eſt in iure maxime negatiue.l.ij.§.appellata.ff.ſi cer.pe
ta.⁊.§.eſt ⁊ aliud inſti.de dona.⁊.l. tigurij de verborum ſi-
gnificatio. ideo in toto corpore iuris ciuilis circunſcriptis
vſibus feudorum non reperitur ꝙ nepos dicatur filius fra-
tris licet Bald.in.l.ſi auie.C.de ſucceſ.edic.alleget aliquos
text. qui id non probent prout ibi dico.⁊ ideo vbi ponitur
nepos pro filio fratris vel ſororis improprie ponitur prout
dicit Dyn.in ſuis conſilijs vt refert Bald.in.d.l.ſi auie.vbi
idem volunt ipſe Bald.Ange. ⁊ Salyce. vbi autem poni-
tur pro tranſuerſali ponitur improprie ex quodam abuſiuo
vſu loquendi:ideo nonnunꝗ iuriſlator vbi pro tranſuerſa-
li ponit nepotem ſe declarat ſubdendo ideſt filius fratris vt
in.c.j.§.item ſi fratrem quibus mo.feu.amit.in vſibus feu.
qui vſus loquendi nõ ita paſſim inoleuit in pronepote ⁊ ab
nepote ⁊ trinepote ꝗ multi.n. tex.qui in iure alleganſ oẽs
loquunſ in nepote vt in capi.primo in princi.de ſciſma.lib.
vj.⁊ in.c.tua nos in principio.⁊ in.capi.ꝙ ſuper de conſan.
⁊ affinita.in antiquis in.c.per tuas in fi.de probatio.⁊ in.c.
j.§.item ſi fratrem quibus modis feu.amit.x.colum.⁊ in.c.
dilecto de preben.⁊ in.capi.ij.de arbi. omnes loquuntur in
nepote nullum reperio loquentem in pronepote niſi.c. feli
cis.§.ceterum de penis lib.vj.

c ¶ Item ꝙ appellatione nepotis veniat pronepos vide-
tur ꝙ veniat improprie vt ſatis innuitur in.d.l. iuriſconſul
tus.§.ſecundus gradus iunctis.§§. ſequentibus ⁊ inſtitu.
eod.titu.§.ij.gradu iunctis.§§.ſequentibus ad idem.l. nu-
rus de verbo.ſigni.vbi text.dicit ꝙ nurus appellatio porri
genda eſt ad pronurum ⁊ ſic extenſiue non ex propria ſigni-
ficatione prout hoc argumento vtitur Bar.in.l.j.ff.de ver-
bo.ſigni.⁊ hoc idem ſentit Barto.in.l.liberorum de verbo.
ſigni.vbi vult ꝙ appellatione filij improprie venit nepos ⁊
poſtea dum deſcendit ad nepotem ⁊ pronepotem dicit dic
vt ſupra in filio ⁊ nepote ꝙ ⁊ clarius vult idem Barto. in
conſilio.clv.ſm ordinem peruſinum non informis incipien
te Gualterius de ſancto ſeuerino in fi. tenens ꝙ appellatio
ne aui non continetur proauus ex propria ſignificatione nec
ex communi vſu loquendi: ſed ex extenſione. ⁊ idem con-
cludit in conſilio ſequenti incipiente in queſtione predicta
licet alſs conſuluerim in fine conſilij ⁊ ꝙ appellatione ne-
potis non veniat pronepos videtur velle etiam glo.in.l. gal
lus.§.inſtituens de libe.⁊ poſthumis.⁊ ita ex illo text.colli-
gunt Andr.de piſis ⁊ Rayn.de for.prout ibi refert Barto.
ꝙ ⁊ volunt ibi Dy.⁊ omnes excepto Bart. prout dicit ibi
Bald.qui videtur idem velle ꝙ ⁊ vult Ange. ibidem licet
Barto.ibi ⁊ in.d.l.cui eorum.§.item pomponius ſeu.§. af-
finitatis quos ſimul legit aliud velit per.dicto.§.inſtituens
⁊ per text.dicto.§.item pomponius. quatenus dicit conti-
neri tamen.d.§.inſtituens.facit contra ſm intellectum alio
rum ⁊ magis communem.item ad.§.iteꝫ pomponius poteſt
reſponderi ꝙ verbum contineri intelligatur ex lata ſcilicet ⁊
in propria ſignificatione vt concordet cum.d.l. nurus.qua-
tenus dicit porrigenda ⁊ ita in ſimili rñdet bar.in.d.l.libe-
rorum in queſtione illa an appellatione filij contineatur ne
pos ad tex.dũ dicit ꝯtineri facit.l.pecũie. ij.⁊.l. hereditatis
de verbo.ſigni.vbi id quod venit ex impropria ſignificatio
ne dicit cõtineri ⁊ id qõ venit ex interpetratione diciſ cõti
neri.l.iuſta interpetratione.e.ti.⁊ id qõ venit ex mẽte legis
dſ ꝯtineri in lege vt.l.nominis ⁊ rei.§.verbũ ex legibus de
verbo.ſig.itaqꝫ cõcordet cum.d.l.nurus dicamus cõtineri
ex mente legis ſub verbis legis ex lata ſignificatione licet
impropria ⁊ porrigiſ reſpectu ꝓprie ſignificatiõis:⁊ iõ cũ
impropria ſignificatio ſit ꝙ appellatiõe nepotis veniant trã
ſuerſales ⁊ impropria ꝙ appellatione nepotis veniat ꝓne-
pos ne concurrant due improprietates. ⁊ ſic quodãmodo
due ſpecialitates que non permittuntur.l.j.C.de dotis ꝓ-
miſ.non trahatur verbum nepotes ad nepotes ex fratre. ⁊
ſic quodãmodo pronepotes ⁊ maxime :q2 non videtur ita
in vſu ꝙ dicãtur pronepotes aut nepotes trãſuerſales vl-
tra filios fratris prout dicuntur filij fratrum ⁊ prout in li-
nea deſcendenti vt etiam innuiſ ex iuribus que ad hoc ꝓ-
poſitum.ã.induxi: facit etiam ad predicta quia in materia
differenti penes rationem vel affectionem. ⁊ in materia pri
uilegiatiua verba debẽt intelligi per priue. ⁊ nõ per poſte-
rius.l.qui liberis.§.hec verba de vulg.⁊ pupi.

d ¶ Prout per hanc rationem in ſimili concludit Bald. in
d.l.ſi auie.ꝙ appellatione patrui non veniat patruus ma-
gnus nec appellatione nepotis comprehendatur prone-
pos:ſatis autem eſt materia differens. ⁊ penes rationem ⁊
penes affectionem in caſu noſtro:nam penes rationem eſt
differens:q2 legata ſolent communiter fieri propter meri-
ta.l.nec adiecit.ff.pro ſocio ⁊ non ſunt veriſimiliter eadem
merita pronepotem forte parue etatis: ⁊ maxime quia veni
rent etiam poſtea nati ſaltem inuita teſtatoris.l. ſi cognatis
ff.de rebus dubijs quorum nulla merita ſuberant tem-
pore legati penes affectionem ſimiliter eſt materia diffe-
rens maxime circa poſt teſtamentuꝫ naſcituros per ea que
habentur in.l.qui filiabus de lega.j.item dicit Bald.in.d.
l.ſi auie.ꝙ non venit pronepos niſi ſit caſus fauorabilis ⁊
nemini noceat. ⁊ ita intelligit.d.l. cui eorum .§. affinitatis
in caſu autem noſtro licet reſpectu ſubſtitutorum ſit fauo-
rabilis ſubſtitutio fideicommiſſaria :tamen nocet inſtitu-
tis qbus eſt onerosa merito ⁊c. ⁊ facit .l. quid ſi nepotes
ff.de teſta.tut.⁊ ꝙ ad eam dicit Bar.in.d.l.liberorum. di-
cens ꝙ ideo data tutela filijs nõ cenſetur data nepotibus
q2 agitur de onere : nam tutela eſt onus ſm eum : ſed lon-
ge maius onus eſt reſtituere hereditatem ꝗ ſubire onus
tutele vt de ſe eſt notiſſimum. preterea latior ſit interpetra
tio in datione tutele ꝗ in legatis vel fideicommiſſis.l. qui
filiabus de lega.j. iuncta.l. ſiquis filiabus.ff. de teſtamen.
tuto. ⁊ inſti.;qui dat. tu. poſſunt.§.fi. ad legatum enim fa-
ctum filiabus non veniunt poſthume. Et tamen ſi relinqui
tur tutor filiabus veniunt poſthume in dictis iuribus ⁊ in
ſuper ille tex.d.l.ꝙ ſi nepotes non ſe fundat in onere ſed in
natura verborum.⁊ propterea ille tex.multum vrget ꝙ ap-
pellatione filiorum in legatis non veniant nepotes in qua
queſtione docto.variant ⁊ ego vidi hac tempeſtate plures
conſultum in varijs cauſis pro parte negatiua. ⁊ tenẽdo in
terminis.l.gallus id quod tenet in ea Barto.ibi.ſ.ꝙ appel
latione filij veniat nepos.⁊ appellatione nepotis veniat ꝓ
nepos poteſt dici ꝙ loquitur tota illa lex in inſtitutione
ſeu ſubſtitutione directa.⁊ facta ne teſtamentum ruat pre-
teritione:ideo nemini eſt onerosa.⁊ de mero fauore agitur
etiam totius teſtamenti:ideo non miruꝫ ſi in illis terminis
fieret latiſſima interpetratio:non auteꝫ eſt eadem ratio in
fideicommiſſaria nec in ea ſit ita lata interpetratio prout pa
tet in tacitis ſubſtitutionibus que militant in directis non
in fideicõmiſſarijs vt habetur in.d.l.gallus.§.⁊ quid ſi tñ
⁊ in.l.j.⁊.ij.⁊.l.iã hoc iure de vul.⁊ pu.⁊ in.l.precibus.C.e.
ti.⁊ in.l.fi.C.de inſti.⁊ ſubſti. ſub condi.fac. ⁊ in terminis.
d.l.gallus multi doc.tenent ꝙ appellatione filij nõ cõpre
hendiſ nepos nec appellatiõe nepotis venit ꝓnepos ꝑut.
⁊.ã.deductũ eſt circa intellectũ.d.§. inſtituens ꝗtocunqꝫ
id dixiſſent in terminis noſtris.

e ¶ Ultimo me plurimum mouet ꝙ idem teſtator nõ inuita
uit filios filiorum qui fuerunt in primo gradu inſtituti :ſed
ſolũ proximiores inſtituit.item in primo gradu non inuita
uit niſi filias:nõ aũt inuitauit niſi prioris gradꝰ ſupſtites.
ita ⁊ veriſimile ꝙ voluerit inuitare collaterales niſi eos q
tenebãt primũ locũ vel itrauerãt primũ locũ ꝓut ſunt filij
fratrum in auc.vt fratrũ filij in rubro. ⁊ nigro. ⁊ in auc.ceſ-
ſante.C.de leg.here.Si.n.deceſſiſſꝫ vnus ex filijs iſtitutis
cũ filijs.⁊ poſtea alius deceſſiſſꝫ ſine filijs filij predefuncti

non eſſent ſubſtituti ꝛ ſimiliter ſi deceſſiſſent filie cuꝫ filijs dicte filie primo loco ſubſtitute ꝛ poſtea deceſſiſſent ambo filij inſtituti ſine filijs nō fuiſſent inuitati dicti filij filiarū: licet aūt ſint poſiti in conditione non ꝑpea cenſenꝭ inuitati:qꝛ que in conditione ſunt poſita non ſunt in diſpōne.l. ſiquis ſub cōditione.ff.ſi qs obmi.cauſa teſti ꝛ in proprijs termini hꝭ per gl.ꝛ doc.cōiter omnes in.l. lucius.ff. de heredi.inſti.in.l.filiuſfami.§.cū quis de leg.i.in.l.j.C.de condi.inſer.ita ēt eſt veriſimile ꝙ teſtatoꝛ voluerit ꝙ ſi primi nepotes decederēt lꝫ cū filijs ante eos vꝭ eas quibus ſubſtituti ſunt nō cenſeantur inuitati eoꝛuꝫ filij:ꝛ ideo non eſt veriſimile ꝙ teſtatoꝛ voluerit ſubſtituere filios fratris viui nec filios nepotum ex fratre premoꝛtuo:in dubijs autem ea ſit iterpetratio que eſt magis veriſimilis .l. in obſcuris inſpici de reg.iur.ꝛ extra.eo.ti. inſpicitur in.vj.ꝛ ſi dicatur quare nō expreſſit nominibus proprijs iſtos nepotes ꝑut filios ꝛ filias rñdetur ꝙ forte erat feſſus ꝛ moꝛtis cogitatione turbatus ar.l.hac conſultiſſima.§.at cum humana fragilitas.C.qui teſta.facere poſſunt.Erant eniꝫ.vij.nepotes ita ꝙ laboꝛioſuꝫ erat oēs ſigillatim nominare.ita ꝙ ex hoc qꝛ eos nominauit nomine appellatiuo ſumēda eſt cōiectura ꝙ id fecerit vt oēs deſcēdētes ex fratre ꝯprehēderet nec vꝭ ex hoc reddi diſpoſitio inutilis niſi quo ad nepotes ꝑmi oꝛdinis quo ad eos aūt omnimodo reddiꝭ inefficax quo ad ꝑnepotes aūt nō viciaꝭ diſpō qꝛ in eis nō eſt facta aliqua diſpō ꝑut ꝛ alꝭ dicit notabiliter tex.in.l.j. in prin. de reg. catho.ꝙ relictū cōditionale defecta poſtea cōditiōe dꝭ verius eſt nō eſſe factū ꝙ̄ inutiliter factū ex qbus oibus puto hāc partē foꝛe iuri cōſonā.ſ.ꝙ expirauerūt dicte ſubſtitutiones ꝛ dictos ꝑnepotes fratris nō venire ex ſubſtitutione ꝑdicta nō obſtātibus adductis incōtrariū qbus apparet ſatis reſponſum ex premiſſis. Laus deo.

¶ An qui cōſentit alienationi rei ſue vel in qua aliqḋ ius hꝫ in re vel ad rem:an ſibi preiudicet quo ad ementem.

¶ Conſilium cxliiij.

In noīe dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Licet in hac conſultationi videatur prima facie dicendum ꝙ dicta dña Catherina foueat iuſtitiā ꝛ pro ea veniat ferēda ſnia: nam ipſa videtur ꝙ fundatam habeat ſuam intentionem exquo ꝓbauit ꝙ. M. eius auctoꝛ cōputato tpe ſuo ꝛ ſuoꝛum auctoꝝ poſſedit dictam domū per annos.xxx.ꝛ.xl.annis ꝛ vltra ꝛ ꝯñter habuiſſe dñium ſaltem vtile: nā poſſidens per.xxx. annos bonafide querit ꝑſcriptione vtile dñium per ea que hñr in auc. niſi tricēnarie.C.de bonis mꝭnis ꝛ in.l.ſiquis emptionis.C.de ꝑſcri. xxx.vel.xl.an.item vt preſupponiꝭ probauit hꝭditatem dicti. M.ſibi delatā fuiſſe ꝛ eaꝫ adiuiſſe q̇ aditio ſolo aīo ſit dūmodo extrinſecus demōſtrato.l.aūa.C.de iure delib. ꝛ l.gerit.ff.de acqui.heredi.ꝛ.l.ꝓ herede.e.ti. ꝛ ꝑ ꝯñs dictuꝫ dñium ꝛ rei vēdicationē fuiſſe in eā trāſlatū ſeu tranſlatā ꝛ ꝯñter recte fundauit eius intētionē nec dictus reus ꝯuētus habuerit ab ea cām qꝛ ipſa nō vēdidit lꝫ vēdēti cōſenſerit: nam aliud eſt vendere aliud vendenti cōſentire.l. aliud eſt vēdere.ff.de reg.iuꝛ.nec dominiū ꝙ eſt noſtrū ſine noſtra voluntate a nobis euelli dꝫ.l.id qḋ noſtrum.ff. de reg.iuꝛ. ꝛ facit.l.iij.§.ſubtilius.ff.de condi. ob cauſam prout enim non transfertur dominium ꝙ erat apud tradentem non transfertur:quia non habuerit animuꝫ transferendi exquo credebat eſſe eius cui tradebat ita ꝛ hoc caſu non cenſeatur tranſlatum dominium ex quo conſentiens venditioni credebat dominium eſſe vendentis ꝛ non ſuum cum videatur vtroqꝫ caſu eadem ratio cum vtroqꝫ caſu non credit tradens vel conſentiens ignoꝛabat eſſe rem ſuam:ꝛ vtroqꝫ caſu ceſſauit animus abdicandi a ſe dominium ꝛ vtroqꝫ caſu actus fuit erroneus ꝛ nihil eſt tam contrarius conſenſui ꝙ̄ erroꝛ.l.ſi per erroꝛem.ff.de iuriſ.om.iudi.nec videtur ꝙ obſtet renunciatio quam fecit dña Catherina renunciādo omni iuri ſibi cōpetenti qꝛ renūciatio fuit erronea prout conſenſus:nam eodem erroꝛe ꝛ eadem facilitate fuit inducta ad renunciandum quo ꝛ qua fuit inducta ad conſentiendum:ideo ſibi non preiudicet prout alꝭ in ſimili dicit Barto.in.l.finali.§.idem queſij de conditio. indebit.quem ibi ſequuntur Saly.ꝛ Pau. ꝛ ꝙ alꝭ Barto. Bal.ꝛ doct.in.l.ſi ex cautione.C.de nō nu.pecu. ꝙ ſi qs in cyrographo quo ꝯfeſſus fuit ſe pecuniā recepiſſe mutuo renūciauit exceptiōi non numerate pecunie nō tolliꝭ dicta exceptio qꝛ eadē facilitate induciꝭ ad renūciandū qua induciꝭ ad cōfitendū ꝑut ꝛ notāt cōiter doc.ibi ꝛ idē dicit Bar.in l.ſi de certa.vult.n.ꝙ pactū vel trāſactio non trahiꝭ ad incognita niſi ſint cognita in genere.arg.l.qui iure militari.ff.de milit.teſtō ꝙ ꝛ voluit idē bar.in.l.ſub ꝑtextu ſpēruꝫ.C.de trāſa.nō aūt cēſeꝭ cogitatū in genere niſi appareat ex v̄bis ꝙ voluerūt illā cōuentionē trahi ad oia nec renūciatio trahiꝭ ad ignoꝛata.l.mater decedēs.ff.de inoff.teſtō.ꝛ.l.cū aquiliana.ff.de tranſa.facit.l.heres inſtitutus.ꝛ.l.ſi is ad quē. ff. de acqui.here.iuncta.l.is poteſt.ꝛ.l.in repudiāda.e.tit. ꝛ ita ſumant in effectu Bal.ꝛ Saly.d.§.idem queſij.

a ¶ Nec ob. ꝙ dicta Catherina in libello narrauit ꝙ dictus. M.eius auctoꝛ poſſedit dictaꝫ domū p.x.xx.xxx.ꝛ.xl.annis cōputato tpe ſuo ꝛ ſuoꝝ auctoꝛū cū aſſertioni. ꝛ cōfeſſiōi facte in libello ſteꝭ cōtra libellanteꝫ.l.cuꝫ preci .C. de libe.cā ꝙ ꝛ preſupponiꝭ probatuꝫ ꝑ teſtes quinimmo dicta Catherina hꝫ hoc cōtinuo fateri pro fundamēto ſue intētionis cū non preſupponatur ꝙ aliter fundetur ſua intētio : dicto.n. medio.ꝛ vt arbitroꝛ ſolo probet eius dominiū ꝙ eſt fundamentū ſue intentionis:ſi eni velit forte ex titulo.ꝛ traditione puta emptiōis ꝛ donatiōis vel vltime volūtatis vel alio ſimili titulo habili ad tranſlationem dominij opoꝛteret probare auctoꝛem fuiſſe dominuꝫ qꝛ alꝭ non potuiſſet transferre dominium ꝙ non haberet.l.traditio.ff.de acqui. r. crū dominio.l.nemo plus iuris.de regu.iur.probando auc.tituluꝫ ꝛ traditionem ſeu poſſeſſionem poſterioꝛem que preſumeretur haberi ex titulo precedēti.l.ij.C.de acq.poſ.l.i.C. de imponē.lucra.deſcri.ꝛ.l.quedam mulier.ff.de rei ven.cuꝫ ſimilibus.probaret quaſi dominium.ꝛ publicianā que non competit contra habentem titulum ꝛ poſſeſſionem ꝛ ſucceſſiue quaſi dominium ꝛ publicianam quam habet dictus ſabba reus cōuentus vt eſt tex.no.in.l.ſiue aūt.§.ſi duobus. ff.de publicia.in pari.n.cauſa potioꝛ eſt ꝯditio poſſeſſoꝛis regula in pari in.vj.ꝛ.l.cū par.ff.e.tit.ꝛ ꝑ cōſequēs nō pōt obtinere dicta catherina actrix niſi preſupponatur dictum auctoꝛē ſuum preſcripſiſſe ꝛ poſſediſſe illo tempoꝛe cum ꝑſupponaꝭ dictum reum conuentum habere titulum ꝛ poſſeſſioneꝫ:idō non eſt opus inſtare ſuper negatione dicti rei conuenti dicēdo ꝙ ex ꝯfeſſione negata non poteſt niti.arg.regule ex eo ꝙ in.vj.ꝛ.l.poſt legatum in principio de his qbus vt indig. ꝛ ibi bar.hoc notat qui idem notat in.l.naturaliter.§.nihil cōmune de acquir.poſſ.ſed licet nūc dicta.Catherina illud fateatur.ꝛ nunc notitiam habens.ſcilicet dum libellauit ꝛ hodie non ſequiꝭ propterea ꝙ notitiam habuerit tempoꝛe quo conſenſit dicte venditioni facte dicto reo cōuento ꝛ tempoꝛe dicte ſue renunciationi.

b ¶ Et ſi dicatur qꝛ vxoꝛ propter coniunctionem.ꝛ continuā ſimul conuerſationem quā habet vxoꝛ cum marito preſumitur ꝙ habuerit notitiam de dicta poſſeſſione dicte domus arg.l.ſi vicinus.C.de nup.ꝛ.l.de tutela.C.de in integ. reſti. mi.ꝛ.l.optaui.ff.vnde cog.videtur reſponderi poſſe ꝙ foꝛte nō habuit notitiam de poſſeſſione auctoꝛū nec de longiſſima poſſeſſiōe mariti:qꝛ foꝛte ipſe nō poſſedit tāto tempoꝛe vel foꝛte ipſa Catherina nō fuit vxoꝛ dicti. M.tanto tēpoꝛe vel dicamus.ꝛ hoc videtur magis proximum veritati licet habuiſſet cognitionem vel vehementem opinionem ꝙ fuiſſet dicti. M.tñ exquo eam vendiderat. ꝛ receperat eam ad penſionem.ꝛ ſimiliter ad penſionem retinuerat ipſa Catherina poſt moꝛtem. M.ipſa ꝓbabiliter arbitrabaꝭ fuiſſe trāſlatum dominium in dictaꝫ Jacobellam.ꝛ poſt eius moꝛtem in Laurentium eius heredem cuius nomine ipſa tenebat dictā domum ad penſionē.ꝛ voluit foꝛte renunciare iuri ſibi competenti vigoꝛe dicte conductionis:ignoꝛabat auteꝫ foꝛte illud pactum de reuendendo ꝛ precedentem tractatū mutui.ꝛ modicitatem precij vel ꝙ ex his impediretur tranſlatio dominij nec videtur predictis ꝛ dicte . Catherine ob iuramentum in dicta renunciatione interpoſitum:quoniaꝫ eodem erroꝛe iurauit quo cōſenſit ꝛ renūciauit ꝛ iuramentuꝫ recipit eas interpetratiōes quas recepit actꝰ ſuper quo interponitur.l.ſi.C.de non nu.pecu.ca.peruenit.ꝛ.c.quemadmodum de iureiur.ꝛ.l.ſi.ff.qui ſatiſda. cog.

c ¶ His tamen non obſtantibus cōtrarium arbitroꝛ magis iuri conſonum:naꝫ dictus ſabba habet contractum emptionis de conſenſu dicte Catherine . ꝛ qui conſenſit alienatiōi rei ſue non poteſt contractum alienationis impugnare: qui enim cōſentit venditioni rei ſue vel in qua ius aliqḋ haber

in re

in re vel ad rem illud ꝑdic.l.ſi fundū per fideicōmiſſuꝫ ꝛ.l.
nihil.§.j.de leg.j.l.mater.C.de rei ven.l.ſicut.§.illud cū.§§.
ſeq.vſq; in fi.legis.ꝛ.l.ſeq.ff.quibus modis pignus vel hy-
po.ſol.ꝙ maxime ꝓcedit in caſu iſto in quo pretendēs ius
renūciauit omni iuri ſibi cōpetenti in dicta domo ꝛ q om-
ne dicit nihil excludit.c.ſolite de maio.ꝛ obe.l.iulianus.de
leg.iij.ꝛ cañ.ſi romanoꝝ.xix.di.ꝛ maxime qꝛ quoad ius cō-
ductionis ꝙ pretendebat forte hr̄e rōne conductionis nō
erat neceſſaria aut oportuna aliqs eius ꝯſenſus aut renun-
ciatio:qꝛ iam vt ꝑſupponit̄ erat finitum tp̄s conductionis
expſſe ꝛ tacita recōductio domus finit̄ dn̄o vel conductore
volēte qꝛ n̄ fit ad certū tp̄s.l.ſi ꝓcuratorē.§.q ipleto.ff.loca.
d ¶ Item emptor nō tenetur ſtare colono.l. emptorem.C.lo
ca.l.ſi merces.§.j.ff.eo.ti.ꝛ.l.iulianus.§.pe.ff.de act. empt.
itaq; quoad illud ius nō erat neceſſarius cōſenſus ipſi⁹ aut
aliqua renūciatio iuri ſuo ꝛ quoad illud ius cōſenſus fuiſ-
ſet eluſorius ꝛ ſine virtute aliqd operandi ꝛ ſimiliter renū
ciatio nihil operaret̄ per predicta:ſꝫ actus nō dꝫ interpetra
ri vt ſit eluſorius ꝛ ſine virtute aliqd operandi.l.ſi qñ de le.
j.ꝛ.c.ſi papa de priui.lib.vj.ꝛ.l.ſi pretor in prin.ff.de iud.iō
non vr̄ propter illud ius adhibitus ꝯſenſus ꝛ renūciatio ꝛ
ꝓpea vr̄ de alio iure cogitatū.ſcilicet in genere ſi ꝙ compe-
teret:ſufficit aūt cogitatum in genere ar.d.l.qui iure milita-
ri.ff.de mili.te.ꝛ.l.ſub pretextu ſpecieruꝫ.C.de tranſac.ꝛ in
l.tres fratres.ff.de pac.ꝛ notant doc.in dictis iuribus. ꝛ in
l.ſi de certa.C.de tranſac. ideo ne conſenſus ꝛ renunciatio
ſint eluſorie cenſeatur renunciatum non ſolum renunciatū
iuri ꝙ erat notum:ſed etiam iuri ignorato ad cautelam em-
ptoris ad cuius cautelam credendum eſt ꝙ fuerit adhibit⁹
conſenſus ꝛ facta renunciatio omni iuri non autem idē di-
cerem in fauorem venditoris:ſed de hoc impreſentiarū nō
agitur non cogitabat enim emptor de aliquo iure dicte Ca
therine in ſpecie ſed intendebat eſſe cautum aduerſus eam
ne eius ius ſibi obſiſteret.ideo voluit adhiberi eius cōſen
ſum ꝛ renūciationē ꝛ vt arbitror interuenit conuentio que
reſultat ex duorum plurium de conſenſu.l.j.§.j.ꝛ.§.cōuen-
tionis.ff.de pact.ꝛ ex quo ſubſecutum fuit iuramentum de
ſeruando renunciationem veriſiſe eſt preceſſiſſe pactum.
e ¶ Et inſuper cum emanauerit in contractu emptionis ad
vtilitateꝫ emptoris cenſetur ipſe cōſentire ar.l.qui patitur
ff.mandati.ꝛ.c.qui tacet de reg.iur.in.vj.in pac.autem dicit
Bal.ꝙ eratvnius non viciat contractuꝫ prout ipſe no.bal.
in.l.ſub pretextu ſpecierum.C.de tranſac.in.j.ꝛ.ij.col.ꝛ cla-
rius in.vij.opp.ꝛ verba generalia contractus non recipiūt
reſtrictionem notat ibi idem Bal.qui eni generaliter ſine
ſubſigno vniuerſali paciſcitur cogitat generaliter cogitare
de his que ſub vniuerſalitate verboruꝫ comprehenduntur
prout ibi vult per illum text.ꝛ.d.l. qui iure militari de mili.
te.Petrus de bellapertica vel ſaltem debuit cogitare incō-
uentione venire omnia que verbis comprehenduntur. vñ
ſibi imputet ſi non cogitauit ſub verbis generalibus omnia
comprehendi ꝛ ſtulticia ſua non debet nocere aduerſario.
ar.l.quid aſtringende.iij.reſponſo de verbo.oblig. ſm eun
dem Bal.facit ad hoc vltimum.l.ſeruius.ff.ꝙ vi aut claꝫ.ꝛ
l.ꝙ te in fi.ff.ſi cer.peta.ꝛ ꝙ verba vniuerſalia pacti trahā-
tur ad non cogitata probatur in.d.l.tres fratres.ff.de pac.
vbi fuit conuentum nihil remāſiſſe commune ꝛ tamē erant
quedam communia celata per alterum ex paciſcentibus de
quibus alter nō cogitauit cum illa ignorabat ꝛ tamē obſtat
exceptio pacti ꝛ ſic pactum generale trahitur ad ignorata li
cet nō appareat ꝙ fuerit cogitatum in genere niſi quia vis
verborum vniuerſalium id ſuaderet:ꝛ licet quod ignorata
pactum ibi ſit inefficax virtute replicationis doli,tamen illa
inefficacia reſultat propter dolum ꝛ fraudem aduerſarij qui
pecuniaꝫ ſubripuit ꝛ celauit a cōtrario ſecus fuiſſet ſi nulla
fraus interueniſſet cuꝫ itaq; in caſu noſtro nulla fraus em-
ptoris maxime neq; vēditoris interueniſſet:ideo obſtet ex
ceptio pacti nec detur replicatio doli cū non ſint verba mi-
nus generalia in caſu noſtro q̄ ſint in caſu.d.l.tres fratres
nec in caſu noſtro ſit ratio quare habeant reſtringi vniuer
ſalia verba vt nō veniant ignorata q̄ in termis.d.l.tres fra
tres cum ibi conuentum fuit nihil remanſiſſe cōe ꝛ in caſu
iſto ꝯuentum fuit vt iuribus ſuis foret renūciatum ſaltē vt
nō obſtarēt dicto emptori ꝛ cenſeat̄ ꝯuentū de non venien
do ꝯ̄ dictam venditionē rōne alicuius iuris ſibi cōpetētis.
f ¶ Facit quia etiam circūſcripta renunciatione ille qui con-
ſentit actui cenſetur cōueniſſe de obſeruando ipſum actum
cui conſentit probatur.in.l.ij.C.cōmunia vtriuſq; iudi.vbi
ſi partes conſentiunt ſententie nulle obligantur vigore ta-
citi pacti de non veniendo cōtra:immo illam ſeruare ꝛ man
dare executioni.ita pari ratione qui conſentit cōtractui cui
aduerſarius etiam cōſentit cenſeat̄ ſecum paciſci de obſer-
uando ipſum cōtractum ꝛ nō veniendo ꝯtra prout veniret
ſi rem venditam vendicaret.cum igitur cōſenſus venditio-
nis adhibitus per dictam dominā Catherinam nō habeat
materiam preexiſtenteꝫ propter quam ſuadeatur reſtrictio
verborum ꝛ pariter nec renunciatio.ideo ſtandum verbis
vniuerſalibus vt etiam ad in ſpē ignorata trahatur ſecus
eſt plerūq; in tranſactione in qua loquitur.l. ſi de certa.C.
de tranſactioni.ꝛ hoc voluit glo.in.l.emptor.§.lutius.ff.de
pac.quatenus dicit aliud in tranſactiōe aliud in alio pacto
quam ſeqtur Cy.in.d.l.ſub pretextu ſpecierū:ꝛ licet Bart.
in.d.l.ſi de certa poſt Gui.de cug.eam reprobet tamen po-
teſt ſaluari ꝙ tranſactionis verba in dubio reſtringunt̄ ad
litem ſuper qua interponitur per.d.l.ſi de certa non ita re-
gulariter pacta alia qꝛ nō habent ſemper cām preexiſtenteꝫ
ad quam referantur prout habet tranſactio ceteris aūt pari
bus idem ſit in pacto ꝙ in tranſactione ꝛ ita procedat opi.
Gui. ꝛ Barto.ꝛ ſequacium qui dicunt idem in pacto ꝙ in
tranſactione.nam ꝛ tranſactio quandoq; generaliter intel-
ligitur vt trahatur ad ignorata.d.l.ſub pretextu ſpecieruꝫ ꝛ
alia pacta quādoq; reſtringuntur vt nō trahantur ad igno
rata.l.ſi ex pluribus de ſol.quare Bar.dicit in.d.l.ſi de cer
ta ꝙ aut verba generalia ſalua rōne recti ſermonis poſſunt
reſtringi ad ſpecificata ꝛ ad illa reſtringuntur.d.l. ſi ex plu-
ribus de ſol.aut verba generalia ſalua ratione recti ſermo-
nis nō poſſunt reſtringi ad ſpecificata ꝛ non reſtringuntur
l.pluribus de accep.ſm eum ꝛ ita etiam communiter habe
tur in.d.§.lutius.vbi itaq; nulla cauſa exprimitur non poſ-
ſunt verba generalia reſtringi ad ſpecificata cū nihil ſit ſpe
cificatum.ꝛ iſta eſt ratio.d.l.pluribus.in qua verba nō fue-
runt vniuerſalia.ſed indefinita ſingularis numeri:licet nō
exprimat ibi de ignoratis:ſed generaliter loquitur.
g ¶ Et licet forte ſimplex renunciatio nō trahatur ad igno-
rata.d.l.mater decedens.tamen generale pactum conceptū
per verba vniuerſalia trahat̄ ad ignorata per ſupradicta ꝓ-
ut aſs ſit differentia inter pactum ꝛ ſimplicem renunciatio
nem quia iuri de futuro nō poteſt renunciari.l. ſi ita ſit ſcri
ptuꝫ.§.ſi ſub conditione de leg.ij.ꝛ tamen poteſt illi renun
ciari per pactum.l.i.C.de pac.prout ibi notant glo.ꝛ doct.ꝛ
ēt aſs ſit dr̄ia inter verba indefinita ꝛ verba vſ̄ia prout ha-
betur in.l.ſi pluribus de leg.ij.ꝛ in.l.iulianus.de leg.iij.ꝛ in
c.vt circa de elec.lib.vj.cum ſimilibus ꝛ inſuper vbi pacto
non poſſet renunciari iuri competenti ſuper re vt debitor
liberetur tamen ſi illa res alienatur de permiſſione haben-
tis illud ius non poteſt inquietari emptor rōne illius iuris
ꝙ erat apud permittentem etiam ꝙ eſt fortius ſi erat de fu
turo ꝛ permittens ignorabat ius illud vt in terminis deci-
dit Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de verbo. oblig.in
octaua queſtione vbi concludit ꝙ ſi duo fratres rogati in-
uicem de reſtituendo bona ꝛc.bona diuidunt ꝛ in inſtru-
mento diuiſionis fuit dictum conceſſerunt inuicem dictas
res ad hn̄dum tenendum alienandum ꝛc.ſi poſtea alienan-
tur emptor nō poterit inquietari iure fideicōmiſſi ſiue fra-
tres ipſi ſciuerint fideicōmiſſum ſiue nō per .l. ſi mandato
titij.ff.mandati.ꝛ.l.ſi fundū per fideicōmiſſuꝫ in pn̄. de le.
j.ſm eū qd aūt ſit quoad alienantē ſe remittit ad.d.l.ſi fun
dum p fideicōmiſſum.ſi naūt non ſit ſecuta alienatio dicta
ꝯuentio ſibi non ꝑiudicat in iure fideicōmiſſi ſm eum.
h ¶ Et maxime ſi ignorabat fideicommiſſum qꝛ ſuper depē-
dentibus ex teſtamento non pōt paciſci non viſis ꝛ cogni-
tis verbis teſtamenti.l.de his.ff.de tranſact.ſi itaq; ſimplex
generalis ꝑmiſſio ꝙ poſſit alienari facit vt emptor ſit tut⁹
a iure cōpetente permittenti multofortius ſit tutus vbi ex-
preſſe permittitur ipſa venditio ꝛ ei conſentitur: illa enim
clauſula ad alienandum nihil aliud importet niſi ꝙ ꝯcedit
facultateꝫ vt poſſint alienari que facultas magis aperte cō
ceditur quando ſpecifice conſentitur ipſi emptiōi in indiui
duo:ideo ſi illa generalitas preiudicat ēt quoad ius ignora
tum ꝙ non poterat pacto tolli ꝛ hoc quoad emptorem vt
non poſſit inquietari profecto multofortius permiſſio ſpe
cifica in indiuiduo facta propter conſenſum preſtitū in ipſa
venditione reſpectu iuris cui poterat renunciari ꝛ fortius
pacto tolli cum non dependeret ex teſtamēto ꝛ maxime cū
addita fuit renunciatio pacto vallata per verba vniuerſalia
ꝛ iuuata iuramento ꝙ poteſt ſine diſpendio ſalutis eterne

ſeruari:ideo ſeruandum eſt ar.c. cum contingat de iureiur. in ſi.'⁊.c.Quis de pac.in.vi.

1 ¶ Et per hoc vltimũ tollunt oia adducta in ꝯtrium:nõ enĩ per iſtum ꝯſenſum ⁊ renũciationem preiudicium oĩmodũ generat renũcianti quoad ius ſuũ qꝛ habebit regreſſum ꝯ̃ alienantem ad preciũ.d.l.ſi fundũ per fideicomniſſuʒ.⁊.d. l.mater.C.de rei ven.Item emptoꝛ tractat de damno euitã do cum habeat reʒ ex titulo onereſo ⁊ eſt extraneus quoad creditorẽ ⁊ debitorẽ ea que adducta ſunt in contrarium lo quũtur quoad creditorem ⁊ debitorẽ ⁊ loquuntur in caſi bus ſeparatis hñtibus ſeparatam rõnem ⁊ ad ſeparata non non cadit illatio.l.ſi.ff.de calũ.⁊.l.ſi maritus.C.de dona.in ter virum ⁊ vxo.⁊.l.naturaliter.§.nihil cõe de acqui.poſſeſ. non enĩʒ obſtat ꝙ errans non ꝯſentit qꝛ hic non fuit erroꝛ in emptione cui cõſentit nec in renũciatione qꝛ voluit re nunciare omni iure ⁊c.lʒ non putaret ſe hře ius ꝙ hẽbat ꝑ ut ꝑin ſoluente indebitũ lʒ erret in cã quare ſoluit tñ ꝯſentit ſoľoni ⁊ ille erroꝛ nõ impedit ꝯſenſum preterea hic cogita uit in genere vel cogitare debuit per ſupradicta per que ſa tis plene euitari põt alia adducta in ꝯ̃trium.ꝯcludo itaqꝫ ꝙ dictus ſabba ꝯuentus nõ põt inquietari a dicta Catheri na ⁊ partes iudicis ſunt in abſoluendo conuentum ⁊ victũ victori condemnando in expenſis. Laus deo.

¶ Cõmiſſio fcã ſub noĩe dignitatis:an ⁊ qñ tranſeat ad ſuc ceſſorẽ ⁊ ſocius exercens qui mutuauit potẽtiori q ꝑnon põt exigi ⁊ in ſcriptura dicit demo p lui ⁊c.an in diuiſione dcã ptita poſſit poni ad cõputũ ipſius exercentis eo inuito.

¶ Conſilium. cxlv.

In noĩe dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Primo videnduʒ eſt vtrũ dicta ſnĩa valeat necne circa ꝙ vř prima facie dicendũ ꝙ ſic qꝛ dicta cã fuit cõmiſſa dicto domino Dñico a generali locũtenẽte qui hẽbat iu riſditionẽ gñalem quam hẽbat legatus ⁊ gubernabat hanc ciuitateʒ adeo ꝙ dici põt gubernatoꝛ:idõ vř ꝙ ipſe ſucceſſit in dcã delegatiõe cũ fuerit fcã ſub noĩe dignitatis ar.c.qñ abbas de offi.dele.⁊.l.ꝙ pncipi de leg.iij.⁊ ppea vř ꝙ dcũs Dominicus potuerit dictam ſententiam ferre ⁊ valuerit.

a ¶ Tñ hoc non obſtante puto de iure ꝯ̃trium:nam guberna toꝛ ſolet nũcupari marie a pontifice ille qui eſt deputatus imediate a ſede apřica ⁊ nõ gerit vices alterius niſi ipſiꝰ pn cipis qui a iure noiant legati vt in ti.de offi.leg.in antiqs ⁊ in.vj.⁊ cõparant pſidibus.c.ij.eo.tit.lib.vj.⁊ facit.l.j. ⁊ lex legatus ceſaris.ff.de offi.preſi.qui pſides hñt maius puin ciam oibus preter pncipẽ ita ꝙ lʒ large loquẽdo põt dici gubernatoꝛ ꝑut ⁊ negocioꝝ geſtoꝛ dĩ ꝑcuratoꝛ.l.ſi ego .ff. de neg.ge.⁊ tñ differt negocioꝝ geſtoꝛ a procuratore pʒ ex diuerſitate tituloꝝ ſilř ⁊ in.C. ſunt diuerſi tituli.C. de re ctore ꝑuincie qui ꝑ preſide aſſumit.l.j.⁊.ij.C.de recto.pro uin.⁊ titulus de offi.eius q vicem alterius obtineat:licʒ ille titulus loquat de vice gerẽte deputato a pncipe non ab eo q deputat ab eo cuius vices gerit tñ maioꝛ vř rõ indeputa to a gubernatore vt eiꝰ vices gerat q̃ʒ indeputato a pncipe q a pricipe deputatꝰ nõ recognoſcit ſupiorẽ ſaltẽ qñ i mor tui vices aſſumit ꝑut ⁊ loqt ille titulꝰ ꝑut tãgit gl.i.l.ſugge rẽtes.e.ti.ita ꝙ nõ delegatur cã locũtenẽti:ſʒ gubernatori.

b ¶ Et gubernatoꝛ ſeu legatus hʒ duplex officium vnum ge nerale legationis aliud ſpãle delegatiõis in cã ad ſedẽ apo ſtolicam deuoluta in qua cã in officio delegationis cenſetur maioꝛ ipſo officio legati:ideo vt legatus committens vices ſuas vř cõmiſiſſe ea que pertinent ad officiũ legati nõ ea q̃ ptinent ad officiũ delegati ⁊ ſi vt delegatus eas vices ſubde legaſſet ⁊ ipſe ſubdelegatus non vř ꝙ potuiſſet ſubdelegare cum regulariter delegatus ſubdelegare nequeat.l.a iudice C.de iud.l.cum pretoꝛ.§.j.ff.eo.ti.fallit in delegato a princi pe.d.l.a iudice in fi.⁊.c.ſup qõnum quaſi per totuʒ de offi. deleg. Sed lʒ delegatus a principe poſſit ſubdelegare tamẽ ſubdelegatus a delegato principis non põt ſubdelegare qꝛ iure cautum nõ reperit ⁊ regula eſt in ꝯ̃trium qnimo volũt glo.i.Imo.⁊ Panoꝛ.in.d.c.ſuper qõnum.§.porro ꝙ etiam ſi eſſet a delegato pncipis ſubdelegatus cum poteſtate ſub delegandi non poſſet ſubdelegare.

c ¶ Inſup lʒ cõmiſſio facta alicui ſub nomine dignitatis vel officij tranſeat in ſucceſſorẽ.c.qñ abbas de offi.deleg.⁊.d. l.ꝙ principi.⁊ in.§.⁊ ħ vero iubemus in auc. vt nulli iudi. colľ.vij.tamen do.Ant.Imo. ⁊ Panoꝛ. in.d.c.quoniã ab bas.ſecus dicunt in commiſſione facta legato qꝛ non trãſit in ſucceſſorem qꝛ mortuo vel remoto legato ſeu finita lega tione ipſius tunc finitur officium ⁊ ſi deputatur alius lega tus eſt nouum officium ſm eos.gubernatoꝛ aũt eſt legatus vt premiſi:nõ attentis his oibus medijs ꝯcurrentibus pu to intrepide ꝯcludendũ ꝙ dicta ſnĩa ſubdelegati nõ tenue rit:ſʒ ſi iualida ex defectu iuriſditiõis iudicãtis q̃ nullitas ꝑualet alijs nullitatibꝰ vt ꝑ gl.no.in cle.j.de ſeq̃.poſ.⁊ fru.

d ¶ Dato aũt ſine preiudicio veritatis ꝙ dicta ſnĩa fuiſſʒ va lida dubitatur an ſit iuſta ⁊ maxime circa illos.cccc.florẽ. mutuatos dicto Symoni circa ꝙ vř dicendum ꝙ fuerit iu ſta ſnĩa quia dictus Ludouicus non habebat mandatum mutuandi pecuniam ſocietatis ſeu pecuniam cõem ⁊ pone re ad computum ſocietatis maxĩe attento qualitate Symo nis qui vt preſupponitur erat tunc tpis homo potens ⁊ nõ exigibilis inuitus adeo ꝙ fuit in culpa ſibi credẽdo cui cre dere non debuit vir enim qui nõ eſt exigibilis inuitus rõ ne potentie vel priuilegij vel alio reſpectu equiparatur ho mini qui non eſt ſoluendo.l.ij.in principio.ff. qui ſatiſ.co gã.cum ibi no.facit ꝙ habetur in ti.C.ne licet poten.⁊ in ti. de alie.iud.mu.cauſa fac.ff.⁊.C. Ludouicus autem ſcripſit dictam partitam ⁊ loquitur partita in primam perſonaʒ:nõ aſſerit ſe ſoluiſſe de ſe aũt creditur ſue ſcripture ar.l. publia ff.depoſiti.⁊ que per Bar.in.l.nuda rõ.ff.de do.non auteʒ creditur teſtificando de altero maxime cum tendere videat ad ipſius excuſationem ⁊ ſic quodammõ eſſet teſtis in cã propria ꝯ̃.l.nullus.ff.de teſti.⁊.l.oibus.C.eo.ti.cum ſi.attẽ to maxime ꝙ prout dicitur dictus Franciſcus non ſe exer cebat circa negocia dicte ſocietatis ⁊ dicti traffici.

e ¶ Tamen his non obſtantibus ꝯ̃trium puto de iure aperta fronte concludendum videlicet ꝙ dicti.cccc.floreni nõ de beãt poni ad ſolũ cõputũ dci Ludouici:ſʒ ad cõputũ cõeʒ nam preſupponitur ꝙ liber vbi erat deſcriptum dictum cre ditum erat intitulatus Franciſco ⁊ Ludouico ⁊ nomen ſo cietatis ⁊ exercitij erat amboꝝ:ideo cum partita loquere tur per verba pluralis demo per lui que pluralis loquutio non eſt contenta vno regula pluralis loquutio in.vj.l.inter illam in fi.de verbo.ſigni.per Barto.in.l.ſi.ff.ad treb.ideo habito reſpectu ad intitulationem libri que reſpicit ⁊ decla rat omnia ſequentia ar.l.ſi quis argentarijs.§.ſi initium ta bularum.ff.de eden.l. titia reſpondit.§. idem reſpondit.ff. de verbo.oblig.cum ſimilibus:ideo illa verba Symone de dare que non exprimũt cui debeat dare declarantur per di cta in prefatione ⁊ in intitulatione libri.⁊ ſic interpertran tur de dare.ſ.Franciſco ⁊ Ludouico.Ita ⁊ verba ſequentia dicte ſcripture demo per lui interpetrentur demo.ſcilʒ ego Ludouicus ⁊ Franciſcus:verba enim pluralis numeri pri me perſone prout eſt verbum nos comprehendit perſonaʒ loquentis ⁊ aliam vel alias perſonas ⁊ non verificatur in perſona loquentis ſalua ratione recti ſermonis prout i du bio ſeruari debet.l.plautius.ff.de auro ⁊ argen.legato iun cta.d.l.pluralis loquutio cum concoꝛ.Itaqꝫ dicta ſcriptura ſonat ꝙ dictus Symon debet.cccc. florenos dare Franci ſco ⁊ Ludouico quos.cccc. florenos ſoluerunt Franciſcus ⁊ Ludouicus pro dicto Symone Mattheo ⁊c.Et intelli gitur quilibet pro dimidia.l.reos.§.cum in tabulis de duo bus reis.⁊.l.ſi mihi ⁊ titio de verbo.obliga.cum multis ſi milibus.Nec dicta ſcriptura cum ſit concreta ⁊ ſit vnuʒ ca pituluʒ poteſt pro parte acceptari ⁊ pro parte reprobari:ar. l.neminem.ff.de lega.ij.⁊.l.in cauſe de procurato. ⁊.l.etiam §.ex cauſa.ff.de minori.⁊ tradit Barto.in.l. aurelius.§.idẽ queſiuit de liber.lega.Itaqꝫ ſi dictus Franciſcus vult ſtare dicte ſcripture debet illam in totum acceptare.Et ſic ꝙ am bo ſoluerunt pro Symone.Ita quod ex ea non põteſt nihil Franciſcus aduerſus Ludouicum vel aduerſus eius here des.Nec imputandum eſt Ludouico ꝙ ipſe cenſeatur ſol uiſſe:ex eo quia ipſe gerebat negocia ſocietatis ⁊ admini ſtrabat bona ſocietatis quoniaʒ hoc non preſupponitur in themate.Sed ꝙ adminiſtrabat Thomas.⁊ ipſe Thomas habebat amicitiam cum dicto Symone intrinſecaʒ. Et nõ dictus Ludouicus vt mihi dicitur:vnde eſt veriſimile ꝙ di ctus Thomas ſoluerit de voluntate tamen ⁊ conſenſu Frã ciſci ⁊ Ludouici:⁊ contemplatione dicti Thome fuerint di cti.cccc.floreno.mutuati Symoni predicto ſeu pro eo ſolu ti:itaqꝫ non eſt ratio quare dicti.cccc.floreni debuerint aſcri bi ad computuʒ ſolius Ludouici.prout ad contraria appa ret.ſupra reſponſum. Laus deo.

¶ Teſtis

¶ Teſtis de auditu an ⁊ quando probet parentelam eius qui pretendit habere ius in re emphyteotica.

¶ Conſilium. cxlvj.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu chriſti. ¶ Res mihi adeo clara videtur ꝙ non indiget magna diſcuſſione. Et breuitas cauſe ⁊ mercedis idem ſuadent. Licȝ aūt videatur prima facie dicendum ꝙ dictus Bartholutius foueat iuſtitiam: naȝ videtur ꝙ dicta bona pertinuerint ad dictam dominam Laurentiam vt neptem dicti Marcutij vigore contractus emphyteotici cum dictus Marcutius ſtipulatus fuerit dicta bona pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus maſculis ⁊ eis deficientibus pro filiabus ⁊ neptibus. Et probari videtur ꝙ ipſa ſit neptis dicti Marcutij vt deduceſ. Et ſic dicta bona ad eam ſpectauerint. Ex quo videtur inferri ꝙ dicta Elyſabetta vendidit bona ſpectantia ad dictā Laurentiam: ⁊ qui vendit rem alienam tenetur domino rei ad precium. l. mater. C. de rei vendica. l. j. C. de rebus alie. non alie. ⁊ l. ſi cum ſeruum. ff. ſi cer. peta. ideo cuȝ dictus Actor ſit ceſſionarius dicte domine Laurentie: ideo poſſit petere dictum precium aduerſus heredeȝ dicte domine Elyſabette venditricis: ꝙ autem probetur ꝙ dicta domina Laurentia ſit neptis ex filio dicti Marcutij videtur probari ꝑ plures teſtes quorum dicta recenſentur in themate.

a ¶ Nam premittendum eſt ꝙ licet teſtimonium de auditu regulariter non probet. c. tam litteris. de teſti. ⁊ l. teſtiuȝ. C. eo. ti. c. inquiſitionis de accuſatio. Tamen fallit in parentela probanda: nam tunc admittitur teſtimonium de auditu cañ. de parentela. xxxv. q. vj. ⁊ ibi plures concordantie allegantur in glo. ⁊ c. licet ex quadam de teſtibus. ideo licet dicti teſtes deponant de auditu. Tamen videtur ꝙ probent per predicta. Et licet non concordent a quibus audiuerint non videtur obſtare: quia non eſt neceſſe ꝙ teſtes concordent in cauſa ſcientie prout ſumitur ⁊ dictus Barto. in. l. j. §. ſi quis necꝫ. ff. quemadmo. teſtamen. aper. ꝙ ⁊ dixit Spe. in titu. de inquiſitione. §. nunc tractemus verſi. quid ſi ille. Et ꝙ tradunt docto. in probando quaſi poſſeſſionem iuriſditionis vel iuriſdecimandi: quia ſufficit ꝙ vnus deponat ſe vidiſſe vnum actum alius alium prout voluit Specu. in titu. de teſte. §. antepe. poſt princ. ⁊ per Inno. in. c. qualiter ⁊ quando de accu. ⁊ Joan. an. in. c. j. de arbi. lib. vj. in Nouella. ⁊ in addi. Specu. in titu. de teſte. §. iam de interro. ver. de tempore. ⁊ per Accur. in. l. ob carmen. §. ſi. ff. eo. ti. ⁊ licet quidam contra: tamen hec eſt magis communis opi. ⁊ ſeruanda dicit Imo. in regula inter pares in. iij. ſeu. iiij. colū. ff. de re iud. Idem ſumitur ex nota. per glo. in cañ. nihilominus iij. q. ix. vbi ad probandum ꝙ presbyter dixit miſſam ſufficit ſi vnus teſtis deponit ꝙ ſic: quia vidit ⁊ audiuit dicere euangelium alius qꝛ vidit ⁊ vidit legere epiſtolam vel celebrare. prout hō latius proſequitur Imo. in. d. l. iter pares cū itaqꝫ plures teſtes deponant de parentela per auditum: licet in auditu: ſint ſingulares videtur ꝙ probent.

b ¶ Tamen his non ob. puto clara fronte cōcludendum dictum actorem nullum fouere ius ⁊ debere in expenſis condemnari: nam actor debet probare ſuam intentionem alās ſuccumbit. l. qui accuſare. C. de eden. c. cum eccleſia ſutrina. in ſi. de cauſa poſſ. ⁊ ꝓprie. ⁊ l. actor ꝙ aſſeuerat. C. de ꝓba. Et probatio debet eſſe cōcludens neceſſario vel preſumptiue alās non releuat. c. in preſentia de ꝓba. l. non hoc. C. vnde leg. l. ad probationem. C. de proba. cum ſi. ſed probationes dicti actoris nullatenus concludunt. Naȝ omnes teſtes deponunt de auditu ⁊ teſtimonium de auditu non releuat regulariter vt premiſi. Et licet parentela probetur per teſtimonium de auditu vt. ſ. in adductis in contrarium. Tamē plura requiruntur vt teſtimonium de auditu probet parentelam: prout eſt expreſſum in. c. licet ex quadam extra de teſti. Inter cetera requiritur ꝙ deponant audiuiſſe ꝙ a pluribus. Nullus autem teſtis deponit audiuiſſe a pluribꝰ niſi quartus teſtis qui nihil probat: quia nihil deponit: quia ſolum deponit ꝙ domina Tona ⁊ domina Laurentia erant ſorores conſobrine. Nec quicꝗ deponit de marcutio. ſ. aliqua ipſarum fuerit deſcendens dicti Marcutij primi ſtipulatoris ſorores conſobrine poterant eſſe aliunde ꝗ mediāte dcō marcutio: itaqꝫ nihil penitꝰ ꝯcludit dctū ipſiꝰ teſtis.

c ¶ Item ex alio non cōcludit: qꝛ ad hoc vt teſtimonium de auditu probet requiritur ꝙ nominentur ſigillatim ſinguli gradus ⁊ perſone vt eſt expreſſum in. d. c. licet ex quadam ver. perſonas ꝙ minime fecit dictus quartus teſtis quo defectu laborant quelibet dicta aliorum teſtium excepto forte primo. qui tamen laborat alijs defectibus. ſcȝ qꝛ non deponit audiuiſſe a pluribus: prout reqritur. vt. ſ. deduxi. Item laborat alio defectu: qꝛ ad hoc vt teſtimoniuȝ de auditu admittatur in probanda parentela requiritur ꝙ aſſerant audiuiſſe a ſuis antiquioribus vt exprimit tex. in. d. c. licȝ ex quadam in tertio requiſito ver. ⁊ ab antiquioribus quideȝ ſuis quo morbo laborant omnes aliorum depoſitiones. Itē nō deponunt ꝙ audiuerint ante litem motam ꝙ etiam requiritur in eodem capitulo: licet ex quadam in ſecundo requiſito. Item requiritur ꝙ deponāt ſe credere vera eſſe vt ibidem prope fineȝ ⁊ ibi credere: ita eſſe ꝙ nullus teſtis deponit. Item requiritur ꝙ deponant ſe vidiſſe ꝙ alique ex ꝑſonis graduum de quibus agitur ſe habebant pro cōſanguineis vt in eodem capitulo prope finem ſed nec talis ⁊c̄. qō nullus teſtiuȝ deponit niſi forte tertius teſtis qui nihil deponit ꝙ domina Laurentia aut domina Tona fuerint deſcendentes dicti Marcutij ſtipulatoris ⁊ ſic nihil ad rūbū ſi inuicem ſe habebant pro cōſanguineis. maxime quia non agitur de probanda conſanguinitate inter Thonam ⁊ Laurentiam ⁊ Elyſabettam: ſed inter Laurentiaȝ ⁊ Marcutiū ita ꝙ debebat deponere ꝙ vidit ſe habere ꝑ conſanguineis Marcutium Guidonem ⁊ Laurentiam ſeu duos ex eis de quorum parentela agitur. Ita ꝙ nullus deponit ſm ea que requiruntur in. d. c. licet ex quadam. imo quodlibet dictum peccat in pluribus vt deduxi ⁊ ſuper alijs que ibidem reqruntur poſſet inſtari ꝙ non interuenerint in dictis atteſtationibus: ſed ſufficiat deduxiſſe predicta magis clara.

d ¶ Ex quibꝰ reſultat res luce meridiana clarior. ſcȝ ꝙ dicta parētela minime probatur ex dictis teſtibus qui omnes deponunt de auditu ⁊ patiuntur alios defectus de quibꝰ ſupra: item licet duo ex dictis videlicet primꝰ ⁊ tertius faciāt mentionem de Marcutio: tamen nominant nomine proprio ⁊ de alia demonſtratione non exprimunt: itaqꝫ nō apparet ꝙ deponant de illo Marcutio Joannis de monticello de cuius parētela agitur: quia Bartholutius nititur venire tanqꝫ ceſſionarius Laurentie neptis dicti Marcutij Joannis de monticello qui queſiuit dictam emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus ſeu neptibus ita ꝙ habebat neceſſe probare ꝙ dicta Laurentia erat neptis illiꝰ Marcutij primi emphyteote. Nec probatur idētitas ex ſola nominatione per nomen proprium cum nomina propria ponantur ad placitum. l. j. C. de emēda. no. plerūqꝫ ꝯueniunt pluribus maxime iſta nomina ſanctoruȝ: prout videtur eſſe nomen marcutius tanqꝫ diminutiuū marci: ideo requirebantur alie demōſtrationes ad probandū ꝙ deponebāt de illo marcutio ſtipulatore de quo agitur per. l. forma. ff. de cenſi. ⁊ prout per illum tex. no. Bart. ⁊ doc. in. l. demonſtratio. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ facit qō habetur in. l. hac conſultiſſima in prin. C. q te. fa. poſ. ita ꝙ ēt ex hoc capite res ē clara.

e ¶ Redditur etiam clara ex alio capite: quia non probatur ꝙ bona vendita quorum precium petitur ſint illa que fuerunt conceſſa dicto Marcutio: ⁊ per conſequens dato qō probaretur dictam Laurentiam fore neptem dicti Marcutij: ⁊ per conſequens bona cōceſſa dicto Marcutio pertinuiſſe ad dictam Laurentiam non ꝓpea probatur ꝙ bona vendita de quibus agitur pertinuerint ad dictam Laurentiaȝ. prout neceſſario probandū erat vt ſibi cōpeteret actio intentata per. d. l. mater ⁊ ſimiles. ſ. adductas. Et ſic ex pluribus capitibꝰ claris dictꝰ Bartholutius actor hȝ ſuccūbere ⁊ ꝯdemnari in expēſis ratione ſuccūbentie. l. ꝓperandū §. ſin aūt alterutra. C. de iudi. ⁊ c. finem litibus de do. ⁊ ꝯtu. ēt ratione temeritatis. l. eū queȝ temere. ff. de iudi. ⁊ per hec patent ſublata oīa adducta in contrarium. Laus deo.

¶ Forenſis mater ex forma ſtatuti vnius caſtri non ſuccedit filio an excludatur illa que eſt alterius caſtri eiuſdē territorij ciuitatis.

¶ Conſilium. cxlvij.

In nomine dñi noſtri

1 ieſu xpi. ¶ Pro deciſione preſentis conſultationis premitto ꝙ dictum ſtatutuȝ ꝙ forenſis nupta apud canariam nō ſuccedat eſt contra ius cōmune ⁊ multum exorbitans ⁊ iniquū q. ſ. mater priuetur luctuoſa hereditate filiorum ar. l. ſi. C. de inſti.

⁊ ſubſti.ſub condi.fac. Et dicit alſ Bal. ꝙ hmői ſtatuta excludentia matres eſt quedam exheredatio ſtatutaria:nó cuȝ exheredatio etiam facta de iure communi ⁊ iuſta cá ſit odioſa ⁊ reſtringenda.l.cum quidam de liber.⁊ poſth. Multo fortius exheredatio hmői exorbitans de perſona que non eſt demerita cenſeatur reſtringenda ⁊ longe magis: ió verba predicta ſunt reſtringéda verbū foréſis eſt ſtricte interpretandum. ſcdo conſidero ꝙ dictum caſtrum cannarie factū fuit de comitatu peruſino ⁊ qui eſt de comitatu cenſet eſſe de ciuitate.adeo ꝙ ꝗ eſt de comitatu cenſet eſſe de puſio ⁊ poteſt dici peruſinus.l.qui ex vico.ff.ad munic. facit.l. nulli.§.ꝙ ſi vel in vico.C.de epiſ.⁊ cle. Ideo cum comitatini vnius caſtri non vſr forenſes in alio caſtro eiuſdem territorij cum omnes eſſe cenſeantur eſſe de eadem ciuitate ꝑ predicta. Forenſes enim dr̃ quaſi de foris venientes in auc. de queſtore. ſi vero aliqui collatione ſexta:pót intelligi foris.ideſt extra fores eiuſdeȝ territorij:vt ſic minus ledatur ius commune. Statuta enim ſunt interpretáda vt ꝗ̃ minus fieri poteſt ledant ius commune.c.cum dilectus de cóſue.⁊ ꝙ habetur in.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vero contra.ff. de ll.cum ſi.⁊ maxime in huiuſmodi que ſunt de ſe odioſa per ſupradicta ⁊ faciunt que habentur in.l.maximumvitiuȝ.C. de lib.prete.⁊ in ſimili dicit Bal.in.l.quicūq̄.C.de ſer.fugi. Quatenus dicit ꝙ ſtatutum diſponens ꝙ patruus excludat auum maternum cenſeatur odioſum odio irrationabili ideo plurimum reſtringendum adeo ꝙ maſculinum nó cócipit femininum ſm̄ eum. Et ex his puto concludendum ꝙ dicta mater non ſit excludenda ab hereditate filiorum vigore dicti ſtatuti:⁊ ex perſonis filiorum ſuccedat in hereditate patri eorum ſuiq̄ȝ olim mariti:q: hereditas iure ſuitatis tranſmittit.l.iij.C.de lib.prete.⁊.l.qui duos de reb.du. l.ventre.ff.de acqui.here.maxime in matrem.l.apud hoſtes cum ſua glo.C.de ſuis ⁊ legi. Laus deo.

¶ Teſtes aliqui dicunt teſtm̃ factum in ſalecta aliqui in camera:aliqui de die:aliqui de nocte etiaȝ ſi aliqui dicant ꝙ ſi teſtator ſedendo fecit teſtamentum aliqui ſtando reducūtur ſubtiliſſime ad concordiam:⁊ ſubſtitutio facta filio non expreſſa etate an intelligatur pupillaris ⁊ directa.

¶ Conſilium. cxlviij.

In noie dn̄i noſtri ieſu

l chriſti. ¶ In hac conſultatione ad euidentiam preſupponitur ꝙ inſtrumentum teſtamenti eſt ſoléne. Solum deficit in hoc:q: ꝑ parte Guerrini dicitur eſt obmiſſum in inſtrumento notarij ꝙ teſtőr dixit ꝙ ſi filij decederent relinquebat bona ſua Guerrino ſuo fratri:⁊ ad hoc probandū ſunt examinati ſex teſtes. Quorum vnus videlicet frater Ioannes vt preſupponitur erat ⁊ eſt preſbyter parrochianus in ꝑrochia dicti teſtatoris. Ideo eſt videndum principaliter ſuper dictis atteſtationibus an probetur dicta ſubſtitutio ſecundario ſi probatur videndum eſt de viribus dicte ſubſtitutióis. ⁊ in quo ſuccedat dictus Guerrinus.

a ¶ Circa primum dicendum eſt qḋ licet ſint ſuper hoc examinati ſex teſtes ⁊ ſufficiant tres vel quattuor exiſtente preſbytero parrochiali inter eos per tex.in terminis in.c.cum eſſes de teſta.qḋ capitulū limitat multa iura ciuilia que requirunt numerum ſeptem teſtium maſculorum rogatorum inter cetera.l.hac conſultiſſima in prin.⁊.§.per nuncupationem.⁊.l.in teſtis.C.de teſt.⁊ dictum capl'm in terris de téporali iuriſditione eccleſie per no.per Bar.⁊ Bal.in.l.priuilegia.C.de ſacroſan.eccl.⁊ glo.in.c.ij.de arb.lib.vj.⁊ in.c. poſſeſſor malefidei de reg.iur.in.vj.⁊ per doct.in.c.j.de no. oper.nun. Sed licet ſufficiant tres vel quattuor teſtes computato p̄ſbytero parrochiali ⁊ ſint examinati ſex ⁊ quilibet deponat de dicta ſubſtitutione tamen videtur ꝙ non probent dictam ſubſtitutionem Guerrini vnus enim teſtis vȝ Ioánes Iacobus Nicolai quartus teſtis deponit de auditu:ideo nihil probat.c.tam l̄ris de teſti.c.inqſitioni.§. que ſiuiſti de accuſa.l.teſtium.C.de teſti.cum ſimilib⁹ remanent quinq̄ȝ vſ ꝙ non valeant q: vſr varij ⁊ non cuȝ teſtes ⁊ teſtes variantes vſ ꝙ non valeant.l. qui falſa vel varia.ff. de teſt.⁊.c.cum eccleſia ſutrina ver.nos igiſ de cauſa poſ.⁊ ꝓprie.primo enim variant inter ſe quoniā duo teſtes dicūt ꝙ teſtm̃ fuit conditum in ſalecta ⁊ tres qḋ fuit condituȝ in camera:item vnus deponit ꝙ ſedebat in quadaȝ ſede alius qḋ iacebat in lecto. Item Dominicus tertius teſtis ꝙ fuit noctis tempore:ſed Mariottus primus teſtis frater Ioannes quintus teſtis ⁊ Gregorius teſtis vltimus omnes deponūt ꝙ fuit de die ⁊ ſic Dominicus variat in tempore ab alijs tribus ſantes ſecundus teſtis non deponit preciſe ſup hoc vtrum de die vel de nocte. Iteȝ frater Ioannes in quo fundatur magis ſubſtantia huius probationis interrogat⁹ an ante diſpoſitionem factam in perſonaȝ Guerrini fuerit aliquis inſtitutus heres dixit ꝙ nó nec ante nec poſtea dū ipſe fuit preſens iſte variat ab alijs qui deponunt ꝙ reliqt heredes filios.item ab inſtrumento tabellionis merito videtur repellendus ⁊ ſi dicatur forte illud fuit dictum in ei⁹ abſentia reſpondetur ꝙ teſtis vt ſit idoneus debet eſſe preſens in toto teſtamento ad hoc vt ſit idoneus teſtis.l. cum antiqas.C.de teſt.⁊ ꝓpea videntur non idonei teſtes Gregorius ⁊ Mariottus qui deponunt ꝙ receſſerunt ⁊ ſic videtur ꝙ non interfuerunt in toto teſtó:item dicti teſtes ex alio videntur non idonei quia interrogati an fuerit lectum ⁊ publicatū Mariottus ideſt teſtis deponit ꝙ non fuit lectum per aliquem notariū ciuitatis tuderti ⁊ frater Ioánes ꝙ ſer Giſmundus legit ⁊ publicauit an fuerint vocati:⁊ a quo quidā vt frater Ioannes ꝙ non fuit vocat⁹ quidam vt Dn̄icus ꝙ fuit vocatus neſcit a quo ſantes qḋ fuit vocat⁹ a Petro Mariottus ꝙ fuit vocatus a Bartholomeo.nullus autem teſtis deponit ꝙ fuerit rogatus a teſtatore.

b ¶ Teſtes autem teſtamentarij debent eſſe rogati a teſtatore vel a notario rogato a teſtatore qui cenſetur facere nomine teſtatoris. Nam ꝙ debeant eſſe rogati a teſtatore ſentiūt glo.⁊ Saly.in auc.rogati.C.de teſt.vbi Bal.dicit ꝙ teſtes debent eſſe rogati a partibus vbi ſcilicet rogitus requiritur:⁊ hoc ſentit Barto. in.l.ſciendum.ff.de verbo.obliga. prope finem verſi.quid ſi dicitur notarius vel teſtis rogat⁹ nec dr̃ a quo ſatis credo ꝙ intelligatur a partib⁹ vel a parte ad cuius petitionem ſit hec ſunt verba Bar.qui clare ſentit ꝙ notarius ⁊ teſtis debent rogari a partibus vel a parte ad quem negocium pertinet:alſ non eſſet curandum a quo fuerit teſtis rogatus:nec eſſȝ opus dicta ꝓſumptione ⁊ eſſȝ fruſtratoria dicta inueſtigatio Bar.⁊ hoc videtur probare tex.in.l.hac conſultiſſima in prin.C.de teſt.ideo dicti teſtes tanq̄ȝ non rogati a teſtatore non cenſeantur idonei teſtes:⁊ merito non probent dictū teſtamentum:item quidam deponunt ꝙ teſtator dixit ſi filij decedent ſine herede legitima prout fuit Mariottus primus teſtis quidaȝ ſine heredib⁹ legitimis vt Gregorius vltimus teſtis:alij vero tres:vȝ ſantes dominicus ⁊ frater Ioannes deponunt ꝙ fuit conditio ſi deceſſerint filij ſui:⁊ ſic non fuerunt addita illa verba ſine herede legitima vel ſine heredibus legitimis:⁊ ſic ēt in hoc inter ſe variant.⁊ ſic videnſ de diuerſis diſpoſitionibus deponere.arg.l.j.§.ſiquis ſimpliciter verſi.ſed cuȝ adijcit de verbo.obliga.⁊.l.ius autem ciuile de iuſti.⁊ iure. Preterea teſtes deponétes de verbis teſtatoris videtur ꝙ debeant concordare in verbis formalibus:prout concludit.d. Anto.in.c.nihil de verbo.ſigni. Sed dicti teſtes deponentes de verbis dicti teſtatoris quoad inuitationé verrini de qua agitur nó concordant in formalibus verbis teſtatoris merito ⁊c̄. Ex quibus videtur concludendum ꝙ non probetur dicta ſubſtitutio facta in honorem verrini.

c ¶ His tamen non ob.contrarium puto de iure reſpondendum videlicet ꝙ dictus Verrinus niti poſſit ex dicta ſubſtitutione.nam premittendum eſt ꝙ teſtamentum de quo deponunt teſtes predicti probatur per publicum ſolemne inſtrumétum in quo apparet rogitus teſtium ⁊ eorum preſentiam ita qḋ teſtamentum probatur ſolum vertitur exitatio ⁊ exigitur probatio vtrum dictus teſtator reliquerit Verrino bona ſua ſi filij deceſſerint qḋ deponūt omnes quinq̄ȝ teſtes ſupraſcriptos ita qḋ probarét abſq̄ȝ dubio ſi nó eént ea que ſupra in contrarium deducta ſunt:que quideȝ meo iudicio non obſtāt. Nam pondero qḋ factio teſtamenti hȝ tractum temporis maxime vbi ſit ſcriptura ⁊ poſtea legitur ita qḋ pars potuit fieri in camera ⁊ pars in ſalecta pars de die ante completorium ⁊ pars poſtea. Item poterat teſtator ſtare in camera ⁊ teſtes ⁊ notarius extra cameram prout ⁊ eſt veriſimile cum vt dicitur erat peſtis in loco ⁊ teſtator infirmus de peſte:⁊ teſtes deponunt de eorum preſentia. Itē nonnulli de lectione ⁊ publicatione teſtamenti facta ꝑ notarium:⁊ ex quo ipſi teſtes erant neceſſarij ad confectioné teſtamenti potuerunt putari aliqui cenſeri factum in locos vbi erant notarius ⁊ teſtes. item poteſt referri dictum eorum qui

rum qui deponunt de ſalecta de preſentia ipſorum vel pu-blicatione notarij. Et ſic deponere de loco in quo verificā tur aliqua ex his que ipſi depoſuerunt: indefinita enim nō equipollet vniuerſali ex vi verborum neq; de rigore ſed de humanitate: vt eſt tex. in .l. ſi ſeruitus. de ſer. vrb. predio. ⁊ ibi no. Bal. ⁊ Raph. ꝙ ⁊ per illum tex. tenent Petrus de bellapertica Bar. ⁊ Imo. in .l. ſi pluribus de leg. ij. Itaq; ſi teſtes qui plura depoſuerunt interrogantur ſimpliciter de loco ſatiſfactum eſt verbis ⁊ rigori ſi locus verificatur i ali quibus: ſufficit etiam ſi aliqua fuerūt geſta poſt occaſuȝ ſo lis: ⁊ ſic de nocte vt ſaluetur dictum teſtis qui deponere vi detur qđ fuit de nocte ſatis enim verificatur ſi teſtamentuȝ fuit lectum ⁊ publicatum ⁊ ſtipulatum vt vtar vulgariū ſer mone qui dicunt notarium ſtipulari contractuȝ quando le git inſtrumentum ⁊ interrogat partes ſeu teſtatorem: ⁊ ita facit: Et partes ſeu teſtator reſpondet ꝙ ſic: ea vt opinor ratione talis communis ſermo inductus fuit: q2 ſtipulor ſʒ grāmaticos idem ſignificat ꝙ interrogo vt per glo. in .l. j. in prin. de verbo. obliga. Et ſic reducuntur ad concordiaȝ re-ſpectu loci ⁊ temporis. ⁊ ſimiliter quatenus quidaȝ dicunt ꝙ ſedebat quidam ꝙ iacebat: nam pro parte temporis po-tuit ſedere pro parte temporis iacere.

d ¶ Non obſtat ꝙ Mariottus deponit ꝙ non fuit lectum ⁊ publicatum per aliquem notariū ciuitatis tuderti. Et fra ter Joannes cōtra: quia reſpondetur ꝙ ſi ſer Giſmundus fuiſſet tunc de comitatu poſſent plane concordari. Sin aūt eſſet de ciuitate tunc dictus Mariottus eſt intelligendus ꝙ non legit ⁊ publicauit in ſui pñtia cum immediate ſub-dat ꝙ ſer Giſmundus ſcribebat dum ipſe receſſit cum eniȝ eſſet teſtator morbo infirmus veriſimiliter prius diſpoſuit id quod voluit in preſentia iſtorum .v. teſtium ⁊ aliorum ⁊ aliqui receſſerunt anteq̄ notarius ſcriberet ſaltem omnia: ideo quia Mariottus dicit ꝙ receſſit dum notarius ſcribe-bat non eſt intelligendum eius dictum ꝙ poſt eius receſ-ſum non legerit ⁊ publicauit. Sequentia eniȝ declarant pre cedentia per .l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de lega. i. ⁊ .l. heredes palam. §. ſed ſi notam. ff. de teſta. Nec ſunt calumnianda: ſʒ iuuanda verba teſtium dicit Imo. in .l. inter ſtipulantem. §. ſi ſtichum de verbo. obliga. Item frater Joannes non loq tur preciſe ſed verba ſuo videri que verba non probant in teſte per no. per Bar. l. quid tamen. §. ſi arbiter de arbi. ⁊ in .l. j. in prin. ff. de ven. inſpi. ⁊ eſt aduertendum ꝙ in inſtrumē to teſtamenti non ſunt poſiti pro teſtibus dicti Mariott9 ⁊ Gregorius qui deponunt ꝙ receſſerunt.

e ¶ Nec obſt. d. l. cum antiquitas. C. de teſta. quia ſcriptura ſeu inſtrm̄ non eſt de eſſe teſtamenti nuncupatiui: ideo po-tuit teſtator prius teſtari ⁊ rogari notariū ⁊ teſtes: ⁊ poſtea notarius ſcribere legere ⁊ publicari: prout de facili contin-git tempore peſtis ſalteȝ vbi adſunt plures teſtes q̄ ſint ne ceſſarij: nec ob. q̄ frater Joannes deponit ꝙ non fuerunt alij heredes. Et omnes alij ⁊ inſtrm̄ ſunt in contrarium q2 reſpondeꝰ ꝙ ipſe dicit ꝙ non fuerunt inſtituti heredes in alijs bonis. Iſta verba ſignificant ꝙ in bonis relictis dicto Verrino alij ſint inſtituti: ſed dicto Verrino fuerūt relicta bona in vniuerſo: ⁊ ſimiliter filij teſtatoris fuerunt in eiſdē ſcilicet in vniuerſo inſtituti heredes ſm̄ atteſtationes alio rum teſtium ⁊ inſtrm̄. Et ſic verba illa in alijs bonis tollūt p̄rium: forte enim putauit dictus teſtis ꝙ filij poſiti in con ditione cenſeanꝰ inuitati prout multi tenent inter ceteros Saly. in .l. j. C. de condi. inſer. vbi late ſuper hoc ſcribo in-telligaꝰ itaq; dictū iſtius ꝙ nō fuerit inſtitutus aliqs hrēs in bonis pticularib9 non cōprehēſis in vniuerſitate relicta filijs ⁊ Verrino quaſi velit qđ i illis bonis ſit fcā inſtō: ⁊ ſic nō ob.

f ¶ Nec ob. ꝙ aliq dicunt ꝙ reliquit verrino ſub conditione ſi deceſſit ſine herede aliqui ſi deceſſerint ſine heredib9 ali-qui ſimpliciter dicunt ſimpliciter poſt mortem: q2 reſpon-detur ꝙ omnes deponunt qđ reliquit poſt mortem in hoc ſunt conteſtes ⁊ illi qui dicūt poſt mortem nō negāt quin adiecerint illa verba ſine hrēde vel heredibus que verba in telliguntur ſine filio vel ſine filijs .l. ex facto. §. ſi. ff. ad treb. ⁊ qñ relinquit teſtator poſt mortem filiorum cenſetur reli-quiſſe ſub conditione ſi deceſſerit ſine liberis vt eſt expreſ-ſum in .l. cum auus de condi. ⁊ demon. Et prout in inſtrō cenſetur plus dictum per teſtōrem q̄ ſcriptuȝ per notariū vt ibi ita ⁊ pari ratione vr̄ idem dicendū in dicto teſtis: ar. l. in exercendis. C. de fide. inſtru. Eſt enim eadem rō in atte ſtatione qđ in inſtrō ergo idem ius per iura vulgaria immo maior in dicto teſtis qui ex interuallo qui de facili pōt falli obliuione q̄ in inſtrō qđ ſcribitur tempore actus geſti.

g ¶ Nec ob. ꝙ aliqui dicunt ſe non vocatos q2 non dicunt ſe non rogatos potuerunt accedere ſponte non vocati ⁊ pre-ſentes rogari: ideo cum duo ex quinq; teſtibus deponant qđ duo teſtes fuerunt rogati ſatis eſt duo enim teſtes pro-bant ſolemnitatem teſti: prout eſt rogitus teſtiuȝ: prout ha beꝰ in .l. ij. C. de bono. poſ. ſm̄ tab. Nec ob. ꝙ nō concordāt in verbis teſtōris formalibus: q2 do. Ant. in. d. c. nihil illud ſimplr̄ dicat: tamen in .c. cum eccleſia ſutrina de cā poſ. ⁊ p pter. ſe declarat ꝙ procedit qñ eſt via vel dña in verbis. alſ ſecus ⁊ ſm̄ hoc vidi alſ conſultum ⁊ conſului.

h ¶ Nec ob. ꝙ illi teſtes fuerunt rogati a notario rogato de teſtō deponunt fuiſſe rogatos a teſtōre: quia Cy. in .l. here des palam. §. in teſtamentis. ff. de teſta. in quibuſdam lectu. dicit non referre a quibus teſtes rogentur per .l. item ve-niunt. §. ſi petitam. ff. de peti. here. Pau. autem de caſ. in. d. §. in teſtamētis recitata opi. Cy. ſubdit ſe putare qđ teſtes debeant eſſe rogati a teſtōre vel a notario qui eſt pro teſta-tore ſm̄ eum: ⁊ idem volunt Jac. de are. ⁊ Jo. fabri. inſti. de teſta. §. teſtes. facit gloſ. in verbo tabellio in . §. exigimus in auc. de teſti. Inſuper non eſt expeditum qđ in terminis. c. cum eſſe requiraꝰ rogitus teſtium non intro. modo dictam difficultatem. Concludo itaq; qđ dicti teſtes probant dictā ſubſtōnem verrini ⁊ ſunt hoc reſpectu concordandi etiam ad finem vt probēt per ea que habenꝰ in .c. cum tu extra de teſti. ⁊ in pluribus alijs locis quos breuitatis cā obmitto.

i ¶ Circa ſcdm̄ queſituȝ ſcilicet in q̄tum ſuccedat dictus ver rinus eſt aduertendum an dicti filij teſtatoris: prout ſi be-ne memini fuit mihi dictuȝ erant in pupillari tempore mor tis eorum tunc dictus verrinus cenſebitur pupillariꝰ ſub-ſtitutus ſaltem ſi mater non erat in medio per ea que ha-betur in .c. ſi pater de teſta. in .vj. ⁊ per doc. ibi: ⁊ in .c. raynu tius. C. eo. ti. in antiquis ⁊ per Bar. in .l. centurio de vulg. ⁊ pupil. ⁊ doc. ibi. ⁊ in .l. precibus. C. eo. titu. maxime per ver ba precedentia dum teſtator dixit te laſſo li ſigholi e la ro ba: licet fatear qđ dicta verba non concludant. ſed forte ad-miniculentur. nec ob. ſi dicatur qđ filia non fuit inſtituta ⁊ ſic fuit preterita. ideo teſtamentum viciatur niſi forte fuerit ſimpliciter per ſtatutuȝ a ſucceſſione propter maſculos pro ut ſolet eſſe in multis locis quia reſpōdetur hodie per auc. ex cauſa conſeruatur ſubſtitutio pupillaris: prout voluerūt glo. in .l. j. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ʒ qđ ſic. ⁊ ita tenuerunt Jac. de are. ⁊ Oldra. ⁊ omnes prout refert ibi Bart. idem tenens qđ ⁊ idem Bar. in. d. auc. ex cauſa. ⁊ in .l. filio preterito de in iuſto teſtamen. ⁊ in conſilio mihi .xc. incip. in queſtione pro poſita viſo puncto. ⁊ Cy. in d. auc. ex cauſa ⁊ idem in corpo re tenet Ang. in. §. fin. ⁊ in. d. auc. ex cauſa in lec. mea. ⁊ idē in his terminis tenet Pau. de caſt. qui diſtinguit licet eius diſtinctionem reprobauerim in. d. auc. ex cauſa in verbo in ſtitutionem vbi de hoc latius dico. Et obmitto qđ quidaȝ dicunt ꝙ relictum factum filio cenſeatur factum iure inſti-tutionis ſi itaq; dicti filij deceſſerunt in pupillari etate ver rinus ſuccedit in vniuerſo hoc eſt in tota hereditate pupil-lorum ⁊ ex eorum perſonis in hereditate paterna tranſmiſ-ſa iure ſuitatis per .l. ſi fratres. C. de lib. prete. ⁊ .l. apud ho ſtes. C. de ſuis ⁊ legi. cum ſimi. ⁊ tenebitur ſatiſfacere credi toribus ⁊ legatarijs ſi autem fuiſſet fideicommiſſaria ſub-ſtitutio vt quia forte deceſſiſſent puberes ſaltē vltimus ttūs ſucceſſor detracta legittima tenebitur reſtituere hereditatē dicto Verrino per .c. Ray. ⁊ .c. Raynal. de teſtamētis in an tiquis. ⁊ .c. ſi pater eo. ti. in .vj. Laus deo.

¶ Subſtitutus ſi poſthumus ex vxore naſciturus deceſſe-rit an admittatur eo non edito in lucem: ita qđ ſubſtitutio facta vno caſu trahatur ad alium. ⁊ ſi decedat ſubſtitutus vxore teſtatoris pregnante ⁊ poſthumus non venerit in lu cem an tranſmittat ſubſtitutus ipſam ſucceſſionem ad ſuos ſucceſſores.

¶ Conſilium. cxlix.

In noīe dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Licet in hac conſultatione videa-tur prima facie dicendum ꝙ dictum inſtru-mentum valeat ſaltem in eo in quo teſtes nō contradicunt. nam ex quo inſtrumentuȝ ha-bet plura capitula ſeparata ſi viciatur in vno videtur ꝙ re-maneat validum in alijs capitulis ſeparatis non connexis.

ar.l.ſi ex falſis.C.de tranſac.⁊.l.etiam.§.ex cā.ff.de mino.⁊ l.aurelio.§.idem queſiit de lib.leg. De vno enim ex ſepara tis nō eſt illatio ad aliud.l.ſi.ff.de cal. ⁊.l.ſi maritus.C.de dona.inter vir.cum ſimi.item eſt veriſimile ꝙ in inſtrō pre dicto ſit clauſula codicillaris:ideo ſi non valeret dicta diſpo ſitio vt teſtamentū ſuſtinebitur vt codicillus. ⁊ propterea li cet teſtator non fuerit loquutus.⁊ propterea nō valuerit in ſtitutio heredum vt inſtitutio.⁊ per conſequens non value rit vt teſtamentum per.l.iubemus.C. de teſta.⁊.l. heredes palam in principio.ff.eo.ti.Tamen potuit codicillare ⁊ va lere vt fideicommiſſum qꝛ fideicommiſſū poteſt valere nu tu.l.nutu de le.iij.Nec notarius in ſuo inſtrumento exꝑmit ꝙ teſtator verbis expreſſerit nomina heredum:ideo teſtes qui dicunt ꝙ non expreſſit ea que in inſtrumento continen tur.Non videntur contradicere inſtrō:⁊ propterea non vi detur ꝙ dictum inſtrumentum vicietur in totum.

a ¶Itē videtur ꝙ dicta domina Angelina tranſmiſerit he reditatem:nam in vltimo vite ſpiritu videtur ꝙ eſſet certū ꝙ ipſa non poterat parere:⁊ ꝑ conſequens poſthumos ve nire ad lucem vt erat certum eam non poſſe adire heredita tem:ideo erat certum nullum futurum eſſe heredem ex teſ tamento.⁊ teſtamentum ex quo certum eſt non adiri here ditatem non valet.l.j.de iniuſto teſtamento.l.nemo.ff.de re gu.iur.⁊.l.ſi.ff.de condi.inſtitu.Ideo videtur ꝙ ex tunc in cipit habere locum clauſula codicillaris ⁊ ſubſtitutione di rectam tranſire in fideicommiſſum ꝙ fideicommiſſū vide tur ꝙ tranſmittatur quoniam fideicōmiſſum etiam vniuer ſale non agnitum tranſmittitur.l.j.§.in nouiſſimo.C.de ca du.tollen.in ſui generalitate:licet ſecus voluerit glo. ſi.in.l. cum filio de leg.j.⁊ non bene vt ibi no.docto.⁊ licet illa do mina Angelina fuerit incerta an poſthumi forent venturi in lucem necne nō refert ſatis eſt ꝙ foret certa lex que de fert ſucceſſionē:vt in ſimili probatur in.d.l.ſi.de conditio. inſtitu.⁊ in.l.ſi.ff.quando dies lega.cedat ⁊ in.l. ventre.ff. de acquiren.here.lex enim eſt certa de omni eo de quo eſt certa natura vt dictis iuribus.⁊.l.cum quidam.§. ſuum.ff. de acquiren.heredi.vbi hoc docto.notant ſiue igitur ven ter foret vacuus ſiue fuerit plenus ⁊ qui erant in vtero deceſſerint erat certum nature ⁊ legi que cauſabat tranſmiſſio nem:ideo illa decedens dictis caſibus tranſmiſerit fideicō miſſum argu.dictorum iurium.

b ¶Tamen his nō obſtantibus arbitror intrepide conclu dendū ꝙ heredes dicte domine Angeline nihil petere poſ ſint aut conſequi vigore dicti teſtamenti aut vltime volun tatis dicti Cypriani ex pluribus.⁊ primo quia dictū inſtru mentum peccat vicio falſitatis in pluribus. primo quia plu res ⁊ plures teſtes videlicet duo inſtrumētarij ⁊ alij teſtes qui interfuerunt a teſtatore dicto notarij rogati deponunt ꝙ dictus teſtator inſtituit heredem dominam Angelinam in bonis mobilibus ⁊ non in iuribus ⁊ actionibus ⁊ nomi nibus debitorum prout dicitur in inſtrumento. item inſti tuit ſub conditione ſi poſthumi quos inſtituerat deceſſerit ⁊ non ſub conditione ſi poſthumi non venerint ad lucē ſi eſt ſi non naſcentur vel non naſcent̄ viui ⁊ ſi dicatur in his nō eſt vis quia ſi inſtituit in rebus mobilibus ſolis ſub illa conditione ſi non peruenerint ad lucem illa inſtitutio tra hitur ad vniuerſum cum nullus alius reperiatur eo caſu in ſtitutus.l.j.§.ſi ex fundo.l.ex facto cum ſimilibus.ff.de he redibus inſti.⁊ ſic omnimodo in dicta directa ſubſtitutio ne veniſſent iura ⁊ actiones ⁊ nomina debitorum ſimiliter ſubſtitutio directa facta in vnum caſum porrigitur ad aliū l.iam hoc iure.§.ſi.de vulga.⁊ pupilla.⁊.l.ſi.C.de inſtitu.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.⁊ habetur per Barto. ⁊ alios in.l.j.⁊ ij.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tantum.ff.de libe.⁊ poſthu.⁊ ſic videtur idem effectus in vno caſu. ſcꝫ ſi ſubſtituit eam heredem ſi poſthumi deceſſerint ⁊ ſi ſubſti tuit heredem ſi poſth umi non venerint ad lucem: ideo nō videtur aſcribendū falſitati quia non iputatur falſitas que nemini nocet.l.ſi quis legatum in prin.ff.de falſis.⁊ not. per glo.⁊ docto.in.l.damus.C.ad legem corne.de falſis reſpō detur ꝙ licet falſitas que nemini nocet nō puniatur:nō tñ ſequitur quin notarius falſum cōmiſerit:⁊ quin fidei nota rij detrahatur:⁊ quominus inciderit in periuriū ꝙ preſti tit non ſolēniter exercendo officium notariatus:in quo iu ramēto fundatur fides que notario adhibetur: prout dicit Bal.in.l.ſi ex falſis.C.de tranſa.Si ergo ſcribit falſum de ficit fundamentum fidei:qꝛ eſt periurus ſm̄ eum:ſiue autē noceat ſiue nō noceat piurus eſt:qꝛ nō exercuit fidelr̄ offi

cium ſuum:licet enim non noceret fecit veriſimiliter vt no ceret ⁊ ex hoc redditur non fidelis notarius.

c ¶Item.d.l.ſi quis legatum.⁊ qd ibi no.Bar. ⁊ ꝙ ipſe glo. ⁊ Salyc.in.d.l.damus. procedit quando falſum non nocet neqꝫ poterat alicui nocere ita ſumi videtur ex eorum dcīs ſed in caſu noſtro poterat nocere:quia ſi nati fuiſſent poſt humi ⁊ deceſſiſſent puberes agnita hēditate Angelina non potuiſſet cōſequi niſi bona mobilia ſi ſola bona mobilia re liquiſſet ſibi:prout deponūt teſtes ſecus ſi etiā iura ⁊ actio nes ⁊ nomina debitorum reliquiſſet prout cantat inſtrumē tum.⁊ hoc ſi fuiſſet appoſita conditio ſi deceſſerint prout deponunt teſtes.Item poſſet nocere ſi ſuſtentaretur in vi clauſule codicillaris:vt quia forte viciaretur propter nō no minatū nomen heredis ſm̄ ea que.ſ.dixi per.d.l.nutu de quo aliquid.j.tangam.Nam fideicommiſſum in vna re vel in aliqua parte bonorum non trahit ad ſe reſiduum nec fa ctum in vnum caſum porrigitur ad alium:ſed ſtatur regule ꝙ obmiſſum habetur pro obmiſſo.l.commodiſſime de lib. ⁊ poſthu.⁊.l.ſi extraneus.ff.de condi.ob cau.⁊ regule ꝙ re lictum ſub vna conditione illa defecta viciatur relictum per iura vulgaria.Conſtat itaqꝫ ꝙ poterat nocere ⁊ illa falſitas ꝙ addidit illa verba ⁊ iuribus ⁊ actionibus ⁊ nominib' de bitorum.Item illa alia verba ſi non peruenerint ad lucē ap poſita loco vere conditionis ſi deceſſerint poterat enī no cere Angeline:quia ſi fuiſſet appoſita conditio ſi deceſſerit poterāt naſci poſthumi ⁊ decedere puberes quo caſu purifi cata fuiſſet conditio ⁊ Angelina ſucceſſiſſet in bonis teſta toris ſibi relictis virtute ſubſtitutionis fideicommiſſarie cō prehenſe in compendioſa iuxta ea que habentur in.l. preci bus.C.de impub.in.c.Ray.⁊.c.Raynaldus de teſta.⁊ in.l. centurio.ff.de vulga.⁊ pupilla.

d ¶Et ſi opponeretur de his que habentur in.l. verbis ciui libus.eo.ti.ſcꝫ ꝙ verba directa ciuilia que potuerunt vale re iure directo non obliquantur ſaltem euitari poſſet pro pter virtutem clauſule codicillaris ſi appoſita eſt per verba futuri temporis loquor:ita quia non vidi verba inſtrumen ti:verba enim directo ciuilia appoſita in codicillis reſoluū tur in fideicommiſſum vt habetur in.l.ſceuola.ff.ad trebel. ⁊ in.d.l.verbis ciuilibus.⁊ ibi per Bar.in.l.j.ff.de iure co dicil.⁊ docto.in auc.ex cauſa.C.de libe.prete.Item poterat nocere heredibus ab inteſtato:quia ſi eſſet cōditio ſi deceſ ſerint poſthumi ⁊ illi nō fuerint nati illa conditio deficit ſi ſuſtentatur in virtute clauſule codicillaris.propterea quia non ſunt ore teſtatoris nominati heredes nō haberet locū ſubſtitutio fideicommiſſaria quia defeciſſet conditio ſubſti tutionis expreſſe nec ſub expreſſa cōtinetur tacita:prout.ſ. dictum fuit.ſi ergo probatur legittime id qd in puncto pre ſupponitur.ſ.ꝙ aliter fuit actum ꝙ̄ contineatur in inſtrumē to in dictis duobus.ſ.deductis reſtat ꝙ inſtrumentum in nihilo probatur.quia quando inſtrm̄ eſt falſum vitio nota rij in vno capitulo ſuper quo rogatur ipſe notarius non ad hibetur fides in aliquo:prout voluit gloſ. Barto. hꝛixi. in cañ.ad ſacras.ix.di.Inn.do.Anto.⁊ Panor.in.c.fraterni tatis de here.⁊ Bart.Rap.⁊ Pau.de ca.in.d.l.ſi ex falſis. ⁊ Imo.in.l.j.§.ſi quis ſimpliciter de verbo.obli.⁊ ſic eſt cō munis opi.⁊ tenenda maxime in deciſiuis.Preterea falſi tas circa conditionē reſpicit omne relictum factū dicte dñe Angeline.⁊ ſic ceſſat illa extatio an inſtrm̄ in vno capitulo vitioſum vicief in alijs de qua latius in dictis iuribus.

e ¶Videtur etiam ꝙ dictum inſtrm̄ ſit vitioſum prout pre ſupponitur teſtes deponunt ꝙ teſtator nō fuit loquutus.⁊ notarius qui rogatur ⁊ conficit inſtrm̄ ſuper teſtamento in quo teſtator non exprimit ore nomina heredū preſumitur falſarius ⁊ punitur pena falſi.l.iubemus in ſi.C.de teſ.Et hoc etiam confert ꝙ dictum inſtrm̄ non valeat.⁊ licet ſit ad iecta cl̄a codicillaris nō videtur propter hoc ceſſare diſpo ſitio.d.l.iubemus.nam teſtator predictus voluit cōdere te ſtamentum ⁊ licet foret nullum nō ceſſat diſpoſitio illi' le gis:non enim loquitur niſi in teſtō nullo cum teſtm̄ in quo ceſſat illa ſolemnitas nominandi heredes ore proprio apud teſtes ſit nullum vt ibi ⁊ in.d.l.heredes palam in princi.de teſta.Licet autem adijciat ſi non valet iure teſti non videt̄ ꝙ ceſſet diſpoſitio.d.l.iubemus.cū ergo teſtes deponāt ꝙ dictus teſtator non fuit loquutus.ſed tacuit dum condidit dictam vltimā voluntatē ⁊ voluit teſtari videt̄ ꝙ militet di ſpoſitio.d.l.iubemus in fine.⁊ quicquid ſit de hoc vltimo medio:ſaltem ex omnibus predictis videtur aperta fronte concludendum ꝙ dictum inſtrumentum in nulla ſui parte probet

pꝛobet ſi teſtes legittime pꝛobabũt id quod in thematе pꝛe
ſupponitur:per plures enim teſtes pꝛobatur falſitas inſtru
menti:pꝛout habetur in.c. cum Joannes heremita de fide
inſtru.⁊ in.l.in exercendis.C.eo.titu.

f ¶ Non obſ. adducta in contrarium.q2 apparent ſublata ex
adductis pꝛo hac parte. Licet enim vicium in vno capitulo
non viciet inſtr̄m vel contractum in alio capitulo ſeparato:
tamen fallit qñ vicium afficit fundamentum totius inſtru
menti:pꝛout contingit quando viciat iuramentum notarij
⁊ tollit fidem notarꝰ pꝛopter que fides inſtr̄o ⁊ in quibus
fundatur virtus inſtr̄i vt depꝛehenditur ex pꝛemiſſis:⁊ in
ſuper falſitas circa conditionem appoſitã ſubſtitutioni pꝛe
dicte facte de dicta domina Angelina poſthumis inſtitutis
afficit omne capitulũ dicte ſubſtitutionis.pꝛout ⁊ ſupꝛa di
ctum eſt:ita ꝙ hoc reſpectu nõ agitur de capitulis ſepara
tis a cap̄lo vicioſo cum omne cap̄m de quo agiẗ ſit viciatũ.

g ¶ Dato autem ſine pꝛeiudicio veritatis ꝙ dictum inſtru
mentum valeat ⁊ teſtamẽtum ſubſiſteret ſiue in vi teſtamẽ
ti ſiue in vi codicilloꝝ omnimodo tenendum eſt ꝙ heredes
dicte Angeline nullum ius habeant in dcis bonis teſtato
ris. Conſtat enim ꝙ ipſa Angelina non adiuit hereditatẽ
qui enim allegat ipſam adiuiſſe incũberet ei onus pꝛoban
di.l.ei qui dicit de pꝛobatio.⁊ non pꝛeſupponiẗ ꝙ poſſit ꝓ
bare. Quinimmo ſi adiuiſſet aditio fuiſſet nulla:quia dicta
Angelina nõ erat certa ꝙ appareat ꝙ poſthumi non eſſent
venturi in lucem:ideo non potuit adire quia vt quis poſſit
adire requiritur ꝙ quis ſciat ſibi delatam hereditatẽ.l.he
res inſtitutus.⁊.l.ſi is ad quem.⁊.l.ventre de acqui.hered.
Et hereditas non adita non tranſmittitur.l. quoniam ſoꝛo
rem.ff.de iure deli.⁊.d.l.j.§.in nouiſſimo de cadu.toll. Et li
cet fideicommiſſum non agnitum tranſmittaẗ.d.§.in nouiſ
ſimo ⁊ virtute clauſule codicillaris heredis inſtitutio ſeu di
recta ſubſtō transferatur in fideicommiſſum:vt.ſ.in addu
ctis in contrarium deductum eſt tamen Bart.in.l.j.in.j.q.
ff.de iure codi.dicit ꝙ hec virtus inſtitutionis transfundi
tur in fideicommiſſum per.l.querebatur de mili.teſt. Ideo
infert Barto.ꝙ hoc caſu fideicommiſſum iſtud vniuerſale
non agnitum non tranſmittitur ad inſtar hr̄ditatis pꝛout ſi
illa inſtitutio ſeu directa ſubſtitutio valuiſſet hereditas ex
ea delata non agnita non tranſmitteretur:ita ⁊ non traſmit
titur ius reſultans ex ea inſtitutione vel ſubſtitutione trãſ
fuſa in fideicommiſſum virtute clauſule codicillaris ſm̄ euꝫ
cuius permaxima eſt auctoꝛitas.

h ¶ Et ſi eius opi[illegible] bene quidem ſm̄ ſecus tenendũ
videretur idem dicen[illegible] eſt.ſ.ꝙ heredes dicte Angeline
nihil conſequi poſſunt vigoꝛe dicte ſubſtitutionis etiam de
ducte in fideicommiſſariam ſubſtitutionem. Nã conſtat ꝙ
nitens ex inſtitutione ſeu ſubſtitutione directa ſeu fideicõ
miſſariam vel alio relicto factis vel contractu conditionali
bus ſi vult obtinere opoꝛtet ꝙ doceat purificatã conditio
nem ⁊ ſic ceſſiſſe diem obligationis.l. cedere diem de verb.
ſigni.⁊.l.hoc iure.ff.de verbo.obliga.⁊ in debitis conditio
nalibus deſcendentibus ex vltima voluntate vt cedat dies
relicti eſt neceſſe ꝙ conditio purificetur in vita perſone ho
noꝛate:vt.d.l.vnica.§.ſin autẽ ſub conditione.C.de cadu.
tol.⁊.l.heres meus in pꝛin.ff.de condi.⁊ demon.⁊.l.ſi cum
heres.⁊.l.huiuſmodi legatum in pꝛinc.ff.quando dies leg.
ce.cum ſi. Eſt enim fundamentum ſue intentionis ꝙ ceſſe
rit dies legati.quia antea non oriẗ obligatio.d.l. cedere diẽ
⁊.l.ſi ſub conditione.ff.de condi.ind. idõ ſibi incũbit onus
ꝓbandi.l.ei qui dicit de pꝛoba.⁊.l.qui accuſare.C.de edẽ.⁊
l.actoꝛ ꝙ aſſeuerat. C.de ꝓba.iũcta.l.in exceptionibꝰ.ff. e.ti.

i ¶ Itaq꞉ opoꝛtet ꝙ heredes dicte Angeline qui nituntur ex
dicta ſubſtitutione conditionali doceant conditionem exti
tiſſe ⁊ ſic purificatam in vita Angeline honoꝛate per iã di
cta.ſed hoc docere nequeunt merito habent neceſſario ſuc
cumbere:ꝙ enim docere nequeant:aut enim volumus inhe
rere dictis teſtium qui dicunt fuiſſe factam ſubſtitutionem
ſub conditione ſi poſthumi deceſſerint.⁊ tunc conſtat defe
ctam conditionem:quia poſthumi non fuerunt: vnde non
potuerunt poſthumi decedere:vt de ſe conſtat:aut volumꝰ
inherere cõditioni appoſite in inſtrumento.ſcilicet ſi in lu
cem nõ peruenerint:⁊ tunc habent docere ꝙ non pẽdebat
conditio tempoꝛe moꝛtis dicte Angeline honoꝛate ſub di
cta conditione negatiua.ꝙ inſtituta ſi poſthumi non naſcẽ
tur vel ſimili cõditione non tranſmittat ſi decedit pꝛegnãs
eſt tex.in.l.qui poſthumos.ff.ad ſyl.loquitur tamen in defe
cta ſubſtitutione in qua ad impediendum aditionem.⁊ cõ
ſequenter tranſmiſſio non ſufficit ꝙ dubitet ⁊c.ſed ſi de ſua
de acqui.here.non ita in fideicõmiſſo per ſupꝛadicta. Do
nec enim poteſt euenire affirmatiua ꝯtra pendet cõditio ne
gatiua pꝛobatur in.d.l.hmõi in ꝓn.⁊ in.l. cum tale in pꝛin.
de condi.⁊ demon.⁊ ideo pꝛouiſũ fuit de cautione mutia
na qñ eſt talis conditio negatiua ꝙ eius cõtraria conditio
affirmatiua poteſt ſemper euenire vſq꞉ ad articulũ moꝛtis.
Nam al's ſemper ſtaret relictum in ſuſpenſo:quia non puri
ficatur relictum donec nõ eſt certum ꝙ non poteſt venire
affirmatiua ⁊ ſic non cederet dies niſi in moꝛte ⁊ ſic honoꝛa
tus fruſtraretur cõmodo relicti donec viueret ad hoc in ſi
mili.l.ſi.de condi.inſti.⁊.l.ſi.qñ dies lega.ce.ob hoc fuit in
ducta cautio mutiana per quam pꝛouideẗ ꝙ interim nõ ob
ſtat pendentia ꝯditionis.l.mutiane.ff.de condi.⁊ demon.⁊
d.l.cũ tale:donec itaq꞉ non erat certum ꝙ nõ poſſit euenire
affirmatiua contraria negatiue pendet conditio negatiua.l.
ꝙ poſthumi non peruenerũt nec potuerunt ꝑuenire in lu
cẽ non cenſebatur purificata conditio.ideo ſi fuiſſent viui
in ventre tp̄e moꝛtis matris potuiſſent venire in lucẽ ſecto
vẽtre matris:ꝓut contigit in Ceſare ad hoc.l.ꝙ dĩ.ff.de li
he.⁊ poſth.cum cõcoꝛ. adductis ibi in glo.in verbo ſecto.

k ¶ Cum ergo foꝛet incertum an dicta Angelina foꝛet pꝛe
gnans necne. Et teſtatoꝛ aſſerit eam pꝛegnantem ⁊ ipſa in
ſuo teſtõ videtur idem innuere ſatis perſuaderi põt ꝙ eſſẽ
⁊ ſaltem eſt in incertum an foꝛet vel nõ foꝛet pꝛegnans rõ
ne. Et pariter erat incertum an viuerint in vtero vel eſſent
in vtero moꝛtui. An vero nulli eſſent:quia hec apparere nõ
eſſe ⁊ non apparere ⁊ pꝛobari non poſſe.l.duo ſunt titij de
teſt.tu.l.ſi fuerit de reb.dub. Cui enim incumbit onus pꝛo
bandi ſi non poteſt pꝛobare ſuccumbit deficit enim pꝛoba
tio non ius dicit tex.in.d.l.duo ſunt titij.⁊ ſic ſuccumbit ꝓ
pter defectum pꝛobationis dato ꝙ foꝛte foueat ius. Ita cõ
tingit in caſu noſtro heredi Angeline incumbit onus pꝛo
bandi ꝙ tempoꝛe moꝛtis Angeline non erat poſſibile poſt
humos venire in lucem:al's non pꝛobaret conditionem pu
rificatam ipſa iura pꝛout requiritur vt ipſa tranſmitteret.ꝓ
ut.ſ.deductum eſt.ſed id pꝛobare non poſſet niſi pꝛobaret
eam non fuiſſe tunc pꝛegnantem vel pueros in ventre foꝛ
re moꝛtuos anteq̄ ipſa expiraret ꝙ non potuerũt:ideo ha
bent neceſſe ſuccumbere ipſi hr̄des Angeline per punctũ
rationis in omnem euentum per pꝛedicta per que ſunt in
effectu ſublata omnia deducta in contrarium ſi recte ad
uertantur. Laus deo.

¶ Diuiſio hereditatis cũ iuramento an impediat petitio
nem fideicommiſſi.⁊ an pꝛeteritio poſthumi ignoꝛanter fcã
impediat fideicommiſſum.

¶ Conſilium. cl.

In noie dñi noſtri ieſu

i chꝛiſti. ¶ Pꝛima facie dicendum videtur ꝙ
dicti Lazarus marſilia ⁊ Ceſarius non poſ
ſent aliqui petere vigoꝛe teſtamenti:licet enĩ
non poſſit paciſci ſuper dependentibus a teſtamento nõ vi
ſis ⁊ cognitis verbis teſtamenti.l.de his.⁊.l.non eſt feren
dus.ff.de tranſac. Que.ll.licet loquantur in tranſactione ⁊
ſub illo titulo ſint ſuitate tamen ſm̄ docto.militant etiã
in alijs contractibus oneroſis:pꝛout pꝛeſupponunt docto.
in dictis iuribus:quinimmo glo.in.d.l.de his vult illã le
gem pꝛocedere etiã in pacto gratuito:pꝛout dicunt ibi bar.
⁊ Angel. idem tenentes. ⁊ ita volunt ibi docto. pꝛout di
cit ibi Rapha.⁊ hoc eſt tenendum in pꝛatica maxime in cõ
tractibus oneroſis:pꝛout ibi legendo dixi nihilominus fir
mantur iuramento per regulam.c.cum contingat de iure
iuran.⁊.c.quamuis.de pac.in.vj.pꝛout firmat domi. Ant.
in.d.c.cum contingat:quia pꝛincipaliter vtilitas eſt ſubdi
toꝛum vt refert ⁊ ſequitur ibi Panoꝛ.

a ¶ Et inſuper videtur poſſe dici ꝙ dicta iura.ſcꝫ.d.l.de his
⁊.d.l.non eſt ferendus quando non paciſcuntur ſuper de
pendentibus ab vltima voluntate illi qui habent illi iura:ſꝫ
alij qui ſe obligant non venient contra illi ad quos dicta iu
ra pertinent:pꝛout contingit in caſu noſtro.in quo non cõ
traxerunt mulieres que iura ex vltima voluntate habebãt:
ſed earum mariti ideo concludẽdum videtur ꝙ ſi dicti La
zarus Marſilia ⁊ Ceſarius filij dictarum filiarum que fue
rant honoꝛate in teſtamento patris agunt contra heredes
aliarum ſoꝛoꝛũ ad bona diuiſa illi heredes poterunt agere

contra maritos matrum dictoꝝ agentium vel ſuoꝝ heredū ꝙ cupiunt euitare dicti Lazarus ⁊ conſortes litis.

b ¶ Preterea videtur ꝙ dicti Lazarus ⁊ ſocij non debeant habere neqꝫ petere fideicōmiſſum etiam circūſcripta diuiſione. qꝛ tempore teſtamēti teſtatoꝛ nō habebat illas duas filias que poſtea nate ⁊ cōcepte fuerūt inſtituit illas quattuoꝛ filias quas habebat veriſimilr̄ inſtituiſſet iſtas alias ſi putaſſet habere eas ignoꝛanter preterijt. Preteritio autem ignoꝛanter de filio nato vel poſthumo facit ceſſare relicta a patre: ꝓut firmat Bar. in auc. ex cauſa. C. de liber. prete. ⁊ in. l. filio pterito. iij. ⁊. v. co. ⁊ in. l. cū mater. ff. de inoffi. teſta.

c ¶ Tamen his non obſtantibus ꝯrium puto aperta fronte concludendum. nam dictum teſtm̄ ſine dubio eſt nulluꝫ ꝓpter natiuitatem poſthumaꝝ que fuerunt preterite natiuitate enim poſthumi vel poſthume rumpitur teſtm̄. l. j. ⁊. ij. C. de poſthu. hē. inſti. ⁊ in. d. auc. ex cauſa cum ſi. adeo ꝙ ſi nō fuiſſet clauſula codicillaris viciarentur in totum omnia ſcꝫ quo ad inſtōnes virtus autem dicte clē eſt ꝙ teſtamēto euacuato cēſentur rogati veniētes ab inteſtato de reſtituēdo hēditatem heredibus ſcriptis in teſtamēto ⁊ hoc ꝑ punctum rationis: qꝛ eueniente conditione ſub qua eſt cōcepta clauſula codicillaris eſt perinde ac ſi in codicillis ab inteſtato fuiſſet inſtitutis relicta hereditas: quia verba in codicillis emiſſa impꝛopꝛiantur. l. ſceuola. ff. ad trebel. ⁊ in hoc concoꝛdant docto. omnes in. d. auc. ex cauſa in. l. j. ff. de iure codicil. in. l. fin. C. eo. titu. in. l. eam quam. C. de fideicommiſ. ⁊ vbiqꝫ ⁊ eſſet clarum ſi preteritio fuiſſet ſcienter facta. Sed dubium facit quia nō fuit facta ſcienter ſed ignoꝛanter per adducta ſupꝛa in contrarium.

d ¶ Sed hoc non habet obſtare. nam licet Bar. ⁊ ſequaces fuerint in ea ſententia ꝙ relicta vicientur vbi preteritio eſt ignoꝛanter facta tamen contrarium firmauit Salyce. in. d. l. j. C. de poſt. here. inſti. ⁊ idem videtur tenere Nic. de mat. ſimpliciter ibi dicens ꝙ. d. auc. ex cauſa locuꝫ habet in preteritione poſthumi quoad conſeruationem legatoꝛum ꝙ ⁊ videntur velle multe glo. que ſimpliciter idem dicunt. ſ. ꝙ conſeruantur legata etiam poſthumo preterito: ꝓut firmauit glo. in. l. generaliter. §. ex teſtamento. ff. de fideicommiſ. liber. ⁊ in. l. j. C. de codi. ⁊ in. l. j. ff. de teſta. tute. ⁊ in. l. ſi pat in prin. ⁊ in. l. bona. §. ſi. ff. de cap. ⁊ poſtli. reuer. attento ꝙ preteritio poſthumoꝛum communiter ſolet fieri ignorāter ⁊ in terminis preteritionis ignoꝛanter facte tenet idem gl. relata ad tex. in. l. vxoꝛem pregnantem. ff. de manumiſ. teſta. Idem etiam tenuit Fran. de rampo. ꝓut refert Jmo. in. d. l. filio preterito qui idem tenet. ⁊ ꝙ videtur tenere Bal. in dicta auc. ex cauſa dicens hoc preſertim ꝓcedere ſi legata ſunt modica ⁊ relicta pꝛo anima vel cōiunctis perſonis de quo late per docto. in. d. auc. ex cauſa.

e ¶ Cum itaqꝫ in ꝓpoſito noſtro virtus clauſule codicillaris nil aliud velit niſi quatenus teſtamentum non valebit illud cenſeatur codicillus. ſed codicillus non habet inſtitutionem ſed legata vel fideicommiſſa l. non codicilluꝫ. C. de teſta. ⁊. l. ij. ⁊. l. non idcirco. C. de codicil. cum ſi. Ideo inſtitutio cenſetur legatum ſeu fideicommiſſuꝫ. l. ſceuola ad tre bel. ideo illa inſtitutio vniuerſalis nil aliud eſt ꝗ̄ fideicommiſſum vniuerſale ꝙ cēſetur factum in codicillis. ⁊ ideo validatur illa inſtitutio de eccleſia mr̄e ⁊ cetera legata. Et maxime hoc ꝓcedat ſi non pꝛobatur ꝙ non ſperabat habere filios: quia aliud eſt non habere filios ⁊ non apparere ꝙ cogitauerit de filijs: aliud eſt ſi quis nō habebat nec erat ſpes ꝙ vnꝗ̄ eſſet habiturus quo caſu loquitur Bart. in dicta. l. j. de iure codicil. ſimiliter Bal. in. l. filio preterito loquitur in eo qui non habebat nec hr̄e ſperabat ⁊ ſimiliter loquitur in. d. l. titius ſubdens. vt quia haberet vxoꝛem ſterileꝫ ⁊ dicitam diſtinctionem an ſimpliciter ignoꝛaret an vero nō ſolum ignoꝛaret. ſed etiam non eſſet veriſimilis ſpes habendi vt quia erat ſenex vel vxoꝛem ſterilem. cum itaqꝫ in caſu noſtro predicta non preſupponantur: ideo nō militet opi. bar. Et maxime cum dic us teſtatoꝛ poſt natiuitateꝫ filie ſuper vixit adeo ꝙ de facili potuiſſet mutare dictum teſtamentuꝫ ſi voluiſſet: nam Pau. de ca. le endo ⁊ in conſil. lxxxix. incipiē. preclarus ⁊ egreg us doctoꝛ. ⁊ in conſil. ſeq. ſequitur opi. Bal. ⁊ ſub it ꝙ dato ꝙ ꝓcederet opi. Barto. tamen limitanda eſſet non ꝓcedere quando pater ſuperuixiſſet adeo ꝙ potuiſſet teſtamentum mutare per no. per glo. in. l. ablere. §. dat remiſſionem verſic. niſi poſt de excuſa. tuto. ⁊ idem Pau. de caſt. in conſi. lviij. incipien. Bart. de peruſio dicit ꝙ opin. Barto. videtur ſibi multum equa tamen eam limitat quando pater ſuperuixit per no. in. d. §. dat remiſſionem. ⁊ per. l. tractabatur de mili. teſtamen. ⁊ per no. per bar. in. l. j. in. j. q. ſecundi effectus de vulga. ⁊ pupil. ⁊ ſimilē conſiderationem fecit Jaco. de belui. in quadam ſua diſputatione ꝗ̄ poſuit in. l. iij. C. de libe. preter.

f ¶ Cum itaqꝫ in caſu noſtro foꝛte non docebitur ꝙ nō ſperabat hr̄e in futurum filios viget clauſula codicillaris: ⁊ pater ſuperuixit poſt natiuitatem filioꝛum. Idcirco concludi debet ꝙ dictū fideicommiſſum debeatur: ⁊ maxime qꝛ teſtatoꝛ non inſtituerit extraneos ſed filias ⁊ matrem. ⁊ ſi reuocarentur inſtōnes pariter reuocaretur inſtō matris. ⁊ tamē eſt veriſimile ꝙ ſi cogitaſſet de filiabus futuris nō neglexiſſet omnino matrem: ex quo eam inuitauit inſtitutis filiabus natis erga quas non credit habuiſſe minoꝛem dilectionem ꝗ̄ erga futuras immo contra per ea que hn̄r in. l. qui filiabus de le. j. Ne ergo auferantur ab honoꝛatis ea que teſtatoꝛ eis reliqſſet ſi de filiab⁹ naſcituris cogitaſſet tollerat ꝙ habeant ea que foꝛte non reliquiſſet ſi de eis cogitaſſet.

g ¶ Nec etiam ob. id qd̄ dicebat Barto. in. d. l. j. ff. de iure codi. ꝙ clauſula codicillaris ponitur ex conſuetudine notarioꝛum: qꝛ notarius preſumitur ſcribere illam clauſulaꝫ de volūtate teſtatoꝛis cum publice legatur coꝛam eo: ⁊ quia teſtatoꝛ niſi aliud dicat videtur in dubio velle ꝙ circa validitatem teſtamenti tabellio notarius apponat clauſulas conſuetas argu. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua. ff. de edil. edic. cum concoꝛ. ſm̄ eum idem in ſimili voluit Salyc. in. l. quotiens. C. de heredi. inſtit. dicens licet ad aliud ꝓpoſitum ꝙ notarius non preſumitur ſcribere niſi ꝙ teſtatoꝛ voluit. ⁊ loquitur de clauſulis conſuetis. ⁊ idem vult ibi Pau. de caſt. ꝙ ⁊ voluit Bal. in. l. erroꝛe. C. de teſta. Facto hoc preſuppoſito ꝙ fideicommiſſum illud vniuerſale ſubſiſtat non eſt impedimento diuiſio predicta. Nam eſt aduertendum ꝙ ⁊ dicte filie erant omnes heredes ab inteſtato ita ꝙ bona erant cōmunia cum teſtō rupto natiuitate poſthumarum res redacta fuerit ad cauſam inteſtati quoad inſtitutiones vt ſupꝛa dictum eſt. Itaqꝫ licet eſſent obligate ille poſthume reſtituere hereditatem filiabus inſtitutis virtute clauſule codicillaris: vt. ſ. late demonſtratum eſt tamen anteꝗ̄ reſtitueretur fideicōmiſſum ſtabant in communione. ⁊ non debebant inuite ſtare in communione. l. ſi. C. communi diuidū. Deueniendo ad diuiſionem diuiſerūt res ſuas nullaꝫ poterat diuiſionem recuſare: nec creditoꝛ cogitur creditum ſuum petere. C. vt nemo inuitus in rubꝛo ⁊ nigro idcirco non aduerſatur diuiſioni fideicommiſſum predictum.

h ¶ Et propterea non venit contra fideicommiſſum ille qui diuidit bona hereditaria: ꝓut enim licite habebant ipſe filie bona ⁊ eoꝛum dominium communia firmo exiſtente fideicommiſſo vniuerſali pari ratione habent eadeꝫ bona diuiſa firmo exiſtente fideicommiſſo ⁊ in ſua virtute remanēt ergo obligate reſtituere hereditatem pꝛo earum ratis poſt factam diuiſionem ꝓut prius detracta tamen legitima: quoniam diuiſio non tendit ad liberationem ſed ad ſeparationem communionis: obligatio autem immediata ⁊ pꝛincipalis eſt reſtituendi hereditatem que hereditas non ē cōmunis pꝛo indiuiſo. ſed eſt diuiſa per legem. xij. tabularum nec ꝓut hereditas eſt quid vniuerſum iuxta. l. hereditas de regu. iur. ⁊. l. nihil aliud de verbo. ſigni. Poteſt aliter diuidi: ſemper enim heredes repꝛeſentabunt defunctum pariter poſt factam diuiſionem ꝓut antea videlicet pꝛo hereditarijs poꝛtionibus: ita ꝙ diuiſio non repugnat fideicommiſſo neqꝫ petitio fideicommiſſi repugnat diuiſioni: nec eſt impedimēto diuiſio quominus poſſit reſtitui fideicommiſſum. Nam pꝛimo partes quas ille poſthume prius habebāt in bonis que ſibi obuenerunt in partem conſtat ꝙ non habet iure diuiſiōis a ſoroꝛibus: ⁊ in hoc Azo. ⁊ Accur. ⁊ omnes concoꝛdant ꝙ non impeditur exactio fideicommiſſi ⁊ hoc in. l. qui rome. §. duo fratres de verbo. obliga. Licet aūt repellatur in alijs partibus per regulam. l. vendicanteꝫ de euic. ſm̄ eos. Tamen Barto. in. d. §. duo fratres in pꝛima queſtione eos repꝛehendit: quia ipſe tenebantur reſtituere duas tertias ſuarum poꝛtionum illas duas partes alienauerunt titulo diuiſionis ⁊ loco illarum ſucceſſerunt iſte quas ipſe habuerunt: quia in iſtis vniuerſalibus vna res ſuccedit loco alterius rei. l. imperatoꝛ. §. fina. cum. ll. ſequenti. de legatis. ij. Ideo eo caſu quo ſubiacebant reſtitutioni res ſeu rerum partes que ab initio habebant dicte poſthume: eodem caſu ſubiacent reſtitutioni ille res ſeu rerum partes quas ex cauſa diuiſionis hunc in locum earum quas

rum quas prius habebant.ita ꝙ ille quas nunc habẽt tenẽtur reſtituere ex,eorũ quaſi ꝯtru quẽ inierunt adeũdo hereditatem apud iulianum.§.ſi.ff.ex quib.cau. in poſ.eatur.& l.ex maleficijs.§.heres.ff.de act.& obli.& in.§.heres inſtit. de obli.que ex quaſi contractu naſcun. ideo ſuo facto ab eis euincuntur idcirco eis imputatur & alie ſorores eis nõ tenentur:qꝛ qñ ego venditor euinco a te emptore rem emptam nõ teneor de euictione.l.fundum meum de euic.l.lꝫ placeat õ dote prele.& l.ſi ad me ad.l.fal.prout dicit Bart. in.d.§.duo fratres dicta prima queſtione.

l ¶Et iõ lꝫ ꝓmiſerint diuidẽtes ꝙ nihil per hẽdes fiet contra diuiſionẽ nõ incidũt in penã ſi petãt reſtõ fideicõmiſſi: ex quo per diuiſionẽ nõ cẽſet receſſum a fideicõmiſſo ꝓut dicit Bar.in.d.§.duo fratres.& etiã ea rõne: qꝛ illa generalis clauſula reſtringitur ad ſpecificata.l. ſi de certa.C.de tranſac.& l.emptor.§.lucius.ff.de pac.Et idem late proſequendo firmat Imo.in.d.§.duo fratres in.iiij.col. & ſequẽtibus idẽ vult ibi Ang.niſi plura concurrant vꝫ ꝙ fideicõmiſſum non fuerit ignoratum.item ꝙ fuerit reciprocũ.itẽ ꝙ fuerit per omnia coequeuum que omnia ceſſant in caſu iſto:qꝛ fideicõmiſſum fuit ignoratũ & non fuit reciprocũ.& per ꝯñs nec coequeuũ:lꝫ etiam illis cõcurrentibus. Imo. idẽ teneat cõfutans motiua Ang.hãc ptẽ videtur etiã velle Bar.& Pau.de ca.in.l.que cũ tutoribus.ff.de tranſa.& ſilr Saly.& Raph.& idẽ in effectu vult Pau.de ca. in ꝯſi.mihi ccxxxj.incipi.dubitatur primo verſi. octauo queritur.& eſt cõis opi.ſaltem ſi neſciuit teſtm̃ quo caſu idẽ voluit By. qui fuit aſs in ꝯria ſnia.& ita ꝯſuluit prout eum refert bal. in ꝯſi.mihi.xxxj.incipi.materia iſta notiſſima qui Bal.arguit ad ptes tãdẽ cõcludit ꝙ ignorans teſtm̃ nõ ſibi preiudicat ꝙ dicit eſſe clarũ:qñ autem ſciret dimiſit indiſcuſſuꝫ vltimo loco recitans opi. Petri tenẽtis ꝙ non preiudicat niſi fiat mentio de teſta. Nos aũt ſumus in ignorãte idcirco nõ inſtãdum in ſcdo mẽbro.& ꝙ fortius eſt in caſu bal. erãt verba multũ pregnãtia que nõ preſupponunt in caſu iſto.& lꝫ doc.cõiter loquant in fideicõmiſſo cõditiõali qm̃ magis frequẽter cõtingit.Tñ rõnes eoꝝ pariter militãt in fideicõmiſſo puro:maxime ſtante ignorãtia: iõ idẽ volunt in puro nõ obſtãt adducta in ꝯriuꝫ:qꝛ procederent qñ eẽt renunciatũ fideicõmiſſo tacite vel expreſſe: & tunc non trãſiret ſine dubio an validaretur iuramẽto:ſed non intro ad preſens dictam difficultatem:quia non cenſetur aliqd actũ de fideicõmiſſo. Laus deo.

¶Statutũ florentinũ de non vendẽte domũ terrã vel aliquam rem cõem irrequiſito conſorte:an habeat locũ in piſano vendẽte domũ vicino contiguã cũ pariete medio cõi in ciuitate piſarum que eſt ſubdita.

¶Conſilium clj.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶In hac cõſultatione vr̃ ꝓma facie dõm ꝙ dictus Antonius nõ fouẽat vllo pacto iuſtitiam:naꝫ de iure cõi certuꝫ eſt ꝙ quis nõ tenet rẽ ſuam vendere.l. nec emere C.de iure delib.ſunt.n.ꝯctus ab initio volũtarij.l.ſicut.C. de act.& ob.& rei ſue quilibꝫ eſt moderator & arbiter.l.in re mandata.C.mandati. Itaqꝫ emptor qui ex ꝯtractu emptionis queſiuit dñium.§.vendite inſti.de reꝝ diui. &.l.clauibus.ff.de ꝯhẽ.emp.cum ſi. Nec ſiqs vult vẽdere rẽ ſuam cogitur vni magis ꝙ̃ alteri:exoſum enim & iniquum reputat iuriſlator quẽpiam artari ad vendendum rem ſuaꝫ vni puta vicino vel conſorti.l.dudũ.C.de ꝯhen.emp. cũ cõcor. ibi per gl.adductis:idcirco ꝯſtat ꝙ de iure cõi dictus Symon inſoliduꝫ factus dñs dicte domus vigore diuiſionis potuit illã vẽdere cui voluit.& emptor nõ tenet illã reddere vel reuendere dicto Antonio licet olim fuerit cõis.& licet haberet & habeat domum contiguam.

a ¶Et hoc de iure cõi eſt indubitatũ per dicta iura: ꝑ que etiã ꝓbat ꝙ ꝯſuetudo vel ius municipale ſecus diſponẽs eſt reſtringẽdũ maxime per.d.l.dudũ.& preſertiꝫ ſi ſunt penalia:ꝓut eſt dictũ ſtatutũ florẽ.cũ penalia ſint reſtringenda.l.ſi pſes.& l.interpetratione de penis & regula in penis in.vj.cuꝫ ſi. Dicta aũt iura municipalia de qbus in thema te nõ videt militare in caſu noſtro:nam capiendo ſtatutũ piſanũ illud nõ militat:ex eo qꝛ loquitur in habente domũ vel turrim cõem volente vendere ꝙ debeat requirere cõſortem alſs &c. Profecto intelligitur in habente domuꝫ vel turrim communem tempore quo vendit vel vult vendere: quoniam qualitas adiecta verbo debet intelligi ſm tẽpus verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.& l. ꝙ ait.§.iulianus.eo.ti.& l.j.§.tutoris.ff.ꝙ iuſſu.ſed dictus Symon licet habuerit prius domum cõem cum dicto Antonio:tñ tempore venditionis domus nõ erat cõmunis:ſed erat facta propria ipſius Symonis ideo dictũ ſtatutum piſanuꝫ non vendicat ſibi locum in caſu iſto.

b ¶Silr ſtatutũ florẽtinũ non vr̃ militare niſi in ciuitate & comitatu florẽtino hoc eſt in rebus ibi exiſtẽtibus non in forenſibus vendẽtibus bona alibi ſita.ꝙ̃tuꝫ enim ad iura que reſpiciũt rẽ attẽdunt ſtatuta loci vbi res eſt ſita.c.raynutius de teſta.& l.an in totũ.C.de edifica. priua.ſm cõeꝫ doc.theoricã prout diſputando dicebat Jo.cal. quẽ refert Pe.de anchar.in repe.c.j.de conſti. in antiquis col.xcvij. Ad idem ꝙ circa conſuetudinẽ anglicanam no.Jo.and.in addi.ſpe.in ti.de inſtr.edi.§.cõpendioſe.dicens ꝙ ſi diſponit ꝙ vxor lucretur partem bonorum mariti non hꝫ locuꝫ in bonis ſitis extra angliam:ꝙ & tenet Pe.de anc.in p̃dicta diſputatione.d.c.j.col.lxxxvij.Idem tenet Cy.in cõſuetudine ꝙ primogenitus ſuccedat in.d.l.cũctos populos.& ibi Bar.queſtione.vij.& ſic ſtatuta locorum nõ trahũtur ad res alibi ſitas:ſaltem vbi ſunt irrationabilia:ꝓut videt eſſe iſtud per.d.l.duduꝫ.C.de contrahen.emp. ad hoc no. per bar.in.d.l.cunctos populos.vj.q.

c ¶Tamen his non obſt.contrarium puto de iure reſpondendum: licet enim ſtatutum Piſanum forte nõ iuuet dictum Antoniũ attento ꝙ nõ habebat domum vel terrã cõmunem cum dicto Symone.& ſic non fuit per dictum Symonem vendita domus cõmunis lꝫ paries cõmunis foret & paries venerit in diuiſione.& propterea dici põt vendita res cõmunis que res ſit pars domus. & ꝓcedat argumentum de toto ad partẽ.l.que de tota.ff.de rei ven.c.paſtoralis ver.ſiquis cum totum extra de reſcrip.& l.qui ſcit.ff.de vſur.tamen quicquid dicendũ ſit de ſtatuto piſano in ſtatuto florentino dicendũ eſt ꝙ militet in hoc caſu cum loquatur generaliter in habente rem immobilẽ cõmunẽ vel aliquam rem immobilem communem iuxtã aliquã perſonam muro cõmuni mediante prohibente vendi talem rem irrequiſito conſorte & conſortem appellat vicinum habẽtẽ murum cõmunem:ita ꝙ verba clare cõprehendent hunc caſum ſi nõ reſtringatur ad res ſitas in ciuitate vel comitatu vel florentie:ſed dicendum eſt ꝙ licet ſtatuta reſtringantur ad limites territorij ſtatuentis.argu.l.extra territorium de iuridi.om.iudi.& c.vt animarum.§. ſtatuto de cõſti.libr.vj.& per doct.in dictis iuribus.& ita procedant que contrarium adducta ſunt.Tñ non reſtringuntur ad comitatum:nam territoriũ latius ſe habet ꝙ̃ comitatus:qꝛ qui ex comitatu florentie eſt florẽtinus.l.qui ex vico.ff.ad muni.& l.nulli.§.ſi ex vico.C.de epiſ.& cle.& ibi bal.& l.ſi qs.§. j.C.de natu.li.& bar.ibi.& in.l.nõ dubito.ff.õ ca. Et tñ nõ quilibet ſubditus florẽtie dicet florẽtinus. Territoriũ aũt dr̃ a terrendo.l.pupillus.§.territorium.ff.de ver. ſig. Sed ciuitas ſuperior hꝫ ius terrendi in ciuitate ſubdita:iõ ciuitas ſubdita eſt de territorio ciuitatis ſuperioris licet nõ de eius comitatu.& iõ qꝛ ſtatuta ſe extendit ad totum territorium.vt.d.§.ſtatuto.& facit.d.l.extra territorium:iõ ſtatuta ſuperioris ſe extendũt ad loca ſubdita:in qbus habent ius terrendi ad hoc qð no.bar.in.l.cunctos populos. viij.q.dicens ꝙ vbi vnus habet exercitiuꝫ in obſidione alterius ciuitatis:qꝛ ibi habet ius terrendi ille locus.ſ.vbi eſt exercitus eſt de territorio ciuitatis habentis exercitum & ponit exemplũ in peruſia que tunc tẽporis habebat obſeſſam ciuitatem aretinam.nã ille locus erat de territorio peruſino adeo ꝙ ibi delinquens ſortiebat forum peruſie ſm eũ qui dicit ꝙ Mar.& Jaco.bu.idem volunt ꝙ & volũt ibi Cyn. & Bal.& idem Pau.de ca.in.l.oẽs populi.ff.de iuſti. & iur. & ſentiũt ꝙ ſtatuta ad illũ locũ ſe extendunt.& iõ cum ciuitas florentina habeat ius terrendi in ciuitate piſaruꝫ: ideo ciuitas piſana & alie ciuitates ſubdite cenſentur de territorio florentino & ſubijciuntur ſtatutis florentinis per p̃dicta ꝙ & videmus in principe cuius ſtatuta ſeu conſtitutiones trahuntur ad omnes ſubditos.d.l.cunctos populos & & eſt videre in iure communi edito a principe.

d ¶Ita dicamus in populo florẽtino qui hꝫ iura principis in ſuos ſubditos ſaltem de facto exercet & nemo ex ſubditis auderet allegare ꝯrium in locis eis ſubditis ꝙ eorum

ſtatuta ſimplr loquētia reſpiciant oīa loca ſubdita niſi forte habeant ſpecialia ſtatuta contraria ipſa loca ſubdita: qꝛ illa preualēt ar. d. l. omnes populi prout dicit ibi Paul. de ca. ⁊ etiā in cōſilio ſuo ꝙ incipit quo ad primum queſitum vbi cōcludit ꝙ in ciuitate aretij ⁊ alijs locis ſubditis ſunt ſeruāda ſtatuta florentina in caſibus in quibus nō prouident ſtatuta propria. ⁊ ſic Pau. de ca. in dicto cōſi. decidit in terminis caſum iſtum. ⁊ idem vr̄ preſupponere Pet. de anch. in repe. d. c. j. de conſti. col. cj. in qōne qua querit an in ciuitate piſtorij que de nouo eſt facta ſubdita florentie ſeruari debeāt vetera ſtatuta piſtorij an ſtatuta florentina innuit ꝙ florentina facit etiā gl. in. l. ex ea. ff. de poſtu. ⁊ ꝙ poſt eā dicit Bar. ibi quatenus loquūtur de caſtris ſubiectis ⁊ nō dicūt de caſtris de comitatu. Et per hec tollūtur adducta in cōtrariū: qꝛ militāt in locis ſitis extra territoriū ⁊ in nō ſubditis. ⁊ doc. tractantes materiā ſtatutorum quos ligent dicūt ꝙ nō ligant forenſes ſeu nō ſubditos ⁊ paſſim loquunt̄ ꝓmiſcue de nō ſubditis ⁊ de forēſib⁹ ſumētes forēſes pro his qui nō ſunt de territorio q nō ſubijciunt̄ ſtatutibus. ⁊ ſic innuūt ꝙ ſubditos ligent. Laus deo.

❡ In ſocietate lucri ⁊ queſtus q plus ponit ſiue pecunie ſiue operaꝝ: vel rei maioris extimationis dꝫ ꝓportionabiliter ⁊ correſpectiue plus de lucro percipere.

❡ Conſilium clij.

In noīe dn̄i noſtri ieſu

i xpi. ❡ Ad euidentiam premittendum eſt ꝙ id qḋ querit filiusfamilias cum pecunia patris cenſetur profecticium ⁊ id qḋ querit ſua opera ⁊ induſtria cenſetur ⁊ eſt aduentitium l. cum oportet in prin. C. de boniſqꝫ lib. ⁊ inſtitu. per quas perſonas nobis acqui. §. j. item ꝙ pater aut donat vt filio. ⁊ tunc donatio ab initio regulariter non vꝫ. l. ij. C. de inof. dona. ⁊ l. ſi donatione. C. de colla. ⁊ hoc qꝛ filius nihil regulariter querere poteſt profectitij: quicqd enim olim querebat filius querebat patri inſtit. per quas perſonas nobis acqui. in princi. l. placet de acqui. heredi. ⁊ l. cum filio de le. j. exceptis tamen caſtrenſibus vel quaſi de caſtren. pec. per totum. ⁊ l. ſi. C. qui teſta. face. poſ. ⁊ l. ſi. de inoffic. teſta. cum ſimilibus. ⁊ hodie exceptuantur aduētitia. C. de bonis mater. ⁊ C. de boniſqꝫ libe. per totos inter que cōnumerātur queſita ex induſtria ſeu ex laborib⁹. d. l. cū oportet in prin. ⁊ d. §. j. inſtitu. per quas perſonas nobis acqui. ⁊ ideo illa non queruntur patri niſi quo ad vſumfr. vt dictis iuribus in profectitijs autem nihil eſt immutatum: ideo remanet ius antiquum arg. l. precipimus. C. de appel. ⁊ l. ſancimus. C. de teſta. ⁊ probatur in. d. l. cum oportet in princi. ⁊ inſti. per quas perſonas nobis acqui. in. d. §. j. licet autem donatio predicta ab initio non valeat tamen morte patris confirmatur ſi per patreꝫ fuit facta traditio filio. l. donationes quas. C. de dona. inter virum. l. filie cuius. C. fami. herci. ⁊ no. in auc. ex teſtō. C. de colla. aut donatio fit ex filio vt extraneo ꝓut quando fit propter merita vel ꝓpter operas ⁊ labores ſuſceptos in beneficiū patris. ⁊ tūc donatio ab initio valet: qꝛ cenſetur aduentitiū id qḋ donatur vt per glo. ⁊ doc. in. d. l. ſi donatiōe. ⁊ in auc. vnde ſi parens. C. de inof. teſt. ⁊ per glo. ⁊ Bart. in. l. ſi tibi decē milia. §. ſi pactus. ff. de pactis. ⁊ per Bald. in auc. ex teſtō. C. de colla. ideo ex hiis videtur ꝙ valeat dicta datio facta per patreꝫ dicto filio ab initio ſi dicta merita preceſſerunt: qꝛ opere erant equiualētes dictis centum duodecim flo. prout vr̄ innui ex deductis in themate ſinautem fuerunt equiualentes tunc pro quantitate in qua exceſſerunt extimationem operaꝝ ⁊ meritorum ab initio nō valuiſſet: ſed fuiſſet confirmata morte per ſupradicta ⁊ animus donādi videtur ꝙ preſumat̄ ar. l. ſi ſeruus. ff. de dona. inter virum. ⁊ que per Bart. in. l. que dotis. ff. ſo. matri. vel ſi non fuiſſet animus donandi: ſed dandi pro mercede operarū. ⁊ induſtrie in trecentū exiſtimās extimationem dictarum operarum ⁊ induſtrie vr̄ attribuēdum fortune ⁊ queſitum ex fortuna cenſetur aduentitium l. cum oportet in principio ibi ex liberalitate pſone. ⁊ d. §. j. inſti. per quas pſonas nobis acqui. ibi proſpera fortuna: itaqꝫ in omnem euentum dicti centum duodecim flo. ſunt precipui dicti Matthei cui pater eos dedit. ⁊ ſi pater eos ſibi nō dediſſet debuiſſent eis dari nedū ex debito honeſtatis: ſed forte ex debito neceſſitatis: ſed nō eſt id ad preſens diſcutere vel firmare.

a ❡ Videtur autem poſſe inſtari ꝙ lucra trecentorum florenorum que ſunt facta cū dictis centum duodecim florenis ſint diuidenda inter fratres tanqꝫ bona cōia: nā licꝫ queſita per filium ſua opera ⁊ induſtria vel proſpera fortuna ſint filij quo ad proprietatem: tamen quo ad vſumfructum queruntur patri. d. l. cum oportet. ⁊ per totū illū titulū ⁊ precedētem: ideo fructus dictorū. cxij. flo. pertinere debebat ad patrem nō ad filiū ⁊ ꝙ pertinet ad patreꝫ diuidit̄ poſt mortem patris inter filios. d. l. ſi donatione. ⁊ l. certū. C. fami. hercif. ⁊ ibi per Bal. qui dicit ꝙ quanta per filiū cum pecunia patris querunt̄ patri ⁊ poſt mortem patris diuidenda veniunt inter filios patris heredes prout eum refert ponta. in auc. ex teſtō de colla. ⁊ idem voluit Specu. in titulo de iudi. §. ſequitur ver. quid ſi alter filiorum per. l. ſicut. §. ſi. ff. de vſu ⁊ habi. ⁊ l. per ſeruum. §. ſi. ff. de acqui. rerū do. quem refert Bal. in. d. l. cum oportet in princ. pro quo facit qꝛ filius debet operari patri. l. ſicut. ff. de oper. libe. ꝙ ⁊ ſentis videtur velle glo. ibi ſm eum. ⁊ ideꝫ vult Ponta. in. d. auc. ex teſtō qn̄ filius negociat̄ cum pecunia patris nomine patris vel ſi negociatur ſimplr nō declarando an nomine patris an proprio: qꝛ tūc cenſetur negociari nomine patris ad quem negocium pertinet ſm eum.

b ❡ Sed tamē ꝯtrarium eſt verius: nam primo id qḋ queſitum fuit per dictum Mattheum cum dicta pecunia ⁊ dicti. ccc. floreni vel circa ſuperlucrati cum dictis. cxij. florenis non attribuuntur omnes dictis centum duodecim florenis: nā pro parte cenſentur queſiti ex dictis centum duodecim florenis ⁊ pro alia parte ex opera ⁊ induſtria dicti Matthei prout voluit Bart. in. l. j. §. nec caſtrenſe. ff. de colla. ⁊ in. l. illud. C. eo. tit. ⁊ in tractatu ſuo de duobus fratribus. ⁊ in d. l. cum oportet in prin. ⁊ ibi Ang. ⁊ Pau. de ca. ⁊ ſic eſt cōmunis opi. ⁊ tenenda nec obſtat ꝙ filius tenet̄ operari patri: qꝛ tenetur preſtare patri operas obſequiales nō fabriles ſeu induſtriales prout dicit Bal. in. d. auc. ex teſtamento. x. col. ad hoc. d. l. cum oportet in princi. ⁊ inſti. per quas perſonas no. acqui. §. j. verſic. ꝙ auteꝫ. ⁊ ꝙ ſupradictum eſt per dicta iura ⁊ iudex deberet arbitrari quantum mererentur opere ⁊ quantum pecunia prout voluit Bal. in. d. auc. ex teſtamento in. x. ca. ⁊ Ange. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. cū oportet in princi. ⁊ ſatis deprehenditur ex dictis Bart. in. d. §. nec caſtrenſe cum cuius dictis tranſit Pau. de caſt. in. d. l. cum oportet. ⁊ clarius ſumitur ex dictis ipſius Bar. in dicto ſuo tractatu de duobus fratribus vbi nō dicit fieri diuiſionem per dimidiam: ſed dicit attendendam extimationem operarum ⁊ illā dandam filio ⁊ reſiduū patri. licꝫ Bal. in. d. auc. ex teſtamento dicto. x. capitulo mordeat Bart. dicentem ꝙ diuiſio dicti lucri fienda per dimidiā. Sed bar. prout eſt veriſimile intellexit in dubio non apparente que partium plus mercatur ⁊ Pau. de caſt. in. d. l. illud. dicit ꝙ communis cōſuetudo eſt ꝙ medietas attribuatur opere ⁊ medietas pecunie. ⁊ ita in dubio fuiſſet diuidendum dictū lucrum in vita patris ſi pater voluiſſet vſumfructum dicte pecunie vel forte maior pars filio: quoniam breuis quantitas videtur eſſe quātitas. cxij. flore. reſpectiue ad operas ⁊ induſtriam vnius viri induſtrioſi.

c ❡ Tamen poſt mortem patris non poſſunt eius heredes petere fructus rerum aduentitiarum que fuerunt retēte cōſentiente patre per filiū qui fructus percepit prout eſt tex. in. d. l. cum oportet. §. ſinauteꝫ res. cenſetur enim pater donare illum vſumfructum filio ⁊ valet talis donatio: ſiue ſit expreſſa donatio ſiue tacita que in dubio preſumit̄ prout per illum text. volunt communiter docto. omnes quidem autem tenent vt Barto. ꝙ ab initio valeat quidā vt accurſius ꝙ exigebat mortis confirmationeꝫ quidā ꝙ ſit perpetua: quidam ꝙ ſit tēporalis hoc eſt ꝙ fiat dictim ita ꝙ duret quātum pater perſeuerauerit in eadem voluntate que opiniones poſſunt concordari diſtinguendo caſus ⁊ reſpectus prout legendo dixi in. d. l. cum oportet. §. ſinautē res ſed non expedit in dicta concordia inſiſtere in caſu noſtro cum patris voluntas perſeuerauerit vſqꝫ ad mortem: ita ꝙ omnium opiniones concurrunt in caſu iſto ꝙ fructus vt ita loquar dicte pecunie percepte per dictum filium voluntate patris ſint poſt patris morteꝫ percipui ipſius matthei ⁊ ita intrepide concludendum eſt: nec obſtat ꝙ ꝯtinuo habuit expēſas a patre: qꝛ ipſe operas preſtitit in vtilitatē patris faciēdo negocia domus prout dicit̄ in themate ⁊ forte erant equiualentes alimentis ⁊ vltra ⁊ ſi alimenta excedebant

bant nõ preſumit animus repetendi: ideo non repetunt.l.
alimenta.C.de neg.geſt.⁊ facit.l.veruꝫ.⁊.l.ex annuo.ff. de
dona.inter viꝝ.⁊ veriſilr ẽt fratres alij habuerũt alimenta
a patre ita ꝙ nõ dñt imputare eorum fratri alimenta cum
⁊ ipſi paria habuerunt:lꝫ forte nõ fuerint pariter operati
in beneficium patris alimentantis.

d ¶ Poſt cõpletũ cõſiliũ vt ſupra fuit mihi dictũ ꝙ forte eſt
cõtrouerſia inter Mattheũ ⁊ fratres patris.⁊ ſic patruos
Matthei ⁊ nõ iter mattheũ ⁊ freꝝ fres patris patruiqꝫ
matthei erãt illi qui nõ plus lucrati fuerũt ꝙ̃ expẽdiderint
ſm qd dr in pũcto itaqꝫ ſi factũ ſe hꝫ vt narratũ fuit in the
mate militãt que ſupraſcripſi. Sinaũt factuꝫ aliter ſe hꝫ.ſ.
ꝙ erãt tres fratres inter quos erat vn⁹ pater matthei ⁊ ſta
bant in cõione ⁊ habeant trafficũ cõeꝫ in quo ſe exercebãt
Mattheus ṗdictus ⁊ eius pr: tunc idem dõm eſt.ſ.ꝙ di
cti patrui nihil petere pñt aduerſus dictũ mattheũ: nã aut
opere dicti matthei merebant illã quãtitatẽ centũ duode
cim florenoꝝ.⁊ tũc pater qui gerebat negocia traffici fecit
ꝙ debuit ſoluendo filio ꝙ ſibi filio debebat quo ad ꝓprie
tatẽ ⁊ ſibi patri quo ad vſumfructũ ipſis aũt patruis nihil
querit ex queſitis opera nepotis ex fratre.⁊ cõſequẽter id
qd debebat dcõ mattheo ꝓ operis ſuis in nihilo attinebat
dictis patruis ⁊ cõgruũ erat ꝙ ſolueret: dignus eſt.n.mer
cenarius mercede ſua ⁊ ius ſuũ cuiqꝫ reddi dꝫ.l.iuſticia.ff.
de iuſti.⁊ iure itaqꝫ ſi ſibi Mattheo ⁊ patri debebat ſi per
patrẽ fuit datũ filio nihil eſt ſibi imputandũ fratrib⁹.ma
xime cũ ipſe adminiſtraret negocia ſocietatis itaqꝫ ad euꝫ
pertinebat ſoluere eos qui pro negocijs ſocietatis operas
ſuas exponebãt ⁊ ſi factũ nõ eẽt fieri deberet.ſ. ſoluereqꝫ
debebat pro operis cum opere extimationẽ recipiũt ⁊ ce
dunt lucro operãtis ẽt filijfamilias vt ſuperius demõſtra
tum eſt. Sinaũt dictus Mattheus nõ merebat illos.cxij.
floreñ.tũc ad cõputũ patris deberet poni id qd dediſſꝫ vl
tra debitũ filio. Sed illud qd lucratus fuiſſet mattheus cũ
pecunia patruorum non fuiſſet lucratum patruis.

e ¶ Qd.n.quero ex pecunia tua ſeu cũ pecunia tua non eſt
tuũ neqꝫ tibi debitũ.l.ſi patruus.C. cõis vtriuſqꝫ iu.⁊ ibi
ꝑ Bar.Bal.⁊ dcõs.⁊.l.litiũ.⁊ meuiũ.§.altero de admi.tu.
⁊ ibi per Bar.⁊.l.ſi ex pecunia.C.de iur.do.⁊ per Bar.⁊
bal.in eoꝝ tractatibus de duobus fratribus dicti itaqꝫ pa
trui nihil petere potuerũt a dicto mattheo qui nihil ab eis
habuit nõ.n.lucrũ ꝙ fecit per ṗdicta nõ pecuniã ſolutaꝫ:
qꝛ eſt ꝯſumpta ⁊ ab eis nõ habuit nec ſumus in ſubſidium
prout loquit.l.ſi me ⁊ titiũ.ff.ſi cer.pe.ꝯ̃ heredes pr̃is poſ
ſent petere portionẽ eorũ de illis.cxij.flore.quaten⁹ ſolui
ſet filio vltra ꝙ̃ maritus fuiſſet ⁊ ſi qd dãni accidiſſet ob
id ſocietati ſi fuiſſet in culpa ſaltem leui in ſoluẽdo pluſqꝫ̃
deberet: ſꝫ ñ aduertẽdũ eſt pro heredibus ꝙ lꝫ exercitiuꝫ
illud fuiſſet cõe ⁊ inchoatũ cuꝫ pecunia ſeu bonis cõis.⁊
ita ẽt proſequutũ vſqꝫ ad mortẽ dicti patris matthei: tñ ex
quo pſupponit ꝙ dictus pater matthei erat bonus merca
tor ⁊ lucratus fuit ⁊ ſui fratres plus expẽdiderũt ꝙ̃ lucra
ti fuerũt ille q lucrat⁹ fuit cẽſet lucratus ſibi ⁊ lucrũ dꝫ eẽ
ſuũ ad ſuũ ⁊ ſuorũ heredũ poni: nõ aũt fratrũ iuxta illud q
non laborat non manducet ⁊ hoc eſt regulare.

f ¶ Et ꝓcedit ẽt in ſocijs qui ſimplr ineunt ſocietatẽ po
nentes in ſocietate pecuniã cõem ⁊ vnus ponit operam ⁊
alius nõ vel vnus operã ⁊ induſtriã magne extimatiõis ⁊
alius leuis extimationis operã: qꝛ tunc lucrũ nõ dꝫ equali
ter diuidi: ſed q poſuit ſolus operas vel poſuit operas pre
cioſiores dꝫ maiorem partem lucri percipere ꝙ̃ aliter pro
cuius concluſionis deciſione ad euidẽtiam premittendum
eſt ꝙ ꝯ̃ctus ſocietatis contrahitur ad inſtar cuiuſdam fra
ternitatis.l.verum in principio.ff.pro ſo.⁊ reqrit in ſupre
mo bonã fidẽ dicebat Bal. in ſuo conſilio incipiẽte videa
mus que ſocietas ⁊ dꝫ contrahi iuſta ⁊ equa arbitrio boni
viri.l.ꝙ.n.§.j.⁊.l.in propoſita.⁊.l.ſi ſocietatẽ mecuꝫ choie
ris.ff.pro ſo.⁊.l.iij.in ſi.eo.ti.⁊ dñt partes in ſocietate eẽ
equales ſi aliud nõ appareat.l.ſi nõ fuerint in ꝓn.ff.eo.ti.
⁊ inſti.eo.ti.§.j.nec põt vnus plus ꝑcipere ꝙ̃ alter niſi ali
qd plus cõferat ſocietati.d.l.ſi nõ fuerint.§.j.ver.ſi modo
aliquid plus contulit ſocietati.

g ¶ Adeo ꝙ nec vꝫ pactuꝫ ꝙ partes ſint inequales nõ pro
portionabiles ei ꝙ in ſocietate imittitur vt ꝓbat text.in.d.
ver.ſi modo a contrario ſenſu ꝓut ibi firmat Azo.vt refert
⁊ approbat Accur.ibidem ꝙ ⁊ videtur velle Saly.in.l.mu
tius.ff.eo.ti.⁊ eſt cõis opi.prout dicit Fulgo.in.d.l. ſi non
fuerint.§.j.per que iura limitant iura dicentia ꝙ cõuẽtio
ꝙ partes ſint equales vel inequales eſt ſeruanda vt eſt tex.
in.d.§.j.inſti.eo.ti.⁊.d.l.ſi nõ fuerint.§.j.in primo riſo qꝛ
procedũt ſi eſt inequalitas circa ea que hincinde in ſocieta
te immittunt. Si aũt nihil eſt conuentũ tũc partes debẽt
eſſe equales ꝙ eſt veruꝫ ſi equalia ſunt ea que in ſocietate
hincinde imittant: nã tũc eſt planum. Silr ſi nõ appareat
ꝙ vnus plus cõtulerit ſocietati ꝙ̃ alter quo caſu ſimiliter
debent eſſe partes equales ita procedat generalitas dicto
rum iuriũ. Si aũt vnus plus cõfert ſocietati ꝙ̃ alter ⁊ eſt
ſocietas ſimplr ꝯ̃cta debẽt portiones lucri ⁊ dãni eſſe cor
ſpectiue ad ea que in ſocietate ꝯferunt. Cenſet eniꝫ ſocie
tas choita arbitrio boni viri.bonus aũt vir ita arbitrari dꝫ
ꝙ qui plus laboret plus mãducet qui plus meret plus lu
cret.⁊ ſic qui plus capitalis hꝫ plus ſentiat lucri vt ꝓbat
tex.i.d.l.ſi ſocietatẽ mecũ choieris.itaqꝫ ſi erit homo mul
tum induſtrioſus ponit in ſocietate operã ſuã ⁊ alter pe
cuniam vt docet experientia que eſt rerũ magiſtra.c. ꝙ̃ ſit
in prin.de elec.in.vj.pecunie enim interuſurium ſepe cor
reſpondent precio ſeu extimationi operarum.

h ¶ Vñ ſi hmõi ſocietas ſit finita ⁊ reperiat aliqd vltra ca
pitale illud totum cenſebitur lucrũ nõ habita cõſideratio
ne operarum: qꝛ totum id qd ſupra ſorteꝫ immiſſam repe
rit in ſocietate diuidit inter ſocios nõ detracta extimatiõe
operarũ vt.l.cũ duobus.§.itẽ ſi ex facto.ff. pro ſo.⁊.l.que
ſtus eo.ti.prout nec aſcribit dãno niſi id qd de capitali ꝑ
ditur.vnde ſi finita ſocietate nihil vltra capitale reperitur
illud reddit immittẽti prout dicit gl.eſſe de conſuetudine
in.l.j.C.pro ſo.quinimo hoc eſt de iu.ꝓut firmat Jaco.de
are.cũ quo tranſeunt Cy.⁊ Bar.in.d.l.j.ꝙ ⁊ tꝫ Bal.in.d.
l.ſi nõ fuerint.⁊ in.d.l.ſi cũ duobus.§.ſi in choeũda dicẽs
Ray.idẽ velle ꝓut refert Raph.in.d.l.j. ꝙ ⁊ firmat Saly.
in.ij.q.in.d.l.mutius.⁊ cõpenſat perditio operarum cum
interuſurio pecunie prout cõcludit Bal.in.l.j.C.pro ſo.⁊
Saly.in.d.l.mutius in.iij.q.⁊ ꝙ ptes debeãt eſſe equales
voluit gloſella ſup verbo equales in.d.§.j.inſti.eo.tit.que
ad tex.ſupplet ſentiens ꝙ tunc demum partes lucri ⁊ dam
ni ſint equales quãdo capitale eſt equale: ſecus ergo ſi ca
pitale non eſt equale: nam tũc partes lucri ⁊ damni debẽt
eſſe proportionabiles ad portiones capitaliũ ꝙ clarius fir
mant Nico.de mat.in.d.l.j.C.e.ti.⁊ Bal.ibi in.iiij.q.⁊ Sa
lyce.ibi in.vij.q.ꝙ ⁊ vult Ang.in conſi.cxiij.incipiẽte qd
aũt ſi fuerint ⁊ vr velle Bar.in conſi.incipiẽte cianciarel
lus ⁊ Põtanus in conſi.clxv.ſm ordinem meũ nõ in for
mis incipiente circa primũ de quo querit in vltima colũ.⁊
iõ ſi vnus ponit tantũdem pecunie ꝙ̃tum alter ⁊ inſuper
alter ponit ſolum operam debebit indetractione lucri ha
beri extimatio operaruꝫ arbitrio boni viri prout in termi
nis dicit Saly.in.d.l.j.⁊ ita pluries conſului. ⁊ ita legẽdo
firmaui in.l.ſi paſcenda pecora.C.de pac.extra glo.in pri
ma.q.principali in.ij.queſito.

i ¶ Ex ꝓmiſſis.n.remanet firma ꝯclo ꝙ q plus ponit in ſo
cietate lucri ⁊ q̃ſtus ꝓut ẽ iſta d qua agit ſiue ſit plus pecu
nie ſiue plus opaꝝ vel res maioris extimatiõis dꝫ ꝓportio
nabilr ⁊ correſpectiue plus ꝑcipere d lucris ſocietatis.ita
ꝙ dict⁹ mattheus vt hñs pr̃is diuidẽdo cũ patruis ſuplu
cratis in dcã ſocietate dẽbit hñe ꝯſiderationẽ operũ ⁊ in
duſtrie ſui pr̃is ⁊ nõ diuidere ꝓ virilib⁹: ſꝫ tm̃ plus lucri
ꝑcipere ꝙ̃tũ merebant opere pr̃ne.⁊ ẽt ſue ſi nõ habuiſſet
mercedẽ ſuã ꝙ vt arbitror erit longe maioris importantie
ꝙ̃ extractio.cxij.flore.ꝓ ꝓuiſione operaruꝫ dicti matthei.

¶ Statutũ montiſpolitiani diſponens ꝙ de relictis ⁊ do
natis rebus vel quãtitatibus ſoluatur certa gabella exce
ptis coniunctis vſqꝫ ad quartum gradum: an in exceptio
ne comprehendat virum vel vxorem.

¶ Conſilium. cliij.

k In noie domini noſtri
ieſu xp̃i. ¶ Licet in preſenti cõſultatione vi
deatur prima facie dõm ꝙ dicta vxor non te
neatur ſoluere dictam gabellã: qꝛ ſtatutũ ex
cipit cõiunctos ⁊ clarũ eſt ꝙ appellone con
iunctoꝝ veniũt vir ⁊ vxor.l.manifeſtiſſimi.§.fin.C. de fur.
⁊ no.Ang.in.l.vnica.C. vnde vir ⁊ vxor ſunt.n. coniuncti
coniunctione diuina iuxta illud euãgeliũ ꝙ deus coniun
xit homo non ſeparat Matthei.xix. cap.⁊ cap. quanto de
tranſlatio.prela.⁊.xxxiij. qd.ij. in cañ.ꝙ deus.⁊ in cañ.an

qđ:qđ maxime vƷ dicenduꝫ q꞉ gabella eſt res odioſa adeo
ꝙ ꝯ͂ eam eſt in dubio rñdēdū prout dicit notabiliter bart.
in.l.pupill⁹.ff.ad legē fal. Si ergo exactio gabelle eſt odio
ſa:iđ ps ſtatuti que eximit ꝯiūctos ex ſolutione gabelle cē
ſenda eſt fauorabilis cū ꝯ͂triorum ꝯ͂tria eſt natura.l.⁊ ſi cō
tra.ff.de vulgari ⁊ pupillari.⁊.l.ꝙ ſi ex toto in princi.⁊.l.j.
ff.de his qui ſunt ſui vel alieni iuris cum igitur ſtatutū de
quo in themate diſponat ꝙ regulr̄ de rebus relictis alicui
perſone debeat ſolui gabella ad rōnē.xij.de na. pro quali
bet libra a qua regula dictū ſtatutū excipiat qñ relinque
reƷ ꝯiūcte pſone vſq; in quartū gradū ſm ius ciuile cōpu
tādū ⁊ applōne ꝯiūcte pſone veniat vxor attēto maxime ꝙ
dicta exceptio que reſtringit gabellā odioſam vƷ fauorabi
lis ⁊ amplianda inferri vƷ ꝙ dicta vxor debeat cōprehen
di ſub dicta exceptione ⁊ non ſub dicta regula.⁊ per conſe
quens non teneatur ad ſolutionem dicte gabelle.

a ¶ His tamē nō obſtan.ꝯ͂trium vƷ iuri magis cōſentaneū:
nā eſt aduertendū ꝙ dictū ſtatutū enumerat plures pſo
nas que ſunt ꝯiūcte ꝯiunctione agnationis ſeu cognatio
nis ꝓut ſunt filij ⁊ nepotes parētes frr̄ ⁊ ſoror ⁊ deſcēdēte
⁊ nō nominat virū vxorē vel alios ꝯiūctos cōiūctione affi
nitatis.iđ nō eſt veriſimile ꝙ voluerit cōprehēdere viruꝫ
⁊ vxorē vel affines:q꞉ inter tot noiatos veriſimile noiaſſet
viꝝ vel vxorē vel aliquē de affinibus ꝓut noiauit aliquos
ex aſcēdētibus ⁊ aliquos de deſcēdētib⁹ ⁊ aliquos ex trāſ
uerſalibus.⁊ ſic de quolibet gñe ꝓpinquoꝝ ſeu agnatorū
vel cognatoꝝ aliquos noiauit ⁊ in interpetrādis orōnib⁹
dubijs attēdiƷ id qđ eſt veriſiƷe.l.in obſcuris inſpici.ff.de
reg.iur.⁊ in.c.inſpiciƷ in obſcuris.e.ti.li.vj.cū ſi.ꝓ quo ēt
facit:q꞉ maritus ⁊ vxor nō ſunt in aliquo gradu affinitatis
q꞉ iter eos nō ē affinitas ſꝫ ꝑncipio affinitatis.l.affinitatis.
C.de affi.cū ſua gl.iđ filius vxoris eſt in ꝑmo gradu mari
to ſue mr̄is.⁊ ſic victrico ſm regulā traditā in.c.ſi. de con
ſan.⁊ affi.cū ſi.⁊ ſic ſi comprehēderentur ad fines vſq; in
quartū gradū cōprehēdereƷ abnepos vxoris q diſtat a ma
rito ab auie in quarto gradu.⁊ ſic cōprehēdereƷ maritus
⁊ vxor ⁊ quattuor alie pſone.ſ.filius vxoris nepos ꝓnepos
⁊ abnepos ex gñe deſcēdētiū ⁊ quattuor alie pſone ex ge
nere affinitatis aſcendentiū:non aūt tot perſone cōprehē
derentur agnatorū vel cognatoꝝ ſi illa verba vſq; in quar
tum gradū determinarent oia precedentia.⁊ ſic ēt deſcen
dentes ⁊ aſcendētes ꝓut eſt regulare.ſ.ꝙ verba in ſi.poſi
ta referantur ad oia precedentia.l.talis ſcriptura de lega.j.
⁊.c.ſecundo requiris.⁊.c.inquiſitioni de appella.⁊ in.l.j.in
ſi.C.de libe.prete.

b ¶ Nō aūt eſt veriſiƷe ꝙ magis faueaƷ affinibus ꝗ̃ ꝯiūctis
ſanguine maxime deſcēdētibus ⁊ aſcēdētibus in mā deuo
lutionis bonoꝝ cū iura magis faueant nedū deſcendenti
bus ⁊ aſcēdētibus:ſed ēt trāſuerſalibus ſanguine cōiūctis
ꝗ̃ affinibus vel marito ⁊ vxori in deuoluēdis bonis vni⁹
perſone in alterā:q꞉ videmus ꝙ in affines nō deuoluunƷ
bona affiniū poſt eoꝝ mortē per.d.l.affinitatis.⁊.l.victrico
eo.ti.nec ēt in virū ⁊ vxorē ſtātibus aliqbus agnatis vƷ co
gnatis vſq; ad gradū ſucceſſibilē:nā oēs nedum aſcēdētes
vel deſcēdētes:ſed ēt tranſuerſales cognati ꝓferunƷ viro
⁊ vxori ⁊ eos excludūt a bonis pſone defuncte.l. vnica.C.
vñ vir ⁊ vxor qnimo ēt ceſſantib⁹ oibus agnatis ⁊ cogna
tis vir ⁊ vxor inuicē nō ſuccedūt de iure ciuili:ſꝫ ſolū in
tra annū ſuccedūt de iure ꝑtorio vt hr̄ in.d.l.vnica.iđ ſua
det rō ꝙ ſtatuētes voluerint excipere pſonas noiatas i ſta
tuto:eo q꞉ ſi eis donaƷ vƷ relinquiƷ aliqua res a ſuis agna
tis vel cognatis vſq; in quartū gradū nō cenſeanƷ oino de
nouo querere ex quo videbanƷ hr̄e aliquā ſpem cōſequen
di illā rē ꝙ nō cadit in affinibus:neq; in tm̄ inter viruꝫ ⁊
vxorem ꝗ̃tum inter conſanguineos per ſupradicta.

c ¶ Itē prout experiētia docet que eſt reꝝ magiſtra.c.ꝗ̃ ſit
in ꝑn.de ele.li.vj.⁊.c.ſtatutū in ꝑn.eo.tit.⁊ libro naturalis
inſtinct⁹ magis trahit ad donādū ⁊ relinquēdū cōſangui
neis ꝗ̃ affinibus.⁊ lꝫ vir ⁊ vxor multū de facili inducātur
ad inuicē donādū.l.j.ff.de dona.inter virū:tñ donationes
inter eos ſunt odioſe vt ibi.⁊ in.l.ij.⁊ quaſi ꝑ totū.e.ti. iđ
nō merenƷ illū fauorē quē merenƷ donationes inter cōſan
guineos. Iđ ſuadeƷ ꝙ intētio ſtatuentiū non fuerit cōpre
hendere in dicta exceptione virū ⁊ vxorem qui nō ſunt in
aliquo gradu nec ēt affines per ſupradicta.⁊ maxime q꞉ illa
verba ⁊ deſcendentes ⁊ coniunctos ſunt mediante copu
la poſita poſt illa verba fratelli ⁊ ſorelle natura copule eſt
copulare ea que ſunt ex eodem genere ꝓut notant Bal.⁊
Pau.de caſ.in.l.ij.C.de ſuc.edic.per legē eū delandōis.§.
aſinā molendinariā.ff.de fun.inſtru.⁊.l.ſi.§. cui dulcia.ff.
de vino triti.⁊ oleo leg.ex hoc inferētes ꝙ lꝫ filius fratris
nō ſit ꝓprie nepos.⁊ ꝓpterea in dubio nō veniat applōne
nepotis tm̄ ſi in ſtatuto ēt exorbitāti.⁊ ꝯ͂ñter reſtringendo
nominaƷ frater ⁊ nepos applōne nepotis venit tūc filius
frr̄is ꝓꝑ dictā naturā copule ita in caſu noſtro ex quo ſtatu
tum exceptuat fratres ⁊ ſorores ſubiungendo ⁊ deſcendē
tes ⁊ cōiunctos intelligaƷ de deſcendētibus ⁊ coniunctis
eiuſdē generis.⁊ ſic de aſcēdentibus vel trāſuerſalibus cō
ſanguineis.⁊ per ꝯ͂ñs non cōprehendanƷ affines ſeu vir ⁊
vxor qui nō ſunt cōiūcti eiuſdē generis vel dicamus ꝙ co
pulando frēs ⁊ ſorores ⁊ deſcēdētes intelligaƷ de deſcēdē
tibus a frē vel ſorore ꝓut in terminis Bal.⁊ Pau.de caſ.
de qbus.ſ̄.intelligiƷ de nepote ex fratre dummō ſint con
iuncti pſone donāti vel relinquenti vſq; in quartū gradū
⁊ ſic illa copula poſita inter verbū deſcēdēti ⁊ cōiuncti re
quirat cōcurſum prout eſt de natura copule.l. ſi hr̄di plu
res.ff.de condi.inſti.⁊.l.generaliter in prin.eo. tit.cum ſi.

d ¶ Et ſic ſit ſenſus ꝙ frēs ⁊ ſorores ⁊ deſcēdentes ex eis
nō teneanƷ ad ſolutionē dicte gabelle dummō ſint cōiun
cte pſone.ſ.donāti vel relinquēti vſq; ad quartū gradū ⁊
ſm hāc interpetrationē deſcēdētes ⁊ aſcēdētes nō tenerē
tur ad dictā ſolōnē ēt ſi excederēt quartū gradū.ita ꝙ ap
pellatiōe matris ⁊ patris venirēt oēs aſcēdētes ad hoc.l.
iuxta interpetratione.ff.de ver.ſig.⁊ appellatione filie ⁊ ne
potis venirēt filij ⁊ nepotes ⁊ ceteri deſcēdētes.l.filij ap
pellatione cū cōcor.ff.eo.ti.⁊ ſm iſtas duas interpetratio
nes ſub verbo cōiuncti nō cōprehēderenƷ vir ⁊ vxor.⁊ iđ
vir ⁊ vxor cōprehenderētur ſub regula ſtatuti ꝙ diſponit
ꝙ gabella ſoluaƷ ⁊ nō ſub exceptiōe ſtatuti ꝙ excipit per
ſonas de qbus.ſ̄.⁊ hec interpetratio videƷ magis de men
te ſtatuentium per ſupradicta ⁊ cōuenit etiam verbis ſtatu
ti vt.ſ̄.deductum eſt ⁊ patet per hec reſponſum adducta
incontrarium. Laus deo.

¶ Teſtā mulierū ex forma ſtatuti ancone requirūt cōſen
ſum duorū ꝓximioꝝ cōſanguineoꝝ:an cū duob⁹ cōſangui
neis nō ꝓximioribus valeat teſtamētū mulieris ſaltē vir
tute clāe codicillaris vel in vi vltime voluntatis.

¶ Conſilium cliiij.

In nomine dñi noſtri
ieſu xpi. ¶ Lꝫ in themate multa q̄ſita fiant
circa validitatem ſupraſcripti teſti dñe Gi
relle habētis clām codicillarē tñ breuitatis
cā virtualr̄ ſub vnico q̄ſito oia reducaꝫ vꝫ
an dictū teſtm̄ valeat in vi teſtamēti vƷ alterius vltime vo
luntatis:an vero ſit nullū attētis his q in dictis q̄ſitis de
ducunƷ circa ꝙ vƷ ꝑma facie dōm ꝙ dictū teſtm̄ valeat ēt
in vi teſtamēti qm̄ hꝫ oēs debitas ſolēnitates reqſitas de
iure cōi nec vƷ ꝙ hēat obſtare ſtatutū ea maxime rōne:q꞉
dictū ſtatutū remittit ad ius cōe pſonā cōſtitutā in ꝑiculo
mortis. Sꝫ dicta dñā Girella vƷ ꝙ eēt cōſtituta in pericu
lo mortis ex quo erat grauiter infirma tpe peſtis prout in
inſtrō teſtamēti cōtineƷ merito vƷ ꝙ nō tenereƷ ſeruire ſo
lēnitates dicti iur.municipalis : ſed libere teſtari ſeruatis
ſolemnitatibus iuris communis.

a ¶ Quinimo in inſtrō ꝑdicto contineƷ expſſe ꝙ dcā dñā
Girella teſtatrix ꝓꝑ mortis ꝑiculū teſtabaƷ pro inſtrō autē
pſumiƷ.l.cū ꝑcibus.C.de ꝓba.maxime circa ea q̄ ſunt ne
ceſſaria ad validitatē actus per ea que hr̄ in.l. optimā.C.
de ꝯ͂hē.⁊ cōmit.ſtip.ꝓut alr̄s dicit Imo.in.l.in eo.ſi.de te
ſta.ꝙ crediƷ notario q in inſtrō teſtamēti aſſerit teſtatorem
eſſe ſana mētis pariter dꝫ credi notario aſſerēti in iſtrō ꝙ
teſtatrix erat infirma grauiter ⁊ in ꝑiculo mortis⁊ per hoc
mediū videnƷ tolli ⁊ cōfutari oia que aduerſus dictū teſta
mentum obijciunƷ ⁊ lꝫ dicta teſtatrix non deceſſerit ex illa
infirmitate:nō ꝓpterea inferƷ ꝙ nō fuerit in periculo mor
tis tpe teſtamēti :nō.n.requirit ſtatutū ad hoc vt poſſit libe
re teſtari ꝙ ſit in articulo mortis vƷ ꝙ decedat ⁊ pereat ex
illo ꝑiculo cēſetur.n.quis eſſe in periculo mortis qñ quis
eſt in eo ſtatu ꝙ dubiteƷ de ꝓxima morte:q꞉ de facili poſ
ſit inde cauſari mors.c.ſi.cum ſua glo.in verbo periculum
de hereditati.li.vj.c.vbi periculum in princ.de ele.eo.lib.⁊
xlij.diſt.cañ.quieſcamus.

b ¶ Preterea ſtatutū diſponit ꝙ illi qui ſunt abſentes ha
beantur

beanẗ ꝑinde acſi nō eēnt in rex nã. Sʒ Antonius petri ⁊
Berardinus eiꝰ frẽ erāt abſentes ꝓut aſſerit in dcō teſtō:
io de eis nō vr̃ hr̃i ꝯſideratio ⁊ dnũs Bartholutiꝰ Symo
nis ⁊ Franci. Joānis q̄ ꝑſtiterūt pñtiā ⁊ ꝯſenſum ⁊ volū
tatē in dicto teſtō vñr fuiſſe ꝓximiores ꝯſanguinei dcē te
ſtatricis ꝓut iurauit dcā dña Girella cuiꝰ iuramēto vr̃ ſtā
dum ꝑ id qd̄ hr̃ in auc. ꝙ attinet. C. de ꝓbati. iō vr̃ ſeruata
ſolēnitas reqſita ꝑ dictū ius municipale. ⁊ ꝑ ꝯñs vr̃ ꝙ di
ctū teſtm̄ valeat ⁊ maxīe cū ſit appoſita cl'a codici. q̄ ple
rūqꝫ ſupplet defectus adhibitos in teſtō iuxta ea que hñr
per Bar. in repe. l. j. ff. de iur. codi. ⁊ per bald. in. l. fi. C. eo.
ti. ⁊ per eum ⁊ alios in auc. ex cā. C. de lib. prete.

c ¶ His tñ nō obſt. ꝯtrium puto aperta fronte ꝯcludendū:
nā lʒ in dicto teſtō ſint adhibite ſolēnitates reqſite d̄ iure
cōi. tñ nō ſunt adhibite ſolēnitates reqſite de iure muni
cipali vt ꝓbabo. Jō cū dictū ius municipale expſſe diſpo
nat cū nō ſeruata forma dicti iur. municipalis teſtm̄ nō vʒ
ex hoc inferẗ ꝙ dictū teſtm̄ nō valet ⁊ nō ſolū nō vʒ vt te
ſtamētū: ſʒ ēt nō vʒ vt codicillus vel vt alia vltima volun
tas: qꝛ dictū ius municipale apte diſponit ꝙ dicte ſolēni
tates: reqſite per ipm̄ ius municipale in teſtō reqranẗ ēt
in alijs vltimis volūtatibꝰ. ⁊ ſic ēt in codicillis al's nō va
leāt ꝙ aūt nō ſint adhibita reqſita ꝑ dictū ius mūicipale
in dicto teſtō deduciẗ: qꝛ dictū ius municipale reqrit ꝙ ĩ
oibus ꝯtribꝰ teſtamētis vl' alijs vltimis volūtatibꝰ factis ꝑ
mulierē reqraẗ cōſenſus pr̃is vel filiorū vel fratrū ſi ſup
ſunt vel ſi mulier eos nō hēat cū cōſenſu vel pñtia duorū
proximiorū cōſanguineorū ſi eos hʒ: ſʒ dicta Girella teſta
trix hēbat dictos Antoniū ⁊ Berardinū q̄ erant ꝓximio
res ꝯſanguinei ipſiꝰ Girelle q̄ꝫ eēnt dicti. d. Bartholutꝰ
⁊ Franci. q̄ fuerūt pñtes dicto teſtō tanq̄ꝫ ꝓximiores con
ſanguinei cū nō eſſent ꝓximiores attēto maxime ꝙ ſuper
erat dictus Berardinus ꝓximior conſanguineus q̄ꝫ ipſi
eſſent. ⁊ lʒ eſſet abſens a ciuitate ancone: tñ erat in cōmi/
tatu ⁊ ſtatutū ꝑdictū ꝙ loquiẗ de abſente habeaẗ perinde
acſi nō eēt in rerū natura loquiẗ de abſente a ciuitate ⁊ co
mitatu ancone ſecus a ꝯtrio ſenſu diſponēs in abſente a ci
uitate ancone ⁊ exiſtēte in eiꝰ comitatu ꝓut exiſtebat tūc
tpis dictus Berardinus: iō nō eſt ſatiſfactū dcō ſtatuto.

d ¶ Nec ob. ꝙ dictꝰ Berardinus fuit citatꝰ ⁊ noluit cōpa
rere: qꝛ ſtatutū ꝑdictū reqrit ꝙ abſens ꝑſonal'r citeẗ ad h̄
vt nō reqraẗ eius ꝑſentia ſi nō vult cōparere: qꝛ dictꝰ Be
rardinus ꝓut ꝑſupponiẗ fuit ꝑſonal'r citatus ſed domiciō
a ꝯtrio ſenſu dicti ſtatuti eiꝰ pñtia reqrebaẗ. ⁊ per ꝯñs eiꝰ
abſentia reddit dictū teſtm̄ inualidū ꝙ ēt deduciẗ ex alio:
qꝛ ꝑſupponiẗ ꝙ dicta dña Girella lʒ non hr̃et forte alios
ꝓximiores cōſanguineos ex pte pr̃is: tñ habebat alios ꝓxi
miores cōſanguineos ex pte mr̃is quoꝝ pñtia reqrebatur:
nā dictū ſtatutū reqrit pñtiā duoꝝ ꝓximioꝝ cōſanguineo
rum maſculorū vnius ex pte pr̃is ⁊ alterius ex pte mr̃is vl'
ex altera tm̄: lʒ ergo dicta teſtatrix adhibuerit conſangui
neos ex linea pr̃na ꝓximiores inter cōſanguineos ex illa
linea tñ nō erant ꝓximiores cōſanguinei ipſi Girelle. qꝛ
ꝓximiores ſunt quos nemo ꝑcedit. ff. de ver. ſig. l. ꝓximꝰ.
l. ꝓximi. ⁊. l. in vulgari. Jlla. n. ꝑticula ſtatuti vel ex altera
linea tm̄ verificaẗ ⁊ intelligiẗ qñ adhiberenẗ duo ex vna li
nea q̄ eēnt de ꝓximioribus ꝯſanguineis: qꝛ eos nemo ꝑce
deret in ꝓximitate cōſanguinitate quaſi velit ꝙ nō ſit de
neceſſitate ꝙ vnꝰ ſit ex pte patris ⁊ alius ex pte matris: lʒ
nō eſſet abſonū intelligere ꝙ ſi inter ꝓximiores cōſangui
neos eſſent aliq̄ ex pte patris ⁊ aliq̄ ex pte matris deberet
adhiberi vnus ex pte patris ⁊ alius ex pte matris. ⁊ ſi non
eſſent ꝓximiores ex vtraqꝫ linea tunc ſufficeret adhibere
duos ex altera linea tm̄ vt ſic illa v̄ba vnꝰ ex pte pr̃is ⁊ al
terius ex pte mr̃is nō ſint ſuꝑflua ⁊ ſatis id ſuadēt illa v̄ba
ſi hʒ poſt q̄ ſubduncẗ imediate illa v̄ba ex altera linea tātū
quaſi innuat ꝙ ex altera linea tm̄ adhibeanẗ eo caſu ꝙ nō
habeat vnū ex parte patris ⁊ alium ex parte matris.

e ¶ Et ſic illa alternatiua denotet ordinē ſucceſſiuū ſm or
dinē ſcripture ꝓut al's ꝯtingit. l. cū pr̃. ꝟ. pe. ff. de le. ij. cū
cōcor. allegatis ibi in gl. lʒ hoc firmare nō ſit neceſſarium
ex quo nō ſunt adhibiti ꝓximiores neqꝫ ex pte pr̃is qꝛ ſu
ꝑerat berardinus ꝑdictus ex pte pr̃is: neqꝫ ꝓximiores ex
pte mr̃is: qꝛ ex ea linea ſuperāt alij q̄ erāt ꝓximiores dicte
Girelle ꝑ eſſent dicti. d. Bartho. ⁊ Frāc. vt ꝑſupponitur:
nō ergo ob. ꝙ. d. dña Girella iurauit ſe non hr̃e ꝓximio
res cōſanguineos ex pte pr̃is: qꝛ dato ꝙ vex eēt nō ſufficie
bat ex quo erāt ꝓximiores ex pte mr̃is q̄ erāt adhibendi:
preterea eius iuramento non creditur.

f ¶ Nō ob. d. auc. ꝙ attinet qꝛ alio caſu loquiẗ vʒ in his in
quibꝰ teſtator poterat diſponere ⁊ onerare hr̃des nō aūt
eſt eadē rō circa ſolēnitates ad quas ſeruādas teſtōr artaẗ
ex forma iuris cōis vl' mūicipalis al's de facili fieret fraus
legi facit ꝙ habetur in. l. qui teſtm̄. ff. de proba. ⁊ in. l. cum
quis decedens. ꝟ. titia honeſtiſſima femina. ff. de lega. iij. ⁊
ꝙ per Barto. in. l. ſi forte de caſtren. pec. ⁊ in. l. ſciendum
de verbo. obliga. cum ſi.

g ¶ Nec ob. ꝙ inſtrm̄ dicit dictā teſtatricē fuiſſe cōſtitutā
in articulo mortis ⁊ ꝙ teſtabaẗ ꝑ ꝑiculū mortis: qꝛ ꝑdicta
nō ꝑcipiunẗ ꝑ ſenſū corporis ⁊ notarius dʒ ꝑcipere per
ſenſum corporis ꝓut teſtis ea de qbꝰ cōficit inſtrm̄ vt no
tat bal. in rub. C. de fi. inſtru. v. col. ver. circa primū allegat
tex. notabilē in. ꝟ. ſi v̄o abſunt qui dicit ⁊ vidiſſe que tunc
agebanẗ in auc. de here. ⁊ falci. ⁊. l. j. ff. de fi. inſtru. quinim
mo voluit Jo. an. in ti. de inſtru. edic. ꝟ. reſtat v̄. ſed quero
ꝙ notarius nō pōt ꝯficere inſtrm̄ niſi de his q̄ ꝑcipit per
ſenſum viſus vel auditus ꝙ ⁊ voluit Nico. d̄ mat. vt refert
Bal. in. d. rub. C. de fi. inſtr. col. viij. v̄. ſed nunqd notarius
qui per tres ⁊c. lʒ hoc vltimū nō trāſeat ſine dubio: ſed pe
riculū mortis: ⁊ mortis articulus cōiter nō ꝑcipiẗ per ſen
ſū corporis merito inſtrm̄ id nō ꝓbat: preterea inſtrm̄ nō
probat niſi ea que geruntẗ tunc inter partes prout dicunt
bar. ⁊ bal. in auc. ſiqs in aliquo. C. de eden. ⁊ que depēdēt
a volūtate partiū ꝓut volūt Nico. de mat. ⁊ bald. in. l. neqꝫ
natales. C. de ꝓba. ex quo cōcludunt ꝙ de homicidio ⁊ de
natiuitate pueri nō pōt rogari notarius: qꝛ nō dependet a
partibus: ſʒ a nã ſm eos eadē rōne nec de articulo vl' pe
riculo mortis que nō percipiunẗ ſenſu corporis ⁊ nō de
pēdent a volūtate ptiū ſeu pr̃is ⁊ nō cenſeẗ de his rogatꝰ
ꝓut in ſiſi dicit bal. in. l. ij. ff. de teſta. in inſtr̃o teſtamēti in
quo notarius dicit talis ſanus mēte ꝙ per hoc nō ꝓbatur
ſana mēs. qꝛ de hoc nō cenſeẗ notarius rogatus ſm eū fa
cit optime qd̄ no. Jnno. in. c. fr̃nitatis de hereticis ⁊ doct.
ibi bal. ⁊ moderni in. l. ſi ex falſis. C. de trāſa. volēres ꝙ no
tarius non cenſeẗ rogatus de circūſtantijs negocij de quo
rogaẗ: iō ſi ꝯtinet nō vex nō icidit ĩ falſū ꝑ dictas rōnes
ſm eos: ſʒ ꝑiculū mortis ⁊ grauis infinitas ⁊ articulꝰ mor
tis nō ſunt de ſb̃a ſeu eſſentia teſti ſeu vltime volūtatis de
qua rogabaẗ notarius id circo inſtrm̄ predicta nō probat.

h ¶ Preterea ſtatutū nō vult ſimpl'r ꝙ ſufficiat periculum
mortis ad h̄ vt poſſit libere teſtari abſqꝫ ꝑſentia reqſita per
ſtatutū: ſʒ ꝙ foret tale ꝑiculū ꝙ expectare ꝑſentiā ꝑdictaꝝ
ꝓximioꝝ ꝯſanguineoꝝ tp̄s ⁊ locus nō patereẗ ꝙ minime
ꝓbaẗ imo experientia docuit ꝯtriū ex his itaqꝫ ꝯcludiẗ ꝙ di
ctū teſtm̄ nō vʒ vt teſtm̄ nec vʒ vt codicillus: qꝛ virtꝰ cl'e
codicillaris opaẗ qñ teſtm̄ peccat in aliqbꝰ reqſitis in te
ſtamēto q̄ nō reqrunẗ in codicillis in numero teſtiū irro
gitu vl' hr̃dis inſtōne vel pp̄ ꝑteritionē filioꝝ vel aliorū q̄
ſunt neceſſario inſtituēdi vel exheredādi quorū quodlibet
vitiat teſtm̄ ⁊ nō codicillū vt in iuribꝰ vulgaribꝰ caſibꝰ ꝓ
uidet cl'a codicillaris ⁊ nō ꝓuidet circa defectus eorū que
reqrunẗ in codicillis. ita hr̃ in. d. l. j. de iure cod. ⁊ in ſimi
libus iuribꝰ ſupra adductis ⁊ iſte eſt caſus nr̃ prout ⁊ ſu
pra deductū eſt ⁊ ꝑ hec ſit rñſum ad q̄ſita que oia concer
nunt validitatē vel inualiditatē teſtamēti vel vltime volū
tates. Et ex quo nō vʒ nō eſt dubiū ꝙ non ꝑiudicat in bo
nis ſubiectis reſtōni. ⁊ ſic in dote quatenus erat reſtituen
da dicto petro nec potuiſſet ꝑiudicare tertio que non ho
norat ēt ſi teſtm̄ valeret ar. l. ab eo. C. de fideicō. ⁊. l. heredi
tas ad ſtatiū. ff. de heredibus inſti. cum ſi. ⁊ hec clara.

i ¶ Imminet tñ dubiū cui ſit reſtituēda dicta dos nō. n. ꝓ
miſſa fuit ſimpl'r petro ⁊ ſuis hr̃dibꝰ reſtō dotis. ſʒ petro
recipiēti ꝑ ſe ⁊ ſuis hr̃dibus ⁊ cui vl' qbus ius ⁊ caſus re
ſtituēde dotis dederit ⁊ dicta v̄ba cui vel qbus ius caſus
reſtituende dotis dederit pluries repetunẗ in dicto ꝯtctu
⁊ qñ dotans ſtipulatur ſibi ⁊ cui ius ⁊ caſus reſtituēde do
tis dederit cēſetur ſtipulatus ſibi ⁊ mulieri vel heredibus
ipſius mulieris. qꝛ ei ius reſtituēde dotis dat. ideo pro di
midia cenſetur dotis reſtitutio ſtipulata pro ſe petro ⁊ pro
dimidia pro ipſa muliere ⁊ mulieris heredibꝰ ar. l. ſi mihi
⁊ titio de ver. ob. ⁊. l. reos. ꝟ. cum in tabulis. ff. de duobus
re. cum ſimi. ꝓut concludit Bar. in. l. gayus circa finē. ff. ſo
lu. ma. ⁊ idē ibi Jmo. ⁊ doc. tranſeunt: lʒ qñ alternatiue ſti
pularet doct. varient. ſed nō eſt caſus noſter nec etiam in
themate queritur cui dos vigore ſtipulatiōis eſt reſtituē
da. ideo non inſiſto vlterius.

h ¶ Nec ēt eſt multū inſiſtēdū circa vltimū queſitū: q2 poſt mortē patris ⁊ mr̄is poſt qs libere renunciare legittime ⁊ iuribus q̄ renūcians h3 in bonis paternis.⁊ maternis.l.ſi qñ.§.⁊ generalr.C.de inoffi.teſ.maxime cum iuramēto.c.q̄uis de pac.in.vj.⁊.c.cū contingat cū ibi notatis de iure iurā.⁊ in auc.ſacramēta puber.C.ſi aduer.ven.ita ſi quid aliud non obijcitur ſine dubio valet dictus contractus ⁊ iuuatur dictus petrus ⁊ non obſtat ſibi teſtamentum.

¶ Mulier donauit dotes ſuas ⁊ in teſtō eūdē donatariū reliquit herede:an legatū iurīū dotalium alteri factū v3 ⁊ inducat reuocationem donationis preſuppoſito ꝙ heres adiuerit hereditatem.

¶ Conſilium clv.

In noīe domini noſtri

i ieſu xpi. ¶ Profecto nō video aliqđ ꝓbabile dubiū iminere circa validitatem donationis p̄dicte.eſt.n.donatio ꝯctus a iure approbatus vt in tit.de dona.ff.C.⁊ extra ꝑ totos nec iure cauet ꝙ īter matrē ⁊ filiā nequeat īteruenire imo ꝑmittit.l.ſi liqueat.C.de inoffi.dona.nec impugnatur per filios niſi ſit inofficioſa vt ibi iſta aūt donatio nō reputat inofficioſa merito ⁊c.vel niſi ipugnet rōne ſuperueniētiu3 filioru3 per.l.ſi nunq̄.C.de reuo.dona. ꝙ non contigit in caſu noſtro:q2 nullus filius ſuperuenit.

a ¶ Solū eſt inſtandū ſup teſtō an v3 dicti ſui fr̄is poſſint ſe iuuare vigore relicti eis facti i teſtō dicte donatricis circa ꝙ vr̄ dōm ꝙ nequeāt ſe iuuare:nā dicta teſtatrix prius donauerat ⁊ ceſſerat allegātie ſue filie iura dicte dotis q̄ legauit poſtea dictis ſuis frib9 reis nūc ꝯuētis:nō aūt potuit legādo donatario p̄iudicare:q2 ꝯctus donatiōis duorū ꝯſenſu celebrat9 nō pōt a donāte.⁊ ſic vnius ꝯſenſu reuocari.l.ſicut.C.de ac.⁊ ob.⁊.l.nihil tā nāle de reg.iur.ad hoc.l.ſi.in p̄n.C.de reuocā.dona.⁊ qñ legat res aliena nō p̄iudicat dn̄o vel hn̄ti ius in re:ſ3 regulr̄ nō v3 legatum.l.cū alienā.C.de lega.⁊.c.filius de dona.⁊ qñ v3 debet extimatio nō aūt p̄iudicat dn̄o vt hr̄ in dictis iuribus.⁊ l3 in d.l.cū alienā dicat ꝙ valet legatū rei aliene qñ ſit ꝯiuncte perſone niſi pſona onerata ſit pariter coniuncta: nā tunc eſt per inde ac ſi nō fuiſſet legatū cōiuncte pſone:put voluit bal.in.d.l.cū alienā3.dicens ꝙ iſta eſt rō.l.cū pater.§.euictis de le.ij.ſm eū ꝙ ⁊ in effectu vult ipſe Bald.in.d.§.euictis.tunc.n.vti vellet priuilegio ꝯ p̄iter priuilegiatā perſonā ꝙ facere nō pōt.l.ſed ⁊ milites de excu.tu.⁊.l.ſi.§.exceptio.ff.qui po.in pig.habe.ſm eū pro quo facit text.ibi a contrario ſenſu ſm Joan.de imo.ibi.Sed in caſu noſtro perſona onerata eſt longe magis coniuncta:q2 filia q̄ perſone onerate:q2 tranſuerſales in ſecūdo gradu ⁊ illa deſcendens in primo gradu.

b ¶ Preterea dicta teſtatrix hēbat actiōes directas ꝓ petēda dote q̄ ſibi debebat:put p̄ſupponūt verba donationis ⁊ teſti dcē dn̄e habine:nā ꝑ ceſſionē trāſfert vtilis actio nō directa que nō pōt euelli ab oſſibus cedentis.l. qs ergo caſus in ſi.⁊ ibi gl.ſi.ff.de pecu.⁊ de noua.⁊.l.ſi hr̄s inſtitut9 in p̄n.ad treb.⁊ qñ legans h3 ius in re legata cenſet legare ius ꝙ h3 in re.l.ſi domus.§.ſi.de leg.j.⁊.l.ſtichū qui meus erit.§.ſi.vel ad rē vt eſt tex.ſingularis in.l.apud iulianū.§.idē iulianus.e.tit.ēt ſi ex hoc reddat legatū inutile.l.ſticho de vſufru.le.⁊.l.ꝙ in rex.§.ſi vſumfru.de leg.j.⁊.l.vxor patrui.C.eo.ti.ꝙ ꝓcedit ēt ſi legatū ſiat coniuncte perſone vt voluit Bal.in.l.habitatio.ff.de vſuf.per.d.l.ſticho.⁊ ex dictis Bar.⁊ doc.in.d.l.ꝙ in rerū.§.ſi vſumfru.idē ſumitur quatenus faciunt dr̄iam inter legantē rē alienā ⁊ legante3 rē in qua quis h3 ius in re:igit cū dicta teſtatrix hr̄et dictas actiones directas cenſeat illas legaſſe q̄uis eſſent inanes per iā dicta pro quo ēt vr̄ vigere:q2 quis legat ēt certā quātitatē que ſibi debet cenſet relinquere ipſum ius exigendi dictam quantitatē.⁊ ſic actionē ſi eā h3:adeo ꝙ ſi legārī nō debet legatū nō valet.l.ſi ſic.§.ꝙ ſi addiderit.⁊.l.nō quocunq̄.§.qui gayum de leg.j.ideo ſi exactionē efficace3 non habebat dicta teſtatrix legatū inefficax reddat vltimo agēnitit ex ꝓmiſſiōe facta per debitores eoſdē q3 legatarios q forte noticiā hn̄tes de dicto legato cōfeſſi fuerūt ſe eſſe debitores donatarie ⁊ ꝓmiſerūt quātitatē legatā ſoluere ipſi donatarie ēt cū iuramēto ⁊ in cōfeſſos receperūt p̄ceptu3 iudicis de ſoluēdo in bonis paternis in qua ꝓmiſſione cōfeſſione iuramento ⁊ p̄cepto vr̄ apta fronte poſſe niti dicta alegrātia donataria tanq̄ vera creditrix:nā creditū precedens ꝓbat per dictā cōfeſſionē vt in ti.de cōfeſ.ff.C.⁊ extra quaſi per totos ⁊ inducit de nouo ꝑ p̄ceptū iudicis iuxta ea que hn̄r in.l.debitori.ff.de iudicijs ⁊ per ſtipſonem maxime iuramēto iuuatā cū iuramēti ſit firmare ꝯctus ēt alr̄s inualidos.c.cū cōtingat de iureiur.⁊ auc.ſacramēta puhe.C.ſi aduerſus vē.⁊.c.q̄uis de pac.li.vj.ex qb9 vr̄ ꝙ dicti rei ꝯuēti nō foueāt iuſtitiā ⁊ ſint deſtinati oī remedio.

c ¶ Tamē his non ob.arbitror ꝙ dictū relictū.xlvj.flo. fcm̄ dictis domino bandino angelo ⁊ Joāni fratribus dicte teſtatricis valeat ⁊ ad illud exequendū cōpelli poſſit dcā domina Alegrantia.Nā p̄ſuppono ꝙ dicta domina Alegrātia eſt hr̄s inſtituta a dicta Babi in dicto teſtō inſtituit heredem dictā Alegrātia3 eius filiā que Alegrātia adiuit hereditatē:q2 in inſtrō facto inter ipſa3 Alegrantiā ⁊ iſtos legatarios aſſerit heres dn̄e babi ⁊ ſi dicatur ſunt verba notarij rn̄detur ꝙ verba notarij cēſent verba partium notat Bal.in.l.mater ver.quid ergo ſi tabellio qui allegat.l.cum oſtēdimus.§.ſi.ff.de fideiuſ.tut.⁊ ſic Alegrātia aſſeruit ſe hr̄dē ⁊ in his que dependēt ab eius aīo ſtat eius dicto vt ꝑ Bar.in.l.nuda.ff.de dona.per.l.nēſennius.ff.de neg.geſt.nemo enim preſumit ſcire niſi ꝙ mente cogitat.l.labeo.§.idē tubero de ſuppelle.lega.aditio aūt ſit ſolo aīo dūmodo verbis vel facto demonſtrato.l.pro herede.⁊.l.gerit.ff.de acqui.heredi.⁊.l.ſi auia.C.eo.ti.ideo aſſerendo ſe herede3 cenſetur ſe velle heredem eſſe ⁊ ſi prius non adiuiſſet tūc adire.item preſuppono ꝙ teſtator legando rem: licet cenſeatur legare ius ſuum:tamen cenſetur legare etia3 ius heredis.l.vnum ex familia.§.ſi rem.⁊.l.cum filius.§.dn̄s de leg.ij.⁊ iō dicta teſtatrix cenſet legaſſe.non ſolum iura ſua ſed etiam iura heredis.⁊ ſic etiam iura ceſſa.

d ¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ dicta iura procedunt niſi teſtator leget ſub commemoratione iuris ſui:nam tunc non veniunt in legato iura hr̄dis.l.ſerui electiōe.§.ſi.ff.de lega.j.prout volunt ibi Barto.⁊ Ange.⁊ etiam Bal. ide3 vult ⁊ in caſu noſtro videtur legaſſe ſub cōmemoratione iuris ſui cu3 ſubdat quos ipſa teſtatrix debebat habere a dictis domino Bandino ⁊c.pro reſiduo dotis ſue per dicta verba interlineata:ideo cenſeatur legaſſe ius ſuu3 non ius heredis:quia reſpondetur ꝙ eſt ponderandum ꝙ non dixit quos debet habere.⁊ ſic per verba preſentis temporis prout loquitur per verba preſentis temporis in precedēti proximo legato dicendo reliquit iura que ſibi cōpetūt nō dixit que ſibi competebant:ideo vr̄ interpretandu3 ꝙ voluerit ſe referre ad tempus quo effectualr̄ debebat habere ⁊ ſic ad tp̄s preteritum:ita ꝙ videtur referēdum ad tēpus ꝙ habere debebat ſcilicet tempore qui ceſſerat iura dicte Alegrantie:ſi eni3 voluiſſet ſe referre ad tempus teſtamēti dixiſſet quos habere debet.⁊ ſic per verba pn̄tis tēporis prout per verba pn̄tis tp̄is dixit in ſupiori ꝓximo relicto cōfert.q2 nō reliqt quadraginta noue3 florenos quos debebat habere:ſ3 de bonis ſuis.xlix.flore. quos debebat habere ⁊c.quaſi voluerit demonſtrare ꝙ non erant bona ſua illi.xlix.floreni:ſed volebat ꝙ.xlix. florenos de bonis ſuis conſequerentur dictis legatarij.⁊ maxime vt actus valeat ⁊ non ſit inutilis argu.l.quotiens in actionibus de rebus dubijs.⁊.l.quotiens in ſtipulationibus de verbo.obl.⁊.c.ſi papa de priui.lib.vj.

e ¶ Nō obſtāt adducta in cōtrariū.Nō.n.obſtat ꝙ qs cenſetur legare ius ſuū:q2 ſupra eſt rn̄ſum:q2 verū eſt niſi ius ſit hr̄dis:q2 cēſetur legare ēt ius hr̄dis.⁊ per hoc ēt rn̄detur ⁊ fortius ad id qđ dictum eſt circa legatu3 rei aliene ꝙ nō valeat legatum factum cōiuncte perſone:qñ ioneratus eſt pariter coniunctus vel magis coniunctus: q2 loquitur qñ res eſt aliena nō qñ eſt perſone onerate per.d.§.ſi rem ⁊.d.§.dn̄s.licet dictum illud Bald.non videatur ꝓcedere indiſtincte:nā qñ perſona onerata pariter cōiūcta remaneret ēt detracto onere p̄iter aut longe magis honorata:tūc ſuadet rō ꝙ militet ḡnalitas.d.l.cū alienā nec hoc caſu vr̄ loq.d.§.euictis.vbi honorat9 legato fuerat vna cū onerato inſtitut9 hr̄s ⁊ in hoc faciūt vim vltramō.⁊ citramō.nō faciūt vi3 ꝙ ſint fr̄es i.d.§.euictis.ſ3 faciūt vi3 ꝙ ſint coheredes ſm bar.in.d.l.cū alienam vn̄ faciūt vim:an perſona cōiūcta ſit honorata inſtōne ⁊ legato tm̄ ſm Raph.ful.⁊ h̄ placet Pau.de ca.ibi ⁊ Saly.ibi dicit ꝙ ſi vnus fr̄ eēt inſtitutus ⁊ alteri fratri eſſet relicta res aliena non eſſet ratio quare nō deberet euictio.Et j Bald.dicit ꝙ ratio.d.§.

euictis

tuictis eſt perſonarū equalitas:q2 nó pſumit vnū tm̄ dili
gere ꝙ ceteros neglexerit.l.nó ſolū de ritu nup.⁊ gl.dicit
ꝙ rōne oriat inuidia inter fr̄es que oīum rónes innuunt
ꝙ illa limitatio nó militet qñ ꝑter ꝯiūcta pſona onerata
eſt ðtracto onere remanet magis honorata ꝑut ꝯtingit in
caſu nr̄o.Nec ēt obſt.ꝙ dicebat in ꝯrīū ꝙ quādo qs legat
certā quātitatē que ſibi debet ꝙ ſi nó debet nō vʒ legatū:
nā rñſum appet ſupra.Ad vltimū aūt rñdet ꝙ lʒ ex dictis
ꝓmiſſióe iurata ⁊ pcepto forte arcetur ſoluere ſaltē nó pe
tita abſolōne a iuramento: tñ nó ꝓpterea priuata eſt ſuo
relicto lʒ.n.eſſet factū relictum de.xl.florenis erat factū de
bonis ipſius teſtatoris:ita ꝙ pót itelligi ꝙ teſtatrix hñs me
morie ꝙ donauerat Alegrantie dicta iura dictorū.xlix.flo
renorū.idó voluit relinquere illam quātitatē de bonis ſuis:
vel ſi alr̄ itelligat ipſi legatarij ꝓmiſerūt indebite tuti ex
ceptiōe dolo facis petere ꝙ reſtitutus eē.l.ſi dolo de doli
exce.tñ cópetit actio ex teſtō per.l.j.⁊ ſcdam.C.cóia de le.
⁊.l.cū filius.§.varijs de le.ij.vñ pót illā quantitatē petere
actione ex teſtamento ⁊ incumbere hypotece ſuper rebus
alegrantie quas teneret. Laus deo.

¶ Trāſactio inter cōitates ſtipulata ſup ꝯfinibus an ꝑte
xtu inſtrorū nouiter repertoꝝ in archiuio cōitatis reſcin
dat ſaltē per reſti.in integrum ex capite ignorantie.

¶ Conſilium clvj.

In noīe dñi noſtri ieſu xp̄i. ¶ Cū in
f cā que vertit inter cōitatē Rocchete:ex vna
⁊ cōitatē Serre cōmitū pte ex altera ſuper
finib⁹ eēt petita reſtō in integrū pro pte di
cte cōitatis rocche aduerſus quandā tranſa
ctionē initā inter dictas ptes ꝓpter inſtrā de nouo repta
iuxta ea que hñr p gl.⁊ doc.in.l.ſub pretextu.C.de trāſa.⁊
pro pte quorūdā ſindicoꝝ dicte cōitatis rocche eſſet iura
tum inſtrā ipſa de nouo fuiſſe reperta ſm ꝙ hr̄ in.c.paſto
ralis extra de excep.⁊ in dicto iuramēto additū eēt ꝙ pſa
ta inſtrā que dicebant de nouo reperta:repta fuerūt in ar
chiuio publico dicte cōitatis allegat per ptē aduerſam ꝙ
ex eo q2 talia inſtrā dicunt eſſe repta in tali archiuio ꝙ pre
ſumptio eſt ꝙ nó fuerūt de nouo repta:ſʒ ꝙ ſemp dcā cōi
tas habuit noticiā dictorū inſtroꝝ ex quo erāt in archiuio
publico.⁊ per ꝯñs nó cōpetit ei reſtō de qua in.d.l.ſub pre
textu pp inſtrā de nouo repta.⁊ ꝙ pſumit cōitatē habuiſ
ſe noticiā dictorū inſtrorū ēt tpe trāſactiōis poſtq̄ dñr re
perta in dcō archiuio allegat illud qd dicit bal. in.l.ij.ſup
v̄bo ſeruus aūt ſulpitius.ff.de origine iuris vbi vult ꝙ ſta
tuta vel reformatiōes ꝯſilij:lʒ bānite nó fuerit ligāt ex quo
ſunt in archiuio publico ⁊ quottidie copia hēri pót quaſi
de his que ſunt in archiuio nó poſſit ignorātia pretendi.
a ¶ Sed ad hoc rñ ꝙ pro pte dicte cōitatis rocche poſſit ð
facili rñderi:nā caſus bal.magno ope differt a caſu ð quo
qrit.Nā bal.loquit ð his q̄ de ſui nā ſtare in archiuio pñt
in loco apto ⁊ oībus patēñt.⁊ idó Bal.in.d.l.ij. fundans
ſe ex v̄bo pro roſtris ibi poſito illud verbū exponit.i. ante
oculos.⁊ ppea dicit ꝙ lʒ nó fuerint ſtatuta bānita vel re
formationes ꝯſilij ligant ex quo ſunt in archiuio publico.
⁊ cōiter hr̄ ipſorū copia per illū text. ⁊ ſic loquit Bald.in
his que de ſui nā ſtant in publico ⁊ in aperto ⁊ oībus pa
tēnt:nos v̄o loquimur in inſtris que de ſui natura:lʒ ſtēt
in archiuio publico nihilomin⁹ ſolēt recōdi in locis ſecre
tis archiuij cū ſint magne ipoꝛtātie ⁊ nó pót hēri alia co
pia de originalibus.⁊ ppea recōdunt ne per aliquē ſubtra
hant ⁊c.ꝑut eſt v̄iſile ꝙ recōdita fuerūt iſta inſtra in loco
tutiſſimo p ipſos q tūc vigebāt ⁊ preerāt cōitati terre roc
che:vnde cū dicta inſtrā ſunt adeo antiqua ꝙ nullus eorū
qui de celebratione dictorū inſtroꝝ noticiā habuerunt cū
poſt centum annos nemo viuet preſumat.l.ſi.C.de ſacro
ſanc.ec.⁊.l.an vſufru.ff.de vſuf.⁊ mortuis illis qui erant
in collegio vel vniuerſitate pſumit ignorantia vniuerſita
tis vl' collegij dicit Bar.in.l.pót.ff.de vſuc.in dubio eniʒ
ignorantia preſumitur.l.verius.ff. de proba. ⁊ regula pre
ſumitur ignorantia in.vj.
b ¶ Etiā in facto ꝓprio multū antiquo no. bart.in.l.ſi res
obligata de leg.j.⁊ in.l.nó fatet de ꝯfeſ.⁊ in.l.ſiqs delega
uerit.ff.de noua.⁊ p Dy.in.d.regula pſumit:nā ſm eos
pſumit obliuio.l.pegre.ff.de acq.poſ. ⁊ text.iuncta glo.in
verbo abñtia in.§.ꝙ aūt iſti.de vſuc.⁊ in.l. furtū.§.fundi
ſuper v̄bo longo.ff.eo.tit.inſtrā.n.ſunt talia ꝙ de eis non
pſumeret ſcia ex eo aūt:q2 fuerint in archiuio publico non
hēmus iura q̄ inducūt hāc pſumptionē ſcie:vñ nó poſſu
mus deducere dictā pſumptionē niſi per argumēta ꝙ pſu
mit ſcia eorū que ſunt cōiter nota ꝑut ſolet dici in his que
quottidie oculis hoīum ſe exhibēt ꝑut ſunt illa que ꝓ ro
ſtris in loco publico ponit.d.l.ij.circa principiū ð ori.iur.
in.l.ſʒ ſi pupillus.§.pſcribere.ff de inſtito.vbi vt ſcia pſu
mat dʒ eē ſcriptū lr̄is claris.⁊ in loco euidēti:ſed in archi
uio ſolēt eē loca euidētia ⁊ loca remota ⁊ ſecreta vt ſunt caſ
ſe ⁊ armaria q̄ clauib⁹ claudunt:idó nó ſequit talis ſcriptu
ra eſt in archiuio publico:ergo pſumit nota:ſʒ illa que ibi
ponunt vt oībus patehāt ꝑut ſunt ſtatuta que fiūt vt om
nibus innoteſcāt ar.l.leges ſacratiſſime.⁊.l.ſi.C.ð.ll.⁊ auc.
vt facte noue ꝯſti.in rubro ⁊ nigro:idó eſt veriſile ꝙ ſtatuta
ponant ⁊ retineant in archiuio publico vt quilibet poſſit
videre ⁊ qlibet poſſit inde ſumere copiā ꝑut ⁊ loquit bal.
⁊ ꝑut ſuadet tex.quē allegat ⁊ dicta doc.regulant a ratiōe
qua mouentur argu.l.ꝙ dictum de pactis cum concordā.
⁊ intelliguntur ſm.ll.quas allegant dicit Bar. in.l.nó ſo
lum.§.liberationis verba de lib.leg.⁊ in.l.cum quidam.ff.
de his quibus vt indig.
c ¶ Nó ergo intelligit dictū Bal.in oībus que in archiuio
ſtāt.ſed in legib⁹ ⁊ ſtatutis que debēt oībus innoteſcere.⁊
in veriſilr ibi ponunt ⁊ retinent publice vt ab oīb⁹ videā
tur ꝑut ipſe loquit ⁊ ei⁹ rō ⁊ iura ꝙ allegat demōſtrat:ſed
nó iſta inſtrā nó ſunt talis ꝯditiōis ꝙ haberēt retineri in
publico vt cuilibet innoteſcerēt ⁊ quilibet ad libitū copia
aſſumeret:idó in his nó loquit Bal.nec eſt trahēdū ei⁹ di
ctū:q2 caſus eſt ſeparatus ⁊ ſeparatā rōneʒ hñs: idó de vno
caſu ad alterū nó eſt inferēdū.l.ſi.ff.de caſū.l.nāliter.§.ni
hil cōe de acq.poſ.⁊.l.ſi marit⁹.C.de dona.inter vir. ⁊ do
cet quottidie experiētia q̄ eſt rerū magiſtra.c. q̄ſ ſit in pn.
de elec.li.vj.⁊.c.ſtatutū in pn.e.ti.⁊ libro.⁊.l.legatis.§.or
natricibus de le.iij.ꝙ inſtra vniuerſitatū maxie rerū gra
uiū nó retinent in publico vt oēs poſſint i eis ponere ma
nus:ſʒ reponi ſolēt in locis ſecretis.itē de mille vix vnus
ſolet eēt qui noticiā hʒ de dimidia rerū ſeu ſcripturarū q̄
ſunt in archiuio publico quottidie recurſus hr̄ ad cōmen
tarieſem ſeu ad eos q curā hñt archiuij publici cū volum⁹
habere noticiā vtrum tale qd ſit in archiuio publico.ita ꝙ
cōiter nó hr̄ noticia eorū que ſunt in archiuio publico ⁊ a
ſolitis ſeu cōiter accidentibus bonuʒ eſt argumentum.
d ¶ Ita ꝙ illud qd cōiter ꝯtingit pſumit ꝯtigere notāt gl.
⁊ cōiter doc.in.l.nó ſi.C.vñ legi.gl.⁊ bal.in.l.neq3 natales
C.de ꝓba.facit.l.certi ꝯditio.§.ſi nūmos ſi.cer.peta.l.ꝙ ſi
nolit.§.q aſſidua.ff.de edil.edic.cuʒ multis ſimilibus facit
ēt:q2 in archiuio publico ſolent eſſe multitudo ſcriptura
rum vt habere memoriā oīum eſſet potius diuinuʒ q̄ hu
manum ꝑut in ſiſi dicit imperator.in.l.ij.C.de veteri iure
enu.⁊ alſ hēmus ꝙ lʒ in fcō ꝓprio pſumat ſcia.l. q̄q̄.ff.
ad vell.⁊ in.c.ab excōicato de reſcriptis:tñ qñ eſt multum
intricatū nó pſumit noticia ꝑut notat Bar.in.d.l.ſiquis
delegauerit.⁊ in.d.l.ſi res obligata.⁊ in.l.cuʒ fideicō.ff.de
confeſ.per tex.ibi.⁊ in.l.emptoꝛ.§.lucius.ff.de pact.⁊ ꝙ p
Cy.in.l.cū alienā.C.de leg.fundat ſe:q2 de facili memoria
nó retinet pari rōne in multitudine ſcripturaꝝ facit:quia
papa nó pſumit hr̄e noticiā de ſuis lr̄is vt hr̄ in.c.vt aūt.⁊
in.c.plerūq3 de reſcrip.cū ſimili.lʒ cōſiſtant in facto ꝓprio
ꝙ non eſt ex alio niſi q2 pp multitudinē lr̄arum ⁊ negocio
rum ea retinere non ſolet in memoria facit ēt ꝙ dicim⁹ in
cōſanguineis ⁊ vicinis q pſumunt hr̄e noticiā de factis vi
cinorū.⁊ cōſanguineorū.l.ſi vicinis.C.de nupt.⁊.l. octaui.
ff.vnde cogna.⁊.l.de tutela.C.in integ.re.mino. ⁊ tñ dicta
pſumptio militat in his que ſolēt innoſcere vicinis vel cō
ſanguineis ⁊ non in alijs ꝑut pʒ ex his que hñr in dictis
iuribus.⁊ in.l.j.ff.ſi cert.peta.ita ⁊ dicamus ꝙ dato ꝙ eēt
preſumptio noticie eorum que ſunt in archiuio publico:
tñ militaret iſta pſumptio in his que ſolent reponi in loco
publico que de facili veniunt in noticiā nó in inſtris que
nó ſolent ſtare ⁊ poni in publico vt ab oībus videant.Sʒ
cācellarius cui cōmittit cuſtodia ſcripturarū ptinentia ad
archiuiū vel q vis alius cui ſilis cura ⁊ cuſtodia cōmittit
cū de eis bene cuſtodiēdis hʒ reddere rōnem veriſilr re
ponit in loco clauſo ea.ſ.que nó frequēter hñt eſſe in vſu
ꝑut veriſimiliter erāt iſta ⁊ ſilia inſtrā:ita ꝙ ſi cui appare
re preſumuntur eſt ille cui eſt ſimilis cura commiſſa ⁊ vt
audio eſt forenſis ipſe cancellarius.

e ¶ Et geſta ꝑ aliū ſiue ꝓcuratorē ſeu aliū cōmiſſarium non pſumunt nota dn̄o vt voluit bar.in.d.l.ſi res obligata ſimilibus ſupra adductis.⁊ facit.l.ꝙ vulgo.ff.de vſu.ꝓ emptore.⁊.l.ſi.ff.ꝓ ſuo.⁊.l.j.§.ꝙ igit adijcit.ff.de vi ⁊ vi ar.iūcta l.ij.⁊.iij.ff.de noxa.Cōfert et plurimū:qm̄ ꝓut dr̄ dicta inſtra fuerūt facta iā ſunt ducēti anni ⁊ trāſactio ꝯ quaꝫ petit reſtō fuit fcā iā ſunt elapſi paucioꝛes annis.lx.⁊ eſt veriſilr ꝙ ſi cōitas roccbe habuiſſet tūc noticiā de iſtis inſtr̄is nō feciſſet illā trāſactionē ⁊ ꝓut tūc veriſilr nō habuit notitiā ita ⁊ multomin⁹ poſtea ⁊ pſumptiōes nō ſunt niſi qdā veriſilia vt eſt videre fere in oib⁹ pſumptionibus.⁊ facit.l.ſi.ff.ꝙ me.cā.⁊.c.qꝛ veriſilr extra de pſump.cū ſi. ⁊ iō merito no.bal.in.l.ſi.C.de hr̄di.inſti.in vltimo notabili col.ij.ꝙ pſumptiōes nō ſiūt de nō veriſilibus coadiuuant ꝑmiſſa:qꝛ facta cōia cōiter negligunt iuxta illud qd̄ cōiter poſſidetur cōiter negligit.l.ij.C.qn̄ ⁊ qb⁹ quarta ps debet li.x. itē ſilr facta aliena nō ea diligētia ſiunt ⁊ curant prout ꝓpria ꝓut experiētia docet ⁊ h̄ rō ſolet aſſignari quare minoꝛ reſtituatur aduerſus geſta ꝑ tutoꝛes vel curatoꝛes vl̄ cū eoꝝ auctoritatibus vt in titulo ſi tutoꝛ vel curatoꝛ interuenerit. ⁊ in l.ſi.C.ſi aduer.rē iud.lꝫ illi ſint maioꝛes ⁊ minoꝛes non ſolent reſtitui vbi dolus aduerſarij nō interuenit niſi ledatur ſui facilitate.l.ſi.de in inte.reſti.mi.iſta ēt eſt rō quare vniuerſitates ita magne ꝙ regunt ꝑ alios puta admiſtratoꝛes reſtituunt in integrū ⁊ ſolēt cōparari minoꝛib⁹.l.rē publicā C.de iure reipublice li.xj.⁊ hr̄ in.l.ciuitas.ff.ſi cer.pet.⁊ in l.reſpublica.C.ex q.cau.maio.⁊.l.nihil ad muni. ⁊ bar.i.l.j.in ſi.⁊ in.l.nulli.ff.ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.no.⁊ iō magis eſt veriſilr ꝙ negligētia ignoꝛauerit ꝙ̄ ſi fuiſſꝫ pſona maioꝛ que egiſſet d̄ iure ꝓprio ita ꝙ mlr̄a ꝯcurrūt quoꝝ ſingl'a ſi nō iuuarēt tn̄ ſil' iūcta iuuēt ar.l.ij.in ꝓn.cū cōcoꝛ.de excu.tu.

f ¶ Poſtremo lꝫ ſindici cōitatis narrauerit dicta inſtr̄a reperta fuiſſe i archiuio publico nō ꝓpea apper ꝙ ꝑ quadriēniū ſteterint in archiuio ꝓdicto forte cōitas hēbat in alio loco ſcripturas ſuas ꝓut audio ꝙ in vero retinet. ſacriſtia ſācti frāciſci in quadā caſſa ⁊ potuit caſſa poꝛtari i archiuiū ⁊ ibi inſtr̄a inueniri.itē potuit eē apud manus alteri⁹ ⁊ ille detuliſſe in archiuiū.⁊ forte dediſſe cācellario ⁊ cōitas poſtea in armario inuenerit itaqꝫ nō ꝓbatur vere vel pſumptiue ꝙ ſteterit tāto tpe in archiuio ꝙ pſumat noticia talis tpis ꝙ tollat in integrum reſtitu.ita ꝙ probatio vere vel preſumptiue non concludit prout concludere debet.l. non hec.C.vnde cog.⁊.c.in preſentia de proba.cum ſimili.ideo ſtandum eſt regule ꝙ ignoꝛantia preſumitur.d.regula preſumitur cum ſimilibus. Laus deo.

¶ Snia iudicis delegati ſup ſpoliatione ſeu occupatione eſt nulla ſi ferat ſup dn̄io vel libello ducente dominiuꝫ de preterito ⁊ non de preſenti.⁊ annullatur etiam ex eo ꝙ nō diffinit totum negocium.

¶ Conſilium. clvij.

In nomine dn̄i noſtri ieſu xpi. ¶ Viſo libello ꝓducto ꝑ pte dn̄i pſperi de padua vt ſindici ⁊ ꝓcuratoꝛis monaſterij ſcē Marie in poꝛtu de littoꝛe maris adriani de rauēna ⁊ frīs antonij de ferraria ſindici ⁊ ꝓcuratoꝛis monaſterij ſancti Joannis euāgeliſte d̄ rauēna ꝯ ⁊ aduerſus reuerēdiſſimū dn̄m.d.Archiepꝫ rauēnatē ⁊ ꝓceſſu īde ſequuto ⁊ ſnia lata:qrit an ſnia valeat necne: Circa ꝙ lꝫ videat ꝓma facie dōm ꝙ valeat:ex eo qꝛ vident ſeruata ſolēnia iudicioꝝ:qꝛ libellus in ſcriptis ꝓductus ⁊ oblatus pti ⁊ lis ꝯteſtata ſeu habita ꝑ ꝯte.qꝛ ſup h̄ fuit ꝓnūciatū ⁊ data dilatio ad ꝓbādū citatio ad ꝓbādū ⁊ ſnia in ſcriptis lata in pn̄tia ꝓcuratoꝛis pfati reueren.dn̄i archiepi ex qb⁹ vn̄r ſeruata ſolēnia iudicioꝝ iuxta ea que hn̄r in.l.ꝓlatā.C.de ſnijs.⁊ in.c.qm̄ ꝯ falſam de ꝓba.itē ꝑ ſnia ⁊ eius validitate pſumit.c.in pn̄tia de renū.⁊.c. ſicut ⁊.c.cū iter vos de re iu.⁊ ꝙ ꝑ Inn.i.c.inotuit de eo q fur. oꝛdines ſuſcepit.⁊ maxie qꝛ in idulto nicolai ꝯcedit facultas cognoſcēdi ſummarie ſimplr ⁊ d̄ plano ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij.⁊ qn̄ talis cōmiſſio emanat nō regrunt ſolēnia iudicioꝝ niſi quaten⁹ ꝯtinet in cle.ſepe de verbo.ſig.

a ¶ Tn̄ his nō obſtātib⁹ ꝯtriū puto de iure rn̄dendū vꝫ dictā ſniam fuiſſe ⁊ eē nullā:nā ponderādū eſt ꝙ dcā indulta nō dant iuriſditionē gn̄alē ſup oibus litib⁹ ⁊ cōtrouerſijs q̄ vertereſt inter dictos canonicos regl'es ⁊ alios:ſed ſup ceteris ſpēbus cāꝝ vꝫ ſup reſtōne reꝝ ipſoꝝ canonicoꝝ ꝑ alios occupataꝝ ⁊ ſup qbuſlibet moleſtijs iniurijs ⁊ dānis in ipſis reb⁹ ita ſonāt v̄ba indulti pape nicolai ꝙ cōfirmat ꝑ Sixtū nō āt tribuit iuriſditionē ſup mera rei vendi.vel alijs cauſis ꝙ ēt eſt de nā ꝯſeruatoꝝ iuxta ea q̄ hn̄r in.c.j.de offi.dele.li.vj.lꝫ ibi dn̄taxat det eis iuriſditionē ſup manifeſtis iniurijs ⁊ violētijs vt eſt ibi tex.⁊ dictū indultū in h̄ ampliet nām ꝯſeruatoꝝ:qꝛ ēt ad nō manifeſtas iniurias ⁊ violētias ⁊ ampliet ēt in eo ꝙ hr̄ in.c.ſi.§. ꝯſeruatoꝛes.e.ti.⁊ li.⁊ forte āpliet ad moleſtias ⁊ dāna:tn̄ nō vr̄ ꝙ dcm̄ indultū ſit extēdēdu ad alia:qꝛ cōſeruatoꝛes hn̄t iuriſditionē delegatā ꝓut notāt glo.⁊ doc.in.d.c.j.de offi.dele.in.vj.iuriſditiōes aūt delegate ſunt odioſe ⁊ reſtringēde:qꝛ derogāt iuriſditiōi oꝛdinarie vt ꝑ glo.in cle. vnica d̄ offi.dele.⁊ in.c.j.e.ti.li.vj.⁊ ꝑ doc.in.c.ſedes.e.ti. in antiqs ⁊ tātofoꝛti⁹ quāto iſta delegatio eſt magis gn̄alis ita ꝙ eſt magis preiudicatiua iuriſditioni oꝛdinarioꝛum.

b ¶ Libellus ēt deducit qualr reuerē.d.archieps ſeu alius eius noie ſpoliauit dcā monaſteria eoꝝ poſſeſſiōe duaruꝫ petiaꝝ infraſcriptarū ꝑ dicta monaſteria tūc tētarū ⁊ poſſeſſarū vel quaſi ⁊ ea dānificauit ⁊ ipſas petias terraꝝ ꝓpetuā ⁊ de fcō ꝯceſſit in emphyteoſim ⁊ renouauit in ꝑiudiciū nō modicū dictoꝝ monaſterioꝝ maxie cuꝫ monaſteria ꝓdicta fuerint ⁊ ſint dictis eoꝝ iurib⁹ ꝓuati ⁊ deſtituti ac vita ipa ꝑ aduerſariū ꝓdcm̄ idebite vſurpata ⁊ extoꝛta ꝓꝑ ꝙ ꝯſtat ipa mōaſteria occaſiōe dictaꝝ iueſtiturarū ⁊ renouationū fuiſſe ⁊ eē enoꝛmit' leſa ⁊ dānificata ⁊ ꝓpea petūt pronūciari ꝓdcā oia ⁊ ſingula fuiſſe v̄a ⁊ ſubſequēter oēs ⁊ ſingulas iueſtituras ⁊ renouatiōes fieri d̄ iure ſi potuiſſe in ꝑiudiciū dictoꝝ monaſterioꝝ ⁊ ſubſequēter ipas fuiſſe nullas vel ſaltē caſſandas ⁊ annullandas ⁊ ipſas caſſari petūt inqꝫtū aliqua apparēt ꝓnūciari dicta mōaſteria fuiſſe ⁊ eē enoꝛmiter leſa eoꝝ occaſione ⁊ fuiſſe ⁊ eſſe in integrū reſtituenda aduerſus dictas inueſtituras ⁊ renouationes reducēdo ⁊ reponēdo in coꝛpoꝛalem poſſeſſionem vel quaſi iurium directoꝝ ⁊ ꝓprietatis ipſarum terrarum ⁊c.

c ¶ Et ſnia aūt nō apparet nec in ea cōtinet ꝙ dicta monaſteria fuerint ſpoliata ꝓprietate vel poſſeſſiōe dictarū petiarū terre nec ꝓuata eoꝝ iurib⁹:nec dcā iura vel bona fuiſſe occupata ⁊ extoꝛta nec dcā monaſteria fuiſſe leſa nec dānificata:nec reſtituēda:nec ꝙ aliquā iniuriā vl' moleſtiā vel iniuriā paſſa fuerint dcā monaſteria occaſiōe dictaruꝫ inueſtiturarū vl' renouationū.⁊ ſic ſnia nō cōcernit ea in quib⁹ tribuit iuriſditio ꝯſeruatoꝛib⁹ ꝑ dicta indulta apoſtolica ⁊ ꝓpterea id qd̄ ſniatum fuit nō cōprehendit ſub iuriſditiōe iudicis ſniantis ꝓpterea ſnia nulla per ea que hn̄r in.l.ſi idē cū codē.⁊ in.l.pe.§.quotiens.⁊.l.ſi.ff.de iuriſdi.om.iudi.⁊.c.cū dilecta de reſcriptis cuꝫ ſi.nulla eniꝫ maioꝛ ſnie nullitas ꝙ̄ illa que cauſat ex defectu iuriſditionis ſententiātis per notata per gl.ſingularē in cle.j.de ſequeſtra.poſ.⁊ fru.itē nō vr̄ ꝙ ſit cōfoꝛmis petituꝫ. ⁊ ideo etiā ex hoc capite inualida:nā ſnia debet eſſe cōfoꝛmis petitioni.l.vt fundus cōi diui.⁊.c.qualiter ⁊ quando el grā de de accu.⁊.c.lꝫ eli de ſymo.Et in cauſis in qbus non requiritur petitio ſolēnis:ſed qualis qualis debet ſnia cum tali petitione cōfoꝛmis eſſe al's eſt inefficax cle.ſepe.poſt principium de ver.ſigni.ꝙ autem nō ſit confoꝛmis petitioni demonſtrat qꝛ nō petit pronunciari dicta bona ſpectare ad dicta monaſteria iure directi dn̄ij ad dicta monaſteria imo dr̄ in dicta petitione ꝙ dicta monaſteria fuerunt ⁊ erāt eoꝝ iuribus ⁊ rebus predictis deſtituta ⁊ priuata ⁊ ſi dicat narratur ꝙ poſſederūt per tm̄ tpꝰ cuius initij memoꝛia hoium nō extabat iuxta ⁊ rōnabili cā ex hoc ſequit ꝙ fuerat queſitū dominium ⁊ ſic videt in petitione deductū dn̄iuꝫ ⁊ in cōcluſione petitur pronunciari ꝓdicta oia ⁊ ſingula fuiſſe ⁊ eſſe vera.reſpondetur ꝙ dicta narrata cōcludunt ſi vera ſunt dominium de preterito non de preſenti:⁊ ſi dicatur ſemel dominus preſumitur hodie dn̄s.l. ſiue poſſidetis.C.de proba.reſpondetur ꝙ dicta preſumptio debebat allegari al's non releuat.l.ſi adulterium cuꝫ inceſtu.§.idem pollioni de adul.⁊ ibi per Bar.⁊ per eundem in.l.cum quid.ff.ſi cer.peta.

d ¶ Preterea non deducitur preciſe de dicto tpe:ſed alternatiue vel q̄ntum liquidabit ad veritatem autem alternatiue ſufficit alterā partem verificari regula in alternatiuis in.vj.cum cōcoꝛ.ex quo dat intelligi ꝙ nō intentat dominium de preſenti:⁊ maxime quia non narratur ꝙ aduerſarius poſſideat vel dolo ſeu culpa deſierit poſſidere prout

requiritur

requirit vt principalr poſſit deduci dñium ⁊ ſic agi rei ven dicatione.l.j.C.de alie.iud.mu.cã fac.⁊.l. officium.ff.de rei ven.⁊ ſine actione non põt qs experiri.l.ſi pupilli.§. videa mus.ff.de nego.geſtis.⁊.l.nam poſtea in prin. de iureiurã. nec ẽt competit actio ꝙ alteri nõ liceat rem meã alteri ſup re mea ꝯbere q: alter põt rem meã vendere.l. rem alienã de ꝯben.emp.⁊ pari rõne ꝯcedere in emphyteoſim. Ua let enim ꝯctus inter ꝯbentes:ſed nõ preiudicat dño vt.C. de rebus ali.nõ alie. quaſi per totũ nec reperiť in iure pro dicta actio cõpetens dño ad agendum cõtra vendentẽ rem ſuã ſibi nõ lȝ vendere vel alteri cõcedere rem meã : ſȝ mihi cõpetit ius retinẽdi ſi poſſideo vel vẽdicãdi aduerſus poſ ſeſſionem ſi nõ poſſideo vt.l.ij.iij.⁊ ſe.e.tit.vel petendi pre/ cium ſi ratifico vel re preſcripta.l.j.eod.tit.⁊.l.mř.C. de rei vendi.itaqꝫ ex his videtur ꝙ dicta ſententia non tenuerit.

e ¶ Sũdo ⁊ tertio dicẽdũ vř ex alio.§.q: i dicta petitiõe petunť quattuo: petie terrar ſub vna ꝯceptiõe vbor ⁊ ſic ſub vni ca petitiõe iuxta ea q̃ hñr i.l.ſcire debemus de ver.ob. ⁊ in l.neminẽ.ff.de lega.ij.iõ ſup quattuo: petitijs debuit ferri ſnia:q: ſnia nõ lata ſup toto nõ valet.l.in hoc iudi.ff.fami. hercii.⁊.l.j.C.ſi aduer.rẽ iud.ſȝ nõ fuit lata niſi ſup duob⁹ petijs terrar.Nã ſnia lata ẽ ſup bonis ſupra ſpecificatis po ſitis in villa budrioni iuxta flumẽ morbidũ diuidens con fines ⁊c.⁊ alios ſuos cõfines ſupra prime ſpecificatos ſeu ſubrogatos i loco ſupraſcriptor:⁊ ſupra ſub ꝯfinib⁹ prime ſpecificatis nõ ſunt ſpecificate niſi due petie terrar:iõ dũ taxat ſup duab⁹ petijs terrar lata ẽ ſnia:⁊ tñ i fine petitiõis dř ꝙ bona q̃ petunť ſunt q̃ttuo: parie terrar:lȝ circa princi piũ petitiõis dicat de poſſeſſione duar petiar : ſȝ poſtea in progreſſu petitionis ſemper ſe refert ad bona infraſcripta tam in narratione q̃ʒ in concluſione.iõ quattuo: petie ter rarum petuntur ⁊ tantum ſuper duabus ſententia fertur.

f ¶ Preterea ⁊ quarto cõfines nõ ſe ꝯformant:nã in petitio ne cõfinanť dicte q̃ttuo: petie terre ſimul ſub quqꝫ vel ſex cõfinibus:q nõ ꝯueniũt ꝯfinibus ad quos ſe refert ſnia.nã illi ꝯfines ad quos ſnia ſe refert ꝯfinant ſingulr duas pe tias:ꝯfines vnius petie nõ ſe ꝯformãt in aliquo ꝯfine cum ꝯfinib⁹ deſcriptis in petitiõe:ita ꝙ denotať potius diuerſi tas q̃ʒ idẽtitas in alia petia terre diuerſificãt plures ꝯfines ſe ꝯformãt in flumine mortuo ⁊c. ꝙ flumẽ veriſilr notorie ꝯfinat multas petias terraruȝ in villa budrion:itaqꝫ nõ ar tat ad idẽtitatẽ rei.Itẽ hȝ aliquã ꝯformitatem in alio ꝯfine. q: in petitione pro vno ꝯfine dat ſanctaȝ Mariã deluerde ſn ſnia vero dat iura ſancte Marie deluerde.: non aũt hñt oimoda:q: põt vnus hẽre iura ⁊ alius tenere ⁊ poſſidere ⁊ dicenť bona illius qui tȝ ⁊ poſſidet : licet alius hẽat iura.

g ¶ Et qñ demõſtratiões ꝯueniũt plurib⁹ ſubiectis res ẽ in obſcuro:iõ idẽtitas nõ pbať ⁊ diſpõ vitiať.l.duo ſunt titij. ff.de teſta.tut.no.bar.in.l.demõſtratio i pn.co. penul. vſi. hoc pmiſſo idẽtitas.n. eſt pbãda: vt p bar.i.d.l.i fine pn.⁊ p eũ in.l.ſenatus in fi.de accu.⁊ in.l.is q reus de publi.iud. ⁊ p eũ i tractatu de teſte ſub rubricella de pba. idẽtitatis ⁊ in.l.cũ qd ſi cer.pe.⁊ p Jo.an.in.c.ad audiẽtiã de pſcri.⁊ p Jmo.i.d.l.is q reus i vlti.charta.⁊ p Pau.de ca.i pſi.cccc. vltio dicta ſnia lata fuit nõ pcedẽte legittima citatione dicti archiepi rei cõuẽti ſeu eius legittimi pcuratoris : nã lȝ fue rit lata pñte ſer Frãciſco ſubſtituto a dõno ʒiliberto:tñ di ctus dñs archiepũs reuocauit mãdatũ dicti ʒiliberti q ſubſti tuit ſer frãciſcũ:nã cõſtituit aliũ pcuratorẽ cui⁹ noui pcu ratoris mãdatũ fuit i iudicio pductũ ⁊ legittiatũ p iudicẽ ita ꝙ nõ cadit ignorãtia ꝯſtituẽs aũt nouũ pcuratorem re uocat pmũ mãdatũ.l.ſiqs cũ pcuratorio.§.fi.ff. de pcur.⁊ l.nõ iniuſte ex eo.⁊ ſnia lata iteruenẽte non vo pcuratore nõ valet.l.lȝ.C.de pcur. Ex qbus oi bus cõcludo dictam ſniaȝ fuiſſe ⁊ ẽẽ nullã:⁊ iõ q: põt principalr dici de nulli tate nõ hȝ obſtare ſi eſt lapſum decẽdiũ datũ ad appellan dũ vel quadriẽniũ datũ ad reſtõnem implorãdã:lȝ nõ pro bata ſcia archiepi nõ fuerit decurſum dictũ decẽdium ꝙ in cipit currere a die ſcie.l.j.§.dies.ff.qñ appel. ſit ⁊ per gloſ. in auc.hodie.C.de appel. Laus deo.

¶ Inſtitutis ⁊ ad inuicẽ ſubſtitutis filijs teſtõris vulgari ter pupillariter ⁊ per fideicõmiſſum vna cum matre in vita ſua:an ⁊ q̃tum heres matris grauate de reſtituendo reſti tuere teneatur vltimo loco ſubſtitutis. Et cui cedant fru ctus rerum reſtituendarum.

¶ Conſilium clviij.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. Uiſo ſupraſcripto pũcto ⁊ teſtõ d quo in thẽmate fit mẽtio i quo inter cetera inſtituit ſibi hẽdes vřes baldaſarẽ ⁊ Joãnẽ antoniũ filios ſuos ex infraſcripta dña frã ciſca vxore ſua:⁊ ſimul cũ pdictis pfatã dominã frãciſcã in vita tantũ ⁊ ipſa vitã viduale caſtã ⁊ honeſtã ſeruãtẽ demũ eãdẽ dñaȝ frãciſcã poſt mortẽ doctor ſuor filior vulgariter pupillariter ⁊ p fideicõmiſſum ſubſtituit ſub eadẽ cõditiõe honeſte vidualis ⁊ caſte vite ⁊ donec viueret:poſt cui⁹ dñe frãciſce obitũ vel indefectum ſupraſcripte conditionis ſub ſtituit eis ⁊ dñe franciſce angelum petrum paulum ioãneȝ franciſcum gaſparem ⁊ baldaſarem fratres ⁊ filios quondã magiſtri blaſij eius teſtatoris conſanguineos vulgariter pu pillariter ⁊ per fideicommiſſum. Uideť circa primum queſi tum ꝙ eſt principale ꝙ dcã filia franciſce poſſit detrahere trebellianicam de vniuerſa hereditate ⁊ legittimam filij qui deceſſit poſt morteȝ teſtõris:nã vř ꝙ in pſonis vltimorum ſubſtitutor vendicet ſibi locũ ſola ſubſtõ fideicommiſſaria: nam primo loco fuit filio ſubſtituta franciſca eius mř vul gariter pupillariter ⁊ p fideicõmiſſum ⁊ vltimo loco fuerũt ſubſtituti angelus ⁊ frẽs ſiſi modo.ſ. vulgariter pupillari ter ⁊ p fideicõmiſſum ipſa quidẽ dña Franciſca : adiuit pro pte pro qua fuit heres inſtituta vna cũ filijs inuenit portio nẽ ioãnisantonij vacantẽ q: in caȝ induci cui ioãniantonio ipſa vna cũ baldaſare altero filio erat inter cetera vulgari ter ſubſtituta obmiſſa pupillari ⁊ fideicõmiſſaria quas con ſtat nõ potuiſſe hẽre locuȝ nõ infiſto in eis:iõ ipſa repit ſe inſtitutã pro parte ⁊ coheredi vulgariter ſubſtitutam:idem ꝯiunctuȝ eſt ius accreſcendi ⁊ ius vulgaris ſubſtõnis:ideo portio vacans ipſo iure queritur ſubſtituto ẽt nolenti non quidem iure accreſcendi:ſed ex ſubſtõne mediãte iur accre ſcendi vt.l.ſi quis heres inſtitutus in prin. de acqui. here. licet loquať qñ vacat portio coheredis poſt aditam portio nẽ ſuam. Sed vtrum ex mero iur accreſcendi:an vero ex iu re vulgaris ſubſtitutionis nõ refert ad ppoſitum noſtrũ: itaqꝫ non poteſt vltima ſubſtitutio habere locum quo ad ioannẽantonium:q: qui ſemel eſt heres non põt ex diſpoſi tione teſtatoris deſinere eſſe heres.l.ei qui ſoluendo.ff.de heredi.inſti. ⁊.l.miles ita heredẽ de mili.teſtõ. Et hinc eſt ꝙ hereditas ad diẽ dari non põt .l. hẽditas ex die de hẽdi. inſti.ſȝ reijcitur dies vt ibi:iõ ſi vnus inſtituť in vita ⁊ ali⁹ poſt eius mortẽ inſtitutus in vita erit inſolidũ heres ⁊ ſub ſtitutus ſuccedet ex fideicommiſſo poſt mortem inſtituti in uita prout voluit Bal.in.d.l.miles ita heredem ⁊ Jmo.la te in.l.filius a patre de libe. ⁊ poſthu.vbi de hoc etiam per alios ⁊ in.d.l.hereditas ex die.

a ¶ Quãtũ aũt ad portionẽ alexãdri euenit caſus ſubſtitutio nis pupillaris ⁊ fideicõmiſſarie q̃ inuicẽ ſe nõ cõpatiunť put hř in.l.recuſare.§.titius.ff.ad treb.⁊ p Bar. ⁊ Jmo.in l.cẽturio aſſ finẽ.ff.de vulga.⁊ pup.⁊ p Bal.in.l. pcibus in penultiã co.C.e.ti.⁊ Ange.ibi in fine:⁊ ibi Cy. q poſt By. dicit ꝙ q̃libet ſubſtõ locũ hȝ in caſu ſuo hoc ẽ ſi filius in ſtitutus decedit in pupillari etate eſt locus pupillari ſubſtõ ni ſi poſt pupillarẽ etatẽ eſt locus fideicõmiſſarie ſubſtõni: put ipſos declarat Jmo.in.d.l.cẽturio penultia co. Et tũc ipſa fuiſſet heres predicti alexãdri inuita ſtatiȝ ex pupillari ſubſtõne q: qui adiuit hẽditatẽ paternã nõ põt repudiare pupillarem vt eſt caſus in.l.qui patri.ff. de acqui. heredi.⁊ hř in.l.ſi.eo.tit.⁊ in.l.cum quidam elogio.C.eo.ti. Et ideo non poſſet hẽre locum ſubſtõ pupillaris vltima q: Fran ciſca iam facta fuit pupilli heres ex pupillari ſubſtitutio ne nõ poſſunt alij ex pupillari ſuccedere : ideo eſſet neceſ ſario interpetranda fideicommiſſaria vltima ſubſtitutio. Et ſic dicti vltimo ſubſtituti ſm hoc non pñt venire niſi ex ſubſtitutione fideicommiſſaria. Filius item detrahit in his terminis legittimam ⁊ trebellianicam ex ſubſtõne fi deicõmiſſaria.c.raynutius.⁊.c.raynaldus.de teſtamẽ.⁊.c.ſi pater.eod.tit.⁊ per legiſtas.l.q̃ʒ q̃.C. ad legem falc. ⁊ in.l. in ratione.§.ꝙ vulgo.ff.eod. titu. Que legittima ⁊ trebel leanica de ſex vncijs delatis ipſi filio erunt quattuo: vn cie cum dimidia ⁊ ſic tres partes de quattuo: partibus di cte dimidie:nam legittima eſt tertia totius que tertia aſcen dit ad quattuo: vncias de.xij. reſtant de ſex vncijs delatis filio due vncie quarum duar vnciar quarta ps pro trebel leanica erit dimidia vncia. Et iõ hře dicti filij ſȝ hoc hẽbit quattuo: vncias cũ dimidia ⁊ hẽbit reſtituẽ ſibi p fideicõ/

ſe heredes pupilli a die mortis.l.heres quãq; .ff. de acquir.
here.attento ꝙ non fuit hereditas reſtituta dicte franciſce
⁊ ſi fuiſſet prout erat reſtituenda non fuiſſet reſtituta niſi
quarta pars propter detractionem legitime ⁊ trebellianice
vt ſupra demonſtratum eſt.

g ¶Et per hec rñſum eſt primo ⁊ ſcđo queſito: quia fructus
queſiti in portione pupilli in vita pupilli ſunt in hẽditate
pupilli: itaq; trãſeunt in hẽdes ipſius pupilli quatenus nõ
eſſent cõſumpti per pupillum: ⁊ ſi'r ꝑcepti poſt eius mortẽ
ꝑ franciſcum ſi nõ fuit ſibi reſtituta hereditas ⁊ nõ ſucceſſe
rit pupillo ex ſua pupillari ꝓut ſupra cõcluſum eſt.ſ.ꝙ non
ſuccedat: ⁊ multofortius ꝑcepti poſt mortẽ Franciſce: cum
illa portio pertineret ad ipſos heredes pupilli ẽt ſi heredi-
tas fuiſſet reſtituta franciſce ⁊ hoc per.d.l. ſi hẽs inſtitutus
ad treb. qꝛ rõ que ibi aſſignatur militare vr̃ etiam hoc caſu
licʒ caſus ſit diuerſus: qꝛ ibi heres qui reſtituit hereditatẽ
eſt vltimo fideicõmiſſo honoratus hic vero eſt vltimo ſub-
ſtitutus heres rogati qui reſtituit hereditatem: ideo ſi fuiſ-
ſet hẽditas reſtituta frãciſce fuiſſet tutũ petere ꝙ hẽs frãci
ſce reſtitueret ẽt portionẽ pupilli q̃tenus opus eẽt: ꝓut eſt
neceſſe ꝙ petaſ reſtõ portiõis hẽditarie ipſiꝰ frãciſce: qꝛ nõ
trãſit in fideicõmiſſariũ niſi reſtituta hẽditate.l.j.in prin.cũ
infinitis ſimilibus ad treb. Et fructus ꝑcepti ꝑ hẽdẽ poſt
diem fideicõmiſſi cedentẽ ante morã hẽdis cõmiſſam in re-
ſtituendo hẽditatem cedunt lucro hẽdis ⁊ non computanſ
in quartam.d.l.in fideicõmiſſarie. ⁊.d.l.mulier.§. ſi heres.

b ¶Circa tertiũ v̓o dubiũ rñdẽdũ ꝯ ꝯſultantẽ: iõ nõ iſiſto.
Circa quartũ dđm eſt ꝙ ſumptus de q̄bus intimate veniũt
reſarciẽdi ⁊ iputãdi fideicõmiſſario vl'i ꝓ rata.ſ.q̃ ſibi reſti
tuiſ.l.mulier.§.⁊ ipſe ad treb.⁊.l.vbi pure.§.ſi.⁊.ti. vbi gl.⁊
doc.⁊ hoc q̃tenus res reperiſ meliorata tp̃e quo fideicõmiſ
ſum reſtituiſ ꝑ tex.i.l.domos de leg.j.qđ ſume not.ibi doc.
maxie Ang. Et ſuadet rõ ꝙ eadẽ ꝯſideratio hẽaſ circa ſum
ptus factos circa fructus vltimi anni: qꝛ dicti fructꝰ ꝑtinẽt
ad fideicõmiſſariũ: ita ꝙ illi ſumptus cedũt eius lucro: ita
⁊ decet ꝙ cedat onus ipenſaꝝ: ar.l.ſcḿ nãm.ff.de re.iur.cũ
ꝯcor.⁊ ar.d.l.domos cũ ſequẽtibꝰ.⁊.d.l.vbi pure.§. ſi.d.§.
⁊ ipſe fructus.n.in totũ cedunt lucro fideicõmiſſarij: qꝛ iu-
ra ſimpl'r dicũt ꝙ fructus ꝑcepti poſt morã hẽdis ſunt re-
ſtituẽdi fideicomiſſario ſecus in fructibus ꝑceptis añ mo-
ram hẽdis.d.§.ſi heres.⁊.d.l.in fideicõmiſſaria. Si ꝑcepti
poſt moram factã in reſtituẽdo fortius ꝑcepti poſt actualẽ
reſtõnem. Et ſi fuiſſet facta reſtõ ſtatim recollectis fructi-
bus vel ſtatim ceſſiſſet dies fideicõmiſſi.⁊ ſtatim reſtitueret-
tur hẽditas nõ venirent fructus lucro fideicõmiſſarij pro
aliqua p̃te anni: ita ⁊ nõ incõuenit ſi cedit dies fideicõmiſ-
ſi ⁊ reſtituiſ paꝝ ante recollationẽ fructuum ꝙ oẽs fructus
cedant lucro fideicommiſſarij: ⁊ facit.l.ſtipulante.§. ſed in
hmõi.⁊.l.deducta.§.qui poſt ad tre. prout ⁊ ibi not. Ange.
per tex.ibi.⁊ in.d.§.ſed in hmõi.nec eſt eadem rõ prout in-
terminis.l. de diuiſione. ⁊.ll.ſe.ff. ſolu.matri. vbi fructus
dotis conceduntur marito pro oneribus matrimonij.l.do-
tis fructus in prin.ff.de iure.⁊.l. pro oneribus.C.eo. titu.
ideo decet ⁊ ſuadet ratio ꝙ maritus fructus lucretur pro
eo tp̃e quo onera matrimonij ſupportauit ⁊ ita habetur re
ſpectus in.d.l.de diuiſione ⁊ ſeq.ſed heres ⁊ fideicõmiſſa-
rius non percipiunt fructus pro oneribus: ſed iudicio te-
ſtatoris ideo non habetur illa conſideratio.

i ¶Et per hec reſponſum eſt ad quintum ⁊ .vj. dubis de
vltimo dixi conſultanti ꝙ bona cauſa nolebam me intro-
mittere. Laus deo.

¶Uſuraꝝ ſeu fenoris ebreoꝝ tollerãtia allegatis prouin-
cie reſcripta nõ impedit exactionem pene fiendam contra
ebreos. Et an legatur remittendo penam delicti futuri di-
catur prebere cauſam delinquendi.

¶Conſilium clix.

In noie domini noſtri

i Jeſu xp̃i. ¶In hac cõſultatione vĩ prĩa fa-
cie dđm ꝙ a dictis ebreis non poſſit pena
exigi: nam vĩ ꝙ fenus exercuerint lege per-
mittente ſeu diſpenſante ſup pena: nam cõſtat ꝙ legati nõ
ſolũ legati de latere: ſed ẽt legati nõ de latere pñt iura con-
dere que durãt perpetuo in tp̃s ſucceſſoris: vt eſt expꝛſſum
in.c.penul.de offi.lega.ad hoc ẽt.l. formã.C. de officio pre-
fecti illi. Et ideo vĩ ꝙ ſi legati ꝑmiſerunt dicti ebrei ipune
potuerint fenus exercere: ⁊ licet nequeant permittere vſu
ras quas nec ſummus pontifex põt ꝑmittere vt eſt expreſ-
ſuʒ in.c.ſuper eo de vſuris: tñ vr̃ ꝙ poſſint remittere penã
quã vſurarij incurrunt: tollerare enim dicitur ſuperior re-
mittens penã qñ nõ poteſt remittere culpã: prout vult gl.
in verbo venia ſi bene aduertaſ in cañ. deniq; ſacerdotes.
iiij.diſti.facit cañ.qui ſincera.xlv.diſtin. ⁊ glo. ibi loquens
de cerimonijs iudeoꝝ que tolleranſ.c.cõſuluit de iudeis
vbi papa loquitur per verbum tollerantur ⁊ tex. in.d.cañ.
qui ſincera dat licentiam ⁊ glo.dicit ꝙ remittit penaʒ non
culpam ⁊ tex.in.l.ſi. C.de iudeis.dicit permiſſam licentiam.
⁊ licet loquatur de ſinagogis.⁊.d.c.conſuluit.⁊.d.l. ſi.non
de cerimonijs nõ refert: quia ſinagoge non ad alium fineʒ
habentur niſi ad celebrandum in eis cerimonias iudeoꝝ.

a ¶Et qñ ſumus in his in quibus ſuperior habet facultatẽ
permittendi ⁊ validandi actus ſi ſuperior dicit tolleramus
vel mandat tollerari cenſeſ illud permittere ⁊ actuʒ al's in-
ualidum validare: vt ꝓbat tex.cum glo.in.c.aqua de conſe-
cra.eccle.vel alta. vbi papa dicit tolleramus ⁊ gloſ. vult ꝙ
validet actum nullũ: ad hoc bonus tex.cũ glo. in.c.qꝛ circa
de cõſan.⁊ affi.vbi papa dicit diſſimilare poterit ⁊ glo.vult
ꝙ validet actum ⁊ permittat: fortius vr̃ dicendum in verbo
tolleramus: nam diſſimulans fingit nõ videre vel non ad-
uertere tollegat enim ille qui oſtendit ſe videre ⁊ bñ aduer
tere: vt vis verboꝝ ſuadet. Et iõ non immerito doc.in.d.c.
qꝛ circa extendunt illũ tex. ad verbum tolleramus ⁊ ſi mi-
litat Panor. in.c. niſi de preben. Tollerantia aũt eſt que-
dam diſpenſatio ſeu diſpenſatiua permiſſio non ſimplex ⁊
abſoluta permiſſio: prout voluit.d. Anto.in.d.c. quia circa
allegat doc.ibi ⁊ Joan.an.in addi. Spec. in titu.de clande.
deſpõ.ſuper rubrica idem Pet.de peruſio allegans Hoſt.
in.d.c.qꝛ circa idem Panor. ibi ⁊ in.d.c. niſi per.d.c. quia
circa idem Imo.in.c.cum iam dudum de prebendis. Facit
etiam ad predicta glo. que incipit not.ergo tollerari quam
ibi notat dñs meus ꝙ qñ actus tolleraſ ab eo qui dʒ ꝓhi-
bere cenſeſ permittere ⁊ licitũ facere.ꝙ intelligẽdũ vr̃ qua
tenus põt ꝑmittere ſi nõ põt quo ad culpã cenſeaſ diſpẽſa
tiue ꝑmittere quo ad penã ꝑ ſuperiora dicta. Et maxie hoc
vr̃ dicendũ in caſu noſtro: qꝛ ea vr̃ intentio impetrantiũ ⁊
cõcedẽtiũ vt tolleratos iuuet ⁊ a pena reddat imunes: al's
fruſtra laboraſſent in impetrãdo tot cõceſſiõis ſeu tollerã-
tias. Et maxime illa tollerantia que fuit facta per epiſco-
pum lucenſem tunc locumtenentem in qua ipſe epiſcopus
dicit tolleramus capitula ſupraſcripta per preceſſorem no-
ſtrum tollerando confirmata. Et ſic preſupponit tolleran-
tiam preceſſoris eſſe confirmationem. Ideo ipſe ſimilibus
verbis tollerando cenſeatur habuiſſe animũ confirmandi.
Idcirco confirmatio reſultet: ⁊ per ꝯñs cenſeaſ remiſſa pe-
na: que pena vr̃ poſſe remitti per legatos cum conſtõnes
de quibus in themate fuerint per legatum edite ⁊ de iure
cõmuni non videtur pena impoſita: nec de iure cõmuni vi-
detur vſurarius criminaliter puniendus: prout ſentit glo.
in.l.improbum.C.ex quibus cauſis infamia irrogatur ⁊ ibi
illuſtris doct. Bald.expreſſe firmat. Et ſi qua a iure impo-
nitur videtur ꝙ ſit pena lateranenſis conſilij de qua in.c,
quia in omnibus ⁊ in.c.cum in tua de vſuris: que pene la-
teranenſis conſilij non conueniunt ebreis ⁊.c.poſt miſera-
bilem ſolum prouidet ꝙ ebrei per iudices ſeculares com-
pellantur ad reſtitutionem vſurarum.

b ¶Tamen his non obſtantibus cõtrariuʒ puto de iure rñ
dendum vʒ ꝙ dicti ebrei etiaʒ pro tp̃e quo durauit officiũ
illorum qui fecerunt illas tollerantias inciderint in penã:
nam qui preſunt prouincie ex debito officij iniungitur eis
vt prouinciam purgent prauis hoibus hoc eſt delinquen-
tibus.l. congruit.ff. de offi. preſi. Nam intereſt reipublice
vl'i ⁊ particulari ne delicta committantur: vt.c.fame de ſnĩa
excom.⁊.l. ita vulneratus.ff.ad.l.acqui. cum ſi. Ne ad ma-
leficia quiſq; temere perſiliat.l.ſi operis.C.de penis ⁊ cañ.
ne iniuſta. xxiij.q.ij.l. capitalium.ff.de penis preſes autem
eſt nomen pro oibus qui preſunt prouincie prout ⁊ ſunt
proconſules legati ceſaris prefecti pretorio ⁊ ſi'es.l.j.ff.de
offi.preſi. ideo legati qui preſunt prouincie pñt dici preſi-
des: ⁊ ſaltem equiparantur ipſis preſidibus ⁊ pro conſuli-
bus vʒ legati de latere pro conſulibus ⁊ legati inferiores
preſidibus vt eſt tex.in.c.ij. de offi.lega. libe.vj. Ideo cum
debeant obuiare ne delicta cõmittantur nõ debent eſſe cã
delinquendi: prout cenſetur prebere cãm delinquendi qui
liberaret a delicto futuro.⁊ propterea cenſetur turpe.l. ſi

vnus.§.illud nulla.ꝛ.§.pacta que turpem.ff.de pac.ꝛ.l.con
uenire de pactis dota.Conſtat vſuram eſſe delictū eſt eni
crimen eccleſiaſticum dicit gl.ꝛ doc.in.c.cum ſit generale
de foro compe.ꝛ in.d.c.cum in tua de vſuris.ꝛ licet mutue
tur ſub vſuris volenti ꝛ dolus non inferatur ſcienti ꝛ volē
ti.l.cum donatiōis.C.ď trāſac.Tamen dolus ineſt in vſura
rio cle.vnica.§.ceterum de vſuris ibi contractus ineunt oc
culte ꝛ doloſe:licet enim forte non ſit dolus reſpectu mu
tuatarij eſt dolus reſpectu dei ꝛ reipublice:prout ꝛ ſiquis
volentem carnaliter cognoſcit ſiquis volēti infert iniuriaꝫ
puta vulnerat vel occidit negari nequit quin doloſe delin
quat:ꝛ vbi ineſt dolus ibi doloſus criminaliter punitur tal
tem crimine ſtellioratus.l.iij.ff.de crimine ſtelli:ꝛ conſtat
ꝙ eſt crimē eccleſiaſticū vt ſupra dictū eſt:crimē aūt ē pec
catū accuſatiōe dignū prout eſt tex.lxxxj.di.cañ ſi peccatū.

c ¶Ex quibus concludo ꝙ delictum etiā de iure cōi eſt pu
nibile alia pena ꝙ̄ pena concilij lateranenſis ꝛ ꝙ̄ pena cō
ſtitutionis edite per legatū.Et licet nulla lege.ſ.ciuili ſta
tuatur ꝙ criminaliter puniatur vſurarius tñ ſtatuitur per
ius canonicum:ꝛ maxime qꝛ de iure ciuili vſure non erant
probibite regulariter vñ non reputebatur crimen ipſa vſu
ra.lꝫ exceſſiue reprobarentur ꝛ repeterentur tanꝙ̄ indebi
te nō aūt omne a lege probibitum reputaꝰ criminaliter pu
nibile puta alienatio rei dotalis datio fideiuſſoris pro do
te ꝛ bmōi lꝫ poſſet ꝓbabiliter teneri ꝙ etiam de iure ciuili
improbum fenus poſſet criminaliter puniri crimine ſtellio
natus.Sꝫ quicquid ſit de iure ciuili:de iure canonico nō
eſt dubium ꝛ iō licet legati poſſint tollere penā impoſitam
delicto per alterū.legatū:tñ non pñt tollere penā impoſitā
delicto a iure cōi ꝛ ſic lege ſuperioris ar.c.cum inferior de
maio.ꝛ obe.ꝛ probaꝰ.in.l.formam.C.de offi.prefec.illiri.iū
cto.d.c.ij.de offi.leg.lib.vj:ꝛ eſt gl.cōiter ſingularis in.c.ſi.
de heredi.lib.vj.ꝛ idem gloſella in verbo mandamus i cle.
ſepe in prin.de verb.ſigni.Et cuꝫ cōſtōnes marchie fuerit
vt aľs vidi per ſummos pontifices approbate:iō pari ratio
ne non potuit pena conſtōnis per legatos aboleri loquor
ante delictum cōmiſſum.Maxime cū prebeat nām delin
quendi:ar.d.l.cōuenire.ꝛ.d.l.ſi vnus.§.illud nulla in prin.
ꝛ.§.ſeq.ad hoc.c.ex parte veſtra de cōſue.Et maxime quia
ſolet dici ꝙ vſura eſt cōtra legem nature:vt dicit Bald. in
rubrica.C.de vſur.adducens phyloſophuꝫ primo politico
rū ꝛ quarto ethicorum ꝛ idē tangit Jo.an.in regula pecca
tum in.vj.ꝛ Jo.mo.in.c.j.de vſuris eo.lib.ꝛ Panor.in ru
brica eo.ti.in antiqs ꝛ iura nālia ſunt immutabilia inſti.de
iure na.gen.ꝛ ciuili.§.ſed ꝛ nālia ꝛ no.in.c.que in eccleſia
rum de conſti.ꝛ in.c.ſi.de conſue.

d ¶Ex his infertur qđ dicta tollerantia non eſt permiſſiua
neqꝫ diſpenſatiua ēt reſpectu pene:tum rōne defectus fa
cultatis per ſupradicta:tum ēt reſpectu volūtatis:qꝛ in di
ctis reſcriptis ponunꝰ due cľe prima quatenus ſine pecca
to poſſumus:ſi ergo non pñt nolunt.Item negari nō pōt
quin peccet ſuperior non puniendo exceſſus.c.licet eli de
ſymo.ꝛ.c.irrefragabili de offi.ordi.ideo ſine peccato nō po
teſt permittere tale delictum neqꝫ penā futuris delictis re
mittere:qꝛ prebet cauſam delinquendi ꝛ peccandi:iō ipſe
delinquere ꝛ peccare cenſeꝰ ar.c.ſi.de iniur.ꝛ dāno dato.ꝛ
in.c.de cetero de homi.cū ſi.Item apponiꝰ alia cľa ꝓut ec
cleſia vľis tollerat:ſꝫ eccľia vľis non tollerat vſuras hebreo
rū.c.poſt miſerabilem de vſuris:nec tollerat aľr niſi ſolum
qñqꝫ patiendo ꝛ vt ita dixerim claudendo oculos non aľr
liberando a pena:ſed nō exigendo de facto.ꝛ non ſemꝑ:ꝛ
iſta tollerantia eſt permiſſiua neqꝫ diſpenſatiua ſuper pena
multa enim per patientiam tollerantur que ſi deducta fuiſ
ſent in iudicium non tollerarentur dicit tex.in.c.iam dudū
in ſi.de preben.ꝛ ibi glo.ꝛ glo.in cañ.ois lex.iiij.diſti.ꝛ ita
ſunt interpetrande iſte tollerātie ꝗ deducunꝰ in themate.

e ¶Nec ob.adducta in ꝯ̄rium nā ad ea que deducta ſunt.ſ.
circa verbū tolleramus rñdetur ꝙ dictū verbū tolleramus
hꝫ vtrūqꝫ ſenſum:nam pōt poni pro tollerantia diſpēſati
ua ꝛ hec duplex quādoqꝫ permiſſiua ꝛ validatiua actus aľs
inutilis qñqꝫ remotiua pene reddēdo actum immunē a pe
na ita loquunꝰ iura in ꝯ̄rium adducta:qñqꝫ tollerantia ſu
mitur pro patientia quadam non diſpenſatiua:prout ſumiꝰ
in.d.c.cum iam dudū ꝛ per glo.in.d.cañ.ois.ꝛ ita ſumatur
in terminis noſtris rōne ſubiecte mãe ꝛ rōne clarū que ſub
dunꝰ in dictis reſcriptis:ꝓut.ſ.ponderate fuerunt.Et ita
aľs conſultū fuerit per preſtantiſſimos iuris vertices dñm
Joannem petrutij ꝛ dñm Benedictum captā cōciues no
ſtros ſuper quodam capľo inito inter cōitatem noſtrā ꝛ pa
pam Martinum:nam cōitas poſtulauit ꝙ bona rebelliuꝫ
ꝛ non conſideratorum ſtatui preſenti nobilium que poſſi
dentur per confidatos ſtatūi non abuocentur fuit ſignatū
dñs noſter tollerabit ꝛ capľa ſm ſignaturas fuerunt dedu
cta in ꝯ̄ctum prefati doct.conſuluerunt ꝙ poſſeſſores non
poterant in iudicio ſe tueri vigore dicti capituli.Non obſt.
ꝙ dicit bal.in.d.l.improbum quia.ſ.reſponſum eſt ꝛ ſimili
ter reſponſum eſt ad.c.quia in omnibus ꝛ hec circa primuꝫ
queſitum dicta ſufficiant.

f ¶Circa ſcdm breuius me expediā:nā ex quo.ſ.deductuꝫ
eſt ꝙ dato ꝙ valeāt dicte conceſſiones.tñ cenſentur tolle
rantie nō permiſſiue neqꝫ diſpēſatiue:ſed quedam paciētie
quaſi dixerint fingimus nō videre:ꝓut ſumiꝰ in.c.cū iā du
dū in ſi.ꝛ in gl.d.cañ.ois non cenſeꝰ imponere legeꝫ ſucceſ
ſori qđ tolleret.c.inotuit de elec.Nō.n.concediꝰ i priuile
giū hebreis qđ poſſint mutuare ſub vſuris:ſꝫ quedam vt ita
dixerim ꝓmiſſio de claudēdo oculos que non afficit oculos
ſucceſſoris.Et vba ſunt ꝓcepta in ꝑſonam primam ꝛ ſic di
riguntꝰ ad reſcribentem nō ad partes qꝛ dicunt tolleramus
iō confert qđ perſonā reſpiciat reſcribentis non aūt hebreis
priuilegium concedat:nam ſi eſſet priuilegium interpetra
reꝰ perpetuū vt in regula indultuꝫ in.vj.idē dicunt regulr
doc.in indulgentijs in.c.ſi.de offi.lega.facit qđ ſi eſſet diſpe
ſatiua tollerātia qꝛ diſpēſationes ſunt odioſe ꝛ reſtringēde
c.j.in ſi.de filijs pſ.li.vj.ꝛ.c.non pōt de prebē.in.vj.facit ēt
qꝛ dicte tollerantie emanarunt ſine cauſe cognitione:iō nō
tranſeant in tp̄s ſucceſſorum per ea que credit Bar.in.l.ſi.
ff.de penis ꝛ per doc.in.l.j.C.de poſthu.ꝛ in.l.puto.in ſin.
ff.eo ti.Ex quo autem dicta tollerantia non aſtringit etiaꝫ
ipſos reſcribentes ſuperflua eſt iſta diſceptatio.An duret i
tempus ſucceſſoris:ideo vlterius non inſiſto. Laus deo.

¶Teſtator legat Federico ꝛ Franciſco iura vnius poteris
ꝛ Federico tñ iura alterius poteris ꝛ mādauit ꝙ de dictis
bonis debeat fieri remiſſio dñe Angele:ſolutis ab ea dicto
Federico florēi.lxxxv.an illa verba de dictis bonis referā
tur ad vtrūqꝫ potere.

¶Conſilium clx.

In nomine dñi noſtri
ieſu xp̄i.¶In hac cōſultatione vr̄ prima fa
cie dōm ꝙ dicta Angela foueat iuſtitiā.quia
illud relictū de remiſſione faciēda dcē dñe
angele:ſit ſimplr ꝛ abſolute de bonis.ſ.di
ctis ſed.ſ.dictū erat de poteri poſito in diſtrictu caſtri leo
nis prout de poteri ſito in diſtrictu caſtri marſiani:iō illud
participiū dictis referaꝰ ad vtrūqꝫ potere:attento etiam ꝙ
loquiꝰ in plurari ſupradictis bonis ꝛ pluralis loquutio nō
eſt contenta vno ſed duobus vel pluribus.l.inter illā in ſi
ne.ff.de verbo.ſignifi.ꝛ.c.pluralis loquutio de regu.iur.in
vj.ꝛ.l.vbi numerus.ff.de teſti.ideo dicta non verificentur
in vno poteri:ideo ad ambo ſupradicta poteria referātur.

a ¶Secundo facit quia indefinita equiparatur vniuerſali.
l.ſi pluribus de lega.ij.ꝛ canoñ.ſi romanorum.xix.diſtinct.
cum ſimilibus.Et generalis loquutio eſt generaliter intel
ligenda.l.j.ꝛ.§.ꝛ generaliter de leg.preſtan.l.de precio de
publicis.Et maxime in legatis in quibus plenior eſt inter
petratio facienda.l.in teſtamentis.ff.de regu.iur.ꝛ.c.cuꝫ di
lectus in ſin.de dona.

b ¶Inſuper ꝛ tertio clauſula in fine poſita ad omnia prece
dentia ſolet rēferri non ad ſola proxima.l.iij.§.ſi filius.ff.ď
liber.ꝛ poſthu.ꝛ.l.talis ſcriptura de lega.j.ꝛ.c.ij.requiris.ꝛ
c.inquiſitioni de appella.Ideo dictum vltimum relictū fa
ctum dicte Angele vt ſibi fiat remiſſio de bonis ſupra reli
ctis referaꝰ non ſolū ad ſupra proxie relicta ſed ēt ad ſupe
rius relicta:ꝛ ſic referaꝰ non ſolū ad ꝓximū relictum factū
ſolo federico de poteri ſito in diſtrictu caſtri.Sed etiaꝫ ad
ſuperius relictum factum Federico ꝛ Franciſco de poteri
exiſtenti indiſtrictu caſtri leonis.

c ¶Tamen his non obſtantibus arbitror iuri magis cōſen
taneam contrariam partem:vꝫ dicta vltima particula teſta
menti ꝙ de dictis bonis fieri debeat remiſſio dicte.Ange
le.ſolummodo referatur ad proximum precedens lega
tum factum ſoli Federico:ꝛ dicta verba de dictis bonis ſo
lum intelligatur de bonis deſcriptis in legato predicto ſu
pra proximo.

d ¶Ex pluribus

d ¶ Ex pluribus ⁊ primo qꝛ cl'a in fine tunc eſt referenda ad oia ſequentia qñ non põt reddi ratio diuerſitatis inter proximum capl'um precedens ⁊ capl'a precedentia magis remota ⁊ nõ al's: vt eſt tex.a ꝯtrario ſenſu in.l.j. in fine.C.de liber.preteritis:ita per illuꝫ tex.dicit Bar.in cõſilio incip. Angelus mente in ordine mihi.clxxxij. ſm ordiñe perun[i]num nõ informis col.iij.⁊ in pluribus alijs cõſilijs:ita determinauit:ſed in caſu noſtro pñt plures rationes aſſignari quare ad ꝓxia tm̃ magis q̃ ad remota decet vt fiat relatio vt probabo merito ad ꝓxima tantũ fiat relatio ꝙ autẽ ſit rõ diuerſitatis euidẽs demõſtraſ:qꝛ in ꝓximo capl'o ſit relictũ ſoli federico in alio ſuperiori capitulo ſit relictũ ⁊ federico ⁊ frãciſco. Cum itaqꝫ ambo eſſent filij ſi ambo eſſent onerati veriſilr illi.lxxxv.floreñ.veriſilr fuiſſent dandi ẽt franciſco: qꝛ qui ſentit onus ſm nãm debet ſentire ⁊ cõmoduꝫ.ar.l. ſm naturam.ff.de re.iur.⁊.l.manifeſtiſſimi.§. ſed cum in ſecunda.C.de furtis cum ſi. Et eſt veriſil'e ꝙ pater noluerit facere dictã diſtantiam inter fratres ne preberet inter eos occaſionẽ inuidie que facilius cauſatur inter filios q̃ inter alios vt in.l.cum opꝫ in fine principij.C.de boniſqꝫ liber.

e ¶ Scd'a ratio aſſignatur:quia teſtõr ſubdit ꝙ dictos.lxxxv. flor.ab innocentio debebat recipe pro pecunijs ſolutis ⁊ expenſis ⁊ dãnis paſſis que pecunie debentur dicto teſtatori cauſis iſtis:vꝫ qnquaginta vigore licentie obtẽte apud tribunal artis cambij.⁊.xx.florenis pro grano ſoluto. Et pro dictis duabus q̃titatibus fuerat captum dictũ potere de marſiano ⁊ forte pro expenſis ⁊ dãnis paſſis debebat hẽre illud reſiduum vſqꝫ ad.lxxxv. florenos. ita ꝙ eſt veriſil'e ꝙ voluerit teſtõr ꝙ ſolutis dictis .lxxxv. florenis remitterentur illa iura que pro dictis.lxxxv. florenis queſita fuerant: ⁊ non eſt veriſimile ꝙ alia de cauſa expreſſerat quare debita fuerant ille quantitates niſi ad oſtendendum ꝙ volebat relinquere dicte angele iura dicti poteris de marſiano ſoluta quantitate que fuerant queſita iura dicti poteris: ⁊ iſta etiam ratio poteſt aſſignari quare ad proxima magis q̃ ad alia remota fiat relatio.

f ¶ Tertia ratio aſſignari põt qꝛ ſi ẽt ad potere caſtri leonis fieret relatio eẽt maxia diſproportio dicte q̃titatis.lxxxv. flor.⁊ valoris dictoꝝ poterium ⁊ facta relatione ad dictum proximum capl'm ſi qua diſproportio eſt illa eſt parua:⁊ ex hac rõne ſolet coniecturari mens diſponentium per not. per glo.in.l.j.in prin.de ſuperſi.

g ¶ Quarta rõ aſſignari poteſt:quia vt audio dictus teſtator habebat alias filias q̃s i eodeꝫ teſtamẽto pariter honorauerat relictis:prout dictã angelam:ita ꝙ non eſt veriſimile ꝙ voluerit multoplus honorare dictam Angelaꝫ: q̃ alias filias ne ꝑberet occaſionẽ inuidie inter ſorores: ꝓut ⁊ ſupra in ſimili dictum eſt. Sed ſi dicta remiſſio de iuribus dictorum duorum poterium cenſeretur relicta dicte Angele ipſa Angela:eſſet longe plus honorata q̃ alie filie. Sed ſi ad proximum capitulum fieret relatio non eſſet multoplus honorata ipſa q̃ alie merito ad proximum fiat relatio.

h ¶ Quinta ratio: qꝛ ſi fieret relatio ad oia remota pariter fieri deberet relatio ad alia capl'a precedentia qbus teſtator diſtribuerat quaſi omnia bona ſua inter filios maſculos:ita ꝙ dicta Angela haberet quaſi vniuerſa bona teſtatoris pro parua quantitate. Et filij maſculi ſolutis. lxxxv. floreñ. Federico nihil vel parum haberent voluntatẽ teſtatoris ꝙ nullo pacto eſt de veriſimili mente teſtatoris. Et ideo prout non refertur ad ſuperiora capitula: ita pari ratione non refertur ad penultimum capl'm:qꝛ duplex traditur theorica vna ꝙ fiat relatio ad proxima alia ꝙ ad oia. Si ad omnia ſequeretur dicta abſurditas alienandi veriſimili mente teſtõris ſi ad proxima nõ referentur ad penultimum capl'm cum proximuꝫ ſit ꝙ nihil antecedit.l.proximus.ff.de verbo.ſigni.⁊.l.ij.§. hereditas.ff. de ſuis ⁊ legi. Audio ꝙ etiam ſi ad penultimum capitulũ fiat relatio: ⁊ ſic deberent Federicus. ⁊ Franciſcus remittere etiam potere caſtri leonis dicta Angela: haberet maiorem partem q̃ vnus ex filijs maſculis:attentis oneribus hereditarijs: ꝙ ſi ita eſt reſultaret magna ratio ꝙ nec ad illud fieret relatio. Tñ in hoc non facio fundamentum:quia forte nõ de facili probareſ. Sed ſi probaretur eſſet magnifaciendum.

i ¶ Sexta ⁊ vltima ratio vrgens aſſignari poteſt: quia teſtator in effectu mandauit remiſſionem fieri ſub conditione ſi ſoluerentur.lxxxv.floreñ. Quia tempus incertum habetur pro conditione.l. dies incertus.ff. de condi. ⁊ demon. Et ideo non ſolutis dictis.lxxxv. nulla remiſſio fieri debet: ⁊ tamen in dicto teſtamẽto ſubdiſ ꝙ nõ ſolutis dictis.lxxxv. floreñ. Federic⁹ nõ teneaſ facere dictã remiſſionẽ. Si elijs fuiſſet iniunctũ ꝙ remitterẽt a ꝯtrario ſenſu innuereſ ꝙ alij tenerenſ:⁊ tñ nõ impleta cõditiõe nõ teneſ quis ex relicto cõditionali:nõ illa clauſula ſequẽs euidẽter demonſtrat ꝙ ſolũ Federicũ voluit onerare relicto cõditionali ex quo de eo ſolo dixit ꝙ nõ ꝑleta ꝯditiõe nõ teneaſ: ⁊ iõ cũ penultimuꝫ capl'm loquaſ de poteri relicto ẽt frãciſco ꝙ dictus federicus ſolus remittere nõ poterat: iõ decet ꝙ referaſ ad ꝓximũ capl'm in quo ẽ factũ relictũ ſoli federico de poteri de marſiano. Ex qbus pꝫ ꝙ multe rõnes pñt aſſignari q̃re relatio fieri d̃beat tm̃ ad ꝓxia:⁊ p ꝯñs ad ꝓxima tm̃ fieri dꝫ per.d.l.j.de liber.pter. Et ſi nõ ꝓdeſſent ſingula: tñ multa ſimul cõcurrẽtia id inducãt:ar.l.excuſanſ in pñ.de excu.tu. cũ cõcor.ibi p gl.adductis. Et ſic rñſum eſt ad vltimũ ꝯtriũ adductũ. Non obſtat primũ qꝛ rñdeſ duobus modis. vno mõ ꝙ dicta pluralis loquutio verificaſ qꝛ i dcõ poteri cõtinenſ plures terraꝝ petie ſeparate q̃ diuerſa bona ⁊ ſic plura ſunt bona:lꝫ vnum potere ſicut vna eſt hẽditas plures res vnũ peculiũ plures res peculiares ⁊ ſic de ſingulis.ſcdo rñdeſ ꝙ teſtõr nõ reliquit Federico potere d̃ marſiano:ſꝫ reliquit iura que acquiſiuerat i dicto poteri que iura ſunt plura:quia plura dñia plurium reꝝ plures poſſeſſiones quot.n. ſunt res ſepate dicti poteris tot ſunt dñia tot rei vendicationes ⁊ tot poſſeſſiones ⁊ oia veniunt appellatiõe bonorum.l.bonoꝝ appellatione.ff. de ver.ſig. iõ facta relatione ſolũ ad proximũ capl'm verificaſ dicta pluralis loquutio. Nec ob.ſcdm ar.ꝙ inde indefinita equipollet vl'i: qꝛ rñdetur ſatis equipollet vl'i ſi relata ad proximum capl'm comprehendit oia in dicto capl'o comprehenſa. Preterea indefinita equipollet vl'i ex humanitate non de propria vi verborum:ſed ex humanitate:prout volunt Pe. de bellapertica Bar.⁊ Jmo.in.d.l. ſi pluribus per.l. ſi ſeruitus.ff. de ſeruit.vrba.predi.vbi idem volunt Bald.⁊ Raph.ful. Sed ſi ad oia bona ſupra dicta fieret relatio reſultaret maxima inhumanitas vt deprehendiſ ex.ſ. deductis merito cuꝫ ceſſet ratio humanitatis ⁊ ceſſet propria vis verboꝝ ac ẽt veriſimilis mens defuncti:vt ſupra demonſtratum eſt: non dꝫ equipollere vl'i. Et ſi dicatur veriſil'e eſt ꝙ referaſ ad duo capitula:ea rõne qꝛ duo poteria relicta in vltimo ⁊ penultimo capl'o fuerant innocẽtij mariti dicte Angele: ideo voluit teſtõr ꝙ dicta poteria reuerterenſ ad domum innocentij ſibi aũt innocentio relinquere noluit:qꝛ forte cognoſcebat ipſum dilapidatorem: cogitauit aũt ꝙ ſi perueniret ad angelã deueniret ſucceſſiue ad filios cões ipſorum innocentij ⁊ Angele:ſed rñdetur ꝙ hoc eſt diuinare ſi voluiſſet deuenire dicta bona vñ exiuerunt poterat relinquere innocẽtio cum hoc ꝙ nõ poſſet alienare ⁊ nõ fuiſſet ſuſpitio dilapidationis per.l. ſi.C. de rebus ali.non alie. Jtem poterat relinquere filijs cũ hoc ꝙ nihil queratur pñi per auc.excipitur ⁊ pñ non potuiſſet alienare.iõ eo reſpectu nõ cenſenſ reliquiſſe angele ſubdẽdo dũtaxat angele:quaſi vellet oſtẽdere ꝙ non hẽbat reſpectum ad alios q̃ ad angelam. Jtem ſi intellexiſſet de ambobus poteribus quare expꝛſſiſſet magis debita propter que fuit acquiſitum potere de marſiano q̃ debitum pro quo fuit acquiſitum potere de caſtro leonis ideo ⁊c. Laus deo.

¶ Laudum ex compromiſſo ꝙ debeat laudare de iure ⁊ de facto an poſſit reclamari appellari vel de nullitate dici ſtante iniquitate. Et an ob non petitam abſolutionem a iuramento debeat aduerſarius diffinitiue vel ab obſeruatione iudicij abſolui ſtante leſione.

¶ Conſilium clxj.

In noie domini noſtri

i Jeſu xp̄i. ¶ Viſis copia cõpromiſſi in arbitros ⁊c. ꝙ procedant de iure ⁊ de facto: ⁊ laudent de iure tantum inito inter Alardum: vt fratrem ⁊ coniunctam perſonam ⁊ procuratorem domine Gabriele: ⁊ ipſius Gabriele procuratorio nomine:⁊ leonardum Antonij petri nomine ſuo ⁊ vice ⁊ nomine Petri ⁊ Joannis franciſci ſuorum fratrum carnalium pro quibus de rato promiſit ⁊ copia petitionis dicte Gabriele porrecte contra dictos leonardum ⁊ Joannem franciſcum: ⁊ copia exceptionum reorum conuentorum: ⁊ copia quorundam ſtatutorum:⁊ copia contractus de cuius

efficacia principaliter agitur ⁊ copia alterius cōtractus ſuper dote domine Gabriele: ⁊ quarundam atteſtationum. Preſupponitur latū laudum abſolutorium iuxta quodam vt dicitur conſilium ſapientis: ⁊ ab eo appellatu ꝫ reclamatum ſeu de nullitate dictum: licet laudum non viderim nec reclamationem nec eorum copiam: ſimpliciter vt ſuper eis pro iuſticia conſulam conſidero de pluribus poſſe dubitari. Primo an potuerit reclamari a laudo pdicto. Secundo ſi potuit an pro laudo ſit pronunciandum an contra: ⁊ ſic an laudum fuerit iuſtum necne.

a ¶ Circa primum videtur dicendum ꝙ non poſſit appellari: ſed ſtari debeat laudo: tum de iure cōmuni: q2 a ſnia arbitri non appellatur. l. j. C. de arbi. tū ex forma ſtatuti quo expreſſe diſponitur qd a laudo arbitrorum qui eligunt inter ſimiles conſanguineos nullus poſſit appellare vel dicere iniquum: qd ſtatutum videtur ſe conformare cū iure cōmuni. ſ. cum. d. l. j. ⁊ cum. l. diem proferre. §. ſtari. ff. de arbit. Et per ꝯñs videtur ꝙ pro parte dicte domine gabriele nō poſſit reſilire a dicto laudo.

b ¶ Tñ his non obſtātibus ꝯ̃rium puto de iure veriꝰ: nā pondero qd compromiſſum in caſu iſto non eſt factum ſub cōmuni forma. Sed cum clauſula qd ſentētiet de iure. quo caſu ſi nō ſententiat de iure excedit formam compromiſſi: ideo laudum nō valet cum oīs poteſtas arbitri dependeat a compromiſſo. l. non diſtinguemus. §. de officio de arbi. ⁊ ſi accedit arbiter formam compromiſſi laudum eſt nullum: vt ibi ⁊ in. l. ſi cum dies. §. plenum. ⁊. §. ſi intra diem eo. tit. ⁊. l. j. in fi. C. eo. ti. Ideo ſi arbiter non laudat de iure ſ3 inique ⁊ ſic contra ius laudum eſt nullum ⁊ eidē impune non paretur per dicta iura. Et ita cōcludit Bar. in. d. §. ſtari. ff. de arbi. quem ſequitur Ange. in. l. ſi ſocietatē. §. arbitrorū. ff. pro ſocio Imo. ⁊ Panor. in. c. quintaualliſ. ⁊ idem Panor. in. c. cum dilecta de reſcriptis qui idem ſentit. in. c. cauſam que ⁊ idem conſuluit Bal. in cōſilio incipiēte videtur dicendum ꝙ dicti mihi in ordine. xcvij. ⁊ idē conſuluit Rapha. fulgo. prout ipſe refert in. l. j. C. de arbi. qd etiā3 apud fulgineum: alio anno conſuluit collegium noſtrum perusinum ⁊ ego alis idem conſuluerim. Non obſtāte qd Franciſ. de alberg. contrarium tenuerit in. l. ſiquis arbitratu de verbo. oblig. per rationem: quia tacite ineſt ergo expreſſio nihil operatur. l. hec verba de lega. j. l. iij. C. de fideiuſ. ⁊ per no. per Inno. in. c. prudētiā de offi. dele. ⁊ doc. in. c. inſinuatione de reſcriptis. Et idem voluerit. d. An. in. d. c. quintavallis per dictas rationes: idem Saly. in. l. cum antea. C. de arbi. Bald. in. l. iij. eo. ti. Rapha. ſolitus idem tenere in recolſ. quibus reſpondetur ꝙ negatur: ꝙ tacite inſit eo modo quo exprimitur. nam lic3 debeat iudicare de iure ex honeſtate: tamen non ⁊ neceſſitate quadā cātiua ſi non vult teneri parti per. l. ſiquis incōſcribendo in fi. C. de pactis. Tñ non rōne poteſtatis eis conceſſe immo regulariter cenſeť actum inter partes ꝙ ſteť laudo ſiue eque ſiue inique laudauerit. d. l. diem proferre. §. ſtari de arbi.

c ¶ Non obſtant no. per Inno. in. d. c. prudentiam ⁊ doc. in d. c. ex inſinuatione. q2 in iudice delegato non ineſt hoc ꝙ ſue ſnie ſtari debeat ſiue eque ſiue inique ſententiauerit prout in arbitro. Preterea ſuperior de cuius piudicio nō agitur cenſeť excitare iudicem delegatum non alterare iuriſditionē ⁊ facultatem: ſed cu3 eius vices gerat. l. ⁊ ſi ptor ff. de offi. eius cui man. de iuriſd. ⁊. c. ſane el. ij. de offi. dele. ⁊ vtitur iuriſditione delegātis. d. l. j. §. qui mandatā cēſetur cōmittere iuriſditionē qualē ipſe cōmittens h3: ſed arbiter non gerit vices partiū compromittentiū. Et cum de totu3 preiudicio graui agiť ex quo non pōt appellari neq3 de iniquitate dici vſr apponere dictaverba vt ſibiipſis puideāt de remedio qd a iure denegať. Et q2 agitur de cōmiſſione pene agiť iſta interpetratio aſſumať tanq3 benignior ar. l. ſi preſee. ⁊. l. interpetratione de penis. ⁊. c. in penis de reg. iur. in. vj. inſuper licet qñ cōpromitteretur ſolum vt in arbitrū cadere poſſit dicta diſceptatio: tñ ſecus quando compromittiť: vt in arbitrum ⁊ arbitratorem. Nam in arbitratore non ineſt tacite vt ſententiet de iure: ideo eo reſpectu operať limitationē ptātis: iō pariter alteret ⁊ limitet ptātē arbitri: ne idem verbū duo determinans illa diſpariter determinet cū poſſit illa pariter determinare contra. l. ſi. C. de ſentē. ⁊. l. iam hoc iure de vul. ⁊ pupi. cum concor. prout dictā differentiam ponderat Raph. fulgo. in. d. §. ſtari. Cum itaq3 i cāu noſtro cōpromiſſum fuerit: vt i arbitratores ⁊c. ideo dicta verba de iure ſententient reddant laudum nullum ſi de iure non eſt laudatum.

d ¶ Qd maxime dōm eſt in caſu noſtro pp ṽba que ſubdūtur in cōpromiſſo v3 ⁊ promiſerunt habere ratum ⁊ firmū omne id ⁊ totum qd per dictos arbitros fuerit laudatu3 ⁊ ſniatum de iure ⁊ non aliter ad penā ⁊c. per que verba appet aperte mens ꝯ̃bentium: ⁊ ꝙ illa verba de iure non exprimunť eo modo quo inſunt tacite.

e ¶ Nec obſtat ſtatutū prohibens appellari ⁊ de iniquitate dici: q2 nō loquitur qñ eſt compromiſſum in arbitrū de iure ⁊ de facto: vt p3 dum dicit elquale cōpromiſſo ſe fara de ragione e de facto: ita ꝙ nō ſumus in terminis ſtatuti cu3 iſtud cōpromiſſu3 nō ſit factū ſub forma ſtatuti. Preterea ſtatutū nō tollit nullitatē hoc eſt ꝙ nō poſſit dici de nullitate laudi. Sed loquēs de laudo d3 intelligi de laudo valido. l. iiij. §. condēnatum de re iudi. ⁊ cle. paſtoralis eo. ti. ⁊ p Bar. in. l. j. §. parui. ff. ꝙ vi aut clam.

f ¶ Eſt mō adeundum ſcōm dubium v3 vtrū ſit laudatum de iure circa ꝙ videtur dicendum ꝙ ſic cum dicta domina gabriela cōuenerit de non petendo aliqd de bonis paternis. Et lic3 non interuenerint ſolēnitates requiſite in ꝯ̃ctibus minorum ſm formā iuris municipalis neq3 ille que requiruntur de iure cōi: prout eſt decretum iudicis: vt. C. de predijs mino. ſine decre. non alie. in rubro ⁊ nigro. ⁊. ff. de rebus eorum in princi. ⁊ tamen eris alieni vel ſimilis. l. ob es. C. eo. ti. ⁊. l. magis puto. §. ſi es alienum.

g ¶ Tñ cum iurauerit vr̃ ꝙ ſit ꝯ̃ctus firmatus iuramento ⁊ non poſſit veniri ꝯ̃tra per auc. ſacrā puberū. C. ſi aduer. vē. ⁊. c. cum cōtingat de iureiu. nec vr̃ obſtare ꝙ fuerit enormis leſio vltra dimidiā iuſti precij pp quam leſionē datur remediū reſciſſionis ꝯ̃ctus. l. ij. C. de reſcin. ven. ⁊. c. cū dilecti. ⁊. c. cum cām de em. ⁊ ven. Nam vr̃ ꝙ iuramentū tollat remediū. d. l. ij. ⁊ ſiſium prout volunt glo. Bar. Bald. ⁊ doc. cōiter in. d. l. ij. ⁊ glo. ⁊ doc. cōiter in. d. c. cū cām. ⁊ gl. in verbo cuſtodianť in fi. in auc. ſacramēta puberū ſi aduerſus vēdi. ⁊ doc. ibi ꝙ vr̃ procedere nō ſolū in maiore: ſ3 ēt in minore ſi iurauit non venire contra ratione minoris etatis vel alia ratione prout ſentit gl. in. d. l. ij. ⁊ volunt ibi Bar. ⁊ docto. ⁊ glo. in. d. verbo cuſtodiantur. ⁊ Ange. ⁊ Salyce. ibidem ⁊ docto. in. d. c. cum cauſam. ⁊ Imo. in. d. c. cum contingat. xxviij. ſeu. xxix. colum. ſed nō videtur dubium ꝙ leſio vltra dimidia3 iuſti precij ſit enormis leſio: ideo ex hoc videtur ꝙ dicta renunciatio non vitietur ratione enormis leſionis nec veniat dicta de cauſa reſcindenda.

h ¶ Preterea dictum remedium nō videť hēre locū in trāſactiōe prout voluerūt glo. ⁊ Io. an. in. c. pe. de emp. ⁊ ven. ⁊ Spe. i ti. de emp. ⁊ vē. §. nūc vidēdū vr̃. qd de trāſactiōe ꝙ ⁊ voluerūt Bal. ⁊ Saly. in. d. l. ij. ⁊ cōiter antiq in dictis iuribus: facit ad predicta tex. in. d. auct. ſacrā puberū. ⁊ que ibi p doc. Et inſup licet iuramētum ſit dolo aduerſarij extortum: tamen vr̃ ꝙ artet iurantē ad non veniendū cōtra nō petita abſolōne a iuramento prout cōiter in. c. ſi vo de iureiurā. ⁊ in. c. verum eo. ti. ſed dicta dña Magdalena nō petijt abſolutionem a iuramento: merito videbatur repellenda per predicta ⁊ nō ſolum in foro eccleſiaſtico ratione peccati ſed etiam in foro ſeculari per capi. licet mulieres de iureiurā. lib. vj. Et per conſequens videtur laudum fuiſſe validum ⁊ de iure latum: ⁊ conſequenter videtur militare dicto. §. ſtari. ⁊ ius municipale ꝙ prohibet appellari ⁊ de iniquitate dici.

i ¶ Tamē his nō obſtātibus ꝯ̃rium puto magis iuris conſonum: nam premittēdum eſt ꝙ portio dictorū bonorum paternorum pertinēs ad dictā puellam erat valēs ⁊ cōis extimationis ducētorum flore. ⁊ vltra vt deponūt q3 plures teſtes. ⁊ dicta portio clare ptinebat ad eā q2 non eſt dubiu3 ꝙ de iure cōi pariter ſuccedit filia: prout maſculus auc. i ſucceſſione. C. de ſuis ⁊ legi. facit auc. ceſſante in fine auctē. ſequentes. ⁊ ſic id qd remiſit dicta puella valebat vltra quadruplū pluſq3 qnquaginta pro quibus dr̃ renūciaſſe: ⁊ vltra nō appet ꝙ illa qnquaginta habuerit: ⁊ tñ cōfeſſa fuit habuiſſe ⁊ recepiſſe: ⁊ eſt veriſimile qd non habuerit tunc. q2 in cōtractu dotali dictus antonius petri promiſit dare pro dote qnquaginta: ita ꝙ ex hoc ēt deducitur ſimplicitas dicte puelle ⁊ doloſitas dicti antonij: inducētis illam puellā ad renūciādum tāte rei pro quinquaginta que ſperabat habere: l3 illa quinquaginta nō poſſet ab inuito extorquere cū illa cōfeſſa ſint habuiſſe: ita ꝙ etiam in illa confeſſione fuerit veriſimiliter leſa: ad hoc ꝙ dicit Ang. i. l. certū. §. in pn. ff. de cōfeſſi. dicēs ꝙ ſpōte confitēt delictum ſi aliter non apparet

non apparet cenſetur leſus: ⁊ idem dicitur tenuiſſe dominum Alex.de Jmo.in.l. nam poſtea.§. ſi minor.ff. de iureiuran. Et licet loquanť in delictis: eadem rō cadit in alijs confeſſionibus preiudicialibꝰ ꝓut fuit iſta de qua agitur. Ex quibus euidenter apparet ꝙ in caſu iſto leſio fuit nedum enormis: ſed enormiſſima: ⁊ vbi eſt enormis leſio preſumitur dolus.l.ſi ſuperſtite ⁊ ibi not.C. de dolo. Saltem in minore: ideo non immerito Bal.in corpore vnde ſumiť aūt.ſacramenta puberum vʒ in.c.j.§. item ſacrā de prohibi.feudi alie.per Fede.x. colla. dicit ꝙ quando minor leditur enormiter preſumitur dolus aduerſarij ꝙ ⁊ vult Bal. in.l.ſi.C.ſi aduer.ven.⁊ idem vult.d.Anto.in.d.c. cum contingat in quarto ſuo caſu principali.dicens ꝙ ſi non arguitur aliqua deceptio que hēat annexum dolum ſaltem preſumptum nullum remedium competit vt ibi per eum.

k ¶ Quā itaqꝫ eēt leſio parū vltra dimidiā iuſti ꝓcij ꝓcedere poſſit illa opi.que vult ꝙ iurʒ tollat remediū.l.ij.de reſcin. ven.⁊ nō cēſeať extortus dolo aduerſarij ex ꝓpoſito ſaltē in maiore leſo qui nō ita de facili decipiť: ⁊ dolus ſcienti ⁊ volēti nō inferť.l.cū donatiōis.C.de trāſac. Si vo leſio eſt multū exceſſiua vltra dimidiā iuſti precij puta qr ē leſio in triplo vel quadruplo ⁊ tūc ꝓcedat opi. tenētiū ꝙ iurm nō artet ⁊ tenētiū ꝙ ꝓſumiť dolus ex ꝓpoſito: ſaltē i muliere prout hec omnia cōcurrunt in muliere ⁊ minore: prout hec omnia ꝯcurrunt in caſu noſtro in quo vltra quadruplū deci piť puella minor inſuper innupta habitās vna cū fratre ꝑfecte etatis cui veriſilr maxie ꝓ etate hēbat reuerētiā: ⁊ puelle īnupte nubilis etatis cupiētes nubere defacili deueniūt cū frībus maioribus natu ad ꝯctus ⁊ renūciatiōes quas petūt fratres ad finē vt eoꝝ cōſenſu honeſte nubāt: attēto ꝙ ide coꝝ cēſeť puelle qrere ſibi virū.⁊ verecūdanť illū appetere: ⁊ plerūqꝫ nō defacili iuenirēt qui indiſplicentiā ſuoꝝ illas acciperēt in vxorem: ⁊ in ſili caſu fuit hac tēpeſtate i hac noſtra ciuitate cōſultum per integerrimos conſulentes ⁊ clariſſimos doc.d.Joannem petrutij ⁊ dnm Benedi.capram dnos ⁊ preceptores meos: ⁊ ego pluries conſului ⁊ legendo tenui in.d.auc.ſacra pub.Faciendo drias inter magnas ſeu enormes leſiones: prout ⁊ huius driam inter gradus leſionum.facit etiam Ang.in ſua diſpu.incip. quo ad inuicem litigātes faciens drias inter enormē enormiorē ⁊ enormiſſimā leſionem: ita ꝙ promittens nō venire contra rōne enormis leſionis poterit venire contra rōne enormioris leſionis ⁊ fortius ratione enormiſſime ſm eum: ⁊ facit ꝙ habetur per Bar.in.l.ſi ſocietatem.§.arbitroꝝ.ff.pro ſocio ⁊ per cañ.in.d.c.cum contingat.

l ¶ Nec ob.ꝙ dicunt Jo.an.⁊ Dñicus in.c.quāuis de pac.in vj.volentes ꝙ dictum cap.procedat ēt vbi nihil eſt datum ſilie pro dote qr rñdeť ꝙ nōnulli tenent ꝯrium: ꝓut ſunt Ricciar.⁊ bar.de Saly.in.l.pactum dotali.C.de colla.⁊ vr de mente Raph.ful.ibi. Et h pars vr ratione.ā. adducta qr mulieres cupiūt nubere ⁊ nupte fortius mitti ad maritū ⁊ turpe ⁊ verecundanť illud poſtulare vel nubere vel nupte ire ad maritū ſine deliberatione ſuoꝝ: qui plerunqꝫ impedirent vel ꝓcraſtinarent ſi mulieres non implerent eoꝝ votū ⁊ puelle pp reuerentiam ⁊ pp hāc cām ⁊ nōnunqꝫ qr paꝝ intelligunt trahunť ad faciendum qcqd ſui poſtulant: que ēt contingere de facili potuerūt in caſu nro. Dato aūt ꝙ dictū Jo.an.⁊ Domi.militaret nihilominus non obſtat. qr tūc in effectu eſt quedā donatio in qua nō cenſeť ſemper leſus qui donat: nā inquit dñs beatius ē dare qꝫ accipe.c. cū marte de cele.miſ. Et qñ quis donat non hʒ recompenſam ſcit qd facit non ita decipitur prout quando dat pp recōpenſam non condignam: qr pōt credere ꝙ non ſit tanta diſproportio ⁊ nō ita deleui trahitur quis ad gratis concedendum vel renunciandum pp recōpenſaʒ in qua de facili poteſt ledi facit.l.ſi ego.ff.ad velle.

m ¶ Preterea ibi loquitur in patre in quo non cadit preſumptio ꝙ velit decipere filiam doloſe: arg.l.ſi. in princ.de cura.furi.C.⁊ maxime cum non agatur principaliter de intereſſe ſuo cum agatur de ſucceſſione poſt mortem nos ſumus in pacto inito cum fratre quo caſu non procedit.d.c. quāuis ſm Raph.ful.in.d.l.pactum dotali. illud enim capitulum eſt iuris correctorium: id non debet trahi ad caſum in quo non loquitur ſm eum qui dicit ſe ita conſuluiſſe. ꝙ dictum licet generaliter ſumptum nō tranſeat ſine ſcrupulo tamen quando eſt enormis leſio pōt procedere: quia in fratre magis de facili preſumi debet dolus qꝫ in patre: tñ quia agitur magis de intereſſe fratris qꝫ patris in tali pacto: tum quia non eſt ea affectio fratris erga ſororem prout patris erga filiā. Et quicquid ſit.d.c.quāuis. loquiť in pacto ⁊ iuramento nō dolo preſtito. ſiue ergo nihil ſit datuʒ ſiue datum aliquid ſiue patri ſit preſtitum iuramentū ſi procederet ille tex.ꝓcedit qñ nō interuenit dolus. Sed vbi interuenit enormis leſio: vt in terminis noſtris ibi adeſt vere dolꝰ re ipſa ⁊ preſumptus dolus ex propoſito vt ſupra deductū eſt: merito ille tex.intellectus ēt vt ſupra per Jo.an. ⁊ Dominicum nihil obſtet. Nec dicat aliquis ꝙ ille text.ſm hoc ſeruiat nobis deuēto: qr plurimum ſeruiret ēt ſi diceremus ꝙ ille tex.nō ꝓcederet vbi eēt parua vel nulla leſio: nā tex. d.l.pactū dotali loquitur generaliter: nec oporteret probare de aliqua leſione vel dolo vero vel preſumpto ad impugnandum pactum non iuratum. Et tamen vbi eſt iuramentuʒ pactū valet ſiue ſit leſio ſiue nō dummodo non nimis exceſſiua per iam dicta: nec quicqꝫ confert ſi iuramentum validat donationem inter virum ⁊ vxorem: quia talis donatio non vitiatur ratione leſionis neqꝫ ratione doli re ipſa vel ex propoſito. Sed ne nimio amore ſe ſpolient ⁊c.vt.l.j. ff.de dona.inter virum ⁊ vxorem.

n ¶ Nec obſtat ꝙ remedium.l.ij.C.de reſcin.ven. ſm multos non hʒ locum in trāſactione: qr lʒ verum ſit habito reſpectu ad id qđ remittiť per tranſactionem: lʒ.n. pro.xl.remittať res que valeret.c.vel.cl.quia pōt eſſe tantus dubius euentus litis ꝙ ius remiſſum nō inueniſſet emptorem pro xl. Sed ſi habita cōſideratione dubij euētus litis ⁊ expenſarū ⁊ laboris litis extimaretur centum ꝙ remiſſum eſt pro xl.ſecus qr tranſactio venit reſcindēda: prout ꝯcludit bar. in.d.l.ij.⁊ in.l.ſi qs cum alr de ver.ob. ⁊ in.l.lutius.§. ſi.ff. ad treb.⁊ in.d.§.arbitroꝝ. ⁊ idem voluit Ja.de are.⁊ Ray. ⁊ Ang.in.d.l.lutius.ꝓut ibi refert Jmol. pro quo facit glo. in.l.per diuerſas.C.māda.ſm eundem Jmo. qui vr potius inherere huic opi.qꝫ ꝯtre opi. ⁊ eam ēt ſequitur Jmo.in.c. cum cām de emp.⁊ ven.que opi.eſt equa ſm eum ſm queʒ idem tʒ Cardi. florē. quā ⁊ firmat ibidem Panor. ⁊ lʒ glo. in.d.c.cum cām.⁊ Tan.⁊ Jo.an. ibi teneant contra Bar.in hoc.ſ.ꝙ tranſactio non reſcindatur pp leſionem vltra dimidiam iuſti ꝓcij.⁊ Spec.⁊ Bal.⁊ multi idem ſequuntur. Tñ pñt intelligi ꝙ nō reſcindatur pp leſionem predictā habito reſpectu ad veram extimationeʒ in quo concordat etiam Bar.⁊ opi.ita cōcordat Jmo. in.d.l.lutius.§.ſi.vel ꝙ non hēat locum remedium.d.l.ij.de reſcin.ven. ⁊.d.c. cum cām que iura locum hñt in ꝯctibus bonefidei tranſactio aūt regulr eſt ſtricti iuris.§.actionū inſti. de act. Sed locū hēat remediū.d.l. ſi qs cum aliter. ꝙ ad idem tendit ⁊ militat in ꝯctu ſtricti iuris: prout etiam dicit Jmo. in locis ſupra adductis maxime in.d.c.cum cauſam.

o ¶ Et dato ꝙ non haberent locum dicta remedia. Tñ debent intelligi qñ fieret timore litis: nō quādo nulla eſſet lis nec appareret litis dubitatio. Sed ſolū imiſceretur verbum trāſactionis prout contingit in caſu nro.nam tranſactio eſt nomen gñale quotiens ab actione recediť ex ethymologia vocabuli de qua per glo. ⁊ doc.in.l.ij.C.de trāſac. Et hinc dicunt doc.trāſactio eſt ꝯctus innoiatus: qr hʒ nomē generale ꝓut dicimus in ꝑmutatione ⁊ facit.l.ij.ff. de iureiurā. alſ de facili fieret fraus adijciēdo verbū trāſactiōis nō.n. intelligūt puelle verbū tranſactio qd ſignificet inſup nemo negat quin vbi interuenit dolus ex propoſito trāſactio reſcindatur: ſed ſupra probatum eſt ꝙ dolus ex ꝓpoſito ꝓſumitur: id reſcindi dʒ etiā tranſactio.nos aūt nō agimus de reſciſſione rōne doli vel leſionis. Sed rōne defectus ſolēnitatis iuris cōis ⁊ maxime iuris municipalis: qui defectus reddunt contractum nullū ceſſante virtute iuramenti que ceſſat ſaltem quo ad validitatem contractus quando dolus interuenit per.d.c.quāuis.⁊.d.c.cum contingat de iureiurā.

p ¶ Nec obſt.ꝙ non fuit impetrata abſolutio a iuramento. ideo iuramentum videtur ꝙ deberet obſtare. nam aduertendum eſt ꝙ licet alſ ſoleat dubitari: an iuramentum dolo extortum liget adeo ꝙ ſit opus abſolutione.d.c. verum ⁊.d.c.ſi vero. ⁊.c.abbas ꝙ metus cauſa. ⁊ per Jmol.⁊ Panor.in.d.c. cum contingat. ⁊ dominus Benedictus capra preceptor meus dicit ſe pluries conſuluiſſe ſm ſupra recitatum dictum Vincen.⁊ domini Nico. Panor. Ex quibus videtur poſſe concludi non abſurde ꝙ dicta gabriella non teneretur petere abſolutionem. Dato autem ꝙ teneretur petere abſolutionem ⁊ incideret in periurium veniendo contra: tamen non propterea debebant rei abſolui a petitis dato ꝙ ipſa non eſſet audienda pp peccatum

periurij non propterea rei fouebant iuſticiã qꝺ deberent abſolui diffinitiue rei qui fouebant malam cauſam: qꝛ iuramentum eſt nullius momenti ſaltem quo ad partem doloſam: ita procedat tex. d. auct. ſacrā puberum. non enim debebat domine gabrielle tolli facultas petendi abſolutionē a iuramento: ꝛ fieri ꝙ aduerſarij eorū dolo vel parentis lucrentur. l. ne ex dolo. ff. de dolo. ideo abſolutio fuit iniqua: ꝛ per ꝯñs nulla per dicta ſupra in p̄io articulo. Accedat p̄dictis qꝛ in inſtrumento cuius copia mihi oſtenditur dicit̃ ꝛ qꝛ minor. xxv. annis iurauit ꝛc. Que verba p̄cedentia innuunt ꝙ iurauerit non venire contra ratione minoris etatis: ideo veniendo contra ratione enormis leſionis vigore remedij. d. l. ij. ꝛ d. l. ſiquis cum aliter. aut vigore doli preſumpti non venit contra iuramentum: quia intētādo dicta remedia non venit contra rōne minoris etatis ex quo illa remedia etiā maioribus ꝛ hoc clarum: prout dicunt Bart. ꝛ doc. in. d. l. ij. ideo cū non appereat ꝙ aliud iurauerit nō debebat ratione non petite abſolutionis abſoluere reos vł repellere actricem. Et hoc medium reddit rē ſatis meo iudicio claram. Sed me extendidi circa precedentem articulum: qꝛ forte poſſet doceri ꝙ ſub illis verbis ꝛc. ſolitū erat plura compleri qꝛ fui prolixus in precedenti articulo non extendo vlterius. Laus deo.

¶ Statutum excludens matrē vltra quartā: an excludat a dicta quarta auunculū venientē mediāte eius pſona. Et an dictum ſtatutum excluſiuum extēdatur ad bona ſita extra territorium ſtatuentis.

¶ Conſilium clxii.

In nomine dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Conſtat ꝙ de iure communi auūculus prefertur fratribus patruelibus prout ſunt filij patruorum: naꝫ poſt fratres ꝛ filios fratrū ſuccedunt proximiores i gradu ſublata differentia ſexus ꝛ agnationis ſola cognatione inſpecta in auc. de here. ab inteſt. §. ſi vero neqꝫ fratres vñ ſumitur auc. poſt fratres fratrūqꝫ filios. Conſtat autem ꝙ auūculus eſt proximior: qꝛ in tertio gradu inſti. de gradib⁹ §. tertio gradu. ꝛ ff. eo. ti. l. iuriſcōſultus. § tertius gradus ver. auūculus. ꝛ filij patrui ſunt in quarto gradu. d. l. iuriſcōſultus. §. quarto gradu ver. eodē gradu ſunt ꝛ inſti. e. tit. §. q̄rto gradu: de iure itaqꝫ cōi in vniuerſis bonis ſuccederet auūculus abſqꝫ illa excitatione.

a ¶ Videnduꝫ eſt itaqꝫ an iura municipalia excludāt dictū auunculum. ꝛ profecto tria iura municipalia adducuntur vnum editum ab illuſtri dño prefecto duo ſtatuta ciuitatis fanenſis primū ſub rubrica ꝙ extantibus maſculis femine nō ſuccedant qꝺ quidem nullatenus tangit caſum noſtrū qꝛ loquitur in ſucceſſione aſcendentis. ſ. patris aui vel proaui: non aūt loquit̃ de tranſuerſaliū ſucceſſione: ꝛ indefinita loquutio rubrice limitat̃ ꝛ declaratur per nigrū ſpecifice loquens ꝛ verificant̃ verba illa indefinita in pſonis ſpecificatis in nigro: qꝛ ſequentia declarāt precedentia. l. ſi ſeru⁹ pluriū. §. ſi. de le. j. ꝛ. l. qui filiabus eo. ti. ꝛ. l. hředes palā. §. ſed ſi notā. ff. de teſt. ꝛ indefinita non equipollet vł ex ꝓprietate verborū. ſed ex humanitate dicit tex. in. l. ſi ſeruit⁹ de ſerui. vrb. p̄di. ꝛ ibi no. Bal. ꝛ doc. ꝙ ꝛ per illū text. dicunt Pe. de bellap. Bar. ꝛ Imo. in. l. ſi pluribus de le. ij. Et merito qꝛ pluralis loquutio eſt contēta duobus. l. inter illā in ſi. ff. de ver. ſigni. ꝛ in. c. pluralis loquutio de reg. iur. in. vj. Item demonſtrat̃ per aliud ſtatutū ſub rubrica de ſucce. ab inte. vbi ſpāliter diſponitur de excluſione deſcendentiū feminarum extātibus deſcēdentibus maſculis: ꝛ de ſucceſſione trāſuerſalium diſponit de excluſione matris ꝓpter patruos ꝛ fr̄es patrueles ꝛ ď excluſione ſororis pp patruos ꝛ nō excludit matrē ꝛ ſororē a toto: ſed a tribus partibus de q̄tuor ꝛ ab alijs vlterioribus in gradu nō excludit eas in aliq̄. Et quo pꝫ ꝙ non excludant̃ gñalr̃ femine: nec alique generaliter ꝓpter maſculos: ſed alique pp aliquos: prout ex nigro dictorum ſtatutorū exprimitur. ꝛ iſte iuris cōmunis correctiones nō ſunt extendende: ſꝫ reſtringende. l. pcipimus. C. de appel. ꝛ. l. ſue ſingulare. ꝛ. l. ꝙ ꝺo. cōtra de. ll. ꝛ. c. cū dilectus de conſue. cum ſi. iſtr decretū prefecti non militet hoc caſu ſolum. n. excludit filias dotatas ꝛ deſcēdētes ex eis hic nō agitur de ſucceſſione filiarum vel earū deſcendentium nec de ſucceſſione feminarū dotatarum. Sed de actiua ſucceſſione auūculi qui nō eſt de deſcendentibus filiarum dotatarū. Item nō agit̃ de paſſiua ſucceſſione patris vel matris neqꝫ collateralium filiarū que ſint dotate: ꝛ inſuper vt filie dotate excludant̃ ſimpl̃r opꝫ qꝺ ſint dotate vſqꝫ in quātitatem legitime al̃s excluduntur ſolum ab hřditate dotantis: ꝛ ſoluꝫ excluduntur a filijs ꝛ nepotibus: ꝛ ſic ſumus extra terminos dicti decreti.

b ¶ Ex q̄bus pꝫ ꝙ dicto auunculo non obſtat primū ſtatutum fanenſe: nec decretū prefecti. qꝛ non loquunt̃ in caſu iſto. reſtat videre vtrū obſtet ſcd̄m ſtatutum fanenſe. ꝙ quidem ſtatutū nullam mentionem facit de auūculo. ſed auunculus excludi vr̃ ea ratione qꝛ excludit̃ mr̃ a fratribus patruelibus a q̄rta parte ſupra ꝛ excluſa mr̃e excludūtur oēs coniuncti pſone defuncte mediante mr̃e: prout no. Bar. i̇ l. ij. §. videnduꝫ. ff. ad terru. qui magis generaliter loquitur quaſi coniuncti ex infecta radice ꝑut volunt Bal. Saly. ꝛ Pau. de ca. in. l. maximum vitium. C. de libe. prete. ꝛ Pau. de caſtr. in. l. illam. C. de colla. Et eſt cōmunis ſententia: nō quia mater non excluditur a quarta parte bonorum cōſtat ꝙ nec excluditur auunculus de quo ſtatutuꝫ non loquitur. Item conſtat ꝙ dictum ſtatutum fanenſe non militat in bonis ſitis extra territorium fanenſe. Nam huiuſmodi ſtatuta excludentia feminas non trahunt̃ ad bona ſita extra territorium ſtatuētium in bonis itaqꝫ ſitis extra territorium fanenſe ſeruatur ius commune: prout concludit Barto. in l. cunctos populos. C. de ſumma trini. in. vj. q. princi. ea ratione quia ſtatutum excludens feminas eſt prohibitorium ꝛ odioſum: arg. l. maximum vitium. C. de liber. preter. ꝛ ibi Bal. col. xvij. ver. ſubſequenter ſequitur dictum Bar. ꝙ ꝛ volunt Iaco. de ra. Gui. de cu. ꝛ Cy. in ſimili. q. in. d. l. cunctos populos. tenentes qꝺ conſuetudo non trahitur ad bona ſita extra territorium quos in effectu ſequitur Bar. ibi in. vij. q. ꝛ idem firmat Pe. de anch. in repe. c. canonum ſtatuta de conſti. xcij. col. ꝛ in. lxxxvij. col. volentes ꝙ conſuetudo anglicana nō militet i̇ bōis mariti ſitis extra angliā: nec eſt diuerſa ratio in terminis huius ſtatuti q̄ꝫ ſit i terminis dicte conſuetudinis vt de ſe innoteſcit.

c ¶ Facit ad predicta qꝺ not. Bald. in. l. quicunqꝫ. C. de ſer. fugi. volens ꝙ ſtatutum excludens auum maternum propter patruum eſt odioſum odio irrationabili: nō adeo ſtricte interpetrandum qꝺ non excludetur auia materna adeo ꝙ ſi concurrūt patruus auus maternus ꝛ auia materna patruus in nihilo ſuccedat. ſimiliter ergo cenſeatur odioſum ꝛ reſtringendum iſtud ſtatutum excludens matreꝫ que eſt in priori gradu q̄ꝫ auus maternus propter fratres patrueles qui ſunt in vlteriori gradu q̄ꝫ patruus licet non excludat matrem in totum. Et ſaltem hoc procedat attento ꝙ dicti auunculi ſunt forenſes non ſubiecti ſtatutis ciuitatis fani. Et verba dicti ſtatuti diriguntur in perſonam: ſcilicet qꝺ mater ſuccedat in quarta parte ꝛ a contrario qꝺ non ſuccedat in reſiduo ꝛ ſic legitimat vel illegitimat perſonas ad ſucceſſionem: ꝛ iura municipalia non poſſunt legitimare vel illegitimare perſonas forenſium: prout not. Bald. in. l. j. C. de ſum. trini. colū. xj. ꝛ. xij. verſic. circa ꝙ queritur primo ꝛ verſi. ſeq. Et ſimiliter Bar. in eadem. l. j. colū. vij. ver. ſed circa hoc dubitatur ad propoſitum dicit ꝙ ſtatutū non poteſt habilitare perſonam non ſubditam. Nec aliq̄d circa eā diſponere ergo nō poſſit diſponere qꝺ non ſuccedat pſona non ſubdita: ꝛ maxime qꝛ ſucceſſio vł̃is maxime directa ſit in hereditate que hereditas eſt quid vniuerſuꝫ in corporale inſti. de rebus corpo. ꝛ incorpo. §. j. ꝛ nō clauditur loco itaqꝫ non eſt in territorio nec extra territoriuꝫ: ꝛ poteſt eſſe hereditas ſine corpore. l. hēditas. ff. de pet. here. bona ſita in territorio ꝛ extra veniunt in conſequentiā quādam qꝺ demonſtratur: qꝛ quando petitur hereditas petitur principaliter declarari illud ius vniuerſale ptinere ad libellantem. bona autem reſtituenda veniunt acceſſorie officio iudicis: prout h̃ habentur in. l. j. in principio de edē. ff. ꝛ in. l. omnis. ꝛ in. l. regulariter. l. licet minimam de peti. heredita. prout hanc rationem ponderat Bald. in repetitio. l. j. C. de ſacroſanc. eccleſi. in ſubdito excluſo per ſtatutum a ſucceſſione quod per hoc cenſeatur excluſus etiam a bonis hereditarijs.

d ¶ Et videt̃ rō ſubtilis ꝛ non ſpernenda in puncto iur̃: lꝫ in pratica eſſet piculoſa: qꝛ cōis opi. eſt in ꝯ̃triuꝫ vt pꝫ ex. ſ. relatis: ꝛ ipſiuſmet Bal. in. d. l. cūctos populos: ꝛ illa cōis opi. tendit ad reſtingendam odioſitatem. ꝛ exorbitantiam ſtatuti vel cōſuetudinis. Sed in terminis noſtris venit reſtringenda

ſtringenda exorbitantia. & odioſitas ſtatutorum. Et ideo nõ mirum ſi eſſet amplectenda dicta ratio vt non excludatur in aliquo perſona non ſubdita: ſ3 nõ eſſet amplectenda vt perſona ſubdita excludatur i omnibus bonis q2 eſt diuerſa rõ per predicta. Ratio enim Salyce. qui vult ꝙ excludatur in omnibus non pl3. dicit enim ꝙ ſuccedens cenſeť ſuccedere ex voluntate defuncti. l. ſiquis cum nullu3. & l. con ficiuntur in ſi. princip. ff. de iure codi. Et quis videtur ſe conformare cum diſpõne ſtatutorũ ſui domicilij per not. per Bart. in. l. iuriſiurandi. §. ſi liberi de ope. lib. Nã bal. in ſimili videť di ctam rõnem tacite voluntatis. & illi rñdet ꝙ eſt quedã fictio que non cauſat ſucceſſionem teſtati ſm eum quaſi dicat ꝙ ex ea nõ cauſatur ſucceſſio. & inſuper eſt fictio ꝙ ſuccedens ab inteſtato habeat volũtatem defuncti. Eſt & alia fictio ſeu preſumptio ꝙ cẽſeatur quis ſe conformare cum diſpõne iuris municipij ſui. & due ſpecialitates non cõcurrunt. l. j. C. de iure dotium. Ita ꝙ probabiliter poſſet attentari ꝙ dicti auunculi non excludantur in aliqua parte etiam in bonis ſitis in territorio ſanenſi.

c ¶ S3 l3 in eam parte3 ſatis inclinem: tamen nõ audeo firmare. Firmo autem prout conſultanti dixi me firmaturum ꝙ dicti auunculi ſuccedant in bonis ſitis extra territorium inſolidum. & in bonis ſitis intra territorium ſanenſe ſaltem in quarta parte circa ſubſtitutionem autem decucrã ii. thee mare. Nihil dico q2 conſtat ꝙ expirauit & in conſultatione non fit de ea vis. Laus deo.

¶ Teſtator relictis pluribus legatis varijs pſonis inſtituit filiũ ſuum & grauauit eum de reſtituendo hoſpitali: q. filius deueniẽdo ad morte in pñtia duorum teſtium dixit voglio che la robba mia vada doue e andata la robba de mio patre. An bona aduentitia filij deueniant ad dictum hoſpitale cũ ad illud nondum iuerant bona paterna eo tempore dato ꝙ itura erant poſt mortem dicti filij.

¶ Conſilium clxiij.

In nomine dñi noſtri

i ieſu xpi. ¶ In cõſilijs deciſiuis ſolitus ſum breuiter & cõcluſiue ꝓcedere. Et q̃nq3 ſine iuriũ & rationũ allegationibus fretus aucto ritate Spe. in ti. de cõſilij requiſitiõe verſi. porro. Nã cõſilium deciſiuum tẽdit ad inſtruẽdu3 iudicare debentem qualiter habeat ferre ſniam. Et cautum eſt nõ exprimi cauſam in ſnia vt p Spe. in ti. de alleg. & diſpu. §. porro ver. qualiter & in ti. de ſen. §. in ſumma ver. verũ & p Joã. an. in. c. ſicul de appel. & p Panor. ibi: & in cõſi. ij. incip. du3 eſſet materia queſtionis vbi talem conſultorem aſſimilat iu dici ſnianti: viſis itaq3 nõnullis ſcripturis ad me ſub ſigillo trãſmiſſis: v3 petitionẽ quorũdã aſſerẽtiũ ſe ſantesi8 hoſpitalis &c. nomine ipſius hoſpitalis agẽtiũ. & rñſiones cõuentorũ tpe productionis petitionis & certas exceptiones poſtea p. eorum parte productas. & articulos pro pte agẽtiu3 ſemel productos & interrogatoria pro parte conuenta. & atteſtationes duorũ teſtiũ deponẽtium ſuper vltima volunta te Chriſtophori: de cuius bonis agitur. Et quorũdam aliorũ teſtiũ ſuper bonis germini patris dicti xpofori que aſſerunt perueniſſe ad dictum chriſtophorum. & viſo teſtamento Guerrini. & tribus conſilijs redditis in materia duobus contra agentes vno pro eis.

a ¶ Profecto neſcio quo me vertã: q2 in qbuſda3 aliud ſuadent acta aliud veritas deficit enim pro parte conuentoru3 probatio eius ꝙ erat principale fundamentum eorum ſcil3 ꝙ benedicta preterita erat auia dicti chriſtophori ꝙ & preponitur in conſilio reddito pro parte conuentorum. Non tamen probatur ex actis factis coram arbitris. Ex aduerſo preſupponitur in petitione ꝙ illa vltima voluntas fuerit teſtamentum dum dicitur vigore teſtamenti conditi per. ŏ. dictum germinum & chriſtophorum eius filium. Cũ forte ſuſtentari potuiſſet ꝙ eſſet alia vltima voluntas ſi teſtamentum redderetur nullum preteritione auie. Conſtat enim ꝙ nullum redditur teſtamentũ quando nihil relinquitur aſcẽdenti. §. & hec quidem in aucten. vt cum de appel. cog. Licet quando relinquitur aliquid non iure inſtitutionis ſit non mediocre dubium an teſtm̃ vicietur. Nam Bar. in auc. nouiſſima. C. de inoffic. teſt. & in rubrica. ff. ſiquis a paren. fuc. ma. & in. l. ſiue patronus. ff. de iurepatrona. tenet ꝙ nõ quẽ Pau. de caſt. videť ſequi in. l. j. in ſi. C. ŏ bo. poſ. que patro. defer. Plures autem tenẽt ꝯ rationibus tñ quibus poteſt probabiliter rñderi vt plene dico in auc. ex cauſa. C. de lib. prete. in verbo irritum col. xlviij. & xlix.

b ¶ Animaduerto ꝙ verba repugnãt parti hoſpitalis: q2 nõ dixit xpophorus ꝙ relinquebat bona cui relinquebat eius pater nec ꝙ bona ſua irẽt vbi itura erãt bona pña: ſ3 loquutus fuit p verba pteriti tẽporis dicẽdo voglio che la robba mia vada doue e andata la robba de mio padre: ſ3 ad dictu3 hoſpitale nihil iuerat de bonis teſtatoris: idõ ſm verba nihil eſt relictum hoſpitali per dictum chriſtophorum.

c ¶ Ite3 aiaduerto ꝙ de bonis teſtatoris aliquid erat relictũ particularibus perſonis: ideo concluderem ꝙ proportionabiliter cenſeretur illis perſonis relictum. Item pondero ꝙ dicti duo teſtes non ſunt omnino conteſtes in eorum atteſtationibus: nã vnus deponit ꝙ reliqt vnam camorrã eccleſie ſancti Franciſci. & de reliquis diſpoſuit dicẽdo doue e andata la robba de mio patre la voglio vadda la robba mia. Alis teſtis ſimpliciter deponit ꝙ dixit doue e andata la robba mia nihil excipiendo l3 poſtea repetita ſuper interrogatorijs aliquid deponat ſuper relicto dicte camorre: ſed non ꝙ ſimpliciter reliquerit eccleſie ſancti Franciſci pro vno parato altaris: prout deponit primus teſtis. Ex aduerſo immi net cõiectura voluntatis defuncti p hoſpitali in totum vel in parte: adeo in tanta perplexitate cõſulerem ꝙ res componeretur. Et bona pars daretur hoſpitali. Et reſiduum dimitteretur apud conuentos tãdem ſi non poſſet componi. Et arbitri vellent ſequi rigorem iuris conſulo reos conuẽtos abſoluendos eſſe a petitione agentium reſeruato iure hoſpitali agendi per aliam viam ſibi competentem. Et propter iuſtam cauſam litigandi partem ſuccumbentem ab expenſis abſoluendam forte. Laus deo.

¶ Vſure dotis promiſſe ab extraneo dotante an peti poſſint. Et an curſu temporis. x. anno. non petite videantur tacite remiſſe a marito.

¶ Conſilum clxiiij.

In noie dñi noſtri ieſu

i chriſti. ¶ In hac conſultatione vr prima facie dicendum ꝙ dicta alimenta dotis nõ debeãtur: nã videnť vſur; qcquid enim accedit ſorti vſura eſt caň. plerique. & caň. ſeq. xiiij. qõ. iij. & p glo. in. l. rogaſti. §. ſi tibi. ff. ſi cer. peta. Et vſura eſt phibita nouo & veteri teſtõ. c. ſuper eo extra ŏ vſuris & quaſi per totum. Nec poteſt ſtatuto permitti Bal. in auct. ad hec C. de vſur. ij. colũ. & in. l. cunctos populos. C. de ſum. trini. col. iiij. & in rubrica. C. de vſur. & fruc. leg. & in. l. cum alleges C. de vſur. Paul. de caſtro conſil. ccxiiij. ſm ordinem noue impreſſionis incipi. alouiſius circa mediu3. Et clarum quia nec papa poteſt illas permittere. d. c. ſuper eo; immo ſtatuẽtes incidunt in penam excõmunicationis cle. j. eo. titulo. Et qui pertinaciter diceret vſuram non eſſe prohibitam vt hereticus eſt puniendus. d. cle. j. in fin: de vſuris: nec videtur obſtare. d. c. ſalubriter de vſuris. quia permittitur vſura ſeu aliquid percipere vltra ſortem illo caſu ſpãli: q2 fructus ſubijciuntur diuino iudicio: ſic ergo aliqd percipere nõ cenſetur eſſe permiſſum ẽt in dote danda: prout volunt Hoſti. & Joan. and. in. d. ca. ſalubriter. & Imol. in. l. inſulam. §. diuortas. ff. ſolu. matri. j. col. dicit ꝙ doct. in. d. c. ſalubriter idem videntur velle. & reperio allegatum florentinum in. d. c. ſalubriter ſequi opin. Joã. and. & maxime videť dicendum hoc in extraneo dotante qui non tenetur regulariter alimẽtare mulierem pro qua dotem promittit. tex. enim. d. c. ſalubriter loquitur in ſocero. & ſic in patre mulieris qui pater tenebať filiam alimentare. l. ſi qs a liberis in princi. de lib. agn. Ideo ex quo propter dotem releuatur ab onere alimentandi non mirum ſi tenetur que ratio nõ cadit in fratribus vel in alio extraneo prout contingit in caſu noſtro merito &c. Ideo de iure videtur ꝙ non debeantur: nec conſuetudo iuuat pari ratione prout nec ſtatutum prout. ŏ. deductum eſt. & Imo. late proſequitur & videtur cõcludere ꝙ peti non poſſint ſaltem vt vſure ſeu alimenta dotis.

a ¶ Et inſup dato ꝙ cẽnt pmiſſe vſure in dote dãda. Tñ ille vñr ex quadã tacita donatiõe remiſſe: ex quo non ſunt petite in vita eius cui debenť p tex. & ibi Bar. in. l. vir vſuras. ff. de do. inter vi. vbi vi caſus & Bar. ita ſumat & gl. intelligit illũ tex. vltimo loco. & adducit in ſi. in. l. cum op3. §. ſi nouit

res.C.de bo.que lib.⁊ idem Saly.in ſumario refert Ang.
de are.in.§.fuerat inſtit.de act.col.v.intelligit ipſe ꝙ fue-
rat donatio expreſſa dicit gl.ibi ita dicere ⁊ Saly.eam reci
tat ⁊ tranſit ſm eum:⁊ eſt text.vnicus.dicit Ponta.in.d.l.
inſulam.§.vſuras col.vj.in fi.dicens eſſe notãdum:q2 non
reperies ab alio tactũ. Itẽ ſunt elapſi ãni vt arbitror vltra
decem ⁊ dicte vſure nunq̃ ſunt petite:iõ ex h̃ capite vñr re
miſſe per.l.cum quidam.§.diuus.ff.de vſur.prout per illuz
tex.conſuluit Bal.ꝙ vir nõ petẽs vſuras dotis per decen-
niuz cẽſetur illas remiſiſſe prout illud ꝯſilium refert Põ.
in.d.§.vſuras.col.vj.Nõ aũt procedit per viã preſcriptio-
nis:ſed debitor allegare dꝫ vſuras remiſſas ⁊ ad id proban
dum inducere dꝫ vſuras nõ habitas neqꝫ petitas per decẽ
niuz ꝓut ſumit̃ ex dictis bar.in.l.cũ de in rẽ vſo de vſuris.

b ¶ His tñ non obſtantibus ꝯ̃rium puto de iure verius.nã
doct.cõiter volunt ꝙ licite ſunt vſure que petuntur a viro
ſubſtinente onera matrimonij aduerſus nõ ſoluentem do-
tem per.d.c.ſalubriter de vſuris prout tenẽt Pau.de leaz.
Joan.de cal.d.Ant.⁊ Panor.in.d.c.ſalubriter bart.⁊ Põ.
in.d.l.inſulam.§.vſuras Bald.in.l.fi.§.preterea.C.de iur.
dot.⁊ in auc.ei qui.C.de bonis aucto.iudi.poſſi. Paul.de
ca.in conſilio incipiente quidam gentilis nu.cxxvj.ſm no-
uam impreſſionem.⁊ obſeruat conſuetudo ⁊ hic peruſie ⁊
ſenis ⁊ cõiter vbiqꝫ.conſuetudo aũt eſt optima iuris inter-
pres.l.cum de interpretatione de legi.⁊.c.cum dilectus de
conſue.⁊ licet.d.c.ſalubriter loquatur in ſocero.⁊ ſic patre
vxoris qui pater tenebatur dotare filiã.l.fi.C. de dotis pro
miſ.⁊.l.qui liberos.ff.de ritu nup.⁊.l.obligamur.§.lege de
de acti.⁊ obli.⁊ releuatur ab onere alimentandi filiaz ad qδ
tenebatur per.d.l.ſiquis a liberis ꝙ non vĩ cadere in fra-
tribus:tñ non vĩ adhibenda dicta differentia nec reperio
doc.facere hanc differentiam ſed loqui ſimpliciter. ſi enim
aliud eſſet in ſocero vel alio dotante credendum eſt ꝙ doc.
dixiſſent in dictis iuribus quinimmo Bald.in.d.§.prete-
rea. dicit ꝙ vſure illius.§.quatenus ſunt correcte quo ad
q̃titatem probabilem intereſſe:q2 quo ad probabilem q̃ti
tatem non ſunt illicite per.d.c.ſalubriter . ⁊ que habentur
in auc.ad hec.C.de vſuris.⁊ attẽditur mos regionis vt ibi
latius per euz qui ex his videtur ſatis aperte ſentire quod
nõ ſolum patre dotãte filiam ⁊ muliere ſeipſam dotãte ſꝫ
etiã matre ⁊ a quolibet extraneo vnde cum Bal.dicat ꝙ il
le vſure vſqꝫ ad congruam q̃titatem ſint licite:⁊ ille vſure
ſunt que in dote promiſſa ab extraneo patet:q2 Bal. vult
ꝙ licite exiguntur vſure ab extraneo promittente dotem:
⁊ ideo cum de iure canonico ſeu diuino non ſunt prohibi-
te.⁊ de iure ciuili debentur per.d.§.preterea.videtur con-
cludendum ꝙ poſſint exigi.

c ¶ Et ſic cũ ẽt aduerſus extraneũ dotãtem poſſunt de iure
ciuili peti vſure dotis per.d.§.preterea.ideo licite petãtur
per predicta ⁊ maxime in caſu iſto in quo fratres ꝓpter do
tem lucrantur portione bonorũ cõmuniũ que tangebat ſo
rori ſi dotata non fuiſſet.⁊ ſic fratres propter dotem cõſe-
quuntur partez bonorũ patris ⁊ matris que ſpectabat alſ
ad ipſam ſororem dotatam. ⁊ fructus dictorum bonorum
pro illa portione : vnde videtur militare eadem ratio que
militat in patre.⁊ q̃ militat in terminis.l.curabit.C.de act.
emp.⁊ in.l.ij.C.de vſu.⁊ in.l.ſocium qui in eo.ff.pro ſocio.
in q̃bus glo.⁊ doc.volũt ꝙ vſure licite exiguntur ſed ſtat
dubitatio ex his q̃ dicit Imo.i.d.§.vſuras.nã ꝓut ipẽ di-
cit iſta alimenta non poſſunt peti vt vſure:q2 ille ſunt pro/
hibite non poſſunt peti vt intereſſe: q2 in obligationibus
dãdi ꝓut eſt iſta obl'io nõ ſuccedit obligatio ad intereſſe.l.
ſi ſeruũ.§.fi.de verbo.ob.⁊ ſubdit ꝙ poſſunt peti actione
nego.ge.ex eo q2 nõ ſoluens dotem tenet̃ alere vxorez per
tex.cũ gl.in.§.fi.in auc.de nõ eligen.ſcδo nubẽ.⁊ dicit idẽ
tenere Cy.poſt vbertũ de Bobio in.l.qδ in vxorem. C.de
nego.ge.⁊ bal.in.l.ſi cum dotem.§.eo autem tpe ſol.matri.
Ideo maritus p̃ſtans vxori alimenta gerit negociuz petẽ
tẽs re ipſa nõ ad p̃ſtãtẽ dotẽ in.l.ſi pupilli.§.qd ergo.⁊.l.
nẽſenius.ff.de neg.ge.ſm eum:ſꝫ iſta via non tãgit̃ ab alijs
nec eẽt eadem cũ iſta q̃ſi peterent̃ alimẽta dotis h̃ eſt vſu-
re pecunie dotalis puta octo vel.x.ꝓ centinario.Nec eſſet
tuta ex quo a doctoribus nõ tacta:nec reperio ꝙ Bal.in.d.
§.trãſgrediamur dicat ꝙ ꝓmittens dotem poſt moram te-
neat̃ vxorẽ alere:nec illud dicit Cy.in.d.l.qδ in vxorẽ. ſed
bal.dixit ꝙ vſuſfructus dotis dꝫ eſſe vbi ſunt onera matri
monij ſm eum in.d.§.trãſgrediamur.⁊ ſi promittẽs dotez
marito ⁊ nõ ſoluit poſt morã nõ tenetur ad intereſſe credi
tori cui promiſit ex cã oneroſa forte nõ dꝫ teneri vxori cui
nõ eſt obligatus ⁊ que p̃tendit cauſam lucratiuam.l.fin. in
prin.C.de iure dot.l.vnica.§.accedit in fi.C.de rei vxo. act.
⁊ lꝫ maritus poſſit expellere vxorem.⁊ ſic nõ preſtet alimẽ-
ta non ſequitur ꝙ ſi retinet in obſequio ſuo ꝙ alius teneat̃
alere ⁊ non ipſe.Nã qui miniſtrat expenſas debet recipere
operas.l.ſicut de ope.li.de quo ꝑ doc.in.l.diuortio in prin.
ſo.ma.vñ videt̃ ꝙ iſta via Jo.de Imo.non ſit tuta:⁊ maxi-
me q2 requirit̃ ꝙ maritus expẽdiderit animo repetẽdi nõ affe
ctione maritali ꝙ raro accidit:vñ debemus iuuare hãc p̃tẽ
que nõ nitit̃ veritate quã colere debemus.l.j.C. de lati. lib.
tol.⁊.xxx.q.j.indicãtem:vnde ex his videt̃ ꝙ nullo iure poſ
ſint peti huiuſmodi alimẽta:pro quo etiam facit auctoritas
Jo.an.in.d.c.ſalubriter.dicẽtis ꝙ.d.c.ſalubriter nõ eſt extẽ
dendũ ⁊ ꝙ iur̃ nõ cauet̃ ꝙ ſit licitum percipere niſi in caſu
illius.c.⁊ idẽ vt reperio relatũ tꝫ ibi.d.florẽ.dicẽs ꝙ fructus
rei pignorate ſuccedũt in locũ fructuũ rei dotalis:vñ cũ nõ
ſimus in fructibus rei pignorate videtur ꝙ nõ poſſint peti
hmõi alimẽta:ſed ad hec rñdendo videt̃ ꝙ imo in caſu iſto
alimenta debent̃ vt vſure correſpõdentes intereſſe. Naz in
actionibus bonefidei poſt morã debent̃ vſure de iur̃ ciuili:
que vicẽ fructuũ obtinẽt.d.l.mora.§.in bonefidei.d.l. vſure
vicẽ.⁊.d.l.videamus.⁊.d.§.ex actio.que iura lꝫ rõne peccati
ſint correcta quatenus nõ poſſunt percipi ſine peccato:ſed
quatenus peccatum ceſſat remanent incorrecta: vñ in termi
nis.d.l.curabit.⁊.d.§.ex vẽdito debent̃ vt vſure de iure ci-
uili ꝓut exprimitur in illis iuribus.⁊ in.l.ij.C.de vſu.⁊ qua
tenus ceſſat peccatũ:q2 cõcurrit intereſſe militant dicta iu-
ra etiã de iure cano.ita ergo militãt in caſu noſtro iura ciui
lia quatenus diſponerent ꝙ hmõi vſure debent̃ officio iu-
dicis vſqꝫ ad cõcurrentem q̃titatem intereſſe. Nec ob.d.l.
ſi ſeruũ.§.fi.⁊ ſimiles dictãtes ꝙ in obligationibus dandi
non ſuccedit obligatio ad intereſſe.⁊ ſic ꝓcedunt dicta iura
q2 officium iudicis non p̃ſupponit obligationem.l. que per
colluſionẽ.§.pcij ſortẽ.ff.de act.emp.nec obſt.ꝙ dicit Joã.
an.in.d.c.ſalubriter.q2 illud dictum non videtur verũ ⁊ cõ
tra illuz ibi tenet Pau.de leaz.Joan.cal.d.Ant.⁊ Panor.
volẽtes ꝙ etiaz extra modum illius.c.licite percipiant̃ vſu-
re dotis ꝑ maritum ſubſtinẽtem onera matrimonij ⁊ voluit
Bar.in.d.§.vſuras.Et bald.in.d.§.preterea.ꝙ ⁊ ſeruat cõ
munis practica:q2.ſ.iſte vſure ſeu alimẽta dotis petunt̃ etiã
ibi non ſunt fructus eorũ pignoratarũ maxime vbi eſt pro-
miſſa dos per patrez qui tenebat̃ alere filiaz. Nec ob. ratio
Jo.an.q2 lꝫ fructus aliqui ſubijciant̃ diuino iudicio: tñ nõ
omnes vt penſiones domus mercedes locationum.⁊ hmõi
prout dicit.d.Nico.in.d.c.ſalubriter.vbi nõ põderatur ꝙ
fruct⁹ ſint icerti:ſꝫ q2 nõ ſufficiũt ad onera ⁊c.Et ſic ꝙ ha-
betur reſpectus ad onera matrimonij que ratio pariter mi-
litat vbi percipitur quid certũ prout quid incertũ. Nec ob.
ꝙ in alijs caſibus non reperitur iure cautum aliquid in do
te poſſe percipi vltra ſortem in dote danda q2 reſpondetur
ꝙ papa in.d.c.ſalubriter non ſtatuit:quia ſtatutũ nõ poteſt
ſuper vſura promittenda.c.ſuper eo.e.tit.ſed rñdet de iure
vt denotant illa ṽba nõ credimus cõpellẽdũ.⁊ ſic ſe fundat
in ratione:quia illa credulitas eſt fundata in ratione non in
auctoritate põtificali permiſſiua idcirco rõne idẽtitatis poſ
ſumus illud.c.trahere ad caſus ſiles.ſicr ⁊ in terminis.d.l.
curabit.nõ reperitur iure cautum ꝙ in foro anime poſſint
peti ille vſure.⁊ tamẽ glo.⁊ doc.iuris canonici ⁊ ciuilis paſ
ſim tenent eſſe permiſſas vt habetur in dictis iuribus. Nec
ob.d.l.cum quis.§.diuus de vſur.q2 loqũr in vſuris odio-
ſis que.ſ.non debentur ratione intereſſe:ꝓut ſunt cõmuni
ter vſure que non debentur ex conuentione vel mora. Nos
vero loquimur in vſuris que debentur vt intereſſe ratio-
ne onerum matrimonij:⁊ ſic non ſunt proprie vſure. ⁊ de-
bentur quandoqꝫ citra moram vt.ſ̃.probaui.Itez ſecundo
reſpondetur ꝙ non loquitur in ſimpliciter tacente: ſed in
eo qui tacuit ⁊ vſuras non petijt vt gratior eſſet vt ibi expri
mit tex.dicens ꝙ longi temporis interuallum iudicat remi-
ſiſſe vſuras preteritas vt patet ibi in text. iuncta gloſ. que
ſupplet:quia dignitatem per eum habere ſperabas. funda-
tur ergo illa exorbitãs diſpoſitio non in lapſu temporis: ſꝫ
etiã in ratione q2 non petijt vt gratior eẽt apud debitorem:
vnde iſta cauſa que aſſignatur pro ratione eſt probanda alſ
diſpoſitio illa non videretur ꝓcedere.⁊ ita firmat Rapha.
in.d.§.diuus.dicens ꝙ non ſufficit lapſus temporis:vbi au
tem non probatur iſtud quod ſperabat aliqδ beneficium vel
ſaltem ꝙ vt in genere gratior eſſet apud debitorez nõ petijt

non procedat diſpō.d.§.diuus. Merito cū in terminis no
ſtris id preſupponatur dicamus ceſſare diſpōnem illā exor
bitantem.⁊ per ꝯñs non trahendam in ꝯñtiam.l.ius ſingu
lare.⁊.l.ꝙ vero contra eum ſi. Et hāc partem firmat ad.d.
§.diuus ēt Ponta.in.d.l.de diuiſione.ff.ſol.ma.vbi preſtā
tiſſimus doctor.d.Bar.de bartbolinis conciuis meus: idē
tenet dicens ꝙ vidit ita cōiter teneri.⁊ idem tenet.d. Ang.
de are.inſti.de acti.§.fuerat quarta charta dicēs ſe ita con
ſuluiſſe.⁊ ego alās hic peruſie conſului.⁊ ſe ſubſcripſit prefa
tus dominus Bal.

d ¶ Nec ob.d.l.ſi vir vſuras.⁊ ꝙ ibi per glo.⁊ Bart.⁊ ꝙ per
Ponta.in.d.§.vſuras ꝙ eſt aduertenduꝫ.ꝙ donatio regu
lariter non preſumitur quotiens aliqua coniecturata cauſa
pōt cadere.l.cum de indebito de proba.l.ſi cum auruꝫ.ff.de
ſol.l.ꝯ iuris.§.ſi.cū ibi no.ff.de pact. Adeo ꝙ potius qñqꝫ
preſumitur error i facto proprio.⁊ error iuris ꝗ donatio.l.
ſed ſi me putem in prin.cū ſua glo.de condi.inde.iuncta.l.j.
eo.ti.⁊.l.eius ꝙ per errorē.ff.de regu.iur. Et.d.l.vir vſuras
ſe fundat in tacita donatiōe preſumpta que preſumptio eſt
contra regulā iam dictā.⁊ ſic.d.l.eſt exorbitans:ideo nō tra
hēda in conſequentias.l.ius ſingulare ⁊.l.ꝙ vero contra.ff.
de.ll.⁊ in regula que a iure cōi exorbitant in.vj.his preſup
poſitis illa.l.ſi vir vſuras loquitur in viro cui debētur vſu
re ab vxore qui legauit dotem vxori.⁊ cōfirmauit fideicom
miſſo donationes.ſ.factas vxori concluditur ibi ꝙ in lega
to dotis non veniunt vſur ſtipulate. Sed cēſentur donatio
ne remiſſe:vnde ponderandum eſt:ꝙ loquitur in marito ⁊
vxore vt ſuadet vt ſubiecta materia tituli ſub quo ſituata eſt
illa.l.ar.l.imperatores.ff.de in diem adiec.⁊ ꝙ per glo. in.l.
ſi.in prin.de condi.indebi.⁊ in.c.j.⁊.c.ab arbitris de offi.de
leg.inter virum ⁊ vxorem propter nimium amorem de facili
preſumitur donatio.arg.l.j.ff.de dona.inter virum ⁊ vxo. ⁊
cēſentur vna caro.c.gaudeamus de diuor. Itaqꝫ nō mirum
ſi inter eos de facili preſumitur donatio:vnde nō eſt eadeꝫ
rō in ſocero cui debentur dos.⁊ alimenta dotis nō a nuru:
ſed a fratribus nurus inter quos nō eſt tantus amor immo
lōge minor:ideo non eſt eadem rō coniecturandi donatio
nem in caſu iſto prout in illo caſu.

e ¶ Cōcurrebat ēt ibi ꝙ maritus legauerat vxorem quā for
te lucrabatur. Item concurrit ꝙ fecerat eidem donationes
⁊ donationes factas cōfirmauerat fideicōmiſſo que omnia
oſtēdūt affectionem ⁊ liberalitatem mariti.⁊ augent conie
cturam donationis etiam in vſuris debitis:magis enim de
facili remittuntur huiuſmodi vſure que non ſepe petuntur
ſed frequentius obmittuntur vt docet experientia rerū ma
giſtra.c.ꝗ ſit in prin.de elec.lib.vj.⁊.c.ſtatutum in prin.eo.
ti.⁊ lib. Quā ſiant alie donationes ſi itaqꝫ fecit alias. ⁊ iſta
preſumat facta:nec ſine miniſterio vident iſta omnia poſita
in illa littera.arg.l.ſi quando de leg.j.⁊.c.ſi papa de priuile.
lib.vj. Et argumentum a cōtrario ſenſu ibi probat ꝙ alās nō
preſumitur donatio ꝙ arg.eſt fortiſſimū in iure.l.j.§.huius
rei fortiſſimum eſt argu.ff.de offic.eius cui eſt man.iur.cuꝫ
ſimilibus maxime ad moderandas iuris exorbitantias. Itē
ibi pōderatur ꝙ maritus ſtipulatus fuerat vſuras ita ꝙ nō
cadebat veriſimiliter error in facto ꝓprio.l.ꝗꝫ ꝗ.ff.ad velſ.
⁊.c.ab excommunicato de reſcrip. Sed in vſuris non pro
miſſis cadere poteſt iuris error qui poteſt cōiecturari vt eui
tetur preſumptio donationis prout coniecturatur in ſolute
te indebitum.⁊ maxime quia nonnulli etiam doctiſſimi viri
tenent iſtas vſuras non poſſe peti itaqꝫ imminebit error fa
cti proprij:⁊ error iure manifeſti:quia manifeſtum erat illo
tempore ꝙ illo iure debebantur vſure dotis.d.§. vſuras. ⁊
d.§.preterea:ideo non poterat coniecturari obmiſſa petitio
per ignorantiam ꝙ peti poſſent:prout coniecturari poteſt
in his terminis illud autem conſtat ꝙ ſi appareret ſcriptuꝫ
manu ipſius creditoris ꝙ dicta alimenta debebantur. Tūc
ſtaremus claro quia per talem ſcripturam appareret volun
tas creditoris ꝙ non intendebat donare. Nec dictas vſu
ras ſeu alimenta dotis remittere per tex.⁊ docto.ibi in.l.nō
ſenius in fin.ff.de negocijs geſtis.⁊ not.Bartol.in.l. nuda
ratio.ff.de donatio. Concludo itaqꝫ ꝙ dicta alimenta dotis
peti poſſunt non obſtante curſu decennij.⁊ non obſtante
morte viri.⁊ ſui patris ſtipulantis.

Laus deo.

¶ Quod extimum cōmunis ſeu cataſtrum non probet do
minium neqꝫ quaſi dominium vendicandi rem in ſuo exti
mo allibratam.

¶ Conſilum lxv.

In nomine dñi noſtri

i ieſu xp̄i. ¶ Profecto hec conſultatio vr̄ mihi
adeo clara ꝙ nō indiget magna diſcuſſione.
Nulli enim dubium ꝙ reus obtinere debet
qñqꝫ ex iure ſuo:qñqꝫ ex nō iure agētis.l. ſi.
C.de rei vē.c.abbate ſane de re iu.li.vj. Actor enim dꝫ pro
bare intentioneꝫ alās reus eſt abſoluēdus vt dictis iuribus.
⁊.l.qui accuſare.C.de eden.⁊.l.actor ꝙ aſſeuerat.C.de pro
ba.⁊.c.cum eccleſia ſutrina in ſi.de cauſa poſ.⁊ ꝓprie. Et ꝓ
batio dꝫ neceſſario ꝯcludere alās nō releuat.l.nō hoc.C. vñ
leg.⁊.c.in preſentia de proba.⁊.l.neqꝫ natales.⁊.ad ꝓbatio
nem.C.eo.ti. Dubia enim probatio nō releuat.l. duo ſunt
titij.ff.de teſt.tu.⁊.l.certū in prin.ff.de confeſ. ⁊ ꝙ habetur
in.l.inter ſtipulantem.§.ſi ſtichum.ff.de ver.ob. Satis eni
eſt ꝙ deficiat probatio dato ꝙ nō deficiat ius.d.l.duo ſunt
titij. Paria enim ſunt nō eē.⁊ non apparere vt ibi.⁊.l.ſi fue
rit.ff.de reb.dub.⁊.l.in lege.ff.de ꝯhē.emp. Sꝫ dictus Frā
ciſcus actor fundat ſe in ſuo dñio vel quaſi dñio. ⁊ ſic agit
rei vēdicatiōe vel publiciana qui libellus ſaltem de cōſuetu
dine ſubſtētatur.d.c.abbate ſane.⁊ ꝙ per gl.in.§.alie.inſtit.
de act.⁊ in.l.j.ff.de publi. Dꝫ enim actor duo probare vnū
ſ.dñium vel quaſi dominium ex parte agentis.l.in rē actio.
in prin.ff.de rei vēdi.⁊.d.c.abbate ſane.⁊.d.c.eccleſia ſancte
marie in ſi.⁊.l.j.⁊ quaſi per totum.ff.de publi.⁊ poſſeſſionē
ex parte conuenti.l.j.C.de ali.iudi.mut.cā facta.⁊.l.ſi.ff. de
rei ven.⁊ꝫ rei pro qua agitur vt dictis iuribus:ſed neutrum
probatur vt.j.deducam merito dicti palmuti⁹ ⁊ fratres rei
conuenti veniunt abſoluendi.⁊ dictus ſer Franciſcus actor
tanꝗ temere litigans in expenſis condemnandus. Et hoc
ex pluribus.

a ¶ Et primo qꝛ lꝫ ſtatuto cōtineatur ꝙ detur fides cataſtro
tanꝗ inſtrō publico ſup bōis tūc incultis donec probatur
cōtrariū. Et cataſtrum contineat qualiter auctores dicti ſer
Franciſci habebāt ⁊c. Debebat enim ꝓbari ꝙ terrenū de
quo cantat cataſtrum eſſet tunc incultum vt cataſtrum pro
bet cōtra tertium vigore dicti iuris municipalis:nam cata
ſtrum ſit inter rempublicam.⁊ eum qui facit ſuum extimuꝫ.
⁊ res inter alios acta:vt in ti.res inter alios acta in rubro ⁊
nigro:ideo cataſtrū non probat ð iure:facit.l.que quiſqꝫ.ff.
de acqui.re.domi.⁊.l.ſi pater.C.de act.emp.⁊ ꝙ ibi p Bar.
⁊ hoc no.ibi Bal.p dicta iura.⁊ facit ꝙ ipſe no.in.l.ſolēni
bus.C.de rei vē. Et q ſe fundat in iure exorbitāti hꝫ neceſ
ſe probare oīa que cōtinent in ipſa lege exorbitanti : prout
voluit Joā.and.in verbo xpianorum in.c.j.de homi.lib.vj.
⁊ poſt eum Bal.in.l.ſiqs nō dicaꝫ rapere.col.iiij.C. de epi.
⁊ cle.ad hoc glo.in cle.ſi.de reſcrip.no.legentes in.l.ſi quis
maior.C.de trāſla.ſtatutuꝫ illud loquitur de terris incultis:
iō actor qui vult niti ex eo ſtatuto ðbebat ꝓbare ꝙ terra de
qua loquebatur extimum predictum erat inculta tempore a
cataſtrationis de quo tempore loquitur ſtatutuꝫ ꝙ minime
factum eſt:nec aliter eſt probatum de dominio vel quaſi do
minio ipſius ſer Franciſci agentis:ideo ex hoc capite ipſe
ſer Franciſcus habet ſuccumbere.

b ¶ Quod ⁊ dicendum eſt ex alio capite:qꝛ lꝫ in extimo di
catur ꝙ tales habent talem petiam terre ⁊c.⁊ extimuꝫ faciat
fidem:tamen non probat dominium vel quaſi:nā habere di
citur rem ille q hꝫ dñiuꝫ rei.⁊ non hꝫ poſſeſſionē:neqꝫ de
tentationem.itē habere dicitur ille qui rē detinet. lꝫ dñiuꝫ
nō habeat.l.ſtipulatio iſta.§.habere.ff.de ver.ſig.⁊.l.habere
ff.de ver.ſigni. Si aūt extimum verificatur ꝙ Franciſcus ⁊
Paſcutius habebāt dominiū.⁊ nō poſſeſſionem nō habet
ex hoc fundatā ſuā intentionē ipſe Frāciſcus actor: qꝛ non
probauit traditionē ⁊ ſine traditione nō transfertur dñium
l.traditionibus.C.de pactis ⁊ minus quaſi dominiū ꝙ cau
ſat ex traditiōe cum titulo.l.j.⁊.l.traditionem.⁊.l. quecūqꝫ
ff.de publi.fundatur enim quaſi dominium in preſcriptiōe
incboata inſti.de acti.§.alie ⁊ preſcriptio non procedit ſine
poſſeſſiōe.l.ſine poſſeſſione.ff.de vſuca.⁊.c.ſine poſſeſſione
de reg.iuris li.vj.⁊ lꝫ forte in inſtrumēto tituli quēꝫ habet
dictus ſer Franciſcus ⁊ dictis Franciſco ⁊ paſcutio forte ſit
clauſula precarij vel ſimplex cōſtitutio non releuat quando
cōſtituens nō hꝫ poſſeſſionem ſalteꝫ ſi nō detinebat vt per
Bar.⁊ doc.in.l.ꝙ meo in principio de acquir.poſſe.nemo
enim dat ꝙ non habet.l.⁊ traditio de acqui.reruꝫ dominio
⁊.l.nemo plus iuris.ff. de regulis iuris: ideo non probat
ſuum dominiū vel quaſi ipſe ſer Frāciſcus dato ꝙ extimus

probaret oſiliũ fuiſſe auctoꝝ ipſorum Franciſci.⁊ paſcuij ſuoꝝ auctoꝝ dr̃ ẽt habere rem ille ſolum detinet.d.§.ha bere licere in ꝑ.item rem hr̃e dr̃ ille qui hꝫ actionẽ qua pe tere pót ipſam rem.l.is apud.ff.de ver.ſig.facit.l.rem in bo nis.ff.de acqui.re.domi.⁊.l.qui actionem.ff.de reg.iu.ideo non ſequitur habebant illam iſtam rem tui auctores tpe fa cti extimi auctores ſer Franciſci: ergo iſta res pertinet ad ſer Franciſcum iure dominij vel quaſi per iam dicta.

c ¶ Tertio dictus ſer Fráciſcus deficit in ſalutari ſuo: q2 nõ apparet ꝙ illa petia terre deſcripta in extimo dictoꝝ Frã ciſci ⁊ paſcuij ſit illa eadeꝫ que petitur per dictum ſer Frã ciſcum idẽtitas aũt erat articulanda ⁊ probanda prout not. Bar.in.l.j.C.ſi vnus ex plur.appo.⁊ in.l.ſenatus in fin.ff. de accu.per eum.⁊ Imo.in.l.is qui reus de publi.iud.⁊ in l.demonſtratio.ff.de condit.⁊ demon.que non eſt probata nec preſupponitur articulata per eundem Bar.in tractatu de teſte in rubrica de probatione idẽtitatis.⁊ per Jo.an.in c.ad audientiam de preſcrip. Debent aũt conuenire ad mi nus duo confines vel alie ſimiles demonſtratiões.l.forma ff.de cenſi.⁊ no.Bar.⁊ doc.in.d.l.demonſtratio.⁊ hr̃ in.l. ſiquis in fundi vocabulo de lega.j.cum ergo vt preſuppo nitur in themate non ꝯueniat niſi vnus ꝯfinis: iõ non pro batur idẽtitas petij terre petiti cũ petio terre deſcripte i di cto extimo ⁊ hõ ſolũ ſufficit per notata in locis.ſ.adductis ⁊ inſup pót de facili ꝯtingere ꝙ ille confinis in quo hodie ſe conformat nõ eſſet ꝯfinis iſtius petij terre tpe facti extimi.

d ¶ Coadiuuant alia que deducuntur in themate prout eſt tanta diſtantia menſure attento ꝙ in extimo debet ⁊ ſolet poni tota q̃titas menſure.item ꝙ probatur qd non habet pro confinibus alios duos confines qui ſunt deſcripti in extimo: ſed eſt diſtantia inter dictos confines.⁊ dictum pe tium terre de quo agitur. Et ſic probatur quod dictum ex timum ⁊ qualitates in eo deſcripte poſſunt conuenire alij petio terre. Quod ſufficeret ad infringendum probationeꝫ als concludentem.argu.l.duo ſunt ticij.ff.de teſta.tut.pro ut ſumitur ex dictis Bar.in.d.l.demonſtratio prope finem ꝑin.in.d.tractatu de teſte ſub dicta rubrica de probatione identitatis prope fi.ver.non autem ſufficeret. Et vbi non eſſet lex vel auctoritas id demonſtrat ratio naturalis quaꝫ ſolaꝫ ſufficit allegare.l.ſcire oportet.§.ſufficit de excu.tu. ⁊ ſic varijs vijs deducit̃ ꝙ.d.ſer fráciſc⁹ temere litigat.⁊ dꝫ ſuccumbere ⁊ condemnari in expenſis per.l.eum quẽ teme re de iud.⁊.l.ꝑperádũ.§.ſi naũt alterutra de iu. Laus deo.

¶ Teſtm̃ factũ ad pias cãs an req̃rat ſolẽnitates iuris ciui lis. Et an mater ſuccedat filio vltra quartã ꝑtem ſtante ſta tuto ꝙ qñ mater ⁊ patruus ſupſunt ſuccedat patruus i tri bus ꝑtibus hereditatis ⁊ mater in quarta.

¶ Conſilium clxvj.

In nomine dñi noſtri

i ieſu chriſti. ¶ Minime dubium eſt ꝙ ad pias cauſas factum teſtm̃ nõ requirit ſolẽni tates iuris poſitiui: ſꝫ regulat̃ a iure natura li vel diuino dictãte ꝙ in ore duoꝝ vel triũ ſtat oẽ verbũ ita ꝙ ſufficiũt duo teſtes q ꝓbent teſtm̃: put hꝓbat tex.in.c.relatũ de teſti.⁊ cõcordãt doc.ibi.⁊ in prece denti.c.cũ eſſes.⁊ bar.⁊ doc.in.l.j.C.de ſac.ſan.ec.⁊ pon.in rep.auc.ſi ſr.C.ad.l.fal. Itaqꝫ cum ꝑſupponatur in themate ꝙ dicta fraternitas ſancte marie ſit locus pius.⁊ teſtes illõ deponũt ex quo exaiatus eſt nup frater lãſilaus qui cõcor dat cum amatore q viderunt.⁊ audiuerũt teſtatorem teſtã tem.⁊ ſic ſunt duo teſtes oi exceptione maiores plene pro bantes res videtur plane ꝙ teſtm̃ illud valeat quo ad dictũ pium locum ⁊ quo ad filiũ p.l.hac cõſul: iſſima.§.ex impfe cto.C.de teſta.idẽ tñ putarẽ ſi non fuiſſet examinatus di ctus frater lanſilaus cũ lucas alius teſtis deponat de dicto teſtamẽto ꝓut dictus dicti amatore ⁊ deponit ꝙ audiuit te ſtãtem.⁊ habebat notã voceꝫ eius: q2 ſuus frater.⁊ lꝫ regu lariter nõ valeat teſtimoniũ de audito ꝓprio in teſtõ ſi te ſtis non vidit.l.ſi nõ ſpãli.⁊.l.ſi vnus.C.de teſta. Et ẽ cõis fere oium ſnĩa. Et qdam teneãt ꝙ idẽ ⁊ in ꝯtib⁹.⁊ i alijs actibus: ꝓut voluerunt Franc.accur.⁊ Saly.in.d.l.ſi non ſpeciali per.l.teſtium.C.de teſti. Et q2 de facili pót eẽ dce ptio ſm Saly.⁊ idem videt̃ velle Bald.ibi. Et ꝙ teſtimo nium de auditu etiam ꝓprio non ſit ſufficiens etiaꝫ in alijs actibus eſt tex.in.c.preterea ſꝫ vná lec.de teſti.⁊ hoc ꝙ ſine alijs adminiculis nõ probent volũt ibi Inno.Jo.an.⁊ Pa nor.q per hoc dicit ẽt in ꝯtibus teſtes de auditu non pro bant.⁊ ſic etiam in contractibus nõ ꝓcedit glo.l.ij.§.idẽ la beo.ff.de aqua plu.ar.ſm Panor.in.d.c.preterea ꝙ ⁊ tenet Imo.in puncto iur in.d.§.idem labeo. Cõtrariũ tñ tꝫ gloſ. glo.in.d.§.idem labeo.⁊ gloſ.in.c.teſtes.iij.q.ix.ꝙ ⁊ videt̃ velle Bar.in.d.§.idem labeo ꝙ ⁊ firmat Bal.in.l.cõuenti cuIã.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ firmat Pau.de caſt.in.d.l.ſi nõ ſpãli. Et hoc cõiter tenetur: ⁊ iõ in practica ſeruãdũ dicit Imol. in.d.§.idem labeo. Et ꝙ regulariter admittantur teſtes de ponentes de auditu proprio abſqꝫ viſu tenẽt Hoſti.Jo.an. Imo.Panor.in.c.ij.de conſue.⁊ ad rõnes ꝯrias reſpondet Bal.in.d.l.conuenticulam.⁊ ego latius rñdeo in.d.l.ſi non ſpeciali. Et ſine dubio tenendũ vr̃ ꝙ admittant̃ ſed nõ adhi beatur tanta fides prout deponentes de viſu: adeo ꝙ forte duobus teſtibus de auditu deponẽtibus de facili non ad hiberetur plena fides.⁊ ita procedat not.doct.in.d.c.prete rea.⁊ opi.Fran.accur.⁊ alioꝝ.ſ.relatorum. Tamẽ ex circũ ſtantijs poſſit etiam ſolis adhiberi fides. Et fortius cõcur rẽtibus adminiculis que adminicula in caſu noſtro cõcur runt: q2 ipſe Lucãtonius ⁊ dña Mariota deponunt ꝙ tũc temporis frater lanſilaus amatore ⁊ domina gota dixerunt ipſis teſtibus qualiter Franciſcus predictus fecerat teſtm̃ ⁊ dixerunt qualiter.⁊ ꝙ erat ſcriptuꝫ in vno folio ita ꝙ iſtud ſatis adminiculatur maxime apparente folio ſcripto manu dicti fratris lanſilai cuius manus recognoſcitur per vnũ te ſtẽ. Item adminiculatur q2 nõ eſt veriſimile ꝙ pro fauendo pie cauſe qs vellet fraudare aiam ſuã mutando vocẽ ⁊ face re oſtendi falſum teſtm̃. Itẽ adminiculat̃ tpe peſtis cuꝫ illo tẽpore rari volunt accedere.⁊ iminente periculo mortis nõ de facili delinquitur.⁊ eſt difficilis probatio eoꝝ q̃ ſiũt in do mo peſtifera. Et pp difficultatem probationum admittunt̃ ſepe teſtes aſs non idonei.l.cõſenſu.C.de repu.c.lꝫ ex qua dã de teſti.⁊ que habentur in.c.cũm matrimonij de probat. cum multis ſi. Item concurrit vnus teſtis de viſu ⁊ auditu ⁊ fidedignus qui non potuit decipi ex mutatione vocis per quem tollit̃ illa ſuſpitio pp quã detrahitur de fide deponẽ tis de auditu.⁊ vnus teſtis ſupplet defectum alterius teſtis vt p bal.⁊ Ang.in.l.ſiqs ex argẽtarijs in ꝑin.ff.de edẽ. Et iõ his cõcurrẽtibus putarẽ dictis duobus teſtibus vno de ponẽte de auditu altero de viſu ⁊ auditu. Et lꝫ dictus Lu cas deponit etiam de ſuo legato.⁊ ſic videat̃ laborare ſuſpi tione: tamẽ non videtur ꝓpter hoc repellendus quominus ſit idoneus teſtis ꝓ pia cã: attẽto ꝙ ipſius intereſt potius ꝙ non fuerit factũ q̃ ꝙ fuerit factũ dictum teſtm̃ cum ipſe eẽt ſucceſſurus ab inteſtato ita ꝙ ceſſat ſuſpitio: ideo ceſſat eius repulſio rõne ꝓprij intereſſe.arg.l.non ſolum de ritu nup.⁊ qd no.Jo.an.in.c.cũ nũcius de teſti.⁊ Imo.in.l.qui teſtõ in ꝑin.de teſta.quatenus volũt ꝙ legarius eſt idone⁹ teſtis qñ ceſſat eius intereſſe puta q2 eius relictum etiã aſs ſubſiſteret pari rõne ſi oimodo nõ valeret prout non valet legatum profanum factum in minus ſolẽni vltima volunta te prout in ſimili habetur i.d.§.ex imperfecto.⁊ inſup magis affectionis deberet habere ꝓ parte contraria per quaꝫ plus cõmodi cõſequeret̃ prout cõtingit in dicta gota quẽ eſt le gataria.⁊ tñ non curat deponere ꝯ.⁊ veriſil̃r falſum vt ſibi reſeruet ſucceſſionẽ ab inteſtato q̃ tñ ſucceſſura eẽt ab inte ſtato in minori portione q̃ dictus Lucas: iõ ceſſat ſuſpitio in dicto luca.⁊ dictũ dñe gote nõ eſt curandũ pp ſuũ inte r eſſe iã dictũ. Et q2 vt audio ipſa deponit ꝯtrariũ eius ꝙ de ponũt alij teſtes: lꝫ eius dictuꝫ non viderim. Conſtat enim ex ſupraſcriptis ꝙ iſta ſolẽnitas ſeu req̃ſitũ ꝙ teſtes videãt teſtatorẽ eſt de iure poſitiuo niſi quatenus iminet ſuſpitio deceptionis: vnde non eſt neceſſariũ in teſtamento ad pias cãs per.ſ.dicta. Et ſic videt̃ ꝙ eſſet circũſcripta depoſitiõe dicti fratris lanſilai dictuꝫ teſtm̃ eẽt ſufficienter probatũ lꝫ hoc nõ ſit neceſſarium ſtante legittima depoſitiõe dicti lan ſilai. Concludo igitur ꝙ dictũ teſtamentum vꝫ in fauorem pie cauſe. Secũdum queſitũ eſt meo iudicio claruꝫ: dꝫ enim de iure cõi mater preferat̃ patruo vt in auc.de here.ab inte. §.ꝯñs.⁊ in auc.defuncto.C.ad tert. Tñ.l.municip.clare diſ ponit ꝙ vbi ab inteſtato cõcurrũt mater ⁊ patruus mater ſuccedat dũtaxat in quarta parte ⁊ patruus in reſiduo.⁊ vbi caſus legis nõ eſt extatiõi locus.l.illã ver.de mõ.C.de col la.⁊.l.ancille.C.de furtis.ideo conſtat ꝙ ſi nullum teſtamẽ tum factũ eẽt aut factũ nõ valeret ſeu non appareret mater ſuccederet in quarta pte dũtaxat ⁊ in trib⁹ quartis patruus ⁊ illa quarta priuaret̃ dicta mater ſi tutorem nõ petijt intra

tempus

tempus in ſtatuto aſſignatū ad petendum ipſuʒ tutoreʒ cū ſtatutū aperte illud ſtatuat ita ꝙ non eſt locus dubitationi format ſe dictum ſtatutū cuʒ iure cōi.l.ij.§.finaūt mater.ff. ad ter.⁊.l.matres.C.eo.titu.⁊.l.ij.§.finaūt.ff.q petant tut. Niſi q2 ſtatuit certum tpē breue:vbi de iure cōi ſtatuit annus ſm multoꝝ opi.p qua vī tex.in.§.fi.inſti.ō ſenatuſcō.ter.⁊ facit.l.ſciāt oēs.C.de legi.here.Et ſm aliā opi.nō eſt determinatum tpē matri:ſʒ eſt ei iniūctū ꝙ confeſtim petat.d.§.finaūt mater.⁊.§.confeſtim.⁊.l.in qua opi.fuit bart. ideo prout ius cōe ꝓpter non petitum tutorē confeſtim ſeu intra annum priuat matrem ſucceſſione:vt cōſequēter ēt legitima ita ⁊ ſtatutuʒ priuat ſi nō petijt intra decē dies nec video quid obſtet. Laus deo.

¶ Pax ex noua cā rupta:an faciat rumpentē teneri ad penam conuentionalem pacis rupte.⁊ impuberes cōprehēdātur in pace vel ꝓmiſſione de non offendendo inter ſtipulātes pro attinentibus vel vniuerſitate aliqua.

¶ Conſilium. clxvij.

In nomine dñi noſtri

1 ieſu xp̄i.¶ Ui in hac conſultatione prima facie dōm ꝙ pena dicte pacis rupte ſit ꝯmiſſa:q2 nullus hō de vniuerſitate ville papaſi vulnerauit cōmiſi hoieʒ de villa appai.⁊ pax fuit facta inter vniuerſitates.⁊ i ſpē inter hoies pticulares dictarū vniuerſitatū vt pʒ ex verbis inſtri ibi: taʒ in genere q̄ʒ in ſpē:ꝙ ⁊ pʒ aperte:q2 ſpecificat ꝙ particulares hoies promittunt ꝓ ſe ⁊ ſuis:ex quo euidenter pʒ ꝙ nō ſolū fecerūt pacē inter ſe:ſʒ ēt particulares hoies vnius vniuerſitatis cū particularibus hoibus alterius vniuerſitatis.⁊ lʒ homines vniuerſitatis appai ſe ſpāliter obligauerint qlibet ꝓ ſe ⁊ ſuis:tñ ex alia pte.ſ.vniuerſitatis papaſi nō interuenerūt hoies pticulares ꝓut ex pte vniuerſitatis appai:ſʒ duo hoies dicte vniuerſitatis papaſi vt procuratores vniuerſitatis predicte.⁊ omnium hominum ipſius conuenerunt tñ intelligant conueniſſe noie vniuerſitatis in genere hoc eſt in vniuerſo.⁊ in ſpē hoc eſt ꝓ hoibus ſingulariter ⁊ hoc vt illa v̄ba ⁊ oīum hoiuʒ dicte vniuerſitatis aliqd operent: vt decet.ar.l.ſi qñ de le.j.c.ſi papa de priui.li.vj.Nullū eniʒ verbū inſtri dʒ ſtare ſine virtute aliqd opandi: dicit bal. in rub.de fide inſtru.⁊ ēt ne ꝯtus claudicet prout claudicare nō dʒ.l.j.ff.de reſcin.ven.l.iulianus.§.ſiqs colludēte ō act. emp.⁊.l.ſicut in.§.pe.in fi.ff.de arbi.⁊ alr̄ q2 ꝓut ipſi ſe obligauerūt noie ꝓprio.⁊ ſic vltra obligationē vniuerſitatis deuenerūt ad ſpālem obligationē pticularē quo ad ſeipſos ita ⁊ de veriſimili mēte quo ad alios dōm vī ꝙ voluerit pticulariter in ſpē ꝓmittere mens aūt preualet verbis.l.in cōditionibus primū locū de condi.⁊ demon.⁊.l.in cōuentionalibus de ver.ſig.cum ſi. Et ſic pax cēſetur facta hincinde inter ſingulares homines dictaꝝ vniuerſitatum:ideo videt facta inter dictos nallum ⁊ comiſi.

a ¶ Cuʒ ergo ſubdatur ꝙ cenſeatur pax rupta ſi aliqs hō de villa papagijs vulnerauit atrociter aliqueʒ de villa apagij.⁊ vulnus atrox preſupponatur factum per nallum de villa papagij in comiſi de villa apagij in ꝯſequētiā vī cōmiſſa pena.

b ¶ Nec videt obſtare ꝙ dictus nallus erat impubes tpe cōtracte pacis:q2 vī attendi tempus illati vulneris:q2 in illud tpē ſe referūt cum dicant ꝯuentum.⁊ pacē fractā ſi p hoieʒ maiorem.xiiij.an.ō.fuerit illatū vulnus. ⁊ qualitas adiecta verbo intelligitur ſm tempus verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus de noxa.cum concor.

c ¶ Nec vī obſtare ꝙ dictus nallus fuit primo vulneratus. ⁊ ſic per alterā partē fuit rupta pax:q2 vī ꝙ nihilominus ꝙ ⁊ ipſe vulneratus incideret in penam fracte pacis: ꝓut no. Jmo.poſt Bal.in.l.ſemel mora ſo.ma.Et maxime cuʒ dicatur in cōuentione ꝙ pena debeatur quotiens contrauentū fuerit.⁊ a quolibet contrauenīente cū qua oē dicat nihil excludit.l. iuſ.de le.iij.⁊.c.ſolute circa finem de ma.⁊ obe. ⁊ maxime quo ad penam applicandam reipublice prout eſt iſta maxime per no.p Bald.in.d.l.ſemel mora. ⁊ ibi ēt per alios doc.⁊ ex quo eſt ſoluta pena:q2 pena ſoluta ꝯtus cenſetur impletus:prout voluit Bal.in.l.cum proponas.C. de pac. poſt Pet.⁊ Cy.in.l.petens.C.eo.ti.ꝙ ⁊ voluit poſt Bald. in.d.l.ſemel mora.⁊ ſequuntur ibi per dictam rationē Bal. ⁊ Pau.de caſt.⁊ preſertim predicta videntur procedere: q2 ꝓdictus nallus nō fuit vulneratus a dicto comiſi ſʒ ab alio.

d ¶ Et qñ plures promittunt inuicē ſe non offendere cēſet quilibet promittere de ſuo facto ⁊ penam ſi ipſe ꝯfecerit.⁊ quilibet cenſetur ſtipulatus ſe non offendi. ⁊ propterea ex offenſa facta per vnum ipſe ſolus obligatur ad ſolidā penā ⁊ ex offenſa facta in perſona vnius ex ſtipulantibus ipſi ſoli querit actio ad integrā penā ſtipulatam prout hec oīa firmat Bar.recte intuenti in.l.ſi.in.ij.q.ff.de duo.reis.quē ibi ſequunt Ang.⁊ Jmo.⁊ idē in heredibus ſtipulātis tʒ bart. in.l.iiij.§.catho.in.vj.q.ff.de ver.obli.lʒ aliud dicat in heredibus promittētis non offendere:ſed alia eſt rō q̄ʒ in principalibus:nec eēt cautū in via deciſiua prout ad pſens loquimur recedere ab auctoritate bar.⁊ ſequaciū:lʒ in via diſputatiua viſum alr̄ fuerit.⁊ videatur illud dictū aliquātulum dubitabile:prout alr̄ ꝓſequutus fuit legendo in.l.ij.§.ſi in facto de v̄.ob.⁊ in.d.§.catho.vbi tandē in ſīlibus terminis noſtris ſequutꝰ fui bar.lʒ Jmo.videatur variaſſe.Ex qbus omnibus videtur concludenduʒ ꝙ dictus nallus cenſeatur rupiſſe paceʒ adeo ꝙ pro dicto vulnere poſſit exigi pena in dicto contractu conuenta.

e ¶ His tamē nō ob.cōtrarium arbitror de iure rñdendum: nam dicta vulnera fuerunt illata occaſione cuiuſdam controuerſie poſtea orte de quadā hereditate vt preſupponit in themate.Ex illa eniʒ cā emanauit primū vulnus illatum in perſonaʒ dicti nalli:⁊ ex illo vulnere cauſata fuit inimicitia inter dictū nallū vulneratum.⁊ ipſum vulnerantem. ⁊ eius agnatos prout erat.⁊ eſt dictus Comiſi vulneratus a dicto nallo:vñ dicta offenſa cenſet facta ex noua inimicitia. ⁊ noua cā ⁊ qñ offenſa fit ex noua cā non cenſet rupta pax neq̄ʒ incurrit offendēs i penā rupte pacis:prout no.bar. ⁊ Ang. in.l.aut facta.ff.de penis.Cuʒ itaqʒ dictus nallus ex alia cā noua intulerit dictum vulnus non cenſet rupiſſe pacem per ō.dicta.Cōſtat enim ꝙ ex illa cā non fuit facta pax cū iſta cā non eēt tūc tpis adhuc orta:ſʒ lōge poſtea ꝙ maxime dicendū eſt:q2 tempore illati vulneris nō erat amplius pax inter dictum nallum ⁊ comiſi.imo guerra ⁊ inimicitia pp vulnus prius illatum in perſonā dicti Nalli a cōſanguineo dicti comiſi:ꝙ pʒ q2 ex dicta cā interuenit treugua:iō qua fuit cōprehēſus dictus comiſi.treugua enim lʒ nō inducat belluʒ vel inimicitiam:tñ probat illam preceſſiſſe ſuppleo ⁊ durare prout vult Bar.in.l.legata inutiliter de adimen.leg.

f ¶ Et facit ꝙ no.bal.in tex.§.vaſalli in ti.de pace cōſtā. qui dicit ꝙ prout excuſatur debitor q nō vadit ad ſoluēdū tempore guerre:ita ⁊ qui non vadit ad ſoluēdum tempore treugue:q2 accedit potius guerre q̄ʒ paci ipſa treugua ſm eum: non erat ergo amplius pax inter comiſi vulneratum:⁊ nallū vulnerantem tempore illate vulneris.⁊ ꝙ nō eſt vel ſemel ruptum nō pōt amplius rumpi.l.naʒ ⁊ ſi ſub conditione.§. poſt defectum de libe.⁊ poſthu.⁊.l.non poteſt videri deſinere.Nec ob.clauſula ꝙ pena totiens committat quotiens ꝯuentum fuerit:q2 in caſu noſtro non fuit contrauentū per dictum nallum:nam fuit facta.⁊ remiſſe ſunt iniurie ⁊ offenſe hincinde facte.Et nō ꝓmiſerunt ſe inuicē nō offendere quo caſu forte militare poſſent aliqua ex adductis in contrarium:ſed ſoluʒ conuenerunt ꝙ cenſeretur pax rupta ſiquis offenderet ⁊c.intelligi debet dummodo pax duraret ex quo ſi nō amplius durat non poteſt amplius rumpi. Et ſi dicat qñ poſſet pluries cōmitti pena cum prima commiſſio non poterat contingere niſi per offenſam fuerit rupta pax rñdetur de facili q2 pax fuit inuiceʒ ſpecialiter in multos potuit quis offendere vnum ⁊ rupta eſt pax inter eos. ⁊ adherentes non inter alios ita ꝙ ſi iteratio ille idem vel alius vulnerauerit alium iterum committeretur pena:quia iterato rūpitur que inter eos durabat.

g ¶ Jnſuper vī ꝙ penam non incurrat dictus nallus: q2 vī ꝙ ipſe nō fuerit comprehēſus in pace.Ex eo q2 erat impubes tempore pacis. Et in conuentione pacis particulares non conueniebant pro impuberibus que cōuentio referēda vī ad impuberes tūc tēporis.Et eſt veriſīle q2 illi impuberes nō poterant tūc cōſentire nec ſe ciuiliter obligare.§. pupillus inſtit. de inuti.ſtipu.facit.l.j.C.de falſa mone.Et altera pars que promiſit pro oībus de villa papagij aſſeruit ſe habere ſufficiens mandatum.ab impuberibus autem nō poterat cōiter habere ſufficiens mādatum:ideo nō vī pro eis promiſiſſe:ideo illa clā poſtea ſequens.⁊ inuicem conuenerunt ꝙ paci. ⁊ remiſſioni promittitur inter eos inite. Jntelligatur ſolum contrauentum.⁊ ita tunc pro rupta habeatur ſi per homines dicti papagij aut eorum aliquem a quattuor annis.ō.alicui ⁊c.Jntelligenda ſit de hominibus

qui tunc erant dicte vniuerſitatis:facit optie.l. ſi ita de au.
⁊ arg.leg.⁊ ꝙ ibi per Bar. Et prout de hoibus tunc dicte
vniuerſitatis:ita ⁊ tunc puberibus. Et qꝛ per precedentia
declarantur ſequentia.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de le.j.cum
ſi.⁊ qꝛ verba pactorum interpetrantur contra eum qui ex
pactis nititur per ea que no.in.l.veteribus de pact.in.l.la-
beo.⁊ in.l.ſi in emptione in princi.de contrahen. empt.
b ¶ Item qꝛ agitur de penis.⁊ pene ſunt molliēde. ⁊ interpe-
tratio adhibēda pro eaꝝ euitatione.l.ſi pſcs.⁊.l. interpetra
tione de penis.⁊.c.ſtatutū in prin.de ele.li.vj.cū ſi. vulga
ribus. Itē qꝛ illa clā poſita fuit ad moderandum in curſio-
nem penaꝝ vt denotat illa taxatiua ſolum ⁊c. Jō nō dꝫ cō-
miſſionē penaꝝ augumētare.ar.l.legata inutilr de le.j.⁊ ēt
de adimen.leg.⁊.c.ꝙ ob gratiam de reg.iu.in.vi. Que oēs
rōnes ſimul iuncte vnr artare in hanc ɔcluſionē ꝙ nō cen
ſeatur ꝓmiſſum pro hoibus qui tunc.ſ.tpe inite pacis erāt
ipuberes:lꝫ eēnt facti puberes tpe offenſiōis. ⁊ preualeāt
illi ſoli ꝙ qualitas adiecta vbo intelligatur ſm tps verbi.
plures enim rōnes vincunt vnam per not.in auct.itaqꝫ.C.
communia de ſucceſſ. Alia autem media ſunt magis plana.
¶ Remanet ergo ɔcluſio ꝙ non cēſeaſ commiſſa. Iſta pe-
na conuētionalis ex pmiſſis rōnibus coadiuuaſ qꝛ ɔſtat ꝙ
dictus nallus non teneſ ad dictā penaꝫ conuētionalē:quia
ipſe non ɔuenit nec alius potuit eū obligare ad penā:iō ſi
qua pena deretur ab aliis qui promiſerunt nō ab ipſo nal-
lo nec fideiuſſores haberent regreſſum contra ipſum nal-
lum:cuius non fuerunt fideiuſſores:ideo magis eſt eis fa-
uendum qui quodammodo alieno morbo laborant.
k ¶ Non ob.adducta in ɔtriū qbus ſatis pnt ſumi rñſiones
ex pmiſſis. Non.n.obſ.ꝙ cēſetur facta pax inter priculares
hoies:qꝛ fatēdum eſt:ſꝫ inter illos qui tunc erant puberes
⁊ inter impuberes:prout tunc erat dictus Nallus: vl ſi in
telligatur ēt de tunc impuberibus dummō puberibus tpe
offenſe intelligitur quando offenſa non ſit ex veteri cauſa
ſeu veteri inimicitia:ſed ex noua cauſa.⁊ maxime ſi ex no-
ua inimicitia. Nam tunc non eſt per offenſam rupta pax
que non eſt amplius pax vt latius dictum eſt.ſ.
l ¶ Nec obſt.ꝙ dicebat Bald.in.d.l.ſemel mora.⁊ Imo.⁊
Pon.ibi poſt euꝫ ꝙ pena applicanda reipublice cōmittiſ
etiā per ſecundā offenſam:qꝛ loquunſ in pena delicti que
ſui natura venit applicanda reipublice:ꝙ pꝫ quia diſtinguit
inter penam contractus.⁊ penam applicandam reipublice.
Iſta aūt de qua agiſ veniret ex ɔctu:ideo de ea non loquū
tur.⁊ inſup ēt delicti.ſ. pacis fracte ꝙ eſt delictum. ⁊ pena
etiā non conuenta veniret applicanda reipublice.i.fiſco nō
deberetur rōne ſecunde offenſe:ex quo per primā offenſaꝫ
erat finita.prout ſe declarat Bal.in.l. cum proponas.C. de
pac.⁊ idem ſumi pōt ex eius dictis in.d.l.ſemel mora.⁊ idē
tꝫ ibi Saly. Et ideo dictus Nallus teneſ pena illati vulne-
ris ⁊ in hac procedit ꝙ in.d.l.ſemel mora dicūt Bal.Imo.
⁊ Pō. Ad quā nō ſunt obligati fideiuſſores:ſed tenetur pe
na fracte pacis neqꝫ pena legali:neqꝫ pena conuentionali:
prout volunt Bal.⁊ Salyc.in.d.l.cum proponas p rōnem
viuam:qꝛ pax nō ens non poteſt dici fracta vt dictum eſt.
m ¶ Nec obſt.ꝙ pena eſt ſoluta ⁊ viget clauſula totiens quo
tiens ⁊c.qꝛ non eſt ventum ɔ̄ cōuentionem per dictū nallū
per tria media iam deducta quorum qōlibet vr tollere maxi
me ſm.ſ.proxime repetitum. Fortius cū tria oia ſimul cō-
currunt. Preterea illa ratio ꝙ ſoluēs penā cēſeatur imple-
uiſſe ɔ̄ctum nō eſt tuta maxime ſi eſt appoſita loco conten-
tus non loco intereſſe.⁊ vtroqꝫ alij pleriqꝫ tenent ɔ̄trium vt
dixo.in.d.l.cum proponas.⁊ in.l.petens eo.ti.⁊ in.l.ſi con-
uenerit de iuriſdi.om.iudi.vbi late tetigi hūc articulum an
ſoluens cenſeatur impleuiſſe ɔ̄ctum.⁊ allegaui plures tenē
tes ꝙ non.⁊ maxime hoc caſu videtur:ideo dōm in quo pe
na applicaſ ex forma contractus applicatur reipublice vſi ⁊
ſingulari ex quo deprehēditur ꝙ nō ſuccedit loco intereſſe
contrahentis inſuper non ſoluit penaꝫ ipſe vltimo vulne-
ratus:preterea Bal.loqtur qñ per offenſam primam nō eſt
rupta pax:ꝑut ipſe ſe declarat hic eſt rupta merito ⁊c. Illud
etiam non obſt. ꝙ cenſeatur ſingulariter promiſiſſe ſe non
offendere ⁊c. Non aduerſatur fundamentis.ſ.adductis me
rito nihil obſtat. Laus deo.

¶ Filius heres oneratus legatis. ⁊ fideicommiſſis: an ob
inuentarium non confectuꝫ teneatur ſatiſfacere vltra vires
hereditarias:ita ꝙ ⁊ legitimam ſuam perdat maxime in le-
gatis in genere ɔ̄ſtitutis relictis. Et trebelleanica an ob in-
uentarium nō cōfectū perdaſ in relictis profanis.⁊ an re-
lictum annuum factū filie vidue redeūti ad domū ipſa no-
lente ſtare cuꝫ heredibus peti poſſit pro tpe futuro ſi p plu
res annos inceperit ſtare in domo cum heredibus.

¶ Conſilium clxviij.

In noie dñi noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ In hac cōſultatiōe plura ſiunt que
ſita ſingulis eſt ſeparatim rñdēduꝫ. Deuenie-
do itaqꝫ ad primum vr dōm ꝙ nō conficiens
inuentariū amittat legitimam hoc eſt ſoluat
legata integra ſine diminutione legitime:eo qꝛ tex.in auct.
de here.⁊ fal.§.ſi vero nō fecerit inuētarium dicit ꝙ nō fa
ciens inuētarium teneſ ſatiſfacere legatarijs inſolidū.⁊ ſic
ēt vltra vires hereditarias.⁊ ſic ēt de ſuo.⁊ loqtur genera-
liter de oi herede merito ēt in filio cui debetur legitia ſꝫ
Nico.de mat. Et lꝫ Bal.in.l.ſi.§.ſin vero vel poſtqꝫ.C. de
iure deli.dicat ꝙ nic.de mat.in minimo caruerit intellectu
qꝛ legata dꝫ heresintegra preſtare quatenus debentur:ſed
debentur diminuta per legitimam.ideo per legitimā di-
minuta preſtantur etiā vltra vires hereditarias:prout dicit
Bar.in.d.auc.ſed cum teſtator.C.ad.l.fal.⁊ dicit Ja.de bel.
ſm Ang.in.d.§.ſin vero vl poſtqꝫ. Tamē videtur poſſe de
fenſari Nico.de mat.a ratione bal.qꝛ ſi preſtare tenetur le-
gata integra quatenus valerent illa non teneretur preſtare
vltra vires hereditarias:qꝛ vltra vires hereditarias legata
nō valēt.l.ſi vniuerſe.C.de legatis.⁊.l.ſucceſſores.C. ad.l.
fal.⁊ ſic nihil pſtareſ quatenus vires hereditarie nō ſuffi-
cerēt ſi demū legata preſtarentur integra quatenus valerēt.
⁊ tamē hoc eſt falſum ſm omnes qꝛ contra tex.apertuꝫ in
d.§.ſi vero nō fecerit inuētarium ibi:ſed complebit legata
rios.⁊ fideicōmiſſarios:lꝫ pure ſubſtātie morietis trāſcen
dat mēſurā legatorū datio. Ergo ratio Baldi aſſignata con
tra Nic.de ma.ruit.⁊ ſibi nō obſtat. Idem ꝙ nico.de mat.
tenuit Ricciar.malū.ſm Saly.in.d.l.ſi.§.ſiqs autē teme-
rario.C.de iure deli.⁊ Rapha.in.d.auc.ſed cum teſtator.q
idem tenent per rationē.ſ.aſſignatam per nic.de mat.⁊ qꝛ
pſumptio eſt ꝙ non cōficiens inuētarium ſubripuerit bo-
na hereditaria.§.ſcimus in auc.de here.⁊ fal.⁊.d.§. ſi vero
nō fecerit inuētariū.⁊ qꝛ legitima detrahiſ vt es alienū. l.
papinianus.§.ſiqs impubes.ff.de inoffi.te.rñ poſt es alie-
num vt.e.l.§.quarta.ſed aliud es alienū nō minuit legata:
ergo nec legitima minuat ſm eos.
o ¶ Et reſpondet Rapha.in.d.auc.ſed cū teſtōr ad.§.penul
timū i auctētico de here.⁊ fal.p quem potiſſime ſe fundant
bar.⁊ doc.tenētes ꝙ pp nō ɔfectionem inuētarij non per-
diſ legitima filij prout ibi non perdiſ legitima patroni cū
ſit maior rō in legitima filij ſꝫ eos rñdet.n.ꝙ ille.§.referſ
ad id qō dixerat auctor in.§.ſiqs auteꝫ nō implens.⁊ non
ad id qō dixerat in.§.ſi vero nō fecerit inuētariū:⁊ hoc tri
bus medijs ꝓbat.primo qꝛ tex.id exprimit ibi hunc ordinē
tenere ſancimus quē inchoantes ſacrā hāc ɔſtitutionē dixi
mus ſm eum ſupples ⁊ glo.ibi ſup verbo diximus ſupplet
ſ.eod.§.ſi quis autem. ⁊ ſic gloſ.refert illum tex. ad.d.§.ſi
quis autem nō implens. ⁊ hoc videtur applaudare illi te-
xtui dū dicit qcqd vltra hāc.ſ.legitimā eis relictū.⁊ a liber
tis aliqua petita fuerint illi cōplere deinde nō voluerit.ſ.
ea q̄ petita fuerāt a libertis hūc ordinē tenere ſancim⁹ quē
inchoantes ⁊c.ſ.vt auferaſ ab ipſis patronis oē lucrum ꝙ
eis patronis relictū eſt vltra legitimā relictū eſt.⁊ illud de
feraſ primo ſubſtitutis ⁊ ſcdo coheredib⁹ tertio legatarijs
quarto ſucceſſoribus ab inteſtato. Iſte eſt ordo queꝫ tenere
ſtatuit in.d.§.pe.verba etiā ſequētis ver.ita vt legalis hoc
ēt innuūt. Scdo rñdet Raph.qꝛ ſi ad ꝓxima referreretur
quare ēt de filijs nō expreſſitſꝫ ſꝫ eū. Tertio qꝛ ſm eū ma-
gis vrget:qꝛ ibi precipit a patrono auferri qcqd vltra legi-
timā relictū fuerit ꝙ nequit referri ad eū q nō fecit inuen
tariū ſꝫ eū. Nō.n.ſtatuiſ ɔ̄ nō faciētē inuētariū ꝙ amittat
b ꝙ ſibi relictū ē:ſꝫ ꝙ ſoluat integraliter ea q̄ alijs relicta ſunt.
¶ Licet hec opi.ſubſtētabilis ſit ⁊ de rigore iuris mihi ve-
ra videaſ p generalitatē.d.§.ſi vero non fecerit inuentariuꝫ
attentis reſponſionibus datis ad.d.§. pe. Et attēto qō vbi
iuſtinianus voluit excipe legitimam.ſ.in.d.§.ſiquis autē
non implens id expreſſit:ita veriſilr expreſſiſſet i.d.§.ſi vo
non fecerit inuētariū:tñ qꝛ glo.in pluribus locis.⁊ Cyn.⁊
doc.tenēt cōtrarium:prout dicit Barto.in.d.auct.ſed cum
teſtator idem tenens.⁊ Jaco.bu.⁊ Bald.in.d.§. ſin autem

temerario.⁊ Ang.in.d.l.fi.§.ſin vero vel poſtq̄.⁊ cōiter tenef ⁊ cū cōi opi.ibi legēdo trāſiui ſi cēt tutū a dicta cōi opi. in deciſiuis recedere:ideo dictam opin.non firmo:licet pro nunc de puncto iuris verior videatur:ſed durum eſt cōtra ſtimulum calcitrare.

c ¶ Tenēdo tamen cōem opi.quā vt dixit tꝫ Ang.ſ. ꝙ legitima nō perdatur: ſed illa diminuat legata.⁊ fideicōmiſſa eo mō ⁊ forma vt.j.deducetur.Tū legata relicta in q̄titate vel in genere integra nō diminuta per legittimam preſtabit heres nō conficiens inuentarium prout voluit Ange. in ſuo tractatu de inuentario quē dūꝫ legit bononie poſuit in.l.j. ff.ſi cui pluſq̄ per.l.fal.⁊ dum legeret florentie dixit ꝙ poneref in.l.fi.§.ſi aūt dubius de iure delib.vt habeo in mea lec.pro quo facit ꝙ no.Bal.in.l.ſuus quoq̄ de here. inſti. circa illum articulum an ſupplemētum legittime debeat detrahi ēt de legatis ⁊ fideicōmiſſis an ſolum debeat ſuppleri ab herede vbi recitātur varie opi.Sed ipſe Bal. diſtinguit ꝙ aut ſunt legata corpora hereditaria.⁊ tunc ſuppleri dꝫ legittima filio ēt de dictis legatis q: legittima debef de ſubſtātia teſtatoris.⁊ ſic de bonis hēditarijs.l. ſcimus.§.repletionem.C.de inoffi.teſt.que rō militat ſiue ſint relicte res corporales hereditarie ſiue res incorporales hereditarie:q: pariter ſunt res hereditarie aut relicta ſunt in q̄titate vel in genere ⁊ tunc de eis nō ſuppletur legittima quia q̄titas vel genus relictuꝫ non ſunt res hereditarie.⁊ ita concordat opi.quam concordiam tenet Pau.de caſt.in.l. in quarta in fi.ff.ad.l.falci.

d ¶ Cōfert etiā ad premiſſa ꝙ no.Bar.Bald.⁊ Imol.in.d. l.ſuus quoq̄ volentes ꝙ intantū debetur legittima de corporibus ſeu rebus hereditarijs per.d.§.repletionem ꝙ lꝫ legatum imputetur in legittimā per.l.omnimodo.C. de inoffi.teſt.⁊ fortius inſtō in re certa.§.ceterum in auc.vt cum de appella.cog.Tamē filius cui eſt relicta q̄titas vel aliquid in genere ꝙ ſufficiat pro legittima ſiue ſit relicta titu.legati vel fideicōmiſſi ſiue titulo inſtōnis poteſt dicere nolo hoc ꝙ mihi relictū eſt :ſed volo legittimam in corporibus hereditarijs:ꝙ ⁊ tenuit Bal.in.d.l.ſcimus.⁊ habef ēt in.d.l. in quarta.Item lꝫ legittima ſit portio bonoꝝ.l.papinianus.§. quarta.ff.de inoffi.teſt.⁊ quando debetur portio bonorum poſſit heres ſoluere extimationeꝫ bonorum.l. non amplius §.cum bonorū.⁊.l.ſeq.de le.j.Tū nō poterit heres dicere filio tibi debetur portio bonorū volo tibi dare extimationē: prout voluit Bal.in.d.§.cuꝫ bonorum.

e ¶ Cū ergo filijs deberef legittima ⁊ illa ſit debita ſine onere per.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.teſta. ⁊ ipſo iure debeatur incorporibꝰ ſeu rebus hereditarijs p.d.l. ſcimus in prin.⁊.§.repletioneꝫ.⁊ per dicta.ſ.Ideo ipſis ꝓ legittima ſtatim fuit queſita portio in rebus ipſis hēditarijs ſine onere legatorum ⁊ fideicommiſſorum etiam vniuerſalium: ſed res ipſe hereditarie fuerunt relicte fideicōmiſſarijs vniuerſalibus.⁊ ſic ipſis ſubſtitutis quibus eſt relicta hēditas ⁊ conſequenter corpora hereditaria.⁊ alie res hereditarie ⁊ etiam legatarijs quibus ſunt relicte domus. ⁊ alia predia: ideo illa ſunt ab ipſo initio defalcata.⁊ diminuta per legittimam.Facit qđ nota Bart.in.d l.in quarta.quatenus dicit ꝙ onus ſupplendi legittimam eſt onus reale hoc eſt ſequif ⁊ onerat res hereditarias ſimiliter ēt prouiſio.d.l. quoniā in prioribus cenſeri debet remotio oneris realis cuꝫ ſit inducta ad inſtar prouiſionis de ſupplemento legittime facte per.ll.priores proximas vt pꝫ ex principio illius.l. quoniaꝫ in prioribus:ideo ipſo iure remouetur onus adiectum heredi in rebus hereditarijs:prout eſt onus dādi vel reſtituēdi ipſas res hereditarias.Iteꝫ remouetur onus hypothece etiā pro legatis in q̄titate vel in genere.Tenetur ergo heres ad legata in genere vel in q̄titate quatenus ſuppetunt reſidue vires hereditarie ſi confecit inuentarium: ſin auteꝫ non confecit inuentarium nō conſiderantur vires hereditarie per.d.§.ſi vero non fecerit inuentarium merito integra legata q̄titatibus in genere factis preſtabit heres qui non confecit inuentarium.

f ¶ Concluſio ergo ſit ꝙ detrahef legittima de legatis particularibus factis de corporibus hereditarijs.⁊ de fideicōmiſſo vniuerſali.⁊ non de relictis in q̄titatibus:prout ſunt relicta.dccc.floreñ.⁊ relicta annua facta filiabus.⁊ ſic octingenti floreni relicti cuilibet filie integre debentur.⁊ ſimiliter relicta annua eis facta.Nec predictis obſtant.l.qui quadringenta.⁊.l.marcellus.ff.ad trebellia.quia loquuntur in alijs quartis ſcilicet in falcidia trebelleanica que licꝫ detrahantur cōtra voluntatem teſtatoris.l.titia.ff.ad legem falcidiam.⁊ in hoc ſimiles ſint legittime: tamen in ceteris ſunt valde diſſimiles.Nā trebelleanica eſt quota hereditatis que continet in ſe onera ⁊ honores ⁊ ſic cōmoda ⁊ incōmoda: ſed legittima eſt quota bonoruꝫ deducto ſcilicet onere.d.l. papinianus.§.quarta.⁊ per glo.in.l.cum a matre.C. de rei ven.⁊ ſic heres qui detracta trebellianica reſtituit hereditatem ſubijt onera eris alieni ⁊ legatorū pro rata.l.j.⁊.ij.ff.ad trebel.Sed q reſtituit hereditatem deducta legittima non ſubijt aliqua onera:q: eſt quota bonoꝝ vt dictū eſt.⁊ deducitur ante omnia es alienū.⁊ diminuit legittimam.d.§.quarta.⁊ ſic grauatur in legittima olim querelabat teſtamentum hodie vero reijcitur grauamē per.d.l.quoniam in prioribus. ⁊ ſic in quarta trebelleanica nō militant rōnes.ſ. adducte quare legittima non detrahitur de legatis in q̄titate prout de legatis in rebus hereditarijs.⁊ inſup ſi trebelleanica ſimpliciter detraheref heres rogatus haberet quartam hereditatis cum onere ſoluēdi quartam partē legatorum.vnde de cccc.haberet cētum. ⁊ de trecentis haberet ſoluere quartaꝫ parteꝫ.⁊ ſic.lxxv.detracta quarta de.lxxv.que cēt.xviij. ⁊ tribus quartis ita ꝙ ſolueret.lvij.⁊ vnum quartū.ita ꝙ lucraretur heres ſolum.ccccxliij.cū tribus quartis ita ꝙ haberet minus.ix.partē.vbi dꝫ habere quartā.⁊ legatarius ſingularis haberet integra.ccc.exceptis ſolū illis.xviij.⁊ tribꝰ quartis.vbi heres dꝫ habere quartam totius hereditatis.⁊ legatarius nō pateretur falcidiā niſi in quarta parte ſui legati.⁊ fideicōmiſſarius pateretur trebelleanicā in totum ita ꝙ reſultarēt plures incōuenientie:itē ſi tota falcidia detraheref ⁊ tota trebelleanica heres haberet plus debito:fideicōmiſſarius enim non pōt defalcare.l.j.§. deniq̄.⁊.l. mulier. ⁊.l. lex falcidia.§.nunq̄.ff.ad.l.falci.Iſta minime cadunt in legittima:ideo caſus ſunt ſeparati.⁊ ſeparataꝫ rōneꝫ habētes ⁊ ſeparatorum non eſt illatio.l.fin.ff.de calū.⁊.l. ſi maritus C.de dona.inter virum cum ſi.

g ¶ Non ob.ꝙ predia ſunt relicta ſine diminutiōe.⁊ ꝓhibita alienari:q: lꝫ per predicta.⁊ forte quolibet predictorum tollatur detractio falcidie per.d.auc.ſed cum teſtator. ⁊ auc. ſed ⁊ in ca.C.ad.l.falcidiaꝫ.Tamē non ceſſat legittima:quia nō poteſt teſtator prohibere detractionem legittime que eſt debita ſeu quaſi debita filio.l.ſi.C.de codi.⁊.l.fine.§.j.C.de cura.fu.⁊ per glo.in.l.ſi emancipato.C.de iur.⁊ fac. igno. iō ſolet appellari debituꝫ bonorū ſubſidiū:nō aūt decet ꝙ debitor ſua voluntate impediat creditoruꝫ cōſeq eo mō quo debetur:ideo olim filij q non conſequebantur legittimam ſubuertebāt teſtamentum hodie vel agunt ad ſupplementū vel onus reijcif per.d.l.omnimō.⁊.d.l.quoniā i prioribus: ideo iſtud onus impoſituꝫ ꝙ non alienentur reijci vſq̄ ad concurrentem q̄titatem legittime.⁊ ſimiliter iſtud onus ꝙ nō fiat diminutio tantum eſt dicere ꝙ legatum integre preſtetur.⁊ ſic onus preſtande integre legata.⁊ onus non alienandi reijciantur per.d.l.qm̄ in prioribus.Nō enim poteſt teſtator etiam expreſſe onerare vel prohibere legittimam.§. ceterū in auc.vt cum de appella.cog.⁊ per illum tex.ibi Iac. de beluiſo.⁊ Bal.in.l.omnimodo in prin.verſi. vltimo quero.⁊ in.l.ſi quando.§.⁊ generaliter. C.ď inoffi.teſt. ⁊ Pau. de caſt.ibi.⁊ per Bar.in.l.j.ff.de his que pene no.⁊ Bald. in.l.quotiens.C.de here.inſti.⁊ Imo.⁊ Pau. de caſtr.in.l. quotiens.§.ſi duo.ff.eo.titu.⁊ pro claro preſupponit Ang. in conſilio incipiente ſtatuto cauetur in ordine.cv.ſm ordinem informis.Illud autem ꝙ ſine diminutione preſtetur reſpiciat falcidiam non legittimam per predicta. Nec videtur ꝙ teſtator poſſet onerare filium ꝙ legittimam detraheret in vna re magis q̄ in alia vel vno modo magis q̄ alio quo de iure detrahenda venit per generalitatem.d.l. quoniam in prioribus.

h ¶ Remanet ergo concluſio ꝙ retenta communi opinio.ꝙ non conficiens inuentarium detrahat.⁊ de fideicōmiſſarijs vniuerſalibus.⁊ de legatis particularibus factis de corporibus ⁊ rebus alijs hereditarijs. Diminuta autem vigore legittime debenf:lꝫ excedāt vires hereditarias verbigratia ponamus ꝙ in hereditate ſunt tot res hēditarie que valent mille relinquunf ille res que valēt mille ē es alienū i qngētis legittīa tūc erit in dimidia vel tertia..ccccc.q: es alienuꝫ diminuit legittimā.d.§.quarta itaq̄ ſi legittīa erit dimidia detrahenf.ccxxv.⁊.dcclxxv.lꝫ vires hereditarie ſint ſolum in.ccccc.vt ſumif ex dictis bal.in.d.l.fin.§.ſi aūt temerario. C.de iure delib.dicens ꝙ ſi hereditas valet.cc. ⁊ legantur. ccc.pro legittima detraheretur tertia pars.cc. que erit.lxvj.⁊

duo tertia ⁊ reſiduum ſoluet: ⁊ ſic ſoluentur.ccxxxiiij.⁊ vnū tertium: ⁊ Pau.de ca.ibidem ſiľr dicit ꝙ legatarijs detrahitur quatenus filio debet pro legittima.⁊ ad reſiduū hrs tenetur inſolidū de ſuo ſatiſfacere.⁊ ſic lꝫ ltis pmo integre detrahat: tñ ſup indirectū filius non ꝯficiens inuentariuꝫ amittit qñqꝫ q̄ꝫtum vꝫ legittima qñqꝫ q̄ꝫtum vꝫ pars legittime qñqꝫ amittit pluſq̄ꝫ valeat legittima ſm varios caſuuꝫ contingentias.⁊ h̄ de pmo ⁊ ſcdo queſito dicta ſufficiant.

ℭ Deueniendo ad tertiū ꝯſultationis arti.nō video qd expediat filiabus ꝯſultantibus: nam ſm punctū ipſe nō ſunt heredes vt hēant trebel.extrahere neqꝫ ſunt vľr ſubſtitute a qbus hēat trebelľ.detrahi: ſꝫ vt conſultanti morē gerā ad illud deueniā.⁊ q2 reperio ſubſtitutā piaꝫ cām premitto ꝙ trebel.non detrahit de relictis ad pias cās ꝓut cōiter oēs tenēt in auc.ſiľr.C.ad.l.fal.⁊ i.l.marcellus.§.ꝙ āt ad treb.⁊ q2 de h̄ non ſit ad pñs dubium: iō non inſiſto nec ēt eſt dubium ꝙ non ꝯficiens amittit falcidiā q2 eſt expreſſuꝫ in.d.§.ſi vero non fecerit.⁊ in.d.auc.ſꝫ cuꝫ teſtōr.⁊ in.d.§.ſi vo vel poſtq̄ꝫ ſm vnam lect.ſꝫ an amittat trebel.in ꝓpbantis non ꝯficiens inuentariū arti.eſt multū dubius: q2 iura non apte loquunt.⁊ rōnes vrgētes ⁊ auctoritates pmaxie ſunt.⁊ doc.varij ſunt tñ magis cōis opi.eſt ꝙ non ꝯficiens inuētarium non detrahat trebel.prout hanc ptem tenuit Ja.de are.in.l.cū tale.§.j.de ꝯdi.⁊ demon.⁊ ibi idem voluit bal.⁊ Rap.cu.⁊ Pau.de ca.ibi vī preſupponere pro expedito.⁊ idem tenent Pe.⁊ Cy.in.d.auc.ſed cū teſtōr: vbi Bal.firmat hanc ptē per tex.in.§.hinc nobis in auc.de here.⁊ fal.idem tꝫ Saly.in.d.auc.ſed cum teſtōr.⁊ bar.in ꝯſi.ſuo inci.lena mattarelli in ordi.ccxxxiiij.ſm ordi.infor.vbi dicit idē tenere moder.in.d.auc.ſed cū teſtōr vbi Rapha.ful.firmat hanc parteꝫ dicens ſe hoc conſuluiſſe in ardua.q. ſubdens hanc opinionem tenendā tanq̄ꝫ cōem.⁊ Pau.de ca.in ꝯſi.ccvij.inci.ſuper hoc dubio fuerunt opi.⁊ idem firmat Pōta.in auc.ſiľr.C.ad.l.falci.in antepenul.char.colū.lxxxij.dicens de hoc eſſe caſum rotundū in.d.§.ſi vero non fecerit inuentarium ibi ne: falcidie būficium habebit ⁊ ſolida legata ⁊ fideicōmiſſa ꝑſtabit ⁊c.de qua.q.latius hr in dictis iuribus perſuadetur magis hec opi.in filijs quibus debet legittima aucta per ſtatutuꝫ cū de iure ciuili minor ſit opi.ꝙ vna tantum quare detrahatur prout communiter doct.tenent in.l.q̄ꝫq̄ꝫ.C.ad.l.fal.⁊ in.l.in ratione.§.ꝙ vulgo.ff.eo.titu.⁊ in multis iuris partibus lꝫ aliud ſeruet quando diuerſis ꝑpibus detrahēde veniunt: q2 aperte diſponit per ius canonicum p.c.Raynutius.⁊.c.Raynaldus de teſta.⁊ in.c.ſi pater eo.ti.lib.vj.⁊ lꝫ ſuper hac rōne inſtari poſſit tñ q2 prolixus fui in hoc articulo vltra q̄ꝫ ꝓpoſuerim ⁊ in hac nō facio magnū fundamentum: ideo vlterius non inſiſto.

k ℭ Deuenio mō ad quartū cōſultationis articulū circa qd dicēdum eſt qd ſi nolūt ſtare cū heredibus virorū nec i domo teſtatoris cuꝫ heredibus teſtatoris ꝙ ꝑ tpe futuro eis debeant.xx.floreni auri ſiue ſuppetāt vires hereditarie apparentes ſiue nō p ea q̄ dicta ſunt.ſ.circa pmū ⁊ ſcdm articulos relicta.n.annua ſunt plura quolibet anno cēſet vnū legatū.l.ſi in ſingulos.ff.de annuis leg.pro annis pteritis defecit cōditio: q2 ſteterūt in domibus virorū.⁊ in eis ſtare voluerūt ⁊ potuerūt: itaqꝫ nō vľ ꝙ legata conditionalia quorū cōditiōes defecerūt poſſint aliquo mō peti.l.j.§.fin aūt ſub cōditione.C.de cad.tol.l.cedere diē de v.ſi.cū multis ſimilibus nec pñt dicte cōditiones in pteritum impleri vt i notiſſimū.⁊ ꝓpea vľ ꝙ nullo mō peti poſſint dci.xx.floreni ꝓ ānis pteritis.⁊ maxie exquo teſtōr voluit eis ꝓuidere in caſu quo nō ſtarēt in domibus virorū quaſi ſi ſtarēt i domibus viroꝝ ipſarū tpe nō indigerēt alio victu ꝓut erat vīſiſe ⁊ dcā cōditio ſi nō potuerit ſtare aut ſtare noluerit ⁊c.poterat euenire ēt eis ignorātibꝰ teſtñ: q2 lꝫ ignoraſſēt teſtñ potuiſſent nolle morari i domibꝰ ꝑdictis vt ē notiſ.

l ℭ Tamē ſalua ſnia melius ſentiētis cōtrarium puto de iure rñdēdum.ſ.ꝙ ſi nolūt ſtare i domibus oli maritorū ſuorū nec in domibus teſtatoris cū eis heredibus debeant hēre.xx.flo.annuos ꝓ annis futuris.⁊ h̄ ſatis clarū ⁊ ſi iurant ſe ignoraſſe teſtñ pris ſeu eis feciſſe dictū relictū ⁊ ꝙ ſi ſciuiſſent ipleuiſſent illā cōditiōem: qm̄ noluiſſent ſtare i domibus earū maritoꝝ defunctorū neqꝫ in domo paterna cū heredibus patris vt cōſecute fuiſſent illud annuū relictū tūc poſſint petere dictum annuū relictum etiam pro annis preteritis.Conſtat enim qd iſta conditio ſi noluerint ſtare ⁊c.eſt conditio poteſtatiua: q2 pendet a volūtate earuꝫ ad hoc l.iam dubitari de heredi.inſti.iūcta.l.ſuus quoqꝫ.e.tit.itē cōſtat ꝙ ꝯditio poteſtatiua habet per impleta quotiēs per eū qui hꝫ implere nō ſtat quominus eaꝫ impleat tex.eſt in l.que ſub ꝯditiōe.§.quotiens.ff.de cōdi.inſti.prout notant doc.ibi ⁊ Bar.⁊ Bal.in.l.j.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub cōditione factis.⁊ Bar.in.l.iulianus.ff.ex quibus cau.ma.Itē cōſtat ꝙ cōditio ptātiua non pōt impleri facto: ſed dꝫ impleri ſciēter aīo conſequendi relictum.l.ij.ff.de cōditio.⁊ demō.

m ℭ Ideo ignorātes relictum factum ſub cōditione ſi nō voluerint ⁊c.nō poterat cōditionem implere: q2 fuerūt impediti per ignorātiam relicti merito cōſtito de ignorātia ⁊ ſic conſtituto de impedimento cenſeatur conditio habita pro impleta quo ad annos pteritos ⁊ ſic quo ad legata quo ad que nō pōt amplius impleri: conſtat enim ꝙ nō ſtetit per eas ſi propter ignorātiam non potuerunt conditionē purificare maxime cū ſit veriſimile ꝙ purificaſſent ex quo poſtq̄ꝫ ſciunt illam volunt purificare ex preſenti preſumit in preteritū.xxxiiij.q.ij.cañ.cū ꝑ bellicā no.gl.in.c.ſcribā.de preſump.preſertum ſi iurant ꝙ ſi ſciuiſſent illud annuū legatū conditionale conditionem impleuiſſent: aliter eniꝫ hoc ꝓbari nō poſſet: ideo probatur per iuramentum vt per gloſ. ſingularem in.§.alie inſti.de acti.que vult ꝙ in his que cōſiſtunt in animo: quia non pñt aliter probari ſtatur iuramēto patris.iō ignorātia etiam probatur iuramento dicta ratione ad hoc.c.paſtoralis de excep.liget non indigeat probatione: q2 ignorantia preſumitur.l.verius.ff.de proba.⁊.c.preſumit ignorantia de regu.iur.in.vj.⁊.l.ſi.ff.pro ſuo.⁊ in ſpecie ꝙ filius vel filia ꝑſumatur ignorare teſtm̄ patris firmat Bar.in.l.is poteſt col.ſi.ff.de acquir.heredi.⁊ in.l.qui rome.§.duo fratres tertia queſtione verbo.oblig.ad hoc ꝙ per eum in.l.cum heres de lib.leg.⁊ in.l.eius qui in prouinciam.ff.ſi cer.petatur ⁊ maxime filie que erant nupte ⁊ non morabantur cum teſtatore.

n ℭ Cum ergo fuerint impedite implere illam conditionem ſi noluerit ſtare ⁊c.⁊ nō poſſit amplius impleri pro legatis preteritorum annorum: ideo videtur ꝙ habeatur pro impleta quo ad dicta legata pro annis preteritis: ita ꝙ peti poſſint prout ⁊ in ſimili no.Bar.in.d.l.iulianus ex quibus cauſis maio.⁊ ſi directo peti non poſſent videtur ꝙ peti poſſet in in integrum reſtitutio: q2 fuerunt leſe in non conſequendo dicta legata propter iuſtam ignorantiam prout in ſimili probat tex.in.d.l.iulianus.vbi datur reſtitutio ex edicto illo de quo in.l.j.ex quibus cauſis maio.ꝙ enumeratis quibuſdaꝫ cauſis in ſpecie ſubiungit clauſulam generalem ſi qua iuſta cauſa eſſe videatur ⁊ ſic ex eodem edicto quo datur reſtitutio militibus ⁊ abſentibus ex cauſa reipublice datur pariter vbi ſubeſt alia iuſta cauſa: iuſta autem cauſa cenſetur eſſe huiuſmodi ignorantia adeo ꝙ ex ea leſis competit reſtitutio ex illo edicto vt.l.prima.§.ſiquis autem ⁊ ibi per Barto.⁊ Angel.ff.de itine.actuqꝫ priua.⁊.l.attilicinus in fine.ff.de ſeruitu.ruſti.prediorum.⁊ not.ſpeculator in titulo de preſcrip.§.j.verſicu.ſed pone colonus ⁊ Ang.in.l.ſi.ſiquis teſt.lib.eſſe iuſ.fue.⁊ Barto.in.l.ariſto.§.fina.de donatio.⁊ Imol.⁊ Panormita.in capitulo vigilanti de preſcript.⁊ in capitulo.j.in vltima colum.eodem tit.⁊ Ponta.in.l.ſi vero §.viro.li.fallentia.ſol.mat.⁊ eſt communis opinio quicquid dixerit Bal.in.l.j.xxiiij.op.C.qui admi.⁊ non bene per predicta.⁊ facit qd no.glo.⁊ doct.in.l.ij.C.de iure emphy.⁊ in l.cum filius.§.in hac de verbo.obliga.⁊ per Bar.in.l.emilius largianus de minoribus.

o ℭ Prout ergo in.d.l.iulianus datur reſtitutio in integruꝫ ad conſequendum legatum annuum conditionale pro annis preteritis: licet illis annis non fuerit impleta conditio propter impedimentum iuſte abſentie: ita debet dari reſtitutio in caſu iſto ad iſta annua legata pro annis preteritis conſequenda: licet pro illis annis non fuerit impleta conditio propter impedimentuꝫ ignorantie iuſte facit optime qd no.Ange.in.l.j.C.de inſtitu.⁊ ſubſtitu.ſub condi.factis.vbi vult ꝙ ſi conditio deficit caſu contingente in perſona habentis implere habetur conditio pro defecta per.l.ſub diuerſis.⁊.l.ſi ita expreſſum de condi.⁊ demonſt.prout ipſe ⁊ Paul.de caſtr.dicunt in.d.l.j.tamen poterit peti reſtitutio in integrum ex clauſula generali ſi qua mihi per.l.cum quidam in principio ⁊.l.pantonius.⁊.l.ventre de acquirenda hereditate ſm Ang.licet loquatur in herede legatarij.Tamen mens eius ſe fundat in impedimento implendi conditionem.⁊ iſta ratio potuiſſet aſſignari quare in.d.l.iulianus fuit neceſſaria reſtitutio in integrum.Bar.tamen aſſignat aliam rationem.

p ℭ Concludo

p ¶ Concludo itaq; ꝙ dicte mulieres dñt ꝯſequi dictũ legatum annuũ ẽt pro annis preteritis ſaltẽ mediante reſtõne in integ. ſʒ magis placeat ꝙ non ſit neceſſaria reſtõ in inte. primo loco dicta. ⁊ per notata per Barto. in. d. l. iulianus. maxime dum ponderat ꝙ legatarius ſciuit quaſi velit ꝙ ſi ignoraſſet non fuiſſet neceſſaria reſtõ in integ. ⁊ ad. d. l. iulianus. ⁊. l. ſi qs ticio. e. ti. vbi ſiſis caſus rñdetur vt p bart. in. d. l. iulianus vel ꝙ dicta ꝯditio qñdiu eẽt in italia nõ cẽſeat ꝯditio mere ptãtiua ſaltem in milite cuius ꝯditio erat deſtinata ad bella reipublice maxime ſi ille miles non erat italicus ⁊ forte ſentit gl. dum opponit de. l. ſi qs ita. ⁊. l. illis libertis de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊. l. qui concubinã. §. vxori de leg. iij. que loquũtur in ꝯditione mixta ⁊ ſoluit vltimo loco ꝙ in illis ſtetit per aduerſariuʒ. primo aũt dixerat ꝙ forte dici poſſet ꝙ ꝯditio hẽatur pro impleta ad ꝯtra rñſio apparet p dicta ſupra pro hac parte: ſʒ. n. conditio defecerit tñ hr̃ pro impleta vel ipſo iure vel mediante reſti. in integ. item ſʒ voluerit teſtator prouideri filiabus caſu quo non ſtarent ⁊c. tñ nõ ſtetit p eas quominꝰ ꝯditionẽ implerẽt q̃ʒ iplere nõ poterãt ſtãte ignorãtia p. d. l. ij. de ꝯdi. ⁊ demõ. Laus deo.

¶ Pactũ inter fratres ꝙ edes cões non poſſint ẽt pro dotibus alienari ⁊ mancando loro heredi che quelle a quello tempo del caſato debõ hereditare dicte caſe: an baſtardus ſeu filius baſtardi qui ſm communem vſum loquendi dicitur del caſato veniat in dicta diſpoſitione.

¶ Conſilium clxix.

I In noie dñi noſtri Ieſu xp̃i. ¶ In hac conſultatione vr̃ prima facie dõm ꝙ dicti hieronymus ⁊ Albertus debeant conſequi integrum dictam domum ⁊ h̃ vigore dicte conuentionis qua diſponitur ꝙ ſi dicti Io. ⁊ Ant. decederent ſine filijs maſculis dicta domus ꝑueniat ad illos qui reperient̃ eſſe de domo tunc tpis illa. n. verba mancando che de tutti doi non ve fuſſi heredi intelligi dñt ſi non fuerint filij: nam applone heredum: ſʒ regl̃r veniant qcũq; directe conſequunt̃ hereditatem ⁊ veniant ẽt large loquendo bonoꝝ poſſeſſores. l. heredis appellatio. ⁊. l. heredis appellatione de ver. ſig. ⁊. l. in annalibus. C. de lega. cum multis ſimilibus. Tñ fallit relicto facto ſi oneratus deceſſerit ſine heredibus: qꝛ tunc intelligitur ſine herede. i. ſine deſcendente text. eſt ſingl̃is in. l. ex facto. §. ſi. ff. ad treb. ⁊ aſſignatur ibi per gl. ⁊ doc. rõ qꝛ alr̃s diſpõ veriſimiliter inanis qꝛ raro decedit qs ſine hr̃de. Que rõ militat pariter in ꝯtribus ergo idem ius ar. l. a ticio de verb. ob. ⁊. l. illud ad. l. acqui. cum ſimilibus. ⁊ qꝛ ꝓcedit argumẽtũ de vltimis volũtatibus ad ꝯtrus ⁊ eꝯ. l. ſeruũ filij. §. cum qui cyrographuʒ de le. j. ⁊. l. ſi. C. de leg. cuʒ concor. ⁊ iſte eſt caſus noſter ſecundo fallit qñ ſit mẽtio de herede adiuncto verbo maſculo prout dñt Bal. ⁊ Paul. de ca. in. l. gallus. §. ẽt de liber. ⁊ poſth. ⁊ rõ vr̃ eſſe: qꝛ reſpectu heredũ extraneoꝝ non vr̃ haberi affectio magis ad maſculos q̃ʒ ad feminas: ſed in liberis ſic pp conſeruationem agnationis ⁊ domus. ideo cum in dicta conuentione dicatur ꝙ dicta domus nequeat alienari: ſed eorum heredes maſculi debeant hereditare dictaʒ domum intelligatur de liberis maſculis.

a ¶ Plures. n. ſunt ſpẽs heredum: quidam. n. ſunt heredes ſanguinis quidam heredes hr̃is dicit Inn. in rubrica extra de iure pat. ⁊ bal. in. c. j. in titulo de eo qui ſibi ⁊ hered. ſuis maſculis in ſi. principij. x. colla. ⁊ in quodam ſuo ꝯſi. ꝙ incipit ꝓmiſſis verbis ſtatutorũ. ⁊ in. c. j. §. ⁊ qꝛ vidimus. iij. col. ver. tertio nota qui feu. dare pñt. x. col. ad idẽ. c. in pñtia de proba. ⁊ in libro feudoꝝ milies vt ita dixerim verbũ heredes ponitur pro liberis vt in dicto titulo de eo qui ſibi ⁊ hered. maſ. in rubro. ⁊ nigro. ⁊ in. c. vnico ver. ſi. n. de gradi. ſu. in feu. ⁊ in. c. j. §. item ſi fuerint qui. mo. feu. amit. cũ multis ſimilibus. ita ſumi dʒ in caſu nr̃o ꝙ ⁊ ſuadẽt verba illa conuentiõis coſi li deſcendenti loro: ſi. n. voluiſſent ꝙ deueniret ad quoſlibet hr̃des non vocaſſet magis deſcendẽtes hr̃dum cũ his hr̃dis ſit teſtõris ſeu primi defuncti heres. l. ſi. C. de here. inſti. item illa v̾ba li deſcendẽti loro pñt intelligi de deſcendẽtibus eorum. ſ. Ioãnis ⁊ Antonij. ⁊ ſic illud verbum loro referat Ioannẽ ⁊ Antoniũ ſuadet etiaʒ hanc interpetrationẽ: qꝛ vltimo loco voluerũt ꝙ deueniret ad illos de domo. itẽ id ſatis plane demonſtrat quia in caſu quo alter non hẽat hr̃des vocauerũt filios maſculos alterius. ⁊ ſic nõ vocat hr̃des hr̃is: ſʒ hr̃des ſanguis ex quo demõſtrat̃ ꝙ applone hr̃dũ itellexerũt õ liberi. ⁊ h̃ puto clarum.

b ¶ Cum itaq; ꝯuentũ fuerit ꝙ deueniret ad illos de caſato ſi ambo deceſſerint ſine hr̃dibus. i. deſcẽdentibus. ⁊ illi ambo ſcʒ Ioannes ⁊ Antonius deceſſerint ſine liberis: iõ purificata vr̃ dicta ꝯuentionis ꝯditio e mãcãdo che de tuti e doi nõ vi fuiſſe hr̃di che quelli ⁊c. Cũ itaq; vt ꝓſupponit̃ dicti hieronymus ⁊ Albertꝰ ſint de domo dictoꝝ Ioãnis ⁊ Antonij ⁊ nõ dictus Iacobus vt infra dicet̃ idcirco ad dictos hieronymũ ⁊ Albertũ deuenire dẽat tota dicta domꝰ virtute dicte ꝯuentionis ꝙ aũt baſtardi non ſint de domo deducit̃: qꝛ domus ponit̃ pro agnatione. l. cũ vnus in prin. de alimẽ. ⁊ cib. leg. ⁊. l. j. in prin. ff. ad ſillc. ⁊ ibi Ia. de are. ſʒ baſtardus nõ eſt agnatus inſti. de legi. agna. ſucce. §. ꝙ vulgo ſm bar. in. l. ſi. C. de ver. ſig. ⁊ in. l. tutelas de capi. dimi. ⁊ in. l. pronũciatio de ver. ſig. ⁊ bart. in tractatu de inſignis ⁊ armis col. iiij. ⁊ bal. in. d. l. ſi. ⁊ in. l. certũ. C. vñ legi. merito proprie loquẽdo non dñr de domo prout vñr velle bar. ⁊ bal. in. d. l. ſi. facit qđ per bal. in. l. cũ accuriſſimi. C. de fidei cõ. in. l. generalr̃. §. cũ aũt. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub condi. fac. ergo vr̃ ꝙ nõ cõprehendit̃ ſub dicta ꝯditiõe frater baſtardus ⁊ ſubſequenter nec eius filius ⁊ ſucceſſiue vigore dicte conuentionis tota domus venire debeat ad dictos hieronymum ⁊ Albertum. ⁊ per ꝯñs non pertinent effectualiter ad dictum Iacobum virtute dicte ſubſtõnis: qꝛ non eſt de agnatione dictorum Ioannis ⁊ Antonij contrahentium.

c ¶ His tñ non ob. ꝯtriũ arbitror de iure rñdendũ. ſ. ꝙ dicta domus ſaltẽ pro pte ptinere dẽat ad dictum Iacobũ vigore dicte ſubſtõnis vʒ pro pte que ſm dictã ꝯuentionẽ ſpectabat ad dictũ Ioannẽ ſalua tñ trebellicanica quatenꝰ debeatur dicto Antonio fructus. n. ꝑcepti per dictũ Antoniũ in vita ſua poſt mortẽ Ioãnis ex bonis dicti Ioãnis extenuant trebellicanicã. l. in fideicõmiſſaria in prin. ff. ad treb. iõ dixi quatenus dẽatur potuerunt. n. eſſe rãte extimatiõis illi fructus dicto tpe ꝑcepti ꝙ aſſorberẽt totã trebellicanicã ⁊ pro dicta ꝯcluſione põdero ꝙ dicta ꝯuentio ꝙ deuoluat̃ ad illos de domo vʒ vt vltima volũtas. qꝛ nõ interuenit ſolemnitas reqſita in vltima volũtate. l. ſi. §. in omni. C. de codi. ⁊. l. ſi. C. de dona. cã mortis. ſʒ fuit pactuʒ ad h̃ ꝙ hr̃ in. l. ſʒ. C. de pactis. ⁊ vnus alteri ſtipulari nõ põt ⁊ ſi ſtipulatur ſtiplr̃o eſt nulla. l. ſtiplr̃o. §. alteri de ver. ob. ⁊ inſtit. de inuti. ſti. §. alteri. ⁊. §. ſi qs alij pariter ⁊ fortius nec alteri qs paciſci põt non ſolũ ad obligandũ: ſed ẽt nõ vʒ pactũ liberatorium alteri factuʒ. l. ſi tibi decẽ milia. §. ſi pactus. ⁊. l. ⁊ hr̃di. §. nos aũt. ff. de pactis. iõ dicta ꝯuentio quo ad illos de caſato non vʒ quo ad agẽdũ nec quo ad excipiẽdum: qꝛ alteri abñti facta cui nõ põt fieri ẽt donatio niſi iteruenięte nũcio vel epl̃a vt per bart. ⁊ doc. in. l. abſẽti. ff. de dona. quo ad agendũ aũt nõ valeret ẽt qꝛ nuda. l. legẽ. C. de pactis. ⁊. l. iuriſgẽtiũ. §. ſed cũ nulla. ⁊. §§. ſequẽtibus. ff. e. tit. ⁊ ſʒ de iure canõ. ex pacto nudo oriat̃ actio ſm cõem canoniſtaꝝ ſniam per. c. j. de pactis. ⁊ ꝙ hr̃ in. c. per tuas de arbi. tñ ius ciuile ſeruari dʒ in terris imperij ꝓut cenſet̃ eſſe ciuitas Ianuenſis per notata per Bar. ⁊ Bal. in. l. priuilegia. C. de ſa. ſan. eccle. ⁊ per canõ. cõiter in. c. j. de noui ope. nuncia. ⁊ per glo. in. c. ij. de arbi. lib. vj. ⁊ in. c. ij. de regu. iuris eod. libro.

d ¶ Nec inſuper eſt expeditũ ꝙ añ implementũ oriat̃ actio ex ꝯtu inoiato ẽt de iure canõ. nã bal. in. l. ſiue apud acta. C. de tranſac. in. ij. col. tenuit ꝙ non per notata in. c. cuʒ inter R. ſeniorẽ de ele. Sʒ nõ inſtãdũ ex quo ſumꝰ in terris imperij. ⁊ ꝯſtat ꝙ nõ eſt impletꝰ ille ꝯtus reciprocus: qꝛ pactũ de non veniendo ꝯ nõ põt ꝑfecte impleri ⁊ vbi nõ eſt perfectum implementũ ꝯtus innoiatus non veſtit̃ vt pariat actionem prout h̃ oia hñr in. l. j. ⁊ in. l. cũ proponas. C. de pac. ⁊ per Bal. in. d. l. ſiue apud acta co. penul. ⁊ inſuper qꝛ eſt ꝯuentio alteri facta que non tʒ vt ſupra deductuʒ eſt tenetur ergo heres dicti Antonij reſtituere hereditatẽ Ioannis dicto Iacobo ſubſtituto ⁊ in hereditate Ioãnis cõtinetur dicta domus quatenus erat Ioãnis inuita ſua ⁊ legatuʒ factũ de dicta domo per dictũ Antoniũ dictis hieronymo ⁊ Alberto interpetrabit̃ factũ de iure ipſius Antonij maxime cũ non reddat̃ ex h̃ inutile cuʒ Antonius hẽret partẽ in dicta domo ⁊ qui legat rẽ cõem cenſet̃ legare ptem ſuam. l. ſerui electione. §. ſi. de le. j. ſm ſummariũ Bar. quinimmo ẽt ſi hẽret dimidiã domus ⁊ legaret dimidiaʒ domꝰ ſue cẽſeret̃ legaſſe dimidiã dimidie ꝓut dixit bar. in. d. §. ſi. facit tex. notabilis ⁊ ſingularis ſm Bal. in. l. lucius in prin. de le. j. ⁊ adeo cẽſet̃ qs legare ius ſuũ ꝙ talis interpetratio

admittitur ẽt vbi ex h redderetur legatũ inutile.l. vxoꝛ patrui.C.de le.l.ꝙ in rex.§.ſi vſumfructum.ꝛ.l. ſi domus.§.ſi.de le.j.ꝛ.l.ſticho.ff.de vſufru.leg.ẽt ſi eſt factũ ꝯiũcte perſone prout voluit bal.in.l.habitatio.ff.de vſufr.per.d.l.ſticho ꝙ ꝛ vñr velle bar.ꝛ doc.i.d.l.ꝙ i rex.§.j.quatenus faciunt dr̃iam inter legantem rem alienam ꝛ legantem rez in qua hẽbat vſumfructum ad idem qđ no.gl.ꝛ doc.in.l.ſi domus.§.de euictione de leg.j.ꝛ ꝙ per illam gl.ꝛ.d.l.ſticho not.Paul.de caſt.in.l.cum alienam.C.de lega. ideo heres Antonij debet eſſe magis facilis ad reſtituendam dictam domum dicto Jacobo pro rata olim dicti Joannis.

e ℭ Dato aũt ꝙ dicta conuentio valuiſſet ꝛ ex ea eſſet queſitum ius illis de caſato.tunc dicta conuentione vocarẽtur proximioꝛes per ea que hñr in.l.cum ita legatur.§.in fideicommiſſo de lega.ij.ꝛ in.l.peto.§.fratre.e.tit.ꝛ in.l.ſi.C.de ver.ſig.ſed dictus Jacobus eſt proximioꝛ:qꝛ in ſcđo gradu ſm ius cañ.ꝛ in tertio ſʒ ius ciuile ꝛ hieronymus ꝛ Albertus ſunt in quarto ſm ius cañ.ꝛ in ſeptimo vel octauo ſm ius ciuile:ideo ex hoc capite Jacobus eſſet preferẽdus nec ſibi vr̃ obſtare ꝙ eius pater fuit baſtardus:qꝛ prout audio dicuntur de domo ẽt baſtardi in illa patria prout dicuntur in tuſcia dicebat Bar.in.d.l.ſi.C.fami.her. dr̃ ꝛ ita nominatur Jacobus grippus iſte Jacobus filius baſtardus poſt vocabantur dicti Joãnes ꝛ Antonius ꝛ eadem arma vt arbitroꝛ defert:nam vetuſtiſſima eſt conſuetudo ꝙ baſtardi deferant eadem arma ꝛ inſignia prout legitimi ꝓut dicit Bart.in tractatu de inſignijs ꝛ armis col.iiij.ꝛ ꝙ dicaꝛ de domo ꝛ familia etiam baſtardus facit tex.in.l.pronũciatio in ſi.de ver.ſig.prout ponderat ibi Bar.vbi ipſe Bar.ꝛ clarius in.d.l.ſi.de verb.ſig.dicit attendi cõem vſum loquendi qui cõis vſus loquendi facit pro dicto Jacobo pro quo ẽt facit:qꝛ Bart.in.d.l.pronunciatio.ꝛ clarius in .d.l.tutelas ponderat vtrum diſpõ de qua interpetranda agitur loquatur per verba iuris ſeu ius ſignificãtia aut per verba naturalia ſi per verba ius ſignificantia.ꝛ tunc baſtardi non veniunt aut per verba non ſignificantia ius:ſed naturaliter prolata.ꝛ tunc veniunt ar.d.l.tutelas.ꝛ circa verbuz domꝰ dicit ꝙ qñqꝫ ſumitur vno mõ qñqꝫ altero mõ. ꝛ dicit in.d.l.tutelas attendendum qualiter ſumitur intelligo qualiter ſumi ſolet.ꝛ in.d.l.ꝓnũciatio.dicit attẽdẽdã ſubiectã mãm nec bar.in.d.l.ſi.de ver.ſig.dicit ꝙ ſʒ ꝓpriã ſignificationẽ baſtardi non dñr de domo:ſʒ ꝙ non dicuntur de familia.

f ℭ In caſu aũt nr̃o non fuit diſponẽs vſus verbo iuris ſeu ius ſignificans non dixit de domo ꝙ eſt verbum equiuocum ꝛ a iure eidem vocabulo attributo diuerſe ſignificationes vt declarat bar.in.d.l.ſi tutelas non ita vocabulo caſato ꝙ eſt vocabulum materialiter poſitum ꝛ ab hoibus non verſatis in iuris doctrina prolatum ꝛ in materia ꝯuenienti ẽt baſtardis ꝙ ꝛ perſuadet ſubſtõ quam fecit dictus Joannes de dicto Jacobo prout enim voluit ꝙ ad eum perueniret eius hereditas.ita eſt veriſimile ꝙ voluiſſet peruenire dictam domuz ꝛ dictus Joannes proferebat verba vt innuunt verba dicte ſcripte:iõ ad eius mentem vr̃ recurrendum.l.in ambiguis.ꝛ.l.neratius de regu.iuris oibus itaqꝫ penſatis dicta conuentio videtur potius fauere dicto Jacobo ꝙ̃ dictis hieronymo ꝛ Alberto ꝛ ad adducta in contrarium patent reſponſiones ex adductis pro hac parte.

ℭ Teſtamenti ſolemnitas relaxata:an reducat diſpoſitionem ad ius gentium ꝛ compromiſſum de iure ꝛ de facto quid operatur.

ℭ Conſilium clxx.

In nomine dñi noſtri ieſu xp̃i. ℭ Licet in hac ꝯſultatione videaꝛ prima facie dr̃m ꝙ dicta vltima volũtas valeat ſi non vt teſtm̃ ſaltem vt codicillus in quo ſufficiunt quinqꝫ teſtes.l.ſi.§. in omni.C.de codicillis ẽt femine vt dicit gloſella añ penultima ibi ꝛ oẽs tenent ꝛ in dubio dʒ actus interpetrari ita vt valeat.l.quotiens in ſtipulationibus.ff.de verb.ob.l. quotiens in actionibus.ff.de rebus dub.ꝛ.c.ſi papa de priui.li.vj.ꝛ verba directa ciuilia in codicillis prolata obliquantur.l. ſceuola.ꝛ ibi per Bar.ꝛ doc.ff.ad treb.ꝛ ꝙ hr̃ circa cl̃am codicillarem in.l.j.ff.de iure codi.maxime per bar.ibi.ꝛ per Bal.in.l.ſi.C.e.ti.per eos ꝛ alios in auc.ex cã.C.de libe. preter.cum ergo interuenerint quinqꝫ teſtes ꝛ deponant oẽs voluntatem dicti Caruꝛij ꝙ bona ſua eſſent euangeliſte ꝛ videantur in hoc conteſtes videtur ſatis ſufficiẽter probata dicta vltima voluntas que videtur valida per predicta nõ obſtante ꝙ altera ſit femina vt dictum eſt:nec etiam videꝛ ꝙ alter fuerit famulus dicti euangeliſte ꝛ tempore teſtamẽti ꝛ tempore depoſitionis:qꝛ ex quo fuit rogatus a teſtatore.videtur eius cõditio approbata:ideo nequeat impugnari ar.l.ſiquis teſtibus.C.de teſtibus prout vr̃ velle Bald.in.l.ad teſtium.§.conditionem.ff.de teſta.ꝙ ꝛ vult Saly.in.l.j.C.de teſta.allegat gl.in.§.ꝛ lʒ in auc.de teſti.quã gl.reputat ſingularem Jmo.in.d.§.cõditionem.ꝛ idem videtur velle Jaco.de bel.in.d.§.ꝛ licet.ꝛ facit bonus tex.in.c.j.an remoueri poꝛ.teſtes qui dexierunt ciſe partes.x.collatione ſm Jmo.in.d.§.conditionẽ.ꝛ maxĩe cuʒ dictus teſtis fuerit neceſſarius ad ſolemnitatẽ actus cum in qualibet vltima voluntate ſint neceſſarij ſaltem quinqꝫ teſtes.d.§.in omni.ꝛ.l.ſi.C.de dona.cauſa moꝛ.ꝛ quando teſtis adhibetur neceſſario ad actum non attendiꝛ qualitas tempore depoſitiõis prout voluit Saly.in.d.l.j.de teſta.ꝛ Bar.poſt Jaco.de are.ꝛ Py.in.d.§.ad conditionem.

a ℭ Et per predicta videtur ꝙ non obſtet ꝙ alij teſtes ſint attinentes dicto euangeliſte ex quo teſtatoꝛ eos rogãdo videtur approbaſſe eoꝛuʒ perſonas nec videtur obſtare ſiqs eoꝛum dixerit ꝙ non fecit aliquod teſtamentum:quia licet dixerit mendacium ſine iuramento extraiudicium nõ videtur ꝙ propter hoc repellatur a teſtimonio quoniam nõ probatur iure ꝙ ſimplex mendacium extraiudiciale teſtis viciet poſtea eius dictũ.Si nemini eſt nociuũ eſt peccatũ veniale ꝛ non ſit crimen accuſatione dignum ideo nõ repellat a teſtimonio etiam de iure cañ.ſm ea que habentur in.c.teſtimonium extra de teſtibus.item videꝛ poſſe ſaluari ꝛ concoꝛdari dicta ſcilicet ꝙ non fecit teſtamentum:ſed codicillũ vel non fecit teſtamentũ validũ.teſtamentũ enim nullũ nõ põt dici teſtm̃.l.iiij.§.cõdẽnatũ de re iud.ꝛ cle.paſtoꝛalis eo.ti.nec affines repelluntꝛ:imo nec ꝯſanguinei qꝛ ẽt frater carnalis põt teſtificari ꝓ fratre vt notãt glo.ꝛ Bal.in.l.parẽtes.C.de teſti.ꝛ Bar.in.l.q teſtõ.§.qcũqꝫ.ff.de teſta.ꝛ doc.cõiter in dictis iuribꝰ multominꝰ affinis.

b ℭ Nec videtur obſtare qđ vnus eſt famulus:quia vt audio non eſt amplius famulus ꝛ iterum examinabitur ꝛ eſt ydoneus teſtis q olim fuit famulus ſi tempore depoſitionis non eſt famulus:quia attenditur tempus depoſitiõis l.iij.§.lege iulia de teſti.prout ꝛ dicũt Cy.ꝛ Bal.in.l.etiã.C.de teſti.ꝛ hec maxime dicenda videntur:quia cauſa agitatur coꝛam arbitris quibus data eſt facultas cognoſcendi ꝛ decidendi de iure ꝛ de facto.ita qđ non artentur ſequi rigoꝛem iuris poſitiui ꝛ ex minus ſolemni vltima voluntate oꝛiri ſolet naturalis obligatio vt per gloſ.ꝛ doct.in.l.j.ff.de condicti.indeb.ꝛ in.l.cum quis.C.de iur.ꝛ facti igno.ꝛ per doc.in.c.nouit extra de iudicijs.ideo tales arbitri videtur ꝙ non obſtante rigoꝛe iur̃ ciuilis debeãt ſeruare dictam vltimam etiam ſi foꝛet minus ſolẽnis:quia talia verba videntur reducere rem ad ius gentium vt habetur per Barto.in extraua.ad reprimenda in verbo videbitur circa finem.ꝛ in.l.filiusfami.ff.de dona.ꝛ ibi per modernos.maxime Ponta.ꝛ per Lapum in allegatione.cxxviij.ꝛ per bal.in.l.j.de euic.ꝛ in conſilio ſuo incipiente ad euidẽtiã premittendum eſt qđ verbum de facto.ꝛ per bar.in cõſilio incipiente punctus queſtionis vertentis inter Albertũ in oꝛdine.lxxv.ſm oꝛdinem peruſinum non infoꝛmis.ꝛ per Ponta.in rubꝛica de arbitris.ff.cum itaqꝫ naturalis obligatio ſit de iure gentium.l.cum amplius.§.is natura debz ff.de reg.iur.ideo videtur ꝙ partes arbitroꝛum ſint inſequendo dictas atteſtationes cum de iure gentium ꝛ diuino ſufficiant duo teſtes.c.in omni de teſti.c.cuʒ eſſes.ꝛ.c.relatum de teſta.ꝛ ſeruare dictam volũtatem defuncti quã ſeruari pium eſt.l.cũ quidam.C.de neceſſarijs ſeruis heredi.inſti.facit etiam qꝛ vt dicit erat ſuſpitio peſtis ꝛ tempoꝛe ſuſpitionis peſtis homines non de facili vadunt vbi ſunt infirmi.ita qđ propter ſuſpitionem peſtis ſolet nonnunꝙ̃ reſultare penuria teſtium ꝛ propter penuriaʒ teſtiũ relaxatur ſolemnitas numeri teſtium.l.fin.C.de teſta.per quã legem ꝛ rationem ipſius.l.dicunt Nico.de mat.bald.ꝛ Saly.in.d.l.ſi.qđ procedit illa relaxatio ſolẽnitatis teſtamentarie vbicunqꝫ cauſatur penuria teſtiuʒ:puta propter peſtem propter carceres vel quid ſimile.

c ℭ Iſtis tamen non obſtantibus contrarium arbitroꝛ de iure reſpondendum vʒ qđ dicta vltima voluntas nõ valeat

ꝛ dicte

⁊ dicte atteſtationes nihil releuent adeo ꝙ partes arbitrorum debeant eſſe in pronunciando pro marino patruo dicti Carutij de cuius ſucceſſione agitur ⁊ ꝯ̃ euangeliſtam fratrem patruelem qui eſt in remotiori gradu.ita ꝙ ab inteſtato defertur hr̃tas patruo tanꝙ̃ proximiori auc.poſt fratres fratrũq; filios.C.de legi.here.⁊.l.ij.§.hrditas.ff.e.tit.itaq; ſi dictum euangeliſtaʒ non iuuat dicta vltima volũtas ipſe venit ſine dubio repellẽdus:ꝙ aũt nõ valeat ⁊ nihil releuet dicta vltima volũtas probatur:qꝛ in teſtis requiruntur ſeptem teſtes maſculi al's nõ valeat.l.hac ꝯſultiſſima in prin.⁊.§.per nũcupationem.⁊.l.in teſtis.C.de teſt.⁊.l.qui teſtõ §.mulier in caſu nr̃o interuenit duplex defectus.ſ.numeri teſtium:qꝛ nõ interuenerũt ſeptem: ſed quinq; ⁊ quia vna fuit femina ⁊ propterea conſtat ꝙ nõ valet vt teſtamentuʒ.

d ¶ Nec valet vt codicillus:qꝛ qñ in vltima volũtate fit aliquis heres illa reputatur teſtm̃ nõ codicillus.l.nõ codicillum.C.de teſta.ẽt ſi ex hoc redderet̃ actus nullus:vt qꝛ deficeret ſolemnitas teſtamẽtaria ⁊ nõ ſolemnitas codicillorũ puta:qꝛ facta coram quinq; teſtibus prout figurat ibi caſuʒ gl.⁊ doc.ſequũtur preualet ratio:qꝛ inſtõ ꝯuenit teſtõ non codicillis q̃ʒ rõ vt actus valeat ⁊ nõ pereat prout notat ibi Bal.⁊ cõiter oẽs tenẽt.ita ꝙ ibi deciditur caſus noſter:qꝛ quattuor ex quinq; teſtibus deponũt ꝙ fecit heredem euãgeliſtam.⁊ ſic eum inſtituit:duo enim ſunt verba directa ciuilia que ꝯueniũt teſtõ ⁊ nõ codicillo.ſ.verbum hës ⁊ verbum inſtituo vt hr̃ in.l.verbis ciuilibus.ff.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.precibus.C.de impu.⁊ in.l.cẽturio.ff.eo.ti.⁊ in.c.ſi pr̃ de teſt.li.vj.vbi io.an.appellat decã duo v̾ba directa directo.

e ¶ Non ob.d.l.ſceuola ad quam dantur tres ſolutiões vna ꝙ ibi loquitur in verbo ſubſtituo nõ in verbo inſtituo vel verbo heres ſm̃ Bald.in.d.l.nõ codicillum.⁊ huic ꝯuenit verbum ſubſtituerit poſitum in lr̃a:nõ tñ̃ ꝯueniunt verba ſequentia:idem gl.⁊ doc.cõiter intelligũt illam legem etiã in ſubſtõne facta per verba directa ciuilia:ideo datur alia ſolutio ꝙ.d.l.ſceuola procedit qñ ꝯſtat ꝙ voluit quis codicillare ⁊ hãc approbat Saly.⁊ ꝯuenit ſatis illi littere quatenus dicit' ꝙ in codicillis ſubſtituit ⁊ eſt ſm̃ oẽs vera in ſe.⁊ ad hanc adaptatur ꝙ dĩ in cl'a codicillari tertia datur ſolutio ꝙ illa procedit in imparticulari diſpõne hoc eſt in ſubſtitutione.l.nõ codicillum in totali diſpõne prout hanc di. facit Bar.in.l.i.§.ſiquis ita de verb.ob.⁊ dicte dñe rõ põt aſſignari:qꝛ ſi cenſeret̃ facere ſcdm teſtm̃ tolleretur primũ qꝛ nemo paganus põt decedere cum duobus teſtamentis.l.poſthumus.§.ſi paganus.ff.de iniuſto teſtõ.⁊.§.poſteriore inſti.quibus mo.teſtamenta infirmẽtur.⁊ tñ̃ ſubſtituẽs cenſetur aliud velle:qꝛ cẽſetur prediligere inſtitutum.l.publius de ꝯdi.⁊ demon.quecunq; aũt ſolutio teneatur confert ad caſum:qꝛ eſt poſitum verbuʒ directum ciuile nõ apparet ꝙ voluerit codicillare nec in ſubſtitutione ſeu pticulari diſpoſitione:ſed in inſtitutione ⁊ totali diſpoſitione.

f ¶ Nec ob.ꝙ dĩ de penuria teſtium per.d.l.ſi.C.de teſt.qꝛ rñdetur multis modis.primo qꝛ nõ probatur penuria teſtium:qꝛ dicti teſtes deponẽtes ſuper vltima volũtate predicta ſuper interrogatorijs deponũt ꝙ tota villa vbi dr̃ facta dicta vltima volũtas habitabatur ⁊ ꝙ illa villa faciebat xl.hoies quidam de.xxx.non vidi teſtes deponentes ſuper ſuſpitione peſtis:non aũt quelibet ſuſpitio peſtis facit qõ nõ inueniant̃ de facili ſeptẽ teſtes maſculi in teſtõ infirmi non de peſte.⁊ lʒ Nico.de mat.Bal.⁊ Saly.velint ꝙ.d.l.ſi.procedat in teſtõ facto tpe peſtis:nõ tñ̃ volunt nec eſt rõ ꝙ idem ſit vbi ſuſpitio peſtis dato ꝙ ſuſpitio probaret̃.preterea dictum Nic.de mat.⁊ ſequacium non eſt tutũ:qꝛ tex. ille pluries facit mentionẽ de ruſticis ⁊ de ruſticitate ꝙ nõ vĩ ſine miniſterio totiens reiteratam:idõ bar.ibi.⁊ in.l.conficiuntur.§.j.ff.de iure codi.dicit ꝙ priuilegium illud conceditur perſone ⁊ loco ꝙ ⁊ tangit in.l.cũctos populos.C. de ſuſt.⁊ iur.⁊ propterea Rapha.ful.in.d.l.ſi.reprobat opi. Nic.de mat.⁊ ſequacium.⁊ ſimiliter Pau.de ca.ibi.carentia enim teſtium non relaxat ſolemnitatem.vij.teſtiũ vt eſt caſus in.d.l.conficiuntur.§.j.ſm̃ eundem Paul.de ca.pro quo ẽt facit prefatio illius.l.fin.dum dicit ex diuerſis retro principibus ſemper ruſticitati conſultuʒ eſt ⁊c.ex prefatione enim colligitur mens diſponentis.l.ſi.ff.de hered.inſti. cum ſimi.nec vĩ eadẽ rõ in ciuibus:qꝛ potuerunt de facili cogitare poſſe euenire caſuʒ in quo volẽtibus teſtari deficiet nu.vij.teſtiũ.vñ ſibi iputẽt q̃re ꝓus nõ teſtat̃ ꝙ nõ ita ꝯtingit ĩ ruſticis ⁊ ſaltẽ eoꝝ ruſticitati pciſ̃ vt ibi ĩ ꝑncipio.

g ¶ Preterea dato ꝙ militaret dictum Nic.de mat.ẽt in ſuſpitione peſtis:ꝙ tñ̃ puto falſum per p̃dicta:tñ̃ iſtud teſtm̃ non ꝓpea valeret qꝛ priuilegium.d.l.ſi.ꝯſiſtit in duobus.ſ. in numero teſtium.ſ.ꝙ ſufficiant qnq; vbi al's requiruntur vij.⁊ ꝙ in teſtõ in ſcriptis nõ reqratur ſubſcriptio ſi teſtes neſciunt ſcribere non relaxant̃ alie ſolemnitates teſtõꝝ puta rogitus teſtium ⁊ ꝙ nominentur palam noia vel nomen hereduʒ vel heredis vel ꝙ teſtes ſint maſculi in alijs ergo remanent alia iura:qꝛ ꝙ non mutatur quare ſtare prohibetur.l.ſancimus.e.ti.cum itaq; nõ interuenerint in caſu iſto quinq; teſtes maſculi idcirco teſtm̃ iſtud non valeat ⁊ ꝯñr hrditas eſt deuoluta ab inteſtato ⁊ dictus patruus eſt factus heres ſi adiuit hr̃tem putans ſibi delataʒ prout erat nec põt deſinere eẽ heres qui ſemel eſt heres.l.ſi cur.C.de repud.hr̃te.⁊.l.ei qui ſoluendo.ff.de here.inſti.idõ ſuo compromiſſo non potuit dictus compromittens dare ptãtẽ ꝙ fieret non heres ⁊ quominus obligatus eſſet creditoribus hereditarijs nec eſſet equum ꝙ remaneret obligatus oneribus hr̃tarijs que non vĩ ꝙ poſſit euitare ſuo ꝯ̃ctu per queʒ dederit facultatem arbitris iudicandi de facto ⁊ non haberet commoda hr̃taria.l.ſm̃ naturam.ff.de reg.iur.ideo arbitri hoc caſu debent aſſumere viã arbitrandi de iure que eſt via ſine dubio competens ⁊ tuta ⁊ non illa de facto qui non cõpetit per predicta ⁊ ſalteʒ eſt dubia iuxta illud tene certum ⁊ dimitte incertuʒ de peni.di.vij.§.q̃ʒ q̃ʒ in vltimis verbis.⁊.§.ij.cum ſua gl.xxx.q.v.nec inſtõ heredis obligat de nouo aliquẽ inſtituto ẽt qñ valet:ſi ergo valida nõ producit nãlem obligationem minus dʒ producere inualida inſtitutio aliquam obligationem:ꝙ aũt dĩ ꝙ inualida vltima voluntas producit naturalem obligationeʒ intelligi dʒ de illa que tendit ad obligandum prouꝫ eſt legatum vel fideicommiſſum ſingulare vel vl'e ⁊ non de inualida inſtõne que tendit vt inſtitutus ſit heres ⁊ directo repreſentet defunctum ⁊ cenſeat̃ eadem perſona cum defuncto in auc.de iureiur.a moriente preſtito in prin.ꝙ facere non poteſt dictus patruus heres ab inteſtato quod dictus euangeliſta ſit heres:ideo non eſt obligatus cum impoſſibilium nulla ſit obligatio.l.impoſſibilium de regu.iur.

b ¶ Et h̃ ꝙ ex inutili inſtõne non oriatur nãlis obligatio tʒ Raph.ful.in.d.l.cum quis.preterea vĩ ꝙ ex inutili vltima voluntate oriat̃ nãlis obl'o qñ ꝯſtat ꝙ fuit facta vltima voluntas:ius aũt poſitiuũ requirit tot teſtes in teſtis pp ſuſpitionem ne fiat aliqua falſitas.l.ſi.C.de fideicommiſſis.⁊ l.hac conſultiſſima.C.qui teſtã facere pñt in paucioribus. itaq; teſtibus ſuſpicatur de falſitate:ꝙ maxime ſuſpicãduʒ eſt in caſu nr̃o ne ſint teſtes ſubornati ⁊ falſa deponentes primo ſuſpicandum eſt non mediocriter:qꝛ nullus ex.v.teſtibus examinatis eſt qui careat ſuſpitione.nam quattuor ſunt attinentes ⁊ vnus erat famulus ſalariatus tpe depoſitionis qui erat repellendus:qꝛ famulus regulr̃ repellit̃ ꝓut vult Inn.in.c.in lr̃is de teſti.⁊ gl.iiij.q.iij.§.iteʒ ydonei. ⁊'per Cy.⁊ Bal.in.l.ẽt.C.de teſti.nec ob.ꝙ fuit rogatus a teſtõre qꝛ talis rogitus non probatur niſi a perſonis ſuſpectis.ſi.n.decreuiſſent ſeruire potius affini vel cui famulus ſeruire potiuſq̃ʒ veritati ꝓut dixiſſent falſuʒ in vltima voluntate.ita pariter dixiſſent circa rogitum.⁊ lʒ ſupra allegauerim ꝙ exquo rogat' a teſtõre ⁊ exquo adhibitus ex neceſſitate actus videat̃ ydoneus.lʒ tpe depoſitiõis nõ ſit ydoneus prout multi id tenent tñ̃ glo.ſane intelligenda ꝯ̃rium vult in.l.j.C.de teſt.⁊ dictam gloſam ſequunt̃ Raph.⁊ Põ ta.ibi.⁊ eã ſequi vĩ ẽt Imo.in.d.§.ꝯditionẽ.⁊ cũ ea tranſit etiam Pau.de ca.lʒ ⁊ dum refert diſtinctionem Bar.que eſt aut adhibitus fuit ex neceſſitate ⁊c.cum ea etiã tranſeat.

f ¶ Poteſt autẽ dici ꝙ in caſu nr̃o non fuerunt adhibiti ex neceſſitate actus:qꝛ ad validitatem tm̃ operantur quattuor maſculi ⁊ vna femina q̃ʒrum nullus teſtis.item dictã gloſam ſeruandã eſſe in practica dicit Saly.in.d.l.j.C.de teſt. item regulariter h̃ ẽt vĩ velle Ange.ibi dicẽs ꝙ in teſtõ eſt ſpãle in caſu quo loquit̃ ille tex.ponderans illum tex.ibi in hac cã.Et lʒ al's poſſit deponere ſi antea dat̃ ſibi lnia nõ in fraudeʒ vt ſupra dictũ eſt:tñ̃ h̃ caſu forte ꝯ̃rium poſſet dici exquo ſemel depoſuit tpe famulatus veriſilr̃ nõ alr̃ deponeret poſtea ita ꝙ non ceſſat ſuſpitio que inerat prius.item illa ſilueſtrina ſocr' vĩ nõ ydonea:qꝛ eſt loco mr̃is.l.qꝛ parentis.ff.ſo.ma.prout per dictã rõnem voluit Bar.in.d.l. qui teſtõ.§.quecũq; de teſta:⁊ ſpe.e.ti.§.j.v̾.nũqd ergo.itẽ prim' teſtis vʒ Iacob' Chriſtophori vltra id qõ eſt affinis eſt repellẽdus:qꝛ ſatagit ꝓbare negatiuã nõ choartatã deponens ꝙ nullũ aliud teſtm̃ fecit ⁊ teſtis qui ſatagit pro

bare negatiuam nõ cohortatam eſt ſuſpectus de falſitate.c.
cum eccleſia ſutrina.⁊ ibi per Inn.de cã poſ.⁊ proprie.iteꝫ
per teſtes vt preſupponitur in puncto probatur ꝙ dictus
Jacobus interrogatus ſi dictus carutius fecerat teſtm̄ rñ-
didit ꝙ non fecerat aliquid ꝙ bene ſtaret:lꝫ hoc dictũ poſ
ſet ſaluari:facit tñ aliquid ꝯ eum:iteꝫ petrangelus quartus
teſtis nõ eſt ꝯteſtis cũ alijs:q: alij deponũt ꝙ dictus caru-
tius dixit io laſſo hrẽde Euãgeliſta ⁊ dict⁹ petrãgel⁹ depo
nit ꝙ dictus carutius dixit io laſſo oẽ mio ad Euãgeliſta.
k Et qñ teſtes deponunt de verbis teſtõris ſi non ꝯcor-
dant in verbis formalibus dñt.d.An.⁊ Panor.in.c. nihil
de ver.ſig.ꝙ cenſentur ſingulares ⁊ nõ probant. ⁊ lꝫ illud
dictum ſit dubium.ita generaliter ſumptum:tñ in caſu iſto
verba predicta diſcrepant in effectu.nam dicta vltima vo-
luntas quã deponit dictus petrãgelus eſſet codicillus nõ
teſtm̄ ⁊ eſſet validus ſi probaret per alios vel ſi pars fate-
retur dictam atteſtationẽ eſſe verã:⁊ tñ ſi fateret atteſtatio
nes alioꝝ eſſe veras probaret teſtm̄ inualidũ.iõ dicte atte-
ſtationes variant nedũ in forma ⁊ cortice verboꝝ:ſed ẽt in
ſubſtantia merito tanꝙ ſingularis non probet.ita ꝙ rema-
nent ſoli duo qbus impingit ꝙ ſunt affines: ⁊ affines licet
non repellant oino:tñ eoꝝ fidei detrahitur per ea que hñr
in.d.c.in lr̄is.⁊ per Bar.in.d.l.qui teſtõ.§.quecunq3.⁊ bal.
in.l.parentes.C.de teſti.detrahit ẽt eorũ fidei:q: nonnulli
teſtes.lꝫ ſingulares deponunt ꝙ ipſi teſtes interrogati an
dictus Carutius fecerit teſtm̄ dixerunt ꝙ non teſtis enim
qui vnum dixit in iudicio ⁊ aliud dixerat extraiudiciũ non
probat dicit Bar.in.l.eos.ff.de falſis.⁊ eũ ſequi vr̄.d.An.
in.c.cum in tua dyoceſi de elec.item Petrus de peruſio in
conſilio ſuo ꝙ incipit teſtis extraiudicium dixit ꝙ pro di-
cto bart.eſt caſus in.c.per tuas de proba.⁊ in.c.litteras de
preſump.⁊ allegat ẽt tex.d.l.eos cui cõſi.ſe ſubſcripſerũt.d.
Honofrius de bartolinis.⁊.d. Marcus angelelli ſua tẽpe-
ſtate doc.peruſini ꝑclari:⁊ lꝫ hoc mediuꝫ nõ repellat oino
attento ꝙ.per teſtes ſingulares id deponit:⁊ q: dictũ bar.
non trãſit ſine dubio tñ negari nequit qn detrahat de fide
de qua ẽt detrahit:q: euangeliſta qui in eorũ dictis vult ſe
fundare dixit vt preſupponitur ꝙ dictus Carutius nõ fe-
cerat teſtm̄.⁊ ſic affinitas dictum eoꝝ extraiudiciale confeſ
ſio euãgeliſte dicta illorum duorum teſtium adeo debilitat
eorum fidem:ꝙ etiaꝫ vbi ſtaretur iuri gentium nõ deberet
dari eis plena fides:non enim ſine miniſterio dicit auctori
tas euangelica in ore duorum vel trium ⁊c. addendo illud
vel trium vt non ſufficiant duo non integri.maxime in cau-
ſis ponderoſis prout reputantur a iuriſlatore cauſe teſta-
mentoꝝ in quibus iuriſlator plurimum ſuſpicatur de frau
de:ideo prouidit de maiori numero teſtium.
l Et ex h̃ ⁊ per alia dicta ſupra non obſtat ꝙ arbitri hñt
facultatem iudicandi de iure ⁊ de facto ꝙ ⁊ probatur ꝙ per
dicta verba vel ſimilia non põt quis ledere aliquam partẽ
ſm̃ Lapum in allegatione.cxxviij.nec põt tollere defenſio
nem reo.dicit Pontanus in.l.filiuſfami.ff.de dona.allegat
c.preſbyterum iuncta glo.in verbo de facto extra de rebus
eccle.non ali.⁊ in.l.ſi is iũcta gl.in verbo reſciſſa.C. de pre
dijs mino.ad idem optime facit qd̃ not.Bal.in.l.ſi.ſecũda
opp.C.de contrahen.emp.quinimmo dicit Bart.in extra-
uaganti ad reprimenda in verbo videbitur in vltimis ver-
bis ꝙ hñs facultatem iudicandi de facto non poteſt tollere
parti iura etiam queſita de rigore iuris ciuilis:q: lꝫ acqui-
ſitio fuerit rigoroſa tñ tollere alicuius queſitum eſt contra
naturalem equitatem contra quaꝫ non poteſt facere habẽs
poteſtatem iudicandi de iure ⁊ de facto ſm̃ eundeꝫ Bar.⁊
ſic non obſtat ꝙ hmõi verba reducunt rem ad ius gentiuꝫ
nam ⁊ ius gentium non vult ꝙ alicui tollatur ius ſuum iu-
xta illud euangelicum ꝙ eſt ceſaris ceſari.⁊ ꝙ eſt dei deo ⁊
bellis querebatur de rigore potiuſꝙ de equitate. ⁊ tamen
manus regis non auferebat queſita bello ⁊ naturalis iuſti-
tia ſuadet vnicuiq3 ius ſuum tribuere.l.iuſtitia in prin.⁊.§.
j.ff.de iuſti.⁊ iure.ideo poſtꝙ Martino eſt ius queſitum
ex rigore iuris poſitiui hereditas Carutij non poſſunt ar-
bitri illam ei auferre. licet habeant facultatem iudicandi
etiam de facto per predicta ⁊ alia ſuperius dicta.
m Nec obſtat ꝙ habetur in.l.j.ff.de mili.te.⁊ in.l.hac con
ſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſta.⁊ in.c.relatum extra
e.ti.in quibus iuribus habetur ꝙ teſtamenta in quibus re-
laxatur ſolemnitas iuris poſitiui reducuntur ad ius gen-
tium quo iure ſufficiunt duo teſtes.⁊ ſic cum habentes ſi-
milem facultatem cognoſcendi de iure ⁊ de facto habeant
poteſtatem non regulatam a iure poſitiuo ſed demũ a iure
gentium videtur ꝙ poſſint credere duobus teſtibus qbus
credit ius gentium:q: reſpondetur per ſupradicta ꝙ pro-
cedunt predicta ante ius queſitum prout loquuntur dicta
iura:ſed nõ procedunt poſt ius queſitũ parti propter nul
litatem teſti:quia tunc etiam ius gentium concurrit ꝙ ius
ſuum non auferatur alicui per predicta ⁊ poſſunt alie rñ-
ſiones ſumi ex alijs ſuperioribus dictis:⁊ ideo partes arbi
troꝝ dñt eſſe in pronunciãdo hereditatẽ ſpoꝛtare ad dictũ
patruum vt heredem ab inteſtato ⁊ nõ ad dictum euangeli
ſtã que via eſt tutiſſima per iã dicta attento ẽt ꝙ nõ artant
iudicare de facto cũ habuerint facultatẽ iudicare de iure ⁊
de facto.ita ꝙ pñt eligẽ viam tutã iudicandi de iure ⁊ aiad
uertere dñt ꝙ arbitri q male iudicant faciunt litẽ ſuã ꝓut
iudices.l.ſi qs incõſcribẽdo i fine.C.de pactis. Laus deo.

Clauſula vnũ alteri ſuccedẽdo in emphyteoſi qd ope-
tur ⁊ an vbũ filijs in ꝯctibus reſtringat ad maſculos.

Conſilium clxxj.

Epetito diuionumie

r Poſt redditũ conſilium miſſum fuit ad
me ſtatutuꝫ per qd̃ diſponitur ꝙ filia dotata
excluditur tꝑaliter.ſ.donec ſupereſt aliquis
maſculus ꝙ tp̃s eſt finitũ q: nullus ſupereſt maſculus ex
dicto accurſio ſtipulatore.ita qd̃ dicte filie eaꝝ collatis do
tibus admittunt ad ipſius accurſij hereditatẽ.ita ꝙ illa rõ
adducta in ꝯſilio qd̃ ſtipulator cenſet ſe ꝯformare cũ diſpo
ſitiõe iuris cõmunis circa ſucceſſionẽ ab inteſtato potius
facit ꝯ ꝙ pro nihilominus ẽt ſtante dicta lege municipali
ſum in eadẽ ſnĩa per.d.c.j.de natura feu.⁊ q: in ꝯctu ẽphy
teotico dicitur vnum alteri ſeccedendo non dicit ſuccedẽ-
do ſtipulatori:ſed vnum alteri:ſed accurſio ſucceſſit in di-
cta re emphyteotica Joannes felix agitur de ſuccedendo
Joãni felici cui condecentius eſt ꝙ ſuccedat filia ꝙ ſoror
⁊ magis ſe conformat iuri cõmuni:ſoror autem ſi admitte-
retur ad rem emphytheoticam prout ad hereditatem ſuc-
cederet patri non fratri qd̃ non videtur conuenire verbis:
quia ille verba vnuꝫ alteri ſuccedendo non referuntur ad
accurſium ſed ad illos de generatione quia accurſius non
habebat alteri ſuccedere.
s Preterea ⁊ fortius ex forma ſtatuti maſculus prefertur
temporaliter filie dotate ſed filie non dotate nõ prefertur
aliquo tempore ⁊ verba contractus dicũt preferendo ſem-
per generationem maſculinam ſemper denotat perpetuita
tem ⁊ non temporalitatem ⁊ prout refertur ad non dota-
tam non poteſt ſe conformare cum diſpoſitione iuris mu-
nicipalis vel iuris communis. ideo nec ſe conformare cen
ſetur quo ad dotatas prefert ergo perpetuo quo ad ſuc-
ceſſioneꝫ accurſij:ſed ſucceſſiſſent Joãni felici ſi filia ipſius
eas non excluſiſſet.⁊ ita adheremus proprie virtuti illorũ
verborum vnuꝫ alteri ſuccedendo preferendo ſemper ge-
nerationem maſculinam.poteſt etiam attentari qd̃ dictum
felicem iuuet contractus initus inter dictum Joãnem feli
cem ⁊ Corneliam in quo dicta domina Cornelia dedit tra
didit ceſſit ⁊ conceſſit trãſtulit mãdauit renũciauit ⁊ quie-
tauit dicto Joãni felici recipienti ⁊ ſtipulanti pro ſe ⁊ he-
redibus ſuis omne ius ꝙ habebat vel habere poterat tũc
vel ⁊ in futurum inde ⁊ ſuper ſucceſſione hr̃te ⁊ bonis di-
cti quõdam accurſij.nam dicta verba ſunt generalia ⁊ pre-
gnantia cum dicat inde ⁊ ſuper ſucceſſione.nam in bonis
emphyteoticis ius ſperabatur ex ſucceſſione cum dicatur
in contractu emphyteotico qd̃ ſuccedat vnus alteri . ⁊ ſic
ſperabat dicta Cornelia ſuccedere in dictis bonis emphy-
teoticis que bona quo ad ius emphyteoticum fuerunt di-
cti accurſij.ita ꝙ verbum ſucceſſione ⁊ verbum bonis ada-
ptatur quodlibet etiam ad ius emphyteoticum ⁊ natura di
ctionis ⁊ eſt poni inter diuerſa vt per gloſ.in rubrica de iu
re ⁊ fac.ignorã.⁊ ſic diuerſa ſignificant ſucceſſionem ⁊ bo-
na ⁊ hereditatem.ita qd̃ ſucceſſio poteſt ſignificare aliam
ſucceſſionem ꝙ iure hereditario prout eſt illa que fit in re
bus emphyteoticis . ⁊ ſimiliter bona poſſunt intelligi de
bonis non hereditarijs.item de alio iure in bonis aliqui-
bus ⁊ non in hereditate.⁊ idem demõſtrant verba ſequẽ-
tia ibi abinteſtato vel ex teſtamento ⁊ ex qua alia quacũq3
cauſa ⁊ occaſione vigore iure vl' titulo ille vniuerſalis qua
cunq3 cauſa ſatis confert ⁊ geminatio tot verborum quaſi
idem

idem ſignificantium ſatis conferunt quod contrahentes voluerint omnia comprehendi per iura vulgaria.

b ¶ Nec obſ. reſeruatio facta in dicto ꝯtractu ibi hoc ēt pacto habito ⁊ expreſſe firmato inter dictos ꝯtrahentes videlicet ꝙ ſi contingat dictum Joannē felicem mori ſine filijs vel cuꝫ filijs legitimis ⁊ naturalibus non peruenientibus ad etatem .xxv. anno. ꝙ tunc ⁊ eo caſu pñs renunciatio ⁊ ꝯtractus ⁊ omnia ⁊ ſingula in ea contenta nullum faciat preiudicium dicte dñe cornelie ⁊ eius heredibus qđ ad ſucceſſionem in bonis quondam accurſij eorum patris ab inteſtato defuncti ⁊c. licet enim ſoleat dici ꝙ in ꝯtractibus verbum filijs non concipiat femininum filiabus. nam in materia ſtricte interpetranda maſculinum non concipit femininum prout voluit Archi. in caſi. ſiquis ſuadente dyabolo. xvij. q̄ō. iiij. trahens ad ꝯtractum. ſ. ꝙ in ꝯtractibus maſculinuꝫ non concipit femininum ⁊ ipſum refert ⁊ ſequitur Jmol. in. c. potuit in ſi. de loca. ⁊ in. l. ſiquis ita ſcriptum filiabus de le. ij. illud etiā dictum Archi. ēt refert ⁊ ſequitur Ponta. in. l. ij. in princi. de ver. ob. col. xix. vel circa verſiculo ſequitur quinto principaliter videre ſubdens ꝙ verbum non reperitur alibi ⁊ ꝙ fuit notum inter legiſtas ſoli Baldo verba enim ꝯtractuū ſunt ſtricte interpetranda. l. quicqd aſtringende. §. j. de ver. ob. ⁊. l. veteribus de pac. cum ſua materia. ⁊ ꝙ maſculinum concipiat femininum procedit ex interpetratione ⁊ extenſione non ex propria vi verborum ⁊ comprehenſione prout voluit glo. in. l. j. ff. de verbo. ſig. ⁊ Dy. ibi qui ideo dicit ꝙ in materia odioſa maſculinum non concipit femininuꝫ.

c ¶ Et ideo cum ſimus in ꝯtractibus non vr̄ ꝙ verbū filijs verificetur in filia: ſed intelligatur in maſculis. ⁊ ſic dicta conuentio non vr̄ ꝙ preiudicet dicte Cornelie ſtante virtute dicte reſeruationis cuius conditio vr̄ purificata exquo deceſſit ſine filio maſculo tñ h̄ non obſt. ſecus puto dōm: qm̄ dicta Cornelia ſe fundat in dicta reſeruatione: ideo verba ipſius ſunt ꝯ eam interpetranda: qꝛ verba ꝯtractus ſunt interpetranda ꝯ eam que potuit legē apertius dicere exquo tendebat in eius commodum per ea que habentur in. l. veteribus. ff. de pac. ⁊ in. l. labeo. ⁊. l. ſi in emptione in princ. ff. de contrahen. empt. in concordia dictorum iurium: ideo dictum maſculinum filijs concipiat femininum: quia dictum verbum filijs in caſu iſto non eſt ſtricte intelligenduꝫ: imo ample ⁊ large contra dictam Corneliam per predicta.

d ¶ Ideo ſtandū eſt regule que eſt ꝙ regulariter maſculinū concipiat femininū per ea q̄ hñr in. l. j. ff. de v̄. ſig. in. l. quicunq. C. de ſer. fu. in. c. gñali de ele. li. vj. cum ſi. ⁊ qꝛ ſi dicta reſeruatio interpetraretur ꝙ verbū filijs non comprehenderet niſi maſculos dicta conceſſio parum aut nihil operaretur per ea hñr in. d. l. ſi q̄ſ de le. j. ⁊. c. ſi papa de priui. lib. vj. non obſtat ꝙ in ꝯrium dicebatur ꝙ in contractibus maſculinum non concipiat: qꝛ loquitur quando verba contractus ſunt ſtricte interpetranda: quia ſi conciperet femininum interpetrarentur pro eo qui verba protulit ſeu pro eo qui nitit̄ ex contractu: qꝛ tunc militat rō doc. Laus deo.

¶ Accuſatio de turbata poſſeſſione ſcđm ſtatutuꝫ ſirmane ciuitatis requirit hominum collectam ⁊ dolum turbantis.

¶ Conſilium clxxij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Viſa copia accuſationis porrecte per dñam Jacobam vxorem olim Joānis Leonardi ſeu eius procuratores ꝯ Joannem petri ⁊ nōnulloꝝ actoꝝ ⁊ articuloꝝ vtriuſq partis ⁊ nonnullaꝝ atteſtationum ⁊ allegationum hincinde ⁊ viſa copia ſnie ſuper ea accuſatione lata a qua vr̄ appellatum ⁊ viſa copia ſtatuti intentati queritur an dicta ſententia ſit iuſta. ⁊ ſic an veniat confirmāda vel infirmanda. Item quis habeat meliora iura ſuper proprietate dictorum bonorum ſuper quibus facta eſt accuſatio.

a ¶ Circa primum lꝫ videatur prima facie dōm ꝙ dicta ſnia fuerit iuſta: qꝛ in accuſatione deducunt̄ plures exceſſus: qꝛ deducit̄ ꝙ violenter inuaſit poſſeſſiones expulit laboratores ⁊c. laborauit ⁊ deducit duos menſes de menſe Aprilis ⁊ de mēſe Junij ⁊ petijt in predictis ⁊ quolibet predictoꝝ ſuo ⁊ iuſtitiam ſibi miniſtrari cum cl'a non aſtringens ⁊c. ⁊ ideo lꝫ violentia forte non probet̄: qꝛ per ſolum vnū teſteꝫ de viſu ⁊ alteꝝ de auditu: ille enim de auditu non probat. c. tam lr̄is de teſtibus. ⁊. c. inquiſitionis. §. queſiuiſti de accu. ⁊ ꝙ hr̄ in. l. ij. §. idē labeo de aqua plu. arcen. cum ſi. ⁊ alius eſt ſolus. d. c. tam lr̄is ibi ſolis. ⁊. l. iuriſiurandi. C. de teſtibus cum concor. nec fuit ſupplementum probationis delatum iurm̄ nec pōt deferri: tum qꝛ dña Jacoba non hꝫ notitiaꝫ per ſenſum corporis. ita ꝙ tanq̄ꝫ loco teſtis poſſit deponere tum qꝛ in criminalibus probationes dñt eſſe clariſſime. l. ſciant. C. de proba. ideo in eis non deferatur iuramētum predictum neceſſariū prout voluit gl. in. l. maritus. ff. de queſtionibus. ⁊ gl. ⁊ doc. in. l. iij. §. quacūq. ff. de iureiu. ⁊ gl. in. c. cū ſint partiū de reg. iur. lib. vj. ⁊ in. d. c. tam lr̄is. ⁊ Spe. in titulo de iur̄i dela. §. j. verſiculo vt aūt cautius inſtrualis. ⁊ Hoſt. ⁊. d. Ant. in. c. ſi. de iureiu. ⁊ Bald. in. l. in bonefidei. C. e. ti. ⁊ ppea non videatur ꝙ poſſit puniri inuaſor nec ad penam violentis inuaſoris facta fuit condemnatio que fuit in centum vigintiquinq libris cum pena violenti inuaſoris ſit ex forma ſtatuti intentati in. cc. libris.

b ¶ Tñ prout vr̄ probatur turbatio poſſeſſionis cuꝫ probet̄ ablatio feni de dictis fundis in iudicio deductis ⁊ probet̄ apprehenſio poſſeſſionis vocatis teſtibus cuꝫ aſſertione ꝙ intendebat recuperare poſſeſſionem ⁊ ꝙ laborauit ⁊c. nam talia faciendo ſine dubio inducit̄ turbatio: maxime cuꝫ rñdendo huic accuſationi dictus accuſatus inſtet poſſeſſionē ad ſe pertinere prout hec oīa aperte tradit bar. in ſuo conſi. incipiente q̄dam accuſatus de turbata poſſeſſiōe in ordine ccx. ſm ordinem peruſinum non informis ⁊ in alio ꝯſi. incipiēte in q̄ōne vertente coram capitaneo ciuitatis narnee in ordine. cxliij. ſm dictum ordinem. ⁊ per eū in. l. ſi duo in prin. ff. vti poſ. ⁊ per Cy. in. l. vnica. C. vti poſ. ⁊ per Bal. in ſua diſpu. de vi turbatiua ver. vt igitur. ⁊ ver. item reo. ⁊ facit ꝙ per eum in. l. ordinarij. C. de rei ven. ⁊ per Bar. in. l. ſi prius. ff. de no. ope. nū. in quinto contrario prime partis.

c ¶ Et dicit notabiliter Bar. in. d. conſi. cxliij. ꝙ intrans in aliquem fundum aīo querendi poſſeſſionem non pōt ſe excuſare dicendo ego neſciebam ꝙ tu poſſideres: qꝛ antea debeat diligenter inquirere an aliqs poſſideret anteq̄ꝫ ingrederetur allegat gl. in. l. meminerint. C. vñ vi. iō cum intentetur ēt turbatio vr̄ ꝙ veniat de turbatione condemnādus ⁊ ppea fuerit iuſte ꝯdemnatus in centum libris quare autē fuerit ꝯdemnatus in centum vigintiquinq non video cuꝫ ex primo capite ſtatuti veniret puniendus in ducentis ex capite aūt ſcđo in centū niſi forte ſit ſtatutū ꝙ negans puniatur in quarto pluri ex dicto aūt ſcđo capite non veniebat ꝯdemnandus in amiſſione iuris ſui in ſcđo. n. capite ſtatuti non imponit̄ dicta pena nec de iure cōi: quinimmo de iure cōi non competit pro vi turbatiua remediū criale niſi iudicium iniuriaꝝ prout voluerunt Jac. de are. in. l. h̄ iure ff. de regu. iu. ⁊ in. l. ſeruus. §. in oībus. ff. de acti. ⁊ obli. per illum tex. ⁊ bar. in. l. extat ꝙ met. cā. ⁊ Ang. in. l. cū filius. §. j. de ver. ob. vbi gl. idem ſentit ⁊ illud iudiciuꝫ requirit animum iniuriandi. ⁊ ſic dolum vt. j. dicam. ⁊ non punitur dicta pena: ſed eſt pena arbitraria inſti. de iniur. §. in ſumma.

d ¶ Quinimmo nec pro vi expulſiua irrogatur dicta pena: ſed venit expellens priuandus per ſniam. l. ſiqs in tantam. C. vñ vi ſm glo. ⁊ doc. ibi non aūt declarandus ꝙ amiſerit prout declarandum fuit per dictam ſniam. Que tñ vr̄ poſſe in hac parte iuſtificari: qꝛ ſi dicta dña Jacoba amiſit poſſeſſionem: qꝛ ſuſpicata fuerit ſe poſſe repelli vr̄ poſſe verificari primuꝫ caput ſtatuti: lꝫ dicat violenter ⁊ violentia nō probetur per teſtes: tñ verificari vr̄. tunc verbum predictuꝫ violenter in ſtatuto poſitum ⁊ in accuſatione deductū probatur per. l. ſiqs in tantam cū ſua gl. C. vñ vi. nā tex. ibi loquitur ſiqs violenter inuaſerit. ⁊ gl. magna in. x. q. concludit ꝙ procedat ⁊ ſi intrauit poſſeſſionem abſēte poſſeſſore qui ſine alia violentia ſuſpicatus fuit ſe poſſe repelli cuius gloſe deciſionem approbat ibi Bar. ita ergo vr̄ ꝙ eodē mō verificetur verbum violenter poſitum in primo capite huius ſtatuti intentati ſi dicta Jacoba fuit propter ſuſpitionem priuata ſua poſſeſſione per predicta.

e ¶ His tñ non obſtantibus ꝯrium puto de iure rñdenduꝫ. primum enim caput ſtatuti requirit collectoꝫ duoꝝ vel plurium ad maleficium perpetrandum vt perdat iura ſua aperte pꝫ ex ipſis verbis que collecta non probatur merito nō militat ſtatutum predictum: ⁊ ſi dicat̄ in ablatione feni fuerunt tres ſocij: ⁊ iō verificantur verba dicti ſtatuti. rñdetur ꝙ ablatio ferri non probatur niſi per ſocios criminis: quia ipſi deponunt ꝙ ipſi abſtulerunt ⁊ ſocius crīs nō eſt ydoneus teſtis. c. j. de confeſ. c. veniēs. j. c. perſonas de teſtibus ⁊. iiij. q. iij. §. item liberi cuꝫ ſi. nec iuuant̄ quatenus dñt ꝙ

fecerunt de mandato Joannis accuſati: q2 mandatũ in delicto non excuſat.l.liber homo.§.ff.ad.l.acqui.c.j.de of.dele.⁊ ſi excuſaret non eſſent ydonei teſtes ad probandũ mãdatũ: q2 eoꝝ intereſſe verſatur.⁊ ſic deponerent in re propria ꝙ non liceret.l.in omnibus.C.de teſti.l. nullus. ff.eo.titu.ideo illa ablatio feni non probatur legitime. ite3 fuit potiꝰ furtum rei mobilis ſi erat dicte Jacobe ꝙ̃ inuaſio poſſeſſionis rei immobilis: maxime cum non appareat qđ fuerit recollectum in re in accuſa contenta.

f ¶ Secundo non põt ex deductis in actis iuſtificari ɔdenatio: q2 non probaƚ ɔcludenter ꝙ dicta dña Jacoba poſſideret tpe inuaſionis ſeu occupationis q2 alĩs eius poſſeſſionem vel eam in poſſeſſione non turbaſſet. nam qualitas ſine ſubiecto eſſe non põt.l.ij.ff.de vſuf.l.eius qui in prouinciam prope finem.ff.ſi cer.pe.⁊ idẽ ẽt in ciuili volens obtinere in poſſeſſorio recuperãde b3 neceſſe probare ꝙ tpe quo dicit ſe ſpoliatu3 poſſideret.l.j.§.interdictum.ff.de vi ⁊ vi arma.⁊ no.gl.in.c.cum ad ſedem de reſt.ſpo.⁊ Jnn.in.c.qualiter ⁊ qñ de accu.⁊ ſiĉ in poſſeſſorio retinende eſt neceſſe ꝙ probetur poſſeſſio tpe turbationis.l.j.§.interdictu3 aũt.⁊ per tota3 legem.ff.vti poſ.pari rõne.⁊ fortius in hoc iudicio criali loquente de turbante aliquem in poſſeſſione: ſed non probatur ꝙ dicta Jacoba tpe inuaſiõis ſeu tpe in accuſatione deducto poſſideret: ideo non d3 ſequi aliqua condemnatio: ꝙ aũt non probetur ꝙ poſſederit deduciƚ: q2 l3 teſtes deponant ꝙ Joannes Leonardi poſſederit per.xxx. annos.⁊ vltra ⁊ poſt eius mortem poſſederit dicta Jacoba non probaƚ ꝙ dicta Jacoba poſſidere de mẽſe aprilis quo tpe fuit apprehenſio poſſeſſionis facta per dictum Joannẽ accuſatum ſuper qua ſola põt fundari cõdemnatoria ſi in aliquo fundari poſſet: q2 non ſuper expulſione laboris nec ſuper ablatione feni q2 illa non probantur vt ſupra deductum eſt: poſſet enim verificari dicta teſtium qui deponũt ꝙ dicta Jacoba poſſedit poſt mortẽ Joãnis Leonardi ſi poſſidebat tpe quo ipſi deponũt puta ſi poſſeſſionem habuiſſ3 de menſe iunij proxime preteriti vel de ipſo menſe iulij in quo teſtes forte depoſuerũt ⁊ dictis menſibus potuit recolligere ex dictis poſſeſſionibus fenum ⁊ granu3 nec apparet ex actis ꝙ Joãnes Leonardi de menſe aprilis fuiſſet mortuus: q2 de tpe eius mortis nullus teſtis deponiƚ nec quo tpe dicta Jacoba ceperit poſſidere: ſi enim Joannes Leonardi deceſſiſſet iam ſunt .xx. anni elapſi. ⁊.d. Jacoba inchoaſſet poſſidere de mẽſe iulij proximi vera fuiſſent dicta teſtium prout in ſimili doct.dicunt ſi teſtes deponũt ꝙ talis poſſedit a.xl.annis citra non releuat ad preſcriptionem longiſſimi vel longi tpis q2 dicta teſtiũ vera eſſent ſi per mẽſem poſſederit vt notatur per Jo.an.in.c.l3 cauſam de proba.⁊ per Bar.in.l.celſus.ff.de vſuca.⁊ dicta teſtium interpretantur contra producentem vt per Barto.⁊ docto.in.l.inter ſtipulantem.§.ſi ſtichum de verbo.oblig.debet enim probatio eſſe certa ⁊ neceſſario concludere.l.non hoc.vnde cog.⁊.c.in preſentia de probatio.⁊.l.certum.ff.de confeſſi.

g ¶ Et per iſta duo media tolluntur õria ſupra adducta.itẽ ad illud qđ dictum eſt ſupra de ſuſpicante ſe poſſe repelli poteſt rñderi ꝙ non deducitur in actis ꝙ dicta Jacoba ſuſpicata fuerit ſe poſſe repelli nec ꝙ poſſeſſione3 amiſerit in articulis autem videtur niti ex turbatione ⁊ ſaltem vnus ex teſtibus deponat ꝙ dicta dña Jacoba adhuc t3 poſſidet videlicet permarinus.xvj.teſtis.itẽ Franciſcus barelli quartus teſtis deponit ꝙ nunc.ſ.tpe ſue depoſitionis ⁊ ſunt teſtes inducti ⁊ approbati pro parte dicte Jacobe.l.ſiqs teſtibus.C.de teſtibus.ſi ergo tpe quo teſtes deponũt tenebat ⁊ per conſequens cenſetur poſſidere dicti Jnnoc.in.c.cum olim de priui.⁊ ponta.in rubrica.ff.de no.ope.nun.⁊ teſtis qui deponit quod talis poſſidet cenſetur deponere de detentatione ex qua preſumitur poſſeſſio vt per glo. Barto.⁊ doc.in.l.ſtipulatio iſta.§.hec quoq3 de verbo.obli.⁊ qui tenet non amittit poſſeſſionẽ tanꝙ̃ ſuſpicans ſe poſſe repelli.

h ¶ Inſuper dictum ſtatutũ in primo capite non punit quẽlibet qui violenter inuaſerit ⁊c.expellendo poſſeſſorem vel non permittendo recuperare rem vel reingredi poſſeſſionem eiuſdem rei.⁊ ſic ita demum punit violentiam factam in expellendo poſſeſſorem reingredi: natura enim gerundi ui in ablatiuo caſu eſt ſignificare modum ⁊ formam rei vel declarando actum verbi ſeu illum informando.l. vim facit

i ff.quod vi aut clam.⁊.l.j.§.ſi argentum.ff.depo. ⁊.l.j.§.j.ff.que in frau.credi.⁊ adeo informat quod quandoq3 improprіat verbum ⁊ trãſformat actum verbi prout inquit Bal. in.l.falſus.C.de fur.col.iij.⁊ ſi materia patitur facit conditionem ſm theoricam Bar.in.l.ſi tu ex parte de acqui.hereditate.⁊ in.l.j.ff.de condi.⁊ demon.idcirco in caſu noſtro primum caput ſtatuti.ita demũ vendicat ſibi locum ſi expulit poſſeſſorẽ vel nõ pmittit reingredi vt ſic verificent illa verba expellendo poſſeſſore3 vel non permittendo ⁊c.

i ¶ Et qui nititur ex lege noua exorbitante debent probare quodlibet verbũ in ipſa lege poſitu3 prout voluit Bal.in l.ſiquis non dicam rapere de epiſ.⁊ cleri.allegando Jo.an. in.c.j.de tempo.ordi.lib.vj.notant legentes in.l.ſiqs maior.C.de tranſac.facit optime gloſ.ꝙ̃ doc.ibi ſequũtur in cle.ſi.de reſcriptis.ſed predicta nõ ſunt probata nec verificantur in ſuſpicante ſe poſſe repelli merito dictum ſtatutũ non verificatur in primo capite qđ ſubdit de illa faciente ſine collecta quo caſu imponit ſolum penã pecuniariam ⁊ nõ penã amiſſionis iuriſ.ita ꝙ ẽt eo caſu requiriƚ ꝙ verificentur illa gerũdiua ⁊ probentur per predicta.

k ¶ In ſcđo capite non loquitur de turbante ſine collecta: ⁊ circa illud ſm caput eſt etiam aduertendum vltra predicta q2 ſtatutum requirit ꝙ doloſe turbauerit ſm theoricã Bar.in.l.j.§.j.ff.ſiquis liber eſſe iuſſus fuerit qui in terminis horũ ſimilium ſtatutorum vult ꝙ ſi verba dirigũtur in perſonam requiritur dolus.⁊ idem vult Bal.in conſil.mihi.clxxxix.incipiente quidã accuſatus.⁊ vidi allegari Bal. ⁊ Ange.in.l.ſicut.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.ſimiliƚ actio iniuriarum requirit dolum: q2 affectum iniuriandi.l.iij.§. penul.⁊.§.ſi.⁊.l.ſequenti.ff.de iniur.⁊.l.ſi non conuitij.C. eo.ti.⁊ ſi dictus accuſatus ignorabat Jacobã poſſidere nõ potuit habere animum eam ingrediendo poſſeſſionẽ iniuriare: ideo erat faciendus articulus ꝙ dictus Joãnes accuſatus ſciebat dictã Jacobã poſſidere vt conuinceretƚ de dolo vbi dolus reqriƚ prout h dicit Bar.in.d.cõſi.cxliij.incipiẽte in queſtione vertente corã capitaneo ſecus dicit vbi nõ reqriƚ dolus.⁊ ita dicit procedere ꝙ notaƚ in.l.meminerit C.vñ vi.⁊ qđ ſupra poſt eũ dixi qđ eſt imputandum quare non diligenter perquiſiuit an aliquis eſſet poſſeſſor: quoniam imputatur ad culpam non ad dolum ſm eum.

l ¶ Nec predictis obſtat cauda dicti ſtatuti ibi adijcientes predictis ⁊ etiam declarantes ꝙ etiã dicatur inuadere turbare ⁊ occupare omnis ille qui intrauerit poſſeſſione3 alterius poſſeſſore non citato non obſtante ꝙ alicuius iudicis auctoritate intrauerit ⁊c.q2 licet dictus verſi.diſponat ꝙ dicatur inuadere turbare ⁊ occupare omnis ille qui poſſeſſore non citato ⁊c.non tamen dicit ꝙ omnis ille qui intrauerit poſſeſſionem alterius poſſeſſore nõ citato puniaƚ: ſed vult ille verſic.ꝙ eo caſu quo inuadens occupans vel turbans propria auctoritate ſine aliquo iudice punitur pe nis in eodem ſtatuto comprehenſis puniatur ille etiam ꝗ inuadit occupat vel turbat auctoritate iudicis: ridiculũ.n. foret ꝙ puniretƚ occupans auctoritate iudicis ſine citatiõe ⁊ ſi non eſſet auctoritas iudicis eſſet immunis a pena vba enim id non important ⁊ ratio non ſuadet ⁊ ſumus in penalibus que ſunt ſtricte interpretãda.l.ſi preter.⁊.l.interpretatione de penis.⁊.c.ſtatutũ in principio de elec.lib.vj. intelligitur ergo dictus verſi.ſm precedentia ſolum remouet obiectionem ⁊ defenſionem qua qs vellet ſe excuſare ſub clipeo auctoritatis iudicis diſponens ꝙ illa non excuſet non interueniente citatione.

m ¶ Reuenio modo ad ſcđm conſultationis articulũ circa quem ſi conſideram⁹ acta huius cauſe dictus Joãnes accuſatus non deducit aliqđ ius dominij directi vel vtilis ſolũ videƚ deducere ⁊ probare antiqiorem poſſeſſionem ⁊ non allegat aliquem titulũ: ideo probationes facte nihil ſibi ꝓſunt circa proprietatem circa quã dicta Jacoba allegat titulũ legati ſibi facti per dictũ Joannem Leonardi q poſſediſſe allegaƚ per annos vltra.xxx.vſq3 ad eius mortem ⁊ poſſeſſionem illius vigore habitã ſi itaq3 probat legatum ſi dicure Joãnes Leonardi quefiuerat dominiũ ꝙ ſolet querі ex longiſſima poſſeſſione.xxx.annorum cum bonafide ꝑ l.ſiquis emptionis.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.annorum dcã Jacoba probaret de ſuo vtili dominio: q2 dominium trãſit recta via in legatariũ.l.legatum iuliano de leg.ij.l.ſi tibi homo.§.cum ſeruus de leg.j.⁊.ij.C.cõmunia de leg.cũ ſimilibus.⁊ ſi non queſiuiſſet dominium dictus Joannes Leonardi.tunc dicta dña Jacoba queſiuiſſet vſucapiendi conditionem ⁊ conſequẽter quaſi dominiũ vt in titulo pro legato p totũ ſucto.§.alie in ſti.de acti.⁊.l.quecũq3 in pnci. ff.de publi.⁊ quaſi per totum.⁊ hec clara ſunt ſi pro parte dicti

dicti Joannis aliud non probaretur.

n ¶ Uerum qꝛ mihi preſupponitur ꝙ dictus Joannes pro babit de ſuo antiquo dñio ⁊ poſſeſſiõe antiquiori ⁊ preſup poſito ꝙ predicta probentur eſt dicendu3 an dicta preferi ptio Joannis Leonardi noceat dicto Joanni petri calnu rij. nam ſi non preſcripſit dictus Joannes Leonardi iura dicti Leonardi preualerent quia dñium preualet quaſi do minio.l.paulus de publi.ſi aute3 dictus Joannes Leonar di legittime preſcripſit.tunc preferretur dicta Jacoba:qꝛ exceptio que competebat teſtatoris tranſit in legatariu3 ſin gularem ſucceſſorem.l.ſi tertius.ff.de aqua plu. arcen.⁊.l. etiam ſi in rem ſucceſſerint.ff.de iureiurã.ꝙ autem dictus Joannes Leonardi preſcripſerit ſpacio.xxx.annorum pro batur per.l.ſicut.⁊.l.ſiquis emptionis.C. de preſcript. xxx. vel.xl.annorum.⁊ clarum eſſet de iure ciuili quo iure nõ re quiritur bonafides vt dictis iuribus de iure aũt caſi.req̃ ritur bonafides.c.ſi.de preſcript.⁊.c.malefidei poſſeſſor de regu.iur.in.vj.tamen videtur ꝙ bonafides preſumatur per l.penul.C.de euic.cum ſua gl.⁊ per glo.in.c. ſi diligenti de preſcrip.⁊ maxime in poſſeſſione.xxx.annoru3 ar.l.ſi.C.vñ vi prout per illum tex.dicit ibi Bar.facit quod per Jnno. in.c.ij.de in inte.reſti.idcirco videtur dicta Jacoba ſit po tior ⁊ iura ſua preualeant probato dcõ titulo legati etia3 ſi pro parte dicti Joannis probaretur antiquu3 dominium.

o ¶ Tamen predictis non obſtantibus videtur concluden du3 ꝙ ſi dictus Joães petri probabit de ſuo antiquo do minio iura ſua preualeant.nam tunc dictus Joães Leo nardi non cenſetur bonafide poſſediſſe pro ſuo.nam proba ta antiquiori poſſeſſione noua poſſeſſio cenſet̃ vicioſa ⁊ ma lefidei vt per Bar.in.l.celſus de vſuca.⁊ in.d.l. ſi duo.qui nimmo ẽt probato antiquo dñio poſſeſſor nouus preſumit̃ malefidei poſſeſſor per.l.fin.C.vnde vi. prout ⁊ per illum tex.notãt Bar.⁊ Bal.niſi probetur aliquis titulus verus vel putatiuus iuſtus vel iniuſtus:ꝙ eni ſuum non erat d3 quis ſcire ꝙ ad alium pertinet ⁊ de hoc ꝙ eſt iuris preſu mitur quis ſcire qꝛ iuris ignorantia non preſumitur per.l. leges ſacratiſſime.⁊.l.ſi.C.de legi.adeo ꝙ potius preſumit̃ malafides ꝙ̃ iuris ignorantia dicunt Bart.⁊ Ang.in.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire.ff.de peti.hered.facit.l.quemadmodum.C. de agri.⁊ cenſi.lib.xj.⁊.c.qui contra iura mercatur de regu. iur.in.vj.⁊ licet Barto.in.d.l.ſi.in ſi.C.vnde vi velit ꝙ in poſſeſſore per.xxx.annos preſumptio malefidei ceſſat adeo ꝙ retro preſumitur bonefidei poſſeſſor fundãdo ſe per illã legem:tamen contrarium ſentiunt ibi Bal.⁊ Rap.ful.qua tenus ibi dicunt ꝙ illa preſcriptio ibi procedit cum malafi de.⁊ ſic tollunt fundamentum Barto.contra quem tenent Jmo.⁊ Ponta.in.d.l.celſus reſpondẽtes ad.d.l.ſi.in ſi.ꝙ de iure ciuili preſcriptio.xxx.an.procedit ẽt cũ malafide.d. l.ſicut.⁊.d.l.ſiquis emptionis.⁊.c.ſi.de preſcri.iõ nõ miru3 ſi ibi obſtat dicta preſcriptio ſm eos ⁊ reſponſio eſt plana.

p ¶ Preterea non dicit Barto.ꝙ regulariter poſſeſſio.xxx. anno.preſumatur bonefidei:ſed dicit ꝙ preſumptio illius legis tollitur per longiſſimi temporis poſſeſſionem:illa au tem lex loquitur in apprehendente poſſeſſionem vacante3 rei aliene ſecus videtur in apprehendente poſſeſſione3 rei aliene per dominum poſſeſſe quo ſaltem caſu procedat opi nio contraria Jmole ⁊ Pont.⁊ que videtur eſſe Bald.⁊ Rapha.⁊ ſum magis procliuis hoc caſu in hanc partem:qꝛ prout mihi dicitur fuit per dictum Joanne3 petri vel eius patrem promiſſa dos dicto Joãni Leonardi ⁊ non fuit ſo luta.ita ꝙ eſt veriſimile ꝙ ex cauſa dicte dotis tenuerit di ctum fundum exquo quidam deponunt ꝙ dictus Joães petri non poſſedit dictum fundum poſtꝙ̃ dictus Joães Leonardi duxit in vxorem dictam Jacobam ⁊ quia prout mihi dicitur dictus fundus eſt longe maioris extimationis ꝙ̃ ſit quãtitas dicte dotis:ideo eſt magis veriſimile ꝙ ſibi conceſſus fuerit ad fructandum loco alimentorum dotis ⁊ loco pignoris cum id iuſte fieri potuerit per .c. ſalubriter extra de vſur.⁊ quod habetur per Barto.⁊ docto.in.l. ſi inſulam.§.vſuras. ſi ſolu. matrimo. ꝙ̃ quod fuerit vendi tus vel datus inſolutum dicto Joanni Leonardi ex qua litate ſeu quantitate pecunie ⁊ valore rei colligitur preſum ptio qualitatis contractus vt per gl.in.l.j.§.j.ff.de ſuperfi. ⁊ ſi fuiſſet dicto modo traditus ⁊ poſſeſſus per dictu3 Jo annem Leonardi ceſſaſſet preſcriptio argumen. eorum que habentur in .l. male agitur .C. de preſcript. triginta vel quadraginta ⁊ quia ſemper ſciuiſſet rem alienam.

Laus deo.

¶ Uxor relicta domina ⁊ vſufructuaria cum facultate alie nandi ſi ſibi placuerit:an teneatur proprietario ſatiſdare ⁊ quid importãt dicta verba. Et quid veniat appellatione bonorum mobilium ⁊ immobilium.

¶ Conſilium clxxiij.

In noĩe domini noſtri

l ieſu chriſti. ¶ Circa primum conſultationis articulum videtur prima facie dicendum ꝙ dicta domina Camilla poſſit vendere dicta bona pro libito voluntatis exquo teſtãtor ſim pliciter ⁊ abſolute videtur ſibi dediſſe facultatem alienan di:voluntas enim teſtatoris habet pro lege in auc.de nup. §.diſponat.⁊ vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere de bemus.l.iij.ff.de offi.pref.⁊.l.imperator.ff.de poſthu.ſi igit̃ vtitur poteſtate ſibi a teſtatore conceſſa non videtur dolo facere:nemo enim dolo facere videtur qui ſuo iure vtitur. l.nullus.j.ff.de reg.iur.⁊ facit.l.j.§.vſq3 adeo.ff. de iniur.⁊ l.merito.ff.pro ſo.⁊ confert etiam qꝛ teſtator etiam ſibi con ceſſit ꝙ non teneatur reddere rationem adminiſtrationis nec aliquis poſſit eam cogere ad reddendum rõnem admi niſtrationis quaſi voluerit ꝙ nemo poſſit ſibi dicere male facis alienare qꝛ alienando male adminiſtras oſtende cãm quare vis alienare voluiſſe enim vr̃ teſtãtor ꝙ non teneat̃ red dere rõnẽ quare alienat cũ imediate poſt datã facultatẽ alie nandi ſubdit ꝙ nõ teneat̃ reddere rõnẽ adminiſtratiõis ⁊c.

a ¶ Preterea teſtator reliquit eam dominam non ſolum vſu fructuariam.ita ꝙ vr̃ reliquiſſe dominium rerum heredita riarum adeo ꝙ cenſeatur conceſſa ſibi electio:an velit ple nam proprietatem dictorum bonorum:an vero ſolu3 vſum fructum ar.l.ſi titio.ff.de vſuf.lega.⁊.l.plane.§.ſi.de leg.j.in quibus iuribus eſt caſus quod legatur fundus ⁊ eius fundi vſuſf.ſeu legatur fundus vel fundi vſuſ. cenſentur duo le gata vnum dominij.i.plene ipſius fundi proprietatis aliud ſolius vſuſf.eiuſdem fundi ⁊ legatarij eſt electio eadem vi detur rõ qñ relinqueretur eidem dñiu3 ⁊ vſuſfructus eiuſ dem fundi idem ſubſequenter qñ teſtator relinqueret ali quem dñm ⁊ vſufructuarium eiuſdem fundi:qꝛ pdicta oĩa legata vñr idem ſignificare ⁊ in oĩbus ſubeſſe rõnis idẽti tas:ergo idem ius.l.illud ad.l.acqui.⁊.l.a titio de ver.ob.⁊ de ſimilibus.idem eſt iudicium.l.non pñt.ff.de.ll.⁊.c.inter ceteras de reſcriptis cum ſi(mi)libus. ⁊ ꝙ videatur conceſſum dominiu3 conferunt illa verba que ſubdunt̃ vt de eis poſ ſit ⁊ liceat vendere alienare ⁊ diſponere ⁊c. que facultas magis conuenit domino ꝙ̃ vſufructui.

b ¶ Et ex his vr̃ circa ſcdm̃ conſultationis articulum dõm ꝙ ſatiſdatione non preſtita nihilominus debeat conſequi fructus:qꝛ dña facit fructus ſuos ẽt non preſtita ſatiſdatio ne nec ad eam preſtanda3 tenetur regulariter:qꝛ rei ſue quiſ libet eſt moderator ⁊ arbiter.l.in re mandata.C. mandati. preterea vr̃ ꝙ exquo teſtator voluit ꝙ ſi teneatur reddere rõnem adminiſtrationis nec cogi poſſit rõnem adminiſtra tionis reddere nõ teneatur ſatiſdare put videmus in ſimi li ꝙ pater nõ tenetur ſatiſdare filio pro vſuſ.quem hab3 in bonis filij per.l.cum op3.§.nõ aũt.C.de bo.que libe.prout dicit gl.⁊ Bar.in.l.vſuf.C.de vſuf.⁊ cõiter tenet̃:ergo qui non tenetur reddere rõnem adminiſtrationis non tenetur ſatiſdare:ſed iſta vxor nõ tenetur reddere rõnem admini ſtratiõis:ergo ſatiſdare nõ tenetur:⁊ ſi dicatur tenetur de doloſe geſtis ⁊ reliqua reſtituere ille cui in vltima volunta te remittuntur redditio rõnis.l.ſiquis rõnes de liber.lega. maxime qñ remittit̃ redditio rõnis adminiſtratiõis future qꝛ dolus futurus remitti nõ põt.l.ſi vnus.§. illud nulla.ff. de pactis pariter ⁊ pater tenetur de adminiſtratione dolo ſa.d.l.cum oportet.§.ſi.ſm vnam lec.quam tenẽt Ricciar. ma.Barto.Ange.Saly.⁊ Pau.de ca.in.d.l.§.non autem.

c ¶ His tñ non ob.ꝓriu3 puto in vtroq3 articulo iuri magis conſentaneu3.nã pmiſſo ꝙ per illa verba reliqt dñam maſ ſariã ⁊ vſufructuariã ſi ꝓprie intelligerent̃ hẽrent in ſe quã dam repugnantiã:qꝛ nõ põt qs hr̃e dñium ⁊ vſumfructu3 in eiſde3 bonis.nã vſuſfructus eſt quedã ſeruitus perſona lis:iõ nõ põt ptinere ad dñm ſup re ſua put eſt tex.in.l.vti frui.ff.ſi vſuſfr.peta.⁊ facit.l.in re cõi.ff.de ſuit. vr.pdi.iõ vſuſf.eſt ius vtendi ⁊ fruendi in rebus alienis ⁊c.dicit tex. in.l.j.ff.de vſufr.⁊ inſti.e.tit.in ꝑn.ex qua diffinitiõe appet ꝙ nõ põt eẽ ius in rebus ꝓprijs.⁊ iõ ex his appet ꝙ non põt qs eẽ dña ⁊ vſufructuaria:ſi itaq3 teſtãtor vl̃t eã eẽ dñam

⁊ vſufructuariam vř velle duo incompatibilia. ⁊ ſic vř continere repugnantiaȝ. ⁊ iõ vř ꝙ nõ valeat per. l. vbi repugnātia. ff. de reg. iur. niſi forte intelligamus ꝙ illa verba denotant quãdã pemĩnẽtiam quã maritus velit ꝙ vxor eius habeat poſt mortem prout habebat in vita pp quam d̃r quaſi dña bonoꝝ viri in vita ipſius viri: q2 ſocietas vite eã quodãmodo dñam facit dicit tex. in. l. §. ſi vir. ff. ad ſille. ⁊ facit. l. qui marco in prin. ff. de annuis leg. ⁊. l. ſi. §. vxori. ff. de aur. ⁊ arg. lega. vbi vxor appellaꝰ dña: ⁊ eſt. n. ſocia domus diuine ⁊ humane. l. aduerſus. C. de crimi. expila. heredi. ⁊. l. j. ff. de ritu nu. ⁊. l. ꝗuis cũ ſua gl. C. de fur. iõ id qđ hȝ vnus coniugum cenſeꝰ hre alius. l. ceterũ. ff. de vſu. ⁊ habi. prout no. gl. j. in. d. l. ꝗuis. iõ ꝯſuetudo bononie ſcripta in curia bulgari interpretabitur illa verba dñam maſſariam ⁊ vſufructuariam oĩum bonoꝝ ꝙ importarent dictã preeminẽtiam ⁊ ius percipiendi alimenta ex bonis ipſius relinquentis de qua conſuetudine per glo. ⁊ doc. in. l. vnica. C. ſi ſcđo nup. mul. ⁊ per Barto. in. l. titia cum teſtamento. §. titia cum nuberet. ff. de lega. ij. ⁊ per Bald. in. l. fin. C. de indicta vidui.

d ¶ Ubi aũt nõ erãt inſtituti filij teſtõris: lȝ alijs. ſ. nõ deſcẽdentes teſtõris prout ꝯtingit in caſu nr̃o. lȝ fere oẽs antiq añ Bar. ꝙ cenſeaꝰ relicta ꝓprietas ⁊ vſuſfructus alternatiue per. l. ſi titio fundus. ff. de vſuf. leg. ⁊ facit. l. plane. j. §. ſi. de le. j. ⁊ in ſimili in. l. cũ filius. §. varũs. ff. de le. ij. ſed Bar. l. titio cum teſtõ. ⁊. §. titia cũ nuberet de lega. ij. ⁊ ibi Bald. Jmo. ⁊ Bald. in. l. ſi. C. de indi. vidui. ⁊ Ange. Saly. ⁊ ful. in. d. l. vnica. c. ſi ſecundo nup. mu. ⁊ doct. moderni communiter oẽs tenent ꝙ dicto caſu vbi. ſ. ſunt inſtituti extranei cenſetur relictus dũtaxat vſufructus ⁊ illud verbum dñam ſignificat preeminentiam quãdam per iura ſupra adducta.

e ¶ Et ex his ꝯcludo ꝙ dicte dñe Camille cẽſetur relictus vſuſfructus non dñium bonoꝝ. ⁊ rñdent Bar. ⁊ ſequaces ad. l. ſi titio. ⁊ ſimilia iura ꝙ procedunt qñ verba referũtur ad aliquam vel aliquas res particulares. nam tũc illud verbum dñam nõ adaptaꝰ cõmode ad illam preeminentiã: prout quando ita generaliter ⁊ hoc ꝙ cenſeatur relictus vſuſfructus preſupponitur etiam in puncto: conſtat autem qđ vſufructuarius non poteſt rem que non eſt ſua alienare.

f ¶ Sed dubiũ facit illa facultas alienãdi ſibi a teſtõre conceſſa: ſed aiaduertendũ eſt ꝙ non abſolute cõcediꝰ facultas alienãdi pro libito volũtatis. ſȝ prout ſibi placuerit ꝙ vbũ placuerit nõ ſignificat abſolutã volũtatẽ: ſed arbitriũ boni viri. l. thais ancilla. §. ſorore. ⁊. l. lucius de fideicõ. liber. cõiuncta. l. fideicom. ⁊. ti. ⁊ no. bar. in. d. l. lucius. ⁊ in. l. ſi ſic in prin. de le. j. ⁊ in ꝯſi. ꝙ incipit bitonienſis mihi tertio ẜm ordinem peruſinum nõ informis: dȝ ergo volũtas rõnabilis regulata ẜm arbitrium boni viri: ſed nõ ꝯuenit arbitrio boni viri ꝙ ſine cã vſufructuaria alienet bona aliena. lȝ in eis hẽat vſumf. arbitriũ. n. boni viri regulaꝰ rõne nõ voluntate vt dictis iuribus. ⁊. l. fideicõmiſſa. §. ꝗꝗ de leg. iij. ⁊. l. j. de le. ij. ⁊. c. quintauallis cum ſua materia de iureiur. ⁊ per bar. in. l. ſocietatẽ. §. arbitroꝝ. ff. pro ſocio. iõ põt alienare. ita demum ſi apperaliqua iuſta cã alienãdi puta indigẽtie que ceſſat prout in puncto preſupponiꝰ vel ſi forte res mobiles tpe deteriorant vel ꝯſumuntur vel ſi qua alia ſimilis iuſta cã ſubſit que doceri poſſit ⁊ non aľr: iõ ſi non apparet cauſa talis que arbitrio boni viri cenſenda eſſet iuſta cauſa alienandi alienare non poteſt. ⁊ per h̃ ſunt ſublata adducta in contrarium circa primum conſultationis queſitum.

g ¶ Et ẽt tolluntꝰ ea que adducuntꝰ primo loco circa ſecũdũ queſitũ ex quo vt. s. ꝓbatũ eſt dicta Camilla nõ eſt dña: ſȝ ſoluȝ vſufructuaria ꝯſtat aũt ꝙ vſufructuaria ſatiſdare dȝ de vtẽdo ⁊ fruẽdo arbitrio boni viri ⁊ finito vſufructu reſtituendi rẽ ꝓprietario. l. j. ⁊ quaſi per totũ. ff. de vſuf. quead. caue. ⁊. l. j. ⁊. l. vſufructu. C. de vſuf. ⁊. c. ſi. extra de pign. ⁊ lȝ enumerentꝰ aliqui caſus in qbus non teneꝰ vſufructuarius ſatiſdare in. d. c. ſi. ⁊ in. l. ſi vſufructꝰ mihi. §. plane. ⁊. §. illud ff. vſuf. quẽadmo. caue. ⁊ per Bart. in. d. l. vſufructu. ⁊ non excepꝰtuaꝰ iſte caſus qñ teſtõr cõcediꝰ facultatem alienandi prout placuerit ⁊ ꝙ non teneaꝰ reddere rõneȝ adminiſtrationis: quinimmo teſtõr non põt remittere vſufructuario ſatiſdationẽ vt eſt caſus in. l. j. C. de vſuf. ⁊ ſi non põt expſſe minus tacite. l. qui a certũ loca. ⁊ ſi non põt teſtator directe liberare vſufructuarium ab onere ſatiſdandi nec poteſt per indirectum. c. cum quid vna via de regu. iur. in. vj.

h ¶ Nõ ergo ob. ꝙ dĩ in pñt: q2 pr̃ hȝ liberationẽ a redditione rõnis a lege que põt remittere onus ſatiſdandi in caſu nr̃o a teſtõre qui dictũ onus remittere nõ põt. ⁊ẽ pr̃ adminiſtrat tãꝗ dñs nõ tanꝗ vſufructuarius. l. j. C. de bonis mater. ⁊. d. §. nõ aũt. prima autem rñſio eſt magis clara.

i ¶ Eliciꝰ ergo ex his concluſio ꝙ dicta Camilla tenetur ſatiſdare vſufructuarius aũt q non vult ſatiſdare non facit fructus ſuos. l. vxori. el prĩo. ff. de vſuf. lega. ⁊ gl. in. l. ſi vn⁹. §. j. ff. de vſufru. ⁊ iõ ſi fuit in mora ſatiſdandi vt q2 ab herede fuit petita ſatiſdatio ⁊ nõ ſatiſdedit nõ lucraꝰ fructus poſtea perceptos per tex. d. l. vxori. ꝓut cõcludũt Gui. de cu. Do. Cynus ⁊ Bar. in. d. l. vſufructu. ⁊ Bal. in. l. j. e. ti. prius aũt pceptos ſi bonafide pcepit: q2 accepit recte vſumfru. ⁊ credidit non teneri ad ſatiſdãdum tunc faciꝰ fructus ſuos ⁊ procedit gl. in. d. l. vxori. ꝓut volunt prefati doc. dĩc autẽ Bal. ꝙ ſi vſumfru. accepit ꝓpria auctoritate non facit fructus ſuos añ ꝑſtitã ſatiſdationẽ. lȝ non petitã ꝓut ipſe dicit in. d. l. j. ⁊ de facili potuit contingere in caſu noſtro ⁊ nõ mediocris eſt auctoritas. lȝ hunc caſum aliter non firmem illud aũt bene firmo ꝙ perceptos poſt ſatiſdationeȝ ab herede petitam non facit ſuos.

k ¶ Reſtat deuenire ad tertiũ cõſultationis articulũ: licet enim videatur ꝙ omne ꝙ nõ mouetur veniat appellatiõe immobiliũ ab ethymologia vocabuli a qua bonũ eſt argumentũ. l. ij. §. appellata. ff. ſi cert. peta. l. tigurij. ff. de verbo. ſigni. ⁊. §. eſt ⁊ aliđ inſti. de dona. ⁊ ꝙ noĩa debitoꝝ q ſunt obligati ad res mobiles veniant appellatione mobilium ⁊ actiões q̃ cõpetũt ad res imobiles veniat appellatiõe immobiliũ voluiꝰ gl. quã ſequunꝰ doc. cõiter in. l. ij. C. ſi aduerſus trãſac. iõ in legato iſto vſufructus omniũ bonoꝝ mobiliũ ⁊ immobilium veniant etiã iura ⁊ actiones.

l ¶ Tamẽ his nõ obſtan. tenendum eſt contrariũ. ſ. ꝙ noĩa debitorũ nõ cõprehẽdanꝰ ſubdito legato: q2 nomina debitorũ ſunt ſpẽs diſtincta a bonis mobilibus ⁊ bonis imobilibus. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudi. ⁊. l. ꝗ tuberonis. §. in peculio. ff. de pecul. ⁊ no. Ja. de are. in. l. mouentium. ff. de ver. ſign. ꝙ ⁊ volunt Bar. ⁊ doc. in. l. j. C. ſi aduerſus tranſac. vbi infert bart. qđ ſi quis donat oẽs res mobiles nõ cõprehẽdiꝰ actio cõpetẽs ad rẽ mobilẽ: q2 nõ oportet eã adaptare ad aliã partẽ allegat velle ſpe. in titulo de fruc. ⁊ intereſſe ſupple in. d. verſi. ij. queritur vbi ſpeculator ponit illud dciñ ⁊ aſſignat rõnem: q2 nomina debitorum non conueniunt ſub ſpecie bonorum mobiliũ neqꝫ ſub ſpẽ bonorum immobiliũ: q2 ſunt tertie ſpẽs de per ſe per notata in. d. §. in venditione. ⁊ tenent bart. ⁊ doc. in. d. l. j. dicẽtes ꝙ de proprio ſignificatu actio nõ eſt res mobilis: neqꝫ imobilis: ſed quedã ſpẽs de per ſe concludo: itaqꝫ ꝙ dicta domina Camilla non habet aliquod ius in nominibus debitorum. Laus deo.

¶ Societas artis lane ꝯcta eſt pro tribus annis ⁊ promiſit ponens operam exercere ⁊ reddere computum illis finitis immittenti pecunias: an heredes exercentes teneantur reddere rationem de adminiſtratione in exercitio pecudum poſt triennium ſecutis actibus ſocialibus in traffico pecudum inter eos.

¶ Conſilium clxxiiij.

In noĩe dñi noſtri ieſu xpi. ¶ In hoc ꝯſultatiõe viſo, pceſſu ⁊ actis ad me trãſmiſſis de qbus. ĩ. in ꝯſilio faciã mẽtionẽ vr̃ ꝑma facie dõm ꝙ nõ cẽſeaꝰ receſſuȝ ab exercitio artis lane. nã ſup h̃ nullus teſtis deponit nec ꝯfeſſio ptis nec aliquod inſtrm: iõ nullo ꝓbationis genere apparet nec deduciꝰ aut deduci põt aliqua iuris ꝑſumptio idcirco nullatenus vr̃ probari receſſus a ſocietate artis lane: ẽt ſi ꝓbareꝰ deuẽtũ ad ſocietatẽ pecudũ ex quo vr̃ cõcludẽdũ ꝙ dictus Andreas teneaꝰ dicto Nicole reddere rõnẽ de dicto traffico ⁊ exercitio artis lane toto tpe quo vixit cũ non appareat per inſtrm publicum vel teſtes ꝙ ipſe Andreas reſtituerit dcõ Nicole dictos. ccc. florenos cum ipſe Andreas promiſerit per inſtrumentum publicũ ſocietatis predicte artis lane reddere rõnem de eis vſqꝫ in illũ diẽ quo pecunias pdictas reſtitueret dicto Nicole cũ verba inſtrumẽti ẜm copiã mihi traditaȝ ſint iſta vȝ quos quidẽ. ccc. flo. dictus Andreas ꝓmiſit trafficare ſeu trafficari facere i arte lane trib⁹ annis ꝓxime vẽturis a die pñtis ꝯtractus celebrati numerãdus: ⁊ ide ipoſterũ dicto magiſtro Nicole bonã integrã ⁊ ſine aliqua fraude reponere rõneȝ de adminiſtratiõe dcõrũ trecẽtorũ florenorũ ⁊ pro pte vtilitatis

litatis ſeu damni ꝙ deus auertat dicto andree peruente de adminiſtratione dicte ſocietatis vſqȝ in illum diem quouſqȝ pecunias predictas reſtitueret dicto magiſtro nicole expromittēs dictus Andreas ꝓ ſe ⁊ ſuos hr̄des magr̄o nicole ⁊c.

a ¶ Et ſic verba vñr ſonare ꝙ ipſe Andreas haberet profeſſi qui dictam artem ⁊ dictos.ccc.florenos in dicta arte trafficare donec dictos trecentos florenos dicto Nicole cum dicat inſtrumentum predictuȝ ꝙ promiſit dictos.ccc.trafficare in dicta arte lane tribus annis ꝓxime futuris ⁊ impoſterū ⁊c. donec reſtitueret ⁊c.cum itaqȝ pro parte dicti Nicole videatur probari quantum debuerint in dicto exercitio lucrifacere dicti.ccc.floreni trafficati in dicto exercitio artis lane nomen annis quibus vixit dictus Andreas:ideo eius heredes conuenti videtur ꝙ teneantur reſtituere dicto Nicole dictos.ccc.flore.⁊ dictū vtile ꝙ probatur pro dicto tēpore quo vixit dictus Andreas cum non videatur probari ꝙ aliquid pro dictis.ccc.flore.vel vtilis ſit reſtitutum dicto Andree:non.n.probare videtur dictus liber cū ſit ſcriptura non autentica:nec etiā ꝓbatur ꝙ ego videam in actis ad me tranſmiſſis ꝙ dicti.ccc.flore.fuerint immiſſi in ſocietate pecudum:quinimmo non apparet inſtrumentum ſocietatis pecudum inter eos nec aliqui teſtes deponunt ꝙ dictaȝ ſocietatem in pecudibus inſimul inierint.⁊ lȝ deponāt de aliquibus geſtis per dictum nicolam:tñ illi actus nō concludunt neceſſario ſocietateȝ probatio aūt debet neceſſario cōcludere.l.non hoc.C.vnde legi.⁊.c.in preſentia.de proba.⁊ l.ad probationem.C.de proba.cum ſimi.

b ¶ Et inſuper nō video ꝓbatū ꝙ de illo traffico pecudū ſit deperditū ⁊ veriſimile vr̄ ꝙ ⁊ de illo fuerit ſuperlucratuȝ.⁊ ideo vr̄ ꝙ ex his concludendum ſit ꝙ dicti heredes cōuēti ſint cōdēnandi ad reddendum dictū capitale.ccc. florenoꝝ ⁊ q̄ntum lucrifeciſſet ſi dictaȝ arteȝ lane exercitauit vel exercitaſſe cū non exercitando videatur fuiſſe in lata negligētia de qua immo ⁊ de leui tenet̄ ſocius ⁊ etiaȝ qui adminiſtrat negocia alterius.l.cū duobus.§.damna fatalia.ff.ꝓ ſocio.⁊ l.ſi vt certo.§.nunc videnduȝ.ff.cōmo.⁊.l.tutori.C.de neg.ge.l.diuortio in ꝑnci.ff.eo.ti.⁊ lȝ libellus forte nō ſit ꝓductus:qꝛ non eſt in copia actoꝝ mihi oſtenſa nō refert:qꝛ ꝓductio reſcripti hȝ vim libelli prout voluit Inn.in.c. dudū ij.de elec. ⁊ dominus Cardinalis in.c.mandatum.de reſcriptis.⁊ idē ibi tenet Imola dicens tñ ꝙ dictum Inn. nō ꝓcedit in cauſis ordinarijs qñ requiritur libellus:ſȝ ꝓcedit qñ nō requiritur libellus ⁊ in cauſis ſummarijs ſm eum adducit q̄ habetur in cle.ſepe.de ver.ſig.in caſu aūt noſtro cā eſt ſumaria adeo ꝙ non requiritur libellus ex quo dicit̄ in reſcripto ſumarie ⁊ ſine figura iudicij p.d.cle.ſi.ſepe.lȝ ibi ponātur plura verba tñ ſufficiunt iſta v̄ba ſine figura iudicij ꝓut voluit gloſ.in verbo figura ⁊ in verbo exigat in.d.cleſ.ſepe. ⁊ ibi Ioā.de lig.Pau.Stepha.⁊ Imo.⁊ zaba. ꝙ ⁊ voluit Bart.in verbo figura in extraua.ad reprimenda:ideo productio reſcripti ſufficiat per predicta.

c ¶ His tñ nō obſtantibus alr̄ puto de iure rñdendū:naȝ aduertendum eſt ꝙ ſocietas ſuper arte lane interdictos Andream ⁊ Nicolam fuit ꝯtcta ad triennium ⁊ per dcm̄ tp̄s dictos.ccc.florenos promiſit trafficare in exercitio artis predicte inde impoſterum non promiſit adminiſtrare:ſȝ de adminiſtratis rōnem reddere vſqȝ in diem ⁊c.ita ꝙ eſt ſenſus ꝙ dict⁹ Andreas ꝓmiſit ⁊ ſe obligauit adminiſtrare ad tres annos ⁊ poſtea reddere rōnem de adminiſtratis dicto triēnio:⁊ etiam ſi aliquo tp̄e poſtea adminiſtrauerit dictos.ccc. florenos anteq̄ȝ illos reſtituerit ⁊ ſic ꝓ tēpore futuro poſt illud triennium fuit adminiſtratio poſita fuit in conditiōe: poſita aūt in conditione non ſunt in obligatione.l.ſiqs ſub conditione.ff.ſiqs obmiſ.cā teſtamenti ⁊ cōfert ad predictā interpetrationem:ꝙ poſtea in dicto contractu ſubdit̄ ꝙ dictis tribus annis durantibus rōnem dicte adminiſtratiōis dicte q̄ntitatis ⁊ vtilis ſeu dāni reponere quolibet anno ꝓ alijs annis ſe ad id nō obligauit.item confert ꝙ ſubdit̄ in eodem ꝯtcu de credentijs ponendis ad computuȝ Andree quatenus etiam in illo ſe reſtringit ad tres annos facit etiā qꝛ verba ꝯtcus ſunt interpetranda contra ſtipulantem qui potuit legem apertius dicere.l.quicquid aſtringende.§.j.de verbo.oblig.⁊.l.veteribus.ff.de pactis.cum ſimilibus itaqȝ niſi probetur ꝙ adminiſtrauerit dictos.ccc. florenos nō ſe extendunt verba contractus.

d ¶ Et prout mihi dicitur dicti heredes Andree ſunt parati reddere rationē de exercitio artis lane pro dictis tribus annis ⁊ ſi quo tp̄e plus adminiſtraſſet dictam arteȝ lane.item ſunt parati reddere rationeȝ de adminiſtratione ſocietatis pecudū in qua re vera fuerunt immiſſi illi.ccc.flo.lȝ ſpecifice ⁊ concludenter nō doceatur:lȝ ſatiſplene doceatur ꝙ inter ipſos Andream ⁊ Nicolam fuit ꝯtcta ſocietas in pecudibus.lȝ enim nō docentur ꝙ ſocietas expreſſe ꝯtcta fuerit verbis ſpecificis qm̄ illam forte inter ſe inierunt nō vocatis teſtibus cōfidentes inter ſe vel ſi teſtes fuerunt adhibiti ignorantur ab heredibus Andree:cadit.n.iuſta ⁊ veriſimilis ignorantia de geſtis per defunctum.l.q in alterius.de reg.iur.⁊ in.c.qui in ius.eod.ti.lib.vj.tñ ꝓbatur ſocietas ex actibus q nō pñt ſeu nō ſolēt fieri citra ius ⁊ nomen ſocietatis:ꝯhitur.n.ſocietas nō ſolū expreſſe:ſed etiam tacite:eſt eniȝ ꝯtcus q ſolo cōſenſu init̄.inſti.de obli.q̄ ex cōſenſu in ꝑn.⁊.l.cōſenſu.de act.⁊ obli.q cōſenſus qñqȝ v̄bis exꝓmit̄ qñqȝ re.i.ipo geſtu.i.ex actib⁹ ſocialib⁹ h̄ eſt q ꝯueniūt ſocijs.l.ſocietatē cohire.ff.ꝓ ſocio ꝓut cā itelligit ibi bart.ad ducēs.l.plane.ij.⁊.l.itaqȝ.e.ti.⁊ idē vult in.l.titiū ⁊ meuiuȝ §.alteri.de admini.tut.⁊ ꝑ eum bald.⁊ doct.in.l.ſi patruus C.cōis.vtri.iudi.profecto per teſtes examinatos ad perpetuā rei memoriam probatur ꝙ ipſe Nicola vendidit plures agnos natos ex dictis pecudibus emptis per Mattheū filiuȝ dicti Andree.itē probat̄ ꝙ dictus Nicola ⁊ Mattheus vendiderūt ⁊ cōſignauerūt.dcc.pecudes q duo actus non potuerunt fieri licite niſi dictus Nicola fuerit particeps in dictis pecudibus ⁊ deponunt plures teſtes ꝙ dictus Nicola recōmittebat dictas pecudes cuſtodibus.lȝ in hoc forte ſint ſingulares.itē probatur per teſtes ꝙ dictus Nicola recepit caſeum ⁊ recoctam de dictis pecudibus ⁊ vnus teſtis deponit ꝙ audiuit pluries ⁊ pluries a dicto Nicola ⁊ Frāciſco filio Andree predicti ꝙ ipſi receſſerant a ſocietate artis lane ⁊ ꝯuenerāt ad ſocietatē pecudū lȝ ſit ſingularis.

e ¶ Ex quibus tamen omnibus vr̄ ſatis ſufficienter probatum ꝙ dictus Nicola erat in ſocietate in dictis pecudibus per ea q̄ habent̄ in.d.§.alteri.⁊ in.d.l.ſi patruus ⁊ alijs ſupra ad propoſitum adductis:ita ꝙ dȝ eſſe particeps lucri ⁊ damni q̄ obuenerūt ex cā dictarum pecudū:lȝ nō hñ ꝓbet̄ ſocietas cum Andrea:ſed potius cum Mattheo filio Andree:veriſiſe aūt eſt ꝙ mattheus pro Andrea interueniret ſi tunc viuebat alr̄ pro ſe ⁊ fratribus maxime cū ex atteſtationibus alijs deprehēdatur ꝙ etiā exercebat dictus Mattheus ⁊ franciſcus fratres qui ſunt conuenti: ſed nō multū vt arbitror refert:qꝛ dicti Mattheus ⁊ fratres ſunt vt audio concordes in volendo computare pro cōmuni vtilitate ⁊ communiter computum dicte ſocietatis.

f ¶ Concludo itaqȝ circa hoc ꝙ dānum ꝙ dicit̄ cōtigiſſe in dicta ſocietate pecudum dȝ poni ad computum dicti Nicole pro dimidia ꝑ predicta iuncta.l.ſi non fuerint in principio.ff.pro ſocio. ⁊ inſti.eo.titu.§.j.

g ¶ Et quia forte ſperatur ꝙ teſtes qui in hoc iudicio ſunt examinati melius etiam probabunt intentionem iſtoꝝ fratruȝ dubitatur vtꝝ ſint publicandi ⁊ publicatis ſit fides adhibenda quatenus ſunt examinati ſuper eiſdem articulis ſuper quo licet videatur dicendum ꝙ non potuerunt examinari ⁊ examinati nō debeant publicari ad fineȝ vt ꝓbent tā q̄ȝ ſuſpecti de ſubornatione ſi ſuper eiſdem articulis examinantur per.§.quia vero.in auc.d̄ teſti.⁊ auc.atqui ſemel. C.eo.ti.⁊.c.fraternitatis.extra eod.tit.⁊ cle.de teſtibus. eo.ti.⁊ licet iudex tacite vel expreſſe pronunciauerit teſtes examinandos tñ potuit ⁊ poteſt ſuā interlocutoriā reuocare.l.ꝙ iuſſit.ff.de re iud.⁊.c.cum ceſſante.de appel.

h ¶ Tñ hoc nō obſtante ꝯtrū vr̄ dicendū in caſu iſto in quo ſunt examinati teſtes ad perpetuā rei memoriā:qꝛ dcā regula fallit in caſu noſtro.ſ.qñ teſtes examinati ſunt ad eternā rei memoriam prout notat ſpeculator in titu.de teſte.§.ſatis vtilr̄ ver.ſed nunquid ibi.xvij.ſi teſtes ꝙ ⁊ tenent.d. Ant.⁊ Panor.in.d.c.fraternitatis.⁊ idē tenēt ibi imo. dummō nō ſint examinati de voluntate vtriuſqȝ partis ſm eūdē Imo. quid auteȝ lucratuȝ fuerit ex ſocietate artis lane ⁊ qd lucratū vel deperdituȝ ex ſocietate pecudū nō vidi:neqȝ ēt innoteſcit qd̄ dictus Nicola retraxerit:ideo nō laboro an ꝑdiderit dictus Nicola ius ſuū.illud autē dico ꝙ ſtandū eſt libro ſcripto manu Dominici de quo in articulis ⁊ atteſt.conuētoꝝ ſit mētio:quia probatur per multos teſtes qd̄ fuit ſcriptus de volūtate dicte Nicole:iō in eius ꝑiudiciū adhibet̄ fides:qꝛ ſcriptura priuata ſcripta de volūtate alicuius ꝓbat in ꝑiudiciū illius cuius volūtate eſt ſcripta ꝓut eſt de mēte Imole ⁊ Panor.in.c.ij.d̄ fide inſtru.ꝓut ibi dicit ꝓceptor meus dñs Benedictus preſtantiſſimus doctor ⁊ ſirmat.

1 ¶ Et inſuper dictus Nicola conuenit de ſtando ſcripturis dicti Dominici prout deponūt plures teſtes q hoc plene probant: ideo ſtādū dicto pacto ⁊ credendū dicto libro arg. l. Lecopōpus. de dote preleg. ⁊ ibi Bar. in fi. qui de hoc ſe remittit ad dicta per eū in. l. fi. de pre. ſti. vbi hoc firmat ⁊ idem vult in. l. iuſiurandū ex ꝯuentione in pri. ff. de iure iur. ⁊ idem vult ſpec. in ti. de probatio. §. videndū verſic. qd ſi in qbus locis habet ꝙ valet pactū ꝙ ſtet dicto talis: ꝙ maxime dōm eſt in caſu iſto: qr rō in ſimili caſu nō poſſet reddi niſi crederet aliquis ſcripturis: ita ꝙ intererat vtriuſqȝ ptis ꝙ crederet ſcripture alicuius tertij: iō ꝯuentio cenſet iuſta ⁊ decet ꝙ ei in dubio ſtetur. Laus deo.

¶ Tutor non ꝯficiens inuentariū vel aliter negligens pōt vti ſuſpectus remoueri ⁊ eo remoto: an ſit locus datiuo vl̄ legittimo. Et vis publica vel priuata qn̄ dicat. Et intentās ſtatutū exorbitans: an debeat verificare omnia verba.

¶ Conſilium clxxv.

1 In nomie dn̄i noſtri ieſu xp̄i. ¶ Licet in preſenti conſultatione videatur prima facie dicendū ꝙ dicta auia nō ſit conſtituēda tutrix dicte pupille ex pluribꝰ. ⁊ primo qr dcā pupilla hȝ tutorē. ſ. dictum Ludouicum ⁊ habenti tutorē tutor dari non poteſt. §. interdum inſti. de cura. Secūdo qr dictus Ludouicus eſt tutor teſtamentarius ⁊ tutor teſtamentarius excludit matrem ⁊ auiā autentica matri ⁊ auie in fi. C. quando mulier tut. offi. fungi poteſt ⁊ merito: quia mater ⁊ auia que admittuntur ad tutelā ex diſpoſitione. d. auc. matri ⁊ auie ſunt tutrices legittime ꝓut notant gloſ. ⁊ doc. in. d. auc. matri ⁊ auie Barto. in. l. ſiquis ſub ꝯditiōe verſi. ſciendum. ff. de teſta. tut. deuoluuntur enim tutele legittime ad inſtar ſucceſſionis ab inteſtato in auc. de heredi. ab inte. veni. §. ex his ⁊ not. glo. in verbo prouidētia in. l. j. de legi. tuto. facit. l. quo tutela. de regu. iur. ſed donec eſt locus ſucceſſioni ex teſtamento. Immo donec eſt ſpes dicte ſucceſſioni ceſſat ſucceſſio ab inteſtato. l. anteq̄. C. communia de ſucce. l. q̄diu. C. qui admi. l. q̄diu. ⁊. l. ventre. ff. de acqui. hereditate merito non ſit locus legittime tutele ꝓut tutela matris ⁊ auie vt dictum eſt.

a ¶ Item ex forma ſtatuti videtur idem dicendum: qr ſtatutum ſub rubrica de tutori. diſponit ꝙ tutela deferatur matri ⁊ auie deficientibus tutoribus in teſtamento vel alia vltima voluntate datis ⁊ illa indefinita deficientibus ⁊c. videatur equiparanda vniuerſali omnibus ⁊c. l. ſi pluribus. de leg. ij. ⁊. c. vt circa cum ibi notatis. de elec. libr. vj. ſed in caſu non deficienti omnes tutores teſtamētarij merito ⁊c. ⁊ ſi dicatur in caſu iſto in quo fuerūt dati plures tutores teſtamentarij ⁊ vnus moritur eſt locus alteri tutori in locum mortui. d. l. ſiquis ſub conditione. §. plane. videt poſſe reſponderi pluribus modis. primo ꝙ loquitur per verbum poteſt ꝙ verbum non importat neceſſitatē no. in. l. ſepe. ff. de offi. preſi. ⁊ in. l. j. ff. de iniu. teſtō non. n. quicquid iudicis ptāti cōmittitur iuris neceſſitati ſubijcitur. l. nō quicquid. ff. de iudi. ⁊. l. j. C. quomodo ⁊ quādo iud. ſcḋo reſpōdetur ꝙ eo caſu eſt locus datiuo tutori ⁊ non legittimo vt ibi habetur ſed auia eſt legittima tutrix vt dictum eſt merito non ſit locus auie in dicta tutela maxime ⁊ tertio ſtante dicta lege municipali.

b ¶ Tamen his non obſtantibus alr̄ puto rn̄dendum. nam ante omnia aiaduertendū eſt ꝙ dictus Ludouicus tutor teſtamentarius eſt iudicandus ſuſpectus. nam prout mihi extra punctū preſupponitur dictus Ludouicus non confecit inuētarium: licet pluribus annis tutor extiterit igit cenſetur fuiſſe in dolo. l. tutor qui repertorium in princi. ff. de admini. tuto. debet enim tutor mox inuentarium facere. l. tutores. C. de admi. tut. alr̄s eſt remouēdus vt ſuſpectꝰ vt eſt tex. in. l. fi. §. illo. C. arbi. tuto. ⁊ in. l. iij. §. tutores. l. qui repertorium. ff. de ſuſpec. tuto. Cum igit dictus Ludouicus non fecerit mox inuentarium: ſed diu. i. pluribus annis neglexerit hinc eſt ꝙ dȝ vt ſuſpectus reputari. Quō ꝫ eſt dēȝ ex alio: qr fuit nimiū negligēs circa guberniū pupille ⁊ circa negocia pupilli gerēda nō ſumēdo curā de pſona pupille cuius pſone ꝑncipalr̄ datꝰ eſt tutor iuxta eius diffinitionē. l. j. in pn̄. ff. de tutelis ⁊ inſti. eo. ti. §. eſt aūt tutela. item nō gerēdo negocia pupille ⁊ in vita ꝯtutoris ⁊ poſt eiꝰ mortē ꝑmittēdo auūculū ſine inuētario adminiſtrare. Remoueri. n. dȝ tutor ſi dolo fuerit in tutela ꝟſatus. l. iij. §. videamus. ff. de ſuſpec. tu. ⁊ gn̄aliter ſi qua iuxta cā videbit iudici quare reijciendus ſit dȝ tutor remoueri vt ſuſpectus vt in eadem. l. iij. §. tutor verſi. ⁊ gn̄aliter pōt. n. remoueri nō ſolū ex dolo ſed ꝫ ex negligētia. l. j. ibi ſegniter. C. de ſuſpe. tuto. ⁊. l. fi. eo. ti. Iſte aūt Ludouicus plurimuȝ ſegniter ⁊ negligēter ſe habuit in adminiſtrāda tutela. itē fuit i dolo cū nō fecerit inuentariū qui dolus iuris preſumptione ꝓbatur dicta. l. tutor qui repertorium in principio.

c ¶ Itē doloſe verſatus fuerit inferēdo violētiā in pſonam dicte pupille que violētia incidit in crimē legis iulie de vi publica vt dicā in tertio q̄ſito ⁊ i delictis pſumit incē dolus. c. j. extra. de pſum. ⁊ in. l. j. C. ad. l. cor. de ſicca. ⁊. l. ſi nō ꝯuitij. C. de iniur. ⁊ iſup malā mētē cēſeri dȝ ſe hūiſſe in extrahēdo puellā de domo ꝓpria exiſtentē ſub cura auie notabilis mulieris ⁊ ponēdo eā in domo aliena apō extraneū ex qbꝰ oibꝰ q̄ mihi pſuppoſita ſunt intrepide ꝯcludēdū puto ꝙ dictus Ludouicus cēſeri dȝ ſuſpectus ⁊ ſuſpecti tutores regulariter ſunt remouendi. l. curatores. l. pietatis. ⁊. l. fi. C. de ſuſpe. tut. cū multis ſimibꝰ qr tn̄ dictus Ludouicꝰ tutor eſt ꝯiunctus dicte pupille vr̄ ꝙ nō ſit remouēdus a tutela p. l. ſi tutor. ff. eo. ti. vbi hr̄ ꝙ tutor ſuſpectus nō debet remoueri: ſȝ potius curator adiungi ſi eſt pupillo ꝯiūctus aliquo vinculo neceſſitudinis vel affinitatis.

d ¶ Incontrariū aūt eſt tex. in. l. j. §. oſtendimus. ff. eo. ti. gloſe in dictis iuribꝰ ꝯrijs dicit qḋ. d. l. ſi tutor. dat cōſilio nō preceptū: ſoluit ꝫ aliter ꝙ ſi reddit ſuſpectus pp dolū non remouet ne icurrat infamiā qȝ ponderat in fin. d. l. ſi tutor aut pp culpā ⁊ tūc: qr ceſſat ifamia remouet ⁊ ꝓcedit. d. §. oſtēdimus. ⁊ hanc ſeqt Dy. vt refert Bart. in. d. l. ſi tutor. q diſtinguit ꝙ aut cōuictus eſt ſuſpectus pp culpā ⁊ tūc venit remouendus vt ſupra p gl. ⁊ Dy. aut reddit ſuſpectus pp dolū ⁊ tūc eſt in arbitrio iudicis an remoueat an ꝟo adiungat curatorē: nā ſi repit dolū vel fraudē cōmiſſaȝ i magna re debebit remouē aut repit dolū modicū vt circa modicā rē ⁊ tūc debebit curator adiungi vt ibi latiꝰ p eū in caſu nr̄o dolus vr̄ cōmiſſus circa maximā rē. ſ. circa perſonam pupille q̄ pſona ꝓpōderat bonis ar. l. in ſuoȝ in fi. ff. de penis. ⁊. l. ij. de ſtatu hoīum. itē circa vniuerſa bona non ꝯficiendo inuentariū: iō vr̄ ꝙ debeat remoueri ac etiā qr poteſt remoueri tanq̄ ſegniter ſe habuerit: ⁊ obmitti cā doli ⁊ non efficiet infamis ⁊ ceſſabit ratio. d. l. ſi tutor.

e ¶ Equidē ſi remouebit Ludouicus nullus tutor remanebit: iō erit locus auie predicte: nā lȝ in locū remoti ſit dandus tutor nō aūt ſit locus legittimo tutori. l. ſiqs ſuo cōditiōe. §. idē dicimus. ⁊. l. tutela. §. qri. ff. de legi. tut. tn̄ mater ⁊ auia pferunt oibus tutoribus pter teſtamētarijs. d. auc. matri ⁊ auie in fi. ⁊ melius p tex. in corpe q dicit pferri matrē ⁊ auiā oibus tutoribus exceptis teſtamētarijs: ergo prefertur datiuis prout illū tex. ad excluſionē datiui pōderat bar. in. d. l. ſiquis ſub conditione in pen. q.

f ¶ Et tūc nō obſtat ꝙ hn̄ti tutorē tutor dari negt nec qḋ donec eſt teſtamētarius ceſſat legittimꝰ q venit ab iteſtato. l. ab inteſtato. ff. de leg. tu. ⁊ inſti. e. ti. in prin. nec ꝫ obſtant ꝟba ſtatuti quatenus dicūt deficientibus teſtamentarijs ⁊c. Immo faciūt pro cū vocent ad tutelā matrē ⁊ auiā deficiētibꝰ teſtārijs cū ſi remouet. iſte Ludouicus ꝓut ⁊ remouēdus eſt p ſupradicta oēs teſtamentarij deficiant: ſi autem nō vellet iudex eū remouere tūc deberet aliū dare loco defuncti attenta ſuſpitiōe tutoris ſupſtitis cū p dationē noui tutoris ꝓuidet pſone cui dat tutor ⁊ rebus ⁊ p dationē curatoris ꝓuidet ſolis bonis: eo. n. caſu quo ex pluribꝰ tutoribus teſtārijs vnus deceſſit altero ſeu alijs ſuperſtitibꝰ tutorē hn̄ti alius dat vt. d. l. ſiqs ſub cōditione. §. plane: ⁊ lȝ tex. loquat p verbū pōt non committit poteſtati iudicis niſi vt ex cā illud faciat. itē verbū pōt quandoqȝ importat neceſſitatē vt hr̄ in. l. ſepe. de offi. pſi. in. l. peto. de le. ij. ⁊ in. l. ſi tibi. §. fi. ff. mandati. ⁊ per Bart. ⁊ Bald. in. l. gallus. in prin. ff. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ per eundem Barto. in. l. j. prima oppo. ff. de iniuſto teſtō. vbi dicit ꝙ ſi i oratiōe ponit ꝟbū pōt ponit ꝑncipalr̄ pp ſe importat neceſſitatē cauſatiuā in ꝯctibus ⁊ reſcriptis ⁊ in vltimis voluntatibus preciſam vt latius p eū in. d. l. gallus in prin. in prima oppo: lȝ non loquat in legali diſpoſitione tn̄ pōt trahi ad legalem diſpoſitionē cū volūtas teſtatoris habeat ꝓ lege i auc. de nup. §. diſponat ⁊ reſcripta principū continent voluntatē principis ⁊ ꝙ principi placuit legis hȝ vigorē. §. ſed ꝙ principi inſti. de iur̄ natu. gen. ⁊ ciui. ⁊. l. j. in pn̄. de conſti. pnci. ⁊ lȝ

text. d.

tex.d.§.plane prouideat de tutore datiuo ⁊ illo tempore nō
poſſet deueniri ad legittimum:tamē q2 ius nouiſſimū diſpo
nit generaliter ꝙ mater ⁊ auia preferatur omnibus alijs tu
toribus exceptis teſtamentarijs ⁊ ſic preferaſ datiuis non
inconueniēs ſi.d.§.plane limitatur per ius nouiſſimum.

g ¶ Nec tūc obſtat ꝙ auia eſt tutrix legittima ⁊ legittima ceſ
ſat vbi eſt teſtamētaria vt in ꝯtrū ōductū eſt q2 ⁊ qñqꝫ cōcur
rit ex poſtfacto teſtamentaria ſucceſſio ⁊ ſucceſſio ab inteſta
to.l.circa.ff.de inoffi.te.⁊.l.in ſubſtitutiōe.ff.de vul.⁊ pup.
ita a ſiſi ƀ caſu ſpeciali poſſit occurrere in tutela:⁊ lꝫ ſit ali
qualis ratio differentie inter tutelā ⁊ hereditatē quā pōde
rat Bar.poſt Dynum in.d.l.ſiquis ſub cōditiōe.ij.col.v.
oppo.ad finē tamen ex altera parte facit ratio ꝓ auia quia
tutela matris ⁊ auie eſt anormala dicūt gl.bal.⁊ Ange.in.d.
auc.matri ⁊ auie ⁊ ſpec.in tractatu ƀ tute.anormala enim q2
extra normaꝫ.i.extra regulaꝫ ⁊ Bal.⁊ Ang.appellant anor
malaꝫ ⁊ irregulareꝫ:ideo nō mirū ſi in tutela matris ⁊ auie
recediſ a dicta regula ꝙ ceſſat datiua vt ſit locus auie in lo
cum deficientis tutoris teſtamentarij.lꝫ cōcurrat tutor teſta
mentarius exquo de iure deueniendū erat ad datiuū q ex
cluditur ab auia ⁊ hoc reſpectu poſſit dici anormalis ⁊ irre
gularis non ſolum:q2 eſt voluntaria:tamen vt euitetur hec
dubitatio cautuꝫ eſſet ꝙ iudex decerneret auie adminiſtra
tioneꝫ iuxta ea que habentur in.l.legittimos.de legi.tut.⁊
inquantū opus eſſet eā daret in tutricē nec tunc obſtaret di
cta regula nec.d.§.plane nec verba ſtatuti ꝙ loqui videſ de
tutela legittima non de datiua:preterea illa verba deficiētī
bus tutoribus teſtamētarijs pñt induci intelligēdo deficiē
tibus.i.quatenus deficiunt ar.eius ꝙ habeſ in.l. ſticbuꝫ q
meus erit.de lega.j.⁊ ꝙ ꝑ illū tex.dicit Bar.in repeti.l.j.de
tur.codi.⁊ Bal.in.l.fi.C.e.ti.⁊ doc.in auc.ex cā.C.de libe.
prete.⁊ arg.l.falſa.§.fi.ff.de cōdi.⁊ demō.cuꝫ concor. poſſet
ēt dcerni i curatricē loco ſuſpecti tutoris iuxta.d. l.ſi tutor.

h ¶ Nec dicte auie obſtat ꝙ ipſa prout dicitur promiſerit eā
in ſponſam cuidam iuueni primo vt mihi dicitur illud ipſa
negat:ſed eam promiſit auunculus pupille.preterea non re
peritur cautum ꝙ ſit impedimento tutele attento ꝙ ſpon
ſalia ſunt nulla contracta per coniunctos ſine cōſenſu ſpōſi
⁊ ſponſe.l.ſponſalia ſicut.⁊.l.filio.ff.de ſponſali. qnimmo ⁊
contracta per patreꝫ non obligant ⁊ non tenent niſi filia ex
preſſe vel taci te cōſentiat.c.j.§.porro. de deſponſa.impub.
li.vj.differunt tamen ſponſalia patris ab alijs q2 filia p̄ns ⁊
tacens cenſetur conſentire.item nō debet diſſentire niſi cō
trahat cuꝫ indigno.l.ſed ea que patris.ff.de ſponſali.⁊ vide
tur ꝙ iudicium matris vr̄ preferendum iudicio patruorū ⁊
tutoris in ſponſalibus impuberis.ar.l.in cōiunctione.C.de
nup.arguendo ab ordine lr̄e ꝓut ⁊ arguit Bal.ibi lꝫ nō ad
hoc ꝓpoſitū ad hoc.l.quotiens.ff.de vſuf.⁊ ꝙ no.gl. in ru
brica de eo per quē fcm̄ eſt.itē audio ꝙ ſpōſus quē deſtina
uit pars auie eſt nobilior ⁊ magis dignus ꝙ ēt eſt attendē
dum ⁊ hec quo ad primum ⁊ ſecundum queſita ſufficiant.

i ¶ Deueniendo ad tertiū cōſultatiōis articulū eſt aduertē
dū ꝙ iſta eſt vis illata in perſonā dicte pupille vis aūt fcā cū
armis cenſetur vis publica facta autē ſine armis cenſeſ vis
priuata inſti.de publicis iudicijs.§.item lex iulia de vi pu
blica vbi fit iſta differentia inter viꝫ publicā ⁊ vim priuataꝫ
⁊ determinatur pena vtriuſqꝫ quia vis publica puniſ pena
deportationis vis priuata punitur pena cōfiſcationis tertie
ptis bonoꝝ ad idem.l.qui dolo.§.fi. ff.ad.l.iul.de vi publi
ca.⁊.l.j.in principio ad.l.iul.de vi.p̄ua.lꝫ ſm̄ varios caſus
pene alterentur vt.l.qui cetu.§.fi.⁊.l.ſe.⁊.l.pe.ff.ad.l.iul.de
vi pu.⁊ ex violētia in perſonam ſalteꝫ cohactis hominibus
inſurgit accuſatio de vi publica vel p̄iua.tangit Saly. in.l.
ſi cauſas.C.ad.l.iul.de vi publica vel p̄iua.⁊ cū hoīes fue
rint cohacti.i.coadunati ad dictā violentiam inferendam ⁊
fuerint cum armis videſ ꝙ locū habeat dicta pena vr̄ ſil'is
cū dicta pena non ſit hodie in vſu ⁊ pene ſunt arbitrarie.l.
hodie.ff.de penis ⁊.l.qd ergo.§.pena grauior.ff.de his q
notan.infamia poſtq̄ꝫ ſupradicta ſcripſerā fuit oſtenſuꝫ ſta
tutū diſponēs ꝙ in penis criminalibus ꝓcedaſ de ſimilib⁹
ad ſimilia vbi in ſtatuto nō eſt exp̄ſſa pena ⁊ vbi in ſtatutis
nō reperiſ ſimilitudo tūc iudicis arbitrio cōmittiſ ſtatutuꝫ
eſt ꝟuādū nō tñ puto ꝙ per dictū ſtatutū tollaſ qualitas de
licti ⁊ ſic quominus ſit delictum publicū prout publicū de
lictuꝫ de iure eſt ius publica ⁊ priuata vt patet.ff.in ſuis ti
tulis qui ſunt poſiti in tractatu de publicis delic.ita ꝙ cuili
bet competat accuſandi facultas prout competit in delictis
publicis:ita ꝙ ꝑſuaderem ꝙ accuſaretur de vi publica illa/
ta.ſ.armis aſſumptis per coadiutatos ad ferendum dictam
violentiam ⁊ his probatis non putarem congruam aſſimila
tionem deuiāti ⁊c.⁊ quia iudex cognoſcens cui conſtat de
crimine.licet non poſſit diffinitiue condemnare criminoſuꝫ
reum.l.ſolemus.§.latrūculator.ff.de iudicijs ⁊ in.l.interduꝫ
ff.de publi.iudi.⁊ q2 ſententia debet eſſe conformis petitio
ni.l.vt fundus.ff.cōi diui.c.licet hely.de ſymo. ⁊.c.qualiter ⁊
quando el grande.de accuſa.⁊ ita intelligatur ꝙ not.Cy. in
l.ſiqs a ſe fundū in fine.C.ad.l.iul.de vi ⁊ declarat ibi bar.
in fi.tamen ex officio poteſt iudex cui de crimine criminali
ter conſtat reſarcire damnum paſſo ſeu leſo ſuum damnum
ſeu leſionem puta rem ablatam.l.interdum.§.qui furem.ff.
de furtis.⁊ ibi Barto.qui idem tenet in.l.defuncto.§. fi.de
publi.iudi.⁊ ita tenent doct.prout dicit idem barto.in.d.l.
ſiquis a ſe fundum in fi.idem tenens.

k ¶ Ideo videſ ꝙ exquo dicta puella fuit ꝑ violētiā extracta
de domo vbi habitabat cū auia ꝓpria debebit ex officio iu
dex eā in domū ſolitā reduci ⁊ nō ꝑmittere ꝙ ſtet vt ita di
xerim in domo aliena apud tertium ſequeſtrata attēto ma/
xime ꝙ honeſtius ⁊ cōdecentius ⁊ magis honorate mora
tura eſt in domo ꝓpria cuꝫ auia q̄ꝫ in domo aliena aut cum
alijs cū longe magis diligit mr̄ filiā vel filiuꝫ q̄ꝫ q vis alius
ſaltē tranſuerſalis dr̄ enim filius aphilos ꝙ eſt amor quaſi
amor parentum ⁊ prout pater plus cenſetur amare filiuꝫ q̄ꝫ
ſeipſum.l.iſti quidē.ff.ꝙ metus cauſa ⁊ nullus effectus vin
cit paternum.l.fi.in p̄in.C.de cura.fur.ita ⁊ in matre a pa
ritate rōnis ⁊ q2 maſculinum cōcipit femininum per iura
vulgaria ⁊ experientia que eſt rerū magiſtra.c.q̄ꝫ ſit.in p̄n.
de elec.in.vj.⁊.c.ſtatutum in p̄in.e.ti.⁊ libro ꝙ nō minus:
immo magis tenere diligunt filios matres q̄ꝫ patres ⁊ pari
ter predicta militant in auo ⁊ auia.ar.l.iuſta.de v̄bo. ſigni.⁊
que habentur in.l.liberorum.de v̄bo.ſigni.⁊ ꝙ ſuprā ad ꝓ
poſitum dixi in primo articulo:⁊ iō nō immerito dicit impe
rator ꝙ nulli perſone conuenit magis q̄ꝫ matri quem vitri
cuꝫ nō induxit nutrire filiū in.l.j.in p̄in.C.vbi pupil.educ.
deb.⁊ maxime cum ſit puella cuius pudicitie eſt animaduer
tendum prout conſiderat iuriſconſultus.in.l.penul. ff.e.ti.
⁊ cui dubium ꝙ magis cuſtos pudicitie ipſius pupille erit
mater q̄ꝫ patrui vel dictus tutor.

l ¶ Concurrit etiaꝫ quia prout dicitur duo teſtes probant ꝙ
pater diſpoſuit ꝙ dicta puella alimentaretur apud matrem
⁊ regulariter iudex dꝫ ſequi votum patris erga filiuꝫ: quia
cenſetur quia lex multū confidit de iudicio patris circa per
ſonam ⁊ negocia filij.d.l.fi.in p̄in.C.de cura.furi.⁊.l.ſi fu/
rioſo.ff.e.ti.⁊ propterea mandat confirmari tutoreꝫ minus
ſolēniter datum filio nec requirit inquiſitionem vel ſatiſda
tionem prout requiritur quando dati ab alio confirmantur
vt.ff.de confir.tut.l.j.in fi.l.ij.⁊.iij.a ſimili decet ꝙ ſimiliter
confidat de iudicio patris diſponētis vbi pupilli educātur
arguēdo a ſimili cū de ſimilibus idem ſit iudiciuꝫ.l.nō poſ
ſunt.ff.de.ll.⁊.c.inter ceteras.de reſcrip.cuꝫ ſimilibus:lꝫ q2
agiſ de maiori preiudicio magis aduertenter debet incede
re iudex in arbitrando apud quē debeat ali pupilla vel pu
pillus ⁊ nō ita abſolute ſequi voluntatē tutoris ꝓut in con
firmatiōe tutoris inutiliter dati a patre ꝓut ꝓbatur in. l.j.
in p̄in.ff.vbi pupi.educ.deb.non tamen ſequitur quin regu
lariter debeat in arbitrando inherere iudicio patris.

m ¶ Nec obſtat ꝙ nō ꝓbatur per legittimū numerū teſtiū:ſꝫ
ſolū per duos teſtes vbi in teſtamēto requiruntſ ſepteꝫ ⁊ in
alia vltima voluntate quinqꝫ.l.fi.in.§.in oī.C.de codi.nā lꝫ
ad finē vt artet vt vltima volūtas reqraſ numerus p̄dictus
teſtium ſaluo eo ꝙ habetur in.l.hac conſultiſſima.§.ex imp
fecto ⁊ autēticis ibi poſitis.C.de teſta.tamen quo ad finem
vt moueat menteꝫ iudicis in arbitrādū quid expediat filijs
ſufficiunt duo teſtes preſtat argumētū.d.§. ex imperfecto.⁊
l.fi.C.fami.herc.⁊ probaſ in.l.⁊ in ep̄la.C.de confirma.tut.
cum in ep̄la non ſoleant adhiberi teſtes maxime ad vidēdū
qd in ea ſcribaſ:iō rariſſime cōtingeret ꝙ poſſint cōtenta in
ea ꝓbari per qnqꝫ teſtes ⁊ glo.⁊ doc. preſupponunt illā le
gem procedere vbi eſt defectus numeri teſtiū cum inueſti
gent an ſit correcta ꝑ.d.§.ex impfecto.⁊ ſic aperte ſentiunt
ꝙ vbi ꝓbaſ voluntas patris ꝑ duos teſtes licet non valeat
tamen iudex debeat eā ſequi qꝫ ⁊ vult ibi Bal.in p̄in.qua
tenus dicit ꝙ ꝓbant voluntatem non taleꝫ que dicatur te
ſtamētū ⁊ loquitur in defectu numeri teſtiū reqſito de iure
loquitur in teſtamento tamen idem dixiſſet in codicillis fa
tēdū eſt:itaqꝫ ꝙ iudex habet arbitrari apud queꝫ morari ⁊
educari debeat.l.ij.C. vbi pup. educ.debe. ⁊.l.j.in princi.⁊

quaſi per totum.ff.eo.tit.tamen iudex ex multis arbitrari
dꝫ ꝙ moretur ⁊ educetur apud auiam in qua eſt eadem rõ
que eſt in matre:quia non minus diligit neptẽ auia q̃ ma-
ter iuxta ea que habentur in.l.liberorum.ff de verbo.ſign.
⁊ facit.l.iuſta interpetratione.ff.de verbo.ſigni.ita ꝙ.d.l.j.
C.vbi pup.educ.debet poteſt intelligi in auia nõ exiſten-
te patre neqꝫ matre vel alio aſcendente.

n ¶ Sc̃do ↄcurrit ſexus qꝛ femine honeſtius ſtant cũ femi
nis q̃ cũ maſculis vt de ſe cõſtat ⁊ iudex dꝫ etiã hoc.ſ.pu-
dicitiam aiaduertere.l.pe.ff.vbi pupil.educ.deb.ſꝫ cui du-
biũ qd magis ſecura erat pudicitia puelle morando cũ auia
q̃ cũ patruis vel dicto Ludouico q nõ tñ ſibi attinent ⁊
q ſunt maſculi merito ⁊c.Tertio qꝛ experientia ⁊ rõ pteriti
docet futura iuxta illud vulgatũ rõ preteriti ⁊c.probaẽ in
d.c.ſcribam cũ ↄcor.hactenus.n.dicta auia bene ⁊ diligen-
ter ⁊ morigerate nutriuit ⁊ gubernauit Ludouicus ⁊ pa-
trui penitus neglexerũt ⁊ Ludouicus ad quẽ magis ſpecta
uit pp officium tutele reprehẽſibiliter ſe habuit circa bona
⁊ pſonã vt ſatis deprehẽdi põt ex premiſſis.Quarto aliqd
ↄfert:qꝛ magis honorata erit ſtare i domo ꝓpria q̃ in alie-
na ⁊ alij forte habent familiã nõ de facili iret ad habitãdũ
cũ ea in dicta domo prout auia nec forte eſſet ita cõmodũ
pupille.Quinto qꝛ Ludouic⁹ tutor eſt ſubſtitutus de quo
eſt ſuſpicandũ pp ſpem ſucceſſionis.l.ij.C.vbi pupi.edu.
deb.⁊.d.l.j.in prin.ff.eod.ti.que ſuſpitio ceſſat in auia que
nõ eſt ſucceſſura ſtante pupillari ſubſtõne.l.papinia.§.ſed
nec impuberis.ff.de inoffi.teſta.⁊ qꝛ votum aſcendẽtis eſt
ꝙ ſui deſcendẽtes ſibi aſcẽdentibus ſupuiuant ⁊ ſuccedãt
l.cum tale.in prin.de condi.⁊ demon.⁊.l.nã ⁊ ſi parẽtibus
in prin.ff.de inoffi.teſta.⁊.l.ſcripto.ff.vnde lib.Sexto ali-
quid iuuat voluntas puelle nouem annorũ bone indolis
volentis morari apud auiam ſeptimo plurimum pro ipſa
auia confert voluntas patris que pſupponiẽ probari per
duos teſtes que debꝫ mouere iudicem ad arbitrandũ eam
pupillam debere gubernari apud auiã prout hactenus gu
bernata fuit ⁊ ſic quodãmodo fuit in quaſi poſſeſſione gu-
bernandi dictam pupillam ⁊ turpius remoueretẽ auia a gu
bernio q̃ ſi nõ gubernaſſet iuxta illud turpius eijciẽ q̃ nõ
admittiẽ hoſpes.c.quẽadmodum.de iureiur.nec vis com-
miſſa per dictos Ludouicum ⁊ patruos q ↄtẽdunt qd nõ
ſtet apud auiã dꝫ eos iuuare.ar.l.relegatoꝝ de penis.⁊.l.ne
ex dolo.ff.de dolo iuncta.l.penul.ff.de cõdi.ob cãm vbi ſa
tis lucratur qui voluntatem ſuam adimplet.

o ¶ Ex quibus intrepide vr̃ cõcludendum ꝙ dicta pupilla
ſit reponenda in domo propria vñ fuit coactis hominibus
armatis p vim extracta:educanda ⁊ regenda p dictã auiã.
Nec ſibi obſtat ꝙ ipſa auia ⁊ auũcul⁹ polliciti fuerũt i ſpõ
ſam cuidam iuueni ꝓpter qd forte emanauit iſtud ſcanda-
lũ:qꝛ reſpondetur primo ꝙ prout dicitur ipſa auia non fuit
pollicita eam in ſponſam ſed auunculus ipſius puelle ſc̃do
dato ꝙ ipſa pollicita fuiſſet ſpõſalia matris auie vel auun-
culi nõ obligãt ipſam pupillã quinimo nec ſpõſalia ↄcta p
patrẽ ſine ↄſenſu filie obligant nec ſunt ſponſalia.l.filio.ff.
de ſpõſa.⁊.c.vnico.§.porro.de deſpon.impu.lib.vj.in pr̃e
aũt hoc eſt ſpeciale ꝙ valẽt ſpõſalia ↄcta p pr̃eꝫ filio ſciẽte
⁊ nõ ↄdicente cenſetur filius ↄſentire ⁊ valent.l.ſꝫ ea que
pr̃is.ff.de ſpõſa.⁊ no.gl.i.d.§.porro.⁊ nõ dꝫ diſſentire pa
tri niſi velit deſponſare indigno p.d.l.ſꝫ ea que patris filr
⁊ ſponſalia a tutore ↄcta nõ valent.l.ſi puelle.ff.de ſpõſa.
Ideo pp hec aſſerta ſpõſalia que dicunẽ ↄcta vel tractata ex
pte tutoris ⁊ patruoꝝ cũ vno ⁊ ex pte auũculi ⁊ auie cum
alio nõ eſt impedimento quominus educari debeat apud
auiam ⁊ ꝓut audio nobilior ⁊ magis dignus eſt ſponſus
deſtinatus ab auũculo ſeu alia q̃ ille q eſt deſtinatus a tu
tore ⁊ patruis:iõ eſſet preeligendus.ar.C.de nup.l.vidue
⁊ que ibi per Bal.⁊ vr̃ preferẽda electio matris alijs pro-
pinquis arg.l.in ↄiunctione.eo.ti.arguendo ab ordine lit
re ⁊ ꝓut ⁊ arguit ibi Bal.lꝫ ad aliũ finẽ ⁊ facit.l.quotiens
ff.de vſuf.ſine cõſenſu autẽ pupille de cuius ſponſalibus
agiẽ ſponſalia nullatenus contrahi poſſunt per.d.§.porro
⁊ per.d.l.ſponſalia.⁊.d.l.filio.

p ¶ Aduerſari tamen videẽ ſtatutum ꝙ prohibet contrahi
ſponſalia cum muliere nõ hñte patrem ſine licentia ⁊ con-
ſenſu matris ⁊ duorum proximiorum conſanguineorũ vl'
mulieris nubentis vel duorum ex eis ⁊ ſic videtur ꝙ ſuffi
ciat ꝙ duo ex eis ſcilicet matre ꝓximioribus ↄſanguineis
⁊ mulieri nubenti videtur ergo ꝙ muliere non cõſentien-
ti ſufficiat ↄſenſus duorum ex alijs:ſed reſpõdeẽ ꝙ non eſt
dandus dictus extraneus ⁊ erroneus intellectus:nõ enĩ
ſtatutũ validat ſponſalia de iure cõi inualida:quia v̾ba id
nõ ſignificant ⁊ forte id facere nõ poſſet p ea que hñr i.c.
ſtatutũ.de hereti.li.vj.iuncta.l.oratio.de ſponſa.lꝫ h̃ non
ſit opus firmare ſtatutum.⁊.n.prohibet ⁊ imponit penam
ſine ↄſenſu ↄhẽti ⁊c.ſeruata ergo forma ſtatuti ceſſat pena
ſiue valeant ſponſalia ſiue nõ valeant:non aũt validantur
vbi de iure non valerẽt qꝛ nõ eſt inducẽda iuris correctio.
l.precipimus.de appel.⁊.c.cũ dilectus.de conſue.pt etiã
reſponderi ꝙ illa v̾ba vel duobus ex eis referanẽ ad alios
q̃ ad mulierẽ:quicquid aũt ſit de intellectu dictorum ver
borum illud conſtat ꝙ nõ eſt intelligendũ dcm̃ ſtatutũ ꝙ
valeãt ſponſalia ſine cõſenſu mulieris per predicta.

q ¶ Et per hec pateat reſponſum ad tertiũ ⁊ quartum que-
ſita.Deueniẽdũ ad quintum conſiderandum eſt ſtatutũ
ꝙ punit inſultũ cum collecta:loquitur enim rubrica de fa-
ciente inſultum cum collecta ⁊ ſimiliter prefatio ſtatuti lo
quitur de inſultu cũ collecta:⁊ poſtea diſponit imponẽdo
penã facienti inſultum contra aliquem ad domũ vel in do
mo ſue habitationis vel ad apothecã ⁊c.⁊ cũ ſtatutum ſit
nouũ ⁊ penale debent verificari verba ipſius ſtatuti ⁊ pro
bari ab eo qui ipſum intenta prout dicit Bal.in.l.ſi qs nõ
dicã rapere.de epiſ.⁊ cle.in intentante conditionẽ ex lege
ꝙ debet probare oĩa que ponũtur in lege noua quam intẽ
tat allegando notata per Ioã.an.in.c.j.de tẽporibus ordi.
lib.vj.⁊ notãt legentes.in.l.ſi quis maior.C.de tranſac.fa-
cit glo.⁊ ꝙ per doc.in cle.ſi.de reſcriptis:licet aũt in pro-
poſito fuerit facta collecta:quia ſtatutũ ſe declarat qualiter
facta collecta:quia collectis ſaltem quattuor hominibus ⁊
hoc caſu fuerũt plures collecti tamen non verificanẽ alia
verba ſtatuti non enim ſe appropinquauerũt domui quat-
tuor ex eis:ita ꝙ collecta non fuit i domo vel iuxta domũ
ꝓut ſignificat illa monoſyllaba ad.l.qdam hyberus.ff.de
ſerui.vrb.pdi.⁊.l.militis codicillis in prin.de mili.teſtamẽ
to nec fecerũt inſultũ ↄ aliquẽ qꝛ inſult⁹ eſt ↄ aliquẽ ſaltus
arguẽdo ab ethymologia vocabuli ꝙ ẽ ꝓbabile argumẽtũ
ſaltẽ negatiue.l.ij.§.appellata.ff.de rebus credi.⁊.l.tigurij.
de ver.ſig.cũ ſimi.l.reſpiciendũ.§.delinquũt.⁊ ibi Dyn.⁊
Bar.ff.de penis.⁊ Barto.in.l.j.§.cũ arietes.ff.ſi quadru.
pau.fe.dicaẽ Ang.in.l.ſi vacãtia verſi.forma aũt.C.de bo
nis vacã.lib.x.Bald.in.c.j.§.ſimiliter qbus mo.feu.amit.
Bon.in.l.ſꝫ ſi pcuſſor.§.ſi.ff.ad ſylle.Sed non preſuppo-
niẽ ꝙ inſultũ ſeu ſaltũ fecerint cõtra aliquem merito ⁊c.

r ¶ Nec obſt.ꝙ habuerint animũ eũdi ad dictã domũ vbi
erat dicta pupilla rapta tñ nõ iuerunt nec mens puniẽ.l.
cogitationis.de penis nec ſumus in delicto enormi vt de-
monſtrat genus pene:ideo non punitur attentatum iuxta
ea que hñr in.l.ſi quis non dicaꝫ rapere.de epiſ.⁊ cle.⁊ ſta-
tutũ loquiẽ per verbum fecerit ꝙ eſt temporis preteriti per
fecti:ideo requiritur actus cõſumatus.l.j.§.hec verba.ff.ꝙ
quiſqꝫ iuris ⁊ notãt ibi doc.⁊ inſuper non appet ꝙ habue
rint aĩum inſultãdi aliquem de dicta domo ſꝫ eſt veriſimi
le ꝙ vellẽt ire aĩo ducẽdi ſecũ dictã pupillã exiſtẽtẽ i dicta
domo:iõ nõ ẽ irrogãda pena vigore dci ſtatuti.Laus deo.

¶ Mater cui relicta eſt quarta ps ⁊ vſuſfructus heredita
tis:an poſſit ẽt retinere vſqꝫ ad tertiã ptem pro legittima:⁊
an vſuſfructus cõputeẽ in legittima.Et eius offerendi de-
bitũ pro luendo pignore quãto tpe preſcribaẽ.Et an teſtiũ
impugnari poſſit ex eo ꝙ teſtes nõ ſunt rogati.

¶ Conſilium clxxvj.

In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ In
hac conſultatione circa primum queſitũ vr̃
prima facie dõm ꝙ dicta mr̃ habeat debitã
portionem:tum quia legittima de iure.ff.
⁊.C.erat quarta.l.cũ queritur.⁊.l.pentibus
C.de inofficioſo teſtamento.⁊.l.papinianus.§.quoniã aũt
quarta.ff.eodem titulo.ius autem nouiſſimum non vide-
tur loqui niſi in filijs:ideo non videẽ corrigi in pentibus.
ar.l.precipimus.C.de appel.⁊.l.ſancimus.C.de teſtamẽ.cũ
ſimilibus.preterea ipſa in vna manu eſt inſtituta in quarta
in alia manu eſt ſibi relictus vſuſfructus.legatum autẽ pti
culare ⁊ vniuerſale computatur in legittimã.l.omnimodo
l.ſi quãdo.⁊.l.ſcimus.§.cũ autem.C.de inoffi.te.qui vſuſ-
fructus videẽ ꝙ valeat pluſq̃ valeat reſiduũ legittime ꝙ
reſiduũ eſt vna vncia de itegra hr̃editate.tres eniꝫ vncie de
xij.ſunt

xij.ſunt quarta pars in qua eſt inſtituta Perna mater teſta-
toris ⁊ quatuor vncie conſtituunt tertiã partem totius be-
reditatis in qua tertia parte eſt aucta legittima filioꝝ: itaq̃
vr̃ ꝙ dicta relicta ſufficerent pro legittima filio fortius ſuf-
ficiant matri cum vſuſfructus portionũ coberedũ ſit veriſi-
militer maioris extimationis ꝗ.xij.ps totius bereditatis.⁊
ideo ſi velit vſumfructũ nequeat petere ſupplemẽtũ ltime
ſaltẽ vſq; ad cõcurrẽtẽ quãtitatẽ extimationis vſuſfructus.

a ¶ Tamen bis non obſtantibus ꝯtiam partem arbitror iuri
conſonam: nã prout eſt bodie per ius nouiſſimũ aucta legit
tima filioꝝ: ita ⁊ legittima parentum vt firmat gl.in.d.auc.
nouiſſima per tex.in corpore de triẽte ⁊ ſemiſſe. §.j.ver. boc
obſeruando.⁊ idẽ voluit Odo.Gui. de cu.⁊ Bart.vt refert
bal.in auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſta.idem bar.in.l. nam ⁊
ſi parentibus.in prin.ff.eo.tit.per illuz tex.dicens ꝙ idem
tenet Marti.de fano ibi idẽ tenuit Ange.in auc.de beredi.
⁊ fal.§.j.in fi.colla.j.⁊ Pau.de ca.in auc.ex cauſa.C.de libe.
prete.⁊ ſatis probatur per.d.ver.boc obſeruando per quem
tex.iuncto tex.ſuperiori ibi proprie ſubſtãtie ⁊ iuncta ratio
ne.d.l.nam ⁊ ſi parentibus in prin.⁊ attento ꝙ illa iura tra-
bunt doc.etiam ad parentes teneo ꝙ prout filij debent ba-
bere legittimam de propria ſubſtãtia teſtatoris: ita ⁊ paren-
tes.⁊ per cõſequens nõ de fructibus qui non ſunt de ſub-
ſtãtia teſtatoris ſaltem ſi non ſunt pendentes tẽpore mor-
tis teſtatoris illi enim fructus nõ fuerunt vnquã ſubſtan-
tia teſtatoris.ideo non debent in legittimã imputari ꝑ tex.
in.l.ſcimus.§.repletionem.de inoffi.teſta.⁊ in.d.auc. nouiſ-
ſima.⁊ no.bart.in.d.l.papinia.§.vnde ſi conditioni idcirco
vſuſfructus exquo principaliter ꝑcipiunt̃ fructus non com-
putentur in legittimã per dicta iura ⁊ maxime quia vſuſfru
ctus matris non fuit vnquam de ſubſtantia teſtatoris: alius
eſt eniz vſuſfructus vnius pſone alius vſuſfructus alterius
perſone ⁊ alius vſuſfructus vnius temporis alius vſuſfru/
ctus alterius temporis.l.vſuſfructus intra bienniũ de vſuſ-
fru.leg.⁊ facit.l.ſi non ſortem.§.libertus.de condi.inde.

b ¶ Et per bec patent ſublata adducta in ꝯtrarium ⁊ bec de ꝑmo
dcõ ſufficiant. Deueniendo ad ſecundũ queſitũ lʒ adducat̃
ꝙ aduerſus ius offerẽdi debitũ ꝓ luendo pignore preſcri-
bat̃ ſpacio.xxx.annoꝝ prout boc voluit glo.in.l.cũ notiſſimi
§.ſed ⁊ ſiq̃.C.de pſcrip.xxx.vel.xl.ann.⁊ in.l.ſi rẽ.§.oĩs.ff.
de pig.act.⁊ in.l.ſi finita.§.poſtea de dã.infec.quas glo.ſe-
quuntur Ja.bu.⁊ Ange.poſt eum in.d.l.cum notiſſimi.§.j.⁊
Ang.⁊ Imo.in.l.pignori de vſuca.⁊ Pau.de ca.in conſilio
mibi.cccxiij.incipiente ego Pau.de caſt.U. J.doct. tamen
multi ſunt in contraria ſnia ſcilicet ꝙ aduerſus tale ius non
preſcribatur quos refert barto.in.d.l.cum notiſſimi. §.j. di-
cens doc.noſtri communiter tenent ꝯtrariuz ⁊ eos ſequit̃ ipſe
barto.quos ⁊ ſeq̃tur Joã.an.in.c.quoniam frequenter.§.ſi.
vt lite non conte.vt refert ibi.d. Ant.ſequens tbeoricã bar.
⁊ ego latius dixi in.l.licet.C.de iure deli.dicens articulum
dubiũ: ſed quo ad terminos noſtros non puto intereſſe que
nã opinio predictorum procedat: nam ipſa babuit quãtita-
tem in dote ⁊ creditum ſuum erat in quantitate ⁊ illud trãſ-
latum fuit in eius beredes ⁊ non babet aliquid agere in pi-
gnore dato marito: nõ debet cogi vxor recipe ab beredibus
mariti aliud pro alio.l.ij.§.mutui.in fi.ff.ſi cer.pe.ſi preſcri-
pſit maritus aduerſus illud ius offerendi preſcripſit ad ſui
vtilitatẽ retinendi pro ſe ſi vult illud retinere quodãmodo
inſolidũ: nullus enim attentare ꝙ cogeretur retinere attẽ-
tis rõnibus doctoꝝ ⁊ non oʒ velle retinere vt inuito credi
tori ſoluat qđ nec vllum ius dicit nec ratio ſuadet ⁊ nullus
attentat ⁊ regula iuris contradicit: ita ꝙ non puto dubium
quominus ſoluere illud pignus ſit repellendus.

c ¶ Ad tertiũ q̃ſitũ deſcendendo exquo apparet ꝙ dcã dñã
Perna poſſidebat ⁊ nõ ꝯſtat iudici aut brdibus ipſius pne
quo iure poſſidebat nõ debẽt beredes priuari bñficio ſtatu
ti qđ cõtinuat poſſeſſionẽ defuncti in beredẽ: conſtat aũt ꝙ
domina perna poſſidebat vel tanquaʒ beres inſolidũ ab in
teſtato qꝛ prima cauſa ſucceſſionis erat ab inteſtato ipſius
matris: ideo ſi ignorabat teſtamentuʒ probabiliter poterat
poſſidere oĩa vt ab inteſtato inſolidũ beres: quia non facto
teſtamẽto ipſa ſola fuiſſet beres ⁊ facti alieni preſumit̃ igno
rãtia.l.verius.ff.de proba.l.qui in alterius de regulis iuris
cũ ſimilibus ⁊ ꝙ a perſonis etiam domeſticis pſumat̃ igno
rantia teſtamenti voluit barto.in.l.qui rome.§.duo fratres.
ff.de verbo.oblig.⁊ in.l.eius qui in prouinciam.ff.ſi cer.pe.
⁊ in.l.is qui.ff.de acqui.bere.⁊ doc.ſequũtur ⁊ merito quia
teſtamenta plerunq; fiunt ſecreto vt nõ innoteſcat maxime
bis quorum intereſt prout ſunt communiter proximiores
qui expectant ſucceſſionez vel expectant bonorari in teſta-
mento ⁊ forte non ſunt bonorati et ſperabant ⁊ ne quis in-
dignet̃ plerunq; teſtator vult ꝙ in vita ſua teneatur occul-
tum: ideo non mirum ſi attinentes preſumuntur ignorare
teſtamentum ⁊ ſi beredes inſtituti vellent docere ⁊ de teſta
mento ⁊ de ſcientia iſta requirunt telam iudicij interim di-
cti beredes dicte perne debent ſtare in poſſeſſione ſaltez in
ea in qua erat dicta perna.dato enim ſine preiudicio ꝙ di-
cta perna vt vſufructuaria tenuiſſet nibilominus poſſide/
bat ſi non ciuiliter ſaltem naturaliter.l. naturaliter in prin-
cipio de acqui.poſ.l.iij.§.vnde vi interdictum.ff.de vi ⁊ vi
arma.ideo eius beres debet dictam poſſeſſionem continua
re donec diſcutiatur ad quos bona ⁊ poſſeſſio bonorũ ptie-
neat vigore dicti ſtatuti quod tribuit beredibus dictam ci-
uiliſſimam poſſeſſionem.

d ¶ Circa quartũ autẽ queſitũ quo querit̃ an teſtamẽtũ poſ
ſit impugnari vigore rogitus teſtiũ ⁊ qualitate teſtiũ eſt ad
uertendũ ꝙ teſtes debent in teſtamẽto rogari a teſtatore:
licet enim Dy.in.l.beredes palaʒ.§.in teſtamẽtis de teſta-
mentis in quibuſdam lec.velit ꝙ nõ refert a quo teſtes ro-
gentur tñ gl.⁊ Saly.in auc.niſi rogati.C.de teſti. ſentiũt ꝙ
nõ ſufficiãt rogari a quolibet ſʒ debeãt rogari a teſtatore ⁊
boc innuit tex.in.l.bac conſultiſſima in pncipio verſi. eaq;
rogatis.C.de teſti.debent eniʒ teſtes rogari a partibus vel
a parte quam tangit negocium de quo agitur dicit Bal.in
d.auc.niſi rogati.⁊ videtur velle etiam barto.in.l. ſciendum
ff.de verbo.obli.verſi.quid ſi dicit notarius.vbi dicit ꝙ ſi
notarius dicit talibus rogatis ⁊c.⁊ nõ dicit preſumitur roga
tus a partibus vel a parte ſm eum que preſumptio nõ cau-
ſatur ex alio niſi quia partes debent rogare ⁊: iõ ſi teſtes nõ
fuerunt rogati a teſtatore vel ab alio qui fungeretur vice te-
ſtatoris non valeret tale teſtamentum. Exquo teſtamentuʒ
regulariter requirit ſolẽnem rogitum teſtium.item de iure
communi fratres minores non babent teſtamenti factionẽ
actiuam nec paſſiuam vt babetur in cle.exiui de verbo.ſig.ꝑ
Bar.in ſuo tractatu minoricaruʒ ⁊ per doc.in auc.ingreſſi.
C.de ſac.ſan.eccle.qui autem non babet teſtamẽti factionẽ
non eſt idoneus teſtis in teſtamento.d.§.teſtes.ſi igit̃ duo
teſtes probant ꝙ non fuerunt rogati a teſtatore nec ab alio
vice teſtatoris ⁊ alij duo ſunt fratres minores talis diſpoſi-
tio teſtatoris non babebit vires teſtamenti ⁊ non erit teſta
mentum validum: licet quando foret ſolus defectus quali-
tatis fratrum non firmaſſem. Laus deo.

¶ Mater ſuccedẽs filie ſuccedit etiaʒ in bereditate pater-
na nondum adita per filiam excluſis ſubſtitutis in re certa.

¶ Conſilium. clxxvij.

In nomine domini nr̃i ieſu xp̃i.

¶ Quod vxor teſtatoris materq; filie cui eſt
ſubſtituta ſub duplici conditione vna quãdo
cũq; deceſſerit ⁊c. Alia ſi vitã vidualẽ ſeruaue-
rit nõ ſit excluſa ab bereditate filie ⁊ median
te perſona filie ab bereditate mariti: qꝛ filia fuit inſtituta ⁊
fuit beres teſtatoris ſi ſe immiſcuit alũ iure ſuitatis trãſmi-
ſit bereditatez patris ad eius beredes ꝑ iura vulgaria: ideo
beres filie babet conſequi bereditatem filie ⁊ in bereditâ-
te filie inueniet bereditatem patris vel ius immiſcendi be-
reditati paterne: ideo aut ſubſtitutio facta de matre fuit pu-
rificata qꝛ tempore mortis filie ſeruabat vitam vidualem: qꝛ
qualitas adiecta verbo ſolet intelligi ſm tempus verbi.l.in
delictis.§.ſi extraneus.de noxa. Et tũc mater baberet intẽ-
tũ iure ſubſtitutionis pupillaris aut ſubſtitutio facta de ma
tre expirauit propter tranſituʒ ad ſecunda vota: ⁊ tunc nul-
la ſubſtitutio vniuerſalis reperitur facta nec aliqua directa
ſubſtitutio.licet enim ſint ſubſtituti nepotes ex fratre teſta
toris tamen ſubſtituti ſunt in rebus certis per verba cõia
vel directa iuriſgentium que non inducunt directam ſub/
ſtitutionem nec trabuntur ad vniuerſuʒ vt eſt tbeorica bar.
⁊ omniũ in.l.centurio in.l.ꝓcibus in.c.raynutius.⁊.c.ſi pa-
ter.⁊ vbiq;: ideo dicta filia remanet ſine ſubſtitutiõe vniuer
ſali: ideo eius bereditas deuoluitur ad ſucceſſores ab inte-
ſtato ipſius filie ⁊ ſic beredes ipſius filie cõſequentur bere
ditatem teſtatoris per ſupradicta ab inteſtato autẽ filie ſuc-
cedit mater excluſis fratribus conſobrinis per auc. defun-
cto merito ⁊c. Laus deo.

¶ Laudum latum extra inſtantiam: an mereatur executio‑nem vigore ſtatuti. Et an poſſit intẽtari nullitas vel reſtitutio matrimonium aduerſus eum.

¶ Conſilium clxxviij.

IN noie dñi nři ieſu xpi. ¶ Viſa copia ſtatuti ſuper cõpromiſſis fiendis ⁊ copia decreti illu. dñi ducis vrbini de mã cõpromiſſoꝝ loquentis ⁊ publico iſtrõ cõpromiſſi celebrati iter magnificũ virũ Federicũ quõdaꝫ dñi Thome ⁊ dñam Bernardinã vxorẽ dicti Federici ⁊ filiã quõdam dñi Franciſci ex vna ⁊ Guidonẽ ⁊ Federicũ filios ⁊ heredes quõdam dicti dñi Franciſci ⁊ dominã Lucretiã eorũ matrẽ ⁊ tutricẽ eoruꝫ ⁊ Octauiani alterius filij ipſius Lucretie ⁊ p̃dicti dñi Frãciſci abſentis pro quo de rato ꝓmiſit dicta Lucretia mater ⁊ tutrix p̃fata: viſa ẽt petitiõe ꝓducta pro pte dicti Federici ⁊ dñe Bernardine aduerſus dictũ Guidonẽ ⁊ fratres ⁊ exceptiõibus cõuentoꝝ ⁊ replicationibus agentiũ ⁊ eoꝝ articulis ⁊ ſup ipſis rñſionibus ⁊ dictis teſtiũ ⁊ publicatiõe ꝓceſſus ⁊ excep. cõtra ꝓceſſuꝫ ⁊ demum ſnia ſeu laudo vel arbitramẽto in dicta cã lato ⁊ vltimo loco reclamatione facta per dictam dñam Lucretiam vt tutricem dictoꝝ ſuoꝝ filioꝝ petendo nouiter cãm compromitti que petitio ⁊ reclamatio facta dr̃ die vltima martij p̃ñtis anni ⁊ laudũ latũ die. xxvij. eiuſdem menſis ⁊ anni poſtq̃ nihil dicit̃ eſſe actum niſi ꝙ nuper petit̃ executio dicti laudi ꝓ pte Federici ⁊ Bernardine aduerſus dictos pupillos pro quoꝝ pupilloꝝ parte dicit̃ dictã executionẽ fieri nõ debere: tum q: laudũ nullũ maxime q: latum poſt tempus cõpromiſſi: tum q: caſu quo valeret dicti pupilli ſunt enormiter leſi ⁊ ꝓpterea cã dꝫ de nouo compromitti ⁊ dato ꝙ de nouo cõpromitti non deberet ipſis cõpetit reſtitutio in integrũ que omnia negantur pro pte dictoꝝ Federici ⁊ Bernardine queritur quid iuris.

a ¶ Circa quod videtur dicendũ ꝙ dictum laudum ſit mãdandum executioni: q: ex forma ſupradicti decreti lauda merentur executionem prout ⁊ res iudicate ⁊ inſup arbitri iuris cenſent̃ ⁊ ſunt iudices delegati a iur̃. c. ab arbitris cũ ſua glo. de offic. deleg. li. vj. ⁊ habetur in. l. fi. C. de iudi. ⁊ ideo eorum lauda merito dici poſſunt ſnie adeo ꝙ de iure cõi merent̃ executionem: iõ fundata vr̃ intentio Federici ⁊ bernardine petentiuꝫ executionem predicti laudi. Nec vident̃ obſtare que ſupra in contrariũ adducunt̃: non eniꝫ vr̃ obſtare ꝙ allegat̃ laudũ ſcilicet eſſe nullum q: latũ poſt trimeſtre: nam reſpondet̃ ꝙ licet decretũ ducis q inter ſubditos: reputat̃ loco principis de cuius p̃tãte non eſt diſputãdũ: nã iſti domini temporales volũt omnia poſſe in eoꝝ territorio ⁊ ita de facto ſeruatur ⁊ prout ad propoſitũ dicit bal. in quodam ſuo conſilio incipiente recolo me conſuluiſſe in ordine mihi. lxxxiij. non poſſumus mũdũ reuangare ꝓut eſſet mũdũ reuangare in dubiũ reuocare p̃tãtem iſtoruꝫ dominorũ temporaliũ ſm eum diſponat qđ arbitri debeant laudare intra tres menſes ⁊ p̃tãs debeat eos cogere ꝙ infra dictũ tp̃s laudent: nõ tñ vr̃ ꝙ deneget facultatẽ poſtea laudandi licet non laudantibus intra tp̃s inũctũ incidant in penam. Qñ. n. ṽba legis ſtatuentis tp̃s ad iudicandũ dirigunt̃ in iudicẽ tũc nõ impedit̃ iudex poſtea iudicare. l. in fine. C. vt omnes cauſe tam ciuiles: vt ꝑ Oldra. in quadam ſua diſpu. ⁊ ꝑ Jo. an. in addi. ſpec. in titulo primo de iudice delegato. §. reſtat ṽſi. ſed nunqd ⁊ ꝑ bar. bal. ⁊ doc. cõiter in. l. properandũ. in prin. C. de iudi. ⁊ per d. An. ⁊ Jmo. in. c. de cauſis. de offi. deleg.

b ¶ Cuꝫ itaq; dicta ṽba dicti decreti dirigant̃ erga arbitros ⁊ eis penã imponant nõ vident̃ denegare facultatẽ poſtea laudandi. eadem eni eſt rõ in arbitris que eſt in iudicibus ⁊ arbitria ſunt redacta ad inſtar iudicioꝝ. l. j. ff. de arbi. ⁊. c. vno delegatoꝝ de offi. deleg. preterea arbitri electi ex forma dicti decreti ſunt iudices. vt. ſ. dictum eſt ex qbus vr̃ reſultare ꝙ nõ obſtet exceptio nullitatis.

c ¶ Nec vr̃ obſtare dicte executiõi ꝙ cã ſit de nouo compromittenda ꝓut petitũ fuit: q: predictũ diſponit in fauorem eius q pretendit ſe leſum ꝙ petere poſſit cãm de nouo cõpromitti ⁊ qlibet poteſt ſuo fauori renũciare. l. ſiquis incõſcribendo. C. de pac. ⁊. l. ſiquis incõſcribendo. C. de epis ⁊ cle. ſꝫ dicto fauori ptes in cõpromiſſo renũciauerũt vt imponent generalis ṽba cõpromiſſi maxime ibi dũ promiſerũt nullã reductionẽ etiã rõne enormis ⁊ enormiſſimi dãni ⁊c. opponẽt ⁊ ibi ⁊ ꝙ nõ vtent̃ alicuius legis bñficio ⁊c. ⁊ ibi renũciantes ipe ptes omni bñficio cõpetenti merito videtur ꝙ non potuerint vti beneficio dicti decreti cui renũciatũ vr̃ per p̃dicta. ꝑterea decretũ iniungit ꝙ nouũ cõpromiſſum fiat intra quinq; dies a die habiti recurſus qđ tp̃s eſt elapſum q: nedum elapſi ſunt vltra qnq; dies: ſed immo vltra qnq; menſes a die habiti recurſus merito ⁊c.

d ¶ Nec inſup vr̃ ꝙ peti poſſit ꝑ dictos pupillos vel eoruꝫ noie reſtitutio in integrũ q: ẽt illi eſt expreſſe renũciatum in cõpromiſſo ⁊ inſup cõpromiſſuꝫ eſt iuratũ ⁊ iuramentũ collit reſtõnẽ in integrũ. l. j. C. ſi aduer. ven. ⁊ inſup exquo cõuentũ eſt ꝑ vtrãq; ptem pariter ꝙ nequeat reclamari ẽt rõne enormiſſime leſiõis ⁊ poterat reſultare leſio enormiſſima alteri pti ⁊ ſic cõuẽrſo poterat eẽ ꝓficua ⁊ vtilis ꝓut dãnoſa: ideo vr̃ ꝙ nequeat cenſeri ꝑ leſa lꝫ ex futuro euẽtu contingat leſio per. l. de fideicõmiſſo. C. de tranſac. ⁊ qđ per Bar. in prima conſti. codicis. §. quibus.

e ¶ His tamen minime refragantibus ꝯrium puro de iure rñdendũ videlicet ꝙ dictũ laudũ nõ mereatur executionẽ ex pluribus ⁊ ꝓmo q: dictũ laudũ eſt nullũ premiſſa rõne q: latum poſt trimeſtre per illã clãm decreti ibi cõpromiſſum quodlibet nõ hñs aliter determinatũ tp̃s duret ſoluꝫ per tres mẽſes a die cõpromiſſi numerãdos: ſi aũt non durat cõpromiſſuꝫ vltra tres mẽſes in ꝯſequentiã nec durat p̃tãs arbitroꝝ cũ oĩs arbitroꝝ p̃tãs depẽdeat a cõpromiſſo. l. nõ diſtinguemus. §. de officio. ff. de arbi. ⁊. l. ſi cũ dies §. plenũ. eo. ti. ideo ſi vltra diẽm cõpromiſſi laudãt ſeu ſententiant arbitri laudũ ſeu ſnia eoꝝ nihil valet ꝑ dicta iura ad hoc. d. l. ſi cũ dies. in princ. ⁊. §. ſi intra diẽ. diligenter. n. ſunt ſeruandi fines cõmiſſionis. l. diligenter. ff. mãdati. ⁊. c. cũ dilecta. de reſcri. ⁊. c. cũ olim. de offi. deleg. cũ itaq; arbitri laudauerint poſt qnq; mẽſes a die cõpromiſſi numerãdo: ideo laudũ nullũ pro quo ẽt facit: q: lꝫ decretũ ducis iponat penã arbitris nõ laudãtibus intra duos menſes tñ mãdat ꝙ nihilominus cogant̃ laudare intra tertiũ mẽſem nõ aũt iponit penã ſi nõ laudant ⁊ Panor. in. d. c. de cauſis ſequẽdo ſpe. in. d. §. reſtat ṽſi. quid ſi ſtatuto dicit ꝯcludit ꝙ ſi ſtatutum vel lex ſtatuens tp̃s dirigẽs verba in iudicẽ iudici nõ ſnianti imponit penã ⁊ tũc nõ cenſet̃ limitatũ tp̃s inſtãtie adeo ꝙ poterit poſtea ſniari aut nõ iponit penã iudici: ⁊ tũc in dubio cenſet̃ ſtatutũ tp̃s inſtãtie adeo ꝙ ſnia poſtea lata nõ teneret: vñ ſtãte dicta ꝯiectura ⁊ ſpe. ⁊ Panor. opinio ⁊ clã ſequẽti ſupra ponderata vr̃ apta frõte cõcludendũ ꝙ dictum laudũ ſit nullum per iam dicta.

f ¶ Dato aũt ſine p̃iudicio veritatis ꝙ valuerit vr̃ ꝙ poſſit peti nouũ cõpromiſſuꝫ ꝓut expſſe ꝑmittit̃ ꝑ dictũ decretum cui decreto expſſe nõ renunciat̃: nõ. n. petit̃ reductio: ſed petit̃ fieri nouũ cõpromiſſuꝫ ⁊ exquo decretũ iſtud cogens ad cõpromittẽdũ ꝑmittit h̃ fieri poſſe videbat̃ poſſe dici ꝙ nõ deberet ſub generalitate trãſire q: que nota digna ſunt ſi ſpãliter nõ notẽtur vident̃ neglecta. l. itẽ apud labeonẽ. §. h̃ edictũ. ff. de iniur. ⁊ ſi dicat̃ dcm̃ cõpromiſſuꝫ nõ fuit coactũ nõ refert q: exquo poterãt cogi potuerũt induci ad id faciendũ potuit eſſe tacita coactio nec quis attẽtaret ꝙ dictũ decretũ nõ vẽdicet ſibi locum in his qui nõ expectãt coactionẽ iudicis ⁊ inſup ſi ſumus extra terminos decreti ꝯſequẽter ſumus in diſpõne iuris cõis quo iur̃ ſtamus claro ꝙ eo ꝙ in arbitrũ ſit cõpromiſſum ꝑ minorẽ ipſe minor cenſet̃ leſus ⁊ non alr̃ nõ ꝯſtito de leſiõe competit ſibi in integrum reſtitutio. l. ſi minor. xxv. an. filiosfamilias. §. minores. ff. de mino. rõ aſſignatur ibi per glo. ⁊ doc. q: tollitur beneficiũ appellandi ⁊ lꝫ vtriq; pti tollatur tale beneficiũ non ꝓpterea ceſſat tale beneficiũ reſtõnis i integruꝫ ratio forte eſt: q: iura ſuſpicãtur ne minores minus negligenter vel in accurate proſequantur eoruꝫ cãm. Et licet Bar. ibi dicat ſecus eſſe ſi cõpromitteretur cauſa vt in arbitratorem: q: forte eius intereerat ꝙ cauſa compromitteretur in arbitratoreꝫ: puto q: haberet cauſam dubiaꝫ quod coadiuuari videtur in caſu iſto attento ꝙ interuenit eorum mater ⁊ tutrix ⁊ alij eorũ attinentes qui iurauerunt expedire pupillis ꝙ fieret tale cõpromiſſum arg. l. tranſactionem. C. de tranſac. Tamen reſpondet̃ ꝙ ſalteꝫ leſi fuerunt in renunciando beneficio reſtõnis in integruꝫ cui nõ renũciauerũt aduerſarij: q: eis nõ ꝯpetebat. ⁊ ſic nõ ob. d. l. de fideicõmiſſo. ⁊ qđ ꝑ eã dicit bar. l. d. §. qbus. Nec bar. in. d. §. minores loqt̃ ꝙ cõpromittẽdo in arbitratores nõ habeãt reſtõnem in integrũ. Sed ꝙ nõ hñt ex eo ſolo q: cõpromiſerint: ſed requiritur ꝙ doceant de alia leſione.

docto'aūt de leſione vult ꝙ cōpetat in integrum reſtō.'ſed
iſti pupilli intendunt probare aliter leſionem probando ini
quitatē laudi ⁊ negligentiā ⁊ facilitatem eorum in non pro
bando id qđ eis expediebat probare.⁊ qđ nunc intendunt
probare qua leſione probata inſtant vt laudum ſeu arbitra
mentum retractetur beneficio reſtitutionis in integrum .⁊
in hoc differt a compromiſſo facto in arbitrum:qꝛ tunc nō
eſt neceſſe probare aliam leſionem niſi quia eſt factuȝ com
promiſſum in arbitrum.d.§.minores.

g ¶ Inſuper decretum predictum ducis non denegat reſti
tutionē in integ.immo illam permittit in ver.ſalua tñ reſti
tutione ⁊c.⁊ beneficio reſtōnis in integrum renūciari non
poteſt.prout no.glo.⁊ Barto.in.l.ſi iudex de mino.⁊ glo.j.
circa medium.⁊ ibi.d.Ant.⁊ Panor. vbi glo.aſſignat vnam
rōnem:aliam aſſignant ibi.d.Ant.⁊ Panor.vȝ qꝛ non hñt
bonoꝝ ſuoꝝ adminiſtrationē.Facit etiaȝ qꝛ ea facilitate qua
inducuntur ad ꝯhendum vel alium actum faciendū eadem
facilitate inducerentur ad renunciandū:prout in ſimili no.
Bar.in.l.ſi.§.idem queſiit de condi.inde.

b ¶ Nec ob.iuramētū preſtitū ſup ꝯctu qꝛ vꝫ ꝓcedere qñ iu
ramētū pſtaꝫ a pubere.ar.auc.ſacra pub.C.ſi aduer. vē.a ꝯ
rio ſenſu.⁊ qđ dicit Spe.in ti.de emp.⁊ ven.§.iiij.ver.illud
maxime ſi nō ſunt ꝓximi pubertati.Dicti aūt guido ⁊ fres
erāt impuberes ⁊ forte nō ꝓximi pubertati merito eis non
obſtet iuramētū.Quinimo.d.l.j.loqtur i iurameto a mino
ribus corporaliter pſtito.ipſi aūt pupilli nullū pſtiterūt iu
ramētū ſolū iurauit ipſa mr̄ tutrixq; pupilloꝝ ꝑ pte pupil
larū.dicit.n.inſtrumētū iurauerūt dcē ptes:vȝ Federicus
Bernardina ⁊ Lucretia.nā dictio videlicet eſt pcedentiuȝ
declaratiua ⁊ reſtrictiua.l.j.ff.de bo.lib.⁊.l.ſi.in ſi.C.in qui.
cau.in integ.reſti.nō eſt neceſ.l.in venditiōe.ff. cōia iudi .c.
ij.de priui.li.vj.Factū aūt tutoris nō impedit reſti.in iteg.
qꝛ iure nō caueꝫ ⁊ facit.C.ſi tutor vel cura.inter.ꝑ totū.Cō
petat ergo ſaltē reſtō in iteg.ſi laudū vȝ.Sȝ ſi eſt nullū ceſ
ſat in inte.reſti.l.in cāe.ij.in pn.ff.de mino.ꝓut vꝫ ꝙ ſit nul
lū:prout.ſ.primo loco cōcluſum eſt.Cautum eſt igitur di
cere laudum ſniam ſeu arbitramentum eſſe nullū ⁊ ſi quod
eſt eſſe iniquuȝ.⁊ ideo petere in inte.reſti.magis ꝗ inſiſte
re ſuper eo medio ꝙ iterum cā compromittaꝫ.Licet id qđ
allegabatur ꝙ ſunt elapſi quinq; dies poſt petitioneȝ ꝙ cā
iterum compromittatur ⁊ cā nō eſt compromiſſa nō puto
ꝙ obſtet qꝛ iniungitur iudici ꝙ id faciat non partiꝫ ió parti
non videtur imputandum:alia tamē media ſunt magis cla/
ra.ideo ſuper hoc non inſiſto. Laus deo.

¶ An appellatione nepotum veniāt ꝓnepotes ſm cōſue
tudineȝ ⁊ cōem vſum loquendi.Et cōſuetudo an'requirat
actum iudicialem ⁊ quot actus requirat.

¶ Conſilium. clxxix.

In noie domini noſtri
ieſu chriſti.¶ Ex puncto pmiſſo prima facie
videtur dicenduȝ ꝙ dictus ſer proſper ⁊ eius
cōſortes probauerint eoꝝ intentionem illaȝ
fundando in cōi vſu loquendi iā probato nō
ſolū per.x.ſed.xx.xxx.⁊.l.annos:vt pmittit ꝑ ea que habenꝫ
per Bar.in.l.labeo.§.ideȝ tubero.ff.de ſuppel.leg.⁊ ꝑ bal.
in.l.de quibus circa ſi.ſue repe.ff.de legi.iunctis his q̄ hñt
in.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.ff.de leg.j.

a ¶ His tñ non ob.ꝯtiam partem arbitror de iure veriorem:
nā attento ꝙ predictum teſtamētum nardi iam ſunt.xlvij.
anni ⁊ vltra qđ fuit conditum apparet ꝙ de iure cōi vſus
loquendi tūc temporis nō erat preſcriptus cum tātū ꝓbeꝫ
per tres annos ⁊ minus ante conditum dictum teſtm̄ vt in
puncto preſupponitur ⁊ ſic cuȝ qualitas iuncta verbo de
beat intelligi ſm tēpus verbi.l.ſi ticius.ff.de teſta.mili.l. in
delictis.§.in extraneis.ff.de noxa.apparet ꝙ dicti ſer pro
ſper ⁊ eius cōſortes nō poſſunt ex dicto vſu loquendi ſe in
aliquo releuare cum dicto tēpore cōditi teſtamēti non poſ
ſet dici cōis vſu loquendi cum non fuerit iam preſcriptus.
ar.l.pe.in ſi.C.de his qui.vt indig.Facit etiam qꝛ qui dicit
aliquid eſſe aliquo tempore debȝ illud probare fuiſſe dicto
tempore.l.cū actū.ff.de neg.geſt.⁊ no.bar.in.l.nō ſolum.§.
ſed vt reprobari.ff.de no.ope.nun.

b ¶ Ad qđ ēt bene facit qđ no.Bal.in.l.de quibus.ff.de le.
in ver.ſed quero ⁊c.Et ꝙ actus nulli qui ſiunt ⁊ tolleranꝫ
a populo ad inducendā aliquā cōſuetudinē nō corroborā
tur ex ſuperuenienti robore cōſuetudinis cū virtus cōſue
tudinis non ſingat retro prout mera preſcriptio ⁊ ratihabi
tio.l.eos in prin.C.de vſur.⁊.l.j.C.qui admit.cū ſi.vt ibi ꝑ
eum.ad qđ facit equiparando cōſuetudinē ⁊ legē ſcriptam:
qꝛ natura legis eſt ſe tantū extendere ad futura negocia nō
ad preterita.l. leges ⁊ conſtōnes.C.de legi.⁊.c.ij. de conſti.
qđ dictum bñ ponderando videꝫ deciſio caſus noſtri.Do
minus aūt florētinus in.c.ſi.§.lȝ char.xij.q.xxj.de cōſue.te
nere vꝫ ꝯtriū dicens ꝙ conſuetudo validat actus ex quibus
inducitur vꝫ aūt ꝙ dictum Bald.ſaltem procedat quando
primi actus non erant tot ⁊ tāte extimationis ꝙ veriſimili
ter peruenerint in notitiaȝ populi totius vel maioris ptis
ipſius populi.Naȝ alr̄ non pōt cenſeri populū tacite cōſen
ſiſſe ſi nō cenſetur innotuiſſe:qꝛ ignorans nō cōſentit.l. ma
ter decedens de inoffi.teſta.⁊.l.ſi ōrs inſtitutus.in prin.de
acq.here.⁊ in cōſenſu populi fundaꝫ cōſuetudo vt.j.dedu
cam:ió cū illo breui tpe nō ꝑuenit veriſiſr in noticiā popu
li ex natura ipſius actus vt.j.deducā:ió ſaltē nō opeꝫ circa
dictū teſtm̄.⁊ maxime qꝛ ſi maiori pti nō pſumiꝫ innotuiſſe
nō ꝓbatur ēt pſumptiue ꝙ innotuerit illi teſtatori ⁊ ſi ſibi
nō innotuit nō potuit loqui ſm illū cōem vſum loquendi.

c ¶ Preterea vſus loquēdi inducēs cōſuetudinē ꝺ qua in.l.
vt alphenus ait.⁊ in.l.anniculus.ff.de v̄.ſig.ꝓcedit ex taci/
to cōſenſu populi ⁊ tacit9 cōſenſus populi ē ꝓxima cā ⁊ im
mediata ipſius cōſuetudinis.d.l.de qbus.de leg.⁊ ibi no.⁊
ſic cū ſimus in inducēdo tacitū ꝯſenſuȝ populi opus eſt ꝙ
ex cōiecturis h̄ eſt ex actuū frequētia ⁊ lapſu tēporis colli
gaꝫ:qꝛ in incertis nō certis locus eſt cōiecture.l. cōtinuus.
§.cū ita de v̄.ob.Et ió dicūt Bar.Bald.⁊ Saly.in. d.l.de
quibus qđ nō pōt dari certa regula quot actus reqranꝫ ad
inducēdā cōſuetudinē.nā qñq; poſſent eſſe aliq actus adeo
notorij vt ſufficerēt duo actus qñq; reqrereꝫ tertius ⁊ vltra
cū nō ſemper binus actus tranſeat in noticiā populi:qꝛ for
te nō fuerunt adeo manifeſti nec ita pōderoſi ꝙ veriſiſr po
tuerint trāſire in noticiā populi:vt ponūt exempla de duo
bus pontibus factis in loco publico ⁊ cōuerſabili vel nō.⁊
ſic cum non ſit determinatus certus actuum numerus ſeu
frequentia relinquendū eſt arbitrio iudicis.ar.l.j.in ſi.ff.de
iur delibe.ſm bal.⁊ ſaly.in.d.l.de quibus.qđ ⁊ ſentit idem
bar.in.d.l.de quibus in ver.quero quot actus ⁊c.

d ¶ Modo reducendo ad ꝓpoſitū cū ante tps conditi di
cti teſtamēti non fuerit ꝓbatum niſi de duobus vel tribus
annis ⁊ ſic nō de longo tpe qđ longuȝ tps preſumptiuo mō
hēat inducere cū actuū frequētia tacituȝ cōſenſuȝ populi ⁊
vſus loquendi ſic de ſe actus tranſitorius ⁊ non pmanēs ⁊
hoies de raro habeāt ꝓnepotes ex fratribus ⁊ ipſa natura
docet.⁊ ſic de raro talis ſermo cadere poſſit in ore hominū
ar.l.nam ad ea.ff.de leg.dicendū eſt ex q̄litate pdicti ſermo.
nis ⁊ tēporis breuitate ꝙ talis vſus loquendi adhuc nō ꝑ
uenerit in noticiā populi tpe dicti cōditi teſtamēti ⁊ maxie
cū teſtes inducti ad probandū dictū cōmuneȝ vſum loquē
di dicant ꝙ a quinquaginta annis citra per homines dicti
loci pluries audierunt ⁊c.⁊ ſic de duabus vicibus tantū ꝓ
bent argu.l.vbi numerus.ff.de teſti.⁊ no.bart.in.l. gemina
arbor.in ſine.ff.arbo.fur.ceſa.⁊ in terminis dixit bal.ꝑ illuȝ
tex.in.l.fideicōmiſſaȝ.§.ſiquis decē.ff.de leg.iij.qnimo po
tius eſt veriſimile ꝙ predicti homines dictis duabus vici
bus noiauerint ꝓnepotes ſeu filios nepotum ex fratribus
nepotes a quadragintaſeptē annis infra cū multomaius tē
pus ſit ꝗ in dictis tribus vel duobus annis ante conditum
pdictuȝ teſtm̄ ⁊ argumentū a veriſimili validū eſt in iure.l.
in obſcuris inſpici de reg.iur.cū ſi.⁊ ſic remanet ꝙ ceſſante
dicta cauſa ꝓxima ⁊ imediate taciti conſenſus populi ceſſet
⁊ eius effectus argumēto.l.humanitatis.C.de impu.⁊.c.cum
ceſpite.de appel.facit ad predicta qđ notat Ja.bu.in.d.l .de
qbus de.ll.dicens ꝙ ad inducendā conſuetudinē requirā/
tur actus iudiciales qꝛ extraiudiciales nō tranſeunt in no
ticiam populi.⁊ lȝ non ſit tenendum ſimpliciter:qꝛ prout ⁊
dicit ibi Gui.de cu.⁊ alij ſufficiunt etiā extraiudiciales dum
modo fuit tales ꝙ inducant veriſimiliter tacitum cōſenſuȝ
populi tñ ponderanduȝ duxi:qꝛ actus extraiudiciales niſi
ſint multū frequentes vel multū publici vel multū ponde
roſi raro perueniūt in noticiā maioris ptis populi ꝙ mul
tū confert ad caſum noſtrū:qꝛ rari habēt ꝓnepotes ex fra
tribus quos vocent nepotes ⁊ illa vocatio ſimplex plerūq;
ſit inter paucos ⁊ cōiter eſt nullius ponderis:ió veriſimi
liter non peruenit in noticiā totius vel maioris ptis popu
li tēpore teſtamenti.Jdeo nō videtur attēdenda dicta con

ſuetudo loquendi:facit optime ꝙ concludunt.d.Anto.ꝛ Jmo.in.d.c.ſi.extra de conſue.dicentes ꝙ tempus cõſuetudinis incipit currere a pͥmo actu qui veriſimiliter venit in notitiam populi ꝛ non prius.

e ℭ Preterea bene aduertendo ꝛ ſingularius dcãs atteſtationes nihil profecto hñt releuare ipſos ꝓducẽtes.Et primo nihil ꝓbat Gregorius carcij primus teſtis cũ deponat ꝑ dictionẽ vł circa ꝛ ſic reddat dcm̃ ſuũ dubiũ ꝛ poſſit importare plus vel minus arbitrio boni viri ꝛ obſcura ꝓbatio nõ releuat.l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.l.non h.C.vñ cogna.imo ſemꝑ interpretet̃ ꝯ ꝓducẽtẽ.c.in pñtia.de ꝓbat. ꝛ no.Bar.in.l.inter ſtipulantẽ.§.j.de ṽ.ob.ꝛ in terminis dixit Ant.de but.in.c.ſi.de deſpõ.ipu.ꝑ illũ tex.ꝙ vbi requirit̃ ꝓbatio certi tpis:put eſt in caſu noſtro nõ vꝫ dcm̃ teſtis deponẽtis ꝑ ṽbũ.Circa hñ faciunt no.ꝑ eundẽ in.c.atteſtatiões.ꝛ in.c.cõtinebat̃.e.ti.ꝛ ꝑ.d.Nic.in.c.lr̃e.de dilatio.ꝛ ꝑ Guil.de cu.in.l.ꝛ ſi poſt tres.ff.ſi qs cau.ꝛ ꝑ Bar. in.l.celſus.de vſuca.ꝛ in.l.cum furti.de in litem iuran.

f ℭ Et licet videatur referri ad modicum tempus arg.l.hec adiectio.de ver.ſig.ꝛ ꝙ habetur in.d.l.ꝛ ſi poſt tres.tñ ſatis poteſt cenſeri modicum tempus trium reſpectu quiquaginta facit qꝛ quarta ps dr̃ pua.l.ſi qs ſuo.C.de inoffi.teſta. ꝛ al's ꝓpe.pubertatẽ dr̃ ille q diſtat a pubertate vltra tres annos:vt ꝑ gl.in.l.pupillũ.de re.iur.ꝛ in.§.pupillus.inſti. de inuti.ſtip.ꝛ ꝑ ꝯñs ſilr̃ nõ probat Joãnes antonius ſecundus teſtis cum remaneat vnus ꝛ ſingularis in.d.ſuo.l. vbi numerus.ff.de teſti.l.iuriſiurãdi.C.e.ti.nec ẽt probant magiſter valentinus ꝛ nicolaus michaelis q deponũt a tpe quo ipſi recordãtur ꝛ ſic quodãmõ tacite de.x.annis tantũ vident̃ atteſtari cũ vltra id tpˢ preſumat̃ obliuio:vt voluit gl.no.in.l.j.C.de ſer.fu.ꝛ no.in.l.ſi id qd̃ in pñ.ff.de acq. poſ.ad h ẽt qꝛ memoria hominũ eſt labilis.l.peregre.§.quibus eo.ti.de acq.poſ.ꝛ in.l.ij.§.qbus.C.de vete.iur.enuc. ceteri vero teſtes nihil penitus ꝓbant cũ tantũ de.xx.vł xxx.annis dicãt.ꝛ ſi nil tangant de tempore predicti cõditi teſtamenti nec ſequitur hodie eſt talis communis vſus loquendi:ergo ꝛ in preteritũ fuit.Cum virtus cõſuetudinis nõ fingat retro vt dixit Bal.in.d.l.de quibus facit qꝛ communis vſus loquendi eſt improprius ſermo ꝛ exorbitãs a iure cõmuni.l.cũ delanionis.§.aſi nam.ff.de fundo inſtru. ꝛ dicit bar.in.l.j.ff.de ſuis.ꝛ legi.ꝛ ſic ſtricte debet intelligi nec vltra ſuos terminos eſt extendendus.ar.l.ſi vero.§.de viro.ſo.mat.c.cum dilectus.de conſue.

ℭ Preterea nullus teſtis deponit ꝙ teſtator ſuꝑ cuius teſtamento in preſentia agitur fuerit viterbij.ꝛ ꝙ ibi fuerit verſatus ꝙ erat neceſſarium ꝓbari per ea que dixit Bart. in.l.labeo.§.idẽ tubero.ff.de ſuppelle.leg.nec ob.ſi dicat̃ teſtamentum apparet ꝙ eſt conditũ viterbij:nã non ſequitur talis teſtatus eſt hic ergo talis hic verſabatur ꝛ probatio dꝫ cõcludere neceſſario.d.l.nõ hoc.C.vnde cogna.cuꝫ ſimi.Et inſuper illa cã ſcientie:qꝛ ita audiuit communiter dici:licet non audeam recedere a ſnĩa Bar.qui ſecus dicit non videtur tuta in puncto iur̃:qꝛ nõ videtur concludere ꝙ audiuerit toto illo tpe cõiter dici:nec ratio Bar.cõcludit in his terminis:qm̃ lꝫ audiuerit cõiter dici minori tpe nõ deponit de diuerſo tpe.Nec põt dici varius.nã verum eſſe ꝙ poteſt illud qd̃ deponit ꝛ poteſt de illo habere notitiam per alium modũ ꝙ̃ ꝑ propriũ auditũ ꝛ non nũquaꝫ dicimur ſcire quod vehementer opinamur.l.cum quidã.§. quod dicitur de acquirenda hereditate:ideo lꝫ nõ audiuerit toto tempore quo deponit non propterea eſt varius vł falſarius.Ita ꝛ etiam dicit Bal.in.l.ij.C.de ſucceſ.edicto. qd̃ dato ꝙ appellatiõe nepotis veniat proprie pronepos. tamen in materia differenti penes affectionem vel rõne vt eſt caſus noſter intelligatur ꝑ prius ꝛ nõ per poſterius ꝛ ſic de nepote ꝛ nõ de pronepote.Et ita ẽt intelligatur dicta cõſuetudo loquendi dato qd̃ eſſet probata prout nõ eſt vt ex iam deductis ſatis apparet. Et per hec oĩa apparet r̃ñſum ad adducta in cõtrariuꝫ.Cõcludẽdo igitur dico ꝙ dicti ſer proſper ꝛ eius conſortes vigore dictarum atteſtationũ non habent ſe in aliquo releuare.ſed remanet qd̃ appellatiõe nepotũ non veniant pronepotes in caſu noſtro prout al's cõſului. Laus deo.

ℭ Preſcriptio iuris cõis vel municipalis nõ procedit cũ malafide:ꝛ in perſonalibus ſtatutaria ſuccedit in locum preſcriptionis iuris communis.Et perpetuatur per litis conteſtationem.

ℭ Conſilium clxxx.

l In noĩe dñi noſtri ieſu xp̃i. ℭ Multũ diffuſe,ꝛ egregie diſcuſſa eſt pñs ꝯſultatio ꝑ dños ꝯſulentes excellentiſſimos doc. patres hoñ.primus dñs Lancilottus decius:ſecũdus Bartholomeus ſuzzinus.Deinde.d.Ant. coccus.ꝛ.d.Philippus decius.Et quidẽ meo iudicio res remanet abſqꝫ dubitatione ex deductis ꝑ dños ꝯſulentes adeo ꝙ nõ ab re de ſubſcriptione reqſitus mei officij foret ſine vlteriori diſcuſſione ad ſimplicẽ ꝯfirmationẽ deſcẽdẽ. Tamẽ vti accurate videar iuridicam ꝛ veridicam eoruꝫ deciſionẽ cõfirmare aliqua breuibus repetam ꝛ ſubnectã.Et quidem de duplici preſcriptione agitur vna.ſ.lõgiſſimi tẽporis.xxx.vel.xl.an.que de iure ciuili eſt inducta:alia ſtatutaria.xxv.an.vigore ſtatuti in themate primi ꝯſilij deſcripti aduerſus quas oẽs pſcriptiones obijcit̃ de malafide debitorũ q ꝯdẽnati extiterũt ꝑ ſniam diffinitiuã.Et quidẽ preſuppoſita malafide cõis ſnĩa indeciſiuis fere idubia eſt ꝙ nõ ꝓcedat ẽt in terris imperij ꝛ foro ciuili pſcriptio neqꝫ longiſſima iuris cõis neqꝫ iuris munici.prout concludunt dñi conſulentes:ꝛ ego ſepius conſului etiã al's apõ ſenas ꝛ in terminis ſtatuti ſenenſis lꝫ plura dici poſſint.

a ℭ Et hẽmus hic peruſie ius munici.diſponẽs ꝙ ſi qs nõ petierit debitũ intra decẽniũ cadat a iur̃ ſuo ꝛ omnis actio ꝛ obligatio ſit extincta.Et tñ habet̃ ꝓ expedito cõi obſeruãtia ꝙ nõ ꝓcedat pſcriptio debitore exiſtẽte ĩ malafide:lꝫ ſtatutũ nõ reſpiciat debitorẽ pſcribentẽ:ſꝫ dirigat ṽba ad creditorẽ negligẽtem:quãuis Pau.de ca.ſ.l.h aũt.ff.de ſer.vr.pdi.alr̃ loquat̃ dicẽs ꝙ lꝫ ꝯ Bar.opin.in.d.l.ſequit̃ §.ſi viã.ff.d vſuc.teneãt cõiter doct.maxĩe canoniſte ꝛ eoꝝ opi.ꝓcedat in pſcriptiõe cãta de iure cõi qd̃ dirigit ṽba in preſcribentẽ:tñ ſi ſtatutũ dirigit ṽba in creditoreꝫ vt qꝛ dicat q nõ petierit cadat ab actione tũc ꝓcederet opi.bar.put in ſimili dicũt iura ꝙ nõ vtens ſeruitute pdat illã ſm̃ euꝫ qd̃ dcm̃ poſſet aliqualiter applicari ad terminos ſtatuti niſi lꝫ ſi verũ foret poſſet in rñſionibus inſtari.Tñ dictũ in ſe nõ placet.Nam eſt cõe dictum ꝙ preſcriptio longiſſimi tẽporis eſt inducta odio creditoris negligentis. Nec.l.ſicut ꝛ.l.omnes.C.de pſcrip.xxx.vel.xl.annorũ dirigunt verba in debitores.ꝛ tamẽ ꝑ ius canonicũ reprobat̃ talis preſcriptio quatenus interueniret malafides debitoris ꝛ bart.in l.omnes populi de iuſticia ꝛ iure loquit̃ in caſu Paul.de ca.ſ.in ſtatuto diſponẽte ꝙ qui nõ petierit debitum intra decẽniũ cadat a iure ſuo ꝛ vult ꝙ ſtatutum non valeat.Et doc.qui eũ ſequuntur ſunt intelligendi in eodem caſu.

b ℭ Non autẽ videtur dicendũ ſimpliciter ꝙ ſtatutuꝫ non valeat.Sed ꝙ nõ valeat quatenus diſponeret ꝙ creditor cadat a iure ſuo etiã debitore exiſtente in malafide vel forte magis probabiliter dici poſſet ꝙ ſtatutũ predictũ indefinite loquens intelligatur de debitore nõ exiſtente in malafide.Et ſic diſtinguat̃ ꝛ reſtringatur per ius cõe canonicum.ſ.per.d.c.qm̃ omne.de preſcrip.recipiunt.n.ſtatuta interpretationem a iure cõmuni.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa. ꝛ.l.vt gradatim.§.ſed ſi lege.de mune.ꝛ hono.ꝛ.c.cum dilectus.de cõſue.cum ſimilibus.maxime cũ ſtatutũ non loquatur vniuerſaliter ſꝫ indefinite.Et indefinita non equipollet vniuerſali de rigore verboꝝ.Sed ex humanitate ꝛ benignitate vt probat tex.in.l.ſeruitus.ff.de ſerui.vrba.pdi.ꝛ ita per illum tex.no.bal.Raph.ful.ibi ꝛ Pe.de bella pertica.Bar.ꝛ Jmo.in.l.ſi pluribus.de le.ij.Sed in caſu iſto ceſſat benignitas ꝛ humanitas:quia eſſet iniquum ꝛ humanum quod peccans lucraretur ꝛ non peccans incurreret penam ꝛ damnificaretur:ideo non decet ꝙ indefinita huius ſtatuti equipolleat vniuerſali:ita ꝙ trahat̃ ad debitorem malefidei per predicta.Et quia non eſt eadẽ ratio ꝛ conditio omnium contentorum ſub vniuerſali.Et qñ non eſt eadem ratio ꝛ conditio omnium que ſub vniuerſali comprehenderent̃ tunc indefinitã non equipollet vl'i ſed reſtringitur vt verificet̃ in his in quibus viget magis ratio:prout no.glo.ꝛ doc.in.c.vt circa.de elec.li.vj.ꝛ bart. ꝛ doc.in.d.l.ſi pluribus.

c ℭ Et al's in ſimili dicit Pau.in auc.ſacra pube.in repeti. qd̃ ſtatuta loquẽtia ꝙ ꝯtractus mulieꝝ vel minoꝝ nõ valeant ſine tali ſolẽnitate ſi nõ faciunt mentionẽ de iuramẽto interpretari debent,qd̃ verificentur ꝛ cenſeant̃ loqui qñ i cõtractu nõ interuenit iuramentũ:ita ergo ꝛ ſtatutũ loquẽs in pſcriptione intelligat̃ niſi debitor ſit in peccato.Adducitur

citur etiam ꝙ huiuſmodi preſcriptio ſtatutaria ſubrogatur loco preſcriptionis iuris communis:ideo ſapit eius naturam:ad ꝙ Coccus doc. florentinus adducit not. per Bar. in.l.j.§.h actio.ff.ſiquis teſtõ lib.eſſe iuſſus fuerit. ⁊ in terminis ponit bal.in.l.ſupuacuā circa prin.C.de temp.app. vbi per illum tex.dicit ꝙ ⁊c.idem ponit Bal.in.c.j.quo tẽpore miles inue.vbi circa queſtionem an preſcriptio ſtatutaria currat minori dicit debere aduerti in cuius locū ſubrogatur preſcriptio iuris communis:idem Ponta.in cõſil. xxxviij.incip.in caſu propoſito approbo ⁊c.Ad idem bonꝰ tex.in.l.in contractibus in prin.C.de non nu.pe. vbi colligit bal.in vltimis verbis principij:ꝙ vbi breuis preſcriptio ſubrogatur loco maioris ſapit eius nãm ꝙ inducit ad ſtatuta que minuunt preſcriptiones legales qḋ dicit eſſe notandum:idē ponit ibi Saly.in prin.inferens ꝙ illa que habẽt ĩpedire vel interrumpere preſcriptionem maiorem habẽt etiam impedire iſtum ſubrogatum ꝙ dicit eſſe notandũ ad ſtatuta preſcriptiones legales minorantia:idē tradit Pau. de ca.in conſi.cccxiij.incip.venditio iſta videtur circa principium:⁊ in conſilio ſequenti in.ij.col.⁊ in conſi. cclxxxvij. in.vij.col.Adducit etiam no.per Bar.in.l.iij.§.ſi rem pro emp.⁊ in.d.l.ſi.de eo per quem factum eſt:⁊ doc.in.c. illud de preſump.volentes ꝙ per lit.cõte.perpetuetur ⁊c.per.d. l.ſi.Coccus vide que dico in.l.ſi.C.in quibus cau.in integ. reſt.nõ eſt neceſ.Et ſic primũ mediū quo maxime nititur primus conſulẽs ⁊ per alios comprobaꝛ plane procedit.

d ¶ Sed magis plane procedit aliud mediũ quo nituntᷣ aliĵ conſulentes:videlicet ꝙ de dicto debito de quo agitur apparet per ſolemnem ſcripturam factam fuiſſe querelā ⁊ petitionem ⁊ motã litem ita ꝙ militat exceptio poſita in dicto ſtatuto ibi ſe gia infra el dicto tempo de vinticinque anni non foſſe ſtato poſto rechiamo o domando del quale ſcriptura ſolemnem appareſſe ⁊c.Jtaq͂ iſte caſus remanet ſub diſpoſitione iuris communis:ex quo apparet ſolemnis ſcriptura de facta petitione ⁊ lata ſententia de vtroq͂ debito: adeo ꝙ ſi ita eſt res redditur luce meridiana clarior non indigens tanta diſcuſſione:videlicet ꝙ iſte caſus non eſt cõprehenſus in dicta lege municipali:⁊ ſic omnino ceſſat preſcriptio ſtatutaria ceſſat etiam preſcriptio iuris communis. xxx.vel.xl.annorum:quadraginta enī anni non ſunt elapſi a die interruptionis que de iure communi fit per ſolā citationem ⁊ porrectam petitionẽ per.d.l.ſicut.⁊.l.cum notiſſimi.eo.ti.itaq͂ non obſtat preſcriptio longiſſima.xl. annorũ. Similiter non obſtat lõgiſſima preſcriptio.xxx.annoꝝ:quĩ illa ceſſat poſt litis conteſtationem per quam actiones ſui natura temporales perpetuantur.l.ſenatuſ.ff.de offi. pſi.⁊ alie actiones perpetue q̄bus obſtabat preſcriptio.xxx.an.ꝑpetuanꝛ ad.xl.an.per.l.ſi.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.

e ¶ Et ſi forte in curia mercatoꝝ lis non conteſtatur non refert q: id operaꝛ actus qui in cauſis ordinarijs ſolet ſequi litis conteſta. Nam regula eſt ꝙ id quod operatur litis conteſtatio in cauſis ordinarijs in quibus lis cõteſtatur operatur in cauſis in quibus lis non conteſtatur actus qui ſolet ſequi litis conteſt.puta dilatio ad probandū ⁊ fortius citatio ad ſententiam diffinitiuam.l.nihil.⁊.l.nullam.C. de pro cu.⁊ in eis per docto.maxime Bal.in.d.l.nihil.⁊ Salyc.⁊ Rapha.in.d.l.nulla. ⁊ per glo.in verbo abſentia. in.c.j.de elec.lib.vj.⁊ glo.in clemen.ſepe de verbo.ſigni.⁊ Barto.in l.ab executione.§.ſi.ff.de appel.Jtaq͂ claris medijs deducitur ꝙ non militat preſcriptio inducta de iure communi. Nec etiam preſcriptio inducta de iure municipali:tum quia non procedit cum malafide:tum quia non verificantur verba legis municipalis ⁊ hoc fundamentum eſt indubitatū tum etiā ⁊ tertio quia ex quo iſta preſcriptio aduerſus debitum ⁊ ſic aduerſus actionem perſonalem cenſetur ſubrogata in locum preſcriptionis iuris communis triginta annorum que perpetuatur per litis conteſt.vt ſupra dictũ eſt. Jta ꝙ ⁊ pariter perpetuatur reſpectu preſcriptionis ſubrogate vel ad.xl.annos vel ſaltem extenditur ad decē annos ꝙ ſatis eſt:quia non ſunt elapſi.xxxv.anni a die lit.conteſ. prout hec omnia probant ad ſaturitatem domini conſulentes:ꝙ non perpetuetur ad.xl.annos preſcriptio minor trigenaria:ſed addantur.x.anni:allegat ſuānus Ange.in.d. l.ſicut.⁊ in.l.ij.§.ſi.de vſuc.pro emp.⁊ Saly.in.d.l.cū notiſſimi.⁊ in.l.fin.eo.titu.Allegat tamen in contrarium gloſ. in verbo extendimus in.d.l.ſi.quam Cy.⁊ Barto. nõ impugnant idem glo.i n.l.j.C.de an.excep.confirmatur ex no. per gl.in.l.j.C.de pſcrip.lõ.tem.que vult ꝙ per li.conteſt. interrumpitur preſcriptio lon.temp. ⁊ perpetuatur ad.xl. an.⁊ oẽs eā ſequunꝛ:⁊ hanc opi.approbat Jmo.in.l. ſi ſeruum.§.ſequitur de ver.ob.⁊ in.d.l.ij.§.ſi.de vſuca. ꝓ emp. vbi idem Rapha.cuma.Et eſt tex.clarus gratiani in.§.preſcriptionum.verſi.h de preſcriptionibus.xvij.q.iij.vbi glo. manifeſte hoc tē:idem gñaliter tenent.d.Anto.d.Abbas ⁊ preceptor meus in.c.illud de preſcrip.allegando tex. cũ gl. in.d.§.preſcriptionum.que gl.loq̄tur de oibus preſcriptionibus etiam minoris ſpacij.xxx.an.⁊ ſic eſt cõis.opi.legiſtarum ⁊ canoniſtarum Suāſi.poſtea adducit notabilẽ deci. Ricciar.ma.qui diſputando dixit ꝙ immediate ꝙ preſcriptio ſtatutaria eſt perpetuata operatur ꝙ receditur a ſtatuto ⁊ fit tranſitus ad diſpõnem iuris cõis:ar.d.l. cum notiſſimi.quam determinationem eſſe no.⁊ veram:dicit Bal.in d.diſpu.incip.ſtatuto cauetur ꝙ fenerator Suāſi.ꝙ etiam in preſcriptione minori ꝑpetuario inducaꝛ per lit.pteſ.coccus inducit dicta bar.in.d.l.cũ notiſſimi.⁊ ꝙ idẽ ſentit bar. in.l.j.ff.ꝙ cũ eo.⁊ ꝙ idem tē.d.Alex.de imo.in.d.§.ſeqtur.

f ¶ Et facit qḋ.ſ.dictum eſt ad aliud propoſitum ſcꝫ ꝙ ſtatutum recipit paſſiuā interpretationẽ a iure communi:ita ꝙ lex noua ſimpliciter ⁊ generaꝛ loquens reſtringiꝛ ꝑ legē anteriorem per iura iam allegata ⁊ per no.per glo.in.l.ſciendum.in prin.ff.qui ſatiſd.cog.⁊ per no.per Bart. in.l.ſi.C. in quibus cau.in integ.reſt.non eſt neceſſaria:dicet illud dictum Bar.in illis terminis illius tex.ſit dubium. maxime q: repugnant verba illius tex.prout ibi latius dico:tamẽ in his terminis non ita repugnant verba.d.l. ſi.C. de preſcri. xxx.vel.xl.an.Jta ꝙ etiam ſi non appareret ſcriptura videretur ceſſare preſcriptio ſtatutaria.Cum ſtatutū non faciat mentionem de litis conte.Sed ſolū de domanda e rechiamo qui ſunt actus qui precedunt lit.conte.⁊ in quibus ſtatutum ſe conformare videtur cū iure communi.ſcꝫ per illos actus interrumpitur preſcriptio:non autẽ perpetuatur actio ad maius tẽpus reincohande preſcriptionis .d.l. ſicut ſm quã forte eſſet intelligẽdum:lā.d.l. ſicut reqrat citationem de qua non fit mentio in ſtatuto:ſed non eſt preſentis diſcuſſionis cum ſimus etiam poſt lit.conteſta.⁊ poſt ſniā.Jtaq͂ ex his ⁊ latius dictis per dños conſulentes cõfirmo deciſionem dñorum conſulentium.ſ.ꝙ nullꝰ:nꝰ habeat obſtare aliqua ex dictis pſcriptionibus quominꝰ dicta debita exigi valeant ⁊ res iudicate exequi. Laus deo.

¶ Gabella ſani vẽdita erat a patri vecchie ⁊ modi vſati:⁊ deinde factũ eſt bãnimentũ ꝙ agni ouium non extrahãtur ſine licentia.An emptores gabelle poſſint conqueri de bãnimento impeditiuo extractione aialium ex quibus ſoluiꝛ gabella.Et an ⁊ qñ a condemnatione expenſarum etiam in cauſa appellationis excuſetur habens conſilia pro ſe.

¶ Conſilium. clxxxi.

In noie dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Viſa copia cõſilij deciſiui redditi ꝯ cõitatem per dñm Joãnem ſpaualdū qui meo iudicio oſtentat ſe multa ſcire: ſed meo iudicio non multum ſcit concludit quidem prefatus doctor qḋ ſententia lata contra communitatẽ fuerit valida. Jtem fuerit iuſta:⁊ quia contra communitatem venit ferenda ſententia ex antiquis actis:ideo veniat communitas condẽnanda in expenſis.Videamus itaq͂ de quo libet.Et circa primum ponderat verba primi ſtatuti ſub rubrica de officio ⁊ arbitrio officialis ⁊ iudicis gabellarū:⁊ ſuis ſtatutiſ verba geminata ⁊ preciſa tollunt defectum ſolẽnitatis ⁊ ordinis iudiciarij. Super quo non me intromittam.Nec in meo vltimo cõſilio ꝙ reddidi ſuper interpretatione dicti ſtatuti ſecus dico.Sed fundaui me in duobꝰ medijs vno qḋ dictum ſtatutum non vendicat ſibi locũ in his terminis:ſed reſtringitur ad fraudantes gabellam ⁊c. Alio qḋ ſtatutum illud communitatis vel electorum a communitate non ligant ipſam communitatem.

a ¶ Quo ad primum autem reſpondet conſulens prefatus qḋ dicta communitas propter dictum bannimentum cenſetur fraudare gabellam:quia minuitur introitus gabelle ſeu datij:quoniam illi datiarij tanto precio non emiſſent addu cendo Barto. dicere qḋ ſuperior non vendidit datia non poteſt facere banna vel ſtatuta que fraudent ⁊ ledant capitula ⁊ pacta eis conceſſa in.l.in concedẽdo.ff. de aqua plu. arcen.⁊ quod per Barto.in.l. iurio. de aqua quoti. ⁊ eſti.

& p bar.ꝛ alios in.l.aquam.C.de ſerui.ꝛ aqua. Item Albe. de roſata in prima parte ſtatutorũ.q.cxxxix.que incipit:vidi talem queſtionem quam diſputauit Mar.ſil.vbi prout dicit conſulens ꝙ ipſe in indiuiduo decidit banc queſtionẽ. Item adducit Imo.in.l.j.§.ſi beres.ad treb. Que allegationes quas potui videre nihil aut parum conferunt ad caſuʒ nrm. Nam termini.d.l.in concedendo.ꝛ quos ponunt bar. ꝛ doc.ibi ꝛ in alijs iuribus ſupra allegatis ſunt ꝙ ſi vni cõceſſi aliquid puta aquaʒ vel ius aliquid faciendi in aqua nõ poſſum illam aquam vel ius faciendi in ipſa aqua alteri cõcedere ſi per boc diminuitur tibi cõmodum eius ꝙ tibi cõceſſeram qui caſus eſt longe diuerſus a caſu noſtro. Nam communitas non concedit alicui ius exigendi vectigal ꝙ ius alteri conceſſerat.prout contingebat in terminis Bar. ꝛ ſequaciũ ꝛ in iuribus preallegatis. Non enim in caſu iſto impeditur ꝙ non exiguntur datia ſeu gabella vel vectigal ab extrahentibus agnos:ſed notificaẜ per nouum bannum antiquũ ſtatutum ꝛ precipiẜ eius obſeruantia non tangens exactionem datij. Cui ſtatuto nõ apparet derogatũ per cõtrarium ſtatutum:nec per ↄ̃riam conſuetudinem dato ꝙ ꝓbaretur per aliquas vices vel aliquos actus contrarium obſeruatum:non tñ probaẜ conſuetudo vt eſt probatuʒ in cõſilio alꝭs reddito:nec contrarium dicitur in conſilio deciſiuo in contrarium reddito:ſed ſe fundat in verbis modi ſoliti e vſati:de quibus infra ſubdam. Itaqꝫ termini ſunt penitus ſeparati ꝛ de ſeparatis non fit illatio.l.ſi.ff.de calũ.ꝛ l.ſi maritus.de dona.inter virum.cum concor.

b ¶ Quod deducitur exemplo quottidiano ſolet cõiter eſſe in ciuitatibus ꝛ oppidis:prout ꝛ eſt hic peruſie ꝙ granum non extrahatur de territorio. Tamen tempore abundantie non ſolet adhiberi diligens inueſtigatio ſeu cuſtodia ne extrahaẜ quo fit vt multi extrahant ꝛ publicani exigunt gabellam:accidit penuria fit bannimentum ꝙ nemo extrahat datia ſunt vẽdita:dicet nec aliquis ſani capitis ꝙ datiarij poſſint propter hoc retinere precium conuentũ dato ꝙ fuiſſet facta venditio ad pacti vecchis modi vſatis Certe non vidi hoc anno ꝛ pluries obſeruare circa tractaʒ grani ꝙ ſepe extrahitur ꝛ publicani multa inde lucrantur:ꝛ licet aliquo tẽpore prohibeatur:non tamen propter hoc quicꝗ̃ eis diminuitur. Et ita contingit ꝛ ſi dicatur forte non erat facta vẽditio datij ad pacti vecchi e modi ſoliti e vſati. Reſpondetur ꝙ nec in terminis Bartoli ꝛ aliorum qui allegãtur preſupponitur ꝙ eſſet dicta clauſula:ſumus nunc virũ illa que allegantur conferant ad caſum noſtrum.

c ¶ Ad dictã autem clãm infra reſpondebitur. Dicta autem Imole in.d.§.ſi heres parum aut nihil conferunt: licet enĩ attendatur ꝙ precio rei ꝗ̃tum res valet cum qualitate quaʒ habet ꝛ non ꝗ̃tuʒ valet ſine illa qualitate quid ad rumbũ. Non enim fuit facta venditio cum hoc ꝙ extrahantur agni ſed ꝙ ex his que contigerit extrahi tantum ſoluatur tam de agnis ꝗ̃ de alijs animalibus. Alberi. autem de roſata non habetur hic:ideo non potui videre:ſed pro certo non debʒ loqui quando tempore venditionis erat ſtatutuʒ ꝙ alique res non poſſent extrahi ꝛ illi ſtatuto ſe conformaret bannimentum poſtea factum. Et ſi diceret deuiaret ab omni probabili rõne maxime qꝛ non erant (vt arbitror prout nec refertur ꝙ ẽent) illa ṽba ad pacti vecchi ꝛ modi vſati. Quis enim tam inepti iudicij foret qui diceret ꝙ per venditionẽ datij ſimpliciter factum cenſeretur permiſſum ꝙ extraherẽtur res prohibite extrahi:lʒ probareẜ ꝙ aliquotiens fuiſſent impune extracte. Tollerabile aũt foret illud dictum qñ fieret bãnimentum ꝙ non extraherentur res que alꝭs poterãt licite extrahi:tunc enim non eſſet alienũ a ratione ſi datiarij agerent tãꝗ̃ contra damnificãtes datiarios. Et ſi bãnimentum fieret in fraudem datij poſſet ↄ̃tra facientes bãnum agi tanꝗ̃ ↄ̃ fraudantes ꝛc. Ita pro certo teneo ꝙ loquatur Albericus. Non aũt qñ fit bãnimentũ ꝙ nõ extrahãtur res prohibite extrahi. Et cui dubiũ ꝙ ſi nõ fuiſſent illa verba ad pacti vecchi ꝛ modi vſati non ꝓbata conſuetudine ↄ̃ria ſtãdum eſſet illi ſtatuto ꝓhibitiuo. Non eniʒ per venditionẽ datij ſimpliciter factã cenſetur derogatuʒ ſtatutis ꝓhibentibus aliquas res de territorio extrahi ꝓ abũdãtia ſeu alia cõmoditate territorij. Et ſiquis ↄ̃ attentaret ab omni recto tramite deuiaret:oĩbus enim pꝫ ꝗ̃tum iurium correctiões ſunt odioſe ꝛ euitãde.l.precipimus.C. de ap.ꝛ l.ſancimus.C.de teſt.c.cũ dilectus.de ↄ̃ſue.cũ ſi. Illa auteʒ ṽba ad pacti vecchi e modi vſati dñt intelligi de modis non ꝓhibitis vt ſic dicta verba q̃ hñt vim legis:iuxta.l.ceſar.ff. de publica.ꝛ ibi p bar.ꝛ doc.ꝛ in.l.ſi ſpe.C.de do. inter vi.

d ¶ Nec vna lex noua ſimplr loquens cenſetur derogare legi antique:ſed limitaẜ per legẽ antiquã.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.c.cum dilectus.de ↄ̃ſue.ꝛ no.per gl.in.l. ſciendum in prin.ff.qui ſatiſ. cog.etiã ſi in noua lege eſſet clã non obſt. in auc.de here.ab inte.in prin.cum no.ibi per glo.ꝛ Ang.ꝛ qđ per Bar.in verbo.nõ obſtãtibus in extrauag. ad reprimẽda ꝛ ſic illa verba ad modi vſati intelligãtur dummodo non prohibitis per alia ſtatuta ꝛ tãtomagis hoc eſt dicẽdũ qꝛ ſtatutum vt arbitror fuit factum a populo prout fieri ſolẽt.l.omnes populi.de iuſt.ꝛ iu.cum con cor.ꝛ venditio illa datij ſi bene memini nõ fuit fcã a populo nec in ↄ̃ſilio ciuitatis repreſentãte populum:ſed a certis deputatis hñtibꝫ auctoritatem vendendi:non autem hñtibus ptãteʒ derogãdi legibus editis a populo ſeu repreſentãte populum:ꝓut eſt conſilium deputatum ad repreſentãdum populuʒ iuxta no.per glo.in.l.aliud.§.referẜ.ff.de reg.iur.ꝛ p glo. in rub. C.q̃ ſit lon.ↄ̃ſue.ꝛ in rub.ꝛ in.l.j.C.de decu.lib.x.ꝛ p bar. in rubrica.ff.de decu.ꝛ per gl.ꝛ bart.in.l.nulli.ff.qđ cuiuſqꝫ vniuer.no.ꝛ per glo.ꝛ Ang.in.l.j.ff.qđ quiſqꝫ iur.

e ¶ Officialis aũt ab aliquo deputatus non poteſt tollere legem ſuperioris quem repreſentat vt patet in.l.formã.C.de offi.prefec.illir.ꝛ qđ per glo.cõiter ſingularem in.c.ſi.de hereti.vbi prefectus pretorio vel legatus de latere non poteſt tollere legem principis cuius eſt officialis ar.c.cuʒ inferior de maio.ꝛ obe.ꝛ alꝭs procurator non poteſt venire ↄ̃ factuʒ cõſtituentis niſi ſuperueniat noua cã que mouiſſet dñm in ↄ̃trium.l.ſi hominẽʒ.ff.mãdati.ꝛ hoc in terminis dicit bar. in.j.conſti.C.ſ.ꝙ habentes amplum arbitriũ a ciuitate nõ poteſt tollere ſtatuta prius edita ad hoc qđ no.bal.in.l.nulli.C.de ſententijs.iõ vendentes dictũ datiuʒ nõ potuerũt tollere dictum ſtatutũ editum ab his quoruʒ erãt officiales ideo dcã verba ad pacti vecchi e modi vſati habent intelligi de modis licitis ꝛ honeſtis ꝛ permiſſis a iure communi ꝛ municipali ꝛ nõ de modis quos paciſcẽtes pmittere non poterãt:itaqꝫ deficit ptãs ꝛ veriſimilis volũtas paciſcentiũ alꝭs ſequeretur ꝙ ſi aliqui datiarij exegiſſent aliqñ vltra taxam a ſtatutis permiſſam ꝛ ſic illicite feciſſent tunc per illa gñalia verba cenſeretur ↄ̃ceſſum ꝙ ẽt iſti noui datiarij illud plus exigerent ꝙ eſſet abſurdum ita ꝛ ſi aliqui illicite ꝛ ꝓhibiti extraxerunt ſine lñia non ppea cẽſetur conceſſuʒ ꝙ impoſterʒ alij extrahãt nec ſunt captãda verba generalia pactorum:ſed vrbane intelligenda.l.ſi cui deſerui.l.pe.ad exhiben.ꝛ interpetrãda ſunt ↄ̃ eum qui ex pacto vult iuuari.l.labeo.ꝛ.l.ſi in emptione.in prin.de contrahen.emp.ꝛ qđ no. in.l.veteribus.ff.de pactis.ꝛ hec mihi videntur tollere oĩa que dicuntur in contrarium ꝛ reddere rem ſatis clarã ꝛ circa merita cauſe ꝛ circa nullitatem.

f ¶ Circa quã nullitatem vltra predicta eſt ponderãdum qđ ſtatutum remouens ſolemnia ꝛ ordinem iudiciorum loquitur de fraudãtibus datium:fraus aũt requirit animũ ꝛ cõſilium nocendi hꝫ eſt dolum.l.fraudis appellatione.ff. de regu.iur.l.iuriſgentium.§.ſed ſi fraudãdi verſi. ineſt enim ꝛ dolo ꝛ fraus de pactis.ꝛ ibi per Bart. ꝛ Bal. eſt enĩ fraus ſpecies ꝛ dolus genus comprehendens ſub ſe fraudem ꝓut vult ibi bal.vel ſunt ſynonima dolus ꝛ fraus prout vult ibi Bal.ꝛ doc.cum eis trãſeunt non ſequendo aliã expoſitionem que tãgitur ibi in glo.ꝙ fraus cenſeaẜ genus ꝛ dolus ſit ſpecies in fraude cõtenta:ꝛ licet qñqꝫ fraus ponatur ẽt ſine conſilio ꝛc.tunc improprie ponitur prout alꝭs dolus ſumitur proprie ꝓ dolo ex propoſito vt in toto titulo de dolo ꝛ ꝓ dolo reipſa ꝛ ſic improprie vt.l.ſiquis cũ aľr.de verbo.ob.ſtatutũ aũt de quo agiẜ qđ eſt exorbitãs a iure cõi.ꝛ per conſequens ſtricte interpetrãdum.l. ius ſingulare. ꝛ.l. qđ ṽo.ff.de.ll.ꝛ.d.c.cum dilectus.cum ſimilibus.ideo cum loquatur quãdo agitur cõtra fraudãtes ꝛc. vbi ceſſat fraus proprie ſumpta dato ꝙ iniuſte fieret ꝛ dãnificarẽtur publicani ſeu datiarij:tamen ſi non fieret bãnimentum cã preiudicãdi datiarijs non verificaretur dictum verbum fraudãtes per.d.l.fraudis.ꝛ.d.§.ſed ſi fraudãdi.ad ideʒ.l.j.in pn.ꝛ.§.j.ff.ſiquid in frau.patro.maxime iuncta rubrica.ꝛ.ff.que in fraudem credi.quaſi per totum conferunt alia que ſubduntur in eodem ſtatuto que omnia videntur adactari ad dolum ex propoſito ꝛ ex ſequentibus precedentia declarãtur per iura vulgaria:itaqꝫ non ſequitur damnificauerunt per illud bãnimentũ ipſos datiarios ꝛ iniuſte fecerũt ergo fraudarunt:ꝛ ideo ceſſat dictum ſtatutum loquens de cauſis ↄ̃ fraudantes dato ſine preiudicio ꝙ datiarij in meritis

cauſe fouerent iuſtitiam qd tñ omnino eſt falſuȝ per dc̄a ſu
pra ſi ceſſat dictum ſtatutuȝ ergo ſententia eſſet nulla:quia
nō ſeruato iuris ordine:ideo deb uit ꝓnunciari pro cōita
te ex capite nullitatis:attento ēt ꝙ non agebatur ꝯ cōitatē
tanꝙ fraudātem ſeu ꝙ bānimētū fuerit factum in fraudem
datyꝫ:lȝ tanꝙ bānimentū fuerit factum in damnum ⁊ ꝑiu
dicium datiariorum ⁊ contra formam pactorum.

g ℭ Coadiuuanť premiſſa qꝛ totū fundamentū datiariorum
eſt qꝛ ita fuit ſolitū ⁊ vſitatū.⁊ lȝ deponant ſup ħ multi te
ſtes:tñ non deponūt ꝙ fuerit publicū ⁊ cōcernit factū alie
nuȝ ⁊ in facto alieno ꝑſumiť ignorātia ⁊ eſt iuſta ignorātia
l.ſi.ff.pro ſuo.l.verius.ff.de ꝓba.c.preſumitur ignorātia.de
reg.iur.in.vj.ideo non poterat cadere conſiliū fraudādi.nā
ignorātia nedum iuſta:ſed iniuſta facit ceſſare dolū ⁊ frau
dē.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire.de peti.here.l.igiť de lib. cā glo.in
l.j.in ſi.ff.ſi qs ius dicenti non obtē.⁊ in.l. ſatiſqȝ de in ius
voc.ex his itaqȝ clare deducitur ꝙ ſnia ex capite nullitatis
debuit ferri pro communitate non obſtante ſtatuto.

h ℭ Nec etiam obſtat reſcriptuȝ qd dicitur impetratum per
cōitatem.ſ.ꝙ pronuncietur ſola facti veritate inſpecta quod
ius iniquum dȝ retorqueri contra cōitatem dicit prefatus
conſulens per.l.j.⁊ que ibi per doc.maxime.Bal.⁊ Pau.d
ca.Sparaldus dicit ꝙ qñ ſola veritate reducitur ad ius gē
tium ⁊ nāle ⁊ ſolum ab articulis pōt incipi ⁊ auditis ꝓba
tionibus incontinenti ferri ſnia vt ſingulariter dicit Joā.
mo.in.c.ſi.de here.in.vj.in verbo figura qd reaſſumūt ⁊ cō
cludunt dñi de rota in deci.nouis deci.xxxvj.que incip.qñ
committitur cā in palatio ⁊ iſtū ꝓcedēdi modū inuenit pri
mo vrbanus ⁊ Old.q.ccxxiij.firmat ꝙ incipere pōt ab arti
culis ⁊ articuli funguť duplici officio.ſ.pet.⁊ locū facti ꝓ
bandi ⁊ ſic nullitas eſt excluſa imo fortius concludunt dñi
de ro.in predictis concluſionibus concluſione.xcix.que in
cipit dñi oēs concordauerūt ꝙ tūc rigore dicte clauſule ſo
litus ſtilus pōt tolli ⁊ late Lud.de roma.in.l.ſi iuſſa.de do.
⁊ Ponta.in no.lix.per.c.cum eccle.ſutrina de cā poſ.⁊ pro
prie.per ditionē ſola vt ibi per eum ⁊ late canoniſte in cle.
ſepe de ver.ſig.poſt glo.ibi que incipit ergo facit quod vult
Bal.in.l.ſi.C.de iure delib.⁊ in.l.ſolaȝ.C.de teſt.⁊ in.c.ſi.
ad ſi.de noua.ſir. fideli.⁊ in.l.ſi irruptione.ff.finium reg. ⁊
in.l.prolatam.C.de ſen.ſed non aduertit ꝯſulens ꝙ tale re
ſcriptum non tenuit:qꝛ non poteſt inferior a principe ita re
ſcribere vt per glo.que reputatur ſingularis in.d.c.ſi.de he
reti.lib.vj.⁊ per gloſellam in verbo mandamus.in cle. ſepe
de verb.ſig.que tamen ſe remittit ad glo.d.c.ſi.⁊ doc. oēs
illas gl.ſequunť ⁊ dato ꝙ potuiſſet ita reſcribere ab initio
ipſe gubernator:tñ ꝙ validetur proceſſus prius factus nō
fcā mentione de ipſo ꝓceſſu ⁊ eius ineptitudine nemo ani
mo attentaret qm̄ ſuper preteritis verba nec mens vidētur
diſponere:nā quatenus dicit ꝙ ꝓcedat vel cognoſcat reſpi
cit futurā cognitionē ⁊ ꝓceſſuȝ quatenus aūt dicit ꝙ ſniet
reſpicit formā circa ſnie actum ⁊ quatenus moueri dēat nō
formā ꝓceſſus anterioris ex quo dependet validitas ſcie.

i ℭ Et inſuper de proceſſu dȝ fieri mentio in reſcripto.c.iter
monaſterium de re iud.⁊ ibi per doc.itaqȝ aperta fronte cō
cludenduȝ eſt ꝙ dictum reſcriptū non tenuit ⁊ qñ impetra
tio iuris iniqui eſt nulla tūc ceſſat retorquutio iuris iniqui
vt eſt tex.⁊ ibi oēs concludūt in.l.1.in ſi.ff. qd quiſqȝ iuris.
ideo iſtud fundamentū reſcripti ⁊ retorquutionis iuris ini
qui eſt multum leue ⁊ friuolum.item ad aliud fundamentū
ꝙ per me fiebat in conſilio ꝙ ſtatutum non ligat ſtatuentē
multū ſicco pede pertranſit prefatus conſulens fundat eni
ſe ꝙ non oppoſuerunt a principio declinatoriā immo in iu
dicem conſenſerunt petendo ⁊c. Sed lȝ conſenſerit in iudi
cem non ſequitur ꝙ noluerint ſeruari ſolemnia iudiciorum
inſuper ſindicꝰ cōitatis nō poterat facere ꝙ ſnia ſine actis
valeret iuxta ea que habentur in.l.ij.C.cōia vtriuſqȝ iud.in
l.properandum in prin.C.de iudi.in.l.prolatam.C.de ſen
tentijs.quid igitur ad rumbum ſi non declinauit.

k ℭ Item ſubdit ꝙ cōitas ligatur pactis ⁊ promiſſionibus ⁊
illa non poteſt infringere fateor:ſed non fuit pacta ꝙ ꝯ eaȝ
procederetur inordinate ⁊ ꝯ oēm ordinem iudicialem itaqȝ
quid ad articulū nullitatis conferāt pacta ⁊ ꝓmiſſiones di
cat mihi queſo? Inſuper ipſi paciſcentes non poterāt dero
gare ſtatutis factis a cōitate eoꝝ ſuperiore ꝓut ſupra demō
ſtratum eſt:⁊ in gñali commiſſione nō veniunt ea que com
mittens non fuiſſet in ſpecifice cōmiſſurus regula in gñali
in.vj.c.ij.de offi.vic.e.li.lȝ iſtud ꝙ agni ita paſſim poſſent ex
trahi nō ꝯceſſiſſet veriſiliť in ſpecie qd ſatis oſ̄diť ex delibe
ratione fcā in ꝯſi.anno dñi.Mcccclxxxj. nec cenſeť muta
ta voluntas ar.l.cū q mutatā merito cōitas non ligatur illo
pacto ēt ſi ꝑ officialē gñaliť ꝯſtitutū ad vendendū datia ex
preſſe factū fuiſſȝ vt agni extraherenť:lȝ ħ nō ſit neceſſariū
nam factū non fuerit nec expreſſe nec tacite per ſupradicta.

l ℭ Remanet ergo concluſio ꝙ dicta ſnia lata pro datiarijs
erat nulla nō obſtātibus motiuis ⁊ fundamentis pfati dñi
conſulentis quibus oibus particulariter eſt rñſum ⁊ qdeȝ
meo iudicio multum clare:itē ſatis eſt oſtenſum ꝙ etiā dcā
ſnia fuit iniuſta:qꝛ vt dictū eſt agni ex cenſura iuris munici
palis non pñt extrahi itaqȝ pp illud bānimentuȝ nihil no
ui inducit:ſed deducitur in notitiam ſtatutum prius factuȝ
cui non erat per cōſuetudinem derogatum qm̄ longa con
ſuetudo nō probatur vt alſ deductū eſt in conſilijs nec pre
fatus conſulens attentat ꝯtrium:ſed fundat ſe ꝙ ſm formaȝ
ꝯuentionis ſufficit ꝙ ſit ſolitū ⁊ vſitatum ⁊ ſupra eſt oſten
ſum ꝙ iſta clā conuentionum non releuat:qꝛ dȝ intelligi de
modis licitis nō prohibitis nō de illicitis ⁊ ꝓhibitis debe
ret.n.dici abuſus potiuſqȝ vſus:nam vſus eſt ille q eſt lici
tus ⁊ honeſtus alſ eſt abuſus.l.plenum.§.ij.ff. de vſu ⁊ ha
bita.facit.l.ij.ſecūdo rñſo.ff.quēadmo.teſta. aper.vbi teſta
menta falſa dñr abuſiue teſtamenta hoc eſt:lȝ in vſu ſit dice
re teſtamenta tñ ille eſt abuſus nō vſus facit ēt.l. fideiuſſor
obligari.§.fideiuſſor.ff.de fideiuſ.⁊ inſti.de acti.§. appella
mus.⁊ glo.inſti.de interd.§.retinende.que incip.ħ oť in ſi.
vñ dicendo admodū vſati dȝ intelligi de vſu licito non de
ab vſu per predicta attēto ēt ꝙ verba pacti ſunt interpetrā
da ꝯ eum qui ex pacto nititur prout ſupra deductū eſt ex qͥ
bus deduciť ꝙ ēt ſi teſtes probarent ꝙ fuerat vſitatū non
releuaret datiarios:⁊ ppea non eſſet neceſſarium multum
inſiſtere circa teſtes vtrum probent fuiſſe vſitatum.

m ℭ Eſt aūt aduertendū ꝙ nullus teſtis reddit idoneā cām
ſcie ſaltem circa hoc ꝙ extrahentes non habuerint lniam
a ſupioribus ſeu a cōitate vel ipſam cōitatem repñtantibus
niſi forte illi q deponunt ꝙ ipſi extraxerant ſine lnia:nam
illud qd non habuerint lniam alij nō cadit in ſenſuȝ teſtis.
Et de ſua extractione qlibet eſt ſingularis:iō non probent
⁊ nō dicat qs ꝙ teſtibus ſingularibus deť fides de iuregē
tium:⁊ ſic ꝑ iudices qui hñt latas habenas cognoſcēdi ⁊ de
cidēdi ⁊c.Qꝛ imo de iure nāli ſeu gentiū eſt ꝙ non credať
vni teſti:nā proceſſit ex ore dei:vt in.c. in omni. cum cōcor.
de teſti.qui deus eſt nā naturans tex.cum glo. in verbo nā
inſti.de rerum diui.§.ſingulorum.⁊ in.l. reſpiciendum.ff.ſi
cer.pet.⁊ Bar.in extrauag.ad reprimenda in verbo videbi
tur:⁊ in alijs verbis pro iure nāli exemplificat ius diuinuȝ
⁊ videmus in his que ſunt redacta ad ius gentiuȝ requirū
tur ſalteȝ duo teſtes non ſufficiunt ſingulares vt pȝ in.c.re
latum.⁊ in.c.precedenti.c.cum eſſes.de teſti.volunt doc. in
l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſta.⁊ in.l.j.ff.de
teſt.mili.⁊ in.l.ſi.C.fa.her.in omnibus caſibus dictorū iu
rium qui ſunt redacti ad ius gentium requiruť duo teſtes
⁊ ſic non ſufficit vnus teſtis. ⁊ ꝯñr nec ſingulares: nec do.
Anto.in.c.dilecti.de iudi.⁊ Lap.in alleg.lxxxij.illud dicunt
⁊ licet allegentur cum infinitis ſiſ̄ibus per prefatū dñm cō
ſulentem:tñ nō credo vnicum doctorem illud attentare.

n ℭ Item lȝ dicatur teſtes non ſingulares:qꝛ dicunt ⁊ pluri
bus alijs nec dicant quibus quinimo ⁊ ſi nullos conteſtes
allegarent nihilominus non ppea dicuntur ſingulares:ꝓ
ut dicit prefatus conſulens allegādo Bal. in.l.ij.de bono.
poſ.ſm tab.⁊ Spec.in ti.de inquiſi.§.nūc tractemus.verſ.
item ſufficit Jmo.⁊ alios in.c.qualiter ⁊ qñ.ij.de accu.⁊ Ab
batem in.c.cum Joānes de ſi.inſtru.⁊ belliſſime ⁊ ꝑ Pau.
de ca.in conſil.cxcj.qd incip.viſo proceſſu ⁊ inquiſitiōe col.
vj.Quod fatendum eſt qñ deponunt de actu veriſimiliter
non reiterabili qꝛ deponunt de vna venditione de vno de
licto:ſed qñ deponunt de actu veriſimiliter reiterabili:⁊ in
quo de facili poteſt cadere ſingularitas prout contextuali
tas tunc teſtes vt ſingulares non probāt iſta eſt deciſio bal.
quaȝ alſ in conſilio allegaui in.l.edictꝰ poſt mediū de edi.
edic.⁊ in.c.bone.de elec.allegat Barto.in.l. celſus circa fi
nem de vſuc. qui hoc idem vult ⁊ ratio naturalis ſuadet ⁊
facit optime quod no. Jmol.in.l.is qui reus de publi.iudi.
Et iſte eſt caſus noſter cum actus extrahendi agnos de ter
ritorio eſt multum reiterabilis attenta diſtātia temporis:de
quo agitur ⁊ attento ꝙ plures teſtes deponunt de actibus
proprijs ⁊ ſic deponunt de actibus varijs apparet ꝙ ſunt
actus reiterabiles:ideo vt ſingulares non probent.

o ℭ Deductuȝ ēt fuit qd teſtes pretendūt intereſſe ad qd ꝑ

conſulentẽ rñdetur ꝙ cõſuetudo licet iniuſta excuſat a pe-
na:allegat glo.in.c.cũ venerabilis.de cõſue.⁊ ibi P̄e.de an
cha.dicit defenſaſſe quẽdam Arch.⁊ in conſi.xlix.incip.con
ſuetudo que prebet ⁊ bonus tex.in.c.inter corpalia.de trã
ſla.prela.⁊ clare Jmo.in.c.cum dilectus.de calũ. ⁊ Ang.in
l.antepe.C.de plagi.Sed profecto hec rñſio confirmat alle
gationem ꝯriam.Si.n.conſuetudo etiam iniuſta excuſat a
pena ⁊ fortius iuſta:ergo teſtiũ deponentiũ ſuper conſue
tudine intereſt ꝯſuetudinem probari vt per eã a pena ex-
cuſentur:⁊ ſic deponũt pro eorum intereſſe.Jtem rñdet ꝙ
ſtatutum gabellarum excuſat etiam ſi ſtatutũ ciuitatis de-
rogaret iſti.Nam qui delinquit auctoritate alicuius ſtatuti
excuſatur a pena.Jta ſinglr per pulchras rationes cõſuluit
Pau.de ca.in.d.cõſi.clxxxi.col.iij.⁊ tñ ꝯ illud ſtatutũ erat
ius cõe ſm eundem conſulentem qui allegat rõnem.l grac
chus.C.de adul.Licet hoc dictum ſaltẽ gñaliter ſumptũ
poſſet negari eſſe verum:tñ non curo:negaſ enim ꝙ ſtatu-
tum gabellaꝝ permittat extrahi agnos:lʒ pmittat exigi ga-
bellam ab extrahentibus:illicita enim extractio non dʒ eſſe
imunis a ſolutione quã faceret licite extrahens.itẽ poteſt
eſſe licita:qꝛ permiſſu ſuperioris ſiue ergo licite ſiue illicite
extrahanſ ſolutio eſt taxata:prout dicebatur in alio cõſilio
meo.Et licet gabella vendatur gubernanda ſm ſtatuta ga-
belle.Non tñ per hoc caſſantur alia ſtatuta:⁊ maxie hoc ſta
tutum qđ non aſtringit datiarios vt non exigãt gabellã ſed
habentibus agnos vt non extrahant.Et prout etiam dicit
prefatus conſulẽs in prima reſponſione non agitur de pe
na datiarioꝝ.Sed de pena extrahentiũ agnos:⁊ ppea fa
teremur ꝙ datiarij qui deponũt feciſſe bullectam non pre-
tendunt intereſſe.Nec hoc dicebatur in alio conſilio:ſed ꝙ
pretendũt intereſſe illi qui intendunt probare conſuetudi-
nem dicentes ſe extraxiſſe.Jſtorum enĩ intereſt probari cõ
nem.Allegabantur enim potiſſime tria ꝯ teſtes:ſcilicet ſin-
gularitatem intereſſe ⁊ ꝙ non reddunt cãm ſcientie ſup ne
gatiua ꝙ extraherent ſine licentia cõitatis vel ſuperioris.
Jtem ꝙ qui probant feciſſe bullectam non probant extra-
ctionẽ ⁊ ſi quodlibet ex dictis mediũs non afficit vnũ quẽ
piam teſtem ſatis eſt ſi alia media afficiunt.

p ¶ Ad id autem qđ prefatus conſulens plurimum laborat:
ſcilicet ad oſtendendũ ꝙ ſtatutum gabellaruʒ tanꝗ magis
priuilegiatum deroget ſtatuto communi ꝙ agni non extra-
hantur:non video quid ſit opus elaborare:qꝛ non diceba-
tur per nos ꝙ ſtatutum ꝙ non extraherentur agni deroga
ret alteri:ſed qđ vtrũqʒ militat:qꝛ ſtatutum vnum diſponit
ꝙ non extrahantur aliud ꝙ ſi extrahunſ ſuppleo ſiue licite
ſiue illicite extrahẽtes ſoluant gabellaʒ.Profecto iſta ſtatu
ta in nihilo aduerſantur ꝙ nõ aduertit prefatus conſulens
ſeu finxit nõ aduertere qm̃ non poteſt probabiliter reſpon
deri.Sed dato ſine preiudicio veritatis ꝙ vnum deberet
derogare alteri:videlicet magis vtile reipublice.Conatur
oſtẽdere prefatus conſulens ꝙ ſtatutũ pmittens exactionẽ
gabellarum ſit magis proficuum reipublice ⁊ maior fauor
adhibendus ſit ea rõne:qꝛ gabelle ⁊ datia exiguntur vt exi
gentes teneant ſecurum ⁊ placatũ territorium allegat dictũ
Pauli.xiij.ad romanos.vbi dicit principes eſſe miniſtros
dei datia colligẽtes ⁊ in h̃ ipſi ſeruientes.idem no.Archi.p
illum tex.in.c.ſiquis peregrinos.xxiiij.q.vj.l.ne quid ⁊ ibi
Bar.de incẽ.ru.⁊ nau.Bal.in.c.j.§.ꝯuenticulas.col.iij.de
pace iur.fir.Hoſti.in ti.de cenſi.§.ex qbus ver.breuiter pu
to:imo colligens datium ſi non tʒ iter ſecurum teneſ emen
dare dãna bal.in.c.marchio.de his qui feu.dare poſ.per.d.
c.ſiquis peregrinos.idem Ang.in auc.vt iudi.ſine quoquo
ſuffr.vbi dicit ꝙ ex pedagijs ⁊ gabellis principes illam pa-
triam reddunt ſecuram ⁊ habitatores firmas hñt proprias
facultates ⁊ iudices vtũtur iuſticia ⁊ oppreſſiones deſpiciũ
tur:idem Alber.de roſa.j.parte ſtatutorũ.q.xlvij.que incip.
ſed an valeat ſtatutum ⁊c.idem Archi.xxiiij.q.iij.c.ſiqs cor
nuperas.cum ſi.⁊ iuſtitia miniſtretur ⁊ oppreſſiones repel
lantur.Sed maior fauor videtur adhibẽdus iuſticie ⁊ paci
ꝗ abundãtie carnium merito ⁊c.ſm prefatum dominũ cõ
ſulentem qui plurimum circa hoc inſiſtit.ſcʒ circa iuſticiam
⁊ pacem quod eſt in dubiũ ꝙ iuſtitia ⁊ pax preferende ſunt
eſui ⁊ abundantie carnium.

q ¶ Sed ꝙ nõ prouideatur abundantie victualium vt vbe-
rior ſit redditus gabelle hoc quidem meo iudicio eſt nedũ
non verum ſed abſonũ aſſẽtare:maxime qꝛ ſiue extrahãtur
agni ſiue nõ extrahãtur oĩmodo tenetur ſuperior ſiue cõi-
tas ſit ſiue alius exigens vectigalia ad tenendum ſecurum
territorium ⁊ miniſtri iuſtitie ſunt deputati:nec plures nec
pauciores miniſtri iuſtitie deputandi forent ſiue de agnis
ſoluaſ vectigal ſeu gabella ſiue non ſoluatur hinc dicimus
ꝙ lʒ miniſteriũ iuſtitie ſit res multũ fauorabilis:tñ gabella
eſt res odioſa:⁊ in dubio ꝯ eam eſt reſpõdendũ inqt bart.
in.l.ſi pupillus.ff.ad.l.fal.Ex hoc poſſumus iudicare ꝗtuʒ
⁊ ꝗ ample ſit fauẽdũ ſtatuto diſponenti ꝙ de agnellis ſol-
uatur gabella:ita vt ad finẽ vt redditus gabelle amplietur
cenſeatur derogatũ ſtatuto expreſſe diſponenti ꝙ agni non
extrahãtur de territorio pro abundantia carnium habenda
cui abundãtie iura fauent vt.l.j.§.cura carnis.ff.de offi.pre
fec.vrb.⁊ facit qđ per Bar.in.l.ambitioſa.ff.de decr.ab or-
di.fac.Re autem vera clariſſimum eſt ꝙ vnum ſtatutuʒ nõ
derogat alteri per ſuperius dicta.

r ¶ Ex quibus recte ſapienti videri dʒ ꝙ cõitas foueret ſa-
tis claram iuſtitiam:⁊ ſaltem negari nequit quin ſi attenta-
re velimus ꝙ non foueat iuſtitiã dicere debeamus ꝙ ſaltẽ
res ſit multum dubia.Conſtat autem ꝙ dubium probabile
iuris equiparatur dubio facti alieni:adeo ꝙ error ſeu igno
rãtia iure notabiliter dubij equiparatur errori ⁊ ignorantie
facti alieni per no.per glo.Jo.an.⁊ doc.in.c.j.de poſtu.pla.
lib.vj.adeo ꝙ lʒ error iuř impediat curſum preſcriptionis
longi tpis.l.nunꝗ iuř.de vſuca.Tamen ſecus in errore iuř
dubij:prout eſt tex.ſm vnam lec.in.c.cuʒ dilectus.de ꝯſue.
prout ibi firmant Pet.de anc.d.Ant.Jmo.⁊ Panor.⁊ idẽ
tenet.d.Ant.in.c.de quarta.de preſcrip.⁊ Jmo.in.c.ſi dili-
genti.eo.ti.qui moueñ per.d.c.cuʒ dilectus.⁊ per.d.c.vni
cum.cum ibi no.per Jo.an.Et infert Panor.in.d.c.cuʒ di-
lectus.ꝙ lʒ iura dicant ꝙ ſnia lata ꝯ ius conſtõnis non va-
leat per iura vulgaria:tamen ſecus ſi ius erat dubium p pre
dicta adducit etiam no.per Jnno.in.c.cum ſpãli.de appel.⁊
in.c.p.⁊.g.de offi.deleg.⁊ pari rõne dicendum vř qđ docto.
cõiter dicãt ꝙ ſi appellãs ſuccumbit in cã appellationis ex
antiquis actis eſt condemnãdus in expenſis:prout premiſ-
ſit prefatus conſulens in prin.ꝯſilij:allegat Jo.an. in regu
la iuř ignorantia in.vj.Bar.in.l.properãdũ.§.ſinaũt alteru
tra.C.de iud.⁊ ibi Bal.Ang.⁊ mod.bar.in.l.generaliter.§.
ſed iuramento.⁊ Saly.ibi bar.⁊ doc.in.l.ſi.de re iud.Bar.
in.l.tutores.§.curatores.de admi.tuto.Bal.in.l.ſi.C.quan
do prouo.non eſt neceſ.in.l.eos.§.cautione.C.de ap.Jnn.
Jo.an.But.⁊ oẽs in.c.ſinẽ litibus.de do.⁊ contu.domini
de rota conclu.ccxlv.incip.Jtẽ licet ſnia cañ.in.c.vt debitꝰ
⁊.c.ſepe.de ap.immo plus dicit butrius in.d.c.finem litibꝰ
col.xiiij.⁊.xv.qđ curia ita ſeruat tã in expenſis primi iudicij
ꝗ in expenſis cauſe applõnis per.d.c.ſepe.vbi etiã late po
nit col.iiij.ver.quero que expenſe peti põt.Tñ prefati doct.
nõ ex alio moueñ niſi qꝛ tunc ſi errauit fuit error iuř ꝗ nõ
cauſat iuſtam cãm litigandi:ſed ſi ius eſt dubium tũc eſt iu-
ſta cã dubitandi:⁊ conſequenter litigãdi p ſupradicta ergo
debet ab expenſis abſolui:licet ſuccumbat ex errore iuris:
nã taꝫ in cã appellationis ꝗ in cã principali habens iuſtã
cãm litigandi abſoluiſ ab expẽſis p.l.qui ſolidũ.§.ẽt de le.
ij.Et ideo ſi appellãs habet opi.vnius notabilis doctoris
excuſatur ab expenſis prout cõcludit poſt P̄e.Jo.an.in.c.
vt debitus.de app.qui ita limitat illum tex.⁊ ſimiles.⁊ ſeq-
tur ibi Anto.de but.idem Ang.in.l.terminato.C.de fruc.⁊
lit.expen.Jdem videtur tenere Spec.in ti.de expẽ.§.ſequi
tur ver.ſatis.⁊ ſequitur Bald.in.c.veniens.el primo.circa
ſi.de teſti.⁊ ſequitur etiam Jmo.in.d.c.vt debitus.niſi ta-
lis opi.fuerit communiter reprobata.Nam in conſulendo
⁊ iudicando non eſt recedendum a communi opi.⁊ tex.ſin
gularis in canone in canoniſtis ſcripturis.xix.diſ.⁊ glo.in
l.omnis diffinitio.de regu.iur.per Hoſti.⁊ Jo.an.in.c.j.de
conſti.per Bal.in.l.precibus.C.de impu.⁊ alĩe dicit Bar.
in.§.quibus in prohemio.C.ideo cuʒ ſimus in caſu in quo
non ſit communis opi.quia ſuper iſto proceſſu non habe-
mus opi.habet enim plura capita ſuper quibus ẽſt extrãdũ
⁊ ideo cõmunitas poterat probabiliter dubitare.dicit bal.
in.l.properãdum.§.ſinaũt alterutra de iud.ꝙ vbi ſnia in cã
appellationis fertur ex antiqs actis:qꝛ ſiquis errat eſt error
iuris non hʒ iuſtam cãm litigandi:qꝛ debuit conſulere pe-
ritiores ⁊ ſi nõ conſulit eſt in culpa:ideo eſt condemnan-
dus in expẽſis.Profecto cõmunitas ſani ita fecit cõſuluit
dominum Baldum ad quem tota vt ita dicam Jtalia recur
rit pro conſilijs ab eo habendis ⁊ ẽt extra italiã plerũqʒ ad
eius rñſa habetur recurſus.Et etiã habuit recurſum ad me
qui licet apud mei ſentẽtiam ſim minimus:tamẽ ſum apud
alios eius extimationis ꝙ vndiqʒ cõfluunt pro meis cõſi-
lijs

lijs conſequendis: ⁊ audeo hoc dicere (licet forte preſum
ptuoſum dictum in ore meo appareat: tñ eſt adeo verũ ⁊ no
tum ꝙ non pudet dicere re exigẽte). Q̃ꝺ non ſunt duo alij
doctores in tota italia ad quorum conſilia ita frequens con
curſus habeat itaq; ſi magnifica cõitas ſani in re taz dubia
nos cõſuluit tanq̃ ꝑitos in iure ⁊ reportauit cõſilia nr̃a ſi
nobis credidit profecto erat excuſanda cum credendum ſit
peritis in arte ſua.l.j.in prin.de ven.inſpi.cuz multis ſi.nõ
ſolum ergo cum iuſtitiã foueat per ſuperiora dicta. Sed ꝛ
ſi non foueret iuſtitiam non debuit in expenſis condemna
ri per proxime dicta. Laus deo.

¶ Statutum caſtri ſancti Caſſiani de ſenis vult ꝙ inſtãtia
cauſarum nõ currat a die quo pronunciatur cã mittenda ad
conſilium ſapientis: an debet intelligi ſm precedens capi
tulum ſtatuti diſponentis ꝙ intra.v.dies fiat depoſitũ ita
ꝙ non facto depoſito non currat: ⁊ an de conſenſu partiuz
poſſit inſtantia prorogari.

¶ Conſilium. clxxxij.

In noĩe dñi noſtri ieſu
chriſti. ¶ In cã vertente inter Guilielmum
mãni ex vna parte agentem ⁊ magiſtrũ Joã
nez magiſtri Ugolini ex altera parte conuẽ
tuz ambos de mõte caſſiano viſis actis trãſ
miſſis ⁊ forma ſñia qua ꝓnũciatur inſtantiã peremptã ⁊ ſi
nõ eſt deſerta cõdemnatur ipſe magiſter Joãnes ad reddẽ
dum rõnem adminiſtrationis dicto Guilielmo. De pluri
bus queritur primo: an inſtãtia finita erat ante ſñiam. Se
cundo circa merita cauſe plura queruñ: mihi aũt videñ añ
oĩa videndum eſſe de viribus ⁊ virtute ſñie que tranſiuit in
rem iudicatã ⁊ res iudicata inter partes habetur pro verita
te.l.res iudicata.ff.de reg.iur. Que quidem ſñia habet duo
membra vnum purum aliud cõditionale: vz ſi inueniref ali
ter.ſ.ꝙ dicta inſtãtia nõ eſſet perempta tunc condemnauit
dictum magiſtrum Joãnem ad reddendum rationez admi
niſtrationis dicte bãdite ⁊ ad reſtituẽdum ⁊ dandum rataz
ſuam dicto guilielmo: profecto primuz caput ſñie eſt planũ
⁊ purum ⁊ per ſñiam ipſam probatur ꝙ inſtantia eſt perem
pta cum vt dictum eſt habeatur pro veritate.

a ¶ Et nedum iſta que nõ expectat poſt ſe ſñiam diffinitiuã
ſed quelibet interlocutoria tranſit quo ad partes in rez iu
dicatã.c.cũ dilecti.de ele.⁊.c. qꝺ ad cõſultationem.de re iu.
Adeo ꝙ poſt decẽ dies non poteſt pars venire ꝯ probatur
ergo per ipſam ſñiam ꝙ inſtãtia eſt perempta nec pars po
teſt contradicere nec venire ꝯtra ⁊ ſi dicatur quid ergo ope
ratur ſm capituluz ſñie ſi non poteſt diſcuti: an inſtãtia ſit
perempta rñdetur ꝙ poterat reperiri ſi intra decẽ dies fuiſ
ſet appellatum ab illa ſententia qua pronũciatum fuit inſtã
tiam deſertam tunc potuiſſet per partem oſtendi inſtãtiam
non fuiſſe deſertam: item de voluntate partium fuiſſet co
gnitum ſuper deſertione inſtãtie per ea que habentur per
Inno.⁊ Jo.an.in.c.cum Bertoldus.de re iu.alr̃ pars que
vult dicere ꝙ inſtãtia non eſt perempta non dꝫ audiri con
tra rem iudicatam per predicta ⁊ per hoc clauditur via ſcꝺo
capiti ſñie nec eſt neceſſe deuenire ad diſcuſſionez: an inſtã
tia ſit perempta necne etiam an dictus reus veniret iuſte cõ
demnandus caſu quo inſtantia non fuiſſet deſerta.

b ¶ Nihilominus deueniẽdo ad diſcuſſionez: an inſtãtia ſit
perempta duo premittẽda ſunt ex quibus depẽdet deciſio
dicti articuli. Primo an tempus quo miſſum fuit pro conſi
lio ſapientis debet detrahi necne ex quo enim ſtatutum di
ſponit ꝙ a die quo pronunciatum ⁊ decretum fuit cãm mit
tendam ad conſilium ſapientis donec datum ⁊ habituz fue
rit nõ currat tempus inſtantie principalis ⁊ appareat exa
ctis pronũciatum fuiſſe cãm mittendam ad conſiliuz ſapiẽ
tis ⁊ miſſa fuerit ⁊ poſtea ad inſtãtiam magiſtri Joãnis aſſi
gnatus terminus Guilielmo admittẽduz pro conſilio ⁊ di
ctum conſilium nunq̃ fuerit habitum videtur ꝙ per totuz
illud tempus non curreret inſtãtia per caſum qui vr̃ apertꝰ
in dicto ſtatuto ⁊ vbi caſus legis communis vel municipa
lis non eſt extendum.l.ancille.C.de fur.l.illam ver.de mo
do.de colla.⁊ ſi ita eſt ex quo nunq̃ redditum fuerit conſi
lium ſapientis nunq̃ decurſit tempus inſtantie quinimmo
ſi detrahũtur illi.vij.dies aſſignati dicto Guilielmo ad pre
ſentandum dictum conſilium ⁊ detractis etiam diebꝰ quos
partes concorditer conuenerunt non currere pro accordo
faciendo videtur ꝙ nõ eſſent decurſi.lx.dies vtiles aſſigna
ti per ſtatutum inſtãtie ordinarie prout erat iſta de qua agiñ
ideo videndum eſt an dicta tempora ſint detrahenda a quo
dependet an re vera inſtãtia fuerit perempta necne.

c ¶ Et circa primum eſt aduertendum ꝙ ſtatutum diſponit
ꝙ petens cãm mitti ad conſilium ſapientie deponere pro
conſultore nũcio ⁊ ſcripturis opportunis ſalarium intra tẽ
pus.v.dierum ꝙ ſi in dicto termino nõ depoſuerit dictum
ſalarium nõ audiatur vlterius in petitione dicti conſilij: ſꝫ
dicta cã per pñtem expediatur: ⁊ ſic videtur ꝙ poſt dictos
v.dies curreret tempus inſtantie: ex quo ſtatuitur ꝙ poſtea
non audiatur petens conſilium ſapientie. Et ꝙ cã decida
tur per poteſtatem non expectato cõſilio ſapientis ⁊ ſpreta
petitione conſilij: ⁊ licet Berardinus tanq̃ coniuncta per
ſona comparuerit ad excuſandum dictum Guilielmuz a cõ
tumacia in deponẽdo ſalarium. Tamen cauſe excuſationis
nullatenus conſtabãt: nec obtulit ſe probaturuz. Nec appa
rent vere dicte cãe per eum allegate: nec vnq̃ apparet factũ
dictum depoſitũ. Lꝫ.n. Berardinus cõfeſſus fuerit ſe habe
re in depoſitum. Tñ eius confeſſio nõ fuit acceptata nec eiꝰ
perſona approbata: itaq; non poterat agi contra eum actio
ne depoſiti: prout videtur exigere ſtatutum.

d ¶ Et dato ꝙ dicta ꝯfeſſio hẽretur pro vero depoſito tamẽ
nõ debebat cã mitti ad cõſilium ſapientis iuxta formaz ſta
tutorum. Nec pñs pronunciauit cãm mittendam ad conſi
lium ſapientis: qꝛ mittẽda nõ erat ex forma ſtatuti ita ꝙ in
ſtãtia dormiret interim: ⁊ conſilio reddito iudex teneretur
illud ſequi dando ſñiam ſm formam conſilij: prout diſponi
tur in ipſa lege municipali: ⁊ lꝫ vna cuz prioribus miſerit di
ctam cãm ⁊ proceſſum ad conſilium ſapientis. Non tñ vide
tur ꝙ ſimus in terminis ſtatuti diſponentis ꝙ nõ currat tẽ
pus inſtantie a die quo pronunciatũ ⁊ decretum fuerit cau
ſam mittendam ad conſilium ſapientis. Stant enim hec ſi
mul ꝙ mittenda nõ eſſet: ⁊ tamẽ miſſa fuerit ad conſiliũ ſa
pientis nõ tanq̃ mitti debuerit ſed ad ſatiſfactionez partiũ
vel pro exoneratiõe iudicis. Nec propter hoc debet dormi
re ⁊ nõ currere tempus inſtãtie: qꝛ iudex nõ põt prorogare
tempus inſtãtie prout habetur per omnes in.l. properãdũ
in prin.C.de iudi.⁊ per Bal.in.l.fi.§.his que.C.de in. de
lib.⁊ ſtatutum loquens ꝙ a die quo fuerit pronũciatuz do
nec fuerit habitum conſilium nõ currat tempus inſtantie
dꝫ intelligi ſm precedentia.ſcꝫ ſi fuerit intra quinq; dies a
die petiti conſilij factum depoſitum. Nã vnum caput ſtatu
ti interpetratur per aliud.l.non eſt nouum.⁊.l.nam ⁊ poſte
riores.de.ll.l.ſi ſerui veſtri.de noxa.C.⁊ qꝺ per Bar.in.l.j.
§.parui.ff.ꝙ vi aut clam. Cuz itaq; in prin. ſtatuti diſpona
tur ꝙ ſi nõ fuerit factum depoſitum intra tp̃s ſtatutum po
teſtas cauſam decidat: ergo ſibi iniungitur poteſtas: immo
neceſſitas procedẽdi: ergo nõ ſuperſeditur in cauſa ⁊ ſic in
ſtantia non dormit: iꝺ licet poſtea poteſtas tranſmiſerit cau
ſam ⁊ ꝓceſſum ad conſultorem: nõ tamẽ pronũciauit ꝙ eſſꝫ
mittenda ad cõſiliuz ſapiẽtis: ⁊ ſic caute inceſſit voluit mit
tere: qꝛ ſtatutum tunc nõ denegat facultatem mittẽdi ex offi
cio: ⁊ licet diſponatur ꝙ per poteſtatem decidatur cã quaſi
dicat ⁊ nõ per cõſilium ſapiẽtis: prout vr̃ decidi per ꝯſiliuz
ſapientis quando poteſtas tenetur ſententiare ſm ꝯſilium
ſapiẽtis: prout tenetur qñ ex debito mittitur ad conſiliũ ſa
pientis ſm formaz ſtatuti predicti: tamẽ nõ propter hoc de
negat ſtatutum ꝙ iudex nõ poſſit conſulere ſapientẽ etiam
expenſis ptis que deſiderat cãm mitti ad ꝯſilium ſapiẽtis.

e ¶ Ex quibus videtur concludendum ꝙ dictum tempus
quo fuit miſſa cauſa ad conſilium ſapientis non ſit detrahẽ
dum de tempore inſtantie. Et hec interpetratio videñ eq
tate plene: ne dictꝰ Guilielmus qui veriſimiliter dolo ver
ſatus fuit in volendo ꝙ conſilium redderetur. Nam depo
ſitum fuit confeſſus habere ſui attinentes ⁊ aſſumẽtes par
tes ſuas: ⁊ vt audio ille cui fuit data commiſſio erat eiꝰ ami
cus: ⁊ demum fuit eidem aſſignatus terminus etiaz ad eiꝰ
inſtantiam vt faceret adduci conſilium ⁊ fuit contumax ea
veriſimiliter ratione: qꝛ nõ poterat ꝯſiliuz apportare in ſui
fauorem ne itaq; ex ſua ꝯtumacia iuuetur equa eſt interpe
tratio.ñ.fcã.⁊ ꝯuenit rigori ꝑ ſupradcã: idcirco amplectẽda.

f ¶ Quantũ autez ad merita cauſe ſiñ vr̃ poſſe attentari ꝙ
nõ debeãt detrahi de.lx.diebus vtilibus a ſtatuto prefixis
inſtantie tempora illa de quibus per partes ꝯuentaz eſt qꝺ
non currant inſtãtie ꝓ accordo inter eos faciẽdo. Quia lꝫ
ſtatutuz dicat qꝺ detrahatur de tempore inſtantie tempora
compromiſſi vel tempore tractationis concordie non pro

pterea videtur ꝙ ſufficiat ꝙ partes aſſerãt velle vacare con
cordie. Jdeo prorogant tempus inſtantie vel volunt tempꝰ
inſtantie non currere pro accordo faciẽdo. Nã cum partes
nequeant etiã de cõi conſenſu tempus inſtantie prorogare
prout volũt Bar. Bal. ⁊ doc. cõiter oẽs in.l. properanduʒ
in prin. C. de iud. ⁊ glo. ⁊ doc. in.l.ij.§.ſed ⁊ iudex.ff.eo.tit.
eoꝝ confeſſio velle.ſ.vacare tractatui concordie eſt ſuſpecta
ne dicãt velle vacare concordie vt faciãt ꝙ alś facere nõ po
terant: confeſſio aũt facta ab his qui alś non actum facere
non releuatur.l.qui teſtã.ff.de proba. ⁊.l.cum quis dece
dens.§.titia.de le.iij. ⁊ qđ no. Bar. in.l.ſi forte.ff.de caſtrẽ.
pecu. ⁊ doc. poſt eum in.l.ſciendum.ff.de verbo.oblig. ⁊ in
l.ſi donatione.C.de colla. ⁊ ꝙ per glo. ⁊ doct. in.l.j.C.de fi.
inſtru. ⁊ iure aſte fiſ.li.x. Cum itaqʒ non appareat aliter niſi
per eorum aſſertionem de concordie tractatu: ⁊ eoruʒ aſſer
tioni non credaſ per ſupradicta: ideo dictum tempus non
debet detrahi de tempore inſtãtie maxime cum ſtatutũ di
ſponat ꝙ tempus tractationis concordie detrahatur de tẽ
pore inſtantie ſi tamen detractatione concordie appareat ex
actis: ſed nullatenus detractione cõcordie apparet ex actis
per predicta: ac etiam quia dato ꝙ tunc quando ſtatuerunt
illud tempus intenderent tractare concordiam forte poſtea
vel penitentia ducti vel negligentia vel alia cã non tractaue
runt concordiam: ⁊ ſic non fuit aliquod tempus tractatio
nis concordie: ⁊ ſic ceſſaret ſtatutuʒ idcirco nullo pacto ex
actis apparet tempus tractatus cõcordie: nec de ipſo tracta
tu concordie: ideo dictum tempus non videtur detrahen
dum de tempore inſtãtie. Ex quibus videtur ꝙ tempus in
ſtãtie omnino decurſum facto computo de diebus vtilibus
a tempore initũ litis quod fuit de menſe Junij ꝙ interfue
runt ꝗ plures dies vltra.lx. dies vtiles quibus durat inſtã
tia in ordinarijs quos dies enumerare eſſet laborioſum ⁊
non ſubtile ideo obmitto.

g ¶ Reſtat videre ſi inſtantia non fuiſſet perẽpta: an debue
rit vel deberet condemneri dictus magiſter Joãnes ad red
ditionem rationis adminiſtrationis dicte bandite ⁊ ad dã
dum ⁊ reſtituendum ratam ſuaʒ dicto Guilielmo profecto
ex actis non apparet ꝙ dictus magiſter Joannes admini
ſtrauerit nec ꝙ aliquid ad eũ peruenerit ratione dicte bã
dite ita ꝙ non debet ad predicta condemnari ſi non appa
ret ꝙ adminiſtrauerit nec ꝙ rata dicti Guilielmi ad ipſum
magiſtrum Joannem peruenerit ⁊ licet ſit aliqua veriſimi
litudo ꝙ adminiſtrauerit ⁊ exegerit: tamen probatio veriſi
mili hoĩs non concludit: ſed oʒ eſſe concludens de neceſſi
tate non de veriſilitudine vt hꝫ in.l.neqʒ natales. ⁊.l.mẽtem
tuã. ⁊.l.ad ꝓbationẽ.C.de proba. ⁊ in.c.in pñtia.extra eo.ti.

h ¶ Sed poſito pro conſtãti ꝙ adminiſtraſſet non videtur
probata ſocietas: nam iuramentum litis deciſiuum probat
⁊ habetur pro plena probatiõe ex forma iuris municipalis
⁊ etiã de iure communi.l.nõ erit.§.dato. ⁊.l.nam poſtea.§.
iureiurando.ff.de iureiur. ⁊.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.§. iteʒ ſi iu
rauero. ⁊.§.ſequenti.eo.tit. Jurauit autem magiſter Joan
nes non eſſe contractã ſocietatem: quia non impleuit Gui
lielmus conditiones per eos tractatas iurauit: itaqʒ in effe
ctu dictus reus conuentus ꝙ cõtracta fuit ſocietas ſub cõ
ditionibus que non fuerunt implete ⁊ iſtud probatur per
iuramentum ꝙ iuramentum non reprobatur: licet proben
tur aliqui actus qui indicant ſocietatem: nã qui habet ſpeʒ
alicuius rei ſepe facit actus circũferentes ad illã rem vt do
cet experientia rerum magiſtra.c.ꝗ ſit in prin. elect.vi. ⁊.c.
ſtatutum.in prin.eo.ti. ⁊ lib. Si itaqʒ ſperabatur ꝙ Guiliel
mus impleret conditiones. ⁊ ppea interueniebat in actibꝰ
qui pertinebãt ad ſocietateʒ ſeu ad illã banditã non eſt mi
rum: nã ⁊ videmꝰ ꝙ qui ſperat adire ⁊ deliberat aſſumit cu
rã de reb. heredi.ff.de iure delib.l.ariſto.§.fi.cum.l.ſeq. ⁊.l.
ait ꝑtor.§.fi. ⁊ cui ſub ꝯditione relinquiſ curat vt res reli
cta manu teneaſ.l.imperator ad treb. ⁊ facit ꝙ hꝫ in toto ti
tulo vt leg.no.ca. ⁊ in ti.vt in poſ.leg.per totũ non ergo mi
rum ſi Guilielmus qui ſperabat hẽe partem fructus dicte
bandite ſe intromittebat circa negocia dicte bandite.

l ¶ Et inſuper teſtes ſunt ſingulares vt infra deducam ⁊ te
ſtibus ſingularibus nulla datur fides.c.cum dilecti.de elec.
⁊.c.tam litteris.de teſti. ⁊ ideo licet teſtes deponãt de extra
iudiciali confeſſione dicti magiſtri Joannis ꝙ dictus Gui
lielmus erat ſocius ipſi magiſtri Joannis in dicta bandita
poteſt intelligi ꝙ erat ſocius conditionalis: nam ⁊ ſocij ſub
conditione poſſunt dici ſocij: licet improprie vt probatur in
rubrica vt legatoruʒ nomine caueatur ⁊ in rubrica vt i poſ.
ſeſſionem legatoruʒ iuncto nigro quod loquitur de legatis
in diem ⁊ de legatis conditionalibus ⁊ in rubrica.C.de cõ
di.inſer.taʒ legatis ꝗʒ fideicommiſ. ⁊ in.l.j.ff.de dona. ⁊ ſic
poſſunt concordari probationes que videtur aduerſari: nã
confeſſiones ꝙ erant ſocij intelligantur improprie.ſ.ſub cõ
ditione qꝛ ita probatur per iuramentum delatum magiſtro
Joãni per ea que habentur in.l.ij.§.fi.ff.ſi cert.pe.in.l. ſed
⁊ ſi poſſeſſori.in prin.de iureiu.in.l.j.C.de vſur.in.c. cũ tu
⁊ in.c.in noſtra.de teſtibus cum ſimilibus ſi.in quibus habe
tur ꝙ probationes prima facie aduerſantes reducunſ ad cõ
cordiã improprião verba vel ſubaudiendo aliquid prout
⁊ hꝫ ſubaudiri poſſet eſt ſocius ſub conditione.

k ¶ Preterea teſtes non deponunt de confeſſionibus pñſen
te parte niſi vnus. videlicet Joannes primus vltimus te
ſtis qui dicit ꝙ pluries audiuit ab ambobus ſimul ⁊ ſepara
tim ꝙ erant ſocij ad dictam bãditam ⁊ dictum vnius dictũ
nullius.l.iuriſiurandi.C.de teſti.l.vbi numerus.ff.eo.ti.c.
licet ex quadam.cum ſimi.extra eo.ti. alij eſt teſtes ſunt ſin
gulares tres alij qui deponunt de confeſſiõe magiſtri Joã
nis quilibet deponit ꝙ dixit ſibi ⁊ ex qualitate negocioruʒ
de quibus deponunt deprehenduur ſingularitas: iẽ ex va
rietate locorum: nam vnus in bandita alius in palatio pote
ſtatis alius in domo ⁊ nullus allegat alium in conteſtem: ⁊
licet duo vltimi teſtes deponant ꝙ pluries dixit ꝙ erant ſo
cij ⁊ hoc poſſent concordare cum alijs tamen cum ſit actus
reiterabilis de facili ⁊ poſſunt deponere de eodem actu ⁊
de diuerſis non probant: qꝛ teſtes qui in hmõi poſſunt eſſe
ſingulares prout conteſtes non probãt prout dicit Bal. in
c.bone.de elect. ⁊ in.l.edicto.C. de edicto diui parum ante
medium col.xij. adducens not. per Barto. in.l.celſus.ff.de
vſuc. item teſtes iſti non deponũt de ꝯfeſſione preſente pte
⁊ confeſſio abſente parte nõ probat.l.certum.§. ſiquis ab
ſente.ff.de confeſſis. ⁊.l.ſi.cum ſua glo.ff.de interroga.act.
in alijs etiam qui deponunt ſunt ſingulares: quoniaʒ de di
uerſis actis deponunt prout de ſe ex eorum dictis clare ap
paret: ideo non inſiſto: ideo ex hoc apparet ꝙ dictum iura
mentum preſtitum per dictum magiſtrum Joãnem non eſt
reprobatum: ⁊ ideo dictus magiſter Joannes etiam in me
ritis cauſe fouet iuſticiam. Laus deo.

¶ Conſuluit. d. Mattheus de vbaldis ꝙ prima confeſſio
⁊ ꝙ locatio in loco tuto in domo ⁊c. cenſeatur facta in frau
dem creditoruʒ: ideo creditoribus non preiudicat per auc.
ſed iam neceſſe.C.de do. ante nup. ⁊ per Cy. ibi ⁊ per bart.
Ymolam ⁊ Ponta. in.l.ſi conſtante. in prin. ſol. ma. ⁊ quod
habetur in.l.ij.§.creditum.ſi cert.peta.in.l.ſi diuo. de verb.
obli.in.l.j.de dote cau.non nu. ⁊ in.l.j. ⁊ in.l. ſi non deſigna
ta.C.de fal.cauſa adiec.lega.

¶ Conſilium clxxiiij.

Expetito diuio numie

r ¶ Licet diſcuſſa ſit preſens conſultatio egre
gie per excellentiſſi. vtriuſqʒ iuris doctorem
dominum Mattheum de vbaldis vtl patreʒ
honorã. Et ego de ſubſcriptione ſola requiſitus fuerim: ta
men aliqua ſubnectam ⁊ quidem vltra deducta per domi
num conſulentem circa primam conſultationem. ſcilicet cir
ca aſſertam dotem domine Franciſchine duo videntur ob
ſtare ſucceſſoribus emilij creditoris.

a ¶ Primo qꝛ licet forte creditũ dci Emilij vere preceſſerit
dictam collationem in loco tuto: tamen dubitatur ne poſſit
legitĩe probari per ſcripturas auctenticas ⁊ paria ſunt nõ
eſſe ⁊ non legitime apparere.l.duo ſunt titij.de teſta.tuto.
⁊.l.ſi fuerit.de reb.dub.cum ſi. itaqʒ dicta Franciſchina po
teſt dicere Emilio ſeu ſuis ſucceſſoribus veſtrum creditũʒ
non apparet niſi per confeſſionem prout meum itaqʒ con
feſſio vobis facta potuit fieri in mei fraudeʒ prout mihi fa
cta in veſtri fraudeʒ ⁊ tantofortius ꝗto mea precedit ⁊ po
tior eſt in iure qui prior eſt in tempore.l.quotiens vtriuſqʒ
de regu.iur. ⁊ capi.qui prior eodem ti.lib.vj. cum concor.fa
cit quod no. Bal. Angel. ⁊ Jmo. in rubrica.ff.ſol.matri. vo
lentes ꝙ dos confeſſata non habeat prerogatiuam contra
priora credita que vere probarentur etiaʒ ſi ſit precluſa via
opponendi exceptionem non numerate dotis ⁊ ita genera
liter procedat glo. in.l.aſſiduis.C.qui poti.in pig.habe. ſed
habeant prerogatiuaʒ aduerſus creditores qui ſimiliter n le
terentur ſola confeſſione crediti ⁊ ita procedit opi. Bar. quiſ
limitat

limitat dictam glo.non procedere ſi eſt precluſa via opponendi exceptionem non numerate dotis ſm eos in dicta rubrica:ideo non videtur obſtare.d.auc.ſed iam neceſſe.C.de dona.ante nup.⁊ que hñr ibi ⁊ in alijs iuribus adductis p prefatum dominum conſulentem qꝛ dicta auc. loquitur in creditoribus prioribus tempore non in poſterioribus maxime pretendentibus ſimilem confeſſionem.

b ¶ Scdo ⁊ fortius vr̃ obſtare qm̃ dicto emilio non erat in aliquo obligatus dictus magiſter Nicolaus pater dicti frãciſci.C.ne filius pro patre:⁊ econtra in rubro ⁊ nigro nec eius bona obligata erant pro dicto credito dato ꝙ preceſſerit:itaqꝫ ſi ſue vxori conſignauit dictus Franciſcus de cõſenſu ſui patris domum ſui patris nullũ in hoc generauit preiudicium dicto emilio ex quo emilius non poterat habere regreſſum in dictam domũ ſi itaqꝫ dcã Franciſchina vel eius hředes vendicant dictam domũ vñr preferendi dicto emilio ⁊ eius ſucceſſoribus ꝑut no.bal.in.d.auc.ſed iã neceſſe in fi.in terminis illius autentice dicens ꝙ ſi conſtãte matrimonio in augmentũ dotis daſ bos aut equus qui extat ⁊ vendicaſ per mulierẽ ſoluto matrimonio ipſa preferſ ceteris creditoribus ⁊ ſic non hꝫ locum diſpõ.d. autentice ẽt in ſuis ꝑprijs terminis ⁊ lꝫ illud dictuꝫ dubiũ ſit.ſcꝫ an mulier poſſit eo caſu ſoluto matrimonio rẽ vendicare prout dicit ibi Raph.cum illud qđ poſſit vẽdicare ſit dotis ꝓuilegium ſm eum ⁊ nouiter inductum per.l.in rebus.C. de iure do.prout dicit ibi Bar.Si itaqꝫ in proprijs nõ terminis non hꝫ locuꝫ illa auc.qñ vendicatur res ipſa que in dotem aſſignatur pariter immo fortius qñ ipſa res extat que vendicaſ non trahiſ ad caſuꝫ dotis ꝯfeſſate in qua illa auc. non loquitur ſed per doc.trahitur a paritate rõnis inſuper In caſu iſto aſſignatur in dotem res immobilis ⁊ ſuper illa litigaſ in re aũt imobili non militat prouiſio illius autẽtice prout in ea eſt expreſſum merito nec militet in caſu iſto.

c ¶ Tamen his nõ obſtãtibus puto hředes emilij in hac parte fouere iuſticiam,ꝑut ꝯcludit dñs conſulens. Nam lꝫ tex. in.d.auc.ſed iaꝫ neceſſe videaſ loqui in creditis preteritis ſcꝫ emanatis ante factũ augmentum:tñ glo. ibi idẽ concludit in debitis futuris ꝙ bar.ibi verũ intelligit ſi ꝯcurrũt alique coniecture fraudis in preteritis itaqꝫ non exiguntur alie que coniecture extrinſece ſed in futuris requirunt ⁊ in hoc eſt dr̃ia inter preterita credita ⁊ futura prout vult ibi Saly. ſequens opi.glo.⁊ Bar.cui inherere videtur etiam bal.qui videtur velle ꝙ preſumitur fraus ſi oĩa bona alienauit vel poſtea ſtatim contraxit idem ſi meliora bona alienauit poſtea debitum contraxit ar.l.ſumma cum rõne in princ.ff. de pecu.ſatis aũt dicitur alienare oĩa vel meliora ſi confitetur ſe creditorem in tanta qñtitate ad quã bona vix ſufficiũt ſaltem detractis debitis attento ꝙ dos hꝫ tacitam hypotecaꝫ l.aſſiduis.C.qui po.in pig.ha.⁊ in.l.vnica.§. ſed vt pleni9 C.de rei vxo.ac. In caſu itaqꝫ noſtro videntur apparere indicia fraudis:tum qꝛ parum poſt fuit factus ꝯctus in quo dictus magiſter Frãciſcus ſe obligauit ex cã de preterito ad mille florenos ⁊ magiſter Nicola9 fideiuſſit pro eo pro.cc. flor.qꝛ inde ad nouẽ dies itaqꝫ attenta magna qñtitate confeſſate dotis ⁊ parua diſtantia tp̃is inter confeſſionem ⁊ ꝯctum poſtea factũ cum emilio ⁊ qualitatibus perſonaꝝ que erant diuerſaꝝ prouinciarũ nihil inuicẽ attinentes inter ſe emilius ex vna ⁊ dicti magiſter Nicolaus ⁊ magiſter Franciſcus ex altera partibus ⁊ inter ſe erant pater ⁊ filius ⁊ maritus ⁊ ſocer ita ꝙ nõ eſt coniecturandũ ꝙ fraudare voluerint aduerſus ſibi coniunctuꝫ pro extraneo cui dederũt tot fideiuſſores ac ẽt attẽto ꝙ cã veteris debiti:lꝫ forte nequeat plene ꝓbari p legittimas ꝓbationes:tñ apparet p libros ſalarie que nõ ſpectabat ad ſolum emiliũ ⁊ vt arbitror ſcribebanſ p inſtitutores itaqꝫ nõ eſt veriſile ꝙ ſcripſerint falſuꝫ faciunt que hñr in.l.quedam.§.numularios.de eden.

d ¶ Ac etiam concurrente alia coniectura ꝙ ſcꝫ tempore cõfeſſionis dotis recepte dictus magiſter Franciſcus fatetur ſe vergere ad inopiam ⁊ bona ſua non eſſe ſufficientia ad ſolutionem dicte dotis propter aliqua alia ſua debita ⁊ ſic fatetur tunc ſe habere alia debita propter que vergebat ad inopiam ⁊ calamitatem:ita ꝙ cum poſtea fateatur dictũ emilium ſuum creditorem in tanta quantitate ex cauſa antiqua coniecturandum eſt ꝙ fuerit verum nec factum in preiudicium ſeu fraudem precedentis confeſſionis ⁊ obligationis dotalis ſed pro rei veritate. Ex quibus oĩbus vr̃ concludẽdum ꝙ dicta confeſſio dotis recepte ⁊ conſignatio domus cenſeatur facta in fraudeꝫ dicti emilij per iam dicta.

e ¶ Nec obſtant adducta in contrarium:non enim obſtat ꝙ non apparet debito dicti emilij antiquiori:qꝛ ſupra eſt rñſum nec obſtat ꝙ dictus magiſter Nicolaus non erat obligatus ⁊ dicta domus eſt res imobilis in qua re imobili ceſſat.d.auc.ſed iam neceſſe qꝛ rñdetur ꝙ in termis.d.auc.vbi datur in augmentum res imobilis non cadit ſuſpitio fraudis erga creditores recipiẽtis: ideo ceſſat diſpõ dicte auc.q̃ loquitur de creditoribus mariti recipientis augmentũ dotis:tñ vbi cadit ſuſpitio ſimilis illa autẽtica trahiſ ad caſuꝫ in quo non loquitur:nõ.n.loquitur in confeſſione recepte dotis:ſed in augmento dotis:⁊ tñ bar.⁊ doc. ibi trahunt ẽt ad confeſſionem predictam.item nõ loquitur in debitis poſtea ꝯctis ⁊ tñ doc.a ſimili trahunt etiã illam auc.vbi cadit aliqua coniectura fraudis prout.ſ.deductũ eſt.Itẽ tex. dicit ꝙ non vtetur priuilegio.Et tñ doc. cõiter ibi volunt ꝙ non ꝯcurrit cum alijs creditoribus ⁊ ſic non vtiſ iure communi propter preſumptam fraudem.Itẽ in propoſito cũ in caſu iſto ſit ſuſpitio fraudis per iam dicta. Et pater ⁊ fili9 cenſenſ eadem perſona.l.fi.C.de impube.ideo cum paulo poſt dictus pater qui conſenſerat ꝯſignationi dicte ſue domus fideiuſſit pro filio faciente dictam confeſſionẽ in fraudem:ideo dicta conſignatio tanqꝫ in fraudem facta nõ preiudicet ſucceſſoribus dicti Emilij.

f ¶ Inſuper per aliã viam vr̃ ꝙ dicti ſucceſſores Emilij ſint preferendi in dicta domo agẽdo hypotecaria contra poſſeſſores dicte domus:licet heredes dicte Franciſchine qꝛ eſt aduertendum ꝙ dictus magiſter Franciſcus nõ vr̃ ꝙ hypotecauerit dictam domũ magiſtri Nicolai pro dicta dote cõfeſſata:ſed illam dedit tradidit ⁊ conſignauit. Nam verbuꝫ dedit ſignificat dñij tranſlationem.l.ſi.ff.de condi.ob cãm. ⁊.§.ſic itaqꝫ inſti.de acti.⁊ in dubio conſignatio rei ꝓ dote ponenda in loco tuto tendit ad tranſlationeꝫ dominij ꝑut concludunt glo.in.l.vbi adhuc.C.de iure do.in glo.parua que incipit idem dicas.⁊ Barto.in.l.ſi conſtante. in princ. in.§.q.iiij.queſtionis principalis ſolu.ma.⁊ doc.ibi.⁊ idem vult Bal.in.l.vbi adhuc in fi.C.de iure do. loquens quando iudex dicit aſſigno ⁊c.Fortius videtur id dicenduꝫ quãdo dixit notarius ꝙ maritus dedit ⁊ conſignauit : maxime propter naturam verbi dedit quod importat dominij tranſlationem vt ſuperius deductum eſt.

g ¶ Nec obſtat ſi dicatur ꝙ per conſtitutionem precarij factam in dicto inſtrumento per dictum magiſtrum Franciſcum cenſeatur facta ficta traditio per ea que habẽtur in.l. quod meo.⁊ in.l.interdum.§.fi.ff.de acquirẽ.poſſ.⁊ in.l.j.⁊ in.l.quiſquis.C.de dona.qꝛ reſpondetur ꝙ ex quo dict9 magiſter Franciſcus non poſſidebat dictam domum in dotem aſſignatam non potuit poſſeſſionem ficte tradere per quam fictam traditionem transfertur vera poſſeſſio.l.certe.§.ſi ꝓcurator.ff. de precar. Et magiſter Franciſcus non poterat poſſeſſionem quam non habebat transferre.l. traditio. de acqui.re.dominio.l.nemo plus iuris.de reg.iur. ⁊ hoc ꝙ ꝑ conſtitutionem precarij non queratur poſſeſſio quam conſtituens non habebat nec erat vacans ſumitur ex dcis barto.in.l.quod meo.in prin.⁊.l.interdum.in prin.⁊ in.§.fi.ff. de acqui.poſſeſ.⁊ idem volunt doc.⁊ ratio naturalis artat:⁊ licet magiſter Nicolaus conſenſum preſtitiſſet: tamen ipſe non tradidit vere vel ficte ⁊ nudo pacto nõ potuit ſine traditione poſſeſſionem vel dñium transferre.l.traditionibus cum ibi no.C.de pac.nec ſine corpore queritur poſſeſſio.l. iij.in prin.⁊.l.quemadmodum.ff.de acqui.poſ.

h ¶ Cum itaqꝫ dictus magiſter Nicolaus q poſſidebat nõ tradiderit vere vel ficte dicto magiſtro Franciſco neqꝫ dcẽ Franciſchine nec res erat in conſpectu nec actus corpore9 habilis ad dominij acquiſitionem interuenerit : ideo nulla poſſeſſio nullũqꝫ dominium tempore contractus tranſlatũ fuit in dictam Franciſchinam ⁊ illa verba dedit ⁊ conſignauit importent titulum ad tranſlationem dominij ⁊ forte licentiam illud capiendi propria auctoritate per ea que habẽtur in.l.predia.ff.de acquiren.hereditate. Succeſſit poſtea contractus cum hypotheca bonorum dicti magiſtri Nicolai promittentis ducentos florenos ⁊ ſic obligauit ⁊ hypotecauit dictam domum de qua agitur cum adhuc erat eo tẽpore dicti magiſtri Nicolai:ſi autem poſtea tranſiuit dominium in eam vel in eius heredes tranſiuit cuꝫ ſuo onere hypotece.C.de diſtrac.pigno.l.ſi debitor.c.ex litteris.extra de pig.caſ.ſiquis laycus.xvj.queſtio.j. ideo ſucceſſores emilij poſſunt per hypotecariam vendicare ſeu abuocare dictam domum. Quantum autem ad alios contractus initos poſt

contractum emilij res eſt magis plana: quia prout dicit dominus conſulens ⁊ prout in princip. dixi prior in tempore potior eſt in iure: ⁊ licet dos ſit priuilegiata per. l. aſſiduis. qui poti. in pigno. hab. tamen non vtitur priuilegio hoc caſu per. d. auc. ſed iam neceſſe. ⁊ quod ibi per docto. ⁊ ꝙ dictum fuit in precedenti articulo ⁊ latius per dominum conſulentem non repeto.

i ¶ Et inſuper glo. in. l. aſſiduis. C. qui poti. in pigno. habe. concludit ꝙ prefertur habentibus tacitaꝫ hypothecam in qua loquitur. d. l. aſſiduis. non autem procedit in habentibus expreſſam hypotecam ſm eam ⁊ ita tenet conſuetudo vnde contra eam iudicare malum eſt. l. minime. ff. de leg. prout dicit Barto. in. d. l. aſſiduis. ⁊ dictam opinio. gloſ. approbat ibi Bald. cum itaqꝫ dictus Emilius ⁊ eius ſucceſſores habeant expreſſam hypothecam ⁊ priorem ſm dictam opinio. glo. ⁊ ſequacium etiam ſi obligatio dotalis fuiſſet vera ⁊ non fraudulenta deberent preferri ſucceſſores Emilij ex quibus omnibus concludo vna cuꝫ domino conſulente ꝙ dicti ſucceſſores Emilij ſunt potiores in abuocando dictaꝫ domum. Laus deo.

¶ Minor qui in domo heredis debet recipere alimenta alimentatus eſt extra domum an egeat reſtitutione in integrum ad petendum ab herede alimenta preterita ⁊ etiaꝫ futura: ⁊ an alimentandus debet operari in domo.

¶ Conſilium. clxxxiiij.

Epetito diuino nu-

r mine. ¶ Super hac noua exitatione duo tēpora ſunt conſideranda: vꝫ an in poſterum poſſint peti alimenta. Item an alimenta preterita ſeu pro tempore preterito ſimiliter peti valeant. Circa primuꝫ de quo vt arbitror conſultans querere intendit: licet videatur prima facie dicendum ꝙ dicta alimenta non debeantur quia videtur iniunctuꝫ ꝙ habitet dictus legatarius in domo teſtatoris vna cum Galeocto ⁊ ibi habeat victum ⁊ veſtitum condecentem ⁊ ſic preſtatio victus ⁊ veſtitus ⁊ habitatio in domo teſtatoris vna cum Galeocto videntur connexa: nam copula ⁊ eſt precedentiū qualitatum repetitiua. l. ſeye. §. gayo. de fundo inſtruc. ⁊ ſic videtur ꝙ ex quo nō habitauit in domo teſtatoris non debeat habere victum ⁊ veſtituꝫ: videtur enim teſtator primo ⁊ ante omnia voluiſſe ꝙ habitaret in domo teſtatoris vna cum Galeocto eius herede ⁊ ſucceſſiue habeat victum ⁊ veſtitum prout ſuadere videtur ordo ſcripture a quo ordine licet arguitur. l. quotiens. ff. de vſufru. Si itaqꝫ ceſſauit principale ceſſare debeat id quod erat quodammodo neceſſarium antecedens ar. regule acceſſorium. in. vj. cum concor. attenditur. n. id qđ principaliter agitur. l. qui exceptionē. ff. de condi. inde. ⁊. l. ſiquis nec cauſam. ff. ſi cer. peta.

a ¶ Nec videtur iuuare reſtitutio in integ. Naꝫ reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum repoſitio. l. ꝙ ſi minor. §. reſtitutio. ff. de mino. ſed in caſu iſto non poteſt reponi in priſtinum ſtatum: quoniam non poteſt fieri ꝙ cōtinue habitauerit in domo teſtatoris cuꝫ galeocto ꝑut teſtator iniunxit merito nec competat reſtitutio integrum ad quid. n. daretur reſtō non enim competit vt in poſterum alimentetur: qꝛ in hoc non eſt leſus cum adhuc non ſit leſus nec vt in preteritum cenſeatur habitaſſe quoniam hoc eſt impoſſibile ꝙ reſtituatur vt retro habitauerit in domo teſtatoris vna cū galeocto herede idcirco non videtur ꝙ cadant termini reſtitutionis in integ. ⁊ ſic non videtur ꝙ dicta alimenta peti poſſint.

b ¶ Tamen his non obſtantibus contrariuꝫ puto de iure reſpondendum vꝫ ꝙ dicta alimenta pro tempore ſcilicet futuro peti poſſint: quoniam non eſt iniunctuꝫ ipſi legatario ꝙ alimenta habeat vna cum galeocto herede ſed ꝙ habeat alimenta ibi. i. in domo teſtatoris prout deductuꝫ eſt ſupra in conſilio primo reddito. ⁊ per conſequens ſi paratus eſt recipere victum ⁊ veſtitum in dicta domo vi꜡ ꝙ citra reſtitutionem in integ. poſſit victum ⁊ veſtitum petere quatenus ergo hoc eſt pro eo tempore quo paratus in domo predcā victum ⁊ veſtituꝫ recipere plane videtur ꝙ poſſit petere dictum legatum: non. n. verba repugnant immo hoc importāt ⁊ mens etiam veriſimiliter adaptatur: qꝛ non eſt veriſimile ꝙ ex eo qꝛ aliquo tempore nō ſteterit in domo voluerit teſtator ꝙ non habeat impoſterum in domo ipſa alimenta ſaltem ſi ex ignorantia vel ex lapſu etatis nō inhabitauit ignorantia autem preſumitur ar. l. verius. ff. de ꝓba. ⁊. c. preſumitur ignorantia. de reg. iur. in. vj. ⁊ maxime qꝛ heres oneratus non poteſt conqueri: qꝛ ſi legatarius cum eo non habitauit in domo nō fuit in aliquo leſus immo releuatus: qꝛ non ſupportauit onus preſtandi victum ⁊ veſtituꝫ maxime qꝛ non intererat ſua ꝙ legatarius ſecū inhabitaret niſi forte vt facilius exhiberet alimenta in domo ꝙ̄ extra.

c ¶ Si itaqꝫ illa extra non exhibuit nihil eſt quare poſſit cōqueri ⁊ ſi legatarius nec habitationem habuit neqꝫ victum in preteritum pro tempore quo non inhabitauit cedit eius damno ⁊ leſioni: ideo non decet ꝙ afficiatur ⁊ alio dāno vt impoſterum pro tempore quo vult inhabitare vel non ſtat per eum quominus inhabitet non habeat victum ⁊ veſtitū itaqꝫ ⁊ rigor verborum teſtamenti ⁊ equitas ⁊ veriſimilis mens teſtatoris omnia concurrunt ꝙ impoſterum alimēta conſequatur ipſe legatarius: attento etiam ꝙ penam quaꝫ in teſtō appoſuerat ſi non inhabitaret poſtea ademit in codicillis: non ergo imponitur pena quam in teſtō non impoſuit vt perdat alimenta pro tempore quo per eū ſtetit neqꝫ ſtat quominus inhabitet. Quare concludendaꝫ arbitror ꝙ alimenta conſequi debeat pro tempore futuro ⁊ pro tēpore quo paratus fuit domum inhabitare etiaꝫ citra remediū reſtitutionis in integrum. Ceſſat autem reſtitutio in integ. vbi competit remedium ordinariuꝫ. l. in cauſe in prin. ff. de minor. regulare enim eſt ꝙ vbi competit remedium ordinarium ceſſat remediuꝫ extraordinarium. l. in prouinciali. §. ſi in loco. ff. de no. oper. nun. ⁊ ibi per Bar. ⁊ doc.

d ¶ Quantum autem ad alimenta preterita eſt aduertendū ꝙ etiam alimenta preterita peti poſſunt hoc eſt ꝗtum pro alimentis exponi debuiſſet vt. l. ſi libertis quos. §. manumiſſis. ⁊ ibi per Barto. ff. de alimen. ⁊ ciba. legatis. Tamen in caſu iſto non videtur ꝙ peti poſſint eo quia preſtari debebant in domo teſtatoris ⁊ legatario non ſtāte in domo ſibi in ea preſtari non poterant: ideo citra reſtitutionē in integ. non videtur ꝙ peti poſſint: ſimiliter nec videtꝰ ꝙ poſſit implorari reſtitutio in integ. ſi alius gratis alimenta preſtitit: quia nulla datur leſio: ſi enim in domo teſtatoris cū Galeocto herede habitaſſet alius qui forte in domo ſua alimenta preſtitit non preſtitiſſet in domo aliena ⁊ ſic nil vltra huiſſet ꝙ̄ id quod habuit: ſcilicet victum ⁊ veſtitum: ſi autem de ſuo expoſuit pro ſuo victu ⁊ veſtito. ⁊ tunc fuit leſus ſui facilitate ipſe legatarius minor in non habitando in domo teſtatoris ⁊ victum ⁊ veſtitum aſſumēdo ab herede: ideo videtur ꝙ competat ſibi reſtitutio in integ. vt ipſe minor non patiatur illam leſionem ⁊ heres releuetur in eo qđ pro alimentis ⁊ ſic victu ⁊ veſtitu in domo erogaſſet.

e ¶ Conſtat enim ꝙ minor ſui facilitate leditur debet in integrum reſtitui eo: ſcilicet petente intra legittima tempora reſtitutionem in integ. l. ſi. C. de in integ. reſtitu. mino. ⁊ per totum titulum illum ⁊ titulos ſequentes. ff. eod. titu. Et reſtituitur minor nedum ſi eſt leſus quia paſſus damnum. ſed etiam ſi leſus eſt in non aſſumendo lucrum. l. ait pretor. §. fina. ⁊. l. ⁊ ſi fine. §. queſitum. ff. de mino. ⁊. C. ſi vt ſe ab hereditate abſti. in caſu autem iſto licet legatuꝫ prebeat cauſaꝫ lucratiuam. §. ſi res aliena inſti. de lega. cum legatuꝫ ſit quedam donatio. l. legatum donatio eſt. ff. de lega. j. tamen quia dies legati cedit a die mortis ficte. l. a titio. ff. de furtis. ⁊ vere a die adite hereditatis. l. ſi tibi homo. §. cum ſeruus. de lega. j. Et ideo ſtatim ꝙ adita fuit hereditas competit actio ad petendum alimenta in domo teſtatoris ſi non petijt videtur potius damnificatus circa lucrū iam queſitum ꝙ nō lucratus quicquid autem ſit vel ꝙ fuerit damnuꝫ paſſus vel amiſſis lucri non refert quo ad propoſitum per. d. l. ait pretor. §. hodie. ⁊. d. l. ⁊ ſi fine. §. queſitum.

f ¶ Nec obſtat ꝙ non reponitur in priſtinum ſtatum: quia non poſſunt preſtari alimēta preterita in domo ⁊ non ſit reputatio: quia eſt aduertendum ꝙ reputationes fiunt quando minor alſ locupletaretur. l. j. C. de repur. ⁊ ſatis cenſetur fieri reputatio ſi heres qui tenebatur preſtare alimenta in domo non artatur vt plus pecunie preſtet ꝙ̄ preſtitiſſet ſi legatarius minor ſteriſſet ſecum in domo quo ſit vt minor a leſione releuetur ⁊ aduerſarius maior non lucretur ex facilitate minoris: non tamen damnificetur quinimmo poſſet attentari ꝙ citra remedium reſtitutionis in integ. cōpetat ius petendi reſtitutionem in integ. naꝫ fauore minoris inductum eſt ꝙ in bonefidei iudicijs ⁊ legatis ⁊ fideicommiſſis cōmittatur mora irregularis. l. in minorū. C. in quibus cauſis in integ. reſti. nō eſt neceſſaria ꝙ procedit ēt

ſi pro

ſi pro parte minoris erat aliqd implendũ qȯ impletũ non
fuit dũmodo ei expediret id implere vt ſibi ipleretur vt eſt
ibi tex.ſm lec.Jac.but.⁊ Bar.quam Ang.ibi dicit eſſe no
tabilem ⁊ eã approbat:⁊ lȝ Bal.eã reprobet:tamẽ ab obie
ctione Bald.poteſt defenſari prout ibi dico:⁊ maxima eſt
maxime indeciſiuis auctoritas Bar.prout ⁊ dicit ibi Ra
pha.fulg.maxime iuncta auctoritate Jac.but.⁊ Ang.Licet
ergo dictus legatarius nȯ habitauerit in domo vbi erant
ſibi relicta alimenta:tñ cõſtat ꝙ expediebat ſibi hr̃e ibi ali
menta ⁊ etatis fragilitati lapſus obmiſit offerre pmanere
in domo vt ibi alimẽta aſſumeret: iȯ lȝ non obtulerit ſibi
debeant vt ſupra ſaltem ope reſtitutionis per ſupradita.

g ¶ Si autẽ ignorauit tunc non fuit leſus ſui facilitate qꝛ ⁊
maior ignorans id feciſſet:ideo non competeret tunc ſibi
reſtitutio iur̃ maioris etatis ex quo nȯ fuit leſio cauſata do
lo aduerſarij vel ſui facilitate prout requirit̃ vt minori re
ſtitutio competat.l.ſi.C.de in integ.reſtitutio.mino.tamen
licet nȯ cõpetat tũc reſtitutio vt minori cõpetit ex clauſu
la generali ſi qua mihi:qꝛ iuſta cauſa eſt dãdi reſtit.in inte.
ei qui leſus eſt ratione iuſte ignorantie prout notant gloſ.
Barto.⁊ docto.in.l.ij.C.de iure emphy.By.in regula cuȝ
quis in.vj.Spec.in tit.de loca.§.nunc aliqua:⁊ idem not.
Barto.in.l.ariſto.§.ſi.ff.de dona.ipſe ⁊ Angel.in.l.j.§.qȯ
aũt.ff.de itinere actuqȝ priua.glo.j.in.l.j.C.de patria pote
ſtate.d.Anto.⁊ Panor.in.c.ſi vigilanti.de preſcript.Bal.
in cõſi.mihi.lv.incipiente Bartholomeus legauit Ang.in
conſi.cxcvj.incipiẽte iam ſunt.xc.anni alſ incip.ex thema
te ſupraſcripto duo eliciuntur dubia.Pau.de ca.in conſil.
ccxciij.incipiente viſis ⁊ ponderatis:⁊ in conſi.cccc.qȯ in
cipit ego Paulus ⁊ Ange.in.l.ſi inſulam in.v.fallentia.de
verbo.obli.⁊ Jmo.ibi in.viij.fallen.

b ¶ Ex quibus videt̃ concludendũ ꝙ effectualiter exigi poſ
ſunt alimenta pro tempore futuro:⁊ etiam pro tempore p̃
terito vt.ã.Circa ſcðm autem queſitũ breuiter reſpondeo
ꝙ ex quo alimenta debentur iure legati nȯ ex diſpoſitione
iuris nȯ tenetur operari habentibus alimentare.ar.l.liber
tis quos.§.ſi.de ali.⁊ cib.leg.⁊.l.gaya.§.imperator.eo.tit.
prout not.Barto.in.l.diuortio in princ.in prima col.ff.ſo.
matri.aliqua tamen ſeruitia preſtare ſ debeřet:qꝛ non debet
ſtare ſicut corpus mortuum.dicit Paul.de caſt.ſumens ex
dictis Bal.in.l.i.C.de lega.quod ⁊ ſumitur ex dictis bar.
in.d.§.imperator.ſed ex quo impoſterum non moratur cũ
eis ceſſare puto huiuſmodi operari.argu.eius qȯ habetur
in.d.§.imperator.⁊ in.d.§.manumiſſis nec puto ꝙ condi
tio perſone legatarij ⁊ heredum ſuadeat vt aliqua ſeruitia
exhibeant̃:cum emptore aũt nihil hȝ agere:qꝛ nȯ ab eo:ſed
ab herede alimenta debentur. Laus deo.

¶ Agens in rem iure dominij vel quaſi probando poſſeſ
ſionem per plures teſtes ſingulares an poſſit pro ſe victo
riam reportare.

¶ Conſilium. clxxv.

In noie domini noſtri

I leſu xpi.¶ Licȝ in hac conſultatione videa
tur prima facie dicẽdũ ꝙ partes iudicis ſint
in abſoluendo dictum marinum Angeli reuȝ
conuentum.Nȯ enim videtur ꝙ dictus Ja
cobuſantonius actor probauerit ſuam intentionem prout
probare tenetur.l.actor qȯ aſſeuerat.C.de pba.l.qui accu
ſare.C.de edẽ.cum multis ſimilibus:ideo intentans reȝ ad
ſe pertinere iure dominij vel quaſi prout de conſuetudine
alternatiue intentare poteſt.c.abbate ſane in princip.de re
iudi.⁊ per gloſ.in.§.alie inſti.de acti.⁊ in.l.j.ff.de publi.dȝ
reſpectu rei vendicationis imploratae probare dominium
alſ ex illo capite reus abſoluendus venit.l.ſi.C.de rei ven
di.⁊.c.cum eccleſia ſutrina in ſi.de cauſa poſ.⁊ proprie.ſi ⁊
ex capite quaſi dominij:⁊ ſic publiciane debet ſuccumbere
ſi non probatur quaſi dominium qȯ quaſi dominium cau
ſatur ex traditione ⁊ bonafide ⁊ cauſa habili ad tranſlatio
nem dominij.l.j.⁊.l.traditionem.⁊.l.quecunqȝ in princ.ff.
de publi.⁊ inſti.de act.§.alie verſic.nãqȝ ſed nullus titulus
habilis ad tranſlationem dominij ſi traditio facta fuiſſet a
dño oſtenditur.ergo non probatur quaſi dñium:⁊ ſic ex ca
pite quaſi dñij intentati in libello:⁊ ſic ex capite publicia
ne reus venit abſoluendus.

a ¶ Similiter nec videtur probatum dominium ex pluri
bus.⁊ primo qꝛ nullum medium probandi dominiũ dedu
citur niſi preſcriptionis vel ſtatutarie vel iur.communis.
Preſcriptio autem iuris cõis ad propoſitum.ſ.circa rẽ im
mobilem eſt duplex vna longi tpis:⁊ iſta requirit titulũ.l.
diutina.C.de longi tempo.preſcrip.vel aliquid loco tituli
prout eſt iuſtus error circa titulum.l.celſus.ff.de vſuc.⁊.l.
ancillam.ff.pro ſuo.⁊.l.qȯ vulgo.ff.pro emptore:ſed nec ti
tulus nec iuſtus error deducitur merito clariſſimum eſt ꝙ
nȯ pȯt actor obtinere ratione preſcriptionis longi tempo
ris inducte de iure cõi.Alia eſt preſcriptio iuris cõmunis
longiſſimi temporis.xxx.vel.xl.annorum ⁊ iſta cum bonafi
de cauſat acquiſitionem dominij.ſ.vtilis.l.ſiquis emptio
nis.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.cum malafide de iure ciuili
cauſat exceptionẽ vt ibi.⁊.l.ſicut eo.ti.Sed nihil operatur
de iure canonico.c.fin.extra eo.⁊.c.poſſeſſor malefidei.de
reg.iur.in.vj.⁊ illi ſtandũ eſt.Nȯ autem ad propoſituȝ re
fert:qꝛ non probatur poſſeſſio.xxx.annorũ.Licet eniȝ duo
teſtes videantur deponere de poſſeſſione.xx.annorum Jo
nis mangecti ⁊ vnus de poſſeſſione.xiij.annorum eius filij
rei conuenti:tamen alius teſtis deponẽs de poſſeſſiõe de
cem annorum dicti Jacobiantonij ſui filij in cauſa ſcientie
dicit quia vidit dictum Jacobũantonium non ſequitur vi
dit Jacobumantonium.ergo poſſedit per decẽniuȝ.Simi
liter non videtur probari cõcludenter quo ad preſcriptio
nem ſtatutariam:quia licet teſtes deponant de poſſeſſione
Joannis mangecti per.xx.annos cuius tẽporis poſſeſſio vi
detur ſufficere ex forma ſtatuti de quo in themate:tamẽ vi
detur ꝙ dicta probatio nȯ releuet qꝛ teſtes qui videnẽ pro
bare de poſſeſſione Joannis mangecti ⁊ rei cõuenti.vȝ Ni
cola Angeli ⁊ Paulus dominici Franciſcus Euangeliſta
⁊ Joannes quidam nȯ deponunt de tempore poſſeſſionis
dicti Joannis mangecti prout fuit Joãnes angeli quidam
ꝙ laborator reſpondit de fructibus per annos.xx.vel circa
vſqȝ ad eius mortem dicto Joãni mãgecti alius.vȝ Euan
geliſta ꝙ audiuit Joanneȝ mangecti poſſediſſe per annos:
xx.vel circa profecto teſtimoniũ de auditu nil pbat.c.tam
litteris.de teſti.c.inquiſitionis.§.queſiuiſti.de accu.⁊ not.
in.l.ij.§.idem labeo.de aqua plu.ar.Jtẽ ſupradicti alij vi
dentur teſtes ſingulares.teſtibus aũt ſingularibus nȯ ad
hibetur fides.d.c.tam litteris.l.iuriſiurãdi.C.de teſti.c.cũ
dilecti.de elect.poſſeſſio aũt Jacobiantonij nȯ probatur
niſi per vnũ.vȝ Paulũ dominici ꝙ per.xiij.annos per aliũ
vȝ dictum Nicolã per annos.v.per aliũ nȯ plene de tẽpo
re vt.ã.ita ꝙ nȯ videtur probata poſſeſſio.xx.an.⁊ ſic non
videt̃ probata intentio agentis quo ad mediũ p̃ſcriptiõis
ſtatutarie:qm̃ nȯ eſt probata poſſeſſio.xx.annorum.

b ¶ Quod ⁊ vr̃ ex alio dicendum: qꝛ dato ſine preiudicio ꝙ
eſſet probata poſſeſſio.xx.annorũ nȯ videtur probare qua
litates que põderantur ⁊ requirũtur per dictum ſtatũ qȯ
inducit hanc nouam preſcriptiõem:ſcilicet ꝙ poſſeſſio fue
rit pacifica.Sed dicti teſtes de pacifica poſſeſſione nȯ de
ponunt niſi dicti Paulus ⁊ Joãnes.Jpſe autem Joãnes
nȯ releuat:qꝛ nȯ deponit quanto tempore dictus Franci
ſcus eſt vnicus nȯ videtur releuare per.d.l.iuriſiurãdi cuȝ
concor.Jdeo cum non videatur probata pacifica poſſeſſio
non militet ſtatutaria preſcriptio.

c ¶ His tñ minime refragantibus cõtrariuȝ puto de iure re
ſpondẽdum.Nam imo videtur ꝙ poſſeſſio.xx.annorũ di
cti Joannis mãgecti ſit legitime probata:nam Frãciſcus
deponit ꝙ vidit poſſidere dictũ Joãnem mãgecti per an
nos.xx.⁊ vltra ⁊ ſubdit vſqȝ ad tempus eius mortis.Et ſi
militer Paulus dominici ꝙ vidit poſſidere Joãnẽ predi
ctũ per annos.xx.⁊ vltra vſqȝ ad eius mortẽ profecto iſti te
ſtes nȯ ſunt ſingulares:qꝛ vterqȝ deponit ꝙ vidit poſſide
re per.xx.annos ⁊ vltra coadiuuat̃ dicta probatio per de
poſitionem Nicole qui deponit ꝙ ipſe reſpondidit de fru
ctibus dicto Joanni mangecti per annos viginti vel cir
ca vſqȝ ad eius mortem certe per recollectionem fructuũ
habitam a colono probatur poſſeſſio.l.titia.ff.de ſolutio.⁊
⁊ que ibi habentur.⁊ in.l.vniuerſas.§.ꝙ per colonuȝ.⁊ in
l.quis.§.j.ff.de acquir.poſſeſ.Et dato ꝙ circa recollectio
nem fructuũ vel reſpõſioneȝ de fructibus teſtis iſte ſit ſin
gularis.Tñ vr̃ ꝙ poſſeſſio probet̃ per teſtes ſingulares.vȝ
quorũ vnus deponat de vno actu p quẽ reſultat poſſeſſio
⁊ alius d alio actu puta:qꝛ vnꝰ vidit recolligere fabas aliꝰ
ſeminare ſeu laborare tanq̃ in re ſua put.ſ.poſſeſſio pbet̃
per teſtes ſingulares voluit glo.in.l.ob carmen.§.fin.ff.de
teſti.⁊ idem voluit Jacobus butri.ibi ſeu in fin.tituli.⁊ ibi

etiam tangit Bar.⁊ doc.cõmuniter ſequunt̃ illaȝ gl.prout
dicit ibi Rapha.fulg.idem tenens.⁊ idem tenet Cyn.poſt
Pe.⁊ Jac.de are.in.l.ij.C.que ſit long.conſue. ꝙ ⁊ voluit
Panor.in.c.cum dilecti.de electio.ſequens illam glo.quaȝ
⁊ ſequitur Ange.in ſua diſputatione que incipit baſtenſis
miles vbi tractat an teſtes ſingulares probent quem vſura
rium manifeſtũ:⁊ tradit regulaȝ ꝙ ad probandum aliquid
vniuerſale plura indiuidua cõprehendens non requiritur
ꝙ teſtes ſint cõteſtes niſi in illo vniuerſali:lȝ ſint ſingula-
res in actibus imediate ſup quibus deponunt ⁊ exempliſi
cant in poſſeſſione iuriſditionis. Si vnus deponit ꝙ vi-
dit decapitare talem ⁊ addit ẽt alia exempla que cã breuita
tis obmitto:⁊ nititur ex dicta glo.d.l.ob carmen. ⁊ idẽ vo
luit Pau.de leaȝ.in quadã ſua.q.que incipit contra inſtru
mentum.⁊ idem voluit Bal.in repetitione.l.de quibus in
pe.cbar.ff.de.ll.⁊ in.l.actor qꝺ aſſeuerat.C.de proba. refe-
rens Jac.bu.⁊ in.d.l.ob carmẽ.§.ſi.⁊ in.l.j.C.de teſtamen-
tis ⁊ ſpeculator in titulo de inquiſitione.§.nũc tractemus.
ver.item ſufficit ⁊ in titulo de teſte.§.nunc vero de interro
gatorijs verſic.Item quid de tempore.vbi dicit ſufficere ſi
vnus deponit ꝙ vidit tali die puta die martis titium recol
ligere granũ ⁊ aliũ vidit euȝ die mercurij recolligere oleũ
vel fabas.Nam probatur per eos poſſeſſio. Satis enim eſt
ꝙ in principali de quo agitur.ſ.in poſſeſſione cõcordent.⁊
idem voluit do.Anto.in.c.cum oporteat.de accuſ.⁊ etiam
Inn.ibi prout cõmuniter allegatur. Et licet quidam dicat
ibi Innoc.ꝯtrium velle:q꞉ pro vltima opinione recitat eos
qui tenẽt hmõi teſtes ſingulares nõ probare: ⁊ vltima opi
nio cenſetur approbata per auctorem per.l.qui filium.§.ſa
binus.ff.ad trebe.nihilominus nõ recederẽ a cõi allegatio
ne que ſit de Inno.q꞉ illa vltima opinio recitatur ſub ver-
bo alij ⁊ precedentem opi.ponit ipſe Innoc.ſimplr.Unde
illa prima opinio videt̃ ab eo approbari quaſi verbum alij
diuerſificet alios ab eo prout in opinionibus glo.probatur
in multis locis inter cetera in.l.iij.§.hec pena.ff.qꝺ quiſꝗ
iuris in glo.j.iuncta gloſ.in verbo aduerſario poſita in.l.j.
ſcꝺo reſponſo.e.ti.⁊ etiã probatur in dicto reſponſo in gl.
in verbo poteſtatẽ iunctis dictis Bart. ibi idem probatur
in gloſis.l.ij.in prin.ff.de dona.iunctis dictis doc.ibi ⁊ p-
batur coniungendo glo.l.certi conditio in princi.ff.ſi cert.
peta.cum gloſ.rubrice eo.titu.prout ⁊ ponderat ibi clariſſi-
mus doctor dominus Joannes de mõte ſperello mihi pa-
ter ⁊ dominus obſeruandus qꝺ ⁊ ſumitur ex glo.ſi.l. ſi idẽ
cum eodem.§.ſi vna.ff.de iuriſdi.om.iudi.iunctis ibi nota
per Bar.⁊ doc.Itẽ idẽ voluit ſpeculator in titulo de teſte.
§.antepe.poſt prin.dicens ꝙ ſi vnus teſtis ad probandum
decimam recollectaȝ dicit de.x.corbibus ⁊ alter de quinꝗ
recollectis pro decima probant decimam recollectaȝ ſm eũ
⁊ idem voluit Joã.an.in.c.j.de arbi.⁊ per Bal.in.l.impe-
rium.ff.de iuriſdi.om.iudi.in.xix.col.Et idẽ in probatiõe
fame voluit ipſe Bal.in.d.l.j.C.de teſtib.⁊ Imol.in.l.inter
pares.ff.de re iudi.lȝ in tertia col.⁊ ſeq.videatur de rigore
iuris velle contrarium.Tamen videtur velle ꝙ hec pars ſit
ſeruanda in pratica propter auctoritatem Accurſij Innoc.
Jo.and.⁊ ſpec.Et ipſe idem Imo.ibi in vltima col.ver.for-
te poſſet tollerari videtur etiam in hoc concordare duȝ di
cit poſſe tollerari ꝙ ſi vnꝰ teſtis ꝙ vidit recolligere ordeũ
alius ꝙ vidit recolligere granum:q꞉ ſunt conteſtes in pri-
ma cauſa ſm eum.idem Jaco.but.in.l.ariani.C. de heret.⁊
per Bal.in.l.j.C.qui in numero tutelarum accedat etiã gl.
in canone nihilominus.iij.q.ix.

d ¶ Nec obſtant iura que dicũt teſtes ſingulares ex quo cõ-
cordant in probando idem de quo agitur. Coadiuuat̃ etiã
dicta probatio poſſeſſionis:q꞉ probatur per Joannemange
li ꝙ Joãnes mangecti poſſedit pacifice ⁊ quiete:lȝ nõ mul
tum arcet:q꞉ non probatur per quãtum temporis.Itẽ iu-
uatur quoniam probatur per plures teſtes ꝙ poſt morteȝ
Joannis mangecti poſſedit dictus Jacobuſantonius eius
heres.videlicet per Nicolam qui deponit ꝙ vidit dictum
Jacobũantonium poſſidere poſt mortẽ dicti Joannis mã
gecti per annos quinꝗ.Item per Pauluȝ qui deponit de
annis tredecim.Iteȝ aliquid cõfert depoſitio Frãciſci qui
deponit ꝙ vidit dictum Jacobũantoniuȝ poſt mortẽ Joã
nis predicti expellere laboratorem de dicta petia terre qꝺ
eſt magnum ſignum poſſeſſionis.Iteȝ videtur probari per
Euangeliſtam qui primo deponit ꝙ audiuit dictum Jaco
bũantoniuȝ poſſidere.xxx.annis:⁊ vltra computato tempo
re ſui auctoris:⁊ ſic primo deponit de ſua poſſeſſione in cã
ſcientie dixit ꝙ prout.ã.teſtificatus eſt ipſe audiuit dici vl
ã.ipſum Joannem mangecti tenuiſſe ⁊ poſſediſſe ſupradi-
ctam petiam terre ſpatio.xx.annorum vel circa vſꝗ ad ipſi
ſeu mortis:⁊ ꝙ poſt mortem dicti Joannis vidit dictum
Jacobumantonium vt heredem predictum per tempus.x.
annorũ vel circa:licet iſte teſtis vel notarius in cauſa ſcien
tie obmiſerit verbũ poſſidere:tamen videtur ꝙ ſubintelli-
gatur ex precedentibus. Per precedentia enim ſequentia
declarantur.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de le.j.⁊.l. heredes pa
lam.§.ſed ſi notã.de teſta. iõ ex quo ſupra deponit ꝙ audi
uit Joan.mangecti poſſediſſe vſꝗ ad mortem ſubdendo ⁊
poſt mortem predictam vidit dictum Jacobũantonium vt
hedeȝ videtur ꝙ ſubintelligatur.ſ.poſſediſſe qꝺ ⁊ demõ
ſtratur: q꞉ alr̃ non fuiſſet facta rñſio nec cõueniens inter-
rogationi:imo ridiculoſa ꝙ non eſt preſumendum:imo re
ſponſio intelligitur vt cõueniat reſpõſioni.l.ſi defenſor.§.
qui interrogatus.ff.de interro.act.Item dicta in prefatio-
nibus cenſentur repetita in ſequentibus.l.titia reſpondit.
§.itẽ reſpondit de verbo.obliga.⁊.l. item quia.ff.de pactis
longe fortius dicta in interrogatione cenſeri debent repe-
tita in reſponſione ſaltem quando alr̃ reſponſio non accõ
modaretur interrogationi.

e ¶ Et inſuper negari non poteſt quin predicta reddant di-
ctam atteſtationem ad minus dubiam. Et dictum dubiuȝ
teſtis poteſt etiã poſt publicatas atteſtatiões repeti ex offi
cio iudicis.c.cum clamor.de teſti.⁊ ibi glo.Inno.⁊ doct.⁊
glo.in.§.q꞉ vero in auc.eo.tit.⁊ per glo.in.c. per tuas eod.
tit.⁊ Bald.in auc.atqui ſemel.C.de proba.itaꝗ ſi iudici vi
deretur ꝙ dicte rationes non omnino concluderent repe-
tat ipſum teſtem ⁊ non procedet in equiuoco ⁊ tãtomagis
quãto ⁊ ſine hoc teſte remanet ꝓbatio ꝙ dictus Jacobuſ-
antonius poſſedit per annos ſaltem quinꝗ ⁊ illi coniungũ
tur cũ poſſeſſione ſui auctoris.l.pompo.§.cum quis admi
niculo cum.§§.ſequentibus.de acquir.poſſeſ.ita ꝙ ſi quid
obſtaculi haberet dictum Nicole propter dictionem vl̃ cir
ca ſuppletur per coniunctionem poſſeſſionis dicti Jacobi
antonij heredis cum poſſeſſione Joannis mangecti: ita ꝙ
clariſſime eſt probata poſſeſſio longi temporis.xx.annoruȝ
⁊ vltra ita ꝙ intereſt iudici ꝙ ſententia omnimodo feren-
da pro parte actoris poſſit teſtificari ex pluribus capitibꝰ
⁊ ſic ꝙ dictus teſtis repetatur vt deducat̃ poſſeſſio trigin-
ta annorum:licet non putem neceſſarium: quoniam princi
pale fundamentum facio in poſſeſſione.xx. annorum que
ſine dubio eſt probata:⁊ per conſequens in preſcriptione
ſtatutaria cui non obſtant adducta in contrariũ.Non enim
obſtat ꝙ ſtatutũ ſimpliciter loquens interpetrari ſolet ſꝫ
ius cõmune vt iuris cõmunis correctio euitetur:quia re-
ſpondetur ꝙ hoc caſu ſecus eſt dicendum. Nam mens ſta
tuti apparet ex pluribus ꝙ non loquitur ſm ius cõmune
vt clare demonſtrant verba ſtatuti.

f ¶ Nec ob.ꝙ ſtatutum requirit pacificam poſſeſſionẽ cũ lo-
quatur in eo qui fuerit in poſſeſſione pacifica ⁊ bonafide.
Nam duo teſtes deponunt ꝙ Joannes mangecti poſſedit
pacifice ⁊ qete.videlicet Paulus dominici ⁊ Joannes an-
geli:licet Joãnes non deponat de quanto tempore. Item
ſtatutũ cumulat duas qualitates.ſ.cum bonafide ⁊ pacifi-
ca.Bonafides autẽ non requiritur ꝙ probetur per nota-
ta per gl.⁊ doct.in.l.penul.C.de euic.⁊ in.c.ſi diligenti.de
preſcrip.ita ꝙ nõ requiritur ꝙ probetur aliqua qualitas cũ
determinentur ab eodeȝ determinabili:ideo pariter deter
minentur arg.l.iam hoc iure.⁊.l.lucius.ff. de vulg.⁊ pup.
⁊.l.hereditatem.⁊.l.ꝗuis.C.eo.titu.Et maxime q꞉ pacifi-
ca eſt que non habet contradictionem contrariũ paci eſt bel
lum carentia belli non cadit in ſenſuȝ teſtis maxime in hu
iuſmodi particularibus:q꞉ poſſet quis cõtradicere in ab-
ſentia teſtiuȝ ⁊ impoſſibile eſſet ꝙ vnus teſtis cõtinuo per
xx.annos ſtaret ad videndum an fuerit contradictũ ⁊ mota
moleſtia ſuper poſſeſſione talis rei. Adeo ꝙ ſi eſſet neceſſa
ria probatio ꝙ pacifice poſſideret per.xx.annos ⁊ nõ ſuffi-
ceret probare ꝙ poſſedit per.xx.annos dictũ eẽt quodãmo
do eluſorium:q꞉ raro vel nunꝗ̃ probaret̃:quoniã iſta quali
tas non cadit in ſenſum teſtis ꝙ non poteſt probari per te
ſtes:qm̃ includit in ſe negatiuã nõ coartataȝ loco:aut tẽ-
pore taliter ꝙ cadere valeat in ſenſum teſtis: ita ꝙ eſt im-
probabilis per teſtes iuxta text.⁊ que ibi habent̃ in.c.cum
eccleſia ſutrina.de cauſa poſ.⁊ proprie.

g ¶ Nec vllo pacto videtur dicendum ꝙ fuerit de mente ſta
tuentium ꝙ nitens ex eo ſtatuto habeat docere illã quãti-
tatem:⁊

tatem:et ſic reddere quaſi ludibrio illam ſtatutariā diſpoſitionē.ar.c.cōmiſſa.de elec.lib.vj.vbi ne de facili reddaꝛ ludibrio diſpoſitio interpetraꝛ lex noua aliter ꝙ̃ alſs eſſet interpetranda facit.l.ſi pretoꝛ.de iud.ꝛ.c.abbate ſancti ſylueſtri.de ver.ſig.ita ꝛ interpetreꝛ illud ſtatutū ꝙ in dubio pacifica cenſeaꝛ nō probata cōtrouerſia ſeu cōtradictione.ꝓut bonefidei cenſetur non ꝓbata malafide: ꝛ maxime qꝛ pax eſt vinculū charitatis.dicit Joā.an.extra ne treugua ꝛ pace in rub.ꝛ in.c.j.ꝛ eſt affectus charitatis. dicit ſanctus Thomas de aquino ſecunda ſecūde articu.iij.Et eſt virtus idē eadem queſtione articulo.iiij.Et omnia appetunt pacē idē eadem queſtione articulo.ij.Pacificus dicitur a pace virtuti contrariantur vitia:vitia nō preſumūtur:ſed virtutes l.merito.ff.pro ſocio.l.omnimodo.C.de inoffi.teſta.ꝛ.c.ſi.de preſump.ſed virtutes ſic vt dictis iuribus ꝛ per gl.in.c.ſi forte.de elec.lib.vj.que inter cetera: dicit ꝙ pacificus qs preſumitur:iō in his terminis videtur ex oībus iam dictis tenendum ꝙ ſit ſatis plene probata poſſeſſio ſufficiens ad victoriam actoris. Laus deo.

¶ Subſtitutio de Jacobo ſi ſuperuixerit:ꝛ de filijs Jacobi caſu quo nō ſupuixerit reſtringitur ad tempus mortis teſtatoris:ita ꝙ filij predicti non videntur Jacobo ſubſtituti ſi Jacobus ſuperuixit.

¶ Conſilium clxxxvj.

In nomine dñi noſtri ieſu chriſti.¶ Quāq̃ preſens ꝯſultatio nō ſit aliena a dubitatione nō parua cū videaꝛ prima facie dicendū ꝙ ſit locus ſubſtitutioni:ita ꝙ dña Clara filia dicti Bonamici ꝛ ſubſequēter poſt eius mortē eius filij ꝛ eorū pater vt legitimus eorū adminiſtratoꝛ teneaꝛ dictā hereditatē reſtituere vel filijs dicti Philippi vel nepotibus dicti Andree:nā pro filijs Philippi vꝛ rñdendū:nā conſtat ipſos fuiſſe magis dilectos a teſtatore ꝙ̃ filij nepotes vel filij Andree cū primo loco inſtituerit hereditatē Jacobū ꝛ eius filios ꝛ ſi Jacobus nō ſupuiueret tūc iſtitue rit heredes filios maſculos ipſius Jacobi:ꝛ indefectū Jacobi ꝛ filioꝝ ꝛ eius deſcēdentium maſculoꝝ ex maſculis inſtituit heredē Andreā ꝛ filios:itaq̃ cū Andreas ꝛ filij ipſius ſint ſubſtituti dictis Jacobo ꝛ filijs nō debēt eis preferri.l.publius.ff. de condi.ꝛ demō.Itē iuuanꝛ dicti filij.Philippi rñſione quā fecit articulo dictus Chriſtophorus ꝙ poſitioni dicēti.item ꝙ ipſe Chriſtophorus credit ſaltē ex auditu dictum dñm Petrum anteq̃ decederet ſuū condidiſſe poſtremū teſtm̄ in quo inſtituit ſuos heredes Jacobū predictū eius fratrē ꝛ filios maſculos ipſius Jacobi ꝛ deſcendentes maſculos ex filijs ipſius Jacobi:ꝛ vt in teſtamēto rñdidit credit ſaltem ex auditu ꝛ viſione teſtamenti predicti ſi itaq̃ fateꝛ ꝙ inſtituit Jacobū ꝛ filios maſculos Jacobi ꝛ deſcendentes maſculos ex filijs Jacobi:ꝛ iſti filij Philippi ſunt deſcendentes maſculis ex filijs maſculis ipſius Jacobi. ergo credit Chriſtophorus ꝙ iſti filij Philippi ſunt inſtituti ſeu ſubſtituti.ergo credit ꝙ ipſi fouent iuſticiā.ergo dꝫ eis cōdénari cū ita preiudicet cōfeſſio per verbū credit ꝓut confeſſio de veritate ꝓut no.gl.in.c.ex litteris.de iureiuran.ꝛ doc.ibi ad idē gl.ꝛ doc.in.l.ij.§.qđ obſeruari.C. de iuramē to calū.caſu aūt quo filij dicti Philippi nō ſint a teſtatore inuitati:qꝛ ſm formā teſtamenti qđ oſtendiꝛ videſ ꝙ ipſi filij filioꝝ Jacobi nō ſint ſpecifice inuitati caſu quo ſupeſſet tpe mortis teſtatoris ipſe Jaco.ꝛ teſtatori nō ſupeſſent filij.Filij aūt poſiti in conditione nō cēſentur inuitati.ꝓut eſt cōis ſnia glo.ꝛ doc.in.l.lucius in fi.ff.de heredi.inſti.in l.filiuſfami.§.cum quis.de leg.j.ꝛ in.l.j.C.de condi. inſer. ꝛ ſparſim in multis locis: licet multi ſint in ſententia contraria:indeciſiuis aūt nō eſt recedendum a ſnia cōmuni vt per glo.in.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iur.ꝛ per doct. in.c. ne innitaris.de conſti.per Hoſti.ꝛ Joā.an.in.c.j. de conſti. Bar.in.l.j.C.de pena iud.qui male iud.Bal.in.l.precibꝰ. C.de impu.ꝛ eſt optimus tex.in cañ.in canonicis ſcripturis.xix.di. Et maxime hoc vꝛ tenendum:qꝛ non ſunt ex filijs ſeu deſcendentibus teſtatoris quibus non ita fauetur prout filijs filiorum prout hoc plurimum pōderat Saly. in.d.l.j.de condi.inſer.

a ¶ Ubi autem eſt facta ſubſtitutio pluribus ſub ſimili conditione ſi deceſſerint ſine liberis ſi euenit conditio in pſona vnius ꝛ nō alterius ſi nō ſupereſt pſona que ex veriſimili mente defuncti excludit ſubſtitutū ꝛ nō cenſeꝛ ſupeſſe quando pſona que ſupereſt nō eſt ſucceſſura ab inteſtato:qꝛ alius eā excludit prout voluit Nico.de mat. Bal. Rapha.Fulg.ꝛ Pau.de ca.in.l.cū quidā.C.de impu.exemplificantes ſi perſona que ſupereſt.ſ.poſita in conditione eēt frater conſanguineus pſone vltimo decedēti in cuius perſona verificatur conditio ſubſtitutionis:vt quia deceſſiſſet ſine filijs ꝛ alius predeceſſiſſet cum filijs:vel ſupereſſet. Tamen ſupereſſet mater que fratrem conſanguineum ꝛ eius filios excludit autem. defuncto.C.ad tertul. idem tenent Bar. Ange.ꝛ Imo.in.d.§.cum ita puta ſi deceſſiſſet cuꝫ filia ꝛ ſtatutum excluderet filiam a ſucceſſione ſm eos:idem ſi alter deceſſiſſet ſine filijs teſta.non inſtituto fratre ſuperſtite vel eius filijs eo non ſuperſtite tunc frater vel filij fratris non excludunt ſubſtitutum:qꝛ ex quo non poſſunt ſuccedere non excludunt prout voluit Pau.de caſt.in.d.l.cuꝫ quidam in fin.poſt Nico. de mata.ꝛ Bald.ibi.ꝛ alio anno apud aſiſium ꝟ idem conſuluimus clariſſimus doctoꝛ pater ꝛ dñs meus ꝛ dominus Bal.de bartolinis:ꝛ ego ita in propoſito ex quo filij Philippi in conditione poſiti excluduntur propter ſuperexiſtentiam dñe Clare filie Bonamici ab hereditate dicti Bonamici:ita ꝙ excluſio ſubſtitutorum nihil eis prodeſſet:ideo ſit locus ſubſtitutioni per dictam theoricam in qua fere omnes concordant in.d.§.cuꝫ ita.ꝛ in.d.l.cum quidam.

b ¶ Ita ēt alſs videmus in conditionali excluſione ſtatutorum vt ſi dicaꝛ in ſtatuto femina non ſuccedat extante maſculo:nā tūc ſi extat maſculus qui nō ſuccedat nō excludit filiā arg.l.ij.§.ſi conſanguinea ad tertu.ꝛ concludūt Bar. ꝛ Ang.in.l.i.§.filium de contratabu.ꝙ ꝛ voluit Bal. in.l. maximum vicium.C.de lib.prete.ꝛ in.l.ſiquis filium.C.de inoffi.teſta.ꝛ in conſilio mihi.lxxxv.incipi.quia ſtatutum.ꝛ idem Bal.in.l.omnes populi.de iuſti. ꝛ iur. quem refert ꝛ ſequitur Petrus de ancha.in repe.c.j.de conſtit.xiiij.queſtione principali col.cliij.intelligitur enim talem ſtatutum ſi maſculi poſſunt ꝛ volunt ſuccedere prout dicit Ponta. in.l.apud iulianum.§.idem iulianus circa finem.ff. ad trebel.per.l.ſi ex modica.§.filius.de bonis liber.ꝛ.l.ſiue.§.ſi. ff.de iure patro.ſed volūtas teſtatoris habetur pro lege in auc.de nupt.§.diſponat.ideo idem in diſpoſitione teſtatoris.Ex his itaq̃ videꝛ ꝙ ex quo Bonamicus deceſſit ſine filijs maſculis vꝛ in eius perſona purificata illa conditio ꝛ decedere ſine filijs maſculis ꝛc.iunctis verbis precedentibus ibi ꝛ ſi contingeret nec ipſum nec eius filios ꝛc. per que apparet ꝙ ſequentia ſupra deducta pariter referūtur ad filios Jacobi decedentes ſine filijs maſculis prout ad ipſum Jacobum cum ergo filius Jacobi deceſſerit ſine filio maſculo videtur ꝙ in eius perſona verificetur dicta cōditio ſub qua cōcepta eſt ſubſtitutio facta de Andrea ꝛ filijs ꝛ non habet obſtare ꝙ ſuperſunt filij maſculi alterius filij ex quo illi non ſuccedunt per ſupradicta:ꝛ ideo videtur ꝙ ſit locus dicte ſubſtitutiōi:ꝛ ſic admittatur filius dicti Andree : an autem admittantum vna cum eo nepotes Andree non intereſt dicte domine Clare ꝛ ſuorum filiorū conſultantium:ꝛ eſt articulus ſatis dubius:an ꝛ quādo appellatione filiorum veniant nepotes ſuper quo vidi varia conſilia modernorū ad preſens me non intromitto ex quo vt dixi non intereſt conſultantium.

c ¶ Sed non obſtantibus predictis videtur dicendū ꝙ nec filij Philippi nec filij nec nepotes Andree admitti debeāt ad dicta bona nec aliqđ petere poſſint aduerſus dictaꝫ dominam Claram vel eius filios:quoniam nō eſt locus dicte ſubſtitutioni:qꝛ nō eſt purificata cōditio:nā filij dicti Jacobi fuerunt inſtituti ſub conditione ſi Jacobus nō ſupuiueret.ſ.tpe mortis dicti teſtatoris decedentis ſine liberis maſculis vel cū liberis decedentibus ſine filijs. Inſtituit eniꝫ iacobū ſi tunc ſuperuiueret. Si autē nō ſuperuiueret tunc inſtituit filios ipſius iacobi. Non enim ſubſtituit filios iacobi ipſi iacobo caſu quo ſuperuiueret ipſe iacobus. Illa enim conditio ſi ſuperuiueret appoſita in primo gradu ſubſtitutionis oportet intelligi ſi ſupuiueret tēpore mortis teſtatoris caſu quo deceſſerit ſine filijs maſculis vel tpe mortis filioꝝ ſi teſtātoꝛ deceſſerit cū filijs maſculis ꝛ filij ſine filijs poſtea deceſſerint:nō conditio appoſita ſequēti gradui ſubſtōnis.vꝫ q̃ aduerſarius ſubdiꝛ. Si autē nō ſuperuiueret habet intelligi in eiſdē terminis.ſ.ſi nō ſuperuiueret tempore mortis teſtatoris vel filiorum decedē

tium ſine filijs. Natura enim aduerſatiue eſt aduerſari ca-
ſum quē determinat in eiſdē terminis in quibus militat ca-
ſus ꝓcedens cui aduerſaꝛ ꝓut voluīt gl. ⁊ Bar. in. l. ſi mari-
ti in. ſi. de adul. Saly. in. l. vinū. ff. ſi cer. pet. Eſt enim natu-
ra aduerſatiue qualitates ꝓcedentiū repetere in ſequenti-
bus. ꝓut dicit Bal. in. l. omnes populi. in lect. pleniori col.
xv. de iuſti. ⁊ iure: ideo prout in precedēti gradu ſubſtitu-
tionis cōditio eſt ſi ſupuiueret Jacobus tempore mortis
teſtatoris decedentis ſine liberis vel filioꝝ decedentiū ſine
filijs: ita ꝙ ⁊ ſequens conditio aduerſatiua ſi nō ſuperui-
ueret intelligi debet eo caſu quo ipſe non ſuperuiueret eo
tempore: ideo cū dictus Jacobus ſuperuixiſſet tēpore mor-
tis teſtatoris qui deceſſit ſine filijs nō eſt locus ſubſtitutio-
ni ſecūdo loco facte de filijs ipſius Jacobi.

d ¶ Itē dato ꝙ fuiſſet locus ſubſtitutiōi facte de filijs ipſi⁹
Jacobi ꝓpter mortē Jacobi tūc fuiſſent inuitati filij ipſi⁹
Jacobi qui fuerūt Philippus ⁊ Bonamicus. Nō aūt fue-
runt grauati filij Jacobi ſi deceſſerint cum filijs reſtituere
ſuis filijs. Qm̄ verba teſti nō ſonāt ⁊ ſatis eſt ꝙ voluerit
teſtator cōſeruare eis ſucceſſionē ab inteſtato cū filij ſucce-
dāt patri ab inteſtato: ⁊ ſi pr̄ teſtatur veriſimile eſt ꝙ inſti-
tuat filios cū votū patris ſit ꝙ bona ſua ad filios ꝯueniāt
l. nā ⁊ ſi parētibus in ꝓn. ff. de inoffi. teſta. l. ſcripto in ſi. ff.
vn̄ liberi. ⁊. l. j. circa finē. C. de his q aū aptas tabu. ⁊. l. cū
accutiſſimi in ſi. C. de fideicō. iō nō curauit teſtator ꝓui-
dere filijs Jacobi caſu quo fuiſſet inuitatus Jac. nec filijs
filioꝝ ipſius Jacobi caū quo ipſi filij filioꝝ admitterenꝛ ex
ſubſtōne: qꝛ eueniſſet caſus in ꝑſonis eoꝝ ſingula ſingulis
referēdo: itaqꝫ filij Jacobi nō reperiunꝛ in hūc caſuꝫ ſub-
ſtituti. Nec ob. vltima ſubſtitutio dū ſubſtituit Jacobuꝫ ⁊
eius deſcēdētes: qm̄ illa ſubſtitutio eſt ꝯcepta ſub cōditio-
ne ſi teſtator deceſſerit cū filijs ⁊ filij ingrediānꝛ monaſte-
rium qui caſus nō euenit: ⁊ ſic nō eſt locus dicte ſubſtōni:
preterea vr̄ ꝙ dicta ſubſtitutio ſit intelligēda ordine ſucceſ-
ſiuo videlicet ꝙ deſcendentes cenſeantur inuitati eo caſu
quo non ſupereſſet Jacobus ꝓut. ſ. expreſſerat teſtator in
ꝓma ſubſtitutione cum per precedētia ſequentia declara-
rentur. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de leg. j. cum ſimilibus.

e ¶ Nec iuuat filios dicti Jacobi dicta r̄nſio facta ſupradi-
cte poſitioni. Qm̄ confeſſio erronea iure nō preiudicat. l.
nō fateꝛ. qui errat de confeſ. l. ornamentorū. de auro ⁊ arg.
lega. ideo oſtenſo ex tenore inſtrī ipſius teſtamenti ꝙ non
ſunt ſubſtituti filij filiorū dicti Jacobi dicta cōfeſſio appa-
reat erronea vel in iure vel in facto: iō non nocet per ꝓdcā
vel dicamus ꝙ dicta r̄nſio non fuit erronea: qꝛ verū eſt ꝙ
inſtituit dictū Jacobū ⁊ filios filioꝝ nō ſimplr̄ ſed ſub con-
ditione tenendo ꝙ appellatione filioꝝ veniant nepotes. vt
l. filij appellatione. de verbo. ſigni. ⁊. l. lucius inſtimo. de he-
redi. inſti. ⁊. l. filium habeo. ff. ad mace. iuncta. l. j. eo. titu. de
quo per Bar. late in. l. liberorū. de verb. ſigni. ⁊ per Bal. ⁊
doct. in. l. lucius. ⁊ in. l. gallus. §. vt inſtituēs. de li. ⁊ poſth.
vel ſecus tenēdo ꝓut multi tenēt ſaltē ſubſtituit in dictis
bonis filios filiorū in vltima ſubſtitutione in qua inſtituit
heredes Jacobū ⁊ eius deſcendentes. Nulli enim dubiū
ꝙ appellatione deſcendentium veniunt nepotes: qm̄ ſunt
vere deſcendentes. Et licet illa nō fuerit pura inſtitutio:
tamē poſitio nō dicit ꝙ pure vel ſimplr̄ inſtituerit: imo ſe
refert ad teſtamētū dicendo ⁊ vt in teſtamento r̄nſio itaqꝫ
ſimpliciter facta referꝛ ad poſitionē prout iacet. l. ſi defen-
ſor. §. qui interrogatus. de interroga. acti. ⁊. l. titia r̄ndit. §.
idem reſpondit. de verbo. obli. cum ſi. ideo credit ꝙ inſti-
tuit vt in teſtamēto. Sed in teſtamēto apparet ꝙ inſtituit
ſub cōditione que expirauit. ergo ipſa cōfeſſio non releuat.
Nec ob. ſi dicatur ꝙ forte fecit aliud teſtamētū: quoniā re-
ſpondetur ꝙ pluralitas teſtamētorū nō preſumiꝛ. c. cū Joā-
nes heremita. de fide inſtru. ⁊ ibi doc. notant ⁊ inſup dicit
viſione teſtamēti: ⁊ non declarat de quo poteſt intelligi ſi
plura fuiſſent teſtā ō teſtō priori ꝓut de poſteriori eſt dubia
in hoc reſponſio: ⁊ dubia probatio ſeu confeſſio non rele-
uat. l. certum. de confeſ. c. in preſentia. de proba. ⁊ in ambi-
guis interpetratio verborum eſt proferētis. l. in ambiguis
orationibus. de regu. iur. ⁊. l. neratius eo. ti. cum cōcor. Et
maxime quia prout arbitror in toto iudicio negabatur pro
parte ꝯuenta q̄ꝫ dicti filij Jacobi non fuerint hoc caſu in-
ſtituti ⁊ confeſſio debet interpetrari ſi poteſt vt nō aduer-
ſetur alijs aſſertionibus cōfitentis: ſed debent cōcordari
Bal. in. l. cum falſa. C. de iure ⁊ fac. igno. in hoc tū non fa-
cio magnam vim: quoniam non vidi acta cauſe.

f ¶ Sed ex oībus ſupra adductis puto intrepide concludē-
dū ꝙ dicti filij dicte Clare ſint abſoluēdi ab in petitiōe di-
ctorū filiorū Philippi. Itē pariter eē tutos aduerſus filios
dicti Andree: qđ tū vr̄ hr̄e aliquātulū plus dubitatiōis: nā
ꝙ dicti filij dicti Andree nō foueāt iuſtitiā deduciꝛ: quia
ipſi fuerūt inſtituti ſub plurib⁹ cōditionib⁹ vna ſi cōtin-
gat ipſum Jacobū primo loco ſubſtitutū non ſuperuiuere
nec eius filios intelligiꝛ ſupuiuere. ſ. tpe euenīētis cōditio-
nis in ꝓma ſubſtōne de ipſo facta: ⁊ hoc per dicta. ſ. ac ēt
per ea que ſubſequunꝛ in alia videlicet cōditione ſubſtitu-
tionis: qꝛ per ꝯiunctionē poſuit aliā ꝯditionē caſu quo ſu-
peruiueret ⁊ poſtea decederēt ex quo datur intelligi ꝙ ꝓ-
cedens cōditio ⁊ ꝓcedētia verba ſupuiuere intelligunꝛ nō
qñcūqꝫ: ſed tpe quo ceſſerit dies ſubſtitutionis alr̄ fuiſſet
inepta ⁊ ſupuacua ſubſequēs caput ſubſtitutiōis ꝙ nō eſt
dicēdū. arg. l. ſi qñ. de lega. j. ⁊. c. ſi papa. de priui. lib. vj. ſed
iſta cōditio deficit: qꝛ ſupuixit ⁊ dictus Jac. ⁊ ēt eius filij ſi
tunt nati fuerāt: iō minime locū hꝫ iſtud primū caput ſub
ſtitutionis ſcđm caput ſubſtōnis facte de Andrea ⁊ filijs eſt
ſi cōtingat dictū Jacobū ſupuiuere ⁊ hereditatē eius non
adire ⁊ dicta cōditio defecit: qꝛ dictus Jac. ſupuixit ⁊ here-
ditatē adiuit. Subditur tertiū caput ſubſtōnis ſi cōtingat
adire ⁊ decedere ſine filijs maſculis ꝑfecto Jacobus qui
adiuit deceſſit cū filijs: itaqꝫ non cōtigit aliquē adire ⁊ de-
cedere ſine filijs maſculis: nā in perſona Jacobi verificatur
primus infinitiuus adire ⁊ nō ſecūdus infinitiuus: in ꝑſo-
na aūt Bonamici non verificaꝛ ꝓmus infinitiuus adire:
qꝛ nō fuit delata hereditas dicti teſtatoris: ſꝫ Jacobo: ⁊ ſic
non verificaꝛ ꝙ aliquis adiuerit ⁊ deceſſerit ſine filijs ma-
ſculis: ideo non vr̄ eſſe locus dicto tertio capiti ſubſtitutio-
nis: quia dicte due cōditiones copulatiue appoſite debent
verificari ambe vt ſit locus ſubſtitutioni. l. ſi heredi plures
de condi. inſti. cum ſimili.

g ¶ Nō maxie vr̄ ꝓcedere: qꝛ filij dicti Jacobi nō fuerunt
inuitati ex diſpōne teſtōris niſi caſu quo dictus Ja. ſupui-
ueret. ſ. tpe mortis teſtōris caſu quo ipſe deceſſerit ſine li-
beris maſculis vel tpe mortis filioꝝ caſu quo deceſſerit cū
filijs ꝓut ſupra demōſtratū eſt ad excluſionē filiorū Phi-
lippi. alr̄. n. ſi cenſenꝛ filij Jacobi ſubſtituti Jacobo dicto
filij Andree excluderenꝛ a filijs dicti Philippi: ideo opꝫ
ipſos filios Andree ꝑſupponē ꝙ filij Jacobi nō ſunt ſub-
ſtituti caſu quo dictus Ja. ſupuixiſſet tpe mortis predicte
cū itaqꝫ nō cēſeaꝛ oneratus ipſe Jaco. qꝛ nō verificaꝛ con-
ditio ꝙ deceſſerit ſine filijs maſculis nec oneranꝛ filij: qꝛ
nō fuerūt hoc caſu honorati. l. ab. eo. C. de fideicō. ⁊. l. ſed ⁊
ſi ſic. ſcđo reſponſo. de le. iij. cū cōcor. ⁊ ſi dicaꝛ dict⁹ Jac.
cēſeaꝛ rogatus ſub duplici cōditione ſi ipſe deceſſerit ſine
filijs maſculis aut eius filij deceſſerint ſine filijs maſculis
r̄ndeꝛ ꝙ hoc nō appꝫ nec multū cōuenit verbis nec in du-
bio cōditio ſubintelligiꝛ. ar. l. libertis libertabuſqꝫ. §. ſi. de
alimē. ⁊ ciba. le. Nec cenſeꝛ quis oneratus duplici onere. l.
pe. ff. de dote ple. ⁊. l. titia. §. qui in vita. de lega. ij. cū cōcor.
ita nec oneratus ſub duplici cōditione: nec vr̄ ꝙ debeant
concurrere duo quodāmō ſpālia in fauorē filiorū Andree
vnū vꝫ ꝙ cēſeaꝛ Jac. oneratus caſu quo ipſe deceſſerit ſine
filijs maſculis: ⁊ caſu quo filij ſui deceſſerint ſine filijs ma-
ſculis. itē lꝫ nō verificenꝛ ꝙ filij deceſſerint ſine filijs: ſed
alter tm̄ cēſeaꝛ ſilr̄ oneratus itaqꝫ poti⁹ itelligaꝛ fcā ſubſtō
iacobo ſi ꝯtingat ipm̄ ſupuiuere ⁊ decedere ſine filijs ma-
ſculis: ita facta filijs caſu quo ꝯtingat iacobū nō ſupuiue-
re vt. ſ. ſ. tpe mortis teſtatoris aut filiorū ſub qua cōditiōe
ipſi filij iacobi fuerūt ſubſtituti vt ſupius demonſtratū eſt.

h ¶ Confirmanꝛ ꝓmiſſa: qꝛ in dubijs potius interpetratio
fit pro reo q̄ꝫ pro actore. l. fauorabiliores. de reg. iu. ⁊. c. cum
ſint partiū iura obſcura. ⁊. c. fauorabiliores. e. ti. li. vj. idcir-
co dcā dubia ſubſtō nō iterpetreꝛ ꝯ reos ꝯuentos ꝯfert ēt
pro dcā iterpetratione: qꝛ in ꝓma ſubſtōne qua fuit vocat⁹
Jacob⁹ ſola fuit adiecta ꝯditio ſi teſtator deceſſerit ſine fi-
lijs aut cū filijs ⁊ ipſos filios quos iſtituerat decedere ſine
filijs maſculis: ſin aūt ꝯtigiſſet filios inſtitutos deceſſiſſe cū
filijs maſculis ⁊ ipſos deceſſiſſe ſine filijs maſculis nō fuiſ-
ſet loc⁹ ſubſtōni: qm̄ ſolū ſubſtituit filijs iſtitutis: ita ēt cē-
ſeaꝛ feciſſe in ſcđo gradu ſubſtōnis in quo ſubſtituit ꝓmo
iacobū: ⁊ in ei⁹ defectū ei⁹ filios maſculos ⁊ ſi ꝯtigerit eos
nō ſupuiuere tpe. ſ. mortis teſtōris vl̄ ſuorū filiorū vl̄ ſupui-
uere vl̄ nō adire vel adire ⁊ decedere ſine filijs maſcul̄ tūc
Andreā ⁊ eius filios: vꝫ ꝙ cēſeaꝛ ſubſtituiſſe Andream. ⁊
filios ipſis inuitatis ⁊ nō filijs inuitati cū itaqꝫ fuerit loc⁹

primo

pꝛimo capite pꝛime ſubſtitutionis:qꝛ Jacobꝰ fuit ex ea vocatus ⁊ nõ filij ipſius Jacobi:ideo ipſi cenſeat̃ facta ſubſtitutio ſi ipſe deceſſerit ſine filijs maſculis. Nõ autẽ ſi eius filij maſculi nõ inuitati deceſſerint ſine filijs maſculis.

i ¶ Et per hãc viã tolluñt ea que in ꝯtrariũ adducta ſunt. Non enim obſtat que habent̃ in.d.§.cũ ita ⁊ in.d.l.cũ quidã.C.de impu.qm̃ in terminis illoꝝ iuriũ purificata fuit coditio in pſona vnius ex pluribꝰ iſtitutis cui erat facta ſubſtitutio: hic vero ſecus. Qm̃ dicto Bonamico qui deceſſit ſine filijs maſculis nulla eſt facta ſubſtitutio:ſed Jacobo qui deceſſit cũ filijs maſculis ⁊ ſatis habuit teſtatoꝛ onerare primũ inſtitutũ ſi cõtingat eũ decedere ſine filijs maſculis ⁊ nõ onerare eũ aut eius deſcendentes ſi ipſe deceſſiſſet ſine maſculis ⁊ ſi teſtatoꝛ cogitaſſet hunc caſum ⁊ voluiſſet in hũc caſum ſubſiſtere potius veriſilr̃ ſubſtituiſſet Philippum filiũ Jacobi q̃ Andreã aut eius filios cum appareat ꝙ plus dilexit filios Jacobi q̃ ipſos Andreã ⁊ eius filios arg.l. publius.de ꝯdi.⁊ demõ.⁊.l.quotiẽs.de vſufru. Ex qbꝰ ꝯcludo ꝙ dicta dña Claravel eius filij ſunt tuti aduerſus filios Philippi ⁊ aduerſus filios Andree. Laus deo.

¶ In ſocietate oium bonoꝝ ẽt ꝯcta cũ pupillo.vꝫ pactum ꝙ vnꝰ plus oneraẗ in miſſa ſeu capitali ⁊ lucrũ ſit equale.

¶ Conſilium. clxxxvij.

In noĩe domini noſtri

i ieſu xp̃i. ¶ Videt̃ in hac cõſultatione aperta frõte ꝯcludendũ ꝙ dictus iulianus nõ teneatur cõicare dicta bona ſibi relicta ab auo dictis Chriſtophoꝛo Bernardino ⁊ Franciſco quibus nõ fuerũt relicta:nã vr̃ ꝙ dictus ꝯctus ſocietatis oium bonoꝝ nõ valuerit ex pluribus. ⁊ pͥmo qꝛ illi pupilli nõ poterãt ꝯhere ſocietatẽ.l.vt in cõductionibꝰ.ff.pro ſocio.vñ vr̃ ꝙ nec ipſe obligetur ex ſocietate ſocio nec ſociꝰ ſibi per generalitatẽ:⁊ qꝛ ꝯctus ſocietatis eſt ꝯctus equus qui redigit̃ ad inſtar fraternitatis.l.veꝝ in pꝛinc.ff.pro ſocio.⁊ reqrit in ſupremo bonã fidẽ dicebat Bal.in ſuo cõſilio incipiẽte que ſocietas:⁊ oꝫ ꝯhi iuſta ⁊ equa arbitrio boni viri.l.qꝺ.n.§.j.⁊.l.in ꝓpoſita.⁊.l.ſi ſocietatẽ mecũ coieris.ff.pro ſocio.⁊.l.iij in fi.eo.ti.adeo ꝙ ẽt ſi de cõſenſu ꝑtiũ expreſſo cõueniret ꝙ ſocietas nõ eſſet equa nõ valeret vtputa ſi cõueniret̃ ꝙ vnus plus ꝯſequeret̃ ex lucro q̃ alter:dato ꝙ nihil plus cõferret ſocietati nõ valeret pactum ſeu ſocietas.l.ſi non fuerint.ij.rñſo pro ſocio a ꝯtrario ſenſu ⁊ fuit opi.Azo.quã ibi approbat gl.in ṽbo ſocietati ꝙ ⁊ voluit Saly.in.l.mutius eo.tit.⁊ Rapha.in.d.l.ſi nõ fuerint:ſuper dicta gl.dicit hãc eſſe cõem ſniam ⁊ eam ſequitur.⁊ idẽ vr̃ velle in.l.ſi ſocietatẽ mecum coieris eo.ti.⁊ vidi ray. in ſumma ⁊ plures theologos qui verſant̃ in caſibus conſcientie firmãtes ꝙ vbi ſocietas taliter ꝯhit̃ ꝙ vnius ſocij cõditio eſt melioꝛ q̃ alteriꝰ nõ eſt res tuta in foꝛo poli:nã peccat ille cuius cõditio eſt melioꝛ ita vr̃ cõtingere in caſu nr̃o ſi iulianꝰ ⁊ alij maioꝛes habebãt bona eis relicta ⁊ alij nõ hẽbant:cõſtat ꝙ melioꝛ eſt cõditio illoꝝ qui nõ hẽbant: iõ ſocietas nõ eſſet equa:ideo nõ valeat quo ad hãc equalitatem nec ſit tuta in foꝛo conſcientie per pꝛedicta.

a ¶ Qꝺ ⁊ videt̃ dicendũ ex eo qꝛ maxima inequalitas eſſet ſi pupillus nõ ſe obligaſſet ⁊ ſecũ ꝯhentes obligarentur:⁊ licet alis pupillus habeat hoc pꝛiuilegium in alijs ꝯctibus in quibus nõ requiritur tãta exuberãtia bonefidei.l.iulianus.§.ſiquis a pupillo.ff.de act.emp.tñ ſecus videt̃ in cõtractu ſocietatis per ſupꝛadicta.⁊ per.d.l.vt in conductionibus confert:maxime qꝛ in ſocietate oium bonoꝝ ipſo iure cõmunicant̃ bona ⁊ oñium ipſo iure abſqꝫ traditiõe vera trãſfertur.l.ij.⁊ ibi gl.Bar.⁊ doc.ff.pro ſocio bona aũt pupilli regulariter nequeunt alienari niſi ob cauſam neceſſariã.l.ob es.C.de pꝛedi.mi.vel ſimilẽ cauſam vt ibi per gloſam:⁊ tũc cũ decreto eo.tit.in rubꝛo ⁊ nigro.ff.⁊.C.per totos.iõ pꝛout pupillus non cõmunicat qꝛ pꝛedicta ceſſant. Itẽ ceſſat ſolẽnitas legis municipalis vt dr̃ in puncto:licet eam nõ viderim:ita nec ſibi cõmunicet̃. Ex alio etiam videtur ꝙ dictus cõtractus nõ valeat:qꝛ vr̃ ꝙ dicti tres fratres obligent ſe ſibijpſis qꝛ ipſi nomine ꝓpꝛio ⁊ nomine fratrũ ſecũ ineunt ſocietatem qꝺ videtur non valere. Contractus enim ꝓcuratoꝛum recipiunt pꝛimã ſubſtantiã in perſona procuratoꝝ.l.quecũqꝫ gerimus.ff.de acti.⁊obli. hinc eſt ꝙ ſi ſtipulatio ſit alteri ⁊ verba obligatiua cõcipiunt̃ in pſona alterius nullatenus obligatio valetãꝫ quãdo ṽba obligatiua cõcipiunt̃ in perſona pꝛopꝛia ⁊ executiua inter perſonã alterius oꝛiat̃ regulariter obligatio naturalis ⁊ quandoqꝫ obligatio ciuilis vt per doc.in.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.⁊.§.ſi ſtipuler.⁊.§.ſiqs inſulam.de verbo.oblig. ⁊ actio queritur ſtipulanti regulariter quando valet nõ queritur ei cuius nomine recipit̃ qm̃ per liberã perſonã nõ querit̃ alteri actio ſine ceſſione.l.poſſeſſio.§.⁊ ſi poſſeſſio.ff.de acq. poſſeſ.⁊.l.j.C.per quas perſonas obligatio nobis acquir. Sibi autem quis obligari nõ põt:qm̃ nõ põt qs eſſe debitoꝛ ⁊ creditoꝛ. Nedũ enim nõ poteſt de nouo obligatio ſibijpſi a ſeipſo queri.l.frater a fratre.ff.de ꝯdi.indebi. Sed obligatio iam ꝯcta extinguitur ſi deuenit ad eum caſum ꝙ quis ſit ſibijpſi obligatus.l.debitoꝛi.C.de pact.l.vrãnius. ff.de fideiuſ. Ideo impoſſibile eſt ꝙ quis ꝓcuratoꝛio vel negocioꝛum geſtoꝛum nomine ſecum contrahat.

b ¶ Propterea videt̃ ꝙ dictus ꝯctus ſocietatis nullo pacto ſubſiſtere poſſit cũ dicti Julianus Paulus ⁊ Philippus nominibus eoꝝ ꝓpꝛijs ⁊ nominibꝰ Frãciſci Chriſtophoꝛi ⁊ Bernardini:⁊ quolibet eoꝝ pro qbus:⁊ quolibet eoꝝ de rato ꝓmiſerũt inierũt dictũ ꝯctũ ſocietatis.ſi enim dicti Frãciſcus Chriſtophoꝛus ⁊ Bernardinꝰ vel alter eoꝝ nõ ratificaſſet quis eẽt obligatus certe illoꝝ triũ ſcilicet.l. Juliani Pauli ⁊ Philippi eſſet tantũ vnus alteri obligatus quantũ alter ſibi:ideo inanis videt̃ obligatio illa. Et iõ ꝯctus ſit eluſoꝛius. Nec vr̃ ꝙ iſte contractus poſſit ratificatione validari:quoniã ex pluribus capitibus videt̃ nullus ⁊ actus allegatus nõ validat̃ ratificatione. Qꝺ enim a pͥncipio non valuit tractu tẽpoꝛis nõ conualeſcit.l. ꝙ in initio de reg.iur.ideo actus nullus non ratificatur vbi nullitas cauſat̃ aliunde q̃ ex conſenſu Bar.in.l.obſeruare.ff.de offi.ꝓconſu.in.l.licet.ff.de iudi.⁊ Specu.in titu.de dele.§. viij.verſi.quid ſi cõmitteres. ⁊ ibi Bald.ita addit. ⁊ Bal. in.l.mancipia.C.de rebus ali.non ali.⁊ Bal. in.d.l.obſeruare.⁊ Specu.in ti.de citatione.§.iam de citatione verſic. quid ſi iudex tulit.⁊ Cy.in auc.qua in pꝛouincia.C. vbi de crimine agi opoꝛtet.⁊ Bar.in.l.j.C.qui pro ſua iuriſdi.⁊ in l.inſtar.C.de iure fiſci lib.x.

c ¶ His tñ nõ ob.cõtrariã ſniam puto de iure verioꝛẽ:naꝫ pꝛimo pꝛemitto ꝙ ꝯctus debent ita interpretari vt valeãt ⁊ nõ pereãt qñ fieri poteſt.l.quotiens.ff. de verb.obli.⁊.l. quotiens in actionibus.ff.de reb.du.cũ cõcoꝛ. allegatis ibi in gl.⁊.c.ſi papa.de pꝛiui.lib.vj.cum multis ſimilibus:ideo vt dictus ꝯctus nõ ſit eluſoꝛius interpretari oꝫ ꝙ quatenꝰ ſocietas contrahitur cum Juliano Paulus ⁊ Philippus nominibus eoꝝ pꝛopꝛijs ac nominibus Frãciſci Chriſtophoꝛi ⁊ Bernardini contrahunt cũ eo pꝛomittendo dicto Juliano:⁊ ab eo ſtipulãdo dictis eoꝝ ⁊ ſuoꝝ fratrũ pꝛedictoꝝ nominibus:⁊ pꝛout cõtrahitur actiue ⁊ paſſiue ſocietas cũ Paulo dicti Julianus ⁊ Philippus ſecum actiue ⁊ paſſiue cõtrahunt ſocietatẽ nominibus eoꝝ ꝓpꝛijs ⁊ dictoꝝ fratrũ abſentiũ:⁊ pariter ſi cõtrahunt cũ Philippo Paulus ⁊ Julianus ꝓmittunt ⁊ ſtipulant̃ nomine eoꝝ ⁊ fratrũ abſentiũ:⁊ hoc modo intelligendo nemo cenſet̃ ꝓmittere ſibijpſi:nec ſtipulari a ſeipſo nec cõtractus hoc reſpectu viciat̃:qꝛ.ſ.quis ſibijpſi ⁊ a ſeipſo pꝛomittat ⁊ vicietur. Qꝺ videbatur pꝛincipale ⁊ potiſſimũ obſtaculũ huic cõtractui. Contractus enim ſocietatis eſt ſui natura contractus validus veſtitus ⁊ qui ſolo ꝯſenſu perficitur inſtit. de obli.qui ſolo cõſenſu oꝛiuntur.⁊.l.conſenſu.ff.de acti.⁊ obli.⁊.ff.⁊.C.pro ſocio per totos.⁊ inſti.eo.tit. itaqꝫ remotis que in cõtrariũ adducunt̃ remanet ꝯctus validus ⁊ efficax hactenus eſt ſublatũ illud qꝺ tanq̃ magis vrgens vltimo loco fuit in contrarium adductum.

d ¶ Nõ obſtat.l.in conductionibus.ff.pro ſocio.qꝛ iſtud eſt regulare ꝙ pupillus non poteſt ſe alteri obligare ſine conſenſu tutoꝛis inſti.de auct.tut.§. ſed neqꝫ.§.pupillus inſti: de inutil.ſtipu. Tamen alium poteſt ſibi obligare. d.§.pupillus.itaqꝫ.d.l.vt in conductionibus nõ ponit ſpecialitatem in contractu ſocietatis:nam ⁊ in alijs cõtractibus non tenetur ſi contrahit ſine tutoꝛis auctoꝛitate ꝑut ibi dicitur in ſocietate.vt.d.§.pupillus.⁊.d.§. ſed neqꝫ. ideo videtur poſſe dici in ſocietate ꝙ ipſe contrahendo ſocietatẽ alterũ ſibi obliget. Nõ autẽ ꝙ ipſe obligetur per.d.l. iulianus.§. ſiquis a pupillo. Non autẽ intelligitur ita pꝛoterue ꝙ ipſe pupillus venditoꝛ habeat pꝛecium ab emptoꝛe:⁊ ipſe non tradat rem:qꝛ lucraretur cum aliena iactura contra.l.nam hoc natura.ff.de conditio.inde.⁊ propterea tenetur ex ſuo

contractu quatenus factus eſt locupletior.l. naturaliter.§.
ſi.co.ti.ꝛ in.l.iij.in prin.ff.cõmod.ꝛ.l.ſ; hactenus.ff.de in/
ſti. Eſt ergo ſenſus ꝙ ſi expedit pupillo ꝙ ꝯctus ſortiatur
effectũ vel ſibi legittime placet ꝙ ſortiatur effectũ.ſatis.n.
lucratur qui voluntatẽ ſuã adimplet.l.pe.ff. de condit.ob
cauſam ꝯctus totus obſeruatur:ꝛ ideo nõ reſultat iniqui/
tas ſi eligit via ꝙ ꝯctus valeat: ꝛ propterea ſocietas non
erit iniqua:aut enim pupillus factus maior vel minor cum
auctoritate legittimi adminiſtratoris cõfirmat ꝯctum ſocie
tatis ꝛ nulla erit iniqua ſocietas:qꝛ obligatio erit hincinde
ꝯcta aut pupillus nolet cõprobare ſocietatẽ ꝛ ſocietas non
redũdabit:adeo ꝙ nõ poterit dici iniqua ſocietas:qm̃ qua
litas ſine ſubiecto eſſe nõ põt.l.ij.ff.de vſufru.ꝛ.l.eius qui
in prouinciã ver.quoniam tũc.ff.ſi cert. peta.ꝛ.l.adeo.§.ꝙ
ſi toto.ff.de acquiren.rerum domi.

e ¶ Nec obſt.ꝙ illi tres.vȝ iulianus Paulus ꝛ Philippus
plus ponebant in cõione ꝙ̃ chriſtophorus Philippus ꝛ
bernardinus:qꝛ reſpondetur ꝙ ipſi ſciebant nec deceptio ali
qua fuit ꝛ poterant ſuũ donare:ita videtur ꝙ potuerint ex
cauſa ſocietatis cõicare:nec videtur ꝙ ſocietas omniũ bo/
norũ vicietur ſi vnus ſocioꝝ plura bona hȝ ꝙ̃ alter. Nõ.n.
de facili cõtingit ꝙ bona pluriũ ſint equalia :ꝛ iura ſupra
in principio adducta loquunt in ſocietate lucri ꝛ queſtus
nõ loquuntur in ſocietate omniũ bonoꝝ que eſt certa:ꝛ ſa/
tis hȝ inſtar fraternitatis ſi oĩa hincinde cõmunicant:ꝛ ſit
de bonis pñtibus ꝛ futuris:potuiſſet aũt de facili ꝯtingere
ꝙ illi/qui tũc tpis minus habebãt plura queſiuiſſent ꝛ illa
fuiſſent cõicande.l.ſi ſocietatem vniuerſaꝝ.ꝛ.l.ſe.ff.pro ſo/
cio:nec vr alienũ ab arbitrio boni viri ſiqs ſuo fratri peꝝ
hñti vult oĩa bona ſibi cõicare ꝛ ſecũ vniuerſaꝝ facultatuȝ
ſocietatẽ inire.vr enim plurimũ cõuenire bono fratri. Et
põt ẽt in ſocietate lucri ꝛ queſtus attẽtari ꝙ ſi vnus ponit
pluſꝙ̃ alter ꝛ cõueniũt ꝙ partes lucri ꝛ dãni ſint equales
valeat ſocietas ꝛ pactũ:put hoc in terminis decidit bart.
in cõſil.incip.ex facto proponitur ꝙ iulianus de cortonio
in ordine.xcviij.ſȝ ordinẽ peruſinũ nõ informis:nec hoc
caſu loquit.d.l.ſi nõ fuerint ſcḋo reſpõſo ꝛ glo.ibi in p̃nc.
ꝛ Rapha.fulg.ibi.ꝛ Saly.in.d.l.mutius.ſed qñ equaliter
cõtribuũt in ſocietate ꝛ cõuenit ꝙ vnius ꝯditio ſit melior
ꝙ̃ cõditio alterius:prout hec tetigi in repeti.l. ſi paſcenda
pecora.C.de pac.x.col.verſi.tertio quero.

f ¶ Nec obſtat ꝙ bona pupilli nõ cõmunicantur ſine decre
to ꝛ ſine auctoritate tutoris ꝛ non interueniẽte legittima
cã ad alienãdum bona ſaltem imobilia minoꝝ que oĩa req
runt.l.lex que tutores.C.de admini.tut.ꝛ aliĳs iuribus.ſ̃.
adductis:qꝛ rñdetur ꝙ hoc caſu requirit ꝙ ipſi legittime
ratificent:ita ꝙ ẽt eorũ bona cõmunicẽtur ne reſultet incõ/
ueniẽs ꝙ ipſi lucrent cũ aliena iactura:ꝛ ſaltem poſſunt ra
tificare premittẽdo obſeruãtiã cũ iuramẽto:qꝛ iuramentũ
validat contractus minoꝝ:ꝛ lȝ dicta auc. loquat in ſacra/
mẽtis puberũ:ꝛ iſti ſint minores.xiiij.annoꝝ:ꝛ ſic ſint im
puberes ſm punctuȝ:tñ ſi ſunt doli capaces:qꝛ ꝓximi pu/
bertate ꝓcedit diſpoſitio dicte auc.ſacramenta pubeꝝ:put
voluit Bar.in.d.auc.ſacramẽta puberuȝ:qꝛ impubes doli
capax obligat iuramẽto.c.j.de delic.puerorũ. Et licet Pet.
Cy.Bald.Ange.ꝛ Rapha.teneant ꝯtrium volẽtes ꝙ iura/
mentum de futuro nõ firmet ꝯtrium: immo videntur velle
nõnulli nõ obligare.ꝛ ꝙ.d.c.j.de delic.pue.loquat in iura/
mento de preterito:attñ cõis opi.canoniſtarum eſt ꝙ iura
mentũ impuberis doli capacis firmet ꝯctum:prout volunt
Hoſti.Jo.an.d.Ant.ꝛ Jmo.in.c.cũ cõtingat.de iureiu.idẽ
Archi.in.c.ꝙ̃uis.de pac.in.vj.ad hoc.c.ex litteris.de iure
iuran.put dicit Pau.de caſt.in.d.auc.ſacramenta puberũ
hoc firmans de iure cañ. Et probat generalitas.d.c. cũ cõ
tingat.ꝛ.d.c.ꝙ̃uis que iura nõ diſtinguunt etateȝ:ideo nõ
militat ratio quam adducit Bald.in corpore.d.auc.ſacra/
menta pubeꝝ.ſ.ꝙ iura diſtinguũt etatẽ:ideo nõ ſit noſtrũ
extendere:put dicebat Bal.ꝛ Ang.in .d. auc.dicit ꝙ ius
cañ.pubertatẽ ideo ꝛc.qḋ negat:ꝛ nõ eſt dubium ꝙ impu
bes ex iuramẽto obligat deo ad obſeruantiam: ꝛ ex inob/
ſeruãtia obligat dyabolo:lȝ Raph.fulg.cõtra dicẽs ꝙ.d.c.
j.de delic.loquitur in iuramẽto de p̃terito ꝛ male:qꝛ loqui
tur generalr.ꝛ Ang.in.l.ſiquis pro eo de fideiuſ.dicit im/
pubes iurans ſeruare ꝯctuȝ peccat ꝯueniendo.ꝛ Bal.in.l.
pactũ dotali.C.de colla.dicit ꝙ ſacramentũ impuberis hȝ
deũ vltorẽ:nec eſt dicendũ ꝙ nõ obliget iuramẽtum ipm
pupillũ cũ pupillus naturaliter obligetur.l.j.ff.de noua.iḋ
per iuramẽtuȝ obligatũr deo qui eſt natura naturans ꝛc.

iuncta glo.in verbo natura inſti.de rerum diui.§.ſingulo/
rum.ꝛ glo.in.l.reſpiciendũ.ff.ſi cer.peta.iḋ generalitas.d.
c.ꝙ̃uis.militet etiam in impubere cũ ſolũ ſe fundet in pec
cato.ꝛ ideo de iure cañ.videtur ſ; tenendum:put ꝛ tenui
legendo.d.auc.ſacramenta puberum ſuper verbo puberũ:
ꝛ ius canonicum hoc caſu ſeruãdũ eſt nedum apud burgũ
qḋ eſt de patrimonio eccleſie originaliter:ſed vbiqꝫ etiã in
terris imperĳ per.c.licet mulieres de iureiuran.lib.vj. ꝛ ita
dixi in.d.verbo puberum.

g ¶ Nec ob.ꝙ act⁹ nullus nõ põt ratificari niſi forte qñ eſt
nullus pp ſolũ defectũ ꝯſenſus:put hoc tãgit Bar.in.d.l.
lȝ de iudi.qꝛ rñdetur ꝙ lȝ hoc verũ ſit regularit:tñ in mi
nore fallit prout voluit gl.ij.in.l.ſi tutor.C.in quibus caſi/
bus in inte.reſti.ꝛ idẽ voluit ibi Barto.ꝛ Ang. ꝙ ꝛ voluit
Bal.in.l.iulianus.§.ſiqs colludente.ff.de act.emp.dicens
ꝙ lȝ iudicialia nõ habentia ſua ſubſtãtialia nequeant rati/
ficari vt hr in.l.ſi.C.ſi aduer.rẽ iud.put ſm eũ dicit Cy.in
addi.niſi dicens ꝙ hic geſta nõ erãt nulla pp rigorẽ iuris
cõſeruandũ:ſed fauore vnde videt ꝙ poſſit ratificare.ar.l.
vulgo.de admini.tuto.ꝛ qḋ no.in.l.cũ ꝛ minores.C.ſi ad/
uer.rẽ iudi.ꝛ in.l.nõ eo minus.C.de procur.ſm eũ ex cu/
ius dictis poſſunt ſumi due rõnes quare fallit in minore ꝙ
põt ratificare actũ nullũ vna fauore minoris cuius fauore
als inducit ꝙ actus valeat in ſui fauorẽ ꝛ nõ in eius odiũ:
alia qꝛ eſt actus nullus iure ſpeciali. Jḋ illa nullitas facili⁹
põt remoueri.qꝛ iura ſpecialia facilius tollunt ꝙ̃ iura cõ/
munia.l.eius militis.§.militia miſſi de mili.teſ. Et ꝙ actus
nullus ex alio ꝙ̃ ex defectu cõſenſus poſſit per minorẽ ra/
tificari ꝓbat in toto ti.C.ſi maior factus. deficit enim de/
cretũ ꝛ forte cã:ꝛ tñ ratificatur. Ex quibus puto ꝙ Julia/
nus non foueat iuſtitiam. Laus deo.

¶ Compromiſſum ꝛ remiſſio ad iudiciũ conſcientie arbi/
trorũ:an ſe extendat ad tranſactionẽ que precedit compro
miſſum que venit tanꝙ̃ antecedens dato ꝙ dicatur laudã
dum iuxta tenorem tranſactionis ꝛc.

¶ Conſilium clxxxviij.

IN nomine dñi noſtri
ieſu chriſti. ¶ In pñti cauſa vertẽte iter ſer
Sebaſtianũ ꝛ Thomam quõdam ſer Bar
tholomei ex vna parte:ꝛ Gabrielem ꝛ dñaȝ
Bernardinã quõdam ſer Nicolai ſer Bar
tholomei ex altera parte:ſup laudo iter eos lato ꝛ ſnia ſup
recurſu lata ꝛ appellatione inde ſequuta. Licet in multis
pretendãt,ſe leſos ꝛ quidẽ enormiter dicti ſer Sebaſtian⁹
ꝛ Thomas que omnia diſcutiendi non datur otiuȝ ad pre/
ſens aliĳs arduis occupatus:ſolum in pñtiarũ a me querit
vtrum dicti arbitri potuerint laudare ꝛ ſubſiſtere debeat
laudũ latũ ſuper quinta parte oliȝ obuenta petropaulo de
hereditate ſer Bartholomei ſup qua per arbitros eſt dcla
ratum ꝙ ꝑtinet pro duabus partibus ad dictos ſer Seba
ſtianum ꝛ Thomã ꝛ pro tertia parte ad dictos ſer Gabrie
lem ꝛ dictam Bernardinaȝ ſucceſſores ab inteſtato pro di
ctis partibus dicti Petripauli.

a ¶ Circa qḋ lȝ videatur prima facie dicẽdum ꝙ potuerint
ſuper eo laudare ꝛ laudũ ſubſiſtere debeat attẽta lata for/
ma cõpromiſſ. Fecerũt enim inter ſe dicte partes plenũ cõ
promiſſum ſup omni lite cã ꝛ cõtrouerſia que eſſet vel eſſe
poſſet inter eos vſqꝫ in diẽ tũc pñteȝ cã ꝛ occaſione bono/
rũ cõmuniũ ſeu alio quocunqꝫ titulo. Profecto in hac pte
de diuidendis bonis paternis cõmunibus agit:nã portio
olim obuenta Petropaulo in bonis paternis nõ erat diui
ſa a portionibus aliĳs dictoꝝ cõpromittentiũ:vñ ſiue dicta
portio ꝑtineret ad ſolũ dictum ſer Sebaſtianũ iuxta teno/
rem inſtri cõtinẽtis tenorẽ teſtamẽti dicti Petripauli in/
ſtituentis inſolidũ dictũ ſer Sebaſtianuȝ:ſiue ab inteſtato
pertineret ad dictos quattuor cõpromittẽtes pro portioni
bus de qbus ſupra in relatione laudi:ꝛ vt ſucceſſores ab in/
teſtato in oẽm euentũ erãt bona cõia:iḋ veniebãt diuiden
da:ꝛ ſic veniebat talis diuiſio in cõpromiſſo nõ tantũ vigo
re cle gñalis ipſius cõpromiſſi ibi ſeu alio quocunqꝫ titulo
ꝙ̃rum vigore ſpãlis cle cõpromiſſi p̃ncipalr facti ſup diui
ſione bonoꝝ cõium. Ex quo in oẽm euẽtũ ſiue ꝑ maiorib⁹
ſiue ꝑ minorib⁹ portiõib⁹ cõia erãt ꝛ qualr cẽnt diuidẽda
pro quibus ratis poterat eſſe cõtrouerſia:put erat ratione
dicte q̃nte partis que ſpectauerat ad Petrũpaulũ:ꝛ qꝛ ſup

ea parte

ex parte erat maioꝛ dubitatio ⁊ cõtrouerſia ꝗ̃ ſuper alijs: ideo alis declarauerat per tranſactionem. Et hanc partem in contractu tranſactionis dimiſerunt indiſcuſſam declarandum per dominum Dulcem.

b ¶ Cū ergo cõpꝛomiſerint oẽs ꝯtrouerſiã que verti poſſet cã ⁊ occaſione diuiſiõis bonoꝝ cõium: ⁊ iſta inter ceteras erat vna ⁊ pꝛcipua vt depꝛehẽdiꝛ ex dicta ꝯtinẽtia trãſactio nis: iõ iſta cenſeꝛ incõpꝛomiſſo cõpꝛehẽſa. Et lꝫ appareat inſtrm̃ ſolẽniter trãſumptū iuxta ea que habenꝛ in.c.cū.p. tabellio de fi.inſtru.⁊ in auc.ſiqs in aliquo.C. de eden. de teſtõ in forma ſolẽni in quo vniuerſaliter inſtituit dictum ſer Sebaſtianū: tñ ex quo duo teſtes deponūt ꝙ ipſe idez notarius qui dr̃ feciſſe originale inſtrm̃ teſtamẽti dicebat ſe rogatū de donatione omniū bonoꝝ facta dictis ſer Gabrieli ⁊ bernardine ⁊ legũ mr̃i dictoꝝ ſer Gabrieli ⁊ bernardine ipſis teſtibus audientibus qui cõcoꝛdãt in locoꝛ ſi de aliquibus pñtibus: lꝫ non allegent ſe inconteſtes ſpecifice ſatis videntur poſſe dici conteſtes.

c ¶ Et lꝫ nõ appareãt depoſuiſſe hoc idez corã arbitris. Tñ potuerūt eos audire: ⁊ in conſciẽtia credere ꝙ illud inſtrm̃ foret falſum: ⁊ quãdo aliqͥ remittiꝛ conſcientie alicuius: qꝛ nõ põt: bene apparere ꝙ ꝯtra ꝯſcientiã iudicauerit nõ reclamaꝛ iuxta no.per gloſ. ſingularẽ in.c.ſtatutū.§. aſſeſſorem.de reſcrip.lib.vj.⁊ ſi cõmittiꝛ ꝯſcientie iudicis nõ appellaꝛ per dictã gloſ.pꝛout ⁊ dicit Bald.in.l.ij.C.de ſentẽ.ex pericu.reci.Pe.de peruſio eius germanus in ſuo tractatu quarte parrochialis.vj.parte pꝛĩcipali in fine: ⁊ in tractatu quarte epãlis capitu.ix.verſi. ſed queriꝛ de tali.⁊ Ponta.in rub.de arbitris.iij.col.nec põt ſuperioꝛ cõſciẽtiaꝫ inferioris imutare.dicit Bal.in.d.l.ij.poſt Inn. in.c. per tuas.ij.de ſymo. Si ergo cõſcie dictoꝝ arbitroꝝ: ⁊ arbitroꝝ viſum fuit ꝙ dicto inſtrõ tanꝗ̃ falſo nõ eſſet credẽduꝫ mõ vr̃ ꝙ poſſit impingi aut retractari: ⁊ lꝫ in trãſactione fuerit iſte articulus remiſſus iudicio ⁊ declarationi dñi Dulcis.Tñ ex quo iudiciuꝫ non erat redditū remanebat cõtrouerſia: ideo cẽſeaꝛ eſſe cõmiſſum dictis arbitris: ⁊ maxime qꝛ nõ facta declaratione nõ videbaꝛ ꝙ poſſet cõgrue diuidi bona ex quo nõ ꝯſtabat quota poꝛtio obueneri vni ⁊ quota alteri.Et qui vult vnuꝫ cenſeꝛ velle omne id ſine quo illud expediri nõ poteſt.l.ij.ff.de iuriſdi.om. iudi.l. ad legatū.⁊.l.ad rẽ mobilem.de pꝛocu.cum ſimilibus: idcirco volendo ꝙ diuidantur bona cõmunia videntur voluiſſe ꝙ declararentur poꝛtiones ⁊c.

d ¶ Tamẽ his nõ obſtantibus contrariū puto de iure veriꝰ: qꝛ declaratio huius articuli erat in trãſactione cõmiſſa iudicio ⁊ declarationi dñi dulcis vt ſupꝛa eſt dictum ⁊ conuenerant in tranſactione ꝙ quelibet partiū obſeruaret id qd̃ per eū iudicatū ⁊ declaratum: vnde de hac poꝛtione fuerat ſub cõditione trãſactū iuxta.l.fi.C.de ꝯbẽ. emp.⁊.l.j.ff. de leg.ij.cum ſi.Nec vr̃ a dicta tranſactione receſſum.ar.l.euꝫ qui mutuã.ff.de pꝛoba.⁊ maxime in tã breui tẽpoꝛe qꝛ.xiij. Ianuarij facta fuit trãſactio.⁊.xx.die eiuſdẽ menſis factuꝫ fuit cõpꝛomiſſum.Quinimo ex foꝛma cõpꝛomiſſi demonſtratur ꝙ dicti cõpꝛomittentes nolebant a foꝛma trãſactionis recedere.Cū in fine cõpꝛomiſſi deputauerint conſultorem in oĩbus rebus dubijs ⁊ varietatibus nõ declaratis ⁊ non diſcuſſis aut nõ ſpecificatis in dicta tranſactione: per que verba oſtendiꝛ ꝙ intẽdebant nõ recedere a trãſactiõe ſed potius illi ſtare.Et iõ cū iſte articulus huius qnte ꝑtis eſſet ſpecificatus in tranſactione ⁊ diſcuſſus ⁊ ſatis de/ claratus: qꝛ declaratum erat ꝙ de ea fieret quicquid iudicabitur per pꝛefatuꝫ dominū Dulcẽ quid eniꝫ ſi ſub alia cõditione fuiſſet dicta quinta pars aſſignata vni ⁊ ſub alia cõditiõe alteri nõne diceretur declaratū ſuper tali articuloꝛ Nec potuiſſent arbitri ſtante foꝛma cõpꝛomiſſi aliter ſuper dicta quinta parte aliter diſponere: ita ⁊ nõ potuerūt hoc caſu cū ſub cõditione fuiſſet de dicta poꝛtione diſpoſitum quid agendum ⁊ cui aſſignãda veniret: attento ꝙ licet incõpꝛomiſſo ſit data ampla ⁊ plena poteſtas dictis arbitris laudandi ⁊ arbitrãdi de iure ⁊ veritate ⁊ equitate : ⁊ de facto ⁊ de ꝯſcia.Tamẽ dicta poteſtas eſt limitata cuꝫ hoc ꝙ iuxta tenoꝛẽ ⁊ cõtinẽtiam dicte trãſactionis fieret per illã clauſulam poſitã poſt dictam latam cõceſſioneꝫ poteſtatis cõceſſam videlicet ibi: ⁊ iuxta tenoꝛem ⁊ cõtinẽtiam trãſactionis alr̃s inter ipſas partes facte de qua ⁊c.Que clauſula moderat ⁊ reſtringit pꝛecedẽtia cū in fine poſita oĩa pꝛecedẽtia determinet.l.talis ſcriptura.de leg.j.l.iij.§.ſi filius de libe.⁊ poſthu.⁊.c.ſecundo requiris. ⁊.c. inquiſitioni.de accuſa.cum ſimilibus.voluerunt itaqꝫ cõpꝛomittentes ꝙ laudarẽt: ⁊ arbitrarẽtur ipſi arbitri ſm̃ tenoꝛem ⁊ cõtinentiam trãſactionis per dictam clauſulam ⁊ per id qd̃ in fine ſubditur dum eligatur cõſultoꝛ ſup non diſcuſſis per trãſactionem quaſi ſuper tranſactis nõ indigerẽt cõſultoꝛe.qꝛ non habebãt a trãſactione recedere.Licet receſſerint ⁊ cõſultoꝛe vſi nõ fuerint.Ex quo datur intelligi eoꝛum bona mens ⁊ conſcientia ſeu vt rectius loquar in conſcientia.

e ¶ Confert ad pꝛemiſſa: qꝛ verba cõuentionū in dubio interpꝛetrantur cõtra eū qui vtiꝛ ex eis.l.labeo.⁊.l. ſi in emptione in pꝛin.ff.de ꝯben.emp.⁊ qd̃ habetur in.l.veteribꝰ. C.de pac.⁊.l.quicquid aſtringende.de verbo.oblig.Ideo cum omnis vis laudi dependeat a compꝛomiſſo.l.non diſtinguemus.§.de officio.ff.de arbitris.⁊.l.ſi cū dies.§. plenum.eo.ti.illi qui nituꝛ ex laudo nituꝛ ex cõpꝛomiſſo. Ideo verba cõpꝛomiſſi interpetrantur contra eum. Et ſic ex pꝛedictis laudum in hac parte fuit nullum: ⁊ per conſequens ſententia iudicis cõfirmatoꝛia fuit iniqua: ⁊ per cõſequens reſcindenda: ꝑut enim arbitri quoꝝ poteſtas dependet a compꝛomiſſo non poſſunt ſe vltra extendere.d.§. plenum.⁊.d.§.de officio.⁊ arg.c. cū olim cum ſimi.de offi. deleg.ita nec iudex recurſus habet vlterioꝛem poteſtatem cum ſolū habeat cognoſcere de iuſticia vel iniuſticia arbitroꝝ ⁊ nõ ꝓnunciare vltra cõtenta incõpꝛomiſſo. Pꝛout iudex appellationis nõ poteſt cognoſcere de his que non fuerunt petita a pꝛimo iudice. vt in.c.examinata.de iudi.l. edita.C.de eden.⁊.c.lꝫ eli.de ſymo.⁊.c. qualr̃ ⁊ quando de accu.qꝛ ſentẽtia pꝛimi iudicis eſſet nulla ſi vltra petita pꝛonunciaret no.per Bart.in.l.j.C.de erro.cal. vbi dicit ꝙ qꝛ ſententia dependet a petitione habet ad eam neceſſariam relationem: ideo erroꝛ in libello cenſetur cõtineri: ⁊ expreſſe in ſentẽtia: ⁊ contentus in pꝛima ſententia cenſeꝛ contineri in ſentẽtia ſecūda lata ſup cauſa appellatiõis: ꝑut ipſe Bar.dicit in.l.j.ff.que ſententie ſine appel.recip.

f ¶ Idcirco de pꝛimo ad vltimū cõcludẽdo ſñia appellationis habet neceſſariam relationem ad petitionem poꝛrectã pꝛimo iudici: qꝛ ad illã habebat relationẽ pꝛima ſententia: adeo ꝙ ſi iudex appellationis ꝓnunciaſſet vltra contenta in petitione ipſa oblata pͥmo iudici eſſet nulla indubie: ita ⁊ ſentẽtia ſuper recurſu lata cū recurſus habeat inſtar appellationis.l.nõ diſtinguemus.§. cum quidam.ff. de arbi. Barto.in.l.ſi ſocietatẽ.§.arbitroꝛum.ff.pꝛo ſocio Bald.in c.j.quo tempoꝛe miles in vſibus feu.⁊ Spec. in ti.de arb. §.j.nõ poſſit ferri nec ſe extendere vltra deducta incompꝛomiſſo ad qd̃ habet neceſſariam relationẽ ipſa pꝛima ſententia alr̃s reſultaret quoddã abſurdum.nam partes que dant latiſſimam poteſtatẽ arbitratoꝛibus ſuper certis rebus poſſent ratione eiuſdem poteſtatis iudicari ſuper alijs rebus ſuper quibus non dediſſent parẽ poteſtatem ⁊ voluiſſent ꝙ in eis ⁊ in pꝛocedendo: ⁊ in ſententiãdo ſeruaretur ius commune ⁊ iuris oꝛdo ⁊ rigoꝛ cui ab equitate non eſſet de iure derogatum iuxta ea que habẽtur in.l.placuit.C.de iudicijs.⁊ in.l.j.C.de legi.argu.autem ab abſurdo in iure eſt validiſſimum.l.naꝫ abſurdum.ff.de bo.libe.l.ſcire.§. aliud de excuſa.tuto.cum ſimilibus.

g ¶ Ex his itaqꝫ cõcludenduꝫ ꝙ dicta ſententia lata ſuper recurſu fuit nulla vel ſaltem iniqua: ⁊ per conſequens partes iudicis aditi ſuper appellatione a dicta ſententia ſunt in pꝛonunciando bene appellatum ⁊ male iudicatum: ⁊ ſucceſſiue in pꝛonunciando dictum pꝛimum laudum in hac parte inefficax.Non obſtantibus adductis in contrarium que maioꝛi ex parte ſunt ſublata per adducta.ñ.pꝛo hac ꝑte non enim obſtant verba lata compꝛomiſſi ſupꝛa ponderata: qꝛ plena ⁊ ampla poteſtas fuit arbitratoꝛibus conceſſa circa contenta incompꝛomiſſo: ſed tranſacta non continebantur in compꝛomiſſo merito ⁊c.Vel fuit data ampla ⁊ lata poteſtas dūmodo ſeruaretur tenoꝛ ⁊ cõtinẽtia trãſactionis.qd̃ in idem recedit: ſed dictum laudum non fuit latum iuxta tenoꝛem ⁊ continentiam tranſactionis in hac parte vt ſupꝛa deductum eſt merito ⁊c. Et ita etiaꝫ poteſt reſponderi ad id qd̃ dictum eſt circa cõmiſſionem cõſcientie: quia in hac pte reſtringiꝛ dūmodo nõ recedaꝛ a tenoꝛe ⁊ cõtinẽtia tranſactionis per pꝛedicta: ideo nõ eſt opus inſtari an poſſit recurri ad ſuperioꝛẽ in cõmiſſis cõſciẽtie circa qd̃ gl.in.c.j.de iure patro.tenet ꝙ ſic ⁊ allegaꝛ pꝛo ꝯtraria ad glo.in.d.§.aſſeſſoꝛẽ.⁊ Bal.in.l.j.C.de rebus cre.di/ cit ꝙ aut ſumus in re parui pꝛeiudicij: ⁊ ꝓcedit glo.in.d.§. aſſeſſoꝛẽ aut in re grauis pͥudicij: ⁊ ꝓcedit glo.d. cle.j.ſm

eum. Et licet ſuperioꝛ non poſſit remouere conſcientiam inferioꝛis: tñ male ſeu erronee conſcientie eſt conſulendū vt deponatur. dicit Bald. in. d. l. ij. C. de ſentẽ. ex peri. reci. poſt Inno. in. d. c. per tuas el. ij.

b ¶ Nec ob. ꝙ vltimo loco dicebat ꝙ nõ poterat fieri diuiſio iter ptes niſi cognoſceret quota pars ptineret ad vnū ⁊ quota poꝛtio ad aliũ: qꝛ imo in caſu iſto id negat. Nã poterat hereditas Bartholomei diuidi in quinqꝫ ptes ⁊ illi quinte pti attribuere certa bona diuiſa: put attributa fuerunt in laudo: ita ꝙ ſi per dñm dulcẽ iudicabit ex teſtõ ptinere ad ſer Sebaſtianũ ſint ſua: ſin ſecus ⁊ ſic ꝙ ab inteſtato ſuccedat tũc cẽſeant diuiſa: put diuiſa fuerũt in laudo: ⁊ oĩa de plano pcederẽt dñs aũt dulces ſi iudicabit arbitroꝛ ꝙ iuſtitia mediãte iudicabit pro teſtõ: qꝛ dicti duo teſtes nõ pbãt dictã donationẽ: nec inſtrm. Nõ enī legerũt ſed audiuerũt ipſum legere forte non fideliter legebat: vel forte illa ſcriptura nõ habebat ſolẽnia inſtri. Item variare vident in tempoꝛe: nec puto minus ſuſpicandum de illis teſtibus ꝗ̃ de inſtro. Maxime cum dictum tranſumptum fuerit extractũ poſt obitũ notarij: aũs ipſe extraxiſſet: ita ꝙ notarius ipſe nihil ex falſitate lucrat⁹ fuit. Et falſitates huiuſmodi nõ ſolẽt fieri pro nihilo: ⁊ argumẽtũ a ſolitis ẽ bonum. l. fi. C. de fideiuſ. glo. in. l. j. C. de arbi. ẽt in materia pbationis gl. ⁊ Bal. in. l. neqꝫ natales. C. de pba. ⁊ gl. ⁊ doc. in. l. nõ hoc. C. vnde legi. Et inſuper inſtrm notat ĩ nõ cõdẽnati de falſo: licet falſum aũs commiſerit vꝫ put volunt Bar. Bal. Ang. Saly. ⁊ Rapha. in. l. ſiquis ex argentarijs in prin. ff. de eden. ꝙ ⁊ voluit Innocẽ. in. c. fraternitatis. de here. ⁊ Bar. ita conſuluit ſm Bal. in. d. l. ſiquis ex argentarijs. idem Spec. in titu. de inſtru. edic. §. reſtat verſi. quid ſi tabellio. Foꝛtius in caſu iſto in quo falſitas non pꝛobatur: hoc tamẽ nõ eſt noſtre neceſſarie diſcuſſionis. Cũ hoc decidẽdũ veniat iudicio domini dulcis: niſi per partes aut ſuperioꝛem aliud diſponatur. Laus deo.

¶ Uniuerſitatis vnius caſtri pcuratoꝛes habẽtes mandatum cum libera: an poſſint trãſigere de bonis ſtabilibus in quoꝛum alienatione requiritur decretum.

¶ Conſilium. clxxxix.

In noĩe domini noſtri

1 ieſu xpĩ. ¶ Uiſo dicto puncto ⁊ copia inſtrumenti mãdati dati ſindicis caſtri fabri ⁊ inſtrumento publico tranſactionis ⁊ compoſitiõis facte per dictos ſindicos cum eoꝛum aduerſarijs ⁊ ponderatis his que hincinde adducuntur per conſultantem. Licet videatur prima facie dicendũ ꝙ dicta cõmunitas caſtri fabri teneatur ⁊ aſtricta ſit ſtare dicta trãſactioni que dicit facta ſuper terrenis de quibus pendebat lis inter cõitatem caſtri fabri ⁊ communitates caſtri ſancti Laurentij ville picacarũ ⁊ ville fracte cum quibus ſeu earũ nomine facta eſt tranſactio.

a ¶ Nã dicta cõitas dedit mandatū gñale ad lites ⁊ cauſas cũ plena ⁊ libera adminiſtratione per qð mãdatū cẽſetur etiã cõceſſa facultas tranſigendi ſuper lite ⁊ cauſis ſibi cõmiſſis. vt eſt ſatis expꝛſſum in. c. qui ad agendũ in fi. de pcu. lib. vj. ⁊ facit. l. procuratoꝛ cui libera. ff. e. tit. vbi Bart. hoc idẽ no. dicens ꝙ idẽ impoꝛtat cl̃a ꝙ poſſit facere quicqd facere põt dñs. Et pariter cl̃a promittens ſe ratum habiturũ omne id qð ⁊c. vt ibi latius per eũ que due clauſule fuerũt appoſite in inſtro ſindicatus de quo agitur. ⁊ idẽ in pꝛima clauſula ponit Barto. in. l. creditoꝛ. §. lutius. ff. mãdati. De ſcðã ponit idẽ Bar. in. l. j. ff. de offi. pcu. cẽſ vbi Pet. ⁊ Cy. tenent cõtra: qð ⁊ tenet glo. in. l. procuratoꝛẽ. ff. de procur. vbi Ang. allegat Spec. velle idem ꝙ glo. contra Barto. ⁊ idẽ glo. Imo. ⁊ Panoꝛ. in. c. contingit. de tranſac. ⁊ Paul. de ca. etiam in. d. l. procuratoꝛ cui libera. licet pro bar. multum vrgeat. d. c. cõtingit. ſed nõ refert: quia ſunt alie clauſule clare ꝙ fuit conceſſa plena ⁊ libera adminiſtratio. ergo tranſigere potuerunt.

b ¶ Nec vr̃ refragari ſi dicatur ꝙ nõ interuenit decretũ ſuperioꝛis ſuper creatione ſindici: pꝛout videtur requiri per tex. in. l. j. C. de ſeruis reipublice manū. ⁊ tenet gl. in. l. nulli. ff. qð cuiuſqꝫ vniuerſi. nomine. ⁊ Cy. eã ſequatur: quia lꝫ illa glo. ⁊ Cy. illud teneant: tamen bar. in. l. actoꝛ rem ratã habe. tenet contrarium poſt glo. ibi. ⁊ Guil. in. d. l. nulli. vbi etiam ipſe bar. idem tenet qð ⁊ tenet Panoꝛ. in. c. j. de ſindico. Licet debeat de mandato ſuperioꝛis cõgregari. l. obſeruare. C. de decurio. lib. x. ⁊ ibi bart. ⁊ idem barto. in. d. l. actoꝛ. ⁊ Panoꝛ. in. d. c. j. de ſindico. Tamen hoc caſu videt interueniſſe: qꝛ inſtro ſindicatus id aſſerit ⁊ in dubio ſtandum eſt inſtrumento. l. precibus. C. de fide inſtru. vnde nihil videtur impingi poſſe dicte tranſactioni.

c ¶ His tñ non obſtan. ꝯ̃trium puto de iure reſpondendũ ea potiſſima rõne: qꝛ in caſu iſto fuit facta alienatio rei ad vniuerſitatẽ caſtri fabri ſpectantis: ⁊ lꝫ in creatiõe ſindici foꝛte regulariter nõ requirat decretũ ſuperioꝛis. Tñ ſecus eſt vbi ſindicus creat ad alienandũ rẽ vniuerſitatis p. l. j. C. de ſeruis reipublice manu. ⁊ no. barto. in. d. l. j. ⁊ in. d. l. nulli. ⁊ in. d. l. actoꝛ. nõ enim poſſunt bona vniuerſitatis hmõi alienari ſine decreto ſupioꝛis. vt. d. l. j. ⁊ in. l. fi. de vẽden. rebus ciui. lib. x. ideo in dãdo mandatũ ad alienãdũ requirit decretũ ſupioꝛis: ⁊ caſu quo nõ requireret cõſtitutioni ſindici. Tñ requirit in alienatione per illã legẽ. ⁊ qꝛ vniuerſitas equiparat pupillo. dicit bar. in. d. l. nulli. per no. per gl. in. l. j. §. ꝙ ſi nemo eo. tit. ⁊ per. l. rẽpublicã. C. de iure reipublice li. x. ⁊ lꝫ. d. l. fi. de rebus ciui. nõ alie. ⁊. d. l. j. C. de ſeruis reipublice poſſit dici ꝙ loquant in bonis ciuitatũ: tñ bart. loqu. generaliter in vniuerſitate. ⁊ ita gl. d. §. ꝙ ſi nemo. ⁊ ipſe Bar. in. l. ciuitas. ff. ſi cer. peta. ſpecialitatẽ illius legis trahit ad quãlibet vniuerſitatẽ. ⁊ idem glo. ibi ⁊ Ja. de are. ſequens glo. idem ibi Ang. tranſiens cum Bart. qð ſaltem procedit in vniuerſitate: adeo magna ꝙ eius negocia exercet per alios puta per adminiſtratoꝛes vel cõſiliũ: nam tũc cõparatur ciuitati: put voluit Barto. in. l. reſpublica. C. ex qui. cau. maioꝛ volens ꝙ put reſpublica ciuitatis habet in inte. reſti. ita ⁊ alie vniuerſitates que negocia ſua expediũt per alios: ⁊ ita cõmuniter oẽs tenent ibi. ⁊ in. d. l. ciuitas. vbi Jac. bu. facit dictam diſt. inter vniuerſitatẽ magnã que ſua negocia expedit per alios put caſtra per ſindicos ⁊ ppoſitos: qꝛ nimiũ difficile ⁊ quaſi ĩpoſſibile foret ꝙ p ſingulis negocijs oẽs cõgregarent ⁊ eadẽ opin. approbat ibi Ricciar. de ſaly. ⁊ eſt equitati ⁊ rõni cõſona ſm Raph. qui ita trãſit. ⁊ idẽ cõcludit ibi Bal. in recollectis: ⁊ in effectu idẽ ꝯcludit in lec. lꝫ per alia v̓ba: ⁊ idẽ tenent doct. put ibi dicit Pau. de ca. idẽ tenens ⁊ idẽ finaliter vr̃ velle Monta. lꝫ pᷣmo ſequat Bart. qui magis generalr eqparat collegia ciuitati: ſed nõ refert quo ad ppoſitum noſtrū: qꝛ vtraqꝫ opi. concludit in caſu noſtro dictam equiparationem.

d ¶ Cũ itaqꝫ in alienatione rex imobiliũ pupilli vel ciuitatis reqratur decretū iudicis. vt. d. l. fi. de rebus ciui. alie. ⁊ d. l. j. de ſeruis reipub. ⁊. ff. de rebus eo. per totũ: ita ⁊ in rebus caſtroꝝ ⁊ aliaꝝ ſimiliũ vniuerſitatũ requirat decretū ſuperioꝛis vt alienatio valeat per pᵭicta: ⁊ put in ſimplici alienatione: ita ⁊ in trãſactiõe requirit. vt no. per gl. ⁊ doc. in. l. j. C. ſi aduer. trãſac. Et ideo qꝛ in tranſactione de qua agit ſup re imobili facta nõ interuenit decretũ. idõ trãſactio nõ nocet: ⁊ caſu quo valeret ⁊ obſtaret dicto caſtro fabri haberet dictũ caſtrũ reſti. in integ. p. d. l. reſpublica prout tenent ibi Bar. ⁊ doc. cõiter volẽtes ꝙ vniuerſitates hmõi quaꝝ negocia cõiter expediunt per homines pticulares ſi leduntur habent reſti. in inte. ⁊ in hoc fere omnes ꝯcoꝛdãt. Quinimo ⁊ parue vniuerſitates que quottidie cõgregant vult Jac. de are. ꝙ habeãt reſti. in inte. ſi ledunt. dicta. n. diſtinctio inter paruã ⁊ magnã vniuerſitatẽ nõ pbat iure nec rõne: qꝛ in parua ẽt nõ reperit ꝯſenſus verus: nec vera negligẽtia ſed ficta cũ multi ſint pupilli ⁊ infantes qui nõ cõſentiũt qnimo nec pñt ꝯſentire quoꝝ fauoꝛe caſtri ⁊ ville ꝗ̃tũcũqꝫ parue merent reſti. in inte. ſm Bal. in. d. l. res publica. Preterea videmus ꝙ legatus municipij reſtituit vt ibi no. ⁊ eſt tex. in. l. j. e. ti. ergo foꝛtius municipiũ: qꝛ pp qð vnũqðqꝫ ⁊ illud magis ⁊c. multomagis. C. de ſac. ſan. ecc. ſm eundem Bal. qui hoc firmat qð ⁊ firmat ibi Saly.

e ¶ Et idem tanq̃ equũ videt tenere Jo. an. in addi. ſpe. in tit. de reſti. in integ. put refert ⁊ ſequit Paul. de caſt. in. d. l. reſpublica. Accedat opi. glo. Jaco. de are. in. d. l. ciuitas. ⁊ Bar. ibi ⁊ Monte. quoꝛum opi. pcedat ſaltem in vniuerſitatibus que habent infantes ⁊ perſonas que nequeunt cõſenſum adhibere per rõnem Bald. ⁊ diſtinctio Jac. but. ⁊ ſequaciū procedat in alijs vniuerſitatibus puta in vniuerſitate ſcholariū in vniuerſitate mercatoꝝ cauſoꝝ ⁊ hmõi vel pcedat in his qui emunt ſalynas vel alios redditus ex publico de quibus in. l. j. §. j. ff. qð cuiuſqꝫ vniuer. nomine in quibus exemplificatur in. d. l. ciuitas membꝛũ illud Jac. but. de paruis collegijs: ⁊ non procedat in caſtris vel alijs ſimilibus

ſimilibus vniuerſitatib⁹ in qbus ſunt infantes ⁊ mulieres que nõ interueniunt in vniuerſitatis ꝯgregatione. Et tñ ẽt de earũ leſione ⁊ preiudicio agit. Et maxĩe ſi conſuetudine vel ſtatuto diſponatur ꝙ non requirat ꝙ interueniant due partes totius vniuerſitatis: ſed ſufficiant tot vel tales ⁊ tales ⁊c̃. itaqꝫ puto ꝙ dicta vniuerſitas caſtri fabri ſit talis ꝙ in alienatione rei ſue requiratur decretum iudicis. Item ꝙ ſi leſa fuit: prout preſupponitur haberet reſtitutio. in integrum ſi tranſactio valuiſſet.

f ¶ Aduertẽdum etiam eſt ꝙ etiaꝫ in alijs negocijs vniuerſitatum nõnulli tenent ꝙ in creatione ſindici dꝫ interuenire auctoritas vel confirmatio ſupioris prout tenet gl. in. d. l. nulli ⁊ inter ceteros velle videt Imo. in. l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum de acqui. here. licet poſſit aliter intelligi voluit etiam Bal. in. d. l. j. C. de ſer. reipub. ma. ꝙ requirit auctoritas iudicis niſi eorum propoſiti habeant iuriſditionem ⁊ ita vꝫ intelligendum qḋ no. idẽ Bal. in. l. omnes. ij. §. hoc mihi. C. de epiſ. ⁊ cleri. dicens ꝙ in cõſtitutione ſindici ſm Guil. de cu. non eſt neceſſaria auctoritas iudicis. ſꝫ ſubdit Bal. dic ꝙ prepoſit⁹ hꝫ inſtar iudicis puta abbas abbatiſſa ꝑor alicuius conuentus ⁊ ſimilia: ſed ſi eſt vniuerſitas que non habet prepoſitum puta aliqua villa nõ poſſet ꝯſtituere ſindicum niſi haberet vicarium qui teneat ibi inſtar iudicis. Licet aũt dictum caſtruꝫ habeat ſuperſtites ſm ꝙ aſſeritur in inſtrumẽto ſindicatus. Tamẽ non puto ꝙ ſint tanꝗ caput vniuerſitatis ita ꝙ habeãt inſtar iudicis. Maxime qꝛ video non nominatos ꝑmos: neqꝫ inter ꝑmos ſaltem thomas luce vnus ex ſuperſtitibus.

g ¶ Itẽ Pau. de ca. in. d. l. nulli. dicit ꝓ cõcordia ꝙ aut ſunt vniuerſitates q̃ nõ recognoſcunt ſuperiorem ⁊ ꝓcedat opi. Bar. ꝙ cũ requiratur iteruẽtus iudicis: aut ſunt vniuerſitates que ſunt ſubdite ⁊ tũc ſec⁹. Et hoc tenẽdo nõ obſtat ꝙ in inſtrumẽto dꝛ ꝙ cõgregatio fuit facta de licẽtia poteſtatis treuij: qꝛ reſpõdet ꝙ illa verba enũciatiua actus alio tẽpore geſti in inſtrumẽto prolata nõ probãt qꝛ inſtrumẽtũ nõ probat niſi geſta tẽpore inſtrumẽti vt no. Inno. in. c. quoniã ꝯ falſaꝫ de proba. ⁊ bar. in. l. j. C. de fide inſtrumen. ⁊ iur. aſte fiſca. lib. xj. ⁊ domini de rota in deciſi. lxx. ⁊ cõiter tenetur. Preterea aliud ẽ dare licẽtiã vt vniuerſitas conuocet ⁊ congregetur: aliud auctorizare vel confirmare ſeu approbare ea que in vniuerſitate diſponuntur ꝙ aũt vniuerſitas cõgregari debeat de mãdato ſuperioris probare vꝫ tex. in. l. obſeruare. C. de decur. lib. x. ⁊ ibi no. Barto. ⁊ etiam in. l. actor. ff. rem ratam haberi aliud aũt eſt dare licentiam vel mãdatum vt vniuerſitas cõgreget aliud eſt approbare geſta per ipſam vniuerſitatẽ ꝯgregatam vt de ſe eſt notiſſimum.

h ¶ Et lꝫ bar. in. d. l. actor. dicat ꝙ decretũ ſupioris preſumitur quãdo vniuerſitas cõgregat d mãdato ſupioris vl ipſuꝫ mãdatũ precedẽs cẽſeatur decretum: qꝛ reſpondet ꝙ Bar. loquit quãdo mandatum precederet ꝙ vniuerſitas cõgreget ad tale qḋ faciẽdũ: ita ꝙ innotuerit ſuperiori id qḋ erat faciẽdũ in vniuerſitate: tũc enim ſatis apparet intẽtio mandatis ꝙ approbare intẽdebat illud factum. Sed quãdo ſimpliciter mãdat ꝙ vniuerſitas cõgreget forte ad inſtantiam ſupſtitũ qui forte narrant in genere ꝙ habẽt aliqua negocia vniuerſitatis tractare propter que opꝫ cõuocari vniuerſitatẽ nõ autẽ declarãt que ſint prout plerũqꝫ cõtingit ⁊ milies cõtingit in hac ciuitate in qua cõſiliũ priorũ ⁊ camerariorũ ſemper de licentia ⁊ mandato gubernatoris cõuocatur ⁊ nũꝗ aliter. Et tamẽ rariſſime ſcit gubernator ad quid conuocetur tunc nulla ratio ſuadet ꝙ tale mandatum precedens cenſeatur decretum approbatiuum eoruꝫ que in vniuerſitate poſtea fiunt ignorante ſuperiore: nec hoc caſu loquitur Bar. qui loquitur quãdo vniuerſitas de mandato ſuperioris ad hoc eſt adunata: vnde intelligatur quando mandat ſuperior ꝙ adunetur ad hoc faciendum in hoc tamen medio non facio magnum fundamentum: maxime qꝛ communiter prouident ſtatuta vel conſuetudines qualiter vniuerſitates congregentur ⁊ qualiter ſindici conſtituantur: tamen generalis conſuetudo vel ſtatutum nõ traheretur ad caſum quo haberet fieri alienatio rerum vniuerſitatis in quibus alienandis requritur decretum vt ſupra in primo principali medio dictum eſt.

i ¶ Animaduerto etiam ꝙ in dicto inſtrumento non dicitur ꝙ hoĩes nominati in inſtro predicto qui ſunt. xxviij. numero ſint tot ꝙ faciunt vniuerſitatem vel ꝙ ſint due partes hominum dicti caſtri prout ſolet dici in alijs inſtrumentis factis de geſtis per vniuerſitatem qñ vniuerſitas vel collegiũ non habet certum ⁊ vniformem numerum: nec dꝛ ꝙ vniuerſitas faciat. ſed ꝙ dicti homines nominibus eoꝝ ꝓprijs ⁊ vice ⁊ nomine aliorum hominũ dicte vniuerſitatis. ꝙ etiã non ſolet dici in alijs actibus collegioꝝ vel vniuerſitatum: itaqꝫ ſaltem ſi nõ eſſent illi nominati due partes hominum dicte vniuerſitatis nihil potuiſſent dicti ſindici facere in preiudicium dicte vniuerſitatis per. l. nulli. ff. ꝙ cuiuſqꝫ vniuerſi. no. ⁊. l. nominationum de decur. lib. x. Puto tamen ꝙ hec emanauerint ex imperitia notarij.

k ¶ Vltimo iuuatur communitas fabri: qꝛ vꝫ ꝙ fuerit enormiter leſa attẽto ꝙ dicta tenimẽta erãt in totũ dicte cõmunitatis fabri: ꝓut mihi ꝑſupponit: ⁊ attẽto ꝙ ꝑ dictas cõmunitates caſtri ſancti Laurẽtij ⁊ ville picacarum ⁊ ville fracte dicebat ꝙ ad eas pertinebat dimidia tenimẽti de quo litigabatur ⁊ per trãſactionem eſt attributa eis maior portio: cum eis attribuant tres ptes de quattuor ptib⁹ vbi ipſemet pretenderẽt habere tres partes de ſex partibus ſunt tñ aliqua in totũ reſeruata dicti cõmunitati caſtri fabri que erãt cõſiderãda vtrũ ſint tante extimationis ꝙ correſpondeant illi maiori parti attribute dictis tribus vniuerſitatibus cum quibus eſt trãſactũ vl ꝙ faciũt ceſſare enormẽ leſionẽ: attẽto ẽt dubio euẽtu litis ⁊ vexatione ⁊ expẽſis que euitant ꝑꝑ trãſactionẽ que omnia ſunt cõſiderãda ad diſcernendũ leſionem in trãſactione per no. per glo. Bar. ⁊ Imo. in. l. lucius. §. ſi. ad treb. ⁊ per eundẽ Bar. in. l. ij. C. de reſcin. vẽ. ⁊ in. l. ſi qs cũ aliter de vb. ob. ⁊ in. l. ſi ſocietatem. §. arbitroꝝ. ff. pro ſocio. ⁊ facit optime qḋ per glo. in. l. per diuerſas. C. mãdati. Et lꝫ nõnulli teneãt ꝙ ẽt habita dicta leſione non reſcindat trãſactio remedio. d. l. ij. C. de reſcin. vẽ. vel ſimili: tamẽ oẽs ꝯcordãt ꝙ vbi iteruenit dolus reſcindat. Dolus aũt ſolet preſumi ex enormi leſione: prout docto. no. in. d. l. ſi quis cum aliter. ⁊ in. c. qñtauallis. ⁊ in. c. cum cõtingat de iureiuran. ⁊ in. d. l. ſi ſocietatem. §. arbitroꝝ vbi Barto. vult ꝙ ſufficiat minor leſio quando actus per aliũ gerit quaꝫ qñ per ſeipſum: facit qꝛ non vꝫ venire in generali ⁊ libera cõmiſſione id qḋ veriſimiliter non fuiſſet cõmiſſum in ſpecie: arg. d. regule in generali. ⁊. l. qui peculij. ff. de pecu. Hoc tñ totum vꝫ iudicio iudicis cõmittendũ: qui habet arbitrari an ſit tanta leſio ꝙ dolus coniecturetur cum dolus ex perſpicuis indicijs arguatur. l. dolum. C. de dolo. alia itaqꝫ prima fundamenta ſunt magis ſecura: non enim video quanta fuerit leſio. Laus deo.

¶ Emphyteoſis ſtipulata pro ſe in tertiam generationẽ: an eo ſtipulatore decedẽte ſupſtite filia ⁊ nepote ex filio maſculo premortuo deferat filie ꝓximiori vel nepoti maſculo.

¶ Conſilium cxc.

In noĩe dñi noſtri ieſu

l Chriſti. ¶ Pluries ſup hac ꝯſultatione cõſultus dubitaui: ſemp tñ fui ſnĩe quã firmare intẽdo vꝫ enim ꝑma facie dicẽdũ ꝙ dicta dña Cornelia ⁊ dcã dña mariana filie dicti accurſij ꝑferant i dcã re ẽphyteotica dicte felici nepti ex filio dicti accurſij: naꝫ ipſe cornelia ⁊ mariana ſunt ꝓximiores ipſi accurſio ſtipulanti: ⁊ ideo videt ꝙ deficiente maſculo ipſe inſolidũ veniãt. ar. l. cũ ita legat. §. in fideicõmiſſo. ⁊. l. peto. §. fratre. ff. de leg. ij. ⁊. l. ſi. C. de verbo. ſig. Facit qꝛ ſtipulor cenſetur ſe cõformare cũ diſpoſitione iuris vt qui ſuccedit ab inteſtato ipſe ſuccedat ex diſpõne inter viuos vel vltima volũtate per noĩa collectiua que cõprehẽdunt plures pſonas q̃ gradatim inuitant ab inteſtato: prout voluit Bart. loquens in ſimilibus terminis emphyteote ſtipulationis in. l. iuriſiurãdi. §. ſi liberi de oper. libe. cuius theoricã refert ⁊ approbat Inno. in. c. potuit in ſi. de loca. ⁊ in. l. ſi. ff. de cõdi. ⁊ demõ. idem Bart. in cõſi. incip. quidã accepit a quodã ablate aꝭs queſtio iſta hꝫ duo dubia in ordine mihi. cxxxij. ⁊ aꝭs in ſili poſt Dy. tenent Bart. Ange. Rapha. cuma. ⁊ Pau. de caſt. in lec. paduana in. l. hideo mei. §. cum ita. ff. ad trebel. Per. de anchara. poſt Bald. in. l. tres fratres. ff. de pac. ⁊ ſparſim docto. in multis locis ideo cum dicte Cornelia ⁊ Mariana ſint ſucceſſure dicto ſtipulanti ſaltem pro duabus partibus concurrentes cum Felice nepte: ⁊ fortaſſe preferrerentur in totum ſi felix predicta fuit concepta poſt morteꝫ accurſij ſtipulatoris per. l. j. ſi quis proximior. ff. vnde cogna. ⁊. l. ſi. ff. vnde legi. ⁊. l. paulus. §. paulus de bo. liber.

m ¶ Et licꝫ dicta felix ſit proximior dicto Felici eius patri ad

quē deuenit dicta emphyteoſis. Tamē dicte, cornelie ⁊ ma riana ſunt proximiores accurſio ſtipulanti. Et hoc videtur attendendum: prout voluit Bal. in quodā conſilio incipiē te pmiſſis verbis ſtatutorum in quo cōcludit ꝙ ſi emphyteo ſis venit in partē vni ex fratribus illo decedente non ſucce dit ſibi in emphyteoſi eius proximior ſi eſt alius ꝓximior ſtipiti q emphyteoſim queſiuit ꝓ ſe ⁊ ſua generatione. Et attenta rōne que ponderaꝛ in puncto pro parte dicte Feli cis. ſ. ꝙ ipſa ſit generatio maſculina ex quo generata a ma ſculo deſcendente ex ipſo ſtipulante: ita etiam dicte Corne lia ⁊ Mariana pari ratione poſſent dici generatio maſculi na ipſius Accurſij. Et ſm hoc dictus felix nō debuiſſet pre ferri ipſis Cornelie: ⁊ mariane: ⁊ ſi tenuit vī attēta dcā rō ne tenuiſſe iniuſte ⁊ indebite: ⁊ iō p hāc viā ipſe ſuccedant ſaltem in duabus ptibus de tribus in dicta emphyteoſi.

b ¶ His tñ nō obſtātibus ꝯtriū puto de iure rñdendū. nā di cta emphyteoſis deuoluta fuit inſolidū ad dictū Felicem filium maſculū: nam aduertenduȝ eſt ꝙ noīa verbalia: put eſt verbū generatio habēt ſignificationē actiuam ⁊ paſſiuaȝ ſm grāmaticos. l. filiuſfa. ff. de teſta. ⁊ ibi gl. ⁊ inſti. de here dum quali. ⁊ diffe. §. teſtamēti factio in terminis aūt hmōi ſolet vtplurimū poni paſſiue pro perſona generata: put di cit Barto. in auc. qui rem. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ in conſilio ꝙ incipit pceſſa alicui emphyteoſis: ⁊ ideo diciꝛ cōſuluiſſe Imo. in conſilio ꝙ incipit in caſu premiſſo anteꝗ veniaȝ. ⁊ idem vult Bal. in autētica defuncto. C. ad tertul. ⁊ Bal. in d. l. cum accutiſſimi dicit ꝙ generans dicitur perſona ge nus diciꝛ parētela generalitas dicitur illa qualitas in aſtra ctu ideſt in intellectuali ſumpta in omni perſona in qua re preſentatur generans ⁊c. ſm Bal. ibi.

c ¶ Et ſic generatio maſculina dr maſculus ⁊ non femina: lȝ generata ex maſculo. Facit optime qꝛ nō pferꝛ ipſa genera tio: put eſt in actu actiuo generādi: ſed preferꝛ pſona gene rata: itaqȝ illa verba preferēdo ſemper generationē maſculi nam neceſſario ſignificant pſonam generatam: iō maſculus ſit generatio maſculina. Pro quo facit: qꝛ multi tenēt ꝙ ap pellatione generationis nō veniant nati ex femina: put vi detur velle Bald. in. l. cū accutiſſimi in lec. antiqua. C. de fi deicōmiſ. ⁊ videꝛ tex. in. c. vbicunqȝ de penis in. vj. Et facit optime qꝛ nō dicunꝛ de genere aſcēdentis. l. j. ff. de iure im mu. ⁊ Bar. ibi: ⁊ in. l. qꝛ tale. ff. ſol. ma. ⁊ tex. iuncta gl. in ver bo generi in auc. de inceſtis nup. in prin. ad idem text. cum gl. in. l. j. ff. de proba. Facit qꝛ nati ex femina nō dicuntur ex ſanguine. l. cōſanguinitatis. ⁊. l. lege. xij. tab. C. de le. here. Itē nati ex femina non dicuntur de progenie: qꝛ verbum proge nies proprie ſonant in agnationeȝ: prout dicit Panta. in. l. j. in prin. ff. ad ſille. allegat. l. ſi. C. de dotis promiſ. iuncta. l. dedit dotem. ff. de collꝛ. bonorum. Item ſm phyloſophos. Naturales in generatione nō requiriꝛ ſemen mulieris: put refert ⁊ ſequitur Fede. de ſenis in cōſi. cc. l. ⁊ Panor. in. c. fraternitati de eo qui cog. ꝯſangui. vxo. ſue. Et vidi pluries pro hac parte conſultum. ⁊ ſi hoc eſt neceſſario ponitur pro perſona generata quoniaȝ alr non poſſumus verificari ver ba illa generatio feminina. Sed quicquid ſit de dicto arti culo an vȝ appellatione generationis veniat deſcendēs ex femina in terminis noſtris videtur clare tenendum ꝙ pre ferri debuerit dictus Felix: qui eſt ex omni capite generatio maſculina ꝙ non cadit in feminis que ſaltē paſſiue non pñt dici generatio maſculina facit auc. itaqȝ. C. cōmunia de ſuc ceſ. ⁊ ita eſt veriſimile ꝙ fuerit de mente ſtipulantis.

d ¶ Hoc preſuppoſito ⁊ firmato ꝙ dicta res emphyteotica de iure deuenerit ad dictum Felicem filium maſculuȝ: tunc reſultat ꝙ prout felix ipſa ſuccedit patri in hereditate: ita ⁊ ſuccedat in emphyteoſi. nā maxima ſuadet equitas ꝙ bona deuoluta ad patrem tranſeant ad ſuos filios ⁊ filias: adeo ꝙ notabiliter inquit Bal. in cōſilio incip. premiſſis verbis ſta tutorum ⁊ penul. col. mihi in ordine. xxxij. ꝙ quādo pater di ſpoſuit ꝙ alique res vadant de liberis in liberos ſi vnus ex liberis decedit pluribus relictis liberis donec ſupeſt aliqs ex vna linea ſuccedunt ſuperſtites illius linee in portione ꝗ deuoluta fuit in eius parentem ⁊ finita illa linea de numero tunc illa portio deuolViꝛ ad alios de alijs lineis ſm eum ⁊ prout in portione dicitur ideȝ dicendū eſt in toto ſi tota res ad parentē deuoluta fuit qꝛ idem iuris de toto quoad totū ꝙ de parte quoad parteȝ. l. que de tota. ff. de rei ven. c. paſto ralis verſi. ſi quis cum totum. extra de offi. delega. ⁊. l. q ſcit ff. de vſur. ꝙ ⁊ probatur p caſuȝ in. c. j. de natu. ſucceſ. feu. §. colla. vbi eſt tex. multum notabilis.

e ¶ Facit etiam optime. l. cum auus. ff. de conditio. ⁊ demon. Et pari rōne vī dicēdū qñ ex iudicio ſtipulātis tota emphy theoſis eſt deuoluta ad vnū. ſ. ꝙ in tota ſuccedāt eius deſcē dētes. Et maxime qꝛ ex forma ſtipulatiōis vnus ſuccedit al teri nō ipſi ſtipulāti dūtaxat: ⁊ ſic vba ſonāt ꝙ ſuccedentes cōſequanꝛ tanꝗ inuicē ſucceſſores. ⁊ ſic mortuo Felice pre dicto ſupſtites ſuccedūt in re emphyteotica ipſi Felici nō immediate ipſi accurſio: put ſignificāt illa verba vnū alteri ſuccedēdo: ſed decētius eſt ꝙ filia ſuccedat patri ꝗ ſorores fratri: iō ipſa felix ſuccedat in tota pdicta emphyteoſi. Et hoc modo teſtator ſe ꝯformat cū diſpoſitione iuris cōis: qꝛ ius cōe vult ꝙ in bonis patris ſuccedat filius ⁊ filia puſꝗ ſorores auc. in ſucceſſione. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ auctē. ceſſante C. de legi. hē. ꝙ pcedit ēt in ꝺuolutis p auū ad eius filiū: ita procedat in hac emphyteoſi per auum. ſcilicet Accurſium queſitum eius filio felici.

f ¶ Et ſic ſit ꝯcluſio ꝙ integrū palatiū emphyteoticū ſit di cte felicis. Nō obſtātibus adductis i ꝯtriū ꝗ vere nō obſtāt: non. n. obſtat ꝙ dicebaꝛ ꝙ admittunꝛ ꝓximiores: qꝛ fateor ſed intelligiꝛ de ꝓximiorib⁹ ei cui ꝗ ſita ē ipſa res nō ꝺ ꝓxi mioribus ſtipiti q acqſiuit p ſupradicta: attēdiꝛ. n. ordo ſuc ceſſiōis ab iteſtato: ſȝ ſuccedēs pmo hēdi ſucc. dit ēt auctori primo p. l. ſi. C. de here. inſti. itaqȝ ēt non obſtat imo facit ꝓ illud arg. ꝙ ſtipulans cenſeꝛ ſe cōformare cuȝ diſpoſitione iuris prout ⁊ ſupra deductum eſt. Et ſucceſſiue pari medio reſpōdetur ad arg. ſi dicta felix non fuit cōcepta inuita ac curſij: qꝛ licet accurſio nō foret ſucceſſura imediate ex pſo na ſua per iura ſupra allegata: tamē eſt ſucceſſura mediante perſona ſui patris vt de ſe eſt notiſſimum.

g ¶ Non ob. qđ dicit bal. in dicto ꝯſi. incip. pmiſſis vbis ſta tutorum: qꝛ rñdetur ꝙ bal. ibi loquiꝛ quo ad portionē ꝗ obue nerat in ptē filio ſupſtiti ⁊ in diuiſiōe fuerat ꝯſignata alteri filio poſtea defuncto ꝯ voluntatē ſtipulātis emphyteoſim qꝛ ꝓhibita erat diuiſio: prout ipſe preſupponit: vnde mens ſtipulantis nō vī ſe cōformare cum iſto caſu ab eo vꝛ a lege prohibito: nos vero loqtur in portione que ad Felicē nunc defunctum deuoluta fuit ex diſpoſitione ipſius ſtipulantis emphyteoſim cuius mens vī ſe ꝯformare cū diſpoſitione iuris in ſua diſpoſitiōe vt qui ab iteſtato ſuccederet in hac emphyteoſi ſi vna cū alijs bonis ad hēdes ab iteſtato de uolueretur pariter ſuccedat in re emphyteota vigore pdi cte ſtipulationis: ſed certuȝ eſt ꝙ ab inteſtato ſuccedit dicta felix in bonis hereditarijs dicti felicis: ita ⁊ ſuccedat hac re emphyteotica que erat dicte Felicis: ex diſpoſitiōe ipſius Accurſij eam ſtipulantis.

h ¶ Item in. d. c. j. de natura. ſucce. feu. feudum non deuenit ex diuiſione prohibita: ſed ex diuiſione permiſſa de qua di uiſione permiſſa potuit concedens ⁊ querens feuduȝ pro babiliter cogitare cum ſoleant fieri diuiſiones: vt in titulis communi diui. ⁊ fami. herciſ. per totos. ⁊ ſepe vni vna cōis res applicatur tota ⁊ alteri alia res communis ſiꝛ tota vel vni res adiudicatur pro pecunia. l. ad officium. C. communi diui. l. inter coheredes. §. j. ⁊. l. antepenulti. fami. herciſ. ⁊. l. arbor. §. iudex. ff. communi diui. Ideo mens contrahentiū etiam hoc caſu ſe conformare videtur cum diſpōne iuris: vt is ſuccedat in re in diuiſione obuēta vni ſociorū qui in re ſiduo bonorum ab inteſtato ſuccederet. ⁊ ita concordetur Bal. qui in dictis duobus conſilijs videtur varius. Sȝ nō eſt propter varietatem caſuum.   Laus deo.

¶ Incremētum, vi fluminis factuȝ per alluuionē vel alueū cui cedat ⁊ quādo recuperari poſſit ⁊ quomodo recuperādi incumbat onus probandi.

¶ Conſilium   cxcj.

In nomine dñi noſtri Ieſu chriſti. ¶ Satis ſcrupuloſa eſt preſens conſultatio ſuper qua egregie diffuſe ⁊ ſubti liter primo allegatum deinde conſultum cō cerno etiam cum magna verborum elegantia equidem ſolito ſtilo vtens procedam arguendo ad partes. Videtur enim primo aſpectu dicendum ꝙ iuſtitia ſit pro parte Pauli: nam ex puncti ſerie videtur innui ꝙ non pro betur ꝙ de fundo Pauli fuerit detractum a flumine ⁊ ad ditum fundo martini per alluuioneȝ: an vero per aluei mu tationem. Si enim alluuio feciſſet incremētum ceſſaret pre ſens difficultas: nō eniȝ repiꝛ iure cautuȝ nec a maioribus

noſtris in exitationez deductū ꝙ id qđ alluuio adijcit fun do vicini reſtituaꝛ antiquo dño ſed iura ſimpl'r diſponunt ꝙ queratur dño fundi cui adijcitur: vt.l.adeo.§.j.de acqui. rerum dñio.⁊.§.preterea ꝙ per alluuionem inſti.eo.tit.⁊ l.j.in fi.C.de allu.⁊ palud.⁊ no.Bal.in rubrica.ff.de rerum diui.ꝙ queſitum per alluuionē non reſtituiꝛ: nec in hoc diſtat equitas a rigore ſm eum alluuio eſt latens incremētuz dicit tex.in.d.§.preterea per alluuionem.nam ita paulatim adijcit ⁊ applicat fundo ꝙ non pōt diſcerni quid quoquo momento temporis applicet dicit tex.ibi ⁊ in.d.l.adeo.§.j. Qui autem dicit ſibi queſitum iure alluuionis videtur ꝙ probare teneatur per regulam iuris.l.ei qui dicit.ff.de pba. aduerſarius enim probat ꝙ fuit ſuum: ideo fundaram videtur habere intētionem ꝙ hodie ſit ſuū.l.ſiue poſſideris.C. de proba.cum cōco2. Si itaqꝫ martinus nō probat qualiter queſiuit iſtud qđ olim probaꝛ fuiſſe pauli videtur ꝙ habeat ſuccūbere. Cum reus arteꝛ pbare ſuam defenſionez.l.in exceptionibus.ff.de proba. Si itaqꝫ non pbat ꝙ per alluuionem qſiuit: non vꝫ poſſe niti niſi rōne alueí derelicti.

a ¶ Idcirco diſcutiēduz eſt.an poſſit niti ex h capite circa ꝙ videꝛ dicēdū ꝙ nō qꝛ licet ſtricta rōe ⁊ ſic de rigore id qđ fuit alueus fluminis ⁊ poſtea a flumine derelinqtur efficiaꝛ vicinoꝝ vt inſti.de rerū diui.§.ꝙ ſi naturali.⁊.§.ſequenti. ⁊.d.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.⁊.§.ꝙ ſi poſt.⁊.§. ſi prius in pnci.⁊ l.martius.ff.de acqrē.rerum dñio.⁊.l.cum vſum fructum.ff. quēadmo.vſuff.amit. Tamē ſecus videꝛ de equitate ſcripta. d.§.ſi cuius in fi.ibi: ſed vix eſt vt id obtineat quē Azo.vt refert ibi glo.exponit.i. nullo mō obtineat ⁊ hoc de equitate que in hoc aduerſaꝛ iuris rigori ſm eundē Azo.cuius ſnīa approbat glo.in.§.ꝙ ſi poſt inſti.de rerū diui.⁊ in.d.l.cum vſumfructū.⁊ tangit etiaz gloſ.in.d.l.martius.⁊ in.l.ſi ager cuius.ff.quibus mod.vſuff.amit.⁊ firmat bar.in tractatu tyberiadis in.c.iij.de alueo ſup dictis vbis vix ē vt id obtineat ⁊ bal.in.dcā rubrica.ff.de rerū diuiſiōe. Et lꝫ gl.in.d.§.ſi cuius ſup dictis vbis ponat ēt alias ſolutiōes. Tñ alie ſolutio nes nō repugnāt dicte ſentētie Azo.quā gl.aſs in pluribus locis approbat: ſed illā potius limitāt ⁊ moderāt.⁊ bar.in dicto tractatu de alueo ſup dcis vbis ſꝫ vix ⁊c.dicit quālibet ſolutionē bonā in caſu ſuo ⁊ ex oībus dictis ſolutionibus elicit ſuā diſtinctionē ſm quā diſtinctionē eliciēda ē cōcluſio pro parte pauli.ſ.ꝙ de equitate fundus q fuit pauli ipſi paulo reſtituaꝛ: lꝫ occupat' fuerit per flumē arni: adeo ꝙ ſꝫ dictā ſentētiā glo.⁊ Bar.equitas aduerſaꝛ rigori ⁊ cum ſit eqtas ſcripta illa pualet rigori.l.placuit.C.de iudicijs.⁊.l.j. C.eo.ll. Et moderni ſcriptores videnꝛ cū hac ſentētia trāſire cōiter.ſ.ꝙ dicta vba vix ē vt id obtineat interpretenꝛ vt nō obtineat ⁊ hoc de equitate: licet propria vix verbi vix repugnet.l.vix certis de iudicijs gloſ.in verbo vix ⁊ cano.in memoriam.xix.diſ.⁊.c.in noſtra de procura.⁊ no.glo.in verbo vix in prohemio clemen. Tamē ſepe vix poniꝛ pro nō tex.in l.ſi iure de lega.iij.ſm Dy.⁊ Bar.tex.cum gloſ.in.vbo vix in.l.vbi autem non apparet.§.ſed qui vinū.de verbo.obli. Jo.an.in.d.c.in noſtra tex.cū gl.in verbo.vix in.l.ſi ſeruus lega.§.qui quinqꝫ de leg.j.⁊ tex.cum glo.in.l.fi.ff.de aſſig. lib.⁊ in.l.tutor.ff. ad velle.⁊ ſolers indagator in multis locis ita poſitū inueniet: itaqꝫ non eſt mirū ſi glo.Bar.⁊ bal. ⁊ ceteri ſeqces: ita capiunt in.d.§.ſi cuius maxime cū id ſuadeant verba precedētia ſtricta rōne a cōtrario ſenſu.

b ¶ Et pro hoc facit text.in.l. ſi ager in fi.ff.quibus modis vſuſfr.amit.⁊.l.ſi locus.ff.quemadmo.ſerui.amit.que lex vꝫ vrgere pro hac parte iuncta.d.l.ſi ager.⁊.d.l.cum vſumfru. Nam ibi dꝛ ꝙ ſeruitus reſtituiꝛ ipſo iure ſi flumen occupauit locum in quo titius puta habebat ſeruitutem dūmodo nō ſteterit per tm̄ temporis quāto ſolet amitti ſeruitus ſup pleo.ſ.non vtendo ꝙ tempus eſt.x.vel.xx.an.l. corruptionem.C.de vſuf.⁊ ſi ſteterit flumen in loco illo ⁊ poſtea dereliquit illum locuz vbi ſeruitus debebaꝛ non recuperatur ipſo iure: ſed remedio reſtitu.in integ.vt eſt ibi tex.cum gl. non autem reſtituitur ipſo iure.qm̄ ſeruitus etiā ex alio capite eſſꝫ amiſſa.ſ.propter non vſum.⁊ impedimentum facti nō impedit curſum preſcriptionis ipſo iure.l.i.§.ſiqs autē propter de iti.ac.ꝙ priua.l.ſi.in fi.C.de lon.tempo.preſcrip. Sed in hac materia equiparaꝛ ſeruitus realis ⁊ perſonalis. ſeruitus vſuſfr.in.d.l.cum vſumfructum. Item equiparatur ſeruitus pſonalis vſuſfr.⁊ ꝓprietas.d.l.ſi ager cuius ergo de pmo ad vltimum inferēdo ſeruitus in hac parte equiparatur proprietati: ideo put ſeruitus amiſſa ꝓpter fluminis alueum recuperatur ſi flumen locum occupatuz dimittit: ita pari rōne ꝓprietas fundi occupati p flumē ⁊ ꝓpterea amiſſi qꝛ factus ſit alueus fluminis ſi poſtea dimittiꝛ a flumine recuperetur ab antiquo dño: ſimiliter in.d.l.ager in fi.probaꝛ ꝙ proprietas amiſſa pp occupationē fluminis recuperatur per veterem dñm p fluminis receſſuz. Et ex quo iura varie loquunꝛ non eſt mirādū ſi reducunꝛ ad cōcordiam per gloſ.⁊ doc.diſtinguendo inter rigorem ⁊ equitatem.

c ¶ Nec vꝫ poſſe rñderi ꝙ.d.§.ſi cuius diſtinguēs inter rigorez ⁊ eqtatē loqtur qñ totus fundus vicini fuit occupatus a flumine in caſu nrō fuit occupata po.⁊ lꝫ de toto ad prez permiſſa ſit argumētatio.l.q ď tota de rei vē.l.q ſcit ď vſur. c.paſtoralis.§.ſi qs cū totū de offi.delega. Tamē ꝓcedit qñ non datur rō diuerſitatis inter partē ⁊ totū. Secus vbi eſt diuerſitatis rō.l.ſed ⁊ ſi lege.§.adeo de peti.here.⁊ ibi glo. in verbo dimidiā.⁊.l.Julia.C.de diſtrac.pig.cuz ſi.allegatis per glo.in.l.q ſcit in pn.de vſur.que videtur velle ꝙ ſit via brocardica at in caſu iſto vꝫ aſſignari poſſe rationē differētie: qꝛ qñ totus fundus eſt occupatus a flumine eſt dñs fundi deſtitutus omni remedio de iuris rigore poſſe a flumine quicqꝫ habere ⁊ durum videbaꝛ ꝙ ipſe totuz amittat ⁊ vicinis totum queraꝛ flumine recedente: ideo equum fuit eidem ſuccurri: ſꝫ quādo flumen fundi partem abſtulit erat ſpes ꝙ flumen tantūdem forte aut plus ex alluuione forte reſtitueret: ideo talis dimiſſus eſt rigori.

d ¶ Nec forte placuit iuriſlatori in totum a iure rigore recedere qñ ad hāc rationem videtur poſſe rñderi ꝙ dicta cl'a: ſed vix eſt vt id obtineat in fin. poſita videtur determinare non ſolū caſum proximuz qui loqtur qñ totus ager fuit ab alueo fluminis occupatus: ſed etiā caſum ſupiorem qui magis generaliter loqtur: naꝫ clauſula in fi.poſita non ad ſola proxima: ſꝫ etiā ad remota refertur.l. talis ſcriptura de leg. j.l.iij.§.ſi filius de liber.⁊ poſthu.c.ij.requiris.⁊.c. inquiſitioni de appel.preterea in.d.l.ſi ager ⁊ in.d.l.ſi locus nō apparet ꝙ nihil remanſerit domino agri occupati ab alueo fluminis ⁊ tamen alueo recedente recuparaꝛ.⁊ propter Bart. in dicto tractatu de alueo ſuper dictis verbis: ſed vix eſt ⁊c. ⁊ clare determinat ꝙ id qđ dꝛ in toto fundo. idē in pte fundi eadem rōne: ⁊ lꝫ vbi vrgens ratio differētie aſſignari poſſet inter totum ⁊ partem nō ſit idem iuꝛ in parte qđ in toto tamen nō quelibet differētie ratio que imaginari ⁊ excogitari poſſet debet inducere diuerſaꝫ deciſionem in toto ⁊ in parte.nam rari caſus eſſent in quibus aliqua rō differentie non poſſet adduci: ecce in terminis.d.l.que de tota pōt aſſignari rō differentie: qꝛ quando vendicaꝛ tota res ſi fructus non venirent reſtituēdi officio iudicis dñs quandoqꝫ eſſet deſtitutus omni remedio ſaltē ſpāli fructibus cōſumptis.⁊ tñ ſi vendicat ptez indiuiſam poſſet fructus recupare iudicio cōi diui.l.iij.⁊.l.ſi qs putans in pn.⁊.§.j.ff.cōi diui. Et tñ non obſtāte dicta rōne diuerſitatis ꝙ dictuz erat in toto trahitur ad partētia ⁊ in caſu iſto dicta ratio nō ſit vrgens ad inducēdam dñam inter totum ⁊ partem. ⁊ maxime quia ille cui remanſit pars poterat ita dubitare de dāno a flumine inferende prout ſperare lucrum.⁊ inſup ꝙ ille cui nihil remāſit plus hēat per remediū ſubſidiariū ꝙ̄ ille cui aliqd remāſit hr̄et ex remedio ordinario in caſu dimiſſi aluei vꝫ a rōne omni alienum: ideo vꝫ vera deciſio Bart.ſ. ꝙ idem iuris ſit in parte ꝙ in toto in his terminis.

e ¶ Nec etiam videtur bona reſponſio ſi quis reſpōderet ꝙ dictus.§. ſi cuius loqtur quando redit ad veterem alueum quē dimiſerat ea ratione: qꝛ quando reuertitur cēſeꝛ nunqꝫ ſe firmaſſe cum reuertitur poſtea ad veterem animū: aſſimilatur enim rei animate habēti animū. arg.l.ergo.§.alluuio. vbi tex.dicit ꝙ flumina cēſitoꝝ ⁊ ſic certoꝝ hominum vice funguntur.⁊ Bartolus in.d.trac.de alueo vult ꝙ flumina cenſentur quodāmodo preſcripſiſſe per.x.annos inter preſentes.⁊.xx. inter abſentes cū cenſeatur habuiſſe tituluz iure gentium allegando.l. in bello.§. ſi qs ſeruum.ff. de capti.⁊ hoc ſuper verbis ſed vix eſt vt id obtineat. ⁊ aſs idez Bar. in eodem tractatu de alueo ſuper verbo relicto in fi. allegat ad propoſitum fluminis reuertentis.l.naturaliter.§. pauonum.ff.de acq.rerū do.lꝫ nō loquaꝛ in his terminis: prout ergo pauones qui reuertunꝛ nō cenſenꝛ vnqꝫ receſſiſſe: ita ⁊ preſumaꝛ in flumine quodāmodo fuiſſe ſemp animus reuertendi. Licet ergo ita repiatur deciſum qñ redit ad veterem alueuz ꝙ de eqtate reacqraꝛ veteri dño alueus dimiſſus: prout loqtur.d.§.ſi cuius in fi. Tamē nō ſit idē quādo non reuertitur ad veterem alueuz: ſed vltra progreditur ꝙ dicta rñſio confutari poteſt: qꝛ dicta ſimilitudo vꝫ multum

a remotis nec vꝫ bona qꝛ ſile de pauone ſuaderet ꝙ locus occupatus nunꝙ fuiſſꝫ publicus.nā animalia māſueta que recedunt nr̄a eſſe intelliguntur ⁊ māſueta perdurare donec habent animum redeundi:⁊ ſic durante veriſiſr eodem aio cenſenſ perdurare in eodē ſtatu ⁊ qualitate ⁊ ſub eodē dominio qbus erant ante diſceſſuꝫ:vt.d.l.nāliter.§.in his eni aialibus de acqui.rerū dñio.⁊ inſti.eo.ti.§.in his aūt aialibus. Ec̄tū ſecus ē in flumine ꝙ nō ſolet cōiter redire. ⁊ ſic non hꝫ ꝯſuetudinem recedēdi ⁊ redeūdi. Sed caſu contingit recedere ab vno alueo ⁊ caſu ꝯtingit reuerti. Et hinc eſt ꝙ ſtati ꝙ receſſit ⁊ ꝯſtituit alueū dicit alueus antiquus derelictus ⁊ mutat ſtatū qualitatē ⁊ dñium vetus alueus de nouo:qꝛ pmus de publico efficiſ priuatus.⁊ vbi nullus erat dñs niſi forte pnceps efficiſ ſub dñio priuatoꝝ. Et nouus alueus vbi prius erat puatus ⁊ ſub dñio puate pſone deſinit illiꝰ dñium ⁊ efficiſ publicus:put hec oia pbantur in.d. l.adeo.§.ꝙ ſi toto.⁊.§§.ſequētibus.⁊ inſti.eo.ti.§.ꝙ ſi nāli. ⁊.d.l.martius.⁊ alijs iuribus ſupra adductis. Et ſic longe ſunt diſſimiles iſti termini fluminum ⁊ alueorum eorūdem ⁊ termini animalium recedentium ⁊ reuertentium.

f ℭ Simile qḋ adducit Bar.dū allegat.d.§.pauonū loqtur in flumine ꝙ ſolet habere vniformē antiquā ꝯſuetudinem deſiſtendi ⁊ reuertēdi:vt ſm eū ꝯtingit in flumine turbido apud nurſiā ꝙ ex ꝯſuetudine ſeptē annis fluit ⁊ alijs ſepteꝫ annis occultaſ:nā tūc illis ſeptē annis qbus nō fluit alueus remanet publicus ⁊ nō diceref alueus derelictꝰ ꝓpter conſuetudinē reuertēdi:put ibi dicit Bar.q ad hoc alleg.d.§. pauonū. Et tunc bñ facit ille.§.⁊ ſequens.§.ceruos. ⁊ melius facit.d.§.in his enim.⁊.d.§.in his aūt.⁊ ſic dicta rñſio nō vꝫ bona. Preterea.d.l.ſi locus nō loquitur qñ redit ad priorē alueū:ſed magis gnāliter ⁊ ſiſr.d.l.ſi ager in fi.⁊.d.l. cum vſumfru.in qua tñ gl.vult ꝙ de eqtate redeat ad pmuꝫ vſufructuariū. Ex qbus oibus vꝫ ꝯcludendū ꝙ dicta pars predij olim dicti pauli que fuit olim occupata ab alueo fluminis pertineat hodie ad ipm paulum cuius antea fuerat.

g ℭ Hoc tamē minime refragantibus ꝯtrum arbitror de iure rñdendum.nā pmitto ꝙ ꝑſupponiſ ꝯſtare ꝙ iſta pars pdij ſup quo litigaſ fuit olim alueus fluminis:⁊ ſic fuit amiſſa ab ipo paulo:qꝛ facta publica lꝫ non ſimul eodem tēpore. Sꝫ minutatim in ſex vel ſeptem annis.nam ſm thema deſignatū per tātum temporis dictus locus fuit occupatus ⁊ dimiſſus qꝛ quolibet anno flumen aliquam particulaꝫ occupabat a latere pauli ⁊ dimittebat a latere martini:itaqꝫ apparet ꝙ licꝫ olim fuerit pauli:tamē deſijt eius eſſe. Et ſic ratione antiq dominij nō poteſt dictus Paulus ſe niti quaſi dominiuꝫ ſic ꝯtinuatum:opꝫ ergo ꝙ nitatur rōne aluei derelicti.⁊ ſic eſt fundamentum ſue intentionis ꝙ alueus ſit derelictus:ergo paulo incūbit onus id probandi ⁊ ſi non pbat deficit in ſalutari ſuo:ideo ſuccūbere dꝫ.l.actor ꝙ aſſeuerat.C.de pba. l.qui accuſare.C.de eden.⁊.cū eccleſia ſutrina extra de cauſa poſ.⁊ ꝓprie.nec ſufficit ꝙ probeſ ꝙ alueus fuit olim vno loco ⁊ hodie eſt alio loco:qꝛ pōt hoc cōtingere p alluuionem. nam alluuio poteſt auferre vni ⁊ dare alteri ⁊ ſic diminuit vnum fundū ab vno latere ⁊ auget fundū ab alio latere. naꝫ eſt latens incrementū ⁊c.vt ſupra in prin.dictū eſt nec de facili pōt vni fundo applicare vel accreſcere qn auferat vel decreſcat alteri fundo:prout ⁊ docet experientia q̄ eſt rep magiſtra.c.ꝙ ſit in prin.de elec.lib.vj.⁊.c.ſtatutū in prin.e.lib. Et ratio naturalis viget quaꝫ ſufficit allegare.l.ſcire opꝫ.§. ſufficit de excu.tu. Nec tamen vnꝙ derelinqt veterē alueū: ſed idem alueus pedetentim ambulat differt enim acqſitio per alluuionem ⁊ acqſitio per alueū derelictū vt dictuꝫ fuit ſ.in prin.⁊ ſumiſ ex dictis Bart.in dicto tractatu de alueo in verbis prope ripam proprie poſſident.

h ℭ Et quando queritur iure alluuionis:lꝫ tantum ambulet ꝙ locus vbi erat prius alueus non dico prior alueus ſit deſiccatus ⁊ inſuper derelictus locus occupatus de fundo vicini nō propterea reſtituiſ priori domino prout voluit bal. in dicta rubrica de rerū diui.⁊ ſumiſ ex dictis iuriſconſulti in.d.l.adeo qui in tractatu alluuionis non facit differentiaꝫ inter rigorem ⁊ equitateꝫ:ſed ſimpliciter dicitur ꝙ id quod adijcit alluuio eſt eius cui adijcit ⁊ ita omnia iura de alluuione loquētia:nec diſtinguūt vtrū dimittat locū fundi vicini occupatum vel non prout diſtinguiſ quando agitur de acqſitione iure aluei derelicti.⁊ ſimiliter Barto.in ſua egregia tyberiadi vbi materiam alluuionis proſequitur per multas queſtiones. ⁊ late etiam materiam aluei. ⁊ in materia alluuionis nullam adhibet diſtinctionem nec limitationē quominus abſolute queraſ id qḋ adijcit alluuio.ſed circa acqſitionē rōne aluei derelicti facit diſtinctionē diſtinguendo plura mēbra ex qbus reſultāt plures limitationes ad regulaꝫ que dicat ꝙ locus aluei derelicti queriſ vicinis iur ꝓpingtatis. Cū ergo martinus poſſideat ⁊ poſſeſſio trāſferat onus probādi in aduerſariū.§.cōmodū inſti.de interdic.⁊ ſit reus ⁊ paulus ſit actor ⁊ actori incūbat onus probādi intētionē ſuā p iura vulgaria:⁊ iō paulo incūbit onus pbādi ꝙ locus quē vēdicat ſit ſuus aſs ſuccūbit etiā ſi martinus nihil probaret de iure ſuo.l.fi.C.de rei ven.⁊.c.cuꝫ eccleſia ſutri.in fi.de cauſa poſ.⁊ ꝓprie.⁊ pbatio dꝫ eſſe neceſſario cōcludēs.l.nō hoc.C.vnde cog.⁊.c.in pñtia de pba. Ideo nō ſufficit ſibi pbare ꝙ locus de quo agitur fuit olim ſuus ex quo probatur per aduerſariū ꝙ fuit occupatus a flumine ⁊ factus publicus ⁊ per conſequens deſijt eſſe ipſius pauli: ideo ſibi incūbit probare ꝙ redijt poſtea in eius dominiū. ꝙ nō pbat lꝫ probet ꝙ ille locus ſit derelictus a flumine. naꝫ potuit taliter derelinqui ꝙ nō redijt in eius dñiuꝫ.ſ.ſi fuit p alluuionē derelictus.⁊ ſic pbatio illa nō ꝯcludit put cōcludere dꝫ probatio actoris.ideo hoc reſpectu ſuccūbere dꝫ actor ſi non probatur concludenter:an dimiſſio fuerit p alluuionem:an vero per aluei derelictionem.

i ℭ Quod maxime dicendū eſt.qꝛ experiētia docet ꝙ cōiter in fluminibus accidit ꝙ id qḋ dimittiſ queriſ vicino iur alluuionis ⁊ rariſſime ꝙ ille q ab alia parte fluminis pdia poſſidet tranſeat flumen dicēdo iſtud fuit meū.⁊ ſi ſemel cōtingit acqſitio ratione aluei derelicti decies imo centies cōtingit acqſitio iur alluuionis:id aūt qḋ cōiter contingit cēſeſ in dubio contigiſſe vt no.⁊ glo.⁊ doc.in.d.l.non hoc argumentū a ſolitis ſeu cōiter accidentibus eſt optimū etiam in materia probationis vt no.glo.⁊ Bal.in.l.neqꝫ natales.C. de proba.facit gl.in.l.j.C.de arbi.⁊ tex.in.l.fi.C.de fideiuſ. ⁊ in.l.ꝙ ſi nolit.§.q aſſidua cuꝫ concor.ff.de edili.edic. Et ideo per hoc medium vt arbitror martinus reportare habet victoriam:quoniā vt percipio ex natura rei figurate ⁊ ex vbis thematis arbitror ꝙ nō de facili pbabitur vtrū ita paulatim dereliquerit ex parte martini ⁊ ita latēter ꝙ nō potuerit oculis diſcerni quanto quoquo momēto tēporis fundo martini applicuerit dimittēdo a latere ſuo put eſt de natura proprie alluuionis.d.l.adeo.§.j.⁊ inſti.de rerū diui.§.preterea ꝙ per ⁊ hoc eſt difficile nō.n.ſtant homines quottidie ad inſpiciendū q̄tum quoquo momēto tpis flumen applicet fundo pōt.n.applicare de nocte prout de die.

k ℭ Itaqꝫ non videſ ꝙ teſtis per ſenſum corporis poſſit ꝓbare ꝙ incrementū fuerit adeo latens ꝙ intelligi nequerit q̄tum quoquo momēto tpis adijciaſ:prout videſ requirere tex.in.d.l.adeo.§.j.⁊ in.d.§.preterea ꝙ ⁊ gl.in verbo momento exponit ꝙ eſt incrementū adeo latens ꝙ ſi cōtinuo oculis inſpiceret non eſſet potens viſus diſcernere tam ſubtilia incremēta vt in cucurbita dicit gl.⁊ in puero q ꝯtinuo creſcit dicit ibi Bar.in tractatu alluuionis volens ꝙ teſtis deponens ſuper alluuione hꝫ pbare per ſenſum corporis ꝓut eſt regulare in teſte.l.teſtiū.C.de teſti.⁊.l.qui teſtamento §.fi.ff.de teſta.cum ſi. Nec eſt habenda differentia vtrū flumen augeat fundū apponendo an vero derelinquēdo.nam tex.non faciunt in hoc vim.nam vtroqꝫ modo eſt latens incrementū ⁊ paulatim adijcit prout verba iuriſcōſulti ⁊ verba imperatoris loquūtur.nam vtroqꝫ caſu creſcit fundus ⁊ ꝙ dimittiſ fundo adijcit pariter qñ adijcit vel auget dimittendo prout qñ apponendo iuxta fundū.⁊ vtroqꝫ caſu eſt ꝓpria alluuio vt voluit Azo.in ſumma in ti.C.de alluui.⁊ palud.⁊ voluit Bart.in dicto tractatu de alueo in verbo ꝙ ſi toto vbi ſequiſ opi.Azo.⁊ allegat.l.maritus de acqui. reruꝫ dominio.⁊ reprobat ibi glo.que dicit ꝙ eſt improprie alluuio:⁊ merito vtroqꝫ caſu eſt propria alluuio cuꝫ vtroqꝫ caſu verba textuū deſcribentia alluuionem verificantur etiā proprie ſumpta ⁊ vtroqꝫ caſu videſ eadem ratio.

l ℭ Cogitabam autem gloſam illam poſſe ſaluari ⁊ forte habuiſſe alium ſenſum qui etiam multū conferret ad deciſioneꝫ preſentis noſtre cōſultationis.nā ſunt tres caſus in cōſideratione:quādoqꝫ enim ſimul alueus totus derelinquiſ qñqꝫ paulatim ſeu minutatim adeo ꝙ diſcerni nequeat ⁊c.⁊ iſta eſt propria alluuio.quandoqꝫ autē minutatim non tamē adeo paulatim ꝙ fuerit tam latens incrementum ꝙ diſcerni nequeat quantum vno tempore adijceret: puta qꝛ ſimul dimiſerit quartam vel ſextam vel decimam partem vel centeſimam partem aluei:ita ꝙ illa centeſima pars diſcerni potuit ⁊ poſtea alio anno vel tēpore alia particula eſt dimiſſa ⁊ ſic minutatim

ſic minutatim tamen non ita minutatim ꝙ diſcerni non potuerit. Et iſta etiam eſt alluuio vt probat tex. in ſui generalitate in.d.l.j. in fine de alluui. ⁊ paludibus. ⁊ in.d.l. martius non tamē ſit ita proprie prout quādo eſt adeo latēs ꝙ diſcerni non poſſit. ⁊ hunc reſpectū habeat glo. in.d.l. martius. ⁊ tunc forte bene loqueref. ⁊ ꝙ iſta caſus ſit aſcribendus alluuioni ſumit ex dictis Barto. in dicto tractatu de alueo in dictis vbis ꝙ ſi toto vbi pmo dicit ꝙ ſi partē tm̄ aluei relinqueret cederet tm̄ illis qui predia poſſident ab illa parte qua alueum dimittit ⁊ acquiret eis quē ſupra de alluuione in pmo loco diximus: non ſolū enim eſt alluuio ſi flumen apponat. ſed etiam ſi paulatim retrocedit nil apponendo: vt.l. martius ⁊c. Sed quando totus alueus derelinquit illa eſt tota noua acceſſio nec eſt alluuio nec inſula vt dicit glo. ſuper iſto verbo toto hec ſunt verba Bart. que ſonant ꝙ ſi partē aluei derelinquit dz paulatim adijcere ⁊ cadit in alluuionem: ſed in caſu nr̄o quolibet anno dereliquit partē aluei non totum alueū. lz ſucceſſiue pluribus ⁊ pluribus annis totum locū primi aluei dereliquerit tūc aſcribit alluuioni: vt.d.l. martius q̄ Bar. ad hoc propoſitum allegat. nam ex quo ibi totum predium vicini ⁊ viam occupauit ⁊ martio que fuit eſt veriſſ ꝙ totum primum locum aluei dereliquerit ⁊ ſaltē in ſui generalitate hunc caſum cōplectitur.

m ¶ Qd etiā ſumit ex dcis eiuſdē bar. in dicto tractatu d alueo ſuper vbis qui prope ripā pdia poſſidēt vbi ſimiliter dicit ꝙ ſi paulatiz derelinquatur ſit acqſitio iur alluiōis.l. martius de acq. rerū do. Si vero dēlinquit ſimul ⁊ nō paulatim tūc ſit acquiſitio iure aluei derelicti: vt hoc.§. ſi tm̄ alueus totus ab vna pte relinquat tūc inter eos ⁊c. vt ergo velle ꝙ quādo totus ſimul derelinqtur tūc ſiat acqſitio iur aluei derelicti nō qn̄ per pticulas. Cōferūt etiā dicta Bar. in tractatu alluuiōis ſuper vbo momēto ſeu verbis per alluuionē autē videt ⁊c. vbi poſt mediū dicit hec vba. Dico et expoſiōe loci pōt videri incremētum ad latū ⁊ ppendi ꝙ per alluuionem eſt factum: expoſitione enim facta de terra addita h manifeſte per oēs comprehēditur ꝙ minutatim eſt factū ⁊ ꝙ per alluuionem factū eſt: qm̄ per alium fieri impoſſibile eſſet: vñ puto teſtez probare qui diceret ꝙ vidit minutatim incremētum allatum. ⁊ vidit alluuionem addi a flumine minutatim hec verba Bart. ad cōtextum quibus ex verbis ſatis plane deprehenditur ꝙ alluuio ſit quādo minutatim adijcit. Nec eſt neceſſe probare ꝙ ſi ſemper oculis inſpiceret non poſſet perpēdi q̄tuz momēto tēporis adijciatur. Tūc eniz nunq̄ vel raro poſſet alluuio probari per teſtes per ea que dixi in prin. qz quaſi impoſſibile eſt videre ꝙ taliter adijciat ꝙ non poſſit perpendi q̄trum momēto tpis cum poſſit adijci de nocte intelligit ergo bar. alluuionē qn̄ minutatiz. Nō ergo requiratur ꝙ conſtet per viſuz ꝙ nō potuerit perpendi. ⁊ ita probatur per.d.l. martius. ⁊.d.l.j. in fi. C. de allu.

n ¶ Cū itaqz in caſu nr̄o flumē nūq̄ dēliquerit totū alueū. ſed paulatiz per totū vnū annū aliquā partē ⁊ totū ſcḋs annū aliā particulā ita ꝙ in.vj. vel.vij. annis dereliquerit totū locū vbi pus fluebat flumē attēto etiā ꝙ quilibet annus hz. ccclxv. dies. ⁊.xxiiij. horas iſtud incremētū nō debet aſcribi acqſitioni iur aluei derelicti. ſed acqſitione iure alluuionis. ⁊ ꝙ acqrit iur alluuionis nō reſtuit veteri dño vt ſupius dictū eſt ⁊ iſte eſt caſus in.d.l. marti⁹. ⁊ facit generalitas.d.l.j. in fi. C. de allu. propterea tūc nō reſtituit veteri domino in terminis.d.l. martius qui adaptant ad terminos pſentis cōſultatiōis: quādo enim pcedit vni ⁊ alteri aufert paulatim flumen cenſetur auferre ⁊ cōcedere vice cenſitoꝝ.l. ergo.§. alluuio. ff. de acquir. rerum do. id eſt vice iudicum dicit gloſ. ſm vnam expoſitionem. Judices autem non ex impetu: ſed paulatim ⁊ pedetentim. i. cum cauſe cognitione auferunt vni ⁊ concedunt alteri. ideo quādo per alluuionē hoc eſt paulatim ſeu minutatim adijcitur fundo vicini non reſtituit veteri domino. Sed id qḋ ex impetu occupat quandoqz reſtituitur: qz iudices non ſolent ex impetu auferre. ⁊ ſi auferūt reſtituitur.l. meminerint. C. vnde vi. ideo nō immerito diſtinguitur an ex impetu occupet predium vnius ⁊ derelinquat alueum priorem: an vero paulatim auferat ⁊ adijciat ⁊ maxime an adijciat paulatim ⁊ ſic per alluuionem. Nam verba iuriſlatorum qui de alluuione loquuntur reſpiciūt incremētum ⁊ ꝙ paulatim adijciatur. Nō ita loquuntur de decremēto ⁊ ꝙ paulatim auferat vt eſt videre in.d.§. preterea ꝙ per alluuionem. ⁊ in.d.l. adeo.§.j. ⁊ in.d.l.j. de alluuio. Licet et forte aliquo reſpectu ponderandum ſit an ex impetu auferat ſeu derelinquat alueum an paulatim.

o ¶ Nam qn̄ ex impetu magis de facili aſcribit inundationi que non facit de priuato publicū inſti. de rerū diui.§. alia tamen ſane. ⁊.l.j.§. ſi foſſa de fluminibus. ⁊.d.l. adeo. §. aliud ſane. ⁊ ita videt loqui tex. in.l. ergo.§. alluuio. de acq. rerum do. q loquit in fundo ex impetu per inūdationē occupato. Et lz premittat ꝙ alluuio reſtituit poteſt intelligi ꝙ paulatim retroceſſit: non tamen per tantū temporis ſpaciū ꝙ immutauerit formā fundi ſeu cōſtituerit flumen ſibi alueūz in ipſo fundo occupato. Prout innuūt ſequentia verba illius tex. in fine ibi ſicuti hic fundus cū alueus fluminis fact⁹ eēt fuiſſz publicus nō dicit fuit quaſi dicat ſi factus eēt alueus fuiſſet publicus. ſed qz nō fuit factus alueus: ideo non fuit publicus ⁊ hoc modo intellectus innuit ꝙ ſi ex impetu occupaſſet totū fundū: ita tm̄ ꝙ conſtituiſſet ſibi alueū non eēt nūc priuatus cuius antea fuerat. Et pro hoc intellectu facit qz premittunt duo mēbra ſeu duo caſus vnus ſi paulatiz retroceſſit ſecūdus ſi non paulatim ſed eodē impetu: ⁊ ſequētia verba determinant vtrūqz caſum: ideo debet pariter determinare per.l. iā hoc iure. ⁊.l. lutius. de vul. ⁊ pupil. ⁊.l. ſi. C. de ſen. Sed ſi ex impetu occupauit ⁊ eodē impetu retroceſſit non cōſtituiſſet ſibi alueū prout ⁊ vz pro cōſtanti preſupponere gl. relata ad tex. in.d.l. ſi ager ſuper verbo eodez ff. quib. mo. vſuſf. amit. ideo illa verba vtroqz caſu ſignificāt ꝙ non cōſtituit flumen ſibi alueū. Dato aūt ꝙ alr intelligeretur ibi impetus occupauit totū fundū ex impetu nō per alluuionē q̄ſiuit alicui poſtea per alluuionē retroceſſit magis tamē placet ꝙ fuerit inundatio per ſuperiora dicta.

p ¶ Et inſuper videt ponderandum ꝙ qn̄ paulatim aufert ⁊ adijcit non conſtituit vnq̄ nouū alueū: ſed ſemper eſt idem alueus. ⁊ idem flumen: nō enim poteſt dici alius alueus cuz ſemper duret quaſi totus in eodē ſtatu: qzdū primo abſtulit particulas fundi puta pauli ⁊ addidit fundo puta Martini totū reſiduū aluei remanſit vbi erat itaqz propter illā minimam mutationē loci nō poteſt dici nouus alueus. ⁊ ſic idē alueus remāſit: lz paulatim mutatus ⁊ ſic in eo loco paulatim mutato totus erat idem alueus ſi poſtea paulatim vltra progredit pari rōne eſt idem alueus: ⁊ ſic quocūqz paulatiz pergeret ſemper duraret: idem alueus: vt ratio naturalis artat quā ſufficit allegare.l. ſcire opz.§. ſufficit. de excuſa. tuto. Sed qn̄ ſimul mutat locū derelinquēdo antiquū locū ⁊ occupando nouū tūc eſt nouus ⁊ alius non idem alueus. ⁊ ita loquit tex. in.d.§. ꝙ ſi toto. ⁊.§§. ſequētibus vſqz ad.§. aliud ſane. ⁊ inſtituta eo. ti.§. ꝙ ſi naturali alueo. ⁊.§. ſequen. ꝙ ſi poſt in qbus ponderat ꝙ naturalis alueus. id eſt antiquus eſt in totum derelictus. Et propterea in dicta iura appellāt antiquū ⁊ priorem alueū ⁊ nouū ⁊ poſteriorem: quin immo dicit Bar. in.l. quominus in.xvj.q. ff. de flumi. ꝙ quādo flumen facit ſibi nouū alueū: qz impetu mutauit alueuz efficit aliud flumen ita ꝙ ſi cui eſt conceſſum per ſuperiorē ꝙ ſibi liceat accipere aquam in tali flumine mutato alueo ſimul nō ſe extendit ad predictum flumen dicta conceſſio ſupraſacta. Secus ſi paulatim.l. hoc iur.§. ſi aquam. ff. de aqua quotti. ⁊ extiua ſm eum: itaqz dicto.§. ſi cuius qui dicit ꝙ vix eſt vt id obtineat que verba cū ſua glo. turbant totaz materiaz nō militant in caſu quo durat. idem alueus idez flumen. ſed eo caſu quo efficitur nouus alueus ⁊ nouū flumen: ideo nō militat ille tex. in caſu iſto in quo non ſimul ⁊ eodem tempore mutauit alueū. ſed idem alueus paulatim mutauit locuz lapſu pluriū ⁊ plurimorū annorū: ideo hoc caſu nō diſcrepat equitas a ratione ſcripta ⁊ a regulis iuris que ſunt pro martino. Et prout in materia alluuionis non diſtinguitur inter equitatem ⁊ rigorem: ita ⁊ dato ſine preiudicio veritatis ꝙ non eſſet alluuio: lz paulatiz addiceret vni lateri ⁊ diminueret ſeu detraheret alteri lateri nihilominus ſaltez aſſimilat alluuioni ⁊ de ſimilibus idez eſt iudiciū.l. non pnt. ff. de.ll. ⁊.c. inter ceteras de reſcriptis.

q ¶ Nec dictus tex. ibi ſed vix eſt ⁊c. debet trahi ad hunc caſum diſſimilem qui aſcribitur vel ſaltem aſſimilatur alluuioni cum cenſitores quibus aſſimilantur flumina.d.l. ergo in fin. non procedunt per ſaltus: ſed cuz cauſe cognitione ⁊ ſic pedetentim cum pede plumbeo ⁊ quando ex arrupto procedunt pars que leditur reſtauratur illeſa.l. meminerint. C. vnde vi. Et cum tantum ſit dicere h de rigore illa de equitate quantum eſt dicere iſta corrigit illam dicit notanter gl. in.l. cotem ferro.§. qui maximos de publica. ⁊ legum correctio ſit euitanda.l. precipimus. C. de appellatio.l. ſancimus. C. de teſtamē. ideo.d. verſi. ſed vix eſt non eſt extendendus ad hunc caſum: ſed in caſu ſuo.ſ. quando cōſtituit ſibi ſimul

alium alueum derelinquendo in totum antiquũ alueum: ita ꝙ fuerit nouus alueus ⁊ aliquo ſaltem reſpectu nouũ flumen prout ſupra deductum eſt ⁊ facit pro dicta conſideratione ét.d.l.ſi ager in fine quatenus ponderat ꝙ eodẽ impetu ⁊ ſic non paulatim retroceſſit.

f ¶ Faciũt ét vba bar.poſita ſuper vbis illis ad priorẽ alueũ ſupra in cõtrarium ponderata dũ dicit idem iuris eſt ſi per aliũ locũ fluere cepert ſeparatim ab antiquo ⁊ nouo alueo: pondero ſeparatiꝫ quaſi dicat ſecus ſi cõiunctim ſemp ambulãdo ⁊ cõiunctim cũ ſuo alueo naturali ita ꝙ ſemper fuit ideꝫ alueus prout fuit in caſu nr̃o. Et ſemper fluxit cõiunctiꝫ cũ alueo antiquo ⁊ nõ ſeparatiꝫ itaqꝫ vba bar. hoc reſpectu faciũt pro hac parte. Itẽ quatenus dicit facti cõmuniter accidẽtis euentũ ponit. Idẽ innuit qñ enim paulatiꝫ mutat locum pluries cõtigit ꝙ ad alium locũ incedit ⁊ aliũ locum occupat ꝙ̃ locum dimiſſum. Secus quãdo ex impetu dimittit penitus alueum nouum ⁊ alium ſibi alueũ ex integro facit cõmuniter accidit ꝙ redit ad priorem itaqꝫ vt verificentur illa verba facti cõmuniter accidẽtis euentum ponit opꝫ intelligere ꝙ ſimul totuꝫ alueum derelinquit prout ⁊ loquitur ille tex. Non autem quãdo paulatim ⁊c.

o ¶ Nec pdictis refragaꝛ ꝙ dicit idẽ bar.circa finẽ tractatus de alueo ſup dictis vbis ſed vix eſt vt id obtineat quatenus dicit ꝙ id qđ dicit in toto fundo militat pariter ſi in parte: prout.ſ.in pn̄.conſilij deductũ ẽ:qꝛ nõ loquiꝛ bar.qñ pars aluei derelicta eſt. Sed quãdo alueus antiquus in totũ eſt relictus ⁊ nouus ẽ creatus.vt pꝫ in.§.ꝙ ſi toto cui⁹ termini in ſe.§§.continuanꝛ. Tamẽ nõ occupauit totũ fundum:ſꝫ partem fundi occupauit nouus alueus. Non aũt quando pars naturalis aluei occupauit paulatim fundũ in totum vel pro parte. Nec eſt figuratio thematis facta congruis verbis dũ dicitur antiquus ⁊ nouus alueus:qꝛ ſemp durauit idem alueus:vt.ſ.eſt demonſtratũ. Confert ad premiſſa.d.l.ſi ager in fi.quatenus dicit eodẽ impetu a contrario ſenſu. Itẽ confert.d.l.cum vſumfruc. Item.d.§.alluuio vbi ponderat impetus. Et ſimiliter in.d.l.ſi locus.vbi ponderatur impetus fluminis. Et per has conſiderationes videtur ꝙ omnia cõtraria euitentur. Et dicta Bar.iuuent partem Martini: lꝫ prima facie viderenꝛ plurimum aduerſari:nec ẽ opus inſtare an equitas preualeat rigori ſi nõ redit ad priorem alueuꝫ ſed ſemper antea progreditur quo caſu Bart.cui⁹ maxima eſt auctoritas videtur firmare ꝙ ſic ſup dictis verbis ad priorem alueum. Licet plurimũ incontrarium vigeat ꝙ ratio nõ eſt ſcripta niſi in eo caſu in quo poteſt aſſignari ratio differẽtie.ſ.poſt principium adduxi.

t Nec etiã videtur bona reſponſio. Et lꝫ ad dictam rationem reſpondiderim. Tamen poſſet ſuper ea inſtari ꝙ licet ſimilitudo ſit a remotis. Tamen iuuet vt equitas exorbitãs a rigore ⁊ a regulis iuris non extendatur ad hunc caſum habentem aliqualẽ rõnem differentie ſuper quo inſtat anus conſulens adducens auctoritatem Jo.de lig.⁊ Imo.in.l.j.de rerum permuta.qui volunt ꝙ quando rigor eſt ſcriptus generaliter ⁊ equitas derogat rigori in vno caſu ſpeciali non extenditur equitas ad caſum ſimilem:ſecus ſi equitas ⁊ rigor ſunt ſcripti in caſibus ſpecialibus.nã tunc equitas trahitur ad caſum ſimilem:in quo non reperitur ſcriptus rigor in caſu noſtro eſt ſcriptus rigor in genere in dicto.§.ꝙ ſi toto.⁊ in dicto.§.ꝙ ſi naturali.⁊ hoc tenendo poſſet rñderi ad verba Bar.ſuper dictis verbis littere ad priorẽ alueũ ꝙ exquo dicta verba ſunt poſita dum tex.loquiꝛ de ſtricta rõne:ita ẽt intelliganꝛ verba Bar.ſ.ꝙ ideꝫ ſit.ſ.ꝙ nihil habere debeat de rigore ⁊c. Licet non reuertatur ad priorẽ alueum.q ⁊ ſuadent ſequentia verba Barto.vt ſupra dictũ eſt. Supra enĩ non reperio ꝙ quicqꝫ dixerit de equitate. Licet ſup hoc medio ſatis dubitandum ſit cum Barto.ſuper dictis verbis: ſed vix eſt velit ꝙ dicta equitas extendatur ad caſum ſimilẽ. ⁊ maxima ſit eius auctoritas indeciſiuis. Iteꝫ ſimiliter non eſt neceſſe pari ratione inſiſtere ſuper eo medio ꝙ non occupauit fundum in totum:licet tex.eo caſu loquatur in.d.§.ſi cuius.⁊ ſimiliter loquitur tex.in.d.l.ergo.§.alluuio cũ Bar. in hoc expreſſe firmet contrarium. Licet in puncto iuris putarem tenendũ contra Bar.per generalitatẽ.d.§.ꝙ ſi poſt. Non enim videtur bona reſponſio ꝙ ibi de rigore ſecus de equitate:qꝛ hoc eẽt dicere ꝙ ille.§.corrigeretur p.d.§.ſi cuius per not.per dictam glo.d.§.qui maximos.⁊ ſic iuriſcõſultus anterior corrigeret dictum Imperatoris Juſtiniani. poſterius quod eſſet abſonum nec eſſet vera loquutio Juſtiniani dicentis eoruꝫ eſſe incipit qui prope ripam ⁊c. nam licet rigor iuris id ſuaderet. Tamen propter equitatem reſiſtentem non incipit eſſe eorum ⁊c.

v ¶ Ad id autem qđ in contrariuꝫ dixi ꝙ illa clauſula ſed vix eſt vt id obtineat tanqꝫ in fine poſita referatur ad omnia precedẽtia reſpondetur ꝙ nõ poteſt referri ad omnia precedentia in dicta lege qꝛ in alijs precedẽtibus per alias.ll.decidit id qđ in alijs caſibus ſuperioribus illius.l. adeo.item ſi dicatur referaꝛ ſaltem ad id qđ dicitur in.§.ꝙ ſi poſt qui immediate precedit.d.§.ſi cuius.reſpondeꝛ ꝙ tunc eẽt corrigere id qđ dicit in illo.§.nec eſt veriſile ꝙ immediate qs ſe corrigat.l.non ad ea.ff.de cõdi.⁊ demon. Exquo enim iuriſcõſultus abſolute dicit ꝙ alueus nouus eorum eſſe incipit qui prope ripam predia poſſident ⁊ loquitur per vba propria ⁊ preciſa ſi dicta clauſula vix eſt ⁊c. referreretur ad illum.§.⁊ exponeretur vix pro non corrigeretur ille.§.ꝙ non videꝛ dicendum per predicta qualitercũqꝫ autem intelligaꝛ non ob.fundamẽtis ſupra pmo loco factis.

x ¶ Quicquid ſit de his duobus medijs.tñ altẽtis.ſ.deductis cõcludo ꝙ dictus martinus venit abſoluẽdus nõ ob.adductis in ɔ̃riuꝫ que in effectu ſunt.ſ.cõfutata. Nã.d.l.ſi ager facit potius pro cõtrarꝫ.vt.ſ.demõſtratũ eſt.⁊ ſimiliter in.d.l.ſi locus ponderaꝛ impetus circa occupationẽ loci vt dictũ eſt. Preterea loquiꝛ quoad ſeruitutẽ qñ locus p alluuionẽ fuit reſtitutus: intelligo ei cui fuerat ablatũ.decet eniꝫ ꝙ exquo proprietas loci mediãte alluuione redit ad vetereꝫ dominũ que habebat forte ibi prediũ vicinũ: ita ⁊ eĩ ſeruitutis reſtituaꝛ huius:prout in ſimili habetur in.l.ſeruitutes.§.ſi ſublatũ.ff.de ſerui.vrba. pdio.vbi ſi ſublatũ eſt edificiũ cui ſeruitus debebaꝛ perditur ſeruitus. Tamen ſi edificium reficitur reuiuiſcit eadẽ ſeruitus. Tamen ſi proprietatẽ vtilem ſuperficiei quis habebat ⁊ dirutum eſt edificium amittiꝛ dictum vtile dominium ⁊ finitur prout volunt Bar.⁊ Ang.in l.fin.ff.de ſuperfi.⁊ Bald.in rubrica.C.de iure emphy.⁊ ita alio anno dum piſis legebam fuit per plẽs primarios illius ſtudij docto.conſultum.⁊ ego idem ſequutus fui in quadã cauſa peruſina.⁊ ideo nõ ſequitur reſtituitur ſeruitus:ergo recuperatur proprietas.

y ¶ Nec ob.l.cũ vſumfru.qꝛ lꝫ nõ reacquiraꝛ vſuſfructus.⁊ ita ẽt ſeruitus realis vt ibi no.tñ ſemper puta qñ ex impetu locus ſeruitutis occupaꝛ a flumine.⁊ poſtea reſtituiꝛ veteri dño fundi ſuiẽtis nõ ſeqtur ita reſtituaꝛ ppꝛietas. Nec ob. equiparatio que fit in.d.l.ſi ager de vſufru.⁊ pro.qꝛ pcedit in illis terminis nõ fit equiparatio generaliter. Itẽ licet fiat equiparatio de proprietate ad ſeruitutẽ perſonalẽ nõ fit ad realẽ. Itẽ licet fiat ꝙ vbi ppꝛietas amittiꝛ amittaꝛ ſeruitus perſonalis que facilius perditur ꝙ̃ dominiũ ⁊ ſimiliter facilius amittiꝛ ſeruitus realis ꝙ̃ dominiũ vt patet in.§.finitur inſti.de vſufru.⁊.ff.quib.mo.vſuf.amit.⁊.ff.quemadmo. ſer.amit.⁊ ita procedat.d.l.ſi ager in prin. Item prout quando reſtituitur proprietas pariter vſufru.⁊ ita loquitur finis dicta.l.ſi ager in fine ſm vnum intellectum ⁊ forte ſimiliter ſeruitus realis.⁊ ita loquitur.d.l.cum vſumfru.vel in.d.l.ſi ager in fi.mutat caſum loquens quando flumen non fecit alueum quem intellectũ approbat Bar.in.d.tract.de alueo circa fi.vltime ſue glo. Tamen non ſequitur vbi nõ reſtituitur proprietas non reſtituatur ſeruitus.arg.d.l.ſeruitutes. §.ſi ſublatum.⁊ que.ĩi. Pauloante dicta ſunt:idcirco non ſequitur reſtituitur ſeruitus:vt.d.l.ſi locus.ergo eodẽ caſu ppꝛietas. Preterea ibi ex impetu fluminis locus fuit occupatus in caſu nr̃o paulatiꝫ:put.⁊.ſ.dictũ eſt. Laus deo.

¶ Bannitus ex forma ſtatuti nucerini poteſt impune occidi an peruſinus bãnitus in ciuitate peruſi pro homicidio cõmiſſo in territorio nucerie poſſit impune occidi intra quinquaginta miliaria:ſtante bulla cõis principis ꝙ homicida ad quinquaginta miliaria cenſeatur ⁊ ſit bãnitus.

¶ Conſilium. cxcij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xp̄i. ¶ Viſo ſupraſcripto ſtatuto ⁊ tenore bulle pontificis diſponente bannitus occaſione homicidij vnius territorij.cenſeatur ⁊ ſit bannitus in locis circumſtantibus intra quinquaginta miliaria. Contingit ꝙ quidam fuit pro homicidio bãnitus peruſine vulneraꝛ nucerie. Queritur an ſit immunis a pena vigore dicti ſtatuti. Preſupppoſita dicti ſtatuti nucerini validitate ⁊ obſeruantia prout ⁊ ſiſis ſtatutu

ſtatuta ſunt peruſie ⁊ in multis ptibus Italie in viridi ob ſeruantia circa qd vr̄ dicendū ꝙ dictus vulnerãs nõ ſit im munis a pena. nam dictū ſtatutū nucerinū non vr̄ loqui in bānitis ⁊ territorio ⁊ diſtrictu Peruſie:ſꝫ in bānitis a ter ritorio nucerino p officiales ipſius ciuitatis nucerine: put ⁊ ſtatutū peruſinū permittēs bānitos poſſe impune offen di intelligit̃ de bānitis in ciuitate peruſie p ſuos officiales. Et clarū eſſet ꝙ dictū ſtatutū de ſe nõ preſtaret impunita tem ſi nõ vigeret dicta bulla:ſed ſtatuētes nõ potuerūt ima ginare de dicta bulla:quoniā fuiſſet diuinario:diuinare aūt ipſi aūt nõ potuerūt.c.vt noſtrū ibi diuinare nõ poſſumus extra vt eccle.bene.⁊.l.ſi putat̃ ad.l.acq.cū ſimi.

a ¶ Preterea ſtatutum iſtud eſt exorbitantiſſimum ⁊ odio ſum.ideo debet plurimū reſtringi.argu.l.ius ſingulare. ⁊.l. ꝙ vero cõtra.ff.de.ll.⁊ regule que a iure cõmuni exorbitãt a regulis in penis in.vj.cū cõcor. Ideo videtur reſtringen dum ab his qui proprie ⁊ pncipaliter ſunt bāniti a territo rio nucerino nõ in his qui nõ ſunt principaliter bāniti a di cto territorio. Attēditur enim ꝙ pncipaliter agitur.l. ſi quis nec cām.ff.ſi cer.pet.⁊.l.qui exceptionem.ff.de condi.inde. Item ſtatuta vēdicant ſibi locuꝫ in caſu vō nõ in caſu ficto l.iij.§.hec verba de neg.geſt.⁊ ibi bar. ⁊ Barto.in.l.de po puli de iuſti.⁊ iure Florētinus in.c.cū dilectus.

b ¶ His tñ ob.ƺrium puto de iure rñdendum:nã premitten dum duxi ꝙ dicta bulla nõ facit bānitū ficte ſed vere: nam loqtur p verba denotãtia veritatē.Licet.n.verbum cenſeat̃ ſit equiuocū vt poſſit adaptari ad caſuꝫ verꝫ ⁊ ad caſuꝫ fictū: qꝛ cenſeat̃ ſignificare idē ꝙ iudicetur ſeu exiſtimet̃ hoc cãu ad hoc glo.in verbo cenſemus in cle.litteris de proba. ⁊ gl. in cle.i.de conceſ.preben.in verbo cenſemus.Tamē verbuꝫ ſit ꝙ imediate ſubdit̃ in bulla dicēdo cenſeatur ⁊ ſit banni tus ⁊c.denotat veritatē:nam ille qui ficte eſſet bānitus non poteſt dici ꝙ ſit bānitus:qꝛ imo nõ eſt bānus cum fictio ſit cõtraria veritati no.in.l.ſiue poſſidetis.C. de proba.⁊ in.l. ſi.ff.ꝙ metus cã per Barto.in.l.ſi is qui pro emptore.ff.de vſuca.maxime circa diffinitionem fictionis . ⁊ eſt videre in qualibet fictione qui eniꝫ captus ab hoſtibus ibi decedens fingit̃ deceſſiſſe prima ora captiuitatis . ⁊ tamen non poteſt dici ꝙ tunc deceſſerit:qꝛ vere non deceſſit tunc. Item ſi re uertit̃ fingit̃ nunꝙ captus.⁊ tamē nõ põt dici ꝙ nõ fuerit captus. Et ſic etiam apparet in qualibet fictione. Itaqꝫ cū in bulla dicatur ꝙ ſit bannitus conſtat ꝙ vere ſit bannitus. Et lꝫ non fuerit bannitus per poteſtatem territorij: tamen eſt bannitus per pontificem qui eſt dominus ciuitatis pre dicte ⁊ qui dat poteſtatem ciuitati qui poteſt dici legatus pontificis prout preſes deputatus a principe dicitur lega tus principis.l.j.⁊.l.legatus ceſaris.ff.de offi.preſidis. itaqꝫ nõ debet eſſe minus bānitus ſi eſt bānitus a principe ꝙ̃ ſi eſt bannitus a poteſtate terre.

c ¶ Concludendum eſt itaqꝫ ꝙ eſt vere bānitus per predicta ⁊ etiam per theoricam traditam per Barto.in.d.l. ſi is qui pro emptore.⁊ꝫ ꝙ vbi lex poteſt aliqd vere facere nunꝙ̃ fa cit ficte ſm̄ eum ad hoc.l. in rebus in fi.⁊ ibi bal.C. de iure dotium. Cum enim conſtet ꝙ papa ſua cõſtitutione potue rit facere quē bannitum ⁊ facit ergo vere ⁊ proprie eſt bāni tus quo fit vt ſtatutum nucerinum generaliter diſponēs ꝙ bannitus poſſit impune offendi verificetur in iſto qui vere eſt bānitus a territorio peruſino ⁊ a locis vicinis ad quin quaginta miliaria intra que comprehēditur territoriū nuce rinum. Et cū verba ſint clara nõ eſt ab eis recedendū.l. nõ aliter.⁊.l.ille aut ille.§.cū in verbis de leg.iij.cū ſi.

d ¶ Accedat qd ſingulariter notat Bart.in.l.quēadmodum C.de agri.⁊ cenſi.lib.xj.in.ij.col.dicens per ea que habētur in illa lege ꝙ licet iura penalia ſint reſtringenda vt non tra bantur ad caſum improprium : vt.l.cum quidam de liber.⁊ poſthu.⁊ regula odia in.vj.tamen quando tendit ad fauo rem publicum extenditur vt ibi.⁊ ideo qꝛ intereſt reipubli ce ne delicta remaneãt impunita.l.ita vulneratus ad.l. acq. ⁊.l.congruit de offi.preſi.ſtatuta penalia extendūtur vt de licta remaneant impunita propter fauoreꝫ publicum ſm̄ eū qui ex hoc infert ꝙ ſtatutum puniens facienteꝫ trahitur ad mandantē: licet verba deficiant:quãtofortius fauore reipu blice ſtatutum iſtud trahatur ad hunc bannitum qui vere ⁊ proprie eſt bānitus ⁊ intereſt reipub.nucerine purgare ſuū territorium homicidiarijs.argu.d.l.congruit.licet nõ ſit cõ miſſum homicidium in territorio.

e ¶ Nec obſtant adducta in contrarium non enim obſtat ꝙ ſtatutum nucerinum non trahitur ad bannitos in ciuitate peruſina ſeu a territorio peruſino.qꝛ fatendum eſt ꝙ non verificatur in hoc bānito:ex eo quia ſit bannitus in ciuitate peruſie a ſuis officialibus.⁊ per cõſequēs a territorio puſi no: ſed verificatur : ex eo qꝛ per conſtitutionem pontificis cenſetur ⁊ eſt bānitus a territorio nucerino. Et ſic vba ſta tuti proprie verificant̃ nec de cõtraria mente apparet. ideo deſeruiendum eſt verbis.l.j.§.ſi is qui nauem.ff.de exerci ⁊.d.l.non aliter ⁊ pontifex diſponēdo ꝙ cenſeatur bānitus ⁊ ſic vr̄ velle ꝙ iura cõia ⁊ municipalia de bannitis diſpo nentia verificentur in iſtis per pſonē bāniti.iſto mõ cēſent̃ bāniti.⁊ qꝛ vere ſunt bāniti non eſt inſtandū vtrū ſtatutum verificet̃ in caſu ficto ꝙ non eſt in iure expeditum.

f ¶ Nec obſtat ꝙ tēpore ſtatuti cõditi nõ erat bulla nec po tuerūt õ buclla iſta cogitare ipſi ſtatuētes:qꝛ reſpõdet̃ ꝙ ſta tutū ſemp loquit̃.l.ariani.⁊ ibi Jac.bu.C.de hereti.⁊ in au tēticis q̃ incipiūt hodie vñ cū hodie ſtatutū dicat ꝙ bānit impune poſſit offendi ⁊ iſte vulneratus ē bānitus ⁊ erat bā nitus tēpore offenſi:ideo potuit impune offendi. Et lꝫ non potuerint ſtatuētes diuinare ꝙ bulla iſta fieret. Tñ potue runt cogitare ꝙ varijs modis poſſibile erat fieri bānitos ⁊ nõ voluerūt ſe reſtringere ad vnū genus bānitoꝝ magis ꝙ̃ ad aliud bānitorū genus. Et gnãliter loquendo de bānitis cogitauerūt in genere de quolibet bānito ⁊ ſufficit ſciētia in genere.l.q iur militari.ff.de mili.teſt. Et conſtõ põtificis di ſponens ꝙ bāniti ab vno loco cēſeant̃ ⁊ ſint bāniti a locis circūſtantibus per quinquaginta miliaria voluit ꝙ diſpoſi ta circa alios bānitos habeant locum circa iſtos bannitos: ideo dato ꝙ ſtatuētes non cogitauerint:tamen extenditur per ipſam conſtitutionem nec eſt nouum ꝙ lex antiqua tra hatur ad nouam ⁊ econtra.l. non eſt nouū.⁊ duabus.ll.ſeq. ff.de.ll. Remanet ergo concluſio ꝙ dictus bannitus potuit impune offendi. Laus deo.

¶ Emphyteota facta requiſitione abbatis non reſponden tis vendidit alteri:an poſſit emptor propria auctoritate per ſucceſſorem in abbatia expelli ob canonem non ſolutū vel ob alienationem factam.

¶ Conſilium. cxciiij.

Epetito diuino numi

r ne. ¶ Placꝫ mihi conſo famoſiſſimi.U.J. doc.d.bal.de bartholinis pſro ⁊ domini mei circa pmū cõſultatiõis articulū.ſ. ꝙ pp alie nationē predictā factā de dicta re emphyteotica res nõ in ciderit in cõmiſſum.⁊ ſic nõ ſit reuerſa ad eccleſiaꝫ propter alienationē factam.⁊ hoc per adducta per dominum cõſu lentē Licet videatur obſtare qm̄ non videtur obſeruata for ma.l.ſi.C.de iure emphy.vbi emphyteota requiſiuit abba tem dicti monaſterij vtrū vellet emere offerēdo ſibi vēdere pro iuſto precio. Et.d.l.ſi.vult ꝙ offerat vēdere pro eo pre cio ꝙ ab alio inuenit:poteſt auteꝫ faciliter cõtingere ꝙ nõ inueniſt iuſtum precium.⁊ ſic non ſatiſfit illi legi offerendo vēdere pro iuſto precio. Si enim pro minus iuſto precio vē dit alteri honeſtum eſt pro pari precio venderet proprieta rio:ſed reſpondetur faciliter ꝙ in requiſitione obtulit vēde re ſua melioramenta pro iuſto precio ⁊ pro illo minori pre cio ad qd de iure ⁊ ex forma conſtitutionum epiſcopalū te neretur.ſi ergo tenebatur dare pro eo precio ꝙ ab alio inue niret ſi erat minus iuſto precio:ergo pro illo dare ⁊ vende re promiſit promittendo dare pro illo precio ad ꝙ de iure teneret̃ cum paria ſunt aliquid eſſe certuꝫ per ſe vl̄ per rela tionem ad aliud.l. certum.ff.ſi cer.peta.l.aſſe toto.⁊.l.inſti tutio talis de heredi.inſti.⁊.l.ſi ita ſcripſero de conditione ⁊ demonſtratio. Nec refert quid ex equipollentibus fiat.l. mulier.ff.ad trebel.⁊.l.ſi mater.C.de inſtitu.⁊ ſubſti. ſub conditio.fac.cum ſimilibus.

a ¶ Item placet ꝙ eis reſiſtentiam facientibus non potue rint neqꝫ poſſint de facto expelli reſiſtentes:arg. l.non eſt ſingulis de regu.iur.licet enim per.d.l.ij.C.de iure empby. ſimpliciter permittatur ꝙ dominus poſſit expellere emphy teotā qui cecidit a iure ſuo. Tamen poteſt intelligi ꝙ poſ ſunt ſi volunt expellere non dicendo ſibijpſis ius ſaltē cum ſcandalo ſic reſtringatur per.d.l.non eſt ſingulis :attento etiam ꝙ dictis emptoribus non eſt notum ꝙ dictum mona ſterium habeat proprietatem dicti predij cum venditor non certificauerit eos nec abbas. Ita ꝙ non oſt dimittē ius eo rum indiſcuſſum:prout dicit Bal.in.d.l.ij. licet etiam velit

ꝙ nec proprietarius teneatur ſuo ſuum indiſcuſſum relin-
quere. Et ſic ꝓprietarius poſſit iuſte inſiſtere ⁊ poſſeſſores poſſint iuſte reſiſtere ſm eum qui vr̃ loqui qñ nõ conſtat de emphyteoſi. Et ſic forte poſſeſſor nõ recognoſcit ꝓprietarium in proprietarium ⁊ ꝯſequenter pretẽdit ſe poſſidere naturaliter ⁊ ciuiliter vt oſtendũt verba ipſius Baldi: duꝫ pro rõne dicit ꝙ nec ꝓprietarius tenet ſuam ciuileꝫ poſſeſſionem amittere: iõ ꝓprietario licitũ eſt inſiſtere ⁊c. Sꝫ qñ poſſeſſor nõ negat ꝓprietarium poſſidere ciuiliter: qꝛ non negat eſſe rẽ emphyteoticã. tũc nõ cadit amiſſio poſſeſſionis ciuilis ſi nõ inſiſtit violẽter. Non. n. tunc amittitur ciuilis que animo retinetur. l. iij. §. in amittenda. ⁊ l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. ff. de acqui. poſſeſ. Itẽ poſſet ꝑ retinenda ciuili predium ingredi abſqꝫ eo ꝙ poſſeſſores repellantur prout ⁊ voluit Barto. in. d. l. ij. ⁊ hac via animo ⁊ corpore poſſidere remanẽte naturali poſſeſſione apud emptores prout voluit Barto. in. d. l. ij.

b ¶ Et lꝫ idẽ Barto. in. l. iij. in. iiij. q. ꝑnci. C. de pig. dicat ꝙ habens ciuilem poſſeſſioneꝫ poſſit habentẽ naturalẽ ꝓpria auctoritate per vim expellere ne amittat ſuã ciuilẽ per ea q̃ habenꝰ in. l. claꝫ poſſidere. §. qui ad nũdinas. ⁊ in. l. colonus ⁊ in. l. cum fundũ. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ in. l. j. §. eum igitur. eo. ti. Et propterea quibuſdã videaꝰ Bar. variaſſe ab eo qđ dixit in. d. l. ij. Tamẽ re vera nõ variauit: put nec eſt ſui moris. nã Bar. in. l. ij. nõ loquitꝰ quando nõ inſiſtendo perderet ciuilem imo preſupponit ꝙ ciuilem retineat. ⁊ in. d. l. iij. pſupponit ꝙ alias amitteret ciuilem. Itaqꝫ cõſiderãdi ſunt plures caſus aut emphyteota negat dominum eſſe ꝓprietarium ⁊ nõ vult eum in proprietariuꝫ nec pmittere ꝙ ciuiliter poſſideat. ⁊ tunc põt per vim ingredi ⁊ reſiſtentem vi ⁊ armis ſuperare ſi vires ſuppetunt: qꝛ alias ſuam ciuilem amitteret per id qđ habeꝰ in. d. l. colonus. ⁊. d. l. cum funduꝫ. ⁊ in. d. §. qui ad nũdinas ⁊ p no. per Bar. in. d. l. iij. iiij. q. prin. ⁊ hoc caſu loquitur Bald. in. d. l. ij. aut emphyteota recognoſcit dominũ in ꝓprietarium ⁊ nõ vult interuertere ciuilem poſſeſſionem. Sed negãt rem incidiſſe in cõmiſſum: qꝛ dicit ſe ſoluiſſe canonem vel nõ ſteriſſe per eum: put ⁊ cõtingit in caſu noſtro: in quo emptores dicũt non ſteriſſe per eos. Et dominus cõſulens firmat per non ſolutionem canonis nõ incidiſſe in cõmiſſuꝫ attenta ꝑſtatione ⁊ oblatione factis per ipſos emptores. ⁊ tunc ſuadet ratio ꝙ ex quo nõ cõſtat an inciderit in cõmiſſum nõ poſſit ꝓpria auctoritate expellere ⁊ procedit opi. Bar. in. d. l. ij. ⁊ Pe. ⁊ Cy. ibidem quaꝫ etiam videntur tenere do. Anto. ⁊ Flo. in. c. potuit de loca. ⁊ videꝰ etiaꝫ de mẽte Petri de peruſio ibi aſſimilantẽ permiſſionem factã a iure in. d. l. ij. de repellẽdo ꝓpria auctoritate ad permiſſionem factam per pactuꝫ de qua in. d. l. iij. vbi Barto. vult ꝙ non liceat reſiſtentem propria auctoritate expellere niſi creditor ciuiliter poſſideret: quia tũc reſiſtens faceret vim ⁊ ſpoliaret ciuili poſſeſſione.

c ¶ Ubi ergo non ſpoliaret ciuili poſſeſſione ſentit Barto. ꝙ non liceret vi expellere. Et pariter ſentire videꝰ Pet. de peruſio ſm relata per Imo. in. d. c. potuit. ⁊ videꝰ multum equuꝫ aut cõſtat ꝙ eſt emphyteota ⁊ ꝙ nõ ſoluit ⁊ ꝙ res incidit in cõmiſſum. Tamẽ emphyteota nõ vult dimittere rem emphyteoticam: ſed tenere eam vt emphyteoticum ⁊ tñ ſi ſolum reſiſtit verbo poſſit ꝓpria auctoritate expellere: quo caſu nõ contradicit Barto. ⁊ Specu. ⁊ Bald. volũt ꝙ poſſit ⁊ etiam glo. ⁊ Innocen. in. d. c. potuit. ⁊ gloſ. in. d. l. ij. ⁊ videtur magis communis ſententia aut ille reſiſtit de facto. ⁊ tunc videtur magis dubium gloſ. Inno. Spec. Bald. ſimpliciter volunt ꝙ expellere permittaꝰ. ⁊ ideꝫ vult Imo. in dicto. c. potuit circa medium. Sed Barto. vult contrarium ⁊ ſimiliter Florẽ. in. d. c. potuit. ⁊ ideꝫ videtur ibi velle Pet. de peruſio: ac etiam Pet. de bellaperti. ⁊ Cyn. in. d. l. ij. In caſu autem noſtro non adhuc cõſtat rem eſſe emphyteoticam. Et ꝙ non cõſtet ſtetit per abbatem. Item negaꝰ rem cecidiſſe in commiſſum ⁊ ſaltem eſt dubium per adducta per dominum cõſulẽtem. Et poſſeſſores de facto intendunt inſiſtere in poſſeſſione eoruꝫ ⁊ reſiſtere volenti eos repellere. Non tamen intẽdunt interuertere ciuilem poſſeſſionem monaſterij quatenus ſit emphyteoticum prediuꝫ de quo agitur. ꝙ patet ex proteſtationibus ⁊ requiſitionibus quas fecerant. Licite ergo reſiſtunt vi ⁊ armis per dicta ſ. per Bald. ⁊ eccleſia non videtur ꝙ licite inſiſtat in vi repellendo cum non ſuſpicetur de amiſſione ſue ciuilis poſſeſſionis in quo ſe fundat Bal. in. d. l. ij. ⁊ Barto. in. d. l. iij.

d ¶ Itaqꝫ concurrit opi. Specu. Barto. ⁊ Bald. ſ caſu. Et tantofortius licet dictis poſſeſſoribus reſiſtere ea ratione: qꝛ nõ eſt certum ꝙ Abbas qui inſiſtit ſit Abbas ex quo ſup dignitate ⁊ titulo abbatie pendeat lis. Et attentis narratis in puncto iſte qui eſt in poſſeſſione ⁊ qui moleſtat poſſeſſores fouet malam cauſam. Et emphyteota non ſoluens canonum nõ priuaꝰ ſuo iure anteqꝫ dominus velit eũ priuari vt eſt tex. in. d. l. ij. put ⁊ ibi no. Bart. ⁊ ideo ſi iſte qui vult reijcere emptores nõ eſt abbas cõſtat iſtos nõ eſſe priuatos dato ſine ꝑiudicio ꝙ priuari poſſint volẽte ꝓprietario ⁊ ſic monaſterio ſeu vero Abbate. iõ cõſultum eſſet requirere cõfirmationẽ a vero abbate vel ſaltẽ declarationẽ voluntatis. ſ. ꝙ non vult ꝙ emphyteotica res inciderit in cõmiſſum.

e ¶ Placet etiam ꝙ per illam immiſſionem factam per iudicem ſine citatione partis abbas nullum ius queſiuerit. nec aliam poſſeſſionem queſiuerit qua ciuilem quam prius habebat ſi erat res emphyteotica. Nam immiſſio per iudicem facta ſine citatione tantũ operatur quãtum ſi ille auctoritate propria intraſſet prout voluit Barto. in ſimili in. d. l. iij. de pig. in. v. q. princi. cuius dicta trahẽda ſunt etiam ad materiam emphyteoticam: prout vult ipſe Barto. in. d. l. ij. in fi. Itaqꝫ ſi dicti emptores non fuerunt ſuſpicati ſe poſſe de facto a poſſeſſione repelli ſi pro quia vt ſequẽtes actus demonſtrant non ſunt priuati poſſeſſione: ſed poſſunt in eorꝫ poſſeſſione perdurare: prout prius poterant cum poſſeſſio retineatur donec habetur animus poſſidẽdi. d. §. in admittenda. ⁊. d. §. qui ad nundinas niſi per vim expellaꝰ vel niſi ſuſpicetur ſe poſſe repelli. l. ſi id quod. §. finali. de acquirenda poſſeſſione. Laus deo.

¶ Donatio facta vxori cum iuramento ⁊ clauſula codicillari: an reuocetur ⁊ ſuperuenientia filiorum ex ea ⁊ donatore. Et an iuramentum valideꝰ donationem non inſinuataꝫ ex forma ſtatutorum.

¶ Conſilium cxciiij.

In nomine dñi noſtri Ieſu xpi. ¶ Uidetur in preſenti cõſultatiõe prima facie dicẽdum ꝙ dicta donatio ſit inefficax ex duplici capite quẽmedia ſeparatim explicabo: qꝛ pmo expedito deueniã ad ſecũdum ꝙ igitur ſit inefficax dicenduꝫ videtur primo per. l. ſi vnqꝫ. C. de reuo. dona. ⁊ canonẽ finaleꝫ. xvij. q. iiij. vbi probatur ꝙ donatio licet valida: tamẽ reuocatur per ſuperuenientiam liberorum que iura fundantur in veriſimili mẽte donãtis: qꝛ ſi cogitaſſet impoſterum ſe habituruꝫ filios illã donationem nõ feciſſet: put volunt Iac. butri. Bart. Bal. Ange. ⁊ Rapha. fulgo. in. l. ſi totas. C. de inoffi. dona. barr. Bal. ⁊ Imo. in. l. titia ſeyo teſſeram. §. imperator de lega. ij. Bar. ⁊ Bal. in. l. j. C. de inoffi. dona. ⁊ Pon. in conſil. mihi cclxxx. ⁊ in formis. cclxix. incip. nõ eſt dubiuꝫ ꝙ donatio ⁊ no. doc. communiter in iuribus ꝑalle. ⁊ in. c. fi. extra de dona. videtur enim donatio habere tacitã cõditionẽ ſi filios non habuerit ipſe donãs put volũt docto. in. d. iuribus p. d. l. ſi vnqꝫ. ⁊. d. l. ſi totas. Et propterea eueniente poſtea conditione ꝙ filios habeat talis donatio redditur inefficax ſm doc. in preall. iuribus.

a ¶ Sed cũ nõ fecerit donationẽ dimidie partis bonorũ cũ bona donata nõ aſcendãt ad dimidiam partẽ ſeu ad extimationem dimidie partis bonoruꝫ. Et inſuper ex deductis in themate fuit dicta donatio pro magna parte remuneratoria donatio aũt remuneratoria quatenus merita ſuppetũt non eſt proprie donatio: ideo iura de donatione non ſimpliciter loquẽtia nõ vendicãt ſibi locum in donatione remuneratoria. l. ſi pater. §. j. ff. de dono. vbi donatio remuneratoria nõ poteſt reuocari. Et ſic. l. ſi. C. de reuo. dona. nõ vẽdicat ſibi locum in donatione remuneratoria. Similiter ⁊ iura loquẽtia de inſinuatione nõ vẽdicãt ſibi locum in donatione remuneratoria: ar. illius tex. vbi doc. hoc no. ⁊ ſir̃ i. l. acqlius eo. ti. vbi Bar. Sir̃ lꝫ iura velint ꝙ inter patrem ⁊ filiũ nõ valeat donatio. l. j. C. de inoffi. dona. Secus tamẽ eſt ſi donatio eſt remuneratoria quatenus merita ſuppetũt vt p gl. ⁊ doc. in. l. ſi donatione. C. de coll. Item licet donatio iura velint ꝙ nõ preſumaꝰ. l. ſi cũ aurũ de ſolu. l. cũ de indebito de ꝓba. Tñ ſecus ſi merita pceſſerint. l. ſi vo nõ remunerãdi. §. inde papinianus. ff. mã. put ergo alia iura lõge minus exorbitãtia immo ⁊ nõ exorbitãtia loquentia in donatione nõ vendicãt ſibi locum in donatione remuneratoria tanqꝫ non ſit

nõ ſit proprie donatio:& facit.l.j.ff. de dona. pariter & fortius.d.l.ſi vnq̃ loquens in donatione nõ vendicet ſibi locum in donatione quatenus eſt remuneratoria. & hoc voluit Ang.in.d.l.ſi vnq̃ & ray.de forli.& ẽt vĩ tenuiſſe bal. ibi in tertia lectura. Et puto clariſſimũ quatenus merita preceſſerint.Nã & qñ habuit qs filios vĩ ꝙ in dubio preſumatur donatio quatenus merita precedunt per generalitatem.d.§.inde papinianus.pariter & ſi de futuris filijs cogitaſſet:qñ.n.de futuris filijs donans cogitat ceſſat rõ.d.l.ſi vnq̃ que eſt ꝙ ſi de filijs cogitaſſet nõ feciſſet eã donationem:prout.s.dictũ eſt.& ideo ceſſat tunc illius.l.diſpõ. prout dicit bar.in.d.l. titia.§. imperator de leg.ij. ꝙ & cõiter tenetur. Et maxime hoc dõm vĩ : q2 donauit vxori matri filij poſtea nati:nã tunc due alie veriſimiles coniecture concurrunt ꝙ pariter cogitaſſet de filio naſcituro feciſſet dictam donationem:vna q2 non agitur de tanto preiudicio filij ſi donatur ſue matri:ꝑut ſi donatur extraneo. Tum q2 filij ſolent frui bonis parẽtuʒ & inde ꝑut bonis ꝓprijs cõmoditates & oportunitates ſuas pcipere. Itẽ ſperãdũ ẽ ꝙ bona parentũ ad filios deuoluãtur:ar.l. nã & ſi parẽtibus in prin.de inof.teſt.&.l.ſcripto in fi.ff.vñ liberi. & .l.cũ tale in prin.ff.de cõdi.& demõ. Scdõ q2 mariti ſunt ꝓni ad donandũ vxoribus & ecõtra. Ea.n.rõne ꝓhibita eſt donatio inter virũ & vxorẽ ne inuicẽ mutuo amore ſe ſpolient.l.j.ff. de dona.inter virũ & vxo.& nõ vacẽt alẽdis liberis vt ibidẽ in fine. & ſic iuriſſlator ſuſpicaꝰ ne ſit tãtus amor erga vxorem ꝙ deſeraꝰ cura filioꝝ. Et ꝓpterea nõ eſt de facili cõiecturãdũ in donatiõe vxori facta ꝙ ſi de filijs cogitaſſʒ maritus donãs nõ feciſſet talem donationem.

b ¶ Concurrit etiam q2 in donatione ſunt plures ſpẽles renũciationes & poſtea ſubditur gñalis renũciatio que dʒ ꝑ cedentibus aliquid addere:ar.l.ſi qñ de lega.j. & c. ſi papa de priui.li.vj. Item concurrit cl'a in inſtrõ donationis appoſita ſi non valet vel valebit vt donatio valeat iure codicillorum. Non enim poterat de facili contingere ꝙ tũc valeret & poſtea non valeret vt donatio & poſſet valere iure codicillorum niſi ꝓpter.d.l.ſi vnq̃. Rõne.n.defectus inſinuatiõis.vĩ ꝙ a principio cẽſeaꝰ inefficax donec inſinuetur:al'e defectus ſolẽnitatis que poſt actuʒ adhibenda eſt nõ viciat ipſo iure:ſʒ ope exceptiõis per ea que habẽtur in l.vniuerſa.C.de preci.impe.offe.

c ¶ Inſuper nõ vĩ ꝙ.d.l.ſi vnq̃ habeat locum in codicillis ſaltẽ in qbus non ſunt facta vniuerſalia legata & maxime ſi particularia nõ aſcẽdũt ad dimidiã bonoꝝ & multofortius ſi nõ ſunt magna. Nã codicilli fieri pñt ab inteſtato.l. ſiqs cũ nullũ.&.l.confic.ũtur in prin.&.l.ab inteſtato.ff. de iure codi. Et debẽtur fideicõmiſſa in codicillis ab inteſtato facta ẽt ſi filius poſtea naſcatur.d.l.ab inteſtato que loquitur in poſtea nato:ſʒ nõ exprimat de filio:ñ in ſui generalitate ẽt filiũ cõprehendit.& maxime q2 ſubdit tex.ꝑ rõne qcũq; enim ab inteſtato ſucceſſerit locũ habent codicilli. Et poſtea ſubdit nec intereſt quis ſuccedat dũmodo ab inteſtato ſuccedat.& ſic ſiue ſuccedat filius natus tempore codicillorum ſiue poſtea natus nõ intereſt. Et de ſuo herede poſtea nato.& ſic de filijs poſtea natis loquiꝰ expreſſe text. in d.l.ſi quis cum nullum. Et licet ille tex. loquatur quando in codicillis eſt adiecta conditio quiſquis mihi heres erit. Tamen idem videtur qñ ſimpliciter:nam & tunc tacite cenſetur rogatur quiſq; erit hẽs ab inteſtato .d.l. ab inteſtõ. &.d.l.conficiuntur.& quando a venientibus ab inteſtato relinquitur comprehenditur etiam filius poſthumus ſi ab inteſtato ſuccedit & ab eo relicta debentur vt videtur text.ſatis planus in.l.generaliter.§. ex teſtamẽto.ff. de fideicõmiſſarijs liber. Ideo de primo ad vltimum cõcludendo dicendum eſt ꝙ relicta in codicillis ab inteſtato factis debentur etiam filio poſtea nato.

d ¶ Nec ob.l.penultima eodem titulo.q2 loquitur in codicillis filio vni ſcriptis.& ſic quãdo vnus ſolus heres ab inteſtato eſt rogatus.& ita vult ibi Bar.qui ſumat illum tex.in relictis ab vno factis quem ſolum futurũ heredẽ putabat & melius & clarius ſe declarat bar. in.l. cum pater.§. cum extimaret de lega.ij. volens ꝙ.d.l.penul. procedat quando reliquit nominatim ab eo quem ſoluʒ putabat heredem. Secus ſi ſimpliciter reliquiſſet:nam tunc cenſetur ab omnibus futuris ſucceſſoribus relictum: ideo debentur etiaʒ a filio poſtea nato :de quo nõ cogitauit ꝑut ſumiꝰ ex eius dictis. Et hoc idẽ vult glo.j.in.l. qui graui.ff. de iure codi.

e ¶ Et ſʒ ſit magnum dubium : an legata facta in teſtamẽto nullo vel rupto pretéritiõe poſthumi vicientur an vero valeant. Circa ꝙ gl.in.l.generaliter.§. ex teſtamẽto de fideicõ. liber.& in.l.ſi pater in pri.ff.de cap.& poſtliminio reuer. & in l.bona.§.ſi.eo.ti.& in.l.j.ff.de teſta.tute.&.l. ſiquis teſtamento.ff.de lega.ij.& in.l.j.C.de condi.& bal. Ang.Fran.de rãp. & Pau.de ca.in auc.ex cauſa.C.de lib.preteri.& Imo. in.l.ſi filio preterito.ff.de iniu.te.ꝙ & communiter tenetur ꝑut late proſecutus fui in.d.auc.ex cauſa ſuper verbo preteritionis ſecunda queſtione col.xiij.xiiij.& tribus ſequẽtibus. & q2 preteritio poſthumi communiter fit ignoranter: ideo in preteritione ignoranter facta idem ſentire videnꝰ prefate glo.& alij qui ſimpliciter loquuntur & non ſe reſtringũt ad preteritionem ignoranter factam ꝙ & videtur tenere Nico.de mat.in d.l.j.C.de codi.ſimpliciter etiam tenens ꝙ.d.auc. ex cauſa habeat locum in preteritione poſthumi idem aperta fronte tenet Saly.in.d.l.j.de codi.& ſimiliter gl.relata ad tex. ff.de manum. teſtamẽto & faciunt que dixi in auc.ex cauſa . C.de liberis preteri.circa fi.xviij.col.cum tribus colum. ſeq. quia tamen Bart.vbiq; multuʒ preciſe tenet contrarium partem vʒ ꝙ legata relicta in teſtõ in quo filius natꝰ vel poſthu. eſt ignoranter ꝑteritus nõ valeãt & multi ſequuntur eius opinionem:idõ non auderem firmare contra ſuam ſententiam.

f ¶ Sed dato ſine preiudicio rñ ꝙ opi.Bar.regulariter procedat:tamẽ recipit plures limitatiões quas pono in.d. auc. ex cauſa inter cetera quando ſunt legata parua facta cõiunctis perſonis ita ꝙ eſt veriſimile ꝙ & ſi de filijs cogitaſſet talia legata feciſſet arg.l.cum alienam.C.de lega. & voluit bal. in.d.auc.ex cauſa loquens per dictionem implicatiuam perſertim quaſi velit idem al'e. Sed dicto caſu clare id preſuppoñit que fallentia põt applicari ad caſum noſtruʒ:naʒ vxor eſt coniunctiſſima ſunt.n.duo in carne vna Geneſis.ij.c.ad finem Matthei.xix.& c.debitũ de biga.& c. gaudeamus de diuoꝝ. Et huius coniecture reſpectu vxor debet cenſeri cõiunctiſſima arg.l.j.ff.de dona.inter virum. Nec dicta donatio detractis meritis poteſt cenſeri niſi parua. & conſequenter quatenus conſeruatur vt legatum ſi non valeret vt donatio:ideo facta coniuncte perſone valeat.

g ¶ Item ſecundo valent legata non obſtante preteritione filij ignoranter facta quãdo eſt facta repetitio a venientibus ab inteſtato vt no.in dicta auc.ex cauſa in.xxiij. colum . Ad propoſituʒ applicando plura in caſu iſto concurrunt primo ꝙ donatio remuneratoria & ſi merita non ſunt equiualentia remanet abinde.s.donatio parua. Que maxie facta vxori non reſcinditur ex veriſimili mente donãtis:vel legantis. & maxime q2 donans vel legans ſuperuixit & nunq̃ oſtẽdit animuʒ reuocandi. Itẽ eius ꝯditio & ꝯditio vxoris ſue non erant tales ꝙ non ſperaret impoſterum habere filios : quia non habebat vxorem ſterilem neq; ſeneʒ. Sed ambo erant iuuenes habiles ad concipiendũ & generandum filios. Nec tanto tpe ſteterãt ſimul ꝙ veriſimiliter deficeret ſpes hñdi filios:ita ꝙ nõ eſt veriſimile ꝙ non ſperaret habere filios. Que omnia conferunt ꝙ donatio aut codicilli nõ reuocenꝰ per natiuitatẽ filij ꝑ ſupradicta:itẽ iuuat q2 nõ vĩ ꝙ ꝓpter cões filios retrahatur vnus parens a donando alteri parenti immediate ꝑut ſunt pater & mr̃. Nã tantũ ab initio intereſt filiorum ꝙ bona ſint patris quantum ꝙ ſint matris : q2 põt predecedere mr̃ & bona tranſire in filios morte matris prout econtra ꝑdecedere pater. Si eñi predeceſſiſſet mr̃ intereſſet filiorum ꝙ donatio valuiſſet itaq; nõ eſt veriſimile ꝙ ſi de filijs cogitaſſet nõ feciſſet dictã donationẽ. Et ſʒ caſus alter cõtigiſſet:q2 ꝑdeceſſit pr̃ donãs.rñ nõ refert q2 attenditur veriſimilis mẽs tpe donatiõis & reuocaꝰ vel nõ reuocaꝰ tpe natiuitatis filioꝝ.& illud tpꝰ ꝯſideraꝰ vt hr̃ in.d. l.titia.§.imperator.& in.d.l.ſi vnq̃.& alijs iuribus.s.deductis. Et ſatis deprehẽdiꝰ ex premiſſis. Et ſi dicaꝰ immo intereſt filiorũ ꝙ potiꝰ bona ſint patris q̃ matris:q2 mortuo patre mr̃e ſupſtite bona pleno iure deuoluunꝰ in filios. Sʒ mortua matre patre ſuperſtite bona nõ deuoluunꝰ in filium pleno iure:q2 ad patrẽ deuoluiꝰ vſuſfru . & adminiſtratio.l. j.& per totũ.C.de bo.mater . Rñdetur ꝙ iſtud eſt paruum intereſſe.& maxime q2 ex aduerſo onus alimentandi filium magis pertinet ad patrẽ q̃ ad matrem:ꝑut habetur in. l.alimenta.C.de neg.geſt. Item filius cenſetur dominus bonorum paternorum inuita patris.l.in ſuis.ff.de lib. & poſthu. &.l.ij.ff.ꝓ herede.&.l.nihil.C.e.tit. Nec ſic in bonis matris viua matre.& ſi ꝙ intereſſe militat illud eſt tenuiſſimũ. & in paruo intereſſe non militat reuocatio vigore.d.l. ſi vnq̃.

h ¶ Inſuper in caſu nr̃o eſt clauſula codicillaris . & ſic ſi non

valeret vt donatio venit ſubſtentanda vt fideicōmiſſum in codicillis ab inteſtato factis qui codicilli nō viciant̄ preteritione poſthumi vel iam nati ignoranter facta maxime ſuperuiuente diu codicillante poſt natiuitatē filiorū per dicta. ſ. Et maxime q: hoc caſu ceſſat cōſideratio illa bar. ſ. relata ꝙ ſ. hodie cl'a codicillaris apponit̄ potius ex cōi conſuetudine notariorū ꝗ̄ ꝙ illa ſit voluntas teſtatoris: q: in donatione nō eſt ſtilus notariorū. Ego enim vidi mille vt ita dicta inſtrumenta donationum ⁊ nō vidi aliud cum ſimili clauſula. Item prout in ſimili dixit Saly. ⁊ ēt Pau. in. l. quotiens ad ſimile motiuum Bal. notarius nō preſumitur ſcribere niſi ꝙ teſtator voluit ſm eos. ⁊ ita alſ dixit Bal. in. l. errore. C. de teſta. ſ3 Pau. de caſt. Et preſumitur doctus nō indoct⁹ iuxta no. per glo. in. d. ſ. itē ſi ſcriptū inſti. de inuti. ſtip. ⁊ in l. j. C. de vſuris ſm Imol. in. l. j. ſ. ſi ex fundo de heredi. inſtit. ⁊ ideo ſi cōiter notarij apponunt cenſent̄ teſtatores cōiter ita velle. Et ſi non in ſpecie ſaltem in genere ⁊ ſufficit voluntas in genere. l. qui iure militari de militari teſta.

a ¶ Et per hec varijs medijs deducit̄ ꝙ natiuitas filij nō viciauit dictā diſpōnem obmitto mediū de renunciatiōe ꝙ tangit̄ per allegantē relinquo ponderandū per iudicē. Eſt mō videndum vtrū viciet̄ diſpō rōne inſinuationis nō facte. Circa quem articulū pluries conſului ꝙ iuramentū validat donationem non inſinuatam: prout ⁊ voluit Jo. and. in addi. ſpe. in tit. de inſtru. edi. ſ. porro in vl. addi. quē ſequit̄ Pon. in conſi. mihi. xxiiij. incip. pro deciſione eorum. ⁊ idē tenent qn̄ eſt renunciatum non facte vel faciende cū iuramēto tenuerunt Federi. de ſenis incip. caſus talis eſt ſtatuto cauet̄ ꝙ tenuerunt. d. Ant. Imo. ⁊ Panor. in. c. cum cōtingat de iureiur. ⁊ tenuit etiā Ang. in. l. pe. C. de dona. ⁊ vidi hoc ꝑ alios pluries conſultum. Et l3 Bar. in. l. omnes populi diſtinguat aut ſtatutū preſumit dolum aut non preſumit: ideo cautelā ꝙ ſtatutum preſumat dolū cōmendat Bal. in auc. ſacra pub licet eā derideat in. d. l. oēs populi. ⁊ multi ſequātur Bar. qn̄ ſtatutum preſumit dolū: tn̄. d. Ant. Imo. ⁊ Panor. in. d. c. cū contingat tenent ſtatutū nō poſſe infringere vires iuramenti etiam preſumendo dolū ꝙ ⁊ tenuit Pau. de caſt. in. d. auc. ſacra pub. in lec. ⁊ in repe. Et hoc niſi apparerent cauſe preſumendi ſm. do. Ant. vt q: appareret veriſimilis ⁊ vrgēs coniectura fraudis. dicit ibi Panor. ſeu veriſimilis ⁊ proxima coniectura fraudis. dicit Pau. de caſ. put hoc longe latius proſequor in. d. auc. ſacramenta puberum in verbo inuiolabiliter ſeruā ꝑn. q. in caſu autē noſtro nō preſupponitur ꝙ appareat aliqua veriſimilis coniectura fraudi merito ⁊c. Et l3 hic articulus exigeret longiorem diſcuſſionem. Sed nō expedit q: ſtatutū non requirit ꝙ codicillus inualidetur ex defectu inſinuationis. Si itaq̄ non valeret iure donatiōis valebit iur̄ fideicōmiſſi ꝑtextu dicte clauſule codicillaris que ſonat ꝙ ſit perinde an ſi fideicōmiſſum factum fuiſſet in codicillis: iō his contentus cōcludo ꝙ dicta donatio ſeu codicillus valeat non ob. natiuitate filij vel defectu inſinuationis. Laus deo.

¶ Mors inſtituti vagantis per mundum ⁊ diu dū abſentis dʒ ꝓbari per ſubſtitutum eidem inſtituto. Et an legatum reſtringatur ad ius tm̄ ꝙ hʒ teſtator in relegata.

¶ Conſilium. cxcv.

In noīe domini noſtri

ieſu chriſti. ¶ Circa primum conſultationis articulū: licet videatur prima facie dicendū ꝙ dictus Frā. preſumatur mortuus ea rōne: q: eſt veriſimile ꝙ non ſteriſſet tanto tempore viuus quin ſui habuiſſent aliquam notitiam de eius vita. ⁊ inſuper tpe receſſus erat talis etatis ꝙ nō ꝑſumebat̄ viuere. xxx. annis iuxta metam traditā per iuriſconſultū in. l. hereditatum. ff. ad. l. fal. vbi eſt tex. ꝙ qui eſt etatis infra. xx. annos preſumit̄ viuere. xxx. annis. ⁊ non vltra qui erat etatis maioris. xx. annorum preſumitur viuere minus diminuēdo tempus de etate in etatem itaq̄ ſi tunc dictus franciſcus excedebat etatem. xx. annorum quando receſſit ſi ſunt elapſi xxvij. anni a tpe quo receſſit ſm dictam conſiderationem videtur ꝙ preſumatur mortuus. ⁊ ſi erat etatis. xx. annorū vel minoris tpis ⁊ ſunt elapſi. xxx. anni pariter videtur ꝙ cēſeatur mortuus ſm diſpoſitionem. d. l. hereditatū. item mors probatur per ſemiplenam probationem dicit gloſ. in. l. ij. ſ. ſi dubitetur. ff. quemadmodo. teſta. ape. ⁊ ſufficit etiā probatio per famam: prout dicit glo. ſm hu. in. l. ſi quidem. C. ſolu. ma. ⁊ ibi Cynus Barto. Bald. Ange. ⁊ Sal ⁊c. verum intelligunt quando dicitur mortuus in loco remotiſſimo: nam tunc ſufficit probatio per famā ſue ciuitatis. Si itaq̄ fama eſt in ciuitate ꝙ dictus Franciſcus ſit mortuus vltra mare forte apud teucros videtur ꝙ ſufficiat ad probandū mortem in caſu iſto in quo agitur ciuiliter de preiudicio reuocabili per nota. per docto. in. d. l. ſi quidem. ⁊ in. d. ſ. ſi dubitetur.

a ¶ Tamen his non obſtantibus puto indubie ꝙ onus probandi incumbat agenti qui dicit eum mortuum: quoniam eſt fundamentum ſue intentiōis. l. qui accuſare. C. de edē. c. cum eccleſia ſutrina in fi. de cauſa poſſeſ. ⁊ proprie. cum concor. ⁊ in ſpecie ꝙ qui dicit quem mortuū habeat id probare probatur in. d. l. ſi quidem. ⁊ in. d. ſ. ſi dubitetur. ⁊ dicit glo. in. l. ſed ſi de ſua de acqui. here. ꝙ quis preſumitur viuere. c. an. ⁊ cum ea tranſit ibi Bart. ⁊ expreſſe notat ibi Imo. per glo. que clarius idem dicit in. d. ſ. ſi dubitet̄. vbi idem dicit Bal. ⁊ eſt cōmune dictum per. l. fi. C. de ſac. ſan. eccl. ⁊. l. an vſuſfructus. ff. de vſuf. Non ob. d. l. hēditatū. q: non dicitur ibi ꝙ preſumit̄ viuere ſolum per illam metam temporis. Sed quia poſſibile eēt ꝙ ſtatim decederet quo caſu relictum alimentorum nihil eſſet. Et ſi viueret. lx. annis eſſet onus in duplum eius ꝙ extimātur alimenta. xxx. an. Tamen tantominus quanti precij eſſet extimandum interuſurium medij temporis. l. in lege falcidia non habetur pro puro. ⁊. l. in quantitate. ſ. in diem. ff. ad. l. fal. ⁊ facit. l. ſi conſtante. ſ. quotiens. ff. ſolu. matri. Cum in. l. hereditatū tantum extimetur de preſenti legatum alimentorum factū hoī. xix. vel. xx. an. quantum eſſet heres expoſiturus ꝓ alimentis in. xxx. annis. ⁊ ſic ſi. x. quolibet anno haberent expendi pro alimentis legatum alimentorum extimaret̄. ccc. Et tn̄ interuſurium. ccc. eſſet nō leuis extimationis ex trecētis. n. haberent̄ cōiter vltra. x. quolibet anno: adhoc ꝙ hr̄ in auc. perpetua. C. de cā poſſeſ. ⁊ ꝓpri. vbi gl. ꝙ iuſta pēſio eſt illa que itra. xx. annos aſcēdit ad extimationē rei ex qua pēſio ꝑcipit̄. ⁊ ſm hoc ſatis vltra. xxx. annos extimat̄ ſe viuere ſm cōſiderationem. d. l. hereditatum.

b ¶ Cōſtat itaq̄ clariſſime ꝙ fideicōmiſſarijs ſubſtitutis incumbit onus ꝓbandi dictū Frāciſcū mortuū: nec ſufficit ꝓbare ꝙ receſſit iam ſunt. xxx. anni ⁊ hodie haberet. l. annos ſi viueret. Et hoc clariſſimū ꝑ ꝑdicta ꝙaūt in ciuitate eſſet fama mortis ſimilis hominis mihi nō ꝑſuadeo verū eſſe. Nec facile ꝓbari poſſe attēta theorica Bar. in. l. de minore ſ. tormenta alſ. ſ. ſi plurium. ff. de queſti. videl3 ꝙ publice dicatur a maiori parte hominum ciuitatis peruſie maxime cū minima ps hominū huius ciuitatis habeat notitiam de tali homine q ſatis iuuenis ⁊ adulte erat etatis dū receſſit. Nec eius attinētes fecerūt luctū neq̄ detulerūt veſtes lugubres prout fieri ſolet ꝓ attinēte mortuo. Nec aliud habetur de eius morte niſi ꝙ opinantur plerique eum mortuum ea ratione: quia non fuit de eo aliqua notitia itaq̄ ſi qua fama ſeu potius rumor eſſet de eius morte non videtur ꝙ habuerit talem ortum ꝙ ei credi debeat iuxta notata per Bartol. in. d. ſ. tormenta in tertia ⁊ quarta queſtionibus. Si enim opinio fuiſſet indubia penes attinentes ad quos pertinet habere notitiam de vita ⁊ morte cōſanguinei veriſimiliter feciſſent aliqua ſigna que fieri ſolent de attinente mortuo ꝙ minime factum preſupponitur. Itaq̄ nō puto ꝙ talis fama ⁊ cōis opinio ciuitatis vel cōſanguineorū ꝓbari poſſit ꝙ mors legittime ꝓbet̄ attētis ꝑmiſſis ⁊ que habentur in iuribus ſuperius allegatis.

¶ Secundus autem conſultationis articulus eſt adeo de ſe clarus ꝙ non indiget diſcuſſione. Nam teſtator licet vniuerſaliter leget omnia bona terras proprietates. ⁊ iura ac poteria que poſſidet ⁊ in comitatu Arimini ſit ſitum potere: de quo agitur. propterea ſub illa vniuerſalitate videatur comprehendi potere ⁊ molendinum predicta: quia qui omne dicit nihil excludit. c. ſolite de maio. ⁊ obed. ⁊. l. Iulianus de leg. iij. cum ſi. Et terre ſpecialiter noīate videntur poſite grā exempli per dictionem videlicet ⁊ exēpla nō artant regulam. l. damni infecti ſtipulatio competit de dāno infec. ⁊. l. j. ſ. ꝙ dicit̄ de vi ⁊ vi ar. ⁊. c. j. ne cleri. vel monia. Tamen non ob. predictis verba ſunt clara ⁊ a verbis non eſt recedendum vbi de mente non conſtat. l. non aliter de leg. iij. ⁊. l. ille aut ille. ſ. cum in verbis eo. tit. non enim reliquit teſtator oīa bona: ſed oīa bona infraſcripta. ⁊ ſic illa vniuerſalia verba recipiūt reſtrictionem ꝑ verba infraſcripta

ſcripta vt de ſe p3 ad hoc.l.ea tñ adiectio de leg.iij. cū apud grāmaticos participiū reſoluit in relatiuū ⁊ verbū a quo deriuat̃ ꝓterea verbū v3 eſt precedentiū reſtrictiuū.l.j.ff.de bonis lib.⁊.l.fi.in fi.C.in qb.ca.in integ.reſt.nō eſt neceſ.ſa tiſ.l.in venditiōe.C.cōīa pd.nō ponit̃ exēplificatiue:iō pre dicta in ꝯriū nō obſtāt.Cū ergo potere iſtud de quo agit̃ nō cōꝓhendit̃ ſub bonis ſpecificatis ⁊ deſcriptis poſt ver bum v3:q2 non eſt de eiſdem pertinentijs nec ſub eodē vo catio nec ſunt deſcripte alique alie demōſtratiōes per quas depꝛehendatur idētitas:iō indubie concludendum eſt ꝙ di ctum potere non compꝛehendatur ſub dicto legato.

d ¶ Deueniendo ad tertiū queſitū l3 videat̃ pꝛima facie di cendū ꝙ dictus mōs ſeuerinus cēſeat̃ venire in dicto lega to exquo legauit bona deſcripta infra in ipſo teſtō ⁊ in ſpe cie erat deſcriptus mōs ſeuerinus.⁊ ſic verba vident̃ plane cōꝓhēdere montē ſeuerinū in dicto legato merito ⁊c.Nec vr̃ obſtare ꝙ mōs ille erat alterius ex filijs inſtitutis ⁊ ipſe pr̃ ratione patrie poteſtatis habebat vſumfructum p.l. cum opoꝛtet.⁊ p totū titulū.C.de bo.que lib.⁊ ſic dicat̃ ꝙ cenſea tur legaſſe ius ſuū.l.vxoꝛ patrui.C.de leg.l.ꝙ in rerū.§.ſi vſumfru.⁊.l.ſi domꝰ.§.ſi.de leg.j.cū ſi.Tū illud ꝓcedit niſi aliud ius ꝙ reſtat ſit heredis:nam tunc cenſet̃ legare etiam ius heredis.ar.l.vnū ex familia.§.ſi rem de leg.ij.⁊.l.cum ſi lius.§.diis eo.tit.put volunt Bar.⁊ doc.in.l.ſerui electiōe §.cū fundus de lega.j.At in caſu nr̃o res ipſa.ſ. mons ſe uerinus vt preſupponitur erat heredis:ideo cenſeatur ve nire in legato nō autē ſolum ius teſtatoꝛis.Nec vident̃ ob ſtare illa verba que poſſidet:l3 enim foꝛte nō poſſideret mō tem ſeuerinū predictū.Tū hoc nō vr̃ viciare legatū:q2 falſa demonſtratio non viciat legatū.l.demonſtratio ꝯfalſa de pd. ⁊ demon.Licet ergo non poſſideret nō ꝓpter hoc vicietur relictum factum de monte ſeuerino:exquo conſtat de relega ta per.d.l.demonſtratio.⁊.l.ſi ſic.§.ſed cum titio.⁊.§. ſeq.⁊ l.j.C.de falſa cauſa adiec.lega.

e ¶ Tamen hic non ob.ſecus tenendum puto.ſc3.ꝙ dictus mons ſeuerinus non poſſit peti vigoꝛe dicti relicti maxime totus:nam licet dictus mons ſeu pars ipſius eſſet heredis. Tamen ille heres videlicet Jacobus non tenebatur ad lega tum niſi pꝛo dimidia exquo duo erāt heredes.ideo coheres videlicet Bernardus ſi habet ſolui illud legatū haberet re dimere rem legatam pꝛo ſua dimidia.Nā cuilibet heredi cē ſet̃ dimidia ꝑlegata ꝑ dimidia dimidie a ſeipſo ꝑ dimidia dimidie a coherede.l.qui filiabus.§.fina.⁊.l.ſequen.de leg. pꝛimo.Jdeo hac ratione non debetur pꝛo dimidia:na3 hoc reſpectu cenſeretur legaſſe ius ſuum non autem artare here dem vt redimat per dicta.l.vnum ex familia.§.ſi rem vbi aſ ſignatur ratio quare non cēſetur regulariter legare niſi ius ſuum quando ius in re legata eſt tertij.⁊ ſecus quādo eſt he redis:quia non cenſetur velle onerare heredem vt emat rē legata3 ſeu ius ꝙ deficit:ſed quādo eſt ipſius heredis ceſſat dicta rō:ideo venit etia3 ius heredis.Sed ꝙ non veniat in legato etia3 dimidia dicti montis ſeuerini aſe mōtis curui videtur dicendum:quia veriſimiliter non fuit mens teſtato ris legare totum montem ſeuerinum in quo vt dicitur etia3 alij habebant poſſeſſiones prout ⁊ depꝛehendit̃ ex ſerie pō ti cum dicatur ꝙ poſt moꝛtem teſtatoꝛis fuerunt pꝛo parte donato dicto Jacobo ⁊ etiam verba teſtamenti ſuadent.⁊ omnes alie pꝛopꝛietates bōa ⁊ iura que in dictis locis ⁊ eo rum pertinentijs ⁊ territoꝛijs idem teſtatoꝛ tenet ⁊ poſſidet ſeu quaſi ⁊c.Nam illa verba que idem teſtatoꝛ tenet ⁊ poſ ſidet ⁊c.videntur referenda ad omnia precedentia arg.l.ta lis ſcriptura de lega.j.l.iij.§.ſi filius de liberis.⁊ poſthum. c.ſecundo requiris.⁊ ca.inquiſitioni de appel. ideo referun tur etiam ad palacium ⁊ domos de monte curuo prout ad alia bona ⁊ illa debent pariter terminare argu.l. iam hoc iu re.⁊.l.lutius de vulga.⁊ pupillari.⁊.l. fina.C. de ſententijs. ſed certum eſt ꝙ determinant ſequētia limitatiue:quia nō cenſetur legare alia bona que non poſſidet:ideo ⁊ domus ⁊ palaciu3 non cenſeatur legaſſe niſi que.i.quatenus poſſidet relatiuum.n.ſubſtantie exponitur.i.quatenus.l.ſticbum qui meus erit cum ibi notatis de le.j.per Bar.in repe.l.i.de iur codi.bal.in.l.ſi.C.eo.tit.per eos in auten.ex cā.C.de lib.pre ter.Et ſine copula ſolet relatiuum eſſe precedentiū reſtri ctiuum in legatis.⁊ cum copula ampliatiuū.l.ea tamen adie ctio.⁊ ibi per Dynum ⁊ Bar.de lega.iij.

f ¶ Jtem qñ teſtōr legat rem certam ſub commemoꝛatione iuris ſui non venit in legato res heredis puta ſi dicat titium qui meus eſt vel fundū tuſculanū meū:nā tunc l3 de cōſ poſe conſtet tamē non cenſet̃ relinquere niſi quatenus eſt ſuus nec venit in legato ius heredis ꝓut notāt bar.⁊ doc. in.d.l. ſerui electione.§. cum fundus. ita ergo dicamus in caſu nr̃o.⁊ maxime ſi in dicto mōte erant plures domus ⁊ poteria pꝛout mihi perſuadeo ꝙ eſſent:na3 tunc poterant aliqua per teſtatoꝛe3 poſſideri ⁊ aliqua nō. ⁊ ſi nō appet que per eū poſſidebātur pꝛout audio ꝙ nō apperet eſt incertū que domus palaciū ⁊ poteria cenſeant̃ legata.⁊ ideo ratio ne incertitudinis videt̃ relictū quaſi deficiat pꝛobatio non ius ꝓut dicit tex.in.l.duo ſunt titij de teſta.tute. Et p hoc patet ꝙ nō eſt ſimplex demōſtratio falſa que nō ſolet vicia re cū imo veniat limitatiue.Nec apparet an ſit falſa. Et in ſup reſpicit cōmemoꝛationē iuris ſui q̄ limitat legatū vt di ctū eſt.Pꝛeterea dictū legatū nō ſit niſi Jacobo ⁊ Bernar do nō vr̃ fieri deſcēdentibus maſculis:l3.n. ꝓhibeat̃ fieri alienatio de dictis bonis niſi in liberos maſculos.Tū non ꝓpterea relictū fuit ipſis liberis.Nec ꝓhibita alienatione extra certū genus pſonaꝝ cēſet̃ ꝓhibita ſucceſſio ab inteſta to.l.cū pater.§.cū inter de leg.ij.notāt gl.⁊ doc.in.l. peto. §.frater eo.ti.notat̃ in.l.pater.§.iulianus agrippa de le.iij. ⁊ p Bar.⁊ Jmo.in.l.ſi ita qs.§.ea leg.ff.de ver.ob.iō dicta ꝓhibitio nō īpedit quominus ſoroꝛ ſuccedat fratri ab inte ſtato in dictis bonis Jacobo legatis.

g ¶ Deueniēdū eſt admodo ad quartum queſitum circa ꝙ breuiter puto rñdendum ꝙ l3 petrus de puſio in trac. ſuo quarte ep̄ alis velit ꝙ contra ignorantē nō currat preſcri ptio ⁊ ſatis videatur velle Bal.in.l.j.in oppo.xxiij.l3 non clare loquat̃.Tū in ꝯtrium eſt tex.in.l.ſi. in fi.C. de preſcri. lon.tē.⁊ facit.l.ſicut.C.de pſcrip.xxx.vel.xl. annoꝝ vbi nō excuſat abſentia vel militia.⁊ maxime preſcrip.xl.annoꝛum per vniuerſalia ⁊ multum preciſa verba.l.omnes eodem ti tulo.⁊ facit.l.ſi partem.§.i.quemadmodum ſerui.amit.Et ita ſe h3 cōmunis opinio.Nam hoc notat bar.⁊ tranſit an ge.in.l.j.§. ſiqs autem.ff. de itinere actuqꝫ priua. ⁊ q2 non expedit conſultanti non curo inſiſtere. Sed l3 perficiatur preſcriptio etia3 aduerſus ignoꝛantem:nihilominus reſti tuitur ex clauſula generali ſi qua mihi.Nam ſubeſt iuſta cā ſi fuit impeditus petere ex iuſta ignoꝛantia: pꝛout volunt Bar.⁊ Ange. in.d.§.ſiquis autem.⁊ in ſimili glo. in.l.j.de patria poteſtate.C. Specu.in titulo de preſcrip.§.i. verſi. pone colonus Jmola in.l. pantonius de aquirenda here ditate.⁊ in.c.finali extra de preſcrip. Ange. in.l.finali.ff. ſi quis teſtamēto lib. eſſe iuſ.fue. ⁊ Panoꝛ.in.c. vigilanti de preſcrip.⁊ in.c.j.in vltima colūna eo.ti. Raynu.in.l.ſi.C.e. tit.⁊ Ponta.in.l.ſi vero.§.de viro.li.fallen.ff. ſoluto matri monio.⁊ in.l.q vniuerſas.§.finali.ff.de acqrēda poſſeſſio ne.Et ſic eſt cōmunis opinio ſm̄ quā pluries cōſului. Et hec de queſitis in themate dicta ſufficiant.

h ¶ Sed imminet dubiū an maſculi deſcendentes ex Ber nardo ſuccedant vigoꝛe ſubſtitutionis vniuerſalis cum teſ tatoꝛ inſtituerit dictos Jacobum ⁊ Bernardum eius fi lios ſubdendo ipſoꝛumqꝫ liberos ⁊ liberos liberoꝛum ma ſculos ex legittimo matrimonio pꝛocreatos ⁊ in futurum pꝛocreandos ipſoſqꝫ ⁊ quemlibet ipſoꝛum deficiente linea vnius ⁊ econtra ſibi heredes vniuerſales inſtituit ⁊ ſubſti tuit ⁊ eſſe voluit ⁊ vult ⁊ iubet tam iure legittimo q̄ per fi deicommiſſum ⁊c.Ex quibus verbis videtur ꝙ Ludoui cus deſcendens per lineam maſculinam dicti Bernardi poſſit niti ⁊ petere bona dicti Anſelmi deuoluta pꝛimo ad dictum Jacobum ⁊ ſucceſſiue ad Mariottum ⁊ deinde ad dictum Franciſcum vigoꝛe fideicommiſſarie ſubſtitutio nis vniuerſalis.Debet tamen detrahi legitima ⁊ trebellea nica.c. Raynutius.⁊.c. Raynaldus de teſtamentis. ⁊.c.ſi pater eodem titulo libꝛo ſexto que aſcendunt ad dimidiam totius.Et etiam debet detrahi ſi cenſerentur venire in pre legato res dicti Jacobi de quibus ſupra. Et hec clara niſi immineret ſcrupulus aduerſus ſubſtitutos:quia illi habent ni abſoluti deficiente linea vnius ⁊ econtra faciunt condi tionem.l. eiectis agris de vſuris.l. a teſtatoꝛe de condi tio.⁊ demonſtratione.Nō enim deficit linea Jacobi exquo ſupereſt Catherina que eſt de linea Jacobi. ⁊ ideo liberi Bernardi non videntur inuitati donec ſupereſt Catheri na que eſt de linea Jacobi:tamen in hoc ſubſiſto.

¶ Jn ſocietate tacite contracta inter patruum ⁊ nepotem pupillum.An emptiones facte a patruo ꝓpꝛio ſuo vel ſue vxoꝛis nomine ſint cōicande nō refectis pecunijs preciū ſo luti ſaltem pꝛo rata pupilli.

¶ Conſilium cxcvj.

In noĩe domini noſtri

i ieſu xp̃i. ¶ Ad euidẽtiã premittendũ eſt ꝙ ſi vnus ex pluribus fratribus negociatur alter non cenſetur ↄtracta ſocietas: ꝑut concludit Barto.in.l.ſi patruus. ⁊ ibi Bald. ⁊ Saly.⁊ Raph.ful.C.cõis vtri.iu. Si aũt ambo negociant ⁊ ponũt lucra in cõi tunc cenſent tacite ↄxiſſe ſocietatem.l. coheredi cũ.ll.ſeq.ff.ꝓ ſo.⁊ ar.l. de quibus de.ll.⁊.l.in concubinatu de ↄcu.⁊.l.itaqꝫ ꝓ ſo.⁊ iũcta.l.nihil tã nãle de reg. iur.prout poſt Oldra.⁊ Ricciar.malũ. cõcludit Bal.in.d. §.altero.⁊ in.d.l.ſi patruus. ⁊ ibi bal.ſaly.⁊ Rapha.ful. ⁊ bal.in.l.cum oportet.C.de bo.que lib.⁊ in.l.rei iudicate.§. ſi.ſo.ma.⁊ Ponta.late ꝓbat per plures rõnes in ↄſi.mihi cccij.incip.cũ iſti fratres.⁊ oẽs concordãt prout ⁊ vř dicere petrus de anc. in conſi.cccij. ſm ordinẽ in formis inci. materia de qua queritur in princi.

a ¶ Tñ cenſet ↄcta talis ſocietas qualẽ ſociales actus demõſtrãt ⁊ inferũt:idõ ſi indifferẽter oia lucra vndecũqꝫ ex queſtu obueniũt cõicent cẽſet vlis ſocietas lucri ⁊ queſtus cõtracta. Si vero ſolum cõicant lucra vnius negociationis ⁊ tũc reſultat tacita limitata ſocietas circa illaꝫ negociationem: ꝑut ↄcludit Bar.in.d.§.altero.⁊ in.d.l.ſi patru⁹ vbi idẽ ſaly.⁊ raph.ful.idẽ bar.⁊ ang.in.l.j.§.ſiqs hoc interdicto.ff.de iti.actuqꝫ ꝑua. Idem bal.in cõplemento tractatus Bar.prope ſi.idẽ Ang.in ↄſi.lxxxv.circa ſi.⁊ in ↄſi.cxij.ſm ordinem informis ꝙ cõſiliũ incip. panutius ⁊ antonius.j. col. Et Pon.in .d.ↄſi.cccij. ⁊ in ↄſi.clxviij. incip.circa primũ.quo q̃rit.⁊ Pe.de anc.ſequit ẽt in h bar. in ↄſi.cxlviij. ſm ordinẽ informis incip.plura dubia elicita.⁊ in.d.cõſil. cccij.col.iij.⁊ panor.in ↄſi.incip. attingã breuiſſime in ordine.lxvj.ſm ordinẽ informis limitata.n.cã limitatũ ꝓducit effectũ.l.cãcellauerat de his que in teſtõ delen.⁊.l.limitatis agris de acq.re.do. Actus.n. nři non opant vltra q̃ gerũtur dicit bar.in.d.§.altero allat.l ſi.C.ne vxor ꝓ marito.l.tutores qui de adm.tu.l.tutori.C.de nego.ge. Ad idẽ facit.d.§.ſiquis hoc iterdicto.⁊ ſeq. Facit in ſi.l.ſi quod no. Inno.in.c.dilectus de cap.mo.facit etiam.c.auditis.⁊.c.cũ olim de preſcrip.⁊.xij.q.j.manifeſta.

b ¶ Itẽ ſcd̃o ꝓmittẽdũ eſt ꝙ ſi opa vnius eſt longe p̃cioſior q̃ opa alterius ⁊ plus lucri confert ſocietati. lꝫ ſimplr ↄxerint tacite ſocietatẽ:nihilominus frater cuius ope fuerunt precioſiores dꝫ tpe diuiſiõis maiorẽ ptẽ percipe ſuplucratorũ ea rõne:q2 nã ſocietatis eſt ꝙ q plus ponit in ſocietate plus detrahat in diuiſiõe ð lucris ex ſocietate redactis. Ita ꝙ alio nõ docto ptes viriles inter ſocios in dubio cenſeant eq̃les.d.l.ſi nõ fuerint.§.j.⁊ in pn.⁊.d.§.j. inſti.e.ti. Tñ ſi appet ꝙ vn⁹ plus poſuit i ſocietate q̃ alius plus dꝫ percipere lucri ⁊ portiõns equales cẽſent tũc nõ virilr pro numero perſonarũ:ſed ꝓportionabilr ad poſita in ſocietate:ex qbus lucra obuenerũt h quidẽ eſt ↄſonũ eq̃tati ⁊ iuris diſpõni:ꝑut voluit gloſella interlinearis in v̄bo eq̃les Inſti.de ſocieta.§.j.vbi ad tex.equales ſupplet. Et dic fuiſſe equale capitale quaſi velit ꝙ ſi capitale nõ fuit equale:ſꝫ vnum capitale eſt maius altero eſſet ſecus.

c ¶ His premiſſis cum ꝓſupponat ꝙ.d.Anto. minor natu ſuas operas ⁊ ſuos redditus ex fructibus cõibus ⁊ ꝓpriis ponebat in cõi ⁊ dicti Pe.⁊ Jo.patrui ⁊ maiores natu oia gubernabant ⁊ adminiſtrabant ⁊ expenſas faciebant pro victu totius famile oium trium ⁊ ꝓ datiuis ⁊ collectis ⁊ ꝓ precio emptionũ cõi noie factaꝫ indifferẽter nõ magis de bonis cõibus q̃ de ꝓuenietibus ex eaꝫ exercitiis ſatis ꝓbabilr dici põt ꝙ inter eos cẽſet ↄcta ſocietas lucri ⁊ queſtus. Nõ.n.licite potuiſſent illi pe.⁊ Joã. maiores natu in ſuã vtilitatẽ cõuertere queſita ex induſtria.d.antonij cuius negocia adminiſtrabãt niſi ẽt ipſi ex aduerſo cõicare intenderẽt queſita ex eoꝫ induſtriis.al's.n. doloſe adminiſtraſſe cẽſerent. Et dolus nõ preſumit.l.merito.ff.ꝓ ſo.⁊.l.dolũ.C.de dolo.⁊.l.oimõ.C.de inof.te.⁊ ſi h taliafieri nõ poterãt.ſ.licite citra ius ⁊ nomẽ ſocietatis:igit inter eos cenſeatur contracta ſocietas.⁊ licet fortaſſe induſtria ⁊ opa cuiuſlibet ex dictis fratribus eſſꝫ p̃cioſior q̃ induſtria ⁊ opa d. Ant.eoꝫ nepotis:tñ duo ſunt ↄſiderãda vnũ ꝙ ſi dict⁹ Ant.non cultiuaſſet bona ꝓmonialia dicti patrui non potuiſſent dare operã eoꝫ exercitiis ꝑut dederũt qm̃ multuꝫ tpis conſumpſiſſent in agricultura predicta:raro enim occurrit ꝙ ruſtici qui habent eorum poſſeſſiones eas dimittant pro faciendis aliis exercitiis niſi alter eoꝫ det operaꝫ agriculture. ſcd̃3 eſt ꝙ ſi illi duo patrui plus cõferebãt ſocietati plus ẽt onerabant ſocietatẽ in gubernãdo maiorẽ familiã ⁊ decet ꝙ vnũ cũ altero proportionabilr cõpenſet.l. ſꝫ naturã de re.iur.l.j.in prin.ff.de inſtito.⁊ inſt.de legi.patro.tute.ver.q2 plerũqꝫ cũ ſi.⁊ ẽt vlteri⁹ in cõi ponebant ẽt fructus bonorũ maternorũ dicti Antonij qui ad eũ ſolum ſpectabãt:ſi hec oia equalebãt induſtrie ⁊ ope Petri ⁊ Joãnis hoc ſingulorũ de per ſe tunc portiones ſuperlucratorũ etiã ex illis exercitiis deberẽt equaliter diuidi al's ꝓportionabiliter hincinde plus ⁊ minus vt quis plus cõtulit ſocietati ⁊ minus oneris maiorem portionem conſequat ſm cõſiderationem que deprehenditur ex premiſſis.

d ¶ Nec ob.ſi nõ oia lucra poſuerũt in cõi: ſꝫ retinebant in eorũ trafficis qm̃ ſi ita eſt.ſatis cẽſent poſuiſſe in cõi ſi trafficì illi augebant ⁊ ſi pecuniã habẽt in manibus nõ vt arbitror apparet ꝙ magis de pecunia redacta ex eorũ exercitiis q̃ de pecũia redacta ex fructib⁹ bonorũ cõiuꝫ vel ipſius antonij.⁊ ſi ꝑut dř aliqua emerũt nomine ſuarũ vxorũ eſt ſatis veriſimile ꝙ finxerũt aliunde obueniſſe ⁊ prebet cõiecturã ꝙ noluerũt nomie ꝓprio emere ne cẽſerent empta de cõi ⁊ ſic rõne ſocietatis eſſent cõicãda:quicqd:tñ ſit q2 ex facto ius orit.l.ſi ex plagiis.§.q in cliuo.ff.ad.l.aq̃l. ⁊ h oia non ſunt mihi in facto clara ⁊ aperta idcirco cãu quo ſocietas ꝓdicta non cenſeretur ↄcta cũ preſupponat ꝙ dicti patrui adminiſtrabãt negocia dicti eorũ nepotis vendẽdo introitus bonoꝫ cõiuꝫ.⁊ ẽt bonoꝫ que erant ꝓpria dicti Antonij eorũ nepotis ꝓuenienta a matre.⁊ ẽt bonorũ ſue vxoris ⁊ pecunias inde redactas recipiẽdo.⁊ ſic generaliter adminiſtrãdo negocia cõia ac ẽt ꝓpria dicti Antonij dici poſſunt due cõcluſiones.vna ꝙ ſi apparet ꝙ ex fructibus bonoꝫ cõium ⁊ pro parte tangente dicto Antonio fuiſſent tot ⁊ tanti valoris ꝙ ſupra expenſas factas pro ſe ⁊ ſua ſorore veriſimiliter potuiſſet erogari tertia ps p̃ccij dictaꝫ actionũ de quo precio eſt ad preſens exitatio tunc ꝓ dictũ Antoniũ nihil deberet refundi dictis ſuis patruis:nã dicti patrui cenſerent diſtum preciũ ſoluiſſe pro tertia parte nomine dicti Antonij ad quem ſolutio pro dicta rata ſpectabat:vnde eius nomine cenſet facta.l.titian⁹.ff.ꝙ cũ eo.⁊.l.poſt mortẽ.§. tutor.⁊.l. ſi.ff.qñ ex fac.tut.⁊ ꝑ Bar.in.l.j.§.nũciatio.ff.õ no . op.nũ. ⁊ cenſetur expoſuiſſe de bonis eius ad quẽ negociũ ſpectabat ſi ad eos ſoluentes veriſimilr tantundẽ peruenit.l.nenſenius apolinaris ⁊ ꝙ ibi per bar.⁊ Ang.ff.de nego. geſtis.

e ¶ Et eſt aduertendũ ꝙ dicto Antonio pertinebat vltra tertiam partem fructuum bonorũ cõium ratione culture quam ipſe faciebat in dictis bonis.⁊ lꝫ patrui aliqñ ẽt opas ſuas ponerent in dicta cultra tamen non cõtinuo prout faciebat dictus Antonius vnde arbitrio boni viri dꝫ extimari quantum plus de fructibus ſpectaret ad ipſum Antonium ꝙ iudicium rectius reddetur per ruſticos peritos ⁊ expertos in dicto exercitio ⁊ habentes noticiam conſuetudinis regionis ⁊ qualitatis perſonarum ⁊ bonorum q̃ per iuriſconſultum aut doctorem itaqꝫ ſi ita eſt ꝙ dicti fructus bonorum communium deductis impenſis factis pro ipſis fructibus recolligendis ⁊ expẽſis factis pro dicto Antonio ⁊ eius ſorore fuerunt tot ⁊ tante extimationis ꝙ veriſimiliter fuerit ex eis tanta pecunia redacta pro parte dicto Antonio tangẽte ꝙ aſcenderet ad tertiam partem dicti p̃ccij de quo agitur tunc intrepide concludendum eſt ꝙ ipſe non teneretur aliquid ꝙ dicto precio refundere dictis patruis ⁊ ab eis poſſet repetere extimationem fructuum bonorum maternoruꝫ ⁊ repeti poſſent nomine vxoris fructus recollecti in bonis ipſius vxoris cuꝫ preſupponatur ꝙ dicti patrui generaliter omnia adminiſtrabant.

f ¶ Itaqꝫ tenentur reddere rationem de ipſis fructibus ⁊ ratio ipſa debet reddi arbitrio diſcreti.⁊ boni viri.l.thaia ancilla.§.ſororem de fideicommiſ.liber. ⁊ notat Bald. per illum text.in.l.voluntatis.C.de fideicommiſſis facit optime l.qui filium.§.finali.ff.de manumiſſ. teſtamento: itaqꝫ non habebit neceſſe dictus nepos directo probare quantitatem fructuum peruentorum ad manus dictorum patruoruꝫ: ſed ſatis erit oſtendere quantum veriſimiliter redigi potuiſſet ex dictis fructibus detractis detrahendis vt ſupra nam hoc conuenit bono ⁊ equo ⁊ arbitrio boni viri incumbebat oneri dictorum patruorum qui adminiſtrabant tenere cõputum introitus ⁊ exitus. vt ſic poſſent reddere rationes ad quas reddendas tenentur actione negociorum geſtoruꝫ l.quedam in prin. ff.de eden.⁊ doct.ibi ⁊ ratione dicti quaſi

contractus

cõtractus neceſſitabanł facere codicē rōnū ꝓut dicunt ibi
doc.maxime Bar.ꝛ Ang.ꝛ ꝙ qui teneł reddere rōnē ꝓut
eſt qui adminiſtrat negocia aliena teneaſ facere librum per
quem poſſit rō reuideri vt ille cui reddiſ rō poſſit eā intel
ligere ꝛ comprehendere an aliquid machinatiōis in eo fa-
ctum fuerit. ꝛ ideo nominatim ꝛ ſigillatim omnia deſcribi
prout hec notat Bar.in.l.comparimus.C. de naui.lib.xj.ꝑ
illum tex.ꝛ.l.neminem.de ſuſcep.ꝛ arca.lib.x.ꝛ ar.l.argen-
tarius.§.edi.ff.de eden.

g ¶ Teneł.n.q hꝫ rōnem reddere libros rōnū oſtendere.l.
ſi cui libertas.ꝛ.l.cū ſeruus de cōdi.ꝛ demō.ꝛ in eis bart.
ꝛ Jmol.ꝛ.l.ſi.§.inter cetera de liber.lega.ꝛ.l. ſi ita fuerit.
§.queſtio in ſi.ff.de manu.te.ſin aūt nō ſcriberet non poſſꝫ
cartas ſeu libros rōnum edere vel tradere.ꝛ conſequenter
nō tenereł:qꝛ nemo ad impoſſibile teneł.l.impoſſibiliū de
reg.iuris.iō rōnes ſcribere dꝫ q ad rōnes reddēdas teneł
ad idē qđ no.Bar.in.l.j.§.de officio.ff.de tute.ꝛ rō. diſtra.
ꝛ ibi Nico.de neapo.dicēs ꝙ nō ſolū tutor teneł tradere li
brū rōnū:ſed ōis adminiſtrator q teneł reddere rationē ei
cuius extitit adminiſtrator.

b ¶ Et ſi nō facit tenebiſ ei ad intereſſe declarandū per iu-
ramētum in litē ſm eum qui allegat.l.tutor qui reptorium
in prin.de admini.tu.vbi aduerſus tutorē qui non confecit
inuentariū iuraſ in litem: ergo ꝛ aduerſus admiſtratorem
qui nō fecit librum rōnum per quē reuideri poſſit rō iure
tur in litē prout vult prefatus Nico.de nea. inuentariū.n.
ꝛ liber rōnū equiparanł.vt eadeꝫ.l.j.§. de ſeruis prout ibi
no.idē Nico.de neapo.facit qꝛ qñ eſt reddenda rō pōt pe-
ti vt ponantur calculatores rōnis vt notāt Barto. Bal.ꝛ
Jmo.per illū tex.in.d.l.ſi cui libertas de condi. ꝛ demō.ſꝫ
calculator male poterit rōnem calculare ſi ſcriptū nō inue-
niet merito imputandū eſt adminiſtratori qui rōnē nō ſcri
pſit: ꝓ maxime dōm eſt in caſu nr̄o in quo prout mihi dici
tur dicti patrui q negocia cōia cū Antonio ꝛ ēt negocia ꝓ
pria Antonij adminiſtrarūt confecerunt librum rōnum de
ſuis trafficis.ꝛ ſic ō negocijs proprijs.ꝛ ſic circa negocia ꝓ
pria fuerūt in hoc diligētes ita ꝛ debuerūt eſſe circa aliēa
ſeu cōia alꝫ cenſenł fuiſſe aut in dolo aut ſaltem in lata cul-
pa.l.ꝙ nerua in ſi.ff. depoſiti.l. ſi vt certo.§. ꝙ vero verſi.
proinde.ff.como.ꝛ.l.j.cum ſua gl.C.loca.idcirco tenenł di
cti patrui dicto nepoti oſtendere qđ fecerūt de fructibꝰ cōi
bus.ꝛ ēt de fructibꝰ ꝓprijs ipſius Antonij ꝓut ſunt recol
lecti ex bonis maternis ꝛ de fructibꝰ bonoꝝ ſue vxoris te
nenł reddere rōnē ꝛ oſtēdere in quā cām vtilem expendi
derūt alꝫ eis reſarcire tenenł ꝛ equuū eſt ꝙ ꝓut dicit Ni-
co.de nea. iureł ꝯ eos i litē.ꝛ ſic ſteł iuramēto partis vide
lꝫ Antonij ꝛ vxoris ſingula ſingulis referēdo maxiē ſi dif
ficilis eſſet ꝓbatio ꝑ predicta.ꝛ argumēto.l. in actionibus.
§.plane de in litē iura. Laus deo.

¶ Subſtitutus in re certa poſt mortē filie inſtitute ꝛ Ma
riotti ꝛ filiorum maſculorum eius quibus res ipſa erat ꝑ
legata:an excludatur a nepotibus teſtatricis ex dicta filia-
tam natis tempore teſtamenti qui non ſunt poſiti in diſpo
ſitione neqꝫ in conditione.

¶ Conſilium cxcvij.

In noīe domini noſtri
i ieſu chriſti. ¶ Non alienam ꝛ nō mediocri
dubitatiōeꝫ cēſeo hāc conſultationē :plura
n.facere videntur ꝓ ſubſtituto regula.n. eſt
ꝙ vltime volūtates ꝛ ꝯtus interuiuos nō
cēſenł hēre ꝯditionē vł diē niſi quatenus expſſuꝫ appet.l.
j.de condi.ꝛ demō.l.libertis libertabuſqꝫ.§.ſi.de ali.leg.ꝛ
l.cum qui kalendis.§.quotiens de verbo.ob. ꝛ iō cū teſta
tor nō adiecerit cōditionē ſi Magdalena deceſſerit ſine ſi
lijs nō vr̄ ꝙ fideicōmiſſuꝫ ſeu legatū expiret:ex eo quia de
ceſſit cū filijs nec videnł obſtare.l.cū auus.ff.de cōdi.ꝛ de-
mon.ꝛ.l.cū accutiſſi.C.de fideicōmiſſis.ꝛ.l.gn̄aliter.§. cuꝫ
aūt.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub condi. fac. que ſola tria iura re-
periuntur in hac mā loqui ꝛ diſponere ꝙ lꝫ non appareat
adiecta cōditio ſi deceſſerit ſine liberis in diſpōne collata
poſt mortē filioꝝ vel nepotū:tñ talis ꝯditio cenſeł adiecta
ſeu ſubintelligiſ:adeo ꝙ exiſtentia liberorū facit euaneſce
re diſpoſitionem vt aperte ꝓbatur in dictis iuribus qbus
ſolis nitunł dicta ſubſtōne dicti filij ꝛ heredes Magdale-
ne aduerſus:ſed rn̄detur ꝙ ex pluribus vr̄ ꝙ in hoc indi-
uiduo ceſſet diſpoſitio dictorum iurium. Primo qꝛ iſtud le
gatum collatum poſt mortem Magdalene eſt conceptū nō
ſolum poſt mortem Magdalene:ſed etiam poſt morteꝫ ma
riotti ꝛ filiorum ipſius.ꝛ ſic eſt legatum iſtud conceptuꝫ in
eadem oratione poſt morteꝫ Magdalene Mariotti ꝛ filio
rum ipſius Mariotti ꝛ in perſonis Mariotti ꝛ eius filio-
rum non ſubintelligitur conditio ſi deceſſerint ſine liberis
ex quo illi ſunt extranei teſtatrici idcirco nec ſubintelligatur
in perſona Magdalene.

a ¶ Et vna determinatio determinās plura determinabilia
illa pariter determinet.l.iam hoc iure.ff.de vul.ꝛ pupil.ꝛ.l.
ſi hereditatē.ꝛ.l.q̄uis.C.eo.ti.l.in teſtō.C.de inof.teſt.ꝛ.l.
ſi.C.de ſentētijs.ꝛ eſt adeo efficax dicta rō ꝙ nō ſolū ſit re-
ſtitutio ad ſubſtitutionē directam que eſt magis fauorabilis
q̄ fideicōmiſſaria:ideo in dubio ſubſtō interpetratur dire-
cta quādo poteſt cōuenire verbis ꝛ perſonis:lꝫ pariter poſ-
ſit cōuenire fideicommiſſaria.vt eſt in.c.ſi pater de teſta.lib.
vj.ꝛ probatur in.l.his verbis in prin. cū ibi notatis de ꝯdi.
ꝛ demō.tñ ſi ſit ſubſtitutio cōpendioſa puberi ꝛ impuberi:
licet in ꝑſona impuberis cadere poſſit.pupillaris magis fa-
uorabilis.Tñ qꝛ in perſona puberis nō pōt cadere pupilla-
ris interpetratur ēt in perſona impuberis fideicommiſſaria
ꝓut videtur voluiſſe Bal.in.d.l.in teſtō in tertia queſtione
quatenus dicit dūmodo ſeruetur equalitas per. d.l. q̄uis ꝛ
Bal.recte loquiſ ſm Ponta.ibi.ꝛ idem in queſtiōe facti di
cebat Jmo.ꝓut refert Pau.de ca.in.d.l. in teſtamento qui
tñ ſecus tenet tñ idem conſuluit Ang.in conſi.xcvij.ſm or-
dinem in formis incipiēte viuianus de mōte politiano in vl
tima col.idē ꝛ conſuluit Bart.in ꝯſilio incipiēte niuarellus
quōdam ceci in ordine.cxvij.ſm ordinem peruſinuꝫ nō in-
formis.ꝛ ſm ordinē informis.lvij.incipiente annarellus de
caſtro plebis ꝛ in alio ſuo conſilio incipiente Jacobus poli
in ordine.xlj.ſꝫ ordinē informis vbi loquiſ in caſu lōge for
tiori:qꝛ ibi ex ea interpetratiōe reddebatur ſubſtō inefficax
ꝓut ꝛ ipſe ꝯcludit ꝙ eſt mirū idem in alio caſu multū duro
dr̄ cōſuluiſſe Ricciar.de ſali.vꝫ qꝛ teſtōr habens tres filios
vnum impubereꝫ duos puberes eos inſtituit ꝛ ſiquis eorū
deceſſerit in pupillari etate vel poſtea quandocunqꝫ ſubſti-
tuit ſuperſtites in ꝑſonis omniuꝫ interpetraſ fideicommiſ
ſaria:licet ſit expreſſa conditio ſiquis deceſſerit in pupillari
etate:item Barto.de ſali.in.d.l.in teſtamēto col.vij. verſic.
vij.oppo.vult ꝙ ſi teſtes ꝓbant ꝙ teſtator directo ſubſtituit
puberi ꝛ impuberi ſimul ſubſtitutio nihilominus obliquaſ
in perſona vtriuſqꝫ vt ſeruetur equalitas.

b ¶ Ex quibus demonſtratur ꝙ dictum argumentuꝫ vt ſer-
uetur equalitas inter oneratos in eadem oratione eſt mul-
tum efficax:ita ergo vr̄ dicendum in caſu nr̄o:vꝫ ꝙ ꝓut non
ſubintelligitur aliqua tacita conditio in perſonis Mariot-
ti ꝛ filiorum qui pariter ſunt honorati ꝛ onerati:ita nec ſub-
intelligatur in perſona domine Magdalene licet filie ſecū-
do teſtatrix vbi voluit facere mentioneꝫ de filijs expreſſit le
gando Bernardo ꝛ filijs poſt mortem mariotti ꝛ filioꝝ ſi
voluiſſet filios Magdalene preferri ſubſtitutis feciſſet mē-
tionem de eis prout fecit de filijs Mariotti prout in ſimili
dicit Bar.in.d.l.cum auus.ꝙ ſi teſtator inſtituit filiuꝫ ꝛ ſub
ſtituit ſub conditione ſi deceſſerit ſine filijs maſculis:qꝛ ex-
preſſit de maſculis ꝛ nō de filiabus feminis ſi filius inſtitu-
tus deceſſit cuꝫ filiabus eſt locus ſubſtitutiōi lꝫ ſecus foret
ſi non appoſuiſſet conditionē aliquā apparentem tertio. d.
l.cum auus loquitur quando filius eſt oneratus fideicom-
miſſo vl̄i.ꝛ ita etiam videtur loqui tex.in.d.l.cum accutiſſi-
mi.ꝛ ſaltem quando eſt rogatus reſtituere id quod a teſtato
re habuit:non autem loquitur quādo eſt inſtitutus in vno
particulari vel vl̄i ꝛ oneratus dare quantitatem aliquaꝫ vel
quid aliud in quo non eſt honeratus: tunc enim non loqu-
untur dicta iura.ꝛ licet.d.l.generaliter.§.cum autem in fine
diſponat ꝙ locum habeat etiam in legatis ꝛ fideicommiſſis
ſpecialibus tamen videtur intelligendus quando rogatur
reſtituere id quod habuit a teſtatore prout in vniuerſali lo-
quuntur.d.l.cum auus ad cuius interpetrationem videtur
venire.d.§.cum autem ibi hoc latius ꝛ pinguius interpetrā
dum credimus illud demonſtratiuuꝫ pronomen hoc demō
ſtrat reſponſum papiniani de quo premittitur :reſponſum
autem papiniani aliud circa hoc non habemus niſi.d.l.cum
auus:adeo videtur ꝙ.d.§.cum autem veniat ad interpetra-
tionem.d.l.cum auus.

c ¶ Lex autē interpetrans intelligiſ ſm terminos legis inter
petrate in auc. de filijs ante dotalia inſtrumenta natis poſt

medium ibi oportere ea que adiecta ſunt per interpetratio nē valere in illis in qbus ⁊ interpetratis legibus ſit locus: prout ergo rñſuꝫ papiniani loquiꝭ qñ honoratus oneratur in eo in quo eſt honoratus: ita ⁊ lex interpetrans locū hēat qñ honoratus titulo ſingulari vel vſi oneratur in eo in quo fuit honoratus ⁊ hūc intellectū dicit habuiſſe Oldr. in. d. §. cum autem. dum exponit tex. ibi fideicōmiſſis ſpecialibus. ſ. relictis filijs ⁊ ipſis de reſtituendo grauatis nulla filiorum habita mentione prout eum refert ⁊ ſequiꝭ ibi Albe. de roſ. qui voluit in. d. l. cū accutiſſimi. ꝙ. d. l. cuꝫ accutiſſimi. nō hꝫ locū in re ſingulari de qua filius ſit grauatus poſt mortē re ſtituere: qꝛ lex illa ⁊ ſimiles ſolum de hereditate reſtituen da loquiꝭ: vnde talis conditio nō eſt ſubaudienda in re ſin gulari ſꝫ eū qui adducit in argumētū. l. ſi vnq̄. C. de reuo. dona. quā dicit habere locum in donatione omniuꝫ bonoꝝ non in re ſingulari ſm Mar. ſili. ⁊ ne Albe. de roſa. videaꝭ loqui cōtra caſum. d. §. cum autē in fi. intelligaꝭ in filio vni uerſaliter hēde inſtituto ⁊ onerato fideicōmiſſo particulari poſt mortem ſed. d. §. cum autē loquatur in filio ſingulari le gato honorato ⁊ rogato illud poſt mortē reſtituere ⁊ cū di ctum papiniani ſit cōtra iuris regulas vt premiſi. ⁊ ſic ſit ex orbitans: iō vꝛ ſtricte interpetrandū arg. l. ius ſingulare. ⁊ l. ꝙ vero cōtra. ff. de legi. cuꝫ concor. ⁊ videtur probari per. d. §. cum autem in fi. vbi Juſtinianus loquitur per verbū ſan cimus ꝙ videꝭ eē demōſtratiuuꝫ iuris noui ꝑut voluit Pa nor. in. c. p̄ſentata de teſti. ⁊ in ſimil. in verbo ſtatuim⁹ not. glo. in cle. fi. de reſcriptis. ⁊ in cle. ne romani in fi. ō elec. ⁊ in c. ſtatuimus de offi. dele. lib. vj. ⁊ ſic dictū papiniani non vi debatur trahendum ad legatum ſpeciale licet videaꝭ ſubeſſe eadem rō. Reſtringaꝭ ergo ēt lex ipſa noua ⁊ exorbitans ad caſum similē. ſ. qñ filius honoratus in vno rogatur illud re ſtituere poſt mortē nō quādo rogatur reſtituere partē eius in quo fuit honorat⁹ ⁊ multominus qñ oneratur in alio q̄ in eo in quo fuit honoratus ⁊ idcirco non mirandum ſi do minus meus. d. Joannes. ſ. petrutij in. d. l. cū accutiſſimi du bitauit an dicta iura militant in onerato in quantitate non in ſpecie hereditaria non tunc militat argumentum de toto ad partem de quo in. l. que de tota.

d ¶ Quarto facit ꝑ hac pte qꝛ dicta teſtatrix circa caudam re aſſumit diſpōneꝫ dicte domus illā reliquendo pie cāe poſt mortē Bernardi ⁊ filioruꝫ ſaluo legato facto Magdalene ⁊ Mariotto ⁊ eius filijs nihil dicēdo ō filijs Magdalene: iō de eis nō vꝛ habuiſſe circa dictā domū aliquā ꝯſideratio nē. quo vꝛ h̄ caſu nō militare diſpōnē dictorū iuriū: qꝛ ceſ ſat rō Juſtiniani quā ponit in. d. §. cū aūt nō tanq̄ rōnē pa piniani ibi dū dicit intelligentē. ſ. papinianuꝫ de quo ꝓmiſit nō eſſe veriſimile ſi ō filijs cogitaſſet talē feciſſe ſubſtitutio nē Juſtinianus itaq̄ intelligit papinianū loq qñ pꝛ nullam fecit mētionē ō filijs: ſꝫ voluiſſe ꝙ ſubintelligaꝭ ea rōne: qꝛ eſt veriſile ꝙ ſi ō filijs cogitaſſet nō feciſſet illā ſubſtōnē co mō quo fecit ſi. n. ſtamus certo ꝙ cogitauit ceſſat dicta rō: ergo ceſſat dictum arg. l. ꝙ dictū. ff. de pactis. ⁊ l. adigere. §. q̄uis de iurꝭ patro. cū concor. ⁊ ꝑ h̄ vꝛ ꝙ illa verba. d. l. cum auus. qꝛ plus dictū fuerit q̄ ſcriptū inueniretꝭ nō inducāt preſumptionē prout apoſtillādo vult ibi Dy. ſꝫ potius quā dā fictionē ꝑut vult Raph. cuma. ibi ⁊ bal. in. d. l. cū accutiſ ſimi. fictio autē fundaꝭ ſemꝑ in equitate vt no. Bart. in. l. ſi is qui ꝑ emptore. ff. de vſuc. ꝑ. l. poſt liminiuꝫ eſt in prin. ff. de capti. ⁊ poſt limi. reuer. nō aūt vꝛ eadē equitas fingēdi ſi de filijs non fecit mētionē: eo qꝛ nō erāt nati ⁊ de eis nō co gitauit ꝑut ſi nati erant ⁊ eos nō ignorauit ꝑut in ſimili vi demus in donatione que reuocaꝭ ex ſuperuenientia filioruꝫ per. l. ſi vnq̄. C. de reuo. dona. ⁊ tñ ſecus eſt ſi filij erāt nati. ⁊ tñ illa reuocatio ſit ex veriſimili ⁊ coniecturata mente do nantis prout in his terminis. item alſ Bar. quem multi ſe quuntur in. l. filio preterito de iniuſto teſtamento ⁊ alijs lo cis vult ꝙ lꝫ preteritione filij nō ignorati a teſtatore non ir ritentur legata in teſtamento facta: tamē ſecus ſi preteritur filius ignoranter ſm eos licet ſit ſatis arduum dubium.

e ¶ Quicquid ſit demonſtraꝭ ꝙ eſt ſatis diuerſa rō cōiectu randi volūtatē teſtatoris in eo qui de filijs onerati non co gitauit: qꝛ nō erant in rerum natura vel ſi erant de eis noti tiā nō habebat: nā hoc ſuadet rō naturalis quā ſufficit alle gare. l. ſcire oportet. §. ſufficit. ff. de excu. tu. cum igitur text. in. d. l. cum auus. ſe fundet in cōiectura voluntatis ibi cōie ctura pietatis ⁊ clarius text. d. §. cum autem ſpurius pon deratus: ideo dicta iura non intelligantur ſi filij erant nati ſaltem ſi de eis cogitauit ad idem tex. d. §. cum autē ibi. libe rorum ex his procreandorum. ⁊ ibi pater efficiatur ⁊ libe ros ſubſtulerit. ⁊ ſic nō vꝛ loqui in filijs natis. ⁊ ſic in patre iam facto ⁊ qui liberos ſubſtulerat ꝑut hec occurrerūt in caſu nr̄o: qꝛ dicta Magdalena onerata poſt mortem filios iam ſubſtulerat tēpore teſtamenti ⁊ erat iam facta mater ⁊ erant eius filij noti teſtatrici ⁊ de filijs ipſis teſtatrix tem pore teſtamenti cogitauit: qꝛ de eis mētionē fecit in ipſo te ſtamēto: iō nō vꝛ ꝙ ipſi filij ſuperſtites faciant euaneſcere dictū relictū ō quo agiꝭ ⁊ ꝙ dicta iura nō vēdicēt ſibi locū vbi filij ipſius rogati erāt nati tpe teſti voluit conſulendo Ponta. in ꝯſi. ccclxix. incipiꝭ te in ꝓpoſita cōſultatione vꝛ prima fronte. ⁊ ego in ardua queſtiōe hic ꝓuſie vidi cōſul tum ꝑ hac parte ⁊ ſaltē cōcurrētibus alijs ꝯiecturis ſupra deductis hec pars vꝛ amplectēda ꝑut alſ fecit Petrus de anc. in cōſilio ſuo. xlv. ſꝫ ordinē in formis incipiēte prima facie vꝛ vbi ꝓpter nōnullas cōiecturas in facto ꝯcurrētes dicit ceſſare dictā tacitam conditionem.

f ¶ His tamē minime refragantibus cōtratriam partem ar bitror de iure veriorē. ſ. ꝙ nō ſit locus dicte ſubſtitutioni per generalitatem. d. l. cum auus in qua nō apparet vtrum ille nepos habuerit filios tēpore teſtamenti vel nō habue rit tūc: ſed poſtea eos ſuſceperit ſimiliter nō apparet in. d. l. cum accutiſſimi. item in. d. l. generaliter. §. cum autem li cet referendo dictum papiniani Juſtinianus ibi videatur ⁊ in dicto. ⁊ in rōne loqui de filijs poſtea natis de quibus non fuerat cogitatum: tamē ipſe imperator in deciſione ſua loquitur generaliter ꝙ non aliter locum habeat ſubſtitu tio niſi rogatus decedat ſine iuſta ſobole ⁊ ꝓcedit ipſe im perator ampliando ⁊ impinguādo dictum papiniani vt pꝫ ibi hoc latius ⁊ pinguius interpetrandum eſſe credimus: ideo dictum generale generaliter intelligatur tam in filijs natis tempore teſtamenti q̄ in poſtea naſcituris ⁊ tam de his de quibus fuerat cogitatū q̄ de alijs. Facit qꝛ dictum generale non reſtringitur a ratione ſtricta quando ex re ſtrictione nemo patitur iniuſte dānum licet ceſſet lucrum per. l. proſpexit. ff. quiꝭ a quibus prout tradunt Barto. ⁊ Bal. in. l. non dubiū. C. de. ll. ⁊ Bar. in. l. adigere. §. q̄uis. ff. de iure patro. Jta contingit in caſu iſto: quia ſubſtitutus nullum patitur damnum ſi non conſequitur legatum: nam res legata nūq̄ fuit ſua ⁊ damnum eſt diminutio patrimo nij. ff. de dāno infec. l. iij. ſed ſibi ceſſat lucrum ꝙ alſ conſe queretur ex legato nec eſt par ratio dānum pati ⁊ lucrum amittere. l. fi. C. de codici. Jtem ratio imperatoris aſſigna ta in. l. cum accutiſſimi in fi. C. de fideicō. ne videatur alie nam ſobolē proprie anteponere pariter militat in filijs na tis tempore teſtamenti ⁊ de quibus fuit cogitatum prout de poſtea natis de quibus non fuiſſet cogitatum: ſimiliter ratio aſſignata in. d. l. cum auus pariter militat in natis de quibus fuerit per teſtatorum cogitatum prout in alijs: im mo fortius ex quo deciditur ibi ꝙ ſubſtitutus repellatur ꝙ pro qꝛ plus dictum fuerit q̄ ſcriptum inueniretur ⁊ prout alſ legendo ⁊ conſulendo dixi illa nō eſt fictio prout fictio nem dicit eſſe Bald. in. d. l. cum accutiſſimi in lec. noua: ſed potius eſt preſumptio: quia verba illius legis ſunt verba denotantia veritatem non fictionem cum dicatur ibi plus dictum fuerit non dicit plus dictum videtur vel creditur: illud enīꝫ qō fingitur eſſe fuiſſe non fuit: quia omnis fictio eſt contraria veritati vt patet ex diffinitione fictionis quā prout Bart. in. l. ſi is qui pro emptore de vſuca. hinc eſt ꝙ non admittitur probatio cōtra fictionē: qꝛ illa ſit ſuper cer to no. glo. in. l. ſiue poſſidetis. C. de proba. ⁊ in. l. fi. ff. ꝙ me tus cauſa. ⁊ in. l. ſi duo. ff. de acqui. here. ⁊ in. l. conficiuntur in fi. principij. ff. de iure codicil.

g ¶ Cū ergo ibi ſint ꝟba veritatis expreſſiua dicamus ꝙ nō ſit fictio cōtraria veritati: ſꝫ preſumptio que nihil aliud eſt q̄ veriſimilis veritas nō tñ certa: ita erat ibi qꝛ lꝫ ſcriptuꝫ nō inueniretꝭ tñ nō erat certū ꝙ dictū nō fuerit: iō ſuꝑ du bio ꝓcedit illa diſpoſitio nō ſuꝑ certo: iō nō ſit fictio que ſemper ꝓcedit ſuꝑ certo vt ꝑ gloſ. in. d. l. ſiue poſſidetis. ⁊ in. d. l. fina. ꝙ metus cauſa ꝙ ⁊ demōſtraꝭ ex alio illa diſpo ſitio fuit inuentio papiniani. vt probatur per dicta. l. cum accutiſſimi. ⁊ . d. §. cum autem. ⁊ papinianus ibi procedit reſpondendo conſultationi vt patet ibi reſpondi ⁊c. quan do autem iuriſlator procedit reſpondēdo non cenſetur de nouo diſponere: ſed declarare ſm ius prius exiſtens: licet forte prius non dilucidatuꝫ prout nota gloſ. in verbo re ſpondemus in. c. fi. de verbo. ſigni. quando enim iuriſlator etiam princeps reſpondit conſultationi non cēſetur de no uo diſponere:

uo diſponere:ſed reſpondere ſm iuris antiqui diſpoſitionē vt per gl.⁊ doc.in.c.ↄſultationi de tempo.ordi. in antiquis. ⁊ merito qꝛ natura legis noue ē decidere caſus futuros nō caſus preteritos.l.leges.⁊ cōſtitutiōes.C.de.ll.⁊.c. fi. extra de cōſtitu.ideo cū papinianus in.d.l.cū auus reſpōdeat ſup facto preterito ſuper quo fuerat cōſultus nō erat dicens ꝙ de nouo diſponeret inducendo fictionē:ſed reſpondit ex ra tione antiqua qꝛ.ſ.coniectura voluntatis erat ꝙ non volue rit alium ꝑferre filijs ipſius rogati: ſed prout voluit ipſum ſuum deſcendentem in eo in quo eſt facta ſubſtitutio prefer re inuita ipſi ſubſtituto:ita eſt veriſimile ꝙ ⁊ voluerit poſt mortē rogati ꝑferre eius liberos qui cēſenꝭ eadē pſona .l.fi. C.de impub.ſi ſecus diceremus iuriſcōſult⁹ ibi abſtuliſſet illi filio ſubſtituto ius iam ſibi queſitum cū tempore reſpō ſionis per eum facte iam ceſſerat dies fideicōmiſſi. ⁊ ſic iā fuiſſet ipi fideicōmiſſario queſita actio nec fuiſſet equū aut pium:ſꝫ impium ius eidem queſitum auferre ar.l. id qđ no ſtrum de reg.iur.⁊ qđ not. Bart.in verbo videbitur in fine in extrauag.ad reprimenda dicens ꝙ ille qui de veritate ⁊ equitate hꝫ iudicare non pōt iudicare contra eū qui hꝫ ius licet queſitum de rigore ſcripto.⁊ contra equitatem:qꝛ licet fuiſſet equum ꝙ non acquireretur tamen poſtꝗ eſt acquiſi tum iniquum eſt ꝙ ſibi auferatur ſm eum.

b ¶ Cum ergo ille text.d.l.cum auus ſe fundet in coniectura pietatis non eſt dicendum ꝙ papinianus contra pietatem ⁊ equitatē voluerit de nouo diſponendo auferre ſubſtituto ius ſibi queſitū inducēdo ibi fictionē contrariā veritati:di camus ergo ꝙ papinianus ibi deciſerit caſum illum conſul tationis declarando iuris diſpoſitionē fundatam non in le ge prius ſcripta:ſed in ratiōe naturali ꝗ ſufficit.l. ſcire opoꝛ tet.§.ſufficit de excu.tu.⁊ ſic fundatā in veriſimili mente te ſtatoris:qꝛ nō eſt veriſimile ꝙ voluerit ſubſtitutum prefer re filijs rogati.⁊ ideo preſumatur a teſtatore dictū:ſed a ſcri ptore obmiſſuꝫ.⁊ ꝙ illa ſit preſumptio ⁊ voluit Dy. apoſtil lando tex.d.l.cū auus ibi dictū fuerat ⁊ ſupplēdo dictū pre ſumitur ſimiliter Pau.de ca. ibi dicit eſſe preſumptionem idem ſentit Bar.in.l.ex facto.§.ſiquis rogatus ad trebe. di cens ꝙ illa conditio ſi deceſſerit ſine liberis de qua in. d.l. cum auus interpetranda eſt prout expreſſa ⁊ apparens ea ra tione:qꝛ lex ſubintelligit : qꝛ preſupponit teſtatorem ſic vo luiſſe.Non ergo dicit:quia fingit teſtatoreꝫ ſic voluiſſe: ſed preſupponit ⁊c.inſuper non id videbatur officium iuriſcon ſultorum ſtatuere:ſed reſpondere quid iuris: ideo reſponſa prudētū appellanꝭ inſti.de iuſti.natur.gen.⁊ ciui.§.rñſa pru dentuꝫ ⁊ ea auctoritas a principibus ſolebat eis concedi.l. ij.circa finem legis.§.primus diuus.⁊.§.ſequēti.ff. de orig. iuris.⁊ raro vel nunꝗ videmus ꝙ iuriſconſulti vterentur verbis conuenientibus noue diſpoſitiōi puta ſtatuimus pre cipimus decernimus volumus ⁊ huiuſmodi.

i ¶ Illa autem preſumptio ꝙ teſtator dixerit magis militat in filijs natis ꝗ in naſcituris vt de ſe conſtat in illis autem de quibus non cogitauit non cadit dicta preſumptio : quia nemo cenſetur dicere ꝙ mente non cogitat.l.labeo .§. idem tubero de ſuppel.lega.ideo dicendum eſt ꝙ dicta iura intel ligantur in filijs iam natis ⁊ in naſcituris : nam hoc probat generalitas.d.l. cum auus.⁊.d.l.cum accutiſſimi.item ⁊ ge neralitas.d.§.cum autem in deciſione ſua.item qꝛ ratio aſſi gnata in.d.l.cum auus fortius militat in iam natis.item ra tio.d.l.cum accutiſſimi pariter militat in eis ⁊ aliquantuluꝫ magis:qꝛ maior ſolet eſſe affectio in iam natis ꝗ erga naſci turos merito omnia concurrunt in hanc interpetrationem nec.d.§.cum autem.qui venit ad ampliāduꝫ ibi latius ⁊ pin guius ⁊c.dꝫ inducere reſtrictionem.d.l.cuꝫ auus arg.l.lega ta inutiliter de leg.j.⁊.ff.de adimē.leg.⁊.l.ꝙ fauore de.ll. cū concor.Nec imperator imitatus ſenſum papiniani donaſſet ⁊ pleniſſimū effectū ꝓut facit in.d.l. cū accutiſſimi ibi eius ſenſum merito imitati pleniſſimū ei donauimus euentum. Non eni pleniſſimū donaſſet euentū ſi dictū papiniani ſim pliciter loquēs reſtringeret ad filios naſcituros de quibus non cogitauerit ⁊ ꝙ etiā in filijs natis ꝑderet dicta iura videtur de mente Petri ⁊ Cyni ⁊ ſequaciū qui volunt ꝙ di cta iura trahantur etiā ad aſcendentes intelligēdo ti ꝙ ſub intelligaꝭ ꝯditio ſi deceſſerint ſine aſcendentibus non ſi de ceſſerint ſine liberis cū liberi aſcendentiū noſtrorū nō ſint nobis niſi tranſuerſales.⁊ in trāſuerſalibus teſtatori nō ha bent locū dicta iura ꝓut doc.cōiter volunt:qꝛ in eis nō mi litat rō.d.l.cuꝫ accutiſſimi nec in eis loquunꝭ iura predicta ⁊ in cōditiōe ſi deceſſerint ſine aſcendētibus loquitur Na pha.fulg. in.d.§. cum autem dicens ꝙ militant tunc dicta iura.⁊ tamen conſtat ꝙ aſcendentes aſcendentis erant na ti tempore teſtamenti : ergo ita tenentes preſupponūt pro expedito ꝙ dicta iura loquuntur etiam in filijs natis tem pore teſtamenti. Et ita etiam videntur preſupponere alij tenentes contra dictam opinionem cum non allegent eam rationem : quia dicta iura non militent in iam natis : ſed alijs rationibus moueantur.

k ¶ Eandem opinionem habuit Pau.de ca. in.d.l. cum ac cutiſſimi dum querit quid ſi pater inſtituit filium habentē plures liberos ⁊ poſt mortem eius ſubſtituit vnum eis ⁊ deceſſit ille filius cum omnibus liberis vtrum ille ſubſtitu tus admittatur. ⁊ licet concludat ꝙ ſic tamen non ea ratio ne:qꝛ illi erant iam nati:ſed alia ratione.ſ. quia vnum filiū ſpecialiter ſubſtituendo videtur alios excludere:militabat etiā eo caſu rō qꝛ:ex quo erat ſubſtitutus filius onerati nō poterat ſubintelligi conditio ſi deceſſerit ſine liberis nam ſi deceſſiſſet abſolute ſine liberis expiraſſꝫ ſubſtitutio:nec etiam tunc militat ratio aſſignata in fi.d.l. cum accutiſſimi cum etiam ipſe ſubſtitutus foret eo caſu de ſobole teſtato ris ⁊ onerati ⁊ pro certo iſte caſus ꝙ oneratus poſt morteꝫ habeat filios tempore teſtamenti eſt caſus ſepe contingēs ⁊ ſi habet ſunt veriſimiliter noti aſcendenti:ideo ſi doct.le gentes illa tria iura ſenſiſſent hanc limitationē ad illa iura veriſiꝭ omnes vel aliquis eorū legendo limitaſſet illa iura ⁊ hec pars ꝙ dicta iura loquantur etiam in filijs natis tem pore teſtamenti ⁊ natis teſtatori ſemper mihi placuit ⁊ le gendo ⁊ conſulendo a iuuentute mea dum legi.d.§. ſiquis rogatus.⁊ poſtea in queſtiōe hic peruſie occurrēte me ſub ſcribendo cōſilio domini Benedicti capre integerrimi cō ſulentis qui hoc preſupponebat pro claro nō aliter reſpō dendo ad.d.§.cum aūt.ego autem reſpondidi in mea ſub ſcriptione prout meo iudicio plane reſponderi pōt ꝑmittē do ꝙ tria iura habemus ſolū in materia ⁊ in quolibet eoꝝ exprimitur vna ratio diuerſa ab alijs:nam in.l.cuꝫ auus aſſi gnatur ratio:quia plus dictum fuerit ꝗ ſcriptum in.l.cum accutiſſimi ne teſtator videatur alienum ſobolem proprie.⁊ tamen in.d.l.cum auus non preponebat alienam ſobolem proprie ſoboli etiam ſi ſubſtitutum pretuliſſet liberis one rati cum ſubſtitutus ibi eſſet ſoboles teſtatoris.⁊ ſic ratio. d.l.cum accutiſſimi non adaptatur ad caſum.d.l.cum auus. item in.d.§.cum autem aſſignatur alia ratio : quia non eſt veriſimile ⁊c.que nō ꝯuenit cum ratione .d.l. cum auus vt maxime apparet ex his que ſupra tradidi.⁊ inſup in d.l.cuꝫ accutiſſimi.⁊ i.d.§.cuꝫ aūt referꝭ dictū papiniani loquētis caſu quo pater inſtituit filiū ⁊ eū onerauit poſt morteꝫ ⁊c. ⁊ in.d.l.cū accutiſſimi reſponſum papiniani loquētis in fi lio extēdit inter cetera ad nepotē heredū inſtitutū ⁊ onera tū poſt morteꝫ:itaqꝫ nō poſſumus dicere ꝙ appellatione fi lij ibi cōprehendaꝭ nepotes ex quo inuitis dētibus oportet nos fateri ꝙ in eis referꝭ aliud reſpōſuꝫ papiniani ꝗ illud d.l.cū auus vbi auus inſtituit filiū ⁊ nepotē ex altero filio ⁊ nepoti ſubſtituit filiū coheredē poſt mortē ipſius lꝫ gl.j. d.l. cum accutiſſimi aliud ſentiat. licet enim apud nos non appareat aliud reſponſum papiniani ꝗ illud poſitum in.d. l.cum auus non ſequitur ꝙ aliud non reddiderit in mate ria cum non omnia dicta iuriſcōſultorum fuerint poſita in ff.immo ex multis pauca reſpectiue ad obmiſſa vt patet ex his que habētur in.l.j.⁊.ij.C.de veteri iure enucle.ideo que libet ratio militet in caſu ſuo.ſ.rō.l.cū accutiſſimi qñ ſubſti tuitur aliena ſoboles rō.l.cū auus qñ de filijs cogitauit:nā tūc preſumitur dixiſſe.⁊ rō.§.cū aūt qñ de filijs nō cogita uit ꝙ vt plurimū cōtingit in filijs ꝓcreandis. ⁊ ita aſo in iuuētute mea in primis annis legēdi.d.§. ſiqs rogatus vi ſum fuit.⁊ ſic quelibet diſpoſitio ꝓprie loquaꝭ in caſu ſuo vna in vno alia in alio vel quelibet gñaliter intelligaꝭ ꝓut generaꝭ in dicto loqꝭ lꝫ ratiōes ſpecialiter in eis deſcripte nō ita ſigillatim cōſiderate generaliter militēt: ſꝫ ꝙ in vna rōne deficit ſuppletur per alteram ⁊ inſuper dictū genera le nō reſtringiꝭ a ratione in hoc vel ſimili caſu per.d.l.pꝛo ſpexit ⁊ que ſupra per eam dixi.

l ¶ Pōt et dici ꝙ lꝫ de filijs onerati noticiā hēbat teſtatrix tamē dum facit ſubſtitōnem de eis forte non cogitat.⁊ licet poſtea memorie reducatur in alia parte teſtamenti potuit non cogitaſſe in alia particula dum ſubſtituit filie cuꝫ mor tis cogitatiōe ſpēs ⁊ memoria offuſcetur.l. hac conſultiſſi ma ver.at cum humana fragilitas.C.qui teſtamenta facere poſſunt:pꝛie tñ conſiderationes magis placent. ⁊ ppea pp

generalitatē dictorū iuriū puto cōcludendū ꝙ dicta ↄditio
ſubintelligat̄ lꝫ/de filijs fecerit mētionē. ⁊ ꝑ h̄ patet reſpon-
ſum ad q̄tam rōnem q̄ in ↄ̄trariū adducebat̄ ꝓ efficaciori rōne
⁊ lꝫ Pon. cōſuluerit cōtrariū tñ eius rōnes nō me mouēt:
nec ſupradicta fundamēta tollunt̄ ꝑ eius dicta: nec eſt verū
ꝙ.d.§.cū autē ſit gl.d.l.cuꝫ auus per ſupradicta:nec auctori
tas Petri de ancha.facit in cōtrariū:nā in ſuo cāu plura cō
currebāt ⁊ ꝑmo q꞉ ſubſtituta erat pia cauſa lꝫ iſta ſola rō nō
ſufficeret ad tollendū dictā tacitā cōditionē ꝓut volūt bal.
⁊ Pau. de ca.in.d.l.cum accutiſſimi . q꞉ nec ceſſat dicta con
ditio ſi ſubſtituitur alter ex liberis per.d.l.cū auus.item ibi
vigebat coniectura ꝙ legatuꝫ erat minimum reſpectu reſi-
dui hereditatis ꝙ reſeruabatur liberis ꝓut al's in ſimili ha
betur in.c.ſi.de dona.ad intellectum.d.l.ſi vnq̄꞉. nam ſi do
natio eſt parua non habet locum diſpoſitio.d.l. ſi vnq̄꞉ que
ſimiliter fundatur in veriſimili mēte donātis ꝓut iſta iura
in veriſimili mente legantis in caſu aūt noſtro iſtud relictuꝫ
non eſt paruum reſpectu reſidui ꝙ reſeruat̄ ſex filijs dicte.
Magdalene:naꝫ prout mihi dr̄ ipſis ſex filijs Magdalene
detractis legatis ⁊ debitis hereditarijs non multū plus re-
maneret in hereditate q̄꞉ ſit ſumma expendēda in dicta do-
mo ⁊ illi tres filij quibus nihil eſt prelegatum non haberēt
tantum pro eorum rata ꝙ aſcenderet ad valorem dicte do-
mus ⁊ inſuper dictus Bernardus habuerat aliud amplum
legatū:nec eſt veriſimile ꝙ ipſa teſtatrix voluerit in plus ho
norare Bernardum ſibi tranſuerſalem q̄꞉ tres ex ſuis nepo
tibus argumen.d.l.cum accutiſſimi in ſi.⁊ q꞉ commune vo-
tum parentum eſt ꝙ eorum bona ad poſteros deuoluātur.l.
j.C.de his qui ante apertas tab.⁊.l.ſcripto.ff.vnde libe.⁊.l.
nam ⁊ ſi parentibus in prin.ff.de inoffi.te.itaq꞉ hic eſt cō-
iectura pro nepotibus ibi pro ſubſtituto.

m ¶ Viget ēt in caſu nr̄o alia vrgens coniectura pro nepoti-
bus:q꞉ teſtatrix nedum Mariottum ⁊ Bernardum hono-
rauit:ſed etiam eorum liberos:nec eſt veriſimile ꝙ plus di-
lexerit filios futuros . Mariotti q forte nihil attinebat aut
parum ipſi teſtatrici q̄꞉ filios Magdalene ⁊ inſuper inuita-
uit filios Bernardi qui erant tranſuerſales teſtatrici etiam
non ſuadet ratio ꝙ preferre voluerit filios ſubſtituti tranſ-
uerſalis filijs inſtitute deſcendētis facit.l.publius.ff.d ↄdi.
⁊ demon. Item in terminis Petri de ancha.cōcurrebat alia
ratio multum efficax: quia teſtator onerauerat filiuꝫ inſtitu-
tum inuita in mille in quibus mille non ſubintelligebatur
dicta conditio ſi non ſuperunt liberi in caſu quo non ſolue-
rit in uita poſt mortem onerauit in mille quingētis. ⁊ ſic eſt
vnum relictum poſt mortem in mille quingētis ⁊ illa quin-
genta videntur adiecta quodammodo in penam: ideo pro-
ut in mille non onerauerat ſub conditione ita nec in quingē
tis cum vnum ſit relictum ꝙ non debet diuerſo iure cenſe-
ri arg.l.eum qui edes de vſuc.⁊ iſta ſola ratio erat ſufficiens
ad illam deciſionem Petri de anch. in caſu illo.

n ¶ Et eſt aduertendum ꝙ Petrus de anch. preſupponit in
dicto conſilio ꝙ.d.l.cū auus.⁊ alie ſimiles militent etiam ſi
legatur quantitas in genere ab inteſtato in hereditate pro-
pter qd̄ tollitur tertium medium in contrarium adductū ꝙ
etiam tollitur propter generalitatem.d.§. cum autem in fine
cum ille finis loquatur generaliter in legatis ⁊ fideicommiſ
ſis ſingularibus factis ab herede vl'i prout loquebatur pa-
pinianus in onere vniuerſali iniūcto heredi ꝙ dictū in one
re vniuerſali trahitur ad onus ſingulare:itaq꞉ poteſt intelli
gi in onere ſingulari iūcto honorato titulo vniuerſali . ⁊ ſic
etiam in eo qui non eſt oneratus in toto eo in quo eſt hono
ratus:item loquitur non magis in legatis ſingularibus fa-
ctis de rebus hereditarijs q̄꞉ in alijs rebus puta in relictis
factis de quantitate in gn̄e:iō illa generalitas generaliter in
telligatur argu.l.j.§.⁊ generaliter de leg.preſtan.⁊.l.de pre-
cio de publi.cū concor.item rationes aſſignate in dictis iuri
bus maxime in.d.l.cum accutiſſimi in fine.⁊ in.d.§.cū autē
in prin.pariter militant in legato ſingulari rei vel quantita-
tis in genere ꝓut in ſingulari legato rei hereditarie.⁊ ſic ex
generali ratione deſcripta maxime in lege amplietur ius lex
exorbitans ad caſuꝫ non comprehenſum in verbis proprie
ſumptis vt probat gl.notabilis quam ſequuntur ibi domi-
nus Antonius ⁊ alij in cle.j.de elec.⁊ eam vt ſing. allegat.⁊
ſequitur Imo.in.l.ſi vero.§.de viro ſolu.ma. per eam dicēs
ꝙ ab identitate rationis deſcripte in lege extenditur eo cāu
nedum lex exorbitans:ſed etiam lex correctiua ꝙ eſt fortius
quanto magis lex exorbitans trahatur ad caſum qui ex pro-
pria vi verborum in lege comprehenditur.

o ¶ Et ꝙ ab identitate rationis lex exorbitās non dico lex
correctiua extendatur etiam ad caſum qui non cōprehendi
tur ſub verbis legis voluit Bar.in repeti.l. ſi conſtante in
prin.ff.ſolu.ma.⁊ Imo.in.d.§.de viro diſtinguens inter le
gem exorbitantem ⁊ correctiuam ⁊ hoc ſaltem ſi eſt lex fa-
uorabilis quo caſu extenditur ad caſum qui non compre-
henditur ſub verbis legis etiam late ſumptis etiam in caſu
in quo non viget tanta ratio nec tantus fauor vt notabili-
ter probatur ex notatis per glo. ⁊ doc. in.l. vnica.C. de his
qui ante apertas tab.vbi lex illa loquens in diſpoſitiōe te-
ſtamentaria trahitur ad ſucceſſionem ab inteſtato a parita-
te rationis deſcripta in lege:conſtat autem ꝙ.d.§. cum aūt
eſt fauorabilis.⁊ ſimiliter.d.l.cū accutiſſimi.⁊.d.l. cū auus.
⁊ ꝙ a paritate rationis dicta iura extēdātur volūt doc.cō-
muniter oēs qui.d.ll. loquentes in patre a paritate rōnis
extēdunt ad matrē ꝓut vult Bar.in.d.l.cū auus fundās ſe
in paritate ratiōis.⁊ idē vult gl.i.d.§.cū aūt.itē Bal. in.d.
l.cum accutiſſimi trahit.d.ll.etiā ad contractus celebratos
gratia patris tantū nō gratia vtriuſq꞉ cōtrahentis.⁊ gl.in.l.
j.C.de dona.cā mortis ⁊ doc.extendūt ad donationē cauſa
mortis in qua iura illa nō loquunt̄ vnde patet ex mēte om-
nium ꝙ illa iura a paritate rōnis extendūt etiam ad caſum
in verbis non comprehenſum multo fortius comprehenda
tur in eis iſte caſus in verbis legis etiam proprie ſumptis
comprehenſus accedat ꝙ voluit Rapha.fulgo. in.d.l.cum
accutiſſimi.dicens ꝙ illa lex que plurimum extendit.d.l.cū
auus ſi ad illam refertur venit declaratiue quaſi dicat non
extenſiue.⁊ ſic vult ꝙ erat de ſe extendenda abſq꞉ deciſio-
ne imperatoris.

p ¶ Et idem ſentit ibi Bal.dicēs ꝙ.d.l. cum accutiſſimi ve-
nit ad remouendum dubium quaſi dicat licet eſſet dubium
tamen erat idem dicendum ꝙ ibi decidit̄.⁊ ita etiaꝫ poſſu-
mus dicere ꝙ finis.d.§.cum autē trahens deciſionem pa-
piniani loquentem in vniuerſali diſpoſitione ad ſingulareꝫ
diſpoſitionem procedat declaratiue.⁊ licet ibi ponatur ver
bum ſancimus non multum curandum : q꞉ ſepe contingit
ꝙ tale verbum ponitur declaratiue.vt patet in.l. omnimo-
do.§.ſi vero .C.de inoffi.te. ibi vetera iura locum habere
ſancimus.⁊ in.l.que nuper in ſi.eo.ti.⁊ in.l.ij.cum ſua pri-
ma glo.C. de bonis que liberis. ⁊ Iuſtinianus in ſuis.ll.
quaſi ſemper indifferenter ſimilibus verbis vtebatur.itaq꞉
non eſſet mirum ſi etiam ibi in lege declaratiua vſus fuit
verbo ſancimus.⁊ maxime q꞉ ſupra proxime referendo di-
ctum iuriſcō ſulti cuius officium erat reſpondere non ſan-
cire imperator vtitur verbo ſancitum ⁊ inſuper dato ſine ꝑ
iudicio ꝙ non traheretur ante illam legeꝫ ad legata ſingula
ria tñ ex quo generaliter eſt extenſum ad legata ⁊ fideicom
miſſa ſingularia generaliter extēſio intelligat̄ cū verba ſint
generalia ⁊ rō deſcripta ſit generalis.⁊ lꝫ dicat̄ Oldra.apo
ſtillare finē illius.§.cū aūt ſup verbo ſpecialibus ſcilꝫ reli-
ctis filijs ⁊ ipſis de reſtituēdo grauatis ⁊ Alber.de roſa.cū
referat ⁊ ſequatur nō tñ eſt intelligēdus ꝙ velint illū tex.re
ſtringere ad illum ſolum caſum : ſed ꝙ voluerint denotare
ꝙ procedat non ſolum in legatis ſingularibus relictis ab
herede vniuerſali cum loqueretur in vniuerſali relicto fa-
cto ab herede:ſed etiaꝫ procedat in relicto ſingulari facto a
legatario ſingulari.⁊ licet Albe .de roſa. in.d.l.cum accutiſ
ſimi dicat non procedere illum tex. quando filius eſt roga-
tus de reſtituendo rem ſingularem poſt mortem : quoniam
illa lex ⁊ ſimiles loquuntur in hereditate reſtituenda ſm̄ eū
tamen loquitur in terminis contra text.d.§. cum autem in
fine . ⁊ ſic male loquitur niſi forte reſtringat̄ quando filius
eſſet onoratus magno patrimonio ⁊ rogatus poſt mortem
in parua re reſtituendo per ſupradicta al's male loquitur.
⁊ fundat ſe Alber.per.l.ſi vnq̄꞉ de reuo. dona. intellectam
per mar.fili.in dona.vniuerſali ſed aliter intelligit Barto.
in.l.titia.§.imperator de leg.ij.⁊ in terminis quaſi proprijs
⁊ fortioribus decidit hoc Bal.in.d.l.cum accutiſſimi in pri
ma.col.verſi quero quid ſi poſt mortem.vbi vult ꝙ ſi filius
inſtitutus eſt rogatus poſt mortē cōſtruere monaſteriuꝫ li
beri ipſius filij excludūt monaſteriū.⁊ ſic eſt onerat9 one-
re particulari ⁊ in re in qua non fuerat honoratus ⁊ tamen
militat diſpoſitio illius tex.ſm̄ Bal.

q ¶ Inſup in caſu iſto ipſa domus conſtruenda eſt ſpālitер
prelegata ipſi Magdalene inuita.⁊ per ↄ̄ns eſt onerata in
re in qua fuerat ſpecialiter honorata.⁊ per ↄſequēs aucto-
ritas Oldra.⁊ Alber.de roſa.nō eſt in cōtrariuꝫ in hoc in-
diuiduo.⁊ ſi dicatur relictū factū heredi non valet.l. ⁊ qui-
dem de

dem de leg.j.⁊.l.legatum eſt.§.j.eo.ti. nihilominus quãtũ ad cõiecturandã mẽtẽ teſtatricis h nõ vr̃ in ꝯſideratiõe: qꝛ veriſimiliter ẽ qꝛ putauerit ꝙ valeret ⁊ inſuper ſi repudiaſſet ipſa Magdalena hr̃tem valuiſſet ipſum legatuꝫ domus ſtante clauſula codicillari. ⁊ tunc ſubintelligatur fuiſſe iſta cõditio ſi deceſſerit ſine liberis. ⁊ tñ vniformis vtroqꝫ caſu fuit voluntas teſtatricis ⁊ ſub eadẽ cõditione fuit relictum ſubſtituto ſi repudiauerit ꝓut ſi fuerit hr̃s.⁊ ſic plura concurrunt in hanc interpetrationeꝫ h caſu facit ẽt pro hac cõcluſione ꝙ no. Bart.in.l.ij.ff.de vulg.⁊ pupil.volẽs ꝙ tacita pupillaris nõ admittiť ꝯ matrẽ: lꝫ teſtator matrẽ in teſtamẽto i aliquo honorauerit ꝓut alij ſup h ſcribẽtes iducũt nõ i iſto recitare ẽt p̃les moderniores hãc ptẽ firmaſſe.

r ¶ Nec ẽt obſtat ꝙ ſub eadem oratione eſt conceptum poſt mortem Magdalene ⁊ poſt mortem Marioti ⁊ filiorum ⁊ ſic prima ratio ſupra incõtrarium aſſignata ꝗm̃ reſpõdetur ꝙ a dicta regula ꝙ vnũ determinabile determinans plura determinabilia ea pariter determinet de facili recidiť vt pꝫ ex his que hñtur in .l.ij.ff. de offi.proconſu.vbi eſt diuerſa rõ determinandi in vno ⁊ diuerſa rõ determinandi in alio determinabili ꝓut ꝯtingit in caſu noſtro ⁊ alius dominus ꝯſulens in ſpẽ adducit plura ſimilia in qbus diuerſimode determinat qbus pro nunc ſum cõtentus in hac parte ⁊ inſuper ſi Mariotus decedit cum liberis ſubſtituti non admittuntur. ⁊ idẽ forte ſi eius filij cum filijs: qꝛ illa v̾ba poſt mortẽ filioꝝ vĩr ex mẽte teſtatricis intelligẽda poſt morteꝫ oium filioꝝ vt ſic illa indefinita filiorũ eqpolleat vli p iura vulgaria ⁊ ſumus in mã fauorabili filijs: ideo vr̃ ꝙ appellatione filioruꝫ veniant nepotes ⁊ alij poſteriores iuxta.l.filij appellatiõe de ver.ſig.⁊.l.iuſta interpetratione.e.ti.⁊ ꝙ per Bar. in.l.liberoꝝ.eo.tit.vbi late an appellatione filioꝝ veniãt nepotes de qua ẽt in.l.iunius de hr̃ditate inſti.⁊ p bar. ⁊ doc.in.l.gallus.§. vt inſtituens de lib.⁊ poſthu.⁊ ſic vr̃ ꝙ magis pariter determiet ſi liberi Magdalene excludãt ſubſtituto ꝗ̃ ecõtra. Preterea ſi p̃ſumiť dictũ ⁊ nõ ſcriptũ ceſſat dcm̃ ꝯrũ vt de ſe ẽ notiſſimũ. Nã diuerſimode determinat qm̃ teſtatrix ita exp̃ſſe dixit.lꝫ in ſcriptura non appeat.

s ¶ Nec obſtat quarta rõ incõtrariũ adducta. nã illa ẽ friuola: qꝛ lꝫ poſt mortẽ Bernardi ⁊ filioꝝ reliquerit eccl'ie tamẽ intelligiť ſi euenit ꝯditio primo loco vel expreſſe adiecta ⁊ pariter illud relictũ vltimo loco factũ eccl'ie virtualr̃ ẽ fcm̃ poſt mortẽ Magdalene ꝓut primo loco factũ: vñ tũc militãt diſpoſitiões.d.ll.cũ auus. ⁊ cũ acutiſſimi.⁊.d.§.cũ aũt.

t ¶ Nec etiam obſtat ſecunda ratio incõtrarium adducta: qꝛ ex quo preſumitur dictum: lꝫ obmiſſuꝫ a ſcriptore iſta ratio contraria nihil vꝫ immo qꝛ filios Marioti voluit preferre ſubſtitutis: ita ⁊ veriſil'e eſt ꝙ p̃ferre voluerit filios Magdalene ꝓut ⁊ ſupra deductũ eſt: nec obſtat ꝙ dicit Bart. in caſu quo adiecit conditionem ſi deceſſerit ſine filijs maſculis: qꝛ Bar. nititur ea ratione qꝛ ponendo in conditione maſculos videtur excludere feminas que ratio non militat in caſu nr̃o remanet itaqꝫ ꝯcluſio ꝙ non ſit loc⁹ dcõ legato ⁊ dcẽ ſubſtõni extãtib⁹ liberis Magdalene. Laus deo.

¶ Mater vidua in ſucceſſione filioruꝫ premortuorum quomodo concurrat cum patruis ipſoruꝫ ſtante ſtatuto vel reformatione ꝙ ad ſucceſſionem decedentis ab inteſtato ſine filijs veniãt proximiores maſculi ex linea maſculina patris ⁊ deinde ad proximiores mulieres.

¶ Conſilium. cxcviij.

In noĩe dñi noſtri ieſu xpi. ¶ In propoſita conſultatione videtur prima facie dicendum ꝙ Paulus ⁊ Alexander fratres dicti Alexandri ⁊ cõſequẽter patrui dictorum defunctorum de quorum hereditate agitur excluſa matre vigore dicte legis municipalis preſuppoſita eius validitate. naꝫ dicti patrui ſunt de domo id eſt de agnatione dicti Alexandri olim patris defunctorũ de quibus agitur ⁊ domus pro agnatione ſeu familia ponitur.l.pronunciatio.§.communi iure.ff.de verborum ſignificatione ⁊ ibi Barto.⁊ idem Bart.in.l.fi.C.eo.ti. Jac.de are.in.l.j.in princip.ff.ad ſille.ita intelligens illum tex. ⁊ ibi ſequitur Bart.licet non ad intellectum illius tex.ideꝫ bar. in.l.tutelas.ff.d capi.diminutio. facit tex.in.l. cum vnus in princ.de ali.⁊ ciba.lega.⁊ lex municipalis preferr maſculos proximiores natos in domibus patris ipſius decedentis natos ſeu de linea maſculina dicti patris nati eſſent: ideo cum dicti patrui ſint de agnatione dicti patris ipſorum defunctorum de quorum hr̃te agitur dicamus ꝙ dicti patrui excludant matrem: ſufficit enim alternatiue alteram partẽ eſſe verã regula in alternatiuis in.vj. cum concor. ꝙ ⁊ perſuadetur ex verbis ſequẽtibus dicte legis municipalis ibi ⁊ hec locum habeant in primo ſecundo ⁊ tertio gradu parentele ſeu conſanguinitatis.⁊ ſic videť loqui in omnibus agnatis vſqꝫ in quartũ gradum: ſed dicti patrui ſunt in tertio gradu.l.iuriſconſultus.§.tertio gradu verſicu. patruus merito comprehendať ad excluſionem feminarum ꝓut eſt mater: videtur etiam verificari dicta pars alternatiue ſex ex linea maſculina dicti patris nati eſſent. nam linea videtur cadere etiam in trãſuerſalibus.l.ſtemata.ff.de gradib⁹. vbi iuncta glo.in verbo gradu ponitur pro gradu ſeu econtra.

a ¶ His tñ nõ obſtãtibus ꝯriaꝫ partẽ arbitror magis iuri cõſentaneã ad cuius rei euidẽtiã p̃mittẽdũ eſt ꝙ huiuſmodi ſtatuta excluſiua feminarum ⁊ iuris cõis correctoria ſunt ſtricte interpetrãda ar.l.p̃cimus.C.de appe.⁊.l. ſancim⁹. C.de teſta.⁊ ꝙ p doc.maxie Bal. in.l.illã.C.de appe.⁊ i.l. maximũ vitiũ.C.de lib.prete.⁊ p eundẽ Bal. in.l.qñcũqꝫ. C.de ſeruis fu.vbi notabiliter dicit ꝙ ſtatutũ diſponẽs ꝙ patruus excludat auũ mr̃nũ eſt odioſum odio irrationabili adeo ꝙ maſculinũ nõ cõcipit femininũ ⁊ tãtomagis in caſu iſto i q̃ maſcul⁹ ẽt trãſuerſalis i q̃rto gradu excludet feminã p̃mi vl' ſcdi grad⁹ ⁊ trãſuerſalẽ ⁊ aſcẽdẽtes ꝯ multa iura.

b ¶ Item premittendum ꝙ domus ſumitur in iure varijs modis quandoqꝫ enim magis proprie pro domo materiali que conſtat ex ſolo parietibus ⁊ tecto ſeu ex ſolo ⁊ ſuperficie.l.eum qui edes cum ſua glo.ff.de vſuca.l. ſi finita.§.ex hoc edicto de dã.infec.l.ſi domus de leg.j.qñqꝫ ponitur ꝓ familia ſeu agnatione vt dictũ eſt ſupra incontrariũ: qñqꝫ autem ponitur pro pluribus in eadem habitatione conſiſtentibus.l.j.C.ſi rector prouin.⁊.l.j.in fine.C.ſi quacunqꝫ predictus poteſta.prout per dicta iura notat Barto.in.d.l. tutelas de capi.dimi.⁊ ita ſumiť in.l.j. in p̃nc. ⁊ .§.ſi vir.ad ſillen.prout dicunt Bar.⁊ Bal.in dicto principio ad idẽ.l. diximus in fi.cum glo.in verbo domui.ff.de excu.tu. ⁊ hec ſignificationi naturali magis adheret quam ꝙ quando pro agnatione illa itaqꝫ verba natis in domibus patris ſumi poſſunt pro natis in domibus materialibus patris.i.in qbus pater habitabat ⁊ adheret prime ⁊ vltime ſignificatiõi pro quo facit: qꝛ qñ ſumitur pro agnatione vna ſolet poni in ſingulari dictio domus: qñ aũt pro domo materiali nonnunꝗ̃ in plurali.d.l.ſi finita.§.ex hoc edicto v̾ſiculo: itaqꝫ ⁊ verſiculo ceterũ ⁊ edes ſemp ſeu cõiter ponunť: in pluralí etiã ſi pro vna domo ſumať vt pꝫ in.d.verſiculo ceteruꝫ in.l.dãni.§.ſi is qui vicinas in.l.ſi edibus de dã.infec.in.l. eum q edes de vſuca.cũ infinitis ſimi.itaqꝫ illa verba i domibus patris ſumãtur pro domo materiali vel pro habitatione: ita ꝙ naſcens ſit eiuſdem domus.i. eiuſdem habitationis ⁊ nõ ponatur large ꝓ agnatione: quoniã tũc ampliaretur dicta lex correctiua ⁊ irrationabilis: nã cõiter plures ſunt agnati ꝗ̃ ꝯſanguinei nati in eadẽ habitatione.

c ¶ Accedat ꝙ qui nititur ex iure correctiuo ſeu exorbitãti ſibi incumbit onus ꝓbãdi ꝙ ſit in caſu ipſius legis correctiue vel exorbitãtis vt p gl.⁊ doc.in cle.fi.de reſcriptis.⁊ p Bal.C.de epi.⁊ cle.i.l. ſi qs nõ dicã rapere i quarta col. ⁊ p Jo.an.in.c.j.de homi.lib.vj. ꝓ regula enim preſumitur dicit Bar.in.l.quotiẽs.§. ſi qs cau. ſꝫ regula eſt ꝙ mares ⁊ femine pariter ſuccedũt. itẽ ꝙ aſcendentes preferantur trãſuerſalibus aũt.defuncto.C.ad tertul.⁊ potiores in gradu preferanť remotioribus aũt. ceſſante ⁊ autẽticis ſeqũtibus.C.ad tertul.ideo qui nititur ex dicta lege municipali habet neceſſe ꝓbare ꝙ militet diſpoſitio ipſius legis ⁊ dubia ꝓbatio nõ releuat.c.in p̃ſentia de ꝓba.l.nõ hoc. vnde legi. ſed dubia eſt ſignificatio dictorum verborum in domibus merito ⁊c.licet enim dicti patrui ſint agnati dictorum defunctorum non ſequitur ꝙ comprehendantur ſub illis verbis in domibus patris ⁊c.merito debent ſuccumbere: qꝛ vt dictum eſt ſumuntur dicta verba alijs modis ⁊ quidem magis frequenter ꝗ̃ pro agnatione.

d ¶ Pro quo etiam facit quia agnati patris ſunt agnati filiorum ſaltem ſi non excedunt quartum gradum: ideo non erat neceſſe loqui de domibus patris cõdecentius erat dicere in domibus ipſius decedentis ⁊ nõ adijcere illud ſuperfluum verbum patris nec eſt in dubio dicendum ꝙ ſuperfluo adijciatur verbum patris: ideo accipienda eſt alia in-

ſerpretatio per quam illa dictio non ſit ſuperflua vel alia de qua imediate ex qua eadẽ ꝯcluſio infert. nã ẽ aduertendum ꝙ natura dictionis ſiue ⁊ dictionis ſeu nõ eſt ſimilis ſimplici alternatiue aut ⁊ vel ſed eſt diſtinguere vba ⁊ nõ ſenſum iuxta illud donatelli Alexander ſiue paris ad hoc tex. cũ glo. in. l. ad protegendũ. C. de in litẽ dãdo tu. ⁊ in. l. fi. §. ſunt numera. ff. de myn. ⁊ hon. ⁊ p Bar. in. l. ſi is q ducenta §. vtrũ de rebus dubijs. ⁊ in. l. ſi qs ita. ff. de aur. ⁊ arg. leg. ⁊ per Cy. ⁊ Saly. ⁊ Raph. in. l. cũ qdaʒ. C. de ver. ſig. iſte eni dictiones ſiue ⁊ ſeu ſunt ſimiles ⁊ diſtinguũt vba ⁊ nõ ſenſum ſcʒ doc. in dictis iuribus. ⁊ ita et ſumuſ in dcã reformatiõe verſiculo ⁊ hec locuʒ habeãt ibi parentele ſeu conſanguinitatis: ⁊ qꝛ non ſunt ſimplices alternatiue de facili alteratur earum ſignificatio qꝛ quandoqʒ ponunſ augumentatiue fauore. ſ. legati. d. l. ſi qs ita. ⁊ de facili ponuntur pro coniuncta vt in auc. de triente ⁊ ſemi. §. conſideremus. ⁊ ibi glo. in verbo ſiue qꝛ habẽt quandam mixturam copulatiue prout dicit Bart. in. d. l. ſi quis ita. ⁊ ita poteſt ſumi in caſu noſtro. ſ. ꝙ ſtet copulatiue vel diſiungat verba ⁊ non ſenſuʒ ſcilicet ꝙ cenſeantur nati in domo patris illi qui ſunt de linea patris. ⁊ ſic pater ſumatur actiue ⁊ non paſſiue tamen idem ſi paſſiue ⁊ propterea non dixerit in domibus defuncti: ſed in domibus patris. Et tunc habemus intentum: qꝛ dicti patrui qui ſunt tranſuerſales non cenſentur eſſe de linea patris: qꝛ pater eis attinet ex tranſuerſo. nam illi dicuntur de eadem linea qui attinent per directam lineam: ideo deſcendens ex ꝓauo non eſt de linea aui vel patris: ſed linea aui dicitur illa cuius auus eſt caput non illa cuius proauus eſt caput. ⁊ ſic attinet ex tranſuerſo prout hec omnia conſulendo firmat Bart. in ꝯſilio mihi. lv. incipiẽte Gualterius petri ⁊ in cõſilio ſequenti. lvj. ſm ordinẽ peruſinum non informis incipiente in queſtione predicta. licet alr̃ conſulerim: tranſuerſales enim coniunguntur adinuicem per duas lineas non per vnã: vt patet ad oculum in arbore ꝓut ⁊ dicit Bartol. in dicto conſilio. lvj. ⁊ probat text. in. d. l. ſcemata. itaqʒ vnus ex collateralibus eſt de vna linea alius de alia linea. ⁊ ſic non de eadem linea. ⁊ per conſequens patruus non eſt de linea patris per predicta.

c ¶ Et ex his ꝯcludẽdũ ẽ ꝙ mater ſuccedat dictis ſuis filijs defunctis ⁊ nõ dicti Paulus ⁊ alexander: qꝛ nõ cõprehenduntur ſub vbis dicte reformationis ſeu cõſtitutionis municipalis: nõ obſtãtibus adductis incõtrariũ que virtualiter ſunt ſublata ex adductis ꝓ hac pte: nõ. n. obſtat ꝙ dicti patrui ſunt agnati dictis defunctis ⁊ ꝙ alternatiue ſufficit alterã pteʒ verificari vt incontrariũ dicebaſ: qꝛ reſpõſum eſt ſupra ꝙ vbuʒ ꝑdictũ domibus nõ ſumiſ pro agnatiõe nec dictio ſeu eſt ſimplex alternatiua vt ſuperius deductũ eſt ⁊ ſm ꝑdicta nulla pars alternatiue verificaſ nec. d. l. ſcemata facit contra: immo prout ſuperius eſt oſtenſuʒ: qꝛ probat ꝙ inter tranſuerſales ſunt due linee quibus coniunguntur ⁊ ſic non ſunt de eadem linea: ſed de diuerſis: nec obſtat verſiculus ⁊ hec locum habeãt in primo ſecundo tertio ⁊ quarto gradu parentele ſeu conſanguinitatis: qꝛ nõ dicit dictus verſiculus ꝙ cõſtituti in primo ſecũdo tercio ⁊ quarto gradu parentele ⁊c. excludat mulieres ⁊c. Sed hec. ſ. que ſupra dicta ſunt reſtringantur ad iſtos gradus. tamen cum hoc ꝙ ſupradicta concurrant. ſ. ꝙ cõſtituti in dictis gradibus ſint nati in domibus ſeu de linea patris ⁊ hoc ex virtute dci ꝓnominis demonſtratiui hec. ⁊ ſic dictus verſicu. venit limitatiue ad ſuperiora ⁊ non declaratiue vel argumentatiue ⁊ ꝙ hoc ſi verum probatur ex verſicul. ſi autem proximiores maſculi cum ſupradictis modis ⁊ conditionibus dicto decedenti nõ ſupſtiterint illa bona redeãt ad mulieres q vſi. apte ꝓbat ꝙ ad h vt mulieres nõ admittanſ reqriſ ꝙ ꝯcurrant ꝙ cõditiones ⁊ qualitates ſupra deducte in reformatiõe que qdẽ nõ ꝯcurrũt in caſu iſto. Laus deo.

¶ Legittima filij hñtis duas ſorores excluſas a ſtatuto: an ſit tertia integra vel tertia pars tertie partis. ⁊ ſic nona. Et an alimenta matri preſtita per filium repeti poſſint.

¶ Conſilium. cxcix.

In nomine dñi noſtri ieſu xp̃i. ¶ In hac conſultatione eſt dicendum circa primum ⁊ ſecundum conſultationis articulos ꝙ exquo dicta domina Lucia deceſſit teſtata ⁊ in eius teſtamento inſtituit ſuos herẽdes vniuerſales deſcendentes feminas ⁊ ipſum Auguſtinum nepotem ex filio inſtituit heredem in re certa ipſi nepoti Auguſtino debeatur legitima que non poteſt auferri vel diminui vel in aliquo onerari. l. omnimodo. ⁊ ll. ſequentibus. C. de inoffi. te. ſi enim in aliquo oneraſ quis in legittima remouetur onus ipſo iure. l. qm̃ in prioribus. C. e. ti. ⁊ ſi minus legittima relinquiſ fit ipſo iure replectio d. l. omnimodo. ⁊. l. ſcimus in prin. ⁊ per totũ. e. ti. ⁊ hoc tã in bonis proprijs ipſius domine Lucie aliũde queſitis q̃ in bonis a checco ſibi relictis ⁊ hec clara ſunt ſi dict⁹ Checcus primus teſtator inſtituit dictã dominã Luciã ſimplr ⁊ abſolute ſine onẽ reſtitutiõis ꝓut vr̃ i thémate p̃ſupponi.

a Sed dubitatio nõ parua eſt quãta ſeu quota ſit legittima dicti Auguſtini: ſed vr̃ ꝙ exquo cõcurrũt due filie legittima ſit tertia tertie. ⁊ ſic nona pars totius hr̃tis dñe Lucie ꝑ auc. nouiſſima. C. de inoff. te. ⁊ hoc clariſſimũ foret de iure ꝯmuni quo iure pariter ab inteſtato ſuccedũt mares ⁊ femine auc. in ſucceſſione. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ auc. ceſſante cuʒ ſequẽtibus. C. de legi. heredi. ⁊. l. maximũ vitiũ. C. de lib. ꝑte. tñ dubiũ facit qꝛ oſtẽdiſ ſtatuti copia qua diſponiſ ꝙ femine nõ ſuccedãt ab inteſtato extãtibus maſculis filijs vel alijs deſcẽdẽtib⁹ ex maſculis femine tñ dotari debẽt ſi dotate nõ ſunt: ſʒ vr̃ ꝙ lʒ dictũ ſtatutũ vigeat tñ viget ab inteſtato prout loquitur ⁊ eſt iuris cõmunis correctoriũ: itaqʒ videtur reſtringẽdum per iura vulgaria ⁊ dato ꝙ trahatur etiã ad ſucceſſionem hmõi teſtamentariam ſeu cõtra teſtm̃ tamen videtur ꝙ exquo filie ab inteſtato excluſe debent habere dotem que videtur ſuccedere loco legittime: lʒ ſit diminuta nihilominus exquo habet partem faciat partem. ita ꝙ non augeatur legittima maſculi prout hoc per dictã rationem concludit Bal. in. l. vnica in q̃ſtione. vj. C. quando non petentium partes. ⁊ in. l. vnica. §. in primo. C. de cadu. tol. ⁊ videtur tenere ideʒ Bal. in. l. huiuſmodi. §. ſi titio da leg. j. cum quo tranſit ibi Imol. in fi. idẽ conſulendo tenuit idem Bal. in conſilio incipiente ſuper primo queſito ſic reſpondeo videlicet in ordine mihi. clvij. ⁊ dicitur idem conſuluiſſe in alio cõſilio ꝙ incipit proponitur ꝙ chriſtianus ⁊ in alio ꝙ incipit ſtatuto cauetur ꝙ filia.

b ¶ Tamen his minime refragantibus contrarium arbitror de iure dicendum videlicet ꝙ dicti Auguſtini legittima ſi tertia totius hr̃tis detracta dote: quoniaʒ mulier que non ſuccedit non facit partem in legittima prout concludunt Bal. Ange. ⁊ Raph. fulg. in. l. papinianus. §. vnde ſi quis. ff. de inoffic. te. per illũ tex. ⁊ Angelus in. d. §. in prio. ⁊ in auc. nouiſſima. C. de offi. te. ⁊ in ꝯſilio. cxcix. ſm ordinẽ informis incipiente ſtatuto ciuitatis cortonie ⁊ diciſ idem firmaſſe in alio conſilio incipiẽte ſtatuto caueſ ꝙ ſi aliquis deceſſerit. lʒ non ſit inter conſilia impreſſa idem voluit ipſe Ange. ⁊ Imo. poſt eum in. l. planc. §. ſi duobus de lega. j. ⁊ Raph. cumanus in. l. huiuſmodi. §. ſi titio. eo. titu. dicitur etiam idem conſuluiſſe Petrum de ancha. ⁊ Saly. ⁊ etiam multum ſolemniter collegiũ paduanum cuius collegij conſilium incipit factum ſuper quo conſilium queritur ꝙ maxime dicendum puto in caſu iſto in quo ſtatutum excludit filiam etiam non dotatam: licet dicat ꝙ debeat dotari. ⁊ ſic reperit ſe excluſam anteq̃ dotem habeat legittima autem debetur ⁊ detrahitur ipſo iure. d. l. ſcimus. ⁊ ſic detrahitur ſeu ſuppletur tempore quo filia reperit ſe excluſam ſi teſtamentum non ſubeſſet ⁊ tempore quo adhuc nihil habet.

c ¶ Communis ergo concluſio ⁊ tenenda eſt ꝙ filio debeatur integra legittima acſi filia taliter excluſa non fuiſſet in rerum natura niſi quo ad hoc ꝙ de vniuerſa hr̃te detrahiſ dos que debetur tanq̃ detrahatur es alienum prout dicit Imo. in. d. §. ſi duobus. ⁊ licet Bald. in aliquibus locis teneat ꝙ exquo habet dotem. ⁊ ſic vocatur ad partem: licet forte minorem legittima nihilominus facit parteʒ vt in. d. l. vnica. vj. queſtione quando non petẽ. par. in. vj. q. ⁊ in. d. §. in primo. ⁊ in dictis conſilijs tamen in. d. auc. nouiſſima in. vij. queſtione videtur in ſimili queſtione ſecus velle. lʒ in fine eiuſdem autentice aliud innuit: ſed non refert cum alio caſu loquatur ⁊ ſi quandoqʒ ſecus vellet non curandum: quia videtur variaſſe ⁊ alij contra tenent ⁊ inſuper ipſe loquitur in dictis iuribus incontrariuʒ adductis vtrũ filius veniat per ius accreſcendi vel filia excluſa augeat numeruʒ ⁊ concludit ꝙ non: adeo ꝙ ſi ſunt quattuor filij ⁊ filia. licet de iure cõi legittima filiorum eſſet ſemis tñ vigore dicti ſtatuti erit triens in his terminis non loquuntur prefati doct. pro hac parte adducti ⁊ ex eorum dictis innuitur idem

idem φ tenet Bal.ꝛ ſimili in.d.§.ſi titio decidit φ nõ ha beat locum ius accreſcendi ꝛ loquitur arguendo non decidendo nec refert ſi Jmo. ibi tranſit cũ eo: quia non volũt Angel.ꝛ Jmol. in alijs locis ſupra adductis ꝛ alij ſequaces φ augeatur legittima per ius accreſcendi: ſꝫ q2 filia excluſa ab inteſtato quo ad legittimam non eſt in conſideratione.

d ¶ Nec obſtat φ ſtatutũ loquitur de ſucceſſione ab inteſtato ꝛc. quia etiam in his terminis loquunt auctoritates ſupra adducte.ꝛ merito quia legittima regulatur a ſucceſſione inteſtati vt probatur in.d.auc.nouiſſima.ꝛ in.l.parentibus.ꝛ.l.que nuper.C.eo.titu.ꝛ ius ſuccedendi contra teſtamentum regulatur a iure ſuccedendi ab inteſtato.l.j.§.vocantur.ꝛ.§.ſi in adoptionẽ.ff.de contratabu.ꝛ.l.j.§.recte.ff.ſi tabu. teſta.nup.extra.ꝛ not.Bar.in.l.ſi.ad tertul.ꝛ Bal.ꝛ Angel. in.l.gallus.§.ꝛ quid ſi tantũ de liberis ꝛ poſthu.ꝛ idẽ tenet ibi Pau.de ca.ꝛ cõiter tenet put dicit ibi Jmo: idẽ tenens ꝛ ius agendi ad ſupplemẽtum ſubrogat quoſmodo in locũ iuris agendi ꝯtra teſtamentum.l.omnimodo ibi liceat vero his pſonis q̃ teſtamentum inofficioſũ vel alio modo ſubuertendũ queri poterãt id qđ minus ꝛc.C.de inoffi.te.ꝛ in ſequenti.l. que nuper ibi illis pſonis que ad inofficioſi teſtamenti querelã prioribus vocabãtur.ll.ꝛc.ꝛ.l.quoniã in prioribus in princip.eo.titu.ita ergo ꝛ ſupplemẽtum legitime regulat a iure ſuccedẽdi ab iteſtato.ꝛ h de pmo q̃ſito.

e ¶ Circa ſecundũ queſitum duo ſunt caſus clari.ſ.φ aut expendidit filius vel nepos in alimenta matris animo repetendi.ꝛ tunc ſtamus claro φ repetit niſi neceſſitetur ex eo q2 mater vel auia non habeat: vñ ſe alimentet ad hoc.l.nenſenius.ꝛ ibi omnes notãt.ff.de nego.geſtis aut fecit nõ aio repetendi: ſed affectione materna vel ex pietate.ꝛ tunc non repetit.d.l.nenſenius.ꝛ.l.ex duobus in ſi.eo.ti.ꝛ.l.alimẽta. ꝛ.l.ſi paterno affectu.C.eo.titu.aut ſumus in dubio.ꝛ tunc recurrit ad cõiecturas ad qualitatẽ.ſ.perſonarũ. puta vtrũ ſint diuites an pauperes liberales an auare ꝛ q̃titatẽ expẽſarum an parue an magne vt per glo.in.l.ex duobus in ſi.ꝛ dicũt Bar.ꝛ Bal.in.d.l. ſi paterno affectu i dubio aũt alio non apparente vr pſumi animus repetẽdi ar.d.l.ex duob⁹ in ſi.a ꝯrio ſenſu.ꝛ φ notant poſt glo. Bal.ꝛ Raph.in.d.l. ſi pr̃no affectu quoꝝ ſententia legẽdo mihi placuit ea rõne q2 nõ preſumit animus donandi.l. ſi cũ aurũ de ſolu.ꝛ.l.cũ de indebito de pba. ſolũ in aſcendẽte reperit diſpoſitũ φ pſumit animus donãdi in.d.l.nenſenius.ꝛ no.in.d.l.alimẽta nec ẽ idẽ aius ꝛ votũ liberorũ erga parentes put ecõtra l.nam ꝛ ſi parentibus in principio de inoffi.te. ideo dictus Auguſtinus poſſit in dubio repetere dictos ſumptus erogatos pro auia ſaltẽ ſi gerebat eius negocia prout eſt veriſimile.ꝛ hoc per ea que habentur in.d.l.nenſenius.

f ¶ Tertius autem conſultationis articulus eſt ſatis de iure clar⁹ vꝫ φ ſi dicta Lucia heres pro dimidia dicti Checchi vendidit in totum ꝛ integraliter quaſdã res hereditarias.ꝛ per cõſequens.vendidit etiã dimidiã ſpectãtẽ ad dictũ Auguſtinũ coheredẽ ipſe Auguſtinus ſi ꝯſenſiſſet venditioni potuiſſet petere preciũ partis ſue ar.l. ſi fundũ per fideicõmiſſũ in prin.de leg.j.Sed non eſt caſus noſter ſi vero nõ conſenſit prout in puncto pſupponit.ꝛ tunc ſi dictus Auguſtinus nõ vult ratificare vẽditionẽ ꝛ res vẽdita nõ ẽ preſcripta.ꝛ tunc poteſt reꝫ vendicare.l.mater.C.de rei vendi. ſin autem conſentit venditionẽ ratificando vel aliter amittit proprietatem.puta preſcriptione.ꝛ tunc poteſt repetere preccium ex venditione redactum vt eſt expreſſũ in.d.l.ma mater.ꝛ in.l.j.C.de rebus ali.non alie.ꝛ.l.ſi cum ſeruũ.ff.ſi cer.peta.ꝛ eſt res clara. Laus deo.

¶ Teſtator habens filiã nuptã ꝛ ab eo dotatã inſtituit fratrem ſuũ heredem. iteꝫ formaliter reliquit dicte ſue filie legittimã ſibi contingentẽ ſm formã iuris. Et in dicta legittima ꝛ dotibus ꝛ rebus dotalibus ꝛ indumentis ſibi traditis per teſtatoreꝫ inſtituit reliqꝫ ꝛ eſſe voluit. Et plus petere non poſſit: queritur an legittimã vltra dotem petere poſſit virtute copulatiue ꝛ in dotibus ꝛc.

¶ Conſilium. cc.

In nomie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Conſuluerunt iam diu dominus Benedict⁹ capra primo ꝛ ſucceſſiue poſtea dominus Baldus ſer colle tertio dominus Antonius de caffarellis. Fundat ſe domin⁹ Benedictus φ legittima eſt tertia pars bonorum teſtatoris deducto ere alieno ꝛ funeris impenſa: adeo relinquẽdo legittimam reliquit tertiam partem bonorum: ꝛ lꝫ alias dos computetur in legittimam tamẽ dici pot φ teſtator hoc noluerit relinquẽdo ſibi legittimam que eſt triens bonorum attento φ in teſtamentis lata interpretatio eſt habenda: φ ꝛ clarius q2 reliquit legittimã ꝛ dotem ꝛ indumenta cũ de natura copule ſit coniungere diuerſa: ñ tertio non ſolum coniungere diuerſa: ſed augumentare.l.ea tamen adiectio de leg.ij.item Bal.q adducit.l.qui concubinã in princi.de le.iij.ꝛ fortius.l.ſi quis ita legauerit de ali.ꝛ cib. lega.ꝛ ibi Bar.ꝛ Bal.ꝛ ſi in legittimã noluiſſet cõputari dotẽ ꝛ ī ſolũ legittimã reliquiſſet: cũ ergo inſtituiſſet in legittĩa ī dotibus ꝛ indumẽtis verba ſonãt φ dicta tria habeat ꝛ a verbis nõ eſt recedẽdũ niſi ꝯſtet de mẽte ꝺ qua minime ꝯſtat.

a ¶ Nec obſtant illa verba ſm formam iuris contingẽtem: q2 non ſe refert ad computationem in legittima: ſꝫ ad ipſaꝫ legittimam que ſm formam iuris contingit. Similiter in effectu reſpõdet.d.Bal.ſubiungendo φ put non erat neceſſe relinquẽdo legittimã adijcere inſtitutionẽ: ſed probabiliter fecit gratiã amplioris declarationis. ita ꝛ gratia declarationis cenſeant adiecta illa verba ſm formã iuris ꝛc. nec põt ſtare illa interpetratio φ intelligat de imputatione dotis: q2 de dote ſpecialiter prouidit ꝛ clauſula generalis non refertur ad ſpãlter prouiſa.l.doli clauſule.l. ſtipulationes commodiſſimũ de ver.obli.ꝛc.Ponderat q2 in teſtamẽtis lata interpetratio.ꝛ maxime in fauorem filiorum facta. Iteꝫ q2 verba illa ꝛ in dote forent ſuperflua ſi in legittima dos cõputaret ꝛ ſtarent ſine virtute aliquid operandi.iteꝫ dicit φ indumenta nõ cõputantur in legittimam: q2 in illis tanq̃ in re parua valuit ab initio donatio: lꝫ inter patrem ꝛ filiũ p id qđ habet in.l.cum ex annuo de dona.inter viũ ꝛ vxorẽ.ꝛ in.l.id veſtimẽtũ.ff.de pecu.ꝛ aĺs per Bart.in.l.j. §.ſꝫ nec caſtrenſe de colla.bo. nõ placet hoc preſuppoſitũ.

b ¶ Dominus Antonius caffarellus idem concludit addendo φ imputatio de qua in.l. quoniam nouella hꝫ tacitam cõditionẽ ſi teſtator vellit cõputari nõ aĺr: q̃m illa lex eſt inducta in fauorem teſtatoris vt pꝫ ibi ad excludendam inofficioſi teſtamenti querelã tam doteꝫ q̃ donationẽ ante nuptias volumus imputari. Nam lex inducẽs aliqđ in beneficiũ alicuius hꝫ tacitã cõditionẽ ſi ille voluerit ꝛ adducit plura ſimilia q̃ decidit Bal.in.l.maximũ viciũ.C.de li. pter.Cũ ergo ī caſu iſto nõ voluerit ergo ꝛc. Subdit poſt ſubſcriptionẽ factã ꝛ añ ſigillũ appoſitũ φ fuit factus attentus φ qdã ſolẽnis doctor ꝯſuluit ꝯriũ fretus: maxie q2 copula poſita inter genus ꝛ ſpẽꝫ venit reſtrictiue ꝛ diminutiue nõ additiue ꝛ ampliatiue ꝛ allegat doctrinã Bar.in.l. queſitũ.§.ſiqs fundũ de fun.inſtru.ꝛ in.l.in fraudẽ.§.neqꝫ ꝺ iure fiſci.ꝛ φ dr reſpõdere ad.d.l.ea tñ adiectio φ id nõ operat vis ꝛ virtus copule.Sꝫ vis ꝛ virtus relatiui qđ vel q̃ ſubdit ego ad iſta dico φ nõ recordor vnq̃ feciſſe dictã ſubſcriptionẽ nec eã feciſſe puto ꝛ ſi facta reperiat ex importunitate amici a me facta ꝛ forte multipliciter rũc inuoluto nec cõſiliũ illud videre valẽte ꝛ cõfidẽte in ipſius amici aſſertiõe φ res clara ꝛ ſine dubio foret ꝛ ꝯſequẽter p facti errorẽ ꝛ ſine cõſenſu meo pceſſiſſet: iõ dictã ſubſcriptionem reuoco ꝛ precedentia conſilia ꝛ ſupraſcriptam ſubſcriptionem eis factam approbo.

c ¶ Et dicere φ legittima ſit genus ꝛ in pppoſito includat in ſe doteꝫ ꝛ indumenta φ aliquid in ſe rõnis habeat: aut rationis apparẽtiã nõ poſſũ intelligere.nã genus eſt φ predicat ꝛc.l.hoc legatum.ꝛ melius in.l. ſemp in generalibus ꝛ ſpẽs eſt que predicat de pluribus differentibus numero ſeu q̃ plura continet numero dr̃ia ſeu de pluribus indiuiduis.l.j.§.itẽ ſi duo de aur.ꝛ argẽ.leg.melius in.§.idem de duobus.ꝛ in.l.cũ delanionis.§.cũ fundus de fun. inſtruc. indiuiduũ φ de ſe ſolo predicat vt proximis allegatis iuribus.ꝛ in.l.hẽs meus.§.j. de leg.iij. h eſt breuis doctrina Bar.in.§.cũ fundũ.ꝛ plena ꝛ longa in.d.§.queſitum poſt Dynũ in regula generi per ſpeciem per Bal. in.l.ij.§.creditum ſi cer.peta.ꝛ in.c.j.per quos fiat inueſti. Subdamus rem exemplo ſi dico homo dico animal ꝛc. hec doctrina a doctoribus ꝛ a dialeticis patet φ eſt ſcurilitas loquendi cere legittimam eſſe genus bonorum defuncti cum legittima non predicatur de pluribus differentibus ſpecie nec poſita aliqua ſpecies bonorum illico legittima ſit ergo nõ poteſt eſſe genus ꝛc.

d ¶ Preterea dato φ legittima pretenderetur eſſe genus

hic antonius fuit auditor consistorialis

⁊ corpora hereditaria eſſent ſpēs per hoc non poſſet argui ꝙ dos ⁊ indumenta data filie eſſent ſpēs cum illa patre viuente in dominiuʒ ⁊ filie patrimoniuʒ tranſiuerunt .l.ij.§. ſed verū de mino.pōpo. philadelphus fami. herci.⁊ ſic nō ſunt hereditatis paterne.⁊ hoc clarius. Sed ponamus legittimā cenſeri genus ⁊ dotē ⁊ indumenta cenſeri ſpeciem allegat ꝯſulens theoricā Bart.in.d.l.q̄ſitum.§.ſi qs fundū de fun. inſtruc.⁊ in.d.l.in fraudeʒ.§.neqꝫ ſʒ dicte theorice Bart.apparēt ꝯrie:qꝛ in.d.§.neqꝫ copula ponit̃ inter genꝰ ⁊ ſpēʒ: qꝛ dicit i ſtrumētis ⁊ actis ⁊ ponit̃ ampliatiue ⁊ ſtat in ꝓpria nā ꝓut ⁊ ibi dicit Bar.⁊ tn̄ in.d.§.ſi quis fundū. dicit ꝙ quando p̄cedit genus ⁊ poſtea copulatur ſpecies. tunc ponitur reſtrictiue. ⁊ ſic theorice ſunt contrarie.

b ¶ Sed ſubdit.d. Anto. pro concordia ꝙ quando ſubiecta materia patitur ꝙ ponatur reſtrictiue.tunc moderatur ⁊ reſtringitur genus ⁊ ponitur ⁊ pro ideſt. ita loquatur Bart. in.d.§.ſi quis fundum. ſed quando ſubiecta materia id nō patitur. ⁊ tunc ſecus ita procedat theorica Bartol. in.d.§. neqꝫ modo ad propoſitum noſtri teſtamenti ſubiecta materia non patitur:qꝛ ſi procederet theorica Barto.in.d.§.ſi quis fundum ſequeretur ꝙ dicta filia non eſſet inſtituta in legittima ꝙ veniret ad impugnandum teſtamentum. Nec ob.ſi dicatur ꝙ imo non ſubuerteretur:qꝛ dos ⁊ indumenta computarentur pro legittima ⁊ ſi quid deeſſet ageretur ad ſupplementum: qꝛ reſponderetur ꝙ hoc non procedit ex mente teſtatoris ⁊c.⁊ ſic militat doctrina Bart.in.d.§ neqꝫ non in.d.§. ſi quis fundum confutat reſponſionem datam per contrarium conſulentem ad.d.l.ea tamen adiectio.naʒ immo natura ⁊ virtus relatiui eſt reſtringere per eandem.l. ea tamen adiectio. ⁊ plene habet̃ in .l. omnes populi de iuſtitia ⁊ iure.⁊ in.l.cunctos populos.C.de ſumma trini.ꝓut ⁊ ibi ⁊ vbiqꝫ dn̄s Barto. ⁊ Bald. Anto.de caſſa.

¶ Subſcriptiō.

REpetito diuinō numine. ¶ Satis dubia mihi viſa fuit p̄ſens cōſultatio attento ꝙ licet natura copule ſit ampliare non reſtringere diſpoſitionem prout dicunt dn̄i conſulentes. ⁊ ſic non ponat̃ copula expoſitiue pro ideſt ⁊ non reſtingatur inſtitutio legittime ad doteʒ ⁊ indumenta tamen videtur ꝙ omnia plane intelligi poſſint.nam ſi habet doteʒ ⁊ indumenta ⁊ illa imputentur in legittimam verum eſt eam eſſe heredem in legittima ⁊ dote ⁊ indumentis.nam habet dotem .item habʒ indumenta. item verum eſt eam habere legittimaʒ iure hereditario ⁊ illam hʒ ſm formam iuris que eſt ꝙ dos ⁊ legata imputant̃ in legittimam.l.omnimodo.⁊.l.ſi qn̄.⁊ autē. nouiſſima.C.de inoffi.te.⁊ copulat eque principaliter. nam ſi legittima excedit dotē ⁊ indumēta reſiduum legittime.⁊ ſic integram legittimam habebit ex voluntate teſtatoris ſimiliter ſi dos ⁊ indumenta excederēt quantitatē legittimē. tūc vigore talis inſtitutionis . ⁊ ſic ex ſpecifica ⁊ exp̄ſſa voluntate teſtatoris haberet integrā dotē ⁊ indumenta. ⁊ per ꝯn̄s nihil eſſet ſupfluum ⁊ natura copulatiue ſtaret ꝓprie ⁊ copularet eq̄ p̄ncipal̃r ⁊ ampliatiue nō reſtrictiue poneret̃.

a ¶ Non sūt in aliquo me mouet theorica Bar.in.d.§.ſi qs fundū legis queſitū de fun .inſtruc .inducta p ꝯſulenteʒ in ꝯriū.nam vltra reſpōſionem ſupra datā p vltimū ſupra conſulentē.ſ.excellentiſſimū doctorem dn̄m Antonium de caſſarellis reſpondeo ꝙ recte intuendo doctrinaʒ Bar.in.d. §.ſi qs fundū ſm illā in caſu nr̄o nō dʒ cēſeri poſita reſtrictiue copula ⁊ neqꝫ genus reſtringi p ſpēs poſtea copulatas immo doctrina Bar.ſuadet ꝯtrarium.ſ. ꝙ nō ponat̃ reſtrictiue copula aut expreſſio ſpecieruʒ.nā Bar. in.d.§.ſi quis fundū.facit plures cōbinationes quantum ad propoſitum vero noſtruʒ.ſ.quando copula poſita inter genus propoſituʒ ⁊ ſpecies poſtea poſitas copulat res legatas diſtinguit aut genus eſt expreſſum ſub nomine adiectiuo ⁊ tunc copula ponitur pro ideſt ⁊ venit limitatiue aut genus exprimit̃ per aliquod ſubſtantiuum . ⁊ tunc ſi expreſſio ſpecierum determinat illud ſubſtantiuum.⁊ tunc ſpecies veniunt limitatiue aut determinant actum legandi ſeu verbum diſpoſitum.⁊ tunc ſecus ⁊ idem indubio vt in illo .§.ſi qs fundū.⁊ in .l.mancipia.eod.titu.ſecundum eundem Barto.

b ¶ Et ita poteſt intelligi ⁊ applicari ad hoc membrum doctrina Bart.in.d.§.neqꝫ. qꝛ ibi illa verba ⁊ actis nō determinat verbum inſtrumētū.ſʒ verbum diſpoſitiuuʒ ⁊ dictio inſtrumentum iudicatur vt ſubſtantiuuʒ non vt adiectiuū ⁊ iſta eſt magis plana concordia dictorum Bart.ſic ⁊ legittima eſt ſubſtantiuum ⁊ verba illa ⁊ in dote indumētis reguntur ab illis verbis heredem inſtituit reliquit ⁊c.⁊ ea determinant:non auteʒ determinā̄t precedens verbuʒ legittimam.⁊ per conſequens ſm theoricam Bar. dos ⁊ indumēta non cenſentur appoſita limitatiue ſeu expoſitiue.

c ¶ Sed dicet quiſpiam dato ꝙ non ponantur limitatiue tamen Bart.ſubdit ꝙ cenſentur adiecte ſpecies ex abundāti gratia tollende dubitationis.⁊ per conſequens in caſu iſto adiectio dotis ⁊ indumentorum non cenſeatur facta gratia limitationis:ſed ex abundanti ⁊ gratia tollende dubitationis.⁊ per conſequens non alterant naturam relicti legittime: ⁊ id̄o prout alias dos ⁊ relictum imputatur in legittimā: ⁊ ſimiliter donatio facta per patrē filie in poteſtate que ab initio nō valet.l.ij.C.de inoffi.dona. ſed confirmatur morte.l. filie cuius.C.fami. herciſ. ⁊ .l.donationes quas.C. de dona. inter virum ⁊ vxo. imputatur in legittimam.l. filium quem habentem fami.herci.C.ſm vnam lec. ⁊ Barto.in.l. in quarta.ff.ad.l.fal.in penul.col. tn̄ reſpondetur pluribus modis.p̄io ⁊ nō ſumus i terminis bar. ꝙ.ſ.copula ponat̃ inter genus ⁊ ſpeciem prout lata declarat vltimus ꝯſulens.

d ¶ Sed tunc replicatur ꝙ videtur poſita inter totuʒ ⁊ partem ſeu inter continens ⁊ contentum. nam ſi legittima eſt pluſq̄ꝫ dos ⁊ indumenta ⁊ in legittima imputantur dos ⁊ indumenta in legittima dos ⁊ indumenta continentur.tūc videtur ꝙ ſuccedat alia theorica.ſ. ꝙ cenſentur duo legata ⁊ legatarius non conſequatur vtrunqꝫ:ſed alterum ſi eligit enim habere contentum non hʒ continens ſeu id qđ plus eſt vt eſt tex.in.l.ſi titio vſuſfructus.ff. de vſufru.lega. vbi ſi cui relinquitur fundus ⁊ eius fundi vſuſfructus ſi legatarius elegerit ſcđam partem copulatorum. ⁊ ſic vſumfructuʒ ⁊ non habebit reſiduū fundi. ⁊ ſic proprietatē. ſʒ ſi elegerit primā partē relicti. ⁊ ſic fundum habebit plenā proprietatem in qua continetur etiā vſuſfructus. ⁊ ſic nec plus nec minus q̄ꝫ ſi ſolus fundus fuiſſet relictus. ⁊ ſic eligendo vnum ex copulatis cenſetur alterum repudiare vt eē expreſſum prout ſi predicta per alternatiuam fuiſſent relicta vt eſt tex.in.l.plane.§.ſi.de lega.j.

e ¶ Ita dicamus in caſu iſto in quo relinquitur legittima que eſt plus ⁊ dos ⁊ indumenta que de iure in legittimam alſs cōputātur ſi eligit habere legittimā ꝙ eſt plus tātundē habeat quantū ſi ſola legittima fuiſſet eidē relicta: tn̄ reſpōdet̃ ꝙ termini ſunt penitus ſeparati ⁊ ſeparatam habēt rōnē.nā in.d.l. ſi titio copula ponit̃ inter incompatibilia: nam vſuſfructus formalis q venit appellatiōe vſuſfructus vt in toto titulo illo đ vſufructu leg.⁊ in titulo de vſuf.⁊ titulis ſequētibus nō ſe cōpatitur cū plena ꝓprietate nec in ea cōtinetur:ſed cōtinetur vſuſfructus cauſalis. ⁊.l.iteʒ ꝙ noſtrum.ff.de vſuf.⁊ ideo allegatur tex.d.l.ſi titio vſuſfructus ꝙ copula poſita inter incompatibilia reſoluit̃ in alternatiuā vt ibi iūcta.d.l.plane.§.ſi.⁊ ita ſumat illū tex.Bart. ibi.⁊ inducit ad plura.⁊ idē notat.C.in.l.ſi.Cy.de codicil. ſed in caſu iſto nō ſunt incōpatibilia legittima ⁊ dos ⁊ indumenta: ſed omnia haberi ſimul poſſunt:ideo caſus ſunt diuerſi.⁊ ſic.d.l.ſi titio non obſtat.

f ¶ Secundo reſpondet̃ ad dictū ꝯriū ſupra formatū de dictis bar.in.d.§.ſi qs fundū.ꝙ ibi adiectio ſpecierū nō pōt aliqd addere legato generis hoc eſt legato generali ꝙ in ſe cōtinet oēs ſpecies nō quidē predicamētaliter ꝓut eſt de natura generis ꝓprie ſumpti ſʒ dialecticos:ſed cōtinet oēs ſpēs comprehēſiue verbigratia ſi dico animal verificatur in vno homine in vno boue adeo ꝙ ſi lego animal meuʒ ſi plura habeo ſatis eſt ſi vnū de.l. legato generaliter de le.j. qꝛ ille terminus predicat̃ ⁊ verificat̃ in vno ⁊ in his terminis nō loquit̃.d.§.ſi qs fundū.⁊ termini bar.ibi:ſed qñ relictū eſt generale qꝛ legant̃ omnia in genere cōprehenſa.tn̄ ſine termino vſi omnia itaqꝫ in terminis bar.adiectio ſpecierū cōtētarū in genere vt ſupra ſumpto nō pōt aliqd addere legato generis:qꝛ nō pōt facē ꝙ ille ſpēs nō ꝯtineant̃ in genere ⁊ ſi id facere ideʒ eſſet effectus:qꝛ pariter omnia cenſerent̃ relicta at in his terminis copula poteſt augumētare relictū ⁊ facere ꝙ dos ⁊ alimēta nō imputent̃ in legittimā vt magis proprie inter diuerſa ponat̃ ⁊ augeat prout eſt de natura copulatiue vt dicūt dn̄i ꝯſulentes nō inſiſto.

g ¶ Tertio rn̄detur iſta imputatio in legittimam fuit inducta p.ll. Iuſtiniani prout ⁊ dicit Pau.de ca.in.d.l.illud.C. de colla.vbi dico ⁊ inducta fuit ad finem vt iuuarent̃ teſtamenta

menta prout ⁊ ius agendi ad ſupplementum vt in.l.omni⸗
modo.⁊ in.l. quoniam nouella in fine ibi ad excludendam
inofficioſi querelam.C. de inoffi.te.⁊ ea ſola in legittimā
imputantur de quibus reperitur aliqua lege expreſſum vt
dicit text.in.l.illud in fine principij.ſed lege aliqua non eſt
expreſſum ꝙ dos ab auo data imputetur in legitimam filij
detrahendam de bonis patris.nam tex.in.d.l.quoniā no⸗
uella que induxit iſtam imputationem in legittimā loquit
de dote data ex ſubſtantia eius de cuius hereditate agit vt
eſt text.apertus in.d.l. ibi ſi ex ſubſtantia eius profecta ſit
cuius de hereditate agitur a ꝯ̄rio ſi nõ ſit ꝓfecta de ſubſtan
tia eius de cuius hḗditate agit nõ imputat: ſed iſta dos nõ
eſt ꝓfecta de ſubſtantia patris de cuius hereditate agit: ſꝫ
de ſubſtantia aui merito ⁊c.⁊ lꝫ videat repugnare tex.in.l.
dedit dotē.ff.de colla.bonoꝝ vbi dicit ꝙ dos data ab auo
paterno reuertitur ad patrem ꝓut ꝓfecta a patre: qꝛ auus
artat dotare neptē ꝓpter eius filiū: iõ eo reſpectu perinde
fit ac ſi ipſe pater dederit: tñ licꝫ de equitate illud inductum
ſit in eo caſu nõ tñ vere proceſſit a patre nec ex ſua ſubſtan
tia: ſꝫ ꝓpter patrē ⁊ dictio ex poſita in.d.l.quoniā nouella
denotat ꝓprie ſumpta cāꝫ ꝓximā.l.j.C. ſi ſeruus extero.
⁊ no.Bar.in.l.j.§.ex incēdio.ff.de incen.rui.⁊ nauf.⁊ licet
propter patrē nõ tñ ex ſubſtantia patris nec cauſata fuit ex
eo vel occaſione eius ꝙ ꝓceſſit ex ſubſtantia patris prout
ꝯtingit in terminis.d.l.omnimodo.§. imputari ibi occaſio⸗
ne militie quem tex.ponderat Bartol.in.d.l.in quarta col.
penul.Bart.in.l.illam.C.de colla.reſpondet in effectu vt.§.
qꝛ dicit loqui de occaſione de re ad rem non de perſona ad
perſonam: lꝫ aūt hoc medium ſubſtentabile ſit tñ ſoluꝫ nõ
auderem firmare.ſ. ꝙ dos ab auo nepti data nõ imputetur
in legitimam paternam: nec ēt alio non viſo firmarem cõ⸗
trarium cum verba.d.l.quoniam nouella repugnent ⁊ equi
tas ſcripta in terminis.d.l.dedit dotē nõ reperit ſcripta in
his terminis imputationis in legittimā ⁊ rigor ſcriptus ē
ꝙ legittima ſit tertia vel quarta bonorum eius de cuius he
reditate agitur per iura vulgaria ⁊ ꝙ non imputentur niſi
ea de quibus imputandis eſt aliqua lege expreſſum vt.d.l.
illud in fi.principij.

b ¶Quarto rñdet ad omnia que in ꝯ̄triū adducunt ꝙ im⸗
putatio in legittimam inducit ad excludendā inoffi. que⸗
relam ꝓut dicit tex.in.d.l. quoniā nouella in fine.⁊ facit text.in
d.l.illud ibi bis imputari q ad inofficioſi querelā vocant: ſꝫ
inſtitutus in legittima nõ vocat ad querelā inofficioſi te⸗
ſtamenti: nec eſt opus excludi querelā que nõ cõpetit inſti
tuto in legittima merito nõ, ſiat iſta imputatio accedat ſin⸗
gularis ⁊ ad propoſitum optimus tex. in ſimili in.l.titia.ff.
ad legē falcidiā. vbi ea q̄ regulariter imputant in quartam
trebellianicā non imputant in trebellianicā que debet ex
voluntate teſtatoris.ita ⁊ ea que imputantur in legittimam
nõ imputent in ea que capit ex volūtate teſtatoris: ⁊ lꝫ ibi
imputet in illā quartā duodecima pars ratio eſt qꝛ in ter⸗
tia parte nõ valēt prelegata: iõ illam tertiam partē prelega
totum habꝫ iure hereditario ⁊ propterea de illa tertia parte
retinet quartā prout de reſiduo hḗtis ſibi relicte cum roga
tus ſit reſtituere hereditatē retenta quarta hereditarie por⸗
tionis prout ⁊ ibi tangit Bar.in vltimis verbis que nõ ca
dunt in noſtris terminis: itaqꝫ ex his ⁊ alijs deductis per
dominos conſulentes. idem concludo ſcilicet ꝙ dicta dos
⁊ indumenta.licet de indumentis nõ queratur in themate
non computentur in legittimam. Laus deo.

¶Appellationis reſtitutio per reſcriptum impetrata ad eā
interponendam poſt elapſum tēpus appellandi reqrit pro⸗
bationem precum. Et an penſio ſeu vſura precij non ſoluti
in venditione debeatur quando venditio non valet.

¶Conſilium. ccj.

In noīe domini noſtri
i Ieſu xpi. ¶Viſis nonnullis actis vertenti⸗
bus in cauſa pendente inter quēdam petrū
chianellis vt procuratorem Jacobelle vxo⸗
ris olim Benencaſe ex vna parte ⁊ ſauinum
totamali ex altera omnes de narnea: licet videat ꝑmo aſpe
ctu dicendū ꝙ dictus Sauinus foueat iuſtitiā ex pluribꝰ.
⁊ primo qꝛ vr̄ apparere ex dictis teſtiū: vꝫ oliuerij ⁊ Iuue⸗
nalis ꝙ dictus Sauinus emit dictā domū de qua agit cū
orto caſaleno ⁊ puteo a dicta Jacobella ⁊ oliuerio coꝛā ⁊
aliorum trium nominibus ⁊ coꝝ dictū iuuat ēt dicto alte⸗
rius teſtis: lꝫ illud nõ concludat neceſſario: ⁊ etiā iuuat ex
quadam apodiſſa ſolutionis gabrielis dato ꝙ forte illa ne⸗
ceſſario nõ probet: tamen adminiculatur adiuuandū dicta
illorum teſtium ꝙ veritatē contineant ⁊ cū in articulo quē
dicti duo teſtes probant deponēdo vero eſſe dicatur ꝙ di⸗
cti oliuerius ⁊ Jacobella dictam domum cum orto caſale
no ⁊ puteo non ſolum vendiderunt: ſed etiam tradiderunt
ex vēditiõe autē cū traditiõe trāſfert dominiū.§. vendite
inſti.de rerū diui.⁊ in.l. ꝙ vēdidi de ꝯhē.emp. ⁊ lꝫ reqrat
ſolutio precij aut habita fides de precio: ꝓut ibi dicit ⁊ ſi
non eſſet ſolutū preciū aut habita fides de pcio nõ trāſferre
ret dominiū tamē in dubio alio nõ apparēte cenſet habita
fides de precio vt notat gl.in dictis iuribꝰ allegādo in argu
mētū.l.iij.ff.de pigno.ac. vbi gl.idē ſentit ⁊ ſequunt doc.in
dictis iuribus.⁊ Bal.in.l.ij.C.de ꝯhen.emp. itaqꝫ cum nõ
appareat ꝙ dictus Sauinus dixerit ſe habere pecuniā in
promptu nec aliquid aliud appareat vel deducatur per qḋ
eneruetur preſumptio predicta dicamus ꝙ cenſeatur ha⸗
bita fides de precio. ⁊ per conſequens transferatur domi⸗
nium in ipſum ſauinū emptorē: iõ dato ꝙ poſtea conduxe⸗
rit dictas res venditas ⁊ traditas nõ vr̄ ꝙ cõductio tenue
rit cū rei ꝓprie non valeat cõductio.l.q res ꝓpriam.⁊.l.ad
probationē.C.de locato.⁊ iõ non videt ꝙ dicta Jacobella
aut Petrus eius nomine poſſit niti ex locatione predicta.

a ¶Quod ⁊ videtur dicendum ex alio quia exquo ipſa ven
didit ⁊ tradidit fructus rei vendite pertinebāt ad emptorē
⁊ ipſe tenebat ad vſuras precij nõ ſoluti.l.curabit.⁊.l.fru⸗
ctus.C.de act.emp.⁊.l.iulianus.§.ex vendito.ff.eo.ti.⁊ no.
in.l.j.C.de vſur.que tamē vſure competētes ſunt permiſſe
qꝛ peruni velut intereſſe prout habet in dictis iuribus.⁊
in.l.ſocium qui in eo in prin.ff.pro ſo. ⁊ in.c.conqueſtus.⁊
in.c.ſalubriter extra de vſuris. tñ octo ducati annui.nõ vr̄
ꝙ deberent preſtari dicte Jacobelle pro precio ſibi nõ ſo⸗
lutio.nā poteſt dicere ꝙ fuerunt quinqꝫ venditores: ⁊ ideo
quilibet cenſetur vendidiſſe pro virili ⁊ ſic pro quinta pte
exquo quinqꝫ fuerūt in venditione nominati ꝓprijs no⸗
minibus.l.reos.§.cum in tabulis.ff. de duobus reis.⁊.l.ſi
mihi ⁊ titio de verbo.obli.cū ſimilibus vel forte ꝙ magis
aduerſaretur ipſi Jacobelle Valerianus eius filius ⁊ Frā
ciſcus quorum nomine ipſa vendidit cenſeant vendidiſſe
pro dimidia quaſi cenſeant ipſi tres vna perſona tanꝙ ſi⸗
mul ꝯiuncti in vēditiõe ⁊ oliuerius ⁊ coſmus cēſeant alia
ꝑſona ipſi ambo.ita ꝙ ipſi cēſeant ꝓ dimidia ar.l. liber.§.
titius.l.de heredi.inſti.vbi ſi plures per copulatiuā cõiun
gunt ⁊ alius de p ſe nominat illi oēs copulati cēſent tanꝙ
vnus ⁊ diſpoſitio ad eos oēs duntaxat ꝓ dimidia ptinet
idē ſi plures inuitant ſub noīe collectiuo ⁊ alij ſub nomine
ꝓprio vt.l.ſi titius fund.⁊.l.interdū in fine principij de he
redi.inſti.⁊.l.ſi pater filio ꝯ vulg.⁊ pup.cū multis ſimilibus.
ita ⁊ in ſimili vr̄ ꝙ ſi vnus nomine ſuo ⁊ duorū quos ꝯhē⸗
do repreſentat ꝯtrahit omnes tres cēſeant vnus reſpectu
alterius qui ſecū cõtrahit quaſi ipſi tres cēſeant magis in⸗
ter ſe coniuncti ꝙ cū alio.lꝫ hoc non ponam pro conſtanti
cum non habeam legem que hoc dicat: tamen ratio mihi id
perſuadet non minus ꝙ in caſibus dictorum iurium ⁊ rõ
naturalis ſufficit.l. ſiue oportet.§.ſufficit. de excuſa. tut.⁊
in iure de ſimilibus procedit argumētatio.l. non poſſunt.
ff.de leg.⁊.c.inter ceteras de reſcriptis.

b ¶Non autem multum refert vtrum ad ipſam Jacobellam
ſpectaret actio ad dictum precium conuentum pro quinta
parte ſm primā ꝯſiderationem: an vero pro ſexta parte ſꝫ
ſecundā conſiderationē.nā quinta pars ducentorum ſunt
quadraginta⁊ ſexta ps ſunt triginta tria ⁊ duo tertia: itaqꝫ
ad plus debebant ſm ꝑdicta dicte Jacobelle quadragin⸗
ta ducati de dicto precio ducentorum ducatorū de quibus
probatur per teſtes ꝙ Jacobella habuit quatuordecī du
catos. ita ꝙ reſtarent ſoli vigintiſex ducati qui.xxvj. non
merent annuatim vltra duos vel duos cum dimidio: itaqꝫ
cõuētio ꝑdicta fuiſſet in q̄druplo vel circa exceſſiua: itaqꝫ
locatio vr̄ facta in fraudē vſurarū vel ſaltem cõductor fuit
leſus plurimū ſatis vltra dimidiā iuſti pcij.Et iõ vr̄ ꝙ ve⸗
niret reſcindēda remedio.l.ij.C.de reſcin.vendi.q̄ lex lꝫ lo
quat in vēditione: tñ trahit ēt ad locationē vt no.gl.in.l.ſi
olei.C.de loca.⁊ doc.ſequunt ibi.⁊ in.d.l.ij. ⁊ merito ſunt
enī ſimiles ꝯtrus emptio ⁊ vēditio ⁊ locatio ⁊ cõductio.l.
j.⁊.ij.ff.loc.⁊.§.adeo inſti.e.ti. qnimo ēt in alijs ꝯtibꝰ nõ
ſolum bonefidei prout ſunt dicti contractus.Sed etiā in

contractibus ſtricti iuris enormis leſio cauſat contractus inefficaciā ſaltē ope exceptionis.l. ſi quis cū aliter de ver. oblig.reſultat enim dolus re ipſa vt eſt ibi tex.ꝛ inſup plus innuitur dolus ex propoſito vbi eſt nimis magna leſio prout videtur eſſe iſta prout not.doc.in.c.quintauallis de iureiu. in.c.cum contingat eo.ti. ꝛ Barto. in.l.ſi ſocietatē.§.arbitrorum. vij.col.ff.pro ſoci. ꝛ tantofortius hec videnſ procedere : q2 videtur probari ꝙ tota domus non merebatur pro penſione vltra duos ducatos inſuper in hac cauſa principaliter deducta fuit petitio mercedis pro locatione q̄ pro parte dicte Jacobelle dicebatur per eam facta de dicta domo ꝛ papa inter cetera videtur committere etiā cām principalem:lȝ ſententia fuerit lata:ſed in iſtis actis ad me trāſmiſſis non apparet de aliqua locatione pro annis:videlicet pro quibus agitur merito videtur ꝙ dictus ſauinus ex hoc capite veniat abſoluendus.iteȝ non video ꝙ ſententia habuerit acta ſubſtātialia iudicij precedentia ſine quibus ſententia eſt nulla.l.prolatam .C. de ſententijs.c.j.de lit.cont. cum ſimilibus. ideo etiam videtur ꝙ ex hoc capite ꝓnūciari poſſit pro dicto Sauino.ſ.dictam ſententiam fore nullā.

c ¶ Cū his nō obſtantibus puto aliter de iure rñdendū nā pmittendū eſt ꝙ reſcriptum principis ꝙ impetrauit dict⁹ ſauinus nō eſt reſcriptum iuſtitie ſimplex:ſed eſt reſcriptū gratioſum . nam petit ꝙ non obſtante ꝙ primo appellatio fuerit nulla pronunciata ꝛ ab ea ꝓnunciā nō appellauerit ꝓpter vba que fuerāt ſibi data a diuerſis pſonis . ꝛ ſic ſnia tranſiuerit in rem iudicatam ꝛ fuerit executa. licet nulliter ꝛ ab executiōe appellauerit ſe reſtitui ad appellandū ꝛ cauſas appellationum cōmittat vna cū negocio pncipali :itaq ſi illa ꝯmiſſio vna cū negocio principali ꝯtinet ſpecialitates de quibus infra ſubnectā ꝯtinet gratiā ꝛ ſic r gratioſum eſt ꝙ reſtituat ad appellandum:ideo quatenus dictum reſcriptuȝ ſubrectitiuȝ appareret redditur nullum ipſo iure ꝓut eſt tex.in.c.ad audientiam.ij.de reſcriptis. ꝛ ibi notant Cōpoſte.ꝛ Joā.an. ꝛ doc.cōiter per tex.ibi ꝛ in.c.dudum.ij.de elec.ꝛ in.l.ꝛ ſi legibus. C.ſi contra ius vel vtilitatem publicam.ꝛ in.c.j.ꝛ.ij.de filijs presbyr.li.vj.ꝛ in.l.j.ff. de nata.reſt. reſcriptum autem iudicatur ſubrectitium ſi exprimitur aliquid ꝙ ſi non fuiſſet expreſſum princeps veriſimiliter nō cōceſſiſſet vel tacetur aliquid ꝙ ſi fuiſſet expreſſum veriſimiliter non conceſſiſſet prout habetur in.c.ſuper litteris de reſcriptis.ꝛ in.l.j.ꝛ.l.preſcriptiōe. C. ſi contra ius vel vtili. publicam.ꝛ idem ſi de leui veriſimiliter non conceſſiſſet vt eſt tex.ſing.in .c. poſtulaſti in fine.ꝛ ibi notant doc.eo.titu.

d ¶ Et inſuper reſcripta habent tacitā conditioneȝ ſi ita eſt ſeu ſi preces veritate nituntur.c.ij.eod.titu. ꝛ de iure ciuili dȝ dicta clauſula in reſcriptis inſeri.l.vniuerſa.C. de precibus imper. off.canonizata .xxv.q.ij. ꝛ alſo de iure ciuili reſcriptuȝ reddiſ nullū vt notat glo.in.d.c.ij.ꝛ doc.ibi ꝛ ideo impetrās dȝ ꝓbare narrata in precibus ꝙ minime fcm video : ideo ipſe careat impetratis ꝙ nō poterat ſoluerit deducta in precibus. Narrat eniȝ ꝙ q2 nō poterat ſoluere integrū precium ꝯuenit in fraudē vſuraꝝ loco locationis dcē dom⁹ ſoluere octo ducatos annuatiȝ dicte Jacobelle ꝙ quidem minime ꝓbaſ.ſ.ꝙ in fraudē vſuraꝝ fuerit fcā dcā locatio nulla enim ſup hoc fit ꝓbatio ꝛ fraus nō pſumiſ:ſȝ probari debet.l.quotiens.§. qui dolo de proba.ꝛ.l.dolum.C. de dolo. ꝛ.l.ei qui dicit.ꝛ.l. in exceptionibus .ff. de proba. nec ēt ſuadet pectura ꝙ q2 deberet habere quintā vl ſextā partē precij dicte domus ſi locaſſet totā domū ꝛ ſe obligaſſet ex locatione dicte domus. Sed veriſimile eſt ꝙ q2 reputabat domū vel totā vel pro maiori parte eſſe ſuā :ideo eam locauit ſimpliciter ſperans forte ꝙ alij qui vna ſecū vendiderant nō cōtrauenirent dato ꝙ aliquod ius haberent nec viciaſ locatio.lȝ res locata in totū vl ꝑ parte ſit aliēa:q2 res aliena locari poteſt prout vendi.l. rem alienam.ff.de ꝯhen. em.functa.l.j.ꝛ.ij.ff.loca.ꝛ.§. adeo inſtit.eo.titu.

e ¶ Et licet dicta domina Jacobella forte conſenſerit alienationi per alios facte vendendo nomine ſuo ꝛ aliorū vna cū ozliuerio vendente nomine ſuo ꝛ alterius : tñ non ꝓpterea abdicauit a ſe dominium:maxime ante traditionem . Et lȝ in articulo ſuper quo teſtes deponunt vera eſſe dicaſ vendiderunt ꝛ tradiderunt : tamen q2 non erant in conſpectu ſȝ in alia domo alterius parrochie vt pȝ ex atteſtationibus teſtium:maxime Ozliuerij nō reſultauit traditio :ſȝ ſola licētia de capiendo poſſeſſioneȝ vt p doct.in.l.predia de acqui. poſſ. ideo antea locando locabat rem ſuam quatenus prius erat ſua cuȝ ſola venditione non transferatur dominium.l. traditionibus.C.de pactis.ꝛ.l.locauit eſt ſignum ꝙ nō habuit fidem de precio ꝛ noluit vigore vēditionis tradere :ſȝ ꝙ emptor frueretur re empta titulo tamē locationis. ita ꝙ detēraret non poſſideret cum conductor non poſſideat :ſed ſolum detineat poſſidēdo pro locatore.l. interdum.§. ſi.ff. de acqui.poſſ.ꝛ.l.ſi quis antea.eo.ti.ꝛ.l.certe.§.j. de preca. itaq nullatenus probatur aliquid factū in fraudem vſurarum.ꝛ hec iuuantur q2 pro parte dicte Jacobelle fuit articulatū ꝙ dicta Jacobella habebat ꝛ habet dictā domum ꝛ per dictum ſauinum reſpondetur credit ꝙ habuit:ſȝ nō hȝ eam ꝛ ſi habebat preſumiſ ꝙ durabat ſaltē tpe locationis l.ſiue poſſideris.ꝛ ꝙ ibi no.C.de proba.ꝛ per doc. in.c.cuȝ ad ſedem.ꝛ.c.olim de reſti.ſpo. itaq nō eſt mirū ſi eā ſimpliciter locauit ꝓut ſimpliciter habebat ꝛ q2 vſurarij ſunt multū a iure:maxīe canonico odioſi vt i toto titulo d vſur. in antiq.vj.ꝛ cle.ideo de facili dicta narratio potuit mouere principē apoſtolicū ad gratioſe reſcribēdū ꝓut gratioſe reſcripſit vt oſtēſum ē merito nō apparēte fraude vſurarū dictū reſcriptū iudiceſ ſubrectitiū itē narrauit ꝙ a ſentētia lata p vicariū appellauit: lȝ ad nō iudicem cōpetentē q2 ad epiſcopum ꝛ hoc ex iuris ignorantia hoc quidem minime in actis ad me tranſmiſſis docetur nec quicq deducitur.

f ¶ Item narraſ ꝙ per vicariuȝ fuit ſentētia executa.lȝ nulliter ꝛ ꝙ ab executiōe fuit ad reſcribētē appellatū. ꝛ tamen de executione p vicariū facta nihil oſtendiſ nec de appellatione interpoſita:ꝛ lȝ quo ad executionē factā poſſet inſtari q2 nō narratur preciſe ꝙ interuenerit q2 ſubiūgiſ ꝓut aſſeriſ tñ appellatio affirmatur : ꝛ conſtat ꝙ papa magis de leui induciſ ad reſcribendum ſi cā fuit ad eum aliquo mō deuoluta q̄ ſi nullo mō.itē ꝙ ſi fuit ſententia executa nulliter q̄ ſi nō fuiſſet aliquo mō executa.nā multotiens ſuperiores volūt de cā cognoſci ꝛ nō ide dari executionē eo q2 ſuſpicaſ ne litigeſ gratia differēde executionis vt pȝ ex his que habenſ in cle.j. de re iud.in.c. ſuſcitata de in inte.reſt. vbi boni tex.ad ꝓpoſitū.ꝛ ꝙ no.per Bart.in.l.ij.ff. de ape.recip.ad intellectū.l.j.C. ſi de mo.poſſ. itē narrauit pape ipſe ſauinus ſupplicās ꝙ dicta Jacobella vēdidit dcām domum ꝛc.nō autē narrauit ꝙ mulier non poteſt vendere niſi in loco publico pñtibus qnq teſtibus ad minus de quibus duo ſint conſanguinei ꝛ ſi cōſanguineos nō haberet vel nollent interuenire requiritur certa forma que non apparet ſeruata : ꝛ tandem requiritur decretum ꝙ non apparet interueniſſe nec apparet ꝙ i loco publico vēditio fuerit celebrata nec ꝙ interuenerint quinq teſtes vel ꝙ interuenerit in teſtem aliquis conſanguineus.

g ¶ Itaq venditio predicta vigore legis municipalis erat ꝛ eſt nulla ex quo demonſtraſ ꝙ non erat debita aliqua quantitas rōne pcij:ſȝ domus remanebat nō alienata neq debita:itaq erat ſoluenda penſio pro domo non pro precio nō debito.ꝛ ſic nō cadebāt termini vſurarū.ꝛ ſic fuit etiā in hoc ſubrectum principi quin inſuper non probatur plane ꝙ dicta mulier vendiderit pro ratis que deducūtur.naȝ lȝ vnus teſtis q apparenter vr ydoneus id videaſ probare quātū in ſe eſt:ꝛ ēt ozliuerius:tñ ozliuerius nō vr ydone⁹ teſtis.nā ex quo poniſ in arti.ſup quo ipſe deponit vera eē ꝙ ipſe ozliuerius vendidit noie ſuo ꝛ nomine Coſmi vendidit ꝛ dicta dña Jacobella nomine ſuo alioꝝ ipſe deponit ſup ſua vēditione ex qua ſi vera eſt pretēdit habere ius ad preciū.ꝛ ſic deponit in hac parte ꝓ ſuo intereſſe quodāmodo in cauſa ꝓpriatā repellēdus ar.l.i omnibus.C.de teſti. ꝛ.l.nullus.ff.eo.ti.ꝛ ꝙ habeſ in.c.cū nuncius.ꝛ.c. inſup extra.eo.ti.itē intereſt ſua ꝙ vna ſecū vēdiderit Jacobella ſi domus locata pertinebat ad eam:q2 vendendo vna ſecum cenſetur ſue venditioni conſentire ar.l.titius.ff. qbus mo. pig.vel hypo. ſol.ꝛ.l. cū pater.§. libertis de lega.ij.ꝛ ibi ꝑ Bar. ꝛ propterea non videtur vſquaq probata venditio dicte domus prout per Sauinum narratur in ſupplicatione ꝛ in articulo ꝛ dato ꝙ probaretur:tamen quo ad Jacobellam eſt nulla per ſupradicta.

h ¶ Et etiaȝ vigore alterius legis municipalis qua cauetur ꝙ nulla vēditio vl alienatio rei mobilis vel imobilis fieri poſſit niſi primo ſoluaſ gabella ad ratiōnē duorū denariorum pro qualibet libra pcij ꝛc.videlicet vnus denarius ab emptore alius a venditore:ꝛ aliter facta non valeat ipo iure:ſȝ lȝ dicta ſolutio videaſ ꝓbari p duos teſtes videlicet Juuenalē ꝛ Ozliuerium:ſed re vera non probatur ſolutio ſaltim ydoneo:q2 dictus ozliuerius laborat in hoc eo morbo que laborat in alia depoſitione ſuper primo articulo de

quo

quo ſupra. Item non deponunt de ſolutione gabelle ꝙ ſo-
lutioni interfuerint: ſed ꝙ viderunt apodiſſaʒ fieri alio aũt
non docto apodiſſa nõ videtur probare ſaltẽ in preiudiciuʒ
dicte Jacobelle de cuius preſentia vel cõſenſu teſtes nihil
deponunt nec vt arbitror dicta apodiſſa dicit ꝙ dicta ſolu-
tio gabelle fuerit facta p ipſam Jacobellaʒ vel de eius con-
ſenſu prout videt̃ requirere lex municipalis ibi ſoluta dicta
gabellã de cõſenſu partiũ dicta venditio ⁊c. ⁊ ſupra in eadẽ
lege dicitur ꝙ vnus denarius ſoluatur ab emptore alius a
venditore: non ergo videtur ſufficere ſi ab vno tota gabella
ſolueretur: ⁊ ſalteʒ laborat dicta venditio alio morbo: q2 lex
municipalis predicta vult ꝙ anteq̃ fiat venditio ſoluatur
gabella ⁊ poſtea vẽditio fiat al's nõ valeat vt p3 ibi niſi pri
mo ſoluatur gabella notandum illud primo. iteʒ oſtenditur
q2 poſtea in dicta lege municipali ſubdit̃ ꝙ non poſſit fieri
venditio niſi poſt ſolutionem gabelle prius ſcilicet q̃ ven-
ditio fiat impetretur licentia ⁊c. ⁊ ſic dicta duo requirũtur
ante venditioneʒ ꝑut verbuʒ illud prius aperte ſignificat.
i ¶ Et etiam natura licentie eſt ꝙ precedat actuʒ prout dicit
Bar. in. l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum de acquirẽ. heredita-
te Bal. in. l. j. col. penult. C. qui admi. Pau. de leaʒ. ⁊ Imol.
in cle. j. in v̾bo ante omnia de foro cõpe. ⁊ d. Anto. ⁊ Imol.
in. c. cũ cõſuetudinis de cõſue. adducentes. c. cum. oliʒ ⁊. c.
cum venerabilis eodem titulo. ⁊ licet illud de licentia req-
renda ⁊ habenda fuerit poſtea ſublatuʒ ⁊ correctum vt ſub
ditur in copia ſtatuti ad me tranſmiſſi: tamen ex ſequenti-
bus clarius apparet ꝙ ſolutio gabelle prius fieri debet cuʒ
diſponatur ꝙ ſoluta gabella venditio ⁊ alienatio fiat omni-
no ſi licentia ⁊c. ꝙ auteʒ dicta gabella fuerit prius ſolũta q̃
fuerit facta dicta aſſerta venditio nullo pacto appet: nec ali
quo modo deducit̃: itaq3 cũ principale fundamentũ fuerit
in ſupplicando dicti ſauini ꝙ ipſe emerat dc̃am domũ ſibi
locatam ⁊ ꝙ erat debitor q̃titatis pro precio in hoc narrat
falſum q2 nõ apparet ꝙ emerit ſaltem valide ⁊ venditio nul
la nõ dicit̃ nec cenſet̃ venditio ar. l. iiij. §. ꝯdẽnatũ de re iud.
⁊ cle. paſtoralis. eo. ti. quo fit vt nec foret debitor precij aut
q̃titatis pro precio: itaq3 nõ cadebant termini vſurarij: ſed
prout apparenter fuit fc̃a locatio prout p̾ ſupponitur in ſup
plicatione ſauini: ⁊ etiam probatur ex proceſſu per plures
teſtes: ideo dicta ſupplicatio penitus in hac pte ſubrectitia.
k ¶ Fundatur autem ſupplicatio etiaʒ in eo ꝙ fuit enormis
leſio: nam conatur probare dictus ſauinus vt dictum eſt ꝙ
dicta domus non merebatur pro penſione niſi duos duca-
tos annuos prout ſuper hoc deponunt duo teſtes: itaq3 ſi
hec eſſet leſio fuiſſet p maxima ⁊ enormiſſima: tamẽ ex hoc
medio nõ põt meo iudicio nihil dcũs ſauinus ꝑma q2 dato
ꝙ hoc eſſ3 verũ ꝙ tñ nõ fatet̃ vt infra deducet̃ nihilomin⁹
ex hoc ſolo nõ de leui reſcripſiſſet p̾nceps aduerſus rẽ iu-
dicatã ar. l. ſi. C. ſententias reſcin. nõ poſſe. ⁊ l. cauſas ⁊ lites
C. de trãſac. magis aũt de facili reſcribitur aduerſus vſura-
riũ vt p̾miſi: ⁊ q2 vſure in vẽditione ſunt permiſſe ẽt in foro
poli ꝯpetẽtes tñ vt hr̃ in. d. l. curabit. ⁊ in alijs iuribus ſu-
pra adductis. iõ fuit opus ſubiungere in ſupplicatiõe ma-
gnã leſionẽ q2 al's nõ cenſeret̃ aliqua fraus: q2 l3 vſura vice
ret̃ tñ eſſet licita: ⁊ propterea nõ videtur ꝙ ſufficiat ꝓbare
magnam leſionẽ non docto de vſura vel fraude vſurarum.
l ¶ Inſuper dicti teſtes non deponunt veriſimilia ſcilicet ꝙ
domus que venditur ducentis ducatis nõ mereatur ꝓ pẽ-
ſione vltra duos ducatos non eſt veriſimile. nam iuſta pen-
ſio ſolet eſſe illa que in. xx. annis aſcẽdit ad valorẽ rei prout
notatur per glo. ⁊ doc. in autentica ꝑpetua. C. de ſac. ſan. ec-
cle. ⁊ ſm̃ dictum computum dicta domus pro congrua pẽ
ſione mereretur decem ducatos: itaq3 ꝙ non mereatur niſi
duos ducatos eſt quid mirum ⁊ nõ veriſimile. ⁊ ideo ſi ri-
goroſe incedatur ad oſtendendum ꝙ non probent non eſt
quid imputet̃ ꝑfecto puto ꝙ non ſit ſufficienter ꝓbata in-
iuſta penſio p dictos duos teſtes qui deponũt de duobus
ducatis ⁊ nõ vltra p̾mo ⁊ principaliter: quia nõ ſe artãt ad
tempus quo locata fuit. nam p̾cia rerũ ⁊ penſionũ variant̃
ex tempore. l. p̾cia rerũ. ⁊ ibi p doc. ff. ad. l. fal. ⁊ ibi Barto. ⁊
doct. dicũt ꝙ probatio extimationis rei debet ſe referre ad
tp̃s de quo agitur vt cõcludat ⁊ pari rõne. idẽ dicẽdum ẽ in
mercede a ſimili enim procedunt iuſta penſio ſeu merces ⁊
iuſtum precium ſeu extimatio ar. l. i. ⁊. ij. ff. locati ⁊. d. §. adeo
deponũt enim dicti duo teſtes ꝙ anſelmus vnus ex ipſis
teſtibus habuit ad penſionem pro vno ãno pro duob⁹ du-
catis nec deponut quo tempore fuerit dicto Anſelmo lo-
cata forte fuit multo tempore prius. ⁊ forte tũc tp̃s erat in
deteriori conditione ⁊ forte erat peſtis vel forte habuit in
bono foro. ita ꝙ iſta ꝓbatio nõ cõcludit inquantu ſubaut
ꝙ nõ meret̃ vltra q2 nõ locaret̃ cõmuniter pro maiori mer-
cede ſe referũt ad tẽpus p̾ſens: maxime Anſelmus p̾mus
teſtis ⁊ qõ agitata fuit ꝑ ãnis. Mcccclxxix. ⁊. Mcccclxxx.
ſi nõ equiuoco ⁊ locatio fuerat facta pluribus annis p̾us:
itaq3 dicta ꝓbatio iſtius teſtis nõ cõcludit quo ad tp̃s loca
tionis ⁊ quo ad tẽpus p̾ñs variat ⁊ diſcordat a ſecundo te-
ſte qui deponit ꝙ hodie ⁊ a tẽpore recitationis facte p Sa
uinũ de dicta domo ipſa domus mereret̃ ducatos quinq3
pro penſione ſingulis annis. ⁊ circa tẽpus recitationis di-
cit a duabus annis circa ⁊ ſi recitaſſet: iã eſt menſis verifi-
carentur illa verba a duobus annis citra ꝑut no. Bart. in
l. celſus. ff. de vſuca. ⁊ Jo. an. ⁊ doc. in. c. licet cauſam de pro
ba. reſpectu. ita tp̃is p̾ſentis ſunt contrarij de tp̃e de quo ẽ
controuerſia non deponũt: ideo non releuant. Et maxime
attento ꝙ non deponunt veriſimilia vt p̾miſi. Ideo nullo
pacto ſunt ꝓbata ſubſtantialia que deducuntur in ſuppli-
catione: ideo debet Sauinus ſuccumbere.
m ¶ Nõ ⁊ deducit̃ ex alio q2 ipſe petit ſe reſtitui ad appellã
dũ a ſñia ep̄i a q̃ nõ appellauit pp v̾ba q̃ fuerũt eidẽ data
de q̄bus verbis nihil dicit̃ ſed nõ curo: ⁊ papa reſcribit cõ-
ceſſum vt petit̃. ⁊ ſic cõcedit facultatẽ appellandi: iõ dictus
Sauin⁹ debebat appellare: ⁊ cãʒ appellatiõis iſtius ⁊ alte-
rius appellatiõis ab executiõe introducte corã iudice dele-
gato: ipſe autẽ nõ appellauit a ſñia nec docuit de appellatio
ne ab executiõe: iõ nõ ẽ ſeruata forma reſcripti merito oĩa
ruũt. c. cũ dilecta de reſcriptis. c. cũ oli de offi. dele. ⁊ arg. l.
diligẽter. ff. mãdati. Supplicat enĩ prio ꝙ reſtituat ad ap-
pellãdũ ⁊ exinde. ⁊ ſic ſucceſſiue facta appellatione cauſas
appellationũ ⁊ nullitatũ ⁊ iniuſticie vna cum toto negocio
p̾cipali cõmittat ſimpl̾r ⁊c. Nec voluit negociũ p̾cipale
ſeparatim cõmitti: q2 non erat iuſtuʒ ex quo fuerat diffinitũ
per ſententiam diffinitiuam niſi precedente appellatione a
diffinitiua vt denotat illa dictio exinde ⁊ illa dictio vna q̃
denotat vnitatẽ ⁊ ſimultatem non ꝙ ſeparatim de negocio
ſc3 principali cognoſcat̃ non interueniente appellatione.
n ¶ Pro quo etiã facit: q2 qñ cõmittitur cauſa appellationis
puta ab interlocutoria vna cũ negocio p̾ncipali vt plerũq3
fit d3 p̾us iuſtificari appellatio ab interlocutoria q̃ cogno
ſcatur de negocio p̾ncipali imo ſi nõ iuſtificat̃ appellatio:
q2 pronũciat̃ iniuſta d3 de iure cã remitti ad iudiceʒ a quo
ar. c. vt debitus de appel. iuncto. c. cauſam de reſcriptis. ⁊
ꝙ ibi Inno. vbi dicitur ꝙ verba reſcripti debent in dubio
intelligi ſm̃ debitũ ordineʒ iuris: q2 reſcripta recipiunt in-
terpetrationeʒ a iure cõmuni facit ꝙ notat Bald. in. l. que
ex relationibus. C. de. ll. dicẽs ꝙ reſcripta ⁊ ſtatuta equi-
parantur. Sed ſtatuta recipiunt interpetrationẽ a iure cõl
l. ſi ſerui veſtri. C. de noxa. l. vt gradatim. §. ſed ſi. l. munici-
pali de mune. ⁊ hono. ff. ⁊. c. cũ dilectus de ꝯſue. ita ergo ⁊
reſcripta. ⁊ hoc vident̃ velle dñi de rota deci. xj. incipiẽte.
iteʒ fuit dubitatũ vtrũ auditor vbi circa mediũ vident̃ vel
le ꝙ ſi cã appellationis ab interlocutoria cõmittit̃ in curia
vna cũ negocio principali nõ fit amplius remiſſio ad ptes
⁊ ſic ad iudicẽ a quo. ⁊ ita dicunt ſeruari de ſtilo curie: ſed
de iure dicunt ꝙ forte eſſet contrariũ per tex. d. c. vt debi-
tus. ergo vident̃ velle ꝙ extra curiã ſi ꝓnũciatur male ap-
pellatũ nõ poſſit iudex cui⁹ eſt cõmiſſa cã appellatiõis vna
cum negocio principali de cauſa appellatiõis cognoſcere.
o ¶ Et l3 quidã dicãt ꝯtrariũ ea rõne: q2 al's illa clauſula vna
cũ negocio principali nihil operat̃: ⁊ iõ vt aliq̄d operet̃ ve-
lint ꝙ l3 ꝓnũciet̃ ſup appellatione male appellatũ: tñ co-
gnoſcat de negocio principali vt ſic illa clauſula aliq̄d ope-
retur ar. c. ſi papa de p̾ui. ⁊ l. ſi qñ de leg. j. tñ põt reſpon-
deri: ꝙ ſatis operatur: q2 remouet ꝓbabile dubium ꝙ eſt
ſi ſimpliciter delegat̃ cã appellatiõis ab interlocutoria an
delegatus iuſtificata appellatione poſſit cognoſcere de cau
ſa p̾ncipali ꝑut põt delegãs in quo articulo vincẽ. in. d. c.
vt debitus dicit ſeruari debere formã reſcripti per. c. cũ di
lecta de ſcriptis nec fore recedendũ a verbis. c. porro de
priuil. iõ ſi ſimpliciter eſt cõmiſſa cã appellationis ea cã ap
pellationis finita eſt eius cõmiſſio adeo ꝙ ſine noua dele-
gatione nõ poterit de cauſa principali cognoſcere: quoniã
huiuſmodi delegationes ſunt reſtringẽde. c. p. ⁊. g. de offi.
dele. glo. in cle. j. e. ti. ⁊ in. c. j. de reſcriptis in. vj. ⁊ doc. in. c.
ſedes eo. ti. in antiquis. ⁊ idem late de hoc tractando con-
cludit Fede. de ſenis conſi. clxxxvij. ꝙ incip. c. vt debitus.
⁊ idem concludit Dominicus de ſancto gemi. in. c. romana

de foro compe. ⁊ videtur eſſe de mente Joan.ant.in.c.fi.de iudicijs.⁊ facit glo.in cle.j.in princi.de cauſa poſ.⁊ proprie. ⁊ ꝙ dicit Joā.an.in.d.c.vt debitus.ſolū dicens circa hunc articulum ꝙ ſunt conſideranda verba reſcripti non aliter ſe declarans:ſed verba reſcripti ſolum preſupponitur ꝙ facie ant mentionem de cauſa appellationis merito Joan. anto. videtur innuere hanc partem.

p ❡Et licet ſint alij tenentes in hoc contrarium tamen ſatis operatur dicta clauſula vna cum negocio principali ſi remo uet dictam dubitationē: qꝛ multa plerumqꝫ adijciūtur gra tia dubitationis tollende ⁊ ad cautelā que ius cōmune nō ledunt.l.que dubitationis de regu.iur.⁊.l.teſtamentum.C. de teſta. multominus dicendum eſt ꝙ ſi committitur cauſa appellationis ab executione diffinitiue vel ab ipſa diffini tiua ſi non apparet appellatum non poſſit de cauſa princi pali cognoſcere ipſe delegatus:licet ſit cōmiſſa vna cum ne gocio principali. ⁊ maxime in caſu iſto ē dicendum ꝓpter verba illa exinde ⁊c.⁊ alis .ſ.deducta.⁊ alſo videmus ꝙ licꝫ cauſa appellationis habeat incluſam in ſe cauſaꝫ nullitatis: tamen iudex appellationis non poteſt de nullitate etiaꝫ no toria cognoſcere niſi doceatur appellationem legittime in terpoſitam vt in.c.dilecto de appel.prout volunt ibi Joan. ant.⁊ doc.⁊ facit.c.exhibita ō iudicijs vbi ē idē vult Jmol. col.penulti.⁊ Panormi.in penultimo notabili.⁊ in.vj.col.

p ❡Cum itaqꝫ dictus Sauinus fundare ſe videatur ſuper appellatione interpoſita ab executione ⁊ interponēda ab in terlocutoria qua epiſcopus pronunciauit nulliter appella tum vel a diffinitiua vicarij:nō vꝫ ꝙ iudex habeat cognitio nē de negocio ꝑncipali nec ō nullitate ſnie aut executiōis ſi nō apparet appellatū ꝑut nō video ꝙ appeat acta anteꝫ ꝑme cāe vel ſup executione nō ſunt oſtēſa:itaqꝫ vtrū valeat vꝫ nō valeāt nō me intromitto :puto ēt ex ꝓmiſſis ꝙ dcūs Sauinus ꝓ tpe quo ſtetit in dcā domo teneat ad penſiōeꝫ conuentam pro ſingulis annis alio non apparente ꝗ ea q̄ ſunt oſtenſa:vt ſupra. Laus deo.

❡Subſtitutio fcā eſt filio īſtituto ſi deceſſerit ſine filijs: an hoc verbum filijs maſculinum concipiat femininū.ita ꝙ neptis ex filio inſtituto excludat ſubſtitutum.

❡Conſilium. ccij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ❡Pluries ⁊ pluries reuolutis an nis ꝯſultus fui ſuper hoc articulo an maſcu linuꝫ ꝯcipiat femininū in hmōi ſubſtōnib⁹. ⁊ ſic an appellatione filiorū veniāt femine ⁊ quandoqꝫ conſului ꝙ ſic quandoqꝫ ꝙ non ⁊ quandoqꝫ re quiſitus pro parte ſubſtitutoꝝ maſculoꝝ ꝯtra filias nolui ꝯſilium reddere ꝙ hoc āno ꝯtigit.Nā ſm varias caſuuꝫ cō tingentias varie eliciuntur coniecture ex qbus elicit mens teſtōris que pceteris ē attēdenda.l.cū viruꝫ.C. de fideicō. l.in ꝯditionib⁹ primū locū in prin.ff.de ꝯdi. ⁊ demon.cum infinitis ſimilibus. ⁊ conſtat ꝙ alio in ꝯtrium nō appartē neptis ex filio vel filia facit deficē cōditionē ꝑ tex.in .l.j.C. de ꝯdi.inſertis.⁊ qꝛ regulariter maſculinū ꝯcipit.femininū per iura vulgaria ⁊ in hmōi ꝯditione ſi deceſſerit ſine filijs in ſubſtitutione adiecta ſatis ꝓbatur in .d.l.j. ⁊ in.l.lutius de here.inſti.vbi thema loquitur in conditione ſine filijs ⁊ poſtea iuriſconſultus ſubnectit ſimpliciter de liberis ꝙ eſt nomen cōmunis generis ꝑut ſimili argumēto vtunt doc. allegando illum tex. ꝙ appellatione filiorū veniūt nepotes: ⁊ ꝑfecto regulariter de iurꝫ cōi clarū eſt tamen ex ꝯiecturis receditur ab hac regula ſi mens contraria teſtatoris depre henditur per .d.l.j. in fine cū ſua glo.de cōdi.inſertis.⁊ iō ex varijs cōiecturis variaui in varijs ⁊ diuerſis caſibus ſen tentias:⁊ hac tempeſtate vidi varie conſultuꝫ a magnis vi ris quādoqꝫ pro qñqꝫ contra ſubſtitutus ⁊ non immerito.

a ❡In themate autem noſtro ex duobus vꝫ concludēdū pro ſubſtitutis ꝯ dianam. primo qꝛ ſumus in materia differēti inter maſculos ⁊ feminas .nā dicta diana ab inteſtato ⁊ ce tere femine dotate excludunt a maſculis deſcēdentibus ex dotāte a ſucceſſione deſcendētiuꝫ ex dotāte prout cōtingit in caſu iſto ſcilꝫ ꝙ fuit diana dotata ab auo de cuius bonis agit ⁊ eius pater ⁊ fratres patrueles de quorū ſubſtitutio ne actiue ⁊ paſſiue agit ſunt deſcēdētes ipſius dotantis:lꝫ ſtatutū magis generaliter loquat nō refert teſtator faciēdo hmōi ſubſtitutiones cēſet velle ſe ꝯformare cū diſpoſitiōe iuris municipalis qñ diſponit alſ cū diſpoſitione iuris cō munis: ⁊ in dubio cenſet illā perſonā in bonis ſuis magis diligere ꝗ magis diligit ius in ſucceſſiōe inteſtati ꝑut vo lūt Bar.Ang.Rapha.cu.⁊ Pau.de ca. in lec. paduana in l.hēdes mei.ſ.cū ita.ff.ad treb.i ſubſtitutiōe facta plurib⁹ poſt eoꝝ mortē vel ſi deceſſerint ſine liberis q: qñ ē dubiū vtrū cēſeat purificata ꝯditio attēdit vtrū ſupſit pſona que ex viſiꝫ mēte defuncti excludat ſubſtitutū iſta theorica tra dit ꝑ eos ⁊ cōiter doc.ibi.⁊ i.l.pe.C.de ipu. ⁊ illa cēſet pſo na ex veriſimili mēte defuncti excludere ſubſtitutū q̄ i ſuc ceſſiōe inteſtati pferret ſubſtō alſ ſecus hꝫ eos: iō ſi ex tat ſtatutū ꝙ illa pſona que eſt ſubſtituta pferat filie femi ne.tūc ſup exiſtētia filie nō excludit ſubſtitutū ꝑut ꝯſuluit Dynus cuius cōſiliū referūt ⁊ ſequunt Bar.Ang. Rap. cu.⁊ Pau.de ca.in lec.paduana i.d.ſ.cū ita.⁊ cōiter tenet: cēſet enim teſtator ⁊ cōtrahēs in dubio ſe cōformare cū diſ poſitione iuris ꝑut voluit Bar.in.l.iuriſiur.ſ. ſi liberi de op.li.⁊ in cōſilio ꝙ incipit qdā accepit a quodā abbate cū cuius dicto ꝯcordat Jmo.in.l.fi.de condi.⁊ demon. ⁊ in.c. potuit in fi.extra loca.⁊ Petrus de ancha. in cle.ij. de iure patro. idem alſ voluit And. de yſernia cum itaqꝫ ex forma iuris municipalis dicti nepotes teſtatoris ⁊ in ſucceſſione ipſius teſtōris ⁊ in ſucceſſione Criſoſtimi eorū fratris pa truelis patriſqꝫ dicte diane pferēdi forēt dicte diane:qꝛ ſta tutum videtur in hoc clare loqui:ergo dicti ſubſtituti non debēt excludi ꝓpter exiſtētiā dicte dñe diane attēto ꝙ vba cōditionis proprie ſumpta non verificantur in ea.

b ❡Cum verbum filijs ſit maſculini generis: ⁊ lꝫ maſculi num ſoleat cōcipere femininū ex interpretatiōe tñ extenſi ua nō ex ꝓpria ſignificatiōe.l.pronūciatio in princ.de ver. ſigni.⁊ in.l.ē autē ſatiſdatio in fi.de adop. ⁊ in.l.j.ſ. de eo de pecu.⁊ tenet glo.in.l.j.de verbo.ſign. ⁊ ibi Dynus ideꝫ Jac.bu.in.l.ſi quis intantam.C.vnde vi.⁊ ſentit ſpe. in titu lo de diſpu.⁊ alle.ſ.poſt hoc aūt vſi. vel ibi maſculinum. ⁊ Arch.in canone ſiqs ſuadēte dyabolo.xvij.q.iiij. ⁊ lꝫ barr. in.d.l.j.de verbo.ſig.limitet tñ inſurgūt multi ꝯtra limita tionē Bar.ſed nō cōfert ad caſum noſtruꝫ:cōſtat ꝙ in his terminis non venit filia ſub verbo filijs ex propria ſignifi catione verbornm:⁊ non debet maſculinū concipere femi ninum qꝛ materia ē differēs iter maſculum ⁊ feminā attēto dicto ſtatuto ⁊ ſupra dictis ⁊ in materia differenti maſculi/ num non concipit femininum prout nota.Barto. in.l.j.de verbo.ſigni. Joan.and. ⁊ Petrus de ancha. in.c. generali de elec.lib.vj.Ange.Saly. ⁊ moderni in.l. quicunqꝫ.C. de ſeruis fug.Bald.in.l.j.C.qui admi.cenſeatur. ergo mate/ ria differens propter dictum ſtatutum. Ac etiam ex alia ra tione magis vigenti:quia apud teſtatorem cenſeri videtur materia differens:quia teſtator in ipſo teſtamento inſtituit filium ⁊ nepotes maſculos heredes vniuerſales ⁊ neptes inſtituit in rebus certis ⁊ non vniuerſaliter :vſi in hac vni uerſali ſubſtitutiōe nō vꝫ cōſideraſſe genus femininū pari ter ꝑut maſculinū ꝑut nō parificauit in inſtitutiōe vniuer ſali:ideo in mente teſtatoris videt materia differens inter maſculos ⁊ feminas:ideo maſculinū nō cōcipiat femininū.

c ❡Et pro hoc auctoritas Bald. in conſil. mihi. cccclxxxij. incipiente in cauſa teſtamenti Andreoli volens ꝙ ſi teſta tor inſtituit filios vniuerſaliter ⁊ filias in certis quantitati bus ⁊ ſi aliquis eorum filiorum deceſſit ſine filijs ſubſtituit ſuperſtites filios ⁊ filios filiorum non eſt locus ſubſtitutio ni in perſonis neptum ſi vnus deceſſit cuꝫ filiabus feminis exquo non inſtituit nec ſubſtituit filias feminas:licet filios filiorum ſubſtitueret ſm euꝫ ꝙ videtur in terminis ad ca/ ſum noſtrū in quo nō ſunt inſtitute vniuerſaliter nec ſub/ ſtitute nepotes:idem voluit Paulus de caſtro in conſilio lxxij.incipiente caſus frequenter contingit ⁊ ſubdit ꝙ pa/ due conſuluerunt Raphaeles.⁊ in.l.j.C. de condi.inſertis idem videntur velle Rapha.fulgo. ⁊ Paul. de caſtro. vbi Paul.de caſtro dicit ſe conſuluiſſe.⁊ ꝙ eius cōſilio ſe ſub ſcripſit collegium florentinum ⁊ omnes aduocati curie ro mane qui erant plures ⁊ ſolemnes ſm eum.idē voluit Ra pha.fulgo.in tacita conditione legali in .l. cum acutiſſimi. C.de fideicom. ⁊ alſ ex veriſimilibus coniecturis maſcu/ linum non concipit femininum vt per Barto.⁊ Jmol.in.l. fi.de condi.⁊ demon.⁊ per Joan.andre. poſt Ricciar.ma lum.in addit.ſpecula.in rubrica de teſta.⁊ ꝙ nota. Barto. in conſilio mihi.clxxxij.incipiente Angelus mance. Jta ēt in caſu iſto ex his veriſimilibus coniecturis maſculinum non concipiat femininum.

d ❡Licet

d ¶ Sꝫ autē hec multū me mouent primo cõgreſſu: tñ ex ad-
uerſo cū videamus ꝗ̄tū iura animaduertant ꝙ deſcendens
inuitatus ab aſcendente ⁊ rogatus de reſtituendo poſt mor-
tem nõ oneretur in caſu quo decedant cū liberis nõ diſtin-
guendo mares a feminis ꝙ vbi nihil eſt de liberis ſcriptuꝫ
tamen preſumatur dictū vt ſic excludatur ſubſtitutus extan
tibus liberis rogati: lꝫ verba ſubſtitutiõ vocent: ⁊ lꝫ ſubſti-
tutus ſit de liberis vt dicit tex. in. l. cum auus. ff. de condi. ⁊
demon. ⁊ ſi fateanṫ ꝙ nõ dixit nihilominus ſubintelligaṫ ⁊
cenſeatur obmiſſum: qꝛ de liberis rogati nõ cogitauit vt di
cit tex. in. l. generaliter. §. cum autē. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub
condi. fac. ⁊ omnia hec fundantur in veriſimili mente teſta-
toris qui in portione relicta vni filio cenſetur magis dilige
re eius liberos ꝗ̄ alium eius filium cui portionem ſuam re
liquit ꝙ eſt multum ponderandum ad noſtrū propoſitū vo
tum enim parentis eſt ꝙ id qđ vni ex liberis reliquit trāſeat
in illius liberis. l. vnica. C. de his qui ante apertas tabu. vbi
propter hanc ratiõe inducitur alia ſpecialitas que militat
ēt vbi alſ illud deuolueretur ad alios liberos teſtatoris: vt
qꝛ forte fuiſſent coheredes ipſius defuncti qui deceſſit he-
reditate nõ adita: itaqꝫ videmus plures notabiles exorbitan
tias inductas a iure propter hāc veriſimilē mentē defuncti
ſcilicet ꝙ voluerit ꝙ bona per eū relicta vni filio vel deſcen
denti tranſeat in illius filios deſcendentes ēt ſi alſ circun-
ſcriptis. ſ. ſpecialitatibus p̄dictis ipſa bona deuoluerenṫ ad
alios deſcēdētes teſtatoris ꝗ̄ſofortius dꝫ regula iuris q̄ di-
cat ꝙ maſculinū ꝯcipiat femininū militare ratione talis ve
riſimilis mentis teſtatoris: ꝓpterea tex. in. d. l. j. C. de cõdi.
inſer. vult ꝙ nepos ex filia excludat ſubſtitutū ſub huiuſmo
di cõditione ſi deceſſerit ſine filijs vel ſine liberis niſi eui-
denter appareat ꝯtraria voluntas ⁊ loquiṫ in ſui generalita
te etiam in herede extraneo ꝗ̄ſofortius in herede deſcen-
dente ſi venit nepos ex filia fortius ipſa filia. argu. l. ſi viua
matre. §. in nepotibus. C. de bonis mater. nõ autē apparet
in caſu iſto vel ſimilis euidenter voluntas teſtatoris ꝙ no-
luerit in dicta conditione comprehendi feminas.

e ¶ Et lꝫ eſſet cõiectura: eſſet ꝯiectura hominis tñ nõ iuris:
de propterea nõ ob. l. lꝫ imperator. de leg. j. vbi habeṫ ꝙ id
qđ ex cõiecturis ⁊ preſumptionibus deprehendiṫ cenſetur
euidentiſſime apparere: qꝛ procedit in preſumptione iuř nõ
in p̄ſumptione hominis: violenta. n. p̄ſumptio plene pro-
bat ſeu transfert onus probandi in aduerſariū vt per Bal.
in. l. ſiue poſſideris. C. de proba. ⁊ in. l. ſi. eo. ti. per Bart. in
l. ꝙ nerua. v. col. ff. depoſiti. per doc. in. c. afferte. ⁊. c. litteras.
de proba. ⁊ per Spe. in ti. de preſump. §. ij. ver. violenta qui
ſubdit ꝙ violenta preſumptio eſt preſumptio iuris p̄ſum-
ptiones hominis ſeu veriſimilitudines alſ appellat ſpecu
lator in precedenti ver. probabiles preſumptiones que ſole
ſm eū nõ inducunt iudicē ad pronunciandū: ſꝫ iuncte cum
alijs nec ſm eum: iſtā autē nõ eſt preſumptio iuř nec violē
ta lꝫ enim nõ tantū honorauerit neptes quas habebat ꝗ̄tū
nepotes maſculos: tñ ꝙ voluerit excludere i totuꝫ neptes
vel proneptes a portione relicta earuꝫ patribus nõ inferṫ:
nec meo iudicio eſt magna veriſimilitudo: imo elici poteſt
veriſimilitudo in cõtrarium ꝙ noluerit in totū excludere
neptes ⁊ proneptes naſcituras prout nec in totum excluſit
neptes viuas ꝓpter maſculos: qꝛ oēs honorauit nõ quidē
in quinqꝫ ſolidis ꝑut q̄nqꝫ fit pro ſuſtentatione teſtamen
ti: ſed in ſatis notabili q̄titate: qꝛ in ducentis florenis pro
qualibet honorauit duas ⁊ vnā in trecentis ⁊ alteri reliquit
certū terrenū cuius precium ignoro ⁊ nõ fecit eis iniuriaꝫ
cū ⁊ lex municipalis eas excludebat ſi fuiſſent dotate prout
puto dotata erat illa franciſca cui reliquit duo ſtaria terre: ⁊
alie dotanṫ in teſtamento: ⁊ inſuper honorauit filias Criſo
ſtomi quibus nihil debebaṫ cū viueret criſoſtomus qui fuit
inſtitutus pro dimidia: itaqꝫ ex tenore teſtamēti deducitur
mens teſtatoris ꝙ feminas diligebat ⁊ honorabat vltra ꝗ̄
teneretur: tuꝫ qꝛ ex predictis: tum qꝛ eis relinquebat titulo
inſtitutionis qui eſt titulus honorabilis vltra alios titulos
l. filium. §. ſed etiā ſi portio. ff. de lega. preſtan. ⁊ poteſt eſſe
proficuus iuxta ea que habentur in. l. quotiens. C. de here
di. inſti. ⁊ in. l. j. §. ſi ex fundo. ⁊. l. ex facto. ⁊. l. quotiens. §. ſi
duo. ff. eo. ti. cuꝫ ſimi. ideo iura antiqua ⁊ nouiſſima volunt
filios debere honorari titulo inſtitutiõis: nec ſufficere aliuꝫ
titulum. l. inter cetera. ff. de libe. ⁊ poſthu. ⁊. §. aliud quoqꝫ
capitulum in auc. vt cum de appel. cogno.

f ¶ Itē illi Angeline reliquit trecentos florenos pro dote
⁊ inſuper ꝙ in caſu neceſſitatis haberet habitationem ⁊ vi-
ctū in domo ⁊c. ⁊ franciſce dotate cui nihil debebaṫ ſi erat
dotata reliquit illa ſtaria vinee ⁊ victū vt ſupra: itaqꝫ oſten
didit ſatis affectionē ad feminas nõ detrahendo earū iuri-
bus que rebus ſic ſe habentibus habuiſſent ſi teſtator nõ
fuiſſet teſtatus: ⁊ maxime ſi extat fulginei ſtatutū prout eſt
hic ꝙ femine poſſint a filijs dotari poſt mortē vt excludanṫ
ab hēditate parentis: itaqꝫ nõ ſit veriſimile ꝙ voluerit ex-
cludere generaliter neptes ⁊ dotatas ⁊ nõ dotatas a portio
nibus relictis earū patribus enim maſculinū nõ cõciperet
femininuꝫ: ita excluderenṫ neptes nõ dotate que nihil ha-
buiſſent a teſtatore ꝑut dotatas ab ipſo teſtatore ꝙ nõ eſt
de veriſimili mente teſtatoris qui voluit neptes honorare
vltra ꝗ̄ ius honoraret ⁊ vltra ꝗ̄ teneret etiā ex honeſtate ⁊
cõi ſtilo parentū cū parētes teſtando nõ ſoleant honorare
neptes ex filijs quos iſtituunt in eorū portionibus ꝯgruis:
iõ nõ ē elicienda cõiectura ꝙ neptes voluerit excludere eo
caſu quo iura eas vocarent prout excluderet ſi eliciatur illa
ꝯcluſio ꝙ maſculinū filijs nõ cõciperet femininū filias: ⁊ ſi
qua cõiectura redundaret eſſet ſatis leuis: nõ autē euidens
prout requiriṫ vt ꝓbat huiuſmodi receſſum a iure dictante
ꝙ maſculinū cõcipiat femininū prout eſt regula cū pro re-
gula preſumaṫ vt inquit Bart. in. l. quotiens. ff. ſiquis cau.
itē vt recedaṫ a regula que ſumitur ex. d. l. cū auus. ⁊. d. §. cū
autē. ⁊ ex regulari voto parentū ꝙ ſumiṫ ex rõne deſcripta
in. d. l. vnica. C. de his qui ante apertas tabu. Et lꝫ ex ſerie
teſtamenti deprehendatur ꝙ plus dilexerit mares ꝗ̄ femi
nas tamē nõ deprehendiṫ ꝙ mares inſolidū ⁊ feminas in
nihilo prout reſultaret ex illa ſententia ꝙ maſculinū nõ cõ-
ciperet femininū: nam filias defuncti ſine maſculis exclude
ret ſubſtitutio in totuꝫ ⁊ maſculos in nihilum ſi deceſſiſſet
cuꝫ maſculis que mens nõ ſuadetur ex geſtis in teſtamento
immo potius videtur ſuaderi cõtraria mens teſtatoris.

g ¶ Stemus ergo regule que vult ꝙ in hmõi ꝯditionibus
⁊ ſimilibus maſculinū cõcipiat femininū. Itē alteri regule
que vult ꝙ mens teſtatoris cenſeaṫ eē ꝙ portio relicta filio
deuoluaṫ poſt filij mortē eius poſteris ꝑut ſupra deductuꝫ
eſt. Ad ⁊ perſuadeṫ ⁊ alia rõne: qꝛ teſtator ſubſtituit ſimiliṫ
filiabus ſub cõditione ſi deceſſerint ſine filijs ⁊ ſubſtitutio
illa ē facta ī portiõib' in qbus femine ſunt honorate ita ꝙ
nullo pacto vř veriſiſe ꝙ teſtõr voluerit ꝙ ſi ille neptes de-
ceſſiſſent cū filiab' ꝙ ipſe filie nihil haberent de illis bonis
in quibus erant honorate ipſe femine ⁊ ſi dicaṫ ſubſtituit
expreſſe maſculos nõ feminas pariter vel plus cõiunctas:
iõ pariter in quadaꝫ tacita quodammodo ſubſtitutione re-
ſultante ex illa cõditione ſi deceſſerint ſine liberis iuxta. l.
lucius in ſi. de heredi. inſti. ⁊ ꝑ per glo. in. l. filiuſfami. §. cū
quis. de leg. j. cenſeatur ſimiliter plus diligere maſculos. re
ſpondeo ꝙ lꝫ cenſeanṫ plus dilecti maſculi ꝗ̄ ſorores que
ſunt tranſuerſales nõ propterea dicunt cenſeri plus dilecti
maſculi trāſuerſales ꝗ̄ filie ſi enim verbū filijs in dicta ſub
ſtitutionis cõditione poſitū nõ conciperet filias ſubſtituti
tranſuerſales excluderent ipſas filias que a iure veniebant
admittende a portionibus matrum in quibus portionibus
teſtator feminas honorauerat nõ mirū ſi ſorores nõ ſubſti
tuit: qꝛ ille veniebant a ſtatuto excludente cū eſſent dotate
ab auo ⁊ ille quibus fiebat ſubſtitutio erant deſcendentes
ab ipſo auo. Et ſtatutum dotatas ab auo excludit nedum a
ſucceſſione aui. Sed etiam a ſucceſſione deſcendentiuꝫ ab
auo: itaqꝫ eſt magna ratio differētie inter ipſas ſorores car
nales ⁊ patrueles ⁊ ipſas filias: itaqꝫ vř ꝙ i deā ſubſtitutio
ne facta dictis nepotibus verbū filijs in ꝯditiõe appoſitū:
cõprehendat etiam feminas per predicta: ideo etiam in ſe-
quenti ſubſtitutione verbum filijs pariter poſitum pariter
comprehendat filias: qꝛ verbū equiuocū poſitū vno modo
in vna parte teſtamenti cenſeṫ eodē modo poſitum in alia
particula teſtamēti ar. l. ſi ſeruus pluriū. §. ſi. de leg. j. prout
eſt theorica Bar. in. l. centurio poſt medium per vnam co-
lumnam ver. vel quid ſi ex precedentibus. de vul. ⁊ pup.

h ¶ Et ideo etiam in ſubſtitutione facta inter heredes ver-
bum filijs: comprehendat etiam feminam: ita ꝙ ſubſtitutio
euaneſcat propter exiſtentiam filie: non enim obſtat ꝙ eſt
vna: quia non dicitur decedere ſine filijs qui cum vno de-
ceſſit. d. l. j. C. de conditione inſertis. ⁊. l. non eſt ſine liberis
ff. de verbo. ſigni. nec tam dictis aduerſatur ſiquis dixerit
neptes non omnino repelluntur dato ꝙ ſit locus ſubſtitu-
tioni: quia de ſubſtitutione iſta fideicommiſſaria detrahitur
legitima ⁊ trebellianica. c. Raynutius. ⁊. c. Raynaldus. de
teſta. ⁊. c. ſi pater. eo. ti. li. vj. ⁊ in illis reſeruet ius ſucceden-

di filiabus quatenus ſucceſſio ad eas deuolueretur: quia re ſpondetur: quia hic agitur de interpetranda veriſimili men te teſtatoris ad quem finem nõ ſunt attendende ille quarte cum detrahantur contra voluntatem teſtatoris.l. titia cum ibi notatis.ff.ad.l.falci. Et ſic ex multis deducitur iuſticia pro parte dicte domine Dyane.

i ¶ Nõ obſtant adducta in cõtrarium: nõ ſ3 enim obſtat ꝙ in cõtrariũ dicebatur ꝙ teſtator cenſeatur ſe cõformare cu3 cenſura iuris municipalis quãdo extat vt in cõtrariũ dedu ctu3 eſt: q2 ad hoc reſpondetur duobus modis. vno ꝙ dicta theorica: l3 pleruncꝫ procedat: tamẽ nõ ſemper multotiens nõ attenditur: nam probatur per ea que habentur in.l.ex fa cto.§.ſiquis rogatus.ff.ad trebel. nam filius naturalis de iure.ff.in nihilo.ſuccedebat in auc.quibus mo.natu. effi.ſui in princip.⁊.§.diſcretis.⁊ in.l. humanitatis.C. de natu.lib. tamẽ naturales faciunt quandocꝫ deficere cõditionem etiã tempore ffcrũ.vt ibi expreſſu3.⁊ per glo.⁊ doc.ibi ⁊ trahunt ibi doc.etiã ad emphyteoſim ſtipulatam pro ſe ⁊ filijs.ite3 Bal.in.l.ſi ita relictũ.§.in fideicommiſſo.dicit ꝙ filius fra tris nõ admittitur cum fratre in diſpoſitione teſtatoris.ite3 Jmo.in.d.§.cum ita t3 contra Bar.ibi vt ſupra recitatum. ⁊ ſimiliter ibi Pau.de caſt.in lec.bononiẽſi ⁊ ſic nõ eſt expe ditum etiam in illis terminis.⁊ ſimiliter Bar.in.l. liberti li bertecꝫ.C.de oper.liber.t3 ꝯ hoc dictum in.l. iuriſiurandi. ſi liberi.ff.eo.ti.⁊ dato ꝙ in illis terminis preualeret cõtra ria ſententia tamẽ pondero ꝙ doc.nõ habent pro expedito illud dictum ꝙ teſtator cenſeatur ſe cõformare cum diſpoſi tione iuris.item Bal.in.l.quicuncꝫ.C.de ſeruis fugitiuis. vult ꝙ ſi teſtator filios prout de iure inuitauit: l3 ſtatutum excludat feminas propter maſculos.tamẽ femine ſuccedent in viriles ſm eum loquitur enim dicit ipſe ſtatutum in cau ſa inteſtati nõ in cauſa teſtati ꝙ ſatis facit ad noſtrum pro poſitum.nam ⁊ hic ſumus in cauſa teſtati.item in.l.ſi.C.de verbo.ſigni.ſi teſtator inuitauit familia3 veniunt aliqui qui ab inteſtato non ſuccedunt vt gener ⁊ liberti: ⁊ tamen ver bum familia poterat probabiliter reſtringi ad ſucceſſibiles nec ſtaret magis in proprie ⁊ ſic non attendiť ex toto ꝙ cen ſeatur ſe conformare cum diſpoſitione iuř.

k ¶ Sic ⁊ alś ſiquis inſtituit tituum fratrem ſuum ⁊ eius fi lios: licet ab inteſtato inuitentur ordine ſucceſſiuo tamen in dicta diſpoſitione teſtatoris ſimul inuitantur ſ3 communẽ opi.in.l.gallus.§.quidem recte.de libe.⁊ poſthu. vbi licet glo.velit ꝙ quando ſunt inſtituti filius ⁊ nepos cenſeantur inſtituti ordine ſucceſſiuo primo filius ⁊ eo ceſſante nepos ⁊ doc.communiter ſequantur tamen Jaco.de raue.t3 con trarium cuius opi.dicit eſſe de iure veriorem Jmol.ibi per propriam naturam copule ⁊ per.l. codicillis.§. inſtituto.de lega.ij.⁊ quicquid ſit in illis terminis glo.in quibus cum or dine ſcripture ⁊ ordine caritatis concurrit ordo debiti natu ralis ⁊ timor ne rumpatur teſtamentum prout contingit in fi'i ⁊ nepote: q2 ſi filius moritur ante teſtatorem debitũ na turale eſt ꝙ nepos qui intrat eius locum honoretur titulo inſtitutionis alś rumpat teſtamentum vt eade3.l.gallus per totam ⁊.l.poſthumorum.de iniu. teſtamento. tamen quan do concurrit ſolum ordo ſcripture ⁊ ordo charitatis prout in fratre ⁊ filio fratris q2 nõ concurrit debitum naturale vel timor rupture teſtamenti: q2 frater vel eius filius non ſunt neceſſario inſtituẽdi ex debito naturali nec timetur ne rum pant teſtamentũ niſi ſit iſtituta turpis perſona per.l.fratris. ⁊.l.fratres.C.de inoffi.teſtamento cõmunis opi. eſt ꝙ cõ currant ſimul ⁊ nõ curetur ordo ſucceſſionis in.d.§.quidã. ⁊ in.c. Raynutius.de teſta.⁊ ſic nõ cenſeatur ſe cõformare cum diſpoſitione iuris ipſe teſtator quo ſit vt l3 aliqualis cõiectura ad interpetrandã diſpoſitionẽ teſtatoris ſit ꝙ cen ſeatur ſe cõformare teſtator cũ diſpoſitione iuris.⁊ ita pro cedant adducta in cõtrarium: tamen nõ ſit multum vrgens adeo ꝙ nequeat ab ea de facili recedi prout eſt hic ꝙ maſcu linum cõcipiat femininũ. Itẽ ꝙ votum parentes veriſimili ter eſt ꝙ bona relicta vni filio deuoluantur ad eius deſcen dentes. Jtem ꝙ verbũ poſitum pauloante in eodem teſta mento vno modo cenſeatur in alia parte teſtamenti eodem modo poſitũ: que rõnes videnť preponderare illi ſoli rõni.

l ¶ Preterea ⁊ ſecundo diſpoſitio iuris eſt ꝙ maſculus pre feratur in cauſa inteſtati: itacꝫ ſi ceſſat cauſa inteſtati: q2 filia ſit ab inſtituto inſtituta ceſſat ius municipale ⁊ pro dimidia in qua filia Criſoſtomi vt heres ipſius Criſoſtomi ſuccedit ipſi teſtatori in ipſa cenſetur eadem perſona cum ipſo teſta tore: q2 heres cenſetur eade3 perſona cum defuncto in auc. de iureiur.amo.preſti.§.j.⁊ heres heredis primo defuncto eſt heres.l.ſi.C.de heredi.inſti. Et in bonis defuncti ipſa preferť a iure. Ergo ſi cenſeť ſe cõformare cũ diſpoſitione iuris cenſetur ſe cõformare cũ iſta iure diſpoſitione dictan te ꝙ filia inſtituta: l3 dotata prefertur maſculo deſcendenti per lineam maſculinã ex ipſo dotante nõ obſtante diſpoſi tione iuris municipalis. Et videtur maior ratio militare in caſu iſto ꝙ̃ in caſu Bald.in.d.l.quicuncꝫ.ſ.allegato. Facit quia ius municipale diſponens ꝙ maſculi vel agnati exclu dant feminas vel cognatos militat.ita demum ſi agnati vel maſculi ſuccedunt alś ſi ipſi nõ ſuccedunt vel q2 repudiant vel q2 excluduntur ab alijs remanet ius commune ⁊ ſtatu tum illud excluſiuũ nõ militat prout volunt Bart.⁊ Ange. in.l.j.§.ſi.filium.ff.de bon.poſ.contratabu.fac.t.l.in ſubſti tutione.§.non ſimili modo in ratione ſui.ff.de vulg.⁊ pup. ⁊ ibi per Bald.ꝙ ⁊ no. idem Bald. in.l.omnes populi.de iuſti.⁊ iure.quem refert ⁊ ſequitur Pet.de anch.in repe.c. j.de conſtitu.xiij.q.principali col.clvij.⁊ idem Bal.in.l.ma ximum vicium.C.de lib.prete.⁊ idem Bald.in conſil.mihi lxxxv.incip.q2 ſtatutum idem volens ſi excluditur repudia tione.⁊ idem voluit Bal.in.l.ſiquis filium.C.de inoffi.te ſtamento.⁊ Ponta.in.l.apud iulia.§.idem iulia.circa finem ff.ad trebel.per tex.in.l.ſ3 ſi ex modica.§.filius.ff.de bonis liber.⁊.l.ſiue.§.ſi.ff.de iure patro.⁊ per notata per Bart.in l.ij.§.⁊ ſi ſint.ff.ad tertul.vbi Barto.no.per illum tex.⁊ di cta iura ꝙ huiuſmodi ſtatuta excludentia feminas propter maſculos intelliguntur maſculi ſi ſuccedunt.

m ¶ Cum ergo hoc caſu maſculi non ſuccedant nõ militat di ctum ſtatutum: ideo teſtator non cenſeatur ſe cõformare cũ dicto iure municipali ꝙ nõ intelligitur hoc caſu: ſed potius cum iure communi ꝙ prefert hoc caſu: ⁊ etiam alś filiã de functi nepoti ex fratre: in ſimili etiam.idem cõſiderat Pau. de caſt.poſt Nico.de mat.⁊ Bald.in.l.cum quidam in ſi.C. impub.ꝙ licet in illa materia attenditur an perſona ſuper ſtes ſit talis que excluderet ab inteſtato ſubſtitutum tamen ſi rogatus facit teſtamentum ⁊ inſtituit extraneũ: ita ꝙ nõ ſit locus ſucceſſioni inteſtati nõ attenditur illa qualitas ꝙ ab inteſtato preferretetur ſm eum ꝙ videtur ſatis conferre ad terminos noſtros.⁊ ſic materia nõ eſt differens in iſtis terminis de iure inter maſculos ⁊ feminas per predicta.⁊ cõferunt etiam infra dicenda: preterea ⁊ tertio hoc caſu agi tur verum maſculinum concipiat femininum ſi nõ concipit excluſe fuiſſent omnes filie etiam non dotate ſi ſuperfuiſ ſent: ⁊ tamen ſtatutum non omnes excludit: quia ſolas do tatas: idem verbum filijs concipiat etiam feminas ſi conci pit ergo conditio deficit: q2 non diſtinguit merito ⁊c.

n ¶ Nec obſtat ꝙ apud teſtatorem videtur materia differens cum magis dilexerit maſculos ꝙ̃ feminas: quia licet magis nõ in totũ: ſed quo ad quid: ⁊ in eo ꝙ ius deferebat maſcu lis: vnde ita diſponendo ne cui fecit iniuriã ſi prefuit maſcu los feminis eiuſdẽ gradus in directa ſucceſſione teſtatoris: ſed rogando filiu3 in portione ſibi relicta: vt etiã ſi decedat teſtatus cum filia portio ſua tota deuoluatur ꝙ̃tum eſt in te ſtatore ad tranuerſalem videtur quodammodo magna iniu ria ⁊ rogato ⁊ filie ⁊ maxime quia potuiſſet contingere ꝙ ſupereſſent plures filie in nihilo honorate ab ipſo auo vel proauo teſtatore: itacꝫ nõ ſunt termini pares illi in quibus teſtator pretulit maſculos feminis in quibus oẽs ſunt ho norati: l3 diſpariter: ⁊ omnes ſunt eiuſde3 gradus: nõ ſit in terminis huius cõditionis: immo eſt longa differẽtia vt p3 ex prime dictis: ⁊ alijs ſuperioribus dictis que nõ repeto.

o ¶ Et per hec euitantur multe auctoritates ſupra in ſimili in contrarium inducte que non loquuntur in his terminis ⁊ in ſpecie auctoritas baldi in.d.conſi.cccclxxxij.incipien.in in cauſa teſtamenti Andreoli eſt in terminis pro hac parte in caſu longe magis aduerſo: nam ibi teſtator inſtituit filias in rebus certis ⁊ tres filios vniuerſaliter ⁊ ſi quis eorum deceſſerit ſine filijs ſubſtituit filios ſuperſtites ⁊ filios filio rum maſculorum deceſſit vnus nomine Bernardus cum filiabus alter deceſſit ſine filijs erat queſtio an ille filie filij predefuncti concurrerent cum filio ſuperſtite ⁊ preſuppo nit ꝙ filij maſculi ſuperſtites erant ſubſtituti: ⁊ non ille fe mine arguit ad partes concludit contra illas neptes ea in ter cetera ratione: quia ſi voluiſſet ſubſtituere neptes qua re non ſubſtituiſſet filias ⁊ ſubdit hec verba formalia.con cedo enim verbum ſine filijs prolatu3 in cõditione cõtinet filias feminas.vt etiã filia femina filij excludit ſubſtitutũ.l. generaliter cũ ſi.ſ3 ꝓlatũ in diſpoſitiõe nõ ꝑtinet: q2 teſtor

In prima ſubſtitutione locutus eſt diſcretiue: qꝛ dixit filios maſculos ergo ⁊ in ſubrogato. ideſt in filijs defunctoꝝ eandem qualitatē repertiſſe intelligatur arg. de vino leg. l. fi. §. cui dulcia ⁊c. ⁊ ſubdit etiā alias rōnes ex verbis teſtamenti ⁊ ſic bal. ibi pro claro pſupponit ꝙ lʒ in inſtitutione pretulerit maſculos filios feminis ⁊ in ſubſtitutione pretulerit ⁊ ipſos filios ⁊ filios maſculos filioꝝ filiabus feminis tamen in ꝯditione ſi deceſſerit ſine filijs vult ꝙ pariter veniant femine ꝓut maſculi per rōnē. d. l. generaliter. melius. d. l. cuʒ auus. lʒ ēt ꝙ in dicta ſubſtitutione ille filie Bernardi predefuncti admittanꝫ ad ſubſtitutionē in portione defuncti in eodē themate cōſuluit ⁊ ſic cōtra deciſionē Baldi. d. Joannes pagliarenſis de ſenis vir magni ingenij ⁊ doctrine qui ſepe allegaꝫ. ⁊ quidā Gulielmus de peruſio. ⁊. d. Ange. vannis ſimiliter de peruſio que ꝯſilia poſſum oſtēdere ⁊ incip. ꝯſiliū pagliarenſis pro diſcernenda veritate ⁊c. ⁊ lʒ Raph. ⁊ Pau. cōſuluerint ꝯ̄ filias tñ Pau. de ca. in. d. l. j. de cōdi. ⁊ demon. refert cōtrariū ꝯſuluiſſe bononienſes ⁊ peruſinos: ⁊ ꝙ ipſe ꝓpter cōtraria ꝯſilia alrs cōſultus noluit amplius cōſulere: itaqꝫ mihi vr̃ ꝙ bononiēſes ⁊ peruſini melius ſenſerint: ⁊ habēt auctoritatē baldi in terminis in illo cōſi. iteʒ auctoritatē pagliarenſis. ⁊ rōnes magis vrgentes meo iudicio: ita ꝙ nō mirum ſi Pau. de ca. forte mutauit ſniam vel ſaltē nō inſtetit in ſua ſnia: in alijs aūt terminis ꝙ aliqñ ex cōiecturis maſculinū nō ꝯcipiat femininū volo fateri ⁊ ego aliquando cōſului: ſed nō militant ea que hoc caſu militant que deprehenduntur ex ſupra dictis: ⁊ hec ſufficiant pro reſponſione ad alia in contrarium adducta. Laus deo.

Stante ſtatuto ꝙ nemo ꝯ̄hat cū filiofamilias: an ex eius ꝯtractu emptionis queraꝫ dñium tanꝗ̄ ex inutili cōtractu.

Conſilium. cclij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. Viſo dicto puncto ⁊ copia ſtatuti de quo in puncto fit mentio: ⁊ nonnullis allegationibus in quibus de quibuſdā atteſtationibus vtriuſqꝫ partis ⁊ nōnullis fundamentis partis aduerſe. Ad que me referam: quia in fonte atteſtationes nō vidi. Vr̃ prima facie dōm ꝙ reus ꝯuentus veniat abſoluendus. Nā reus obtinere pōt ex nō iure agentis. l. fi. C. de rei vendi. l. qui accuſare. C. de eden. cū multis ſimilibus. ⁊ ſcdo ex iure ſuo ſeu exceptionibus ſibi cōpetentibus. Ex vtroqꝫ aūt capite vr̃ ꝙ dict⁹ reus ꝯuentus veniat abſoluēdus. Nā pmo vr̃ ꝙ ipſe actor nequeat niti ex dñio: qꝛ vr̃ ꝙ apud dictū Franciſcuʒ aſſertum emptorem nullum probaꝫ fuiſſe dominiū. Nā nulla probari vr̃ poſſeſſio neqꝫ titulus neqꝫ traditio qꝛ lʒ deducatur quedā aſſerta emptio ⁊ cōſtitutio ſimplex poſſeſſionis. ex qua dr̃ cauſari ficta traditio ⁊ etiā per ꝯductionē iuxta ea que habenꝫ in. l. ꝙ meo. ⁊. l. interdū. ⁊ in. l. ſi aliquā rē. de acqui. poſ. ⁊. l. quiſquis. C. de dona. Tñ emptio illa vr̃ ficta ⁊ imaginaria: ideo videꝫ ꝙ nulla fuerit per. l. imaginaria. ff. de regu. iur. ⁊. l. nuda. ff. de cōtrahen. emptio. ⁊. l. emptorem. C. plus valere ꝙ agitur.

a Quo enim preſumaꝫ ficta ⁊ ſimulata deduciꝫ: qꝛ dictus emptor nunꝗ̄ poſtea actualiter poſſedit: ſed cōtinuo poſſedit dictus vēditor donec poſtea vendidit dicto americo reo cōuento qui ſecundus emptor poſt dictā emptionē cōtinuo poſſedit: ⁊ poſſidet dictā apothecam. Et propterea videꝫ ꝙ emptio prima videaꝫ ficta ⁊ ſimulata per. l. ſicut. §. ſuperuacuum. ff. qui. mo. pig. vel hypo. ſol. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bal. ⁊ doc. cōiter. ⁊ Bar. in. l. poſt ꝯtrū. ff. de dona. bal. i. l. emptione. C. plus valere ꝙ agiꝫ. Spec. in ti. de dona. §. j. ver. iteʒ aliquis itendens. ⁊ in. l. de acti. ſeu petitio. §. in actionibus ver. ꝙ ſi forte. ⁊ facit tex. in. l. iij. in fi. C. de natu. lib. ⁊ in. l. ſi is qui bonis. ff. de acqui. here. ⁊ no. per By. in. l. omnes. §. lucius. de priui. credit. ⁊ not. p Cy. in. l. j. ⁊. ij. C. de repu. heredi. prout ⁊ dicit Bar. in conſilio mihi. xxxj. incip. martinus de eugubio circa fi. Itē facit. l. ei qui ſub imagine. C. de diſtra. pigno. Et eſt commune dictum per. d. §. ſuperuacuum: lʒ ad illum §. poſſet reſponderi. qꝛ pōt aliter intelligi: prout ⁊ nōnulli: antiqui ⁊ moderni aliter intelligunt: ſed in via deciſiua nō eſt ſuper hoc inſtandum nec tollit talem preſumptionē clauſula illa ꝙ venditor conſtituit nomine emptoris poſſidere: prout dicit Barto. in. d. §. ſuperuacuum. ⁊ ibi Raph. fulg. ⁊ Bar. in conſi. incip. petrus nicole in ordine. lxxx. ſm ordinem qui habeꝫ peruſie nō informis. Et informis in ordine lxiiij. facit qđ per rotam deci. lxxvj. ⁊ Inno. in. c. cū ꝯtingat. de iureiur. Itē ꝙ alrs p bar. i. l. fi. §. idē queſiit. de ꝯdi. inde.

b Dato autem ꝙ fuiſſet vera venditio nō ſimul acta vr̃ ꝙ nō valeat: qꝛ dictus Franciſcus erat filiuſfamilias tempore venditionis: prout preſupponitur ⁊ ius municipale aperte diſponit ꝙ cōtractus factus per filiumfamilias nō valet ⁊ eſt nullus. ideo nō releuat: nec cōſequenter cenſeꝫ tranſlatum dominiū: qꝛ cōſequenter ſi qua traditio vera vel ficta interceſſit facta fuit: ꝓut vr̃ ſine cauſa. Et traditio nuda nō transfert dñium. l. nunꝗ̄ nuda de acqui. re. do. Itē ex inutili cōtractu nō trāſfertur dominiuʒ: lʒ transferaꝫ poſſeſſio. l. iubemus. C. de ſac. ſan. eccle. l. nō dubiuʒ. C. de legi. l. j. §. ſi vir vxori. ff. de acqui. poſ. Et ſic nō vr̃ ex eo. ti. poſſe deduci dñium in libello intentatuʒ. Tertio vr̃ ex alio dōm qꝛ nō vr̃ probatuʒ ꝙ venditor eſſet dominus tempore venditionis. Si enim nō erat dominus nō poteſt dominiū transferre. l. traditio. de acqui. rerū do. l. nemo plus iure. de reg. iur. Nō enim alio medio conatur actor deducere dominiū auctoris ſui niſi qꝛ poſſedit bona fide p. xxx. ānos ⁊ poſſeſſionē. xxx. anno. conatur probare per tres teſtes quorum vnus deponit de poſſeſſione per. xl. anno. ⁊ vltra vʒ ſer lucas: alius vʒ totus per qđ. xxx. annos alius vʒ dñs Jacobus ꝙ per quinquaginta annos ⁊ prout relatū reperio: qꝛ atteſtationes nō vidi dictis atteſtationibus impingiꝫ ꝙ omnes nō probant de. xxx. annis ante cōtractuʒ venditionis facte franciſco vʒ atteſtatio toti: nam per. vij. annos teſtuit poſt venditionem predictā aū ſecundā venditionē: ideo deberis. vij. nō remanent niſi. xxviij. anni probari per iſtum totū ante venditionem qui. xxviij. anni nō ſufficiunt nō apparente titulo per. l. ſiquis emptionis. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. anno. Remanent qui nō videntur deponere ꝙ ipſe iuuardus venditor inſolidū poſſideret: ſed ꝙ vna cū alijs ⁊ ſimiliter dictus totus: ⁊ teſtis qui deponit de poſſeſſione nō probat principaliter niſi detentationē ⁊ actum facti: qꝛ illū videt per ſenſuʒ corporis. poſſeſſio autem reſultat probatio mediante iuris preſumptione: qꝛ qui detinet preſumitur poſſidere. vt not. Inn. in. c. olim. extra de priui. ⁊ moderni in rub. ff. de noui ope. nun. ideo ſi teſtes dicunt ꝙ viderunt poſſidere intelliguntur ideſt detinere: qꝛ poſſeſſio nō videꝫ: prout h̄ volunt glo. ⁊ doc. in. l. ſtipulatio iſta. §. hec quoqꝫ. ff. de ver. ob. ideo ſaltem inſolidum dominium non probatur.

c Dato autē ſine preiudicio veritatis ꝙ per dictā emptionem dictus actor fundaſſet intentionē: eo qꝛ ſupradicta nō obſtarent: qꝛ venditio fuiſſet vera ⁊ valida ⁊ venditor habuiſſet dominium ⁊ illud tranſtuliſſet in emptorem: tamen videtur ꝙ ex alio debeat ſuccumbere: qꝛ videtur probatum per duos teſtes: ꝙ dicta ſecunda venditio fuit facta de licentia do. Franciſci: ideo non poteſt venire contra ſcōm emptoreʒ: quia quando verus dominus permittit alteri ꝙ vendit rem ſuam preiudicat ſibi in dominio. l. ſi fundum per fideicommiſſum. de lega. j. ⁊ ibi per omnes. ⁊ per Bar. in. l. mater. C. de rei vendi. ⁊ probatur etiam in. l. codicillis. §. inſulam. de lega. ij. ⁊ quidam volunt ꝙ habeat regreſſum ad precium per. d. l. ſi funduʒ per fideicommiſſum: quidam ꝙ nec etiā ad preciuʒ per. d. l. codicillis. §. inſulā. lʒ in precio varient nō refert quo ad intentū noſtrū quo ad dominiū vero cōcordant doc. ꝙ ſi aliter nō fuit proteſtatū cōſentiens ſibi preiudicet: ſi itaqꝫ licentia ſeu cōſenſus franciſci probaꝫ per duos teſtes qui id deponunt videꝫ ꝙ etiaʒ iſto quarto medio reus conuentus veniat abſoluendus.

d His minime refragantibus cōtrariū arbitror de iure reſpondendū: ad cuius rei euidentiā primo videndū an venditio facta ſit valida. Naʒ ſi venditio prima tenuit de plano apparebit fundata intentio actoris. profecto in prima ſui facie ꝯtrus ipſe valet: qꝛ apparet res ⁊ preciū certū ⁊ eſt ꝯtractus qui ſolo cōſenſu perficiꝫ. l. cōſenſu. de actio. ⁊ obli. cuʒ ſi. ⁊ clarum eſt ſi tolluntur adducta in ꝯtrariū. Et profecto mediuʒ de preſumpta ſimulatione nullo pacto ob. qꝛ prout dicit Bar. in. d. §. ſuperuacuū in fi. dictaʒ preſumptionē nō pōt allegare aliquis ex ipſis cōtrahentibus. ⁊ idē voluit in d. l. poſt cōtractū ꝙ ⁊ voluit Bal. in. d. l. emptione. C. plus valere ꝙ agitur ⁊ in effectu. idē vult in. d. §. ſuperuacuum. vbi dicit in fi. ꝙ dicta preſumptio nō militat qñ agiꝫ de preiudicio venditoris: ꝙ ⁊ voluit Bar. in. d. cōſi. incip. martinus de eugubio in fi. ⁊ in cōſi. inci. petrus nicole in ordine mihi. lxxx. ꝓpe fi. ⁊ eſt rō duplex vna quā aſſignat bar. in. d. ꝯſi. ꝙ inci. martin⁹ de eugubio i fi. ſ. ꝙ ſi creditor q emit nō exegit a vēditore ꝙ traderet nō pōt iputare creditori culpa

a: et i· co: con: 205

q̃re nõ exegit cũ ꝓpe ex h̃ ſenſerit cõmodũ p.l.cũ i fundo.§. mulier.ff.de iure do.ſm eũ. Alia que mihi magis placet: qꝛ ſimulationes hmõi nõ ſolẽt fieri niſi ex aliqua cã: ⁊ cõmuniter in fraudem: vnde ſi nõ eſt preſumptio fraudis nõ cadit preſumptio ſimulationis: prout ſumit ex dictis Bart.in.l. poſt cõtractum de dona.⁊ clarius in.d.cõſil. petrus nicole.

e ¶ Et voluit Ang.in cõſi.inci.quedã mulier in ordine.cvj. ſꝫ ordinẽ iformis: vbi aperte dic̃ ꝙ regulariter ex ſola poſſeſſione venditoris vel donatoris poſt venditionẽ vel donationẽ: nõ cauſatur preſumptio ſimulationis ſubdens ꝙ in.d.§.ſuperuacuũ inerat preſumptio ſimulationis: vt cenſeretur venditio ſimulata: vt preiud: caretur tertio qui erat creditor ⁊ qui cõſenſit venditio rei hypothecate forte vt de precio ſibi ſatiſfieret ꝙ cum factũ nõ fuerit preſumitur cõtractus ſimulatus iuncta cõtinuata poſſeſſio venditoris: ſecus ergo ſi ceſſaret dicta alia cõiectura ſm euꝫ. Qui ex his in terminis cõcludit ꝙ ſcd̃s emptor nõ poteſt hoc allegare cõtra primũ emptorem vel donatariũ. Et inſuper Bar.ad idem tendens dicit in.d.conſi.petrus nicole ꝙ non ſufficit genere allegare ſimulationem ex eo demonſtratam: qꝛ venditor vel donator poſſedit: ſed dꝫ deuenire ad ſpeciẽ ſimulationis ſeu cauſam quare facta fuerit ſimulatio. Et ꝙ cauſa inſtaret ⁊ appareat allegat.l. ſed ſi maritus.§. fin.ff.qui ⁊ a quibus.⁊.c.ſi.de renun.lib.vj.⁊ ideo aperte ꝯcludit ꝙ niſi allegetur cauſa quare fiebat illa ſimulatio ⁊ cauſa allegata probetur nõ preſumitur ſimulatio vel in fraudem actus geſtus vt ibi late ⁊ clare per eũ. Sed nõ eſt veriſimile ꝙ quis in ſuimet fraudem vel preiudiciũ ſimulet: ideo nõ pôt ipſe allegare preſumptionem fraudis. Item nemo admittitur ad allegandum ſuam turpitudineꝫ.l.tranſactione finite.C. de tranſac.⁊.l.cum cõfitearis.C.de dona.cum concor.ideo prout ipſe venditor nõ poterat hanc ſimulationeꝫ allegare pariter nõ pôt ſuccedens in locũ ſuum: prout ⁊ in terminis loquitur Ang.in.ſ.allegato cõſilio: attento etiã ꝙ nõ allegatur aliqua cã ꝓpter quã ineſſet ſuſpitio fraudis: ⁊ ſi allegaret nõ ꝓbat ꝓut requirit Bar. in.d.ſuo cõſi.lxxx.incip. petrus nicole.⁊ optime ꝓbat vt ibi per eum: ⁊ ſic tollit primum ꝯriũ: in quo videbat fieri precipuum fundamentuꝫ.

f ¶ Cõfert qꝛ in libris dicti Franciſci iam defuncti apparet de ſolutione mercedis: ⁊ receptio mercedis vel fructũ facit ceſſare dictã preſumptionẽ: prout dicit bar.in.d.§. ſuperuacuum: ⁊ licet ſit liber partis cui nõ datur plena fides: tamen cõiecturam aliquam preſtat vt nõ fuerit ſimulatio. item cõfert alia reconductio facta multo tempore poſt cõtractũ: lꝫ enim cadat eadẽ preſumptio ſimulationis in his que tempore cõtractus fiunt prout volunt doct.ibi: ⁊ in ſimili in.d. §.idem queſijt.⁊ in alijs locis.ſ.adductis tamen nõ videt ita in geſtis ex interuallo: qꝛ nõ eſt eadeꝫ ratio facit optime l.lutius. ff.de pig.acti.vbi pactum factum cum creditore vt pignus cedat inſolutuꝫ eſt reprobatum.l.j.⁊.l.ſi.C. de pac. pig.⁊.c.ſignificante.extra de pig.⁊ tñ hoc eſt verũ ſi icontinenti ſecus ſi ex interuallo vt eadẽ.l.vnus qꝛ nõ eſt eadem ratio ſeu ſuſpitio vt ibi dicunt doc.⁊ tangit etiaꝫ Bar.in.l. q̃uis.al's calippodius.ff.de ſolu.facit etiã.l.ſi ventre in ſi. ff.de priui.credi.precedentia autẽ media ſunt magis tuta.

g ¶ Nõ ob.ſcd̃m qꝛ dictũ ſtatutũ eſt factũ in vtilitatẽ ⁊ fauorem minorũ ⁊ filiorũ familias qui in hoc comparantur minoribus cũ in omnibus equiparet lex municipalis preallegata minores ⁊ filioſfamilias: ⁊ ideo prout facta apparet in fauorẽ minorum vt pꝫ aperte in priu.ipſius ſtatuti vtilitati minorũ ⁊c.ex prefatione enim deprehenditur mens diſponentis.l.ſi.ff.de heredi.inſti.cũ ꝯcor.ideo nõ dꝫ retorqueri in odium ꝙ obligatio alterius ſibi facta nõ teneat arg.l.ꝙ fauore.C.de leg.⁊.c.ꝙ ob gratiã.de re.iur.lib.vj. Uel dato ſine preiudicio ꝙ ꝯtractus emptionis ⁊ venditionis vltro citroqꝫ obligatorius nõ teneret: tñ traditio facta minori lꝫ ⁊ transfertur poſſeſſio.l.j.§.ſi vir vxori.ff.de acqui.poſ.⁊ per cõſtitutionem reſultat ficta traditio.l.ꝙ meo in prm.eo.ti. Ideo potuit ille iuuardus poſſidere nomine Franciſci dato ꝙ contractus venditionis eſſet inutilis: ⁊ inſuper ex contractu inutili transfert nedum poſſeſſio ſed etiã dominiũ.l. multũ intereſt.C.ſiquis alteri vel ſibi: ⁊.l.cõtractus.de fide iſtru.⁊ no.bar.i.l.nõ dubiũ.C.de legi.⁊ in.d.§.ſi vir vxori.

h ¶ Et lꝫ ibi dicat ꝙ aut eſt inutilis: qꝛ preter legem: aut qꝛ cõtra legẽ quando preter legẽ transfertur ex eo dominium quando cõtra legem ſecus ſm eum. Nõ autẽ declarat quando pter legẽ ⁊ quando cõtra legẽ: ſed videtur cõtra legẽ qñ lex prohibet ꝯctũ fieri.⁊ ſic reſiſtit actui. vt in terminis.l.iubemus nulli.d.ll.preter legẽ qñ nõ aſſiſtit vt in terminis.l. ſtipulatio iſta.§.alteri.de ver.ob.⁊.d.l.multũ intereſt. Dices tu h̃ ꝓhibet: qꝛ dicit nemo audeat vel pſumat ⁊c.ergo ⁊c.

i ¶ Sed rñdeo dupliciter. vno modo ꝙ non prohibet ſimpliciter cõtractũ fieri: ſed prohibet volentẽ cõtrahere cum minorẽ vel filiofa.ꝙ id non faciat ſine tali ſolemnitate: nõ ergo aliqua prohibitio dirigitur in minorem vel filiũfamilias neqꝫ in ipſum contractum: ideo prohibitio dꝫ afficere ipſum prohibitũ cui etiaꝫ poſtea irrogat pena ⁊ nõ filiofa. vel minori: ideo no impediatur tranſlatio dominij in ipſuꝫ minorẽ vel filiumfa.qꝛ redundaret in fauorẽ delinquentis hoc eſt facientis cõtra legis prohibitioneꝫ: vnde ſi teneret contractum eſſe nullum in totum nullitas pro parte minoris vel filijfa.eſſet qꝛ.l.nõ aſſiſtit propter defectũ ſolemnitatis: nõ qꝛ lex ex parte minoris reſiſtat. Similẽ ꝯſiderationẽ vtrũ lex inhibeat vni cõtrahenti an ambobus vel cõtractui ſimpliciter facit Raph.fulg.in.d.l.nõ lꝫ ad alium effectuꝫ. ideo ſi qua nullitas huius contractus reſultaret non debet impediri dominij tranſlatio in ipſum non prohibitum.

k ¶ Secundo reſpondetur ex inutili cõtractu qui ſit cõtra legẽ nõ transfertur dominiũ ſed ex traditione iuncta cauſa putatiua vnde transfertur dominiũ ſm Bar.ibi adducit.l. eleganter ⁊ ꝙ ibi no.ff.de dolo. Qñ aũt eſt nullus: qꝛ preter legẽ tunc transfert dominiũ ex inutili ꝯctu: prout ipſe dicit ibi ⁊ ſic Bar.vult in.d.l.nõ dubiũ.ꝙ ẽt vbi eſt cõtra legeꝫ cõtractus transfert dominiũ magis tñ placet prima rñſio: qꝛ ẽt qñ lex nõ aſſiſtit transfert dominiũ ex cauſa putatiua: ꝓut vult ipſe bar.in.d.§.ſi vir vxori.⁊ vr̃ velle ẽt Bal.in.l. multũ intereſt ſiquis alteri vel ſibi in ſi.⁊ tñ ipſe Bar.in.d. §.ſi vir vxori.facit in hoc differentiã vtrũ ꝯctus ſit preter legem: quo caſu dicit transferri dominiũ ex cauſa putatiua.⁊ an ſit cõtra legẽ: quo caſu dicit nõ transferri dominium dꝫ intelligi in eiſdem terminis ſcilicet ẽt ex cã putatiua ſequuta traditione ex cã putatiua: qꝛ credit ſe teneri: ⁊ hoc tenendo pôt reſponderi ad.l.iubemus.ꝙ ibi prohibet alienatio rei eccleſiaſtice ⁊ cõſequenter tranſlatio dominij: ⁊ ita etiaꝫ in fundo dotali ⁊ predijs minorũ.tũc enim lex directo obuiat tranſlationi dñij. Itẽ dicit Bar.in.d.l.nõ dubiũ. declarando illa verba ob id in vlti.col. Qñ ſi lex prohibet cõtractuꝫ reſpectiue ad aliquid ⁊ tũc illud cenſet annullatũ: lꝫ ꝯctus ſit cã remota ⁊ huic membro poteſt applicari diſpõ.d.l.iubemus.⁊ tituli de pdijs mino.⁊ tituli de fundo dotali qñqꝫ lex prohibet ſimpliciter ⁊ tunc ſi id qđ ob ipſum cõtractuꝫ fit nõ pôt ſtare de per ſe prout fideiuſſor vel pignora ⁊ tũc etiã verificat ille tex.ꝙ viciatur ſecutum ob ipſum contractum aut poteſt ſtare de per ſe ⁊ tunc non viciatur id cuius eſt cauſa remota contractus prohibitus: ita dicit ſignanter Bar.ibi cui mẽbro applicat dominij trãſlationẽ que theorica decidit caſum noſtrũ: ſcilicet ꝙ dato ꝙ eſſet cõtractus nullus ex vtroqꝫ latere: tamẽ nõ impediret dominij tranſlatio: qꝛ pôt tranſlatio dominij ſtare ſine cõtractu: tum qꝛ nõ eſt prohibitus filiuſfamilias cõtrahere nec ipſe cõtractus: ſed mandat alteri parti ne audeat talem contractum facere.

l ¶ Nõ ergo ob.ſtatutũ quo ad dominiũ de quo ad preſens agitur cũ traditio iſta fiat gratia ſoluendi debituꝫ ꝙ credebat cauſari ex ipſo cõtractu ex ignorantia iuris vel facti: qꝛ forte ignorabat Franciſcũ fuiſſe filiumfamilias ꝓut ⁊ ignorantia preſumit.l.verius.ff.de proba.l.ſi.ff. pro ſuo.⁊.c.preſumitur ignorantia.de regu.iur. in.vj.⁊ ſoluens indebitum preſumitur potius ignoranter ſoluere etiaꝫ ſi ſequitur ⁊ in facto proprio vel in iure error q̃ꝫ cenſeatur ſcienter ſoluere l.⁊ ſi me putem cum ibi notatis.ff.de cõdi.inde.itẽꝫ ſi ſcienter tradidiſſet vt cõſequeret preciũ eſſet datio ob cãm: ⁊ idõ tunc attentari poſſet ꝙ per hanc viã trãſferreretur dñium ex traditione vera vel ficta ⁊ cõſenſu ⁊ cũ illa de futuro: nã ex datione ob cãm transfert dñim vt in ti.de cõdi.ob cãm iuncta.l.ſi.ff.de vſuf.quemad.cau.⁊.§.ſic itaqꝫ.de inſti.acti.

m ¶ Nõ obſtat ꝙ tertio loco dicebatur ꝙ dominiuꝫ nõ probatur fuiſſe penes venditorẽ qꝛ nõ probatur titulus auctoris ⁊ ſic nõ deducit acquiſitio dominij ex aliquo titulo nec cõſequenter ex preſcriptione longi temporis nec etiaꝫ probetur poſſeſſio longiſſima.xxx.anno.qꝛ ad hoc facilis eſt reſponſio: qꝛ duo teſtes probant de longiori poſſeſſione.xxx. anno.etiã detractis illis ſeptem annis poſt venditionẽ factã Franciſco ⁊ ſic ſine toto tertio teſte ſufficiunt.l.vbi numerus.ff.de teſti.lꝫ videatur ꝙ illud tempus poſterius cõiungatur: quoniã illo tempore ille iuuardus venditor poſſedit nomine Franciſci: itaqꝫ Franciſcus cenſetur poſſediſſe

ciuiliter

ciuiliter ⁊ naturaliter.d.l.ꝙ meo.⁊.d.l. interdum.§.ſi.itaq͛ ſua poſſeſſio dꝫ ꝯiungi cū poſſeſſione ſui auctoris.l.pomponius.§.cū quis adminiculo.⁊ ſeq.ff.de acqui.poſ.⁊.l.de acceſſione in prin.⁊.§.j.ff.de diuer.⁊ temp.preſcrip.Itaq͛ iſta allegatio cōtraria nihil obſtat:inſuper ſolet in libello intentari dominiū vel quaſi qui libellus ſubſtentaṫ. vt in.c.abbate ſane in prin.⁊ ibi per doc.de re iudi.lib.vj.⁊ no.in.l.j.de publicia.⁊ ille cauſe que emanate a dño cauſant dñij tranſlationē ille eedem cauſe emanate bonafide a nō domino cauſant tranſlationē quaſi dominij.l.quecunq͛ in prin.ff.de publi.itaq͛ dato ꝙ nō fuiſſet dominus tamē trāſtuliſſet quaſi dominiū.Et lꝫ etiā ſecundus emptor que ſiuerit quaſi dominiū.Tamē preferṫ primus emptor ⁊ pōt vendicare per publicianā a ſcdo emptore:ex quo vtraq͛ venditio emanauit ab eodē vt eſt tex.no.in.l.ſiue autem.§.ſi duobus.ff.eo.ti.

n ¶ Allegabaṫ ⁊ ſecundo circa hoc ꝙ teſtes nō deponunt de poſſeſſione iuuardi inſolidū.Lꝫ nō viderim atteſtationes tamē prout percipio teſtes deponunt ꝙ viderunt iuuardū poſſidere per tantū tempus dictā apothecā dicunt apothecam nō dicunt pro parte:ideo intelliguntur dicere in totū ſeu inſolidum.ar.l.ſi defenſor.§.interrogatus.de interrog.act.⁊.l.ſi alij fundū.de vſuf.leg.glo.in verbo totā in.l.ſi rem agat aliquis in prin.de rei ven.cū ſi.lꝫ ſuper īterrogatorio vel aliter interrogati dixerint ꝙ etiā fratres laborabant in dicta apotheca.Nō propterea dicunt ꝙ illi poſſiderent.Et cōmuniter ꝯtingit ꝙ in vna apotheca ſunt plures laborantes:⁊ tamē vnus eā poſſidet ſeu detinet ad penſionē:vnde vt nō varient eorū dicta intelligaṫ ꝙ fratres ibi ſtabant cā laborandi vel iure familiaritatis nō autē īpediebant quominus ille iuuardus inſolidū poſſideret.l.qui iure familiaritatis cum ibi no.ff.de acqui.poſ.⁊ hoc demonſtrat actus geſti per ipſum iuuardū qui bis eam inſolidum vendidit ⁊ bis cōduxit a primo emptore.Et ſecūdo emptori inſolidū tradidit poſſeſſionē qui vigore dicte venditionis inſolidū poſſidet:⁊ illi fratres nō probaṫ ꝙ aliquē actū fecerint per quē iudicetur eos pro ſe poſſidere:⁊ per exteriora animus demonſtraṫ.l.reprehendēda.C.de inſtitu.⁊ ſubſti.ſub ꝯdi.fac.cū cōcor.⁊.l.pro herede.⁊.l.gerit.de acqui. here.cum ſi.Et ex poſtea geſtis prius geſta interpetrantur vt in cañ.cū per bellicā.xxxiij.q.ij.⁊ in cañ.multis.xliij. di.⁊.xliij.di.in cañ.peruenit.vbi glo.⁊ glo.in.c. ſcribā.de preſump.⁊ ideo vꝫ ꝙ lꝫ omnes laborauerint in apotheca. Tamen poſſeſſio fuerit apud iuuardum:prout ⁊ teſtes ipſi deponunt.

o ¶ Ad vltimum de probatione licentie ſeu cōſenſu facilis ⁊ breuis eſt reſponſio. Nam illa nō probatur niſi per teſtes ſingulares:teſtibus autē ſingularibus nō adhibeṫ fides.c.cū dilecti.de elec.c.tam litteris.de teſti.vnus eniꝫ teſtis deponit de licentia preſtita in palatio dominoꝝ prioruꝫ:alius in apotheca paggionis que ē ſeparata a palatio prioꝝ:itaq͛ aut dicunt falſum aut deponunt de diuerſis licentijs:⁊ ſic ſunt ſingulares ꝙ neceſſario inferṫ ex variatione locorum: prout in veteri teſtamēto cōtigit in teſtificantibus fornicationē.Suſanne vt habeṫ in caſi. nihilominus. iiij.q.ix.per Bal.in.l.teſtiū.C.de teſti.per Spe.in ti.de teſte.§.iam.de interroga.ver.itē queri dꝫ ⁊ eſt claꝝ nō inſiſto. Laus deo.

¶ Filia eius q̄ fuit capta ī bello iā ſunt.xx.anni facit teſtm̄ an ſit fundata itentio ſuccedentiū ab inteſtō dicentiū teſtm̄ a filia in poteſtate patris conſtituta factum non valere.

¶ Conſilium. cciiij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi.¶ Quāq͛ videaṫ in hac conſultatione primo aſpectu dicendū ꝙ dictuꝫ teſtamentū dicte domine claudie alio nō apparēte valeat ⁊ ſortiri debeat effectū:ex pluribus.⁊ primo q2 prout dicit Bar.in conſi.incip.viſa inquiſitione facta cōtra franciſcum numero. cxliij.ſm ordinē peruſinuꝫ nō informis ⁊ numero.xlij.ſm ordinem informis:ꝙ ⁊ vult Ange. in.l.ſed ſi de ſua in prin.ſcilicet ꝙ quis preſumiṫ ſui iuris:ſi itaq͛ nō ꝓbaṫ vita patris ꝯſequēter nec patria ptās merito preſumatur ꝙ dicta claudia teſtatrix fuerit ſui iuris.

a ¶ Nō ⁊ ſecundo deduciṫ regulariter quilibet poteſt de bonis ſuis ⁊ ſua hereditate teſtari:fallit in certis caſibus:puta in pupillo ſeruo furioſo filiofamilias.Qui autem nititur ex regula hꝫ intentionem ſuam fundatam: q2 pro regula preſumitur dicit no.Bar.in.l.quotiens.ff.ſiquis cau. Facit qd no.glo.⁊ doc.poſt eam in cle.ſi.de reſcrip. volens ꝙ ſi vna pars ſe fundat in iure cōi ⁊ alia in iure ſpeciali onus ꝓbandi incumbit ei qui ſe fundat in iure exorbitanti:ꝙ ⁊ voluit in effectu Bal.in.l.raptores al's in.l.ſiquis nō dicā rapere.C.de epiſ.⁊ cle.poſt Jo.an.in.c.i.de homi.lib.vj. Ideo qui dicit claudiā teſtatricē nō potuiſſe teſtari:q2 ſub patria poteſtate dꝫ probare patriā poteſtatem que non probatur niſi probetur patrem viuere tempore teſtamenti.

b ¶ Nō ⁊ tertio deduciṫ per no.per Bar.in.l.ſiquidē.C.ſol.ma.qui dicit ꝙ qui nititur ex morte dꝫ mortē ꝓbare qui aūt nitiṫ ex vita alicuius illā probare dꝫ ſm eū:ſed qui allegat teſtamentū inualidū:ex eo q2 pater habebat teſtatricē in poteſtate ſe fundat in vita patris:ergo illā probare dꝫ quā nō videṫ ꝙ probet merito ſuccumbere dꝫ:quinimmo videṫ ꝙ probeṫ mors dicti patris.Nam prout preſupponitur dictus Agamenon pater ꝑdictus fuit viſus intrare preliū:in quo plures fuerunt mortui:⁊ ipſe non fuit viſus exire:nec fuit poſtea repertus:ideo preſumitur mortuus in prelio.ar.tex.in.l.ſi.ff.de his qui no.infa.vbi Bar.⁊ Ang.hoc notant ex illo tex.Et ſubdit ibi Ang.ꝙ in quodam prelio acceſſerunt peruſini ⁊ multi in conflictu fuerunt mortui:⁊ multoruꝫ cadauera nō fuerunt reperta:nihilominus habiti fuerunt pro mortuis ⁊ eorum hereditates deuolute fuerunt ad eos quibus veniebant deuoluende per mortem.

c ¶ In huiuſmodi eniꝫ in quibus eſt difficultas probationis prout eſt in probanda morte in magno conflictu in naui in mari ſubmerſa in morte in longinquis partibus vel de longinquo tempore admittuntur probationes leues que al's nō ſufficerent qñ agitur de commodo vel incommodo reparabili vt pꝫ ex no.per Bar.⁊ doc.in.d.l.ſi quidē in.l.ij.§.ſi dubiteṫ quemadmo.teſta.aper.⁊ in tractatu.de teſti.§.mortuū.⁊ in.l.quotiens.C.de naufra.lib.xj.⁊ ibi per ang.⁊ per Bal.in.l.ij.C.de proba.per Specu.in ti.de actore.ver.ſed quid ſi iſte.⁊ in ti.de noto.crimi.§.iij.verſi.fama.⁊ Saly.in l.ea quideꝫ.penu.col.C.de accu.Quinto vꝫ hoc probari ex theorica Raph.⁊ Pon.in.d.l.ſed ſi de ſua volentiū ꝙ qui ſe fundat in patria poteſtate habeat eā probare:⁊ ſimiliter habeat probare exiſtentiā ſui iuris quis in ea ſe fundat:ſed qui dicit teſtamētū nullū fundat ſe in patria poteſtate:ergo ſm dictam theoricam ſi eaꝫ non probat debet ſuccumbere.

d ¶ His tñ nō obſtan.cōtrariū puto de iure reſpondenduꝫ: nā premitto ꝙ glo.in.l.ſed ſi de ſua.in.j.glo.ff.de acqui.heredi.vult ꝙ quis preſumatur viuere centum annis:ꝙ ⁊ volunt ibi Barto.qui ſoluit contrarium vt glo.ſoluit idem videtur velle ibi Ange. Imo.⁊ Pon.ꝙ ⁊ dicit glo.in.l.ij.§.ſi dubiteṫ.ff.quēad.teſta.ape.⁊ Gui.in.l.ab hoſtibus in prin.ex quib.cau.maio.⁊ Bar.in.d.§.ſi dubitetur.⁊ no.Bal.in d.l.ſiquidem.C.ſolu.mat.ſed dictus agamenon prout preſupponitur non exceſſiſſet hodie.lx.annum ſi viueret:ergo viuere preſumatur ſm dictam theoricam glo. Barto.Bal.Ang.Imo.⁊ Ponta.a quorum opi.durum eſſet in practica recedere propter eorum maximas auctoritates: licet in via diſputatiua mihi viſum fuerit cōtrariū legendo.l.ſi emancipati in textuali.C.de colla.Adducendo.l. hereditatum.ff.ad.l.falci.Cuius theorice poſſet reſponderi ꝙ licet quis preſumeretur viuere.c.an.Tamen qui nō eſt certum deuenitur ad illam imaginationem.⁊ cōcurrit ꝙ falcidia eſt res odioſa:ideo de facili deuenitur ad interpetrationem contra eam cum detrahatur cōtra voluntatem teſtatoris vt habetur in l.titia.eo.ti.facit pro ſententia glo.⁊ ſequacium.q2 ꝙ ſemel fuit preſumiṫ hodie eſſe.l.ſiue poſſidetis.C.de proba.vnde ſi ſemel fuit in vita:ergo hodie pſumatur eſſe donec poteſt eſſe:vnde ſm hoc ex quo ſi hodie viueret non excederet ſexageſimum annum:adeo cenſeatur etiaꝫ hodie viueret ⁊ ſaltem cenſeatur ꝙ viueret tempore teſtamēti ex quo ſm theoricam datam in.d.l.hereditatum adhuc tempore mortis dicte filie teſtatricis non erant elapſi.xx.anno. quibus preſumitur viuere is qui reperitur eſſe.xl.anno.vel minoris etatis prout preſupponitur ꝙ erat tēpore captiuitatis dictus agamenon ⁊ ſic.d.l.hereditatuꝫ facit pro non contra.

e ¶ Itē probatur vita ex eo q2 dꝛ eſſe fama ꝙ viuat:nā fama probat mortē que dꝛ cōtigiſſe iam longo tēpore vel longinquis partibus:vt no.glo.in.d.l.ſiquidē.⁊ ibi bar. Bal.ang.⁊ Saly.idē bar.in.l.ij.§.ſi dubiteṫ.ff. quemadmo.teſta.aperian.⁊ in trac.ſuo de teſte in.§.mortuū.cū ergo dictus Agamenō in longinquis partibus fuit captus vel mortuus ⁊ in longinquis partibꝰ ſaltē ſterit ita ꝙ nō poſſet de facili probari mors vel vita.⁊ agatur de commodo pecuniario ſuff.ce

ret probatio per famã per dictã theoricã. itẽ probaretur mors ſi apud vxorẽ ⁊ ↄſanguineos fuiſſet habitus pro mortuo vt q2 detuliſſent veſtes lugubres vel feciſſent luctuꝫ: q2 hmõi perſone preſumunt habere notitiã de vita ⁊ morte cõſanguinei vel cõiuncti. ar. l. optaui. ff. vnde cogna. ⁊ l. de tutela. C. de in integ. reſti. mino. Ideo per tales actus vxoris ⁊ cõſanguineoꝝ ꝓbatur mors. maxime q2 dr̃ cõtigiſſe in longinquis partibus ꝓut dicit Bar. in. l. genero. ff. de his qui no. infa. ⁊ Ang. in. d. l. ſi quidẽ. ⁊ per eundẽ Bar. in. d. §. ſi dubitet. Sinautẽ ꝓbatur ꝑ ꝑdicta mors fortius ꝓbatur in ſimili vita que eſt ↄ̃ria morti ⁊ ↄ̃rioꝝ eadẽ ẽ natura. l. ⁊ ſi ↄtra. de vul. ⁊ pup. ⁊ l. ꝙ ſi toto in prin. de leg. j. cũ ſi. Cũ itaq3 apud ↄſanguineos haberetur pro viuo ⁊ incederent veſtibus cõtinuo nõ lugubribus ⁊ vxor cũ annulis ⁊ alijs ſignis vt maritata ⁊ dicta teſtatrix vt filia non orbata patre: ideo ex his probetur vita. Illa enim ratio quare ſigna ↄſanguineoꝝ ꝙ habebant pro mortuo ꝓbant mortẽ militat in probatione vite: ergo idẽ ius. l. a titio. de ver. ob. ⁊ l. illud ad. l. acqui. Et maxime ſtantibus ꝑſumptiõibus vite de quibus. ſ. Et ex his ſatis plane deducitur ꝙ ſit fundata intẽtio eoꝝ q dicũt ꝙ dictus Agamenõ erat viuus tpe teſti ⁊ mortis dicte ſue filie.

f ¶ Nec ob. adducta in ↄ̃rium nõ eniꝫ ob. ꝙ dicebatur ꝙ quilibet preſumitur habilis ad teſtandũ niſi doceatur ↄ̃riũ. Et ꝙ quis preſumitur paterfamilias. Itẽ ꝙ qui ſe fundat in vita h3 onus probandi vt hec. ſ. in cõtrarium adducta ſunt q2 reſpondetur ꝙ vita eſt probata ⁊ patria poteſtas preſupponitur ꝓbari ſcilicet ꝙ dicta teſtatrix nata fuit ex legitimo matrimonio. ⁊ ſic fuit ſub patria poteſtate dicte Agamenonis. l. iteꝫ in poteſtate. ⁊ l. nã ciuiũ. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. Et probatur ꝙ hodie nõ eſſet etatis vltra. lx. annos ⁊ ꝙ a tempore quo probari poteſt vita ipſius vſq3 ad tempus cõditi teſtamenti ⁊ mortis filie nõ erant elapſi. xx. anno. Et probata eſt patria poteſtas que preſumitur durare. l. ſi filius. de ꝓba. l. ſi emancipati. C. de colla. ⁊ cõſequenter eſt probata inhabilitas teſtandi. id autem qð dicit Bar. ꝙ preſumitur quis paterfamilias: itelligitur qñ nõ cõſtat ꝙ natus fuit ex legitimo matrimonio: ꝓut ipſe expreſſe ſe fundat in rõne: q2 nõ ꝑſumitur matrimoniũ niſi ꝓbetur. Et ſic nõ apparet ꝙ vnq̃ fuerit ſub patria poteſtate. Itẽ nõ ꝑſupponitur ſibi in facto ꝙ probetur ꝙ pater nõ eſſet centũ annoꝝ: nã ſi ceſſat notitia ignoratur an exceſſiſſet cẽtũ annos necne. Et ſic ceſſat ꝑſumptio cauſata ex. d. l. ſi. C. de ſac. ſan. eccle. ⁊ l. an vſuſfructus. ff. de vſuf. quã approbãt gl. ⁊ ipſe Bar. ⁊ alij. ſ. relati. Itẽ ceſſant termini. d. l. hereditatũ. Ideo omnia videntur ꝓbari ad ſatietatẽ. Et ſic nõ obſtat ꝙ dicũt Raph. ⁊ Pon. in. d. l. ſed ſi de ſua: ꝙ qui ſe fundat in patria poteſtate incumbit ei onus probandi: q2 vt dictũ eſt probata ſatis eſt: ⁊ reſponſum eſt ad conſilium Bar. ⁊ ad id qð ipſe no. in. d. l. ſiquidem.

g ¶ Nec ob. ꝙ qui eſt viſus intrare bellum ⁊ nõ fuit viſus exire: l3 nõ inuentũ cadauer preſumitur mortuus per ea que habentur in. d. l. ſi. de infa. q2 reſpondetur ꝙ iſta negatiua ꝙ nõ fuerit viſus poſtea nõ probatur immo potius ſuadetur cõtrarium cum plures retulerint ipſum viuere. Et forte fuit viſus capi ab inimicis: licet videatur dicendũ ꝙ illud procedat quãdo ex hoc habita fuit opi. ꝙ eſſet mortuus prout contingit in exemplo Ang. ⁊ vt deprehenditur ex alijs no. per doc. in. d. l. ſi quidem ⁊ alijs locis. ſ. adductis. Nõ autẽ procedat in caſu iſto in quo coniecture ſunt in contrariuꝫ. Ex quo apud vxorẽ ⁊ apud filiam nunq̃ fuit habitus pro mortuo nec apud ceteros conſanguineos. Et inſuper ſatis videtur eſſe ad inualiditatem teſtamenti: ꝙ ipſa filia nõ haberet ipſuꝫ pro mortuo vel dubitaret de vita vel morte. Nã dubius de ſtatu ſuo non poteſt teſtari. l. de ſtatu. ff. de teſti. vbi caſus facit. l. heres inſtitutus. ⁊ l. ſed ſi de ſua. §. j. ff. de acquiren. here. Itaq3 negari nequit quin dicta teſtatrix foret dubia: an pater viueret an vero defunctus eſſet: ideo cenſeatur fuiſſe dubia de ſtatu ſuo.

h ¶ Sed dicet quiſpiam dicta claudia debebat eſſe certa de ſtatu ſuo: q2 habebatur notitia ꝙ dictus agamenon eius pater aut fuit captus ab hoſtibus aut interfectus in prelio: ſi quidẽ fuit interfectus ↄſtat ipſam fuiſſe ſui iuris. Sinautẽ captus ⁊ redactus in poteſtatẽ hoſtiũ: idem q2 videtur factus ſeruus hoſtium. ⁊ per cõſequens deſierit eſſe ciuis romanus. ff. de captiuis per totũ. ⁊ per ↄſequens extincta fuerit patria poteſtas. d. l. nam ciuium. ⁊ inſtitu. de patria poteſtate. Itaq3 vtroq3 caſu videtur ꝙ ipſa erat facta ſui iuris: ideo ſi dubitabat de alterutro caſu nõ videtur attendendum ſeu curandum. l. ſed ſi dubitet ⁊ ſequenti. l. ſed ſi de ſua in prim. ⁊. §. j. ff. de acqui. here. ⁊ l. gallus. §. ſi eius. de liber. ⁊ poſth. Nec videtur etiam curandum ſi vita ipſius patris probaretur: cum vtroq3 caſu ipſa videretur eſſe ſui iur. Et attento preſenti ſtatu certum eſt ꝙ erat ſui iuris. l. pater. ⁊ l. ꝙ ſi filius. ff. de captiuis. ⁊ per conſequens teſtabilis.

i ¶ Sed reſpondetur duobus modis vno ꝙ hoſtes dicuntur illi quibus a populo romano ſeu ab imperatore eſt indictum bellum. l. hoſtes. ff. de cap. ⁊ poſtlimi. reuer. ⁊ notat glo. in verbo bella inſtitu. de iure natu. gen. ⁊ ciui. in princi. ⁊ ideo ſm hoc captus non fuerit factus ſeruus capientiuꝫ: ſed remanet ciuis romanus nec videtur ꝙ ſit in vſu ꝙ etiã in bello indicto a principe captiui efficiantur ſerui ita poſſet euitari hoc ↄtrariũ vel dato ꝙ dictus pater foret ſeruus hoſtiuꝫ ⁊ re vera ſit extincta patria poteſtas. ⁊ ꝓpterea filia attento preſenti ſtatu foret ſui iuris prout probant. d. l. pater. ⁊ d. l. ꝙ ſi filius tamen ipſa filia nõ cenſetur plene liberata a patria poteſtate prout probat tex. in. l. pater. ff. de ſuis ⁊ legi. ⁊ eius ſtatus eſt in ſuſpenſo prout ibi dicit tex. in fi. ⁊ per cõſequens ſi eſt in ſuſpenſo: ideo eſt dubius: ⁊ ideo militat diſpoſitio. d. l. de ſtatu. Facit etiam. d. l. ꝙ ſi filius. vbi teſtamentum filij impuberis hoc eſt tabule pupillares que cenſentur teſtamentum filij. l. patris ⁊ filij. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ l. ij. in prin. co. ti. non valent ſi filius non captus decedit patre exiſtente capto ab hoſtibus ⁊ facto ſeruo hoſtiuꝫ. itẽ hereditas filij etiam ab inteſtato interim decedentis ſtat in ſuſpenſo. q2 pater reuerſus erat illo iure occupaturus iure peculij vt eſt expreſſuꝫ in. d. l. pater. de ſuis ⁊ legi. ita ⁊ ſi valeret teſtamentũ deberet ſtare in ſuſpenſo propter ſpem reuerſionis ⁊ fictione poſtliminij qua mediante fingeretur nunq̃ captum ⁊ conſequenter filiam non potuiſſe teſtari.

k ¶ Item mihi perſuadeo ꝙ dicta filia ex quo mater viuit vt preſupponitur in themate nõ haberet alia bona niſi paterna: ſ3 hereditas patris erat in ſuſpenſo nec poterat agnoſci propter dubiũ ne reuertatur. arg. l. ventre. de acqui. here. ⁊ d. l. ꝙ ſi dubitet a cõtrario ſenſu: iõ vt heres ſcriptus poſſet vendicare hereditatẽ ſeu bona paterna haberet neceſſe probare mortem patris ꝙ facere nõ poteſt merito ſuccumbere ⁊ profecto res eſt magis clara ſi de bonis paternis agitur: ſi tamen alia bona habuiſſet filia ⁊ de illis agatur idem putarem per alia media de quibus ſupra. Laus deo.

¶ Venditor qui conſtituit nomine emptoris poſſidere ⁊ conduxit ipſam ab eo pro minima quãtitate que nunq̃ apparet ſoluta ⁊ diu reperitur poſſidere rem venditam an poſſit ipſe vel aliter ſecundus emptor ab eo allegare ſimulationem prime venditionis: ⁊ an ſtatutum loci deſtinate traditionis ⁊ ſolutionis liget forenſem.

¶ Conſilium. ccv.

In nomine dñi noſtri Ieſu chriſti. ¶ In preſenti conſultatione videtur primo aſpectu dicendũ ꝙ dictꝰ actor foueat iuſticiã: q2 preſuppoſito ꝙ dictus venditor de caſtro plagarij tẽpore venditionis prime ſeu tempore cõductionis facte a primo emptore poſſederit dictum potere. Nam tunc ex conductione reſultat ficta traditio per quam transfertur in locatorem vera poſſeſſio. l. interdum. §. ſi. ⁊ l. ſi aliquam rem. de acquiren. poſ. ⁊ l. certe. §. j. ⁊ ij. ff. de preca. ⁊ attento titulo emptionis cuius pretextu cenſetur facta dicta traditio. l. minus inſtructus. C. de acquiren. poſſeſ. ⁊ l. j. C. de impon. luc. deſcri. lib. x. translatum fuit dominium in emptorem ſi vendens erat dominus ſucceſſiue rei vendicatio. l. quedã mulier. ff. de rei ven. ⁊ ſi nõ erat dominus tranſlatum fuit quaſi dominium ⁊ publiciana. l. j. ⁊ l. quecunq3 ⁊ quaſi per totuꝫ. de publi. ⁊ quando vnus vendit rem duobus prefertur de iure cõmuni ille in queꝫ prius fuit facta traditio ſiue vendens fuerit dominus. vt. l. quotiens. C. de rei ven. ſiue fuerit nõ dominus. l. ſiue. §. ſi duobus. de pub. Cũ itaq3 dicto primo emptori fuerit facta prius traditio mediante ↄtractu cõductionis: ideo videtur ꝙ dictũ potere ſibi venditũ poſſit aduerſus poſſeſſorem vltimũ emptorem vendicare vel mediante rei vendicatione vel publiciana per dicta iura: que due actiones ſolent in libello cumulari dicendo ad libellantẽ pertinere iure dominij vel quaſi dominij ad hoc. c. abbate. ſane in prim. de re iud. lib. vj. ⁊ ꝙ no. in. §. alie. inſti. de act. ⁊ in. l. j. ff. de pub. ⁊ hoc videtur clarum de iure communi per dicta iura.

a ¶ Nec vſr obſtare tria que in themate aduerſus obijciunt. Nō enim pmo obſtat ſcōm ſtatutū: q2 lʒ ſtatutū dicat ꝙ ille qui vendit aliquā poſſeſſionē teneat̃ intra tres dies aſſignare gabellarijs ⁊ ſoluere tres denarios ꝓ qualibet libra. Nō tñ diſponit ꝙ alr̃ ꝯtus non valeat nec rō ſuadet: q2 culpa vel dolus venditoris cui incumbit onus aſſignādi ⁊ ſoluendi nō dʒ nocere emptori cui nihil per ſtatutū iniungitur ⁊ propterea nihil ei poteſt impingi arg. l. nō dʒ alteri. de reg. iur. ⁊ inſuper etiā ſi ſtatutū diceret alr̃ venditio nō valeat: nō tamē annullaretur ipſo iure: ſed ſolum ope exceptionis ex quo aſſignatio ⁊ ſolutio bʒ fieri ex poſtfacto per. l. vniuerſa. C. de preci. impera. offer. ⁊ ibi per Bar. ⁊ bal. ⁊ ideo faltē ſi cōtractus ꝯductionis emanauit ante dictos tres dies nō fuiſſet impedita dominij trāſlatio: ⁊ maxime q2 ēt ex inutili cōtractu traditione facta transfertur dominiuʒ ſaltem ſi eſt preter legē vt per glo. ⁊ doc. in. l. multum intereſt. C. ſi quis alteri vel ſibi. ⁊ in. l. contractus. C. de fide inſtru. ⁊ per bar. in. l. nō dubiū. C. de. ll. ⁊ in. l. j. §. ſi vir vxori. ff. de acqui. poſ.

b ¶ Preterea dictū ſtatutū regulariter nō ligat nō ſubditū: vt per Bar. ⁊ bal. in. l. cunctos populos. C. de ſum. tri. ſpec. in ti. de cōſti. §. j. Bal. in. l. leges ſacratiſſime gl. ⁊ doc. in. c. a nobis. de ſnia excō. Pet. de bellaper. ⁊ doc. in. l. extra territoriū. de iuriſ. om. iu. ⁊ maxime ſi ꝯtus fuit extra territoriū celebratus. ar. d. l. extra territoriū. ⁊. c. vt animarū. §. ſtatuto. de cōſti. lib. vj. ⁊ per iſtas vltimas rōnes vr̃ ꝙ etiā aliud ſtatutū primo loco poſitū in themate. Nā lʒ ſtatutuʒ diſponat ꝙ ſi primus emptor permittat ſm̃ emptorē pacifice poſſidere per duos annos nō poſſit amplius vltimū emptoreʒ inquietare. Ex quo enim primus emptor ē ciuis peruſinus nō ſubditus ſtatuentibus nō vr̃ ꝙ potuerit ligari dicto ſtatuto: ⁊ maxīe ſi emptionē fecit extra dictū territoriū caſtri plebis per ſupradicta: ⁊ maxīe nō dr̃ in themate ꝙ poſſiderit pacifice ille qui ſcdō loco emit a primo venditore: ſed ꝙ per multos annos poſſedit tertius emptor qui non emit a primo venditore: ſed a ſcdō emptore: ⁊ ſic vñr hoc caſu deficere v̾ba ſtatuti: ergo ⁊ ipſum ſtatutū nō vr̃ militet. ar. l. ita autē in prin. ff. de admi. tu. ⁊. l. iiij. §. pretor ait ver. totiens. de dam. infec. ⁊. l. ſi ſeruū. §. nō dixit pretor. de acqui. here.

c ¶ Nec vr̃ obſtare ꝙ ꝯductio fuit facta pro minima mercede: q2 ꝓpter hoc nō viciat̃ ꝯtus locationis ⁊ venditionis: lʒ veniat reſcindēdus remedio. l. ij. C. de reſcin. ven. ꝙ remediū militat ēt in ꝯtu locationis ⁊ cōductionis: vt per glo. in. l. ſi olei. C. loca. ⁊ doc. ibi. ⁊ in. d. l. ij. Nec etiā vr̃ obſtare ſiquis obijciat primo emptori ꝙ venditor poſt venditionē poſſedit per aliqua tempora. Et qñ venditor reperit̃ ꝙ poſt venditionē poſſidet rē venditā preſumit̃ ꝯtus ſimulatus ⁊ imaginarius per. l. ſicut. §. ſuperuacuū. ff. qui. mo. pig. vel hypo. ſol. ⁊ ibi Bar. Bal. ⁊ doc. cōmuniter. ⁊ ideʒ Bar. in l. poſt cōtractū. de dona. ⁊ Bald. in. l. emptione. C. plus valere ꝙ agitur. ⁊ Spec. in tit. de dona. §. j. ver. item ſi aliquis intendens. ⁊ in tit. de acti. ſeu peti. §. in actionibus ver. ꝙ ſi forte. ⁊ no. Bar. in cōſi. mihi. xxxj. incip. martinus de eugubio circa fi. vbi ⁊ plura alia adducit: ⁊ eſt commune dictum per. d. §. ſuperuacuum. Nec tollit dictā preſumptionem precarium: prout dicit ibi Bar. in. d. §. ſuperuacuum ⁊ Raph. fulg. ibi idem Bar. in conſi. incip. petrus Nicole in ordine lxxx. ſm̃ ordinem qui habetur peruſie nō informis ⁊ informis in ordine. lxiiij. ⁊ pariter videtur ꝙ nec cōductio ſalteʒ pro minima mercede que poſtea nō ſoluitur: q2 videtur reſponderi poſſe ꝙ dictaʒ preſumptionem nō poteſt allegare ipſe cōtrahens prout dicit Bar. in. d. §. ſuperuacuū in fi. ꝙ ⁊ voluit Bart. in. d. l. poſt cōtractum. ꝙ ⁊ voluit Bal. in. d. l. emptione plus valere ꝙ agitur. ⁊ Bar. in conſi. incip. martinus de eugubio in fi. ⁊ in conſi. incip. petrus Nicole in ordine mihi. lxxx. prope finem. ⁊ Ang. in conſi. incip. quedam mulier in ordine. cvj. ſm̃ ordinem informis.

d ¶ His tamen non obſtat contrarium puto de iure reſpondenduʒ: nam videtur poſſe dici ꝙ dictus contractus prime emptionis factus fuerit in fraudem ſecunde emptionis ſeu ſecundi emptoris ſaltem ſi ſecunda emptio non multo tempore poſt contracta fuit ita ꝙ militet ratio dicti. §. ſuperuacuum: prout in ſimili preſumitur alienatio facta in fraudem fiſci ſi alienans poſtea deliquit. d. l. poſt contractū. ⁊ ꝙ per Cy. ⁊ Bal. in. l. ſiquis poſt hac. C. de bo. preſcrip. ad ideʒ ꝙ no. glo. ⁊ doc. in auc. ſed iam neceſſe. C. de dona. ante nup. quaten⁹ volūt ꝙ illa diſpoſitio illius auc. militat ēt quo ad creditores futuros: lʒ loquat̃ in creditoribus anterioribus ita ⁊ dicamus in ſimili in terminis. d. §. ſuperuacuū. in quibus terminis ꝯtractus preſumitur ſimulatus propter preſumptam fraudem. Et licet vendens nō poſſit allegare dictam fraudē: q2 allegaret turpitudinē ſuā cōtra id qd̄ habet̃ in. l. alr̃. ff. de iureiur. nec forte ſecundus emptor qñ nō allegaret factū in fraudem ſui vel ſaltem quando ſimpliciter allegaret factū in fraudē nō deueniendo ad ſpeciem fraudis prout apud cortonium alr̃ cōſului poſt Ang. in cōſilio ſuo incip. quedā mulier in ordine. cvj. ſm̃ ordinē informis. Tamen nō ita videtur quando allegat ſecundus emptor primā emptioneʒ ſimulatū in eius preiudiciū quoniā ceſſat dicta ratio ꝙ nō adducit̃ ſpecies fraudis ſeu ſimulationis: prout requiritur ſm̃ Ang. in. d. conſi. cvj. ⁊ Bar. in. d. ſuo conſi. incip. petrus nicole. Itē ēt ceſſat ratio quā ipſe Bar. ponderat. in. d. l. poſt cōtractū. ⁊ in. d. conſi. petrus nicole ſcilicet ꝙ dʒ allegari ⁊ deduci aliqua cauſa veriſimilis ſimulationis ⁊ fraudis ſeipſum autē nemo preſumit̃ velle fraudare.

e ¶ Iteʒ ceſſat alia ratio quā ipſe Bar. aſſignat in. d. alio ſuo conſi. incip. martinus de eugubio que eſt ꝙ ideo venditor nō pōt dictā ſimulationē allegare: q2 nō poteſt venditor imputare emptori: quare eum nō exegit cū nequeat quis alteri culpam imputare: ex qua commoduʒ ſentit. l. cum in fundo §. mulier. de iure doti. ſm̃ eum: lʒ dicta ratio nō multum ſatiſfaciat: q2 non fundatur dicta preſumptio ſimulationis in culpa in nō exigendo: q2 nō eſt culpa nō exigere ſi emptor nō exegit ſi nō ſoluit preciū ⁊ tamen ſi nō ſoluit fortius militabit dicta preſumptio ꝙ̄ ſi ſoluiſſet: lʒ in hoc primo medio nō faciam precipuū fundamentum maxime q2 nō innoteſcit quanto tempore diſtaret ſecunda emptio a prima.

f ¶ Quicquid aūt ſit de hoc ſecundo pro ſecundo emptore vr̃ cōcludendū: q2 extat in caſtro plebis ſuū municipale diſponēs ꝙ ſi poſterior emptor poſſedit ꝑ duos annos biennio elapſo nequeat primus emptor inquietare poſterioreʒ emptorem ⁊ ſtatutum clare decidit iſtum caſum cum iſte vltimus emptor poſſedit quiete per multos annos prout in themate preſupponitur ⁊ extra thema mihi preſupponitur ꝙ ſecundus emptor qui vendidit huic vltimo emptori etiā poſſedit per biennium poſt emptionem ſuam anteꝙ̄ venderet huic poſſeſſori qui a primo emptore inquietat̃ ⁊ vbi caſus legis nō eſt admittenda queſtio. l. ancille. C. de fur. l. illam circa prin. ver. de modo. C. de colla.

g ¶ Nec ob. ꝙ venditor eſt de caſtro plagarij commitatus peruſij ⁊ primus emptor eſt ciuis peruſinus ⁊ ſic forenſes ⁊ nō ſubiecti ſtatuentibus in caſtro plebis: ⁊ propterea nō videant̃ aſtringi dicto ſtatuto: q2 reſpondetur ꝙ prout preſupponitur dictum podere venditum eſt in territorio caſtri plebis: ⁊ in territorio ipſius terre habebat fieri ſolutio hoc eſt actualis traditio ipſius poderis ⁊ apprehenſio poſſeſſionis ⁊ ſecundus ⁊ tertius emptores ſunt de dicta terra plebis ⁊ in dicta terra agit̃ ⁊ ibi ⁊ nō alibi poterant dicti poſteriores ꝯueniri. ⁊ ſic negligētia que imputat̃ primo emptori illo loco aſcribit̃ idcirco ſtatuto illius loci ſubijcit̃: lʒ ſit cōmiſſa per forenſes: prout eſt theorica Bar. in. l. cunctos pupulos. C. de ſum. trini. in. iiij. ⁊. v. col. j. q. vbi circa reſpicientia deciſionem cauſe cōcludit ꝙ in his que oriuntur tempore cōtractus inſpicitur ſtatutū loci cōtractus ⁊ nō ſtatutuʒ loci iudicij vel deſtinate ſolutionis niſi in dote de qua ad preſens nō agitur nec iſte eſt caſus noſter: in his autem que oriuntur ex poſt facto attendit̃ locus deſtinate ſolutionis ſi eſt locus certus alr̃ locus iudicij. arg. l. vinū. ff. ſi cer. pet. ⁊. l. in hac. de triti. ⁊. l. j. in prin. de vſuris.

h ¶ Ex quo infert ipſe Bar. ꝙ cum in ciuitate peruſij extet ſtatutū ꝙ iuri petendi debitū preſcribat̃. x. annis ſi florentinus mutuauit centū in curia romana ſub pacto de reddendo in ciuitate peruſij ſi tacuit per. x. annos erit locus ſtatuto peruſino cōtra florentinū: q2 negligentia illa eſt cōtracta in ciuitate peruſij. Et ſm̃ predicta dicit ipſe eſt intelligenda glo. in. l. i. in princi. de eo ꝙ cer. loco que vult ꝙ inſpiciatur ius ſeu ſtatutum loci iudicij ⁊ nō loci cōtractus quaſi velit illa glo. ꝙ attendat̃ ſtatutū loci iudicij inter oēs nō obſtante ꝙ ꝯtus fuerit alibi celebratus etiā per forenſes ꝙ Bar. intelligit niſi circa ea que oriunt̃ tempore ꝯtus. ⁊ facit q2 in iudicijs quaſi contrahit̃. l. iij. §. ideʒ ſcribit. de pecu. ⁊ no. per glo. in. l. ij. in fi. ff. de preto. ſtipu. Et vbi aliquid reſultat ex mora ⁊ negligentia petendi. vult Bar. ꝙ attendatur ſtatutū loci vbi negligentia cōmittit̃ qui eſt locus vbi diligentia habebat fieri. Et ſic locus iudicij ita accurate inſpiciendo vult Bar. ⁊ ſaluatur glo. in. d. l. i. Et dictam diſtinctionem Bar. approbat Raph. ful. in. d. l. cunctos populos.

¶ In propoſito itaqʒ noſtro cũ ſtatutũ terre plebis velit ꝙ ſi ſecundus emptor poſſederit per bienniũ nõ poſſit inquietari a primo emptore ⁊ inquietatio predicta habebat fieri in dicta terra: ⁊ ibi habebat fieri traditio per venditorem ⁊ ibi habeat fieri relaxatio per ſecundũ emptorem: ⁊ petitio per primũ emptorem aduerſus poſteriorẽ emptorẽ poſſidenteʒ habebat in dicta terra fieri. Et ibi ventilatur iudiciuʒ: ideo ſtatutum illius terre dʒ attendi ⁊ nõ curatur ꝙ actor nõ ſit alr̃s ſubiectus dicto ſtatuto: nam ſubijcitur ratione dicte negligentie: prout alr̃s ſubijcitur ratione delicti. l. j. ⁊ auc. qua in prouincia: vbi de crimine agi oportet. Et ratione iudicij in quo quaſi cõtrahitur: prout alr̃s ſubijcitur ratione cõtractus: ⁊ per hec ſatis pʒ reſponſuʒ ad contraria. Laus deo.

¶ Statutũ excludens vnã perſonã: an ⁊ quando excludat omnem aliã venientem ex eius perſona ſeu poſt eam. Et an caſtrorũ ⁊ domorũ appellatione veniat fortilitiũ. Et an renunciatio quã facit ſoror fratri cũ clauſula donationis reuocetur ob ſuperuenientiam filiorum ſororis renunciantis.

¶ Conſilium. ccvj.

IN noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Viſo ſuprascripto themate ⁊ copijs dictarum tranſactionuʒ ad euidentiam dicendorum maxime circa primũ ⁊ ſecundũ queſitũ premittendũ eſt ꝙ de iure communi tota hereditas dicte lucretie compagni in totum pertineret ad dictã Franciſcã auiã maternã dicte lucretie excluſis amitis ⁊ filijs amitaruʒ per auc. defuncto. C. ad tertu. Itaqʒ dictum ſtatutũ excludens matrẽ a quarta. s. Et de quarta excludit domos ⁊ caſtella eſt correctoriũ iuris cõmunis. ⁊ per cõſequens reſtringendũ per ea que habentur in. l. precipimus. C. de appel. ⁊ in. l. ſancimus. C. de teſta. ⁊ in. c. cũ dilectus. de cõſue. ⁊ in. l. ius ſingulare. ⁊. l. ꝙ vero. ff. de. ll. cum ꝯcor. ⁊ dicit Bal. in quicunqʒ. C. de ſer. fug. ꝙ ſtatutũ excludens auum maternũ pp patruũ eſt odioſum odio irrationabili pp qḋ dicit ꝙ nõ cenſetur excluſa auia materna ꝙ eſt mirum cũ videaſ eadẽ ⁊ aliquantiſper maior ratio in auia materna propter ſexum maſculinũ ſolet cõcipere femininũ per iura vulgaria: vnde pariter vr̃ ꝙ iſtud ſtatutũ ſit ſtrictiſſime intelligendũ cuʒ nõ ſolũ patruus qui eſt in ſecundo gradu computato gradu ſm ius canonicũ: prout arbitror ꝙ intelligant illa verba ſtatuti quartũ gradũ vulgariter nuncupatum: qꝛ vulgares cõmuniter capiunt graduʒ prout de iure canonico capitur: ⁊ ſolet in ſtatutis cõmuniter ita expreſſe ſumi: ⁊ ita puto ꝙ ſumaſ cõiter ſenis: maxime cũ percipiã ꝙ in ſecunda tranſactione interuenerunt qui erãt in vlteriori gradu dicte lucretie qui alr̃s nõ fuiſſent admiſſi. Non tñ refert cuʒ patruus de iure ciuili ſit in tertio gradu. l. iuriſconſultus. §. iij. gradu ver. patruus. ⁊ ſic eſt maior exorbitantia huius ſtatuti per qḋ excluditur ẽt mater per longe remotiores ꝙ̃ foret patruus lʒ nõ excludat in totũ: nemo autem vt puto negaret quin iſtud ſtatutũ ſit ſtricte reſtringendũ. Itẽ ex quo ſtatutuʒ admittit auiam maternã ad quartam preter domos ⁊ caſtella ⁊ ius commune inſolidum: quo ad dictaʒ quartam nulla erat dubitatio quin dicte Franciſce competeret integra quarta preter domos ⁊ caſtella. Nam nec amita neqʒ filij agnetis neqʒ dominus Joãnes vel paulus filij veteris compagni ſeu deſcendentes maſculi ex ipſo paulo poterant dictam franciſcaʒ auiaʒ inquietare aliquo queſito colore: nec ſuper ea aliqua controuerſia eſſe poterat.

a ¶ Super reſiduo autem hereditatis vltra quartam imminebat magnus ſcrupulus: qꝛ amita de iure communi excludit filios amite ⁊ filios patri magni: prout mihi perſuadeo ꝙ fuiſſent dicti do. Joannes. ⁊ Pau. de quibus in ſecunda tranſactione ⁊ fortius ſi erant vlteriores: ⁊ hoc per auc. poſt fratres fratrumqʒ filios. Nec videtur ꝙ ſtatutum excludat amitam cum de ea mentionẽ non faciat nec ſtatutum iſtud debeat extendi ſed reſtringi: ⁊ cum ſtatutum non dicat de amita ergo nec nos dicamus prout dicit Bal. in. l. illam. C. de colla. dicens ꝙ pro hoc eſt tex. ibi reſpondens ad iura ⁊ rationes Bar. qui ſm eum vult contrariuʒ ſcilicet in. l. ij. ff. ad tertul. ⁊ dicta Bal. refert ⁊ ſequitur Pet. de anch. in ſua latiſſima repetitio. c. canonum. de conſtitu. xiiij. q. prin. col. clj. nec vr̃ ꝙ Bar. cõtrarieſ. in. d. l. ij. §. videndũ. qꝛ Bar. loquitur in matre ⁊ cognatis ⁊ intelligitur in cognatis cõiunctis mediante matre nos ſumus in amita que nõ eſt cõiuncta mediante matre ⁊ nõ eſt cognata: ſed agnata ⁊ in ſimili cõſuluit collegiũ peruſinũ prout ipſum refert ⁊ ſequiſ ideʒ Pet. de anch. in. d. repe. d. xiiij. q. col. clxxxvij. cõcludens ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ patruus excludat matrẽ ſi cõcurrunt mater ſoror ⁊ patruus admittiſ ſoror excluſo patruo itaqʒ videtur ꝙ amita põt dicere matri ego vinco iſtos cõſanguineos maſculos ex parte patris qui vincunt te: ergo ego vinco te per regulaʒ. l. de acceſſionibus. ff. de perpetuis ⁊ tem. preſcrip. Ex aduerſo vr̃ ꝙ filij alterius amite ⁊ filij ipſius margarite: quã ſunt maſculi ⁊ parentes ex parte patris dicte Lucretie: qꝛ parẽtes cõpagni patris ipſius lucretie: itaqʒ ipſi vr̃r cõprehendi in dicto ſtatuto ſub illis verbis parentes maſculi ex parte patris ⁊ ipſi ſunt proximiores ꝙ̃ dñs Joannes ⁊ ꝙ̃ deſcendẽtes pauli qui ſunt remotiores in gradu dicte dñe Lucretie de cuius hr̃ditate agiſ: ideo tanqʒ incluſi in ſtatuto vlteriores excludant ⁊ amitã: qꝛ incluſi in ſtatuto ſi ex capite excluſiuo cæteros nõ excludunt: tñ ipſos excludunt ex capite incluſiuo ꝓut cõcludere vr̃ Bar. in. d. §. videndũ ponderans dictã rõnẽ ⁊ nõ illaʒ ꝙ cognati attinent mediante excluſa: nã ⁊ pñt eſſe cognati aliter ꝙ̃ per mediũ matris excluſe ꝓut ꝯtingit in filijs ſororis ⁊ filijs amite ⁊ dictã rõnẽ capitis incluſiui ponderant ẽt Bal. ⁊ Saly. in. l. maximum viciũ. C. de libe. preteri. quã rõnẽ ponderat ẽt idẽ Bal. in. l. ſi vero. §. de viro ſol. mat. quẽ in hoc ſequiſ ibi Imo. tangit etiã ideʒ Bal. in. l. ſi defunctus. C. de ſuis ⁊ legit. ⁊ qꝛ dicti filij vt maſculi videnſ excludere matrem cõſequenter videbatur ꝙ ⁊ amitaʒ que excluditur a matre de iure communi.

b ¶ Et iõ nõ immerito in prima trãſactione hr̃ cõſideratio filiorum ipſius margarite filiorum ⁊ ipſius agnetis ex altero latere dñs Joannes compagni ⁊ deſcendentes ex paulo fratre dicti dñi Joannis qui paulus forte ſuperueniebat tpe mortis Lucretie alr̃s nõ video ꝙ de ipſius deſcendentibus habuerit fieri aliqua conſideratio: ſed nõ refert ſatis eſt dñs Joãnes qui vt arbitror attinebat dicte lucretie itra quartũ graduʒ ⁊ attinebat ei ex parte patris. ſ. ipſius dñi Joannis ⁊ ex pte patris ipſius dñe lucretie ꝓut dicimus in agnatis qui dicunſ illi qui ſunt ꝯiuncti p lineã maſculinã vt i. l. ſunt autem agnati. ff. de legi. tut. ⁊ inſti. co. ti. §. ſunt autẽ agnati. nec ſufficit ꝙ ex vno latere ſint coniuncti ex vna linea per lineã maſculinã ſed requiriſ ꝙ ex omni latere ſit linea maſculina: ita ⁊ in iſto ſtatuto ꝙ veriſimilr̃ voluit fauere agnationi ⁊ ſexui maſculino per quẽ cõſeruaſ agnatio verba illa ex parte patris intelligãſ. ſ. ipſius qui vult ſuccedere ⁊ pſone cui ſuccediſ. Et ſic in potiori ſignificatu ⁊ vt minus recedaſ a iure cõi: ꝓut decet per iura vulgaria: ⁊ qꝛ ſi mater nõ excludit pariter nec alij cõiuncti mediante ipſa ar. l. ſi viua matre in nepotibus. C. de bo. mater. ⁊ alr̃s no. doc. ꝙ excluſa vna pſona cenſenſ excluſe oẽs perſone que attinent defuncto mediante illa pſona excluſa tanqʒ deriuate a radice infecta ꝓut cõcludunt Bal. in. d. l. maximũ viciuʒ. ⁊ Saly. ibi ⁊ Pau. de caſt. in. d. l. illã. ita intelligens theoricam Barto. in. d. l. ij. §. videnduʒ. ⁊ ſentit Bal. in. d. l. illã. ⁊ ipſe ⁊ Cy. in l. j. C. que ſit longa conſue. ⁊ Jo. an. in addi ſpe. in rubri. de teſt. Et fortius in caſu nr̃o in quo p hoc reſtringiſ correctio ſeu exorbitãtia iuris ⁊ i termis doc. ampliaſ. Jõ ipſe. d. Jo. ſolus vel vna cũ filijs pauli ex capite icluſiuo inuitenſ ⁊ in ꝯñtiã excludãt nõ ſolũ matrẽ a tribus qrtis: ſʒ ẽt oẽs alios: qꝛ duo nõ pñt eſſe inſolidũ hr̃des in totũ vel in eandẽ portionẽ. l. ſi hereditatẽ. ff. de caſt. pecu. l. ſicut certo. §. ſi duobus vehiculũ. ff. cõmo. itẽ mater ſola ptendebat ſe ſolũ ſuccedere. qꝛ poterat dicere ꝙ ipſa ſola iſolidũ ſuccedebat: qꝛ de iure cõi iſolidũ ſuccedit oibus excluſis. De iure municipali amita nõ excludiſ nec inuitaſ mr̃e aũt ſemota amita excludit vlteriores agnatos ⁊ ſic dcĩn. d. Jo. ⁊ poſteros pauli.

c ¶ Et hmõi ſtatuta excluſiua matris vł ſimiliũ perſonarum pp maſculos vel agnatos: ita demũ militãt ſi inuitati ſuccedũt adeo ꝙ ſi ipſi nõ ſuccedunt vel qꝛ ſint inhabiles vel repudiant vel ab alijs excludunſ mater nõ excludiſ: ꝓut cõcludunt Bar. ⁊ Ang. in. l. j. §. filiuʒ. de bo. poſ. ꝯtra. ⁊ Bar. in. l. ij. §. ſʒ ſi ſint ſui. ff. ad tertu. p tex. ibi. ⁊ in. l. ſiue. §. ſi. de iure patro. ⁊. l. ſi ⁊ ex modica. §. ſi filius. de bonis lib. ⁊. d. §. filiũ. ⁊ per dicta iura Bar. ⁊ eius auctoritatẽ. idẽ ꝯcludit Bon. in l. apud iulianũ. §. idẽ iulianus circa ſi. ff. ad treb. idẽ Bal. in d. l. maximũ viciũ. ⁊ in. l. quicũqʒ. de ſer. fug. ⁊ i. l. oẽs ppli. de iuſti. ⁊ iure. quẽ refert ⁊ ſequiſ Pet. de anc. in. d. repe. c. canonũ. de cõſti. xiiij. q. prin. col. cliij. ⁊ in iſtis perplexitatibus i quibus ſunt plures pſone que varijs reſpectibus inuicẽ ſe excludunt prout ⁊ cõtingit in. l. ij. §. ſi ſit agnatus ⁊ in. l.

in.l.equiſſimum.ff.ad tertu.⁊ in.c.auctoritate.de conceſ.preben.lib.vj.⁊ doc.variant vt pꝫ ex no.per doc.in.l.illam de colla.⁊ per Bal.in.d.l.ſi defunctus.⁊ in.l.ſi qs filium.C.de inoffi.teſt.⁊ in.l.ſi quis vel ſi qua ad tertu.C.⁊.d.l.quicūqꝫ.⁊ doc.in varijs locis:⁊ bar.⁊ ang.in.d.§.filiū.tradūt iſtā theoricam ꝙ ſi excludēs intrat in ſuccedēdo locū excluſi:⁊ tunc excludit eos quos excluſa excluderet ſi ipſa ſuccederet per tex.in.d.l.equiſſimum.⁊ no.ibi ⁊ dico in.l.ſi quis vel ſi qua.C.ad tertu.in.iiij.col.circa fi.⁊ etiā in.v.col.⁊ pdicta vrgent pro matre que hꝫ pro ſe ius cōmune:⁊ efficaciora iura:tum qꝛ a noīe excluditur in totum:tū qꝛ preterita vel exheredata habet remedia reſciſſiua teſti que non hñt tranſuerſales inuitati per ſtatutū nec amita lꝫ aduerſet theorica bar.in.d.§.videndū.ex mente aūt iuris municipalis receditur a dicta theorica:⁊ iō remanebat caſus dubius ſup tribus partibus dicte hereditatis de quarte nulla erat exitatio:ideo nō mirum ſi deuentum fuit ad dictas tranſactiones.

d Tñ in dicta difficultate in puncto iuris erat concludendum vel pro matre vel p dicto.d.Joāne. Naꝫ p mr̄e faciebat dicta theorica.ſ.tradita per rōnē.d.l.equiſſimū p dño Joanne rō capitis incluſiui.ſ.ponderata ⁊ theorica Bart.in.d.§.videndū.⁊ deciſio Bal.⁊ Pau.de ca.i.d.l.ſi defunctus.⁊ bal.i.d.l.ſi qs vel ſi qua.⁊ pau.i.d.l.illā. Et alia theorica quam pono in.d.l.ſi qs vel ſi qua in pe.⁊ vlti.colū.vꝫ ꝙ pdicta pcedūt qñ nulla eſt pſona q̄ non repiat aliquo iure in totū excluſa ab altera ex pſonis pp quas cauſatur pplexitas put eſt videre.i.d.§.ſi ſit agnatus.⁊ in.d.l.eqſſimū. Eſt aūt alius caſus in quo nō eſt tāta pplexitas:qꝛ reperit vna pſona q̄ a nemine reperit in totū excluſa:⁊ tñ aliā perſonaꝫ excludit tūc nulla hr̄ cōſideratio illius pſone q̄ excludit ab illa pſona que nō reperit aliquo iure in totū excluſa:⁊ tunc ipſa admittit:⁊ eius bñficio admittit illa pſona que ſecum admitteret ſi tertia pſona excluſa non eſſet in medio:iſte eſt tex.in.l.ij.§.ſi ſit ꝯſanguinea.ff.ad ter.vbi ſoror ꝯſanguinea patrem datū in adoptionē dictus pr̄ excludit matrē:mr̄ admittit ad patreꝫ cum ſorore decidit ibi ꝙ ſi ſoror ſuccedit:qꝛ adit hr̄ditatē pr̄ excludit ⁊ cū ſorore admittit mr̄ ſi ſoror repudiat ſuccedit pater excluſa matre ⁊ ſic ꝯſiderat pſona ſororis:⁊ lꝫ ipſa ſuccedat in parte excludit in totuꝫ:nec habet conſideratio perſone ab ea excluſe ⁊ proinde ſuccedit ac ſi perſona excluſa a ſorore non eſſet in rerū natura:facit tex.in ſimili in.§.ſed ſi fuerit ſoror.inſtitu.ad tertu.

e Applicādo ad terminos noſtros mater nullo iure reperitur in totum excluſa mater iure cōi excludit amitā ⁊ filios amite:nec ſtatutuꝫ eā vel eos inuitat: ideo de eis nulla habenda erat cōſideratio: itaqꝫ quicquid cōſequūtur ex dicta hereditate lucrantur vigore trāſactionis:⁊ extorquēt a matre vel a dicto Joanne qui progreſſus:lꝫ primo aſpectu videat forte impertinens. Tñ meo iudicio multum cōfert ad deciſioneꝫ ſecūdi queſiti. Naꝫ ex quo de quarta totius hereditatis nulla erat faciēda exitatio:qꝛ in oēm euētuꝫ a omni reſpectu erat deuoluenda ad dictam Frāciſcam auiam dicte Lucretie:⁊ ſup reſiduo erat dubitatio:in quo reſiduo nullū ius habebat dicta Margarita ſm dictas duas conſiderationes ⁊ concluſiones:⁊ iura matris non erant minus efficacia circūſcripta tranſactione q̄ꝫ iura dicte Margarite vel ſuorū filiorū vel nepotū ex ſorore imo certis reſpectibꝰ efficaciora.idcirco decet ꝙ auia habeat integram quartaꝫ reſpectu totius hereditatis:⁊ ſuper reſiduo in quo erat dubitatio fiat diuiſio de qua in tranſactione pma.ſ.qꝺ detracta primo quarta totius hereditatis de reſiduo ꝙ obtinet fiāt tres portiones pvt ⁊ apte cōtinet in prima trāſactione. Ex qua deprehēditur ſatis plane ꝙ ꝯuētio de retinēda quarta nō reſtringit ad id qꝺ obtineretur:ſed haberet ſimplr̄ tota quarta detrahi:put.n.in ſequenti caplo ſe aſtringit ad portiones eius ꝙ obtinebit ita ⁊ ſe aſtrinxiſſet in precedēti capitulo ꝙ loquit de quarta auie:ar.c.ad euidētiam de decimis.⁊ attento maxime ꝙ in tribus locis indefinite fit mentio de dcā quarta parte auie vbi loquit de quarta pte hereditatis ⁊ indefinita equipollet vlī.l.ſi pluribus.cuꝫ ꝯcor.de le.ij.itaqꝫ verba prime trāſactionis hoc important.

f Nō etiaꝫ apparet qꝛ loquitur de quarta parte que deberetur ſm formam ſtatutorum ⁊ conuenit ꝙ illaꝫ habeat ſꝫ formā ſtatutorū:que forma ſtatutorum eſt aperta ꝙ auia indubie dꝫ habere quartam partem totius hereditatis. Et ideo hec interpetratio conuenit verbis prime tranſactionis.ſ.ꝙ dicta auia habeat quartā hereditatis ⁊ de reſiduo ſi qꝺ obtinebitur habeat tertiam partem ⁊ margarita duas tertias.

Conuenit etiaꝫ natura negocij ⁊ ſubiecta materia que ſuadet ſatis plane dictā interpetrationeꝫ:qꝛ trāſactio fit ſup re dubia ⁊ lite incerta.l.j.ff.de tranſ.nō autem erat dubium ꝙ dicta dña Franciſca deberet habere quartam preter domos ⁊ caſtella ⁊ integra totius hereditatis:prout ⁊.ſ.deductum eſt: vnde ſuper reſiduo ſuper quo erat dubium videbatur exitatio quartr erat faciēda diuiſio:itaqꝫ cū vba ſoleāt interpetrari ſm ſubiectam māṁ.l.ſi vno locati.l.ſi ſtipulatus.de vſur.l.plenū.§.eqtij.de vſu ⁊ habi.cū ſi.iō interpetrent vba prout ſuadet mā ⁊ natura tranſactionis ꝙ id qꝺ clarū eſt añ omnia pro claro attribuat cui erat attribuēdum:⁊ ſic Frāciſca debeat integram quartā totius hereditatis habere ēt ſi nihil aliud qꝺ erat dubium obtineretur.⁊ ſi quid aliud vltra dictam quartā obtineretur vel propter iura auie vel ppter iura amite illud diuidatur in tres portiones prout cōuentum eſt in dicta tranſactione.

g Et maxime hoc eſt dōꝫ qꝛ per hanc interpetrationē quā ſuadet ſubiecta mā ⁊ natura negocij non recedit a ꝓpria vi verborum:put receditur in iuribus.ſ.adductis. Jtē aīs dicta auia poſuiſſet ſe in maximo diſcrimine:nā ſi tres partes hr̄ditatis fuiſſent euicte ſeu obtēte a cōſanguineis maſculis prout de iure eis debebant ipſa nō habuiſſet ſuā quartā ſꝫ habuiſſet dimidiam quarte ⁊ ſic fuiſſet leſa attēto ꝙ ipſa ⁊ amita nō fouebāt iuſticiam in aliqua pte dicti reſidui.⁊ per ꝯñs ponebat ſe in periculo magis ſuſcipiēdi damnum q̄ꝫ lucrum ⁊ dicta amita nihil certum habebat ita q̄ꝫ nihil damni timebat ⁊ plus lucri itaqꝫ trāſactio fuiſſet iniqua ⁊ plurimū claudicaſſet ꝙ non videtur in dubio dicendū:attento ꝙ ex magna leſione reſultat dolus reipſa.l.ſi qs cuꝫ alr̄.de verbo.obli.eneruatur preſumptio doli ex propoſito qñ eſt nimis magna vt habetur per Bar.in.l.ſi ſocietatem.§.arbitroruꝫ.ff.pro ſocio.⁊ doc.in.c.quintauallis.de iureiuran. Certe in tranſactione huiuſmodi erat conſiderandus ⁊ extimandus dubius euentus vt per glo.Bart.⁊ doc.in.l.lucius.§.fin.ff.ad treb.⁊ per Bar.in.l.ij.C.de reſcin.ven.⁊ in.l.ſi quis cuꝫ aliter.de verbo.oblig.⁊ in.l.ſi ſocietatē.§.arbitrorum.ff.p ſocio.⁊ idem voluit Jaco.de raue.⁊ Ray.⁊ Ange.in.d.l.lucius.prout ibi refert Jmo.pro quo facit glo.in.l.per diuerſas.C.mandati.ſm eundem Jmolaꝫ qui videtur potius inherere huic opi.q̄ꝫ opi.contrarie ⁊ eam etiā ſequitur Jmo.in.c.cum cām.de emp.⁊ ven.que opi.eſt equa ſꝫ eū ſꝫ quē.idem tenet ibi dñs cardi.florē.quā ⁊ firmat ibideꝫ Panor.⁊ idem voluit Saly.in conſi.ſuo qꝺ incipit mataſias in fine ⁊ Franciſ.de rampo.cōſulens ſuper eodem facto.idem tenet in principio conſilij. ⁊ incipit eius conſilium ego Frāciſcus de rāpo.de bononia viſis ⁊c.

h Et lꝫ glo.in.d.c.cum cauſam.⁊ Tan.⁊ Joan.and.ibi teneant contra Bart.in hoc.ſ.ꝙ trāſactio non reſcindat propter leſioneꝫ vltra dimidiam iuſti precij ⁊ ſpe.⁊ Bal.⁊ multi idem ſequātur tamen poſſunt intelligi ꝙ nō reſcindatur propter leſionem predictam habito reſpectu ad veraꝫ extimationem in quo cōcordat etiam Bar.⁊ opiniones ita cōcordat Jmo.in.d.l.lucius.§.fi.vel ꝙ non habeat locum remedium.d.l.ij.⁊ de reſcin.ven.⁊.d.c.cum cām.que iura locum habent in contractibus bonefidei ⁊ tranſactio ſaltem regulariter eſt ſtricti iuris.§.actionum.inſtitu.de actio.ſed locum habeat remedium.d.l.ſi quis cum aliter.qꝺ ad idem tendit ⁊ militat in contractu ſtricti iuris: prout etiam dicit Jmo.in locis.ſ.adductis maxime in.d.c.cum cauſaꝫ. Et dato ꝙ neutrum remedium locum habeat prout videtur de mente multorum tenentium contra opi.Bar. Tñ videntur niti ex natura tranſactionis que debet eſſe litiuꝫ finis:put ſententia.l.ſi fratris.⁊.l.cauſas.C.de trāſ. Nō tñ videtur recedendum ab illo preſuppoſito Bar.⁊ ſequaciuꝫ quatenus volunt ꝙ leſio reſultare cēſetur habito reſpectu ad dubium euentum litis:nec doct.tenentes contra Bar.fundāt communiter ſe in hoc:ſed in natura tranſactionis. Ratio enim naturalis ſuadet id ⁊ ſufficit rationeꝫ allegare.l.ſcire oportet.§.ſufficit.de excu.tuto.

i Et alīs ſpes ⁊ dubius euentus extimatur.l.in quantitate.§.magna.ff.ad.l.falci.⁊.l.hereditatum.eod.titu.⁊ facit.l.ſi iactum retis.ff.de contrahen.emptio.⁊ res tantum valet quātuꝫ vendi poteſt.l.mortis cauſa capimus.§.fi.ff.de dona.cauſa mor.vbi habetur etiā conſideratio ꝙ ſeruus erat ſubiectus noxe deditioni propter qꝺ dubiū minus haberet vendi facit ſimiliter gloſella in verbo damnum in.l.ſi non fuerit.§.ita cohiri.ff.pro ſocio.iuncta textui exiſtimat damnum futurū habito reſpectu ad periculum damni:⁊ ſic exti

ſtatuť dubius euentus. Et cui dubium ꝙ ꝓpter periculum amiſſiōis minus res litigio ſubiecta extimareť. Et maxime vbi eſt probabile dubiū iuſticie ita ꝙ probabiliter timetur periculū amiſſionis litis itaqȝ cuȝ dubia fuerint plurimum iura amite cū doc. fere oēs teneāt ꝯ eā in his terminis quādo mater eſt in medio adeo ꝙ iura dicte amite nō erāt magno precio extimanda: qꝛ parum potuiſſet vendi homini habenti notitiā dictorū iurium ꝓut erat extimanda quarta debita dcē auie que certiſſime debebať nec imminebat aliqua dubitatio ⁊ ſi illi parētes maſculi vt vtar vulgari ſtatuētiuȝ repudiaſſent hereditatem auia admittebať ad totū per.l.ij.§.ſi ſit conſanguinea.ff.ad tertu.⁊ qđ no. Bar.⁊ Ang.in.d.§.filium. ita ꝙ dicti maſculi habebāt beneficiū venale: ꝓut dicit Bal.in.d.l.ſi defunctus habens pro indubio ꝙ mater excludit amitam ſi inuitati a ſtatuto renūciant gratis vel accepta pecunia: ⁊ ſaltē hoc cōſiderato nō erant minori precio extimanda iura dicte matris ſeu ſpes obtinēdi reſiduū hereditatis a quarta ſupra ꝗ̄ iura aut ſpes dicte amite: vñ ſi hoc nō obſtante ꝯuenit ꝙ dicta amita haberet dicti reſidui ꝙ obtineret duas partes a quarta hr̄editatis debita de tota hereditate dicte auie nō erat iuſtum nec veriſile ꝙ dicta auia voluerit ponere in diſcrimine certam partē ſuā: ꝓut poſuiſſet ſi aliter fieret interpetratio dicte tranſactionis: ⁊ cōtractus interpetrať ⁊ iudicatur ex qualitate ⁊ quantitate eorum que hincinde in ꝯtctu interueniunt: vt per glo.in.l.j.in prin.ff.de ſuperfi.⁊ per Bar.in.l.coteȝ ferro.§.qui maximos.ff.de publ.⁊ in ſua diſpu.que incip.publicanus in deciſione queſtionis in fi.j.col.

k ¶ Ex qbus videť aperta fronte concludendū ꝙ ſm primā trāſactionē dicta auia debeat ante omnia hr̄e integrā quartam totius hereditatis: ⁊ ea detracta de reſiduo ꝙ obtineť debeat habere vnam tertiā: ita ꝙ ſi in hereditate erāt quatuor milia ipſa debet detrahere mille tāto tamē minus quātum eſſet quarta pars domorum ⁊ caſtellorum: ⁊ id qđ non obtineť erit. Mccclxvj. ⁊ aliquantulum plus vȝ duo tertia reſtāt. Mdcxxxvj. ⁊ vnū tertiū ⁊ de iſtis. Mdcxxxvj. hēnt fieri tres partes factis tñ prius detractionibus de qbus in tranſactione: nec incōuenit ſi maior eſt portio dicte auie ꝗ̄ portio dicte amite: qꝛ eius iura erāt longe maiori precio extimanda. Nec aduerſať cōuentio ꝙ portio dicte auie nō eēt maior ꝗ̄ portiones dicte amite: qꝛ dicta ꝯuentio aperte loquiť de tertia portione que in tranſactione dabať dicte auie de reſiduo ꝙ obtinetetur vltra quartam: prout verba tranſactionis clare ⁊ aperte oſtēdunť: vnde non eſt reſicandum in dubium: ar.l.ille aut ille.§.cum in verbis de leg.iij.⁊ etiā demonſtratur euidenter. nā ſi tota hereditas obiēta fuiſſet quarta totius ⁊ tertia reſidui faciunt dimidiā totius ſi recte computetur ꝓut dicimus in tertia ꝓ legitima ⁊ in quarta trebelleanica extrahēda de reſiduo. Itaqȝ ſi ambe ſimul quarta.ſ. ꝗ ante partē concediť per trāſactionem auie ⁊ tertia portio reſidui haberēt eſſe equales duabus portiōibus que ꝑ ipſam primā trāſactionē attribuunť amite illa ꝯuētio ꝙ illa tertia portio attributa mr̄i non minuereť ꝑꝑ id quod extorquerent filij alterius amite nihil operareť ꝯ.l.ſi qñ.de le.j.cū ſi. Hactenus eſt ſatis plane demonſtratū ꝙ ſm primam trāſactionē dicta franciſca auia dȝ de eo ꝙ per ipſas obtineť de hereditate dicte lucretie ante oīa detrahere quartā habito reſpectu ad totā hr̄ditatē ⁊ de reſiduo hȝ hr̄e tertiam ptē: ⁊ ita debēt diuidi dcē due portiōes ꝗ eis ꝯcedunť ꝑ vltimā trāſactionē: ꝗ vltīa trāſactio nō cēſeť inita inter dictas Franciſcam auiā ⁊ margaritā amitā: tū qꝛ inter eas qđ erat iā ſopita ⁊ nō erat res dubia nec lis incerta: ꝓut requiritur adeſſe tranſactiōis.l.j.⁊.l.poſt rē.ff.de trāſ. tum eſt qꝛ ex prefatiōe dicte trāſactionis demōſtrať ꝙ dña franciſca dña margarita ⁊ iulius ⁊ frēs filij alterius amite ſunt vna pars: ⁊ dñs Jo.⁊ alij in principio noīati ſunt alia pars. ita ꝙ margarita franciſca ⁊ iulius ⁊ fratres non conueniunt neqȝ trāſigunt inter ſe ſed cum.d. Joanne ⁊ ſocijs. Tum maxime qꝛ expreſſe declaratur in ſecunda tranſactione ꝙ vigore dicti contractus ſecundo initi nō intelligatur neqȝ ſit aliquo mō preiudicatū in aliqua parte cōuentioni quā in ſimul habēt ſupradicta dña Frāciſca ⁊ filij ⁊ ſupradicta dña margarita: ſed remaneant in eorum firmitate prout erant ante ipſuȝ ſȝ contractum itaqȝ per ſcđam tranſactiōem non eſt in aliquo receſſum a prima conuentione: ⁊ ſic non obſtat quominus fiat inter eas diuiſio vt.ſ.demonſtratum eſt.

l ¶ Et per h̄ ſit rñſum ad ſcđm queſitum ꝙ videbať hr̄e magis ſcrupuli. Deuenio mō ad deciſionē pmi dubij in quo vr̄ extitari an dictū fortilitiū veniat exceptuādū a dcā quarta ꝓpter illa v̄ba preter domos ⁊ caſtella que ponuntur in ſtatuto ⁊ prima trāſactiōe quaſi cōprehēdať ſub illo verbo caſtella. Non.n.vr̄ fiet dubium ꝙ non cōprehendať ſub v̄bo domos forte qꝛ non deputatū ad habitationē. Cū lȝ domus dicať illud edificiū qđ conſtat ex ſolo parietibus ⁊ tecto vt hr̄ in.l.eū ꝗ̄ edes.de vſuca. Tñ appellatione domus non venit domūcula.l.ſenatus.§.marcellus.de leg.j.⁊ docto.ibi ⁊ no.Ang.in auc.de here.⁊ fal.§.hinc nobis. Item capāna deputata ad vſum beſtiarum ſine dubio non venit appellatione domus ꝓut dicit Bal.in.c.ij.de duobus fratri.de nouo beneficio inueſti.in vſibus feudoꝝ quaſi velit ꝙ illa cēſeatur domus que eſt deputata ad vſuȝ ⁊ habitationē hominū ⁊ alr̄s habemus ꝙ appl'one domus nō venit apotheca in qua quis ſolū exercet artē nō alr̄ eam inhabitat: lȝ habeat ſolū parietes ⁊ tecta adeo ꝙ lȝ de iure non poſſit quis pro debito ciuili extrahi de domo.l.plerīqȝ.ff.de in ius vocan.tñ poterit extrahi de apotheca in qua exercet artē ⁊ iniuria facta ad apothecā nō dr̄ facta ad domū ar.l.lex cornelia.§.domū.⁊ ſequēti de iniur.⁊ ibi bar.⁊ ar.eoꝝ ꝗ no.bar.in.l.j.§.j.de libertis agno.⁊ in.l.apud labeonē.§.cōuitiuȝ de iniurijs. qđ ⁊ tenuit Pau.de ca.in.d.l.plerīqȝ.⁊ ſaly.in ꝯſil.inci.cū ꝗrit an ꝓhibitus capi in domo ⁊ Bar.in ꝯſi.incip.ſtatuto caueť ꝙ ꝓ maleficio.⁊ Pau.de ca.in ꝯſi.xij.incipiē.viſo pūcto vbi dicit proprie domus illa eſt que eſt deputata ad habitādum ex quibus patet ꝙ nō omne ꝙ cōſtat ex ſolo parietibus ⁊ tecto venit appellatiōe domus: ⁊ iō cum forte fortilitium non ſit forte deputatum principaliter ad habitādum non ſit dubium de verbo domos.

m ¶ Sed de verbo caſtella nec ego habeo notitiam de qualitate fortilitij: ideo non vlterius ſuꝑ hoc inſiſto: pōdero aūt ꝙ domos in qbus maiores ſui habitauerūt ſolet quis merito magis extimare ⁊ cariores habere ꝗ̄ alias res etiam magis vtiles vt.l.lex que tutores.§.nec.n.domuȝ.C.de admi.tut. Et hoc forte cōſiderauerunt ſtatuētes exceptuādo domos ⁊ caſtella. Videamus itaqȝ an dictuȝ fortilitium cōprehendať ſub illo verbo caſtella. Et ꝑfecto lȝ in iure reperiā pluries poſitū iſtud vocabulū caſtellū vel caſtella ⁊ diuerſimode naȝ repio poſitū ꝓ loco vbi eſt receptaculū aquaꝝ.l.iiij.ff.cōia pred.l.j.§.equiſſimum.ff.de aqua quoti.⁊ eſti.l.fiſtulā.in ꝑncipio de ſerui.vrba.pđi. Et hoc nō ptinet ad terminos noſtros alr̄ poniť.C.de fundis limit.lib.xj.in rubrica.⁊ in.l.ij.vbi glo.⁊ Bar.ſumunt ꝓ caſtro.⁊ eodem mō vr̄ ꝙ ſumať in.l.in noīe dñi poſt mediū.in.§.inter ea.C.de offi.prefec.africe.⁊ in.c.j.§.illicitas ibi ꝑ ciuitates ⁊ caſtella de pace iuramēto firmā. in vſi.feud.⁊ in.c.tue fr̄nitatis.ibi villas vel caſtella. villa aūt ⁊ caſtrū ſunt noīa deſignātia vniuerſitatē quādā dicit bal.i.c.j.de capi.q cur.vē.x.colla.col.iiij.in fine allegat hoſti.in.c.ex lr̄is.de iurepa. Caſtra aūt in vulgari nr̄o dicunť caſtelli: iō nō mirum ſi iuxta vulgare in iure maxime municipali dicunť caſtella: nō tñ qđlibȝ edificiū forte ſeu deputatū ad defenſam ꝙ ſolet appellari fortilitiū ſm cōeȝ vſuȝ loquēdi appellať caſtrū vel caſtellū. Nec dicēdo ciuitas Senaꝝ hȝ tot ciuitates ⁊ tot caſtella nō numeranť oia fortilitia. Et apud nos habemus fortilitia in quibus reducunť homines circūſtātes ⁊ nō appellātur caſtra vel caſtella ⁊ qñqȝ ille locus eſt in armario ⁊ in extimo deſcriptus ꝓ villa itaqȝ in iure nō eſt hñ declaratū qd veniat appellatiōe caſtelli vel caſtri: ⁊ iō in hoc ſtādū eſt cōi vſui loquēdi vtrū fortilitiū veniat appl'one caſtelloꝝ prout ⁊ dicit Bal.circa domū qd veniat dom⁹ appellatiōe dicēs ꝙ attēdiť cōis vſus loquēdi q cōis vſus loquēdi ꝓut vr̄ pſuppoſ ni in pūcto eſt ꝓ parte matris cū dicať ꝙ appellatur fortilitium ⁊ nō caſtellum: facit ⁊ pro matre: qꝛ in tranſactiōe appellatur fortilitium ⁊ diuerſitas nominum denotāt diuerſitatem rerum.l.ſi idem codicilli.C.de codicil.

n ¶ Item facit qꝛ mater regulam ⁊ ius cōe pro ſe ꝙ ſuccedat in parte oium rerum ⁊ aduerſa pars ſe fundat in iure exorbitantiſſimo ⁊ in exceptione ⁊ ꝓ regula preſumiť dicit bart.in.l.quoties.ff.ſi qs cau. ⁊ qui ſe fundat in iure exorbitāti incūbit ei onus ꝓbandi ꝙ militent ea que in iure exorbitāti ponderanť ⁊ ꝙ ſimus in caſu ipſius iuris exorbitātis vt per glo.⁊ doc.in cle.ſi.de reſcriptis.⁊ qđ per Joā.an.in.c.j.de homi.li.vj.quē refert ⁊ ſequitur Bal.in.l.ſi quis non dicam rapere.col.iiij.C.de epi.⁊ cleri.ideo puto ꝙ dñe margarite incūbat onus ꝓbādi ꝙ appellatione caſtellorum veniat dcm̄ fortilitium alr̄s hēat ſuccūbere: ⁊ ſic quarta detrahatur etiā de dicto fortilitio ꝙ autē detrahatur de fundis ⁊

poſſeſſionibus

poſſeſſion ſb uo ſitis in eiſdẽ pertinẽtijs.ſ.dicti fortilitij non
video qui d obſtet quominus de illis prout de alijs bonis
quarta ha beat detrahi maxime cum tanta exorbitantia ſtatu
ti ſit reſtringenda non amplianda.

o ❡ Deueniendum modo eſt ad tertium queſitum pro cuius
rei euidentia eſt videndum vtrum dictis Margarite ⁊ iu-
lio ⁊ fratribus deberent due portiones de tribus portioni-
bus dictarum dotium ⁊ conſtat ꝙ de iure communi ad eos
ſpectabant cũ ipſe cõpagnus cui ſuccedit Lucretia ⁊ Mar
garita ⁊ Agnes eſſent in pari gradu dicte Lucretie veteris
⁊ ſi Agnes predeceſſiſſet eius filij ſuccedunt in locum eius
in auc.de hrdibus ab inte.vẽ.§.j.ver.ſic tñ facit.§.cuz filius
inſti.eo.tit. Et ſi ſupererat ⁊ deceſſit hrditate nõ adita eius
hrditatẽ trãſmiſit i eius poſteros hñficio.l.vnice.C.de his
qui ante apertas tab.tamen prout percipere poſſum ex qui
buſdam allegationibus femine excludunt donec extant ma
ſculi ex forma ſtatutoꝝ. Cuz igit maſculi ex Bartholomeo
vel Lucretia non ſupereſſent poſt mortẽ compagni iſtõ mar
garita ⁊ filij agnetis reuertebant ad hereditatem matris ⁊
ſic ad vnam tertiã partem dicta Margarita ad aliam tertiã
agnes altera filia ſi ſupererat tempore mortis cõpagni alis
ad eius filios ſaltem ſi fuerant concepti tempore mortis di
cte Lucretie corũ auie iuxta notata per Bar.in.l.ſi.ff.ad ter
tu. Et ſi hoc eſt circa portionem obuẽta pro dictis dotibus
dicto Julio ⁊ fratribus non video qd obſtet quominus ſit
detrahẽda aũ oia adeo ꝙ non debeat quarta nec tertia dcẽ
Franciſce attento ꝙ dicta dos dicte Lucretie quatenus pti
nebat ad dictos iuliũ ⁊ fratres non erat de hereditate Lu-
cretie pupille:ſed de hereditate Lucretie auie materne.

p ❡ Sz circa portionem dicte dñe Margarite ineſt nõ me
diocris ſcrupulus attento ꝙ dicta Margarita per pactum
iuratum renunciauerat bonis maternis de preſentia ⁊ con-
ſenſu ip ſius mris itaqꝫ pactum valet arg.c.Quis de pac.in
vj.⁊.c.cum contingat.de iureiuran. Sed dicta Margarita
tempore dicte renunciationis non habebat filios poſtea fi-
lij ſuperuenerũt ⁊ pp ſuperuenientes filios donatio prius
facta reuocatur.l.ſi vnqꝫ.C.de reuoca.dona.⁊ caũ.ſi.xvij.q.
iiij.l.ſi totas.C.de inoffic.dona.idcirco cum dicta domina
Margarita donauerit iura ſua q̃ habebat vel ſperabat ha-
bere ſuper bonis maternis ⁊ id fecerit tempore quo nõ ha-
bebat filios vr̃ prima facie dõm ꝙ dicta donatio euanuerit
propter natiuitatem filiorum per iura preallegata ⁊ ſi hoc
eſt videtur ꝙ dicte due partes dotium pertineant de iure
⁊ vigore prime tranſactionis ad ipſam Margaritam ⁊ ad
Juliũz ⁊ fratres ad quos alis de iure ſpectabat pro duabus
portionibus vt.ſ.dictum eſt.tamen videtur ꝙ dicta reſciſ-
ſio dationis nõ reſultet hoc caſu:nam doc.omnes dicũt di-
ctam.l.ſi vnqꝫ. ⁊ ſimiles eſſe fundatas in veriſimili mente
donantis:qꝛ ſi tpe donationis cogitaſſet de filijs veriſimi-
liter talem donationem non feciſſet:prout dicunt Cynus
Bar.⁊ Bal.in.l.titia ſeyo teſſeram.§.imperator.de lega.ij.⁊
Bald.⁊ Ange.in.l.j.C.de inoffi.dona.⁊ Barto.in.l.j.ff.de
iur.codi.⁊ in autẽ.ex cauſa.C.de liberis preter.⁊ Jmo.in.c.
fina.de dona.doc.cõiter omnes ⁊ habetur reſpectus ad ve
riſimilem mẽtez tempore donationis:quia doc.dicunt ꝙ ſi
tunc.ſ.tempore donationis cogitaſſet de filijs non feciſſet
dictam donationem ⁊ ſic ſe referunt ad tempus ꝯctus non
ad tempus ſuperuenientiuz filiorum nec ad aliud tempus
futurum:ideo ſi ſumus in caſu quo ſi cogitaſſet de filijs fe-
ciſſet talem donationem ceſſare dꝫ diſpoſitio.d.l.ſi vnqꝫ.qꝛ
ceſſat fundamẽtuz dictoꝝ iuriũ:⁊ ppterea Bar.in.d.§.im-
perator a rõne ceſſante cõcludit ꝙ ſi de filijs cogitauit ceſ-
ſat diſpoſitio.d.l.ſi vnqꝫ.⁊ idez vult Bar.in ꝯſi.cxj.ſm or-
dinem peruſinũ nõ informis incipiente Philipponus ſcã-
bioni.⁊ idem Bal.in.l.j.in ſi.de inoffi.dona.in verſi.deinũ
quero volens ꝙ ſi donãs cogitat in genere ſe habiturus fi-
lios non hꝫ locum hmõi reuocatio:⁊ tamen in.d.l.ſi vnqꝫ
non exprimitur cogitauerit vel nõ cogitauerit de filijs ⁊ ſic
doct.limitant.d.l.ſi vnqꝫ non procedere vbi ceſſat dicta ra-
tio. Sed in caſu noſtro ceſſat dicta ratio:qꝛ eſt veriſimile ꝙ
⁊ ſi de filijs cogitaſſet feciſſet talem donationem vt ꝓbabo
merito ceſſet diſpoſitio.d.l.ſi vnqꝫ.

q ❡ Itaqꝫ eſt aduertendum ꝙ dicta Margarita puella nõ-
dum tradita nuptui ſeu tradita viro propter amplam dotez
vt audio magiſqꝫ ſm viros patrimonij ſibi conueniret re-
nunciauit bonis paternis ⁊ maternis viua matre ⁊ conſen-
tiente ⁊ donauit fratri maiori natu concurrẽte ꝙ mater que
conſentiebat dicte donationi poterat eam priuare a legitti-
ma ſupra.itez poterat contingere ꝙ ipſa predecederet ⁊ ſic
renunciatio in nihilo ꝓiudicaſſet. itez ipſa excludebat a ma
ſculis ita ꝙ ſi compagnus habuiſſet maſculos ipſa veniebat
excludenda ita ꝙ donabat quandã ſpẽ que erat minimo ꝓ-
cio extimanda:tũ qꝛ ſpes hereditatis viuentis nõ eſt cõſide
rabilis.l.poſt emãcipationẽ.§.illud.⁊ ibi Bart.ff.de libera.
leg.lꝫ in filijs iſta ſpes ſit approbata a iure vt no.Bar.in.l.
is põt.ij.col.ff.de acqui.here.tum qꝛ rebus eo modo ſe ha-
bentibus non erat ſpes ſuccedendi poſt mortẽ matris:tũ qꝛ
ſi ipſa predeceſſiſſet nõ erat donatio nocitura filijs per ea q̃
habent in.l.ſi ſuperſtitis.ff.de acq.heredi.⁊ in.l.pactum qõ
dotali.C.de colla.ita ꝙ minima res cenſet donata:qꝛ ſpes
illa erat minime extimationis.⁊.d.l.ſi vnqꝫ nõ hꝫ locum in
parua donatiõe:qꝛ etiã cogitãtes de filijs ⁊ habẽtes filios
plerunqꝫ faciunt paruas donationes prout ⁊ infra deducã
coadiuuat hanc coniecturam:qꝛ de facili quis renunciat fu-
turis etiam pro parua re preſenti iuxta ea que habentur in
l.cum hij.in princip.ff.de tranſac.⁊ in.d.l.pactuz qõ dotali.
item concurrit ꝙ puelle pro nubendo de facili renũciant ⁊
conſentiunt conſanguineis ⁊ eorum votis ſatiſfaciunt cum
eorum cõſenſu nõ de facili ſine dedecore nuberent.itẽ dum
cogitant de nuptijs que principaliter gratia ſobolis procreã
de ordinantur veriſimiliter de filijs cogitãt adeo ꝙ pleriqꝫ
tenent ꝙ.d.l.ſi vnqꝫ.nõ hꝫ locum qñ donatio fit in contra-
ctu dotali:qꝛ tempore quo veriſimiliter de filijs futuris co-
gitatur prout reperio cõſuluiſſe inſignez doctorẽ dñz Jbo
nem peruſinum preceptorez meum ⁊ dñm Angelum de pe
riglis doctorem peruſinum preclarum.

r ❡ Cõcurrit etiã qꝛ ꝓut alis ſenis in ſiſi materia cõſulendo
fuit mihi narratũ ꝙ ſenis ſolent mulieres facere ſimiles re-
nunciationes maſculis:itaqꝫ eſt veriſimile ꝙ lꝫ milies de fi-
lijs cogitaſſet feciſſet dictam renũciationem cũ ſolitũ ſit fa-
cere qꝛ trahimur ad faciendum id qõ fieri ſolet:ideo ex his
putarem intrepide cõcludendum ꝙ ceſſet diſpõ.d.l.ſi vnqꝫ
ad qõ coadiuuandum ponderandum eſt ꝙ.d.l.ſi vnqꝫ eſt
lex ſatis exorbitans ⁊ non vltra terminos trahenda:ſed pro
prie ⁊ ſtricte intelligenda per iura vulgaria. Cum igitur in
caſu noſtro id qõ dicta Margarita dicitur donaſſe tũc tem
poris erat minimi precij extimandum nam illa ſpes ſuccedẽ
di cenſetur donata arg.l.ſpem.C.de dona.⁊ ſpes extimatur.
d.l.in q̃ntitate.§.magna.ff.ad.l.falci.cum alijs iuribus ſupra
adductis:attento etiaz ꝙ tunc temporis erant tres vel qua-
tuor qui ſperabantur venire ad hereditatem adeo ꝙ neduz
quarta pars bonorum cenſetur donaſſe:ſed nec vt arbitror
extimationem decime partis nemo enim vt arbitror illam
ſpem emiſſet centum florenis ita ꝙ ſi tota illa ſpes cenſeret
donata nõ veniret reuocanda per ſuperuenientiam filioruz
multominus venit reuocanda cum facta fuerit fratri ꝓpter
dotem exceſſiuam a fratre datam adeo ꝙ poteſt dici dona-
tio ob cauſam ⁊ donatio ob cauſam.⁊ ſic donatio remune-
ratoria nõ eſt proprie donatio.l.j.⁊.l.acquilius.⁊.l.ſi pater.
ff.de dona.ideo in ea nõ debet militare exorbitãs diſpoſi-
tio.d.l.ſi vnqꝫ.ꝓut ⁊ ibi volũt Bal.⁊ ang.⁊ Pon.in.d.l.ſi
pr̃.§.ſi.⁊ in.l.ſi vo.§.de viro.in.xlviij.falſ.⁊ in ꝯſi.ſuo inci-
piente pro deciſione ⁊ Oldradus in cõſi.v.incip.titius de-
dit ⁊ iſtas allegationes reperio in qbuſdam allegationibus
in hac cã factis ⁊ ſaltem dicta cauſa facit vt cenſeatur minus
donatum ⁊ ſic fortificat dicta ratio ꝙ propter vtilitatem rei
donate nõ militat illa ratio ꝙ ſi de filijs cogitaſſet nõ feciſ-
ſet dictam donationẽ cuz dicta ratio ⁊ diſpoſitio.d.l.ſi vnqꝫ
ceſſet in parua ⁊ fortius in minima donatione ⁊ ꝙ in pua
donatione non militet.d.l.ſi vnqꝫ pluries conſului vna cuz
alijs doctoribus egregie fame etiam apud Senas.

s ❡ Coadiuuantur premiſſa qꝛ ius adeundi etiam iam dela-
tum non dicitur eſſe in bonis noſtris.l.precia rerum.⁊ ibi
doct.notant.ff.ad.l.fal.nec poteſt cedi per ea que habentur
in.l.paulus reſpondet per procuratorem.de acqui.heredi-
tate.⁊ in.l.mulier.§.ex aſſe.ff.de iure dotiuz.⁊ per glo.in.l.
apud iulianum.§.vtrum in fin.ff.ad trebellia.vnde videtur
quedam renunciatio per pactum iuri futuro qꝫ donatio iu-
ris adeundi ꝙ donari non poteſt:ideo videtur potius reſi-
ſtentia querendi ⁊ promiſſio non querendo facta qꝫ propria
donatio ꝓut alis in ſimili no.Bald.in.l.illud.C.de ſac.ſan.
eccle.⁊ ita vidi per illud dictuz Bal.alis cõſultũ in his ter-
minis.ſ.ꝙ.d.l.ſi vnqꝫ.nõ hꝫ locum in donatione q̃ obuiat
acquiſitioni nõ cõfert ius queſituz nec videtur par ratio lu
crum nõ capere ꝓut eſt nõ acquirere prout queſitũ amitte
re ꝙ aſcribit damno cum ſit diminutio patrimonij.ar.l.ſi.

ſum ſimi.C.de codi.facit.l.q aũt in principio.ff.que in fra. cred.ꝛ.l.ſi ſpóſus.§.maritus.ff.de dona. inter virũ.ꝛ.l.j.§. vtrũ ſi qd in frau.patro.nec videnť tũc militare v̄ba.d.l.ſi vnq̄ eſt ꝛ itaq̄ donatio impropria:q2 illa ſpes ſuccedẽdi do natur.i.ex cã liberalitatis remittiť ꝛ extinguitur vt proſit donatariozꝛ ita verificentur v̄ba contractus quatenus pri mo renunciat ꝛ poſtea donat.

t ¶ Ex quibus oĩbus puto ſatis plane concludendũ ꝙ di cta renunciatio nó cenſeatur reuocata pp ſuperuenientiam filiorũ qua ꝯcluſione facta inferť ꝙ dicta dos lucretie vete tis remãſit ꝑ pte dicte Margarite in h̄ꝛditate Lucretie pu pille exquo fuit ab initio queſita cópagno ꝛ per cũ tranſla ta in Lucretiã pupillam eius filiã nec ipſa Margarita po terat ad eã redire pp ipſã conuẽtionem factã cum compa gno patre Lucretie. Itẽ pondero ꝙ in prima tranſactione non diſponitur cui queranť due tertie ptes dotiũ dicte do mine Lucretie:ſ3 ſimpl'r reſeruanť. Et l3 forte fuerint reſer uate : q2 putabanť ſpectare ad Margaritam ꝛ filios agne tis:tñ non fuerunt eis ꝑ trãſactionẽ cóceſſe nec aliqð ius in ipſam margaritã tranſlatũ:q2 nó dˀ ꝙ ei fuerit quicq̄ reſer uatũ ꝛ ſi dictum fuiſſet nóvideretur ꝙ ſibi fuiſſet aliqð ius queſitũ:q2 reſeruatũ tunc fuiſſet tanq̄ ſuũ:iõ ius de nouo non fuiſſet queſitum ar.l.iij.§.ſubtilius.ff.de condi.ob cã. ꝛ.l.ſi ꝑ fundo cum ibi notatis.C.de tranſac. Ex quo infer tur ꝙ etiam de iſta portione dotis que remanſerat in h̄ꝛdi tate Lucretie pupilleveniat detrahenda quarta primo loco attributa dicte franciſce cum etiam de hac deberetur quar ta ex forma ſtatutorum dicte auie materne ꝛ quarta integra per primam tranſactionẽ debetur dicte franciſce prout in tegre debetur ſm formam ſtatutorum ad quã formam trã ſactio ſe referť vt ſupra primo loco circa ſcdm.ſ.queſitum la te demonſtratum fuit ꝛ detractiones que fiunt in prima trã ſactione non fiunt de quarta primo locó aſſignata auie:ſed de tribus portionibus reſidui ꝙ obtineretur vt ex verbis ipſius tranſactionis clare apparent.

u ¶ Et de reſiduo dicte dotes ab illis.cccc.florenis ſupra ꝑ ſecundam tranſactionem aſſignatis ipſi margarite ꝛ iulio ꝛ fratribus h3 fieri duplex ꝯſideratio vna de tertia pte dotis predicte que in prima tranſactione non fuit detracta:nã h̄a bito reſpectu ad tertiã partẽ eius ꝙ reſtabat apud manus ipſarũ Franciſce ꝛ Margarite vltra tertiam partem quã re tinuerunt dominus Joannes ſocij ꝛ vltra quartã quam vt ſupra dixi h3 ante omnia detrahere dicta Franciſca erit di uiſio fienda in tres partes quarũ vna pars pertinebit ad do minam Franciſcam ꝛ due ptes ſpectabunt ad dictã Marga ritam ſm formam prime tranſactionis cũ vt dixi de illa ter tia parte dotis non erat facta detractio:ſ3 due partes illius reſidui ꝙ obtentum fuit de dicta dote per dictam vltimam tranſactionem habent meo iudicio fieri due tantũ partes ꝛ tantum attribui Franciſce q̄ntum Margarite ſm formã ſecũde tranſactionis : q2 de illis duabus partibus in prima tranſactione nihil diſponatur niſi ꝙ exceptuantur ab illa di uiſione cóuenta ꝙ de reſiduo fierent tres partes:ita ꝙ ni hil iuris cuiq̄ erat conceſſum per ipſam primam tranſactio nem ꝛ cũ meo iudicio ius ſuccedendi Lucretie potius ſpe ctaret ad dictum dominum Joannem ꝛ ſocios ꝛ per ſcdam tranſactionem tantũdem hereditatis attribuitur vni q̄ntũ alteri ex ipſis dominabus Franciſca.ſ.ꝛ Margarita nó ſu per his que non veniunt in prima tranſactione videtur ꝙ ſtandũ ſit ſecunde tranſactioni cũ reſeruatio facta in ſecũda tranſactione ꝙ ſint firma q̄ ꝯuenta fuerãt in prima tranſa ctióe non trahatur ad duas ptes dictarũ dotiũ vt dictũ eſt.

x ¶ Reſtat deuenire ad quartũ ꝛ vltimum queſitum circa ꝙ ex vno latere vˀ dicendum ꝙ dicti fructus debeãt augere ꝛ quartã ꝛ tertiam partẽ que obueniunt per primã tranſactio nem dicte dñe Franciſce prout ſi non fuiſſet facta dicta li beratio per ſcdam tranſactionẽ exquo expreſſe conuentũ eſt ꝙ per ſcdm ꝯtrum non cenſeatur in aliquo receſſum a prima tranſactione:ſed prime cóuentiones remanere debe rent in earũ firmitate ex altera pte vˀ dõm ꝙ de dictis fru ctibus nó debeat haberi conſideratio duabus rónibus vna q2 fructus percepti poſt aditã hereditatẽ nó cenſenť here ditatis nec debenť ei cui hereditas debetur vt eſt text.in.l. in fideicómiſſaria.§.j.ff.ad trebe.ꝛ facit.l.mulier.§.ſi heres eo.titu. Tñ circa iſtos fructus puto ꝙ quo ad quartam que debetur dicte Franciſce cum debeatur de integra heredita te nó obſtantibus cóuentionibus in ſcda tranſactione ini tis vt ſupra circa ſcdm queſitũ deductũ ꝛ cócluſum eſt de beatur etiã reſpectu iſtorum fructuum. Nam fructus etiã percepti poſt aditã hereditatẽ a tertio augẽt hereditatem:ꝛ ideo veniunt in petitione hereditatis vt eſt expreſſum in.l. item veniunt.§.fructus.ff.de peti.hereditatis.ꝛ facit ꝙ dˀ in venditore hereditatis qui teneť dare emptori etiam fru ctus quos poſt aditam hereditatẽ percepit:q2 quicquid ha buit vigore hereditatis.l.venditor.§.at cum hereditas ve nit.ff.de hereditate vel acti.vendi.ꝛ facit.l.ij.§.plerũq̄.eo. ti.ideo dicti fructus percepti per dictos Bandinum ꝛ mar garitam augẽt hereditatẽ.ꝛ ꝯſ'ter quartã partem heredita tis que ex forma ſtatuti debeť dicte Franciſce auie materne ꝛ ſil'r de iure cõi:q2 ſi maior pars ergo ꝛ minor q2 ꝙ pluris vtiq̄ tanti eſt.l.cũ furti.ff.de in lit.iur. Et in toto pars con tinetur.l.in toto pars.de regu.iur.l.ſi qs cũ totũ.de exce.rei iud.l.ſi alij fundũ.de vſuf.leg.itaq̄ cũ conuenerit in prima trãſactione ꝙ dicte Franciſce debeať quarta dicte heredita tis ſm formam ſtatutoꝝ ꝛ iſti fructus in quarta ſtatutorum veniũt ꝑ.d.§.fructus.ergo veniũt in ꝓma trãſactióe g in ni hilo cẽſeť derogatũ ꝑ ſcdam trãſactionẽ pp expreſſam cõuẽ tionẽ factã in ſcda trãſactione vt.ſ.ſepius eſt ponderatum.

y ¶ Quin inſup pôt attentari ꝙ dictus Bandinus ꝛ mar garita nó ſint liberati in.d.ſcda trãſactione a dicta Franci ſca:q2 non vˀ ꝙ in ſcda tranſactione aliquid fuerit ꝯuẽtum inter Franciſcã ꝛ Bandinũ niſi forte ꝙ ſtaret firma cõuẽ tio prima:nã ſcda trãſactio fuit inita inter dñm Joãnem ꝛ ſucceſſores pauli ab vna parte ꝛ Margaritam ſi Julium ꝛ alios filios Agnetis ab altera parte:ita ꝙ vna pars cum al tera ꝯuenit:nó aũt Franciſca cũ Margarita ſeu cũ Julio tranſegit. Nec dñs Joannes cũ heredibus pauli:q2 verba id nó importãt:nec erat lis vel cõtrouerſia ſeu dubiũ inter Frãciſcã ꝛ Margaritã : maxime q2 iam erat trãſactione ſo pitum:nec inter dñm Joãnem ꝛ ſucceſſores pauli erat con trouerſia vel lis : ideo inter eos inter quos nulla erat neq̄ ſperabať lis nulla trãſactio per.d.l.j.ff.de tranſac.itaq̄ non vˀ ꝙ Margarita poſſit dicte Franciſce imputare ad dimi nutionẽ quarte dicta liberatio facta de dictis fructibus qua tenus erant exigendi a Bandino.

z ¶ Nec obſtat dicta.l.in fideicommiſſaria.§.j.q2 eo reſpectu q2 hereditas adita nó eſt amplius hereditas:ſed factum pa trimoniũ heredis adeuntis vt per glo.ꝛ doc.in.l.j.§.vete res.ff.de acqui.poſ.fructus percepti non dicanť eſſe heredi tatis:ꝛ ideo cũ teſtator heredẽ rogans de reſtituendo he reditatem cenſeť habuiſſe reſpectũ ad eã hereditatẽ quã ha buit h̄ſs adeundo ꝛ ſic ꝓut erat tpe adite hereditatis prout interpetrať volũtas teſtõris:iõ in mã ſenatuſcõſulti trebel leani ſit illa interpetratio ꝓut voluit Bar.in.d.l.in fideicó miſſaria in vltima ſolutione data ad ꝯriũ.d.§.fructus.licet ipſe dicat de h̄ꝛditate ꝓut erat tpe mortis:ſed melius dictũ eſt ꝓut erat tpe adite h̄ꝛditatis tenendo ꝙ reſtitui debent fructus percepti iacẽte hereditate ꝓut tẽ ibi glo.ꝛ Jmol.l3 quidã ꝯ niſi heres fuerit in mora adeundi:l3 nó refert quo ad propoſitum noſtrũ:q2 nó ſumus in materia illa:ſed ſu mus in terminis in quibus habetur conſideratio heredita tis improprie ſumpte ꝛ ſic poſt aditam hereditatem:ꝛ maxi me quo ad illã quartã debitam Franciſce que iam adiuerat cũ ſola volũtate aditio reſultet.l.ſi aua.C.de iur.deli.ꝛ.l.ꝓ herede.ꝛ.l.gerit.ff.de acquir.here.ꝛ volũtas demonſtratur in ipſa tranſactióe vel dicamus prout ꝓmo loco ſoluit bar. dictum contrarium ꝙ.d.l.in fideicommiſſaria loquiť in fru ctibus per heredem perceptis:nam quo ad eum conſidera tur hereditas prout erat ante aditã hereditatem:q2 poſtea non eſt proprie hereditatis:ſed.d.l.item veniunt.§.fructus loquitur de fructibus perceptis per eum qui non erat he res ꝛ quo ad eum habetur hereditas pro non adita:ideo au gent hereditatem.

& ¶ Et iſta etiam ſolutio confert ad caſum noſtrum : q2 quo ad dictum Bandinum qui non eſt heres hereditas haberi d3 pro non adita ſm iſtam conſiderationem :ideo fructus ab eo percepti augent hereditatem. Sed quo ad tertiã par tem que aſſignatur dicte Frãciſce in prima tranſactione pu to ꝙ dicti fructus quatenus erant exigendi a Bandino nó ſint in conſideratione:q2 l3 augerent h̄ꝛditatẽ:tñ nó fuerũt obtenti per dictas Franciſcã ꝛ margaritam vel alterã earũ ꝛ dicta tertia pars aſſignata Frãciſce in prima tranſactione ꝛ due tertie aſſignate margarite erant aſſignate de heredi tate quatenus obtineretur vltra dictam quartam debitam Franciſce. Secus autem puto quatenus exigendi erant di cti fructus a dicta dña margarita : q2 ex quo ipſa illos con

ſequuta

ſequuta fuit ⁊ nequeunt ab alijs exigi ꝓpter trāſactionem ſcđo loco factā iſta pars hereditatis aucta p ipſos fructus perceptos p Margaritā eſt per eā obtenta: ideo dicta tertia pars deſignata dicte Franciſce p dictā primā transactionem dꝫ haberi etiā de dictis fructibus tāꝗ de hereditate aucta p iſtos fructus p.d.§.fructus. ⁊ idē puto ꝙ dicta Franciſca debeat hr̄e tertiā partē denarioꝝ montis p ſecundam tranſactionē cōceſſorū Margarite Julio ⁊ frībus ⁊ hoc vigore pactoꝝ dicte prime tranſactiōis de quibus tñ nō q̄rit forte: q: reputat res clara: ideo nō inſiſto. Laus deo.

Alienatio rei minoris facta qn̄ poſſit vendicari non obſtante ꝙ obijciatur ꝙ maior factus tacuerit per quinquennium. ⁊ per conſequens videatur ratificaſſe.

Conſilium. ccvij.

In noīe dn̄i noſtri ieſu

1 xpi. Videt prima facie dn̄m ꝙ dicta dn̄a margarita nō poſſit venire ꝯ dictā vēditiōeꝫ nec dcā margarita poſſit conſequi dicta bōa p eius tutorē alienata ⁊ hoc duob⁹ medijs. Primo q: vr̄ ꝙ ſit decurſa pſcriptio.xxx.annoꝝ que gn̄aliter currit.l.ſicut.C.de pſcri.xxx.vel.xl.annoꝝ. nā a die vēditionis quo tpe incepit poſſidere dictus emptor ꝓut arbitror ſunt decurſi.xxxij.anni.⁊ mēſes quattuor vel circa: ⁊ iā eſt annus vel parū plus ꝙ emanauit prima citatio p quā interrumpit lōgiſſimi tpis pſcriptio nō cōpleta vt.d.l.ſicut. ſꝫ vr̄ ꝙ pſcriptio foret tūc cōpleta: iō nō vr̄ ꝙ proſit litis motio p illā legem. Scđo vr̄ ꝙ dicta margarita non poſſit inſurgere ꝯ dictā venditionē nec repetere dicta bona vendita per eius tutorē: q: bona minoris p adminiſtrationeꝫ titulo oneroſo alienata ſine decreto nō poſſunt peti ſi minor poſt xxv.annū tacuit per quinquēniū vt eſt tex.ſingularis in.l.fi. C.ſi maior factus. ⁊ ibi glo. quā approbat Saly. ſ. ꝙ illa lex locū habeat in quattuor caſibus per gloſam enumeratis. ⁊ Bar.⁊ Bal. ibi tranſeunt cum gl. non impugnando.

a His tñ non obſtantibus contrariam partem arbitror de iure veriorē. ſ. ꝙ dicta margarita ſi doceat bona ipſa alienata fuiſſe ſua illa poſſit vēdicare petēdo illa aduerſus poſſeſſores: nam alienatio ei nō preiudicat: nam predia minorum nequeūt alienari niſi cum decreto.l.j.ff.de rebus coꝝ.⁊ per totum illuꝫ titulū.⁊.C.eo.ti.in rub.⁊ nig. alienatio: itaqꝫ ab initio fuit nulla nō interueniēte decreto iudicis: iteꝫ ex alio vr̄ ꝙ fuerit nulla.ſ.q: nō pn̄t ꝑdia minorū alienari niſi pro ſoluēdo ere alieno vel ex cā dotis vł ſilr̄ cā vt.d.l.j.§.j.de rebus coꝝ.⁊.l.ob es.C.eo.titu. Sed iſta alienatio nō vr̄ facta ob aliquā ex dictis cauſis: nā in themate pſupponit ꝙ licet in vēditiōe dicat ꝙ vēdit cā ſoluēdi es alienū.ſ.dotis mr̄is tñ pſupponit ꝙ nō fuit cōuerſum in dictā cāꝫ ꝑcium inde redactū. Sꝫ dcā dos fuit aliūde ſoluta alio mō ꝓut in themate pſupponit ex quo appet ꝙ nō erat neceſſe vēdere dcā ꝑdia ꝓ ſoluendo dictā dotē ⁊ ad hoc vt predia minoꝝ vēdi poſſint reqrit ꝙ es alienū vrgeat ad vēdendū.l.magis.§.ſi es alienū in fi.ff.de rebus eorū. hoc eſt ꝙ immineat neceſſitas: q: aliūde ſolui nequeat. Si.n.aliūde ſolui pōt nō pmittitur alienatio etiā cuꝫ decreto iudicis.l.j.§.ꝙ ſi forte eo.ti. cum ergo appareat ꝙ aliunde ſolui poterat ex quo aliunde ſoluta fuit dicta dos pp quā allegabat venditionem fieri: iō etiam ſi decretum interpoſitum fuiſſet venditio non valuiſſet q: fuiſſet obreptuꝫ iudici ⁊ quādo obripit iudici: licet decretum interponat venditio eſt nulla ⁊ minor poteſt predia vendita vendicare vt eſt tex.in.d.l.magis.§.penulti.⁊ facit l.j.§.ꝙ ſi forte in fin. prout ⁊ pōt vendicare quando decretum non interuenit.l.non ſolum.⁊.l.prediorum.⁊.l.predia. ⁊.l.ſi quidem cum ſimilibus.C.de predijs mino.

b Et eſt regulare ꝙ decreta obreptitia ſunt nulla.l.thais ancilla.§.ſubuentum de fideicom.liber.⁊.l.j.§.ſi verba.ff.ne vis fiat ei.⁊.l.ſeye.⁊.l.tutor ſi peti.ff.de tu.⁊ cur.dan.ab his nec ſtatur aſſertioni in re alis non permiſſa: q: aſſertio eſt ſuſpecta.l.teſtamentum.ff.de proba.⁊.l.ſi forte de caſtre.pecu. per Bar.ibi.⁊.l.ſciendum.ff.de verbo.obli.⁊ in.l.j.C.de fide inſtr.⁊ iure aſte fiſca.li.x.⁊ per doc.cōiter oēs in dictis iuribus.⁊ in.l.ſi donatione.C.de colla. facit etiam qđ hr̄ in auc. hoc ius porrectū.C.de ſacroſan.eccle.⁊ in.l.ciuitas.ff.ſi cer.peta. Cum.n.iura prohibeant predia minorum alienari niſi ex cauſa ſoluēdi es alienū allegatio huius cauſe vr̄ ſuſpecta: ⁊ iō nō vr̄ ſufficere niſi alr̄ appeat ꝙ ob eam cām facta fuerit p predicta: cum ergo appareat ꝙ precium fuit in aliud errogatū vel penes venditorem retētuꝫ ⁊ nō in aſſertaꝫ cām ſoluēdi illaꝫ dotem ſatis ex poſtea ſecutis oſtēdit ꝙ non ob eam cām fuit facta vēditio: q: facto datur voluntas intelligi.l.reprehendēda.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac. cuꝫ infinitis ſilibus.⁊ ex poſtea geſtis prius geſta interpetrant vt.xxxiij.q.ij.cañ.cum per bellicā.⁊.xliij.multis.⁊ ibi per glo.⁊ per glo.in.c.ſcribā.de preſum.⁊ maxime cum ſolo poterat fieri incōtinenti recepto precio: ideo cum facta nō fuerit ſatis demonſtrat ꝙ venditio pauloante facta nō fuit facta ex cauſa ſoluendi onus dicte dotis.

c Itē peccat dicta vēditio in alio.ſ.q: facta fuit ſine cōſenſu pupille que erat infans ⁊ nō interuenit in venditiōe ⁊ ſine ꝯſenſu pupille q̄ erat infans ⁊ nō interuenit in vēditiōe ⁊ ſine legitimo adminiſtratore. Nā preſupponit in pūcto ꝙ dictus tutor q fecit venditionē nō pfecerat inuentariū ⁊ tutor anteꝗ inuētariū cōfecerit nō hꝫ adminiſtrationē reruꝫ vel negocioꝝ pupillariū vt eſt tex.i.l.fi.C.arbi.tu.⁊ ibi oēs notāt.⁊ p Bart.in.l.tutor q repertoriū in prin.ff.de admi. tu. nec cenſet aliqd factū cū aliqd reſtat ad faciendū.l.cū ſillenianū.in fi.C.de his qbus vt indignis.⁊ iō vr̄ ꝙ dicta vēditio ex pluribus vitietur.⁊ per ꝯn̄s ſit nulla ⁊ nō impediat margarita vendicare cū ſit ꝓhibita alienatio ⁊ ſic tranſlatio dn̄ij rerū minoris vt premiſi qnimmo per vēditionē rei aliene factā p nō habentē mandatū nō trāſfert dn̄iū cuꝫ nemo det qđ nō hꝫ p iura vulgaria ⁊ id qđ noſtrū eſt ſine facto vel volūtate nr̄a a nobis auferri nō poteſt.l.id qđ noſtruꝫ.ff.de reg.iur. itaqꝫ ex his ꝯcludo ꝙ dicta margarita non impedit vēdicare dicta bona pretextu dicte venditionis.

d Nec obſtant adducta in ꝯtriuꝫ: non.n.obſtat preſcriptio. xxx.annoꝝ qbus emptor forte poſſedit poſt dictā vēditiōeꝫ: q: rn̄det ꝙ dicta pſcriptio nullatenus obſtat q: illa nō currit durante etate pupillari vt eſt expreſſuꝫ i.d.l.ſicut.⁊ poſt pupillarē etatē nō ſunt adhuc elapſi.xxx.anni. multominus duꝫ fuit interrupta p citationē q̄ interruptio facta fuit iam eſt annus elapſus ⁊ vltra poſſet etiā attentari ꝙ dictus emptor fuerit in malafide: q: emit res pupille ꝯ ꝓhibitionem iuris q ꝓhibet bona minorū alienari ⁊ q ꝯ iura emit preſumit habere malāfidem vt in.c.q contra iura mercat.de reg. iur.in.vj.⁊.l.quēadmodū.C.de agri.⁊ cenſi.lib.xj.⁊ potius preſumit malafides ꝗ iuris error: vt per gl.in.c.ſi diligēti. extra de preſcrip.⁊ per Bar.⁊ Ang.in.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire. ff.de pet.hereditatis dicentes ꝙ potius preſumitur malafides ꝗ iuris ignorantia. Et lꝫ Bar.in.l.celſus.dicat ꝙ preſumit bonefidei poſſeſſor ſi alius non probet ſe antiquioreꝫ per.l.fi.C.vnde vi. ꝓut ipſe dicit in.l.celſus.ff.de vſuc.⁊ etiā contra antiquiorem poſſeſſorem poſſeſſio.xxx. preſumitur bonefidei per eandem.l.fi.vnde vi. prout eū allegant Jmo. ⁊ Ponta.in.d.l.celſus. tamen ipſi tenent contrarium nec ꝓbatur.d.l.fina.q: ibi probatur ꝙ poſt.xxx.annos non poteſt agi conditione ex illa lege.

e Et nō mirū q: de iure codicis nō poterat agi aduerſus poſſeſſorē etiā malefidei poſt lapſuꝫ.xxx.an.l.ſi qs emptionis.C.de pſcri.xxx.vel.xl.an.⁊.l.ſicut.eo.tit. itaqꝫ nō requiritur ꝙ inducat preſumptio bonefidei nec Bar.vult ꝯtrium in.d.l.fi. ſed dicit ꝙ allegari nō pōt preſumptio illius legis poſt.xxx.annos. nec pōt allegare preſumptioneꝫ illius legis niſi p antiquiorē poſſeſſorē vel per dn̄m ꝓut ⁊ dicit Bart. in.d.l.fi. intelligo.ſ. intentādo remediū illius legis hoc probatur ibi ſed ꝙ nō poſſit ad aliū effectuꝫ allegari nō probat illa lege per quā ſe fundat Bar. iō tunc procedat qđ in ꝯtriū dicit Jmo.in.d.l.celſus.⁊ dato ꝙ nō poſſit allegari per aliū poſſeſſorem antiquiorē ⁊ nō dn̄m tñ per antiquū dn̄ꝫ pōt allegari p illū tex.d.l.fi.⁊ dicit ibi bar. Jdeo nō obſtāt huic antiquo dn̄o. Preterea dato ꝙ ceſſaret pſumptio.d.l.fina. vnde vi non ſequitur ꝙ ceſſet preſumptio de qua hoc caſu in quo iſte emptor emit rem vt alienam ⁊ emit contra iuris ꝓhibitionem ⁊ nō pōt pretendere excuſationeꝫ a malafide niſi erroreꝫ iuris qui non preſumitur ⁊ ſic ſeparati ſunt termini ⁊ ſeparatorum non eſt illatio.l.fin.ff.de calū.l.ſi maritus.C.de dona.inter virum cum ſimilibus.

f Quicquid aūt ſit ſaltem primum fundamētum videtur planum quo ad tollendaꝫ exceptionē predictā preſcriptionis.xxx.annoꝝ nō obſtat diſpō.d.l.fin.q: reſpondetur pluribus modis. Primo q: illa lex ꝓcedit qn̄ deficit ſolum decretum in vēditione: nam lapſus quinqꝫ annoꝝ inducit tacitam preſumptam ratificationē ad hunc finē vt ſit perinde ac ſi cū decreto fuiſſet facta venditio ibi minime retractari

ex occaſiõe pretermiſſionis decreti: ergo a ɔ̃rio ſenſu alia occaſione nõ ꝓhibetur retractari ⁊ argumẽtū a ɔ̃rio ſenſu eſt optimū in iur.l.i.§.huius rei optimū eſt argumẽtū.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſd.⁊.l.apud antiquos.C.de fur.cū ſi.⁊ hoc voluerunt Ja.de are.⁊ Cy.in.d.l.fi.C.ſi maior fac. dicẽtes ꝙ.d.l.locū h₃ ſolum qñ venditio h₃ dũtaxat defectū decreti:ſecus aũt ſi nõ habuit cãm legittimam ⁊ veram ſm eos.put cõtingit in caſu noſtro q: nõ habuit verã legittimã cãm dicta venditio vt.ſ.deductū eſt.⁊ facit tex.in princi.ibi ſine decreto:⁊ maxime iũcta glo.que ſupplet ꝙ ſi cū decreto intra quadriẽniū peteret̃ reſtitutio in integrū ⁊ ſic pſup ponit ꝙ alſ venditio valeret cū alſ nõ cõpeteret reſtitutio in integ.l.in cauſe in ꝓn.de mino.facit etiã q: alie leges illi⁹ tituli etiã loquũtur de defectu decreti.⁊ ſic ſ tituli preceden tes:itaqꝫ ſubiecta materia ⁊ id ſuadet ⁊ ſentit ibi bal.dicens no.ꝙ tacitus cõſenſus ſupplet defectū decreti:⁊ idẽ operat̃ ip̃a ꝙ operat̃ decretum ſm eũ:ſed decretū nihil operaretur vbi alius defectus militat.ſ.q: nõ ſit ob eã ſoluẽdū vel ſi mile₃ cã₃ merito nec operet̃ lapſus qnquẽnij:⁊ vult ibi Cy nus poſt Jac.de are.ꝙ nõ habeat locū illa lex:niſi venditio ſit facta p legittimã perſonã ⁊ ſic ſi minor curatorẽ habens ɔ̃hit ſine eo nõ h₃ locū.d.lex ſm eos qd ⁊ ſatis ſumitur ex notabili Bal.de quo ſupra proxime de quo.j.dicam.

g ¶ Et poſſet etia₃ attentari ꝙ non procedat in pupillo nec in minore nõ cõſtitutus ſub curatoribus ex quo illa lex his caſibus non loquitur put ⁊ dicit ibi glo.magna in ꝓin.nec verba tex.ad hos caſus trahi poſſunt ꝑp̃e ſumpta nec ra tio in lr̃a exprimitur nec fundat̃ illa deciſio in viua ratione: ſed ſic placuit legiſlatori:vnde ratio nõ vr̃ attendẽda ex quo rõ nõ diſponit de lege put alſ ſignãter dicebat Bal.in.c.j. §.ſi decedẽti qui feudū dare poſſunt.dicẽs ꝙ vbi lex diſpo nit de rõne attendit̃ lex nõ rõ vbi aute₃ rõ diſponit de lege attendit̃ rõ nõ lex:l₃ multi libri nõ habeãt illũ.§.ſi decedẽ ti.⁊ ſi in quolib₃ minore illa lex intelligeret̃ non video qua re expreſſit de minorib⁹ ſub curatoribus cõſtitutis ⁊ de his qui veniã etatis impetrauerunt.Tñ q: durū eſt ɔ̃ ſtimulum calcitrare: id nec per hoc me moueo cū gl.⁊ ſequaces ſecus velint gl.n.ibi vult ꝙ.d.l.ſi.locū habeat in quattuor caſib⁹ ſ.qñ minor cū auctoritate tutoris vel curatoris vendi.itẽ qñ minor ſine tutore vel curatore vendi.tertio qñ tutor vel cu rator vendit minore preſente ⁊ intelligente.quarto qñ mi nor impetrauerat veniã etatis.iſtis.n.quattuor caſibus lo cum h₃ dicta lex dicit glo.ſentiens ꝙ alſ locu₃ non habeat bar.⁊ Bal.traſeunt non recitando illam glo.Saly.autem recitat ⁊ tranſit cum ea:⁊ vult ꝙ extra dictos caſus ille tex. non procedat.⁊ ideo ſi minor habens tutore₃ vel curatore₃ vendit ſine tutoris vel curatoris auctoritate non habet lo cum.d.l.fin.q: deficit titulus.ergo non procedit vſucapio.l. ſi curatore₃ habens de mino.ergo nec iſtud quinquenniu₃ dicit glo.Saly.autem ſubdit:ſed certe eodem modo deficit titulus qñ non interuenit decretum.

h ¶ Preterea nec hic de preſcriptione proprie tractat̃ fateor tamẽ ꝙ dictū eſt verū:q: nõ eſt de dictis quattuor caſibus ſ Saly.ſed glo.nõ habuit malū ſenſu₃.voluit.n.dicere de ficit titulus alſ quã propter defectum decreti quaſi velit ꝙ quinquẽnium operet̃ ſolum titulus vitiatur rõne defectus decreti prout ⁊ ſupra volunt Jaco.de are.⁊ Cynus ⁊ ſentit Bal.vt.ſ.retuli nec dicit glo.ꝙ lapſus quinquẽnij ſit pre ſcriptio:ſed de vſucapione loquit̃ a ſimili ⁊ ꝙ nõ ſit preſcri ptio firmat etiã ibi Bar.⁊ ſentit bal.in dicto notabili:⁊ for te ex his videret̃ dõm ꝙ nõ habeat locū ſi pupillus tutorẽ nõ habens vendit cu₃ talis nõ obligetur ex ſuo ɔ̃tu nõ tñ pertinet ad caſu₃ noſtrũ:id obmitto caſus aũt noſter nõ eſt de dictis quattuor caſibus:q: non eſt facta venditio p̃nte ⁊ ſciente puella que erat infans ⁊ nõ preſupponit̃ ꝙ fuerit p̃ ſens ⁊ ſi fuiſſet preſens nõ fuiſſet intelligens ſeu ſciens :q: talis etas quicqd videt ignorat.l.j.C.de falſa mone.⁊ ſatis ꝓbat̃ in.l.potuit.⁊ in.l.ſi infanti.C.de iur deli.⁊.l.ſiqs ſuo. C.de inoffi.teſtã.Et voluñt glo.⁊ Saly.ꝙ preſentia ⁊ intel ligentia requiratur tp̃e venditionis ⁊ ſatis ſentit etiã Bar. in eius ſumario.Sed nec preſentia puelle nec ſcientia inter uenit ſaltem tempore venditionis merito non ſumus in ali quo ex dictis quattuor caſibus gloſe ⁊ Saly.nec ſumus ſub verbis littere que loquit̃ in minoribus ſub curatoribus cõ ſtitutus non in pupillis.Et propterea non curandum de reſponſione facta per eam ꝙ continuo habuit notitiam de tali venditione a tp̃e venditionis.qm̃ prepoſitio.A.eſt no ta excluſionis.l.a calligato.C.de nup.⁊ ſic non confitetur de tempore venditionis.

i ¶ Jtẽ l₃ poſtea habuerit notitiam venditionis forte nõ ha buit notitiã ꝙ nõ interuenerit decretū ita ꝙ potuit credere non poſſe eã impugnare:⁊ ꝑpterea tacendo nõ cenſetur cõ ſentire vel ratificare:q: qui credit nõ poſſe recuſare nõ cen ſetur habere velle ar.l.is qui putat cū duabus.ll.ſequẽtib⁹. ff.de acqui.heredi.ideo vt habeatur tacitus cõſenſus prout dicit ibi Bal.⁊ tacita ratificatio put dicunt ibi Bar.⁊ ſaly. ⁊ glo.in rubrica eo.tit.d₃ interuenire notitia defectus ven ditionis.ſ.ꝙ non valuerit ꝑpter dictam rõnem que notitia non apparet ⁊ ignorãtia preſumit̃.l.verius.ff.de proba.cu₃ ſimi.Jdeo dicta confeſſio non nocet qd ⁊ tertio ex alio nõ nocet:q: fuit incõtinenti reuocata que reuocari põt incon tinenti ar.ca.preterea.de teſtibus cogẽ.put voluit glo.in.c. ſi.de iureiur.lib.vj.⁊ in cañ.apud.xxxij.q.j.⁊ Bald.in.l.j.C. de fur.verſic.iuxta predicta quero.⁊ tantofortius hoc caſu q: ſatis cõſtat ꝙ fuit erronea: nã cū tp̃e venditionis fuerit infans non poterat cõtinuo a dicto tp̃e citra habuiſſe noti tiã inſup dictus titulus fuit nũllus ex alio ꝙ̃ defectu decre ti:q: dictus tutor nõ h₃ facultatẽ aliquã vendẽdi ex quo nõ fecerat inuentarium vt deduxi merito fuit venditio facta a nõ habẽte legittimã perſonã merito nõ inducat̃ dicta tacita reuocatio put ſumit̃ ex dictis Ja.de are.⁊ Cy.⁊ ẽt ex dictis gl.⁊ Saly.de quibus ſupra:⁊ ſic multis modis patet reſpõ ſum ad dictam.l.ſi.⁊ ſic remanet concluſio ꝙ dicta Marga rita poteſt vendicare dicta bona. Laus deo.

¶ Executio ſentẽtie impeditur per exceptione₃ nullitatis ſi offeratur incõtinẽti ꝓbari per excipientẽ ſecus ſi oppo natur exceptio litis pendẽtis ſuper nullitate etiã ꝙ inconti nenti offeratur probari.Et an tertius excipiens de ſuo in tereſſe impediat executionem.

¶ Conſilium. ccviij.

In noĩe dñe noſtri ie/

i ſu xp̃i. ¶ Quãuis in hac conſultatione vi deat̃ prima facie dõm ꝙ oppoſitio nullita tis ſeu iudicij ſuper nullitate non impediat executionẽ:non.n.reperitur iure cautu₃ put dicit Jnno.in.c.cū in iure peritus de offi.dele.quẽ refert ⁊ ſequitur Ang.in.l.iiij.§.cõdemnatū.de re iu.immo ɔ̃rium vr̃ probari in.l.ſi.C.ẽ ord.cogni.idẽ dñi de rota in deci.nouis deci.cclxxx.inci.item l₃ per via₃ exceptionis vt refert Jnno. cum eis tráſiens in.d.§.cõdẽnatu₃.⁊ idem voluit Bald.in auc.que ſupplicatio.C.de preci.impera.offer.⁊ in.l.j.C.ne li ceat tertio ꝓuo.ide₃ voluit bal.in.l.tale pactũ.§.qui prouo cauit de pactis.ver.xij.quero l₃ victoria ſuper cauſa nullita tis ſcientie operetur ꝙ executio ſñie interim facta reuocet̃ officio ipſius iudicis ſm eũ ⁊ idem ꝙ exceptio pẽdentie li tis ſuper nullitate non impediat executionẽ voluit p illud dictu₃ Jnno.in.d.c.cum in iure peritus Ang.in.l.ſi.C.ſi ex fal.inſtri dicẽs eſſe menti tenẽdum ⁊ plures habuiſſe de fa cto.⁊ idẽ tenuit Ang.in.l.j.poſt principium.⁊ idem tenent Anto.de but.Jmol.⁊ Panor.in.c.dilecto.extra de appel.⁊ cõiter oẽs.⁊ ſimiliter ſi incidenter obijcitur exceptio nulli tatis non impedit executionẽ:put ſimpliciter voluñt Jnno. ⁊ Jo.an.in.d.c.cū in iure peritus.⁊ facit q: Bart.in.l.ſi ex preſſim nõ facit dr̃iã ſi pendet lis principaliter ſup nullitate ⁊ de litis pendẽtia opponat̃ ⁊ ſi opponit incidẽter ipſa exce ptio nullitatis ſuis:ſed exceptio litis pendẽtie ſuper nulli tate principaliter deducte nõ impedit executione₃ vt ſupra cõiter oẽs tenẽt:ideo nec exceptio nullitatis incidenter de ducte.⁊ per ɔ̃ns videtur ꝙ propter allegatam nullitatẽ ſñie non debeat impediri ipſa executio ſententie.

a ¶ Sed his non obſtantibus licet verum ſit ꝙ exceptio li tis pendentie ſuper nullitate non impediat executionẽ ſen tentie per ſupradicta nec etiam exceptio nullitatis inciden ter deducte coram iudice coram quo executio petitur.Ta men fallit quando exceptio nullitatis incidenter deducitur ⁊ offertur probatio incontinenti.Nam tunc impeditur exe cutio vt probat tex.in cle.j.de re iudi.arg.ſumpto a ſpeciali: nam ſi non impedit executionem ſi ſunt late tres ſententie conformes ergo ſecus ſi non ſunt late tres ſententie cõfor mes ad ide₃.d.l.iiij.§.condemnatum:q: cõdemnatio nulla nõ eſt cõdemnatio vt ibi ⁊ in cle.paſtoralis.⁊.ri.⁊ ſic nõ eſt res iudicata que res iudicata meretur executione₃ vt in ti tulo.C.de execu.rei iudica.in rubro ⁊ nigro.⁊ ꝙ ſententia nulla

nulla nõ mereatur executionẽ ꝓbatur etiã in.l.ſi cum nulla.ff.de re iu.ꝛ in.l.j.C.de execu.rei iudi.ꝛ in.l.iudicati.C.ſi ex fal.inſtrumẽtis.ꝛ in.l.ſi pretor.§.marcellus.ff.de iud.ꝛ hoc voluit Bar.in.d.§.cõdemnatũ.ꝛ in.l.fin.C.ſi ex fal.inſtru. dicens ꝙ ſi ex parte opponẽtis nihil eſt probãduꝫ:puta qꝛ exceptio nullitatis opponitur eo qꝛ dr̃ non preceſſiſſe citationem.l.ea que.C.quõ ꝛ qñ iudex vel ꝓpter defectuꝫ mãdati vel defectũ litis ↄteſt.vel ſimiles defectus vel ſi eſt probanduꝫ ex parte ſua offert promptam probationem hoc eſt ſe incõtinenti ꝓbaturũ his caſibus exceptio nullitatis impedit executionẽ per dicta iura.ꝛ ideꝫ tenent Ange.ꝛ Imo. in.d.§.cõdemnatum.ꝛ idem concludit ſpeculator in tit.de libelli cõcep.§.nunc dõm.ꝛ idem vult Bal.in.l.j.C.ne liceat tertio ꝓuo.ꝛ in.l.ſi.C.de ordi.cogni.ꝛ in.l.ab executore.C. quoꝝ appel.colũ.iij.ver.ſed nunquid exceptio.ꝛ in auc.que ſupplicatio.C.de preci.imper.offe.ꝛ in.l.iudicati.C.ſi ex fal. inſtrũs.ꝛ ſpeculator in tit.de lit.cõteſt.§.qñ aũt verſi.qd de eã ꝓut refert flore.in.d.c.cũ in iure peritus.idẽ tenẽs qđ ꝛ tenet ibi Jo.de ligna.qđ ꝛ cõiter tenetur prout dicit Pau. de ca.in.d.§.cõdẽnatum. qui idem vult ꝛ ex quo cõiter tenetur ita tenẽdum eſt ꝛ eſt bonus tex.in.d.l.j.C.qñ prouo. nõ eſt neceſſe ibi ſi promptam habetis ꝛc.

b ¶ Nec obſtãt adducta in ↄ̃riũ:qꝛ lꝫ Inn.ꝛ Jo.an.ſimplr̃ dicant ꝙ exceptio nullitatis non impediat executiõem: tñ procedit eoꝝ dictũ regl'r.tñ limitaꝛ dicta regula qñ eſt ꝓmpta ꝓbatio ꝑ ſupradicta nec Bar.in.d.l.ſi expreſſiꝫ poſt me diumvult ↄ̃riũ:immo idẽ cũ ſe remittat ad notata ꝑ ſe.in.d. l.ſi cũ nulla.ꝛ ibi dicat ꝙ exceptio nullitatis impedit executionẽ per illũ tex.tñ qualiter ꝓcedat ſe remittit ad notata ꝑ ſe in.d.§.condemnatũ.vbi limitat qñ eſt ꝓmpta probatio: itaqꝫ cũ in.d.l.ſi expreſſim dicat ꝙ nullitatis cã nõ impedit executionẽ ſententie ꝛ ſubdat niſi cũ defenſiõe quã dixi in d.l.ſi cuꝫ nulla dꝫ intelligi niſi opponaꝛ exceptio nullitatis coraꝫ iudice exequẽte ꝛ offeraꝛ incontinenti ꝓbatio nullitatis ꝛ hmõ cõcordat cũ ꝑmiſſis.aut ergo opponiꝛ exceptio nullitatis ꝛ opponẽs offerat eaꝫ incõtinẽti probare: ꝛ tunc impedit executionem vt dictũ eſt aut opponiꝛ exceptio pẽdentie litis ſuper nullitate: ꝛ tunc ſiue offeratur prõpta probatio ſiue nõ executio non impeditur: ꝛ ita procedat id qđ primo loco in ↄ̃riũ adductum eſt:cuꝫ itaqꝫ in caſu noſtro: lꝫ nullitas fuerit principaliter deducta ꝛ penderet cã nullitatis. Tamen quia coram iudice adito ſuper executionẽ ſententie fuit oppoſita nedum exceptio litis pendentie ſup nullitate:ſed etiam exceptio nullitatis ꝛ excipiens obtulit ſe incontinenti probaturum nullitatem ſentẽtie que petitur executioni mãdati: ideo dꝫ admitti ad probandum nullitatem ꝛ ſuper executione ſuperſederi per ſupradicta ꝛ tales ſunt partes iudicis ꝛ hoc circa primam excitationem.

c ¶ Circa ſcdm aũt de quo queriꝛ excitatio.ſ.an dicti tertij ꝓ eoꝝ intereſſe poſſunt ſe opponere executioni ꝛ illã impedire eo qꝛ pretẽdant animalia eẽ eoꝝ:lꝫ videaꝛ ꝑma facie dꝫ ꝙ ipſi filij nihil opponere valeant ex eo qꝛ pr̃ hꝫ diſponere de ipſis bonis ac ſi frueretꝛ pleno dñio.l.j.C. de bonis mr̃. ibi oĩa agere tanꝗ̃ ſolidũ pfectũqꝫ dñiũ eoꝝ eis acquiſituꝫ fuiſſet ꝛ factũ iudicis cenſeꝛ factum patris.l.ſi in cãm.C.de euic.ꝛ filiuſfamilias viuo patre non põt reclamare.d.l.j.in fine de bo.ma.ꝛ.l.j.in fi.C.de annali excep. Ergo vr̃ ꝙ dato ꝙ dicta aĩalia filiorũ eſſent aduentitia nihilominus nõ poſſit ꝑ filios impediri in ipſis executio qđ maxime vr̃ ꝓcedere reſpectu vſuſfructus qui pertinet ad pꝛeꝫ ꝛ ſic ꝑ ipſo vſufructu poſſint dicta bona capi in tenutã ꝛ poſtea adiudicari creditori paterno ꝓus capi pñt bona alia paterna pro debito ipſius:ꝛ ſi dicaꝛ ꝙ non ſunt ſeu nõ ꝓbaꝛ ꝙ ſint in ꝑtãte patris ꝛ predicta loquuntur qñ filij ſunt alieni iuris:qꝛ cõſtituti ſub patria poteſtate vt in illis iuribus appꝫ rñdeꝛ ꝙ qꝛ preſumiꝛ filiuſfamilias niſi probetur ſui iuris.l.ſi filius.ff.de ꝓba.ꝛ.l.ſi emãcipati ibi ꝓbatuꝫ ꝛc.C.de colla.ad idem qđ no.Bald.in.l.titia.ff.ſolu.ma.ꝛ Bar.in.l.is poteſt verſi.expeditus de theorica huius legis veniamus ad queſtiones allegando glo.in.l.ſed ſi de ſua eo.tit.

d ¶ Sed his nõ obſtantibus ↄ̃rium videꝛ de iure rñdenduꝫ: nam primo ꝛ principaliter nõ probatur ꝙ iſti qui ſe opponunt dicentes animalia eſſe ſua ſint filijfamilias prout allegantiquẽ filiũfami.incũbit onus probandi.l.titia.ff.de ſo. ma.ꝛ dicit Bar.in conſi.mihi.cxliij.incip.viſa inquiſitione facta ↄ̃ Franciſcum tenet ꝙ quis ſemp preſumaꝛ ſui iuris ꝛ ſic paterfa.ni.per.d.l.titia.vbi dicit eſſe caſum ꝛ rõnem qꝛ nõ cõſtituitur ſub patria poteſtate niſi precedat mr̃imonium ex quo natus ſit ſed matrimoniuꝫ nõ preſumiꝛ niſi ꝓbetur hĩ euꝫ ꝛ hoc niſi pater ſit in quaſi poſſeſſiõe pãte poteſtatis:naꝫ tũc filio incũbit onus probãdi ſe patrẽfami.ita intelligiꝛ tex.in.d.l.ſi filius.put ꝛ innuũt verba illius tex.ibi quaſi ad libertatẽ proclamat ꝛ no.Bal.in.d.l.titia.ꝛ idẽ videtur velle Barr.in.d.l.is poteſt.d.ver.expeditus ꝛc. Secus ſi filius eſſet in quaſi poſſeſſiõe exiſtentie ſui iur̃.vt no. gloſ.in.d.l.titia.ꝛ ſentit Barto.in.d.verſiculo expeditus.ꝛ glo.in.d.l.titia.ꝛ eſſet clarum.

e ¶ Nec obſtat tex.in.d.l.ſi emancipati.qꝛ ibi preſupponebatur filium fuiſſe legitimum ꝛ ſub patria poteſtate ſolum allegabatur exiſtẽtia ſui iuris propter emancipationem: nam tũc allegans emancipationem hꝫ eam ꝓbare vt eſt ibi tex.ꝛ glo.in.d.l.ſed ſi de ſua preſupponit quẽ fuiſſe ſub pãia poteſtate:ſed dubitatur an eſſet factus ſui iuris per morteꝫ pãis ꝛ dicit ꝙ non:qꝛ quis preſumitur viuere centuꝫ annis.l.ſi. C.de ſacroſan.eccle.ꝛ.l.an vſuſfructus.ff.de vſuf. Sed ꝓut dixi legendo.d.l.ſi emancipati.in.ij.col.ꝛ alĩs conſulẽdo illa iura non probant ꝙ qs preſumaꝛ viuere cẽtuꝫ annis:ſed ꝙ ꝑſumiꝛ nõ viuere vltra centũ annos:qꝛ illa eſt lõgiſſima vita hoium vt dictis iuribus in qualibet mã ſuperlatiuus gradus eſt ꝑ rarus vt experiẽtia clare docet q̃ eſt rerũ magr̃a.c. cũ ſit in ꝑn.de elec.li.vj.ꝛ.c.ſtatutũ in ꝑn.eo.ti.ꝛ libro.ꝛ qđ raro ꝑtingit nõ ꝑſumiꝛ cõtigiſſe:ſꝫ id qđ cõiter cõtingit vt eſt theorica gl.ꝛ doc.in.l.nõ hoc.C.vñ legit.ꝛ gl.ꝛ Bal.i.l. neqꝫ natales.C.de ꝓba.cum ergo cõiter oẽs moriunꝛ ante centum annos ꝛ de mille vnus nõ attingit cẽteſimũ annuꝫ: ideo vr̃ falſum ꝙ qs preſumatur viuere centũ annis ꝛ ↄ̃riũ vr̃ probare ſing.tex.l.hereditatũ.ff.ad.l.falci.ꝛ dato ꝙ quis preſumeretur viuere centum annis:tamen ignoratur an ſimus intra dictos centum annos ſi ignoratur initium vite ꝛ ſic tempus natiuitatis vt de ſe conſtat.

f ¶ Et ꝙ quis nõ preſumatur filiuſfami.tenet Raph.cuma. ꝛ Ponta.in.d.l.ſed ſi de ſua qui volunt ꝙ non preſumatur quis ſui iuris nec etiam ſub patria poteſtate:ſed qui ſe fundat in patria poteſtate hꝫ illam probare:qui autẽ ſe fundat in exiſtẽtia ſui iuris hꝫ probare prout alĩs dicimus in tpe ꝛ in minori vl' maiori etate qui ſe fundat in altera ex eis habet probare.l.ſi in minorem.C.de in integr.reſtitu.mino.ꝛ iſta theorica ꝛ legendo ꝛ cõſulendo mihi viſa fuit ꝛ vr̃ probabilis ꝛ confert ad terminos iſtos:qꝛ qui volunt comparentes pro ſuo intereſſe ꝛ docentes de iure ſuo repellere qꝛ ſint filijſami.ſe fundant in patria poteſtate: ideo illam habebant neceſſe probare ꝙ non fecerunt:ideo ruit omne eoꝝ fundamentum: ꝛ propterea ſi illi probant de iuribus eorum.ſ.ꝙ ipſi ſint domini dictorum animaliuꝫ ſeu poſſideant nõ põt in eis fieri executio ad hoc.l.a diuo pio.§.ſi ſuper rebus.ff. de re iudi.ꝛ h̃ medium reddit in hac parte rem claram:non tñ eſſet expeditũ ꝙ ſi probata eſſet patria poteſtas nõ eẽnt audiẽdi.nam pater prohibetur alienare bona aduentitia.l. j.in fine.C.de bonis mater.ibi quas alienare prohibitum eſt: itaqꝫ prout pater prohibetur alienare bona aduentitia ita ꝛ iudex cuius factum reputatur factum patris.d.l.ſi ob cauſam prohibetur alienare bona aduentitia filiorum pro debito paterno:ꝛ lꝫ facta alienatione per pꝛẽm nõ poſſit filius agere ↄ̃ poſſeſſorem:non ſequitur ꝙ non poſſit dicere patri ꝛ ſibi oſtendere ꝙ non poteſt alienare:ita ꝛ poſſit iudici oſtendere ꝙ non poteſt alienare loco patris pro debito paterno ꝛ multa fieri prohibentur que facta tollerantur iuxta ea que habentur in.l.patre furioſo de his qui ſunt ſui vel alie.iuſ.ꝛ in.c.ad apoſtolicam de regula.ꝛ defenſio permittitur cui non permittitur actio.c.intelleximus.de iud.c. cum inter de excep.l.error de iuſ.ꝛ fac.igno.ꝛ.l.militis codicillis.§.veteranus.de militari teſtã cum multis ſimilibus.

g ¶ Et conſtat ꝙ filius proprietarius poſſidet ciuiliter ꝛ pater vſuſfructuarius naturaliter.l.quiſquis de bona.l.naturaliter.de acquiren.poſ.ꝛ ſi quis velle. eum expellere de ſua poſſeſſione nonne poſſet reſiſtere.l.iij.§.cum igitur.de vi ꝛ vi arma.l.j.C.vnde vi.idem videtur ſi mediante iudice iniuſto arg.l.meminerint.eo.titu.poſſit reſiſtere allegando iura ſua:ꝛ maxime cum iſta decreta interponãtur iudicis officio ꝛ vbi iudicis officio agitur filiuſfamilias dꝫ legitimã perſon in.l.cũ filius.ff.ſi cer.peta.ꝛ per glo.in.l.j.C.qui admi. ꝛ ſi caperentur iſta bona tanꝗ̃ bona debitoris cuꝫ eſſent filiorũ videreꝛ obreꝫtum iudici ꝛ decreta ſubrectitia ſunt nulla.l.thais ancilla.§.ſubuẽtum.de fideicõ.liber.l.j.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei.cuꝫ ſimilibus.ꝛ iudex dꝫ conari ne decreta ſua ſint nulla ꝛ ſic eluſoria.l.ſi pretor.in prin.de iud.ideo

debet diſcutere an bona ſint ipſoꝝ opponentiū necne:ꝛ lꝫ
pater forte habuerit vel habeat vſumfructū in dictis bonis:
tamen non fuerunt capta dicta animalia rōne vſuſfructus:
ꝛ ſic nō fuit decretum interpoſitum ſuper vſufructu:ſed ſu
per ipſis rebus:ꝛ ſic ſup proprietate. Preterea vſuſfructus
cedi ꝛ in alium trāſferri nō pōt per vſufructuariū: immo ſi
alienat̃ redit vſuſfru.ad ꝓprietatē inſti.de vſuſ.§.itē finitur
ꝛ ibi glo.ꝛ.l.ſi vſuſfru.ff.de iure dotiū.ꝛ ꝓpterea nō pōt ca
pi vſuſfruc.in tenutaꝫ pro executione ſententie cum poſtea
ſit deueniendum ad venditionem.l.a diuo pio.§.in vendi
tione.ff.de re iudi.que venditio de vſufructu fieri non pōt
per predicta itaqꝫ concludendum eſt ꝙ ꝓbato ꝙ dicta ani
malia ſint ipſorum opponentiuꝫ nō poſſunt dicta animalia
in tenutam capi: ꝛ ſi capta ſunt debet reuocari ꝛ nō pōt ad
venditionem deueniri. Laus deo.

¶ Teſtator pro reſtitutione dotis reliquit centuꝫ de qbus
dixit apparere inſtrumentū manu ſer.F.in quo apparet ſola
confeſſio promiſſionis ſibi facte a tertia perſona:an iſtud le
gatum habeat executionem ex forma ſtatuti ꝛc. Et an heres
cedendo actionem liberetur.

¶ Conſilium. ccix.

In nomine dñi noſtri

i Ieſu chriſti. ¶ Licet in hac cōſultatione vi
prima facie dōm ꝙ nō poſſit peti dicta exe
cutio teſti in ducatis centū ꝓut vba teſtamē
ti prima facie videnť ſonare:nā falſa cā vitiat
plerūqꝫ legata ꝛ fideicōmiſſa. Nā ſiqs legat q̄ titius ſibi dꝫ
ſi eſt falſum ꝙ debeat nō valet legatū:ꝛ ſilr ſiqs legat cen
tum que legatarius ſibi dꝫ.l.ſi ſic.§.ꝙ ſi addiderit.de lega.
j.ꝛ.l.non quocūqꝫ mō.§.qui gayum in fi.quādo enim falſa
cā legato coheret vitiat legatum.l.cū tale.§.legato falſaꝫ.de
cōdi.ꝛ demon. Sed falſa videť cauſa.ſ.ꝙ conſequuta fuerit
dotem cum illā:nō fuerit cōſequuta ꝓut videť pſupponi:ꝛ
ꝓbatur ex deductis in themate.vt.j.ſubijciā.ꝛ etiam pꝫ qꝛ
confitetur ſe recepiſſe ꝛ habuiſſe centū legatos tpe.ſ.cōtra
cti matrimonij vt ſonāt verba teſtamenti:nam illa vba tem
pore contracti matrimonij reguntur ab illis verbis habuiſ
ſe ꝛ recepiſſe:nō illa determinant:ſed tempore cōtracti ma
trimonij ſolam ꝓmiſſionē receperunt non ſolutioneꝫ dotis
merito illa confeſſio dotis recepte eſt falſa: ꝛ maxime:qꝛ v
ba teſtamenti videntur ſi referre ad inſtrumētum publicuꝫ
manu ſer Franciſci ꝛc. In quo inſtrumento ſolū apparet de
promiſſione ꝛ non de ſolutione.

a ¶ Preterea ꝛ clarius fuit articulatū pro parte heredū cō
uentorum ꝙ dictus teſtator dum legauit dictos centū duca
tos expreſſit ꝛ declarauit ꝙ relinquebat illos centum duca
tos quos ſibi ꝓmiſerat dña Antonia ꝛ nondum tradiderat
vocando dictam dñam Antoniā an hoc eſſet verum que re
ſpondidit ꝙ ſic ꝛ ꝙ dictus teſtator nō reliquit alios centū
ducatos nec aliaꝫ doteꝫ niſi illos quos ſibi ꝓmiſerat dicta
dña Antonia ꝛ nōduꝫ ſibi tradiderat ꝛ dictum articulū niſi
pñt ꝓbare quinqꝫ teſtes ꝓut preſupponitur: lꝫ atteſtatio
nes non viderim:ꝛ ſic non videtur veruꝫ ꝙ dictus teſtator
habuerit ꝛ receperit dictos centum ducatos prout cōfitetur
ꝛ tanq̄ receptos reliquerit in teſtamento.

b ¶ Nec repugnare videnť teſtes deponētes ꝙ vera ſunt cō
tenta in inſtrumento dicti teſtamenti:qꝛ dicte atteſtationes
poſſunt cōcordari. Nā tabellio fuit rogatus de verbis teſta
toris:ꝛ ſic de relicto facto de centū ducatis ꝛ de cōfeſſione
an autē veridica fuerit ꝯfeſſio necne ſeu an vere receperit ꝛ
habuerit necne nō cōtinetur in inſtrumento nec de hoc ro
gatur notarius q rogatur de his que interueniūt tpe inſtru
menti corā eo ꝛ teſtibus nō de alijs ad hoc no.p glo. Bar.
ꝛ doc.in.l.ſi ex cautione.C.de nō nu.pe.vbi notatur ꝙ ſi pa
tes coram notario aſſerūt pecuniam mutuatā vel numeratā
notarius dꝫ facere inſtrumentū de cōfeſſione ꝛ nō ꝙ cōfi
tens habuerit pecuniā mutuo vel numerata fuerit.immo no
tarius inciderit in falſuꝫ ſi diceret inſtrm mutuauit ꝛ nume
rauit ꝛc. Ad idē ꝙ per gl.ꝛ Bar.in.l.j.C.de fide inſtrumē
torū.ꝛ iure aſte ſiſ.lib.x.itaqꝫ ſi teſtes deponūt ꝙ vera ſunt
oīa cōtenta in inſtrumēto deponūt ꝙ verū eſt ꝙ legauit te
ſtator centū ꝛ cōfeſſus fuit ꝙ habuit ꝛ recepit ab ea ꝛ ꝓ ea ꝛ
legataria acceptauit cōfeſſionē oīa iſta potuerunt eſſe vera
prout ꝛ preſumitur pro veritate contentorū in inſtrō.l.cum
precibus.C.de proba.maxime cuꝫ inuenitur atteſtationibus
tot teſtium deponentiū vera eſſe contenta in inſtrumento
ꝛ etiā eſſe vera que cōtinenť in dicto articulo cōuentoꝝ:qꝛ
nō obſtante ꝙ ita cōfeſſus fuerit dñe Dionyſie ꝛ legauerit
vt in inſtrumēto:ꝛ tñ tunc vel prius vel poſtea voluerit decla
rare ſuā mentē ꝛ veritatē rei q̄ forte non declarauit corā no
tario ꝛ teſtibus inſtrumētarijs vel ſi declarauit corā eis nō
rogauit notariuꝫ de dicta declaratiōe ſꝫ voluit inſtrm cōfici
prout ſcriptū fuit itaqꝫ notarius de dicta declaratione non
rogatus non confecit de ea inſtrumentum.

c ¶ Nec in inſtrumento cōtineť an voluerit teſtator relinque
re illos centuꝫ ducatos quos ꝓmiſerat dicta dña Antonia
an alios:itaqꝫ ſtat veritas inſtri ipſius teſti ſiue voluerit te
ſtator illos relinquere ſiue alios.qd enim teſtator in mente
geſſerit nō atteſtať inſtrꝫ:itaqꝫ inſtrꝫ ꝛ dicta teſtiū poſſunt
de plano ꝛ ſine aliqua vboꝝ impropriatione ꝯcordari ꝓut
ꝛ ſunt ꝯcordāda.c.cū tu.de teſti.ꝛ hr in.c.in nra.e.ti.ꝛ in.c.
cū Joānes heremita.de fide inſtr.ꝛ p Bal.l.ſcripture.ꝛ in
l.in exercēdis.C.eo.ti.etiā ſi oporteret vba impropriari.per
ea q̄ habenť in.l.ij.§.creditū.ff.ſi cer.pe.ꝛ in.l.ſꝫ ꝛ ſi poſſeſ
ſori in prin.de iureiur.ꝛ Bar.in.l.j.in pn.de no.ope.nun.ꝛ
Bar. Jmo.ꝛ Pōta.in.l.ſi finita.§.ſi aūt.de dā.infec.ꝛ ant.
de bu.in.c.nihil.de verb.ſig.ꝛ multa poſſent adduci.multo
igiť fortius in caſu iſto in quo nulla cadit vboꝝ impropria
tio:iō videť ꝙ per ſupiora dicta nō valeat dictum legatum
tanq̄ emanatū ex falſa cā inherēte legato vel ſi vꝫ heredes
conuenti liberanť cedendo actioneꝫ quaſi ſint legati centū
quos debebat dicta dña Antonia ꝓut declarauit dictus te
ſtator:ſed quando legatur qō teſtatori debet tertia perſona
heres liberatur cedendo actioneꝫ quā teſtator habebat cō
tra illam tertiam perſonaꝫ ſiue in legato ſit deſignata certa
quantitas ſiue non vt eſt tex.in.d.l.ſi ſic.§.pro inde.ꝛ ſi ti
tio in fine vbi caſus legis facit.l.apud iulianum.§.idem iu
lianus.vbi caſus in ſimili ſingularis.de lega.j.vtruꝫ obſtet
ꝙ non fuit forte oppoſita exceptio ad quam adactetur arti
culus de quo.ſ.non me intromitto:quia non vidi exceptio
nes:ꝛ an fuerit datus terminus ad proponenduꝫ exceptio
nes peremptorias necne.

d ¶ Tamen his minime refragantibus contrarium puto de
iure reſpondenduꝫ.vꝫ ꝙ dictum legatum ſit exequendū in
centū ducatis legatis nec cenſeatur ſatiſfactum ſi per here
des cederetur actio cōtra Antoniā:nam ex quo eſt deſigna
ta certa quantitas ꝛ legans confitetur ſe illaꝫ recepiſſe:ꝛ ſic
relinquit eam tanq̄ debitor legatum valet:licet re vera non
ſit debitor vt eſt tex. in.l.j.C.de falſa cauſa adie.lega.ꝛ.l.ij.ꝛ
iij.ꝛ.l.fin.eo.titu.ꝛ.d.l.ſi ſic.§.cum ſi.x.ꝛ.d.§.legato falſam
cum ſimi. Non enim eſt cauſa legato coherens ꝛ poteſt dici
demonſtratio falſa prout ꝛ demonſtrationem appellat text.
in.d.§.cum ſi.x.ꝛ in.d.l.ij.ꝛ falſa demonſtratio nō vitiat le
gatum.l.demonſtratio falſa.de condi.ꝛ demonſtra.

e ¶ Et ſic nō obſtant primo loco adducta incontrarium: qꝛ
alijs caſibus loquunť.ſ.quando legať certa quantitas quam
legatarius vel tertius debet:nam ſi non eſt verum debitum
legatū nō vꝫ:ꝛ ſi eſt verum debituꝫ legatuꝫ valet:ꝛ tñ ſi lega
tur certa quātitas puta centum quā teſtator debet vel quā
confeſſus fuit teſtator ſe habuiſſe ꝛ tenuiſſe:tunc licet teſta
tor nihil debeat legatū vꝫ vt.ſ.proxime dictum eſt:ꝛ iſte vi
detur caſus noſter ſm verba teſtamēti:ꝛ nō obſtat primum
medium in contrarium adductum. Aliud vō medium videť
magis vrgere attentis his que ꝓbātur per teſtes.ſ.ꝙ dictus
teſtator expreſſit ꝛ declarauit ꝙ legabat illos cētū florenos
quos dña Antonia ſibi ꝓmiſerat ꝛ nō tradiderat:ꝛ ꝯſtat ꝙ
ſi legaſſet ſimplr cētū aureos quos dña Antonia ſibi ꝓmi
ſerat ꝛ nō tradiderat ſufficeret ſi hrdes cederēt actionem ſi
quā haberent ꝯ dictā Antoniā.d.l.ſi ſic.§.ꝓinde.ꝛ ſi titio.
Ergo ſilr in caſu iſto ex quo apparere vř quid teſtator vole
bat relinquere.mēs.n.attēdiť vbi de ea cōſtat ꝛ nō vba.l.in
cōditionibus primū locū in prin.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ.l.cuꝫ
virum.C.de fideicōmiſſis cū multis ſi. Mens aūt videtur
aperte declarata per verba clara ipſius teſtatoris.vt.ſ.arti
culata ꝛ probata merito videtur ꝙ ſufficiat heredibus ꝙ ce
dant actioneꝫ vt dictū eſt:ſꝫ lꝫ verū foret ſi teſtator ſimplr
reliquiſſet centum quos Antonia ꝓmiſerat ꝛ nō tradide
rat ꝛ legatum valuiſſet ſi ſufficeret actionem cedere:ꝛ tñ in ca
ſu noſtro ſecus videť dicēdū:qꝛ nō legat tāq̄ debita prout
loquiť.d.§.ꝓinde.ꝛ ſi titio ſed tanq̄ accepta:ꝛ ſic demon
ſtrat teſtator volūtateꝫ ſuā ꝙ legabat tāq̄ accepta:lꝫ ſoluta
non fuerit alꝛs illa confeſſio ſcienter facta ꝛ acceptata nihil
operaretur qō non eſt dicendum per.l.ſi quando.de leg.j.

f ¶ Et inſup

f ¶ Et inſuper cõfeſſio facta pñte parte probat ⁊ preiudicat confitenti niſi ſit erronea in caſu iſto non cenſeſ erronea ex quo eſt ſup facto ꝓprio in quo non cadit error.l. ꝗꝗ.ff.ad velle.⁊ in.c.ab excõicato.de reſcrip.⁊ per Bart.in.l.nõ fa‑tetur.de cõfeſ.itaq3 illa verba quos fuit cõfeſſus habuiſſe ⁊ recepiſſe ab ea ⁊ pro ea nõ potuerunt reuocari per vba con‑traria dicendo ꝙ dicta dña Antonia non tradiderat. Non enim ex hoc probaſ rem aliter ſe habere: ⁊ dato ꝙ probareſ non ppẽs probareſ error: imo preſumereſ ſcia per dicta.ſ. Quinimo probaſ ꝯtrarium cũ tpe quo fecit dictu3 relictũ de‑clarauit. Satis.n.cenſeſ declaraſſe tpe quo fecit legatum ſi parum ante vel poſt declarauit ⁊ expſſit ꝙ.d. Antonia non tradiderat.que.n.incõtinenti fiũt cenſeſ tũc fieri.ar.l.lecta ver.dicebã.ff.ſi cer.pe.⁊.l.iuriſgentiũ.§.quinimo.de pactis. ⁊ dicunſ partes ſtare in eodem loco:l3 diſtent vnus ab alte‑ro ita ꝙ nõ occupent vnum locum:q: vbi ego ſedeo tu non poteſ ſedere.l.iiij.§.ex cõtrario.ff.de acqui.poſ.ita ⁊ dicatur factum eodem tpe ſi ſit aliqua tẽporis diſtantia cum de loco ad tps procedat arg.vt no.in.l.vinum.ff. ſi cer.pet.⁊ in.l.in hac.de triti.⁊ ſi in abſentia dionyſie illud declaraſſet parum poſtea vel antea verificaretur articulus ⁊ dicta teſtium ⁊ tñ non tolleretur virtus confeſſionis acceptate per partẽ pñ‑ſentem:quia euolat emiſſum irreuocabile verbum.xliij.diſ. §.pariter in text.⁊ glo. ⁊ maxime quia poteſt vnum dictum cum altero concordari: quia potuit alius tradere ⁊ non do‑mina Antonia:licet hoc non videatur de mente.

g ¶ Scdo poteſt cõcordari ꝙ dicta confeſſio verificetur :q: voluit ꝙ quo ad dictã dionyſiam habeaſ pinde ac ſi fuiſſet vere ſoluta dicta quantitas ⁊ verificeſ quaſi voluerit illud nomen debitoris ceſſiſſe in inſolutum:q: intm̃ extimauerit illud nomen debitoris put alſs dicunt Jac.de are.⁊ Bar.in l.pe.§.ſi vir.ff.ſo.ma.in eo qui confeſſus fuit habuiſſe ⁊ re‑cepiſſe ꝑ dote mulieris centũ ⁊ poſtea pater vel extraneus ꝓmiſit pro dote mulieris dare iſta centũ.Nam tunc cenſeſ recepiſſe illud nomẽ debitoris extimatũ pro centũ ſm eos: ⁊ qñ iſtud reſultat tunc pñt repeti centũ per mulierẽ ⁊ non ſufficit ſibi cedere actionẽ prout declarat Ang.in conſil.ſuo cxlv.ſm ordine3 informis incip.gener a ſocero volens ꝙ ſi tunc maritus legat vxori dotẽ ſuam debebiſ illa quãtitas ⁊ non liberabiſ a legato cedendo actionẽ ⁊ concludit vna cũ Ja.de are.⁊ Bar.qñ fuit confeſſus recepiſſe ab vno puta a muliere ⁊ alius ꝓmiſit:l3 incontinenti ſequaſ promiſſio alſs hoc eſt ſi ab eodẽ fiat promiſſio diſtinguit vt ibi per eum ⁊ ſniam Ja.de are.⁊ Bar.ſequiſ Jmo.in.d.§.ſi vir.Cuius ſm eum ſecus velit Bal.in eadem.l.§.ſi mulier ſupple.⁊ in.l.ſi abſentis.iiij.col.C.ſi cer.pe.⁊ in.l.legẽ.C.de pac.vbi ſequiſ Jac.de are.ſi ꝓmiſſio emanauit ex interuallo ſecus ſi incon‑tinenti ſm eũ.Sed put dicit Jmo.ſubtilius loquiſ Bar.⁊ eum ſequitur ẽt Pau.de ca.in.d.§. ſi vir. ⁊ l3 non ſimus in illis terminis:tñ deduxi ꝙ confeſſio põt emanare eo reſpe‑ctu: q: cenſeſ velle cõfitens ꝙ nomen debitoris cenſeatur ceſſiſſe inſolutũ ⁊ non põt aliter quicq3 operari in caſu iſto cum alſs ſufficiebat ſimplr legare centũ que apparebant ma‑nu talis notarij:⁊ ſaltẽ confiteri ſibi promiſſa centu3 non ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe prout confeſſus fuit ipſe teſtator.

h ¶ Nã obſtat ꝙ ſe refert ad inſtrm:q: nõ ſe refert ad inſtrm reſpectu cõfeſſionis ſeu ꝙ habuerit ⁊ receperit: ſed de dote aſſeruit cõſtare manu illius publici notarij: nã primo dicit pro dote ⁊ dotis noĩe poſtea dixit de qua.ſ.dote aſſeruit cõ‑ſtare publico inſtro ⁊c. Cenſeatur ergo teſtator voluiſſe ꝙ cenſeaſ dos ſoluta ad fine3 vt centũ legata peti poſſint ⁊ nõ liberentur heredes quaſi dos nõ fuerit ſoluta. Nec ob.illa declaratio facta per teſtõre3 put probaſ per teſtes: q: illa de‑claratio emanauit ne cenſereſ voluiſſe legare centũ habita ⁊ reſeruare ius petendi ceſſionẽ illius ꝓmiſſionis: vel ne dice‑retur ꝙ.d.Antonia centũ ꝓmiſit ⁊ alius vel ipſa centũ alia ſoluerit: ⁊ ad tollendũ omne dubiũ illa declaratio emana‑uerit ⁊ que dubitationis tollende grã emanant ius nõ alte‑rant.l.que dubitationis.de reg.iur.⁊.l.teſtiũ.C.de teſta.fa‑cit pro pdicta cõcluſione: q: ſumus in teſtis in quibus lata fit interpretatio.l.in teſtis.C. de teſta. ⁊ in cã dotis que eſt fauorabilis.l.j.ff.ſo.ma.⁊ in dubio pro dote reſpondetur.l. in ambiguis pro dote de iure dotium. ⁊.l.in ambiguis pro dote.de reg.iur. Laus deo.

¶ Uſufructuaria ⁊ dña eſt mater teſtõris relicta a filio: an reguleſ ſm relictũ eo mõ factũ vxori teſtõris ſm cõſuetudi‑nẽ bulgari:⁊ tutor icertus relictus a pñe ⁊ declaratus a mre cõſcia intentionis teſtõris an ſit cõfirmandus a iudice.

¶ Conſilium ccx.

Repetito diuino nu‑mine. ¶ Claram arbitror qõnem dñi con‑ſulentis in relicto facto mñi teſtõris cũ con‑ſuetudo bulgari loquatur de vxore: adeo ꝙ dubitauit Bart.in.d.l. titia cum teſtõ.ſ.titia cum nuberet.de leg.ij.⁊ reliquit cogitandum.⁊ licet Bal.⁊ Jmo.concludant ꝙ extendatur ẽt ad matrem teſtatoris: q: talis conſuetudo eſt inducta in fauorem filioꝝ. ⁊ ide3 fauor militat in relicto facto matri per eadem verba qui militat in relicto factõ vxori: tñ negari nequit qn ſit dubium cũ ratio non ſit deſcripta in cõſuetudine prout alſs dicebat Bart.in l.liberorum.de verb.ſig. ꝙ nõ poterat in terminis illius ſta‑tuti de quo per eũ argui a rõne ſtatuti :q: rõ non erat deſcri‑pta in ſtatuto:⁊ inſuper l3 ex parte filioꝝ ſit eadem rõ fauo‑ris:tñ ex parte matris non eſt eadem ratio: q: magis debet induci filius ad relinquendũ vſumfru. integrũ matri.arg.l. nam ⁊ ſi parentibus in pn.de inoffi.teſt.ꝗꝗ vxori que ab in‑teſtato non initiaſ niſi in ſubſidiu3 poſt oẽs:⁊ de iure pro‑prio non de iure ciuili.l.vnica.C.vñ vir ⁊ vxor. mater autem poſt deſcendentes vocaſ ⁊ de iure ciuili per auc. defuncto. C.ad tertu.⁊ auc.ceſſante.C.de legi.here.⁊ ẽt de iure preto‑rio per vñ legi.per.l.ij.§.ſi.⁊.l.generaliter.ff. vnde legi.⁊.l. quotiens.C.de ſuis ⁊ legi. ⁊ ante alios prox fratres vtrinq3 coniunctos cũ quibus concurrit per.d.l.ij.in ſi.⁊.d.l.gene‑raliter iuncta.d.auc.defuncto itaq3 nõ eſſet abſonu3 tenere ꝙ non trahaſ ad matrem: l3 non deuiarẽ indeciſiuis a ſnia doc.Tamen ponderaui q: magis deleui d3 in matre quis ex alijs coniecturis vel vbis induci ad ampliandum hmõi re‑lictum quo relinquitur dña ⁊ vſufructuaria ꝗꝗ in vxorem ⁊ ponderandũ eſt ꝙ l3 a prin. teſtator cum vbo vſufructuaria adiunxerit vbum dñam. Tñ poſtea pluries ⁊ pluries noĩat vſumfructũ ſine verbo dña ⁊ nunꝗ repetit verbum dñam niſi dum dicit ꝙ ſit vera dña ⁊ vniuerſalis vſufructuaria. Sed tũc nõ dicit abſolute ꝙ ſit dña ſed ꝙ ſit domina dicti vſufructus in quo vſufructu datur quaſi dñium vt deducit dominus conſulens ⁊ quando in relicto ſit mentio de ſolo vſufructu nõ adiecto verbo dña vt quia teſtator dicit relin‑quo vſufructuariam oium meoru3 bonorum cenſeſ relictus vſuſfru.⁊ nõ alimenta etia3 vxori.dicit Saly.in.d.auc.hoc locum in.iiij.col.C.ſi ſecundo nup.mul.⁊ forte fuit etia3 de mente Bal.ibi l3 non ita clare pari ratione in caſu nr̃o cu3 totiens repetat vſumfru. ſine verbo dña vel equipollentis alia tamen media ponderata per dñm conſulentem quibus tanꝗ meo iudicio planis ſum contentus.

a ¶ Circa ſcdm aũt conſultationis articulum dñs cõſulens inclinat ꝙ tales tutores a mre noiati ſaltem ſunt cõfirman‑di:l3 non videatur pciſe velle firmare. Ego inſuper nõ au‑dendo recedere a deciſione Bar.confidero ꝙ Bar. in.d.l. quidam cõſiderat pres caſus:nam qñq3 teſtator reliquit tu‑torem incertũ qui veniret declarãdus ex futuro euẽtu: ⁊ ſic teſtator nõ ſenſit de certo:⁊ tunc abſolute dicit ꝙ datio tu‑telle eſt inutilis per.l.tutor incertus. ⁊ tũc ſtarem in ambi‑guo an iudex deberet ꝯfirmare puta relinquo tutorẽ quĩ ve‑niet ex aſia vel qui erit cõſul.apper.n.tunc ꝙ teſtõr non ſen‑ſit de certo:q: de futuris nõ eſt certa nã vt hr̃ in.l.cu3 qui‑dam.§.ſuũ.de acqui.here.q: eſſet diuinare ꝙ facere nõ poſ‑ſumus dicit vicarius chriſti in.c.j. vt eccle.bñfi. Et ideo nõ vr̃ potuiſſe eſſe ſalubre cõſilium paternũ in quo lex ſolet cõ‑fidere tanꝗ ſalubre cõſilium ⁊ proficuũ pro filio.arg.l.ſi.in prin.C.de cura.fur.⁊.l.pe.ff.eo.ti.⁊.l.j.in ſi.iuncta.l.vtilita‑tem.ff.de cõfir.tuto.ſed qñ ipſe dat ipſi incertu3 tunc regu‑lariter non vr̃ ſalubre conſiliu3. Quandoq3 teſtõr ſenſit de certo:ſed ignoraſ de quo ſenſit:⁊ tunc datio va.dicit Bar. in.d.l.quidã.ſed deficit ꝓbatio per.l.duo ſunt titij.de teſta. tute.ſm eum:⁊ huic membro vr̃ applicandus caſus noſter: q: ex quo teſtator dicit ꝙ mater eſt plene informata de ſua intentione circa tutores dandos filijs:⁊ ideo ipſe dat quos noiauerit ſua mater vr̃ ſolam noiationem conſiſtere in mre ⁊ poſtea noiati a matre videnſ fuiſſe illi de quibus teſtator ſenſit:ita ꝙ noiatio matris videtur probare: q: videſ tanꝗ quodãmodo teſtis de volũtate teſtõris ꝙ illos voluerit re‑linquere tutores prout alſs in.l.hec pcpius. de dote prele.⁊ attento etiã ꝙ noiatio matri cõmiſſa que eſt auia pupilloꝝ. de cuius etiam iudicio iura non diffidunt:licet nõ prout de

iudicio patris.vt.l.j.C.de confir.tut.ᷓ.l.pᷓ.ff.de teſta.tuto. Ideo iudex cōcurrens a voluntate prīs motum ⁊ auie viue debebit magis audacter ⁊ procliuior eſſe ad cōfirmandū: ⁊ ideo putarem ꝙ deberet per iudicem confirmari.

b ¶ Si vero diceretur ꝙ non ſit omnino certum ꝙ teſtator de his ſenſerit rñdetur ꝙ nec iura dicūt ꝙ tutor incertus datus a pře non ſit cōfirmādus.Licet.n. dicāt ꝙ tutor incertus nō poſſit dari teſtō ꝓfecto ſi confirmaꝛ a iudice non cēſeꝛ datus teſtō:ſed a iudice pp teſtm̄:⁊ iō ſunt diuerſi tituli de teſtāria tutella ⁊ de cōfirmata.⁊ in.ff. ⁊ in.C.iō putarem ꝙ in hoc caſu dicti tutores a mře nolati deberent per iudicē confirmari vl̄ tanꝙ legitime dati in teſtō tanꝙ apparet ex noiatione matris de qbus teſtator ſenſerit ꝗſi nō deficiat ius neqꝫ ꝓbatio per.l.duo ſunt titij.de teſta.tu.⁊ ꝙ per eam dixit Bart.in.d.l.quidam iuncta.d.l.theopompus vel debeant confirmari tanꝙ inutiliter dati.

c ¶ Tamen dubium erit:an mater ⁊ frater cōſobrinus etiā ſi ſint tutores per tex.in.l.ſi vt ꝓponis.C.de confir.tuto. vbi eſt tex.ꝙ ſi anteꝙ tutor cōfirmandus cōfirmeꝛ alter deꝛ tutella a iudice illa datio tutelle vꝫ:nec viciaꝛ lꝫ cōfirmeꝛ ille alius tutor q erat cōfirmādus:ſed aduertēdū:qꝛ Bar.ꝑut in.d.l.ſi vt ꝓponis.refert Bar.dicere ꝙ illa lex ꝓcedit ſi tutor daꝛ ꝓprio motu iudicis aľs ſi nō fieret mētio de cōfirmando eſſet obiectū iudici:nōnon valeret datio prout vult Bar.ſm eūdeꝫ Bal.qui nō impugnat:lꝫ ad alias ſolōnes tranſeat:tñ eſt aduertendū an iudex decreuerit tutellam ſeu adminiſtrationē tutelle mři vt ltime ꝑut facere dēbat ſi nō fuiſſet dictum teſtm̄ cuꝫ donec eſt locus ltime tutelle ceſſet datiua tunc videreꝛ ꝙ non valeret:qꝛ cōfirmatus excludit legittimaꝫ prout habeꝛ in.d.l.ſi vt ꝓponis.⁊ volunt Bar. Bal.⁊ doc.cōmuniter in.l.neqꝫ co.ti.Super hoc non inſiſto:qꝛ non vidi formā illius decreti interpoſiti ad petitionē matris ⁊ fratris conſobrini. Laus deo.

¶ Fideiuſſor obligatus ad penā conuentionalē promiſſionis de non offendendo:an inquiſito condēnate in cōtumaciam que habetur pro confeſſione ſit exigendus.

¶ Conſilium ccxj.

In noīe dñi noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ Quāꝙ in pñti conſultatione videatur pma facie dicēdū ꝙ dicti fideiuſſores teneanꝛ ad dictam penā camere apľice:qꝛ dicta pena eſt aperte ꝓmiſſa per principalē.Et pñter etiā per fideiuſſores:itaqꝫ cū conſtet per fictā cōfeſſionē ⁊ condēnationē principalis ꝙ ipſe ꝯuenit.res.n.iudicata hꝛ pro veritate.l.res iudicata.ff.de regu.iur.Et ideo vꝛ ꝙ ex quo principalis eſt condēnatus ⁊ dꝛ non eſſe ſoluendo ad penam veniant in ea condemnandi fideiuſſores qui id qđ principalis promiſerunt.Et ſic dictā penam applicandā fiſco:nec refragari videtur ꝙ dicta pena nō ſit promiſſa fiſco ⁊ ppea non poſſit exigi per.l.ſtipľo iſta.§.alteri.de verbo:oblig.cū concordantijs ꝑut in proprijs terminis not.Bart.poſt Cy.in l.j.in fine principij.ff.de iure fiſci per text.in.l. arbiter intra certum.ff.de arbi.vbi Bar.idē vult ꝙ dictū aľs vidi obſeruari in practica:nam rñdetur qnimo vꝛ facta ſtipulatio pro fiſco ſeu camera apoſtolica ꝙ in ideꝫ recidit:qꝛ notarius vt publica pſona ꝓmiſſionē recepit ⁊ ſtipulatus eſt noie oium ſcriptoꝝ in illo inſtřo:ſed in illo inſtřo erat ſcripta camera apoſtolica ꝑut Hieronymus heredes ſucceſſores ⁊ cōſanguinei ſui. Nam illa indefinita infraſcriptoꝝ equipollet vľi. ar.l.ſi pluribus.de leg.j.l.de pcio.de publi.c.qꝛ circa.de priuile.cum ſi.⁊ cľa in prin.poſita ad oīa ſequentia referꝛ ſi referri pōt.l.ſi qs ex argētarijs.§.ſi initiū tabulaꝝ.ff.de eden. ⁊.l.iij.§.ſi filius.ff.de libe.⁊ poſtb.⁊.c.ſcđo reqris.de appel. Et propterea illa verba que premittunꝛ.vꝫ ſtipulanti ⁊ recipienti vice ⁊ noie infraſcriptorum in principio ꝯctus appoſitā vident referenda:⁊ ad principalē promiſſionē de non offendendo:⁊ ad penaleꝫ ſtipľonem:prout etiā refertur ad promiſſionē fideiuſſoꝝ:nam aľs promiſſio fideiuſſoria nulla eſſet niſi illa verba pñti recipienti,⁊ ſtipulanti ēt ad illaꝫ fideiuſſoriam ſtipľonem referreretur:iō referenda vꝛ etiam ad cameram apľicam per predicta.Et lꝫ deficiant illa verba vice vel noīe a quibus regitur verbū infraſcriptorū.Tamen non vꝛ referre:qꝛ ex quo ſatis ex precedentibus ⁊ ſequentibus de mente ꝯhentium vꝛ ꝙ debeat ſuppleri. arg.l.j.§.ſi. ff.de heredi.inſti.⁊.l. verbū volo.C.de fideicō. Et maxime videtur ħ pars iuuanda qꝛ interuenit iuramentū ꝙ ſui nā facit actum valere quo melius valere pōt.l.cū pater.§.filius matrem.de leg.ij.Item vꝛ ꝙ iuramentuꝫ iuuet de iure cañ. ſtipulationem alteri factā per no.per gl.in cañ. quotiēs cordis oculus.j.q.vij.que hoc videꝛ velle per text.ibi.⁊ in cañ. iuramenti.xxij.q.v.Facit qꝛ ex ſtipulatione alteri facta queritur oblīo naturalis vt vult glo.in.l.ſi vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pac.⁊ in.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.de verbo.oblig. ⁊ ibi Bar.⁊ Ang.⁊ Cy.in.l.pacto ſucceſſoꝝ.C.de pac.ideo iuramentum videꝛ pariter ꝙ aſtringat:maxime qꝛ videꝛ ꝙ de iure canonico agi poſſit etiam vbi ſola de iure ciuili obligatio naſcitur.c.j. de pactis. Ideo pariter agatur ex ſtipulatione alteri facta ſaltem ſi eſt iurata.

a ¶ In his non obſtātibus ꝯrium puto de iure rñdendū. vꝫ ꝙ dicta pena per camerā apľicā exigi nequeat:ex pluribus. ⁊ primo qꝛ dicta pena nō eſt ꝓmiſſa camere apľice neqꝫ aliquis pro ea recepit.Non.n.ad eā referꝛ illud participiū infraſcriptoꝝ:nā eſt maſculini generis.⁊ de ſe pꝫ ⁊ in ꝯctibus maſculinum non cōcipit femininū:prout voluit Archi.poſt Guid.de ſuꝫ.in cañ.ſi qs ſuadēte.xvij.q.iiij. ꝙ dictū refert ⁊ ſequiꝛ Pon.in.l.ij.in prin.de verbo.obli.poſt mediū col. xxij.dicens nō eſſe alibi illud dictū. Et ꝙ inter legiſtas fuit notū ſoli Bal.in.l.gallus illud ēt dictum refert ⁊ approbat Imo.in.l.ſi qs ita ſit ſcriptū filiabus.de leg.j.trahēs ad emphyteoſim:⁊ ſiſr in.c.potuit in fine.de loca. ideꝫ ⁊ ſiſr trahens ad emphyteoſim dicens ſe ita cōſuluiſſe:⁊ ita vidi ab alio Imo.nō tpe conſultū ⁊ aľs conſului quo inferꝛ ꝙ cuꝫ camera apoſtolica ſit feminini generis illud verbū infraſcriptoꝝ ꝙ eſt maſculini generis nō ꝯcipit camerā apľicaꝫ que eſt feminini generis:⁊ ſic remanet ꝙ nō eſt ſtipulatus aliqs pro camera:⁊ ſic ſumus in terminis.§.alteri.

b ¶ Nec ob.iuramentū quatenus hꝫ virtutem cľe ſi non vꝫ ꝙ ago vt ago valeat vt valere pōt:qꝛ in caſu iſto.ſ.ſtipľo facta alteri nullo mō valere poteſt:qm̄ opꝫ ꝙ valeat vľ vt ſtipulatio vel vt pactū nudum:ꝑut aľs contingit in.l.ſi vnus. §.acceptilatio.ff.de pac.⁊ in.l. an inutilis ſm vnā lecturā in prin.ff.de accepti.Tamen minus valeret vt pactū nuduꝫ:qꝛ nec pōt qs alij paciſci.l.ſi tibi.§.ſi pactus.ff.de pact.nec ob. ꝙ iuramentū alteri factū obligat:qꝛ lꝫ illa gl.d.cañ.quotiēs cordis oculus ad illud allegeꝛ:tñ non probaꝛ iuribus que allegat ꝑut dicunt Imo.⁊ Pon.in.d.§.alteri qui tenēt cōtra dictā glo.qꝛ in.d.c. iuramenti non dꝛ ꝙ ius queraꝛ alteri:ſed diciꝛ ꝙ iurans peccat qui mendaciū dicit iurādo vel ſimplr loquendo.Et ſiſr in.d.c. quotiēs cordis oculis non dꝛ ꝙ actio queraꝛ abſenti ſed potius vꝛ tendere ille text.ad obligādū deo.Cum ſtipuleꝛ petro ⁊ eius vicario ⁊ ſuis ſucceſſoribus:⁊ deinde ſi ꝯueniat ſe obligat pene eterne:⁊ ꝓmiſſio ⁊ iuramentū reſpicit reꝫ que ptinet ad aiam. Et ideo forte non immerito Bal.in.l.illud.C.de ſac.ſan.ec. dicit illaꝫ glo.eſſe verā in promiſſis ad pias cāſas:⁊ eſſe vnicā gl.ꝙ poſſit qs pijs locis per verba directa ſtipulari:lꝫ aliud velit ibi Bar.Item Bal.in.l.gñaliter.C.de nō nu.pe.allegat illam glo.ꝙ cōfeſſio facta parte abſente ad exonerationē ꝯſcientie parte abſente pīudicat:vñ volūt Imo.⁊ Pon. in.d.§.alteri ꝙ de iure cañ.non poſſit quis alteri paciſci ꝑut nec de iure ciuili:qꝛ imo de iure cañ.prout de iure ciuili inſpiciꝛ an interſit.c.cū inter.R.ſeniores extra de elec.⁊.c.nō ſolent.ij.q. vj.ſm eos pp quam rōnem viciaꝛ de iure ciuili ſtipľo alteri facta vt in.d.§.alteri eſt expſſuꝫ:iō concludit Pon.ꝙ ſtipulator agere non pōt:qꝛ ſua nō intereſt per.d.c. cuꝫ inter.R. nec ille cui ſtipulaꝛ per.c.ꝗꝗ.de vſuris li.vj.ibi aut alij qui poſſit ei acqrere ſm eum.⁊ ſic nō cuilibet:⁊ pñr non vult ꝙ quilibet alteri poſſit acqrere oblōnem ei ſtipulādo:lꝫ ſtipľo illa tendat ad exonerationeꝫ ꝯſcie:qꝛ pro ſoluendis vſuris: ꝙ eſt magis notabile pp dictum Bal.de quo.ſ.

c ¶ Et lꝫ multi teneant ꝙ ex ſtipulatione facta alteri oriatur obligatio naturalis.multi tamē tenent cōtra prout habetur in.d.§.alteri.tñ dicit Ang.ibi ꝙ ex iſta naturali agi non pōt etiaꝫ de iure cañ.nec ſequiꝛ eſt diſcrepantia inter ius canonicum ⁊ ciuile in nāli que oriꝛ ex pacto nudo ex qua agi pōt de iure cañ.⁊ non de iure ciuili.ergo idem in alijs naturalibus oblōnibus cum diſcrepantie inter ius cañ.⁊ ciuile non ſunt extendēde.ar.c.cū expediat iura iuribus cōcordari.de elec.li.vj.⁊.l.vnice.C. de inoffi.do. ⁊ inſup pōt dici ꝙ lꝫ de iure ciuili ex pacto nudo oriatur ſola naturalis obligatio. Tamē de iure canonico oriaꝛ etiam obligatio canonica ſiſr ciuili oblōni:prout oriꝛ actio.Cuꝫ regulariter ad ꝓductionem actionis requiraꝛ obligatio ciuilis ⁊ naturalis.l. licet

§.ca

§.ea obligatio.de procu.Non tñ expedit aliter hoc firmare. Preterea qñ ex ſtipˀone alteri facta oritur obˀo nãlis.tunc illa querit̃ ſtipulanti nõ illi alteri prout voluit Bar.in.d.§.alteri.⁊ ẽt alij inter eos enim.ſ.ſtipulantẽ ⁊ promittentẽ negocium gerit̃:q² verba obligatiua dirigunt̃ in ſtipulantem: q² ꝓmittit̃ ſibi dare alteri. Si.n.ṽba obligatiua dirigerẽtur in alterũ non in ſtipulantẽ nulla obˀo etiam nãlis oriret̃ ar.l.quecũqꝫ gerimus.de act.⁊ obli.prout volunt glo.Ange.⁊ Imo.in.d.l.ſtipˀo iſta.§.ſiqs inſulã.Non.n.põt tunc queri obˀo ex quo nullũ negociũ geſtũ eſt inter ſtipulantẽ ⁊ promittentẽ ſm ipſos Ange.⁊ Imo.Et iſto caſu procedit opi. Raph.cu.⁊ Pau.de ca.in.d.§.alteri tenentes ꝙ ex ſtipˀone facta alteri nulla obˀo oritur per tex.in.l.cũ qui ita.§.qui ſibi eo.ti.ꝓbans ꝙ qui alteri ſtipulat̃ intẽdit alteri querere nõ ſibi.⁊ in.l.ſi ita ſtipula.§.griſogonus.e.ti.vbi dicit nullã obˀonem queri ſi nullam.ergo nec nãlem.⁊ in.§.ſiquis alij inſti.de inuti.ſtipu.vbi dr̃ ꝙ nihil agit̃ ſm eos:⁊ in hac opi. videtur ẽt fuiſſe Chriſtophoꝝ de caſte.in.l.ſi ita ſtipulatus §.poſſum.eo.ti.ex his in qbus cuꝫ refert Imo.in.d.§.alteri.⁊ dicta iura eo caſu intelligi põt vt latius dico in.d.§.alteri.Ex quibus clare deprehendit̃ ꝙ vbi aliqua obˀo oritur illa cõpetit ſtipulãti.ergo ſi qua obˀo oriretur ad penã illa competeret ſtipulantibus ⁊ nõ fiſco itaqꝫ ſi qui agere poſſent ex naturali nõ fiſcus:ſed illi pro quibus fuit ſtipulatum agere poſſent:illi tñ agere nõ poſſent:q² eoꝝ non intereſſet ꝙ applicaret̃ fiſco:⁊ ꝙ etiam interueniente iuramẽto pena in hmõi terminis non poſſit vidi conſultum per dominum Benedictum capram doctorem maxime auctoritatis.

d ¶ Iuuatur inſuper ⁊ clare pars fideiuſſorũ qui cõueniunt̃ ad penã a camera fiſcali: q² non probat̃ ꝯuentio:⁊ ſic non probat̃ ꝓmiſſio pene:adeo ꝙ ẽt ſi pro fiſco interueniſſet legittima ſtipˀo non poſſet pena exigi:qñ nulla ꝓbatio contra ipſos fideiuſſores facta dr̃ quinimo ſperatur non poſſe probari:qñ fortaſſe nõ fuit facta offenſa per ꝓmittenteꝫ:⁊ paria ſunt nõ eſſe ⁊ non apparere.l.duo ſunt titij.ff.de teſt.tu.cum cõcor. Ideo ſi actor nõ ꝓbat ſuam intentionẽ reus etiã ſi nihil oſtendiderit venit abſoluendus.l.qui accuſare.C.de eden.l.actor qd aſſeuerat.C.de proba.cum ſi.Et iõ ſi pro pte fiſci nõ probat̃ ꝙ per ꝯhentem vel pſonam in ꝯctu comprehenſam fuerit offenſa perpetrata:⁊ ꝯñter pena cõmiſſa fideiuſſores non dꝫ inquietari.Non ob.ꝙ principalis fuit inqſitus ⁊ cõtumax ⁊ tacite confeſſus ſtante ſtatuto ꝙ contumax habeat̃ pro cõfeſſo ⁊ deinde vigore talis ficte cõfeſſionis condẽnatus.Et ſic vr̃ ꝓbatum ⁊ liquidatũ per cõfeſſionẽ ⁊ ſniam homicidiũ:⁊ ſic ꝯuentio aduerſus principalem.ergo ẽt fideiuſſor tenea̅t vt in ꝯrium deducebatur: q² rñdetur ꝙ dicta liquidatio hꝫ fieri cuꝫ fideiuſſore vt ſibi preiudicet:qñ res inter alios acta alijs nõ preiudicat: vt in tit.C.res inter alios acta in rubro ⁊ nigro cũ concordãtijs. Quod procedit ẽt in fideiuſſore ꝯctus.Licet.n.ſint opi.an res iudicata cõtra principalem mandet̃ executioni cõtra fideiuſſorem iudicij hoc eſt qui fideiuſſit in iudicio iudicatuꝫ ſolui de quo per Bar.in.l.j.iud.ſol.⁊ per Cy.⁊ Bald.in.l.ſanciuit.C.de vſur.rei iudi.glo.⁊ docto.in.c.j.de iniurijs ⁊ dam.da.lib.vj.⁊ Spec.in tit.de execu.ſen.§.ſequitur verſi.quid ſi ſententia. Tamen pro claro preſupponũt ſecus eſſe in fideiuſſore cõtractus hoc eſt qui extra iudicium fideiuſſerunt prout contingit in terminis noſtris.

e ¶ Et ideo dicit gl.in.d.c.j.de iniurijs ⁊ dã.da.li.vj.ꝙ condemnato principali non cenſet̃ condẽnatus fideiuſſor ⁊ eã ſequunt̃ doc.ibi.⁊ Spe.in.d.§.ſequit̃ ver.qd ſi ſnia ſimplr̃ dicit ꝙ ſnia lata contra principalẽ non ꝑiudicat fideiuſſori ꝯctus.⁊ Io.an.ibi in addi.trãſit:iõ cenſet̃ approbare iuxta no.per eũ in prohemio addi.ſpe.Facit q² in ſnia quaſi ꝯhitur.l.iij.§.idem ſcribit.de pecu.Sed ꝯctus principalis non nocet fideiuſſori.l.fin.ff.de pact.merito nec noceat ſnia.Et cui non nocet ſnia minime nocẽt acta ꝓbatoria iuxta theoricam Inno.in.c.cum cãm.de teſti.per Bart.in.l.ſepe in fi.ff.de re iudi.⁊ in.l.ſi mater in fi.ff.de except.rei iudi.⁊ Bal.in.l.ij.col.pe.C.de eden.⁊ Ang.in.l.cũ filius in prin.de ṽb.obli.Et dato ꝙ vera cõfeſſio principaliter ꝑiudicaret fideiuſſori:tñ ficta confeſſio ꝓut eſt iſta reſultans an cõtumacia non ꝑiudicat alteri perſone:imo nec heredi poſt mortẽ contẽtentis ſi decedit ante ſniam vt eſt tex.ſingularis in.l.eius qui delatorẽ.de iure fiſci ⁊ ibi bar.⁊ Bal.in.d.l.ij.C.de edẽ.col.fi.Si aũt decedit poſt ſniaꝫ tunc preiudicat heredi ipſa ſnia cum heres cenſeatur eadem perſona cum defuncto in auc.de iureiur.a mor.preſti.§.j.ſed ſnia lata contra principalem non preiudicat fideiuſſori v̄t dictũ eſt: merito nec ficta confeſſio ſiue lata ſit ſententia ſiue non ſit lata:⁊ ꝙ ſnia lata ex ficta confeſſione non preiudicet alteri probat̃ ex no.per Bar.in diſpu.ſua que incipit peruſine ciuitatis ſtatuto ⁊ in.l.cũ filius in prin.de verbo.obli.in quibus iuribus concludit ꝙ ſi ſtatutum dictat ꝙ ſi filius cõmiſerit maleficium pater teneatur ſoluere condẽnationem pro filio: lꝫ ſi filius condẽnaretur ex vera confeſſione vl̃ vera probatione pater teneretur ſm eum. Tamen ſecus ſi condẽnatur in cõtumaciam ex ficta cõfeſſione ſtatutaria:q² de delicto filij nõ conſtat:q² ficta cõfeſſio non egredit̃ perſonã.d.l.eius qui delatorem:⁊ q² vbicũqꝫ ſnia lata cõtra vnũ ꝑiudicat alteri illud fallit qñ ſnia eſt lata in contumaciã.l.qui repudiantis in fi.ff.de inoffi.teſt.⁊.l.papinia.§.meminiſſe.eo.ti.⁊.l.ideo.ff.de euic.ſm eũdem Barto.qui ⁊ alia adducit.⁊ doc.ibi in hoc tranſeunt cum eo.⁊ idem voluit Bal.in.l.j.vj.q.C.ne filius pro patre vbi tandem in fin.l.allegat pro dicto Barto.glo.ordi.⁊ notabilem in.§.fi.inſti.de noxali.

f ¶ Et idem videtur velle Bal.in.l.trãſigere.C.de tranſac.⁊ Ange.in.l.ij.ff.ſi ex noxa.cauſa agat̃:⁊ per eũdem Bal.in.l.vnica.§.ſi ꝓcurator.ff.ſiqs ius dic.non obtẽ.dicentẽ ꝙ ſtatutũ diſponens ꝙ pr̃ teneatur ſoluere condẽnationem pro filio condẽnato pro homicidio non v̄ificat̃ ſi filius cõdemnatur ob contumaciã.Et dicit ita fuiſſe cõſultuꝫ:⁊ ita tenere Iaco.bu.Io.de ligna.⁊ Ray.de forli.de quo ſm eum eſt caſus in.l.ſi perluſorio.§.fi.⁊ ibi Bar.ff.de appel.

g ¶ Quinimo ficta cõfeſſio in vna cã non preiudicat in alia cauſa ẽt inter eaſdem perſonas ꝓut no.Bar.in.d.l.eius qui delatorem in fine principij per.l.ij.§.diuus.eo.tit.qd ⁊ firmat Bal.in.d.l.ij.C.de eden.in vlti.col.loquẽs per vniuerſalem nunqꝫ.ſ.ꝙ nunqꝫ ficta confeſſio ẽt inter eaſdeꝫ perſonas nocet in alio iudicio:⁊ hoc per duas leges.vꝫ per.d.l.ij.§.diuus.⁊ per.l.iij.C.de fide inſtr. Cum itaqꝫ in caſu nr̃o ſint diuerſe pſone.Item ſit diuerſa cã ⁊ iudicium vnuꝫ criminale aliud ciuile vnũ ad penam legalẽ ⁊ capitalẽ aliud ad penam cõuentionalem ⁊ pecuniariã.Item vnũ contra principalẽ officio iudicis nobili aliud ꝯtra fideiuſſores iur̃ ordinario.ſ.actionis nullo pacto illa ficta cõfeſſio ⁊ ſnia eius vigore lata probat maleficiũ in hoc nouo iudicio nec ꝑiudicat ipſis fideiuſſoribus per predicta. Et ita hoc anno conſului in ſimili hic peruſie ſiſt in pena rapte treugue: nã principalis fuerat captus ⁊ fractis carceribus aufugit ⁊ frãgens carceres habet̃ pro confeſſo inſtabat̃ contra alios qui promiſerant pro eo in treugua. Concluſi ꝙ non tenebant̃ non probata aliter offenſa. Et fuit vt arbitror obtentum: q² poſtea non audiui ꝙ fieret verbũ. Si enim fuiſſent inquietati rediſſent ad me. Cum itaqꝫ mihi dicatur ꝙ homicidiuꝫ cuius pretextu dr̃ cõmiſſa pena cõuentionalis nõ probet̃ niſi per dictã contumaciã principalis:non põt vllo pacto exigi pena aduerſus fideiuſſores per predicta. Laus deo.

¶ Pactum ꝙ maritus pro alimentis dotis debeat fructarẽ vnam apothecam cum voltis ſupra poſitis an valeat. Et an reſtringatur conceſſio ad voltam pro quanto dumtaxat pretendit apotheca ⁊ non vltra.

¶ Conſilium ccxij.

In nomine dñi noſtri

l Ieſu chriſti.¶ Premittendum eſt ꝙ ſm veram ⁊ cõem ſniam doctorum vſure pro dote nõ ſoluta debent̃ viro:⁊ licite ab eo exigunt̃ etiam in foro poli pp onera mr̃imonij pp que maritus percipit dotem ⁊ fructus dotis.l.pro oneribus.C.de iure do.⁊.l.dotis fructus.ff.eo.ti.⁊ ideo pp compenſationem onerum ꝓmiſſio alicuius rei ſeu fructuũ alicuius ꝑdij loco alimentoꝝ ſeu ꝓprius loquendo loco vſuraꝝ.vꝫ ⁊ tenet vt eſt expreſſum in.c.ſalubriter.de vſur.⁊ per Bar.⁊ doct.in.l.ſi inſulam.§.vſuras.ff.ſo.ma.⁊ Bal.⁊ doc.in.l.fi.§.preterea.C.de iure do.⁊ eſt indubitata opi.nõ inſtandũ:ſꝫ mulieri in dote reſtituẽda ſecus:prout cõiter tenet̃ lꝫ Bal.contra in auc.ei qui.C.de bo.auc.iud.poſ.nõ.n.tenet̃ mulier ſe alere pp dotem:ſed nã artat quẽlibet animantiũ ad ſe alimẽtandũ: nam oĩs charitas incipit a ſeipſo.l.ſi preſes.C.de ſerui.⁊ aqua: ſed educatio liberoꝝ deſcẽdit a primeuo iure nãli inſti.de iure natu.gen.⁊ ciui.in prin.ergo ⁊ educatio ſuijpſius a fortiori ⁊ docet experientia que eſt reꝝ magiſtra.c.qꝫ ſit in prin.de elec.lib.vj.⁊.c.ſtatutum in prin.eo.ti.⁊ lib.

a ¶ Et tantofortius quanto dos promittitur marito ⁊ non vxori ⁊ actio marito cópetit non vxori ad petendū dotem á promiſſore dotis: adeo ꝙ ſoluto matrimonio vxor non pót dotem ab eo qui dotem promiſit petere niſi actio ſibi cedatur a marito vel heredibus mariti cedatur vt eſt caſus in.l. ſi pro te.C.de iure do. Jdeo ex quo non pót a ꝓmittētibus dotem exigere ſortem principalem multominus videtur ꝙ poſſit exigere alimenta ſeu vſuras que veniunt acceſſorie ad ſortem principalé. maritus autem ſeu eius hředes non ſupportant onera mřimonij niſi conſtante mřimonio vel forte intra annū poſt ſolutum matrimoniū per ea que habentur in.l.vnica.§.ex actio.C.de iure do.⁊ in.l.fi.C. de bo.mater. ⁊ volunt Jnno.Jo.an.⁊.d.Anto.in.d.c.ſalubriter.⁊ Jmol. poſt eos in.l.diuertio in ꝑnc.ff.ſolu.matri.niſi forte mulier non habeat vnde ſe poſſit alere ⁊ nó poſſet recuperare dotem vt per Raph.in.d.l.fi. ſed non pertinet ad caſum nřm: ideo cócludendum eſt circa primū queſitum ꝙ donec matrimonium durauit alimēta ſeu vſure dotis nó ſolute debebantur marito ⁊ potuit retinere dictas apothecas ⁊ voltas ſuperiores pro dictis alimentis: niſi forte redditus earum fuerit nimis exceſſiuus reſpectu reſidui dicte dotis. Audio autem ꝙ fuit multum tenuis pp diſſenſiones ⁊ guerras ⁊ malam diſpoſitionem ciuitatis predicte tudertine.

b ¶ Poſt morté vero mariti ſaltē poſt annū non debenť heredibus mariti dicte vſure que vulgariter appellanť alimēta dotis: nec de iure cói debētur mulieri per.ſ̃.dicta: ſed lȝ non debeanť de iure cómuni tñ debenť de iure municipali diſponēte ꝙ filia excludať ab hřditate patris: tñ debeat dotari ⁊ alimentari donec mariteť ⁊ dos ſoluať integre: iſta eſt lex municipalis aperta: ⁊ vbi caſus legis ibi nulla eſt dubitatio.l.ancille.C.de fur.l.illā.§.de modo.C.de colla. Nec ob. ſi dicať ꝙ ſtatutū ꝑmittens vſurā non tȝ: q2 nutritiuū peti: imo ſtatuentes puniunť cle.j.de vſuris: vñ ſi prout.ſ̃.dictū eſt vxor non pót aduerſus nó ſoluentē doté petere alimenta dotis nó ſolute: ⁊ ꝙ ſibi eſſet vſura illicita: lȝ ſecus in marito. ergo ſi eſt vſura nó pót per ſtatutū permitti: q2 ad hoc rñdetur ꝙ iſtud ſtatutū non ꝑmittit vſuraȝ: ſed vult ꝙ filia alimenteť a maſculis ea róne: q2 ſtatutū excludit a ſucceſſione ⁊ bonis přnis ex qbus ſi ſucceſſiſſet potuiſſet ſiſiľr percipere alimenta: ꝑut ergo iura diſponūt ex cá ꝙ vna pſona cogať aliā alimētare vt in ti.de libe.agno. ita ⁊ ſtatutū iſtud poſſit hoc diſponere ex ea cá: q2 filia per ipſum ſtatutū excluditur a ſucceſſione. Jſtam tñ obligationē alimentādi voluerunt ſtatuentes limitare vſqȝquo dos fuerit ſoluta: ſolō dotis eſt cauſa liberādi maſculos ab oblōne ſeu onere alimentandi. Non autē mora vel dilatio ſoluendi dotem eſt cauſa obligādi ad preſtationem alimentoꝝ: prout cótingit in vſuris: quia non ſolō ⁊ retentio pecunie creditori debite cauſat onus vſurarū in caſu iſto ſecus eſt vt ꝑmiſi: ⁊ apparet: ex eo q2 iſtud onus alimētādi cauſať anteq̄ȝ dos debeať ⁊ anteq̄ȝ matrimoniuȝ cótrahatur ſine quo dos eſſe non pót.l.fi.C. de dona.ante nup.⁊.l.dotis ꝓmiſſio.⁊.l. ſtipulationeȝ cum fi.ff.de iure dot. Ergo non debetur ex eo q2 differatur ſolutio dotis: ſed ex eo q2 priuať hereditate: ⁊ in hoc honorantur maſculi ⁊ ipſa oneratur propter qđ in aliquo releuatur vt maſculi onerentur onere eam alimentandi.

c ¶ Et licet maritus aut heredes mariti eam alimentauerint non ſequiť quin alimēta ipſa ꝑterita non ꝑſtita poſſint peti aduerſus eos qui ꝑſtaře illa tenebanť.l. de alimentis.C.de tranſac.l.j.⁊ ibi Bal.C. de fideicó.⁊ Bal.in auc. cui relictū in fi.C.de indic.vid.⁊ in.l.j.in fi.vj.q.C.de hřdi.inſti.⁊ bar. in.l.libertis.§.j.ff.de alimē.lega.vbi Bar.tractat q̄liter habeant ꝑſtari alimenta ꝑterita: an ⁊ qñ extimatio: an vō ⁊ qñ ea que pro alimētis erant neceſſaria puta frumentū vinuȝ ⁊ hmói: ⁊ ꝑut mihi pſuadeo ex his que in facto pcepi longe plus ſumabūt iſta alimenta ēt pro tpe quo vixit dicta Bartholomea: q2 poſt morté ipſius non habent preſtari alimenta pro tempore poſtea noiantur: q2 non tranſmittuntur hoc reſpectu ad heredeȝ vt per Bal.in.l.fi.C.de heredi.inſti.in vj.q.⁊ per eum in auc.cui relictū in fi.de indic.vidui.q̄ȝ ſumēt omnia que dictus Baptiſta ⁊ eius heredes ſuſceperint ex dictis apothecis ⁊ voltis ſuperioribus.

d ¶ Deueniendo ad ſcđm queſitū: lȝ mihi videať minimi intereſſe pſuppoſito eo ꝙ ꝑmiſi ꝙ interſit filioꝝ ⁊ hřduȝ dicte Bartholomee potius petere ⁊ cóſequi alimenta que ex forma ſtatuti erant ꝑſtanda Bartholomee que alimēta pro tpe quo vixit tranſmittunť ad hřdeȝ hoc eſt heres pót petere alimenta preterita que fuerant ꝑſtanda ſuo auctori in vita ipſius auctoris nūc defuncti.ſ. reſpectu tpis quo viuebat: quam ꝓſequi redditus ꝑceptos ex dictis apothecis cū dictis voltis integris: nihilominus vt cóſultantimoré geraȝ: ⁊ rñdeam ad queſituȝ. Licet videať primo aſpectu dicendū ꝙ non cenſeanť conceſſe ad vſufructuandū dicte volte niſi quatenus ſunt ſupra duas apothecas que fuerūt cóceſſe ad vſufructuandū. Naȝ ex quo dicitur in inſtrō cum voltis ſupra dictas apothecas poſitis illud participiū reſoluitur in vbuȝ ⁊ relatiuū ſm grāmaticos: itaqȝ reſoluiť in voltis que ſunt poſite ſupra apothecas ⁊c. Sed relatiuū q vel que exponitur pro quatenus.l. ſtichū qui meus erit de lega.j.⁊ ibi per doc.⁊ in ſiři per Bar.in.l.j.ff.de iure codil. ⁊ cū ⁊ doct. in auc.ex cá.C.de libe.ꝑte.⁊ Bal.in.l.fi.C.de codicil. Jdeo dicte volte cenſeanť conceſſe ad vſufructuandum quatenus ſunt poſite ſupra dictas apothecas. Pro quo facit q2 verba ꝯtrauū ſunt interpetranda contra eū pro quo faciūt qui potuit legē apertius dicere.l.quicqđ aſtringende.ff.de verbo. obli.⁊.l.labeo.⁊.l.ſi in emptione in princ.ff.de ꝯben.emp.⁊ l.veteribus cuȝ ibi notatis.ff.de pac. ergo cótradictos Baptiſtam ⁊ Bartholomeū qui ſtipulati fuerunt ⁊ qui ex contractu nituntur. Et per conſequens dicta verba cum voltis ſupra eas poſitis interpetrentur contra ipſos Baptiſtam ⁊ Bartholomeum ⁊ eorū heredes per predicta: ⁊ ſic intelligantur quatenus ſunt ſupra dictas apothecas: attēto etiam ꝙ ex quo erant quattuor apothece quattuor erāt volte ſupra eas poſite: ⁊ illa verba cū voltis verificantur in duobus l.inter illam in fin.ff.de verbo.ſigni.c. pluralis loquutio.de regu.iur.in.vj.⁊.l.vbi numerus.de teſti.

e ¶ Tamen his non obſtantibus ꝯtrium puto de iure rñdendum: nam preſuppono ꝙ ille volte erant vtiles ad vſufructandū a latere ſupiori.a latere.n.inferiori ēt ſine dicta adiectione cū voltis ⁊c.veniebant appellatione apothecaꝝ: q2 erant ptes ipſaꝝ vt de ſe eſt notū: ⁊ de ſe alīs ſunt inutiles: q2 cóiter artifices non vtunť ſuperficie apothecaꝝ. dicte aūt volte a latere ſuperiori cū non haberent niſi vnū tramediū non iudicarenť niſi due: attento ꝙ a latere ſupiori nulla ſigna ſunt ꝙ ſepareť vna volta ab altera niſi per vnuȝ tramedium per qđ conſtituunť due non plřes volte. ꝙ ⁊ demonſtratur: q2 non hñt niſi duos introitus: ita ꝙ demonſtratur ex hoc ꝙ nó habebantur a dño niſi pro duabus voltis. Et inſuper volta per quatenus per directū eſt ſupra vnā ex dictis apothecis: q2 nó eſt iuxta introitū eſſet inutilis ad fructandum ſine reſiduo volte: q2 nó poſſet ad eam accedi niſi per reſiduū volte: ⁊ per hoſtium ꝙ eſt apud reſiduuȝ dicte volte: ita ꝙ illa cóceſſio ad fructandū dictam voltam fuiſſet inutilis: ita ꝙ non eſt veriſiľe ꝙ fuerit de mente ꝯhentiuȝ: mens autem ꝯhentium preualet verbis.l.in conuentionalibus.ff.de verbo.ſigni. multofortius vbi verba conueniunt meriti prout ⁊ hic cóueniunt. Nam due poſſunt dici volte ⁊ hue cómuniter iudicarentur a latere ſuperiori ⁊ non plures ⁊ ille volte ſunt ſuperiores: ita ꝙ hoc reſpectu poſſunt dici tote ſupra volte: prout ſi dicamus ſol eſt ſupra lunā tales ſtelle ſupra ſolem: q2 cóſtitute in altiori loco: lȝ non ſint per directum ſupra: ita ⁊ dicte volte tote ſunt ſupra apothecas hoc eſt pro parte per rectam lineā pro parte aliter. Jtem ſatis poſſunt dici ſupra proprie ex quo pars earuȝ eſt ſupra ⁊ cooperit eas prout ſi dico arbor tua eſt ſupra fundū meuȝ propria eſt loquutio: licet non pendeat tota arbor prout ⁊ tangit Bar.in tractatu tiberiadis in li.de inſula in verbo ꝙ ſi ex vno latere. Et ſic concurrunt verba ⁊ mens.

f ¶ Et maxime vltra predicta mens: q2 alīs illa cóceſſio vſuſfructus volte que hȝ aditū ſupra aliam apothecā eſſȝ: inutilis: q2 ſine aditu nullam vtilitateȝ afferret.l.binas edes alīs incip.gayus.ff.de ſer.vrba.ꝑdi. Et licet edibus legatis iter neceſſarius cenſeatur etiā conceſſus: tñ ſecus ſi per contractum inter viuos cócedantur.l. via in fine.ff. de ſerui.ruſti. predi.⁊.l.in vendendo.ff.de ꝯben.emp.prout ⁊ not.doc. in dictis iuribus.⁊ Bar.⁊ doc.in.d.l.binas.⁊ idō ſi non concedereť dicta volta quatenus eſſet ſupra apothecā non cóceſſam cū aliūde nó habereť aditus illa cóceſſio eēt de ſe inutilis ſine dicto aditu. Et ex altero latere illa ps alterius volte que ex altera pte eſt ſupra aliā apothecā non cóceſſam cum nó habeat aditū niſi per voltā que eſt.ſ̃. apotheca cóceſſam remāſiſſet apud ipſos fratres cócedentes inutilis. Que nó ſunt de veriſiľi mente ipſorū ꝯhentium: itaqȝ cóſiderato ēt ꝙ dicte volte prius retinebanť per cóductores dictaꝝ duaꝝ apothecarū que fuerunt cóceſſe ad fructandū ⁊ tote deputate fuerunt ad vſum dictoꝝ conductorum: ⁊ ſic dictarum

duarum

duarũm apothecaꝝ demonſtratur ẽt mens loquentiũ ⁊ diſponentium ex vſu ⁊ conſuetudine ſua. arg.l. ſi ſeruus pluriũ. §.ſi.de leg.i.⁊.l. cum ſeruus circa finem.ff. de condi.⁊ demon.⁊.l.ſed iulianus.§.qḋ dicit ad mace. ⁊.l.vel vniuerſoꝝ.ff.de pig.act.cum cócordantijs:⁊ ſic multa nos artãt in hanc interpretationem nec recedimus a verbis:nã exponere que pro quatenus eſt impropriatio:nã prout relatiuũ ſubſtantie qui vel que differt noĩe a dcóne quatenus: ita ⁊ proprie ſumptũ differt ſignificatione.l.ſi idez codicilli.C.de codicil. Reſtat itaqꝫ concluſio ꝙ dicte volte integre veniũt in dicta conceſſione. Laus deo.

¶ Societas an tacite contrahatur cuꝫ pupillo maxime habente matrem promiſcue facientem actus ſociales: attento ꝙ maior factus poteſt poſtea ratificare.

¶ Conſilium ccxiij.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xp̃i. ¶ Philippus decius de mediolano cóſuluit ſenis ſup facto quoꝝdaꝫ fratrũ: ſuper pluribus dubijs ſatis claris meo iudicio ſaltẽ quatenus ipſe decidebat: iter cetera allegando pro pte ꝯ̃ria ꝙ eſſet ꝯ̃cta ſocietas ſubdebat h̃ vꝫ: nó ob.ꝙ inter eos vnus erat pupillus quo caſu interuenientibus ẽt quibuſcunqꝫ actibus non inducat ſocietas: qꝛ non pót eſſe ẽt ſi expreſſe velit pupillus inire ſocietatẽ vt declarat Bar.in.l.ſi ſocietatem.§.altero.de admini.tuto.⁊ in.l.ſi patruus cóis vtriuſ.iudi.⁊ Ang.qui loquitur in pupillo infante:ita cóſuluit cóſi.lx.incip.ad hoc dicendũ eſt ꝙ pupillus in caſu noſtro hẽbat matrẽ tutricem:⁊ ipſa potuit actus ꝓmiſcuos cóionis pro pupillo facere: ⁊ eos adinuicẽ cóicare:⁊ hoc mó potuit cũ pupillo cótrahi ſocietas oĩum bonoꝝ vt dicebat no. Bal.in addi.ad tractatũ Bar.de duobus fratribus col.vj.ver.idem dico: ſed ꝯ̃ria locum hñt qñ cum ſolo pupillo fierent tales actus ꝓmiſcui:qꝛ ſe non pót obligare. Scdó lꝫ eſſet pupillus:⁊ cũ eo non valeret ꝯ̃ctus tacite ſocietatis:ſi tñ reſpiciebat vtilitateꝫ ipſius pót maior factus ratificare vt notabiliter voluit Bal.in.d.addi. ſequit ⁊ latius probat Alex.de imo.cóſi.xlix.incip. mature ponderatis colũ.ij.⁊ conſilio.xxxvij.incipiẽ.conſideratis his idem Petrus de vbaldis in nouello tractatu ſocietatis in.iij.parte in prin.in.ij.col.vbi limitat ⁊c.

¶ Lucrum factum cum pecunia communi patrui ⁊ pupilli nepotis: an ſit cõmunicandum. Et an ex cataſtro ſeu communi allibratione inducatur communio.

¶ Subſcriptio.

In noĩe dñi noſtri ieſu

1 chriſti. ¶ Satis clare mihi apparẽt Petro philippo de corneo.U.J. doctori de puſio cóncluſiones facte per ꝯ̃ſulentẽ iuris doctoreꝫ dñm Philippũ deciũ vti fratrẽ bono. Et per ſuã reuerẽtiã egregie ⁊ abunde cóprobate ſunt:adeo ꝙ ſuper eis non vr̃ fere opus elaborare. Nulli.n.actus reciproci ex themate eliciuntur qui tendãt in ſocietatẽ oĩuꝫ bonoꝝ vel lucri ⁊ queſtus:ita ꝙ nihil adducit ex quo elici poſſit inita ſocietas:ita ꝙ res eſt luce clarior ꝙ nulla fuit inter dictos fratres inita ſocietas omnium bonorum vel lucri ⁊ queſtus. Quo ſit ꝙ exinde nulla lucra veniũt róne ſocietatis cóicanda prout ⁊ concludit dñs conſulens non inſiſto ſuper re clariſſima.

a ¶ Sed duo vĩr dubia inſurgere nó multũ diſcuſſa ꝑ dñm cóſulentẽ:qꝛ ꝓ̃ſupponit in themate ꝙ dictus Anto.habuit apud manus ſuas.cc.ſlo. vel circa redactos ex ꝓ̃cio domus vendite cóis inter eũ ⁊ martinũ pupillũ:⁊ cũ in themate dicat ꝙ dictus Antonius diligenter ſe exercebat in arte mercantie eſt veriſĩle:lꝫ in puncto nó exprimat ꝙ dictos.cc.ſlo. trafficaret:⁊ cũ eis lucrat⁹ fuerit. Itẽ in themate ꝓ̃ſupponit ꝙ dictus Anto.poſtea acceſſit in curiã romanã cũ ſlorenis.c. de bonis p̃rimonialibus:⁊ ſic de bonis cóibus:⁊ ibi lucratus fuit q̃dringentos:ita ꝙ eſt veriſĩle ꝙ p̃mo dicti.cc.ſlor. cões iuuauerint dictuꝫ Anto.ad lucrãdum in p̃ria:⁊ ſucceſſiue dicti.c.ſlo. in aliqua parte cauſauerint dictũ lucrũ.cccc. ſlo.qꝛ qñ quis trafficat cũ pecunia ⁊ lucratur ps lucri aſcribitur induſtrie ⁊ pars pecunie prout voluẽ Bart.Bal.⁊ doc. in.l.cum opꝫ in prin.C.de boniſqꝫ lib. Bart.in tractatu ſuo de duobus fratribus.⁊ in.l.j.§.nec caſtrenſe.ff.de colla.bo. ⁊.in.l.illud.C.de colla. Bal.in auc. ex teſtó in.x.caplo.C.de colla.⁊ ibi Ponta.idẽ Pau.de ca.in.d.l.illud. ⁊ ſpec.in tit. de iudi.§.ſequit ver.qd ſi alter filioꝝum vr̃ potius aſcribere pecunie quatenus vult ꝙ ſi filiuſfamilias negociat cum pecunia p̃ris lucrum totũ acquiritur p̃ri tanqꝫ queſitum ex re patris:⁊ idem voluit Bal.in.l.certũ.C.fami.hercſ.itaqꝫ lucrum vr̃ ſaltem pro parte aſcribendum pecunie:⁊ ideo pars dicti lucri videt pertinere ad dictum Martinum cum eius pecunia videatur pro parte queſitum.

b ¶ Et dicit Bart.in.d.§. nec caſtrenſe.⁊ in.d.l.illud.ꝙ de ꝯ̃ſuetudine id qḋ qs lucrat cũ pecunia aliena dimidia attribuitur perſone ⁊ dimidia pecunie:lꝫ Bal.in.d.auc.ex teſtó reprehendat Bar.dicẽs ꝙ Bar.loquit de ſuo capite ⁊ non bene:ſed Bar.refert cóſuetudineꝫ nó dicit eſſe de iure:⁊ in dicto tractatu de duobus fratribus aliť loquit ꝓut ⁊ aliter vult Bal.in.d.auc.ex teſtó dicẽs ꝙ remittit arbitrio iudicis q̃tum attribuat pecunie:⁊ ꝯ̃ſr̃ q̃tum induſtrie. ꝙ ⁊ ſatis eſt de intẽtione Bar.in dicto tractatu de duobus fratribus. Nó.n.eẽt equũ ꝙ ſi vnus rudis ⁊ paꝝ induſtrioſus trafficaret cũ.x.milibus ſlo. p̃ris vel ſocij ⁊ multa lucraret diuideret lucrũ per mediũ ꝓut ſi trafficaſſet cũ.c.ſlor.nec ſi vnus multũ induſtrioſus operaret cũ centũ nũmis alienis fieret eq̃lis diuiſio lucri: ꝓut ſi trafficaſſet cũ mille nũmis: ⁊ ad propoſituꝫ nr̃m Spe.in ti.de iudi.q̃rta parte.§.ſequit ver.qd ſi iſti.dicit ꝙ illud qḋ querit cũ pecunia mea vel occaſione pecunie mee dꝫ mihi reſtitui:⁊ allegãdo illud dictũ Spe.lꝫ variet in ver. Ang.in ꝯ̃ſi.lx.ſm ordinẽ informis incip.morte dicti ſilij col.ij. cócludit ꝙ ſi patruus lucrat cum pecunia cói ſua ⁊ nepotis lucra ſunt cóicãda nepoti niſi quatenus attribuẽda eſſent operi ⁊ induſtrie:nã illud eſſet precipuum ipſius patrui ſm euꝫ:⁊ ſm hoc pars lucri eſſet attribuenda dicto martino róne ſue pecunie. ꝙ lꝫ eſſet equuꝫ:⁊ ſi ex cóſumptione illius pecunie ipſe martinus paſſus fuiſſet aliqḋ dãnũ vel intereſſe ꝓ̃tenderet de iure deberet illud ſibi reſarciri ꝓut ⁊ cócludit idẽ Ang.in.d.cóſi.lx.in ſi.j.col. Et maxime h̃ videt dicenduꝫ cum dicat fuiſſe pecunia pupilli: nã mercãtie empte de pecunia pupilli efficiunt pupilli l.curator.C.arbi.tute. ⁊.l.ij.ff.quãdo ex fac.tu. prout in milite.l. ſi vt ꝓponis.C.de rei ven. Et ex venditione illarum mercium lucrum reſultat. Item dicit Ang.in.d.conſil.lx. ꝙ tenet ille patruus ad intereſſe ipſi nepoti: ⁊ ſimiliter Bar. in.d.l.titium ⁊ meuium.§.altero.de admini.tuto.

c ¶ Tñ ꝙ lucrum factũ cũ pecunia fratris dẽat ſibi tradi quicquid dicat Ang.non vr̃ vex. Nó.n. cauet iure nec negociũ aliqḋ inter ſr̃es tũc gerit:ió non oriat inter eos actio.l.ſi in area.ff.de cõdi.inde. ⁊.l.ſi me ⁊ titiũ.ff.ſi cer.pe.ar. ſumpto a ſpãli. Et ex quo frater negociat ſuo noĩe:ſi dãnuꝫ cótigiſſet piculũ erat ipſius negociãtis cũ pecunia pupilli vel alterius. Ideo decet ꝙ ⁊ cómodũ ſit ipſius.ar.l. ſm nãm.ff.de reg.iur.⁊.l.manifeſtiſſimi.§. cum in ſcda ibi minime lucrum ad dñm peruenire. Ubi.n.periculũ ibi lucruꝫ ⁊c.C. de fur. ⁊.l.ſi id qḋ.§.ſi quẽ queſtuꝫ in ſi.ff.cómo. Et ꝯ̃rium ſi noĩe proprio negociatur.ſ.ꝙ lucruꝫ ſit propriũ negociantis cum pecunia cõmuni no. Bar.⁊ Bal.in.l.ſi patruus.C. cõmu. vtriuſ.iudi.⁊ Bar.in.d.§.altero.in.ij.col.ver.quero quid ſi patruus per.d.l.ſi patruus.⁊ per.l.cũ duobus.§. fratres.ff. pro ſocio.⁊ Bal.in addi.ad tractatum Bar.de duobus fratribus in.j.q.circa geſta poſt mortẽ patris: nec empta ex pecunia pupilli querunt pupillo niſi ſint geſta per tutoreꝫ vel adminiſtratorem pupilli:ita loquũtur.d.l.curator.⁊.d.l.ij.ad propoſituꝫ.ñ.allegate:ſecus ſi emantur per nó adminiſtratorem per.l.ſilie.ff.de ſolu.⁊ ibi glo.⁊ Bar.⁊ idem Bart.in.d.§.altero.⁊ in.d.l. ſi patruus.⁊ bal.Ang. ⁊ Saly.⁊ Raph. Fulg.C.de rei vendi.in.l.ſi vt proponis.⁊ eſt cõmunis opi. Ideo cum dictus Antonius non eſſet adminiſtrator dicti Martini pupilli: ideo empta ex pecunia pupilli per dictuꝫ Antoniũ facta fuerũt ſua propria:ió lucratus fuit ex rebus ſuis nó ex pecunia pupilli. Et ſi fuiſſet adminiſtrator pupilli licet mercãtie empte ex pecunia cói fuiſſent facte cóes:tamẽ preciũ redactũ ex dictis mercãtijs venditis noĩe ꝓprio per ipſum Antoniũ fuit factũ ipſius Antonij:qꝛ preciũ redactũ ex venditione quã facit tutor de re pupilli per eũ noĩe ſuo vendita efficit ipſius tutoris nó ipſius pupilli vt eſt text.in d.§.altero.⁊ ibi not. Bart.⁊ in.d.l.ſi patruus.vbi dicit ꝙ ió ſi fuiſſet tutor ⁊ cũ pecunia pupilli vel cói proprio noĩe negociatur lucrum prime mercantie empte cuꝫ dicta pecunia efficitur pupilli pro rata ſue pecunie: ſed alie merces empte

ex pecunia redacta ex primis mercibus nõ efficiunt pupilli
ſed adminiſtratoris noie proprio negociãtis ſm eũ ꝙ ⁊ di
xit Bal.in.d.addi.ad tractatũ Bar.de duob.fra. Et cũ dicti
pmi.cc.flo.fuerũt ſm pſuppoſita in themate radacti ex vẽ
ditione cuiuſdã domus: ſi dicta domus fuit p dictũ Anto
nium vendita noie proprio vel ſimplr ẽt ex hoc capite pme
merces nõ fuiſſent facte pupilli: ⁊ idẽ circa dictos.c.flore.
quos ſecũ detulit in curiã romanã: licet aũt vltimum mediũ
non militaret in facto remanent alia ſupra deducta.

d ℂ Ex his deducit ꝙ dictũ Ang.in.d.ſuo.lx.cõſi. non pce
dit quatenus dicit ꝙ lucrũ factũ per patruum cum pecunia
ſua ⁊ nepotis pupilli eſt cõmune: qꝛ lucrũ reſultans ex pe
cunia vel occaſione pecunie mee eſt meũ: qꝛ regulariter lo
quẽdo eſt falſum ex quo empta cũ pecunia mea nõ ſunt mea
vt.ſ.deduxi: ⁊ probat in.l.ſi ex pecunia.C.de rei ven.⁊ in.l.
ex pecunia.C.de iure dot.⁊ in.d.l.ſi patruus.

e ℂ Nec ob.auctoritas Spec.quã Ang.allegat: qꝛ dictũ ſpe.
põt intelligi ſm terminos de qbus tractat.ſ.in filijs cõſtitu
tis ſub patris ptãte: nam verũ eſt ꝙ quicqd querit per filiũ
familias contẽplatione pris vel ex ſubſtãtia ſeu pecunia ſeu
rẽ prna cẽſet pfectitiũ ⁊ acquirit pri inſti. per quas pſonas
no.acq.§.j.⁊.d.l.cũ opꝫ in princ. Et ita pcedũt ea que hñr
per doct.ibi.⁊.d.auc.ex teſtã.⁊ in.d.l.illud.⁊ in.d.l.certũ.⁊
in alijs locis.ſ.in ꝯtriũ adductis.lꝫ Pont.in.d.auc. ex teſtã
etiã in filiofa.idẽ dicit.ſ. ꝙ ſi negociat noie pprio cũ pecu
nia pris lucrũ ſit propriũ ipſius filij in totũ: ſed quicqd ſit
in patre ⁊ filiofa.in alijs vꝫ clarum per predicta.

f ℂ Et ſic in hac parte remanet clara cõcluſio domini cõſu
lentis: quo ad oia lucra facta per dictũ Antonium ſua indu
ſtria: licet iuuãte etiã pecunia cõmuni: nõ ſunt cõmunican
da fratri in aliquo per predicta: nec preſupponit ꝙ dictus
Martinus fuerit paſſus aliqd dãnum rõne negociationis
predicte facte per Antonium cum pecunia ſua: ideo nõ in
ſiſto circa aliud qd tangit Ang.in.d.ſuo conſi.lx.

g ℂ Illud ẽt cõſtat ꝙ ẽt ſi fuiſſet ꝯtra ſocietas tacite vel ex
preſſe interdictũ Antoniũ ⁊ martinũ lucra nõ deberent di
uidi ꝙ virilibus: ſed maior portio eẽt attribuenda Antonio
rõne ſue induſtrie quã ⁊ opaꝫ qs ipſe ⁊ nõ martinus poſuit
in ſocietate. Nã lucra dñt attribui ope ⁊ pecunie: put.ſ. in
ꝯtriũ deducebat pbat i.l.ſi nõ fuerint.§.ita cohiti.ff.p ſoc.
⁊ nã ſocietatis lucri ⁊ queſtus eſt ꝙ q plus ponit in ſocieta
te maiorẽ prẽ poſtea lucratoꝝ dꝫ pcipere: qꝛ ptes dñt equa
les pportionabilr ad capitale put ſentit gl. interlinearis in
vbo eq̃les inſti.de ſocie.in pn.⁊ hoc voluit Nico.de mat.vt
refert Bal.in.l.j.in.iiij.q.C. pro ſoc. qui idẽ tꝫ ⁊ idẽ firmat
Saly.in.l.mutuus in.vj.q.ff.eo.tit.non autem opꝫ inſiſtere
cum ſocietas non fuerit tacite vel expreſſe contracta.

h ℂ Scđo in themate dubitat: an per allibramentũ illi.cccc.
flo.qui in curia romana ſuplucrati ſint cõicati vel cenſeant
cões vigore ſtatuti ſenẽſis diſponẽtis ꝙ ſi fres oẽs aliquas
res allibraſſent in allibramẽto cõis nullus eoꝝ audiat dicẽs
ipſas res nõ eſſe cões: ⁊ idẽ p oia in alijs pſonis q̃ feciſſent
librã cũ alijs pſonis vel ſeparatim ⁊c. vꝫ ꝙ dci.cccc.flo. deſcri
pti in extimo dictoꝝ duoꝝ fratrũ cenſeant eẽ cões. Nec poſ
ſit per Antoniũ ꝯtriũ allari vigore dicti ſtatuti dñs cõſulẽs
pro h ſtatuto allegat ꝙ idẽ eſt de iure cõi.ſ. ꝙ allibrãtes ſi
mul vna cenſent cõicaſſe put vult no.Bart.in.l.rura.C.de
cõi agro deſer.lib.xj. vbi formalr dicit not.hãc legẽ ꝯtra fra
tres qui noie pprio fecerunt emptiones pdioꝝ poſtea talia
bona repiunt deſcripta cõi noie in cataſtro. Ex hoc.n.alijs
fratribus dñiũ eſt acqſitũ ad hoc ẽt tex.⁊ ibi Bal.in.l.cen
ſualis.C.de dona. vbi Bal.dicit per illũ tex. ꝙ ſi res tua me
ſciẽte ponit in meo cataſtro dñiũ mihi querit. idẽ cõſuluit
Pe.de peruſio in cõſi.incip.factũ ſic pponit apper in cata
ſtro idẽ Lud.ro.in cõſi.ccxcj.col.iij. Itẽ Petrus Matthei
de vbal.in tractatu ſuo de ſoci.in tertia parte pn.col.x. Nã
allibramentũ eſt factũ per ipſos fratres: ⁊ in eodẽ allibramẽ
to ſunt allibrati dicti.cccc.flo.⁊ maxime cũ dicat ſtatutũ ſi
feciſſent librã cum alijs pſonis vel ſepatim. Et ſic ẽt qito in
allibramento cõi dicti quadringenti floreni ſunt allibrati vꝫ
militare dicta municipalis cõſtitutio: qꝛ non videt obſtare
ꝙ dictus Antonius dixit in allibramentore Io Antonio hõ
cccc.flo.in ſul bancho per mio capitale. Et ſic ſeparatim vꝫ
ponere dictos.cccc.flo. tanq̃ ſuos nõ tanq̃ cões cũ diſtin
xerint dictos.cccc.flo.ab alijs bonis p cõhuois cõiter alli
bratis. Cum ſtatutũ videat prouidere ẽt hoc caſu qñ ſepa
ratim vna res allibratur ab vno. Iſtud enim vꝫ importare
illud capitulũ vel ſeparatim: ⁊ maxime qꝛ illa vba Io Anto
nio ho nel fundeco.cccc.flore. per mio capitale. poſſunt in
telligi ꝙ habebat in fundeco pro.i. noie ſui capitalis: tñ de
bonis cõibus habebat: tñ ipſe qꝛ ſuo noie trafficare faciebat
⁊ erant deſcripti pro ſuo capitali. Et forte hũc reſpectũ ha
buit dñs conſulens qui hunc articulũ obmiſit: licet tanga
tur in themate. Quicquid autem ſit de eius mente.

i ℂ Tñ pmiſſis nõ obſt ꝯtribus: puto ꝯtriũ tenendũ: nã ex quo
ſupra per dñm cõſulentẽ eſt cõcluſũ ⁊ recte pbatũ ꝙ dicti
cccc.flo.qſiti fuerũt dicto Antonio ⁊ nõ erãt cõicãdi dicto
martino: nec forte attẽto pr̃imonio ⁊ induſtria Martini ⁊
ipſius Antonij eſt viſile ꝙ alij.cccc.flo.fuerint ad manus di
cti Antonij puenti maxie cõco inter eos: nõ eſt pſumendũ
ꝙ dictus Anto.voluerit iactare ſuũ.l.cũ de indebito.ff. de
pba. Eſſet.n.quedã tacita donatio que nõ preſumit qñ põt
alia cõiectura excogitari.l.ſi cũ aurũ.ff.de ſolu.l. ſolutũ.§.q
reprobos.ff.de pig.act.⁊.l.cõtra iuris.§.ſi.ff.de pac.iõ dicta
allibratio nõ cenſet in dubio facta aio donãdi: nec interpre
tari vꝫ.cccc.flo. ppriũ ipſius Antonij cẽſeant cõicati fratri.
proprũ.n.pſumunt ex quo vt ſuos retinebat ⁊ trafficabat: qꝛ
ex poſſeſſione pſumit dñium vt per Inno.in.c.olim.de pui.
per modernos in rubꝛi.ff.de no.ope.nun. ad hoc.l.ſicuti.§.
ſi queratur ſi ſerui.vendi.vñ dicit Bar.ꝙ qui ſoluit pciũ pro
re empta cõi noie vel pro expenſis alteri factis cenſet expo
ſuiſſe pecunias ſuas: vt late ſupra deducit dñs cõſulens nõ
inſiſto.ꝙ nõ ex alio niſi vigore dicte pſumptiõis. Spe. aũt
dicit ꝙ recurrendũ eſt ad cõiecturas: prout ⁊ habet in.l. cũ
opꝫ in prin.de boniſq; lib. put Spe.dicit in tit. de iudicijs
quarta pte.§.ſequitur ver.vt aũt.⁊ refert ⁊ vꝫ ſequi Bal.in
conſi.mihi.lxxxj.incip.vnus vꝫ Joannes.

k ℂ Conjecture autem ſunt pro Antonio ex quo pſupponit
ꝙ ipſe erat diligẽs ⁊ induſtrioſus in exercitio mercature: ⁊
pſupponit ꝙ in curia romana lucratus fuit.cccc.flo.iõ eſt ve
riſile ꝙ illos quos hꝫ in traffico quẽ facit pprio noie ⁊ hꝫ
pro ſuo capitali ſint ſui: ⁊ hoc clarũ: ⁊ dicta deſcriptio in li
bra idẽ demonſtat: nã ex quo ſeparat iſtos.cccc.flo. a bonis
cõibus dat intelligi ꝙ nõ aſſignabant in libra dicti.cccc.flo.
pro bonis cõibus: ſed vt pprijs dicti Antonij: ita qdẽ in
nuunt vba. Si.n.fuiſſent cões dicti.cccc.flo.fuiſſet cõtinua
to ſermone. Itẽ.cccc.flo. liquali tieni Antonio dicto p ſuo
capitale nel fundeco. Et tunc poſuiſſent in libra ambo fres.
vꝫ Anto.⁊ Martinus: ſꝫ ex ſe parauit iſtos.cccc.flo.⁊ p di
uerſuꝫ modũ loquẽdi: qꝛ vt arbitror circa hõa cõia vba aſſi
gnationis dirigebant ad vtrũq;: ⁊ aſſignabant ab vtroq; fra
tre. Sed ſubiũgẽdo e Io Antonio ho inſul bancho.cccc.flo.
per mio capitale ipſe ſolus cenſet ponere in libramẽto cõis
non oẽs put loquit primũ rñſum ſtatuti. ſecus ergo a ꝯtrio
ſenſu pbat in dicto pncipio ſtatuti ſi oẽs fratres nõ allibra
uerint: ſꝫ iſtos.cccc.florenos vnus frater allibrauit.vꝫ Anto
nius nõ ẽt Martinus igit dcm̃ pncipiũ ſtatuti nõ ob. An
nio: ⁊ illud ſolũ pncipiũ loquit de fribus ſequẽs rñſum lo
quit de alijs pſonis: ita ꝙ illud verbũ ſepatim poſſet euita
ri dicẽdo ꝙ loquit in alijs pſonis nõ in fratribus primum
rñſum loquẽs in fratribus loquit per verbũ oẽs ꝙ eſt vbe
collectiuũ nõ particulare neq; diſtributiuũ vt p Bar.in.l.ſi
articulo.de hrdi.inſti.per gl.⁊ Bar.in.l. ſi pluribus.de leg.
ij.per eundẽ Bar.in.l.mechis.ff.de iure fiſci. Et iõ cõue
nit verbo omnes ꝙ vnus ſolus ſeparatim allibrauerit.

l ℂ Et inſup eſſet abſurdũ ꝙ ſtatutũ diſponeret ꝙ ſi vnus
allibrauerit ipſe nõ poſſit dicere eſſe ſuã propriã ⁊ nõ alioꝝ
ſed ꝙ alij prohibeant dicere nõ eſſe ſuam. ſtatuẽtes.n.forte
volentes trahere quẽlibet ad faciendum ſibi librã voluerũt
inducere ꝙ libra probaret pro allibrãtibus: ⁊ ideo diſponit
ꝙ ſi oẽs ſimul allibrãt probetur res allibrata cõis ⁊ nullus
eoꝝ poſſit ꝯtriũ aſſerere ⁊ dicẽs nõ audiat. Si aũt vnus ſe
paratim ſibi allibrat nullus alius poſſit dicere non eſſe ſuaꝫ
ſi non reperiat poſita in alia libra vel datiũ inde ſoluat: ita
ꝙ iſtud ſtatutũ ita intellectũ potius facit pro Antonio q̃
cõtrarium ꝙ ſibi iudicio meo nullatenus obſtat: ſi alia inter
petratio a cõſuetudine nõ ſit data cũ cõſuetudo ſit optia le
gum ⁊ ſtatutoꝝ interpres.l.cũ de interpetratione.de.ll.⁊.c.
cũ dilectus.de cõſue.in ceteris autẽ dubijs ſeu queſitis ac
quieſco dictis per prefatũ dñm conſulentẽ ipſius deciſio
nibus inherens quas ⁊ claras arbitror. Laus deo.

ℂ Renunciatio per ſororeꝫ de bonis paternis ⁊ maternis
facta fratri pmittenti doteꝫ in qua eſt leſio exceſſiua renun
ciantis cum iuramento non tollit quominus petita abſolu
tione agat petitionẽ hereditatis.

ℂ Conſilium

¶ Conſilium ccxiiij.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xpi. ¶ Viſo pũcto ⁊ copia iuſtꝭ vꝫ pri
ma facie dõm ꝙ dicta.d. Frãciſca ſit excluſa
ab oi iure petendi aliqd de bonis pñis ma
ternis vel fraternis. Cũ de illis fecerit finẽ ⁊
refutationẽ dicto Vgoni ſuo fratri interuenientibus oibus
ſolẽnitatibus a iure cõi vel municipali reqſitis ex quo inter
uenit decretũ iudicis auctitas curatoris cõſenſus ꝓximiorũ
cõſanguineoꝝ ⁊ viri: ⁊ inſup lꝫ de iure minores ꝓhibeãtur
alienare bona imobilia ẽt cũ decreto iudicis ⁊ auctitate cura
toris niſi interueniat iuſta cã ꝓut eſt es alienuꝫ.l.ob es.C.
de pdijs mino.nõ alie.⁊.l.j.in pn.cũ ſi.ff.e.ti. Tñ interuenit
cã dotis pp quã bona imobilia p minoreꝫ alienari pñt.l.lex
que tutores.C.de admi.tut.⁊ not.gl.in.d.l.ob es.⁊ inſuper
interuenit iuramentũ per qd iuramentũ validanꝭ alienatio
nes imobilium factas per minorem etiã ſine dictis cauſis ⁊
ſine ſolẽnitatibus als reqſitis vt in auc. ſacra puberuꝫ.C.ſi
aduer.vendi.⁊ facit.c.cũ contingat.de iureiur.⁊.c.q̃uis. de
pactis in.vj. Et ideo non opꝫ multũ inſiſtere: an ipſe ꝯctus
citra iuramentuꝫ fuiſſet validus de quo eſſet extrandum.

a ¶ Tamẽ ex quo interuenit iuramẽtũ ſiue als eſſet validus
ſiue inualidus pp iuramentuꝫ validaꝭ per.d.auc.ſacra.⁊.d.
c.q̃uis.⁊.d.c.cũ contingat.lꝫ poſſet forte colorate inſtari ꝙ
interſit id inueſtigare: qꝛ vbi als valuiſſet tũc ſublata virtute
iuramẽti mediãte abſolõne remaneret ꝯctus de ſe validus
vbi vo ꝯctus eſſet de ſe nullus põt dici ꝙ ſublato iuramẽto
per abſolõnẽ ſequaꝭ reſciſſio ꝯctus qui validabaꝭ ſola virtu
te iuramẽti prout hec vñr ſentire Jo.cal.⁊ Pau. de leaꝫ. in
quodã eoꝝ cõſilio ꝓut refert Panor.in.d.c. cũ cõtingat in
xij.col. Tñ id nõ eſt expeditũ qꝛ Ang.in quodã ſuo cõſi. qd
incipit dña Catherina tꝫ ꝙ vbi ꝯctus firmaꝭ iuramẽto non
põt qs venire contra ꝯctum: lꝫ per ſupiorẽ abſoluaꝭ a iura
mento: qꝛ actus eſt de ſe validus pp interpoſitionẽ iuramẽ
ti. Et hoc caſu abſolõ ſoluꝫ operaꝭ ꝙ abſolutus nõ incidat
in periuriũ. Non aũt annullat ꝯctũ ſecus vbi iuramẽtũ nõ
firmat ꝯctum ſed ſolũ ligat ſm eũ: quare als legẽdo dictam
auc.ſacra pube.dixi eſſe diſtinguendũ ꝙ qñq; ꝯctus nõ fir
matur iuramẽto: ſed ſuſtineꝭ eo reſpectu: qꝛ ꝯtrahens artaꝭ ti
more piurij ad ſeruandũ ꝯctum: lꝫ inualidũ vt in terminis
capꝉi debitores.de iureiur. Aliqñ aũt ꝯctus erat de ſe vali
dus: ſed aduerſus eũ cõpetebãt iuris remedia q̃ tolluntꝭ per
iuramentũ: ⁊ tũc dicta remedia nõ tolluntꝭ: ita ꝙ iuramentũ
ſolũ tũc tollit reſti.in integ. ⁊ tũc abſolõne petita poſſit peti
reſti.in integ.vt latius ꝓſequitꝭ in.d.auc.ſacra pub. Tamen
iſtud de reſti.in integ.nõ puto ptinere ad pñtem cõſultatio
nem: qm̃ nõ puto intra tpꝰ cum ſint.xx. anni cũ dimidio ꝙ
ꝯctus fuit celebratus ⁊ ipſa ꝯtrahens erat tũc nubilis etatis:
lꝫ poſſet attentari ꝙ ex quo erat impedita petere reſtõnẽ in
integ.pp timoreꝫ periurij.l.i.C.ſi aduer.ven.tpꝰ illud qua
driẽnij dati ad petendũ reſtõnem in integ.cum ab initio ſit
vtile.l.ſi.C.de tpibus in integ.reſti.nõ cenſeaꝭ elapſum niſi
a tpe remoti obſtaculi. Quod eſſet ſumme notandũ ſi ꝓce
deret: non tñ approbo nec reprobo pro nunc.

b ¶ Solũ iminet dubitatio: an rõne enormis leſiõis dictus
ꝯctus aut virtus iuramẽti reddaꝭ inutilis: ſeu deꝭ remediũ
aduerſus dictũ ꝯctum: ita iuratũ. Circa qd vꝭ dõm ꝙ non
ea rõne: qꝛ iuramentũ tollit remediũ reſti.in integ.l.j.C. ſi
aduer.ven.⁊ reſtõ in inte.nõ daꝭ pro pua leſione.l.ſcio.ff.de
in inte.reſti.ti.gñali: ergo magna leſio nõ ipedit virtutẽ iu
ramẽti. Itẽ in.d.c.q̃uis.de pac.in.vj. cõtingit multotiẽs ꝙ
mulieres grauiter decipiuntꝭ. Et ꝓcedit ille tex.ẽt ſi renun
ciãtes nihil hñt ꝓut ibi volũt Jo.an.⁊ Dñicus d ſancto
gemi.⁊ ſic ſi leduntꝭ in toto eo ꝙ renunciãt: fortius ſi in pte
prout contingit hoc caſu. Item ⁊ tertio deducitur.

c ¶ Quia vbi eſt leſus vltra dimidiã iuſti pcij iuramentum
ſupplet. Licet.n. quis ſit leſus vltra dimidiã iuſti pcij: tñ ſi
iurat ſeruare ꝯctum tolliꝭ remediũ.l.ij.C.de reſcin.vendi.⁊
c.cũ dilecti.⁊.c.cuꝫ cãm.de emp.⁊ vendi. prout volunt glo.
Bar.⁊ Bal.⁊ doc.cõiter in.d.l.ij.⁊ gl.⁊ doct.cõiter in.d.c.
cum cãm.⁊ glo.in verbo cuſtodiantur in ſi. in auc.ſacra pu
berum.C.ſi aduer.vendi.⁊ doc. ibi qd videtur ꝓcedere nõ
ſolum in maiore: ſed etiã in minore ſi iurauit nõ venire cõ
tra ratione minoris etatis vel alia rõne prout ſenſit glo. in
d.l.ij.qd ⁊ volunt ibi Bart.⁊ doc.⁊ glo.in dicto verbo cu
ſtodiantur.⁊ Ang.⁊ Saly.ibidem.⁊ doc.in.d.c. cum cãm.⁊
Jmo.in.d.c.cũ contingat col.xxviij. ſed nõ videtur dubium
ꝙ leſio vltra dimidiam iuſti precij ſit enormis leſio: ideo ex
hoc videtur ꝙ dicta renũciatio non vicietur rõne enormis
leſionis nec veniat dicta de cauſa reſcindenda.

d ¶ Et inſup põt renũciari exceptiõi reſultãti ex enormi le
ſione vt ingt Bar.in.d.l.ſi qs cũ alr.de v.ob. ſed dicta dña
renũciauit exceptioni doli mali: vt pꝫ ex ſerie inſtrũtiõ vꝫ re
nũciaſſe exceptiõi que reſultat rõne enormis leſionis q̃ eſt
exceptio doli mali: vt in.d.l.ſi qs cum alr. Iteꝫ decretũ iudi
cis vꝫ ꝙ faciat ceſſare pſumptionẽ doli per.l.j. cũ ſua gl.C.
de predijs curi.lib.x.⁊ dicit Bar.in.d.l.ſi quis cum aliter.

e ¶ His tñ non ob.ꝯtrium puto de iure rñdendũ: nã in pun
cto pſupponiꝭ ꝙ ipſa Frãciſca erat hẽs pñis ex pſona ſua ⁊
ſui fris ordinis minoꝝ pro dimidia: ⁊ ſm hoc erat dña rex
hẽditariaꝝ pro dimidia aſcendẽte ad extimationẽ mille flo.
⁊ ipſa recepit in dotẽ.ccl. ⁊ ſic ſolũmodo q̃rtam ptem: ⁊ per
ꝯñs fuit leſio nedũ enormis vltra dimidiã iuſti pcij que re
putaꝭ magna leſio: adeo ꝙ cauſat remediũ reſciſſiuuꝫ ꝯctus
l.ij.C.de reſcin.ven.⁊.c.cũ dilecti.⁊.c.cũ cãm.de empt.⁊ vẽ.
⁊.l.ſi qs cum alr.de ver.oblig. ſed ẽt longe maior: qꝛ leſio in
triplo: ⁊ tãto fortius q̃ꝫ ꝯtra renũciauit ẽt bonis mñis ⁊ omni
alie ſucceſſiõi p illa vba ⁊ gñaliter de oibus bonis que occa
ſione alicuius defuncti vel quocũq; iure ⁊c. quibus renun
ciauit ⁊c. Qñ autẽ eſt exceſſiua leſio tũc eſt dolus re ipſa.d.
l.ſi qs cũ aliter: ⁊ qñ eſt dolus re ipſa: qꝛ vbi eſt enormis leſio
tunc nõ videꝭ ꝙ iuramentũ adeo liget quin poſſit peti ab
ſolõ a iuramẽto ⁊ poſtea veniri ꝯtra: nã ꝓut dicit.d. Anto.
in.d.c.cum ꝯtingat q̃rto caſu ſuo pncipali ſi non arguiꝭ aliq̃
deceptio que habeat annexũ dolũ ſaltẽ preſumptũ nullum
remediũ cõpetit cõtra iuramentũ: lꝫ vbi leſio eſſet enormis
tũc iurãs hꝫ remedia veniendi cõtra ad hoc not.p glo.in.c.
veniẽs.⁊ in iuribus ibi allegatis de iureiur. qꝛ in enormi le
ſione pſumiꝭ dolus ⁊ ſubeſt cã pſumẽdi.l.oẽs.§.lucius.de
his que in frau.credi.⁊ ideꝫ firmat Pe.de anch.in repe. ca
nonũ in.xj.q.col.lxxvj. nã ſm eũ iuramẽtũ nõ dꝫ eſſe iniq
tatis vinculuꝫ canonũ.inter cetera.xxij.q.iij.⁊ extra de iureiu.
c.⁊ ſi xpẽs. Itẽ paria ſunt ineſſe dolũ ex ꝓpoſito ⁊ dolum re
ipſa.l.ſi qs cum aliter.de verbo.obli.⁊.l.ij.§.circa. de excep.
do.ſm.d.Ant.qui cõcludit ꝙ dicta auc. ſacra pub.⁊.d.c.cũ
cõtingat.⁊.d.c.q̃uis. non hñt locuꝫ qñ interuenit dolus re
ipſa cuius vba ſatis placent Panor. ꝓut ipſe dicit in.d.c.cũ
cõtingat.col.xxvj. vult aũt Pe.de anch. ꝙ iuramentuꝫ liget
tñ poſſet peti relaxatio ſeu abſolõ a iuramento: ita rñdens
ad id qd dicit Jo.an.poſt Ja.de bel.in addi.Spec.in tit.de
ſnie prola.§.vt aũt.⁊ in ti.de reſti.in integ.§.j.ad ſi.prime
col. ſed.d.Ant. vult ꝙ nõ aſtringaꝭ iuramento: ita ꝙ nõ ſit
neceſſaria abſolõ: qꝛ dolus re ipſa ⁊ dolus ex propoſito vꝭ
exceptus a iuramẽto facit.c.qntauallis. vt latius per eũ cu
ius dicta in effectu ibi ſequiꝭ Panor.col.xxxj.⁊.xxxij.ea ra
tione qꝛ preſumiꝭ dolus: vt ibi latius per eũ. ſiue ergo non
liget iuramentũ ſiue liget ⁊ poſſit peti relaxatio ⁊ abſolõ ha
bemus ꝓpoſitũ. Et lꝫ Jmo.in.d.c.cũ cõtingat. multa addu
cat in ꝯtrium cõfutando rõnes.d.Ant.tñ dicit ꝙ negari ne
quit qn articulus attẽtis rõnibus que hincinde adducuntꝭ ⁊
⁊ rñdet ad rõnem ꝙ in integ.reſti. nõ daꝭ pro leui leſione:
ſed pro graui ſeu enormi.l.ſcio.ff. de in integ.reſti. nã leuis
leſio aliter ſumiꝭ in terminis.d.l.ſcio ſm eũ. qui vꝭ velle ꝙ
in minore muliere ⁊ ruſtico iuramentũ nõ tollat remedium
cauſatũ ex enormi leſione ꝓut eſt illa que excedit dimidiam
iuſti pcij: ⁊ ita vꝫ limitare opi.glo.⁊ doc.que hꝫ ꝙ iuramen
tuꝫ tollit remediũ.l.ij.C.de reſcin.vendi. ꝓut habeꝭ in ea.l.
ij.⁊ de emp.⁊ ven.c.pe. Cuꝫ itaq; in caſu nr̃o ſimus in mu
liere ⁊ minor ⁊ leſio de qua agiꝭ reſpiciat non ſolũ dimidiã
iuſti precij: ſed ẽt totum precium vꝭ concludenduꝫ ꝙ poſſit
peti per ipſum iurantem abſolutio a iuramento.

f ¶ Nec ob.rñſioni date.ũ.⁊ per Jmo.in.d.c.cũ cõtingat ad
d.l.ſcio.de in integ.reſti.l.j.C.ſi aduer.vendi.pig.que reqrit
grauem leſioneꝫ vt concedatur reſti. in integ. qꝛ eſt ſpãle in
illo caſu prout ſumiꝭ ex dictis doc.ibi.⁊ Bar.⁊ Bal. in.l.ij.
eo.tit.ergo regulariter cõtra prout ⁊ ipſi volunt ad hoc.l.j.
ff.ad muni.⁊.l.i.C.de theſau.lib.x. Preterea lꝫ magna leſio
requiraꝭ: prout dicit ibi text.non tñ videtur ꝙ requiratur ꝙ
ſit tanta leſio ꝙ excedat dimidiã iuſti pcij ſeu equipolleat
leſioni dimidie iuſti precij. paruũ enim ⁊ magnum ſumitur
arbitrio iudicis ſm ſubiectam materiã.arg.l.j.ff.de iure de
libe.qualitercũq; ſumaꝭ ibi magnuꝫ ⁊ paruũ non eſt vis ad
hoc propoſituꝫ cũ vt dixi ſit ibi ſpãle. in materia aũt noſtra
poteſt ſumi enormis leſio ꝓ illa que in aliquo excedit dimi
diã iuſti pcij quo caſu multi tenent ꝙ iuramentũ ꝓiudicat

aduersus dictam lesionem ⁊ est communis opi.glo.⁊ doct. quam tñ Jmo.limitat:vt.s.ꝙ nõ ꝓcedat in minore muliere ⁊ rustico. Et in ista enormi lesione procedat opi.eoꝝ qui volũt ꝙ enormis lesio nõ impedit vires iuramẽti. Jtẽ põt sumi enormis lesio pro multũ plus excessiua:puta qꝛ excedit tertiã vel saltẽ quartam iusti p̄cij hoc est qꝛ nõ datur tñ vnũ q̃rtum est tertia vel quarta pars iusti p̄cij ꝑut contingit in casu nr̃o que casu loquunt̃ Bal. in corpore.d.auc. sacra pube.hoc est in.c.j.§.sacra.de ꝓhib.feu.alie.per Fed. cõl.x.⁊ ita procedat eoꝝ opi.⁊.d.Ant.⁊ Pano.⁊ sequaciũ ⁊ Gin.⁊ Jo.an.⁊ alioꝝ: ⁊ ita sepius consului: vꝫ ꝙ vbi cadit tam enormis lesio iuramentum nõ astringit saltẽ petita absolõne a iuramento que eo casu dꝫ concedi ad cautellam si nõ est necessaria: ⁊ ita hic perusie in causa in qua fui aduocatus vidi consultum per clarissimos p̄ceptores meos ⁊ patres obseruandos dñm Joãnẽ petrutij de nobilibus de monte sperello ⁊ dñm Benedictum de benedictis integerrimos ⁊ recti iudicij consultores.

g ¶ Nec ob.d.c.q̃uis.⁊ qđ ibi dicũt Joan.an.⁊ Domi.s.ꝙ procedat ẽt vbi nihil est datũ in dotem:qꝛ r̃ndet primo ꝙ nõnulli tenent ꝯ ꝑut ⁊ sunt Ricciar.⁊ Bartho.de saly. in l.pacrũ dotali.C.de colla.⁊ vr̃ de mẽte Raph.ful. ibi ⁊ ꝑfecto hec pars vr̃ iuuanda ea rõne:qꝛ mulieres cupiunt nubere ⁊ nupte fortius mitti ad maritũ: ⁊ turpe est ⁊ verecũdantur illud postulare vel nubere vel nupte ire ad maritũ sine deliberatione suoꝝ: qui plerũq̃ impedirent vel ꝑcrastinarent si mulieres nõ implerent eoꝝ votum:⁊ puelle pp reuerentiam ⁊ pp hanc cãm ⁊ nõnunq̃:qꝛ parũ intelligunt trahunt̃ ad faciendũ quicquid sui postulant:que ẽt cõtingere de facili potuerũt in casu isto. Dato aũt ꝙ dictũ Jo.an.⁊ Domi.militaret:nihilominus nõ obstat:qꝛ tunc in effectu est quedã donatio in qua nõ censet̃ semp lesus qui donat: nã inquit dñs. Beatius est dare q̃ accipere.c. cũ marte.de cele.missa.⁊.xvj.q.j.p̄dicator. Et qñ quis donat non hꝫ recõpensam scit quid facit nõ ita decipit̃ prout qñ dat pp recõpensã nõ condignã:qꝛ põt credere ꝙ nõ sit tãta dispꝛoportio:⁊ nõ ita de leui trahitur qs ad gratis cõcedendũ vel renunciandũ:prout ad renunciandum pp recompensam in qua de facili potest ledi facit.l.si ego.ff.ad velle.

h ¶ Nec ob.ꝙ põt renũciari enormi lesioni:ꝑut vult Bart. in.d.l.si qs cum al'r.de ver.ob.in casu isto nõ est renunciatũ enormi lesioni: ⁊ lꝫ sit renunciatũ exceptioni doli mali. Tũ trahitur ad modicã lesionem nõ ad magnã lesionem prout cõcludit Bar.in.d.l.si qs cum al'r. Et si traheret̃ ad magnã lesionẽ non est verisil'e ꝙ traheret̃ ad maximã prout al's dicunt.d.Ant.⁊ moderni in.c.q̃tauallis. de iureiur.ꝙ promittens nõ venire cõtra rõne enormis lesionis poterit venire contra rõne enormioris lesionis:ista aũt lesio nedũ est enormior:sed est enormissima merito ⁊c. Et facit quod not. Bar.in.d.§.idem quesiit: ea enim facultate qua inducitur ad contrahendum inducitur ad renunciandum.

i ¶ Nec ob.ꝙ interuenit decretũ ⁊ decretũ facit cessare presumptionẽ doli ⁊c.vt supra in ꝯ̃rium dicebat̃:qꝛ Jmo.in.d. l.si qs cũ al'r.dicit ꝙ decretũ facit cessare p̄sumptionẽ lesionis ⁊ ꝯ̃iter delere ⁊ successiue sequit̃ ꝙ ⁊ presumptionẽ doli ex ꝓposito resultantis ex enormi lesione:tñ potest probari ꝯ̃rium si probat̃ enormis lesio:⁊ ꝯ̃iter probat̃ p̄sumptiue dolus ex ꝓposito:ideo dicta p̄sumptio causata ex interpositione decreti non operat̃. Et maxime qñ nedũ est enormis: sed enormissima lesio prout est in casu nostro.

k ¶ Nec ob.si diceret̃ ꝙ ꝯ̃ctus sine iuramento est de se validus:nã potest h̃ negari:qꝛ non suberat cã dotis in faciendo tam excessiuã renunciationẽ:⁊ dato ꝙ valeret nihilominus pp tam excessiuã lesionem causat̃ exceptio doli per.d.l.si qs cũ aliter:nam põt dicta.d. Francisca intẽtare petitionẽ hereditatis ⁊ si opponit̃ de dicto ꝯ̃ctu replicabitur de dolo re ipsa ⁊ de p̄sumpto dolo ex ꝓposito ex q̃bus ⁊ altero eoꝝ causat̃ replicatio doli per.d.l.si qs cum al'r.nihil.n.aliud est replicatio nisi exceptio cõpetẽs actori aduersus exceptionẽ .l.ij.§.j.ff.de excep.itaq̃ exceptio doli cõpetit h̃ casu aduersus stipõnẽ de nõ petendo. Dictus.n.ꝯ̃ctus nõ transfert ius cõpetens ipsi mulieri in ipsũ stipulantẽ:sed causat exceptionẽ aduersus ius actricis que p̄misit:itẽ causat actionem vt nõ petat vigore stipõnis. Jta sonant v̑ba: que v̑ba sunt interpetranda cõtra stipulantẽ.l.qcqđ astringende.de ver.ob.⁊ in.l.veteribus.ff.de pac.facit.l.si pro fundo.C.de transac.vbi dimittẽs rẽ ex trãsactione nõ transfert suũ ius in reũ possidentẽ:prout ibi habet̃:ideo sublato vinculo iuramenti vel ipso iure vel mediãte absolõne a iuramẽto siue ꝯ̃ctus fit al's validus siue validatus iuramẽto cõpetit dicte Frãcisce ius petẽdi dicta bona que renũciauit ⁊ si opponit̃ de ꝯ̃ctu replicabitur ꝙ dolo petit seu excipit. Exceptio.n. censet̃ sua petitio ar.l.j.ff.de except.⁊.l.in exceptionibus.ff. de ꝓba.a qua exceptione solũ repellebatur pp iuramentũ. Et sic militant que supra dixi circa principium super dictis Jo.cal. Pau.de leaza.Ange.⁊ Panor.

l ¶ Posset etiã attentari ꝙ nõ fuit iuratũ nõ venire cõtra sed restrictũ ad nõ veniendũ cõtra rõne minoris etatis: lꝫ p̄mittant̃ verba gñalia aliqua rõne vel cã de iure vel de facto. Tamen imediate subditur p̄textu minoris etatis ⁊ v̑ba illa postea posita referenda vident̃ ad oia precedentia ⁊ illa oia restringere.l.talis scriptura.de le.j.l.iij.§.si filius.de lib. ⁊ posthu.c.sc̃do requiris.⁊.c.inquisitioni. de appel.⁊ sic restringere vident̃ illa v̑ba aliqua rõne vel causa.s. p̄textu minoris etatis vel petendo resti.in integ.vel dicendo tex.ipso iure nullũ:⁊ verba sequentia necnõ sub pena periurij p̄stiti iuramenti nõ obstent: nã qui venit ꝯtra rõne minoris etatis incidit in periuriũ.l.j.C.si aduer.ven. ⁊ sic in penã periurij:⁊ sic illa duo habeant cõcurrere:⁊ facit qꝛ verba ꝯ̃ctus interpetrant̃ contra eum pro quo facit ꝯ̃ctus ⁊ qui vult ex verbis iuuari.l.labeo.⁊.l.si in emptiõe in princ.ff.de ꝯ̃hen. emp.⁊ que ibi dicuntur pro solõne illoꝝ iurium que inuicẽ aduersant̃.⁊.d.l.veteribus. ⁊.d.l.quicquid astringende. ⁊ si hoc esset non obstaret in aliquo iuramentum hoc casu quo non venitur cõtra ratione minoris etatis: licet hoc vltimũ tollerari possit. Tamen aliter nõ firmo:nec expedit: qꝛ militat alium medium supra firmatum. Laus deo.

¶ Diuisorium iudicium an requirat ꝙ exprimatur cã specialis cõmunionis vel sufficiat deducere ꝙ ad actorem pro indiuiso pertinet iure dominij vel quasi.

¶ Consilium ccxv.

In noĩe dñi nostri iesu

f chrĩsti. ¶ Viso ⁊ diligenter percũctato toto processu agitato inter coralgiũ Philippũ ⁊ Alexandrũ olim filios Christophori grassi ex vna pte agentes ⁊ bonãnẽ quondã bartoli ex altera parte conuentũ quem sigillatũ recepi cum lr̃is dñi prãtis mudiglani iudicis dicte cãe de voluntate priũ per dictum iudicẽ transmissum pro cõsilio decisiuo suã ipsa cã reddendo:lꝫ multa hincinde per solemnes patronos cause hincinde allegata:tñ breuiter ⁊ substantialiter ꝓcedã:ꝑut mei moris est:⁊ aliq̃ sine iurium ⁊ rõnum allegationibus fretus auctoritate Spec. qui fuit summus p̄ticus q vt ita fiat instruit in tit.de consilij requisitione ver. porro.⁊ facit qđ no.doct.maxime Jo.an.⁊ Panor.in.c.sicut de re iudi.⁊ ipse Spec.in tit.de allega.⁊ dispu.§.porro ver. in summa ⁊ in titu.de sentẽtijs.§.qualiter ver.verum.⁊ Panor.in consilio secundo incipiente dum esset materia questionis.

a ¶ Videndum itaq̃ est primo vtrum actores qui agunt cõi diuidundo fundauerint eoꝝ intentionẽ ⁊ postea an si ꝓbarunt eoꝝ intentionẽ:an obstent obiecta pro parte ꝯuenti.⁊ cõstat ꝙ actoribus incũbit onus ꝓbãdi dñiũ vel q̃si.l.iij. in prin.ff.cõi diui.⁊ facit.l.j.ff.fami.hercis. Et si opponeret̃ de p̄posteratione ẽt est ꝓbanda possessio: prout habet̃ in d.l.j.fami.her.ipsi actores hoc ꝑut arbitror ꝓbant per confessionẽ rei ꝯuenti facta articulis actorũ r̃ndendo per verbũ credit que cõfessio per verbũ credit: ita preiudicat ꝑut precisa cõfessio.vt no.gl.in.c.ex litteris.de iureiur.⁊ doct.ibi.⁊ in.l.ij.§.qđ obseruari.C.de iura.calũ.⁊ est clep. Sed actores in.vj.eorum capitulo posuerunt ꝙ dictũ potere de quo agitur cõtinuo a quattuor annis citra per totũ dictum tp̄s pro dimidia spectauit ad eos iure dñij ⁊ possessionis vt singulares possessores dicti Christophori grassi titulo singulari ⁊ cõuentus r̃ndit credit est indefinita que solet equpollere vl'i.l.si pluribus.de leg.ij.⁊.c.qꝛ circa.de priui.cũ si.⁊ sic cõfitetur oia in articulo ꝯtenta.r̃nsio.n. intelligit̃ s̃m interrogata.l.si defensor.§.qui interrogatus.de interrogo.act. Nec dictus articulus est adeo duplex seu multiplex ꝙ non foret admittendus cũ deducat principal'r factũ cũ qualitatibus suis quottidie fiũt articuli ꝙ talis possedit titu. ⁊ bona fide per tp̄s.xxx.⁊.xl.an.ad deducendum p̄scriptionem: ⁊ admittuntur:⁊ tñ continent plura.s.possessionem titulum tertio bonam fidem.quarto tempus nec plura continet iste articulus

ticulus.Itē dr̄ ꝙ poſſedit talē fundū cū talibus cōfinibus poſitū in tali loco nōne dꝫ admitti ⁊ tñ plura ꝯtinet poſſeſſionem.ſ.fundi ⁊ talē cōfinē ⁊ talē ⁊ alium.Itē dico talē deceſſiſſe ſupſtitibus titio ⁊ ſempronio filijs legittimis ⁊ naturalibus ꝙ deceſſit eſt vnum ꝙ ſupereſſet titius eſt aliud qd̓ ſupeſt ſempronius eſt aliud qd̓ fuerint filij eſt aliud duplex: q2 potuit eē titius filius ⁊ nō ſempronius ꝙ fuerint legittimi eſt ſilr̄ aliud duplex ⁊ ꝙ naturales eſt aliud duplex: ⁊ tñ cōſuetudo que eſt optima interpres admittit hmōi poſitiones:iſte aūt articulus nō ponit plura:ſꝫ vnū pncipaliter.ſ. ꝙ pertinet pleno iure ⁊ cāꝫ q2 titulo ſingulari:quilibꝫ itaqꝫ iudex deberet arbitrari iſtū articulū fore admittēdū ⁊ ei rñdendū:⁊ ſilr̄ ſequentē articulū loquentē de poſſeſſiōe in cōmunione q ēt eſt cōfeſſatus qñ.n.ponit plura pncipalr̄ tūc pōt cogi vt ſeparet nec articulus eſt repellēdus ⁊ nō admittēdus:lꝫ qñqꝫ poſſit cogi vt ſeparet vt facilior ſit rñſo vt ſumit ex dictis Spe.in titulo depoſi.§.ſeptimo.ver.xj.conſiderādū nō inſiſto ſup hoc:q2 eſt quedā cauillatio velle eneruare dictam confeſſionem tanqꝫ articulus foret repellendus:⁊ maxime q2 veritas deducit ex alijs actis.ſ.ꝙ dñiuꝫ ⁊ poſſeſſio dicte dimidie erat ipſoꝝ agentiū ſolū eſt vis vtrū eſſet titulo vniuerſali hereditario:an v̓o titulo ſingulari de quo nō aliter apparet.Et iō lꝫ forte articulus ad inſtantiā rei potuiſſet diuidi:tñ principalis pars erat remāſura.ſ. ꝙ pertinebat ad actores iure dñij ⁊ poſſeſſionis vtrū aūt titulo ſinglr̄i vel vl̄i non multum refert vt.j.deducam.

b ¶ Et lꝫ cōfiteaf ēt hoc referēdo verbū credit ad oīa vt premiſi:nec vr̄ ꝙ obſtet id qd̓ allegaf p partem ꝙ ſimplex rñſio referf ad id qd̓ principalr̄ deductū eſt nō ad qualitates ⁊ ad ea que incidēter pp aliud demonſtratiue pferf:put allegaf velle Spe.in.d.ver.xj.⁊ Bar.cōſuluiſſe ꝙ ſi inquiſitio dicit ꝙ titius cognouit bertā vxorē Gay.⁊ inquiſitus cōfitef ꝙ cognouit bertā nō cenſef cōfiteri ꝙ eſſet vxor Gay. ⁊ ſic nō probaf adulteriū intentatum in inquiſitione.pfecto h̄ dixit idē Bar.in.l.ſi cui ſerui.§.ſi a filio.de le.j.⁊ Bald. ibi ſequif dicēs eſſe notandū:tñ eſt aduertendū ꝙ eſt alius caſus:q2 ibi cōfitef ſpecifice qd vult cōfiteri q2 cōfitef cognouiſſe ſeyā alia ꝯtenta in inquiſitione cēſetur potius negare: ar.c.nōne de preſump.cū ſimilibus:ideo nō inferf ad ꝓpoſitū.Itē Spe.in.d.ver.xj.loquif qñ vnū ponif pncipaliter aliud demōſtratiue in caſu noſtro ꝙ titulo ſingulari ſint domini nō eſt demonſtratio ſed cauſa ⁊ inter cāꝫ ⁊ demonſtrationē eſt longa diſtātia:vt.l.demonſtratio.⁊ qd̓ in ea p bart. de condi.⁊ demonſtra.Item Spe.non firmat nec eſt ſuum dictum:ſed refert quorundam opinionem.

c ¶ Et Imo.in.d.l.ſi cui.§.ſi a filio recitato illo dicto bar. dicit ſecus eſſe ſi ſimpliciter cōfitef:nam tunc cenſetur omnia confiteri qd̓ facit de directo ad terminos noſtros:⁊ ſubdit Imo.idem ſi reſpondiſſet ꝙ cognouit dictam Bertā : nam intelligif d̓ berta nominata in inquiſitiōe cū omni ſua qualitate in inquiſitione deducta ſm eum:⁊ ſic facit dr̄iam vtrū confiteatur cognouiſſe Bertam quo caſu intelligit Bart.⁊ videtur cum eo tranſire : an dictam bertam quo caſu ſecus tenet ⁊ contra Bar.tenet ibi Pau.de ca.q2 reſponſio intelligitur ſm propoſita quibus rñdetur.l.ſi defenſor.§.qui interrogatus. de interrog.acti.⁊ inſti.de verbo. obli.§. preterea.item adducit no.per eundem Barto.in.l.j.ff. de recepta.⁊ in.l.j.§.fi.ff.ſi famili.fur.feci.dica.j

d ¶ Et vltra cū optime facit id qd̓ inquit idem Bart.in conſilio ſuo quod incipit iudex maleficioꝝ in ordine.cclx.ſm ordinem peruſinū non informis dicēs ꝙ cū pena ex forma ſtatuti augeretur ſiquis percutit peruſinū:⁊ inquiſitio dicit ꝙ gayus percuſſit titium oriundum de peruſio ⁊ inquiſitus cōfitetur percuſſiſſe ipſum titium concludit ꝙ cenſef confiteri etiaꝫ illā qualitatē ꝙ eſſet oriundus ſm eū.Et ſic illud dcm̄ ꝙ cenſeatur fateri ſolū illud qd̓ principaliter deducif in poſitione non eſt expeditum.Et inſuper nō curo ꝙ non ſit confeſſatum ꝙ dicta dimidia dicti poteris pertineat ad ipſos actores titulo ſingulari ſatis eſt eis ad intentionem eorum ꝙ pertinet ad eos iure dominij ſiue titulo ſingulari ſiue vl̄i non refert quo ad propoſitum:quocunqꝫ enim iure res ſit cōmunis dꝫ diuidi vt eſt clarū:⁊ ſic ſatis eſt ꝙ ſit cōfeſſatum ꝙ res eſt pro parte dictorum agentium ⁊ ad eos pro dicta parte indiuiſa pertinet iure dñij.Qd̓ primo ⁊ principaliter deducebatur in dicto articulo:⁊ ideo in hac principali parte articulus erat admittendus ſi aliquatenus erat repellendus erat quatenus ſubiungebat titulo ſingulari:⁊ ſic pronuncia ſaluo iure impertinētium ⁊ nō admittendoꝝ intelligitur quatenus non ſint admittendi:ar.l.ſtichū qui meus erit de leg.j.⁊ qd̓ per illaꝫ legem dicit Bart.in.l.j.C. de iur.codi.⁊ in auc.ex cā.C.de lib.prete.⁊ doc.ibi.⁊ Bal. in.l.fi.C.de codi.⁊ per ꝯñs reijceretur reſpectu ſingularis tituli ⁊ non reſpectu eius qd̓ principalr̄ ⁊ primo loco ponebatur Preterea articulus de ſe eſt admittendus:ſed ſi repellendus in aliquo foret cōtingit ne illaqueef reſpondens prout ⁊ ſumitur ex dictis ſpecu.⁊ alioꝝ.Si ergo reſponſio non refertur niſi ad principaliter deducta:ergo rñdens non veniebat illaqueandus idcirco non erat non admittendus: ⁊ ſic multis modis reſpondetur ad hoc fundamentum factū per alteram partem ꝙ confeſſio non releuat.

e ¶ Nec obſtat ꝙ negāt ſe heredes ⁊ allegaf ꝙ nō pōt quis niti ex eo qd̓ negat:nā rñdef ⁊ lꝫ duo ex actoribus dicāt nō credere ſe hr̄des vl̄es dicti magiſtri Chriſtophori graſſi nō ſe fundāt q2 ſint hr̄des ſer Chriſtophori pdicti ſed dicūt ſe eſſe dños titulo ſingulari:lꝫ nō ꝓbēt titulū ſatis ē ꝙ ꝓbēt dominiuꝫ vt ſupradixi ⁊ dicēs ꝯria repellif circa illa in quibus cōtrariaf nō in alijs ita ꝓcedit ꝙ habētur in.c.ſollicitudinē de appel.in.l.j.C.d̓ fur.⁊ qd̓ p Dy.in.c.nullus pluribꝰ de reg.iu.in.vj.⁊ p bar.in.l.nemo de excep.⁊ alij adducti p allegātes:lꝫ regula ſit ꝙ ſi ego vnū dico ⁊ tu ꝯriū nō poſſiꝫ niti ex tuo dicto nec tu ex meo iuxta ea que hn̄r in.l.poſt legatū in pn̄.de adimē.lega.⁊ regula ex eo qd̓ in.vj.iō ſi reus pōit vnū ⁊ actor negat vl̄ ecōtra neuter pōt niti ex dicto alterius.⁊ quottidie cōtingit ꝙ altera dicit nō credere id qd̓ ponif p alterā partē:⁊ tñ id ipſe deduxerat in petitiōe vl̄ in articulis:⁊ tñ no repellif propterea ſi al̄s niti poteſt.

f ¶ Itē bal.in.l.cū falſa.C.de iur.⁊ fact.igno dicit ꝙ put dicta teſtiū ſunt ꝯcordāda ſi fieri pōt.c.cū tu cū ſi.d̓ teſti.ita ⁊ reſpōſiones partis ita ꝙ ē aduertendū ꝙ dicti actores in libello dicūt ſe heredes ab inteſtato nō dicūt ſe heredes vniuerſales ⁊ in poſitiōe dicif ꝙ ſunt heredes vniuerſales potuerūt itelligere ꝙ nō ſunt heredes vniuerſi hoc ē in totū ⁊ ſic in vniuerſo:⁊ tñ ſunt heredes ꝓ parte:lꝫ ad dr̄iaꝫ tituli ſingularis poſſint dici heredes vniuerſales.Itē tpe libelli forte credebāt ſe heredes ab inteſtō poſtea adiuerūt feciſſe teſtm̄ ⁊ alios inſtituiſſe vel ſi eos inſtituit ipſi nō ſe imiſcuerūt ex teſtō ⁊ aditio vl̄ imixtio ab inteſtato nō facit eos heredes.l.ſi is ad quē.⁊.l.heres inſtitutꝰ.de acqui.here.Ideo nō ſunt cōtrarij nec repellēdi nec periuri:⁊ maxime nō ſunt periuri:q2 dato ꝙ eſſent contrarij:cuius ꝯriuꝫ.ē.deducitur tamē primū dictū.ſ.deductū in petitione non fuit iuratum. Et illud potuit eſſe falſuꝫ:ideo non probatur periuriū:nec eſt verum ꝙ periurus repellatur in cauſa propria:imo nō repellitur:vt eſt glo.in.c.paruuli.allega.per alteram partem.⁊ Spe.in.d.verſi.item ꝙ periurus.ſ.in titulo de actore.§.j.ſe remittit ad dictam glo.⁊ do.Anto.in.d.c.intelleximus.in fi. de iudi.hoc idem concludit.⁊.d.l.ſiquis maior.C.de tranſ. loquitur quando quis eſt piurus in ſeruando ꝯtrum:q2 repellitur ab agendo ex eo ꝯtu ſi tpe iuramenti ⁊ ꝯtus fuit maior ⁊ iurauit nullo cogente imperio:⁊ eo caſu non repellitur ex ꝓxima cauſa:q2 periurus:ſed q2 perdidit iura que ſibi obuenerunt ex contractu.⁊ ſic agit ſine actiōe:vnde in illis terminis repellitur periurus.⁊ ſunt h̄ caſu intelligendi qui dicunt ꝙ periuri repellunf:al̄s eſſet falſum.In caſu iſto nō apparet iurantes eſſe maiores iurarunt cogente imperio iudicis ⁊ iuris qui compellunt reſpondere poſitionibus cum iuramento:ideo a ꝯrio.d.l.ſiquis maior non ſunt repellēdi preterea non apparet ꝙ ſint periuri vt deduxi.

g ¶ Nec obſtat ꝙ articulus nō ſe refert ad petitionem:quia ſatis apparet de idētitate per pertinentias vocabulū:duos confines ⁊ etiam cōmunionem cum dicto conuēto que oēs demonſtrationes ponunf in poſitionibus confeſſatis ⁊ in petitione.⁊ ſic probatur identitas.p notat.per Bar.⁊ alios in.d.l.demonſtratio.de condi.⁊ demon.Nec refert ſi habebat alios confines.Nec refert ſi negauerunt actores dictos confines:prout deducit ſecūdus allegans:q2 reſponſiones poſſunt capi ex iam dictis non repeto.Item in poſitionibꝰ ponuntur confines poteris empti per boniānem non poteris deducti in petitione ipſi negāt emptionem ſucceſſiue negant concomitantia emptioni:itaqꝫ nil ad rumbum:nec obſtat ꝙ debet allegari preſumptio al̄s non releuat:prout probatur in.l.ſi adulteriū cum inceſtu.§.idem pollioni de adul. ⁊ ibi Barto.que ſuper identitate non eſt allegata : quia reſpondetur ꝙ debet allegari preſumptio circa factum ꝓpriuꝫ non preſumptio que verſatur circa aliud.vt not.idem Bar. in.l.cum quid.ff.ſi certum peta.

b ¶ Nec ob. ꝙ in libello dicãt ſe heredes ab inteſtato ⁊ hoc nõ probant: q2 nõ ſe aſtringunt in libello ꝙ dñium ex ea cã ad ſe ſpectet: itaqꝫ ſi nõ ꝓbant id qḋ nõ erat eis neceſſariũ: ⁊ ad qḋ ſe aſtrinxerit quid ad rumbum. Ex his concludo ꝙ actores fundauerunt eorũ intentionem.

i ¶ Reſtat videre an obiectio facta pro parte rei cõuẽti. ſ. ꝙ magiſter Chriſtophorus graſſi auctor dictoꝝ agentiũ promiſit reuẽdere: vñ ipſi heredes dicti magiſtri xp̃ophori graſſi tenẽtur dare dictã dimidiã: ergo fruſtra petunt diuidi: item dicit̃ ꝙ xp̃ophorus erigi fuit dñs ⁊ eius heredes vendiderunt dimidiã xp̃ophoro graſſi cũ pacto de reuendẽdo ⁊ illi idẽ vendiderunt aliã dimidiã dicto boniãni ⁊ ceſſerũt ⁊ illõ ius reemẽdi: itaqꝫ vʒ ꝙ eſt duplici capite dicti actores vt heredes dicti xp̃ophori graſſi tenẽtur reuẽdere dictã dimidiã dicto bonianni. Ad hoc rñdetur ꝙ in exceptione nõ eſt deductũ niſi ꝙ vt heredes magiſtri xp̃ophori graſſi vigore ꝓmiſſionis per eũ facte ipſi boniãni tenebãtur reuẽdere. Jḋ de prima ꝓmiſſione nõ videt̃ oppoſitũ nec iudex põt ſupplere cũ ſit exceptio nõ cõcreta cũ actione per not. per gloſ. Bar. ⁊ alios in. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. ⁊ ꝑ Bar. in. l. lecta. ff. ſi cer. pe. ⁊ per eũ ⁊ Jmo. in. l. cũ qui ita. §. qui ita de ver. ob. Et etiam illa nõ eſt vſqꝫquaqꝫ acte oppoſita: prout patronus cauſe allegat nõ curo multum de his: item nolo pronũc inſtare: vtrum dicta pacta ſint probata ſuper quo inſtant patroni cauſe: ⁊ obmitto etiaʒ quod dicitur ꝙ promiſſio fuit limitata ad tempus qḋ eſt iam elapſuʒ. Sʒ pondero quod ex dictis pactis non eſt tranſlatum dñium l. traditionibus. C. de pac. Nec eſt obligatio ad dandum ſed ad reuendendum ⁊ reuendere eſt facti: q2 contractus ſunt facti. l. conſilio. ff. de cura. fu. ⁊ aliud eſt venditio aliud pactũ de vendendo. l. ſi neceſſarias. §. de vendendo. ff. de pig. acti. Jtaqꝫ ex dictis pactis oritur obligatio ad intereſſe nec promiſſor poteſt preciſe compelli ad faciendum. l. ſtipulationes non diuiduntur ver. celſus. de verbo. ob. cum multis ſimi. ⁊ ibi per Bar. ⁊ docto. Et maxime in contractibus innominatis: prout fuit maxime illud pactum qḋ dicitur factuʒ per dictum Chriſtophorum graſſi dicto bonianni.

k ¶ Nam in contractibus innominatis etiam in obligationibus dandi non cogitur quis preciſe implere: ⁊ ſi nõ implẽtur non agitur ex eis ad dandum id quod promiſſuʒ fuit ſʒ ad intereſſe prout eſt tex. no. in. l. naturalis. §. j. ff. de preſcri. ver. ideo cũ iſti actores negent ſe velle reuẽdere nõ tenet̃ reuendere. ⁊ per conſequens nõ debet ſuperſederi vel impediri diuiſio. Et ex cõcludo partes iudicis eſſe in ſentẽtiãdo pro dictis actoribus dictũ potere fuiſſe ⁊ eſſe diuidendum ⁊ diuidi debere ⁊ reuʒ conuentũ condemnandũ expenſis a ſaltem a tempore quo ꝓ parte actoꝝ fuit deductũ ꝙ nolebant reuendere. Prius autem poſſet excuſari credens ꝙ vellent actores implere conuenta ꝑ patrem cuius in petitione aſſerebant ſe heredes. An autem ⁊ quando ſit iuſta cauſa litigãdi non eſt omnino in iure declaratum: iḋ eſt iudicis arbitrio relinquendum. ar. l. j. ff. de iure deli. ⁊ c. de cauſis de off. deleg. Nec ſup dicto pacto vel pactis eſt aliter pronunciandũ: q2 non petitur pro parte boniannis ꝙ actores condẽnẽtur: ſed pactum deducit per viam exceptionis non ꝑ viam actionis ſeu reconuentionis. Laus deo.

¶ Statutum fani diſponẽs de faciẽte conuenticulum cum armis aut congregationem gentium armatorum in dãnum vel preiudicium requirit probationem dictarum qualitatuʒ ſcʒ ꝙ fuerint armati ⁊ in ꝑiudicium ⁊c. Et quid ſit conuenticula vel congregatio.

¶ Conſilium. ccxvj.

In nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. ¶ Jn cauſa vertente inter Guidonem Ludouicum ⁊ Paulum olim Antonij ⁊ ſex alios inquiſitos ex vna: ⁊ curiam domini poteſtatis ⁊ dominum pergentilem querelantem ex altera: lʒ videat̃ prima facie dõm ꝙ dicti inquiſiti ⁊ per ſindicũ denũciati veniãt cõdẽnandi: nã ſtatutũ vʒ clare loqui: qḋ qui fecerit cõuenticulã vel cõgregationeʒ aliquarũ gentiũ armatarum vel ſine armis in preiudiciũ ſtatus ciuitatis fani puniat̃ ⁊c̃. Et ſi in preiudiciũ alterius pſone punietur pena quinquaginta libraꝝ ⁊c. Et poſtea ſubdit̃ ꝙ cõuenticula ⁊ cõgregatio gentiũ qñ aſcendunt ad. x. homines intelligit̃: ſʒ duo teſtes deponũt ꝙ erãt. xj. homines homo autem eſt generis cõis: ⁊ ſic comprehendit maſculũʒ ⁊ feminã: vt no. Bar. in. l. j. ff. de ver. ſig. ⁊ bal. in. l. quicunqꝫ. C. de ſer. fu. ⁊ eſt notiſſimuʒ apud grammaticos: ad quorum ſciam id principaliter pertinet: ⁊ ſic non refert ſi alique erant femine: ⁊ cum videatur apparere: ꝙ dicta petia terre ſpectaret quo ad poſſeſſionem ⁊ dñium vel quaſi ad dictum pergentileʒ cũ probetur ꝙ dicta poſſeſſio fuit vici ⁊ in eius hereditate remanſit ⁊ dictus vicus videtur probari ꝙ fuit ⁊ erat mẽtecaptus: prout ⁊ plures deponunt ꝙ furioſo ſeu mentecapto qui iidem ſunt ſeu comparantur. l. j. ⁊ ij. C. de cura. fu. ⁊. l. ij. ff. eo. ti. mentecaptus aũt videtur nomen magis generale ꝙ̃ furioſus vt probat̃ in. l. ſi furioſi. C. de nup. fuit inſuper in vita ſibi datus curator tanq̃ dementi ſeu mentecapto: ideo cum nequeat furioſus vel mentecaptus ſeu demens facere teſtamentum. l. furioſum. C. qui teſta. fa. poſ. ⁊ ar. d. l. furioſi de nup. ⁊. l. tam de mẽtis. C. de epi. audi. ⁊. d. l. j. ⁊ ij. C. de cura. fu. cum ſi.

a ¶ Et teſtes deponãt de morte dicti vici. Et ꝙ dictus dominus pergẽtiles erat ſuus ꝓximior cõſanguineus. Jtẽ ꝙ collegit de vuis poſſeſſionũ dicti vici ⁊ de oliuis videt̃ probata poſſeſſio ⁊ aditio hr̃ditatis cũ talia poſt mortẽ licite fieri nequeãt citra ius ⁊ nomẽ heredis. l. ꝓ herede. ⁊. l. gerit. ff. de acq. heredi. ⁊ ſtatutũ ⁊ velit ꝙ immediate ꝙ heres adit hereditate intelligat̃ poſſeſſor reꝝ quaꝝ dfunctus tp̃e mortis habebat poſſionẽ: ⁊ ſic vult ſtatutũ ꝙ poſſionis acqſitio ſit cõiuncta aditiõi ſicut acquiſitio dominij. l. cũ heredes in prin. de acq. poſ. lʒ aliud ſit in poſſeſſione de iur̃ cõi per. d. l. cum heredes. põt. n. cõſuetudo ⁊ ſtatutũ pari ratione transferre poſſeſſionẽ. c. ij. ⁊ ibi dñs Ant. ⁊ Jmo. de cõſue. ⁊ in terminis bal. in cõſi. mihi. cccix. incip. allegatiões. q̃. facte ſunt notabiles ⁊c. dicit ꝙ ſtatutum ⁊ conſuetudo poteſt transferre poſſeſſionem in heredem ſine apprehenſione: facit. l. raptores. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ verbuʒ intelligitur licet qñqꝫ denotet fictionem. l. qm̃. ff. de his qui nota. infa. ⁊ in. §. ei vero qui inſti. de inuti. ſtip. ⁊ in. l. poſtliminij in prin. ff. de capti. ⁊ in. l. vnica in prin. C. de rei vxo. act. Tñ qñqꝫ denotat veritatem. l. ſi tibi. §. cum ſeruus de leg. j. in. l. clam poſſidere in. §. qui ad nundinas. ⁊ in. l. cõis ſeruus de acq. poſ. ⁊ inſti. de reruʒ diui. §. naturalem. ⁊. §. ſeq. ⁊. §. apium. ⁊ in multis alijs. §§. eiuſdem tit. ⁊ qñ. l. vel ſtatutum põt aliquid vere facere nõ facere ficte. l. in rebus in ſi. C. de iure dot. doctrina eſt Bar. in. l. ſi is qui pro emptore. ff. de vſuca. item ex actu ficto vera poſſeſſio queritur. l. certe. §. j. de preca. ⁊. l. ꝙ meo in princ. ⁊. l. interdũ in prin. ⁊. §. ſi. ḋ acq. poſ. ⁊. l. quiſquis. C. de vſuf. cum itaqꝫ dictus dominus pergentiles ex predictis dicendum videatur ꝙ fuerit dominus ⁊ poſſeſſor dicte poſſeſſionis: in qua collecte fuerũt oliue per dictos homines congregatos vltra decem in conſequentiam dicte oliue erant quo ad dñium ⁊ poſſeſſionem ipſius domini pergentilis. l. fructus pẽdẽtes. ff. de vſuf. l. ex diuerſo cũ ibi no. ff. de rei ven.

b ¶ His tñ nõ ob. 3riũ arbitror de iur̃ reſpõdẽdũ: vʒ ꝙ dicti inquiſiti veniãt abſoluẽdi. Nã preſupponendũ eſt ꝙ dicta inquiſitio fundat̃ in dicta lege municipali que eſt penalis ⁊ ſtricte interpetrãda: ideo debẽt verificari ⁊ probari v̄ba in ipſa lege cõtenta al's nõ põt quis ex ea niti: prout voluit Jo. an. in. c. j. de homi. li. vj. ⁊ bal. in. d. l. ſiquis nõ dicã rapere. ⁊ legentes in l. ſiquis maior. C. de trãſac. facit optime glo. ⁊ ꝙ ibi per doc. in cle. ſi. de reſcrip. ad hoc bal. in. l. edita. xxiij. co. ver. circa ſextũ bar. in. l. abſit. C. de ꝓui. domus aguſte li. xj. per. bal. in. l. hij q ad ciuilis. C. de apella. in. c. j. de mili. ⁊ vaſa. q cõtu. eſt in vſi. feu. per Jo. an. in. c. j. §. ſane de ſtatu reg. in. vj. in. c. j. de homi. e. li. Verba autem dicte legis municipalis dirigũtur ad faciendum conuenticulam cum armis vel ſine aut congregationẽ gentium armatarũ in preiudiciũ alicuius ita ꝙ requiritur ꝙ quis fecerit conuenticulam vel adunationem gentium. Profecto ſtatutum videtur facere differentiam inter conuenticulã ⁊ congregationem gentiuʒ: tum q2 coniunctio ponitur inter eas iuxta no. in rubrica ff. de iur. ⁊ fac. igno. Tũ q2 dic conuenticulam ſine armis ⁊ congregationem gentium armatarũ: ⁊ merito videt̃ facienda: q2 conuenticule ſunt a iure prohibite. c. j. §. conuenticulas de pace iuramen. fir. in vſi. feu. ⁊ cañ. multis. xvij. di. ⁊. l. cõuẽticulas. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. c. cum ex iniuncto in prin. ⁊. c. excõicamus prope finem de here. ⁊ per Archi. in. c. ij. de ver. ſi. Non eniʒ quelibet congregatio hominum etiam multoꝝ dicit̃ conuenticula congregant̃ in nuptijs: in ludis: in ſolatijs: in audiendis fabulis ⁊ non dicuntur conuenticule. Jtem conueniunt ad ligonizandum vineas vindemiãdum

metendum ⁊ plura alia faciendum ⁊ bonū ⁊ maluꝫ nec ap-
pellanꝛ couēticule: qnimmo ſi multi attinētes audiūt ſuū
attinentem interfectū vel vulneratū ⁊ cōcurrūt cā faciendi
vindictā nō dicētur feciſſe couēticulam cōi vſū loquēdi qui
eſt in hmōi attendendus: arg. l. librorum. §. ꝙ tñ caſſius de le.
iij. ⁊ l. labeo. §. idē tubero de ſuppel. leg. ⁊ l. cū de lanionis.
§. aſinam. de fun. inſtru. ⁊ per Bar. in rub. ff. de no. ope. nū.
⁊ in. d. §. ideꝫ tubero qui vult ꝙ in ſtatutis cōis vſus loquē
di preualeat etiā proprie ſignificationi ꝙ ⁊ voluit Imol. in
l. ſi vero. §. de viro. ff. ſo. ma. etiam in ſtatutis correctiuis iu-
ris cōmunis. Solent autē appellari couenticule qñ cōgre
gatio per viaꝫ quandam conciliij vel ſecte vel federis in ali-
quem finē nō approbatū: hmōi aūt fieri nequeunt ſine per-
miſſu ſupioris: prout probaꝛ in iuribus pallegatis: ⁊ fac. l.
ſi. ⁊ que ibi hñr. ff. de collegijs illicitis: ſinautē plures cōue-
niunt ad eunduꝫ ad aliquā poſſeſſionē cā querēdi poſſeſſio
nem vel cōtinuandi illā vel expellēdi aliū nō ſolet dici con-
uēticula ſꝫ hñ ꝯgregatio hoīuꝫ: iō ſtatutū ꝓhibet ꝯuēticulā
ſine armis ⁊ cōgregationē gētiū armatarū: itaqꝫ iſta coadu-
natio que deducitur nō pōt dici couēticula ſm ea que pro-
banꝛ: ſꝫ hñ ꝯgregatio hoium ſeu gētium: iō nō vꝛ ꝙ militet
primū membruꝫ ꝙ loquitur de conuenticula ſine armis.

c ¶ Nec militat ſm caput ſtatuti ꝙ loquitur de adunamento
ſeu congregatione gentium armatarū: qꝛ nō probaꝛ ꝙ dicti
adunati ſeu congregati fuerint. x. homines armati: prout re
quirit ſtatutū: nā primo requirit conuenticulā ēt ſine armis
vel congregationē vel guarnimētū gentium armatarum ꝙ
guarnimentū poſtea videꝛ appellare coadunationē in eodē
ſtatuto in. §. couenticulā aūt ſeu adunationē vel cōgregatio
nem predictā ⁊c. Ibi aūt declarāt ſtatuētes qñ volunt intelli
gi couenticulā adunationē ſeu cōgregationem declarando
quādo fuerint. x. homines vel plures a cōtrario ſenſu: ſecus
ſi pauciores: ar. autē a cōtrario ſenſu eſt fortiſſimū in iure.
l. j. §. huius rei fortiſſimū eſt argumentū. ff. de offic. eius cui
mādata eſt iuriſdi. l. ſi quis ex argētarijs. §. ꝓhibet de eden.
cū multis ſi. ⁊ maxime h̄ cāu quo modificaꝛ pena ⁊ lex muni
cipalis exorbitās: ⁊ dicit ſtatutū ꝯuēticulā adunationē ſeu
cōgregationeꝫ predictā: ⁊ ſic ſe refert ad congregationē pre
dictam: ⁊ per conſequens congregationem hominum ar-
matorū: alr̄ non eēt predicta ꝯgregatio: ⁊ ſic vbi ꝯgregatio
nō eſſet conuenticula deberet eſſe. x. homines armati ꝙ nō
probaꝛ in caſu iſto: immo ex dictis teſtiū innuiꝛ cōtrarium
ſ. ꝙ pauci erant armati: ⁊ de. xj. de quo numero tres teſtes
deponunt intererant due mulieres ſm formam denūcie ⁊
inquiſitionis due mulieres non ſolent ire armate ⁊ ſine eis
remanent ſolum nouem ⁊ illi non erant omnes armati ex
his que deponunt teſtes.

d ¶ Nullus autem deponit ꝙ eſſet conuenticula ꝙ probari
debat: vt verificareꝛ primū caput ⁊ ſtatuti ⁊ inquiſitionis:
nec gñalr ꝯgregatio hominū eſt prohibita: ⁊ tamen couen-
ticule ſunt illicite: vt. d. c. j. §. couenticulas. ⁊ alijs iuribus. ā.
adductis. nec probatur adunatio gentium armataruꝫ: qꝛ nō
x. hominum armatorum: prout requirebatur: vt verificare-
tur ſm membrum dicti ſtatuti. Nam ſequentia declarantur
per precedentia. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de le. j. ⁊ l. heredes
palam. §. ſed ſi notam de teſta. ⁊ illud participium predictam
refert congregationem iam dictam cum ſuis qualitatibus
⁊ alr̄ dicebant Imo. ⁊ Pau. de ca. in. l. ſi cui ſerui. §. fin. de
le. j. ⁊ Bar. in cōſi. incipiente iudex maleficiorum nūero. cclx.
ſm ordinem peruſinum non informis. Nec obſtat ꝙ ſtatu-
tum ſubdit ꝙ etiam pauciores intelliguntur facere conuen-
ticulam ⁊ congregationem gentium de qua premiſerant ſta
tuentes in prin. ſtatuti: qꝛ rñdetur ꝙ ſtatutum in principio
facit duo membra que diuerſas penas inferūt vnū quando
ſit conuenticula vel congregatio gentium in preiudicium
ſtatus ciuitatis ſani aliud quando in preiudicium priuatuꝫ
in primo membro: qꝛ delictum eſt grauius aggrauat delin-
quētes grauiori pena. item ꝙ ſufficiat minor numerus. Nō
enim in minori numero aliquid ſtatuit in ſecundo caſu ſed
ſolum in primo ⁊ ſic remanet contrarius ſenſus ſupra de-
ductus in ſua virtute ⁊ ſic preſtans fortiſſimum argumen-
tum. Nec obſtat illa prerogatiua etiam in primo ⁊c. qꝛ im-
plicat ꝙ non ſolum capite puniatur ſi ſunt. x. homines: ſed
etiam ſi minor fuerit numerus. Tamen vbi eſt minor nu-
merus remittit in iudicis arbitrio mitigare penam capitis
nec poteſt implicare non ſolum ſecundo caſu ſed etiam pri-
mo: qꝛ ſequentia non verificarentur: nam in ſecundo capi-
te non cadit pena capitis: nec arbitrium iudicis in moderā-
do penam capitis quoniam ſtatutum moderat penam eo
caſu ⁊ non remittit in arbitrio iudicis.

e ¶ Nec ēt obſtāt illa v̄ba i aliquo caſuū p̄dictorum intelliganꝛ
ſi nō fuerint in ea vltra tres homines ⁊ ſic vꝛ innuere ꝙ
alio caſu ꝗ̄ vbi fieret ꝯ ſtatutū ciuitatis ſufficiat numero nu
merꝰ. x. dummō excedat numerū triū qꝛ rñdeꝛ ꝙ illa verba
ſignificāt ꝙ nullo caſu ſufficiat minor numerus quattuor ſe
cūdo caſu qꝛ requiriꝛ numerus. x. p̄mo qꝛ lꝫ minor ſufficiat:
tñ reqriꝛ maior numerus tribꝰ ⁊ ita nullo caſu ſufficit nu-
merꝰ triū. itē p̄t intellr̄ nulli caſuū p̄dictorum vꝫ ſiue ſit couē-
ticula cū armis vl̄ ſine armis vl̄ ꝯgregatio armatorum. Et ſic
remanet argumētū a ꝯrio ſenſu dicti. §. couēticula aūt qnin
ſuper nō multū bene ꝓbaꝛ ꝙ fuerint q̄ttuor armati pacto ō
ponit ꝙ illi q̄ttuor forēſes ſtabāt armati ſtē Petrus p̄mus
teſtis dñi pergētilis depōit ꝙ ꝗ̄tū potuit cōprehēdere illi
forēſes erāt armati. Illa v̄ba ꝗ̄tū potuit cōprehēdere innu-
unt ꝙ ipſe nō aperte vidit eos armatos: ⁊ alius depōit de
vno q portabat roncā ⁊ alij colligebāt oliuas alius depōit d̄
duobus: ⁊ iſti duo deponunt ꝙ aliqua arma ſtabāt apodia-
ta apud arborem: itaqꝫ dcm̄ primi teſtis pōt intelligi ꝙ po-
tuit comprehendere ꝙ illa arma apodiata erant illorum fo-
renſium: ⁊ ideo appellat eos armatos: item illa pluralis lo-
quutio illi forenſes pōt verificari in duobus. l. inter illam
in ſi. ff. de ver. ſigni. c. pluralis loquutio in. vj. ⁊ probatio du
bia non releuat. c. in pñtia de proba. ⁊ l. non hoc. C. vnde
legi. ⁊ dictum teſtis interpetratur contra producentem ſeu
contra eum qui vult ex eo niti per no. per Bar. ⁊ Imo. in. l.
inter ſtipulantem. §. ſi ſtichum de ver. ob. ⁊ ſic ex predictis
non vñr verificata verba dicte legis municipalis.

f ¶ Quo ⁊ videꝛ dūꝫ ex alio: qꝛ dictū ſtatutū diſpōit ꝙ nullus
faciat vel fieri faciat ꝯuēticulā vel ꝯgregationē ⁊c. ⁊ rubrica
dicit de pena faciētiū ꝯuēticulas ⁊c. Itē poſtea circa finē di
cit ꝙ remittaꝛ arbitrio ⁊c. ſm qualitatē perſonarū facientiū
tales couēticulas aut ꝯgregatiōes: ⁊ ſic ſemper vꝛ preſuppo
nere ꝙ aliquis faciat: ⁊ vñr ſtatuētes diuerſificare facientes
vel fieri faciētes tales cōgregatiōes ab accedētibus ad eas
cū primo penā imponat faciētibus vel fieri faciētibus eas:
poſtea ſubdit ꝙ eadē pena afficianꝛ eūtes ⁊ accedētes ad ta
les ꝯgregatiōes ⁊c. Itaqꝫ ſtatutū videꝛ preſuppōere ꝙ qui
vadit ad iſtas congregationes non ex hoc cenſeꝛ facere vel
fieri facere couenticulam vel ꝯgregationē: ſed illi cenſentur
facere qui alios ꝯuocant vel ducunt ſeu regent ⁊ ſunt cā ꝙ
alij accedant: adeo ꝙ ſi nullo inſtigāte quilibet ſuo proprio
motu accedit armatus ad vnū locū ita ꝙ ſunt cōgregati in
vno loco nullo alium ducente nō vꝛ verificari dcm̄ ſtatutū:
ꝙ nullus facit cōgregationē vel fieri facit ⁊ ſuadet rō: nam
alr̄ de facili poſſet reſultare inconueniēs ſi cōtingat ꝙ qui-
dam volens euitare penam dicti ſtatuti ducit ſecum ſex vel
nouem armatos nolens ducere alios ne cenſeatur facere ad
uerſus dictum ſtatutum alius vel alij vel caſu vel ſponte pre
ter eorum voluntatem ſe aſſociant cum eis: ⁊ ſic ſunt ſimul
cōgregati. x. inconuenit ꝙ militet pena dicti ſtatuti. Nec ob
ſtat ꝙ ſtatutum punit accedentes ⁊c. qꝛ punit accedentes
ad tales conuenticulas ſeu congregationes: qꝛ ponderādū
eſt illud v̄bū tales exponendo tales. ſ. quas aliq faciunt vel
fieri faciunt: ⁊ pro hac interpetratione facit qꝛ moderaꝛ. d. l.
municipalis exorbitans ⁊ penalis per iura vulgaria: ⁊ ideo
denūcians querelans ⁊ inquirens deducunt ꝙ guido ludo
uicus ⁊ paulus fecerūt ꝯgregationē ⁊c. ſꝫ hoc nequaq̄ꝫ pro-
batur ꝙ ipſi vel aliqs fecerit dictā ꝯgregatiōem merito ⁊c.

g ¶ Tertio ponderandum eſt ꝙ ſtatutum requirit ꝙ fiat ad
dānum vel offenſaꝫ vel ꝗ̄uis diminutionē alicuius priuati:
⁊ ideo in inquiſitione ſeu denuncia deducitur ꝙ couēticu
la ⁊ ꝯgregatio fuit facta in preiudiciū dicti domini pergen-
tilis: ⁊ ad eius dānū vel offenſam ſeu diminutionem. Sed
nō apparet ꝙ dicti hoīes fuerint adunati ⁊ ꝯgregati in pre
iudicium dānū vel offenſam vel diminutioneꝫ dicti dñi per
gentilis. Nō. n. deduciꝛ ꝙ dicti hoīes vel aliquis eoruꝫ ha-
buerit notitiā de aliquo iure dicti dñi pergētilis: nec ꝙ adi-
uerit hereditatē: nec ꝙ poſſeſſionē ceperit: nec ꝙ aliqđ ei p̄
iudicium generareꝛ: itaqꝫ non app̄et ꝙ id fecerint ad eius
p̄iudicium. Dato. n. ſine preiudicio veritatis ꝙ preiudiciū
generatū fuerit cuius ꝯriū. j. deducetur. Tñ non ꝓpea ſe-
quiꝛ ꝙ ad id facta fuerit dicta congregatio: nam ignorans
nō applicat aīum ad id qđ ignorat. l. mater decedens de in
offi. te. l. ſi is ad quē. ⁊ l. heres inſtitutꝰ de acq. here. ⁊ igno-
rātia circa factū alienū preſumiꝛ. l. ſi. ff. pro ſuo. l. verius de
proba. c. preſumiꝛ ignorātia de reg. iur. in. vj. ⁊ teſtes inter-

rogati vtrū dicta cōuēticula vel cōgregatio fuerit facta in preiudicium dicti dñi pergentilis dicunt ſe neſcire: ideo nō verificatur ex hoc etiam capite dictum ſtatutū.

b ¶ Videamus admodo vtrū re ipſa fuerit factū aliquod preiudiciū dicto domino pergentili. Et aduertēdū eſt ꝙ ipſe conatur deducere ꝙ ſic.ſ.q2 iſta poſſeſſio in qua ſunt collecte ⁊ aſportate dicte oliue ⁊ cāne ⁊ vinci fuerant in vita vici andree ꝙ ⁊ deducunt ⁊ conanꝰ probare ipſi denūciati: ⁊ dictus.d.pergentilis conatur probare ſe fuiſſe tēpore mortis dicti vici eius proximiorem cōſanguineū: ⁊ per ꝯñs hereditatem dicti vici ad eū ſpectare: ⁊ ipſum poſſediſſe in vita dicti vici ⁊ poſt eius mortē cōtinuaſſe poſſeſſionē pdictā ⁊ alia faciendo tanꝙ̄ verus dñs facit de ⁊ pro bonis ſuis: ex his actibus videꝰ cauſari aditio hereditatis: item poſſeſſio q̄ ēt poſſeſſio cauſaꝰ ex aditiōe vigore legis municipalis vt hec in prin. ꝯſilij deducta ſunt: itaqꝫ ē vidēdū an hec media ſint probata: ⁊ videamus primo vtrū ſit probatū ꝙ ad ipſum.d. pergētilem ptineat hereditas dicti vici: ⁊ obmitto ꝙ poſſet inſtari vtrum ſit probata mors vici tempore quo dicitur perpetratum dictum delictum: ſed videamus an ſit probatum ꝙ dictus dominus pergentiles foret proximior conſanguineus dicti vici ita ꝙ ad eum ſpectaret hereditas ab inteſtato: ⁊ profecto non videtur plene probatum ꝙ dictus pergentiles fuerit proximior cōſanguineus dicti vici: licꝫ pl'es teſtes ſuper qnto articulo ex articulis: ſm loco deponant ꝙ dictus.d. pergentiles erat proximior conſanguineus dicti vici: tamen interrogati in cā ſcientie non reddunt idoneam cām ſcie. Nam deueniendo ad euāgeliſtam primum teſtem ſuper hoc examinatum: iſte teſtis deponit ꝙ eſt proximior conſanguineus nō dicit quo gradu in cā ſcientie: q2 audiuit publice dici ⁊c. teſtimoniū aūt de auditu nō pbat: vt in.c.tā lr̄is de teſti.c.inq̄ſitiōi' d accu.l.teſtiū.C.d teſti.cū ſi. petrus andree ſecūdus teſtis depōit ꝙ ē frater cōſobrinus dictus. d.pergētiles dicto vico in cā ſcie: q2 cognouit prē3 dci vici ⁊ matrē dicti domini pergētilis de qbus dixerat ꝙ erāt frater ⁊ ſoror: ⁊ q2 pro talibus vidit haberi: ⁊ reputari: ⁊ hodie hñr ⁊ reputanꝰ publica voce ⁊ fama cōi opi. vulgari i dicto caſtro iſte redit cāꝫ ſciētie per famā ⁊ cōmunē opi. que fama ⁊ cōmunis opi. nō probatur per ſimplicem depoſitionem ꝙ fama ſit: ſed requiritur ꝙ reddat cauſam ſcientie q2 audiuit publice dici in hoc doc. concordant ⁊ a maiori parte hominum loci de cuius loci fama agitur: prout vult Barto. in l. de minore.§.ſi plurium.al's.§. tormenta de queſt. quem ſequitur Jmo. in.l. heredes palam in prin. ff. de teſt. dicens eſſe communem opi. licet nonnulli in hoc vltimo ſecus teneant volentes ꝙ ſufficiat ꝙ reddatur cauſa ſcientie ꝙ audiuit publice dici: ſed non refert quo ad propoſitum: q2 neutrum eſt dictum per dictum teſtem: ſi itaqꝫ non probat famam vel communem opi. que non videntur nec percipiuntur ſenſu non probat ꝙ vidit reputari pro tali ⁊c. pari modo laborat magius gaſparis tertius teſtis: ⁊ ſimiliter petes vltimis teſtis: ſolum reſtat quidam berardinus penultimus teſtis qui laboraret eodem morbo. niſi q2 interrogatus in cauſe ſcientie addit ꝙ erat cōſanguineus dicti vici: que ratio preſumptiue videtur concludere ſm not. per bar. in.l.j.ff. ſi cer. pe. Licet docto. ſuper hoc varient: ſed non curo q2 dictum vnius nil releuat.l. iuriſiurandi.ff. de teſti. cum ſi. Nec ob. ꝙ in probāda parentela admittiꝰ probatio de auditu.c.licet ex quadam extra de teſtibus: q2 facilis eſt rñſio: q2 multa ibi exigit text. que minime interueniunt in caſu iſto. Preterea in criminalibus probationes debent eſſe clariores ꝙ̄ in ciuilibus.l. ſciant cuncti.C. de proba. put eſt cōe dictū ſimpliciter: licet bal. ibi multū reſtringat.

l ¶ Dato autem ꝙ probaretur dicta proximioritas ⁊ mors: tamen ex aduerſo productum eſt teſtm̄ in publicam formā ꝙ puto ſit ſolemne: nec alleꝰur vicium niſi ratione dementie teſtōris teſtm̄ autem facit ſilere ſucceſſionem inteſtati.l. aſſ ꝙ̄.C. communia de ſucceſ.l. quamdiu.C. qui admi. Itaqꝫ eſt ſolum videre an ſit probata dementia ſeu ꝙ dictus vicus fuerit mentecaptus. Ad ꝙ probandum adducitur ꝙ fuit in vita ſibi datus curator tanꝙ̄ mentecapto: ꝙ non videtur preiudicare inſtitutis in teſtō qui non fuerunt ad id citati ⁊ res inter alios acta ⁊c. vel. melius teſtm̄: prout mihi dicitur fuit prius conditum ꝙ̄ fuerit datus curator: nec ſequitur tempore decrete cure erat fatuus: ergo ſimiliter prius erat fatuꝰ. licet enim qui ſemel fuit furioſus preſumatur hodie furioſus. Non qui hodie eſt furioſus preſumitur iam furioſus. immo ſtatur preſumptioni qua quis preſumitur ſane mentis vt de dicta preſumptione ēſt tex. in.c.ſi. de ſucce. ab inteſt. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. ⁊ gl. ⁊ doc. in.l. nec codicillos.C. de codi. Si tñ probareꝰ ꝙ furor preceſſit tūc cēſetur cōtinuatus vt q iā fuit furioſus ēt hodie pſumitur furioſus: alio non docto.c. indicat hermānus.iij.q.ix. ⁊ p gl. in.d.c.ſi. Bart. in l.j.ff. de bo. poſ. fur. ⁊ in ſa. dela. q tamē limitat hoc dictū q̄ limitatio nō cōfert ad ppoſitum. Non autē ex furore vnius temporis pſumitur furor anterior hoc.n. iure non caueꝰ ⁊ facit ꝙ al's habetur in.l. ſiue poſſidetis.C. de proba. ⁊ furor ſupueniens non afficit prius geſta.l. ſi quis alicui. ⁊ ibi bar. ff. de acqui. here. ⁊.l. qui furere. ⁊ ibi Bar. ff. de ſtatu homi. ⁊ in teſtamēto pbaꝰ in.l.ij. ⁊ in.l.q in poteſtate.§.ſi.ff. de teſta. In tempore eniꝫ anteriori potius militat preſumptio ꝙ quilibet preſumiꝰ ſane mentis. vt.ā. Et maxime q2 notariꝰ ſolet non conficere inſtrumentū de teſtō hominis nō ſane mentis. Et ſolent in prin. inſtrumenti facti ſup teſtamento dicere talis ſanus mente ⁊c. Et dicte aſſertioni notarij creditur dicit Jmo. in.l.iij.ff. de teſta. ⁊ lꝫ dictū Jmo. non tranſeat ſine dubio: tamen magna eſt eius auctoritas. Et negari nequit quin prebeat magnam cōiecturā dicta notarij aſſertio. Cōfert ēt q2 prout diciꝰ teſtamentū fuit rite ⁊ recte cōpoſitū conueniens homini ſane mētis relinquēdo p anima plura relicta inſtituendo perſonas quoꝝ merita ergo eū pceſſerant: ⁊ cuius teſtamenti vigore dicte mulieres fuerunt mote ad colligendum dictas oliuas.

k ¶ Facit ꝙ inquit Ponta. in.l. furioſum.C. qui teſta. fa. poſ. vbi refert ſingulare dictum Jo. and. in.c.ſi. de ſucceſ. ab inteſt. dicentis ꝙ ſi furioſus rite ⁊ recte teſtatur teſtamentū eſt validum allegat fuiſſe per ſenatores confirmatum teſtamentum cuiuſdam furioſi qui ſolemniter teſtatus fuerat ꝙ dictum ſequitur Bal. in.c.j. per quos fiat inue. in vſi. feu. ⁊ illud dictum Jo. and. Pon. dicit eſſe mirabile. ⁊ illud ſapit tamen equitatem q2 ex quo rite ⁊ recte teſtatus fuit: pſumiꝰ ſane mentis tempore teſtamenti per.l. quidam in ſuo de condi. inſti. ⁊.l. his qui de tut. ⁊ cura. dan. ab his valet ergo teſtamentum tanꝙ̄ teſtamentū hominis ſane mentis que pſumitur propter teſtamenti omnimodā ſolēnitatem ac rectitudinē ſꝫ Pon. poſt Jo. an. ⁊ Bal. quoꝝ maxima eſt auctoritas: lꝫ non tranſeat illud dictum ſine ſcrupulo de quo me remitto ad dicta in.d.l. furioſum.

l ¶ Et aduertendū eſt ꝙ per teſtes deponentes quem eē furioſum non probatur furor niſi reddant cauſaꝫ ſcie etiā nō interrogati: prout volunt Bal. ⁊ Pau. de caſt. in.l. furioſuꝫ C. qui teſta. fa. poſ. ⁊ Bald. in.l. ſolam.C. de teſti. ⁊ in ſimili per Jnno. in.c. cum cauſam. de teſti. qui vult ꝙ quis nō probatur ebrius vel iracundus niſi reddat teſtis cauſam ſcientie per ſenſum corporis.

m ¶ Itē eſt etiā aduertendū ꝙ dato ꝙ fuiſſet dicto domino pergentili delata hereditas: tamen non videꝰ ꝙ probeꝰ aditio: q2 non reperio ꝙ dictus dominus pergentiles deducat adiuiſſe hereditatē dicti vici: ⁊ lꝫ videaꝰ forte pbare actus per quos reſultet preſumptiue aditio: tamen nō videtur ꝙ releuet ex eo q2 preſumptio ex actu vel circa actum propriū reſultans vt releuet debet allegari.d.l. ſi adulterium cuꝫ inceſtu.§. idem pollioni de adul. ⁊ Bar. ibi. ⁊ in.l. cum quid ſi cer. pet. Non autem reperio ꝙ allegetur ꝙ ex illis actibus adiuerit: item non reperio ꝙ probetur poſſeſſio dicte petie terre: in qua dicitur fuiſſe recollectas dictas oliuas: ſolum reperio vnum teſtem deponere ꝙ precedenti die vidit pergentilem recolligere oliuas in dicta petia terre: item vnus teſtis deponit de pluribus actibus deſignantibus poſſeſſionem facris in dicta petia terre ⁊ in alijs in dicta petia terre ſolum de vno actu ⁊ interrogatus de tempore: reſpondet de menſe ſeptembris ⁊ octobris ille vnicus actus non fuit duobꝰ mēſibus: ideo oportet referri ad diuerſos actus recollectiō oliuarum non ſolet fieri de menſe ſeptembris: ita ꝙ potius habet referri ad menſem octobris: ⁊ de menſe octobris potuit fieri ante ⁊ poſt illum actum de quo inquiritur: ideo non probat concludenter: prout concludere debet probatio vt releuat.d.c. in preſentia. de probationibus. cum ſimilibus. multis itaqꝫ vijs deducitur ꝙ partes iudicis debent eſſe in abſoluendo dictos denunciatos. ⁊ ſaltem alique concludunt: ad aducta autē in ꝯtriū patent rñſiones per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Filius ſpurius relictus vſufructuarius a patre donec rex francie inſtitutus ab eo venerit ad adeundum hereditatem preſumitur in fraudem legis.

¶ Conſilium

¶ Conſilium. ccxvij.

In nomine dñi noſtri

f ieſu xpi. ¶ Quiriac⁹ de ancõa iſtituit filios in rebus vel quantitatibus certis ꝓ dotibus eaꝝ ⁊ beredẽ inſtituit vniuerſalẽ regẽ fràcie: qñ cunq; ipſe perſonaliter veniret anconã ꝓpter illam bereditatẽ cõſequendam ⁊ adeundam interim aũt voluit ꝙ dicta bereditas ⁊ iura teneanẽ guberneñtur exigantur ⁊ fruantur per franciſcum.⁊ ꝙ dictus franciſcus poſſit interim vti dicta bereditate ⁊ dictis iuribus ⁊ nominibus debitorum vt re ſua. Et ꝙ eidẽ Franciſco non poſſit reuideri ratio aliqua: ſed potius cenſeatur ſuum antequã res veniat ⁊c. De inde adiecit clauſulam codicillarẽ: ⁊ preſupponitur dictum franciſcũ fuiſſe ſpurium penitus incapacem ⁊ eius cõditionem notam teſtatori: qđ valeat inducit: qꝛ videẽ poſſe inſtitui filius ſub cõditiõe ſi vel quãdo legittimabiẽ vel qñ erit capax ſm Jaco. de are. in. l. gallus. §. ꝙ ſi is de lib. ⁊ poſtbu. Bal. ⁊ Ang. ⁊ Jmo. in. l. ſi qs inſtituaẽ de bere. inſti. Ange. in. l. in tpꝰ. co. ti. per illũ tex. voluit etiã glo. in. l. ſicut qbus mo. vſufru. amit. ⁊ fortius dicit bal. in. d. l. gallus. §. vt inſtituens. quod interim poterit agnoſcere bo. po. l. iij. §. ſub cõditione de ſm tab. ⁊ adminiſtrare tanq̃ curator bonoꝝ. ⁊ idẽ Ang. in. d. l. in tpꝰ. ⁊ in. l. ij. C. eo. ti. Subdit Ang. in. d. l. ſi quis inſtituatur. qđ ſi non legittimabiẽ teneẽ reddere rõnem futuro beredi. ⁊ iſtum modum relinquendi ſpurio fuit aliqñ ſequutus Bald. conſulendo facit text. no. in. l. mulier. als incip. ſulpitius. ff. de dona. inter virum.

a ¶ In ꝯtrium faciunt que dicit Bal. in. l. eã quã. in pe. char. C. de fideicõ. ⁊ plures moderni in. l. filiuſfa. ff. de teſta. ſ. ꝙ pater nequeat inſtituere filiũ ſub dicta conditione ſi legittimabiẽ: qꝛ dicta inbabilitas naſcitur principaliter in teſtõre: ⁊ filius reddiẽ incapax pp viciũ paternũ. qcqd aũt ſit de validitate inſtõnis ſed quid de bo. poſ. bal. ꝙ ſic per decretũ iud. in. d. l. ſi quis beres inſtituaẽ. ⁊ dicit tenere Jac. de are. in. l. libertas de ma. teſtõ. ⁊ in. d. §. vt inſtituens ꝙ poſſit dari curator. ⁊ allegat Ja. de are. in. d. l. libertus. ⁊ ſequiẽ ang. in dictis locis. ⁊ Jmo. in. d. l. ſi quis. ſed idem Jmol. in. d. l. in tpꝰ aliud ſub dubio dicit ꝓ id qđ vr̃ in. c. auaritie de elec. in. vj. ⁊ per. d. c. auaritie. quidam moderni dãnant bal. ⁊ Angel. volentes ꝙ non poſſit decerni bo. poſ. nec dari in curatorem. Ad idem tex. elegans in. l. ſcire oportet. §. j. ff. de tu. ⁊ cur. dan. ab bis. Ad ideꝫ tex. ſatis apertus in. l. j. C. de natu. libe. ibi cõmẽdatũ ⁊ ibi cõmendatas allegat ꝙ probibeẽ vocari vt nudus miniſter. l. ſi quis ſolidũ de bere. inſti. ⁊. l. cogi. §. is qui ſolidum ad trebel. ⁊ ꝑ doc. in dictis iuribus ſatis ad rem dominus Franciſ. de aretio in. d. §. inſtituẽs. vult ꝙ differentia ſit inter capitulũ ⁊ adminiſtratorẽ: ar. l. ꝙ princi pi. ⁊. l. ſi agnſce de le. iij. ideo infert ꝙ filius ita inſtitutus petat ſm ta. ⁊ velit adminiſtrare tanq̃ curator boc poſſit: quia pater inſtituẽdo vr̃ ei dediſſe banc ꝑtãtem ſecus forte ſi iudex velit al'r eum facere curatoreꝫ videẽ forte verius ꝙ non poſſit conſtitui adminiſtrator vno vel altero modo. d. l. j. de na. li. d. c. auaritie. d. l. ſcire opꝫ. Nec ob. ꝙ dicit. d. Fran. ⁊c. nec ob. in. d. l. ſi quis beres inſtituaẽ: qꝛ nõ loquitur in incapacitate odioſa: benefaciunt multa que ponit bald. in. l. non dubiũ de. ll. ⁊ in. l. ſi quis ad declinandam de epi. ⁊ cle. v. co. ad idem tex. in. l. bac edictali ver. omni circunſcriptione de ſecũ. nup. ⁊ qđ ibi dicit bal. circa ſpuriũ.

b ¶ Ad idem optime faciunt que no. Jmo. in. c. poſtulaſti de preben. iij. oppo. dũ allegat. d. c. auaritie poſſet replicari miratur ꝙ doc. aliqui id premittãt ꝙ quãdo aliquid relinquitur penitus incapaci vt ſaluetur diſpõ teſtatoris capitur nomẽ illius iuẽ pura vſuſfr. cuius ille eſt incapax pro vſu facti. i. facultate vtendi de iure cõceſſa: vt eleganter declarat bal. in. l. j. C. de bis que pene nomine. bar. in auc. excipiẽ. C. de bo. q̃ lib. ⁊ in auc. ingreſſi. C. de ſacr. ſan. eccle. ⁊ in. l. acquilius. de dona. ⁊ illa facultate põt vti etiam ante aditam bereditateꝫ. bar. in. l. coꝛem ferro. §. qui maximos de publica. facit quod no. bal. in. l. fi. C. de vſur. rei iud. ⁊ optimus tex. in. l. ſi vſuſf. §. pe. ff. quãdo dies vſuf. le. ce. ⁊ ibi bar. ⁊ in. l. neceſſario. §. fi. de peri. ⁊ cõmo. rei ven. ⁊ in. l. ſi vſuſfruc. de iure dot. Ad buc poſſet duplicari ꝙ ſpurius eſſet incapax dicte fruitionis que tendit ad ſui commodum: vt. d. l. j. C. de natu. lib. ⁊ in auc. ⁊c. inſuper doctores forte volunt ꝙ non ſufficiat ꝙ teſtator det dictam facultatem: ideo loquunẽ de curatore bonis dando. arg. l. gaius. C. de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ ꝙ per bal. in. l. id quod pauperibus col. vltima.

c ¶ In iſtis autẽ terminis proculdubio videnẽ oĩa ordinata in fraudẽ legis: vt in terminis decidit Bald. in. d. l. bac edictali. §. qđ obſeruari. maxime qꝛ in caſu noſtro teſtõr adiecit multa ſapientia fraudẽ et ceci ⁊ babetis ingenij ⁊c. liberatio a reddẽtione rõnis preſumiẽ facta affectione ſanguinis. l. aurelio. §. titius. de lib. leg. iteꝫ dicta cõditio eſt appoſita quaſi nunq̃ extitura. arg. l. apud iul. §. cõſtat. de leg. j. l. cõtinuus. §. cũ quis. ff. de ver. ob. ⁊ no. in. l. ſuus quoq;. ver. ⁊ puto. ff. de bere. inſti. in. l. ſi pater de inſti. ⁊ ſubſti. ſub ꝯdi. fac. ⁊ per Bar. in. l. inter ſtipulantem. §. ſacram. de verbo. ob. ⁊ boc ꝙ nunq̃ veniat preſupponũt inuẽtores dicte cautele. ⁊ ꝙ dicta cautela nullo pacto ſit recipienda veluti in fraudem ⁊ captioſa reperi tenuiſſe conſulendo. d. Bartbo. de ſaly. item collegium bon. ſequitur excelẽ. d. Lud. de ſardis de ferraria in ſuo libello de natu. li. incip. qꝛ partitio. ⁊ affirmat vidiſſe dicta conſilia. idem tenuit. d. Bartbo. cepolla in ſuo opuſculo de cauteẽ cautela. lxv. vbi pſe.

d ¶ Confirmantur predicta ex dictis Saly. in. d. l. j. de na. li. ſuper tex. vel per aliũ ⁊ eiuſdem in. d. l. bac edictali. co. v. v. idẽ dicendũ eſt de aliquo. ⁊ in ver. quinimmo dixit bar. itẽ facit qđ dicit Bar. in. l. mediterranee. C. de errog. mili. anno. ⁊ quod babetur in. d. c. auaritie. ⁊ in. d. l. ſcire oportet. §. j. per; que iura videtur ꝙ probibitus adminiſtrare vt beres videtur probibitus adminiſtrare quocunq; coloꝛe ergo ⁊c.

e ¶ Cõprobanẽ pdicta auctoritate Jo. an. in addi. ſpe. i ti. de inſtru. edic. ver. nũc vero aliq̃. ⁊ ver. ⁊ ſcias. ⁊ incipit additio ad iſtũ finẽ ibi ſecũda q̃ſtio ẽ vbi in effectu. ⁊c. Qđ dictũ ſequut⁹ fuit egregi⁹ cõmẽtator Alberi. d' roſa. in. ij. pte ſtatutoꝝ. q. ix. al's. x. inci. ſtatuto caueẽ ꝙ nullas pau. ò ca. i. l. cogi. §. bij. qui ſolidũ ad treb. Sit igiẽ concluſio ꝙ nil valeat ⁊c. b' licet latius Joannesbaptiſta caccialupus de ſcõ ſeuerino.

¶ Subſcriptio.

In nomine dñi noſtri

ieſu xpi. ¶ Eleganter plurimũ ⁊ diffuſe examinauit pñtem conſultationẽ famoſiſſimus ⁊ excelẽ. iuris docto. dñs Joannesbaptiſta caccialupus de ſancto ſeuerino mibi vti pater bon. Et meo iudicio iuſte ⁊ recte deciſit deciſionemq; egregijs auctoritatibus ⁊ iuribus rõnibuſq; muniuit: adeo ꝙ vlteriori diſcuſſione non indigeret: ei enim plene demonſtrate fruſtra alia adijcitur demonſtratio dicit. text. in. l. j. ff. de dote prele. ⁊ ego vidi al's in bac noſtra ciuitate adbibitã banc cautelã ⁊ ſemper fui buius ſnĩe qđ fraus deberet nuncupari non cautela. Nulla. n. digni ſunt clemẽtia bmõi nati ex dãnato coitu dicit tex. in. §. fi. in auc quib. mo. na. effi. ⁊ ſatis eẽt clementia non mediocri dignus ſi poſſet bñe talẽ adminiſtrationẽ quodãmodo ꝑpetuã maxie cũ b' ꝙ poſſit frui bonis ⁊ bñe vt ꝑpria prout ſonãt aperte verba teſtamẽti: cenſeẽ. n. perpetuũ qđ durat ad vitã. l. j. ff. pro ſo.

f ¶ Et impoſſibile reputari dꝫ ꝙ rex frãcie accedat anconã ꝓ adeũda vna filij bẽditate cũ rex frãcie loco pncipis babeatur cũ nõ recognoſcat ſupioꝛẽ. c. ꝑ venerabilẽ q filij ſint leg. attẽto maxie ſuo maximo regno: nec ſolet exire fines regni ſaltẽ ꝓ minimare: ꝓut eẽt iſta tanto regi. ⁊ vbi reqriẽ factũ principis circa id qđ facere nõ ſolet reputaẽ impoſſibile. l. apud iulianũ. §. fi. i fi. ff. de le. j. ⁊ ibi doc. ⁊ euẽtus eius ò quo nõ ẽ ſpes ſeu aliqua veriſimilitudo ꝙ eueniat: lꝫ poſſibile ſit ꝙ ſequaẽ nõ cõſideraẽ ⁊ iudicaẽ perinde ac ſi nõ poſſet cõtingere. l. qui babebat. ⁊ qđ ibi per glo. ⁊ doc. ff. de leg. iij. ⁊ ſi dicaẽ teſtatori boc veriſimiliter erat notum: qꝛ notum eſſet cuilibet ſane mẽtis. ⁊ impoſſibilis cõditio reijciẽ in inſtitutionibus ⁊ vltimis volũtatibus. l. j. ff. de condi. inſti. l. obtinuit. ff. de condi. ⁊ demon. rñdetur ꝙ dato ꝙ reijceretur de inſtõne regis tanq̃ impoſſibilis tamen quo ad diſpõnẽ collatam in filiũ ſpurium nulla cadit impoſſibilitas facti quia collata eſt ad tempus quo fiet res quodammodo impoſſibilis ita ꝙ eſt non impoſſibile ſed quodammodo neceſſariꝫ ſeu oĩno extiturum. ſ. ꝙ rex nunq̃ veniet in vita ſpurij. Eſt enim bonoꝛatus ſub ꝯtra quodammodo conditione impoſſibili qꝛ donec accedet rex ancon am ob banc cauſam cuius acceſſus iudicandus eſt impoſſibilis.

g ¶ Facit qꝛ ea que rariſſime ⁊ quaſi nunq̃ eueniunt quo ad iuris diſpoſitionem iudicanẽ vt impoſſibilia. l. ea que raro ff. de reg. iur. ſm ꝙ intelligit gloſ. l. antiqui. ff. ſi pe beredi tatis petatur ⁊ ibi gloſ. licet gloſ. in. d. l. ea que raro allegat in contrarium ſed inter rax ⁊ rarum eſt diſtinguendum ad

idē.c.corā prope finē de off.deleg.⁊.l.nō ad ea de.ll.cū ſimi
libus nō ergo ex dicta regula ē reijciēda de diſpōne collata
in dictū ſpuriū.cōſiderat̄ aūt iſta raritas ⁊ quodāmō impoſ
ſibilitas quo ad coniecturandā mentē teſtatoris.ꝙ.ſ.fuerit
vt faceret fraudē legi que fit multis modis prout dicūt glo.
⁊ docto.in.l.fraus legi.Quartus modus aſſignatus ibi per
glo.eſt de mō ad modū.in propoſito.n.noſtro teſtator vi
dens non poſſe filium aperto ore relinquere heredem vel
ſimplr̄ eidē relinquere bona ſua voluit in fraudē legū relin
quere effectualiter per hūc modū ⁊ facere equipollens non
autē refert quid ex equipollētibus fiat.l.mulier.ff.ad trebe.
⁊.l.ſi mater.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.non enim eſt
equipollens libere adminiſtrare bona ⁊ eis frui vt propria
⁊ nō teneri reddere rationē adminiſtrationis ⁊ relinquere
aliquod ius in bonis puta vſum vel vſumf.vel quid ſimile.
Profecto inueniret pleroſqꝫ qui non mediocre precium
exponerent pro habenda filij adminiſtratione : itaqꝫ illud
cōmodum illius vt ita loquar extimationis conſequeretur
ſpurius a patre ex dicto teſtamento ſi diſpoſitio iſta valeret
ꝙ iura prohibēt per auc.ex complexu.C.de inceſ.nup.⁊.d.
§.fina.in auc.quibus mo.na.effi.legi.

b ¶ Itaqꝫ teſtator fecit cōtra legem volēdō euitare verba le
gis faciendo cōtra mentem legis.l.nō dubiū.C.de.ll.⁊.l.ꝯ
legem.ff.e.ti.Fraus aūt ⁊ dolus non pñt directo ꝓbari qꝛ
dependent ab aīo qui nō vr̄:ideo per indirectū probatur ꝑ
indicia ⁊ cōiecturas.l.dolū.C.de dolo.⁊.c.j.⁊.ij.de renū.li.
vj.cum ſi.Coniecture ⁊ indicia ſunt in caſu iſto perſpicua:
quinimo perſpicaciſſima.Iſte.n.teſtā̄ qui forte nunqꝫ vi
dit regē frācie nullā veriſilr̄ hēbat cām eū adeo diligēdi vt
vellet eū ꝓferre ſuis attinētibus ⁊ notis.⁊ maxime filiabus
quas inſtituit ſolū in rebus certis ꝓ dotibus ⁊ ſi ad regem
pñtē erat affectus nequaqꝫ veriſilr̄ ad ſucceſſores in regia
maieſtate inſtō aūt illa ſub noīe dignitatis tranſit ad poſte
ros in dignitate.l.qō principi.de leg.iij.c.qm̄ abbas de off.
dele.⁊ ſi fuiſſet affectus in regiā maieſtatem cur adiunxiſſet
illā cōditionē non honorabilem regie maieſtati:ideo ſubiū
gendo immediate diſpōnem in filiū ſpuriū que indubie fa
cta eſt in ipſius filij fauorem clariſſimum indiciū perſpicax
reſultat ad probationē doli ⁊ fraudis.⁊ ita quilibet nō pe
nitus inſane mētis aperta fronte arbitraretur.

i ¶ Facit qm̄ nulla rō pōt excogitari niſi vna diſpōnis teſta
toris illa habet̄ ꝓ expſſa ⁊ ſic ꝓ indubitata.l.qꝫuis ſimpli
citer.⁊ qō ibi Bal.C.de fideicō.⁊ dicit idem Bal.in.l.maxi
muz viciū.C.de lib.pte.ita ꝯtingit in caſu nr̄o.Nā rō nulla
meo iudicio excogitari pōt quare regiā dignitatē ita diſtan
tem ſub illa ꝯditione veriſilr̄ nō extitura inſtitueret:niſi vt
ꝑ indirectū ꝓuideret filio ſpurio:cōiunctio.n. pſonarū fa
cit de facili pſumi dolū.l.nō ſolū.⁊ ibi Bar.ff.de ritu nup.
⁊ ꝑ eū in.l.poſt ꝯtctuz.ff.de do.ad hoc ēt.l.ij.C.de natu.lib.
Facit qꝛ alīs vidimus ꝙ datū vni cenſet̄ datū ꝯtemplatione
filij vel ꝯſanguinei ꝑ ea q̄ notāt Bar.⁊ doc.in.l.ſꝫ ⁊ ſi plu
res.§.in arrogato.ff.de vul.⁊ pu.⁊ ꝑ Ang.⁊ Imo.ibi.⁊ per
bal.in.l.cū te ſponſe.C.de dona.pp nup.Preſumit̄ itaqꝫ in
ſtitutio facta de rege frācie:vt ꝯſulat̄ filio:nulla.n.eſt maior
cōiunctio qꝫ inter patrē ⁊ filiū maiorē.ſ.cauſant dilectionē:
nullus.n.amor vincit paternū.l.fi.in ꝓn.C.de cura.fu.dili
git.n.parēs filiū qñqꝫ pluſqꝫ ſeipſum.l.iſti qdem.ff.qō me
tus cā ad idē.l.liberoꝝ de v̄bo.ſi.itaqꝫ rōne maximi amoris
quē hēbat in filiū pſumit̄ excogitaſſe dictā fraudem ꝑ ꝓdi
cta.Itē ex nimijs cautelis ſeu inſolitis pſumit̄ fraus.l.ſi ge
ſub ꝯditiōe.ff.de ꝯdi.inſti.⁊ ibi ꝑ doc.⁊ ꝑ bal.in.l.ētiā.co.
C.de execu.rei.⁊ ꝑ eū in.l.teſtm̄.C.de teſt.⁊ ibi ꝑ Paul.de
ca.Ex his itaqꝫ ⁊ alijs deductis ꝑ dñm cōſulentē puto in
trepide cōcludendū ꝙ dictus filius ſpurius non poſſit niti
ex dicto teſtamento ⁊ contentis in eo. Laus deo.

¶ Pactū manus iniectiōis appoſitū in ꝯtu rei hypothe
cate ꝓ reſtōne dotis an afficiat rē ⁊ tertiū rei poſſeſſorem.

¶ Conſilium ccxviij.

IN noie domini noſtri
Ieſu xpi. ¶ Videt̄ in hac cōſultatione dicē
duz ꝙ nō reqratur aliqua diſcuſſio. Ex quo
cōuentuz fuit ꝙ liceret nicolao ⁊ ſuis here
dibus ⁊ cui ius ⁊ caſus ipſius dotis dederit
capere bona pro dote obligata ꝓpria auctoritate ſine alicu
ius licētia aut vrbanitate ⁊ que magis ſibi placuerit. ⁊ ſic ꝑ
illud pactum videt̄ hoc permiſſum.ſ.ꝙ poſſit is cui dos ſit
reſtituenda capere bona hypothecata pro dote ſua propria
auctoritate ſine alicuius licentia ⁊ ſine aliqua citatiōe libel
lo ⁊ nulla vrbanitate ſeruata:fortius vr̄ ꝙ potuerit petere
porrecto libello ⁊ adito iudice ⁊ aliqua vrbanitate ſeruata.
⁊ ſic nō eſt opus ſm̄ dictā cōuentionem ſeruare aliquē iu
ris ordinē:ex quo ſine citatione ⁊ libello permittit̄ capere
poſſeſſionē propria auctoritate:diſcuſſio enim adhibet̄ po
tius ex quadā equitate qua vſus fuit iuſtinianus qꝫ de rigo
re iuris cū rigor iur̄ videret̄ ꝙ hypothecaria poſſet exerceri
cōtra quēlibet poſſidentē rem mihi obligatā:put erat de iu
re antiquo ante ius autēticoꝝ.l.diſtractis.⁊.l. perſequutiōe
C.de pig.iō ſi permittit̄ ingredi ſine aliqua vrbanitate non
videtur ꝙ requiratur diſcuſſio principalis debitoris.

a ¶ Et iſtud pactū videtur ꝙ tranſeat ēt aduerſus ſingularē
ſucceſſorē:prout intelligit Bar.⁊ glo.in.l.creditores.C.de
pig.per.l.ſi titius.ff.de ſer.expor.⁊ qꝛ iſtud pactum eſt exe
cutiuū iuris realis.⁊ idē tenent ibi Pet.Cy.Ray.⁊ Bald.
idem ēt tenet Spe.in ti.de pig.ver.quid ſi debitor.oēs ꝓn
cipaliter ſe fundant per.d.l.ſi titius Bald.dicit ꝙ eſt iuris
realis ꝓſequutiuū alij ⁊ Bar.ꝙ eſt iuris realis executiuū:
prout ergo ius reale pignoris tranſit contra ſingularē ſuc
ceſſorez:quinimmo ꝯtra quēlibet poſſeſſorē.d.l.diſtractis.
⁊.d.l.perſecutione.⁊.l.pignoris eo.ti.ita ⁊ hoc ius deſcen
dens ex hmōi pacto tranſeat aduerſus ſingularem ſucceſſo
rem cū ſit iuris realis executiuum ſeu conſequutiuū:⁊ cum
dos fuerit in caſu reſtitutiōis per mortem dicti Antonelli:
⁊ ſic orta fuerit hypotheca ⁊ cōſequenter videtur ꝙ fuerit
ineſſe productum dictum ius executiuum ante alienationē
cum alienatio emanauerit poſt mortez Antonelli ⁊ ſic poſt
ius reale pignoris ineſſe productum ⁊ dicti conuenti vt pre
ſupponitur habuerūt cauſam ab herede Antonelli. ⁊ ſic a
debitore vr̄ ꝙ dicta iulia aduerſus eos habeat manus inie
ctionem propria auctoritate:licet ex vrbanitate petat licen
tiam a iudice ſibi concedi.ar.l.ſi ſuperatus.§.fi.de pig.⁊.l.
ſi mater.§.fi.de ex.rei iudi.prout videtur voluiſſe Bart.in
repe.d.l.iij.C.de pig.xij.col.

b ¶ Tamē his nō ob.puto aperta fronte cōcludenduz ꝙ di
cta iulia veniat repellenda ⁊ nō poſſit niti dicto pacto capi
endi dictaz rem quā vult capere nec poſſit niti dicto pacto:
nec ex eo niti via executiua quā intentat:lꝫ.n.petat ſibi ius
⁊ iuſtitiā miniſtrari ꝑ quā clauſulā ſuſtentaretur libellus
in via ordinaria ſi executiua non militaret ꝑ ea que habent̄
per doc.in.c.cū dilectus.de ord.iud.⁊ per.d.Anto.in.c.j.de
iudi.per Bal.in.l.edita.C.de edē.⁊ in.l.nec qcqꝫ.§.vbi de
cretum.de offi.procōſul.Tamē qꝛ nō petijt ſimpliciter ſibi
ius ⁊ iuſtitiā miniſtrari ſed adijciendo ſimpliciter ⁊ de pla
no ſola facti veritate inſpecta non pōt cenſeri intentata via
ordinaria actionis hypothecarie:in qua nō ꝓcedit̄ ſimplici
ter ⁊ de plano ſola facti veritate ⁊ libellus requirit̄:put re
gulariter in alijs actionibus.⁊ tamen nō fuit reus deducta ꝑ
viam libelli immo ꝓteſtatum fuit ſecus vt apperet in prin
cipio petitionis.⁊ omnia alia verba dicte petitionis demō
ſtrant intentataz viā executiuā ex pacto manus iniectiōis.
⁊ ſi vellemus ꝑ dictam clauſulam petens ius ⁊ iuſtitiaz mi
niſtrari adaptari libelluz ad actionem hypothecariā: qꝛ nō
cōpeteret virtus executiua dicti pacti tunc rei conuenti ha
berent intentum:qꝛ hypothecaria nō poteſt intentari cōtra
tertios poſſeſſores niſi prius diſcutiat̄ debitor principalis
§.ſed neqꝫ in auc.de fideiuſ.col.j.⁊ in auc.hoc ſi debitor.C.
de pigno.Si autem dictum pactum militaret etiam contra
tertium poſſeſſorem in his terminis tunc fatēdum foret ꝙ
non requiritur diſcuſſio:quia iura noua requirentia diſcuſ
ſionem non loquuntur hoc caſu:nec.d.l.ſi titius requirit
diſcuſſionem principalis.

c ¶ Videndum eſt itaqꝫ an dictū pactum militet in caſu iſto
circa qō dicendum videtur ꝙ non ex pluribus. ⁊ primo qꝛ
multi tenent ꝙ iſtud pactum nō operetur contra tertiū poſ
ſeſſorem:prout voluit Mar.antiquus gloſator cuius opi.
vltimo loco recitatur per gloſ.d.l.iij.⁊ eam tenent in titulo
C.de edic.diui adri.tol.Idem Iaco.Butri.in.d.l.iij.Idem
diſputando tenet Ja.de bel.vt eos refert Barto.in.d.l.iij.
ponens eoruz rōnes ⁊ rñſiones quas dant ad.d.l.ſi titius.
quā opi.firmat. Nam Roſ.⁊ Jac.but.dicunt ꝙ ibi eſt ſpe
ciale.⁊ Jac.de bel.dicit ꝙ ibi erat tale pactum qō operatur
reſolutionē contractus ⁊ dominij trāſlationē vt in.l.ſi quis
ſub hoc pacto.ff.de cōtrahen.emp.⁊ in.l.j.⁊.ij.ff.de ſer.ex
por.⁊ no.in.l.traditionibus.ff.de pac.ſm̄ euz qui cōcordat

tū alia ſolutione addendo rōnem ſpālitatis ⁊ eius rñſionē
approbat ibi Saly.vel dicas ꝙ ibi pactū eſt appoſitū ſuper
re tradēris ⁊ tradita cuȝ eo pacto:iō eſt maioris virtutis ꝙ̄
pactū appoſitū ſuper alia re:put in caſu. d.l.iij.⁊ noſtro: ⁊
h̄ dr̄ia pbaꝛ in.l.nemo.ff.de pac.⁊ qd̄ ibi no.doc.⁊ in.l.fin.
C.de pac.inter emp.ſm eundē Saly.eandē ſolutionē ⁊ in-
tellectū ad.d.l.ſi titius ſentit ibi Bal.in ſummario illius le
gis ſic ſumans pactū manus iniectionis appoſitū in cōtra-
ctu ⁊ traditiōe rei ſue afficit rē ⁊c.Tertio ſoluit Saly.ꝙ illd̄
pactū erat appoſitū in odiū.ſerui qui deliquerat in dn̄m: iō
ſeruus magis afficitur:pcedens aūt rñſio magis placet:qꝛ
nō apparet ibi ꝙ ſeruus deliquerit in dn̄m qui legeȝ appo
ſuit:⁊ in caſu quo apparet poſtea deliquiſſe aufugiendo nō
militat ibi virtus pacti:ſed quādo rome moratur volūtate
domini vt ibi apparet:poteſt etiaȝ addi alia ratio ꝙ ibi de-
liquit etiam ſingularis ſucceſſoꝛ qui ſimile pactū fecit:⁊ illd̄
pactum cenſetur ibi factum per ſecundum venditorem ad-
monēdi gratia vltimum emptorē ⁊ ad liberādum ſe a primo
vēditore vt tex.ibi dicit:⁊ ſic ibi peccauit ſingularis ſucceſ-
ſoꝛ cum ⁊ ipſe peccauerit:⁊ aduerſus eum competit ius ma-
nus iniectionis ſiue competat primo ſiue ſecūdo venditori
parum intereſt ſingularis ſucceſſoris:⁊ euitatur ibi circui-
tus:nā ſi ſecūdus emptoꝛ manus iniiceret pmus aduerſus
eū haberet manus iniectionem ⁊ circuitus eſt euitādus.l.
dominus teſtamento.ff.de condi.inde.cuȝ ſimi.

d ¶ Nec ob.huic reſpōſioni tex.d.l.titius ibi nec poterit ali
quo mō legem ſui vēditoris auferre cuius cōditio extitit ⁊
ſic videꝛ ꝙ etiam ſi dediſſet licentiā ꝙ rome moraretur ha-
beret manus iniectionē primus vēditoꝛ:qꝛ reſpondetur ꝙ
verba predicta loquunꝛ poſtꝙ̄ cōditio extitit:⁊ ſic in tēpo-
re pterito reſpectu cōditionis exiſtentie ⁊ reſpectu potētie
per verbū poterit ꝙ eſt futuri tēporis ⁊ ſic nō obſtat.Et ſic
regula ſit ꝙ pactū regſr nō trāſit ꝯ ſingularē ſucceſſoreȝ.l.
ſi.ff.de cōtrahē.emp.⁊ multis iuribus que allegat Bar. in
d.l.iij.Fallit in caſu.d.l.titius in quo eſt ſpāle prout dicunt
Roſ.⁊ Jac.bu.⁊ rōnes ſpecialitatis ſunt plures que ſimul
iuncte inducunt illā ſpecialitateȝ.Et ſic non obſtat qd̄ dicit
Bar.in.d.l.iij.cōtra rōnem Jac.de bel.qꝛ dici pōt ꝙ dato
ꝙ illa ſola non ſufficeret tn̄ iuuata aliis rōnibus ſufficit. itē
dici pōt ꝙ lȝ ſit efficacius ceteris paribus ius qd̄ habeꝛ in-
eſſe ꝙ̄ ius ꝙ ſperatur oriri in ipſa manus iniectione tn̄ nō
ſunt in caſu iſto termini pares.Nā per ius qd̄ eſt ineſſe nō
extinguiꝛ ius ſingularis ſucceſſoris:nā hypotheca nō tollit
eius dn̄ium nec cauſat plenū ius creditori ſed reſolutio cō
tractus cū manus iniectione extinguit ius ſucceſſoris ⁊ que
rit plenū ius ipſi capienti:ideo nō mirū ſi plus operatur:⁊
ideo dicit Saly.ꝙ ius iſtius pacti capiendi rem hypotheca
tam ppria auctoritate nō eſt ius executiuū vel cōſeruatiuū
iuꝛ realis:ſed ſolum cauſat ius perſonale nec ſm eū obſtat
equiparatio iſtius iuris qd̄ oritur ex pacto ⁊ iuris qd̄ oritur
ex re iudicata qꝛ iura que allegat Barto.maxime.l.pe.C. de
pig.act.faciūt eqparationē in re debitoris q fecit pactū vel
paſſus eſt ſniaȝ nō in re que eſt alterius lȝ fuerit debitoris
ſm eum pōt ēt dici ꝙ in iuribus Bar.lȝ illo caſu idem de-
cidatur in vno qd̄ in reliquo nō procedit iuriſlatoꝛ per viā
equiparationis ſimplicis:lȝ.n.dicat iuriſlatoꝛ ꝙ ego tibi te
neoꝛ ſiue per ſtipulationem promittam ſiue titulo veditio-
nis nō ſeqtur ꝙ eqparet venditioneȝ ⁊ ſtipulationem. ⁊ ſic
clara eſt reſponſio. Rn̄det etiam Saly.ad.l.ſi quis curialis
C.de epi.⁊ cle.ꝙ ibi fuit ſola tranſlatio facti cum clericatus
vel ingreſſus ipſo iure non tenuerit de iure ciuili ſm eum
glo.tamen ibi dicit ꝙ tenet clericatus:ſed non habet priui-
legia clericoruȝ:ideo iudex ſecularis hȝ manus iniectionē.
⁊ idem vult ibi Pau.de caſt.not.ꝙ iudex ſecularis pōt ca-
pere clericum qui non hȝ priuilegia clerici.⁊ Rapha. ful.re
ſpondet ad inductionem quā ibi Bar.⁊ Bal.faciunt cōtra
Jnn.ꝙ ibi loquitur in re prohibita tranſire:qꝛ prohibetur
clericari Jnno.loqtur in re que licite tranſit in eccleſiā: nec
tex.ibi loqtur de iniectione manus que reſultat ex pacto:⁊
ibi fauore curie videtur id induci.

e ¶ Jtaqꝫ in puncto iuris puterē hāc opi.Bar.⁊ ſequaciū
[illegible]rioꝛem:licet in via deciſiua non libenter conſulerē cōtra
ſniam Bar.⁊ Bal.Tamen ſnia Bar.in caſu noſtro eſt pro
conuentis:qꝛ Bar.vult ꝙ quando inſtrumētuȝ nō erat li-
quidum contra debitorem qui fecit pactuȝ nec erat in caſu
liqdationis:qꝛ nō pendebat iudiciuȝ ſuper executione vel
liquidatione inſtrumēti tēpore alienationis:tunc nō trahiꝛ
pactuȝ contra ſucceſſorem ſingularē.⁊ iſte eſt caſus noſter:
nam Nicolaus pactus fuit in caſu reſtōnis dotis ſibi reddi
aut ſuis hēdibus aūt cui caſus dederit reſtituēde dotis: ex
facie aūt inſtri non apparet eueniſſe caſum reſtōnis dotis:
qm̄ nō apparet ſolutū eē matrimoniū:qꝛ nō apparet ex eo
de morte antonelli aut marini:itē non apparet ex inſtro ꝙ
lucia ſit heres marine:item dato ꝙ fuerit ſolutuȝ matrimo
nium non apparet ꝙ reſtō dotis deberet fieri marine aut
ſuis heredibus:qm̄ dos a patre profecta redire dȝ ad patrē
l.dos a patre profecta.C.ſo.ma.nec apparet nec ēt deduciꝛ
in petitione qd̄.d.nicolaus deceſſerit ⁊ ſi viueret nō cōpe-
teret ius aliqd̄ aduerſus Antonellū vel heredes ſuos dicte
Lucie dato ꝙ eſſȝ heres marine ex quo actio pertineret ad
patrē ipſa lucia deſcendit ex alio ſecūdo matrimonio: lȝ.n.
pater teneretꝛ reſeruare pro ſcdo matrimonio auc.ſed ꝗ̄uis
C.de rei vxo.actio.Tamē pater ad id teneꝛ nō heredes pri-
mi viri:ſed ipſi tenentur patri a quo dos profecta fuit: iteȝ
nec eſt liquidū ꝙ iſta res ſuper qua lis vertiꝛ fuerit dicti an
tonelli:⁊ ſic ꝙ ſit obligata:⁊ per ꝯñs cū tpe dicte alienatio
nis:qn imo ēt hodie dictū inſtrm̄ nō fuerit nec ſit liquidū.
Nec erat in actu liqdationis tpe alienatiōis:qꝛ nō erat mo
ta lis ſup liqdatione aut executione inſtri:iō dictū pactum
nō trahiꝛ aduerſus iſtos ſingulares ſucceſſores cōuentos:
nec vigore dicti pacti pōt capi poſſeſſio predicte rei ab eis
poſſeſſe vigore dicti pacti ſm theoricā Bar.idcirco h̄ caſu
puto ſqͥam predictā Bar.⁊ ſequaciū aperta fronte ample
ctendam concurrente [illegible]ā ſnia Bar.in hoc indiuiduo.

f ¶ Scdo vı̄ ꝙ dictū pactū ex alio nō vendicet ſibi locū qꝛ
mihi preſupponiꝛ ꝙ in bonis Antonelli ⁊ ſic in bonis hy-
pothecatis ſunt plura bona nō alienata:⁊ pactū manus in-
iectionis nō eſt ſimpliciter appoſitū:ſed in bonis q̄ ſibi ⁊c.
placuerint ꝙ verbū placuerint deꝛ.otat arbitriuȝ boni viri
l.lutius.i.⁊.l.tabis ancilla.§.ſorore.de fideicō.lib.⁊ in eis p
Bar.⁊ per eum in conſi.inci.bitonienſis in ordine.iij. ſm
ordinē peruſinū non informis.⁊ in.l.ſi ſic.de leg.j.ſed non
vı̄ conuenire arbitrio boni viri ꝙ creditrix que pōt ſibi ca-
pere bona que ſunt apud debitorē velit capere bona aliena
ta bonafide in eum q recepit pro ſuo credito ⁊ bonafide: ⁊
poſtea in aliū bonafide alienauit in bonafide exiſtentem cuȝ
pactum illud ⁊ generalem hypothecam veriſimiliter igno-
rauerint.arg.l.ſi.ff.pro ſuo.⁊.l.qui in alterius. de regu.iur.
Diſceptatio aūt.doc.loquiꝛ in pacto manus iniectionis in
vna re ſpāliter ⁊ in alienāte qui fuit pactus maxime attēta
l.titius.de ſer.expoꝛ.quā principaliter adducunt:nec pactū
eſt reſtrictū ad arbitriū boni viri:nec pactum manus inie-
ctionis in.d.l.titius poterat operari in alia re.

g ¶ Jtē vba illa quoꝝ ſibi placuerit q̄ faciūt ꝯditionē:qꝛ re-
latiuū ſubſtātie adiectū vbo futuri tēporis facit ꝯditionem
l.j.in ſi.ff.de ꝯdi.⁊ demō.⁊.l.ſtichū q meus erit.de le.j. cuȝ
ſi.Nō vı̄r verificari:qꝛ ex quo ſunt plures qbus do[illegible] eſt re
ſtituēda:⁊ euenit caſus in pſona vniꝰ q hēbat dictā ꝯdōnē
implere dȝ in totū impleri ⁊ nō ſufficit ꝙ impleaꝛ in pſona
vnius vel p vnū ex hēdibus.l.cui fundus in ſi.de ꝯdi. ⁊ de.
⁊.l.ſi nō ſortē.§.ſi cētū.de ꝯdi.inde.iō dȝ oibꝰ hēdibꝰ pla-
cere.⁊ iſtud placere ⁊ cape poſſeſſionē trāſit i oēs hēdes nō
in vnū dūtaxāt:nec ex pſonis hēdū alteraꝛ nā ⁊ ꝯditio ob-
ligatiōis.l.ij.§.ex his.de v.ob.iō ſi diſcordāt nō vr̄ verifi-
cari ꝯditio:qꝛ nō plȝ hēdibus:lȝ placeat vni ex eis:nec plȝ
eis qbus dos dȝ reddi:ſed cui dȝ reddi pͦ dotis ita ꝙ vba
pacti nō verificanꝛ ppꝛie ſumpta:ſaltē cū non ſit ꝙ maiori
parti placeat.ar.eius qd̄ no.gl.in.d.§.ex his:ex quibus om
nibus dato ꝙ ſingula media non militarent puto intrepide
concludendum ꝙ dicta lucia non poſſit niti ex dicto pacto
contra dictos tertios poſſeſſores:ſed ſi vult agere ꝯtra eos
habeat intentare hypothecariā ⁊ hypothecaria requirit di
ſcuſſionem per.d.auc.hoc ſi debitoꝛ. Laus deo.

¶ Auia paterna puelle ſuccedit in totuȝ nepti excluſis pa-
truo ⁊ amita decedentis patri ex vtroqꝫ coniunctis.

¶ Conſilium ccxix.

In noīe domini noſtri

Jeſu xp̄i.¶ Licet in hac cōſultatione videā-
tur pma facie ꝯſiderādi plures caſus pmus
ſi dcā dn̄a Camilla apprehēdidit hēditatem
patris.ſcdo ſi nō apphēdidit:put mihi per-
ſuadeo ex verbis conſultantis qui mihi narrauit ꝙ paulo
poſt patrem deceſſit filia:⁊ hoc ſcdo caſu eſſet ſciendꝰ.An

filia fuerit infans. An vero maior infante: ſi. n. immiſcuit ſe hereditati tunc tractãdum eſt ſolum de ſucceſſione ipſius camille: naꝫ in eius hereditate inuenitur hereditas patris: itaqꝫ tunc erit inueſtigãdum quis ſuccedat dicte camille: an auia pr̃na an vero patruus ⁊ amita qui erãt fr̃es vtrinqꝫ cõiuncti magiſtri felicis patris dicte camille de cuius ſucceſſione. j. ſubijciã. Si vero non ſe immiſcuit hereditati paterne tunc ſi erat maior infante illã hereditatem trãſmiſit vꝫ ius immiſcendi in eius heredem. l. apud hoſtes. C. de ſuis ⁊ le. ⁊. l. ſi fratris. C. de iure deli. ⁊. l. qui duos. ff. de reb. dub. cuꝫ multis ſi. prout eſt cõmunis indubitata fere omniũ ſnia mi nime deducenda indubium indeciſiuis: item militat ẽt trãſmiſſio rõne deliberãdi ſi notitiã habuerit ꝙ hereditas patris fuerit ſibi delata per. l. cũ antiquioribus. C. de iure delib. Et ſimiliter eo caſu erit tractãdũ de hereditate camille: nã in hereditate dicte camille inueniet eius heres trãſmiſſum ius imiſcẽdi hereditati pr̃ne: vꝫ bñficio ſuitatis ⁊ etiã ſi ſcia predcã interuenit bñficio. d. l. cũ antiquioribus ita ꝙ eius heres ſi volet poterit ſe imiſcere hereditati pr̃ne ⁊ etiã ſe abſtinere per. l. ſi quis filium. ff. de acqui. here.

a ¶ Sinaũt dcã dña camilla erat infans videt̃ ꝙ ſit ſpãle in infante ꝙ per infantem trãſmittatur in pr̃em oĩs hereditas delata infanti: ita ꝙ pater iure patrio capere põt hereditatẽ delatã filie: lꝫ ipſa filia deceſſerit hereditate nõ agnita: put eſt expreſſum in. l. ſi infanti in prin. C. de iure delib. Sinaũt deficit pr̃ videtur infante mortuo ſit perinde hac ſi hereditas nõ eẽ infanti delato: prout videtur tex. in. d. l. ſi infanti in. §. ſi. vero non ſit tutor vel cũ ſit ea facere neglexerit tũc eodem infante in ea etate defuncto oẽs hereditates ad euꝫ deuolutas ⁊ nõ agnitas ita intelligi quaſi ab initio nõ eẽnt ad eum delate: ⁊ eo mõ ad illas perſonas perueniãt que vocabãtur ſi minime hereditas infanti fuiſſet delata que verba vidẽtur clara cũ loquatur tex. per verba vniuerſalia oẽs hereditates ⁊ ſic ſiue ſit hereditas paterna iur̃ ſuitatis delata ſiue alio iure cũ qui omne dicit nihil excludit. c. ſolite. de ma. ⁊ obe. l. iulianus. de le. iij. caſi. ſi romanoꝝ. xix. diſt. ita ꝙ ſit ſpãle in hereditate delata infanti ꝙ omnis hẽditas trãſmittatur in patrem vel aliũ aſcendentẽ ꝙ habebat infanteꝫ in ptãte. Item ꝙ in aliũ nullã hereditatem trãſmittat: prout per. d. l. ſi infanti videtur velle Bal. in. l. vnica. C. de his qui ante aper. tab. ⁊ in. d. l. ſi infanti. dicit ꝙ indigeret deciſione ceſarea vtrũ infans hereditatẽ patris trãſmittat iure ſuitatis in quoſcunqꝫ: ⁊ Ang. ibi dicit ꝙ non incõueniẽs ꝙ infans circa trãſmiſſionem ſit deterioris cõditionis ꝗꝫ maior infante: qꝛ honoratur in vno ꝙ hereditatem omnẽ trãſmittit in lineã paternã: ergo probabiliter potuit in alio onerari ꝙ in alios nullam trãſmittat. ar. l. eum qui in princi. de iureiur. ẜm eum. ⁊ ſi hoc eſſet tunc patruus ⁊ amita dicte camille qui erant frater ⁊ ſoror dicti magiſtri felicis ſuccederent dicto magiſtro felici vna cum eius matre auiaqꝫ paterna dicte domine camille ⁊ ſuccederent in viriles ita ꝙ tertiam partem haberet mater: tertiã frater: tertiã ſoror ipſius magiſtri felicis.

b ¶ Sed lꝫ hoc poſſet probabiliter teneri pp verba vl̃is. d. §. fin v̄o. Tamen nullatenus hoc eſt tenendũ in via deciſiua: tum qꝛ nõ eſt de veriſimili mẽte iuriſlatoris: qñ magis videt̃ fauendũ infanti ſi hereditatẽ nõ agnouit ꝗꝫ maiori: vnde bal. in. l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de cadu. tol. tenet ꝙ etiã infans trãſmittat iur̃ ſuitatis: nã ſi hoc eſt in maiore infante fortius idẽ dicẽdũ eſt in infante ẜꝫ eũ. ⁊ qd̄ ẽt infans trãſmittat iure ſuitatis: tenuit ẽt bar. in. l. ventre. ff. de acqr. here. ⁊ in. d. l. ſi infanti. r̃ndens ad. d. l. ſi infanti. §. ſi v̄o. vel qd̄ loquit̃ in hereditatibus extraneoꝝ vt denotat verbum adire in ſuperiori. §. poſitũ ⁊ verbũ deuolutã cũ verbũ deuolutã nõ videt̃ proprie cadere in ſuis in quos hereditas continuat̃. l. in ſuis. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊. l. ij. ff. pro herede. ⁊ l. nihil. C. e. ti. Et lꝫ in verbo deuoluta inſtent Bal. ⁊ Ang. tamẽ cõſtat ꝙ verbũ adire cõuenit extraneis nõ ſuis ⁊ verbum illud cenſet̃ repetitũ in ſeq. §. ſi vero. vel tum ex natura aduerſatiue iuxta no. per gl. ⁊ bart. in. l. ſi mariti. §. ſi. ff. de adul. ⁊ per Saly. in. l. vinũ. ff. ſi cer. pe. tum qꝛ dicit ea facere neglexerit ⁊ ſic expr̃ſſe ſe refert ille tex. ad ſuperiora ⁊ ſic ſi neglexerit adire ⁊ petere bonorum poſ.

c ¶ Et hãc pte latius proſequendo firmat Raph. ful. in. d. l. ſi infanti. ⁊ eam vt cõem ſequit̃ ibi Pau. de ca. ⁊ ideꝫ tenẽt Ang. ⁊ Imo. in reportationibus in. d. l. ventre. prout refert ibi Pon. ⁊ idẽ tenẽt cõiter doc. ẜm eũ q idẽ tꝫ voluit ħ tãgere: qꝛ dũ ſcribebã nõ poterã ꝯſultantẽ interrogare cuius etat etatis illa filia vt ſic oẽm caſum deciderem. reſtat itaqꝫ cõcluſio ꝙ dicta camilla q̃ deceſſit paulopoſt patrẽ trãſmiſit hereditatẽ patris in eius heredes: itaqꝫ vidẽdũ eſt an patruus ⁊ amita cõiuncti patri ex vtroqꝫ parẽte in hereditate camille admittant̃ vna cũ auia pr̃na: nã vr̃ dõm ꝙ ſi: nã camilla ſucceſſiſſet patruo ⁊ amite vna cũ matre eorũdẽ vt eſt tex. in auc. vt fratrũ filij in rubro. ⁊ in auc. ceſſante. C. de legit. here. ⁊ volũt ſimpliciter gl. Cy. Saly. Rap. ful. ⁊ Pau. de ca. in. d. auc. defuncto. ſimpliciter dicentes ꝙ filij fratrũ vtrinqꝫ cõiunctorum admittũtur cũ proximis parentibus. ⁊ idẽ ſimpl̃r loquẽdo tꝫ Bald. in. d. auc. ceſſante. ⁊ lꝫ poſſet inſtari qñ nõ ſupeſt aliqs frater defuncti q cõcurrat cũ parentibus quo caſu loquit̃ tex. nigri in. d. auc. vt fratrũ filij. ⁊ tex. ille ſit correctiuus: prout ⁊ pꝫ ex ſui pncipio. Et ideo videat̃ nõ extẽdendus p iura vulgaria: tñ doc. p̃fati videntur idẽ velle ſi nullus frater ſupereſt cũ generaliter loquantur. ⁊ idẽ vr̃ fuiſſe de mẽte Irnerij in. d. auc. ceſſante. ⁊ ſpecifice idẽ in hoc caſu tenuit Ia. de bel. in. d. auc. vt fratrum filij dicẽs idem puto ſi fratres nõ ſupſunt a paritate rõnis.

d ¶ Et idẽ hoc caſu apte firmat Bal. in auc. poſt fratres de legit. here. ⁊ ita in qõne de facto fuit ſupioribus annis hic cõſultũ ⁊ adducebat̃ rõ in. l. deſcripta. pp quã dicebat̃ illuꝫ tex. extẽdendũ: ſed poterat inſtari: qꝛ a rõne ẽt in. l. deſcripta nõ vr̃ extendenda leguꝫ correctio ad caſum q ſub v̄bis legis correctiue nõ cõprehendit̃ ẽt ex lata v̄boruꝫ ſignificatione: put cõcludit Imo. in. l. ſi vero. §. de viro ſo. ma. ⁊ vr̃ de mẽte doc. in cle. j. de elec. tñ legendo. d. auc. defuncto idẽ viſuꝫ fuit ex verbis. d. rubrice vt fratrũ filij que ſunt diſpoſitiua: iõ ex eis põt argui: put no. in rub. ne fideiuſ. do. den. vbi generalia verba rubrice nõ reſtringunt̃: eo qꝛ tex. ſpãliter in vno caſu nõ in oĩbus loquat̃: ad idẽ gl. in. l. j. C. de capi. ci. cẽ. li. xj. quã ad ħ vt ſingularem alleg. Pon. in ſuis ſing. ⁊ eſt alia gl. ſimilis in auc. vt noue ꝯſti. §. j. itaqꝫ ħ cõcluſio vr̃ tenẽda ꝙ dicta camilla ſucceſſiſſꝫ dictis patruo ⁊ amita vna cũ eoꝝ aſcẽdẽtibus ita ⁊ vr̃ ꝙ patruus ⁊ amita ſuccedãt eidẽ camille cũ eius aſcẽdẽte: qꝛ vr̃ ꝙ ſucceſſiões ab inteſtato ſint viciſſitudinarie ħ eſt ꝙ prout vna actiue ſuccedit alteri ita ⁊ paſſiue ab illa altera pſona ſibi ſuccedat̃. l. ſi ab eo. ff. de le. here. ⁊. l. lege. xij. tab. poſt mediũ. e. ti. ad idẽ. l. cõium. C. de na. li. ⁊ in auc. qb. mo. na. effi. ſui. §. ſi qs igit̃ ibi: in quibus. n. caſibus naturales filios vocamus ad ſucceſſioneꝫ in his quoqꝫ naturalibus patribus decẽtẽ ſeruent deuotionẽ: eadẽqꝫ menſura ſicut parẽtes perſpiciũt filijs naturalibus ẜm materiã. l. ita ⁊ ipſis parẽtibus cõpenſent̃. Et ibi gl. no. ꝙ diſpoſitio ſuccedendi ⁊ pietas debꝫ eſſe equalis. ⁊ Bal. in. d. l. lege. xij. tab. ſimiliter no. ꝙ in ſucceſſiõe equalitas dꝫ ſeruari vt qualiter quis ſuccedit taliter ſuccedatur ei.

e ¶ Et facit glo. inſti. ad ter. §. ſi. volẽs ꝙ put mater illuſtris nõ ſuccedit ita nec ecõtra ei ſuccedãt filij naturales. ⁊ ſaly. in. l. q ſe pãis. C. vñ liberi pp dictã rõneꝫ: qꝛ. ſ. ſucceſſiones ſunt viciſſitudinarie ex legis interpetratiõe vt. l. ſi ab eo de leg. here. ⁊ in auc. q. mo. na. effi. ſui. §. filie. ⁊. §. pe. ẜꝫ eũ vult ꝙ parẽtes hñt bonorũ poſſeſſionẽ vñ liberi ſeu vñ parẽtes ſibi ſilẽm: itẽ p eãdẽ rõnẽ reperio cõſuluiſſe xpoforũ de caſtellione ⁊ poſt eũ Bal. ⁊ plerıqꝫ alij ꝙ put fili⁹ fr̃is vtriqꝫ ꝯiũcti ſuccedit patruo excluſo filio fr̃is ex vno tm̃ latere cõiũcti: ita ⁊ patru⁹ ꝯiũcto pr̃i ex vtroqꝫ latere ſuccedat nepoti excluſo altero fr̃e pr̃is ꝯiũcto ex vno latere tm̃: ⁊ inci. ꝯſilium: qm̃ vt ꝓponit̃ perinus ⁊c. ⁊ idẽ ꝯſuluit Frã de alber. in ꝯſi. ſuo qd̄ incip. Petr⁹ frã. ex qbus vr̃ ꝯcludẽdũ ꝙ put nepos ⁊ neptis ex fratre vtriqꝫ ꝯiũcti ſuccedũt patruo ⁊ amite ita ⁊ patruus ⁊ amita ex vtroqꝫ latere cõiuncti ſuccedant nepoti ⁊ nepti extãtibus parentibus propter dictã regulaꝫ ⁊ rõnẽ viciſſitudinarie ſucceſſionis vt ſupra deductum.

f ¶ Tamẽ lꝫ p̃dicta videant̃ hãc ꝯſultationẽ reddere dubiã: nihilominus puto aperta fronte cõcludẽdũ ꝯtrium p tex. in auc. poſt fratres fratrũqꝫ filios. C. de legi. here. q tex. ⁊ i corpore vult ꝙ pluralitas vinculoꝝ nõ attendat̃ in tranſuerſalibus non attẽdatur in alijs niſi in fratribus ⁊ filijs fratrũ. Sed in vlterioribus attendat̃ ſola graduum prerogatiua: ⁊ ex quo ſola graduum prerogatiua in ceteris collateralibus conſideratur infert̃ ꝙ nullus tranſuerſalis intrat ſuccedendo locum patris niſi filius fratris vel ſororis prout ⁊ dicit Paul. de caſt. in. d. auc. poſt fratres fratrũqꝫ filios. Et ex ħ infert ꝙ patruus ex vtroqꝫ latere nõ prefert̃ patruo ex vno tm̃ latere cõiuncto qd̄ ⁊ firmat p dictã rõnẽ Bar. in. l. poſt conſanguineos. §. legitima. ff. de ſuis ⁊ legi. heredi. ⁊ idem voluit Iaco. de bel. in corpore. d. auc. poſt fratres. dicens ꝙ

iſta

iſta prelatio vinculoꝝ procedit tm̄ in fratribus ⁊ filijs fratrum:qꝛ in alijs attenditur tm̄ graduum ꝓrogatiua. Et reperio bal. allegatū ꝓ hac pte .ſ. conſuluiſſe in cōſilio ꝙ incipit in ſubitōne ꝙ in patruo non attendaꝶ pluralitas vinculoꝝ pōderans v̄ba text. in corpore ibi hec igiꝶ lex in iſto f caſu poſita q̄.verba inuunt ꝙ nō vendicet ſibi locū in alio caſu ſubdens ꝙ eſt exorbitans ⁊ nō extendenda. Et ita plurics ꝯſului.ſ. patruus ex vtroqꝫ latere nō preferatur patruo ex vno latere tm̄ coniuncto . Et ſic nō attendaꝶ in patruis pluralitas vinculoꝝ ꝙ ⁊ probaꝶ. qꝛ ſi attendereꝶ pluralitas vinculorum in patruis prout in filijs fratꝝ ſequereꝶ ꝙ ꝑut filij fratꝝ vtrinqꝫ coniunctoꝝ preferunꝶ fratribus ꝯſanguineis vel vterinis vt in.d.auc. ceſſante ⁊ in ſequēti aūt.poſt fratres ex vtroqꝫ parente : ita ⁊ patrui eis p̄ferere ntur ꝙ tm̄ eſt falſum per.d.auc.poſt fratres ex vtroqꝫ parente vbi poſt fratres vtrinqꝫ coniunctos ⁊ eoꝝ filios admittunꝶ fratres ex vno latere cōiuncti ⁊ eorū filij ⁊ ſubdiꝶ ꝙ tales fratres ⁊ eorū filij preferunꝶ patruis nec diſtinguiꝶ quales ſunt patrui.ſ.an cōiuncti ex vno latere an ex duobus itaqꝫ generaliter intelligitur.l.iij de offi.preſi.l.j.§.⁊ gn̄aliter de lega.preſtan.cum ſi. Et aſſignatur ibi rō qꝛ filij fratrū predefunctorum ſunt pares cū fratribus hoc eſt intrant locū fratrū coꝝ runqꝫ patrum:iō tanq̄ in gradu priores preferunꝶ patruis qui non intrant locū eoꝝ patris alſ ſequereꝶ ꝙ patruus p̄ferereꝶ proauo :nā ſi intraret in locum ſui patris ipſe patruus intraret in locum aui ipſius defuncti ⁊ auus p̄fertur proauo defuncti per.d.auc.defuncto ꝙ eſſet inconueniens cū nec frater vtrinqꝫ cōiunctus preferaꝶ proauo per eandeꝫ aūt.defuncto patruus :itaqꝫ ſuccedit nepoti tanq̄ conſtitutus in tertio gradu nec eſt coniunctus nepoti niſi ex vno latere ipſi defuncto .ſ. ex latere p̄ris ipſius defuncti nō ex latere ſue m̄ris:ſꝫ filius f̄ris vtrinqꝫ ꝯiūcti :lꝫ ipſe nō ſit coniunctus patruo niſi ex latere p̄ris ipſius nepotis :tn̄ qꝛ ſuccedit in locū ſui p̄ris q erat ꝯiunctus ex vtroqꝫ latere:ideo reputaꝶ eē in ſcd̄o gradu ⁊ ꝯiunctus ex vtroqꝫ latere prout eius pr̄ ex vtroqꝫ latere ꝯiūctus erat. Et ſic eſt maxia ratio d̄ſie inter actiuam ⁊ paſſiuaꝫ ſucceſſionē patrui ⁊ nepotis.

g ¶ Et concludendum eſt ꝙ lꝫ nepos ex fratre vtrinqꝫ coniuncto concurrat cum patre vel auo defuncti ⁊ p̄feraꝶ fratri conſanguineo vel vterino:tamen patruus qualitercūqꝫ coniunctus excludatur a fratre vtrinqꝫ coniuncto a quo nō excludiꝶ filius alterius fratris vtrinqꝫ ꝯiuncti :itē excludaꝶ a f̄re ꝯſanguineo ⁊ a f̄re vterino ⁊ ab eoꝝ filijs ꝑut ꝓbaꝶ per.d.aūt. ceſſante ⁊ dictis duabus ſequentibus autenticis poſt fratres. Et qꝛ parentes excludunt in totū fratres ꝯſanguineos ⁊ fratres vterinos vt.d.auc. defuncto.ita ⁊ excludunt patruos per regulam ſi vinco vincentem te ⁊c.l. de acceſſionibus.ff.de diuer.⁊ tempo.preſcrip.

h ¶ Nec obſtant adducte rōnes in ꝯrīu.ſ.ꝙ ſucceſſiōes ſunt viciſſitudinarie hoc eſt prout qs ſuccedit alteriꝰ:ita ei ſuccediꝶ:qꝛ lꝫ iuriſlator pp dictam rōnē ſepius motus fuerit adi ta diſponendum:tn̄ in caſu iſto ſecus diſponiꝶ p dcās autēticas:ꝫ q nimo qn̄ les noua aliqd diſponit de nouo.ſ.ꝙ vna pſona ſuccedat alteri perſone nō ppea ex illa lege poſſumꝰ concludere ꝙ ecōtra ſuccedaꝶ pꝫ qꝛ lege.xij.tabulaꝝ nō ſuccedebant cognati ēt aſcendentes vel deſcēdentes ſupuenit ſenatuſconſultum tertullianū ꝙ detulit h̄ditatem matri :⁊ tn̄ ex eo ſenatuſconſulto tertulliano nō defertur hereditas matris filio:ſed fuit poſtea editum aliud ſenatuſconſultum orficianum deferens h̄ditatem matris filio vt inſtit. ad ſenatuſconſultum orficianū in prin.item lex.xij.ta.facit filiuꝫ ſuū ⁊ neceſſarium h̄dem patri ⁊ nō eꝯ patrem filio item iura ⁊ antiqua ⁊ nouiſſima admittūt filium in p̄āte excluſis oibus ēt parentibus ⁊ iura nouiſſima filij legitimi qcūqꝫ ſint excludunt fratres ⁊ oēs in ſucceſſione parentum aūt.in ſucceſſione de ſuis ⁊ legit.⁊ tn̄ parentes in ſucceſſione liberorum nō excludūt fratres vtrinqꝫ coniunctos in ſucceſſione liberorū.itē filijs emācipatis p̄teritis dedit p̄tor bonoꝝ poſ.ꝯta.ex vno edicto. Et parētibus nō dedit ex eodē edicto: ſed ad exemplum patronorū vt in titulo ſiqs a parente fuerit man.in rubro ⁊ nigro ⁊ ſatis diſtat vna bo.poſ.ꝯtab. ab altera ꝙ longuꝫ eſſet diſcutere:item in.d.l.lege.xij.tabularum.C.de legiti.heredita.erat diſpoſitum ꝙ frater ſuccederet ſorori: ⁊ tamen illa lege ſoror non ſuccedebat fratri: ideo not.ibi Bald.per illam legem ꝙ ſtatutum diſponens ꝙ frater ſuccedat ſorori vltra q̄ ſuccedat de iure communi non extenderetur ad caſum econtra ꝙ ſcilicet ſoror ſuccedat fratri :ita ergo dicamus ꝙ leges nouiſſime diſponentes ꝙ fratres vtrinqꝫ cōiuncti ⁊ eoꝝ filij preferanꝶ fratribus ex vno latere cōiunctis ⁊ ꝯcurrant cū parentibus nō trahanꝶ ad patruos maxime cum ipſa iura nouiſſima ſecus velint ⁊ diuerſa eſt ratio vt patet ex premiſſis.

i ¶ Nec ob.ꝙ cōſuluerunt Chriſtophorus de caſtr.⁊ Fran. de alber.⁊ Bal.qꝛ male loquunꝶ.⁊ Bal. conſuluit contra.⁊ Bar.⁊ Pau.cōtrarium firmant ⁊ melius vt.ſ. deductū eſt. Nec ob.ꝙ dicit Saly.in.d.l.qui ſe patris:qꝛ in illis terminis doc.variant vt ibi late refero ⁊ teneo cōtrariū ꝙ longū eſſet recenſere remanet itaqꝫ ꝯcluſio ſatis plana ꝙ patruus ⁊ amita:licet ex vtroqꝫ parente fuerint cōiuncti patri:tamē nō ſuccedunt nepti vna cum auia paterna:ſed dicta auia paterna ſuccedat in totum. Laus deo.

¶ Sorores tertij ordinis ſancti Franciſci in cōmuni habitantes in monaſterio:an videantur tacite cōtraxiſſe ſocietatem omniū bonoꝝ:ita ꝙ vna ſola ſoror hereditatē ſibi delatam non poſſit vendere vel donare ſine capitulo.

¶ Conſilium. ccxx.

In noie dn̄i noſtri ieſu xpi. ¶ Vr̄ in hac cōſultatione prima cōſideratione dōꝫ ꝙ dicta dn̄a Ambrogina foueat iuſtitiaꝫ ex eo capite:qꝛ domina Lucia ſoror tertij ordinis ſancti Frāciſci del paradiſo nō potuerit donare iura ſua dicto cōuentui ſancti Franciſci de alijs auteꝫ meritis cauſe nō me intromitto:qꝛ nō vidi acta circa alia merita cauſe:nam videnꝶ ꝓbare omnia.ſ.deducta per teſtes in hac cā examinatos:nā deponunt ꝙ dicte ſorores capitulariter viuunt.⁊ ſeruant obedientiā paupertatē ⁊ caſtitatē. Et omnia habent in communi.⁊ de bonis ad vnā deuolutis ſolitū eſt ab antiquo ꝙ capitulū vꝫ miniſtra ⁊ ſorores diſponunt ⁊ nō illa ſola:nec magis q̄ alie niſi quatenus ꝯceſſum ſibi fuerit a miniſtra. Et ſic ꝯtraxerunt ſocietatē omniū bonoꝝ:vnde vr̄ reſultare ꝙ oīa ſint cōia. Et ita fuit obſeruatū per annos.xl.lx.⁊ vltra. Et aliqui deponunt de tp̄e cuius nō extat memoria. Ex quibus vr̄ ꝯcludi poſſe pro dictis ſororibus que videnꝶ probaſſe oīa p eos deducta. Et lꝫ due ex teſtibus que magis videnꝶ aſtringere ſint de eodē loco ⁊ eodē cōuentu.tn̄ lꝫ deponant pro cōuentu ⁊ prima facie videanꝶ quodammō deponere in cā ꝓpria.⁊ ꝓpterea videanꝶ repellende vt.l.nullus idoneus.ff. de teſti.⁊.l.omnibus.C.eo.ti.canonizata.iiij.q.iij.nō videnꝶ repellende. Qꝛ alia eſt tamen collegij vniuerſitatis vel capituli ſeu cōuentus ⁊ alia eſt cauſa ſingularium de vniuerſitate.l. intantum. §.vniuerſitatis.ff.de rerū diui.⁊.l.ſꝫ ſi hac.§.qui manumittitur.ff.de in ius voc.canonizata. xij.q.ij.⁊ ideo illi de vniuerſitate capitulo vl̄ collegio p̄ſt deponere in cā vniuerſitatis collegij vel capituli.⁊ pro itereſſe vniuerſitatis collegij vel capituli ꝑut notant doc.in dictis iuribus ad h̄ tex.in.c. inſup.c.cū nuncius extra eo.ti.⁊ ibi per doc.⁊ per glo.in.c. cū. R.de dolo.⁊ ꝯtu.⁊ in can̄.ſuper prudentiā.xiiij.q.ij.⁊ in can̄.accuſationes.iij.q.vj. Et maxime ſuper his que aguntꝶ in vniuerſitate capl̄o vel collegio in qbꝰ cōiter nō adhibenꝶ teſtes extra capl̄m vel collegium ad h̄.c.cū dilecti de elec.a ꝯtrario ſenſu.⁊ facit ratio.l.ꝯſenſu.C.de rep.⁊.c.iij.loco de ꝓba.⁊.c.ſi.de teſti.cog.⁊ notat Jo.an.in.d.c.cū nuncius.

a ¶ Tn̄ his nō obſtantibus cōtrariū puto de iure reſpondendum:nā de duobus principaliter eſt videndū .primo an cenſeaꝶ inter eas ꝯcta ſocietas oium bonoꝝ ⁊ ſi eſt ꝯcta an illa obſtet ceſſionario. Secūdo an ſint religioſe ita ꝙ quicquid querebant quererent monaſterio:ita ꝙ nō potuerit cedere. Profecto circa primū plures teſtes deponunt ꝙ dicte ſorores erant ſocie omniū bonoꝝ:immo oēs ſpecifice preter ſer xp̄ophorū ſcd̄m teſtem qui tn̄ deponit ꝙ a.xxx.annis citra quibus ipſe recordaꝶ vſqꝫ in hodiernū diē vidit eas ſtare in cōmunione ⁊ dotes ⁊ alia quecunqꝫ ⁊ vndecunqꝫ queſita ex perſonis eaꝝ in ſimul cōmunicare.⁊ in cōmunionē ponere. ⁊ lꝫ poſſit inſtari an ꝓbent qꝛ p̄mus teſtis nō vr̄ ꝙ reddat bonā cām ſcientie:qꝛ lꝫ ſindicus monaſterij.⁊ plures ſucceſſiones ⁊ bona alicuius eaꝝ exegit.⁊ illa pro dicto capitulo ⁊ cōuentu in cōmunione oium bonoꝝ dicti monaſterij cōuerſa:nō enim ſequiꝶ ꝙ fuerint exacta pro capitulo ⁊ ꝯuentu ⁊ cōuerſa in cōmunione bonoꝝ monaſterij:ergo ſorores fuerunt ſocie omniū bonoꝝ.tum qꝛ nō ſequitur plures ſucceſſiones ⁊ bona alicuius eorum:ergo omnes ſucceſſiones ſeu omnia bona verificantur autem dicta bona in duobus

q₂ pluralis loquutio duoꝝ numero eſt contenta regula plu
ralis locutio in.vj.l. inter illā in fine de verbo.ſig.itē₃ illud
ſingulare alicuius coꝝ verificaꝫ in vna: vnde non ſequiꝫ ꝙ
iſta ſoror que ceſſit ꝯtrerit illam ſocietatē vel voluerit cōica
re bona ſua ſer Mattheus tertius teſtis nō vr ꝙ ꝓbet: q₂
interrogatus i cauſa ſcie dixit q₂ vidit cōicare bona ⁊c. In
terrogatus de tpe dixit a.l.annis citra que v̄ba nō probant
de tpe quo ceſſit per notata per Joā.an.⁊ alios in.c.l₃ cām
de proba.per Bar.in.l.celſus de vſuc. Et lic₃ iſte teſtis de
ponat ꝙ erāt ſocie oiu₃ bonoꝝ tpe dicte ceſſionis. Tñ poſt
cām ſcie interrogatus de tpe dicendo a tpe .lx. annis citra
que verba determinanꝫ eā que ipſe dicit vidiſſe ⁊ ſic nō ꝓ
bat cām ſcientie reſpectu tpis ceſſiōis ſer Raynaldus vlti
mus teſtis deponit vera eſſe contenta in articulo in cā ſcien
tie per ea que vidit a.lx.annis.citra iſte clare non ꝓbat ma
xime q₂ non artat ad tēpus ceſſionis ꝑ ſupradicta. Alie due
teſtes que ſunt de dictis ſororibus nō poſſent ꝓbare ſocie
tatem oium bonoꝝ: q₂ agiꝫ de coꝝ intereſſe ꝙ in bonis ceſ
ſis hēant ptem vigore ſocietatis oiu₃ bonoꝝ: ⁊ ꝑ hāc rōne₃
Inno.in.c.tertio ⁊ Joā.an.in.c.inſup extra de teſti.⁊ Bal.
in.d.l.oibus.volūt ꝙ ſocius oium bonoꝝ nō ē idoneus te
ſtis in cā ſocij ⁊ facit ꝙ hr in.l.ſi vnus in prin.ff. de pac.⁊
l₃ iſta nō ſit cā ſocij tñ ipſe deponūt ꝙ ſunt ſocie oium bo
norū ⁊ ſic ſuper eo in quo ꝑtendūt intereſſe ꝙ ꝯſideraꝫ ad
repellendū teſtē in cā ſui ſocij oium bonorū vt p₃ ex eoru₃
dictis ſer Mattheus ſecundus teſtis nō deponit ſpecifice
ꝙ eſſent ſocie oium bonorum: ſed virtualiter vꝫ deponere
actus qui vñr tendere in ſocietatē oium bonorum ex quo
deponit ꝙ dotes ⁊ alia quecūq₃ cōicabant qui actus ſunt
tales qui nō ſolent fieri citra ius ⁊ nomen ſocietatis oium
bonoru₃: iō ex dictis actibus cenſeatur tacite ꝯtra ſocietas
oium bonorum cum ſocietas re ⁊ verbi ꝯbatur re .i. tacite
verbis.i.expreſſe.l.ſocietatem coiri.ff.pro ſocio.

b ¶ Et tacite cenſeatur contrahi qñ fiunt actus qui ꝯueniūt
ſocietati de qua agiꝫ: ⁊ prout alꝰ dꝫ.ꝙ tacite cenſeꝫ adijcio
hrditatis ꝑ actus q non pñt fieri citra ius ⁊ nomē hrdis.l.
pro hrde.ff.de acq.hrd.⁊ hꝫ in.l.gerit.e.ti. ⁊ in.l.ſi auia.C.
e.ti.ſiue nō ſolent fieri ꝓut cōtingit in.l.ij.C.de iur.deli.q₂
es alienum ſolui licite pōt: ita ⁊ pōt licite ſolui es hrditatis
iacentis.l.ſoluendo.ff. de neg.ge.l. ſolōnē ⁊ iudicium.ff.de
ſol.ita ⁊ dicūt doct. ꝙ ſocietas tacite ꝯhiꝫ per actus qui nō
pñt fieri citra ius ⁊ nomē ſocietatis vt per Bart.in.l.titiū ⁊
ſeium.§.altero.ff.de admi.tut ⁊ per doc.in.l. ſi patruus.C.
cōia.v.iudi.⁊ in.l. cum duobus.§.ſi fratres.ff.pro ſocio vel
ſupplendū eſt qui nō ſolēt fieri citra ius ⁊ nomē ſocietatis
ꝓut ipſi ſentiūt per eorū exempla: nā ponere lucra in cōi ⁊
reuidere rōnem dictum indicare ſocietatē lucri ⁊ queſtus
⁊ tñ per viā donationis poſſent licite ꝑdicta facere: ite₃ aio
impoſteꝝ repetēdi: ⁊ rōne₃ reuidēdi: tñ q₂ donare ⁊ iactare
ſuū nō pſumiꝫ qs.l.cū de idebito.ff.de ꝓba.l.ſi cū aurū de
ſolu.⁊.l.ſi filiꝰ.ff.ꝯ dona.nec ſolēt hincinde oia cōicare aio
repetendi ⁊ notabili tpe ꝯtinuare nō reuidēdo rōne₃ quid
vnus qd alter cōicauerit: iō doc. pſumūt ſocietatē initā ni
hilominus iſte teſtis laborat morbo quo ad tps q₂ iterroga
tus de tpe dicit a tot ānis citra ꝓut ⁊ in alijs atteſtationibꝰ
ſ.deductū ē: itē iſte teſtis deponit de actibus q₂ nō ꝯueni
unt ſocietati oiu₃ bonoꝝ: nā bona ſocioꝝ oiu₃ bonoꝝ ſunt
ſinguloꝝ ſocioꝝ ꝓ coꝝ ratis: ⁊ ſic pertinēt ad plures vt ad
ſingulos: ⁊ rō dicti teſtis tendit ꝙ bona q̄ſita ex pſonis ſin
gularū ſpectat ad plures vt vniuerſos cū dicat ꝙ vidit pſſi
es ꝑ ſindicos ⁊ ꝓcuratores dictaꝝ bizocaꝝ noie dci mona
ſterij ⁊ capſi exigere ⁊c. Et idē ēt ſumiꝫ ꝑ atteſtatiōes alioꝝ
teſtiū q deponūt ꝙ alienatiōes fuerūt fcē ꝑ capſm collegia
liter ꝯgregatū ad ſonū cāpanelle vel ꝑ ſindicū collegialr cō
ſtitutū ſeu ꝑ ſindicū capſi ex quibus demonſtraꝫ ꝙ ſe gere
bant circa ipſa bona tāq̄ circa bona cōia capſi ⁊ nō tanq̄
bona ptinentia ad eas vt ſingulas. Et ꝑmus teſtis deponit
ꝙ ſeruabāt paupṫatē ꝙ eſſet falſum ſi fuiſſent ſocie omniū
bonorū cu₃ ſingule hērent ptem in bonis cōibus ⁊ poſſent
renunciare ſocietati.l.verū.§.ſi.⁊.l. actione.§.renunciatiōe
ff.ꝓ ſocio.nec pōt in perpetuū coiri ſocietas.l.nulla.e.tit.

c ¶ Nec quis aſtringi ad ſtandu₃ ꝑpetuo in cōmunione.l.in
hoc iudicium.§.ſi ꝯueniat.ff.cōi.diui.nō ergo ſeruarēt pau
pertatem ſi eſſent ſocie omniū bonorū. Et inſup pro parte
Ambrogine articuletur ꝙ ſunt religioſſe. ⁊ vt ſunt regula
res que nihil proprij poſſunt habere cū de ſubſtantialibus
cuiuſlibet regule ſic votū ꝙ nil ꝓprij habeat: ſ₃ oia ſint mo
naſterij vt in.c.cū ad monaſteriū de ſtatu mona.cū ſi. Sed
pōt quis dicere nō refert quo ad intentū ſororū ſeu habentiū
cām ab eis ſeu coꝝ qui nituꝫ ex coꝝ iuribus vtꝝ bona
ſint cōia oium: ita ꝙ cenſeaꝫ ꝯtra ſocietas oium bonoꝝ: an
v̄bo bona ſint capituli ⁊ cōuentus earundē: quin immo po
tius faceret pro Ambrogina ꝙ bona fuerint capituli quo
caſu vna ex ſororibus nihil potuiſſet diſponere q̄ꝫ ꝙ eſſent
ſocie oium bonoꝝ quo caſu potuiſſet diſponere de rata ſua:
ſ₃ dato ꝙ eſſent ſocie oium bonoꝝ vel ſolite fuiſſent omnia
cōmunicare: tñ l₃ bona que erāt ꝓpria alicuius ſocioꝝ tpe
inite ſocietatis ipſo iure efficianꝫ cōia.l.ij.cū gl.ff.pro ſocio
tñ poſtea queſita q̄buis durante ſocietate nō efficiunꝫ cōia
niſi ſecuta traditione.l.ſi ſocietatē vniuerſarū in prin.eo.ti.
⁊ ibi glo.⁊ doc.ꝯcordant: q₂ regulariter ex ꝯtu expreſſo vel
tacito non queritur dñium ſine traditione.l. traditionibus
C.de pac.l.reo ex mandato.ff.de acqui.rerū dñio.l. ſeruum
C.de rei ven.⁊ pari rōne: l₃ tacite vel expreſſe ꝯuenerint ꝙ
oia ſint capituli nihilominus nō trāſit dñiū i capitulū ſine
traditione ꝑ regulā dictoꝝ iuriū que pariter militat h̄ caſu.

d ¶ Nec ob.ꝙ in eccleſiā tranſit dñiū recte via ſine traditiōe
l.ſi.C.de ſacroſan.eccle.qm̄ forte negari pōt ꝙ illa ꝯgrega
tio ſeu ille cōuentus cenſeaꝫ eccleſia cū regula tertij ordinis
beati Franciſci nō ſit regula: ſ₃ quida₃ modus viuendi vt ꝑ
glo.in cle.cū ex eo de ſnia excō.que glo.eſt ſingulariter no
tanda ſm zaba.ibi.⁊ cū ea cōcordant Pau.de lea₃.zenze.⁊
Landul.⁊ Imo.⁊ cōmuniter tenetur.⁊ dicit ibi Landul.ꝙ
iſti de tertio ordine qui appellanꝫ de penitētia ſeu cōtinen
tes vt eſt ibi tex.nō ſunt clerici nec religioſi: iō nō gaudent
priuilegio clericali ſm eum.⁊ Jo.cal.in quodā ſuo conſilio
quē refert ⁊ ſequitur zaba.dicit ꝙ iſti de tertio ordine non
gaudent dicto priuilegio clericali nec ſunt perſone eccleſia
ſtice. Et reſpondet Zaba.ad motiua Zenze.⁊ Pau.de lea₃.
qui tenent cōtrariū de quo etiā per Bart.in.l.ſemper.§.in
quibuſdam.ff.de iure immunita.quicquid autem ſit de hoc
an ſint perſone eccleſiaſtice ⁊ an gaudeant priuilegio cleri
cali nō ſequitur ꝙ propterea iura loquentia in eccleſijs mili
tent in eis per ea que habentur in cle.per litteras de prebē.
vbi appellatione eccleſiaꝝ non veniunt pia loca prout ſunt
hoſpitalia etiā per epiſcopū dedicata etiā ſi habēt eccleſias
annexas.ita ⁊ vꝫ dicendu₃ de iſtis ſororibus de penitentia:
l₃ capitulariter viuant. ſecundo reſpondeꝫ ꝙ in.d.l.ſi.non
deciditur ꝙ generaliter in eccleſijs tranſeat dominium ſine
traditione: ſ₃ ꝯin quattor caſibus ibi deſcriptis: ergo in alijs
remanet ius regulare ꝙ eſt ꝙ nō trāſeat.d.l.traditionibus
cum ſi.⁊ ſi dicaꝫ probaꝫ ꝯſuetudo ꝙ omnia cōmunicabanꝫ
capitulo fateamur: l₃ poſſet inſtari in cōtrariu₃ nō tñ ꝓbaꝫ
ꝙ cōmunicatio fieret ſine apprehenſione poſſeſſionis vel
ceſſione: nec hoc deponit aliquis teſtis: nec articulatur: ſed
bene articulaꝫ ꝙ erant ſocie omniū bonoꝝ ⁊ illā ſocietatem
cōtraxerunt cuius ſocietatis natura eſt ꝙ oia cōmuniceꝫ:
non propterea ſunt cōmunia ipſo iure quin inſuper dato ꝙ
apud eas eſſet ꝯſuetudo forte nō ꝓpterea potuiſſet hoc in
duci ſtatuto vel ꝯſuetudine earūdē: q₂ inferior nō pōt dero
gare legi ſuperioris.ar.c.cum inferior de maio.⁊ obe.

e ¶ Et hinc eſt ꝙ l₃ legatus qui eſt maior q̄ꝫ dictū capitulū
dictaꝝ ſororū poſſit facere ſtatuta perpetua.c.ſi. de offi.leg.
tñ nō poſſunt aliquid ſtatuere ꝯtra ius cōmune.l.formā.C.
de offi.pfec.illi.iuncto.c.ij.de offi.leg.lib.vj.⁊ no.glo.cōiter
ſingu.in.c.ſi.de hereti.lib.vj.⁊ eſt gloſella in verbo manda
mus in cle.ſepe in prin.de verb.ſig.⁊ doc.in dictis iuribus
eas ſequunꝫ ex quibus oibus aperta fronte concludo ꝙ ex
hoc capite ꝙ dicanꝫ ſocie omniū bonoꝝ vel ꝙ ſolitū fuerit
omnia capitulariter diſponere: ita ꝙ queſita per vnā ex ſo
roribus per capitulū diſtribuebaꝫ ⁊ diſponebat de eis ⁊ vt
cōmunia habebanꝫ nō pōt iuuari dicta Ambrogina ad im
pugnandam donationē factā per dictā Luciā fratribus ſan
cti Franciſci attento ꝙ non probaꝫ ꝙ bona donata fuerint
tradita vel cōmunicata capitulo vel alijs ſororibus.

f ¶ Nec pōt iuuari dicta dña Ambrogina ex eo capite: q₂ di
cte ſorores ſint religioſe: qm̄ ſorores vel fratres de tertio or
dine ſancti franciſci nō ſunt religioſi: q₂ ex regula non ſunt
aſtricti ad tria ſubſtātialia cuiuſq₃ regule ꝓut ſunt obedien
tia caſtitas ⁊ paupertas ꝓut oēs tenēt in.d.cle.cū ex eo.⁊ ſi
ꝓfiterenꝫ religionē nō eſſent de tertio ordine beati Franci
ſci qui ſanctus Frāciſcus nō ordinauit iſtū ordinē ꝙ eſſent
religioſi vel religioſe ſumēdo religionē pro his qui ex voto
ſolēni vouent illa tria ꝓut oēs monaci fratres minores pre
dicatores heremitani carmelite ⁊ multi ſimiles nec potuiſ
ſent ipſe ſorores de paradiſo cōſtituere huiuſmodi religio
nem ſine

nem ſine ſede ap̄lica:qm̄ h̄ ē a iure reprobatū.c.ſi.de relig. do.t.c.j.e.ti.li.vj.cū itaq; appellant̄ t ſint de tertio ordine ſcti frāciſci:t ita articulat̄ ꝑ pte Ambrogine:t ita etiaȝ dr̄ per eorum teſtes:ergo non ſunt religioſe.

f ℭEt licet articuletur ꝙ ſint perſone religioſe t teſtes deponant tamen nullus reddit idoneam cām ſcientie:religio enim non eſt res que videat̄:ideo teſtes de ea deponentes etiam ſi non fuerint interrogati de cauſa ſcie non probant niſi reddant ſufficienteȝ cām ſcientie vt per Inno.t doc.in c.cum cām que de teſti.t per Bal. in.l. ſolam t in.l.teſtiū. C.de teſti.t Barto.in.l.qui teſtō.§.ſi.de teſta.t ſpe.in titu. de teſte.§. nunc tractandum ver. officium t ver.quid ergo ſiquis fortius in caſu iſto in quo fuerunt interrogati in cauſa ſcientie t non reddunt cām ſcientie per ſenſuȝ corporis: non enim viderunt facere profeſſionem:nec aliqueȝ actum tendente in votum ſolemne:licet enim capitulariter viuant t habeant dormitorium apertum t obediant miniſtre t oīa cōicent t capitulariter diſponant hec oīa poſſunt fieri per ſeculares t poſſunt fieri ſponſe non artate ab aliqua regula:item ſilr̄ licet caſte viuant t ſeruent paupertatem non tñ ſequitur ꝙ ſit paupertas neceſſaria nec forte caſtitas beata virgo ſeruauit virginitatem t alie ſancte virgines t ſi que fuerunt pauperes non ꝓpea religioſe ſumendo religioneȝ proprie pro profitentibus ſolemniter illa tria paupertatem caſtitatem t obedientiā p quā reddit̄ impoſſibile ꝙ ꝓpriū habeant:itaq; ſi diligenter oīa perſcrutent̄ dcā teſtiū nullaȝ reddit ſufficientē cām ſcie huius ꝓfeſſionis: quinimo erat eis ꝓhibitum inducere nouaȝ religionem vt tanq̄ de tertio ordine ſancti franciſci facere vt ꝓfeſſionē hmōi regulareȝ: quia eſſet noua religio non aprobata a ſummo pontifice cōtra.d.c.ſi.ō religio.domi. t deponentes ꝙ ſunt perſone religioſe dicte ſorores non intellexerunt de huiuſmodi religioſitate ſtricte ſumpta.

b ℭVarie enim ſumitur religio ſeu religioſitas t in iure t ſm̄ cōem vſuȝ loquendi in iure ciuili religioſe res t religioſa loca dicunt̄ ſepulchra t loca vbi mortui ſunt ſepulti: ita ſumit̄ in titulo de relig.t ſumptib⁹ fune. in rubro t nigro. ff.t.C.t inſtit.de re.diui.§.religioſum.t.l.inter.§.religioſum.ff.eo.titu.de iure cañ.hoſpitalia dicunt̄ domus religioſe t res ad diuinum cultuȝ dedicate dicunt̄ res religioſe.c. ad hec.tc.de ſynodochijs de relig. domi.t oēs eccleſie dicuntur domus religioſe vt in.c.j.t.c.cum venerabilis ī ſcto rubro.eo.titu.ita t deputate ad cultū poſſunt dici pſone religioſe t Lapus in.d.cle. cum ex eo dicit ꝙ iſte ſorores de penitentia large loquendo ſunt pſone religioſe t tangit eū referendo zab.ibi t tñ omnes preſupponunt ꝙ non artant̄ ad paupertatem vel caſtitatem t large loquendo ſm̄ vulgareȝ vſum loquendi dicuntur tales ſunt pſone religioſe que viuūt ſm̄ deum preceteris: t ēt preſbyteri ſeculares ſolent appellari religioſi t non imerito:qꝛ ſunt deo t cultui diuino dedicati:ió nimirum ſi teſtes deponunt ꝙ dicte ſorores de penitentia de paradiſo ſunt religioſe perſone:qꝛ pſit itelligi:qꝛ religioſe t ſm̄ diuina p̄cepta viuunt t ad id ibi ſunt debite t ad hoc tendunt eoꝝ dicta t rationes ſcie:quinimmo plures ſe declarant: nam ſer Chriſtophorus ſecundus teſtis ſuper interrogatorijs partis aduerſe dicit religioſitateȝ cōtineri in obſeruantia ſue regule tc. t tñ:propria religio non conſiſtit in hoc:nam t monachus qui non obſeruat regulam religioſus dicitur t iſti continentes de penitētia obſeruantes tertiam regulam beati Franciſci non ſunt proprie religioſi ſumendo religioſos proprie ſilr̄ ſer Mattheus tertius teſtis t ſer Raynaldus ſilr̄ deponunt ꝙ religioſitas cōſiſtit in ſeruando regulam ſilr̄ ſoror pera quarta teſtis adit tñ conſiſtere in ieiunijs diſciplinis orationib⁹ in dicendo officia horis conſuetis ſeruare caritatē euitare mala t bona eligere que oīa ad ideȝ tendūt: t ſic q̄tuor teſtes ex ſex teſtibus ſe declarant qualiter capiunt religioſas pſonas que religio non confert ad intentionē dñe Ambrogine p̄mus teſtis habuit eundē ſenſum:deponit enim ſup interrogatorio ꝙ ſunt pſone religioſiſſime t ſanctimōia plene ille ſuperlatiuus religioſiſſime non cadit ſuper religione ꝓprie t ſtricte ſumpta:non.n.hñt ſtrictiorem regulaȝ alijs: ſed intellexit:qꝛ optime vite ſunt:t idem demonſtratur per ſequentia verba:itē prius interrogatus in cauſa ſcie qꝛ dicte moniales ſeu bizoche dicunt diuina officia t paupertatem caſtitatem t obedientiam ſue miniſtre. Et tamen per hoc non inducitur religio vt deduxi:item non dicit vidiſſe iſta ſeruare reſtat vna que etiam non reddit concludentem cām ſcientie niſi forte rōne qꝛ fuit t erāt de dicto cōuentu ſȝ eſt veriſimile ꝙ ipſa caperet religioſitatē ꝓut alij teſtes t maxime attenta qualitate perſonarū de quibus atteſtatur cuȝ loquat̄ de ſororibus tertij ordinis ſancti Franciſci que nō profitent̄ aliquā religioneȝ proprie t ſtricte ſumptam t verba relata ad perſonas intelligunt̄ ſm̄ qualitatē perſonaruȝ ad quas referunt̄.l.plenū.§.equitij de vſu t hab.t.l.pr̄ ſeuerinā in prin.t.§.cōditionū v̄ba de cōdi.t demon.t ſic nec ex hoc capite pōt impugnari ſeu viciari dicta donatio.

i ℭNec ex eo qꝛ dr̄ ꝙ nō ſunt ſolite ꝯhere ſine licētia tc.qꝛ nō ex h̄ infert̄ ꝙ alſ ꝯtractus nō valeat ſe ꝯhunt anteq̄ cōferant t tradāt capitulo t nō ſunt ſolite ꝯhere:qꝛ ſolēt velle ꝙ ſint capituli t ꝙ caplm̄ diſponat:nō tñ infert ꝙ antea q̄ caplm̄ querat ipſe nō poſſint diſponere.t ꝓbatiōes debēt ꝯcludere.c.i p̄ñtia de ꝓba.l.nō h̄.C.vñ leg.cū ſi.t ſȝ in.v. c.ponat̄ ꝙ ſeruant artiorē regulā q̄ regulā tertij ordinis t in.vij.articulo ꝙ habent aīum ſe obligādi ad artiorē regulā q̄ ad dictā regulā tertij ordinis nihilomin⁹ ſi milies h̄ ꝓbaret̄ nihil releuat:tū qꝛ habere animū nō eſt votū ſolemneȝ tuȝ maxime qꝛ articulans t deponentes ſuper eis ſumunt regulā large ēt pro illa que nō inducit religionē cū regulaȝ ponant eē illā tertij ordinis p̄dicti que nō īducit religionē t nō abdicet ꝓpriū.t ita dȝ intelligi octauū capitulū:qꝛ regulare monaſteriū ſumēdo regulā late prout ſumit̄ in.vij. arti.alſ incidiſſent in laqueū t prohibitionē.d.c. ſi.de reli. domi.ꝙ nō eſt p̄ſumēdū ſi ſunt bone vite ꝓut teſtes deponunt:nec īfert̄ ita reputant̄ ergo ita ſunt nec fama plenā facit ꝓba.ſȝ alſ ꝓbatiōes corroborat p ea q̄ hñr i.l.iij.§.eiuſdē de teſt.t i.c.veniēs ex̄.e.ti.t p bar.i.l.de minore.§.tormēta de queſtionibus.t glo.t doc.in.l.admonēdi.ff. de iureiur.

k ℭItē lȝ nunq̄ viſe fuerint hr̄e propriū vel habere virū t ſemp accedant hinc nō infert ꝙ nō poſſint querē:ſȝ nō poſſidebant:qꝛ permittebant poſſideri p caplm̄:nec iſta Lucia forte poſſedit iſtud qd̄ donauit ſeu ceſſit:itaq; fatenduȝ vr̄ ꝙ oīa voluerint t velint eſſe cōia.tñ vt dixi nō abdicat̄ ab eis dñium ſeu actio ipſo iure:ſȝ p apprehenſionē capituli facta expreſſo vel tacito cōſenſu eius ad quā bona deuoluta erant ꝓut ēt ſit in pluribus alijs locis cōuentualibus tertij ordinis hic peruſie t alibi.t tñ nō ſunt monace ſeu ſimiles pſone religioſe:nec peruſine ſorores tertij ordinis ſunt pſone religioſe nec pro religioſis habent̄ apud viros doctos qbus ſororibus noſtris aſſimilant̄ ciuitatis caſtelli in.xviij. c.dñe ambrogine.t i.xix.c.ponit̄ ꝙ ſorores peruſine tertij ordinis ſunt pſone religioſe t regulares t regularē vitā degentes t in vltimo ꝙ de hoc eſt publica vox.t fama in ciuitate peruſij.t tñ nō eſt veruȝ ꝙ ſint religioſe t regulares nec eſt publica vox t fama niſi ſumendo regulā religionē large ꝓut.ſ.demonſtratū eſt:t hoc aperte ſatis pȝ ex atteſtationibus piere t eliſabet.iiij.t.v.teſtes deponētes ꝙ ſorores peruſine dicti ordinis ſeruant eandē regulā quā ille del Paradiſo de ciuitate caſtelli t ꝙ ſorores peruſine ſunt religioſe t ſunt regulares.t tñ nō ſunt religioſe ſumpta religione ſtricte ego habeo ibi vnam filiā in monaſterio ſancte Agnetis ſumendo monaſterium large nō proprie nec ſunt in effectu alie depoſitiones que vrgeant:itaq; ex his concludo ꝙ per atteſtationes que ſunt mihi oſtenſe vȝ ſex teſtiū examinatorum ad īnſtantiam procuratoris ambrogine ſuper articulis primo loco.xx.ſeu.xxj.t ſecundo loco.vij.t teſtes ſunt primus ſer Angelus ſecundus ſer Chriſtophorus tertius ſer Matheus quartus ſoror piera quintus ſoror Iſabetta ſextus ſer Raynaldus libellum autem t alia acta cauſe non vidi nec fui conſultus niſi ſuper dictis atteſtationibus an per eas poſſit infringi ceſſio ſeu donatio facta per ſororem luciam eccleſie ſancti Franciſci itaq; que pars alſ foueat iuſtitiam mihi non apparet. Laus deo.

ℭRei vendicatio t publiciana quando cōpetat ratificanti emptionem factam nomine ſuo non precedenti mandato.

ℭConſilium. ccxxj.

In nomine dñi noſtri

l Ieſu chriſti.ℭViſis certis ſcripturis ad me delatis ſuper cā vertente inter Iacobū olim abrae xp̄ianū olim iudeū agenteȝ ex vna pte t Marcū Nicolaū t Petrumpaulum eius reos cōuentos vr̄ p̄ma facie dōm ꝙ dictus Iacobus foueat iuſtitiam:nā deducit̄ ꝙ abram magiſter emit dicta bona de

quibus agitur a leone ebreo noīe ſuo ⁊ vice ⁊ noīe daptili
⁊ Yſac ſuoꝝ fratꝝ ⁊ dictus leo conſtituit ſe poſſidere noīe
dicti Abrae donec dictus Abraaʒ dictis noībus poſſeſſio-
nem acceperit corporalem: ⁊ dictus Abraā poſſeſſionē cor
poralē acceperit: ideo vr̄ queſiuiſſe poſſeſſionem eius ſrib⁹
pro eorū ratis ⁊ ꝯñter eſſe dñm per.l. ꝙ meo ⁊.l.interdum
de acqui.poſ.⁊.l.certe.§.j.de precar.iō dñium dictaꝝ reruʒ
ex titulo p̄dictorum vr̄ queſitum dictis daptilo ⁊ Yſac.pro
duobus tertijs :⁊ maxime qꝛ per duos teſtes vr̄ probari ꝙ
ipſi dicta bona poſſederunt vna cum dicto Abraā:⁊ poſſeſ
ſio ſecuta vr̄ queſita ex precedenti titulo.l. nimis inſtruct⁹
C.de acq.poſ.⁊.l.j.C.de impon.lucra. deſcrip.li.x.⁊.l.que-
dam mulier.ff.de rei ven.⁊ iō hactenus vr̄ deduci ꝙ dicta
bona pro duabus partibus de tribus pertinent ad dictos
Yſac. ⁊ daptiluʒ ⁊ qꝛ deducitur ꝙ dictus Yſac donauit ipſi
Jacobo ſuā tertiā ptem quā hēbat in dcis bonis ⁊ dictus
magr̄ daptilus dōauit ſibi tertiā tertie ſue portionis prout
apparere dicit publicis documētis : ex qb⁹ donatiōib⁹ vr̄
ꝙ ad eū ſpectēt q̄ttuor ptes ō nouē ptibus dictoꝝ bonoꝝ:
itē ꝑtendit vt filius dci Abrae ad ſe ſpectare tertiā ptē ter-
tie ptis ſpectātis ad dcm̄ abraā ex quo remāſerūt tres filij.

a ¶ Nec ſibi obſtat ꝙ ſit factus chriſtianus qꝛ ꝑ hoc eſt ma-
iori fauore dignus q̄ꝫ ſi non eſſet reductus ad fidem .c. iu-
dei.ij.de iudeis.iō ſuccedit patri vna cum alijs vt ibi ⁊ ita
ꝑ illū tex.no.gl.in cañ.iudeorū.xxviij.q.j. nec vr̄ eidem ob
ſtare ꝙ iam ſunt elapſi.xxx.anni ⁊ ſic vr̄ p̄ſcriptū aduerſus
eos p.l.ſicut.C.de p̄ſcri.xxx.vl̄.xl.an.qꝛ quo ad portionē ad
eū ſpectantē vt heredē patris nō eſt decurſa p̄ſcriptio. xxx.
anno.qꝛ nō ſunt decurſi.xxx.āni a die mortis Abrae ⁊ poſ
ſeſſio Abrae nō obeſt:imo ꝓdeſt Jacobo heredi ꝓ ſua ra-
ta hr̄ditaria:item ꝙ nō obeſt quo ad portiones fratrum de
duci vr̄ tribus medijs.vno qꝛ vr̄ ꝓbari ꝙ daptilus ⁊ Yſac
poſſederūt:ita ꝙ a tpe eorum poſſeſſionis non ſūt decurſi
xxx.anni.ſecūdo qꝛ dictus Abraaʒ vr̄ poſſediſſe eorū noīe
⁊ ſic nō poterat preſcribere.l.male.agit.C.de preſcri.xx.vl̄
xl.anno.tertio qꝛ ſaltem ſi poſſidebat ſuo noīe ipſe ſciebat
pertinere ad fratres pro eorū ratis.⁊ ideo vr̄ ꝙ fuerit ī ma
lafide ⁊ malafidei poſſeſſor nullo tpe preſcribit.c. poſſeſſor
malafidei de re.iu.in.vj.⁊.c.quoniā omne de preſcrip.ex qui-
bus de primo ad vltimū concludendo vr̄ ꝙ partes iudicis
ſint ꝓferēdo ſniam pro dicto actore contra reos cōuētos.

b ¶ Mihi tñ minime refragātibus ꝯrīam partē arbitror de iu
re veriorē ⁊ iuri magis cōſonā ad cuius rei euidentiā pre-
ſuppono ꝙ Salomō ⁊ vita filij ⁊ hr̄des ſaltē pro eoruʒ ra-
tis dicti Abraā inſolidū vendiderūt dicta bona dictis reis
cōuentis ꝓut cōſultans mihi affirmat:lʒ inſtrm̄ venditio-
nis vel eius copiā nō adduxerit:⁊ ꝓbaſ per multos teſtes
ꝙ Salomō ⁊ vita filij dicti Abrae poſt mortē Abrae tenue
rūt ⁊ poſſederūt vſqꝫquo poſſederūt dicti Marc⁹ Petrus
paulus ⁊ Nicolaus ⁊ ꝓbaſ per multos teſtes poſſeſſio ip-
ſorū Marci Nicolai ⁊ fratrū que ēt deduciſ pro pte agen-
tis:vñ ipſi poſſeſſores hñt titulū emptiōis bonāfidē ⁊ poſ
ſeſſionē ex ipſo titulo ꝓut ⁊ ex p̄cedēti titulo habuiſſe p̄ſu
muſ vt.d.l.nimis iſtructus ⁊ alijs iurib⁹ ſupra adductis.
iō ipſi hñt quaſi dñium p.l.j.⁊.l.q̄cunqꝫ ⁊ ꝑ totum de pu-
bli.ipſe aūt Jacobus ēt ſi oia que deducit vera forēt ⁊ pro-
bareſ non deduceret niſi quaſi dñium ad ſe ſpectare ⁊ ſic
eſſent ī pari cā quo ad quaſi dñiū ⁊ in pari cā melior ēſt cō
ditio poſſedentis ⁊ reorū vt in regula cū ſint partiū ⁊ in re
gula in pari ⁊ in regula fauorabiliores in.vj.cū multis con
cordantijs ⁊ probaſ in.l.ſiue aūt.§.ſi duobus.ff.de publi.q
tñ pōt induci ēt cōtra quatenus dr̄ ibi ꝙ qñ tituli ꝓcedūt
ab eodem nō eſt melior cōditio poſſidentis:ſed eius q pri-
mo mediante titulo ⁊ poſſeſſione habuit quaſi dñium ⁊ pu
blicianā:ſed tituli iſti videnſ habiti ab eodē:qꝛ a leone:itē
Salomon vita ⁊ Jacobus hñt eundē auctorem.ſ. Abraā ⁊
quaſi dñium queſitū ab ipſo Abraam tranſiuit pro ſua rata
ad dictū Jacobum:ideo videſ ꝙ prius habuit dictus Jaco
bus publicianā q̄ꝫ dicti Marcus ⁊ fratres:⁊ ſimiliter dicti
Yſac ⁊ magiſter daptilus videſ ꝙ prius queſiuerint publi-
cianaʒ ab eodē fonte.ſ.a leone qui ſibi ⁊ Abrae vendidit ⁊
poſſeſſionem tradidit mediante precario prius ⁊ ſucceſſiue
poſſeſſione habita eorum nomine.

c ¶ Sed ad hoc reſpondeſ ꝙ imo poſſeſſio ⁊ titulus dicto-
rum Marci ⁊ fratrū non proceſſit ab eodem a quo habue
runt Jacobus Yſac ⁊ magiſter daptilus:naʒ dicti Salomō
⁊ vita a quo emerunt non habuerunt cauſam ab Abraam ⁊
minus a leone niſi pro ratis pro quibus fuerūt heredes di-
cti Abrae ⁊ quatenus ipſe Abraā habuerit a leone eatenus
pro ratis hr̄ditarijs qbus ſunt hr̄des abrae cēſenſ habuiſſe
a leone:nō enim heres repreſentat defunctū nec hʒ titulū a
defuncto niſi pro hr̄ditaria portione:itaqꝫ ſi Abraā nō ha-
buit ꝓ ſe titulū a leone niſi pro tertia pte ꝓut conaſ oſten-
dere iacobus actor in conſequentiaʒ nō habuit ab eo quaſi
dominiū ⁊ publicianā niſi pro tertia pariter eius hr̄des nō
habuerunt a leone titulū.⁊ ſucceſſiue quaſi dñiū ⁊ publicia
nā niſi ꝓ tertia pte:qꝛ nō plus iuris transfert defunctus in
heredē q̄ꝫ ipſe habuerit.l.nemo plus iuris de reg.iu.⁊ ar.l.
traditio de acqui.rerū dñio.itē nō trāſit illud quaſi dñiū ⁊
illa publiciana in heredes niſi pro hereditarijs portionibus
l.j.C.ſi cer.pet.⁊.l.pro hereditarijs de heredita.acti.ideo in
dictos.Salomonē ⁊ vitā nō deſcendit publiciana niſi pro
duobus tertijs tertie partis dictoꝝ bonoꝝ ſm̄ ea que ꝓpo
nunſ pro pte dicti iacobi:nā dictus iacobus ꝑtendit ꝙ tm̄
tertia pars ſpectaret ad Abraā.⁊ ipſe habeat tertiā partem
dicte tertie ptis vt heres pro tertia pte dicti Abrae:iō dicti
Salomon ⁊ vita non ſunt ſucceſſores dictis leonis niſi pro
duobus nonis dictoꝝ bonoꝝ ⁊ pro illis duabus ptibus de
nouē ptibus dictus iacobus nō ꝑtendit hēre aliqđ ius nec
haberet aliquē colorē id ꝑtendēdi ꝓ reſiduo aūt dicti Sa-
lomō ⁊ vita nō ſunt ſucceſſores dicti leonis nec dicti abrae
in dictis bonis.⁊ dicti Marcus ⁊ fratres qui emerunt ab
ipſis Salomone ⁊ vita habēt in conſequētiā titulū ⁊ poſſeſ
ſionē pro reſiduo p̄dicto ab alijs q̄ꝫ habuerint dicti iſac ⁊
daptilus aut dictus iacob⁹:iō ex hoc capite dictus iacobus
dʒ ſuccūbere ⁊ venit in expenſis ꝯdemnandus ꝑ caluʒ.d.
l.ſiue.§.ſi duob⁹ ēt ſi oia per eū deducta militarēt.excepto
eo ꝙ deducūt de malafide dictoꝝ ꝯiunctoꝝ:qꝛ tūc nō que-
ſiuiſſent quaſi dñiū vl̄ publicianā p.§.alſe iſti.de acti.⁊.l.cū
q.§.ꝑtor ait.§.ſi.⁊.l.ſequēti de pub.bona aūt fides p̄ſumiſ
l.pe.cū ſua gl.C.de euic.ſaltē p̄cedente titulo ſcientia enim
iuris vel facti alieni nō p̄ſumiſ:ſʒ p̄ſumiſ ignorantia.l.ſi.ff.
pro ſuo.l.verius de ꝓba.cū ſi.⁊ lʒ p̄ſumaſ ſciētia de eo ꝙ eſt
publica vox ⁊ fama ꝑ notata per glo.⁊ bar.in.l.ſi tutor.C.de
peri.⁊ cōmo.tut.⁊ dictus Jacobus conéſ ꝓbare ꝙ tpe quo
emerunt dicti ꝯuenti erat publica vox ⁊ fama ꝙ dicta bona
ſpectabāt ad dictos Yſac ⁊ magr̄m daptilū ⁊ Abraā ſeu ei⁹
liberos pro ei⁹ rata:tñ nō ꝓbaſ legitime fama:nā ſuꝑ hoc
reperio depoſuiſſe duos teſtes:vʒ Chriſtophoꝝ Nicolai ⁊
Bataglā marini Chriſtophorus vr̄ ꝓbare famā qꝛ dic̄ audi
uiſſe publice dici a maiori parte populi in platea caſtri mun
daui ꝙ Marcus ⁊ fratres emerunt bona que olim fuerunt
Leonis.ꝑfecto iſte nihil ꝓbat:qꝛ innuit ꝙ lʒ olim fuerint
nō erant tūc.itē nō deponit de quibus bonis.itē qꝛ nō de-
ponit de quo tpe publice dici audiuit poſt litē motaʒ:bona
aūt fides ſufficit tpe emptionis ⁊ traditionis.d.l. cū qui.§.
in hac.⁊.§.ſi ⁊.l.traditionē de pub.ꝑterea iſte teſtis ē vnic⁹
l.iuriſiurandi.C.de teſti.cū ſi.bataglia aūt nō probat famā:
qꝛ lʒ dicat ꝙ audiuit a maiori pte populi nō dicit ꝙ audiuit
dici publice ꝓut requiriſ ſm̄ theoricā bar.in.d.l.de minore
§.tormenta.ſi enim dr̄ ſecreto nō eſt p̄ſumptio ꝙ venerit in
notitiā ꝓut ſi publice cui⁹ theoricā vt cōeʒ approbat Jmo.
in.l.hr̄des palā in prin.de teſt.itē iſte ē ſimiliter ſingularis:
nā de tpe emptionis vel antea nō hʒ cōteſtē:qꝛ prim⁹ teſtis
deponit ꝙ audiuit ꝙ Marcus ⁊ fratres emerant bona ⁊c.
⁊ ſic loquebantur homines de emptione iam facta.item ⁊
clarius iſte bataglia deponit de fama ꝙ ſpectabant ad Yſac.
⁊ daptiluʒ primus teſtis ſcilicet Chriſtophorus ꝙ emerant
bona leonis:ideo tanq̄ꝫ vnico ſeu ſingulari non creditur.c.
tam litteris de teſti.c.cum dilecti de elec.cum ſimilibus.

d ¶ Jtē neſcio ſi aut ego aut partes vehemēter errant:nā di-
ctus Jacobus ꝑtendit ꝙ iſta bona que petit fuerunt empta
per Abraam ⁊ Yſac ⁊ magiſtrū daptilū: fratres ⁊ hoc vigo-
re emptionis facte a Leone prout ex eius articulis apparet
⁊ prout etiaʒ verbo mihi aſſerit conſultans ⁊ ipſe Jacobus
pretendit habere iura a dictis Yſac ⁊ magiſtro daptilo vt ⁊
articuli Jacobi ⁊ verba cōſultantis oſtendunt.⁊ tamen ver
ba inſtrumentorum ſm̄ ꝙ copie mihi oſtenſe ſonant aper-
te ꝙ dicti Yſac ⁊ daptilus donant Jacobo omnia iura que
ipſi habent in bonis ſtabilibus que remanſerunt in here-
ditate magiſtri vite eorum patris inſtrumentum factuʒ per
Yſac eſt clarum:quia verba dicunt ꝙ Yſac donat Jacobo
omnia iura que hʒ in bonis ſtabilibus que remanſerunt in
hereditate magiſtri vite patris ipſius Yſac in curte caſtri
mundaui.⁊ in territorio caſtri ſancti Andree ⁊c.in inſtrumen
to autēʒ donationis magiſtri daptili premittit in prefatione
inſtrumenti

inſtrumenti ꝙ ex magiſtro vita eius pře remanſerunt tres filij ⁊ heredes ⁊ ipſe magiſter daptilus vnus ex dictis filijs heres pro tertia pte donat Jacobo alteri filio oia iura que hƺ in tertia pte hereditatis bonoꝝ dicti magiſtri vite olim eius patris vƺ in oibus poſſeſſionibus exiſtentibus in territorio ⁊ diſtrictu mũdaui ⁊ caſtri ſancti Andree illa dictio vƺ eſt precedentiũ reſtrictiua nõ ampliatiua vltra ꝙ̃ verba pcedentia trahanť.l.j.ff.de bonis liber.l.fi.in.fi.C.in qbus cauſis in integꝝ reſti. nõ eſt neceſſaria ⁊.l.j.§.j. de leg.ij.⁊ facit.l.ſi in venditione.ff.cõia predi.ideo cenſeť donaſſe oia iura que ipſe donator hẽbat in poſſeſſionibus hereditatis magiſtri vite exiſtentibus in dcis territorijs ⁊ hoc ẽt oſtendunt pſationes ꝯctus que declarant ipſuƺ ꝯctum.l.fi.ff.de hẽdi.inſti.l.titia rñdit.§.idem rñdit de ver.obli.⁊ per bart. in.l.ambitioſa.ff.de decret.ab ordi.fac.iſta aũt bona nõ remanſerunt in hẽditate vel bonis magiſtri vite nec deducť in actis:immo fuerunt queſita ex ꝯctu emptionis inito per Abraam noie ſuo ⁊ fratꝝ:nec appet ꝙ ipe emptionis viueret dictus magiſter vita:ideo miror ꝙ dictus Jacobus poſſit niti vł attenter ſe niti ex dictis donationibus ⁊ per reos non opponatur alie donationes mihi nõ oſtenduntur.

e ¶ Jtem dictus Jacobus nitiť vigore dicte emptionis ꝯcte inter Leonẽ ⁊ Abraam pro ſe ⁊ fructibus:⁊ tñ nõ appet ꝙ bona in petitiõe deducta ad quã ſe referũt articuli ⁊ atteſtationes ſint illa bona que fuerunt empta per dcm̃ Abraã de qua emptione producť inſtrm̃ : nam cõfines bonoꝝ q̃ ꝯtinenť in inſtrõ venditionis ⁊ emptionis ⁊ ꝯfines bonorum deductoꝝ in petitione nõ ſunt ꝯformes:nec ſe ꝯformãt alie demonſtrationes ex qbus appareat idẽtitas ꝓbata prout erat neceſſarium:conatur tñ actor ꝓbare idẽtitateƺ p teſtes ſup quo deponũt tres teſtes : vƺ ſupradicti Chriſtophorus ⁊ bataglia ⁊ ſer Santolinus primus teſtis deponit ꝙ pme due petie terraꝝ deſcriptarũƺ in inſtrõ emptionis.ſ.fcẽ per Abraã ſunt eedem res ⁊ ſubſtantia cuƺ bonis deſcriptis in fine petitiõis de alijs dixit ſe ignorare ſer Santolinus deponit ꝙ bona deſcripta in fine petitionis exceptis bonis deſcriptis in quinta ⁊ ſexta poſtis ſunt illa eadẽ que apparent deſcripta in dcõ inſtrõ bataglia deponit de pma ⁊ tertia in iſtis duabus ſunt conteſtes duo vltimi teſtes in alijs ſunt ſingulares iſti tres teſtes : nam de ſecunda poſta non deponit iſte bataglia . primus autem teſtis deponit de prima ⁊ ſecunda petia terre deſcriptis in inſtrumento ⁊ non deponit de identitate cum prima vel ſecunda vel tertia poſtis in petitione deſcriptis. verificaretur enim eius dictum etiam ſi fuiſſent eedem inſtrumenta cuƺ rebus deſcriptis in v. vel. vj. poſtis in petitione deſcriptis de quibus nullus alius teſtis deponit:⁊ prout non creditur teſtibus ſingularibus per iura vulgaria:ita ⁊ non creditur teſtibus qui poſſunt eſſe ſingulares ⁊ non ſingulares.ita nota Bal.in capi. bone de electio.⁊ in.l.edicto.in parum ante medium .C.de edic.diui.adri.tollen. adducendo dicta per Barto.in.l.celſus de vſucapi.

f ¶ Jtem ex alio vř poſſe dici ꝙ ſaltẽ pro rata que dicit ſpectare ad dictos magiſtrum daptilum ⁊ Jſac nõ poſſit Jacobus ſe niti:nam eſt aduertẽdũ ꝙ vnus tñ teſtis deponit ꝙ Jſac poſſedit dicta bona exceptis ⁊c.vƺ ſer Santolinus q deponit ꝙ dicta bona poſſedit leo ebreus ⁊ poſt eius mortem magiſter daptilus Abraã ⁊ Jſac pro indiuiſo:iaƺ ſunt l.anni.⁊ vltra vſqƺ ad .xxv.⁊.xxx. annum proxime elapſum iſte teſtis qꝛ ſingularis quo ad Jſac quo ad euƺ nihil ꝓbat per iura vulgaria.itẽ non deponit veriſimilia:qꝛ interrogatus ſuper interrogatorijs reoꝝ deponit ꝙ non vidit vnꝗ̃ laborare dictos daptilũ ⁊ Jſac laborare in dictis bonis:ſed Abraam cum puccio marini laborare ⁊c. itẽ duo teſtes dcĩ Jacobi interrogati ſuper tertio articulo deponũt de poſſeſſione Abraam ⁊ nõ de poſſeſſione dictorũ daptili aut Jſac ⁊ ſunt ꝙ̃plures ⁊ plures teſtes aduerſe ptis qui:deponunt ꝙ ſolus Abraam ⁊ ſine alijs conſocijs poſſedit dicta bona in vita ſua ⁊ vſqƺ ad eius mortem ⁊ poſt eius mortẽ Salomon ⁊ vita eius filij poſt eius morteƺ:ita ꝙ nõ eſt veriſile ꝙ iſte ſer Santolinus viderit per tm̃ tempus poſſidere dictos magiſtrum daptilũ ⁊ Jſac ⁊ ſicr nõ eſt veriſimile dcm̃ alterius teſtis qui deponit de poſſeſſione magiſtri daptili vna cum Abraam per tpꝰ.xxv.an.⁊ vltra faciendo laborari ⁊ fructus recolligendo . pſerto iſti actus per tm̃ tpꝰ innotuiſſent aliꝭ vicinis ſeu praticãtibꝰ in dictis bõis:itaqꝫ cũ ſint ſaltem ſex teſtes vƺ Simon Nicolaus Rentius Ferrãtes Lucarellus ⁊ Bartolinus qui oẽs deponũt ꝙ Abraaƺ ſolus.⁊ ſine alijs cõſocijs poſſedit dicta bona vſqƺ ad eius mortẽ ⁊ fructꝰ recollegit ⁊ laborauit ⁊c.itaqꝫ videnť ꝯrij:qꝛ poſſidere ſolũ ⁊ ſine alijs ⁊ poſſidere duos vł tres ſunt incompatibilia.⁊ iſti ſunt ſex ⁊ deponunt veriſilia qꝛ ſi poſſediſſent veriſiſr ꝯtinuaſſent poſſeſſionẽ ⁊ ſi neglexiſſent ⁊ ex poſtea geſtis priꝰ geſta pſumunť ⁊ interpretanť caſi.cũ p bellicã.xxxiij.q.ij.cũ p bellicã.⁊ in caſi.i.multis.xiiij.di.⁊ p gl.in.c.ſcribã de pſum.⁊ in atteſtatiõibus plurimũ attẽdiť que afferant veriſimiliora.c.lƺ cãm de ꝓba.⁊ in.l.ob carmẽ ff.de teſti.⁊ ſaltẽ quo ad Jſac eius poſſeſſio nihil nõ ꝓbať.

g ¶ Et ſi dicať ꝙ dictus Abraam qui emit noie ſuo ⁊ fratrũ ẽt ſeaľ ſi ſr poſſidẽ noie ſuo ⁊ fratrũ:qꝛ a pmordio tituli ⁊c. put ⁊.ũ.in prin.dictũ fuit ꝓ rñſionẽ aduertendũ eſt ꝙ per emptionẽ factã noie alterius ⁊ receptionẽ poſſeſſiõis eodẽ noie factã nõ queriť illi poſſeſſio aut dñiũ ſi nõ ꝓcedit mãdatũ aut ſequeť ratihabitio.l.cõis ſeruus in fi.ff.de acqui. poſ.l.ſi ego.ff.de neg.geſtis. Ratificatio aũt ſeu ius oueren di per ratificationẽ vř tolli ſpacio.xxx.anno.ar.l. ſicut.C.de pſcrip.xxx.vel.xl.an.⁊ que habenť in.l.lƺ.C.de iure delib. vbi hř ꝙ ius adeundi tolliť ſpacio.xxx.an. ſm cõem ſn iam fere oiuƺ.⁊ ſic nõ vř ꝙ hodie poſt.xxx.annos poſſit ratificari:lƺ hoc pcise nõ firmẽ. Ex alio aũt vř ꝙ hodie nequeat ratificari qꝛ poſſeſſio eſt apud tertiuƺ:iõ ratificatione nõ põt hodie queri:qꝛ duo nequeunt poſſidere.l.iij.§. econtrario. ff.de acqui.poſ. Et ſi hodie nõ queritur vere nõ põt fingi retroqueſita:qꝛ deficit extremũ a quo ꝙ requiritur habile in rei veritate quo ad fictionẽ tranſlatiuã de tpe ad tempus vt eſt tex.in.l.ſi is qui pro emptore de vſuc.⁊ ibi Bar.in materia fictionis tranſlatiue.⁊ in.l. denique.ff.ex quibus cauſis maio. Hinc eſt ꝙ ratificatio nõ poteſt fieri eo tempore quo actus nõ poteſt celebrari.l.bonoꝝ.ff.rem ratã habe.prout ergo nõ poſſet illa poſſeſſio queri per pcuratorẽ aut per ſe: ita nec põt priꝰ accepta ratificari per predicta per quẽ in terminis decidit Jnnocẽ.in.c. cum veniſſet de reſti.ſpo.vbi ꝯcludit ꝙ ſi vnus poſſeſſionẽ vacantẽ accepit noie meo ſine mandato.⁊ alius illã poſſeſſionẽ poſtea accepit ⁊ ego poſtea ratifico poſſeſſionem captã noie meo illa mea ratificatio nõ ꝓiudicat ei qui interim in illã poſſeſſionẽ intrauit per rõnẽ iaƺ dictã. Et ita etiã tƺ ibi dñs Benedictus pater ⁊ preceptor meus qui propter hoc dictũ amiſit vnã cauſam v̄xoris ſue magni ponderis. Nã cũ eſſet defunctus quidã Jbolionus ⁊ eſſet dubiũ ad quẽ eſſet delata eius hereditas:qꝛ ipſe ⁊ filius ſimul deceſſerant quidaƺ Marcus acceſſit ad bona defuncti ⁊ accepit poſſeſſionẽ nomine ſuo ⁊ ſoroꝝ a quibus nõ habebat mandatũ aduerſarius poſt illũ marcuƺ accepit poſſeſſionẽ eorundẽ bonoruƺ fuit actũ poſſeſſorio marcus pro parte ſua obtinuit ⁊ ſorores ſuccubuerunt qꝛ tempore quo ratificarunt apprehenſionem Marci factam eoruƺ nomine alius iam queſiuerat poſſeſſionem.

h ¶ Jta punctualiter dõm eſt in caſu iſto ſero fieret nũc ratificatio ex quo alij poſſident.⁊ qꝛ dñiũ nõ queriť ſine poſſeſſione.l.traditionibus.C.de pac.iõ per ratificationẽ que hodie fieret nõ quereref dñium dictaꝝ reruƺ dato ꝙ leo venditor habuiſſet dominiũ ꝙ minime apparet:nec etiaƺ quaſi dominiũ ꝙ ẽt requirit poſſeſſionẽ.l.j.⁊.l.traditionẽ cũ ſi.de publi.cõpetit autẽ quaſi dominiũ.⁊ publiciana ei qui cepit preſcribere.l.cũ qui in prin.⁊.l.traditionẽ de publi.⁊.§.alie inſti.de acti.⁊ preſcriptio ſine poſſeſſione nõ ꝓcedit.l.ſine poſſeſſione de vſucap.⁊.c.ſine poſſeſſione de reg.iur.in.vj. ⁊ ſic ratificanti nõ competeret rei vendicatio nec publiciana.⁊ ſic nulla actio realis perſonalis autem minime competit contra tertium poſſeſſorem.l.ſi.ff.de contrahen.emptio. ⁊.l.j.§.ſi heres ad trebel.ex quibus omnibus concludo ꝙ dicti rei veniunt abſoluendi ⁊ actor venit in expenſis condemnandus ⁊ maxie pro ratis quibus agit vt ceſſionarius in quibus non video dubium. Laus deo.

¶ Statutum dicit ꝙ in ſucceſſione ab inteſtato ſuccedant proximiores conſanguinei:an iſta verba maſculini generis proximiores ꝯſanguinei excludant feminas cõſanguineas.

¶ Conſilium. ccxxij.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xpi. ¶ Quãqꝫ in hac cõſultatione videatur prima facie dicendũ:ꝙ lƺ de iure cõmuni pariter ſuccedãt nepotes ex premortuo fratre vel ſorore ⁊ frater vel ſoror ſuperſtes

per auten. ceſſante ⁊ aũt. ſequenti. C. de legit. heredi. ⁊ aut. vt fratrum filij in rubro ⁊ nigro ⁊ ſublata eſt dña ſexus in mã ſucceſſionis vt dictis autenticis: ideo cõſtat ꝙ de iure cõi dicte Marcuna ⁊ bella filie fratris ſuccederent in dimidia que obueniſſet eoꝝ patri: tamen vigore ſtatuti vr̃ ſecus dõm: nam ſtatutum vocat proximiores conſanguineos ad ſucceſſionez: ⁊ qꝛ non pñt plures inſolidum ſuccedere. l. hereditatem. ff. de caſtren. pecu. ⁊. l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculum. ff. commo. ex quo enim inuita ꝓximiores cenſeſ ceteros vlteriores excludere prout in ſi ſi dicit Bart. in caſu nõ ita claro in. l. ij. §. videndũ. ff. ad tertul. ⁊ Bald. in. l. maximũ. C. de libe. preter. ⁊ in. l. ſi vo. §. de viro ſol. ma. ⁊ in. l. ꝙ vero. ff. de le. ⁊ tangit ẽt Jmol. in. d. §. de viro in penul. colũ. ⁊ qꝛ verbuz conſanguinei in hac materia vr̃ ꝙ nõ cõcipiat femininũ cum mã videatur differens inter maſculos ⁊ feminas cum verbum patris ⁊ verbum aui non cõcipiat femininũ matris ⁊ auie alẽs dictuz ſtatutũ nihil operareſ ſi maſculinũ tn̄ oĩ ſui pte ꝯciperet femininũ ⁊ ſtatuta debent intelligi vt aliqd operenſ. l. ſi qñ de le. j. ⁊. c. ſi papa de priui. lib. vj. ⁊ maxie qꝛ vr̃ ꝙ maſculinum cõcipiat femininuz procedit ex interpetratiõe extenſiua nõ ex ꝓpria ſignificatiõe. l. ꝓnunciatio de ver. ſigni. ꝓut dicit bar. in. l. j. eo. ti. itaqꝫ ex duplici capite vr̃ ꝙ dicte neptes excludanſ ab eoꝝ patruuo Ludouico fratreqꝫ dicte Mariette de cuius bonis agitur.

d ¶ Tñ his minime refragantibus ꝯriũ puto de iure reſpondendum: nam correctiones iuriuz ſunt reſtringende. l. ꝓcipimus. C. de appel. ⁊. ar. l. ſancimus. C. de teſta. ⁊. l. ius ſingulare ⁊. l. ꝙ vo contra de legi. ſunt. n. iura iuribus pro poſſe cõcordanda. l. vnica. C. de inoffi. doti. ⁊. c. cũ expediat de elec. li. vj. ⁊ intelligi vt q̃minus fieri põt ledat ius cõe. c. cũ dilectus de conſue. ⁊. l. ſi vo. §. de viro. ff. ſol. ma. idcirco nõ debent interpetrari illa vba ꝓximiores cõſanguinei vt maſculi proximiores conſanguinei ex parte pr̃is vel aui excludant feminas proximiores cõſanguineas ex parte patris ⁊ aui prout excluderent ſi maſculinum cõſanguinei nõ cõciperet femininuz: ꝙ eſſet contra oĩa iura ⁊ iura antiq̃ legis. xij. tabularuz que oẽs agnatos ⁊ agnatas pariter inuitabat ⁊ oẽs cognatos ⁊ cognatas pariter excludebat inſti. de legi. agna. ſucce. §. ⁊ hec quidẽ. lex. xij. tabu. ⁊. l. lege. xij. tabu. C. e. tit. ⁊ inſti. de ſucce. cogna. media aũt iuris prudẽtia nõ excludebat ſorores: vt lꝫ vlteriores excluderet. d. l. lege. xij. tabu. ⁊ inſtitu. de leg. agna. ſucce. §. ceterũ iuncto. §. media eo. ti. ⁊ tñ ſi ſtatutum illõ interpetrareſ vt vbum maſculinũ conſanguinei nõ cõciperet femininum ⁊ conſanguineo proximiore admiſſo ceteri generaliter cenſerenſ excluſi pariter reſultaret excluſio ſororis ꝓut alioꝝ ⁊ ſic eſſꝫ ẽt ꝯtra dcẽꝫ mediã iuris prudentiã. Jtẽ fortius eſſꝫ ꝯtra iura Juſtiniani ⁊ codicis ⁊ autenticoꝝ p quẽ Juſtinianus correxit oẽm dñã ſexus in ſucceſſiõibꝰ in. d. l. lege. xij. tab. ⁊ in. §. nos vo inſti. e. ti. ⁊ in. l. maximũ vicium. C. de lib. preter. ⁊ in autẽ. ceſſante ⁊ in autenticis ſequẽtibus. C. de leg. heredi. idcirco maſculinũ illud ꝯſanguinei nõ excludat ꝯſanguineas ⁊ cõſanguinee ex parte pr̃is excludanſ a ꝯſanguineis maſculis eiuſdẽ vel vlterioris gradus: nã ſi ſtatutũ illud interpetrareſ vt maſculi cõſanguinei ex pte pr̃is excluderẽt ꝯſanguineas ex pte pr̃is pronepos ex fratre excluderet ſororẽ ſi nõ eſſꝫ ꝓximior maſculus illo ꝓnepote ꝙ eſſꝫ maxĩa correctio iuriũ q̃ ẽ euitãda p iura vulgaria ⁊ ſupradicta: iõ dicamus ꝙ maſculinum illud conſanguinei concipiat femininum.

b ¶ Et ſi dicatur ⁊ ſi concipiat femininuz reſultat ampliatio exorbitantie ⁊ correctio iuris: nã ſi cõſanguinei inuitanſ tã femine q̃ꝫ maſculi excluderenſ cognati ⁊ ſic conſanguinei ex parte matris: iõ nõ ſolum a maſculis ꝯſanguineis: ſed ẽt a conſanguineis feminis ex parte patris r̃ndetur ꝙ minor eſt exorbitantia ⁊ a iuriſlatoribus minus exoſa ꝙ agnati ⁊ agnate excludant cognatos: qꝛ erat hoc inductum per legẽ. xij. tabu. vt inſti. de ſucce. cognato. in princip. ⁊ ẽt per edicta pretorum vt ibidem ⁊ de facili ad ius antiquum: licet correctum aut ꝙ ius nouum derogans iuri proximo derogan ti iuri antiquiori videtur ampliandum potiuſqꝫ reſtringẽdum prout voluit glo. in verbo. numerandum in. c. iij. de ꝑben. lib. vj. qꝛ res de facili redit ad ſuam primeuam naturã. xxxv. diſti. cañ. ab exordio. ⁊. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret verſic. ꝙ in ſpẽ dotis. ff. de pactis ſm̃ eam q̃ꝫ ſit ꝙ maſculi ꝓximiores conſanguinei ex pte patris excluderent ꝓximiores agnatas ⁊ cognatos ⁊ cognatas: nam hoc nullo vnquã iuſ fuit inductum ſaltem: ita generaliter ⁊ Juſtinianus auctor nouorum iurium multum abhorret huiuſmodi dfferentias ſexus maſculini ⁊ feminini in ſucceſſiõibus vt. d. l. maximũ viciũ. ⁊. d. l. lege. xij. tabularũ nõ ita abhorruit differentiã iter agnationẽ ⁊ cognationẽ quã tollerauit de iure codicis lꝫ aliqualiter moderauerit in. l. meminimus. C. de legi. heredi. Quis de iure nouiſſimo illã dñaꝫ Juſtinianus remouerit vt in auc. in ſucceſſiõe. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ in auc. ceſſante ⁊ autenticis ſequentibus de legi. heredi. ⁊ de duobus malis minus malũ eſt eligendum cañ. duo mala. ⁊ cañ. nerui. xiij. di. ⁊. l. quotiens nihil. ff. de reg. iur. ⁊. l. ij. ⁊ ibi no. Ange. C. de carbo. edi. ⁊ forte nõ eſſet abſonũ ad euitandũ vtranqꝫ exorbitantiã ꝙ illõ verbũ ꝯſanguinei nõ ꝯciperet femininũ ad excluſionẽ cognatoꝝ: ſꝫ ꝯciperet vt agnate ſeu ꝯiũcte ex latere patris. ⁊ aui nõ excluderenſ vt ſic p vnũ vl̃ alterũ modũ intelligendi eliciaſ hec ꝯcluſio ꝙ vigore dicti ſtatuti maſculi ñ excludãt feminas ꝯſanguineas ex parte patris ⁊ aui nec obſtat ꝙ maſculinũ patris ⁊ aui nõ ꝯcipit femininũ matris ⁊ auie qꝛ apparet de mente ex eo qꝛ alẽs illa verba ex parte patris ⁊ aui fuiſſent ſuperfluo appoſita ⁊ nõ ad alium finẽ niſi vt nõ cõprehenderentur conſanguinei ex parte matris ⁊ auie ⁊ verba nõ debent interpetrari fruſtra appoſita. d. c. ſi papa. ⁊. d. l. ſi quando. ſed verbuꝫ conſanguinei non eſſet fruſtra poſitum ſi conciperet femininum vt femine coniuncte ex parte patris ⁊ aui non excluderentur.

c ¶ Preterea cõſanguineos ex parte patris ⁊ aui nõ cõſiderat iuris municipalis lator ex eo qꝛ maſculos ꝓferre voluerit feminis: ſed vt agnatos preferat cognatis ꝓut ſunt ꝯiuncti ex latere feminino cõiuncti vero per lineam maſculinaꝫ ſunt agnati. l. ſunt autẽ agnati. ff. de legi. tu. ⁊ inſti. eo. ti. §. j. ⁊ ſic nõ ſumus in materia differenti inter maſculos. ⁊ feminas: ſtemus ergo regule iuris que vult ꝙ maſculinũ regulariter cõcipit femininũ maxime in diſpoſitiõe iuris. l. j. ⁊ ibi per bar. ff. de ver. ſig. ⁊. l. quicunqꝫ ⁊ ibi per Cy. bal. Saly. ⁊ modernos. C. de ſeruis fugi. ⁊ per cañ. in. c. generali de ele. li. vj. ⁊ ſiquis tenaciter vellet inſiſtere ꝙ in dicto ſtatuto maſculinũ nõ ꝯciperet femininũ poſſet iſtari ꝙ ẽt dũ dicit ſiqs illõ maſculinũ quis nõ ꝯcipiat femininũ vt ſic intelligaſ de paſſiua ſucceſſione maſculi nõ de paſſiua ſucceſſione femine ꝓut in hac cõſultatione agitur de paſſiua ſucceſſione femine ⁊ lꝫ Bar. in. d. l. j. de ver. ſigni. dicat ꝙ ex propria ſignificatione maſculinũ huiuſmodi cõcipiat femininuꝫ per tex. ibi ea rõne qꝛ hꝫ tacitũ ſubſtantiuũ homo ꝙ eſt generis cõmunis. l. hominis eo. tit. tamen ſecus vult ibi glo. relata ad tex. ⁊ ꝙ generaliter maſculinum nõ cõcipiat femininum ex propria ſignificatione nõ habita dicta diſtinctione Bar. voluerunt etiã Dy. in. d. l. j. ⁊ Jac. but. in. l. ſi quis in tantã. C. vnde vi. ⁊ Gui. in Spec. de alleg. ⁊ diſpu. §. poſt hec autez ver. vel ibi maſculinũ ⁊ Archi. in cañ. ſiquis ſuadente. xvij. q. iiij. prout has auctoritates allegat Jo. de fantu. in quodam conſilio ꝙ incipit puto ad primum queſitum de iure dicendum. Et ſubdit lꝫ Bar. aliud dixerit in. d. l. j. de verb. ſigni. ⁊ per ꝯſequẽs voluit intelligere dictas auctoritates etiã in caſu Bar. ſcilicet quando maſculinum eſt adiectiuũ ꝙ requirit ſubſtantiuum prout Bar. loquitur. ⁊ propterea ipſe cõcludit ꝙ ſi ſtatutũ dicit ꝙ cõiuncti ex linea paterna excludant matrẽ nõ cõcipit ⁊c. ⁊ tñ illud participiũ cõiuncti neceſſario hꝫ tacitũ ſubſtantiuuꝫ ꝙ poteſt ſubintelligi homines prout ſi diceref ſi qui idẽ ſuper eodẽ puncto ꝯſuluit Rycciar. de Saly. ⁊ incip. cõſiliũ querif primo an ſine vbi ad propoſitũ ſic ad litterã inquit ad tertiuꝫ dico ꝙ maſculinum cõprehenſum in ſtatuto dum dicit coniuncti ex linea paterna nõ comprehendit neqꝫ cõcipit femininũ. primo qꝛ nõ ex propria ſignificatione verborũ caſus eſt in. l. hec autẽ ſatiſdatio: vbi dicit de pupillo loquif nõ de pupilla. ⁊ tamẽ per extenſionẽ idem erit ſeruandũ in pupilla ⁊c. ⁊ ſubdit ꝙ de hoc ẽ caſus ad litterã in. l. j. §. de eo õ pecu. vbi dicit tex. de eo nõ de ea preter loquitur ⁊ tamẽ ⁊c. Et illũ tex. adducit ẽt Jo. de fan. ⁊ ſuper eodẽ puncto cõſuluit ẽt Jo. de lig. ⁊ incip. cõſiliũ quedã catherina pupilla deceſſit: idez ẽt voluit ꝯtra Bar. Raph. ful. in. d. l. quicunqꝫ allegans. l. ſiquis vel ſi qua. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ quid obſtat ꝙ nõ poſſit ſubintelligi ſubſtantiuum vir prout ſubſtantiuum homo.

d ¶ Nec ob. tex. d. l. j. de ver. ſigni. qꝛ maſculinũ cõcipit femininũ ſi nõ ex verbis tñ ex mente. ⁊ id qõ ex mente venit cõprehenditur in lege: lꝫ propria vis verborũ nõ cõprehendat. l. nominis ⁊ rei. §. verbũ ex legibus de ver. ob. vbi ergo cõcipit ẽx mente cõprehendit femina: ſed verba extenduntſ ſimilẽ in. l. hereditatis appellatione. ij. de ver. ſigni. vbi hereditatis appellatione continetur bonorũ poſſeſſio dicit tex. ⁊

tamen

tamẽ nõ ex ꝓpria vi verborũ. itẽ in.l.generi eo.ti.⁊ in.l.cui eorum.§. itẽ pompo.nur.ff.de poſtbu.vñ ꝙ nurus appellatione ↄtinetur ꝑ nurus ⁊ pro genere ⁊ vlteriores ⁊ tñ in l.nurus de ver.ſigni. vñ ꝙ nurus appellatio ẽt ad vlteriores eſt porrigenda :⁊ ſic loquiẽ per verbum porrigẽda ꝓut loquiẽ.d.l.pronunciatio quam allegat Barto. ⁊ tñ alia iura loquunẽ per verbum contineẽ ꝙ idem ad propoſitum noſtrum importat ꝙ verbum complectiẽ ⁊ plura hmói ſimilia diligens indagator adducere poſſet.

e ❡ Et ſi dicaẽ auctoritates quas ſupra adduxiſti ꝙ verbum coniuncti in hmói ſtatutis excluſiuis coniunctorũ per lineã maternaꝫ nõ cõcipit feminas. ergo pariter vbuꝫ ↄſanguinei nõ cõcipiat cõſanguineas in terminis nñi ſtatuti ſm ſupraſcriptas auctoritates. rñdeo ꝙ predicti doc.loquunẽ ad finem vt ſtatutũ minus corrigat ius cõe in quo expñſſe ſe fundãt nõ ad finẽ vt excludanẽ cõiuncte per lineã maſculinaꝫ quo caſu ampliareẽ exorbitãtia:⁊ ego adduxi vt ſi vellimus tenaciter inſtare ꝙ femina nõ cõprehendaẽ :ſed excludaẽ tunc in tanta exorbitantia ⁊ iuriũ correctione poſſumus dicere ꝙ maſculinũ qđ non cõcipiat femininũ:ſed intelligaẽ qñ agiẽ de ſucceſſione maſculi defuncti nõ de ſucceſſione femine defuncte ꝑ ꝙ reſtringiẽ correctio ⁊ exorbitãtia nõ ampliaẽ:⁊ ſuadet rõ qꝛ ſꝫ illã interpretationẽ ꝓut femina nõ ſuccederet maſculo ad excluſionem agnatorꝫ ita ⁊ maſculus nõ ſuccedat femine ad excluſionem cognatorũ: qꝛ decet ꝙ ſucceſſiones ſint viciſſitudinarie.l.ſi ab eo ⁊.l.lege.xij.tabulaꝝ ⁊ ibi no. Barto.de legi.heredi.per que iura conſuluerunt Chriſtophorus de caſte.⁊ Bald. ꝙ prout filius fratris vtrinqꝫ coniuncti excludit fratreꝫ ex vno latere coniunctum autem.poſt fratres.ij.de legit. here.⁊ ſic ſuum patruum:ita ⁊ patruus vtrinqꝫ ↄiunctus ſuccedat filio fratris vtrinqꝫ ↄiuncti excluſo fratre patris ex vno latere dũtaxat ⁊ incip.ↄſiliũ qñ vt proponitur perinus ⁊c.⁊ idẽ cõſuluit Frãciſcus de albergo.de aretio in ↄſi.ſuo incip. Petruſfran.qui ẽt nitiẽ ꝑ dictã regulã fundatã in dcis iurib⁹.

f ❡ Pro quo etiam facit.l.cõium.C.de natu.lib.⁊ in aũt.qui bus mo.natur.effi.ſui.§. ſiquis igitur ibi in eniꝫ caſibus nãles filios vocamus ad ſucceſſionẽ in his quoqꝫ nãlibus patribus decentẽ ſeruent deuotionẽ eadẽ quoqꝫ mẽſura ſicut parentes ↄſpiciunt filijs nãlibus ſm mãꝫ legis: ita ⁊ ipſis parẽtibus compenſeẽ ⁊ ibi gl.notat ꝙ diſpõ ſuccedendi ⁊ pietas dꝫ eſſe equalis ⁊ facit gl. inſti.ad tertul.§. ſi.volens per dictam rõnem ꝙ prout mř illuſtris nõ ſuccedit filio nãli per.l.ſi qua illuſtris .C. ad orfi.ita ⁊ filius nãlis nõ ſuccedat matri illuſtri ⁊ Saly. in.l.qui ſe pris .C.vñ lib. vult ꝙ ꝓut liberis ſuccedunt parentibus per lineã maſculinaꝫ ꝑ vñ liberi:ita ⁊ econtra lꝫ in edicto ꝓtoris nõ appareat fcã mẽtio de parẽtibus tñ parentes hẽant parẽ ſucceſſionẽ ꝑ vñ liberi in bonis filioꝝ ꝑ dcãm rõneꝫ qꝛ ſucceſſiones ab inteſtato ſunt viciſſitudinarie ꝑ.d.l.ſi ab eo ⁊.d.l. lege.xij.tabu.⁊ per.§.filio.⁊.§.penultimũ aũt.qbus mo.na. effi.ſui ſm eũ: ⁊ lꝫ dicte illatiões nõ ꝓcedant oẽs ſine ſcrupulo nec ẽ meũ ad pñs illas diſcutere:tñ dcã rõ ⁊ regula pdicta vř ponderãda ad reſtrictiõeꝫ iuris correctiui vt minꝰ corrigat ius ꝓcedẽs cũ iuriũ correctio ſit euitanda per iura vulgaria:⁊ ꝑ pñs ↄcludẽdũ ſit artẽtis oĩbus iã dictis ꝙ vigore dicti ſtatuti dcẽ neptes ex frẽ ꝑmortuo nõ excludãtur ea rõne qꝛ femine.itẽ ẽt eſt ↄcludendũ ꝙ non excludanẽ ea rõne qꝛ fř ſit in ſcđo gradu .l. iuriſconſultus.§. ſcđo gradu ⁊ inſti .e.ti.§. ſcđo gradu ⁊ dicte neptes ſint in tertio gradu d.l.iuriſcõſultus.§ tertio ⁊ inſtitu.e.ti.§.tertio gradu ⁊ per pñs dictus fř ſit proximior ↄſanguineus:qꝛ rñdeẽ ꝙ lꝫ fř vere ſit proximior ꝙ̃ filius fřis tñ qꝛ filij fratꝝ ſuccedũt intrando in locũ fřis ⁊ ſic tãꝙ̃ ↄſtituti in ſcđo gradu ꝓut oẽs tenent in.d.auc.ceſſante ⁊ aũt.poſt fres.⁊.e.ti. ⁊ hř ẽt in autẽ. defuncto ad tertiu. iõ nõ cẽſeẽ fř ſupſtes proximior ↄſanguineus ꝙ̃ ſint nepotes ex filio ꝑmortuo : ⁊ hinc videmus ꝙ lꝫ tex.in.l.ſi ita legaẽ.§.in fideicõmiſſo de legatis.ij.l.peto. §.frẽ. eo.ti.velint ꝙ in relicto fcõ familie veniãt proximiores tñ filius fřis ↄcurrat cũ frẽ ꝓut voluit gl.in.d.§.in fideicõmiſſo per.d.auc.ceſſante.⁊ idẽ voluit Jmo.⁊ Pau.de ca.ibi ⁊ Bar. tranſit.⁊ ita ẽt pluries conſului ⁊ vidi ab alijs ↄſultum :⁊ ſic lꝫ in mã nõ correctiua iuris ⁊ in qua.d.autẽ.ceſſante ⁊ ſequens non loquunẽ per rationem illorum iurium non cenſeẽ proximior frater ꝙ̃ filius fratris quãtofortius in terminis in quibus dicte autentice loquunẽ in lege correctiua ad eius reſtrictionem interpretandum eſt ꝙ frater nõ cenſeatur proximior ꝙ̃ filij fratris in ſucceſſiõe inteſtati.

g ❡ Ex quibus concludo ꝙ dicte neptes ex filio premortuo concurrant cum dicto fratre ſuccedendo in dimidia ⁊ per cõſequens ſuccedant in dicta dote que cenſeẽ donata dicit ſorori defuncte per.l.ſi.C.de iuř dotiũ.⁊.l.vnicaꝫ.§.accedet C.de rei vxor.acti.⁊ tantofortius:qꝛ interuenit expreſſa ſtipulatio pro vxore ſimiliter in lucro donationis propter nuptias queſito ex bonis aduentitijs ꝙ ex forma ſtatuti queriẽ vxori ex cã aduentitia qꝛ correſpectiue maritus ſperabat lumen dotis ⁊ matrimonij:ita ꝙ eſt ipſius vxoris ⁊ clarũ.ideo in iſtis bonis prout in ceteris ſi qua habebat ſuccedunt pariter dicte neptes prout dictus frater vt.ſ. Laus deo.

❡ Agẽs ad granũ vel preciũ grani trãſmiſſuꝫ:ad duos adminiſtratores cõis dꝫ ſuccũbere ẽt ꝙ ꝓhet granũ vni ex eis traditũ:qꝛ nõ obligant adminiſtratores ꝑ alio recipientes.

❡ Conſilium. ccxxiiij.

In nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. ❡ Uiſis nonnullis actis.⁊ ſnĩa lata in cã vertente inter Auguſtinũ Benedictiqui a ſnĩa cõtra eũ lata appellauit ⁊ Jacobum petioannis appellatum queriẽ que debeant eſſe partes iudicis ad quẽ. Et profecto mihi vř ꝙ nõ ꝓceſſit libellus.⁊ innuiẽ hoc idẽ ex his que ꝑmittunẽ in platione ſnĩe vbi ſolent recenſeri actitata in cã.⁊ preſertiꝫ libellus in quo fundaẽ iudiciũ ⁊ ſnĩa hꝫ neceſſariã relationeꝫ ad libellũ.l.vt fundus.ff.cõi diui.⁊.c.lꝫ eli de ſymo.⁊.c. qualiter ⁊ qñ el grãde de accu.ẽt in cauſis ſumarijſſimis vt in cle.ſepe de ver.ſigni.reperio i viſis que ꝑmiſſa ſunt ante diffinitiuã relatã quandã cõparitionẽ dicti Jacobi aſſerentis trãſmiſiſſe quandã quãtitatẽ grani in manibus dictoꝝ Auguſtini ⁊ Petriiacobi nec referẽ ꝙ aliqđ petierit:itaqꝫ patiẽ defectuꝫ:qꝛ nõ fuit forme libelli:nõ enim demonſtrat actionẽ ſeu ſpeciẽ future litis ꝓut requiriẽ vt.l.edita actio C.de edẽ.⁊.l.j.in prin.ff.eo.ti.⁊ deficit ↄcluſio que eſt principalis pars libelli vt voluit Jnno.in.c.ſuper litteris de reſc ip.⁊ Bal.in auc.cauſa que fit cũ monacho de epi.⁊ cle. ideo appellaẽ petitio qꝛ principaliter petiẽ a iudice ꝙ pnunciet ꝙ minime apparet factũ in dicta cõparitione.itẽ nõ eſt certa ꝗ̃titas grani quã dicit tranſmiſiſſe in manus dictoruꝫ Auguſtini ⁊ Petriiacobi:ita ꝙ patiẽ defectũ ⁊ defectus libelli ineſſe cenſeẽ in ſnĩa inquit bar.i.l.j.C.de errore calcu. hinc eſt ꝙ vbi libellus eſt ineptus nõ põt ſequi valida ſnĩa glo.ſing.in verbo ſꝫ inſti.de obli.ti.generali.⁊.c.cũ dilecti. ⁊ ibi per doc.de emp.⁊ ven.itẽ ſi qua petitio emanauit ſm ea que percipio fuit petitũ granũ ꝙ trãſmiſit ipſe Jacobus actor in manus dictoꝝ Auguſtini ⁊ Petriiacobi ↄuentoꝝ.

a ❡ Sentẽtia itaqꝫ dꝫ ferri ſuper grano trãſmiſſo in manus predictoruꝫ:nõ autẽ ſuper grano vni eorũ tradito nomine dicti Jacobi al's nõ eſſet lata iuxta formaꝫ petitionis prout requiritur in quolibet iudicio vt.d.cle.ſepe cũ alijs iuribus ſ.adductis:ſed dicta duo deducta in dicta cõparitione (loquor ſm ea que percipio:qꝛ ſingula acta non ſunt oſtenſa) minime probantur:nullus enim teſtis deponit ꝙ granum ꝙ aſſerunt traditum fuiſſe tranſmiſſum per dictũ Jacobuꝫ: licet deponant ꝙ fuit nomine dicti Jacobi traditum:ſtant enim hec ſimul ꝙ fuerit traditũ nomine dicti Jacobi ⁊ nõ fuerit tranſmiſſum per dictum Jacobum:qꝛ potuerunt illi qui tradiderunt tradere granum proprium tamen nomine Jacobi eo ignorante vel lꝫ ſciret non mitter et vt de ſe p3:⁊ ſic teſtes nõ cõcludunt ad granũ de quo videtur actũ.⁊ ſolus vnus teſtis vꝫ ſecundus ſcilicet Jacobus aballi ſuper certa quãtitate grani deponit ꝙ fuit traditum de mandato dicti Jacobi qui tranſmittebat de ciuitate aquile ⁊ alius vꝫ tertius noĩe Joannes cole qui deponit de cõſignatione alterius grani miſſi a dicto Jacobo ⁊ ſimiliter eſt ſingularis: qꝛ deponunt de diuerſis actibus:iõ eis nõ crediẽ.l.iuriſiurandi.C.de teſti.⁊.tam litteris extra.eo. ti.⁊.c.cũ dilecti de cõſue.cũ ſi.itẽ nõ videnẽ deponere ꝙ trãſmiſerit: nã trãſmittere ſignificat ꝙ ex alio loco in illum mittat:ſi enim granum ꝙ eſt penes te vel in tui preſentia tibi trado nõ dicor ad te tranſmittere vt pꝫ ad ſenſum:ille autẽ qui deponit de mandato Jacobi qui tranſmittebat ⁊c. iterrogatus de loco deponit de palatio cõis nurſie vbi tradidit.⁊ ſic nõ deponit de loco vñ trãſmiſit.⁊ vbi veriſimiliter mãdauit:ſed dꝫ intelligi ꝙ ibi audiuit ꝙ tranſmittebat:nã premittit ꝙ ipſe teſtis vidit iterfuit ⁊ audiuit. Jn loco autẽ vbi fuit traditũ

non potuit videre ꝙ Jacobus tranſmiſſerit de ciuitate aqui leꝛ ideo neceſſario opꝫ intelligi dictū huius teſtis ne ſit falſum ꝙ tempore traditionis audiuit qualiter dictum granū tradebatur de mandato dicti Jacobi qui tranſmittebat de ciuitate aquile teſtimonium autem de auditu non probat.c. cū litis de teſti.c.inquiſitiōi de accu.cū ſi.Jteꝫ teſtes nō ꝓbant granū trāſmiſſuꝫ ꝑ Jacobū. Jtē illa ꝯparitio cantat d grano tranſmiſſo in manus Auguſtini ⁊ Petriiacobi:⁊ teſtes nulli deponūt qcq̄ꝫ de Petroiacobo niſi vnus dūtaxat teſtis qui nō hꝫ ꝯteſtē iō nil ſibi credit nec cadit in his termino delatio iuramēti indefectuꝫ ſemiplene ꝓbationis:qꝛ Jacobus nō fuit pñs traditioni: itaqꝫ pro tertio non poſſet deponere lōge minus ꝓ ſeꝛ ſic nō probat ꝑ teſtes ꝙ debeat granū trāſmiſſum i man⁹ dictoꝝ auguſtini ⁊ petriiacobi.

b ¶ Dato ſine preiudicio ꝙ probent granum traditū Auguſtino noie Jacobi ⁊ ſic ex dictis atteſtationibus nō potuit ferri ſnia pro actore qꝛ non probatur res petita ⁊ ſi cui viderentur hec rigoroſa aiaduertat ꝙ non carēt maxima ſuſpitione dicte atteſtationes attēto ꝙ nullus ex dictis teſtibus eſt qui deponat ſuper grano per aliuꝫ tradito quin deponatur ēt pro eo ꝙ ipſe tradidit aliam quantitatem ita ꝙ perſuaderi probabiliter poteſtꝙ ex quo agitur de intereſſe oium ſimul cōuenerint ꝙ duo ꝓbarēt pro vno ⁊ duō pro alio ⁊ ſic ſucceſſiue ab ipſis octo teſtib⁹ probetur pro intereſſe oium eorum ⁊ nullus alius depoſuerit ⁊ tantofortius iminet ſuſpitio qꝛ erant plures ſocij in delatione forte grani ꝙ tranſmittebat dictus Jacobus vt oſtendit ex atteſtationibus quoꝛundaꝫ ex eis vꝫ Antonius pelegrini primus teſtis qui deponit ꝙ Raynerius Joannis ⁊ dominicus vagnoli capita plurium ſocioꝝuꝫ ⁊c. ⁊ Jacobus aballi qui deponit ꝙ dicti Raynerius ⁊ Dominicus tradiderunt illud granum pro ſe ⁊ tanquam capita alioꝝum ſocioꝝuꝫ ita ꝙ ꝓbabiliter perſuaderi poteſt ꝙ iſti octo teſtes erāt in hac delatione grani ſocij ꝙ ſi eſſet depoſuiſſent ſuper eoꝝū intereſſe fateoꝛ ꝙ hoc nō cōcludit neceſſario iō me nō extendo.

¶ Sed deduco ne iudex abhorreat ſi ſubtiliter ponderantur cuncta pro cludenda malitia veriſimili dictoꝝum teſtiū ⁊ Jacobi actoꝛis. Nam hodie eſt copia falſoꝝum teſtium ⁊ aduerſus verſurias decet verſutijs vti vt.iij.q.ij. cañ.dominus noſter ⁊ ibi glo.⁊ glo.in verbo malignantium in.c.cupientes in principio de elec.lib.vj. tamen mediante iuſtitia in caſu iſto ex his ſcripturis quas vidi ꝑpēdo ⁊ teſtes fuiſſe criminoſos ⁊ iudicem qui tñ nō fuit multū inſtructus in pluribus. Prio teſtes oēs deponunt ꝙ talis ⁊ talis q̄titas grani fuit tot ſalmaꝝ grani ad mēſurā aqle ad nouē cuppas cū dimidio pro ſalma ⁊ iudex ꝯdēnat ad mēſurā murſinā ⁊ in hoc ē iniuſta cuꝫ forte fuerat menſura murſinā ſit maioꝛ vel minoꝛ q̄ aqlana.item addit in ſua ſnia grani boni ⁊ recipientis ſup qua qualitate nullus teſtis deponit nec comparitiones Jacobi id aſſerunt ex his que vidi :iō nō video vbi iudex potuerit ſup hoc ſe fundare niſi qꝛ voluit poti⁹ ſe adherere aſſertioni partis q̄ teſtium depoſitionibus:nā parē in comparitione quam fecit dum perijt teſtes moneri dicit de.xxxij.ſalmis grani ad menſuram murſinam.

d ¶ Jtem iudex ꝯdēnat dictum auguſtinuꝫ in q̄titate.xxxij. ſalmaꝝ grani: ⁊ tñ nō probat ꝙ ipſe Auguſtinus totam dictam q̄titatē recepit:nā Joānes cole tertius teſtis deponit ꝙ Franciſcus mathei ⁊ Bartholomeus cecchi conſignauerūt ⁊ tradiderunt qnqꝫ ſalmas grani Auguſtino bñdicti ⁊ Petroiacobo celli ⁊ Joānes ſanctis q̄rtus teſtis deponit ꝙ predicti aſſignauerunt ⁊ tradiderunt dictas qnqꝫ ſalmas grani dcō Auguſtino ⁊ nihil dicit d Petroiacobo ⁊ in hoc variant nec hñt in hoc alios conteſtes teſtibus autem variantibus nō adhibetur fides.l.qui falſa vel varia.ff.de teſti.cum ſimili. Si enim fuit aſſignatum granum Auguſtino ipſe tenetur inſolidum : ſi ſibi d Petroiacobo tenetur ipſe Auguſtinus pro dimidia.l.reos.§.cum in tabulis de duobus reis.l.ſi mihi ⁊ titio de verbo. obli.nec ꝙ ipſe ſolus habuerit iſtas qnqꝫ ſalmas grani eſt niſi vnus teſtis qui non ſufficit ad cōdēnationē vt eſt notiſſimū. Jtem ipſe Jacob⁹ actoꝛ ꝯfitetur in actis ꝙ dictum granū dictis auguſtino ⁊ iacobo pro cōi nurſie aſſignatū fuit.⁊ idem aſſerit in ſnia ⁊ ſm hoc ille auguſtinus recepit pro cōi nurſij hoc eſt nomine cōmunis nurſie :ita ſignificat illa monoſyllaba prout dicit Bart.in.l.j.§.nunciatio.ff.de noui.oper.nunc.allegat.l. fideicōmiſſa.§.interdum de leg.iij. Si autē traditum ⁊ aſſignatum fuit prō cōmuni ⁊ ſic nomine cōis ⁊ ſic contēplatione cōis prout ⁊ demonſtrat locus vbi aſſignatum fuit.ſ. in palacio communis ⁊ officiū recipientis:qꝛ ipſe Jacobus in.d̄.dicta cōparitione facta pro inductione teſtiū appellat graſſerios ipſos auguſtinū ⁊ Petrūiacobū reos ꝯuentos.

c ¶ Et qñ traditur res adminiſtratoꝛi alterius qui recipit vt adminiſtratoꝛ nō obligat adminiſtratoꝛ:ſꝫ dominus cuius cōtemplatione traditur prout voluit Bar.in.l.ſi pupilli.§. itē ſi ꝓcuratoꝛi de neg.geſt.⁊ in.l.ꝓcuratoꝛ qui pro euictione de procuratoꝛ.qñ enim contemplatione domini traditur dominus obligatur.l.ſi.ff.de inſti.prout volunt gl.⁊ doc.in d.§.itē ſi procuratoꝛi.⁊ Bal.⁊ Ang.in.l.ei qui.C. ꝙ cū eo. Et qñ nomine domini recipitur cenſet cōtemplatione domini aſſignatū prout no.Bar.in.d.§.itē ſi procuratoꝛi.⁊ in d.l.ꝓcuratoꝛ pro euictione.⁊ Ang.in.d.l.ei qui.⁊ probat in.d.l.ſi.de inſtito. Et maxime ſuadet qꝛ tradebat in fundico grani cōmunis nurſij prout teſtes atteſtant. ideo nō vr ꝙ ſi dictus Auguſtinus erat graſſerius:qꝛ deputatus a cōi ſup graſſia in cōi manutenenda ipſe teneat aſſignanti ſibi granū pro cōi finito ſuo officio per.d.l.ſi.⁊.d.ō. Et idē dicit glo.⁊ Bar.poſt eaꝫ in.d.§.itē ſi procuratoꝛi in neg.geſt. recipiente vt neg.geſt. Cautius tamen foret probare ꝙ ipſe Auguſtinus erat deputatus ad recipiendū granum pro cōmuni:lꝫ forte cum ſit neceſſarium nec credo negaretur. Et ſm hoc ex tenoꝛe ſententie ⁊ ex aſſertis per Jacobū oſtenditur in iuſtitia ſententie obmitto qꝛ agebatur cōtra duos ad iſtam quātitatē grani.⁊ ſic cenſebatur agi cōtra quēlibet pro ſua dimidia.arg.d.§.cuꝫ in tabulis.⁊.d.l.ſi mihi ⁊ titio. ⁊.l.j.C.ſi plures vna ſententia:⁊.l.paulus reſpondit eos.ff. de re iudi. Et maxime quia agebatur ad granum tranſmiſſum. Et iudex condemnauit vnum ad totam quantitatem grani cum tota quātitas nō fuerit ab eo petita exquo oſtenditur iniuſtitia.⁊ nullitas pro parte. Ex alijs autem medijs deducitur in totum. Ex his omnibus conſideratis partes iudicis appellationis habent eſſe in pronunciando bene appellatum ⁊ male iudicatum. Laus deo:

¶ Moꝛtua eſt nupta mulier remanente patre ⁊ in articulo moꝛtis fecit donationē viro de dicta dote ⁊ ſuis bonis.⁊ dr ꝙ iurauit:querit an valeat aſſerta donatio ſtante in poteſtate patris ⁊ ſtante ſtatuto ꝙ mulier nō poſſit cōtrahere ſine preſentia patris.⁊ duoꝛum proximoꝛum conſanguineoꝛum.

¶ Conſilium. ccxxiiij.

In noie domini noſtri Jeſu chriſti. ¶ Licet claraꝫ cenſeam preſentem cōſultationē:tamen pro moꝛe ſeruando arguaꝫ ad partes. Et videtur prima facie dicendum ꝙ dictus maritus ſic tutus aduerſus patrem repetentē dotem ⁊ arrediuꝫ ⁊ indumenta predicta:ea ratione qꝛ filia donauit ſibi in articulo moꝛtis predicta. Poteſt enim in articulo moꝛtis dummodo intellectū habeat diſponere de bonis ſuis prout prius.l.quoniā indignum.C.de teſta.⁊ hoc clarum. Nec vr obſtare ius municipale diſponens ꝙ filia nō poſſit contrahere ſine cōſenſu.⁊ preſentia patris.⁊ duoꝛum proximioꝛuꝫ cōſanguineoꝛum: quoniā dictum ius municipale nullam mentionem facit de iuramento : iuramentū autē validat ꝯtractus a iure reprobatos qui poſſunt ſeruari ſine diſpendio ſalutis eterne.c.cum contingat de iureiuran.in antiquis.c.licet mulieres.eod.ti. lib.vj.auten.ſacramēta puberum.C.ſi aduer.vendi.⁊ in.c. q̄uis de pac.lib.vj.⁊ doc.in iuribus ꝓallegatis ⁊ Bar.⁊ doc.in.l.ſiqs pro eo in pri.ff.de fideiuſ.⁊ Bart.⁊ Bal.in.l. omnes populi.ff.de iuſti.⁊ iure iſta enim eſt regula:lꝫ fallat in multis caſibus qui habentur in dictis iuribus quibus caſibus non applicatur caſus noſter.

a ¶ Statutū enim loquens ſimpliciter inualidando contractū interpretatur loqui quando nō interuenit iuramentuꝫ ne cenſeat mittere falcē in meſſem alienā prout dicit Pau. de ca.in.d.auc.ſacramenta puberū. Et per cōſequēs cōfirmatio pontificis facta de dicto ſtatuto non habet impedire vires iuramenti quas non tangebat ſtatutum:nec ſimplici verbo confirmatiuo cenſetur pontifex velle ſubuertere tot iura.arg.l.ſi quando in prin.C.de inoffi.teſt. Sic ⁊ ius cañ. cōfirmat generaliter iura ciuilia.patet qꝛ vbi ius cañ.aliter nō diſponit iura ciuilia ſeruant in terris eccleſie in quibus imperatoꝛ nullam habet iuriſditionem cle.j.de iureiu.cle. paſtoꝛalis de re iudi. Quod enim in terris eccleſie ſeruetur ius ciuile no.doc.in.c.j.de noui ope.nun.Bar.⁊ Bal.in.l.

priuilegia

priuilegia.C.de ſacroſan.eccle.glo.in.c.ij.§de arb. ⁊ notatur in.c.poſſeſſor malefidei de regu.iur.in.vj. Cum ergo dicta donatio teneat ẜ premiſſa ergo vr ꝙ maritus poſſit vti retentione cũ ⁊ ſi nõ poſſideret hodie ex ſimplici cõtractu donationis cõpetat actio:lȝ ſolum nudum pactum donationis interceſſerit.l.ſiquis argẽtum.C.de dona. Et cui competit actio fortius exceptio.l.j.§.hoc interdictũ verſi. Nam cui damus.⁊.l.ſi pupillus.§.cui damus de reg.iur. Et põt etiã addi ad ſtatutũ ſupra in themate preſuppoſitũ ꝙ tollit mulieri potentiã ꝯhendi donare autẽ proprie loquẽdo non eſt ꝯhere.l.labeo.§.ꝯtrus de verbo.ſig.quare dixit bal.in.l. ꝯtractus.C.de fide inſtru.ꝙ ſi ſtatutũ diſponit ꝙ de quolibet cõtractu ſoluaẜ gabella nõ debebit ſolui de donatiõe cũ nõ ſit ꝓprie ꝯtus.ſtatuta aũt cum cõiter ſint exorbitãtia a iure cõmuni:ideo ſtricte ⁊ proprie ſolẽt intelligi.ut.l. iiij.§.h verba.ff.de neg.geſt.⁊.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vero ꝯ. ff.de leg.⁊ in regula que a iure exorbitant in.vj.cum ſimili.

b ¶ Nec etiam obſtat ꝙ donatio inter virum ⁊ vxorem non valet vt in toto titulo.ff.de dona.inter virum ⁊ vxorẽ.ff.⁊ C.qꝛ illa firmatur morte donantis.l.donationes quas.C. eo.tit.dũmodo interueniat traditio.l.cum hic ſtatus.§.papinianus.ff.eo.ti.vel aliqd ꝙ ſit loco tradition.s.l.ij.C.de dote cau.nõ nu.ꝙ cẽſet interueniſſe in caſu cũ dos ⁊ forte arredũ eſſet apud maritũ arg.l.qua ratiõe.§.interdũ.ff.de acqui.rerũ dominio.⁊.§.interdum inſti.de rerum diui.⁊.l. quedã mulier.ff.de rei vendi.cũ ſimi.⁊ inſuper licet alſs nõ valeat donatio inter virum ⁊ vxorem tamen firmatur iuramento prout voluit Barto. in.d.l. ſi quis pro eo in fine ⁊ cõmuniter tenetur ibi ⁊ in.d.c.cũ cõtingat per canoniſtas.

c ¶ Tamen his non obſtantibus contrarium ſententiam arbitror in iure claram. Nam licet dicta filia donauerit dotẽ ⁊ bona ſua. Et forte valeret donatio quatenus ipſa habuiſſet ius in dicta dote ⁊ dicto arredio. Alſs enim ſecus: quia nemo dat ꝙ non habet.l.traditio.ff.de acqui.rerum dominio.l.nemo plus iuris de regu.iuri. Nec iuramentum operatur in preiudicium tertij prout voluit Barto.in.d.l.ſi quis pro eo ⁊ docto in.d.c.cum cõtingat. ⁊ in ſimilibus iuribus ſupra inductis:eſſet enim tũc iuramentum iniquitatis vinculum ꝙ eſſe non debet.c.⁊ ſi xp̃s de iureiurã. Et hoc clarum vidẽdum eſt:itaqꝫ ad quem pertinebant dicta bona de quibus agitur. Et profecto licet dos cẽſeatur patrimoniũ mulieris.l.iij.§. de minor. tamen conſtante matrimonio eſt viri ſuum enĩ eſt dominium ſi res ſunt tradite. l.doce ancillam.C.de rei vendi.⁊ ſi non ſunt tradite viro ⁊ non mulieri cõpetit actio.l.ſi pro ⁊c.C.de dotis promi.dicitur eni patrimonium vxoris:qꝛ propter dotẽ maritus tenetur eam alere ar.l.dotis fructus in ꝑn.ff.de iur.dot.⁊.l.pro oneribus.C.eo.ti.⁊ qꝛ ſoluto matrimonio ſibi regulariter eſt reſtituẽda.l.ij.in princ.⁊ quaſi per totum ſolu. matri.⁊.l. vnica quaſi per totam.C. de rei vxo.actio. obmitto ꝙ vxor in domo viri cenſetur quaſi domina.l.j.ff. rerum amo.

d ¶ Tamen quando pater dat dotem pro filia dos ipſa ſoluto matrimonio debet redire ad patrem.l.dos a patre profecta.C.ſol.matri.lȝ ſi filia viueret actio cenſeretur cõmunis patris.⁊ filie.l.ij.§.ꝙ ſi in patris ⁊ ſequẽti.ff.ſolu. ⁊.l.vnica.§.videamus.C.de rei vxor.act.⁊ reddita ad patrẽ debet per patrem reſeruari ⁊ dari pro ſecũdis nuptijs auc. ſȝ ꝗ̃uis eo.ti.tamẽ filia predecedẽte omnia predicta ceſſant: qꝛ actio remanet ſolius patris ⁊ ipſe illam repetit ⁊ ad eam redire dȝ p.d.l.dos a patre ꝓfecta dũmodo ex illo matrimonio filij non ſuperſint:qꝛ tunc quicqd ſit de iure:tamen de vniuerſali cõſuetudine introducta in curia bulgari reſeruatur pro filijs apud maritum vt per glo. in.d.l. dos a patre per Bart.⁊ doc.in.l.poſt dotem ſolu.matri. in.l.in.iij. ff.ad legẽ falci.in.l.illam.C.de colſ.in caſu noſtro non preſupponitur ꝙ filij remanſerint merito dicta dos ſpectat ad patrem nec filia potuit rem pris donare facit.l. ſi rem alienam.ff.de cõtrahen.emp.cum ſimili. Et ſic remanet cõcluſio clara ꝙ patri cõpetit repetitio nõ obſtante dicta donatione preſuppoſito prout ⁊ in puncto preſupponitur ꝙ dicta filia fuerit legittima ⁊ ſic in poteſtate patris cõſtituta ⁊ non emãcipata alſs aliter dicendum eſſet per.d.l.vnicam.§. accedit.⁊.§.extraneum.C.de rei vxo.acti.

Nota ꝙ dos: hac vsque de patrimonio

e ¶ Quantum aũt ad arredium. ⁊ indumenta ꝙ aſcribatur rebus parafrenalibus dicendum eſt ꝙ illa bona tradita in arredium non efficiuntur viri:ſed ſunt mulieris ſi ſunt ſibi donata vel alſs ſua erant.l.ex morte. ⁊.l.ſi.C. de pac.puen. ⁊.l.ſi ego.§.dotis ac.ff.de iure dotium per Bal.in.l.de his C.de iure dotium ⁊ eſt clarũ:tamẽ qꝛ preſupponiẜ ꝙ fuerunt tradita per prẽm poſſunt cenſeri conceſſa in peculiũ.l. ſi donatione cũ ibi notatis.C.de colſ.⁊ ſi cenſerẽtur donata donatio illa non valeret.nam donatio facta per prẽm filie vel filio in prãte non valet.l.ij.C.de inoffi.dona.l.donationis quas.C.de dona.inter virũ ⁊ vxo.⁊ hoc ꝑp reflexuȝ qꝛ quicquid olim querebat filius querebat patri.l.placet.ff. de acqui.heredi.⁊.l.cum filio.ff.de leg.j.cum cõcor. Et idẽ hodie in profectitijs in quibus nihil reperitur imutatuȝ. Et propterea licet in dote fallat per.l.pomponius filadelphus ff.fami.hercif.tamen in ceteris remanet clarũ ꝙ donatio facta per patrem filio non valet: lȝ confirmeẜ morte donantis interueniente prius traditiõe.d.l.donationes.⁊.l.filie cuius C.fami.hercif. Sed premoriente donataria remanet inualida vt pȝ in iuribus preallegatis cum in traditione arredij ⁊ indumentorum vt aſſolet non interuenerit iuramentum.

f ¶ Alſs eẽt nõ mediocre dubiũ. nã pleriqꝫ tenẽt iurȝ validet talẽ donationẽ. Ego autẽ plures ꝯrium cõſului ſed nõ eſt preſentis diſcuſſiõis cũ nõ ꝑſupponaẜ interueniſſe iurm: nec etiã ſolet exprimi cã donatiõis ſed ſimplr ſolet arrediũ concedi filie:itaqꝫ filia premortua illud arrediũ.⁊ indumẽta ſeu bona pro arredio tradita filie ſpectant ad patrem. Et donatio facta per filiam de bonis ſuis non trahitur ad iſta bona que non erant ſua:ſed patris ⁊ per hec patent ſublata oĩa in contrarium adducta. Laus deo.

¶ Notarius in rogitu teſtamenti dicit. Et hec eſt eius vltima voluntas ⁊c. Caſſans ⁊c.an clauſula codicillaris p eum ſolita apponi in teſtamẽtis ſubintelligatur virtualiter comprehenſa ſub illa dictione ⁊c. ita ꝙ rupto teſtamento preteritione poſthumi ex ſecundo matrimonio ſubinde nati ⁊ cõcepti legata ſubſtentari valeant.

¶ Conſilium. ccxxv.

In noie domini noſtri

Jeſu xp̃i. ¶ Anteꝗ̃ aggrediar difficultatẽ ꝗ̃ ꝓponiẜ ꝗ̃ qdẽ ẽ ſatis ardua ⁊ in qua plures cõſului ꝑmittẽdũ duxi ꝙ dicta dos erat ſoluto matrimonio reſtituẽda vxori vl eius hẽdibus.l.ij.ff.ſol.ma.⁊.l.vnica.C.de rei vxo.acti. cũ ſimilibus hẽditas aũt matris deferẜ filijs:qꝛ ꝑma cã ſucceſſiõis primet ad filios aũt.in ſucceſſiõe.C.de ſuis.⁊ legi.⁊ i auc.de hẽdi.ab inteſt.§.j.hẽditas aũt matris nõ adita nõ trãſmittiẜ: qꝛ regula eſt ꝙ hẽditas nõ adita non tranſmittiẜ.l.vnica.§. in nouiſſimo.C.de cadu. tollen.⁊ .l. qm̃ ſororem.C.de iur. delibe. Et lȝ ſint nonnulle limitationes tñ non reperitur excepꝑtuatus iſte caſus:imo ꝙ hẽditas matris nõ adita nõ tranſmittatur ẽt in patrem vr caſus in.l. cum pro numero.C.ad orſi.ſm rõnem lec.ꝙ tenent ibi Ryccar.malum.⁊ Ray.de forli.⁊ cõiter doc. prout dicit Saly. idem tenens ꝙ ⁊ tenet ibi Rapha.ſ.ꝙ nõ tranſmittat in prẽm:licet dicat ꝙ illa lex id nõ probet qꝛ nõ appet prẽȝ ſupereſſe tpe mortis filiorꝫ: ſed imo vrget in ſui generalitate:⁊ qꝛ ſi non ſupeſſet tempore mortis filiorũ fruſtra fieret ibi mẽtio de patre. ⁊ hãc prẽ firmant ibi Cy.Bar.Ange.⁊ Pau. de caſt.idẽ Bart. in.l. vnica.C.de his qui ante apertas tabu.per.l.ij.§.ſi quis ex liberis.ff.ad tertul.⁊ in ſuo cõſilio ꝙ incipiẽt.in qõne propoſita dubium eſt dicens ꝙ doc.ita tenent lȝ aliud velit glo. in.d. l.vnica per.l.apud hoſtes.C.de ſuis ⁊ legi.que lex loquitur in ſuis.ideo nihil facit.⁊ licet burriga.⁊ Bald.in.d.l. vnica. ſimiliter aliud velint per illam.l. vnicam iuncto argumento a paritate rõnis. Sed non eſt paritatio maxĩe attenta rõne ponderata in illo tex.ſ.voti auiti ⁊ pauiti cum votũ aſcendentis ſit ꝙ hereditas ſua deferatur ad deſcendẽtes vt ibi ⁊ l.nam ⁊ ſi parentibus in ꝑn.de inoffi.teſ.⁊.l.ſcripto.ff.vnde liberi. Non aũt ꝙ deuoluaẜ in aſcendentes filiorũ qui pleruncqꝫ nihil attinent defuncto niſi iure affinitatis que affinitas non eſt in conſideratiõe in ſucceſſione.l.affinitatis.⁊ l.victrico.C.cõmunia de ſucceſ. Quinimmo nec eſt votũ ꝙ tranſeat in proprios parentes.d.l.nam ⁊ ſi parentibus ⁊ facit.l.cum tale in prin.ff.de condi.⁊ demonſtra.

a ¶ Itaqꝫ iure tranſmiſſionis. nam poterat pater venire niſi forte ipſi filij fuiſſent infantes. naȝ tunc tranſmiſiſſent ex diſpoſitiõe.l.ſi infanti.C.de iure delib. Si itaqꝫ non poterat venire iure tranſmiſſionis ſiſr venire non poterat ex perſona ſua: lȝ eni inuita pr poſſit ẽt inuito filio adire hereditatem delatã ipſi filio: vt.l.cum non ſolũ in prin.C.de

boniſq; libe.tñ filio mortuo non põt adire.d.l.cũ pro numero ad orñ.prout volũt Ryccíar.malũ.Ra.y.de forli.ſm Saly.ibi qui ide3 tenet q2 tũc non eſt pſona quã poſſit pater repreſentare ſm eos.item inuita filij recuſatio filij poſſet eſſe fraudulẽta:ideo cõcedit pñi ꝙ poſſit adire filio recuſante:ſ3 more nõ ita ſm Pau.de caſ.ibidẽ.⁊ idem tenent Ryccíar.malũ.Cy.⁊ Ang.in.d.l.cũ nõ ſolũ.qꝺ ⁊ tenẽt bal. ⁊ Rapha.⁊ Pau.de ca.niſi pr̃ inuita iuſſerit filio ꝙ adiret per.l.non iuſtam.C.ad trebe.ſm Bald.cũ quo trãſeũt ibi Rapha.⁊ Pau.de ca.l3.d.l.nõ iuſtã non vrgeat:ſed nõ refert:q2 nõ credit qꝺ pr̃ iuſſerit.nec eſt viſibil̃r exquo ſolũ põt adire potuit itaq; dña Suſanna aſcendens dicte Mañe adire eius hẽditatẽ poſt mortem filiorũ.l3 non iur̃ trãſmiſſionis ex pſona ſua tamẽ mater ſi per filios vel eorum pr̃em non fuit adita inuita filiorũ:nec põt dici ꝙ legãdo res dotales ⁊ ſic res hẽditarias cenſeat adiuiſſe prout cõtingit in l.ſi auia.C.de iure del.he.cũ illud relictũ fuerit factu3 poſt mortẽ filiorũ.Et ſic tpe quo hẽditas Mañe non poterat p ipſam relinquẽtem adiri prout ſupra ꝓbatum eſt aiaduertat:itaq; cõſultãs an his medijs poſſit ſe tueri.Et euadere difficultatẽ non paruã ſuper qua conſilium poſtulat.

b ¶ Super qua l3 videat ꝑma facie dicẽdum ꝙ dcm̃ legatũ non debeat.Nã exquo teſtm̃ eſt nullũ preteritione filiorũ oĩa videtur irritari ⁊ eſſet clarũ ſi non iuuarent per diſpoſitionẽ auc.ex cã vel per clauſula3 codicillarẽ.Clauſula autẽ codicillaris non videt appoſita cũ non appareat ⁊ paria ſunt nõ eſſe ⁊ non apparere.l.duo ſunt ticij de teſta.tute.⁊ ſi fuerit de reb.dub.⁊.l.rutilia polla de cõtrahẽ.emp.Siſr auc.ex cã nõ videt habere locũ in iſtis terminis.Quoniã non videt ꝙ locum hẽat in preteritione poſthumi vt immediate ſubdam.poſthumus aũt dicitur non ſolum ille qui nat⁹ eſt poſt mortẽ patris.l.poſthumi primo reſpõſo de iniuſto teſtamẽto.⁊.§.poſthumus inſti.de hereditati.ab inte.Sed etiã qui natus eſt poſt teſtamẽtum inuita patris.l. poſthumus in pñ.de iniu.teſt.⁊.d.l.poſthumi ſecũdo reſponſo ⁊ no.glo.in.d.§.poſthumus..⁊ ſatis etiã probat in.l.poſthumorũ de iniuſt.teſt.ꝙ eni non habeat locum.d.auc.in preteritione poſthumi tenuit gl.in.l.j.C.de poſthu.hẽdi. inſt. ⁊ idem voluit Azo.ea rõne q2 teſtametum ab initio tenet: ideo legata habẽt dependẽtiam ab inſtitutione idcirco viciata inſtitutiõe vitiant legata q̃ ab inſtitutione dependentiam habebãt ar.l.nã ⁊ ſi ſub conditione.§.de rũpendo.ff. de iniuſto teſta.idem etiã tenuit Jaco.but.vt referunt Ange.in.d.auc.ex cã ⁊ Jmo.in.d.l.filio preterito.l3 ipſe Jaco.butri.ꝑus tenuerit contrariam opinionem ſm Ange.in.d. auc.ex cã pro qua opiniõe ſecũdo facit:q2 i.d.§.aliꝺ quoq; capl'm ⁊ in ſequẽtibus.§§.vñ ſumit.d.auc.ex cã non fit mẽtio de poſthumo:ſed tm̃ de filio ⁊ appellatione filij nõ venit poſthumus.l.qui filiabus de leg.j.Tertio q2 tex.in corpore loquitur de cã ingratitudinis inferẽda in preteritione ⁊ probãda ꝙ quidem non poteſt cadere in poſthumo.l. ſi qs ſuo.C.de inoffi.teſt.ideo cũ in poſthumo verba dictorum ſurium non adaptent cõſequẽter nec eorum diſpoſitio.l.ꝙ cõſtitutum.ff.de mili.teſta.⁊.l.ita aũt.ff.de admini.tut.⁊.c. indẽnitatibus.§.pe.de elec.lib.vj.

c ¶ Quarto q2 exceptio ſolet declarare regulam vt.ſ. regula intelligatur ſm terminos exceptionis.l.nam ꝙ liquide. §. fi.ff.de penu.lega.vbi tex.ſing.ſm Jmo.in.d.l.filio preterito:ſed exceptio poſita in.d.§.aliud quoq; capitulũ reſpicit tm̃ eos qui pñt cõmittere cãm ingratitudinis:ita ergo ⁊ regula illius.§.ſi aũt.d.§.aliud quoq; capl'm non loqtur in poſthumo:ergo nec ſequẽtes.§§.qui ab illo.§.dependẽt ⁊ ad eum ſe referũt ex qbus infert qꝺ legata non cõſeruãtur per.d.§.ſi vero contigerit.Dato aũt qꝺ habeat locum in pteritione poſthumi:non vr̃ qꝺ locum habeat in preteritione filij vel poſthumi ignorãter fcã.nã l3 Bar.vt.J.dicam velit qꝺ dicta auc.ex cã locũ habeat in pteritione poſthumi.Tamẽ ſecus dicit vbi teſtm̃ vitiat preteritione filij nati vel poſthumi ignorãter facta prout vult ipſe Bar.i.l. filio preterito.ff.de iniuſt.irrito teſta.

d ¶ Tamẽ his non obſtãtibus cõtrariũ puto de iure reſpondendum prout ⁊ ſepe rñdidi conſulẽdo ⁊ legẽdo tenuimã qꝺ dicta auc.ex cã locum hẽat in preteritione poſthumi ⁊ primo qꝺ.d.auc.ex cã locum hẽat in preteritiõe poſthumi deducit:q2 tex.in.§.aliud quoq; capl'm.⁊.§§.ſequẽtibus in auc.cũ de app.cogno.vñ ſumit.d.auc.ex cã loqtur gñaliter in patre vel matre vel alijs aſcẽdẽtibus qui preterent filios vl' ceteros liberos:ergo generaliter intelligatur per iura vulgaria:q2 appellatione filij venit poſthumus.l.etiã. ff.de verbo.ſigni.⁊.l.ſiquis filiabus.ff.de teſta.tut.⁊ inſti. qui da.tu.poſ.§.pe.⁊ fi.⁊ maxie q2 tex.in.d.§.aliud quoq; capl'm loqtur de quibus ⁊ ceteris liberis preterea lex partificat poſthumũ.⁊ iã natũ.l.maximũ vitiũ in fi.de libe.prete.ergo diſpoſitum in vno trahatur ad aliud.l.ſi quis ſeruo cũ ibi no.per glo.⁊ doct.C.de fur.⁊ hanc opi firmauerunt glo.in.l.gñaliter.§.ex teſtamẽto.ff.de fideicõ.liberta. ⁊ in.l.j.ff.de teſt.tuto.⁊ in.l.ſi pater in pñ.⁊.l.bona.§.fi. ff. de capti.⁊ poſtli.reuer.Jdẽ etiã tenet Jac.de are.⁊ Cy. vt refert Bart.qui idem t3 in.d.auc.ex cã ⁊ Jmo.in.d.l. filio preterito ꝙ ⁊ diſputat Saly.in.d.l.j.de poſthu.here. inſti. tenẽs hãc ptem ꝙ ⁊ cõiter tenetur per ratiões pallegatas.

e ¶ Nec obſtãt adducta in cõtrarium.Et ꝑmo nõ obſtat prima ratio in cõtrarium adducta:q2 cõfundit per tex.in.d.§. finaũt hec obſeruata non fuerint.nã ſi filius eſt exhẽdatus ex pſſa legitia cã q̃ poſtea nõ ꝓbet teſtm̃ ẽ validũ ⁊ ad reſcindẽdũ opus eſt querela ꝓut cõiter tenet ſaltẽ vt minus recedat a iure antiquo:⁊ tñ ſi reſcinditur per q̃relã:q2 non probet cã ingratitudinis cõſeruẽtur legata vt ibi ſubditur in.§.ſequẽti prout ⁊ cõiter tenet:ergo p3 ꝙ l3 inſtitutio ab initio valeat non ꝓpterea reſcindunt legata reſciſſa inſtitutione:nec obſtat dictus.§.rũpendo.q2 loquit in materia ſeparata ⁊ ſeparatorũ non eſt illatio.l.fi.de calũ.⁊.l.ſi marit⁹ C.de do.inter virũ cũ ſimi.qnimo etiã in termis illius. §. poteſt dici ꝙ illa ratio dependentie nõ eſt bona ꝓut dicit Jmo.in.d.l.filio pterito.xx.colũ.⁊ in.l.iij.§.fi.de lib.⁊ poſthu.Dato aũt ꝙ illa rõ depẽdẽtie militet in termis dicti. §.rũpendo tñ ibi eſt diuerſa rõ nã ſubſtitutus ibi nõ põt multum de hoc cõqueri:q2 ſi nõ eſſet natiuitas poſthumi inſtitutus veriſimiliter adiret ⁊ ipſe ſubſtitut⁹ excluderet ſi aũt ſubſtitutio nõ rumpet ipſe ſubſtitut⁹ admitteret bñficio poſthumi a quo excluderet inſtitut⁹ que ceſſant i terminis nr̃is:q2 ſi poſthum⁹ non naſceret legatarij cõſequerentur eorum legata:ideo illa non conſequuntur beneficio poſthumi dato ꝙ valeant.

f ¶ Nec ob.ſcða ratio q2 immo appellatiõe filij veniũt poſthumi vt ſupra deductũ eſt nec ob.d.l.qui filiabus.q2 loquitur quãdo fit mẽtio de filio in vltima voluntate ei legãdo ſecus ſi fiat mentio aliter diſponẽdo.d.l.qui filiabus cũ ſi. ſupra adductis.Et rõ dr̃ie habet in.d.l.qui filiab⁹.item ſecus fit mentio de filio in diſpõne legali.d.l.et ſm Jmol. in d.l.filio preterito ⁊ fortius vbi fit mẽtio de liberis:q2 verbum liberi habet ampliorem ſignificatum q̃3 verbũ filius. l.liberorum de verbo.ſigni.

g ¶ Nec ob.tertia ⁊ quarta rõnes in cõtrium adducte que ad idem tendũt q2 negat ꝙ exceptio limitata limitet regulam vt.ſ.non adaptet niſi ad caſus in qbus cadũt termini exceptionis:non enim incõueniẽs ſi regula que militat in caſib⁹ non exceptuatis magis gñaliter ſe h3 q̃3 ſe habeãt termini exceptiõis vt eſt videre fere in oĩb⁹ regulis iuris.Nec ob. d.l.nã qꝺ liqde.§.fi.q2 rñdet ꝙ relatiuũ qꝺ ibi poſitum refert ad verbũ penũ ꝙ ibi ponit in genere neutro. Et hoc prout eſt in lr̃a omne penũ ꝓut hoc ſumit ex dictis Bart. in.d.§.fi.ſi aute3 in lr̃a eſt oẽm penũ ⁊ ſic penum ponit in genere feminino tũc rñdet Jmo.in.d.l.filio pterit o.colũ. xx.ꝙ.d.l.nã ꝙ liqde procedit in dubio ſecus qñ reſultaret ex tali intellectu aliq̃ abſurditas prout reſultabit in his terminis:q2 ſequeret ꝙ poſthumo poſſit hodie relinqui legitima quoque relicti titulo:licet non poſſit ita relinq iã nato cum magis debeat faueri poſthumo q̃3 iam nato.l.j.§.gñaliter.ff.de vent.in poſ.mittẽ.itẽ ſeqret ꝙ ſilr non hẽet locum in infante ⁊ furioſo per.d.l.ſi qs ſuo.⁊ ideo dicta regula intelligat gñaliter vt iacet ⁊ exceptio hẽat locũ in cãu quo põt locum hr̃e ſm eundẽ Jmol. poſſumus etiã dicere ꝙ termini.d.l.nam ꝙ liquide.§.fin.ſunt ſatis diuerſi a terminis nr̃is nã ibi ponit rl'a ⁊ exceptio q̃ exceptio poſtea ortatur per quãdã adiectione3 ſm qualitatẽ que põt adaptari ad regulã ⁊ exceptionem ſed in termiis noſtris ponit regula ſimpl̃r ⁊ exceptio ſimplex que nõ reſtringit p aliquã qualitatem adiectã:vnde vbi deficit exceptio nõ deficit regula ſi militat:ſi ergo cã ingratitudis nõ probatur vel non inferit in preteritione poſthumi h3 locum regula.d.§.aliꝺ quoq; capl'm q2 ceſſat exceptio nã verũ eſt non eſſe probatam cãm ingratitudinis ſi eã non commiſit q2 committere non potuit.pterea illꝺ relatiuũ qꝺ poſitũ in.d.§.fi.põt referri ad regulã ⁊ exceptionẽ:q2 põt referri ad penũ legatã ⁊ ad vinum exceptuatũ.⁊ ita illũ tex.intelligit Barto.in.l. plautius.

plautius.ff.de auro ⁊ argē.lega. ⁊ lꝫ dicto peno fuerit poſita in genere feminino reſpectu dictiōis oēm tñ reſpectu dictionis ꝙ ponit̃ in genere neutro ex quo dictio penū ⁊ in feminino genere ⁊ in neutro ſumi pōt vt ea.l.§.nomen. ita dicit Barto.in.d.l.nam ꝙ liquide.§.fi.qui vr̃ velle ꝙ relatiuum qđ referat̃ ſolū ad penū:ſꝫ in.d.l.plautius.vult ꝙ referatur ad vtrunq̄ꝫ.⁊ ita dicit glo.in.d.l.nam ꝙ liquide.§.fi.

b ¶ Et hoc tenēdo ꝙ ⁊ verū vr̃ dici pōt ꝙ poteſt referri ad vtrūq̄ꝫ ⁊ cū ſint diuerſi generis duo ſubſtātiua ad q̄ refert̃ ſe cōformat cū magis ꝓxio ſm figurā generū de q̄ facit mētionē Bar. in.d.l.plautius q̄ i his termis erit ꝯcuma:ſꝫ ob. huic rñſioni ꝙ dicit Bar.in.d.l. plautius in tertia oppo.nā in.d.l.plautius poterat cadere ſillēs figura.⁊ tñ dictio i fine poſita refert̃ ad ſubſtātiuū ꝓximū vt v̄ba itelligant̃ ꝓprie ſine aliq̄ figura.⁊ bar.dicit ꝙ illđ ꝯtigit ibi ꝑꝑ duo.ſ.q² adiectiuū in fi.poſitū hꝫ ſubſtātiuū per oīa ꝯforme. itē q² fauor eſt ꝙ non referatur ad oīa precedētia ar.l. in teſta.ff.de regu.iur.adeo ꝙ vbi deficit aliqđ predictoꝝ ſecus eſſet ſm eum que duo ꝯcurrunt in termis.d.l.nam ꝙ liquide.§. fi.⁊ refert̃ ad vtrūq̄ꝫ ſm figuraꝫ potes dicere ꝙ in.d.l.plautius erat duplex figura.ſ.numeri ⁊ generis ꝓut ⁊ dicit ibi bart. ſed in.d.§.fuerat vna figura tñ generis:ideo nō curatur de vna figura in.d.§.fi.ſed curatur de pluribus figuris in.d.l. plautius ꝙ non multum plꝫ:q² poſt duo ſubſtātiua magis datur verbum vel adiectiuuꝫ pluralis numeri q̄ꝫ ſingularis numeri ad hoc glo.in verbo relictis in.l.cuꝫ filio de lega.j. lꝫ vtrūq̄ꝫ fieri poſſit prout dicit Barto.in.d.l. plautius.vel tertio dicas ꝙ in.d.l.nam ꝙ liq̄de eſt q² magis refert̃ in dubio ad id qđ fuerat dictuꝫ diſpoſitiue q̄ꝫ ad id qđ fuerat dictum exceptiue.⁊ hoc dicit Bar.in.d.l.nā qđ liq̄de ꝙ prout mihi videt̃ caret rōne ⁊ ipſe Bar.ꝯ̈ illud opponit ⁊ nō vidit ſolōnem quare forte potes dicere ꝙ in.d.l.nā ꝙ liquide vna cū dicta figura ꝯcurrit ꝙ exceptio ⁊ regula hñt inuiceꝫ ꝯformitatē ⁊ ꝓpterea ꝯuenit ꝙ ad vtrūq̄ꝫ referat̃:⁊ ita ꝓcedat illud vulgatuꝫ ꝙ exceptio declarat regulam ad qđ ſolet allegari.d.l.naꝫ ꝙ liquide.§.fi.nō intelligas ſimpl'r ſꝫ ꝓut deprehenditur ex p̄dictis.nā ſi relatiuū qđ nullatenus poſſet referri ad penum non reſtringeret̃ illa regula ꝑꝑ dictam exceptionē prout ⁊ ſentit glo.ibi ⁊ Bart.ibi: ⁊ in.d.l.plautius ſed in.d.l.plautius non eſt regula ⁊ exceptio ſed plura legata eque p̄ncipalia:ideo nō attendit̃ figura:ſed ꝓpria latinitas:pōt ētdici ad.d.§.fi.ꝙ relatiuū qđ id referat̃ ad oīa p̄cedētia:q² relatiuū ſeu adiectiuū poſitū in genere neutro pōt referri ad omne genus ꝓut dicit Bar. in.d.l.plautius adducēs.l.ea tñ adiectio de leg.iij.⁊ facit illud Saluſtij eſt locus in carcere ꝙ tullianū appellat̃. huic aūt vltimo dicto conſtat.d.l.plautius.ſed ſolutio pꝫ ex iam dictis:concluſio ergo remanet ꝙ.d.autentica ex cauſa ⁊ conſeruatio legatorum inde reſultans militat etiam in preteritiōe poſthumi.

i ¶ Et quia preteritio poſthumi cōiter fit ignorāter:ideo dicte glo.videnṫ velle ꝙ ꝓcedat etiam in preteritiōe ignoranter facta ⁊ idem Nico.de mat.⁊ Salyc.in.d.l.j.C. de poſtu. heredi.inſti. Et magis in ſpē ꝙ locum hēat etiam in preteritione ignoranter facta voluit glo.relata ad text.in.l.vxorem pregnantem.ff.de manu.teſt. Itē etiā tenuit Frāciſcus de rāpo.prout refert Imo. in.d.l. filio p̄terito.qui idem tꝫ ꝙ ⁊ vr̃ tenere Bal.in.d. autētica ex cā dicēs hoc preſertim procedere ſi legata ſunt modica ⁊ relicta pro aīa vel ꝯiunctis pſonis: pro quo facit q² lꝫ non cogitauerit de poſthumo naſcituro tamen debuit cogitare. item lꝫ ignoret filium poſtea naſciturū tamen ſi ſimpl'r legauit fuit volūtas indefinita que ſaltē implicite reſpicit omnē caſum arg.l. qui cōditio de ꝯdi.⁊ demon.⁊.l. celſus de leg.ij.⁊ qđ not. p Dy. in.l.ſub pretextu ſpecierum.C.de tranſac.ſm Bal. qui hec adducit in.d.auc.ex cā. Qui etiam pro hac parte inducit.l. iij.C.de inoffi.teſta. ⁊.l.fi.ff. de hr̃di.inſti. quibus iuribus valēt legata facta in teſtō inualido preteritione filij ꝓpter iuſtam ignorantiam ſeu iuſtum impedimētum pretereūtis etiā eo caſu quo non valebāt al's relicta facta in teſtamento inualido. Et ſic ignorātia pretereuntis eſt cā vt legata validentur vbi al's non valerent:ideo non dꝫ eſſe cā vt vitient̃ vbi alias valerent:ad idem vltra eum.d.l. cum mater.ff. de inoffi.teſta. vbi ſil'r probatur ꝙ ꝓpter iuſtam ignorantiam pretereūtis ſeu exhr̃dantis validant̃ legata que aliter vitiarentur. Quarto pro hac parte adducit Bal.quia poſthumus de quo teſtator non cogitauit cēſetur hr̃e ab inteſtato tacitam voluntatem defuncti.l.ſi quis cum nullū. ⁊.l.conficiuntur.in p̄n.ff. de iure codi. ergo iuris fictione intelligit̃ cogitaſſe de ipſo poſthumo ſm eum:vltra quē facit ⁊ quinto q² teſtator ſcit vel ſcire debet diſpoſitionem autētice ex cauſa que indiſtincte cōſeruat legata ex teſtamento vitiato ex preteritione:ideo in genere videt̃ voluiſſe ꝙ ſi hoc etiā contingeret legatum debeat̃ al's debuit nominatim ab aliquo relinquere al's ſibi imputet ſꝫ Imo.ꝙ cōcordat cū prima ⁊ ſecunda rōnibus Bal. Item.vj. ⁊ p̄ncipaliter facit q² text.d.auc.ex cauſa ⁊ in corpore generaliter loquit̃:ergo eſt generaliter intelligendus.l.j.§.⁊ gnāliter de lega.preſtan.⁊ l.iij.ff.de offi.preſi.cum ſi. nec ob.prima ratio Bartoli quia rñdet Imo.in.d.l.filio preterito col.xvij.ꝙ circūſcriptio eſt duplex vna que fit cum dolo ⁊ alia que fit reipſa.l.j.ff.de in integ.reſti. ⁊.l.j.ff. de in rem ver.⁊.l. nā ⁊ poſtea.§.ſi minor de iureiurā.⁊.l.itē ſi precio.§.j. cū ſua glo.ff.loca. ideo licꝫ qñ ſimpl'r ſit mētio de circūſcriptione dꝫ in dubio intelligi de doloſa:tñ qñ adiungitur dictio aliqua debet intelligi de vtraq̄ꝫ circūſcriptione per glo.no.in cle.j.de fo.cōpe. ſuper verbo aut eoꝝ parte ſm Imo.in.d.l. filio preterito.idem de verbo aliqua tangit Bal. in.l.j.C. de inoffi.dona.⁊ Ludo. in.l.ſi cum vel in vtero.C.de teſta.mili.

k ¶ Poteſt etiam dici vltra eum ꝙ in.d.§.ſi naūt.⁊ in.d.auc. ex cauſa fit mentio generalis nō aliquā circūſcriptionē ⁊c. nam ſi diſtingueret̃ inter ſcientē ⁊ ignorantē poſſet filiꝰ aliquā circūſcriptionem pati in ſubſtātijs parētum.naꝫ poſſet quis fingere ſe ignorare cum ſciret.⁊ tñ non poſſent ſciētia probari. Et ſic poſſet aliqueꝫ circūſcriptioneꝫ pati filius ſi fieret diſtinctio inter ſcienteꝫ ⁊ ignorāter pretereuntē.ideo cū imperator vellit tollere oēm circūſcriptionem vt denotant illa verba ne aliquā.ſ.nec vllam de peti. hr̃di. fuit neceſſe vt faceret diſpōnem generalē cōprehēdentem omnem preteritionem tam ignorāter q̄ꝫ ſciēter facta:nec ob.ꝙ circūſcribitur filius ſi legata non debētur. imo ſubleuat̃: q² reſpōdeo ꝙ verū ē tñ Bar.inducit illū.§.ſi naūt hec obſeruata nō fuerit q loq̄t̃ de annullatiōe inſtitutiōis ad hoc ꝓpoſitū ponderādo ꝙ ille.§.nō loq̄tur in preterito ignorāter ⁊ in cōſequētiā vult inferre ꝙ nec ſequēs.§. q leg̃tur de conſeruatione legatoꝝ dꝫ intelligi in preteritione ignoranter facta que inductio tollitur per ſupradicta circa primam.q. preterea ex inductione Barto.ſequeretur ꝙ q̄ꝫuis eſſet preteritus ignorāter valeret inſtitutio ſaltem vbi ante.d. autēticā valebat ꝙ eſt ꝯ̈ mentē ipſiꝰ Bar. ⁊ cōmuniter omniū.

l ¶ Nec ob.l.ſicut certi.⁊.d.l.ſi cum vel in vtero:quia in illis iuribus diſtinguit̃ inter ſcientiam ⁊ ignorātiam quoad inducendum vel nō inducēdum exheredationē ⁊ excluſionē filij p̄teriti a totali hr̃ditate:non aūt diſtinguitur quoad cōſeruationem legatorum:nec eſt eadē ratio q² poſthumus de legatis pōt detrahere legitimā ⁊ nō de inſtitutione in terminis dictarū.ll.ſicut certi ⁊ ſi cum vel in vtero ꝓut reſpōdet Bald.in.d.autentica ex cauſa. Et plures rñſiones dat etiam Imo.in.d.l.filio preterito.xxij.col. ⁊ vna eſt ꝙ loquatur quoad inſtitutionē non quoad legata alia in qua reſidet eſt ꝙ ratio ibi eſt: q² preteritio inuitis ignorāter facta nō habet̃ pro exhr̃datione:ideo teſtamētum vitiat̃ prout in pagano ⁊ in hoc cōcordat cum Bald. tamē ꝙ q² non valet teſtamentum cōſequēter non valēt legata cuius cōtrariū dicit Bal.in ſua rñſione ⁊ ſolutione: ſed dicas ꝙ Bald. habuit reſpectū ad ius nouiſſimū.d.autētice ex cā rōne ſubiecte materie. Imo.v̄o habuit reſpectū ad tēpus.d.l.ſi cū vel in vtero ꝙ pꝫ q² al's eēt ſibi ꝯ̈rius cū velit ꝙ legata ꝯſeruētur nō obſtāte preteritione ignorāter facta ⁊ ſoluat ꝯ̈riū.d. l.de quo etiā per Bald.in.l.fi.C.de codicillis.item illo iure in legatis nō fiebat aliqua diſtinctio:ſed indiſtincte vitiato teſtamēto vitiabātur regulariter legata.⁊ ſimiliter hodie indiſtincte per ius nouiſſimum generaliter ſtatuit ꝙ valeant legata. ſed forte non reperiebatur generaliter ſtatutum ꝙ preteritio filij a milite facta habeatur pro exheredatione.

m ¶ Nec ob.d.l.ſi vnq̄ꝫ.C. de reuo.dona. quia illa loquit̃ in vniuerſali non in ſingulari alienatione. item donatio preterq̄ꝫ in liberto non reuocatur niſi vſq̄ꝫ ad debitum bonorum ſubſidium.C.de inoffi.teſta.autentica vnde ſi parens: ⁊ expreſſe tenet gl.in.v.q.in.l.j.C.de inoffi.dona. ſm Bal. in.d.auc.ex cauſa⁊ hanc ſecūdam reſponſionem tangit ēt Imo.ſed iſte reſponſiones nō vidētur vere in ſe per ea que tradūtur in.d.l.ſi cū vel in vtero dicēs vt per Bar. in.l.titia.§. imperator de lega.ij. ⁊ per docto. in .d.l.j. ⁊ in .d.l.ſi vnq̄ꝫ. tertio reſpondet Imo. in.d.l. filio preterito ꝙ illa.l. eſt cōtra rigorem iuris. ⁊ a iure exorbitans.⁊ ideo nō trahenda in conſequentias ſaltem ad caſum noſtrum vbi non

viget tāta ratio qꝛ in donatiōe agitur de maiori preiudicio
exquo de donatione nō detrahitur legitima.itē donatio ſe-
mel fcā eſt irreuocabilis.ideo cōueniens fuit ꝙ prouideret
tur de remedio ar.c.vbi periculum de elec.in.vj.

n ¶ Preterea vltra eos agiꝭ de minori ꝓiudicio ſi lex diſpo
nit ꝙ donationes reuocanꝭ attento ꝙ donatarius pōt ſibi
ꝓuidere faciēdo exprimi qꝺ volebat donationē valere ſiue
filij tunc viuerent vel poſtea ſupuenirēt ſiue nō.⁊ ſi hꝫ nō
facit ſibi imputet ꝙ nō cadit in legatarijs qui cōiter ſunt
abſentes.preterea qñ quis legat cogitat vel cogitare dꝫ de
hērde:ideo cogitat vel cogitare dꝫ ꝙ ſi filius naſceretur ipe
eſſet hēs.ideo eſt veriſiꝉe ꝙ ſaltē implicite cogitet hunc ca-
ſum ⁊ ſi non cogitat eſt qd ſibi īputeꝭ magis ꝗꝫ imputetur
donatori q dū donat nō hꝫ cogitare de herede.itē nō agiꝭ
de tāto preiudicio filij ꝑteriti.ſi nō reuocaꝭ legatuꝫ ꝓut ſi
nō reuocaꝭ donatio per legata nō grauatur filius in legi-
tima.l.quoniam in prioribus de inof.teſt.⁊.l.papi.§.iiij.ff.
eo.ti.⁊ lꝫ ēt donatio imēſa reſcindaꝭ per querelaꝫ per titu
lum de inof.do.tamē magis intereſt qꝺ vitietur ipſo iure.

o ¶ Nec ob.id qꝺ dicunt Bal.⁊ Pe.de anch. de veriſimili
mēte teſtōris qꝺ ſi de filijs cogitaſſet non feciſſe tot legata:
qꝛ illa rō nō videꝭ bona ꝗꝫtum ad inualidandum legata vt
pꝫ in.l.ſi qs cum nulluꝫ.⁊.l.qui graui.⁊.l.ab iteſtato. ff.de
iure codi.nam teſtator vꝛ indubio acquieſcere diſpoſitioni
iuris ſimpꝉr cōfirmantis legata attento ꝙ ſi nolebat acqe
ſcere poterat faciliter obuiare ꝓſtando ꝙ nolebat vale-
re ſi in futurū contingeret eū hrē filios ſꝫ Imol.in.d.filio
preterito col.xix.ꝑterea vltra eū lꝫ feciſſꝫ tot legata tñ forte
aliqua feciſſet ideo nō eſt mirū ſi ſubſtētarenꝭ aliqua ꝗve-
riſiꝉr non feciſſet vt non irritenꝭ ea que veriſiꝉr feciſſet ⁊
pro hac rōne facit optime tex.in.l.iij.C.de inoffic.teſta.vbi
ex veriſimili mēte teſtatricis teſtamentū validaꝭ cōtra rigo
rē iuris ⁊ cōtra iuris regulas eo qꝛ ꝑteritio fuit facta igno-
rāter.⁊ tamē ille text.procedit etiā vbi extraneo fuit aliqd
relictum attēto ꝙ glo.Bar.Bal.⁊ doct.cōiter dicūt ꝙ illa
l.procedit etiā quoad legata:ſi ergo hec ꝗlitas ꝙ preteritio
fuit fcā ignorāter validat legata vbi alꝛ non valerent ⁊ va
lidat ex veriſimili mēte teſtatoris vt ibi ⁊ in.l.cum mater.
ff.de inoffi.teſta.magis eni peccat qui ſcienter preterit ꝗꝫ q
ignorāter.ideo nō mereꝭ ita fauorem ꝙ ſuum iudiciū ma-
deꝭ executioni prout per dictā rōnem ⁊ per ea que habētur
in.d.l.cū mater cōſuluerūt.d.Signorellus de mediolano
⁊ collegium mediolanēſe qꝺ legata fcā a ſciēte ꝑtereūte fi-
liū non valeāt:ſꝫ valeāt legata fcā ab ignorāter ꝑtereunte
ſm Bal.in.l.gallus.§.ſi.de li.⁊ poſthu.prout refert Imo.
in.d.l.filio preterito.vij.col.

p ¶ Et Ray.de forli.Jac.de are.⁊ Oldr.tenuerūt etiā hāc
ptē dicētes qꝺ glo.fin.d.auctē.ex cā volēs qꝺ non cōſeruē
tur relicta vbi teſtm̄ vitiatur ex cā preteritionis vꝉ exhrda
tionis militat qñ preteritio fuit fcā ſciēter de filio iaꝫ nato
ſecus in ꝑteritiōe poſthumi qꝛ aliud eſt mos inſani hoīs
non exercere erga liberos charitatē aliud eſt errare in iure
⁊ nō ꝑpendiſſe dē ꝯſilio galli vel vellei ſꝫ eos qui ex his
volūt qꝺ cōſeruētur relicta vbi ꝑteritio fuit ignorāter fcā
ſecus ſi ſciēter fuit fcā ꝑteritio vel exheredatio.ideo nō vꝛ
ꝙ debeamus arguere ex vīſiꝉi mēte teſtōris qꝺ ꝓpter qua
litatē ignorātie legata infirmētur cōtra regulam.d.auctēti
ce ex cā ⁊ tenēdo ad tex.d.l.cū mater intellectū gl.q eſt qꝺ
deciſio imꝑatoris ibi approbetur per iuriſcōſultum videꝭ
ibi caſus pro hac pte:⁊ ſic ſaltē eſt ibi gl.ſatis aperta ꝓ iſta
pte:puto aūt ꝙ itellectus glo.non ſit verus nihilominus
illa glo.preſtat ſatis vrgens ar.qꝺ nō ſit maior ratio vitiā-
di legat qñ ꝑteritio eſt fcā ignorāter ꝗꝫ qñ ſciēter ꝓ quo ēt
optīe facit.l.ſi.de heredi.inſti.vbi teſtm̄ vitiatur:qꝛ filius
erat ignorāter preteritus.⁊ tamē preſtanꝭ legata in eo fcā
vbi nō preſtarenꝭ ſi fuiſſet ſciēter fcā per.l.papi.§.ſi.de in-
offi.teſta.qꝺ pōt coadiuuari qꝛ lꝫ diſceptari poſſit de ꝑſum
pta mēte teſtatoris quādo preteritio eſt fcā ignorāter tamē
ex altera pte tunc quādo ſciēter preterit teſtator magis pec
cat:ideo tunc ſuum iudicium non meretur tm̄ fauorē. naꝫ
dꝫ ſibi imputare cur ſibi non prouidit.

q ¶ Quare attentis predictis ⁊ attēta generalitate tex.d.au
ctētice ex cā ⁊ in corpore hec pars ꝙ legata confirmentur
per.d.auc.ex cā etiā vbi preteritio filij fuit ignorāter fcā vi-
deꝭ de rigore iuris verior quāuis non auderē ita generaꝉr
eam firmare qꝛ Bar.in multis locis legēdo.⁊ etiā cōſulē-
do preciſe ſequtur ꝯtriam opinionē ⁊ multi nři ſequunꝭ.Tñ
cum ſequētes limitant dictā ſuam opin.pluribus modis.⁊
prout ad propoſitū noſtrum cōfert limitāt Ang.⁊ Paul.
de caſ.in.d.auc.ex cā.⁊ Ang.in.d.l.filio preterito.qꝺ dicta
opi.Bart.procedat quādo teſtator nō cogitauerit de filijs
nec in genere nec in ſpecie:nā ſi cogitaſſet in genere ꝺ filio
preterito cōſeruarenꝭ legata per.d.auc.ex cā.arg.l.qui iuꝛ
militari.ff.de militari teſtō qꝺ etiam eſt de mente bal.in.d.
auc.ex cā.Itē limitaꝭ dicta opinio qñ teſtator legata repe-
teret a legitimis heredibus hoc eſt a venientibus ab inteſta
to:nā tunc legata debenꝭ lꝫ poſthumus de quo nō fuerit
cogitatū naſcaꝭ vt probat tex.in generalitate ſui in.l.gene-
raꝉr.§.ex teſtō.ff.de fideicō.liber.⁊ facit.l.ſi qs cū nullū.⁊
l.ab inteſtato.⁊.l.q graui.ff.de iuꝛ codi.⁊ idcirco cū clā co-
dicillaris appoſita in teſtō inualido opereꝭ qꝺ legata cēſeā
tur ab inteſtato repetita prout notāt doc.in.l.j.ff.de iur.co
di.⁊ in.l.ſi.C.e.ti.⁊ in.d.auc.ex cā ⁊ in.l.eā quā.C.de fidei
cō.ſeqtur qꝺ ſi dicta clā eſt adiecta in teſtamēto nullo ꝑte
ritione filij ignorāter fcā vt qꝛ forte preter propoſitū patri
naſcaꝭ tunc legata conſeruentur ſi clauſula codicillaris eſt
concepta ſub verbis futuri tpis ⁊ hoc ꝓ claro preſupponit
bal.in.d.auc.ex cā in tertia ⁊ quarta col.ꝙ ⁊ videꝭ velle idē
bal.in.d.l.j.de iur.codi. facit qꝺ ipſe dicit in.l.pe.e.ti. ⁊ idē
tenet in.l.ſi.col.pe.C.de codi.reſpōdens ad.l.ſicut certi. ⁊
⁊.l.ſi cum vel in vtero de teſtamento mili.qꝛ in eis teſtator
nō prouidit ſibi in cāu rupture teſtamenti prout prouidit
in his terminis adijciēdo clauſulaꝫ codicillarem per verba
futuri tēporis.⁊ ita ēt reſpōdet ad.d.l.ſi vnꝗꝫ.C.de reuoc.
do.⁊ idem ſolitus eſt tenere Panor.vt in cōſilio ſuo qꝺ in
cipit clarum eſt teſtm̄ predictū vbi clare ad propoſitum no
ſtrum per eum in vltima col.ꝙ ⁊ tenebāt Dy.Jac.de are.
⁊ cōmuniter omnes moderni ante bar.ꝓut ipe bar.refert
in.d.l.j.de iur.codi.⁊ idem tenet Raph.cu.in.d.l.j.⁊ in. d.
l.ſi quis cū nullū eo.ti.⁊ lꝫ bar.in.d.l.j.aliud velit loquēs
de eo qui non putabat in futurū habere filios.tamē hec eſt
magis cōis opi.exquo omnes ante bart.tenebāt hāc opi. ⁊
poſt.bar.multi moderni idem tenēt adeo qꝺ doctor meus.
d.Joā.petrutius dicit hoc cōmuniter teneri per doc.⁊ eſſe
ſeruādum:lꝫ vbi non eſſet dicta clauſula ipſe ſequatur bar.
prout hec dicunt in.d.auc.ex cauſa.⁊ ita etiam volunt An-
ge.⁊ Pau.de caſt.ex dictis.ſ.in prima limitatione.⁊ ita le
gendo.d.auctenticam viſum fuit.

r ¶ Cum itaqꝫ in caſu noſtro ſit adiecta clauſula codicillaris
per verba preſentis ⁊ futuri temporis vt.j. deduceꝭ verba
ſi nō vꝫ prouidebāt aduerſus inualiditatem rōne defect⁹
ſolēnitatis teſtamenti adeo qꝺ verba illa vel nō valebit nō
poſſunt de facili adaptari ad caſum veriſimiliter contingen
tem niſi qꝛ veniat rumpēdum per natiuitatem filij.ideo de
filijs poſtea natis videatur cogitaſſe in genere.⁊ maxie hoc
procedat ſi nō apparet qꝺ nō ſperabat habere filios aliud
enim eſt nō habere filios.⁊ nō apparere qꝺ de filijs cogita
uerit aliud eſt nō hēre.⁊ nō eē ſpē habēdi vnꝗꝫ filios ꝓut
ſecūdo cāu loquiꝭ bar.in.d.l.j.de iu.codi.ſiꝉr bal.in.d.l. fi-
lio preterito loqtur ī eo q nō habebat nec habere ſperabat
filios.⁊ ſimiliter in.d.l.ticius ſubdens vt qꝛ forte haberet
vxorē ſterilē ex quibus verbis ſentire videtur qꝺ non ſuffi
ceret:qꝺ non haberet filios nec appareret qꝺ de filijs cogi
taſſet:lꝫ enim nō appareat qꝺ de filijs cogitaſſet potuit de
facili cogitare cū votum cuiuſqꝫ aīantiū a nā ſit habēdi fi-
lios ⁊ cōſequēter ꝺ facili cōtingat de filijs cogitare: lꝫ co-
gitatio ſi demonſtreꝭ.⁊ dictā diſtinctionem an ſimpliciter
ignoraret an vero nō ſolū ignoraret:ſed etiam non eſſet ve
riſimilis ſpes qꝺ nō haberet vt qꝛ eēt ſenex ⁊ haberet vxo
rem ſenem vel iuuenē ſterilē vꝉ eſſet tali infirmitate graua
tus ꝙ deſperaret de ſalute facit dñs Dionyſius de barigia
nis de peruſio doctor ſua tēpeſtate famoſiſſimus q meruit
tunc appellari doctor veritatis prout relatuꝫ reperio a do
ctore excellētiſſimo domino Baldo de bartolinis in.d.auc.
ex cauſa cum eo tranſiens.

s ¶ Cū itaqꝫ in cāu nřo teſtōr nō eēt talis etatis qꝺ veriſi-
militer nō eēt habiturus filios ⁊ carebat vxore ita qꝺ po-
terat aliā ducere ꝓut dixit nō militat hec qualitas qꝺ non
eēt ſpes habēdi filios:iō ſm dictā conſiderationē nō mili-
tet opi.bar.Et maxie cū deūs teſtōr poſt natiuitatē filiorū
ſuperuixit adeo qꝺ de facili potuiſſet mutare dictū teſtm̄ ſi
voluiſſet:nā pau de ca.⁊ legēdo ⁊ in cōſi.lxxxix.inci.ꝑclar⁹
⁊ egregius doctor ⁊ in cōſi.ſequēti ſequiꝭ opinionē bal. ⁊
ſubdit qꝺ ꝓcederet opi.bar.tñ limitāda eſſet nō ꝓcedē qñ
pater ſupuixiſſet adeo qꝺ potuiſſet teſtamētū mutare ꝑ no
tata per gloſam in.l.athlete.§.dat remiſſioneꝫ ver.niſi poſt
de accuſa.

de excuſa.tuto.ꝛ idem Pau.de caſt. in ꝯſi.lviij.incipiente Bartholus de puſio dicit ꝙ op..Bar. vr̄ ſibi multū equa tm̄ eam limitat qn̄ pr̄ ſupuixit ꝑ no.in.d.§.dos remiſſionem ꝛ ꝑ.l.tractabaẜ de mili.teſtō ꝛ ꝑ no.ꝑ Bart.in.l.j. in.j.q.ij. effectus de vulg.ꝛ pup.ꝛ h̄ ēt voluit Jaco.de bel.in q̄dam ſua diſputatione quam poſuit poſt.l.iij.C.de libe.prete.

t ℭ Cū itaqꝫ h̄ caſu ſit adiecta cl'a codicillaris ꝑ v̄ba p̄ſentis ꝛ futuri tpīs non erat talis q̄litatis ꝙ ceſſare deberet ſpes habēdi filios habuit notitiā natiuitatis ꝛ ſup exiſtēte filio rū ꝛ vixit tāto tpe ꝙ potuerit mutare teſtm̄ exquo eni plures habuit filios ex eadē vxore iferẜ neceſſario ꝙ poſt nati uitatē p̄mi vixit tāto tpe ꝙ ō facili potuerit teſtm̄ mutaſſe. Itē legatū nō fuit vl'e ſꝫ pticulare ꝛ forte nō magnū. Et cō currit ēt q2 erat ſatis rōnabile ꝙ ea q̄ legabat deuenirēt ad legatariā cū fuerit ſue filie ꝛ ex pſona filie delata fuerūt ad nepotes ꝛ nō puenirēt ad filios ſcḋe vxoris ꝯ veriſil'e votū dicte filie prieꝗ vxoris ipſi⁹ teſtōris. Tot cōcurrētib⁹ puto intrepide cōcludēdū ꝙ dictū legatū debeaẜ dicte ſuſanne.

v ℭ Nec ob.ꝙ dicebat Barto.in.d.l.j.de iure codi.ꝙ notarij apponunt cl'am de conſuetudine potius q̄ꝫ q2 ſit voluntas teſtōris:qm̄ prout dicit Jmol. in.d.l. filio prerito.xiiij. col.notarij apponunt dictam cl'am de volūtate teſtōris cū teſtm̄ publice legaẜ corā eo ſm̄ eū ꝙ ꝛ al's dicit Saly.in.l. quotiens.dicens ꝙ notarij intelligūtur ſcribere id qḋ teſtatores voluerūt ꝙ ꝛ dixit Bal.in.l.errore.C. de teſt. ꝛ pau. de caſt.in.d.l. quotiens.C. de here.inſti. Et q2 teſtator alio non expreſſo vr̄ indubio velle ꝙ notarius apponat cl'as cō ſuetas apponi arg.l.ꝙ ſi nolit.§.qui aſſidua de edili. edi.ꝛ l.ex ea parte cu ibi notatis de verbo.obli. ꝛ eſt bonus text. ꝛ ibi notat Bal.in.l.ſi.C.de fideiuſ.ꝛ qḋ notat Bart.in.l.ſi puus.§.certe de aqua plu.arcē.ſm̄ Jmo.in.d.l. filio preterito ꝛ notarius p̄ſumitur peritus ꝛ nō indoctus iuxta notata per glo.in.§.itē ſe ſcriptū inſti.de inutili.ſtip.ꝛ in.l.j.C. de vſu.ꝛ ſm̄ eundem Jmo. in.l.i.§. ſi ex fundo.ff. de hrdi. inſti.accedat ad predicta ꝙ Specu.in tit.de inſtru.edit.§. cōpendioſe verſi.itē videdum ꝛ doc.oēs ante Barto.in.d. auc.ex cā qui dicebāt per cl'am codicillarē induci repetitionem fideicōmiſſi ab inteſtato rupto teſtō agnatione poſthumi preteriti nec diſtinguebant inter ſcientem ꝛ ignorantem attento ꝙ poſthumi prætereunẜ cōmuniter ignoranter accedat etiā ꝙ idem videẜ ſentire Bar. in.l. qui filiabus in p̄ncipio de lega.j.in vna ſolutione attento ꝙ illam lege intelligit in teſtōre qui non cogitauit poſthumo prout ad hoc propoſitum ponderat ibi Jmo.verba Barto.

x ℭ Nō aūt vigeat i dcō teſtō cl'a codicillaris ꝑ v̄ba p̄ſentis ꝛ futuri tēporis vꝫ ſi nō valeret vel nō valebit apparet ſub illis v̄bis. ꝛ hec eſt ei⁹ vltia volūtas ꝛc.nā ille dictiōes ꝛc. virtualiter includūt oīa ea q̄ ſolēt ſeq ſm̄ cōſuetudinē ſeu morē ipſius notarij ſi de illo pōt doceri ꝓut voluit Spec. in titu.de inſtru.edit.§.oſtēſo v̄ſi.qd ſi abbreuiatura ꝛ v̄ſi. ſequēti.ꝛ ibi Jo.an.ꝙ ꝛ voluit Hoſti.in.c.cū.p. tabellio.ex̄ de fide iſtru.ꝛ ibi ꝑ modernos ꝙ ꝛ volūt Cy.bal.ꝛ Jmo.in in.l.gall⁹.§.idē credēdū.ff.de li.ꝛ poſthu. ꝛ facit qḋ notat Bar.ibi ꝛ poſt accur.idē Bar. in.l.argētarius in p̄n.e.ti.ꝛ ita cōmuniter obſeruaẜ: cum itaqꝫ p̄ſupponaẜ in themate ſtilus ꝛ cōſuetudo notarij apponēdi cl'am codicillarē per verba p̄ſentis ꝛ futuri tēporis:ideo illa ſubintelligiẜ ſub dictis v̄bis ꝛc.abbreuiate ſcriptis per predicta. Laus deo.

ℭ Sumptū inſtrumenti notarij mortui ꝓferētis ſe ide rogari:an fieri poſſit ꝛ valeat ſi dicta ſcriptura notarij non hꝫ ſignum publicum ꝛ ſibi conſuetum.

ℭ Conſilium. ccxxvj.

In noīe domini noſtri Jeſu chriſti. ℭ Licet in hac cōſultatione videatur aperta fronte primo aſpectu concludendum ꝙ ſic:nam dicta ſcriptura videtur ꝙ habeat oēs ſolemnitates publici inſtrumenti niſi ꝙ notarius nō dicit ſe rogatum :nec ꝙ fuerit rogati teſtes prout rogitus teſtiū reqritur in teſtamētis.l.heredes palā.§.in teſtamentis.ff.de teſta. ꝛ.l.hac cōſultiſſima in p̄n.ꝛ.§.per nuncupationē.ꝛ.l.in teſtamētis.C. eo.ti.itē deficit ſignuꝫ notarij ſolitū poni in ſuis inſtrumētis ſꝫ iſta nō vidētur obſtare. Non eni ꝙ non dicūtur teſtes rogati: q2 danẜ plures reſponſiones vna q2 dicit Pontanus in.l. ſciendū de verbo.obli.ꝙ teſtes qui reperiuntur deſcripti in inſtrumēto p̄ſumunẜ rogati allegat.l.domitius aheo de teſta.ſꝫ hoc mediū pciſe nō firmē nec expedit: q2 ſcḋo rn̄detur ꝙ teſtm̄ inter liberos nō reqrit dictā ſolēnitatē rogitus teſtiū.d.l.hac conſultiſſima.§. ex imperfecto ꝛ autēticis ibi poſitis.ꝛ.l.ſi.C.fami.herciſ.itē ꝛ tertio eſt appoſita clauſula codicillaris per quam ſubſtentaretur in vi codicillorum ſi teſtamentum pateretur defectum dicte ſolēnitatis q2 in codicillis nō requiriẜ rogitus teſtiū.l.ſi.§.in omni.C.de codi.

a ℭ Nec obſtat ꝙ notarius in ſubſcriptione non aſſerit ſe rogatū ꝓut aſſerere dꝫ ꝓut voluit Spec.in titu.de inſtrumentoꝝ edi.§.ſcḋo verſi.ꝛ not. vbi dicit ꝙ notarius dꝫ ſemꝑ in inſtrumēto dicere ſe rogatū al' eo mortuo nō ꝓbaret ſm̄ eū ꝛ idē Jnno.in.c.j.de fide inſtru.verſi.itē no.vtile eē quēre ſert ꝛ ſeqtur Ang.i repe.d.l.ſciēdū circa mediū:q2 rn̄deẜ ꝙ alij dicūt notariū p̄ſumi ſemꝑ rogatū ꝓut ſubdit idē Spe. in.d.verſic.ꝛ no.ꝛ dicit glo.in.§.res autē in auc.de tab.quā ſequitur ibi Jaco.de beluiſo.Sꝫ dato ꝙ nō ꝓcederet dicta ſecūda opinio ibi recitata tm̄ qn̄ notarius aſſerit ſe publicaſſe:q2 dicit in inſtrumēto ego notarius ſcripſi ꝛ publicaui preſumitur rogatus.nam tacite dicit ſe rogatum :q2 nō potuiſſet publicare ſi non fuiſſet rogatus exquo ergo dicicit publicaui neceſſario dicit ſe rogatum:quia al's nō eſſet publicatum exquo non ſcripſiſſet vt publica pſona ideo ſufficit ꝙ ita dicat prout voluit Bar.in.d.l.ſciendum.ꝛ Ange. ibi in repe.circa medium dicens ꝙ hoc caſu intelligit glo. predictam in.d.§.nos autem.exquo enim dicit publicaui ꝛ idem eſſet non pōt niſi fuerit rogatus ſolēnitas rogitus eſt tunc de ſolēnitate intrinſeca:ideo preſumiẜ vt ibi ſm̄ eūdeꝫ Ang.ꝛ eſt de mente Bart. Cum ergo in ſubſcriptione notarius aſſerat ſe publicaſſe in caſu iſto: ideo rogatus preſumatur ꝛ ſic non obſtet defectus regitus.

b ℭ Nec obſtat defectus ſigni notarij : q2 nō reperitur iure cautum ꝙ pro ſolēnitate requiratur ſignum notarij : ideo eius obmiſſio non vitiat inſtrumentum prout dicit Jo. an. in addi.Specu.in titu.de inſtrumentorum edit.§.ij.verſic. in fine autē. Et ꝙ non reperiaẜ in iure expreſſum: dicit etiā Jmo.in.l.ad teſtiū.§.ſi quis.ff. de teſta. Siautē nō eſt expreſſum in iure ergo non reqraẜ q2 turpe eſt ſine lege loqui in auc.de trien.ꝛ ſemi.§.conſideremus in.l.illam.C.de colẜ.ad hoc etiam qḋ notat Bal.in.l.fideicommiſſa.§.quotiens.ff.de lega.iij. vbi habetur hoc cōcludere in interpretatura. Preterea ſuper hoc videtur prouiſum auctoritate domini per conſilium ciuitatis quatenus cōcceditur certis notarijs ꝙ extrahant publicent ꝛ autēticent ſcripturas dicti ſer Dominici publicas ꝛ non publicas. Cum ergo ſcriptura dicti teſtamēti ſit ſcriptura dicti ſer Dominici:ideo poſſit ꝛ debeat extrahi publicari ꝛ autenticari vigore dcē ordinationis dicti conſilij ꝛ reſcripti ſuperioris.

c ℭ His tamen minime refragantibus contrariam partē arbitror iuri magis conſentaneam. nam ſꝫ forte de iure ſpecifice non ſit expreſſe deciſum ꝙ ſignum ſit de ſolēnitate inſtrumenti: tamen per doc.adducunẜ in argumentum plura ex qbus concludunt ꝙ ſignum requiratur ad eſſentiam inſtrumenti autētici.nam hoc voluit Spec.in titulo de iſtru. edic.§.breuiter verſi.in fine auten.ꝛ Cy.in.l.cōtractus circa finem.C. de fide inſtru. Jaco. de are.in.l. ad teſtium.§. ſi quis.ff.de teſta.per tex.in auc. de inſtru.ca. ꝛ fide.§. ſed ꝛ ſi inſtrumēta.ꝛ ibi gl.ſup verbo adijciatur. ꝛ ſup verbo oꝫ ꝛ tex.iuncta glo.in verbo ſignū inſti.de pub. iud.§.iteꝫ lex cornelia de falſis ad idē.l. ſi.C. de aſſeſſ.ꝛ.l.ij.C. de conue. fiſci debi.li.x.ꝛ idem voluit Bald. in.l. ſi quis ex argentarijs.§.ſi initium tabularum.ff.de eden.idem Bald. in.l.lurius.ff.de militari teſta. Per. de ancha.conſilio.ccccxxxij. incipiente premiſſa in p̄n.ꝛ Ang. in auc. de tabel.ad idem Bal.in prima ꝯſti.C.qḋ ꝛ voluit Pano.in.c.j. de fide iſtr. que opi.procedit quādo eſt de cōſuetudine ꝙ ſignū notarij apponaẜ in inſtris. nā tunc dꝫ apponi al's nō valet ꝓut voluit Bar.in.d.l.ad teſtium.§.ſi qs ꝛ in p̄ma ꝯſtōne ſſ.ex. ꝛ idē voluit Jmo.in.d.c.j.extra de fide inſtru. ad hoc notatis per glo.in auc.vt preponatur noīe imperatoris in p̄n.ꝛ propterea dicit Bal. in.c.ſignificauit de appel. ꝙ ſi inſtm̄ non hꝫ ſignum ꝯſuetum nō facit fidem ar. illius tex. ꝛ h̄ ꝙ ſtandum ſit cōſuetudini voluit tandē Specu.in.d.§.breuiter preallegato verſi.in fine auten. in fine verſi. vbi autem ceſſaret cōſuetudo non vitiaretur inſtr̄m ſi ſignum nō apponatur ꝓut apte voluit Barto.in dicta p̄ma cōſtitutione ſſ.ꝛ Jmo.in.d.c.j. ꝛ ita procedat opi.Joan. and. in.d.v̄ſic. in fine aūt.quem ſequitur do.Anto.de but. in.d.c.j.

d ¶ Cum itaq; vbiq; apud nos ⁊ in terra camerini ſoleāt no tarij apponere ſignum adeo obmiſſio viciat hāc ſcripturam ideo tale protbocollū ſi protbocollū dici poſſet non valet q2 nō h3 ſolēnitates reqſitas:nō eni videt publicatum cū3 publica hēant ſolēnitatē ſigni ⁊ protbocollo nō publicato nō datur fides. dicit Bal. poſt Nico. de mat. in rubrica. C. de fide inſtru. ⁊ Pe. de anc. in. d. cōſi. ccccxxxij. ſimiliter di cit ꝙ ꝓtbocollū nō hñs ſolēnitates ⁊ ponit ſolēnitatē ſi gni non ꝓbat ⁊ ꝙ inſtrm̄ inde extractū3 nō facit fidē tāq̄ in ſecta radice cātū ſm̄ eū:debēt enim ꝓtbocolla hr̄e oīa ſo lēnia que exigunt in inſtr̄is publicis prout vr̄ pſupponere Jo. an. in addi. Specu. in ti. de inſtru. edic. §. videndum vl. ⁊ nota ꝙ tabellio. Coadiuuant premiſſa q2 dicta ſcriptura nō preſupponit reperta in loco auctētico ſeu loco vbi erāt alie ſcripture publice ꝓut erat veriſile ꝙ deberet ſtare ꝓ thocollum vnius teſtamēti cum teſtm̄ ſoleat omne magni ponderis ⁊ ſolēt fieri fraudes ad q̄s obuiādas iura adhi buerunt ptes ſolēnitates non requiſitas in ↄtribus ⁊ aliis actib⁹. l. fi. C. de fideicōmiſſis. ⁊ l. hac cōſultiſſima. C. q te ſtamēta facere pñt auget diminutionē fidei ſeu ſuſpitionē q2 ꝓut mihi dr̄ octo teſtes deſcripti i dcā ſcriptura oēs ſūt mortui nō eſt elapſū3 tm̄ tp̄s ſpaciū ꝙ dērēt eē mortui:dr̄e aūt plerūq; aſſimilant ⁊ nōnūq̄ ↄfiunt:iō ne veritas appa reret potuerūt de facili ad cautelā3 deſcribi teſtes mortui.

e ¶ Item cōtingit qñq; qđ notarius pmo facit ſcripturā cō pletā ⁊ ponit diē teſtes ⁊ oīa reqſita anteq̄ legat pte vel teſtatori:⁊ l3 ſit de mēte teſtōris vel contrahentium ita fa cere prout notarius ſcribit non tñ habent rem pro abſolu ta. Et q2 notarius credit imediate legere ⁊ qđ act⁹ ꝑficiat ſcribit ac ſi eēt cōpletus habēs quodāmodo pro comple to qđ putabat imediate implendū prout:vlſs dr̄ ꝙ proxim⁹ cingi habet pro cinto. l. penulti. ff. de mili. teſtō:⁊ tñ poſtea actus nō ꝑficitūr ex aliquo caſu occurrente vel q2 teſtator mutat ſniam vel partes nō cōcordāt. Et ideo nihil eſt ge ſtum hinc eſt qđ ſi teſtm̄ non eſt lectū corā teſtibus ⁊ teſta tore nihil v3. l. fideicōmiſſa. §. quotiens. de leg. ij. Et l3 in dcā ſcriptura dicat lectum ⁊ publicatū:tñ potuit ↄtingere vt ſupra pmiſi. ſ. qđ ſcripſerit dcā v̄ba fret⁹ ea credulitate: vt ſtatim legeret:⁊ inſup nō credit dcis verbis ex quo dcā ſcriptura nō eſt publica deficiente ſigno notarij: ꝓut in ſi mili dicebat Pe. de anch. in dicto cōſil. ccccxxxij. ꝙ ſi i ꝓ tbocollo notarius dicit ſe rogatū non credit rogatus ex q̄ in illa ſcriptura deficit ſolēnitas:prout enim nō creditur in aliis:ita nec in hoc qđ ſit rogat⁹ ſ3 cū:ita ergo nec in hoc qđ fuerit lectū ⁊ publicatum. ⁊ per hoc puto concludēdū3 ꝙ dcā ſcriptura non ꝓbet teſtm̄ nec alia vltimā volūtatē: non obſtātibus adductis in cōtrarium que patēt ſublata ꝑ adducta pro hac pte:non eni curo qđ teſtes nō fuerūt ro gati nec qđ non dicat notarius ſe rogatus. Sed me fundo qđ inſtrumētum iſtud non habet ſignum notarij propter quē defectum non probat rogitum notarij:neq; preſentiā teſtium nec ſenem facti per ſupradicta. Laus deo.

¶ Poſſeſſorium iudicium motum eſt inter emptorē ⁊ vē ditorem:an valeat ſnia inde ſecuta ſup ſimulatione contra ctus pignoris vel fraudis vſurarum vel ſit nulla tanq̄ nō conformis remedio intentato.

¶ Conſilium. ccxxvij.

In nomine dñi noſtri

f Ieſu xp̄i. ¶ Viſo pceſſu agitato inter ſantē agentem ex vna ⁊ Angelū cōuentū ex altera ambos de amatrice tā in cā pncipali q̄ i cā appellatiōis ante oīa pōderāda eſt nā cāe. Et ad qđ agit:nā ſnia neceſſario eſt referēda ad petitio nē d3 eni ferri iuxta petitionē ⁊ ei eſſe conformē. l. vt fun dus. ff. cōi diui. c. qualiter ⁊ qñ el grāde extra de accuſ. ⁊ c. l3 eli de ſymo. ⁊ non ſolū in ordinariis in qbus requirit li bellus actus alīs ſuper inepto non pōt ferri valida ſnia. c. cū dilecti de emp. ⁊ vē. vbi doc. notāt ⁊ eſt glo. que reputat ſingularis in verbo ſm̄ iſti. de ob. titulo generali adeo qđ oīs defect⁹ ſeu error q ineſt libello cenſet ineē in ſnia ꝓut voluit Bar. in. l. j. C. de erro. calcu. Sed etiā in cāis ſumma riiſſimis in quibus procedit ſine figura iudicij. nā ēt tunc ſnia d3 ferri iuxta petitionē qualiſcūq; ſit petitio vt ē tex. in cle. ſepe poſt pncipium de verbo. ſigni.

a ¶ Conſidero qđ dictus Santes agere vr̄ poſſeſſorio recu perāde quatenus ſe fundat ⁊ in petitione ⁊ in replicatio nibus ſuis ꝙ in poſſeſſorio recuperāde non admittitur ex ceptio dñij:ſ3 aduerſat quatenus in ſua quali quali petitio ne narrat ſe poſſediſſe:⁊ ꝙ nunc poſſidet. Si poſſidet ergo nō ſpoliatus ⁊ ſic vr̄ ↄtrarius:ideo nō audiēdus. l. j. C. de tur tis. c. ſollicitudinē de appel. cum ſimi. ⁊ ꝓte cōcludit in peti tione mādari dicto Franciſco ꝙ amplius nō intret i petia terre de qua agit que cōcluſio potius adaptat ad poſſeſſo rium retinēde qđ ad poſſeſſoriū recuperāde:q2 qui ſpolia uit poſſidet h3 cogi vt reſtituat poſſeſſionē non vt nō intret cā. Quicqđ autem ſit poſſeſſoriū eſt intētatum:nō aūt pe titoriū ideo non eſt in hoc iudicio ventilādum ꝓut vētila ri vr̄ cuius ſit dñiū dicte rei:⁊ an emptio fcā per olim Frā ciſcum a colātonio fuerit ſimulata fcā in fraudē vſurarum necne an v̄a ⁊ iuſta ⁊ an fuerit ↄtus pignoratitius necne: q2 dicit tex. in. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acqui. poſſeſ. ꝙ nihil cōe habet ꝓprietas ⁊ poſſeſſio ⁊ ſic petitoriū ⁊ poſ ſeſſoriū. ⁊ ipſemet Santes in ſua petitione ⁊ in ſuis repli cationibus dicit ⁊ inſtat ꝙ nō admittit exceptio dñij:⁊ ſic nō vult vētilari de dñio idcirco in hac cā ſuper poſſeſſione eſt iſtādū ⁊ nō ſup his q̄ nō reſpiciūt poſſeſſionē ſ3 dñiū.

b ¶ Et ſi dicatur reſpicit etiā poſſeſſionem tractatus:an vē ditio fuerit ſimulata necne:q2 plus v3 ꝙ agit q̄ id qđ ſimu late apparēter agitur. C. plus valere ꝙ agitur. Et alias di cit ꝙ imaginaria vēditio eſt nullius momēti. l. imaginaria. ff. de regu. iur. ⁊ l. nuda. ff. de cōtrahen. emp. rñdetur qđ nō dr̄ pro parte Santis qđ fuerit emptio oīno ficta:ita qđ ni hil actum fuerit prout hoc caſu loquūtur dicta iura. Sed qđ fuit contractus pignoris. nā fuit ficta venditio ⁊ verus ↄtus pignoris factus in fraudē vſurarum apparēter i for ma vēditiōis prout conat probare dictus Santes. S3 pſ ſuppoſito qđ eſſet ↄtus pignoris nihil ad rē reſpectu poſ ſeſſionis. nā creditor qui h3 rem in pignus poſſidet ⁊ nāli ter ⁊ ciuiliter. l. j. §. per ſeruum corporaliter. ff. de acqui. poſ ſeſſi. ⁊ l. per ſeruum in pn. ff. de acqr. rerum dominio itaq; ſiue fuiſſet pignus ſiue vera emptio idem reſultat effectus quoad poſſeſſionē itaq; quoad hāc cām eſt impertinēs tra ctatus ⁊ diſcuſſio an fuerit ↄtus pignoratitius anno ver⁹ ↄtus emptionis ⁊ vēditionis cum itaq; apparet qđ Colā tonius vēdidit dicto Frāciſco ⁊ dictus Dominicus pr̄ di cti Santis ⁊ ſucceſſiue ipſe Santes ↄtinuo reſtituerit fru ctus pro pte tāgēte dñio hoc eſt medietatem fructuū3 dicto Frāciſco prī dci Angeli ⁊ poſt mortē3 Franciſci dicto An gelo prout ipſe Santes articulat ⁊ nōnulli ſui teſtes ita de ponūt. Itaq; appet qđ ſi ipe Santes tenuit ⁊ laborauit:te nuit ⁊ laborauit vt colonus in ptiarius ⁊ ſic non cenſetur ipſe Santes poſſediſſe:ſ3 Frāciſcus ⁊ poſtea Angel⁹ arg. l. vniuerſas. §. ꝙ per colonum. ⁊ l. ſi colonus. ⁊ l. q̄uis. §. ſi cōductor. ff. de acq. poſ. ⁊ l. interdū. §. fi. eo. ti. ⁊ facit. l. ti cia. ff. de ſolu. vbi ꝑ recollectionē fructuum ſeu ꝑceptionē3 redditūum deducitur poſſeſſio.

c ¶ Cum igit pars aſſerat ⁊ teſtes deponunt qđ Angelus ⁊ pater iamdiu fructus annuos ꝑcepit ex dcā petia terre. Ap paret ꝙ poſſeſſio ad eum ſpectabat ⁊ ſpectat. Et l3 vnus te ſtis Santes ⁊ ſi eſſent plures paruifacerē: dicit ꝙ Santē vidit poſſidere dcām petiā terre non refert q2 vidit facere actus qui ſignificat poſſeſſionē. ſ. arare ⁊ tenere dictā petiā terre poſſeſſio. n. nō vr̄. Et teſtis q deponit ꝙ vidit poſſi dere intelligit deponere de detētatiōe q̄ eſt fcī vt ꝑ gloſ. ⁊ doc. in. l. ſtipulatio iſta. §. hec quoq; de v̄. ob. verū q2 ex de tētatiōe pſumit poſſeſſio vt ꝑ Inn. in. c. olī de pui. ⁊ ꝑ mo dernos in. d. rubrica. ff. de noui. ope. nūci. iō teſtes qui de ponunt de detētatione in cōſequētiā probāt poſſeſſionem prout habet in. d. §. hoc quoq; ſed hoc caſu cū appareat ꝙ reſpondidit de fructibus alteri oſtendit qđ nō poſſedit ꝑ ſe ⁊ non ex hoc appareat qđ dcūs Santes lic3 laborauerit ⁊ cultiuauerit nō ex hoc poſſedit nomine ſuo ſ3 noīe alie norū nō cenſet poſſeſſionem aliquā habere dcis iuribus. ⁊ l. ꝙ meo in pn. de acqui. poſſeſ. in cōſequētiam nullo mō pōt obtinere in hac cā. Sed ſnia abſolutoria pro dicto An gelo ferenda fuit ⁊ ita ferenda eſt in hac cā appellationis. Et dcūs Santes temere litigans cōdēnandus eſt in expē ſis. l. eum quem temere. ff. de iudiciis. ⁊ l. ꝓperādū. §. fi. ſi nūt alterutra. C. e. ti. ⁊ c. fi. nē litibus de do. ⁊ cōtu. Nec qđ dñij pertinet ad preſentē cauſe diſcuſſionē per dcā ſupra.

d ¶ Et longe minus queſtio vſuraria cum illa non ſpectet ad iudicem ſecularem. Sed ad iudicem eccleſiaſticū cū cā vſuraria ſit cā eccleſiaſtica ⁊ quaſi ſpūalis. dicit glo. finalis in. c. ex

n.c.ex litteris .de iureiuran.⁊ gl.ſi.in.c.cum ſit generale de foro cõpe.⁊ gl.in cle. diſpẽdioſam de iudicijs ſup ṽbo vſu/ris ⁊ doc.in dcis iuribus.⁊ Bar. in.l.titia.ff.ſolu. mat.iſta eni eſt implicita queſtio facti ⁊ q̃ſtio iuris:nõ no eſſet opus intrare illã difficultatẽ an qñ ẽ q̃ſtio facti nõ iuris cã vſura/ria poſſit tractari in curia ſeculari in qua bar.in.d.l.titia.di/cit ꝙ ſic.⁊ idẽ ibi Põta.p.c. poſt miſerabilẽ. de vſur.⁊ idẽ do. Anto.in.c.tuã circa finẽ de ordi.cogni. ⁊ allegat Bar. Pau.d leaz.in cle.j.de vſu.ſʒ zab.in dicta.cle.j. i pn.xvj.q. refert ibi Lapũ de caſtelliõe tenere ꝯ bar. ⁊ dicere ꝙ Pau. de leaz.nõ dicit id ad qd allegat eũ Bar. Sʒ ſolũ ꝙ ſi non agit̃ vnũ id de q̃ litigat̃ ſit vſura necne: ſʒ ſolũ an ſit ſolutũ necne ⁊ ſubdit ꝙ ita ſe hʒ cõis obſeruãtia ſm eũdeʒ zab.q vr̃ ita reſidere lʒ tandẽ ſe remittat ad notata p eũ in.d.c.tuã q̃ requirerẽt altiorẽ indaginẽ:qm̃ in caſu iſto imminet queſtio iuris:negat̃ eni factũ in fraudẽ vſurarũ. Et dr̃ ꝯtrũ iſtũ nõ fuiſſe vſurariũ nec factũ in fraudẽ vſurarũ. Sed fuiſſe lici/tum ⁊ pmiſſum. Et ſic tractat̃ de vetito ⁊ pmiſſo al̃s quaſi ſemp diceret̃ q̃ſtio facti:nam ius quaſi ſemp eſt certũ certi ficato facto.l.ornamẽtorũ de auro ⁊ arg.lega. Ex facto eni ius oritur.l. ſi ex plagijs.§. qui in clivio.ff. ad legem acqui.

e ¶ Nec pertinet ad preſentẽ caſum diſcutere an dictus cõ/tractus fuerit pignoratitius:licet poſſit deduci ꝙ non. So/lus enim primus teſtis deponit ꝙ fuit tractatum ꝙ eſſet pi gnus ſed fieret cõtractus libere emptiõis teſtis ſingularis non probat.l.iuriſiurãdi.C.de teſti.c.in omni. ⁊.c.tam litte ris de teſti.cum ſi. Et tantofortius quanto habet vnũ teſtẽ cõtrariantem ſuo dicto:q2 ipſe deponit ꝙ dictus domini/cus dictam petiã terre ſub pignorauit duabus vicibus vna vice colantonio alia Franciſco :ſed colantonius deponit.ꝙ ſua emptio fuit vera emptio ⁊ non pignus :nec põt allega/ri per Santeʒ qui eſt quodãmodo teſtis in cã propria quia ad detegẽdum ſuum delictũ ⁊ ſuam ignominiã. Et al̃s te/neretur reſtituere fructus ſi quos ſuſcepat. Itẽ poſſet pu/niri ſi fuiſſet cõtractus vſurarius :q2 ipſe Santes etiã ſup dicto articulo approbauit eius pſonã faciẽdo ipſum exami nari ſuper illo articulo ſup hoc poſito.l.ſi quis teſtibꝰ.C. de teſti. Et inſup alter eorum dicit mẽdatium ⁊ dicẽdo mẽ/datium eſt piurus vt teſtis. Ideo in nihilo creditur ꝓut ha betur per Inno.⁊ doc.in.c. fraternitatis de hñdi. ⁊ Bal.⁊ doc.in.l.ſi ex falſis.C.de tranſac.⁊ doc.in.c. teſtimoniũ de teſti. Et ſi alter eorũ remouet̃ nõ eſt niſi vnus teſtis qui ꝓ bet pactum de reuendendo. Sola aũt paucitas precij ſine pacto de reuendendo non inducit preſumptionem pigno/ris aut fraudis vſurarie per ea que habentur in.l.ij.C. de reſcin.vendi.⁊ in.c.cum cauſam. ⁊.c.cuʒ dilecti de emptio. ⁊ ven.⁊.c.ad noſtram.eo.titul.⁊.c.illo vos de pigno.quia ta men de hoc non eſt diſcutiendum in hac lite. ideo vlterius me non intromitto Laus deo.

¶ Domina Roſula pro dote filie dedit circa bona primo eius viro quo mortuo relictis filijs tranſiuit iſta filia ad ſe cundas nuptias cum dote aliorum bonorum: dicta Roſula filijs primi matrimonij ſeu notario recipiẽti pro eis dedit ⁊ cõceſſit bona in pmis nuptijs data pro dote:an intelligatur poſt mortẽ ita ꝙ ſit donatio poſt mortem:an vero ſit a prin cipio contractus efficax ad agendum.

¶ Conſilium. ccxxviij.

IN noie domini noſtri Ieſu chriſti. ¶ Viſo pũcto ⁊ inſtrũis pme ⁊ ſecunde dotis ⁊ teſtamẽti dñe Roſule ⁊ al/terius inſtrumenti facti per Roſulaʒ ſuper bonis ſuis ⁊ Andreocce eius filie. Et addu cuntur per ſupraſcriptos dños conſulentes patres ⁊ domi nos meos circa primum conſultationis articuluʒ ſcʒ circa deſertionem appellationis ſum contentus dcis per prefa tos dominos cõſulentes. Eſt eni queſtio potius facti q̃ iu ris:nam prout preſupponit̃ conſtitutiones clare loquuntur tamẽ negat̃ eas eſſe in obſeruantia. Pro parte vero Cathe rine profitetur eas eſſe in obſeruãtia viridi. Ex facto autẽ ius oritur.l.ſi ex plagijs.§.qui in clivio.ff.ad legeʒ acquiliã. Conſtat autẽ ꝙ qui nititur ex iur̃ ſcripto prout reſultat ex cõſtitutionibus cõditis ab habẽtibus poteſtatẽ conſtituen di habet intentionem fundatam adeo ꝙ qui ſe fundat inde ſuetudine ⁊ ſic inde rogatione conſtõnis incũbit ſibi onus probãdi arg.l.ei qui dicit.⁊.l.in exceptionibus.ff.de proba.

Et ſi appellatio eſt deſerta remanet ſnĩa que tranſiuit per deſertionẽ appellatiõis in rem iudicatã : nãqʒ tũc nõ eſſet diſcutiẽdũ d meritis cãe neqʒ de iuribus partiũ vel de iu/ſticia cãe:q2 res iudicata ĩponit finẽ cõtrouerſie ⁊ habetur pro veritate.l.j.ff.de re iudi. ⁊.l. res iudicata de reg.iur.⁊.l. ad peremptorias.C.ſnĩas reſcin.non poſſe. cum concordã.

a ¶ Preſuppoſito autẽ ꝙ ſnĩa non trãſiuerit in rẽ iudicatã. Vidẽdũ eſt de virtute dictoꝝ ꝯctuũ maxĩe de effectu ꝯctus dotis vltimi m̃rimonij ab eo nãqʒ depẽdẽt leges ⁊ ꝓbete preſentis conſultationis ꝓut ex relatis ꝑcipere potiũ:lʒ acta cauſe nõ percunctauerim. Et pmo vr̃ dicẽdũ ꝙ dicta cõceſſio facta filijs pmi m̃rimonij nõ tenuerit tanq̃ facta ſine cã:ſtipulatio eni ſeu pactũ ſine cã nõ eſt efficax.l.ij.§. circa.ff.de excep.doli cum concor. Et inſuper traditio ſine cã facta non transfert dominiũ in accipientẽ.l.nunq̃ nuda. ff.de acquir.rerũ dñiorũ ideo cum nõ ſit expreſſa cã dot a/tionis neqʒ alia cã non videt̃ ꝙ dicta datio ceſſio ⁊ ꝯceſſio facta per dictã Roſulam filijs andreocce pmi matrimonij fuerit vel ſit efficax:adeo ꝙ ex ea poſſit. Donatio.n. nõ pſu/mitur.l.ſi cuʒ aurũ.ff.de ſolu.l. cum de indebito de proba.

b ¶ Et inſuper ſi cã donationis ſubintelligeret̃ vr̃ ꝙ ſit cen ſenda donatio cauſa mortis. nam licet non ſit facta mentio mortis ⁊ ppterea videatur donatio inter viuos iuxta ea q̃ habentur in.l.ſeya de dona. cauſa mor. ⁊ in.l. ſeya de dote preleg. Tamen videtur ꝙ ſit collata poſt mortem cum dcã bona ſint data filijs pmi matrimonij pro parte ſeu portio/ne eorum que pars ſeu portio non debebatur eis niſi poſt mortem ipſius Roſule ⁊ Andreocce ⁊ ſic videt̃ dicta con/ceſſio collata poſt mortem ⁊ cõſequẽter iudicetur potiꝰ do/natio cauſa mortis q̃ donatio inter viuos per ea que ha/bentur in.d.l.ſeya. Et ideo videtur ꝙ penitẽtia reuocetur per.l.non omnis cum ſimi.ff.ſi cer.peta. Sed dicta Roſu/la videt̃ reuocaſſe dictam donationem cum dicta bona ſpe/cialiter legauerit Andreocce ergo nõ videtur ꝙ dicta con/ceſſio ſubſiſtat ꝙ ⁊ videtur dicendum ex alio q2 dato ꝙ in his terminis preſumeretur donatio inter viuos vl̃ cã mortis tamẽ cauſa donationis nõ eſt expreſſa ⁊ licet notarius ac/ceptauerit pro dictis filijs primi matrimonij tamen ex ſe/rie inſtrumẽti non apparet ꝙ pro eis fuerit ſtipulatus ſo/lum acceptauit conceſſionẽ dcis filijs factã per dictã Ro/ſulam:nam dr̃ me notario preſente ⁊ acceptante pro dictis filijs non autem dicitur ⁊ ſtipulante. Speciale auteʒ eſt ꝙ ex pacto nudo donationis ſeu ꝓpter dictum pactum orit̃ actio per.l.ſi quis argentum.C. de dona. que ſpãlitas mili/tat etiam in donatione cauſa mortis notat glo. cõmuniter approbata in.l.cum pater.§.meuio de lega.ij. ⁊ ſic concur/rerent due ſpecialitates vna ꝙ preſumatur cauſa donatio/nis alia ꝙ ex pacto nudo donationis ſeu propter pactum nudum ex cauſa donationis oriatur actio. Due aũt ſpecia/litates non ꝯcurrunt ad vnũ effectum cauſanduʒ vt eſt tex. no.in.l.j.C.de dotis promiſ. ⁊ ita propter dictam rationem concludit Bar.in.l.ſi tibi decem milia in prin.ff. de pac.ita intelligens illum text.ſm vnũ modum intelligẽdi ꝙ ⁊ vo/luerunt Ray.⁊ Ange. in.l.iuriſgẽtium .§. ſed cũ nulla ſen. §.qnimo.ff.de pac.⁊ Bal.in.l.ſi pacto que penam.C.eo.ti. ⁊ tangit Saly.in.l.legem.C.eo.ti. Volunt eni prefati doc. ꝙ lʒ ex pacto nudo donatiõis cõpetat actio.ſ. ꝯditio ex.d. l.ſi qs argentũ. Tñ hoc eſt verũ qñ eſt expſſa cã donatiõis ſecus ſi non eſt expreſſa lʒ ſimus in caſu quo cauſa donatio nis non eſt expreſſa tamẽ tacita preſumatur.

c ¶ Tertio videtur dicendum ꝙ dicta datio ⁊ conceſſio non ſubſiſtat.nam fuit facta pro parte dictorum filiorũ pmi ma trimonij:ſʒ nulla portio bonorũ roſule ſpectabat ad ipſos filios pmi matrimonij vel ſecũdi ſpectatura erat ſuperſti/te Andreoccia eorum matre filiaqʒ dicte roſule cum ipſa filia precedat in gradu ⁊ preferatur in ſucceſſiõe in auc. de here.ab inte. vend.§.j.auc. in ſucceſſione.C. de ſuis ⁊ leg. cum ſimi.ideo cauſa dationis ⁊ conceſſionis videtur redu/cta ad non cauſam:ideo videtur ꝙ cõpetat exceptio ſine cã vel doli.argu.d.§.circa.⁊.l.ſi fullo.ff. de condi. ſine cauſa.⁊ l.ſi ea lege.C.de condi.ob cauſam.

d ¶ Quarto videtur ex alio ꝙ dicta conuentio non ſubſi/ſtat.nã vr̃ ꝙ talis cõuentio ſit ꝯuẽtio de nõ ſuccedẽdo.ſ.ꝙ filij ſecũdi matrimonij non ſuccedant in ceteris bonis ro/ſule:pactum autem de non ſuccedendo non ſubſiſtit.l.pa/ctum ꝙ dotali.C.de coll.⁊.c.q̃uis in pn.de pac. in.vj. Nõ eni interuenit iuramentũ ex parte filioꝝ qui habẽt excludi a ſucceſſione prout interuenit in.d.c.q̃uis ideo ⁊c.

e ¶ Tamen his non ob. cōtrariam partē arbitror de iure veriorem. ſ. ꝙ nō obſt. predictis dcā conceſſio fcā filijs primi matrimonij de iure ſubſiſtat ⁊ ex ea dcis filijs pmi matrimonij cōpetat actio ad agendū ⁊ petēdū dicta bona. Nā conſtat qd notarius pōt ſtipulari ⁊ paciſci pro alio tanq̄ ſuus publicus. l. nec eni. ff. de adop. ⁊ ibi Bald. ⁊ doct. ⁊ Bar. ⁊ doc. i. l. nō quaſi. rem pupilli ſal. fore. ⁊ in. c. q̄q̄ de vſuris lib. vj. ⁊ cōmuniter pro indubitato habetur.

f ¶ Item cōſtat qd dicta roſula dedit ceſſit ⁊ conceſſit dcā bona pma vice promiſſa pro dote dicte Andreocce dcis filijs primi matrimonij notario recipiēte pro eis. ⁊ attēta cōiunctione qua coniuncti erāt dicti filij primi matrimonij cum dicta roſula q2 erant eius nepotes ex filia ita ꝙ de facili pſumitur cā donationis. l. ſi ſeruus. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ l. procula. ff. de proba. ⁊ per Bar. in. l. que dotis. ff. ſolut. matri. attento etiam qd cōcurrit ratio equalitatis ſeruādē inter liberos quā iura plurimū ponderāt. l. vt liberis. ⁊ l. illud in ſi. C. de coll. ⁊ l. ſi. C. cōmunia vtri. iud. Cum enim dederit certa bona pro dote ſecūdi matrimonij cum pacto qd ipſa bona puenirent libera ⁊ franca ad filios ſecūdi matrimonij. Et dicta cōuentio tenebat cum poſſit qs adijcere pactum in datione ſue rei vt pueniat ad alium. l. pen. C. ad exhibē. l. publia. ff. depoſiti. l. quotiens. C. de donat. que ſub modo. l. certi cōditio. §. ſi nūmos. ff. ſi cer. pe. ſuadebat ratio equalitatis ſeruāde inter liberos qd ⁊ alia via iuridica ⁊ efficaci prouideret etiam filijs primi matrimonij: adō interpretāda eſt dicta cōceſſio ita fcā ꝙ ſit efficax ad hec vt ſeruetur equalitas inter liberos vt decet per ſupradicta attento ꝙ prout mihi dicitur nō minus valebāt immo plus tunc tēporis bona aſſignata in dotē pro ſecūdo matrimonio q̄ cetera bona dicte Roſule cōceſſa filijs primi matrimonij: lz ſi minus valerent idem dicēdum videret q2 non attēditur omnino q̄titas datorū hincinde ſed tituli vt pʒ in. d. l. illud. ſed ſi non ſubintelligeretur cā donationis nō videretur efficax dicta conceſſio merito ſubintelligatur.

g ¶ Quod ⁊ tertio videretur efficax dicta roſula in pncipio inſtrumēti iurauit obſeruare oia ⁊ ſingula in ipſo inſtrumēto cōuenta: iuramentum autem hʒ virtute vt actus valeat eo modo valere pōt. l. cum pf. §. filijs mrem de leg. ij. idcirco pꝑter virtutē iuramēti interpretet vt valeat in vi donationis ſi aſs tanq̄ ſine cā eſſet inefficax: itaq̄ his cōcurrentibus intrepide cōcludendū eſt ꝙ dicta datio ⁊ cōceſſio facta filijs primi matrimonij fuerit ⁊ ſic efficax ſaltem ex preſumpta cā donationis ⁊ non pſumatur donatio cā mortis: ſed donatio inter viuos: tum q2 non eſt fcā mentio mortis per dictas. ll. ſeya ⁊ q̄ in eis habētur. ⁊ lʒ ſubdat pro portione ſua: tamē potuit donare tunc vt compenſet ⁊ cedat incōpenſaʒ cū portione futura q̄ ſperabat obuenire poſt mortē ipſius roſule ⁊ Andreocce eius filie: tamen maxie iudicet donatio inter viuos ⁊ nō cā mortis: q2 dedit vt in ppetuū eſſent dictorū filiorū pmi matrimonij: donatio aūt cā mortis nō eſt indeſinite perpetuo pmanſura penes donatariū q2 nō ſi peniteat vel ſi donatarius pmoriatur. d. l. nō ois ſi cer. pet. cum ſi. Item maxie inuiolabiliter voluerunt obſeruari. ⁊ ſic voluerunt nō poſſe pnia reuocari. ⁊ per ꝯñs nō deberet iudicari donatio cā mortis ēt ſi dictū fuiſſet ꝙ cā mortis donaret dūmodo adijciat inuiolabiliter ſeu irreuocabiliter. l. vbi ita donat. ff. de dona. cā mor. vbi tex. ad hoc ſin. lʒ circa hoc dici poſſet ꝙ illa cſa inuiolabiliter obſeruari referat ad promiſſionē iuicē factā iter roſulā ⁊ tottogliū: q2 pmittit promittētes etiā ad iuicē ⁊c. Sed replicari pōt qd illa cſa me notario recipiēte ⁊c. in medio abſolute poſita referat ad oia precedētia ⁊ ſequētia iuxta. l. ⁊ ſi pepcerit. §. ſi fili⁹. ff. de li. ⁊ poſth. ⁊ arg. l. ſi qs ex argētarijs. §. ſi initiū tabularū. ff. de edē. ⁊ l. qſqs. ff. de le. iij. ⁊ ibi gl. ⁊ bart. q no. ꝙ cſa ſeu verba magis influūt in ſequētia q̄ eꝯ ſequentia in pcedētia licet in ꝯtrium faciat. c. inquiſitioni de app.

h ¶ Preterea in pncipio inſtrumēti dicta roſula iurādo pmiſit non venire cōtra oia inſerta in ipſo inſtrumento vel aliqd eorū ſubiūgēdo ad idem plura verba ad maiorem expreſſionem ⁊ ꝯtrij exaggerationē. Sed reuocādo per penitentiam veniret cōtra: ideo effectualiter pmiſit nō reuocare ⁊ per ꝯñs militat diſpoſitio. d. l. vbi ita donat. Et ſi remanet cōcluſio ꝙ dicta datio ceſſio ⁊ cōceſſio ſit ⁊ fcā cenſeatur ex cā donationis ⁊ ſic efficax. Et per conſequens nō obſtat ꝙ cenſeatur fcā ſine cā imo fcā eſt ex cā. ſcilicet donationis inter viuos ⁊ non donationis cā mortis que eſt reuocabilis per ſupradicta.

i ¶ Nec obſt. ꝙ cā donationis non eſt expſſa ſed tacita ⁊ pſumpta ⁊ pro parte filiorū primi matrimonij nō fuit inita ſtipulatio ſed ſimplr pactum nudū vt ſupra deductum eſt. Et per cōſequens nō videt militare diſpoſitio. d. l. ſi qs argētum ne cōcurrant plura ſpālia: q2 reſpondet ꝙ lʒ illō dictū ſit dubium: q2 cōtrarium firmat Raph. fulgo. in. d. l. ſi pacto quo penam ⁊ nōnulli alij prout latius dico legendo dicta. l. ſi pacto quo penam. Tamē preſuppoſita veritate illius dicti reſpōdeo qd illud dictū ⁊ eius ratio fundamētalis pcedit de iure ciuili quo iure reglariter ex pacto nudo nō orit actio. l. legē. C. de pac. l. iuriſgentium. §. ſed cū nulla. ⁊ §§. ſequē. ff. e. ti. Sed de iure cañ. regulare eſt qd ex pacto nudo oritur actio ſm fere omnium indubitatā ſniam p c. j. de pac. ⁊ c. per tuas de arbitrijs. prout doc. no. in dictis iuribus ideo lʒ de iure ciuili ſit ſpeciale ꝙ pactum nudum donationis inter viuos vel cā mortis cauſet actionem per d. l. ſi quis argentum. tamē de iure canonico non eſt ſpeciale ſed regulare per. d. c. j. Idcirco ceſſat fundamētum doct. ꝙ concurrant duo ſpecialia: nam lʒ de iure ciuili concurrerēt duo ſpālia: de iure tñ canonico ſecus vnde ceſſante ratione doctorū ceſſat eorū dictum. l. qd dictum de pac. l. adigere. §. q̄uis. ff. de iure patrona. c. cum ceſſante de appe. cū autem ſimus in terris eccleſie prout eſt nēpe ſeruandū eſt ius canonicum nō ius ciuile put no. docto. in. c. j. de no. ope. nū. Bar. ⁊ Bal. in. l. puilegia. C. de ſac. ſanc. eccl. glo. ⁊ doc. in. c. ij. de arbi. lib. vj. ideo ceſſat illud dcm̄ in caſu iſto.

k ¶ Non ob. tertia rō in ꝯtriū adducta q2. ſ. cōceſſio fcā fuit filijs primi matrimonij pro parte ſua: q2 ad hoc reſpondetur plurib⁹ modis. pmo ⁊ pncipalr q2 ex quo ſperare debebat roſula ꝙ Andreoccia ſupuiueret poſt eius mortē ⁊ tale eſſe dʒ ⁊ creditur votuʒ matris. l. cū tale in pn. ff. de cōdi. ⁊ demō. facit. l. nam ⁊ ſi parentibus in pn. ff. de inoffi. te. ⁊ l. ſcripto. ff. vnde liberi. ⁊ ꝙ bōa ſua de filijs trāſmittant in nepotes erat votū veriſimile roſule. l. j. C. de his qui añ aper. tabu. ⁊ facit. l. cum accutiſſimi. C. de fideicōmiſ. ⁊ l. generaliter. §. cum autē. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub condi. fac. Idcirco intelligat dcā verba ꝙ dabat dcā bona pro portione eorū que portio ſperabatur ad eos puentura ex perſona filie. Et poteſt intelligi ꝙ dabat tunc tēporis ⁊ ſic de pſenti pro illa portione que ſperabat ꝙ eſſet puentura ad eos de bonis ipſius roſule ⁊ hoc cōuenit magis verbis cū dicat dat cedit ⁊ concedit ſic loquitur per verba pñtis ⁊ ſm hoc dabat de preſenti: vel ſi intelligatur qd dabat vt haberet poſt mortē roſule ⁊ Andreocce. Eſt idem effectus q2 iā euenit caſus q2 portio bonorum roſule tit iam peruētaad chaterinam filiam dicte Andreocce ex pmo mrimonio mediāte dicta Andreoccia: naʒ heres heredis primi defuncti eſt haberi. l. ſi. C. de here. inſtitu. itaq̄ non ceſſat cā propter quā dato fcā fuit imo euenit ⁊ ſortita fuit effectum. Poterat etiam intelligi ꝙ dicta roſula tunc volebat facere ptes ſuorū bonorū iter ipſos liberos primi ⁊ ſecūdi matrimonij ⁊ cuilibet aſſignare partem ſuam nō habito reſpectu ad portionem futurā ſeu prouētura poſt mortē. ⁊ ideo nō alterāt alr vim ipſius dationis ipſa verba in partē ⁊ portionē ⁊c. ⁊ facit qd alſs in ſimili habet in. l. donationis. §. ſpes ff. de do. ⁊ in. l. pe. ſeu ſi. ff. de vſufruc. ea. rerum q̄ vſu cōſu.

l ¶ Non ob. l. pactuʒ ꝙ dotali de colla. quia termini ſunt penitus ſeparati. Non enim eſt aliquis qui renunciet future ſucceſſioni nec eſt conuentio generaliter fcā de bonis vniuerſaliter. Sed de bonis que tunc habebat dcā roſula nō de bonis que de futuro acquirere poterat: q2 dabat bona ſua reliqua. ideo bona que tunc ſua erāt arg. l. ſi ita de aur. ⁊ argen. leg. ⁊ que habētur in. l. fin. C. de pac. ⁊ in. l. ſtipulatio hoc modo concepta. ff. de verbo. oblig. circa donationē omnium bonorum. Nā ſi ſimplr donātur oia bona ſua valet donatio: q2 intelligitur de preſentibus ⁊ nō de futuris. Si vo donant omnia bona preſentia ⁊ futura non vʒ ſm cōmunē ſentētiam que habetur in dictis iuribus per. l. cuʒ hereditas. C. de pac. conuen. ⁊ q2 cenſetur impedire liberā teſtamenti factionem cōtra. d. l. ſtipulatio hoc modo concepta. Remāſit itaq̄ facultas ſuccedēdi in ceteris bonis que ſperabatur lucrari per dictam roſulam iuxta. l. ſi defunct⁹. C. arbi. tute. prout ergo donatio oium bonorū valet vt ocs tenent ita ⁊ iſta ⁊ eſt clarum. Non ob. d. l. pactum qd dotali. ⁊. d. c. q̄uis. q2 ibi nihil donatur ſed renūciatur ſucceſſioni future habito reſpectu oia bona remanſura poſt mortē parētis ⁊ nō ad bona preſentia dumtaxat prout de preſentibus eſt facta conuentio in caſu iſto.

m ¶ Nec etiã obſtat ſi dicat̃ ꝙ dicta bona cõceſſio filijs primi matrimonij fuerãt data i dotẽ in primo matrimonio: qꝛ rñdent alij cõſulẽtes. Nã dr̃ ꝙ eſt ꝓbatũ ꝙ dicta bona erãt roſule nõ xpofori dotantis: itaqꝫ nõ potuit trãſferre dominiũ ꝙ nõ hẽbat. l. traditio de acqui. re. do. ⁊ l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur. item in inſtrõ ꝓmiſit dare pro q̃titate ꝓmiſſa in dotẽ dicta bona in inſtrõ ſpecificata: nõ autem dicitur ꝙ dederit lꝫ in hoc vltimo medio nõ faciam magnam vim: nam ſi probaret̃ poſſeſſio per paulum habita: cẽſeretur habitũ ex dicto titulo ꝓmiſſionis p. l. ij. C. de acqui. poſ. ⁊ l. j. C. de impo. lucra. deſcri. li. x. Sꝫ dato ꝙ tradiderit nõ potuit transferre dñiũ ꝙ erat roſule nõ ipſius tradẽtis. Nec etiam obſtat ꝙ prout dicitur ꝓcurator cõfitetur dicta bona fuiſſe andreocce: qꝛ rñdetur per aliũ cõſulentem ꝙ probat̃ ꝯtrium. ⁊ ſic rem aliter ſe habuiſſe ⁊ qui errat non fatetur. l. non fatet̃ qui errat de confeſ. ⁊ probat̃ error ꝓbãdo rem alr̃ ſe habere: prout ibi no. Bar. ⁊ hr̃ in. l. cũ falſa. C. de iure. ⁊ fac. igno. ideo confeſſio illa potuit reuocari prout ⁊ reuocata dicitur: non aũt vidi articulum ⁊ rñſionem eidem ſuper hoc factã: tñ ſi articulus cãtat ꝙ dicta bona fuerũt androcce ⁊ nõ ſe artat ad tp̃s vite roſule põt verificari: qꝛ ſuccedẽdo roſule habuit dicta bona. Itẽ genitiuus verificatur ſimplici poſſeſſione ⁊ detẽtione vt late per Bar. ⁊ doc. in rub. ff. de noui. ope. nũ. ⁊ eſt aduertẽdũ ad primũ ꝯtrũ dotalem: qꝛ dato ꝙ dicta bona fuiſſent xpophori dotãtis ⁊ p eum ex ea cã tradita: nilominus nõ fuiſſent Andreocce: qꝛ dos fuit cõſtituta in quãtitate certa ⁊ pro ipſa q̃titate fuerũt ꝓmiſſa dicta bona ſpecificata in inſtrõ: ideo dos ipſa ſpectãs ad andreoccã ⁊ eius hẽdes cõſiſtit in quãtitate bona aũt data pro ipſa q̃titate erant dicti pauli: cedũt. n. loco cuiuſdã venditionis: prout qñ dantur in dotem res ꝓ extimatie. l. vxoris. ꝗ. quotiens. C. de rei vxo. ac. ⁊ per glo. in. l. ſi inter virum. C. de iure do. Ideo ſi dicta bona fuerunt tradita dicto paulo: prout mihi perſuadeo ꝙ tradita fuerint queſitũ fuit ſibi quaſi dñiũ. ⁊ ſic catherine eius filie ⁊ hẽdi competit actio realis prout eſt publiciana iuxta. l. j. ⁊ per totum. ff. de pub. ⁊ ꝗ. alie. inſti. de ac. ⁊ c. abbate ſane in prin. de re iud. li. vj. ⁊ p hãc viã ad dicta bona potuit ⁊ põt realis actio intentari. Et ſubſequẽter pronunciari bona ipſa predicta pertinere ⁊ ſpectare ad dictã catherinã deductis p̃dictis ꝙ ipſa ſit filia ⁊ heres dicti pauli primi mariti andreocce: inſtrm̃ aũt ꝙ fecit dicta roſula pro memoriali ſuorũ bonorũ nihil penitus habẽt obſtare imo potius facit ꝙ dicta bona forẽt roſule cũ filia confeſſa fuerit ſe retinere pro conſeruatione ⁊c. qꝛ clarum non inſiſto ⁊ tangitur etiam per alium conſulentem.

n ¶ Eſt mõ videndũ cuius effectus ſit dicta cõceſſio ceſſio ⁊ datio facta per dictã roſulã in dicto inſtrõ dotali. Circa qḋ breuiter inſtando eſt aduertendũ ꝙ dictis filijs primi matrimonij hoc eſt nunc ipſe catherine cõpetit actio ad petendũ dicta bona aduerſus heredes dicte roſule ꝓut ſunt filij ⁊ matrimonij pro eorum ratis quorum dictus ſantes eſt pater ⁊ legitimus adminiſtrator per. l. j. C. de bo. mater. ⁊ ipſe prout dicitur in quodam ſuo articulo profitetur ſe tenere vt pater ⁊ adminiſtrator ſeu nomine ſuorum filiorũ: itaqꝫ poſſunt ipſi filij ⁊ ipſe pater vt eorũ legitimus adminiſtrator conueniri vt relaxent dent ⁊ tradũt dicta bona dicte catherine pro ratis pro quibus repreſentant dictam roſulam. ⁊ ſic pro ratis pro quibus ipſi ſunt heredes dicte andreocce. ꝯñr ex eius pſona dicte roſule pro alia vero rata ꝓ qua eſt. heres dicta catherina hoc eſt pro quarta parte cum mihi dicatur ꝙ quattuor filij remanſerũt ex andreoccia vꝫ catherina ex primo matrimonio ⁊ tres ex ſecundo matrimonio cõpetit ipſi catherine petitio hereditatis ac rei vendicatio ſeu publiciana. ⁊ ſic actiones reales ad vendicandum ipſa bona. Itẽ vr̃ ꝙ aduerſus heredes tortogli competat actio ex dicta conuentione ꝙ permittant eſſe dictorum filiorum primi matrimonij. ⁊ ſic dicte catherine cum dictus tortoglius ita conuenit cum dicta roſula notario pñte ⁊ acceptante. ſ. conuẽtionem ipſam pro dictis filijs primi matrimonij. Nã dicta verba me notario pñte ⁊ acceptante pro filijs ⁊c. videntur referenda ⁊ referuntur non ſolũ ad dationẽ ceſſionem ⁊ conceſſionem quã. ſ. proxime facit dicta roſula: ſed etiam ad conuentionem initam inter dictos roſulam ⁊ tortogliũ ꝙ dicta bona eſſent filiorum primi matrimonij cũ dicti ablatiui abſoluti in fine poſiti referẽdi ſint ad omnia precedẽtia ad que referri poſſunt. c. ſecũdo requiris. ⁊ c. inquiſitione de appella. ⁊ l. j. C. de libe. preter. cum ſimilibus. itaqꝫ ſi dictus ſantes eſt heredes tortogli vel eius filij ipſe poteſt conueniri ⁊ obligatus eſt vt relaxet ⁊ relaxando dicta bona permittat ꝙ dicta Catherina vigore dicte conuentionis cõſequatur efficaciter dicta bona: ⁊ per hanc duplicem viam competit ius dicte Catherine ad extorquendum dicta bona a dicto ſante.

o ¶ Si autem predicta ceſſarent qꝛ forte non appareret dictum Santem vel eius filios eſſe heredes dicti Tortogli vel dicte Andreocce. Sed dictus. Santes pretenderet ſe tenere ſimpliciter tanq̃ ſua prout etiã intelligo ꝙ qñqꝫ in iudicio ꝓfitet̃ vr̃ ꝙ poſſit cõpetere remediũ. l. ſi me ⁊ titiũ. ⁊ l. cum fundus. ꝗ. ſeruũ tuũ imprudens. ff. ſi certũ peta. qꝛ res debita ſeu eius poſſeſſio debita dicta Catherine peruenit ad dictum Santem ſine cauſa quo caſu competit actio ex equitate dicte legis qñ nõ habetur regreſſus effectualis aduerſus alium vel ille ad quem haberetur regreſſus liberaretur cedendo actionem aduerſus poſſeſſorẽ prout hoc notãt doc. in dictis iuribus: ſed in caſu noſtro videtur ꝙ h̃ cõcurrant: qꝛ non videtur ꝙ donator teneatur ad dandum rẽ ſi dare non poteſt ar. l. ariſto. ꝗ. ſi. ff. de dona. ⁊ lꝫ dicatur ꝙ lꝫ quando donatio incipit a traditiõe nõ teneatur donator de euictione vel transferre ius ſi non habetur vt ibi tamẽ ſecus ſi incipit a promiſſione ꝓut ibi habetur ⁊ per gl. ⁊ doc. in. l. j. C. de iure dotium. Et in caſu iſto nõ inceperit a traditione: ſed a conuentione: ideo videatur ꝙ teneatur facere ꝙ donatarius fiat dñs rerum donatarium. ⁊ ſic non liberetur cedendo actionẽ qua haberet nihilominus puto ꝯtriũ. Nã rõ quare donatio incipiẽs a ꝓmiſſione facit donatorẽ teneri de euictione eſt: qꝛ ꝓmittẽs donare vel dare promittit trãſferre dominiũ: qꝛ dare id importat. l. fin. ff. de condi. ob cãm. ꝗ. ſic itaqꝫ inſti. de acti. ſilr̃ ⁊ donatio importat dominij tranſlationem. l. ſenatus de dona. cã mor. idcirco promittens dare ex cã donatiõis vel ꝓmittẽs donare ex vi verborum obligatur ad tranſlationẽ dominij. Si itaqꝫ nõ trãſfert dñiũ nõ implet ꝙ promiſit merito tenetur. Sꝫ qñ donat tradẽdo nõ promittit dñiũ trãſferre: ſed q̃tũ in ſe eſt donat rẽ quatenus põt pari rõne qui donat v̾bo vl̾ dat nõ promittit dare nõ ſe obligat ad dãdũ ſi nõ hꝫ nec verba ad id artãt: iõ videtur eadẽ rõ prout qui dicit do ⁊ tradit non tenetur dare ꝙ nõ hꝫ: ita ⁊ qui dicit do tibi talem rẽ: non autem ſe aliter obligat ad dandum non teneat niſi ad id qḋ hꝫ rõ naturalis ad hoc artat quã ſufficit allegare. l. ſcire opꝫ ꝗ. ſufficit. ff. de excu. tu. Et iura que adducunt̃ per gl. ⁊ doc. hoc idem ſuadent: iõ vr̃ ꝙ hoc caſu ſtantibus premiſſis poſſit cõpetere remedium. l. ſi me ⁊ titium. ff. ſi certũ petatur.

p ¶ Et ſi dicatur dicta bona fuerunt data filijs primi matrimonij qui erant plures. ſcꝫ duo. Et ſic fuerunt pro dimidia data. Catherine nõ aũt in totũ: ar. l. ſi mihi ⁊ titio in princi. de ver. ob. ⁊ l. ſi duobus. ꝗ. cum in tabulis de duo. reis. cum concord. reſpondetur ꝙ alius filius deceſſit. ⁊ ſibi ſuccedit dicta Catherina: qꝛ ſoror vtrinqꝫ coniuncta. Et lꝫ cum ſorore concurrat mater equali portione per auc. defuncto. C. ad tertu. Tñ mater deceſſit vt arbitror hereditate nõ adita ⁊ hereditas non adita non tranſmittitur. l. j. ꝗ. in nouiſſimo. C. de cadu. tol. ⁊ l. quoniã ſororem. C. de iure deli. etiam p matrem in filios. l. ſi pro numero. C. cõia d̾ ſuc. ⁊ habetur in. l. vnica. C. de his qui ante aper. tab.

q ¶ Hec mihi occurrũt circa hanc cõſultationem cũ rome ex iſta carẽs oĩbus libris ꝓmiſſa ſcribẽs ſine reuolutiõe chartarũ: tñ mihi vĩr vera ⁊ bene probata: lꝫ ſine magna allegationum copia iterum deo laus. Laus deo.

¶ Inſtitutis filijs ⁊ ſi deceſſerint in pupillari etate vel qñcunqꝫ ſine filij pr̃ ſubſtituit agnationem familiam in omni portione ⁊ iure. An altero decedente ex inſtitutis admittatur patruus agnatus. Et ſi iſta eſt ſubſtitutio facta vltimo decedenti: an tunc ſuccedat in omni portione vel in portione vltimi decedentis.

¶ Conſilium. ccxxix.

In noĩe domini noſtri

l Ieſu chriſti. ¶ In hac conſultatione videtur prima facie dicendum ꝙ dictus patruus ſuccedat dicte filie defuncte ⁊ non altera filia ſororqꝫ defuncte. Nam videtur quod agnatio cenſeatur ſubſtituta cuilibet filie inſtitute. Nãꝫ quãdo quis plures inſtituit ⁊ poſt eorum mortem ſubſtituit

aliũ cenſeat cuilibet fcã ſubſtõ adeo ꝙ primo decedẽte eſt locus ſubſtõni: lʒ alter ſit ſupſtes. l. luci⁹. §. gayo ſeyo. ff. ad treb. ⁊ l. fi. §. filiũ de le. ij. Illa. n. pluralitas poſt mortem ve ſtrã reſoluitur in ſingularitates vt dcis iuribus ⁊ in ſilr in l. falſa demonſtratio. §. fi. de cõdi. ⁊ demõ. cũ concor. multis ibi adductis p gl. ita pari rõne iſta cõditio ſi deceſſerit minnoccia ⁊ agnes reſoluaꝶ in ſingularitates: ⁊ ſic verificeꝶ ſubſtõ in portione agnetis filie defuncte. ⁊ ſic cenſeaꝶ ſubſtituta agnatio ⁊ familia ſua. Uerũ aũt eſt ꝙ ⁊ frẽ teſtõris ⁊ minoccia filia ſuperſtes ſunt de agnatiõe teſtõris q: ſunt coniuncti per lineã maſculinã. l. ſunt aũt agnati. ff. de legit. tuto. ⁊ inſti. e. ti. §. j. ⁊ apprõne familie venit oĩs agnatus. ꝓnunciatio. §. cõi iur. ff. de ver. ſig. Lʒ ⁊ ẽt alr aſſumaꝶ vt in eadẽ. l. pronunciatio. §. familie appellatio. ⁊. §. ſeruitẽtiũ. ⁊. §. pe. ⁊ largius. l. fi. C. eo. ti.

a ¶ Et ſic ⁊ meus ⁊ minoccia cõprehẽdi pñt ſub dictis verbis agnationẽ ⁊ familiã ſuã: tñ admittunꝶ gradatim. d. l. fi. de ver. ſig. ⁊ l. cũ ita legaꝶ. §. in fideicõmiſſo. ⁊ l. peto. §. frẽ. ff. de le. ij. ⁊ intelligiꝶ gradati ſm ordinẽ ſucceſſiõis ꝓut dicit pau. de ca. in. d. l. fi. C. de ver. ſig. ⁊ ſumiꝶ ex dcis Raph. ful. ibi. Qui. n. ſuccederet in dcis bonis ab itẽſtõ ſi nõ fuiſſet fcã ſubſtõ vr̃ pferẽdus rõne ſubſtõnis ꝓut eſt de mẽte pſatorũ doc. ⁊ Imo. i. l. hr̃des mei. §. cũ ita. ff. ad tre. ⁊ pau. de ca. poſt Guil. de cu. in. d. l. lucius. §. gayo prout infra referã. Cenſeꝶ. n. ꝯhentes ⁊ teſtõr ſe cõformare cuʒ diſpõne iuris cõis vel municipalis ſi circa ſucceſſionẽʒ inteſtati diſcrepat a iure cõi: prout voluit bar. in. l. iuriſiurãdi. §. ſi liberi de ope. lib. dicẽs in ſtipulatiõe emphyteotica qõ ſtipulãs cẽſeꝶ ſe cõformare cum diſpõne iuris cõis adeo qõ ſi ſtipulaꝶ ꝓ ſe ⁊ filijs maſculis ⁊ feminis pariter admittunꝶ mares ⁊ femine ꝓut ⁊ admittunꝶ ad ſucceſſionẽ hr̃ditariã ſi nõ extat ſtatutũ. Si v̓o extat ſtatutuʒ qõ ſtante maſculo femine excludãtur ⁊ ſucceſſione inteſtati: tunc ẽt in emphyteoſi maſculus preferꝶ femĩnis ſm eum. quẽ ſequiꝶ Imo. in. d. c. potuit circa fi. extra de lo. ⁊ in. l. fi. de condi. ⁊ demõ. ⁊ pe. de anc. in cle. ij. de iure. patro. ⁊ in. l. ſed ſi hac. §. liberto de in ius. vo. ⁊ in. c. canonũ. xiij. q. princ. poſt recitatã. q. pilei. de cõſti. ⁊ And. de iſer. in. c. j. in quibus cãis feu. admi. qõ ⁊ cõſuluit bar. in. d. cõſ. qdã accepit a quodã abbate: ad idem ꝙ elegãter voluit bar. in. l. precibus. C. de impub. vbi dĩ ꝙ teſtõr pſumitur cogitare. ⁊ velle id qõ ſtatutũ ſui municipij allegat tex. ſm eum meliorem de iure in. l. ſi duo de acqui. here. ad idem qõ no. pe. de anc. poſt Bal. in. l. tres fratres. ff. de pac. ad idem quod no. gl. in. d. l. cũ ita legatur. §. in fideicommiſſo. volens ꝙ admittatur in huiuſmodi diſpoſitionibus filius fratris concurrit cuʒ fratre lʒ ſit remotioris gradus. ⁊ idem ibi Imo. ⁊ Pau. de ca. licet bal. cõtra.

b ¶ Et in interpretãdis hmõi ſubſtõnib⁹ attẽdi dẽat mens teſtõris ⁊ ſoleat tradi cõis theorica ꝙ attẽdi dʒ vtrũ ſuperſit pſona que ex veriſilr̃ mẽte defuncti excludat ſubſtituturuʒ necne. Nam ſi ſupereſt ſubſtituti excludiꝶ alr̃s admittiꝶ ẽt ſi vtroqʒ caſu ſit opus recedere a propria vi verbo꜡ vt ꝓbaꝶ in. l. pe. C. de impu. ⁊ in. l. heredes mei. §. cũ ita ad treb. ⁊ in l. qdam teſtõ ꝓculuʒ de vul. ⁊ pup. ⁊ cõiter oẽs tradunt in d. l. pe. ⁊. d. §. cum ita. ⁊ tangit ẽt dñs ꝯſulens: tñ doc. dñt ꝙ teſtõr faciendo hmõi ſubſtõnes ſiue ſit pupillaris ſiue fideicommiſſaria cenſeꝶ ſe ꝯformare cuʒ diſpõne iuris cõis vel municipalis vt illa pſona que ab iteſtato excluderet perſonaʒ ſubſtituti ſiue de iure municipali ſiue de iure cõi cẽſeatur eſſe pſona que ex veriſimili mente defuncti excluderet ſubſtitutũ ⁊ illa que ab inteſtõ nõ excluderet ſubſtitutũ nõ cẽſeꝶ eẽ pſona que ex ꝯiecturata mẽte defuncti excludat ſubſtitutũ ꝓut Dy. ꝯſulendo tradidit ad terminos dicto꜡ iurtũ vt referũt ⁊ ſequunꝶ bart. ⁊ Ang. in. d. §. cũ ita. ⁊ ſilr̃ tenẽt ibi Rap. cu. ⁊ ẽt Paul. de ca. in lectura paduana.

c ¶ Cum itaqʒ dictus meus ſit talis pſona que ab inteſtato excluderet dictã minocciam vigore ſtatuti municipalis. Idõ vĩ ꝙ ſit locus ſubſtõni nõ obſtãte ꝙ nõ deceſſerit vtraqʒ filia poſita in ꝯditione. Item vĩ ꝙ inter agnatos ⁊ illos de familia ipſe pferreꝶ in ſubſtõne ex quo pferꝶ in ſucceſſione inteſtati. Nec vr̃ attendendũ ꝙ ſit ab inteſtato preferenda in ſucceſſione ipſa minoccia: q: vr̃ attendendũ que perſona ſit ſucceſſura ei cui ſit ſubſtõ nõ aũt qs ſucceſſurus teſtõri ſubſtituendi: prout vr̃ ſumi ex dictis Imol. in. d. §. cũ ita ꝙ maxime vĩ dõʒ in caſu iſto in quo euenit caſus pupillaris ſubſtõnis per quam ſucceditur filie non teſtõri ſaltem immediate. l. moribus. §. interdũ. ⁊. l. ſi pater filio. ⁊. l. ſed ⁊ ſi plures. §. quos poſſum. ⁊. l. filio de vul. ⁊ pup. cũ multis ſi.

minnocia aũt tanqʒ coheres poſita in cõditiõe nõ vĩ ſubſtituta: q: qñ ſunt filij hr̃des inſtituti ⁊ ſi ambo deceſſerint nõ cenſeꝶ vnũ alteri ſubſtituiſſe. Sʒ cenſeꝶ inter eos reſeruaſſe ius legitimarũ hereditatũ hoc eſt reſeruaſſe ꝙ poſſint inuicẽ ſuccedere ab inteſtato: arg. l. vel ſingulis. ff. de vul. ⁊ pup. ita volunt doc. in. l. qui duos. e. ti. ⁊ in. l. pe. C. de ipu. ⁊ in. d. §. cũ ita. ⁊ in. l. q duos de reb. dub. Sʒ in caſu iſto non cenſeꝶ reſeruaſſe ipſis filiabus ius legitimarũ hereditatuʒ ex quo ipſi minoccie nõ cõpetit ius legitime hr̃ditatis: nec erat cõpetiturũ ipſi agneti ſi ſuperuixiſſet ex quo meus ea꜡ patruus eas excludit ex forma ſtatutorum.

d ¶ Itaqʒ nullo iure vĩ admittẽda dicta minoccia ad portionẽ dicte agnetis pdefuncte. ⁊ illa verba in oĩ portiõe vr̃ poſſe referri ad oẽm portionẽ deuolutã ei in cuius pſona euenit caſus ſubſtõnis: ⁊ ſic ꝓut ꝯditio illa ſi deceſſerint reſoluiꝶ in ſingularitates ita ꝙ ſi vna deceſſerit verificeꝶ ſubſtõ ſibi facta: ita ⁊ illa v̓ba in oĩ portiõe q̃ deueniret ad dictas minocciã ⁊ agnetẽ reſoluaꝶ ad ſingularitates vt ſic agneti cẽſeaꝶ facta ſubſtõ in omni portiõe que ad ipſam deueniret.

e ¶ Tñ his nõ ob. ꝯtrium arbitror de iure rñdendum. Nam theorica cõis doc. eſt ꝙ in hmõi ſubſtõnibus factis plr̃ibus attendiꝶ vtrum ſupſit pſona que ex veriſimili mẽte defuncti excludat ſubſtitutũ. ⁊ ſic ſit magis directa qʒ ſubſtõ: ita tradũt doc. in. d. l. heredes mei. §. cũ trebel. ⁊ in. d. l. pen. C. de impu. Sʒ certe filie erãt veriſilr̃ magis dilecte teſtatori qʒ frater: ar. l. cum accutiſſimi in rõne ſui. C. de fideicom. l. ſcripto. ff. vñ liberi. l. fi. in prin. C. de cura. fu. ⁊. l. liberorum de ver. ſig. Item in hoc indiuiduo apparet alijs medijs. ſ. q: dictus meus erat exoſus dicto teſtõri cum forent inter eos inimicitie. Inimicitie aũt producũt odiũ ⁊ voluntatem potius auferendi ꝙ datum eſt qʒ relinquendi vel dandi de nouo. l. iij. §. fi. ⁊. l. ex parte. ff. d adimen. leg. ⁊. l. ſi inimicitie. ff. de his qui. vt indig. Item demonſtratur ex verbis in teſtõ prolatis. Nam cum dictus meus ſepius peteret a teſtõre ꝙ aliqd ſibi relinqueret ipſe ſemper negauit ⁊ dixit ꝙ volebat bona ſua ad filias ſuas peruenire ex quo euidenter pʒ ꝙ in bonis ſuis pferebat filias ipſi meo. ⁊ dictio ꝑuenire videtur denotare quãdam perfectionem attenta natura dictionis p l. vrbana. §. pernoctare. ff. de ver. ſig. ⁊ ſic oĩ tempore inuita vtriuſqʒ ⁊ poſt mortẽ alterius earũ: idõ nõ eſt veriſilr̃ ꝙ voluerit ad ipſa bona inuitare meuʒ donec ſupereſt aliqua ex ipſis filiabus. ⁊ maxime q: dictus meus forte non rogabat ſibi relinqueret pure an v̓o ſub conditione. Sed ſimplr̃ ⁊ indefinite ⁊ teſtõr idefinite ⁊ ſimplr̃ denegabat ⁊ idefinita equipollet vlr̃i. l. ſi plr̃ibus de leg. ij. c. q: circa de priui. cañ. ſi romano꜡. xix. diſt. Et ſic denegauit nolle relinquere generaliter: tñ pp limitatam cauſam filiarũ ⁊ limitata cauſa limitatũ producit effectuʒ. l. cancellauerat. ff. de his que in teſtõ delen. ⁊. l. agris limitatis. ff. de acqui. re. do. facit q: poſiti in conditione cenſentur magis dilecti qʒ ſubſtitutus. l. lucius ff. de here. inſti. l. filiuſfa. §. cum quis cum ſua glo. ff. de leg. j. Item inſtituti cenſentur magis dilecti qʒ ſubſtitutus. l. publius. ff. de condi. ⁊ demon.

f ¶ Et lʒ quodlibet ex pdictis d̓ ꝑ ſe forte nõ ſufficeret: tñ ſilr̃ iuncta vĩ ꝙ ſatis demõſtrẽt mẽtẽ teſtõris ꝙ filias voluerit preferre meo. Et noluerit meuʒ admitti ſuperſtitibus filiabus vel altera ea꜡. Et ꝑpea lʒ nõ potuerit ſupſtitẽ preferre meo reſeruando ſibi ius legitimarum hereditatũ. Tñ cẽſeꝶ eã pferre eo mõ quo pferre potuit. ſ. vnã alteri ſubſtituẽdo ⁊ ad hoc tribus medijs poſſum⁹ ꝓbabiliter deuenire. Primo q: ex quo ſubſtituit ĩ oĩ portiõe que ad filias ꝑueniret. Et ſi altera ſolũ decedit nõ põt ſubſtõ militare ĩ oĩ portione. Idcirco cenſeꝶ ſubſtõ facta ſolũ poſt mortẽ oium. vt ſic in oĩ portione admittatur ex ſubſtõne. Et q: qʒdiu eſt ſpes ſucceſſionis ex teſtõ ceſſat ſucceſſio ab inteſtato. l. anteqʒ. C. cõia de ſucceſ. l. qʒdiu. C. qui admit. l. qʒdiu. ij. ⁊. l. illud. ff. de acqui. here. Ideo interi dictus meus nõ põt venire ad ſucceſſionẽ dicte agnetis ab inteſtato pp ſpẽ ſubſtõnis directe: ex qua deferꝶ ſucceſſio ex teſtõ: q: pupillaris ſubſtõ ẽ teſtĩn filie. l. morib⁹ in pri. §. qſqs. ⁊. §. iterdũ. ⁊. l. pr̃is ⁊ filij teſtm̃ ff. de vul. ⁊ pup. Idcirco cẽſeaꝶ vna alteri ſubſtituta ⁊ agnatio ⁊ familia ſubſtituta vltio decedẽti p theoricã Bart. rap. cu. ⁊ Imo. in. l. vel ſingulis. ff. d vul. ⁊ pup. q voluit ꝙ lʒ qñ plurib⁹ inſtitutis ſit ſubſtõ ſimplr̃ cẽſeꝶ reciproca ſubſtõ inter eos ſi ſubſtõ eſt fcã in tota hr̃ditate: lʒ alr̃s ſecus vt ibi.

g ¶ Et lʒ loquanꝶ qñ eſt facta ſubſtõ nouiſſimo decedẽti ꝓut ⁊ loquiꝶ text. ibi. Et ĩ caſu nr̃o eſt facta ſubſtõ ſimpliciter poſt morteʒ filiarũ. ⁊ ſic caſus ſunt diuerſi: tñ videnꝶ ſilr̃s

nã quando

nam qñ fit ſubſtõ pluribus filijs cenſeẽ facta ſubſtõ vltimo
decedẽti vt in.d.l.qui duos de vul.ꝛ pup. ꝓut ꝛ probat ille
tex.ꝛ volũt ibi Bar.ꝛ Jmo.ꝛ doc.ꝛ idẽ ꝓbaẽ in.l.pꝛ filiam
§.fi.ff.ad.l.fal.ꝛ per Bar.in.l.qui duos.ff.de reb.dub. ꝛ fa-
cit ſummariũ bar.in.l.codicillis in pꝛin.de vſuf.leg. iõ dictũ
doc.in.d.l.vel ſingulis videẽ militare in his terminis: lꝫ ex
pꝛeſſe non fuerit facta ſubſtitutio vltimo moꝛienti: ſed ſim-
pliciter.ꝛ lꝫ non ſpecifice in tota hereditate:tñ ex quo tota
hereditas eſt eis relicta.ꝛ ſic oĩs poꝛtio hereditatis eſt eis
relicta:iõ dicẽdo in oĩ poꝛtiõe que ad eas pueniret eſt per
inde ac ſi ſubſtituiſſet in omni ſeu tota hẽditate que ad eas
perueniret. Satis.n.eſt ꝙ nõ ſubſtituit tm̃ in poꝛtione que
perueniret ab vltimo decedente:ſed etiã in poꝛtione pꝛi-
mi decedentis. Nã iſta eſt rõ quare cenſeẽ ſubſtituiſſe inui-
cẽ ipſos inſtitutos:qꝛ ex quo eſt facta ſubſtõ vltimo moꝛiẽti
in poꝛtione pꝛimo moꝛiẽtis cenſeẽ vltimũ inuitaſſe ad poꝛ-
tionẽ pꝛimo defuncti:que rõ pariter militat vtroqꝫ caſu.

b ¶ Facit optime qđ no. Bar.in.l.centurio de vulg.ꝛ pupi.
in caſu quo ſubſtõ eſt facta ſi filius inſtitutus aut eius filij
deceſſerint ſine filijs:q: vult ꝙ ſi ſubſtõ cenſetur facta filijs
filij inſtituti ipſi filij cẽſenẽ filio ſubſtituti.ꝛ idẽ reperit in
l.,ſi ſic de leg.ij. Et lꝫ quidã impugnẽt per.l.ab eo.C. de fi-
deicõ.ꝛ.l.hereditas ad ſtatuꝫ.ff.de here.inſti. Tñ ꝛ legẽdo
d.l.ab eo.ꝛ ſepius cõſulendo placuit dictũ Bart.qui ꝛ plꝫ
dño meo in.d.l.ab eo.ꝛ vidi hac tẽpeſtate ab alijs claris do
ctoꝛibus conſultũ lꝫ.n.ſola rõne qꝛ qs eſt rogatus non cen
ſeaẽ honoꝛatus.d.l.ab eo.ꝛ.d.l.hereditas ad ſtatuꝫ. Nec ea
rõne ſola qꝛ ſit poſitus in cõditiõe ad excludẽdũ ſubſtitu-
tũ cenſeatur tacite inuitatus ſm cõem ſñiam que per doc.
in.d.l.lucius de heredi.inſti.ꝛ.d.l.filius.§.cũ quis de cõdi.
ꝛ demõ. Tñ altera ex eis probet talẽ cõiecturã volũtatis ꝙ
facili adiutoꝛio reſultat tã vehemens coniectura voluntatis
qđ reſultat ſubſtõ:arg.l.titia.§.ſeya.de leg.ij.ꝛ.d.l.codicillis
de vſufru.leg.ideo dicte due coniecture.ſ.ꝙ filij ſint poſiti
in conditiõe ꝛ ſunt rogati ſimul iuncte inducũt efficacẽ ſub
ſtitutionem:ita ſolitus ſum dicere in illo articulo. Que mili
tant etiã hoc caſu:nã filie ſunt poſite in cõditiõe ex quo ſub
ſtitutio eſt facta ſi ipſe deceſſerint non ſi altera eaꝝ ꝛ vltime
cenſeẽ facta ſubſtitutio per ſupꝛadicta.

i ¶ Et lꝫ Jmo.in.d.l.qui duos de vulg.ꝛ pupil. limitet illud
dictuꝫ ꝙ cenſetur facta ſubſtõ vltimo moꝛiente niſi ſubſti-
tutus eſſet perſona que ex veriſimili mẽte pferreẽ filio ſm
cuꝫ. Non tamen loquitur quãdo ſubſtõ eſt facta in tota he-
reditate. Preterea in caſu iſto non videtur ſubſtitutus per
ſona que ex mente teſtatoꝛis ſit pꝛeferenda filie per dicta ſu
pꝛa ꝛ dicenda infra. Nec ſemper eſt vera illa theoꝛica ꝙ te-
ſtatoꝛ cenſetur ſe confoꝛmare cum diſpõne iuris municipa-
lis. Nam videmus ꝙ filius naturalis quandoqꝫ iure ffoꝛũ:
excludit ſubſtitutum etiã iure ffoꝛuꝫ.l.ex facto.§.ſi quis ro
gatus ad treb. Quo iure naturales in nihilo ſuccedebãt pa
tri.§.diſcretis in auc.quibus mo.na.effi.ſui.ꝛ.l. humanita-
tis.C.de natu.lib.ꝛ tamen quandoqꝫ excludunt ſubſtitutũ
vt.d.§.ſiquis rogatus. Item ſiquis inſtituit fratrem ꝛ eius
filios cenſentur ſiẽ inſtituti:lꝫ frater pꝛeferatur eius filijs.c.
raynutius de teſt.ꝛ ibi Hoſt. Pet.de ancha.d. Anto. Jmol.
Flo.ꝛ Panoꝛ.ꝛ eſt magis cõis in.l.gallus.§.quidam recte.
de lib.ꝛ poſthu.que vult ꝙ qñ copula ponitur inter eos in-
ter quos eſt oꝛdinata charitas pꝛimo vni ſecũdo alteri ſi nõ
cõcurrit debitum relinquẽdi nõ cenſeẽ inuitati oꝛdine ſuc
ceſſiuo.ꝛ ſic teſtõꝛ non cenſetur ſe confoꝛmare cuꝫ diſpõne
iuꝛ.ꝛ ita no.bal.in.l.ſi mulieri.ff.de vſuf.acc.ꝛ ẽt idẽ not.in
l.fi.in fi.C.de impu.ꝛ alijs ſubſti. Ad idem qđ no. Bald.in
l.quicunqꝫ col.iiij.verſi.ſed pone ſtatuto.C. de ſer. fugi.vbi
dicit ꝙ ſi extat ſtatutum ꝙ maſculus excludat filiam: ſꝫ filia
debet dotari ſi teſtõꝛ inſtituit filios in eo ꝙ eis de iure ob
uenit filia cenſetur equalr̃ cũ maſculis inſtituta ꝛ nõ in do
te ſm eum.ꝛ idem diſputando tenuit pilleus.q.lxx.volens
ꝙ ſi ſtatutum excludit filiam dotatã.ꝛ teſtõꝛ hñs filiam do-
tatam ꝛ filios ſi inſtituit filios cenſetur inſtituiſſe etiã filiaꝫ
vna cum maſculis.pꝛout eum refert Pe.de anc.in repe.c.j.
conſti.in antiquis.xiiij.q.pꝛinci.colum.cxcvj.cxcvij. ad hoc
etiaꝫ qđ no. Bal.in.l.cũ ita legatur.§.in fideicõmiſſo de le.
ij.tenens contra glo.ibi ꝛ Jmo.in.d.l.heredes mei.§. cũ ita
in fi.tenens ꝯ Bar.ꝛ ſiſr. Pau.de ca.ibi in lec. bononiẽſi.
ꝛ Bal.in.l.liberti libertcqꝫ.C.de ope.lib.tenens ꝯ Barto.
in.§.ſi liberi.ꝛ lꝫ foꝛte in illis terminis pꝛeualeant auctoꝛi-
tates glo.ꝛ Bar.tñ adduco ad oſtendendum ꝙ docto.non
hñt pro expedito ꝙ teſtõꝛ cenſetur ita poſſum ſe confoꝛma
re cũ diſpõne iuris municipalis:lꝫ ſepe habeatur dicta cõſi
deratio:ad idem.d.l.fi.C.de ver.ſig.vbi admittũtur gener
nurus qui nõ vocantur ab inteſtato.l.affinitatis.C. cõia de
ſucceſſi.ꝛ etiam liberti qui non ſuccedunt patrono: in caſu
autem noſtro plura concurrunt in contrarium vt depꝛehen
ditur ex ſupꝛadictis ꝛ infra dicendis:ideo non habet obſta
re dictum ſtatutuꝫ.nec dicta theoꝛica Jmo.in.d.l. qui duos
de vulga.ꝛ pupilla.

k ¶ Secũda via põt deduci ꝙ cenſeanẽ inuicem ſubſtitute:
qꝛ teſtõꝛ declarauit ꝙ volebat bona ſua ad ſuas filias per-
uenire rñdẽdo fratri roganti ꝙ ſibi aliqd relinqueret quaſi
per hoc demõſtrauerit ꝙ eas gñaliter volebat in bõis ſuis
pꝛeferre ipſi fratri ꝙ facere nõ poterat reſeruando inuicem
ius legittimarum hereditatum cum in legittima hereditate
ipſe meus veniret pꝛeferendus vxoꝛi.

l ¶ Tertia via dicatur vna filia alteri ſubſtituta ea rõne: quia
cẽſeaẽ facta ſubſtõ de agnatione ꝛ familia que ſunt noĩa col
lectiua.ꝛ pariter vniunt appꝛõne agnationis:qꝛ ẽt ipſa mi-
noccia eſt agnata patri ꝛ eſt in potioꝛi gradu. Iteꝫ magis ad
eam adaptatur verbum familiam:nã familia ſumitur in iure
pluribus modis.vt.ṡ.deductum eſt ad meum adaptaẽ vno
mõ ſumendo pꝛo agnatione vel magis impꝛopꝛie ſumendo
pꝛout ſumitur in.d.l.fi.C.dẽ ver.ſig. Sꝫ filia eſt dẽ familia pa
tris ꝛ dictis modis ſumendo familiã ꝛ ſumendo magis ꝓ-
pꝛie ꝓ pluribus ſub eiuſdẽ ptãte ꝯſtitutis.tunc.n. ꝓpꝛio iu
re ſumiẽ familia.d.l.ꝓnũciatio.§.ꝓpꝛio iuꝛ:ideo rõne gra-
dus:qꝛ deſcẽdentes teſtõꝛi rõne qꝛ magis dilecte apparẽt:
tũ qꝛ inſtitute:tũ ex claris verbis teſtõꝛis rñſuris ad roga-
tionẽ mei:tũ ex precedẽtibus inimicitijs:tum ẽt qꝛ non põt
cenſeri reſeruatũ ius legittimaruꝫ hereditatũ:ex quo in oĩ
poꝛtione ſubſtituit.ꝛ ſic nõ ita ſuadet rõ ꝙ attendaẽ qs ab
inteſtõ ſuccedat:pꝛout qñ cadere põt reſeruatio iuris legit
timarũ hereditatũ:pꝛout in terminis.d.l.pe.C. de impub.
ꝛ.d.l.hẽdes mei.§.cũ ita. Iteꝫ in caſu nr̃o concurrit ꝙ filie
ſunt poſite in cõditiõe:iõ cẽſenẽ alijs pꝛelate: ar.d.l. lucius
in fi.de here.inſti.ꝛ ꝙ per gl.in.l.ſi filiuſfa.§.cũ quis de le.
j.ꝛ ſi nõ prodeſſent ſingula ſupꝛadicta:tñ tot rõnes ꝛ veriſi
miles coniecture mentis teſtatoꝛis iuuent ſimul iuncte: ar.
l.ij.in pꝛin.de ex cu.tu.cuꝫ concoꝛ.ibi adductis.ꝛ pꝛeferanẽ
tot coniecture illi ſoli coniecture ꝙ teſtatoꝛ cenſeatur ſe cõ
foꝛmare cum diſpõne iuris municipalis:plures eniꝫ rõnes
ſolent vincere vnam.ar.auc.itaqꝫ.C.cõia de ſucceſſio.

m ¶ Et ſic concludendũ eſt ꝙ dicta minoccia pꝛeferatur di-
cto meo in poꝛtione delata dicte agẽti nõ obſtãtibus addu
ctis in ꝯꝛiũ que patent ſublata per adducta pꝛo hac pte non
enim cenſetur ſubſtõ ſpecifica.ſ.de agnatione ꝛ familia fa-
cta pꝛime decedẽti:qꝛ ſupereſt perſona poſita in cõditione
que ex veriſimili mẽte defuncti pꝛeferẽ alijs agnatis per ſu
pꝛadicta:tñ cuꝫ ceſſent verba qꝛ pluralis loquutio pꝛopꝛie
ſumpta non verificaẽ in ſingulari regula pluralis loquutio
in.vj.ꝛ.l.inter illam in fi.de ver.ſi.itẽ ceſſat veriſimilis mẽs
teſtõꝛis ceſſare dꝫ ſubſtitutio pꝛedicta. Et ſi ſubſtõ pdicta
militet ex mẽte teſtatoꝛis pꝛeferaẽ i dicta ſubſtõne ipſi meo
ipſa minoccia vt latius.ṡ.deductum eſt.ac etiam reſponſuꝫ
eſt ad ſtatutum ꝛ theoꝛicam ꝙ teſtatoꝛ cenſetur ſe confoꝛma
re cum diſpoſitione iuris muni.quia dicta theoꝛica nõ ſem-
per procedit:vt.ṡ.pꝛobaui:nec pꝛocedit hoc caſu ex multis
que ſupꝛa deduxi. Laus deo.

¶ Famoſiſſimus doc.d. Jo.de lig.relictis dotibus iure in-
ſtõnis filiabus ſuis inſtituit baptiſtam vnicũ filium maſcu-
lum ꝛ oẽs alios filios naſcituros. Et eis decedẽtibus ſine
liberis ſubſtituit ſuperſtite ꝛ eoꝝ filios in ſtirpes:deceſſe-
rit teſtatoꝛ ſupſtite baptiſta ꝛ ſoꝛoꝛibus dotatis:ex baptiſta
naſcunẽ geoꝛgius ꝛ guilielmus.ex geoꝛgio naſcũtur plures
filij maſculi. Ex guilielmo naſcũtur due filie vꝫ domina coꝛ
nelia ꝛ margarita que nupte ſunt queriẽ an filij geoꝛgij pꝛo
nepotes teſtõꝛis ſicut excludunt pꝛopꝛias filias dotatas te
ſtatoꝛis excludant etiam filias guilielmi. ꝛ ſic pꝛonepotes te
ſtatoꝛis ſimiliter nuptas.

¶ Conſilium ccxxj.

In noĩe domini noſtri

i Ieſu xpĩ. ¶ Quãuis in hac cõſultatiõe videa-
tur pꝛima facie dicendũ ꝙ dictus Anto.de-
beat pꝛeferri in dictis bonis dñi Joan.ẽt ꝓ-
uentis dicto guilielmo ꝛ excludere dictas

Cornelium et margaritam filias legittimas et naturales di-
cti Guilielmi. Nam eſt premittendū qđ maxime in vltimis
voluntatibus mens diſponētis preualet verbis. l. in con-
ditionibus primum locum in prin. de condi. et demō. l. cū vi
rum. et l. cum acutiſſimi. C. de fideicō. cum multis ſi. et hoc
clarum cū itaq; dictus. d. Jo. teſtator mentem ſuam in plu-
ribus demonſtrauit qđ maſculos deſcēdentes volebat pre
ferre feminis ſuis deſcēdentibus vt deducā: iō eſt veriſile
ꝙ ſitr in illa diſpōne qua prohibuit alienationē rerū imo
biliū et librorū: q: voluit perpetuo intra familiā remanere
voluerit maſculos deſcendentes pferre feminis cum ex p-
cedentibus et ſequētibus media declarenf. l. ſi ſeruus plu-
rium. §. fi. de le. j. et l. heredes palam. §. ſed ſi notā de teſta.
et ex fcō datur intelligi voluntas. l. reprehendenda cū con
cor. C. de inſti. et ſubſti. ſub condi. fac. et ex conſuetudine te
ſtatoris eius voluntas interpretatur. d. l. ſi ſeruus plurium
§. fi. ꝙ autem in precedentibus et ſequentibus mens teſta-
toris fuerit. et eius conſuetudo preferre maſculo demōſtra
tur primo filios maſculos natum et naſciturus inſtituit he
redes vniuerſales: filias autem natas et naſcituras hono-
rauit incertis quātitatibus in qua quidē re oſtēdidit maio
rem affectionez ad filios maſculos ꝙ̄ ad filias feminas cū
inſtitutio vniuerſalis de ampla imo vt deprehēdo amplexi
ma et opulentiſſima hereditate ſit fauorabilior ꝙ̄ illa inſti-
tutio in mille ducatis auri.

a ¶ Item ipſis filiabus decedentibus quādocūq; ſine libe-
ris ſubſtituit hēdes vīes in eodē teſtō poſtea ſcriptos nō
aūt alias filias ſuperſtites vt clare ſonāt verba teſtamenti.
Itē et tertio teſtō: diſpoſuit ꝙ ſi filij ſui maſculi nat9 vel
naſcituri oēs deceſſerint ſine liberis maſculis legitimis et
nālibus tunc deputauit qđ fieret vnū collegium ſcholariū
quibus puideaf de fructibus bonoꝝ ſue hereditatis et ta-
mē ſi deceſſiſſent cū filiabus feminis ipſe teſtō: vel eius fi-
lij heredes inſtituti collegiū illud pferretur ipſis filiabus et
neptibus teſtatoris prout aperte ſonāt verba teſtatoris. et
per pñs collegium illud pferrenf feminis et maſculi prefe-
runtur collegio: nō maſculi q vincunt collegiū ꝙ vincit fe-
minas debēt vincere feminas: q: ſi vinco vincentem te: er-
go vinco te. l. de acceſſionibus. ff. de diuerſ. et temp. preſcri.
et ideo dicti filij georgij excludunt dictas filias guilielmi ex
veriſimili mente teſtōris que videf deprehendi ex pmiſſis.

b ¶ Accedat ꝙ notanter dicit Pau. de ca. in cōſil. lxxj. inci.
caſus frequēter contingit volens ꝙ ſi teſtō: inſtituit filiū
vel filios maſculos et filias inſtituit i rebus certis. Et ſi di-
cti filij maſculi deceſſerint ſine filijs ſubſtituit tertium erit
locus ſubſtōni ſi filius vel filij inſtituti deceſſerint cū filia
bus: q: prout ſubſtitutum pretulit filiabus ita et veriſimili-
ter voluit pferre filiabus filij vel filioꝝ qbus ſubſtituit &
eū. ſi ſubdit ꝙ padue idem cōſuluerunt. Raph. et in. l. j. C.
de condi. inſer. idem vīr velle Rap. ful. et Pau. de caſt. qui
Paul. de ca. dicit ꝙ ſuo conſilio ſe ſubſcripſerunt collegiū
florentinum et oēs aduocati romane curie qui erant plures
et ſolēnes idem ēt voluiſſe aſs vī: Bal. in conſil. mihi. cxlij.
inci. in cā teſti andreoli vbi vult ꝙ ſi teſtō: inſtituit filios ma
ſculos et filias inſtituit in certis qūtitatib9 et ſi aliqs dictoꝝ
filioꝝ deceſſerit ſine filijs ſubſtituit ſupſtites filios et filios
filioꝝ ſi vnus deceſſit ſine filijs ſupſtitibus filiab9 ex altero
filio pdefuncto nō eſt locus ſubſtōni: ex quo ſi inſtituit nec
ſubſtituit filias feminas: itaq; lʒ ſub illis verbis et filios fi-
lioꝝ aſs comprehenderenf ēt filie filioꝝ: q: maſculinuʒ fi-
lios concipit femininum per. d. l. j. cum infinitis ſimilibus.
ff. de ver. ſig. Tñ ſecus illo caſu propter dictam coniecturā.

c ¶ Dicta ergo coiectura operaf ꝙ nō veniant neptes nec
ſub verbis comprehēdātur vbi aſs cōprehenderētur ita in
propoſito non veniant dicte filie Guilielmi ex eo q: teſtō:
non inſtituit filias feminas per rōnes preallegatas: ſed ve-
niāt filij dicti Georgij filij dicti baptiſte filij teſtōris. Et h
ex duplici capite vno vigore dicti fideicōmiſſi reſultātis ex
illis capitulis teſti quibus phibuit alienationē bonoꝝ im
mobilium et libroꝝ ſuorum: q: voluit perpetuo intra fami-
liam permanere. et pro vſu. j. deputando hoc eſt pro colle-
gio ſcholarium de quo ſubditur in teſtamento: nam appel-
latione familie licet aſs veniant maſculi et femine iuxta. l.
pronunciatio. §. familie. et l. familie. ff. de verbo. ſigni. et. l. ſi.
C. eo. titu. Tamen non omnes de familia veniunt: ſed gra-
datim. l. ſi ita relictum. § in fideicommiſſo. et l. peto. §. fratre
de leg. ij. Ita ꝙ veriſimiliter plus dilecti preferuntur alijs
vt dictis iuribus. et in. l. ſi. C. de verb. ſig. Sed maſculi vīr

plus dilecti a teſtatore per ſupradicta merito cēſeātur inui-
tari a teſtatore in dicto fideicōmiſſo ante feminas ita vt eis
debeāt preferri. et maxime ſi ſunt nupte quaſi alijs nubēdo
cenſeantur exire familiā et aliā intrare put et vulgariter ho
mines appellāt vxores de familia viri et nō ō familia patris
et cōis vſus loquēdi preualet proprie ſignificationi in teſta
mētis. l. librorum. §. ꝙ tamen caſſius de leg. iij. l. labeo. §. idē
tubero de ſuppe. le. l. cū delanionis. §. aſinaꝝ de fun. inſtru.
cum multis ſimilibus. Ad hoc qđ notat Bar. in. l. quoties
C. de priui. ſchola. lib. xij. vbi vult ꝙ diſpoſitio loquens de
filijs maſculis et feminis: lʒ militet etiā in filiabus nō tamē
trahif ad filias nuptas quaſi tūc cenſeatur mutare familiaʒ
et genus et agnationē put mutat forum et domicilium. l. cum
quedā puella in prin. ff. de iuriſ. om. iud. et. l. ſi. §. idem referi
pter. ff. ad mu. et l. exigere dotem. ff. de iud. et vulgariter
mulieres nupte nō dicūtur de domo patris: lʒ de domo vi-
ri: ita ꝙ mulier que anteꝗ̄ nubat denominatur de domo de
beneuolglis ſi nubet vni de maluezzis denominaf de do-
mo de maluezzis iſte eſt mos peruſie credo ꝙ etiaʒ ſit mos
bononie. ita et dicatur de alia caſata et familia cum denomi-
natio fiat a familia et agnatione.

d ¶ Itē et ſcdo videnf dicte filie excluſe a dictis bonis: nam
teſtō: ſubſtituit alteri decedenti ſine liberis alios filios ſu-
perſtites et eorū filios in ſtirpes: nō aūt vī ꝙ deficiat cōdi-
tio ſi deceſſerit ſine liberis. ex quo nō deceſſit cuʒ filijs ma-
ſculis lʒ deceſſerit cū filiabus feminis: nō videt ꝙ ſit locus
ſubſtōni per dicta. ū. maxime per auctoritatē Bal. Rapha.
et Pau. de caſt. collegiū floren. et aduocatos curie romane. et
ſi purificata cenſef ſubſtō vīr admittendi dicti filij georgij
cum ſubſtituerit filios filiorum ſub nomine maſculini gene
ris et in hmōi materia differenti put eſt differes eſt illa quo
ad mētē teſtōris per ea que. ū. dixi tūc maſculinū nō concipit
femininū ex coniecturata mēte teſtōris que vī euidenter ap
parere ex ſupradictis et vbi euidens mens teſtōris cōiectu-
ratur tūc maſculinū nō cōcipit femininū in hmōi pditioni
bus: arg. l. j. de cōdi. inſer. et in mā differenti maſculinū non
cōcipit femininū: vt. l. ſi. de tute. prout not. Barto. in. l. j. de
ver. ſig. cū ſi. et ſi dicaf ſubſtituit filios filiorū nō nepotes
rñdetur ꝙ in hmōi mā fauorabili applone filiorū cōprehē
dunf nepotes p. l. iuſtius de he. inſti. iūcta. l. librorū de v. ſi.
Et iō cēſeanf ſubſtituti et filij et nepotes maſculi et nepotes
non femine: et caſu quo femine nō excluderenf vī ꝙ exclu-
danf deſcēdētes ex eis: q: filij filiarū nō ſunt de familia aui:
q: nō ſunt de eius agnatione nec ō eius gēte: put ſunt agna
ti vel agnate p qbus ſumif vbū familia. d. l. pnūciatio. §. fa
milie. applo referf ver. cōi iure et in fine. et. d. ſeq. l. familie.

e ¶ Ideo in dictis iuribus vī probari ꝙ nō veniant filij di-
ctarū filiarū poſt earū morteʒ. et ſic ſub illo relicto: q: voluit
intra familiā pmanere nō vī ꝙ contineanf nati ex feminis
q nō ſunt ō familia teſtōris. et iō cū bona imobilia et libri te
ſtōris ſint phibiti alienari. q: teſtō: voluerit in familiā per
manere cenſenf per fideicōmiſſum relicta familie. nā ſi qđ
teſtō: dicit ſe velle inducit fideicōmiſſum. l. verbuʒ volo. C.
de fideic. et l. hoc mō. et. l. eo modo. ff. de leg. j. et in his ter
minis qñ prohibef alienatio vt ad aliquos perueniat indu-
catur fideicōmiſſum pbaf in. l. pe. filium in princ. et. §§. ſeq.
de leg. iij. et. l. ſiliuſſa. §. diui de leg. j. et. d. l. peto. §. fratre. iō
nō veniāt deſcendentes ex filiabus q nō ſunt intra familiā
teſtatoris: ſed immo extra familiā ipſius. d. l. familie. et pre-
cedēti. l. pronunciatio in ſupradictis. §§. illius. l. et dato ꝙ de
ſcendentes ex filiabus eſſent maſculi: tñ non videtur ꝙ ve-
niant appellatione filiorū maſculorum: put aſs ꝯſulēdo in
ſubſtōne facta ſub conditione ſi deceſſerint ſine liberis ma
ſculis ꝙ. l. ſit locus ſubſtōni ſi rogatus deceſſerit cū nepoti
bus ex filia voluerunt. d. Anto. de bu. Saly. d. Joan. de mō
tegranato. d. Floria. de ſancto petro. et. d. mattheus de mat
theſi. prout ipſe refert in ſuo nota. cxxx. et hoc per auctorita-
tem Joan. an. qui idem firmat poſt Ricciar. mal. in additio.
Specu. in rubrica de teſtamen. in quarta parte ſm eundeʒ
Mattheum de mattheſi.

f ¶ Et idem videtur velle Pau. de caſtro. in. l. gallus. §. qui-
dam recte. ff. de lib. et poſthu. et ſequens Specu. et Joan. an.
in. d. l. rubrica. de teſta. idem voluit Saly. in conſil. ꝙ incip.
preſuppoſito quem late ſubſcribendo ſequutus fuit Petr.
de ancha. qui concludunt ꝙ ſi teſtato: habēs filium et duos
fratres inſtituit fratres. et ſi deceſſerint ſine filijs maſculis
ſubſtituit filium ſi vnus eorum deceſſit cum nepotibus
ex filia alter cum nepotibus ex filio filia ex ſubſtitutione
ſuccedit

ſuccedit in portione filius qui deceſſit cũ nepotibus ex filia ſm eos:lʒ dubium eſſet qñ eſſet inſtituta filia ⁊ ſubſtitutus extraneus ſub cõditiõe ſi filia deceſſerit ſine liberis maſculis ⁊ illa filia deceſſiſſet cum nepotibus ex filia. Super quo caſu al's cõſului apud ſanctuʒ ſeuerinũ de marchia ⁊ motiua poſui in.d.l.j.C.de condi.inſer. Sʒ nõ ptinet ad preſentem conſultationem cũ nõ venerit caſus ꝙ deceſſerit quis cum nepotibus ex femina:nec ꝙ fuerit ſubſtitutus extraneꝰ de cuius ſubſtõne agat:nec ꝙ fuerit facta ſubſtõ filie inſtitute lʒ enim fuerint inſtitute filie in certis q̃titatibus ⁊ eis facta ſubſtõ nõ agit de illis ſubſtitutionibus ⁊ nõ fuerũt eis ſubſtituti extranei: nec ſub conditione ſi deceſſerint ſine liberis nõ adijciendo maſculis:itaq; videt ꝙ filij filiarũ non cenſeantur inuitati:nec faciant deficere ſubſtitutioneʒ fideicõmiſſariam vniuerſalem:in qua vocantur filij filiorũ: nec fideicommiſſaria ſingularia de bonis imobilibus ⁊ d libris vt permaneant perpetuo intra familiam.

g ¶ Nõ his nõ obſtantibus puto cõtrarium aperta fronte cõcludendum ſcilicet ꝙ dicte filie vʒ dña Cornelia ⁊ domina Margarita:lʒ ſint nupte ſuccedũt in portiõe obuẽta Guilielmo eorũ patri de bonis predicti teſtatoris:prout in ceteris bonis hereditarijs dicti Guilielmi.⁊ illa bona olim domini Joannis teſtatoris taʒ immobilia ⁊ libri q̃ cetera bona deuoluenda erunt ad filios ipſarũ ſi ſuperunt poſt mortem ipſarũ ⁊ eis ſuccedant in earũ hereditate:de iure náq; cõi eſt ꝙ filie ſuccedant in bonis parentũ ⁊ ab inteſtato cuʒ prima cã ſucceſſiõis ſit liberorum auc.in ſucceſſione.C. de ſuis ⁊ legi.⁊ etiam ꝯ teſtm̃ vt in tit.de libe. ⁊ poſthu.quaſi per totum ⁊ in titu.de contrata.ff.⁊.C.cum multis ſimi. Et fortius ſi ſunt a parentibus inſtituti:put ſunt inſtitute ab earum patre dicta dña Cornelia ⁊ dña Margarita votum inſuper parentum eſt ꝙ eius bona deuoluantur ad eius deſcendentes.l.vnica circa fin.C.de his qui ante aper.tabu.l.nam ⁊ ſi parentibus in prin.ff.de inoffi.teſt.l. ſcripto.ff. vñ liberi.⁊.l.cum accutiſſimi.C.de fideicõ. Et ꝙ bona delata vni filio deuoluant ad eius liberos potiuſq̃ ad alios filios eiuſdẽ teſtatoris eſt veriſil'e votum teſtatoris vt eſt tex.valde no.in.l.cuʒ auus.ff.de condi.⁊ demon. Itaq; bona dicti Joannis de lig.pro portione deuoluta ad dictũ Guilielmũ deuenerunt ad dictas filias Guilielmi ⁊ ſucceſſiue ſunt deuoluẽde ad earũ filios ſi ſupererũt poſt earuʒ mortẽ ⁊ matribus ſuccedent ex teſtõ vel ab inteſtato. Conſtat enim vt dixi ꝙ non obſtante dicto teſtamento predicta de plano ⁊ ſine dubio non procederent.

h ¶ Videamus itaq; an obſtent alique partes dicti teſtamenti.⁊ capiẽdo primo ſubſtõnem vl'em dõm eſt ꝙ nõ eſt locus dicte ſubſtõni:ex pluribus.⁊ primo qr nõ eſt purificata cõditio ſi deceſſerint ſine liberis:naʒ dictus Baptiſta primo inſtitutus deceſſit cũ liberis maſculis vʒ georgio ⁊ guilielmo.dictus autem georgius deceſſit cum filijs maſculis ex quibus ſupereſt adhuc in rerum natura antoniuſmaria qui pretendit venire ad dicta bona vigore dicti teſtamenti. Dictus aũt guilielmus deceſſit cum duabus filiabus feminis vʒ Corneliam ⁊ margaritam a patre inſtitutis.⁊ ſic que directo ſuccedunt dicto eorum patri.⁊ p ꝯñs dicto dño Joãni earũ proauo pro dimidia.qr heres hrdis ⁊c.l.fi.C.de hr. inſti. Conditio aũt ſi deceſſerit ſine liberis deficit in decedẽte cum filiabus vel cum vna filia per.d.l.j.C.de cõdi.inſer.⁊.l.non eſt ſine liberis de ver.ſig. Nec verbũ liberis eſt reſtringẽdũ ad maſculos:qr nõ hʒ aliud femininũ ⁊ ſi hʒ nõ eſt in vſu libera vel libere p deſcendentibus put habui al'a a doctis grãmatici in ablatiuo pluralis numero pro femina in plurali hʒ feminis malus malũ in plurali hʒ ablatiuũ malis non malibus ⁊ bona hʒ bonis non bonabus ⁊ liber libera liberum hʒ liberis:non liberabus:ita ⁊ liberi liberorum habeat liberis non liberabus:preſertim in vſu cõi qui cõis vſus loquendi eſt amplectendus.l.librorũ.§. ꝙ tamen caſſius de leg.iij.l.cum delanionis.§.aſinam de fun. inſtr.⁊.l. ſi ſeruus plurium.§.fi.de leg.j.⁊.l.j.in prin.⁊ ꝙ ibi per bar. ff.de ſuis ⁊ legi.⁊ maxime qr ſumus in deſcendentibus rogatis:in quibus ſubintelligitur conditio indifferẽs ſi deceſſerit ſine liberis maſculis ⁊ feminis per ea que habentur in l.cum auus de condi.⁊ demon.⁊ in.l.cum accutiſſimi.C. de fideicom.⁊ in.l.generaliter.§.cum autem.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.⁊ in.l.lutius de here.inſtitu.vbi auteʒ voluit ſe reſtringere ad maſculos id expreſſit dicendo ſine liberis maſculis in duabus conditionibus appoſitis relicto facto pro vſu ſcholarium.

i ¶ Item circa hanc primam ſubſtõnem ibi ⁊ ſi contingat aliquem ex dictis ſuis filijs maſculis:cum ergo ſubſtituit ſub cõditione ſi deceſſerit ſine liberis nõ adijciendo verbũ maſculis eſt veriſimile ꝙ ſi voluiſſet ad filios maſculos ſe reſtringere ſe reſtrinxiſſet apertis verbis ſubiũgendo verbũ maſculis:prout ſubiunxit in conditione immediate precedẽti ⁊ in conditionibus capituli immediate ſequẽtis:ar.c.ad audientiam de deci.⁊.l.ſi ſeruus ſeruum.§.nõ dixit pretor de acqui.here.cũ ſi. Et maxime qr ſ.l'r in alio capitulo dum facit ſubſtõnem filiabus ſubſtituit ſub ꝯditione ſi deceſſerit ſine liberis.⁊ nemo ſani iudicij attẽtaret ꝙ eo caſu cõditio deficeret ſi femine inſtitute decederent cũ filiabus feminis attentis premiſſis ⁊ attento ꝙ in illis dotibus femine fuerunt magis dilecte q̃ maſculi.⁊ ſi in illa cõditiõe teſtõr verbum liberis aſſumpſit pro maſculis ⁊ feminis ſi pro qr:ita ⁊ cenſetur aſſumpſiſſe in ſequẽti ſubſtõne facta ſub eadem conditione ſi deceſſerit ſine liberis non adiecto verbo maſculis:arg.eorum que hñt in.l.qui filiabus.⁊ in.l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.de leg.j.⁊ ꝙ no.Bar.in.l.centurio col.vj.verſi. vel quid ſi in precedentibus verbũ accipit p directo ⁊c. de vul.⁊ pup.dicẽs ꝙ ſi verbũ equocuʒ in vna pte teſti ponit ſimplr ⁊ dubitat qualiter aſſumit ſi reperit in alia pte teſti vno mõ poſitũ eodẽ mõ interpetratur poſitũ in ea parte in qua dubitatur qualiter ſit poſitũ p.d.l. ſi ſeruus pluriũ.§. fi.cẽſeatur ergo defeciſſe conditio ſi deceſſerit ſine liberis: ex eo qr deceſſit dictus Guilielmus cuʒ filiabus.

k ¶ Nec refragatur ꝙ magis dilexit maſculos q̃ feminas in ſucceſſione vl'i:qr lʒ filios pretulerit filiabus indirecta ſucceſſione vl'i ſub teſtatori immediate facienda nõ ſequitur ꝙ ſit cõiectura euidẽs ſeu vrgens ꝙ femine nõ faciant deficere ſubſtõnem compẽdioſam ⁊ fideicõmiſſariam factam ſub conditione ſi deceſſerit ſine liberis:prout euidẽtem coniecturam voluntatis requirit tex.in.d.l.j.C.de cõdi.inſer. Nã veriſimilis mens teſtatoris eſt ꝙ portio relicta vni filio deuoluatur poſt eis mortem ad eius liberos tam feminas q̃ maſculos ⁊ non ad alium teſtatoris filiuʒ fratremq; vltimo defuncti. Et pp hanc veriſimilitudinem receditur prorſus a verbis teſti:⁊ cauſatur vna preſumptio per.d.l.cum auus ad idẽ.d.§.cũ aũt.⁊.d.l.cũ accutiſſime.⁊ ſic veriſimiliter magis diligit teſtator nepotes vel neptes in portione relicta eorũ nepotuʒ pari filioq; teſtatoris q̃ filium proprium cui portionem ſuam reliquit ꝙ eſt ſatis ponderandũ ad terminos noſtros.votum enim parentis eſt ꝙ id qđ vni ex liberis reliqt tranſeat in illius liberos.l.vnica.C. de his qui añ aper.ta.vbi ppter hãc rõneʒ inducitur alia ſp'alitas que militat ẽt vbi al's illud deuolueret ad alios liberos teſtatoris: vt qr forte fuiſſent cohrdes ipſius defuncti qui deceſſit hereditate non adita:itaq; videmus plures notabiles exorbitantias inductas a iure propter hanc veriſimilem mentem defuncti.ſ.ꝙ voluerit ꝙ bona per eum relicta vni filio vel deſcendẽti tranſeat in illius filios deſcendentes etiã ſi al's circũſcriptis.ſ.ſpecialitatibus predictis ipſa bona deuoluerentur ad alios deſcendentes teſtatoris:quanto fortius debet regula iuris que dictat ꝙ maſculinum concipiat femininum militare rõne talis veriſimilis mentis teſtatoris pprea text.in.d.l.j.C.de codi.inſer.vult ꝙ nepos ex filia excludat ſubſtitutum ſub huiuſmodi conditione ſi deceſſerit ſine filijs vel ſine liberis niſi euidenter appareat contraria voluntas.⁊ loquitur in herede deſcendente ſi venit nepos ex filia fortius ipſa filia.argumen.l.ſi viua matre.§. in nepotibus. C.de bonis mater. Non autem apparet in caſu iſto vel ſimili euidenter voluntas teſtatoris ꝙ noluerit in dicta conditione comprehendi feminas.⁊ licet eſſet coniectura hominis non tamen iuris.

l ¶ Et propterea non ob.d.l.lʒ impator de lega.j.vbi hr ꝙ id qđ ex cõiecturis ⁊ preſumptionibus deprehenditur cenſet euidentiſſime apparere:qr pcedit in preſumptiõe iuris nõ in preſumptione hominis:violenta enim preſumptio plene probat ſeu transfert onus probandi in aduerſarium vt per Bal.in.l.ſiue poſſideris.C.de probatio.⁊ in.l.fi. eodẽ titu. per Barto.in.l.ꝙ nerua.v.col.ff.depo.per doc.in.c.afferte. ⁊.c.lr̃as de proba.per Specu.in tit.de preſump.§.ij.v. violenta qui ſubdit ꝙ violenta preſumptio eſt preſumptio iuris preſumptiões hominis ſeu veriſimilitudines al's appellat Spe.in precedenti ver.probabiles p̃ſumptiões que ſole ſm eũ non inducũt iudicẽ ad pnũciãduʒ.ſed iuncte cũ alijs ſic ſm euʒ. Iſta.n.ꝙ plus dilexerit maſculos q̃ feminas in alijs particulis teſti eſt p̃ſumptio hois nõ iur. nec eſt violẽ

ta dꝫ enim nō tm̄ bonorauerit filias q̄ntum filios:tū nō in fertur qd voluerit in totū excludere neptes a portiōe reli cta eorū patri ꝓpter maſculos filios vel nepotes:nec meo iudicio eſt violēta preſumptio ſeu euidēs coiectura immo elici pōt qdā veriſimilitudo in ꝯ͛riū.ſ.ꝙ noluerit in totū ex cludere neptes ex filijs maſculis:put noluit in totū exclu dere filias qꝛ oēs filias natas ⁊ naſcituras bonorauerit in notabili q̄ntitate.ſ.in mille ducatis auri ꝓ qualibet.

m ¶ Et forte ſtatutum excludebat filias dotatas extātibus filijs maſculis.⁊ iō ſi h̄ eſſet put ſolet eē coīter per italiā tunc p̄r nullā vt ita loquar fecit eis iniuriā ſi iſtituit filios maſculos qui ab īteſtato filias excluſiſſent:ſꝫ neptes ex fi lio non excluduntur ab eorum patruis in bōis p̄ris:ideo videt̄ eis fieri preiudicium ſi in portione relicta earū patri ſit per ſubſtōnem ꝙ patrui eas excludant:iō non eſt eliciē da coiectura ꝙ neptes voluerit in totū excludere a portio ne ſuo patri relicta propter eius trāſuerſales put reſulta ret ſi diceret̄ ꝙ ſub illo v̄bo liberis non cōprehēderent̄ fe mine ⁊ qua coiectura foret eſſet ſatis leuis nō euidēs put requirit̄ vt ſub iſta cōditione ſi deceſſerint ſine liberis nō cōprehēderent̄ femine.d.l.j.⁊ vt recedatur a regula.d.l.cū auus cū ſimilibus ⁊ recedatur a regulari voto teſtōris qd portio relicta vni filio deuoluat̄ ad ei⁹ liberos pp que rece dit a verbis ⁊ a regulis iuris ⁊ inducūtur ſpālia cū in caſu nr̄o nō ſit opus recedere a verbis intelligēdo ꝙ verbum li beris ſit generis cōis.ſ.maſculini ⁊ feminini ⁊ ſi eſſet ma ſculini generis prout v̄bū filijs tūc militaret regula ꝙ ma ſculinū cōciperet femininū.⁊ ſic nō inciderem⁹ in ſpālita tes put incidit̄ in terminis.d.l.cū auus.⁊ ſimiliū ⁊ i termi nis.d.l. ⁊ nice de his quis añ apertas tab.⁊ pro regula p̄ ſumit̄ nō pro ſpecialitatibus vt notat Bar.in.l.quotiens. ff.ſiqs cauti.⁊ magis ei fauetur ar.l. eius militis.§. militia miſſ.ff.de mili teſt.⁊ facit.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vo ꝯ͛ de. ll. itaqꝫ ſi pp dictas rōnes incidimus in ſpālitates fortius de bemus ex eiſdē rōnibus inherere regule nec ſupradicta rō ne de excluſione dotali que nō occurrit in filiabus propter maſculos put cōtingeret in neptibus ſi nō cōprehēderē tur ſub v̄bo liberis obſtat ſi dicat̄ ꝙ imo nō excluderentur in totū ꝓpter legittimā ⁊ trebellcanicā quā detrahūt libe ri rogati poſt mortem reſtituere hereditatem.c.raynaldus. ⁊.c.raynutius de teſt.⁊.c.ſi pater.e.ti.li.vj. qꝛ r̄ndet̄ ꝙ agi mus de interpetranda mente teſtatoris vtruꝫ voluerit ad mitti filios caſu quo alter filius deceſſerit cū filiabus.Iſte autem quarte non detrahunt̄ ex mente ⁊ voluntate teſtato ris:ſed contra eius mentem iuxta notata in.l.tutū.ff.ad le gem fal.⁊ concurrit etiam in hoc caſu alia coniectura quod verbum liberis comprehendat etiam feminas :quia in alia parte teſtamenti interpetratur poſitum vt comprehendat mares ⁊ feminas prout ſupra ponderatum eſt.

n ¶ Nec ob.auctoritates Nap.⁊ Pau.de ca.⁊ ſequaciū qui vn̄r voluiſſe ꝯ͛rium vna cum ſequacibus ſupra relatis:quia ꝑ rōnes ſupra adductas vr̄ ꝙ eoꝝ ſnīa nō ſit bona ⁊ paul. de ca.in.d.l.j.de condi.inſertis refert ꝙ in eadem cā ꝯ͛riuꝫ conſuluerūt bononiēſes ⁊ peruſini ⁊ ꝙ alꝰ ꝯſultus noluit amplius ꝯſulere pp ꝯ͛ria ꝯſilia ⁊ hanc partem tenuit bal.in dicto ſuo conſi.lxxxij.inci.in cā teſti andreoli.Nam in caſu illo teſtōr inſtituit filias in reb⁹ certis ⁊ tres filios vīr ⁊ ſi quis eoꝝ deceſſerit ſine filijs ſubſtituit filios ſuperſtites ⁊ filios filioꝝ maſculoꝝ deceſſit vnus noīe Bernardus cuꝫ filiabus alter deceſſerit ſine filijs erat qd an ille filie filij p̄ defuncti ꝯcurrerēt cū filio ſuperſtite.⁊ preſupponit ꝙ filij maſculi ſuperſtites erant ſubſtituti.⁊ nō ille femine arguit ad partes ꝯ͛ illas neptes ea inter cetera rōne:qꝛ ſi voluiſſet ſubſtituere neptes quare nō ſubſtituiſſet filias.⁊ ſubdit h̄ verba formalia.Concedo.n.ꝙ verbum ſine filijs prolatum in conditione continet filias feminas vt ēt filia femina filij excludit ſubſtitutū.l.gn̄aliter cum ſi.Sed prolatū in diſpō ne nō ꝑtinet:qꝛ teſtōr in primo ſubſtituto loquutus eſt di ſcretiue:qꝛ dixit filios maſculos:ergo ⁊ iſubrogato.l.in fi lijs defunctoꝝ eandē qualitatē reperiſſe intelligat̄ de vino leg.l.fi.§.cui dulcia ⁊c.⁊ ſubdit ēt alias rōnes ex v̄bis teſti ⁊ ſic Bal.ibi ꝓ claro preſupponit̄ ꝙ lꝫ in inſtōne ꝓtulerit maſculos filios feminis.⁊ in ſubſtōne pretulerit ipſos ma ſculos filios ⁊ filios maſculoꝝ filiorum filiabus feminis tm̄ in conditione ſi deceſſerit ſine filijs vult ꝙ pariter ve niāt femine:prout maſculi per rōnem.d.l. generaliter.⁊.d. l.cū auus.lꝫ ēt in dicta ſubſtōne ille filie bernardi predefun cti admittantur ad ſubſtōnem in portione defuncti in eo

dem themate conſuluit.⁊ ſic contra deciſionem Bald. dn̄s Io.pagliarēſis de ſenis vir magni ingenij ⁊ doctrine qui ſe pe allegat̄ ⁊ quidam Guilielmus de peruſio ⁊.d. Ang. van nis ſimiliter de peruſio que cōſilia poſſum oſtendere.⁊ in cipit conſilium pagliarenſis pro diſcernenda veritate ⁊c.

o ¶ Itaqꝫ mihi videt̄ ꝙ bononienſes ⁊ peruſini melius ſen ſerint ⁊ habent auctoritatē Bal.⁊ pagliarēſis in ꝓallegatis conſilijs ⁊ rōnes meo iudicio magis vrgentes ⁊ efficaces ita ꝙ nō eſt mirū ſi Pau.de caſt.mutauit ſniam vel ſaltem fuit anceps in ſua ſnīa primeua.⁊ pro hoc parte. iiſdē rōni bus ⁊ auctoritatibus fretus conſului hoc anno apud ciuita tem fulginei etiam in cōditione ſi deceſſerit ſine filijs.⁊ ſic verbis maſculini generis.⁊ erat opus ꝙ maſculinū cōcipe ret ex interpetratione femininum nō ex vi verborum: iuxta no.per Bar.in.l.j.de ver.ſig.in alijs aūt terminis ꝙ ex cō iecturata mente teſtatoris maſculinū non conciperet femi ninuꝫ aliqñ fatendū eſt.⁊ alꝭ cōſului:ſed nō militabant ea que hoc caſu militāt:preterea qcqd foret in cōditione ſi de cederent ſine filijs quo caſu loquuntur Napha.⁊ Pau. de caſt.⁊ alij conſulentes pro ⁊ ꝯ͛.⁊ etiā Bal.⁊ pagliarenſis vt ſ̄.recitati.⁊ prout cōtingebat in caſu quo apud fulgineū vt ſ̄.conſului.Tñ in ꝯditione ſi deceſſerit ſine liberis magis aperta fronte hoc firmandū cenſeo:qꝛ non eſt opus vti in terpetratione extenſiua.⁊ hoc anno conſultuꝫ apud mathe licam ad propoſitum iſtud faciebam differentiam inter con ditionem ſine liberis ⁊ conditionem ſine filijs.

p ¶ Nec ob.ꝙ pretulit collegiū ſcholariū filiabus filiorū ex quo illud mutauit ſub cōditiōe ſi deceſſerint ſine filijs ſeu liberis maſculis.⁊ ſic ēt ſi deceſſerint cuꝫ filiabus.⁊ tm̄ ma ſculos collegio ꝓtulit:iō videat̄ ēt maſculos preferre femi nis in precedēti ſubſtōne:qꝛ r̄ndetur ꝙ non eſſet abſonuꝫ ſubintelligere ⁊ feminis quaſi cēſeatur plus dictuꝫ ⁊ minus ſcriptū:prout dr̄ in.d.l.cum auus.prout.n.p̄ſumitur a ſcri ptore obmiſſuꝫ ſi deceſſerint ſine liberis.ita potuit obmiſiſ ſe ſine feminis:ꝙ tū nō firmarē qm̄ bar.ꝯ͛ciū tꝫ in.d.l. cum auus.Scḋo r̄ndet̄ ꝙ nō ſequit̄ voluit minus in hoc onera re maſculos q̄ feminas.⁊ cōſequēter in hoc magis dilexit: ergo ēt voluit in oibus.⁊ in alio caſu onerare feminas pro pter maſculos.Si enim eos honorauit in maiori honore in ſtituendo heredes vniuerſales ⁊ in non onerādo dicto one re conuertendi fructus in illa alimēta.put onerare volebat forte filias nō ſequitur ꝙ feminas voluerit etiā afficere alio onere magis graui ⁊ magis preiudiciali ⁊ filios etiā in alio honorare in preiudicium filiaꝝ imo alꝭ ſolet a iure diſponi ꝙ qui in vno oneraẗ in alio releuatur in.l.eam qui in prin. de iureiur.⁊ alꝭ dicitur ꝙ ſatis eſt amico in aliquibus ſub uenire.l.tutori.C.de neg.geſt.ꝙ aūt ſubſtitutio facta de fi lijs ſit magis graue onus ſi filie non comprehenderent̄ q̄ onus ꝙ iniungitur de alendo ſcholares deducitur ex pluri bus:qꝛ illud ſꝫ onus non militat ſi aliqui maſculi ⁊ alique ex altero filie femine deſcendentes ſupereſſent.⁊ primum onus militaret hoc caſu forte enim teſtator conſiderauit ꝙ fructus bonorum ſuorum non ſufficerent pro alendis.xij. ſcholaribus niſi toti ad id deputarent̄.⁊ maſculos nolebat eos onerare:ideo demum voluit adijcere conditionē ſi oēs maſculi deficerēt.⁊ ita in ꝯſtiam pp maſculos releuant̄ fe mine ſupradicta ratione.preterea non ſubſtituit collegium in bonis:ſed deſignauit ꝙ ex fructibus alimētarentur duo decim ſcholares.Dn̄ium autē remanere debuiſſet apud he redes:vnde vſus ſeparatus a fructibus eēt eoꝝ ipſi poſſent locare ⁊ dare ad laborerium poſſeſſionis dūmodo fideliter ⁊ habitare in domibus teſtatoris preter illam que eſſet de putata pro māſione ſcholarium:ſaltē ſi vellent ſoluere con gruam mercedem in vſum ſcholarium:tunc.n. ex fructibus alimentarentur ſcholares:put ſi alijs locarent̄.Itē ſi eſſent in hereditate alique res delectabiles nō fructifere ille non venirēt in relictū predictū:qꝛ ſolum fructus ad id deputa uit.⁊ hoc idē innuit id qd diſponitur in alia particula teſti dum ꝓhibuit alienationē bonorum immobilium ⁊ libroꝝ: quia voluit ꝑmanere intra familiam pro vſu predicto:quaſi res mobiles que vt plurimum non fructant non curauerit ꝙ alienarent̄ per hedes.Iteꝫ ſi fructus ſufficerent pro.xij. ſcholaribus ⁊ aliqd ſupereſſet:tamē nō ſufficerent pro plu ribus illi fructus nō ſunt relicti in dictum vſum ſm verba. iō remanere deberent apud heredes.itē ſi plures vellēt ali mētari ⁊ cōcurrerēt eſſet locus gratificationi dūmodo con currerent qualitates per teſtatorem deſignate ⁊ forte di cta gratificatio pertineret ad heredes:quia ſatis eſt ꝙ heres alimentet

alimẽtet ex fructibus.xij.ſcholares dictarum qualitatum ⁊ executores ſatis exequuntur ſi curant ꝙ volũtas teſtatoris implerentur:poſſet tñ ſuper hoc inſtari ad quos ſpectaret dicta gratificatio. Et ſaltẽ pertineret ad heredes ſi nullus ex executoribus deputatis vellet acceptare officiũ niſi forte quis dixerit ꝙ deuolueref ad epz tanq̃ ſit opus piũ nõ curo. Jtẽz nullus reperiref qui vellet ibi ſtare vel forte per ſuperiorẽ prohiberef fieri collegiũ illud vel forte ſtudiũ ceſſaret vel propter peſtẽ recederẽt fructus illi deberent ſtare apud heredẽ. Que oĩa ceſſarẽt ſi eſſet locus precedenti ſubſtitutioni facte de filijs itaq̃ nõ ſequitur nõ onerauit filios maſculos ⁊ feminas:ſic ergo voluit filias excludere eo caſu quo ceſſaret illud onus. item ponamus ꝙ vnus ex filijs maſculis deceſſiſſet cũ filijs maſculis ⁊ feminis deficiũt oẽs cõditiones in teſtõ appoſite:iõ eo caſu de iur̃ cõi pariter ſuccederẽt in hereditate patris ⁊ femine nõ excluderenf a maſculis vigore teſti:q: nullatenus prouidit hoc caſu maxime q: poſiti in cõditione nõ ſunt in diſpõne.l.ſiquis ſub conditione ſiq̃s obmi.cã te.⁊ notant glo.⁊ doct.in.l.lutius de here.inſti.⁊ in.d.l.j.C.de cõdi.inſer.⁊ in.l.filiusfa.§.cũ qs de leg.j.⁊ in multis locis ꝑut eſt cõis ſñia lõgo fortius non dz excludi filia femina a maſculis trãſuerſalibus ſuo pr̃i in portiõe deuoluta ad eius pr̃ez ꝑut excluderef a trãſuerſalibus ſi ꝯditio ſi dceſſerit ſine liberis cẽſeref purificata ꝯſtat enĩ ꝙ Antoniuſmaria erat trãſuerſalis dicto Guilielmo.

q ¶ Scdo adduci põt q: ſubſtituit filios nõ liberos verbuz aũt filios ꝓlatum a teſtõre nõ vr̃ ꝙ cõprehẽdat nepotes vt ꝓbat tex.in.l.qd ſi nepotes.ff.de teſta.tute.⁊.§.ſi.inſti.qui dari ꝑu.pñt.⁊ facit tex.i.l.j.gallus.§.vt inſtituẽs de li.⁊ poſt. ſm vnã lec.ꝑ quẽ tex.Bal.ibi ꝯcludit ꝙ vbi v̾bũ filij ꝓferf ab hoĩe ſi nulla inhumanitas ſequif nõ cõprehendunf nepotes.⁊ lz bar.volens hoc euitare dicat ꝙ in terminis.d.l. gallus filius fuit noĩatim inſtitut⁹:iõ nõ venit nepos.tñ alij dñt ꝙ iſtõ eſt diuinare ⁊ ꝓ hoc pte vr̃ facere glo.in.d.l.filij. que vr̃ velle ꝙ regula ſit ꝙ appſone filij nõ veniãt nepotes cũ dicat cũ in iuribus in q̃bus veniãt eſt ſpãle:ergo in ꝯtrariũ eſt ius cõe.l.j.ad muni.cũ cõcor.dictus aũt Antoniuſmaria nõ eſt filius filij maſculi dicti dñi Joãnis teſtõris:ſz eſt nepos merito ſm dictã opi.que vult ꝙ appſone filiorũ nõ veniãt nepotes nõ vr̃ ꝙ dictus Antoniuſmaria nõ cõprehendaf in dicta ſubſtõne.⁊ ſic nõ poſſit ex ea niti:lz hoc mediũ oĩno nõ audeam firmare ꝑꝑ auctoritatẽ Bar.que eſt in ꝯtrarium. Et q: ſunt alia media magis plana.

r ¶ Tertio dicta cõcluſio firmatur.q: teſtõr dictam ſubſtõnẽ fecit ſolũ filijs primi gradus quos inſtituerat nõ vlterioribus liberis:fit.n.ſub ꝯditiõe ſi aliq̃ ex dictis ſuis filijs maſculis q̃ñcunq̃ decederẽt ⁊c. Sz ſupra non dixerat niſi de filijs tenẽtibus primũ locũ:q: inſtituit Baptiſtã eius filiuz ⁊ pariter cũ eo quẽcunq̃ aliũ filiũ naſciturũ ex ipſo teſtatore ⁊ legittimo mr̃imonio ſub qua inſtõne ſi veniũt nepotes nati ex baptiſta vel alis filio: q: nõ eẽnt filij nati ex ipſo teſtõre:ſed ex dicto Baptiſta.nã dictio ex ſui propria natura eſt denotare.cauſam proximam.l. nõ dubium.C.de leg.l.j. C.ſi ſeruus extero.⁊ per Bar.in.l.j.§.ex incẽdio.ff.de incẽ.rui.⁊ nau.⁊ in terminis magis proprijs per eundem Bar. in.d.l.gallus.§.vt inſtituẽs. Jtẽ nõ eſt veriſile ꝙ filios filij pariter inſtituiſſet cũ filio ſuperſtite.⁊ tamen ſi nepotes cõprehenderentur eſſent vna cum filijs inſtituti iure directo ꝙ nullatenus eſt de veriſimili teſtõris mente.⁊ maxime q: nepotes veniunt in ſtirpes inſti.de heredi.ab inteſt.§.cũ filius.⁊ in auc.eo.ti.§.j. Et tñ ex verbis teſti admitterẽtur in viriles ꝑꝑ naturaz verbi diſtributiui quẽcunq̃ ꝙ attribuit actũ vnicuiq̃ inſolidũ ⁊ in h̃ differt a collectiuo omnes.l.ſi pluribus in ꝑn.de lega.ij.⁊ per Bar.in.l.hoc articulo.ff. de heredi.inſti. Jtem ꝑꝑ dictionẽ pariter arg.l.interdũ in ꝑn. ff.de heredi.inſti.vbi ꝑꝑ verbum eque in inſtõne appoſitũ demonſtrat voluntatem teſtatoris ꝙ vbi alr̃ non cenſerenf inſtituti in viriles ꝑꝑ ipſum verbũ eque inuitati cenſenf in viriles pari rõne verbum pariter in hac inſtõne appoſitũ ꝙ eſt alienum ab omni veriſimili mente teſtatoris ⁊ reſultaret vnũ incõueniens:q: cum ignorareſ quot eſſent naſcituri ex ipſis filijs ipſe Baptiſta vel alij filij primi gradus non poſſent cõſequi aliquã certã partẽ hr̃ditatis ſaltẽ vltra legittimam q̃m donec eſt ſpes ꝙ alij poſſint eẽ hẽdes ſtant in ſuſpenſo portiões que ad illos poſſunt deuolui vt pz in.l.antiqui.ff.ſi pars hereditatis petatur. Qui.n. ſperaf admitti ad penam interim facit partem.l.plane.j.§.ſi coniunctim.ff. de leg.j.neceſſario itaq̃ inſtõ illa intelligitur de filijs teſtatoris non de filijs filiorum.

ſ ¶ Nec poſſumus dicere ꝙ cenſeantur alij vocati per fideicõmiſſuz:q: verbũ inſtituit improprіareſ.l.verbis ciuilibus cũ ibi notatis de vulg.⁊ pup. Jtẽ relatũ ad plura determinabilia illa diſpariter terminaret ꝯ.l.ſi.C.de ſententijs.⁊ ꝯ l.iam hoc iure de vul.⁊ pup.cũ cõcor. Jtẽ ꝯ ſignificationez verbi pariter:q: non eſſent pariter inſtituti ſi Baptiſta inſtitutus directe alij vero inuitati per fideicommiſſum. Jtẽz ſi fuiſſent ꝑ fideicõmiſſum inuitati alij filij ipſius teſtõris ſi nati fuiſſent rupiſſent teſtm̃ ꝑ.§.aliud quoq̃ capitulũ in auc.vt cuz de appel.cog.prout.⁊ erat de iure antiquo per.l. inter cetera.ff.de lib.⁊ poſthu.cum multis ſimilibus:iõ dicta inſtõ neceſſario intelligif de filijs primi gradus ⁊ nõ de nepotibus vel vlterioribus quo fit ꝙ participiũ dictis poſitum in conditione ſubſtõnis ibi ſi contingat aliquẽ ex dictis filijs maſculis decedere nõ põt verificari in nepotibus q: nõ erat ſupra de eis aliquid dictũ ſed aliq̃s ex dictis filijs nõ deceſſit ſine liberis maſculis merito dcã ſubſtõ euanuit morte vnici filij.ſ.baptiſte q deceſſit cũ liberis. Jtẽ ⁊ quarto fecit dictã ſubſtõnem cum alter vel alteri naſcanf.ſ.ex dictis filijs inſtitutis cũ ſupra inſtituerat filiũ natũ ⁊ alios naſcituros:iõ illa verba cũ alter vel alteri intelligunf de filijs ipſius teſtõris de q̃bus dixerat:ſed nullus natus fuit merito expirauit cõditio ſubſtõnis. Que ⁊ verbo deficit: q: ſubſtituit ſupſtites cũ aliquis ex dictis filij deceſſerit ſine liberis:quia qualitas adiecta verbo intelligatur ſz tp̃s verbi.l. in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.cũ cõcor.⁊ intelligif õ ſuperſtitibus.ſ.filijs de q̃bus premiſerat ⁊ ſubdif ⁊ ſuperſtitis vel ſupſtitũ filios:ſed tp̃e mortis Guilielmi nullus erat ſuperſtes ex filijs pariter in ꝯñtiam nullus erat filius ſupſtitũ filiorũ cũ vnicus fili⁹ dicti teſtõris vz Baptiſta prius deceſſerat quin inſup ẽt georgius filius dicti Baptiſte predeceſſerat. Jtaq̃ ex multis nullo pacto eſt locus dicte ſubſtõni vl̃i nec dicto relicto facto pro vſu ſcholariũ cũ dictus baptiſta non deceſſerit ſine liberis maſculis nec oẽs poſtea nati ſine liberis maſculis deceſſerint cũ adhuc ſupſit Antonius.⁊ inſup illa v̾ba q̃ ſubdunf vel ſi alter vel alteri naſcẽtur intelliguntur alter vel alteri.ſ.filij maſculi poſtea nati ex teſtõre ꝑut eadẽ verba in p̾cedẽti caplo itelligunf ⁊ ſi vellemus illa verba intelligere vt iacẽt ſignificarẽt oẽs hoĩes mundi naſcituros ꝙ eẽt abſonuz:iõ eſt opus reſtringere ⁊ ſumere reſtrictionẽ ex p̾cedẽtibus v̾bis teſtõris.⁊ ſic alter vel alteri filij teſtõris ſumẽdo filios ꝓprie ꝑut ſumif in ꝓximo precedẽti articulo ex precedẽtibus.n.ſequẽtia interpetrantur.d.l.ſeruus plurium.§.ſi.⁊.l.hr̃des palã.§.ſed ſi notam.ff.de teſtamen.cum ſimilibus.

t ¶ Deprehẽdif ẽt mens teſtõris ex caplo dicti teſti circa finẽ ibi. Jtẽ iuſſit voluit ⁊ mandauit dictus teſtõr ꝙ ſi filius vel filij dicti teſtõris tam nati q̃ naſcituri maſculi vel eorũ liberi deſcendẽtes taz maſculi q̃ femine aliquo caſu ⁊c. Si n.teſtõr non voluiſſet ꝙ femine ſuccederẽt in dictis bonis quare propter feminas ponderaſſet vtrũ poſſent femine deſcendentes poſſidere bona que teſtator habebat vel habiturus erat i ciuitate ſeu territorio bononiẽſi. Et ꝑꝑ eas reuocaſſet vſumfructũ relictũ in bõis ſ:tis in territorijs mediolani ⁊ lignani appet itaq̃ ꝑ dictũ caplm ꝙ teſtõr intẽdebat ꝙ bona ſua ẽt ſtabilia peruenirent ad feminas deſcẽdẽtes ex maſculis ꝙ plurimũ cõfert ad ſupradictã cõcluſionez ꝙ ſ.ſubſtõ facta de ſuperſtitibus ⁊ ſupſtituz filijs non militet vbi ex decedẽtibus ſuperſunt filie.⁊ maxime ſi filij deceſſerint cũ filijs maſculis ⁊ alter eorũdẽ filiorũ ex filijs deſcendẽtiũ.⁊ ſiſr nõ ſit eo caſu loc⁹ relicto facto ad dictũ vſuz ꝓ alẽdis ſcholarib⁹:ꝯfert ẽt ſatis dictus ver.ad.j.dicẽda circa capitula teſtamẽti loquẽtia de prohibitione alienationis bonorũ ſtabiliũ ⁊ librorum de quibus immediate ſubnectam.

u ¶ Nec iuuat dictũ Antoniũ mariã dictũ caplm teſti quo ꝓhibuit teſtator alienationẽ quorũcunq̃ bonorũ immobiliuz ſue hereditatis:eo q: voluit ipſa bona permanere intra familiaz dicti teſtatoris ⁊ ꝓ vſu infra deputãdo:q: pluribus modis rñdetur ꝓ dictis.d.Cornelia.⁊.d.Margarita. Primo ⁊ principaliter:quia in relicto facto familie non veniunt ſoli maſculi:ſz ẽt femine ⁊ nõ ſolũ deſcẽdentes: ſz alij coniuncti vt probat aperte tex.in.l.ſi.C.de verbo.ſignі.que lex eſt ſolum condita ad interpetrationem relicti facti familie ⁊ vltime voluntatis prohibentis alienationez alr̃ acquiratur familie. Nam dictis caſibus veniunt coniuncti maſculi ⁊ femine ⁊ in ſpecie filij ⁊ filie ẽt nupte vt ibi eſt expreſſum nec requiritur ꝙ ſint agnatione coniuncti:naz admittunf ẽt ille

perſone que nec agnatione nec cognatione aliqua attinent
patet:qꝛ veniunt ad dictum relictum etiam gener ⁊ nurus
poſt mortem tamen filij vel filie vt eſt expreſſum in.d. l. fi.
⁊ probatur in.l.cum pater.§.cũ inter de leg.ij.vbi ꝓhibuit
teſtator ne de noĩe familie exiret. ⁊ tñ liberta reliquit filio
⁊ nõ venit ꝯ ꝓhibitionẽ.⁊ ſic venit femina veriſimiliter nupta
ex quo habuit filiũ.⁊ ẽt venit filius ipſius liberte bal.autez
ibi notat qð ꝓhibitus alienare extra familiã nõ cenſeť ꝓhi
bitur trãſferre in filiũ ꝓpriũ corporis lʒ ſit ꝓprie de fami
lia qꝛ nũq̃ cenſeť quis ꝓhibitus alienare in propriũ filiuz
ſui corporis ſm eũ.⁊ Jmo.ibi ſequiť bal.ſumẽdo notabile
ſm dictũ Bal.ad idẽ Bal.in.l.ea.l.C.de cõdi. ob cãm qð
dictũ Bal.⁊ Jmo.cõfert ad nr̃m propoſitũ qð nõ cẽſeať
feciſſe dcũs Guilielmus cõtra volũtatẽ teſtatoris relinquẽ
do filiab⁹ nec filie relinquẽdo poſtea filijs lʒ nõ ſint agna
ti magis tñ plʒ qð rõ ſit:qꝛ in fideicõmiſſis verbuz familia
nõ ſumať ꝓ agnatione:ſed magis large per.d.l.fi. de vbo.
ſigni.gener aũt nurus ſunt ſolũ affinitate cõiuncti que affi
nitas quo ad ſucceſſionẽ bonorũ nõ eſt i cõſideratiõe ar.
l.affinitatis.C.cõis de ſucceſ.⁊.l.victrico eo.tit.⁊ tñ admit
tunť ad relictũ factũ familie quãtofortius cognati q vocã
tur ad ſucceſſionẽ pariter hodie vt agnati:qꝛ ſublata eſt q̃
ad bona dr̃a agnationis ⁊ cognationis autẽ in ſucceſſiõe.
C.de ſuis ⁊ legi.here.⁊ auc.ceſſante ⁊ autẽticis ſequentib⁹
eo.ti.⁊ maxime deſcendentes ꝓut filie deſcẽdentes ex ma
ſculis.⁊ deſcendentes ex feminis que de iure cõi admittũ
tur pariter cum maſculis deſcendentibus ex maſculis ⁊ ex
cludunt aſcendẽtes ⁊ collaterales.d.auc.in ſucceſſiõe.⁊ ad
relictũ factũ familie admittuntur gradatim vt.d.l.fi.de ver
bo.ſignif.⁊.l.peto.§.fratre de leg.ij.⁊.l.ſi ita relictum.§.in
fideicommiſſo eo.titu.⁊ intelligiť gradatim ſm gradus in
ſucceſſione inteſtati prout voluit glo.in.d.§.in fideicõmiſ
ſo quatenus vult qð filius fratris qui eſt in tertio gradu ad
mittitur vna cum fratre qui eſt in ſecundo gradu quã gloſ.
ſequũtur ibi Jmo.⁊ Pau.de ca.⁊ Bar.⁊ Ange.trãſeũt nõ
impugnãdo ⁊ tenenda eſt licet Bal.ibi aliud velit.⁊ idem
voluit pau.de caſt.in.d.l.fi.de verbo.ſign.vbi ſuper verbo
gradatim intelligit ſm gradus ſucceſſionis ⁊ eſt de mente
Rapha.fulgo.ibi quatenus loquitur de patronis.

2 ¶ Facit qꝛ teſtãtor cenſeť ſe ꝯformare cũ diſpõne iuris pro
ut no.bar.in.l.iuriſiur.§.ſi liberi de operis liber.⁊ in ꝯſilio
ſuo incipiente q iã accepit a quodã abbate alſ qð iſta habz
duo in ordine.cxxxij.ſm ordinem peruſinũ non informis
cuius dictũ approbat Pe.de anc.in cle.ij.de iur.pat.Jmo.
in.c.potuit circa finez de loca.⁊ in.l.fi.ff.de condi.⁊ demõ.
⁊ alſ q̄ cenſeať teſtator ſe conformare cũ diſpõne iuř vo
luerũt By.bar.Ang.⁊ Raph.cuma.in.l.heredes mei.§.cũ
ita.ff.ad trebe.⁊ alſ Bald.in.l.precibus.C.de impu.⁊ in.l.
ſi duo de acq.here.⁊ alſ Pe.de ancha. per dicta per Bal.
ibi in.l.tres fratres.ff.de pactis.⁊ alſ in repe.c.i.de conſti.
xliij.q.principali poſt recitatam qõnem pillei.⁊ in cõſi.ſuo
cxv.incipiente pro clariori deciſione ⁊ alſ Pau. de caſt.in
conſil.lxxvij.incipiente caſus iſte frequenter accidit.Jtem
Antonius de butrio in conſi.ſuo incipiente viſo puncto ⁊
queſito vbi tenuit q̄ ſi teſtator inſtituit filium ⁊ prohibuit
alienare:quia voluit ad ſuos poſteros ⁊ ſucceſſores femine
non admittunť ſi ſtatutũ eas excludit alſ ſecus ſm euʒ ad
idem And.de iſer.in.c.j.in quibus cãis feu.amit. Sed filie
dicti Guilielmi quo ad partem delatã Guilielmo de bonis
primi teſtatoris preferunť Antoniomarie:iõ ipſe cenſeanť
inuitate ſub verbo intra familiaz.Et lʒ ipſe ſint in pari gra
du teſtatori nõ refertːqꝛ vĩ ꝯſiderari qs ſit ſucceſſurus ſm
dictas theoricas ⁊ attendiť qs attineat vltimo decedenti ⁊
mens teſtõris vĩ eſſe q̄ portio pr̃is deueniat in eius filios
vel filias lʒ ſit alius proximior teſtõri prout.ſ.deductũ eſt
per.d.l.cũ auus de condi.⁊ demon.⁊.l.vnica.C. de his qui
añ aper.ta.⁊ eſt magna eqtas predicta q̄ portio patris de
uolua ad eius deſcendentes:iõ bal.in ꝯſi.mihi.xxxij.inci.
premiſſis verbis ſtatutoꝝ in pe.col.q̄ ſi pr̃ diſpoſuit q̄ ali
que res vadant de liberis in liberos ſi vnus ex liberis dece
dit pluribus relictis filijs donec ſupeſt aliqs de vna linea
ſuccedunt ſuperſtites illius linee in portione que deuolu
ta fuit ad eoꝝ parentem ⁊ finita vna linea tunc demum illa
portio deuolueť ad alios de alijs lineis pari ratiõe.videtur
dicendum in relicto facto familie probatur dicta conſidera
tio bal.in.c.j.de na.ſucce.feu.facit ſi recte aduertať text.in
auc.de reſti.fideicom.Et pari ratione vĩ dicendum in caſu
noſtro.⁊ maxime ſi teneretur q̄ in dictis verbis cõprehen
dantur concepti poſt mortem teſtõris de quo infra dicta:qꝛ
poſtea concepti nõ ſucceſſibiles teſtõri niſi mediãtibus pri
mo cõceptis.l.j.§.ſiquis proximior.ff.vnde cog.⁊.l. paulus
§.paulus de bo.libe.⁊.l.titius.ff.de ſuis.⁊ legi. Preterea in
caſu nr̃o ſi attendereť ꝓximior teſtõri in portione Georgij
pariter ſuccederẽt iſte femine cũ ſit eadẽ rõ cũ hoc reſpectu
non attendať ſexus vt premiſi nec etiã attẽdať agnatio cum
veniãt etiã cognati imo ⁊ liberti ⁊ nurus ⁊ gener qui exclu
duntur a cognatis in ſucceſſione vt eſt notiſſimum ⁊ hř in
ſepe allegata.l.fi.de ver.ſig.vnde q dicunt q̄ filij dictarum
dñaꝝ Cornelie ⁊ Margarite nõ vocanť:qꝛ nõ ſunt ð agna
tiõe abſurde loquunť:qꝛ ꝯ caſum in.d.l.fin.⁊ teſtm̃ loquiť
de familia teſtõris ⁊ ſi ſoli agnati teſtõris cenſerenť inuitati
per illa verba voluit in familiam permanere concepti poſt
mortẽ teſtõris nõ cõprehenderenť:qꝛ nunq̃ fuerũt agnati
teſtõris per.d.l.titi⁹.⁊.d.§.ſiquis proximior.⁊.d.§.paulus.
nõ aũt eſt credẽdũ q̄ dictus Antoniusmaria fuerit concep
tus inuita dicti Jo.de lignano qui condidit teſtm̃ iã ſunt
centũnouẽ anni ita q̄ nec ipſe fuit vnq̃ de familia teſtõris
ſi familia pro agnatiõe ſumereť cũ ipſe nunq̃ fuerit agna
tus teſtõris.⁊ ſi nõ cõſiderať agnatio pariter veniũt deſcẽ
dentes ex feminis ꝓut deſcendẽtes ex maſculis:qꝛ pariter
coniuncti ſunt ⁊ in gradu ⁊ quo ad ſucceſſionez de iuř cum
quo teſtator cenſetur in dubio ſe conformare vt premiſſum
eſt.⁊ lʒ teſtator in aliquibus pretulerit maſculos nõ in oi
bus.vt.ſ.deductum eſt circa aliã ſubſtõnẽ ⁊ nunq̃ pretulit
maſculos tranſuerſales filiabus in ſucceſſione eatuʒ patris
ſeu in portione patri delata vt.ſ.late demonſtratum eſt:ita
nec cenſeatur pretuliſſe in iſto capitulo teſtamenti.

1 ¶ Concludendum eſt itaq; q̄ oẽs liberi ⁊ maſculi ⁊ femine
⁊ deſcendentes ex feminis prout deſcẽdẽtes ex feminis ve
niãt in relicto familie per predicta ⁊ probatur in.l. q ſolidũ
§.penul.de leg.ij.in ſui generalitate iuncta.l. liberorum.de
ver ſig.nec aliquid obſtat q̄ ille filie ſunt nupte extra fami
liã:qꝛ lʒ quo ad imunitates ⁊ priuilegia cõceſſa filijs ⁊ filia
bus nõ veniant nupte.vt.d.l.quotiens.C.de priui. ſchola.
que hoc caſu loquiť tamẽ quo ad ſucceſſionem patri ⁊ alijs
coniunctis non conſiderantur nuptie:ſed pariter ſuccedũt
nupte ⁊ non nupte:qꝛ in iure non reperitur iſta differentia
ſaltẽ in primis nuptijs.ſed ſimpliciter vocanť filij ⁊ filie. Si
militer nõ cõſideranť nuptie in relicto facto familie vt eui
denter patet.in.d.l.fi.de ver.ſig.C.vbi admittiť gener mor
tua filia:qꝛ ſi viueret filia preferretur ipſi genero ꝓut hec
omnia exprimit ille tex.qui neceſſario preſupponit filiã nu
ptam ex quo erat gener qui eſt maritus filie ex quibus pla
ne procedit q̄ dictum capitulum non excludit dictas Cor
neliam ⁊ margaritaz nec eius liberos maſculos aut feminas
nec eſt facienda differẽtia ſi relinquatur familie vel ſi relin
quať q̄ permaneãt res intra familiaz ꝓut quidã innuebãt:
qꝛ vtroq; caſu oportet deuenire ad hãc diſcuſſionẽ quid in
relictis veniat appłone familie ⁊ quid ſignificetur per ver
bum familiam ⁊ vtroq; caſu non eſt dare rõnem dĩe: ergo
idem ius.l.illud ad.l.acqui.⁊.l.a titio de ver.obli. nec aliud
voluit dicere teſtõr dum dixit q̄ voluit intra familiam pma
nere niſi q̄ voluit q̄ hẽretur ab illis de familia ⁊ apud eos
de familia permaneret ita ſi permaneãt apud vnã perſonaz
de familia cenſetur quo ad hoc relictum eſſe intra familiam.
⁊ maxime:qꝛ nõ dixit q̄ permaneãt apud perſonã que ſit in
tra familiam:ſed q̄ res ſint intra familiã que res nõ alř per
manent intra familiam:niſi qꝛ permanẽt ſub dñio alicuius
de familia prout eſt ſenſus verborum ⁊ mens teſtatoris.

3 ¶ Suadeť ẽt ⁊ ſecundo dicta concluſio pro filiabus predi
ctis ⁊ eorum deſcendentibus:quia teſtator voluit q̄ perma
nerent intra familiam propter vſum poſtea deſtinatũ. vt ſic
per heredes deputentur fructus caſu eueniente. Si.n.alie
narenť non ita de facili deueniretur ad deputãdũ fructus
in illum vſum ita ſignificent illa verba ⁊ pro vſu infra depu
tando.vt ſic propter illa duo ſimul iuncta ⁊ propter finem
illius vſus q̄ clarius demonſtratur ex ſecundo capitulo pro
hibitiuo alienatiõis in quo prohibuit libros alienari:qꝛ vo
luit ꝑpetuo pmanere intra familiã ꝓ vſu infra deputando.
⁊ ſic finalis cã quare voluit intra familiã pmanere eſt vt ſa
tis fieri poſſit vſui poſtea deputando:ſed cõditio appoſita
illi vſui eſt defecta:qꝛ filij inſtituti nõ deceſſerũt ſine liberis
maſculis vt.ſ.demõſtratũ ẽ:iõ ceſſante cã illa q̃ deſignať p
illa verba ꝓ vſu.l.ſiqs ꝓ redẽptione in prin.C.de dona. vĩ
q̄ ceſſet illa ꝓhibitio ⁊ mandatũ q̄ pmaneat intra familiaz
⁊ illud verbum perpetuo reguletur ab ipſa cauſa. ſcʒ donec
durat

durat ſpes illius vſus ⁊ ſic ad vitā ipſoꝝ filioꝝ inſtitutoꝝ ⁊ nō amplius ſaltē ſi nō deceſſerint ſine liberis maſculis pro ut nō deceſſerūt ⁊ repit vbum ppetuo varijs modis ſumi ptū in iuř rōne ſubiecte māe:nā qnq3 dī ppetuu3 ꝙ durat ad vitā hoīs.l.ſi.ff.pro ſocio qnq3 ꝙ durat.xxx.vel.xl.ann. l.ſicut.C.de pſcri.xxx.vel.xl.an.⁊.l.oēs.e.ti.⁊ iſti. de ppe.⁊ tps.acti.qnq3 pro decēnio.l.nā iperatoꝛ.ff.de.ll.⁊ mlta pñt induci ⁊ per ſequēs capřm declaref pcedēs p ar.d.l.ſi ſu plurīū.§.ſi.⁊.d.l.hēdes palā.§.ſ3 ſi norū.Jtē vř ꝙ de familia nō cēſeanť niſi nati aut ꝯcepti tpe mortis teſtōꝛis p.l.ſi cognatis.ff.de reb.du.⁊.d.l.ſi ita relictu3.§.in fideicōmiſſo de le.ij.put ⁊ doc.ſimpľr ⁊ facit glo. in vbo familie in.d.l. peto.§.fratre dñi l3 Ja.de bel.velit ꝙ qñ ꝓhibeť alienatio perpetuo cēſeať relictū ēt illis qui poſt mortē eēnt cōcepti. ꝙ dictū poſſet intelligi qñ vbū ppetuo ſtaret ꝓprie:nō ēt qñ reſtrigereť pp cām adiectā ꝑut vř poſſe reſtrigi in caſu iſto per dicta.ē.in ꝑrima rōne ⁊ ſatis vř de mēte Pau.de ca.in ſuo ꝯſil.inci.in cā que vťiť parme vbi in.xij.col.tangit h ꝙ cēſeanť vocati ēt ꝯcepti poſt mortē teſtōꝛis ⁊ l3 pſup ponere videať ꝙ fuerit ppetuo ꝓhibita alienatio:non pon derat iſtud pro fundamēto ſue deciſiōis.Sed ponderat ꝙ vocauit filios filioꝝ ⁊ filij tunc non hēbant filios:vñ h3 eū vř cogitaſſe de poſtea qñcūq3 ꝯceptis ⁊ ſic ſiue in vita ſiue poſt mortē.itē pōderat ꝙ teſtōꝛ dixit ꝙ volebat ꝙ in familiam heredū ſuoꝝ remaneret:⁊ ſic nō vř feciſſe vim ꝙ ꝓhibuit ppetuo alienationē ita nec vř fieri vis ſi voluit ꝙ ppetuo intra ſuā familiā permaneret nō.n.p h pōt relictu3 extēdi vltra ꝗ familia teſtōꝛis duraret. Si ǧ familia teſtōris nō extaret nō pōt intra familia3 pmanere.item deſecta conditione illius vſus deputandi non pōt permanere pro vſu deputando:iō verbū illud perpetuo non pōt ſtare pro pzie:iō docet ꝙ reſtringaf ad tps quo duraret familia teſtatoris que familia teſtatoꝛis qñ cenſentur durare probatur per alia iura ⁊ ſumiť ex ſequentibus diſpōnibus teſtatoris de qbus qualiter ꝓcedant ſupra late diſcuſſum eſt familia enim extincta ceſſat ꝓhibitio.l.qui ſolidū.§.penul.de leg. ij.⁊ no.bal.in.d.§.fratre. Si aūt tm̄ concepti in vita teſtatoris vocantur per.d.§.in fideicommiſſo.⁊. d.l. ſi cognatis tunc Antoniuſmaria conceptus vt arbitroꝛ poſt mortē teſtatoris nullatenus niti poſſet ex h capitulo. Sinaūt h me dium non procederet militant aliqua media ſupra deducta.

r ❡ Jtem ⁊ aliud mediū q2 qñ teſtōꝛ ꝓhibet alienatione3 q2 vult ꝓuidere familie tunc ſi ꝓhibitus decedit relicto hēde non extraneo:ſed vnū de familia ſeu ſuū hēdem legitimu3 hoc eſt qui erat ſucceſſurus ab inteſtato non eſt locus fideicommiſſo prout probat text.a ꝯrio ſenſu in.d.l.peto.§.fratre ⁊ ibi no.Bar.ꝙ inſtituendo hēdem legitimū non cenſeatur venire ꝯ̄ prohibitionē per illū tex.⁊ allegat Jaco.de are.idē velle ⁊ ꝙ idem ſentit gl.j.⁊ ꝙ idem voluit glo.in.l. pater filium.§.iulius agrippa de le.iij.pro qua ſm Bar.eſt tex.in.l.cū př.§.cum inter de le.ij.ſm lec.diui que eſt cōis. ⁊ ide3 velit Bar.ibi.⁊ idē vř velle in.d.l.ſi ita qs.§.ea lege de ver.ob.vbi idē tenent Ang.Jmo.⁊ Pau.de ca.⁊ di.bar. Pau.de ca.ēt ſequiť in.§.fratre.idem Bal.⁊ Ange.in.l.ea lege.C.de ꝯdi.ob cām.⁊ l3 Raph.cu.aliud velit in.d.§.fratre.tñ dicit ꝙ durū eſt ꝯ̄ ſtimulū calcitrare qui l3 loquať in ſuccedēte ab inteſtato tñ allat iura loquētia in iſtituēte heredem legitimū idē firmat Jmo.in.d.§.ea lege.⁊ iſtā opi. dicit in practica ſeruādā Jmo.in.d.§.fratre.⁊ in.d.§.cū inter.l3 de rigoꝛe iuris ſibi videať ꝯ̄rium ſequēdo opi.petri ⁊ bal.qui aliud volūt ſed in caſu nr̄o bal.idem vult ex quo re licti hēdes filij ipſius ꝓhibiti per ea que ipſe dicit in.d.§. cum inter quē vř ſequi Jmo.ibi vt.ē.rettuli ⁊ ſm h in cāu nr̄o vñr ꝯcordare ēt bal.⁊ Jmo.iō h tenendū vř ſaltē inde ciſiuis ⁊ eſt aduertendū ꝙ bal.in.d.§.fratre.dicit ꝙ nō vo canť illi de familia tanꝗ̄ facta cēſeať alienatio p inſtōnem factā de hde extraneo cū illa domus nō trāſeat in hdē extraneū ſ3 recta via trāſit dñium in familiā ſ3 in familiā domus illa trāſit ex eo capite q2 teſtōꝛ noluit exire familiā h3 eū qui dicit ꝙ iſta eſt vitas ſubtilř intuendo ⁊ ex dictis verbis Bald.vř velle ꝙ illi de familia hēant a teſtōꝛe l3 teſtōꝛ iniūgat ꝙ reliquereť familie vř infami facit.l.ex fcō in pn. ff.ad trebe.vř.n.rogatus de reſtituēdo familie per illa vba vt in familia relinquereť:⁊ iō nō vř dña iter illa vba vt in familia relinquereť ⁊ iſta q2 voluit pmanere intra familia3 quaſi ſenſerit ꝙ nō alienando de ſe pmaneant in familia:⁊ iō ſentit ꝙ decedendo ab inteſtato ⁊ ſic cū hēde legitio nō cenſeať alienare cū raro ⁊ nunꝗ̄ ꝯtingere ſoleat ꝙ qs ſine herede decedat per ea que hñř in.l.ex fac.§.ſi.ff. ad treb.⁊ pari rōne ſi decedit qs teſtatus inſtituto herede ltio cū vř deatur eadem rō ⁊ doc.parificant.nā Pe.⁊ Bal.qui tenēt ꝯ̄riam opin.loquunť in herede legittimo ⁊ adducitur per Jmol. qui eos in puncto iuř ſequitur .d.§. cum inter ſm lec.glo.a ꝯ̄rio ſenſu qui loquiť in inſtituto ⁊ ſic pificat ſiue decedat inteſtatus ſiue inſtituto herede ltio ⁊ ſi cenſeretur relictum familie ēt relicto legittimo herede ſequereť ꝙ de vno in aliū poſt mortē alterius ⁊ ſic deſcendēs cenſeretur rogat⁹ poſt mortē quo caſu ſubintelligiť ꝯditio ſi deceſſerit ſine liberis p.d.l.cū auus ⁊ ſi.⁊ nō dī decedē ſine liberis q deceſſit cū ſiliab⁹ vř nepotib⁹ vt ſupra ēductū ē merito ⁊c.

s ❡ Varijs itaq3 medijs deduciť ꝙ dictus Antoniuſmaria non vocet ad dicta bona obuenta Guilielmo ſ3 dicte eius filie ⁊ eaꝝ filij ⁊ heredes poſt eaꝝ mortem ⁊ ad ꝯ̄ria patent rñſiones ex ſupra deductis. Rñſum eſt.n.ad id qd in ꝯ̄riū ponderabatur ꝙ teſtōꝛ plus dilexit maſculos ꝗ̄ feminas: nam l3 in quibuſdam non iniunctis ⁊ non plus dilexit in poꝛtione pſnas collaterales ꝗ̄ proprias filias: īnmo ſecus cum non inuitauerit filios ſupſtites ſi alter deceſſerit cū liberis maſculis aut feminis vt.ē.late deductū. Rñſum eſt etiam ad ar.ꝙ collegiū ptulit filiabus filioꝝ ⁊ non maſculis quia non ſequiť onerauit feminas pluſꝗ̄ maſculos illo onere ergo in ceteris pp maſculos voluit filias filioꝝ penitus excludere ꝙ eſſet minus onus:ite3 l3 onerauerit filios inſtitutoꝝ vel melius filios inſtitutos caſu quo deceſſerint ſine maſculis:non aūt onerauit:ſub duplici ꝯditiōe.ſ.caſu quo ipſi deceſſerint ſine maſculis aut deceſſerint cum maſculis qui deceſſerint ſine maſculis ꝑut inter predictos caſus ponderat dñam Bar.in.l.centurio in penul.char.ver. quero vlterius de vul.⁊ pup.⁊ in.l.ſed ⁊ ſi ſic de le.ij. Jtē rñſum eſt ad auctoꝛitates Raph.ful.⁊ Pau.de ca.ꝙ Pau. non permanſit in eius ſnia:viſis ꝯ̄rijs ꝯſilijs. Jtē l3 bal.alle gauerim conſuluere ꝯ̄rium tñ rñdidi ꝙ immo Bal.in eodem conſilio firmat hanc parte3 ꝙ ēt in illis terminis quibus maſculi fuerunt predilecti tñ femine faciunt deficere conditionem ſubſtōnis:l3 ipſe femine non veniant ex ſubſtitutione ⁊ rō dñie eſt in promptu q2 ex ſubſtōne veniunt tranſuerſales qui non ſunt a iure ita dilecti prout filie deſcendentes ⁊ ſi cenſeretur purificata conditio ⁊ ipſe venirent excluderent trāſuerſales ꝙ in ide3 recideret. Jnſuper pagliarenſis ⁊ alij cum eo conſulentes volunt ꝙ ēt femine cenſeantur inuitate ex dicta ſubſtōne ⁊ ſic ꝯ̄ Bal.ſed non curandum ſi non inuitantur ex prima ſubſtōne que euaneſcit pp eaꝝ ſuperexiſtentiam prout hec oīa latius ſupra deducta ſunt:⁊ inſuper dicte auctoꝛitates pro ⁊ ꝯ̄ loquuntur in verbis maſculini generis filijs vel filios nos in vbo liberis ⁊ familia inter que eſt dña vt ēt ſupra deductum eſt.

t ❡ Nec obſ.ſi nepotes maſculi non veniūt appellatione filiorum maſculoꝝ q2 non agitur de eis vocandis tanꝗ̄ filij maſculi ſ3 tanꝗ̄ de liberis ⁊ de familia ⁊ q2 foꝛte cēſeť euanuiſſe onus prime ſubſtitutiōis:⁊ vſus deputati ⁊ probibite alienationis de quibus ſerioſe deductum eſt nec obſt.ꝙ familia ponitur pro agnatione q2 eſt falſum in his ⁊ ſimilibus terminis ⁊ inſuper nec Antoniuſmaria eſt de agnatione teſtōꝛis q2 conceptus poſt eius mortem vt deductu3 eſt ⁊ ex his ⁊ alijs ſupra deductis pro parte filiarum rñſu3 p3 ad oīa in ꝯ̄rium adducta:ideo puto intrepide concludendum qd dictus Antoniuſmaria excludatur a dictis bonis obuentis Guilielmo a filiabus ipſius Guilielmi ⁊ ſucceſſiue a liberis ipſaꝝ filiaꝝ ſi eis ſuccederet. Laus deo.

❡ Datis certis bonis pro parte dotis ſm extimationem fiendam per homines communes promittit reſiduum ſoluere infra tempus duoꝛum annoꝛum proxime futuroꝛum: an ⁊ quando incipiat currere dictum tempus.

❡ Conſilium ccxxxi.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ❡ Vř prima facie dōm ꝙ dictum reſiduū dotis nequeat adhuc peti nec ꝗ̄ ꝗ̄ ex eo nam in ꝯ̄ctu datur dilatio duoꝛu annoꝝ qui duo anni vñr incipere a tpe facte extimationis q2 antea non erat notū quid eſſet illud reſiduum:iō vř ꝙ antea non curreriňt illi duo anni ꝑut also habetur in.l.iij.§.ſiquis heredi.ff.de ſtatu liber. vbi ſi relicta fuerit libertas ſub conditione ſi.x. dederit heredi intra

xxx.dies proximos morte teſtõris.tñ non currũt dicti.xxx.
dies niſi a die adite hereditatis ad idem gl.in verbo delatã
& in verbo conſumationem.C.de iur̃ deli.l.ſi.§.Si autem
dubius & Bal.ibi & barr.ibi & in.§.ſi vero poſtq̃. & .§.do-
nec.e.l.vbi lz tex.dicat q̃ tp̃s aſſignatũ ad ꝯficiendum inuẽ
tarium currat a die ſcie delate hereditatis tñ ſupplet̃ & adi
te hereditatis ita in ſimili in caſu nr̃o vr̃ q̃ dilatio data ad
ſoluendum reſiduum dotis non currat ante notitiam quid
ſit iſtud reſiduũ.Non.n.vr̃ minor rõ ſuperſedendi in cur-
ſu huius tp̃is pp ignorantiam quid ſit ſeu q̃tum ſit illud
reſiduum q̃ erat ſoluendum q̃ in terminis dictoꝝ iurium
Saltem.d.§.ſi autẽ dubius.nam ibi poterat ante aditã he-
reditatem inuentarium conficere & maxime q: ibi tex.expri
mit a quo tempore computetur illud tempus q: a die ſcien
tie delate hereditatis & ſic a tẽpore quo potuit adire in cãu
autez noſtro non ita aperit ſed dicit in tempore & termino
duorum annorum proxime futurorum illud proxime futu-
rorum poteſt referri ad tp̃s extimationis faciende de qua
premiſerat & ſic verba precedẽtia facta extimatione dictarũ
rerum &c.que tanq̃ ablatiui abſoluti vñr facere conditio-
nem.l.a teſtatore.ff.de condi.& demon.& .l. euictis agris.ff.
de vſuris determinet oĩa ſequentia ar.l.ſiquis ex argenta-
riis.§.ſi initium tabularum.ff.de eden.& .l. iij.§. ſi filius.ff.
de liber.& poſthu.& .c.ij.requiris de appella.& ſic determi-
nent etiam dicta verba proxime futurorum vt ſic intelligan
tur proxime futurorum poſt factam extimationem.

a ¶ Tamen his non obſtantibus contrariũ puto de iure ve-
rius. Nam aiaduertendum q̃ illa verba facta extimatione
ſunt poſita in medio capl̃i qui tendit ad declarandũ illud
reſiduum & in articulo quo ſimpl̃r promittitur ſolutio re-
ſidui poſtea ſubiungitur aliud capitulũ quo diſponitur q̃
totum reſiduum ſoluatur in terminis deſignatis & ẽa poſi
ta intra vnum capitulum illud ſolum determinat.d.§. ſi fi-
lius.& ſic per illa verba facta extimatione determinat̃ ver-
bum ſupra proximum reſtabit vel verbum ſequens ſoluere
non ſequens capitulum nec verba duorum annorum pro-
xime futuroꝝ itaq; illa verba proxime futuroꝝ intelligãtur
de annis ex tunc proxime ſequuturis in dubio enim quan
do exprimitur de anno vel menſe vel die intelligitur de pri
mis .l.cum qui kl̃is in prin.ff.de verbo.oblig. q̃to fortius
cum adiiciantur verba proxime futurorũ & ſi dicatur non
poteſt ſolui reſiduum anteq̃ ſciatur reſiduum responde-
tur q̃ poterant probabiliter ſcire q̃ erat ſaltem. xxv.flore-
norum maxime ipſe promittens quia res erat ſua ar.l.quiſ
quis.C.de reſcin.vendit.& licet forte non eſſet punctaliter
certus de totali extimatione:tamen attenta extimatione fa-
cta erat tanta diſtantia a totali quantitate dotis q̃ veriſimi
liter ſciebat q̃d reſiduum erat ſatis vltra.xxv.florenos qui
erant ſoluendi in termino duorum annorum proxime futu
rorum ita q̃ poterat ſoluere illos.xxv.florenos & ſequenti
anno alios.xxv. Attento etiam q̃ preſupponere videban-
tur ipſi contrahentes quod longe diſtabat valor dicte do-
mus a quantitate dotis exquo quolibet anno poſt primũ
terminum promittebãtur.xxv. floreni.

b ¶ Et dato q̃ non fuerit in mora ſoluẽdi anteq̃ domus ex-
timata fuerit cum non fuerit reſiduũ q̃ reſtabit facta exti-
matione anteq̃ extimatio fiat:tñ potuit ꝯueniri inter par-
tes q̃ dẽret ſolui intra duos annos ex tempore ꝯtus fu-
turos q: ſperabãt q̃ extimatio deberet interiz fieri:& ſi nõ
fuit facta interim elapſis duob⁹ annis nõ eſt amplius tp̃s
ſeu dilatio lz forte lapſus annorũ non interpellauerit.ſed
duo fuerũt promiſſa.p̃mo ſoluere.ſcd̃o ſoluere intra duos
annos ſi non potuit implerẽ ſm caput promiſſiõis impleat̃
primum vt ſic ſoluat abſq; termino ar.l.celſus.ff.de arbi.&
c.cum dilecti de dolo.& contu.in q̃bus iuribus ẽt ſi eſt vna
verborum conceptio vt q: actum eſt vt aliq̃d fiat intra tp̃s
puta anni iterpetrat̃ q̃ dico acta ſint vnũ q̃ fiat intra tp̃s
deſignatum fortius in caſu iſto in quo his promiſit ſoluere
p̃mo abſq; tp̃is deſignificatiõe.ſcd̃o in terminis in inſtr̃o
deſcriptis.primo enim promiſit omne reſiduũ q̃ reſtabit
facta dicta extimatione ſoluere deinde ſubiunxit totum
reſiduum ſoluere tp̃e & terminis infraſcriptis vz &c.Et ſic
ex verbis inſtr̃i deprehenditur dictũ duplex pactũ in pri-
mo pacto interſeritur illa ẽa facta extimatione non in ſecũ
do:& lz virtualiter ſubintelligi poſſit reſpectu declaratiõis
reſidui tamen non ppea ſubintelligi neceſſario debet reſpe
ctu temporis & illorum verborum proxime futurorũ quia
poterat declarari in primo anno & dari in ſcd̃o.

c ¶ Que interpetratio cõuenire vr̃ nãe rei in iudicium de
ducte:nã maritus hz dotẽ & dotis fructus ppt onera matri-
monij.l.pro oneribus.C.de iur̃ dot.& .l.dotis fructus.ff.e.
ti.itaq; decens eſt q̃ exquo tanto tp̃e ſupportauit integre
onera m̃rimonij abſq; reſiduo dicte dotis nõ dẽat adhuc
tot ãnis ſupportare & ꝓmiſſor qui veriſil̃r protelauit & for
te malitioſe lz forte malitia ſeu dolus probari nequeat re-
portet cõmodũ & tp̃is elapſi & aliorum annoꝝ audio q̃ ſe-
mel fuerunt electi boies & ꝓmiſſor noluit q̃ declararẽt q̃
ſi probaret̃ res eẽt plana q: exquo ſtetiſſet p debitorẽ quo
minus cũ dño impleret̃ haberet̃ pro impleta.l.iur̃ ciuili.ff.
de cõdi.& demõ.& .l.iur̃ ciuili.ff.de re.iur.equũ itaq; & piũ
eſt (q: cã dotis eſt pia.l.cũ is.§.mulier.ff.de condi.inde.)
q̃ debitor non hẽat amplius dilationẽ & in hãc interpetra
tiõez amplectẽdã deducor q: cã dotis eſt fauorabilis adeo
q̃ vbi res eſt ambigua r̃ndẽdũ eſt ꝓ dote.l.i ambiguis ꝓ
dote.ff.de reg.iur.& .l.ambiguis.ff.de iure dotiũ cuz itaq;
illa ṽba proxime futuroꝝ poſſint interpetrari vt premiſſi:lz
dubitari poſſit an interpetrent̃ de annis futuris proxĩe ſcz
tp̃s facte extimatiõis & ex h̃ reſultaret ambiguitas iſta am
biguitas interpetrãda eſt in fauorẽ dotis:& per hoc r̃ndet̃
ad ꝯtria i terminis.n.d.§.ſi heredi fauor libertatis cui iura
multũ fauẽt & fauor vltime volũtatis erat in ꝯtriũ & cauſant
illã interpetratiõem & alr̃ ageret̃ de maximo p̃iudicio le-
gatarij in caſu iſto:ſecus q: ſolũ de dilatiõe habenda vl̃ nõ
hñda in caſu añt dicti.§.ſi autez dubius opi.ſunt pro & ꝯ
& gl.mouet̃ p̃cipaliter per.§.ſi vero poſtq̃ qui tex. põde
rat aditã hereditatem.vñ nõ mirum ſi vnus text. ſupplet̃
per alterũ & etiam ibi agitur de magno preiudicio ſi cẽſere
tur lapſum tempus nõ ſit in caſu noſtro.Preterea in illis
iuribus non viget fauor dotis qui principaliter me mouet
vna cum ſuperficie verborum. Laus deo.

¶ Doctor forẽſis ꝯductus ad legendũ pro tp̃e ꝯducte dr̃
ex forma ſtatuti receptus in collegio:an ſi deceſſit per an-
num vel bienniũ:& ſubinde fuit recõductus ad aliaz lectio
nem duret de collegio ſine noua receptione.

¶ Conſilium ccxxxiij.

In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Quã
q̃ in hac cõſultatiõe videat̃ p̃ria facie dõm
q̃ exquo p̃ſupponit̃ q̃ fuit ſemel receptus
in collegio vr̃ q̃ adhuc duret in eodez col-
legio q: aſſumptus in vna collegio perſeue
rat in eodẽ collegio donec nõ vult recedere vl̃ ex cã remo
uet̃ p ea que notat bar.in.l.ſi.ff.de colle.illi.& docet primus
experiẽtia rex magrã.c.q̃ ſit in p̃n.de elec.li.vj.& .c. ſtatu-
tũ.e.ti.& libro.& .l.legatis.§.ornatricibus de le.iij.Nec co-
git quis exire collegiũ ꝓut nec intrare ꝓut voluit bald.in
margarita ſup ṽbo collegiũ ver.ſi.allegãs Inn.in.c.dile-
cte de excẽſ.pla.& ꝓbat tex.in.c.ex l̃ris de ꝯſti.vbi papa mã
dat doctoribus q̃ admittãt ad collegiũ eũ quem collegio
p̃uauerãt ex cã que poſtea ceſſabat.Nec vr̃ refragari ſtatu
tũ collegij diſponẽs q̃ admiſſio in collegio doctoris foren
ſis intelligat̃ durãte tp̃e ſue cõducte & nõ alr̃ ita q̃ ceſſan-
te tp̃a ſue conducte nõ amplius intelligat̃ eſſe de collegio
q: durat tp̃s ſue ꝯducte exquo eſt ꝯduct⁹ & durat tp̃s ſue
ꝯducte nec vr̃ q̃ ſtatutũ ſe reſtrigat ad tp̃s ꝯducte quã ha
bebat tp̃e admiſſiõis:ſz vr̃ indefinite loq & indefinite equi
pollet vl̃i.l.ſi pluribus de leg.ij.xix.diſt.cañ.ſi romanoꝝ.&
c.q: circa de p̃riui.& ſic de qualibet ꝯducta ſiue illa quam
tũc habebat ſiue alia quã poſtea habere contingeret.

a ¶ Nõ maxime vr̃ dõm q: ꝯducte plerũq; ſiunt ad annũ
& q̃nq; ad triẽniũ pro p̃ria vice & poſtea annuatim.& tñ eſt
vſitatũ ꝓut a cõſultante pcepi q̃ lz noua cõducta de anno
in annũ fiat nihilominus ꝯductus pſeuerat in collegio ſi-
ne noua admiſſiõe in collegio & ſic lz ſit noua cõducta ni-
hilominus pſeuerat in collegio cõſuetudo eſt optima legũ
& ſtatutorum interpres.l.cũ de interpetratione.ff.de.ll.&
c.cum dilectus extra de cõſue.& facit.d.c.ex l̃ris.vbi ſtilus
& conſuetudo curie interpetrat̃ diſpoſita per collegium &
bal.in.d.l.ſi de interpetratione & in.l.minime.ff.de.ll.dicit
q̃ ſi ſtatutum eſt certo mõ interpetratum non eſt receden
dum ab illa pratica & lz hoc non contigerit alr̃ in facto qñ
conducta fieret ex interuallo tamen videtur eadem rõ ex-
quo vtroq; caſu eſt alia cõducta & in conſuetudine proce-
ditur de ſimilibus ad ſimilia.l.de q̃bus in ſi.ff.de.ll.ꝓut in iure
ſcripto

ſcripto.l.non pñt.ff.e.ti.c.inter ceteras extra de reſcriptis cum ꝯcor.⁊ facit q2 ſtatuta ſunt reſtringenda.l.iij.§.h ṽba.ff.de ne.ge.⁊.d.c.cū dilectus.⁊.l.ius ſingulare.ff.de.ll.cum ſi. Et iō intelligat̃ de qualibet ꝯducta ꝓut gn̄aliter intelligeret̃ ſimplex admiſſio ꝓut vt arbitroꝝ fuit facta iſta de qua agit̃ ſi nō fuiſſꝫ factū iſtud ſtatutū ⁊ lꝫ remoueat̃ a collegio q2 ceſſat tp̄s conducte:tñ ceſſante cā ⁊ ſic ceſſante vacatiōe tp̄is cōducta vĩ ꝙ ceſſet remotio a collegio arg.d.c.ex lr̄is.

b ¶ His tñ non ob.ꝯ̄riū arbitroꝝ de iur̃ rñdendum: nā cōſtat ꝙ collegia hñt iuriſditionẽꝫ.l.fi.C.de iu.om.iu. Et iō pñt inter ſe facere ſtatuta ſaltẽꝫ circa ptinentia ad collegia vt ibi no.bart.⁊ bal.qui ēt idem notant in.l. oẽs ppl̃i.ff.de iuſt.⁊ iur.⁊ Pe.de anc.in.c.canonum de ꝯſti.ix.q.prin.co.xlij.ad idem cōpoſto.in.c.cū oẽs de ꝯſti.⁊ eſt tex.in.l.receptitia in fi.C.de conſti.pecu.⁊ in.d.c.ex lr̄is loquēs in collegio doctoꝝ ꝙ appellat vniuerſitatem:⁊ dictum ſtatutuꝫ collegij doctoꝝ artat ipſos collegiatos maxime cū mere ptineat ad eoꝝ collegium id qḋ ſtatuit̃ ⁊ ad interpetrationẽ actus collegij. Itaqꝫ ſolum eſt videre qualiter ipſum ſtatutum ſit interpetrandū ⁊ ſolet al̃s dici ꝙ eius eſt interpetrari cuius eſt ꝯdere.l.fi.C.de.ll.⁊ ꝙ ibi per Bald.⁊ no.idem Bal.in.l.ex facto in prin.de vul.⁊ pup.ꝙ forte eſſet admittendum.ſ.ꝙ collegium interpetraretur ſi eſſet controuerſia inter ipſum ⁊ alium priuatum.ſed ſi collegium ſe opponeret eſſet ſuſpecta collegij.interpetratio prout al̃s dicim⁹ in iudice qui ſe opponit parti vt notat glo.in verbo copia in fi.in.c.ſtatutum in fine principali de reſcriptis libro.vj.

c ¶ Ceſſante aūt alia interpetratione vel collegij vel ſuperioris in qbus reſideret facultas deciſiue interpetrationis videamus de intelligentia magr̃ali dicti ſtatuti ⁊ ꝓfecto ponder o illa ṽba ita ꝙ ceſſante tp̄e ſue ꝯducte non amplius intelligat̃ eſſe de collegio illa ṽba ceſſante tp̄e faciūt ꝯditionẽ q2 ablatiui abſoluti ꝯditionem faciūt.l.a teſtatōre.ff. de ꝯdi.⁊ demō.⁊.l.euictis agris de vſurie:ita ꝙ vĩ ſenſus ꝙ ſi ceſſauerit tp̄s ſue ꝯducte non intelligat̃ amplius vñ purificata ꝯditione q2 ceſſauerit tp̄s ſue ꝯducte prout iam ceſſauit non intelligit̃ amplius eſſe de collegio ⁊ ſic nec tūc nec impoſteꝝ vt ſic illa indefinita nō amplius eqparet̃ vl̃i nunq̄ vel nullo vlteriori tp̄e ar.d.l.ſi pluribus ⁊ ſimilium ⁊ tantofortius q2 illud verbum amplius al̃s eſſet ſuperfluum.

d ¶ Facit ⁊ ſcd̄o q2 illa verba ſue cōducte bis repetita in dicto ſtatuto ſunt ſingularis numeri non pluralis numeri q2 non dixit ſuaꝝ ꝯductarū:item dixit durante tp̄e ⁊ ceſſante tp̄e que verba ſunt ſilr̃ ſingularis numeri non pluralis numeri:ideo ad vnū tp̄s ⁊ ad vnam conductam redactant̃ non ad plures.c.gaudeamus prope de diuoꝛ.ibi dixit vxori nōn vxoribus ⁊ Innocen.in verbo protboplauſtris in.c. debitum de biga. Barto.in.l.fi.de conditio. ⁊ demonſtra.

e ¶ Item facit q2 verba ꝯditionis relata ad actū qui eſt reiterabilis verificant̃ ad primum actum non ad ſcd̄m vel tertiū l.boue.§.h ſermone.ff.de verb.ſig.⁊.l.dotis promiſſio in fi.ff.de iur.dot.⁊.l.eum qui kl̃is in princ.de verbo. obligatio. Ideo illa verba tempore ſue conducte intelligātur de prima conducta ⁊ non de vlterioribus conductis.

f ¶ Iuuatur ⁊ tertio q2 pronomē poſſeſſiuū meuꝫ tuū ⁊ ſuū verificat̃ in tp̄e pñti ita ꝙ ſi teſtatoꝛ legat veſtes ſuas argentum ſuū interpetrat̃ legatū in his que ſunt ſua tūc tp̄is cū legat.l.ſi ita de au.⁊ ar.le.⁊ ibi bar.in ſcd̄o ſummario illius tex. Ita in ꝓpoſito intelligat̃ ſua ꝯducta in illa ꝯducta ſua que erat tp̄e admiſſionis ad collegium ⁊ non de alia. Ex quibus reſtat concluſio ꝙ dicta admiſſio in collegio non intelligitur facta niſi pro tp̄e ipſius conducte quam hēbat tēpore prime conducte ſeu que vigebat tempore admiſſionis.

g ¶ Nec ob.adducta in ꝯ̄riū non.n.ob.ꝙ aſſumptus in vnū collegium nō extrahit̃ inuitus ſed volēs in eo pſeuerat:q2 illud eſt veꝝ niſi aliud ſit actū ſeu ſtatutū in caſu nr̃o ꝑ admittens h eſt per ipſum collegium eſt ſtatutū qualiter admiſſio intelligat̃:q2 de forēſibus facte limitant̃ ad tp̄s ⁊ ad tp̄s conceſſum cenſet̃ poſt tp̄s prohibitum.l.euꝫ qui ita.§.qui ita de ver.ob.⁊.l.titia teſtō.§.fi.de leg.ij.⁊.l. ex facto.§. Itē quero de vul.⁊ pup.qnimmo h poſt tp̄s eſt expſſe negatū eē de collegio per id qḋ ſubdit̃: ita ꝙ ceſſante tp̄e ſue ꝯducte non intelligā eē amplius de collegio nec ob.ꝙ indefinita eqpollet vl̃i q2 nō ꝓcedit qñ cadit iterpetratio ꝙ intelligat̃ de p̄ma ꝓut in caſu iſto ⁊ qñ eſt ṽbū poſſeſſiuuꝫ ꝙ refert̃ ad tp̄s pñs vt deductū eſt. Et qñ ṽba ſequētia aliō innuunt ꝓut innuunt illa ṽba ꝙ ceſſante tp̄e ſue conducte non intelligat̃ amplius eē de collegio:⁊ ſi indefinita eqpolleret vl̃i quecūqꝫ ꝯducta ceſſaret nō intelligeret̃ ampli⁹ ⁊c. Et ſic ar.illud militat pro ꝯcluſione iam facta ꝓut ꝯ̄:iō ſcimus virtuti ṽboꝝ ſingularis numeri ⁊ alijs medijs ſupra deductis. Nec ob.ꝙ ꝯducte ſunt ſolite renouari de āno in annum ⁊ tñ ſolet tal̃r admiſſus pſeuerare in collegio quia rñdetur ꝙ interpetratio iſta vĩ fundata q2 ex quo ꝯtinuato tp̄e ſemꝑ fuit ꝯductus cenſeat̃ durare tp̄s cōducte ⁊ nunq̄ cenſeat̃ ceſſaſſe tp̄s ꝯducte ⁊ rōne ꝯtinuatiōis plura qñqꝫ cenſent̃ vnū prout dicit Bal.in.l.qcunqꝫ.C.de adul.ꝙ dĩ vnum adulteriū ſi qs eodē tp̄e ſepius per gl.ordinariā in.l.pe.de ac.⁊ ob.⁊.l.vulgaris in prin.de fur.vbi notat̃ ꝙ ſaltē procedit ea ꝯſideratione q2 rōne prime ꝯducte deuenit̃ ad ſcd̄am niſi certa forma caſſet̃ ꝓut audio a ꝯſultāte ꝙ eſt ſtatutū in loco. Iō ꝯducta ſcd̄i anni hꝫ aliqualē depēdentiam a p̄ria:iō nō mirꝫ ſi is qui ꝯtinuo oī anno legit ꝯtinuo cenſetur eſſe in collegio quaſi nunq̄ ceſſauerit tp̄s ſeu ꝯducte nec eſt ſil̃e qñ ꝯducta oīno ceſſauit ꝓut in cāu ꝓpoſito in quo ꝯduct⁹ finita ꝯducta redijt domuꝫ ⁊ exercuit aliō offiñ ⁊ ꝑ annos vl̃ ānū ſtetit nō ꝯduct⁹ ⁊ nō legit ita ꝙ alia ꝯducta nō ē ꝯtinuata nec aliquā depēdētiā habuit a p̄ria ⁊ cum nō ſit caſus ſil̃is nō ꝓcedit dictū argumētū in ꝯ̄riū ſcm̄.ſ. ꝙ conſuetudo extendit̃ de ſimilibus ad ſil̃ia. Laus deo.

¶ Intentat accuſatoꝛ ſtatutum de petente debituꝫ ſolutū ⁊ probat per teſtes quod accuſatus fuerat confeſſus debitum eſſe ſibi ſolutuꝫ a dicto accuſatore.an ſit abſoluendus ex eo ꝙ non probatur identitas debiti ſoluti ⁊ debiti petiti:⁊ ex eo ꝙ confeſſio non eſt intentata.

¶ Conſilium ccxxxiiij.

1 **In nomine dñi noſtri** ieſu xp̄i. ¶ Cōſtat ꝙ in accuſatiōe dꝫ iſeri locus delicti.l.libelloꝝ.ff.de accu. ⁊ ibi bar.⁊ per ſpe.in ti.de accuſ.in p̄n.in quarta pte ⁊ al̃s eſt nullus vt.d.l.libelloꝝ.§.ꝙ ſi libelli ⁊ ibi bar.⁊ vbi libellus eſt nullus totus ꝓceſſus ⁊ ſn̄ia viciatur ⁊ eſt nulla per gl.ſingularē in ṽbo ſm̄ inſti.de verb.ob. titulo gn̄ali ⁊ dñr doc.in.c.cū dilecti per text.ibi de emp.⁊ ven.hꝫ.n.ſn̄ia neceſſariā relationē ad libellū.c.lꝫ eli de ſymo.⁊. c.qualiter ⁊ qñ de accu.⁊ cle.ſepe poſt principiū de ver.ſig.⁊.l.vt fundus.ff.cōi diui.adeo ꝙ dixit Bar.in.l.j.C.de erro.calcu.ꝙ defectus qui apparet ⁊ ineſt in libello cenſetur ēt ineſſe in ſn̄ia. Nec ob.ꝙ acta iudicij reddunt rem notoriam.c.vr̄a.⁊ c.ſi.extra de cohā.cler.⁊ mul.⁊ in notorijs non reqrit̃ ordo iur̃.c.ad nr̄am de iureiur.c.euidētia de accu.q2 huic friuole allr̃atiōi facilis eſt rñſio q2 notoriū facti nō reqrit iuris ordinem ſꝫ notoriū iuris ſic pꝫ q2 factis probatiōibus ex qbus cātur notorium iur̃ reqrit̃ ꝑemptoriū.l.ad ꝑemptoriuꝫ de iud.l.ꝯſentaneū.⁊.l.tres denūciatiōes.C.qūo ⁊ qñ iu.item acta ſunt in alia cā probanda.l.cuꝫ ibi notatis.C.de eden.⁊ non facta probatione non releuant ergo non faciunt reꝫ notoriaꝫ ante probatio.libellus autem precedit merito.⁊c. Preterea licet ſit petitio facta coram poteſtate de debitoꝛ tamen non apparet in libello accuſationis quod iſtud debitum ſit illud quod dicitur ſolutum ⁊ ſic debebat inſeri locus ⁊ tp̄s petitiōis debiti ſoluti ꝙ minime factum fuit.

a ¶ Dato aūt ꝙ libellus ⁊ ꝓceſſus fuiſſet acte ꝯceptus vidēdum eſt an ſit ferēda ſn̄ia abſolutoria an ṽo ꝯdēnatoria circa qḋ vĩ dōm ꝙ ſn̄ia referēda ſit cōdēnatoria q2 vĩ ꝙ duo teſtes ꝓbēt cōfeſſionē ꝙ debitū fuerit ſolutū ſm̄ ꝙ refert̃ in themate ꝙ ſuꝑ ea deponūt. Nō aūt vidi atteſtatiōes cōfeſſio aūt vĩ ꝙ ꝓbet ēt in crĩalibus.l.ſi confeſſus de cuſto.reo.ff.⁊ cū pēa veniat applicāda fiſco ⁊ fiſc⁹ cēſeat̃ eē vbiqꝫ vt per gl.j.in.l.j.C.quadri.pſcri. Igit̃ ꝯfeſſio cēſeat̃ fcā pñte pte que ſolet ꝓbare lꝫ ꝯfeſſio facta abſēte pte regul̃r nō ꝓbet.l.certū.§.ſi qs abſēte.ff.de ꝯfeſ.⁊.l.fi.ff.de interrog.acti. Facere tñ ſolet ſemiplenaꝫ probationē prout hr̃ in.l.admonendi.ff.de iureiu.⁊ in.l.in bonefidei.C.e.tit.⁊ in.c.ſi cautio de fi.inſtr.vbi nōnulli tenēt ꝙ faciat plenā probationeꝫ de equitate canonica in caſu iſto vĩ ꝙ hēat aliā ſemiplenā probationem q2 vnus teſtis probat directo ſolōneꝫ prout ſumitur ex pūcto ⁊ ꝯſtat vnū teſtē facere ſemiplenā probationē vt per gl.⁊ doc.in.d.l.admonendi ⁊ eſt claꝝ ⁊ due ſemiplene probationes faciunt vnā plenam prout eſt theorica bar.⁊ doc.in.d.l.admonendi. Iō per dicta teſtiū vĩ probatum delictum intentatum. Nec ob.ꝙ ꝯfeſſio iſta non fuerit deducta in libello accuſatiōis q2 eſt inauditū ꝙ ſpecies

probationis ſit in libello noianda ſeu exprimẽda nec eſt ali
qua variatio inter teſtes quoꝝ vnus deponit vnū ⁊ alius
deponit illud idem ⁊ aliud diuerſuꝫ ⁊ illa bñ ſe compatiū
tur prout ꝯtingit in caſu iſto quinimmo vnū venit adiuuā
dum aliud: ⁊ iõ vr̃ ꝙ dicti accuſati veniant condemnandi.
b ¶ Tamen his minime refragantibus ꝯtrium puto de iure
rñdendum vꝫ ꝙ dicti accuſati veniant abſoluendi: nam di
cti teſtes prout ex themate pcipio non deponũt ſpãliter de
debito ꝙ fuit petitum per dictum accuſatum ſed deponũt
ꝙ dictus accuſatus confeſſus fuit ſibi fuiſſe ſolutum debi
tum nec deponunt de iſto debito petito magiſq̃ꝫ de alio ⁊
loquũtur in ſingulari numero qui ſingularis numerus eſt
contentus vno.c.gaudeamus de diuor. ⁊ dicta teſtiuꝫ dñt
neceſſario concludere.c.in pñtia de proba.l.non h̃.C.vnde
legi.cum ſi.maxime in crialibus ad ꝯdemnationẽ que dñt
eſſe luce clariores.l.ſciant oẽs.C.de ꝓbs. Cũ ergo neceſſa
rio non ꝯcludant: iõ non ſufficiant ad ꝯdẽnationẽ criale‍ꝫ.
Nec ob. ꝙ pluralitas non preſumit̃ qꝛ fateor nec tñ iure ca
uetur ꝙ pſumat̃ vnitas ſeu ſingularitas ſaltẽ vt alio nõ do
cto deueniendum ſit ad ꝯdemnationem crialeꝫ maxime in
his que frequenter ꝯtingunt ⁊ facil̃r multiplicant̃ vt con
tingit in his terminis qꝛ quottidie vnus ꝯhit vnum debi
tum ⁊ illo ſoluto vel nõ ſoluto ꝯhit aliud vt docet experiẽ
tia reꝝ magiſtra.c.q̃ꝫ ſit in prin.de ele.li.vi. ⁊ c.ſtatutum in
prin.e.ti. ⁊ libro. Nec ob.c.cum Joannes heremita de fide
inſtr. qꝛ ille tex.põt induci in ꝯtrariũ: nã ibi dĩ ꝙ ſi inſtrm̃ lo
quitur de emptione pura ⁊ teſtes deponunt de emptiõe cõ
ditionali debet fieri interrogatio an vna tantuꝫ emptio in
teruenerit qꝛ cenſet̃ alias plures emptiones emanaſſe niſi
appareat ꝙ vnica tm̃ interceſſit: ⁊ tñ raro de eadem re inter
eaſdem perſonas fiunt due emptiones multoſortius pſu
matur pluralitas debitorum inter eaſdem perſonas ⁊ vnuꝫ
ſepe ſoluitur alio remanente vel nouum relabatur.
c ¶ Et iõ attento ꝙ actor in petitione petit debitũ aſſerens
eſſe debitum ⁊ dñr non ſolutum ⁊ alr̃ cõfeſſus eſt ſolutum
debitum concordentur vt loquant̃ de diuerſis debitis ſal
tem ad euitandam condemnationem crialem ⁊ in.d.c.cum
Joannes heremita cum erat ciuilis ⁊ ſingularitas tẽdebat
ad abſolutoriam ⁊ pluralitas ad cõdemnatoriã: iõ nõ mirũ
non diſcordant teſtes ⁊ inſtrm̃ non preſumitur pluralitas.
Preterea confeſſio extraiudicialis non probat in crialibus
nec iuuat ad condemnationem gl.in.l.quero de edili.edic.
Sed facit inditium dicit gl.ibi gl.bar. ⁊ doc.in.l.capite qn
to.ff.de adulte.bar.in.l.qm̃.ff.de his qui notan.infa. Bal.
in.l.j.C.de falſa cã adiect.lega.inditiũ aũt eſt minus q̃ꝫ ſe
miplena probatio.l.cum probatio vbi glo. ⁊ doc.ff.de pro
ba. ⁊ ſumitur ex dictis bar.in.l.ſi.ff.de queſti.vnde licet in
ciuilibus faciat ſemiplenam probationem tñ in criminali
bus in quibus lucidiores probationes requirunt̃.d.l.ſciãt
qꝛ melius nocentem abſoluere q̃ꝫ innocentem condemna
re.l.abſentem in prin.de penis non vr̃ ꝙ faciat ſemiplenaꝫ
probationem adeo ꝙ cum vno teſte ſufficiat ad ꝯdemnatio
nem ⁊ maxime ſi idem teſtis eſt qui deponit de confeſſione
⁊ de ſolutione attento etiam ꝙ allegat in conteſtem ad ſo
lutionem alium teſtem qui examinatus deponit de confeſ
ſione ſolutionis ⁊ non deponit quicq̃ꝫ de ſolutione. Ve
riſimiliter enim de vtraqꝫ depoſuiſſet ſi interfuiſſet.
d ¶ Et licet hoc ꝙ idem teſtis depo[illegible]it de confeſſione ⁊ ſo
lutione ⁊ hoc ꝙ alius conteſtis nihil deponat de ſolutiõe
non multum vrgeant tñ aliquid detrahunt fidei. Si.n.vn⁹
teſtis deponeret de vera ſolutione ⁊ duo de confeſſione nõ
dubium eſt quin magis mouerent mentem iudicis ad opi
nandũ ꝙ ſolo fuerit facta q̃ꝫ ſi vnus probat vtrũqꝫ ⁊ alius
confeſſionem tm̃: nam magis de facili corrumpunt̃ duo q̃ꝫ
tres ⁊ pp ſuſpitionem corruptele ſtatuitur ꝙ requirat̃ plu
ralitas teſtiuꝫ qñqꝫ duo quandoqꝫ tres iuxta illud ſacre pa
gine in ore duoꝝ vel triuꝫ ſtat omne verbum.c.in omni de
teſti.c.cum eſſes. ⁊ c.relatum de teſtamentis qñqꝫ octo quã
doqꝫ ſeptẽ qñqꝫ quinqꝫ.l.hac conſultiſſima.C.qui teſtamen
ta facere poſſunt ⁊.l.in teſtamentis.C.de teſta.l.ſi. C.de co
di.cum ſi.concurrente ẽt ꝙ ꝯfeſſio debiti ſoluti põt verifi
cari in alio debito ꝙ potuit ꝯuẽtus ꝯtxiſſe ⁊ ſoluiſſe ita ꝙ
non ꝯcludit neceſſario ad debitũ petitũ de quo agit̃ ⁊ ma
xime cũ debita ſint de facili ⁊ frequẽter reiterabilia p ſupra
dicta pro qbus ẽt faciũt notata p bar.in.l.is qui reus.ff.de
publi.iu.vbi vult ꝙ in accuſatiõe ponit̃ dies delicti intẽta
ti ſi ꝓbat̃ delictũ ⁊ nõ dies ſuccũbit accuſans i factis reite
rabilibus qꝛ ꝓbatio vel probat de alio crie vel eſt dubia ⁊
probatio dubia non releuat prout hec dicit ibi bar.9ñ.ve
nio ad queſtiones ⁊ ibi Jmo.in penultima char.limitans
niſi fiat articulus ꝙ vnum tantũ huiuſmodi delictum fuit
perpetratũ ⁊ probetur ⁊ ſic volunt ꝙ nõ eſt preſumptio ꝙ
fuerit vnum maleficiũ. Item ſubdit ibi Bar. ꝙ ſi accuſans
probat vulnus in libello deductũ ⁊ accuſatus ꝓbat ꝙ vul
nerauit illũ de quo in libello ad ſui defenſionẽ ⁊ teſtes ꝓ
bant ſi non articulat̃ ⁊ probat̃ ꝙ vna tm̃ fuit rixa ⁊ vnum
vulnus illatũ nõ releuat talis probatio qꝛ potuerũt eẽ plu
res ⁊ ſic plura vulnera ⁊ ſic pꝫ ꝙ non preſumit̃ ſingulari
tas ẽt in delictis lꝫ delicta non preſumant ar.l.merito.ff.ꝓ
ſoci. ⁊.l.omnimodo.C.de inoffi.teſtamento cũ ſi.ita ⁊ non
preſumatur vnicum debitum maxime ad finẽ eneruãde cõ
dẽnationis ex qbus cõcludẽdũ eſt ꝙ pres iudicis debent
eſſe in abſoluendo accuſatum. Laus deo.

¶ Alienatio rei ſubiecte reſtitutioni fideicommiſſi: an va
leat pendente conditione fideicõmiſſi.

¶ Conſilium ccxxxiiij.

In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Cir ca
pñti cõſultatiõe pria facit dõm ꝙ dcm̃ pre
diũ veniat vẽdicãdũ a dictis ſubſtitutis p
tex.in.l.ſi.§.finaũt ſub ꝯditiõe ſeu.§.finaũt
auaritie.C.cõis de le. ⁊ aũt.res q̃ ibi poſita
vbi eſt caſus ꝙ ea'q̃ ſunt alicui relicta ſub ꝯditiõe ſiue ſint
relicta in ſpẽ ſiue ſub vniuerſitate nõ pñt interim alienari:
adeo ꝙ ſi alienant̃ ⁊ poſtea eueniat cõditio purificato le
gato vel fideicõmiſſo ſingulari aut vniuerſali alienatio irri
tat̃ ⁊ hr̃ pro nõ fcã adeo ꝙ legatarius ⁊ fideicõmiſſari⁹
pt rẽ vẽditã aduerſus emptorẽ poſſidẽtẽ vẽdicare ac ſi nul
la fuiſſet fcã vẽditio vt eſt expſſe deciſuꝫ in dictis iurib⁹.
a ¶ Quinimo lꝫ alr̃ in fideicõmiſſariũ vlẽm non tranſeant
dñia reꝝ vel actiones ante reſtitutã hẽditatẽ.l.j.in pñ. ⁊.l.
mulier.§.ſi hẽs. ⁊.l.facta in prin.cum multis ſi.ff.ad treb.
Tñ in odiũ forte rogati alienãtis decidit̃ qꝺ dñiũ reꝝ alie
natarum abſqꝫ alia reſtõne tranſeat in fideicõmiſſariũ vni
uerſalem per.d.§.finaũt auaritie in fin.in ſui generalitate
prout ⁊ not.doc.ibi ⁊ in.l.marcellus.§.res que.ff.ad treb.
nec videt̃ obſtare ſi rogatus alienans ignorauit quo caſu
videtur qꝺ obliget̃ ad preciũ per tex.ſm By.ſingularẽ in
l.ſi.§.ſi.ff.de leg.j.qꝛ videtur ꝙ ille tex.procedat qñ igno
rantia cauſata fuit facto teſtõris qui prohibuit aperire co
dicillos in qbus fideicõmiſſum factũ fuit prout cõligit in
caſu illo ſpãlr: ideo alr̃ a contrario ſenſu ſecus prout vide
tur velle Bal.in.d.§.finaũt auaritie in lec.noua. In caſu
aũt ignorantia non preſumitur emanaſſe facto teſtatoris
merito non vendicet ſibi locum dicto.§.ſi.ſed.d.§.finau
tem auaritie ⁊.d.autẽ.res que.
b ¶ Tñ his non obſtãtibus ꝯtriam partẽ arbitror veriorem
per tex.d.l.ſi.§.ſi.de lega.ij.quẽ ſimpl̃r intelligũt ibi By.
dicit nõ eſſe alibi ⁊ per eũ limitat.d.aũt.res que prout ibi
refert bal. ⁊ idẽ.ſ.qꝺ per illũ tex.limitat̃.d.autẽ.res que tꝫ
ẽt barto.ibi dicens qꝺ doct.ita tenent ⁊ qꝺ hoc voluit gl.
magna in pñ.in.l.quidam ita.§.ſiquis filium. ⁊ idem vult
Jmo.in.d.§.ſi. ⁊ in.d.l.marcellus.§.res que.ff.ad tre.qꝺ ⁊
voluerunt bar. Bal.in lec.antiqua ⁊ Saly.in.d.§. finautẽ
auaritie qꝺ ⁊ vult Ang.in.d.l.marcellus.§.res que dicens
qꝺ dꝫ eſſe cautus aduocatus qñ vult aduocare rẽ alienatã
pendẽte cõditione legato vel fideicõmiſſo qꝺ articulet qꝺ
alienãs ſeu in quem alienat̃ ſciret rem ſubiectã reſtitutioni
alr̃ ſuccũberet per.d.l.ſi.§.ſi.de leg.ij.ſm eum quẽ refert ⁊
ſequit̃ ibi Jmo.dicta ergo iura limitant̃ per.d.§.fin.prout
doc.cõmuniter omnes tenent.
c ¶ Et lꝫ in.d.§.ſi.proponat̃ in facto qꝺ teſtõr iuſſit aperiri
poſt mortẽ rogati ⁊ ſic ignorãtia fuerit cãta facto teſtõris
ꝓut põderat Bal.ibi ⁊ in.d.§.finaũt auaritie in lec.noua.
Tñ alij nõ faciũt vim in hoc ſed ſimpl̃r limitãt.d.§.finaũt
auaritie in alienãte ex iuſta ignorãtia qꝺ ⁊ vr̃ velle idẽ bal.
in.d.§.ſi.ſumans illũ tex.gñaliter in iuſta ignorãtia lꝫ poſt
ſummariũ aiaduertat qꝺ iuſta ignorantia habuerit originẽ
facto teſtõris ⁊ hoc qꝺ ſufficiat iuſta ignorãtia vr̃ verius p
tex.d.§.fina.in deciſione ſolum pro ratione ponderatur
iuſta ignorantia ibi pp iuſtam ignorantiaꝫ non aũt ſubdit
cauſatã facto teſtõris nec dixit pp prohibitionem teſtõris
qui iuſſit codicillos aperiri poſt morteꝫ hẽdis rogati: itaqꝫ
lꝫ ille iuſſus deducat̃ in themate tñ nõ ponderat̃ in deciſiõe
ſed ſola

ſed ſola iuſta ignorātia ⁊ forte in themate deducit̃ ad oſtēdē dam ⁊ iuſtificandam ignorantiam de qua ignorantia in themate nihil deducitur. Sil'r in themate deducit̃ ꝙ vendidit fundum infructuoſum exiſtimãs.⁊ tñ nemo pōderat verũ fundus alienatus ſit infructuoſus necne:ſ3 forte id ēt ponderatur ad oſtendendã bonam fidem ⁊ ꝙ.d.§.ſed q2 auaritie non militet in alienatione facta ab ignorāte ſuadet text. dum dicit auaritie cupidine ꝓp ſpe3 cōditionis minime implende ad venditionē ⁊c.Non.n.alienat qs ꝓp ſpe3 conditionis nō implende ſi conditionē ignorat vt de ſe eſt notiſſimũ:iō verba illius legis nō verificant̃ in ignorāte onus conditionali adiectum merito nō d3 trahi ad correctione3 iur̃ antiqui loquentis in ignorāte ⁊ illa ſpālitas aliena a pũcta rōnis vĩ extēdenda ar.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vo ꝯ.ff.de legi.cum concor.Nō.n.dictat rigor iur̃ ⁊ rō nālis ꝙ ſi dñs vendit ⁊ trāſfert interim dñiũm in ementem ꝓp euenientem cōditione3 legati dñium ipſo iure transferat̃ in legatarium ſeu fideicommiſſarium ꝯ.l.id qȯ noſtrum de reg.iur.

d ¶ Et ꝙ venditio facta habeat̃ pro non facta ⁊ ſic ficte cēſeat̃ nō facta cũ nulla fictio careat ſpālitate ar.l.j.C. de dotis ꝓmiſ.⁊ qȯ no.Bar.in.l.ſi tibi.x.milia in ꝑn.ff. de pac. item ꝯcurrit alia ſpālitas ꝙ ipſo iure tranſeat in fideicommiſſariũ vl'e3 ſine reſtōne hereditatis in quē al's nulla iura hereditaria tranſeunt añ hereditatis reſtōne3:iō verba.d.§.ſinaũt auaritie reſtringant̃ non amplient̃ ⁊ ſi dicat̃ vba. d.auc.res que general'r ꝓhibent alienationem rei ſubiecte reſtōnitẽ iō videat̃ ampliari ex vi verboꝝ diſpō.d.§.ſinãt auaritie.rñdetur ꝙ verbum ꝓhibentur eſt verbu3 yrnerij qui fuit ſimplex doctor nō hñs ptātē legis ꝯdende in corpore aũt.ſ.in.§.quãobrem in auc.de reſti.⁊ ea que parit:vñ ſumpta eſt dicta auc.nō diſponit aliqd de nouo circa prohibitionem alienationis ſed ratã h3 diſpōnem codicis ſolum innouans permiſſionem alienationis ex cã dotis ⁊c.vt aperte ſonant verba lr̃e.d.§.quãobre3.⁊ hoc ꝙ verbũ prohibemus ſit verbu3 poſitũ ab yrnerio nō iuriſlatoris ⁊ ꝙ yrnerius non habuerit ptātem legis condēde:iō illud verbum vigeat volunt Ang.⁊ Jmol.ad alium tñ finem in.d.l. marcellus.§.res que v3 quo ad finem ꝙ interim.ſ.pēdente conditiōe alienatio teneāt prout ipſi ibi t3 ⁊ dicit Jmol. cōiter teneri.⁊ idem ꝙ ius auctenticoꝝ nihil innouerit voluit gl.in.d.§.ꝗ̃ſorbe3 bal.in lec.antiqua in.d.§. ſinaũt auaritie.⁊ ibi Ang.⁊ Rap.ful.⁊ Pau.de ca.dicēs ꝙ oēs ita tenent ⁊ ex h̃ volũt ibi bar.⁊ Bal.⁊ ceteri ꝙ ēt de iure nouiſſimo infert̃ valeat ⁊ cũ doc.cōiter oēs firment ꝙ alienatio interim valeat ⁊ tpe purificate ꝯditionis varient̃ quatenꝰ excedũt legitimã vĩ ꝙ nō abuocet̃ dñium magis ab vitio emptori ꝗ̃ a primo actēto ꝙ ois alienatio tenuit ēt viciu3 alienationis eodē tpe cātur ꝙ l3 videatur ſatis probabile: tamen non firmo nec queritur a conſultante. Laus deo.

¶ Executio inſtrĩ an ipediat̃ ꝑ executionē liqdatiōis fiende ꝑ debitorē itra certũ tp̃s elapſu3 tpe executiōis petite.

¶ Conſilium ccxxxv.

IN nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Vĩ in hac ꝯſultatiōe ꝑma facie dō3 ꝙ dcã ſcḋa ſnia fuerit iuſta ⁊ recte lata qm̃ prima ſnia vr̃ fuiſſe nulla: tu3 q2 nō cōformis petitioni q2 nō petebat̃ ꝯdēnari ſ3 petebat̃ via executiua fieri ꝑceptũ ⁊c. Snia aũt ēt in cāis ſummariſſimis in qbus ordo iudiciarius nō reqrit̃ d3 ſe ꝯformare petitioni cle.ſepe poſt ꝑn.de ver.ſig. Jtē ſnia d3 ferri ſup toto ita ꝙ ſi reus venit ꝯdēnādus in pte eius ꝙ petit̃ d3 a reſiduo abſolui.l.in h̃ iudicio.ff.de fami.herc.l.j.cu3 ibi notatis.C. ſi aduerſus rem iu.itē vĩ qȯ.d.ꝯuentus teneretur ad tota3 ſummã in qua executio petebatur:nã inſtrm̃ erat de ſe liquidum ſup ꝓmiſſiōe certe ꝗ̃titatis inerat tñ pactũ qȯ de dicta ſumma dēret detrahi illa ꝗ̃titas que liqdabit̃ deberi dicto Jnnocētio pro noualibus factis anno ꝓxime elapſo in dicto poteri per dictũ Jnnocētiũ a laboratoribꝰ nouis que liqdatio fieri dēat per dictũ Jnn.ꝯ dictos laboratores nouos per totũ mēſem iunij ꝓxime futuri ⁊ dicta liqdatio vr̃ ꝙ nō fuerit facit ꝑ totũ menſem iunij ꝓut fieri debebat ſm formã dicte cōuētionis cũ ſnia fuerit lata poſt menſem iunij:⁊ l3 teſtes fuerint interim examinati:tñ ꝑ h̃ nō videbatur liqdatio facta:qm̃ teſtes poterant reprobari vel ꝓbari ꝯtrariũ ꝑ indirectũ vel ſatiſfactio ſeu ſolo:nō.n.dĩ liquere ante ꝯcluſionē in cã ꝓut vĩ velle gl.in vbo liquere in.c.ſignificauerunt extra de teſti.cũ qua trāſeũt ibi doc.maxime Jmo.⁊ Panor.qui notant ex illa gl.qȯ l3 ꝓbatiōes in iudicio facte inducant notorium de ver.ſig.cu3 olim ⁊ vt no. in.c.ſi.de cohẽ.cle.⁊ mul.tñ.i.verũ poſtꝗ̃ eſt in cã cōcluſum cũ antea poſſit aliqd opponi:ita tenēt dñi de rot.deci. ccclxxxv.ſm Jo.de Jmo.⁊ dñi de rot.deci.lxxxv.ſm Panor. Jtē nec vr̃ iuuare dcm̃ ordinamētũ ⁊ ſtilꝰ ⁊ ꝯſuetudo dicte curie ꝗ dĩ ꝓbata ꝙ tales ꝯtumaces hñr ꝑ cōfeſſis q2 vĩ eadem ratio in confeſſione que in alijs probationibus.

a ¶ Et inſuper illa verba que liqdabitur que faciũt ꝯditionem iuxta.l.j.in ſi.de ꝯdi.⁊ demon.⁊.l.dies incertus.e.tit.⁊ l.ſtichũ qui meus erit de leg.j.ſunt vba denotātia vitatem: iō non vĩ qȯ vificent̃ in caſu ficto ar.l.iij.§. h̃ vba.ff. de neg.⁊ ꝙ bar.ibi ⁊ in.l.oēs ppl'i de iuſt.⁊ iur.⁊ Bal.in.l.ſiue poſſideris.C.de proba.⁊ flor.in.c.cũ dilec.de ꝯſue. ⁊ ꝑ bal. in.l.ſiqs ſeruo.C.de fur.itē ficta ꝯfeſſio facta ꝯ vnũ nō probat ꝯ alium prout voluit bar.in.l.eius qui delatorē in ꝑnc. de iur̃.fiſci.⁊ idem diſputādo tenuit ꝓut ⁊ ipē dic̃ i.l.cũ filius in prin.de ver.ob.⁊ doc.ibi qȯ ⁊ t3 Bal.in.l.j.vj.q.in ſi.C.ne filius pro pr̃e vbi allegat gl.ordinariã ⁊ notabilē in ſti.de noxa.§.ſi.⁊ idem vĩr velle Bal.in.l.tranſigere. C.de tranſac.⁊ Ang.in.l.ij.ff.ſi ex nox.ca.aga.⁊ in conſi. ſuo.ccc viij.ſm ordinem informis inci.in propoſita multũ eleganter ⁊ per eundem bal.in.l.vnica.§.ſi procurator.ff. ſiqs ius dic.non obtem.dicentem ꝙ ſtatutum diſponens qȯ pater teneatur ſoluere condēnationem pro filio ꝯdēnato pro homicidio non verificat̃ ſi filius ꝯdēnatur ob contumaciam ⁊ dicit ita fuiſſe ꝯſultũ ⁊ ita tenere Ja.bu.Jo.de lig. ⁊ Ray. de forli.⁊ dicit eſſe caſum in.l.ſi perluſorio.§.ſi.⁊ bar.ibi.ff. de ap.Quinimmo ficta confeſſio non ꝑiudicat ēt eidem in alio iudicio prout dicit bal.in.l.ij.C.de eden.dicens h̃ probari per duas.ll.v3 per.l.iij.C.de ſi.in ſtr.⁊ in.l.ij.§.diuus i.ff.de iur̃ fiſci.⁊ idem ponderat bar.ibi ⁊ clarius in.d.l.eiꝰ qui delatore3 in ſi.dicens de h̃ eſſe caſum in.d.§.diuus.iō dicta ficta confeſſio non vĩ conſideranda nec liqdaſſe debitum in preiudicium dicti lucretij.⁊ per ꝯñs dicta ſnia dñi auditoris videt̃ iuſta ⁊ partes domini poteſtatis videātur eſſe in pronunciando male appellatum ⁊ bene iudicatum.

b ¶ Tamen his non ob.ꝯtrium arbitror de iure rñdendum: nam aduertendũ duxi ꝙ de ſumma contenta in inſtrõ debebat ſm cōuentionem detrahi illa ſumma que liqdabit̃ ꝯ laboratores:itaq; liqdatio hēbat fieri ꝯ laboratores non ꝯ lucretium ita ꝙ eſt aiaduertendum ad videndum: an ſit purificata illa ꝯditio ſi liqdabitur itra menſem iulij vtꝫ liqdatio fuerit intra tp̃s facta ꝯ laboratores in iudicio ꝯ eos moto.Non aũt an liqdatio fuerit facta ꝯ lucretium ita ſonant clare verba conuentionis a qbus non eſt recedendu3 l.non al'r.⁊.l.ille aut ille.§.cum in verbis de le.iij. ⁊.l.j.§.ſi is qui nauē.ff.de exerci.ꝯ lucretium aũt hēbat doceri in iudicio executiuo per eũ moto ꝙ fuerit liquidatũ contra laboratores per totum menſem iulij nec alia probatio ſeu liqdatio debiti hēbat fieri contra eum vel cum eo nec iſta liquidatio que fieri hēbat contra eum h3 tp̃s limitatũ in cōuētione:ſed poteſt fieri ēt poſt mēſem iulij ⁊ hoc eſt clarũ.

c ¶ Videamus itaq; an dicta liqdatio facta fuerit cōtra dictos laboratores intra mēſe3 iulij ⁊ ꝑſupponit̃ ꝙ examinatio teſtium ⁊ publicatio ⁊ cōtumacia cōuenti ⁊ cōceſſio licentie vel ſtatutaria vel facta a iudice emanauerũt oia itra menſem iulij.iō vĩ ꝙ fuerit liquidatum intra menſem iulij contra dictos laboratores cōtra quos hēbat fieri intra dictu3 mēſem:nã obmiſſo eo ꝙ teſtes deponũt quoꝝ atteſtationes non vidi capio ꝯtumacia3 ⁊ fictã ꝯfeſſionē:profecto ficta cōfeſſio liqdat debitum ꝯ ficte confitentē in eodē iudicio prout vã cōfeſſio:adeo ꝙ ꝓut vã cōfeſſio inducit probationem ꝯ ꝑſumptionem iuris ⁊ de iure ꝯ quã nulla probatio admittit̃ vt in auc.de equalitate dotis.§.aliud per gl.in verbo ſi aũt ſcribat que pro ſingulari paſſim allegatur ⁊ voluit Az.in ſumma.C.de dona.ante nup.⁊ per Cy. Bart.⁊ doc.in auc.ſed iam neceſſe. eo.tit.ita ⁊ ficta confeſſio cauſat efficacem probationem etiam contra preſumptione3 iur̃ ⁊ de iur̃ prout concludit Bart. in conſilio ſuo incipiente a domino Cyno de bononia al's de caſtro ſancti petri in ordine.xxxvj.ſm ordinem peruſinum non informis ꝙ conſilium ipſe Bar.refert in.l.abſentem de penis ⁊ Pe.de anc. in repe.c.j.de conſti.xiiij.qȯ.principali colum.xxxvj.cum eo tranſiens.Jdeo prout ꝯ vere confitente3 nulle ſunt partes iudicis niſi in condemnādo.l.proinde in fine ⁊ ibi per gl.

Bar. ⁊ doc. ſeu in precipiendo ꝙ ſoluat ſi emanat añ litem conte. l. ſi debitori cuꝫ ibi notatis. ff. de iudi. Ita pariter ꝯ ficte confeſſum ita qđ ꝯ eũ vere põt dici liquidatio fcã lꝫ enim confeſſio ſit ficta tñ reſultat reo vere liquida prout alias ex ficta traditione reſultat vera poſſeſſio. l. certi. §. j. ff. de preca. ⁊ bꝛ in. l. ꝙ meo in prin. ⁊ in. l. interdum in pn. ⁊. §. ſi. de acquirẽ. poſſe. cũ ſi. facit. l. licet imperator de legi. j. vbi probatur ꝙ id qđ ex preſumptionibus deprehendiẽ dr̃ euidens ꝙ eſt plus ꝙ̃ liqdũ. c. euidẽtia de accuſa. ⁊ allegatur ꝙ preſumptiões iuris ſunt liqdiſſime probationes.

d ¶ Et ꝙ per confeſſionem veram vel fictam ſatis clare conſtat ⁊ liquidum dicitur id qđ eſt clarum vt in prima conſti. ffoꝝ. ⁊ liquide conſtare dicitur ꝙ probatur per teſtes. c. iij. de teſti. non minus ꝙ probatur per confeſſionem veram vel fictam: ⁊ licet poſſit aliquid deduci in contrarium prout deduci poteſt ante concluſionem in cã. non propterea dicitur reus non liquida ecce inſtrumenta dicuntur liquida ſi ſunt pura ⁊ clara: ⁊ tamen poteſt opponi ꝙ ſunt falſa vel erronea vel qđ eſt facta ſolutio vel quid ſimile. Item ⁊ contra preſumptiones iuris admittitur probatio in contrarium ⁊ tamen interim dicitur reus liquida immo euidẽs. d. l. licet imperator.

e ¶ Non obſtat. d. c. ſignificauerũt cũ ſua glo. q: rñdetur qđ gl. relata ad tex. non probat ꝙ non dicatur liquere: ſed qđ non cenſetur plene liquere. liquet itaqꝫ licet nõ plene put alſs ſit ſufficiens probatio licꝫ non plena vt in terminis. l. admonendi. ff. de iureiur. dicet ne quiſpiam non eſſe factã fideꝫ iudici: ⁊ tamen non eſt plena fides vt probatur ex gl. in verbo fides relata ad tex. in. c. cupientes de iureiur. lib. vj. iuncta gl. in. l. cum de indefinito in pri. ff. de proba. ⁊ notant doc. in. d. §. ꝙ ſi per. xx. ⁊ tamen dicitur facta fides. c. ſtatutum. §. cum vero. e. ti. ⁊ libro. Plenitudo enim non indiget ſuppletione. xcvj. di. c. j. in prin. ſic ⁊ alſs ſit differentia inter noticiam ⁊ plenam notitiam in de. cauſam iuncta glo. in verbo plena ⁊ ibi per doc. de elec. ⁊ in cle. cõſtitutionem circa finem in gl. ſuper verbo fides ⁊ inter poteſtatem ⁊ plenam poteſtatem facit differentiam tex. in. l. ſi procuratori. ⁊ ibi gloſ. C. de procur. ad idem tex. ⁊ gloſ. ſuper verbo plene in. c. j. de elec. lib. vj. ad idem qđ notat Bar. in. l. fidei cõmiſſa. §. ꝙ̃ de lega. iij. inter verba arbitrium ⁊ plenum arbitrium ⁊ multa huiuſmodi poſſent induci. Et hoc ſentiunt Imol. ⁊ Panor. in. d. c. ſignificauerunt dum notant ꝙ probationes in iudicio facte non inducunt notoriuꝫ añ concluſionem in cauſa non autem notant ꝙ non inducunt rem liquidam: conſtat enim ꝙ minus eſt eſſe liquidum ꝙ̃ notorium dicatur itaqꝫ liquidatio facta ex parte actoris: licet nõ ſit omnino plena liquidatio iudici ⁊ maxime hoc dicendum eſt q: ante litem conte. vel que habeaẽ pro conteſtata non ſit concluſio in cã ſed poſtea vt pꝫ in. c. quoniã contra falſam ex ordine littere de proba.

f ¶ Et vt puto talis ficta confeſſio emanauit ab initio ante actum qui ſolet ſequi lit. conte. qui attendiẽ ſi lis non conteſtabaẽ in dicta cauſa prout habeẽ in. l. nihil. ⁊. l. nulla. C. de procur. ⁊ in. c. j. de elec. lib. vj. ſed in confeſſum abſqꝫ alia concluſione deuenitur ad preceptum de ſoluẽdo. d. l. ſi debitori. ⁊ licẽtia predicta que dr̃ conceſſa ſeu hꝛ pro cõceſſa prout dr̃ probari per teſtes hꝫ vim precepti: immo non deberet quis capi ⁊ grauari vt ſoluat añ dctm̃ preceptuꝫ itaqꝫ eſt actus qui ſolet ſequi preceptuꝫ: ergo preceptum cenſeẽ emanatum ar. eoꝝ que habetur in. d. l. nihil ⁊ in. d. l. nulla. vbi in cauſis in quibus non requiriẽ litis conte. actus qui ſolet ſequi litis conte. hꝫ vim litis conte. ⁊ alſs notant doc. in cle. ſepe de verb. ſig. ꝙ actus qui ſolet ſeq concluſioneꝫ in cauſa operaẽ idem ꝙ cõcluſio in cauſa in cãis in quibus in cã non concludiẽ ita in propoſito licentia de grauando ⁊ capiendo donec ſoluat operaẽ idem ꝙ preceptum. Item ſi confeſſio emanat poſt litem conteſtatam nulle ſunt partes iudicis niſi in ſniando. d. l. proinde. ideo cẽſeẽ plene liquere exquo poteſt diffinitiue ſniare ⁊ exquo nõ expectaẽ alia concluſio in cã. Et abſonum eſſet dicere ꝙ non ſit liquidatum ſi pars confiteẽ: licet poſſit probari ꝯ confeſſionem probando errorem. l. non fateẽ. ff. de confeſ. ⁊. l. error. ⁊. l. cũ falſa. C. de iuſ. ⁊ fac. ignor. interim ergo reus eſt liquida. ⁊ ſic obſtat ꝙ licentia poteſt reſcindi ſi pars poſtea compareret ⁊ reficit expenſas ex forma ordinamenti: q: non hꝫ reſcindi ſimpliciter ſed ita demum ſi iudici placuerit Et profecto ⁊ ſnia diffinitiua põt reſcindi mediante appellatiõe: ⁊ tñ nõ propterea diceretur nõ liquidatum. Iteꝫ exquo reus nõ cõparet ⁊ hꝛ pro confeſſo ⁊ ſine alia probatione põt condemnari ⁊ concedi licentia contra eum vr̃ ſtare per eum quominus alia liquidatio fiat ⁊ qñ ad implendum conditionem requiriẽ ẽt fcm̃ alterius ſi ſtat p illũ quominus ꝯditio impleaẽ illa hꝛ pro impleta. l. ſtatuũ ſtatuae. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ habetur in. l. j. C. de inſtitu. ⁊ ſubſti. ſub condi. factis.

g ¶ Ex quibus vr̃ cõcludẽdum ꝙ cenſeaẽ liquidatum intra tp̃s exquo pbatio per teſtes ⁊ maxime per fictã confeſſionem qua emanata cẽſetur licẽtia cõceſſa: licet intra tp̃s nõ fuerit ſnia lata nõ obſtãtibus adductis in ꝯrium que ſatis apparent ſublata per adducta. §. Non. n. obſtat ꝙ confeſſio eſt ficta: q: exquo ficta cõfeſſio operaẽ eũdẽ effectum quem vera cõfeſſio pro eſt vera confeſſio induciẽ liquidatio ita ⁊ ex ficta ⁊ liquidatio eſt vera licet ex actu ficto reſultans vt ſupra probaui.

h ¶ Nec obſtat ꝙ ficta cõfeſſio non pbat ꝯ alium nec cõtra eũdẽ in alio iudicio: q: in caſu iſto nõ requiriẽ aliqua pbatio dicti debiti cõtra lucteriuꝫ: ſed ſolum ꝙ ꝯ laboratores ſit liquidatũ intra mẽſes iuniJ. itaqꝫ ſatiſfactũ eſt cõuentio niſi pbaẽ ꝯ lucterium ẽt poſt mẽſeꝫ iulij ꝙ fuerit liquidatum ꝯ laboratores predictos intra menſem iulij: lꝫ nõ alr̃ pbeẽ ꝯ lucteriuꝫ ipm̃ dbitũ laboratoꝝ vt pſtat ex vbis cõuẽtiõis vt in prin. deduxi. Itaqꝫ nõ eſt curãdũ an ſnia vicarij fuerit nulla necne: ſꝫ agiẽ nũc verũ dict⁹ Io. deãt artari ad ſoluẽdũ integrã ꝗtitatẽ in iſto pctã nõ detracta aliqͣ ꝗtitate vigore dicte cõuẽtiõis: ⁊ ſic virtualr̃ agiẽ an pria an ſcđa ſnia ſit iuſta: ⁊ inꝗũ ſit pnũciãdũ exequẽdũ dcm̃ inſtrꝫ. Lꝫ nõ abſurde attẽtari poſſet ꝙ nõ fuerit nulla: q: licet debuerit pnũciari exequẽdum iuxta formã petitionis. tñ verba impropriaẽ vt ſnia nõ viciẽ vt per gloſ. no. lꝫ in. l. ⁊ puto. ff. fami. her. ⁊ maxime q: ſnia hꝫ neceſſariã relationeꝫ ad libellũ vt per bar. in. l. j. C. de erro. calcu. ⁊ terminus referẽs ſe ad aliũ dꝫ intelligi ſm̃ terminum ad quem refertur in auc. de fil. p⁹ añ inſtru. dota. nat. ⁊ qđ hꝛ in. l. ſi ita ſcripſero de conditio. ⁊ demon. cum ſi. Et ſi non equiuoce eundem defectum habere videtur ſcđa ſentẽtia. Aliud impingiẽ ꝙ nõ abſoluit a reſiduo reperiẽ h̃ lanacitum in ſnia diffinitiua in qua requiritur abſolutio aut cõdemnatio ſuper toto. In via executiua ꝙ requiratur ꝙ fiat executio ſimul ſuper toto eſt falſiſſimum qđ non poſſit pronunciari exequendum ſuper eo ꝙ eſt clarum ⁊ in reſiduo ſuperſederi hoc non reperio in iure deciſum: nihilominus ſuper nullitate non intendo aliquid firmare: nec expedit. Laus deo.

¶ Falcidia an detrahatur de inſtõne fcã in re certa. Et an falcidia detrahatur de cã pia vbi alia pia cã eſt heres.

¶ Conſilium ccxxxvj.

i **In noĩe dñi noſtri** ieſu xpi. ¶ Cõſtat ꝙ pauperes eligendi per fideicommiſſarios ſunt directo ſubſtituti ſubſtõne vulgari exquo filius inſtitutus deceſſit ante teſtatorem: tum q: in ſubſtitutione compẽdioſa etiã fcã pupillo vel maiori vel extraneo comprehendiẽ vulgaris prout volunt doc. in. l. precibus. C. de impu. ⁊ in. l. centurio. ff. e. ti. ⁊ Bar. in conſilio incip. herculanus inſtituit heredem numero. clxiiij. ſm̃ ordinẽ peruſinũ nõ informis ⁊ in ꝯſil. incip. niuarilius quodã tẽpore numero. cxvij. ſm̃ eundem ordinem ⁊ in cõſi. incip. paulus numero. xxxviij. ſm̃ ordinẽ informis: tum q: pater ſpecifice ſubſtituit ſi filius non erit ſcilicet tp̃e mortis ⁊ ſic tp̃e delate hereditatis: tum q: teſtator expreſſe diſpoſuit ꝙ ſubſtõnes eſſent directe tempore quo poſſent eſſe: ſed hec omni tp̃e potuit eſſe directa merito eſt clarum ⁊ non vertitur indubium quominus ſit directa ſubſtitutio. Siautem eſſet fideicõmiſſaria nõ ẽẽt tractãdum de falcidia per ſubſtitutos detrahenda. quoniã falcidiam non detrahit niſi heres ⁊ ſic non detrahit fideicommiſſarius ẽt vniuerſalis vt eſt caſus in. l. lex falcidia. §. nunqꝫ. ff. ad legem fal.

a ¶ Sed licet ꝙ pauperes xp̃i ſint heredes vr̃ qđ non detrahant ea ratione q: falcidia detrahiẽ de legatis: q: quia verba originalia legis falcidie de legatis loquuntur. l. j. in prin. ff. ad. l. fal. ⁊ inſti. eo. ti. §. nouiſſime. Et attẽto qđ venit lex falcidia ad derogationẽ legis. xij. tabu. inſti. eo. titu. in pri. iuncto. d. §. nouiſſime. Ideo verba eiꝰ reſtringenda non ampliãda ar. l. ius ſingulare. ⁊. l. ꝙ vero contra de. ll. cum concor.

contoꝛ. Sed inſtõ in re certa nõ eſt legatũ ⁊ in multis differt a legatis vt hꝛ in.l.quotiens.C.de hered.inſti.⁊ in.l.ex facto.ff.e.ti. Jõ nõ võr trahenda ad inſtõnes in rebus certis. Et maxime qꝛ rõ quare fuit inducta lex falcidia militat in legatis non ita in inſtõnibus in rebus certis:rõ.n.quare fuit inducta lex falcidia:qꝛ heredes vĩes nimiũ onerati legatis ſepe repudiabant hereditatẽ ⁊ teſtõres remanebãt inteſtati,prout hanc rõnem refert iuſtinianus inſti.de lege fal.in pꝛin. Sed rõ iſta nõ militat in iſtitutis in rebus certis:qꝛ ſi inſtitutus vĩis repudiat inſtitutus in re certa põt adire ⁊ reſiduum cõſequetur per ius accreſcendi:ar.l.j.§.ſi ex fundo.⁊.l.quotiẽs.§.ſi duo ⁊.l.ex facto.ff.de here.inſtit. Et ne qs decedat pꝛo parte teſtatus ⁊ pꝛo parte inteſtatus 𝔠.l.ius nr̃m de reg.iur.,put tenuerũt Old. Gui.de cu.Cy. bar.Ang.⁊ Saly.in.l.quotiens.C.de here.inſti.ꝙ ⁊ tenuit poſt Petrum de ceruo. Jo.an.in addi.ſpe.de teſta.§.in pꝛimis in addi.que incipit huic qõni.idem tenent Bar.Bal. ⁊ Ang.in.d.l.ex facto.⁊ Bart.in.d.§.ſi duo.⁊ bal.in repe. c.ſi pr̃ de teſta.li.vj.xiij.co.⁊ Ang.in.d.§. ſi ex fundo.⁊ eſt cõis opi.prout dñt Jmo.in.d.l.ex facto.⁊.d.§.ſi ex fundo. ⁊ Pau.de ca.in.d.l.quotiens.C.de hered.inſti.qui Jmo.⁊ Pau.de ca.idem tenent ꝙ ⁊ i3 in.c.raynutius de teſta.ꝙ ⁊ tenendum eſt prout late dico in.d.l.quotiens. quare vꝫ ꝙ ex quo ceſſant verba legis falcidie ⁊ eius rõ in inſtõne in re certa videatur ẽt ceſſare legis diſpoſitio. Et ideo videtur qõ de ipſa inſtitutione in re certa non detrahatur falcidia.

b ¶ Cũ his minime refragantibus 𝔠iuꝫ eſt de iure verius: vꝫ ꝙ ẽt de inſtõnibus in rebus certis detrahaꝛ falcidia:nã de h eſt text.in.l.ex facto pꝛoponebatur ver.⁊ ſi foꝛte.ff.de here.inſti.⁊ ibi bar.bal.⁊ Jmo.⁊ text.in.l.quotiẽs.C.fami. herc.⁊ Bar.in.l.quotiens.C.de here.inſti.⁊ nemo 𝔠dicit. Et vbi tex.clare non eſt diſputandum.l.illaꝫ ver.de mõ.C. de colla.l.ancille.C.de fur.l.ꝙ labeo ad carb. Nec ob.d.l.j. ff.ad.l.fal.qꝛ ibi foꝛte non recitantur oĩa verba legis falcidie vel cum lege.xij.tabularꝫ verbum lego latiſſimam habe ret interpꝛetationem.l.verbis legis.ff.de verb.ſig.ita foꝛte firmabatur in lege que induxit falcidiã. Et l3 fuerit ea rõne inducta falcidia qꝛ heredes q̃nq3 repudiabãt pp nimia onera iniuncta vt inſti.de lege falci.in pꝛin. Tamen diſpoſuit generaliter ꝙ heres vniuerſalis omnia particularia relicta defalcaret quatenus excederet dodrantẽ ⁊ vbi lex eſt generalis non reſtringitur per rationem ſi non patitur qs damnum indebite:l3 indebite perdat lucrum iſte eſt tex.notabilis qui turbauit Pe.de bellaper.in.l.pꝛoſpexit. ff.qui ⁊ a quibus:pꝛout ſumiꝛ ex dictis bar.in.l.nõ dubiũ.C.de li.

c ¶ Fundatur.n.lex in rõne ⁊ in auctoꝛitate condentis legẽ dicit Jo.an.in.c.ad ſupplicationeꝫ de renun.iõ l3 ceſſet rõ remanet auctoꝛitas in qua reſidet tunc ipſa lex ſm euꝫ. Et hoc vbi lex diſponit de rõne.nam tunc lex attenditur non rõ ,put ſingulariter.dicit bal.in.c.j.§.ſi decedenti qui feu. dare poſ.in vſi.feu.l3 multi libꝛi non habeant illum.§.ſecus.vbi rõ diſponit de lege:nam tunc attenditur rõ nõ lex ſm eum. Rõ aũt diſponit de lege q̃n iuriſlatoꝛ rñdet quid iuris non faciendo nouam diſpõnem tunc lex non fundaꝛ in auctoꝛitate:ſed in rõne iuris antiqui ſm quaꝫ habuiſſet pariter decidere ſimplex doctoꝛ vel iudex vt in terminis.l. ꝙ dictum.ff.de pac.⁊.l.j.ff.de legi.tuto. Sed ante legẽ falcidiam a falcidio tribuno plebis editam illa rõ non artabat ad defalcandum legata:ideo lex illa falcidia fundaꝛ potius in auctoꝛitate populi condentis legẽ a falcidio tribuno pꝛo ponente 𝔮̃ in ratione que mouit populum ad ita ſtatuendum. Et quicquid ſatis eſt:ita ſcriptum eſſe in lege.d.l.pꝛo ſpexit.⁊.vj.q.iij.ſcriptuꝫ eſt in lege aĩs in lege ſcriptum eſt. Circa ſecundum autem queſitum videtur quod delegatis ⁊ inſtitutionibus in rebus certis ad pias cauſas detrahatur falcidia per piam cauſam heredem vniuerſalem: qꝛ pia cauſa non videtur ꝙ vtatur pꝛiuilegio contra piam cauſaꝫ.

d ¶ Que vꝛ eſſe pariter pꝛiuilegiata pꝛout videmus in auc. de ſancti.epi.§ ſed ⁊ hec pñti vbi Ange.illum tex.trahit ad hanc qõnem.ſ.ꝙ pia cã detrahat falcidiam aduerſus piam cãm ⁊ hoc idem per illum text.tenuit Panoꝛ.in. c.in pñtia de pꝛoba.dicens ꝙ Franciſcus de albergo. hoc conſuluit per illam rõnem qꝛ pꝛiuilegiatus non vtitur pꝛiuilegio contra pꝛiuilegiatum.l.ſed ⁊ milites ver.ij.de excu. tu.⁊.l.vex §.penul.⁊.§.fin.⁊.l.ſequenti.ff.de mino.⁊.l.aſſiduis.C.qui poti.in pi.ha.⁊.l.pꝛiuilegia de pꝛiui.credi. Et dꝛ hoc tenere Dy.⁊ Albe.de roſa.vt refert dñs meus in.d.auc.ſimiliter.⁊ idem allegatur tenuiſſe Raph.cu.in.l.j.§.ad municipium ad.l.fal.⁊ quidam dicunt ꝙ h pꝛeſupponit ibi Jmo. Facit ẽt qõ no.gl.in verbo perfecta in auc. de teſta.imperfec.§.⁊ ſi quidem: volens ꝙ l3 ibi ſimplr̃ dicatur ꝙ ſecundum teſtm̃ non reuocat pꝛimum in quo ſunt inſtituti filij niſi in ſecundo teſtõ adhibeantur ſolemnitates ibi deſcri pte:tñ gl.ibi intelligit niſi in ſecundo ſint inſtituti liberi:⁊ hoc ne liberi ibi pꝛiuilegiati vtantur pꝛiuilegio aduerſus pariter pꝛiuilegiatos ⁊ illam glo.ſequuntur Bald.Saly.⁊ Pau.de caſt.cum quadam tñ moderatione ⁊ h in auc. hoc inter liberos.C.de teſta.item facili qꝛ res de facili reuertitur ad ius cõe.⁊ ſic ad ſuam pꝛimeuam naturam .argu.l.ſi vnus.§.pactus ne peteret ver.ꝙ in ſpecie dotis.ff. de pac. Item qꝛ per ſpãlem pꝛouiſionem factam per teſtatoꝛem in fauoꝛem pie cãe eam inſtituendo cenſeaꝛ derogatum gñali pꝛouiſioni facte in fauoꝛẽ pie cãe per.d.auc.ſimr̃.C.ad.l.fal.

e ¶ His tñ non ob.𝔠rium arbitroꝛ de iure rñdendum. Naꝫ auc.ſimiliter loquitur generaliter ꝙ delegatis ad pias cãs non detrahatur falcidia.ideo generaliter intelligatur.l.j.§. ⁊ gñaliter.ff.de leg.pꝛeſtan.⁊.l.ij.de of.pꝛeſi. cum ſi. Cum igitur non reperiatur diſpoſitum ꝙ pia cã detrahat falcidum delegatis p̃ſ:oꝛiõ ſtandum vꝛ cuꝫ generalitate.d. auc. ſimiliter. Non ob.ꝙ dꝛ ꝙ pꝛiuilegiatus non vtitur pꝛiuilegio contra pꝛiuilegiatum vt in iuribus in contrariuꝫ adductis:qꝛ locũ h3 vbi vterq3 eſt pꝛiuilegiatus in ſpecie. Secus aũt ſi vnus eſt pꝛiuilegiatus in genere alius in ſpẽ:naꝫ tunc pꝛiuilegiatus in ſpẽ vtitur pꝛiuilegio aduerſus pꝛiuilegiatuꝫ in gñe vt eſt caſus in.l.ſi.C.ex quibus cãis maio.ita in pꝛopoſito qꝛ pia cã non eſt pꝛiuilegiata in ſpẽ ꝙ detrahat falcidiam magis 𝔮̃ alij:ſed ſolum reperitur pꝛiuilegiata in gñe ⁊ ad hoc ꝙ eſt ſpãle non aduertit Ang.pꝛout hec dicit Pon.in auct.ſimiliter hanc partem firmat.nec ob.d. §.ſed hoc pñti:qꝛ ibi vtraq3 eſt pꝛiuilegiata in ſpẽ vt ibi pꝫ ⁊ idem in alijs iuribus ſupꝛa adductis ſm eum in.d.auct. Qui idem dicit in.l.marcellus.§.ꝙ autẽ.ff.ad treb.l3 ſe remittat in repetitione quã facturus die dominico ſequenti ⁊ dictam conſiderationem de pꝛiuilegiato in ſpẽ ⁊ pꝛiuilegiato in genere facit Bal.in auc.quas actiones. C. de ſac. ſan.ec.dictam rõnem aſſignans quare ibi eccleſia vtitur pꝛiuilegio ne aduerſus eam pꝛeſcribatur minoꝛi ſpacio. xl.an. vt ibi ẽt contra aliam eccleſiam pꝛout dicit ibi gl. adducendo.d.l.ſi.C.ex quibus cauſis maio.⁊ eſt tex.in.c.de quarta. ⁊.c.ad aures de pꝛeſcri.ſubdit tñ Bal.in.d.auc.quas actiones aliam rõnem:qꝛ pꝛopꝛie loquendo non ſunt duo pꝛiuilegiata:qꝛ eccleſia non eſt pꝛiuilegiata in pꝛeſcribendo 𝔠tra alium:ſed eſt pꝛiuilegiata:vt non pꝛeſcribatur contra eam ſm eum.⁊ hoc voluit ibi bar.⁊ ideꝫ ibi Pau.de ca.dicens ꝙ non eſt verum ꝙ pꝛiuilegiata vtatur pꝛiuilegio 𝔠 pꝛiuilegiatuꝫ qꝛ immo vna ſola eſt eo caſu pꝛiuilegiata per pꝛedicta ita etiã contingit in terminis.d.l.ſi.nam abſens eſt pꝛiuilegiatus vt reſtituatur in inte.ſi eſt leſus:non autem eſt pꝛiuilegiatus vt contra eum non competat reſtitutio:ideꝫ in minoꝛe leſo qui reſtituitur aduerſus minoꝛem non leſum.d.l.verum.§.item queritur ver.puto.ſi vero vterq3 leditur.quia tunc vterq3 eſt pꝛiuilegiatus vt in integr. reſtituatur:ideo ceſſat ibi in integr.reſtitu.in verſicu. pꝛoinde.

f ¶ Et per iſtam rõnem hanc partem in qõne noſtra firmat dñs meus in.d.auc.ſimiliter.⁊ idem ẽt conſuluit ⁊ eius cõſilio me ſubſcripſi fueram longe pꝛius de conſilio requiſitus a parte aduerſa ⁊ recuſaui per no.per bar.⁊ Bal.in.d. auc.quas actiones ⁊ eoꝝ rõ eſt viua ⁊ nãliter concludens. Et in effectu dicta vltima rõ eſt eadem rõ cum rõne Pontã.l3 per alia verba magis plana ⁊ magis ,ppꝛia. Et refert d.meus in.d.auc.ſimiliter ꝙ hoc firmat Bar.in conſi. ſuo ꝙ inci.occurrit mihi ⁊ habeo conſilium Franciſci de albergo.vbi firmat hanc partem.l3 Panoꝛ.adducta eum in contrarium:⁊ allegatur hanc partem voluiſſe etiam Angel.in d.auc.ſimilr̃.⁊ Ang.in.d.§.ſed hoc pñti loquitur argumẽtatiue dicens ꝙ ille tex.pꝛeſtat arg.ꝙ pia cã detrahat falcidiam de relictis pie cãe non aũt decidit. Sed illud ar.non obſtat qꝛ ibi vtraq3 cã eſt pꝛiuilegiata ⁊ expꝛeſſe:quinimmo vna eccleſia eſt in ſpẽ pꝛiuilegiata:qꝛ vna eccleſia eſt pꝛiuilegiata ꝙ conditio cenſeaꝛ defecta vel ꝙ monaſteriũ habeaꝛ pꝛo filijs non in ſpẽ q̃n 𝔠currit cum alio monaſterio:aliud monaſterium eſt pꝛiuilegiatum in ſpẽ ꝙ illa ſpecialitas ſeu illud pꝛiuilegium monaſterij non noceat monaſterio. Et ita ẽt põt dici in terminis.d.l.ſed ⁊ milites ſecũdo reſponſo. Item poteſt dici ꝙ quandoq3 iuriſlatoꝛ mouetur ad diſponendum ꝙ pꝛiuilegiatus non vtatur pꝛiui

legio aduerſus ſuum fiſc. Non tñ per hoc limitatur lex generaliter tradens vni priuilegium: prout alſ contingit qđ q2 decet φ ſucceſſiões ſint viciſſitudinarie iuriſlator mouet ad aliquid diſponendu3 vt in.l.lege.xij.tabula3.C.de legi.here.⁊.l.cõiu3.C.de natu.li.⁊ in.§.ſiquis igiť in auc.qbus mo.natu.effi.ſui.⁊ tñ l3 nepos ex fratre vtrinq3 coniuncto ſuccedat patruo excluſo fratre conſanguineo vel filio fratris conſanguinei vt in auc.ceſſante ⁊ auct. poſt fratres.C. de leg.here. Tñ non ita in ſucceſſione ecõuerſo: prout vult Bar.in.l.poſt conſanguineos.§.legitima.ff.de ſuis ⁊ leg. ⁊ Pau.de ca.in auc.poſt fratres ſcdo de leg.here. Et ſepe contingit φ iuriſlator ſepe decidit aliquid fretus rõne que ſola non eſt ſufficiens ⁊ propterea dicebat alſ Bal.in.c.j. §.ſi decedenti qui feu.dare poſ.φ qñq3 rõ diſponit de lege ⁊ attenditur rõ non lex qñq3 lex diſponit de rõne ⁊ attenditur lex non rõ.φ dictu3 põt trahi ad propoſitũ nřm nõ curo alř inſiſtere: q2 rñſio prius data eſt plana: ⁊ ſilř rñdetur ad alia iura in ɔ̃triu3 adductũ.ſ.φ in eis ambo ſunt priuilegiati in ſpẽ ⁊ tunc hř alia conſideratio ſm varios caſus quem articulum non eſt neceſſarie nunc diſcutere in caſu enim nřo vna tm̃ ps ẽ priuilegiata vt.ſ̃.deductu3 eſt.⁊ ſimiliter põt dici ad gl.in verbo perfecta ⁊ φ per Bar.⁊ ſequaces in.d.auc.hoc inter liberos.φ ibi vterq3 eſt priuilegiatus in hoc φ validatur teſtm̃ imperfectu3 eius fauore ⁊ doc.non approbant ſimplř illam gl. immo quidam eam reprobant quida3 diſtinguunt: vñ illi termini pñt nõ minus induci pro hac parte q̃3 ɔ̃.nec Jmo.in.d.§. ad municipiu3 preſupponit ɔ̃triu3 ſi diligenter ponderatur: quinimmo in prin.innuit φ pia cã inſtituta minus dẽat detrahere falcidiam q̃3 cã prophana dum rñdet ad.l.ſi quis ad declinandam de epi.⁊ cle.φ ibi non probatur ⁊c. Et ſi probatur loquitur in pia cã inſtituta quaſi velit φ dato φ ibi priuareť φ pia cã non detraheret falcidiã non idẽ ppťa fuiſſet dõm in cã prophana: ⁊ facit quia iura noua que moderant falcidiam conſiderant φ pium eſt exequi voluntatem defuncti etiam citra eſſe lucrum vt.§. ſi vero expreſſim in aucten.de heredi.⁊ fal. Et quis debet plus vti pietate q̃3 pia cauſa: ideo ſemper ex his viſa fuit h̃ pars quod falcidia non detrahatur ⁊ equior ⁊ verior ⁊ legendo ⁊ conſulendo ⁊ nunc videtur. Laus deo.

¶ Hypothecaria actio poteſt inſolidum intentari contra vnum ex poſſeſſoribus rerum obligatarum: licet omnia bona vel plura bona fuerint ſimpliciter hypothecata ⁊ a diuerſis poſſideantur: venditore ⁊ debitore fallito.

¶ Conſilium ccxxxvij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Viſo inſtro dotali inito inter Antonium Joannem alſ de la maſſa ⁊ Andrucciolum eius filium ex vna parte ⁊ gnegnem quondam venture ex alia parte ſuper refutatione dotis recepte per dictos Antoniu3 ⁊ Andrucciolum facte dicto Joanni: necnon ſuper promiſſione de reſtituendo dictam dotem facta per dictos antonium ⁊ Andrucciolum dicto Joanni recipienti pro dña Jacoba eius filia. Et expreſſa obligatione oiu3 eo3 bono3 pñtium ⁊ futuro3u3.pro reſtõne dotis predicte: preſupponitur φ euenit caſus reſtituende dotis. Et non eſt locus exceptiõi nõ numerate dotis vel pp lapſum tpis a iure ſtatuti ad opponendum talem exceptionem vel propter renunciatione3 in dicto inſtrumento abbreuiate ſunt dictione ⁊c. contenta3 non refert. Item preſupponiť φ dicti antonius ⁊ andrucciolus quorum quilibet eſt obligatus inſolidum: alienauerunt plura eoru3 bona diuerſis perſonis. Et ipſi facti ſunt non ſoluendo: modo dicta domina Jacoba vel eius heres vult agere hypothecaria contra vnum qui emit vnam rem a dictis Antonio ⁊ Andrucciolo pro reſtitutione dicte dotis ⁊ dimittere alios poſſeſſores aliarum rerum venditarum ab eis: opponitur quod agere debet contra omnes vel contra eum pro rata: queritur quid iuris.

a ¶ Circa qđ vž prima facie dõm φ dicta Jacoba non poſſit agere inſolidum contra vnum tertium poſſeſſorem ad vnã rem per eum poſſeſſam: ſed pro rata ⁊ ſi vult vniuerſu3 ſuũ creditum conſequi agere debeat ɔ̃ oẽs debitores: nam predicti antonius ⁊ andrucciolus obligauerunt oia bona ſua ⁊ ip3 in ipſo inſtrumento dicte obligationis: ⁊ ſic per collectiuum oia cuius natura non eſt vt attribuatur cuilibet in ſolidum: ſed pro parte.l.ſi pluribꝰ in prin.de lega.ij.⁊ per Bar.in.l.hoc articulo de heredi.inſti.⁊ per eum in.l.mochis.ff.de iure fiſci.⁊ per Bal.Ang.⁊ Jmo.in.d.l.hoc articulo.⁊ facit.l.non diſtinguemus.§.cum in plures.de arbi. Jdeo videtur φ oẽs res ſint obligate ad ſolidũ debitu3 ⁊ non vna ad ſolidum debitu: ⁊ maxime hoc videtur dicẽdũ ſi res ipẽ deuenerunt ſingulare ad ſingulos tertios poſſeſſores: nã tunc vř φ ois poſſeſſor ſit exigendus non vnus poſſeſſor vnius rei prout vř tex.in.d.l.mochis de iure fiſci dum dicit poſſeſſore oẽm ⁊ ſic vř probare φ oẽs poſſeſſores ſunt cõueniẽdi no vnus ſolus.idẽ vř pbari per caſum in terminis i.l.ſi.C.de debit.ciuitatũ li.xj.vbi eſt caſus φ ſi debitor ciuitatis alienat bona in varios poſſeſſores quilibet poſſeſſor ɔueniť pro rata: ita ergo dicimus i caſu nřo.

b ¶ His tamẽ non obſtãtibus ɔ̃trium arbitror de iure rñdẽdum: v3 qđ dicta dña iacoba pro reſtõne dicte dotis poſſit agere hypothecaria ɔ̃ vnum ex emptoribus poſſidentem vnã ex rebus obligatis vt abuocet re3 illam vel ſoluat integrum debitũ: q2 quelibet res eſt inſolidũ obligata.l.ij.C.ſi vnus ex pluri.debi. Jdeo niſi totum debitũ ſoluať non liberatur aliqua res hypothecata nec pro aliqua pte: ſed inſolidum remanet obligata pro reſiduo debiti nõ ſoluto.l. q̃diu.C.de diſtra.pig.⁊.l.ſi rem.§.ois.ff.de pigno.actio. Et ppťa ſi creditor h3 plures res pignoratas põt vnam ſolam quã vult pro vniuerſo debito ſoluere.l.creditoris.ff.de diſtrac.pig. Et ſilř põt vnu3 ex poſſeſſoribus re3 hypothecatarũ cõuenire ſi ipſe vnã tm̃ rem poſſidet petẽdo re3 hypothecariã ꝓ diuerſo debito.d.l.ij.ſi vnus ex pluribus. Et non ſolũ aduerſus vnũ ex heredibus debitoris qui diuiſerunt inter ſe res hereditarias obligatas prout loquiť illa lex. Sed ẽt aduerſus tertios poſſeſſores vt eſt tex.in.d.l. mochis.dũ dicit aduerſus omnẽ poſſeſſorẽ. Nã dictio ois in ſingulari numero eſt diſtributiua ⁊ attribuit actu3 cuilibet inſolidũ ꝓut dicit Bar.in.d.l.mochis.⁊ in.l.h̃ articulo.⁊ ibi Jmo. Et h̃ φ hypothecaria aduerſus vnũ poſſeſſorẽ vnius rei poſſit intẽtari pro toto debito firmãt glo.⁊ Bar.in.d.l.mochis.⁊ in.d.l.ſi.de debito.ciui.⁊ ſic decidũt caſum noſtrum.ſ.φ dicta dña Jacoba ſeu eius noie poſſit agi hypothecaria ꝓ toto debito aduerſus vnu3 qui emit a dictis antonio ⁊ andrucciolo vel altero eoru3 vnam ex dictis rebus obligatis pro dicto debito.

c ¶ Non obſtãtibus in ɔ̃trium adductis: que re vera non obſtant. Non enim obſtat nã collectiui oia: q2 l3 regulariter ſignificet qđ oia ſimul obligentur pro rata non quelibet res pro rata qñ plures vel plura principaliter obligantur prout etiam contingit in principali obligatione actiua vel paſſiua per verba indefinita.l.reos.§.cũ in tabulis de duobus reis.⁊.l.ſi trahi ⁊ titio de verbo.oblig. Tñ ſecus eſt in obligatione acceſſoria: q2 ſi plures collectiue vel indefinite obligãtur quilibet mero iure obligatur inſolidum.l.inter fideiuſſores.l.ſi contendat.l.inter eos.ff.de fideiul. Et ita cõtingit in hypothecaria per iura ⁊ rõnes ſupra adductas: ⁊ rõ ſuadet φ hoc procedat in gñali hypotheca oiu3 bonorum pñtium ⁊ futuroru3: q2 ſi diceremus φ quelibet res ꝓ rata eẽt obligata reſultaret icõueniẽs φ ſi eẽnt mille res in qualibet re hẽret vendicare milleſimã partem qđ eſſet abſonum: ⁊ tanto prius q2 licet eſſent de preſenti mille res tñ poſſent ſupuenire alie mille quo caſu diminueretur illa hypotheca ſup illis primis mille venditoris per hypothecariã.φ eſſet abſonum: iđ merito deciſum eſt φ quelibet res inſolidum obligeť l3 per vřem collectiuã vel indefinitã: ꝓut hoc reſpectu indefinita ⁊ collectiua vřis equiparanť vt probať in.d.l.ſi pluribus in pñ.de leg.ij. Nec obſt. d.l.ſi.C.de debito.ciui.q2 ibi eſt ſpeciale in debitoribus ciuitatum prout dicit Bartol.in.d.l.mochis.ſed licet verum ſit φ in caſu.d.l.fin.ſit ſpecialitas ⁊ quidem magna. Tamẽ ſi in illis terminis ageretur hypothecaria pro rebus hypothecatis ageretur contra quemlibet inſolidum prout vult ibi glo.⁊ etiam Bartol.ſpecialitas autem cõſiſtit in hoc φ licet ſingularis ſucceſſor alias nequeat conueniri actione perſonali.l.fina.ff.de contrahen. emptio.⁊.l.j.§. ſi heres ad trebellica. Tamen fallit in caſu.d.l.fina.de debito.ciui. ſm eos. Laus deo.

¶ Emancipatio fcã coram notario tanq̃3 iudice chartulario an valeat. Et an valeat donatio facta filio emancipato ab ipſo emancipante.

¶ Conſilium

¶ Conſilium ccxxxviij.

In nomine dñi noſtri

1 ieſu xpi. ¶ Viſa copia. ſ. dcē emācipatiōis & donatiōis cū ꝓmiſſiōibus hincinde & gua rētigia. Querit̄ verū dcā emācipatio valeat necne. Et ſucceſſiue ſcḋo loco an dcā donatio & ꝯtus iter patrē & filiuꝫ initus valeat necne: ita ꝙ dictus filius poſſit bona ſibi aſſignata petere vel nō deueniēdo: itaq; ad ꝓmū vr̄ pma facie dicēdū ꝙ dcā emācipatio nō valeat ea ratione apta: q2 ad hoc vt emācipatio valeat regrit̄ ꝙ fiat coram iudice cōpetēte inſti. qbus modis iue patrie poteſta. ſoluit̄ §. noſtra. & C. de emanci. libe. l. j. & l. fi. liberatur eniꝫ filiusfamilias vel caſu puta patris naturali vl̄ ciuili vl̄ actu ſolēni: nō aūt nudo cōſenſu patris. & gl. ſuper verbo ſolēni ſupplet .i. deeſt auctoritate iudicis. Cuꝫ itaq; in caſu nr̄o nudus cōſenſus patris videat̄ interueniſſe: nudū intelligo cōſenſum extraiudicialem factū ſine iudicis auctoritate: ideo videtur ꝙ dicta emācipatio nō valeat nec teneat. & ſucceſſione nō valeat ēt donatio q2 donatio facta p patrē filio in ptāte eſt ipſo iure nulla pp reſcrū. l. ij. C. de inof. don. & l. donatiōes quas parētes. C. de dona. inter vi. niſi ſequuta tra ditiōe cōfirmetur morte patris per. d. l. donatiōes. de qua confirmatione nihil preſupponitur merito &c.

a ¶ Tamē his minime refragātibus ꝯtium puto de iure reſpōdenduꝫ. ſ. ꝙ dicta emācipatio valeat & teneat. Et in cōſequentiaꝫ ēt donatio poſtea facta p cuius rei euidētia premittenduꝫ duxi ꝙ notarius de iure h3 iuriſditionem ſi nō actu ſalteꝫ habitu habēt eniꝫ iuriſditioneꝫ ſine adminiſtratione prout poſt gl. ibi: volūt Bart. & Bal. & alij in. l. j. ff. de iud. & ō his facit mētionē tex. in. l. rem nō nouā. C. de iudi. & in. l. fi. C. vbi & apud quē & ibi glo. & bar. in qbus iuribus appellant̄ iudices ſine adminiſtratiōe ea rōne q2 non habēt exercitiū iuriſditionis. & ſic adminiſtrationem in iudicādo ſeu iuriſditionē exercēdo niſi in volētes & doc. appellāt iudices chartularios: ſolēt. n. principes & q a principe ptāteꝫ creandi notarios in eoꝝ creatione tribuere iuriſditionem. & iō ipſi notarij in eoꝝ ſubſcriptiōibus quas faciūt inſtrīs publicis dicere. ego talis notarius & iudex ordinarius iſte eſt cōis ſtilus notarioꝝ ꝓut & dicit imo. in. l. ꝓt. ꝓx. §. ſi iudex. ff. de re iudi. Et ſic cōcluſiue notarij ſunt iudices ordinarij: q iuriſditioneꝫ in volētes exercēt. & volūtate ptiū ꝓgat̄ iuriſditio de habitu ad actū & exercitiū & adminiſtratio iuriſditiōis eia ꝯcedit̄ de ꝯſenſu ptiū. Et hinc dicit bal. i. l. pe. C. de fideiuſ. ꝙ guarentigia eſt obſeruatio alicui facta p mādatū tabellionis q eſt iudex ordinarius. l. j. ff. de iudicijs ſm eū & Ang. in. d. l. ait ꝓx. §. ſi iudex. dicit ꝙ l3 ſtatuta diſponētia ꝙ inſtrumēta publica habeāt executionē paratā in ſint ꝯ iura cōia. Tñ ſecus eſt in ſtatutis diſponētibus ꝙ inſtra guarētigiata habeant executionē paratā: nā guarētigia nihil aliud eſt ꝗ̄ pceptū notarij factū ptibus eū rogātibus vt obſeruent cōtenta in inſtrō ꝙ ſit partibus volentibus & acceptātibus vigore ſtatuti cōcedentis poteſtatem mandandi ita ꝙ prout preceptū iudicis factuꝫ in cōfeſſum h3 executioneꝫ paratā. l. ſi debitori. ff. de iudicijs. ſm eundem Ang. & illa poteſtas precipiendi cōceſſa a ſtatuto ꝓut dicit Ang. nihil aliud eſt ꝗ̄ iuriſditio prout & ipſe ſentit dum dicit ꝙ tunc non diſcrepat a iure communi per. d. l. ſi debitori. que loquitur in precepto iudicis.

b ¶ Idē ꝙ Ang. vult Jmo. ibi ſubdens ꝙ ſi prout ſolet fieri in creatiōe ſiunt iudices ordinarij habēt iuriſditionē precipiēdi in volentēs: ideo ēt ex hoc capite h3 cōſonantiā cū iure cōmuni ſm eum: qui ex hoc vult ꝙ dictā poteſtatē h3 tunc conceſſam a iure cōi vigore iuriſditionis eis a principe vel principis auctoritate cōceſſe vbi Ang. dicit ꝙ habent poteſtatem conceſſam a ſtatuto. Et hoc poteſt ꝓcedere quando notarius in ſua creatione nō eſſet factus iudex ordinarius: nā tunc ſtatutū dat ſibi iuriſditionē. & hoc reſpectu pōt dici ꝙ ſtatuta hmōi ſint exorbitantia ꝓut ipſe Ange. dicit in l. cū antea. C. de arbi. qui videt̄ eſſe ibi ꝯtius ab his q̄ ipſe dicit in. d. §. ſi iudex: ſed poteſt cōcordari vt. ſ. ſ. ꝙ ſit exorbitans quo ad facultatem precipiendi q2 illam non habet a iure cōmuni intelligas niſi princeps in ei eatiōe eam concedat quo caſu habet a iure communi prout vt. ſ. dicit Jmo. & vnde per. ſ. dicta: ſed poſtꝗ̄ ptātem. & ſic iuriſditionem a ſtatuto conceſſam vel a principis auctoritate in creatiōe notarius conceſſam ꝙ preceptuꝫ illud guarentigie habeat executionem parataꝫ ſit cōſonū iuri cōi ſm dicta ang. & Jmo. in. d. §. ſi iudex. Et idem. ſ. ꝙ iſta executio parata ꝓcedat ēt de iure cōi dicebat dñs meus v3. d. Joānes petrucij doctor integerrimi iudicij in. d. l. fi. C. vbi & apud quem.

c ¶ Obſtat tñ id qḋ dicit Ang. i. l. a diuo pio. §. in iaꝫ de re iu. dicēs ꝙ tunc oritur cōditio ex ſtatuto ad dictaꝫ executionē Sed quicqd ſit de hoc an executio parata habeat̄ a ſtatuto vel iure communi ſatis eſt ad propoſitum ꝙ h3 iuriſditionem precipiendi ſaltem a ſtatuto ſi non habet in creatiōe: ſed cōiter dcs habēt in creatione prout dicit Jmo. in. d. §. iudex. & eſt de mente alioꝝ vt. ſ. patet. quibus ꝓſuppoſitis infert̄ ꝙ dicta emācipatio eſt facta corā iudice cōpetēti ſiue aūt iudex fiat auctoritate principis. & ſic iure cōi ſiue auctoritate legis municipalis ſiue auctoritate cōſuetudinis non refert quo ad validitateꝫ emancipationis vt. l. j. & l. fi. C. de emanci. libe. Et ideo gloſ. in. d. §. preterea inſti. qbus mo. ius patrie pote. ſoluit̄ vult ꝙ apud quēlibet iudicem fieri poſſit emācipatio ſupplēdo ad tex. in verbo magiſtratus. ſ. quolibet. & ſic ſufficit qlibet magiſtratus. & ſic quilibet iudex. Et ſubdit illa glo. ꝙ etiam corā iudice extraordinario fieri pōt emancipatio: intelligens iudicē extraordinarium. i. iudiceꝫ alieni territorij qui efficitur competens ex ꝓrogatiōe: ideo etiam iſte iudex cartularius ſic competens ex prorogatione de habitu ad actum: ſiue iſta competentia iuncto conſenſu partium cauſetur de iure communi ratione creationis. ꝓut communiter contingit vt patet ex dictis Jmo. in. d. §. ſi iudex. & ex dictis glo. & doc. in. d. l. j. de iud. & in. d. l. fi. C. vbi & apud quem ſiue cauſetur ex forma ſtatuti volentis ꝙ notarius poſſit percipere obſeruantiam contentorum in inſtrumento. & ſic poſſit adijcere guarentigiaꝫ que nil aliud eſt ꝗ̄ dictum preceptum: prout. ſ. deductum eſt.

d ¶ Satis eniꝫ eſt ꝙ ſit iudex ex lege municipali. d. l. j. C. de emanci. lib. ſiue id contingeret vigore conſuetudinis q2 etiā tunc ſufficit quo ad emancipationem. d. l. fi. eo. tit. Conſuetudo enim tribuit iuriſditionem vt ibi: & in. c. cum contingat in fi. extra de foro competen. & in cañ. conqueſtus. ix. q. iij. & in. c. dilecti de arbi. cum filibus. Cum itaq; dictus notarius qui rogatus fuit de dicta emancipatione haberet iuriſditionē precipiēdi partibus obſeruantiam cōtentoruꝫ in inſtrumento. & ſic apponendi guarētigiam & illaꝫ appoſuit & conſequenter precepit ꝙ emancipatio facta obſeruaretur ideo emancipatio cēſetur facta corā iudice cōpetēte. & eius auctoritate. & per conſequens eſt ſolemnis & valida.

e ¶ Nec obſtāt adducta in ꝯtiuꝫ q2 ſunt ſublata per adducta pro hac pte. Ex quo vt dixi emācipatio cenſetur facta coraꝫ iudice competenti. & per ꝯñs cēſetur ſolēnis per iam dicta.

f ¶ Et ex predictis reſultat deciſio ſecundi queſiti: nam donatio facta filio emācipato v3. l. ij. C. de inoffi. don. & l. vt liberis in fi. C. de colla. & eſt clarū. Et iō ſi res aſſignate ex cā donationis fuerūt tradite ſtatim fuit trāſlatū dñiū vt quaſi per iuſtū titulū ō don. ff. & C. & extra. donatio eniꝫ eſt donidatio. l. ſenatus. §. j. ff. de dona. cau. mort. Et ſi non fuit fcā traditio: l3 iure antiquo nō cōpeteret actio ex ꝯtu donationis nudo pacto inite. Tñ de iure codicis ſecus eſt p ſpecialē ꝓuiſionē. l. ſi q9 argentuꝫ. C. de dona. Item verbuꝫ promittens in inſtrumento appoſituꝫ intelligit̄ per ſtipulationem inſti. de inuti. ſtipula. §. ſi ſcriptum. & not. in. l. j. C. de vſur. & facit. §. fi. inſti. de fideiuſ. Ideo claruꝫ eſt ꝙ preſuppoſita validitate emancipationis. prout. ſ. in precedenti primo dubio probatū. & concluſum eſt: poſſunt per dictū Nicolaum donatarium peti aduerſus patrē donatorem ſi viuit vel eo mortuo aduerſus eius heredes oīa in dcō inſtrumento aſſignata tū aſſignata cauſa dotis vxoris Nicolai ꝗ̄ cetera ex cauſa donationis. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ maior natu in diuiſiōe faciat partes. & minor habeat electionem: an arbitri cum facultate diuidendi ꝓut eis videbitur & placebit poſſint ab eo diſcedere.

¶ Conſilium ccxxxix.

In nomine dñi noſtri

ieſu xpi. ¶ Viſis ſtatutis ſuper hac materia diuiſiōis loquētibus. & forma compromiſſi: l3 videat̄ ꝙ ipſi arbitri debeant in diuiſione ſeruare formaꝫ ſtatuti aperte diſponentis ꝙ maior natu faciat partes & minor eligat: attento ꝙ in compromiſſo datur arbitriuꝫ arbitris ꝙ aſſignent partes ipſis compromittentibus ſm formam ſtatutorum. & ſic compro

miſſum ſe refert ad formam ſtatutorum. Et id cenſetur cō
tineri in termino referēte ꝙ cōtinet in termino ad quē ſit
relatio. l. ſi ita ſcripſero de condi. ⁊ demō. ⁊ l. aſſe toto. ⁊ l.
inſtitutio talis de heredi. inſtit. Ideo cum in ſtatuto detur
iſta forma in diuiſiōibus faciēdis: ideo eadem forma cen-
ſeatur expreſſa in compromiſſo. Et cōſequenter iſtam for-
mam teneātur obſeruare dicti arbitri cum omnis eorū fa-
cultas depēdeat a compromiſſo. l. non diſtinguemus. §. de
officio de arbitris. ff. ⁊ l. ſi cum dies. §. plenum. ⁊ §. ſi intra
diem eo. ti. Facit ēt q2 in compromiſſo dat eis facultas di-
uidēdi ⁊ aſſignandi partes: prout eis videbit ⁊ placebit que
ūba ſonāt in arbitrium boni viri. l. fideicōmiſſa. §. quotiens de
leg. iij. l. thais ancilla. §. ſorore de fideicom. libe. ⁊ l. iurius.
eo. ti. ⁊ per. Bar. in dictis iuribus ⁊ in extrauagā. ad repri-
mēda in ūbo videbit. Sed arbitrio boni viri vr̄ cōuenire
ꝙ ſeruent minori beneficium ſibi a ſtatuto cōceſſum meri-
to illud d3 debeat dictis arbitris videri ⁊ placere.

a ¶ His tamē nō obſtātibus cōtrarium arbitror de iure re-
ſpōdedum. Nam animaduertēdum eſt ꝙ in caſu iſto non
imminebat ſola queſtio qualiter bona debebāt diuidi: nec
etiā de ſola diuiſione. Sed occaſione diuiſionis immine-
bat queſtio ⁊ cōtrouerſia ſuper adminiſtratione facta per
dictum Leonardum de bonis eoru3 ⁊ maternoꝝ. Et erāt
cōcordes ꝙ dictis paulo ⁊ ſancti vt arbitror fratribus mi-
noribus aſſignetur de dictis bonis communibus ante oīa
totum id qđ dictus Bernardus reduxerit ad manus ſuas
pro dicta adminiſtratiōe dictoꝝ bonorum v3 pro concurrē-
ti quātitate: itaq3 dictus Leonardus: qui vt arbitror eſt ma-
ior natu nō poterat facere partes exquo non conſtabat qd
ad eius manus peruenerit. Nec ꝑtinebat ad eum extimare
illam ꝯcurrētem quātitatē: ſ3 ad iudicē vel arbitros. ar. l. j. de
iure deli. ⁊ l. ſi ꝙ ex pāphila. ff. de leg. ij. ⁊ ꝙ per bart. ibi. ⁊
in. l. vnica. C. de ſnijs que ꝓ eo ꝙ intereſt. ⁊ in. l. ſemp. §. in
hoc interdicto. ff. ꝙ vi aut clam. Itaq3 iſte caſus potius ad-
aptatur ad ſcōm ſtatutū ꝙ oſtenditur quā ad primum: q2 pri-
mum videtur loqui qñ eſt ſolū deueniēdum ad diuiſione3.
⁊ ad faciendum partes: tunc. n. nō incōuenit ꝙ maior natu
faciat ptes: ſed qñ imminet controuerſia alia q2 vna ꝑtiu3
ꝑtēdit habere maiorem ptē vel ſibi ante ptem deberi ali-
quid ꝙ non cōſentitur per alterā ptem: tu3 nō ꝯuenit ꝙ p
ptem determinetur: ideo eſt opus deuenire ad arbitros vl'
ad iudicē. Et iō ſcōm ſtatutū prouidet ꝙ eligātur arbitri q
habeāt litem ⁊ cōtrouerſiā decidere ⁊ terminare de iure. ⁊
de facto prout eis videbit. ⁊ ſic determinationem cōmittit
ſtatutum. ⁊ de iure ⁊ de facto: prout eis videbitur. Et ſic nō
artat eos ad obſeruādum dictum aliud ſtatutum.

b ¶ Quandoq3 enim poſſent facilius terminare ⁊ reducere
ad meliorē cōcordiam nō cogendo maiorem natu qđ diui-
dat: q2 forte poſſet diuidere taliter ꝙ nō expediret etiā mi-
nori licet haberet electionē: ita qđ qñ oporteret deuenire ad
arbitros vt deciſores litis. ⁊ ꝯtrouerſie que immineret oc-
caſione diuiſiōis inter patrē ⁊ filium vel inter fratres ſtatu-
tu3 ſm̄ recedit a forma primi ſtatuti ⁊ cōmittit in arbitriū
arbitroꝝ qui eligunt ad decidēdum q̄ōnem: nō ad cōſen-
tiendū minori in electione ſi viderit expedire. ⁊ vidēdum
ne decipiantur: prout prouidetur per primum ſtatutū. Et ꝓ-
pterea cum in arbitri ſint electi ad reuidendum rōnem ad-
miniſtratiōis ſuper qua veriſil'r vertebatur cōtrouerſia. ⁊
ad aſſignādū de bonis cōibus quātū ꝑuenerit ad manꝰ ⁊c.
ſuper quo etiā de facili poterat verti cōtrouerſia inheren-
dum dicto ſecūdo ſtatuto apud formā dat ad decidendu3
prout eis videbit de iure. ⁊ de facto. ⁊ ad iſtā formā poteſt
referri clauſula illa compromiſſi aſſignādi ſm̄ formā ſtatu-
torum: non. n. per primu3 ſtatutum datur aliqua forma ſm̄
quā habeant aſſignare partes volentibus diuidere: ſ3 arbi-
tri de quibus loquitur nihil habent aſſignare ſed ſolum
deputantur ad conſentiendum ne decipiatur. ⁊ fraudē-
tur aliqua pars.

c ¶ Itaq3 illa verba ſm̄ formā ſtatutoru3 ſalua ratione recti
ſermonis nō poteſt adaptari ad verbū aſſignādi nec ad illa
verba remota diuidere ⁊ facere partes ſi referreret ad for-
mam primi ſtatuti niſi cum aliquali violatione verborum
ad quā nō eſt deueniendum vbi de mente non conſtat. l.
non aliter de leg. iij. ⁊ l. j. §. ſi is qui nauem de exerc. S3 ad
ſcōm ſtatutu3 relata de plano procedūt maxime referendo
ad proximum verbum videbitur ꝙ etiā ponit in ipſo ſcōo
ſtatuto ⁊ ſubditur de iure ⁊ de facto iſta eſt forma ſtatuti ſci-
licet ꝙ determinent diuidāt ⁊ aſſignent prout eis videbit
de iure vel de facto. Et oīa de plano ꝓcedūt. Et ſi qua du-
bitatio immineret in interpretatiōe dictoꝝ verboꝝ ſm̄ for-
ma3 ſtatutoꝝ imputandum eſt parti qui nitit ex dictis ver-
bis qui potuit legē apertius dicere: nam interpretatio du-
bie cōuentiōis ſit cōtra eum qui nititur ex ꝯuentiōe vt ha-
betur in. l. veteribus. ff. de pac. ⁊ l. labeo. ⁊ l. ſi in emptione
in prin. ff. de cōtrahē. emp. Item hec pars iuuat. q2 partes
in cōpromiſſo faciūt ipſos arbitros diuiſores: nam remit-
tūt in eos tanq3 eoꝝ arbitros ⁊ diuiſores. Sed forma pri-
mi ſtatuti nō facit arbitros diuiſores. Itē poſtea ſpecifice
eis cōmittitur ꝙ debeāt diuidere ⁊ facere partes. Iō ipſe
partes cōueniunt ꝙ faciāt partes ipſi arbitri electi nō ipſe
maior natu. Et cui dubiu3 ꝙ partes cōi ꝯſenſu poſſunt re-
cedere a diſpoſitiōe dicti primi ſtatuti: q2 quilibet pōt re-
nunciare iuri pro ſe introducto. l. ſiqs in conſcribendo. C.
de pactis. C. de epiſco. ⁊ cler.

d ¶ Cum igitur ꝯueniūt ꝙ arbitri faciant ptes ſatis aperte
ꝯueniunt ꝙ nō oneretur maior natu in faciendo partes.
Et nō eſt mirū ſi ita ꝯueniunt nō ſolum per ea que. ſ. de-
duxi. Sed ēt q2 ſi maior natu feciſſet partes ſm̄ formā pri-
mi ſtatuti: alij nō potuiſſent ante oīa de bonis cōibus pci-
pere tantūdem: q2 prius forte voluiſſet maior natu facere
partes ⁊ habere integrā ſuā partē. Et poſtea dare ꝙ debe-
ret ratione adminiſtrationis: partes eni3 erāt liquide quātū
ſcilicet vnius quātum alterius eēt ſeu quota pars quota al-
teri obueniret. Et qđ deberetur ratiōe adminiſtratiōis nō
erat veriſil'r liqdu3 exquo erat reuidēda ratio nec pp non
erat veriſil'r liqdum exquo erat reuidēda ratio nec pp non
liquidu3 d3 ſuſpēdi id qđ eſt liquidu3. ar. l. qdam extima-
uerunt. ff. ſi cer. peta. ⁊ l. fi. C. de compenſa. Item dato qđ
eſſet liquidum forte noluiſſet ſoluere de bonis communi-
bus: q2 de quātitate ad ſpeciem vel de vna ſpecie ad aliā nō
ſit compenſatio. l. ex ea pecunia. C. de rei vendi. Itaq3 for-
te cōſentit maior natu ꝙ arbitri haberent facere partes. ⁊
nō artaretur antiquior facere partes ⁊ ipſi iunior eligeret
ad h̄ vt prius per arbitros reuideret ratio. ⁊ ei de bonis cō-
munibus aſſignaretur ante omnia totum id qđ perueniſ-
ſet ⁊c. Et h̄ eſt equū. ⁊ ꝯuenit arbitrio boni viri ⁊ facit illō
vulgare q in vno grauatur in alio releuat. l. eū q in pri. de
iureiur. Grauat. n. ꝙ prius aſſignet de bonis cōmunibus
totū id ⁊c. q2 hoc non erat al's de iure per. ſ. dicta: releuat
in alio ꝙ ipſe non artat dare electionem iunioribus.

e ¶ Et ſic nō obſtant illa verba videbitur ⁊ placebit in con-
trarium ponderata. Item ex ſuperioribus dictis apparet
reſpōſum ad illa verba compromiſſi ſm̄ formam ſtatutorū
q2 vt dictum eſt non referuntur ad primum ſtatutum qđ
nullam formā dat arbitris in diuidendo. ⁊ faciendo partes
⁊ eas aſſignādo. Sed ad iſta formā ſm̄ ſtatutū ſcilicet qđ
prout eis videbitur de iure vel de facto: nec per illa gene-
ralia. ⁊ obſcura ūba d3 recedi ab eo qđ erat ſpecifice diſpo-
ſitum. arg. l. doli clauſula de verborum obligatiōe. ⁊ l. ſan-
ctio legum de penis ⁊ qđ per gloſ. ⁊ bar. in. l. j. §. pui. ff. qđ
vi aut clam. vbi licet ſtatutum generaliter diſponat aliquid
ēt clare ⁊ aperte tñ non derogatur ei qđ in alia pte erat di-
ſpoſitu3: ita ⁊ hoc caſu non per illa gñalia verba ſm̄ formā
ſtatutorū nō derogetur ei ꝙ erat ſpecifice declaratū ꝙ ipſi
diuiderēt. ⁊ facerēt ptes. Itaq3 ex his ⁊ alijs dictis p alios
preclaros dominos ꝯſulentes ⁊ patres honorādos: puto
apta frōte cōcludendū ꝙ nō d3 artari maior natu ad faciē-
dū ptes. ⁊ dandum electionē iunioribus. Sed partes hñt
facere ipſi arbitri. ⁊ faciendo magis inherent cōmiſſioni
eis attribute in compromiſſo. Laus deo.

¶ Vſure augumenti dotis an debeantur quemadmodu3
in dote. ¶ Conſilium ccxl.

In nomine dñi noſtri
ieſu xp̄i. ¶ In pñti ꝯſultatiōe vr̄ prio aſpe-
ctu dōm qđ dictus Frāciſcus petere poſſit
dicta alimēta augumēti dotis in cētum flo-
renis aduerſus heredes dicte Frāciſce. que
alimēta in iure appellātur vſure. l. inſulam. §. vſuras. ff. ſo-
lut. mat. ⁊ l. fi. §. preterea. C. de iure dotiū. ⁊ al's in ſili in. l.
curabit. C. de actio. empti. Et in dote dāda ſunt licite vſu-
re vt in. c. ſalubriter de vſuris. ⁊ ibi per doct. cōiter omnes
⁊ per bar. ⁊ doc. in. d. §. vſuras per bal. in auc. ei qui. C. de
bonis auct. iudi. poſſi. ⁊ in. d. §. preterea. ⁊ quottidie eſt in
vſu in hac ciuitate. ⁊ obtentum eſt ſepe in contradictorio
iudicio

iudicio ⁊ debenẽ ex mora vl' p lapſum biẽnij vt in.d.§. pterea vl' incõtinenti ꝙ maritus ſupportat onera mrĩmonij vt p gl.in.l.de diuiſiõe.ff.ſo.ma.⁊ ibi p bar.q diſtinguit inter ipſaʒ ⁊ extraneũ ꝓmiſſorẽ ipſius dotis de quo ibi p doct.⁊ in.d.§.pterea ad hoc tex.in ſiñ in.l.curabit.C.de act. emp. ⁊ ꝙ p gl.in.l.ij.C.de vſu.petunẽ eniʒ vt intereſſe vt habeẽ in dictis iuribus ⁊ per gl.in.l.ſociũ.q in eo in prin.ff.ꝓ ſocio ⁊ idẽ ius eſt iudicanduʒ in augumẽto dotis ꝙ in dote.ar. l.ſi cõſtãte.C.de do.ante nup.vbi augumẽtũ hʒ priuilegiũ tacite hypothece prout ⁊ dicit ibi Bal.⁊ Saly.⁊ pacta inita in dote trahuntur in dubio ad augumẽtũ dotis dicũt ibi gl.⁊ bald.⁊ Saly.ad ideʒ aũt.ſed iã neceſſe.e.ti.⁊.ff.de publici.l.ſi ego.§.quid tamen.⁊.l.ſi fundum.§.ſi.de vſufr. iteʒ facit.l.ſed ſi manẽte cum concor.ff.de precario:idcirco videtur qꝺ pro iſtis centum promiſſis pro augumẽto dotis debeanẽ vſure ſeu alimẽta dotis vt vulgari ſermone vtar ꝓut debentur pro dote ſimpliciter promiſſa.

a ¶ Tñ his minime obſtãtibus ꝯ̃riũ puto de iure rñdẽdum. Nã cõſtat ꝙ dicte vſure dotis nõ ſolute vel pcij nõ ſoluti vel in ſiñbus terminis non debenẽ vt vſure ſed debenẽ vt intereſſe vt p gl.in.d.l.ij.C.de vſur.in. d.l.ſociũ q in eo.ff. ꝓ ſocio.⁊ in dote no.bar.⁊ Jmo.in.d.l.in inſulã. §. vſuras ſo.ma.bal.in.d.l.ſi.§.preterea de iure do.d.Ant.in.d.c.ſalubriter q2.ſ.propter dotem ſubſtinuit onera matrimonij al's eniʒ.ſ.ſine ſpe ſolutiõis dotis nõ ſubijſſet onera mrĩmonij ꝓut dicũt doc.⁊ bal.in.d.§.vſuras.dicit ꝙ ſi viro nõ ſoluiẽ dos nõ teneẽ alere vxorem allegat in auc.de nõ elig.ſecũdo nuben.§.ſi.⁊ facit.l.ſi.C.ad velle. Et ex his videtur qꝺ vbi ceſſat intereſſe nõ debentur iſte vſure de iure cañ.quo iure regulariter oẽs vſure ſunt ꝓhibite.c.ſuper eo ⁊ quaſi p totũ de vſur' hinc dõm videẽ qꝺ ſi vir nõ ſubſtinet onera matrimonij nõ dʒ pcipere iſta alimẽta dotis per.d.§.vſuras.⁊ qꝺ ibi p Bal.pari ratiõe ſi al's puta ex pacto expꝛ̃ſſo vel tacito tenebaẽ ſubire onera matrimonij:naʒ tũc nõ ſubſtinet onera matrimonij ꝓpter dotẽ ſed illa ex alia prima cã ſubibat:iõ nõ magis cadit intereſſe dicto caſu ꝙ̃ ſi eadẽ ꝗ̃titas debereẽ ex mutuo vel depoſito vl' donatiõe ea quolibet eniʒ caſu intereſt pariter pecuniã habere ſed nõ eo intereſſe ꝓpter qꝺ permittaẽ vſura.ſ.q2 ex aduerſo aliqd abeſt ea occaſione prout regulariter contingit in dote danda in ſolone precij ⁊ huiuſmodi obligationibus oneroſis.

b ¶ Ubi aũt nõ abeſt aliquid ei cui promittitur vel debetur aliqua ꝗ̃titas:nec ea occaſione ſubijt aliquod onus:tũc nõ ſuadet ratio qꝺ vſure ſint licite:q2 nõ militat ratio qua doc. mouentur ad dicẽdum qꝺ vſure dotis ſint licite.ſi ceſſat ratio predicta ſtãdum eſt regule veteris ⁊ noui teſtamenti inhibentis vſuras.⁊ etiã iuris cañ.d.c.ſup eo.c.cuʒ tu. c.conſuluit.⁊ fere per totũ de vſur.⁊ in.vj.⁊ cle. Sed in caſu iſto dictus Frãciſcus nullum onus ſubſtinuit pp dictuʒ augumẽtum dotis ꝙ ꝓmiſſum fuit p dictam dñam Frãciſcã:nã ex quo ipſe Franciſcus receperat in vxorẽ dictã dñam Antoniam ⁊ pro dote receperat iura ſua iam erat aſtrictus ad ſubeũdum onera matrimonij. Et eidẽ incũbebat onus exigendi dictam dotẽ cuʒ haberet iura vxoris.⁊ bona paterna erant apud tertium.ar.l.ſi extraneus.ff.de iure doti. Et maxime cum illaʒ dotẽ habuerit quã habuit parũ poſt dictam doteʒ ꝓmiſſam per dictã Frãciſcam:ita qꝺ ẽt abſq3 iſto augumento dotis dictus Frãciſcus erat obligatus vl' fuiſſet obligatus habita dote ad iſta onera.ita qꝺ nõ pretẽdit cõſiderabile intereſſe maxime reſpectu tpis decurſi poſt habitam primã doteʒ:ita qꝺ debeant cenſeri licite dicte vſure ꝓ dicto augumento dotis:nec tunc militat rõ doctorum.⁊ rõ doctoruʒ moderat ⁊ reſtringit eorũ dictuʒ.l.qꝺ dictũ.ff.de pac.c.cum ceſſante de appel.cum ſimilibus.

c ¶ Et iſta pars eſt amplectẽda tanq̃ tutior ꝓ anima arg.c. iuuenis de ſpõſa.c.ſignificaſti de homi.cuʒ concor. Et maxime q2 tenẽt nõnulli nõ leuis auctoritatis qꝺ ẽt in dote dãda regul'r ſunt vſure prohibite ꝓut in hac opi.fuit Azo in ſumma de vſur.volẽs qꝺ oẽs vſure ſint ꝺ iure cañ ꝓhibite:vt euʒ refert Barto.in.d.§.vſuras.qui Azo appellatus fuit mens.ll.dicit Cy.in.l.certi iuſ.C.locati.⁊ bal.in.l.contractus.iij.colũ.dicit ita ponit vas electionis.i.fons legum Azo.⁊ Raphe.cu.l.non iuſtam.C.ad trebel.dicit qꝺ Azo. inter omnes gloſatores obtinuit principatum ſeu paritatem.⁊ ideʒ in effectu dicit in.l.edicto in pe.cbar.C.de edic. diui.⁊ Jnno.⁊ Joan.and.in.d.c.ſalubriter dicunt qꝺ non ſunt permiſſe pterq̃ in caſu.d.c.ſalubriter.⁊ ꝙ illi fructus non ſunt certi ſubiacent eniʒ iudicio fortune nõ ſic annua ꝗ̃titas pecunie prout eos refert Jmol.in. d. §. vſuras nec ſunt leuis auctoritas Azo.Jnnocen.⁊ Jo.and.itaq3 vbi nõ vrget rõ qua nituntur doc.ſi rõ intereſſe q2 ſubeunt ꝓpterea onera matrimonij videtur eis fore inherenduʒ maxime in contrarium imminet periculum anime.

d ¶ Nec ob.ꝙ augumẽtuʒ ſapit naturã rei cui adheret vt.ſ. in ꝯ̃trium deductũ eſt:q2 nõ ꝓcedit qñ in augumento viget diuerſa rõ vt patet in.l.qui fundum.§.ſi funduʒ.ff.pro emptore.vbi dicit tex.ꝙ id qꝺ fundo adijcitur propriam ⁊ ſeparatam naturam hʒ.ideo ꝑſcriptio que iuuat in fundo titiano nõ iuuat in augumẽto ipſius fundi. Jteʒ in.d.l.ſi cõſtante augumẽtuʒ recepit aliaʒ naturaʒ ſi noua pacta interuenerũt:ita ⁊ dicenduʒ eſt vbi al's ſeparata hoc nõ eadẽ:ſʒ diuerſa rõ militat in ipſo augumento ⁊ alia in re ꝑmordiali. Et põt ẽt cõſiderari vtrum ab initio adijciatur an ex interuallo.⁊ ſi ex interuallo an principaliter an quodammõ acceſſorie:prout contingit in eo ꝙ adijcitur per alluuioneʒ prout ſumitur ex dictis gloſ.in.d.§.ſi fundum. Cum itaq3 iſtud augumentum eque principaliter ex interuallo factum fuerit non paulatim ⁊ aduerſa perſona.⁊ vigeat diuerſa ratio:ideo nõ miruʒ ſi diuerſimode iudicatur in eo ꝙ in pmittua dote. Preterea in caſu iſto non agitur de natura dotis vel augumenti:ſed agitur de intereſſe ꝙ debetur ꝓpter non datam dotẽ. Si itaq3 ceſſat intereſſe reſpectu augumenti dotis non mirum ſi nõ debetur ratione augumẽti licet debeatur ratione prime dotis cuius reſpectu imminet intereſſe prout.ſ.deductum eſt. Laus deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ annullat contractuʒ in quo actualiter nõ interuenit numeratio pecunie:an ſcripta depoſiti recognita ⁊ cõfeſſata nõ al's apparẽte numeratiõe pecunie exequatur ſtãte alio ſtatuto ꝙ ſcripta recognita exequatur.

¶ Conſilium. ccxlij

In nomine dñi noſtri

ieſu xpi. ¶ Uĩ in hac cõſultatiõe pmo congreſſu aperta fronte cõcludẽdũ ꝙ dictus magiſter mariottus nõ poſſit artari ad ſoluẽdũ dictam ꝗ̃titateʒ que cõtineẽ in dicta ſcriptura:naʒ lʒ in ſcripta predicta cõtineaẽ ꝙ dictus magiſter Mariottus habuerit in depoſitũ dictaʒ ꝗ̃titatem.c.florẽ. Tñ nõ apparet ꝙ interuenerit aliqua numeratio ſeu traditio: immo teſtes videntur ꝓbare ꝙ nulla pecunia interuenerit ſcilicet vʒ teſtes q ſunt ſubſcripti dicte ſcripte de qua agiẽ: ideo vĩ ꝙ talis ꝯ̃ctus depoſiti ſit inefficax cũ ſtatutũ expꝛ̃ſſe diſponat ꝙ omnes ꝯ̃ctus in qbus non interuenit pecunie numeratio ſint nulli nec mereanẽ aliquam executionẽ. Cuʒ itaq3 deponãt teſtes ꝙ nulla numeratio pecunie interuenit. Quinimmo videreẽ ꝙ q agit ex depoſito.⁊ cõſequenter dicit depoſitũ deberet ꝓbare pecuniaʒ fuiſſe depoſitatam:q2 depoſitum eſt cõtractus q re contrahitur inſti.quibus mo.re cõtrahi.obli.§.preterea ⁊ ideo vt depoſiti cõtractus reſultet requiritur ꝙ res interueniat:igiẽ agenti ex depoſito incũbit neceſſitas probandi ꝙ res interuenerit.⁊ ſic ꝙ pecunia numerata fuerit ſi pecunie ꝗ̃titas petitur p l.qui accuſare.C.de edẽn.l.ei qui dicit.ff.de ꝓbat.⁊.l. actor ꝙ aſſeuerat.C.eod.titu.cum ſimilibus.

a ¶ Nec vĩ obſtare ſtatutũ diſponens ꝙ vbi deduciẽ ſcripta recognita p debitorẽ admittanẽ tales.⁊ talis exceptio ⁊ ad nullã aliã exceptionẽ admittatur q2 ad hoc vĩ poſſe reſponderi duobꝰ modis.vno ꝙ licet nulla exceptio aduerſus ꝯ̃ctum vel inſtrm vel ſcriptaʒ permittaẽ nihilominus põt opponi ꝺ nullitate p.l.iiij.§. cõdẽnatũ de re iud.⁊ ibi p doc.⁊ cle.paſtoralis.e.ti.⁊.l.diuus.⁊ ibi per doc. ꝺ miliẽ. teſtã.⁊ p bar.in.l.j.§.parui.ff.ꝙ vi aut clam.⁊ p cañ.in.c.Jtẽ cuʒ quis de reſti.ſpo. Jdeo cuʒ lex municipalis annullare videaẽ dictũ ꝯ̃ctũ ꝺpoſiti. Quinimmo ⁊ nullus eſt de iure cõi ſi res nõ interuenit cũ ſit ꝯ̃ctꝰ q re ꝯ̃hiẽ vt.ſ.dictũ eſt idcirco vĩ ꝙ de hac nullitate opponi poſſit. Et maxime cũ ex diſpõne ſtatuti reſultet dcã nullitas. Nã qñ vnũ ſtatutũ ꝓhibet opponi vltra tales certas exceptiones non cenſentur prohibite exceptiones competentes inducte ſeu permiſſe per aliam partem ſtatuti prout no.Bar.⁊ Ang.in.d.§. parui.⁊ doct. in.d.c.item cum quis.⁊ maxime q2 ſtatutum annullans cõtractum in quo non interuenit numeratio pecunie nullam mereatur executionẽ:idcirco limitetur dictum ſtatutuʒ volens ꝙ ſcripta recognita mereaẽ executionẽ ꝙ non intelli

gatur in caſu q̄ uo nulla numeratio pecunie interuenit: nec eſt nouū vt vna lex municipalis diſtinguat aliam.ar.l. non eſt nouum.ꝛ.l.nam ꝛ poſteriores.ff.de legi.

b ¶ His tñ nō obſtan. ꝯtrariam partem arbitror magis iuri cōſentaneā:nā ſtatutum clare loquit̄ ꝙ q̄ñ ſcripta eſt recognita ꝙ eſt ſcripta manu debitoris d3 ꝯuentus cōpelli ſatiſfacere id qđ ſcripta ꝯtinet niſi opponat exceptionē ſolonis cōpenſationis terminis ꝓrogatiōis vel melius illati ꝛ probet. Cū ergo nulla ex dictis exceptiōibus ſit aut probata aut oppoſita: ideo dict⁹ magiſter mariottus q recognouit dictā ſcriptā eſſe ſcriptā ſuam d3 cōpelli ſatiſfacere de dicta pecunia ꝯtenta in ſcripta.ꝛ qꝛ ſtatutum eſt in hac parte clarū ꝛ vbi lex diſponit apte nullus relinqtur dubitatiōi locus.l.illam verſic.de modo.C.de colla.ꝛ.l.ancille.C. de furtis.ꝛ.l.ꝙ labeo ad carbo.

c ¶ Solū eſt inſtandū:an obſtet dictū aliud ſtatutum ꝙ annullat ꝯtum in quo nō interuenit aliqua numeratio pecunie vł rei traditio:ad qđ ſtatutū reſpōdeo plurib⁹ modis: Primo attēto ꝙ dictū ſtatutū eſt exorbitantiſſimum :iō q ſe fundat in eo d3 probare ſingula que in ipſo ſtatuto cōtinenẜ.ꝛ ſic ꝙ verificentur verba ipſius ſtatuti ꝑut no.Jo. an.in.c.j.de tēpo.or.li.vj.ꝛ bal.poſt eum in.l.ſiqs non dicam rapere.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ glo.ꝛ doc.in cle.ſi.de reſcriptis ꝛ legētes in.l.ſiquis maior.C.de tranſa. Jtem alr̄ habetur ꝙ qui ſe fundat in negatiua debet illam probare.l.ſi iure.ff.de verb.obli.ꝛ ibi per bar.ꝛ doct.ꝛ per Joan.and. in.c.bone de elec.Jnn.in.c.ſup his de accuſa.iō cū ſtatutum annullans omnem cōtractum in quo non interuenit numeratio pecunie vel traditio rei ille qui vigore talis ſtatuti vult niti ꝙ ꝯtus ſit nullus.ꝛ ſaltē dicta negatiua eſt probāda in caſu iſto in quo magiſter mariottus cōfitetur dictam q̄ntitatem habere inde poſitum:nam ſi non eſt tradita non poteſt habere indepoſitum cum vt ſepius dictū cōtractū depoſiti reqrit rem interuenire.ꝛ ſic per ꝯfeſſionē factā preſente parte probatur ꝙ pecunia interuenit :ſ3 ꝙ pecunia nō interuenerit non probatur vt deducā merito ceſſet hoc caſu diſpoſitio dicti ſtatuti.

d ¶ Quod autem dicta negatiua non probetur deducit̄ qꝛ tres duntaxat teſtes ſunt ſuper hoc examinati qui nō ſunt conteſtes:nam ſer euāgeliſta ſecundus teſtis non dicit ſe fuiſſe preſentē quādo fuit facta dicta ſcripta immo ex eius dictis deꝑhēdit̄ ꝯtrariū cū depōat ꝙ iter dictos magiſtrū mariottū ꝛ galaſſum eſſet dña ꝛc. dictus galaſſus ꝑduxit certā ſcriptā in qua dictus magiſter mariottus faciebat ſe debitorē ꝛ depoſitariū dicto galaſſo.de.c.florenis occaſione dotis filie dicti galaſſi.ꝛ tandem magiſter mariottus ſe ſubſcripſit dicte ſcripte ꝛ confirmauit ꝯtenta in dicta ſcripta ꝛ tūc teſtes ſe ſubſcripſerūt v3.d. Petrus ꝛ Frāciſcus ꝛ deponit ꝙ tp̄e dictarū ſubſcriptionū nō interuenit numeratio pecunie nec traditio alterius rei nō aūt deponit qđ non interuenerit tp̄e quo fuit fcā dicta ſcripta.ꝛ idē deꝑhēdit̄ ex atteſtatiōe dñi petri qui deponit qđ erat differētia de contentis in quadam ſcripta manu dicti magiſtri mariotti continētem quādam denariorum ſummā ꝑut de ipſa latius apparet ꝛc. Et qđ tandem remāſerunt ꝯcordes qđ deberet obſeruare dictam ſcriptam ꝛ contenta in ea.ꝛ ita promiſerunt ita ꝙ ipſe teſtis non fuit preſens q̄ñ dicta ſcripta fuit ſcripta nec deponit qđ tūc tēporis quo interfuit ipſe non interuenerit aliqua numeratio pecunie vel traditio alicuius rei.

e ¶ Frāciſcus aūt primus teſtis deponit qđ fuit fcā ſcripta poſt ꝯtentiōe3 de.c.florenis occaſiōe cuiuſdā venditionis domus ꝛc.ꝛ deponit qđ tp̄e ſcripte nulla numeratio pecunie interuenit:ſed re vera habuerūt reſpectū ad dictos.c. florenos occaſiōe dicte venditiōis ꝛ vocat in cōteſtes dictos dñm petrum ꝛ ſer euangeliſtā ꝛ cōcordāt oēs in loco vt arbitror l3 ſer euangeliſta dicat in domo ſua ꝛ Franciſcus.ꝛ dominus petrus dicāt ꝙ fuit in domo dñi petri mihi aūt perſuadeo ꝙ ſimul habuēt cū ambo appellentur de rubeis ꝛ in alijs dicti teſtes cōcordent. Et l3 dictus Franciſcus deponat ꝙ in preſentia ſua fuit facta tunc temporis dicta ſcripta ꝛ alij teſtes videātur deponere ꝙ fuerat prius facta ꝛ vltimus deponat ꝙ ſuper ipſa ſcripta facta erat diſcordia:ſed poſſunt concordari qđ prius erat facta ſcripta ſuper qua erat diſcordia ꝛ ipſam negabat dictus magiſter Mariottus : ꝑut deponit dominus petrus tertius teſtis ꝛ tādē remāſerunt cōcordes ꝙ dictus magiſter Mariottus deberet obſeruare dictam ſcriptam ꝛ contenta in ea.

Et ſer euangeliſta deponit ꝙ dictus magiſter mariottus tunc ſubſcripſit ꝛ cōfirmauit contenta in dicta ſcripta. Et Franciſcus deponit qđ fecit dictam ſcriptā poteſt intelligi ꝙ fecit dictam ſcriptam:qꝛ ſcripſit illa verba.ꝛ iterū cōfiteor. Nam in illis verbis virtualiter continenẜ oīa prius ſcripta in eadem pagina ꝛ ſic continet dcm̄ depoſitum de dictis centum florenis depoſitis occaſiōe dotis predicte. ideo pōt verificari in illa ſcriptura fcā corā ipſis teſtibus quā vnus teſtis appellat ſubſcriptionē eo qꝛ ſcripſit ſubt⁹ primā alius appellet ſcriptā ex quo prima vertebat̄ indubiū ꝛ per iſtam conficiunẜ corā teſtibus ꝛ inſuper verba dicte ſubtus ſcriptionis potius conueniunt noue ſcripte q̄3 ſimplicis ſubſcriptionis cū dicatur. Et iterū illa dictio iterū denotat nouā cōfeſſionē ꝛ de illa noua ꝯfeſſiōe ſit illa ſcriptura:ita ꝙ ſatis poteſt dici ſecunda ſcripta.

f ¶ Et iſta eſt veriſimilis concordia dictoꝝ teſtium:itaq3 l3 non interuenerit numeratio pecunie tempore ſubſcriptionis ſeu noue ſcripte potuit interueniſſe tēpore prime ſcripte. Et ſufficit cum vtraq3 ſcripta ſit ꝛ ſtatutū nō reqrit ſubſcriptionem teſtiū immo generaliter loquitur ſiue ſit ſubſcripta ſiue non:ideo dicte atteſtatiōes ſiue ſint cōcordes ſiue ſint ſingulares ſiue varie nō releuāt: qꝛ teſtibus ſingularibus non datur fides.l.iuriſiurandi.C.de teſti.ꝛ.c.tā litis extra.eod.ti.ꝛ.c.cum dilecti de elec. Nec ēt teſtibus varijs.l.qui falſa vel varia.ff.eod.ti. Jtē non requirit ſtatutū ꝙ tempore ꝯtractus interuenerit res vł numeratio. Quid eni ſi interuenerat prius puta qꝛ numeraui tibi.x.ex cā depoſiti poſtea cōuenio ꝙ ha beas immutuū vel deluco in ſtipulationē certe tūc nō interuenit traditio rei vel numeratio ꝛ tñ res interuenerat.ꝛ valet contractus.l.ſi pro mutua.C.ſi certum peta.l.certi conditio.§.ſi.ff.ſi cer.pet. Nec eſt dicendum ꝙ iſti contractus vitientur per dictum ſtatutum cum ſint euitande iurium correctiones per iura vulgaria. Jdeo dictum ſtatutum intelligatur quando non interuenit rei traditio vel pecunie numeratio tempore contractus vel antea:nec verba ſtatuti repugnant. Satis eniꝫ dicitur interuenire traditio rei vel numeratio pecunie in tali emptione ꝛ venditione ſi prius vel poſtea interuenit numeratio vel traditio predicta.

g ¶ Preterea aliud eſt ꝯtus aliud ſcripta in qua quis confitetur ꝯtraxiſſe.confeſſio.n.eſt quedam probatio ꝯtus nō aūt ꝯtus. Satis ergo fuiſſet ſi retro tp̄e ꝯtus interueniſſet numeratio pecunie vel traditio rei l3 tp̄e cōfeſſiōis vel ſcripte non interuenerit. Cum itaq3 confeſſio probet depoſitū ꝛ depoſitū non poſſit fieri niſi res interueniat vt.ſ. deductum eſt:nec probetur ꝯtrariū:ſcil3 ꝙ in dicto depoſito non interuenerit numeratio pecunie vel ipſius traditio in cōſequentiam non verificantur verba dicti ſtatuti exorbitantis ergo non reſultet ꝯtus inualiditas: inſuper dato ſine preiudicio veritatis ꝙ ꝯtus depoſiti foret nullus nihilominus non propterea redditur nulla ſcripta:ideo nullitas ꝯtus non videtur poſſe objci executioni ſcripte:prout ſi ſententia eſſet lata ratione contractus nulli non poſſet aduerſus executionem ſentētie objci de nullitate cōtractus.

h ¶ Sicut dicit bart.in.d.§.parui ꝙ ſi ſtatutū dicit ꝙ inſtrm̄ mandatur executiōi nō poterit opponi exceptio reſpiciens nullitatem ꝯtus in inſtrō contenti l3 poſſit opponi exceptio reſpiciens nullitatem inſtri ſm̄ cū qđ ēt hr̄ in.d.c. Jtē cum quis de teſt.ſpo. Jdeo cum ſtatutum virtualiter ponderet ſcriptam nō ꝯtum ꝛ diſponat qđ fiat executio. ꝛ nō requirat ſniam p3 qđ mādat procedi executiue.ꝛ ſic agit̄ de executione ſcripte. Si enim appareret contractus ſine ſcripta requireretur ſnia ꝛ nō poſſet alr̄ fieri executio.l.j.C.de execu.rei iud.ideo ſtatutum effectualiter diſponit ſup executione ſcripte ꝛ diſponit qđ quattuor exceptiones poſſint opponi quibus non probatis an nullam aliam exceptiones admittatur:ideo non poſſit opponi exceptio qđ nō interuenit numeratio pecunie vel rei traditio cum ſtatutum nō loquatur de contractu.ꝛ ſic non poteſt opponi de nullitate contractus ꝛ non ſumus in terminis.§.condemnatum.ꝛ ſimilium iurium vt clare deprehenditur ex predictis.

i ¶ Facit ad ꝑdicta theorica bal.in.l.ita nobis pudor. C.de adul.nec ēt ob.ꝙ nullitas ꝓuenit ex alia parte ſtatuti qꝛ ſtatutū nō loquit̄ de exceptiōe aduerſus ſcriptā manu propria teſtōris:nec loquit̄ deſcripta illud ſtatutū annullans ꝯtum ꝛ iſtud aliud ſtatutū permittens executionem non loquitur de ꝯtu:ſed deſcripta.ꝛ ſic vnum derogat alteri.

k ¶ Ex qb⁹ oib⁹ cōcludēdū puto ꝙ dictus ꝓpoſitus dēat compelli

cõpelli ad preſtãdũ dictã q̃ntitatẽ.c.floreñ.in ſcripta cõtẽtã que concluſio veriſimiliter inheret veritati:q: lz forte non debeatur ex depoſito actualiter facto:tamẽ creditur debita ex illo precedente contractu venditionis in quo vt arbitror interuenit traditio.⁊ debitum ex vna cauſa poteſt transfundi in aliam cauſam.d.l.ſi pro mutuo.⁊.d.l.certi conditio. §. ſi.⁊.l.ſingularia ſi cer.peta.vbi latius de hoc hec autez quia non apparẽt in eis non fundaret: ſed prodinem me reddiderunt ad conſulendum vt ſupra ex alijs:tamen medijs ſuppoſitis. Laus deo.

¶ Statutũ montis politiani ꝓhibet dare dotẽ hoĩbus de chianciano pater puelle in fraudez ſtatuti mihi ꝓmittit ſed vnus de chianciano ꝓmittit nõ aĩo ſoluendi:ſz vt pr̃ ſoluat ⁊ ita probat̃ per teſtes ⁊ ſpõſus ꝓmittit non petere ab eo an puella remaneat indotata vel pater teneatur eam dotare.

¶ Conſilium ccxlij.

IN nomine dñi noſtri ieſu xp̃i. ¶ In cã appellatiõis vertente inter fraternitatẽ plebis ſancte Marie.⁊ ſuo cõſorte locis ⁊ eoꝝ ꝓcuratorez ex vna parte appellantes ⁊ petrũ nicolai ſpadarĳ pro ſe.⁊ eius filio dñico ex altera parte appellatum:viſo ꝓceſſu videt̃ prima facie dõm ꝙ ſnĩa lata fuerit iuſta ⁊ debeat ꝓnunciari male fuiſſe ⁊ eſſe appellatuz ⁊ bñ ⁊ iuſte fuiſſe ſniatũ: nã inſtr̃m dotis eſt clarũ ꝙ dictus Paulus auctor dictoꝝ appellantiũ ⁊ originalr̃ cõuentoꝝ ꝓmiſit ſolẽniter dictam dotẽ dicto petro.⁊ dñico eius filio ⁊ marito dñe potẽtiane ꝓ q̃ua dicta dos ꝓmittebat̃ vz eã q̃ntitatẽ que fuerit declarata per hoĩes in inſtrumẽto nominatos q declarauerunt q̃ntitatez dotis intra tẽpus eis iniunctũ ad declarandũ ita ꝙ fundata eſt intẽtio dicti petri agẽtis ⁊ h̃ clarum:nec vr̃ obſtare id qḋ ꝓ defenſione cõuentoꝝ allegat̃.ſ.ꝙ dcã ꝓmiſſio fuit facta metu pene ſtatutarie:q: talis metus nõ artabat dictũ paulũ ad ꝓmittendum.⁊ ſtant hec de plano ꝙ promiſerit dictam dotem vt illi euitarẽt penã ſtatuti vl' pr̃ puelle nõ enim deſinit eſſe ꝓmiſſio ⁊ efficax lz fiat ex eã qnimmo vbi eſſet ſine cauſa illa eſſet inefficax.l.ij. §.circa de excep.doli.⁊ in.l.qui ſine.ff.de condi.ſine cauſa.

a ¶ Et alr̃ voluntas coacta ſeu meticuloſa voluntas eſt. l.ſi mulier.§.ſi metu.ff.ꝙ me.cã. Itaq; vr̃ ꝙ dictus paulus voluerit ꝓmittere ⁊ ſe obligare:lz id fecerit pp metuz q habebat̃ per patrez puelle de pena municipali. Nec videt̃ obſtare ſi dicat̃ ꝙ dicta promiſſio fuit ſimulata q: ſimulatio nõ ꝓbatur nullus enim teſtis deponit de ſimulatione.lz eniz deponant aliqui ꝙ ipẽ paulus ab initio nolebat ꝓmittere. Tñ deponunt ꝙ cõuictus perſuaſionibus ⁊ ex cã iaz dicta tandẽ promiſit dictam dotẽ.nec dicunt ꝙ ſimulate ꝓmiſit nec vr̃ veriſile ꝙ dicti petrus ⁊ dñicus voluerint accipere dictaz vxorez ſine effectuali obl'one dotis:nõ eniz apparet ꝙ pater puelle vel aliqs alius ſe obligauerit ꝓ dote p̃dicta ad aliqd:itaq; ſi obligatio dicti pauli eſſet inefficax nullũ haberet regreſſuz dictus petrus ꝓ dicta dote.⁊ ſic dicta puella remaneret indotata ⁊ ſocer.⁊ maritus carerẽt dote ꝙ eſt incõueniẽs ⁊ non veriſile. Nec videtur indubio:ita acerbe iudicandũ cõtra dotẽ. Quinimmo in ambiguis rñdẽdũ eſt ꝓ dote.l.in ambiguis ꝓ dote.ff.de reg.iur.⁊.l.in ambiguis de iure dotiũ. Et lz aliq teſtes deponãt ꝙ dñicus pr̃ puelle dixit ꝙ ipſe erat ſoluturus dotẽ. Tamẽ teſtes vidẽtur ſingulares ⁊ teſtibus ſingularibus nulla eſt adhibẽda fides.l. iuriſiurandi.C.de teſti.c.tam lr̃is extra.e.ti.c.cuz dilecti de ele.cũ ſimilibus. Et inſuper nõ direxit ṽba erga maritũ vl' ſocerũ qbus erat ſoluẽda dos:ſed erga dictũ paulũ vel erga tertiuz in illoꝝ abſentia:ita ꝙ nulla obligatio ex illis ṽbis queſita fuit petro aut dominico eius filio.

b ¶ Quinimmo ſuadet̃ ꝙ dictus paulus promiſerit dictaz dotẽ confiſus in verbis dicti dñici patris puelle ꝙ ipſe ſpõte ſolueret.⁊ non permitteret moleſtari ſup dicta dote dictũ paulũ:itaq; cõfert ꝙ voluerit ſe obligare non ſimulate ꝓmittere ſpe tñ future ſolutiõis faciẽde per dictũ Dñicuz patrez puelle ꝓut aſſerebat ⁊ ꝓut erat decẽs nec ſi decipit̃ a dicto Dñico cui deſeruiunt dictus Paulus dz redũdare in preiudicium mulieris vt remaneat indotata vel ſoceri ⁊ mariti vt ſubeant onera mr̃imonĳ ſine dote iuuantur etiaz premiſſa ex depoſitiõe pauli baptiſte p̃rimi teſtis q deponit ꝙ dñicus dixit dicto paulo: ſi voi volete ſcripta o chata dame eſſendo lo obligo i nome voſtro io ve faro cio che voi volete.⁊ ꝙ paulus rñdit io la ho maritata ⁊ ho la maritata del mio acto che nõ ſe poſſa dire che il parẽtado ſia facto cuz chiancineſi.que verba demonſtrant ꝙ ipſe paulus promiſerat animo ſe obligandi ad ſoluendũ de ſuo lz forte ſperaret releuari a dicto dominico patre puelle dotare.

c ¶ Tñ his nõ obſtantibus ꝯtram partem arbitror iuri magis cõſentaneaz:nam ſatis videt̃ apparere ꝙ dicta ꝓmiſſio fuerit facta per dictũ paulũ nõ aĩo ſe obligãdi. Sz vt oſtẽderet̃ ꝙ ꝓmiſſio dotis fuerit facta ab ipſo paulo ne appareret parẽtelã fuiſſe ꝯtrã ꝯ formã ſtatuti iniungentis penã ꝯhẽti parentelã cũ hoĩbus de chianciano. Forte enim ſtatutũ põderabat promiſſionẽ dotis nõ vidi ſtatutũ.nec refert ſatis eſt ꝙ putabãt per eã viã euitare diſpõnem dicti ſtatuti ꝙ enim facta fuerit ꝑ paulum dicta ꝓmiſſio ad euitandã penaz dicti ſtatuti hoc eſt ne petrus ⁊ dominicus illã incurrerent quaſi omnes teſtes deponunt ꝙ autẽ ꝓmiſſio fuerit ſimulata non facta animo obligandi dictuz paulũ ꝓmiſſorẽ oſtenditur. Ex prefationibus enim declaratur actus q poſtea geritur.l.ſi.ff.de heredi.inſti.l.titia reſpondit. §. idem reſpondit.ff.de verbo. obli.⁊.l.item q: cuz ibi no.ff.de pac. ⁊ per Barto.in.l.ambitioſa.ff.de decre.ab ordi.faci.cũ multis ſimilibus. Sed ex prefationibus deprehenditur ꝙ dictus paulus non habebat animum ſe obligandi ad dictam dotem.ergo non reſultet obligatio.

d ¶ Qḋ autem dictus aĩus ex prefatiõibus demonſtretur deducit̃ ex teſtium depoſitiõibus:nã primo clemẽs ꝑmus teſtis deponit ꝙ dicti petrus nicolai ⁊ dñicus de chianciano inſtantiſſime rogauerunt dictũ paulũ ꝙ ꝓmitteret pro dicto dñico libere ⁊ ſecure dictaz dotem pro filia dicti dñici ⁊ hoc ad cautelam vt euitarent quãdam penam ſtatutariam.⁊ ꝙ tm̃ volebat dictus petrus dictam promiſſionez vt euitaret dictam penaz ſtatuti.⁊ iurauit ꝙ nunq̃ ipſe vl' eius filius dictam dotẽ ab eo peteret:profecto ex quo tantum volebat dictam promiſſionez vt euitaret penã ergo non vt ſe obligaret ſoluere. Item ſi obligaret effectualr̃ non promitteret libere ⁊ ſecure ad cautelam vt euitarent penam oĩa iſta tendunt ⁊ demonſtrãt ꝙ dictus paulus nolebat ſe obligare ad ſoluendam dictam dotem. Et maxime attento ꝙ dictus petrus cui habebat fieri promiſſio iurauit ꝙ nunq̃ peteret ipſe vel eius filius dictam dotem.

e ¶ Item baſtianus mei ſecũdus teſtis deponit ꝙ interfuit colloquio dictarum ptiũ.⁊ ꝙ vidit ⁊ audiuit qñ paulus recuſabat facere aliquã obligationẽ de dicta dote.⁊ idem etiã deponit dña Marchegiana addẽs ꝙ dictus paulus inſtãter recuſabat duz petrus ⁊ dñicus rogabãt dictuz paulũ vt faceret dictã ꝓmiſſionẽ cũ haberent colloq uz qs faceret dictã promiſſionez vt euitaret̃ dicta pena.⁊ ſic iſti duo teſtes deponunt ⁊ probaret ꝙ dictus paulus nolebat ſe obligare nec preſumitur ita ſubito mutata volũtas.l.cũ q mutatã.ff. de proba.⁊.l.non ad ea.ff.de condi.⁊ demon.

f ¶ Itẽ ꝓbãt plures teſtes ꝙ dcũs petrus cui fiebat ſeu agebat̃ vt fieret dcã ꝓmiſſio dotis:iurauit ⁊ ꝯuenit ꝙ nunq̃ a dcõ paulo peteret dictã dotẽ h̃ enim ꝓbat clemẽs ꝑmus teſtis q dponit ꝙ dictus petrus iurauit ꝙ ipſe vl' eius filius nũq̃ peteret aliquã dotẽ a dcõ paulo pñte dcõ paulo: q ex h̃ cẽſet̃ cõſentire.ar.l.q patit̃.ff.mãdati.⁊.c.q tacet ꝯſentire vr̃ de reg.iur.in.vi. Et p ꝯñs reſultat pactũ ꝙ eſt duoꝝ pluriũ ne in idẽ placitũ ⁊ cõſenſus.l.j.§.j.ff.de pac. ad idem in ſiñ.l.tale pactũ in p̃n.ff.de pac.vbi ꝑ ṽba enunciatiua ꝓſiteor te nõ teneri facta in p̃ſentia debitoris ẽt tacẽtis reſultat pactũ fortius per iuramentũ de nõ petendo. Item dña pera vxor peri ⁊c.deponit ꝙ dictus petrus dixit paulo el diauolo habia lanima mia ſi adomando mai q̃ſta dota che voi promettete che tutto ſe fa per fugire la pena dolo ſtatuto.⁊ ſic promiſit nunq̃ petere.ſimiliter domina Magdalena deponit ꝙ dictus petrus dixit el diauolo habia lanima mia ſe io me domando mai nulla a paulo cuz giardinus vnus ex aſtantibus q forte fuerat mediator diceret paulo queſto ſe fa per vna cautela per fugire la pena dolo ſtatuto che voi non ne harete a pagare nulla.

g ¶ Et ſic cum in ipſo actu vel añ vel poſt incõtinẽti ille cui promittit̃ dicit ꝙ nunq̃ aliqd peteret demõſtrat̃ volũtas qḋ promiſſio nõ fiebat aĩo ſoluẽdi maxime cuz interueniãt verba ꝙ promiſſio fiebat ad cautelã vt euitaretur pena ſtatuti:que.n.incontinenti fiunt cenſent̃ ineſſe ſeu inſunt.l.lecta verſi.dicebaz.ff.ſi cer.peta. Concurrit ẽt q: nonnulli teſtes deponũt ꝙ in illo tractatu qḋ paulus ꝓmitteret dictus

dñicus promiſit ipſe ſoluere dictã dotem. Nam hoc depoſuit Baſtianus deponẽs ꝙ dictus dñicus dixit io voglio maritare la mia figiola io del mio cum dictus Petrus promiſerit io non vene voglio eſſer obligato: intelligo vt cõferat ad ratiocinia ⁊ ſubiectã mãm: ideo nõ vene voglio eſſere obligato. ſ. che tu me paghi nulla p queſta cagiõe quaſi dicat tene diſgratio ſe me dai mai niẽte: vl̃ dcã v̾ba ſunt eq̃uocata vel in copia vel in originali: ſi tñ ſunt fidelr̃ ſcripta videtur interpetrãda: vt. ȷ̈. vt faciant ad mãm de qua agebaꝫ: verba. n. ſepe improprianꝫ rõne ſubiecte materie. l. cas cãs. l. pater ſeuerinã. ſ. cõditionuꝫ verba de ꝯdi. ⁊ demon. cum cõcordan. ⁊ maxie q: ipſe idem teſtis qui depoſuerat de dcis v̾bis interrogatus ſup. vj. articulo deponit ꝙ credit ꝙ dicta dos petaꝫ dolo non ex aliquo debito attento ⁊ cõſiderato colloquio inter dctas ptes habito vt. ȷ̈. depoſuerat ⁊ ſic ipſe teſtis ſatis ſe declarat ꝙ dicta v̾ba petri q̃ ipſe teſtis retulerat tendebãt ꝙ dict⁹ Paulus nõ tenereꝫ ⁊ nõ haberet ſoluere ſimiliter dicta pena interrogata ſup tertio cap̄lo deponit ꝙ in colloq̃o ꝙ habitũ fuerat iter dictas ptes. ſ. paulũ Petrũ ⁊ dñicũ: dict⁹ dñicus dixit ꝙ volebat dotare dictã eius filiã de ſuo proprio. Et ſup interrogatorijs iſtud idem repetit ſubdendo non ꝙ alius dotet.

b ¶ Item dña magdalena filr̃ deponit ꝙ dictus dñicus promiſit dotem dicto Petro pro dicta eius filia in dicto colloquio precedẽte ante factã promiſſionem per dictũ pauluꝫ: ⁊ ideo concurrunt multa. Primo q: dotatio non ptinebat ad paulũ ſed ad dñicum patrem dotãde ⁊ non preſumitur qs velle iactare ſuum. l. cuꝫ de indebito. ff. de proba. l. ſi cũ aurum de ſolut. Scd̃o contradictio quam faciebat dictus paulus rogatus vt promitteret dictam dotẽ pp quã demõſtratur ꝙ ipſe nõ intendebat ſoluere dictã dotem. Tertio promiſſio quã fecit dictus dominicus ſoluẽdo dictam dotem. Quarto promiſſio quã fecit dictus petrus q̄ nũq̄ peteret dicta dos ab eo. Quito cã que ſuberat ⁊ que a partibus tũc temporis exprimebaꝫ. ſ. cã euitandi penam ſtatuti maxie dicendo ꝙ fiebat promiſſio ad cautelã ne dicta pena extorqueatur a ꝯbẽtibus ⁊ ſic nõ vt per paulum ſoluatur: maxie q: dictus petrus dicebat ꝙ tm̃ ad cautelam volebat dictam promiſſionem. ⁊ cõcurrit ẽt qd̃ vna teſtis deponit ꝙ dictus Paulus dicebat ꝙ nõ promittebat aio ſoluẽdi.

i ¶ Cõcurrit etiam ꝙ teſtes qui interfuerũt dcis collogiis ⁊ conuẽtionibus arbitranꝫ ex p̃miſſis qd̃ dictus Petrus doloſe petaꝫ ⁊ dictũ Paulũ ſeu ei⁹ h̾des non debere artari ad ſolutionem dicte dotis. ideo ex his omnibus ſimul iunctis eſt elicienda cõcluſio ꝙ demonſtratur ſatis plane qd̃ dictus Paulus nõ promiſit aio ſe obligãdi ad ſoluẽdũ dictam dotem ſed ad cautelã apparenter euitarent penam ipſi pncipales vere ꝯhentes affinitatem: verba eni id ſuadent animus. n. qui non videꝫ de facili probari non põt: idõ admittunꝫ probationes minus al̾s efficaces vt per glo. no. in. ſ. alie. inſti. de act. hinc eſt qd̃ dolus qui cõſtat ex aio probatur ex indicijs. l. dolum. C. de dolo. ⁊ propterea ſimulatio probatur ex p̃ſumptionibus ⁊ cõiecturis per predcã ⁊ per ea que habẽtur per glo. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. pacta nouiſſima. C. de pac. ⁊ per Hoſti. Anto. de but. ⁊ doc. in. c. ad noſtrã de pig. per Pau. de caſt. conſi. lxxx. ⁊ conſi. cccxxvj. vbi vult qd̃ ſimulatio probeꝫ p cõiecturas ⁊ indicia ad qd̃ multa poſſent induci in caſibus in qbus indicia varia inducunt probationem ſimulationis que referre eſſet longuꝫ ⁊ magis laborioſum q̄ ſubtile ideo obmitto: in caſu iſto cõcurrunt plures cõiecture ⁊ indicia ſimulationis. ſ. ꝙ dict⁹ Paulus promiſerit apparẽter ⁊ non aio obligandi ſe ⁊ propterea non valuit per. l. nuda de cõtrahen. emp. ⁊. l. imaginaria de regu. iur. ⁊. l. j. ⁊. ij. C. plus valere qd̃ agitur.

k ¶ Coadiuuanꝫ premiſſe cõiecture. quia vnus alius teſtis vꝫ ductius deponit qd̃ dñicus ſtatiꝫ poſt actũ dixit ꝙ ipe dotabat filiam ſuã ⁊ non Paulus ſatiſfecit receptare nos in domo ⁊ iſta promiſſio p paulũ eſt facta pro euitãdo penã itaq̄ ſatis euidẽter oſtẽdiur ex dcis v̾bis qd̃ illa promiſſio fuit apparenter fcã non exiſtenter. ſimiliter alius vꝫ Ioãnes deponit idem tunc audiuiſſe a paulo predicto. Et licꝫ iſti teſtes ſint ſingulares ⁊ illi Paulus ⁊ dñicus non potuerint preiudicare dicto Petro ⁊ eius filio. Tamen negari nequit qn prebeãt aliquã cõiecturã ⁊ veriſimilitudinem dicte ſimulatiõis. ⁊ aliquãtiſper iuuet al̾s coniecturas ⁊ indicia ſupra deducta que vrgent: ⁊ ſaltẽ ſil̾ iuncta vt q̃ nõ proſunt ſingula multa iuuent. l. excuſanꝫ in pn̄. ff. de excu. tu.

l ¶ Dato autẽ ſine preiudicio veritatis qd̃ dicti h̾des non poſſint iuuari ſimulatione q̄uis falſum ſit: qs immo iuuari poſſunt per p̃dicta. Tñ poſſunt ſe tueri exceptiõe pacti de nõ petendo interpoſiti per dictum petrum ꝙ probatuꝫ eſt prout. ȷ̈. eſt deductũ. ⁊ clarũ eſt ꝙ p̃iudicat ipſi petro. ſꝫ inſtari põt ꝙ nõ obſtet dñico eius filio q vna ſecũ ſtipulatus fuit dictã dotẽ que promittebatur pro matrimonio ſecum cõtrahendo ſed circa hoc eſt aduertendum ꝙ dicta promiſſio nõ eſt facta cuilibet inſolidum itaq̄ aut cenſeꝫ facta cuilibet p parte prout rigor verborũ ſuadere videtur. l. ſi mihi ⁊ titio de ver. ob. ⁊. l. reos. ſ. cũ in tabulis de duobus reis cum ſi. Aut intelligitur qd̃ petro queraꝫ actio donec durat eius patria poteſtas ⁊ ſupportatio onerum matrimonij. ⁊ poſtea ipſius filij. argu. l. ſi is q. ſ. ibi dos. ff. de iure dot. qd̃ videꝫ magis de mente. ⁊ magis ꝯuenire ſubiecte materie. ⁊ habita hac ſecunda interpetratiõe tunc habemus intentum ꝙ ſibi cui nũc competit actio preiudicet pactũ illõ de non petendo: ſimiliter pro medietate clare obſtat cum pro medietate pertineat ad eum ſolũ. Similiter videtur ꝙ obſtet pro alia medietate: q̄n vſuſfructus ad eum pertinet. ⁊ plena adminiſtratio ⁊ ipſe petit tanq̄ rem ſuam propriam ſeu tanq̄ ſolidũ ius ad eum pertineat vt probat in ſil̾i tex. in. l. j. C. de bo. mater. eſt enim eadẽ ratio in alijs aduẽtitijs que parẽtibus pariter queruntꝫ. prout materna vt in. l. cuꝫ oportet. ⁊ per totum de bonis que lib. Cum autẽ ipſe promiſerit non petere ⁊ ipſe petat ⁊ ſubiecta materia quare ita promittebat reſpiciebat omnem petitionem. ideo dicta promiſſio videꝫ intelligenda ẽt de qualibet petitione etiam facienda per eum noie filij maxime cum precedẽtia ⁊ ſequentia id ſuadent: facit. l. ſi ſeruus plurium. ſ. ſi. de leg. j. ⁊. l. heredes palam. ſ. ſed ſi notam de teſta. ⁊ vnus teſtis deponit ꝙ innuit ꝙ nec ipſe nec eius filius petet ergo fortius nec ipſe nomine filij: cũ itaq̄ ipſe petat venit ⁊ ꝯ verba cõuentiõis ⁊ contra mentẽ merito repellendus. Et per predicta puto ꝯcludendum ꝙ partes iudicis debeant eſſe in pronũciando male iudicatũ ⁊ bene appellatum ⁊ abſoluendo dictos conuentos ab in petitiõe dicti petri.

m ¶ Nõ obſtãtibus adductis in ꝯtrũ que vere non obſtant per. ȷ̈. dicta adducta pro hac pte pp que pꝫ ſublata p adducta p hac pte. Non. n. obſtat ꝙ dictus Paulus promiſit ſoluere dotẽ quam illi duo deputati arbitrarenꝫ ⁊ illi arbitrati fuerunt: q: dicta promiſſio obligaſſet dictum Pauluꝫ promittentem ſi promiſſio nõ fuiſſet ſimulata ⁊ nõ interueniſſet pactum de non petendo que duo obſtant. ȷ̈. dicte promiſſioni. ⁊ niẽti ex ea per. ȷ̈. dicta.

n ¶ Nec obſt. qd̃ promiſſio ex cã obligat q: fateor niſi ſit cã que ſuadet ſimulatiõeꝫ nõ animũ obligandi prout cõtingit in caſu iſto adducta in ꝯtrium militãt qñ qs ex aliqua cã vult obligari nõ qñ fingit vel ſimulat vt in caſu noſtro.

o ¶ Nec ob. ꝙ nõ eſt veriſimile ꝙ dcm̄ matrimoniũ fuerit ꝯtrũ ſine dote. ⁊ ſic incõuenit qd̃ mulier remaneat indotata: q: lꝫ forte nõ ſit plene probatũ qd̃ dictus Dñicus promiſerit dotẽ nõ ſequiꝫ ppea qd̃ nõ fuerit p eũ promiſſa: maxie q: vna teſtis ꝯ directo promiſſionẽ vꝫ dña magdalena. ⁊ duo alij teſtes deponunt: qd̃ dict⁹ dñicus dixit ꝙ volebat dotare ſeu dotabat filiã de ſuo. ⁊ ſic nõ deduciꝫ ꝙ nõ fuerit promiſſa dos. Preterea bart. in. l. obligamur. ſ. l. ff. de acti. ⁊ oblig. vult qd̃ pater teneꝫ dotare filiã ẽt nuptam. ⁊ ideꝫ dicit Ange. ibi per generalitatem. l. fin. C. de dotis promiſ. ⁊ l. qui liberos. ff. de iure dotium. ⁊. l. dedit doteꝫ. ff. de colla. bon. ⁊ ſic non erit indotata.

p ¶ Nec ob. ꝙ in dubio r̄ñdẽduꝫ eſt p dote. q: nõ ſumus i dubijs ſtãtibus tot p̃ſumptiõibus in dubijs ẽt p̃ſumiꝫ qs nõ eſſe in dolo. l. merito p ſocio. l. fin. de p̃ſump. Et tñ ex indicijs receditꝫ a dcã p̃ſumptiõe ita ⁊ i terminis iſtis. Nec obſtat depoſitio pauli: q: eſt ſingularis ⁊ quo ad corticẽ verborum dictuꝫ ſuũ videtur multuꝫ diſſonare a dictis alioꝝ teſtium: q: ex atteſtationibus aliorũ deprehenditur ꝙ ipſe nolebat effectualiter promittere dictam dotẽ animo ſoluendi de ſuo. Et ſic dictũ ipſius teſtis nihil eſt. ⁊ põt etiã perſuaderi ꝙ illa v̾ba dixerit fingẽdo. ⁊ ſimulãdo vt oſtẽderet aſtãtibus ꝙ ipſe promiſerit de ſuo ne appareret fraus. Et h̾ eſt veriſil̾e ſi dicta verba protulit que tñ nõ probanꝫ per vnicuꝫ teſtem per iura vulgaria. Laus deo.

¶ Maior nato ex teſtõ paterno hꝫ liberaꝫ adminiſtrationem. ⁊ ad vitam ſuam locauit vel alienauit fortilitiũ hereditariũ an fratres poſſint petere reſiduũ fructuũ vltra expẽſas adminiſtratas ꝙ veriſimiliter reſtat.

¶ Conſilium

¶ Conſilium ccxliij.

In noie domini noſtri

ieſu xpi. ¶ Circa pmū cōſultationis articulū
vr̄ prima facie dr̄m ꝙ dictus dn̄s Nicolaus
nō ceciderit a iure ſuo attēto ꝙ nō alienauit
in perpetuū ſed ad vitā recipiētis ita ꝙ poſt
illius mortē erat dictū fortilitiū rediturū ad ipſuʒ nicolaū
⁊ fratres ⁊ maxime qꝛ prout audio ille in quē trāſtulit illud
fortilitium erat lōgeuus. ⁊ ſi excedebat annos quinquagin-
ta non vr̄ ꝙ alienatio cenſeat̄ facta ad lōgum tp̄s qꝛ vel ad
nouē annos vel ad.vij.vel ad quinqꝫ annos p tex. ſing.in.l.
hereditatū.ff.ad.l.fal.p quā legeʒ dicit bar.in.l.hereditas ad
diē de here. inſti.ꝙ qs nō p̄ſumit̄ viuere vltra.xxx. annos.
Licet qs poſſit viuere cētuʒ annis.l.ſi.C.de ſac.ſan.eccl. ⁊.l.
an.vſuſf.ff.de vſuf.⁊ videret̄ velle gl.in.l.ſʒ ſi de ſua in pn.
de acq.here.ꝙ qs p̄ſumat̄ viuere ſi nō excedit cētuʒ annos
⁊ idem no.ibi Ang.Jmo.⁊ Ponta.licet autē iura probent
ꝙ longiſſima vita hois ſit cētum annorūʒ vt.d.l.ſi.⁊.d.l. an
vſuſf.nō tn̄ probant ꝙ qs preſumatur viuere cētuʒ annis:
naʒ cōmuniter hoies non viuunt tanto tēpore immo rariſ-
ſimi forte de mille vnus nō aſcēdit ad tātaʒ etateʒ id aūt ꝙ
raro cōtingit nō preſumitur ſʒ id qḋ frequēter cōtingit no-
tant gl.⁊ bal.in.l.neqꝫ natales.C.de pba.⁊ gl.⁊ doc.in.l.nō
hoc.C.vnde legi.facit gloſ.in.l.j.C.de arbi. ⁊.l.ꝙ ſi nolit.§.
qui aſſidua de edili.edic.cum concor.

a ¶ Cum itaqꝫ raro cōtingat ꝙ quis viuat centū annis: ideo
nō videtur ꝙ qs p̄ſumitur viuere cētuʒ annis:ideo potius
vr̄ ſtandū diſpōni.d.l.hereditatū que loqtur de p̄ſumptiōe
ꝗtum qs ſperet̄ viuere ꝗ̄.d.l.ſi.de ſac.ſan.eccl.que loqtur
de poſſibilitate ꝗtuʒ.ſ.qs poſſit veriſil̄r viuere.itē in.d.l.an
vſuſf.de vſuf.rigore vſuſf.deberet durare donec durauerit
municipiuʒ ꝙ cōiter durat vltra centum annos ⁊ ſepiſſime
vltra mille receditur a dicto iure ne ꝓprietas reddat̄ quaſi
ludibrio:ideo reſtringit̄ vita dicti vſuſf.vſqꝫ ad cētū annos
qꝛ lex p̄ſumit̄ ꝙ qs nō viuat vltra.c.ānos.nō aūt p̄ſumit ꝙ
viuat cētū annis cū id rariſſime ꝯtingat.cōceſſio aūt ad bre
ue.tēpus nō vr̄ ꝓhibita ſed cōceſſio in ꝑpetuū vel ad lōguʒ
tp̄s.ar.l.j.§.q in perpetuū.⁊.l.ſi.C.ſi ager vecti.vel emphy.
peta.videt̄ ⁊ ſecūdo excuſandus a dcā ꝓhibitiōe ⁊ pena in
ea appoſita qꝛ vr̄ ꝙ fecerit ex neceſſitate quadā redimēdi ve
xatiōeʒ litis.⁊ ſe ⁊ fratres liberādi ab onere eris alieni quo
tenebātur ei in quē tranſtulit dictū fortilitiū neceſſitas aūt
nō ſubeſt legibus.l.j.⁊ ibi no.gl.allegās cōcordā .ff.de offi.
conſul.⁊.j.q.j.ſi ergo.⁊.l.ſiquis per neceſſitatem .ff. de furt.
ad hoc tex.in.l.filiuſfami.§.diui.verſi. ſed hoc neqꝫ credito
ribus.ff.de lega.j.vbi prohibitio alienationis facta a teſta-
tore non preiudicat fiſco vl̄ creditoribus quominus valeat
alienatio facta pro ſoluendo creditoribus facit.l.ob es. C.
de predijs mino.Et ideo vbi eſt prohibita alienatio nō ha-
bet locum prohibitio vbi ſubeſt neceſſitas.l. alienationis.ff.
fami. herci. Preterea quando teſtator prohibet alienatio-
neʒ rei que remanet in eius hereditate impeditur dominij
tranſlatio nec res poteſt per ipſum prohibitum fieri aliena
tio:ideo non videtur facta alienatio.

b ¶ Tamen his nō obſtātibus cōtrariuʒ eſt de iure reſpon-
dendum.Nam exquo eſt prohibita alienatio ſine diſtin.ali-
qua.⁊ vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguamus. dicit
tex.in.l.iij.ff.de officio preſidis ſed generaliter loquens ge-
neraliter intelligatur.l.j.§.⁊ generaliter de lega. preſtandis.
⁊.l.de precio de publicis.c.quia circa de priuil.cū ſimi. que
libet alienatio cenſetur prohibita.Sed conſtat dictum Ni-
colaum primo genitum feciſſe alienationeʒ de dicto fortili-
tio cum ſuo tenimento qꝛ trāſtulit dominium in recipiētē
⁊ ſic fecit alienū ergo alienationem fecit.Nil enim aliud ſeu
dominium vel ius a ſe abdicare.l.alienationis in prin. ⁊. §.
j.⁊.l.alienatum a ꝯtrio.ff.de ver.ſig. itaqꝫ cū dicti fortilitij.⁊
eius tenimenti ſit ꝗtum eſt in ipſo nicolao trāſlatum dn̄iū
in recipientem cōſtat fuiſſe factam ipſius fortilitij alienatio
nem ꝗtum fuit in ipſo nicolao.⁊ lʒ nō fuerit trāſlatum do-
minium ꝓpter ꝓhibitionem teſtatoris ꝗ impedit dn̄ij tran
ſlationeʒ prout.ſ̄.deductum eſt.⁊ p ꝯn̄s nō ſit ꝓprie aliena
tio:tn̄ qn̄ teſtator ꝓhibet alienationē ⁊ in caſu quo alienat
imponit penā amiſſiōis rei relicte:lʒ alteri cōcedēdo nō trāſ
feret dn̄ium.⁊ ſic nō reſultet alienatio:tn̄ militat pena ap-
poſita p teſtatoreʒ:qꝛ ille ꝓhibitus alienare de facto aliena-
uit:lʒ alienatio valida nō ſit: qꝛ nō trāſeat dn̄ium in euʒ in
quē ꝓhibitus alienat:tn̄ penam incurrit.l.pero.§.fratre.ff.
de leg.ij.ibi enim inſtituto extraneo p ꝓhibitū alienare do
mū domus iure fideicōmiſſi deuenit ad ceteros de familia
vt eſt ibi tex.ideo in fideicōmiſſariū trāſit dn̄ium domus re
cta via.l.a titio de fur.l.legatum iulꝰmo de leg.ij.l.ſi tibi ho
mo.§.cum ſeruus de leg.j.⁊ per ꝯñs nō tranſit in heredem
inſtitutū a ꝓhibito alienari:qꝛ non pn̄t duo eſſe inſolidum
domini eiuſdem rei.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum.ff.
commo.l.ſi hereditatem.ff.de caſtrē.pec.

c ¶ Jdem dicit ibi tex.ſi prohibitus alienauit.⁊ tādē prohi-
bitio teſtatoris ipedit dn̄ij trāſlatiōem vt.ſ̄. in adductis in
ꝯtriū dictū eſt.ideo lʒ alienatio ſit nulla tn̄ verificat̄ cōditio
ſub qua pena eſt appoſita vt ibi ꝓbat̄ ⁊ probat̄ ēt in.l.pf.§.
iulius agrippa a ꝯtrio ſenſu.⁊ in.§.ſe.de leg.iij.Et ſuadet rō
qꝛ exquo cōditio nō pōt impleri de iure cenſet̄ eſſe de mēte
teſtatoris ꝙ cēſeat̄ impleta ſi de facto implet̄.l.mulier.§.ſi.
ff.de cōdi.inſti.vbi glo.in v̄bo manumiſiſſe allegat multas
cōcordātias:itaqꝫ cū alienare ꝓhibitus alienare nō poſſit ſi
ſub cōditiōe ſi alienauerit imponitur ſibi pena ꝑuatiōis.⁊
alteri relinqtur ſufficit ꝙ alienet de fcō.Lʒ alienatio ꝺ iure
nō valeat exquo valida alienatio fieri non poterat ꝙ maꝛie
dicenduʒ eſt in caſu noſtro in quo pena non imponitur ſub
conditione ſi alienauerit ſed ſub conditione ſi attētauerit
ꝙ verbum nō reqrit actum vere fieri ſed tētari ⁊ ad aliquē
actum ad id tendentem deuenire.l.ſiquis non dicam rapere
C.de epi.⁊ cle.⁊ tex.cum glo.in verbo tentauerit in auc.ha-
bita.C.ne filius pro patre itaqꝫ nō eſt dubium ꝙ dictus do
minus Nicolaus attentauit alienare dictum fortilitiū ⁊ alie
nauit de facto ꝗtum in ſe fuit. Jdeo purificata fuit dicta
conditio ſub qua teſtator diſpoſuit ꝙ cadat eoipſo ab omni
iure hereditario ſibi competenti ⁊ in eo ſuccedant alij fra-
tres ⁊c. ꝗ diſpoſitio eſt collata ſub conditione ſi attentaue-
rit aliquam alienationem facere.Jdeo dictus dominus Ni
colaus eſt priuatus ſm̄ diſpoſitionem teſtatoris.⁊ eius por
tio.ſ̄.legittimam eſt deuoluta ex cauſa fideicommiſſi ad fra-
tres.l.vnica.C.de his que pene nomine.

d ¶ Nec obſtāt adducta in ꝯtrium.Nō enim obſtat ꝙ aliena
uit ad vitam recipiētis ⁊ forte nō ad longum tempus qꝛ re-
ſpondetur ꝙ prohibitum eſt fieri alienationem aliquaʒ nō
aūt reſtringit̄ ad alienatiōem in longū tp̄s ſʒ generaliter iō
ꝓhibitio generalr̄ intelligit̄ arg.l.j.§.⁊ generaliter de lega.
preſtā.caſi.ſi romanoꝝ.xix.di.⁊.c.qꝛ circa de priuile.Et ma
xime qꝛ adijcit verbū aliquā ꝙ verbū ampliat diſpōneʒ vt
probat̄ in cle.j.ſuper verbo parte de foro cōpe.vbi lʒ v̄bum
pars intelligat̄ de dimidia non de minori portione quando
ſimpliciter ponitur.l.nomen filioruʒ.§.portionis verbo de
ver.ſig.Tamē qn̄ adiungitur verbuʒ aliqua verificatur etiā
in minori portiōe quā glo.ſequunt̄ ibi doc.⁊ ſeqtur Pont.
l.ſicut certi.⁊.l.ſi.cum vel in vtero.C.de teſtō mili.⁊ tangit
etiā Bal.in.l.j.C.de inoffi.dona.iō verificātur verba dicti
teſtamenti.Preterea iura ꝗ allegant̄ in cōtrariuʒ loquūtur
in locatiōe per quā nō trāſfertur dn̄ium niſi fiat ad longuʒ
tempus quo caſu tranſfertur dominiuʒ vtile nō directuʒ vt
d.l.j.§.q in ꝑpetuū ſi ager vecti.⁊ in.l.j.de ſuperſi.ſi ad mi-
nus tp̄s nullū trāſfert̄ dominiū qnimo nec poſſeſſio.l. in-
terdū.l.ſi aliquā reʒ.ff.de acq.poſ.ſed nos loqmur in titu-
lo tēdente ad tranſlationē dn̄ij adeo ꝙ ſi nō fuiſſet prohibi
tio alienatiōis impeditiua tranſlatiōis dn̄ij fuiſſet ſtatiʒ fa-
cta traditiōe tranſlatum dn̄iū. ⁊ ſic facta alienatio.⁊ illa alie
natio potuiſſet eſſe ad lōguʒ tēpus:qꝛ incertū eſt tp̄s mor-
tis.l.ſancimus in ſi.C.de dona.vbi eniʒ nō eſt neceſſaria ex
timatio eius ꝙ relinquitur non deuenimus ad preſumptio
neʒ de qua in.d.l.hereditatum vt ſatis probatur in.d.l.he-
reditatem vt probat̄ in.d.l.ſancimus.⁊ facit ꝙ per gl. Ang.
Jmo.⁊ ponta in.d.l.ſed ſi de ſua.

e ¶ Et ſolet communiter dici ꝙ qs preſūmitur viuere centū
annis licet illud dictū nō bn̄ probatur iure:ſed nec probat̄
ꝙ ſemper ſtemus diſpōni.d.l.hereditatum que ſi recte cō-
ſideratur non eſt fundata in naturali ⁊ viua ratiōe patet in
ter cetera qꝛ tantum preſumitur viuere nonagenarius ꝗtū
ſexagenarius ⁊ inſup nō p̄ſumit̄ qs nō plus viuere:ſʒ habe-
tur extimatio de preſenti ⁊ relictum eſt in futurum.⁊ debet
haberi conſideratio interuſurij medij temporis.l.ſi cōſtāte
§.quotiens.ff.ſol.mat.Jta ꝙ minoris tp̄is ſit cōputatio ꝗ̄
viuere credat̄ ꝙ minus extimat̄ relictū i diē ꝗ̄ relictū purū
l.in.l.falcidia nō habet̄ pro puro.⁊ in.l.in ꝗtitate.§.in diē
ad.l.falcid. ⁊ al'a ꝙ vſqꝫ in tempus mortis confertur cen-
ſetur perpetuum.l.j.ff.pro ſocio. ⁊ conſtat poſſe vltra lon-
gum tēpus extendi ſaltem ſi non excedit quis nonageſimū

annum per.d.l.ſi.de ſacr.ſan.eccl.ꝛ ſufficit ꝙ poſſit eſſe in perpetuum ſeu in lōgū tps.ar.l.ſufficit.ff.de condi.indeb.

f ℂ Preterea trāſlatio dñij tentabaſ fieri:nec ſi fuiſſet trāſlatū dñium veniebat retrāſferendū dñium in alienātē: qꝛ nō retrāſferſ pacto nudo a retraditiōe.l.traditionibus.C.de pac.l.ab emptione de pac.itaqꝫ multis varijs vijs tolliſ iſta allegatio in ꝯtrium. Nec excuſaſ ꝙ ex neceſſitate alienauit:qꝛ contrahere eſt volūtatis.l.ſicut.C.de act.ꝛ obl.l.nec emere.C.de iure deli. Et lʒ propter es alienum minoꝛ poſſit alienare imobilia tñ reqriſ auctoꝛitas ſeu decretū iudi. l.j.ff.de rebus eoꝝ.ꝛ.C.eod.ti.in rubꝛo ꝛ nigro. Preterea lex pꝛohibēs alienationē ſe reſtringit ꝛ limitet qñ ſubeſſet es alienū:nō aūt ita ſe reſtrinxit volūtas teſtatoꝛis ꝓhibitiua alienatiōis que volūtas habeſ pro lege.§.diſponat in auc.de nup. Nec ēt obſtat.d.§.diui ver.ſʒ hoc neqꝫ creditoꝛibus:quia lʒ ibi dicaſ ꝙ alienationis pꝛohibitio facta a teſtatoꝛe non pꝛeiudicet creditoꝛibus.tamen nō permittit ſpōtaneam alienationem ea cā factā a pꝛohibito:ſed loquiſ de alienatione facta per creditoꝛes ita ſonāt verba litere.ꝛ ita ſumiſ ex verbis glo.ꝛ doct. Nec ob.vltima obiectio qꝺ nō potuit trāſferri dñium:ideo nō fuit facta alienatio.qꝛ ad hoc eſt.ſ.plene rñſum.ꝛ h̄ de pꝛimo queſito ſufficiant.

g ℂ Devenio ad ſcdm dubiū circa ꝙ aiaduerto qꝺ teſtatoꝛ ante oia diſpoſuit ꝙ bona deberēt eē cōia ſimul poſſidendo ꝛ fructificādo bona dicte hereditatis pro indiuiſo. ſecundo diſpoſuit ꝙ nullus poſſit petere diuiſionē bonoꝛuʒ hereditaris ꝛ fructuum.tertio ꝙ omnia deberent ſtare in poteſtate.ꝛ manibus dicti domini Nicolai pꝛimogeniti:ſucceſſiue imponit penam petentibus diuiſionem de dictis rebus:nō autem permittit dicto domino Nicolao ſibi appꝛopꝛiare dictos fructus ꝛ non conuertere in vſus vtiles:nec pꝛohibet fratres petere ꝙ dicti fructus conuertanſ in vtilitatem cōmunē.ꝛ in fructibus cōnumerantur etiaʒ pene maleficioꝛuʒ qꝛ ſunt fructus iuriſditionis que habetur in terris hereditarijs vt dicit Bald.in.l.terminato pe.col.C.de fruc.ꝛ lit.expen. Sed cenſetur ſibi.d.Nicolao cōcedere adminiſtrationē quādā nec qcqꝫ diſponit de pecunia redigenda ex vēditione fructuū quo ad v̄ba:ex quo ergo diſpoſuit qꝫ in cōi debeant poſſidere bona ꝛ fructare conſtat ꝙ nō vult ꝙ fructus ſint dñi Nicolai:ſed ſint cōmunes ꝛ erogentur in cōem vtilitatem:alr̄ nō fructarentur cōiter: ſed fructaret ſolus dñs Nicolaus:confert qꝛ teſtatoꝛ ſubiūgit ꝙ null⁹ poſſit petere diuiſionē fructuū nec aliqd vetat niſi alienationē ꝛ petitionem diuiſionis rerum hereditarisruʒ ꝛ fructuuʒ ipſarum:qꝛ voluit eſſe in cōmune.ꝛ in poteſtate domini nicolai vt igitur ſit communis fructatio ex bonis cōmunibus ꝛ nō petaſ diuiſio rerū vel fructuū:ſed ſtet in ptāte dñi Nicolai.ꝛ ſic oia verificenſ dʒ interpetrari ꝙ bona ꝛ fructus ſint cōia ꝛ cōmunes.ꝛ nō petatur diuiſio:ſʒ ſtent in manu ꝛ ptāte domini nicolai.i.ſub adminiſtratione:nec intelligiſ in manibus pro manibus pꝛoprijs.ꝛ naturalibus ſue perſone. Nō enim cadit ꝙ bona ſtabilia retineanſ manibus:nec ēt multitudo fructuū pōt in manibus ſtare:ſed intelligiſ ſub cura.ꝛ adminiſtratione ꝓut in manumiſſione non ponitur manus pꝛopꝛie.

h ℂ Silr̄ ꝛ ptās capitur pro cura ꝛ adminiſtratione ꝛ facultate diſponendi ſic ꝛ tutoꝛ hʒ ptātem in pupillum inſti.de tut.in pri.qꝛ hʒ curā ſue perſone:verbum.n.poteſtatis plura ſignificat.l.poteſtatis verbo.ff.de verb.ſig.ꝛ plura alia quā ibi deſcribātur qñqꝫ pro mero imperio.l.imperiuʒ.ff.de iuriſdi.om.iud.qñqꝫ generalr̄ pro iuriſditione vt p gl. inſti.de act.§.rurſus.ꝛ pꝛobatur in rubꝛica de offic.ꝛ ptāte delegati ꝛ quādoqꝫ ſunt quaſi ſinonima officiuʒ ꝛ poteſtas vt per Joā.an.in rubꝛica de reg.iur.in.vj.ꝛ p Panoꝛ.in rubꝛica de offi.dele. Et alijs varijs modis poniſ ſm ſubiectā mām vt per gl.in.d.§.rurſus.ꝛ per Arc.in cañ.magnū.xj.q.j.deriuatur enim a verbo poteſt ideo qui poteſt aliquid facere dici poteſt habere poteſtateʒ circa illud:ideo qui poteſt retinere fructus ꝛ illos adminiſtrare habere diciſ eos in poteſtatem ſ: quia poteſt de illis diſponere.ꝛ pꝛout dicimus officium pꝛocuratoꝛis.ita ꝛ poteſtas pꝛocuratoꝛis ſeu alterius adminiſtratoꝛis.ꝛ alias gl.in.d.rubꝛica de re.iur. dicit officium ꝛ regule ptās regule. ꝛ ſic verbum poteſtas eſt latum ꝛ equocum.ꝛ varijs modis ſumitur pꝛout ſuadet ſubiecta materia per pꝛedicta. Et verbum equocum declaratur ex pꝛecedentibus ꝛ ſequentibus.l.heredes palam.§.ſed ſi notam de teſtamē.l.ſi ſeruus plurium.§.fina.de legat.j.in caſu noſtro ſubiecta materia ſuadet.ꝛ etiam pꝛecedentia ꝛ ſequentia ꝙ ſignificet adminiſtrationē ꝛ facultatem diſponendi tanqꝫ de rebus cōmunibus cuʒ pꝛius diſpōat teſtatoꝛ ꝙ bona ſint cōia ꝛ cōiter poſſideanſ ꝛ fructētur ꝛ nō petaſ diuiſio bonoꝝ nec fructuū.iteʒ poſtea ſubdit cura terras ꝛ ſtatum ꝙ habeat curam regimē ꝛ adminiſtrationē:itaqꝫ pſuadeſ ꝙ ꝓut in terris.ꝛ ſtatu cōibus cōceſſit curā ꝛ adminiſtrationē.ita ꝛ in alijs bonis cenſeatur dediſſe adminiſtrationē p verbū ptāte maxīe cū circa ſtatū ſubdit cū ptāte ꝛc.ꝛ ſumiſ ptās ꝓ facultate adminiſtrandi ꝛ gerēdi opoꝛtuna circa ſtatū.ꝛ ius dñandi:ita ꝛ intelligaſ ꝯceſſiſſe facultatē retinēdi cōes ipſa bona.ꝛ fructus cū ptāte de eis diſponendi. Dedit aūt magis latas habenas circa regimē.ꝛ iuriſditiōeʒ ſup ſtatu dñij:nā dedit curā ꝛ adminiſtrationem cū plena ꝛ libera ꝛ abſoluta ptāte ꝛc. Sʒ circa alia bona ꝛ fructus ſubmiſit ſimplr̄ eius poteſtatī vt ex verbis teſtamenti apparet euidenter.

i ℂ Et ꝯſtat aliud eē habere liberā ptātem ꝛ habere ptāteʒ ſimplr̄.l.ꝓcuratoꝛ cui libera.ꝛ.l.mādato generali.ꝛ.l.pꝛocuratoꝛ totoꝝ.ff.de ꝓcu. Item circa expēſas faciendas pro ſtatu ꝯſeruādo voluit ꝙ nō teneteſ reddere rōnē adminiſtrationis:nō aūt h̄ cōceſſit circa ptātē quā ſibi dedit circa alias res:nec ēt circa introitus quos ꝯſequereſ ex ipſo dominio terrarū:nā illa v̄ba ita ꝙ de his impēſis que p ipm fieri ꝯtingerēt circa pꝛedictoꝝ ꝛ ipſius ſtatus ꝯſeruationeʒ nullā rōnem reddere teneaſ loquuntur ſolum de impēſis factis pro ꝯſeruatione regiminis ꝛ ſtatus puta pro officialibus ꝛ caſtellanis.ꝛ pro exactiōe penarū ꝛ huiuſmodi nō vñr ſignificare illa pꝛedictoꝛū ꝛ ſtatus cōſeruationem iunctis illis verbis ita ꝙ que continuāt.ꝛ qualificant ꝛ quodāmodo modificāt pꝛoximam oꝛationem ꝛ ꝓximū capitulum cum quo cōſtruitur ꝛ in cōſtructiōe cōiungiſ.ꝛ qcqd ſit iſta immunitas a redditiōe rōnis ſolū tribuiſ ſup expēſis factis ꝓ ꝯſeruatiōe ſtatus.ꝛ pꝛedictoꝝ:ergo cēſēt velle ꝙ de introitibus ꝛ fructibus teneaſ reddere rōnē:naʒ q de vno negat ꝛ ꝓhibet in alijs vr̄ affirmare ꝛ concedere.c.nōne de pꝛeſum.l.ſiqs ex argentarijs.§.pꝛohibet de edē.l.cū pꝛetoꝛ de iud.cum ſi. Preterea eſt generale ꝙ qui negocia in totuʒ vel in partem aliena adminiſtrat teneſ reddere rōnem vt pʒ in.l.quedā in pꝛin.ff.de eden.ꝛ.l.j.C.vbi de ratiocinijs agi opʒ.ꝛ.l.ij.ff.de neg.ge.ꝛ p ſpe.in ti.de oblig.ad ratioci.ꝛ in titu.de iud.§.gñalia:ideo dictus.d.Nicolaus generalis adminiſtratoꝛ bonoꝝ cōmuniū teneſ reddere rōnem de adminiſtratio.ꝛ ſic de ipſis fructibus.ꝛ ad officium boni adminiſtratoꝛis eſt conuertere bona que adminiſtrat in vtilitateʒ dñi:alr̄ vr̄ eſſe in dolo vel ſaltem in culpa teneſ.n.ſi non fecit id quod facere opoꝛtuit.d.l.ij.ꝛ.l.diuoꝛtio in pꝛin.ꝛ.l.litis conteſtate.§.ſi.ꝛ.l.qui ſine de neg.ge. Sed conſtat ꝙ expedit fratribus ꝙ ſi qd reſtat de fructibus.ꝛ redditibus vltra expenſas incūbentes.ꝛ opoꝛtunas illud totū debet pro eoꝝ ratis expendi in eoꝛum vtilitatē:pꝛout eſt redēptio opidoꝛum que fuerūt ſua ꝛ ſuoꝛū antiquoꝛū ꝛ illa nō retinē in caſſis:ꝛ quodāmō demoꝛtua.

k ℂ Hinc videmus ꝙ ſancitū eſt in iure ꝙ tutoꝛ pecuniam pupillarē dʒ ꝯuertere i emptionē ꝑdioꝝ.l.iij.§.ſi pecuniā l.ita aūt in ꝑn.l.tutoꝛ q repertoꝛiū.§.ſi deponi.ff.de admi.tu.idē vr̄ dōm in alijs adminiſtratoꝛibus ſi expedit dño.ꝛ idem in rebus.ꝛ negocijs cōibus: qꝛ idem iure eſt de toto ad ptem.l.q̄ de tota.ff.de rei vē.l.q ſcit de vſur.c.paſtoꝛalis §.ſiqs cū totū.ff.de offi.dele.eſt ergo in culpa lata vl̄ leui ſi expedit redimere dictū opidum aſterne ꝛ hʒ de cōibus redditibus:vñ redimat ꝛ non redimit:ideo poteſt ꝯ cū agi vt pecunias ex fratribus ꝛ redditibus redactas ꝛ ſi quas alr̄ hʒ cōes conuertat in vtilitatem cōem.ꝛ in ſpecie in dictā redēptionē dicte terre aſterne ſi nō iminet alia maioꝛ vtilitas. Et h̄ puto ſatis clarū. Nō.n.pōt niti dictus dominus Nicolaus ex eo qꝛ pꝛetēdat eſſe ſibi remiſſuʒ on⁹ reddendi rōnes:qꝛ pꝛout dixi nō eſt remiſſuʒ dcm̄ onus niſi circa expēſas factas p eū circa pertinētia ad ſtatū.ꝛ regimē dñij cōis eoꝝ. Circa ꝙ eſt eidē data libera ꝛ abſoluta poteſtas non circa fructus in qbus eſt data ei ptās ſed nō libera ꝛ abſoluta que inter ſe lōge differunt vt.ſ.deductum eſt. Et lʒ iniunctū ſit fratribus ꝙ obtemperēt mādatis dicti dñi Nicolai ꝛ eum honoꝛare debeāt tanqꝫ patrem. Tamē dʒ intelligi in reb⁹ licitis ꝛ honeſtis ꝛ de qbus teſtatoꝛ veriſilr̄ ſenſit.ar.l.nepos ꝓculo de v̄.ſi.ꝛ.l.lucius.§.lucius titius damā.ff.de le.ij.ſed nō eſt honeſtum neqꝫ veriſimile ꝙ teſtatoꝛ ſenſerit ꝙ dictus dominus nicolaus cui eſt conceſſum ꝙ omnia bona cōia ſint in ſua ptāte ꝛ adminiſtratione

tiōe pro ſe retineat fructus ꝛ redditus ꝛ nō ↄuerteret in vtilitatem cōem: ideo talis adminiſtratio ꝛ poteſtas nō venit ſub generalitate illius cōceſſionis: quia in generali cōceſſione poteſtatis nō venit id qđ cōcedēs nō fuiſſet in ſpē veriſimiliter cōceſſurus. c. ſi. de offi. vica. lib. vj. ꝛ regula in generali eodem lib. facit. l. obligatiōne generali. ff. de pig.

l ¶ Et pro rōne reddēda pōt adminiſtrator cōueniri quolibet tpe ſi aliud nō eſt ↄuētū: vt no. Bar. in. l. mutuus. ff. pro ſocio per illū tex. idē Bal. in rubrica. C. pro ſocio. ad idē qđ no. Bar. in. l. ij. C. de naufra. li. xj. dicēs ꝙ quolibet tpe pōt peti a ſocio redditio rōnis. ꝛ ſic pōt peti a dn̄o Nicolao ꝙ reddat rōnem de dictis fructibus quos adminiſtrator ꝛ de reliquis faciat ꝙ faceret diligēs adminiſtrator ꝙ erit cōuertere in redemptione dicti opidi vel aliā cām magis vł pariter vtilē. Hec ſcripſeram inherēdo copie teſtamēti mihi traditi poſtea mihi ſcriptū fuit ꝙ in alia copia q̄ eſt apud manus primogeniti ſunt vba magis pinguia: q̄r ēt in hac pte dedit teſtōr dn̄o Nicolao pmogenito liberā ꝛ abſolutā ptātē gubernādi ꝛ admiſtrādi ꝛ nō teneret reddere rōnem adminiſtratiōis: vidēdū ē itaq̄ de virtute dictoꝝ verboꝝ ꝛ pfecto verbū libera denotat ꝙ q hꝫ liberā adminiſtrationem poſſit qcqd pōt dn̄s in ſuis negocijs adminiſtrādis dūmō ceſſet dolus ꝛ donatio dicit bar. i. l. pcurator cui libera. ff. de procu. ꝛ idē vr̄ velle bar. ꝛ poſt eū Imo. in. l. q rome. §. callimacus de vb. ob. ꝛ idē Ang. in. d. l. pcurator cui libera. ꝛ qđ hr̄ in. c. q ad agēdū i ſi. de pcu. li. vj. Et maxime q̄r ſunt vba geminata libera ꝛ abſoluta ꝛ geminatio plerūq̄ plurimum opat. l. baliſta cū ibi no. ff. ad treb. ꝛ multa ad hoc ppoſitū pn̄t adduci inſup addit ad ampliationē ꝙ nō teneat reddere rōnē ꝛ phibitus reddere rōnē adminiſtrationē ſeu pceptū ꝙ nō aſtringat reddere rōnē adminiſtratiōis nōnunq̄ liberat ēt a doloſe geſtis. §. illud nulla. v. q̄uis. l. ſi vnus. ff. de pac. ꝛ gl. in. l. actiōe. C. de trāſac. i. ij. gl. magna i ſi. ꝛ doc. ibi qui eā ſequūtur ad hoc. l. ſub ptextu. ꝛ qđ ibi no. C. e. ti. Itaq̄ vr̄ ꝙ pfato dn̄o Nicolao nihil dici poſſit: ex quo nō pōt ab eo peti rō adminiſtrationis ꝛ hꝫ liberā adminiſtrationem: libere. n. importat ꝙ poſſit pferre iniquum equo. l. fideicōmiſſa. §. q̄q̄. ꝛ qđ ibi p gl. ꝛ Bar. in. l. cū quidā. ij. de leg. ij. Nō. n. libera ptās ꝛ libera adminiſtratio regulat a regulis iuris ciuilis. dicit bar. in extrauā. ad repri. in vbo videbit. ij. col. ꝛ aliquid p eum in. l. alio. ff. de ali. ꝛ cib. leg.

m ¶ Tamē ex aduerſo aduertēdū ē ꝙ lꝫ ſit ↄceſſa libera ptās adminiſtrādi ſeu libera ꝛ abſoluta. Tamē ſemp cēſet exceptus dolus. l. creditor. §. lucius. ff. mādati. dolus. n. futurus nunq̄ remittit q̄r nec remitti pōt. l. ſi vnus. §. illud nulla. j. rn̄ſo de pactis daret. n. occaſio relinquēdi ꝙ fieri nō pōt. l. cōuenire. ff. de pac. dotali. ꝛ ꝙ in qualibet lata ꝛ libera ptāte cēſeat exceptus dolus futurus tꝫ bar. in. d. l. pcur. cui libera in. l. aurelius. §. gayus de libera. leg. in. l. alio de alimē. leg. ꝛ in. l. filius de do. ꝛ oēs ac ēt cēſet excepta lata culpa q̄ dolo cōparat. l. ꝙ nerua. ff. depoſiti. iō iura q̄ exceptuāt dolū ſub intelligūt ſub dolo cōprehēdi latā culpam put hec declarat Bart. in. l. aurelio. §. gayus. vſicu. tertio quero de liber. leg. ꝛ dicit Barto. in. d. l. filius de dona. ꝙ nō poteſt facere iniquum. idē dicit Ricciar. de ſaly. in quodam ſuo cōſil. incipiēte. circa primum dubium. Nō ēt venit dilapidatio vel iactatio vł doloſa adminiſtratio in portiōe cohēdis. l. ↄ iur. in ſi. ff. de pactis. ꝛ. d. l. filius de dona. ꝛ. l. antepenultima. §. ſi. mādati ſm eūdem Ricciar. de ſaly.

n ¶ Prout ergo nō pōt dilapidare ſeu iactare alteri cōcedēdo pari rōne vr̄ ꝙ nō poſſit p ſe retinere nec p liberam ꝛc. cēſet pmiſſa mala adminiſtratio. dicit gl. ſi. in. c. cū olim de elec. allegat. c. relatio. xxij. q. j. ꝛ dolus vł lata culpa cēſendū vr̄ ꝙ inſit ſi vult in caſſa: ꝛ vt ita dixerim mortuā pecuniā retinere ꝛ nō redimere terras q̄ iā fuerāt eoꝝ niſi forte cū aliqua inſit q̄ tn̄ dꝫ eē vera ꝛ nō vana. lꝫ. n. q̄libet cā dūmō nō ficta excuſet a dolo. l. igit. ff. de libera. cā. ꝛ notāt gloſ. ꝛ doc. in. l. vnica. §. ſi. ff. ſi qs ius dicē. nō obtē. tn̄ nō ita excuſat a lata culpa q̄r ſi qs mouet ea cā qua nō fuiſſet veriſimiliter motus homo ēt paꝝ diligēs excuſat a dolo non autē a lata culpa: prout ſumit ex. l. late culpe de vbo. ſignifi. ꝛ doctrina Bar. in repe. l. ꝙ nerua. ff. depoſiti. debet tamē allegari ꝛ probari cauſa vera ꝙ. n. cōmuniter nō moueret communiter tamē hoīes nō preſumit mouiſſe eum de quo agit per notata per Bar. ꝛ Ange. in. l. ſed ꝛ ſi lege. §. ſcire. ff. de petitio. hereditatis qui volunt ꝙ licet ignorantia iur̄ cauſet bonā fidem vt ibi habetur: tamen in dubio preſumitur potius mala fides. ꝛ ſic dolus ꝙ lata culpa. ꝛ ſic ignorantia iur̄

ad hoc regula iur̄ qui contra iura mercatur in. vj. l. quemadmodum. C. de agri. ꝛ cenſi. lib. xj. Facit etiam. c. j. de preſump. Et ideo licet ſit per teſtatorem relicta libera ꝛ abſoluta poteſtas adminiſtrandi dicto magnifico dn̄o Nicolao. Tamen non poteſt communem pecuniam ſeu redactam ex bonis cōibus ſibi appropriare ꝛ apud ſe retinere quando poteſt in redemptionem antiquarum ſuarum terrarum cōuertere. nam id cederet ad manutentionem ꝛ augumentum ſtatus ꝛ honorem ꝛ vtilitatem communem. Si aliud non lateat propter qđ probabiliter ſeu excuſabiliter moueretur.

o ¶ Et multū cōfert id qđ lex iniungit tutori ꝙ pecuniā pupilli vt cōuertat in emptionē pdioꝝ put. ſ. dictū ē. ꝛ maxime cū ad id requirat a fratribus ꝛ cōditiōis pecunie. ita ꝙ ſi denegat id facere magis vrget pſumptio doli vł late culpe. ſ. ꝙ ipſe deneget vt ſue vtilitati nō cōi vtilitati conſultat nec ē veriſimile ꝙ ſi tota pecūia fuiſſet ipſius dn̄i cole ipſe. d. Cola nō redemiſſet dictā terrā ſi p ſe ſola habuiſſet redimere ꝛ q i cōmunibꝰ aut in alienis rebꝰ aliť ſe hꝫ q̄ in proprijs aut in dolo ē aut in culpa lata. d. l. ꝙ nerua depoſiti. ꝛ l. ſi cōſtāte. §. ſi maritus. ff. ſo. ma. Et maxime h̄ eſt ei imputādū ſi de exitibus ꝛ introitibus nō facit librū ex quo poſſit videre qd apud eū reſtat put facere dꝫ q aliena negocia generaliter adminiſtrat. l. j. §. de officio de tute. ꝛ rati. diſtra. ꝛ facit. l. cū ſeruus. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ. l. ſi. §. inter cetera. ff. de lib. leg. ꝛ lꝫ ſit immunis a redditiōe ratiōis: tn̄ tenet cōficere inuētariū vt vr̄ probare tex. in. l. orphanotrophos. C. de epi. ꝛ cle. per quē tex. ꝛ tex. l. decuriōibus de epi. au. Firmat Ricciar. de ſaly. in ſupra allegato cōſilio: ꝙ ꝛ firmat Ange. in cōſi. cxliiij. ſꝫ ordinē informis incip. reuocat indubiū. Et ſuadet ratio q̄r lꝫ nō teneat quis reddere rōnē: tn̄ tenet reſtituere aliqua hoc eſt ea que apud manus ſunt ipſius adminiſtratoris. l. ſiquis rōnes. ꝛ. l. aurelius. §. gayus de libe. lega. ꝛ. d. §. inter cetera q̄ loquunt in liberatis a redditiōe rōnis p vltimā voluntatē prout hꝫ dictus. d. Cola idē in hn̄tibus liberationē p diſpōnē legalē dicūt Pet. ꝛ Cy. in. d. l. orphanotrophos. Et ꝙ fortius ē dicta iura loquunt in liberatiōe a redditiōe rōnis pterite. Lōge magis vbi remittit redditio rōnis adminiſtratiōis future: prout ↄtingit in caſu nr̄o: igit vt poſſit videri que ſint reliqua ꝛ ſi qd doli cōmiſſū fuit de qbus tenet reddere rōnē decet ꝙ vetitus reddere rōnē teneat facere inuētariū ꝛ librū puētis ad manus ſuas ꝛ exitibus. Si aūt nec de iſtis teneret reddere rōnē. tūc fruſtra artaret facere inuentariū ꝛ procedat ꝙ dicit Bal. in. d. l. orphanotrophos. qui aūt nō facit inuentarium preſumitur in dolo: ar. l. tutor q repertorium in prin. de admi. tu. ꝛ alſo dolus probatur ex perſpicuis indicijs. l. dolū. C. de dolo. ꝛ pariter lata culpa: tota itaq̄ vis ſtat in hoc vtrum denegando velle reluere ex pecunia quā hꝫ in manibus dictus. d. Cola cenſeatur eſſe in dolo vel lata culpa. Quilibet aūt bonus vir cuius arbitrio remitti dꝫ arg. l. j. ff. de iure deli. ꝛ. c. de cauſis de offi. dele. ꝛ meo iudicio arbitrari deberet ꝙ ſit in dolo vł lata culpa ſi non adducit aliquā cām verā qua moueri debeat mens iudicis in ↄtrium. Eſt etiā circa hoc aduertendum ꝙ fructus dictorum bonorum paternorum vſq̄ ad concurrentem quantitatē legittime debēt libere peruenire ad quemlibet ex fratribus ꝛ non permanere ad manus dicti dn̄i cole: nec ſub eius cura per. l. quoniā in prioribus. C. de inoffi. teſt. ꝛ per ea que. j. dicam in vltimo queſito.

p ¶ Deuenio modo ad tertium conſultationis articulū circa quem breuiter inſtabo: q̄r leuis dubitationis eſt: lꝫ. n. poſſet inſtari ꝙ filius maſculus dn̄i Nicolai ſuccedat in adminiſtratione regiminis in locū patris: tum q̄r pater ꝛ filius cenſentur eadem perſona. l. ſi. C. de impu. Item heres repn̄tat perſonam defuncti ꝛ cenſetur eadē perſona cum defuncto in auē. de iureiuran. a mo. preſti. §. j. Et ſuccedit in hereditate que eſt ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti. l. hereditas de re iur. ꝛ. l. nihil aliud de verbo. ſigni. ideo filius heres patris ſuccedat in ius dicti regiminis: preterea filij poſiti in conditione cenſentur plus dilecti a teſtatore q̄ ſubſtituti. l. lucius in fin. ff. de here. inſti. gloſ. in. l. filiuſfami. §. cum quis de lega. j. adeo ꝙ multi tenent ꝙ filij poſiti in cōditione cenſeantur inuitati ex teſtamento in locum parentis prout hanc opi. tenuit Oldra. in. l. j. C. de condi. inſer. vt refert Saly. ibi. idem tenēs ꝙ ꝛ tenuit ibi Bald. in lectu. antiqua vt refert Paul. de caſt. in. d. §. cum quis cui dicta opi. placet. ꝛ pro hac parte dicitur conſuluiſſe Bald. in ↄſi. incip. petrus heredem ꝛ Pet. de ancha. in conſi. incip. contra philippum. item Benedic. de plum. ꝛ Franc. de alber.

⁊ hanc opi. dicit veriſſimā Pon. in. l. ſi cū dotē in prin. ſo. ma. ⁊ Benedic. de plum. ibi ēt 13 ꝙ filij poſiti in cōditione cenſeanſ inuitati ⁊ preferri ſubſtituto ⁊ Imo. in. d. l. lucius. ⁊ in. d. §. cum quis. dicit ꝙ vidit plures conſuluiſſe pro hac parte: ⁊ ego in tribus cauſis vidi noſtra tempeſtate conſultum a varijs ſolēnibus doct. ſemper cōſultum pro hac ſnia prout hic latius refero in. l. j. de cōdi. inſer. adducēdo rationes facientes pro hac parte in propoſito itaqꝫ cum in dicto regimine fuerit inuitatus dominus Nicolaus ⁊ ſequens in gradu ſit ſibi ſubſtitutus ſub conditione ſi dominus Nicolaus deceſſerit ſine filio maſculo: ideo filius maſculus cēſeſ inuitatus in dicto regimine ⁊ preferendus fratribus dicti domini Nicolai per predicta.

q ¶ Tamē his minime refragātibus ꝯriā ptem arbitror intrepide tenēdā. nā dictus Nicolaus nō fuit inuitatus ad proprietatem dominādi. nam dñium terrarum ⁊ ipſum ius dominandi ipſas terras erat ⁊ eſt cōmune ⁊ redditus communes: ſed adminiſtratio regiminis fuit mandato ⁊ cōmiſſione teſtatoris cōceſſa dicto dño Nicolao tanꝙ primogenito ⁊ maiori natu. Cui voluit teſtator ꝙ fratres minores obedirent ⁊ eum honorarent vt patrem: que res nō ſunt trāſitorie in heredē. Nam mandatū morte mādatarij expirat. l. mādatum. C. mādati. ⁊. c. vno delegatoꝝ de offi. deleg. cū multis cōcor. prout ⁊ cōtingit in tutore ⁊ curatore ⁊ alijs adminiſtratoribus. Et maxime hoc dicēndū in negocijs arduis: qꝛ tunc cenſeſ electa induſtria pſone: ꝓut voluit Imo. poſt Florē. in. c. ſi. §. ſi. de offi. dele. Ad idē qđ no. Io. an. in addi. Spec. in tit. de renun. ⁊ conclu. ver. item eſt bñficiū qui magis generaliter loqtur p. l. fideicōmiſſa. §. ſi. de leg. iij. cuius dictum vt no. refert ⁊ ſeqtur Flo. in. d. c. ſi. §. his aūt de offi. deleg. ⁊ ēt in. §. ſi. eiuſdem. c. in. ij. q. vbi tamē limitat niſi eēt tale factum ꝙ nullā requirat peritiam. Itē Bar. in. l. ſi. de diuer. ⁊ temp. preſcrip. dicit ꝙ qñ negocium nō hꝫ certam determinatam formā tunc cenſeſ electa induſtria perſone p c. is cui de offi. dele. lib. vj. cuius dictū multū placet panor. in. d. c. ſi. §. ſi. co. ij. in antiquis. In caſu noſtro negocium eſt arduum ⁊ indeterminatū: ⁊ requirit magnā peritiā ⁊ prudentiam ⁊ induſtriā in regendo terras ⁊ gubernando ſimilē ſtatū: ideo cenſeaſ electa induſtria perſone dicti domini Nicolai: licet predicte theorice loquantur in vita cōmiſſarij vtrum poſſit ſuam commiſſionem per alium expedire. Naꝫ ſi cenſeſ electa induſtria perſone nō poteſt per alium expedire alſs regulariter ſecus: ſed morte commiſſarij ⁊ adminiſtratoris aliorum negocioꝝ magis generale eſt ꝙ nō trāſit in heredem prout ⁊ ſupradictum eſt.

r ¶ Sed pondero qꝛ a fortiori in caſu quo cēſetur electa induſtria perſone non debet tranſire in heredem ignotum ⁊ incertum qui poteſt eſſe furioſus ⁊ infans qui per alios in ſuis negocijs reguntur: itaqꝫ abſonū eſſet ꝙ haberēt aliorum negocia gerere: maxime tanti ponderis: argu. l. ſi. C. de legi. tu. Et abſonū foret ꝙ patrui forte ſenes haberēt honorare nepotē forte pupillū aut infantē vel ēt adultū aut prouecte etatis: ⁊ eſſet eis valde ignominioſum ꝙ cōis ſtatus regeretur a nepote minore natu ⁊ iuuene ipſis patruis longeuis ꝙ nullo pacto videtur eſſe de mēte patris teſtatoris. Nec verba id ſonant. Quādo eniꝫ dominus Nicolaus deceſſerit cum filio maſculo teſtator eo caſu nihil diſponit: ⁊ ideo eſt caſus obmiſſus qui habetur pro obmiſſo ⁊ remanet in diſpoſitione iuris cōmunis. l. cōmodiſſime. ff. de libe. ⁊ poſthu. ⁊. l. ſi extraneus. ff. de condi. ob cauſam.

s ¶ Nec eſt veꝝ ꝙ poſiti in conditione cenſeantur inuitati: immo in cōtrariuꝫ eſt cōmunis opi. Nam eaꝫ firmant glo. Ia. de are. Ray. de for. Fran. tigrini de piſis Cy. Bar. Bal. Ange. Rapha. cu. Fran. de Alber. Nico. de neap. ⁊ Imol. in d. l. lucius Bar. in. l. centurio de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. ſi cū dotem in prin. ſo. ma. ⁊ in. l. ſic de le. j. ⁊ Bal. in. l. cunctos populos ver. venio ad ſcđm. C. de ſum. tri. ⁊ in. d. l. cum accutiſſimi. ⁊ in. l. eā quam. C. de fideicō. in lec. antiqua col. xxix. idem Pet. de ancha. in. c. ſi pater in. xij. not. de teſta. in. vj. ⁊ in. c. in preſentia de proba. ver. x. quero. ⁊ in. c. licet de voto. hanc etiam partem tenent Imol. ⁊ Pon. in. l. ex facto. §. ex facto ad treb. Rapha. cuma. ⁊ Imo. in. d. §. cuꝫ quis. ⁊ Rapha. fulgo. in. l. generaliter. §. cum auteꝫ. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub condi. fac. dicens ꝙ ita fuit retentum per Innocē. quodam ſuo conſi. cui ſe ſubſcripſerūt omnes doc. italie a. xiij. annis citra ſm eum qui inter ceteros nominat Saly. Iab. ⁊ Pet. de ancha. Ex quibus patet hanc eſſe cōmunē opi. quā etiam dicit cōmunem eſſe Imo. in. d. l. lucius. ⁊ Pau. de ca. in. d. §. cum quis. ⁊ in. d. l. cum accutiſſimi. ideo non eſt ſaltē indeciſiuis ab ea recedendū ꝓut ēt legendo ⁊ ſepius conſulendo dixi: ⁊ in. d. l. j. C. de condi. inſer. defenſaui cōmunem opinio. ab his que adducunſ pro ꝯria opi. ⁊ maxime procedit dicta cōis opi. Quādo agiſ de piudicio filioꝝ teſtatoris qui nō ſunt minus dilecti a teſtatore ꝙ ſint poſiti in ꝯditione ꝙ ēt ponderāt nōnulli tenētes pmā ptem: ⁊ maxime cū natura negocij eam ſuadeat per adducta. ſ.

t ¶ Nec ob. ꝙ pater ⁊ filius cenſentur eadem perſona: quia d. l. ſi. loquitur eis viuis non procedit poſt morteꝫ in his q̄ non tranſeunt in filium vt de ſe eſt notum: ſed filius non ſuccedit in adminiſtratione cōmiſſa patri de negocijs alienis vt. ſ. deductum eſt merito ⁊c. pariter nec heres in huiuſmodi cenſetur eadem perſona cum defuncto: ſed in hic que tranſeunt in heredem prout eſt id de quo agitur: alſs ſi dicte rationes militarent pariter tranſiret in feminas: ⁊ in heredes extraneos dictum regimen ſi non fuiſſet ſecus diſpoſitum per teſtatorem ꝙ eſſet abſonum remanet itaqꝫ clara concluſio ꝙ poſt mortem domini Nicolai ſi remaneret filius maſculus regimen erit commune: nec prouiſio teſtatoris ad eum caſum ſe extendit: ideo remanet ſub diſpoſitione iuris cōmunis per iam dicta.

u ¶ Modo deueniendum eſt ad quartū ⁊ vltimū dubium. Circa ꝙ videtur prima facie dicenduꝫ ꝙ licet vnuꝫ inſtrumentuꝫ contineat plus ꝙ aliud nō propterea cōtradicant. nam in inſtrumēto ꝙ minus cōtinet potuit eſſe obmiſſum per errorē: ⁊ ideo nō debēt viciari tanꝙ cōtra. ita ꝙ ij contrarie ſcripture viciens ſi ſunt pe dignitatis p ea q̄ habētur in. l. ſcripture. C. de fide inſtru. licet illa lex loquaſ in chartis ſcriptis ab eadem parte. Et tunc etiam concordanſ ſcripture ſi pñt ſub aliqua diſtinctione cōcordari dicit ibi bar. ⁊ Bal. etiā vult ꝙ concordenſ ſcripture prout teſtes. item potuit vnus notarius plus intelligere ꝙ alter: ideo videſ ꝙ non propterea vicietur fides inſtrumenti plus continentis. Eſſet tamen circa hoc videndum in quo diſcrepent dicte ſcripture ꝙ nō vidi: ideo ſup hoc medio me vltra nō extendo nec quicꝙ dico in contrarium.

x ¶ Tamē ex alio dico ꝙ inſtrumenta predicta non probent ea rōne: qꝛ ꝓut pſupponiſ de dicto teſtamēto fuerūt ſimul rogati duo notarij itaqꝫ debent ambo ſimul extrahere inſtrumētū ⁊ inſtrm vnius tantuꝫ nō ꝓbat: ꝓut voluit Bal. in. l. iuriſiurādi. C. de teſti. allegat Hoſti. ⁊ Ioā. an. in. c. qm̄ cōtra falſam extra de proba. idem etiā videnſ ſentire ipſe. ⁊ Pau. de caſt. in. l. ſi quis ex argentarijs in princi. ſeu. §. j. ff. de eden. dicentes ꝙ tunc ſufficit ꝙ vnus ſcribat ⁊ publicet ⁊ alius ſe ſubſcribat: argu. illius text. ita ꝙ videntur velle ꝙ alſs nō ſufficeret. ſ. ꝙ vnus tantuꝫ ſcribet ⁊ publicaret. ideꝫ firmat Bar. in conſi. mihi. ccxiij. incip. in primis eſt videndum an cōfeſſio. idē conſuluit Bal. in ꝯſi. incip. an cōfeſſio facta abſente. idem vidi cōſultū p pceptorē meū in iure canonico integerrimi iudicij doctorem dominū Benedictum caprā doctorem clariſſimum itaqꝫ cum in illo ſalteꝫ in quo vnum inſtrumētū cōtinet plus ꝙ inſtrm aliud eſt fides ſolius vnius notarij: ideo ſaltem in illo ꝙ non continetur in alio inſtrumēto nō datur fides per predicta.

y ¶ Circa vltimū videſ caſus in. l. quoniaꝫ in prioribus. C. de inoffi. teſtamēto. ꝙ iſtud grauamē ꝙ nō poſſint peti fructus ⁊ ꝙ adminiſtratio regiminis pertineat ad ſolū dominum Nicolaū ⁊ de expēſis nō poſſit reuideri ratio reijciaſ quo ad legittimā filioꝝ. Nam ibi vniuerſaliter diſponiſ ꝙ omne onus reijciaſ de legittima vt eſt ibi tex. aptus: ergo ⁊ iſta onera reijcianſ: qꝛ qui omne dicit nihil excludit: ideo ēt ipſi fratres minores natu rōne eoꝝ legittime habebūt iuriſditionem ⁊ iuriſditionis exercitiū in eoꝝ terris: ⁊ aduertēduꝫ eſt ꝙ iuriſditio que eſt apud plures nō diuidiſ p ptes ſed eſt apud quēlibet inſolidū ⁊ indiuidua ꝓut voluit bar. poſt Inn. in. l. ſi vni. q. iiij. ⁊. q. v. ff. đ re iud. ⁊ idē bar. in. l. ſi. ff. de reꝝ diui. ⁊ in ꝯſi. mihi incip. primo queriſ vtꝝ iuriſditio ⁊ imperiū in ordine. xiiij. ſm ordinē peruſinū nō informis. ⁊ idē voluit in. l. inter tutores in ſi. ff. de admi. tu. ⁊ facit qđ ipſe no. in. l. arbor. §. iudex cōi diui. Ideꝫ Pau. de ca. in conſi. clxj. iđ ēt alij fratres habebūt iuriſditionē inſolidū ratione eoꝝ legittime per predicta. Laus deo.

¶ Statutū Aſiſij diſponit ꝙ pro litis conteſt. ſoluaſ certa gabella ⁊ alio caplo diſponit ꝙ per rñſionem intelligaſ lis conteſtata: an pronūcia exequendi ſcriptam recognitaꝫ ſm formā ſtatutoꝝ ſit nulla nō ſoluta dicta gabella.

¶ Conſilium

¶ Conſilium ccxliiij.

In noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Memini ſupioribus diebus cō
ſuluiſſe in ciuitate Aſiſij: ꝙ quedā ſcripta re
cognita merentur executionē nō obſtātibus
quibuſdā ꝓbationibus ꝙ pecunia nō inter-
uenit ⁊ quodā ſtatuto diſponēte in caſu quo in ꝯctu nō in-
teruenit pecunia: neſcio ſi iſte pūctus ē formatus ſup eadē
cauſa. Quicquid aūt ſit de cauſa articulus ē penitus diuer-
ſus. Ille reſpiciebat merita cauſe iſte rectitudinē ⁊ validita
tem proceſſus ⁊ pronūcie: itaqꝫ ſi nō obſtāte illo cōſilio red
dito pro iuſtitia actoris cuius cōcluſionem prout tūc ita in
preſentiarū arbitror eē iuri cōſonā: nūc cum inſtātia requiſi-
tus cōſulo ꝓ pte forte aduerſa ſup articulo penitus. Sepa-
ro nō ſum reprehēſione dignus nec dānādus. licet nōnulli
minus prudētes ⁊ iuris ignari plerūqꝫ obloquanᷣ in hmōi
ſeu ſilibus caſibus. Uarie aūt voces vulgi nō ſunt magni
faciēde: ar. l. decurionū. C. de penis. iō lꝫ plerūqꝫ in hmōi ſo
litus ſim abſtinere ob voces illas: lꝫ a rōne alienas euitan-
das: tñ in caſu iſto deuictus inſtātia cōſultātis ⁊ allegantis
ꝙ tenemur pro iuſtitia cōſulere iuxta no. p Bar. in. l. proxi
me. ff. de his que in teſt. del. ⁊ C. de pxi. ſacro ſcri. l. in ſacris
lib. xij. ſcribā ſup hoc pūcto quid iuris ſentiam.

a ¶ Circa quē lꝫ videaᷣ pria facie dicēdū ꝙ dicta ꝓnūcia va
leat nō obſtāte dicto ſtatuto ⁊ non ſolutione facta de dicta
gabella ⁊ bullecta nō regiſtrata. Nam regula iuris dictat ꝙ
vbi deficiūt vba legis deficit ipſa lex. l. ita aūt in pn. de ad-
miniſtra. tut. l. iij. §. ait pretor verſi. totiēs de dā. infec. ⁊ l. ſi
ſeruū. §. nō dixit ptor. ff. de acq. here. Sꝫ in caſu iſto vr ꝙ
deficiāt vba. Naꝫ dictū ſtatutū diſponit ꝙ in qualibet litis
cōteſtate pronūcia ꝯ cōtumacē precepto de ſoluēdo ⁊c. ſol-
uat ⁊c. Sꝫ in caſu iſto nō eſt pronūcia cōtra cōtumacem. ⁊
hoc cōſtat nō vr pceptū diſſoluēdo. naꝫ ꝙ nō ſit formaliter
cōſtat ⁊ datō ſine preiudicio veritatis ꝙ ſit virtualiter: tñ
preſupponiᷣ ꝙ imediate poſt dictā ꝓnunciā fuit facta ſolu
tio ⁊ facta bullecta ⁊ regiſtrata ſm formā ſupradicti ſtatuti:
ideo in ipſa pronūcia cēſeᷣ facta ſolutio ⁊ bullecta ⁊ regiſtra
tio. nā que incōtinēti fiūt inſunt. l. iurigētiū. §. quinimo. ff.
de pac. ſeu cēſenᷣ ineſſe. l. lecta verſic. dicebā. ff. ſi cer. peta. ⁊
maxime hoc eſt dicēdum in caſu noſtro: in quo preceptū eſt
actus momētaneus qui fit p iudicem ⁊ ſolutio fit per ptem
⁊ requiriᷣ camerarius ſeu emptor gabelle qui recipiat ⁊ bul
lecta fit per ipſum camerarium ⁊ regiſtratio fit p notarium
actuarium que omnia nō pñt cōmode fieri tpe pcepti pa. n.
nō eſt cōiter certa quid precipiaᷣ. ⁊ p ꝯñs quātuꝫ habeat ſol
uere pro gabella. item cōiter camerarius vel emptor gabelle
nō erit preſens cui hꝫ fieri ſolutio ⁊ q hꝫ facere bullectā: ⁊
iſta requirūt tps ſucceſſiuū nō momentaneū ꝓut fit precep-
tum. ita ꝙ nō poſſent cōiter fieri eodem tpe quo pceptuꝫ
ita ꝙ eſt de neceſſitate interpetrādū ꝙ ſatis ſit ſi fiat incōti
nēti: alꝫ acta ⁊ ꝓnūcie cōiter irritarenᷣ ꝙ eſſet abſurdū nec
ſunt captāda vba: ſꝫ ciuiliter intelligēda. l. ſi cui. ff. de ſerui.
⁊ l. pe. ff. ad exhibē. ⁊ p ꝯñs cū predicta interuenerint ſtatiꝫ
⁊ imediate ꝙ ꝓnūcia predicta emanauit ſatiſfactū eſt dicto
ſtatuto quatenus pcipit ꝙ in quolibet precepto ⁊c. ſi pro-
nūcia iſta cēſetur preceptum de ſoluēdo ⁊c.

b ¶ Solum reſtat de lit. conteſt. que re vera non interuenit:
qꝛ litis cōte. fit p narrationem actoris ⁊ rñſionem rei ſimul
factas vt ethymologia verboꝝ ſuadet ⁊ probaᷣ in. l. j. C. de
lit. ꝯte. ⁊ qō ibi p Bar. ⁊ doc. ⁊ ideo p libelli oblationem ⁊
exceptiones p quas rñdet libello: qꝛ nō fiunt vno cōtextu
nec ꝓpoſitiones ⁊ rñſiones nō induciᷣ litis cōte. c. j. de lit.
cōte. ⁊ c. dudū. el grāde. circa mediū de elec. ideo cuꝫ in hac
cā nō interuenerit litis cōteſt. nec foret neceſſaria cū in exe
cutione nō ꝯteſteᷣ lis nō ceſſauit ſolutio in litis ꝯteſt. q̄ nō
interuenit: qꝛ non entium nulle ſunt cauſe inquit phs. ⁊ l.
ij. ff. de vſuf. ⁊ l. adeo. §. ꝙ ſi toto de ac. re. do.

c ¶ Et ſi dicatur ſtatutum diſponit ꝙ productis exceptio-
nibus ⁊ replicationibus intelligatur lis conteſtata: ⁊ aliud
ſtatutum diſponit ꝙ in omnem euentum tam confeſſionis
q̄ꝫ negationis fiende per reum in ſua reſponſione intelligaᷣ
lis conteſtata: reſpondetur duobus modis. vno modo ꝙ
dicta ſtatuta intelligantur in caſibus in quibus requiritur
litis conteſtatio non in caſibus in quibus lis conteſtaᷣ ꝓut
non conteſtatur vbi agitur via executiua. ſcdo reſpondetur
ꝙ verbum intelligatur denotare ſolet fictionem. l. quoniaꝫ.
ff. de his qui not. infa. l. pater. ff. de capti. ⁊ in. l. poſtlimi. in
prin. eo. ti. inſti. de inuti. ſtipu. §. ei vero qui. ⁊ in. l. vnica in
princ. C. de rei vxor. act. in cle. quamuis rigor. §. ſimiliter de
appel. cū multis ſimilibus ſtatuta exorbitantia ⁊ odioſa nō
videntur verificari in caſu ficto: ar. l. iij. §. hec verba. ff. de ne
go. ge. ⁊ ibi Bar. qui idē voluit in. l. oēs ppl'i de iuſti. ⁊ iure.
⁊ idem videtur velle Bal. ibi. ⁊ in. l. ſiquis ſeruo. C. de fur. ⁊
⁊ in. l. meminimus. C. de legi. here. in. l. nō dubiū. C. de legi.
⁊ in. l. cetera. §. item hoc. ff. de le. j. ꝙ ⁊ voluit Flo. in. c. cū di-
lectus de cōſue. ⁊ Pe. de an. in rep. c. j. de cōſti. xiiij. q. prin.
col. lxxxv. Conſtat aūt ꝙ iſtud ſtatutū eſt exorbitans a iure
cōmuni cū de iure cōi proceſſus ⁊ ſnia ⁊ ꝓnūciatio abſqꝫ ſo
lutione alicuius gabelle valeant: itē gabella eſt res odioſa.
dicit Bar. in. l. pupillus. ff. ad legem falcidiam. ⁊ annullatio
actus eſt pena. l. fi. C. de liberis preteritis. ⁊ l. labeo ſcribit
ſi mihi bibliothecaꝫ de contrah. emptio. ⁊ pene ſunt odioſe ⁊
reſtringende regula in penis in. vj. ⁊ c. ſtatutum de elec. eo.
lib. ⁊ ſi preſes. ⁊ l. interpetratione de penis.

d ¶ Tñ his nō obſtātibus ꝯ'riū puto de iur' reſpōdēdū. Nā
ꝯſtat ꝙ in hac cā fuerūt ꝓducte exceptiōes ⁊ replicatiōes: iō
lis intelligiᷣ ⁊ ē cōteſtata cū ſtatutū aperte diſponat ꝙ ꝓdu
ctis exceptiōibus ⁊ replicatiōibꝰ intelligaᷣ ⁊ ſit lis cōteſta-
ta ꝙ ſtatutū videᷣ diſpōere ꝙ vere lis cēſeaᷣ ꝯteſtata cū lo-
quaᷣ per verbū ſit ꝙ eſt expreſſiuū veritatis vt de ſe ē notū.
illud eniꝫ ꝙ fingiᷣ nō ē ecce mortuus apud hoſtes lege cor
nelia fingiᷣ mortuus pma ora captiuitatis ⁊ tñ nō fuit tūc
mortuus: ⁊ q ab hoſtibus reuertiᷣ fingiᷣ nūq̄ꝫ captus: ⁊ tñ
nō poſſumus dicere ꝙ nō fuit captus: ſed dicimus fuit ca-
ptus ſꝫ fingiᷣ nūqꝫ captus. ⁊ ſic ē reperire in q̄libet fictione
mundi: qꝛ ſemper fingit eſſe vel fuiſſe illud qō nō fuit aut
fingit non eſſe ꝙ eſt vel non fuiſſe ꝙ fuit ad h glo. in. l. ſiue
poſſidetis. C. de proba. ⁊ in. l. fin. ff. ꝙ metus cauſa. ⁊ ꝙ per
Barto. in. l. ſi is qui pro emptore de vſuca. Cum ergo ſtatu-
tum dicat ꝙ intelligatur ⁊ ſit lis conteſt. ergo vere cenſetur
lis conteſt. ideo verba ſtatuti militant.

e ¶ Ad idē litis cont. eſt actus iuris ſeu a iure inuentus ⁊ cō
ſideratus: iō prout induxit ꝙ per narrationē ⁊ rñſionē vno
cōtextu factā reſultet litis cōteſt. ita ⁊ pōt facere ꝙ per libel
lum ⁊ rñſionē. licet ſeparatum facta reſultet litis conteſtatio
licet ethymologia vocabuli aliqualiter repugnet non refert
qꝛ ſepe in iure verba impropriantur per iura vulgaria. Nec
cōteſtatio litis ꝓprie ē ipſius litis: ſed narrationis ⁊ rñſio-
nis quibus mediantibus cauſaᷣ lis ⁊ litis cōteſtatio que eſt
iuris conſideratione inducta: ⁊ ea que ſunt iuris vere indu
cuntur a iure. lꝫ loquaᷣ per verba alꝫ ſonantia in fictionem
qꝛ que pñt induci vere nō inducunᷣ p fictionē. l. in rebus in
fi. ⁊ ibi no. Bal. C. de iure do. ⁊ ē theorica Bar. in. l. ſi is qui
pro emptore de vſuca circa fi. tertie qōnis princ. Et iō licet
verbū intelligaᷣ ſepe denotet fictionē: tñ qꝛ pōt a iur' induci
litis cōteſtō per actus alios q̄ꝫ inducaᷣ in iure cenſeaᷣ vere
reſultare per dictā theoricam: ⁊ qꝛ verbum intelligaᷣ eſt cōe
ad veritatem ⁊ ad fictionē. Nam veritatē ſignificat in. l. qui
ſolidum in prin. ⁊ in. l. ſi tibi homo. §. cum ſeruus de lega. j.
in. l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas de acqui. poſ. ⁊ in. l.
cum enim in princi. ff. de noua. ⁊ in. l. communis ſeruus de
acqui. poſ. ⁊ inſti. de rer. diui. §. quicquid. aut. §. naturalē. §.
apiū. §. ſiquis in ſuo. ⁊ diligēs indagator multa ſimilia h fa-
cili inuenire pōt. Itaqꝫ in caſu iſto denotet veritatē pſertiꝫ
cū ſubdaᷣ verbū ſit verbū. n. ſum es ē in quolibet modo vel
tēpore ſemp poniᷣ denotās veritatē ⁊ raro vel vt puto nūq̄ꝫ
vt denotet fictionem: ideo verbū commune intelligatur in-
terpetreᷣ ⁊ declaretur per verbum ſit ꝙ eſt ſoli veritati con-
ſonū ꝓut alꝫ ſolet per doc. dici in. l. cēturio de vul. ⁊ pup. ⁊
in. l. precibus. C. e. ti. in verbo directo ciuili adiuncto verbo
communi: quia facit cenſeri poſitum indirecta ſignificatiōe:
⁊ maxime quia fictio ⁊ veritas ſunt incompatibilia magis
q̄ꝫ ſubſtitutio directa ⁊ obliqua: qꝛ ſaltē actitudine ſe com
patiuntur quo caſu eſt locum electioni per ea que hñr in l.
recuſare. §. ſi titius ad treb. ff. ⁊ l. non iuſtam. C. eo. titu. ⁊ ad
l. fi. C. de eod. ⁊ ideo cenſeatur vere lis conteſtata ⁊ dictum
verbum intelligatur denotet veritatem.

f ¶ Et per hec euitamus illam contrariam allegationem. ſ.
ꝙ ſtatuta non verificantur in caſu ficto: licet illud ſcilicet ꝙ
ſtatutum non vendicet ſibi locum in caſu ficto non ſit expe
ditum. Nam Bar. in. d. l. ſi is qui pro emptore relinquit hoc
indeciſum vt ibi per eum. ⁊ ſimiliter ſtatutum diſponens ꝙ
lis intelligatur lis conteſtata eluſorium videretur ſi iura lo
quentia de litis conte. non verificantur in tali. lit. conteſt. da
to ꝙ eſſet ficta. ⁊ licet hoc reputarem dubium ſi lis reſulta-

ret ficte côteſtata ſi alius ſtilus ſeu côſuetudo nô eſſet: tamê ex quo côſuetudo eſt ꝙ in cauſis côiter lis aſr nô côteſtaſ pretextu dicti ex quo ſufficit vna exceptiôes ⁊ replicatiôes: ⁊ tñ ſeruaſ ꝙ ſoluaſ gabella ⁊ fiat bullecta ⁊ regiſtratio ſm formâ dicti ſtatuti êt in huiuſmodi cauſis executiuis tpe exceptionû ⁊ replicationû nô expectata pnuncia iudicis redûdat res ſatis clara: qꝛ côſuetudo eſt optima legû ⁊ ſtatutoꝝ interpres.l.cû de interpetratione.ff.de.ll.⁊.c.cû dilectus.de côſue.iô ſi qua dubitatio reſultaret per adducta in côtrariû tollitur vigore dicte conſuetudinis.

g ℭ Poteſt êt ſumi alia rñſio ad rônem ꝙ ſtatuta nô trahanſ ad caſum fictum ꝙ nô eſt expeditû: ⁊ inſuper ꝙ nô ſit ficta litis côteſtatio: ſꝫ vera vigore dictoꝝ ſtatutoꝝ diſponêtiuꝫ ꝙ intelligaſ lis côteſtata per exceptiones ⁊ replicatiôes prout.ſ.latius deductuꝫ. Et ad aliam rônem ꝙ intelligaſ ⁊ ſit litis conteſt.per exceptiones ⁊ replicationes in cauſis in quibus lis côteſtatur: nô aût pcedât dicta ſtatuta in cauſis executiuis in quibus nô requiriſ litis ꝯteſtatio nec ſolet lis côteſtari: pôt etiâ rñderi ꝙ ſtatutû generaliter loquiſ ⁊ non diſtinguit: ergo dꝫ generaliter intelligi ⁊ nô dꝫ per iudicê diſtingui.l.j.§.⁊ generaliter.ff.de leg.preſtan.⁊ ca.ſi romanorum.xix.di.⁊.l.iij.de offi.preſi. Et lꝫ non requiraſ in cauſis executiuis litis côte.nô propterea ſequiſ ꝙ nô poſſit lis côteſtari: ſi ergo ſtatutû vult ꝙ intelligaſ ⁊ ſit litis conteſtatio productis exceptionibus ⁊ replicationibus pôt êt militare in cauſis executiuis ſaltê large ſumêdo litê: put ⁊ vulgariter ſumiſ ⁊ nô abſurde: lis.n.a côtêtiôe litiũtis nomê aſſumpſit.dicit tex.in.c.forus de ver.ſig.nô ſe artans ad côtêtionem iudicialê in qua requiriſ litis côteſtatio: itaqꝫ êt côtentio ſup via executiua pôt dici lis ⁊ côſequêter interuenire litis ꝯte. Et ppea dicta ꝯſuetudo nô fuit a rône aliena diſponêdo ſeu interpetrâdo ꝙ factis exceptiôibus gabella ſolui dêat ⁊ ſoluaſ. remanet ergo ꝯcluſio ꝙ dict⁹ pceſſus ⁊ pnûcia nô valeât vigore ſupraſcriptis.ll.municipaliû. Laus deo

ℭ Quod p ſcôm teſtm̃ inualidû rône pteritionis filij non rûpaſ inſtô facta in primo teſtô valido: ſꝫ inſtituti in pmo vigore clê codicillaris teneanſ reſtituere iure fideicô.hêditatem inſtitutis in ſecûdo teſtamêto inualido.

ℭ Conſilium ccxlv.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ℭ Licet in hac ꝯſultatione videaſ prima facie dicêdum ꝙ inſtitutio facta in ſecûdo teſtamêto nô valeat: qꝛ ꝯſtat ꝙ ſecûduꝫ teſtm̃ in quo filius ê pteritus nô valet.l. inter cetera.ff.de lib.⁊ poſtbu.⁊.l.j.ff.de iniu.teſt.⁊ auc. ex câ C.de liber.prete.cû ſi.⁊ ideo nô tollit pmû teſtm̃.l. ſi filius qui in poteſtate.ff.de lib.⁊ poſtb.forte êt ſi ſcêꝫ ſit tale ꝙ ex eo alr̃ potuiſſet peti bonoꝝ poſſeſſio vt ibi in ſui generalitate iûcto tex.in.l.poſthumi.§.idê.⁊ circa.ff. de iniuſto teſt. ⁊ habeſ in.l.cû in ſcôo.ff.eo.titu.⁊ licet de iure antiquo nô valerent etiaꝫ legata facta in ſcôo: ſed valebât legata facta in primo: qꝛ per ſcôm cenſentur reuocata legata in primo. ita demû cenſenſ relicta in primo reuocata ſi hêdes in ſecûdo teſtô ſcripti poſſunt ex ſcôo eſſe heredes: nô aût ſi ex primo ſint heredes: vt eſt tex.in.l.ſi iure.ff.de leg.iij.

a ℭ Sed p.d.auc.ex câ de lib.pte. per preteritionem filij nô annullaſ ſcôm teſtm̃ quo ad legata ⁊ fideicômiſſa: ſꝫ quo ad ea per iura nouiſſima teſtm̃ in quo filius eſt pteritus. lꝫ ſit nullû quo ad inſtitutiones ⁊ ſubſtitutiones directas: tñ remanet validû quo ad legata ⁊ fideicômiſſa tâ vniuerſalia ꝙ̃ particularia p illâ auc.⁊ in corpore vt cû de app.co.§.fina. aût h̃ obſeruata nô fuerint: itaqꝫ dictuꝫ ſcôm teſtm̃ irritaſ quo ad inſtitutionê in eo factâ de dicto nepote ⁊ tribus filijs: ⁊ valet primû in quo quattuor filij ſunt inſtituti quo ad inſtitutione: legata itaqꝫ debenſ ex ſcôo teſtô ⁊ forte nô debenſ legata facta in pmo teſtamêto: argu.l.ſi.ff.de here.inſti.vbi inſtitutio in ſecûdo teſtamêto fcâ euaneſcit ⁊ legata in eo relicta debentur a ſcriptis in primo teſtamêto. Licet alio caſu loquatur ille tex. Sed videtur eadem rô in caſu iſto ex quo inſtitutio viciatur ex câ que reſpicit inſtitutioneꝫ ⁊ non legata prout contingebat in caſu.d.l.ſi.⁊ vbi eſt eadê rô.ideꝫ ius.l.a titio de verbo.oblig.⁊.l.illud ad.l.acqui. Non enim poſſunt omnes caſus.ll.comprehêdi.ideo procediſ de ſimilibus ad ſimilia.l.nô poſſunt.ff.de.ll.⁊.c.inter ceteras h̃ reſcriptis. Sed h̃ nô pertinêt ad preſenteꝫ diſcuſſionê vtrû ſcilicet debeâtur legata in primo teſtamêto facta. Sed benê pertinere videſ ꝙ valeât legata ⁊ fideicômiſſa facta in ſecûdo. Nam ex quo clauſula codicillaris eſt côcepta ſi teſtamêtum nô valeret caſus côditio nô vꝫ purificata ex quo teſtamêtum valet.licet nô valeat inſtitutio. Et propterea videſ ceſſare virtus clauſule codicillaris que etiam videſ ceſſare: qꝛ clauſula codicillaris videſ importare ꝙ relictuꝫ illud qđ ſit teſtamêto inualido cêſeatur repetitum a venientibus ab inteſtato: qꝛ veniêtibus ab inteſtato cenſenſ rogati reſtituere hereditatem ſeu res pticulares dare honoratis in teſtamento inualido in quo eſt clauſula codicillaris vt no.glo.in l.qꝛ aût in prin.ff.ſi quis obmiſ. cauſa teſtamêti.⁊ in.l.ex teſtamêto.C.de fideicom.⁊ in.l.ex ea ſcriptura.§.ſi.⁊ in.l.lutius.§.filium de lega.ij.⁊ idem tenet By.Bar.⁊ Bal.in.d. auc.ex cauſa. Sed in caſu iſto veniêtes ab inteſtato nô ſuccedunt nec tacite vł expreſſe ſunt honorati: ideo nô poſſunt onerari.l.ab eo.C.de fideicom.⁊.l.hereditas ad ſtatiû.ff.de here.inſti.cum côcor.merito ⁊c.

b ℭ Tertio alia videſ deficere virtus clauſule codicillaris: qꝛ illa nô videtur habere locum quo ad inſtitutionem que viciatur propter preteritionem filij: ſed quâdo viciaſ propter defectum ſolênitatis prout voluit gloſ.ij. in.d.auc.ex cauſa prout eam intelligût ibi By.Cy.Barto.⁊ Bald.ibi.⁊ dicit By.eſſe vnicam. Sed ſm Ange.eſt ſocia in.l.ex ea de teſta. ⁊ eam ſequûtur Ray.de forli.Jac.de are.⁊ Oldra.in.d.l.ex ea in preteritione vel exheredatione filij iam nati.licet aliud dicât in pteritione poſthumi: ⁊ facit qđ no.Bald.in.d.l.ex teſtamêto.C.de fideicô.itê facit.l.titia.ff.de inoffi.teſt.

c ℭ Tamê his nô obſtâtibus ꝯtriû puto apta frôte côcludendum: qꝛ ꝯſtat ꝙ virtus clauſule codicillaris eſt ꝙ inſtitutio inualida facta in teſtamêto trâſfundiſ i fideicômiſſuꝫ vniuerſale: arg.l.ſceuola.ff.ad treb.vbi ſubſtitutio que alr̃ eſſet côditionalis inſtitutio iuxta.l.j.§.id qđ ex ſubſtitutione.ff. ad.l.fal.qꝛ facta in codicillis interpetrâtur fideicômiſſaria. Ideo qꝛ virtus clauſule predicte ꝙ inſtitutio cêſeatur facta in codicillo nô in teſtamêto: ideo interpetrêtur fideicômiſſaria prout volût doc.in.l.ſi.C.de codi. ⁊ in.d.l.j.ff.eo.ti.in d.auc.ex cauſa ⁊ relicta i codicillis debêtur a quolibet herede. nam codicilli fieri pñt êt facto teſtamêto maxime poſt factum teſtamêtû.l.ſi qs cum nullû.§.ſi.⁊ ſeq.ff.de iure codi. ⁊.§.nô tm̃.⁊.§.ſeq.inſti.eo.ti.⁊ quâdo facto teſtamêto valido fiût poſtea codicilli non pôt fideicômiſſum in codicillis relictû deberi niſi a ſcriptis heredibus adeûtibus nô a veniêtibus ab inteſtato qui nô ſunt eo caſu expreſſe vel tacite honorati. Solum enim eo caſu cêſenſ honorati venientes ab inteſtato êt pôt ab eis fideicômiſſum deberi qñ nullum eſt factum teſtamêtuꝫ.l.ſi qs in pn.⁊.l.conficiuntur in pn. de iure codi. Non aût poſſunt alr̃ onerari legatis vel fideicômiſſis ſucceſſuri ab inteſtato.l.ab eo.C. de fideicom.⁊.l. ſi hût.§.ſi.⁊.l.ſeq.ff.de lega.iij.cum ſi. Et ideo ſi hereditas ex teſtamento nô aditur fideicommiſſum in codicillis poſt teſtamêtum factis non debetur dicit tex.in.d.l. ſi quis cum nullum.§.ſi.⁊ ibi glo.dicit ꝙ rô eſt qꝛ facto teſtamêto fideicommiſſum factum in codicillis relictum cêſetur a ſcriptis heredibus in teſtamêto: ideo non debetur a veniêtibus ab inteſtato vt ibi in tex.⁊ glo. ſed heredibus ſcriptis adeûtibus neceſſario debeſ ab ipſis hêdibus iſtitutis.⁊ hoc vult Bar.in.d.l.j.de iure codi.in.j.q.⁊ eſt clarum.

d ℭ Itaqꝫ dicta clauſula codicillaris operatur ꝙ hêdes ſcripti in primo teſtamêto cêſentur rogati de reſtituêdo hêditatem ſcriptis in ſecûdo teſtamêto inualido in quo eſt appoſita dicta clauſula codicillaris. itaqꝫ dicêdû eſt in câu ꝙ quattuor heredes ſcripti in primo teſtamêto tenentur dictis nepotibus in ſecûdo inſtitutis reſtituere quartam partem dicte hereditatis.vꝫ quilibet quartam quarte.

e ℭ Nec ob.adducta in côtrariuꝫ. Nô.n.obſtat ꝙ pmo loco dicebaſ ꝙ valêt legata facta in ſecûdo in quo filius eſt preteritus.⁊ per côſequês valet hoc reſpectu teſtamêtû in quo filius eſt preteritus. Et per ꝯſequês nô videatur verificari côditio ſi nô valet: qꝛ reſpôdetur ꝙ illa dictio ſi exponitur pro quatenus.argumê.l.ſtichum qui meus erit de leg.j.put voluit Barto.in propriis terminis in.d.l.j.ff. de iure codi. in.ij.q.⁊ doct.in.d.auc.ex cauſa.⁊ quottidie obſeruaſ. Nec obſtat ſm argumen.in contrarium factum: qꝛ tunc demum per clauſulam codicillareꝫ cêſentur rogati venientes ab inteſtato quando non eſt factum aliud teſtamentum validuꝫ alr̃ ſecus vt.ſ.probatum eſt.

f ℭ Nec obſtat tertia ratio in contrarium adducta: quia glo. d.auc.

d.auc.ex cã potius videtur loqui in exheredatione ꝗ̃ in preteritione fcã a patre que non habetur pro exheredatione ⁊ quicquid ſit in exheredatione in qua videtur militare videt ratio.l.titia de iniu.teſt.in teſtamento autem nulla ratione preteritionis tenendum eſt intrepide ꝙ virtus clauſule codicillaris operatur vt inſtitutio conſeruetur in vi fideicom. nam omnes Moderni hoc caſu reprobant.d.glo.prout dicit Barto.in.d.aucten.ex cã.⁊ in.d.l.j.de iure codici. ⁊ idez vult Bald.in.d.aucten.ex cã.⁊ ſimiliter Ange.qui dicit ꝙ ipſe Bald.pluries conſuluerunt ⁊ in preteritione ⁊ exheredatione.idem etiam in exheredatione voluit Bar.ſed non eſt preſentis diſcuſſionis. Laus deo.

¶ Quãdo hẽat locum.l.ſi quis maior.C.de tranſ. ꝙ ob inobſeruãtiam contractus cadãt contrahentes a iure ſuo ipſo iure.ita ꝙ non ſit locus purgationi more.

¶ Conſilium. ccxlvj.

In nomine dñi noſtri

i Ieſu xpi.¶ Videtur in hac ꝯſultatione prima facie dicenduz ꝙ dictus Ambroſius qui vt preſupponitur erat etatis vltra.xxv.an.tẽpore contractus: qꝛ non ſoluit in termino ſibi dato ad ſoluendum inciderit in penas.l.ſi quis maior.C.de trãſa. que eſt ꝙ non implens ꝯctum iuratum.⁊ ſic incidens in periurium in non ſeruãdo promiſſa ſtatiz perdit omnia iura que ex contractu queſiuerat ⁊ illa retrãſferuntur in eum cui impleri debebat.⁊ ſic alteri ſecum contrahenti vt eſt tex. in.d.l.ſi quis maior in ver.actione priuat. ⁊ ibi oĩa eoꝝ mox cõmoda ⁊c.propter participiũ preteriti temporis puat.cuius natura eſt denotare pene irrogationem ipſo iure:prout no.glo.⁊ doc.in.l.in criminali.C.de iuriſdi.om.iud.⁊ in.l.iubemus.§.ſane.C.de ſacroſan.eccle.⁊ in.l.ſi quis in tãtã.circa medium gloſ.magne.C.vnde vi.vbi ponderat text.qđ dicit amittat nõ dicit amiſit vel amittit.⁊ do. Anto. in.c.ſi diligẽti de foro competen.idem ſuadet dictio mox poſita in ꝟ. itaqꝫ omnia que dictio ⁊ ſimiles importãt ꝙ licet iungãtur verbo futuri temporis: tamen pena irrogatur ipſo iure: vt per glo.in auc.de inceſt.nup.§.j.⁊ no.Bar.in.d.l.iubemus §.ſane.⁊ idem Bar.in terminis proprijs in.d.l.ſi quis maior in vlti.no.qui per predicta media no. ꝙ ibi pena irrogat ipſo iure.⁊ idem no.ibi doct.communiter omnes:⁊ ſimiliter verbum careat importat penam irrogari ipſo iure.l.prouidendum.C.de poſtlib.dicit Ange.in.d.l. in criminali.facit glo.in verbo carere in.c.licet canoñ.de elec.lib.vj. quã allegat do.Ant.in.d.c.ſi dilecti de foro compe.

a ¶ Et qꝛ ipſo iure talis pena imponitur ⁊ trãſfertur in aduerſarium non poteſt mora purgari.ar.l.ſi is cui.ff.de le.ij. ⁊.l.ſi quis rem.ff.de condi.inde.prout volunt Bart.⁊ bal. ⁊ docto.in.d.l.ſi quis maior.⁊ Saly.in.l. ſemel mora.ff.ſo. matri.⁊ Imo.in.l.ſi inſulã de verbo.oblig.ideo ex quo promiſſum fuit reſiduuz precij ⁊ datã dilatio vſqꝫ ad feſtũ oiuz ſanctorum vr̃ conuẽtum ꝙ illo die vel antea ſoluatur: ideo dies videtur ꝙ interpellet ⁊ cõſtituat in mora.l. magnã.C. de cõtrahẽ.⁊ cõmit.ſtip.⁊.l. ad diẽ de verb.ſig.⁊.l.traiectitie.§.de illo.de act.⁊ oblig. idcirco videtur ꝙ perdiderit vt omnia iura que cõſequutus fuerat ex dicto ꝯtractu emptionis:⁊ illa videtur trãſlata in aduerſarium.ſ.in venditorem: nec eũ iuuat oblatio reſidui ⁊ depoſitio poſtea facta ex quo mora purgari non poteſt vt dictum eſt.

b ¶ Nec attẽdit ꝙ illa.l.ſi quis maior eſt ſituata ſub titulo de trãſac.ideo videat reſtringẽda ad trãſactionẽ.arg.l. imperatores de in diem adie.⁊ in ꝓhemio.vj. in ꝟbo cõgruis titulis:qꝛ reſpondet ꝙ lz loquat in trãſactione ⁊ propterea faciat ad tituluz.Tamen ẽt loquit generaliter in pactis vt pꝫ ibi pacta vel tranſactiones.item ſubdit verbum promiſſa ⁊ verba ſequentia que pactis ⁊ ibi ex pacto vel trãſactionis ⁊ ibi pacti iura ⁊ ibi placitis inſerẽtes ⁊ ibi pactionuz:⁊ ideo prout ⁊ dicit ibi Saly.doc.volũt ꝙ dicta lex procedat non ſolum in trãſactione ſed etiam in quolibet pacto iurato per dicta verba ſm eum.⁊ idẽ tenet Imo.in.l.ſi inſulam de ꝟb. oblig.in.vj.fallẽtia regule affirmatiue.

c ¶ Tamẽ his nõ obſtãtibus ꝯtrariũ puto de iure verius ad cuius rei euidẽtiã pmitto ꝙ dcã diſpõ.d.l.ſi quis maior ẽ nimiũ rigoroſa ⁊ nimis dura adeo ꝙ ẽt vbi oĩa de plano militãt q̃ põderant ⁊ deducũt in.d.l.ſi qs maior vix obtinet in pratica.Et ego his vidi nolle iudices admittere: lz in h̃ nõ me fundarẽ:ſz põdero ad finẽ vt pp eius duritiẽ ſit reſtringẽda q̃ ẽt ẽ reſtringẽda:qꝛ penalis iuxta.l.ſi pſes.l.interpretatiõe.ff.de pe.⁊ regla in penis in.vj.⁊.c.ſtatutũ de ele.li. vj.iõ nõ hꝫ locũ durities illius legis niſi oĩa verificent q̃ in illa lege cõtinent ꝓut volũt ibi doc.cõiter oẽs ⁊ alſ ꝯtingit in.ll.exorbitãtibus ꝙ ille q ſe fundat in eis dꝫ ꝓbare ꝙ verificent ea q̃ in ipſa lege exorbitãti cõtinent ꝓut voluit Io. an.in.c.j.de homi.li.vj.⁊ poſt eũ Bal.in.l.ſiquis nõ dicã rapere.C.de epi.⁊ cle.⁊ glo.⁊ doc.in cle.ſi.de reſcriptis.

d ¶ Sz in illa lege pſupponit ꝙ p altera partẽ ad plenũ ſint impleta cõuẽta vt ꝓbat ibi in verſiculo:itaqꝫ oĩa eorũ mox cõmoda ꝺputabunt eis q intemerata pacti iura ſeruauerint. Si itaqꝫ aduerſarius nõ plene impleuerit ex pte ſua nõ militat diſpõ illius legis.ꝙ ẽt alſ eẽt dicẽdũ:qꝛ nõ tenet qs alteri implere niſi ſibi impleat vl̃ p eũ ſtet quominus impleatur adeo ꝙ lz ab initio oriat ⁊ cõpetat actio tñ ſi intẽtet antequã intẽtãs impleat obſtat exceptio.l.iulianus.§. offerri de acti.empti.⁊.l.q pẽdẽtẽ.ff.de acti.empti.⁊ facit.l.quero.§. inter locutorẽ.ff.locati cũ cõcor.nec alſ interpellatio ꝯſtituit interpellatũ in mora.l.nulla intelligit ſũcta.l.nihil intereſt. ff.ð re.iur.⁊.c.nõ ẽ in mora q põt exceptiõe aliqua ſe tueri eo.ti.li.vj.hꝫ.n.cõuẽtio quolibet reciproca tacitã ꝯditionẽ ꝙ ſibi pacta ſeruent gl.in.c.quẽadmodũ ð iureiur.habet in c.puenit.e.t.ideo niſi aduerſarius obſeruet cõuẽta nõ ẽ qs obligatus eidẽ obſeruare vt dictis iuribus.⁊.l.cũ ꝓponas. C.de pactis cũ ſimilibus.intelligẽdo de obligatiõe efficacij per iam dicta.Et interpellatio debet fieri cõgruo tempore l.mora.ff.de vſuris.⁊ ar.l.ſi ſoluturus de ſolu.

e ¶ Quod aũt non impleuerit ad plenũ deducit:nam dictus Rodulphus venditor promiſſit poſſeſſionẽ dicte rei vẽdite tradere liberã vacuaz ⁊ expeditã ⁊ ab omni onere dotiuz ⁊ creditorũ exoneratã.ꝙ minime fecit.nã ipſe fatetur ꝙ tpe quo ipſe Ambroſius habuit dotẽ pro matrimonio ꝯcto inter eũ ⁊ vxorẽ ſuam que fuit.cccc.florenorũ tenebat ⁊ poſſidebat pro ſua re ꝓpria dictũ tenimẽtum terre de quo agit ⁊ ante ⁊ poſtea.Cõſtat aũt ꝙ pro dote ſunt tacite obligata oĩa bona mariti.l.aſſiduis.C.qui poti.in pigno.hab.⁊.l.j.§.⁊ vt plenius.C.de rei vxo.acti.Et iſta tacita hypotheca ꝯhit ſaltẽ tpe dotis date dũmodo ꝯctũ ſit matrimoniũ prout concordãt gl.vltramõ.bar.⁊ Bal.in.d.l.aſſiduis. ⁊ volũt doct. cõiter:itaqꝫ deducit ꝙ iſta hypotheca pro dicta dote reſtituenda in euentum dotis reſtituẽde erat onerata ⁊ eſt dicta res hoc eſt tenimentũ terre de quo agit.Et hoc ſi dictũ tenimentũ terre erat dicti Ambroſij vẽditoris ꝙ vt puto nõ negat per dictũ Ambroſiũ.Et ſi negaret ſufficit reo allegare ⁊ probare per probationẽ poſſeſſionis que eſt cõfeſſata prout concludit Bart.in.l.aliena res in princ.ff.de pigno.acti.ij. col.verſiculo quero qualiter probabitur facit.l.ſicuti.§.ſi queratur.ff.ſi ſeruitus vend.⁊ ꝙ habetur in.l.j.ff.fami.herciſ.Et hoc ſolo medio vr̃ poſſe euitari diſpõ.l.ſi qs maior. C.de trãſac.Et reſpõderi ad omnia in cõtrarium adducta.

f ¶ Inſuper ſi hoc medium deficeret cõſtat ꝙ pro parte petri fratris Ambroſij cuius nomine fuit facta dicta emptio non iurauit.⁊ ſic pro parte ſua ceſſat diſpoſitio.d.l.ſi quis maior que fundatur in iuramento non ſeruato qui igitur non iurauit non incurrit penaz illius.l.ſi quis maior.Et hoc medium pro parte petri videtur expeditum.

g ¶ Itẽ ſi nõ probat ꝙ in feſto oium ſanctorũ dicta res vendita fuerit tradita tpe quo dies illa(vt dr̃)interpellauit nõ fuiſſet interpellatio facta cõgruo tpe ex quo nõ implenti nõ tenet quis implere p predicta.Et potuiſſent Ambroſius ⁊ Petrus licite non ſoluere.Et id facerent lege permittente. Et qui facit lege pmittẽte nõ meret penã.l.gracchus.C.de adul.⁊ hꝫ iuramẽtũ eas tacitas cõditiones ⁊ ſubintelligentias quas hꝫ ꝯctus.l.ſi.C.de nõ nu.pec.⁊.l.ſi.ff.qui ſatiſda. cog.⁊.d.c.peruenit.⁊.d.c.quẽadmodũ de iureiurãdo.iõ nõ vr̃ fuiſſe piurus nec venire ꝯ iuramẽtũ dictus Ambroſius lz nõ ſoluerit reſiduũ in feſto oiuz ſanctoruz.Et ſi dies illa nõ interpellauit cõgruo tpe alia interpellatio nõ interuenit ſaltẽ añ oblationẽ ⁊ depoſitionẽ factã ꝓ pte dicti Ambroſij ⁊ Petri:iõ tũc non fuiſſet ẽt ex hoc capite aliqua mora vel periurium ⁊ ceſſaret diſpoſitio d.l.ſiquis maior.

h ¶ Cõfert ad premiſſa ꝙ dicti Ambroſius ⁊ Petrus nõ ꝓmiſerunt ſoluere ad feſtũ oiuz ſanctorũ.Sz ꝯuenerũt ſimpliciter ſoluere pciũ ⁊ Rodulphus vẽditor dedit dilationẽ ad ſoluẽdũ pciũ:itaqꝫ pt ꝙ nõ fuit vẽtũ ꝯ ꝓmiſſa i materia adeo rigoroſa ⁊ penali.Aliũ.n.vr̃ eẽ ſi ꝓmitto tibi ſoluere hinc ad paſca:aliud ſi ꝓmitto ſoluere ſimpl̃r ⁊ tu promittis

non petere hinc ad paſcha vt patet ad ſenſum. primo .n. caſu venio ꝙ ꝓmiſſa ſi in paſchate vel antea nõ ſoluo in ſecũdo caſu: ſecus illa aũt ṽba quibus Rodulphus dedit dilationẽ ad ſoluẽdũ reſiduũ vſqꝫ ad feſtũ omniuꝫ ſanctoꝝ pari poſſunt eã interpetrationẽ vt ipſe vẽditor interim nõ poſſit petere ⁊ nõ ꝙ dicti emptores ꝓmiſerint interim ſoluere: facile .n. fuiſſet dicere ꝙ ꝓmiſerũt ſoluere reſiduum vſqꝫ ad feſtum oĩum ſanctoꝝ ⁊ talis ſtilus eſt magis in vſu ⁊ magis accõmodatus niſi qꝛ aliud volebãt ſignificari ꝑ illã ↄ̃tionẽ dilationis ꝗ̃ ꝑ ꝓmiſſionem interim ſoluẽdi: lꝫ in h̃ ſolo nõ me fundaſſem. Item eſt aduertendum ꝙ reſiduũ precij erat ſoluendum in feſto omnium ſanctorum.

i ¶ Inſup dictus Ambroſius ꝓmiſit dare inſolutũ duo paria iuuẽcoꝝ in feſto ſancti Bartholomei vel ſancte crucis ſi voluerit illa verba ſi voluerit põt referri ad vẽditorem ⁊ ad emptorẽ ſi referunt̃ ad emptorẽ. tũc ex quo emptor obtulit in tpe velle dare ipſos vitulos impleta fuit ↄditio ſi voluerit ⁊ ſtetit ꝑ vẽditorẽ quominus recepit inſolutũ ⁊ fieret extimatio cũ nõ acceptauerit: itaqꝫ vr̃ ꝙ fuerit in mora ꝓus ipſe vẽditor in nolẽdo recipe ſolutionẽ ꝓut ↄuẽtũ fuerat ⁊ qꝛ reſiduũ erat incertũ: qꝛ forte illa duo paria vituloꝝ valuiſſent quãtũ totũ reſiduũ vel forte parũ minus vel ſi lõge minus valerẽt id ignorabat̃: qꝛ depẽdebat ab extimatione boĩum eligẽdoꝝ ſm tenorẽ ↄuentionis: iõ non vr̃ imputãduꝫ debitori ſi non ſoluit ex eo: qꝛ ignorabat quid ſoluere deberet attento ꝙ ignorãtia ipſa cauſabat̃ facto aduerſarij.

k ¶ Et inſuper ſatis eſt ꝙ non apparet ꝙ aliquid reſtaret vltra extimationem faciendã dictorum parium vitulorũ qui fuerũt oblati in tpe ⁊ ſi nõ probat̃ aliqd eẽ reſiduũ nõ probat̃ ꝙ aliqd eẽt ſoluẽdũ ⁊ ſic ꝙ fuerit vẽtũ contra promiſſa. Et paria ſunt nõ eẽ ⁊ nõ apparere .l. duo ſunt titij de teſta. tut. ⁊ .l. ſi fuerit de rebus dubijs. ⁊ ſatis ẽ reo ꝙ actor nõ ꝓbet ſuã intẽtionẽ .l. q accuſare. C. de eden. cũ ſimilibus vulgaribus ⁊ ꝙ debeãt illa verba ſi voluerit referri ad ipſum debitorẽ facit qꝛ verba dubia cõtractus interpetrant̃ cõtra ſtipulãtẽ .l. qcqd aſtringẽde de verbo. oblig. ⁊ verbũ ꝓmiſit in inſtrumẽto appoſitũ itelligit̃ ꝑ ſtipulationẽ. §. ſi ſcriptũ inſti. de inuti. ſtipu. ꝑ gl. in .l. j. C. de vſur. merito ⁊c. Si aũt referant̃ ad vẽditorẽ .ſ. ſi voluerit vẽditor. tũc ſilr̃ vr̃ ꝙ eſſet incertitudo: qꝛ forte voluerit eẽ icertũ emptori. ita ꝙ ignorabat: an teneat̃ ſoluere vitulos: an pecuniã. ita ꝙ vr̃ imputãdum creditori q tacuit ⁊ non declarauit: an vellet vitulos nec ne: nec dꝫ ſua culpa ⁊ ſua malitia ꝓdeſſe ar. l. hominẽ. ff. mãdati. ⁊ .l. ne ex dolo. ff. de dolo ⁊c. Laus deo.

¶ An bona queſita per filiumfami. preſumãtur aduentitia vel profectitia. Et cui in[illegible]umbat onus probãdi.

¶ Conſilium ccxlvij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ In cã vertẽte inter dominã margaritã Frãciſci de pẽſauro ⁊ ſer Joãnem ſer bucciarelli eius ꝓcuratorẽ ex vna pte agẽtes ⁊ Andriolũ Guidũ ⁊ Frãciſcũ antonij pauli de pẽſauro ⁊ ſer Gaſparẽ eoꝝ ꝓcuratorẽ ex altera pte reos cõuẽtos vertẽte corã arbitris iudicialibus electis in anno Mcccclxx. qm̃ ꝓceſſus eſt multũ ꝓlixus. Premitto breuiter ꝙ ꝑ pte dñe Margarite vt heredis ſer Nicolai ſui oliꝫ viri ex pſonis cõiuꝫ filioꝝ petit aduerſus Andreolũ guidũ ⁊ Frãciſcũ vt poſſeſſores certoꝝ bonoꝝ imobiliũ q̃ fuerãt empta ꝑ dictũ ſer nicolaũ. Itẽ aduerſus eos vt [illegible]des pauli eoꝝ aui petit certas pecunioꝝ ꝗ̃titates quas aſſerit peruenire ad manus pauli predicti patris dicti ſer Nicolai ⁊ aui paterni filiorum ſer Nicolai ⁊ dñe Margarite ⁊ ꝓbat ſer Nicolaũ deceſſiſſe ſupſtitibus filijs legitimis ⁊ naturalibꝰ ex ſe ⁊ dñã Margarita natis ⁊ ꝙ dicti filij fuerũt hẽdes patris ⁊ ꝙ deceſſerũt ea ſupſtite ⁊ dicto paulo auo paterno ⁊ pretẽdit ſe hẽdem filioꝝ cõium ⁊ ex eoꝝ pſonis ſe eẽ hẽdeꝫ dicti ſer Nicolai ⁊ in hac pte hꝫ ſuã intẽtionẽ fundatam: qꝛ filij ſunt potiores oĩbus alijs in hẽditate pr̃na auc. in ſucceſſiõe. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ paulus in pmo cõpromiſſo fatet̃ dictos filios Nicolai fuiſſe hẽdes ſer Nicolai. Et ſi nõ fateret̃ hẽditas patris iure ſuitatis trãſmittit̃ in quoſcunqꝫ .l. ſi fratris. C. de iure dli. cũ ↄcor. maxime in matrẽ .l. apud hoſtes cũ ſua gl. C. d ſuis ⁊ legi. filijs aũt ſuccedit mater excluſo auo paterno auc. defuncto. C. ad tertul. iõ fundatã hẽt intentionem ſuaꝫ in hac parte principali ſue intentionis .ſ. ꝙ ipſa eſt heres dicti ſer Nicolai.

a ¶ Itẽ ex rñſione fcã ꝑparatorijs appet ꝙ ipſi ↄuẽti poſſidẽt certa bona ſtabilia q̃ dcã margarita petit ⁊ que fuerunt empta ꝑ dictũ ſer Nicolaũ excepto ꝙ de domo nihil fatent̃ nec repio inſtrꝫ emptiõis dicte domus: tñ ꝓbat̃ ꝑ teſtes ꝙ dictus ſer Nicolaus tenuit ⁊ poſſedit dictã domum tpe ſue vite ⁊ vſqꝫ ad tps ⁊ tpe ſue mortis. Et ꝑ ↄñs ꝙ remanſit in hẽditate ⁊ ſilr̃ ꝙ poſſedit alia bona ſtabilia q̃ deducta ſunt in petitiõe dicte dñe margarite ⁊ ſilr̃ ꝑ inſtra deducit̃ ꝙ ad manus dicti pauli ꝑuenit ꝗ̃titas petita ꝑcepta ex ſocietate cõtracta ꝑ dictũ ſer Nicolaũ: ⁊ ſilr̃ ꝙ habuit ꝓ dote vxoris prime dicti ſer Nicolai: lꝫ i inſtro nõ ſiat aliqua mẽtio dicti ſer Nicolai. itẽ ꝑ rñſionem factã interrogatorijs in ꝑparatorijs ꝓbatur ꝙ dicti ↄuenti ſunt heredes dicti pauli.

b ¶ Modo vr̃ reſidere eiꝰ cauſas verũ dicta bona queſita per ſer Nicolaũ cẽſeant̃ ꝓfectitia: qꝛ q̃ ꝓficiſcunt̃ ex re ſeu ꝓpter rem patris iudicant̃ ꝓfectitia ⁊ patri querunt̃ inſti. ꝑ quas perſonas nobis acqrit̃. §. j. ṽ. ſancitũ iuncta gl. in ṽbo ex re ⁊ in .l. cũ opꝫ in pn̄. iũcta glo. in ṽbo ſubſtãtia. C. de boniſqꝫ liberis. ⁊ ꝑ Bar. Bald. ⁊ ibi ꝑ doc. ⁊ ꝑ Bar. in tractatu de duobus fra. in .ij. q. prime ptis ⁊ ꝑ Bal. ⁊ modernos in auc. ex teſtõ. C. de colla. ⁊ ꝑ Bar. in .l. j. §. ſed nec caſtrenſe in .iij. col. ff. de colla. bo. ⁊ in .l. illud. C. de colla. ⁊ ꝑ Spec. in tit. de iudicijs. §. ſequit̃. verſi. vt aũt. ⁊ in tit. de actore. §. j. verſicu. profectitium. ⁊ in titulo de iudicijs. §. ſequit̃ verſi. vt autẽ. ⁊ verſi. ſed quid ſi alter filioꝝ. nã Spe. in dictis locis. ⁊ gl. in d. l. cũ oportet in prin. videntur velle ꝙ id qđ filius lucratur cum pecunia patris totũ ꝓfectitiũ querit̃ patri ⁊ dicit bart. in d. §. nec caſtrẽſe ꝙ omnes ita tenẽt. ⁊ idem voluit Bal. in .l. certũ. C. fami. herci. tñ Bar. in locis ꝓallegatis. ⁊ Bal. etiam in alijs locis ſupra adductis vult ꝙ pars lucri attribuitur pecunie ⁊ pars operis ⁊ induſtrie filij ⁊ h̃ eſt magis cõmunis opinio hodie ⁊ tenẽda prout ⁊ dico in d. auctẽ. ex teſtamẽto. ⁊ in d. l. cum oportet in pncip. itaqꝫ applicãdo ad propoſitum ſi dictus ſer Nicolaus lucratus fuit cum pecunia vel rebus paternis illud queſitum fuit patri. ⁊ dicit ſpec. in d. §. ſequitur verſi. vt autem ꝙ in dubio cenſet̃ queſituꝫ ex re patris. ⁊ ſic ꝙ illud qđ queſiuit filiuſfamilias cenſetur profectitium non aduentitium. ar. l. quintus de dona. inter virum ⁊ vxorem. ff. ⁊ .l. etiam. C. eo. tit. ⁊ c. placuit. xij. q. iij. ⁊ c. j. extra de pecu. cle. ſed ad hoc reſpõdetur ꝙ ſecus eſt qñ filius eſt artifex: vnde veriſimiliter põt lucrari: ꝓut voluit Spe. in d. verſi. vt aũt in fi. adducens .l. ſi defunctus. C. arbi. tute. ⁊ .l. iij. ff. ad .l. fal. ⁊ .l. venditio. ff. de hẽditate vel act. ven. ⁊ cum dictis Specu. trãſit in predictis Jo. an. ibi circa h̃ nil dicens: vnde eius dcã in hac pte videtur approbare ꝑ ea ipſe tradit in prohemio ſuarum addi. verſicu. viij. ſi eius opi. non placebit id exprimã. Et facit etiã qđ habetur in .l. ſi quis a libertis. §. deniqꝫ de liberis agno.

c ¶ Unde cum dictus ſer Nicolaus haberet arteꝫ ſeu exercitium tabellionatus ⁊ ꝗ̃plures teſtes dponãt ꝙ erat bonus ⁊ peritus notarius ⁊ hẽbat bonum concurſuꝫ ⁊ ex tali exercitio ſoleat communiter ſatis bene lucrari videtur preſumẽdum ꝙ que queſiuit lucratus fuerit ſua induſtria ⁊ ex ſuo exercitio ⁊ rõne contractuum qui cãtant̃ eius nomine poſſeſſionis quã habuit vr̃ preſumendum ꝙ bona eſſent ſua ⁊ non patris ex poſſeſſione enim preſumitur dñium .l. ſicuti §. ſi querat̃. ff. ſi ſeruitus vẽd. ⁊ .l. j. fami. her. ⁊ ſaltem ꝓs lucri facti in dicta ſocietate ẽt ſi pecunia imiſſa in ſocietate fuiſſet pauli vr̃ aduẽtitia ſer Nicolai rõne ſue induſtrie ꝑ dicta ẽ. ꝑ Bar. ⁊ Bald. in locis ꝓallegatis. Et inſup pdia empta noĩe ꝓprio ex pecunia aliena efficiunt̃ emẽtis .l. ſi ex ea pecunia. ⁊ .l. ſi vt ꝓponis ar. ſumpto a ſpãli. C. de rei ven. ⁊ .l. ex pecunia. C. de iure do. ⁊ qđ ꝑ Bart. in .l. titiũ ⁊ meuiũ. §. altero. ff. de admi. tu. ⁊ in .l. ſꝫ ⁊ ſi inſtrm̃. C. de iure fiſci. li. x.

d ¶ Tamen his non obſtãtibus contrarium puto de iure reſpondendum. nam aduertendum eſt ꝙ in his que querit filiuſfamilias an cenſeatur profectitium: an vero aduẽtitium. ⁊ ſic an queſita ſint patris: an filij recurritur ad cõiecturas vt .ſ. iudex habeat arbitrari: vnde veriſimiliter prouenerũt an ex re vel occaſione rei paterne: an vero aliunde: puta ex opera ⁊ induſtria filij: prout voluit gloſ. iuxta opi. Joan. in d. l. cuꝫ oportet in prin. de boniſqꝫ libe. in verbo ⁊ eius ſunt quã glo. ſequuntur Barto. Saly. Ang. Raph. fulg. ⁊ Pau. de ca. ibi. ⁊ bal. in auc. ex teſtamento. C. de colla. ⁊ idem vult Bar. in .l. titium ⁊ meuium. §. altero. ff. de admi. tuto. in pn̄. ſecunde colũ. Si .n. pater eſt diues ⁊ filius adminiſtrat ⁊ filius nõ ẽ adeo induſtrioſus ꝙ veriſimiliter ex operis propriis

prijs lucretur tãtū ꝙ veriſimiliter potuerint ea de quibus agitur prouenire ex lucris operarū: tunc preſumentur queſita ex bonis paternis ⁊ cenſentur profectitia. ⁊ ſic pertinere ad patrem. Si autem econtra pater pauper non induſtrioſus ⁊ filius induſtrioſus. ⁊ tunc cenſent̄ queſita ex operis ⁊ induſtria filij ⁊ cenſentur aduentitia ⁊ cõſequēter pertinere ad filium prout h̄ dicunt glo. ⁊ doc. vbi ſupra.

e ¶ Si aūt ꝯiecture nõ apparēt vel ſunt pares. ⁊ tūc ꝓ poſſeſſore preſumit̄. nã agēti incūbit onus ꝓbãdi put voluit dicta glo. in. d. l. cū opꝫ in vltima ſolu. quã ſequit̄ ibi Saly. ita eam intelligēs cõiungendo dictã vltimã ſolutionē cū precedēti ſolutione Joãnis de qua. ſ. ⁊ in effectu eas ſequit̄ ⁊ cõiungit ēt Bald. in. d. auc. ex teſtamēto. dicēs ꝙ aut querit̄ cui incūbat onus ꝓbãdi ⁊ dicēdū eſt ꝙ incūbit agēti ⁊ non poſſeſſori ⁊ ꝓcedat vltima ſolutio dicte glo. aut querit qualiter ꝓbetur ⁊ procedit prima ſolutio dicte gl. q2 ꝓbat̄ ꝑ dictas cõiecturas ſm eundem Bal. ſi itaqꝫ cõiecture nõ probantur vel ſunt pares ille cui incūbit onus ꝓbãdi deficit in probatione: ideo dꝫ ſuccūbere. ⁊ ſic militat vltima ſolutio. ⁊ qd̄ dicit Saly. quare pro cõcordãtia oium opinionū dicēdum vī ꝙ ſi iminēt pro vna pte cõiecture ⁊ nõ pro alia vel pro vna efficaciores q̄ꝫ pro alia pte. ⁊ tūc illis ſtãduꝫ eſt aut ceſſant cõiecture vel nõ probãtur. ⁊ tunc pro reo poſſeſſore contra actorem eſt pronunciãdum. ⁊ ita procedãt dicte due ſolutiones dicte gloſ. in. d. l. cum oportet in ꝓncipio. ⁊ que dicunt doc. ſ. relati eas ſequentes aut ceſſant dicta membra q2 forte dubia eſt poſſeſſio. Et deducitur dn̄iuꝫ poſſet probabiliter teneri opinio ſpeculatoris de qua. ſ. volētis ꝙ in dubio cenſeatur profectitium id qd̄ filius queſiuit pro quo facit: q2 d̄ iure antiquo quicquid querebat filius q̄rebat patri. l. plꝫ. ff. de acq. hereditate. ⁊ l. cū filio. ff. de leg. j. cū ſimi. exceptuabãtur caſtrenſia vel quaſi. l. ij. ad mace. ⁊ de caſtrē. pecu. per totum. ⁊ l. ſi. C. de inoffic. teſta. cum ſimilibus. Et per iura noua exorbitantia a regula iuris antiqui ſtatutum eſt ꝙ bona aduentitia non querãtur patri quo ad proprietatem vt in totis titulis. C. de bonis ma. ⁊ C. de boniſqꝫ li. ei autem qui ſe fundat in iure exorbitãti incūbit onus probandi: vt notat gloſ. ⁊ docto. in cle. ſi. de reſcriptis per Joã. an. in. c. j. de tempo. ordi. lib. vj. per Bal. in. l. ſi quis non dicam rapere. C. de epiſ. ⁊ cle. per legentes. l. ſi quis maior. C. de trãſac. Ideo filiofamilias dicenti bona eſſe aduētitia incumbat onus probãdi per predicta.

f ¶ Profecto applicãdo ad terminos noſtros ex quolibet capite dicte diſtinctionis dicti Andriolus ⁊ fratres pn̄t. nam ipſi ſunt heredes patris pro quo preſumitur ſm ſententiaꝫ Spec. ⁊ Jo. an. de qua ſupra ipſi ſunt poſſeſſores ⁊ rei conuenti: ideo agenti incumbit onus probandi ſm ſcd̄am ſolutionem glo. dicte. l. cum oportet. ⁊ ſequēces pro eorum pte imminent efficaciores cõiecture vt deducã: ideo pro eis verificat̄ prima opinio gl. d. l. cuꝫ opꝫ q̄ cõiter approbat̄ merito oia cõcurrūt pro eorū pte. ꝙ aūt efficaciores cõiecture cõcurrãt pro pte cõuētoꝝ deducit̄ nullus ꝓbat pro parte ſer Nicolai ꝙ ipſe ex ſuo exercitio lucraret̄ tn̄ ꝙ veriſimilr aliqd ſupereſſet vltra ſumptus occurrētes pro ſe ⁊ ſua familia: lꝫ. n. aliq teſtes deponãt ꝙ habebat bonū cõcurſum ⁊ exercitio ſuo ſuperlucrabat̄ ⁊ erat peritus: tn̄ ex quo habebat vxoreꝫ ⁊ familiã opꝫ ꝙ ſit nõ mediocre lucrū vnius notarij q nihil aliud haberet nõ ſe exercēs in officijs ꝙ ſufficeret ꝓ expēſis talis familie ego iudico ex his q̄ lucrant̄ noſtri notarij. Cõſtat. n. ꝙ artifex ex lucro ſui exercitij hꝫ ſubire expenſas pro ſe put ꝓbat tex. ⁊ gloſ. in. d. l. ſi qs a liberis. §. deniqꝫ de lib. agno. ⁊ pariter pro filijs ⁊ vxore. ar. l. dedit dotē de collat. bo. auus. n. tenet̄ pp filiū ſi nõ hꝫ: vn̄ vt ibi per Bald. in auc. niſi rogati. C. ad treb. ad predicta ēt ꝙ habet̄ per Cy. ⁊ ſequaces in. l. ſi pater no affectu. C. de nego. geſtis.

g ¶ Itaqꝫ nõ video q̄ ꝓbabilis cõiectura reſultet ex probatiõibus factis pro pte dn̄e Margarite cui incūbebat onus probãdi vt. ſ. deductū ē. ⁊ tantofortius q2 ex aduerſo ꝓbat̄ ꝙ ipſe ſer Nicolaus erat infirmus. Ex quo aūt tot teſtes informati ex cõuerſatione ⁊ noticia quã habuerint cum dictis paulo ⁊ ſer Nicolao nõ leuē p̄bēt ꝯiecturã ꝙ ita fuerit. Et plurimū dꝫ mouere aium iudicis ad ita arbitrãdum. Et ſic multe cõiecture militãt pro paulo ⁊ eius hēdibꝰ. Ex qbus iudicari dꝫ intrepide pro pte cõuētorum cū nulle cõiecture ſint ꝙ fuerint queſita de bonis filij cū teſtes deponãt ꝙ ſer Nicolaus nihil aliud habebat niſi ꝙ lucrabat̄ ex ſuis opis. Et nullus deponit ꝙ tn̄ lucraret̄ ꝙ lucrum ſuparet expenſas eidē neceſſarias ⁊ pro ſe ⁊ ſua infirmitate ⁊ pro familia ſua: ⁊ h̄ ē notū ꝙ infirmi plus ꝓ ſe ſolis expēdūt q̄ꝫ lucrent̄. Et ēt d̄ducit̄ ꝙ expēdit ꝓ nuptijs pro funere ⁊ ꝓ eūdo ad balnea: itaqꝫ oia mēbra q̄ faciūt docto. vbi. ſ. cõcurrūt ad victoriã dictoꝝ reoꝝ. Et ſatis apparēt ſublata adducta in ꝯtriū nõ enim ꝙ emit noie ſuo ⁊ ꝯtxit ſocietatē noie ſuo q2 filius q̄rit patri ex cã ꝓfectitia: lꝫ noie ꝓprio gerat actū acqſitiuū put. ſ. deductū eſt. Nec ob. ꝙ lucrabat̄ ex ſuo exercitio: q2 illud nõ appet fuiſſe tale ꝙ excederet onus impēſarū eidē incūbētiū: imo potiꝰ ex actis ꝑcipit̄ ꝯtriū. ⁊ lꝫ teſtes cõiter d̄ponãt ſup p̄dictis tn̄ ex dictis eoꝝ infert̄ ēt ad dnarios imiſſos in ſocietate ⁊ lucra exinde prouenientia. Et q2 dictus ſer Nicolaus nihil operatꝰ fuit in ipſo traffico ſocietatis: ſꝫ ipſe poſuit pecuniã ⁊ alij ſocij poſuerūt operas nihil ſibi debet̄ de lucro rõne operarū nec militãt ea q̄ dicūt doc. in filio qui querit cū pecūia patris ꝙ pars lucri attribuit̄ ꝑſone filij: q2 illud ꝓcedit qn̄ p̄bet operas ⁊ nõ aľs put ſuadet rõ naturalis qua ſolã ſufficit allegare. l. ſcire opꝫ. §. ſufficiat allegare. l. nõ ſolū. §. ſufficit de excu. tut. ⁊ oñdit̄ ex his que dicūt gl. ⁊ doc. in. d. l. cū opꝫ. circa vſurã ſtipulatã ⁊ hēditatē per filiuꝫ ex pecunia patris a filio mutuata coadiuuãt premiſſe atteſtatiões teſtiū examinatorū ad ꝑpetuã rei memoriã: nã vnus teſtis deponit ꝙ dictus ſer Nicolaus rogauit notarium ꝙ dicto paulo reſtituebat paulo omnia iura rerū q̄ emerat cū pluribus clauſulis de quibus nõ recordat̄ ex quo dicit ꝙ reſtituebat innuit̄ ꝙ ptinebãt ad paulum patrē aľs dixiſſet ꝙ dabat alius deponēs vera eē ⁊c. deponit ꝙ dictus ſer Nicolaus ꝯfeſſus fuit ꝙ ea que queſiuerat: q̄ſiuerat ex bonis paternis: lꝫ capitula nõ videã q̄ dn̄ij nõ leuē p̄bēt cõiecturã pro pte pauli: lꝫ nõ ſint oino cõformes dicte atteſtationes.

b ¶ Nec ēt refragat̄ ſiquis diceret ꝙ Paulus exegit a ſocijs vt adminiſtrator filiorum Nicolai: q2 nõ eſt actus abdicãdi a ſe dn̄ium. nam caute potuit id facere ratione facilioris exactionis ne poſſet in dubiū verti id qd̄ nūc in litigiū vertit̄ vel q2 ruri degens erat forte huius iur̄ ignarus nec in filio fami. ex poſſeſſione preſumit̄ dn̄ium qn̄ cõiecture ſuadēt ꝯtraria. preterea ex poſſeſſione pn̄ti pſumit̄ dn̄ium de pn̄ti potiuſq̄ꝫ ex poſſeſſione: pterita iuxta notata ꝑ Bar. in. l. qdam in ſuo. ff. de ꝯdi. inſti. ⁊ ſic cū rei poſſidēt de pn̄ti iſta allegatio potius eos iuuat q̄ꝫ aduerſariam nec lex ex ea pecunia ⁊ ſimiles militãt in filiofami: per ſupradicta. Laus deo.

¶ Succeſſio ab inteſtato qn̄ cõcurrit mater ſoror ⁊ patruꝰ decedētis ſtantibus ſtatutis ciuitenoue ⁊ conſtitutionū legatorum prouīcie quomodo deferatur.

¶ Conſilium. ccxlviij.

In noie domini noſtri ieſu xpi. ¶ Videt̄ p̄ma facie in hac cõſultatiõe dicēdū ꝙ dictus Seraphinus patruus dicti Jacobi de cuius ſucceſſione agit̄. ⁊ ſic agnatꝰ ꝯſtitutus in ſcd̄o gradu ſꝫ ius canõi cū cõputãdo p̄ferat̄ mr̄i ⁊ ſorori. ⁊ h̄ maxime vigore vltimi ſtatuti nouiter editi ſub rubrica de teſtamētis ⁊ ſucceſſiõibꝰ ab inteſtato quo diſponit̄ ꝙ agnati maſculi vſqꝫ in ſcd̄ꝫ gradū incluſiue in ſucceſſiõe ab inteſtato decedētis ſine deſcēdētibꝰ p̄ferant̄ cognatis ⁊ feminis iſte Seraphinus put ꝓ ſupponit̄ eſt agnatus dicto Jacobo lꝫ patruus poſſit eē nõ agnatꝰ: ſꝫ cognatꝰ q2 frater vterinꝰ patris. itē ē in ſcd̄o gradu ꝑ regulã traditã: nã fratres ſunt in p̄mo gradu ſꝫ canones caſi. ad ſedē. xxxv. q. v. filij fratrū inter ſe ſunt i ſcd̄o gradu vt ibi ē expſſuꝫ ſimiliter patruus filio fratris ē in ſcd̄o ꝑ regulã q̄ tradit̄ in. c. ſi. extra d̄ cõſangui. ⁊ affini. cū filius fratris diſtet a ſtipite q ē pater patrui ⁊ patrui in ſecūdo gradu vt. ff. d̄ gradi. l. j. §. ſcd̄o gradu. ⁊ l. iuriſcõſultus. §. ſcd̄o gradu. ⁊ in caſi. p̄mo gradu. ſcd̄o reſpõſo. xxxv. q. v. ⁊ regula eſt ꝙ quoto gradu remotior diſtat a ſtipite eodem gradu attinet alteri qui non diſtat a ſtipite tam remoto gradu. d. c. ſi. iõ licet Seraphinus diſtet a ſtipite ſolum vno gradu q2 filius tn̄ q2 Jacobus diſtat ſcd̄o gradu cēſet̄ Seraphinus Jacobo eē in ſcd̄o gradu ſꝫ cõputū iuris canonici: licet de iure ciuili cēſeatur attinē in tertio gradu. ⁊. d. caſi. j. gradu. §. tertio gradu. d. l. j. §. tertio gradu. ⁊. d. l. iuriſcõſultꝰ. §. patruꝰ. in terris autem eccleſie ſeruari debet regulariter ius caſi. quãdo diſcrepat a iure ciuili prout voluit gloſ. in verbo ciuilis in fin. de arbi. libr. vj. ⁊ in. c. poſſeſſor de reg. iur. eo. lib. ⁊ per doct. in dictis iuribus. ⁊ in. c. j. de noui. ope. nū. ⁊ per Bar. ⁊ Bald. in. l. priuilegia. C. de ſacroſan. eccle. ideo patruus

dñicus promiſit ipſe ſoluere dictā dotem. Nam hoc depo-
nit Baſtianus deponēs ꝙ dictus dñicus dixit io voglio
maritare la mia figiola io del mio cum dictus Petrus ꝑ-
miſerit io non vene voglio eſſer obligato: intelligo vt cōfe
rat ad ratiocinia ⁊ ſubiectā mām: ideo nō vene voglio eſſe
re obligato. ſ. che tu me paghi nulla ꝑ queſta cagiōe quaſi
dicat tene diſgratio ſe me dai mai niēte: vł dcā v̄ba ſunt eq
uocata vel in copia vel in originali: ſi tñ ſunt fideł ſcripta
videtur ĩterpetrāda: vt. ſ̈. vt faciant ad mām de qua age-
baſ: verba. n. ſepe impropriant rōne ſubiecte materie. l. cas
cās. l. pater ſeuerinā. §. cōditionuʒ verba de ꝯdi. ⁊ demon.
cum cōcordan. ⁊ maxie q2 ipſe idem teſtis qui depoſuerat
de dcis v̄bis interrogatus ſup. vj. articulo deponit ꝙ cre-
dit ꝙ dicta dos petaſ dolo non ex aliquo debito attento ⁊
cōſiderato colloquio inter dictas ptes habito vt. ſ̈. depo-
ſuerat ⁊ ſic ipſe teſtis ſatis ſe declarat ꝙ dicta v̄ba petri q̄
ipſe teſtis retulerat tendebāt ꝙ dict⁹ Paulus nō teneret
⁊ nō haberet ſoluere ſimiliter dicta pena interrogata ſup
tertio caplo deponit ꝙ in colloq̄o ꝙ habitū fuerat īter di
ctas ptes. ſ. paulū Petrū ⁊ dñicū: dict⁹ dñicus dixit ꝙ vo
lebat dotare dictā eius filiā de ſuo proprio. Et ſup interro
gatorijs iſtud idem repetit ſubdendo non ꝙ alius dotet.

b ℂ Item dña magdalena filr deponit ꝙ dictus dñicus ꝓ
miſit dotem dicto Petro pro dicta eius filia in dicto collo
quio precedēte ante factā promiſſionem per dictū pauluʒ:
⁊ ideo concurrunt multa. Primo q2 dotatio non ptinebat
ad paulū ſed ad dñicum patrem dotāde ⁊ non preſumitur
q̄s velle iactare ſuum. l. cuʒ de indebito. ff. de proba. l. ſi cū
aurum de ſolut. Scdo contradictio quam faciebat dictus
paulus rogatus vt promitteret dictam dotē ꝑꝑ quā demō
ſtratur ꝙ ipſe nō intēdebat ſoluere dictā dotem. Tertio
promiſſio quā fecit dictus dominicus ſoluēdo dictam do
tem. Quarto promiſſio quā fecit dictus petrus ꝙ̄ nūꝙ̄ pe
tereſ dicta dos ab eo. Quito cā que ſuberat ⁊ que a parti
bus tūc temporis exprimebaſ. ſ. cā euitandi penam ſtatuti
maxie dicendo ꝙ fiebat promiſſio ad cautelā ne dicta pena
extorqueatur a ꝯtrahētibus ⁊ ſic nō vt per paulum ſoluatur:
maxie q2 dictus petrus dicebat ꝙ tm̄ ad cautelam volebat
dictam promiſſionem. ⁊ cōcurrit ēt qȯ vna teſtis deponit
ꝙ dictus Paulus dicebat ꝙ nō promittebat aio ſoluēdi.

i ℂ Cōcurrit etiam ꝙ teſtes qui interfuerūt dcis collogis
⁊ conuētionibus arbitranſ ex ꝓmiſſis qȯ dictus Petrus
doloſe petat ⁊ dictū Paulū ſeu ei⁹ hr̄des non debere ar-
tari ad ſolutionem dicte dotis. ideo ex his omnibus ſimul
iunctis eſt elicienda cōcluſio ꝙ demonſtratur ſatis plane
qȯ dictus Paulus nō promiſit aio ſe obligādi ad ſoluēdū
dictam dotem ſed ad cautelā apparenter euitarent penam
ipſi pncipales vere ꝯhentes affinitatem: verba eni id ſua-
dent animus. n. qui non videſ de facili probari non pōt: iō
admittunſ probationes minus alſs efficaces vt per glo. no.
in. §. alie. inſti. de act. hinc eſt qȯ dolus qui cōſtat ex aio ꝓ-
habitur ex indicijs. l. dolum. C. de dolo. ⁊ propterea ſimu-
latio probatur ex pſumptionibus ⁊ cōiecturis per predcā
⁊ per ea que habētur per glo. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. pacta no-
uiſſima. C. de pac. ⁊ per Hoſti. Anto. de but. ⁊ doc. in. c. ad
noſtrā de pig. per Pau. de caſt. conſi. lxxx. ⁊ conſi. cccxxvj.
vbi vult qȯ ſimulatio probeſ ꝑ cōiecturas ⁊ indicia ad qȯ
multa poſſent induci in caſibus in q̄bus indicia varia indu
cunt probationem ſimulationis que referre eſſet longuʒ ⁊
magis laborioſum ꝙ̄ ſubtile ideo obmitto: in caſu iſto cō-
currunt plures cōiecture ⁊ indicia ſimulationis. ſ. ꝙ dict⁹
Paulus promiſerit apparēter ⁊ non aio obligandi ſe ⁊ ꝓ
pterea non valuit per. l. nuda de cōtrahen. emp. ⁊ l. imagi-
naria de regu. iur. ⁊ l. j. ⁊. ij. C. plus valere qȯ agitur.

k ℂ Coadiuuanſ premiſſe cōiecture. quia vnus alius teſtis
vʒ ductius deponit qȯ dñicus ſtatiʒ poſt actū dixit ꝙ ipe
dotabat filiam ſuā ⁊ non Paulus ſatiſfecit receptare nos
in domo ⁊ iſta ꝓmiſſio ꝑ paulū eſt facta pro euitādo penā
itaꝙ̄ ſatis euidēter oſtēditur ex dcis v̄bis qȯ illa ꝓmiſſio
fuit apparenter fcā non exiſtenter. ſimiliter alius vʒ Joā-
nes deponit idem tunc audiuiſſe a paulo predicto. Et licʒ
iſti teſtes ſint ſingulares ⁊ illi Paulus ⁊ dñicus non po-
tuerint preiudicare dicto Petro ⁊ eius filio. Tamen nega
ri nequit q̄n prebeāt aliquā cōiecturā ⁊ veriſimilitudinem
dicte ſimulatiōis. ⁊ aliquātiſper iuuet alſs coniecturas ⁊ in
dicia ſupra deducta que vrgentes ⁊ ſaltē ſiſ iuncta vt q̄ nō ꝓ
ſunt ſingula multa iuuent. l. excuſanſ in pn. ff. de excu. tu.

l ℂ Dato autē ſine preiudicio veritatis qȯ dicti hr̄des non
poſſint iuuari ſimulatione q̄uis falſum ſit: q̄a īmmo iuuari
poſſunt per pdicta. Tñ poſſunt ſe tueri exceptiōe pacti de
nō petendo interpoſiti per dictum petrum ꝙ probatuʒ eſt
prout. ſ̈. eſt deductū. ⁊ clarū eſt ꝙ ꝑiudicat ipſi petro. ſʒ in
ſtari pōt ꝙ nō obſtet dñico eius filio q vna ſecū ſtipulatus
fuit dictā dotē que promittebatur pro matrimonio ſecum
cōtrahendo ſed circa hoc eſt aduertendum ꝙ dicta ꝓmiſ-
ſio nō eſt facta cuilibet inſolidum itaꝙ̄ aut cenſeſ facta cui
libet ꝓ parte ꝓut rigor verborū ſuadere videtur. l. ſi mihi
⁊ titio de ver. ob. ⁊. l. reos. §. cū in tabulis de duobus reis
cum ſi. Aut intelligitur qȯ petro queraſ actio donec durat
eius patria poteſtas ⁊ ſupportatio onerum matrimonij. ⁊
poſtea ipſius filij. argu. l. ſi is q. §. ibi dos. ff. de iure dot. qȯ
videſ magis de mente. ⁊ magis ꝯuenire ſubiecte materie.
⁊ habita hac ſecunda interpetratiōe tunc habemus inten-
tum ꝙ ſibi cui nūc competit actio preiudicet pactū illō de
non petendo: ſimiliter pro medietate clare obſtat cum pro
medietate pertineat ad eum ſolū. Similiter videtur ꝙ ob
ſtet pro alia medietate: q̄m vſuſfructus ad eum pertinet. ⁊
plena adminiſtratio ⁊ ipſe petit tanꝙ̄ rem ſuam propriam
ſeu tanꝙ̄ ſolidū ius ad eum pertineat vt probat in ſili tex.
in. l. j. C. de bo. mater. eſt enim eadē ratio in alijs aduētitijs
que parētibus pariter querunſ. prout materna vt in. l. cuʒ
oportet. ⁊ per totum de bonis que lib. Cum autē ipſe pro-
miſerit non petere ⁊ ipſe petat ⁊ ſubiecta materia quare ita
promittebat reſpiciebat omnem petitionem. ideo dicta pro
miſſio videſ intelligenda ēt de qualibet petitione etiam fa
cienda per eum noie filij maxime cum precedētia ⁊ ſequen
tia id ſuadent: facit. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de leg. j. ⁊. l. he-
redes palam. §. ſed ſi notam de teſta. ⁊ vnus teſtis deponit
ꝙ innuit ꝙ nec ipſe nec eius filius peteret ergo fortius nec
ipſe nomine filij: cū itaꝙ̄ ipſe petat venit ⁊ ꝯ verba cōuen
tiōis ⁊ contra mentē merito repellendus. Et per predicta
puto ꝯcludendum ꝙ partes iudicis debeant eſſe in pronū
ciando male iudicatū ⁊ bene appellatum ⁊ abſoluendo di-
ctos conuentos ab in petitiōe dicti petri.

m ℂ Nō obſtātibus adductis in ꝯtrū que vere non obſtant
per. ſ̈. dicta adducta pro hac pte ꝑꝑ que pʒ ſublata ꝑ addu
cta ꝓ hac pte. Non. n. obſtat ꝙ dictus Paulus ꝓmiſit ſol-
uere dotē quam illi duo deputati arbitrarenſ ⁊ illi arbitra-
ti fuerunt: q2 dicta promiſſio obligaſſet dictum Pauluʒ ꝓ
mittentem ſi promiſſio nō fuiſſet ſimulata ⁊ nō interueniſ
ſet pactum de non petendo que duo obſtant. ſ̈. dicte pro-
miſſioni. ⁊ nitēdi ex ea per. ſ̈. dicta.

n ℂ Nec obſt. qȯ ꝓmiſſio ex cā obligat q2 fateor niſi ſit cā que
ſuadet ſimulatiōeʒ nō animū obligandi prout cōtingit in
caſu iſto adducta in ꝯtrium militāt q̄ñ q̄s ex aliqua cā vult
obligari nō q̄ñ fingit vel ſimulat vt in caſu noſtro.

o ℂ Nec ob. ꝙ nō eſt veriſimile ꝙ dcm̄ matrimoniū fuerit
ꝯtctū ſine dote. ⁊ ſic incōuenit qȯ mulier remaneat indota
ta: q2 lʒ forte nō ſit plene probatū qȯ dictus Dñicus ꝓmi
ſerit dotē nō ſequiſ ꝑꝑes qȯ nō fuerit ꝑ eū ꝓmiſſa: maxie
q2 vna teſtis ȯ directo ꝓmiſſionē vʒ dña magdalena. ⁊ duo
alij teſtes deponunt: qȯ dict⁹ dñicus dixit ꝙ volebat do-
tare ſeu dotabat filiā de ſuo. ⁊ ſic nō deduciſ ꝙ nō fuerit
ꝓmiſſa dos. Preterea bart. in. l. obligamur. §. j. ff. de acti. ⁊
oblig. vult qȯ pater teneſ dotare filiā ēt nuptam. ⁊ ideʒ di
cit Ange. ibi per generalitatem. l. fin. C. de dotis promiſ. ⁊
l. qui liberos. ff. de iure dotium. ⁊ l. dedit doteʒ. ff. de colla.
bon. ⁊ ſic non erit indotata.

p ℂ Nec ob. ꝙ in dubio rñdēduʒ eſt ꝓ dote. q2 nō ſumus ī
dubijs ſtātibus tot pſumptiōibus in dubijs ēt pſumiſ q̄s
nō eſſe in dolo. l. merito ꝓ ſocio. l. fin. de pſump. Et tñ ex
indicijs recediſ a dcā pſumptiōe ita ⁊ ī terminis iſtis. Nec
obſtat depoſitio pauli: q2 eſt ſingularis ⁊ quo ad corticē. v̄-
borum dictuʒ ſuū videtur multuʒ diſſonare a dictis alioꝝ
teſtium: q2 ex atteſtationibus aliorū deprehenditur ꝙ ipſe
nolebat effectualiter promittere dictam dotē animo ſoluen
di de ſuo. Et ſic dictū ipſius teſtis nihil eſt. ⁊ pōt etiā per-
ſuaderi ꝙ illa v̄ba dixerit fingēdo. ⁊ ſimulādo vt oſtēderet
aſtātibus ꝙ ipſe ꝓmiſerit de ſuo ne appareret fraus. Et h̄
eſt veriſile ſi dicta verba protulit que tñ nō ꝓbanſ per vni-
cuʒ teſtem per iura vulgaria. Laus deo.

ℂ Maior natu ex teſtō paterno hʒ liberaʒ adminiſtratio-
nem. ⁊ ad vitam ſuam locauit vel alienauit fortilitiū heredi
tariū an fratres poſſint petere reſiduū fructuū vltra expēſas
adminiſtratas ꝙ veriſimiliter reſtat.

ℂ Conſilium

¶ Conſilium ccxliij.

In noīe domini noſtri ieſu xp̄i. ¶ Circa p̄mū cõſultationis articulū vr̄ prima facie dīm ꝙ dictus dn̄s Nicolaus nõ ceciderit a iure ſuo attēto ꝙ nõ alienauit in perpetuū ſed ad vitā recipiētis ita ꝙ poſt ſilius mortē erat dictū fortilitiū rediturū ad ipſuȝ nicolaū ⁊ fratres ⁊ maxime qꝛ prout audio ille in quē trāſtulit illud fortilitium erat lõgeuus. ⁊ ſi excedebat annos quinquaginta non vr̄ ꝙ alienatio cenſeaꝛ facta ad lõgum tp̄s qꝛ vel ad nouē annos vel ad.vij.vel ad quinqꝫ annos ꝑ tex. ſing.in.l. hereditatū.ff.ad.l.fal.ꝑ quā legeȝ dicit bar.in.l.hereditas ad diē de here. inſti.ꝙ qs nõ p̄ſumiꝛ viuere vltra.xxx. annos. Licet qs poſſit viuere cētuȝ annis.l.ſi.C.de ſac.ſan.eccl. ⁊.l. an.vſuſ.ff.de vſuf.⁊ videreꝛ velle gl.in.l.ſȝ ſi de ſua in p̄n. de acq.here.ꝙ qs p̄ſumaꝛ viuere ſi nõ excedit cētuȝ annos ⁊ idem no.ibi Ang.Imo.⁊ Ponta.licet autē iura probent ꝙ longiſſima vita hoīs ſit cētum annoꝛuȝ vt.d.l.ſi.⁊.d.l. an vſuſſ.nõ tn̄ probant ꝙ qs preſumatur viuere cētuȝ annis: naȝ cõmuniter hoīes non viuunt tanto tēpoꝛe immo rariſſimi forte de mille vnus nõ aſcēdit ad tātaȝ etateȝ id aūt ꝙ raro cõtingit nõ preſumitur ſȝ id qđ frequēter cõtingit notant gl.⁊ bal.in.l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.⁊ gl.⁊ doc.in.l.nõ hoc.C.vnde legi.facit gloſ.in.l.j.C.de arbi. ⁊.l.ꝙ ſi nolit.§. qui aſſidua de edili.edic.cum concoꝛ.

a ¶ Cum itaqꝫ raro cõtingat ꝙ quis viuat centū annis: ideo nõ videtur ꝙ qs p̄ſumitur viuere cētuȝ annis: ideo potius vr̄ ſtandū diſpõni.d.l.hereditatū que loqꝛur de p̄ſumptiõe q̄ꝫtum qs ſpereꝛ viuere q̄ꝫ.d.l.ſi.de ſac.ſan.eccl.que loqꝛur de poſſibilitate q̄ꝫtuȝ.ſ.qs poſſit veriſiſr viuere.itē in.d.l.an vſuſſ.de vſuf.rigoꝛe vſuſſ.deberet durare donec durauerit municipiuȝ ꝙ cõiter durat vltra centum annos ⁊ ſepiſſime vltra mille receditur a dicto iure ne ꝓprietas reddaꝛ quaſi ludibrio: ideo reſtringiꝛ vita dicti vſuſſ.vſqꝫ ad cētū annos qꝛ lex p̄ſumiꝛ ꝙ qs nõ viuat vltra.c.ānos.nõ aūt p̄ſumit ꝙ viuat cētū annis cū id rariſſime ꝯtingat.cõceſſio aūt ad breue tēpus nõ vr̄ ꝓhibita ſed cõceſſio in ꝑpetuū vel ad lõguȝ tp̄s.ar.l.j.§.q in perpetuū.⁊.l.ſi.C.ſi ager vecti.vel emphy. peta.videꝛ ⁊ ſecūdo excuſandus a dcā ꝓhibitiõe ⁊ pena in ea appoſita qꝛ vr̄ ꝙ fecerit ex neceſſitate quadā redimēdi vexatiões litis.⁊ ſe ⁊ fratres liberādi ab onere eris alieni quo tenebātur ei in quē tranſtulit dictū fortilitiū neceſſitas aūt nõ ſubeſt legibus.l.j.⁊ ibi no.gl.allegās cõcoꝛdā .ff.de offi. conſul.⁊.j.q.j.ſi ergo.⁊.l.ſiquis per neceſſitatem .ff. de furt. ad hoc tex.in.l.filiuſfami.§.diui.verſi. ſed hoc neqꝫ creditoribus.ff.de lega.j.vbi pꝛohibitio alienationis facta a teſtatoꝛe non preiudicat fiſco vl̄ creditoꝛibus quominus valeat alienatio facta pro ſoluendo creditoꝛibus facit.l.ob es. C. de predijs mino. Et ideo vbi eſt pꝛohibita alienatio nõ habet locum pꝛohibitio vbi ſubeſt neceſſitas.l. alienationis.ff. fami. herci. Preterea quando teſtatoꝛ pꝛohibet alienationeȝ rei que remanet in eius hereditate impeditur dominij tranſlatio nec res poteſt per ipſum pꝛohibitum fieri alienatio: ideo non videtur facta alienatio.

b ¶ Tamen his nõ obſtātibus cõtrariuȝ eſt de iure reſpondendum. Nam exquo eſt pꝛohibita alienatio ſine diſtin.aliqua.⁊ vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguamus. dicit tex.in.l.iij.ff.de officio preſidis ſed generaliter loquens generaliter intelligatur.l.j.§.⁊ generaliter de lega. preſtandis. ⁊.l.de precio de publicia.c.quia circa de priuil.cū ſimi. quelibet alienatio cenſetur pꝛohibita. Sed conſtat dictum Nicolaum pꝛimo genitum feciſſe alienationeȝ de dicto fortilitio cum ſuo tenimento qꝛ trāſtulit dominium in recipiētē ⁊ ſic fecit alienū ergo alienationem fecit. Nil enim aliud ſeu dominium vel ius a ſe abdicare.l.alienationis in pꝛin. ⁊. §. j.⁊.l.alienatum a ꝯ̄rio.ff.de ver.ſig. itaqꝫ cū dicti fortilitij.⁊ eius tenimenti ſit q̄ꝫtum eſt in ipſo nicolao trāſlatum dn̄iū in recipientem cõſtat fuiſſe factam ipſius fortilitij alienationem q̄ꝫtum fuit in ipſo nicolao.⁊ lȝ nõ fuerit trāſlatum dominium ꝓpter ꝓhibitionem teſtatoꝛis q̄ impedit dn̄ij tranſlationeȝ prout.ſ̄.deductum eſt.⁊ ꝑ ꝯ̄ns nõ ſit ꝓprie alienatio: tn̄ qn̄ teſtatoꝛ ꝓhibet alienationē ⁊ in caſu quo alienat imponit penā amiſſiõis rei relicte: lȝ alteri cõcedēdo nõ trāſferet dn̄ium.⁊ ſic nõ reſultet alienatio: tn̄ militat pena appoſita ꝑ teſtatoꝛeȝ: qꝛ ille ꝓhibitus alienare de facto alienauit: lȝ alienatio valida nõ ſit: qꝛ nõ trāſeat dn̄ium in euȝ in quē ꝓhibitus alienat: tn̄ penam incurrit.l.peto.§.fratre.ff. de leg.ij.ibi enim inſtituto extraneo ꝑ ꝓhibitū alienare domū domus iure fideicõmiſſi deuenit ad ceteros de familia vt eſt ibi tex.ideo in fideicõmiſſariū trāſit dn̄ium domus recta via.l.a tutio de fur.l.legatum lultimo de leg.ij.l.ſi tibi homo.§.cum ſeruus de leg.j.⁊ per ꝯ̄ns nõ tranſit in heredem inſtitutū a ꝓhibito alienari: qꝛ non p̄nt duo eſſe inſolidum domini eiuſdem rei.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum.ff. commo.l.ſi hereditatem.ff.de caſtrē.pec.

c ¶ Idem dicit ibi tex.ſi pꝛohibitus alienauit.⁊ tādē pꝛohibitio teſtatoꝛis ipedit dn̄ij trāſlatiõem vt.ſ̄. in adductis in ꝯ̄riū dictū eſt.ideo lȝ alienatio ſit nulla tn̄ verificaꝛ cõditio ſub qua pena eſt appoſita vt ibi ꝓbaꝛ ⁊ pꝛobaꝛ ēt in.l.pr̄.§. iulius agrippa a ꝯ̄rio ſenſu.⁊ in.§.ſe.de leg.iij. Et ſuadet rõ qꝛ exquo cõditio nõ pōt impleri de iure cenſeꝛ eſſe de mēte teſtatoꝛis ꝙ cēſeaꝛ impleta ſi de facto impleꝛ.l.mulier.§.ſi. ff.de cõdi.inſti.vbi glo.in v̄bo manumiſiſſe allegat multas cõcoꝛdātias: itaqꝫ cū alienare ꝓhibitus alienare nõ poſſit ſi ſub cõditiõe ſi alienauerit imponitur ſibi pena ꝑuatiõis.⁊ alteri relinqꝛtur ſufficit ꝙ alienet de fcō. Lȝ alienatio d̄ iure nõ valeat exquo valida alienatio fieri non poterat ꝙ magis dicenduȝ eſt in caſu noſtro in quo pena non imponitur ſub conditione ſi alienauerit ſed ſub conditione ſi attētauerit ꝙ verbum nõ reqꝛit actum vere fieri ſed tētari ⁊ ad aliquē actum ad id tendentem deuenire.l.ſiquis non dicam rapere C.de epi.⁊ cle.⁊ tex.cum glo.in verbo tentauerit in auc.habita.C.ne filius pro patre itaqꝫ nõ eſt dubium ꝙ dictus dominus Nicolaus attentauit alienare dictum fortilitiū ⁊ alienauit de facto q̄ꝫtum in ſe fuit. Ideo purificata fuit dicta conditio ſub qua teſtatoꝛ diſpoſuit ꝙ cadat eoipſo ab omni iure hereditario ſibi competenti ⁊ in eo ſuccedant alij fratres ⁊c. q̄ diſpoſitio eſt collata ſub conditione ſi attentauerit aliquam alienationem facere. Ideo dictus dominus Nicolaus eſt pꝛiuatus ſm̄ diſpoſitionem teſtatoꝛis.⁊ eius poꝛtio.ſ̄.legittimam eſt deuoluta ex cauſa fideicommiſſi ad fratres.l.vnica.C.de his que pene nomine.

d ¶ Nec obſtāt adducta in ꝯ̄rium. Nõ enim obſtat ꝙ alienauit ad vitam recipiētis ⁊ forte nõ ad longum tempus qꝛ reſpondetur ꝙ pꝛohibitum eſt fieri alienationem aliquaȝ nõ aūt reſtringiꝛ ad alienatiõem in longū tp̄s ſȝ generaliter iõ ꝓhibitio generalr̄ intelligiꝛ arg.l.j.§.⁊ generaliter de lega. preſtā.caſ.ſi romanoꝝ.xix.di.⁊.c.qꝛ circa de priuile. Et maxime qꝛ adijcit verbū aliquā ꝙ verbū ampliat diſpõneȝ vt pꝛobaꝛ in cle.j.ſuper verbo parte de foro cõpe.vbi lȝ v̄bum pars intelligaꝛ de dimidia non de minoꝛi poꝛtione quando ſimpliciter ponitur.l.nomen filioꝛuȝ.§.poꝛtionis verbo de ver.ſig. Tamē qn̄ adiungitur verbuȝ aliqua verificatur etiā in minoꝛi poꝛtiõe quā glo.ſequunꝛ ibi doc.⁊ ſeqꝛur Pont. l.ſicut certi.⁊.l.ſi.cum vel in vtero.C.de teſtō mili.⁊ tangit etiā Bal.in.l.j.C.de inoffi.dona.iõ verificātur verba dicti teſtamenti. Preterea iura q̄ alleganꝛ in cõtrariuȝ loquūtur in locatiõe per quā nõ trāſfertur dn̄ium niſi fiat ad longuȝ tempus quo caſu tranſfertur dominiuȝ vtile nõ directuȝ vt d.l.j.§.q in ꝑpetuū ſi ager vecti.⁊ in.l.j.de ſuperfi.ſi ad minus tp̄s nullū trāſfert dominiū qnimo nec poſſeſſio.l. interdū.l.ſi aliquā reȝ.ff.de acq.poſ.ſed nos loqmur in titulo tēdente ad tranſlationē dn̄ij adeo ꝙ ſi nõ fuiſſet pꝛohibitio alienatiõis impeditiua tranſlatiõis dn̄ij fuiſſet ſtatiȝ facta traditiõe tranſlatum dn̄iū.⁊ ſic facta alienatio.⁊ illa alienatio potuiſſet eſſe ad lõguȝ tēpus: qꝛ incertū eſt tp̄s moꝛtis.l.ſancimus in ſi.C.de dona.vbi eniȝ nõ eſt neceſſaria extimatio eius ꝙ relinquitur non deuenimus ad preſumptioneȝ de qua in.d.l.hereditatum vt ſatis pꝛobatur in.d.l.hereditatem vt pꝛobaꝛ in.d.l.ſancimus.⁊ facit ꝙ per gl. Ang. Imo.⁊ ponta in.d.l.ſed ſi de ſua.

e ¶ Et ſolet communiter dici ꝙ qs preſūmitur viuere centū annis licet illud dictū nõ hn̄ pꝛobatur iure: ſed nec pꝛobaꝛ ꝙ ſemper ſtemus diſpõni.d.l.hereditatum que ſi recte cõſideratur non eſt fundata in naturali ⁊ viua ratiõe patet inter cetera qꝛ tantum preſumitur viuere nonagenarius q̄ꝫtū ſexagenarius ⁊ iſup nõ p̄ſumiꝛ qs nõ plus viuere: ſȝ habetur extimatio de preſenti ⁊ relictum eſt in futurum.⁊ debet haberi conſideratio interuſurij medij tempoꝛis.l.ſi cõſtāte §.quotiens.ff.ſol.mat. Ita ꝙ minoꝛis tp̄is ſit cõputatio q̄ꝫ viuere credaꝛ ꝙ minus extimaꝛ relictū i diē q̄ꝫ relictū purū l.in.l.falcidia nõ habeꝛ pro puro.⁊ in.l.in q̄ꝫtitate.§.in diē ad.l.falcid. ⁊ alā ꝙ vſqꝫ in tempus moꝛtis confertur cenſetur perpetuum.l.j.ff.pro ſocio. ⁊ conſtat poſſe vltra longum tēpus extendi ſaltem ſi non excedit quis nonageſimū

annum per.d.l.ſi.de ſacr.ſan.eccl.⁊ ſufficit ꝙ poſſit eſſe in
perpetuum ſeu in lõgũ tp̃s.ar.l.ſufficit.ff.de condi.indeb.
f ¶ Preterea trãſlatio dñij tentabaſ fieri:nec ſi fuiſſet trãſ-
latũ dñium veniebat retrãſferendũ dñium in alienãtẽ: qꝛ
nõ retrãſferſ pacto nudo a retraditiõe.l.traditionibus.C.
de pac.l.ab emptiore de pac.itaq3 multis varijs vijs tolliſ
iſta allegatio in ꝯtrium.Nec excuſaſ ꝙ ex neceſſitate aliena-
uit:qꝛ contrahere eſt volũtatis.l.ſicut.C.de act.⁊ obl.l.nec
emere.C.de iure deli.Et l3 propter es alienum minoꝛ poſ-
ſit alienare imobilia:tñ reqriſ auctoꝛitas ſeu decretũ iudi.
l.j.ff.de rebus eoꝝ.⁊.C.eod.ti.in rubro ⁊ nigro.Preterea
lex prohibẽs alienationẽ ſe reſtringit ⁊ limitet qñ ſubeſſet
es alienũ:nõ aũt ita ſe reſtrinxit volũtas teſtatoꝛis ꝓhibi-
tiua alienatiõis que volũtas habeſ pro lege.§.diſponat in
auc.de nup.Nec ẽt obſtat.d.§.diui ver.ſ3 hoc neq3 credi-
toꝛibus:quia l3 ibi dicaſ ꝙ alienationis prohibitio facta a
teſtatoꝛe non preiudicet creditoꝛibus.tamen nõ permittit
ſpõtaneam alienationem ea cã factã a prohibito:ſed loquiſ
de alienatione facta per creditoꝛes ita ſonãt verba littere.⁊
ita ſumiſ ex verbis glo.⁊ doct.Nec ob.vltima obiectio qꝺ
nõ potuit trãſferri dñium:ideo nõ fuit facta alienatio.qꝛ
ad hoc eſt.ſ.plene rñſum.⁊ h̃ de primo queſito ſufficiant.
g ¶ Deuenio ad ſcðm dubiũ circa ꝙ aiaduerto qꝺ teſtatoꝛ
ante oĩa diſpoſuit ꝙ bona deberẽt eẽ cõia ſimul poſſiden-
do ⁊ fructificãdo bona dicte hereditatis pro indiuiſo. ſe-
cundo diſpoſuit ꝙ nullus poſſit petere diuiſionẽ bonoꝛu3
hereditaris ⁊ fructuum.tertio ꝙ omnia deberent ſtare in
poteſtate.⁊ manibus dicti domini Nicolai primogeniti:ſuc-
ceſſiue imponit penam petentibus diuiſionem de dictis re-
bus:nõ autem permittit dicto domino Nicolao ſibi appro-
priare dictos fructus ⁊ non conuertere in vſus vtiles:nec
prohibet fratres petere ꝙ dicti fructus conuertanſ in vti-
litatem cõmune3.⁊ in fructibus cõnumerantur etia3 pene
maleficioꝛu3 qꝛ ſunt fructus iuriſditionis que habetur in
terris hereditarijs vt dicit Bald.in.l.terminato pe.col.C.
de fruc.⁊ lit.expen.Sed cenſetur ſibi.d.Nicolao cõcedere
adminiſtrationẽ quãdã nec qcq̃ diſponit de pecunia redi-
genda ex vẽditione fructuũ quo ad v̾ba:ex quo ergo diſpo-
ſuit q̃ in cõi debeant poſſidere bona ⁊ fructare conſtat ꝙ
nõ vult ꝙ fructus ſint dñi Nicolai:ſed ſint cõmunes ⁊ ero-
gentur in cõem vtilitatem:alˀs nõ fructarentur cõiter: ſed
fructaret ſolus dñs Nicolaus:confert qꝛ teſtatoꝛ ſubiũgit
ꝙ nullꝰ poſſit petere diuiſionẽ fructuũ nec aliqd vetat niſi
alienationẽ ⁊ petitionem diuiſionis rerum hereditariaru3
⁊ fructuu3 ipſarum:qꝛ voluit eſſe in cõmune.⁊ in poteſtate
domini nicolai vt igitur ſit communis fructatio ex bonis
cõmunibus ⁊ nõ petaſ diuiſio rerũ vel fructuũ:ſed ſtet in
ptãte dñi Nicolai.⁊ ſic oĩa verificenſ d3 interpetrari ꝙ bo-
na ⁊ fructus ſint cõia ⁊ cõmunes.⁊ nõ petatur diuiſio ſ3 ſi
ſtent in manu ⁊ ptãte domini nicolai.i.ſub adminiſtratio-
ne:nec intelligiſ in manibus pro manibus proprijs.⁊ na-
turalibus ſue perſone.Nõ enim cadit ꝙ bona ſtabilia reti-
neanſ manibus:nec ẽt multitudo fructuũ põt in manibus
ſtare:ſed intelligiſ ſub cura.⁊ adminiſtratione ꝑut in ma-
numiſſione non ponitur manus proprie.
h ¶ Silr ⁊ ptãs capitur pro cura ⁊ adminiſtratione ⁊ facul-
tate diſponendi ſic ⁊ tutoꝛ h3 ptãtem in pupillum inſti.de
tut.in pri.qꝛ h3 curã ſue perſone:verbum.n.poteſtatis plu-
ra ſignificat.l.poteſtatis verbo.ff.de verb.ſig.⁊ plura alia
quã ibi deſcribãtur qñq3 pro mero imperio.l.imperiu3.ff.
de iuriſdi.om.iud.qñq3 generalr pro iuriſditione vt ꝑ gl.
inſti.de act.§.rurſus.⁊ probatur in rubrica de offic.⁊ ptãte
delegati ⁊ quãdoq3 ſunt quaſi ſinonima officiu3 ⁊ poteſtas
vt per Joã.an.in rubrica de reg.iur.in.vj.⁊ ꝑ Panoꝛ.in ru-
brica de offi.dele.Et alijs varijs modis poniſ ſm ſubiectã
mãm vt per gl.in.d.§.rurſus.⁊ per Arc.in cañ.magnũ.xj.
q.j.deriuatur enim a verbo poteſt ideo qui poteſt aliquid
facere dici poteſt habere poteſtate3 circa illud:ideo qui po-
teſt retinere fructus ⁊ illos adminiſtrare habere diciſ eos
in poteſtatem]: quia poteſt de illis diſponere.⁊ prout dici-
mus officium procuratoꝛis.ita ⁊ poteſtas procuratoꝛis ſeu
alterius adminiſtratoꝛis.⁊ alias gl.in.d.rubrica de re.iur.
dicit officium ⁊ regule ptãs regule. ⁊ ſic verbum poteſtas
eſt latum ⁊ equocum.⁊ varijs modis ſumitur prout ſuadet
ſubiecta materia per predicta.Et verbum equocum decla-
ratur ex precedentibus ⁊ ſequentibus.l.heredes palam.§.
ſed ſi notam de teſtamẽ.l.ſi ſeruus plurium.§.fina.de le-
gat.j.in caſu noſtro ſubiecta materia ſuadet.⁊ etiam prece-
dentia ⁊ ſequentia ꝙ ſignificet adminiſtrationẽ ⁊ faculta-
tem diſponendi tanq̃ de rebus cõmunibus cu3 prius di-
ſpõat teſtatoꝛ ꝙ bona ſint cõia ⁊ cõiter poſſideanſ ⁊ fructẽ-
tur ⁊ nõ petaſ diuiſio bonoꝝ nec fructuũ.ite3 poſtea ſub-
dit cura terras ⁊ ſtatum ꝙ habeat curam regimĩe ⁊ admini-
ſtrationẽ:itaq3 ꝑſuadeſ ꝙ ꝑut in terris.⁊ ſtatu cõibus cõ-
ceſſit curã ⁊ adminiſtrationẽ.ita ⁊ in alijs bonis cenſeatur
dediſſe adminiſtrationẽ ꝑ verbũ ptãte maxie cũ circa ſtatũ
ſubdit cũ ptãte ⁊c.⁊ ſumiſ ptãs ꝓ facultate adminiſtrandi
⁊ gerẽdi opoꝛtuna circa ſtatũ.⁊ ius dñandi:ita ⁊ intelligaſ
ꝯceſſiſſe facultatẽ retinẽdi cões ipſa bona.⁊ fructus cũ ptã-
te de eis diſponendi.Dedit aũt magis latas habenas cir-
ca regimẽ.⁊ iuriſditiõe3 ſuꝑ ſtatu dñij:nã dedit curã ⁊ ad-
miniſtrationem cũ plena ⁊ libera ⁊ abſoluta ptãte ⁊c.S3
circa alia bona ⁊ fructus ſubmiſit ſimplr eius poteſtaſ vt
ex verbis teſtamenti apparet euidenter.
i ¶ Et ꝯſtat aliud eẽ habere liberã ptãtem ⁊ habere ptãte3
ſimplr.l.ꝓcuratoꝛ cui libera.⁊.l.mãdato generali.⁊.l.pro-
curatoꝛ totoꝝ.ff.de ꝓcu.Item circa expẽſas faciendas pro
ſtatu ꝯſeruãdo voluit ꝙ nõ teneretſ reddere rõnẽ admini-
ſtrationis:nõ aũt h̃ cõceſſit circa ptãtẽ quã ſibi dedit cir-
ca alias res:nec ẽt circa introitus quos ꝯſequeretſ ex ipſo do-
minio terrarũ:nã illa v̾ba ita ꝙ de his impẽſis que ꝑ ipm
fieri ꝯtingerẽt circa predictoꝝ ⁊ ipſius ſtatus ꝯſeruatione3
nullã rõnem reddere teneaſ loquuntur ſolum de impẽſis
factis pro ꝯſeruatione regiminis ⁊ ſtatus puta pro officia-
libus ⁊ caſtellanis.⁊ pro exactiõe penarũ ⁊ huiuſmodi ſtõ
vñr ſignificare illa predictoꝛũ ⁊ ſtatus cõſeruationem iun-
ctis illis verbis ita ꝙ que continuãt.⁊ qualificant ⁊ quo-
dãmodo modificãt proximam orationem ⁊ ꝓximũ capitu-
lum cum quo cõſtruitur ⁊ in cõſtructiõe cõiungiſ.⁊ gegd
ſit iſta immunitas a redditiõe rõnis ſolũ tribuiſ ſuꝑ expẽ-
ſis factis ꝓ ꝯſeruatiõe ſtatus.⁊ predictoꝝ:ergo cẽſeſ velle
ꝙ de introhitibus ⁊ fructibus teneaſ reddere rõnẽ:na3 q
de vno negat tꝰ ꝓhibet in alijs vr affirmare ⁊ concedere.c.
nõne de preſum.l.ſiqs ex argentarijs.§.prohibet de edẽ.l.
cũ pretoꝛ de iud.cum ſi.Preterea eſt generale ꝙ qui nego-
cia in totu3 vel in partem aliena adminiſtrat teneſ redde-
re rõnem vt p3 in.l.quedã in prin.ff.de eden.⁊.l.j.C.vbi
de ratiocinijs agi op3.⁊.l.ij.ff.de neg.ge.ꝑ ſpe.in ti.de ob-
lig.ad ratioci.⁊ in titu.de iud.§.gñalia:ideo dictus.d.Nico-
laus generalis adminiſtratoꝛ bonoꝝ cõmuniũ teneſ redde-
re rõnem de adminiſtratis.⁊ ſic de ipſis fructibus.⁊ ad offi-
cium boni adminiſtratoꝛis eſt conuertere bona que admi-
niſtrat in vtilitate3 dñi:alˀs vr eſſe in dolo vel ſaltem in cul-
pa teneſ.n.ſi non fecit id quod facere opoꝛtuit.d.l.ij.⁊.l.di-
uoꝛtio in prin.⁊.l.litis conteſtate.§.ſi.⁊.l.qui ſine de neg.
ge.Sed conſtat ꝙ expedit fratribus ꝙ ſi qd reſtat de fru-
ctibus.⁊ redditibus vltra expenſas incũbentes.⁊ opoꝛtu-
nas illud totũ debet pro eoꝝ ratis expendi in eoꝛum vtili-
tatẽ:proút eſt redẽptio opidoꝛum que fuerũt ſua ⁊ ſuoꝛũ
antiquoꝛũ ⁊ illa nõ retinẽ in caſſis.⁊ quodãmõ demoꝛtua.
k ¶ Hinc videmus ꝙ ſancitũ eſt in iure ꝙ tutoꝛ pecuniam
pupillarẽ d3 ꝯuertere i emptionẽ ꝑdioꝝ.l.iij.§.ſi pecuniã
l.ita aũt in ꝑn.l.tutoꝛ q repertoꝛiũ.§.ſi deponi.ff.de admi.
tu.idẽ vr dðm in alijs adminiſtratoꝛibus ſi expedit dño.⁊
idem in rebus.⁊ negocijs cõibus: qꝛ idem iure eſt de toto
ad ptem.l.q̃ de tota.ff.de rei vẽ.l.q ſcit de vſur.c.paſtoꝛalis
§.ſiqs cũ totũ.ff.de offi.dele.eſt ergo in culpa lata vl leui
ſi expedit redimere dictũ opidum aſterne ⁊ h3 de cõibus
redditibus:vñ redimat ⁊ non redimit:ideo poteſt ꝯ cũ agi
vt pecunias ex fratribus ⁊ redditibus redactas ⁊ ſi quas
alˀs h3 cões conuertat in vtilitatem cõem.⁊ in ſpecie in di-
ctã redẽptionẽ dicte terre aſterne ſi nõ iminet alia maioꝛ
vtilitas.Et h̃ puto ſatis clarũ.Nõ.n.põt niti dictus domi-
nus Nicolaus ex eo qꝛ pretẽdat eſſe ſibi remiſſu3 onꝰ red-
dendi rõnes:qꝛ prout dixi nõ eſt remiſſu3 deĩ onus niſi
circa expẽſas factas ꝑ eũ circa pertinẽtia ad ſtatũ.⁊ regimẽ
dñij cõis eoꝝ.Circa ꝙ eſt eidẽ data libera ⁊ abſoluta po-
teſtas non circa fructus in qbus eſt data ei ptãs ſed nõ li-
bera ⁊ abſoluta que inter ſe lõge differunt vt.ſ.deductum
eſt.Et l3 iniunctũ ſit fratribus ꝙ obtemperẽt mãdatis di-
cti dñi Nicolai ⁊ eum honoꝛare debeãt tanq̃ patrem.Ta-
mẽ d3 intelligi in rebꝰ licitis ⁊ honeſtis ⁊ de qbus teſtatoꝛ
veriſilr ſenſit.ar.l.nepos ꝓculo de v̾.ſi.⁊.l.lutius.§.lutius
titius damã.ff.de le.ij.ſed nõ eſt honeſtum neq3 veriſimile
ꝙ teſtatoꝛ ſenſerit ꝙ dictus dominus nicolaus cui eſt con-
ceſſum ꝙ omnia bona cõia ſint in ſua ptãte ⁊ adminiſtra-
tione

tione pro ſe retineat fructus ꝛ redditus ꝛ nõ ꝯuertat in vtilitatem cõem: ideo talis adminiſtratio ꝛ poteſtas nõ venit ſub generalitate illius cõceſſionis: quia in generali cõceſſione poteſtatis nõ venit id qḋ cõcedẽs nõ fuiſſet in ſpẽ veriſimiliter cõceſſurus.c.fi.de offi.vica.lib.vj. ꝛ regula in generali eodem lib.facit.l.obſone generali.ff.de pig.

l ¶ Et pro rõne reddẽda põt adminiſtrator cõueniri quolibet ipe ſi aliud nõ eſt ꝯuẽtũ: vt no.Bar.in.l.mutuis.ff.pro ſocio p illũ tex.idẽ Bal.in rubrica.C.p ſocio.ad idẽ qḋ no. Bar.in.l.ij.C.de naufra.li.xj. dicẽs ꝙ quolibet tpe põt peti a ſocio redditio rõnis.ꝛ ſic põt peti a dño Nicolao ꝙ reddat rõnem de dictis fructibus quos adminiſtrator ꝛ de reliquis faciat ꝙ faceret diligẽs adminiſtrator ꝙ erit cõuertere in redemptione dicti opidi vel aliã cãm magis vł pariter vtilẽ. Hec ſcripſeram inherẽdo copie teſtamẽti mihi traditi poſtea mihi ſcriptũ fuit ꝙ in alia copia q̃ eſt apud manus primogeniti ſunt ṽba magis pinguia: qꝛ ẽt in hac pre dedit teſtator dño Nicolao pmogenito liberã ꝛ abſolutã ptãtẽ gubernãdi ꝛ adminiſtrãdi ꝛ nõ teneret̃ reddere rõnem adminiſtrationis: vidẽdũ ẽ itaqꝫ de virtute dictoꝝ verboꝝ ꝛ pfecto verbũ libera denotat ꝙ q hꝫ liberã adminiſtrationem poſſit qcqd põt dñs in ſuis negocijs adminiſtrãdis dũmõ ceſſet dolus ꝛ donatio dicit bar.i.l.pcurator cui libera.ff.de procu.ꝛ idẽ vr̃ velle bar.ꝛ poſt eũ Jmo.in.l.q rome.§.callimacus de ṽb.ob.ꝛ idẽ Ang.in.d.l.pcurator cui libera.ꝛ qḋ hr̃ in.c.q ad agẽdũ i fi.de pcu.li.vj. Et maxime qꝛ ſunt ṽba geminata libera ꝛ abſoluta ꝛ geminatio plerũqꝫ plurimum opat̃.l.baliſta cũ ibi no.ff.ad treb. ꝛ multa ad hoc ppoſitũ pñt adduci inſup addiẽ ad ampliationẽ ꝙ nõ teneat̃ reddere rõnẽ ꝛ phibitus reddere rõnẽ adminiſtrationẽ ſeu pcep tũ ꝙ nõ aſtringat̃ reddere rõnẽ adminiſtrationis nõnunq̃ liberat̃ ẽt a doloſe geſtis.§.illud nulla.ṽ.q̃uis.l.ſi vnus.ff. de pac.ꝛ gl.in.l.actiõe.C.de traſac.i.ij.gl.magna i fi.ꝛ doc. ibi quiñ ſequũtur ad hoc.l.ſub ptextu.ꝛ qḋ ibi no.C.e.ti. Itaqꝫ vr̃ ꝙ pfato dño Nicolao nihil dici poſſit: ex quo nõ põt ab eo peti rõ adminiſtrationis ꝛ hꝫ liberã adminiſtrationem: libere.n.importat ꝙ poſſit pferre iniquum equo.l. fideicõmiſſa.§.q̃q̃.ꝛ qḋ ibi p gl.ꝛ Bar. in.l.cũ quidã.ij.de leg.ij.Nõ.n.libera ptãs ꝛ libera adminiſtratio regulat̃ a regulis iuris ciuilis.dicit bar.in extraua.ad repri.in ṽbo videbit̃.ij.col.ꝛ aliquid p eum in.l.alio.ff.de ali.ꝛ cib.leg.

m ¶ Tamẽ ex aduerſo aduertẽdũ ẽ ꝙ lꝫ ſit ꝯceſſa libera ptãs adminiſtrãdi ſeu libera ꝛ abſoluta. Tamẽ ſemp cẽſet̃ exceptus dolus.l.creditor.§.lucius.ff.mãdati.dolus.n.futurus nunq̃ remittit̃ qꝛ nec remitti põt.l.ſi vnus.§.illud nulla.j. rñſo de pactis dotal̃.n.occaſio relinquẽdi ꝙ fieri nõ põt.l. cõuenire.ff.de pac.dotali.ꝛ ꝙ in qualibet lata ꝛ libera ptãte cẽſeat̃ exceptus dolus futurus tꝫ bar.in.d.l.pcur.cui libera in.l.aurelius.§.gayus de libera.leg. in.l.alio de alimẽ.leg. ꝛ in.l.filius de do. ꝛ oẽs ac ẽt cẽſet̃ excepta lata culpa q̃ dolo cõparat̃.l.ꝙ nerua.ff.depoſiti.iõ iura q̃ exceptuãt dolũ ſub intelligũt ſub dolo cõprehẽdi latã culpam put hec declarat Bart.in.l.aurelio.§.gayus.ṽſicu.tertio quero de liber. leg. ꝛ dicit Barto.in.d.l.filius de dona.ꝙ nõ poteſt facere iniquum.idẽ dicit Ricciar.de ſaly. in quodam ſuo cõſil.incipiẽte.circa primum dubium.Nõ ẽt venit dilapidatio vel iactatio vł doloſa adminiſtratio in portiõe cohẽdis.l.ꝑ iur.in fi.ff.de pactis.ꝛ.d.l.filius de dona.ꝛ.l. antepenultima.§.fi. mãdati ſm eũdem Ricciar.de ſaly.

n ¶ Prout ergo nõ põt dilapidare ſeu iactare alteri cõcedẽdo pari rõne vł ꝙ nõ poſſit p ſe retinere nec p liberam ꝛc. cẽſet̃ pmiſſa mala adminiſtratio.dicit gl.fi.in.c.cuꝫ olim de elec.allegat.c.relatio.xxij.q.j.ꝛ dolus vł lata culpa cẽſendũ vr̃ ꝙ inſit ſi vult in caſſa: ꝛ vt ita dixerim mortuã pecuniaꝫ retinere ꝛ nõ redimere terras q̃ iã fuerãt eoꝝ niſi forte cuꝫ aliqua inſit q̃ tñ dꝫ eẽ vera ꝛ nõ vana.lꝫ.n. q̃libet cã dũmõ nõ ficta excuſet a dolo.l.igit̃.ff. de libera.cã. ꝛ notãt gloſ.ꝛ doc.in.l.vnica.§.fi.ff.ſi qs ius dicẽ.nõ obtẽ. tñ nõ ita excuſat a lata culpa qꝛ ſi qs mouet̃ ea cã qua nõ fuiſſet veriſimiliter motus homo et pax diligẽs excuſat̃ a dolo non autem a lata culpa: prout ſumit̃ ex.l.late culpe de ṽbo.ſignifi.ꝛ doctrina Bar.in repe.l.ꝙ nerua.ff.depoſiti. debet tamẽ allegari ꝛ probari cauſa vera ꝙ.n.cõmuniter nõ moueret communiter tamẽ hoĩes nõ preſumit̃ mouiſſe eum de quo agit̃ per notata per Bar.ꝛ Ange.in.l.ſed ꝛ ſi lege.§. ſcire.ff. de petitio.hereditatis qui volunt ꝙ licet ignorantia iur̃ cauſet bonãfidem vt ibi habetur: tamen in dubio preſumitur potius malafides.ꝛ ſic dolus ꝙ lata culpa.ꝛ ſic ignorantia iur̃ ad hoc regula iur̃ qui contra iura mercatur in.vj.l.quemadmodum.C.de agri.ꝛ cenſi.lib.xj.Facit etiam.c.j.de preſump.Et ideo licet ſit per teſtatorem relicta libera ꝛ abſoluta poteſtas adminiſtrandi dicto magnifico dño Nicolao. Tamen non poteſt communem pecuniam ſeu redactam ex bonis cõibus ſibi appropriare ꝛ apud ſe retinere quando poteſt in redemptionem antiquarum ſuarum terrarum cõuertere.nam id cederet ad manutentionem ꝛ augumentum ſtatus ꝛ honorem ꝛ vtilitatem communem. Si aliud non latet propter qḋ probabiliter ſeu excuſabiliter moueretur.

o ¶ Et multũ cõfert id qḋ lex iniungit tutori ꝙ pecuniã pupilli vt cõuertat in emptionẽ pdioꝝ put.ſ.ẽ ductũ ẽ.ꝛ maxime cũ ad id requirat̃ a fratribus ꝛ cõditiõis pecunie.ita ꝙ ſi denegat id facere magis vget pſumptio doli vł late culpe.ſ.ꝙ ipſe dñeget vt ſue vtilitati nõ cõi vtilitati conſultat nec ẽ veriſimile ꝙ ſi tota pecũia fuiſſet ipſius dñi cole ipſe. d.Cola nõ redemiſſet dictã terrã ſi p ſe ſola habuiſſet redimere ꝛ q i cõmunibꝰ aut in alienis rebꝰ aır ſc hꝫ q̃ in propꝰijs aut in dolo ẽ aut in culpa lata.d.l.ꝙ nerua depoſiti. ꝛ l.ſi cõſtãte.§.ſi maritus.ff.ſo.ma.Et maxime h̃ eſt ei imputãdũ ſi de exitibus ꝛ introitibus nõ facit librũ ex quo poſſit videre qd apud eũ reſtat put facere dꝫ q aliena negocia gerit aliter adminiſtrat.l.j.§.de officio de tute.ꝛ rati.diſtra.ꝛ facit.l.cũ ſeruus.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ.l.ſi.§.inter cetera.ff.de lib.leg.ꝛ lꝫ ſit immunis a redditiõe ratiõis: tñ tenet̃ cõficere inuẽtariũ vt vr̃ probare tex.in.l. orphanotrophos.C.de epi.ꝛ cle.per quẽ tex.ꝛ tex.l. decurioibus de epi.au.Firmat Ricciar.de ſaly.in ſupra allegato cõſilio: ꝙ ꝛ firmat Ange. in cõſi.cxliij.hꝫ ordinẽ informis incip.reuocet̃ indubiũ.Et ſuadet ratio qꝛ lꝫ nõ teneat̃ quis reddere rõnẽ: tñ tenet̃ reſtituere aliqua hoc eſt ea que apud manus ſunt ipſius adminiſtratoris.l.ſi quis rõnes.ꝛ.l.aurelius.§.gayus de libe.lega. ꝛ.d.§.inter cetera q̃ loquunt̃ in liberatis a redditiõe rõnis p vltimã voluntatẽ prout hꝫ dictus.d.Cola idẽ in hñtibus liberationẽ p diſpõneꝫ legalẽ dicũt Pet.ꝛ Cy.in.d.l.orphanatrophos.Et ꝙ fortius ẽ dicta iura loquunt̃ in liberatiõe a redditiõe rõnis preterite.Lõge magis vbi remittit̃ redditio rõnis adminiſtratiõis future: prout ꝯtingit in caſu nr̃o: igit̃ vt poſſit videri que ſint reliqua ꝛ ſi qd doli cõmiſſuꝫ fuit de qbus tenet̃ reddere rõnẽ decet ꝙ vetitus reddere rõnẽ teneat̃ facere inuẽtariũ ꝛ librũ ꝯuẽtis ad manus ſuas ꝛ exitibus. Si aũt nec de iſtis teneret̃ reddere rõneꝫ.tũc fruſtra artaret̃ facere inuentariũ ꝛ procedat ꝙ dicit Bal.in.d.l.orphanotrophos.qui aũt nõ facit inuentarium preſumitur in dolo: ar.l.tutor q repertorium in prin.de admi.tu.ꝛ eẽ dolus probatur ex perſpicuis inditijs.l.dolũ.C.de dolo.ꝛ pariter lata culpa: tota itaqꝫ vis ſtat in hoc vtrum denegando velle reluere ex pecunia quã hꝫ in manibus dictus.d.Cola cenſeatur eſſe in dolo vel lata culpa. Quilibet aũt bonus vir cuius arbitrio remitti dꝫ arg.l.j.ff.de iure deli.ꝛ.c.de cauſis de offi.dele.ꝛ meo iudicio arbitrari deberet ꝙ ſit in dolo vł lata culpa ſi non adducit aliquã cãm verã qua moueri debeat mens iudicis in ꝯrium.Eſt etiã circa hoc aduertendum ꝙ fructus dictorum bonorum paternorum vſqꝫ ad concurrentem quantitateꝫ legitime debẽt libere peruenire ad quemlibet ex fratribus ꝛ non permanere ad manus dicti dñi cole: nec ſub eius cura per.l.quoniaꝫ in prioribus.C.de inoffi.teſt.ꝛ per ea que.j.dicam in vltimo queſito.

p ¶ Deuenio modo ad tertium conſultationis articulũ circa quem breuiter inſtabo: qꝛ leuis dubitationis eſt: lꝫ.n.poſſet inſtari ꝙ filius maſculus dñi Nicolai ſuccedat in adminiſtratione regiminis in locũ patris: tum qꝛ pater ꝛ filius cenſentur eadem perſona.l.fi.C.de impu.Item heres repñtat perſonam defuncti ꝛ cenſetur eadeꝫ perſona cum defuncto in auc.de iureiuran.a mo.preſti.§.j.Et ſuccedit in hereditate que eſt ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti.l. hereditas de re iur.ꝛ.l.nihil aliud de verbo.ſigni.ideo filius heres patris ſuccedat in ius dicti regiminis: preterea filij poſiti in conditione cenſentur plus dilecti a teſtatore q̃ ſubſtituti.l.lucius in fin.ff.de here.inſti.gloſ. in.l.filiusfami.§. cum quis de lega.j.adeo ꝙ multi tenent ꝙ filij poſiti in cõditione cenſeantur inuitati ex teſtamento in locum parentis prout hanc opi.tenuit Oldra.in.l.j.C.de condi.inſer.vt refert Saly.ibi. idem tenẽs ꝙ ꝛ tenuit ibi Bald.in lectu. antiqua vt refert Paul.de caſt.in.d.§.cum quis cui dicta opi.placet.ꝛ pro hac parte dicitur conſuluiſſe Bald.in ꝯſi. incip.petrus heredem ꝛ Pet.de ancha.in conſi.incip.contra philippum.item Benedic.de plum.ꝛ Franc.de alber.

⁊ hanc opi. dicit veriſſimā Pon. in. l. ſi cū dotē in prin. ſo. ma. ⁊ Benedic. de plum. ibi ēt ꝗ filij poſiti in cōditione cenſeant inuitati ⁊ preferri ſubſtituto ⁊ Jmo. in. d. l. lucius. ⁊ in. d. §. cum quis. dicit ꝙ vidit plures conſuluiſſe pro hac parte: ⁊ ego in tribus cauſis vidi noſtra tempeſtate conſultum a varijs ſolēnibus doct. ſemper cōſultum pro hac ſnia prout hic latius refero in. l. j. de cōdi. inſer. adducēdo rationes facientes pro hac parte in propoſito itaqꝫ cum in dicto regimine fuerit inuitatus dominus Nicolaus ⁊ ſequens in gradu ſit ſibi ſubſtitutus ſub conditione ſi dominus Nicolaus deceſſerit ſine filio maſculo: ideo filius maſculus cēſet inuitatus in dicto regimine ⁊ preferendus fratribus dicti domini Nicolai per predicta.

q ¶ Tamē his minime refragātibus ꝯriā ptem arbitror intrepide tenēdā. nā dictus Nicolaus nō fuit inuitatus ad proprietatem dominādi. nam dn̄ium terrarum ⁊ ipſum ius dominandi ipſas terras erat ⁊ eſt cōmune ⁊ redditus communes: ſed adminiſtratio regiminis fuit mandato ⁊ cōmiſſione teſtatoris cōceſſa dicto dn̄o Nicolao tanꝗ primogenito ⁊ maiori natu. Cui voluit teſtator ꝙ fratres minores obedirent ⁊ eum honorarent vt patrem: que res nō ſunt trāſitorie in heredē. Nam mandatū morte mādatarij expirat. l. mādatum. C. mādati. ⁊ c. vno delegatorū de offi. deleg. cū multis cōcor. prout ⁊ cōtingit in tutore ⁊ curatore ⁊ alijs adminiſtratoribus. Et maxime hoc dicēndū in negocijs arduis: qꝛ tunc cenſeſ electa induſtria pſone: ꝑut voluit Jmo. poſt Florē. in. c. ſi. §. ſi. de offi. dele. Ad idē qđ no. Jo. an. in addi. Spec. in tit. de renun. ⁊ conclu. ver. item eſt bn̄ficiū qui magis generaliter loqtur p. l. fideicōmiſſa. §. ſi. de leg. iij. cuius dictum vt no. refert ⁊ ſeqtur Flo. in. d. c. ſi. §. his aūt de offi. deleg. ⁊ ēt in. §. ſi. eiuſdem. c. in. ix. q. vbi tamē limitat niſi eēt tale factum ꝙ nullā requirat peritiam. Jtē Bar. in. l. ſi. de diuer. ⁊ temp. preſcrip. dicit ꝙ qñ negocium nō hꝫ certam determinatam formā tunc cenſeſ electa induſtria perſone p c. is cui de offi. dele. lib. vj. cuius dictū multū placet panor. in. d. c. ſi §. ſi. eo. ti. in antiquis. Jn caſu noſtro negocium eſt arduum ⁊ indeterminatū: ⁊ requirit magnā peritiā ⁊ prudentiam ⁊ induſtriā in regendo terras ⁊ gubernando ſimilē ſtatū: ideo cenſeaſ electa induſtria perſone dicti domini Nicolai: licet predicte theorice loquantur in vita cōmiſſarij vtrum poſſit ſuam commiſſionem per alium expedire. Nā ſi cenſeſ electa induſtria perſone nō poteſt per alium expedire al's regulariter ſecus: ſed morte commiſſarij ⁊ adminiſtratoris aliorum negociorū magis generale eſt ꝙ nō trāſit in heredem prout ⁊ ſupradictum eſt.

r ¶ Sed pondero qꝛ a fortiori in caſu quo cēſetur electa induſtria perſone non debet tranſire in heredem ignotum ⁊ incertum qui poteſt eſſe furioſus ⁊ infans qui per alios in ſuis negocijs reguntur: itaqꝫ abſonū eſſet ꝙ haberēt aliorum negocia gerere: maxime tanti ponderis: argu. l. ſi. C. de legi. tu. Et abſonū foret ꝙ patrui forte ſenes haberēt honorare nepotē forte pupillū aut infantē vel ēt adultū aut prouecte etatis: ⁊ eſſet eis valde ignominioſum ꝙ cōis ſtatus regeretur a nepote minore natu ⁊ iuuene ipſis patruis longeuis ꝙ nullo pacto videtur eſſe de mēte patris teſtatoris. Nec verba id ſonant. Quādo enīʒ dominus Nicolaus deceſſerit cum filio maſculo teſtator eo caſu nihil diſponit: ⁊ ideo eſt caſus obmiſſus qui habetur pro obmiſſo ⁊ remanet in diſpoſitione iuris cōmunis. l. cōmodiſſime. ff. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ l. ſi extraneus. ff. de condi. ob cauſam.

s ¶ Nec eſt verū ꝙ poſiti in conditione cenſeantur inuitati: immo in cōtrariuꝫ eſt cōmunis opi. Nam eaꝫ firmant glo. Ja. de are. Ray. de for. Fran. tigrini de piſis Cy. Bar. Bal. Ange. Rapha. cu. Fran. de Alber. Nico. de neap. ⁊ Jmol. in d. l. lutius Bar. in. l. centurio de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. ſi cū dotem in prin. ſo. ma. ⁊ in. l. ſic de le. j. ⁊ Bal. in. l. cunctos populos ver. venio ad ſcđm. C. de ſum. tri. ⁊ in. d. l. cum accutiſſimi. ⁊ in. l. eā quam. C. de fideicō. in lec. antiqua col. xxix. idem Pet. de ancha. in. c. ſi pater in. xij. not. de teſta. in. vj. ⁊ in. c. in preſentia de proba. ver. x. quero. ⁊ in. c. licet de voto. hanc etiam partem tenent Jmol. ⁊ Pon. in. l. ex facto. §. ex facto ad treb. Rapha. cuma. ⁊ Jmo. in. d. §. cuꝫ quis. ⁊ Rapha. fulgo. in. l. generaliter. §. cum auteꝫ. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub condi. fac. dicens ꝙ ita fuit retentum per Jnnocē. quodam ſuo conſi. cui ſe ſubſcripſerūt omnes doc. italie a. xiiij. annis citra ſm eum qui inter ceteros nominat Saly. zab. ⁊ Pet. de ancha. Ex quibus patet hanc eſſe cōmunē opi. quā etiam dicit cōmunem eſſe Jmo. in. d. l. lutius. ⁊ Pau. de ca. in. d. §. cum quis. ⁊ in. d. l. cum accutiſſimi. ideo non eſt ſaltē indeciſiuis ab ea recedendū ꝓut ēt legendo ⁊ ſepius conſulendo dixi: ⁊ in. d. l. j. C. de condi. inſer. defenſaui cōmunem opinio. ab his que adducunſ pro ꝯria opi. ⁊ maxime procedit dicta cōis opi. Quādo agiſ de ꝑiudicio filiorū teſtatoris qui nō ſunt minus dilecti a teſtatore ꝗ ſint poſiti in ꝯditione ꝙ ēt ponderāt nōnulli tenētes ꝑmā ptem: ⁊ maxime cū natura negocij eam ſuadeat per adducta. ſ.

t ¶ Nec ob. ꝙ pater ⁊ filius cenſentur eadem perſona: quia d. l. ſi. loquitur eis viuis non procedit poſt morteꝫ in his q̄ non tranſeunt in filium vt de ſe eſt notum: ſed filius non ſuccedit in adminiſtratione cōmiſſa patri de negocijs alienis vt. ſ. deductum eſt merito ⁊c. pariter nec heres in huiuſmodi cenſetur eadem perſona cum defuncto: ſed in hic que tranſeunt in heredem prout eſt id de quo agitur: al's ſi dicte rationes militarent pariter tranſiret in feminas: ⁊ in heredes extraneos dictum regimen ſi non fuiſſet ſecus diſpoſitum per teſtatorem ꝙ eſſet abſonum remanet itaqꝫ clara concluſio ꝙ poſt mortem domini Nicolai ſi remaneret filius maſculus regimen erit commune: nec prouiſio teſtatoris ad eum caſum ſe extendit: ideo remanet ſub diſpoſitione iuris cōmunis per iam dicta.

u ¶ Modo deueniendum eſt ad quartū ⁊ vltimū dubium. Circa ꝙ videtur prima facie dicenduꝫ ꝙ licet vnuꝫ inſtrumentuꝫ contineat plus ꝗ aliud nō propterea cōtradicant. nam in inſtrumēto ꝙ minus cōtinet potuit eſſe obmiſſum per errorē: ⁊ ideo nō debēt viciari tanꝗ cōtra. ita ꝙ lꝫ contrarie ſcripture vicienſ ſi ſunt pe dignitatis p ea q̄ habētur in. l. ſcripture. C. de fide inſtru. licet illa lex loquaſ in chartis ſcriptis ab eadem parte. Et tunc etiam concordanſ ſcripture ſi pñt ſub aliqua diſtinctione cōcordari dicit ibi bar. ⁊ Bal. etiā vult ꝙ concordenſ ſcripture prout teſtes. item potuit vnus notarius plus intelligere ꝗ alter: ideo videſ ꝙ non propterea vicietur fides inſtrumenti plus continentis. Eſſet tamen circa hoc videndum in quo diſcrepent dicte ſcripture ꝙ nō vidi: ideo ſup hoc medio me vltra nō extendo nec quicꝗ dico in contrarium.

x ¶ Tamē ex alio dico ꝙ inſtrumenta predicta non probent ea rōne: qꝛ ꝑut ꝑſupponiſ de dicto teſtamēto fuerūt ſimul rogati duo notarij itaqꝫ debent ambo ſimul extrahere inſtrumētū ⁊ inſtrm̄ vnius tantuꝫ nō ꝓbat: ꝑut voluit Bal. in. l. iuriſiurādi. C. de teſti. allegat Hoſti. ⁊ Joā. an. in. c. qm̄ cōtra falſam extra de proba. idem etiā videnſ ſentire ipſe. ⁊ Pau. de caſt. in. l. ſi quis ex argentarijs in princi. ſeu. §. j. ff. de eden. dicentes ꝙ tunc ſufficit ꝙ vnus ſcribat ⁊ publicet ⁊ alius ſe ſubſcribat: argu. illius tex. ita ꝙ videntur velle ꝙ al's nō ſufficeret. ſ. ꝙ vnus tantuꝫ ſcribet ⁊ publicaret. ideꝫ firmat Bar. in conſi. mihi. ccxiij. incip. in primis eſt videndum an cōfeſſio. idē conſuluit Bal. in ꝯſi. incip. an cōfeſſio facta abſente. idem vidi cōſultū p ꝑceptorē meū in iure canonico integerrimi iudicij doctorem dominū Benedictum caprā doctorem clariſſimum itaqꝫ cum in illo ſalteꝫ in quo vnum inſtrumētū cōtinet plus ꝗ inſtrm̄ aliud eſt fides ſolius vnius notarij: ideo ſaltem in illo ꝙ non continetur in alio inſtrumēto nō datur fides per predicta.

y ¶ Circa vltimū videſ caſus in. l. quoniaꝫ in prioribus. C. de inoffi. teſtamēto. ꝙ iſtud grauamē ꝙ nō poſſint percipere fructus ⁊ ꝙ adminiſtratio regiminis pertineat ad ſolū dominum Nicolaū ⁊ de expēſis nō poſſit reuideri ratio reijciaſ quo ad legittimā filiorū. Nam ibi vniuerſaliter diſponiſ ꝙ omne onus reijciaſ de legittima vt eſt ibi tex. aptus: ergo ⁊ iſta onera reijcianſ: qꝛ qui omne dicit nihil excludit: ideo ēt ipſi fratres minores natu rōne eorū legittime habebūt iuriſditionem ⁊ iuriſditionis exercitiū in eorū terris: ⁊ aduertēduꝫ eſt ꝙ iuriſditio que eſt apud plures nō diuidiſ p ptes ſed eſt apud quēlibet inſolidū ⁊ indiuidua ꝑut voluit bar. poſt Jnn. in. l. ſi vni. q. iiij. ⁊. q. v. ff. ď re iud. ⁊ idē bar. in. l. ſi. ff. de rerū diui. ⁊ in ꝯſi. mihi incip. primo queriſ virū iuriſditio ⁊ imperiū in ordine. xiiij. ſm ordinē peruſinū nō informis. ⁊ idē voluit in. l. inter tutores in ſi. ff. de admi. tu. ⁊ facit qđ ipſe no. in. l. arbor. §. iudex cōi diui. Jdeꝫ Pau. de ca. in conſi. clxj. iđ ēt alij fratres habebūt iuriſditionē inſolidū ratione eorū legittime per predicta. Laus deo.

¶ Statutū Aſiſij diſponit ꝙ pro litis conteſt. ſolueſ certa gabella ⁊ alio capl'o diſponit ꝙ per rñſionem intelligaſ lis conteſtata: an pronūcia exequendi ſcriptam recognitaꝫ ſm formā ſtatutorū ſit nulla nō ſoluta dicta gabella.

¶ Conſilium

¶ Conſilium ccxliiij.

IN noīe domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Memini ſupioribus diebus cōſuluiſſe in ciuitate Aliſij: ꝙ quedā ſcripta recognita merentur executionē nō obſtātibus quibuſdā ꝓbationibus ꝙ pecunia nō interuenit ⁊ quodā ſtatuto diſponēte in caſu quo in ꝯctu nō interuenit pecunia: neſcio ſi iſte pūctus ē formatus ſup eadeꝫ cauſa. Quicquid aūt ſit de cauſa articulus ē penitus diuerſus. Jlle reſpiciebat merita cauſe iſte rectitudinē ⁊ validitatem proceſſus ⁊ pronūcie: itaqꝫ ſi nō obſtāte illo cōſilio reddito pro iuſtitia actoris cuius cōcluſionem prout tūc ita in preſentiaꝝ arbitror eē iuri cōſonā: nūc cum inſtātia requiſitus cōſulo ꝓ pte forte aduerſa ſup articulo penitus. Separato nō ſum reprebēſione dignus nec dānādus. licet nōnulli minus prudētes ⁊ iuris ignari plerūqꝫ obloquanꝰ in bmōi ſeu ſilibus caſibus. Uarie aūt voces vulgi nō ſunt magni faciēde: ar. l. decurionū. C. de penis. iō lꝫ plerūqꝫ in bmōi ſolitus ſim abſtinere ob voces illas: lꝫ a rōne alienas euitandas: tn̄ in caſu iſto deuictus inſtātia cōſultātis ⁊ allegantis ꝙ tenemur pro iuſtitia cōſulere iuxta no. p Bar. in. l. proxime. ff. de his que in teſt. del. ⁊. C. de ꝓxi. ſacro ſcri. l. in ſacris lib. xij. ſcribā ſup boc pūcto quid iuris ſentiam.

a ¶ Circa quē lꝫ videaꝰ pria facie dicēdū ꝙ dicta ꝓnūcia valeat nō obſtāte dicto ſtatuto ⁊ non ſolutione facta de dicta gabella ⁊ bullecta nō regiſtrata. Nam regula iuris dictat ꝙ vbi deficiūt ṽba legis deficit ipſa lex. l. ita aūt in p̄n. de adminiſtra. tut. l. iiij. §. ait pretor verſi. totiēs de dā. infec. ⁊. l. ſi ſeruuꝫ. §. nō dixit p̄tor. ff. de acq. bere. Sꝫ in caſu iſto vr̄ ꝙ deficiāt ṽba. Naꝫ dictū ſtatutū diſponit ꝙ in qualibet litis cōteſtate pronūcia ꝯ cōtumacē precepto de ſoluēdo ⁊c. ſoluat ⁊c. Sꝫ in caſu iſto nō eſt pronūcia cōtra cōtumacem. ⁊ boc cōſtat nō vr̄ ꝑceptū diſſoluēdo. naꝫ ꝙ nō ſit formaliter cōſtat ⁊ datō ſine preiudicio veritatis ꝙ ſit virtualiter: tn̄ preſupponiꝰ ꝙ imediate poſt dictā ꝓnunciā fuit facta ſolutio ⁊ facta bullecta ⁊ regiſtrata ſm formā ſupradicti ſtatuti: ideo in ipſa pronūcia cēſeꝰ facta ſolutio ⁊ bullecta ⁊ regiſtratio. nā que incōtinēti fiūt inſunt. l. iurigētiū. §. quinimo. ff. de pac. ſeu cēſenꝰ ineſſe. l. lecta verſic. dicebā. ff. ſi cer. peta. ⁊ maxime boc eſt dicēdum in caſu noſtro: in quo preceptū eſt actus momētaneus qui ſit p iudicem ⁊ ſolutio ſit per ptem ⁊ requiriꝰ camerarius ſeu emptor gabelle qui recipiat ⁊ bullecta ſit per ipſum camerarium ⁊ regiſtratio ſit p notarium actuarium que omnia nō pnt̄ cōmode fieri tpe ꝑcepti pa. n. nō eſt cōiter certa quid precipiaꝰ. ⁊ p ꝯñs quātuꝫ babeat ſoluere pro gabella. item cōiter camerarius vel emptor gabelle nō erit preſens cui bꝫ fieri ſolutio ⁊ q bꝫ facere bullectā: ⁊ iſta requirūt tps ſucceſſiuū nō momentaneū ꝓut ſit preceptum. ita ꝙ nō poſſent cōiter fieri eodem tpe quo ꝑceptuꝫ ita ꝙ eſt de neceſſitate interpetrādū ꝙ ſatis ſit ſi fiat incōtinēti: alꝛs acta ⁊ ꝓnūcie cōiter irritarenꝰ ꝙ eſſet abſurdū nec ſunt captāda ṽba: ſꝫ ciuiliter intelligēda. l. ſi cui. ff. de ſerui. ⁊. l. pe. ff. ad exbibē. ⁊ p ꝯñs cū predicta interuenerint ſtatiꝫ ⁊ imediate ꝙ ꝓnūcia predicta emanauit ſatiſfactū eſt dicto ſtatuto quatenus ꝑcipit ꝙ in quolibet precepto ⁊c. ſi pronūcia iſta cēſetur preceptum de ſoluēdo ⁊c.

b ¶ Solum reſtat de lit. conteſt. que re vera non interuenit: qꝛ litis cōte. fit p narrationem actoris ⁊ rñſionem rei ſimul factas vt etbymologia verboꝝ ſuadet ⁊ probaꝰ in. l. j. C. de lit. ꝯte. ⁊ qō ibi p Bar. ⁊ doc. ⁊ ideo p libelli oblationem ⁊ exceptiones p quas rñdeꝰ libello: qꝛ nō fiunt vno cōtextu nec ꝓpoſitiones ⁊ rñſiones nō inducūꝰ litis cōte. c. j. de lit. cōte. ⁊. c. dudū. el grāde. circa mediū de elec. ideo cuꝫ in bac cā nō interuenerit litis cōteſt. nec foret neceſſaria cū in executione nō ꝯteſteꝰ lis nō ceſſauit ſolutio in litis ꝯteſt. q̄ nō interuenit: qꝛ non entium nulle ſunt cauſe inquit pbs. ⁊. l. ij. ff. de vſuf. ⁊. l. adeo. §. ꝙ ſi toto de ac. re. do.

c ¶ Et ſi dicatur ſtatutum diſponit ꝙ productis exceptionibus ⁊ replicationibus intelligatur lis conteſtata: ⁊ aliud ſtatutum diſponit ꝙ in omnem euentum tam confeſſionis q̄ꝫ negationis fiende per reum in ſua reſponſione intelligaꝰ lis conteſtata: reſpondetur duobus modis. vno modo ꝙ dicta ſtatuta intelligantur in caſibus in quibus requiritur litis conteſtatio non in caſibus in quibus lis conteſtaꝰ ꝓut non conteſtatur vbi agitur via executiua. ſcōo reſpondetur ꝙ verbum intelligatur denotare ſolet fictionem. l. quoniaꝫ. ff. de bis qui not. infa. l. pater. ff. de capti. ⁊ in. l. poſtlimi. in prin. eo. ti. inſti. de inutl. ſtipu. §. ei vero qui. ⁊ in. l. vnica in princ. C. de rei vxor. act. in cle. quamuis rigor. §. ſimiliter de appel. cū multis ſimilibus ſtatuta exorbitantia ⁊ odioſa nō videntur verificari in caſu ficto: ar. l. iij. §. bec verba. ff. de nego. ge. ⁊ ibi Bar. qui idē voluit in. l. oēs ppl̄i de iuſti. ⁊ iure. ⁊ idem videtur velle Bal. ibi. ⁊ in. l. ſiquis ſeruo. C. de fur. ⁊ ⁊ in. l. meminimus. C. de legi. bere. in. l. nō dubiū. C. de legi. ⁊ in. l. cetera. §. item boc. ff. de le. j ꝙ ⁊ voluit Flo. in. c. cū dilectus de cōſue. ⁊ Pe. de an. in rep. c. j. de cōſti. xiij. q. prin. col. lxxxv. Conſtat aūt ꝙ iſtud ſtatutū eſt exorbitans a iure cōmuni cū de iure cōi proceſſus ⁊ ſnia ⁊ ꝓnūciatio abſqꝫ ſolutione alicuius gabelle valeant: iteꝫ gabella eſt res odioſa. dicit Bar. in. l. pupillus. ff. ad legem falcidiam. ⁊ annullatio actus eſt pena. l. ſi. C. de liberis preteritis. ⁊. l. labeo ſcribit ſi mibi bibliotecaꝫ de contrab. emptio. ⁊ pene ſunt odioſe ⁊ reſtringende regula in penis in. vj. ⁊. c. ſtatutum de elec. eo. lib. ⁊. ſi preſes. ⁊. l. interpetratione de penis.

d ¶ Tn̄ bis nō obſtātibus ꝯ̄riū puto de iur̄ reſpōdēdū. Nā ꝯſtat ꝙ in bac cā fuerūt ꝓducte exceptiōes ⁊ replicatiōes: iō lis intelligiꝰ ⁊ ē cōteſtata cū ſtatutū aperte diſponat ꝙ ꝓductis exceptiōibus ⁊ replicatiōibꝰ intelligaꝰ ⁊ ſit lis cōteſtata ꝙ ſtatutū videꝰ diſpōere ꝙ vere lis cēſeaꝰ ꝯteſtata cū loquaꝰ per verbū ſit ꝙ eſt expreſſiuū veritatis vt de ſe ē notū. illud eniꝫ ꝙ fingiꝰ nō ē ecce mortuus apud boſtes lege cornelia fingiꝰ mortuus p̄ma ora captiuitatis ⁊ tn̄ nō fuit tūc mortuus: ⁊ q ab boſtibus reuertiꝰ fingiꝰ nūq̄ꝫ captus: ⁊ tn̄ nō poſſumus dicere ꝙ nō fuit captus: ſed dicimus fuit captus ſꝫ fingiꝰ nūqꝫ captus. ⁊ ſic ē reperire in q̄libet fictione mundi: qꝛ ſemper fingit eſſe vel fuiſſe illud qō nō fuit aut fingit non eſſe ꝙ eſt vel non fuiſſe ꝙ fuit ad h̄ glo. in. l. ſiue poſſidetis. C. de proba. ⁊ in. l. fin. ff. ꝙ metus cauſa. ⁊ ꝙ per Barto. in. l. ſi is qui pro emptore de vſuca. Cum ergo ſtatutum dicat ꝙ intelligatur ⁊ ſit lis conteſt. ergo vere cenſetur lis conteſt. ideo verba ſtatuti militant.

e ¶ Ad idē litis cont. eſt actus iuris ſeu a iure inuentus ⁊ cōſideratus: iō prout induxit ꝙ per narrationē ⁊ rñſionē vno cōtextu factā reſultet litis cōteſt. ita ⁊ pōt facere ꝙ per libellum ⁊ rñſionē. licet ſeparatim facta reſultet litis conteſtatio licet etbymologia vocabuli aliqualiter repugnet non refert qꝛ ſepe in iure verba impropriantur per iura vulgaria. Nec cōteſtatio litis ꝓprie ē ipſius litis: ſed narrationis ⁊ rñſionis quibus mediantibus cauſaꝰ lis ⁊ litis cōteſtatio que eſt iuris conſideratione inducta: ⁊ ea que ſunt iuris vere inducuntur a iure. lꝫ loquaꝰ per verba alꝛs ſonantia in fictionem qꝛ que pnt̄ induci vere nō inducunꝰ p fictionē. l. in rebus in ſi. ⁊ ibi no. Bal. C. de iure do. ⁊ ē theorica Bar. in. l. ſi is qui pro emptore de vſuca circa ſi. tertie q̄ōnis princ. Et iō licet verbū intelligaꝰ ſepe denotet fictionē: tn̄ qꝛ pōt a iur̄ induci litis cōteſtō per actus alios q̄ꝫ inducaꝰ in iure cenſeaꝰ vere reſultare per dictā theoricam: ⁊ qꝛ verbum intelligaꝰ eſt cōe ad veritatem ⁊ ad fictionē. Nam veritateꝫ ſignificat in. l. qui ſolidum in prin. ⁊ in. l. ſi tibi bomo. §. cum ſeruus de lega. j. in. l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas de acqui. poſ. ⁊ in. l. cum enim in princi. ff. de noua. ⁊ in. l. communis ſeruus de acqui. poſ. ⁊ inſti. de reꝝ diui. §. quicquid. aut. §. naturalē. §. apiū. §. ſiquis in ſuo. ⁊ diligēs indagator multa ſimilia ħ facili inuenire pōt. Jtaqꝫ in caſu iſto denotet veritatē pſertiꝫ cū ſubdaꝰ verbū ſit verbū. n. ſum es ē in quolibet modo vel tēpore ſemp poniꝰ denotās veritatē ⁊ raro vel vt puto nūq̄ꝫ vt denotet fictionem: ideo verbū commune intelligatur interpetreꝰ ⁊ declaretur per verbum ſit ꝙ eſt ſoli veritati conſonū ꝓut alꝛs ſolet per doc. dici in. l. cēturio de vul. ⁊ pup. ⁊ in. l. precibus. C. e. ti. in verbo directo ciuili adiuncto verbo communi: quia facit cenſeri poſitum indirecta ſignificatiōe: ⁊ maxime quia fictio ⁊ veritas ſunt incompatibilia magis q̄ꝫ ſubſtitutio directa ⁊ obliqua: qꝛ ſalteꝫ actitudine ſe compatiuntur quo caſu eſt locum electioni per ea que bn̄r in. l. recuſare. §. ſi titius ad treb. ff. ⁊. l. non iuſtam. C. eo. titu. ⁊ ad l. ſi. C. de eod. ⁊ ideo cenſeatur vere lis conteſtata ⁊ dictum verbum intelligatur denotet veritatem.

f ¶ Et per bec euitamus illam contrariam allegationem. ſ. ꝙ ſtatuta non verificantur in caſu ficto: licet illud ſcilicet ꝙ ſtatutum non vendicet ſibi locum in caſu ficto non ſit expeditum. Nam Bar. in. d. l. ſi is qui pro emptore relinquit boc indeciſum vt ibi per eum. ⁊ ſimiliter ſtatutum diſponens ꝙ lis intelligatur lis conteſtata eluſorium videretur ſi iura loquentia de litis conte. non verificantur in tali. lit. conteſt. dato ꝙ eſſet ficta. ⁊ licet boc reputarem dubium ſi lis reſulta-

ret ficte côteſtata ſi alius ſtilus ſeu côſuetudo nô eſſet: tamẽ ex quo côſuetudo eſt ꝙ in cauſis côiter lis aſr nô côteſtaſ pretextu dicti ex quo ſufficit vna exceptiões ⁊ replicatiões: ⁊ tñ ſeruaſ ꝙ ſoluaſ gabella ⁊ fiat bullecta ⁊ regiſtratio ſm formã dicti ſtatuti ẽt in huiuſmodi cauſis executiuis tpe exceptionũ ⁊ replicationũ nô expectata ꝓnuncia iudicis redũdat res ſatis clara: qꝛ côſuetudo eſt optima legũ ⁊ ſtatutoꝝ interpres. l. cũ de interpetratione. ff. de. ll. ⁊. c. cũ dilectus. de côſue. idõ ſi qua dubitatio reſultaret per adducta in côtrariũ tollitur vigore dicte conſuetudinis.

g ℭ Poteſt ẽt ſumi alia rñſio ad rônem ꝙ ſtatuta nô trahanſ ad caſum fictum ꝙ nô eſt expeditũ: ⁊ inſuper ꝙ nô ſit ficta litis côteſtatio: ſʒ vera vigore dictoꝝ ſtatutorũ diſponẽtiuʒ ꝙ intelligaſ lis côteſtata per exceptiones ⁊ replicatiões ꝓut. ſ. latius deductuʒ. Et ad aliam rônem ꝙ intelligaſ ⁊ ſit litis conteſt. per exceptiones ⁊ replicationes in cauſis in quibus lis côteſtatur: nô aũt ꝓcedãt dicta ſtatuta in cauſis executiuis in quibus nô requiriſ litis ꝯteſtatio nec ſolet lis côteſtari: pôt etiã rñderi ꝙ ſtatutũ generaliter loquiſ ⁊ non diſtinguit: ergo dʒ generaliter intelligi ⁊ nô dʒ per iudicẽ diſtingui. l. j. §. ⁊ generaliter. ff. de leg. preſtan. ⁊ ca. ſi romanorum. xix. di. ⁊. l. iij. de offi. preſi. Et lʒ non requiraſ in cauſis executiuis litis côte. nô propterea ſequiſ ꝙ nô poſſit lis côteſtari: ſi ergo ſtatutũ vult ꝙ intelligaſ ⁊ ſit litis conteſtatio productis exceptionibus ⁊ replicationibus pôt ẽt militare in cauſis executiuis ſaltẽ large ſumẽdo litẽ: ꝓut ⁊ vulgariter ſumiſ ⁊ nô abſurde: lis. n. a côtẽtiõe limitis nomẽ aſſumpſit. dicit tex. in. c. forus de ver. ſig. nô ſe artans ad côtẽtionem iudicialẽ in qua requiriſ litis côteſtatio: itaqꝫ ẽt côtentio ſup via executiua pôt dici lis ⁊ côſequẽter interuenire litis ꝯte. Et ꝓpea dicta ꝯſuetudo nô fuit a rône aliena diſponẽdo ſeu interpetrãdo ꝙ factis exceptiõibus gabella ſolui deat ⁊ ſoluaſ. remanet ergo ꝯcluſio ꝙ dict⁹ ꝓceſſus ⁊ ꝓnũcia nô valeãt vigore ſupraſcriptis. ll. municipaliũ. Laus deo

ℭ Quod ꝑ ſcđm teſtm̃ inualidũ rône p̃teritionis filij non rũpaſ inſtõ facta in primo teſtõ valido: ſʒ inſtituti in p̃mo vigore clſe codicillaris tenenſ reſtituere iure fideicõ. hẽditatem inſtitutis in ſecũdo teſtamẽto inualido.

ℭ Conſilium ccxlv.

In nomine dñi noſtri

Jeſu xpi. ℭ Licet in hac ꝯſultatione videaſ prima facie dicẽdum ꝙ inſtitutio facta in ſecũdo teſtamẽto nô valeat: qꝛ ꝯſtat ꝙ ſecũduʒ teſtm̃ in quo filius ẽ p̃teritus nô valet. l. inter cetera. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊. l. j. ff. de iniu. teſt. ⁊ auc. ex cã C. de liber. prete. cũ ſi. ⁊ ideo nô tollit p̃mũ teſtm̃. l. ſi filius qui in poteſtate. ff. de lib. ⁊ poſth. forte ẽt ſi ſcđʒ ſit tale ꝙ ex eo alſs potuiſſet peti bonoꝝ poſſeſſio vt ibi in ſui generalitate iũcto tex. in. l. poſthumi. §. idẽ. ⁊ circa. ff. de iniuſto teſt. ⁊ habeſ in. l. cũ in ſcđo. ff. eo. titu. ⁊ licet de iure antiquo nô valerent etiaʒ legata facta in ſcđo: ſed valebãt legata facta in primo: qꝛ per ſcđm cenſentur reuocata legata in primo. ita demũ cenſenſ relicta in primo reuocata ſi hẽdes in ſecũdo teſtõ ſcripti poſſunt ex ſcđo eſſe heredes: nô aũt ſi ex primo ſint heredes: vt eſt tex. in. l. ſi iure. ff. de leg. iij.

a ℭ Sed ꝑ. d. auc. ex cã de lib. p̃te. per preteritionem filij nô annullaſ ſcđm teſtm̃ quo ad legata ⁊ fideicõmiſſa: ſʒ quo ad ea per iura nouiſſima teſtm̃ in quo filius eſt p̃teritus. lʒ ſit nullũ quo ad inſtitutiones ⁊ ſubſtitutiones directas: tñ remanet validũ quo ad legata ⁊ fideicõmiſſa tã vniuerſalia ꝙ̃ particularia ꝑ illã auc. ⁊ in corpore vt cũ de app. co. §. ſi naũt h̃ obſeruata nô fuerint: itaqꝫ dictuʒ ſcđm teſtm̃ irritaſ quo ad inſtitutionẽ in eo factã de dicto nepote ⁊ tribus filijs: ⁊ valet primũ in quo quattuoꝛ filij ſunt inſtituti quo ad inſtitutione: legata itaqꝫ debenſ ex ſcđo teſtõ ⁊ forte nô debenſ legata facta in p̃mo teſtamẽto: argu. l. ſi. ff. de here. inſti. vbi inſtitutio in ſecũdo teſtamẽto fcã euaneſcit ⁊ legata in eo relicta debentur a ſcriptis in primo teſtamẽto. Licet alio caſu loquatur ille tex. Sed videtur eadem rõ in caſu iſto ex quo inſtitutio viciatur ex cã que reſpicit inſtitutioneʒ ⁊ non legata prout contingebat in caſu. d. l. ſi. ⁊ vbi eſt eadẽ rõ. ideʒ ius. l. a titio de verbo. oblig. ⁊. l. illud ad. l. acqui. Non enim poſſunt omnes caſus. ll. comprehẽdi. ideo procediſ de ſimilibus ad ſimilia. l. nô poſſunt. ff. de. ll. ⁊. c. inter ceteras h̃ reſcriptis. Sed h̃ nô pertinẽt ad preſenteʒ diſcuſſionẽ vtrũ ſcilicet debeãtur legata in primo teſtamẽto facta. Sed benẽ pertinere videſ ꝙ valeãt legata ⁊ fideicõmiſſa facta in ſecũdo. Nam ex quo clauſula codicillaris eſt côcepta ſi teſtamẽtum nô valeret caſus côditio nô vʒ purificata ex quo teſtamẽtum valet. licet nô valeat inſtitutio. Et propterea videſ ceſſare virtus clauſule codicillaris que etiam videſ ceſſare: qꝛ clauſula codicillaris videſ importare ꝙ relictuʒ illud qđ ſit teſtamẽto inualido cẽſeatur repetitum a venientibus ab inteſtato: qꝛ veniẽtibus ab inteſtato cenſenſ rogati reſtituere hereditatem ſeu res ꝑticulares dare honoratis in teſtamento inualido in quo eſt clauſula codicillaris vt no. glo. in l. qꝛ aũt in prin. ff. ſi quis obmiſ. cauſa teſtamẽti. ⁊ in. l. ex teſtamẽto. C. de fideicom. ⁊ in. l. ex ea ſcriptura. §. fi. ⁊ in. l. lutius. §. filium de lega. ij. ⁊ idem tenet Dy. Bar. ⁊ Bal. in. d. auc. ex cauſa. Sed in caſu iſto veniẽtes ab inteſtato nô ſuccedunt nec tacite vł expreſſe ſunt honorati: ideo nô poſſunt onerari. l. ab eo. C. de fideicom. ⁊. l. hereditas ad ſtatũ. ff. de here. inſti. cum côcor. merito ⁊c.

b ℭ Tertio alia videſ deficere virtus clauſule codicillaris: qꝛ illa nô videtur habere locum quo ad inſtitutionem que viciatur propter preteritionem filij: ſed quãdo viciaſ propter defectum ſolẽnitatis prout voluit gloſ. ij. in. d. auc. ex cauſa prout eam intelligũt ibi Dy. Cy. Barto. ⁊ Bald. ibi. ⁊ dicit Dy. eſſe vnicam. Sed ſm Ange. eſt ſocia in. l. ex ea de teſta. ⁊ eam ſequũtur Ray. de forli. Jac. de are. ⁊ Odra. in. d. l. ex ea in preteritione vel exheredatione filij iam nati. licet aliud dicãt in p̃teritione poſthumi: ⁊ facit qđ no. Bald. in. d. l. ex teſtamẽto. C. de fideicõ. itẽ facit. l. titia. ff. de inoffi. teſt.

c ℭ Tamẽ his nô obſtãtibus ꝯ̃riũ puto apta frôte côcludendum: qꝛ ꝯſtat ꝙ virtus clauſule codicillaris eſt ꝙ inſtitutio inualida facta in teſtamẽto trãſfundiſ i fideicõmiſſuʒ vniuerſale: arg. l. ſceuola. ff. ad treb. vbi ſubſtitutio que alſs eſſet côditionalis inſtitutio iuxta. l. j. §. id qđ ex ſubſtitutione. ff. ad. l. fal. qꝛ facta in codicillis interpetrãtur fideicõmiſſaria. Jdeo qꝛ virtus clauſule predicte ꝙ inſtitutio cẽſeatur facta in codicillo nô in teſtamẽto: ideo interpetrẽtur fideicõmiſſaria prout voluẽt doc. in. l. fi. C. de codi. ⁊ in. d. l. j. ff. eo. ti. in d. auc. ex cauſa ⁊ relicta i codicillis debẽtur a quolibet herede. nam codicilli fieri pñt ẽt facto teſtamẽto maxime poſt factum teſtamẽtũ. l. ſi qs cum nullũ. §. fi. ⁊ ſeq. ff. de iure codi. ⁊. §. nô tm̃. ⁊. §. ſeq. inſti. eo. ti. ⁊ quãdo facto teſtamẽto valido fiũt poſtea codicilli non pôt fideicõmiſſum in codicillis relictũ deberi niſi a ſcriptis heredibus adeũtibus nô a veniẽtibus ab inteſtato qui nô ſunt eo caſu expreſſe vel tacite honorati. Solum enim eo caſu cẽſenſ honorati venientes ab inteſtato ẽt pôt ab eis fideicõmiſſum deberi qñ nullum eſt factum teſtamẽtuʒ. l. ſi qs in p̃n. ⁊. l. conficiuntur in p̃n. de iure codi. Non aũt poſſunt alſs onerari legatis vel fideicõmiſſis ſucceſſuri ab inteſtato. l. ab eo. C. de fideicom. ⁊. l. ſi hũt. §. fi. ⁊. l. ſeq. ff. de lega. iij. cum ſi. Et ideo ſi hereditas ex teſtamento nô aditur fideicommiſſum in codicillis poſt teſtamẽtum factis non debetur dicit tex. in. d. l. ſi quis cum nullum. §. fi. ⁊ ibi glo. dicit ꝙ rõ eſt qꝛ facto teſtamẽto fideicommiſſum factum in codicillis relictum cẽſetur a ſcriptis heredibus in teſtamẽto: ideo non debetur a veniẽtibus ab inteſtato vt ibi in tex. ⁊ glo. ſed heredibus ſcriptis adeũtibus neceſſario debeſ ab ipſis hẽdibus iſtitutis. ⁊ hoc vult Bar. in. d. l. j. de iure codi. in. j. q. ⁊ eſt clarum.

d ℭ Jtaqꝫ dicta clauſula codicillaris operatur ꝙ hẽdes ſcripti in primo teſtamẽto cẽſentur rogati de reſtituẽdo hẽditatem ſcriptis in ſecũdo teſtamẽto inualido in quo eſt appoſita dicta clauſula codicillaris. itaqꝫ dicẽdũ eſt in cãu ꝙ quattuoꝛ heredes ſcripti in primo teſtamẽto tenentur dictis nepotibus in ſecũdo inſtitutis reſtituere quartam partem dicte hereditatis. vʒ quilibet quartam quarte.

e ℭ Nec ob. adducta in côtrariuʒ. Nõ. n. obſtat ꝙ p̃mo loco dicebaſ ꝙ valẽt legata facta in ſecũdo in quo filius eſt preteritus. ⁊ per côſequẽs valet hoc reſpectu teſtamẽtũ in quo filius eſt preteritus. Et per ꝯſequẽs nô videatur verificari côditio ſi nô valet: qꝛ reſpôdetur ꝙ illa dictio ſi exponitur pro quatenus. argumẽ. l. ſtichum qui meus erit de leg. j. ꝓut voluit Barto. in propriis terminis in. d. l. j. ff. de iure codi. in. ix. q. ⁊ doct. in. d. auc. ex cauſa. ⁊ quotidie obſeruaſ. Nec obſtat ſm argumen. in contrarium factum: qꝛ tunc demum per clauſulam codicillareʒ cẽſentur rogati venientes ab inteſtato quando non eſt factum aliud teſtamentum validuʒ alſs ſecus vt. ſ. probatum eſt.

f ℭ Nec obſtat tertia ratio in contrarium adducta: quia glo. d. auc.

d.auc.ex cã potius videtur loqui in exheredatione ꝙ̃ in preteritione fcã a patre que non habetur pro exheredatione ⁊ quicquid ſit in exheredatione in qua videtur militare videt̃ ratio.l.titia de iniu.teſt.in teſtamento autem nulla ratione preteritionis tenendum eſt intrepide ꝙ virtus clauſule codicillaris operatur vt inſtitutio conſeruetur in vi fideicom. nam omnes Moderni hoc caſu reprobant.d.glo.prout dicit Barto.in.d.aucten.ex cã.⁊ in.d.l.j.de iure codici. ⁊ idem vult Bald.in.d.aucten.ex cã.⁊ ſimiliter Ange.qui dicit ꝙ ipſe Bald.pluries conſuluerunt ⁊ in preteritione ⁊ exheredatione.idem etiam in exheredatione voluit Bar.ſed non eſt preſentis diſcuſſionis. Laus deo.

¶ Quãdo hẽat locum.l.ſi quis maior.C.de tranſ. ꝙ ob ĩnobſeruãtiam contractus cadãt contrahentes a iure ſuo ipſo iure.ita ꝙ non ſit locus purgationi more.

¶ Conſilium. ccxlvj.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xpi.¶ Videtur in hac ꝯſultatione prima facie dicendu; ꝙ dictus Ambroſius qui vt preſupponitur erat etatis vltra.xxv.an.tẽpore contractus: qꝛ non ſoluit in termino ſibi dato ad ſoluendum inciderit in penas.l.ſi quis maior.C.de trãſa. que eſt ꝙ non implens ꝯtrum iuratum.⁊ ſic incidens in periurium in non ſeruãdo promiſſa ſtatiꝫ perdit omnia iura que ex contractu queſiuerat ⁊ illa tranſferuntur in eum cui impleri debebat.⁊ ſic alteri ſecum contrahenti vt eſt tex. in.d.l.ſi quis maior in ver.actione priuat. ⁊ ibi oĩa eoꝝ moꝝ cõmoda ⁊c.propter participiũ preteriti temporis puat.cuius natura eſt denotare pene irrogationem ipſo iure:prout no. glo.⁊ doc.in.l.in criminali.C.de iuriſdi.om.iud.⁊ in.l.iubemus.§.ſane.C.de ſacroſan.eccle.⁊ in.l.ſi quis in tãtã.circa medium gloſ.magne.C.vnde vi.vbi ponderat text.qđ dicit amittat nõ dicit amiſit vel amittit.⁊ do. Anto. in.c.ſi diligẽti de foro competen.idem ſuadet dictio moꝝ poſita in ṽ. itaq; omnia que dictio ⁊ ſimiles importãt ꝙ licet iungãtur verbo futuri temporis: tamen pena irrogatur ipſo iure: vt per glo.in auc.de inceſt.nup.§.j.⁊ no.Bar.in.d.l.iubemus §.ſane.⁊ idem Bar.in terminis proprijs in.d.l.ſi quis maior in vlti.no.qui per predicta media no. ꝙ ibi pena irrogat̃ ipſo iure.⁊ idem no.ibi doct.communiter omnes:⁊ ſimiliter verbum careat importat penam irrogari ipſo iure.l.prouidendum.C.de poſtlib.dicit Ange.in.d.l. in criminali.facit glo.in verbo carere in.c.licet canoñ.de elec.lib.vj. quã allegat do.Ant.in.d.c.ſi dilecti de foro compe.

a ¶ Et qꝛ ipſo iure talis pena imponitur ⁊ trãſfertur in aduerſarium non poteſt mora purgari.ar.l.ſi is cui.ff.de le.ij. ⁊.l.ſi quis rem.ff.de condi.inde.prout volunt Bart.⁊ bal. ⁊ docto.in.d.l.ſi quis maior.⁊ Saly.in.l. ſemel mora.ff.ſo. matri.⁊ Jmo.in.l.ſi inſulã de verbo.oblig.ideo ex quo promiſſum fuit reſiduuꝫ precij ⁊ datã dilatio vſq; ad feſtũ oĩuꝫ ſanctorum vr̃ conuẽtum ꝙ illo die vel antea ſoluatur: ideo dies videtur ꝙ interpellet ⁊ cõſtituat in mora.l. magnã.C. de cõtrahẽ.⁊ cõmit.ſtip.⁊.l. ad diẽ de verb.ſig.⁊.l.traiectitie.§.de illo.de act.⁊ oblig. idcirco videtur ꝙ perdiderit vt omnia iura que cõſequutus fuerat ex dicto ꝯtractu emptionis:⁊ ille videãtur trãſlata in aduerſarium.ſ.in venditorem: nec eũ iuuat oblatio reſidui ⁊ depoſitio poſtea facta ex quo mora purgari non poteſt vt dictum eſt.

b ¶ Nec attẽdit̃ ꝙ illa.l.ſi quis maior eſt ſituata ſub titulo de trãſac.ideo videat̃ reſtringẽda ad trãſactionẽ.arg.l. imperatores de in diem adie.⁊ in ꝓhemio.vj. in ṽbo cõgruis titulis:qꝛ reſpondet̃ ꝙ lꝫ loquat̃ in trãſactione ⁊ propterea faciat ad tituluꝫ.Tamen ẽt loquit̃ generaliter in pactis vt pꝫ ibi pacta vel tranſactiones.item ſubdit̃ verbum promiſſa ⁊ verba ſequentia que pactis ⁊ ibi ex pacto vel trãſactionis ⁊ ibi pacti iura ⁊ ibi placitis inſerẽtes ⁊ ibi pactionuꝫ:⁊ ideo prout ⁊ dicit ibi Saly.doc.volũt ꝙ dicta lex procedat non ſolum in trãſactione ſed etiam in quolibet pacto iurato per dicta verba ſm eum.⁊ idẽ tenet Jmo.in.l.ſi inſulam de ṽb. oblig.in.vj.fallẽtia regule affirmatiue.

c ¶ Tamẽ his nõ obſtãtibus ꝯ̃riũ puto de iure verius ad cuius rei euidẽtiã p̃mitto ꝙ dcã diſpõ.d.l.ſi quis maior ẽ nimiũ rigoroſa ⁊ nimis dura adeo ꝙ ẽt vbi oĩa de plano militãt q̃ põderant̃ ⁊ deducũt in.d.l.ſi qs maior vix obtinet̃ in pratica.Et ego his vidi nolle iudices admittere: lꝫ in h̃ nõ me fundarẽ:ſꝫ põdero ad finẽ vt pp eius duritiẽ ſit reſtringẽda q̃ ẽt ẽ reſtringẽda:qꝛ penalis iuxta.l.ſi p̃ſes.l.interpretatiõe.ff.de pe.⁊ regl̃a in penis in.vj.⁊.c.ſtatutũ de ele.li. vj.iõ nõ hꝫ locũ duritie illius legis niſi oĩa verificent̃ q̃ in illa lege cõtinent̃ ꝓut volũt ibi doc.cõiter oẽs ⁊ al's ꝯiungit in.ll.exorbitãtibus ꝙ ille q ſe fundat in eis dꝫ ꝓbare ꝙ verificent̃ ea q̃ in ipſa lege exorbitãti cõtinent̃ ꝓut voluit Jo. an.in.c.j.de homi.li.vj.⁊ poſt eũ Bal.in.l.ſiquis nõ dicã rapere.C.de epi.⁊ cle.⁊ glo.⁊ doc.in cle.ſi.de reſcriptis.

d ¶ Sꝫ in illa lege p̃ſupponit̃ ꝙ p altera partẽ ad plenũ ſint impleta cõuẽta vt ꝓbat̃ ibi in verſiculo:itaq; oĩa eorũ moꝝ cõmoda õputabunt̃ eis q intemerata pacti iura ſeruauerint. Si itaq; aduerſarius nõ plene impleuerit ex pte ſua nõ militat diſpõ illius legis.ꝙ ẽt al's eẽt dicẽdũ:qꝛ nõ tenet̃ qs alteri implere niſi ſibi impleat̃ vl̃ p eũ ſtet quominus impleatur adeo ꝙ lꝫ ab initio oriat̃ ⁊ cõpetat actio tñ ſi intẽtet̃ antecꝫ intẽtãs impleat obſtat exceptio.l.iulianus.§. offerri de acti.empti.⁊.l.q pẽdẽtẽ.ff.de acti.empti.⁊ facit.l.quero.§. inter locutorẽ.ff.locati cũ cõco.nec al's interpellatio ꝯſtituit interpellatũ in mora.l.nulla intelligit̃ ſſcta.l.nihil intereſt. ff.ð re.iur.⁊.c.nõ ẽ in mora q põt exceptiõe aliqua ſe tueri eo.ti.li.vj.hꝫ.n.cõuẽtio quolibet reciproca tacitã ꝯditionẽ ꝙ ſibi pacta ſeruent̃ gl.in.c.quẽadmodũ ð iureiur.habet̃ in c.ꝑuenit.e.t.ideo niſi aduerſarius obſeruet cõuẽta nõ ẽ qs obligatus eidẽ obſeruare vt dictis iuribus.⁊.l.cũ ꝓponas. C.de pactis cũ ſimilibus.intelligẽdo de obligatiõe efficacij per iam dicta.Et interpellatio debet fieri cõgruo tempore l.mora.ff.de vſuris.⁊ ar.l.ſi ſoluturus de ſolu.

e ¶ Quod aũt non impleuerit ad plenũ deducit̃:nam dictus Rodulphus venditor promiſſit poſſeſſionẽ dicte rei vẽdite tradere liberã vacuaꝫ ⁊ expeditã ⁊ ab omni onere dotiuꝫ ⁊ creditorũ exoneratã.ꝙ minime fecit.nã ipſe fatetur ꝙ tpe quo ipſe Ambroſius habuit dotẽ pro matrimonio ꝯtcto inter eũ ⁊ vxorẽ ſuam que fuit.cccc.florenorũ tenebat ⁊ poſſidebat pro ſua re ꝓpria dictũ tenimẽtum terre de quo agit̃ ⁊ ante ⁊ poſtea.Cõſtat aũt ꝙ pro dote ſunt tacite obligata oĩa bona mariti.l.aſſiduis.C.qui poti.in pigno.hab.⁊.l.j.§.⁊ vt plenius.C.de rei vxo.acti.Et iſta tacita hypotheca ꝯ̃hit̃ ſaltẽ tpe dotis date dũmodo ꝯtcũ ſit matrimoniũ prout concordãt gl.vltramõ.bar.⁊ Bal.in.d.l.aſſiduis. ⁊ volũt doct. cõiter:itaq; deducit̃ ꝙ iſta hypotheca pro dicta dote reſtituenda in euentum dotis reſtituẽde erat onerata ⁊ eſt dicta res hoc eſt tenimentũ terre de quo agit̃.Et hoc ſi dictũ tenimentũ terre erat dicti Ambroſij vẽditoris ꝙ vt puto nõ negat̃ per dictũ Ambroſiũ.Et ſi negaret̃ ſufficit reo allegare ⁊ probare per probationẽ poſſeſſionis que eſt cõfeſſata prout concludit Bart.in.l.aliena res in prĩc.ff.de pigno.acti.ij. col.verſiculo quero qualiter probabitur facit.l.ſicuti.§.ſi queratur.ff.ſi ſeruitus vend.⁊ ꝙ habetur in.l.j.ff.fami.herciſ.Et hoc ſolo medio vr̃ poſſe euitari diſpõ.l.ſi qs maior. C.de trãſac.Et reſpõderi ad omnia in cõtrarium adducta.

f ¶ Inſuper ſi hoc medium deficeret cõſtat ꝙ pro parte petri fratris Ambroſij cuius nomine fuit facta dicta emptio non iurauit.⁊ ſic pro parte ſua ceſſat diſpoſitio.d.l.ſi quis maior que fundatur in iuramento non ſeruato qui igitur non iurauit non incurrit penaꝫ illius.l.ſi quis maior.Et hoc medium pro parte petri videtur expeditum.

g ¶ Itẽ ſi nõ probat̃ ꝙ in feſto oĩum ſanctorũ dicta res vendita fuerit tradita tpe quo dies illa(vt dr̃)interpellauit nõ fuiſſet interpellatio facta cõgruo tpe ex quo nõ implenti nõ tenet̃ quis implere p predicta.Et potuiſſent Ambroſius ⁊ Petrus licite non ſoluere.Et id facerent lege permittente. Et qui facit lege ꝑmittẽte nõ meret̃ penã.l.gracchus.C.de adul.⁊ hꝫ iuramẽtũ eas tacitas cõditiones ⁊ ſubintelligentias quas hꝫ ꝯtctus.l.ſi.C.de nõ nu.pec.⁊.l.ſi.ff.qui ſatiſda. cog.⁊.d.c.peruenit.⁊.d.c.quẽadmodũ de iureiurãdo.iõ nõ vr̃ fuiſſe ꝑiurus nec venire ꝯ̃ iuramẽtũ dictus Ambroſius lꝫ nõ ſoluerit reſiduũ in feſto oĩuꝫ ſanctoruꝫ.Et ſi dies illa nõ interpellauit cõgruo tpe alia interpellatio nõ interuenit ſaltẽ añ oblationẽ ⁊ depoſitionẽ factã p pte dicti Ambroſij ⁊ Petri:iõ tũc non fuiſſet ẽt ex hoc capite aliqua mora vel periurium ⁊ ceſſaret diſpoſitio d.l.ſiquis maior.

b ¶ Cõfert ad premiſſa ꝙ dicti Ambroſius ⁊ Petrus nõ ꝓmiſerunt ſoluere ad feſtũ oĩuꝫ ſanctorũ.Sꝫ ꝯuenerũt ſimpliciter ſoluere ꝓciũ ⁊ Rodulphus vẽditor dedit dilationẽ ad ſoluẽdũ ꝓciũ:itaq; p̃t ꝙ nõ fuit vẽtũ ꝯ̃ ꝓmiſſa i materia adeo rigoroſa ⁊ penali.Aliõ.n.vr̃ eẽ ſi ꝓmitto tibi ſoluere hinc ad paſca:aliud ſi ꝓmitto ſoluere ſimpl'r ⁊ tu promittis

non petere hinc ad paſcha vt patet ad ſenſum. primo.n.caſu venio ꝯ̃ pmiſſa ſi in paſchate vel antea nó ſoluo in ſecũdo caſu: ſecus illa aũt vba quibus Rodulphus dedit dilationẽ ad ſoluẽdũ reſiduũ vſq3 ad feſtũ omniũ ſanctoꝝ pari poſ ſunt eã interpetrationẽ vt ipſe vẽditor interim nó poſſit pe tere ⁊ nó ꝙ dicti emptores pmiſſerint interim ſoluere: fa cile.n.fuiſſet dicere ꝙ pmiſſerũt ſoluere reſiduum vſq3 ad feſtum oium ſanctoꝝ ⁊ talis ſtilus eſt magis in vſu ⁊ magis accõmodatus niſi q2 aliud volebãt ſignificari p illã dationẽ dilationis ꝗ̃ p pmiſſionem interim ſoluẽdi: lʒ in h ſolo nó me fundaſſem. Item eſt aduertendum ꝙ reſiduũ precij erat ſoluendum in feſto omnium ſanctorum.

i ¶ Inſup dictus Ambroſius pmiſit dare inſolutũ duo pa ria iuuẽcoꝝ in feſto ſancti Bartholomei vel ſancte crucis ſi voluerit illa verba ſi voluerit poſſit referri ad vẽditorem ⁊ ad emptorẽ ſi referunt ad emptorẽ. tũc ex quo emptor obtulit in tpe velle dare ipſos vitulos ipleta fuit õditio ſi voluerit ⁊ ſtetit p vẽditorẽ quominus recepit inſolutũ ⁊ fieret extiu matio cũ nó acceptauerit: itaq3 vr ꝙ fuerit in mora prius ipe vẽditor in nolẽdo recipe ſolutionẽ put õuẽtũ fuerat ⁊ q2 re ſiduũ erat incertũ: q2 forte illa duo paria vituloꝝ valuiſſent quãtũ totũ reſiduũ vel forte parũ minus vel ſi lõge minus valerẽt id ignorabat: q2 depẽdebat ab extimatione boium eligẽdoꝝ ſm tenorẽ õuentionis: id non vr imputãdũ de bitori ſi non ſoluit ex eo: q2 ignorabat quid ſoluere deberet attento ꝙ ignorãtia ipſa cauſabat facto aduerſarij.

k ¶ Et inſuper ſatis eſt ꝙ non apparet ꝙ aliquid reſtaret vl tra extimationem faciendã dictorum parium vitulorũ qui fuerũt oblati in tpe ⁊ ſi nó probat aliqd eẽ reſiduũ nó pro bat ꝙ aliqd eẽt ſoluẽdũ ⁊ ſic ꝙ fuerit vẽrũ contra promiſſa. Et paria ſunt nó eẽ ⁊ nó apparere. l. duo ſunt titij de teſta. tut. ⁊ l. ſi fuerit de rebus dubijs. ⁊ ſatis ẽ reo ꝙ actor nó p bet ſuã intẽtionẽ. l. q accuſare. C. de eden. cũ ſimilibus vul garibus ⁊ ꝙ debeãt illa verba ſi voluerit referri ad ipſum debitorẽ facit q2 verba dubia cõtractus interpetrant cõtra ſtipulãtẽ. l. qcqd aſtringẽde de verbo. oblig. ⁊ verbũ pmiſit in inſtrumẽto appoſitũ itelligit p ſtipulationẽ. §. ſi ſcriptũ inſti. de inuti. ſtipu. p gl. in. l. j. C. de vſur. merito ⁊c. Si aũt referant ad vẽditorẽ. ſ. ſi voluerit vẽditor. tũc ſilr vr ꝙ eſſet incertitudo: q2 forte voluerit eẽ icertũ emptori. ita ꝙ igno rabat: an teneat ſoluere vitulos: an pecuniã. ita ꝙ vr impu tãdum creditori q tacuit ⁊ non declarauit: an vellet vitulos necne: nec dʒ ſua culpa ⁊ ſua malitia pdeſſe ar. l. hominẽ. ff. mãdati. ⁊ l. ne ex dolo. ff. de dolo ⁊c. Laus deo.

¶ An bona queſita per filiumfami. preſumãtur aduentitia vel profectitia. Et cui incumbat onus probãdi.

¶ Conſilium ccxlvij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ In cã vertẽte inter dominã mar garitã Frãciſci de pẽſauro ⁊ ſer Joãnem ſer bucciarelli eius pcuratorẽ ex vna pte agẽtes ⁊ Andriolũ Guidũ ⁊ Frãciſcũ antonij pauli de pẽſauro ⁊ ſer Gaſparẽ eoꝝ pcuratorẽ ex altera pte reos cõuẽtos vertẽte corã arbitris iudicialibus electis in anno Mcccclxx. qm̃ pceſſus eſt multũ plixus. Premitto breui ter ꝙ p pte dñe Margarite vt heredis ſer Nicolai ſui oliʒ viri ex pſona cõiuʒ filioꝝ petit aduerſus Andreolũ guidũ ⁊ Frãciſcũ vt poſſeſſores certoꝝ bonorũ imobiliũ q fuerãt empta p dictũ ſer nicolaũ. Itẽ aduerſus eos vt [illegible] des pauli eoꝝ aui petit certas pecuniaꝝ q̃titates quas aſſerit peruẽ niſſe ad manus pauli predicti patris dicti ſer Nicolai ⁊ aui paterni filiorum ſer Nicolai ⁊ dñe Margarite ⁊ pbat ſer Nicolaũ deceſſiſſe ſupſtitibus filijs legitimis ⁊ naturalib9 ex ſe ⁊ dña Margarita natis ⁊ ꝙ dicti filij fuerũt hẽdes pa tris ⁊ ꝙ deceſſerũt ea ſupſtite ⁊ dicto paulo auo paterno ⁊ pretẽdit ſe hẽdem filioꝝ cõium ⁊ ex eoꝝ pſonis ſe eẽ hẽdeʒ dicti ſer Nicolai ⁊ in hac pte hʒ ſuã intẽtionẽ fundatam: q2 filij ſunt potiores oibus alijs in hẽditate pñia auc. in ſuc ceſſiõe. C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ paulus in pmo cõpromiſſo fatet dictos filios Nicolai fuiſſe hẽdes ſer Nicolai. Et ſi nó fate ret hẽditas patris iure ſuitatis trãſmittit in quoſcunq3. l. ſi fratris. C. de iure dli. cũ õtor. maxime in matrẽ. l. apud ho ſtes cũ ſua gl. C. de ſuis ⁊ legi. filijs aũt ſuccedit mater exclu ſo auo paterno auc. defuncto. C. ad tertul. id fundatã habet intentionem ſuaʒ in hac parte principali ſue intentionis. ſ.

ꝙ ipſa eſt heres dicti ſer Nicolai.

a ¶ Itẽ ex rñſione fcã pparatorijs appet ꝙ ipſi õuẽti poſſi dẽt certa bona ſtabilia q dcã margarita petit ⁊ que fuerunt empta p dictũ ſer Nicolaũ excepto ꝙ de domo nihil fatent nec repio inſtrʒ emptiõis dicte domus: tñ pbat p teſtes ꝙ dictus ſer Nicolaus tenuit ⁊ poſſedit dictã domum tpe ſue vite ⁊ vſq3 ad tps ⁊ tpe ſue mortis. Et p õñs ꝙ remanſit in hẽditate ⁊ ſilr ꝙ poſſedit alia bona ſtabilia q deducta ſunt in petitiõe dicte dñe margarite ⁊ ſilr p inſtrã deducit ꝙ ad manus dicti pauli puenit q̃titas petita pcepta ex ſocietate cõtracta p dictũ ſer Nicolaũ: ⁊ ſilr ꝙ habuit p dote vxoris prime dicti ſer Nicolai: lʒ i inſtrõ nó fiat aliqua mẽtio dicti ſer Nicolai. itẽ p rñſionem factã interrogatorijs in ppara torijs pbatur ꝙ dicti puenti ſunt heredes dicti pauli.

b ¶ Solũ vr reſidere eiff cultas vtrũ dicta bona queſita per ſer Nicolaũ cẽſeant pfectitia: q2 q pficiſcunt ex re ſeu pp rem patris iudicant pfectitia ⁊ patri queruntur inſti. p quas perſonas nobis acqrit. §. j. v. ſancitũ iuncta gl. in vbo ex re ⁊ in. l. cũ opʒ in pn. iũcta glo. in vbo ſubſtãtia. C. de boniſq3 liberis. ⁊ p Bar. Bald. ⁊ ibi p doc. ⁊ p Bar. in tractatu de duobus fra. in. ij. q. prime ptis ⁊ p Bal. ⁊ modernos in auc. ex teſtõ. C. de colla. ⁊ p Bar. in. l. j. §. ſed nec caſtrenſe in. iij. col. ff. de colla. bo. ⁊ in. l. illud. C. de colla. ⁊ p Spec. in tit. de iudicijs. §. ſequit. verſi. vt aũt. ⁊ in tit. de actore. §. j. verſicu. profectitium. ⁊ in titulo de iudicijs. §. ſequit verſi. vt autẽ. ⁊ verſi. ſed quid ſi alter filioꝝ. nã Spe. in dictis locis. ⁊ gl. in d. l. cũ oportet in prin. videntur velle ꝙ id qd filius lucratur cum pecunia patris totũ pfectitiũ querit patri ⁊ dicit bart. in. d. §. nec caſtrẽſe ꝙ omnes ita tenẽt. ⁊ idem voluit Bal. in. l. certũ. C. fami. herci. tñ Bar. in locis pallegatis. ⁊ Bal. etiam in alijs locis ſupra adductis vult ꝙ pars lucri attri buitur pecunie ⁊ pars operis ⁊ induſtrie filij ⁊ h eſt magis cõmunis opinio hodie ⁊ tenẽda prout ⁊ dico in. d. auctẽ. ex teſtamẽto. ⁊ in. d. l. cum oportet in pncip. itaq3 applicãdo ad propoſitum ſi dictus ſer Nicolaus lucratus fuit cum pecu nia vel rebus paternis illud queſitum fuit patri. ⁊ dicit ſpec. in. d. §. ſequitur verſi. vt autem ꝙ in dubio cenſet queſitũ ex re patris. ⁊ ſic ꝙ illud qd queſiuit filiuſfamilias cenſetur profectitium non aduentitium. ar. l. quintus de dona. inter virum ⁊ vxorem. ff. ⁊ l. etiam. C. eo. tit. ⁊ c. placuit. xij. q. iij. ⁊ c. j. extra de pecu. cle. ſed ad hoc reſpõdetur ꝙ ſecus eſt qñ filius eſt artifex: vnde veriſimiliter põt lucrari: put voluit Spe. in. d. verſi. vt aũt in fi. adducens. l. ſi defunctus. C. arẽ bi. tute. ⁊ l. iij. ff. ad. l. fal. ⁊ l. venditio. ff. de hẽditate vel act. ven. ⁊ cum dictis Specu. trãſit in predictis Jo. an. ibi circa h nil dicens: vnde eius dcã in hac pte videtur approbare p ea ipſe tradit in prohemio ſuarum addi. verſicu. viij. ſi eius opi. non placebit id exprimã. Et facit etiã qd habetur in. l. ſi quis a liberis. §. deniq3 de liberis agno.

c ¶ Unde cum dictus ſer Nicolaus haberet arteʒ ſeu exerci tium tabellionatus ⁊ q̃plures teſtes dponãt ꝙ erat bonus ⁊ peritus notarius ⁊ hẽbat bonum concurſuʒ ⁊ ex tali exer citio ſoleat communiter ſatis bene lucrari videtur preſumẽ dum ꝙ que queſiuit lucratus fuerit ſua induſtria ⁊ ex ſuo exercitio ⁊ rõne contractuum qui cãtant eius nomine poſ ſeſſionis quã habuit vr preſumendum ꝙ bona eſſent ſua ⁊ non patris ex poſſeſſione enim preſumitur dñium. l. ſicuti §. ſi querat. ff. ſi ſeruitus vẽd. ⁊ l. j. fami. her. ⁊ ſaltem ps lucri facti in dicta ſocietate ẽt ſi pecunia imiſſa in ſocietate fuiſ ſet pauli vr aduẽtitia ſer Nicolai rõne ſue induſtrie p dicta ã. p Bar. ⁊ Bald. in locis pallegatis. Et inſup pdia empta noie pprio ex pecunia aliena efficiunt emẽtis. l. ſi ex ea pe cunia. ⁊ l. ſi vt pponis ar. ſumpto a ſpãli. C. de rei ven. ⁊ l. ex pecunia. C. de iure do. ⁊ qd p Bart. in. l. titiũ ⁊ meuiũ. §. altero. ff. de admi. tu. ⁊ in. l. ſʒ ⁊ ſi inſtrm. C. de iure fiſci. li. x.

d ¶ Tamen his non obſtãtibus contrarium puto de iure re ſpondendum. nam aduertendum eſt ꝙ in his que querit fi liuſfamilias an cenſeatur profectitium: an vero aduẽtitium. ⁊ ſic an queſita ſint patris: an filij recurritur ad cõiecturas vt. ſ. iudex habeat arbitrari: vnde veriſimiliter prouenerũt an ex re vel occaſione rei paterne: an vero aliunde: puta ex opera ⁊ induſtria filij: prout voluit gloſ. iuxta opi. Joan. in d. l. cuʒ oportet in prin. de boniſq3 libe. in verbo ⁊ eius ſunt quã glo. ſequuntur Barto. Saly. Ang. Raph. fulg. ⁊ Pau. de ca. ibi. ⁊ bal. in auc. ex teſtamento. C. de colla. ⁊ idem vult Bar. in. l. titium ⁊ meuium. §. altero. ff. de admi. tuto. in pn. ſecunde colũ. Si.n. pater eſt diues ⁊ filius adminiſtrat ⁊ fi lius nó ẽ adeo induſtrioſus ꝙ veriſimiliter ex operis pro

prijs

priјs lucretur tãtu3 ꝙ veriſimiliter potuerint ea de quibus agitur prouenire ex lucris operaꝝ: tunc preſumentur queſita ex bonis paternis ⁊ cenſentur profectitia. ⁊ ſic pertinere ad patrem. Si autem econtra pater pauper non induſtrioſus ⁊ filius induſtrioſus. ⁊ tunc cenſenƒ queſita ex operis ⁊ induſtria filiј ⁊ cenſentur aduentitia ⁊ cõſequẽter pertinere ad filium prout h dicunt glo. ⁊ doc. vbi ſupra.

e ❡ Si autẽ ꝯiecture nõ apparẽt vel ſunt pares. ⁊ tũc ꝓ poſſeſſore preſumiƒ. nã agẽti incũbit onus ꝓbãdi ꝑut voluit dicta glo. in. d. l. cũ op3 in vltima ſolu. quã ſequiƒ ibi Saly. ita eam intelligẽs cõiungendo dictã vltimã ſolutionẽ cũ precedẽti ſolutione Joãnis de qua. ſ. ⁊ in effectu eas ſequiƒ ⁊ cõiungit ẽt Bald. in. d. auc. ex teſtamẽto. dicẽs ꝙ aut queriƒ cui incũbat onus ꝓbãdi ⁊ dicẽdũ eſt ꝙ incũbit agẽti ⁊ non poſſeſſori ⁊ ꝓcedat vltima ſolutio dicte glo. aut querit qualiter ꝓbetur ⁊ procedit prima ſolutio dicte gl. q2 ꝓbaƒ ꝑ dictas cõiecturas ſm eundem Bal. ſi itaq3 cõiecture nõ probantur vel ſunt pares ille cui incũbit onus ꝓbãdi deficit in probatione: ideo d3 ſuccũbere. ⁊ ſic militat vltima ſolutio. ⁊ qđ dicit Saly. quare pro cõcordãtia oium opinionũ dicẽdum vĩ ꝙ ſi iminẽt pro vna pte cõiecture ⁊ nõ pro alia vel pro vna efficaciores ꝗ pro alia pte. ⁊ tũc illis ſtãdu3 eſt aut ceſſant cõiecture vel nõ probãtur. ⁊ tunc pro reo poſſeſſore contra actorem eſt pronunciãdum. ⁊ ita procedãt dicte due ſolutiones dicte gloſ. in. d. l. cum oportet in ꝓncipio. ⁊ que dicunt doc. ſ. relati eas ſequentes aut ceſſant dicta membra q2 forte dubia eſt poſſeſſio. Et deducitur dñiu3 poſſet probabiliter teneri opinio ſpeculatoris de qua. ſ. volẽtis ꝙ in dubio cenſeatur profectitium id qđ filius queſiuit pro quo facit: q2 d iure antiquo quicquid querebat filius ꝗrebat patri. l. pl3. ff. de acq. hereditate. ⁊ l. cũ filio. ff. de leg. j. cũ ſimi. exceptuabãtur caſtrenſia vel quaſi. l. ij. ad mace. ⁊ de caſtrẽ. pecu. per totum. ⁊ l. ſi. C. de inoffic. teſta. cum ſimilibus. Et per iura noua exorbitantia a regula iuris antiqui ſtatutum eſt ꝙ bona aduentitia non querãtur patri quo ad proprietatem vt in totis titulis. C. de bonis ma. ⁊. C. de bonis q li. ei autem qui ſe fundat in iure exorbitãti incũbit onus probandi: vt notat gloſ. ⁊ docto. in cle. ſi. de reſcriptis per Joã. an. in. c. j. de tempo. ordi. lib. vj. per Bal. in. l. ſi quis non dicam rapere. C. de epiſ. ⁊ cle. per legentes. l. ſi quis maior. C. de trãſac. Ideo filiofamilias dicenti bona eſſe aduẽtitia incumbat onus probãdi per predicta.

f ❡ Profecto applicãdo ad terminos noſtros ex quolibet capite dicte diſtinctionis dicti Andriolus ⁊ fratres pñt. nam ipſi ſunt heredes patris pro quo preſumitur ſm ſententias Spec. ⁊ Jo. an. de qua ſupra ipſi ſunt poſſeſſores ⁊ rei conuenti: ideo agenti incumbit onus probandi ſm ſcđam ſolutionem glo. dicte. l. cum oportet. ⁊ ſequẽtes pro eorum pte imminent efficaciores cõiecture vt deducã: ideo pro eis verificaƒ prima opinio gl. d. l. cu3 op3 ꝗ cõiter approbaƒ merito oia cõcurrũt pro eorũ pte. ꝙ aũt efficaciores cõiecture cõcurrãt pro pte cõuẽtoꝝ deduciƒ nullus ꝓbat pro parte ſer Nicolai ꝙ ipſe ex ſuo exercitio lucrareƒ tm̃ ꝙ veriſiƚr aliqd ſupereſſet vltra ſumptus occurrẽtes pro ſe ⁊ ſua familia: l3. n. aliq teſtes deponãt ꝙ habebat bonũ cõcurſum ⁊ exercitio ſuo ſuperlucrabaƒ ⁊ erat peritus: tm̃ ex quo habebat vxore3 ⁊ familiã op3 ꝙ ſit nõ mediocre lucrũ vnius notariј q nihil aliud haberet nõ ſe exercẽs in officiјs ꝙ ſufficeret ꝓ expẽſis talis familie ego iudico ex his ꝗ lucranƒ noſtri notariј. Cõſtat. n. ꝙ artifex ex lucro ſui exercitiј h3 ſubire expenſas pro ſe ꝑut ꝓbat tex. ⁊ gloſ. in. d. l. ſi qs a liberis. ʃ. deniq3 de lib. agno. ⁊ pariter pro filiјs ⁊ vxore. ar. l. dedit dotẽ de colla. bo. auus. n. teneƒ ꝓ filiũ ſi nõ h3: vñ vt ibi per Bald. in auc. niſi rogati. C. ad treb. ad predicta ẽt ꝙ habeƒ per Cy. ⁊ ſequaces in. l. ſi paterno affectu. C. de nego. geſtis.

g ❡ Itaq3 nõ video ꝗ ꝓbabilis cõiectura reſultet ex probatiõibus factis pro pte dñe Margarite cui incũbebat onus probãdi vt. ſ. deductũ ẽ. ⁊ tantofortius q2 ex aduerſo ꝓbaƒ ꝙ ipſe ſer Nicolaus erat infirmus. Ex quo aũt tot teſtes informati ex cõuerſatione ⁊ noticia quã habuerint cum dictis paulo ⁊ ſer Nicolao nõ leuẽ ꝓbẽt ꝯiecturã ꝙ ita fuerit. Et plurimũ d3 mouere aium iudicis ad ita arbitrãdum. Et ſic multe cõiecture militãt pro paulo ⁊ eius hẽdib⁹. Ex qbus iudicari d3 intrepide pro pte cõuẽtorum cũ nulle cõiecture ſint ꝙ fuerint queſita de bonis filiј cũ teſtes deponãt ꝙ ſer Nicolaus nihil aliud habebat niſi ꝙ lucrabaƒ ex ſuis opis. Et nullus deponit ꝙ tm̃ lucrareƒ ꝙ lucrum ſuparet expenſas eidẽ neceſſarias ⁊ pro ſe ⁊ ſua infirmitate ⁊ pro familia ſua: ⁊ h ẽ notũ ꝙ infirmi plus ꝓ ſe ſolis expẽdũt ꝗ lucrenƒ. Et ẽt ð duciƒ ꝙ expẽdit ꝓ nuptiјs pro funere ⁊ ꝓ eũdo ad balnea: itaq3 oia mẽbra ꝗ faciũt docto. vbi. ſ. cõcurrũt ad victoriã dictoꝝ reoꝝ. Et ſatis apparẽt ſublata adducta in ꝯriũ nõ enim ꝙ emit noie ſuo ⁊ ꝯxit ſocietatẽ noie ſuo q2 filius ꝗrit patri ex cã ꝓfectitia: l3 noie ꝓprio gerat actũ acqſitiuũ ꝑut. ſ. deductũ eſt. Nec ob. ꝙ lucrabaƒ ex ſuo exercitio: q2 illud nõ appet fuiſſe tale ꝙ excederet onus impẽſarũ eidẽ incũbẽtiũ: imo potiꝰ ex actis ꝑcipiƒ ꝯriũ. ⁊ l3 teſtes cõiter ðponãt ſup ꝑdiјs tñ ex dictis coꝝ inferƒ ẽt ad dnarios immiſſos in ſocietate ⁊ lucra exinde prouenientia. Et q2 dictus ſer Nicolaus nihil operatꝰ fuit in ipſo traffico ſocietatis: ſ3 ipſe poſuit pecuniã ⁊ aliј ſociј poſuerũt operas nihil ſibi debeƒ de lucro rõne operarũ nec militãt ea ꝗ dicũt doc. in filio qui querit cũ pecũia patris ꝙ pars lucri attribuiƒ ꝑſone filiј: q2 illud ꝓcedit qñ ꝓbet operas ⁊ nõ alr ꝑut ſuadet rõ naturalis quã ſolã ſufficit allegare. l. ſcire op3. ʃ. ſufficiat allegare. l. nõ ſolũ. ʃ. ſufficit de excu. tut. ⁊ oñdiƒ ex his que dicũt gl. ⁊ doc. in. d. l. cũ op3. circa vſurã ſtipulatã ⁊ hẽditatẽ per filiu3 ex pecunia patris a filio mutuata coadiuuãt premiſſe atteſtatiões teſtiũ examinatorũ ad ꝑpetuã rei memoriã: nã vnus teſtis deponit ꝙ dictus ſer Nicolaus rogauit notarium ꝙ dicto paulo reſtituebat paulo omnia iura rerũ ꝗ emerat cũ pluribus clauſulis de quibus nõ recordaƒ ex quo dicit ꝙ reſtituebat innuiƒ ꝙ ptinebãt ad paulum patrẽ alr dixiſſet ꝙ dabat alius deponẽs vera ẽẽ ⁊c. deponit ꝙ dictus ſer Nicolaus ꝯfeſſus fuit ꝙ ea que queſiuerat: ꝗſiuerat ex bonis paternis: l3 capitula nõ videã ꝗ dñiј nõ leuẽ ꝓbẽt cõiecturã pro pte pauli: l3 nõ ſint oino cõformes dicte atteſtationes.

b ❡ Nec ẽt refragaƒ ſiquis diceret ꝙ Paulus exegit a ſociјs vt adminiſtrator filiorum Nicolai: q2 nõ eſt actus abdicãdi a ſe dñium. nam caute potuit id facere ratione facilioris exactionis ne poſſet in dubiũ verti id qđ nũc in litigiũ vertiƒ vel q2 rurſ degens, erat forte huius iurꝭ ignarus nec in filio fami. ex poſſeſſione preſumiƒ dñium qñ cõiecture ſuadẽt ꝯtraria. preterea ex poſſeſſione pñti pſumiƒ dñium de pñti potiuſq3 ex poſſeſſione: preterita iuxta notata ꝑ Bar. in. l. qdam in ſuo. ff. de ꝯdi. inſti. ⁊ ſic cũ rei poſſidẽt de pñti iſta allegatio potius eos iuuat ꝗ aduerſariam nec lex ex ea pecunia ⁊ ſimiles militãt in filiofami: per ſupradicta. Laus deo.

❡ Succeſſio ab inteſtato qñ cõcurrit mater ſoror ⁊ patruꝰ decedẽtis ſtantibus ſtatutis ciuitenoue ⁊ conſtitutionũ legatorum prouincie quomodo deferatur.

❡ Conſilium. ccxlviij.

In noie domini noſtri ieſu xpi. ❡ Videƒ ꝓma facie in hac cõſultatiõe dicẽdũ ꝙ dictus Seraphinus patruus dicti Jacobi de cuius ſucceſſione agiƒ. ⁊ ſic agnatꝰ ꝯſtitutus in ſcđo gradu ſ3 ius canõicũ cõputãdo ꝑferaƒ mři ⁊ ſorori. ⁊ h maxime vigore vltimi ſtatuti nouiter editi ſub rubrica de teſtamẽtis ⁊ ſucceſſiõibꝰ ab inteſtato quo diſponiƒ ꝙ agnati maſculi vſq3 in ſcđ3 gradũ incluſiue in ſucceſſiõe ab inteſtato decedẽtis ſine deſcẽdẽtibꝰ ꝑferanƒ cognatis ⁊ feminis iſte Seraphinus ꝑut ꝑ ſupponiƒ eſt agnatus dicto Jacobo l3 patruus poſſit ẽẽ nõ agnatꝰ: ſ3 cognatꝰ q2 frater vterinꝰ patris. itẽ ẽ in ſcđo gradu ꝑ regulã traditã: nã fratres ſunt in ꝓmo gradu ſ3 canones caſ. ad ſedẽ. xxxv. q. v. filiј fratrũ inter ſe ſunt i ſcđo gradu vt ibi ẽ exꝑſſu3 ſimiliter patruus filio fratris ẽ in ſcđo ꝑ regulã ꝗ tradiƒ in. c. ſi. extra ð cõſangui. ⁊ affini. cũ filius fratris diſtet a ſtipite q ẽ pater patris ⁊ patrui in ſecũdo gradu vt. ff. ð gradi. l. j. ʃ. ſcđo gradu. ⁊ l. iuriſcõſultus. ʃ. ſcđo gradu. ⁊ in caſ. ꝓmo gradu. ſcđo reſpõſo. xxxv. q. v. ⁊ regula eſt ꝙ quoto gradu remotior diſtat a ſtipite eodem gradu attinet alteri qui non diſtat a ſtipite tam remoto gradu. d. c. ſi. iõ licet Seraphinus diſtet a ſtipite ſolum vno gradu q2 filius tñ q2 Jacobus diſtat ſcđo gradu cẽſeƒ Seraphinus Jacobo ẽẽ in ſcđo gradu ſ3 cõputũ iuris canonici: licet de iure ciuili cẽſeatur attinẽ in tertio gradu. ⁊. d. caſ. j. gradu. ʃ. tertio gradu. d. l. j. ʃ. tertio gradu. ⁊. d. l. iuriſcõſultꝰ. ʃ. patruꝰ. in terris autem eccleſie ſeruari debet regulariter ius caſ. quãdo diſcrepat a iure ciuili prout voluit gloſ. in verbo ciuilis in fin. de arbi. libr. vj. ⁊ in. c. poſſeſſor de reg. iur. eo. lib. ⁊ per doct. in dictis iuribus. ⁊ in. c. j. de noui. ope. nũ. ⁊ per Bar. ⁊ Bald. in. l. priuilegia. C. de ſacroſan. eccle. ideo patruus

comprebēdatur ſub dicto ſtatuto prout ꝛ videtur pſuppo nere partes vt deprebendiſ ex deductis in thémate.

a ¶ Et ſm h vr̄ de hac cōſultatione caſus legis municipalis ꝛ ſuper caſu legis nō eſt inſtādū.l.illā verſi.de modo.C.de coll.ꝛ.l.ancille.C.de furtis.iura enim municipalia ſunt iura ciuilia municipij.l.omnes populi de iuſti. ꝛ iure.ꝛ inſti.de iure natu.gen.ꝛ ciui.§.ius autē ciuile. Et maxime q2 dicta cōitas ciuitenoue vr̄ q̄ habeat ſpāle priuilegiū eidē conceſſum p rodoricū. tunc legatū in partibus q̄ poſſint ſtatuere libere abſq3 vlla ꝯfirmatione ſupioris p qḋ indultū vr̄ derogatū ꝯſtitutioni. Egydij q̄ reqrebat cōfirmationē ſuperioris vt municipia poſſent vti eorū ſtatutis: ꝛ maxime q2 per breue Sixti ſunt cōfirmata oia ſtatuta ꝛ priuilegia ꝛ indulta cōceſſa dicte ciuitenoue p ſummos pōtifices ꝛ legatos.

b ¶ Itaq3 ēt auctoritate pncipij vr̄ iuuari dicta ꝯceſſio facta in ſpē ciuitenoue ꝛ in ꝯfirmationē derogatū generali ꝯſtitutioni Egydij ēt auctoritate ſedis aplice.ꝛ per pn̄s vigore dicti vltimi ſtatuti dicte mulieres vr̄ excluſe nec vr̄ refragari id qḋ allegaſ in themate pro pte mulierū.ſ. q̄ dictus rodoricus nō haberet poteſtatē illud cōcedendi: ꝛ dato q̄ dixerit eam facultatē ſibi cōceſſam a pontifice: ſibi non creditur: q2 vr̄ poſſe reſponderi q̄ legatus h3 facultatē ſtatuendi ꝛ eius ſtatuta ſunt ppetua.c.fi.de offi.lega. ið vr̄ potuiſſe diſponere q̄ ciuitanoua poſſet ſtatuere ſine ſuperioris confirmatione.preterea creditur cardinali de ſibi commiſſis viue vocis oraculo can̄.nobiliſſimus.xcvij.diſti. iuuari ēt vr̄ pars dicti Seraphini ex alijs ſtatutis antiquis: maxime pmū q̄ vocat proximiores cōſanguineos. ꝛ ſic p verba generis maſculini ſi maſculos inuitat: ergo feminas cēſeſ excludere cū plures nequeāt eſſe heredes inſolidū ſeu in eadē pte.l.hēte de caſt.pecu.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum.ff.cōmodati: prout ſimili ar.vtitur Bar.in.l.ij.§.vidēdū ad tertiu.ꝛ bal. in.l.maximum vicium.C.de lib.prete.

c ¶ Tamē his nō obſtātibus ꝯtrariū arbitror de iure rn̄dēdum. nā ꝯſtat q̄ de iure cōi mater excludit patruū auc. defuncto C.ad tertul.ꝛ ſimiliter ſoror maxime vtrinq3 ꝯiuncta p auc. ceſſante ꝛ autēticas poſt fratres.C.de legi.here. ideo ſi nō obſtāt dictis matri ꝛ ſorori ſtatuta municipalia ipe pferunſ Seraphino patruo dfuncti. S3 dicta iura municipalia eis nō obſtāt vt pbabo merito ꝛc.q̄ aūt nō obſtēt ſtatuta vetera in themate deſcripta cōſtat nō ſolū q2 eis repugnat cōſtitutio egydij legati p pōtificē cōfirmata attēto q̄ non apparent viſa cognita inſpecta aut ꝯfirmata dicta ſtatuta p rectorem marchie put reqrit dicta ꝯſtitutio ꝛ ppterea vſus dictorum ſtatutoꝝ eſt ꝓhibitus p dictā ꝯſtōnē:nō nō iuuēt: ſ3 ēt q2 ēt ſi eēnt in viridi obſeruātia nō obſtarēt dictis mulieribus. nā ſcōm ſtatutū diſponit q̄ mulier nō ſuccedat donec vixerit dotās vel ex eo filii maſculi vel nepotes deſcēdētes ex ſuo fratre.ſ.fratre mulieris dotate. S3 in caſu noſtro nō ſupſunt aliq filij vel nepotes ex dotante vel fratre mulieris dotate deſcēdētes merito luce clarius eſt q̄ diſpoſitio dicti ſecūdi ſtatuti nullo pacto obſtat dictis mulieribus.

d ¶ Nec ēt obſtat dictū pmū ſtatutū: q2 regula ē vulgaris q̄ maxime in.ll.maſculinū cōcipit femininum.l.j.ff.de verbo. ſigni.ꝛ ibi p Bar.l.quicūq3.ꝛ ibi p Bal.ꝛ doc.C.de ſeruis fugi.c.generali.ꝛ ibi per can̄.de ele.li.vj.ēt in materia ſtricta ꝛ odioſa.d.l.qcūq3.ꝛ.d.c.generali.ꝛ ibi glo.ꝛ.c.ij.de cōiug. lepro.ꝛ cle.j.ꝛ ibi glo.ij.de deci. ið i dicto pmo ſtatuto ſub rubrica de his q deceſſerint ab inteſtato dū dicit q̄ in primiores cōſanguineos ex pte patris bona patris peruenire debeāt ꝛ puenīāt ꝛ bona matris i ꝓximiores ꝯſanguineos ex parte matris verbū cōſanguineos maſculini generis cōcipit femininū p pdicta. Itē q2 alſs eſſet correctiuū iuris cōmunis in eo q̄ maſculi excluderēt feminas q̄ eſt cōtra ius cōmune auc.in ſucceſſione.C.de ſuis ꝛ leg.ꝛ auc.ceſſante in fine.ꝛ auc.poſt fratres.l.in fine de leg.heredi. ꝛ facit.l.maximum vicium.C.de libe.prete. legum autem correctiones ſunt odioſe ꝛ reſtringēde.l.pcipimus.C.de appel.ꝛ.l.ſancimus.C.de teſta.facit.l.ſuo ſingulare.ꝛ.l.q̄ vero.ff.de legi.ꝛ regula que a iure cōmuni exorbitāt in.vj.

e ¶ Solū remanet aliqualis dubitatio circa ſtatutum vltimo cōditū ſub rubrica de teſt.ꝛ ſucce.ab inte.in.§.inſup agnati circa q̄ ē aduertēdū q̄ Seraphinus q de iure ciuili ē in tertio gradu nō cōprehēdiſ in dicto ſtatuto appellatiōe agnatoꝝ vſq3 in ſcōm gradū incluſiue: q̄.n.ſit in tertio gradu eſt ſ. pbatū ꝛ iſta cōputatio gradus approbata ēt eſt p Iſidoꝝ in.d.can̄ primo gradu §.tertio gradu. Et pfecto de iure in materia ſucceſſiōis i hēte gradus cōputatio d3 fieri ſm ius ciuile put voluit gl.ſingularis in.§.ſexto gradu.inſti.de gradi:ꝛ ſatis probaſ in.d.can̄.ad ſedē poſt pncipium ꝛ in fine. Eſt enim cōputatio iuris ciuilis magis ꝓpria q̄ cōputatio iuris canonici nō vadit p gradus: ſ3 p ſaltus put voluit Ja. but. Ex h inferens q̄ ſtatutū faciens mentionē de numero graduū d3 intelligi ſm ius ciuile ſm Bar.in.l.ij.C.de ſuc. edic.cū eo traſiens. Binumeratio.n.iuris ciuilis poniſ ariſmetrice q̄ eſt ſcia naturalis ꝛ ius canonicū nō potuit ſimplr ꝛ generaliter mutare verum ſignificationē.ar.ff.de vſuf.earum rerū q̄ vſu ꝯſu.l.j.ꝛ.ij.vt ait Jaco.but.in quodā ꝯſil. vt refert ꝛ ſequiſ Bal.in.d.l.ij.diſpō.n.iuris canonici ē inducta in ſpāli caſu nuptiarū: vn̄ in alijs ſtādum ē regule put volunt Nico.de mat.Bal.Ang.ꝛ Saly.in.d.l.ij.p pdicta.ꝛ p d.can̄.ad ſedē.ꝛ idē tenent ibi Pau.de ca.ꝛ Raph.fulg.dicens q̄ Nico.de mat.ꝛ oēs idē tenēt. Et idē in materia ſucceſſionū t3 ibi Pon.ſ.q̄ ius ciuile attendaſ d3 ſimus in terris eccl̄ie l3 in alia materia indifferenti deuiet a pdictis. S3 nō ptinet ad hāc cōſultationē ſatis eſt ad ꝓpoſitū q̄ in mā ſucceſſiōis ab inteſtato oēs ꝯcordāt q̄ vbiq3 ſeruari dēat ius ciuile in graduū cōputatione. Et maxime h eſt dicēdū i caſu noſtro vt reſtringaſ tāta iuris correctio ꝛ par rōnabilis.

f ¶ Itaq3 res ē clara ſi ſtatutū nō declarat qualr gradus ſint cōputādi. Et cōſtat q̄ iſtud ſtatutū d quo in themate id nō declarat. Et ſi aliud ſtatutū illud diſponeret eēt videndū an ſit in illo ſeruata forma d qua i ꝯſtitutione Egydij ſabinenſis de qua conſtitutione in themate. Dato autem ſine preiudicio veritatis q̄ patruus cenſeatur eſſe in ſecundo gradu q2 intelligaſ de computatione ſm ius can̄. vr̄ nihilominus q̄ ſtatutū pdictū nō iuuet dictū Seraphinū patruū: q2 vr̄ q̄ nō ſit ſeruādū: imo iudex illō ſeruās ſit puniēdus ꝛ terra eo vtens. Et hoc vigore dicte conſtitutionis.egydij epi ſabinēſis cōfirmata ꝛ mādata obſeruari per Sixtum q mandat obſeruari ēt p legatos. Et clarū vr̄ q̄ nō valeret vigore dicte cōſtitutionis egydij. Si nō eēt cōſtitutio ſeu indultū rodorici q̄ meo iudicio nō obſtat ea rōne q2 cōſtitutio egydij plura requirit: requirit enim q̄ ſint viſa cognita ꝛ inſpecta ꝛ expreſſe ac ſingulariter approbata per rectorem prouincie ꝛc. Ideo dato ſine preiudicio veritatis q̄ dictum indultū rodorici deroget ꝯſtōni egydij ꝛ det cōitati ciuitenoue auctoritatē ꝛ facultatem plenariā ſtatuendi ꝛ faciendi ſtatuta ſine ꝯfirmatione ſupioris pcedēte aut ſequēte tn̄ nō derogat dcē ꝯſtōni niſi qtenus ꝯtrariaſ indultū dicte ꝯſtōni.

g ¶ Nam clauſula derogatoria ſe reſtringit ad ipſum indultū ꝛ quatenus obſtarēt ipſi idulto vt denotāt illa vba quo ad pn̄s idultū ꝛ illa vba i ꝯtrariū faciētib⁹ nō obſtātib⁹ dēbēt intelligi qtenus i ꝯtrariū faciāt ar.l.ſicubi q meus erit de leg. j. Et q̄ p illō tex.dicūt doc.ibi.ꝛ i auc.ex cā.C.de lib.pte.ꝛ Bal.in.l.fi.C.de codi.ꝛ Bart.in.l.ſi.j.ff.eo.tit. Quinimo qñ noua ꝯſtō ſimplr derogat alijs.ll. intelligiſ quatenus ꝯtrariaſ illi noue ꝯſtōni derogāti vt eſt text.cū gl.in vbo vacātibus in auc.de he.ab inteſtato in pn̄.collectiōe.ix. In iſto aūt indulto rodorici dat facultatē cōdēdi ſtatuta abſq3 aliq cōfirmatiōe ſupioris in ꝯſtōne egydij inter cetera ꝯtinetur q̄ nulla cōitas poſſit vti ſtatutis factis vel fiēdis niſi plus viſa cognita ꝛ iſpecta fint ꝛ ſinglr ꝛ expſſe ꝯfirmata p rectorē ꝓuincie ꝛc. Profecto dato q̄ ſit derogatū dicte ꝯſtōni quatenus reqrit cōfirmationem ſupioris qtenus i idulto rodorici daſ plena facultas ſtatuēdi abſq3 cōfirmatione ꝛc.tn̄ nō eſt derogatū qtenꝰ reqrit q̄ ſint viſa cognita ꝛ iſpecta anteq̄ i vſum ꝯducanſ.ꝛ ſic anteq̄ fiāt aut ſeruenſ. Nihil.n.vr̄ i indulto rodorici q̄ nō debeāt videri cognoſci ꝛ iſpici p ſupiores maxie anteq̄ cōdita ſortianſ effectum.iō cū i hac pte nō ꝯtrariaſ idultū ꝯſtōni pdicte nullo pacto cēſeaſ illi in hac pte derogatum p pdicta: l3 aūt nō reqraſ cōfirmatio:tn̄ expedit q̄ videanſ p ſupiorē vt dignoſcat an ſint honeſta ꝛ licita ꝛ an ſint cōſtitutionib⁹ ꝓuincialib⁹ ꝯtria vel ꝯ libertatē eccleſiaſticā.nā faciēdi inhoneſta aut illicita aut cōſtitutionibus predictis ꝯtria vel ꝯ libertatem eccleſiaſticā nō indulgeſ aliq̄ facultas dcē cōitati vt p3 euidēter ex vbis dicti iduiti adeo q̄ ſi ſupior videat fore inhoneſta aut illicita aut ꝯſtōnibus prouincialibus ꝯtria ſeu libertati eccl̄iaſtice aduerſantia mādare poterit q̄ caſſentur ſeu non ſeruentur.

h ¶ Cum itaq3 dicta conſtitutio Egydij in hac parte non ſit cōtraria indulto pdicto d3 in hac pte ſeruari. Et ideo cum dictum nouum ſtatutum non preſupponaſ fuiſſe viſum cognitū aut inſpectū p rectorē ꝓuincie aut p iudicē p eū dputatū: nō dictū ſtatutū nō aſtringit. Et h rn̄ſio vr̄ mihi clara ad dictum ſtatutum. Ideo ſup alijs medijſq3 in themate deducuntur

ducunt non inſiſto. Et per ſupradicta ſunt ſublata oĩa adducta in ꝯtrium: circa id qđ dixi ꝙ creditur cardinali de ſibi cõmiſſis per papã non eſt expeditũ: circa offm̃ legationis creditur: ita ꝙ loquitur .d.c. nobiliſſimus. ⁊ c. cũ olim. de priui. ⁊ in.c. ad apl'ice. de re iudi. lib. vj. ſed de ſibi in ſpẽ cõmiſſis non eſt expeditũ ꝙ credatur. nam Spec. in ti. de legato. §. ſupereſt. ver. quid ſi delegati iuriſditione. ⁊ Io. an. in. c. j. de offi. deleg. lib. vj. ⁊ d. Ant. in. c. ꝙ ſuper his. de fide inſtru. in antiquis tenent ꝙ non creditur: quidam alij aliter loquũtur non inſiſto q: cõperio ꝙ dictus Rodoricus afferat ſibi ſpecialiter id cõmiſſum ꝙ cõceſſit dicte cõitati ciuitenoue cõcludo naq; ꝙ pariter ſuccedant dicte ſoror vtrinq; cõiuncta ⁊ mater excluſo Seraphino patruo. Laus deo.

¶ An auctẽtica ꝑterea. C. vñ vir ⁊ vxor diſponens ꝙ vxores indotate vel paupes ſuccedãt maritis diuitib' in quarta parte bonoꝝ vel in portione ſtipulata que appellatur antifacium: an habeat locũ in vxore habente paruam dotem.

¶ Conſilium ccxlix.

IN nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Viſo ſupraſcripto pũcto: ac etiã alio pũcto ſup quo in hoc caſu ꝯſuluerunt plures excellentiſſimi doctores qui pũcti hñt ſe vt excedẽtia ⁊ exceſſa. Et maxime ille excedit hunc: q: in illo ponitur in facto ꝙ dicta Lucretia dedit in dotem Franciſco ſcđo viro oĩa iura ⁊ actiones ⁊ obligationes ſibi quolibet cõpetentes quas habebat tam ꝯ filios ⁊ heredes dicti dñi Bñdicti q; ꝯ heredes dicti Riccardi patris ſui ⁊ cuiuſcũq; alterius pſone ⁊ ſup quibuſcũq; bonis ⁊ rebus ſibi obligatis quoquõ pro dotibus ſeu reſtõne dotiuz ſuarũ ⁊ antifacij que ꝯſtitute ſibi fuerũt in certis bonis mobilibus ⁊ imobilibus inextimatis cõceſſis dicto dño Bñdicto. Itẽ in alio pũcto preſupponitur ꝙ bona data in dotẽ primo viro erant extimationis circiter mille flore. intelligo licz in pũcto non dicatur cõputato in extimatione etiaz vſufructu quẽ mater in vita ſibi reſeruauerat que mater ꝓut alterum ex cõſulentibus pſupponitur erat tpe mortis Franciſci iam ſenio confecta memini me ẽt iam pluribus menſibus elapſis vidiſſe punctũ aduerſe partis ſub diuerſis: tñ noĩbus ⁊ patris ⁊ maritoꝝ dicte dñe Lucretie in quo preſupponebatur ꝙ dñs Benedictus primus vir fuit cõdemnatus pro cãe leſe maieſtatis. Item preſupponebatur ꝙ poſt dictã reformationẽ factã cõtra vxores ſequentes maritos rebelles dicta Lucretia ſequuta fuit virũ rebellẽ cuz quo ſtabat ⁊ nõ redijt intra tps in cõſtitutionẽ prefixũ adducebantur ẽt quedã alia ſtatuta diſponentia ſup inualiditate ꝯtractuũ mulierũ. Ex quibus videbatur in themate cõcludi dictã conceſſionẽ dotiũ factam ſcđo viro eſſe potius apparentẽ q; effectualẽ ita ꝙ in effectu erat parua dos. Itez preſupponebatur in illo puncto ꝙ bona data in dotẽ primo viro ſine reſeruatiõe vſuſfructus erant valoris. xl. flo. de libris quattuor pro quolibet floreno.

a ¶ Ego ſup illo puncto cõſultus recuſaui ꝯſulere ea ꝑtenſa ratione potiſſime q: verba ꝯtctus dotalis ſonare videbaz ꝙ vxor deberet lucrari de bonis viri ad rõnẽ. x. pro centenario de bonis viri noĩe antifacij nec deferẽs punctũ me certiorabat quõ intelligebantur dicebã ſi intelligitur de oĩbus bonis cũ in puncto preſupponeretur ꝙ bona ſcđi viri erant valoris quinquaginta milia flore. nomine antifacij ſibi obueniebãt quinq; milia ex qbus reddebatur mulier diues nõ paup ꝓut requiritur vt locũ habeat auc. preterea. C. vñ vir ⁊ vxor ſuper qua ſe fundat dicta dña Lucretia poſtea dictus pũctus fuit delatus ad pſtantiſſimos doctores ⁊ patres meos hono. q cõſuluerunt ꝙ dicta Lucretia tanq; habẽs paruaz dotem ⁊ adeo tenuẽ ꝙ militet opi. Bal. ⁊ ſequaciũ volentiũ ꝙ dicta auc. ꝑterea locũ hẽat ẽt in matrimonio ꝯtcto cuz parua dote propter cuius tenuitatẽ non deſineret mendicã vitã ducere preſupponendo ſi bñ memini ꝙ dicti ꝯtctus facti p ſorores dicte Lucretie nõ eſſent efficaces: ita ꝙ tum pp ꝑdicta tum propter dictã ꝯſtõnẽ factã ꝯ vxores ſequẽtes maritos rebelles iura data in dotẽ dicto ſcđo viro eſſe adeo minime extimationis ꝙ merito reputari debuerit indotata dicta lucretia eqdẽ reqſitus poſtea de ſubſcriptione nõ placuit cõſulere nõ ꝙ ex toto deuiarẽ ab eoꝝ ſentẽtijs. Semp. n. fui eius ſñie ꝙ dotata in minima quãtitate poſſit niti ex diſpõne. d. auc. ꝑterea ſaltẽ in mã deciſiua: ſed q: mihi perſuadebã ꝙ fiſcus de iure vel de facto nõ occupaſſet dictã dotẽ: ⁊ etiam q: non tãgebatur q̃ntum erat dictum lucrum antifacij noılui me intromittere: lz maxima inſtantia fuerim diuerſis ⁊ varijs tpibus ⁊ interceſſoribus moleſtatus vt vel ſubſcriberem vel principaliter conſulerem.

b ¶ Poſtea delata fuere conſilia elegantiſſime reddita pro parte dñe lucretie ⁊ requiſitus fui de ſubſcriptiõe ꝑus certificatus in facto q̃ntum pro antifacio ex pacto mulier habebat ſuperlucrari abſtinui notificãdo parti qualiter dicebatur obſtare dictã cõſtitutionẽ p quã dicebatur iura dicte lucretie cõfiſcata ⁊ inſup allegabantur ꝯtctus dictarũ mulierũ nõ valuiſſe: idcirco nouus punctus fuit mihi traditus idcirco q: ſup hac cõſultatione multa ſerioſe ⁊ elegãter fuerũt ſcripta per preſtantiſſimos ⁊ clariſſimos doctores ⁊ patres hono. Super his que ab eis tradita ſunt breuiſſime ⁊ ꝯcli ſiue rẽ ipſam perſtringam. Agitur enim in preſentiarũ vtrũ dicta lucretia habeat ſuccedere in quarta parte hẽditatis dicti Frãciſci ſcđi viri necne vigore. ſ. d. auc. preterea que tria vr requirere. ſ. ꝙ matrimoniũ fuerit ꝯtctũ ſine dote ⁊ donatione ꝓpter nuptias ꝙ cõiunctus defectus fuerit locuplex ⁊ ſuperſtes ſit inops. Profecto ꝙ defunctus deceſſerit locuplex pſupponitur ꝓ claro ꝙ lucretia ſupſtes remãſerit inops etiã pſupponitur niſi quatenus iuueretur quarta bonoꝝ primi viri vel dote tali que faceret deficere inopiã. Qđ aũt matrimoniũ fuerit ſine dote cõſtat ꝙ nõ verificatur ꝓprie ꝙ non fuit cõtractũ ſine vlla dote. Sed allegatur ꝙ fuit tam tenuiſſima dos ꝙ eſt perinde ac ſi nulla dos fuiſſet data.

c ¶ Et circa hoc licet in via diſputatiua probabiliter ſuſtentari poſſet ꝙ dos parua ẽt minima impediret dictã ſucceſſionem in dicta quarta prout ⁊ diſputat primus conſulẽs: tñ q: negari neqt qn hodie ſit magis cõis ſnĩa ꝙ dcã auc. militet vbi coniũx ſuperſtes laboret inopia data dote tenuiſſima. ⁊ ita alſ ⁊ legendo ⁊ conſulendo mihi viſum fuit non deuiarem a predicta ſnĩa ſaltem indeciſiuis. Et lz allegetur Bal. voluiſſe in auc. res que. C. cõia de lega. ⁊ fideicõmiſſa. ꝙ ſtatutum diſponens ꝙ dotata non ſuccedat verificatur etiam indotata in parua dote. ⁊ idem allegetur tenuiſſe in conſi. incipi. cum in cã piſani conuentus. ⁊ in. c. ſi proponente. de reſcriptis. tñ idem Bald. ſecus voluit. ſ. ꝙ dictum ſtatutum intelligatur in congrue dotata in conſi. mihi in ordine ſcđo incip. q: ſtatutum ꝙ ⁊ voluit Pau. de caſtro in conſi. clij. incip. reſponſio breuiter. Et idez videtur velle in conſi. cviij. incipi. ſuper primo queſito Et idem voluit Bal. in. l. ſi. C. de dotis promi. ij. colum. verſi. ſed pone. Et hoc niſi ſtatutum vltra diſponat debeat ſtare contenta dote: nam tunc ſtandum eſt ſtatuto: lz duro: ⁊ ita loquitur Bal. in. d. auc. res que in vltima opi. prima autem eius opi. poſita in. d. auc. res que procedat in caſu quo ſtatutum ſimpliciter loqueretur ꝙ dotata non ſuccedat mã tunc non verificatur niſi congrue dotata vel ſaltẽ ſuppleatur congrua dos de ſupplemento: ideo dr q: dos aſſimulatur legitime in dicto ſtatuto vel ſuccedat loco legitime ꝓut ꝙ ſuccedat loco legittime voluit Cy. in. l. ſancimus. C. de iu p. ⁊ Saly. in auc. nouiſſima. C. de inoffi. teſt. ⁊ in aliquibus lect. in l. ob ea. C. de pred. mino. ⁊ Bal. in. l. j. ff. ſol. matri. ⁊ ipſe ⁊ Gui. in. l. j. ff. de iuſti. ⁊ iur. ⁊ ſumitur ex dictis Dy. ⁊ Barto. ⁊ modernoꝝ in. l. titio centum. §. titio genero. de conditi. ⁊ demõ. Que ratio ceſſat in terminis noſtris in quibus non cadit legittima: q: ꝯiugi non debetur legittima in bonis ꝯiugis: ideo nõ cadunt termini ſupplemẽti: ideo attendatur: an ſit congrue dotata hoc eſt intm̃ ꝙ nõ mendicet: põt ẽt dici ꝙ Bal. in locis ꝯtrijs loquitur dotata nõ ꝯgrue: nõ autẽ loqtur in dote minima prout capitur in materia iſta.

d ¶ Ad Bal. autem in. d. c. ſi proponente. rñdetur ꝙ loquitur arguendo nõ decidendo: non intendo aũt ſuper hoc aliter inſiſtere: qm̃ magis iuuatur pro conſultantis: ſi dicta autem demum militaret qñ nulla dos conſtituta eſt. Licet autem militaret vbi parua dos conſtituta eſt tamen non ſufficit ꝙ ſit dos non magna nec mediocris ⁊ ſic non ꝯgrua ſed requiritur ꝙ ſit minima adeo ꝙ cenſeatur minima: nam tunc comparatur nulle doti ⁊ adeo ꝙ laboret nouiſſima inopia tanq; nihil habentes ꝓut requirit tex. in auc. de exhiben. reis §. qm̃ vo ibi nihil hñre valentes ſed nouiſſima laboret inopia. Et doc. ponderant ꝙ ſit tanta paupertas ſeu adeo tenuis dos ꝙ ſi nõ ſuccederet in bonis mariti cogeretur mẽdicare. Et ꝯſideratur ẽt vtruz ſciat opari vt voluit maxime Ja. but. ꝓut hoc pondero in. d. auc. preterea in ſcđo textuali ⁊ in ſcđa addi. ad glo. ij. Et latius ꝓſequuntur alij ꝯſulẽtes maxime vltimus ſcilicet dñs Joãnesbaptiſta caccialupus.

e ¶ Videamus itaq; an fuerit dos adeo tenuiſſima ꝙ cōpareť caſu ibi in quo nulla dos fuiſſet ꝯſtituta ⁊ dicať ipſa lucretia laborare nouiſſima inopia. Et pfecto i pmo pūcto ſuper quo alij doctores ꝯſuluerūt ⁊ q̄ ē mihi pſupponiť narrať ꝙ bona q̄ dictus Riccardus de ꝯſenſu dn̄e Nicole eius vxoris donauerat lucretie ei⁹ filie ⁊ data fuerāt in dotē dcō dn̄o Benedicto eius prio viro erāt valoris circiter mil. flo. ⁊ pſupponiť in nouo pūcto ꝙ dcā bona erāt prius p ipſum Riccardū ꝯſignata dcē dn̄e Nicole ꝓ aſſecuratiōe ⁊ reſtōne ſuarū dotiū: tn̄ in pūcto p partē aduerſam mihi oſtenſo cōtinebať ꝙ Riccardus fateť pp eius iopiā eueniſſe caſuz reſtitutionis dotiū dn̄e Nicole volētes erga eā agnoſcere bonā fidē ꝓ reſtōne prie dotiū dcē nicole dēauit dcā bona dcē lucretie ꝓ dotib⁹ ſuis ⁊ nō pſupponiť ꝙ pri⁹ illa bona eidē nicole ꝯſignauerit ⁊ dcā verba ꝯct⁹ innuūt nō pceſſiſſe aliā ꝯſignationē: itaq; vba ꝯctus ſignificant ꝙ dcā donatio facta lucretie ꝓ ſuis dotibus cenſeať fcā ꝓ parte de dotib⁹ nicole ⁊ ꝓ parte de bōis Riccardi cū ꝯtineať in inſtrō donationis hoc clauſula: vz vt ſe abſoluat ⁊ diſobliget a reſtōne pro pte dictaꝝ dotiū in qbus teneť dcē dn̄e nicole: appellatiōe autē ptis ꝯtineť in dubio dimidia. l. nomē filioꝝ. §. portionis vbo. de ver. ſig. Et ſic dimidia dotis dn̄e Nicole cenſeť de eius volūtate ſibi reſtituta ⁊ cōceſſa dcē lucretie in ſupradictis bonis conceſſis dicte dn̄e lucretie reſtabat hr̄e a dcō Riccardo aliā dimidiā ſuaꝝ dotiū de quibus dotibus dōauit ducentos flo. dicte lucretie vltra dicta bona ſibi lucretie donata per dcm̄ Riccardum. Et ſic bona Riccardi fuiſſent idonea ad reſtitutionez dotis dicta Lucretia habuiſſent in bonis bona extimationis circiter mille detracto tn̄ vſuf.

f ¶ Cuius viuſfructus extimatio hz fieri ſm ſingularem determinationē. l. hereditatū. ff. ad. l. fal. quā legē Bar. in. l. hereditas ad dīe. ff. de heredi. inſti. trahit ēt ad alios terminos ⁊ maxime eſt trahēda ad terminos vſuſf. p id qd̄ habeť. i. d. l. hereditatū. §. deniq;. itaq; ſi dcā nicola erat ſexagēaria ꝓut arbitror ꝙ ēt ipe mortis ſcdi viri cū in prio pūcto dicať ꝙ tpe ſcdi matrimonij erat iā ſenex cū ſenex ſoleat dici ſexagenarius glo. in. l. ſi paterfa. §. in arrogatiōibus al's ſeptuagenarius gl. in. l. inuiti. ff. de teſti. ⁊ in. l. ij. C. de his q nō imple tis ſtipēdijs ſacramēto ſoluti ſunt lib. x. de quo tn̄ p Inno. ⁊ Jo. an. in. c. qm̄ frequēter in pn̄. extra vt lite nō ꝯte. ⁊ p arc. in. c. j. de cle. egro. lib. vj. ipſa nō preſumereť viuere vltra qnq; annos ſm deciſionem iuriſconſulti. in. d. l. hereditatū: ita ꝙ pp reſeruationē vſuſfructus tunc paꝝ diminuereť dicte extimatiōis dicte dotis dn̄e lucretie. Si nāq; fuiſſet qnquagenaria tunc extimareť vſuſf. anno. ix. vel. vij. hz eandē cōputationē in pūcto aūt iſto nouo dr̄ ꝙ eſt. lx. an. vl' circa: ita ꝙ vel. v. vel. vij. an. pſumiť eius vita ⁊ extimandus vſuſf. tanti tpis. Et in puncto preſupponiť ꝙ bona tradita in qbus nō erat reſeruatus vſuſfructus ſunt valoris florenoꝝ trecentorū lz in puncto aduerſe partis preſupponereť ꝙ eſſent valoris quīquaginta florenorū inter que eſt longa diſtantia. Si autē ſunt extimatiōis trecentorū alia bona conſignata dicte dote eſſent extimationis circiter. dcc. florenorū: ita ꝙ tanto minoris precij eſſet extimandus dictus vſuſfr. reſeruatus: itaq; ſi nihil extrinſecū obſtaret ſtaremus claro ꝙ dicta dos non eſſet cenſenda parua maxime data ⁊ viro cū deberetur etiam antifactū in bonis dn̄i Benedicti ex pacto ꝯuentum nec deberet cenſeri hoc reſpectu paup dicta lucretia cū etiā ex pacto debebatur antifacium in bonis ſcdi viri: itaq; facto computo ipſa lucretia hēbat in bonis tantū ꝙ ꝓut vr aſcēdere debebat ad extimationem mille flo. vel circa etiā ſi nō deberetur ſibi ſucceſſio in bonis dn̄i Benedicti.

g ¶ Et ēt vltra pſupponiť in alio puncto ſup quo per alios conſultū eſt ꝙ ipſa Lucretia egit ꝯ fiſcum ꝓ ſuis ornamentis que iā probauerat aſcendiſſe ad extimationem trecentorum florenorū ꝙ etiā nomen debitoris fuit datuz in dotem dicto ſcdo viro: itaq; oib⁹ his conſideratis intrepide puto tenendum ꝙ non ſit cenſendum matrimoniū fuiſſe ſine dote: nec dictā Lucretiā fuiſſe indotatam nec nihil hr̄e vel hr̄e minimā dotē que hēreť ꝓ non dote nec laborare nouiſſima ⁊ ſic extrema inopia prout tex. requirūt. Et quia ſuper hoc plurimum elaborarūt ⁊ per egregie ꝓbant alij dn̄i mei ꝯſulentes: ideo me nō extendo: ſed tranſeo cōfirmando in hac parte eorū cōcluſionē ſolēniter cōprobatam verū qr p partē aduerſam pſupponebať dotē illā fuiſſe apparentē potiuſq; effectualem ⁊ in effectu fuiſſe adeo tenuem ꝙ cenſenda erat indotata. Et in hoc merito ſe fundabant conſilia que vidi reddita pro parte Lucretie potiſſime ſe fundātes ſuper certis ſtatutis editis ſup ꝯtribus mulieꝝ ⁊ ſup cōfiſcatiōe dotium dicte dn̄e Lucretie: qr ſequuta fuit virū rebellē ꝯ conſtōnem ſup hoc emanatam de qua in themate non preſupponendo maritum mortuum tpe conſtōnis ꝯdite ꝓut preſupponiť i h nouo themate idcirco ſup his ꝯtrijs ē iſtādū.

b ¶ Dicif. n. ꝙ ꝯctus dictaꝝ mulieꝝ non valent pp ſtatuta que aduerſanť. Et pfecto pmo ſtatuto ꝙ mulier hn̄s filios nō relinquat vltra quartā partē facilis eſt reſpōſio quo ad ꝯctus ſoroꝝ dicte Lucretie: nā cū dn̄a Nicola hr̄t mille in dotē ⁊ antifactū ꝙ ſperabať nō poterat excedere cētū ⁊ poterat vxor pcedere: ita ꝙ antifactū tūc nihil erat futurum ⁊ mater poterat ſaltē de quarta parte diſponere ꝓ libito voluntatis. Itē ipſe poterāt decedere ān̄ matrē quo caſu nihil erat cōſequuture de dictis dote materna ⁊ antifacio matri dehēdo qb⁹ cōſideratis illud qd̄ ipſi donabāt dn̄e Lucretie ⁊ ſic ipſa ſpes ſucceſſiōis in dictis bonis nō erat meo iudicio extimāda quadringētis florenis vel quīgētis inter oēs tres cū ipſe haberēt in dotibus. 3600. ⁊ ſpē lucrandi trecētos ſexaginta florenos ꝓ antifacijs in bonis maritorū ⁊ veriſiſr habebāt ēt aliqd in ornamētis: ita ꝙ recte ꝯſiderāti nedū quarta pars. Sz nec octaua pars bonoꝝ dictarū mulierū donata fuit pōderať ēt i themate aliud mediū. ſ. qr iuri futuro pōt renūciari p pactū. l. j. cū ibi notatis. C. de pact. Itē pōt renūciari ēt vbi eſt ꝓhibita alienatio. l. qr aūt in prin. ff. que i fraudē credi. qr nō eſt alienatio rei ſue: ſed eſt nō acquiſitio ꝓut dicit ibi tex. hz tn̄ aliquid ſcrupuli: qr dci contractus dictarum ſororum non procedunt per viam repudiationis: ſed per viam donationis iurium ſuorum: nā donant omnia iura cōpetentia ⁊ cōpetitura: ſz nō refert: qr prima reſponſio eſt plana. item Alexandre earum ⁊ domine Nicole promiſit nomine ꝓprio ꝙ dicta domina Nicola ⁊ dicte eius filie nō moleſtabūt dictā Lucretiā neq; eius futurū virū in dictis bonis cōceſſis p Riccardum eius patrē itaq; dato ꝙ ille mulieres non potuiſſent facere dictos contractus tn̄ potuit Alexander ſe obligare ꝙ ille mulieres nō moleſtabūt ⁊ ſi moleſtarēt haberet regreſſus cōtra eū ad intereſſe ꝙ cōparať ipſi rei. l. ſi ita fideiuſſorem accepero. de fideiuſ. ⁊. l. j. C. de iniꝫ que pro eo ꝙ intereſt cum ibi notatis.

i ¶ Aliud ſtatutum in themate deſcriptum nullatenus ob. dictis contractibus factis per dictas ſorores domine Lucretie quoniaz ſcdm reſponſum dicti ſtatuti eſt permiſſiuū non prohibitiuum. primuz autem reſponſum loquitur quādo mulier nupta diſponit de ſuis dotibus. Sed dicte ſorores lucretie in dictis earum donationibus nihil diſponūt de eaꝝ dotibus: ſed de iuribus que habebant vel ſperabāt in futurū hr̄e in bonis domine Nicole earū matris merito ⁊c. Additio autem de qua in themate non obſtat quoniā eſt permiſſiua non prohibitiua ſeu annullatiua cōtractus. Et per conſequens dicta ſtatuta nullatenus obſtant validitati ꝯtcuuz quos fecerūt dicte lucretie. Et ſi in aliquo obſtarent prouidetur indēnitati dicte lucretie p promiſſionem dicti Alexandri ꝓut ſupradictum eſt. videnduz eſt modo virū contractus ⁊ conſenſus adhibiti per dominam nicolam valeant cum illi cōcernant dotes ſuas. Circa ꝙ videtur prima facie dicendum ꝙ non valeant vigore iuris communis ⁊ vigore iuris municipalis vigore iuris cōmunis qr eſt prohibita alienatio dotium vt in titulo de fundo dotali p totū. Itē lex municipalis que adducebatur in themate partis aduerſe ſub rubrica de refutatione ⁊ ſolutione facta conſtante matrimonio prohibet mulierem facere refutationē vel remiſſionē ſuorum iurium dotaliū vel ſolutionē aliquā recipere a viro vel alio pro eo de dotibus ſuis ſine ꝯſenſu quattuor proximiorum propinquorum ⁊c. Sed dicta donatio facta per Riccardum domine lucretie cōtinet ꝓ parte ſolutionē ⁊ reſtitutionez dotis ꝓut ſupra deductum eſt merito cēſetur prohibita vigore dicte legis municipalis. Et idcirco cū dicta donatio ⁊ conſtitutionis dotis fuerit facta ꝓ parte reſtitutionis dcē dotis videť ꝙ dicta ꝯceſſio nō tenuerit ſaltē effectualiter. Quo fit ꝙ dicta dotis cōſtitutio videtur tenuiſſimo precio extimanda ⁊ ſubſequenter lucrum antifacij longe minoris ⁊ quodam modo nullius extimationis.

k ¶ Sed his minime refragantibus contrarium puto veriius. ſ. ꝙ dicta dotis conſtitutio fuerit ⁊ ſit magno precio extimandam: primo ⁊ ante omnia animaduerto ꝙ Alexander ꝓmiſit ꝙ dicta dn̄a Nicola nō veniet contra alias ipſe ſe obligauit: ita ꝙ ſi dictus Alexander eſt ſoluendo ipſa

ipſa facultas ꝯueniendi ſi competeret domine Nicole eſt
paruifaciẽda ex quo hetur regreſſus ad tantundem ⁊ qui
actionem habet cenſetur hr̃e ipſam rẽ ad quã actio cõpetit.
l.q actionẽ.ff.de reg.iu.⁊.l.rẽ i bonis. de acqui. rer domi.
Secũdo ſuper dictis ꝯctibus fuit fcm̃ inſtrumẽtũ in quo
ſolet apponi iuramẽtũ ꝙ hꝫ virtutẽ iuuãdi ⁊ iuuat hmõi ꝯ
ctus q a iure poſitiuo irritantur ex varijs vtilitatibꝰ hominũ
ꝑ.c.cũ ꝯtingat.de iuriur.⁊.c.q̃uis.de pac.in.vj. maxime in
eoꝝ generali rõne ⁊ i auten.ſacramẽta puberꝝ.C. ſi aduer.
ven.⁊ ꝑ doc.in dictis iuribꝰ ⁊ ꝑ bar.i.l.ſi qs ꝓ eo.ff.de fide
iuſ. Itẽ ⁊ tertio bona erãt mariti:lꝫ obligata ⁊ hypothecata
ta vxori ꝓ reſtõne dotis:iõ dominiũ potuit trãſire in cãm
dotis filie: lꝫ hypothecata fuerint ꝓ dcã dote matris de q̃
ipſa mater ꝯcedebat.cc.flo.q.cc.flo. ſunt quinta pars dotiũ
ſuaꝝ ⁊ tres quarte ex forma ſtatuti neceſſario trãſitiue erãt
in filias que cõceſſerãt iura ſibi cõpetẽtia ⁊ que impoſterꝝ
cõpeterent in dictis dotibus itaqꝫ reſtabãt in diſpõne dicte
dñe Nicole ſolum.l.floreni.ſ.q̃rtum q̃rta pars dictaruꝫ
dotium ꝯtinet vltra q̃titatem.cc. flore. ⁊ in illis quinquaginta
florenis erant veriſilr ſucceſſure ipſe filie ita ꝙ pp illud
onus hypothece ſi nõ eſſet ſublatũ paruũ minori precio
fuiſſet extimanda dcã dos dcẽ lucretie.

l ¶ Preterea põt vxor renunciare ſue hypothece quã hꝫ in
bonis viri alienantis bona pro dote hypothecata.l. iubemus.
C.ad velle.⁊.l.vnica.§. ⁊ cũ lex. ⁊ ibi Bald.C. de rei
vxo.acti.ita ꝙ dato ꝙ non valuerit reſtitutio dotis quam
maritus intẽdebat facere dcẽ domine nicole tñ valuit conſtitutio
dotis quã fecit dicte lucretie vtile.n. per inutile nõ
viciatur regula vtile in.vj.cũ cõcor. itẽ cũ dos ꝯſiſteret in
pecunia potuit vxor concedere filie.cc.flore.de dote ſua de
conſenſu ſui viri cũ ſtatutum ꝓhibens ꝯctum fcm̃ de dotibus
vel in ipſaꝝ ꝑiudiciũ ſine conſenſu viri ſui ſi ergo vir
conſenſit ſtatutum nõ ꝓhibet imo potius a ꝯrio vr̃ ꝑmittere
lꝫ forte illa donatio.cc.ſit parũ extiſtimãda cũ vt percipio
inanis erat actio dotalis pp inopiã mariti forte nõ habentis
alia bona vltra res donatas filie vt innuitur ex punctis.
Item lꝫ donatio facta ꝑ prẽm filio vel filie in ptãte nõ
valeat.l.ij.C.de inoffi.dona.ꝯfirmatur in morte prĩs.l.donationes
q̃s.C.de dona.inter vir.⁊.l.filie cuius.C. fami.herc.
Item ab initio valet fauore dotis.l.pomponius philadelphus.
ff.fami.hercil. Ex his ergo deducitur ꝙ dci ꝯctus ⁊
mulierũ ⁊ prĩs valuerũt ⁊ bona ꝯceſſa lucretie erant tante
extimationis ꝙ nõ debebat cẽſeri peup ſaltẽ nouiſſima inopia
hoc eſt in ſuppꝛema paupertate maxime ſtãte lucro antifacti
ſibi debito in bonis pꝛimi viri ⁊ ſecũdi viri ⁊ coadiuuante
regreſſu quẽ dr̃ hr̃e ⁊ ſui ⁊ ſibi competere aduerſus
fiſcũ ꝓ ornamẽtis ſuis peruentis ad pꝛimũ virũ ꝓut dĩ docuiſſe
nec dos debebat cẽſeri parua ſaltẽ adeo parua ꝙ deberet
ꝯparari caſui quo nulla dos fuiſſet ꝯſtituta quia ad
hunc effectũ eſſe minima dos ꝓut plene ꝓbant alij ꝯſulẽtes
quibus aſſentio ꝓut ⁊ ego alẽs ⁊ conſulendo ⁊ legendo
d.auc preterea ſemper tenui.

m ¶ Nec iuuatur dicta Lucretia ex ꝯfiſcatione ſuaruꝫ dotium
ꝑtextu ꝯſtõnis edite ꝯ vxores q̃ ſequerentur ſuos viros in
quo medio fiebat fundamentũ per alterã ptẽ. Sꝫ nõ pꝛſupponebatur
ꝙ tpe edite cõſtitutiõis ille dñs Benedictus rebellis
iã deceſſerat. Profecto iſta cõſtitutio eſt odioſa ⁊ in
odiũ aliquo reſpectu irrationabile ꝑ ea que hñtur ꝑ Bart.
Imo.⁊ Pau.de ca.in.l.licitatio.§.ꝙ illicite.de publica. Iõ
ẽt qꝛ penalis ẽ ſtricte iterpetrãda ꝑ iura vulgaria:iõ cũ loquatur
de vxoribꝰ rebelliũ nõ verificatur poſt mortẽ mariti. Et
qñ ſtatutũ loqtur õ vxoribꝰ vl̃ filijs vl̃ fratribꝰ rebelliũ i eoꝝ
odiũ nõ militat rebellibꝰ defunctis: qꝛ finita ẽ cã odij.ar.
l.titia.ſcio ẽheſſerã.§.vſuras.de leg.ij.⁊.c.cũ ceſſante. de appel.
ꝓut hmediũ poſuit Jac.d are. Rav. Bar.bal. ⁊ Imo.
in.d.§.vſuras. Statutũ.n.loqtur de vxoribꝰ rebelliũ. Sꝫ nõ
durabat rebellio:qꝛ mors oĩa ſoluit in auc.de nup.§.deinceps
ergo nõ erat vxor rebellis ꝓut hoc ar. vtitur bal.i repe.
l.oẽs populi. Lõge magis in caſu nr̃o in quo ꝯſtitutio non
loqtur ſimplr de vxoribꝰ rebelliũ. Sꝫ ꝙ nulla mulier poſſit
ſtare vel cõmorari cũ rebelle. Et ꝙ ille q̃ cõmorarentur tunc
tpis deberent intra certũ tps redire:ita pcepi ꝙ loqtur ꝯſtitutio.
Et nũc ſtamus claro:qꝛ ſtatutũ punit cõmorãtes cuꝫ
maritis rebellis. Sꝫ marito mortuo nõ ſtat neqꝫ cõmoratur
cũ eo:ideo ceſſant verba ⁊ mens ſtatuti.

n ¶ Ex qbus remanet cõcluſio ꝙ dicta Lucretia non ſuccedat
in quarta portione in bonis Franciſci ſcdi viri ẽt ſi nõ
ſucceſſiſſet in bonis dñi Benedicti pꝛimi viri q̃ꝛofortius
ſi delata fuiſſet ſucceſſio in bonis pꝛimi viri: nam tunc ſi potuiſſet
ſuccedere in bonis pꝛimi viri qua ſucceſſione mediante
fuiſſet ſatis diues mulier nõ vr̃ nũc militare rõ.d.auc. preterea
que vr̃ eſſe ne ꝯiunx ſuperſtes cõpelleretur mẽdicare in
obpꝛobꝛiũ memorie mariti attẽto ẽt ꝙ qui põt facere ꝙ ſit
diues cenſetur diues ar.l.qui põt facere.ff.de re.iur.⁊ que ſuper
hoc tradunt alij pꝛimi cõſulẽtes nõ repeto. Et inſup pt
attentari ꝙ tunc verba rex.in corpore.ſ.in.§. qm̃ vo in auc.
de exhiben.dũ dicit ꝙ ſi aliũde hꝫ ꝯiunx ſupſtes tũc nõ ſuccedit.
Sꝫ cui delata eſt hr̃ditas hꝫ aliunde:qꝛ hꝫ ius adeundi.
⁊ ſic cõſequẽdi hr̃ditatẽ:nã facultas adeundi:lꝫ nõ dicatur
eſſe in bonis nr̃is.l.ꝓcia rerũ ⁊ ibi notatur.ff.ad.l.fal. tñ nõ ẽ
mera facultas:ſed eſt ius.l.ſi pr̃.C.de inſti.⁊ ſubſti. ſub ꝯdi.
fac.⁊ ibi habetur.⁊ in.l.lꝫ.C.de iure delibe. Et iſtud ius habetur
merito cenſeatur aliunde habere qui hꝫ ius adeũdi. Et lꝫ
ex delicto rebelliõis veniãt bona cõfiſcãda ex forma ſtatuti
tñ nõ incõuenit ꝙ recipiãt interpetrationẽ paſſiuam a iure
cõi.ar.c.cũ dilectus.de conſue.l.ſi ſerui vr̃i.de noxa. cũ multis
ſimi.ꝓut ſup h inſtant pꝛimũ dñi ꝯſulẽtes maxie pꝛimus
⁊ ſic limitaretur ꝑ auc.bona ꝓſcriptorũ.C. de bonis ꝓſcrip.
⁊ alia ꝑ dños conſulentes deducta.nec ob.ꝙ dcã auc.bona
damnatorũ nõ hꝫ locũ in dãnato ꝓ crimine leſe maieſtatis
vt ibi in fine:qꝛ ad hoc reſpondetur per pꝛimos ꝯſulentes ad
quos me remitto. Et qꝛ principale fundamentuꝫ non facio
in hoc vlterius me non extendo. Laus deo.

¶ Emphyteoſis eccleſiaſtica melioramẽta facta ⁊ vendita
per emphyteotam:an fiat emptori confirmanda ab eccleſia
ſolita renouare emptoribus.

¶ Conſilium. ccl.

In nomine dñi noſtri Jeſu chꝛiſti. ¶ In hac cõſultatiõe illud conſtat
ꝙ emphyteota põt ſuas melioratiões de
ꝯſenſu ꝓpꝛietarij alienare. Quinimo ẽt ſine
cõſenſu facta per emphyteotam legitima requiſitiõe
⁊ ꝑ duos mẽſes expectato dño põt emphyteota vẽdere
ſuas meliorationes ſeu ipſum ius emphyteoticũ tñ dꝫ
dño dari quinquageſima ps preciJ ꝓ meliorationibus habiti
ꝓut ẽ expreſſuꝫ.in.l.fi.C.de iure emphy.⁊ in.c.potuit.
extra de locato. Sed lꝫ poſſit ſuas melioratiões ⁊ ſuũ ius
emphyteoticum vendere in dictis caſibus:tñ nõ põt vendere
niſi ius ſuũ ⁊ ſuas melioratiões. Nõ autẽ põt in emptorem
plus iuris trãſferre q̃ꝫ ipſe haberet vel habiturus eſſet:
qꝛ nemo plus iuris põt in aliũ traſferre q̃ꝫ ipſe hẽat.l. nemo
plus iuris.ff.de reg.iur.l.traditio.ff.de acq. rerũ dñio cũ ſi.
idcirco cũ ius dci Laurentij nõ foret duraturũ niſi vſqꝫ ad
eius mortẽ vl̃ ſaltẽ vſqꝫ ad finẽ tertie generatiõis pꝛimi acquiſitoris:
iõ dcã venditio caſu quo licite fieret per dictum Andreaꝫ
nõ vr̃ ꝙ debeat ſeu poſſit producere effectũ niſi vſqꝫ
in tps mortis dicti andree vel ad plus vſqꝫ in tps finite tertie
gñationis dicti pꝛimi acquiſitoris.

a ¶ Nam finito iure auctoris finitur ius ſucceſſoris.l. lex vectigali.
ff.de pigno.⁊.l.grege.§.⁊ inſuper ficiarijs verſicu .quia
ſuas conditiones.eo.titu.⁊.C.de pigno.acti.⁊.l.iiij.§. ſed ⁊
marcellus.ff.de in diem adiect. Iõ iniungitur pꝛopꝛietario
ꝙ conſentiat emphyteote vendenti ſuas meliorationes ſeu
eius ius emphyteoticum ⁊ recipiat in emphyteotam ipſum
emptorem recepta quinquageſima parte precij: non autem
ꝙ concedat pinguius ius q̃ꝫ haberet venditor ſeu ius duraturum
longiori tpe qm̃ hoc non dr̃ in.d.l.fi.C. de iure emptio.
nec in.d.c.potuit.nec per iuriſlatores nec per doct. in
dictis iuribus.idcirco vr̃ ꝙ eccleſia poſſit licite denegare licentiaꝫ
vẽdẽdi dictas meliorationes ſeu ius emphyteoticũ
pro vlteriori tempore q̃ꝫ vltra tertiam generationẽ dicti Andree.
Et nõ teneantur renouare emptori in tertiam generationẽ
ipſius emptoris maxime qꝛ venditor vt dicitur eſt ſenes
⁊ ſine filijs:nec forte eſt ſpes ꝙ habiturus ſit filios imposterum:
ita ꝙ creditur intra modicum tempus reuerti debere
ad eccleſiam ꝓpꝛietariaꝫ dicta res emphyteotica ſi nõ
venderetur. Et ſi renouaretur in emptorem ⁊ eius tertiam
generationem eſſet veriſimiliter longe vlteriori tempore duratura
ipſa emphyteoſis qꝛ emptor eſt iuuenis ⁊ forte hꝫ
filios vel ſaltem ſperatur ꝙ ſit habiturus filios. Ita ꝙ videtur
ꝙ dicta eccleſia foueat apertam iuſtitiam. Et lꝫ eccleſia predicta
ꝓpꝛietaria conſueuerit ſponte renouare in tertiam generationeꝫ
emptoribus. Tamen non videtur trahenda iſta

cõſuetudo ad caſum quo eccleſia nollet renouare: qm̃ multa ſpõte fiunt que nõ artant inuitũ ꝑut dr̃ in ruſtico q ſolitus p lõgiſſima tp̃a quolibꝫ anno deferre vnũ par caponuꝫ ꝙ nõ ꝓpterea cogi poſſit inuitus ĩpoſterũ pſtare: q2 ꝙ fit gratis nõ dꝫ ad neceſſitatẽ deduci.l.ſi certis ãnis C. de pac. ⁊ ibi per doc.⁊ per gl.⁊ bar.⁊ doc.in.l.ſolent.in fi. ff. de of. procõſul.⁊ habeř in.l.litibus.C.de agri.⁊ cẽſi.li.xj. Tñ his non obſtantibus ɔ̃rium puto de iure reſpondendum: lꝫ.n. vbi non eſſet ſolituꝫ fieri huiuſmodi renouatiões forte procederent ea que ſupra in cõtrarium adducta ſunt: tamen ſtãte conſuetudine dicte eccleſie ⁊ forte aliarũ eccleſiarũ: lꝫ de conſuetudine aliarum eccleſiarum nõ preſupponař in themate: nec ego preciſe preſuppono: ſed extra punctuꝫ ſi bene memini mihi dicebatur ꝙ etiam erat de ſtilo ⁊ cõſuetudine aliarum eccleſiarum: quicquid autẽ ſit de alijs eccleſijs preſupponitur autẽ eſſe cõſuetudinem in dicta eccleſia. Conſuetudo aũt eccleſie eſt ſeruãda ab ipſa eccleſia vt probatur in.c.fi.de ɔſue.li.vj.⁊.c.in geneſi.de elec.per Archi. in cañ. cõſuetudinis.xj.diſt.⁊ per Bal.in auc.oẽs peregrini.ij.col. C.cõia de ſucceſ.quatenus refert Archi.in.d.cañ. cõſuetudinis ⁊ ſufficit longeua cũ nõ ſit ɔtrarius ꝙ renouetur nouo emptori in tertiam generationem. Cũ ſit res ſui natura alienabilis: ideo poteſt eccleſie ſtatuere ⁊ conſuetudinem inducere ſuper renouatione ipſarum rerum alienabilium: cũ etiã collegia ⁊ vniuerſitates que nullam hñt iuriſditionem poſſint circa rerũ ſuarũ diſpoſitionẽ ſtatuere prout dicũt bart. in.l.omnes populi.de iuſti.⁊ iure.⁊ Bal.in.l. per iniquum C.de iuriſdi.om.iud.⁊ in.d.l. omnes populi.⁊ Petrus de ancha.in repe.c.j.de conſti.in antiquis colũ.xj.ideo fortius eccleſie collegiate que vna cũ ſuis prelatis iuriſditionẽ habent.d.c.cum ab eccleſiarum.ſtatuere poſſunt circa rerũ ſuarum diſpoſitionẽ. Et pariter cõſuetudinẽ inducere que eſt ius nõ ſcriptũ.§.ex nõ ſcripto.inſt.de iure natu.gen. ⁊ ciui. ⁊ fundař in tacito ɔſenſu eorũ qui ſtatuere poſſunt.l.de quibus in fi.ff.de.ll. Et magis hoc pcederet ſi eſſet vniuerſalis ɔſuetudo aliarũ eccl'iaꝝ p id qđ habeř in.d.c.in geneſi. Sꝫ in hoc non facio fundamentũ: ideo non inſiſto. Et eſt ponderandum pro fundamento etiã huius cõſultationis ꝙ cõtractus cenſentur geſti ſm ea que conſueta ſunt ⁊ ſm ꝙ cõſuetum eſt interpetrantur ⁊ in eis ɔſueta intelliguntř.l. ꝙ ſi ſolit.§.qui aſſidua.de edili.edi.l.ſi priue.ff. de aqua quotti. ⁊ eſti.⁊.l.licet.C.loca. cum ſimi.ita ꝙ ille qui ſoluta ſua pecunia recipit emphytheoſim a dicta eccleſia cẽſetur emphytheoſim recipere cum hoc ꝙ poſſit ſuum ius vẽdere ei cui fiat per eccleſiã renouatio in tertiam generationem ſua eniꝫ intereſt ita ɔ̃here cum ſuas meliorationes poterit tunc longe plus vendere ꝗ̃ als poſſet vt ⁊ tũc experiẽtia docet: qm̃ emptor nõ vult emere niſi iſta renouatio hat. Et actus interpetratur factus ſm cõſuetudinẽ facientis.l. ſi ſeruus plurium.§.fi.ff.de lega.j.⁊.l.cum alimẽta in principio.de alimẽ. leg.⁊.l.damnas.§.fi.de vſuf.lega.⁊.l.vel vniuerſorum. ff. de pigno.acti. Et ideo cenſeatur conceſſa emphytheoſis ea cõditione vt ſi emphyteota alienauerit ſuas meliorationes eccleſia ipſa proprietaria teneatur illam renouare emptori in tertiam generationem prout fieri ſolitum eſt. Et hoc voluit Bald.in auctẽ.ſi quas ruinas. C. de ſacroſanc.eccleſijs quem refert ⁊ ſequitur preceptor meus in canonibus clariſſimus ⁊ integerrimi iudicij doctor dominus Benedictus de benedictis in cap.potuit.de loca. non obſtantibus adductis in contrarium que re vera non obſtant. Non enim ob. ꝙ non reperitur iure cautum ꝙ fieri debeat ſimilis renouatio.⁊ ꝙ reſoluto iure auctoris reſoluiř ius acceptoris ꝑut ſupra in contrarium deductuꝫ eſt: quia reſpondetur ꝙ procedunt vbi non eſt conſuetudo in contrarium prout contingit in caſu iſto nec emptoris ius fundatur tam in emptione facta per emphyteotam ꝗ̃ in renouatione que fieri debet per eccleſiam proprietariam. Nec obſtat ꝙ id quod fit gratis ⁊ ſponte non debet trahi ad neceſſitateꝫ: q2 reſpondetur ꝙ etiaꝫ non procedit vbi reſultat cõſuetudo collegij ꝙ poteſt conſuetudinem inducere vel ſecũdo procedit niſi ex cõſuetudine agatur de interpetrando contractũ vel aliam diſpoſitionem que vel qui cenſentur celebrati iuxta conſuetudineꝫ diſponentis per predicta. Laus deo.

Dos ab vno ex fratribus diuidentibus ⁊ per.xxx.annos pro diuiſo poſſidentibus repetitur coram arbitro ⁊ arbitratore ſeu amicabili compoſitore: an repellatur per exceptionẽ preſcriptionis.

Conſilium. cclj.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu chriſti. In hac conſultatione illud ante omnia conſtat ꝙ facta reſtitutione hereditatis fideicõmiſſario vniuerſali omnia iura actiua ⁊ paſſiua tranſeunt in fideicommiſſarium ita ꝙ vtiles ablationes ⁊ actiones actiue ⁊ paſſiue tranſeũt de herede in fideicõmiſſariũ vniuerſalẽ ex ſenatuſcõſulto trebelleano.l.j.in prin.⁊.l.cũ hñditas. ⁊.l.ꝗ̃uis in principio.ff.ad trebel.⁊.§.reſtituta inſti.e.ti.cũ ſimilibꝰ remanẽt tñ directe apud heredẽ: q2 nõ pñt ab oſſibus debitoris ſeparari.l.qs ergo caſus in fi.⁊ ibi glo.⁊.l.ſi ſtichus cũ ſua gl.ff.de pecu.⁊.l.iij.ff. p ſocio. Ille aũt directe apud heredẽ remanent inanes: nã actiões actiue ⁊ paſſiue efficaces ſunt apud fideicõmiſſariũ vniuerſalẽ poſt reſtitutũ hereditatẽ.d.l.cũ ſimilibus.ŝ.adductis ⁊ hoc clarũ. Ita ꝙ circunſcripta preſcriptione pro parte pro qua eſt hñditas reſtituta fideicõmiſſario dos ſolui debet ab eo non auteꝫ ab herede heredes autem hoc caſu qui fuerunt filij teſtatoris detrahunt legitimam ⁊ trebelleanicam per.c. raynutius.⁊ c.raynaldus.de teſtamentis.⁊.c.ſi pater.eo.tit.lib. vj.itaqꝫ heres dicti Angeli teneñř ad reſtitutionẽ ſexte partis dicte dotis ⁊ ſic ad florenos.xvj.⁊ duobꝰ tertijs alterius florenĩ preſuppoſita dote in centũ floren.dumtaxat: ⁊ hoc ſi nõ iuuatur preſcriptione. Et hactenus res eſt clara.

a Clarum etiam videtur ꝙ preſcriptio eſt decurſa: naꝫ cõſtat ꝙ de iure ciuili preſcriptio.xxx.annorũ currit ⁊ cõpleř ſpacio.xxx.annoꝝ a die ſoluti matrimonij.l. in rebus.§.oĩs C.de iure dot.⁊.l.ſicut.C.de p̃ſcrip.xxx.vř.xl.annoꝝ q.xxx. anni.⁊ ſatis vltra p̃ſupponuñř decurſi ⁊ de iure ciuili currebat talis preſcriptio ẽt cũ malafide.d.l.ſicut in ſui generalitate.⁊.l.ſi qs emptiõis.c. tit. ⁊.c.quoniã omne extra e.ti. de iure aũt canonico corrigiř qñ debitor eſt in malafide vt d.c. quoniaꝫ omne.⁊ in regula poſſeſſor malefidei. de reg. iur.in.vj.non autem requirit bonam fidẽ iuſtam ſeu iuſta cã cauſatam prout requiritur in preſcriptione longi temporis.l. nunꝗ̃ iuris.ff. de vſuca. ſed ſufficit ꝙ ceſſet malafide: quia ſolum in malafide corrigitur ius ciuile ⁊ iurium correctiones ſunt euitande.c. cum expediat.de elec. lib.vj. ⁊.l.p̃cipimus.C.de appel.⁊.l.ſancimꝰ.C.de teſta. ⁊ ad cauſandum bonamfidem ſufficit ignorantia etiam non iuſta l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire.ff.de peti.heredi. facit.l. igitur.ff. de libe.cauſa. ⁊ ꝙ per glo.in.l. vnica in fi.ff. ſi quis ius dicenti non obtem.⁊.l.ſatiſqꝫ.de in ius vo. In caſu auteꝫ noſtro preſumitur bonafides: quinimmo iuſta ⁊ probabilis quoniam heres preſumitur ignorare facta defuncti ⁊ eſt iuſta ignorantia.l.qui in alterius.ff.de regu.iur.⁊.c. cum quis in ius eo.ti.lib.vj. ⁊.l. ſi.pro ſuo ideo cum poſt mortem promiſſoris nata fuit actio ⁊ eius heredes preſumuntur ignoraſſe dictũ debitũ per dicta iura.⁊.l.verius.ff.de ꝓba.ideo clariſſimum eſt ꝙ fuerit decurſa preſcriptio.

b Nec obſtat.l. cum heres.ff. de diuer. ⁊ temp.preſcript. quia illa lex. loquitur in preſcriptione longi temporis ꝗ̃ ſola erat cognita illo iure ⁊ non preſcriptio.xxx.vel.xl.anno.vt not.gloſ.in.l.iuli.als.l.non ſolum.ff. ex quibus cauſis maio.⁊ glo.in.l.qui occidit.ff.ad.l.acquil. ⁊ in.l. ſi quis emptionis.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.anno. ⁊ inſtitu. de per pe.⁊ tempo. preſcrip. circa principium. ⁊ in auc. vt eccleſia romana cen.an.gau. ſpacio quas gloſas ſequuntur docto. communiter.itaqꝫ.d.l.cum heres non poterat loqui in iſta longiſſima preſcriptione ꝙ dicendum eſt ex alio.ſ. q2 etiaꝫ malafides propria non impediebat de iure ciuili dictam preſcriptionem longiſſimi temporis prout ⁊ ſupradictum eſt: preterea ⁊ tertio defunctus nunꝗ̃ fuit in malafide: q2 in vita petri nunꝗ̃ venit caſus reſtitutionis dotis: ita ꝙ ipſe nunꝗ̃ fuit in malafide eius heredes ignorabant debitum: ideo nec ipſi fuerunt vnꝗ̃ in malafide. Et ſic deducitur clariſſime ꝙ preſcriptio eſt cõpleta aduerſus actionem de dote adeo ꝙ ſi cauſa pẽderet corã iudice veniret abſqꝫ dubio ſententia ferenda pro hoſpitali: ⁊ ſilr ſi coram mero arbitro cã ventilaretur q2 debꝫ arbiter iudicare de iure prout iudex.l.j.ff.de arbitris.

c Vex q2 iſti arbitri ſtatutarij eliguñř nõ ſolũ vt arbitri: ſed ẽt vt arbitratores ⁊ amicabiles compoſitores: ideo videndũ eſt an arbitrator ſeu amicabilis cõpoſitor poſſit vel debeat admittere hmõi exceptionẽ p̃ſcriptionis. Circa ꝙ vř dõm ꝙ poſſit ⁊ debeat illã reijcere: nã aduertẽdũ eſt ꝙ preſcriptio

ſcriptio aduerſus obligationē ⁊ actionē ꝑſonalē non tolli-
naturalē obligationē ꝓut vult Spec.in ti.de pꝛeſcrip.§.j.vſ.
qd ſi mihi.Guil.de cu.in.l.j.ff.ꝙ quiſqꝫ iur.Cy. in.l.cū qs.C.
de iur.⁊ fa.igno.Dy.⁊ Bart.in.l.fi.ff.rē ratā habe.Bal.in
auc.ad h.C.de vſur.⁊ bar.in extrauag.ad reprimēda in vbo
denunciationis.⁊.d.An.de but.in.c.nouit parū poſt mediū
verſi.ex his decidit.extra de iudi. Et idē in effectu vult gl.
fi.in.l.fi.ff.rem ratā habe. ex quo infert ꝙ tutus pꝛeſcriptiōe
hmōi poſt notitiā habitā de debito antiquo peccat nō ſoluē
do. Et iō poteſt per denunciationē euangelicā debitū iſtud
deduci apud iudicem eccleſiaſticum ꝓut cōcludit bar.in dic
ta extrauag.in verbo denunciationis bal.in.d.auc. ad hoc
do.Ant.in.d.c.nouit.Et iō vr̄ ꝙ arbitrator ⁊ amicabilis cō-
poſitor debeat amicabiliter arbitrari ꝙ nō obſtante pꝛeſcri
ptione dicti naturaliter obligati debeant exire de peccato ⁊
ſoluere naturaliter debitum prout faceret iudex eccleſiaſti-
cus aditus per denunciationem euangelicam.

d ¶ Incōtrariū aūt vr̄ hoc caſu dōm: nam aduertendū eſt ꝙ
prout mihi dr̄ dictus Antonius venit ad diuiſionē bonorū
cū ſuis fratribus ⁊ vt audio nō amicabilr̄. Sꝫ fuerunt plu-
rimū exoſi inuicē: ita ꝙ eſt multū veriſimile ꝙ voluerit re-
trahere ſuā dotem que poſt mortē patris debebat ad eū de
uenire.l.ſi filia nupta.§.ſi filius.ff.fami.herc.⁊.l.ſi is qui.§.
ibi dos.ff.de iure dot.cū ſi. Et eſt magis veriſimile ꝙ ipſe
maritus eius vxor ad quos ſpectabat dos hērēt de ipſa do-
te notitiā ꝗꝫ alij filij ad quos nō ſpectabat dos ipſa argu.l.
quiſqs.C.de reſcin.vē. ita ꝙ ſi rectores hoſpitalis nō ſoluūt
veriſimiliter credentes dictam dotē fuiſſe ſolutā: lꝫ pꝛobare
nequeant ipſam ſolutionē nō videnſ peccare: ⁊ iō nō vr̄ ꝙ
poſſent per iudicē eccleſiaſticū compelli ad ſoluendū mediā
te denūciatiōe euangelica: qꝛ pñt dicere nō habemꝰ in hoc
conſcientiā leſam. Et in foro cōſcientie vr̄ in hac pte eis ſtā
dum prout voluit Inno.in.d.c.nouit.de iudicijs.dicens ꝙ
denunciatus pōt allegare aliquam cauſam quare tenet rem
que dr̄ aliena vel nō ſoluit aſſertum debitum ⁊ pꝛobatuꝫ: ⁊
dicere nō habeo conſcientiam leſam ⁊ retinendo vel nō ſol
uendo nō facio ɔ̄ conſcientiam ⁊ ei ſtatum ſm eum quē ſe-
quit ibi Joā.an.prout ⁊ dicit ibi.d.Ant. idem tenens ſi de-
nunciatus iurat ſe ita credere ⁊ nō poſſe pꝛobare cauſam al
legatam ⁊ eſt perſona fidedigna prout ipſe latius proſequē
do ibi concludit poſt medium.ideꝫ vult Bal.in auc. ad hec
idem tandem vult Panor.in.d.c.nouit poſt.do. Antonius
dummodo cauſa allegata ſit veriſimilis.

e ¶ Licet aliter loquantur Hoſtien.in.d.c.nouit. ⁊ Bart.in
d.extrauag.ad reprimenda in verbo denunciationem. Sed
eorum dictum generale videt̄ diſtinguendum ⁊ limitandū
niſi allegetur cauſa veriſimilis ⁊ iuret̄ a perſona denunciata
fidedigna per notata per alios ſupra adductos applicando
ad terminos noſtros cuꝫ eligatur vt arbiter ⁊ arbitrator ⁊c.
Si eligit viam iudicandi vt arbiter ſtamus claro ꝙ dꝫ ad
mittere exceptionem pꝛeſcriptionis ex quo dꝫ iudicare pro
ut iudex.d.l.j.de arbi.ita ꝙ non poteſt damnari cū poſſit al
teram viam eligere prout voluit bar.in.l. ſi ſocietatem.§.ar
bitrorū.ff.pro ſocio.⁊.d. Ant.⁊ Imo.in.c.qñtaualltis.de iu-
reiur.per.l.ſi titio.de vſuf.ad hoc ēt q̄ habent in.c. cū ex of
ficij.de pꝛeſcrip. Si aūt eligit viā arbitratoris habet arbitra
ri id quod eſt veriſimiliter credenduꝫ ⁊ nō dubito quin cre
dat ⁊ opinet̄ nō fuiſſe obmiſſam ſolutionē ſeu detractionē
dotium in diuiſione quā fecerunt fratres inter ſe cum ante
omnia in hmōi diuiſionibus ſoleant detrahi dotes ⁊ argu-
mentum a ſolitis ⁊ communiter accidentibus eſt optimum
in iure ar.l.fi.C.de fideiuſ.⁊.l.ſi prius.ff.de aqua plu.arcē.⁊
not.in.l.j.C.de arbi.⁊ gl.⁊ bal.in.l.neqꝫ natales.C.de pro-
ba.⁊ ꝑ glo.⁊ doc.in.l.non hoc.C.vnde legi. ⁊ concurrente
etiā qualitate perſonarū ipſorū fratrū qui fuerūt homines
aſtuti litigioſi ⁊ inter ſe diſcoli. Et attento ēt ꝙ rectores ho
ſpitalis ſunt viri nobiles ⁊ bone fame ⁊ pꝛicipalis pꝛior eſt
religioſus ⁊ de religioſis iura nil ſiniſtri ſuſpicantur.c. cum
ex iniuncto.de no.oper.nunc.cū concor. adductis ibi in gl.
in verbo feciſſent ⁊ non agitur de eorum intereſſe: ſed ho-
ſpitalis cuius ſunt tempoꝛanei rectores nō perpetui: ita ꝙ
non eſt veriſimile ꝙ ſi putarent hoſpitale debere ſoluere di-
ctam dotem vellent illam denegare ⁊ deierare pro alieno in
tereſſe: itaqꝫ cū dictꝰ arbiter debeat veriſimiliter credere ꝙ
dos illa fuerit habita in diuiſione ſaltem ſi rector iurat ita
credere ⁊ non habere de hoc conſcientiam leſam. Et poſſit
eligere viam tutam ⁊ claram eligēdo viā arbitri in ſniando
poſſit ⁊ debeat dictū hoſpitale abſoluere a dcā dote ꝑ iā dcā

per q̄ patēt effectualr̄ ſublata adducta in ɔ̄riū. Laus deo

¶ Donatio omnium bonorum pꝛeſentium ⁊ futurorum cum pacto alimentandi donantem vel cum reſeruatione vſuſfructus: an ⁊ quando valeat.

¶ Conſilium cclij.

In nomine dñi noſtri
ieſu xp̄i. ¶ Primo videndū eſt: an dicta do-
natio facta per dictum Matheum valuerit
necne circa ꝙ videtur pꝛima facie dicēdum
ꝙ non ea rōne quia donatio oīum bonoꝛuꝫ
pꝛeſentium ⁊ futuroꝛuꝫ videtur ꝙ nō valeat: qꝛ vr̄ ſaltem ꝑ
indirectum impedire liberam teſtamenti factionem: qꝛ ca-
rens bonis actu ⁊ actitudine vr̄ ꝙ fruſtra condat teſtamē-
tum: qꝛ nō ſperet habere heredem. Quinimo vr̄ ꝙ directe
impediat liberam teſtamenti factionē: qꝛ nō hñs bona vr̄
inteſtabilis auc.ingreſſi.C.de ſacroſan.eccle.⁊ in cor. ⁊ in
l.conficiuntur.§. ſi poſt iuncta gloſ. in verbo teſtatur. ⁊ ꝙ
not.glo. in.l.j.C. qui teſta. facere poſſunt optime facit tex.
cum glo.in.l.obſides.ff.de teſta. vbi tex. ꝙ obſides teſtari
nequeunt ⁊ glo.reddit rōnem: qꝛ bona querit fiſco.l.diuꝰ.
de iure fiſci facit.l.lex cornelia.ff.de vulg.⁊ pupil. ideo tan-
ꝗꝫ impeditiua teſtamenti cenſeat̄ ɔ̄ bonos mores: ideo nō
teneat argu.l.ſtipulatio hoc modo concepta.de verbo.obli-
ga.⁊.l.pactum ꝙ dotali.C.de pactis.item videtur inducere
votum captande mortis ⁊ propterea vr̄ ꝙ nō valeat per.l.
fi.C.de pactis.itē videt̄ facta vice teſtamēti: ideo non vale
re.l.hereditas.C.de pactis ɔuent. ⁊ hanc parteꝫ ꝙ nō va
leat donatio hmōi voluit Petrus de bellaperti. in.d.l.fi.
C.de pactis.⁊ Cy. ibi qui ēt idē conſulendo tenuit.⁊ idem
vult bar.in.d.l.fi.⁊ in.d.l.ſtipulatio hoc modo cōcepta mo
uentur ea rōne: qꝛ ipedit liberā teſtamēti factionē. Eſt eni
veriſimile ꝙ nullus volet eē hēs nō ſperās aliqđ cōmo-
dū ⁊ ſic ſaltē ꝑ indirectū remanet iteſtatus.l.ſi nemo.ff.de
reg.iur.⁊.l.ſi nemo.de teſt.tute.itē expectare aduerſam for
tunā hominis eſt ɔ̄ bonos mores.l.inter ſtipulātē.§.ſacrā.
de ver.ob. ita ⁊ eſt ɔ̄ bonos mores ponere quē in ſtatu ꝙ
ſit certū ꝙ nihil vnqꝫ habere poterit prout dicit bar. ⁊ eſt
cōis opi.ꝓut dicūt bal.in.d.l.fi. de pac.⁊ Rap.cu.⁊ Pau.
de ca.in.d.l.ſtipulatio hoc modo concepta q idē tenent. ⁊
Ang. Raph.fulg.⁊ pau.de ca.in.d.l.fi.de pac.

a ¶ Et idē firmat ang.in conſil.ſuo.incip.viſis pꝛedictis in-
ſtrumentis in ordine.cxj.ſm ordinem informis limitat tñ
procedere ſi eſt in donatione adiecta clauſula precarij circa
pꝛeſentia ⁊ futura: quia per illam queritur ſtatim dominiuꝫ
donatario alꝭ tenet contrarium qꝛ remanet penes donātē
dominiū.l.traditionibus.C.de pactis ſuper quo dominio
teſtari pōt ſm eū ⁊ hoc pōderat ēt Bar.i ſuo ɔſilio incipiē
te pater filio ſuo emācipato donauit i ordine mihi.clxxxv.
ſm ordinē nō informis ſm aūt ordineꝫ informis numero
lxxvj.vbi tñ idē vult etiā ſi non eſt clauſula precarij vel ſi-
milis: qꝛ nō eſt veriſimile ꝙ aliqs velit adire ⁊ ſtatim reſti-
tuere ſꝫ eū qui dicit magis clarū vbi interuenit in caſu aūt
noſtro iteruenit clauſula precarij: ideo ſumus in caſu ma-
gis claro nec reſeruatio fructuum ⁊ vſuſfructus inuita do
natoris de quibus poſſit diſponere ad vota validat huiuſ-
modi donationem per dictam rōnem ſm eundem bart. in
dicto conſilio idem vult Pau.de caſtro in.d.l.fi. de pact.ſi
ſimpliciter reſeruauit ſibi vſumfructum inuita. Et excellēs
preceptor meus dominus Ibo de coppulis de peruſio di-
cit ibi ſe in pratica obtinuiſſe.

b ¶ Sed ꝙ imo donatio oīum bonoꝝ pꝛeſentiū ⁊ futuroꝝ
valeat tenuerūt Dy.prout refert Cy. in.l.j.C. de ſacroſan.
eccle.prout refert Saly.in.d.l.fi.C.de pactis.qui idem te-
net ꝙ ⁊ tenet ibi Ricciar.de ſaly.⁊ ſimiliter Bal.⁊ Ange.
in.d.l.ſtipulatio hoc modo concepta. Conſtat enim ꝙ ſm
omnes valet donatio omnium bonorū nec viciatur ex hoc
ꝙ poſtea nihil querat ⁊ per hoc heres inuitabitur ad non
adeundum: ita ⁊ valeat donatio omnium bonorum pꝛe-
ſentium ⁊ futurorum dato ſine pꝛeiudicio ꝙ inuitetur he-
res ad non adeundum.item qꝛ poteſt per teſtatorem pro-
hiberi falcida auten. ſed cum teſtatore. C. ad legem falcidi.
⁊ tamen per hoc inuitatur ad non adeundum inſtitu. de le
ge falcid.in prin.iō licet nullum commodum ſperet heres
ɔſequi nō ꝑꝑ hoc cēſet̄ impedita libera teſtamēti factio ſꝫ
ſalyceteꝰ. Sperādū eſt.n.ꝙ ꝑ gerēdo actū piū adhibit da

ro ꝙ nihil ſperet vtilitatis.ar.l.qdā.C.de neceſſarijs ſeruis heredi.inſti. ⁊ qđ hr̄ in.d.auc.ſed cū teſtōr ſm Ang.in.d.l. ſtipulatio hoc mō cōcepta. Nec ſequit̄ nō aditur hereditas propter penuriā hereditatis:ergo qs fuit inteſtabilis ⁊ impedit̄ libera teſti factio.itē videmus ꝙ hr̄ditas eius qui nō eſt ſoluēdo adit̄ ⁊ decedit teſtatus.l.qui ſoluēdo.⁊.l.hij qui ſoluēdo de here.inſti.ſm Ange.in dicto ſuo ꝯſi.incip.viſis predictis iuribus. Et maxime vltra eos forte heres inſtitutus ignorabit donationē ꝓut ⁊ eſt veriſimile.l.verius.ff.de proba.l.fi.ff.pro ſuo cum ſi. ⁊ ignorans veriſimiliter adibit maxime cuꝫ habeat beneficiū inuentarij.item qꝛ cōſtitutus in articulo mortis de quo nulla eſt ſpes ꝙ querat bona pōt donare omnia bona ſua.l.ſeniū.C.de teſta. ⁊ tñ eſt eadeꝫ rō ſm ipſos Bar.Ang.in.d.l.ſtipulatio.

c ¶ Itē pōt qs facere ſe inteſtabilē nō ſolū per actuꝫ meritorium ⁊ laudabilē puta ingrediendo monaſteriū auc.ingreſſi C.de ſa.ſan.ec.ſed ēt per actuꝫ deteſtabilē patiēdo ſe vendi ad preciū participandū.l.⁊ ſeruoꝝ cuꝫ cōcoꝛ.ff.de ſtatu ho. ita ergo poſſit mediante donatione oium bonoꝝ pñtium ⁊ futuroꝝ ſm Ange.in.d.l.ſtipulatio ſm quē poterit acqrere ſi ſibi relinqueret̄ vel donaret̄ cū hoc ꝙ queri nō poſſet alteri ar.auc.excipit̄.C.de bo.qꝫ libe.ſm euꝫ.item teſtōr ꝓhibendo alienationē impedit dñij tranſlationē.l.fi.C.de reb. alie.nō alie.Iteꝫ dato ꝙ oia bona ſua pñtia ⁊ futura donet tñ ex ſolo titulo donationis nō transfert̄ dñium.l.traditionibus.C.de pac.ideo ſup illo dñio poterit teſtari prout dicunt Bal.⁊ Ang.in.d.l.ſtipulatio h mō cōcepta. ⁊ Ang.in dicto cōſil.numero.clxxix.ſm ordinē impreſſum incip.viſis predictis iuribus:licꝫ ſecus dicat ibi ſi eſt cl'a precarij ⁊ ceſſio actionū. Sed in.d.l.ſtipulatio hoc mō cōcepta ipſe Ange. idē dicat ſi eſt cl'a precarij. Quia illa nō operat̄ circa futura tanq̄ incerta ar.l.locus incertus.ff.de acq.here.ſm eum.⁊ idē vr̄ tandē tenere Bal.in.d.l.ſtipulatio hoc mō cōcepta. prout ⁊ eos ibi refert Imo.⁊ nō impugnat. Preterea vltra eos multa querunt̄ abſqꝫ eo qđ poſſideant̄ puta ex titulo legati ⁊ ex titulo hereditario ⁊ ab alijs caſibus notatis in.l.ſi ager.ff.de rei vendi.⁊ in.d.l.traditionibus.itē ſola detentatione abſqꝫ poſſeſſione querit̄ dñium.l.ſi funduꝫ.ff.de fun. dota.lꝫ Bar.in.d.ſuo cōſilio incip.pr̄ filio ſuo emancipato. velit ꝙ dictum dñium nō releuet:qꝛ nō eſt veriſile ꝙ velit heres adire ꝓpter dictum dñium momentaneū ex quo hꝫ omnia incōuenientia reſtituere. Sed ad hoc.ē.eſt rñſum.

d ¶ Nec huic opi.obſtat ad.d.l.hereditas.C. de pac.cōuē.qꝛ procedit qñ fit vice teſti ſm Bal.⁊ Ang.in.d.l.ſtipulatio.⁊ Saly.in.d.l.fi.de pac.Et ſic fit in fraudē ⁊ talis fraus ⁊ dolus ꝓbari dꝫ.l.quotiens.§.qui dolo.ff.de ꝓba.ſm Saly.ex quoꝝ dictis tollit̄ ꝙ talis donatio nō impedit liberā teſti factionē ⁊ ſi illā impediret:impediret per indirectū ꝙ nō eſt prohibituꝫ ꝓut hec colligunt̄ ex oibus eoꝝ dictis. Et ꝓpterea dicit Imo.in.d.l.ſtipulatio h mō cōcepta ꝙ paſſus eſt dubius ⁊ vtraqꝫ ps eſt ſubſtētabilis ſm euꝫ qui inheret magis cōis opi.per.d.l.hereditas q̄ ſm eū loquit̄ in caſu dubij:qꝛ al's nō haberet dubiū ſm eū. Sed imo dicta lex nō loquit̄ in caſu dubio pꝫ qꝛ nō donauit oia bona pñtia ⁊ futura:ſed ſimplr̄ bona ſua quo caſu oēs tenent ꝙ donatio valeat ⁊ tñ ſecus ibi dr̄:quinimo ibi pactū fuit ſup bonis nō obligatis titulo dotis:adeo ſup dote remāſiſſet facultas teſtandi:ideo ad illū tex.verioꝛ eſt intellectus quē vt.ē.dant Bal. Ang.⁊ Saly.⁊ glo.etiā ibi aliter intelligit ⁊ ſilr̄ Bar.ibi in ſummario.preterea ille tex.loquit̄ in eo qui cōceſſit bona poſt mortē ſuaꝫ ⁊ ſic cōfert diſpoſitionē in tps in qđ cōfertur teſtm̄ in caſu aūt nr̄o donatio fuit facta de pñti ⁊ de pñti opat̄ ꝙ nō facit teſtm̄:adeo nullaꝫ hꝫ illa donatio ſilitudinē cum teſtō prout hꝫ pactū de quo in.d.l.hereditas.ita ꝙ dato ꝙ in illis terminis preſumeret̄ facta vice teſti ꝓut dicit Imo.tñ non idem dicendū eſſet in caſu iſto in quo datur rō diuerſitatis.

e ¶ Nec obſtant rōnes alie in ꝯͣriū allegate. Non.n.ob.ꝙ impedit liberā teſtamenti factionē:qꝛ negat̄:nam ⁊ qui nulla hꝫ bona teſtari pōt vt ſupra eſt deductū:nec iſte caſus carens bonis enumeratur inter caſus quibus qs efficit̄ inteſtabilis qui enumerātur in.l.ſi queramus.ff.de teſta.ꝓut ⁊ dicit Ang.in.d.ſuo cōſilio.clxxix.⁊ ꝙ dicit̄ ꝙ qui non habet bona non teſtat̄ intelligitur de eo qui non habet bona actu nec habitu ꝓut ſunt oēs regulares ꝓut loquitur.d.auc.ingreſſi.C.de ſacroſan.eccle.⁊ ſerui capti ab hoſtibus prout loquitur.d.l.lex cornelia.de vulga.⁊ pupil. ⁊ ſimilr̄ in.d.l.cōficiūtur.§.ſi poſt loquitur in eo qui nō poterat habere actu nec aptitudine durante eodem ſtatu:iſte autē poterat habere actu ⁊ aptitudine ꝑ ſupradicta. Et ita etiaꝫ rñdet Ange. in.d.conſilio ad.l. obſides cum ſua glo. dicens ꝙ obſides quicquid querunt ſtatim querunt fiſco.l.cōmiſſa.ff.de publica.vr̄ etiā poſſe dici ꝙ lꝫ ꝓprie nō ſint capite minuti ꝑ ut dicit ibi glo.tñ dicit Bal. ibi ꝙ comparant̄ captiuis:nō propter ſtatum perſone ſue obſes nō teſtatur nō ꝓpter defectum bonorum:nec ob. ꝙ eſt expectare aduerſam fortunaꝫ bois:qꝛ hoc negatur maxie in eo q reſeruat ſibi vſum fructū ⁊ cui ꝓmittit̄ a donatario ꝙ reget̄ ⁊ gubernabit̄ ⁊c.

f ¶ Nec ob.ꝙ allegat̄ ꝙ inducit̄ votū captāde mortis:qꝛ nō preſumit̄ votū captāde mortis qñ accedit ꝯſenſus eius de cuius bonis agit̄.ar.l.fi.C.de pac. al's ſequeret̄ ꝙ donatio bonoꝝ pñtiū collata poſt mortē nō valeret ꝙ eſt falſum:⁊ maxime nō ꝯſideret̄ in caſu iſto in donatario q eſt obligat⁹ ad antidora.l.ſꝫ ſi lege.§.cōſuluit de peti.hr̄di.⁊ in quo p̄ſumit̄ alius beniuolus remuneratorius ar.l.ſi vo nō remunerādi.§.idē papinianus.ff.māda.⁊ inſup ꝓmiſit ipm̄ regere nutrire ⁊ gubernare ſꝫ qualitatē ſue perſone ⁊c.⁊ iurauit ⁊c.ita ꝙ nō eſt veriſile votū captāde mortis ꝓut ⁊ i ſilr̄ ꝯſiderat Ange.in.d.ſuo ꝯſi.clxxix. incip.viſis ⁊c. ⁊ iō iſta pars vr̄ multū ſubſtētabilis pōderat ēt Imo.in.d.l. ſtipulatio ꝙ verba donatiōis nō trahunt̄ ad bona q̄ q̄rerent̄ poſt mortē in qbus teſtari poſſꝫ pōderat ēt ꝙ hñr i .l.obligatione gñali.ff.de pigno.⁊ ꝙ hñr i regula i gñali i.vj. cū ꝯcoꝛ.

g ¶ Et iſta pars vr̄ magis de facili defendi poſſe ab obiectis q̄ opin.ꝯͣria qꝛ tamen illa videt̄ magis cōis non auderem ꝯͣ eam cōſulere qñ nō interueniſſet iuramētū. Verū qꝛ iuramētū iſtud pōt ſeruari ſine diſpēdio ſalutis eterne. Iō vt ꝙ validet̄ dicta donatio p ea que habent̄ in.c. cū ꝯtigat de iureiur.⁊ in.c.q̄uis.de pactis in.vj.maxime in generali eoꝝ rōne:⁊ lꝫ īpedire liberā teſti factioneꝫ reputet̄ de iure ciuili ꝯͣ bonos mores p.d.l.ſtipulatio hoc modo cōcepta. de ver.ob.⁊.d.l. pactū ꝙ dotali.C. de pactis tñ nō tēdit in diſpēdiū ſalutis eterne:nec reputat̄ ꝯͣ bonos mores canōicos:iō iuramētū aſtringit per dictu.c.cū ꝯtingat.⁊.c.q̄uis. ꝙ ius canōicū p̄ualet ēt in terris iperij.c.lꝫ mulieres.de iureiur.lib.vj. Nec ob.c.non.eſt obligatorium. de reg.iur. in vj.nam illud capl'm nō intelligit̄ qñ eſt ꝯͣ bonos mores ciuiles.i.qꝛ ius ciuile dicit eſſe ꝯͣ bonos mores: ſꝫ qñ vergit in diſpendium ſalutis eterne per.d.c.cum contingat.de iureiur.⁊.c.q̄uis.de pact.in.vj.ita videntur cōcordanda dicta iura:⁊ ita per dicta iura voluit bald. in.l. pacta que ꝯͣ.C. de pac.⁊ Pau.de ca.poſt eum ibi ⁊ bal.poſt Cy. in.l.ſi qs inquilinos.§.fi.de lega.j.faciunt notata in autentica ſacramenta puberum in.viij.q.principali.

h ¶ Et iō vr̄ ꝙ iuramentū hoc caſu validet huiuſmodi donationē ꝙ ⁊ vr̄ dicēdū ex alio qꝛ iuramētū hꝫ virtutē clauſule ſi non valet ꝙ ago vt ago valeat vt valere pōt.l.cū pr̄. §.filijs mr̄em.de le.ij. Bona autēꝫ intelligunt̄ deducto ere alieno hoc eſt illud qđ ſup ſupra ꝯcurrētem extimationem eris alieni.l.ſubſignatū.§.bona.ff.de verbo.ſig.Et ſi donatio oium bonoꝝ pñtium ⁊ futurorum ita interpetrat̄ tunc apud donantē remanēt bona equiualentia eri alieno ⁊ ſup illis bonis remanet libera facultas teſtādi ⁊ plures iueniūtur qui libēter capiūt bona cū onere ſoluēdi extimationem hinc eſt ꝙ valet legatum ꝙ heres vendat rem iuſto precio l.⁊ ſi equo.ff.de lega.j.lꝫ legatū ꝙ nullā ꝓbet vtilitatē non valeat.l.ſi creditori.ff.co.ti.⁊.l.ꝓprias.C.eo.ti.Et inſuper al's ēt intereſt plerūqꝫ hēre bona cū onere ſoluendi creditoribus:tū qꝛ lex dat dilationē heredi triū menſium q dant̄ ad conficiendum inuentariū qb⁹ non pōt ꝯueniri ⁊ tñ interim fruit̄ bonis qñqꝫ hr̄ditas iacet ⁊ fructib⁹ augēt hr̄ditatē q fruct⁹ nō ſunt bona donatoris ⁊ ſic nō veniūt i donatiōe. item ſepe debitoꝛ hꝫ aliquā dilationem a creditorib⁹.itaqꝫ ſepe ꝯtinget ꝙ vbi bona hr̄ditaria ſunt equalētia eri alieno hr̄s ſcript⁹ adhibit libenter hr̄ditatē.Et ſic dōatoꝛ nō remanet ſine hr̄de facit optime qꝛ magis fauorabile ⁊ magis pingue beneficium iudicat̄ hr̄e bona cum actionibus actiuis ⁊ paſſiuis q̄ bona deducto ere alieo vt ꝓbat tex. iūcta gl.i.l.pncepꝫ bona.ff.de vbo.ſigni. itē iura ſepulchroꝝ ⁊ q̄dā alia trāſeūt in heredē que non tranſeūt in aliū ſucceſſorem per ea que hñtur in.l. qꝛ perinde ad trebel. ⁊ in illis remanebit libera facultas teſtandi.

i ¶ Et ſic fuit p̄ncipale fundamētū qđ i ꝯͣriū adducit̄ lꝫ per doc.h rō nō pōderet̄.Et ſuadet rō ꝙ hec iterpetratio fiat qꝛ obligatiōes paſſiue ⁊ actiōes nō pñt p ꝯͣctū dōatiōis ab ei⁹ pſona ſeparari.l.qs ergo caſus cum ſua gl.fi.⁊.l.ſtichꝰ.de pecu.leg.⁊.l.iij.ff.ꝓ ſocio ad hoc.l.pacto debitorum.C. de pac.

pac.nec eſt ꝯueniens ꝙ bona tranſirent in donatariam ⁊ donatoꝛ a creditoꝛibus vexaretur:nā in ꝯtcibus appellatiōe bonoꝝ veniunt ſolū ea q̄ ſuperſunt deducto ere alieno.l. mulier bona.ff.de iure dot.⁊ not.Bar.in.l.pꝛinceps bona ff.de v̄.ſig.⁊ Bal.⁊ Raph.fulg.in.d.l.mulier bona.Et hoc ēt ꝯfert ꝑ illa opi.ꝙ ꝗlō ꝑcarij nō opeſ q: eſt in certa ꝗta poꝛtio bonoꝝ veniat ī donatiōe ex quo detrahit extimatio eris alieni ad hoc ꝙ hr̄ in.l.nō amplius.§.fi.cū.l.ſequenti. de leg.j.itē reſeruatio vſufructus circa res que vſu ꝯſumū tur nō trāſfert dn̄iū ī donatariū cū in his.vſufructuarius cōſ equaſ dn̄ium.l.hoc ſenatus.⁊.ll.ſequētibus.ff.de vſuf. ea.reꝝ que vſu ꝯſu.Et hec ſuper pꝛimo articulo dicta ſuffi⸗ ciant.ſ.an donatio ab initio tenuerit.

k ℭ Circa ſcd̄m aūt vtꝝ pp nō obſeruātiā ꝯuentoꝝ donatio reuoceſ ex facto ius metimur.l.ſi ex plagijs.§.i clinio.ff.ad legē acq.aduertēdū tn̄ eſt ꝙ ex triplici capite pōt donatoꝛ niti in hac parte vel in ſpāli diſpōne.l.ſiqs maioꝛ.C.de trā ſac.vel ex ſpāli fauoꝛe alimētoꝝ vigoꝛe.l.j.C. de dona.que ſub mō vel de iure cōi mediāte ꝯditiōe ob cām q:.ſ.cā nō ſit ſeruata.itē aduertēdū eſt ꝙ ꝑut mihi dr̄ dictus donata⸗ rius poſt factā donationē vixit paucis mē ſib⁹ ita ꝙ nō eſt veriſiſe ꝙ illo paruo tpe venerit ꝯ attenta ēt qualitate pſo⸗ ne ⁊ nā retinā ꝑut mihi dr̄ donatari⁹ nihil habebat in bo⸗ nis fuerat eni a pueritia ⁊ foꝛte ab infantia nutrit⁹ ⁊ educa tus ab ipſo donatoꝛe in ei⁹ domo nihil hn̄s niſi bona q̄ do natoꝛ ſibi in dcā donatiōe donauit ⁊ in illis ipſe donatoꝛ reſeruauit ſibi vſumf.itaqꝫ donatarius nō poterat de eis di ſponere:nec poterat nihil hn̄s alimēta ꝑbere. Sꝫ ꝑ alimē tis reſeruauerat ſibi fruct⁹ ⁊ vſumfructū dictoꝝ bonoꝝ vt exprimiſ in donatiōe:itaqꝫ ſi hēbat lectū nō ꝯgruū ⁊ medi ci nō acceſſerūt nō vr̄ iputādū dcō donatario q nō hēbat vn̄ lectū emeret vel nō vn̄ ſolueret medicis:⁊ illa vba qb⁹ donatari⁹ ꝑmiſit donatoꝛe regere gubernare ⁊ nutrire ⁊c. vn̄r intelligēda ſm̄ qualitatē ⁊ ꝯditionē pſone ipſius dona tarij q nihil hēbat.ſ.in his q̄ nō exigebant expēſas ꝑ quas reſeruauit ſibi vſumf. cū ſciret donatoꝛ ꝙ donatarius qui nihil hēbat nō poterat expēſas facē arg.l.plenū.§.eqtij.de viu ⁊ habi.⁊.l.pater ſeuerinā in ꝑn.⁊.§.ꝯditionū verba.de ꝯdi.⁊ demon.Si naūt ipſe illo breui tpe nō venit ꝯ aduer⸗ ſus hēdem q̄ nō iurauit nō militat dipō.d.l.ſiqs maioꝛ q̄ eſt exoꝛbitātiſſima ⁊ pēalis:nō reſtringēda ꝑ iura vulg.ris.

l ℭ Non militat ēt diſpō.d.l.j.de dona.q̄ ſub mō q̄ loquitur in eo q noluit alimenta ꝑſtare vt patet ibi.dū dicit legi illa obtēperare noluerit ⁊ ſic eo caſu loquitur quo noluit ob⸗ temperare non aūt verificanſ verba eo caſu quo nō potuit implere vel nō impleuit:q: ignoꝛauit:ignoꝛans.n.non cen ſetur nolle:nam verbū nolo ſignificat pꝛeciſam voluntatē reſiſtentē ꝑut volūt Jm.⁊ Jo.an.in.c pꝛudētiā.§.ſexta. de offi.dele. ⁊ vr̄ idē velle Panoꝛ. ibi q volunt ꝙ differat verbū nolo a verbis non volo ad hoc vltra eos.l.j.§.ſcien⸗ tiam.ff.de tribu.vbi tex. ꝑbat ꝙ inter velle ⁊ nolle eſt dare mediū.l.nō velle ꝑbaſ ēt in.l.nolle.ff.de acq.here.⁊.l.eius eſt velle.ff.de reg.iur.iuncta.l.is pōt.de acq.here.facit etiā l.pater ſeuerinā in pꝛin.de ꝯditi.⁊ demon.⁊.l.j.§. q ſemel. ff.de ſucce.edic.illa aūt filia infans cū hēbat volūtatē cum ea etas quicqd videt ignoꝛat.l.j.C.de falſa mone.iō heres non incidit in penā.d.l.j.C.de dona.que ſub mō.

m ℭ Nec ēt cōpetit ꝯditio ob cauſam q̄ locū hꝫ ex duplici capite vnū eſt caput penitentie.l.ſi pecuniā in ꝑn.ff.de con di.ob cauſam ꝙ nō hꝫ locū in donatiōe.l.arrho.ff.de do⸗ na.nec vbi interuenit ſtipulatio q̄ ꝯtrus noiatus.Ex capi⸗ te aūt cāe nō ſequute tūc demū locū hꝫ cōditio ob cauſam qn̄ hn̄s implere eſt in moꝛa vel culpa implendi.ita ꝙ cau⸗ ſa nō ſeqtur ex moꝛa vel culpa debitoꝛis.l.pecuniam.C.de cōdi.ob cauſam.⁊.d.l.ſi pecuniā pꝛimo rn̄o.ff.de conditi. ob cauſam.⁊ per doc.in dictis iurib⁹:hec iā qō eſt fci ꝙ fa ctum in hac parte nō bene explicaſ. iō nō inſiſto vlterius.

n ℭ Sed deueniēdo ad tertiū ꝯſultatiōis articulū q eſt an trāſactio tenuerit ī pꝛiudiciū pupille.Circa ꝙ pmittēdū eſt ꝙ bona pupille vel etiā adulti ſeu adulte nequeunt aliena⸗ ri niſi ob es alienū vel ſimilē cāꝫ.l.ob es.C. de pꝛdijs mino rū.⁊.l.magis.§.ſi es alienū.ff.eo.ti.ſcdo ꝙ qn̄ alienanſ pꝛe dia minoꝛis ſi fuerit obrectū iudici alienatio eſt ieſſicax.l. j.in pꝛn.ver.manēte.⁊.l.magis.§.penul.ff.eo.tit.⁊.l.ſi pſes. C.eo.ti.pſecto in caſu iſto nō iminebat es alienū neqꝫ tūc tpis iminebat neceſſitas vel opoꝛtunitas dotādi cū foꝛet ī fans.itē ſi illa ifans fuit enoꝛmiter leſa ꝑut pſupponiſ fuit obrectum iudici interponēti decretū ⁊ ex enoꝛmi leſiōe ꝯe

ſumitur dolus vt per doc.in.l.ſiqs cū aliter.de verbo.obli. in.c.quintaualliis.de iureiur.⁊ in.c.cū cōtingat. de iureiur. ⁊ in.l.ſi ſocietatē.§.arbitroꝛū.ff.pꝛo ſocio.Et coadiuuat pꝛe ſumptionem doli:quia vt pꝛeſupponiſ tutoꝛ qui pꝛo pupil⸗ la tranſegit lucratus fuit ex tranſactione:⁊ etiā eius filia q̄ cenſetur eadem perſona cum patre.l.fi.C.de impu.item cē⸗ ſetur diligere ꝑut ſeipſum.l.iſti qdē.ff. ꝙ metus cā dolus autē ex indicijs pꝛobaſ cū non poſſit communiter ꝑbari di recto.l.dolū.C.de dolo.⁊ ꝙ per glo.in.§.alie inſti. de acti.

o ℭ Ex qbus oibus ſimul iunctis puto ꝙ trāſactio fuerit ⁊ ſit inefficax:illud aūt eſt in dubiū:ꝙ ſi valeret ipſe pupille ꝯpeteret reſtitutio in integrū leſe ēt ſi nō eēt enoꝛmis leſio: nā vt reſtitutio ꝯpetat ſufficit leſio ēt ſi enoꝛmis dūmō nō ſit minima ſm̄ ea q̄ habētur in.l.ſcio.ff.de in integ.reſti.⁊ h ſi trāſactio cenſeſ facta ſup bōis donatis Juliāo patri dicte pupille ꝑut ſuadent vba trāſactiōis in capi.itē ꝙ dictus Ja cobus tutoꝛ ibi dū dicit ꝙ renunciauit oibus cōpetentibus vigoꝛe ⁊ pꝛetextu donationū ⁊c.lꝫ ſe reſtringat ad iura cōpe⸗ tentia ſup bonis ⁊ hēditate matthei.Et pm̄ū capl'm tranſa⸗ ctiōis ſilr loqtur ō bōis ⁊ hereditate Matthei:bona autē donata nō ſunt bona Matthei nec ī hereditate Matthei ⁊ ſi hoc eſſet ꝙ non venirent in tranſactiōe bona donata di cta pupilla haberet intentum⁹:ideo non ſuper hoc inſiſten⸗ dum.Satis ſit ꝙ ſiue cenſeantur veniſſe in tranſactiōe ſiue non cenſeantur veniſſe ipſa Catherina fouet iuſtitiam.

p ℭ Circa qrtū qſitū clare īſidendū eſt ꝙ ex quo dicta dn̄a Catherina dedit in dotē dcō Lactātio eius viro oīa ſua bo⸗ na ⁊ iura dedit in cōſequētiā in dotē bona donata Juliano eius patri ⁊ ſic dicta bona ſunt dotalia . Et lex iulia ꝑhibet alienari pꝛdia dotalia nō cōſentiente vxoꝛe in titulo de fun⸗ do dota.ꝑ totū ⁊ iſup ēt ꝯſenſus mulieris nō pꝛiudicat niſi accedat iuramentū.l.vnica.§.⁊ cū lex.C.de rei vxo.acti . ⁊.c. cū cōtingat.de iureiur.⁊ ꝑut ꝑhibeſ aliēatio fundi dotalis: ita ⁊ actiōis cōpetētis ad fundū datū in dotē per ea q̄ hn̄r in.l.j.⁊.ij.C.ſi aduerſus tranſac.itaqꝫ lꝫ maritus peteret di ctam dotē ꝑmiſſam in dicta trāſactione non pꝛiudicaret ipſi Catherine in caſu reſtōnis pſertim nō accedente eius cō⸗ ſenſu.Sed inſtari poſſet:an pꝛiudicauerit ſibi marito q pe⸗ tijt illa centū in trāſactione ꝑmiſſa pꝛo dote dicte Catheri⸗ ne vt non poſſit vt ceſſionarius petere bona donata. Circa ꝙ vr̄ dōm ꝙ ſic q: ſi trāſactio nō valet nō debenſ illa cen⸗ tum:iō petēdo centū vr̄ appꝛobare tranſactionē ⁊ pſuppo⸗ nere ꝙ valeat:iō vr̄ illā ratificaſſe. Et ideo non vr̄ ꝙ poſſit illā poſtea impugnare arg.regule ꝙ ſemel placuit in.vj.nec pōt quis cōtrarijs remedijs niti.l.j.C.de fur.cuꝫ cōcoꝛ.nec pōt quis venire cōtra factum ſuum.l.poſt moꝛtem cum ibi notatis.ff.de adop.cum concoꝛ.

q ℭ Ān his nō obſtantibus ꝯtrū puto verius:nā ex quo alie⸗ natio eſt a iure ꝑhibita ꝑut nō potuit expꝛſſe ſup dictis bo nis paciſci:ita nec tacite ⁊ per indirectū vt in regula cuꝫ qd vna via in.vj.cū cōcoꝛ. Et qn̄ actus ꝑhibetur a iure nullus effectus reſultat nec transferſ dn̄iū nec oblo oꝛiſ.l.non du⸗ biū.C.de.ll.⁊.l.cuꝫ lex.ff.de fideiuſ.Itaqꝫ dicto marito re⸗ manſerūt ſibi eius iura in leſa cū nō potuerit pꝛiudicare iu⸗ ribus dotalibus per pꝛdicta:⁊ cū remaneant apud virū iura que nō potuit alienare:illa pōt deducere maxime cuꝫ ⁊ in⸗ terſit mr̄is ꝙ illa bona dotalia exiganſ vt deſeruiant oneri⸗ bus matrimonij cū ēt dos cenſeaſ patrimoniū vxoꝛis.l.iij. §.vtrū.ff.de mino.maritus itaqꝫ fundabit intētionē ſuā de⸗ ducēdo donationē ex qua deducunſ iura Catherine ⁊ ceſ⸗ ſionē ſibi factā ⁊ ſi cōuenti opponēt de trāſactione replica⸗ biſ ꝙ nō valuit ⁊ ſi valuiſſet cōpetit ius petēdi reſtōne que incidēter peti pōt.c.pe.de in integ.reſti.mino.⁊ ſi duplica⸗ biſ de ratificatione facta tacite per maritū petentē dotē vi⸗ goꝛe dicte tranſactionis triplicabiſ ꝙ ratificare nō potuit:⁊ inſup poſſet dicere ꝙ credebat ꝙ valeret ⁊ ignoꝛans inualiſ dam nō cōualidat tacito cōſenſu.ar.l.mater decedens.ff.de inoffi.teſt.⁊.l.is qui putat cuꝫ.ll.ſequētibus.ff.de acq.here.

r ℭ Nec ob.adducta in cōtrariū q: non loquūtur in ꝑhibi⸗ tis.pōt.n.quis venire ꝯ factū ſuum ꝑhibitū:puta vxoꝛ qui donat viro poteſt donata repetere:q: inualida ⁊ inefficax vt in ti.de dona.inter viruꝫ.ff.⁊.C quaſi per totū.ſic enim lege permittēte.d.l.nō dubiū.⁊.d.l.cū lex.⁊ cōtingit in quolibꝫ actu nullo:q: nō pōt aduerſarius ex eo niti ⁊ ſaltē ꝯ actum pꝛobibitū pōt quis venire vt no.glo.in.d.l.poſt moꝛtem.⁊ Bar.⁊ doc.ibi. ⁊ ēt in actibus nullis ob fauoꝛē publicum dicit Bar.ibi ⁊ pꝛiuilegia dotium ob fauoꝛē publicum in⸗ troducta ſunt.l.j.ff.ſolu.matri. Laus deo.

¶ Bulla Sixti pontificis de cauſis per gubernatores pui ciaruz non alterandis vel committendis in prima inſtantia: an liget legatum de latere in prouincia prepoſitum.

¶ Conſilium. ccliij.

In noie dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Viſo proceſſu agitato inter dñam Mariangelam ex vna pte agentem ⁊ dñam Anaſtaſiam conuentã de duobus queritur. Primo an proceſſus reddaẜ nullus vigore bulle Sixti pbibentis gubernatores cõmittere pmas cauſas. ſcdo an relictũ fcm̃ dicte. d. Mariãgele ad centũ quinquaginta ducatis valeat necne. Circa pmũ dõm vr̃ ꝙ dictus pceſſus nõ teneat: ſed ſit nullus rõne defectus iuriſditiõis iudicis: qꝛ. ſ. factus p iudicẽ incõpetentẽ. pceſſus. n. faciꝰ p iudicẽ cõpetentẽ eſt nullus. C. ſi a nõ cõpe. iud. p totũ: imo nulla vr̃ maior nullitas ſententie vel pceſſus ꝙ̃ illa q̃ reſultat rõne incõpetẽtie ſnlantis p notata p gl. ſi. in cle. j. de ſeque ſt. poſ. ⁊ fructuũ: ꝙ aũt iudex corã quo agitatus fuit proceſſus fuerit ⁊ ſit incõpetẽs deduciẜ: qꝛ Sixtus papa diſponit expreſſe ꝙ gubernatores nõ poſſint neqꝫ debeãt cãs in pria inſtãtia cõmittere neqꝫ a primo tribunali ad qδ ſpectat extrahere vel aduocare decernendo irritũ ⁊ inane ſi ſecus a quoqꝫ quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter cõtigerit attentari. Nõ obſtãtibus facultatibꝰ lr̃is ⁊ indultis aplicis ſub qbuſcũqꝫ v̈bis ⁊ clauſulis ẽt derogatoriaꝝ derogatorijs ⁊ p illarũ derogatiõe neceſſario exprimendis ipſis gubernatoribꝰ ⁊ ipſoꝝ officialibꝰ ſeu al's qũolibet in gñe vel in ſpecie cõceſſis put ħ quaſi ad cõtextum in dicta bulla ꝯtineẜ.

a ¶ Cõſtat aũt ꝙ legatus eſt gubernator puincie: qꝛ puinciã gubernat arguẽdo ab ethymologia vocabuli a qua bonũ eſt argumentũ. l. ij. §. appellata. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. tygurij. ff. de v̈b. ſigni. ⁊. §. eſt ⁊ aliud. inſti. de dona. cũ ſi. ſicut al's qui pẽſt puincie dr̃ pſeſ: ⁊ ſit pconſul. l. j. ff. de offi. pſi. Et. n. nomen gñale preſes ⁊ pconſul eſt ſpãle dicit ibi tex. ſic in propoſito gubernator eſt appellatio gñalis legatus de latere eſt appellatio ſpãlis ar. illius tex. cũ gubernatores ſeu legati de latere cõpareẜ proconſulibus: alij vero legati ſeu gubernatores cõpareẜ pſidibus vt eſt tex. in. c. ij. de offi. legati. lib. vi. iõ oẽs ſunt legati oẽs preſides ⁊ ſunt gubernatores. ⁊ iõ bulla gñaliter loquẽs de gubernatoribus. vr̃ ꝙ ſit gñaliter intelligẽda ar. l. j. §. ⁊ gñaliter. ff. de leg. pſtan. l. iij. de of. pſi. ⁊. c. qꝛ circa. de priuil. Indefinita. n. eqpollet vlĩ vt ibi ⁊ cañ. ſi romanorũ. xix. di. ⁊. l. ſi pluribus. de leg. ij. ⁊ iõ intelligẽda videẜ tã de gubernatoribꝰ q ſunt legati de latere ꝙ̃ δ alijs. Sed bulla diſponit ꝙ proceſſus agitatus vigore ꝯmiſſiõis gubernatoris ſit irritus ⁊ inanis ergo proceſſus ſit nullus.

b ¶ Tamen his nõ obſtantibus ꝯtrium puto de iure reſpondendum. nam dicta conſtõ nõ loquiẜ de legatis de latere: ſꝫ de gubernatoribus ⁊ legati de latere nõ ſolẽt nominari gubernatores: ſed legati alij inferiores ſolent vocari gubernatores: verbum autem gubernatores eſt latiſſimum: naꝫ qui gubernat vnam nauiꝫ vel vnã gentẽ vel vnã familiã vł vnã negociationẽ ſeu trafficũ põt dici gubernator reſpectiue ad illam nauim gentem familiam vel trafficum ⁊c. tamen ppter excellentiã viſitatum eſt ꝙ appellatiõe gubernatoris venit ille q gubernat vnã ciuitatẽ terram vel puinciam: tñ cardinales q puincias gubernãt nõ ſolent noiari gubernatores: ſed ꝯtinuo noiaẜ legati. Et verſa vice non cardinales appellaẜ cõtinuo gubernatores: lꝫ legati ſint. c. ij. de offi. leg. in. vj. ⁊ per totũ titulũ ibi ⁊ in antiqs: vñ hoc nomẽ legatus vt dignus attribuiẜ cardinali ⁊ hoc nomen gubernator attribuiẜ inferiori puta epis ⁊ alijs inferioris preeminẽtie vel dignitatis cõis aũt vſus loquendi attendiẜ. l. librorum. §. ꝙ tamen caſſius. de leg. iij. l. labeo. §. idem tubero. de ſuppel. lega. ⁊. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de leg. j. ca. pñti. §. loca. de preben. lib. vj. cum infinitis ſimilibus. Mens. n. legis ſumitur a cõi vſu loquendi ẽt ſi receditur a propria vi verboruꝫ put dicit Bar. in. l. nõ dubium in ſcδa col. ver. tertiuꝫ dubiũ. C. de leg. ⁊ in. l. oẽs populi in penultima charta. ff. de iuſti. ⁊ iure. vbi ſubdit ꝙ cõis vſus loquẽdi oi regule omniqꝫ ꝯſtõni in exaudiẽdis ſermonibus derogat ⁊ iſta dicta Bart. refert ⁊ ſequitur Pet. de ancha. in repetitione. c. j. de conſtit. in antiquis colum. cliij. ⁊ col. clv. ⁊ ideo attenditur etiam in interpetrandis ſtatutis exorbitantibus ⁊ penalibus prout voluit Barto. in rubrica. ff. de noui oper. nun. immo ẽt pualet ad extenſionem ſtatuti correctiui dicit Imol. in. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſo. ma. idcirco cum cardinales non ſoleant appellari gubernatores: ſed legati ⁊ alij inferioris gradus ſoleant appellari gubernatores.

c ¶ Ideo dicta bulla inhibens gubernatoribus ne primas cauſas cõmittãt ⁊ irritans ꝙ ſecus fcm̃ fuerit nõ debet trahi ad legatos de latere q nõ ſolẽt appellari gubernatores prout dictum eſt. Et inſuper ppter eorum excellentiã fuiſſent in ſpecie in bulla nominati ſi conſtituens voluiſſet in conſtõne cõprehendi: nam ſpãli nota erant digni: ideo ⁊c. ar. l. item apud labeoneꝫ. §. hoc edictum. ff. de iniurijs. Si al's ppter dignitatẽ a generali cõſtõne eximiẜ epñs ſi de eo expreſſa mentio non ſiat ppter excellentiam ordinis ⁊ officij. c. ſi cõpromiſſarius. §. hmõi. de elec. lib. vj. ⁊ in. c. qꝛ periculoſum. de ſnia excõ. eo. lib. Et hec maxime dicenda ſunt qꝛ conſtõ iſta non loquiẜ per vniuerſalem orõneꝫ. Sꝫ per indefinitam que indefinita nõ equipollet vniuerſali ex ppria ſignificatione: ſed ex benignitate prout probat text. in l. ſi ſeruitus. ff. de ſerui. vrb. predi. prout ⁊ ibi notant bald. ⁊ Raph. fulg. ⁊ Petrus de bel. perti. bar. ⁊ Imo in. d. l. ſi pluribus. ⁊ bar. in. d. l. omnes populi penultĩa char. tunc aũt equipollet vlĩ qñ eſt eadem rõ ⁊ cõditio oium que ſub vniuerſali cõprehenduntẜ al's ſecus. l. queſitum. §. illud forſitaſſe. de leg. iij. iuncta. l. heres meus. §. j. eo. ti. itẽ in. l. ſi cui lana in prin. de leg. iij. iuncta. l. pediculis. §. labeo. de auro ⁊ arg. lega. prout voluit glo. in. c. vt circa. de elec. lib. vj. que habuit id a Dyno in rubrica de reg. iur. e. li. ⁊ Iac. de beluiſio in. l. ſi neceſſarias. §. ſi annua. de pigno. acti. prout dicit Petrus de anch. in. d. c. vt circa in caſu iſto nõ eſt eadẽ cõditio ſimplicis gubernatoris ⁊ legati de latere vt ſe notiſſimũ eſt. Et lꝫ bar. in. d. l. ſi pluribus dicat ꝙ in legalibus diſpoſitionibꝰ indefinita generaliter eqpolleat vniuerſali loquiẜ tñ abſqꝫ lege ⁊ rõne hoc eſt nõ adducẽs legẽ vel rõnẽ tñ put dicit ibi Imol. moueẜ rõne qꝛ al's lex redderẜ fruſtratoria ꝙ eſſe nõ dꝫ. c. cõmiſſa. de elec. li. vj. ⁊. c. abbate de ver. ſig in antiqs que vltra eũ fuit ratio poſita per eundeꝫ bar. in. d. l. omnes populi de iu. ⁊ iur. Vbi ẽt in. ll. municipalibus dicit ꝙ indefinita demuꝫ equipollet vniuerſali quando eſt eadem ratio omnium que ſub vniuerſali continentur ſecus volens vbi non eſt eadem ratio oium ⁊ bene tũc enim ceſſat illa ratio ꝙ lex eſſet ludibrio qꝛ tunc verificaretur in his in quibus cadit maior ratio.

d ¶ Et facit qꝛ voluntas teſtõris habetur pro lege. §. diſponat in au. de nup. Et voluntas teſtõris eſt late interpetranda. l. in teſtis. de reg. iur. c. cũ dilectus. de dona. ideo ſi voluntas teſtatoris que pro lege habetur ⁊ eſt amplianda reſtringitur quãdo nõ eſt eadem ratio oium fortius debet reſtringi lex municipalis ſeu conſtitutio exorbitans que eſt ſtricte interpetrãda. l. ius ſingulare. ⁊. l. ꝙ vero ꝯ. de. ll. duꝫ modo ceſſat ratio preallegata ꝙ al's conſtitutio redderetur eluſoria que ratio ceſſat in caſu noſtro: nam ſatis operatur ſi reſtringitur poteſtas gubernatorũ nõ cardinaliuꝫ. Et legatis de latere reſeruetẜ poteſtas a iure conceſſa vt habeaẜ ratio prerogatiue dignitatis ſue ⁊ ſteẜ regule ꝙ omnia eis liceant que nõ ſunt reſeruata pape vt habeẜ in. c. ꝙ tranſlatiõnẽ. de offi. deleg. Et attẽro etiã ꝙ verba bulle id ĩportãt ibi ciuiles ⁊ criminales cauſas ⁊ pmaꝝ ⁊ ſecũdaꝝ appellationũ: nã illũ primũ ⁊ eſſet ſupfluuꝫ ⁊ nihil copularet ⁊ nõ poneretẜ inter diuerſa vt poni dꝫ iuxta notata p gl. in rubrica. ff. de iur[illegible] facti ignoran. niſi implicaret primas cauſas l. iij. §. ſi [illegible] de car. edi. ⁊ ibi bar. Ex quibus cõcludo ꝙ dicta bulla nõ militat in caſu iſto ⁊ per cõſequens pceſſus non eſt eius pretextu nullus.

e ¶ Circa merita vero cauſe eſt aduertendum ꝙ quando maritus legat aliquam ꝙ̃titatem vxori pro dote quam confeſſus fuit pro ea habuiſſe tunc ſi eſt deſignata ⁊ expreſſa certa ꝙ̃titas illa ꝙ̃titas debetur etiam ſi non ſit verum ꝙ eam habuerit prout confeſſus fuerit vt eſt tex. in. l. ſi non deſignata in ſine. C. ad. l. falſa cauſa adiec. lega. ⁊ faciunt omnes alie. ll. eiuſdem tituli ⁊ probatur in alijs iuribus adductis per glo. ſi. d. l. ſi non deſignata. ⁊. l. demonſtratio. §. ꝙ autem. ff. de condi. ⁊ demon. ideo in dubio concludendum ꝙ dictum relictum tenet: licet nullatenus fuerit dcã ꝙ̃titas ſoluta pro dote ipſi teſtatori neqꝫ etiaꝫ promiſſa ⁊ ſic illa verba quos dixit ⁊ confeſſus ⁊ contentus fuit habuiſſe ⁊ recepiſſe pro reſtitutione ſue dotis eſſent omnino falſa tñ non propterea minus valeret dictum relictum. cl. ſio. per. d. l. ſi non diſignata ⁊ alia iura ſupra adducta. Et per hanc viam aperte deducitur ꝙ dcã teſtium nõ obſtante

dicte

dicte dn̄e Mariangele nec illa ſua aſſertio ſeu confeſſio ꝙ ſ. illi centum quinquaginta flo. nō fuerint habiti per dictū teſtatorem: q2 dato ꝙ verum fuiſſet nihilominus debētur vt legati licet non debeantur vt debiti ex cauſa dotis.

f ¶ Illud autem qđ allegatur ꝙ dicta Mariangela renūciauerit dicto relicto eſt deriſoriū: q2 verba non ſonāt in renūciationem: immo potius tendunt ꝙ dicta Mariangela opinaretur ꝙ relictum illud non valeret exquo ipſa habuerat dotem in terreno ⁊ non in centū quinquaginta florenis. Et forte putabat ꝙ ſi acceptabat illos. cl. flor. relictos non poſſet petere ſuam dotem illa verba nō biſognaua me laſſaſſe dota per che me tabbia hoc videntur innuere nō aūt important ꝙ voluerit renunciare illi relicto caſu quo valeret: ita ꝙ nullatenus reſultat aliqua renunciatio: naz verba nullo pacto id ſignificant nec veriſimilis mens quia nō eſt veriſimile ꝙ femina cuius natura ſolet eſſe auara. l. ſi ſtipulata. ff. de dona. inter virum ⁊ vxorem cum ſua glo. voluiſſz recuſare dictam q̄ntitatem. cl. flo. Et inſuper cum tempore dictorum verborum prolatorum nō erat adhuc agnita hereditas non poterat legatum queri q2 ſtabat in pendenti q2 ſi ex teſtamento non aditur hereditas omnia maxime legata ruūt. l. ſi nemo. ff. de reg. iur. l. eam quam. C. de fideicommiſſis. Et ſi ab inteſtato relinquuntur non debentur niſi adita hereditate ab inteſtato vt no. glo. ſingularis cum doct. ſequuntur in. l. qui filio. §. j. ſuper verbo ex codicillis de heredi. inſti. ideo non poterat queri nō adita hereditate: ita nec repudiari ar. l. eius eſt velle. ff. de reg. iur. ⁊ l. nolle ⁊ ius poteſt ⁊ l. in repudianda. ff. de acqui. here.

g ¶ Et licet ſint inſtituti heredes conſtituti in ſuitate ⁊ ſuitas cōfirmat tabulas pupillares. l. ſi filius qui patri de vul. ⁊ pupil. ⁊ l. filius qui ſe paterna. ⁊ l. iulianus. de leg. ij. ⁊ ēt fideicommiſſum vniuerſale. l. ita tamen. §. ſi pater ad trebe. tamen non confirmat legata particularia prout probatur in l. j. in fi. ff. vt in poſ. lega. ⁊ no. Barto. ibi ⁊ in. d. §. ſi pater. ⁊ in. l. ſi filius qui patri de vulg. ⁊ pupil. Poteſt ⁊ dici ꝙ illa verba nō biſognaua me laſſaſſe la dota per che me la ho: nō important neceſſario ⁊ certitudinarie qđ non habuerit dictus teſtator dictam q̄ntitatem in dotem quia licet habuiſſet teſtator dictam quantitatem in dotem tamē dicta Mariangela cenſeretur hr̄e dotem: nam vxor etiaz viuo viro dicitur hr̄e dotem: ⁊ fortius poſt mortem viri q2 actionez habet ⁊ qui actionem habet cenſetur habere rez ad quā actio competit. l. qui actionem. ff. de reg. iur. ⁊ l. rez in bonis. ff. de acqui. rerum dominio. ⁊ l. nemo videtur. ff. de in integ. reſti. titulo generali: ita ꝙ ſatis poſſunt verificari illa verba per che me la hagio: maxime quia nihil dotis penes ſe habebat ſed actionem ad repetendum.

h ¶ Nec illa verba que deponit Octauianus terti9 teſtis per che la dota mia la hauta in terreno probantur quia ipſe nō habet in h̄ conteſtem ⁊ dictum vnius dictum nullius. l. iuriſiurandi. C. de teſti. c. tam litteris. extra eodem ti. cum ſimi. ⁊ licet Solualiſta ſecunda teſtis deponat ꝙ audiuit dictaz Mariangelam affirmantem non habuiſſe dictam dotem in pecunia numerata: tamen non allegat inconteſtem dictum Octauianum prout eum inconteſtez allegat in ſuperiori dicto ſuo: immo dicit de conteſtibus ſe non recordari. Si. n. depoſuiſſet de verbis prolatis tēpore quo protulit alia verba de quibus ſupra depoſuerat recordata fuiſſet de cōteſtibus de quibus tunc immediate depoſuerat: ita ꝙ eſt veriſimile ꝙ de verbis prolatis alio tempore ⁊ alijs preſentib9 ⁊ ſic non videntur veriſimiliter conteſtes ⁊ als dicit Bal. in. l. edicto parum ante medium. C. de edic. diui adri. tollen. quod prout non creditur teſtibus ſingularibus: ita non creditur teſtibus qui poſſunt eſſe ſingulares ⁊ nō ſingulares allegat notata per Barto. in. l. celſus. ff. de vſucap. ⁊ idem dixit ipſe Bald. in. c. bone. de electio. dato autem ſine preiudicio quod eſſent conteſtes tamen probarent aſſertionez factam parte abſente. Confeſſio autem abſente parte facta nō valet. l. certum. §. ſiquis abſente. ff. de confeſſ. ⁊ l. fina. ff. de interrogatio. actio. ⁊ inſuper dato ſine preiudicio quod probaret nihilominus non preiudicaret per ea que ſupradicta ſunt in principio huius ſecunde excitationis. Laus deo.

¶ Vulneratus ad mortem in preſentia ſeptem teſtiū ⁊ notarij dicit eſtote rogati come dono ad mia madre tutti mei beni: non facta mentione vnice filie ſue ⁊ ipſa matre abſente: an ⁊ pro qua rata valeat dicta diſpoſitio.

¶ Conſilium ccliiij.

In noīe dn̄i noſtri ieſu chriſti. ¶ Licet videatur prima facie dōm ꝙ nō valeat dcā donatio qm̄ donatio eſt contractus qui requirit cōſenſum duorum, put quilibet ꝯctus duorum vel plurium conſenſum ſimultaneum requirit. l. j. §. j. ff. de pact. nec contractus inter abſentes celebrari pōt niſi mediante nuncio vel epiſtola. l. conſenſu. ff. de acti. ⁊ obli. ⁊ l. j. in fine. ff. de ꝯhen. emp. Cuz ergo in caſu iſto mater donataria abſens fuerit nec aliquis pro ea receperit non videtur ꝙ donatio predicta valere potuerit quāuis in contrarium videatur tex. in. l. abſenti ff. de dona. ⁊ in. l. nec ambigi. C. de dona.

a ¶ Pero ſiura Lud. de vrbe ꝯſuluit in conſi. incipi. cccvj. in cip. donatio preſens per totum: ꝙ donatio facta abſenti valeat etiam non interueniente nuncio vel epiſtola ⁊ hoc per dicta iura ⁊ per. l. fi. ff. de ſponſa. ⁊ per. l. fi. C. ſiquis alteri vel ſibi retorquet etiam pro ſe text. in. d. l. conſenſu in fine ⁊ ſimilem tex. inſti. de obli. que ex conſen. naſ. §. j. nam illi text. premittunt regulam ꝙ cōtractus qui conſenſu perficiūtur inter abſentes contrahi poſſunt ſubijciunt veluti per nuncium vel epiſtolam dictio autem veluti eſt exemplificatiua ⁊ exempla non artant regulam. l. j. §. qđ vulgo. ff. de vi ⁊ vi arma. ⁊ c. j. ne clerici vel mo. ⁊ l. damni infecti ſtipulatio cōtinet. ff. de dam. infec. non autez reſpondet ad. l. j. in fine. ff. de contrahen. emp. ſed reſponderi poteſt retorquēdo illum tex. pro illa opi. nam primo ponitur dictum abſolutū ꝙ emptio ⁊ venditio contrahi poteſt inter abſentes poſtea mediante copula ſubditur p nuncium ⁊ epl̄am nature copule eſt ampliare diſpōnem non reſtringere. l. ea tn̄ adiectio de leg. iij. ⁊ poni inter diuerſa ⁊ no. glo. in rub. ff. de iur. ⁊ facti igno. ideo diuerſum cenſeatur primum diſponitur ꝙ ꝯhat inter abſentes ab alio dicto per nunciuz vel epl̄am: tamen q2 glo. in. d. l. j. in fi. ff. de contrahen. emp. ⁊ in. d. l. ꝯſenſu. ⁊ in. l. illud. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ in. d. l. nec ambigi. ⁊ Bart. in. d. l. abſenti. ⁊ ibi Ang. Imo. ⁊ Pau. de ca. ⁊ Io. an. in addi. Specu. in ti. de inſtru. edic. §. nunc vero aliqua in addi. magna incipi. conſtat ꝙ tenet inſtitutio pauperum: itē bal. in. d. l. nec ambigi. ⁊ eſt communis opi. prout dicit Ponta. in. d. conſi. cccvj. ſubdens ꝙ iſta eſt ſententia omnium antiquorum patrum: ideo non eſt tutum indeciſiuis ab ea recedere pro qua optime facit. l. labeo iuncta glo. ff. de pac. ſup.ª con: 169 ⁊ etiam cons. [illegible] incip. donatio p̄n

b ¶ Cum itaq; fuerit facta donatio abſenti nullo interueniente nūcio vel epl̄a ⁊ nō interueniēte traditiōe qua īteruenīte loquitur tex. in. d. l. nec ambigi. ⁊ Bal. ibi vult ꝙ licet nō perficiatur donatio quo ad contractum tamē ſecus quo ad dominium. Et ppea videtur concludendum ꝙ non valeat vt donatio. Et dato ꝙ valeret vt donatio, put firmat Pon. in ſupradicto conſilio tn̄ videretur ꝙ eſſet reſtringēda ī totum tanq̄ donatio inofficioſa factam perſone extranee per ea que hn̄r in. l. titia. §. imperator de le. ij. per Bart. ⁊ p bal. ⁊ doc. in. l. j. ⁊ in. l. ſi totus. ⁊ l. fi. C. de inoffi. dona. illud etiā ꝙ dicit bal. de dn̄io non facit ad animum nr̄m in quo non preſupponitur fcā traditio nec forte habita poſſeſſio prout ipſe Bal. preſupponit ⁊ neceſſario preſupponendum eſt in illis terminis per. l. traditionibus. C. de pac. nec etiaz videtur ꝙ valeat vt vltima volūtas q2 nō tendunt verba in vltimā voluntatē: ſed in donationē: non. n. a verbis recedimus niſi de mente ꝯſtet. l. nō aliter. de le. iij. ⁊ l. ille aut ille. §. cuz in verbis eo. ti. ⁊ l. j. §. ſi is q nauē de exer. ⁊ maxime cū nulla fiat mētio mortis: nā qn̄ non fit mētio mortis ne dū nō ꝓſumit vltima volūtas: ſed nec donatio cā mortis vt hr̄ in l. ſeya. ff. de dona. cā mor. ⁊ in. l. ſeya. ff. de dote. preleg.

c ¶ Tn̄ his nō obſtātibus ꝯriā partē arbitror magis iuri cōſentaneam. Premitto. n. ꝙ actus in dubio interpetrari dz eo mō vt valeat ⁊ non pereat. l. quoties in actionibus. ff. de rebus du. l. quotiens idē. ſermo de reg. iur. c. ſi papa de priuil. lib. vj. cū ſi. item premitto ꝙ legatum donatio eſt. l. legatum eſt quedam donatio. ff. de leg. ij. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ⁊ bal. quo fit vt verbum dono nō repugnat legato. ſed conuenit ēt legato ſeu fideicōmiſſo exquo legatum ⁊ fideicōmiſſum eſt quedā donatio. ideo dicit Bal. in. d. l. legatū ꝙ ſi in fine teſtamenti adijcitur cl̄a ſi non valet iure teſtamēti valeat iure donationis cā mortis ſi honoratus non eſt pn̄s intelligitur de ea donatiōe que eſt mera vltima voluntas non de ea que continet in ſe ꝯctum ſm eū. ⁊ ideo no. Bal. in. l. miles ad ſororē in prin. de leg. ij. p tex. ibi qđ verbum donationis

ſimpliciter prolatuȝ ſonat in fideicõmiſſum allegat.l.ex hac ſcriptura de dona.⁊ not.per ſe in.d.l.legatum.⁊ per Cy.in l.ſenium.C.qui teſta.face.poſſ.

b ¶ Itẽ Jmo.in.d.l.miles ad ſororem in prin.ſiƚr no.ꝙ verbum donatio ſimpƚr ꝓlatũ importat fideicõmiſſuȝ qñ nõ põt valere vt ↄtus dũmõ hẽat ſufficientẽ numerum teſtiũ ad fideicõmiſſum ſm eũ.⁊ idẽ in effectu volunt in.l.cũ pater.§.donationis.eo.ti.vnĩ ẽt bonus tex.nec requirũt pſari doc.ꝙ verba ſint prolata in vltima volũtate: nec ẽt in illis iuribus apparet ꝙ voluerit vltimaȝ voluntatẽ cõdere:nec ẽt in.d.l.ex hac ſcriptura.Sed apparebant verba donationis ſimpƚr prolata in epƚa veȝ eſt ꝙ in illis iuribus.ſ. qꝛ in d.l.miles ad ſororẽ donãs iuſſit epƚam aperiri poſt mortem ſuã ⁊ in.d.§.donatiõis mãdauit epƚam filio tradi poſt mortem ſuã hoc tñ non ponderãt ibi Bal.⁊ Jmol.⁊ in.l.ex hac ſcriptura verba dirigunƚ ad heredes.⁊ ſic videntur conferri poſt mortẽ que nõ contingunt in caſu noſtri thematis:ſȝ hec non vñr aſtringere qꝛ etiam ↄtus inter viuos ⁊ donatio pñt conferri poſt mortem donantis ⁊ incipere ab hr̃dibus.C.vt act.ab heredi.⁊ ↄ heredes per totum.l.vbi ita donatur.ff.de do.cã mor. Et forte in dictis iurib⁹ deducitur ꝙ epƚa habebat aperiri vel donatario tradi poſt morteȝ:qꝛ alƚs ſi fuiſſet tradita inuita valuiſſet vt donatio que cõtinet ↄtum cum inter abñtes poſſit fieri donatio per epƚaȝ p.d.l.abſenti.⁊.d.l.nec ambigi.iuncta.d.l.ↄſenſu.⁊.d.l.j.in ſi.de ↄhẽ.emp.⁊ ita procedat gl.interlinearis in.d.l.miles ad ſororẽ in pñ.in verbo poſt mortẽ que dicit per hoc probatur fideicõmiſſum quaſi velit alƚs cũ potuiſſet mediãte epƚa valere in vi donatiõis nõ reſultaret fideicõmiſſuȝ:in caſu aũt noſtro nõ interueniebat epƚa nec aliquod organũ quo medio potuiſſet valere vt ↄtus donatiõis:iõ vt actus valeat interueniente legittimo numero teſtiũ ad vltimam voluntatem interpetratione benigna adhibenda eſt vt in ſimili dicit tex.in.d.l.ex hac ſcriptura.ſcilicet ꝙ valeat vt fideicommiſſum cui ẽt conuenit verbum dono vt premiſſum eſt.

c ¶ Et maxime hoc dicendum eſt qꝛ dictus Joãneſangelus erat in articulo mortis ⁊ ſtatim expirauit vt mihi dr̃ intra duas horas:ita ꝙ ſatis perſuaderi dȝ ꝙ ꝓ inſtantem mortem illa verba ꝓtulit nõ ponderans dĩam inter verbuȝ relinquo ⁊ dono prout ⁊ alƚs dicit glo.in.l.quotiens.C.fami.her.ꝙ nõ oẽs ſciunt dicere hr̃dem inſtituo. Et ↄſtitutus in articulo mortis veriſiƚr arbitrabaƚ diſpõnem illã habiturã effectũ poſt eius mortẽ que ante oculos inſtabat ⁊ maƚ erat abñs:ita ꝙ nõ vr̃ minor ↄiectura ꝙ voluerit valere vt fideicõmiſſum h̃ caſu ꝙ̃ in terminis.d.l.miles ad ſororẽ in prin.⁊.d.l.cum pr̃.⁊.d.l.ex hac ſcriptura.Et ideo puto concludi poſſe ⁊ ↄcludendũ eſſe ꝙ dicta diſpõ valeat vt fideicõmiſſum ab inteſtato relictũ ꝓut ⁊ relinqui põt.l.ſi qs eũ nullũ.⁊.l.ↄficiunƚ.in pñ.⁊.l.ab inteſtato.ff.de iur.codi. in fideicõmiſſo aũt nõ requiriƚ pñtia honorati nec nũcũ vel epƚe ⁊ h̃ ↄſtat nec curaƚ cũ quo defunctus loquutus fuerit ꝓut no.bar.⁊ bal.⁊ Jmo.in.d.l.miles ad ſororẽ.⁊.d.l. cuȝ pater.§.donationis verba.de le.ij.⁊ in.l.peto in pñ.e.ti.nec reſcindiƚ tanq̃ inofficioſum cũ vſqȝ ad ↄcurrentẽ q̃titatẽ legittime ipſo iure bonus reijciaƚ ⁊ legata ⁊ fideicõmiſſa defalcãtur.l.qm̃ in prioribus.l.ſcimus.in prin.⁊.§.cum autẽ.C.de inoffi.teſt.quare ↄcludendũ eſt ꝙ bona dicti Joãniſangeli predicta a legittima filie debita ſupra debeãtur titulo fideicommiſſi pertineant ad dictam eius matrem. Laus deo.

¶ Utrum emptor a quo petita eſt res empta ⁊ non euita poſſit aduerſus venditorẽ qui emptorẽ nõ defendidit petere expenſas factas per ipſum emptorem in lite necne.

¶ Conſilium. cclv.

N noĩe domini noſtri

1 ieſu chriſti.¶ Quãuis in hac ↄſultatione videatur prima facie dicẽdũ ꝙ dictus Paulus agẽs noĩe ſuo ⁊ Jeronymi ſui nepotis ex fratre foueat iuſtitiam. Nam conus vẽdidit dicto Paulo emẽti pro ſe ⁊ fratre patre dicti Jeronymi:qui Jeronymus preſupponitur ꝙ ſit heres dicti ſui patris ⁊ ꝙ dicta emptio facta per dictum Paulum quatenus facta fuit nomine dicti Uannocci patris dicti Jeronymi ſit pro parte dicti Jeronymi ratificata alƚs rueret omne fundamentuȝ pro parte dicti Jeronymi ⁊ dictus Conus ceſſit dicto Paulo dictis nominibus omnia iura que ipſi Cono competebant aduerſus quãcũqȝ perſonã ⁊c.⁊ in ſpẽ aduerſus dictum Antonium q fuerat fideiuſſor Joannis qui vendiderat dicto cono:⁊ cono ſe obligauerat ad defendẽdum remvenditã ⁊ dictus Antonius dicto Cono recipienti pro ſe ⁊ ſuis heredibus ⁊ ſucceſſoribus vt fideiuſſor ſe obligauit ad defendendum omnibus ſuis ſumptibus ⁊ expenſis.

a ¶ Et preſupponiƚ dictum principalẽ ſeu eius heredem nõ eſſe ſoluendo:ita ꝙ nõ ſit vis ſup exceptione excuſſionis: ideo cum dictus Antonius promiſerit dictã rem venditam defendere omnibus ſuis ſumptibus ⁊ expenſis ⁊ non defendidit:iõ nõ ſeruauit ꝓmiſſa. Si aũt defendiſſet ſuis ſumptibus ꝓut ↄuenit nõ feciſſet dictus Paulus ⁊ dict⁹ Jeronymus dictos ſumptus ⁊ expenſas quas fecit:iõ cũ venditor teneaƚ ad intereſſe ipſi emptori cui ꝓmiſit rẽ defendere ſuis ſumptibus cũ in obƚonibus facti ſuccedat obƚo ad intereſſe.l.ſtipƚones non diuidunƚ ver.celſus.de verb.ob.cũ multis ſi.Et ſi cõpetit iſtud ius Cono pariter dictis Paulo ⁊ Jeronymo eius ceſſionarijs cuȝ Conus ceſſerit omnia iura que ſibi competebant aduerſus dictum Antonium.

b ¶ Preterea dicti Paulus ⁊ Jeronym⁹ ſunt ſucceſſores dicti Coni in dicta re vendita ⁊ dictus Antonius promiſit dicto Cono recipienti pro ſe ⁊ ſuis heredibus ⁊ ſucceſſorib⁹ ideo vr̃ recepiſſe pro dictis Paulo ⁊ Jeronymo ſingularibus ſucceſſoribus:naȝ qui ſuccedit in aliqua re ſucceſſor eſt l.ẽt ſi in rẽ ſucceſſerint.ff.de iureiur.⁊ in titulo qui ſucceſſores teneanƚ in rubro ⁊ nigro in vſi.feu.cum ſi. Et inſuper ẽt ſi non fuiſſet ꝓmiſſa defenſio ⁊ emptor fecit ſumptus in lite poſtea mota ſup re venduta:lȝ emptor in lite obtineat ⁊ ſic non hẽat regreſſum de euictiõe aduerſus venditorẽ cuȝ nõ fuerit res euicta.tñ vr̃ ꝙ hẽat regreſſum ↄ venditorem vt reſarciat emptori expẽſas per eũ factas in lite ꝓut voluit Gui.de cu.in.l.q abſentẽ.ff.de ꝓcu.per illã.l. qui abñtem.⁊ p.l.ſi fine.§.marcellus.⁊.§.cũ aũt rẽ rataȝ hab.⁊.l.ſi vt certo.§.idẽ labeo.ff.cõmo.⁊ bar.in.l.j.C.de euic.⁊ in.l. vẽditores.ff.de ver.ob.p.d.l.q abñtem.⁊ p.l.q plures.§.mota lite.ff.de euict.vbi dr̃ ꝙ mota lite tenetur vẽditor defendere emptorem:ergo ſi nõ defendit tenetur ad intereſſe ob rem non defenſam.ar.l.cum querebatur iud.ſol.

c ¶ Itẽ probat rõne vẽditor teneƚ emptori vt ſibi hẽre liceat ff.de act.emp.l.emptorem.§.pe.in ſi.ſed in obligatione hẽre licere veniũt ſumptus.l.ſtipƚo iſta ver.ꝙ ſi forte de ver.ob.ob.ergo ⁊c.ſm eũdem Bar.in.d.l.venditores.quem ſequũtur ibi Ang.⁊ Jmo.⁊ ſiƚr Bal.⁊ Ang.in.d.l.qui abſentem in caſu aũt quo ꝓmittit ſuis ſumptibus res vr̃ in dubia merito cum in caſu nr̃o ſit ꝓmiſſum per dictum Antonium ꝙ defendet ſuis ſumptibus vr̃ in dubio tenẽdum ꝙ tenetur ſumptus reſarcire dictis Paulo ⁊ Jeronymo.

d ¶ His tñ nõ obſtãtibus ↄtrium arbitror de iure r̃ndendũ vȝ ꝙ dictus Antonius nõ teneaƚ ſoluere dictos ſumptus factos in dicta lite p dictos Paulũ ⁊ Jeronymũ:ſed veniat abſoluẽdus pĩcipaliter ea rõne:qꝛ vẽditor teneƚ ita demuȝ defendere emptorẽ ſi lis mota eidẽ notificaƚ ⁊ interpellaƚ ꝙ defendat ipſum emptorem.l.j.C.de peri.⁊ cõmo.rei vẽ.⁊.l.ſi parẽtes.⁊.l.empti actio.⁊.l.cũ ſucceſſores.C.de euic.⁊ l.j.C.vbi in rẽ actio.⁊.l.venditor de iud. Si aũt per emptorem nõ denũciatur vẽditori qõ eũ defendat vẽditor nõ tenetur vt dictis iuribus niſi p vẽditorẽ factũ ſit quomin⁹ denũcieƚ.l.ſi dictũ.§.ſi ƚi mõ.ff.de euic.⁊ hoc maxĩe ſi vẽditor nõ ẽ certus de mota lite.qñ aũt ẽ certus:lȝ ſint opi. tñ cõis opi.eſt ꝙ ẽt eo caſu requiraƚ denũciatio in caſu nr̃o nõ preſupponiƚ certitudo aliqua venditoris merito res eſt magis plana:lȝ ẽt ſi ꝓbareƚ certitudo idẽ r̃ndendũ eſſet p dicta iura ꝓut eſt cõis opi.nõ inſiſto:cuȝ itaqȝ nõ pſupponiƚ ꝙ ſit fcã aliqua denũciatio litis p primũ vel ſcðm emptorẽ:iõ nõ tenebaƚ venditor defendere p dicta iura ꝓut ẽt:itaqȝ ſibi dicti emptores quare nõ reqſiuerũt venditorẽ pĩmũ vƚ ſcðȝ vt eos defenderet p.l.ſi parẽtes ⁊ alia iura ſupra adducta.

e ¶ Nec obſtat ſi dicaƚ in caſu iſto dictus Antonius ſimpliciter ⁊ generaliter ſeu indefinite ꝓmiſit defendere ſuis ſumptibus ⁊ indefinita eq̃pollet vlĩ.l.ſi plurib⁹. de leg.ij.caſ.ſi romanorum.xix.di.l.de precio de publi.cum ſi.quia reſpõdetur ꝙ pacta appoſita in contractu emptionis ⁊ venditionis ⁊ alioꝝ ↄtruuȝ intelliguntƚ ſm nãm ↄtus ſuper quo interponuntur.l.ſi ſtipulatus.ff.de vſur.l.ſi vno.in prin.ff.loca.cum concor.ideo dicta ꝓmiſſio de defendendo intelligi dȝ ſi lis fuerit denũciata vt eſt de natura ↄtus emptionis ⁊ venditionis prout ſupra probatum eſt. Quod maxime dicenduȝ foret ſi Joannes principalis debitor nõ ſe obligaſſet ſimpƚr

ſet ſimplr ad defendendum cuz Antonius ſit fideiuſſor:iõ
non obligatur in pluſq̃ principalis.l.grece.§.illud de fide
iuſ.Et inſuper ipſe ſe reſtrinxit ad obligationem principa
lis ſubiungendo illa verba put hʒ dictum Joannez vendi
torem:ſi itaq̃ dictus Joannes non erat neceſſarius defen
ſor:niſi interpellatus:ita nec dictus Antonius per predicta
tñ idẽ rñdendum eſſet ſi Joãnes pmiſiſſet ſimplr defenſio
nem:q2 intelligit facta interpellatiõe ſm nãm ↄctus alr du
rum eſſet q in oẽm caſum obligaret ad defendendū a lite
quã forte ignoraret que ignorãtia facti pſumit.l. verius.ff.
de proba.c.preſumitur ignorantia de reg.iur.in.vj.

f ¶ Et ſic nõ obſtat q in ↄriuſ deducebat q emptor poteſt
repetere ſumptus quos fecit in lite in qua obtinuit:q2 intel
ligi dʒ illa opi.qñ venditor defendere tenebatur:q2 fuerat
ſibi lis denunciata cum alr defendere nõ tenet per iura iã
allegata:licet illa opi.in ſe ſit dubia prout voluit glo. in.l.j.
C.de euic.per tex.ibi ⁊.l.ſi ſtatus.in fi.eo.tit.vbi gloſ.idem
vult q ⁊ tenet Spec.in ti.de emp.⁊ ven.§.j.verſi.no.q p
mittens ſub pena.⁊ idez videtur tenere ibi Jo.an.in addi.
quod ⁊ ſequitur Rapha.Fulgo. in.l.ſi plus.§.mota lite.ff.
de euic.⁊ Raph.cuma. in.d.l.venditores.per.d.l.ſi ſtatus.
⁊.l.habere licere.ff.de euic.

g ¶ Nec obſtat reſponſio Bar.data ad.d.l.ſi ſtatus dicentis
q intelligi dʒ q non hʒ recurſum aduerſus venditorem.ſ.
de euictione cũ res nõ fuerit euicta:nã imo text.loquit ge
neraliter ⁊ gñaliter eſt intelligẽdus p iura vulgaria. Et ma
xime q2 alr eſſet de caſu claro ⁊ in dubio ↄ.l.qd labeo.ff.ad
carb.edi.n.dubium eſt q non põt agi de euictione ſi res nõ
eſt euicta:ideo vr quodammõ neceſſarium intelligere illaz
legẽ in regreſſu p expẽſis:nec obſtat q tenet defendere:q2
dʒ intelligi aſſiſtendo liti teſtis ⁊ inſtrũ producendo tanq̃
melius inſtructus:nec ẽt obſtat glo.in.d.l.ſtipſo iſta in pn.
ver.q ſi forte.q2 illa glo.ſe remittit ad.d.l. hẽe licere que ↄ
rium pbat ſm eundẽ Raph.cu.preterea põt dici q illa gl.
loquit in ſtipſone hẽe licere que competit alteri q̃ empto
ri.q2 ibi non tenet pmiſſor niſi de facto ſuo ⁊ ſucceſſorũ vt
in.d.ver.q ſi forte ⁊ ſupra in prin.eiuſdẽ legis. Et tñ vẽdi
tor tenet ẽt de facto alioꝝ vt in toto titulo de euict.vel aut
vẽditor vel eius ſucceſſor mouit litem ⁊ tenetur ad expẽſas
reficiẽdas vt.d.§.q ſi forte.aut alius ⁊ tũc ſecus.d.l.hẽe li
cere ſm glo.ibi.put ⁊ vr velle Jmo.iſta aũt diſceptatio non
eſt neceſſaria in termis noſtris pp formam ↄuentionis.Ex
pedit tamen iſta inueſtigatio propter infra dicenda.

h ¶ Ex alio ẽt vr dõm q dictus Antonius veniat abſoluen
dus:q2.ſ.ipſe nihil promiſit dictis Paulo ⁊ Jeronymo ſeu
eius patri ſcõis emptoribus:ſed ſolum ſe obligauit Franci
ſco ementi nomine Coni ſui patris:ideo non videtur q di
ctis Paulo ⁊ Jeronymo cõpetat aliqua actio pro iſtis im
penſis:quinimo nec pro euictiõe ſi res fuiſſet euicta. Actio
enĩ non trãſit in ſingularẽ ſucceſſorẽ ſine ceſſione put nec
dñiũ ſine traditiõe vt p glo.in.l.ſi.C.qñ fil.vel priua.⁊ in.l.
ad eum.ff.de do.nec ob.q dictus Conus ceſſit dicto Pau
lo recipienti ⁊c.ceſſit oĩa iura q̃ ſibi cõpetebant ↄ dictũ An
toniũ:q2 rñdebat q tunc nulla actio nec aliqua iura cõpe
tebant:ʒ iſta actio ſi qua cõpeteret cõpetere incepit poſt li
tem motã nõ.n.tenet defendere a lite niſi lis moueat ⁊ ſic
ſub ↄditione ſi lis mouebit tpe ergo illius ceſſionis nõ cõ
petebat facit.l.cũ ſtipulamur.de ver.ob.⁊.l.ſcribit.§.idẽ ſcri
bit.ff.de aur.⁊ arg.leg.⁊ quod habetur in.l.ſi ita.co.tit.

i ¶ Et inſup non competũt vnq̃ actio dicto Cono quia ſua
non interfuit nec intereſt q dicti Paulus ⁊ Jeronym⁹ fue
rint defenſi:nam ipſe nihil expendidit nec dicti Paulus ⁊
Jeronymus hñt regreſſum ↄ eum qui non promiſit defen
ſionẽ:iõ ↄſtat q nõ tenebat defendere niſi fuerit eidez de
nunciatũ p iura vulgaria ſupra deducta que denunciatio nõ
preſupponit. Et ſi fuiſſet ſibi denũciatuʒ q defenderet im
mineret dubitatio de qua.ſ.ſ.vtrũ venditor teneat refunde
re expenſas emptori q in lite mota obtinuit cum dict⁹ Co
nus non pmiſerit defendere ſuis ſumptibus nec minor eſt
auctoritas Accur. Spec.Jo.an.Rapha.Fulg.⁊ Raph.cu
ma.q̃ Gui.Bar.Bal.Ang.⁊ Jmo.Et iura non minus ar
tant pro venditore.⁊ ſic pro accurſio ⁊ ſequacib⁹ per ſupra
dicta:ſed omiſſio denunciationis eximit nos ⁊ iudicem a
dicta dubietate:ſi itaq̃ nõ intereſt ſua non põt agere ipſe
nec eius ceſſionarius cũ actio competeret ad intereſſe ſi cõ
peteret vt de ſe conſtat cum factuʒ de preterito qd non eſt
factum impoſſibile eſt quem aſtringi ⁊ ad impoſſibile nulla
eſt obligatio.l.impoſſibilium.de reg.iur.   Laus deo.

¶ Quidã pmiſit qñtitatem flo.dc.cuidã puelle caſu quo ex
defectu Ludouici nõ nubat filio ipſi⁹ Ludouici alr pmit
tit dotẽ.cccc.flo.filius Ludouici ⁊ Ludouicus recuſant ac
cipe eã ⁊ ipſa ↄhit ſponſalia cum ↄſanguineo Ludouici:ita
q ↄſanguinitas eſt ĩpedimento q non poſſit ↄhi cum dcõ
filio:an promiſſio.dc.flo.trahatur ad hunc caſum.

¶ Conſilium. cclvj.

In noĩe dñi noſtri ieſu
chriſti. ¶ Jn hac conſultatione videt pri
ma facie dõm q dicti.d.Antonius ⁊ Ludo
uicus teneantur vigore dicte prie ↄuentio
nis ſoluere dicte dñe Conſtantie pro eius
dote flo:dc.nam expreſſe ↄuentũ eſt q in caſu quo ↄtinge
ret defectu ⁊ cã dicti Ludouici aut ei⁹ filij q nõ ↄheretur
matrimoniũ cum vno ex filijs dicti Ludouici tũc ⁊ eo caſu
pmiſerunt dicti.d.Antonius ⁊ Ludouicus ſoluere.dc.flo.
p dote predicta dicte dñe Conſtãtie. Sed iſte caſus vr cõ
tigiſſe ex quo Ludouicus ⁊ Franciſcus eius filius cum quo
fuerat actum q matrimoniũ ↄheretur renunciauerũt dicto
matrimonio ↄhendo inter eos pbentes aſſenſum q ſpõſa
lia de futuro ↄherentur cũ pro filio naturali dicti Antonij.
Ex qua renũciatione ⁊ pſtatione conſenſus cauſatũ fuit q
dicta Conſtantia ↄxit ſponſalia cũ dicto Pero pp que ſpõ
ſalia de futuro reſoluat obſtaculum ↄhendi matrimonium
cum ↄſanguineo ſponſi.c.j.de deſpõ.impu.li.vj. Jdeo vide
tur cauſam preſtitam fuiſſet per dictos Ludouicum ⁊ Fran
ciſcum quominus matrimonium ↄheretur inter dictã Cõ
ſtantiam ⁊ vnum filium Ludouici.

a ¶ Itaq̃ vr q verba dicte ↄuentionis de ſoluendo.dc.flor.
militent in caſu iſto ⁊ nõ verba alterius capitis ipſius con
uentiõis q eſt ſi defectu ⁊ cã dicte Caſandre matrimoniuʒ
nõ fuerit ↄctum cũ vno ex filijs dicti Ludouici. Attento q
ex quo Ludouicus ⁊ eius filij renũciauerũt dicto matrimo
nio ⁊ pſtiterunt ↄſenſum q ſponſalia ↄherent cũ Pero fi
lio naturali dicti dñi Antonij ⁊ ſic eoꝝ voluntate ↄxit ſpon
ſalia cũ dicto Pero nõ eſt qd debeat ei imputari aut q pro
ceſſerit eius defectu:adeo vt debeat minor dos ſibi cõcedi.
Et ſi diceret iſte caſus ẽ obmiſſus q2 nõ põt imputari defe
ctus aut cã alicui prioꝝ ⁊ ſic deficiunt verba vtriuſq̃ capi
tis ⁊ caſus obmiſſus ſolet haberi pro cõmiſſo.l.commodiſſi
me.ff.de libe.⁊ poſth.⁊.l.ſi extraneus.ff.de condi.ob cãm.⁊
l.ſi cũ dotẽ.in prin.ſm vnum intellm.ff.ſo.ma.vr poſſe rñ
deri q eſſet abſurdum q in caſu in quo remaneret quomi
nus matrimoniũ non ↄheret cũ aliquo ex filijs Ludouici
culpa ⁊ defectu ipſius dñe Conſtãtie haberet in dotẽ.cccc.
flo.⁊ in caſu quo nõ ↄheret matrimoniũ cum eo ſine culpa
ipſius dñe nihil hẽet in dotẽ eẽt inconueniẽs ſit q culpa p
ſit culpoſo.ar.l.hoiem.ff.mãdati.⁊.l.relegatoꝝ.§.põt alicui
ff.de interdi.⁊ rele.nec vllo pacto fuit de mẽte ↄhentiũ qui
volebãt q mrĩmoniũ ↄheret cũ filio dci Lu.⁊ q dcã puel
la que renũciabat iurib⁹ ſuis hẽet dotẽ cũ qua poſſet nubẽ.

b ¶ Et certũ eſt q ſi ptes cogitaſſent eũ caſum.ſ.qd nõ ↄhe
ret matrimoniũ cũ filio Ludouici citra culpã alicuius priũ
prouidiſſent q dicta dña Caſandra hẽet dotez vel in.dc.vl
in.cccc.flo.iõ cenſeatur ita ↄuentum ar.l.tale pactuʒ.§.fi.ff.
de pact.vbi probatur q pactum trahitur ad caſum obmiſ
ſum q cenſet obmiſſus ⁊ nõ cogitatus. Et eſt veriſile q ſi
fuiſſet a ptibus cogitatus fuiſſet deductus in conuentionẽ
qd de directo ↄtingere in caſu iſto idcirco ẽt ſi dicamus
q nulla culpa vel defectus potuiſſet imputari circa hoc Lu
douico aut eius filio tñ deberet cenſeri ↄuentum qd tũc ⁊
eo caſu dicta dña Cõſtãtia hẽat in dotẽ vel qñtitatem.cccc.
vel.dc.flo.⁊ lʒ regulariter id qd minus eſt cenſeatur relictũ
vel pmiſſum in dubio vt in.l.ſi ita relictuʒ.§.fi.de le.ij.⁊.l.
ſi ita ſtipulatus fuero.⁊.aut.v.de verb.obli.⁊.l.nummis.de
leg.iij.⁊.l.ſemper in ſtipſonibus.ff.de regu.iur.tñ ſecus vr
in dote q2 in ambiguis fit interpretatio pro dote.l.in am
biguis pro dotibus.ff.de reg.iur.⁊.l.in ambiguis.ff.de iur
dotium.iõ maior qñtitas cenſeat deducta in conuentione
dotis. Et iõ in dote cẽſeat deberi maior nõ minor qñtitas.

c ¶ Tñ his non obſtantibus ↄriuʒ arbitror aperta fronte cõ
cludendum ad cuius euidentiã pmitto qd dicta conuentio
qd dicta Caſandra nuberet vni ex filijs Ludouici ⁊ ſi ei nu
beret hẽet.dc.florenos fuit facta duplici fauore vt ex quali
tate perſonarum ⁊ nã negocij deprehendi poteſt: nam qua
litas perſonarum Ludouici ⁊ ſubſequenter eius filij erat

longe dignioꝛ conditiōe dicte Caſandre ⁊ eius generi: iō decens erat ꝙ ſi filius Ludouici ducebat eā in mrīmoniuz ſaltem non hēet paruā dotē, put parua dos ſibi foret q̄ntitas.cccc.florenoꝝ ēt ſi nuberet pari longe foꝛtius nubēdo vilioꝛi pſone prout eſt dicta dn̄a Caſandra ſepe ſepius eni contingit ꝙ vbi mulier minus digna nubit dignioꝛi conſtituitur maioꝛ dos q̄ȝ dum nubit minus digno ⁊ ecōtra minoꝛ dos ſolet conſtitui dum nubit femina nobilis ignobili ad hoc.l.ſi volūtate.vt qō ſibi p glo.⁊ doc.C.de dotis pmiſ. ideo fauoꝛe dn̄e Caſandre ꝯuentū cenſeri dȝ ꝙ filius Ludouici ſibi nuberet cū dote.dc.flo.nam ēt ſua intererat habere magnā dotē ēȝ nubendo dignioꝛi.dos.n. cenſetur patrimoniū mulieris ēt conſtante matrimonio.l.iij.§.verū.ff. de mino. Itē ēt fauoꝛe filij Ludouici ꝙ ſibi dareť q̄ntitas.dc.flo.⁊ nō q̄ntitas.cccc.flo.q̄ nō erat cēſenda pua dos ꝯditioni dcē Caſandre:ſȝ nō ꝯditioni dci filij Ludouici.itē fauoꝛe dci filij Ludouici adiectū fuit in ꝯctu illud caplm̄ qō ſoluto mrīmonio non reſtitueretť pꝛo dcā dote niſi q̄ntitas.cccc.flo.⁊ ſic vir lucrareť q̄ntitatem.cc.flo.⁊ hoc in recōpenſationē ignobilitatis mulieris put eſt coniecturandum.

d ¶ Itē eſt pſuadendū ꝙ.d.Antonius frater ludouici ⁊ ludouicus pr̄ ſponſi nō magnifacerent pmittere illaȝ maioꝛē q̄ntitatē ad cōmodū filij ⁊ nepotis.nō ita veriſilr̄ pmiſſuri ad cōmodū tertij maxie tā̄ ignoti iſta itaqȝ maioꝛ quātitas potius cenſetur pmiſſa contēplatione filij ludouici attēta in paritate pſonaꝝ ⁊ attēta coniūctione pmittentiū ⁊ attēta illa cā̄ dicte cōuentionis.ſ̄.ponderata.⁊ ppea non ē vſe ꝙ ſi de cōſenſu vtriuſqȝ ptis dicta Caſandre alteri nuberet conſtituiſſent dotē.dc.flo.ſed potius dotē.cccc.put conſtituta fuit caſu quo nuberet culpa ⁊ defectu ipſi⁹ Caſandre attēto ꝙ nō intererat filij ludouici aut ipſius ludouici ꝙ dicta Caſandra nuberet ipſi filio ludouici attento ꝙ dos.dc. flo.non erat exceſſiua dos ēt ſi nupſiſſet equali attenta conditione dicti ludouici ⁊ eius filij.⁊ ſic non eſt veriſimile ꝙ d.Antonius ⁊ ludouicus voluerint vt ita dixerim punire culpā dicte Caſandre ex qua potius commodū q̄ȝ incōmoduȝ eis videretur reſultare:qꝛ erat aſcribendū dedecoꝛi potiuſq̄ȝ honoꝛi dicto ludouico ⁊ dn̄o Antonio aſſumere i nurum dictā Caſandrā ēt cū quātitate.dc.floꝛ. attento ꝙ erat magna diſpꝛopoꝛtio conditionū inter eos:non.n. qs alteri imputat culpā ex qua commodū ſentit.l.cum in fundum.§. qꝛ ſi mulier.ff.de iure do.iō ſi volumus trahere diſpōnē.d. l.tale pactū ad iſtos terminos potius cenſendū eſt ꝙ debeātur.cccc.flo.q̄ȝ.dc.pp pꝛedicta. Et ēt qꝛ quātitas.cccc.floꝛ. erat condigna qualitati dicte dn̄e Caſandre ⁊ foꝛte magna nubēdo pari, put decet iuxta illud catonis nube pari ⁊ ſcholie philoſophice:ita ēt pſuadent ⁊ laudant:iō nō eſt veriſilr̄ ꝙ in caſu quo alteri nuberet ſine culpa ⁊ defectu ludouici vel eius filij promiſſa fuiſſet q̄ntitas.dc.

e ¶ Concurrit ēt qꝛ negari neqt qn̄ diſpō.d.l.tale pactuȝ.§. fi.ſit exoꝛbitans qō.ſ.pactū trahatur ad caſum nō cōuentuȝ in quo cōſenſus ptiuȝ nō interuenit cū pactū ſit in pluriū in idē placitus ⁊ cōſenſus.l.j.in pꝛīn.ff.de pac.⁊ contra illaȝ regulaȝ ꝙ caſus obmiſſus hȝ pꝛo obmiſſo.d.l.commodiſſime ⁊ ſimiliū.item eſſet aliud ſpāle ꝙ in dubio cenſeretur fauoꝛe dotis maioꝛ dos pmiſſa ꝯ regulam.l.ſemper in ſtipulationibus de reg.iur.cū multis ſiſ̄ibus. vel ꝙ promiſſio incerta valeret ꝙ eſt ſpāle fauoꝛe dotis.l.cum poſt.§.gener.ff. de iure do.item ꝙ ex tacito pacto nudo vel ficta ſtipulatione oꝛiatur actio. Duo aūt ſpālia nō pn̄t cōcurrere.l.j.C.de iure do.cum ibi no.vbi ex pꝛeſumpta ſtipłone dotis incerta non oꝛitur actio p dictā rōneȝ. Et ppea non ob.d.l. tale pactum.§.fi.de pac.tū qꝛ nō eſt veriſilr̄ ꝙ dotem.dc.flo.pmiſiſſent in fauoꝛē tertij put pmiſerāt in fauoꝛem filij ludouici caſu quo ſibi nuberet. Nec ēt obſtāt de.ll.in ambiguis qꝛ nō ſum⁹ in ambiguis actis validis put intelligūtur illa iura.ar.l.iiij.§.cōdēnatū.de re iu.ſȝ ſumus in caſu claro in quo apparet ꝙ iſte caſus ē obmiſſus:qꝛ nihil de h̄ ē cōuētū. ⁊ lȝ ſit viſilr̄ ꝙ aliqd de dote dāda cōueniſſent ſi hūc caſuȝ puidiſſent:tn̄ ē icertū qd ꝯueniſſent.⁊ i certa dos ſi debeť vbi nō eſt expſſa ſtipłō vt eſt caſus in.d.l.j.C.de do. pmiſ.

f ¶ Nec ob.renūciatio facta p ludouicū ⁊ franciſcum ei⁹ filium matrimonio ꝯhendo inter ipſum franciſcū.⁊ dn̄aȝ cōſtantiā ⁊ ꝯſenſus p eos pſtitus ꝙ nuberet filio dicti Antonij:qꝛ p h̄ nō artabāt dictā ꝯſtantiā ad nubendū alteri nec denegabant matrimoniū velle ꝯhi inter ipſam cōſtantiam ⁊ franciſcū ſi ipſa cōſtātia noluiſſet ꝯhere matrimoniū cuȝ filio dn̄i Antonij ſeu cū ipſo Frāciſco:qꝛ nō recuſauerunt velle ꝯhere:ſed renunciauerunt iuri eis competenti ratiōe dicte ꝯuentionis circa matrimoniū ꝯhendum.non.n.quis renunciat iuri alterius ſed iuri ſuo vt eſt videre in qualibet renūciatione ⁊ dato ꝙ nō ꝯhereť matrimoniū cum Frāciſco filio ludouici poterat ꝯtrahi cū alio filio ludouici q plures hȝ filios quoꝝ alteri poterat nubere ſi Franciſcus ſibi nubere nollet cū non pſupponatur ꝙ eſſent ꝯcta ſponſalia de futuro cum ipſo Franciſco:ſed ꝙ agebatur de ꝯhendo illa.⁊ iō ceſſabat ipedimentū publice honeſtatis:qō ipedit matrimoniū ꝯhendū cum fratre ſponſi vt in.c. ad audiētiā de ſpon.⁊ in cañ.ſiqs deſponſauit.xxvij.q.ij.cū ſi. Itaqȝ nō pōt imputari culpa aut defectus dicto ludouico vel Franciſco eius filio. Et per ꝯñs non verificantur v̄ba illius ꝯditionis de qua in themate vȝ:⁊ in caſo che la dicta dōna Cōſtāza nō ſe copulaſſe p mrīmonio cō vno deli figlioli del dcō ludouico p defecto o cagione del dcō ludouico o ſuo figliolo recuſando de nō volere ꝯhere tale mrīmonio allora e in tale caſo lo dcō miſere Antonio e ludouico ſe obligano ⁊c. qꝛ nō fuit defectus dictoꝝ ludouici vel filij per ſupꝛadicta ⁊ qꝛ nō recuſauerunt ꝯhere licet renunciauerint vt.ſ̄.⁊ cōſenſerint matrimonio ꝯhendo ſeu ſponſalibus cuȝ alio qō matrimonium aut ſponſalia non poterant effectualiter contrahi ſine eius aſſenſu.

g ¶ Et inſup iteruenerūt mater dcē puelle ⁊ auus matern⁹ ⁊ tutoꝛ dicte ꝯſtantie qui ēt renunciauerūt dicto matrimonio ꝯhendo cū vno ex filijs dicti Ludouici ⁊ cū eis ꝯcordarunt ⁊ ꝯuenerunt in hoc itaqȝ eſt veriſilr̄ ꝙ non ageretur de pꝛiudicio dicte puelle:ſȝ ꝙ potius ſua intererat. Et lȝ filius illegitimus dn̄i Antonij non eſſet equalis cōditionis cum filio ltīo Ludouici eius fris:tn̄ attento ꝙ ille filius.d. Antonij erat ſolus qui ſperabatur futurus diues. Et ludouicus hēbat plurimos filios q remanſuri nō erant veriſilr̄ diuites:ſed attenta ꝯditione coꝝ potius pauperes de facili poterant hmōi qualitates inuiceȝ compenſari attenta igitur coniunctione matris ⁊ aui ⁊ officio tutoꝛis eſt coniecturandum ꝙ.d.conuentio eſſet potius fauoꝛabilis conſtātie q̄ȝ odioſa:cum ipſi fecerunt pꝛimaȝ conuentionē. Et affuit etiam conſenſus ipſius puelle ꝯhendo ſponſalia cū.d.pero filio.d.Ant.veriſimile cum conſenſu ⁊ auctoꝛitate tutoꝛis: nec volens cōmitti aliquid imputare pōt facienti.l.cum donationis.C.de tranſac.⁊.l.nemo videtur fraudare.ff.de re. iur.⁊.l.j.§.vſqȝ adeo de iniur. Ex quibus omnibus concludo ꝙ dicti.d.Antonius ⁊ Ludouicus vel aliquis coꝝ nullo pacto tenentur ſoluere dictos.dc.floꝛ.vigoꝛe dictoꝛum contractuum ⁊ dicte renunciationis:ſed ſatis erit ſi ſoluet pꝛo dote pꝛedicta.cccc.floꝛ. Laus deo.

¶ Maritus pꝛopꝛio noīe vendit fundū vxoꝛis ⁊ ptē pꝛecij recepit vxoꝛ in teſtō reliqt ei liberationē admiſtrationis bonoꝝ ſuoꝝ ⁊ tres filios cōes heredes inſtituit maritus inſtitutis duobus filijs in re certa tertium filium heredē vlēȝ reliquit:queritur an iſte heres debeat hēe tertiā ptem reſidui exigēdi non habita conſideratione poꝛtionis ⁊ rate.

¶ Conſilium cclvij.

In noīe domini noſtri

f Ieſu xp̄i. ¶ Pꝛemitto ad euidētiā ꝙ res aliena pōt vendi.l.rē alienā.ff.de ꝯhen.emp. Itē ꝙ in dubio qs cenſetur noīe pꝓpꝛio actū gerere ſi ſimplr̄ illū gerit.l.⁊ magis.ff.de ſo.⁊.l. paulus.ff.mādati.iō cum.d.venditio facta p.d.magiſtrum marcū ſimplr̄ pꝛobetur per teſtes facta cenſeri dȝ noīe pꝓpꝛio lȝ dicatur ꝙ noīe pꝓpꝛio ſeu ſue vxoꝛis:⁊ h̄ ēt conſtito qō res vēdita fuerit ipſius dn̄e Mathee:put erat re vera vt in themate dr̄: ⁊ ſatis ex deductis depꝛehenditur. Licet foꝛte nō pꝛobetur concludenter. Super quo tamen.ſ. qō id nō pꝛobetur nō intendam facere aliquod fundamentum.

a ¶ Scdō pꝛemitto ad euidentiam ꝙ ſolutio facta dcō magiſtro Marco liberauit dictos emptoꝛes ab oblōne qua tenebanť vigoꝛe dcē emptiōis tā dicto magrō Marco vēditoꝛi q hēbat actiones ⁊ oblōnes directas ēt ſi venditio fuiſſet p eum fcā noīe dn̄e Mathee q̄ȝ ab oblōne qua tenebātur ipſi dn̄e Mathee ſi eius noīe fcā fuiſſet venditio quo caſu ſibi dn̄e Mathee cōpetijſſet vtilis actio ⁊ oblō ipſo iure ſequuta tn̄ per eaȝ ratificationē.l.iulianus.§.ſi pcuratoꝛ ff.de acti.emp. Eſt.n.vnus de caſibus ſpālibus in quibus per ꝯctum procuratoꝛis queritur vtilis actio dn̄o ſine ceſſione

ſtione cum regl'r ſit ſecus.l.poſſio.§.⁊ ſi poſſio.ff. de acq. poſ.⁊ hi in.l.j.C.de act.emp.⁊ per glo.in.§.ei vero qui in‐ſti.de inutil.ſtip.Quã.n. quis ↄ̃hit noie alieno et ſi illi dño querif actio directa ſi ↄ̃henti ſit ſol'o reſultat liberatio ſiue ſoluens ignorer ad dñm pertinere ſiue negocioꝝ geſtor ſit ſoluendo vt eſt tex.in.l.ſilie.ff.de ſo.prout p illũ tex.tradit ibi Bar.dicens dictam doctrinã neſcire alibi probari.

b ¶ His preſuppoſitis infertur ꝙ dicti emptores per dictaꝫ ſolutionem factam dicto magiſtro Marco fuerunt liberati ab illis.lx.floreñ.ſi ↄ̃ctus fuit ſimpl'r celebratus:⁊ per ↄ̃ñs noie proprio prout in primo euidentiali preſupponif. Et ſil'r ſi dictus magiſter Marcus erat ſoluendo put mihi pſuadeo ꝙ eſſet ſoluendo pro tam parua q̃titate per id dcã.

e Et ſubſequenter infertur ꝙ in hereditate dicte dñe Mathee non remanſit obl'o niſi ad reſiduum dicti precij. cccv. flore.ꝙ reſiduum erat.ccxlv.flor.Et iſta obl'o.ccxlv.flor.ſola tranſiuit in heredes ipſius dñe mathee pro virili ⁊ ſic in quẽlibet.p.lxxxj.⁊ duobus tertijs alterius floreni.Itaqꝫ tertio inferf ꝙ.d.Baptiſta hꝫ fundatã intentionẽ ſuã in q̃titate petita tanq̃ hẽs pro tertia parte dñe mathee ſi domine mathee erat actio queſita qꝛ eius noie fuiſſet venditio ↄ̃cta ⁊ ſi nõ fuit eidẽ dñe mathee queſita qꝛ dict⁹ magiſter marcus ↄ̃xiſſet ſimpl'r put teſtes deponunt vꝫ tres teſtes: licet vnus fuerit ꝓxoneta ſeu mediator ſuper cui⁹ ꝓxonete depoſitione doc.variãt.Sed nõ curo qꝛ ſufficiunt duo.l. vbi numerus.ff.de teſti.⁊ ſaltem ille proxonetã adminiculaf.Tunc clarius eſſet fundamentũ ipſius Baptiſte qꝛ actio ſibi cõpeteret inſolidum non pro tertia parte ⁊ cum teſtes ita deponant attento ꝙ articuli ponunt ſimpl'r ꝙ magiſter marcus vendidit emptores promiſerũt ſibi ſoluere preciuꝫ nõ exprimendo nomine dñe Mathee: ⁊ ipſi teſtes deponant vera eſſe contenta in articulis dꝫ cenſeri cõtractus celebratus nomine proprio vt in primo euidentiali.

c ¶ Ideo ex hoc capite clara vĩ iuſtitia pro parte dicti Baptiſte cui tunc debetur maior q̃titas:neꝫ ſol'o facta heredibus dñe mathee eſſet indebite fcã ⁊ nõ liberaſſet ipſos ſoluentes a vero creditore put eſt.d.Baptiſta hẽs inſolidum d.magiſtri marci vẽditoris noie ſuo.Nec tunc obſt.ꝙ dicti emptores in eoꝝ ↄ̃feſſione aſſerant dictũ ↄ̃ctum venditiõis ⁊ ꝓmiſſionẽ precij fuiſſe factã noie dñe mathee. Quia rñdetur ꝙ illa ↄ̃feſſio nõ dꝫ nocere Baptiſte q põt niti ex dictis teſtium ⁊ non ex ↄ̃feſſione p̃dicta:nec obſtat ꝙ dcã domina Mathea liberauit dictum magrm Marcuꝫ a dictis lx.flo.⁊ ſic p̃ſupponere vĩ ꝙ dicti.lx.flo.ſpectabant ad eã qꝛ reſpõdef ꝙ lꝫ.d.magiſter marcus vendiderit noie proprio tamẽ exquo res vendita erat dñe Mathee ipſa ratificãdo venditionem hẽbat ↄ̃ venditorẽ rei ſue actionẽ ad preciũ.l. mater.C.de rei vẽ.⁊ facit.l.j.C.de reb.alie.nõ alie.⁊.l.ſi eũ ſeruũ.ff.ſi cer.pe.Jõ cadebat liberatio a dictis.lx.flo.⁊ licꝫ liberaſſe videaf tanq̃ in illo admiſtrauerit eius negocium põt dici ꝙ dictus magiſter Marcus potuit vendere noie proprio aĩo conuertendi preciũ in vtilitatẽ dñe Mathee: ⁊ ita gerendo eius negociuꝫ ⁊ vt eius adminiſtrator tñ q̃tum fuit inter ipſum venditorem ⁊ emptores actus nõ fuit geſtus noie dñe Mathee ⁊ obligatio ⁊ actio eis inuicem actiue ⁊ paſſiue competebat ⁊ non dicte dñe Mathee facit quod habetur in.l.ſi pupilli.§.j.ff.de nego.geſtis.

d ¶ Nec ẽt obſt.ꝙ.d.Baptiſta in ſua petitione nõ narrat ſe heredẽ dicti magiſtri marci ⁊ ſic nõ venit tanq̃ heres magiſtri marci. Sꝫ narrat ſe hr̃dem dñe mathee ⁊ agit pro rata ſua vbi ſi veniret vt hr̃s patris ageret inſolidũ: qꝛ inſolidum eſt heres patris ⁊ reſtaſſet creditor maioris q̃titatis qꝛ rñdetur ꝙ ipſe nõ ꝓceſſit per viã iudicij ordinarij ſꝫ ſimplicis petitiõis vt p̃miſit in prin.petitiõis itaqꝫ mihi pſuadeo ꝙ in dicta cã nõ reqrebatur libell⁹ ⁊ ſic nõ refert ſi libellus nõ eſt acte formatus ⁊ obmiſſum eſt iſtud ſubſtantiale.ſcꝫ ꝙ ipſe actor eſt hẽs vẽditoris ⁊ ſatis eſt qõ ipſe dicat ſe creditorẽ in q̃titate petita ⁊ lꝫ crederet ſe eẽ creditorẽ ex vna cã ſi erat creditor ex alia ſufficit qꝛ qualiſqualis petitio requiritur ſolũ ad finẽ vt ſnĩa poſſit ſe conformare cum petitione vt in cle.ſepe de verb.ſig.vt probare videtur text. in §.verum.⁊ ſolet appellari qualiſqualis petitio.⁊ ſatis videtur qõ cõcludat in cã imediata put eſt illa qõ conuenti debent ſoluere ⁊ ſic actor dꝫ habere.l.ſi.C.de annali excep.attento ẽt qõ ex narratis apparet patrem mortuũ duꝫ in p̃n. petitiõis dicitur Baptiſta olim magiſtri marci quaſi dicat nõ nunc ſilius ipſius qꝛ mors oĩa ſoluit in auc.de nup.§.de incepe.⁊ ex narratis deprehẽdebatur qõ cõuẽti fuerãt debitores dicti magiſtri marci ⁊ non dicte domine Mathee ⁊ conſtat qõ filio defertur hereditas patris.

e ¶ Ita qõ agẽdo ex cã hereditaria ſatis põt colligi immixtio hereditatis.Et ita põt per ipſum actorẽ interpetrari dicta petitio.ar.l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iud. ⁊.l.inter ſtipulantem.§.ſi ſtichum.de verb.obli.⁊.l. in ambiguis.ff. de reg.iur.Solutio.lx.flo.cõputatur ſm hoc in obligatione que competebat actiue ipſi magiſtro Marco ⁊ ſucceſſiue Baptiſte eius heredi. ⁊ nihilominus reſtat creditor in q̃titate petita ⁊ vltra.Et lꝫ dicatur in petitione ꝙ reſtant debitores in tanta q̃titate nõ adiecta dictione taxatiua nõ infertur ꝙ non in pluri cũ in maiori quãtitate inſit minor l.j.§.ſi ſtipulanti.ff.de verb.ob.⁊.l.diem proferre.§.ſtari.ff. de arbi.⁊ qõ pluris eſt vtriqꝫ tanti eſt.l.cum furti.ff.de in litem iuran.Nec põt per dictos emptores opponi ꝙ ipſi ſoluerunt heredibus dñe mathee qbus dictus Baptiſta tenebatur ad cedendum actionẽ dictis heredibus per.d.l.mater.⁊ que ibi hñr qꝛ illis debebat cedi actio ſi ratificaſſent venditionem tanq̃ factã noie dicti magiſtri marci:put facta fuit ſm predicta.Ita loquitur.d.l.ſi mater. Quod minime factũ fuit:qꝛ ille receperunt tanq̃ creditores ex cauſa venditionis facte noie dñe mathee.⁊ ideo ſolutio facta nõ vero ſed putatiuo creditori nõ parit liberatiõẽ:qm̃ vna ſolutio non poteſt parere liberationẽ ⁊ ↄ̃ditionem ſeu repetitionẽ.l.ſi fideiuſſor.⁊ ibi bar.ff.de condi.inde.⁊ per h̃ medium dictus baptiſta põt obtinere victoriam aſo ſolutio.

f ¶ Si autẽ venditio fuiſſet facta dicto magiſtro marco tunc pariter dꝫ obtinere exquo facta fuit in vita dñe mathee que ratificauit dictam ſol'onem liberando eum a dictis.lx.flore. non.n.poſſet eũ liberare niſi eſſet ſibi obligatus: qꝛ liberatio preſupponit obl'onem.l.decem.de verbo.ob.⁊.l.non poteſt videri deſinere de regu.iur.⁊ nõ eſſet eadem obligatus niſi ratificaſſet ſol'oneꝫ vel niſi ſoluens liberatus fuiſſet:qꝛ ſoluit negocioꝝ geſtori qui vendiderat vt negociorũ geſtor exquo vendiderat noie ipſius dñe mathee p ea que habentur in.d.l.ſilie in fine.Et vtroqꝫ caſu liberatus fuit ſoluẽs in vita ipſius dñe mathee ita ꝙ liberatio tranſit virtualiter in omnes heredes pro earum hereditarijs portionibus cũ iura actiue ⁊ paſſiue tranſeant in heredes pro hereditarijs portionibus.l.j.C.ſi certum petatur.⁊.l.p hereditarijs.C. de here.act.Ita ꝙ illi Bartholinus ⁊ Catherina nõ ſucceſſerunt in dicto credito ꝙ reſtabat.lx.flo.ñ.pro hereditarijs portionibus:⁊ ſic p duabus partib⁹ de tribus ptibus. ⁊ p ↄ̃ñs ſol'o eis facta p toto reſiduo debiti fuit indebite facta ⁊ facta non vͦo creditori:iõ nõ liberauit ſoluẽtes vt in toto ti.de ↄ̃di.inde.ff.⁊.C.iũcta regula.d.l.ſi fideiuſſor h̃ qua.ñ.

¶ Uerum eſt ꝙ ſoluens creditori creditoris ſi creditor nõ hꝫ ratam ſol'onem ſi creditor repetit repellitur exceptione doli.l.ſi opera.ff.de except.doli.⁊ qñqꝫ ſolutio predicta fcã creditori creditoris liberat ipſo iure.l.non ſolum.⁊ ibi bar. in ſi.ff.ſo.ma.⁊.l.ſi liber homo.ff.de neg.geſt.Quod qñ cõtingat aliqd tangit Bart.in.d.l.non ſolũ in fine.⁊ in.d.l.ſi liber homo.⁊ latius in.l.ſolutũ.§.ſolutã.ff.de pig.ac.ex cuius dictis deprehendif ꝙ in caſu noſtro nõ reſultaſſet liberatio ipſo iure:nõ.n.erant obligati illius Bartholine ⁊ Catherine p rata Baptiſte iſti ſoluẽtes nec eoꝝ bona:nec erãt pricipes in illa rata hr̃ditaria dicti Baptiſte in dicto credito qõ ipſo iure erat inter hr̃des diuiſum:nec erãt illi Bartholinus ⁊ Catherina creditores dicti Baptiſte p ſupradicta ⁊.ĩ.dicenda.Et ſi creditores erãt in illis.lx.flo.pro eorũ ratis hereditarijs non vĩ ꝙ eſſent creditores ex eadem cã ex qua iſte Baptiſta erat debitor eoꝝ.Nam erant creditores qꝛ geſſit negocium dñe mathee eoꝝ autricis.Non.n.cõpetit alia actio niſi actio negociorũ geſtorum.⁊ h̃ ſi ille magiſter marcus vendidit noie domine mathee. Si autẽ noie proprio vendidit tunc non tenef niſi qꝛ illa ad quam ptinebat res vẽdita vl' eius heredes ratificando venditionẽ vtiliter geſſerint negocium venditionis ⁊ ſuorum ſucceſſoruꝫ ſm docto. Bar.in.l.mater.⁊ ideo etiam tunc actio negociorum geſtorum competebat ⁊ illi emptores ⁊ eorum ſucceſſores erant debitores ex cauſa emptionis.

b ¶ Et inſuper illa iura vĩr procedere qñ ſolutio ſit vt creditori creditoris non qñ ſoluitur vt creditori ſoluentis ⁊ ſic non ſit tanq̃ creditori creditoris.Prout contingit in caſu noſtro qꝛ iſti ſoluẽtes ſoluerunt illis Bartholino ⁊ Catherine tanq̃ veris eoꝝ creditoribus coꝫ allegaretur ꝙ illi lx.flor.liberaſſent ipſos debitores ab ipſo Baptiſta herede dicti Marci ⁊ non ab ipſis Bartholino ⁊ Catherine:⁊ ſic

non ſoluerunt tanꝗ̄ creditoribus dicti Baptiſte.

i ¶ Et inſup non loquunt̄ dicta iura qn̄ ſponte ſoluiſſent inuito creditore quo caſu vr̄ ſecus dicendū. ar. l. fi. C. de nego. geſt. inſup exceptio dꝫ apte opponi. l. j. §. labeo. ⁊ ibi Bar. ff. de flumi. ⁊ ꝑ eū in. l. j. ff. de excep. Sed in caſu nr̄o nō opponitur exceptio ꝙ ſolo fuit facta creditoribus ipſius Baptiſte: ſed ꝙ ipſe Baptiſta nō eſt creditor ex eo qꝛ illi. lx. floreni ſunt cōputandi in ſua portione. ⁊ ſic multa pn̄t adduci tn̄ principaliter me fundo: qꝛ dicti Bartholinus ⁊ Catherina nō erant creditores dicti Baptiſte in ſeu pro dcis. lx. flo. pro aliqua rata per ſupradicta. Et potiſſime qꝛ dicta domina Mathea liberauit dictum magr̄m marcū relinquēdo eidē in ſuo teſtō liberationē per hec verba: itē reliquit magiſtro marco eius viro iure legati liberationē redditionis rōnis adminiſtrationis bonoꝝ ipſius teſtōris. Et ſic ipſum liberauit ab omni adminiſtratione ⁊ ab omni rōne reddenda ⁊ voluit ⁊ iuſſit ꝙ infraſcripti eius heredes nō poſſint neqꝫ valeant aliqd ab eo petere occaſiōe p̄dicta. Et dictū magiſtrum marcū aliquo mō moleſtare vel inquietare ſub pena priuatiōis ſue hðitatis. Que verba ſunt multū lata ⁊ vn̄r trahenda ad iſtos. lx. flo. ſaltem ſi venditio fuit fcā noie dcē dn̄e mathee prout aſſeritur pro parte conuenta.

k ¶ Sꝫ magis ſpecifice ⁊ ſpālis liberatio ꝓbat̄ ꝑ atteſtationes triū teſtium vꝫ Ludouici Archangeli de vrbino fratris berardini ordinis minoꝝ ⁊ magiſtri Jacobi phyſici de vrbino qui oēs tres deponunt de liberatione generali ⁊ ſpecifice a dcis. lx. flo. q oēs tres teſtes ſunt ꝯteſtes ꝙ liberatio p̄dicta fuit fcā ꝑ dictaꝫ matheā dicto magiſtro marco de dictis. lx. flor. ⁊ de adminiſtratis ⁊ vēditis de ſuo ⁊ ſpecifice de dcis. lx. flo. hitis vigore dcē vēditiōis. Itē ꝯcordāt in tpe qꝛ tpe q̄ dn̄a mathea ſtabat infirma ⁊ ꝙ iā erāt elapſi. iij. anni vl̄ circa. Itē ꝯcordāt de loco qꝛ i domo dci magri Marci ſita i loco plani mercati deponūt magr̄ Jacobꝰ ⁊ fr̄ berardinꝰ. Ludouicꝰ ṽo deponit ꝙ i domo dn̄e mathee i q̄ ſtabat infirma verum qꝛ vxor habitat vna cū marito cū ſint ſocij diuine ⁊ humane domus. l. aduerſus. C. de crimine expi. hðitatis. ⁊ ṽbi qs habitat dꝛ domus ſua. l. lex cornelia. §. domū. ff. de iniur. ⁊ docet experientia que eſt rerum magiſtra. c. ꝗ̄ ſit in prin. de elec. lib. vj. ⁊ c. ſtatutum. in prin. eo. ti. ⁊ li. ideo ſatis cenſetur ſe conformare in loco iſte teſtis ⁊ alij duo.

l ¶ Unum vꝫ aliqualr̄ aduerſari: qꝛ non vocant ſe in conteſtes: qꝛ dictus Ludouicus deponit de pn̄tia priū ⁊ quarūdā mulierū frater berardinus de pn̄tia priuꝫ ⁊ fratre nazario ſocio ipſius teſtis ⁊ ſic iſti duo nō vocant in cōteſtes ſe ipſos nec dictū Ludouicū aliū teſtē. Ludouicus ēt non nominat in cōteſtes ſpecifice dictū fratrē berardinuꝫ aut fratrē nazariū ſꝫ ꝙ fuit pn̄s qdā frater obſeruantie ſancti Frāciſci q audiuerat ipſam dn̄am Matheā in ꝯfeſſione. Itē vocat in cōteſtem dictum magiſtrū Jacobū ita ꝙ iſte teſtis ſatis vꝫ cōteſtis cū alijs lꝫ nō recordatus fuit de noie ipſius fratris ⁊ forte non habuerit vnꝗ̄ de noie notitia. Et qꝛ dictus frater berardinus acceſſit pluries ad viſitanduꝫ dictaꝫ dn̄a matheā infirmaꝫ prout ipſe aſſerit in ſua depoſitione. Satis eſt veriſimile ꝙ fuerit eius ꝯfeſſor. Et quia nō ē de more ꝙ fratres incedant ſoli eſt veriſimile ꝙ fuerit cuꝫ eo alius frater eius tūc ſocius. Et tn̄ dictus Ludouicus de eo non deponit. Nec mirū qꝛ memoria eſt labilis. l. peregre cū ibi no. ff. de acq. poſ. ⁊ per Spec. in ti. de aduocato. §. iij. vſ. habito maxime poſt tantuꝫ temporis ⁊ de circūſtantijs negocij ad eum non ſpectantis: ideo attento etiam ꝙ ſatis de voluntate dicte domine Mathee volentis generaliter ex his que diſpoſuit in teſtamento de quibus ſupra ſatis videtur apparere de dicta liberatione.

m ¶ Et ſi dicat̄ dcā liberatio fuit gratuita fcā ꝑ ea que donare nō poterat ⁊ cuius ꝯfeſſio eſt ſuſpecta ⁊ cenſet̄ fcā in fraudē. l. q teſtm̄. ff. de ꝓba. iuncto toto titulo de dona. inter virum ⁊ vxo. Ideo dicta liberatio inter viuos facta nō valuit nec fuit morte donantis confirmata: qꝛ lꝫ donationes inter virum ⁊ vxorem confirmentur morte. l. cum hic ſtatus. §. j. ⁊ quaſi per totam. ff. de dona. inter virum ⁊ vxo. ⁊ l. donationes quas parentes. C. eo. tit. Tamen. l. verum ſi interuenit traditio nō alr̄. l. papinianus. ff. e. tit. ⁊ per glo. in. l. ij. C. de dote cau. nō nu. ſed hic non interuenit aliqua traditio merito ⁊c. Rn̄det̄ ꝙ verū eſt ꝙ vbi nō interuenit traditio vel aliquid ꝙ eſſet loco traditionis nō cōfirmatur donatio inter vir. ⁊ vxo. ſecus vbi interuenit aliquid ꝙ eſt loco traditionis vt eſt tex. ⁊ ibi glo. ⁊ doct. in. d. l. ij. C. de do. cau. non nu. Quod videtur applicandum caſui noſtro in liberatiōe non cadit traditio que ꝯuenit rebus corporalibus neqꝫ ceſſio que comparatur in incorporalibus traditioni vt ꝑ glo. in. l. fi. C. qn̄ fiſ. vel priua. ſed orit̄ exceptio elidit actionē ⁊ cenſetur trahere ſecum executionem. l. iij. §. ꝙ aūt. ⁊ ꝙ ibi ꝑ glo. ⁊ doc. ff. ꝙ qlqꝫ iur. iō in liberatiōe vꝫ ꝙ interueniat aliquid ꝙ comparet̄ traditioni: ⁊ per ꝯn̄s confirmet̄ morte: ⁊ ſaltem declaratur ex ea generalis liberatio facta in teſtō que ab initio valet. Ex qbus oibus puto aperta fronte ꝯcludendū ꝙ dicti. lx. flo. non hēat computari in ſola portione dicti Baptiſte: ſed dictus reus ꝯuentus ſit ꝯdemnandus dicto Baptiſte actori ad ſoluendum tertiam partem reſidui petitam non obſtante ſolutione facta dictis Bartholino ⁊ Catherine coheredibus. Laus deo.

¶ An natus in vita teſtatoris poſt conditum teſtm̄ veniat appellatiōe poſthumi inſtituti. Et conditio iſtōnis ſi deceſſerit ſine filijs: an deficiat per ingreſſum ſeu profeſſioneꝫ ordinis minorum.

¶ Conſilium. cclviij.

In noie dn̄i noſtri ieſu chriſti. ¶ Quoad primum conſultatiōis articuluꝫ. Conſtat ꝙ dicta dn̄a philippa debet hēre legittimam de bonis dicti Jacobi ſui patris per. l. omnimō. ⁊. ll. ſeq. ⁊ auc. nouiſſima C. de inoffi. teſt. ⁊ illa debetur deducto ere alieno. l. papinianus. §. quarta. ff. eo. ti. Item conſtat ꝙ Antonius pater Jacobi primi teſtatoris reliquit doteꝫ filiabus filij poſthumi ſi naſcerentur. Conſtat aūt ꝙ dictus Jacobus non erat natus tempore teſtamenti: nec forte tempore mortis dicti Antonij qđ vltimum ſi conſtaret non eſſet dubium ꝙ verificarētur verba teſti ipſius Antonij: qꝛ poſthumi ſm ethymologiam vocabuli dn̄r nati poſthumum patris. ⁊ ab ethymologia bonuꝫ eſt argumentū maxime negatiue hoc eſt ꝙ cui non ꝯuenit ethymologia vocabuli non ꝯueniat vocabuluꝫ l. iij. §. appellata. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. tugurij. ff. de verb. ſig. inſti. de don. §. eſt ⁊ aliud. ſed natus in vita patris: lꝫ poſt teſtm̄ non eſt natus poſthumū patris: iō ſi fuit natus poſt mortē patris dictus Jacobus vere ⁊ ꝓprie fuiſſet poſthumus dci Antonij ⁊ dicta Philippa fuiſſet filia poſthumi cui teſtōr ipſe Antonius reliqt dotem: qꝛ iuſſit eā dotari ſm condecētiam ſue pſone ⁊ facultatem poteris: qꝛ ita iuxta fieri filiabꝰ poſthumi ſi naſceren̄t: ſed ſi dictus Jacobus natus fuiſſet in vita Antonij ſui pr̄is non videretur ꝓprie poſthumus: qꝛ nō ꝯueniret ethymologia vocabuli: qꝛ nō natus poſthumum. ⁊ ſic non videret̄ eſſe proprie poſthumus. ideo ceſſare vn̄r tunc verba teſtamenti ipſius Antonij ⁊ a verbis nō videtur recedendum. l. non alr̄. de le. iij. l. j. §. ſi is qui nauē de exer. ⁊ eadem ratione vr̄ dicendum ꝙ ceſſent verba ſubſtōnis de hoſpitali vltimo loco fcā ſub ꝯditione ſi filiꝰ poſthumus filio poſthumo naſcetur mā tunc non naſceret̄ filiꝰ filio poſthumo. Quinimo martinus filius dicti Jacobi nō fuit filius poſthumus dicti Jacobi: de quo tamen infra dicam. Et ſic tunc non videret̄ ꝙ deberet̄ aliquid dicte Philippe ex teſtamento dicti Antonij.

n ¶ Tamen ꝯtrium eſt verius. Nam lꝫ ethymologia vocabuli illud ſuadeat. Tamen poſthumus dꝛ ēt natus poſt teſtm̄. l. poſthumus. in prin. ff. de iniuſt. te. ⁊ l. poſthumi. §. j. ver. nā diuus. ⁊. §. ſed ſi ſtante. eo. ti. ⁊ l. j. C. de poſthu. here. inſti. ⁊ l. fi. eo. ti. iuncta rubrica. ⁊ h̄ caſu ethymologia cedit iuris interpetrationi ⁊ ſignificationi a iure attribute. ⁊ maxime qꝛ non eſt rō quare teſtator voluerit magis honorare naſciturum poſt morteꝫ ꝗ̄ naſcituruꝫ in vita poſt teſtm̄: ⁊ ſic filius natus poſt teſtm̄ in vita teſtatoris rupiſſet teſtm̄ ⁊ pat̄ qui voluit filiū p̄terire pateret̄ penam p̄teritionis quod eſt incōueniens ꝓut dicit tex. in. l. fi. C. de poſt. here. inſt. vbi bonus tex. ad ꝓpoſitū ſm cōem lec. ſm quā ſumat̄ ꝙ inſtō facta de poſthumo in vnū caſum quē teſtator putabat ſolum euenire trahitur ad alium caſum quem intellectuꝫ ſequunt̄ ibi bar. bal. ⁊ Ang. ⁊ eſt cōis ꝓut dicit ibi Saly. eum ſeqns quē ⁊ tꝫ bar. in. l. cōmodiſſime. de lib. ⁊ poſt. ⁊ Pau. de caſt. dicit eſſe intellm̄ ⁊ veriſſimū ⁊ loquit̄ in filio nato in vita teſtatoris: lꝫ teſtator nō putans hēre filiū in vita inſtituit naſciturū poſt mortē. qꝛ tūc verificat̄ inſtō ēt in filio nato i vita teſtōris poſt teſtm̄ ex veriſilr̄i mēte teſtōris ⁊ ne teſtm̄ natiuitate poſthumi q naſcit̄ in vita teſtōris poſt teſtm̄ illud rūpat vt eſt ibi caſus ſm dictum cōem intellectum fortius in

caſu

caſu noſtro in quo ṽba non repugnant ſaltē ex lata ſignifi
catione cū ibi ṽba oīno repugnabant ſm dictā cōez ſniaʒ
ſm quam inſtitutus fuit filius qui naſcetur poſt morteʒ te
ſtatoris:ꝛ tñ verificaſ in eo ꝙ natus fuit in vita teſtōris. Et
ſi dicaſ ille tex. in inſtōne in qua ſi dict⁹ filius nat⁹ in vita
teſtōris nō veniret teſtm̄ rumpereſ nos ſumus in interpe
tratione legati in quo ſi nō venirēt iſte filie Jacobi nō ſub
uerteretur teſtm̄: rñdetur ꝙ lʒ nō tractemus de legato do
tis dcē dñe Philippe: tñ hoc dependet ab hoc vtꝝ in dicto
teſtō filius natus poſt teſtm̄ in vita teſtōris veniat appſo
ne poſthumi. Si.n. venit in inſtōne venit in ſubſtōne. Si
venit in inſtōne ꝛ ſubſtōne pariter in legato ꝑ ea que hñr
in.l.ſi ſeruus pluriū.§.fi.de leg.j.ꝛ in.l.q filiabus.e.ti.ꝛ in
l.heredes palam.§.ſed ſi notā.de teſta.ꝛ per Bar.in.l.cen
turio circa medium.ff.de vulga.ꝛ pupil.

b ¶ Reſtat itaqꝫ ꝙ in dicto teſtō Antonij eſt relicta dos di
cte Philippe que debeſ a dicto Jacobo de bonis Antonij
ſeu vt hīs Antonij ꝛ hī ab Antonio.l.coheredi.§.cum filie
de vul.ꝛ pup.iō diminuit hēditatē Jacobi ꝛ detrahitur in
cōputatione ltie qꝛ tantominus valēt hereditas ꝛ bona Ja
cobi ꝗtum debet vigore teſti paterni: itaqꝫ debet in dubio
hīe dotem congruā ex bonis ſeu hereditate Antonij.

c ¶ Nec cū illa dote cōpenſaſ legatū factum de.xxv.flo.in te
ſtamento Jacobi qꝛ qñ debitor legat creditori aliquā ꝗtit
tatem nō cenſetur reliquiſſe aiō compēſandi.l.creditorē.ff.
de leg.ij.ꝛ.l.fi.§.filium.eo.ti.ꝛ.l.creditor.C.de leg. itē con
ſtat ꝙ dcē filie debeſ legittima de bonis Jacobi que legitti
ma erit.xij.pars bonoꝝ hereditarioꝝ ipſius Jacobi cū pre
ſupponaſ fuiſſe ſex filios inter maſculū ꝛ feminas auc. no
uiſſima.C.de inoffi.teſt. in qua legittima computabitur di
ctum legatum.xxv.flore.per.d.l.oīmode cum concor.ꝑ que
iura probatur ꝙ ſi nō ſufficiunt ad integrā legittimam pote
rit agi ad ſupplementum legittime nec poteſt legittima ſeu
legittime ſupplementum prohiberi vel impediri per teſta
torem per.§.ceterum.in auc.vt cum de app.cogno.ꝛ.l. qm̄
in prioribus.C.de inoffi.te.rejciſ.n.illud onus ꝙ plus pe
tere nō poſſit vt dictis iuribus ꝛ no.bal.in.d.l.omnimodo.

d ¶ Concludo itaqꝫ ꝙ dicta Philippa debet hīe legittimaʒ
in bonis Jacobi cōputatis in ea.xxv.flo.legatis ſibi ꝑ Ja
cobum ꝛ dotem etiam hr̄e dʒ ex teſtō Antonij nec dictam
dotem computare hʒ in legittimam cum ab inteſtato illam
dotem habuiſſet vltra portionem ſuā hereditariā.non obſ.
d.l.qm̄ nouella.C.de inoffi.te.vbi diciſ ꝙ dos computatur
in legittimaʒ qꝛ rñdetur ꝙ loquitur in dote profecta ab eo
a quo legittima debetur vt eſt ibi expreſſum in fine lr̄e ꝛ fa
cit.l.vt liberis.C.de collationibus. Quanta auteʒ dos eſſe
debeat eſt qō facti potiuſꝗ iuris: teſtator.n.declarat ꝙ do
tetur ſm condecentiā perſone ꝛ vires pr̄imonij. Quid aūt
mereatur qualitas ꝑſone ꝛ ꝗte ſint vires patrimonij non
eſt in iure deciſum nec cadit proprie illa ꝯſideratio quā cō
ſulendo ſolet facere Bal.ꝛ ēt Saly.ꝯſulendo ꝛ in auc. res
que.C.cōia de leg.ꝛ vidi hac tempeſtate ſepius conſultū ſeʒ
ꝙ dos non dʒ eſſe minor legittīa qm̄ dicte Philippe nul
la ltīa debeſ in bonis Antonij cū eaʒ ꝓcedat in ſucceſſione
Jacob⁹ ꝛ forte nō fuit ꝯcepta in vita Antonij qō ſi ita fuit
nō eēt cognita in ſucceſſiōe inteſtati ēt ſi null⁹ eā ꝓcederet
l.j.§.ſiqs proximior.ff.vñ cog.ꝛ.l.paulus.§.paulus.de bonis
lib.ꝛ.l.titius de ſuis ꝛ leg.hoc aūt totū remittiſ arbitrio bo
ni iudicis.l.j.ff.de iure delib.ꝛ.c.de cauſis.de offi. deleg.

e ¶ Deueniendū eſt mō ad ſcōm queſitum in ordine pūctis
qō eſt multiplex. Nam queritur in eo ad quē deueniat here
ditas martini ad quē hēditas Jacobi ad quē hēditas An
tonij circa hēditatem aūt Jacobi paruā video vigore dubi
tationē.ſ.ſi dcā margarita vxor dicti Jacobi teſtōris ꝓdeceſ
ſit añ profeſſionē dicti martini:ꝛ ſic añ mortē nālem ꝛ ciui
lem tota hēditas ſine onere ꝑuenit ad martinū: ſi aūt ſup
uixit ꝛ ſupuiuit tunc ſi ꝓfeſſio in ordine fratrū minoꝝ hr̄ ꝓ
morte: de quo diſcutieſ in alijs queſitis tunc hēditas Jaco
bi deuenire deberet detracta ltīa ad dictā margaritā in ei⁹
vita ꝛ poſt mortē ipſius ad monaſteriū ſororis tertij ordi
nis ſancti Franciſci: circa hereditatem autem Martini cuʒ
vt preſupponiſ dictus martinus ante profeſſionem condi
derit teſtm̄: in quo inſtituit hēdes ſorores predictas tertij
ordinis ſancti Franciſci:ꝛ poſtea fecit profeſſionem fratruʒ
minoꝝ qui ſunt incapaces bonoꝝ in ꝓprio ꝛ in cōi: ꝛ maxi
me bonoꝝ ipſius profitentis eorū ordinē ꝛ eorū regula de
qua in.c.exijt qui ſeminat de ver.ſig.li.vj.ꝛ in cle. exiui eo.
ti.per profeſſioneʒ poſtea ſequutam confirmatur teſtm̄ nec
poteſt poſtea reuocari: quia hoc reſpectu mors ciuilis equi
paratur morti naturali: qꝛ reſpectu hereditatis ꝛ bonorum
operatur omnem effectum mors ciuilis quem operatur na
turalis: ideo morti naturali equiparatur nec mors natura
lis expectatur.ar.l.deo nobis.C.de epiſ.ꝛ cle.per quam le
gem ſumitur per Bar.ꝛ doc.ibi dicta theorica.

f ¶ Et per eandem theoricā in terminis proprijs decidunt
Bar.Bal.Rapha.ꝛ Pau.de ca.ꝛ doc.cōiter in auc. ſi qua
mulier.C.de epi.ꝛ cle.qō quo ad teſtm̄ factum ante profeſ
ſionē mors ciuilis fratris minoris equiparaſ naturali: nec
expectatur amplius mors naturalis: ideo per dictam theori
cam prout ſi vere morte naturali deceſſiſſet dictus martin⁹
eius hereditas ex teſtō ipſius martini delata eſſet dictis ſo
roribus tertij ordinis ſancti Frāciſci heredibus inſtitutis:
ita ꝛ per dictam theoricam dicendū eſt ꝙ dicta hereditas
martini ſit delata dictis ſororibus.ꝛ per dictaʒ theoricā di
cendum eſt ꝙ ēt conditio adiecta ſubſtōni ſi deceſſerit in
ſtitutus cenſetur purificata: ita ꝙ eſt locus ſubſtōni ꝓut eſt
de mente Bar.in.d.auc.ſi qua mulier.ꝛ ēt de mente alioꝝ
quos ſupra retuli. Quod ꝯfert ad tertium membrū dicti ſe
cundi queſiti quatenus.ſ.queriſ ad quem deuoluatur here
ditas ſeu bona dicti Antonij: nam idē iudicādum eſt de he
reditate Antonij acſi dictus martinus deceſſiſſet morte na
turali. Ex quo mors ciuilis profeſſionis facte in dicto ordi
ne fratrum minorum equiparatur morte naturali. Facit qꝛ
alſo monaſterium hī loco filioꝝ adeo ꝙ facit deficere ſub
ſtōnem conceptaʒ ſub ꝯditione ſi inſtitutus deceſſerit ſine
filijs: prout eſt tex.in.c.in preſentia.de ꝓba.ꝛ in auc.de ſan.
epiſ.§.ꝛ hoc de preſenti.ꝛ auc.niſi rogati.C.ad treb. Tamē
ſecus eſt ſi ingreditur monaſterium fratrum minorum pro
ut voluit in.c.in preſentia.de proba. Quinimmo ſi decedit
cum filijs de ordine fratrum minorum non expirat condi
tio ſubſtōnis immo ſubſtitutus admittitur Barto. in.l.fi
liusfa.§.cum quis.de leg.j.ipſe in tract.minoricarum ipſe ꝛ
Ang.in.l.fi.C.quando ꝛ quibus quarta pars debetur li.x.
ꝛ Bal.in.l.cum accutiſſimi.C.de fideicom.

g ¶ Ex his cōcludo ꝙ ēt quo ad ſubſtōnē factam de hoſpi
tali in teſtō dicti Antonij non hʒ expectari mors naturalis
dicti martini filij dicti Jacobi: ex quo profeſſus eſt ordineʒ
fratrum minorū. Sed eſt locus dicte ſubſtōni dummō alia
concurrant. Videamus itaqꝫ an verificaretur caſus dcē ſub
ſtōnis ſi martinus deceſſiſſet naturaliter. Circa qō dicēduʒ
vī ꝙ non: qꝛ dictū hoſpitale eſt inſtitutū ſeu ſubſtitutū ſub
triplici ꝯditione:ꝛ ſic ſunt tria membra qbus hoſpitale eſt
inuitatū vnū ſi poſthumus nō naſcetur alius ſi naſceſ poſt
humus vel poſthumi ꝛ oēs deceſſerint ſine liberis. Tertiuʒ
ſi filius poſthumus naſceſ ꝛ ei naſcaſ filius poſthumus q
decedat ſine filijs: ſed nullū ex dictis mēbris vī verificatuʒ
vt deduceſ merito ſubſtō omnis ipſius hoſpitalis vī eua
nuiſſe ad qō oſtendendū. Capiamus quodlibet membruʒ.

h ¶ Et prio capio primū in quo ſubſtituit hoſpitale ſi poſt
humus nō naſceſ ꝙ caput defecit ea rōne qꝛ natus fuit Ja
cobus poſt teſtm̄ qui venit appſone poſthumi: ꝓut.ſ.de
ductum eſt. Scōm membrum in quo hoſpitale eſt honora
tum eſt ſi filius poſthumus deceſſerit ſine filijs maſculis:
ꝛ non dī decedere ſine filijs qui deceſſit cum vno filio.arg.
l.non eſt ſine liberis de verbo.ſig.ꝛ.l.j.C.de condi.inſert.ꝛ
l.cum auus.ꝛ.l.pater ſeuerinaʒ.§.j.de condi.ꝛ demon. ꝛ.l.
cum accutiſſimi.C.de fideicommiſſis.ꝛ.l.generaliter.§.cuʒ
autem.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub condi.fac. Non.n. eſt veriſi
mile ꝙ voluerit propriam ſoboleʒ excludere per dicta iura
in qbus caſibus ſit per dictā rōnem longe maior violentia
verbis ꝗ in caſu iſto. Circa tertiū membrū vī maior dubi
tatio: qꝛ verba teſti vñr penitus deficere. Nā ſubſtituit ho
ſpitale in caſu quo inſtitutus haberet filiū poſthumū ꝛ fi
lius poſthumus maſculus legittimus ꝛ nālis naſcereſ ꝛ de
cederet ſine filijs ſubſtituit hoſpitale: ſʒ licet dicto Jacobo
herede inſtituto natus fuerit martinus. Tñ non fuit poſthu
mo dicto Jacobo: eo qꝛ nat⁹ fuit in vita Jacobi ēt añ teſtm̄
pʒ qꝛ inſtitutus in teſtō Jacobi: iō non vī verificari ſubſtō
facta ſub ꝯditione ſi natus fuerit dicto filio poſthumo na
ſcetur filius poſthumus vel poſthumi maſculi ꝛ decederet
vel decederent ſine filijs: quia non fuit dicto Jacobo nat⁹
filius poſthumus. Item ex alio non vī ꝙ valeat dicta ſub
ſtō: qꝛ dictus martin⁹ nō vī honorat⁹ a teſtōre ſubſtituēre
ꝛ non honoratus non poteſt onere ſubſtitutionis fideicō
miſſarie onerari.l.ab eo.C. de fideicommiſ.ꝛ.l. ſed ꝛ ſic in
fi.de lega.iij.ꝛ.l.plane.ij.in fin.de lega.j.cum ſimi. ſed dicta

ſubſtitutio nõ poteſt interpetrari niſi fideicommiſſaria mẽrito facta dicto martino non valeat.

l ¶ Tñ his non ob.ↄ̃trium puto de iure verius.non.n.eſt rõ quare teſtõr voluerit magis onerare filios poſthumos Jacobi q̃ natos tpe mortis vel teſti ipſius Jacobi:iñõ eſt veriſimile ꝙ voluerit pariter prouidere.Jn caſu quo filiꝰ natus ante teſtm̃ Jacobi poſtea decederet ſine liberis ꝑut in caſu quo decederet ſine filijs:filius natus poſt teſtm̃ Jacobi vel poſt eius mortem.Mens autem teſtatoris ſolet verbis preualere.l.cum viꝝ.C.de fideicõ.ꝛ in.l. in ↄ̃ditionibꝰ primũ locum in ꝓn.ff.de condi.ꝛ demõ.cuꝫ concor.ꝛ vt verba non repugnent oĩno põt dictus martinus dici poſthumus q꞉ natus poſthumũ ipſiꝰ teſtõris ſuiq̃ aui:quo.n.ad teſtõrem eſt poſthumus:q꞉ poſt eius mortẽ natus eſt ergo filius Jacobi poſthumus:q꞉ poſthumũ aui natus.Et mẽs ꝛ verba verificenẽ ſine multa impropriatione. Debemus eni ſequi voluntatẽ teſtõris ẽt ſi v̾ba improprienẽ:ꝑut venator leporẽ vt dicit bal.in.l.cũ qdam.C.de neceſ.ſer.hered.inſti.ꝛ ꝓpea nõ obſ.ꝙ dictus martinus nõ fuit natus poſt teſtm̃ aut mortẽ Jacobi.Nec ẽt ob. ꝙ dictus martinus nõ fuit honoratus a dicto Antonio ſubſtituẽte:q꞉ poſiti in cõditione nõ cenſenẽ honorati ꝑut eſt cõis ſnia doc.in.l.lucius.de here.inſti.ꝛ in.l. filiuſfa.§.cum quis de le.j.ꝛ in.l.j.C.de ↄ̃di.inſer.q꞉ ad h̃ rñdetur ꝑut rñdet Bar. q decidit hanc dubitationeꝫ in.d.l.ſꝫ ꝛ ſi ſic de le.iij.ꝛ in.l. centurio poſt mediũ ver.quero vlterius quid ſi teſtõr de vul. ꝛ pup.ꝛ in.l.codicillis de vſufr.leg.dicens ꝙ aut inſtitutus cenſeẽ oneratus ſub duplici conditiõe.ſ.vna ſi ipſe deceſſerit ſine filijs alia ſi eius filij deceſſerint ſine filijs:ꝛ tũc non ob. cõtrarium aut cenſeẽ oneratus filiꝰ poſitus in ↄ̃ditione:ꝛ tũc ipſe oneratus ꝛ poſitus in ↄ̃ditione cenſetur ẽt honoratus vt actus non pereat allegat.d.l.codicillis ſm̃ eum.

k ¶ Quod ꝛ firmat Pe.de ancha.in.c.ſi pater. de teſt.in.vj.in.iiij.no.ꝛ qdam allegant Raph.cu.h̃ tenere in.l. filiuſfa.§.cum quis de lega.j.ꝛ in.l.lucius de here.inſti.ꝛ in.l.hereditas ad ſtatiuꝫ.eo.ti.ꝛ vidi quoſdã conſulendo allegantes Pau.de ca.in.d.l.ab eo ꝙ iſta eſt cõis opin.qcqd dicat ibi Bal.re vera Bal.non ↄ̃dicit ibi Bar.q꞉ nõ loquitur eo caſu quo ſubſtõ eſt facta filijs poſitis in ↄ̃ditiõe:quo caſu firmat ſupradictã ſniam.ſed loquiẽ bal.qñ ſubſtõ eſt fcã poſt mortem filioꝝ:nec eo caſu ſe ꝑciſe firmat:nec illo caſu bar.qcq̃ firmat.vnde bal.ibi non ↄ̃dicit predicte ſnie bar.ſi qs recte inſpexerit.ꝛ hanc ptem firmat.d.meus.d.Jo.petrutiꝰ in.d.l.ab eo ꝛ comperio eũ cũ alijs excellis cõſuluiſſe ꝛ firmaſſe.ꝛ ita ẽt vidi ab alijs conſuliũ duꝫ Piſis legerẽ.ꝛ ita ſemp viſum fuit:lꝫ Jmo.in.d.l.centurio.ꝛ in.c. raynutius.de teſt.Jnſurgat contra bar.p.d.l.ab eo.ꝛ.d.l.hereditas ad ſtatiuꝫ.Et coneẽ rñdere ad iura bar.vꝫ ad.d.l.codicillis aſſignando rõnem quare grauamẽ ibi iniunctũ inducit ꝙ cẽſeaẽ honoratus ipſe oneratus tñ illa rõ prout ꝛ ipſe fatetur nõ erat ſufficiens de ſe ſola ꝛ hoc eſt clariſſimũ in iure ꝛ tñ iuncto hoc alio adminiculo quod de ſe nõ eſt ſufficiẽs ambo ſimul iuncta h̃ inducunt in.d.l.codicillis.

l ¶ Jta ꝛ fortius in caſu noſtro in quo eſt maximum dubiuꝫ in iure an filij poſiti in ↄ̃ditione cenſeantur tacite honorati ꝛ tex.d.l.lucius in fi.multũ artaret plura alia adducunẽ ꝛ multi id firmãt ꝛ concurrit amor auitus iuncto hoc alio adminiculo operentur iſta ſimul iuncta hunc effectum ꝛ ſimiliter in.d.l.titia ſeyo teſſerã.§.ſeya ratio q꞉ erant ſimul coniuncti in eodẽ legato non erat ſufficiens vt cenſerenẽ inuicem ſubſtitui ꝛ tñ iuncta cum onere iniuncto vltimo decedenti hoc operaẽ prout ꝛ dicit Bal.in.d.l.ab eo. Jtem hic cõcurrit votũ auitũ.item q꞉ eſt poſſibile ꝙ alr̃s ſubuerteretẽ teſtm̃ ſi nepos nõ cenſereẽ inuitatus p ea que hñr in.l.gallus de lib.ꝛ poſt.per totã.ꝛ.l.poſthumoꝝ de iniuſt. teſt.itẽ in.d.§.ſeya ratio oneris iniuncti minus vrget q̃ in terminis Bar.ꝛ nr̃is q꞉ ibi legatarius erat alr̃s honoratus in pte fundi ꝛ in interuſurio medij tpis iuxta.l.ſi conſtãte.§.quotiẽs ff.ſol.ma.Jdeo poterat vt arbitror onerari poſt mortem in toto fundo ar.l.imperator de le.ij.iõ ibi onus nõ erat inutile in caſu Bart.ꝛ noſtro ſi non cenſerentur tacite inuitari onus redderetur inutile:merito vrget maior ratio coniecturandi voluntatem hoc caſu q̃ illo cum coniectura ne actus pereat ſit multum potens in iure.l.quotiens in ſtipulationibus de verbo.obli.l.quotiens in actionibus de reb. dub.c.ſi papa de priuile.lib.vi.cum ſimilibus.

m ¶ Similiter in pupillari ſubſtitutione ad quam doct. trahunt.d.§.ſeya ſi pupillariter ſubſtituit vltimo morienti in tota hereditate ipſius poſſet verificari voluntas teſtatoris ſi pupillus vltimo moriens ſucceſſiſſet premorientibus prout ꝛ eſt veriſimile ꝛ alr̃s conſideratur ꝙ teſtator cenſetur reſeruare ius ſuccedendi ab inteſtato.d.l.vel ſingulis ꝛ in.d.l.lucius eo.ti.ꝛ qõ per glo.in.d.l.filiuſfami.§.cum quis ꝛ p doc.in.l.qui duos de vul.ꝛ pup.ꝛ in.d.l.pe.C.de ipu. ꝛ iõ non eſt tacita tanta ↄ̃iectura ꝙ voluerit dcõ caſu vnũ alteri ſubſtituere:ex quo dcã ſubſtõ in tota hr̃te põt aliter verificari ex mẽte ſatis veriſili ipſiꝰ teſtõnis:ꝛ nihilominus ad h̃ vt oĩ caſu verificeẽ eliciẽ tanta ↄ̃iectura ꝙ tacita ſubſtõ reſultet ꝑut oẽs doc.quos.ſ.retuli pro expedito hñt:multo fortius dꝫ eſſe ſufficiẽs in caſu iſto in quo ſi filij nõ ſunt honorati nullatenus in aliquo valeret ſubſtõ fideicõmiſſaria eis fcã:ꝛ magis decet ꝛ magis vr̃ de mente teſtõris ꝙ portio relicta vni filio teſtoris deueniat in eiꝰ filiũ nepotẽq̃ teſtõris q̃ in eius frẽm:lꝫ filiũ teſtõris vt eſt expſſuꝫ in.l.cũ auus.ff.de ↄ̃d.ꝛ demõ.Et eſt adeo efficax iſta ↄ̃iectura ꝙ teſtator voluerit portionẽ vni filio relictam deuolui in filium ipſius ꝙ deueniẽ ad magnã exorbitantiaꝫ de qua ibi.ſcꝫ ꝙ preſumaẽ plus dictũ q̃ ſcriptum:ꝛ alr̃s ꝙ lꝫ preſupponereẽ non dictũ:nihilominus a lege ſubintelligaẽ cõditio per.l.generaliter.§.cũ autem.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub condi.fa.ꝛ.l.cum acutiſſimi.C.de fideicõ.Non ergo miꝝ ſi talis coniecturata voluntas iuncto alio adminiculo qõ non eſt mediocre ſ.ne actus expreſſe diſpoſitus ruat eliciaẽ tacita ſubſtõ facta de filijs poſitis in expreſſa conditione.

n ¶ Siue itaq̃ in dicto vltio mẽbro ſubſtõnis ſubſtõ cenſetur facta Jacobo inſtituto ſiue martino poſito in ↄ̃ditione hẽmus intẽtũ ꝙ ſubſtõ valeat.ꝛ ſic ſiue illa v̾ba ei vel eis referantur ad inſtitutũ vel inſtitutos ꝛ ſic ad Jacobũ ſiue ad filiuꝫ vel filios inſtituti:ꝛ ſic ad martinũ nõ refert in terminis nr̃is:ꝛ ſic in oẽm euentũ hr̃ditas dci Antonij deuoluta eſt ad dcm̃ hoſpitale detracta lr̃ia hereditas Jacobi deuoluitur ad ſorores tertij ordinis ſancti Franciſci pro fabrica detracta ſilr̃ lr̃ia ꝛ cum onere reſtituendi hoſpitali predicte hr̃ditatem dicti Antonij detracta lr̃ia hereditatis Antonij:ꝛ ſilr̃ hereditas martini deuoluiẽ ad ſorores ꝑdictas:ꝛ ad eas ſpectat ſimplr̃ tñ cũ ꝑdcõ onere reſtituẽdi hereditatẽ Antonij dcõ hoſpitali nã onera hr̃ditaria ꝛ actiões hereditarie traſeũt de hr̃de in hr̃dẽ p iura vulgaria:hic.n.vltimus eſt hs primi defuncti.l.fi.C.de here.inſti. ꝛ hoc clarum:ꝛ ẽt cũ onere conuertẽdi hereditateꝫ Jacobi detracta legittima in fabricã cũ in teſtõ Jacobi inuueniẽ dicte ſorores pro fabrica.Et verba teſtõrum Jacobi ꝛ Antonij ſunt clara:ideo vlterius non inſiſto. Laus deo.

¶ Teſtamentum filij emancipati coram notario:valet ꝛ notarius in hoc dicitur iudex competens.

¶ Conſilium cclix.

In noie domini noſtri ieſu xpi.¶ Viſo pũcto ꝛ copia emãcipationis ꝛ teſtõ poſtea inito p dictã dñaꝫ Caradõnã:lꝫ videaẽ prima facie dõm ꝙ dcã emãcipatio non valeat ea ratione q꞉ ad h̃ vt emãcipatio valeat reqriẽ ꝙ fiat corã iudice cõpetente inſti.qui.mo.ius pat.po.ſo.§.nr̃a.vt.C.de emã.li.l.j.ꝛ.l.fi.Liberatur eni filiuſfa.vel caſu puta p̃ris nãli vel ciuili vel actu ſolẽni:non aũt nudo ↄ̃ſenſu p̃ris ꝛ gl.ſup v̾bo ſolẽni ſupplet.i.auctoritate iudicis cũ itaq̃ i caſu nr̃o nudus ↄ̃ſenſus p̃ris videaẽ interueniſſe nudũ itelligo ↄ̃ſenſuꝫ extraiudicialẽ fcm̃ ſine iudicis auctẽ:iõ vr̃ ꝙ dcã emãcipatio nõ valeat nec teneat.Ex quo inferẽ ꝙ dcã emancipatio ꝑut ex ꝑdictis vr̃ nõ valeat ipſa filia ꝑdurauit ſub patria ptãte.ꝛ p ↄ̃ñs nõ potuit teſtari:cũ cõſtituti ſub p̃ria ptãte teſtari nequeãt.l. ſenium C.q teſ.fa.poſ.ꝛ.l.q in ptãte in ꝓn.ff.e.ti.ẽt ad pias cãs ſaltem ſine p̃ris aſſenſu.c.lꝫ.§.q̃uis.de ſepul.in.vj. Niſi ſimꝰ in caſtrenſibus vel quaſi.l.pe.in fi.ꝛ.l.fi.C.q teſ.fa. poſ.ꝛ.l.fi.C.de inoffi.te. Cũ ergo nõ ſimus in caſibus exceptuatis remanet ꝙ teſtm̃ factum a filiafamilias non valeat.

a ¶ Nec cõfirmaẽ p clãm codicillarẽ.q꞉ qui non põt teſtari nõ põt codicillare:nec aliã vltimã voluntatẽ facere.l.ij.ff.de leg.j.Quinimo nec donationem cã mortis facere.l.j. i ꝓn.ff.de tu.ꝛ rati.diſtra.niſi cũ cõſenſu patris donationem ſcꝫ cã mortis.l.tam is.ff.de dona.cã mor.teſtm̃ autẽ ꝛ codicillos non põt ẽt cum conſenſu patris:q꞉ vltime voluntates non poſſunt pendere ex alieno arbitrio.l.fi.ff.cõia predi.

b ¶ Nec

b ¶ Nec p̄dictis vř obſtare ſi allegaret conſuetudo: qꝛ non vř militare dicta ꝯſuetudo: ex quo ꝓut in themate p̄ſuppo nit non fuit conſuetudo vniformis ſed variabilis: qꝛ qñqꝫ emácipationes fuerũt facte corá iudicib⁹ ordinarijs nó ta bellionibus: ⁊ per ꝯñs vř interrupta dicta cóſuetudo ⁊ nó fuiſſe cóſuetudinẽ longi tp̄is: qꝛ forte nó probať ꝙ p lon gum tp̄s emácipationes fuerint ſolite fieri corá tabellioni bus ⁊ nó corá iudicibus. Interrũpiť.n.ꝯſuetudo p ꝯ̄rium vſum populi. dicit glo.in.l.nemo alieno.§.ṫpalis. ff. de re. iur. ⁊ ſumiť ex dictis Cy. ⁊ Bal.in.l.ij.C.que ſit lon. con ſue. ideo non videtur longa conſuetudo inducta: ⁊ per cõ ſequens remanere videntur iam dicta.

c ¶ Tñ his nó ob.ꝯ̄ũ puto de iure rñdendũ.ſ.ꝙ dcá emá cipatio valeat ⁊ teneat ⁊ in ꝯſequẽtiá ét donatio poſtea fa cta pro cuius rei euidẽtia p̄mittendũ eſt ꝙ notarius d iure hꝫ iuriſditionẽ ſi nó actu ſaltẽ habitu. Ná habẽt iuriſditio nẽ ſine adminiſtratióe ꝓut poſt gl.ibi volunt Bar. ⁊ Bal. ⁊ alij in.l.j.ff.de iudi. ⁊ de his facit mẽtionẽ tex.in.l. reꝫ non nouá.C.de iudi. ⁊ in.l.fi.C.vbi ⁊ apud quẽ. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. in q̄bus iuribus appellanť iudices ſine adminiſtratióe ea róne: qꝛ nó habẽt exercitiũ iuriſditionis: ⁊ ſic adminiſtra tionẽ in iudicando ſeu iuriſditionẽ exercendo niſi in volẽ tes ⁊ doctores appellant iudices cartularios. ſolent enim p̄ncipes: ⁊ qui a p̄ncipe ptãtẽ creãdi notarios in eoꝝ crea tione tribuere iuriſditionẽ: ⁊ ió ipſi notarij in eoꝝ ſubſcri ptionibus quas faciũt inſtr̄is publicis dicere. ego talis no tarius ⁊ iudex ordinarius iſte eſt cóis ſtilus notarioꝝ: ꝓut ⁊ dicit Jmo.in.l.ait p̄tor.§.ſi iudex.ff.de re iud. ⁊ ſic cócluſiue notarij ſunt iudices ordinarij qui iuriſditionẽ in volẽ tes hñt ⁊ exercẽt: ⁊ hinc dicit Bal.in.l.pe.C.de fideiuſ. ꝙ guarentigia eſt obſeruatio alicui facta per mandatũ tabel lionis qui eſt iudex ordinarius.l.j.de iudi.ſm eum.

d ¶ Et Ang.in.d.l.ait p̄tor.§.ſi iudex.dicit ꝙ lꝫ ſtatuta di ſponentia ꝙ inſtr̄a publica habeant executionẽ paratá ſint cótra iura cóia: tñ ſecus eſt in ſtatutis diſponẽtib⁹ ꝙ inſtr̄a guarentigiata habeát executionẽ paratá. Ná guarẽtigia ni hil aliud eſt ꝙ̄ p̄ceptũ notarij factũ ptibus eũ rogantibus vt obſeruẽt cõtenta in inſtr̄o qđ ſit ptibus volẽtibus ⁊ acce ptãtibus vigore ſtatuti cócedentis ptãteꝫ mandandi: ita ꝙ prout p̄ceptũ iudicis factũ in cóſeſſum hꝫ executionẽ para tá.l.ſi debitori.ff.de iudi.ſm eũdẽ Ang. ⁊ illa ptãs p̄cipiẽ di cóceſſa a ſtatuto: ꝓut dicit Ang. nihil aliud eſt ꝙ̄ iuriſdi tio: ꝓut ⁊ ipſe ſentit dũ dicit ꝙ tũc nó diſcrepat a iure có muni per.d.l.ſi debitori que loquitur in precepto iudicis.

e ¶ Idẽ qđ Ang. vult Jmo.ibi ſubdens ꝙ ſi ꝓut ſolet fieri in creatione fiunt iudices ordinarij habẽt iuriſditionẽ p̄ci piendi in volẽtẽ: ió ẽt ex hoc capite hꝫ cóſonátiá cum iure cói ſm eũ: qui ex hoc vult ꝙ dictá ptãtem habẽt tũc cóceſ ſam a iure cói vigore iuriſditionis eis a principe vel princi pis auctoritate cóceſſam: vbi Ang. dicit ꝙ habẽt ptãtem có ceſſam a ſtatuẽdo. Et hoc pót ꝓcedere qñ notarius in ſua creatione nó eſſet factus iudex ordinarius. Ná tunc ſtatu tum dat ſibi iuriſditionẽ: ⁊ hoc reſpectu pót dici ꝙ ſtatuta hm̄ói ſint exorbitãtia ꝓut ipſe Ang. dicit in.l.cum antea.C. de arbi. qui vř eſſe ibi ꝯ̄rius ab his que ipſe dicit in.d.§. ſi iudex. Sed pót cócordari.vt.s̄.ſ.ꝙ ſit exorbitans quo ad facultatem precipiendi: qꝛ illam nó hꝫ a iure cói intelligas niſi p̄nceps in creatione eá concedat. Quo caſu hꝫ a iure cói: ꝓut.s̄.dicit Jmo. ⁊ bene per ſupradicta. Sꝫ poſtꝙ̄ po teſtatẽ: ⁊ ſic iuriſditionẽ a ſtatuto cóceſſam vel a principis auctoritate in creatione notariatus cóceſſam ꝙ preceptum illud guarentigie habeat executionẽ paratá ſit cóſonũ iuri cói ſm dicta Ang. ⁊ Jmo.in.d.§.ſi iudex. ⁊ idẽ vult.d.Jo. petrutij in.d.l.fi.C.vbi ⁊ apud quem.

f ¶ Obſtat tñ id qđ dicit Ang.in.l.a diuo pio.§.ſniam.de re iudi. dicens ꝙ tũc oritur códitio ex ſtatuto ad dictá execu tionẽ: ſed quicqd ſit de hoc an executio parata habeať a ſta tuto vel a iure cói ſatis eſt ad ꝓpoſitum ꝙ hꝫ iuriſditionẽ p̄cipiẽdi ſaltẽ a ſtatuto ſi nó hꝫ in creatione ſed cóiter oẽs hñt in creatióe: ꝓut dicit Jmo.in.d.§.ſi iudex. ⁊ eſt de mẽ te alioꝝ.vt.s̄.pꝫ q̄bus preſuppoſitis infertur ꝙ dicta emá cipatio eſt facta corá iudice cópetẽti: ſiue autem iudex fiat auctoritate principis: ⁊ ſic iure cómuni ſiue auctoritate le gis municipalis: ſiue auctoritate conſuetudinis non refert quo ad validitatẽ emancipationis.vt.l.j. ⁊.l.fi.C.de eman. lib. ⁊ ió glo.in.d.§.preterea inſti.quib.mo.ius par.ſol.vult ꝙ apud quelibet iudicem fieri poſſit emácipatio ſupplẽdo ad tex.in ver.magiſtratus.ſ.quoſlibet: ⁊ ſic ſufficit quilibet ma giſtratus: ⁊ ſic quilibet iudex.

g ¶ Et ſubdit illa gl.ꝙ ẽt coram iudice extraordinario fieri poteſt emácipatio intelligens iudicẽ extraordinariũ.i.iudi cem alieni territorij qui efficiť cópetens ex ꝓrogatione: ió etiam iſte iudex cartularius ſit cópetens ex ꝓrogatione de habitu ad actũ ſiuẽ iſta cópetentiá iuncto cóſenſu partiuꝫ cauſetur de iure cói róne creationis prout cóiter cótingit: vt patet ex dictis Jmo.in.d.§.ſi iudex. ⁊ ex dictis gl. ⁊ doc. in.d.l.j.de iud. ⁊.d.l.fi.C.vbi ⁊ apud quem ſiue cauſetur ex forma ſtatuti volentis ꝙ notarius poſſit precipere obſeruá tiam contractus ⁊ contentoꝝ in inſtr̄o: ⁊ ſic poſſit adijcere guarentigiam: que nihil aliud eſt ꝙ̄ dictũ preceptũ ꝓut.s̄. deductum eſt. Satis enim eſt ꝙ ſit iudex ex.l.munici.d.l.j. C.de emá.lib. ſiue id contingeret vigore conſuetudinis: qꝛ etiam tunc ſufficit quo ad emancipationẽ.d.l.fi.eo.tit. Có ſuetudo enim tribuit iuriſditionem vt ibi. ⁊ in.c.cum con tingat in fine extra de foro competẽ. ⁊ in canone cóqueſtus ix.q.iij. ⁊ in.c.dilecti.de arbitris cum ſi.

h ¶ Cũ ita dictus notarius qui rogatus fuit de dicta eman cipatione hẽret iuriſditionẽ p̄cipiẽdi ptibus obſeruantiam cótentoꝝ in inſtr̄o: ⁊ ſic apponẽdi guarẽtigiá ⁊ illá appo ſuit: ⁊ cóſequẽter p̄cepit ꝙ emancipatio facta obſeruareť: ió emácipatio cenſeť facta corá iudice cópetenti ⁊ eius au ctoritate: ⁊ per ꝯñs eſt ſolẽnis ⁊ valida. Nec ob. adducta in ꝯ̄rium: qꝛ ſunt ſublata per adducta pro hac parte. Ex quo vt dixi emancipatio cenſeť facta coram iudice cópetenti: ⁊ per conſequens cenſetur ſolemnis per iam dicta.

i ¶ Inſup ex deductis preſupponiť cóſuetudo nedũ longi temporis: ſed lógiſſimi centũ annorũ in terminis ꝓprijs.ſ. ꝙ notarij ſoliti ſunt interponere auctoritatẽ ⁊ decretum in emancipatióe veluti iudices: prout eſt factũ in caſu iſto. Et conſuetudo tribuit iuriſditionem vt ſupradictum eſt. Nec ob.ꝙ emancipationes etiam ſolite ſunt fieri coraꝫ alijs iu dicibus: qꝛ nó ꝓpterea eſt interrupta conſuetudo vt poſſit fieri coram tabellione: qꝛ nihil inconuenit qđ plures iudi ces habeát iuriſditionẽ ſuper eodem actu: ꝓut videmus h̄ ꝙ poteſtas ⁊ capitaneus hñt iuriſditionẽ in criminalibus ep̄s ⁊ legatus in ſpũalibus ptãs ⁊ iudices potrarũ. Itẽ ca merarij artium ⁊ vna nó aduerſatur alteri: ita ⁊ hac cóſue tudine habeát iuriſditionẽ ſup emácipatione facienda ⁊ ta belliones ⁊ alij iudices cópetentes ad hoc.l.j. ⁊.l.fin.C. de eman.lib. Idcirco emancipatio cenſetur facta coram iudice cópetenti: ⁊ ideo valida ex quibus reſultat deciſio cóſulta tionis. Nam ex quo valida reſultat emácipatio teſtamẽtuꝫ fuit factuꝫ a matrefam. ⁊ ſic hoie ſui iuř. Jó non obſtat id qđ teſtó impingebatur: ⁊ concludendum eſt ꝙ dictuꝫ teſta mentum valeat. Laus deo.

¶ Creditor habens rem in pignus cóſitetur in iudicio il lud cómodaſſe: an inquiſitio de furto ob hoc intentata di catur probari ex hac confeſſione.

¶ Conſilium cclx.

IN nomine dñi noſtri ieſu xp̄i. ¶ Viſa inq̄ſitione formata contra Joſeph ⁊ ꝯſiliũ fratres ebreos inq̄ſitos de furto: eo qꝛ cómodauerunt res eiſdẽ pigno ratas vř prima facie apta fronte dicendũ ꝙ dicti inquiſiti veniát códẽnandi: eo qꝛ ipſi cóſeſſi fuerũt ꝙ cómodauerunt res eiſdem pignoratas ⁊ confeſſi fuerunt preſente parte: ideo vř hoc ꝓbari per dictá cóſeſſionem per l.j.C.de cóſeſ. ⁊.l. generaliter.C. de nó nume. pecu. ⁊.ff. ⁊ extra de cóſeſ. quaſi per totos. ſꝫ habẽs rẽ in pignus ſi illá cómodat alteri ſine cóſenſu debitoris qui res pignorauit teneť furti ⁊ furtũ cómittit.l.ſi pignore in p̄nci. ⁊.§.j. ⁊.l. interdũ.j.ff.de fur. qui enim hꝫ rẽ a dño ad vná cãm ⁊ vtiť ad aliam cám ſine permiſſu dñi furtum cómittit vt ibi. ⁊.l. fullo in p̄n.eo.ti. ⁊.l.qui vas.§.ſi ego eo.titu. ⁊ inſti.de obl. que ex deli.naſcũ.§.furtum cum ſi.

a ¶ Nec ob.ꝙ cómodatũ ſit gratis ⁊ cóiter ſolam vtilitatem cótinet cómodatarij inſti.q.mo.re ꝯhiť obli.§.itẽ is qui in fi. ⁊.l.ſi vt certo.§.tũc vidẽdũ cómo. ⁊ argu.l.j. de preca. Et furtũ nó cómittit qui nó ꝯ̄ctat rẽ aio lucrádi.l.j. in fi. ⁊.l. ſi iuſſu.§.ſi rem meá.ff.de fur. Et qui gratis cómodat nó vř lucrari: qꝛ rñdeť ꝙ ſatis lucrať qui volũtatẽ ſuam adimplet l.pe. ⁊ ibi gl. ⁊ doc..ff.de códi.ob cauſam. Et ſpẽs lucri eſt ex alieno largiri ⁊ beneficio debitoreꝫ ſibi acquirere prout

ad hoc propoſitū dicit in terminis iuriſconſultus in.d.l.ſi pignore.§.j.⁊ lʒ regraꝫ ad h̄ vt cōmittaꝫ furtuʒ ꝙ ꝯtractatio rei aliene fiat inuito dño.d.l.j.in fi.de fur.adeo ꝙ ēt ſi inuito dño ꝯtrectat ſi putat ſe nō ꝯtrectare iuito dño nō cōmittit furtū.l.qui re ſibi cōmodata in prin:eo.ti.Furtū.n.non fit ſine affectu furādi.§.placuit inſti.eo.ti.⁊ tunc demū videꝫ ꝙ furtū cōmittat ſi intellexerit iuito dño id fieri dicit tex.in.d.§.placuit.Tamen videtur ꝙ in dubio cenſeatur inuito dño cōtractare.l.q vas.§.vetare.ff.de fur. Sufficit enī ꝙ non conſentiat vt dicit ibi tex.

b ¶ Et qui reʒ illicitā cōmittit pſumiꝫ doloſe facere.l.ſi nō couitij.C.ō iniurijs.⁊.l.j.C.de ſicca.⁊ in.c.j.extra de pſum. cū cōcor.Et ſi ſufficeret allegare ꝙ credebat dñm pmiſſuꝫ de facili eluderenꝫ iura que diſponunt ꝙ ꝯtrans ad alium vſum rē ſibi ad vnū vſum traditā cōmittit furtū que quidē ſunt multa.Nec debēt iura ludibrio fieri.c.cōmiſſa.de elec. lib.vi.⁊ facit.l.fi.§.fi.C.de vſuris rei iudi.⁊.l.j.§.exceptiones.ff.quarū rerum actio non datur.Itaqꝫ lʒ inquiſiti allegent ꝙ habebant magnam amicitiā cum debitore qui res pignorauerat: tamen nihil de hoc probant:⁊ exitus ſuadet contrarium cum de eo ꝙ actum eſt conqueſtus fuit.

c ¶ Nec ēt iuuari pñt ex eo qd̄ allegāt ꝙ is q pignorauit nō eſt dñs:⁊ ꝙ cōmodatū factū fuit de volūtate veri dñi:qꝛ h̄ bis nihil appet ⁊ paria ſunt nō eē ⁊ nō apparere.l.duo ſunt titij.ff.de teſta.tu.l.ſi fuerit.de reb.du.cū ſi.⁊ qui nitiꝫ aliqua exceptione hʒ neceſſe eā pbare.l.in exceptionibus.in pn.ff.de pba.debitor.n.q rē pignorauit hʒ intētionē fundatā.ar.d.l.ſi pignore.⁊.d.l.interdū.⁊.§.ſi ego cū ſi.⁊ non ſolū q volēte dño ꝯtrectat nōnunꝗ̄ cōmittit furtū ſi alterius intereſt furtū non cōmitti.vt.l.ſi iuſſu.de fur.ſed ēt ſi ipſe dñs ꝯtrectat cōmittit furtū.l.ſi is qui rē cōmodaſſet in pn.⁊ l.ſi is qui rē pignori.de fur.Ex his itaqꝫ vr clare decidi poſſe ꝙ veniant condēnandi de furto dicti inquiſiti.

d ¶ Tamē his nō obſtan.ꝯtiū arbitror de iure reſpondēduʒ vʒ ꝙ dicti inquiſiti oīno veniāt abſoluendi. Et h̄ ex pluribus.⁊ pmo qꝛ furtū nō pbaꝫ.lʒ enim in ciuilibus cōfeſſio facta pſente pte pbet vt in ꝯtiū deductuʒ eſt. Et facta in iudicio vim hēat rei iudicate.l.vnica.C.de cōfeſ.⁊.l.j.ff. eo.ti.Tñ in criminalibus facta in iudicio nō hʒ vim rei iudicate.l.ſi cōfeſſus.⁊ ibi per Bar.ff.de cuſto.re. ⁊ facta extra iudiciū:lʒ pſente pte nō pbat ſed ſolū facit inditiū.l.capite qnto.⁊ ibi Bar.ff.de adul.in caſu aūt nro nihil pbaꝫ niſi per cōfeſſionē partis merito non probatur delictum.

e ¶ Qd̄ ⁊ deduciꝫ ex alio:qꝛ dato ꝙ dicta cōfeſſio releuaret ſaltē ad torturā in caſu quo eſſet cōfeſſio delicti intētati:tñ in caſu nro nō releuat:qꝛ nō appet ꝙ cōfeſſi ſint ꝙ cōmodauerint clamidē ſeu mantellū in inquiſitione deductum: pʒ qꝛ teſtes qui deponūt de dicta cōfeſſione nō deponunt de qualitate mātelli ſeu clamidis:vñ erat forte clamis bigij vel viridis aut nigri coloris ⁊ in inqſitione deduciꝫ ꝙ cōtractauerūt dicti inqſiti clamidē de roſato valoris ⁊ extimationis.xxx.flo.itaqꝫ nō pbaꝫ aliquo pacto furtū dicte clamidis de roſato de quo in inquiſitione put pbari debebat vt ferri poſſit ſnīa ſuper re in inquiſitione deducta put ferri dʒ:qꝛ ſnīa dʒ eſſe conformis libello inquiſitionis.c.qualiter ⁊ qñ.el grande.de accu.c.lʒ ely.de ſymo.put ⁊ regulariter alijs libellis.l.vt fundus.ff.cō.diui.cle.ſepe poſt pncipiū.de v̄bo.ſigni.Et iō cū pbatio debeat neceſſario cōcludere.c.in pñtia.de pba.⁊.l.nō hoc.C.vñ legi.cū ſi.dcā pbatio que nō cōcludit neceſſario de dicta clamide deducta in inquiſitione nō releuat curiā cū neceſſario nō concludat delictū in libello inqſitionis intentatū.Et ppterea delicto nō pbato neceſſario hʒ ſeq abſolutoria.l. qui accuſare cum ſimilibus vulgaribus.C.de eden.

f ¶ Nec eſt locus torture cū nō pcedant inditia ad delictuʒ deductū ex quo ꝯfeſſio que ſolū inditiū facit nō eſt certa de delicto intētato ⁊ ꝯfeſſio dʒ eē certa vt releuet.l. certuʒ. ff. de cōfeſ.Tertio teſtes nō deponūt ſpecifice ꝙ dicti inqſiti cōfeſſi fuerint dictā clamidē fuiſſe a dicto Franci.eis pignoratā ſed ꝙ Frāciſcus repetebat vnā tarpitā ⁊ vnū mātellū ⁊ certa alia pignora.Et pmus teſtis nō deponit a quo fuerint pignorata.Et ſcd's teſtis nihil deponit de cōfeſſione Ioſeph.Ita ꝙ cōfeſſio Ioſeph nullo mō probaꝫ:qꝛ dictum vnius dictū nullius.l.iuriſiurandi.C.de teſtib.c.tam litteris.⁊.c.lʒ ex quadā extra eo.ti.⁊ ppterea ēt ꝯ eū nullū probaꝫ inditiū:qꝛ ꝯfeſſio que ſolet facere inditiū vt dictuʒ eſt dʒ pbari per duos teſtes:put ⁊ cetera inditia nec ſufficit inditium pbari per vnum teſtem:prout no.glo.⁊ doct. in.l.fi.C.ſi.ſer.⁊ Bar.in.l.fi.de queſti.

g ¶ Nec ob.ꝙ vnus teſtis facit inditiū.l.maritus.⁊ ibi bar. ff.de queſti.imo ſemiplenā pbationē que plus eſt ꝗ̄ inditiū put voluit gl.in.l.cū pbatio.ff.de proba.qꝛ rñdetur ꝙ vnus teſtis deponens directo ſup delicto intētato facit inditiū ⁊ pluſꝗ̄ inditiū:⁊ ita pcedit ꝯtiū: ſed vnus teſtis deponēs ſup eo qd̄ facit inditiū nihil pbat: qꝛ non probat delictū ſup quo nō deponit:nec probat inditiū: qꝛ vnicus cū itaqꝫ teſtes in hac cā nō deponāt ſup furto nec ſup cōmodato:lʒ ſolū de ꝯfeſſione cōmodati ipſi deponūt ſuper inditio:nō debebāt eſſe duo.Et propterea quo ad Ioſeph nihil eſt probatū vt deduciꝫ hoc medio vltra alia media.ō. deducta que reſpiciūt ⁊ ipm Ioſeph ⁊ ipm ꝯſiliū. Coadiuuanꝫ pmiſſa:qꝛ v̄ba circa pignora ſunt v̄ba enūciatiua pp aliud prolata nō pncipaľr ppter ſe ⁊ verba enūciatiua pp aliud plata regulaľr nō probāt:vt in.l.ex his verbis.ar.ſumpto a ſpeciali.C.de teſta.mili.⁊ ibi per Bar.Bal.⁊ doct.⁊ per Bar.in.l.ex hac ſcriptura.ff.de dona.

h ¶ Quarto deduciꝫ qꝛ nō vr probari ꝯtratio facta per dictos inquiſitos.Licet enim cōfiteanꝫ ſe cōmodaſſe :nō tñ cōfitenꝫ ꝙ cōmodatarij ꝯtrauerint.i. mutauerint de loco ad locū vl ꝙ vſi fuerint ipſa clamide cōmodata:qꝛ ſup hoc nihil deponūt teſtes:nec ꝯfeſſio inquiſitoruʒ de ꝯtratione quicꝗ̄ dicit.Nō.n.eſt de neceſſitate cōmodati ꝙ res cōmodata ꝯtretur:pʒ qꝛ ⁊ imobilia cōmodanꝫ.l.j.§.j.ff. commo.⁊ per glo.in.l.j.ff.de pca.Ad eſſe aūt furti reqriꝫ ꝯtractio.l.j.§.fi.ff.de fur.⁊.l.inficiādo.in prin.eo.ti.⁊ iō ingrēs nō imerito:ſed accurate deduxit ꝯtrationē clamidis in inquiſitione:⁊ qꝛ erat neceſſaria ad inducendum furtū. non aūt deduciꝫ ꝯtratio in pbatione furti merito ⁊c.

i ¶ Nec ob.ꝙ dictus ꝯſilius dictam clamidē ꝯtrauit portādo de loco in quo erat ad eoꝝ domum:qꝛ dicta ꝯtratio nō fuit fraudoloſa nec aīo lucrandi facta prout requiriꝫ ad eſſe furti.vt.d.l.j.in fi.de fur.Nec etiaʒ facta inuito Franciſco: ſed bonafide animo reſtituendi eam Franciſco: prout ipſe volebat:⁊ ſic de eius volūtate ⁊ ad eſſe furti requiritur ꝙ ꝯtretur inuito dño.vt.d.l.j.in fi.⁊.d.§.vetare. ⁊ ſi dicaꝫ cōtractatio apparet:qꝛ pignora retinebantur in domo ⁊ apparet ꝙ erant portata extra domū:rñdetur ꝙ non appet vbi fuerint pignorata:qꝛ id non eſt deductum:nec teſtes ſuper hoc quicꝗ̄ deponunt ⁊ ſatis eſt ꝙ non appareat per iura vulgaria ⁊ ſupra deducta.

k ¶ Ex quo qnto loco clare deduciꝫ ꝙ abſolutoria eſt neceſſario proferēda:qꝛ nō probaꝫ locus delicti.In libello enī criminali dʒ deduci locus ⁊ menſis delicti intētati.l.libellorꝫ.ff.de accu.Et hoc obſeruatū fuit in hac cauſa:qꝛ in inquiſitione deducitur ꝙ deducta in inquiſitiōe perpetrata fuerunt in domo habitationis ipſoꝝ inquiſitoꝝ iuxta ſtrataʒ ⁊c.Et tñ locus ꝯtrationis ⁊ delicti intētati nullatenus probaꝫ put probari debebat vt hr̄ in.d.l. libellorū. ⁊ in.l. is qui reus.de publi.iud.per Bart.⁊ Imo.⁊ per Bart.in l.j.ff.de alea.⁊ in.l.nō ſolum §.ſed vt probari.de no. oper. nun.⁊ per Bar.in.l.matrem.C.de proba.

l ¶ Similiter ⁊ ſexto dʒ probari tps in inquiſitione deductum vt hr̄ in.d.l.libelloꝝ.⁊ in.d.l.is qui reus.⁊ per Bart. in.d.l.j.de alea.⁊ in.d.§.ſed vt probari.⁊ per eum in.l. ⁊ an eandē.§.actiones.ff.de excep.Adeo ꝙ non ſufficit probare delictū niſi probeꝫ tps ⁊ locus delicti:prout dicit Bar.in l.j.ff.de alea.⁊ habetur in dictis iurib⁹ ſupra adductis:igitur cū in caſu noſtro teſtes nō deponant de loco: aut tempore cōmiſſi delicti:lʒ deponāt de loco cōfeſſionis: qꝛ deponunt qd̄ verba que interuenerunt inter dictos Franciſcum Ioſeph ⁊ conſiliū prolata fuerūt in dicta domo habitationis dictoꝝ ebreoꝝ ⁊ tali tempore.Non aūt deponunt de tpe furti aut ꝯtrationis aut cōmodati nec deponunt ꝙ in cōfeſſione fuerit aliqd dictū de loco aut tpe commodati. Potuit.n.fieri cōmodatū alio loco ⁊ alio mēſe ꝗ̄ deducaꝫ in libello inquiſitionis:iō probatio pdicta nihil releuat ⁊ hec duo media ſunt clara:⁊ eſt ēt aduertendum ꝙ nec mēſis cōfeſſionis probatur:naʒ vnus teſtis interrogatus de tēpore de mēſe Ianuarij vel Februarij ⁊ non pciſe deponit de menſe Februarij in libello deducti.

m ¶ Et ex his remanet cōcluſio luce meridiana clarior ꝙ dicti ebrei veniūt abſoluendi attentis actis iam traſmiſſis ſeu hactenus actitatis.Dato aūt ꝙ probarētur oīa in quibus vt dictū eſt deficit probatio.ſ.clamidē in inqſitiōe deductam.fuiſſe a dicto Frāciſco pignoratam dictis ebreis ⁊ per ebreos cōmodatā ⁊ ꝯtratam loco ⁊ tpe in inquiſitiōe:

deductis tñ

deductis tamen ſi ꝓbaretur ꝙ alius erat dñs dicte clamidis pignorate ⁊ ꝙ eius cõſenſu fuit dicta clamis cõmodata ꝓut mihi vꝫ ꝙ ꝓbari põt tũc ẽt ex hoc capite venirent dicti ebrei abſoluẽdi: qꝛ furtũ nõ eẽt cõmiſſum ex quo volũtate dñi factũ fuiſſet cõmodatũ ⁊ ꝯtractio ipſiꝰ clamidis: lꝫ aũt qs titulo ⁊ bonafide poſſideat: ⁊ ſic quaſi dñium cenſeaꝛ hꝛe. §. alie cũ ſua gl. inſti. de acti. ⁊ in. c. abbate in ꝑnc. de re iud. li. vj. tñ ſibi furtũ nõ cõmittiꝛ vt eſt text. no. in. l. ſi is qui in. §. ſi. ff. de furtis. ⁊ iõ nõ attẽdiꝛ eiꝰ diſſenſus ſꝫ cõſenſus vel diſſenſus dñi: an cẽſeaꝛ cõmiſſuꝫ furtũ necne ⁊ ſi opponereꝛ ꝙ nõ põt ampliꝰ ꝓbare cũ habuerit terminum ad faciẽdũ eius defenſiones rñdeꝛ ꝙ ſi curia vult facere ſuas ꝓbatiões ẽt eoꝝ tpe quo curia vult ꝓbare: lꝫ reis probare ar. l. petẽde. C. de tpibus in integ. reſti. ⁊ ſi lapſus eẽt terminꝰ ⁊ ꝑcluſa via ad ꝓbãdũ cõpeteret dictis ebreis qui vt ꝓſupponiꝛ ſunt minores ius petẽdi reſti. in inte. qꝛ leſi in ꝑmittẽdo labi tps datũ ad ꝓbãdũ: ⁊ ſic leſi fuiſſent eoꝝ facilitate ergo ⁊c. l. ſi. C. de in inte. reſtit. mino. ⁊. l. minoribus. xxv. annis obmiſſam. ff. eo. ti. nõ obſtant adducta in contrariuꝫ que ſatis patent ſublata per adducta pro hac parte inquiſitorum. Laus deo.

❡ Confiteꝛ qs dediſſe cõmiſſionẽ cõburẽdi villam ea ſubinde cõbuſta vicinus paſſus eſt dãnũ: an ad ꝓbationẽ ſufficiat dicta cõfeſſio ſi conuentus negat dãnum dediſſe.

❡ Conſilium. cclxi.

In noie domini noſtri

a Jeſu xpi. ❡ Viſo ꝓceſſu agitato inter dñam Camellinã filiaꝫ olim ſer Martini ⁊ vxorem olim Antonij de tuderto ⁊ ſer Giſmũdũ eiꝰ procuratorẽ agẽtes ⁊ mariũ olim morelli cõuentũ: ⁊ ſer Rodulphũ eius ꝓcuratorẽ rõne cuiuſdã incẽdij qõ dicebaꝛ factũ opera ⁊ mãdato dicti marij in ꝑiudiciũ dicte dñe Camelline petẽtis eidẽ reſarciri dãnũ eidem illatuꝫ vigore dicti incẽdij ꝑpetrati opa ⁊ cõmiſſione dicti Marij: ꝓut dꝛ pro pte agẽte. Et negaꝛ pro pte conuenta. Queriꝛ que debeãt eſſe ptes iudicis. Licet videaꝛ ꝑma facie poſſe dici ꝙ ptes iudicis eſſe debeant in cõdẽnãdo dictũ mariũ ⁊ dictũ ſer Rodulphũ eius ꝓcuratorẽ. Ex quo probaꝛ per ſcripturã publicã ꝙ dictus ſer Marius confeſſus fuit ꝙ ipſe dedit ⁊ ſoluit Joanni Antonij de caſtro pogioli: ⁊ Nicolao de caſtro leonis comitatus puſij boꝛ. x. denarioꝝ. Et ipſi ꝓmiſerũt cõburere dictã villam. de qua agiꝛ ⁊ ꝓmiſerũt ſibi Anſelmo Angelo ⁊ Põpeo qui ꝓmiſerunt eiſdẽ Joãni ⁊ Nicolao boꝛ. x. pro quolibet. Et licet ſubdat ipſe marius in ſua cõfeſſione qõ ipſe ignorat qs eaꝫ villam cõbureret: tñ ex quo dicit ꝙ intra triduũ fuit combuſta: ⁊ iõ vꝛ ꝙ ex vicinitate actus cẽſeri debeat cõbuſta vigore dicte cõuentionis. ar. l. ſi vẽtri. §. ſi. ff. de priui. cred. ⁊ ꝙ per Cy. in. l. ſi qs poſt hac. C. de bonis ꝓſcrip. ⁊ ꝑ Bar. in. l. poſt ꝯtrctum. ff. de dona. ⁊ facit qꝛ ex ꝓmiſſione ꝑcedenti preſumiꝛ geſtus actus qui ꝓmiſſus fuerat ſi geſtus reperitur. l. minus inſtructus cum ibi not. C. de acqui. poſ. ⁊. l. j. C. de impo. luc. deſcrip. lib. x.

b ❡ Coadiuuaꝛ dicta ꝓſumptio: qꝛ õponũt plures: ⁊ plures teſtes ꝙ dictus marius varijs vicibus cõfeſſus fuit feciſſe cõburi dictã villaꝫ. Et lꝫ ſint cõfeſſiones facte abſente pte ⁊ ꝯfeſſio facta abſente pte nõ ꝓbet. l. certũ. §. ſi qs abſente ff. de cõfeſ. ⁊. l. ſi. cũ ſua gl. ff. de interro. ac. ⁊ gloſ. in. c. ſi cautio. de ſi. inſtru. ⁊ in. c. ſi. de cõfeſ. ⁊ per Bar. in. l. nõ ſolũ. §. liberationis ṽba. de lib. leg. ⁊ per gl. in. l. cũ de indebito. §. ſi. ff. de ꝓba. Tñ cõfeſſio facta abſẽte pte lꝫ non ꝓbet plene vt dictis iuribus. Tñ ꝓbat ſemiplene vt no. Bart. in. l. admonẽdi. ff. de iureiur. ⁊. d. Ant. ⁊ Jmo. in. c. ſi. de cõfeſ. licꝫ Saly. ꝯ in. l. in bonefidei. C. de iureiur. vbi idẽ ſentit bal. qõ ⁊ tꝫ Pon. in. d. l. in bonefidei ſi vnica facit ſemiplenaꝫ probationẽ. ergo plures faciunt plenã probationẽ ꝓut vidimus in duobus teſtibus: qꝛ vnus ſemiplenã ⁊ alius ſemiplenã ⁊ ambo ſimul faciũt plenam: qꝛ ille due ſemiplene probationes cõiunguntꝛ: ita in propoſito ⁊ ꝙ due ſemiplene ꝓbationes cõiunguntꝛ ad cauſandã plenã probationeꝫ: prout concludit Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur.

b ❡ His tñ nõ ob. in ꝯriã ptẽ arbitror eſſe apertã iuſtitiaꝫ ⁊ quidã luce meridiana clariorẽ. Cõſtat enim ꝙ actore non probãte ſuã intentionẽ reus ẽt ſi nihil docuerit dꝫ abſolui. l. qui accuſare. C. de edẽ. c. cũ eccleſia ſutrina in ſi. de cã poſ. ⁊ proprie. cum multis ſi. Sed dicta Camellina ⁊ eius procurator nõ probauerũt eoꝝ intentionẽ vt docebo. ergo marius reus ꝯuentus venit abſoluendus: qõ aũt nõ ꝓbauerit pars actoris ſuã intentionẽ: appet qꝛ intẽtio ſua fundatur in duobus extremis vnũ ex pte cõuenti. ſ. ꝙ fecerit vel fieri fecerit incẽdiũ aliud ex pte agentis ꝙ ex incẽdio dãnificata fuerit pars actoris. Agiꝛ. n. vt dãnũ reſarciatur: igitur dꝫ doceri dãnũ illatũ ⁊ quantitas dãni vt ſnia certa ferri poſſit: ꝓut dꝫ eſſe certa. §. curare inſti. de act. Snia. n. que ſine certa quãtitate proferꝛ nõ vꝫ. l. j. ⁊ quaſi per totũ. C. de ſen. que ſine cer. quanti. Et iõ licet libellus incertus ſuper petitione dãni admittaꝛ incertus prout fuit libellus porrectus in hac cã. Tñ debebat quantitas dãni certa ꝓbari vt ſnia certa ferri poſſet per tex. cũ gl. in. l. certi conditio in ꝑn. ff. ſi cer. pe. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. Sed nulla certa quantitas dãni vel intereſſe eſt probata. iõ reus venit abſoluendus: qꝛ iudex nõ dꝫ incertam: ⁊ ſic nullam ⁊ fruſtratoriam ſniam ferre. ar. l. ſi pretor. in prin. ff. de iudi.

c ❡ Et licet iudex poſſit arbitrari ⁊ extimare quãtitatem intereſſe. l. ſi qõ ex pãphila. ff. de leg. ij. ⁊ per Bar. in. l. j. C. de ſen. que pro eo qõ intereſt: ⁊ per Jo. cal. ⁊ Panor. in. c. cũ cãm que extra de teſti. Tamẽ lꝫ poſſit extimare non imponitur eidẽ neceſſitas: qꝛ nõ quicquid poteſtati iudicis cõmittitur iuris neceſſitati ſubijciꝛ. l. j. C. quõ ⁊ qñ iu. ⁊. l. nõ qcquid. C. de iudi. ⁊ ſaltẽ hoc caſu in quo nõ apparet quid ſit extimandũ: qꝛ non apparet quale fuerit id qõ fuit combuſtum. Quinimo qõ peius eſt nõ cõſtat iudici: qõ dicta dña Camellina actrix paſſa fuerit aliqõ dãnum ex dicto incendio: qꝛ nihil probatur ꝙ dicta villa pro aliqua parte ſpectaret ad dictam Camellinã agentẽ: ⁊ per conſequẽs ꝙ aliqõ dãnum paſſa fuerit: ideo ſi nullum dãnum probatur nihil debet reſarciri: ⁊ ſic in nihilo põt ꝯdẽnari reus: ſed eſt abſoluendus. dato ꝙ probaretur ꝙ fecerit dictam villam cõburi: ⁊ hoc medium eſt clarum.

d ❡ Scdõ venit dictus marius abſoluendus alia rõne: quia nõ ꝓbaꝛ plene qõ dictũ incendiũ emanauerit mãdato ſeu opera dicti marij: nam lꝫ ipſe marius cõfeſſus fuerit ꝙ ipſe dedit. x. boꝛ. Joãni ⁊ Nicolao ꝙ incenderent dictam villã. Tamẽ eſt ꝯfeſſio facta abſente parte que non probat ſaltem plene per. d. §. ſi qs abſente. ⁊. d. l. ſi. ꝓut. ſ. deductũ eſt. Et inſuper ipſe nõ cõfiteꝛ ꝙ illi incenderint ſed dicit ꝙ ignorat a quibus fuerit incẽſa dicta villa. Et licet dicat ꝙ poſt duos vel tres dies fuit combuſta dicta villa non ſequiꝛ neceſſario ꝙ illi Joan. ⁊ Nico. eam incenderint ⁊ probatio dꝫ neceſſario concludere regulariter. l. non hoc. C. vnde legi. c. in preſentia. de proba.

e ❡ Nec ob. l. minus inſtructus. C. de acq. poſ. ⁊. l. j. C. de impo. lu. deſcri. lib. x. qꝛ iura loquuntꝛ in actu licito hoc eſt ad preſumendũ actũ licite factũ: vbi alr̃ eſſet illicitus. Si eniꝫ ꝓpria auctoritate alr̃ in dictis iuribꝰ fuiſſet occupata poſſeſſio fuiſſet vicioſa ⁊ illicite queſitaꝛ ſi ex precedenti titulo voluntatis prebẽtis titulũ queſita fuit tũc poſſeſſio fuit licite queſita ⁊ poſſeſſio ipſa iuſta nõ vicioſa. iõ preſumitur ex ea cauſa acqſita. ar. l. merito. ff. pro ſocio. ⁊ que habentur in. l. pro herede. ⁊. l. gerit. ff. de acqr. heredi. In caſu noſtro actus eſt illicitus ſi proceſſit ex precedenti cõuentione ⁊ magis inhoneſtus ꝗ̃ ſi ex cauſa belli vel forte inaduertenter perpetratus. Jõ non eſt par ratio in caſu iſto ⁊ in caſibus dictorum iurium: itaqꝫ licet dicta cõuentio caſu quo probaretur ⁊ nõ magna diſtantia temporis inducerent aliqualẽ coniecturã ꝙ incendiũ fuerit ex illa cã perpetratum. Tamẽ non videtur ꝙ reſultet plena probatio.

f ❡ Nec ob. alie confeſſiones quibus ipſe aſſerit ſe feciſſe cõburi. Nam ille confeſſiones probantur per teſtes ſingulares patet ex diuerſitate locorũ ⁊ perſonaꝝ in quas dictuꝫ mariuꝫ dicitur direxiſſe verba. Itaqꝫ ſunt teſtes ſingulares ⁊ teſtes ſingulares non probant. c. cum dilecti. de elec. ⁊. c. tam litteris. de teſte. ⁊. l. iuriſiurandi. C. eo. titu. Quinimo dicit ſignãter Bal. in. l. edicto circa medium. C. de edic. diui. ꝙ prout nõ probãt teſtes ſingulares: ita nec teſtes qui poſſunt eſſe ſingulares ⁊ nõ ſingulares: ⁊ idẽ dicit in. c. bone. de elec. ⁊ licet alr̃ ſemiplene ꝓbationes coniungantur. Tamen ſecus eſt in teſtibus ſingularibus per iura preallegata. Preterea hoc caſu non ſunt ſemiplene probationes: quia vnus teſtis deponit de ꝯfeſſione facta abſente parte. Itaqꝫ ſemiplene probat id quod forte faceret ſemiplenam probatiõem: itaqꝫ eſſet ſemiplena probatio non quideꝫ facti probandi ſed ſemiplena probationis ipſius facti quod

erat pbandū. Quinimo ſi vnus teſtis pbat directo factū
de quo agitur ⁊ alius pbat directo pfeſſionē partis factā
pōtē parte nō faciunt plenā probationē: prout voluerunt
Spe. ⁊ Cy. in. l. i. C. que ſit longa ꝯſue. ⁊ Bald. in. l. teſtium
in fi. C. de teſti. ⁊ Florentinus in. c. fi. de conſue.

g ¶ Et inſup eſt aduertēdū ꝙ nō ſunt cōformes ille aſſerte
cōfeſſiones de qbus deponūt teſtes ⁊ illa que pbatur per
inſtrm: qz ille pbate vt. s. per teſtes ſonāt ꝙ marius fecit
fieri dictū incendiū pro vno pari caligarū: ⁊ illa pbata per
inſtrm dicit ꝙ pmiſit ⁊ dedit decē bol. qui nō ſunt vnum
par caligarum neqꝫ equiualētes: itaqꝫ dicte cōfeſſiones nō
ſunt cōformes. Nec iuuāt ptē agētē ea que deponunt dñs
And. ⁊ Mattheus eius filius: tum qz nō ſunt oino conte-
ſtes: qm dictus Mattheus deponit ꝙ dict⁹ marius obtu-
lit velle dare. xxv. flo. ⁊ vltra vſqꝫ in. xxx. flo. pro parte tāgē-
te dictā dñam Camellinā dūmodo appareret dicta dña dicti
incēdij in quo nō hz cōteſtē. Jtē lz rogaret vt dña artaret
nō ppterea ſequit ꝙ ipſe fuerit in culpa. Nā ſepe tranſigit
qui fouet iuſtitiā ⁊ querit ꝯcordiā pro redimēdo vexatio-
nē litis: qz intereſt nr̄a litibus nō vexari. l. minoribus. xxv.
annis ſubuenit. ff. d minori. Dubius. n. eſt future litis euē-
tus. l. qd debet. ff. de pecu. ⁊ ibi Bar. ⁊ Spe. in ti. de aduo
cato. §. iij. ver. caueat itaqꝫ nō mirū ſi querebat concordiā.

h ¶ Et maxime qz vt audio aduerſarius eſt potētior: licet ſit
mulier: hz tñ filiū ciuē ipſo reo ruſtico potētiorē. Et potē-
tioribus pares eē nō poſſumus. l. iij. in fi. ff. de alie. iu. mu.
cā fac. ita ꝙ durū ⁊ piculoſum cū potētiori litigare vt ibi ⁊
quaſi p totū illū titulū. ⁊. C. ⁊ extra. e. ti. p totos. ⁊. C. ne li-
ceat potētioribus. Nō ergo mirū ſi dictus marius qſiuiſſet
cōcordiā. Et lz inocens fuiſſet quereret redimere vexatio-
nē litis ⁊ euitare dubiū euentū litis quā hēbat ſeu timebat
hr̄e cū potētiore: ⁊ maxie qz ruſtici iuris ignari ſolēt abho-
rere lites ⁊ intereſt plurimū eoꝝ nō pdere tpꝰ magis ꝙ ci-
uiū: ⁊ iſup attēto ꝙ ob eā cām fuerat vt dr capt⁹ ſeu reten
tus p officialē fuerat: ⁊ timore tormētoꝝ ſeu ſpōte dictā cō-
feſſionē fecerat. Jtaqꝫ lz nō pbaret: tñ pbebat nō leuē cām
timoris maxie ruſtico iuris ignaro: itaqꝫ nihil pbatū ē pro
parte agente qd ipſam releuet ad victoriam conſequendā.

i ¶ Jnſup dato ꝙ pbaret dicta cōuentio pp quā ipſe ma-
rius poterat veriſilr credere ꝙ incendiū Pauloroſt ſe-
quutū factū fuiſſet vigore dicte ꝯuētionis ⁊ ppterea ita cō
fitebat ⁊ querebat ꝯcordiā. Dato ꝙ pdicte ꝯfeſſiones ⁊ re
quiſitio cōcordie plene pbarent. Nihilominus poſtea pue-
nit ad notitiā qd alij ⁊ ex alia cā incēdiū illud fecerūt: ⁊ cō-
uentio illa nō fuit ſortita effectū ⁊ nullū dānū ſequutū fuit
dicte Camelline. Nā pbat ſatis qui incendiū illud fecerūt
attentis circūſtantijs quas pbāt teſtes examinati propre
marij ex qb⁹ vr̄ elicienda violēta pſumptio veritatis: lz nō
deponāt ꝙ viderint ignē imittētes: attēto ꝙ erat d nocte ⁊ alij
nō habitabāt in villa illa ⁊ ſtatim ꝙ ſcaluetus ⁊ Jaco. ſco-
petteri⁹ acceſſerūt ad dictā villā ſocij viderūt fumū ⁊ acceſ
ſerūt ad locū ⁊ habētes p claro ꝙ ipſi ignē imiſerint redar
guēdo eos interrogarunt quare id fecerint ⁊ illi rñderunt
ſe feciſſe ex cā de qb⁹ teſtes deponūt. Jtaqꝫ attēto ꝙ icē-
diū fuit de nocte ⁊ nullus fuit q videret. Satis vr̄ elici vio
lenta pſumptio ex qua in ciuili ferri pōt ſnia diffinitiua cō
dēnatoria vt in. c. afferte. ⁊ in. c. litis. de pſum. ⁊ i eis p doc.
Quātoſorti⁹ abſolutoria. ar. l. arian⁹. de act. ⁊ ob. ⁊. l. abſen
tem in pn. de pe. ⁊ in regula fauorabiliores in. vj. cū ſimili.

k ¶ Accedat qd inquit Spe. in ti. de pba. §. ſup dſi. xiiij. de
eo qui viſus eſt exire de camera cū gladio ſanguinolēto in
qua camera reptus eſt hō occiſus ꝙ ex hoc pōt ille cōdē-
nari ēt ad penā corporalē put eū refert ⁊ ſequit Jmol. i. d.
c. afferte. Potuit itaqꝫ marius cōuenire cuz illis Joāne ⁊
Nicolao ꝙ incendiū illud facerēt opinari ꝙ incendiū illō
inde fuerit ſequutū. Et ppterea cōfiteri, put teſtes illi ſin-
gulares deponūt. Et idcirco credēs ſe teneri ad reſarcien-
dū dānū querere cōcordiā. Et tñ reus aſr ſe hēbat: put de-
ponunt teſtes mary ⁊ adminiculat vnus teſtis dñe Camel
line quī deponit ꝙ tpe belli ⁊c. dictus ſcaluettus dixit vni
ꝙ ſibi faceret put fecit de dicta villa quā incēderat: ⁊ ſic di-
cte cōfeſſiones ex errore emanauerint: ⁊ cōſtat ꝙ confeſſio
nes ex errore facte cōperto errore ⁊ rē aſr ſe hr̄e nō nocēt.
l. cuz falſa. C. de iuris ⁊ fac. igno. ⁊. l. nō fatet qui erat. ff. de
confeſ. ⁊ ibi per Bar. Attento ꝙ error verſabat circa factū
alienum. Jn quo cadit probabilis error. l. fi. ff. pro ſuo. ⁊ in
c. pſumit ignorātia. de re. iur. in. vj. ⁊ in. l. veri⁹. ff. de pba.

l ¶ Ex qbus oibus res eſt luce meridiana clarior ꝙ partes
iudicio debent eſſe in abſoluendo dictum mariū cōuētum:
⁊ qz ēt ſine probationibus rei conuenti victoria eſſe debe-
ret pro parte rei: id debet pars agentis in expenſis cōdē-
nari: qz nō habuit iuſtā cām litigandi. l. pperādū. §. ſinau-
tem alterutra. C. de iudi. ⁊. l. eum quē temere. ff. eo. ti. ⁊ in. c.
finem litibus. de dolo. ⁊ contu. ⁊ lz ſuperior reſcripſerit ꝙ
iudex conaretur reducere partes ad cōcordiā ⁊ interiz tps
inſtantie nō curreret. Tñ nō decet ꝙ iudex debeat procla
ſtinare videns non eſſe rem diſpoſitam ad concordiā cum
ceſſet cauſa que mouit ſuperiorem ⁊ ceſſante cauſa ⁊c. per
iura vulgaria. Laus deo.

¶ Bñficiū eſt vnitū eccleſie cathedrali: an platus ſine cō
ſenſu capl'i poſſit in eo bñficio deputare ppetuū vicarium.

¶ Conſilium cclxiij.

In nomine dñi noſtri
ieſu chriſti. ¶ Licet in hac cōſultatione vi-
deat prima facie dicēdū ꝙ dictus epus po-
tuerit ⁊ debuerit inſtituere vicariū ppetuū
in dictis eccleſijs: qm qñ vna eccleſia curata
eſt annexa alicui dignitati vel eccleſie que reſidentiā requi
rit ita ꝙ nō pōt rector deſeruire p ſeipſum tūc dz in mino
ri eccleſia curata deputari ppetuus vicarius. c. extirpande.
§. qui vo. de preben. c. g. ppetuus. de fide inſtru. c. poſtula-
ſti. de reſcrip. c. ad hec. de offi. vica. ⁊ in cle. vnica. eo. titu. in
quibus iuribus: ⁊ in multis ſimilib⁹ fit mentio de hmōi vi
carijs ppetuus qnimo vbi fit mētio de vicario intelligi dz
in dubio de ppetuo: qz ipſe eſt pprie vicarius ⁊ nō vicari⁹
tpalis: put dicūt Panor. ⁊ do. Benedictus capra preceptor
meus in. d. c. g. perpetuus. ⁊ iſti vicarij ppetui etiā in eccle
ſia ad aliū rectorē dputant auctoritate epi ⁊ ſine p rectorē
eccleſie deputari nō pōt vt eſt tex. ⁊ ibi doc. in. d. c. ad h. de
offi. vica. ⁊ per Jnno. in. c. de monacis. ⁊. c. in laterañ. ſi. de
preben. ⁊ Cardi. flo. in. d. cle. vnica. eo. ti. in. vj. op. ⁊ in. viij.
q. fortius ergo vr̄ ꝙ ipe in eccleſia annexa ſue eccleſie poſ
ſit vicarium perpetuum conſtituere.

a ¶ Qui vicarius legittime inſtitutus nō deſinit eē vicari⁹
neqꝫ pdit ſuā vicariā p mortē eius qui eū inſtituit princi-
palē rectorē ipſius eccleſie: put no. Pe. de anch. in. d. cle.
vnica. de offi. vic. ⁊ in. d. c. extirpāde. §. qui vo. put ipſemet
refert in. d. cle. vnica. quez ibi ſequitur prefatus preceptor
meus. Facit qz ceſſet pcurator in rē ſuā. dicit enim Ladul.
in. d. cle. vnica vt refert ibi Jmo. ꝙ poſt eū platus preceptor
meus: ꝙ talis ppetuus vicari⁹ eſt quaſi pcurator in rē ſuā
ſeu hz vtile dñium ſicut emphyteota: pcurator autē in rez
ſuā nō reuocat morte mandantis. l. illā. C. de dona. ⁊ mul-
toſortius emphyteota vel alius hñs iura vtilia perdit iura
ſua per mortē cōcedentis. Nec pnia cōcedentis renocatur
ius vtile emphyteote vel alterius hñtis vtile dñiū vl' alia
iura vtilia vt de ſe eſt notiſſimū: ⁊ id ſilr iſte vicari⁹ perpe
tuus nō pōt remoueri niſi ex cā: ⁊ per iudicē ſuū via iudi-
ciaria vt eſt expſſum in. d. c. ad hec. de offi. vica. ⁊ in tali iu-
dicio citādus eſt ipſe vicarius de cuius remotione agit: ⁊
citandus vr̄ ēt rector pncipalis ſi eccl'ia ipſa ſpectat ad infe
riorē epo cui⁹ de ei⁹ piudicio vr̄ agi: put dicit Zab. in. d.
cle. vnica. in. xij. q. ꝙ cōſenſus rectoris regrit i hmōi iſtōne
vicarij: qz de eius preiudicio agit ſm eū poſt Lap. ⁊ Pau.
de leaza. ⁊ dicūt ēt regri cōſenſum patroni: lz nōnulli con
tra quos ipſe refert. Et put cēſet agi de eoꝝ preiudicio in
inſtituēdo ita pariter in remouendo. Et propterea ſubdit
Zab. in. d. cle. vnica. xiij. q. ꝙ eſt citādus patronus nō vt re
moueat vna cū epo ſi ſubeſt cā. Et ſic vt iudicet lz vt defen
dat vicariū ſm eū poſt Hoſtiē. in. d. c. ad hec. Et eoipſo ꝙ
nō defendit vicariū cēſet cōſentire: put dicit Pau. ⁊ poſt
eū Zab. in. d. cle. vnica. q. xiij. Lz hoc inueſtigare nō ſit ne-
ceſſariū in hac cōſultatione: qm patronus aut alius rector
nō ſit ꝙ epe qui haberet remouere ſi remouēdi cā ſubeēt
que cā non preſumitur ꝙ ſubſit ſed incidenter tetigi vt
demonſtrarē ꝙ nō pōt remoueri vicarius ppetuus ex arru
pro. Sꝫ ob ſuū delictū ſi meretur ⁊ citato ipſo vicario per
viā iudiciariā ad hoc. l. de vnoquoqꝫ. de re iud. Et ex quo
queſiuit ius per inſtōnē nō debet ſine cā illud ab eo aufer
ri. ar. l. id qd noſtrū. ff. de re. iur. Ex quibus videt concludē
duz ꝙ dicta conceſſio vicarie perpetue valuerit ⁊ duret ēt
tempore ſucceſſoris: ⁊ nō poſſit remoueri niſi propter de-
merita ipſius vicarij.

b ¶ Tamen

b ¶ Tamen his nõ obſtãtibus ꝯtriã partẽ arbitror iuri ma/gis cõſentaneã. Nã premitto ꝙ dicte eccleſie vnite (vt in themate) ſpectabãt ad mẽſam epi attẽta forma vnionis cũ vigore vniõis fructꝰ libere ſpectabãt ad vſus epi. Fuit. n. facta vnio: qꝛ redditus epatus erãt adeo tenues ꝙ eps nõ poterat cõmode ⁊ honorifice ſtatũ ſuũ tenere iuxta exigẽ/tiã põtificalis dignitatis ⁊ iſta fuit cã vnionis ⁊ annexio/nis: nã ex ꝑfatione deprehẽdit cã ⁊ intẽtio diſponẽtis. l. ſi. ff. de here. inſti. ⁊ l. j. in pꝛinci. ⁊ ibi Bar. ff. ad mace. Bar. in §. qbus in pꝛima cõſti. C. ⁊ in. l. cũ qd ſi cer. pet. ⁊ in. l. titia rñdit. §. ide reſpondit. de ver. obli. cũ multis ſi. Que cauſa ſuadet ꝙ fructus ⁊ redditus ipſaꝝ eccleſiarũ ꝯuertanť in vſus epi: qð ⁊ apertiſſime demõſtrať ex verbis ipſius vnio/nis ⁊ annexionis ibi libere apprehendere ac illoꝝ fructus redditus ⁊ prouẽtus hmõi percipere, ⁊ in ſuos vſus ac vti/litatem prefate eccleſie foꝛliuienſis conuertere licentia cuiuſlibet alterius minime requiſita ⁊c.

c ¶ Ex qbus verbis demõſtrať ꝙ dicte eccleſie annexe ec/cleſie cathedrali foꝛliuiẽſi cẽſent eſſe de mẽſa dicti epi ſeu ipſius eccleſie epalis foꝛliuiẽſis ꝑ no. ꝑ gl. in ṽbo de mẽſa in cle. frequẽs de exceſ. pla. ⁊ per Inno. ⁊ doc. in. c. vt ſup de re. ecc. nõ alie. ⁊ ꝑ doc. poſt gl. in verbo de mẽſa in cle. j. §. premiſſa. de ſupple. neg. pla. ⁊ in ṽbo mẽſe in cle. j. de re/ſcrip. in qbꝰ iuribus hř ꝙ illa bona ⁊ ille eccleſie cẽſenť eẽ de mẽſa ꝓlati vel capituli quoꝝ fructus redditꝰ ⁊ ꝓuẽtus põt licite ꝯuertere in vtilitatẽ ſuã ⁊ de eis pro libito diſpo/nere ꝓut ꝯtingit in caſu iſto attẽtis ⁊ cã ⁊ ṽba annexionis hoc ſcõ ꝓſuppoſito ſubdendũ eſt ꝙ lꝫ vbi vna eccleſia pro/chialis eſt vnita dignitati vel ꝓbẽde ſimpľr: ita ꝙ nõ ſit õ mẽſa habentis dignitatẽ vel ꝓbendã debeat ibi auctoritate ſupioris hoc eſt epi deputari vicarius ꝑpetuꝰ vt. d. c. extir/pãde. §. qui ṽo. de ꝓbẽ. cũ alijs iuribꝰ. ş. adductis ⁊ ſimili/bus: tñ qñ aliqua eccľia ꝓchialis vniť vel annectiť alteri eccľie vel dignitati. Ita ꝙ ſit de mẽſa ꝓlati vel capľi ipſiꝰ eccľie tũc nõ hꝫ ibi inſtitui vicarius ꝑpetuus: ſꝫ hꝫ ibi in/ſtitui vicariꝰ tꝑalis vt eſt gl. no. in ṽbo de mẽſa in. d. cle. fre/quẽs de excef. pla. Et illã gloſ. ẜm Zab. ſingu. ſequunť ibi P. u. de lea. Landul. ⁊ Zab. ⁊ cõiter oẽs. Ille. n. eccleſie cẽ/ſenť de menſa cui nõ deputať rector vel vicarius ꝑpetuus dicit illa glo. no. ⁊ Pau. ⁊ Zab. ⁊ in eccleſia de menſa vica/rius poniť ⁊ remoueť pro libito ponentis: ⁊ ſic cenſeat tẽ/poralis prout dicit ibi Landul. ⁊ poſt eum Zab.

d ¶ Cũ itaqꝫ dicte eccleſie annexe eccleſie epali cẽſeanť de mẽſa ex quo fructus libere ſunt cõuertẽdi in vſus ⁊ cõmo/da epi ⁊ in vtilitatẽ eccleſie ꝓdicte epali dũmõ dictis ec/cleſijs annexis fiat debitũ iuxta formã vniõis. Et in eccle/ſijs de mẽſa nõ habeat ꝯſtitui vicarius ꝑpetuus ſed tẽpo/ralis ꝓut. ş. dictũ eſt: ⁊ hř in cle. j. §. ſane de iure patro. in/ferť qð nõ potuit eps in ꝑiudiciũ ſucceſſoris cõcedere di/ctas eccľias in ꝑpetuã vicariã nõ reuocandã ꝓ libito: ⁊ ma/xime ſine ꝯſenſu capľi: nã cũ in ꝑpetuũ vicariũ conſtituať ius in re ⁊ quodãmodo vtile dñium: ꝓut. ş. deduxi prout vtile dñium cõſtituiť per locationẽ ꝑpetuã ſeu ad longum tꝑs. l. j. §. qui in ꝑpetuũ. ff. ſi ager vect. vel emphy. peta. ⁊ l. j. in ꝓn. ff. de ſuperfi. ⁊ facit. §. adeo inſti. de loca. ⁊ conduc. Ita ꝙ alienatio cẽſeť qñ aliqd in ꝑpetuũ vel ad longũ tꝑs locať. l. ſi. C. de reb. eccl. nõ alie. ⁊ in. c. nulli iuncto. d. §. qui in perpetuũ ois actus dñij tranſlatiuus venit appellatiõe alienationis. dicit Bal. in. c. j. in ſi. ꝑ quos fiat inue. in vſi. feu. Intelligo dñij directi vel vtilis. arg. d. l. ſi. ⁊ d. c. nulli. ⁊ ſi pignoris cõceſſio cẽſetur alienatio foꝛtius debet cenſeri alienatio conceſſio vtilis dominij que reſultat ex perpetua conceſſione: lꝫ cõcedens aliqð cõmodũ ſibi reſeruet.

e ¶ Qui ergo hẽbat eccleſias quaꝝ fructus conuertebat in ſuos vſus ⁊ illis deſeruire poterat ꝑ vicarios tꝑales quos poterat ad libitũ reuocare ꝓut ſupradictũ eſt poſt Lãdul. ⁊ Zab. ſi illas cõcedit perpetuo conſtituendo ꝑpetuũ vica/rium: ideo vř illas quodãmodo alienare. Alienatio autẽ re/rum eccleſie regulariter eſt ꝓhibita: ⁊ ipſo iure nulla extra de reb. ecc. nõ alie. in antiqs ⁊ in. vj. per totos. ⁊ in. l. iube/mus. ij. C. de ſac. ſan. ec. cum multis ſi. ⁊ ſi fiat in caſu a iure ꝑmiſſo nõ põt fieri ſine cõſenſu aut conſilio capituli. c. no/uit. de his que fi. a prela. ſine cõſen. cap. In alienatiõe eniꝫ facta per epm bonoꝝ eccleſia cathedralis requiriť cõſen/ſus capituli in alienatione bonoꝝ eccleſiarũ inferioꝝ ſuffi/cit cõſilium dicit Panoꝛ. poſt Inn. in. d. c. nouit. ⁊ Hoſ. in c. cũ nos eo. ti. ⁊ poſt Archi. in cañ. eps. xxiiij. di. de ſcðo tñ dicto remittit ſe ad no. per eũ in. c. j. eo. tit. qð tñ nõ ꝑtinet ad caſum noſtrũ. Et in quolibet arduo negocio requiritur cõſenſus vel ꝯſiliũ capľi. ꝓut dicit Panoꝛ. in. d. c. nouit. id colligẽs ex dictis doctoꝝ. Sed ſatis arduũ negociũ vř eẽ concedere dictas eccleſias in perpetuã vicariã ⁊ quedã alie/natio videtur. Idcirco videtur concludenduꝫ ꝙ nõ tenue/rit ſaltem non accedente conſenſu capituli.

f ¶ Nõ ob. c. ꝯtinebať de his que fiunt a prela. ſine conſen. cap. vbi vř ꝓbari ꝙ nõ requirať cõſenſus vel ꝯſiliũ capitu/li in alienatione facta per ꝓlatũ. Sed ſufficit taciturnitas. qꝛ rñdeť ꝙ ibi loquitur in ꝯceſſione ad tꝑs ꝓut dicit ibi gl. ⁊ ſi intelligať de facta ad vitã ſeu ad longũ tꝑs intelligiť in re parua: ꝓut dicit ibi Panoꝛ. allegat idẽ velle Joã. an. in addi. Specu. in rubrica de reb. ec. nõ ali. in ſi. Preterea ibi reqriť ſciã capľi: ⁊ in cãu noſtro foꝛte non apparet ꝙ dicta vicaria ꝑpetua facta fuerit ſciẽte capitulo: ⁊ pro h̃ ꝙ in cãu iſto requirať cõſenſus capľi adminiculať: qꝛ dicta vnio fa/cta fuit vt fructus cõuerterenť in vſus ⁊ cõmodum dicti epi ⁊ vtilitatẽ eccleſie foꝛliuienſis. Intereſt aũt capituli ꝙ res in vtilitateꝫ ſue eccleſie conuertantur cũ eps ſit caput ⁊ ipſi membra eccleſie cathedralis.

g ¶ Ex qbus vř ꝯcludendũ ꝙ dicta cõceſſio in ꝑpetuã vica/riã nõ tenuerit ſaltẽ intelligendo ꝙ ſit taliter facta ꝙ ipſe vicariꝰ nequeat ſine iuſta cã renouari in via iudiciaria ꝓut cõtingit regulř in ꝑpetuo vicario ſolẽniter inſtituto. d. c. ad h̃ ⁊. ş. dictũ fuit. Et ꝓut iſte vicarius ꝓtẽdit hře ius irre/uocabile iſte vicarius de quo agiť. Si aũt intelligereť facta cõceſſio in ꝑpetuuꝫ. i. donec reuocareť nõ reſtricta ad tem/pus certũ ſꝫ duratura ad bñplacitũ cõcedẽtis tũc foꝛte eẽt ſuſtẽtabilis talis ꝯceſſio. dř. n. ꝑpetuũ varijs modis in iure ⁊ ꝗtũ ad ꝓpoſitũ nřm dř qñqꝫ in ꝑpetuũ illud qð cõcedi/tur ſine limitatione tꝑis ad bñplacitũ ꝯcedẽtis. l. iuris pe/ritos. ⁊ ibi Bar. ff. de excu. tu. ſꝫ tũc eps hřet intentũ quia poſſet illũ ad bñplacitũ remouere. nõ vidi aũt formã cõceſ/ſionis dictaꝝ eccľiaꝝ in ꝑpetuã vicariã. Sed vř ꝓſupponi facta vere in ꝑpetuũ ẜm terminos. d. c. ad h̃. ⁊ d. §. qui vero ⁊ ſimiliſi. ⁊ ſi ita eſt puto nõ valuiſſe: ſed qualitercunqꝫ in/terpetreť facta nõ ꝑiudicat epo ſucceſſori per predicta per que ſatis patet reſponſum ad adducta in contrarium.

h ¶ Cũ itaqꝫ inſtitutio in dictã vicariã nõ tenuerit nõ cadit inueſtigatio ſup ſcðo queſito qð eſt formatũ ſub conditio/ne ſi cõſtitutio in vicariũ nõ tenuerit. Si aũt valuiſſet nõ potuiſſet ſine cã puta ꝑꝑ delicta aut demerita vicarij remo/ueri ꝑ. d. c. ad hec. ⁊ dicta. ş. ⁊ ſi querať ꝑ quẽ poſſit remoue/ri ꝓut de facto tꝫ ⁊ qs ſit iudex. Eſt aduertenduꝫ ꝙ dicte eccľie ſunt annexe eccľie foꝛliuiẽſi: itaqꝫ cũ vř eẽ eccleſie ⁊ fructꝰ ẽt in vtilitatẽ eccleſie ſunt cõuertẽdi ex forma vniꝰ itaqꝫ ſup hoc tan. ſ. ꝯceſſio tenuerit vř ꝙ ſit iudex ipſe eps ſi tñ moueať ꝑ hyconomũ ſeu ſindicũ eccleſie. Nã ꝓlatꝰ eſt iudex cõpetẽs in cã ſue eccleſie: vt no. glo. ⁊ doc. in. c. cũ ve/niſſent. de iudi. ⁊. xv. q. j. ſicut Bar. ⁊ Bal. ⁊ doct. in. l. j. C. ne qs in ſua cã iud. ſpe. in ti. de le. §. ſupeſt ver. qd ſi ꝓlatus ⁊ in ti. de arbitro. §. ſequiť ṽ. ſed nunqd abbas. ⁊ Joã. an. in c. venerabilis ante ſinẽ glo. magne de ẽẽſi. Hoſt. ⁊ Panoꝛ. in. c. olim de preſcri. honeſtius tñ eſt ꝙ cãm iudici non ſuſ/ſpecto cõmittat ꝓut dicit gl. in. d. c. cũ veniſſent. Ipſe autẽ eps in cã ſue eccleſie põt recuſari vt ſuſpectus ꝓut volue/rũt Pe. ⁊ Cy. in. d. l. j. C. ne qs in ſua cã iudi. ⁊. d. ant. ⁊ Pa/noꝛ. in. d. c. cũ veniſſent ꝑ. d. c. inſinuãte. de offi. dele. vbi re/cuſať vt ſuſpectus cõſanguineus epi in cã eccľie ipſiꝰ epi ad idẽ. c. poſthumo. de app. ⁊ h̃ ꝙ cõſanguineus ꝓlati in cã ſue eccľie poſſit recuſari vt ſuſpectus tenuerũt Jo. an. do. Ant. Imo. ⁊ Panoꝛ. in. d. c. inſinuãte. lꝫ ſpe. in tit. j. §. ſup ver. qd ſi ꝓlatus ⁊ Egy. in. d. c. poſtremo teneãt ꝯtriũ ꝓut refert ⁊ impugnat Imo. in. d. c. inſinuãte. ⁊ nõ bene ẜm eũ ibi ⁊ clarius in. d. c. poſtremo. ⁊ h̃ ꝑ dicta iura lꝫ dici poſſit ꝙ in dictis iuribꝰ ꝓlatus cãm ꝓſequebatur: ⁊ ſic erat pars Spe. ⁊ Egy. ꝓſit intelligi qñ hyconomus vľ ſindicus eccle/ſie cãm ꝓſequiť. ⁊ Imo. in. d. c. cũ veniſſent. dicit ꝙ lꝫ poſ/ſit vt ſuſpectus recuſari cõſanguineus epi. Tñ nõ ſequiť ꝙ ita recuſari poſſit eps cũ ꝯſanguinei poſſint eẽ layci ⁊ õ quibus ſit magis ſuſpicandũ ꝗ̃ de epo ẜm eũ. Itaqꝫ ſi res in litigiũ deducenda eſt ꝓut eſt veriſimile cõſultius ẽ ꝙ cã moueať per ſindicũ eccleſie ⁊ eps cãm cõmittat: ⁊ per hanc viã ille vicarius remoueať quatenus de facto tenet ex illo colorato titulo ꝑpetue vicarie: lꝫ nõ ſit ꝓprie titulus in ec/cleſia talis vicariatus: prout dicit glo. in. d. c. ad hec de offi. vica. ⁊ glo. ⁊ Panoꝛ. ⁊ preceptor meus in. d. c. g. perpetuus de fide inſtru. Laus deo.

¶ Cedens hereditatē amplā pro tenuiſſimo p̄cio: an poſſit cōqueri de enormi leſione. Et an ſit differētia inter eū qui cedit rem vel ius qḋ habet in rem.

¶ Conſilium. cclxiij.

In noīe domini noſtri

i ieſu xp̄i. ¶ In cā vertēte inter capl'm eugubinum fratrū minoꝝ ſeu eoꝝ ⁊ eccleſie romane procuratorē ex vna parte agente ⁊ dn̄aȝ ambroſinā vxorē olim ſer Bartholomei de dcā ciuitate ⁊ ſer Pellinū eius ꝓcuratorē ex alia pte cōuenta memini me al's ꝯſuluiſſe in fauorē ptis agentis qḋ quedam ceſſio facta dicto cōuentui per dn̄am Luciaȝ tertij ordinis ſancti franciſci in monaſterio dicto del paradiſo nō reddatur inefficax ea p̄tenſa cā: q2 ſorores dicti loci cenſeanť regulares ⁊ oīa querere monaſterio in p̄ſentiarū ſup eadem ceſſione vertiť alia excitatio. ſ. q2 allegať inefficax: ex eo q2 lȝ inſtr̄m ceſſionis ſonet ꝙ ex cā donationis fuerit facta dicta ceſſio: tñ dicitur ꝙ fuit facta ex cā venditionis ⁊ hereditas erat magni valoris ⁊ ceſſio fuit facta pro tenuiſſimo precio. Et ſuper h̄ ſunt examinati nōnulli teſtes quorū atteſtationes ſunt ad me trāſmiſſe: vnde queriť an ex h̄ medio pars conuenta veniat abſoluenda necne.

a ¶ Circa hoc ꝯcludendū ꝙ ſic: nā aduertenduȝ eſt ꝙ ceſſio actionū ſi ſit ex cā venditionis nō vȝ niſi vſq; ad cōcurrētem quātitatē precij pro dictis actionibus conuenti vt eſt expreſſum in. l. per diuerſas. C. man. Et ſi pro pte vēditur ⁊ pro reſiduo donať ſiľr nō vȝ pro pte donata vt ē expreſſum in. l. ab anaſtaſio. C. e. ti. Preſumiť enim ſimulate aut in fraudē. d. l. p diuerſas appoſita cā donationis vt ibi habeť: ⁊ iō in caſu iſto: lȝ in inſtr̄o apponať cā donationis: tñ q2 teſtes tres deponūt ꝙ dicta ceſſio fuit facta pro quātitate. xxx. ducatoꝝ. Et ꝙ ceſſiōarius noluit ꝙ in inſtr̄o apponeretur ꝙ ex cā dicti p̄cij fieret: ſed diceretť facta ex cā donationis vt ceſſio eſſet validior. Iō vť aperta fronte ꝯcludēdum ꝙ dicta cā donationis fuerit ſimulata: ⁊ ꝓpterea non cōſidereť: q2 pl' vȝ qḋ agiť q̄ȝ qḋ ſimulate ꝯcipiť vt. C. pl' valere qḋ agiť in rub. ⁊ nig. Et iō ſit inefficax a. xxx. ducatis. ſ. p. d. l. p diuerſas. ⁊. d. l. ab anaſtaſio. Quinimo vť ꝙ fuerit inefficax in totū ea rōne: q2 dicta h'ditas quam pars agēs petit vigore dicte ceſſionis aduerſus reā ꝯuentā preſupponiť fuiſſe ⁊ eſſe valoris ⁊ cōis extimationis. dcc. flo. deducto ere alieno: put vť cōfeſſione ꝓcuratoris ꝓbatum ita ꝙ vť enormiſſima leſio ⁊ rōne enormis vľ enormiſſime leſionis p̄ſumitur dolus. ar. l. oēs. §. lucius. ff. que in frau. cre. ⁊ in. c. qntauallis. de iureiurā. ⁊ qḋ habeť in. c. veniens eo. ti. ⁊ per Bar. in. l. ſi ſocietatē. §. arbitroꝝ. ff. pro ſo.

b ¶ Ita firmat. d. Ant. in. c. cū cōtingat. de iureiurā. volēs ꝙ ex enormi leſiōe eliciť p̄ſumptus dolus qḋ ⁊ voluit ibi panor. in. d. c. ſequēs dicta Pe. de anc. qui hoc voluit in maxima ſua repetitione. c. j. de cōſti. in antiqs. q. xi. dicēs ſe cōſuluiſſe ſenis: qḋ maxime dicendū vť in caſu iſto in quo teſtes deponūt ꝙ magiſter Iacobus qui recepit donationeȝ ſeu ceſſionē predictā aſſeruit ſub iuramēto ꝙ dicta hereditas nō erat detractis oneribꝰ extimationis vltra. cl. aureos aut ad plus. cc. cū aūt ſic. dcc. flo. ſm̄ cōfeſſioneȝ ꝓcuratoris agētis ⁊ pro parte cōuenta dicať eſſe longe maioris extimationis hoc eſt mille flo. vť elici ſatis dolus dicti recipientis ⁊ ex dicto dolo inducta vť dicta ſoror ad vendēdū ⁊ cedendū dicta iura ſua que habebat in dicta hereditate. Dolus. n. qui cōſtat ex aīo nō pōt directo ꝓbari: ſ; ex cōiecturis ⁊ indicijs ꝓbať. l. dolū. C. de dolo. ad hoc gl. no. in §. alie inſti. de act. Dolus aūt dans cāȝ ꝯtcui emptionis ⁊ venditionis reddit illū ipſo iure nullū. l. eleganter in pnc. ff. de dolo. Iō ſi nullus eſt dictus ꝯtcus emptionis dictorū iurium vť ꝙ nihil ſit tranſlatū in dictū ceſſionariū: ⁊ ꝯñr pars cōuenta veniet abſoluēda: q2 reus abſoluiť ex nō iuř agētis. l. ſi. C. de rei vē. c. cū eccleſia ſutrina in ſi. extra de cā poſ. ⁊ ꝓprie. l. qui accuſare. C. de edē. cū ſi. ⁊ ſic ex duplici capite vť ꝙ victoria debeat pro parte conuenta.

c ¶ Tū his minime refragātibus ꝯtriuȝ arbitror de iure reſpondendū. vȝ ꝙ partes iudicis ſint in condēnando dictā reā conuentā preſuppoſito ꝙ pars actoris al's fundauerit ſuā intentionē puta in probādo mortē eius de cuius hereditate agiť ⁊ primioritatē dicte Lucie cedētis ⁊ bona que petunť eſſe hereditaria ⁊ poſſeſſa pro herede vel pro poſſeſſore per reā cōuentā que oīa p̄ſupponunť ꝓbata. Solum autē inſtať ſup inefficacia ceſſionis reſultāte ex cauſis deductis. ſ. pro altera pte. Quibus cōfutatis remanebit dcā cōcluſio. ſ. ꝙ victoria dēat eē pro parte actoris cū ceſſio prima ſui facie appareat valida ⁊ al's valida preſupponatur.

d ¶ Et ꝙ ex dictis medijs nō reddať inefficax deducitur ex pluribus. Et primo vť ꝙ nō probetur ꝙ dicta ceſſio emanauerit ex cauſa venditionis. Nam preſupponitur ꝙ publicatis atteſtationibus non poſſunt noui teſtes examinari ſuper eiſdē articulis vel directo cōtrarijs vt in auc. de teſt. §. q2 vero vnde ſumitur aūt. qui ſemel. C. e. ti. ⁊. c. fraternitatis extra eo. ti. cū ſi. Sed in caſu noſtro videtur ꝙ teſtes qui deponūt ꝙ dicta ceſſio facta fuit ex cauſa oneroſa vidētur examinati ſuper eiſdem articulis vt deducā merito nō videtur eis credendum per dicta iura: qḋ autē ſuper eiſdeȝ articulis fuerint publicatis primis atteſtationibus noui teſtes de quibus agiť examinati deducitur: nā fuit prius ſub hac forma articulatum vȝ. item ꝙ dicta aſſerta ceſſio facta vt dicitur ꝙ dictā Luciā: lȝ vt dicitur facta ſit titulo donationis: tamē re vera facta fuit pro precio. xxx. aureoꝝ ⁊c. ⁊ h̄ in articulo. xiiij. Item in articulo. xvj. articulatur. Item ꝙ dicta aſſerta ceſſio fuit re vera potius facta ſub titulo venditionis q̄ȝ ſub titulo donationis: ⁊ ita fuit ⁊ eſt verū. Et ſuper iſtis articulis fuerant atteſtatiōes publicate que nihil probabant: ideo ſuper hoc ꝙ dicta ceſſio fuerit fcā pro precio. xxx. aureoꝝ nō potuerunt teſtes iterato examinari ⁊ examinati preſumuntur ſubornati per dicta iura ⁊ que in eis habenť. Ex quo. n. fuerat articulatum ꝙ dicta ceſſio nō fuit facta ex cā donationis: ſed venditionis pro p̄cio. xxx. aureorū nō poterat ſup hoc ꝙ dicta ceſſio non fuerit facta ex cā donationis fieri noua examinatio teſtiuȝ. Nec ſuper hoc ꝙ facta fuerit pro precio. xxx. aureorum.

e ¶ Et remota probatione ſup his remanet ꝙ cenſeať facta ex cā donationis put ꝓbat inſtr̄m: ⁊ cōſequēter nō poſſit reſcindi vel inefficax cēſeri vigore. d. l. per diuerſas aut. d. l. ab anaſtaſio. Nec; rōne enormis vľ enormiſſime leſiōis: q2. ſi donauit nulla eſt leſio ſeu diſpropoꝛtio. Et ſi eſt non reddiť ceſſio inefficax: vt. ī. deducam. Et iſtud mediū videť meo iudicio ſatis planū. Nō enim negari pōt quin hec negatius ꝙ dicta ceſſio nō fuerit facta ex cā donationis fuerit articulata: ⁊ cōſequēter quominus ſuper hoc nō potuerit fieri noua examinatio poſt publicatas atteſtatiōes ſup hoc factas. Nec refert ſi fiat nouus articulus p diuerſa vba ſed ſatis eſt ꝙ id ſup quo fiunt noue atteſtationes expreſſe vel tacite ſeu implicite cōprehēdunť ſub prioribus articulis de neceſſitate facti ⁊ ꝓbationis: put volunt Innoc. Io. an. ⁊ Panor. in. d. c. fraternitatis. verbigratia articulauit qs ꝙ p̄ſcripſit talem p̄ſcriptionē longi tpis que preſcriptio reqrit titulū bonāfidē ⁊ poſſeſſioneȝ decē vel. xx. an. lȝ nō articulauerit explicite aliqḋ ex dictis tribꝰ. Tū nō potuerunt teſtes de nouo examinari ſup poſſeſſiōe vel bonafide vel titulo put Inno. ⁊ Io. an. effectualiter voluerunt in. d. c. fraternitatis. ad idē glo. in verbo abditamento. in. d. §. q2 vero ſm̄ Panor. in. d. c. fraternitatis. qui hoc voluit ⁊ poſt eū dn̄s ⁊ p̄ceptor meus. d. Benedi. capra doc. p̄clariſſimus multofortius in caſu iſto in quo magis clare cōprehendiť nouus articulus ſub antiqs vt de ſe patet. Et eſt aduertēdum ꝙ vt dixi dicte iuris ꝓuiſione noui teſtes examinentur ſuper prius articulatis fundatur timore ſubornationis ne. ſ. teſtes ſubornati falſum dicunt. Itaq; iſta allegatio nō vť oino aduerſari rei veritati. Daro ꝙ atteſtationes noue al's proberent. Et ob hāc cauſam ſum procliuis in cōſulendo pro hac parte. Et maxime q2 mihi perſuadeo ex his que percepi ꝙ dicta hereditas ex alio capite ptineat ad dictuȝ cōuentū eugubinū fratrū minorū ⁊ ꝙ re vera iura dicte lucie eſſent inania ꝓpter vltimā voluntatē factaȝ per defunctum. Licet hoc non ſit deductum in hac cauſa.

f ¶ Poſſet etiam attentari ꝙ dicte atteſtationes non concludant oino: nam primus teſtis deponit ꝙ cōuenerunt dictus frater Iacobus ceſſionarius ⁊ dicta Lucia ꝙ dictus frater Iacobus nomine cōuentus ſolueret dicte Lucie cedentis. xxx. aureos: alij vero duo teſtes nihil deponunt ꝙ frater Iacobus promiſerit nomine conuentus. Satis aūt diſtat vtrū promiſerit ſimpľr an vero promiſerit noīe cōuentus. Itē iſte deponit ꝙ promiſit. xxx. aureos venetos. Alij ſimpliciter ꝙ promiſit ducatos. xxx. aureos que ſimplex promiſſio. xxx. aureoꝝ non intelligitur de melioribus put ſunt veneti: ſed de alijs minoris precij. l. nūmis. de le. iij. cū cōcor. item ſer Perioānes tertius teſtis nō deponit aliquid ꝙ

aliquid ꝙ dictus frater Jacobus ꝓmitteret dictã quãtitatem dicte Lucie: ſed ꝙ venerunt adinuicẽ ad talẽ ꝯcordiã ꝙ ſer Mattheus ꝓmitteret dictos .xxx. aureos dicte Lucie: ⁊ facta dicta ꝓmiſſiõe per ſer Mattheũ Lucia ceſſit ⁊c. Ita ꝙ in ꝓmiſſione facta per fratrẽ Jacobũ iſte tertius teſtis nõ eſt cõteſtis cũ alijs. Itẽ ſecũdus teſtis deponit ꝙ ſer Mattheus ꝓmiſit noĩe dicti fr̃is Jacobi alij ꝙ ꝓmiſit intelligit̃ noĩe ſuo ar. l. ⁊ magis. ff. de ſolu. ⁊ l. paulus. ff. mandati. Itẽ primus teſtis dꝑonit ꝙ ſer mattheus fecit ſcriptã: ⁊ nõ alr̃ deponit de ꝓmiſſione alij de ꝓmiſſione ⁊ nõ formaliter deſcriptas licꝫ incidẽter faciãt mẽtionẽ deſcripte. Itẽ duo teſtes deponẽtes de ꝓmiſſione dicũt ꝙ ꝓmiſit ſoluere Lucie: ⁊ tñ ſcripta dicit ꝙ fatet̃ ſe hr̃e indepoſitũ ad petitionẽ ſororũ monaſterij del paradiſo. Nõ aũt ad petitionẽ dñe Lucie. Itẽ illi teſtes ſimplr̃ deponũt de ꝓmiſſiõe .xxx. ducatorũ: ⁊ tñ ſcripta dicit qñ cõuẽtus ſancti franciſci obtinebit dictã hereditatẽ: ⁊ ſic ſub die incerto qui habet̃ pro cõditione. l. dies incertus. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ cõſtat diuerſam eſſe ꝓmiſſionẽ ſimplicẽ ⁊ promiſſionem cõditionalem l. i. §. ſi quis ſimpliciter. ff. de verbo. obli.

g ¶ Dato aũt ſine ꝑiudicio veritatis ꝙ per dictas atteſtationes legittime ꝓbet̃ ꝙ dicta Lucia dederit dicta iura pro quãtitate .xxx. ducatorũ. Tñ vr̃ poſſe dici ꝙ ceſſet diſpoſitio d. l. ꝑ diuerſas. ⁊ d. l. ab anaſtaſio duplici rõne. vna q2 dicta Lucia donauit cõuentui ſancti franciſci: ⁊ pro eo fratri Jacobo ⁊ ẽt notario recipiẽti pro dicto cõuentu: ⁊ dictus cõuentus nihil ꝓmiſit. Nec aliquis noĩe ipſius cõuentus ſꝫ ſimplr̃ ſer mattheus aut frater Jacobus. Non aũt ꝓbat̃ ꝙ noĩe cõuentus niſi forte per vnũ teſtẽ cui nõ credit̃. l. iuriſiurãdi. C. de teſt. ⁊ c. cũ litteris. ⁊ c. licꝫ ex quadã extra eo. ti. ita ꝙ cõuentus ſancti franciſci ꝑdictus ad nihilũ obligatur ex dcõ ꝯtractu nõ põt dici redẽptor litiũ ꝓut reqrit̃ d. l. ꝑ diuerſas que fuit inducta in odiũ redẽptorũ litiũ: vt pꝫ ex verbis d. l. per diuerſas ibi redẽptores litiũ. Cõuentus aũt nõ fecit emptionẽ neqꝫ habuit ex cã onerosa ſi aliꝰ ſe obligauit ad danduꝫ Lucie donatrici: ex eo q2 donauit vel vt donaret ipſi cõuentui ⁊ multofortius ſi dicta Lucia donauit cõuentui vt ipſe ſer mattheus vel frater Jacobus daret cõuentui ſororũ. Nõ aũt ipſi donatrici. Sunt ille leges exorbitãtes ⁊ facte in odiũ querentiũ emere actiones contra alios: iõ nõ ſunt extendende. arg. c. que a iure cõi exorbitant. ⁊ in regula odia. de reg. iur. in. vj. ⁊ in. c. cũ dilectus. de ꝯſue. ⁊ l. ius ſingulare. de. ll. cũ ſi. facit ꝙ in ſimili no. gl. in. l. eleganter in prin. de dolo in ꝑſoneta qui dolo induxit aliquẽ ad vendenduꝫ: nã dolus ſuus dans cãm venditioni nõ viciat ipſum contractũ: licet dolus emptoris viciaret vt ibi: ita ⁊ dolus iſtius fratris ⁊ fraus nõ viciet donationem factam conuentui qui non eſt redemptor litium nec aliqd dedit pro conſequenda dicta ceſſione.

h ¶ Et ſi dicat̃: licꝫ in ꝑſoneta eius dolus nõ viciet. Tñ ſecus eſt in ꝓcuratore vel geſtore pro alio ꝯhente vt ibidem notat glo. Sed dictus frater Jacobus contraxit nomine capituli ſui pro quo recepit emptionẽ: iõ dicta ſimilitudo ⁊ dicta allegatio facit contra nõ pro rñdet̃ ꝙ iſtud ꝓcederet qñ ipſe ſolus frater Jacobus recepiſſet ceſſionẽ ⁊ ſuadet tũc ratio q2 ꝯtractus ꝓcuratoris fundat̃ in ꝑſona ꝓcuratoris: ita ꝙ ſi in eius ꝑſona nõ hꝫ initium ⁊ fundamẽtũ eſt inefficax etiã reſpectu domini. l. quecũqꝫ gerimus. ff. de acti. ⁊ obli. Tamẽ in caſu iſto ẽt notarius recepit: ⁊ ſic ꝯxit pro conuentu quiſquidem notarius nihil dedit aut promiſit nec dolũ aliquem commiſit merito ⁊c.

i ¶ Itẽ licꝫ nõ viderĩ inſtrm̃ ceſſionis: tñ ꝑcipio ꝙ dicta dñã Lucia nõ donauit hereditatẽ ſed donauit iura ſua que habebat in hereditate ꝑdicta que quidẽ iura fortaſſe nõ valebant q̃ntum hereditas: q2 poterat eſſe dubiũ vtrũ ipſa eſſet cõſanguinea ꝓximior vel vtrũ iſta proximioritas poſſet ꝓbari. Itẽ vtruꝫ defunctus teſtatus fuerit vel codicillauerit ꝓut audio ꝙ allegabat vxor ipſius rea conuenta dicendo ꝙ ſibi reliquerat ipſa bona vel eorũ vſumfru. Itẽ allegabat dictus frater Jac. ꝙ bona ſua reliquerat dicto conuentui ſancti franciſci de eugubio ꝓut deponit ſer Baptiſta primus teſtis ex nouiter examinatis ad me tranſmiſſis ⁊ mihi dicit̃ ꝙ eſt verum: ſed tunc t̃pis teſtes erant longe diſtantes: ita ꝙ nõ poterãt haberi: ideo deuentũ fuit ad dictũ ꝯtractum ceſſionis ⁊ ex quo lis eſt fundata in ſucceſſione inteſtati nequeũt in hoc iudicio niti ex teſtõ: ideo non deduxerunt in hac lite teſtm̃ nec ego põdero tanq̃ verũ ſit: ſed ꝙ propter hmõi dubietatẽ iura. d. dñe Lucie ꝓtendentis hereditateꝫ ad ſe ſpectare ab inteſtato nõ erãt tante extimationis ꝓut erat hr̃ditas ſeu bona hereditaria: iõ licꝫ ꝓcurator forte confeſſus fuerit ꝙ bona hereditaria que petunt̃ vel ꝙ ipſa hereditas erat extimatiõis .dcc. aureorũ: nõ tñ fatetur ꝙ iura dicte te dñe Lucie eſſent tãte extimationis propter dubia predicta. Et etiã ꝓpter expẽſas ⁊ onera litiũ. Si enim hereditas valet mille etiaꝫ deducto ere alieno ⁊ heres eſt grauatus multis legatis aſcendentibus ad mille ⁊ ceſſet falcidia: ꝓut ceſſat in legatis pijs auc. ſimiliter. C. ad. l. fal. tunc iura heredis nihil aut parum valent.

k ¶ Itẽ licꝫ actio cõpetat ad centũ nõ ꝓpterea actio ipſa valet centũ ꝑꝑ expenſas ⁊ labores litiũ dicũt ad ꝓpoſitũ in. d. l. per diuerſas. ⁊ gl. ⁊ Bar. ⁊ alias gl. ⁊ Bart. dicũt cõſiderari debere dubiũ euẽtũ litis. ſ. in. l. lucius. §. fi. ff. ad treb. dubiꝰ enim eſt euẽtus litis. l. ꝙ debet̃. ff. de pe cu. Ita ꝙ nõ ſequit̃ hereditas valebat tm̃. ergo iura ceſſa tm̃ valebant: ⁊ ſic illa cõfeſſio nõ cõcludit. Et inſuꝑ licꝫ hereditas valeret mille forte erãt bona ab alio nõ poſſeſſa que nõ ſunt ab alio petenda que nõ vident̃ in cõſideratiõe ꝓut nõ cõſiderant̃ bona poſſeſſa per cedentẽ quo ad diſpõnẽ. d. ll. per diuerſas ⁊ ab anaſtaſio ꝓut ſumit̃ ex dictis Bar. in. d. ll. in vlti. col. verſ. vltimo circa hoc quero: adeo ꝙ ſi nulla bona hr̃ditaria ab alio poſſiderent̃ nõ militaret diſpõ dictorũ iuriũ: q2 ceſſionarius nõ poſſet dici redẽptor litiũ ꝙ ꝯſiderat ibi Bar. q2 tñ nõ vidi circa hoc ꝓceſſum aut qd ꝓbatũ aut cõfeſſatuꝫ fuerit: iõ nõ me extendo ſed placuit hoc tangere vt faciam iudicem aduertentem vt etiam hec conſideret.

l ¶ Et ꝑdicta ſunt ꝯſiderãda nõ ſoluꝫ quo ad terminos dictarũ. ll. ꝑ diuerſas ⁊ ſequẽtis: ſꝫ ẽt ad euitãdũ aliã obiectionẽ qꝰ. ſ. dcã lucia cedẽs fuerit dolo inducta ad cedẽdũ. Et ꝙ dolus ꝓbet̃ ex falſa aſſertione fratris Jacobi circa valorem hereditatis: ⁊ ex enormi ſeu enormiſſima leſione vt. ſ. deductũ eſt in adductis pro parte prima. Nã rñdet̃ ꝙ forte nõ apparet de enormi leſione nec de falſa aſſertione per ea q̃. ſ. deducta ſunt circa extimationẽ iuriũ ceſſorũ. Ireꝫ q2 dolus tertij nõ viciat ꝯtractũ vt deductũ eſt. ſ. Itẽ non viciat dolus ꝯtractũ ſtricti iuris ꝓut eſt donatio vt ꝓbat̃ in. §. actionũ inſti. de acti. ⁊ licꝫ alleget̃ nõ fuiſſe donationẽ: ſed ꝯtractum onerosum ꝑꝑ id qꝰ deponũt teſtes nuper exãiati rñdet̃ ꝙ exãiatio ſunt inefficax. Itẽ ꝙ atteſtatiões nõ ſunt ꝯformes. Itẽ ꝙ ꝯuentus ſancti franciſci nihil ꝓmiſit nec aliqs eius noĩe. ita ꝙ ipſe recepit ex cã lucratiua ⁊ ex cã ſibi onerosa: licꝫ cedẽs ceſſerit ob pecũiã: ⁊ ſic nõ ex mera liberalitate ceſſerit. Et ꝓpterea nõ videat̃ reſultare ꝯtractus emptiõis ⁊ vẽditionis: ſed quãtũ ꝯhitur inter promittentem pecuniaꝫ ⁊ cedentẽ reſultet quidã ꝯtractus inominatus. ſ. do vt facias. ſ. do vel promitto dare pecuniam vt tu dones ⁊ cedas alteri. Q̃tum autem ꝯhitur inter cedentem ⁊ ceſſionarium reſultet donatio prout ꝯ omnia. ſ. deducta ſunt.

m ¶ Et faciũt pro iã dictis: q2 in dubio debet actus geſtus taliter interpetrari vt vicio careat: ⁊ ſic valeat ⁊ nõ pereat. l. ſemꝑ in actionibꝰ. ff. de reb. dub. ⁊ c. ſi papa. de priui. lib. vj. cũ cõcor. Silr̃ ergo ſi ꝯtractus fuit inominatus nõ eſt iudicandus bonefidei ꝑ. d. §. actionũ. ergo nõ viciat̃ ꝑꝑ dolũ dantẽ cãm ꝯtractui per. l. ſi dolo. C. de ꝯhen. ⁊ cõmit. ſtipu. ⁊ no. per gl. Bar. ⁊ docto. in. d. l. eleganter in princi. de dolo. Preterea ille dolus nõ dedit cauſam ꝯtractui: q2 illa lucia inducta fuit ad cedendum: q2 erat inhabilis ad faciliter agendum in ciuitate Eugubij: ſed fuit decepta ad cedenduꝫ pro tam vili precio ſi deceptio interuenit. fuiſſet enim parata cedere pro competenti quantitate. iõ mendaciuꝫ induxit ad vilitatem precij non ad voluntatem cedendi: ita ꝙ talis dolus non viciat cõtractum: q2 licꝫ contrahentibus in quantitate precij ſe decipere. l. in cauſe. §. idẽ pomponiꝰ. ff. de mino. ⁊ ideo deceptio hmõi nõ viciat contractum vt ibi. ⁊ in l. iulianus. §. ſi venditor. ff. de acti. empt. licet ex doloſa deceptione purget̃: vt dicit gl. §. idẽ pomponius. ⁊ purget̃ cõtra doloſum per actionẽ ex eo ꝯtractu vel de dolo: vt ꝓbatur in. d. §. ſi venditor. ⁊ per gloſ. ⁊ Bar. in. d. l. elegãter in ꝓn. dicte aũt actiones competũt decepto ad intereſſe. Nõ aũt iuuatur is contra quẽ facta eſt ceſſio. Nũc autem non agit̃ inter dominã Luciã ⁊ conuentum ſancti franciſci: ideo nõ conſideretur huiuſmodi deceptio.

n ¶ Inſuꝑ licꝫ dolus det cauſam ꝯtractui emptionis ⁊ venditionis: ita ꝙ ꝯtractus reddat̃ ipſo iure nullus: tñ ſi eo pretextu ſequat̃ traditio ex ipſa traditione transfertur dñium: ita ꝙ repetitur cõditio indebiti: ꝓut tangit glo. in. d. l. eleganter in prin. que cõditio indebiti preſupponit dñiuꝫ tranſlatũ

q2 nemo cõdicit rem ſuã preter q̃ a fure.l.ſi.vſufru. quẽad mo.ca.§.ſic itaq̃ inſti.de act. Et firmat clarius Bar.in.d. l.elegãter in ſi.p̃n.traſfert.n.ex cã putatiua vt ibi p Bar.⁊ per eũ in.l.).§.ſi vir.de acq.poſ.⁊ in.l.nõ dubiũ.C.de.ll.⁊ ita cõiter tenet. Et pptera dicebat Bul.pcedit venditio nulla ſequit̃ traditio infirmãda vt refert gl.in.d.l.elegãter. traditio ergo eſt efficax:lʒ veniat infirmãda per cõditionẽ indebiti vl̃ actionẽ de dolo vt ibi habet̃.⁊ i.l.ſub pretextu inſtri.C.de tranſac. Et ſicut transfert̃ dñiuʒ ex traditione: ita ⁊ tranſfert̃ actio ex ceſſione:q2 idẽ opat̃ ceſſio in incorpo/ralibus qd̃ traditio incorporalibus vt not.gloſ.⁊ doc.in.l. ſi.C.q̃n fiſcus vel priua.⁊ in.l.ad eũ.ff.de dona.⁊ in pprijs terminis no.Bar.in.d.l.eleganter in p̃n.in pe.col. Ex q̃bus oĩbus dato q non ſingula neceſſario cõcluderẽt puto apta frõte ↄcludendũ q partes iudicis in pronunciando cõtra cõuentũ nõ obſtãtibus predictis obiectionibus ad/ductis cõtra dictũ ↄtũ ceſſionis. Laus deo.

¶ In diuiſione duo ex quinq̃ fratribus noĩe eoꝝ ⁊ vice ⁊ noĩe q̃nti fratris abſentis receperunt tres partes ex q̃nq̃ ⁊ durãte abſentia illas tres inter ſe diuiſerũt in duas. Ec/cleſia habens certum ius contra hereditatẽ pro certo pre/cio cedit omne ius q habet in bonis q̃ venerũt in par/tem ⁊ poſſidẽtur per dictos duos: dubitatur ex quo poſſi/dent etiã portionẽ abſentis: an etiam pro illa quinta parte intelligatur facta compoſitio cum dictis fratribus.

¶ Conſilium cclxiiij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Viſis p̃dictis dubijs ⁊ viſa ceſ/ſione facta per dictũ felicẽ capiã q̃libʒ du/biũ de per ſe. Et deueniẽdo ad primũ. Licʒ videat̃ prima facie dicẽdũ q dicta ceſſio nõ iuuet dictos Frãciſcũ ⁊ Angelũ ea rõne:q2 erãt q̃nq̃ fra/tres ⁊ vno vʒ dicto Mattheo abſente duo ex eis volebant eoꝝ ptes ſepatas ⁊ diuiſas ab alijs.pptrea fecerunt q̃nq̃ partes de bonis ſuis cõmunibus illi quattuor frẽs de qb⁹ quinq̃ ptibus duas partes accepeũt Anto. ⁊ Tobaldus ⁊ tres alſ pro indiuiſo inter ſe acceperũt Petruſpaulus ⁊ Frãciſcus noĩbus eoꝝ pprijs ⁊ vice ⁊ noĩe Matthei alte/rius fratris abſentis:itaq̃ dcã bona poſita in dictis tribus ptibus obuenerũt inptem dictis Petropaulo ⁊ Franciſco ſolũ pro duabus ptib⁹ pro indiuiſo ⁊ tertia pars pro indi/uiſo ⁊ cũ alijs duab⁹ ptib⁹ obuenerũt in ptẽ.d. Mattheo. Si itaq̃ dictus Felix ↄceſſit.d.Frãciſco ⁊ Angelo dicti Pe/tripauli oĩa iura que eccleſia romana ⁊ frẽs ſancti Franci/ſci habebũt in bonis mobilibus ⁊ imobilib⁹ obuentis in partẽ dictis Petropaulo ⁊ Frãciſco nõ cõceſſit iura q̃ ha/bebant in dictis bonis pro q̃nta pte q̃ obuenit dicto Mat/theo ſeu dictis Petropaulo ⁊ franciſco noĩe dicti Mat/thei:nã pro illa parte nõ obuenerũt eis dicta bona in par/tem:nec videnĩ illa poſſediſſe ex quo illa receperũt noĩe di/cti Matthei:⁊ qui noĩe alieno poſſidet nõ poſſidet ſʒ ille cuius noĩe poſſidet.l.qd̃ meo in prin.ff.de acqui.poſ.cum ſi.⁊ verba ↄtus interpretant̃ cõtra ſtipulantẽ ⁊ contra eũ qui nititur ex ↄtu.l.quicquid aſtringende.de verbo.obli. l.veteribus cum ibi no.ff.de pac.⁊.l.labeo.⁊.l.ſi in emptio/ne in prin.de contraben.emp.

a ¶ His tñ nõ ob.puto apta fronte ⁊ intrepide ↄcludẽdum q dicta ↄceſſio trahat̃ ẽt ad bona p̃dicta inſolidũ etiã pro tertia pte que per p̃dictos petrũpaulũ ⁊ franciſcũ fuerunt accepta noĩe dicti Matthei.preſupponit̃ enĩʒ in facto: qd̃ poſtea dicti Petruſpaulus ⁊ franciſcus diuiſerũt inter ſe dicta bona nulla facta mẽtione de dicto Mattheo ⁊ bona ipſa diuiſa poſſederũt ⁊ fructuauerũt pro ſe nõ ſub cõme/moratione Matthei neq̃ noĩe Matthei:ſed noĩe pprio: itaq̃ dicta bona fuerũt inter ſe diuiſa ⁊ pro diuiſis p eos poſſeſſa tpe dicte facte ↄceſſionis per dictũ felicẽ. Tũc ſtat cõcluſio q dicta cõceſſio cenſet̃ facta ẽt quo ad portionẽ q̃ obuenit dictis Petropaulo ⁊ franciſco noĩe dicti Mat/thei. Nã dicta ↄceſſio fuit facta nõ ſolũ de iuribus q̃ habe/bant eccleſia romana ⁊ fratres ſup bonis mobilib⁹ ⁊ imo/bilibus q̃ dictis Petropaulo ⁊ frãciſco obuenerũt in ptẽ: lʒ ẽt ſup bonis q̃ fuerũt poſſeſſa per dictos Petrũpaulũ ⁊ frãciſcũ:⁊ q̃ poſſidebant̃ p p̃dictos frãciſcũ ⁊ Angelũ: ita q ſiue obueniſſent in ptẽ ſiue poſſiderent̃ p p̃dictos Pe/trũpaulũ ⁊ frãciſcũ ſufficit vt militẽt vba dicte ↄceſſionis: ⁊ conſequenter dicta conceſſio iurium:

b ¶ Nã copula ⁊ iuncta relatiuo ſubſtãtie que venit amplia/tiue nõ reſtrictiue. Reſtrictiue aũt venit q̃n relatiuũ ſub/ſtantie q vel q̃ ponit̃ ſine copula caſus eſt q eſt ſm Py.ſin/gu.in.l.ea tñ adiectio.ff.de le.iij.⁊ ibi bar.qd̃ ⁊ ſumit̃ ex di/ctis Bar.in.l.ſi is q.cc.§.vtrum.ff.de re.dub. Bal.⁊ doc. in.l.gallus.§.ẽt de lib.⁊ poſth.⁊ per cañ.in.c.ij.de reſcrip. In q̃bus locis tractat̃ de virtute copule vtrũ reſtringat vt diſpoſitio nõ militet niſi ↄcurrat ambo copulata:an vero amplict vt diſpõ militet ẽt vbi vnũ dũtaxat ex copulatiue rificat̃ ⁊ doc.cõiter oẽs ↄcurrũt in ſupradicta theorica quo ſit q ex quo dicti Petrũſpaul⁹ ⁊ frãciſcus fructabãt ⁊ poſ/ſidebãt dicta bona in totũ:nõ militet dicta ↄceſſio ⁊ ceſſio ſup iurib⁹ cõpetẽtibus ſup dictis bonis inſolidũ nõ habi/ta diſtinctione ptis prinẽtis ad Mattheũ ⁊ ptiũ prinẽtiũ dictis ceſſionarijs:⁊ h̃ medium videtur mihi planum.

c ¶ Iuuat̃ ẽt hec pars:q2 put eſt.ſ.pſuppoſitũ dicta bona fuerũt ſcdo loco diuiſa iter Petrũpaulũ ⁊ frãciſcũ:⁊ certa bona obuenerũt in ptẽ Petropaulo:quedã alia bona ob/uenerũt in ptẽ dicto frãciſco. Dicta aũt pluralitas q̃ obue/nerũt in ptẽ reſoluit̃ in ſingularitates hoc eſt q cẽſeat̃ fe/lix ceſſiſſe dicto Petropaulo iura ſup bonis que ipſi Pe/tropaulo obuenerũt in ptẽ ⁊ ceſſiſſe dcõ Frãciſco iura ſup bonis que ipſi Frãciſco obuenerũt in ptẽ vt ſic referantur ſingula ſingulis:ita ſuadet ſubiecta materia ⁊ natura nego/cij ad h̃.l.falſa in ſi.ff.de ↄdi.⁊ demõ.cũ multis cõcor. alle/ibi in gloſ. Jõ cũ in ſcda diuiſione vnicuiq̃ obuenerint in partẽ certa bona inſolidũ verificent̃ illa verba que obue/nerunt in partem Petropaulo ⁊ Franciſco.

d ¶ Poſſet ẽt dici q adaptari poſſint verba ceſſionis ẽt ad primã diuiſionẽ:nã in illa pma diuiſiõe dicta bona obue/nerũt in ptẽ Petropaulo ⁊ frãciſco in totũ:lʒ diuerſimo/de.l.prim noĩe pprio ptim noĩe alieno. Aſſignatio.n. que ſit vni recipiẽti pro alio ſit vere ipſi pcuratori vel negocio/rũ geſtori:ſʒ ficte ſit dño ſeu ei pro quo recipit vt in regula qui per aliũ in.vj.cũ ↄcor.vere itaq̃ obuenerũt eis in ptẽ dicta bona in totũ:q2 bona ipſa venerũt ad eos:q2 ipſi illa receperũt in totũ ⁊ in totũ tenuerũt:lʒ receperint pro pte ſub noĩe Matthei:⁊ ſic verificant̃ verba ẽt pprie ſumpta reſpectu prime diuiſionis:q2 veritas cõuenit pprie ſignifi/cationi fictio impropꝛie vt de ſe eſt notũ. Jõ ad fictionem adaptat̃ verbũ credit̃ ⁊ ſimilia verba.l.ſi duo.ff. de acquir. here.l.pficiunt̃ in p̃n.de iure codi.l.poſtliminiũ.ff. õ capti. ⁊ p Bar.in.l.ſi is q pro emptore.de vſuc.vbi aũt exprimit̃ veritas nõ ſolẽt poni dicta vba vel ſimilia denotãtia fictio/nẽ. Accedat q per Bar.in.l.ſi verba.ff.de adul.⁊ in.l.aut q aliter in ſi.ff.q vi aut clã vbi vult q ſi verba ſtatuti punĩtis facientem nõ verificent̃ in mandante:⁊ ſic in eo cuius no/mine fit:q2 mandans nõ vere facit. Et ſic ad ppoſitũ ver/ba illa obuentis in ptẽ pprie ⁊ vere ſumpta verificantur in Petropaulo ⁊ fran.nõ in Mattheo etiã: reſpectu partis obuente eis noĩe Matthei.⁊ ſic illa indefinita obuẽtis in parteʒ equipolleat vniuerſali.ſ.qualitercunq̃ obuenerit in partẽ ſiue noĩe pprio ſiue noĩe alieno. Natura enim inde/finite eſt equipollere vniuerſali.l.ſi pluribus.de leg.ij.cañ. ſi romanorum.xix.diſt.⁊.c.q2 circa.de priuile.

e ¶ Et ſi qua dubietas eſſet in verbis de mente ſatis cõſtat duplici medio. Primo q2 dicta ceſſio fuiſſet inefficax. Non enĩ cõpetebat dicto Felici nominib⁹ ⁊c.ex pſona dicti fra/tris Chriſtophori niſi in portione Matthei. Nam vt ſuc/ceſſor Matthei ptendebat ius dictus felix vt pcurator ⁊c. Sʒ vt ſucceſſor Matthei nõ habebat ius aliqd̃ niſi in por/tione Matthei. Si ergo non traheret̃ ceſſio ad portioneʒ Matthei.ergo nihil ceſſiſſet:⁊ ↄſequẽter ceſſio fuiſſet in/efficax ⁊ nulla cũ nihil ceſſiſſet. Nõ aũt debet fieri ea inter/petratio per quã actus reddat̃ inefficax.l.quotiẽs in actiõi/bus.ff.de reb.dub.⁊ verba debent interpretari vt operen/tur nõ vt ludibrio ſtent.c.ſi papa.de priui.lib.vj.l. ſi q̃n.de le.j.l.ſi pretor.de iud. Ideo dicta ceſſio itelligat̃ facta ⁊ ſup portione quã dicti Petruſpaulus ⁊ Franciſcus receperũt noĩe dicti Matthei:nec huic medio obſtat ſi dicatur di/ctus Mattheus habebat forte iura rõne dotis materne. Nã ad hoc rñdetur q actio pſonalis que cõpetit ad peten/dũ dotẽ nõ habet̃ ſup bonis mobilibus vel imobilib⁹.l.j. §.ſi heres.ff.ad trebel.l.ſi.ff.de ↄben.emp.cũ ſi.hypotheca/ria aũt que etiã cõpetit pro dote illa non cedit̃ debitori vl̃ dño rei hypothecate:q2 nemo põt habere pigneratam vel ſibi hypothecatã rem pp̃iã.l.neq̃ pignus.ff.de regu.iur. nec remouere

nec remouere ſuo pignoris vel hypothecę eſt cedere: ſed ſoluere ꝛ extinguere ꝓbatur.ff. quib.mod. pignus vel hypotheca ſoluit in rubro ꝛ nigro. Et ſic illa vba dedit ceſſit ꝛ ꝯceſſit ꝛc. poſita in inſtro ceſſionis non adaptant ad huiuſmodi ius huius crediti vel ſimilis.

f ¶ Scdo medio oſtedit ſatis plane mẽs ꝯhẽtiũ: qꝛ pro pcio dictoꝝ iuriũ dci Petruſpaulus ꝛ Fraciſcus ex poſuerũt floren.lx. Quos quodãmodo iactaſſent ſi nõ haberet ꝯſideratio õ portioe accepta noie Matthei: qꝛ id qd cedebat aut nihil aut parũ: alr valuiſſet nõ ſolẽt aũt poſſeſſores qui dubitãt moueri ſibi litẽ plus exponere ꝗ̃ ſit id qd eis remittit vł cedit. ꝛ maxie qñ ſeculares ſe cõponũt cũ religioſis ſup bonis ſuoꝝ attinẽtiũ. Nã ſolẽt cõcedi in bono foro. ar.a cõiter accidẽtib⁹ bonũ ẽ in iure gl.in.l.j.C. de arbi.gl. ꝛ bal.i.l.neq3 natales.C.de ꝓba.l.ꝙ ſi nolit.§.q aſſidua de edi.edi.cũ cõco. Et ex ꝗ̃titate ꝛ corrñdẽtia pcij interpretat ꝯtrus gl.in.l.j.in pn.ff.de ſupſi.bar. in diſpu.ſua que icip.publicanus.ꝛ in.l.cotẽ ferro.§.q maxios.ff. de publi. Nullo eni pacto eſt veriſile ꝙ dicti Petruſpaulus ꝛ Fraciſcus expoſuiſſent.lx.flo.pro dcis iuribus ſi nõ veniſſent iura ꝗ̃ cõpetebãt ſup dcis bonis obuẽtis i pria diuiſione ẽt noie Matthei.ꝛ ſic ꝑ hac pte ꝯcurrũt veriſimilis meno ꝯhentiũ ꝛ ipſa vba ꝛ vboꝝ rigoꝛ ꝛ ꝓpria ſignificatio ꝑdicta.ꝛ ſic oia ꝯcurrunt.ꝛ adducta in ꝯriũ patent ſublata per adducta pro hac pte. Nã dicta bona in totũ obuenerunt in partẽ dictis Petropaulo ꝛ Franciſco ꝛ i pma ꝛ in ſcda diuiſionibus.ꝛ ipſi lꝫ receperint noie Matthei.tñ poſtea diuiſerũt ꝛ fructuauerũt ꝛ poſſederũt noibus ꝓprijs mẽtis itaq3 medijs deducit pdcã ꝯclo. Et ẽ aduertẽdũ ꝙ exquo dict⁹ Mattheus nũꝗ̃ ratificauit dictã diuiſionẽ noie ſuo factã. Si pdcã ceſſarent nõ poſſet noie ſuo niſi qnta ps illius tertie ptis quã receperũt noie ipſius Matthei: nã ipſe Mattheus hẽbat quintã pteꝫ ſup ſingulis bonis nõ magis ſup illis que receperunt Petruſpaulus ꝛ Fraciſcus ꝗ̃ ſup illis que acceperunt Antonius ꝛ Tobaldus ꝛ non magis in tertia pte recepta noie Matthei ꝗ̃ ſup duobus tertijs que receperũt petruſpaul⁹ ꝛ Fraciſcus noibus ꝓprijs.ſꝫ ſup illis duobus tertijs nõ ꝑt ali qd petiqꝛ iura ſunt ceſſa merito ꝛc.

g ¶ Circa ſcdꝫ dubiũ qꝛ meo iudicio clarꝛ ẽt ꝯſultãs paruiſacit paucis me expediã. Voluerũt.n.ptes reſeruare ius ꝙ cõpetebat dicto Felici vt ꝓcuratori ꝛc. In bonis diuiſis inter dictos fratres ꝑ ratis tangẽtibus Antonio ꝛ Tobaldo nõ pro ratis tangentibus ſuper bonis obuentis in ptem dcis petropaulo ꝛ Franciſco: ſed pro ratis tangentibus dictis Antonio ꝛ Tobaldo ſup bonis diuiſis: lꝫ neſciuerint bene exprimere cõceptum mẽtis: qꝫ qd aũt ſit illud pricipiũ tãgẽtibus eſt pricipiũ pñtis tpis non tpis pteriti pfecti: ſed tpe dicte reſeruationis nulla rata tangebat dictis Antonio ꝛ Tobaldo in bonis obuentis in partem dcis Petropaulo ꝛ Fraciſco: ergo nihil eſt reſeruatũ: ꝗ̃litas.n. illa que ſignificatur per verbũ illud tangentibus dꝫ adeſſe ſm tps vbi.l. in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.merito cũ tempore reſeruationis nulle rate tangebãt Antonio ꝛ Tobaldo ſuper bonis obuentis in partem dcis petropaulo ꝛ Franciſco.

h ¶ Et inſup ſi illi Antonius ꝛ Tobaldus hẽrent aliquas ratas in bonis obuẽtis in ptẽ dcis petropaulo ꝛ Franciſco eccleſia romana ꝛ frẽs non hẽbant aliqd ius ſuper ratis tẽgentibus ipſis Antonio ꝛ Tobaldo. Nam rate illoꝝ ſi que erant: erãt due de qnq3 ptibus ſup quibus nullũ ius cõpetebat ex pſona Matthei ꝛ ſucceſſiue ex pſona fris chriſtopbori: ſed ſolũ cõpetebat ius ſup alia qnta pte que tangebat dicto Mattheo in eius vita ꝛ poſt eius mortẽ ex pſona fris xpophori eccleſie romane ꝛ fribus. Non pñt itaq3 dicta vba ſtare ꝓprie opꝫ itaq3 in ꝓprie vł ſic illa vba dcis bonis faciant relationẽ ſimplicem prout vł in ſacra pagina mulier que ſaluauit dãnauit ad h.l.oſim.C. de iniur. ꝛ.l.iij. C.de nego.geſt.per Bar.in.l.iulianus de hẽdi.inſti.ꝛ intelligatur de ratis tangẽtibus ſm diuiſionẽ factã inter ipſos quattuoꝛ frẽs ꝛ ſic lꝫ ſic aliqualis violẽtia vboꝝ: tñ alr de plano pcedit ſm mẽtem ꝯhentium nec dicta releuatio põt procedere ſine violatione verborum.

i ¶ Inſuper illa pma cõceſſio hꝫ traditionẽ vel id qd eſt loco traditionis exquo dci Fraciſcus ꝛ Ange.ceſſionarij tenebãt ꝛ poſſidebant.l.qua rõne.§. interdũ de rerũ diui.§. interdũ inſti.eo.ti.ꝛ.l.certi cõdtio.§.ſi.ff.ſi cer.pe.reſeruatio ipſa non hꝫ retraditionẽ veraꝫ vel ficram: iõ non fuit retranſlatum ius ꝛ dñium ꝙ per pmũ ꝯtũ erat trãſlatũ in ipſos Fraciſcuꝫ ꝛ Angeluꝫ per.l.traditionibus.C. de pac.

neq3 vlla retroceſſio emanauit.ꝛ idem opatur ceſſio in incorporalibus prout traditio in rebus corporalibus: vt.l.fi.ꝛ ibi per glo.ꝛ doc.C.qñ fiſcus vel puatus hinc eſt ꝙ vẽditio fcã mediante traditione que nõ reuocat ſolo pacto niſi interueniat retraditio.l.emptione.ff.de pac.l.j.ꝛ.ij.C.quando liceat ab emp.diſce. Idcirco per dictã reſeruationem tantam ex interuallo nõ fuit reuocatum aliqd ius per precedentem ceſſionem trãſlatũ in dictos Franciſcũ ꝛ Angelũ. nullũ ergo ius in dictis bonis potuit cedi Antonio vel alteri vigoꝛe dicte reſeruationis per predicta.

k ¶ Deueniẽdo ad tertiũ circa facultatẽ felicis cedẽtis ꝓcuratorio noie eccľie romane aiaduertẽdũ eſt ꝙ dictus Felix aſſerit ſe plenũ ꝛ ſufficiẽs mãdatũ ad faciẽdũ ea ꝗ̃ fecit lꝫ dixerit de mãdato apparere manu ſer Marſilij nec ꝓpea ſe reſtrinxit ad mãdatũ ꝙ apper manu ſer Marſilij nec dꝫ ſibi nocere iſte erroꝛ.ꝛ falſa aſſeueratio ar.l.demonſtratio. ꝛ.l.cũ tale.§.legato falſam de ꝯdi.ꝛ demon.ꝛ.l.neq3 ꝓfeſſio.C.de teſta.ꝛ maxie qꝛ iter poſitũ fuit iurm ꝙ hꝫ virtutẽ elẽ ſi nõ valet ꝙ ago vt ego valeat vt valere põt.l. cum pr.§. filijs mrẽꝫ de le.ij.aõ ſi nõ valebat vt factũ vigoꝛe mãdati de quo cõſtat manu ſer Marſilij ꝛ põt valere preteu mãdati fci manu ſer Pondori validat dicta ceſſio vigoꝛe ſalteꝫ dci iuramẽti virtute pdicta virtute dicti pmi mãdati. Nec obſtat ꝙ virtute dicti pmi mãdati nõ videat ꝙ habeat mãdatũ alienãdi bona ꝗ̃ſita ex ſucceſſiõe ab inteſtato attẽto ꝙ ꝯſtituentes nitunt ex auctoꝛitate eis ꝯceſſa per Nicolaũ Martinũ Paulũ ſummos põtifices.ſꝫ ꝑ dictos ſummos pontifices nõ fuerat ꝯceſſa fratribus pdictis ptãs ꝗ̃rẽdi bona deuoluta ex ſucceſſiõe ab inteſtato: nã dicta facultas eſt ampliata ꝑ ſixtũ ad ſucceſſionẽ ab inteſtõ. Nãrũdeſ ꝙ ptãs nominandi dictos ſindicos fuerat cõceſſa ꝑ prefatos põtifices nõ erat reſtricta ptãs miſtroꝝ ꝛ cuſtodũ ad quos ptinebat ſola nominatio ꝛ deputatio ſindicoꝛum. Poteſtas aũt ſic noiatorum ꝯcedit per bullas ꝛ conſtitutiones põtificuꝫ in qbus conſtitutionibus conceditur etiam facultas alienãdi boia deuoluta dictis fratribus ſancti franciſci ꝛ eoꝛuꝫ eccleſijs.

l ¶ Itaq3 vł ꝙ facta noiatione ſindicoꝛuꝫ ſm ꝙ continetur in dcis conſtitutionibus apoſtolicis ipſo iure hẽant dictaꝫ facultatẽ alienãdi ipſo iure dato ꝙ in ꝓcuratorio nõ exprimatur in ſpẽ facultas alienandi: ideo vł poſſe ꝙ etiam virtute mãdati ꝛ ſindicatus de quo pꝫ manu ſer Marſilij potuerit fieri dicta ceſſio: lꝫ in eo forte nõ ſit ſpecificata poteſtas alienãdi. Item vł ꝙ potuerit ẽt virtute pmi mandati ꝙ fuit magis latũ in quo datur ptãs alienãdi. ꝛ lꝫ illo tempoꝛe nõ daret facultas ſuccedẽdi ab inteſtõ. ꝛ per ꝯñs potuerit fieri alienatio de rebus nõ deuolutis ipſis fratribus qui non ſuccedebant: tñ exquo cõceſſa fuit in mãdato generalis ptãs alienandi bona ad eccleſiã romanã queſita ex pſonis fratrũ ꝛ per nouã ꝯſtitutionẽ Sixti ſunt queſita bona ex ſucceſſiõe inteſtati vł poſſe dici ꝙ ꝯſtituti ꝓcuratores locoꝝ i ſindicis locoꝝ hẽant ptãtẽ alienãdi ẽt bona ꝗ̃ſita ex ſucceſſione ab inteſtato qm̃ eſt oino eadẽ ratio: ꝛ cõſtõnes dantes facultatẽ dictis ſindicis alienãdi bona relicta in teſtamẽto vel erogata pro elemoſyna que ſola bona tũc ꝗ̃rebantur per ipſos ſindicos videnſ trahẽde ad bona alr poſtea queſita a paritate rõnis: nã vbi eſt eadẽ ratio ibi eadẽ iuris diſpõ.l.illud.ff.ad legẽ aquil.l.a titio.ff.de verbo.ob. ꝛ ſunt caſus fiſco.ꝛ.ll.extẽduntur ad caſus fiſco.l. nõ pñt. ff.de.ll.ꝛ.c.inter ceteras de reſcrip.

m ¶ Preterea Sixtus in ſua cõſtõne dat ſindicos ſm modum in alijs cõſtõnibus deputatis ptãtem alienãdi etiam bona deuoluta ab inteſtõ.ꝛ loqtur tam de ſindicis pueco ꝯſtitutis ꝗ̃ de ſindicis poſtea cõſtituendis: qꝛ gñaliter loqtur: ergo eſt generaliter intelligẽda.l.j.§.ꝛ gñaliter de leg. preſtan.d.caſi. ſi romanoꝝ.xix.diſt. Nec diſtinguit merito nec nos diſtinguamus.l.iij.de offi.preſi. Et propterea cum dictus Felix eſſet ſindicus vigoꝛe primi ꝛ ſecundi mandati videt per conſtitutionem Sixti eidem ꝯceſſa facultas alienandi hmõi bona deuoluta ab inteſtato ex perſona chriſtopbori fratris ad eccl̃iam romanam.

n ¶ Inſuper miniſter cũ cuſtode immo forte ſolus miniſter habet facultatẽ eligendi ꝛ nominãdi ſindicum. Nã illa verba miniſtri ꝛ cuſtodes videnſ referenda ſingula ſingulis. Nõ enim ſunt vbiq3 miſtri nec vbiq3 forte cuſtodes: nõ ꝓut arbitroꝛ ꝛ prout mihi dicit eſſe de more qui eſſet plurimũ attendẽdus dicti miniſtri ꝛ cuſtos qui interfuerũt dcẽ ceſſioni habebant ptãtem ꝛ facultatẽ dandi ptãtem ꝛ mandatum ſindicis ꝛ creandi ipſum ſindicũ. Sed dicta ceſſio fuit

ſcā de voluntate dictorum miniſtri ⁊ cuſtodis:vt patet ex
inſtrumēto dicte ceſſionis circa pncipium:vbi expreſſe dr̄
ꝙ de volūtate miniſtri ⁊ cuſtodis Felix ceſſit ⁊c.Ideo vr̄ ꝙ
ipſi mādauerint:qꝛ qn̄ aliquid fit de voluntate alterius cē
ſetur factum de eius mādato:put eſt tex.in.l.poſt doté.ff.
ſoluto matri.ſm lec.Dy.quā ibi approbāt Bar.ij.colū.⁊
Ange.⁊ Pau.de ca.facit.l.j.ff.mand.vbi per verbum volo
inducitur mandatum. Ex quibus omnibus ſimul iunctis
puto concludenduȝ ꝙ dicta ceſſio non vitietur ratione de
fectus mandati.⁊ per hec puto reſponſum ad tertiū ⁊ quar
tum dubium. Laus deo.

Legittime ſupplementum an poſt quinquēnium poſſit
peti per filiam que accepit certe q̄titatis relictum cū clau
ſula ꝙ plus petere non poſſit.

Conſilium. cclxv.

In noīe domini noſtri

i iesu chriſti. In hac vr̄ prima facie dicen
dum ꝙ dicta filia nequeat agere ad ſupple
mentum pluribus rōnibus.⁊ pmo qa teſta
tor reliquit illas certas res dcē Angele cuȝ
hoc ꝙ vltra petere nō poſſit volūtas teſtōris eſt apta ⁊ vo
lūtas teſtōris habetur pro lege vt in.§.diſponat in aūt.de
nup.⁊ inſuper teſtōr prohibere pōt ius accreſcēdi.l. q̄tiēs
§.j.ff.de hr̄.iſti.Itē pōt phibē detractionem falcidie indu
ctā a lege auc.ſed cum teſtōr.C.ad legem falci.Ita ⁊ vr̄ ꝙ
poſſit prohibere iſtud ius petendi ſupplementum legittie.
a Secūdo videt ꝙ dato ꝙ teſtōr non potuerit filie preiu
dicare prohibēdo ꝙ plus petere non poſſet.tamē videt ꝙ
dicta Angela ſibi preiudicauerit acceptādo ab herede res
eidē relictas a teſtōre ⁊ ſic agnoſcēdo iudiciū defuncti iu
ꝫ agēdi ad ſupplemētū vr̄ ſubrogatū in locū querele:vt
probat in.l.oimodo.C.de inoffi.teſta.⁊ ibi per doc.
b Tertio vr̄ excluſa dicta Angela iui agēdi ad ſupplemē
tum de iure cōi per lapſum q̄nquēnij per dicta.ā. proxime
nā conſtat qd̄ q̄rela tollitur per lapſum q̄nquēnij.d.l.ſi qs
filiū in fi.⁊.l.adoleſcētie.C.in qbus cāis in integ.reſti.non
eſt ne ideo pariter excludi vr̄ ius agēdi ad ſupplemētū ſub
rogatū in locum q̄rele:prout voluit Bar.in ſupradictis lo
cis.⁊ etiā in cōſilio incip.Bartholus de ſaxo ferrato i or/
dine.clxxxj.ſm ordinē peruſinū nō iformis.Quarto quia
nedum quinquēnium ſȝ et decēnium eſt elapſum:nō exclu
di vr̄ p lapſum decēnij cū ſtatutū expſſe diſponit ꝙ q̄cūqȝ
pſona habuerit aliquā actionē realē vel pſonalē ⁊c.ſeu ius
aliqd̄ ⁊c.debeat illā intētaſſe intra decē ānos ↄtinuos alio
qn poſt decurſum dictū tpa.x.anno.ↄtinuorū nullatenus
audiat imo ipſo iur̄ ⁊ fcō ſtatim a tali iure ⁊ actiōe.⁊ ab oī
exinde nata oblōne ſit ⁊ eſſe intelligat excluſa ⁊c.Cū itaqȝ
ſtatutum pciſe ⁊ gnāliter.imo p verba vlīa loquat q̄cūqȝ
pſona ⁊c.videt ſit de hoc caſu legis municipalis:ideo nō
ſit admittēda queſtio:ar.l.ancille.C.de fur.⁊.l.illam vñ.de
mō.C.de colla.Preſcriptiones eni ſunt inducte de iure ci
uili:ideo pñt induci etiā per ius ciuile ciuitatis.l.oēs po
puli de iuſti.⁊ iur.nec ſup validitate dicti ſtatuti ſit dubiū.
c Cum ergo cōſtet ꝙ dicta Angela habuerit ius petendi
ſupplemētum legittime pro quo et cōpetit actio pſonalis:
vȝ cōdictio ex prout voluit gl.in v̄bo exigere in.d.l.oimodo
⁊ Odofre.ibi:⁊ doc.trāſeūt vel actio ex teſtamēto put di
cit Bal.in.l.ſi qs ſuo.C.de inof.te.Itē petitio hr̄ditatis:
put poſt Odof.voluit Bal.in.d.l.ſi qs ſuo.⁊ in.d.l.ſi quis
filium.Ex qbus vr̄ ꝙ dcā dn̄a Angela ſit tpe excluſa a di
ctis actionibus ⁊ ab omni iure petēdi ſupplemētū legittie
cum ſtatutū ab omni actione ⁊ ab oi iure excludat a lapſo
decēnio ꝙ preſupponit elapſum et a die adite hr̄ditatis a
quo tpe incipit currere q̄nquēnium ſupradictū vt eſt expſ
ſum in.d.l.ſi qs filiū in fi.Ideo cū videat excluſa a iure pe
tendi ſupplemētū ⁊ lapſu tpis ⁊ alijs rōnibus.ā.adductis
nō eſt tractandū de fructibus ſupplemēti cū ſublato pnci
pali tollat acceſſoriū regula acceſſoriū in.vj.cum concord.
d Tamē his minime reſtragantibus ↄtrium puto de iure re
ſpondendū:nam cōſtat ꝙ filia cui nō eſt relicta integra le
gittima hȝ ius agendi ad ſupplementū legittime.d.l.omni
modo.⁊.l.ſeq.⁊.l.ſi qs ſuo.l.ſi qn̄.⁊.l.ſcimus.C.de inoffic.
teſta.ſiue mediante conditione ex lege ſiue actiōe ex teſtō
ſiue petitione hr̄ditatis nō eſt dicēdū immo ſupplemētū fit ipſo
iure vt eſt text.in.d.l.ſcimus in pn.gloſ.autem ſupplet filio
acceptante ⁊ Bar.cū ea trāſit.Bald.aūt dicit ꝙ gloſ.vera
quoad acq̄ſitionem incōmutabilē:ſȝ quoad acq̄ſitionē con
mutabilem fit etiā ante exceptationem:⁊ ita poteſt intelligi
illa glo.prout ſuadet allegatio quā immediate facit de.l.fi
lio preterito de iniuſt.teſtō.in cuius terminis nullitas eſt
ipſo iure ſtatim:tñ qꝛ tolli filio volēte approbare teſtm̄:iō
nullitas eſt cōmutabilis.⁊ h̄ conuenit gnālitati illius tex.q
non requirit allegationem filij.
e Conſtat itaqȝ qd̄ legittima dȝ ſuppleri dicte filie ſi non
obſtarent que in contrarium adducunt:q̄ re v̄a nō obſtāt
vt imediate rn̄debit ſigillatim ad quelibet ex qbus rn̄ſiōi
bus elicientur deciſiones quattuor primorum queſitoruȝ.
f Nō.n. ob.phibitio teſtōris:qꝛ teſtōr non pōt phibēdo
piudicare filio in legittia:qꝛ illa eſt debita ſeu quaſi debita
filio vel filie.l.fi.C.de codi.⁊ in.l.fi.§.j.C.de cura.fu.⁊ per
gl.in.l.ſi emācipata.C.de iuris.⁊ fac.igno.⁊ iō ſolet appel
lari debitū bonorū ſubſidium.⁊ merito olim filij ſubuerte
bāt teſtm̄ ſi eis nō relinquebat legittia integra hodie vero
petit ſupplemētū:vt.d.l.oimodo cū alijs iuribus.ā.addu
ctis ⁊ no pōt filio circa legittimā iponi aliqd̄ onus ⁊ ſi qd̄
iponitur illud rejcit ipſo iure.l.qm̄ in priorib9.C.de inof.
teſtō.iō onus nō petendi integrā legittimā rejciēdū eſt:iō
nō ob.dcā phibitio qd̄ plus petere non poſſit nō impedit
iſtud ius petēdi ſupplemētū legittie vt ⁊ pbat tex.in.§.ce
terū in auc.vt cū de appel.cog.Ubi licet teſtōr iubeat ſtare
filiū tacitū ⁊ cōtentū de rebus ſibi relictis:tñ non impedit
petere hmōi ſupplemētū.⁊ ita per illū tex.decidit Bal.in
l.ſi qn̄.§.⁊ gnāliter in pn.C.de inoffi.teſt.⁊ in.l.oimodo in
pn.ver.vltio q̄ro.⁊ per Iac.de bel.in.d.§.ceteruȝ.⁊ hoc p
claro pſupponit per illū tex.Ang.in cōſi.incipi.ſtatuto ca
uetur in ordine.cv.ſm ordinem informis.⁊ per hoc decidi
tur primū dubiū.ſ.ꝙ non obſtāte prohibitione teſtatoris
poſſit dcā domina Angela petere ſupplementum legittie.
g Nec obſt.acceptatio quā fecit dcā Angela de bonis ſibi
relictis:qꝛ per hoc nō preiudicat ſibi i legittia:nā rō ad id
aſtringit:nā debent bona relicta ⁊ vlterius id qd̄ deeſt p
integra legittima:ita ꝙ ille qui petit ſupplemētum legittie
petit ſuppleri.ſ.ā.bona relicta vſqȝ ad integrā legittimā ita
ꝙ pſupponit hr̄e vel debere hr̄e id qd̄ ſibi relictū eſt vna
cū reſiduo legittie ita ꝙ nō repugnat repetitiōi ſupplemē
ti acceptatio rerū relictarū imo eſt quodā modo cōnexuȝ.
Nō ita in querela:qꝛ qui q̄relat teſtm̄ intēdit impugnare
teſtm̄ quo impugnato legata non debebātur ante auct.ex
cā.C.de li.prete.vt pbat in.l.papinianus.§.ſi ex cā.⁊ in.l.
cū mr̄ in.fi.ff.de inof.teſt.iō acceptās legatū nō pōt teſtm̄
vitiare:qꝛ cenſet iuri ↄtro.prout eſt q̄rela renūciare ſi ſciē
ter fecit.l.mater decedens de inoffi.teſt.Non.n.pōt teſtm̄
impugnare qui ſciēter illud approbauit vt ibi.⁊.l.filio pre
teritio de iniu.teſt.⁊ in regula qd̄ ſemel placuit in.vj.cū cō
cor.ſȝ qui petit ſupplemētuȝ nō impugnat.ſed petit id qd̄
ipſo iure ſibi a iure ſupplet firmo ſtāte teſtō.eſt eni reme
diū iductū ne teſtā ſubuertāt ⁊ ipugnent vt pbat.i.d.l.oi
mō.iō i hac pte ⁊ hȝ ↄtriā nāȝ a q̄rela:qꝛ q̄rela tēdit ad ipu
gnādū teſtm̄ ⁊ ius agēdi ad ſupplemētū tēdit vt ñ ipugnet.
h Hinc etiā eſt qd̄ qui q̄relat eſt indignus relicto ſibi fcō
in teſtō et ſi non obtineat.d.l.papinianus.§.meminiſſe.⁊
non eēt ita in petēte ſupplemētuȝ legittime.Item videm9
qd̄ querelato teſtō oia de iure.ff.⁊.C.ruebāt vt dictū eſt:⁊
ſecus in petēte ſupplemētū legittime qꝛ tunc hrēs ſcriptus
adit ⁊ legatarij de reſiduo cōſequunt ſua legata pro rata:⁊
propterea nō eſt verū qd̄ aſſumat nām q̄rele nec ſubrogat
loco querele imo eſt inductū:vt remouet querela prout et
j.dicā in rn̄ſione ad alia in ↄtrium adducta.⁊ qd̄ acceptans
ſibi relicta nō preiudicet ſibi in legittia ⁊ eius ſupplemēto
probat tex.in.l.ſi qn̄.§.⁊ generaliter.C.de inof.teſt.vbi eſt
caſus de hoc ⁊ idē ibi circa pncipiū no.Bal.ideȝ Ang.in
d.l.oimodo.⁊ facit qd̄ per illum tex.no.Gui.de cu.in.l.de
his.ff.de tranſacti.quem refert Bal.in.d.§.generalr poſt
ſummariū.⁊ idem vult ibi Raph.fulg.in ſummario immo
quietatio gn̄alis nō preiudicaret prout vult ibi tex.⁊ doc.
vbi no.q̄nimo dicit Bal.qd̄ iurās ſeruare volūtatē defun
cti nō impedit petere ſupplementū legittime in cōſi.mihi.
xxv.inci.qdā pr̄.Ex his remanet deciſum quartū dubium.
i Nec ob.preſcriptio q̄nquēnalis:qꝛ licet Barto.voluerit
qd̄ preſcribatur ſpacio q̄nquēnij.prout preſcribitur aduer
ſus querelam:quia ſm eum ſubrogatur loco querele.tamē
id falſum eſt:quia iſtud ius agendi ad ſupplementum non
tollitur quinquennio.qꝛ regulariter omnes actiones ſunt
perpetue

perpetue inſti.de perpe.⁊ temp.act.cum ſimilibus.

k ¶ Nec ẽt ob.municipalis ⁊ curſus decẽnij ſeu.xxv.ãno.de iure.n.antiquo nõ pſcribit minori ſpacio.xxx.an.p.l.ſicut.⁊ l.oẽs.C.de pſcrip.xxx.vł.xl.an.⁊ illa pſcriptio.xxx.vł.xl.an. nõ currit cũ malafide.c.fi. de pſcri.⁊.c.poſſeſſor malefidei de reg.iur.in.vj.ꝓut cõiter tenẽt doc.q̃ſi oẽs canon̄. i ocis iurib⁹⁊ ẽt legiſte in.l.ſeqt.§.ſi viã.ff.de vſuca.lʒ Bar.ibi ꝯ in pſcriptiõe aduerſus actiões pſonales:tñ cõiter nõ tenet ⁊ iſta iura canonica ſeruant ẽt in terris imperij in quolibet foro:ꝓut volũt doc.cõiter oẽs in.d.c.fi.⁊ glo.⁊ doc.in.d.c. poſſeſſor.i mã eni q̃ reſpicit peccatũ attẽdit ius canonicũ in quolibet foro vt habet in ocis iuribus ⁊ p glo. in.c.ij.de arbi.li.vj.⁊ p bar.⁊ bal.i.l.ꝑuilegia.C. de ſacroſanc.eccle.⁊ per doc.in.c.j.de noui op.nũcia. ⁊ ꝓut dicta iura derogãt iuri cõi expſſe diſponẽti ꝙ lapſus.xxx.an. tollat actiões ẽt cũ malafide:ita pari rõne derogat ſtatuto. ⁊ iõ ſi ſtatutũ expſſe diſponeret ꝙ pſcriptio curreret ẽt cũ malafide nõ eẽt ſeruãdũ:nõ.n.valeret tanq̃ꝫ nutritiuũ peccati:ꝓut volunt Jo.an.⁊ Pet.de ancb.in.c.ij.de exce.li.vj.⁊ Pe.de ancha. in.d.c.poſſeſſor.ꝙ volũt Jo.an.⁊ Ant.de but.in.c.fi. de preſcrip.⁊ Jmol.⁊ Pon.in.d.l.ſequitur.§.ſi viam.ff.eod.tit.⁊ Pet.de ancha.in repe.c. canonũ de conſtitu.co.lvj.⁊.lvij.

l ¶ Et idem voluit Barto.in.l.oẽs populi de iuſti. ⁊ iur.in ſtatuto ꝙ nõ petens debitũ intra decẽniũ nõ audiat dicẽs ꝙ rõne peccati nõ valet.⁊ ita milies ħ ꝑuſie ſeruat i ꝑratica ꝙ ſtatutũ noſtrũ diſponens ꝙ nõ petens debitum intra decẽnium non audiat amplius ⁊ oĩs actio ſit extincta ꝙ nõ procedat vbi debitor hʒ notitiam debiti adeo ꝙ eſt in malafide ⁊ ita dicendũ eſt in caſu nr̄o in quo pſupponit ꝙ dictus Nicolaus ſciebat q̃ꝫtitatẽ valoris rerũ relictarum non aſcendere extimationẽ legittime.⁊ per ꝯñs cenſet ſcire eidẽ Angele cõpetere ius petẽdi ſupplemẽtum legitie ⁊ nõ obſtare ſibi relictũ nec onus iniunctũ de nõ petendo plus de bonis teſtõris.Nã preſumit qs ſcire iura.l.ij.ſacratiſſime.⁊ l.fi.C. de legibus ⁊ ꝙ per Jac. de are.in.l. late culpe.ff.de verbo.ſigni.⁊ potius pſumit malafides q̃ꝫ iuris ignorantia ar.l.quẽadmodũ de agri.⁊ cen. ⁊.c.qui ꝯ iura mercatur de regu.iur.in.vj.ꝙ ⁊ firmãt Bar.⁊ Ang.in.l. ſed ⁊ ſi lege.§. ſcire de peti.hr̄di.dicẽtes ꝙ qui ad oſtendendaʒ bonãfidẽ allegat iuris ignorantiam oʒ ꝓbare iuris ignorantiam alˀs malafides pſumit ſm eos ꝙ nõ ex alio niſi qꝛ facilius pſumitur malafides q̃ꝫ ignorãtia ei⁹ ꝙ nõ ſolet cõiter ignorari ⁊ ſic q̃ꝫ ignorãtia iur̄. Ex qbus elicitur deciſio ſecundi ⁊ tertij queſiti:qꝛ non obſtat preſcriptio ex curſu decem vel.xx. annorum ⁊ longe minus quinquennij.

m ¶ Deciſio quinti dubij paucis abſoluet.nam filius oʒ hr̄e legittimã ⁊ fructus legittime.l.papinianus.§.vnde ſi qs.ff. de inoffi.teſta.⁊ ibi no.Bal.⁊ prout ſi fuiſſet integra legittima pcepta habuiſſent legittimã.⁊ eius fruct⁹ a tpe mortis dicto.§.vnde ſi qs ita ⁊ ſi nõ fuit relicta integre exquo intentio legis eſt eidẽ tribuere filio ꝙ habuiſſet ſi integre legittima fuiſſet ſibi cõceſſa ⁊ exquo legittima eſt portio eius ꝙ quis habuiſſet ab inteſtato.l.parẽtibus.⁊.l.cum queritur ⁊ auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſta.Sed ab inteſtato habuiſſet partẽ rerum hr̄ditariarum ⁊ fructuum ita ⁊ hr̄e oʒ cui debet legittima non me extendo qꝛ ꝯſultans impoſuit ꝙ ſuper iſtis tribus dubijs vltimis paucis vtar.

n ¶ Concludo itaqꝫ ſuper quinto.⁊ vj. dubijs ꝙ oʒ hr̄e legittimam.⁊ fructus legittime habito reſpectu a tpe mortis teſtõris citra ⁊ hʒ ꝯſiderari qd ſibi deficiat ⁊ qd illud fructauit.De ſeptimo eſt caſus in.l.qm̄ nouella de inof.teſtõ: ideo non inſtandũ aduertat aũt hr̄s ne incidat in penam.l. ſi quis ſuo.C.de inoffi.teſta. Laus deo.

¶ Unus ex duobus ꝯhentibus ſocietatem oĩum bonoruʒ cum iuramento necauit alium:an ex diſpõne legis ſi quis maior.C.de tranſac.omnia bona delinquẽti queſita ſint filio interfecto ſeu ſaltẽ pro pena legali ⁊ pro pena cõuentionali poſſint retinere oĩa bona delinquentis.

¶ Conſilium. cclxvj.

In noĩe domini noſtri

Jeſu xpi. ¶ Jn hac cõſultatione vĩ pma facie dicendum ꝙ fiſcus foueat iuſticiã p rõnes que adducunt in puncto. Nam conſtat ꝙ natura ſocietatis oĩum bonorum eſt ꝙ cõia ipſo iure fiant oĩa bona que tpe ſocietatis inite erant cuiuſqꝫ ꝯhẽtiũ ⁊ iſte ẽ vn⁹ caſus i quo fallit regula.l. traditionib⁹.C.d pac.ꝓbat i.l.j.i fi.⁊ i.l.ij.ff.p ſo.⁊ibi gl.⁊ doc. que aũt poſtea querunt p vnũ nõ queruntur vtriqꝫ ſocioꝝ ſed cogit querens alteri cõmunicare.l.ſi ſocietatẽ vniuerſarũ.ff.eo.tit.⁊ cõicanda veniunt oĩa vndecunqꝫ ⁊ quacunqꝫ rõne poſtea queſita.l.iij.§.cuʒ ſpecialiter. ⁊.§.de illo eo.ti.

a ¶ Et cũ dñiũ hincide cõicet vĩ ꝙ i diuiſiõe dbeat hẽri ꝯſideratio ꝓ q̃ pte vnuſqſqꝫ hẽbat dñiũ i reb⁹ diuidẽdis:qm̄ in diuiſiõe portiões i diuiſas q̃s hʒ vn⁹ in rebus cõib⁹ cẽſet pmutare cũ portionibus q̃s ꝓ in diuiſo hẽbat ali⁹ in ocis reb⁹ cõibus q̃ diuidunt.l.cũ pr̄.§.hr̄ditatẽ de le.ij.l.j. ⁊.l.ſi frẽs.C.cõia vtriuſqꝫ iudicij:⁊ iõ cũ dñiũ bonoꝝ fuerit hinc inde cõicatũ:iõ in diuiſiõe ptes debẽt eſſe equales:⁊ maxie hoc ẽ dicẽdũ qꝛ interuenit in caſu iſto pactũ ſpecificũ ꝙ in diuiſiõe ptes ſint eq̃les nec cure ſi vn⁹ plus poſuit i cõione q̃ꝫ alter.Et lʒ poſſit i ꝯtriũ inſtari ꝙ pactũ illõ ſeu ſocietas illa nõ valeat qꝛ ꝯct⁹ ſocietatis oʒ eẽ iuſtus ⁊ equ⁹ arbitrio boni viri.l.ꝙ enim.§.j.⁊.l.in ꝓpoſita ⁊.l.ſi ſocietatẽ mecũ cohieris.ff.pro ſo. ⁊.l.ij.eo.tit. ⁊ ꝯhitur ad inſtar cuiuſdam fraternitatis.l.verũ in pn̄.eo.ti.⁊ reqrit in ſupremo bonãfidem inqt Bal.in ꝯſilio mihi.cclxxxiiij.incipi.examinanda ſunt capitula tertia col.⁊ in cõſilio incipiẽte videamus que ſocietas ideo non vĩ valere pactũ ab eqtate alienuʒ in ꝯctu ſocietatis vt vĩ ꝓbare tex.in.l. ſi nõ fuerit.§.j. verſi.ſi modo aliqd plus cõtulit ſocietati. Adeo ꝙ ptes debẽt eſſe eque reſpectu eius ꝙ imittit in ſocietate vt ꝓbat tex.inſti.de ſocie.in.§.j. iuncta gloſella interlineari ſuper verbo equales dum ſupplet ⁊ dicit equale fuiſſe capitale.

b ¶ Adeo ꝙ non vĩ ꝙ valeat pactũ ꝙ vnus plus conſequat plus debito ſeu pluſq̃ꝫ mereat ſuum capitale ſeu id qd ipſe meret pro his que in ſocietate ponit argumẽto.d.verſiculi ſi mõ a ꝯtrio ſenſu ꝓut firmat Azo. ꝓut refert ⁊ ſeqtur ibi Accur.ꝙ ⁊ vĩ velle Salẏ. in .l.mutius .ff. pro ſo.⁊ eſt cõis opi.ꝓut dicit Rapha.in.d.l. ſi nõ fuerint.§.j. vbi cum hoc reſidet ⁊ idẽ ſentit in.l.ſi ſocietatẽ mecũ cohieris.eo.tit.facit ẽt tex.in.d.l.ſi nõ fuerint.§.ita cohiri ibi ſi tanti eſt opa quãti eſt dãnũ. Per que vĩ reſtringenda gñalitas tex.d.l.ſi non fuerint.§.j.j.rñſo.Et.d.§.j.inſti.eo.ti.in qbus iuribus dĩ ꝙ ꝯuentio ꝙ ptes ſint equales vł ineq̃les ẽ ſeruãda:nã oʒ itelligi dũmõ ſe ꝯformet cõpoſitis i ſocietate vel nõ appareat notabił diſproportio alˀs ſocietas non eẽ ſeret equa arbitrio boni viri nec hr̄et in ſupremo bonãfidem prout eſt de natura ꝯctus ſocietatis prout premiſſum eſt.

c ¶ Cum itaqꝫ dictus marinus longe plus cõicauerit ⁊ poſuerit in ſocietate q̃ꝫ Georgius homicida:iõ tale pactũ vĩ iniuſtũ ⁊ nõ ꝯuenire nature ſocietatis ⁊ per ꝯñs nõ valeat tñ videt poſſe rñderi ꝙ pdicta procedũt in ſocietate lucri ⁊ queſtus debeat fieri diuiſio ſm q̃ꝫtitatẽ capitalis hoc ẽ eorum que ponunt in ſocietate. Jn hac.n. ſocietate vĩ loqui tex.d.l. ſi nõ fuerint attẽtis que ſubdunt in.§.ita cohiri eą l.tñ in ſocietate oĩum bonoruʒ nõ vĩ eadẽ rõ maxie qꝛ ſunt incerta ea que ſunt obuẽtura cũ poſſit ex fortuna ⁊ ex cauſa nõ cogitata plura obuenire ⁊ forte ipſi ꝯhentes aliq̃ cogitabant obuẽtura que nõ ſunt,nota alijs:iõ nõ debemus interpetrari ꝙ tale pactũ fuerit iniquũ ⁊ inualidum maxie cũ talis deciſio ꝙ ptes in diuiſione debeãt eſſe correſpondẽtes ad imiſſa non reperiet ſcã in ſocietate oĩum bonoꝝ nec a iuriſlatoribus nec a doctoribus ſaltem apte nec vĩ eadẽ rõ p predicta:ac etiã qꝛ ſi hr̄et reſpectus ad ea que ponunt in ſocietate tunc parũ ꝓdeſſet ipſa ſocietas ſi qlibet retraheret q̃ꝫtum mitteret nec vllo pacto eſt de mẽte ꝯhentiũ ſi vo velimus hr̄et reſpect⁹ ad ea que ab initio fuerũt ⁊ ea q̃ ſpabãtur obuenire ſiſt nõ ꝯgruit qꝛ veniũt i ea ẽt ea d qbus nulla erat ſpes.ideo non vĩ ꝙ talis ſpes ſit in conſideratione.

d ¶ Jnſuper Bar.in cõſi.mihi.xcviij.incipiente ex fcõ proponit ꝙ Julianus de cortonio in caſu quo verſabat forus poli ⁊ forus fori cõcluſit ꝙ etiã in ſocietate lucri ⁊ queſtus valeat pactũ ꝙ ptes ſint equales hoc eſt quilibet ex ſocijs tantũdem hẽat in diuiſione lʒ vnus plus poſuerit q̃ꝫ alter cuius Bart.nõ eſt parua:imo permaxia auctoritas ⁊ concordando eius ſniam cum opinione Accurſij ⁊ aliorum.ſ. relata poteſt dici ꝙ pactũ ꝙ vnus ex ſocijs maiorem ptem altero in diuiſione ſocietatis cõſequat nõ valeat ſi ipſe nõ cõtribuit plus q̃ꝫ alter in ſocietate:ita loquuntur termini glo.⁊ doct.in.d.l.ſi non fuerint.§.j.⁊ tex. ibi ⁊ tex. in.§.ita cohiri ea.l.ſed valeat pactũ ꝙ ptes ſint equales ⁊ quilibet ſocius tantũdem ꝯſequatur in diuiſione:lʒ vnus plus ponat in ſocietate q̃ꝫ alius:⁊ iſti fuerũt termini in qbus Bar.

tonſuluit qḋ pactũ valeret ⁊ preſertim ſi diſproportio poſitorũ in ſocietate erat euidẽs ⁊ non incognita ꝯtrahentibus adeo qḋ nõ erat deceptio ⁊ qui poſuit poterat in ſociũ liberalitatẽ cõferre: itaqꝫ ſi natura ſocietatis nõ patiebaꝛ iniquitatẽ pacti illam tolleret tacita voluntas liberalitatẽ cõferẽdi vt actus non pereat arg.d.l.quotiens cũ concor.⁊ maxime inter fres inter quos de facili preſumiꝛ animus donandi ar.l.ſi ſeruũ de dona.inter vir.⁊.l.procula.ff. de proba. ⁊ que per Bar.in.l.que dotis ſolu.matri.

e ¶ Cõcurrente potiſſime virtute iuramenti que facit actum interpretari eo modo quo melius valere põt ſi nõ põt valere vt agiꝛ.d.§.filijs matrem.itaqꝫ ſi non poſſet valere vt ſimplex ꝯtractus ſocietatis valere cenſeaꝛ vt mixtus cũ tacita donatione illius q plus cõicabat ꝙ alter ꝓut hec oia militant in cãu nr̃o.nã interuenit iuramentũ.itẽ ſocietas celebrata inter cõiunctos qui vt intellexi ingẽti amore ẽt vltra ſolitũ erãt cõiuncti ⁊ notum erat eius qḋ cõicabat nec dictus marinus qui dr̃ plus cõicaſſe erat eius cõditionis qḋ ignoraret q.d ſocietati cõferret.Et hec ał's cõſulẽdo dicebã.itaqꝫ dicta ſocietas ⁊ dictuꝫ pactum videꝛ qḋ valuerit ⁊ ſtãdum eſſe ⁊ cõſequẽter cum fiſcus bonis publicatis ſuccedit in locum heredis videꝛ qḋ dicitur fiſcus ſuccedat in dimidia dictorum bonorum communium.

f ¶ Tamen his non obſ.ꝯtrium puto de iure rñdendum.nã ꝓſupponiꝛ in themate ꝙ dictus ꝯtractus ſocietatis fuit iuratus ⁊ ꝯhentes fuerũt tpe cõtractus maiores.xxv.an.idcirco cõtra nõ ſeruãtẽ ſuccedit diſpõ.l.ſi qs maior.C.de trãſac.q̃ lꝫ ſit dura tñ ſeruãda.eſt.l.ꝓſpexit.ff.qui ⁊ a qbus ⁊ vj.q.iij.in.l.ſcriptum eſt.Et lꝫ ſit ſituata illa lex in ti.de trãſac.Et in trãſactione ſpãliter loquaꝛ ⁊ propterea faciat ad titulũ tñ loquitur etiaꝫ in alijs ꝯtctibus:qꝛ gñaliter loqtur in pactis que pacta interueniũt i quolibet ꝯtcu.l.j.§.j.⁊.§.cõuentionũ.ff.de pac.pꝫ in.d.l.ſi qs maior ibi aduerſus pacta vel trãſactiõis ⁊ ibi q̃ pactis ⁊c.⁊ ibi ex pacto vel trãſactiõe ⁊ ibi pacti iura ⁊ ibi placitis inſerẽtes ⁊ ibi pactionũ ideo Bar.ibi concludit ꝙ procedit.d.l.ſi qs maior nõ ſolum in trãſactione.Sed ẽt in quolibet cõtractu ⁊ ita tenẽt doc.prout dicit ibi Saly.idem tenẽs ꝙ ⁊ tꝫ Imo.in.l.ſi inſulam de vbo obli.in.vj.fallentia regulẽ affirmatiue.

g ¶ Si itaqꝫ dictus Antonius nõ ſeruauerit pacta in dicta ſocietate inita ⁊ dictus ꝯtctus fuerit ſpontanea voluntate iuratus a dicto Antonio tunc maiore.xxv.annis:ideo militat diſpoſitio dicte ſingularis.l.ſi qs maior que inter cetera diſponit qḋ non ſuãs ꝯtcũ iuratũ ſtatim pdit oia cõmoda que ex ipſo ꝯtcu q̃ſiuerat ⁊ illa ſtati ⁊ imediate trãſferunꝛ in eũ q nõ venit ꝯ vt pꝫ ibi rerũ proprietate careat ⁊ emolumẽto ꝙ ex pacto vel trãſactione fuerit cõſecutus.ita ꝙ oia eorũ cõmoda mox deputabuntur eis ⁊c.per verba Bar.⁊ doc.ibi volunt ꝙ ſtati fiat a iure executio. ⁊ idẽ dicit Saly.in repetitiõe.l.ſemel mora.ff.ſolu.matr.⁊ Imo.in.d.l.inſulã. Et hoc ſignificat dictio mox que etiã iuncta vbo futuri tpis facit penas cenſeri irrogatam ipſo iure ſm gl.in auc.de inceſtis nup.in pnci.itẽ vna cũ iſta pena legali cõmittiꝛ pena in ꝯtcu inſerta vt eſt tex.apertus in.d.l.ſi qs maior nec auferunꝛ cõmoda ꝯtc⁹ ab eo q pcã ſeruauit qm̃ illa lex nõ dič nec alia ⁊ lex illa fcã ẽ i odiũ deierãtis ñ ꝓ ſpere fauorẽ.l.ꝙ fauore.C.ð.ll.⁊.c.ꝙ ob gfam de reg.iur.i.vj.

h ¶ Cum itaqꝫ dictus Antonius ⁊ dictus Marinus cõuenerit inſimul viuere pacifice ⁊ qete ⁊ fraterna charitate vt expꝛ'ſſe ſonãt verba ꝯtc⁹.Iſtud pactũ minime ſeruatũ fuit imo de directo manifeſte ꝯuentũ ex quo Antonius interfecit dictũ marinũ:non eni affuit fraterna charitas vita pacifica ⁊ quieta.Immo mors ꝯtria vite guerra que aduerſatur paci odium cõtrariũ charitati fraterne ⁊ ingratitudo.Ita qḋ dictus antonius nõ poterat magis directo ⁊ proterue rũpere dictã conuentionẽ ꝙ interficere illuꝫ Marinum qui ipſi bñficiũ cõtulerat cõmunicãdo ſibi bona ſua longe maioris extimationis ꝙ eſſent bona que dictus Antoni⁹ cõmunicauerat:itaqꝫ negari negt qn dictus Antonius fregerit dictã cõuentionẽ ⁊ ei ꝯuenerit.Et ſucceſſiue negari nõ põt qn incurſerit penas.d.l.ſi quis maior que lex lꝫ in ſui gnãlitate ſit dura ⁊ rigoroſa in h̃ indiuiduo eſt equa ⁊ pia nã dignũ fuit qḋ Antonius beneficiatus a dicto Marino ſibi pro beneficio collato reddiderat mortem caruit ſtatim bñficio ⁊ cõmodo ipſius ꝯtctus ⁊ ſtatim ꝙ intulit ſibi primuꝫ vulnus iura dči Antonij q̃ſita ex illo ꝯtcu ſocietatis anteq̃ expiraret fuerũt trãſlati ⁊ in dictum Marinum.

i ¶ Ita qḋ fiſcus qui ſuccedit in bonis Antonij nõ inuenit iſta bona in dčis bonis Antonij:ita hr̃des dči marini ꝓut eſt eius filius hic debet oia bona que fuerant dicti marini ante cõmunicationem ⁊ h̃ in penã vigore.d.l.ſi qs maior. itẽ forte dimidiã bonorũ que fuerãt dicti Antonij tpe quo cõicauit dicto marino:qꝛ illam dimidiã q̃ſiuit marinus per ꝯtcum ſocietatis nec aliqd cõmiſſum fuit ab eius parte pp qḋ debeat illud amitti ar.l.id qḋ noſtrũ.ff.de regu.iur.item dictus Antonius incurſit penã ꝯtctus pro q̃ pena ſunt obligata oia bona dči Antonij ex tenore ꝯtc⁹ ſocietatis:itaqꝫ hrs dicti marini põt predicta retinere.iure pignoris quatenus nõ poſſet retinere alijs medijs.ſ̃.deductis. Et inſup teneꝛ Antonius ⁊ fiſcus qui in eius locum ſuccedit ſoluere hr̃di dicti marini etiã penã que forte excedit extimationẽ bonorũ dicti Antonij:itaqꝫ cõtas caſſiana q̃ vt audio ſuccedit in hac pte loco fiſci:qꝛ penas crimiales querit pro ſe ex cõceſſiõe pontificis eque pie ⁊ ſancte faceret non ingetare miſerũ filiũ.⁊ ſibi non ſolũ dimittere bona q̃ fuerũt ſui pr̃is interfecti.Sed et dimittere dimidiam bonorũ que fuerũt dicti Antonij ⁊ h̃ qꝛ iuris diſpõne ſua ſunt per iaꝫ dicta.⁊ inſup pro ſolõne pene cõuẽtionalis dare iſolitũ aliã dimidiã ſaltẽ ſi non valẽt vltra q̃ntitatẽ dcẽ pene ꝓut mihi ꝑſuadeo qḋ nec tantũdẽ valeãt cum pena appoſita in ꝯtcu ſit pena dupli bonorũ cõicatorũ.dico aũt vt mihi ꝑſuadeo qꝛ poſſet minus eẽ pena:qꝛ potuiſſe poſtea plura bona cõſequutũ fuiſſe quorũ extimatio non duplicaretur.Sed vt pcipio lꝫ poſtea q̃dã fuerit q̃ſita tñ nõ erãt tãte extimationis q̃ta erat extimatio bonoꝝ i cõi collatoꝝ ꝙ ſi ita eſt oia bõa ⁊ marini ⁊ Antonij deberẽt peruenire ad filium ⁊ heredẽ marini:licet diuerſis ⁊ varijs medijs nec eſſet iniquum attenta morte patris.

k ¶ Et his medijs euitanꝛ oia in ꝯtrium adducta itaqꝫ non eſt opus ſup adductis in ꝯtrium inſtare:lꝫ non puto expeditũ ⁊ clarũ illũ articulũ qḋ in ſocietate oium bonorum plus imittens nõ debeat in diuiſione plus detrahere ſaltẽ niſi interueniat tacita vel expꝛ'ſſa donatio:donatio aũt reuocaꝛ per ingratitudinẽ.l.ſi.C.de reuo:do.nulla aũt põt eẽ maior ingratitudo ꝙ ſi donatarius necat donatorẽ ob graue iniuriam venit reuocãda donatio.itẽ ſi manus ingerat i donatorem ꝓut dicit illa lex ſi.nulla aũt manus iniectio vel grauis iniuria põt eẽ maior ⁊ pniciosior ꝙ illatio violenta mortis:⁊ lꝫ ius reuocãdi donationẽ ob ingratitudinẽ nõ trãſeat ad hr̃dẽ ꝓut dicit tex.in.d.l.ſi.tñ ſuadet rõ ꝙ non militet:qñ donator tacuit ⁊ paſſus fuit qꝛ nõ potuit reclamare dolo ingrati ne donatari⁹ dolo ſuo iuueꝛ ar.l.ne ex dolo cũ cõcor.ff.de dolo ⁊ lꝫ illa lex non dicat tñ ſuadet rõ nãlis quã ſufficit allegare.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit de excu.tuto.⁊.c.ſi.de trãſac.qꝛ tñ alia via q̃ pleni⁹ ſubuenit trahiꝛ poſt mortẽ ꝓut in vita:ideo ſup his vlterius me non extendo. Laus deo.

¶ Hypothecaria actio expꝛ'ſſe hypothece:an poſſit pro dote intentari contra tertios poſſeſſores bonorum obligati non facta excuſſione.

¶ Conſilium. ccLxvij.

In nomie domini noſtri ieſu chriſti. ¶ Quãq̃ videaꝛ prima facie dicendum ꝙ filie ⁊ heredes dicte Angele poſſint per hypothecariã abreuocare dictaꝫ rẽ venditã p dictuꝫ Baptiſtã dicto Pollonio nõ obſtãte ꝙ apud dictũ Baptiſtã ſint bona ſufficiẽtia ꝓ dicta dote reſarciẽda ẽt de dictis bonis expꝛ'ſſe hypothecatis per Iacobum de iure antiquo cõſtat qḋ poterat hypothecaria ꝯ tertiũ poſſeſſorẽ etiam principali exiſtente ſoluẽdo.l.ꝑſequutione.C.de pig.per ius nouiſſimũ auctenticorũ eſt h̃ inductũ ꝙ debeat ꝑus fieri diſcuſſio principalis debitoris p auc.h̃ ſi debitor poſita ſup.d.l.perſecutiõe ſũpta ex.§.ſꝫ neqꝫ in auc.de fideiuſ.Sꝫ pncipalis debitor reſpectu hui⁹ hypothecarie eſt ipſe Iacob⁹ qui promiſit dotez reddere ⁊ hypothecauit bona ſua ⁊ in ſpẽ dcm̃ prediũ inter cetera q̃ ſpãliter hypothecauit:ipſe autẽ Iacobus nõ reliquit bona ita ꝙ eius hereditas nõ eſt ſoluẽdo nec eſt q velit eſſe heres:ideo pncipalis debitor nõ eſt exigibilis.

a ¶ Et licet Baptiſta ſit etiam debitor in dicta dote:qꝛ etiã ipſe ꝓmiſit reddere dictã dotem in cãu dotis reſtituẽde:tñ qꝛ ꝓmiſit diuerſo tpe nõ accedit dicta hypotheca hcẽ obligatiõi dči Baptiſte adeo qḋ ñ ſublata foret dcã obligatio dicti Iacobi remanẽte dicta obligatiõe dicti Baptiſte nõ remaneret

remaneret dicta obligatio dicte hypothece. ſʒ ſublata ob/ligatione tollatur obligatio acceſſoria.l. cũ p̃ncipalis de re. iur.⁊.c.acceſſoriũ.eo.ti.lib.vj.ideo diſcuſſio Baptiſte non vr̃ neceſſaria:ſʒ diſcuſſio Jacobi p̃ncipalis debitoris ſuffi/ciat. Preterea ſʒ debeat p̃us fieri excuſſio p̃ncipalis debi/toris ⁊ fideiuſſoris q̃ȝ deueniaſ cõtra tertios poſſeſſores vt dcã auc.h̃ ſi debitor.⁊.d.§.ſʒ neqȝ.tñ h̃ vr̃ verꝫ in hypothe/ca tacita ſecus videſ in hypotheca expreſſa :vt in.§.ad h̃ in auc.de litigi.prout vult glo.ibi ⁊ in .d.§. ſed neqȝ. ſed nos ſumus in hypotheca expreſſa ⁊ ſpãlr̃ facta in bonis de qui/bus agitur merito nõ ſit neceſſaria diſcuſſio.

b ℂ Nõ his nõ ob.ꝯrĩã p̃tẽ iuri ꝯſentaneã arbitror h̃ eni bñ/ficiũ q̄ p̃us excutiaſ p̃ncipalis d̃bitor ẽ fundatũ i iur̃ nouiſ/ſimo:nã de iure antiquo ſec⁹ eſt p.d.l.ꝑſecutione ſolũ itaqȝ ſunt põderãda v̄ba dicti.§.ſʒ neqȝ p q̃uẽ tex. ſolũ eſt h̃ ꝓui/ſum.ſ. q̄ p̃us agẽdũ ſit actiõe ꝑſonali v̄ba auc.d.§.ſʒ neqȝ ſimplr̃ dñt q̄ terti⁹ poſſeſſor nõ põt cõueniri hypothecaria niſi p̃us agaſ actionib⁹ ꝑſonalib⁹ ⁊ ꝯ debitorẽ ⁊ ei⁹ itterceſ/ſores ꝓut ſunt mãdatores ſpõſores ⁊ fideiuſſores:verba.n. formalia ſunt:ſʒ neqȝ ad res vẽditorꝫ q̃ ab alijs detineñ ve/niat p̃us anteq̃ȝ trãſeat viã ſup ꝑſonalib⁹ ⁊ ꝯ mãdatores ⁊ fideiuſſores ⁊ ſpõſores q̃ v̄ba ſunt gnãlia q̄ p̃us eſt agẽdũ actionib⁹ ꝑſonalib⁹ cõpetẽtib⁹.ſ.ad exigẽdũ id cuius ſol̃o exigiſ nec req̃rit q̄ ſit actio cõpetẽs ꝯ eũ q rẽ hypothecauit: an vo cõpetẽs ꝯ aliũ dũmõ cõpetat ad exigendũ debitũ de quo agiſ:ita ſonãt gñalia v̄ba illi⁹ lr̃e ⁊ lex gnãlr̃ loq̄ns ge/neraliter eſt intelligẽda.l.j.§. ⁊ gnãliter de lega. p̃ſtan.l.iij. de offi.pref.cañ.ſi romanorũ.xix.diſti.⁊ facit q: p̃us agitur ꝑſonali ꝯ interceſſores qui rẽ nõ hypothecarũt q̃ȝ hypothe/caria ꝯ tertios poſſeſſores idẽ ẽ expꝛ̃ſſum.Et docto.hm̃ lr̃ loquunſ nec dant hãc reſtrictionẽ ad illum text.ſ. q̄ ſi ſunt duo p̃ncipalr̃ ad idẽ obligati ⁊ vnus hypothecat rẽ ſuã q̄ ſi hypothecãs nõ eſt ſoluẽdo nõ ſit agẽdũ ꝯ aliũ p̃ncipalr̃ obligatũ ꝑſonali actiõe.Et ſi ille tex.gnãlr̃ loq̄ns pateret tur hanc limitationẽ doc.de illa mentionem feciſſent.

c ℂ Et eſt aduertendum q̄ ille tex.non põderat q̄ hypothe/caria ſit acceſſoria ad ꝑſonalẽ nec q̄ ꝑſonalis actio ſit p̃nci/palis ad hypothecariã:nec vbi loquiſ de hypothecaria ⁊ ꝑ/ſonali actionib⁹ ſit mẽtio de principali debitore vbi poſtea loquiſ de reo ⁊ fideiuſſore noiat p̃ncipalẽ reſpectu.ſ.itterceſ/ſoris h̃ ẽ mãdatoris ſpõſoris ⁊ fideiuſſoris:ſi ḡ ꝯſiderat ibi Juſtinianus q̄ actio ꝑſonalis cõpetat aduerſus debitorem qui ſit principalis reſpectu hypothecarie que intentatur.

d ℂ Inſuper põt attentari q̄ ſanis poſſit dici principalis de/bitor ipſe Baptiſte.nã ſuo cõſenſu fuit cauſata hypotheca ex qua dicitur hypothecaria:nã lʒ pr̃ aſſignauerit Jacobo con/ſtituto ſub eius p̃ria p̃tãte dcã bona dict⁹ Jacob⁹ poſtea hy/pothecauit pro dcã dote reſtituẽda de ꝯſenſu dci ſui p̃ris. tñ dicta aſſignatio non vr̃ q̄ valuerit adeo q̄ fecerit Jaco/bum hr̃e dñiũ rerũ ſibi p p̃rem aſſignatarꝫ:nã dcã aſſigna/tio quã nõ vidi fieri potuit duobus modis vno mõ q̄ aſſi/gnauerit vt hr̃et in peculiũ quo caſu nõ trãſferſ dñium.l.ſi donatione.C.de col.⁊ nõ credo fuiſſe factã ſub hac forma: qm̃ reꝑio fuiſſe Jacobũ factã remiſſionẽ ⁊ renũciationem dictorꝫ bonorũ in p̃rem q̃ fuiſſet ſupuacua ſi illa aſſignatio fuiſſet in effectu ꝯceſſio in peculiũ alio mõ potuit fieri dcã aſſignatio aio transferendi dñium in ipſum Jacobũ ex cã ſcʒ donatiõis:nam ſi aſſignatio fuiſſet nuda a cã non fuiſſet trãſlatuꝫ dñiũ ẽt ſi fuiſſet fcã ex̃neo per.l.nunq̃ȝ nuda.ff.de acq.rerũ dñio:ſi aũt fuiſſet fcã ex cã donationis filr̃ non vr̃ q̄ fuerit trãſlatũ dñium niſi fuiſſet facta vt extraneo ꝓpter merita precedẽtia per ea que habentur in .d.l.ſi donatione de coll.que merita non preſupponuntur.

e ℂ Donatio.n.fcã ꝑ p̃rẽ filio nõ valet.l.ij.C. de inof.dona. niſi ꝯfirmeſ morte donãtis.l.donatiões q̃s.C.de dona.iter virũ.l.filio cui⁹.C.fami.hercis.⁊ clarũ eẽt ſi nõ iteruenifſet iurm̃ ſʒ ꝓut arbitror iteruenit iurꝫ qm̃ dr̃ fuiſſe de aſſigna/tiõe factũ inſtrumentum ⁊ i inſtr̃is ſolet apponi iurm̃ itaqȝ ĩminet dubiũ an iuro firmeſ donatio fcã ꝑ p̃rẽ filio. Circa qd̃ vide bal.C. ꝓ donato i.l.iij. vbi plura ad ꝓpoſitũ dicit.

f ℂ Ita ergo ⁊ ſi in inſtr̃o ꝯſignationis eſt ꝯſtõ precarij que ſolet apponi in inſtr̃is ſilibus cum per hmõi cl̃as inducaſ ficta traditio ⁊ v̄a tranſlatio poſſeſſionis ⁊ dñij.l.certe.§.ſi procu.ff.de p̃car.l.interdũ in p̃n.⁊.§.ſi.de acq. poſſeſ.cum ſilibus.ideo liberaſ ab illa obligatione reſultãte ex dona/tione ſi valeret ad hoc not.per gloſ.in.l. ab emptione.ff.de pac.⁊ in.d.auc.ſacramẽta puberum volentes q̄ ſi venditor cõſtituit ſe precario poſſidere rem vẽditã liberaſ ab actio/ne exempto ⁊ illas glo.ſequuntur Barto.⁊ Salꝫ.in.d.l.ab emptione q̄ ſi ita eſt videtur euitari ratio Baldi.

g ℂ Ex his reſultat q̄ .d. bona hypothecata per Jacobum erant Baptiſte ⁊ nõ Jacobi:nõ ex quo de ꝯſenſu Baptiſte fuerũt hypothecata per Jacobum pro reſtone dicte dotis hypotheca potius cauſata fuit ⁊ reſultauit ex conſenſu Ba/ptiſte q̃ȝ ex cõuẽtiõe ⁊ ꝯſenſu Jacobi cũ res aliena nequeat hypothecari.l.rem alienã i p̃n.de pig.act.⁊.C. ſi res alie. pig.data ſit.l.predium.⁊.l.ſi.Ideo nõ vr̃ minus hypothe/ca cauſata a Baptiſta ꝯſentiente q̃ȝ a Jacobo hypothecan/te.Et ex his cõcludo q̄ nequeat tertius poſſeſſor conueni/ri niſi prius conueniatur dictus Baptiſta ſi eſt ſoluendo ⁊ huiuſmodi exceptio excuſſionis opponatur.

h ℂ Nõ obſtãt adducta i ꝯrĩũ.q: nõ obſtat q̄ dict⁹ baptiſta diuerſo t̃pe ſe obligauerat ⁊ hypotheca fcã fuit per Jacobũ t̃pe quo ⁊ ipſe ſol⁹ ſe obligauit:q: ad hoc rñ ſuꝫ ẽ.ſ̃. duob⁹ modis ⁊ recte aduertaſ. Et ſufficiet q̄ altera rñſio ſubſiſtat. Nec ob.d.§.ad hoc i auc.de litig.⁊ q̄ p illũ tex.dicũt gl.ibi ⁊ in.d.§.ſʒ neqȝ.q̃ voluit ⁊ diſpoſitio.d.§. ſʒ neqȝ ꝓcedat in hypotheca tacita nõ aũt ꝓcedat in expꝛ̃ſſa:q: dicta opi.nõ ẽ v̄a ⁊ ꝯrĩũ tenet gl.in.d.auc.h̃ ſi debitor. Sʒ v̄a ſol̃o ẽ q̄ ibi loqſ in caſu ſpãli.l.qñ res pignorata vẽdita fuit lite iã mota ꝯ debitorẽ ꝓut voluit glo.magna in ſi.in.d.auc. hoc ſi de/bitor q̃ fuit ſol̃o Azo.⁊ Jaco. ⁊ cõiter teneſ prout dicit ibi Barto.idem tenens q̄ lʒ Ang.in.d.§. ſed neqȝ. qui caſus ſpãlis non accidit in caſu iſto. Laus deo.

ℂ Ludouica de mõte veteri occaſiõe quorũdã bonorꝫ ſui p̃ris exiſtẽtiũ i curia caſtri ſancti Vici cogiſ ad ſoluẽdũ capi/ta ſolidorꝫ vigore ſtatuti diſponẽtis q̄ de q̃ſitis p ꝯtũ vel vltiaꝫ volũtatẽ ſoluaſ certa gabella replicaſ ñ teneri q: filia legitima ⁊ nãlis cui debita ẽ hereditas p̃ris ⁊ ab inteſtato p̃tat ſe immiſcuiſſe hr̃ditati q̃ȝuis eius pater feceritteſtm̃ cui preſens nõ fuit nec notificatũ ſibi fuit ⁊ poſtq̃ȝ innotuit di/cit ſe immiſcere ab inteſtato non ex teſtõ queritur modo:an dicta mulier poſſit cogi vigore dicti ſtatuti ad ſoluendum.

ℂ Conſilium. cclxviij.

In noie domini noſtri

Jeſu xp̃i. ℂ In hac ꝯſultatione vr̃ prima fa/
i cie dicenduꝫ q̄ dicta Ludouica teneatur ſol/
uere dicta capita ſolidorum . nam conſtat q̄
ipſa non eſt de iuriſditione dicti caſtri ſeu eius vicarij neqȝ per ꝯñs ſubeſt cohertioni dicti Vicari ⁊ ſic quoad eius ꝑſonã verificanſ v̄ba dicti ſtatuti. itẽ ſucce/dendo vel ex teſtõ vel ab inteſtato queſiuit hr̃ditatẽ ⁊ ꝯſe/quẽter bona hr̃ditaria.l.cũ heredes in p̃n.de acqr.poſ.⁊ p totum titulũ.ff.⁊.C.de acqui.heredi.⁊ de pet.heredi.h̃ re/ſpectu verificãnſ verba ſtatuti rei acq̃ſite. ite vr̃ q̄ dcã Lu/douica cenſeaſ habuiſſe notitiã teſtamẽti p̃ris q: ꝯſangui/neus ⁊ fortius filius vel filia cenſeatur noticiã hr̃e de factis conſanguineorꝫ ſeu patris ar.l.de tutela.C.de in integ.reſt. mino.⁊.l.octaui.ff.vnde cogna.⁊ per Barto.in.l.j.ff.ſi cer. peta.cũ cõcordantijs.Et ſi habuit noticiã teſtamẽti ⁊ poſ/ſedit bona hereditaria vr̃ q̄ preſumaſ poſſediſſe ex titu.te/ſtamẽti q: ex primordio tituli poſterior formaſ euentus.l.j. C.de imponen.lucra.deſcrip.l.ij.C.de acq.poſſeſ.cum ſimi. nec ꝓpterea.refragatur ſi qs dicat q̄ ſtatutum ſe reſtringit ad acq̃ſitionẽ que fieret per teſtamẽtum vel per aliã vltimã volũtatẽ vel per ꝯtus vt videnſ ſuadere v̄ba ſtatuti:q: per predicta vr̃ q̄ per teſtamentum fuerit facta acquiſitio.

k ℂ Preterea ſi ab inteſtato ſucceſſiſſet videtur idem dicen/dum:q: poſt enumeratas ſpẽs acquiſitiõis ſubdite videtur clauſulã generalẽ vel alterius generis obligationis. Con/ſtat enim q̄ ex aditione ab iteſtato oritur obligatio ex quaſi contractu inſti.de oblig. que ex quaſi ꝯtractu naſcũ.in.§. heres.⁊.ff.de acti.⁊ oblig.l.ex maleficijs.§.his. Jõ dcã ge/neralis clauſula cõprehendat caſum noſtrũ cum nõ reſtrin/gatur per expreſſioneꝫ ſpecierũ que premittunſ: maxime q: illas remouet a generali clauſula cũ dicat vel alterius gene/ris obligationis ⁊ ſic dictio alterius id clare demonſtrat ⁊ alr̃ gnãlis cl̃a nõ trahiſ ad ſpecificata.l. doli cl̃a de verbo. obli.⁊.l. ſanctio legũ.ff.de penis ⁊ inſup ꝓcedit ẽt v̄bũ ge/nerale actus nã ⁊ aditio ab iteſtato eſt actus acq̃ſitiuus ac/cedunt que traduñ per Bar.in.l.queſitũ.§. ſi quis fundũ de fundo inſtru.⁊ Panor. in.c.ſedes de reſcrip. qui refert ⁊ ſequitur dicta Bar.in.d.§.ſi quis fundum.

b ¶ Tamen his nō obſt. cōtrarium puto de iure rñdendum nam dictū ſtatutum eſt exorbitāns ⁊ odioſum: tum qꝛ impo nit penā: tū qꝛ hmōi onera ſunt odioſa ꝓut dicit Bar. de gabella in. l. ſi pupillus. ff. ad legē falc. ⁊ ſatis late loquendo poſſet dici gabella iſtud onus exorbitāns aūt pene ⁊ odia ſunt reſtringēda. c. que a iure cōi exorbitāt i. vj. ⁊. l. ius ſin gulare. ⁊. l. ꝙ vero de. ll. regl'a in penis in. vj. l. ſi preſes. ⁊. l. interpetratione de penis. ⁊. c. odia in. vj. l. cū quidā. ff. de li be. ⁊ poſtbu. Idcirco cum dcā filia ſit ſua hẽs non cenſeaꝶ de nouo acqrere. ſed cenſeaꝶ cōtinuare dñium per. l. i ſuis. ff. de libe. ⁊ poſtbu. ⁊. l. nihil. C. pro ſuo. ⁊. l. ij. §. fi. ff. pro he rede vbi non cenſetur filius hẽre nouum titulum: ſed conti nuare poſſeſſionem ⁊ dominium cenſetur.

c ¶ Ex quo in dcis iuribus inferꝶ ꝙ iura loquentia de pre ſcriptione cum titulo non vendicāt ſibi locū in hẽde ſuo. Ideo etiā iura exorbitātia penalia ⁊ odioſa loquētia de ac qſitione ſilr non vendicēt ſibi locum in ſuo hẽde ſiue ſucce dat ex teſtō ſiue ab īteſtō hinc dicitꝶ filius imiſcere heredita ti quaſi ſe imiſcere in re ſua nō adire q̄ſi ire ad hereditatē quaſi prius acceſſerit ad hrditatem ſeu bona paterna inuit' ta. l. patris. Et inſup ſuus hẽs non cenſeꝶ habere titulū in rebus hrditarijs: iō non verificenꝶ ſtatuti verba aliquo ti tulo acqrere facit: qꝛ pater ⁊ filius vel filia cenſenꝶ eadē pſona. l. fi. C. de impube. ideo ſtatutū diſponēs ꝙ nō allibra tus ſeu nō ſubijciēs onera nō audiaꝶ nō militat in filio cu ius pr̄ eſt allibratus vel ſubijcit onera: lꝫ ipſe filius non ſit allibratus neqꝫ ſubijciat onera ſm Bar. in. l. j. §. dñi appel latione. ff. ad ſille. per illū tex. ⁊ per tex. in. l. ſcim⁹. C. d agri. ⁊ cē ſi. li. x). ⁊ Bal. in. d. §. dñi. allegat pro h glo. fin. in. l. ij. C. qui etate ⁊ per illā gl. ⁊ per tex. in. l. diximus. §. ſi pater. ff. de excu. tuto. idem dicit Bal. in. d. §. ſi pr̄. ꝙ ſi ſtatutū di ſponat ꝙ non ſoluēs collectā poſſit ipune offendi ſufficit ſi pr̄ ſoluit. Et ꝓpea gnālr tradit bal. i. l. fi. i fi. C. d ipu. dicēs p tex. ibi ⁊ p dictā gl. ⁊ p tex. in. d. l. ſcimus. ꝙ extimū patris cēſetur extimū filij qꝛ ꝙ vnus habet cenſetur alius habere.

d ¶ Secūdo qd dcā capita inſolidorū non debeāt ſolui ab inuitis deduciꝶ ſtatutū qd ꝓncipaliter dirigitur in nō ſub ditum ꝙ diſcrepat a iure cōi eſt nullū voluit Inno. in. c. a nobis. i. de ſnia excō. ⁊ Bald. ſuper Inno. q. j. dicit ꝙ qñ ſtatutū dirigit verba tm̄ in non ſubditos nō valet. Et di cit Cy. in. l. cunctos populos. C. de ſum. trini. ꝙ ſtatutū im ponens penā forēſi nōrꝫ nec vꝫ ſtatutū ꝙ exter⁹ nō poſſit exigere. dicit Bal. cōſ. mihi. ccxcvj. inci. pōderare opꝫ hinc ēt eſt ꝙ nō valet ſtatutū qd forēſis offendēs puſinū extra territoriū poſſit cōueniri puſie ꝓut voluit Bar. in. d. l. cun ctos populos. vij. q. ꝓncipali ⁊ Bal. in. l. de qbus. ff. de le. hinc ētiā eſt ꝙ nō poteſt per ſtatutū imponi collecta forēſi glo. in. l. reſcripto. §. fi. ff. de mune. ⁊ hono. Barto. in. l. j. C. de mulč. ⁊ in quo loco lib. x. ⁊ in. l. cū neqꝫ. C. de ſcol. eo. lib ideo cum verba huius ꝯctus ſolum ad nō ſubditū referā tur: ideo predicta faciūt ꝙ non aſtringat.

e ¶ Tertio hec pars iuuaꝶ: qꝛ verba ſtatuti diſponunt ꝙ nō liceat emere vel aliquo alio titulo acqrere tā per teſtm̄ co dicillū vel aliā vltimā voluntatem q̄ per alios actus ⁊ con tractus inter viuos dotis ꝑmutationis vel alterius gene ris obligationis ⁊c. Et ſic ſtatutū loqtur de acquiſitiōe p vltimā volūtatē vel per actū ſeu ꝯctū inter viuos. Ille aūt qui ſuccedit ab inteſtato nō ſuccedit per vltimā volūtatem neqꝫ per actū inter viuos. Sꝫ ſuccedit ex titulo a iure ema nato a perſona defuncta. Et lꝫ q̄raꝶ ex additiōe loquēdo i vocabulo ꝯueniēte extraneo hrdi q̄ aditio eſt actus īter vi uos: tm̄ non ꝓpterea cenſeꝶ per actū īter viuos q̄ſiuiſſe nā ſi aditio cōſideraretꝶ ēt inſtitutus cēſeretꝶ acqſiuiſſe p actū īter viuos: qm̄ aditio ex teſtō eſt actus īter viuos ꝓut adi tio ab inteſtō: ⁊ tm̄ nō dr̄ acqſitio per actū inter viuos. ſꝫ p vltimā volūtatē deſerentē ab actu inter viuos. Itē p ꝯct⁹ non acquiriꝶ imediate. Sed per traditionē. l. traditionib⁹ C. de pac. l. traditio de acq. rerū dñio. Ideo ſtatutum cōſi derat cām remotam acquiſitionis prout eſt cōtractus ⁊ te ſtamētum ⁊ non ſolū teſtamentum circa inſtitutū hrdem. Sed etiā codicillū ⁊ quēlibet vltimā voluntatē circa reli ctū vl'e: qꝛ res hrditarie nō q̄runꝶ niſi ſcā teſtōne q̄ teſtō eſt act⁹ īter viuos. Et tm̄ diciꝶ q̄rere ex vltima volūtate.

f ¶ Et inſuper ſtatutum cōſiderat titulum acquiſitionis vt denotāt illa verba emere vel aliquo alio titulo acquire adi tio autem vel traditio non cenſeꝶ titulus acqſitionis. Sꝫ cā quare traditur cenſetur titulus vt pꝫ patet dicitur titu lus ꝓ emptore pro dote pro donato ⁊ huiuſmodi. Poteſt etiam dici ꝙ acqſitio dicatur ex teſtamēto mediāte aditio ne. Dicitur enim heres ex teſtō ⁊ aditio ipſa non conue nit. Sed ſit inſtrumēto acquiſitiōis prout ligonizatur vi nea ⁊ aratro rūpitur terrenū ⁊ tamē ligonizator vel ⁊ hu fulgus eſt qui ligonizat ⁊ arat ⁊ dicitur rūpere terrā primū tm̄ magis placet: qꝛ magis de plano procedit.

g ¶ Ex qbus videꝶ concludēdum ꝙ dictum ſtatutum non militat in cāu nr̄o. non obſtātibus adductis in ꝯtrium: non enīꝫ obſt. qd dicebatur ꝙ dicta Ludouica cenſeatur aditiſ ſe ſeu imiſcuiſſe ex teſtō exquo precedit titulus inſtitutiōis ⁊ ex ꝓmordio tituli ⁊c. qꝛ reſpōdetur ꝙ exquo dcā Ludo uica dicit ignoraſſe teſtm̄ ſi aliter non appet de ſciētia nō potuit ex teſtō agnouiſſe hrditatem: qꝛ dꝫ hẽs ſcire ex qua cā eſt ſibi delata hrditas. l. ſi is ad quē. ⁊. l. hẽs iſtitutus. ff. de acq. here. ⁊ ignorātia preſumiꝶ. l. veri⁹. ff. de proba. regu la pſumiꝶ ignorātia in. vj. ⁊. l. fi. ff. pro ſuo. Et maxie cū in dependētibus ab aīo ſtatur in dubio dcō eius de cuius aīo agitur vt per glo. notabilē in. §. alie inſti. de act. ⁊ per Bar. in. l. gerit. ff. de acqui. hrdi. Non obſtat qd eſt filia. nā fili⁹ nō preſumiꝶ ſcire teſtm̄ ꝓut voluit Bar. in. l. is pōt. ff. de acq. heredi. ⁊ in. l. cum hẽs. ff. de libe. leg. Cōſanguinei s. n. preſumitur ſcire iura ſanguinis ⁊ curſum nature nō autem teſtm̄ ꝓut dicunt Bal. ⁊ Ang. in. l. quoniā ſororē. C. de iu. deli. ⁊ ita loquuntur. d. l. de tutela. ⁊. d. l. octaui. Solum eni pſumunꝶ ſcire ea que cōmuniter ſolent innoteſcere cōſan guineis ⁊ non alia prout ſumiꝶ ex dcis Bar. ⁊ doc. in. l. j. ff. ſi cer. pe. Sed teſtā ſepe fiunt ſecrete vt docet expientia re rum magiſtra. c. q̄ ſit in princi. de elec. lib. vj. c. ſtatutū. eod. ti. ⁊ li. in ꝓn. Et vt ſecreta eſſent que diſponunꝶ in eo fuit inducta forma teſtamēti in ſcriptis iuxta ea que habentur in. l. hac cōſultiſſima in prin. C. de teſta.

h ¶ Cū ergo nō prebeꝶ ſciētia teſtamēti ⁊ hodie dū ſcit nō vult eſſe hẽs ex teſtō: ſed ab inteſtato. cēſetur ex teſtō repu diare. l. illud. ff. de acqui. hrd. nec obſtāt gnālia verba illa vꝫ vel aliquo alio titulo: qꝛ illa determinanꝶ per ſequētia ver ba que veniūt determinatiue ꝓcedentium acqrere ſcꝫ per teſtm̄ ⁊c. illa enim verba per teſtm̄ determināt verba prece dētia vel aliquo alio titulo acqrere: ⁊ qñ ſpēs determinant verba gnālia non verbū diſpoſitiuū tunc in dubio reſtrin gunt gnālia verba ꝓcedētia ꝓut determinat Bar. in. d. §. ſi quis fundū. ⁊ Panor. in. d. c. ſedes. item ſi hec nō placent Bar. loquiꝶ in legatis que ſunt ampliāda. l. in teſtīs de re. iur. c. cū dilecti in fi. extra de do. nos ſumus in ſtatuto qd pluribus rōnibus eſt reſtringēdū vt ꝓmiſſum eſt: iō cēſeā tur verba ſequentia poſita reſtrictiue ⁊ determinatiue pre cedētiū vt minus ledāt ius cōe ⁊ pene ⁊ odia reſtringūtur.

i ¶ Preterea verbū alio denotat ſimilitudinem vt per glo. in. l. ij. C. de ſeruis fugi. ⁊ per docto. in. c. ſedes de reſcriptis adeo ꝙ ſi non eſſent v̄ba ſequētia forte non traheretꝶ ſtatu tum ad acqſitionem ex teſtō: ſꝫ ad acqſitionē ſilr̄em p alios ſcꝫ ꝯctus: nec etiā obſtāt illa verba vel alterius obligatio nis: qꝛ illa verba regunꝶ a verbis ꝓcedentibus actus ⁊ con tractus inter viuos vt ſupra declaratū eſt qd nō eſt indicā dū acquiſitionē ab inteſtato fieri per actū īter viuos. pre terea iſta acqſitio non fit per actū obligationis: lꝫ enim ex aditiōe ſeqtaꝶ obligatio nō tm̄ acqſitio cātur ex obligatio ne: lꝫ eni nō ſit in hrditate aliqd creditū nec ꝯſiter hẽs ali cui obligeꝶ nihilominus acqreret bona hrditaria ⁊ ſic nō cenſeꝶ illa acqſitio cāri ex actu obligationis. Et re v̄a vr̄ ꝙ obligatio ibi ſumaꝶ actiue nō paſſiue hoc eſt ex actu exquo alter obligeꝶ ſibi acqrenti nō ex actu quo ipſe obligeꝶ alte ri ꝓut ex precedentibus ēt deduciꝶ. nā ſi quis ꝑmutat vnā rē cū alia nō querit illā aliā rē ex obligatiōe qua ipſe aſtrin giꝶ ad dādū rē ſuā alteri: ſed ex obligatione q̄ alter aſtrin giꝶ ad dādū ſibi illā aliā rem ꝓut ēt videmus in ꝯctu em ptionis ⁊ vēditionis ⁊ locationis ⁊ cōductiōis emptor hꝫ actionē ex ēpto ex eo capite: qꝛ vēditor cōuenit de tradēdo rē ⁊ vēditor hꝫ actionē ex vēdito ex eo capite: qꝛ emptor cō uenit de dādo preciū. Et ſilr in actione locati ⁊ conducti pōt deduci prout ⁊ in ſimili declarat Bar. in. l. cum mota. C. de trāſac. trahens ad ꝯctus innominatos ⁊ ibi per eum. Preterea alia duo media ſupra deducta pro hac pte nega tiua prebēt alias reſponſiones ad cōtraria.

k ¶ Ultra ſupradicta pōt deduci aliud medium qd forenſis nō q̄rat hrditatē que eſt qd icorporale ꝙ nō claudiꝶ loco nō vr̄ poſſe induci p ſtatutū cū nō liget forēſem ialtē circa res nō exiſtentes in territorio ſub hrditate que eſt qd vl'e cōprehendunꝶ res corporales ſite intra territoriū: ideo in quādam

quādam ꝑñtiam venit acq̄ſitio rerū p̄dictarū ſub vniuerſi⸗tate ⁊ multa ꝑmittunt ſub vniuerſitate que ſeparatim ⁊ de ꝑ ſe ꝓhibent.l.quedā.ff.de acqr. rerū dñio ex de iurepro.ex līīs.⁊.c.cū ſm ⁊.l.).⁊ ibi gloſa ſup v̄bo vniuerſitatem.ff.de fundo dota.⁊ gl.in.l.in modicis.ff.de ꝯbē.emp.⁊ Spe.i ti. de locato.§. nūc aliq̄ v̄ſi.cxiij.ex qb⁹ oībus ſi ſingl'a nō ar⸗tarent puto apta fronte ꝯcludendū ꝙ dicta Ludouica non teneaſ ſoluere dicta capita ſolidorū neqꝫ dare fideiuſſorem pro ſoluendis oneribus pro dictis bonis. Laus deo.

¶ Donationis facte celebraſ ſcripta priuata cū duobus te⸗ſtibus:an inſtrm̄ ꝯfeſſionis donationis faciens mētionem dicte ſcripte mortuis teſtibus ſcripte adhibitis probet.

¶ Conſilium. cclxix.

In nomine dñi noſtri Jeſu xp̄i. ¶ Vr̄ in hac ꝯſultatiōe dicēdū ꝙ dictū inſtrm̄ nō ꝓbet ea rōne:q: ſe refert ad aliud inſtrm̄ ſeu ſcriptā manu ſua ꝓpria de⸗ſcriptā. Et iſtrm̄ ſe referēs ad aliud iſtrm̄ nō ꝓbat vt i auc.ſi qs i aliquo documēto.C.d ede.⁊ ibi p oēs. ⁊ maxie q: ſcripta illa nō appet ⁊ ſic nō ē certū qd ꝯtineret cū ꝯfiteaſ feciſſe dictā ſcriptā ⁊ ꝑmiſit facē donationē mō ⁊ forma put i dcā ſcripta ꝯtineſ q aūt fuerit dict⁹ modus ⁊ forma nō exꝑmiſ:⁊ō rōne icertitudis vitieſ act⁹ ar.l.ſi nō deſignata.C.d falſa cā adiec.le.⁊.l.).§.penul.ff.d dona.ple.

a ¶ Et lʒ in prefatione inſtri fiat certa mētio de rebus dona⸗tis q: narratur ꝙ donauit.d.Bartho.dcis dñabus Mar⸗garite ⁊ Magdalene ꝓ bonis meritis ⁊c. tñ illa v̄ba viden⸗tur ꝓlata incidēter per modū cāe.l.q: p̄teo deuenicbāt ad approbationē dicte ſcripte ⁊ ꝓpterea vr̄ ꝙ lʒ multū admicule⸗tur tñ non vr̄ ꝙ plene probet vi᷒ tex. in.c. cum dilectus de ſucceſ.ab inteſ.ibi nō tanꝗ̄ ſufficiēter ꝓbātes lʒ tanꝗ̄ ve⸗hemēter adminiculantes.⁊ tñ loqtur de ꝯfeſſione clara fcā ꝑ modū cauſe.⁊ decidit ꝙ cum vno teſte illa cōfeſſio probat hic autē illa cōfeſſio non hꝫ adminiculū alterius teſtis me⸗rito non probet. Itē ⁊ tertio tpe inſtri nō fuit celebrata di⸗cta donatio ⁊ inſtrm̄ non ꝓbat ea que tpe inſtri nō fuerūt celebrata vt no.per glo.⁊ doc.in.l.in.C.de fide inſtru. ⁊ iuſ⸗ſte fi.⁊ per Bar.in.l.ſciendū de v̄bo.obli.per doc.in dicta auc.ſi quis in aliquo documento merito ⁊c.

b ¶ Tamē his nō ob.ꝯtrariū puto de iure rñdēdū vʒ ꝙ dcm̄ inſtrʒ ꝓbet plene dictā donationē nō qdē directe ⁊ imedia⸗te exquo donatio tūc nō fuit:lʒ alio priori tpe lʒ ꝓbat ꝯfeſ⸗ſionē factā ꝑñte pte ⁊ diſcretā:q: ꝯtinet cām ꝑmiſſionis.ſ. cās donatiōis:ꝯfeſſio aūt ptis fcā in ꝑñtē ꝓbat lʒ ſec⁹ in fa⸗cta abſēte pte.l.gnal'r.C.de nō nu.pe.⁊.l. publia.ff.de poſi. ⁊.l.certū.§.ſi qs abiente ⁊ per totū titulū.ff. de ꝯfeſ.⁊.l.h. cū ſua glo.ff.de interroga.acti. ⁊.l.cum de indebito. in.§.fi. de proba.⁊ in.c.ſi cautio de fide inſtru.

c ¶ Cum itaqꝫ in inſtro partes clare ⁊ ſpecifice deponant ꝙ dictus Bartholome⁹ donauit oīa ſua bona mobilia ⁊ iia⸗bilia dcis dñabus ⁊ ꝓncipal'r agebaſ illud qd̄ appareret oī etiam donationē fuiſſe factā. Ideo vr̄ ꝙ dicta v̄ba enuncia⸗tiua fuerint ꝓlata ꝓncipaliter pp ſe.⁊ maxie q: in ꝯcluſione cōfeſſus fuit ꝓncipaliter ⁊ pp ſe feciſſe dictā donationē ibi dum dicit ⁊ ꝯfeſſus fuit dictā donationē feciſſe que verba cōſtat ꝙ fuerūt ꝓlata ꝓncipaliter ⁊ pp ſe ⁊ verba ꝓlata ꝓn⸗cipaliter pp ſe non ſolū ꝓbant.ſed etiā diſponunt.l. ex hac ſcriptura.ff.de dona.⁊ ibi late per Bar. ⁊ per canoñ.in.d. c.cum dilectus.⁊ exquo dicit dictā neceſſario referſ ad do⸗nationē de qua dixerat cū idem cenſeaſ ꝯtineri in termi⸗no referēte ꝙ cōtinetur in termino ad quem fit relatio.l.ſi ita ſcripſero de condi.⁊ demon. ⁊.l.aſſe toto. ⁊ .l.inſtitutio talis de hrdi.inſti.ff.cum ſimilib⁹.itaqꝫ cum dictum fuerit de donatione bonorū oīum mobilium ⁊ imobilium dona⸗tio oīum bonorum mobilium ⁊ immobilium cōfeſſata fuit.

d ¶ Simil'r v̄ba p̄cedētia ꝑmiſit de dicta donatiōe facere in⸗ſtrm̄.itē ꝙ fecit d ea ſcriptā manu ꝓpria ipſi⁹ Bartholomei dū aūt v̄ba enūciatiua ꝓferunſ i dicto iſtro p modū cāe in ꝓncipio inſtri ꝓferunſ ꝑ ꝓteritū ipfectū ſubiūctiui modi put ē v̄bū dederit ⁊ v̄bū donauerit i ꝓn.iſtri poſita poſtea ſubiūgit v̄ba p̄teriti pfecti fecit ꝑmiſit ⁊c.qb⁹ v̄bis nō ꝓ⸗prie accōmodanſ ꝯiūcto cū put ē notū apd̄ grāmaticos cū ergo totus actus in inſtro p̄dicto ꝯtentus ⁊ oīa verba dci inſtri ad hūc ſolū finē ad hunc ſolum effectū tendunt ⁊ nō fuerūt prolata ad aliū finē niſi vt eneruareſ confeſſio dicte donationis ⁊ vt ꝓbareſ dicta donatio mediāte ipſo inſtro. Ideo verba ipſa ꝓncipal'r pp hoc ⁊ ſic ꝓpter ſe fuerūt ꝓla⸗ta.ideo ꝓbant al's nulla ꝯfeſſio ꝓbaret cū oēs ꝯfeſſiones virtualiter per verba enūciatiua fiant tñ ꝓncipal'r ꝓpter ſe ꝙ eſt penitus falſum q: immo ꝯfeſſiones facte ꝑñte parte probāt vt deductū eſt. Quinimo ⁊ verba enunciatiue ꝓ⸗pter aliud emiſſa inter ꝯhentes ꝓbant prout dicit Bart.in dicta.l.ex hac ſcriptura ꝓpe finē per.l.optimā.C.de ꝯhē. ⁊ cōmit.ſtip.⁊.l.qdā.ff.de ꝓba. Sed ꝓbant ad validitatem actus de quo agit p.d.l.optimā.C. de ꝯhen. ⁊ cōmit.ſtipu. Sʒ quoad efficatiā eius ꝙ ꝓncipal'r agebaſ i caſu iſto erat probatio ſeu ꝯfeſſio ad effectū ꝓbandi donationē nō dicta verba enunciatiua probarent dato ꝙ emanaſſent pp aliud.

e ¶ Itē v̄ba enūciatiua p modū cāe ꝓlata īducūt ꝓbationē ⁊ diſpōnē quoad exceptionē put voluit gl.i.l.ꝑpios.§.ancil la.ff.de rei vē.qnimo ēt quoad actionē gl.i.l.ſi ſocer.§.iun⁹. ſ.ꝑſonalē put dicit Bar.ibi ⁊ ēt Imo.q vult ꝙ ēt realē. Sʒ nō refert q: ꝓſupponiſ ꝙ dicte dñe habuerunt poſſeſſionē vigore dicte donatiōis ita ꝙ ſufficit ſibi exceptio ⁊ quoad exceptionē oēs ꝯcordāt. Reſtat itaqꝫ clara ꝯcluſio ꝙ dictū inſtrm̄ iuuat dictā dñaʒ Magdalenā.⁊ ꝑ rata ex ꝑſona ſua ⁊ ꝑ alia rata vt hrdē dicte dñe Margarite. Nec obſtāt ad/ ducta in ꝯrīū ꝙ ſatis apparēt ſublata p adducta ꝓ hac pte: nō enī obſtat.d.auc.ſi qs in aliquo documēto:q: ſtrēdu eſt qd̄ iſtud inſtrm̄ de quo i themate nō ꝓbat donationē ꝙ nō īteruenit tpe iſtri. Sʒ tpe ſcripte ad quā iſtrm̄ illud referſ. Sʒ ꝓbat cōfeſſionē donatiōis ꝙ emanauit tpe inſtri ⁊ cō⸗feſſio ipſa ꝓbata ꝓbat donationē. Et ſic ēt nō obſtat ꝙ nō ꝓbat inſtrm̄ ea q nō fiunt tpe inſtri nec ēt obſtat.d.c.cū di⸗lectus q: hʒ vnū itellectū quē ponūt Inno.Hoſti.⁊ Jo.an. ibi illa verba enūciatiua adeo vehementer adminiculaſ ꝙ transferunt onus probandi in aduerſarium ⁊ diſponunt.

f ¶ Et lʒ Panor.referens iſtud dictū illud dānet:tñ pro⸗babiliter teneri poſſet ꝙ prout dicūt Inno.Hoſti.⁊ Joan. an.ibi monaſteriū ſe fundet in vltia voluntate de qua tex. ibi pluries facit mentionē tex.in.d.c.cum Bertoldus.pōt etiam dici verba illa emanarunt ad interrogationē alterius interrogātis vtrū vellet facere teſtm̄:q: poterat ſuſpicari ne illa verba ꝓtuliſſet vt euitaret vexationē ſi qs vellet inſta⸗re vt faceret teſtm̄:ideo fidē debilitat. itē vt pmiſſum eſt in caſu nr̄o verba fuerūt ꝓlata ꝓncipaliter pp ſe ibi incidē⸗ter ꝓpter aliud ⁊ h rñſio eſt plana: nec obſtāt illa verba eo modo ⁊ forma q: exquo eſt certa ipſa donatio ⁊ quid dona⸗batur non propter vitiatur ſi de forma aliter nō appet per ea que habent in.l.edita.C.de edē.⁊ in.c.abbate de v̄b.ſig. ⁊ in.l.cum qui.§.iulianus.ff.de conſti.pecu. Laus deo.

¶ Legatur quantitas trecentorū florenorum ſibi cum clau⸗ſula ⁊ plus ⁊ minus prout videbitur titio ille titius decla⸗rauit augumentum centum florenorum:an tota quantitas dicatur iure inſtitutionis habita.

¶ Conſilium. cclxx.

In noīe domini noſtri Jeſu xp̄i. ¶ Placent mihi Petrophilippo de corneo.V.J.doctori de peruſio ꝯcluſio⸗nes ſuprafacte per ſuprāſcriptū dñm con⸗ſulentē.ſ.famoſiſſimum.V.J. doctorem do. Baldū de Bartolinis p̄rem ⁊ dñm meū vʒ vna ꝙ trecēti ducati in teſtō p̄io relicti iure inſtitutionis dñe Girelle ꝓ ſuis dotibus debeant libere ſpectare ⁊ ꝯtinere ad heredem ipſius Girelle qui eſt Franciſcus eius olim maritus exquo in teſtō ſunt eidē Girelle relicti dicti.ccc. floreni iuſ inſtitu⸗tionis. Et lʒ adyciaſ clā ⁊ plus ⁊ minus prout viſum fuerit Jacobo ⁊c.⁊ Jacobus dederit in dotē q̄drigētos florenos ⁊ ſtipulatus fuerit illos reddi filijs ⁊ hrdibus ipſi⁹ teſtōris.

a ¶ Quia vltra dicta per dñm cōſulentem que non repeto. reſpōdeo ꝙ illos quadrigentos ducatos ꝑmiſſos per di⸗ctum Jacobū pro dicta dote:non hʒ dicta dña Girella iu⸗re inſtitutionis nec tanꝗ̄ relictos a teſtōre:q̄ꝫ non appa⸗ret id in promiſſione ⁊ ꝯtru dotis.ſ.ꝙ augere voluerit q̄n⸗titatem dotis vt illā hēat iure inſtitutionis. Et ideo nō pu⸗to ꝙ iure inſtitutionis potuerint per Girellā peti illi.cccc. ducati in dotē promiſſi exquo in ꝑmiſſione nō fit aliq̄ mē⸗tio de teſtō p̄rio ſeu de dicta inſtitutione adeo ꝙ etiā ſi di⸗cta Girella repudiaſſet dictū relictū.ccc.non propterea rece⸗deretur a dicta promiſſione ⁊ ꝯtru dotali:qnimo nō appet

ꝙ dictus Jacobus habuerit noticiam dicte inſtõnis: lȝ in
ignorãtia teſtamẽti nõ faciã magnũ fundamẽtum qm̃ forte
ſecus eſt in facto. Ex his aũt deduco qꝺ nõ appet qꝺ Jaco
bo viſum fuerit qꝺ dña Girella titulo relicti iure inſtõnis
haberet pro dote vltra trecẽtos ducatos lȝ vellet qꝺ hẽret
iure ꝯtcus dotalis donec eueniret caſus reſtituende dotis.
Et ſic ſuũ arbitriuȝ in plus aut minus nõ ſe retulit ad reli
ctũ factũ iuꝛ iſtõnis in teſtõ pñs ꝫideo h̃ reſpectu nõ opaꝛ
quicꝗ̃ illa clã teſtamẽti ꝛ plus ꝛ minꝰ put viſuȝ fuerit ꝛc.
qꝛ illa clã determinat precedẽtia verba reliqt iure inſtitu
tionis dñe Girelle ꝛc. vñ vt verificareꝛ dicta clauſula erat
neceſſe qꝺ Jacobus arbitrareꝛ: ꝛ viſum fuerit qꝺ plus aut
minus haberet iure inſtitutionis pro dote qꝺ mĩme factũ
ẽ exquo infereꝛ qꝺ dcã Girela ꝛ ſucceſſiue eius heredes iure
pdicti relicti debẽt conſequi dictos trecẽtos florenos non
obſtante dicta ſtipulatione que in ꝯtrium adducitur.

b ¶ Alia cõcluſio dñi cõſulentis.ſ.qꝺ nõ obſtante dicta ſti
pulatione maritus lucrãri debeat tertiã partẽ dotis ex for
ma ſtatutoꝝ ſiliꝛ placẽt ꝛ nõ repetẽdo adducta per ſuam ex
cellẽtiã addo aliã rõnẽ.ſ.qꝛ dicta ſtipulatio fuit cõcepta ſim
plr ſed in caſu reſtituẽde dotis: ſȝ in cãu iſto nõ ſimus in
caſu reſtituẽde dotis: ſȝ partis dotis.ſ.due tertie ptes qua
tenus ergo dos non eſt reſtituenda put nõ eſt reſtituẽda
ex forma iuꝛ municipalis reſpectu tertie partis quã maritꝰ
lucraꝛ nõ ſumus in caſu ꝛ euentu reſtituende dotis.ergo
ſtipulatio nõ verificaꝛ hoc caſu quoad dictã tertiã partẽ.

c ¶ Videnꝛ eni ꝓuideri p dictã ſtipulationẽ cui dos hẽat re
ſtitui ſi aũt qꝺ ſit reſtituẽda dos eo cãu quo reſtitui nõ de
beret de iure cõi vel ex forma ſtatutoꝝ ꝛ prout ſi tota dos
nõ cẽt de iure cõi vel municipali in caſu dotis reſtituende
dcã ſtipulatio in totũ ceſſaret: ita ꝛ ſi nõ eſt ꝓ pte i cãu do
tis reſtituẽde put contingit in cãu nr̃o vigore dicte legis
municipalis pro tertia parte cũ idẽ iuris eẽ debeat ꝺ pte
quo ad ptẽ ꝙ de toto quo ad totũ.l.q̃ de tota.ff.de rei vẽ
di.c.paſtoralis verſi.ſiqs cũ totũ de of.dele.ꝛ.l.qui ſcit.ff.
de vſuris. Pꝛo quo facit qꝛ illa verba reſtituẽde dotis ex
ponẽda videtur.i.quatenus ſit reſtituẽda arg.l.ſtichum q
meus erit de lega.j.vbi relatiuũ qui exponiꝛ.i.q̃tenꝰ. Sȝ
ſm grãmaticos pticipiũ prout eſt dictio reſtituẽde reſolui
tur in relatiuũ ſubſtãtie ꝛ verbũ vñ pticipium deriuaꝛ. Et
ſic decet ꝙ exponaꝛ ꝙ quatenꝰ erit caſus reſtituẽde dotis.

d ¶ Facit qꝺ circa clãm codicillarẽ dicit Bar.i.l.j.ff.de iure
codi.ꝛ Bal.in.l.ſi.C.eo.ti.ꝛ doc.in auc.ex cã.C.de lib.pre
te.qui in clã codicillari exponũt ſi ꝓ quatenꝰ ar.d.l.ſtichũ
qui meus erit cõfert ad predictã interpetrationẽ: qꝛ ſumus
in ſtipulatione cuius ṽba interpetrãtur ꝯ ſtipulãtẽ.l.qcqd
aſtringẽde.§.j.ff.de ṽbo.obli.ꝛ.l.veteribus.ff.de pac. ꝛ fa
cit.l.labeo.ꝛ.l.ſi in ẽptiõe in pn̄.ff.de ꝯhẽ.ẽp. Ex his vꝛ ꝙ
maritꝰ lucrari debeat tertiã ptẽ totius dotis ꝛ ſic q̃dringẽ
torũ p dictã rõnẽ, ꝛ per.d.ä.per dñm cõſulẽtẽ. Laus deo.

¶ Emphyteoticarius cõfitetur ceſſaſſe per triẽniũ in ſolu
tione canonis ꝛ nullã facit reſiſtẽtiã eccleſie capiẽti poſſeſ
ſionẽ ꝓpria auctĩtate: an expulſus ſit reſtituẽdꝰ i poſſeſſiõe.

¶ Conſilium. cclxxj.

In nomine domini no
ſtri ieſu chriſti. ¶ In hac cõſultatiõe videꝛ
pma facie dicẽdũ ꝙ dictꝰ. B. nõ licite ſpo
liauerit dictũ. A. ſua poſſeſſione. Nõ eniȝ lȝ
cuicꝗ̃ ſibimet ius dicere ꝛ propria auctori
tate poſſeſſionẽ capere.l.nõ ẽ ſingulis.ff.de re.iur.ꝛ.l.nullꝰ
C.de iudeis. pdo igiꝛ eſt qui rei ſue poſſeſſionẽ ꝓpria au
ctoritate occupat.l.ſi ex ſtipulatiõe.ff.ꝺ acq.poſ.ꝛ.l.fundi.
eo.ti.cũ ſimili. Et ſpoliatus ẽt ſi predo fuiſſet eſt añ oĩa re
ſtituẽdus.c.in lr̃is de reſti.ſpo.ꝛ.l.ſi qs a ſe fundũ.C. ad le
gẽ iul.de vi.ꝛ.l.cum fundũ.ꝛ.l.colonus.ff.de vi ꝛ vi.arma.
Nec videꝛ poſſe iuuari dictus. B. ex eo qꝛ dictus. A. nõ ſol
uit canonẽ p multos ãnos ꝛ ppea vꝛ cecidiſſe a iure ſuo p
c.potuit de lo.ꝛ.l.ij.de iure emphy.tamẽ videꝛ ꝙ in cãu no
ſtro nõ amiſerit qm̃ extat conſtitutio tenẽtis locum pnci
pis.que aperte prouidet qꝺ p nõ ſolutionẽ res emphyteo
tica non incidat in cõmiſſum ꝛ ſic nõ redeat ad eccleſiã ꝓ
prietariã ꝛ vbi eſt ꝯſtõ clara nõ eſt locꝰ diſputatiõi nec ex
tariõi.l.illã ver.de modo.C.de colla.l.ancille.C. de furtis

g ¶ Preterea dato qꝺ res incidat in cõmiſſum ꝛ redeat ad.
proprietarium vtile dñium qꝺ erat apud emphyteotaȝ: ta
mẽ nõ admittit emphyteota ſuam poſſeſſionẽ: idõ nõ videꝛ
qꝺ illa ſit propria auctoritate ſpoliandus cuȝ eciã iniuſtus
poſſeſſor: quinimo predo eſt tuendus in ſua poſſeſſiõe nec
poteſt illa ſpoliari de facto. Et qꝺ ẽt ſi cecidertt a iure ſuo
propter nõ ſolutũ canonẽ non poſſit de facto ꝓpria aucto
ritate poſſeſſione ſpoliari voluit Bart. in.d.l.ij.C.de iure
emphy.ꝛ videntur ibi velle petrus.ꝛ Cy.ꝛ idem vult. do
minus Cardi.floren.in.c.potuit de loca.ꝛ Panor.dicit ibi
ideȝ qꝺ h̃ opi.eſt tutior ꝛ maxime propter ſcandala que ex
inde oriri poſſent ſm eum.

b ¶ Tamẽ his nõ obſtantibus vꝫ ꝯtrium dicẽdũ.ſ.qꝺ rõne
canonis p bieniũ ſeu triẽniũ non ſoluti poſſit dñs emphy
teotã expellere de poſſeſſione propria auctoritate qꝛ id facit
lege pmittẽte: imõ id ſimplr pmittit lex.ij.C.de iure emph.
ꝛ.c.potuit extra de locato que iura ſimplr pmittũt ꝙ dñs
poſſit ꝺ re emphyteotica expellẽ ꝛ cũ gnãli loquanꝛ gnãlr
put vꝫ debẽt itelligi arg.cañ.ſi romanoꝝ.xix.diſ.ꝛ.l.j.§.ꝛ
gnãlr de leg.ptiã.ꝛ.l.de pcio de publi.cũ ſimi.put h̃.i.qꝺ
dñs poſſit ꝓpria auctoritate expellere emphytheotã q nõ
ſoluit cañ.firmat glo.in.d.l.ij.ꝛ Rayne.ꝛ Bal.ibi ꝛ gloſ.ꝛ
Inno.in.d.c.potuit.ꝛ Spe.in ti.de loca.§.nũc aliqua ṽſi.
xlviij.qui h̃ vult qñ non negaꝛ reȝ eẽ emphyteoticã ꝛ nõ
eẽ ſolutũ cañ. Et idem firmat Per.de peruſio in.d.c. po
tuit prout ibi refert Imo.co.xxx.qui Imo.idem vult qꝺ ꝛ
vult Bal.in cõſi.mihi in ordine.ciij.incipi.proponitur qꝺ
Petrus ꝛ iſta eſt magis cõmunis opi.ſaltẽ i caſu quo dñs
non inuenit reſiſtẽtiam vel ſi inuenit ſolam verbalem reſi
ſtentiam per ea que no. Bar.in.l.iij.C.de pigno.ꝛ Per.de
peruſio ꝛ Imo.in.d.c.potuit.

c ¶ Ceſſat eni tunc ratio ſcãdali quã põderant Barto.in.d.
l.ij.ꝛ in.d.l.iij.ꝛ alij doc. Cum itaqꝫ. A. cõfiteatur rẽ emphy
teoticam ꝛ nõ negeꝛ non eẽ ſolutũ canoneȝ. Et nõ fuerit
adhibita reſiſtẽtia facti vꝫ ꝙ pro parte eccleſie que ciuiliter
poſſidebat licuerit propria auctoritate nãlem poſſeſſioneȝ
apprehendere ꝛ emphytheotã repellere propter cañ. non
ſolutum per.d.l.ij.ꝛ.d.c.potuit.

d ¶ Non obſtãtibus adductis in ꝯtrium: non enim obſtat.l.
nõ eſt ſingulis de regu.iur.ꝛ.l.ſi ex ſtipulatione de acqui.
poſ.cũ concoꝛ.qꝛ illa regula fallit in caſu iſto qꝛ talis facul
tas eſt ꝓprietario cõceſſa a iure per iura pallegata: poſſidet
enim ciuiliter ipſe dñs ꝛ emphyteota hȝ ſoluere cañ.in re
cognitionem dñi prout volũt doc.i.d.l.ij.ꝛ.c.potuit .ꝛ con
ſequẽter in recognitionẽ ciuilis poſſeſſionis ꝓ tuenda igiꝛ
ciuili poſſeſſione pmiſſum eſt ꝓprietario expellere emphy
teotam qui ſatis ledebat ciuilẽ poſſeſſionẽ dñi cũ non ſol
uẽdo cañ.non recognoſcebat ſaltẽ in ea parte ipſaȝ eccleſiã
in dñam ꝛ ciuiliter poſſidentẽ: rõne ergo ciuilis poſſeſſio
nis quã habet eccleſia pmittiꝛ occupare rem emphitheoti
cã p tex.d.l.ij.ꝛ.d.c.potuit ipſos nõ cauillãdo. Nõ ob.au
ctoritas Cy. Bar.ꝛ ſequaciũ quos ſupra retuli qꝛ maior eſt
auctoritas que eſt in ꝯtrium.ſ.gloſarum iuris canonici ꝛ ci
uilis ꝛ Inn.ꝛ Spe.ꝛ ſequaciũ.ꝛ facit qꝺ ipſemet Bar.di
cit in.l.iij.iiij.q.C.de pigno.quatenus dicit ꝙ ciuiliter poſ
ſidens rõne ciuilis ſue põt ꝓpria auctoritate expellere na
turaliter poſſidentem ꝓpter qꝺ quidã dicũt Bart. variaſſe
inter alios Imo.idẽ dicit.d.c.potuit ante mediũ: licet ſoſi
tus ſim eum defenſare a variatione.

e ¶ Quicqd aũt ſit de variatiõe Bar.vꝫ.qꝺ ꝓualeãt aucto
ritates gloſarũ Inno. Spe.ꝛ ſequaciũ maxĩe in eccleſijs i
qbus attẽdiꝛ ius cañ: vel ſint concordande opi.ꝙ aut dñs
q ciuiliter poſſidet non inuenit reſiſtẽtiam de facto ꝛ tunc
ſibi liceat propria auctoritate occupare nãlẽ poſſeſſionẽ ꝛ
tunc procedat opi.gloſarũ Inn. Spe.ꝛ ſequaciuȝ aut inue
nit reſiſtẽtiam de facto ꝛ tũc ſecus ſi emphyteota non vult
interrũpere ciuilẽ poſſeſſionẽ ꝛ tũc ꝓcedit opi. Bar.ꝛ ſequa
ciuȝ prout ſimilem diſtinctionẽ facit Bar.in.d.l.iij.de pi
gno.ꝛ eã tangunt poſt eũ Petrus de puſio ꝛ Imo.in.d.c.
potuit. Nec ob.dictũ ſtatutũ qꝛ ille nõ ligat eccleſiã condi
tũ a domino tẽporali maxime cũ de ea expreſſe diſponat p
tex.ꝛ que ibi no.doc.in.c.eccleſie ſancte Marie de conſti.
vbi caſus ꝛ no. Barto.ꝛ Bal.in.l.cunctos populos.C.de
ſumma trini.ꝛ eſt clarum. Et h̃ circa primum dubium.

f ¶ Circa ſcõm autẽ queſitum.ſ.an pena ſit commiſſa profe
cto ex illo capite qꝛ non ſunt ſeruata alia pacta conuenta in
conceſſione emphyteotica non videtur dubium qn pena
ſit cõmiſſa qꝛ verba cõtractus ita ſonant. Et idẽ vult gl. in
d.l.ij.C.de iure emphy.ſ.ꝙ pena cõmittiꝛ pp non ſolutum
cañ.ꝛ Bar.ꝛ Bal.ibi non tñ cõmittitur niſi ſemel cuȝ nõ
ſit appoſita

ſit appoſita clauſula φ totiens cōmittaꝛ ⁊c. put voluit glo.
in.d.l.ij.C.ð iure emphy.⁊ ibi bar.nec pōt pena exigi ⁊ em
phyteota reijci rōne nō ſoluti canonis cum nō ſit appoſita
clauſula rato manente ſeu φ pena ſoluta vel nō contractus
ſit ratus ⁊ firmus ar.l.reſcriptū.§.ſi pacto.ff.de pac.⁊.l.cuʒ
proponas.C.eo.ti.⁊.l.quidē.ff.de tranſac.⁊ no.glo.⁊ Bart.
in.d.l.ij.item rōne parui intereſſe nō pōt exigi magna pena
ſaltem a perſonis eccleſiaſticis per cap.ſuam extra de penis
ſm vnum intellectum alſ vꝛ etiā conuentionalis peti poſſe
prout voluit Inno.in.d.c.ſuā.⁊ Panoꝛ.in.c.dilecti de ar-
bi.⁊ ibi preceptoꝛ meus in canōibus vꝫ pclariſſimus doct.
d.Benedictus capra. Laus deo.

❡ Ingrediens religionē ſancti Bñdicti cū iuramēto renū-
ciat fratribus hēditates parentū tunc viuentium. Et poſt in-
greſſum ⁊ profeſſionem moꝛtui ſunt duo fratres quibus re-
nunciauit an moꝛtuis deinde patre ⁊ matre poſſit monaſte-
rium agere ad predictas hereditates.

❡ Conſilium cclxxij.

In noie dñe noſtri ie-

a ſu xpi. ❡ Ambigua multū viſa eſt pñs con-
ſultatio vtrum.ſ.hmōi renunciatio pꝛiudicet
monaſterio in hēditate delata poſt profeſſio-
nē in qua pegregie verſati ſunt ⁊ primus cō-
ſultoꝛ ⁊ alij ſubſcribētes clariſſimi doct.⁊ prēs boni.varias
cōſiderationes medijs adducētes p inuāda ſnia p mona-
ſterio p eos firmata. Et pfecto bar.⁊ bal. auctoꝛitas pluri-
mū obſtat monaſterio. Et lꝫ p dños cōſulentes rñdeatur
φ eoꝛū dictū pcedit quādo in oēm euentū renūciatio habe-
bat ſoꝛtiri effectuʒ ſiue renuncians ingrediatur poſtea ſiue
nō ingrediatur quo caſu non retrahiꝛ a vita cōtēplatiua ſe-
cus in caſu nr̄o in quo ita demum erat futura efficax renun-
ciatio ſi renuncians ingrediatur monaſteriū vt pferenꝛ dñi
conſulentes. Qm̄ hoc caſu retrahit renunciantem a vita cō-
templatiua. Itē cenſetur facta in fraudem monaſterij vt la-
tius per eos pfecto per hec plurimū reſtringunꝛ dicta per
Bar.⁊ Bal.quoꝛū ſententiā approbat Ang.in diſputatio-
ne incipiente quidā nobili genere natus vt refert primus
ſubſcribens loquuntur enim generaliter ⁊ applicant ad qō-
nem ſtatuti diſponentis φ ingrediens monaſterium non
ſuccedat:vñ videntur loqui etiam eo caſu quo per pactū cō-
uenit φ ingrediens monaſterium non ſuccedat.

a ❡ Itē negari probabiliꝛ pōt φ dicta renūciatio hēat tacitā
conditionē ſi monaſteriū ingrediaꝛ ex quo generaliꝛ cōuenit
de nō reuocādo ⁊ nō veniēdo ꝯ̄ ⁊ erat ð primo intraturus
religionem ⁊ pr̄ ⁊ mr̄ quoꝛū hēditatibus renunciabat non
erāt veriſimiliter ita de proximo moꝛituri:ita φ non pote-
rat veriſimiliter venire ꝯ̄ niſi poſt ingreſſum qꝛ añ moꝛteʒ
patris ⁊ matris nō occurrebat tractari de eoꝝ hēditatibus.
Itē cā quare renūciatio ⁊ donatio fiebat erat vera nō falſa:
nā ipſe renūcians volebat ingredi monaſteriū lꝫ illa volun-
tas mutareꝛ:tñ verū eſt φ tpe renūciationis habebat illam
volūtatē:itaqꝫ nō ſumus in terminis in qbꝰ agiꝛ verū falſa
cā viciet actū nec vnq̄ꝫ mihi placuit illa rō φ retrahaꝛ qs ab
ingreſſu monaſterij ⁊ a vita cōtēplatiua pp dubiū ne pp in-
greſſuʒ amittat aliqð lucrū vel aliqua bona cū ingrediēs re-
nūciet ſeculo ⁊ oibus bonis put hāc cōſiderationē habuit
Bal.in ſuo cōſilio incipiēte in qōne que vertiꝛ inter ſcho-
lā ſancte marie.⁊ lꝫ multi eā rōnē adducāt ad.§.ſed hꝫ pñti
in auc.de ſan.epis vñ ſumiꝛ auct.niſi rogati.C.ad treb.Tñ
multi eā rōnē nō aſſignāt:ſed aliam prout late refero in.d.
auc.niſi rogati inherēs dicte ſcðe opi. Et φ decā rō nō attē-
datur in dictis terminis ſatis clare perſuadetur:qꝛ minus
deberet monaſterium vel pia cā retrahere quē a vita cōtē-
platiua q̄ꝫ hō priuatus ⁊ cā profana. Et tñ ſecus eſt vbi ho-
noratur cā pia vt.d.§.ſed hꝫ pñti.⁊.d.auc.niſi rogati.

b ❡ Hec qdē reddūt me ſatis dubiū:tñ aiaduerto φ Bald.
in.d.l.ſi.pōt intelligi φ lꝫ p ſtatutum nō tollaꝛ legitima ſi de
ea nō ſiat mētio put ipſe pmiſit:tñ per pactū.ſ.eo caſu quo
valeat lr̄a tollit:qꝛ pctm̄ fauoꝛabile ⁊ ſtatutū in illis termi-
nis odioſum:nā immediate poſtq̄ꝫ Bal.pmiſit de legitima
ſubdit ſecus in pacto. Ita φ referendo ad proxima hꝫ intel-
ligi ſecus in pacto:qꝛ per pactum de non ſuccedendo:priua-
tur etiā legitima. Et ad hꝫ etiā adaptaꝛ rō que ſubdiꝛ p eū.
Itē lꝫ Bar.arguēdo de pacto ad ſtatutū innuat φ pactum
noceat ēt poſt ingreſſum monaſterij tamē ſe remittit ad ſta-
tim dicenda ⁊ poſtea nihil dicit φ ingreſſu monaſterij. Sꝫ
ſolū dicit φ valet pactū de nō ſuccedēdo vallatū iuramen-
to per.c.q̄uis de pac.in.vi.in quo caplo nō pbaꝛ φ tale pa-
ctū pꝛiudicet monaſterio. Itaqꝫ Bar. cenſeaꝛ velle φ ſicut p
pactū pōt fieri φ filius vel filia nō ſuccedat. Ita ⁊ fieri poſ-
ſit per ſtatutū.ſ.φ filius vel filia nō ſuccedat. Nō autē aliter
dicat φ p pactū poſſit fieri φ hēditas poſt ingreſſuʒ mona-
ſterij delata nō queraꝛ monaſterio cum poſt illa verba pōt
fieri per pactum ſaltem iuratum ſubdat vt infra dicam ⁊ po-
ſtea de monaſterio nihil dicat. Et hꝫ modo intelligendo au-
ctoꝛitas Bar.⁊ Bal.nihil obſtat.

c ❡ Itē Bar.⁊ Bal.fuere i ea ſnia φ hēditas deferaꝛ mona-
cho put deferꝛ filio adeo φ moꝛtuo monacho monaſteriū
nō pōt adire put ipſe bar.voluit in.l.is pōt de acq. her.⁊
Bald.in.l.j.C.q admi. Itaqꝫ ius adeūdi fundaꝛ principaliꝛ
in perſona monaci put ipſi voluēt. Jð ſi extinguiꝛ ius adeū-
di in pſona monaci extinguaꝛ ēt quo ad monaſteriū. Et iu-
ramētū de nō ſuccedēdo aſtringat monachū q habet adire:
iō ⁊c.ſed Jo.an.⁊ cōiter cañ.tenēt φ ſolū monaſteriū adeat
etiā moꝛtuo monacho. Itaqꝫ data φ ſm opi.que hꝫ φ hēdi-
tas deferaꝛ monacho ⁊ ius adeūdi pncipaliꝛ in eo reſideat.
poſſet pactum hmōi pꝛiudicare monaſterio:tñ ſecus tenendo
opin.cañ.que dꝫ preualere in foꝛo eccleſiaſtico:prime tñ re-
ſpōſiones.ſ.p me date ad dicta bar.⁊ bal.magis ſatiſfaciūt.
Plꝫ ēt cōſideratio ſuʒʒini φ in caſu iſto ſit potius cōuētio
de trāſferēdo iura que dictus renūcians ſperabat hr̄e in bo-
nis prñis q̄ꝫ cōuētio ð abdicādo a ſe hēditatē p repudiatio-
nē φ deduciꝛ ex eo qꝛ renūciauit fratribus:ſꝫ qui.repudiat
abdicata ſe hēditatē reſpectu oium. Itē aliud eſt renūciatio
aliud repudiatio put voluit Pau.de ca.in.l.j.C.de pac.vi-
demus.n.φ iura appellant repudiationē hēditatis nō re-
nouationē qñ per eam abdicatur facultas adeūdi.C.de ab-
ſti.⁊ repu.hereditate in rub.⁊.l.ſicut.⁊.ff.eo.ti.⁊ in.l.is pōt
⁊.l.in repudianda cū ſimilibus multis. Et φ eſt foꝛtius in di-
cta renūcia.ſubditur ac eis cedit donat ⁊ tradit oia iura que
hꝫ ⁊ habere ſperat in bonis ⁊ hereditatibus predictis.

d ❡ Profecto ius adeūdi nō eſt in bonis nr̄is.l.pcia rerum
cū ibi no.doc.ff.ad.l.falci.nec ius īmiſcēdi.⁊ ſic ius eſſendi
hr̄s effectualiꝛ cū videamus in ſili φ nec ius capiēdi reſtō-
nem hereditatis ex fideicōmiſſo vlꝛ pōt cedi.l. mulier.§.ex
aſſe.ff.de iure do.⁊ not.per glo.⁊ doc.in.l.apud iul.§.vtruʒ
ff.ad trebe. Et illa verba ac eis cedit donat ⁊ tradit iura ⁊c.
pariter referunꝛ ad hēditatē mr̄nam in qua cadebat aditio
⁊ nō īmixtio φ ius adeūdi cōſtat nō poſſe cedi. Quo fit vt
videaꝛ donare ⁊ cedere iura que ſperabat q̄rere p īmixtio-
nē.⁊ ſic poſt ius queſitū. Ex quo inferꝛ φ illa renūciatio fa-
cta fr̄ibus nō ſignificat repudiationē:ſꝫ quādā dimiſſionē
bonoꝝ apð eos ⁊ pactū quoddā de nō petēdo. Et hꝫ vꝛ vel-
le ēt in ſimplici pacto ð nō ſuccedēdo bal.in.d.l.ſi.in ante pe.
col.in ver.ſꝫ hic incidēter.C.de pac.⁊ iō pactū nō tēdit ad
abdicationē iuris ab ipſo monacho.⁊ ſic in ppriā repudia-
tionē:ſꝫ tēdit in tranſlationē iuris in fratres. Sed iſta ptās
transferēdi in fratres ipſius renūciantis iura querēda mo-
naſterio non erat apud ipſum renunciatorem merito ⁊c.

e ❡ Itē φ pactū iuratum de non ſuccedendo impediat mero
iure facultatē ſuccedēdi non video vbi pbeꝛ:nam video φ
alſ iuramentū de aliqd nō faciendo nō viciat actuʒ ſi ꝯ̄ſiat
puta promitto nō alienare ⁊ iuro poſtea alieno valet aliena-
tio:licet teneaꝛ ad intereſſe vel ad penā ſi pena eſt appoſita
vt voluit Panoꝛ.in.c.intellecto de iureiuran.allegans Gaſ-
parē de calder.hoc tenuiſſe in quodam ſuo cōſi.φ ēt refert
ipſe Panoꝛ.in.c.cū contingat de iureiurā. Et idem φ actus
factus contra iuramentum teneat ſi aliter actus ipſe a iure
non reprobetur tenuit Archi.in.c.ſi a ſede de pben.lib.vj.
⁊ Spec.in tit.de emp.⁊ ven.§.iij.ver.quid ergo in fine nec
d.c.q̄uis de pac.in.vj.probat φ p talē pactum inducaꝛ φ ſi
paciſcens adit.⁊ ſic ſuccedit aditio ⁊ ſucceſſio ſit nulla:ſꝫ φ
pactum ſit ſeruandum cum iuramentum ſeruari poſſit ſine
diſpendio ſalutis eterne.

f ❡ Sic ⁊ alſ pmiſit qs ⁊ iurauit nō reuocare teſtamentum
poſtea reuocat lꝫ ſit periurus reuocatio tamen vt not. Jo.
an.in regula φ ſemel in.vj.nec in.d.c.q̄uis.dicitur φ ne-
queat ſuccedere. Sed φ debet ſeruari:quia non obſeruan-
tia pacti tenderet in diſpendium ſalutis eterne:profecto ⁊
in terminis Joan.andre.iuramentum eſt ſeruandum.⁊ in
iurante non alienare iuramentum eſt ſeruandum.⁊ tñ ſi cō-
trahat actus eſt validus:licet contrafaciens ſit periurus ⁊
ex pacto iurato agi poteſt ad obſeruantiaʒ iuramēti ſeu ad

intereſſe vel ad penã. Et ſic vidicari põt.d.c.q̃uis.nec v̄ba illius tex.ad aliud aſtringūt. Et h̄ diu mihi viſum lʒ verba doc.in.l.qui ſuperſtitis de acq.here.ꝛ in.l.pactū dotali.C.de colla.aliud innuãt pp qd non auderē in h̄ ſolo me fundare ꝛ ſi dicaſ donatio obligat donãtē ꝛ bona actiue ꝛ paſſiue trãſeūt in monaſteriū ar.l.princeps bona.ff.de ver.ſig. ꝛ per Inn.ꝛ Jo.an.in.d.c.in p̄ñtia de proba. ergo iſta obligatio trãſit in monaſteriū cū monaſteriū ꝯueniri poſſit pro his ad que monachus tenebaſ prout h̄r in aūt. ingreſſi de ſa.ſan.ecc.ꝛ per Jo.an.poſt Inno.in.c.in p̄ñtia de ꝓba.rñdetur ꝙ ipſe donat iura que habebat ꝛ h̄re ſpabat:ſed iura iſta querenda poſt ingreſſum non habebat ipſe nec tenet ſpe.ideo verba ad hunc caſum non trahuntur nec iſta iura poterant donari per ipſum futurum monachum. Et donator ſi rem alienam donat non tenetur ſi dominium non transfert.l.ariſto.§.fin.de donatio.niſi fuerit in dolo vt ibi.

g ¶ Nec ob.ꝙ imo teneſ qñ incipit a ꝯuentiõe ꝛ nõ a traditiõe vt p gl.ꝛ bar.i.l.ariſto.§.fi.ff.de dona.ꝛ p gl.i.l.j.C.de iur.do.qꝛ loquunſ qñ ex cã donatiõis ꝓmittūt rē vĺ ꝓmittūt donare vĺ dare ad h̄ tēdūt iura ꝛ rõnes q̃ adducūtur p gl.Bar.ꝛ doc.ſʒ qñ donat eſt ꝛ nõ tradit non eſt rõ quare magis teneaſ ꝙ qñ donat ꝛ tradit ꝛ tex.in.l.ſiqs argentuꝫ.§.ſi vero h̄ pretermiſſum ꝛc.C.de dona. artat donãtem ad tradendū nõ aūt dicit ꝙ teneaſ dare nec ſuadet rõ ꝙ ſi donat rem certã.ꝛ tūc non tradit poſtea traditurus teneaſ ad aliud q̃ʒ ad tradēdū per gñalitatē.d.l.ariſto.§.fi.vbi nõ apparet q̃ʒ ſtatim traditio interuenerit ꝛ rõ Bar.ꝛ doc.eſt ꝙ qui ꝓmittit donare rē vel ꝓmittit rē nõ implet ꝯtum niſi transferat dñiuꝫ. Sʒ qui ſimpl̄r donat rē nõ ꝓmittit dare rem nõ militat dicta rõ:preterea iſte donauit iura ſua non ſimpl̄r bona paterna ꝛ m̄rna. Itē monaſteriū non teneſ ad obl̄ones monaci niſi quatenus ipſi ꝯſequunſ ex bonis monaci. Sʒ i caſu nr̄o nihil ad mõaſteriū ꝑuenit ex bonis monaci nec opa monaci cū monaſterium adeat ſine monacho ſm cõem opi.canoniſtarū merito ꝛc. Ex q̄bus cõcludo vna cū dñis ꝯſulētibus ꝙ monaſteriū ſuccedat in bonis p̄rnis non obſtante dicta renoncia fratris in bonis maternis per predicta ꝛ alia adducta per dños cõſulentes. Laus deo.

¶ Defenſor inq̄ſiti de homicidio ad innocētiã inq̄ſiti cõtumacis probãdã:an admittatur ſtãte ſtatuto ꝙ contumax habeatur ꝓ cõfeſſo. Et mors ex interuallo poſt vulnus ſecuta an vulnerãti imputetur.

¶ Conſilium. cclxxiij.

In noĩe domini noſtri

i iheſu xp̄i. ¶ Viſa inq̄ſitiõe formata ꝯ̃ Benedictū dñi Joãnis de eugubio ſup homicidio p eū vt dr̄ cõmiſſo in perſonã Frãciſci Jacobi de dicta ciuitate eugubij ꝛ cõtumacia ipſius inq̄ſiti ꝛ cõparitiõe ſui frĩs ſeu ſuorū fratrū defenſoris noĩa dicti inq̄ſiti ad oſtendēdã innocētiã ipſius ꝛ capituli per defenſores productis ꝛ atteſtationibus teſtiuꝫ ad me trãſmiſſis queriſ que debeãt eē partes iudicis. Circa qd vr̄ prima facie dõm ꝙ partes iudicis ſint in cõdemnãdo dictū inquiſitū tanq̃ʒ homicidã cū vt dr̄ ſit municipalis lex diſponēs qd in criminalibus cõtumax hēatur pro confeſſo ꝓut eſt in pleriſqꝫ municipijs italie:iõ fundata vr̄ intētio curie inquirentis ſup ficta cõfeſſione partis cū cõfeſſus hēatur pro iudicato.l.j.ff.ꝛ.C.de confeſſ.

a ¶ Nec vr̄ ꝙ ꝯ̃ dictã cõfeſſionem admittaſ ꝓbatio in ꝯ̃riū cū verſeſ circa factū ꝓpriū:qꝛ ſup facto ꝓprio ſup vulnere ab eo illato cū in facto ꝓprio nõ cadat probabilis error.l.q̃ʒ q̃ʒ ad vellea.ꝛ.c.ab excõicato extra de reſcrip.ꝛ quis nõ admittiſ aduenīēdū ꝯ̃ ꝓpriã cõfeſſionē niſi ex ꝓbabili errore iuxta ea que h̄ntur maxīe p Bar.in.l.non fateſ.ff.d̄ confeſ.ꝛ doc.in.l.gñaliter.C.de nõ nu.pe.cū ſi.iõ fcã ſcienter vel ſuper facto proprio nõ reuocatur etiã ſiquis velit probare contrarium.l.iulianus.ꝛ.l.ſi is qui eo.ti.per bar.ꝛ in d.l.nõ fatetur.ꝛ eo caſu admittiſ quis ad ꝓbãdū ꝯ̃ fictã cõfeſſionē quo admittiſ ꝯ̃ verã cõfeſſionē voluit Jo.an.in addi.Spe.i titulo depoſiti.§.nono ſup verbo verū.ꝛ.d.Ant.in.c.ſi.circa fin.de cõfeſ.ꝛ Pe.de anch.in.c.ſi poſt preſtitū de confeſ.in.vj.ꝛ Imo.in.l.creditor.§.iuſſus.ff.de appella.

b ¶ Ideo nõ vr̄ ꝙ dicte atteſtationes debeãt releuare dato qd probarēt innocētiã inquiſiti qd ꝛ vr̄ dõm ex alio:qꝛ nõ vr̄ qd dicti ꝓcuratores potuerint legitime interuenire in dicto iudicio capitali cū in cã capitali nõ admittaſ procurator.l.pe.§.ad crimē.ff.de publicis iudicijs.ꝛ.l.j.ff.an p alium.ꝛ.c.veniens extra de accuſationibus ꝛ ſi non admittitur cū mandato minus ſine mandato admittendus. Et ſic remanere videtur dicta ficta confeſſio que probat delictum.l.ſi confeſſus de cuſtodia reorum.

c ¶ Preterea dicte atteſtationes dato ꝙ fuiſſent legittime recepte ꝛ eſſent valide caſu quo ꝓbarent:tñ vr̄ ꝙ nõ releuēt cū nõ videanſ neceſſario cõcludere niſi forte per teſtes ſingulares:nã vnicus ſolus teſtis vʒ ꝓbat innocētiam dicti inquiſiti de viſu ꝛ alij plres teſtes deponūt dūtaxat de auditu ꝛ depõ de auditu nõ releuat.c.tã l̄ris ex̄ de teſti.c.inq̄ſitiõi de accuſationibus cū cõcor. Et lʒ audiuerint a Frãciſco vulnerato d̄ cuius morte agiſ:tñ nõ releuat:qꝛ nõ põt ipſe per indirectū ꝓiudicare iuſticie facit.l.ſiqs in graui ad ſille.nec iure caueſ ꝙ dicto vulnerati ſteſ maxime ſine iuramēto ꝓ vulnerãte. Itē vnicus teſtis deponit tanq̃ʒ peritus in arte ꝙ dictum vulnus nõ erat mortale:lʒ.n.deponentibus p peritiam ſue artis ſeu ſcīe circa concernentia illam artem ſeu ſciam.l.j.in prin.cū ibi notatis maxime per Bart.in.l.j.in prin.ff.de ven.inſpi.cū cõcor.ibi adductus per Bar.ꝛ alijs:tñ videtur ꝙ debeant eſſe plures cū teſtibus ſingularibus non credatur.d.c.tã l̄ris.ꝛ.c.lʒ ex quadam eo.ti.ꝛ.c.cum dilecti de ele.ꝛ.l.iuriſiurandi.C.de teſt.cum ſimilibus.

d ¶ Tñ his non obſtantibus ꝯ̃riam partē arbitror de iure ꝛ de rōnē.ſ.ꝙ partes iudicis nõ ſint in cõdēnando dictum inq̄ſitum.ſed aliter vt infra dicã ad cuius rei euidentiã p̄mitto ꝙ multi doc.concludūt ꝙ vbicūqꝫ põt dãnari abſens dãnari ibi põt ꝓcurator interuenire ad defendendum abſentem prout eſt tex.in.l.ſeruū quoqꝫ.§.publice de procu. ſm mic̄lectum glo.ibi ꝛ glo.in.l.reos.C.de accuſa.ꝛ in hac opi.fuit Dy.legendo ꝛ conſulendo hãc eſſe cõem opi.modernoruꝫ atteſtaſ Cy.in.d.l.reos.dicens ꝙ quicqd ſit cõſuetudo italie approbat hãc opi.ꝛ ita reſidet ꝛ hãc opi.approbat Imo.in.l.pe.§.ad crimē.ff.de publi.iudi.ꝛ eam lʒ Jo.an.in addi.Spe.in titu.de procu.§.j.ver.ſed pone ꝙ tñ eſt criminalis.ꝛ licet Bart.ꝛ aliqui videantur tenere contrarium tñ opin.gloſ.predicte poteſt defenſari nec eſſet peccatum eã tenere. Dato ꝙ procurator nõ admittaſ vbi abſens damnari debꝫ ꝙ aliter nõ firmo:tñ admittiſ defenſor.d.§.publice ibi quēuis ꝛc.ꝛ ſic nõ diſtinguitur cum mandato vel ſine ꝛ qui vniuerſaliter loquitur neminē excludit.c.ſolite de maio.ꝛ obe.cum ſi.ita illum tex.intelligit Barto.ibi ꝛ in dicto.§.ad crimen.ꝛ ita etiam confirmat Ricciar.de ſaly.in.d.§.publice.ꝛ domi.Antonius in.d.c.veniens.ꝛ Pau.in.d.§.publice.ꝛ Imo.in.d.§.ad crimen.ꝛ pro hoc tex.in terminis in.d.§.publice.ꝛ ratio vrgentiſſima quam aſſignant doc.naꝫ ſi nemo pro abſente compareret iudex poteſt ꝛ debet ſupplere vices abſentis ꝛ ſuas defenſiones admittere.l.ſi nõ defendãtur.ff.de pen.ſi ergo iudex debet per ſeipſum innocentiam abſentis inueſtigare pari ratione debet audire alium qui ſuper dicta innocentia vult ipſum iudicem inſtruere:maxime in capitalibus in quibus iuuatur quilibet innitens ne dum abſens.l.non tantum.ff.de appe.vnde tex.apertus.ꝛ ratio vrgentiſſima pro hac parte nos artent ꝙ defenſor admittatur ſi de innocentia vult docere.

e ¶ Sed dubium facit in hoc caſu qꝛ viget ſtatutum ꝙ inquiſitus vel accuſatus non comparens ſeu contumax habeatur pro confeſſo. Et per conſequens delictum intentatū in inquiſitione eſt probatum per ipſam fictam confeſſioneꝫ que ita probat ſicut vera cõfeſſio ꝓut hētur in.l.ij.§.ꝙ ſi actor.C.de iura.calū.iõ fruſtra admitti vr̄ defenſor ad defendendum illum qui ſua confeſſione ꝓbatur nocens:vñ vr̄ repellēdus volens comparere ad oſtēdendã innocentiã eius q nocens apparet ex confeſſione propria ar.l.gñaliter.C.de non nu.pecu.facit qꝛ dictum ſtatutum inducit fictionem ꝛ cõtra fictionem non admittiſ probatio vt no.glo.in.l.ſi duo.ff.de acqui.heredi.ꝛ in.l.conficiunſ in prin.ff.de iure codi.tertio quia in caſu nr̄o tractatur de facto proprio ipſius inquiſiti ꝛ in facto proprio recenti ꝛ nõ intricato non cadit error probabilis.l.q̃ʒ q̃ʒ ad vellea.ꝛ in.c.ab excõicato de reſcriptis ꝛ contra cõfeſſionē nõ admittiſ ꝓbatio niſi cõſtito de errore vt late per Bar.ꝛ doc.in.l.non fatetur.ff.de confeſ.lʒ error non eſt ꝓbabilis in facto proprio nec preſumiſ niſi probeſ vt in iuribus ꝯ̃allegatis merito nõ eſt admittēda ꝓbatio in contrariū ſm bar.in.d.l.nõ fateſ.ꝛ prout nõ admittiſ ꝯ̃ verã cõfeſſionē ita nec ꝯ̃ fictã:qꝛ idē ſolet opari fictio ꝙ veritas.l.qui ad certum.ff.loca.ꝛ.l.j.§.lex fal.ff.ad.l.falci.cum ſimi.

⁊ ꝙ ꝯ fictā confeſſionē in facto ꝓprio nō admittat̄ ꝓbatio ꝑut nec ꝯ verā.ſ.deductū i adductis ꝑ pte curie n̄ repero.

f ❡ Sed iſtis nō obſtātibus dicendū eſt ꝙ oīmō admittitur defenſor ad docendum de innocētia ⁊ probata innocētia releuetur:nā lʒ cōfeſſio vera ſcienter facta nequeat reuocari. Et ꝑ ↄ̄ñs ſup facto ꝓprio regulariter nō reuocet̄ vt.l.iulianus ⁊.l.ii is q.ff.de confeſ.⁊ ꝙ in eis per Bar.⁊ doc.tm̄ hoc eſt verū in ciuilibus in qbus loquunt̄ dicta iura ſecus in criminalibus ſaltē capitalibus:nā in illis cōfeſſio q̄ñtūcunqʒ ſciēter facta circa factū ꝓpriū:tm̄ nō ꝑiudicat ꝓbato ↄ̄trio ſeu ꝓbato rē aliť ſe habere nō pōt quis expreſſe volēdo ſe artare ad penā capitis per.d.l.liber hō ad.l.acqui.ita nec tacite cōfitēdo ſcienter falſum ar.d.l.qui ad certum loca.⁊.l.cum qd ſi.ſi cer.pe.cū ſi. Ita formaliter ↄcludit Imo.in.d.§.iuſſus. adducens ēt l.j.§.ſi.de qō.quaſi velit ſi probatio innocentie releuat poſt ſententiam quantofortius ante ſententiam poſt confeſſionem ⁊ hoc voluit Bal.in.l.proinde.j.§. ſiquis hominem.ff.ad.l.acquil.poſt glo.ibi.

g ❡ Facit optime qō no.Bar.in.l.j.circa ſi.ff.de cuſt.reo.dicēs ꝙ cōfeſſio in criminalibus trāſfert onus probādi in cōfitentem ⁊ tñ cōiter criminalia intentant̄ in facto ꝓprio accuſati vel inqſiti:qꝛ pene ſuos debēt tenere auctores.l.ſancimus.C.de pe. Unde in criminalibus quaſi ſemp cōfeſſio delicti verſat̄ in facto proprio. Jō ꝑut admittit̄ probatio ↄ̄ veram cōfeſſionē ita ⁊ ↄ̄ fictā per.d.l.q ad certū.⁊.l.bonorū ſi.rem ra ha.⁊ per Jo.an.in ꝓprijs terminis ficte cōfeſſionis in.c.ſi poſt ꝑſitū de cōfeſ.⁊ ibi.d.Ant.⁊ Imol. ⁊ Pet. de anc.dicens ꝙ nō plus operat̄ ficta cōfeſſio q̄ vera imo vltra cuʒ quādoqʒ minus iuſta no.per Bar.in.l.eius q delatorē de iure fiſ.⁊ alś fictus cōtumax appellat̄ ⁊ nō verus per iura vulgaria ⁊ ſm̄ predicta ꝓcedat qō notat Jo.an. in d.§.nono verbo verū vbi vult ꝙ lʒ paciſcēs ſuper ficto fingat̄ cōfiteri tñ admittit̄ ꝓbatio in ↄ̄triū. Adeo ꝙ ſe nō cōmiſiſſe furtū deberet audiri ⁊ videret̄ ꝙ poſſet repetere id qō fuiſſet datū ꝑut refert ⁊ vr̄ ſequi Imo.in.d.§.iuſſus merito non obſtante dicta ficta cōfeſſione dʒ admitti defenſor ⁊ ꝓbata innocentia ruit dicta ficta cōfeſſio. Adeo ꝙ inquiſitus venit abſoluendus ⁊ hoc ꝓfecto fuit de mente Dy. Bar.⁊ ſequacium in.d.§.publice dum illum tex. trahūt ad ſtatuta que ſunt cōmuniter per italiam ꝙ abſens contumax poſſit condemnari.⁊ ita in terminis dicti ſtatuti refert Dy. Imo.in.d.§.ad crimen.⁊ ita refert Pau.de caſt.Dy.conſuluiſſe in.d.§.publice.

h ❡ Reſtat itaqʒ ꝙ eſt de mente doc.ꝙ in proprijs terminis noſtris admittat̄ defenſor ⁊ ꝓbatio innocētie releuet accedat qō no.Bal.in.l.ita demū.C.de ꝓcur.faciūt no.ꝑ Jacobum de are.in.l.ij.§.ꝙ ſi actor.C.de calū.vbi Ang. hoc idē no. Accedat qō no.Bar.in.l.eius qui delatorē.ff.de iur. fiſ. dicens ꝙ hmōi fictiones non operant̄ ipſo iure:ſʒ requirit̄ ſnīa interlocutoria expſſa vel tacita ſm̄ varios terminos de quibus ibi per eū ante ſnīam vero interlocutoriam vel diffinitiuā nō preiudicat dicta ficta confeſſio prout ipſe Bar. ibi vult ⁊ no.gl.Ber.⁊ ibi Jo.an.in.c.ſi.de iuramē. calū.li. vj.⁊ habet̄ per doct.in dictis iuribus:vñ ſi iudici liquet de dicta innocentia non deberet vllo pacto interloqui ↄ̄ eū vbi eſſet ſententiatum diffinitiue non deberet ipſuʒ punire per d.l.j.in ſi.de queſtio.⁊.d.l.diui fratres.

i ❡ Ex iſtis ad euidentiam ꝑſuppoſitis elicio plures ↄcluſiones. Unā ꝙ dicti fratres cōparētes vt defenſores dicti inqſitiʒ nō fuerint admiſſi niſi cū cla ⁊ ſi inqſitum tñ cenſent̄ admiſſi.qꝛ admitti debāt ſiue teneamꝰ opi.Dy. ⁊ ſequaciū attento ꝙ coniuncta perſona prout eſt frater admittitur ꝓ coniuncta ſine mandato per.l.ſed ⁊ hec.ff.de procu.ſiue opinionem Bar.⁊ ſequacium que magis placet. Scda ſit concluſio ꝙ iudex ex officio dʒ inueſtigare veritatē. ⁊ ſi poteſt inuenire verā innocentiā inquiſiti ēt contumacis dʒ eū abſoluere vt dictū eſt ⁊ ſuadet ratio.l.abſentem.ff.de pe. Tertia ſit ↄcluſio ꝙ cōparēs vt defenſor non interuenit niſi vt inſtructor iudicis ſibi oſtēdens qualiter poteſt inquiſiti innocentiam inueſtigare ⁊ inuenire cum iudex ex officio per ſe perquirere potuiſſet ⁊ debuiſſet ſi ſibi inotuiſſet qualiter potuiſſet inuenire per iam dicta.

k ❡ Ex quo infertur ꝙ pōt poſt didicita teſtificata ipſe iudex teſtes exaiare ⁊ ↄ̄ inquiſitum ⁊ ꝓ inqſito cū iudice non cadat ſuſpicio ſubornationis ꝑut volūt docto.in.c.cum clamor per illum tex.ſm̄ vnū intellectum ad h̄ ēt ꝙ notat̄ per glo.in.l.cū de indebito circa prin.de proba.⁊ in auc. de teſti.§.qꝛ vero.⁊ per Bart.in.l.j.§.ſiqs vltro.ff. de queſtio.⁊ per Bal.in auc.qui ſemel.C.de ꝓba.⁊ hāc illationē maxie pondero qꝛ mihi dʒ ꝙ duo medici viderunt dictuʒ vulnus vnus fuit examinatus qui erāt pñs alius non fuit examinatus:qꝛ hactenus fuit abſens qui pōt probare ꝙ dictuʒ vulnus n̄ fuit mortale nec erat ſequutura mors ſi ab initio fuiſſet curatuʒ a peritis in arte:idō iudex pōt ab illo alio medico veritatē inquirere ex quo ex officio tenet̄ inquirere ⁊ ꝓ innocentia ꝑut prout pro delicto ⁊ attento ꝙ vnus medicus ſolus fuit ſuper hoc exaiatus:qꝛ nō erant pñtes plures medici q ipſum vulnus inſpexerint ⁊ attēta abſētia alterius medici q nuper redijt ⁊ attēta depōne aliorū teſtiū qui depoſuerūt de credulitate ꝙ nō erat mortale ſeu ꝙ nō deceſſerit ex dicto vulnere ⁊ attento ēt ꝙ ꝓbat̄ ꝙ exiuit domū poſt vulnus illatū ⁊ ambulabat.⁊ hoc per plures teſtes ⁊ vnus deponit ꝙ vidit dictum franciſcum ambulare extra domū ſuā per ſex vel octo dies poſt vulnus illatum ⁊ attento ꝙ vixit per.xxxvj.dies vel circa prout depoſuerūt duo teſtes que omnia conferunt ad veriſimiliter arbitrandum ꝙ dictus Franciſcus nōn deceſſerit ex vulnere.

l ❡ Si enim vulneratus decedit poſt longū tpis interualluʒ nō cenſet̄ deceſſiſſe ex vulnere.c.ij.de cleri.ꝑcuſſore. Si vero decedit intra modicū tpˢ ſecus can.ſi qua femina.l.diſt. ⁊.c.ꝑſbyterum de homi.⁊ in lege moſayca que data fuit ore dei dr̄ ꝙ ſi vulneratus ꝑ triduū ambulauit in baculo ſi poſtea morit̄ ꝑſumit̄ nō deceſſiſſe ex vulnere:ita ꝙ mors non aſcribitur vulnerāti ſm̄ illā legē diuinā ꝑut eā refert ⁊ ſequitur glo.C.de emē.ſuo.in.l.j.⁊ doc.ibi cū ea tranſeūt:⁊ ideo cū dictus Frāciſcus ambulauerit poſt vulnus illatū prout vnus teſtis deponit ēt per dies ſex vel octo extra domuʒ ⁊ alij deponunt ꝙ viderūt eū poſt vulnus illatū ambulare extra domū lʒ nō deponant de q̄nto tpe poſtea tñ dicens eſt ꝙ iudex repetat:qꝛ dictū eſt obſcuʒ circa tpˢ ⁊ teſtis obſcure deponēs repetit̄ vt declaret dictuʒ ſuum.d.c.cum clamor ſm̄ vnum intellectū ⁊ doct.ibi notāt.⁊ ſatis vr̄ lōgum tpˢ xl.vel.xxxvj.dierum in materia iſta prout arbitror:ꝙ medici arbitrarētur. ⁊ ſi ars medicine ita inſtrueret ita dēret iudex arbitrari ar.l.ſeptimo mēſe.ff.de ſtatu homi.⁊.l.inteſtato de ſuis ⁊ leg.⁊ ꝙ hꝫ in.d.l.j.cū concor.de ven.inſpi. Et breue ⁊ longū tpˢ intelligit̄ ſm̄ ſubiectā mām ⁊ cū nō ſit in ꝓpoſito nr̄o declaratū qualiter ſumat̄ longū ⁊ breue tpˢ remittit̄ iudicis arbitrio:ar.l.j.ff.de iure deli.⁊.c. de cauſis extra de offi.dele.⁊ per glo.in.§.ꝙ autem inſti.de vſuca.

m ❡ Cōfert ētiā:qꝛ teſtes dponūt ꝙ ab initio nō adhibuit medicū:⁊ qñ vulnus nō curat̄ a medico vel a medico imperito mors eſt imputāda vulnerato vel ei qui debuit medicuʒ adhibere:ar.l.ꝙ ſi nolit.§.culpe.ff.de edi.edic.vbi dʒ preſtare occaſionē morti ille q nō adhibuit medicum:vt infirmus ſanaret̄ vel maluʒ medicum adhibuit adeo ꝙ tunc mors eſt eius culpe aſcribēda ⁊ eidē imputāda vt ibidē eſt text. nec. ad predicta etiā qō no.Bal.in.d.l.qō ſi nolit.§. ſi mācipiū. dicens ꝙ ſi vulnus eſt factū mortale pp imperitiam medici nō agit̄ de occiſo:ad hoc tex.no.in.l.qui occidit.§.ſi.ff.ad.l. acqui.vbi dr̄ ꝙ ſi ſeruus fuerit nō mortifere vulneratꝰ ⁊ ex vulnere perijt ex negligentia nō erit actio de occiſo.⁊ tex.in l.ſi ex plagūs in prin.eo.ti.dicit ꝙ ſiqs ex plagūs mortuus eſt neqʒ medici in ſcia neqꝫ dñi negligentia id accidiſſet de occiſo:tenet̄ ergo a ↄ̄trio ſi negligētia nō adhibēdi medicuʒ peritū interuenit nō teneat̄ vulnerās de occiſo.⁊ doc.in dictis iuribus maxie Bal.⁊ Raph.ful.tribuūt gnālr ad decedētes ex vulneribus ꝙ ſi decedūt impitia medicorū:aut qꝛ vulneratus noluerit obtēperare medicis volētibꝰ remedia adhibē vulnerās tūc nō tenet̄ de occiſo ſm̄ eū pari rōne ſi nō adhibuit medicū. Et ad id qō no.bal.i.d.l.q occidit.§.ſi. dicēs ꝙ ſiqs nō obtēperat medicis q ei pollicebant̄ ſaluteʒ ꝑſumit̄ ſui culpa dceſſiſſe ſubdēs ꝙ doc.ita volūt ⁊ ꝙ illō ē notādū ꝓ euadēdo vulnerātes.⁊ Raph.ibi dicit cautelā eē adhibē medicos q dponāt de q̄litate vulneris ꝙ ſi erat mortale:ſtat̄.n.in hoc iudicio medicorū ſm̄ eos ibi ar.l.ſeť de re mili.⁊.c.ſnītatis de frigi.⁊ male ſi.⁊.d.l.j.de vē.inſpi.cuʒ ſi.

n ❡ Cū itaqʒ tot cōcurrāt in caſu nr̄o.ſ.tm̄ tpˢ inter mediuʒ inter vulnus illatū ⁊ mortē ꝙ ambulauit ex domū poſt vulnus illatū ꝙ nō adhibuit medicū ab initio ꝙ duo teſtes. lʒ forte nō periti in arte deponāt de credulitate. Itē alterius teſtis doctoris ⁊ periti in arte medicine q ipm̄ medicauit q deponit ꝙ vulnus nō erat ab initio mortale ſi ſingula non prodeſſent tñ ſimul iuncta debent ſufficere ſaltem ad finem vt debeat examinare alium medicum qui inſpexit dictum vulnus:vtrum illud vulnus fuerit letale necne ⁊ ſi fuiſſet ab

initio curatū ipſe vulneratus euaſiſſet ⁊ ſi deponet ꝙ ſuo iudicio nō erat ab initio vulnus letale intrepide poterit ⁊ debebit inqſitū abſoluere ab homicidio in inqſitiōe intēta to nec poterit ab aliquo licite mordeti ſi ex offō illū medicū examinabit cū tot adſint coiecture ꝑ inquiſito ꝙ ipſe ſibi ꝑ ſuadere dēat ꝙ dictus inquiſitus attēta rei vitate ſit abſol uendus attentis iā dictis ac ēt attento ꝙ vnus teſtis depo nit de viſu ꝙ inqſitus nō vulnerauit ipſe maxīe dolose ⁊ appareat ꝙ frāciſc⁹ ita deponebat ⁊ attenta amicitia ⁊ amo re q erat inter inquiſitū ⁊ vulneratū ante vulnus illatū ⁊ poſtea ꝑut probaē per teſtes ſi ſingula nō iuuarent: tamen tot ſimul iūcta iuuent iuxta illud vulgatū ſi ſingula nō pro ſunt multa ſimul iuncta iuuent.l.excuſaē in prin.cū deoz. adductis ibi in gl.ff.de excu.tut.ſaltem vt iudex dēat animi ſui motū ad opinandū dictū inquiſitum non teneri de ho micidio ⁊ iſtud eſt finis ꝓbationis.l.iij.§.eiuſdē.ff.de teſt.

o ℭ Et hoc ſaltem vt iudex pro inuenienda iſta veritate ma gis clara dēat examinare illum alium medicum vt iam dixit vt tunc ſecure poſſit inqſitū ab homicidio intentato abſol uere ⁊ ad abundantiorē cautelam poſſent ēt illi teſtes qui deponunt ꝙ viderunt illum franciſcum poſt vulnus illatū ambulare extra domū ⁊ non declarant q̄tū repetit vt de clarent: an poſt triduum cum ſit dictum obſcurū reſpectu temporis quod ſatis conferebat ad iudicandum vulnus non fuiſſe letale ⁊ imputandum eſt examinanti quare ſu per hoc ꝙ erat ſatis ſubſtantiale non interrogauit teſtem.

p ℭ Nec ergo edificare ad gehennam in ꝯdemnando illū de homicidio cui opinari veriſiīr dꝫ nō eſſe homicidiū impu tandū examinet illū aliū medicū ⁊ ſi deponit vulnus non fuiſſe letale prout depoſuit alius medicus intrepide abſol uat ab homicidio dictū inqſitū ⁊ ex abūdāti poterit repete re illos teſtes deponētes ꝙ viderūt ambulare extra domū poſt vulnus illatū vtꝫ ſit aliqs qui viderit id facere poſt tri duū per iā dicta ⁊ ita mihi vr̄ ꝙ fieri expediat ⁊ deceat ne innocēs ꝑterue ꝯdēnēē ex ſola ꝯtumacia in quā cōiter ho mines incurrūt: q2 inqſiti de crīe capitali vbi agiē de mor te ēt ſi ſunt innoxij raro cōparent pp timorē torture ⁊ ne ſubijciāt ſe dubio litis euētui iuxta.l.ꝙ debeē de pecul. vbi agiē de vita nō eſt cautū ponere ſe in diſcrimine.⁊ ēt ne du rante lite ſtēt in vinculis ⁊ ꝑ hec ſatis apparēt ſublata oīa in ꝯtū adducta. iō ne ꝓlixioꝛ ſiꝫ ñ vlteri⁹ inſiſto. Laus deo.

ℭ Judeus eſt inqſitus de furto: q2 commodauit pignus ⁊ eo citato ⁊ ꝯtumace que hr̄ pro ꝯfeſſiōe fuit citatus ad ſubij ciendū ſe tormētis ⁊ appellauit eius procurator a dicta cita tione. Deinde procurator renūciauit appl'oni ⁊ ſub ſequē ter fuit ꝯdemnatus: an illa ficta ꝯfeſſio reſcindaē per appel lationem a diffinitiua ⁊ que ſint ptes iudicis appellatōis.

ℭ Conſilium cclxxiiij.

In nomine dn̄i noſtri ieſu xp̄i. ℭ Inſurgit in cā ſupradicta ſuper qua ꝯſiliū eſt redditū noua extatio: qm̄ ad ducit lex municipalis qua caueē qd citatus per iudicē ad ſubijciēdū ſe torture ſup male ficio in cā intētato habita pus ſnia a dn̄o capitaneo de tor mentādo inqſitū tunc non cōparēs hr̄ pro ꝯfeſſo ⁊ ꝑt ꝯdē nari tāq̄ ꝯfeſſus ⁊ ꝯuictus ⁊ ꝑſupponiē ꝙ dicta ſnia fuit data per capitaneū ⁊ dicti hebrei inqſiti fuerūt citati ad ſu bijciendū ſe torture ⁊ non cōparuerunt: ſꝫ a dicta citatione appellauerunt deinde coꝝ ꝓcurator renūciauit dicte appl'o ni ⁊ diffinitiua ſnia lata fuit ꝯ dcōs hebreos a qua ſnia dif finitiua appellauerūt dr̄ ꝙ lꝫ in cā nō fuerit per teſtes pro batum legitime de delicto intentato: tñ dicte probationes faciunt inditiū ſufficiens ad torturā ⁊ caſu quo nō facerēt iudex tacite pronunciauit ſuper hꝰ.ſ.ꝙ precedebant inditia ſufficientia ad torturā cū citando eos vt ſubijcerent ſe tor ture cenſeatur preſupponere ꝙ inditia precederent ſufficiē tia ad ſubijciendū torture ipſos inqſitos ⁊ omne verbū iu dicis añ diffinitiuam prolatum faciens ad cām eſt ſnia iter locutoria ⁊ inter cetera citatio.l.eum clericis.C.de epiſco.⁊ cle.⁊ ibi glo.ſuper verbo ſententiarum ⁊ gloſ.inſti. quibus alie.non licet.§.admitti.⁊ Monta.in rubrica de re iudica.

a ℭ Et interlocutoria lꝫ nō trāſeat in rē iudicatā quo ad iu dicē qui eā tulit.l.ꝙ iuſſit.ff.de re iu.⁊.c.cū ceſſante de app. ⁊.c.ſi a iudice.e.tit.li.vj. Tñ tranſit in rē iudicatam quo ad partes.c.cum dilecti de cle.⁊ hr̄ in.d.l.ꝙ iuſſit.⁊ licet fuerit appellatum ⁊ durante appellatione nō tranſiret in rem iu dicatam. Tamen ex quo fuit appellationi renunciatū remā ſit ſnia non ſuſpenſa amplius per appellationem: iō poſtea tranſiuit in rem iudicatam: iō inquiſitis non cōparentibus vr̄ ꝙ habiti fuerint ꝑ confeſſis ⁊ tanq̄ cōfeſſi ⁊ cōuicti iu ſte condemnati vigore.d.legis municipalis.

b ℭ Et lꝫ fuerit appellatū a ſnia diffinitiua nō ꝑpea vr̄ ꝙ iu ſta ſnia dēat tractari imo cōfirmari.⁊ maxime q2 acta ꝓbato ria nō reſcinduē ꝑ appl'onem a diffinitiua.c.fr̄nitatis cuꝫ ibi notatis de teſti.⁊ ꝙ habetur in.l.ꝑ hanc.C.de tempo.ap pel.ideo vera ꝯfeſſio facta in cauſa principali ēt ꝓbat in cā appl'onis ⁊ ſiſr atteſtationes pariter vr̄ in ficta confeſſione que reſultat vigore dicte legis municipalis: idcirco vr̄ teſta re ꝙ partes iudicis ſint in pronunciando ꝯ inquiſitos ſcꝫ bene iudicatum ⁊ male appellatum.

c ℭ Tñ his nō obſtantibus puto aperta fronte concludendū ꝯtrum: nam ſupra in conſilio clare deduxi ꝙ delictum non eſt ꝓbatū: qnimo nec ꝓbata ſunt inditia legittima ad tortu rā irrogandam ⁊ hoc pluribus medijs de quibus in cōſilio que non repeto: q2 ex conſilij inſpectione videri poſſunt ſo lū ē videndū an cotumacia citati ⁊ ficta ꝯfeſſio dēat ꝑiudica re ipſis inqſiti lꝫ.n.ſnia fuerit iniuſta citādo vt ſubijcerēt ſe torture vbi citari nō dēbat nō vr̄ ꝙ ꝑpea ſit nulla cū nō vi deaē ꝯ ius ꝯſtōnis lꝫ ꝯ ius ptis vt al's dicit tex.in.c.cū inter vos circa finē de re iudi.nō.n.cōtinet expſſum iuris errorē quo caſu nō valeret ꝑ iura vulgaria. Sꝫ rñdeē primo ⁊ ꝓn cipalr ꝙ nō fuerūt contumaces.⁊ per ꝯñs non fuerunt ha biti ꝑ cōfeſſis: q2 a citatione pars citata appellauit ⁊ per ap pl'onem fuit reſciſſa ipſa interlocutoria.l.j.in fin.ad turpi.⁊ ⁊ clarū fuiſſet ſi nō fuiſſet renunciatum appellationi.

d ℭ Sed renūciatio nō obſtat q2 ꝑut mihi ꝑſupponiē ipa re nūciatio fuit facta per ꝓcuratorē ⁊ ꝓcurator ſpōte renūciā do appl'oni nō ꝑiudicat dn̄o ꝑut volūt Bet.de ſuz.Bal.⁊ doc.in.l.fi.§.ij.C.de tēpo.appe.ꝙ ꝓcedit ēt ſi fuerit ꝑ litis côteſtationē factus dn̄s litis ꝑut voluit Bal.in.c.ex parte G.de reſcrip.idem Ang.in.l.ab executore.§.alio.ff. de ap pe.ꝑ.l.reſcriptū.§.fi.ff.de pac.⁊.l.apud celſum.§.queſitū.ff. de excep.dol.idē Jmo.in.d.§.alio per.l.ſiquis delegauerit de noua.iuncta.l.filiuſfami.de dona.idē Jo. de ana. in eo dē.§.per.l.plautius de ꝓcu.⁊ ita legendo tenui in.d.§. alio idem eꝫ preclarus cōmentator tituli extra de appella.domi. Philippus franche cōciuis meus in.c.interpoſita.§. ille in vj.queſtione de appella.

e ℭ Prout al's nō pōt dn̄s ꝑiudicare ſpōte cōfitēdo.l.certū §.ſꝫ an ipſos de cōfeſ.⁊ maxime hoc vr̄ dōm in caſu iſto vbi agebaē de magno ꝑiudicio dn̄oꝝ q nolēdo ſubire torturā ꝑut noluerūt ſubire torturā ſi pp hoc haberenē ꝑ cōfeſſis ⁊ ſuccūberēt.⁊ ſic dependebat ſm̄ hoc ab illa appel. pōdus totius cauſe. Aduertendū tñ eſt ꝙ Bar.in.l.eius q delatoꝛ rē in ſi.ꝑncipij.ff.de iure fiſci quatenus vult ꝙ ficta cōfeſ ſio nō ꝓbat in alia cā cum alia ſit cā appl'onis a cā ꝑncipali nō tñ ſe declarat Bar.an vellit intelligi de cā penitus ſepa ratam: an ēt de cā appellationis ⁊ ſi hꝰ memini bal. in.l.ij.C. de edē.vult ꝙ ficta cōfeſſio ⁊ ficta ꝓbatio non trahiē ad aliā inſtantiam quem rurſ moꝛā trahēs non potui videre.

f ℭ Eſt ēt aduertendū ꝙ ficta cōfeſſio nō preiudicat antec̄ꝫ iudex ſup ea ꝓnunciet tacite vel expſſe ꝑut voluit Bar. in d.l.eius q delatorem per tex.ibi.⁊ per auc.ꝑncipales in fi. C.de iuramēto calū.⁊ no.glo.bernar.⁊ ibi Jo.an.in.c.ſi.ec. ti.li.vj.iudex aūt nō fuit ſuper hoc interloquutus expreſſe nec tacite niſi ꝑ ſniam diffinitiuam a qua fuit appellatum.⁊ ſic reſciſſa ſeu ſuſpenſa.⁊ per ꝯñs effectus ꝙ cōtumacia illa preiudicet rōne ſnie late ſuper ipſa cōtumacia vel ſup ficta confeſſione fuit ꝑ appl'onem ſublatus ⁊ cum ex inſpectione actoꝝ conſtet ꝙ dicti inquiſiti nō debuerint citari vt ſubij cerent ſe torture ⁊ dicta citatio ⁊ interlocutoria ex ea reſul tans non trāſeat rem iudicatā quo ad iudicē. Jō iudex nō deberet ei ſtare ēt ſi non fuiſſet a tali interlocutoria appella tum maxime in re tanti preiudicij.

g ℭ Et potiſſime q2 furtū ꝙ impingitur nō eſt furtū ꝙ ſoleat reputari inhoneſtum mihi ſepe occurrit quod habui libros mihi pignoratos quos ſcholaribus commodaui ⁊ durum mihi viſum fuiſſet ꝙ mihi ad furtum fuiſſet aſcriptum ⁊ ſepe occurrit ꝙ quis vtitur re commodata depoſita vel pi gnorata ad alium vſum ⁊ nō ſolet aſcribi furto.⁊ licet de iu re furtum cenſeatur: tñ non ineſt talis inhoneſtas ꝙ iudex debeat rigide procedere: ſed mitis eſſe ⁊ ꝓclius in abſoluē do q̄tum cum iuſticia poteſt adeo ꝙ dato quod poſſet ſtare interlocutorie

interlocutorie hmôi furtis vt ita dixerim nô inhoneſtis:ex
eo qꝛ tranſiuerit in rê iudicatá quo ad partê :tñ qꝛ nô tráſit
quo ad iudicê vt ſupra dictum per.d.l.ꝙ iuſſit ꝛ i.ſes non
deberet iudex illi ſtare lꝫ poſſet ꝛ forte vbi ageret̃ de furto
inhoneſto ſecus deberet facere.

b ¶ Inſup appľo a diffinitiua reſcidit acta ꝛ oês ꝓnũciatio
nes iudicis factas in cá principali vſqꝫ ad litis conteſtationê
hoc eſt poſt litis côteſtationê.c.ſi.de appel.li.vj.iô p appľo
nem a diffinitiua cenſeať êt reuocata dicta citatio.ꝛ per ꝯñs
euanuerit ficta confeſſio que ab ea reſultabit ſaltem ex quo
illa citatio fuit iniuſta.

f ¶ Et lꝫ vera côfeſſio que operať effectũ citra ꝓnũciationê
ꝛ nô depêdet ab interlocutoria iudicis nô tollať p appľonê
a diffinitiua.Tñ ſecus vř in ficta côfeſſione que dependet
ab interlocutoria precedête.ſ.citatiôe.ꝛ êt ab interlocutoria
vel diffinitiua poſtea ſubſequête nec oi caſu quo opatur ve
ra côfeſſio operať ficta pꝫ:qꝛ ficta côfeſſio nô opať ſuũ effe
ctum in alia cá.l.ij.§.diuus.ff.de iure fiſci ꝛ per Bart.in.d.
l.eius q delatorê ꝛ Bal.in.d.l.ij.lꝫ aliud in côfeſſiôe vera q̃
probat etiá in alio iudicio imo facta extra iudiciũ facta pñte
parte probat vbiqꝫ inter eaſdem perſonas.l. generaliť.C. de
nô nu.pe.ita vera operatur ipſo iure citra ꝓnunciationeꝫ iu
dicis:ꝛ tñ ſecus in ficta vt ſupra dictum eſt.iteꝫ confeſſio ve
ra facta in iudicio ciuili hř pro iudicato.l.j.ff.de côfeſ.ſecus
vř in ficta:iô nô ê bona ꝯñtia producit effectũ in cá appella
tionis vera confeſſio facta in iudicio principali:ergo eodem.
mô ficta confeſſio ſaltem vbi dependet ab iniuſta citatione

k ¶ Ex qbus oibus dato ꝙ quodlꝫ ex dictis mediȷs nô ar
taret puto oino ꝯcludêdũ ꝙ ptes iudicis ſint in ꝓnũciãdo
bñ appellatũ ꝛ male iudicatũ nô obſtãtibus adductis in cô
trariũ que ſatis apparêt ſublata p adducta ſupra ꝓ hac par
te nô.n.ꝓcedebant inditia ſufficiêtia ad torturá vt ſupra ꝓ
batũ fuit in côſilio pluribus mediȷs.itê ab illa citatiôe ꝛ ta
cita ꝓnuncia fuit appellatũ ante diffinitiuá nec appľoni po
tuit per procuratorê renũciari ſaltê cũ non vigeret iuſta cá
renũciandi pferri cũ citati nô intêderêt ſubȷcere ſe torture
vt ex prius ꝛ poſtea geſtis deprehendiť ex qbus media in
terpetranť.c.ſcribam de preſum.ꝛ cañ.cũ p bellicam ꝛ aliȷs
iuribus adductis in glo.ibi ꝛ in cañ. multis.xliiij.di. ꝛ lꝫ in
terlocutoria tranſeat in rê iudicatá quo ad partê non quo
ad iudicê q dꝫ eſſe procliuior in abſoluendo q̃ȝ in côdênan
do arg.l.abſentem de penis.ꝛ.l.arianus.ff.de act.ꝛ ob. cũ côe
cor.maxime attenta natura cauſe famoſe ꝓ actu qui non ſo
let ab imperitis arbitrari furtũ ꝛ frequêter fieri ſolet tanq̃ȝ
non turpe prout ꝛ ſupra tetigi ita ꝙ ex his ꝛ aliȷs ſupra ad
ductis tolluntˀ adducta in contrarium. Laus deo.

¶ Stâte ſtatuto ciuitatis aſiſij de quo in ſra.G.titius emit
ab vno ex duobus habentibus fundum côem cum promiſ
ſione de rato:an emptor ꝛ eius heredes per decenniũ poſſi
dentes teneantur medietatem fundi empti conſorti vendi
canti qui non vult ratificare.

¶ Conſilium cclxxv.

In noie domini noſtri

f ieſu xpi.¶ Quãq̃ȝ videať in hac côſultatio
ne dꝫ ꝙ dicti filiȷ ꝛ heredes Mariotti qui
emit dictas petias terrarũ de quibus agitur
nequeant moleſtari aut inquietari ſuper eis
tam vigore dicti ſtatuti q̃ȝ etiam de iure côi:ex eo qꝛ prout
preſupponiť dictus magiſter Mariottus fuit pñs ał's nec
de iure côi nec de iure municipali ſufficeret lapſus.xvij. an
norũ in quo lapſu tpis fundãt ſe ipſi côuẽti ꝛ ambo ſunt de
aſiſio:iô ambo pñtes cenſenť.l.ſi.C.de longi tpis pſcrip.
vbi pñtes dicunť illi q ſunt de eadê ꝓuincia. itê bar.in.l.ſi
pôt.ff.de acq.hř.poſt mediũ col.ſ.qnta vel ſexta dicit ꝙ qs
pſumiť eſſe pñs in ciuitate vñ eſt ipſe itaqꝫ Franciſcus vř
ꝙ habuerit titulũ emptiôis lꝫ.n.vendiderit noie magiſtri
Mariotti ſui frĩs tñ ex quo ꝯtus recipit fundamentuꝫ in
perſona vendentis arg.l.quecũqꝫ gerimus.ff.de act. ꝛ obli.
videtur ꝙ venditio interim valeat.ſ.etiá añ ratificationê ꝛ
emês vř ꝙ cenſeri dêat fuiſſe in bona fide:qꝛ veriſiľr crede
bat ꝙ venditor q ꝓmiſit ꝙ dñs Mariottus ratificaret ſer
uaret ꝓmiſſa.ꝛ iô veriſiľr credebat ꝙ ratificatio ſequereť ꝛ
ſi ſequuta fuiſſet tunc retro fuiſſet ꝯtus ꝯfirmatus mediã
te fictiôe:qꝛ ratihabitio retrotrahiť ꝛ mãdato côparať regu
la ratihabitio in.vj.ꝛ.l.hoc iure.§.deiecit.ꝛ.l. ſemp q.§.j.ff.

eo.tit.Jô vř ꝙ etiá ipſe auctor fuerit in bonafide ꝛ habue
rit titulũ:iô ab eo cêſeatur incboata preſcriptio ſtatutaria
ꝛ iuris cômunis lꝫ requirat titulum ꝛ bonamfidem.

a ¶ Et dato ſine preiudicio veritatis ꝙ ipe Mariottus pri
mus emptor cêſeať fuiſſe in malafide:qꝛ cêſeať habuiſſe no
titiá rei aliene:tñ dicta noticia nô cenſeť fuiſſe apud filios
ꝛ hřdes q nô cenſenť habuiſſe notitiá dicti ꝯtus nomine
alieno celebrati iuxta.l.q in alterius.ff.de re.iur.ꝛ.c.cum qs
in ius eo.ti.li.vj.cũ ſimi.Jô ſatis fit ꝙ ipſi poſſederint poſt
mortê patris per.x.annos:qꝛ malafides defuncti nô vř ꝙ
noceat heredi qui vult ꝙ incboare tps pſcriptiôis a ſeipſo
ꝛ non vult niſi adminiculo auctoris prout voluit Az.in.l.
vicia.C.de acqui.poſ.ꝛ idem vult de iure canonico. Dy. in
regula poſſeſſor in.vj.ꝛ poſt eum Bar.in.l.cum heres.ff.de
diuer.tempo.preſcrip.ꝛ in.d.l.vicia.

b ¶ Et inſup ſtatutũ nô requirit bonãfidê.Sꝫ ſolum reqrit
preſentiá ꝛ iuſtũ titulũ:iô illa duo vñr ſufficere vt ſic ſtatu
tum aliqd addat vltra ius côe ꝓut facere in dubio dꝫ ar.l.ſi
q ſi de le.j.ꝛ.c.ſi papa de priui.li.vj.no.in ſiľi bal.in côſi.ſuo
mihi.cccclj.incip.qô talis eſt facta eſt citatio dicês ꝙ ſi ſta
tutũ diſponit ꝙ preſcribať decê annis talis pſcriptio currit
ꝯ minorê:qꝛ nô diſtinguit ꝛc.itê ał's Bal. poſt côſilia Dy.
ꝛ Cy.in.l.côuenticulá.C.de epiſ.ꝛ cler.dicit ꝙ ſtatutum di
ſponês ꝙ non extantibus maſculis femina ſuccedat ope
ratur vt extantibus maſculis femina non ſuccedat. Item
Bar.in.l.iiȷ.§.ſi rê de lega.iij.vbi ſi ſtatutũ dicat ꝙ victus
victori côdêneť in expenſis vt aliquid opereť ꝓducit actio
nê que durat êt in infinita inſtantia lꝫ ał's ſecus eêt arg. eius
ꝙ hꝫ in.l.iiȷ.C.depoſiti.itê ał's Bar.in.l.iȷ.ff.de viur.vult
ꝙ ſtatutũ diſponês ꝙ pſcriptione quereť dñiũ dꝫ êt aliqd
operari:opereť ergo êt hoc caſu ꝙ procedat pſcriptio lõgi
tpis êt ſine bonafide vř.n.dictũ ſtatutum ꝓcedere etiaꝫ eo
caſu quo de iure côi nô ꝓcederet p predicta.ꝛ êt excipiat
minores dũ dicit dũm̃ dicta pſcriptio minoribus nô preiu
dicet exceptio añt dꝫ eſſe de regulá vt per gl.ꝛ bar.in.l.j.de
reg.iur.ꝛ p Dy.eo.ti.li.vj.itê exceptio declarat regulá.l.ná
ꝙ liqde.§.ſi.de pecu.le.ꝛ regulá côfirmat in caſibus nô ex
ceptuatis.l.tribunus.§.ſi.ff.de mil.te.ꝛ q p Dy.ꝛ Bal.ibi
ꝛ per bal.in.l.j.C.de côdi.inde.que oia côterunt vt dictum
ſtatutũ non intelligať ſm ius côe ał's fruſtratoria fuiſſet di
cta exceptio ſi dictus ver.dumtamen.

c ¶ Tñ his nô obſt.ꝯtrium puto de iure rñdendũ.Nam ſi qs
rê côem vêdit noie ſuo ꝛ ſociȷ emptor nô pſcribit niſi cre
dat venditorê hêre mandatũ a ſocio vêdendi ſic eſt text.in
l.ſi.ff.ꝓ emp.ꝛ ꝙ p bar.in.l.cũ vir ꝓpe finê.ff.de vſuc. Re
putať.n.malefidei cũ ſciat eê ꝓ parte eſſe alterius prout pre
ſupponit bar.in.d.l.cũ vir.ſꝫ credulitas cãta vñcunqꝫ tollit
malãfidê ar.l.igiť de li.cá ad hoc.l.ſed ſi.l.§.ſcire de pet.hř.
ꝛ glo.ꝛ Bar.in.d.l.ſi.pro emp.requirũt ꝙ credulitas cauſe
tur ex iuſta cá:puta qꝛ oſtêdidit ſibi emptori mandatum fa
ctũ ab eo cuius noie vêdebat ꝙ mandatũ erat reuocatũ vel
fecit eidê dici a fidedignis pſonis ꝙ venditor hêbat mãda
tũ ꝓut dicit Bar.ibi.ꝛ in.l. qui fundum.§. procurator.eo.
ti.dictis.n.caſibus iuſtus error hř pro titulo ar.l.celſus. de
vſuc.ꝛ.l.qô vulgo.ff.pro emptore cêſeať ergo in dubio ma
lefidei ꝓut dicit Bar.ꝛ maxime h̃ caſu id dêm eſt:qꝛ vendi
tor ꝓmiſit ſe acturũ ꝛ curaturũ ꝙ ſocius ratificabit. Si.n.
habuiſſet mãdatũ fruſtratoria erat ꝓmiſſio rati.Tñ idem ſi
crediſſet habere mãdatũ.ꝛ ſic ceſſaret malafides tñ dicta
credulitas non eſſet cauſata ex iuſta cauſa.

d ¶ Si itaqꝫ defectus in titulo ex quo contractus eſt celebra
tus noie alieno ſine mãdato dñi cuius noie facta eſt vendi
tio cũ ante ratificationê non videať pfectus ꝯtus nec phe
re titulũ habilê ad vſucapiendũ cũ actus cêſeať celebratˀ p
eũ cuius noie celebrať ſi ꝓcedit mãdatũ vel ſequať ratihabi
tio arg.l.j.§.deiecisse.ꝛ.§.ſequêti de vi ꝛ vi arma.Jdeo non
vř interi eê titulus quo ad vſucapionê ꝛ ſaltê nô eſt iuſtus
titulus cũ habuit vitiũ malefidei ex quo tpe ſaltê emptiôis
emens habuit ſciam rei aliene vel ſaltê habuiſſe pſumiť per
ſupradicta ꝛ bonafides in ꝯtu emptionis ꝛ venditiôis re
quiriť tpe emptiôis ꝛ tpe traditiôis lꝫ in aliȷs ꝯtibus ſuffi
ciat ꝙ bonafides interueniat tpe traditiôis lꝫ non interue
nerit tpe ꝯtus ex quo titulus reſultat vt h̃ expſſe ſunt in.l.
ij.in.ff.ꝓ emptore de iure itaqꝫ côi ceſſat p pdcá pſcriptio
ſiľr ceſſat pſcriptio ſtatutaria q̃ reqrit iuſtũ titulum cuꝫ ceſ
ſet titulus iuſtus pp viciũ malefidei cui ieſt iniuſticia q̃ ma
lafides interuenit nedum tpe ꝯtus:ſed êt tpe traditionis ſi
traditio prout mihi perſuadeo emanauit in vita emptoris.

e ¶ Item ſtatutū dʒ interpetrari vt q̄tominus fieri poteſt
ledat ius cōe.c.cū dilectus de conſue.ʒ ibi not.exorbitātie
enim ſunt reſtringēde.l.ius ſingulare.ʒ.l.ꝙ vero ꝯ.ff.de le
gibus.ʒ.c.q̄ a iur̄ cōi exorbitāt eo.ti.li.vj.Jō vr̄ ꝙ dictum
ſtatutum in hac parte dēat reſtringi vt iſte non cenſeaꝛ iu-
ſtus titulus q ꝓceſſit cū malafide ex parte emptoris ʒ qui
reqrebat ratihabitionē q̄ nunq̄ȝ interuenit ʒ q titul⁹ non
eſſet ſufficiens ad p̄ſcribēdū de iure cōi per.d.l.fi.ʒ ſupra-
dicta ʒ in hoc dictum ſtatutū recipiat interpetrationem re
ſtrictiuā a iure cōi put ſolet fieri.l.ſi ſerui vr̄i.C.de noxa.ʒ
in.l.ceſar de pub.ʒ.l.vt gradatim.§.lʒ ſi lege.ff.de mune.ʒ
hono.ʒ.d.c.cū dilectus de cōſue.ʒ qd̄ no.p gl.in.l.ſciendū
in p̄n.ff.q ſatiſda.cog.ʒ ꝙ p gl.Bar.ʒ Bal.in.l.fi.§.in cō
putatione.C.de iure deli.vbi volunt ꝙ ſtatutū interpetraꝛ
ſm ius cōe:lʒ nihil opeꝛ ʒ Jmo.in.c.finē litibus de dolo
ʒ cōtu.dicit ꝙ ſtatutū diſponēs ꝙ victus victori teneaꝛ i
expenſis intelli̇r ſm ius cōe ſi fuerit cōdēnatus.itē Bal.in
conſi.mihi.cxxxv.inci.p̄ſcriptio tʒ qd̄ p̄ſcriptio ſtatutaria re
recipit interpetrationē a iure cōi:qꝛ nō currit ꝯ filiūfami-
lias ʒ gnālr ꝙ ſtatutū dēat interpetrari ſm ius cōe ſi ideʒ
gnālr diſponit qd̄ ius cōe ita ꝙ recipiat reſtrictiōes q̄s re
cipit ius cōe idē diſponēs lʒ ſtatutū gnālr loquaꝛ vnr̄ vel-
le Inn.Hoſt.ʒ Jo.an.ʒ Cōpo.in.c.cāʒ q̄ de reſcrip.ʒ idē
clarius concludit ibi Panor.dicēs ꝙ ſatis eſt qd̄ inducat
nouū remediū ʒ qd̄ intelligaꝛ ſm ius cōe ʒ nō vt addat ad
correctionē iuris cōis voluit florētinus in.c.finē litib⁹ de
do.ʒ ꝯtu.ꝯ id qd̄ dicit bar.in.l.iij.§.ſi rem de le.ij.ʒ in fili
cōtra Ja.de are.vult bal.in.l.terminato in fi.C.de fru.ʒ li-
tis expē.ſ.qd̄ ſtatutū diſponēs ꝙ victus victori cōdēneꝛ in
expēſis intelligaꝛ ſm ius cōe ʒ ſi teneaꝛ vt tʒ Bar.in.d.l.
iij.§.pretor ait.ff.de dā.infec.ſatis eſt qd̄ qd minimū ope-
tur vltra ius cōe dicūt.d.Ant.ʒ Jmo.in.c.cām q̄ de reſcri.

f ¶ Et idē Jmo.in.d.§.pretor ait p cōcordia eius qd̄ tenet
Bar.ibi ʒ eius qd̄ tenēt gl.Bar.ʒ Bal.in.d.§.in cōputa-
tione diſtiguit ꝙ aut ſi qd opareꝛ ꝯ ius cōe inferret alicui
graue preiudicium.ʒ tunc dʒ intelligi ſm ius cōe ēt ſi nihil
operetur ʒ ita procedat qd̄ dicunt glo.ʒ doc.in.d.§.in com
putatione aut inferret leue preiudicium.ʒ tunc intelligaꝛ
vt operetur etiam ſi in illo derogEt iuri cōi ʒ ita ꝓcedat ꝙ
dicit bar.in.d.§.pretor ait ſm eundeʒ Jmo.lʒ Mattheus
de matthe.in ſuo notabili.lxxxj.tenet ſimplr̄ contra Bart.
in.d.§.pretor ait ʒ contra Bart.in.d.§.ſi rem dr̄ ſimplici-
ter tenuiſſe flore.in.d.c.finem litibus.

g ¶ Ad ꝓpoſitū reuertēdo iſtud ſtatutum diſponēs qd̄ quiſ-
cunq̄ȝ iuſto titulo inter p̄ntes pacifice ʒ qete poſſederit ali
quā rem ſpacio decē annorū ſit verus dn̄s ʒ poſſeſſor intel
ligaꝛ ſʒ ius cōe dūmō ſit bonefidei poſſeſſor ʒ non ꝓcedat
ſi fuerit malefidei put ēt voluit ipſe Bar.in.l.omnes ppli
de iuſti.ʒ iure qd̄ ʒ tʒ poſt Ange.Jmo.in.l.ſequiꝛ.§.ſi viaʒ
de vſuc.allegans Jo.and.ʒ Pe.de ancha.in.c.ij.de excep.
lib.vj.ʒ idem.d.An.in.c.fi.de preſcri.itē bonafides requi-
ratur ab initio tpe traditionis reqr̄r ʒ in titulo emptionis
requiratur tpe traditionis.ʒ tpe emptionis put requiritur
de iure cōi per.d.l.ij.in p̄n.ff.pro emp.quibus tpibus ceſ
ſauit bonafides in caſu nr̄o nec ſufficiat bonafides ſuperue
niēs prout non ſufficit de iure cōi attento qd̄ iſtud ſtatutū
ēt intellectū ſm ius cōe aliqd operaꝛ.Primo qꝛ puniꝛ cō
trafaciens:qꝛ in dānis expēſis ʒ intereſſe crediꝛ iuramēto
partis.itē operatur qꝛ efficitur verus dn̄s:ʒ ſic queriꝛ dn̄iū
directū vbi de iure cōi efficiꝛ dn̄s vtiliter put dr̄ i ſuc.niſi
tricēnalis.C.de bonis mr̄.ʒ h̄ operetur vt aliqd addat iuri
cōi ʒ verba ꝓprie intelligātur cū vtile dn̄ium nō ſit ꝓprie
dn̄ium.l.j.§.qui in perpetuū ſi ager vecti.vel emphy.peta.
put voluit Bar.in.d.l.iij.de vſuca.ʒ hoc reſpectū agiꝛ de
modico preiudicio qd̄.ſ.queriꝛ ʒ directū dn̄iū vbi de iure
cōi queriꝛ vtile.ʒ ſic cōcurrit qd̄ dicit Jmol.in.d.§.pretor
ait nec h̄ reſpectu producit ſtatutum nouum remediuȝ niſi iſtud
qd̄ vbi de iure cōmuni competebat vtilis rei vendicatio ʒ
vtile dominium de iure municipali competit directum do
minium ʒ directa rei vendicatio ʒ ꝓcedet qd̄ dicit Panor.
in.d.c.cauſam que.ʒ ſic ſatis ſit ꝙ iſtud modicuȝ operetur
ʒ militat qd̄ dicūt.d.Ant.ʒ Jmo.in.d.c.cauſam que.ʒ non
operetur qd̄ preſcriptio reſultet in caſu quo de iure com-
muni ceſſaret.ʒ ſic dn̄s p̄uaꝛ re ſua qd̄ eēt graue p̄iudiciū.

b ¶ Nec ob.ver.dumtamē ʒ q̄ p illū verſic. dicta ſunt ſupra
in ꝯtriū:qꝛ nō loqtur p viam exceptionis.ʒ ſi exciperet a re
gula iuris cōis ʒ iuris municipalis.ʒ lʒ non eēt neceſſaria
ſi ſtatutū intelligiꝛ ſm cōe.Tn̄ placuit exp̄mere ad tollēdā
dubitationē ʒ que dubitatiōis tollende grā exprimunꝛ ius
cōe nō ledūt dicit tex.in.c.que dubitationis de reg.iur.in
vj.nec p argumētū a ꝯrio ſenſu corrigiꝛ ius cōe ſalteʒ qn̄ in
directo ſenſu aliqd opatur put not.Jo.an.in.c.publicato
de elec.Bar.in.l.oēs populi de iuſti.ʒ iur.Bal.in.l.q teſtō
§.mulier.ff.de teſta.ʒ in.l.cōuenticulā.C.de epiſc.ʒ cleri.ad
hoc qd̄ no.glo.ſing.in.c.capientes.§.ꝙ ſi p.xx.de ele.li.vj.
dicens ꝙ per ſubauditiōes ʒ tacitos intellectus nō dʒ iudi-
ci iurium correctio facit ꝙ not.glo.in.c.ſignificaſti de foro
cōpe.ʒ glo.in.c.j.de eta.ʒ quali.li.vj.ʒ glo.in cle.j.de ſen.ex
com.in verbo ſtatuerint ʒ Archi.iij.q.j.beatus.

i ¶ Ceſſat ergo dicta p̄ſcriptio ſtatutaria:qꝛ deficit iuſtus ti-
tulus emptionis ex quo ceſſauit ratificatio dn̄i cuius noīe
emptio ꝯcta fuit.item qꝛ affuit malafides auctoris ʒ malafi-
des defuncti nocet heredi quo ad p̄ſcriptionē lōgi tpis de
qua agitur vt eſt expreſſum in.l.cum heres de diuer.ʒ tēp.
preſcrip.Nec ob.ꝙ dicit Azo.in.d.l.vitia ꝙ non nocet here
di malafides auctoris ſi velit a ſe incipere preſcriptionē ſipe
hr̄e:nam iſtum dictū ita generaliter ſumptū eſt cōtra gene-
ralitatē ʒ mentem illius legis cum hr̄s ʒ ꝯ vult glo.ibi duʒ
dicit cōputato ʒ non computato tpe auctoris.ʒ ſic expreſſe
vult ꝙ lʒ hr̄s bonafide poſſideat lōgo tpe:tn̄ malafides au
ctoris ſibi noceat:qꝛ attendiꝛ initiū put dicit ibi glo.ʒ quia
hr̄s cēſeꝛ eadē pſona cū defuncto put ēt ibi gloſ.tangit pro
rōne dicti.ʒ qꝛ hr̄s ſuccedit in oē vitiū ʒ ius defuncti put ʒ
p rōne p̄mittit ibi tex.ʒ idē ꝯ Azo.vult Jo.antiquus gloſa
tor ʒ Accur.in.l.ſeqtur.§.fructus de vſuc.Et maxime cum
hr̄s vellet vti adminiculo auctoris h̄ eſt ex titulo emptionis
facte p dfunctū.Sinaūt hr̄s qreret nouū titulū:qꝛ ipe for
te emeret a putatiuo dn̄o tūc iciperet p̄ſcriptio a ſe ſine ad-
miniculo auctoris.Poſſet ꝓcedere.d.Azo.ꝙ hēt ēt aliquē
colorē qn̄ vellet incipere preſcriptionē titulo p herede:quia
ille titulus initiaꝛ in pſona heredis nō in pſona defuncti:lʒ
etiā tūc ſecus putarē p generalitatē tex.cū glo.in.d.l.cū hr̄s
tn̄ in caſu nr̄o nō eſt de hoc curādū:qꝛ ſumus in ſuo hr̄de
in quo nō cadit titulus p hr̄de.l.nihil.C.p hr̄de.ʒ.l.ij.ff.e.
tuta ꝙ iſti heredes ſui ſi velint niti preſcriptione lōgi tpis
opʒ ꝙ ſe fundent in titulo emptionis contracte per defun-
ctum malefidei ꝙ facere nequeunt per predicta.

k ¶ Nec ob.ꝙ dicūt Dy.in.d.regula poſſeſſor.ʒ Bart. in.d.
l.cū heres ꝙ dicta lex cū hr̄s nō ꝓcedat de iure cañ.ꝙ ē ſer
uādū aſſiſ ꝙ eſt de terris eccl̄ie p notata per glo.in.c.ij.de
arbi.li.vj.ʒ in.c.ij.de reg.iur.e.li.ʒ Barto.ʒ Bald.in.l.pri
uilegia.C.de ſacroſan.ecc.ʒ doc.in.c.j.de no.oper.nunc.qꝛ
nitūtur ea rōne:qꝛ de iure cañ.ad p̄ſcriptionē nō reqritur
titulus.ſed ſufficit bonafides regulariter.c.j.de p̄ſta.lib.vj.
ʒ notaꝛ in.c.ſi diligenti de preſcrip.in antiquis que rō mili
tat in p̄ſcriptione quadragenaria que ſola currit ꝯ eccleſiaʒ
autē.quas actiones.C.de ſacroſan.eccle.ʒ.c.de quarta cum
ſimi.de p̄ſcrip.In p̄ſcriptione aūt longi tpis que militat ꝯ
alios nō repiꝛ aliqd imutatū de iure cañ.iō ēt in terris ec-
cl̄ie requiriꝛ titulus ꝙ.n.nō mutatur quare ſtare ꝓhibeꝛ.l.
ſancimus.C.de teſta.nec eſt inducēda diſcrepātia inter ius
canonicū ʒ ciuile:ſed ſunt iura iuribus cōcordāda.c.cū ex-
pediat iura iuribus concordari de elec.lib.vj.l.vnica.C.de
de inoffi.doti.ideo requiritur titulus prout in caſu nr̄o:cuʒ
de iure cōi:tn̄ ꝺ iure municipali nō militat rō Dy.ʒ Bar.
ʒ per ꝯñs nec eorū dictū.l.ꝙ dictū de pac.c.cuʒ ceſſante de
appel.cū cōcordātijs:quinimo ēt in p̄ſcriptione longiſſimi
tpis in qua titulus nō requiriꝛ dictū Dy.ʒ Bar.non pro-
cedit ſine ſcrupulo:qꝛ contrariū ēt in ea tenēt.d.Ant.Jmo.
ʒ Panor.in.d.c.ſi diligēti quos ibi refert ʒ ſequiꝛ p̄ceptor
meus dn̄s Benedictus capra quicquid aūt ſit in illa p̄ſcri-
ptione longiſſimi tpis in qua titulus nō reqritur in iſta in
qua titulus requiriꝛ intrepide tenendū eſt ꝙ militat in quo
libet foro ʒ vbiq̄ȝ diſpoſitio.d.l.cum heres.

l ¶ Ex qbus remanet clara ꝯclō ꝙ lʒ dicti hr̄des dicti Ma
rioti emptoris poſſederint bonafide per longum tpē.x.an-
norū ʒ vltra tn̄ nequeant iuuari preſcriptione. Non obſtan
tibus adductis in contrarium qbus ſatis rn̄ſum eſt partim
implicite partim explicite.Nō eniȝ pōt dici ꝙ dictus Ma
riotus emptor fuerit in bonafide:lʒ enim crediderit ꝙ dn̄s
hēret ratificare.Tamen interim ſciebat ſe poſſidere reʒ alie
nam quā poſſidere non debebat ſine voluntate domini:iō
non immerito Bar.in.d.l.cum vir.dicit ꝙ talis emptor eſt
malefidei poſſeſſor.ʒ idem innuit tex.in.d.l.fin.pro empto-
re nec cauſatur iuſtus titulus ceſſante ratihabitione prout
ſupra deductū eſt.ʒ lʒ ſtatutū nō reqrat bonafidē:tn̄ omni
modo

modo requirit ꝑut ſupra ꝓbatū eſt ⁊ malafides actoris no
cet hr̄di in iſtis terminis ēt ḋ iur caſi. ꝑut hec oīa ſupra de
ducta ſunt. ⁊ iō infert ꝙ dictus magr̄. Mariotus pōt ven
dicare dictas petias terrarū cū fructibus pceptis per dictū
Mariotū q fuit in malafide circa fructus aūt pceptos ꝑ he
redes qui fuerūt in bonafide eſt magis dubiū ⁊ ꝓfecto fru
ctus extātes. ⁊ ſic nō conſumpti dñi reſtitui dño lʒ pcepti
per bonefidei poſſeſſorē ⁊ ſilr fructus nāles cōſumpti: qua
tenus bonefidei poſſeſſor eſt factus locupletior. l. certuʒ. C.
de rei ven. ⁊ l. fructus. ff. de vſu. Tn̄ qn̄ defunctus fuit male
fidei hr̄s eius lʒ ſit bonefidei nō facit fructus ſuos ēt indu
ſtriales. ⁊ nō tenet reſtituere ēt cōſumptos: qꝛ ſuccedit invi
cium defuncti ēt quo ad fructus. l. ij. in fin. C. de fruc. ⁊ litis
expen. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ⁊ hr̄ in. l. ſequit. §. fructus de vſuc. ⁊
no. Panor. in. c. grauis de reſti. ſpo. ⁊ poſt eum Benedi. ca
pra ibidem. Laus deo.

Inſtituti ⁊ adinuicē ſubſtituti ſunt filius pupillaris eta
tis ex primo matrimonio ⁊ poſthumus naſciturus ex vxore
pregnāte ſecūdi matrimonij quibus decedētibus ſubſtituū
tur pia loca. ⁊ ſi poſthuma naſceretur reliquit dotes: an mor
tuo maſculo in pupillari etate ⁊ adita hereditate dicta poſt
huma excludat pia loca ſubſtituta dotis inſtitutis quando
cunqꝫ decedentibus.

Conſilium cclxxvj.

In noīe domini noſtri

a iheſu xpi. Viſo ſupraſcripto themate ⁊ co
pia quorūdā ſtatutorū qbus effectualr̄ cōti
net ꝙ filie vel neptes dotate nō ſuccedāt pa
tri vel auo extantibus maſculis ab inteſtō: lʒ
ſint cōtēte dotibus ⁊ nō poſſint aliqd vltra petere nec ve
nire ꝯ teſtm̄ ⁊c. querit an ſit locus ſubſtōni predicte: ita ꝙ
dicti ſubſtituti excludant dictā poſthumā an vero ecōtra dicta
filia poſthuma preferat dictis pijs locis ſubſtitutis. Scribā
circa hāc ꝯſultationē qd de iure ſentiā ex his que videre fa
cultas dat cū ruri ꝑꝑ intēperiē aeris moram trahēs nō ha
beam mecū eā librorū copia quā alr̄s habuiſſet ſi peſtis non
vigeret. Eadē tn̄ fuiſſet mei ſnia lʒ magis copioſe reproba
ta deueniēdo ad eā. Videt prima facie dēm ꝙ nō ſit locus
dicte ſubſtōni. ⁊ ꝑ ꝯñs poſthuma ab inteſtato ſuccedat di
cto Jacobo ſuo fratri cōſanguineo tanqꝫ proximior agnata
cū ꝯſtet ꝙ circūſcripta ſubſtōne ipſa ab inteſtato eſt ſucceſ
ſura de iure cōi nec refragat ius municipale cū nō ſit eius
deſcēdēs maſculus neqꝫ femina. Solū itaqꝫ ius ē circa ſub
ſtōnem: an ꝑiudicet ipſi poſthume circa ꝙ vr̄ dēʒ ꝙ non ſit
locus dicte ſubſtōni: eo qꝛ dicta pia loca videntur ſubſtitu
ta ſub cōditiōe ſi filius poſthumus maſculus naſcet ⁊ oēs
tā natus qꝫ naſciturus decederēt ſine liberis: ita. n. ſuadent
verba teſtamenti relata in themate. Nā primo inſtituit Ja
cobū filiū iā natum ⁊ caſu quo ex vxore pregnante naſceret
poſthumus maſculus etiā eū inſtituit ⁊ ſi alter eorū deceſſe
rint ſine filijs ſubſtituit ſuperuenientem ⁊ ſi omnes deceſſe
rint ſine filijs tunc ſubſtituit pia loca illa pluralis loquutio
oēs deceſſerint nō verificat in vno decedente qꝛ loquutio
pluralis nō verificat in vno. l. vbi numerus. ff. de teſti. regu
la pluralis loquutio in. vj. ⁊ l. inter illā in fi. de verbo. ſigni.
a Videt itaqꝫ facta ſubſtō ſi poſthumus maſculus naſcet:
nā alr̄s nō pōt verificari ꝙ vnus alteri ſubſtitutus ſit nec ve
rificant illa v̄ba ſi oēs deceſſerint. Itē cōditio ſi poſthumus
maſculus naſcet que premittit vr̄ determinare ⁊ inſtōneʒ ⁊
ſubſtōnes: qꝛ appoſita in pnci. determināt oīa ſequētia. l. ſi
qs ex argētarijs. §. ſi initiū tabularū de edē. ⁊ l. iij. §. ſi filius
de li. ⁊ poſt. ⁊ c. ij. regris de ap. Iſte itaqꝫ cāus vr̄ obmiſſus
a teſtōre q ſolū appoſuit ſubſtōnē eo cāu quo naſceret filius
maſculus quo caſu facit duplicē ſubſtōnē vnā cāu quo filius
maſculus naſceret ⁊ alter inſtitutoꝝ moreret vʒ vel ipe poſt
humus vr̄ filius iā natus: qꝛ tūc ſubſtituit inuicē. ſ. ſupſtitē
defuncto aliā. ſ. caſu quo oēs deceſſerint quo caſu ſubſtituit
pia loca. Qñ aūt naſceret femina ſolū reliquit in teſtō pro
maritagio duo milia florenorū iure inſtōnis ⁊ in codicillis
adducit alia mille nec tūc ipſi filie fecit aliquā ſubſtōnē. Nec
etiā vr̄ ꝙ filio eo caſu ſubſtōnē aliquā fecerit. Jō iſte caſus
videtur caſus obmiſſus ⁊ caſus obmiſſus hr̄ pro obmiſſo. l.
cōmodiſſime. ff. delib. ⁊ poſth. ⁊ l. ſi extraneus. ff. de condi.
ob cām. ⁊ l. ſi cū dotē. in ꝑn. Sʒ vnā lec. ſol. ma. ⁊ maxime qꝛ
euidēs rō differentie vr̄ eē inter eum caſum quo natus fuiſ
ſet filius maſculus ⁊ oēs deceſſerint ſine liberis. ⁊ eū caſuʒ
quo nata fuit poſthuma ⁊ filius maſculus deceſſit ſine libe
ris: nā hoc ſcdo caſu ſupeſt ꝓles teſtōris in quā eſt veriſile
ꝙ teſtōr deſiderauerit deuenire bona ſua. l. ſcripto. ff. vnde
liberi. l. cū accutiſſimi. C. de fideicō. l. vnica in rōne ſui. C. de
his qui ante apertas tab. Sin aūt ex eo vētre natus fuiſſet
poſthumus ⁊ nō poſthuma tūc ſi poſthumus. ⁊ iā natus de
ceſſiſſent ſine liberis nullus deſcēdēs ex eorū cāu ſupuixiſ
ſet. Jō non remanxiſſet perſona in quā votū teſtōris dire
ctum fuiſſet prout in filiā ar. dictorū in caſu. ⁊ l. nā ⁊ ſi parē
tibus in prin. ff. de inoffi. teſtō idcirco videtur ꝙ ſubſtō fa
cta in vno caſu non videt ꝙ trahenda ſit ad alium caſum in
quo diuerſa eſt ratio per predicta.
b Confirmari vr̄ dicta ſnia ꝑ theoricā qꝫ tradūt doct. in. l.
hr̄des mei. §. cū ita. ff. ad treb. ⁊ in. l. pe. C. de impu. que eſt
ꝙ qn̄ ſit ſubſtō poſt mortē plurīū inſtitutorū ⁊ euenit cōdi
tio in pſona vnius ⁊ nō oīum: querit an ſit locus ſubſtōni
attendit an ſupſit pſona que ex veriſili mēte defuncti exclu
dat ſubſtitutū necne. Si. n. ſupeſt pſona que ex veriſili mē
te defuncti excluderet ſubſtitutū tūc nō eſt locus ſubſtōni
vt. d. l. pe. aūt nō ſupeſt pſona que ex veriſili mēte defuncti
excludat ſubſtitutū. ⁊ tūc eſt locus ſubſtōni. d. §. cū ita. ⁊ l. ſi.
§. filiū de leg. ij. ⁊ l. lutius. §. gayo ad treb. Et ad cōiecturā
dā veriſimilē mentē teſtōris attēditur an ſupſit pſona que
ab inteſtato excluderet ſubſtitutū: nā ille cēſet excludē ſub
ſtitutū ex veriſili mente teſtatoris ꝑut doc. cōiter cōcludūt
in dictis iuribus ita ſoluentes ꝯtria illorū iurī ⁊ ſimiliuʒ ⁊
hoc in pupillari ⁊ exēplaris ⁊ fideicōmiſſaris: in vulgari aūt
ſi ſit pluribus ſi heredes nō erūt: qꝛ inter eos eſt locus iuri
accreſcēdi: rō reqrit ꝙ cōditio verificet in pſonis oīuʒ nec
ſufficit ꝙ verificet in pſona vnius vt. l. qꝫuis. C. de impub.
vt no. Bar. ⁊ doc. ibi. ⁊ in. d. l. pe. ⁊ in. d. l. hr̄des mei. §. cum
ita. Cēſet. n. teſtōr reſeruaſſe inſtitutis ius accreſcēdi inter
inſtitutos ſubſtituēdo vulgariter pluribus ſub conditione
ſi heredes nō erūt ſm doc. ⁊ ſubſtituēdo pluribus pupil
lariter vel ꝑ fideicōmiſſum ſi decederet ⁊c. cēſet iter eos re
ſeruare ius legitimaꝝ hr̄ditatū. ⁊ ſic ſucceſſionē ab inteſtō
ar. l. vel ſingulis. ⁊ l. qui duos. ff. de vulg. ⁊ pup. ꝑut notant
doc. in dictis iuribus. ⁊ in. d. l. pe. ⁊. d. §. cum ita.
c Et cenſet teſtōr ſe cōformare cuʒ diſpōne iuris cōis vel
municipalis ſi extat ꝑut in ſilibus terminis cōſuluit Py
nus quē ad hmōi ꝓpoſitū adducūt ⁊ ſequūtur Bar. ⁊ Ra
pha. cu. in. d. §. cū ita. ⁊ Pau. de caſt. in lec. padua. Sic ⁊ alr̄s
dicebat Bar. in. l. iuriſiurādi. §. ſi liberi de ope. lib. ⁊ idē cō
ſuluit in cōſilio incip. quidā accepit a quodā abbate in ordi
ne mihi. cxxxij. quē ſequit Jmo. in. l. ſi. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in
c. potuit col. vlti. de loc. ⁊ Pe. de anc. in cle. ij. de iurepatr. ⁊
l. ſed ſi hac. §. liberos de in ius vocā. ⁊ in ſua magna repe. c.
caſi. xiiij. q. pncipali poſt recitatā qōnē pulſci ⁊ multa hmōi
ſilia poſſent adduci que obmitto ad ꝓpoſitū applicādo cuʒ
filia poſthuma ſit ab inteſtato ſucceſſura alteri filio. ⁊ ſic ſuo
frī ⁊ nō dicta pia loca ⁊ mediante pſona frīs ſit futura hr̄s
prīs: qꝛ hr̄s hr̄dis teſtōris eſt hr̄s. l. ſi. C. de here. inſti. idcir
co filia ipſa poſthuma vr̄ excludere ipſa loca pia a dicta ſub
ſtōne ꝑut excluderet a ſucceſſione inteſtati per theoricā p̄
miſſam. ⁊ ēt ꝑꝑ votum teſtōris ꝙ eſt vt bona ſua poſteros
deuoluant. d. l. nā ⁊ ſi parētibus cum ſimili. ſupra adductis.
d Nec curandum ꝙ ſubſtitutio eſt facta ad pias cauſas. ⁊
ſic reſpicit intereſſe anime que eſt ceteris omnibus prefe
renda. l. ſancimus. C. de ſacroſanc. eccle. quia reſpondetur ꝙ
quicquid alr̄s dicendum ſit. Tamen quo ad ſucceſſionem in
bonis parentis cauſa filiorum prefertur pie cauſe arg. caſi.
finali. xvij. q. iiij. ⁊ quod not. per illum caſi. in. l. ſiquis ad de
clinandam in prin. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ quo ad veriſimilē men
tem teſtatoris videtur fauorabilior ita ꝙ non vr̄ de mente
teſtatoris voluiſſe ꝓferre piam cām proprie ſoboli argu. d. l.
ſcripto cum ſilibus ſupra adductis. ⁊ facit. l. cum ratio. ff. de
bonis dāna. ⁊. d. l. cum accutiſſimi in fi vbi Bald. poſt Ric
ciar. malū. vult ꝙ ſi pia cauſa ſubſtituitur filio poſt mortem
ipſius filij: lʒ non ſit appoſita conditio ſi deceſſerit ſine li
beris: tamen ſubintelligitur etiam in preiudicium pie cauſe
ex ꝯiectura ta mēte teſtatoris in qua fundatur deciſio illius
legis. ⁊ l. cū auus de condi. ⁊ demon. ⁊ l. generaliter. §. cum
aūt. C. de inſti. ⁊ ſubſt. ſub condi. fac. ⁊ id qđ Bald. clarius
poſt eū vult Pau. de caſt. ⁊ in. d. l. cum accutiſſimi. Recedit
ergo a verbis fauore filiorū ad excluſionē pie cāe ſubſtitute
multofortius dʒ fauore filie excludi pia cauſa ſubſtituta in
caſu iſto in quo ſi admitteret fieret violentia verbis: qꝛ illa

pluralis loquutio ſi oẽs ⁊c.proprie ſumpta non põt veriſi-
cari in vno decedente.d.regula pluralis cum concor.Item
demonſtraſ veriſiĺr mens teſtõris ſi filius maſculus mo-
riretur cum vna filia femina illa excluderet ſubſtõnem cuȝ
defecerit illa conditio ſi deceſſerit ſine filijs:ſed nõ vr̃ a te
ſtõre plus dilecta neptis ex filio q̃ ꝓpria filia merito ex mẽ
te teſtõris ꝓut filia filij excluderet pia loca:ita ⁊ filia ea ex-
cludat:non enim decet neptes melioris eſſe cõditionis q̃
filias.l.ſi viua matre.§.in nepotibus.C.de bonis mater.

e ℭ Pro hac parte ẽt facit theorica Bart.⁊ doc.in.l.gallus.
§.⁊ quid ſi tm̃ de lib.⁊ poſth.vbi vult ꝙ vbi eſt conditio ne
ceſſaria facta in vnum caſum tunc detrahiſ ad alium.d.§.⁊
quid ſi tm̃.⁊ ꝙ hr̃ in.l.iam hoc iure de vul.⁊ pup.⁊ in.l.ſi.
C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub condi.fac.⁊ in.l.precibus.C.de im-
pu.⁊ per Bar.⁊ doc.in.l.j.⁊.ij.⁊ in.l.centurio.ff.e.tit. circa
tacitas ſubſtõnes.⁊ per canoniſtas in.c.raynutꝰ de teſtis
⁊ in.c.ſi pater.e.ti.li.vj.Si vero eſt conditio voluntaria.⁊
tunc dȝ impleri in forma ſpecifica: adeo ꝙ non trahiſ ad
alium caſum.l.meuius.⁊.l.qui heredi de condi.⁊ demon.⁊
ita loquaſ.l.commodiſſime de li.⁊ poſt.Sed non eſt neceſ-
ſaria ꝯditio ſubſtõni facte filio nato ꝯditio ſi naſceſ poſt-
humus vel ſi poſthumus natus morieſ ſine filijs: iõ dicta
conditio ſi ipſe natus ⁊ poſthumus decederet ſine liberis
dẽant proprie impleri alr̃ ſubſtõ euaneſcat ſm.d.theoricã.

f ℭ Accedat ẽt ad ꝯfirmationem premiſſoꝝ ꝙ tradit Ange.
in.l.pater filium de vul.⁊ pup.dicens ꝙ ſubſtõ vulgaris fa
cta in vnum caſum ex caſibus ſub vulgari cõprehenſis nõ
porrigiſ ad alium caſum ſibi oppoſitũ per tex.ibi ⁊ adducit
etiam.l.ſi ita qs.⁊.l.ſi mater.§.cum gl.ſua.e.tit.vbi idẽ ipſe
dicit.⁊ ẽt in.l.j.e.tit.⁊ ſilr̃ Bald.in.d.l.ſi mater.§.j.dicit ꝙ
ſubſtõ facta ſub vna conditione non trahitur ad aliam nec
ſm Ang.ob.d.§.⁊ quid ſi tm̃:qꝛ loquitur qñ vulgaris ſub
ſtitutio fuit concepta in vnam ſpecieȝ:nam comprehendit
aliam ſibi ſimilem ꝙ ⁊ clarius voluit Ange.in.l.j.§.j.ff.de
vul.⁊ pup.vbi dicit ꝙ lȝ qñ teſtõr elegit vnã ipſam de dua
bus in qbus verificatur ſubſtõ vulgaris vȝ vna ſi heres eẽ
non poſſit aliaȝ ſi hrẽs eſſe noluerit iuxta.l.cũ proponas.C.
de here.inſti.tũc hñ trahiſ ad aliam ſpẽm ſubſtõnis per id
qđ hr̃ in.d.§.⁊ qđ ſi tm̃ ſed ſi elegit vnum indiuiduum de
cõtentis ſub vna dcãrum ſpẽrum vel caſuũ nõ porrigereſ
ad alium ſibi oppoſitũ vel diſſimilẽ argumẽto.l.pr̃ ſeueri-
nã in princi.de condi.⁊ demon.facit q̃ no.ipſe Ange.in.l.
quãdiu el.ij.in fi.ff.de acq.heredi.⁊ eius determinationeȝ
ſequunſ Raph.cu.⁊ Imo.in.d.l.q̃diu.⁊ lȝ Pon.ibi illaȝ
determinationẽ reprehet ea rõne:qꝛ illa verba viuo teſtõre
põt referri ad filium:qꝛ ſubſtõ pupillaris dr̃ teſtm̃ filij.l.
pris ⁊ filij eo.ti.tñ ſentit ꝙ vbi dicta interpetratio ceſſaret
procederet determinatio Angel.

g ℭ Sȝ applicãdo ad ꝓpoſitum nim iſta ſubſtõ non vr̃ fcã
in vna ſpecie ſubſtõnis ſȝ in vno indiuiduo:nã pupillaris
ſubſtõ nõ hȝ ꝓ ſpẽ hoc ꝙ ambo decedãt:iõ in caſu oppo-
ſito.ſ.qđ ambo nõ decedãt ſubſtõ ceſſet ꝑ dcãs theoricas:
nec vr̃ ꝑmiſſis obſtare diſpõ teſtatoris quatenus iuſſit dcãȝ
filiã ſtare contentã dote ſibi relicta ⁊ quod plus de bonis
ſuis petere non poſſit:qꝛ dcã poſthuma non intendit veni-
re vt ad bona teſtõris:ſed vt ad bona filij que bona deſie-
rũt eſſe bona paterna poſt aditã hereditatẽ qui enim ſuc-
cedit fratri non cenſetur ſuccedere in bonis ⁊ hereditate
patris ſed in bonis ⁊ hereditate fratris:qꝛ qualitas adie-
cta verbo ⁊c.Facit etiã qꝛ diſpoſitio predicta vr̃ intelligẽ-
da rebus ſic ſe hñtibus non ſi cã de nouo ſuperuenit arg.l.
continuus.§.cum quis de verbo.obli.⁊.l.ꝙ ſeruius de cõ-
di.ob cãm cum ſua gloſ.

h ℭ Sȝ lȝ premiſſa videãtur ſatis colorare ꝑtem poſthume
⁊ reddere cõſultationẽ dubiã.Tñ his non obſtã.ꝯriã puto
de iure rñdẽdũ ad cuiꝰ rei euidẽtiã premitto qđ ſubſtõ ꝑ-
dicta nõ eſt fcã ſpecifice ſub cõditione ſi poſthumus naſceſ
illa.n.cõditio eſt appoſita in inſtõne fcã de ipſo poſthumo
in medio capituli ipſius inſtõnis:qꝛ i medio oꝛonis:ideo
ſolum capitulũ inſtõnis afficit ꝑ theoricã in.l.⁊ ſi peperit
§.ſi filius de ꝯta.immo nec totũ illud capitulũ inſtõnis re
ſpicit:qꝛ in eadẽ oꝛone inſtituiſ filius natus ex prima vxo
re ⁊ poſthumus naſciturus ex ſcđa vxore:qꝛ v̾ba principa-
lia inſtituit ⁊ fecit ⁊ verba hrẽdes vr̃es determinãt vtrunqȝ
inſtitutum.⁊ tñ filius natus ex prima vxore non cenſeſ inſti
tutus ſub conditione ſi poſthumus naſcetur:qꝛ non eſt ve-
riſiĺe qđ teſtõr voluerit filium natũ inſtituere demũ ſi poſt
humus naſcetur ⁊ voluntas teſtõris preualet verbis maxie

in cõditionibus.l.in ꝯditionibus ꝑmũ locũ in ꝑn.ð ꝯdi.⁊
demõ.cõcor.⁊ ſi ſecus diceremus vel teſtm̃ redderet nullũ
filio instituto ſub ꝯditiõe cãli ꝓut multi tenẽt vel conditio
reijcereſ tãtẽ vſqȝ ad legitimã ꝓut tenẽt bar.⁊ ſequaces de
qbus opi.in.l.iuris q̃.ff.de heredi.inſti.⁊ in.l.qm̃ in priori
bus.C.de inoffi.teſtõ:iõ potius interpetranda ſunt verba
predicte inſtõnis ꝙ filius natus cẽſeatur inſtitutus pure ⁊
filius naſciturus ſit inſtitutus ſub cõditiõe ſi naſceſ maſcu
lus.⁊ ſic illa cõditio referaſ ſolũ ad ꝓxima ꝑcedẽtia nõ ad
oĩa prout ſiĺr̃ relatio ad proxima dũtaxat ſit in.l.ſi idẽ cuȝ
eodẽ in fi.ff.de iuriſdi.om.iudi.dicta aũt cõditio eſt neceſſa
ria inſtõni predicte facte de ipſo poſthumo:qꝛ nõ poſſet in
ſtitui ſi nõ naſceretur ⁊ ſiĺr eſt neceſſaria quo ad ſubſtõneȝ
factam ipſi poſthumo poſt eius mortem.

i ℭ Scđo ꝑmitto ꝙ ſi ex dicta vxore ſcđa natus fuiſſet poſt-
humus ⁊ etiã poſthuma poſthumus cẽſereſ inſtitutus hrẽs
vr̃is ꝓ dimidia ⁊ poſthuma in duobus milibus florẽ.nõ.n.
inſtituit filiũ naſciturũ ſub cõditiõe ſi ſolus naſceſ nec filiã
feminã naſciturã i duobus milibus florẽnoꝝ ſi ſola naſceſ.
Sed poſthumũ inſtituit ſi naſceſ maſculus ⁊ poſthumaȝ ſi
femina naſceſ.Si aũt vterqȝ natus fuiſſet vel ex eodẽ võtre
vel ex ſeꝑatis verificate fuiſſent dicte ꝯditiões:qꝛ verũ fuiſ
ſet natũ fuiſſe filiũ maſculũ ⁊ natã fuiſſe filiã feminam ⁊ eo
caſu ſi deceſſiſſent ſine liberis filius iã natus ⁊ poſthumus
ſine dubio ſucceſſiſſent pia loca ſubſtituta excluſa poſthuma
qꝛ verba eſſent eo caſu clara a qbus cum nõ cõſtet de mẽte
nõ eſt recedẽdũ.l.nõ alr̃.⁊.l.ille aut ille.§.cuȝ in verbis de
lega.iij.⁊ ſic loca pia ſubſtituta eſſent magis dilecta q̃ filia
poſthuma.Et ꝓut eo caſu eſſet magis dilecta:ita ẽt eſt cõie
cturanda voluntas teſtatoris ꝙ magis dilecta eſſet poſthu-
mo:nõ nato cũ natiuitas poſthumi nõ eſſet cã maioris affe-
ctionis erga dicta loca pia vt de ſe eſt notiſſimum.

k ℭ Et alr̃ in ſiĺi dicit bar.in.l.ij.de vulg.⁊ pup.poſt mediuȝ
ꝙ lȝ pupillaris tacita cõprehẽſa in vulgari non admittaſ ꝯ
mr̃em.l.precibus.C.de impu.⁊.l.ſi.C.de inſti.⁊ ſubſtitu.ſub
condi.fac.tñ pupillaris tacita ꝯprehẽſa in pupillari facta in
vnũ caſum excludit mr̃em pupilli ea rõne:qꝛ ꝓut teſtõr pre
tulit vno caſu ſubſtitutũ mr̃i i hrẽditate pupilli:ita ẽ veriſiĺe
ꝙ pretuliſſet in caſu tacito ſi de eo cogitaſſet ⁊ dictã rõnem
cõſiderat ẽt ibi Imo.⁊ ſiĺr idẽ Bar.in ea.l.ij.parũ poſt pre
cedẽs dictũ.ſ.relatũ in verbo vlterius quero an tacita pupil
laris excludat fratrẽ dicit ꝙ tacita pupillaris cõprehẽſa in
vulgari excludit fratrẽ pupilli filiumqȝ teſtõris:lȝ nõ exclu-
dat matrẽ pupilli vxorẽqȝ teſtatoris q̃uis quo ad ſucceſſio
nẽ filius cenſeatur lõge magis dilectus a teſtõre q̃ vxor ma
terqȝ pupilli.Tñ rõ illa preualet:qꝛ prout ſubſtitutũ pretu
lit filio in vulgari quo ad bona teſtõris que et ẽt magis de-
bita ipſi filio fratriqȝ pupilli:ita eſt veriſiĺe ꝙ voluiſſet pre-
ferre ſubſtitutum filio quo ad bona fratris in quibus ſuc-
ceditur per pupillarem ſm eum.

l ℭ Et iſta rõ quo ad terminos nr̃os eſt meo iudicio multuȝ
ſbalis ad cõiecturã voluntatẽ teſtõris ⁊ cõfutat rõnes plu-
res.ſ.in ꝯtrium adductas.Nõ enim eſt veruȝ ꝙ ſuperſit ꝑ-
ſona que ex veriſiĺi mẽte defuncti excludat ſubſtitutos:im-
mo ex veriſiĺi mẽte teſtõris ſubſtituti excludũt filiã ſororẽqȝ
pupilli ab hrẽditate pupilli ꝓut excludit in caſu ſuprãſcripto
ſi contigiſſet ⁊ ſi dicta rõ aſtringit vbi ſubſtitutio eſt omni-
no tacita nec tractaſ de aliqua interpetratione v̾borũ prout
loquunſ dicta bar.fortius vbi agiſ de interpetratione ver-
borum prout in caſu nr̃o:qꝛ pluralis loquutio nõ nunq̃ eſt
contenta vno vt in.l.nõ eſt ſine liberis de verbo.ſig.⁊.l.pa
ter ſeuerinam.§.j.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊.c.q̃ graui de crimi-
ne falſi.⁊.l.lucius.§.gayo ad treb.⁊.d.l.heredes mei.§.cum
ita eti.⁊.l.falſa.§.ſi.de condi.⁊ demon.Et ꝓpea lȝ non ha-
beatur in fideicõmiſſaria ſubſtitutiõe ꝙ ſub exp̄ſſa cõtinea
heaſ tacita ſolũ dicitur in directis ſubſtõnibus: tamen ha-
betur in fideicõmiſſaria prout in directis ꝙ ſubſtõ conce-
pta ſub cõditiõe ꝯcepta in plurali numero ſi purificaſ i vno
eſt locus ſubſtõni ⁊ in cõditione ſi oẽs deceſſerint eſt tex.
in.d.§.cũ ita.⁊ in his terminis daſ eadẽ theorica in fideicõ
miſſaria ſubſtõne que in directis ſubſtõnibus vt pȝ ex his
que habenſ in.d.§.cũ ita.⁊ in.d.l.pr̃.ex quo datur intelligi
ꝙ magis de facili admittiſ ſubſtitutus ſub conditione plu-
res inſtituti decederẽt:licet vnus tantũ decedat q̃ admitta
tur ex ſubſtõne tacita comprehenſa ſub alia ſubſtõne ſȝ ter
minos.d.l.precibus.⁊.l.centurio de vulgaris.⁊ pupilla.nec
doc.appellant tacitum caſum in terminis.d.§.cum ita.⁊.d.
§.gayo.Si ergo in terminis conditionis omnis tacite cõſi-
deratur

deratur rõ.ſ.adducta ad excluſionem matris pupilli ⁊ ſo
roris ſeu fratris ipſius pupilli ac filij teſtõris fortius dicta
rõ ꝯſideretur in terminis nr̃is ad emiſſionem ſubſtitutoꝝ.
m ¶ Et ꝑpea cum aſs babeamus ꝙ ſubſtõ facta poſtbumo
ſi naſcet militat ẽt eo nõ nato qꝛ ſub pupillari illa cõtinet
tacita vulgaris ſi nõ naſcet.l.qui ventri.⁊ ibi gl.⁊ bar.ff.de
ven.inſpi.⁊ per Bar.in.l.j.ff.de vul.⁊ pup.ita pariter ⁊ for
tius admittat ſubſtitutus in caſu iſto ex expreſſa pupillari
facta pupillo ſub ꝯditione ſi oẽs decederent ſine filijs:licet
poſtbumus non natus nõ deceſſerit:ſed deceſſit oĩs maſcu
lus cũ non eſſet in reꝝ nã niſi vnus ⁊ ꝙ ſit magis de facili
admittendus ſubſtitutus in bis terminis ꝗ̃ in terminis ta
cite vulgaris vel tacite pupillaris iuxta terminos.d.l.preci
pimus.⁊.d.l.iam hoc iure demonſtrat ponamus in terminis
d.§.cum ita.⁊.d.§.gayo ꝙ defunctus in quem verificat cõ
ditio bñet mr̃em vel eſſet mater teſtõris dicet ne quiſpiã ꝙ
euaneſceret ſubſtõ.⁊ ſic limitaret diſpõ dictoꝝ iuriũ:abſit
⁊ tñ tacita ſubſtõ pupillaris comprebẽſa in vulgari nõ ad
mittitur regul'r ꝯ mr̃em pupilli nec tacita vulgaris compre
benſa in pupillari ꝯ mr̃eʒ teſtõris prout br̃ in.l.ſi.C.de in
ſti.⁊ ſubſti.⁊ in.d.l.pcibus.⁊ in.d.l.j.⁊.ij.de vul.⁊ pu.Et tñ
doc.in.d.l.pſt.C.ꝺ impu.in terminis illius tex.dñt ſimpl'r
ꝙ ſi vltimus decedit impubes:lʒ primus deceſſiſſet pubes
admittitur ſubſtitutus nec curant mater ſit in medio nec
ne:licet ipſa mater excluderet ab inteſtato ſubſtitutum.
n ¶ Nec ob.theorica que br̃ ibi.⁊ in.d.§.cum ita ſupra rela
ta in adductis pro altera pte:qꝛ illa theorica militat in pſo
nis poſitis in ꝯditione de qbus cẽſetur teſtõr babuiſſe cõ
ſiderationẽ prout eſt frater in termĩs.d.l.pſt. qꝛ ſub illa cõ
ditione ſi vterqꝫ deceſſerit cõtinebatur frater ſuperſtes ⁊ in
terminis.d.§.cum ita ſub illa ꝯditiõe ſi oẽs deceſſerint ſine
liberis de liberis babita fuit a teſtõre ꝯſideratio itaqꝫ ſi li
beri alterius ꝑdefuncti fuiſſent tales qui ab inteſtato exclu
ſiſſent perſonam ſubſtitutam non fuiſſet locus ſubſtõni:tñ
foret locus ſubſtõni.lʒ ſupeſſet alia pſona nõ noĩata in cõ
ditiõe que excluderet ab inteſtato ſubſtitutũ aſs ſequeret
ꝙ ſi in terminis.d.§.cũ ita.⁊.d.§.gayo fuiſſet ſubſtitut⁹ ex
traneus raro vel quaſi nũꝗ̃ foret locus ſubſtõni ſm dictã
theoricaʒ doctoꝝ:qꝛ raro ꝯtingit ꝙ qs decedat ſine aliquo
ſibi ab inteſtato ſucceſſibili ꝙ eſt ꝯ mentẽ doc.⁊ ꝯ gñalita
tem.d.§.gayo.⁊ lʒ pro nunc nõ reperiã ſpecifice ꝙ doc.po
nant dictã doctrinaʒ ꝙ illa theorica ꝙ attendat an ſupſit
perſona que ab inteſtato excludat ſubſtitutũ ⁊c. Intelligat
de perſonis poſitis in ꝯditione.Tñ h vt puto ſentiãt oẽs
⁊ maxime ſatis clare bal. Rap.ful.⁊ Pau.de ca. in.d.l.pſt.
quatenus ꝯcludunt ꝙ ſi in terminis.d.l.pſt.dicti filij inſti
tuti fuiſſent fratres vterini inter ſe ⁊ ſupeſſet mater defun
cti fuiſſet locus ſubſtõni ex qua alter filius ſupſtes nõ eſſet
ab inteſtato ſucceſſurus:⁊ tñ eo caſu ſupeſſet mater que ab
ĩteſtato excluſiſſet ſubſtitutũ ⁊ ẽ rõ qꝛ teſtõr cenſet poſitis
in ꝯditione reſeruaſſe ius legitimaꝝ bẽditatũ.l.vel ſingu
lis de vul.⁊ pu.⁊.l.luti⁹ in ſi.de bered.inſti.⁊ no.doc.in.d.
l.pſt.iõ ĩpoſitis ĩ ꝯditiõe ſit illa ꝯſideratio:an ſit talis q ex
veriſimili mẽte excludat ſubſtitutũ vt qꝛ ſit ab inteſtato ſuc
ceſſurus ⁊ preferendus ab inteſtato pſone ſubſtitute:ſʒ di
cta filia femina non eſt poſita in ꝯditione in dicta ſubſtõne
iõ de ea nõ bẽat ꝯſideratio ⁊ ſic duobus modis rñdet ad
illam theoricã que trabit in dictis.l.pſt.⁊ in.d.§.cum ita.⁊
ad id qđ allegat de veriſimili mente teſtatoris per iã dicta.
o ¶ Et iuuant ꝑmiſſa fauore pie cãe ſubſtitute qꝛ in dubijs
ſequenda eſt interpetratio que fauet religioni ar.l.ſunt per
ſone.ff.de relig.⁊ ſumptib⁹ fune.optime facit quod tradit
Ang.⁊ Pau.de ca.poſt eũ in.d.l.pcibus.d.centes ꝙ lʒ re
gulariter tacita pupillaris cõprebenſa in expſſa vulgari nõ
admittat regl'r ꝯ mr̃eʒ:tñ fallit qñ fuit ſubſtituta pia cã ꝓ
ut qñ fuit ſubſtitut⁹ alius fili⁹ teſtõris.ita ⁊ pari rõne por
rigat ꝯ ſororem pupilli pupillaris:lʒ quo ad verba non vi
deatur facta in hunc caſum.Non.n.magis debet ſorori her
reditas fratris ꝗ̃ matri hereditas filij:immo minus arg.l.
nam ⁊ ſi parẽtibus de inoff.te.⁊ lʒ illud dictũ Ang.⁊ Pau.
non tranſeat ſine ſcrupulo:tñ ſatis coadiuuat alias rõnes
ſupra adductas ꝙ eſt ſubſtituta pia cã nec ob.dicto Ang.⁊
rõni pro eo adducte.ſ.ꝙ dicit Bal.in.d.l.cũ acutiſſimi.ſ.
ꝙ neptis excludit ſubſtitutã piaʒ cãm ẽt vbi verba ſubſtõ
nis inuitant piam cãm vt latius deduxi.ſ.in adductis pro
parte ꝯtia:qꝛ rñdet ꝙ iura fauent filijs filij in bonis dela
tis filio vt.ſ.trãſeant in deſcendentes ipſius filij.ita loquũ
tur termini bal.⁊.d.l.cũ acutiſſimi.⁊.d.l. cũ auus.⁊.d.l.ge
neraliter.§.cum aũt.C.de inſti.⁊ ſubſti.ita ẽt loquit.l.vni
ca.C.de bis q añ aper.ta.nõ aũt fauẽt.ita alijs filijs ipſius
teſtõris pʒ in.d.l.cum auus.vbi erat ſubſtiturus alius fili⁹
teſtõris:⁊ tñ nepos vel neptis ex filio rogato excludit filiũ
ſubſtitutum:lʒ verba apparentia ſubſtitutum vocent non
ergo mĩꝰ ſi ẽt excludunt piam cãm ſubſtitutaʒ prout dicit
Bal.non aũt eſt eadeʒ rõ in fratre vel ſorore rogati per.d.
l.cum auus que loquit ẽt in fideicommiſſaria ſubſtõne per
quam ſuccedit pr̃i teſtõri.l.coberedi.§.cum filie de vulga
ri ⁊ pupillari ꝗ̃to fortius id dõm eſt in pupillari per ꝗ̃ ſuc
cedit filio non pr̃i cũ longe magis de facili dẽat excludi ſo
ror a ſucceſſiõe fratris ꝗ̃ filia a ſucceſſiõe pr̃is vt de ſe ꝯſtat.
p ¶ Item opitulatur iuſſus teſtõris ꝙ filia ſit cõtenta dote
ſibi relicta ⁊ plus de bonis ſuis petere non poſſit:lʒ.n.pro
prie dñr bona pupilli potius ꝗ̃ bona pr̃is ſucceſſio que ſit
ex pupillari:tñ negari non põt quin ẽt dici poſſint bona pa
tris vt in titulo de bonis maternis in rubro ⁊ nigro nec di
cta conſideratio ꝙ nõ dicant bona paterna ſi ſucceditur ex
pupillari vel ab inteſtato filio beredi pr̃is non eſt nota oĩ
bus.⁊ maxime teſtantibus qui ſaltẽ cogitatione mortis ple
runqꝫ bñt intellectum offuſcatum ar.l.hac conſultiſſima.§.
at cuʒ bumana fragilitas.C.qui teſtamenta facere poſ.⁊ ma
xime qꝛ tpe teſti erant bona paterna ⁊ teſtõr potuit bñ̃re re
ſpectum ad illud tpꝰ itaqꝫ lʒ hac ſola rõne non moueret ad
excluſionem filie:tñ negari nequit quin prebeat aliquã con
iecturam mentis teſtatoris quod voluerit eam filiam penĩ
tus excludere ⁊ quod ſolum non proſit iunctum alijs ſepe
prodeſt.l.ij.in principio de excuſa.tute.
q ¶ Ex qbus oĩbus puto intrepide concludendum ꝙ dicta
pia loca ſuccedant ex pupillari ſubſtitutione dicto filio. ⁊
ſic conſequatur bona teſtatoris ⁊ bona filij ſi que alia babe
ret non obſtantibus adductis in contrarium quibus ma
gna ex parte eſt reſponſum per adducta pro bac parte.
r ¶ Non.n.ob.ꝙ ſubſtõ eſt facta ſub conditione ſi oẽs dece
derent qꝛ pluralitas reſoluit in ſingularitateʒ verificata cõ
ditione in vno ex inſtitutis:qꝛ non ſupeſt pſona que ex ve
riſimili mente teſtõris excludat pia loca ſubſtituta vt.ſ.pro
batum eſt.⁊ ſic eſt quaſi de bac concluſione caſus in.d.§.cũ
ita nec eſt veꝝ ꝙ cõditio ſi poſtbumus naſcet ſit appoſita
ſubſtõni:aut in prin.medio aut fine graduũ prout in ꝯtriuʒ
deducebat ſed in medio orõne primi gradus itaqꝫ non de
terminat gradũ ſcõm per.d.§.ſi filius.qnimmo non afficit
niſi vnũ membrũ primi gradus:qꝛ ſolum reſpicit inſtõneʒ
filij naſcituri non aũt inſtõnem filij iam nati vt.ſ.probaui.
ita nec reſpiciat ſubſtõnem factam ipſi Jacobo filio iã nato
tpe teſti.preterea ſubſtõ facta ſi poſtbum⁹ naſcetur ⁊ deceſ
ſerit ad caſum quo poſtbumus non naſcatur .l. qui ventri
de ven.inſpic.cum ibi not.⁊ econtra.l.fin.de inſtit.⁊ ſubſti.
s ¶ Nec ob.ꝙ caſus obmiſſus br̃ pro obmiſſo qꝛ h non con
tingit inſtõnibus in qbus ſubſtõ facta in vnum caſum por
rigitur ad alium caſum.d.§.⁊ qđ ſi tm̃.⁊.d.l. pcibus.⁊.d.l.
iam hoc iure.⁊.d.l.ſi.de inſt.⁊ ſubſti.nec caſus iſte iudicat
vt oĩno obmiſſus:ſʒ illa pluralitas verificat in ſingulari vt
⁊ aſs nonnunꝗ̃ ꝯtingit vt.ſ.deductũ eſt.Nec obſ.illa ꝯſi
deratio ꝙ eſt rõ dr̃ie inter caſum expreſſum ⁊ caſum qui oc
currit:qꝛ in caſu expreſſo nulla ſoboles teſtõris ſupereſſet ⁊
in caſu occurrenti:ſecus qꝛ h aſſumptuʒ procederet ſi teſta
tor inſtituiſſet poſtbumuʒ ſi ſolus naſceret ⁊ nõ filia:ſed h
minime factũ qꝛ immo poſtbumus eſt inſtitutus ſimpl'r ſi
naſcet ⁊ ſic ẽt ſi ⁊ poſtbum⁹ naſcat ⁊ poſtbuma: itaqꝫ dicta
allegatio rõnis ꝑdicte ruit prout ſupra latius deductũ eſt.
t ¶ Et ex deductis.ſ.ꝯfundit ẽt illa rõ fundata ĩ voto teſtõ
ris:qꝛ votũ teſtõris fuit ꝑferre pia loca feminis in ſucceſ
ſione vr̃i cũ filijs bẽdibus inſtitutis ſubſtituiſſet pia loca ⁊
nõ filiã ⁊ votũ teſtõris ꝯſiderat a iure ꝙ filij ſuccedãt ſibi
⁊ ex perſona filij ſuccedat ſibi nepos ex filio ⁊ ſuccedat me
diante filio.ita loquunt.d.l.cũ auus.⁊ ſi fec.⁊.d.l. vnica de
bis qui añ apta tab.nõ.n.ex voto teſtõris filius bñ̃reʒ ſibi
delatã trãſmittit ex voto pr̃is in aliũ filiũ teſtõris:ſʒ in ſuũ
filiũ nepotẽqꝫ teſtõris.⁊ ſil'r in terminis.d.l. cũ auus.⁊ ſi
miliũ nõ br̃ ꝯſideratio alterius filij teſtõris prout ⁊.ſ.lati⁹
deduxi.⁊ ſil'r in bmõi termĩs militat text.dicti caſi. ſi.xvij.
q.iiij.⁊ nõ in terminis pupillaris ſubſtõnis ad excluſionẽ
fratris ar.l.papinianus.§.ſʒ nec impuberis.ff.de inoff.teſt.
nec theorica que tradit i.d.§.cũ ita.⁊ in.d.l.pſt.obſtat imo
iuuat maxime bãc ptem qꝛ nõ cẽſet ſupeſſe perſona que ex
veriſil'r mente teſtõris excludat ſubſtituta loca pia. Tuʒ qꝛ
ipſa filia nõ eſt noĩata in ꝯditiõe ſubſtõnis:tũ qꝛ ꝓut vno

caſu ꝑtulit ſubſtitutos filie:ita eſt viſiƀ ꝙ in alio ꝑtuliſſet tñ attēto fauore pie cāe ꝓut h̄ oia late deducta ſunt ſupra.

v ¶ Et per ꝑdicta eſt ēt rñſum ad dictū Bal.⁊ Pau.de ca. in.d.l.cū acutiſſimi.qꝛ militat in filio rogati non in fratre ipſius.lꝫ filio teſtōris vt ōduxi ⁊ ſiƚr ꝯfutaƭ id qꝺ dicebaƭ ꝙ neptis ex filio excluſiſſet pia loca.ita pariter filia nō minus dilecta a teſtōre ⁊ ne peioris ꝯditionis ſit filia neptibꝰ qꝛ in bonis delatis vni filio lōge melior eſt ꝯditio nepotis vel neptis ex illo filio ꝗ̄ alterius filij vel filie ⁊ magis cenſeƭ a teſtōre dilectus pꝫ apte in.d.l.cū auus.⁊ ꝙ hr̄ in.d.l. vnica de his qui añ apertas ta.ꝓut.ſ.deducta ſunt. ⁊ maxie hoc dōm eſt quo ad pupillarē ſubſtōnē de qua nūc agitur per quā ſuccediƭ pupillo. Nec illud eſt expeditū ꝙ neptis in ſiƚibus terminis excluderet ſubſtitutū fuit.n. ardua qꝺ in qua fuerūt ꝯſilia hincinde fere oium doc. italie ꝓut refert Pau.de ca.in.l.j.C.de ꝯdi.inſer.dicēs ꝙ lꝫ ipſe conſuluerit pro ſubſtitutis tñ viſis ꝯſilijs ꝯ̄rijs poſtea cōſultꝰ in alijs cāis noluit ꝯſulere:nec ob.ꝙ dicit Bar.in.d.§.⁊ quid ſi tm̄ de ꝯdi.voluntaria.qꝛ lꝫ ꝯditio ſi morieƭ poſthumus nō cēſeaƭ ꝯditio neceſſaria quo ad ſubſtōnē factā Jacobo iam nato de pijs locis ſimpƚr loquendo. Tñ qꝛ in caſu quo viueret poſthumus Jacobo fuit poſthumus ſubſtitutus.⁊ ꝑma ſubſtō ꝑualet ſcōe:iō h̄ reſpectu pōt cēſeri neceſſaria illa ꝯditio ſi ēt poſthumus decedet. Nō.n.ſummi dꝫ neceſſitas in terminis iſtis pro oimoda neceſſitate. nā in terminis §.⁊ qd ſi tm̄ nō eſt neceſſariū adeſſe vulgaris ſubſtonis ꝙ filius moriaƭ in vita teſtōris qꝛ pōt eſſe locus ſubſtōni vulgari ēt ſi ſuperuixerit ⁊ recuſauerit hēditatē vel alƚs priuareƭ facultate īmiſcēdi ſe hēri. Jtē ſi in vita priuareƭ ſuitate vƚ facultate eſſendi hēs per alios modos de qbꝰ ibi:ſꝫ qꝛ ipo decedente in vita pr̄is non pōt eſſe hēs pr̄is ⁊ iſtud ꝙ nō poſſit eē hēs patris eſt alterꝫ de neceſſarijs ad ſubſtōnē vulgarē que virtualƚr ꝯfert ſub ꝯditione ſi inſtitutus noluerit vel non potuerit eſſe heres.l.cum proponas.C. de heredi. inſtitu. Jdeo hoc reſpectu ſumitur pro conditione neceſſaria illa conditio ſi viuo teſtatore inſtitutus decedet.

x ¶ Jta in iſti h̄ caſu qꝛ adeſſe vltime ſubſtōnis reqrebaƭ ꝙ nō ſupeſſet poſthumus qꝛ cēſeƭ ꝯcepta in defectū ꝑme ſubſtōnis.iō iudiceƭ neceſſaria ſubſtō ꝙ poſthumus nō viueret.⁊ ſic ꝙ decederet eſt vnus caſus de neceſſarijs ad h̄ vt ſit locꝰ ſubſtōni facte Jacobo de pijs locis.⁊ ſic ſubtiƚr intuēdo illa theorica bar.in.d.§.⁊ qd ſi tm̄ potius facit ꝓ ꝗ̄ ꝯ̄. Nec ēt ob.dictū Ange.in.l.pr̄ filiū.⁊ alijs locis.ſ.adductis in ꝯ̄riū qꝛ rñdeƭ ꝙ illa ſua theorica vī ꝯfundi per text. d.§.⁊ qd ſi tm̄.⁊ tex.d.l.ſi.de inſti.⁊ ſubſti.nā ipſe facit vij ꝙ ſubſtō vulgaris cēſeaƭ hr̄e duas ſpēs vnā impotētie aliā volūtatis:iō ſi ſit ſubſtō in vna ſpē:vt qꝛ ꝯcipiaƭ ſub cōditione ſi nō potuerit eē hēs trahiƭ ad aliā ſpēm ſi hēs eē noluerit ⁊ ꝯ̄ ſecus ſi ꝯcipiaƭ in indiuiduo alterꝰ ſpēi ſm̄ eū:ſꝫ certe in.d.§.⁊ q ſi tm̄ ſubſtō vulgaris non fuit ꝯcepta in vna ex dictis ſpēbus.i.ſi hēs eē nō poterit ſꝫ ſub vno indiuiduo dicte ſpēi.i.ſi nō poterit:qꝛ eo viuo decederet pr̄ aūt ⁊ alƚs ꝯtingere ꝙ nō poſſit eſſe hēs vt in alijs caſibꝰ ibi adductis ⁊ qꝛ excluſus ipe vel alƚr impeditus ſiƚr in terminis.d.l.ſi.de inſti.⁊ ſubſti.ꝙ poſthumus non naſcatur non comprehendit oēm caſum impotētie.⁊ ſic nō eſt facta ſubſtitutio in vnam ſpēm ſumendo ſpeciē prout ſumit Angel.

y ¶ Uel ſi ꝓcederet theorica Ang.dicamus ꝙ ꝓcedat vt.ſ. nō viſiceƭ ſubſtō in caſu oppoſito ꝓut ⁊ ipſe dicit in.d.l. ſi pr̄ filiū non aūt in omni caſu quo deficiat ꝯditio vbi grā ſubſtituit ſub ꝯditiōe ſi decedet in pupillari vel intra decē annos nō traheƭ ad tps poſterꝰ neqꝫ vulgaris tacita neqꝫ pupillaris.l.ſi ita qs.§.i.de vul.⁊ pup.⁊.l.in pupillari. e.ti.

z ⁊ per Bar.in.l.j.e.ti.nō aūt ceſſabit ſi interīꝫ recuſaƭ hēitas vel nō naſcaƭ:lꝫ nō deceſſerit vt.d.l.ſi vētri. Nec obſ.d.l.ſi mater.§.j.de vul.⁊ pupi.qꝛ ibi ceſſat ſubſtō ex viſiƚi mente ſubſtituētis pp incōueniēs ꝙ ibi reſultabat ꝓut ibi declarat bar.⁊ ꝙ ibi dicit bal.dꝫ intelligi nō in qualibet ꝯditiōe ſꝫ ſm̄ theoricā bar.in.d.§.⁊ qd ſi tm̄ ⁊ alƚs vbi eēt ꝯiectura volūtatis teſtōris.nā in hmōi eſt volūtatis qꝺ.dicit tex.in d.l.ſi.de inſti.⁊ ſubſti. Dꝫ.n.ꝯſiderari cāꝫ quare teſtōr illā ꝯditionē adiecit in terminis nr̄is eſt viſiƚe ꝙ adiecerit illaꝫ ꝯditionē ſi oēs decederēt ſine liberis pp ꝓximā ꝑcedentē ſubſtōnem qua vnū alteri ſubſtituebat. Preterea nō ſumꝰ in terminis Ang.⁊ Bal.ſ.in ſubſtōne facta in vnuꝫ caſum verū.ſ.traheaƭ ad aliū caſum penitus ſeparatū:ſꝫ in caſu quo ſubſtō eſt facta pluribus ſub ꝯditiōe ꝯcepta per vba pluralis numeri que pluralitas verſaƭ circa inſtitutos quibus eſt fcā ſubſtitutio in quibus terminis habeƭ alia doctrina ⁊ alia ꝯſideratio ꝗ̄ in terminis ſubſtōnis tacite cōprehēſe ſub expſſa facta in aliū caſum in qbus loquunƭ Bal.⁊ Ang.⁊ de his ⁊ dr̄iam inter dictos caſus latius deduxi ſupra.

ꝫ ¶ Nec ob.ꝙ rñdēdo dixi ad iuſſum teſtōris ꝙ filia ſit contenta dote ⁊ non poſſit aliqd amplius petere:qꝛ ꝓut ſupra dixi:lꝫ ille iuſſus nō cōcludat ad excluſionē filie ſi alia non cōcurrerēt ⁊ militarēt que ibi dico pro ꝯ̄ria parte circa hoc tñ ꝑbet aliquā ꝯiecturā volūtatis teſtōris que iuuat alias rōnes ⁊ ſiƚr lꝫ ſtatuta que adducuntur non loquantur hoc caſu tamē aliquid conferunt:qꝛ femine nō ſunt a iure municipali.ita dilecte prout a iure cōmuni ⁊ teſtator cenſetur ſe cōformare cuꝫ iuris diſpōne prout ſupra deductū eſt:iō nec ipſe cenſeƭ quo ad ſucceſſionē filias diligere ꝓut alƚs ſi ius municipale non foret. Laus deo.

¶ Accuſatus vigore contumacie habetur pro ꝯfeſſo ⁊ iudex ex iſta ficta ꝯfeſſione ſumpta pro indicio citat ad ſubijciēduꝫ ſe tormētis appellaƭ ab iſta citatiōe ⁊ iudex applōnis remittit cām ad ꝑmū iudicē:an poſſit accuſator ꝯdemnari.

¶ Conſilium cclxxvij.

In noie dñi nr̄i ieſu xpi. ¶ Poſt ſuprāſcriptū cōſiliuꝫ redditū iudex videns nō poſſe gayū accuſatū ꝯdēnare volēs forte fauē accuſatori qui de iure cōi teneƭ ad penā taliōis.l.ſi.C.de accu. Fecit citari ipm̄ gayū ad ſubijciēduꝫ ſe torture vƚ ad ꝯfitēdū delictū ⁊ hoc vigore cuiuſdā legis municipalis q̄ dr̄ vigere in loco:cuius tenorē non vidi:ſꝫ mihi pſuadeo ꝙ dicat ꝙ ſi ſup aliquo delicto ꝓcediƭ cōtra aliquē ⁊ de delicto nō cōſtet plene:ſꝫ appareāt indicia debeat ille citari ad ſubijciēdū ſe torture vel ad cōfitēdū maleficiū de quo eſt accuſatus a qua citatiōe fuit pro pte gayj appellatum ex eo maxime qꝛ dicta lex municipalis abijt in deſuetudinē ⁊ qꝛ ſtilus curie ſe hꝫ ꝙ demū i inqſitiōibus nō in accuſationibus fuerit ſeruata dicta lex municipalis. Et dictus iudex a quo q dictā citationē fieri fecit examinauit teſtes in camera ſup dicto ſtilo q vt mihi ſupponiƭ ꝓbāt dcm̄ ſtilū ꝙ.ſ.diſpō dicte legis non ſerueƭ in cauſis accuſationū.quorū atteſtationes nō trāſmiſſas alƚr nō vidi iudex ad quē pronūciauit bene appellatū fuiſſe ⁊ accuſatum fuiſſe admittēdū ad ꝓbandū ꝯ̄riā ꝯſuetudineꝫ. Et remiſit ad iudicē a quo qui dedit terminū ipſi accuſato duorū dierum ad ꝓbādū ⁊ ꝓbatū habendū ꝯ̄riam ꝯſuetudinē dicte legis municipalis nec fuit intra dictū terminū aliqd ꝓbatum:modo ſucceſſor vult dcm̄ gayū citatuꝫ vt.ſ.cōdēnare ad torturā qꝛ nō ſubijcierunt ſe torture ⁊ intra terminum eis aſſignatū non ꝓbauerūt ꝯ̄riam conſuetudinem:dr̄ pro parte accuſati ꝙ id facere non dꝫ querīƭ quid iuris.

a ¶ Circa qꝺ lꝫ videaƭ ꝑmo aſpectu dōm ꝙ ꝯdēnare dēbeat ⁊ ſeruare formā dicte legis q̄ vt mihi perſuadeo indefinite loquīƭ nō diſtinguēs inter accuſationē ⁊ inqſitionem ⁊ indefinita eqpollet vƚi.l.ſi pluribus de leg.ij.⁊.c.qꝛ circa de priuile.⁊ cañ.ſi romanoꝝ.xix.diſti.vbi.n.lex nō diſtinguit nec nos diſtinguere debemus.l.iij.de offi.pſi. Sꝫ generaliter loquēs eſt generaliter intelligenda.l.j.§.⁊ generaliter de leg.pſtan.⁊.l.de precio de publi.ideo fundata eſt intentio curie in lege municipali:qui ergo allegat ſtilū ſeu ꝯſuetudinē in ꝯ̄riū dꝫ ꝓbare ⁊ h̄ clarū:⁊ lꝫ dicaƭ ꝓbatus ſtilus in camera:tñ vr̄ ꝙ illa examiātio fcā i camera nō fuerit fcā in forma iudicij:⁊ iō ꝓtē non releuet:⁊ maxie qꝛ vt ꝑcipio ex qbuſdā allegatiōibus factis ꝑ aduocatū accuſati ꝓ parte ipſius citati fuerat corā primo iudice oblatū de ꝓbādo in cōtinēti ꝯ̄ria ꝯſuetudine ⁊ aſſumēti onus ꝓbādi mos gerēdus eſt.l.circa de ꝓbat. Et ꝙ deberet pꝫ ipſa citata ꝓbare dictā ꝯſuetudinē ſup h̄ vr̄ emanaſſe due iterlocutorie vnā ſ.ꝑ iudicē ad quē:qui ꝓnunciauit accuſatū admittēdū eſſe ad probādū ꝯ̄riā ꝯſuetudinē aliā.ſ.ꝑ iudicem a quo q aſſignauit eidē parti terminū duorū dierū ad probādū ⁊ probatum habendū dictā contrariā cōſuetudinem. Et ſic voluerūt dicti iudices etiā poſt depoſitiones factas ſup dicto ſtilo ꝙ accuſatus haberet probare:⁊ omne verbuꝫ iudicis faciens ad cām dr̄ ſnīa interlocutoria in auc.de nupt.§.ad excludendas.⁊.c.cum clericis de epi.⁊ cle.⁊ interlocutorie poſt lapſum.x.dierū trāſeūt in reꝫ iudicatā quo ad pres.c. cum dilecti de elec.⁊ hr̄ in.l.ꝙ iuſſit de re iu.⁊ lꝫ aſſignatio dci termini fuiſſꝫ iniuſta ⁊ nimis breuis debuit appellare:⁊

nā propter

nam pp breuitatē termini licite appellatur.c.j.de.dilati.iō vz ꝙ ptes iudicis ſint in ꝓnūciando ſuper tortura ꝯ dictū accuſatū iuxta ſimplicem tenorem dicte legis municipalis.

b ¶ Tn̄ his non ob.ꝯtrium puto de iure rn̄dendū.Ex pluribus.⁊ primo ſi accuſatio fuit nulla qꝛ libellus accuſatorius non acte ꝯceptus vt deduxi in ꝯſilio in ꝯñtiam proceſſus totus redditur nullus vt hꝛ in.l.libellox.ff.de accuſa.⁊ per gl.in verbo ſm̄ inſti.de obli.ti.gn̄ali.⁊ no.in.c.cū dilectus de emp.⁊ ven.deficiente.n.fundamento oia ruunt.j.q.j.cū paulus.iō ⁊ litis ꝯte.⁊ atteſtatiōes ⁊ oia acta reddunī nullaz⁊ teſtes examinati citra iuris ordinem non faciunt indicium.dicit Bar.in.l.maritus.ff.de queſti.⁊ in.l.fi.in fi.co.ti.⁊ in.l.ſiqs adulteriū de adul.Non.n.dſit ad torturā examinari añ lit.ꝯte.vt ibi:ſed lit.ꝯte.nulla non eſt litis ꝯte.l.iiij.§.ꝯdemnatum de re iu.cle.paſtoralis.e.ti.iō talr examinati non faciūt indiciū⁊ alr teſtis qui nō debuit examinari examinatus non facit inditium ad torturaȝ.l.j.§.idē cornelie.§.diuus.⁊.§.ſi ſeruus.e.ti.de quo per Bar.in.d.l.maritus.⁊ per bal.in.l.ſi ſeruus pro dn̄o.C.de teſti.⁊ in.l.ſiqs ex argentarijs.§.ij.de edē.Et iō ſine inditijs nō dȝ qs torqueri.l.j.⁊ p totū de qſti.⁊ iō citatio ⁊ acta facta ſup tortura ꝓut ſup alijs oia ruūt ſublato fundamento p iam dicta.

c ¶ Sinaūt ꝓceſſus aliqua via ſubſiſtareī forte ex cenſura legis municipalis quā non video vel alr iudici videreī:ex alio iuuatur accuſatus ꝙ non dȝ ſubijci torture: qꝛ nullum viderit ꝓcedere ſufficiens inditiū ad torturā:qꝛ nulla cōiectura deduciī ꝙ vnū tm̄ creditū inter litigātes ꝓceſſerit vl̄ non ꝓceſſerit idcirco:lȝ probetur per vnū teſtē ſolo debiti non ſeqtur ꝙ nihil aliud dcreī.tūc vel poſtea miles.n.ꝯtingit ꝙ vnus hȝ plura debita cū eodē ⁊ ſoluit vnū debituȝ ⁊ alia remanēt.l.j.⁊ ſeq.ff.ſol.Jteȝ ſoluit ꝙ dȝ ⁊ poſtea aliud debitū cū eodē facit:⁊ ꝙ frequēter ⁊ facilr ꝯtingit in ꝯriuȝ nō facit inditiū ſufficiēs ſm̄ doctrinā bar.in.l.fi.ff.de qſti.

d ¶ Tertio iuuatur pars accuſati:ſi ꝓbatus eſt ſtilus:qꝛ ſtilus curie eſt ſeruandus.l.obſeruandū.ff.de in.⁊ no.Pe.de ſuz.⁊ bar.in aūt.qui ſemel.C.quō ⁊ qñ iud.p Cy.in.l.j.C.de ſum.tri.⁊ fi.cato.Nic.de nea.in.l.iuriſperitos in prin.de excu.tut.quem multi allegāt pro bar.qꝛ cū Bar.non legat cōſer.ll.illius tituli.⁊ ſequētū ſolet ſcribi lect.Nic.ꝑdicti in lec.Bar.⁊ dꝫ ſtilus practica curie ꝯtinuata Cy.⁊ Bal.in l.ij.C.que ſit lō.ꝯſuet.Et iudex pōt de ea ſe informare.dicit Flori.poſt bar.in.l.iij.in fi.ff.de teſti.Et maxime in cāu iſto in quo ipſe ꝓcedit ad citationē vt arbitror ex mero officio citando ad ſubijciendū ſe torture:qꝛ accuſator dȝ ꝓbare delictū ar.l.qui accuſare.C.de eden.Et forte ſtatutū ſubijcit facultati iudicis citare ad ſubijciēdū ſe torture ⁊ nō quicqd iudicis facultati cōmittiī iuris neceſſitati ſubijciī.l.nō qcqd.ff.de iud.⁊.l.j.C.quō ⁊ qñ iud.qꝛ tn̄ nō vidi verba legis municipalis nec atteſtatiōes quales ſint ⁊ qualr fuerint habite nō facio in h̄ principale fundamētū quo ad iuris rigorē reſpiciētē ipſam ptem:tñ deberet plurimū mouere iudicē qui non artaī ad ſtandum dicte citatiōi ⁊ dicto termino per.l.ꝙ iuſſit de re iud.⁊.c.cum ceſſante de appel.

e ¶ Ultimo dictus iudex nō pōt ꝯdēnare qꝛ cognitio huiꝰ cāe fuit ab eo abdicata ⁊ delata ad iudicē ad quē per applōnem iuſtificatā deuoluit.n.totū negociū ad iudicē ad queȝ applr ab interlocutoria ſi eſt iuſtificata.c.dilectis filijs de ap.⁊.c.cordi.e.ti.li.vj.adeo ꝙ non pōt niſi per ꝓncipē remitti ad iudicē a quo firmāt gl.⁊ Bart.in.l.eos in prin.C.de ap.ad h̄ ēt qō no.idē bar.in.l.ſiqs libellos.e.ti.iō remiſſio facta per iudicē ad queȝ ad iudicē a quo ⁊ aſſignatio termini facta p iudicē a quo ⁊ citatio fcā ⁊ ꝓnūcia ſi fieret ineffficaces ſunt ⁊ ꝓpea nō pōt iudex ꝑdiciꝰ ꝓnūciare ſubijciēdū fore torture ꝯ ipm̄ accuſatuȝ.Nō obſtātibꝰ adductis in ꝯriū que ſatis apparēt ſublata per adducta pro hac pte.

f ¶ Non.n.ob.gn̄alitas dicte legis municipalis:qꝛ illa gn̄alitas diſtinguitur per ſtilū de quo iudex habuit informationem:nec eſt ꝓpria deſuetudo ſeu ꝯria ꝯſuetudo: ſȝ eſt quedam declaratio ſtatuti indefinite loquētis ⁊ ꝙ indefinita equipolleat vl̄i procedit potius ex humanitate q̄ de rigore iuī probat tex.in.l.fi.ſeruitus de ſerui.vr.pred.⁊ ibi no.Bal.⁊ Rap.⁊ idem Pe.⁊ bar.in.d.l.ſi pluribus.iō de facili reſtringatur⁊ magis de facili ꝓbatur declaratio q̄ reuocatio ar.eox que hn̄r in.l.hēdes palā.§.ſed ſi notā.ff.de teſta.Nec ob.ꝙ interlocutorie trāſeūt in rem iudicataȝ:qꝛ quo ad ptem qꝛ verū eſt inualidis non in alijs.d.§.ꝯdēnatum cū fi.Jtē lȝ ꝓnuncietur ꝙ ſit admittēdus ad ꝓbationē deſuetudīs ⁊ aſſigneī ſibi terminꝰ ad id ꝓbādū non tñ ꝓnūciaī neceſſariū ſibi id fore qꝛ ſepe qs ex abūdāti conaī qs ꝓbaī id qō ñ ē:ſȝ tollit dubitatiōeȝ nec ſi nō ꝓbat ſibi nocet.l.q̄ dubitatiōis h̄ re.iu.⁊.l.teſtm̄.C.h̄ te. Laus deo.

¶ An aſſumpti in cardinales per pontificē in priuato ꝯſiſtorio cenſeantur adepti ius poſtulandi dignitatem cardinalatus tanq̄ ſibi debitam ꝓtextu hmōi aſſumptiōis ſtāte quadaȝ ꝯſtōne Eugenij de qua infra in conſilio ſit mētio.

¶ Conſilium cclxxviij.

1 **In nomine dn̄i noſtri** ieſu xpi.¶ Cuius nomen in cunctis ꝯſiliis inuocare nr̄i moris eſt:ſed in pn̄tiaꝝ longe magis accurate ⁊ inſtātius eius auxiliuȝ eſt ſuppliciter implorandū.Cū de re in eccleſia ſua arduiſſima agatur:adeo ꝙ vna cum bal.in ꝯſilio ſciſmatis ꝙ poſuit in titulo.C.ſiqs alicuiꝫ teſtari prohi.dicere poſſumus cā ius agitur deus:diuino itaq̄ auxilio ſupplr implorato.Ui prima facie dōm ꝙ dictis quattuor platis in cardinales in priuato ꝯſiſtorio per papam paulum aſſumptis nullum ſit acquiſitum ius nec valeant eius ꝓtextu dignitatem poſtulare cardinalatus tanq̄ ſibi debitaȝ ꝓtextu dicte aſſumptionis.ita priuato in ꝯſiſtorio emanate:nam ꝯſtō felicis recordationis eugenij in themate deſcripta vꝫ pn̄tem ꝯſultationem decidere declarat.n.⁊ decernit ꝙ per publicationeȝ p aliquē ſummū pontificē de aliqua pſona in cardinalē factā in priuato ꝯſiſtorio nihil iuris vel tituli in ea cardinalatus dignitate aut noīe acqſitū cenſeaī donec cardinalatus inſignia fuerit actualr aſſecutus:ſed ſolū ad cardinalatus initiuȝ diſpoſitū videaī.ipſi vꝫ de hac dubitatiōe caſus in preſata eugenij ꝯſtōne que vꝫ pro hac extirpatione tollēda emanaſſe ⁊ vbi eſt caſus legis ſeu canōis ibi nulla dubitatio.l.ancille.C.de fur.l.illā ver.de mō.C.de col.qcqd aūt ꝓncipi placuit legis vigorē hȝ.l.j.in prin.ff.de ꝯſti.prin.⁊ inſti.de iu.na.gen.⁊ ciui.§.ſed ꝙ ꝓncipi.Et ꝯſtōnes nūcupanī que per principē decernūtur vt in pſato titulo ⁊ extra.e.ti.⁊ dicta eugenij bulla ibi pn̄ti ꝯſtōne decernimus ⁊ declaramus ⁊ h̄ clariſſimū nō inſiſtendū:nec vꝫ obſtare ſi dicatur dicta eugenij ꝯſtō loqtur in ſola ſimplici publicatiōe facta in puato ꝯſiſtorio in caſu nr̄o aliud actū fuit q̄ deuētū ad ſolam noiationē:qꝛ felicis recordationis paulus ⁊ reuerendiſſimi dn̄i cardinales dictos quattuor platos in cardiales aſſumpſerunt.⁊ iō prefati quattuor nō nituī ex ſola publicatione:ſed ex ipſa aſſumptiōe que vr̄r eſſe diuerſa:⁊ ideo quelibet pontificalis diſpō militet in caſu ſuo ⁊ ꝯcordenī dicte pontificū ſanctiones cū promptū ſit eas inuicē ꝯcordare.c.cū expediat de elec.in.vj.⁊.l.vnica.C.de inoff.doti.nam rn̄detur ꝙ ēt ꝯſtō eugenij loqtur de aſſumptis in cardinales:vt demonſtrant verba eiuſdem conſtitutionis ibi nonnulli in ſecreto conſiſtorio aſſumpti fuerunt ⁊c.

a ¶ Cū igitur conſtō pſata poſtea pciſe diſponat ꝙ ex hmōi pronunciatione ſeu aſſumptione nulluȝ ius titulus ⁊c aut noīe acqſitus ſit ſeu acqri poſſit vel dēat donec ⁊ quouſq̄ cardinalatus inſignia vȝ per capelli rubei traditionē ⁊c.vꝫ dicta ꝯſtō intelligenda ēt in aſſumptis in cardinales.⁊ ſic vꝫ militare in terminis nr̄is.Et ſi dicatur eugenius nō potuit ligare manus pauli ſucceſſoris cū par in parem non habeat imperium.l.nā ⁊ ſi magiſtratus.ff.de arbi.⁊.c.innotuit de ele.⁊.l.ille a quo.§.intēpeſtiuū.ff.ad treb.Et iō ꝓnceps ſit ſolutus legibꝰ.l.princeps legibꝰ.ff.de.ll.⁊.l.digna vox.C.e.tit.rn̄detur ꝙ lȝ ſucceſſor non ligetur lege ꝑdeceſſoris.Tn̄ ligantur ⁊ viciātur eius geſta vt ꝓbatur in.l.reſcripta.⁊ in.l.nec dānoſa.C.de pci.impe.offe.⁊ fere per totū titulū ⁊ extra de reſcri.inantiqs in.vj.⁊ in cle.⁊ in infinitis iuris partibus:⁊ rō eſt qꝛ princeps:lȝ non ligeī legibus.Tn̄ cenſetur velle legibus viuere.l.digna vox.C.de.ll.⁊ iō faciēdo aliquem actum cenſetur velle ꝙ ille actus legibus ſubiungetur ad h̄.l.humanum.Cū ibi traditis:maxime per bal.C.de.ll.iō geſta per principem ꝯ legem regulariter non valēt ⁊ maxime qñ leges procedunt interpretrando ⁊ diſponēdo ſuper gerendis per ipſum principem:put ēt ꝯtingit ꝙ quis non pōt ſibi imperare cū non ſit dn̄s ſuſipſius.l.liber homo.ff.ad.l.acqui.Et iō nō pōt ſibi legem imponere a quo recedere non poſſit.l.ſiqs in principio teſti.ff.de le.iij.⁊.l.ſi mihi ⁊ tibi.§.in legatis de le.j. Et nihilominus diſponere pōt ꝙ gerenda poſtea per ſeipſum non teneant p.d.l.ſiqs in princi.teſti.⁊ per.d.l.humanum.nam per precedentem

diſpōnem cenſetur velle ꝙ actus poſtea geſtus non teneat ⁊ ita cenſetur velle princeps ꝙ eius geſta non teneāt qñ le ges voluit nō tenere: ⁊ multofortius cenſet velle ꝙ eius actus non producat eos effectus de qbus eſt diſpoſitū ꝙ non producant per actum geſtum a principe: ⁊ ita vī occurrere in caſu nr̄o: qꝛ per eugenium non ſtatuit ꝙ pronunciatio cardinalium facta in ſecreto ꝯſiſtorio nō valeat: ſꝫ diſponitur ꝙ valeat eo reſpectu: qꝛ per ipſam pronunciationē vī diſpoſitū ad initiū cardinalatus: ſꝫ bñ ſtatuit ꝙ nullū ius vel titulus re aut noīe querat donec tradant inſignia ſm formam in ea ꝯſtōne deſcriptā impedit ergo vel ſuſpendit effect⁹: nō aūt oīno viciat: qꝛ nō eſt pua res initiū cuiuſꝗ rei imo potiſſima dicit iuriſcōſultus in.l.i.ff.de orig.iu. Ex quibus vī ꝙ per dictā ꝯſtōnē eugenij ſit iterpetrāda diſpō pauli dū aſſumpſit illos in cardinales.ſ. ꝙ illa aſſumptio cēſeatur diſpoſuiſſe illos ad initium cardinalatus: nō tñ illis ita aſſumptis ſit hactenus acquiſitum aliqḋ ius re vel noīe nec aliqs titulus cardinalatus donec eis ſolēniter tradant inſignia: ⁊ cū illa inſignia veniant tradenda per pontificem qui ſolus pōt ſupremas dignitates concedere: ar.l.ꝓbatorias.C.de diuerſis offi.lib.xij. Non artabitur pontifex illa inſignia conferre ſi ſibi non placet: cum non ligetur ad exequendum geſta per predeceſſorem per iam dicta.

b ¶ Qḋ maxime vī dōm qꝛ ex vbis cedule que oñdit de geſtis p pfatū paulū nō vī neceſſario reſultare ꝙ illis aſſumptis in cardinales per illā aſſumptionē in ſecreto ꝯſiſtorio factam ſit queſitū ius ſeu titulus cardinalatus anteꝗ inſignia traderent. nam de ipſis inſignijs nulla ſit mētio in dicta cedula. ⁊ ſic non vī diſpoſuiſſe ꝙ ipſa inſignia non ſint neceſſaria ad acqrendū ius in dicta cardinalatus dignitate: ⁊ iō non vī derogaſſe cōſtōni eugenij: ſed potius diſpō ⁊ aſſumptio facta per paulū vī interpetranda per ꝯſtōnē eugenij: ar.l.nō eſt nouū.⁊.l.nā ⁊ poſteriores.ff.de.ll.⁊.l.ſi ſerui vrī.C.de noxa.⁊.o.c.cū expediat. Nec alia verba dicte cedule vīr aſtringere in ꝯ̄rium. nā p̄io lꝫ in dicta cedula pluries dicat ꝙ papa paulus p̄noīatos aſſumpſit in cardinales: nō ppea dī ꝙ eis tribuerit ius in dicto cardinalatu re vī noīe. Cū ēt ſimplr ꝓnūciati ī cardinales in ſecreto ꝯſiſtorio dicant aſſumpti in cardinales vt euidenter appet per dictam ꝯſtōnē eugenij: vt ⁊.ō.ponderatum eſt. ⁊ tñ ex tali pronunciatiōe: lꝫ dicant aſſumpti in cardinales nullū ius aut titulus cardinalatus acqrit vt eſt caſus in dicta cōſtōne eugenij: vt.ō.ponderatam. Vñ ſiꝉ lꝫ in dicta cedula dicat ꝙ p papā paulū fuerint pfati ī cardinales aſſumpti: nō ꝓpterea vī inferri ꝙ in eis fuerit trāſlatū aliqḋ ius ſeu titulus cardinalatus re vel noīe. Ex quo per eam apparet ꝙ dicta aſſumptio fuit facta in priuato ꝯſiſtorio nō in publico. Nec ēt vīr obſtare quatenus ſubdit ꝙ prefati in cardinales aſſumpti poſt eoꝝ publicationē ſuper oībus pdictis cū ipſa cedula poſſint bullas expedire. naꝫ vī ꝙ intelligi dēat poſt publicationē.ſ. ſolēniter factā ⁊ ſic cū inſigniorū exhibitione ſm formā traditā per conſtōneꝫ eugenij vt ſic vna diſpō per aliā ſuppleat ⁊ īterpretet p iura pallegata: ⁊.c.cū expediat de ele.in.vi.⁊.l.vnicā.C.de iof.dot. Et ſatis operant dicta vba cū per ea diſponatur ꝙ poſt inſignia tradita poſſint bulle expediri abſꝗ alio mādato pōtificis. ⁊ ita etiā operāt vba ſequētia vꝫ quā cedulā voluit hēre vī ſupplicatiōis manu ſua ꝓpria ſignate ēt poſt ei⁹ obitū: nō āt operāt ꝙ ex ea qrat aliqḋ ius ſeu titul⁹ cardinalat⁹. ⁊ ſic deroget ꝯſtōni eugenij que vī ſic poſſe ꝯcordari cuꝫ diſpōne pauli.

c ¶ Nec ēt vīr pdicte ꝯſtōni obuiare ſequentia verba dicte cedule ibi voluit ſanctiſſimus dñs nr̄ ꝙ in caſu ꝙ abſit accideret caſus mortis ſue imediate ⁊ eo momēto intelligant ipſi quattuor cardinales eſſe publicati: dicta.n. verba non arrant ꝙ eis cenſeat queſitū aliqḋ ius ſeu titulus cardinalatus re vel noīe ſed ſolū ꝙ cenſeant publicati: ſed publicatio ſola abſꝗ inſigniorꝝ exhibitione nulluꝫ ius tribuit vt eſt expreſſuꝫ in dicta ꝯſtōne eugenij: merito non obſtat ꝙ intelligantur publicati: ſed predicta cl'a operatur ꝙ poſtea dicta aſſumptio non debeat teneri ſecreta ꝑut.ō.diſpoſitū erat ſub vīculo excōis ꝙ ſecreta teneret: ſꝫ ſubdit ēt ꝙ ipſi cardiales ſb eiſdē cēſuris teneant eos noīare. vbi pri⁹ erat eis iniūctū ꝙ nō noīarēt eos.ſ. vt aſſumptos ī cardinales.

d ¶ Nec etiā vīr obſtare verba que ſequuntur quos ex nūc prout ex tūc recipimus in cardinales in ſocios ⁊ in fratres cum omni caritate. nam reſpondetur ꝙ cardinales ipſi nō habent ptātem conferendi ius in cardinalatu. Sed illud ſpectet ad papam. Nec poſſunt cardinales derogare in aliquo legi ſuperiori. ⁊ ſic legi pontificis: ar.c.cū inferior ex de ma. ⁊ eſt expreſſuꝫ in cle.ne romani de elec. vbi tex. ⁊ la ti⁹ p doc. de ptāte collegij cardinaliū vacāte ſede. Vñ dcā receptio fcā per eos vī intelligenda ꝙ effectū ſortiatur p̄ ſtitis inſignis per ſucceſſorem ⁊ non prius cū non potuerint in aliquo derogare dicte conſtitutioni eugenij.

e ¶ Nec ēt vīr obſtare ꝯſequentia verba ibi nō obſtantibus quibuſcūꝗ ſolēnitatibus in aſſumptione cardinaliū ꝯſuetis: qꝛ vīr intelligenda de ſolēnitatibus cōſuetis in aſſumptione cardinaliū que reſultat ex nominatione ſeu publicatione fcā in priuato cōſiſtorio cuꝫ ⁊ illa dicat aſſumptio in cardinalē vt.ō.deductū eſt p tex. dicte cōſtōnis eugenij: nō aūt vīr referēda ad ipſa inſignia q̄ neceſſario reqrunt exhiberi: ad hoc vt ius queraꝉ ipſis aſſumptis. ꝙ maxime perſuadet: qꝛ dicta cl'a derogat ſolēnitatibus ꝯſuetis. ⁊ ſic vī ponderare ꝯſuetudinē potiuſꝗ ꝯſtōnis diſpōnē: ⁊ ꝓpterea nō vī p eam derogari dicte ꝯſtōni quo ad inſigniorum exhibitionē cū illa inſigniorꝝ exhibitio reqrat potius ex ꝯſtōne ꝗ ex conſuetudine. ꝙ maxime pꝫ qꝛ ille cl'a non obſtātibus cēſet appoſita p ipſos cardinales nō per papā. Nam ō nō obſtātia fcā per papā ſubdite poſtea imediate: ſꝫ ipſi cardinales nō pñt adijcere cl'am nō obſtātib⁹: circa ea que reqrunt aliqua ꝯſtōne pape: ꝑut eſt expreſſuꝫ in.d. cle.ne romani.in p̄in. merito iſta cl'a neceſſario vī referenda ad ſolēnitates cōſuetas: nō tñ expreſſe requiſitas p aliquā conſtitutionem ſummi pontificis.

f ¶ Preterea ſi precedētia verba non importāt ꝙ cenſeatur aliquod ius collatum in ipſos ita aſſumptos illa cl'a nō obſtātibus ⁊c. Nō vī ꝙ ius illud tribuat: qꝛ nō tendit ad amplandā diſpōnē: ſed ſolū ad remouēdū obſtacula vt verba ipſa ſonāt a qbus in dubio nō eſt recedēdū.l.nō aliter de le. iij.⁊.l.j.ſ.ſi is qui nauē ō exerci. Et pariter rñderi pōt ad ſequentia verba in quibus ēt ſanctiſſimus dñs nr̄ pro hac vice derogauit: qꝛ illud relatiuū qb⁹ cōplectit ſolēnitates conſuetas de qbus eſt premiſſum. Et ppea ſi precedēte cl'a nō trahit ad ſolēnitates p ꝯſtōnē pape reqſitas ſiꝉ nec trahit ad illas ſequens cl'a que de eiſdē ſolēnitatibus loquit: nec ēt vīr obſtare verba ſequētia qbus cardinalibus ꝓuidit de titulis infraſcriptis ⁊c. Nā ſiꝉ ꝓuiſio illa de titulis prefatis vī iterpetādā ꝙ effectū ſortiat qñ ipſa aſſumptio opabit ſuos effectus attribuēdo ius ī cardinalatū. ⁊ ſic preſtitis inſignis cum titulus cardinalatus non conferat cardinalatū: ſed ſit quedam qualitas cōnexa dignitati cardinalatus nec qualitas cadit ſine ſubiecto.l.eius qui ī prouinciam.ff.ſi cer.pe.⁊.l.ij.ff.de vſufruc.

g ¶ Nec etiā vī ꝙ per aliā cl'am in dicta cedula deſcriptam recedēdū ſit a iā dictis vꝫ ibi ſuppleuit ēt ipſe ſanctiſſim⁹ dñs nr̄ ſi forſitā in.ō.ſcriptis oībus interuenerint aliq defectus qbus oībus pro hac vice auctoritate aplica ex certa ſcia ⁊ de plenitudine ptātis derogat. Nā papa p dcā vba vī remouere defectus qui interuenerit in dcā aſſumptiōe ſeu in dicta diſpenſatione fcā circa pluralitatē bñficiorū. Et in aſſignatiōe titulorū ⁊ hmōi nō autē vī ꝙ remoueat ea que poſtea ſeq debebāt. Non.n. interuenit defectus in aſſumptione fcā in cōſiſtorio priuato. lꝫ poſtea habeat alia fieri publicatio ī ꝯſiſtorio publico ⁊ habeāt poſtea īſignia exhiberi. nam qñ plures actus ſolēt adhiberi ad conſequēdā aliquā dignitatē: que dignitas nō ꝯfert niſi oībus actibus expeditis nō dī interuenire defect⁹ in primo actu. Lꝫ alij actus poſtea requirātur ad effectum cōſequēdū. Puta ad doctoream dignitatem cōcedendam promouendus primo licentiatur deinde examinatur. Et tertio loco ſit publica in qua iterum approbatur ⁊ inſignia conceduntur: ꝑfecto licet per actū licētie ſeu per examē non conferat dignitas doctoratus. ſed ſit expectandus ſequēs actus. nō ppea diceret aliquis ſane mentis ꝙ ex hoc in examine vī īnſcē tie conceſſione interuenerit aliquis defectus. ita in propoſito. lꝫ ad dignitatem cardinalatus conſequendam requiratur inter cetera inſigniorum exhibitio prout traditur in ꝯſtōne eugenij nō dicant īteruenīſſe aliq defect⁹ in aſſumptione fcā in priuato cōſiſtorio. Cū illa videat diſponere ad initiū cardinalatus ⁊ nō tēdere ad finē ⁊ effectū dignitatis. tūc cōferēde ex eo actu ſtāte declaratiōe facta p eugeniū ī ſua cōſtōne. Et idcirco nō videat p ea vba derogatū reqſite exhibitiōi īſigniorꝝ cū ſolū ſuppleant defect⁹ q iteruenerint ī.ō.ſcriptis. ⁊ eiſdē deroget ſolis defectibus: nō aūt ſuppleant ea q̄ poſtea reqrebant q̄ nō habebāt interuenire in.ō.ſcriptis ī ipſa cedula: ſꝫ poſtea habebāt ſeq. Et

verba

verba illud non ſonent pro predicta. Et maxime qr nõ põt dici interuenire in actu id qḋ poſtea fit vel faciendum eſt ſeparato tp̃e vt de ſe eſt notũ. nam dictio in maxime iuncta ablatiuo caſui denotat intrinſicitatẽ reſpectu rei: ⁊ tẽporis l.j.§.in flumine.ff.de flum. quod not.gl.in cle.vt hĩj qui de etate ⁊ quali. in verbo in ĩjſdem. ⁊ gloſ.xvij. queſtio. iiij.c.j.

b ¶ Ex qbus vĩ deduci ꝙ verba dicte ce͞le non importẽt ꝙ cenſeatur derogatũ vel ſupplectum circa dictam inſigniorꝫ exhibitionẽ que non erat adhibenda in actu. ſed poſt actũ. Et ſi verba ad hoc non artant non debemus dictã ſupple ctionem ⁊ derogationem ad id extendere. Cum de mente nobis non conſtet: ⁊ derogationes que fiunt iuri maxime cõi ⁊ ſic cõſtõni principis ſint odioſe ⁊ reſtringende vt ſin gula que a iure cõi exorbitant. in.vj. ⁊.l. ꝙ vero cõtra de.ll. ⁊ in.c.j. de filĩjs preſbyterorꝫ li.vj. cũ ſi. vulgaribus. Ex qui bus deducitur vĩ ꝙ verba dicte cedule non artent ꝙ cen ſeatur paulus velle in aliquo derogare dicte ↄſtõni euge nĩj. Nec artare vĩr ꝙ ipſe voluerit ↄcedere ius in re añꝗ publice inſignia cardinalatus concederentur: ⁊ idcirco vĩ preciſe ſtandum dicte ↄſtõni eugenĩj: ⁊ cuꝫ in hm̃oi correpti uis non recedamus a verbis.l.ſi vero.§.de viro lex loqui tur.ff.ſol.matri. ⁊ alia iura. ĩ. adducta. ⁊ glo. ſinglis in.c.cu pientes.§. ꝙ ſi per.xx. de elec.li.vj. Dicit ꝙ per ſubauditio nes ⁊ tacitos intellectus non eſt inducenda.ll. correptio quam doct. ſequuntur ⁊ commendant. Et ſatis poteſt dici tacitus intellectus ille quem verba expreſſa non importãt.

i ¶ His tñ non obſ. ſaluo ſemper iudicio melius ſentientis in contrariam partem arbitror eſſe iuſtitiam in eo fragili iu dicio ſatis lucidã ⁊ clarã. nã premittendum cenſeo ꝙ ↄſtõ eugenĩj non diſponit gñaliter ꝙ dignitas cardinalatus nõ conferatur ſeu collata non cenſeatur niſi prius publice car dinalatus inſignia concedantur: ſed ſolum in ea ſtatuit qḋ per ſecretam pronunciationem de alicuius perſona in eccle ſie romane cardinalem per romanum pontificem in ſecre to ↄſiſtorio factaꝫ eidem perſone in cardinalem ſic pnun ciate nihil iuris tituli vel honoris acqrat donec ⁊ quouſꝗ ſic pronunciato cardinalatus inſignia tribuantur. Et eſt ẽt aduertẽdũ ꝙ in principio dicte ↄſtõnis pmittit ꝙ idẽ etiã deprehendebatur ex libro romani ordinis ſeu cerimoniarꝫ ⁊ alĩjs eccleſie romane libris ⁊ antiqs codicibus. Vñ di cta ↄſtõ eugenĩj vĩ loqui eo caſu quo per eoſdeꝫ libros de prehendi põt ꝙ nihil tituli vel honoris per promotionẽ in cardinalem pro moto acqrat. Nã ex pſtatiõibus diſpõnes poſtea facte interpetrãtur: ar.l.ſi.ff.de hered. inſti. ⁊.l. titia rñdit.§. idem rñdit de ver.ob. ⁊ per bar. in.l. ambitioſa de decretis ab ordi.faci. ⁊ per gl.in v̓bo hoies. ⁊ docto.in cle.j. de ele. ꝙ ⁊ deprehendit ex verbo declaramus in dicta ↄſtõ ne poſito qḋ quidẽ verbũ eſt demonſtratiuũ iuris antiq vt eſt gl.in cle. ſtatutum de elec. in verbo declaramus. ⁊ gl. in verbo prorogamus in.c. ↄſtõnem in princi. de regularibus li.vj. ⁊ gl.in verbo declaramus in.c. qr ſepe de prehẽ. eo.li.

k ¶ Nec ob. ꝙ adĩjcitur verbuꝫ decernimus ꝙ ſolet eſſe de monſtratiuum iuris noui vt no.gl.in verbo decernimus in cle. gñalem de eta. ⁊ quali. ⁊ gl.in cle. ſi vna de rebus eccle. non alie. ⁊ in cle. quis in prin. de ap. ⁊ in.c. eos de ſenten. excom.lib.vj. Nam illud verbum decernimus quatenus eſt demonſtratiuum iuris noui referri põt ad vltimaꝫ particu lam ipſius ↄſtõnis. Qua diſponit ꝙ ẽt poſt aſſecutã digni tatem per inſigniorꝫ receptionem ⁊ admiſſionem ⁊ receptio nem in cardinalem non hẽat vocem in electiõi romani põ tificis donec in tractandis ↄſulendis ⁊ deliberandis nego cĩjs in ↄſiſtorĩjs fuerit per pontificem tributa expreſſa lnia qḋ interrogatus conſultiue det rñſioneꝫ. ⁊ ſic ei fuerit pro nt vulgariter dĩ os apertum per pontificem in hm̃oi con ſiſtorio h.n. fortaſſe non erat iure antiquo diſpoſitũ. Põt etiam referri ad penas inhabilitationis priuationis ⁊ excõi cationis: que in fine ↄſtõnis apponuntur: verbum aũt de claramus referat ad eã partem ↄſtõnis qua diſponitur qḋ per pronunciationem factã in ↄſiſtorio priuato nullum ius queratur tali pronunciato donec ⁊c. Cum per prefationeꝫ ſupra ponderatã innuat ꝙ in hac pte. ideꝫ deprehendi po terat eſſe de iure añ ipſam ↄſtõnem. ⁊ ſic quolibet verbum ſtet in propria ſua virtute ſingula.ſ. ſingulis referendo mõ premiſſo. Lꝫ ẽt dici poſſet ꝙ verbuꝫ decernimus quis ple runꝗ ſit demonſtratiuuꝫ iuris noui. Tñ ſepe demõſtrat ẽt ius antiquum vt facit in.c. in geneſi. de ele. ⁊ in.c.j. de iure iu.li.vj. Attẽto fine ipſius ⁊ que not. ibi gl. vlti. Et idẽ de notarẽ vĩ in.c.j. de elec.li.vj. ⁊ in.c. cum olim.el.j. de priui legĩjs. Et iõ iunctum verbo declaramus de facili poſſit in terpetrari ꝙ denotet ius antiquum. Non aũt arbitror qḋ per librum cerimoniarꝫ vel alios antiquos codices romane eccleſie diſponatur vel deprehendatur ꝙ ſi papa per ſuam bullam plumbeã concederet alicui dignitatem cardinalatꝰ non cenſeatur collatum aliqḋ ius re vel noie. Et multo for tius ſi mãdaret noiari publice pro cardinali: ⁊ per cardina les recipitur in ſocium ⁊ in fratrem ſeu qḋ hẽatur pro rece pto: prout nec preſupponitur in puncto qḋ iſtud deprehẽ datur ex ipſis libris antiqs romane eccleſie. Cum ſolũ que ratur an obſtet cõſtõ predicta eugenĩj alſ nõ fuiſſet caute conſultatum non facere mentionem de ipſis libris antiqs quatenus circa hoc diſponerent: ſolum itaꝗ arbitror depre hendi ex libro cerimoniarꝫ qḋ pronunciati in ↄſiſtorio pua to dẽant poſtea in ↄſiſtorio publico pronũciari ⁊ inſignia cardinalatus concedi. Quibus conceſſis cenſeãtur cardia les. ita ꝙ ex eo libro ⁊ ex alĩjs deprehẽdatur qḋ in ipſa inſi gniorꝫ exhibitiõe conferatur dignitas cardinalatus. ita qḋ lꝫ ſit in ↄſiſtorio priuato pronunciatus non ſit honorãdus nec hñdus pro cardinali añꝗ cardinalatus inſignia rece perit: non tñ ẽt eſt verifile qḋ ipſe liber cerimoniarꝫ diſponat qñ papa aliter cardinalatus cõferret qḋ ipſa collatio ius nõ tribuat. ꝙ ſi ita eſt multum confert ad interpetrationẽ di cte ↄſtõnis Eugenĩj qḋ non trahatur ad caſum nr̃m per ea que infra dicã. Dato ãt ꝙ alr nõ appereet de ipſis libris an tiqs niſi quatenus p dictã ↄſtõnẽ Eugenĩj exprimit, nihi lominus eãdẽ ſniam tenẽdã arbitror. ita ꝙ in h̃ non facio fundamẽtũ cũ tenor predictorum librorꝫ mihi non appeat.

l ¶ Cum itaꝗ vt premiſſum eſt dicta ↄſtõ Eugenĩj ſolũ di ſponat ꝙ per pronunciationem in priuato cõſiſtorio factã de aliquo in cardinalem eidem pronunciato nullũ ius que ratur donec ⁊c. Et in caſu nr̃o dicti quattuor in cardinales aſſumpti non nitãtur ex ſola pronunciatione in ſecreto con ſiſtorio fcã: ſed nitãtur ex eo qr papa paulus voluit in eos titulum ⁊ dignitateꝫ cardinalatus conferre: ⁊ eis ius ⁊ titu lum cardinalatus re ⁊ noie concedere vt inferius probabo merito dicta cõſtõ Eugenĩj non militet in caſu nr̃o nec in aliquo obſtet prefatis noiatis ⁊ aſſumptis in cardinales. ꝙ aũt paulus voluerit prefatos eſſe cardinales ⁊ eis eſſe col latum ⁊ contulerit ius dignitatem ⁊ titulum cardinalatus demonſtratur ex pluribus verbis dicte cedule. nã in dicta cedula pluries ⁊ pluries prefati quattuor noiantur cardina les ſimplr ⁊ abſolute ex quo demonſtratur ꝙ ipſe paulus ⁊ collegium cardinalium habebant eos pro cardinalibus: ⁊ cũ verba ſint note paſſionuꝫ mentis vt ait philoſophus ⁊ pro batur in.c.ĩj. requiſitis de ap. ⁊ in.l. labeo.§. idem tubero. de ſupple.leg. ⁊.xxĩj.q.ĩj.cañ. is aũt. Quinimmo pluries in di cta cedula narratur ꝙ paulus eos aſſumpſit in cardinales ⁊ pluries dĩ ꝙ iã aſſumpſit. ⁊ ſic loquitur per verba prete riti tp̃is que denotant rem perfectã.l.j.§. hec verba.ff. quod quiſꝗ iuris. ⁊ de peni. di.j.§. hec verba. ⁊ de iure patr. rela tum. ⁊ maxime prepoſita dictione iã que ſolet denotare reꝫ retro perfectã.l. nunꝗ.§. theſaurus de acqui. rerum domi. ⁊ de ↄſang. ⁊ affi. non dꝫ.vĩj.q.j. talis in princ. de elec.c. du duꝫ.ĩj.§. in his. ⁊ de iure patro.c. nobis. maxime iuncta ver bo preteriti tp̃is fortius demonſtrat rem iã conſumataꝫ vt de ſe demonſtratur ad hoc inſtitut. de tutelis.§.pe. ⁊.l. nec emptio.ff.de ↄhen.emp. ⁊.l.iĩj. in princ.ff.de liberatiõe leg. Non ergo proprie loquendo dĩ inde aſſumptus in cardina lem ille qui ſolum noiatus eſt in cardinaleꝫ: qr verba ſunt intelligenda cum effectu non verbotenus.ff.ne ius ſiet ei. l.pſr.§. docere. ⁊.xvĩj.q.iiij.cañ. ſiquis ſuadente. ⁊.d.§. hec verba. ⁊.d.c. relatum cum ſi. Nec ẽt dĩ aſſumptus in cardi nalem qui habet initium diſpoſitum ad cardinalatum: cuꝫ initium cuiuſꝗ rei non reddat rem conſumatã ſeu perfectã vbi finis diſtat ab initio vt de ſe eſt notuꝫ. propterea dicta verba non verificarentur ſi fuiſſent ſolummodo pronũcia ti in ſecreto conſiſtorio. ita qḋ pronunciatio ipſa hr̃et dum taxat vires ⁊ effectum de quibus in conſtitutiõe Eugenĩj.

m ¶ Nec ob. ꝙ in dicta cõſtõne eugenĩj: illi dũtaxat vt ſupra pronunciati dĩr fuiſſe aſſumpti in cardinales ibi nonnulli in ſecreto ↄſiſtorio in cardinales aſſumpti fuerunt. Nã rñ detur ꝙ lꝫ in dicta ↄſtõne eugenĩj verba illa fuerũt aſſum pti in cardinales. ita ſumãtur pronoiatis ⁊ pronũciatis in cardinales quaſi dicãtur aſſumpti deſtinatione ſeu pnũcia tione. Et ſic in pprie vt innuũt verba precedentia ⁊ ſequẽ tia nõ tñ ſequit ꝙ in alia ↄſtõne ſeu pape diſpõne v̓ba ſilia debeant in proprie ſummi qñ ex verbis ſequẽtibus aut pre

cedentibus non artamur ad ſumendũ.in proprie.Cum aſs in euangelio dicatur q̃ xp̃s fuit crucifixus hora tertia eo q2 tunc iudei clamabãt crucifige ⁊ diſpoſuerũt iudicẽ ad eum crucifigendum.⁊ ſic initiũ quoddã prebuerũt crucifixioni. Et tñ in aliis euãgelijs dr̃ crucifixum hora ſexta.⁊ ſic proprie ⁊ vere ꝓut hec trãſumptiue hñr de peni.di.vij.q2 periculoſe⁊ aſs multis in iure reperiſ q̃ eadẽ ṽba vno loco ponũtur in proprie ſꝫ ſubiectã mãm.Et tñ alibi poſita in dubio ſumunſ ꝓprie pꝫ in.l.ſi vno in prin.ff.locati. vbi verbum donatio ſm̃ ſubiectã mãm poniſ pro trãſactione.⁊ in l.ſi ſtipulatus.ff.de vſuris.vbi ṽbũ dare poniſ pro tradere ⁊ non denotat dñij trãſlationem.Et tñ aſs in dubio denotat dñij trãſlationẽ ṽbũ dare.l.ſi.ff.de ꝯdi.ob cãm.⁊ inſtit. de acti.§.ſic itaq3.⁊ ṽbũ donatio in dubio non poniſ pro trãſactione vt in toto titulo de donationibus extra.ff.⁊.C. Item ṽba genitiui caſus denotãt dñij trãſlationẽ.l.ij.§.in locum.ff.de relig.⁊ ſump.fune. Et tñ multotiens alibi aſr in iure ponitur vt probatur.in.l.ij.in prin.ff.de orig.iuris. ⁊ in rubrica.ff.de noui oper.nunc.cum ſi.Et de hm̃oi ſimilibus exemplis poſſent impleri membrane:ið non inſiſto.

n ¶ Poſſet et̃ dici q̃ non bñ declaraſ in dicta ꝯſtõne eugenij q̃ illi qui fuerũt aſſumpti in cardinales nõ fuerint aſſecuti ius ſeu dignitatẽ cardinalatus:ſed ſoluꝫ dr̃ q̃ in eccl'ia dei nõnulla dubia ꝓdierunt circa eos:lꝫ in hoc nõ faciam fundamẽtũ:ſed in pcedentibus:⁊ vltra iã dicta ex ſequentibus ṽbis dicte cedule.idẽ depꝛehẽdiſ quaten⁹ dr̃ q̃ papa voluit qð occurrẽte caſu ſue mortis intelliganſ immediate ⁊ eo momento ipſi quattuor cardinales eſſe publicati:⁊ qð cardinales teneãtur ſub cenſuris eos noiare.Si.n.nullꝫ ius re vł noie fuiſſet eis attributũ fruſtratorie artaſſet ſub illis cẽſuris ⁊ penis cardinales qð eos noiarẽt.⁊ fruſtra ea cura diſpoſuiſſet qð imediate ⁊ eo momẽto intelligãtur eẽ publicati diſpõnes aũt maxime pontificis nõ dñt intelligi vt ludibrio ſint.c.commiſſa de elect.libr.vj.⁊.c. ſi papa de priui.li.vj.⁊ in.c.abbate de ver.ſig.⁊ facit.l.ſi prior in prin. ff.de iud.⁊.c.j.e.ti.li.vj.Et in dubijs debemus eã dare interpꝛetationem que eſt magis veriſil'is vt in regula inſpicimus in obſcuris in.vj.⁊ in.l.in obſcuris inſpici.ff.e.ti.cum ſimi.Non eſt aũt veriſil'e q̃ papa voluiſſet eos hr̃e pro publicatis ⁊ ſub dictis penis artare cardinales ad eos nominãdos ſi nõ voluiſſet eos haberi pro cardinalibus ⁊ ſi nullum ius eſſet eis acquiſitũ immo veriſil'e eſt qð voluerit cõferre eã dignitatem ⁊ illã ꝯtulit re ⁊ noie iuſq3 ac titulũ cardinalatus in eos trãſtuliſſet.Et q2 ſola publicatio reſtabat ⁊ in publicũ noiatio:ið ita mãdauit vt imediate haberenſ pro.publicatis ⁊ noiari deberẽt:merito ſatis euidẽter deprebendiſ mens ipſa põtificis. Fortius aũt ⁊ clarius id deprebẽdiſ ex ṽbis imediate ſequẽtibus. Quos ex nũc ꝓut ex tũc ⁊ ex tũc ꝓut ex nũc recipim⁹ in cardinales in ſocios ⁊ in fratres cũ omni caritate.Nõ.n.recipiuntur in cardinales ſocios ⁊ fratres illi qui nõ hñt ius ⁊ titulũ ſeu dignitatẽ cardinalatus iã collatã.Vñ ex dictis ṽbis euidẽtiſſime demonſtraſ qð ſummus põtifex ⁊ ipſi cardinales volebãt qð abſq3 aliquo alio actu faciẽdo p eos vł p ſucceſſorẽ illi quattuor aſſumpti forẽt cardiales recepti a cetu cardialiũ i eoꝝ ꝯſortio ⁊ collegio:denotãt.n.illa ṽba impꝛ̃ſſionem diſpõnis ſtatiꝫ et̃ circa ignorãtes cle.ij.de bapti.⁊ ibi gl.in ṽbo ex nũc ⁊ Paulus ⁊ doc.⁊ p Archi.xxiij.q.v.ſꝫ audiẽs.⁊ per glo.in ṽbo ex nũc in cle.j.de ꝯceſ.pbẽ.i qbus hr̃ de virtute iſtoꝝ ṽboꝝ ⁊ exnũc ⁊ de virtute ṽboꝝ extũc p ſpe.in tit.de dila. §.j.v.ſꝫ qd.⁊ p gl.in ṽbo extũc in.c.q̃ ſit de elec.li.vj.⁊ in c.capitũes.§.j.e.ti.⁊ in cle.de iure pat.⁊ in cle.j.de ꝯceſſio. prebẽ.⁊ in cle.vt hij qui de eta.⁊ quali.⁊ per Archi.in.c.dudum de prebẽ.li.vj.⁊ per Bal.in.l.ꝑpoſteri.C. de teſtis.⁊ per Ang.in diſputatiõe ſua que icipit in re fulgẽti. Et ſenſus ṽboꝝ ſignificat qð eueniẽte ꝯditiõe cẽſeaſ receptus ⁊ habeaſ perinde acſi ab initio recept⁹ fuiſſet.⁊ ita ipſi ab initio recipiũt.ita q̃ receptio illa ſit peride acſi eueniẽte caſu immediate recepti fuiſſent iſte eſt ſenſus ṽboꝝ vt de ſe patet⁊ pbaſ ex his que hñr in iuribus ꝑallegatis cũ multis ſi.

o ¶ Vñ cũ põtifex ⁊ cetus cardialiũ iã recepit ipſos q̃ttuor cardiales i cardiales ſocios ⁊ fr̃es appet qð ſi ſteterũt i initio aſſumptiõis i cardiales:ſꝫ deuenerũt adact⁹ ꝯſumationẽ deſignãtes imo ad eũ actũ q ſeqſ ipſoꝫ aſſumptiõem iã ꝯſumatã.Nã pſuppõiſ ⁊ ẽ notiſſimũ q̃ nõ pri⁹ recipiunſ i cardiales ſocios ⁊ in fr̃es q̃ fuerit re ⁊ noie collata dignitas ⁊ ius cardialat⁹ i eũ q aſſumiſ:ꝓut nec aſſumunſ per alios collegiatos iferiores niſi illi q hñt eã dignitateꝫ ſeu qualitatẽ impꝛ̃ſſaꝫ quã hñt ceteri collegiati vt ꝓbaſ ꝯtinue expiẽtia reꝝ oiuꝫ magra.c.q̃ ſit i ꝓn.de ele.li.vj.⁊.c.ſtatutũ.e.tit.⁊ li.⁊.l.legati.§.ornatricib⁹ð le.iij.Nõ.n.aſſumunſ in cõſortio doctorũ q nõ ſunt doctores:ar.l.nemini.⁊.l.petitionẽ.C.de aduoc.diuer.iud.⁊.l.magiſtros.⁊.l.ſiqs in archiatri.C.de ꝓfeſ.⁊ medi.li.x.nec in ꝯſortio monachorũ q nõ ſunt monaci vt in cle.j.de elec.nec i ꝯſortio canonicoꝝ recipiſ niſi qs ſit cañ.Ad hoc q̃ no.Inno.in.c.eã te de reſcriptis.⁊ Hoſt.in.c.capl'm.eo.ti.volentes q̃ papa mãdando q̃ talis recipiaſ in canonicũ cẽſeſ mãdare q̃ canonicatus ꝯferatur quaſi receptio in canonicũ preſupponat canonicatũ collatũ q̃ ⁊ probat in.c.cũ aliqbus de reſcriptis in vj.⁊ in.c.ſi cũ ſup.⁊ in.c.hij qui de prebẽ.i.vj.⁊ facit.c.tibi qui de reſcriptis.e.li.volendo enim papa qð aliqs recipiaſ in canonicũ cenſetur velle ſuũ antecedẽs q̃ eſt collatio canonicatus vt dictis iuribus ꝓbaſ.⁊ facit.l.oratio.ff.de ſpõſa.⁊.l.ij.ff.de iuriſdi.om.iud.⁊.l.illud.ff.de acqui.here.ita ⁊ pariter receptus in cardinalẽ volũtate pape cenſeſ ⁊ ẽ ſcũs cardinalis ⁊ hꝫ collatã cardinalatus dignitatẽ p iã dicta.

p ¶ Hoc et̃ demonſtrãt verba ſequẽtia dicte cedule:q2 ſi ꝓnũciatio illa nõ ꝯtuliſſet aliquod ius re vel noie non erat neceſſaria plenitudo ptãtis nec cl'a ex certa ſcia nec etiã cl'a nõ obſtantibus:que omnia ſaltẽ demõſtrant mentẽ diſponentiũ q̃ nõ intẽdebãt ſtare in ſimplici verbali ꝓnũciatione:ſed preter ſolitũ volebãt in ſecreto cõſiſtorio eẽ ꝯceſſaꝫ per eos actus ibi deſcriptos dignitatem cardinalatus re ⁊ noie ⁊ effectuale ius cardinalatus.Et ſatis eſt q̃ de mente pape cõſtet cum quicquid placeat pape.⁊ ſic apl'ico ꝓncipi legis ſeu canõis vigorẽ habeat iuxta.l.q̃ principi in prin. ff.de cõſtõnibus pricipũ ⁊ inſti.de iure naturali gen.⁊ ciui.§.ſed q̃ principi.Preterea papa ipſe ſuppleuit ex certa ſcia ⁊ de plenitudine poteſtatis oẽs defectus ſi qui forſan in ſupraſcriptis oibus interuenerint certe ſi recipiũtur in cardinales in ſocios ⁊ i fratres illi qui nõ ſunt cardinales deficit dignitas cardinalatus in ipſa receptione in cardinales:ergo illa dignitas ſuppletur.Itẽ ſi in aſſumptiõe cardinaliũ requiriſ collatio inſignioꝝ:ergo ipſa inſignia deficiunt.igiſ iſte defectus ſuppleſ per papã.Et cũ vtaſ plenitudine ptãtis ex certa ſcia nõ ſubiũgatur diſpõni alicuius cõſtitutiõis ſeu legis.Cũ plenitudo poteſtatis ſit.ſ.oẽm legis poteſtatẽ ad hoc.c.ꝓpoſuit cuꝫ ibi no.de cõceſ.pbẽ. ⁊ q̃ per glo.⁊ doc.in.c.ad hec de reſcrip.⁊ in.c.ſignificaſti de elec.⁊ p gl.ſuper verbo cõcilio generali in.c.vbi periculum.eo.ti.li.vj.Nec eſſet plenitudo ſi qd deficeret cũ plenitudo adiectione nõ indigeat.xcviij.diſtin.cañ.j.in prin.facit.xxvj.diſti.bone.⁊.vj.q.j.c.ſi oia.Nõ tñ debet papa ſine cauſa vti plenitudine ptãtis:ꝓut dixit Inn.in.c. innotuit extra de ele.⁊ Io.an.in.c.ex publico de clericis cõiugatis ⁊ Panor.in.d.c.ad h̃ ſumus. Si aũt voluiſſet papa paul⁹ q̃ illa ꝓnũciatio effectũ ꝓduceret ſimplicis ꝓnũciationis parãs initiũ ad cardinalatus dignitatẽ nõ ſuberat cã vtẽdi plenitudine ptãtis merito daſ intelligi q̃ volebat q̃ illi eſſent cardinales:maxie eueniẽte caſu mortis ſue añ eoꝛũ publicationẽ.q̃ erat ꝯ̃ morem ⁊ videbaſ aduerſarij dicte cõſtitutioni eugenij:ið papa nõ ſine miniſterio voluit vti plenitudine ptãtis ⁊ clauſula ex certa ſciẽtia in ſupplendo oẽs defectus ſi q eſſent in aliquibus ex ſupradictis.

q ¶ Vnde oia verba dicte cedule tendunt in hãc cõcluſionem q̃ papa paulus nõ ſteterit in terminis ſimplicis ꝓnũciationis illoꝛũ in cardinales:que parat ſolũ initiũ ad cardinalatũ ſm̃ formã dicte cõſtitutionis.Eugenij:ſed voluit conferre dignitatẽ ⁊ ius cardinalatus illis quattuor nominatis in dicta cedula:vñ.ſ.dictis oibus ponderatis ⁊ bñ animaduerſis euidẽtes cõſtat de mẽte põtificis q̃ voluit q̃ illi eſſent vere cardinales ſaltẽ eueniẽte caſu mortis ſue. nã:ſi ſingula ponderata non ſufficeret ſaltẽ oia ſimul iũcta ad h̃ artant ad hoc.l.ij.in prin.cũ concordantijs ibi adductis de excu.tu.Et ſi illa fuit mens pape ⁊ papa voluit vti plenitudine poteſtatis prout expꝛeſſit ⁊ etiam ex certa ſciẽtia prout expꝛeſſum eſt in dicta cedula ſine dubio dicendũ eſt qð dignitatem cardinalatus cõtulit ⁊ ius ⁊ titulũ cũ ea fecerit ex abſoluta poteſtate pape :que abſoluta poteſtas nõ ſubiacet legibus.d.l.ꝓnceps legibus.⁊.d.c.ſignificaſti. ⁊.d.c.ꝓpoſuit.⁊ qð p.d.gl.in.d.c.vbi piculum.⁊ in.d.c.ad h̃ ſumus.Quinimo factum ex certa ſcia pape nõ ſubiacet legi ꝯ̃rie ipſi actui ſaltẽ ſi de certa ſcia expꝛ̃ſſum eſt p no.per gl.ſi.⁊ doc.i cle.⁊ ſi ꝓncipalis de reſcri.⁊ in.c.pñti.e.ti.⁊ p glo.in verbo litterarum in.c.ſtatutum.§.j.de elec.in.vj.ad

qð etiam

qđ ét.l.idem vulpianus.ff. de execu.tut.ꝛ in.l. eos in prin.
per gl.in verbo deciſaꝫ.C.de appel.ꝛ in.d.c.ad hec ſumus.
Quanto ergo fortius hoc dicere debemus in caſu nr̃o vbi
concurrit cl'a ex certa ſcientia ꝛ cl'a de plenitudine pt̃atis ꝛ
clauſula generalis non obſtantibus ꝛc. Accedat quod no.
Inn.in.c.bone de poſtu.prela.dicendo ꝙ illi quibus papa
dat vel donat ex plenitudine pt̃atis ſtatim efficiuntur poſ
ſeſſores. Si aũt ſtatim confert poſſeſſionẽ: q2 vſus fuit ple
nitudine poteſtatis fortius transfert proprietatem cũ faci
lius transferatur proprietas ꝗ̃ poſſeſſio ipſo iure.l.cũ he
redes de acqui.poſ.l.ſi.C.de ſa.ſan.ec.ꝛ.l.ſi agere.ff.de pe.
here.cum ſimilibus cum multi ſint caſus in quibus tranſ
fertur proprietas ipſo iure ꝛ non poſſeſſio ꝛ hoc conſtat:
ideo in propoſito cum papa ipſe vſus fuerit in caſu noſtro
plenitudine poteſtatis dicamus ꝙ ius ipſius dignitatis
cardinalatus cenſeatur eſſe collatum.

r ¶ Ex quibus vr̃ aperta fronte cõcludendũ ꝙ prefati quat
tuor in cedula noiati vere hẽant titulum dignitatem ꝛ ius
cardinalatus iam in fixum. Non obſtante ꝙ nõ receperint
inſignia cardinalatus ꝛ nõ obſtãte ꝙ nõ fuerint in publico
conſiſtorio pronũciati. nam inſignia non faciunt cardinalẽ
prout nec habitus facit monachuꝫ. Sed dignitatem cardi
nalatus: prout ꝛ ceteras dignitates eccleſiaſticas ꝯfert ſum
mus pontifex: qui oia põt.nã põt facere de quadrato rotũ
dum no.Hoſt.ꝛ ceteri in.c.cũ veniſſent.de iudicijs. Mul
to fortius põt cardinalatũ ſine inſignijs imprimere: ꝛ ſi po
tuit ꝛ voluit cum recipientes eſſent habiles infertur ꝙ di
gnitas ipſa fuit collata ꝛ impreſſa per illam theoricam phi
loſophicã qñ agens eſt bene diſpoſituꝫ agere ꝛ patiẽs be
ne diſpoſitum pati volens agere ſemper agit ꝗ̃ poſt philo
ſophum tradit Barto.in.l.ſerui elec.in princi.ff. de lega.j.

o ¶ Nec ob.adducta in ꝯ̃rium: non.n.obſtat conſtõ eugenij
quia illa non loquitur in caſu iſto: ſed qñ ſumus in ſimplici
pronũciatione alicuius in cardinalem facta in priuato con
ſiſtorio. Nam ſi ſtatum eſt in ſimplicibus ꝛ puris terminis
ipſius pronũciationis ꝯſtõ illa interpetratur mentem pon
tificis ꝛ collegij cardinalium ꝙ non intendat ex ea pronun
ciatione ꝯferre dignitatem titulum ſeu ius cardinalatus re
vel noie. Sed ſolum cenſeatur paratum initium ad cardina
latum donec inſignia ꝯcedantur ſm̃ formam ibi traditam.
Non aũt loquit̃ qñ papa ꝛ cetus cardinalium vlterius pro
ceſſit conferendo.ſ.ipſam dignitateꝫ ſeu aliter appareat de
mente pape ꝛ cardinaliuꝫ.nã tũc non militat dicta interpe
tratio que adhibetur in re dubia nõ in re clara: arg.l.cõti
nuus.§.cum ita.ff.de ver.ob. Cum igit̃ in caſu nr̃o nõ pon
deretur ipſa ſimplex pronũciatio facta in priuato ꝯſiſtorio:
ſed põderẽtur clara verba pontificis ꝛ cardinaliũ relata in
ipſa cedula: cui relationi p̃ſupponit̃ ꝙ ſtatur. Que demon
ſtrant illos noiatos fuiſſe aſſumptos in cardinales ꝛ ét re
ceptos in cardiales in fratres ꝛ in ſocios: cũ alijs cl'is ꝛ ver
bis ſupra põderatis. Bõm reſtat ꝙ ꝯſtõ prefata eugenij nõ
loquitur nec eſt trahenda ad caſum nr̃m. Et maxĩme q2 ét ſi
in ſimilibus terminis loqueretur cenſeretur ei derogatum
per cluſulam de plenitudine poteſtatis ꝛ clauſulaꝫ ex certa
ſcientia ꝛ cluſulam non obſtantibus. Que apponuntur in
dicta aſſumptione de eis facta. Maxime cumulatis ꝛ con
currentibus ſimul dictis tribus clauſulis per iam dicta.

r ¶ Nec predictis obſtat ꝙ ſepe dicta ꝯſtõ eugenij loquitur
etiã i aſſumptis in cardinales ibi aſſumpti fuerũt ꝛc.q2 ſu
pra eſt rñſum ꝙ illud v̈bum aſſumpti ibi poſitum non po
nitur ꝓprie: ſꝫ in aſſumptis quo ad deſtinationẽ. Et q2 ipſa
pronũciatio vr̃ quedã verbalis aſſumptio in cardinaleꝫ nõ
propterea tollit̃ qñ in alia ꝯſtõne ſeu diſpõne verba aſſum
pti in cardinales ꝓpropⁱe ſummi debeãt per dicta.ſ̃.non
repeto. Et inſup dato ſine p̃iudicio veritatis ꝙ p̃fata ꝯſtõ
eugenij loqueret̃ ét in hmõi aſſumptiõe. Tñ non artaret in
caſu iſto pp cl'am de plenitudine pt̃atis ꝛ cl'am ex certa ſcia
ꝛ cl'am nõ obſtãtibus: ſaltem ſimul iunctas attẽtis iam di
ctis. Nam lꝫ papa cenſeat̃ velle.ll.viuere ꝛ ppea cẽſeat̃ velle
ꝙ eius geſta ſubiaceant legibus ꝛ canonibus. Et iõ nõ va
leant ſi nõ ſint conſona iuri per iura in ꝯ̃rium adducta. Tñ
non procedit qñ facit actum ex certa ſcia ꝛ de plenitudine
pt̃atis per dictã.l.idẽ vulpianus.ꝛ gl.d.c.ad hec cum ſi.ſu
pra adductis: nec verba dicte cedule patiuntur eam interpe
trationem ꝙ papa paulus voluerit ſolum parare initium
ad cardinalatũ: ſꝫ ſatis euidẽter demonſtrãt ꝙ voluit vltra
ꝓcedere per ea q̃.ſ̃.diximus põderãdo v̈ba ipſius cedule.

v ¶ Nec obſtãt que circa v̈ba ipſius cedule in ꝯ̃riuꝫ ſunt ad
ducta.nã primo nõ eſt bona rñſio data ad v̈ba dicte cedule
quatenus pluries dr̃ eos aſſumptos in cardinales: q2 pro
prie loquendo non ſunt aſſumpti in cardinales illi qui dũ
taxat ſunt ꝓnũciati vt ſupra demonſtratũ eſt: ꝛ eſt põderã
duꝫ ꝙ pluries in dicta cedula reperiunt̃ ſilia verba ꝛ nũꝗ̃
noiant̃ ꝓnũciati in cardinales: ſꝫ ſemp noiant̃ ſimpl'r car
dinales vł aſſumpti in cardinales in ꝯſtõne autem eugenij
ſemel dũtaxat ponit̃ verbuꝫ aſſumpti: ꝛ ſepe ſepius ponit̃
verbũ pronũciatio ſeu ꝓnunciato ꝛ ꝓnũciãdo ſili verbo
vt recti intuẽti euidẽter appet. Ex quo dat̃ intelligi ꝙ ꝯſtõ
eugenij loquit̃ in ſimpl'r ꝓnũciato qui aliquo reſpectu lar
ge ꝛ in proprie loquendo dici poteſt aſſumptus in cardina
lem. Et conſtitutio ſeu diſpoſitio pauli nõ fuit ſimplex pro
nunciatio: ſed propria ꝛ vera aſſumptio in cardinales.

r ¶ Item nõ eſt bona rñſio ad illaꝫ particulam dicte cedule
quatenus diſponit̃ ꝙ p̃fati aſſumpti in cardinales poſſint
cum ipſa cedula bullas expedire duꝫ dicebat̃ illud v̈ificari
poſt inſignioꝝ exhibitionẽ. nã imo ſi forẽt neceſſaria inſi
gnia bulle cardinalatus nõ fierẽt ſoluꝫ vigore dicte cedule
cum per eã nõ ꝓbaret̃ collatũ ius cardinalatus: ſꝫ oporte
ret ꝙ in bullis mentio hreturde actu ſeu tpe actus geſti p
queꝫ ius cardinalatus collatũ fuiſſet. ꝙ quidẽ fieri nõ poſ
ſet ſolũ vigore dicte cedule. Et p ꝯñs non hñ v̈ificaret̃ di
cta cl'a dcẽ cedule. Et lꝫ i dcã cedula alia ꝯtinerent̃ ꝗ̃ ſola
collatio cardialatꝰ. Tñ ipſa cardialatꝰ collatio eſt p̃cipal'
ꝙ ibi agit̃. Vñ ſaltẽ de eo ét dꝫ illa cl'a itelligi. Et cũ nullo
ñ v̈ificaret̃ ſꝫ eã iterpetrationẽ merito iterpetratio ñ bõa.

r ¶ Nec ob.ꝙ.ll.correptiones ſunt pro poſſe euitãde: q2 rñ
detur ꝙ in caſu nr̃o nulla eſt correptio: q2 caſus noſter eſt
diuerſus a caſu qui decidit̃ in dicta ꝯſtõne eugij ꝓut ſupra
dictuꝫ eſt. Et inſuper dato ꝙ loqueret̃ in caſu nr̃o nõ ppea
corrigeret̃ ꝯſtõ illa: ſꝫ aliꝗ̃tulum moderaret̃ ꝛ reſtringeret̃
ꝙ regula illiꝰ ꝯſtõnis falleret in cãu iſto ꝙ nõ eſt corrigere
ſed moderare ꝛ reſtringere facit.l.derogatur.ff.de ver.ſig.
Nec ét eſt bona rñſio data ad illa v̈ba cedule quos exnunc
prout extũc recipimus in cardinales in ſocios ꝛ in fratres:
nam lꝫ cardinales non conferant eam ſupremam digni
tatem cardinalatus ſed pontifex. Et iõ eoꝝ receptio nõ fa
cit cardinalem nihilominus illa verba prolata in p̃ñtia põ
tificis ꝛ actus ille geſtus cuꝫ auctoritate pape q in eo actu
ſuppleuit oẽm defectuꝫ demonſtrat euidenter mentẽ pon
tificis ꝛ cardinalium ꝙ nõ ſteterũt in virtute ſimplicis pro
nunciationis: ſed voluerũt ꝙ abſq3 nouo facto ſucceſſoris
illi quattuor aſſumpti eſſent eo caſu veri cardinales rece
pti in ſocios ꝛ in fratres. Unde euidenter demonſtrantur
eoꝝ mens clara ꝙ volebant ſaltem eo caſu qđ dignitas illa
eſſet collata abſq3 alijs inſignis tradendis per ſucceſſorem:
ꝛ mens eſt preponẽda verbis.l.in conditiõibus primũ lo
cum de ꝯdi.ꝛ demõ.l.nõ dubium.C.de.ll.ꝛ.intelligẽtia de
ver.ſig.cum multis ſi. Preterea ſi illa receptio in cardiales
fiebat de eis qui nõ erãt cardinales non erat vera receptio
in cardinales: q2 deficiẽte ſubiecto cardinalatus nõ datur
ipſa receptio in cardinales cuꝫ qualitas ipſius receptionis
in cardinales ſine ſubiecto cardinalatus ſtare non poſſit.l.
eius qui in ꝓuinciã.ff.ſi cer.pe.ꝛ.l.ij.ff.de vſufru.ꝛ.l.adeo
§.ꝙ ſiſtoto.ff.de acqreꝫ dñio. Et ſic dicta receptio erat de
fectiua. Vñ cuꝫ papa de plenitudine pt̃atis ex certa ſciẽtia
ſuppleat oẽs defectus: iõ dicamus ꝙ hũc defectũ ſi ineſſet
ſuppleat ꝛ ét ſupp'eat defectum pt̃atis ipſoꝝ cardinaliũ in
eo ꝙ non poterãt cardinalatum conferre: ꝛ conſequenter
nõ poterat nõ cardinales in cardinales recipere merito ꝛc.

3 ¶ Nec ét ob.rñſio data ad illa verba nõ obſtãtibus q̃buſ
cunq3 ſolẽnitatibꝰ in aſſumptiõe cardialiũ ꝯſuetis. Q2 nõ
eſt verũ ꝙ ſint intelligẽda de ſolẽnitatibus ꝯſuetis in noia
tione ſeu pronũciatiõe facta in priuato cõſiſtorio.nã illa vt
ſepius dictũ eſt nõ eſt ꝓpria aſſumptio in cardiales. Sed
eſt initiũ quoddã ipſius aſſumptiõis vt appet ex dicta cõ
ſtitutiõe eugenij. Vñ dicta v̈ba nõ verificãtur dũtaxat in
ſolẽnitatibus ꝯſuetis in dicta pronũciatiõe. Sꝫ ét in alijs
ſolemnitatibus que ſucceſſiue in reſiduo aſſumptiõis pre
dicte vſq3 ad effectualẽ finẽ aſſumptiõis: ꝯſuete ſunt interue
nire ꝓut inter cetera ſunt ipa iſignia ſeu iſignioꝝ exhibitio.

e ¶ Nec ét ob.verbum ꝯſuetis ꝙ vr̃ reſpicere ꝯſuetudinem
potiuſꝗ̃ ꝯſtõnem. Nã reſpondetur ꝙ verbuꝫ cõſuetis re
ſpicit frequẽtiã actuum ſiue deſcẽdat ex iuris ſcripti diſpo
ſitione ſiue ex nõ ſcripto.nam ea que iura diſponũt cõſue
ta ſunt fieri. Et ꝯſuetudo plerũq3 eſt cõformis iuris diſpo
ſitiõi vt habet̃ in.c.j.de ꝯſti.lib.vj.facit.l.ſolẽt in prin.ff.de

officio proconſulis.ꝛ.l.ſolent.ff.de iu.om.iu.cum multis ſi. Nec ob.ꝙ illa cl'a eſt appoſita per cardinales qui non hñt ptātem derogandi conſtōni pape dicta cle.ne romani.nam rñdetur ꝙ ipſe ſummus pōtifex derogauit in omnibus in quibus ipſe cetus cardinalium appoſuit dictā cl'am nō obſtantibus. Et ſic cum illa cl'a loquatur per vl'em qbuſcūqꝫ cenſetur derogatum oibus que ꝯſueuerunt interuenire in aſſumptione cardinalium.ꝛ ſic ſiue in initio ſiue in medio ſiue in fine aſſumptionis.nam illud relatiuum quibus oīa precedentia refert ar.l.talis ſcriptura de le.j.ꝛ.c.ſcđo requiris.ꝛ.c.inqſitioni de ap.ꝛ.l.iij.§.ſi filius.ff.de lib.ꝛ poſth. cum ſi. Et ſic derogatio pape cēſetur ēt vl'is eſſe: ꝛ qui vl'r loquitur nihil excludit.d.c.ſolite cum ſimili. Nec ēt ob.rñſio data ad ſequētia verba qbus cardinalibus prouidit de tutelis ꝛc. Nam immo illa qualitas cardinalatus dꝫ intelligi ꝙ interfuit tpe prouiſionis.qꝛ qualitas adiuncta verbo dꝫ intelligi ſm tpē verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.ꝛ.l.ꝙ ait.§.iulianus.e.ti.ꝛ de hered.inſti.l. ſi alienūꝫ cum ſimili. Unde cum cardinalibus prouidit de titulis: ꝛ verbum prouidit eſt preteriti temporis:ergo qualitas cardinalatus inerat.tunc de preterito.

ꝯ ¶ Nec obſtant rñſiones date ad illam cl'am ſuppleuit etiā ipſe ſanctiſſimus dñs nr̄ ſi forſitan ꝛc. Nam tolluntur per ea que.ſ.dicta ſunt.naꝫ ſepe dictū eſt ꝙ illa aſſumptio de qua loquitur dicta cedula non denotat ſimplicē pnūciationē factam in priuato ꝯſiſtorio que nō tribuat ius nec titulū cardinalatus:ſed initiū quoddā ad cardinalatuꝫ imo denotat verā aſſumptionē ad cardinalatū vt ſupra deductū eſt. Et ppea ceſſat illud ſi'c de lnia examine ꝛ ꝯuentu indoctorū.nam ſi papa aſſumpſiſſet aliquem indoctorem quilibet ſani capitis teneret ꝙ illa aſſumptio includeret vim ꝛ effectuꝫ lnie examinis ꝛ publice.ꝛ ſic finalis ꝛ effectualis collatio dignitatis.ita ergo ꝛ aſſumptio in cardinalem facta ex certa ſcia ꝛ de plenitudine ptātis importēt vim ꝛ effectum vere collate dignitatis cardinalatus. Preterea receptio in cardinales in ſocios ꝛ in fratres negari neqt qn patiatur defectum ſi recipiuntur illi qui nō ſunt cardinales:iđ iſte defectus ſuppletur ibi per papā ſi ineſſet ſeu interfuiſſet. Et ppea cenſeatur ſupplendo illum defectum illos facere cardinales ante ipſam receptionem ſeu tempore receptionis vt ſic verificentur illa verba vniuerſalia in ſupraſcriptis oibus ꝛc.

ꝛ ¶ Nec ob.ꝙ ꝺrogatiōes ꝛ exorbitātie iuris ſunt reſtrigēde: nec per ſubauditiones ꝛ tacitos intellectus inducitur legū correptio prout h̄ oīa in ꝯtriū vltio loco deducūtur qꝛ rñdetur ꝙ h̄ nō ſumus in ſubauditiōibus ꝛ tacitis intellectibus:ſꝫ immo expſſa verba. Et veriſil'is mens pontificis ꝛ cardinaliū:que euidenter deprehēditur ex verbis errant non vt corrigatur dicta cōſtō eugenij:ſꝫ ꝙ nō pcedat in hoc caſu tanqꝫ loquens in caſu diuerſo. Et ſi in aliquo ꝯtrariet cenſeatur pro h̄ actu derogatū:ꝛ cū ꝯcurrāt ṽba ꝛ mens put.ſ. deductū eſt eis eſt ſtaduꝫ. Attentis maxime cl'is appoſitis prout eſt cl'a expreſſe derogatiua ꝛ cl'a ex certa ſcia ꝛ cl'a de plenitudine ptātis que ſunt.ſ.pōderate.iđ nō repeto. Ex quibus remanet cōcluſio.ſ.facta meo iudicio ſatis in iure clara ꝛ lucida.ſ.ꝙ dicti quattuor aſſumpti in cardiales ſint veri cardinales ꝛ iā ꝯſequuti ſint vere cardinalatus dignitatē ius ꝛ titulū re:lꝫ forte nō noie appenti nec ſint in qſi poſſeſſiōe cardialatus:put eē dērēt per iā dcā. Laus deo.

¶ Subſtitutio facta filijs inſtitutis a patre qui inſtituit filiam feminam pro certa ꝛ maſculos in vniuerſa hereditate an extendatur ad rem certam filie iure inſtitutionis relictam ita ꝙ ſubſtitutus excludat matrem dicte filie.

¶ Conſilium cclxxix.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Ut prima facie rñdendū ꝙ mater foueat iuſtitiam. Ex pluribus ꝛ primo qꝛ dicti gayus ꝛ ſeyꝰ ꝛ ceteri ſubſtituti nō vr̄r fuiſſe heredes ſcripti ſed ipſi filij quos ſcriptura teſti heredes noiat dū dꝫ heredes vl'es inſtituit ſcriptura aūt teſti ipſos gayuꝫ ꝛ ſeyum non noiat heredes:ſꝫ eos ſubſtituit filys ſuis. Etiqꝫ veriſimile ꝙ potius voluerit ad dictā ſubſtōnem filie factam inuitare ipſos filios maſculos teſtōris eidēqꝫ filie fratres qꝫ dictos extraneos ſubſtitutos ar.l.ſcripto.ff.vnde liberi.ꝛ.l.cum acutiſſimi.C.de fideicō.ꝛ.l.nam ꝛ ſi parentibus in prin.de inoff.te.cū ſimi. bus ad idem.l.publius.ff.de condi.ꝛ demō.ideo inherēdo verbis teſtamēti ꝛ veriſimili mēte teſtatoris que primū locuꝫ obtinet.l.in cōditionibus.primū locū.ff.de cōdi.ꝛ demon.ꝛ.l.pater ſeuerinam in prin.e.tit.ꝛ.l.penultima.ff.de lega.j.cum ſimilibus.vr̄ ꝙ dicti ſubſtituti nō veniāt tanqꝫ ipſi fuerint ſubſtituti:nec ēt veniāt tanqꝫ heredes filiorūꝫ ſubſtitutorum qui predeceſſerint.

a ¶ Quia ſpes ſubſtōnis nō tranſmittitur ad heredes ſubſtitutis decedētibus anteqꝫ decedat is cui fcā eſt ſubſtō.l.q liberis.§.hec verba ibi neqꝫ heredis hñs.ꝛ.l.ſꝫ ꝛ ſi plures in pn.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ.l.ſi ex pluribus in ſi.ff.de ſuis ꝛ legi. ad hoc regula.l.vnice.§.ſin aūt aliqd ſub conditione.C. de caduc.tol.cū ſi.ꝙ ꝛ vꝫ dōm ex eo qꝛ illa ṽba infraſcriptis heredibus vr̄r intelligēda de pmo herede ꝛ nō de vlterioribus ar.l.boue.§.hoc ſermone.ff.de ṽb.ſigni.ꝛ ꝙ no.in.l. h̄ ꝯditio de cōdi.ꝛ demō. Et quaſi in proprijs terminis vꝫ tex.in.d.§.h̄ verba.vbi is q imediate ex teſtō patris heres eſt admittitur ad hmōi ſubſtōnē non is q mediatus ex pſona heredis ſcripti efficitur heres:vn̄ in pppoſito ipſi filij qui ex teſtō paterno heredes ſunt nō hij qui p ipſos heredes ſcriptos fiunt patris hr̄des admittuntur ad ſubſtitutionē factam filie:put nō admittuntur ibi pater vl' dñs heredes ſcripti qui mediātibus perſonis filij vel ſerui fuerint heredis patris neqꝫ etiam eadē rōne admittitur ibi heres heredis prout ꝛ ſupra deductum eſt.

b ¶ Et hoc in terminis decidit ibi Joā.de imol.dicēs ꝙ in hmōi ſubſtitutione quiſquis mihi heres erit ſit heres filio meo inpuberi nō venit is qui ex pupillari ſubſtitutione eſt heres alterius filij ꝛ ex filij perſona eſt heres patris multo ergo fortius in caſu nr̄o in quo teſtator nō eſt vſus vl'i.qſquis:ſꝫ idefinita heredibus cū latius iterpetretur vl'is qꝫ indefinita.l.iulianꝰ de le.iij.ꝛ ar.c.ſolite de mai.ꝛ obe.ꝛ cañ. ſi romanoꝝ.xix.diſti. Et maxie h̄ dicēda ſunt i caſu noſtro cū mater ſit in medio.nā ſolet plerūqꝫ fieri interpretatio ꝯ ſubſtitutos ne mater priuetur luctuoſa filij hereditate.vbi al's fieret p ſubſtitutis vt pbatur in.l.ſi.C.de inſti.ꝛ ſubſti. ſub ꝯdi.fac.ꝛ i.l.pcibus.C.de impuberū.ꝛ alijs ſubſtituti. ꝛ no.doc.i dictis iuribꝰ.ꝛ i.l.j.ꝛ.ij.ꝛ i.l.cēturio.ff.e.ti.ꝛ in c.ſi pr̄ de teſtamētis li.vj.ꝛ in.c.raynutius eo.ti.in antiqs.

c ¶ His tñ nō obſtātibus in ꝯtriū arbitror eſſe indubitataꝫ iuſticiam.naꝫ cōſtat ꝙ dicti ſubſtituti ſunt ſcripti in dicto teſtamēto.ꝛ ſic cōprehēduntur ſub illis verbis infraſcriptis. Item ſunt heredes ipſius teſtatoris.nā illa ſubſtitutio de his facta ſi filij inſtituti deceſſerint in pupillari etate cōplectitur ſub varijs tñ caſibus plures ſubſtitutiones.ſ. vulgarē ꝛ pupillarē de pupillari ꝯſtat vulgaris ēt comprehēditur qꝛ ſi iſtituti nō ſunt heredes ꝛ deceſſerint ipuberes nil obſtat quominus ſit vulgaris ſubſtitutio put illa que cōprehēditur ſub illis verbis qñcunqꝫ deceſſerit vl' ſi deceſſerit in pupillari etate vel poſtea qñcunqꝫ.nam ſub hmōi ſubſtitutione cōprehenduntur tres ſubſtituti ōes:lꝫ ſub diuerſis euētibus ſingule.ſ.pupillari ſi deceſſerit pupillus vulgaris ſi deceſſerit nō heres fideicōmiſſaria ſi deceſſerit poſt pupillarē etatē heres put h̄ hñr in.d.l.pcibꝰ.ꝛ.d.c.ſi pater.ꝛ.d.c.raynutius ſimul iūctis.ꝛ no.gl.ꝛ doc.i dictis iuribꝰ.ꝛ i.d.l.cēturio.ita ꝛ pari rōne ſub illis ṽbis ſub dictis ṽbis ſi deceſſerint i pupillari etate cōprehēditur pupillaris expſſa ṽbis ſcꝫ ſpecialibꝰ ꝛ vulgaris expreſſa ṽbis ſcilicet generalibus ſcꝫ ſi deceſſerit in pupillari etate nō heredes. Et hoc eſt ꝙ dicebat Bal.in.d.l.precibus.ꝙ ſubſtitutio ſi deceſſerit i pupillari etate eſt compendioſa:qui ſubtiliter ꝛ magiſtraliter loquitur ꝛ ſuſtentari poteſt per predicta:lꝫ nōnulli eum damnent prout latius proſequēdo legēdo dixi in.d.l.precibus.vnde dicti ſubſtituti poterant venire ad hereditatē paternam ex ſubſtitutione vulgari ſi filij inſtituti non fuerint heredes. Et eis exiſtentibus heredibus ad dictam hereditateꝫ venire poterant ex ſubſtitutiōe pupillari mediātibus perſonis filiorum:quibus ſucceſſerūt ex pupillari ſubſtitutione.nam filij ſi deceſſerunt non agnita hereditate paterna illam tranſmiſerunt ad eorum heredes vigore ſuitatis. l.ſi fratris.C.de iure delib.ꝛ.l.apud hoſtes.C.de ſuis ꝛ legit.cum ſi.vulgaribus cum poteſtate tamen abſtinendi.l. ſi filius.§.j.ff.de acquiren.heredi.ꝛ.l.ſi filius qui patri.ff. de vulga.ꝛ pupil. Et h̄ regulariter:ſed quando extraneus vult ſuccedere filio ex pupillari dubiuꝫ eſt:an poſſit ex perſona filij abſtinere ab hereditate pr̄na per.l.ſed ꝛ ſi plures. §.filio ipuberi de vul.ꝛ pu.vbi vr̄ caſus ꝙ nō hꝫ tñ varias lec.quas ad pſ̄s nō eſt opꝰ diſcutere.nā ſi poſſent dcī ſub

ſtituti

ſtituti ex perſonis filiorū abſtinere ab hr̄ditate paterna ⁊ ſuccedere vigore ſubſtõnis vulgaris ſine dubio admitterent ad dcāꝫ ſubſtõnē: qꝛ directo ex pmo loco immediate ſuccederent teſtõri ex eius iudicio ⁊ ex ſcriptura teſti ⁊ ſic nil repugnaret quominus illa verba infraſcripti eius heredes cōprehenderent ipſos ſubſtitutos exiſtētes hr̄des immediatos ex ſecūdo gradu inſtõnis h̄ eſt ex vulgari: naꝫ ſubſtõ vulgaris nil aliud eſt q̄ꝫ conditionalis inſtõ. l. j. §. ſi ſub conditione. ff. ad treb. ⁊ l. j. ff. de vul. ⁊ pup.

d ¶ Si vero dicamus ꝙ dicti ſubſtituti nō potuerīt hr̄ditatē pater nā recuſare ex pſonis filioꝝ. Vl' qꝛ forte ipſi filij ſe imiſcuerint hr̄ditati pr̄ne vel qꝛ teneaſ ꝙ ēt alr̄s recuſare nō poſſint ſubſtituti vl' qꝛ lꝫ potuerint tn̄ nō recuſarūt: ſꝫ ſe ſimpl'r imiſcuerūt hereditati pr̄ne ex pſonis filiorū ſilr̄ dicendū eſt qōlibet nō ſint imediati heredes teſtõris: ſꝫ mediati: qꝛ hr̄s heredis teſtõris eſt heres. l. ſi. C. d̄ here. inſti. nihilominꝰ admittanſ ad dcāꝫ ſubſtõnē. Nā ſunt heredes teſtõris vt dictū eſt ⁊ ſic verificanſ illa v̄ba hr̄dibꝰ ⁊ ſunt in teſtõ deſcripti ⁊ ſic v̄ificanſ illa v̄ba infraſcriptis vn̄ oīa verba teſti verificanſ. Et ppea videnſ admittendi dicti ſubſtituti cū de mēte ꝯria teſtatoris nō appareat: nec ſit a v̄bis recedendū vbi de mēte nō cōſtat. l. nō aliter. de le. iij. ⁊ l. j. §. ſi is qui nauē. de exerci. ⁊ l. labeo. §. idē tubero. de ſuppel. leg. Et facit qꝛ appellatiōe hr̄dis maxime in teſtõ nominati veniunt nō ſolum primi hr̄des: ſed oēs in infinituꝫ. l. in annalibus. C. de legatis concor. Unde ſubſtitutus filio impuberi dr̄ etiam ſubſtitutus pr̄i. l. j. §. j. de vul. ⁊ pup. ⁊ l. ita. §. j. de bo. poſ. ſm tabu.

e ¶ Pro quo ēt facit ⁊ tertio tex. in. d. §. hec v̄ba a ꝯrio ſenſu ſeu a rōne ceſſante q̄ argumēta in iure militāt. l. j. §. huius rei. ff. de offõ eius cui mā. eſt iuſ. ⁊ l. qui teſtõ. §. mulier ff. de teſt. ⁊ c. cū ap'lica. de his q̄ fiunt a plat. ſine conſenſu capl'i. ⁊ c. cū ceſſante. de appel. ⁊ l. adigere. §. q̄uis. de iure patro. ⁊ l. ꝙ dcīn. ff. de pac. Naꝫ in. d. §. hec v̄ba. dr̄ ꝙ hr̄s hr̄dis nō admittiſ ad ſubſtõnē pupillareꝫ ſcdm̄ p hec v̄ba quiſqs hoc mihi erit ſit hr̄s filio meo eo qꝛ nō venit ex iudicio teſtõris ergo vbi ex iudicio teſtõris veniret admitteretſ ad ſubſtõnē. Sꝫ iſti ſubſtituti ſoluꝫ ex iudicio teſtõris veniunt: qꝛ alr̄s nō venirēt niſi mediāte teſtamēto pdicto ⁊ ſic teſtõris iudicio: ergo admittanſ ad dictā ſubſtõnem tanq̄ꝫ hr̄des hr̄dis p illū tex. ꝙ in terminis firmat bar. ibi in prin. ar. illius tex. ⁊ dicit eſſe caſuꝫ in. l. pr̄ fa. pmis ip̄ n. c. ti. ⁊ lꝫ Jmo. ibi in vltimis verbis ꝯriū tenēs p. l. qui hr̄. §. j. ff. ad treb. dicat ꝙ. d. l. pr̄fami. primis alio caſu loquaſ nihilominus lꝫ caſus quo ad verba ſit diuerſus nihilominus nō vr̄ diuerſus in rōne immo recte intuēdo vr̄ maior rō decidēdi ſꝫ opi. bar. in terminis bar. ⁊ Jmo. q̄ꝫ i terminis. d. l. pr̄fa. pmis. nā in. d. l. pr̄fa. gaius fuit in teſtõ honoratus p hec v̄ba ſit hr̄s mihi ⁊ filio meo. Et ſic vī inſtitutus ⁊ ſubſtitutus pupillariter poſtea ſubiungiſ ſi dictus gaius hr̄s mihi erit tūc titio fideicōmiſſuꝫ relinquo. Accidit ꝙ dictus gaius fuit hr̄s teſtõris qꝛ mediante pupillari ſubſtõne fuit heres filij ⁊ ex pſona filij fuit hr̄s teſtõris. Decidiſ ibi ꝙ titius admittiſ ad fideicōmiſſuꝫ purificata. ſ. illa ꝯditiōe ſi hr̄s mihi erit: ⁊ ſic lꝫ ꝯditio debeat verificari in forma ſpecifica put in hoc ſe fundat Jmo. nihilominus dcā cōditio verificaſ in eo q ſuccedit ex ſubſtitutione: lꝫ teſtõr nō fuerit vſus verbis vl'ibus put vſus fuit in terminis Bar. ⁊ Jmo. ⁊. d. §. hec v̄ba. Et lꝫ teſtõr in. d. l. paterfa. pmis protuerit vt diuerſa caſuꝫ qn̄ eſſet hr̄s ſibi ⁊ qn̄ eſſet hr̄s filio dum dixit ſit hr̄s mihi ⁊ filio meo iūnctis no. p gl. in rubri. de iur. ⁊ ſcti igno. Et lꝫ videreſ cōiecturandū ꝙ cēſereſ potius voluiſſe eū onerare fideicōmiſſo qn̄ ipſe honoratus a teſtõre imediate ſuccederet q̄ꝫ qn̄ ſuccederet filius teſtõris q̄ nō cadūt in terminis Bart. ⁊ Jmo. ⁊. d. §. hec verba ⁊ nihilominus ibi interpetraſ cōditionē purificatā i fideicōmiſſo ꝙ ē oneroſuꝫ hr̄di ⁊ eo reſpectu nō ampliādū facit. l. ſi ita ſit aſcriptū. de le. j. ⁊ l. nūmis. d̄ le. iij. cū ꝯcor. Multo fortiꝰ in ſubſtõne pupillari q̄ ex vtraq; parte eſt fauorabilis ⁊ ſic largius interpetrāda.

f ¶ Ex qbus ſtādū eſt cū ſnīa Barto. q raro errauit in iure qcqd in ꝯrium dicat Jmo. nihil allegans ꝯ Bart. q̄ꝫtū ad pupillarē ſubſtitutionē. nā. d. l. q heredi. §. j. quaꝫ ipſe adducit nō loquiſ in pupillariter ſubſtituto q vere ⁊ pprie eſt heres teſtõris: lꝫ nō imediatus p iura. ſ. adducta. Sꝫ loquiſ in ſubſtituto per fideicōmiſſuꝫ qui pprie loquēdo nō eſt hr̄s: ſꝫ fideicōmiſſarius. Un̄ in eo militat rō Jmo. Nec replo bart. ibi ꝯriū dicere in fideicōmiſſario. lꝫ Jmo. eū referat: ſi tn̄ illō bar. dixiſſet nō abſurde fuiſſet loquutꝰ cū large loquēdo fideicōmiſſarius vniuerſalis dicaſ hr̄s p. l. ſi filius. ff. ꝙ cū eo put ⁊ tāgit ipſe Jmo. bar. referendo. Et poſſet ad. d. l. qui heredi. rn̄dere ꝙ loqtur in cōditione adiecta legato vel fideicōmiſſo. bar. aūt in cōditione adiecta ſubſtõni pupillari que eſt magis fauorabilis rōne preallegata titulus. n. de cōdi. ⁊ demon. loqtur de cōditionibus adiectis legatis vel fideicōmiſſis. Nā de cōditionibus adiectis in inſtõnibꝰ ſeu directis ſubſtõnibus ſpāliter tractatū fuerat in ti. de ꝯdi. inſtitutionū ⁊ in ti. d̄ vul. ⁊ pup. ⁊ l. leges in dubio ſunt intelligēde ſm ſubiectā materiā tituli. l. imperatores. de in diē adiecto. ⁊ ꝙ p gl. in. l. ſticho in ſi. de condi. inde. ⁊ i. c. j. de offõ legati. lib. vj. ⁊ in pꝛhemio eiuſdē libri ibi cōgruis ſubdere titulis. Uel ſcdo ⁊ melius rn̄deri pōt ꝙ in. d. l. q hr̄di erāt hij in qbus v̄ba cōditionis pprie verificabantur in qbus poterat purificari conditio: iō nō trahiſ ad perſonas in qbus nō pprie verificatur: ſꝫ Bart. eſſet intelligēdus qn̄ ſubſtõ pupillaris nō verificareſ in herede vt qꝛ forte deceſſiſſet in vita pupilli ⁊ ſic nō eſt pſona in quā cōditio ſubſtõnis poſſit purificari niſi in pſona fideicōmiſſarij: put alr̄s dicebat Jmo. in. l. gallus. §. inſtituens. ff. de lib. ⁊ poſthu. in illa qōne an appellatione filij nepos comprehendaſ dicens ꝙ ſi ſupeſt filius in cuius pſona poſſit verificari verbū filius non cōprehenditur nepos alr̄s ſecus: ⁊ ſic poſſet defenſari bar. ad l. qui heredi. ēt in fideicōmiſſario illud tn̄ non firmarē nec pertinet ad noſtram cōſultationem: naꝫ put dixi ſubſtituti venientes ex pupillari ſubſtõne ſunt pprie heredes ⁊ ſic ceſſat rō. d. l. q heredi. §. j. ⁊ rō Jmo. iō put dictū eſt verificetur in eius ſubſtõ in caſu noſtro attento ꝙ nō vr̄ ꝙ ſit alia pſona in qua dcā ſubſtitutio ſeu ꝯditio ſubſtõnis verificari poſſit. Cuꝫ inſtituti deceſſerint pēdente cōditiōe. Et ſic rn̄ſio data ad. d. l. q hr̄di. cōfert ēt ad termios nr̄os.

g ¶ Nec pdictis obſtāt adducta in ꝯriuꝫ. Nō. n. ob. ꝙ pmo loco in ꝯriuꝫ dicebaſ ꝙ filij ſunt inſtituti heredes ⁊ in eis verifil'r verificari voluit teſtator illa v̄ba ifraſcriptis eius hr̄dibus potiuſq̄ꝫ i ſubſtitutis quos teſtõr nō nominauit hr̄des: nā rn̄deſ ꝙ ſi dci filij potuiſſent ad ſubſtõnē venire qꝛ ſupeſſent poſt mortē filie fatēdū eſſet ꝙ ipſi filij potius cēſerenſ inuitati q̄ꝫ ipſi ſubſtituti p rōnes in ꝯriū adductas. ⁊ facit qđ hr̄ i. l. cū ita legaſ. §. i fideicōmiſſo. de le. ij. Tn̄ h̄ nō accidit ⁊ iō eis deficiētibus deuolniſ dcā ſucceſſio ad ſequētes i gradu inſtõnis in qbus dcā v̄ba v̄ificanſ vt. ſ. ſepius dictū eſt. lꝫ. n. teſtõr eoꝝ pſonis nō appoſuerit v̄bū hr̄des nihilominus virtualiter eos ſcripſit hr̄des ſub cōditiōibꝰ: tn̄ q̄ ſunt purificate: vn̄ heredes ſunt p. ſ. dcā. ⁊ ſic v̄ba verificanſ nec refert qbus v̄bis teſtõr vtaſ dūmō ſint eqpollētia. ar. l. ſi mater. C. de inſtitu. ⁊ ſubſti. ſub cōdi. fac. ⁊ l. ij. C. cōia de leg. cuꝫ cōcor. Et maxime cū teſtõr nō dixerit quos infra noiabo heredes: ſꝫ infraſcriptos heredes. Quō verbū heredes potius videtur referenduꝫ ad eū qui erit heres q̄ꝫ ad eū q ſolū ſit nominatus heres. Non. n. putarē admittenduꝫ ad dictam ſubſtitutionem illum qui eſſet heres inſtitutus: tn̄ non eſſet heres qꝛ repudiaret vel aliter ab hereditate excluderetur: ⁊ ſic non ob. prima ratio in contrarium adducta.

h ¶ Nec etiaꝫ ob. ſcda ratio. qꝛ. d. l. houe. §. hoc ſermone pcedit qn̄ in primo actu verificatur diſpoſitio: qꝛ legatum vel promiſſio purificaſ ibi in pmis nuptijs: vnde nō attēduntur alij vlteriores. ⁊ ita ēt in terminis nr̄is ſi ſubſtitutio pupillaris non traheretur ad ipſos ſubſtitutos ſi ſortiretur effectum in primis heredibus hoc eſt in ipſis filijs alr̄s aūt ſecus eſt per. ſ. dicta. Nec ob. d. §. hec verba immo facit prout ſupra inductus eſt: ⁊ ex quo ibi probatur ꝙ admittitur heres heredis q venit ex iudicio teſtatoris ⁊ clarius pbaſ in. d. l. paterfa. primis apparet ꝙ verba verificanſ non ſoluꝫ in primo actu: ſꝫ in ſcdo ⁊ ſic cōfirmaſ dicta rn̄ſio: poſſet ēt dici ꝙ. d. §. hoc ſmone nō pcedat qn̄ exprimunſ verba que ſui natura trahunſ ad plures pſonas p ea q̄ hn̄r in. d. l. in ānalibus: ⁊ in. d. §. in fideicōmiſſo. ⁊ i d. §. hec verba. ⁊ in. l. paterfa. primis: ſed qn̄ referuntur ad aliquē actū qui pōt pluries reiterari ab eiſdeꝫ pſonis. Et qualitercūq̄ꝫ itelligaſ cōſtat ꝙ nō militat i terminis nr̄is p adducta. ſ. p hac pte ⁊ maxie p. d. l. paterfa. primis. ⁊. d. §. hec v̄ba. Nec obſtat auctoritas Jmo. qꝛ male loquiſ nec aliqđ allegat ꝙ vrgeat in termis pupillaris ſubſtõnis put ſupra latius dcm̄ eſt. Nec ob. ꝙ mr̄ eſt in medio qꝛ exiſtētia mr̄is facit ceſſare expreſſas ſubſtõnes pupillares: licet

ſub generalibus verbis comprebenſas:ſed dūtaxat ſubſti/
tutiones tacitas ꝓut loquitur.d.l.precibus.ꝛ.d.l.ſi.C.de
inſti.ꝛ ſubſti.ꝛ hʳ in.d.l.precibus.ꝛ in.d.l.centurio.ꝛ in.d.
c.ſi pater.ꝛ in.d.c.raynutius.

j ℂ Ex quibus remanet concluſio ꝙ dato ꝙ dicti ſubſtituti
nō admittantur ad ſubſtōnē pupillarē fcām filie ex perſo‑
nis filioꝝ ſubſtitutoꝝ:tñ admitti debeāt ex capᷓ perſonis
tanq̄ veris ꝛ ꝓprijs heredibus teſtatoris ꝛ excludāt matrē
Tū in terminis noſtris vʳ potius dn̄m ꝙ dci ſubſtituti ad
mittanꝭ ad ſucceſſionē dicte filie ex pupillari ſubſtōne ex
pſonis filioꝝ inſtitutoꝝ trāſmiſſa in eos ſubſtitutos ſpe
pupillaris ſubſtitutionis iuncto quodā iure accreſcēdi ſal‑
tē ſi dicti filij in vita coꝝ ſe imiſcuerūt hr̄ditati pr̄ne p ca‑
ſum ad hoc ſingularem in.l.q pr̄i.ff.de acqui.heredita.vbi
eſt caſus ꝙ ſi inſtitutus hr̄s eſt ēt ſubſtitutus filio impube
ri teſtōris ꝛ poſtea eſt heres patris deinde deceſſit viuo pu
pillo qui pupillus decedit poſtea impubes tunc hr̄s dicti
inſtituti primo decedentis ſubſtitutiq; filio impuberi eſt
hr̄s neceſſarius dicti filij impuberis quaſi vna ſit heredi‑
tas pr̄is ꝛ filij:ita ꝙ iuncto iure accreſendi cū ſubſtōne pu‑
pillari heres ſubſtituti ſuccedit filio impuberi nō obſtāte
qd̄ ſubſtitutus deceſſerit viuo pupillo ꝛ ſic pēdēte ꝯditiōe
ꝓut ibi eſt caſus vnicus in iure ꝛ multū notabilis ad pro
poſitū noſtrū:nam dicti filij maſculi fuerunt hr̄des patris
ex inſtōne ꝛ fuerunt filie impuberi ſubſtituti:qꝛ verba ſub
ſtitutionis ſine dubio in eis verificanꝭ ꝛ ſimiliter mēs te‑
ſtatoris:vn̄ in terminis militat diſpō.d.l.qui pr̄i. vbi vʳ ca
ſus de hac conſultatione p predicta ſaltē ſi vt dcm̄ eſt ipſi
ſe imiſcuerunt hereditati pr̄ne:qꝛ tūc nihil repugnat p qd̄
poſſumus dicere ꝙ nō ſimus i terminis.d.l.qui patri.idē
tn̄ putarem dn̄m ſi dicti filij ſe nō immiſcuerunt hereditati
paterne.Sꝫ illi ſe imiſcuerūt ſubſtituti ex trāſmiſſiōe i eos
fcā iure ſuitatis:qꝛ tūc ſe imiſcēt ex pſonis filioꝝ inſtituto
rū:vn̄ ſi ipi filij ceſſent fuiſſe hēdes patris a die mortis ipſiꝰ
teſtōris iūcta.l.heres qn̄q;.de acq.here.Et maxīe cū ſemp
de iure ciuili heredes fuerint.l.neceſſarijs.eo.ti.ꝛ inſti.de
here.quali.ꝛ diſ.§.ſui cum ſi.vn̄ pr̄s cōſultatio vi decidi p
caſum.d.l.q patri.p quā vi ꝙ ceſſet difficultas que.ſ̄.pri‑
mo loco fiebat ꝛ ceſſant oīa in contrarium adducta vt de
ſe pꝫ:tamen etiam ſi eſſemus extra terminos.d.l.qui patri.
idem reſpondere per ea que.ſ̄.dicta ſunt. Laus deo.

ℂ Utrum ille qui ciuiliter poſſidet:poſſit licite pro tuēda
ſua ciuili expellere illum qui naturaliter poſſidet.

ℂ Conſilium cclxxx.

In noīe dn̄i ieſu xpi.ℂ Uiſis qͥ‑
buſdā proceſſibꝰ agi‑
l tatis de qbuſdā accuſatiōibꝰ factis ſup ea‑
dē re ꝯ Auguſtinū ex vna pte ꝛ ꝯ baptiſtaꝫ
ꝛ certos alios ex altera ꝛ quibuſdam conſi‑
lijs vno vꝫ pro pte auguſtini altero pro pte Baptiſte āho
tn̄ accuſationē de Baptiſta factam reſpicientꝭ ꝛ conſultus
per iudicem maleficioꝝ ciuitatis camerini qui hꝫ ſuperdi
ctis accuſationibus proferre ſnīam vt reſcribā q̄ ſint ptes
ſue an.ſ.in condemnando vel abſoluendo accuſatos bre‑
uiter procedam tangendo ſubſtantialia:tum qꝛ breue tp̄us
mihi conceditꝭ inſtantibus maxime lectionibus alijſq; ne‑
gocijs qbus detineor.tuꝫ ēt qꝛ in cōſilijs deciſiuis pleriq;
tradunt reſpondendum eē concluſiue abſq; iurium ꝛ rō‑
num allegatiōibus vt tradit Spe.optimus praticus ꝛ au‑
ditor remanet curie in titulo de conſilij reqſitione.ver.por
ro.ꝛ facit ꝙ ipe notat in titulo de allegatiōibꝰ ꝛ diſputatio
bus.§.porro.ver.in ſumma.ꝛ in titu.de ſentētijs.§.qualr.
ver.vez.ꝛ ꝙ notant Jo.an.ꝛ moderni in.c.ſicut.de re iu.
ꝛ ꝙ tradit abbas ſiculus in conſi.ſuo ſcdo ꝙ incip.duꝫ eēt
materia qōnis ꝛ vidi ēt hoc tpe aliquando obſeruari:ſatis
aūt pōt dici eē conſilium deciſiuū ſeu ſaltē ei ſimile quan‑
do ad conſultationem iudicis conſuluiꝭ q poſtulat inſtrui
ꝛ conſului que ſint ei⁹ partes.

a ℂ Et capiēdo primo proceſſuꝫ accuſatiōis facte ꝯ Bapti‑
ſtā ſuper quo eſt maior difficultas ꝛ reddita ſunt hincinde
cōſilia tota difficultas vʳ reſultare rōne cuiuſdā ꝯctꝰ trāſ‑
actionis inite inter petrū patrē auguſtini accuſatoris ꝛ ba
ptiſtā accuſatū ꝛ ſup eo plurimū verſanꝭ fundamēta ꝛ dcā
conſulentiū.Conſtat enim ex proceſſu ꝙ poſſeſſio Augu‑
ſtini ꝓbatur per multos teſtes vtriuſq; partis:nā ēt teſtes
ipſius baptiſte ꝓbant dictum Auguſtinuꝫ poſſidere tem‑
pore in accuſatione deducto ꝛ etiā antea p plura tpa adeo
ꝙ ſi dictus Baptiſta nō ſumeret arma defenſiōis a dicto
ꝯctu tranſactionis facilis fuiſſet rn̄ſio parum hn̄s dubita‑
tiōis ꝙ dictus Baptiſta veniret condemnādus.vʳ autem
dictus Baptiſta excuſandus a dcā vi turbatiua in acuſa/
tione intemptata vigore dcē trāſactionis:nā in dcā tranſa
ctione eſt duplex clauſula ex quibus ꝛ earum qualibet vi‑
detur ꝙ poſſit ſe tueri:nā petrus auctor dci Auguſtini de
dit dcō Baptiſte licentiā intrādi ꝓpria auctoritate ꝛ ius
municipale ſup quo vʳ fundata dicta accuſatio excipit ca‑
ſum quando ex pacto a poſſeſſore data fuit licentia intran
di propria auctoritate ꝛ ēt de iure cōi iſtud idē probaꝭ ex
his que hn̄tur in.l.ij.C.de pigno.ꝛ in.l.predia.de acqui.
poſ.ꝛ tradunt ipſi cōſulentes non inſiſto.

b ℂ Item in dicto inſtrumento eſt clauſula precarij ex qua
reſultat effectus qd̄ ille cuius precario nomine poſſidetur
habet ſeu querit poſſeſſionem ciuilem ꝛ ille qui ſe ꝯſtituit
poſſidere naturaliter poſſidet.l.ꝛ habet.§.cū qui.ff.de pre
cario ꝛ.l.interdum in principio ꝛ.§.ſi.ff.de acqui.poſ.ꝛ p
doc.ibi ꝛ in.l.ꝙ meo in ꝑncipio eo.ti.ꝛ per glo.ꝛ doc.i.l.
ab emptione.ff.de pac.vn̄ ſm̄ hoc videtur qd̄ dictus Ba‑
ptiſta tempore dcē tranſactionis queſiuerit ſeu retinuerit
ſaltem poſſeſſionē ciuilē que poſſeſſio ciuilis non cenſetur
deperdita ſed cōtinuata:quia qui ſemel poſſedit preſumiꝭ
poſſeſſionem continuare niſi probetur amiſſa:vt per glo.ꝛ
doc.in.l.ſiue poſſidetis.C.de proba.ꝛ notant doc.in.c.cuꝫ
ad ſedem.extra de reſti.ſpolia.ꝛ in.c.olim.eo.ti.ſaltēꝫ ſi is
qui olim poſſedit aſſerat ſe poſſeſſionē continuaſſe ꝓut hʳ
in dictis iuribus.Solo.n.animo retineꝭ poſſeſſio.l.ij.§.
in amittenda.ꝛ.l.quēadmodū.ff.de acqui.poſſ.ꝛ.C.eo.ti.l.
licet cū ſi.nec mutatus animus preſumiꝭ:ſed cōtinuatus.l.
eum qui mutatā.ff.de ꝓba.ꝛ.l.nō ad ea.ff.de condi.ꝛ de‑
monſtr.ꝛ de his que conſiſtunt in aīo ſtatur dicto eius de
cuius aīo agitur vt notat gl.ſing.in.§.alie inſti.de actioni
bus:vn̄ ex his reſultare vʳ ꝙ dictus baptiſta tpe in accuſa
tiōe deducto poſſeſſionē ciuilē retineret alio nō apparen
te.Preualet aūt poſſeſſio ciuilis poſſeſſioni nāli intātū qd̄
ciuilr̄ poſſidens pōt nāliter poſſidentē ꝛ turbare ꝛ expelle
re de poſſeſſiōe ꝓtuenda ſua ciuili poſſeſſiōe quā aīs pde‑
ret p ea que hn̄tur in.l.ſi de eo.§.ſi forte.de acq.poſ. ꝓut
vult gl.ꝛ clarius bar.in.l.j.§.interdictū.ff.vti poſſi.ꝛ eſt de
mente gl.ꝛ doc.in.d.§.ſi forte.ꝛ in.l.clam poſſidere.§.qui
ad nundinas.ff.eodem titu.

c ℂ Nec vʳ obſtare dcō Baptiſte id qd̄ in ꝯtrium allegaꝭ.ſ.
ꝙ ipſe nō obſeruauit ex parte ſua dictū ꝯctum ꝛ ꝯn̄ter nō
vʳ poſſe ex eo iuuari iuxta ea q̄ hn̄tur in.l.cū ꝓponas el.ij.
C.de pac.ꝛ i.c.ꝑuenit.ꝛ i.c.quēadmodū.ð iureiu.cū ſi.vul
garibus:qꝛ hoc fundamentū vʳ in ꝓpoſito pactuꝫ opitula
ri:nā ex nō obſeruantia nō perdiꝭ poſſo iam q̄ſita nec ille
cui nō ſuaꝭ pōt nō ſuātē ꝓpria auctoritate poſſeſſiōe pri‑
uari ꝛ ſic ſibi ius dicere ꝯ.l.non eſt ſinglīs.ff.de re.iu.ꝛ.l.
ſi ex ſtipulatiōe.ff.de acq.poſ.Et ſic ꝑuppoſito qd̄ dictus
baptiſta queſiuerit poſſeſſionē ciuilē rōne clauſule precarij
nō fuit illa priuatus propter nō obſeruantiam contractus
ꝛ ſi dicaꝭ:lꝫ hec ꝓcedant vbi non interuenit iuramentum
tamen ſecus eſt quando iuramentū interuenit:nā p ſingu‑
larē diſpoſitionem.l.ſiquis maior.C.de tranſac.diſponiꝭ
ꝙ veniens ꝯtra contractum iuratum maxime contra tranſ‑
actionem etiam ſi veniat contra non adimplendo promiſ‑
ſa ſtatim amittit oē cōmodum qd̄ ex tranſactione conſecu‑
tus fuerat vt ibi eſt text.apertus.nam reſpondetur qd̄ illa
l.nō debꝫ intelligi de amiſſione poſſōnis que non tranſit
ſine apprehenſione iuxta.l.traditionibus.C.de pactis.ꝛ.l.
cum heredes in princi.de acquiren.poſſeſ.ꝛ ideo cum com
modum ꝙ amittit cōtrauenien s tranſfundaꝭ ibi in aduer‑
ſarium non debet intelligi de poſſeſſione que in aduerſa‑
rium non transfertur:rariſſime enim reperitur in iure qd̄
poſſeſſio ipſo iure transferatur:lꝫ plerunq; reperiatur in
dominio ꝛ alijs iuribus vt habetur in dictis iuribus.ꝛ in
l.ſi ager.de rei vendi.cum ſi.

d ℂ Preterea ad hoc vt.d.l.ſiquis maior locū habeat requi
riꝭ qd̄ tpe contractus contrauenien s fuerit maior.xxv.an‑
nis ꝛ hoc appareat ꝓut tradunt ibi legētes:qui.n.ſe fun‑
dat in lege exorbitanti hꝫ probare ea que pōderanꝭ in ipſa
lege vt per Bal.in.l.ſiquis non dicat rapere.de epiſcopis
ꝛ cle.ꝛ no.p glo.ꝛ doc.in cle.ſi.de reſcrip.nō autem dedu
citur in ꝓceſſu:an dcūs Baptiſta fuerit maior vel minor
tpe cōtractus merito non militat diſpoſitio.d.l.ſiqs ma‑
ior que

ſor que eſt penalis ⁊ multũ exorbitans vt patet ex ſui ſerie.
preterea non bene docet ꝙ dictus baptiſta venerit cõtra.
Nam licet in dicto contractu tranſactionis ipſe promiſerit
ſoluere debitum vanantij: ⁊ etiam omne debitum cõis ca-
merini ꝙ ipſe petrus haberet vſqꝫ in diem contractus: tñ
non probatur ex proceſſu ꝙ ipſe debitum haberet: nec ẽt
probatur mora dicti Baptiſte in obſeruando dato ꝙ debi
tum probaretur: naꝫ licet permarinus venantij deponat ꝙ
dictus petrus fuerit in carcere pro debito dicti venantij ꝓ
quo debito dictus baptiſta erat obligatus vigore dicti cõ-
tractus: tñ in hoc non habet conteſtem: naꝫ licet Archan
gelus angeli deponat ꝙ fuit carceratus pro debito venan
tij nõ tamẽ deponit ꝙ fuerit carceratus pro illo debito ad
quod baptiſta tenebatur ⁊ poſſibile erat ꝙ dictus Petrus
haberet plura debita cũ cõuẽnantio. preterea ⁊ fortius neu
ter ipſorum reddit ſufficientem cauſam ꝙ pro debito venã-
tij fuerit incarceratus. Et tamen fuerunt in cauſa ſcientie
interrogati: vnde non ꝓbant per ea que habentur in. l. ſolã
⁊ in. l. teſtiũ. C. de teſtibus. ⁊ in. c. cuꝫ cauſamqꝫ. extra. eo. ti.
⁊ per Bald. in repetitione. l. de quibus. de. ll. maxime cum
illud quod ex ea cauſa fuerit captus non ſit quid viſibi-
le. vnde etiam non interrogati debebant cauſam ſufficien-
tem adducere. Et hoc etiam cadit circa id qđ reſpicit debi-
ta cõis: nã licet dicatur ꝙ dictus petrus fuerit grauatus ꝓ
debitis cõis tamen nõ redditur ſufficiens cã ſcie nec ꝓba-
tur ꝙ fuerit grauatus ꝓ debitis ꝯtris tẽpore ipſius con-
tractus tranſactionis de quibus debitis cantat promiſſio
baptiſte obmitto ꝙ nõ apparet legitime interpellatus ſcꝫ
per perſonam habentem mandatũ. Et maxime qꝛ Archan-
gelus dicit ꝙ ipſi teſtes rogauerunt dictum baptiſtam ꝙ
deberet extrahere dictum petruꝫ ex dictis carceribus nec
dicit ꝙ habuerit commiſſionem a dicto petro: quinimmo
non dicit ꝙ rogauerit ex parte petri.

e ¶ Unde ex multis deducitur ꝙ ex his que in proceſſu ap
parent non poteſt dictus baptiſta dãnari ex eo qꝛ ipſe non
ſuauerit promiſſa per eũ in dicto ꝯtu iurato. Super quo
plurimũ ſe fundat conſulens contra baptiſtam. nec etiã vꝫ
ꝙ obſtet dicto baptiſte ꝙ non ſit probata identitas rei de-
ducte in accuſatione rei deducte in dicta tranſactiõe ꝓut
videbatur neceſſarium ſi baptiſta volebat ſe ex dicta tranſa
ctione tueri: naꝫ dꝛ ꝙ lꝫ duo teſtes deponant de dicta idẽ
titate nihilominus vnus ex eis nõ eſt idoneus teſtis dupli
ci rõne vna qꝛ ipſe dicitur accuſatus ſimul cuꝫ baptiſta: vñ
pretendit intereſſe ꝙ res in accuſatione deducta pertineret
ad baptiſtam ⁊ nõ ad Auguſtinũ: qꝛ eo ꝑtextu veniret ab-
ſoluendus. Et ſic eſt quodãmõ teſtis in cã ꝓpria. l. nullus
ff. de teſt. ⁊. l. in oibus. C. e. ti. ⁊ ar. C. ne quis in ſua cã in ru
bro. ⁊ nigro. preterea nõ fuit legitime ꝑſtitum iuramentũ
ex quo in eccleſia iudice nõ ſedẽte ꝓ tribunali nec loco iu-
dicij. c. decet. de immu. eccleſiarũ vbi pꝫ ꝙ ois iudiciarius
actus eſt in eccleſia ꝓhibitus. naꝫ rñdetur ꝙ qcqd dcm̃ ſit
de iſto teſte ſuper quo quo ad pmũ obſtaculum rñderi po
teſt ꝙ non apparet de identitate oino. l. ꝙ ipſe ſit ille qui
accuſat: nã variari vꝫ nomẽ patris nihilominus vꝫ dcã idẽ
titas ꝓbata cõiũcto inſtro trãſactiõis cũ accuſatiõe: nã cõ
currũt plures demõſtratiões: nã ſe cõformãt i vocabulo
⁊ in ꝯtinẽtijs. itẽ ſe cõformãt i vno cõfine. itẽ ſe cõformãt
in qualitate: qꝛ vinea ⁊ ad ꝓbandã idẽtitatẽ ſufficiũt ꝙ ſe
cõforment due demonſtrationes. l. forma. ff. de cẽſibus. ⁊
ꝑ bar. in. l. demõſtratio. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ magis in ter-
minis in. l. ſiqs ſuũ. §. ſi inter. ff. de leg. ij. vbi dicit ꝙ ſi eſt
fcm̃ legatũ titio de tali ꝓrochia lꝫ poſſint eſſe plures titij
tñ ſiqs ꝓbat ſe titiũ de illa parrochia ẽ ꝓbata idẽtitas ei⁹
de quo cãtat teſtm̃ niſi ex aduerſo doceat ꝙ ſint plures ti
tij i eadẽ parrochia cõſonat. n. ꝗlitas nois ⁊ ꝗlitas qꝛ ꝺ p-
rochia: itõ cõcurrũt due demõſtrationes q̃ ſufficiunt ſꝫ cũ
cuꝫ quo trãſeunt doc. multo fortius in ꝓpoſito nr̃o in quo
cõcurrit qualitas vocabuli. iteꝫ cõcurrit qualitas: qꝛ vinea
ta. item cõcurrit qualitas vnius cõfinis: nec apparet ꝙ ſub
eodeꝫ vocabulo ⁊ ſub eodẽ cõfine ſint plures terre maxi-
me vineate: ideo dicamus eſſe probatam rei idẽtitatẽ ſaltẽ
ex quo coadiuuatur dicto vnius teſtis idonei.

f ¶ Et alterius teſtis dato ꝙ forte de ſe non idonei cuius
dcm̃ ſaltem aliqđ preſtat adminiculũ ⁊ q̃ nõ ꝓſunt ſingu-
la multa iuuãt. l. ij. in ꝑn. cũ ibi notatis. ꝺ excu. tu. ⁊ maxie
ad finẽ vt euitet cõdẽnatoria cũ iudices debeãt eẽ ꝓni ad
abſoluendũ potiuſqꝫ ad cõdẽnanduꝫ iuxta. l. abſentẽ. ff. de
penis cũ ſi. debẽt. n. eẽ ꝓbatiões luce clariores ad cõdẽna
tionẽ. l. ſciãt. C. de ꝓba. Nec ẽt ob. ſiqs dixerit ꝙ cõſtõ ꝑca
rij tũc trãſfert poſſeſſionẽ in cõcedẽtẽ ꝑcariũ qñ rogãs ſeu
cõſtituẽs hẽbat poſſeſſionẽ vt deꝑhẽdit ex notatis ꝑ bart.
in. d. l. ꝙ i eo. ⁊ in. d. l. interdũ. ⁊ tradũt ibi doc. ⁊ rõ eſt euiꝺ
dẽs nõ inſiſto ſꝫ nõ ꝓbat ꝙ dictus petrus tpe dicti ꝯtus
poſſideret dcãꝫ vineã: qꝛ nõ repio niſi vnũ teſtẽ q ꝑcile de
ponat de poſſeſſiõe illius tpis ⁊ dcm̃ vnius nõ releuat. l. iu
riſiurandi. ff. de teſtibus. ⁊. l. vbi numerus. e. ti. ⁊. c. tã liti.
extra eo. ti. cũ ſi. nã rñdet ꝙ lꝫ h̃ verꝫ ſit nihilominus ꝓbat
ꝙ idẽ petrus poſtea poſſedit: vñ lꝫ nõ appareat ꝙ tpe dicti
ꝯtus dcũs baptiſta q̃ſiuerit poſſeſſionẽ ciuilẽ: tñ qꝛ dcũs
petrus tpe dicti ꝯtus apparet ꝙ habuit aium ꝑcario poſſi
dẽdi q aius mutatus nõ ꝑſumit. d. l. eũ q mutatã. ſi poſtea
poſſedit ꝓut ꝓbat poſſediſſe aut veterẽ poſſiõnẽ habitaꝫ
añ dictũ ꝯtũ ꝯtinuauit ⁊ tũc baptiſta hꝫ intẽtũ ſuũ aut il-
lã de nouo q̃ſiuit ⁊ tũc vꝫ queſiuiſſe ipſam poſſeſſionẽ aio
precario poſſidẽdi: ⁊ ſic vꝫ q̃ſiuiſſe poſſeſſiõe dcõ baptiſte.

g ¶ Ex qbus vꝫ remanere ꝙ dictus baptiſta q̃ſiuerit ciui-
lẽ poſſiõnẽ ne illã amiſerit tpe in accuſatiõe deducto. ⁊ per
ꝯñs potuit ſuã poſſeſſioneꝫ ciuilẽ cõtinuare ⁊ manutenere
nõ obſtãte ꝙ alius nãlr poſſideret: qꝛ ciuilis ꝑualet nãli vt
not. bar. in. l. j. §. interdictum. ff. vti poſ. ⁊ ꝓ tuẽda ſua poſ-
ſeſſiõe põt naturalr poſſidẽtẽ q eũ non admitteret reijce-
re de poſſeſſiõe ꝓut ſupra dixi per ea que hñtur in. d. §. in-
terdictũ. d. §. q ad nũdinas. ⁊ in. d. §. ſi forte. ⁊ in. l. ſi id qđ
§. ſi. eo. ti. ⁊ ſalteꝫ ſine dubio põt inſiſtere in ipſa re pro tuẽ
da ſua ciuili poſſeſſione per ea que hñtur in dictis iuribus
⁊ maxime in. d. §. ſi forte. vbi tex. imputat ciuiliter poſſidẽ-
ti ſi nõ adipiſcit naturalẽ per alium retentã. nam ex neglĩa
ꝑdit ſuã ciuilẽ vt eſt ibi tex. Unde ſi ꝑſupponit prout de-
ductũ eſt ex iam dictis ꝙ dictus baptiſta ciuiliter poſſide
ret nullatenus eſt ei imputandum ſi voluit ꝓ ſua ciuili po
ſeſſione conſeruanda inſiſtere in re nõ obſtante ꝙ alius ſ
contenderet poſſeſſorem ⁊ vere naturaliter poſſideret.

h ¶ Et ſic nõ ob. id qđ dꝛ per conſulentẽ ꝙ non dꝫ quis in
gredi poſſeſſionẽ qñ inuenit reſiſtentem dato ꝙ fuerit ſibi
cõceſſa licẽtia intrãdi ꝓpria auctoritate: qꝛ rñderi põt plu-
ribus modis. Primo qꝛ nõ apparet ꝙ dcũs baptiſta inue-
nerit reſiſtentẽ in introitu ⁊ in acceptatiõe poſſeſſionis: ſꝫ
poſt introitũ: vnde ſi introiuit ex licẽtia ſibi cõceſſa poteſt
inſtari ꝙ in ingreſſu poſſeſſionẽ queſiuerit ⁊ queſitam nõ
tenebat poſtea dimittere ꝯtria vero loquantur qñ ab initio
ante ingreſſuꝫ ꝓbaret reſiſtentiã lꝫ hoc nõ firmẽ maxime
nõ poſſidente eo q licentiaꝫ cõceſſit ſed herede q nõ poſſi
debat ꝑcario ⁊ ſic eo modo quo licentiaꝫ cõcedens: vñ dcã
ꝑmiſſio forte non tranſit ad heredem ſine noua ꝑmiſſione
per tex. notabilem. ff. de iure dotium in. l. ſi ego. §. ſi reo in
ꝑmo rñſo. ⁊ in ver. qꝛ poſt mortẽ ⁊ ẽt in ver. qꝛ benignius
ar. ſumpto a ſpãli iuxta. l. j. C. de theſauris. lib. x. ⁊. l. j. ff. ad
municipales. ⁊ propterea non putarem tutuꝫ illud funda-
mentũ ratione dicte ꝑmiſſionis iurandi ꝓpria auctoritate.

i ¶ Sed ſcđo reſpondetur ꝙ dicta ꝯtria procedunt qñ quis
vult querere poſſeſſioneꝫ rei in qua nullã habet poſſeſſio-
neꝫ non aũt quando hꝫ poſſeſſionem ciuilem pro qua tuẽ-
da vult acquirere naturalem quia põt pro tuenda ſua ciuili
poſſeſſione ingredi non obſtante reſiſtentia. Et ille qui na
turaliter poſſidet ſi a poſſeſſiõe nõ recedit dꝛ iniuſte tur-
bare ciuiliter poſſidentem non econtra vt ſatis probatur
in. d. §. qui ad nundinas. ⁊ notant glo. ⁊ bar. in. d. l. j. in ſi.
ff. vti poſ. ⁊ in. d. §. qui ad nundinas.

k ¶ Uñ ex quo in ciuili obtineret ſniaꝫ ꝯ naturalr poſſidẽ-
tẽ fortius dꝫ obtinere abſolutoriã in criminali cũ ꝓmptio
res ſimus in abſoluẽdo maxie i penalibus q̃ꝫ in ꝯdẽnãdo
ꝑ iura vulgaria. Et h̃ caſu hñ ꝓcederet illud qđ dicit dñs
cõſulens ꝙ qñ duo cõtẽdũt de poſſiõe. ⁊ ꝓpea vnus turi
bat alteꝝ nõ dꝫ ſeq cõdẽnatoria allegãdo Bal. in diſputa
tiõe de vi turbatius. ⁊ bar. in cõſi. incipiẽte multe ſapien-
tie ⁊c. nã dictus baptiſta ꝓ tuẽda ſua ciuili licite inſtetit ꝑ
ꝑdicta. ⁊ dictus Auguſtinus q ignorabat ciuilẽ poſſeſſio
nem baptiſte ꝓut ignoraſſe ꝑſumit. l. q i alterius. de reg.
iur. cũ ſi. ſilr licite inſtetit ꝓ tuẽda ſua naturali ꝑꝑ iuſtaꝫ
ignorãtiã fci q cauſat bonã fidẽ. l. ſi. ꝓ ſuo cũ ſi. ⁊ ita itel-
ligo ꝯſiliũ bar. allegatũ: lꝫ illđ nõ reperiã iter cõſilia bar.
q̃ hic hñtur: ſꝫ qñ vnus iniuſte ꝑtẽderet ſe poſſeſſorẽ: nec
excuſaret aliquꝫ ꝓbabili cã ſecus dicenduꝫ arbitraret: nã
lꝫ cõtenderet ſe poſſidere ⁊ in poſſeſſione inſiſteret: tamen
veniret cõdẽnandus in accuſatione de turbata poſſeſſiõe
ꝓut expreſſe firmat bar. in ſuo cõſi. ꝙ incipit qdã accuſa

tus de turbata poſſeſſione: alˀs incipit matthiolus de aſiſio in ordine.ccx.ſm ordinem qui hr̄ peruſie vbi vult ꝙ plus mit ꝯ eũ q probat de recentiori poſſeſſiõe adeo ꝙ ſi accuſans ꝓbat de antiqori venit accuſatus condemnãdus ſm eũ:immo bar.ibi plurimũ ponderat ad ꝯdẽnationẽ ꝙ ille accuſatus ꝯtẽdebat ſe poſſeſſorẽ ſi tñ teneret ꝙ reqreretur dolus p ea que tradit bar.i.l.j.§.j.ſiquis teſtõ liber eẽ iuſ. fuerit non reqreret ꝓbabilis cã:nam ẽt in probabilis excuſat a dolo.l.igit.de liberali cã.ꝛ.l.ſꝫ ꝛ ſi lege.§.ſcire.de peti.here.ꝛ p gl.in.l.j.in ſi.ff.ſiqs ius dicẽ.nõ obtẽp.ꝛ in.l.ſatis.de in ius voc.nõ aũt putarẽ ꝙ in terminis nr̄is reqreret dolus:qꝛ ſtatutũ ꝙ vr̄ intentatũ nõ loquit per vba in ꝑſonaꝫ prout ſunt illi termini Bar.ꝛ ita etiã veriſimiliter erat in terminis dicti conſilij bar.ꝙ proxime rettuli.

l ¶ Urget tñ plurimũ ꝯ dictũ baptiſtã qꝛ ꝓbatur per duos teſtes ꝙ ipſe dixit nolo dcãm vineã:vñ vr̄ ꝙ habuerit animuꝫ dimittendi vineã:qꝛ nemo preſumit dicere niſi ꝙ mẽte cogitat.l.labeo.§.idem tubero de ſuppel.legata:nã vba demonſtrant conceptũ mentis.c.ſecũdo reqris de appel.ꝛ xxij.q.ij.is aũt.ꝛ poſſeſſio ſolo aĩo per.d.l.ſiquis vi.§.dĩis ff.de acq.poſ.lꝫ in eo caſu ẽt corpore poſſet dici depdita ex quo erat in abſentia rei ſed attento ꝙ ipſe nõ rettulit verba ad poſſeſſionem:ſed ad ipſam rem ꝛ appellatione rei venit ꝓprietas nõ ſola poſſeſſio.l.ſi alij fundum.ff.de vſufru.legato cũ ſi.puto non probari ex dictis verbis admiſſionem poſſeſſionis.potuit.n.ꝓferre illa verba animo concedendi dñium dcõ petro vt ipſe eum liberaret ab obligatiõe ſoluẽdi id qd̄ ꝓmiſerat nec eſt veriſimile ꝙ voluerit vineam dimittere ꝛ nihilominus remanere obligatum ꝛ verba precedentia id indicant ꝛ in dubio attendit illud qd̄ eſt vẽiſimilius.l.ſemper in ſtipulationibus.ꝛ.l.in obſcuris inſpici.ff.de reg.iur.ꝛ in.c.inſpicitur.eo.ti.li.vj.nec eſt veriſimile qd̄ quis velit facere ſuũ.l.cum de indebito.de proba.vnde nõ puto per dicta verba poſſeſſionem amiſſam.

m ¶ Si aũtẽ ꝓbatum fuiſſet vel ꝓbaretur ꝙ dcũs baptiſta habuit notitiam per plura tpa ꝙ dictus Auguſtinus poſſidebat mortuo petro adeo ꝙ pp negligentiã in adipiſcendo naturalem cenſeret perdidiſſe ciuilem per.d.§.ſi forte cum ibi notatis putarem dcm̃ baptiſtã venire cõdẽnãdum non n.arbitror poſſe dici ꝙ dictus Auguſtinꝰ vt heres dci petri cẽſeat precario noĩe dicti baptiſte in poſſeſſione inſiſtere ꝛ ſic baptiſtã mediãte Auguſtino poſſeſſiõe retinere:nam lꝫ in cõceſſione ꝛ in ꝓmiſſiõe quã fecit ſi dicat p ſe ꝛ ſuos heredes:nõ tñ dr̄ in ꝯſtitutiõe precarij ꝛ regulariter ꝑcariũ ex pte rogãtis ſeu cõſtituẽtis nõ trãſit in heredes.l.cũ precario.ff.de ꝑcario.ita ꝙ põt dici ꝙ conſtõ illa nõ tranſiret in heredẽ:lꝫ hõ nõ firmẽ tñ firmo ꝙ ꝑcaria poſſeſſio nõ trãſit in heredẽ ſine acqſitiõe noua fcã p hr̄dẽ.d.l.cũ heredes in pñ.iõ attendit an heres vellit poſtea ꝑcario poſſidere:ſꝫ non appet ꝙ dcũs Auguſtinus hẽret notitiam de dcã ꝯſtõne ꝑcarij:iõ nõ potuit velle eo pretextu poſſidere iõ cenſendus eſt poſſidere ꝓ ſuo nõ precario ꝛ ppea remanet ꝙ dixi illud aũt qd̄ dr̄ p ꝯſulentẽ ꝙ precariũ tranſit in heredẽ qñ exprimit in ꝯceſſione per.d.l.cũ precario i fine a ꝯꝯrio ſenſu haberet locũ qñ ipſe heres rogantis vellet precario poſſidere:nã tunc ſibi liceret p ꝯceſſionẽ predictam. Sꝫ qꝛ nõ repio probatum aliqd per qd̄ neceſſario deducatur dictũ baptiſtam poſſeſſionem ciuilem amiſiſſe.

n ¶ Concludo ꝙ partes iudicis ſint in abſoluẽdo per viam dicta iuncto.c.cũ ſint ptiũ iura obſcura. de regu.iur.in vj. Multo aũt fortius ꝯcludo ꝙ veniat abſoluendus dictus Auguſtinus q nõ ꝓbat habuiſſe aliquam ſciaꝫ ciuilis poſſeſſionis dcẽ baptiſte:vñ nõ fuit in culpa ſi inſterit in tuenda ſua poſſeſſione nec puto ꝙ ſup ea accuſatiõe Auguſtini ſiat magnũ dubiũ cũ ꝯſilia reſpiciant ſolã accuſationeꝫ factam de baptiſta ppea vlterius nõ inſiſto. Laus deo.

¶ An qdam debeãt cenſeri legittima aſſumpti i ciues ſtãtibus qbuſdã reformatiõibꝰ de qbꝰ infra ſit mẽtio i ꝯſilio.

¶ Conſilium cclxxxj.

In noĩe dñi nr̄i ieſu xp̄i. ¶ Hec ꝯſultatio vr̄ prio aſpectu ſatis clara ꝯ dcm̃ corradũ ꝛ fratres.ſ. ꝙ ipſi amiſſerit ciuilitatẽ:nã leges mũicipales edite per ꝑores ꝛ camerarios i pũcto rẽcitate vñr ſatis clare decidere hanc conſultationem pro concluſione.ñ.facta:nam primo diſponitur ꝙ nullus poſſit aſſumi ad ciuilitatẽ ẽt p dños priores ꝛ camerarios niſi primo ꝛ ante oĩa ille talis recipiendus continue per.xij.annos ſoluat datas ꝛ collectas tanꝙ̃ comitatiuus tã ꝓ libra ꝙ̃ haberet in comitatu ꝙ̃ ẽt ꝓ libra quã faceret in ciuitate iter ciues ꝛ inſuper diſponit ꝙ dicti tales nullo mõ durãte dcõ tpe.xij.annoꝝ poſſit ſeu poſſint in eius ſeu eoꝝ cataſtro aliqua bona que reperient eſſe deſcripta ſeu acataſtrata in cataſtro alicuius comitatus pruſini ꝛ ſubdit ꝙ ſi ſecus facerent vꝫ non ſoluendo dcõ tpe.xij.annoꝝ ꝛ etiã deſcribi faciẽtes bona in ſuo cataſtro ꝯ formã preſentis ordinamẽti tũc cenſeat eẽ priuatus ipſo fcõ de ciuilitate ꝑdicta:vnde dicta lex mũicipalis priuare vr̄ ipſo iure illos qui nõ ſoluunt:ꝛ ẽt illos q faciũt deſcribi in ſuo cataſtro bona reperta a cataſtrata in comitatu. Sed dicti corradus ꝛ frẽs fecerũt in eoꝝ cataſtro deſcribi bona reperta a cataſtrata in comitatu:qꝛ in cataſtro cuiuſdã ð caſtro maceretaꝝ ꝛ ẽt certa alia bona allibrata in comitatu ꝓut in puncto ꝑſupponit nec erãt elapſi adhuc.xij.anni merito vr̄ ꝙ dcã.l.municipalis vendicet ſibi locũ in caſu iſto qꝛ vr̄ ſufficere ꝙ ad vẽitatem diſpoſitiõis ſufficiat ꝙ alterũ ex ꝑdictis interueniat.

a ¶ Nam in.d.l.municipali puniuntur illi qui non ſoluerint ꝛ illi q bona poſuerint in ſuo cataſtro cõtra formã dicte.l.municipalis.vnde copula illa ponitur inter ꝑſonas ꝛ qñ copula ponitur inter perſonas regulariter nõ requirit cõcurſus.l.j.cuꝫ ibi notatis.ff.de infamibus.ꝛ notat bar.in.l.ſi is q ducẽta.§.vtrũ.de rebus dubijs.ꝛ doc.in.c.ij.ð reſcriptis.ꝛ probat.in.l.huiuſmodi.§.titio.ꝛ.l.ſi duobus.de le.j.ꝛ.l.cõiunctim.ꝛ.l.re coniuncti.de leg.iij.ꝛ.l.ſi mihi ꝛ titio.de vbo.ob.cũ ſi.facit.l.ea tñ adiectio de le.iij.ꝙ maxime perſuadet in caſu noſtro : qꝛ quodlibet ex dictis duobus erat ſupra prohibitum nec in ꝓhibitione ponderat concurſus. ergo ſimiliter non eſt veriſimile ꝙ in punitione cõcurſus requiratur.nã diſpoſitiões penales plurimuꝫ regulãtur ꝛ interpetrant ſm precedẽtes diſpoſitiones vt probatur in l.ſi is q ducenta.§.cũ ita.ꝛ.§.vtrũ. de rebus dubijs.ꝛ facit illd̄ vulgatũ qd̄ p precedẽtia ſequẽtia declarant.l.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi.de le.j.cũ ſi.ꝙ reputarẽtur vt arbitror ab oĩbꝰ ſatis clarũ ſi dci corradus ꝛ fratres fuiſſent ſimpliciter aſſumpti ſꝫ formã ꝯſuetã.ꝛ ſic ſꝫ ꝙ diſpõit i.d.l.mũicipali.

b ¶ Sꝫ fundamẽtũ dcõꝝ corradi ꝛ fratrũ vr̄ eẽ qꝛ eoꝝ ciuilitas nõ vr̄ fcã ſm formã.d.l.municipalis:ſꝫ magis priuilegiata. Ex quo priores ꝛ camerarij mãdãt officialibus armarij ꝛ eoꝝ notarijs vt dcãm ciuilitatẽ dcõꝝ corradi ꝛ frũꝫ deſcribant ꝛ regiſtrent eiſdẽqꝫ librã faciant inter ciues originarios peruſinos cũ ſuis bonis ꝙ̃ ꝓmũ ꝛc.ꝛ ꝙ ſubdito caſſent librã ꝙ̃ hñt in comitatu. Et ſic deĩde imediate ſoluãt factiões cõis vt alij ciues ꝛc. Sꝫ vr̄ ꝙ lꝫ forma dcẽ ciuilitatis videat in aliquo derogare quo ad ꝑdictos corraduꝫ ꝛ fratres.ĩ.dcẽ legi municipali.ſ.quo ad librã eorũ de comitatu caſſandã ꝛ eis librã iter ciues originarios faciendã ꝛ quo ad ſolutioneꝫ faciendã ꝓut faciunt ciues originarij.

c ¶ Et in his nõ vendicet ſibi locũ in ꝑſonis dcõrum corradi ꝛ fratrũ tñ in alijs vr̄ remanere.d.l.mũicipalis:qꝛ ꝙ nõ mutatur ꝗre ſtare ꝓhibet dicit tex.in.l.ſancimus.C.de teſta.ꝛ derogationes iuriũ ſunt reſtringende.l.ius ſingulare ꝛ.l.ꝙ võ ꝯ.ff.de.ll.ꝛ in.c.que a iure cõi exorbitãt.de regu.iur.in.vj.ꝛ in.c.cũ dilectus.de cõſue. Sꝫ in dcã ciuilitate dictoꝝ corradi ꝛ fratrũ nõ ꝓmittit ꝙ poſſint in eoꝝ cataſtro ponere ſeu deſcribi facere bona repta in alterius cataſtro in comitatu:lꝫ ſit eis ꝓmiſſum ꝙ cataſtrũ ꝙ hẽbant in comitatu poſſint mutare. Et bona eoꝝ prius in comitatu allibrata deſcribere in eoruꝫ cataſtro nouo in ciuitate:vñ quo ad bona que reperirentur ſeu fuerint reperta allibrata in comitatu in aliorũ cataſtris vr̄ non derogatum.d.l.municipali: qꝛ verba dicte ciuilitatis ad id nõ artãt:immo potius in ꝯꝯriũ a ſenſu ꝯꝯrio littere dñ dr̄ in dcã ciuilitate ꝙ librã faciãt eis officiales armarij inter ciues originarios peruſinos cũ ſuis bonis ꝙ verbum ſuis referri videtur ad tẽpus ipſius ciuilitatis per.l.ſi ita cum ibi notatis per Bartol.ff.de auro ꝛ argen.legat.vel ſi volumus referre ad tempus verbi iuxta.l.in delictis.§.ſi extraneus.de noxalibus.ꝛ.l.ꝙ ait.§.iulianus.eod.titu.ꝛ de heredi.inſtituen.l.ſi alienum.ꝛ.l.ſi tutoris eſt.§.fin.ff.ꝙ iuſſu intelligatur de bonis que habebant tempore quo fuerunt deſcripti inter ciues:ꝛ ſic tẽpore quo fuit fcã eis libra inter ciues. Et ꝓma intelligẽtia optime perſuadet p verba ſequẽtia dicte ciuilitatis ibi ꝛ ꝙ librã quã hñt in comitatu ſic ſubito caſſent ꝗ verba referũtur ad librã quã habebãt tpe ipſiꝰ cõceſſe ciuilitatis vt demonſtrat

monſtrat illud verbũ hñt ꝙ eſt pñtis tpis vnde a cõtrario ſonant ꝙ non caſſent librã quã habebũt in comitatu vltra illã quã habebãt tpe dcẽ cõſtitute ciuilitatis ex quo innuit ꝙ nolebant ipſi cõcedentes ciuilitatẽ ꝙ facerent eis libraz de bonis que poſtea q̃rerent: vnde quo ad bona poſtea q̃ſita de quibus ad pñs agit verbã dcẽ ciuilitatis nõ vident aduerſari dictis ordinamẽtis p̃mo factis .ſ. põderatis pp q̃ vr ꝙ dicti corradus ⁊ frẽs ſint p̃uati dcã eorũ ciuilitate.

d ℂ Alijs tñ nõ obſtãtibus in ɔ̃riũ puto fore iuſticiã .ſ. ꝙ dci corradus ⁊ frẽs nõ ſint priuati dcã eorũ ciuilitate eo maxie qꝛ ipſi nõ videnk cõprehendi ſub dictis reformatiõibus ⁊ ordinamẽtis in pñcto deductis: nã in dcis ordinamẽtis diſponit ꝙ nullus poſſit deſcribi inter ciues niſi primo ⁊ añ oia ille talis recipiendus cõtinue per .xij. annos ſoluat dcs ⁊ ſingulas datas ⁊ collectas que durãte dcõ tpe imponerẽtur rã pro libra q̃ ipſe talis ciuis effectus haberet in comitatu q̃ pro libra quã faceret in ciuitate inter ciues ⁊ mãdatur officialibus armarij ⁊ eorũ notarijs principalibus ſub pena ꝙ nõ poſſint directe vel indirecte aliquẽ allibrare nec inter ciues deſcribere p̄ter vl' ɔ̃ p̃dictã formã: ſz in dcã cõceſſione ciuilitatis mandat dictis officialibus ⁊ notarijs ꝙ q̃p̃mũ eis cõſtiterit ⁊c. ipos corradũ ⁊ frẽs deſcribãt ⁊ regiſtrẽt ⁊ eis librã faciãt inter ciues originarios. Et deinde immediate ſoluãt factiões cõis vt alij ciues. Et ſic in duobus differt ciuilitas p̃dictorũ ab his ordinant i dcis reformatiõibus: qꝛ in illis diſponit ꝙ p .xij. annos ſoluãt cõtinuo ipſi cõſequuti ciuilitatẽ datas ⁊ collectas prout alij comitatiui ⁊ nõ prout alij ciues. itẽ ſecundo antea non deſcribantur inter ciues ſed in dicta ciuilitate diſponit ⁊ mandatur ꝙ q̃p̃rimum ⁊ ſic nõ expectato lapſu .xij. annoꝝ deſcribant predicti corradus ⁊ frẽs īter ciues ⁊ imediate ſoluãt datas ⁊ collectas ꝑut alij ciues. Ex qbus apparet ꝙ dicti corradus ⁊ frẽs nõ ſunt aſſumpti ad ciuilitatẽ ſm formam dictarũ reformationũ. Et ppea id qd ſubdit in dictis reformationibus in .§. ⁊ inſuper voluerũt non debet trahi ad dictos corradum ⁊ fratres: quia dictus .§. expſſe loquit de illis qui efficerentur ciues vt ſupra. Et ſic ſm formaz dictarum reformationum ⁊ conſequenter cum hoc ꝙ ſoluant p .xij. annos omnes datas ⁊ collectas anteq̃ fungant beneficio ciuilitatis: ⁊ ſic in effectu ſoluant tanq̃ comitatiui.

e ℂ Alõ ⁊ demõſtrant v̄ba ſequẽtia i qbus diſponit ꝙ nullo mõ durãte dcõ tẽpore .xij. annoꝝ poſſint in eoꝝ cataſtro ponere ⁊ deſcribere aliqua bõs q̃ reperirent eſſe deſcripta in cataſtro alicuius comitatiui. Et ſic dcã diſpoſitio refert ad dictũ tẽpus .xij. annorũ: vñ nõ vr intelligenda in his qbus nõ eſt aſſignatũ dictũ tẽpus .xij. annoꝝ. ⁊ ppea cũ dicti corradus ⁊ frẽs nõ ſint effecti ciues vt in ſupradicta reformatione cõtinet ſz aliter nec eſt eis aſſignatũ aliqd tpſ .xij. annoꝝ: ſed ſolũmodo tempus q̃p̃rimuz conſtituit ſe preparare ad fornacem ⁊ exercitium ipſius fornacis non videtur ꝙ verba dicte reformationis in .d. §. ⁊ inſup verificẽtur in iſtis corrado ⁊ fratribus dũ dicit ꝙ dictus talis ſeu dicti tales qui efficerent ciues vt .ſ. nullo mõ durante dicto tpe .xij. annorum poſſint ⁊c. per p̃dicta. Et maxime qꝛ dcã verba videntur referenda ad tempus .xij. annoꝝ qbus habent ſoluere datas ⁊ collectas in comitatu ⁊ anteq̃ aſſumant ad beneficiũ ciuilitatis ⁊ anteq̃ deſcribant inter ciues: qꝛ de dictis .xij. annis añ p̃dicta currẽtis dr .ſ. in dcã reformatiõe: vnde ad illos .xij. annos recurrẽdos ante bñficiũ ciuilitatis ⁊ añ deſcriptionẽ inter ciues legittime fcãz refertur participiũ dcõ dũ dr dcõ tempore .xij. annorũ. Ex quo vt premiſſi ſolũ eſt .ſ. dcm̃ de tempore .xij. annorum q̃bus ſoluere debent anteq̃ aſſumantur ad dcm̃ bñficiũ vel deſcribantur vt ſupra. vnde non videnk poſſe verificari in caſu nrõ niſi forte quo ad illud tempus ꝙ fuiſſet decurſuz anteq̃ conſtiterint dictos Corradum ⁊ fratres ſe p̄parare ⁊ vacare ad dcãz fornacẽ ⁊c. ⁊ non ad illud tpe ꝙ curreret poſtq̃ ipſi legittie aſſumpſerint bñficiũ ciuilitatis ⁊ legittime deſcripti fuerint inter ciues ⁊ poſtq̃ hẽbãt ius ⁊ facultatẽ ſoluẽdi vt ciues nõ vt comitatiui datas ⁊ collectas impoſitas ⁊ imponendas. ⁊ per pñs id qd poſtea ſubditur in ver. ⁊ ſi ſecus facerent non põt referri ad dictos Corradum ⁊ fratres qꝛ proſequitur eundem caſum.

f ℂ Et inſuper loquitur de facientibus ɔ̃ formaz ipſius ordinamenti. Unde q non cõprehenditur in ipſo ordinamẽto faciendo deſcribi in ſuo cataſtro bona non facit contra formam illius ordinamenti cum ordinamentum de eo non caneat ⁊ ſic verba deficiunt: ergo deficit diſpõ. ar. l. ita aũt. in prin. ff. de admi. tut. ⁊ l. iiij. §. pretor ait. ff. de damno infec. ⁊ l. ſi ſeruũ. §. non dixit pretor. ff. de acqui. her. edi. Preterea ille ver. ⁊ ſi ſecus facerent refert ad duo ſcilicet ad nõ ſoluentes dicto tẽpore ⁊ ad faciẽtes deſcribi bona ⁊c. Uñ debet illa duo pariter terminare ar. l. iam hoc iure. de vul. ⁊ pu. ⁊ l. hereditatez. ⁊ l. q̃uis. C. eo. tit. ⁊ l. in teſtã. C. de teſtã militis. ſed primuz non poteſt verificari in perſonis dictoꝝ Corradi ⁊ fratruz. ergo hoc caſu in quo dicta verba ⁊ ſi ſecus facerẽt nõ poſſunt verificari in primo determinabili nequeant ſimiliter verificari in ſecundo ar. dictoꝝ iuriũ: ⁊ maxime hec dicenda videtur quia dicta diſpoſitio eſt penalis. ⁊ per pñs eſt habenda interpetratio p quã reſtringatur ipſa penalis diſpoſitio. l. ſi preſes. ⁊ l. interpetratione. ff. de penis ⁊ regula in penis in .vj. cum ſimi.

g ℂ Alõ ẽt pſuadet qꝛ alij q ſolent ad ciuilitatẽ aſſumi cõiter aſſumunk ex gratia liberali ⁊ nõ ex cã oneroſa: vñ de lege pñt onerari ſm ꝙ vr ⁊ placet ipſis liberalitatez cõferentibus: nã ſatis eſt amico ẽt ſi in paucis cõſulat. l. tutori. C. de nego. ge. ⁊ magis de facili amittit queſitũ ex mera liberalitate q̃ queſitum ex cauſa oneroſa vt pz in .l. ſi. ⁊ per totuz. C. de reuocan. donationibus. ⁊ C. de inoffi. don. quaſi per totũ. ⁊ ff. que in frau. cre. l. q aũt. §. h edictũ iuncto. §. ſimiliq modo cuz ſi. Dicti aũt corradus ⁊ fratres nõ fuerũt ad ciuilitatẽ aſſumpti ex mera liberalitate cõcedentiũ: ſz qꝛ ipſi ſe obligauerũt ex pacto facere fornacẽ vitrei in ciuitate puſij per certa tẽpora q̃ obligatio fuit eis oneroſa: qꝛ nõ põt fornax fieri i ciuitate peruſij cũ ea cõmoditate ⁊ lucro ꝑut fit in caſtro plagarij vñ ſunt oriũdi dci corradus ⁊ frẽs: vñ ex cã oneroſa receperũt ipſi ciuilitatẽ ⁊ illã cõferẽtes nõ fuerũt moti ex mera liberalitate: ſz p habẽda maiori abundãtia in ciuitate ⁊ ſic pro cõmõ ⁊ intereſſe reipublice q̃ ipſi repñſentant: vñ nõ decet ꝙ ipſi aſtringant eiſdem oneribus penalibus qbus aſtringunt illi q ex mera liberalitate abſq aliquo onere aſſumunt ad beneficium ciuilitatis: ſz eſt veriſimile ꝙ concedẽtes ꝑut diſpoſuerunt aliter in eis circa deſcriptionẽ eoꝝ libre ⁊ circa ſolutionẽ dataꝝ ⁊ collectaꝝ q̃ in alijs diſponat q ad ciuilitatẽ aſſumunt ⁊ ð alio tempore diſpoſuerunt ad deſcriptionem predictaz faciendaz q̃ .xij. annoꝝ de quibus in alijs diſponitur. ita ẽt voluerint aliud i eis diſponere circa iſtud onus penale ſcilicet ꝙ nõ poſſint deſcribi in ſuo cataſtro ⁊c. ſub pena priuationis dicto tempore .xij. annorum attentis .ſ. dictis.

h ℂ Ex qbus puto cõcludẽdũ ꝙ dci corradus ⁊ fratres nõ ſint p̃uati nec veniãt p̃uandi dcã ciuilitate pp dictã deſcriptionẽ quã fecerunt in eorũ cataſtro de illis bonis repertis a cataſtratis in comitatu ⁊ nullũ vr p̃endere intereſſe ipſa cõitas in dcã deſcriptiõe. Conſtat .n. ꝙ ipſi corradus ⁊ fratres nõ erãt p̄hibiti emere bona allibrata in comitatu nec ipa bona empta poſſidere ⁊ fructare. Et ſi ipſa bõs empta nõ poſuiſſent i eoꝝ cataſtro nõ fuiſſet dubiũ ꝙ ipſi nõ incidiſſent in aliquã penã ⁊ nihilominus nõ plus fuiſſet ſolutũ ipſi cõitati attẽto ꝙ ſm formã ſtatutoꝝ ⁊ ordinationũ armarij ille q poſſidet fructus recollegit ⁊ multofortius ſi ẽt eſt dñs tenetur ſoluere datas ⁊ collectas nõ obſtante ꝙ alius hẽat ipſa bona in ſuo cataſtro nec aſtringit ad ſoluẽdũ ille q ipſa bona hz i eius cataſtro. Et idcirco nõ vr militare aliqua rõ p̄hibitiua q̃re dicti corradus ⁊ frẽs nõ deberẽt ipſa bona p eos empta q̃ licite tenebãt ⁊ fructabãt ⁊ de qbus dñi hẽbãt ponere ⁊ deſcribere in eorũ cataſtro. Et ceſſante rõne diſpoſitionis ſoleat ceſſare diſpõ. l. adigere. §. q̃uis. de iure patro. ⁊ c. cũ ceſſante. de appel. ⁊ l. ꝙ dictũ. ff. de pac. cum ſi. ⁊ maxime ne qs ſine cã damnuz patiatur per ea que habentur p Bart. ⁊ Bal. in .l. non dubium. ff. de ll. ad limitationem .l. proſpexit. ff. qui ⁊ a quibus.

i ℂ In alijs aũt aſſumptis ad dcãm ciuilitatẽ hz formaz dictarũ reformationũ põt deduci p̄babile intereſſe cõitatis: qꝛ lz ipe debeant ſoluere datas ⁊ collectas infra ipſius .xij. annorum prout comitatiui nihilominus non ita ipſi effecti ciues exigunt ad dcãs datas ⁊ collectas ſoluẽdas prout ſoluunt comitatiui ⁊ frequẽter cõitas incõmodatur in nõ exigẽdo vt comitatiuos illos q ſunt effecti ciues ⁊ hñt ſoluere p .xij. annos vt cõitatiui: nõ voluit ꝙ ſaltẽ nõ dãnificaretur in collectis exigendis ð alijs bonis que reperirentur in alioꝝ comitatiuoꝝ cataſtris. propterea forte deuentuz fuit ad dcãm p̄hibitionẽ in illis q lz ſint aſſumpti ad ciuilitatẽ tamen per .xij. annos non fungunt beneficio ciuilitatis maxime in datis ⁊ collectis ſoluendis .ſ. ꝙ infra tãrudẽ tpis non ponerẽt in eoꝝ cataſtris bona aliorũ reperta a ca-

caſtrata in comitatu vt ſic prout erat aſſignatuꝫ illis tẽpus xij. annoꝝ ad taleꝫ ſolutionem faciendã: ita ẽt idẽ tp̃s aſſignat ad nõ ponendũ in eoꝝ cataſtris dcã bona allibrata ĩ comitatu ⁊ ſic alia rõ põt aſſignari in illis q ſimpl'r ad ciuilitatẽ aſſumũtur ⁊ alia rõ in iſtis corrado ⁊ fratrib9 qbus aliud tp̃s eſt aſſignatũ ad ſoluẽdas datas ⁊ collectas vt alij ciues ſoluũt ⁊ ad fungẽdũ bñficio ciuilitatis ⁊ ad faciẽdũ librã eoꝝ ĩ ciuitate ⁊ caſſandũ illã quã habebãt ĩ comitatu qbus oĩbus idẽ tp̃s eſt aſſignatũ: vñ ſimile tempus vr̃ cẽſeri aſſignatũ ad non ponendũ in eorum cataſtro bona reperta a cataſtrata in comitatu in alioꝝ cataſtris. Si voluimus ꝙ ẽt iſti aſtringant ad nõ ponẽdũ arguẽdo de ſimilibus ad ſimilia ar. l. nõ poſſũt. ff. de. ll. ⁊. c. iter ceteras. de reſcri. cũ ſi.

k ℂNec obſtant adducta in ꝯtrariũ qbus ſatis recte intuẽti põt apparere reſponſio ex iam dictis. nõ. n. obſtat ꝙ in ciuilitate dcõꝝ corradi ⁊ fratruꝫ non permittit ꝙ deſcribere poſſint in eoꝝ cataſtris bona aliorum in comitatu a cataſtrata. Sꝫ de duobus pceptis alteri derogat: vnde alterũ vr̃ permanere vt in ꝯtrium allegatur: nã reſpondetur ꝙ illud preceptũ nõ militat in caſu noſtro: qꝛ iſti corradus ⁊ fratres nõ ſunt illi de qbus cãtat illud preceptũ probibitiuũ: qꝛ nõ ſunt aſſumpti in ciuilitatẽ vt ſupra ĩ eadẽ diſpoſitiõe continebat vt ſuperius deductũ eſt. preterea militat illa rñſio ꝙ pena appoſita reſpectiue ad dcã duo precepta videt intelligenda in illis pſonis que dcis duobus perceptis aſtringunt. ar. d. l. iã h iure cũ ſi. Quod nõ cadit in terminis noſtris: ſed pcedit illa diſpoſitio penalis in illis perſonis que ante duodecimũ annũ nõ fungunt bñficio ciuilitatis: ideo ad tempus. xij. annorum refertur non autẽ in iſtis quibus aliud tempus eſt in ciuilitate aſſignatum.

l ℂNec obſtat ꝙ derogationes iuriuꝫ ſunt reſtringende qꝛ verũ eſt in illis quibus derogatur iuri cõi. Sed ille que derogant iuri exorbitanti non ſunt ita reſtringende put tradit glo. notabi. in. c. ſtatutum. de preben. li. vj. cuꝫ qua doct. ibi trãſeunt: ſatis autem exorbitãs videtur ꝙ aſſumpt9 ad ciuilitatem non fungat beneficio ciuilitatis ante. xij. annũ ⁊ ꝙ ciues effecti ſoluant datas ⁊ collectas vt comitatini ⁊ derogat alijs ſtatutis ⁊ ordinamẽtis cõis peruſij vt ⁊ dep̃hendit ex tenore dcẽ reformatiõis merito ⁊c. Cõfert etiaꝫ qꝛ dcã diſpoſitio eſt penalis ⁊ ꝯñter odioſa ⁊ reſtringẽda per iura vulgaria ergo mitigatio pene que eſt ibi oppoſita videt ampliãda cum contrariorum ꝯria ſit nã. l. ⁊ ſi ꝯ. ff. de vulg. ⁊ pu. ⁊. l. ſi ex toto in prin. ff. de le. j. cũ ſi. vulgaribus: nec ẽt obſtat ꝙ in ꝯtrium dicebat ꝙ verba ciuilitatis a ꝯtrio ſenſu vrgebãt in ꝯtriũ: nã lꝫ verbũ ſuis vbi agitur de graui preiudicio reſtringat qñqꝫ diſpoſitionẽ ad tẽpus p̃ñs vt d. l. ſi ita tñ. qñqꝫ ẽt trahit ad tẽpus futurũ vbi de tãto preiudicio non agit. l. ſi. C. q̃ res pignori obli. poſſũt. nõ auteꝫ vr̃ agi de magno preiudicio in caſu noſtro: nã exquo diſponit in dcã cõceſſiõe ciuilitatis ꝙ dci corradus ⁊ fratres ſoluãt datas ⁊ collectas vt alij ciues. Et deſcriptio bonoꝝ in cataſtro pncipaliter ſit pp ſolutionẽ datarũ ⁊ collectarum ⁊ ẽt pro non poſitis in cataſtro ſit pariter ſolutio ex forma ſtatutoꝝ: iõ de paruo agit intereſſe merito verba illa cum bonis ſuis trahantur etiam ad poſtea queſita.

m ℂItem ꝯtrius ſenſus ẽt ibi aſſonus ſi aſſumeret. qñ ſa probaret in ſui generalitate ꝙ bona poſtea queſita generaliter ⁊ indeffinite non poſſunt deſcribi in eorum libra. Et ſic ẽt ſi poſtea queſita reperirentur allibrata in ciuitate ꝙ nullatenus fuit de mente diſponentium. Sinaũt vellet qs preciſe ⁊ proterue libra illa cum bonis ſuis referre ad tempus preſens ⁊ ſumere argumentuꝫ a cõtrario ſenſu deberet ſaltem illũ contrarium ſenſum reſtringere ad aliquod tẽpus: nã in alijs nõ ita fauorabiliter aſſumptis ad ciuilitatem ꝓhibitio deſcriptionis bonorum in eorum cataſtro non eſt ꝑpetua ſed limitata ad tempus vt patet ſepius dicte reformatione multo ergo fortius non deberet eſſe perpetua in iſto corrado ⁊ fratribus. Si autem reſtringitur ille ꝯtrius ſenſus ad aliquod tempus magis de mente videt eſſe ꝙ reſtringatur ad tempus de quo in dcã ciuilitate ſit mentio q̃ꝫ ad aliud cuꝫ perſequentia precedentia declarentur ⁊ econtra. l. ſi ſuus plurium. §. ſi. de le. j. ⁊. l. qui filiabus eod. tit. ⁊ l. ſi legatoruꝫ. de leg. ij. ⁊ per ea que. s̃. latius dixi circa hoc ⁊ ſic reſpiciat bona queſita poſt ciuilitatis cõceſſionẽ ante q̃ꝫ illi ſe preparauerint ad fornacem quo medio tẽpore non habebant fungi beneficio ciuilitatis: ⁊ forte illo medio tẽpore erant aſſimilandi alijs ſimpl'r ad ciuilitateꝫ aſſumptis exiſtentibus. l. tp̃s. xij. annorum per ea que. s̃. deduxi.

n ℂEt pp hoc ẽt dici põt ꝙ verba ſequentia qbus precipit ꝙ caſſet eoꝝ libra de comitatu referunt ad tẽpus p̃ñs ne forte caſſarent bona interĩ percepta poſt dictã ciuilitatis cõceſſioneꝫ vel forte ita loquuti fuerunt: qꝛ nõ cogitauerũt illo tempore ꝙ breue futurũ putabant prout ⁊ breue extitit contingere ꝙ libra augeret non eo reſpectu: qꝛ nollent bõa poſtea q̃ſita caſſari de comitatu ⁊ h vt arbitror ⁊ fuit magis de mente loquentium licet non conſtet ad quã etiã poſſunt verba adaptari: naꝫ mãdat officialibus ⁊ notarijs armarij ꝙ caſſent libram de comitatu. ſi autẽ remanerent bona eis allibrata in comitatu in eoꝝ libra nõ diceret caſſata eoꝝ libra put non diceret caſſatũ eoꝝ cataſtrũ: nam dcã verba ſonãt in quoddã vniuerſuꝫ ſeu in quoddã genus ꝙ recipit augumentũ ⁊ diminutionẽ put dos grex peculium hereditas ⁊ hmõdi prout ergo non dicet dos ſublata ſeu caſſata nec grex vel peculiũ lꝫ ſint ſublata vel caſſata ſeu remota aliqua de dote grege vel peculio. l. grege legato. ff. de le. j. ⁊. l. ſi ex toto in pn. eo. ti. ⁊. l. neqs. ff. de vſufruc. ⁊ iſti. de legatis. §. ſi grex. ⁊. §. edibus. ⁊. §. ſi peculium cũ ſi. Ita ẽt nõ dicat caſſata libra eoꝝ ſi aliqua bona vna cũ nominibus eoꝝ appent accenſa ⁊ nõ caſſata in ipſa libra nec bona acataſtrantur alicui ſine eius noĩe. Et ppea cõcludendo nõ poſſet dici caſſata eoꝝ libra de comitatu ſi aliqua bona in eorũ cataſtro in comitatu remanſiſſent non caſſata. Et propterea illa verba quã habent proprie ſtãt: qꝛ tũc habebãt librã in comitatu nec in alia q̃ꝫ de illa quã habebãt in comitatu opꝫ ꝙ verificent verba dicte ciuilitatis put ſi qs legaret gregem quem hꝫ licet verba ad tp̃us p̃ñs referantur tñ legatũ trahetur ẽt ad aĩalia quibus ille grex poſtea eſt auctus. d. l. grege legato. ⁊ ſi qs venderet hr̃ditatem quã hꝫ ſi qd accreuerit illi hr̃ditati nulli dubiũ ꝙ cedere: commodo emptoris ⁊ ſic diſpoſitio ad bona poſtea queſita traheret. l. ij. §. nõ tñ. ⁊. l. venditor. ff. de here. vel acti. vendi.

o ℂNec ẽt obſt. ſi qs forte dixerit ꝙ exquo dicta reformatio ſpecialiter derogat ciuilitatibus poſtea ꝯceſſis ẽt ſi fuerint ꝯceſſe p priores ⁊ camerarios requiratur ꝙ ſpãliter deroget illi reformationi ar. l. ſi qs in pnc. teſti. ⁊ ꝙ ibi hr̃. ff. de le. iij. ⁊ ꝙ hr̃ p bar. ⁊ bal. ⁊ doc. in. l. ſi. C. ſi cõtra ius vel vtili. pu. ⁊ in. l. humanũ. C. de. ll. ⁊ qđ hr̃ in. l. cãs ⁊ lites. C. de tranſac. ⁊ in au. hoc inter liberos. C. de teſtis. nã rñdetur ꝙ lꝫ hoc nõ ſit expeditũ p notata in dcis iuribus ⁊ p notata per Jo. an. ⁊ modernos in. c. j. de exceſſibus prela. lib. vj. nihilominus in caſu noſtro ſtatutũ nõ diſponit ꝙ non valeãt conceſſiones ciuilitatum aliter fcẽ: ſed dr̃ ꝙ aſſumpti ad ciuilitateꝫ nõ fungantur beneficio ciuilitatis nec deſcribant inter ciues niſi ſoluerit ⁊c. vnde poteſt intelligi. ⁊ ita vr̃ intelligendum qñ ſimpl'r ſunt aſſumpti ad ciuilitateꝫ p priores ⁊ camerarios nõ aũt qñ vltra aſſumptionẽ ad ciuilitateꝫ eſt vltra proceſſum per ipſos priores ⁊ camerarios cõcedentes: nam tunc ſtãdum eſt ſolum conceſſioni prioꝝ ⁊ camerarioruꝫ: qꝛ nõ dr̃ ꝯtrium in dicta reformatione ſeu ſtatuto. Et maxĩe hoc eſt dõm qñ in ipſa noua cõceſſione eſt clauſula nõ obſtante quocunqꝫ ordinamẽto in ꝯtriũ faciẽte put eſt in caſu nr̃o: ⁊ maxime qꝛ Bar. in. d. l. ſi qs in pn. teſti. ⁊ extrauag. ad reprimenda in verbo nõ obſtantibus vult ꝙ tũc dicat ſatis ſpãlis clauſula derogatoria ⁊ facit qđ notat bal. in. d. l. humanũ. ⁊ Jo. an. in. c. j. de ꝯſtit. li. vj. ⁊ maxĩe cuꝫ in caſu noſtro ſint ſigna vniuerſalia q̃ nihil excludũt iuxta. c. ſolite. de maio. ⁊ obe. ⁊. c. ſi romanorum. xix. diſt. ⁊. l. iulianus. de leg. iij. Laus deo.

ℂUtrum remediũ canonis reintegranda competat contra meros laycos.

ℂConſilium cclxxxij.

In noĩe domini noſtri

i ieſu xp̃i. ℂViſo dicto puncto ⁊ nonnullis actis ad me trãſmiſſis agitatis ĩ dcã cã vertẽte iter dñaꝫ Rengardã ex vna pte actricẽ ⁊ dñam Eliſabettam reã ex altera pte cõuentã vr̃ prima facie dõm ꝙ partes iudicis ſint in pronunciando pro parte agentis ⁊ ĩ condemnãdo ptem dicte dñe Eliſabette conuẽte ad reſtituendã poſſeſſionẽ bonoꝝ in petitione deſcriptorum ipſamqꝫ dñam Rengardã fore reintegrãdam in poſſeſſione dictoꝝ bonoꝝ: nã premitto ꝙ ꝓ pte dcẽ dñe rengarde eſt ĩuitatũ poſſeſſoriũ recupãde ⁊ ẽ itẽratũ remediũ cañ. reintegrãda. iij. q. j. ꝙ remediũ vr̃ gñal'r ꝓuidere quotienſcunqꝫ

tienſcunq; quis cecidit a poſſeſſione nõ ꝓcedẽte iuſta cauſa perdendi poſſeſſione ẽt ſi ipſa poſſeſſio tranſituȝ faceret ad nõ vitioſum: ſed bonefidei poſſeſſorẽ vt ſonãt verba generalia illius cañ. q cañ. lȝ loquaꝛ in perſonis eccleſiaſticis tñ trahiꝛ ẽt ad meros laycos vt notat bart. in. l. ſi coloni. C. de agri. ⁊ cenſi. li. xj. per illum tex. vbi tex. ꝓbat ꝙ ꝓ recuperanda poſſeſſione amiſſa agiꝛ poſſeſſorio ꝯ tertiu poſſeſſoreȝ ⁊ reſtituitur poſſeſſio antiquo poſſeſſori nõ obſtãte ꝙ poſſeſſor nullum vitiũ cõmiſerit nec agiꝛ tũc de dñio poſſidẽtis vt eſt ibi expſſuȝ i ſi. lr̃e. ⁊ dicit ibi bar. idẽ ſentire Inn. ⁊ Jo. an. in. c. cũ ad ſedẽ. it reſti. ſpolia. ⁊ idẽ voluit bar. in. l. rem que nobis. de acqui. poſ. ⁊ in. l. in ciuile. C. de furtis.

a ¶ Nõ ⁊ voluit. d. An. i. d. c. cũ ad ſedẽ. dicẽs ꝙ dictus cañ. reintegranda fundaꝛ in peccato. ⁊ per ꝯñs dȝ ſeruari ẽt in foro ciuili canones. n. ſuari debent in foro ciuili qñ reſpiciunt aiam vt no. gl. in. c. ij. de arbi. lib. vj. ⁊ in regula male fidei poſſeſſor. eo. lib. ⁊ doc. in. c. j. de noui. op. nũc. ⁊ hanc ptẽ videnꝛ ſentire Inn. ⁊ Jo. an. in. c. ſepe. de reſti. ſpo. prout ⁊ Inno. ibi allegat bar. in. d. l. rẽ que nobis velle ꝙ bonefidei poſſeſſor q cecidit a poſſeſſiõe poſſe agere poſſeſſorio recuperãde ꝯ quẽlibet bonefidei poſſeſſorem ⁊ Ange. ibi dicat Inn. ibi nõ dixiſſe ſed oppoſituȝ dixiſſe in. d. c. cũ ad ſedẽ. ſ. ꝙ cõpetit ꝯ malefidei poſſeſſorẽ: ergo nõ ꝯ bonefidei poſſeſſorẽ tñ Imo. dicit in. d. l. rẽ q nobis Inn. dixiſſe illud qđ dicit bar. ⁊ etiã id qđ dicit Ang. ⁊ ita trãſit quaſi videaꝛ cũ eo trãſire. Et hãc partẽ vr̃ ẽt amplecti Panor. ibidẽ. vñ vr̃ recte itẽptatũ dictũ remediũ ⁊ maxĩe cuȝ dcã dña Rẽgarda doceat nõ ſolũ de ſimplici poſſeſſiõe ſȝ de poſſeſſiõe cũ titulo cũ ꝺducat ⁊ ꝓbat duplicẽ cõceſſionẽ dcãꝝ rerũ in emphyteoſim factã ab abbate monaſterij ad quẽ dicte res iure directi dñij pertinent: vñ deducitur ꝙ ipa fuit in bonafide ⁊ intemptat poſſeſſoriuȝ ꝯ principalem q eã priuauit poſſeſſione ⁊ ꝯñter militat maior rõ ꝙ ipſe teneatur poſſeſſorio recuperande ꝗ̃ ſi eſſet ſucceſſor maxime non vitioſus.

b ¶ Nã vr̃ ꝙ dato ꝙ non cõpeteret dictũ remediũ cañ. reintegranda. Tamen aduerſus eũ cõpeterent alia remedia ciuilia ſcilicet triticaria vt in. l. j. ⁊. ij. ff. de triticaria ⁊ conditio ſine cauſa ꝑut ⁊ tradit Bar. in. d. l. ſi coloni. ⁊ in. d. l. in ciuile. ⁊ doctores in iuribus ꝑallegatis. Lȝ non reqrant ꝑdicta. Sed videantur velle ꝙ dcã remedia ẽt latius cõpetãt ⁊ vr̃ ꝙ cenſeanꝛ omnia dicta remedia intẽptata cuȝ illa videanꝛ reſultare ex narratis in libello. Et ꝑpea videnꝛ intemptata vigore generalis clauſule i. l. libello appoſite petẽs ſibi ius ⁊ iuſticia adminiſtrari in predictis que cſa operaꝛ ꝙ cẽſeaꝛ deductũ eſſe remedium cõpetẽs ex narratis exquo gñaliter petit ſuper narratis ſibi iuſticia adminiſtrari: vnde vba ad id artant vt tradunt doc. in. c. cum dilectus. de ordi. cogni. ⁊ do. An. in. c. j. de iu. ⁊ Bal. in repeti. l. edita. C. de edendo. cum itaq; dicta dña Rẽgarda intemptauerit remedia ſibi cõpetentia ⁊ ꝓbauerit ꝙ ipa fuit longo tpe in poſſeſſione ⁊ illa poſtmodum priuata fuit per dominuȝ Guidonem paulum cuius eſt filia ⁊ heres dicta domina eliſabetta videꝛ ꝙ ipſa debeat reportare victoriam non obſtantibus his que deducunꝛ pro pte dicte domine. Eliſabette. ſ. ꝙ matthens auus dictarum dominarũ Rengarde ⁊ eliſabette iure emphyteotico poſſedit dicta bona ⁊ illa prelegauit dicto dño Guidoni paulo eius filio ⁊ heredi. Naȝ reſpondetur ꝙ dato ꝙ dicta bona pertinuiſſent ad dictum dominũ guidonem in eius vita ⁊ poſt eius mortem pertinerent iure vtilis dominij ad dictam dñam eliſabettam nihilominus non debuit dictus dominus Guido ſi propria auctoritate ius dicere ⁊ capere poſſeſſionem que erat apud dictum Philippum ſeu dictam dominam Rengardaȝ per. l. non eſt ſingulis. ff. de regulis iur. ⁊. l. ſi ex ſtipulatione cuȝ ibi notatis. ff. de acqui. poſ. ⁊ per Bar. in repeti. l. iij. C. de pigno.

c ¶ Cum etiam predo qui alium ſpoliauit re ſua non ſit propria auctoritate per ſpoliatum priuandus ipſa poſſeſſione illicite queſita ⁊ ſi fuerit ſpoliatus ſit reſtituendus. l. colonus. ⁊. l. q fundũ. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ in. c. litteris. de reſti. ſpolia. ⁊. l. ſiquis a ſe fundum. C. ad. l. iuliam de vi. preterea dici põt ꝙ ex quo dictus Philippus ⁊ ſucceſſiue dcã dña Rẽgarda ſint pariter deſcendentes ex dicto Mattheo ꝑut dictus dñs Guido ⁊ dicta dña Eliſabetta dato qđ dcã bona nõ inciderint in cõmiſſuȝ nihilominus ſpectarent ꝓ dimidia ad dcãm dominã Rengardaȝ vigore ꝯctus emphyteotici: qꝛ prout percipio dictus Mattheus ꝑmus ſtipulator fuit ſtipulatus dicta bona in emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus vſq; in tertiaȝ generationeȝ vigore cuius ſtipulationis nõ magis inuitanꝛ dictus dominus Guido ⁊ dña Eliſabetta eius filia quaȝ dictus Philippus ⁊ Rengarda eius filia cum ſint deſcendentes eorundẽ graduuȝ. ⁊ ſic dictus Philippus ꝑmo loco videꝛ ſucceſſiſſe in dictis bonis emphyteoticis ꝓ dimidia tanq̃ filius dicti Matthei ⁊ ẽt probatur ⁊ preſupponitur ꝙ poſt morteȝ dicti matthei primo poſſedit dicta bona vna cũ dicto dño Guidone anteq̃ ſibi ſoli fuerint renouata ⁊ poſtea poſſedit inſolidum vnde ſaltem quãtũ ad dimidiam nulluȝ ius vr̃ hr̃e dicta domina Eliſabetta ſeu habuiſſe dcũs dominus Guido nec coloratã rationem ſeu cauſam priuandi dictum Philippuȝ poſſeſſione dictorum bonorum ſaltem pro dicta dimidia.

d ¶ Nõ. n. vr̃ poſſe ſe iuuare ex ꝑlegato ſibi fcõ de dictis bonis: nam dictũ ꝑlegatum nõ vr̃ eum in aliquo iuuare ſi ꝑut arbitror dictus matthens fuerat ſtipulatus dictam emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus ⁊c. ſimplr̃ nõ fcã mẽtiõe de heredibus. naȝ tunc cenſeꝛ ſtipulatũ fuiſſe vti filijs non vt heredibus ſm notata per Bar. in. l. iuriſiurandi. §. ſi liberi. ff. de operis. lib. ⁊ bal. i. l. liberti liberteq;. C. ⁊. ii. d. bal. ſer cole in quodã conſi. facto. Mccccl xxxi. pro dño Guidone fortis dicit circa hoc ꝙ h̃ voluerunt gl. bar. ⁊ oẽs in. l. ſi tibi. §. pactus. ff. de pac. bart. in. l. ꝙ dr̃. de ver. ob. Cy. ⁊ bal. in. d. l. liberti. Bald. poſt multa in auc. ſi quas ruinas. C. de ſac. ſan. eccl. Spec. de loca. §. nunc aliqua ver. clviij. vbi idẽ inclinat Jo. an. in addi. ⁊ ibi etiam bal. in apoſtillis idẽ Jo. an. in. c. ij. de feu. item allegat. l. quodcũq;. §. i. de ver. oblig. itẽ Dyn. Ange. ⁊ Pau. de ca. ꝙ in perſona filiorũ eſt noua emphyteoſis ⁊ propterea dicta bona habebant tranſire in filios non vt heredes: ideo ius dicto mattheo competens erat finiendum tpe ſue mortis ⁊ legando ipſa bona vr̃ ꝙ cẽſeatur legaſſe ius ꝙ habebat per. l. vxor patrui. C. de legatis. ⁊. l. ꝙ in rex. §. ſi vſumfructũ. ff. de lega. i. ⁊. l. ſticho. ff. de vſufruc. leg. ⁊. l. ſi domus. §. ſi. ff. ꝺ leg. j. ⁊ ꝑpterea dcm̃ ꝑlegatũ vr̃ ineſſicax ꝑut in terminis. d. l. ſticho. ⁊. d. § q vſumfructũ. ⁊. d. l. vxor patrui. pterea nõ vr̃ q dict⁹ Mattheus potuerit prelegando preiudicare dcõ philippo cui ꝑ predictaȝ ſtipulationẽ paternã erat ius queſitũ: q̃nã põt pater ſtipulari filio ⁊ eidẽ acquirere per ſuã ſtipulationeȝ. l. ſi tibi. §. pactus. ⁊ ibi glo. ff. de pac. lege ⁊ hr̃di. §. nos autem. co. ti. ⁊ l. ꝙ dicitur. de ver. ob. ⁊ ꝙ ibi per Bar. ⁊ doc.

e ¶ Unde cum filijs ſit ius queſitum ex ſtipulatione predicta ⁊ cõceſſione per eccleſiam facta nõ vr̃ ꝙ pater potuerit preiudicare ꝑdictis filijs ⁊ tollere ius eorum queſitum in dictis bonis emphyteoticis per ea que hn̄tur per Barto. in. l. j. in fin. de interdictis ⁊ releg. ⁊ ꝙ hr̃ in. l. diui fr̃es. ff. de iure patro. ⁊ per eundem in. d. §. ſi liberi. maxime dũ tangit queſtionem de maſculo vniuerſaliter inſtituto ⁊ femina inſtituta in re certa vbi inter alias rõnes vi; aſſignare vnã rõnem ꝙ pater non poſſit tollere ius queſitum filie ex ſtipulatione paterna quam rõnem aſſignat ẽt Bal. in. d. l. liberti liberteq;. ad qđ etiã ꝙ tradit Spe. in tit. de loca. §. nunc aliqua ver. cxliiij. duȝ vult ꝙ ex fcõ ſeu negligẽtia patris non perdant filij hmõi emphyteoſim ad predicta ꝙ notant Cy. Bald. Ange. ⁊ pau. de ca. in. l. apud iulianum. §. ſiqs alicui. ff. de le. j. vbi vñr velle ꝙ pr̃ in preiudicium filiorũ nõ poſſit repudiare emphytheoſim quam fuit ſtipulatus pro ſe ⁊ filijs quaſi vna ſit emphytheoſis in pſona patris ⁊ alia ſit in perſona filiorum. arg. l. ſtipulatio iſta. §. ſiquis ita fuerit ſtipulatus de verb. ob. ⁊. l. antiquitas. C. de vſufru. ⁊ adducit Bal. ꝙ habetur in. c. ij. de feudis.

f ¶ Ex qbus vr̃ cõcludẽdũ ꝙ dictus matthens ꝑlegãdo dcã bona dcõ dño Guidoni nõ potuerit ꝑiudicare dcõ philippo per proxime dicta nec ẽt cẽſeaꝛ voluiſſe ſibi preiudicare in iure ſuo: ſȝ cẽſeaꝛ voluiſſe ꝑlegare ius ꝙ habebat ipſe teſtator ꝑ ſuperiora dicta. Ex qbus maxime in dimidia vr̃ ꝙ iura dicte domine Rengarde ſint multuȝ lucida ⁊ clara nec videꝛ ſibi obſtare id qđ ipſa deduxit in ſuo libello circa ſpolium ⁊ vim illatam ꝙ poſtea emendauit ⁊ detraxit: nam vr̃ ꝙ illud facere potuerit ante litem conteſtataȝ per tex. l. edita. C. de eden. vbi late per glo. ⁊ doc. ⁊ per cañ. glo. ⁊ doc. c. in ſignificantibus. extra de libelli obla. ⁊ dato ꝙ non debuerit admitti ad dictam emendationem debuit repelli ante litẽ cõteſtatã: qꝛ litis conteſtatio ꝑcludit viaȝ hmõi exceptionibus dilatorijs vel declinatorijs. l. fin. C. de excep. ⁊. l. exceptionem. C. de ꝓba. ⁊. l. ita demũ. C. de ꝓcu. cũ ſi. ⁊ ſi forte lis non fuit cõteſtata ꝑp naturã cauſe nõ refert qꝛ attenditur actus q ſolet ſequi poſt litis cõteſtationẽ: nã tũc hr̃ ꝓ litis cõteſtationẽ ar. l. nihil arbitramur. ⁊. l. nullis. C. de ꝓcu. ⁊

not.in cle per doc.⁊ in cle.ſepe de ver.ſi.⁊ oppoſita hmõi exceptione ꝙ non potuerit emendari ſi iudex ad vlterioꝛa proceſſit vř exceptiõem repuliſſe vt in cle.ſiquis a repulſio ne de appel.cum ibi notatis ⁊ in.c.ex parte. eo.de appel. ⁊ per glo.in.l.ij.§.ſi dubitetur.ff.de iu.

g ¶Conferunt ět ad predicta clauſule generales adiecte in dcõ libello prout illa non tantũmodo predcõ.ſʒ omni alio melioꝛi modo ⁊c.⁊ illa ſaluo iuř addẽdi ⁊ illa nõ aſtringẽs ſe ⁊c.p quas videř ꝙ licet deduxerit ſpoliũ inuaſionem ⁊ violentiam tamen noluerit ſe artare ad illa probandu3 niſi quatenus opus eſſet.

h ¶His tñ nõ ob.ꝯriũ de iure puto veriusınã premittendum eſt ꝙ in dicto libello fuit intentatu.n remedium dicti canonis reintegrãda vt eſt expreſſum in ſi.dicti libelli vbi iuxta remedium tenoꝛis.c.reiutegrãda.iij.q.j.ꝙ remediu3 intẽtat pcuratoꝛ in preſenti cã q̃ clauſula in ſi.ppoſita vř determinare oĩa precedentia.ar.l.talis ſcriptura de lega.j. l.j.C.de lib.pter.⁊.c.ſcđo requiris.⁊.c.inquiſitiõi.de app. ⁊.l.iij.§.ſi filius.ff.de lib.⁊ poſthũ.vñ vř ſolũ remediũ.d. cañ.intentatũ.Dato ět ꝙ alia remedia cõpeterẽt:nam dcã clauſula generalis petens ius ⁊ iuſticiã adminiſtrari vř reſtricta per illam clãm ſubſequentẽ.ſ.adminiſtrari iuſticia3 remedio.d.cañ.reintegrãda.Et iuxta eius tenoꝛẽ ⁊ maxie q: p parte rei conuente eſt oppoſita exceptio ꝙ dictus libellus eſt generalis quo caſu not.Bald.in repe.d.l.edita in articulo dum tractat de cumulatione ꝙ nõ iuuat libellãtem dcã clauſula petens ſibi ius ⁊ iuſticiam adminiſtrari ⁊ ſuadet rõ ꝙ reus nõ dʒ cogi ad litigãdum ſub gñali libello ſi de generalitate opponit ar.coꝝ que hñtur in.l.ſi.C.de annali excep.⁊ in.d.l.edita.vbi pʒ ꝙ reus debet certificari de actiõe intentata ꝓpterea nõ debet ſtare in incerto ſi ex fcõ narrato plures actiões cõpetũt.Debet tñ de generalitate opponere per ea que habenř i dictis iuribꝰ.⁊ in.c.ij. extra de libelli.obla.⁊ p ꝯñs dictus libellus vř fundatus in actione reſultante ex dcõ cañ.reintegranda.

i ¶Que actio nõ cõpetit meris laycis:nam ille cañ.loquitur de epiſcopis ⁊ per docto.trahitur etiam ad clericos: q ſunt perſone magis priuilegiate q̃ layci: ideo laycis non competit illud remedium nouum ⁊ exoꝛbitans a iure com muni.De iure enim ciuili poſſeſſoꝛium recuperande cõpetebat ſpoliato aduerſus ſpoliatoꝛem vel eius heredem ſeu mandantem ſpoliari vel ſpoliationẽ ratam habentem non aduerſus alius.ff.de vi ⁊ vi ar.l.cum a te.⁊.c.cum ad ſedẽ de reſti.ſpolia.Et propterea etiã ſcienter ſuccedẽs in poſſeſſionem violenter queſitam non poterat conueniri poſſeſſoꝛio recuperande ſꝫm regulas iuris ciuilis ꝓut eſt expreſſum in.d.c.ſepe.ꝙ.c.fuit editum poſt dictũ cañ.reintegranda ⁊ prouidet de nouõ remedio ex quo dař intelligi ꝙ etiã de iure cañ.tempoꝛe illius.c. ſeruabanř dicte regule iuris ciuilis adeo ꝙ nõ poterat conueniri poſſeſſoꝛio non ſolum ille ad quem bonafide deuenit poſſeſſio per aliũ violenter queſita.Sed nec ille ad quẽ malafide deuenit ꝙ nõ eſſet ſi dictus cañ.reintegrãda gñaľr ꝓuideret oĩbus pſonis tã laycis q̃ clericis.⁊ propterea Jo.cal.in.d.c.cum ad ſedẽ.⁊ Lapus in allegatiõe qnquageſimaſecũda.⁊ Jo.de imo.⁊ Panoꝛ.in.d.c.ſepe.volunt ꝙ remediũ.d.cañ.reintegranda nõ pcedat in laycis ꝙ ⁊ videř velle Raph.ful.in.l.fin. C.de furtis.vbi dicit ſe in ardua qõne de facto ſe adduxiſſe hãc rõnẽ ſpoliatus eſt añ oĩa reſtituendus ꝯ ſpoliatoꝛẽ ſuũ.Contra aliũ aũt qui nõ ſpoliauerit etiam ſit ſit malefidei poſſeſſoꝛ non eſſet reſtituendus.d.l.cũ a te.Si ergo p̄ſtino poſſeſſoꝛi aduerſus poſſeſſoꝛẽ iniuſtum nõ ſuccurriř q̃uõ ſuccurrereř ei ꝯ eum qui eſt bonefidei poſſeſſoꝛ ⁊ cu3 vtereq̄ tractat de bonafide melioꝛ debet eſſe cõditio poſſidentis vt vř probari in.d.c.ſepe.⁊ cũ illa queſtio fuiſſet cõmiſſa collegio mediolanẽſi nemo fuit q potuerit ſibi rñdere ſꝫm eũ Ang.ět in.d.l.rem que nobis.vř ſentire ꝙ nõ detur poſſeſſoꝛiu3 recuperande generaliter ꝯ bonefidei poſſeſſoꝛem :vnde hec pars videtur de mẽte iuris ⁊ de mente doc.cõmuniter.ſ.ꝙ laycis q ceciderit a poſſeſſione non cõpetat generaliter remedium poſſeſſoꝛiũ ꝯ bonefidei poſſeſſoꝛem per generalitatem.d.l.cum a te.⁊.d.c. cum ad ſedem.⁊ melius per.d.c.ſepe.

k ¶Nec ob.d.l.ſi coloni.q: loquiř in caſu ſuo.ſ.in aſcriptitio q per fugã priuauit poſſeſſoꝛẽ ſua poſſeſſione q̃ priuatio de facili fieri põt in re mobili.l.ſi rẽ mobilem.ff.de acqui. poſ.⁊ vitiũ reſultat ex ipſa re poſſeſſa ⁊ inſup nõ loquiř in bonefidei poſſeſſoꝛe:ideo nõ mirum ſi his cõcurrentibus ꝓuidetur ibi ꝙ poſſeſſio reſtituař priſtino poſſeſſoꝛi nõ obſtãte de iuribus partiũ ⁊ inſup poſſet dici ꝙ loquitur in illis colonis in qbꝰ alia i illo titulo ſpãliter inducunř ob fauoꝛẽ publicum ſaltem ſecũdarium vt pʒ in.l.quẽadmodu3 eo.ti.Et propterea cum multa ibi concurrant nõ vř ꝙ illa l.debet generaliter trahi ad alios caſus indifferenter ꝯ.d. l.cum a te.⁊.d.c.ſepe.Et lʒ bar.dicat per illã.l.ꝙ cañ.reintegrãda procedat etiã de iure ciuili videř intelligendus ꝙ poſſeſſio ammiſſa recuperat poſſeſſoꝛio recuperãde ět vbi non competit interdictum:vnde vi ⁊ reintegrari dʒ priſtino poſſeſſoꝛi ſua poſſeſſio etiam de iure ciuili qñ.ſ.cõpetunt remedia iuř ciuilis ⁊ ſic qñ cõpetit remediũ.d.l.ſi coloni vel actio triticaria vel conditio ſine cauſa et equitate. l.ſi me ⁊ titium.ff.ſi cer.pet.non aũt eſt intelligẽdus bar.ꝙ actio vel remedium nouum reſultans ex illo cañ.reintegrãda competat de iure ciuili vigoꝛe.d.l.ſi coloni.q: ridiculu3 eẽt dicere ꝙ in.d.l.ſi coloni.que eſt antiquioꝛ pꝛoberur qõ remediũ poſtea de iure cañ.emanatũ per.d.c.reintegrãda procedat de iure ciuili nec bar.id dixiſſet.

l ¶Et licet pleriq̄ dicant ꝙ.d.cañ.reintegranda non prouideat de nouo remedio.Sʒ cõpetat vbi de iure erãt ꝓdita alia remedia ꝓut videtur voluiſſe Spe.in ti.de reſti.ſpol. §.j.verſi.quantum e t dicens opoꝛtere pbari poſſeſſione3 ⁊ deiectionem allegat.c.conſultationibus.de offõ de lega. ⁊ videtur fuiſſe de mẽte Jnn.in.d.c.cũ ab ſedẽ ꝓut refert Lapus in dicta allegatione.lij.⁊ bal.in quodã cõſi.ꝙ inciď. ad euidentiã ꝓmittẽdũ ꝙ voluiſſe ꝙ dictus cañ.reintegrãda requirat ſpoliationẽ ab ipſo initio interueniſſe nihiloſminus doc.in iuribus pꝛeallegatis maxime in.d.c.cum ad ſedem.⁊ in.d.c.ſepe.⁊ in.d.l.rẽ que nobis cõiter volũt qõ dictus cañ.reintegranda prouideat de nouo remedio vbi non erat aľs cõſultũ adeo ꝙ pinguius ⁊ generalius prouideat q̃ ꝓuidẽãt alia remedia ⁊ ſic pinguius ſubueniat q̃ d.l.ſi coloni.que loqtur qñ res fuit affecta vitio ⁊ dictus cañ.loquiř gñaliter ět ſi res nõ fuerit affecta aliquo vitio nec poſſeſſio fuerit vnq̄ vitioſa vel vitioſe queſita.Et idõ doc.volũt nõ imerito ꝙ ex illo cañ.ſit inductũ nouũ remediũ aľs nõ cõpetens ꝓut voluit Jnn.in.c.querelã.de elec. ꝙ ⁊ vĩr velle gl.Hoſt.Jo.an.Jo.cal.Jo.de lig.⁊ moderni in.d.c.cum ad ſedẽ.⁊ in.d.c.ſepe.⁊ Arc.in.d.cañ.reintegrãda.⁊ hoſti.in ſumma.de reſt.ſpoli.§.j.vẽ.ſed ꝯditio.⁊ Lapus dicta allegatione.lij.Et maxime hoc volunt tenentes ꝙ illud remediũ nõ cõpetat laycis de quibus.ĩ.dictu3 eſt. Si.n.nõ ſubueniret pinguiꝰ q̃ alia remedia fruſtra tractareř an ꝓuideret laycis necne.Vñ cõcludendum eſt ꝙ ſaltẽ in pratica ſine dubio tenẽri dʒ ꝙ ibi ꝓuideař de nouo remedio ⁊ nõ loquař de remedijs aľs cõpetẽtibus:idõ intentans dcm̃ cañ.reintegrãda intentat remediũ ⁊ actione3 ex illo cañ.cõpetẽtẽ ꝓpea ſibi incũbit rẽ taľr in iudicio deducẽ ꝙ iudici appeat illud remediũ ſeu illã actionẽ intẽtatã. cõpetere aľs ſuccũbere dʒ dato ꝙ aľs foueret iuſticiam vt pbař in.l.edita actio.C.de eden.⁊ in.c.examinata.de iud. ⁊ facit.l.ij.C.de foꝛmulis.⁊.l.habebat.ff.de inſtitoꝛia. Et ꝓpea cũ cã agatur inter laycos quibus nõ competit dictu3 remediũ partes iudicis ſunt in abſoluendo reã conuentã.

m ¶Non obſtantibus adductis in cõtrariũ que cõmuniter tollunř per hoc fundamentum ꝙ dictus cañ.nõ procedat in laycis.Et lʒ bar.adducatur in contrarium tamen eſt intelligendus vt ſupꝛa ⁊ non ſunt captanda verba doctoꝛum ꝓut aľs diciř de vbis.ll.in.l.pe.ff.ad exhibẽ.⁊ facit.l.ſi cui ff.de ſui.Et ſiquis diceret competit remedium.l.ſi coloni vel ꝯditio triticaria vel ꝯditio ſine cã rñdetur ꝙ ille actiones nõ ſunt intentate:ſed remedium.d.cañ.reintegranda. Et lʒ.d.ant.vt ſupꝛa relatũ eſt:dicat qõ ſeruari dʒ ět in laycis q: ſe fundat in peccato male loquiř:q:.d.cañ.nõ ſe fundat in peccato:nã prouidet ět aduerſus ignoꝛãtes ⁊ ſic bonefidei poſſeſſoꝛes q nõ precauerunt prout ⁊ dicũt Jmol.⁊ Panoꝛ.⁊ lʒ quedã vba Jnn.⁊ Jo.an.innuãt ꝙ dictꝰ cañ. gñaliter ꝓuideat tñ alia vba eoꝛũdẽ innuũt ꝯriũ ſi diligenter oĩa eoꝝ vba reſpiciãtur in.d.c.cũ ad ſedẽ.⁊ in.d.c.ſepe.

n ¶Vř ět ⁊ ſcđo aduertendũ ꝙ per reſcriptũ ſuperioꝛis cã eſt commiſſa pͣti:nã vř alterata nã cauſe cũ fuerit reſcriptum p ſuperioꝛem ꝙ iuſticiã ſummariã faciat viſa vitate: vñ vř cã delegata p notata per Jnno.⁊ doc.cõiter omnes in.c.licet in coꝛrigendis.de officio oꝛd.⁊ in.l.⁊ q:.de iuriſdi.om.iu.ꝙ claru3 eſſet ſi illa cauſa non erat ſumaria ⁊ per reſcriptum ſiat ſumaria.Si ramen aľs foret ſumaria vř de iure cõmuni propter naturam poſſeſſoꝛij vel ex foꝛma decreti

creti de quo in dicto libello ſit mentio nihilominus ꝓpter illa v̄ba viſa veritate poſita in ſignatura vᷣ cā alterata: q: illa verba vñr aliqd īportare ar.l.ſi qñ.de lega.j. ⁊.c.ſi papa de priui.li.vj.facit qđ hr̄ in.l.fideiuſſor.§.quedā.⁊ in.l. quotiens ff.mādati.⁊ in.l.ſi ꝓ ea.C.e.ti.vbi habet̄ de cauſis in qbus agit̄ de veritate ⁊ eqtate in qbus al's decidit̄ in multis quā in alijs cauſis de hac ēt clauſula ſola facti veritate tradunt dñi de rota in deciſione.xxxij.incipiente. Item qñ committit̄ in cā ⁊ in deciſiōe.xcij. Item dñi oēs ⁊ Pōtanus in.l.ſi filiusfami.circa ſi.ff.de dona. vbi dicit nō alibi repiri de dicta clā quā in dcā deciſiōe. vᷣ igit̄ cā alterata p illud reſcriptū ⁊ ꝯñter cā delegata dño ptāti libellus aūt nō fuit ꝓductus corā dño ptāte: ſ3 coram vice ptāte ⁊ corā eo vice ptāte fuit cā agitata vigore aūt reſcripti cām delegatiōis nō poterat cā agitari cora3 eo cui cā nō erat cōmiſſa vt de ſe cōſtat.

o ¶ Et ſi dicat̄ ſubſtinebat vices ipſius ptāris reſpondet̄ ꝙ vice gerēs h3 iuriſditionē ordinariā vt.C.de officio eius qui vice3 alterius gerit.l.ſubgerēte.⁊ no.in.d.l.⁊ q2.⁊ in.l.imperium de iuriſdi.om.iud.prout vicarius h3 ordinariā iuriſditionem vt habet̄ extra de offi.vica.c.tua.⁊ per totu3 ⁊ probatur in.c.ij.de ꝯſue.iuncta.l.ſi.ff.quis ⁊ a quo cū ſi.iō licet fuerit vice ptāris gerebat vices poteſtatis circa iuriſditionē ordinariam nō circa delegatā maxime cū delegationes ſint reſtringende non ampliande.c.nonnulli.§.ſunt ⁊ alij de reſcrip.⁊ notat glo.in cle.ij.de offi.ordi.⁊ in.c.j.de reſcrip. in vj.⁊ doc.in.c.ſedes.eo.ti.in antiquis. Et h̄ ſaltē eſt ponderandū ſi in dicta cā non fuit lis conteſtata prout arbitror ꝙ non fuerit per dictum decretū vel iura municipalia nō fuerit aliter prouiſum circa litis ꝯteſtationē: na3 de iure cōi in poſſeſſorio ēt recuperande cōiter tenet̄ requiri litis cōteſtationem per.c.ij.vt lite nō conteſtata prout ibi docto.no.⁊ in c.cōſultationibus.de offi.deleg.qđ ⁊ voluit Bar.in.l.naturaliter.§.nihil cōe.de acqui.poſ.p.l.ſi.C. ſi per vim vel alio modo.⁊ bal.in.l.poſt ſniam.C.de ſen.⁊ interlo.om.iud. Et eſt aduertendū ꝙ l3 per decretū vl' aliter ꝓuideret̄ ꝙ cā eēt ſumaria ſi vlteri⁹ nō ꝓuideretur nō ꝓpterea poſſet obmitti litis conteſtatio prout voluit Bart.in extrauagan.ad reprimenda in verbo ſumarie.⁊ habetur in cle. ſepe de verb.ſig. vnde iudex habebit animaduertere an ſit lis cōteſtata necne ⁊ ſi non eſt lis conteſtata an vigeant iura municipalia ſeu a ſuperiore edita pp que tollatur ſolemnitas litis cōteſtationis: q2 al's non poſſet ad validā diffinitiuā ſniam ꝓcedere ⁊ ad iudicem pertinet videre ne faciat actus eluſorios.l.ſi pater.in prin.ff.de iu.⁊ in.c.j.eo.ti.lib.vj.

p ¶ Tertio vr̄ dicendum ꝙ ēt in meritis cāe dcā dña Elyſabetta foueat iuſtitiam quecūq; fuiſſet actio intēptata per dictā dominā rengardā preſuppoſito: prout mihi preſupponitur ꝙ dicta bona non fuerint reuerſa ad eccleſia3. Nā hoc preſuppoſito videtur ꝙ dicta bona emphyteotica inſolidu3 pertinuerint iure vtil' dominū ad dictum dñm Guidonem Paulū filiu3 dicti Mathei primi emphyteote ⁊ ſucceſſiue ad dominā Elyſabettā eius filiā ⁊ hēdē: nā primus emphyteota pōt rē emphyteoticā vni ex filijs prelegare prout voluit Bal.in auc.ſi quas ruinas in.v.col.C.de ſa.ſan.ecc.vbi formaliter inquit: iuxta h̄ quero vtrū pr̄ qui recepit emphyteoſim modo ṗdicto poſſit eā ṗlegare vni filio⁊ ⁊ vr̄ ꝙ nō per rōnes ſupradictas. Cōtrariū ē ve⁊ q2 cum filius capiat tanq̄ ex donatione pr̄na: vt.s.dixi pr̄ quo ad filiu3 in ptāte poteſt eā reuocare ab vno filio ⁊ conferre eā inſolidū alteri filio.l.ij.C.de inoffic.do.de h̄ in Specu. de loc.§.nunc aliqua.v.cxlviij.⁊ Specu.multum allegat ſed nihil firmat: ſed tu dic vt dixi: q2 rō mea demonſtrat h̄: verba ſunt Bal.que determināt iſtū caſu3: qui tñ in.l.j.C.per quas pſo.no.acq. diſtinguit ꝙ aut acquiſitio dicte emphyteoſis eſt fcā ex liberalitate concedentis ipſi pr̄i pro ſe ⁊ filijs: ⁊ tunc nō poteſt vni filio auferre ⁊ dare alteri aut iſta acquiſitio eſt fcā ex pecunia pr̄na: ⁊ tūc poteſt pater rōnibus ſupradictis.⁊ iſta diſtinctio eſt rōnabilis: nā primo caſu vr̄ quodāmodo aduentitia: aliunde quā a pr̄e profecta.i.ex liberalitate filius cōcedentis.l.cum op3.C.de bo.que lib.ſed qñ ex pecunia pr̄na: vt eſt caſus noſter tunc vᷣ tanq̄ pr̄ donec filio: vnde decet ꝙ poſſit reuocare dictā donationem in alterum filium: facit optime qđ no.bar.in.l.q rome.§.flauius.de v̄b.obli.

q ¶ Et hāc concluſionē firmat Imo.in.c.potuit.in vlt.char. extra de loca.adducēs no.p Bart.in.d.§.ſi liberi.quatenus loquitur de patre ſtipulāte operas a liberto pro ſe ⁊ filijs.⁊ cōcludit ꝙ poſſit ius queſitū ex illa ſtipulatione ṗlegare alteri filio: l3 ex illa ſtipulatione querat̄ ſuis filijs ēt non hēdibus. Adducit ēt no.p bar.in.l.qđ dicit̄ d v̄.ob.⁊ in.l.ſi mihi ⁊ titio.e.t.⁊ dicit ſe ꝓ hac pte ꝯſuluiſſe. Ad h̄ vltra eū optime facit qđ habet̄ in titulo.ff.de aſſignādis liber.na3 iuſpatronatus trāſit in filios ēt nō hr̄des.d.§.ſi liberi.⁊ īſi pt pr̄ libertū alteri aſſignare: ita ergo dōm ſit in iure emphyteotico: materia.n.emphyteotica h3 magnā ſimilitudinē cū illo iurepatronat⁹: q2 emphyteoſis eccleſie trāſit in filiū ex proviſione patris ⁊ neutrū dicit̄ hereditariū iuxta no.p bar. in d.§.ſi liberi.⁊ in.l.ſi patrōi.ff.ad trebel.⁊ qđ habet̄ in.l. ite3 vidēdū.§.ſi.de peti.here.⁊ doc.⁊ maxime Spec.in.d.§.nūc vidēda in multis ver.⁊ bar.in.d.§.ſi liberi.⁊ bal.i.d.l.liberti libertęq; paſſi3 arguūt de iurepatronatus ad emphyteoſi3: ⁊ ideo nobis ēt liceat arguere ꝓcedēdo de ſimilibus ad ſimilia.l.nō poſſunt.ff.de.ll.⁊.c.inter ceteras.de reſcrip. accedat ēt ad predicta ꝙ eleganter dixit Bal.in.l.cū virum.circa ſi.C. de fideicō.dicens in vna lec.ꝙ l3 emphyteoſis eccleſie non veniat in reſtōne fideicōmiſſi: q2 non eſt hereditaria.ar.d.l. ſi patroni.in prin.⁊ qđ ibi no.tamen ſi fideicōmiſſarius eſt de perſonis que poſſunt ſuccedere in emphyteoſi bene venit puta de liberis ad liberos: qđ dictum refert ⁊ approbat Pau.de ca.in.d.l.ſi patroni.dicens idem ſentire Jo.an.in addi.Spe.in.d.§.nunc vero aliqua ver.cxij.ſi ergo emphyteoſis venit qñ vnus filius eſt rogatus alteri reſtituere hereditatē vel portionē ſuā hereditaris vt dicūt predicti doc. q̄tomagis vbi ſpecialiter eſt rogatus reſtituere ipſam rem emphyteoticā vel quādo res emphyteotica eſt legata alteri filio ⁊ pōt vltra predicta adduci rō: q2 pater nō ſtipulat̄ pro omnibus filijs ſ3 ꝓ filijs: ⁊ ſic perinde videt̄ ēē ac ſi eēt rogatus reſtituere in familiam quo caſu pōt vnum de familia ṗeligere.l.filiusfa.§.cū pater.de le.j.⁊.l.is qui cū plures libertis.de le.ij.quem tex.allegat Spe.in.d.§.nūc aliqua v. cxlvij.vbi cōcludere videtur pro hac parte.

r ¶ Et ita.al's ꝓ hac pte vidi in hac ciuitate ꝯſultū p famoſiſſimū doc.⁊ itegerrimū ꝯſulērē.d.Imo.petruij ⁊ ſubſcriptū p captā: q tñ loquebant̄ in filijs in ptāte ⁊ in emphyteoſi q̄ſita ex pecuia paterna ꝓut ēt puto ꝙ hec ꝯcurrant in cāu nr̄o q2 dicit̄ mihi ꝙ dictus.d.Guido ⁊ Philipp⁹ erāt filij legitime nati ⁊ ſic ex filio ⁊ vxore.⁊ ꝯñter in ptāte.l.nā ciuiū.ff. de iuſti.⁊ iur.⁊ inſti.de pa.po. Itē ꝙ dict⁹ mathe⁹ expoſuit pecuniā ꝓpriā ꝓ habēda ꝯceſſiōe dicte rei emphyteotice prout ſolet: nō.n. ſolēt ṗlati concedere ſeu renouare hmōi emphyteoſes niſi pecunia expoſita q̄ exponi ſolet: nec debe rēt q2 tenderet in ſpē3 donatiōis q̄ regl'r nō ē ꝑmiſſa ṗlato de reb⁹ ad eccl'ias ſpectātib⁹.c.ij.de dona.⁊ ar.l.ſi filius.ff. de dona.⁊.l.ꝯ iur.§.ſi.ff.de pac.⁊ ar.l.cu3 deinde. de proba. Licet ēt vbi ṗdicta ceſſarēt nō eēt abſonū idē tenere p alias rōnes q̄ in mā aſſignant̄ nō inſiſto. Et multomagis h̄ ꝓcederēt ſi dictus matheus fuiſſet ſtipulatus emphyteoſi3 pro filijs vt hēdib⁹ ꝓut ⁊ ī dubio multi tenēt quos late proſequēdo recitat Imo.in.d.l.qđ di.vbi vr̄ ꝯcludere hāc opi.eē magis cōe3 dicit ēt eē pōderāda v̄ba ſtipulatiōis l3 nō vidi dictā ꝯceſſionē: iō nō īſiſto nec ſup v̄bis ꝯceſſiōis nec ēt q̄ dicta⁊ opi.ſit verior.ſ.an cēſeat̄ ſtipulatus filijs vt filijs: an vt hēdibus ſeu vt filijs hēdibus: nā q̄.s.pōderaui militant etiā ſi fuit ſtipulatus filijs vt filiis nō vt heredibus.

o ¶ Hoc ṗſuppoſito ꝙ dicta bona emphyteotica inſolidum ptinerēt ad dictū dñm Guidonē ⁊ nō ad dictū Philippu3 l3 teſtes nōnulli deponāt ꝙ.d. Philippus ⁊ dict⁹.d.Guido poſſiderint: tñ ſi alie ꝯiecture nō eēnt in ꝯtrū.⁊.d. Philippus habuerit noticiā de dicto teſtō: ꝓbabiliter pōt arbitrari ꝙ dictus Philippus ſteterit in poſſeſſiōe dicto⁊ bono⁊ ſpectātiū ad frātrē iur̄ familiaritatis iuxta.l. q iur̄ familiaritatis.⁊ que ibi tradūt doc.ff.de acq.poſ.h̄ aūt multum depēdet ex arbitrio iudicis q h3 ꝯſiderare cōiecturare circūſtātias ⁊ qualitates actuū ex qbus ꝓbat̄ poſſeſſio vtrum ſint tales q ſoleāt ꝑmitti fratribus necne: prout ſumitur ex his que ibi habent: aut itaq3.d. Philippus poſſedit iur̄ familiaritatis: ⁊ tūc dictus.d. Guido poſſedit inſolidu3 dicta bona emphyteotica: aut non poſſedit iur̄ familiaritatis: ſed iure ꝓprio: ⁊ tūc dictus.d.Guido poſſedit pro dimidia.⁊ ſi dicta bona non fuerunt reuerſa ad eccleſiā ꝓut ṗſupponit̄ nō fuiſſe dictus.d.Guido fuit dicta poſſeſſione dimidia vl' tota que ad eum ſpectabat iniuſte ṗuatus.⁊ per ꝯñs iniuſte peruenit ad dictu3 Philippū.⁊ ſi nos tenemus ꝓut tenere videt̄ pars Philippi ⁊ quidā tenēt ꝙ antiquiori poſſeſſori qui ſine iuſta cā cecidit a poſſeſſione ſuccurratur remedio poſſeſſorio generaliter vigore.d.l.ſi coloni.⁊.d.c.reintegrāda dicendu3 eſt dicto domino Guidoni competebat reinte-

dium huiuſmodi aduerſus dictum Philippum.

t ¶ Et ꝓpterea cũ ipſe nõ exiſtẽs in poſſeſſione poſſet poſſeſſionẽ a dicto Philippo vel eius herede aduocare fortiꝰ exiſtẽs in poſſeſſiõe põt aduerſus Philippũ vel eius heredeȝ agentẽ ſe tueri exceptione qꝛ cui damus actionẽ fortius exceptionẽ.l.j.§. is aũt ver.nã cui damus.ff.de ſuperficiebus ⁊ per exceptionẽ dolo facis petere ꝙ mihi reſtiturus es.ff. de excep.doli.l.dolo.⁊.l.ſi extraneus.ff.de cõdi.ob caȝ. ⁊ ꝑ regulã in pari cã melioꝛ eſt conditio poſſidẽtis.l. in pari cã ff.de regulis iuris cũ ꝯcoꝛ.⁊ qꝛ antiquioꝛ poſſeſſio pſumit magis iuſta ꝙ̃ recẽtioꝛ:nã poſterioꝛ poſſeſſio preſumit clãdeſtina ſeu aliter vicioſa iuxta no.per Bar.⁊ doc.in.l.j.§.ſi.⁊.l.ſi duo.ff.vti poſ.⁊ in.c.licet cãm extra de proba. ⁊ in.l.j. C.vti poſſidetis clãdeſtinus poſſeſſoꝛ.põt ab eo a quo clam poſſidet turbari in ſua poſſeſſione: adeo ꝙ turbatus ſi ageret interdicto vti poſſidetis nõ obſtãte poſſideret nõ obtineret victoriã vt ꝓbat in.d.l.j.§.ſi.⁊ in princ. eiuſdem.l.⁊.l. vnica.C.e.ti.fortius vr̃ ꝙ nõ dẽat obtinere ille qui claȝ vel iniuſte a me poſſidet ſi ꝓpter meã turbatiõnẽ a poſſeſſione cecidit cũ magis faueat quo ad victoriã repoꝛtãdam poſſeſſoꝛi ꝙ̃ ei q nõ poſſidet cũ poſſeſſio preſtet maximũ cõmodum inſti.de interdictis.§. retinẽde ex qbus patet ꝙ multa concurrunt in hãc cõcluſionẽ ꝙ dictus Philippus non potuerit agere remedio poſſeſſoꝛio ꝯtra dictum dñm Guidonem quatenus ipſe do.Guido prius poſſidebat anteꝙ̃ fuerit priuatus poſſeſſione a dicto Philippo.

u ¶ Concurrit ẽt vltra ꝑdicta notabilis tex.in.l.ſiue aureȝ.§.ſi duobus.ff.de publiciana.per quem tex.Bar. in.d.l.reȝ q̃ nobis ⁊ Ange.ibi ⁊ Moderni dicunt ꝙ remedium.d.l.ſi coloni.⁊.d.cañ.reintegrãda nõ datur ꝯ̃ bone fidei poſſeſſorem titulo poſſidentẽ ẽt ſi fuerit poſterioꝛ poſſeſſoꝛ dũmodo fuerit talis ꝙ ſibi cõpeteret publiciana aduerſus alium nõ obſtãte ꝙ ille qui cecidit a poſſeſſione habuerit ẽt titulũ ⁊ publicianã. Cõſtat.n.ꝙ dictus.d.Guido habebat titulum ⁊ vtilem publicianã merito habita poſſeſſione videtur potioꝛ aduerſus dictũ Philippũ in poſſeſſiõe ꝑdicta. Solum predicte regule reperiuntur pati fallentiam in violento poſſeſſoꝛe qui alteꝝ vi ſpoliauit poſſeſſione per.d.l.qui fundum.⁊.d.l.colonus.⁊.d.c.in litteris.ſȝ dictus.d. Guido nõ preſupponitur violentus poſſeſſoꝛ ſeu ſpoliatoꝛ: ſed poteſt contrarium cum illa qualitas ꝙ per vim ſpoliauit fuerit pro parte dicte domine rengarde ſublata de libello tanꝙ̃ ꝑ errores appoſita:vnde ipſamet videt aſſerere ꝙ dictus.d. Guido ipſam non ſpoliauit poſſeſſione:licet aſſerat ſe iniuſte priuatam dicta poſſeſſione: vnde ſpolium non eſt probatũ nec deductum in dicta cauſa.

x ¶ Ex qbus oĩbus preſuppoſito ꝙ dicta emphyteoſis non inciderit in cõmiſſum vr̃ clara fronte cõcludendũ ꝙ nõ ſolum in hoc iudicio quatenus eſt intemptatũ remedium.d. cañ.reintegrãda: ſed ẽt ſi eſſet intentatũ remediũ.d.l.ſi coloni.vel aliud ſimile poſſeſſoꝛiuȝ dicta dña Elyſabetta filia ⁊ heres dicti domini Guidonis eſſet tuta ⁊ deberet reportare victoriã nõ obſtãtibus adductis in ꝯ̃triuȝ que recte intuenti non militant in iſtis terminis attentis fundamentis ſ.factis pro hac ꝑte quatenus ſeu in ea portione quam dictus dominus Guido poſſidere cepit poſt moꝛtẽ dicti mathei vel in totum ſi in totum poſſedit per iam dicta.

y ¶ Circa emendationem autem libelli non curo inſiſtere:qꝛ non videtur ꝙ multuȝ preiudicet dicte domine Elyſabette: illud autem conſtat ꝙ emendans debet reſarcire dãna circa impẽſas vel alia huiuſmodi que aduerſarius ſubſtinet propter emendationem vt probat text.in.d.l.edita in fin.ſm ꝙ intelligunt glo.⁊ doct.ibi.⁊ in.c.ſignificãtibus. extra de libelli oblatione. Laus deo.

¶ An ⁊ quando moꝛs ſequuta ex vulnere ſit imputãda vulneranti ⁊ quando vulnerato.

¶ Conſilium cclxxxiiij.

In nomine dñi noſtri Jeſu xp̃i. ¶ In preſenti cõſultatione vertit excitatio ſuper ꝓbationibus hincinde factis ſuper dicto vulnere an fuerit moꝛtale: ita ꝙ neceſſario ex vulnere fuerit ſequuta moꝛs. An vero dicta moꝛs euenerit imperitia medicoꝛum ſeu culpa dicti vulnerati quaſi preſupponatur ꝙ ſi opera medicoꝛum erat reparabilis remediis ſm artẽ medicine opoꝛtunis ⁊ illa nõ fuerint adhibita medicoꝝ imperitia ſeu facto vulnerati qui noluit obtẽperare medicis peritis volẽtibus opoꝛtuna remedia adhibere. tũc nõ ſit moꝛs ĩputãda vulnerãti: ſed potius aſcribẽda culpe vulnerati in nõ adhibẽdo peritos medicos vel nolẽdo eis obtẽperare per tex.not.in.l.qui occidit.§.ſi.ff.ad.l.acquiã.vbi tex.dicit ꝙ ſi ſeruus fuerit nõ moꝛtifere vulneratus ⁊ negligẽtia perijt de vulnerato actio erit nõ de occiſo.⁊ per tex.in.l.ſi ex plagijs.in prin.e.ti. vbi text. dicit ꝙ ſi quis ex plagijs moꝛtuus eſſet neqȝ medici inſciẽtia neqȝ dñi negligẽtia accidiſſet de occiſo tenet ⁊ doct. in dictis iuribus maxime Bal.⁊ Rapha.trahunt generaliter ad decedentes ex vulneribus ꝙ ſi decedũt imperitia medicoꝝ aut qꝛ vulneratus noluerit obtẽperare medicis volẽtibus remedia adhibere vulnerãs nõ teneat de occiſo.⁊ dicit Bal.in.d.l.qui occidit.§.ſi.ꝙ ſi noluit vulneratus obtẽperare medicis qui ei promittebãt ſaluteȝ preſumit ſua culpa deceſſiſſe dicẽs doc.ita velle.⁊ illud eſſe notandũ ꝓ euadendo homines vulnerantes ⁊ Rapha.ibi dicit cautelã eẽ adhibere medicos qui deponant de qualitate vulneris qđ non erat moꝛtale:ſtatur enim in hoc iudicio medicoꝛuȝ ſm eos ibi:argu.l.ſemel.de re militari.⁊.l.j. de ventre inſpi.⁊.l. ſi.C.finium regun.⁊.l.ſeptimo menſe de ſtatu ho.⁊.l. inteſtato.§.ſi.ff.de ſuis ⁊ legi.⁊.c.fraternitatis.de frigidis ⁊ maleficiatis cuȝ ſi. Facit etiam quod habetur in.l. ꝙ ſi nolit.§. culpam.ff.de edil.edic.vbi dicitur preſtare occaſionẽ moꝛti ille qui non adhibuit medicum vt infirmus ſanari poſſit vel malum adhibuit medicum:adeo ꝙ tũc moꝛs eſt culpe aſcribenda ⁊ eidem imputanda vt ibidem eſt text.notabilis. Ad predicta etiam qđ no.Bal.in eadem.l.ꝙ ſi nolit.§. ſi mancipium.dicens ꝙ ſi vulnus ſit factum moꝛtale propter imperitiam medici non agitur de occiſo.

a ¶ Unde ſup hoc vlterius nõ inſiſtẽs ſuper quo per partes aut iudicem nõ fieri vr̃ excitatio aliqua deſcẽdam ad ꝓbationes hincinde factas ſup qualitate vulneris: an moꝛs inde ſequuta attẽtis ꝓbationibus hincinde factis cẽſeatur emanaſſe culpa nõ adhibẽtis bonos medicos vel nolẽtis obtẽperare peritis medicis:an vero cenſeatur eſſe probatũ moꝛtem fuiſſe irreparabilem:adeo ꝙ euitentur iura predicta q̃ loqui videntur de vulnere nõ moꝛtali:maxime.d.l.qui occidit.§.ſi.qui a ꝯtrario ſenſu videtur probare ꝙ ſi vulnus de ſe fuiſſet moꝛtale teneretur vulnerans de occiſo nõ obſtãte negligentia ſeu culpa nõ adhibẽtis medicum vel nõ adhibentis bonum medicum vel nolẽtis illi obtemperare moꝛs inde ſequuta imputetur vulnerãti:ita ꝙ de occiſo teneatur: prout hec videntur ſummi ex dictis doct. in dictis iuribus: qui ſe fundant in preſumptione que ceſſat quando probatur contrarium cum in re certa non ſit locus cõiecture ſeu preſumptioni.l.continuus.§.cum ita de verbo.obliga.⁊ contra preſumptionem iuris conſtat admitti probationes: vt not. in.l.ſi.ff.ꝙ metus cauſa.⁊ in.l.ſiue poſſidetis.C.de proba.⁊ in.c.is qui de ſponſa.cum ſimilibus.

b ¶ Quod autem dictũ vulnus fuerit omnino moꝛtale probari videtur aperte ex dictis duoꝛum teſtium. ſcilicet magiſtri Bartoli ⁊ Honofrij qui directo deponũt ꝙ dictũ vulnus nõ potuit curari ⁊ ſanari ⁊ ſanguis nõ potuit reſtringi propter qualitatẽ vulneris ⁊ dictũ amphilionẽ vulneratum deceſſiſſe ⁊ euadere nõ potuiſſe ⁊ deponũt in cã ſcientie:qꝛ viderũt ⁊ magiſter bartholus ꝙ ſm experiẽtiã quã hȝ in cyrugia illud deponit:vnde dicti duo teſtes de directo ꝓbare vident incurabilitatem dicti vulneris ⁊ moꝛtem neceſſario fuiſſe ſequutã ex vulnere ꝑdicto:vnde eoꝝ dictis vr̃ ſtãduȝ cum ſufficiat numerus duoꝝ teſtium ꝓut eſt regulare.l.vbi numerus.ff.de teſti.⁊.c.in omni.extra eo.ti.cũ ſi.

c ¶ Nec vident obſtare atteſtationes facte in ꝯ̃trium:nõ eniȝ videt obſtare id qđ primo loco deponunt magiſter Gregorius ⁊ magiſter Jeronymus qui coꝛum iuramento dixerũt ex vulnere illato in brachio nemineȝ neceſſario moꝛi debere.⁊ ſic dictũ vulnus ex quo dicit dictuȝ amphilionẽ deceſſiſſe non fuiſſe nec eſſe potuiſſe moꝛtale neceſſario nec eius moꝛtẽ neceſſario ſubſequi potuiſſe. Nã dicti teſtes non deponunt ſimplr̃ dictũ vulnus nõ fuiſſe moꝛtale:ſed nõ fuiſſe neceſſario moꝛtale. Illa.n.qualitas neceſſario nõ ponderatur in.d.l.qui occidit.§.ſi.⁊ multotiens occurrit ꝙ medici iudicant poſſibile eſſe aliquem ex infirmitate euadere quem tamẽ arbitrant moꝛiturũ ex ea infirmitate:prout hoc quotidie videmus occurrere:vnde medici tunc arbitrent moꝛbum nõ eſſe neceſſario moꝛtaleȝ:⁊ tamen non improprie dicerent eſſe moꝛtalem.ſ. quãdo plus tendit ad moꝛtem ꝙ̃ ad

euaſionem

euaſionē. Sepe.n.occurrit ꝙ qualitas tempoꝛis ⁊ alia que incidūt ſunt cā euaſionis ⁊ cā moꝛtis: ꝓut docet experiētia rex magiſtra.c.q̄ꝫ ſit in ꝓ̄n.de elec.in.vj.⁊.c.ſtatutū. in ꝓ̄n. eo.tit.⁊ lib.⁊ ar.l.legatis.§.oꝛnatricibus.de leg.iij.vnde dicte atteſtationes videnť ꝯcoꝛdari poſſe.ſ. dictū vulnus ſm cōmuniter accidētia nō potuiſſe ſanari tñ nō eē neceſſario inſanabile.⁊ nihilominus diceretꝰ fuiſſe moꝛtale.

d ¶ Nec ēt videtur obſtare ꝙ deponūt magiſter Simō ⁊ magiſter girolus qꝛ ēt ipſi deponunt dictum amphilionem nō fuiſſe moꝛtuū ex dicto vulnere neceſſario.⁊ ſic videntur cadere que.ſ. dixi circa atteſtationes magiſtri gregoꝛij ⁊ magiſtri Jeronymi ponderato verbo neceſſario ⁊ qđ ſuadiť ꝙ potius ex mala cura ⁊c. illud cōparatiuū potius pōt referri ad verbum neceſſario ⁊ ſic nō vř tollere ꝙ dictū eſt. Preterea dicti teſtes fuerūt examinati poſt publicationem proceſſus.⁊ ſic poſt didicita teſtificata: vñ vř ſubeſſe timoꝛ ſuboꝛnationis ⁊ eis nō credēdū ꝑ tex.in.§.ſi vo.in auc. de teſti. ⁊ auc.at qui ſemel.C.eo.ti.⁊.c.fraternitatis.cum ſimi. extra eo.titu. Et maxime qꝛ videnť deponere ſup directo ꝯ̄trijs ꝙ nō lꝫ vt in iuribus ꝑallegatis. Et eadē videnť dici poſſe circa vltimā atteſtationem magr̄i gregoꝛij ⁊ magr̄i Jeronymi.

e ¶ Preterea vř ꝙ dictus Lucas comparēs ad defenſam dicti inquiſiti non debuerit admitti cum cā iſta eſſet capitalis ⁊ in cā capitali nō admittiť ꝓcuratoꝛ ⁊.l.pe.§. ad crimen.ff. de publicis iud.⁊.l.j.ff.an ꝑ aliū.⁊.c.veniēs.extra de accu. Et ſi nō admittiť cum mādato foꝛtius nō vř admittendus ſine mādato. Et ꝓpterea cū iudex nō admiſerit eum niſi ſi ⁊ inquātū admitti debuerit nō vř ꝙ fuerit admiſſus cum videatꝰ ꝙ admitti nō debuerit ⁊ ſic deficiat cōditio illa de preſenti iuxta id qđ habeť in.l.cū ad p̄ñs.ff.ſi cer.peta.⁊ in.l.ſi qñ de le.j.vbi de hac cl'a admitto ſi ⁊ inquantū vel ſimili per Bar.Ang.⁊ Jmo.⁊ Bar.in.l.ambitioſa.ff.de decre.ab oꝛdi.fac.⁊ in.l.cū ꝓpter de legatis pꝛeſtan. ⁊ Bal.in.l.edita.C.de eden. Et ꝓpterea videtur ex hoc dictis teſtibus per dictum Lucam productis non foꝛe adhibendam fidem tanq̄ꝫ non productis a ꝑſona legitima.⁊ ſic remanere videnť teſtes ad inſtantiam curie inquirētis examinati. ⁊ conſequenter videť dictus inquiſitus cōdemnādus. ⁊ maxime ſi extat ſtatutum qđ ſolet communiter eſſe per Jtaliam.ſ.ꝙ contumax habeatur pꝛo confeſſo. ⁊ ſic ipſa ficta confeſſio pꝛobet contra ipſum confitentem. Nec videtur ꝙ admittať probatio cōtra ꝯfeſſionē que verſať ſuper facto pꝛopꝛio: quia ſup vulnere ab eo illato. Cum in facto pꝛopꝛio non cadat probabilis erroꝛ.l.q̄ꝫ q̄ꝫ.ff.ad velleia.⁊.c. ab excommunicato extra de reſcrip.⁊ qs nō admittať ad veniēdum ꝯ̄ ꝓpꝛiā cōfeſſionem niſi ex pꝛobabili erroꝛe: iuxta ea que habentur maxime per Bar.in.l.nō fatetur.ff.de confeſ.⁊ docto.in.l.generaliter.C.de non numerata pecu.cum ſimi. Jdeo facta ſcienter vel ſuper facto pꝛopꝛio non reuocatur etiam ſi qs velit ꝓbare cōtrarium.l.iulianus.⁊.l.ſi is qui.eo.ti. ⁊ per Bart.in d.l.non fatetur. Et eo caſu admittatur quis ad pꝛobandū contra fictam cōfeſſionē quo admittiť ad pꝛobādū cōtra veram cōfeſſionē voluit Jo.an.in addi. Specu. in ti.depoſiti §.nouo ſuper verbo verū.⁊.d.Anto.in.c.ſi.circa finem de confeſ.⁊ Pe.de ancha.poſt Jac.de are.in.c.ſi poſt pꝛeſtitū de confeſ.in.vj.⁊ qđ h̄ rōne non admittatur ꝓbatio contra fictam confeſſionem ſuper facto pꝛopꝛio emanatam firmat Jmo.in.l.creditoꝛ.§.iuſſus.ff.de appel.

f ¶ Hijs tamē nō obſtātibus in cōtrarium arbitroꝛ eē aptam iuſtitiam: tum qꝛ dicti magiſter Bartholus ⁊ Honofrius examinati ⁊ deponētes cōtra dictum inquiſitū de ſe nō ꝓbantur: tū ēt qꝛ efficacioꝛes ſunt ꝓbationes cōtrarie ꝑ quas repꝛobať eoꝝ dictum tanq̄ꝫ nō verū qđ autē eoꝛum atteſtationes nō ꝓbēt vulnus fuiſſe moꝛtale apparet euidēter: qꝛ ſaltē dictus Honofrius nō reddit ſufficiētē cām ſciētie: nā de ea interrogatus dicit: qꝛ p̄dicta vidit dū dictus amphilio iacebat in lecto egrotus nec dicit ſe peritum ⁊ expertum in arte medicine ſeu cyrugie. immo dictus Honofrius dixit ꝙ nō ſcit legere ex quo datur intelligi ꝙ nō pōt eē doctus in ſciētiam medicine ⁊ dictus magiſter Bartholus dixit ꝙ ſcit legere: ſed vulgariter tātum. Libri autem medicine ſunt communiter litterali ſermone deſcripti. Nec ſm ꝙ communiter accidit habetur ſcientia medicine ab his qui neſciunt legere latine ſed vulgariter tantum ⁊ argumētum a communiter accidētibus eſt ꝓbabile ēt in materia ꝓbationis noť. gloſ.⁊ Bald.⁊ docto.C.de pꝛobatio.in.l.neq; natales.⁊.C. vnde cognati.in.l.nō hoc.⁊ facit glo.in.l.j.C.de arbi.⁊.l.ſi.C.de fideiuſſo.⁊.l.quod ſi nolit.§.qui aſſidua.ff.de edilicio edicto cū ſi. Et ꝓpterea lꝫ dictus magiſter bartholus in cā ſciētie interrogatus dicat ꝙ p̄dicta vidit. ⁊ qđ ita dicit ſm experiētiā quā hꝫ i cyrugia nō vř ſupradicta rō ſciētie multum ꝓbabilis: qꝛ dicta experiētia veriſimiliter videtur eſſe multū debilis attento ꝙ neſcit legere niſi vulgariter ita ꝙ non eſt veriſimile ꝙ habeat magnā experiētiā nec ꝙ habeat aliquā theoꝛicā ⁊ id qđ eſt veriſimile multum attenditur in re dubia.arg.l.incps curis inſpici.⁊.l. ſemper in ſtipulationibus ē regulis iuris ⁊ regule inſpicitur in obſcuris in.vj. ⁊.c.qꝛ veriſimile de pꝛeſump.cū ſimi.

g ¶ Ex qbus vř intrepide concludēdū ꝙ dicte atteſtationes non plene pꝛobāt dictum vulnus fuiſſe letale ſeu moꝛtiferū ⁊ nō potuiſſe curari per pꝛedicta. ⁊ ēt qꝛ potuit contingere ꝙ ipſi nō viderūt dictū vulnus ab ipſo initio ⁊ potuerunt illud tali tp̄e videre ꝙ tūc erat incurabile lꝫ ꝑ pꝛius curari potuiſſet.⁊ ſic cū nō ſe referāt ad tēpus vulneris vel paruū tēpus poſtea. Et ex atteſtatiōibus doceať ꝙ dictus amphilio vulneratus ſuperuixit.xlvij.diebus vt.ſ.ſubiectā potuerūt dicti magiſter Bartholus ⁊ Honofrius videre paucis diebus ante moꝛtē.ita ꝙ tunc tēpoꝛis nō erat foꝛte dictum vulnus ſanabile nec foꝛte dicta vena inciſa poterat tūc tempoꝛis inueniri foꝛte ꝓpter inflationē vł quid ſimile.⁊ ſic dicta impoſſibilitas ſanitatis potuit ꝯtingere ex p̄cedēti culpa ipſius vulnerati in non adhibendo medicos peritos vel nolendo eis obtemperare offerentibus ſanitatem: ideo atteſtationes p̄dicte nō artant nec alie ſunt atteſtationes que faciunt contra dictū inquiſitū: ſed q̄ꝫplures ſunt pꝛo eo facientes. Nā pꝛimo faciunt pꝛime atteſtationes dictoꝝ magiſtri gregoꝛij ⁊ magiſtri Jeronymi qui deponunt ſm peritiam eoꝝ artis ⁊ ſm regulas medicine ꝙ ex vulnere in bꝛachio illato neminē neceſſario moꝛi debere. ⁊ ſic dictum vulnus dicto amphilioni illatū nō fuiſſe nec potuiſſe eſſe moꝛtale neceſſario: vnde ponderandum eſt quatenus dicunt ꝙ dictū vulnus nō potuit eſſe moꝛtale neceſſario que verba impoꝛtāt ꝙ non potuit eſſe dictum vulnus talis qualitatis nec potuit aliquod accidēs occurrere pꝛopter qđ vulnus de ſe foꝛet moꝛtale neceſſario hoc eſt ꝙ ſm regulas medicine non potuiſſet moꝛs reparari. ⁊ ſic ſatis videtur pꝛobare ꝙ ſm regulas medicine dictum vulnus nō fuit moꝛtale ſi fuiſſet diligēter a peritis curatū ꝓut curari debebat.

h ¶ Quod ⁊ clarius deducitur ex atteſtationibus magiſtri perleonis ⁊ magr̄i Antonij doctoꝝ qui dixerūt medio iuramēto dictū vulnus illatū in bꝛachio dicti amphilionis non fuiſſe nec eſſe potuiſſe moꝛtale: vnde non p̄ñt in hoc clarius deponere ⁊ ſubdunt potius eē p̄ſumendū dictū amphilionem ex mala cura ⁊ modica curantiū diligētia deceſſiſſe ſm regulas ⁊ artē medicine. Et lꝫ interſerant verbum neceſſario in alia cl'a ibi dum dicūt nec ex eo moꝛtē neceſſario ſeq debuiſſe non ꝓpterea deduciť quin verbis ſupꝛa ponderatis ſit ſtandum ad que nō referť dictū verbū neceſſario cū ſit poſitum in medio dicte ꝑicule ſeu dicte cl'e: vnde ad illā ſolā referť.ar.l.iij.§.ſi filius.ff.de lib.⁊ poſthu. ⁊ ꝑ ꝯſequēs habemus quattuoꝛ teſtes peritos in arte qui in effectu deponūt dictum vulnus nō fuiſſe moꝛtale ⁊ iſti fuerūt examinati ante publicationē proceſſus ⁊ anteq̄ꝫ foꝛent examinati dicti magiſter Bartholus ⁊ Honofrius deponētes contra dictū inq̄ſitū deinde poſt dictā examinationē magiſtri bartholi ⁊ Honofrij magiſter ſimon ⁊ magiſter girolus deponūt multū aperte ꝙ dictus amphilio deceſſit ex mala cura ⁊ qꝛ noluit obedire ipſis medicis qui fuerunt vocati ad eū curādum ⁊ ipſe noluit adhibere remedium ferri igniti: ꝓut ipſi medici voluerunt facere ⁊ pꝛout debebat fieri: ⁊ qꝛ illud factū nō fuit ꝓpterea ſanguis ſemꝑ exiuit ⁊ ꝓpter curſum ſanguinis deceſſit dictus amphilio ex dicta mala cura ⁊ inobedientia reddētes ſufficientem cām ſciētie.⁊ ſic iſti teſtes multum clare deponunt pꝛo dicto inquiſito.

i ¶ Jnſuper magiſter Gregoꝛius ⁊ magiſter Jeronymus doctoꝛes artium medicine deponunt ꝙ dictus amphilio non debuit moꝛi ex dicto vulnere qꝛ bꝛachium non eſt pars coꝛpoꝛis vbi vulnus dicať moꝛtale ⁊ ēt qꝛ ſupuixit.xlvij.diebꝰ ⁊ qđ traditur certa doctrina in medicina ꝙ ſuperuiuens tot diebus nō deberet p̄ſumi ⁊ iudicari deceſſiſſe ex vulnere ⁊ reddunt ſcientiā ſm peritiā eoꝝ ⁊ regulas medicine in qua ſunt doctoꝛes ⁊ exp̄ſſe repꝛobāt iudiciū magiſtri bartholi ⁊ Honofrij vt ex relatis in puncto appet.⁊ lꝫ dicti duo teſtes nō reddant cauſam ſcie circa id qđ ſupuixerit.xlvij. diebus nihilominus ſuper hoc depoſuerāt quattuoꝛ alij teſtes: vꝫ magiſter Simon ⁊ magiſter poꝛoſus ⁊ marianus ⁊ dōnus

contẽtus qui ꝓbant de dicto tẽpore:lʒ ẽt ipſi ſm relata in
pũcto nõ videant reddidiſſe oĩno bonã cãm ſcĩe:nihilo-
minus quicqd ſit circa hoc ſufficiũt alie atteſtatiões p quas
apparet ꝙ dictũ vulnus ex alio erat iudicãdũ nõ mortale lʒ
ẽt hoc eẽt bonũ fundamẽtũ:ꝛ ſi illi quattuor teſtes deficiũt
in ꝓbatione:qꝛ nõ deponũt de viſu neqꝫ aliter de ſenſu cor-
poreo ſm verba in puncto relata illud contigiſſe vt potius
ex inaduertẽtia teſtiũ vel examinãtis ꝛ iudex p inquiſitionẽ
procedẽs põt teſtes repetere cũ in eo nõ cadat timor ſubor-
nationis.c.cũ clamor.ꝛ qd ibi hꝫ per Inno.ꝛ.doc. extra de
teſti.ꝛ nõ dubito ꝙ dicti teſtes redderẽt ſufficiẽtẽ cãm cum
videant plene inſtructi cũ deponãt punctaliter de die illati
vulneris ꝛ mortis. ꝛ dictus magiſter ſimon ꝓut apparet in
alia atteſtatiõe ipm vidit vulneratũ. Facit ad coadiuuãdum
hoc fundamẽtũ de longinquitate vite qd tradit gl. referendo
ſacrã paginã in.l.j.de emẽ.ſer.dicẽs ꝙ q decedit.j.triduũ
cenſetur ex percuſſionibus preambulis deceſſiſſe ꝛ qui ſur-
rexit ꝛ ſuper baculum ambulauit ꝛ poſt triduũ deceſſit nõ
preſumitur ex illis deceſſiſſe. ꝛ tex.in.c.ij.de clerico pcuſſore
etiã probat ꝙ ex diuturnitate tpis pſumit non deceſſiſſe ex
crudeli fuſtigatiõe pp diuturnitatẽ tpis quo ſuperuixit ꝛ tan-
git ẽt Bar.in.l.ſi in rixa.ff.ad.l.cor.de ſicar.go.

k ¶ Ex pdictis itaqꝫ ſaltẽ oĩbus ſimul iunctis concludo eſſe
ſufficiẽter ꝓbatũ dictũ vulnus nõ fuiſſe ſui natura mortale
adeo ꝙ ſm regulas medicine nõ potuerit ſanari ſed potius
eꝯ.ꝛ ꝙ mors fuit ſequuta ex mala cura ꝛ ex iobediẽtia ipi⁹
vulnerati nõ obſtãtibus his q̃ in ꝯtrũ adducta ſunt.

l ¶ Non.n.obſtant atteſtationes dicti magiſtri Bartholi ꝛ
Honofrij:qꝛ nõ ꝓbãt p ea q̃ ſupra deducta ſunt ꝯ eos tam
circa eoꝝ atteſtationẽ q̃ꝫ circa reprobationes factas p alios
teſtes de eoꝝ dictis. Itẽ nõ deponunt de tpe quo viderunt
dictum vulnus ꝛ poſſibile eſt ꝛ de facili contingens ꝙ vul-
nus a principio non ſit mortale ꝛ poſtea male curatum effi-
ciatur adeo mortale ꝙ reparari nõ poſſit: vnde ſi qs vellet
dictos teſtes ad ꝯcordiã reducere poſſet dicere ꝙ deponẽ-
tes dictũ vulnus nõ fuiſſe mortale intelligant ab ipſo ini-
tio ꝛ ſm primordialẽ naturã ſeu qualitatẽ ipſius vulneris
ꝛ atteſtationes dictoꝝ magiſtri Bartholi ꝛ Honofrij intel-
ligantur ſm tps quo viderunt illud vulnus: nã veriſiſr eſt
ꝙ ſaltẽ ꝓpe mortẽ dicti amphilionis dictũ vulnus fuerit
incurabile:vñ ex pluribus dicte atteſtationes magri Bar-
tholi ꝛ Honofrij non vrgent contra dictum inquiſitum.

m ¶ Nec ob.id qd dicebatur circa atteſtationes faciẽtes pro
inqſito ponderãdo verbum neceſſario qꝛ ſatis pꝫ rñſum ex
iam dictis. Nam alique atteſtationes non interſerunt illud
verbum ꝛ ẽt illud verbum neceſſario relatũ ad verbum po-
tuiſſe non hꝫ obſtare ꝓut ꝛ ſupra dixi. Et potius eſt veriſi-
mile ꝙ teſtes poſuerint illud verbum neceſſario.eo qꝛ con-
ſtat ꝙ potuit ex illo vulnere mors ſequi cõcurrente.ſ. mala
cura. Nam iſtud experientia docuit in caſu de quo agit: vñ
non poterant dicere oĩno nõ eſſe mortale hoc eſt non poſſe
ex eo ſeq mortem ꝓpterea veriſiſr adijciebant illud verbũ
neceſſario.ꝛ nõ pp illud qd dicebã allegãdo in ꝯtrium ꝛ di-
cta teſtiũ non ſunt cauillanda ſed iuuanda dicit Imo. in.l.
ſtipulatio iſta.§.hoc quoqꝫ de vb.ob.

n ¶ Nec ob.ꝙ aliq ex dictis teſtib⁹ fuerũt examinati poſt pu-
blicationẽ ꝓceſſus:qꝛ potuerũt examinari ex officio iudicis
prout arbitror ꝙ fuerũt examinati p ea q̃ habent in.d.c. cũ
clamor:vt.s.dictũ eſt.ꝛ forte nõ fuerũt examinati ſup arti-
culis directo ꝯtrũs vel eiſdẽ ꝓut reqrit ad h̃ vt repellantur
prout eſt expſſũ in.d.c.fraternitatis lʒ nõ videã articulos.
ꝛ ꝓpterea ſup hoc vlterius nõ inſiſtã.ꝛ maxime cũ non ſint
ſole iſte atteſtatiões poſt publicationẽ ꝓceſſus adhibite.

o ¶ Nec ob. id qd dicebã ꝙ dictus lucas nõ debuit admitti
in cã criali:nã imo potuit admitti ad ꝓbandã defenſionẽ
dicti inqſiti q poterat abſens dãnari vt eſt text.in.l.ſeruum
quoqꝫ.§.publice.ff.de ꝓcu.vbi hoc firmat bart.ꝛ probatur
etiã in.c.veniens.in ſi.de accu.facit.l.reos.C.e.tit. ꝓut tra-
dunt doc.in iuribus pallé.ꝛ in.d.§.qui ad crimen.in qbus
iuribus hec ẽ cõis ſnia:lʒ aliqui ꝯtrium teneant non inſiſto
maxĩe cũ in pũcto nõ ſiat de hoc vis ꝛ alr pluries conſului
ꝙ ẽt vbi viget ſtatutũ in ꝯtrium ponderatũ.ſ.ꝙ ꝯtumax ha-
beat pro cõfeſſo poſſit q̃s poſt fictã cõfeſſionem cõparere ꝛ
probare innocẽtiã qui articulus eſt pulcher ꝛ prolixus non
tñ vlterius inſiſtã cũ de hoc nõ videatur exitari.

p ¶ Nec ob.ꝙ dicta ꝯfeſſio vꝫ cadere in facto ꝓprio: nã imo
non cadit in facto ꝓprio:de quo pſumit ſcia ꝛ non error:vt
s.in ꝯtrium dictũ eſt:ſed verſat in eo qd dicit reſultaſſe ex
facto proprio qd veriſiſr nõ cadebant in noticiam ficte con-
feſſionis:nã agit hic de morte nõ de ſimplici vulnere ꝛ an ex
vulnere fuerit ſequuta mors vel nõ cadebat ꝓbabilis igno-
rãtia ꝛ error in ipſo vulnerãte qui veriſiſr nunq̃ poſtea vi-
dit vulneratũ. Et cũ hoc depẽdeat ex arte medicine cuius
dictus vulnerãs vt audio eſt ignarus: vnde cadit ꝓbabilis
error ꝛ pluſq̃ ꝓbabilis vt ita dixerim:preterea ẽt ꝯ veram
cõfeſſionẽ emanatã ſup facto ꝓprio ẽt nõ ꝓbato errore ad-
mittit ꝓbatio ꝯ verã ꝯfeſſionẽ in crialibus ſaltem in hmõi
cauſis capitalibus: qꝛ nõ põt quis expſſe ſe artare ad penã
capitalẽ.ar.l.liber hõ.ff.ad.l.acq. iõ inuitus qñqꝫ õfendit.l.
nõ tm̃.ff.de app.ꝛ.l.aditos.C.de epi.au.ſiſr nẽc poſſit tacite
ſe ad dictã penã artare ꝯſitẽdo expſſe vel tacite ſcienter fal-
ſum.ar.l.qui ad certũ.ff.locati.ꝛ.l.cũ qd.ff.ſi cer.pe.

q ¶ Ita formaliter ꝯcludit Imo.in.d.§.iuſſus.adducẽs.l.j.§.
ſi.de qõnibus quaſi velit ſi probatio innocẽtie releuat poſt
ſniam q̃ꝫ fortius ante ſniam poſt cõfeſſionem ꝛ hoc voluit
Bal.in.l.ꝓinde.el.j.§.ſi quis hominẽ.ff.ad.l.acql.poſt glo.
ibi facit optime qd no. Bart.in.l.j.circa ſi.ff. de cuſto.reoꝝ.
dicẽs ꝙ ꝯfeſſio in crialibus trãſfert onus ꝓbãdi in ꝯfitẽtẽ
ꝛ tñ cõiter crialia intẽprant in facto ꝓprio accuſati vl inq-
ſiti:quia pene ſuos debẽt tenere auctores.l.ſancimus.C.de
penis.vnde in crialibus quaſi ſemp ꝯfeſſio delicti verſat in
facto ꝓprio:iõ ꝓut admittit ꝓbatio ꝯ verã confeſſionẽ:ita
ꝛ cõtra fictã per.l.qui ad certũ.ff.locati.ꝛ.l.bonoꝝ.ff.rẽ ratã
haberi.ꝛ no.in proprijs terminis ficte cõfeſſionis per Joã.
an.d.Anto.ꝛ Imo.s.relata. Ad idem no. Pet.de ancha.in
c.ſi poſt preſtitum de confeſſis.dicens ꝙ nõ plus operatur
ficta cõfeſſio q̃ꝫ vera imo vltra eum quandoqꝫ minus iuxta
notata per Bart.in.l.eius qui delatorem de iure fiſci. ꝛ alſ
fictus cõtumax appellatur ꝛ nõ verus per iura vulgaria. ꝛ
ſm predicta procedat qd notat Joã. and.in.d.§.nono ver-
ſiculo verum. vbi vult ꝙ licet paciſcens ſuper furto fingat
confiteri:tamen admittatur probatio in contrarium adeo ꝙ
ſi probaret ſe nõ commiſiſſe furtum deberet audiri ꝛ vide-
retur ꝙ poſſet repetere id quod fuiſſet datum prout refert
ꝛ videtur ſequi Imo.in.d.§.iuſſus. merito non obſtante di-
cta ficta confeſſione debet admitti defenſor ꝛ probata inno-
cẽtia ruit dicta ficta cõfeſſio adeo ꝙ inquiſitus venit abſol-
uendus.ꝛ hoc profecto fuit de intentione Dy.Barto.ꝛ ſe-
quacium qui in.d.§.publice.ꝛ in.d.§.ad crimen regulam di-
cti.§.publice trahunt ad ſtatuta que ſunt communiter per
Italiam ꝙ abſens contumax poſſit damnari quoniam ſta-
tuta Italie communiter dictant ꝙ contumax habeatur pro
confeſſo ꝛ condemnetur. Laus deo.

¶ Si mater eſt minor ꝛ ſperatur effici maior durãte pupil-
lari etate ſit locus datiuo tutori nõ legitimo. Quod auus
maternus in tutela ſit preferendus auie. Quod a matre pe-
titus ſit ceteris paribus dandus a iudice. licet abſolute lo-
quendo non neceſſitetur.

¶ Conſilium cclxxxiiij.

In nomine dñi noſtri
Jeſu xpi. ¶ In pñti cõſultatione videt pri-
ma facie premittẽdam fore auiam. Nã de ma-
tre que eſt prior in gradu ꝛ preferenda foret
auie in tutela ſicut in hereditate in auctẽ. de
here.ab inteſta.vẽ.§.ex his collatiõe.ix. vnde ſumitur auc.
matri ꝛ auie.C.quando muli.tut.offi.fungi poteſt nõ videt
habẽda ꝯſideratio: qꝛ minor nõ põt tutor eẽ vel tutrix.l.ſi.
C.de legi. tut.ꝛ.l.meminimus.§.que aũt.C.de legi.here.
ꝛ inſti.de excu.tu.§.minores.ꝛ inſti.de fiduc.tute.§.ſi.ꝛ in
ſpẽ in matre eſt tex.in.l.matre.C.quãdo mulier tut.offi.fun.
põt.merito nõ ab re in pũcto nõ videtur haberi ꝯſideratio
matris minoris. Ideo excluſa matre videtur ad auiã deuolu-
tam eẽ tutelã. Nam tex.in.d.§.ex his.dicit matrem ꝛ auiã
admittendas ſolis teſtamẽtarijs tutoribus prelatis ipſi ma-
tri vel auie ibi teſtamẽtarijs ſolis tutoribus precedentibus
eas ꝛ in dicta auc.matri ꝛ auie ponũtur dicta verba ꝛ ſubiũ-
guntur iſta vꝫ legitimis ꝛ datiuis poſtpoſitis. Si itaqꝫ re-
pellũtur legitimi datiui:ergo auus repellatur qui nõ ẽ tu-
tor teſtamẽtarius:vnde opꝫ ꝙ veniat vt legitimus vel dati-
uus. Si naũt diceremus auũ admitti videtur ꝙ vna cũ eo
auia paterna vocetur ad tutelã cũ ſint in pari gradu ꝛ pari-
ter ad hereditatẽ vocant auc.defuncto.C.ad tertul. Et tute-
le ẽt matri ꝛ auie ſm ordinẽ ſucceſſ.in hereditate defertur
dicto

dicto.§.ex his ibi ſm hereditatis ordi ne꜄ et tradūt per illum tex.doc.in.d.auc.matri et auie.et Bar.in.l.ſub ꝯditione ver. quero quid ſi eſt mater.ff.de teſta.tut.

a ¶Nec vr̄ obſtare ꝙ mr̄ petit dari tutorē ipm̄ auū mr̄num. Nā ex quo auia pfert̄ tutori datiuo vt dictū ē nō ꝓcedit petitio matris:qꝛ petitus a mr̄e eēt datiuus. Preterea donec ē locus teſtamētario vl̄ legittimo nō deuenit̄ ad datiuū.l. ſi ſororis.C.q da.tu.poſ.et inſti.de actili.tu.i pnc.ſ; auia ē lr̄ia tutrix:qꝛ a lege ſibi defert̄ tutela.d.§.ex his.ſi.ſr̄ et auus maternus ē legittimus tutor cū tutela hodie deferat̄ pariter cognatis:put agnatis vt in eodē.§.ex his in pn. Jō nō vī eē locus datiuo petito a mr̄e:et ꝓpterea nō ob.gl. in.d.l.ſi qs ſub ꝯditione.que dicit ꝙ mater h; petere quē vult et innuit iudicē hr̄e ſequi mr̄is electionē.et ſic dare quē mater elegerit ꝓ qua facit.l.oēm.C.ad ter.et.l.mr̄.C.de teſta.tu.Na; ſi glo.illa procederet intelligēda eſſet quādo eſt locus datiuo tutori:quādo.n.eſt legittimus nō ptinet petitio ad matrem vt dictū eſt.et in.l.ij.in prin.ff.qui petāt tut.

b ¶Tamē his nō ob.aliud arbitror de iure cēſendum in hac cōſultatione ꝓ cuius deciſiōe tres articuli iminēt diſcutiēdi:primus an ſit locus tutele legittime an ꝯo tutele datiue. ſcḋs ſi eſſet locus tutele legittime qui eſſet preferēdus auus mr̄nus an vero auia pr̄na.tertius ſi locus eſſet tutele datiue quē iudex dare debeat auiā v; potius an auum pdictum:ex qbus apparebit deciſio pn̄tis qōnis deueniēdo ad primū dubium vī prima facie dicēdū ꝙ ſit locus tutori legittimo et nō datiuo:put h̄ ꝯcludere vr̄ bar.in.d.l. ſi qs ſub ꝯditiōe in antepe.q.ea rōne qꝛ in ſiſi videamus ꝙ ꝓ ſcḋm teſtm̄ tollitur pīmū.§.poſteriore inſti.qui.mo.teſta.infir.et.l.cum in ſecūdo.ff.de iniuſto teſtō.et tn̄ h̄ procedit ſi eſt validum a ſe ſecus ſi dependeat eius validitas a voluntate alterius:vt.l. ſi filius qui in ptāte.ff.de lib.et poſthu.iuncta.l.filio preterito.ff.de iniuſt.teſt.et q̄ no.in.d.l.cū in ſcḋo. ita in propoſito cū tutela matri et auie deferat̄ ſi volūt ante tex.in.d.§.ex his dicit pmittimus vnde reponit in eoꝝ volūtate.

c ¶Et ꝓpterea ſunt tutrices ita demū ſi volūt ꝓut no.gl.et doc.in.d.auc.matri et auie.et bar.in.d.l.ſi qs ſub ꝯditiōe col. ſiij.ꝟ.q̄ro an mater et auia cogant̄ et Dy.et barr.in.l.ij.ff.qui petāt tut.merito dcā tutela matri vel auie delata non faciat ceſſare legittimā tutelā.et ꝑ ꝯn̄s ſit locus ſequēti legittimo tutori nō datiuo ꝓut vī velle ibi bar.Tn̄ ꝯriū ꝯcludit bald. in.l.ſi.C.de leg.tu.dicēs ſe ita cōſuluiſſe.et idē ꝯcludit ang. in.d.auc.matri et auie.qꝛ qñ ꝓrimus tutor legittimus excludit ſequētes in gradu.l.ſi plures.de leg.tu.et ſi ē ſpes ꝙ admittat̄ exiſtēs in pmo gradu legittime tutele nō deuenit̄ ad aliū legittimū vt qꝛ īpedimētū aliqḋ tpale iminet pp qḋ impedit̄ pmus aſſumere tutelā et illud ſperat̄ remoueri durāte pupillari etate:tūc nō deuoluit̄ tutela ad ſequētē legittimū;ſ; deuenit̄ ad datiuū.l.nō ſolū.§.ſi libertus.ff.ꝺ excu. tu.et inſti.de excu.tut.§.itē q reipublice.et.l.i.§.ſi apud hoſtes.ff.de legi.tut.et.l. ſi tutor rei publice.§. ſi duobus.ff.de tute.et ra.diſtra.et ibi ꝑ Dy.et oēs ꝓut dicit Nico.ꝺ nea.idē cōcludēs ꝙ et ꝯcludit bar.in.d.l.ſi qs ſub ꝯditiōe.in.j.q.ita ergo in ꝓpoſito ſi mater ē minor et ſperat̄ effici maior durāte pupillari etate filioꝝ nō ſit locus ſequēti legittimo tutori prout eēt auia ſ; ꝺueniat̄ ad datiuū:vt ſic poſtea mater effecta maior ipſa ſit tutrix remoto datiuo qꝛ ꝑ ſupueniētiā legittimi ceſſat tutela datiui vt dictis iurib⁹:nō aūt ita cōtingit in legittimo:qꝛ legittima tutela ſuperueniēs nunq̄ facit ceſſare legittimā:qꝛ ſunt paris potētie et paris virtutis. iō ē introducta dcā regula.ꝟ.data:put dicit Ang.in.d. auc.matri et auie.rn̄dens ad motiuū Bar.ꝙ in caſu Bar.primum teſtm̄ eſt validū et ex eo delata eſt hereditas:ſed in caſu noſtro negat̄ legittimā tutelā eſſe dclatā ſm eum.

d ¶Tu potes ēt rn̄dere pluribus alijs modis. primo ꝙ non ſperat̄ cōfirmari de iure ciuili adeo ꝙ deferat̄ ex ſcḋo hereditas:ſ; ſperat̄ cōfirmari de iuris ptoꝝ eqtate.ita vt ex eo deuoluat̄ bonoꝝ poſſeſſio put vr̄ ꝓbare tex.d.l.filio preterito.et multi tenēt ibi ſm quoꝝ opi.nō ob. qꝛ ſcḋm d; eē tale ꝙ ex eo poſſit deferri hereditas ſm regulā.d.l.cū in ſcḋo.

e ¶Uel ſi hec opi.nō teneat̄ poteſt reſponderi ꝙ ſperat̄ cōfirmatio ſecūdi teſtamēti ꝺ iure ſpāli:nō illa ſpes non eſt in cōſideratiōe ꝓut nō eſt in cōſideratione qñ legittimus ceſſauit a tutela pp aliquod impedimētū:nā ſi ſperat̄ remoueri impedimētum de iure cōi eſt locus datiuo nō legittimo.d. §.ſi apud hoſtes. Si vero ſperat̄ remoueri de iure ſpāli nō eſt in ꝯſideratione illa ſpes quominus deueniat̄ ad legittimū ſequētē et ceſſat datiuus:puto qꝛ pmus ſit deportatus

l.iij.§.pe.de leg.tu.ꝓut tradit Bar.in.d.l.ſi quis ſub cōditione in ſi.pme qōnis.ſcḋm aūt teſtm̄ in quo filius ē preteritus non ſperat̄ ꝯfirmari de iure cōi ſed de iure ſpāli vt.d.l. filio preterito.et h̄ ſm oēs:iō hac rōne nō tollat̄ pmū non ea ſola rōne qꝛ ſperat̄ ꝯfirmari volūtate alterius.Et ꝯcurrit ēt qꝛ illa ſpes nō ē veriſiſis qꝛ nō ē veriſile ꝙ filij preteriti qb⁹ eſt delata hēditas ab iteſtato et qb⁹ ē quodāmō fcā iniuria ꝑ ſcḋm teſtm̄,velint illud ꝯfirmare et ſe puare hēditate dlata ſ; in caſu nr̄o ſperat̄ ad matrē tutelam deferri de iure cōi et ſpes delatiōis tutele ē nālis et veriſilis:imo nihil noui contingēre oino caſus hmōi delatiōis tutele eſt vēturus ſolo curſu tpis merito caſus ſunt ſepati et ſeparatā rōnē hn̄tes et ſepatoꝝ nō eſt illatio.l.ſi.ff.de calū.l.ſi maritus.C.de dona. inter vir.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acqui.poſ.

f ¶Tertio rn̄deri pōt ꝙ in caſu bar.ſcḋm teſtm̄ ſperat̄ ꝯfirmari volūtate tertij nō volūtate inſtituētis in ipſo teſtō.et ſic nō volūtate ei⁹ ad quē ſperat̄ deuolui hēditas ex ipſo ſcḋo teſtō:ſ; in cāu nr̄o ſperat̄ tutelā deuolui volūtate ꝑoīs in gradu cui ſperatur tutela deuolui et ſic non ſunt caſus ſiles.

g ¶Quarto rn̄deri pōt:ſ; mr̄ nō cogat̄ eē tutrix:tn̄ tutela ei defert̄:qꝛ dī delata hēditas q̄ iā acqri pōt ꝑ volūtariā aditionē.l.delata.ff.de vb.ſig.iō dicat̄ delata tutela mr̄i ex quo volēdo pōt illā ꝯſeq et ꝓut ſunt legittimi hēdes neceſſarij et volūtarij:ita et a ſili ſunt legittimi tutores ſeu tutrices neceſſarij et volūtarij ꝓut hoc ar.vtunt̄ doc.maxime ang.in.d. auc.matri et auie in illo articulo an tutela matris et auie ſit tutela lr̄ia Tutela.n.regulat̄ ſm qḋ regulat̄ delatio hēd.tatio.l.ij.ff.de legi.tu.et.d.§.ex his.et.l. quo tutela.ff.de re.iur. ſ; ponamus in hēditate ꝓrimū agnatū vl̄ cognatū eē talis cōditionis de pn̄ti ꝙ nō poſſit eē hēs de pn̄ti tpe quo hēditas ſibi deferr̄:tn̄ ſperat̄ obſtaculū remoueri dicem⁹ ne ſequētē legittimū admitti certe puto dōm eē ꝙ nō admittat̄ ſiue ſit volūtarius ſiue neceſſarius ad h̄.l.j.§.ꝙ ſi fili⁹.ff.de ſuis et le.nec attēdit̄ ad excluſionē ſequētis in gradu:an primus i gradu ſit hēs neceſſari⁹ an ſit volūtarius:ita nec attēdat̄ in tutela ꝓut ēt nō attēdit̄ in teſtō ſcḋo et pmo ſ; tradat̄ regla ꝙ ꝑ ſcḋm teſtm̄ tollit̄ pmū dūmodo ex ſecundo poſſit eē hēs:vt.d.l.cū in ſecundo.Nec curat̄ poſſit ēt hēs voluntate ſua vel ex neceſſitate vt ibi probat̄ et omnes fatētur et hoc nemo in dubium reficaret.

h ¶Jta in ꝓpoſito non curet̄ poſſit in primo gradu ēt tutor vel tutrix voluntarie an neceſſaria ad hoc vt ceſſet delatio tutele ex ſcḋo gradu:vt arguamus in ꝓprijs terminis quibus arguit Bar.Et ponamus in ſcḋo teſtamento heredem ſeium inſtitutū ſub cōditione ſi titius cōſuluerit et ſi voluerit eſſe heres dicet ne Bar.aut qui vis alius quominus primum teſtamētū tollat̄ ꝑ ſcḋm abſit:qꝛ ꝯ caſu;.d.l.in ſcḋo in generalitate ſui.ita dicamus primū tutorem legittimum excludere ſecūdum.Licet inuitari ſperet̄ ſi voluerit.

i ¶Cōcludamus itaq; i cāu iſto eē locū tutori datiuo et nō tutori legittimo non obſtāte rōne bar.cui date ſunt.ꝟ.plures rn̄ſiones.Nec ob.ei⁹ auctoritas qꝛ argumētatiue loquit̄ nō deciſiue cū ſubdat h̄ non pono ꝓ ꝯſtāti.Si aūt diceremus eē locum lr̄ie tutele videret̄ pferēda auia vel ſaltem ꝙ ſimul admittant̄.et ꝓfecto hoc ſcb; t; Saly.in.d.auc.mr̄i et auie.vbi gl.vr̄ idē velle.Tn̄ bar.ibi iclinat i ꝯriā ſniam.ſ.ꝙ preferat̄ auus mr̄nus.et clari⁹ vult bar.in.d.l.ſi qs ſub ꝯditione qꝛ tex. in.l.codicis dicit legittimos pferēdos matri.et tex.in.d.§.ex his dicit matrē et auiā pferri legittimis ex latere venietib⁹:ergo a ꝯrio in aſcēdētib⁹ ſecus eſt:iō ſalte; remaneat ius antiquū in quo legittimi pferunt̄ mr̄i et ſi matri fortius auie cū mater pferat̄ auie et ſi vinco vincētem te fortius vinco te.l.de acceſſionib⁹.ff.de ꝓpe.et tēp.pſcrip.cū cōcor.et h̄ vltimū.ſ.ꝙ vbi mater excludit̄ fortius auia tenēt doc.cōiter in.d.auc.ſ; gl.aliud ibi videat̄ velle et nō bū ꝓut volūt bar.et Ang. Saly.aūt dicit ꝙ gl.illud nō vult dando aliā intelligentiā illi gl.nō curo inſiſtere.ipſe ēt Saly. nitit̄ ea rōne ꝙ nō ſit melioris ꝯditionis auia q̄ mater.

k ¶Et hāc partē ꝙ auus mr̄nus pferatur auie firmat aperte Ange.in.d.auc.matri et auie.et ſatis vī de mente iuris.et rō ſuadet ꝙ in officio virili:put eſt officiū tutele.l.tutela.et.l. ſi.ff.de tutelis.et.ff.de reg.iur.l.ij.et.C. qñ mu.tu.offic.fun. pōt ceteris paribus maſculus pferat̄ matri.Non aūt in cāu iſto puto amplius inſiſtendum pp dicta in primo articulo: nā ex quo dixi nō eſſe locū tutele legittime ſ; datiue nō eſt multū expediens videre an ſit in legittima tutela preferendus auus an auia vel ſint ſimul admittēdi:ſ; expedit deuenire ad tertium articulum ꝓſuppoſito primo pro ꝯſtanti.et

ſic quem debeat iudex dare. et profecto iudex dʒ dare magis idoneum: vt pbaẜ in auc. ſicut. C. de legi. tu. et Cy. et Saly. et doc. ibi: et lʒ loquaẜ in tutoribus legitimis. ſ. quo ad decernendam adminiſtrationem ipſis tutoribus datis a lege: tñ idẽ et multofortius dicendũ eſt in tutore datiuo cui p iudicem decernitur et tutela et adminiſtratio. Lex. n. confidit de iudice tanq̃ ð bono viro. l. vir bonus. ff. iud. ſol. Ideo ſi minus idoneum eligit in ſubſidium teneẜ pupullo. C. de magiſtra. conuen. l. ſi tu. et l. aduerſus. et per totum illum titulum C. et ff. et. l. de creationibus. in ſi. C. de epi. audi.

l ¶ Nulli aũt dubium ꝙ ceteris paribus et in dubio ad officiũ tutele magis idoneus cẽſeri dʒ maſculus q̃ femina: qꝛ fragiles ſunt femine et nõ hñt ſanũ iudicium ꝑut maſculi: iõ iura antiqua nõ pmittebant tutelam feminis. l. iure nr̃o ff. de teſta. tu. et. l. femina. ff. de legi. tu. et hoc pp infirmitatem ſexus muliebris probat tex. in. l. j. C. quando muli. tut. offic. fungi põt. Itẽ iudex teneẜ ſequi iudiciũ patris qui in teſtõ dedit tutore filio ẽt ſi minus ſolẽniter. l. ſi filio. ff. de cõfir. tu. et. C. eo. ti. l. ij. vel ab eo qui dare nõ põt. §. ſi. inſti. ð tute. et. d. l. ſi filio in ſui generalitate. Non aũt ita in dato a matre in teſtõ. nam illud ex inquiſitione confirmat. l. j. C. de cõfir. tu. vbi glo. rõnem aſſignat qꝛ mulieris conſilium fragile eſt et mutabile. Et pp fragilitatem mulierum concediẜ eis beneficiũ velleani et multa hmõi pñt adduci iuxta ea que habenẜ in. l. in multis. ff. ð ſtatu ho. Prout itaq; lex magis cõfidit de maſculo. ita et iudex facere dʒ in dubio.

m ¶ Scðo ẽt rõne reputãdus ẽ magis idoneus ipſe auus: qꝛ in pũcto dĩ ꝙ affectat tutelã et mihi dĩ ꝙ auia inſtat et petit ſibi decerni tutelã: vnde ex hoc ſolo ẽ ſuſpecta ſi ita ẽ. ar. l. q̃ oĩa. ff. de ꝓcu. hinc eſt ꝙ teſtis qui ſpõte accedit ad teſtificãdum cẽſeẜ ſuſpectus: vt p gl. in. l. pſbyteri. C. de epiſ. et cle. p Jac. de bel. in auc. de teſtibus. §. ſi vo ignoti. p bar. in. l. poſt legatũ. §. pe. ff. de his quib. vt indig. p Ang. in. d. l. que oĩa. et qð petens ſe dari in tutorẽ vel tutricẽ cenſeaẜ ſuſpectus. volunt Cy. et Saly. in. l. ſi. C. de legi. tut. quatenus dicũt ꝙ iõ non cenſeẜ ſuſpectus ibi qꝛ petit ſe cõformari: non aũt petit ſe dari: imo quidã dicunt ꝙ nec ipſe dʒ petere ſe cõfirmari ne ita petendo cenſeaẜ ſuſpectus. d. l. que omnia verba ſunt Cy. in. d. l. ſi. qui ita trãſit. ad hoc bonus text. in. l. ſcire. §. ſi. ff. de tu. et cu. dan. ab his. et ibi Bar.

n ¶ Tertio audio ꝙ concurrũt alie circũſtãtie: qꝛ auia nõ ita affecta olim patri et ſubſequenter hodie filio eiſdẽ q; nepoti. Item nõ ita abundãs facultatibus et magis egena pro ſe. et maxime pro alijs ſuis deſcẽdẽtibus quibus magis afficitur q̃ dicto nepoti: que ẽt circũſtantie cẽnt magnifaciende per iudicẽ: ſed nõ inſiſto cum in pũcto non tangãtur.

o ¶ Ulti'no ꝯcurrit matris iudiciũ q̃ petit in tutorẽ dari dicto pupillo ipſum auum maternũ et nõ auiã. Nã lex ẽt cõfidit plurimũ in hac pte de iudicio matris adeo ꝙ qñq; vult tutorẽ in teſtõ datũ a matre ꝯfirmari cũ inqſitiõe qñq; ſine vel cum parua inquiſitione. l. mater. C. de teſta. tut. et. l. j. C. de ꝯfir. tu. et. l. credendũ. ff. qui petant tu. Et quidã tenẽt cõfirmatũ tutorẽ pferri legitimo ꝑut Bar. fil. diſputauit et doc. tangunt in. l. neq;. C. de cõfir. tu. et in. l. j. ff. e. tit. vbi per Bar. ita ꝙ lex multum confidit de matre: lʒ magis de patre vt tradũt doc. in. d. l. j. de cõfir. tut. Et ideo nõ ĩmerito vult glo. in. d. l. ſi qs ſub ꝯditione ꝙ mater põt petere quẽ vult et ſentit ꝙ iudex hʒ dare quẽ ipſa petit et bar. ibi ita eam refert et illã glo. ita intelligendo ſequiẜ Jac. de are. dũmõ petat habilem et idoneũ ſm eum: vt refert ibi Bal. qui formaliter ſubdit. et preſumo eũ habilẽ et idoneũ eoipſo ꝙ eſt petitus a matre: vnde iudex ſi aliud ſibi conſtat tenetur illum dare quẽ mater petit vt in auc. de nup. §. ſinaũt tutelam qui §. allegatur per glo. et ita de facto reſpondit Bar.

p ¶ Et lʒ bar. ibi poſt alios quos refert videaẜ velle ꝙ iudex nõ teneaẜ dare de neceſſitate illũ quẽ mater dat p. d. l. credẽdũ. in ſi. cũ ſi. q̃ dicũt a matre datũ vł petitũ ex inqſitiõe dãdũ vel ꝯfirmãdũ: nihilominus pñt multũ acte opiniões cõcordari datũ a matre in teſtõ vł petitum nõ neceſſitaẜ iudex dare. Et nõ dʒ oĩno ſtare iudicio matris ꝙ ſolũ nõ ſufficit: ſʒ dʒ inqrere an petitus ſit idoneus et habilis et ſi inqrẽs inuenerit nõ idoneũ vł inhabilẽ nõ hʒ illũ dare: licet a matre petitũ: iõ nõ neceſſitaẜ illũ dare: ꝑut neceſſitaẜ datũ a patre quẽ ſine inqſitione ꝯfirmari: ita ꝓcedat opi. Bar. et ſequaciũ. Aut iudex non reperit eũ inhabilẽ vł minus idoneũ: et tũc teneaẜ ipm dare. et ita ꝓcedat opi. gl. Jac. de are. et Bal. quoꝝ p maxime eſt auctoritas. accedãt no. p Jac. bu. et doc. in. l. j. C. qui pro ſua iuriſditione. et maxime cũ Bar. ita reſpõdit: prout atteſtatur ipſe Bal. et fatuus eſſe iudex qui vellet ſe conſtituere inter an fractus opinionum ſi non reperit petitum a matre minus idoneum.

q ¶ Cum itaq; dictus auus mr̃nus nõ reperiatur inhabilis neq; minus idoneus et petaẜ a mr̃e et ꝯcurrant alia que dixi intrepide ꝯcludendũ eſt iudicẽ debere ipſum dare tutorem dicto pupillo potius q̃ auiã nõ ob. adductis in ꝯtriũ quibus apparet reſponſum per predicta. Laus deo.

¶ An ſit locus iuri accreſcẽdi inter duos ſtipulãtes emphyteoſim vel altero decedẽte ps ðcedẽtis reuertaẜ ad eccl'iaʒ.

¶ Conſilium cclxxxv.

IN nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Uiſo ꝓceſſu agitato inter ſindicum epi ciuitatis caſtelli ꝓuocãtẽ ad iudiciũ ex vna et ſer mariottũ ex alia pte ꝯuentuʒ ſup quadã domo emphyteotica et cũ a me q̃ratur quis foueat iuſtitiã et q̃ ſint ptes iudicis an pars epi: an vo pars ꝯuẽti: pfecto inſiſtendũ foret ſup rectitudine ꝓceſſus: vtruʒ. ſ. ꝓcedat dictus modus iudiciarius executiuus q vĩ intẽtatus et ꝓceſſus ipſe agitatus nõ porrecto libello et lite non ꝯteſt. Sʒ qꝛ dĩ ꝙ ſtilus et ꝯſuetudo eſt ꝙ ſemp ita ꝓcedatur in hmõi cauſis emphyteoticis qñ eccleſia pretendit emphyteoſim eẽ reuerſam ad eccleſiã: ideo nõ inſiſtam ſup hoc: qꝛ ꝯſuetudo eſt ſeruãda tanq̃ ius nõ ſcriptũ. §. conſtat et. §. ex nõ ſcripto. inſti. de iur̃ natu. gẽ. et ciui. et. l. de quibus cum ſequentibus. ff. de. ll. et. C. que ſit longa conſue. l. j. et. ij. et extra de conſue. c. ſi. et quaſi per totum.

a ¶ Et ſtilus in curia ipſa ſolitus obſeruari eſt ſeruandus. c. ex litteris. et ibi habetur extra de cõſtitu. et. d. l. j. ibi in eodẽ genera controuerſiarum ſeruata ſunt et qð ibi in glo. dũ loquitur de conſuetudine iudicis: licet poſſit aliter intelligi et notat Cy. in. l. ij. eo. tit. et Bal. in. l. quibus. et Nic. de nea. in. l. iuriſperitos in fine principij. ff. de excu. tut. et qdã aſcribunt Bar. Nam ſolet in illo titulo et ſequentibus Nic. predictus ſcribi in lectu. Barto. qꝛ Barto. illos aut paruʒ aut nihil legit. Et forte dictus ſtilus fuit cauſatus ex eo qꝛ quidam tenent ꝙ propria auctoritate poteſt eccleſia vel alius q conceſſit rem in emphyteoſim ſinita emphyteoſi rem apprehendere propria auctoritate et expellere detinẽtẽ ẽt inuituʒ et reſiſtẽtẽ et ſi ex vrbanitate adiuerit iudicem in tali iudicio nõ requiratur ordo iudiciarius ꝑut inter cetera voluit bal. in. l. ij. C. de iure emphy. licet circũſcripto ſtilo h̃ non eẽt in iure expeditum per ea que poſt glo. ibi tradit Bar. ibi et latius in repe. l. creditores. C. de pig. et Jmo. in. c. potuit. extra de loca. in antepe. char. in ver. vltimo queri põt qualis erit pratica vbi late pſequẽdo plures recitat opi. quas breuitatis cã obmitto ex quo pſupponiẜ dictus ſtilus et cõſuetudo dicte curie epãlis ꝓcedẽdi: ꝑut ꝓceſſum fuit in dicta cã q ẽ ſeruãdus: vt. ŝ. dictũ eſt maxime ſtãte varietate opi.

b ¶ Deueniendo itaq; ad merita cãe: qꝛ preſuppoſito dicto ſtilo et ꝙ ordo iudiciarius non requiraẜ non video aliquid diſcutiendum ꝙ reſpiciat ordinẽ procedẽdi vel rituudineʒ ſeu validitatem proceſſus ſola vĩ eſſe exitatio: an per mortem dicte dñe chedulinc dimidia dictaꝝ domoꝝ emphyteoticarum ſit reuerſa ad eccleſiam an vero pertineat ad dictuʒ ſer mariottum. Circa quod videtur prima facie dicenduʒ ꝙ dicte dimidie dictarum domorum pertineant ad dictum ſer mariottum et nõ ſint reuerſe ad eccleſiam ex pluribus et primo qꝛ vĩ ꝙ dicta conceſſio in emphyteoſim in perſona dicte dñe chedulinc non valuerit: ex eo qꝛ non vr̃ ꝙ ipſa vel aliquis alius ſtipulatus fuerit vel receperit pro ea: ſed ſoluʒ ſer mariottus ſtipulatus fuerit pro ſe et ſuis filijs et nepotibus maſculis legitime deſcẽdentibus ex ſe et dicta domina chedulina: et qñ ꝯctus oneroſus ẽ collatus in pſonas duoꝝ copulatiue ſi nõ tʒ in pſona vnius totus reſidet in perſona alterius. et ſic eſt quodãmodo locus iuri accreſcendi: vt eſt tex. in. l. fundus ille. ff. de cõtrahen. emp. et Bar. et doc. in. l. ſi mihi et ticio. in prin. de verbo. ob. vbi ẽt p gl. et iõ cũ dicta conceſſio in emphyteoſim videatur ẽt ſub titulo oneroſo: ex quo facta eſt ſub annuo cenſu ſoluẽdo p emphyteotas et videaẜ nõ valere in pſona dicte dñe chedulinc p pdicta reſtare vĩ ꝙ tota reſideat in pſona ſer mariotti et deſcendentiuʒ. et hoc voluit Bal. in auc. ſi quas ruinas in vlti. colũ. dicens ꝙ ſi recipio emphyteoſiʒ pro me et vxore mea ſi non queriẜ vxori mee mihi accreſcit: ad ducit. l. ſi abſentis. C. ſi cer. peta.

et. l. cum

⁊.l.cum queritur.de admi.tu.⁊.d.l.fundus ille.

c ¶ Nec ob.ſi.n cuꝫ rō Bar.ꝙ videanť plures emphyteoſes qꝛ illud negat. Nam ꝑ vnitatem ⁊ indiuiduitatē ꝓſtatiōis canonis potius reputať vnus ꝯctus. ar.ff.de edili.edic.l. ſi plura.ideo potius eſt ius nō decreſcendi ꝗ̄ ius accreſcēdi ꝙ hꝫ locum in ꝯctibus.ff.quēad.ſer.amit.l.aqua ſm̄ eum.⁊ cum hoc tandē videtur trāſire Pon.in.l.vnica.C.quando non peten.par.circa ſi.xij.additionis ad Bal.

d ¶ Quod ⁊ ſecūdo dicendum vꝫ qꝛ in emphyteoſi vr̄ inter emphyteotas eſſe locū iuri accreſcendi ꝓut in feudo. ita ꝙ dato ꝙ ab initio teneat:tamen ſi deficit in pſona vnius deuoluať ad alios vt in.c.cū nunc corradus qui feu.dare poſ. in vſi.feu.⁊.c.j.de ſucceſ.feu.⁊ in.c.j.de duobus fratribus a capita.inue.c.lib.⁊ idem videmus in vſufructu.l.j.ff. de vſu fru.accre.⁊ aſſignatione libertoꝝ in.l.vtrum.i.ff.de aſſi.lib. ⁊ ideꝫ formaliter in emphyteoſi ꝯceſſa duobus tenuit By. in.l.codicillis.ff.de vſufru.leg.aſſimilans emphyteoſiꝫ vſu fructui vt ibi per eum.⁊ vꝫ tenere Spec.in ti.de loca.§.nūc aliqua.v̄.lxix. Tertio qꝛ nō eſt veriſimile ꝙ dictus ſer Mariottus ⁊ dicta dn̄a chedulina voluerint ꝙ poſt mortē ipſius chedulinę dimidia dictarum domorum deuolueretur ad eccleſiam ⁊ priuarenť dicta dimidia ēt eoꝝ filij ſi remanſiſſent tēpore mortis dicte dn̄e chedulinę. Attento maxime ꝙ in eodem inſtr̄o fuerūt ſtipulati emphyteoſim pro ſe ⁊ eorum filijs ⁊ ex p̄cedentibus cōiecturať mens ēt in ſequētibus.l. ſi ſeruus pluriū.§.ſi.de leg.j.⁊.l.q filiabus.eo.ti.⁊.l.ſi legatoꝝ.de leg.ij.⁊.l.heredes palā.§. ſed ſi notam.ff. de teſta.⁊ in dubijs pluriū attēdiť qd ꝯſueuerit facere actum gerens. arg.l.qui ſemiſſes.de vſu.⁊.l.vel vniuerſoꝝ.ff.de pig. act.⁊ d.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.⁊ in obſcuris attenditur illud qđ eſt veriſimile.l. in obſcuris inſpici.ff.de reg.iur.⁊.l.ſemper in ſtipulationibus.e.ti.⁊.c.inſpiciť in obſcuris.e.ti. lib.vj.

e ¶ Quarto qꝛ vr̄ ꝙ ꝯſuetudo iuuet dictū ſer mariottuꝫ que videtur ꝓbata per atteſtatiōes inductas ꝑ parte dicti ſer mariotti:⁊ ēt cōferre videnť inſtrumēta ꝓducta ꝑ parte epi. Ex quibus vꝫ deprehēdi qualiter fuerit ꝯſuetū fieri hmōi locationes emphyteoticas viro ⁊ vxori qn̄ quo ad vxorem cōferuntur in eius vita tm̄:nā ꝯctus cēſeť in dubio celebratus: prout celebrari ſolet.l.ꝙ ſi nolit.§.qui aſſidua.ff.de edilitio edic.⁊.l.ſi prius.ff.de aqua plu.arcēda.⁊.l.ſi.C.de fideiuſſo. ⁊ facit.l.cū delanionis.§.aſinā. in ſi.ff. de fundo inſtructo. ⁊.l.ſi ſeruus pluriuꝫ.§.ſi.ibi cōſuetudo.deinde regionis in qua verſatus eſt cū ſi. Cū itaqꝫ appareat maxime ex inſtrumētis ꝓductis pro parte epi ꝙ ꝯceſſiones emphyteotice facte marito ⁊ vxori in eius vita tm̄ ſoleant fieri cū pacto ꝙ ꝑ mortem vxoris res cōceſſa nō reuertať ad eccleſiā in aliqua parte ⁊ maxime cum in dictis inſtr̄is dicať in forma cōſueta que verba videnť innuere talem eſſe conſuetudinem dicte eccleſie. Dicenduꝫ vꝫ ꝙ iſta cōceſſio de qua agiť ſimpliciter facta tacite cenſeať facta ſub illa forma.ar.d.§.qui aſſidua cuꝫ ſi.⁊ facit.d.l.ſemper in ſtipulationibus.⁊.d.l.in obſcuris inſpici ibi qđ frequentius fieri conſueuit.

f ¶ His tamē nō ob.ꝯtrium arbitror de iure reſpondenduꝫ. nam conſtat ꝙ quādo res duobus cōceditur de duo ſtipulantes cuilibet queriť pro ſua virili.l. reos.§. cum in tabulis.de duobus reis.⁊.d.l.ſi mihi ⁊ ticio.in pncip.⁊ facit.l.j. C.ſi plures vna ſnia.⁊.l.paulus. rn̄dit eos de re iudi.⁊.l.ſi pluribus.⁊.l.ſi qs teſtō ticio.de le.j. Itē regula eſt ꝙ in cōtractibus non eſt locus iuri accreſcendi.d.l.ſi mihi ⁊ ticio. ⁊ in.§.ꝙ ſi quis.inſti.de inutilibus ſtip.etiam in feudis:vt eſt expreſſuꝫ in.c.j.de duobus fratribus de nouo beneficio inueſtitis.⁊ facit.d.c.j.de duobus fratribus a capita.inueſti.argu.ſumpto a ſpeciali:prout ſummi poteſt.l.j.ff.ad munici.⁊.l.j.C. de theſaur. lib.x.item alia regula eſt ꝙ poſt ius queſitum non eſt locus iuri accreſcendi.l.lucius.§.gayo. ad treb.⁊.l.ſi.§.filium.de lega.ij.⁊.l.j. ante finem.de vſufructu accreſcen.⁊ dictis capitulis primis ex quibus in propoſito noſtro reſultat ꝙ dicte dn̄e chedulinę dimidia dictaruꝫ domoruꝫ fuerit ſibi queſita in eius vita pro ſua virili. Et licet poſtea per eius mortem ſua portio deficiat nihilominus nō accreſcat dicto ſer Mariotto ſibi coniuncto ſed deuoluať ad eccleſiam:tum qꝛ ſumus in cōtractibus in qbus non eſt locus iuri accreſcēdi:tum etiam qꝛ ſumus poſt ius queſituꝫ ipſi domine chedulinę ⁊ poſt ius queſituꝫ nō eſt locus iuri accreſcendi prout ſuperius deductum eſt.

g ¶ Et prout per predicta ꝯcludit bar.in.d.l. ſi mihi ⁊ ticio. in princ.ꝙ in ꝯctu emphyteotico inter primos ſtipulantes non eſt locus iuri accreſcendi:prout nec eſt locus in feudo vt dictis capitulis p̄mis.⁊ idē ꝯcludit Pō.in ſuo ꝯſil.incī. mitiū ꝓpoſite ꝯſultatiōis in ordine.cccxxvj. Et idē voluit Cy.in.l.j.C.qn̄ nō pe.par.dicēs By.ideꝫ voluiſſe in.d.l.ſi mihi ⁊ ticio.idē ēt voluit Bal. in.d.l.j.qn̄ nō pe.par.⁊ in.l. vnica.§.in p̄mo.C.de cad.tol.⁊ cum h̄ trāſit Imo.in.d.l.ſi mihi ⁊ ticio.⁊ in.c.potuit de loca.⁊ Bal. ēt idē voluit in.d. auc.ſi quas.eo caſu quo a princip.nō impediť acquiſitio: ſꝫ portio caducať ex poſtfacto ꝙ mēbrū hꝫ pro expedito Pō. in.d.l.j.C.qn̄ nō petē.par.vnde ſaltem hoc caſu vr̄ intrepide cōcludēdū ꝙ nō ſit locus iuri accreſcēdi in emphyteoſi inter primos acqſitores ſaltē poſt ius queſitū. Et caſus noſter huic mēbro eſt applicādus:qꝛ dicte dn̄e Chedulinę extitit ius.queſitū ꝙ defecit per ſuā mortem:ergo ſine dubio dicendum eſt ꝙ virtute iuris accreſcendi eius portio virilis nullatenus ſit deuoluta ad dictū ſer Mariottū ſibi cōiunctum. Nā dicta emphyteoſis fuit ꝯcepta eidē p̄ſenti ⁊ ꝯſentienti ꝓut ⁊ forte in dubio cōſentire p̄ſumereť alio non expreſſo cū p̄ncipaliter de eius fauore agať:ar.l.qui patiť cuꝫ concor.ff.man. Et lꝫ nō fuiſſet ſtipulata nō refert qꝛ iuř.nō caueť ꝙ in emphyteoſim requirať ſtipulatio: vnde nō regritur.ar.l.illā.C.de colla.⁊ in auc.de triente ⁊ ſemiſſe.§.ꝯſideremus. ꝓut nec requiriť in conductione ⁊ locatione qui eſt ꝯctus qui ſolo conſenſu perficitur.l.conſenſu.ff.de act.⁊ ob.⁊ inſti.de obli.que ex conſen.naſcun.

h ¶ Quinimmo ridiculum eſt dicere ꝙ dicta dn̄a Chedulina non fuerit pro ſe ſtipulata dictas emphyteoſes dictaruꝫ domorum ſi quis diligenter reſpiciat totum tenoreꝫ inſtr̄i dicte conceſſionis:prout totus eſt inſpiciendus.l. in ciuile ff.de.ll.licet enim in prin.dicatur ꝙ dn̄s vicarius dedit cōceſſit ⁊ refirmauit dicto ſer Mariotto preſenti ſtipulanti ⁊ recipienti ⁊c.⁊ dn̄e Chedulinę predicte abſenti ⁊c. Nec adijciatur in perſona dicte dn̄e Chedulinę preſenti ſtipulāti ⁊ recipiēti ⁊c.nihilominus ſubditur poſtea in dicto inſtr̄o ꝙ dictus vicarius promiſerit dictis ſer Mariotto ⁊ dn̄e Chedulinę dictā conceſſionē ⁊ refirmationē ratam ⁊ firmaꝫ habere tenere obſeruare ⁊ adimplere: ⁊ poſtea ſubditur alia clauſula que omnia ⁊ ſingula.ſ.⁊ infraſcripta dicti cōtrahētes dictis nominibus ſibi inuicē vꝫ vna pars alteri ⁊ altera alteri promiſerunt firma ⁊ rata habere ⁊ obſeruare ⁊c. ſub pena dupli ⁊c. Et verbum promiſerunt in inſtrumēto poſitum intelligitur per ſolemnem ſtipulationeꝫ.l.j.C.de vſur. ⁊ inſti.de inutilibus ſtip.§. ſi ſcriptum. vnde conſtat ex dictis verbis in inſtrumento adiectis ꝙ dicta dn̄a Chedulina conceſſionem dicte emphyteoſis expreſſe acceptauit recepit ⁊ ſtipulata fuit:⁊ ꝯn̄r nulli dubium ꝙ ab initio valuit etiam in eius perſona ⁊ fuit ſibi ius queſitum.

i ¶ Unde intrepide cōcludendum eſt ꝙ hoc caſu ceſſat ius accreſcendi:qꝛ non ſumus in ꝯctu ab initio pro parte nullo ⁊ ſic non obſtat.d.l.fundus ille.⁊.d.l. ſi abſentis. ⁊ qđ ꝑ illas dicit Bal.in.d.auc.ſi quas rui.lꝫ etiam ſi a principio nō valuiſſet in perſona dicte dn̄e non eſſet expeditū ꝙ eſſet locus iuri accreſcendi vel non decreſcendi cum Bar. ⁊ ceteri de quibus.ſ.etiam eo caſu velint ꝯtrium. Nec tunc obſtaret d.l.fundus ille.qꝛ iſte ꝯctus vr̄ potius cenſendus gratuitus ꝗ̄ oneroſus attenta paucitate cenſus cuꝫ ſolum.x.denarios annuos promiſerint:⁊ ſic canon nullatenus eſt cōmenſuratus rebus conceſſis.⁊ ꝯſequēter principaliter videnť facte dicte conceſſiones animo liberali potiuſꝗ̄ contemplatione canonis alr̄s dictus ꝯctus videreť reſcindēdus: qꝛ eēt leſio vltra dimidiam iuſte mercedis:⁊ ſic militaret remediuꝫ.l.ij. C.de reſcin.ven.⁊.c.cum cauſam.⁊.c.cum dilecti de emp.⁊ ven. Nam illud remedium militat etiam in contractu locationis ⁊ conductionis vt no. glo.⁊ doc.ibi in.l.ſi olei.C.de locato.⁊ nō mirum qꝛ cōtractus locationis ⁊ conductionis eſt ſimilis emptioni ⁊ venditioni.l.j.⁊.ij.ff.loca.⁊ cōtractus emphyteoticus large loquendo eſt quedam ſpēs locatiōis ⁊ conductionis.l.j.in prin.⁊.§.qui in perpetuum.⁊.l.ſi.ff.ſi ager vectigal.⁊ inſti.de loca.⁊ conduct.§.adeo.⁊ iō in ēxtra. materia emphyteotica ponitur ſub titulo de loca. vt in.d.c. potuit.⁊ Specu.etiam ſub eodeꝫ titulo materiam ipſaꝫ tractauit in.d.§.nunc vero aliqua.licet proprie ⁊ ſtricte loquēdo ſit contractus ſeparatus a locatione ⁊ conductione.d.§. adeo.⁊ in.l.j.C.de iure emphy.

k ¶ Nec refert qꝛ ēt in alijs ꝯtractibus oneroſis vēdicat ſibi locū ſiſis reſciſſio rōne leſiōis enormis vltra dimidiā iuſti precij:vt no.doc.in dictis.l.ij.c.cum cām.⁊.c.cum dilecti.⁊ in.l.ſi qs cū aliter.ff.de verb.obliga. Iuſta aūt penſio cēſetur illa que in.xx.ann.aſcendit ad valorem rei locate ſeu in

emphyteoſim conceſſe aut ꝑpetuo. C. de ſac. ſan. eccl. cũ ſua glo. quam doc. ſequunt: ſed dicta penſio ſeu canõ ꝓmiſſus per dictos ſer mariottũ ⁊ etiam Chedulinã nõ aſcenderet ad valorem rerum cõceſſarum in emphyteoſim nõ ſolum in ṗl. an. ſꝫ nec in mille annis. Nã in mille ãnis nõ aſcenderet dictus canon ad nouem aureos: ideo nõ mirum ſi Barto. ⁊ ceteri aſcribunt ꝯctũ lucratiuũ nõ oneroſo vel poteſt dici mixtus: vt in. l. ariſto. ff. de dona. ⁊ qꝛ lucrum preponderat oneri cenſeat lucratiuus. arg. l. querit. ff. de ſtatu homi. ⁊. d. l. q exceptionẽ. accedas text. in. c. j. §. donare ibi ſub viliſſima duoꝝ denarioꝝ pẽſione ⁊c. quaſi olim feudũ poterat alie. Et nulli dubium ꝙ hoc caſu intereſt concedentis ꝙ dicta emphyteoſis caduceretur vel fuiſſet pro nõ ſcripta pro parte dicte dñe Chedulinẽ: ⁊ docet ipſa rei experiẽtia magiſtra reꝝ. c. quã ſit in ꝑn. de elec. lib. vj. ⁊. c. ſtatutũ in prin. eo. ti. ⁊ l. ⁊ l. legatis. §. ornamẽtibus ĩ leg. iij. qꝛ videmus ꝙ eccleſia inſtat pro recuperatione ⁊ ſer mariottus inſtat vt nõ dimittat ꝙ nõ cõtingeret ſi eccleſie intereſſet totum ꝯctum emphyteoticum valere: ⁊. d. l. fundus ille. ⁊. l. ſi abſentis fundatur in intereſſe creditoris: ⁊ ꝑpterea dicebat Pont. in. d. l. vnica. C. quando nõ peten. par. in fi. dicte duodecime addi. ad Bald. ꝙ eo caſu quo ceſſaret intereſſe eccleſie tunc ceſſaret ius accreſcendi in emphyteoſi etiam ſi a principio in perſona alterius eſſet conceſſio a principio nulla.

l ¶ Et Bal. in. c. j. §. j. qui feu. dare poſ. dicit in contractibus non eſſe locũ iuri accreſcẽdi niſi in cau. l. j. C. ſi imperia. lib. ſocius lib. x. ⁊ quãdo reſultaret abſurdũ. vt in caſu. d. l. fundus ille ſꝫm eũ: quaſi reputet abſurdũ ꝙ vẽditor priuet dimidia fundi pro dimidia precij que abſurditas ceſſat in gratuita ꝯceſſiõe in emphyteoſim ſub tenuiſſimo annuo cenſu cum eccleſia euidẽter expediat priuari dimidia canonis annui: ⁊ inſup feudũ ẽt nõ ẽ omnino gratuitũ cũ vaſallus debeat dño fidelitatẽ que ſub ſe plura complectit: vt in. c. j. de forma fideli. ⁊. c. j. §. itẽ qui dñm que fuerit prima cã benefi. ami. x. coll. Et tñ in feudo doc. tenẽt ceſſare ius accreſcendi in primo acquiſitore qḋ pro claro preſupponit Bal. in. d. c. j. qui feu. dare poſ. Itẽ ad id qḋ dicit bal. ꝙ pp vnitatẽ ⁊ indiuiduitatẽ ꝑſtationis canonis potius reputat vnus ꝯctus rñderi põt ꝙ ꝑſtatio canonis nõ ſit indiuidua: ſed ꝓut res emphyteotica inter emphyteotas diuidit pro virilibus: ita etiam diuidat canonis ꝑſtatio cũ ſolutio ꝗtitatis ſui natura ſit diuidua. l. ij. §. j. ff. de vb. ob. Itẽ ad dictã. l. fundus ille ⁊ ad. d. l. ſi abſentis poſſet vltra ſupradicta reſpõderi ꝙ loquitur qñ ꝯctus cũ vno celebrat ⁊ cõfert in totũ vel in ꝑtẽ in perſonam alterius abſentis quo caſu in illis terminis pp vnitatẽ pſone cũ qua ꝯtrahitur de facili totus ꝯctus ſubſiſtẽ tatur in ipſa vna perſona quẽ pro ſe ⁊ altero ꝯtrat nec eſt eadem ratio quando due perſone preſentes ⁊ principaliter interueniunt adeo ꝙ poſſet atteſtari ꝙ dicto caſu nõ militaret diſpoſitio huius. l. fundus ille. licet hoc non firmem cuꝫ ſint alie reſponſiones ſupra date ad. d. l. Ideo etiam ſi ipſa conceſſio fuiſſet ab initio funditus nulla non putarem eſſe locum iuri accreſcẽdi: ſed hoc non expedit firmare: qꝛ clariſſimum eſt ꝙ valuit ⁊ fuit ſortita effectum etiam in perſona dicte domine Chedulinẽ. Ex quibus patet ꝙ nõ obſtat prima ratio in contrarium adducta.

m ¶ Nec ẽt ſcḋa qꝛ quicquid dicendum ſit in emphyteoſi paterna vtrũ inter filios ſit locus iuri accreſcẽdi circa ꝙ Bar. in ꝯſi. ꝙ incip. ex themate premiſſe in ordine. cxxiiij. ſꝫm ordinem qui habetur peruſie: ⁊ in. d. l. ſi mihi ⁊ ticio. ⁊ Bal. in. d. auc. ſi quas ruinas. ⁊ doc. cõiter tenent ꝙ ſic: licet etiaꝫ tũc quidam cõtra: ⁊ hoc caſu verificetur qḋ dicit Dy. in. d. l. codicillis. tamẽ in primis acquiſitoribus: ſecus dicẽdũ eſt ſaltem poſt ius queſitum: prout cõiter ⁊ fere omnes tenent ⁊ probãt due regule. ſ. premiſſe. maxime ſcḋa a quibus non reperit exceptuatus caſus noſter. Et hoc niſi pacto aliud diſponatur: nam tunc potius vi pacti ꝗ iuř accreſcẽdi deuoluitur ad coniunctuꝫ. d. c. j. de fratribus de nouo bene. inue. ⁊. d. c. j. in fi. ĩ fratribus a capitaneo inue. Et hoc caſu videt loqui Spe. in. d. §. nũc vero aliqua. verſi. lxix. Nã loquit qñ conceſſus fuit fundus in emphyteoſim: ita vt poſt mortem eorum ⁊ ſuoꝝ filioꝝ fundus ad eccleſiam reuerteretur quo caſu verba ſonãt ꝙ altero viuẽte nõ reuertat ꝓut ſi dictum fuiſſet vt ꝗdiu ipſi vel eoꝝ heredes viuerent ipſi haberent quo caſu altero mortuo nihil ad eccleſiaꝫ reuerteret vigore pacti: vt ꝓbatur in. d. c. j. de fratribus a capi. inue.

n ¶ Nec obſtat tertia rõ in contrarium adducta: qꝛ lꝫ ſit veriſimile ꝙ dicti ſer Mariottus ⁊ dña chedulina voluerint ꝙ dicte emphyteoſes tranſirent in filios poſt eorũ morteꝫ inſolidũ nõ ꝑpterea eſt veriſile ꝙ illud voluerit: vicarius cõcedens: nã forte vicarius cõcedẽs noluit ampliorẽ liberalitatẽ exercere cũ illã ꝯceſſionẽ gratis fecerit vt dcm̃ ẽ ⁊ ſatis ſit amico in aliqbus ſubuenire. l. tutori. C. de neg. geſtis nec volũtas vnius partis aliqd operat. l. ſi repetendi. C. de cõdi. ob cãm. ⁊. l. ſi ego pecuniã. ff. ſi cer. peta. ⁊ facit. l. j. §. j. ff. de pactis. ⁊ inſup ꝯſtat ꝙ dicta dña Chedulina nõ fuit ſtipulata pro ſuis filijs ⁊ nepotibus dictus aũt ſer mariottus ſtipulatus fuit ꝓ ſe ⁊ ſuis deſcẽdẽtibus ꝑdictis. ſ. aũteꝫ in alia ꝯceſſione in eodẽ inſtrõ deſcripta dicti ſer Mariottus ⁊ dña Chedulina ſtipulati fuerãt ꝓ ſe ⁊ eoꝝ filijs ⁊ nepotibus maſculis ex eis legittime deſcẽdẽtibus ⁊ deficientibus maſculis pro vna eoꝝ filia vel nepte ex eis recta linea legittime deſcẽdẽte que ipſoꝝ vel alterius eoꝝ habuerit hereditatem: vnde aut dicta ſtipulatio ſer mariotti facta ꝓ ſuis deſcẽdẽtibus ꝑdictis intelligit de deſcẽdẽtibus coĩbus ꝓut ſonãt verba dicte prime ſtipulatiõis facte per ſer mariottũ ⁊ dominã Chedulinã ad que verba prime ſtipulationis ſe refert dicta ſcḋa ſtipulatio ſer mariotti: vt ptꝫ ꝑ illud vbuꝫ predictis: ⁊ tũc illa verba ĩ vita eius tm̃ adiecta in dca ſcḋa cõceſſione emphyteotica viderent ſupfluo addita: qꝛ etiã ſi fuiſſent ſtipulati ſimplr ſer mariottus ⁊ dña Chedulina ꝓ ſe ⁊ eoꝝ deſcẽdẽtibus ꝓut fecerunt in dicta prima ſtipulatione emphyteotica in eodeꝫ inſtrõ ꝯtenta. Siĺr dicta dña Chedulina nõ habuiſſet dictã emphyteoſim niſi in vita ſua tantũ. ⁊ ſic nõ differret ſcḋa cõceſſio a prima ꝙ nõ ẽ de mẽte contrahẽtiũ: qꝛ nõ ſine miniſterio nouã appoſuerũt formã in ſcḋa ꝯceſſione imediate facta in eodeꝫ inſtrõ nec illa vba in vita eius tm̃ vident adiecta ſine miniſterio ar. l. ſi qñ. de leg. j. ⁊. c. ſi papa de priui. lib. vj. aut dictus ſer mariottus in dicta ſcḋa ſtipulatione fuit ſtipulatus pro ſuis deſcẽdentibus etiam non cõibus: ⁊ tunc ceſſat dicta verĩſimilitudo ſeu coniectura mentis dicte dñe Chedulinẽ qꝛ nõ eſt veriſimile ꝙ ipſa voluerit ſtipulari pro filijs a marito ſuſcipiendis: forte ex alia vxore cum ſecũde nuptie: ⁊ ꝑñter filij ex eis ſuſcepti preſumuntur de iure odioſe prime vel primo cõiugi vt probatur fere per totũ titulũ de ſecũdis nup. ⁊ ex his patet ꝙ dicta tertia ratio non obſtat.

o ¶ Nec ẽt ob. quarta rõ in ꝯriũ adducta: qꝛ rñdetur ꝙ dicta cõſuetudo minime ẽ ꝓbata per teſtes dicti ſer mariotti: nam duos reperio teſtes examinatos pro parte dicti ſer mariotti: vꝫ dñm Antoniũ marini prepoſitum maioris eccleſie ciuitatis caſtelli ⁊ dñm Perrainerũ hãdini abbatem ⁊c. lꝫ reperiã duos alios iuraſſe. ſ. dominũ Antoniũ Angeli ⁊ ſer Bartholomeũ ſer Antonij: dictus aũt do. Antonius deponit cõſuetudineꝫ eſſe ⁊ vigere in ciuitate caſtelli ꝙ maritus ſtipulãs pro ſe ⁊ ſuis filijs in forma cõi: ⁊ pro eius vxore in vita eius tm̃ ſi dicta vxor remaneat ĩ domo ſtipulãtis ſi ſeruauerit vitã vidualẽ ⁊ qḋ nõ poſſit dicta vxor neqꝫ vẽdere rem emphyteoticã neqꝫ pignorare ⁊ in vita ſua habeat tm̃ habitationẽ in re emphyteotica iſte quidẽ teſtis ex pluribus nihil probat primo ⁊ ꝑncipaliter: qꝛ deponit de alia forma multũ ſeparata a forma cõtractus de quo agit ⁊ maxime circa illam clãm ſi dicta vxor remaneat in dicto ſtipulantis ſi ſeruauerit vitam vidualẽ ⁊ in vita ſua habeat tm̃ habitationem in re emphyteotica que clauſule nullatenus ſunt adiecte in iſto cõtractu nec vllatenus eſt dicẽdũ ꝙ dicta domina Chedulina habuerit in eius vita dũtaxat habitationem: nã imo habuit vtile dñium ꝓut. d. ſer mariottus cũ omnia verba dicti inſtři pariter ſe habeãt ad ipſam dñam Chedulinã ꝓut ad ipſum ſer Mariottũ exceptis illis vbis in vita eius tm̃ q̃ verba nõ impediũt vtilis dñij trãſlationem. ff. ſi ager vectigal. vel emphy. pe. l. j. ⁊ per totũ. ⁊. ff. de ſuperficiebus quaſi ꝑ totuꝫ iuncta. l. j. ff. pro ſocio. ⁊ diuerſitas forme ſtipulationis imutat ſolitã naturã rei in ſtipulatione deducte ꝓut videmus in feudo in. c. j. de duobus fratribus a capitaneo inueſtitis. x. coll. ⁊ in. c. j. de fratribus de nouo beneficio inueſtitis. ⁊ in. c. j. de feudo nõ habẽte ꝑpriã naturã feudi eadẽ coll. ſcḋo dictus teſtis vĩ deponere de conſuetudine canonice ſiue eccleſie cathedralis ſalteꝫ in cã ſcientie. Subdit. n. ⁊ ita praticat ⁊ obſeruat cã. ſiue eccleſia cathedralis ⁊ in cã ſciẽ dixit qꝛ predictos ꝯctus emphyteoticos fecit vidit ⁊ cũ fierent preſens fuit ⁊ prius interrogat⁹ qs fecerit huiuſmodi cõtractus: dixit ꝙ ipſe in tali forma fecit pluribus perſonis tales reformationes: vnde cum in cauſa ſcientie ſe referat ad predictos contractus videt ſe referre ad cõtractus quos ipſe fecit maxime cũ premittat fecit ⁊c.

p ¶ Quod

p ¶ Q3 ęt ſatis aperte demonſtrat̃ per id qͦd ſubdit de tpe ⁊ loco nó inſiſto: poſſet ęt dici ꝙ dictus teſtis ꝓbat de cóſuetudine que vigebat tpe ſue depoſitionis: nó aũt ꝙ vigeret tpe cóceſſionis de qua agit̃ maxime cum nó deponat de tpe ſue ꝓpoſiture: lʒ ſup hoc nó faciã magnũ fundamentuʒ inſup dictus teſtis deponit ꝙ eſt cóſuetudo qñ maritus ſtipulat̃ pro ſe ⁊ vxore: nó aũt qñ ipſa vxor pro ſeipſa ſtipulat̃. Unde lʒ veꝝ foret ꝙ qñ maritus ſtipulat̃ pro vxore in eius vita ipſa vxor nó deberet hr̃e emphyteoſim ſi vitã vidualeʒ nó ſeruauerit: ⁊ ſi ſeruauerit ſolũmõ hr̃et habitationẽ nihilominus nó ꝓpea idẽ dicendũ eſſet qñ ipſa vxor principalr̃ interueniens ꝓ ſe ſtipulat̃ emphyteoſim ſibi in vita cuʒ ſit caſus ſepatus ⁊ nó ſit idẽtitas rõnis ⁊ ſeparoꝝ non eſt illatio.l.ſi.ff.de caſũ.⁊.l.naturalr̃.§.nihil cõe.de acqr.poſ.⁊.l.ſi maritus.C.de dona.inter virũ. Conſtat.n.ꝙ maior eſt affectio erga ꝓpriã pſonã q̃ʒ mariti erga vxorẽ iuxta.l.ſi preces.C.de ſerui.⁊ aqua.vñ veriſilr̃ cenſet̃ ſibi vxor velle plenius cóſulere q̃ʒ vellit maritus eidẽ vxori: vñ ſi ꝓbata fuiſſet dicta ꝯſuetudo de qua deponit dictus teſtis nó eſſet trahẽda ad caſum nr̃m ꝑ pͤdicta: ⁊ maxime cũ ſit exorbitans: ⁊ ꝯñter reſtringẽda.l.ius ſingulare.⁊.l.qͦd vero ꝯ̃.ff.de.ll.⁊.l.ꝯſtitutionibus ad muni.cũ ſi. Scḋs ęt teſtis vʒ dñs Perrainer⁹ ſilr̃ non ꝓbat: nã deponit ꝙ ꝯſuetudo eſt ꝙ qñ includitur vxor in ꝯ̃ctu refirme in emphyteoſim in vita ſua tm̃ ſub tali forma ꝙ talis ſtipulatus eſt pro ſe ⁊ ſuis filijs in forma cõi ⁊ pro vxore in eius vita tm̃ ⁊ hactenus nó eſt ꝯformis: imo plurimũ differẽs iſte teſtis a primo teſte: nã iſte deponit de vna forma ſtipulationis ille primus vr̃ deponere de altera forma ſubdit iſte ſcḋs teſtis ꝙ tũc dicta vxor hʒ vſum ⁊ habitationẽ ⁊ ſic ne poſſit expelli de domo in h̃ nó hʒ ꝯteſtẽ.ſ. ꝙ qñ ſimplr̃ eſt facta ſtipulatio pro vxore in vita ſua tantuʒ ipſa hʒ habitationẽ tm̃. Iteʒ iſte teſtis nó reddit bonã cãm ſcie: qꝛ in cã ſcie ſolũ dixit ſe feciſſe hmõi reformationes pluribus pſonis de rebus emphyteoticis ſue abbatie: ſed ex h̃ nó reſultat cóſuetudo ciuitatis vel epatus vt de ſe ꝯſtat ⁊ ſi feciſſet duas refirmationes verificarent̃ ſua verba: ⁊ ſic non artaret ęt ad ꝯſuetudinẽ ſue abbatie: ⁊ maxime qꝛ lʒ ipſe fecerit refirmationes ſub illa forma non ſequit̃ ꝙ ille refirmationes fuerint interpetrate ꝙ vxor haberet vſum ⁊ habitationem tantum ⁊ illud fieret vt non poſſit expelli de domo.

q ¶ Et circa hoc in quo cõſiſtit vis huius cóſultationis iſte teſtis nullã reddit cãm ſcie ꝓpterea nihil ꝓbat ⁊ inſup iſti teſtes ſunt ſingulares: qꝛ qlibet deponit de diuerſis factis: nã quilibet de ꝯ̃cibus per ſe factis ⁊ teſtibus ſingularibus nó adhibet̃ fides extra de ꝯſue.⁊.c.tam lr̃is.de teſti.⁊.l.iuriſiurãdi.C.eo.ti.cũ ſi. ⁊ ꝙ cóſuetudo nó probet̃ per teſtes ſingulares cõcludit Pe.de bellaptica. ⁊ Cy.late pſequẽdo in repe.l.ij.C.que ſit longa cóſue. ⁊ Io.an. ⁊ doc.cõiter in c.ſi.extra de cóſue.ex quibus cõſtat ꝙ cóſuetudo in qua ſe fundat dictus ſer Mariottus nullatenus eſt ꝓbata ⁊ ſi nó forent ꝓducta inſtrumẽta pro parte epi ꝓbantia cõceſſiones factas per vicariũ epi preſens cóſultatio minimam habuiſſet dubitationẽ: illa aũt inſtrã nó tendunt ad ꝓbationẽ cóſuetudinis ex qua nititur dictus ſer Mariottus: ſed tendunt ad probandũ ꝙ quãdo ſimiles ꝯceſſiones fiunt ſoleãt fieri eo pacto vt de vno in alterũ reuertat̃ ſeu ꝙ per morteʒ vxoris res nó reuertat̃ ad eccleſiam in totũ vel in partẽ ꝓut cõtigit in oibus cõtractibus qui cõtinent̃ in decẽ vel vndecim inſtrumẽtis in cauſa ꝓductis pro parte epi ad eũ finem vt oñderet̃ ꝙ qñ volebant ptes ꝙ nó reuerteret̃ ad eccleſiã id exprimebant: non aũt ſimplr̃ ſtipulabat̃ maritus pro ſe ⁊ vxore in vita ipſius vxoris ꝓut factuʒ fuit in caſu nr̃o: ⁊ ſic oſtenderet̃ aliaʒ de cóſuetudine eſſe formã ſolitã obſeruari in epatu q̃ʒ ſit illa de qua deponũt teſtes ſer Mariotti. Sʒ lʒ ad euʒ finẽ vtilis fuerit dicta ꝓductio inſtroꝝ nihilominus ex aduerſo pſtat nó debile argumentũ dicto ſer Mariotto ꝙ ſi ſolet in ſilibus cõceſſionibus epatus ꝯueniri ꝙ emphyteoſis de vno in alterũ reuertat̃ ita in dubio cenſeat̃ tacite conuencũ in cõceſſione ſimplr̃ facta arg.d.§.qui aſſidua cũ ſimilibus.ſ.in hac parte in ꝯ̃rium adductis.

r ¶ Sed huic ar.qͦd apud me magis aſtringit q̃ʒ aliqͦd aliud arbitror rñderi poſſe ꝙ dicta inſtrumenta vno excepto oĩa loquũtur qñ vnus fuit ſtipulator.ſ.maritus recipiens emphyteoſim ꝑ ſe ⁊ eius vxore in ipſius vxoris vita tm̃. Non aũt loquunt̃ quãdo plures pſone.ſ.maritus ⁊ vxor interueniunt ⁊ quilibet recipit ⁊ ſtipulat̃ emphyteoſim ꝓut ꝯtigit in caſu noſtro nec eſt inter dictos caſus oino eadem ratio: qꝛ in primo caſu totus contractus ab initio recipit ſubſiſtẽtiam in pſona vnius.ſ.mariti ſtipulantis ꝑ.l.quecũqʒ gerimus.ff.de acti.⁊ obli.vnde de facili ratio ſuadet ꝙ emphyteoſis effectualr̃ in pſonã vnius reſideat facit qͦd.ſ.dixi ad intellectũ.d.l. fundus ille ſcḋo dicta inſtrã fuerũt facta in maxima diſtãtia tpis: nã vnũ in anno domini. Mccccxiiij. aliud in. Mccccxlix.aliud in. Mccccl.quattuor. Mcccclj. duo in. Mcccclix.⁊ duo. Mcccclx.⁊ intra dicta tpa potuerunt fieri multe ſilẽs cõceſſiones in dicto epiſcopatu forte ſub alijs pactis: qꝛ ꝯ̃ctus emphyteotici ⁊ alij variamur ex cõuentione partiũ pro libito voluntatis ipſaꝝ partium: qꝛ ꝯ̃ctus ex cõuentione partiũ legẽ accipiunt.l.j.§.ſi cõuenerit cũ cõcordantijs.ff.depoſiti. ⁊ facit fere totus titulus.ff. ⁊.C.de pac.inter emptorẽ ⁊ ven.⁊.C.de dona.que ſub mõ ⁊.c.j.de feudo nó hñte ꝓpriã naturã feudi cũ infinitis ſimilibus: vñ nó infert̃ neceſſario i dictis.x.vel.xj. caſib⁹ fuit appoſitũ illud pactũ.ergo erat ſolitũ cõmuniter illũ pactũ apponi: ⁊ maxime qꝛ ęt in dictis.xj.caſib⁹ nó ſemꝑ fuit pactũ vniforme: nã in qbuſdã ex eis adijcit̃ pactũ de vno in alterũ reuertẽdo ꝑ qͦ ꝓuidet̃ vxori ꝓut marito in quibuſdã caſibus adijcit̃ pactũ ꝙ ꝑ mortẽ vxoris res emphyteotica nó reuertat̃ ad eccleſiã ꝑ mortẽ vxoris ⁊ h̃ i aliqbus inſtris adijcit̃ ſimplr̃ ⁊ in aliqbus ſubdit̃ in totũ vel in partẽ ꝑ qͦd pactũ ſiue ſimplr̃ cõceptũ ſiue vt ſupra declaratũ non ꝓuidet̃ vxori.ſʒ dũtaxat parti mariti. Uñ apparet ꝙ hmõi pacta variabant̃ ꝓ volũtate ꝯ̃hẽtiũ: ⁊ ſic nó erat aliqs firmus mos ſeu ꝯſuetudo dicti epatus: ⁊ ꝓpterea nó vr̃ ꝙ ex eis deprehendat̃ aliqua certa ꝯſuetudo ad qͦd ęt pſtat ꝯiecturã: qꝛ in dictis inſtris in ſtipulatiõe facta ꝓ marito ⁊ filijs dr̃ in forma cõmuni ſeu in forma conſueta ⁊ dũ poſtea adijcit̃ illud pactũ nó dr̃ in forma cóſueta vel communi ex quo innuit̃ ꝙ illa nó videbat̃ forma cóſueta vel cõmunis: ſcilicet adijcere illa pacta.

s ¶ Et ideo ex predictis videtur ꝙ ſtare debeamus in caſu noſtro iuri cõmuni ⁊ verbis dicte cõceſſionis cum de mente ꝯ̃ria nó appareat ar.l.nó aliter.de leg.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui nauẽ.ff.de exercitoria cuʒ concordantijs. qnimo põt argui ꝙ potius deprehendat̃ mens ꝯ̃ria: nã in eodẽ inſtro dict⁹ vicarius cõcedit aliã emphyteoſim dictis ſer Mariotto ⁊ dñe Cheduline ꝓ ſe ⁊ eoꝝ filijs ⁊ nepotibus ꝓut.ſ.deductum eſt circa quã emphyteoſim videt̃ abſqʒ dubio dicendum ꝙ ꝑ mortẽ dicte dñe Cheduline decedẽti ſine liberis dicta emphyteoſis pro parte dicte Cheduline ſit reuerſa ad eccleſiã: qꝛ in eo caſu nulla cóſuetudo adducit̃ in ꝯ̃rium ⁊.ſ.ꝓbatũ eſt ꝙ de iure cõi nó accreſcit alteri ex ꝑmis ſtipulatorib⁹: ⁊ ſic in illa prima emphyteoſi nó ſubintelligit̃ aliqͦd ex dictis pactis: ⁊ ꝯñter illa ꝑma emphyteoſis interpetrãda eſt ꝙ nó fuerit mens ꝯ̃hentiũ ꝙ ꝑ mortem vxoris eius portio accreſceret marito ⁊ ex pͤcedentibus dat̃ interpetratio ſequẽtib⁹ iuxta.l.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi. de le.j.⁊.l.ſi legatoꝝ.de leg.ij.⁊.l.heredes palã.§.ſʒ ſi notã. de teſtis: ⁊ ſic ſimilis mens cenſeat̃ eſſe in actu immediate ſequenti.

t ¶ Cõcludo itaqʒ ꝙ per mortem dicte dñe Cheduline portio ipſi⁹ dñe Cheduline: ⁊ ſic dimidia ſeu dimidie dictarũ domoꝝ ſecũdo loco conceſſarum ſit deuoluta ad dictaʒ eccleſiam ⁊ nó ad dictum ſer Mariottũ. Laus deo.

¶ An alimẽta preteriti temporis debita ex hominis diſpoſitione peti poſſint ⁊ petita preſtari debeant aliter non apparente ꝙ ſteterit per illum qui alimenta percipere debebat ꝙ alimenta ipſa preſtita non fuerint.

¶ Conſilium. cclxxvj.

In nomine dñi noſtri Ieſu chriſti. ¶ Pro preſentis conſultationis deciſione eſt premittendum ꝙ alimenta preterita maxime que debentur iure legati vel ex alia hoĩs diſpoſitione poſſunt peti vt probatur in.l.cum vnus.§. verbis.⁊.l. libertis quos.§.manumiſſis.ff.de alimen.⁊ ciba.leg.⁊ no.Bar. in.d.§.manumiſſis.⁊ in tractatu de alimẽtis ſub tertia qõne principali.ſ.de alimentis ex diſpoſitione hois preſtandis circa finẽ ⁊ in dictis locis tractat qd tunc ſit petenduʒ.An.ſ.res que erant pro alimentis preſtande: an extimatio diſtinguens vt ibi per eum: nec ſup hoc.ſ.qualiter ſit formanda petitio inſtatur nec ſup petitione ⁊ eius forma: ideo non inſiſto circa hoc: cũ itaqʒ dictus Antonius ꝯdiderit teſtm̃ ⁊ reliquerit dicte domine Bartholomee victũ ⁊ veſtitum donec vitam

viduitatem ſeruauerit ⁊ caſtā ⁊ boneſtā vixerit ⁊ ꝑſupponat̄ tur dictā dn̄am ſeruaſſe vitā viduale boneſtam ⁊ caſtā me/ tuo ſibi debebant̄ victus ⁊ veſtitum ⁊ ſi nō fuerunt preſti ta nec remanſerit per dictam dn̄am Bartbolomeā poſſunt peti per iam dicta ⁊ ſuper bis nō vertitur dubitatio.

a Nec et ſic exitatio verū alimēta ſint preſtita necne forte: qꝛ ꝓbatū eſt ꝙ nō ſunt pſtita illo tpe de quo i petitiōe: qꝛ nō ꝓtinent̄ in pñcto oia acta: ſʒ ea que reſpiciūt ea que i dubiū vertūtur vel forte: qꝛ ptinet ad ipſos brēdes onus ꝓbādi ſe alimēta bmōi pſtitiſſe: nā qn̄ aliqs eſt obligatus alteri ad aliqd dādū vel faciēdū: ⁊ dicit ſatiſfeciſſe bʒ ꝓbare ſatiſfa ctionē. ar. l. ei q dicit. ⁊ l. i exceptiōib⁹. ff. de ꝓba. Actor. n. fundat intētionē ſuā i legato ſibi facto ex quo ꝓbat brēdes obligatos ad pſtādū victū ⁊ veſtitū: ⁊ ꝙ ad illa petēdū cōpe tit actio ipſi agēti accedat theorica q̄ tradit̄ i. l. ij. C. de iure empby. ⁊ ꝑ Bar. ⁊ doc. in. l. boc iure. ff. de v̄. ob. nec et ſup boc aliqua vt percipio ſit exitatio nec eſt facienda.

b ¶ Solū aūt exitatio ſtat i boc: qꝛ dicta dn̄a Bartbolomea nō ſtetit in domo vna cū brēdib⁹ ꝑut vna cū eis ſtare debe bat ꝑ ſuſcipiēdis dictis alimētis ſi cōmode ſtare poterat: qꝛ teſtator reliqd dicte dn̄e Bartbolomee ſue iā nurui vi ctū ⁊ veſtitū i domo ipſius teſtatoris: ⁊ ſi cōmode ſtare nō poterat cū ſuis brēdib⁹ vniuerſalib⁹ reliqt ꝙ poſſit ſtare in vna camera in qua ſolita erat ſtare tpe vite ſui mariti: ⁊ ꝙ tūc babeat ⁊ bēre debeat victū ⁊ veſtitū in dicta camera. In nuūt. n. dicta v̄ba teſtatoris ꝙ ſi cōmode ſtare poterat dicta dn̄a Bartbolomea cū dictis brēdib⁹ ꝙ tūc debeat babere alimēta vna cū eis alꝭ illa babeat ſeparatim ab eis in came ra ſua in qua ⁊c. Ipſa aūt ſtetit ſeparata a dictis brēd b⁹ in dicta camera tpe illo. xx. annoꝝ quo tpe pētiit ſe nō alimē tatā: ita ꝙ nō ſtetit cū dictis brēdib⁹ ⁊ nō ſtādo cū eis non potuit ab eis alimētari ſimul cū eis ꝑut arctabant̄ eā vna cū eis alimētare p̄textu p̄mi capitis dicti legati reſtare itaqꝫ vr̄ diſcuſſioni tenebant̄ ipſaʒ alimētare i ſua camera i qua ſeparatim babitabat ⁊ ꝑfecto vt ibi bēre deberet alimēta vo luit teſtator ſub ea ꝯditiōe ſi ꝯmode babitare ⁊ morari nō poterat vna cū ſuis brēdib⁹ nō ad boc vt ibi alimēta debeā tur reqrit̄ purificatio illius cōditiōis. l. cedere diē. ff. de v̄. ſig. l. j. §. finaliter ſub cōditione. de cad. tol. ⁊ ff. de cōdi. ⁊ de mon. C. eo. ti. q̄ſi per totos illos titulos cum ſimilibus.

c ¶ Eſt itaqꝫ videndū an dicta conditio purificata appareat. Nam conſtat ꝙ actor qui nititur ex debito ab initio cōdi tionali arctatur ad ꝓbandū conditionē extitiſſe cū ſit fun damentū ſue intentionis. l. qui accuſare. C. de eden. l. actor qd̄ aſſeuerat. C. de proba. c. cū eccleſia ſutrina in fine et ibi nō cōte. ⁊ profecto nō videtur legittime probatū ꝙ nō po tuerit cōmode ſtare vel morari cū dictis beredibus: nā li cet plures teſtes ſuper boc deponāt nullus deponit ꝙ cō mode cū eis ſtare nō potuerit: vnde p̄mo non deponunt factum principale de cuius ꝓbatione agitur niſi Hierony mus qui deponit ſuper interrogatorijs partis aduerſe ꝙ credit ꝙ diſcordia erat tanta ꝙ nō potuiſſet ſtare ad babi tandū neqꝫ ad comedendū cū dictis beredibus ⁊ in boc videtur vnicus ⁊ vnico teſti non credit̄. l. iuriſiurādi. C. de teſtibus. c. in omni. c. lʒ ex quadā. ⁊ c. iam litteris extra eo. ti. Item deponit per verbū credit ⁊ teſti de credulitate de ponēti regulariter nō dat̄ fides vt per Bar. in. l. j. in princ. ff. de ventre inſpici. ⁊ per Spec. in ti. de teſte. §. j. verſi. Itē ꝙ deponit de credulitate. ⁊ §. iam de interrogatorijs ad ſi nē ⁊ notant glo. ⁊ doc. in. l. ij. §. idem labeo. ff. de aqua plu. arcē. ⁊ in. c. quotiēs extra de teſtibus. ⁊ Jo. an. in. c. inquiſi tionis extra de accuſa. Item dicti teſtes nunqꝫ allegāt ſe in cōteſtes vnde vident̄ in bis que deponūt ſingulares: qꝛ vi dent̄ deponere de diuerſis actib⁹ ⁊ teſtib⁹ ſingularibus nō datur fides. d. c. tam litteris. ⁊ c. cū dilecti. de elec. ⁊ in can. nibilominus. iij. q. viij. ⁊ in. c. lʒ cauſam. de proba. ⁊ ibi per doc. ⁊ per Archi. in. c. nō mirum. xxvij. q. v. ⁊ per Bald. in reperi. l. de quib⁹. ff. de. li. ⁊ l. actor qd̄ aſſeuerat. C. de ꝓba. ⁊ in. l. j. C. de teſtis. ⁊ ꝑ Inno. in. c. qualiter ⁊ qn̄. de accuſa. ⁊ per. d. Ant. ⁊ Imo. in. cuʒ oporteat. eo. ti. ⁊ eiudē Imo. in. l. iter pares. ff. de re iu. ⁊ per Pe. ⁊ Cy. in. l. ij. C. que ſit longa cōſuetu. vbi dicūt ꝙ teſtes ſingulares nō ꝓbant cō ſuetudinē qd̄ ⁊ videtur velle Jo. an. in. c. ſi. de cōſue. in vſi. praticant boc ſic legiſte ꝙ ⁊ voluit ibi. do. Ant. in pe. colū. ⁊ florentinus ibidē in. xlj. qōne ⁊ Petrus de ancba. ibidē. Itē dicti teſtes nō vident̄ deponere ꝙ diſcordia que erat inter dictos Antoniū dn̄am Bartbolomeā ⁊ dn̄am Ninā pceſſiſſe ex culpa dictorū beredum nec ꝙ dicta dn̄a Bar

tbolomea fuerit imunis a culpa dicte diſcordie ⁊ ſi ipſa fuiſ ſet eā ꝙ cōmode ſtare nō potuiſſet cū dictis beredibus nō deberet brēdibus nocere ſed ſibi ar. l. dolein. ff. mā. ⁊ l. qd̄ te. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. nō dʒ alteri ꝑ alterū. ff. de reg. iu. ⁊ dʒ cenſeri perinde ac ſi cōmode ſtare potuiſſet cū dictis brēdibus ar. l. iure ciuili. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ l. iure ciuili. ff. de re. iur. Pre terea dicti teſtes nō vident̄ deponere de tpe dicte diſcordie ⁊ pñter nō vident̄ releuare dictā dn̄am Jacobā beredē di cte dn̄e Bartbolomee ꝑ tpe. xx. annoꝝ deducto in petitiōe ex qbus oibus vr̄ cōcludendū ꝙ pres iudicis ſint in abſol uendo dictos reos cōuentos a petitione dicte dn̄e Jacobe.

d ¶ Hiis tñ nō obſtā. p̄riam ſui iam arbitror de iure veriorē: nā pmittendū eſt ꝙ dictus teſtōr reliqt dicte dn̄e Bartbo lomee victū ⁊ veſtitū ⁊ babitationē in domo ipſius teſtōris ⁊ iſtud relictū fuit factū abſolute ⁊ ſimplr̄ ſine aliqua cōdi tione nō magis vna cū ſuis brēdibus q̄ ſeparatī ab eis ſubi iungitur poſtea in dicto teſtō ꝙ ſi dicta dn̄a Bartbolomea nō poſſet cōmode babitare ⁊ morari cū dictis ſuis brēdibus vlibus ipſa poſſit ſtare morari ⁊ babitare in dicta domo in camera ſua i qua ſtabat ⁊ babitabat tpe vite ſui mariti: ⁊ boc in fauorē ipſius dn̄e Bartbolomee ⁊ ſubiūgit ꝙ ibi bēat ⁊ bēre debeat victū ⁊ veſtitū ſm̄ poſſibilitatē ſue beredidatis itaqꝫ fatendū eſt ꝙ ſi brēs dicte dn̄e Bartbolomee vult niti ex ſcdō capite dicti relicti eidē incūbit onus ꝓbandi qd̄ cō mode ſimul cū beredibus babitare nō potuit: lʒ ſi vult niti ex p̄mo capite ꝙ alimēta bēre debuit in domo ipſius teſtato ris in dicta camera vel alibi ſimul cū beredibus vel ſeparatī nō incūbit eidē onus ꝓbandi: qꝛ ipſa ꝓbat intētione ſuā ꝑ teſtū ⁊ cū ipſa deberet bēre babitationē in dicta domo lici te potuit ſtare in. d. camera q̄ erat ꝑs domus: ⁊ ſic ſtando ⁊ babitādo in dicta camera babitabat in dicta domo teſtōris: adeo ꝙ ſi pro pte dicte dn̄e Jacobe brēdis dicte dn̄e Bar tbolomee nibil fuiſſet deductū aut ꝓbatū ꝙ nō poterat cō mode ſtare ⁊ babitare cū dictis brēdibus nibilominus dicta alimēta petere potuiſſet. Ex quo ſine aliqua ꝯditione dicta alimēta relicta fuerūt ꝑte dn̄e Bartbolomee in domo te ſtatoris. Preſuppoſito ꝙ illa pſtita non fuiſſent per dictū tps. xx. annoꝝ ꝑut ꝑſupponit̄ ⁊ dr̄ pſtare ⁊ ex quo dicti be redes babebāt notitiā dicti relicti ꝑut appet ipſos notitiaʒ babuiſſe: ⁊ ꝑſumptione iuris ſi erant beredes extranei p. l. cū bered. ff. de libera. legata. ⁊ l. cū qdā. §. ſi qs filiū. ⁊ qd̄ ibi no. ꝑ glo. magnā. ff. ad treb. ⁊ per Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres in. iij. q. principali. de ver. obli. ⁊ ꝑ eundē. ⁊ doc. in. l. ciuis qui in ꝓuinciā. ff. ſi cer. pe. tuʒ qꝛ apparet ex aſſertione vtriuſqꝫ partis ꝙ dictus Antonius beres ꝑ plures annos preſtitit dicta alimēta vʒ vſqꝫ. Mcccclxvj. ⁊ ſic ſatiſfecit le gato facto in teſtō ⁊ ſi notitiā babuit de dicto relicto ⁊ illud non pſtitit cū ꝯtinuo de mēſe in menſē vel de anno in annū pſtanda erāt alimēta iuxta no. per Bar. in ſuo tractatu de alimētis. ⁊ in. l. ſi libertis quos. §. manumiſſis. ff. de alimē. ⁊ ciba. leg. ⁊ babet̄ in. l. j. C. de ſidecōmiſ. videt̄ fuiſſe in mala fide nō preſtando illa alimēta. Unde mala fidꝫ ⁊ ſic dolus ſuus ſibi imputari dʒ ⁊ nō dicte dn̄e Bartbolomee vel eius beredi ar. d. l. bominem. ⁊ l. ne ex dolo. ff. de dolo.

e ¶ Et nō videt̄ ꝙ dicti beredes debeant retrabere illud qd̄ minus expendidiſſent ſi cū eis morā traxiſſet ⁊ alimenta ſu ſcepiſſet morando cū eis: attēto ꝙ dictū relictū alimentorū non fuit relictū vt cū eis moraret̄ ſed ſimplr̄. Et lʒ beredes dicti teſtatoris potuiſſent dicta alimēta pſtare dicte dn̄e ali mentando ipſam vna cū ipſis beredibus: tñ et pariter pote rant illā ſeparatim alimētare ab eis nec arctabantur vno mō magis q̄ altero eo caſu quo cōmode cum eis babitare po tuiſſet ⁊ cū eis alimēta ſuſcipere: nec ſpectabat ad dictā dn̄am Bartbolomeā eligere vnuʒ vel alterū ex pdictis: ſed ad di ctos beredes debitores qui qlitercūqꝫ in domo alimēta pſ ſtitiſſent ſatiſfaciebat relicto: ita ꝙ ſi nō elegerūt pſtare ali menta vno mō vel altero: qꝛ illa nō pſtiterūt nec pſtare ob tulerūt: nō eſt qd imputet̄ dicte dn̄e Bartbolomee. Sʒ vr̄ potius imputandū brēdibus q alimēta nō pſtiterūt nec pre ſtare obtulerunt ꝑut ad pſtandū arctabant̄: ⁊ eo dato et ſine preiudicio veritatis ꝙ ꝑ teſtes nibil ꝓbet̄ ꝙ dicta. d. Bar tbolomea ſtare cōmode non potuiſſet cū dictis beredibus nibilominus non cōſtito ꝙ dicti beredes fuerint parati di cta alimēta pſtare ſiſr̄ cū eis beredibus vr̄ ꝙ iuſtitia ſit pro parte dicte dn̄e qd̄. ſ. alimenta cōgrue eidē aſſignent̄ cum vt dixi alimēta ſint abſolute ⁊ ſimpliciter relicta ⁊ non ſteterit per eam quominus alimenta relicta perciperet.

f ¶ Non tñ eſt expeditū ꝙ dicti teſtes nō ꝓbent. Naʒ p̄mi duo teſtes

duo teſtes vȝ Antonius alˢ tontus Matthioli ⁊ Petrus Bartholomei deponunt ꝙ fuit clauſum hoſtiuȝ per qḋ de dicta camera aſcendebatur in domũ: vnde ꝙ dictũ hoſtiuȝ fuerit clauſum videntur cõteſtes: ⁊ lȝ vnus tantũ ex eis deponat ꝙ dictus Antonius claudi fecit dictũ hoſtium vȝ dictus tontus. Nihilominus nõ refert: qꝛ ſatis eſt ꝙ per clauſuram dicti hoſtij nõ potuerit aſcẽdere in dictam domũ ad ſuſcipiendũ alimenta vna cũ heredibus ꝓut ſolita erat facere: nam in dicto teſtõ non dicit̃ ſi cõmode morari nõ poterat cũ heredibus culpa vel facto heredũ: ita ꝙ dicta cõditio purificat̃ qualitercũq̧ cõmode ſtare nõ potuerit cũ eis ſiue eoꝝ culpa ſiue aliter ⁊ dictus tontus deponit ꝙ ante clauſuram dicti hoſtij dicta dña Bartholomea accedebat deſup in dictã domuȝ ⁊ comedebat vna cũ dictis heredibus ⁊ poſt clauſuram hoſtij non potuit deſup aſcendere: ⁊ ſic clauſura hoſtij fuit anteq̃ fuerit ceſſatũ in preſtatione alimentorũ: ⁊ ſic ante .xx. annos de qbus agitur ⁊ deponit etiã dictus teſtis ꝙ poſt dictam clauſurã hoſtij non potuit dicta domina aſcendere .ſ. in domũ. Item ꝙ dictus teſtis deponit ꝙ etiã ante clauſurã hoſtij ſemper erãt in diſcordia dicti dña Bartholomea Antonius ⁊ dña Nina ſimiliter Petrus Bartholomei deponit ꝙ tpe quo dicta dña Bartholomea habitabat in .d. domo ſepe ſepius habebant verba adinuicẽ altercatoria ⁊ cõtumelioſa inter ipſos Antoniũ ⁊ dñam Ninam ⁊ dñam Bartholomeã: ⁊ lȝ camera ſit in dicta domo: nihilominus dictus teſtis videt̃ ponere vt diuerſa habitationẽ in dicta domo ⁊ habitationeȝ in dicta camera. Nam primo deponit ꝙ vidit dictã dñam Bartholomeã ſtare ⁊ habitare in domo dicte hereditatis cum dictis heredibus ⁊ poſtea diſcedere a dicta habitatione ⁊ habitare in camera deſcripta ⁊c. ⁊ ſubiũgit dictus teſtis ꝙ ipſe portauit dicte domine Bartholomee bolonenos .xx. aliqbus vicibus: ⁊ ꝙ Bernabeus dicebat ipſi teſti ꝙ ipſe mittebat ex pte dicti Antonij: qꝛ dictus Antonius nõ amicabat̃ dicte dñe Bartholomee: ⁊ ſic oĩa verba iſtius teſtis tendũt in tpˢ quo dicunt̃ alimẽta preſtita: ⁊ ſic ante dictos .xx. annos de qbus agitur. Item dña Eliſabetta deponit ꝙ dictus Antonius vnus ex heredibus predictis cõtinuo erat in lite diſcordia ⁊ diſſenſione cum .d. dña Bartholomea ⁊ vt plurimũ ei nõ loquebat̃ niſi vociferando ⁊ ꝓhibebat ei vt nõ intraret in domum eorũ ⁊ reddit ſufficientẽ cauſam ſcientie ⁊ interrogata de tpe dixit cõtinue donec dicta Bartholomea iuxta ⁊ donec iuxta dictus Antonius iſta teſtis videret̃ optime ꝓbare ipſam diſcordiã: niſi qꝛ reſpectu tpis forte eius dictũ eſt referenduȝ ad tpˢ quo ipſa teſtis nupſit pero in domuȝ vicinã habitationi dictorũ heredũ ⁊ dicte dñe Bartholomee de quo tpe ipſa ꝑmittit nec apparet quo tpe acceſſit in dictũ vicinatuȝ.

g ¶ Guido mengarij alius teſtis deponit de diſcordia inter dictam Bartholomeam Antoniũ ⁊ dñam Ninam tpe quo ſtabant ſimul ⁊ anteq̃ acceſſerit ad habitandũ ſeparatim in dicta camera ⁊ ſubdit ꝙ dicta de cã dicta dña Bartholomea receſſit a dicta cõione. Profecto iſti teſtes oẽs concordant in hoc ꝙ erat diſcordia inter dictam dñam Bartholomeaȝ ex vna parte ⁊ Antoniũ ⁊ dñam Ninam ex altera ⁊ in tpe nõ ſunt cõcordes neq̧ diſcordes ⁊ arbitrandũ eſt ꝙ nõ cõmode ſimul habitant illi qui inuicẽ ſunt diſcordes vt docet ipſa experientia rerũ magr̃a c. q̃ ſit in princi. de elec. ⁊ c. ſtatutũ in prin. eo. ti. ⁊ lib. ⁊ tres ex dictis teſtibus deponere vident̃ de diſcordia tpe quo ſimul habitabant vȝ Antonius qui deponit ꝙ ſemp erant in lite ⁊ diſcordia: ⁊ Guido qui deponit ꝙ tpe quo ſimul ſtabant vidit plures ⁊c. ⁊ ꝙ ad euitanduȝ dictos errores ⁊ ſcandala receſſit a dicta cõione: ⁊ Petrus qui deponit ꝙ dum habitabat in dicta domo vna cum heredibus ꝑdictis ſepe ſepius ꝑdicti Antonius Bartholomea ⁊ Nina: ⁊ ſic vident̃ ſe ꝯformare de diſcordia tpe quo ſimul habitabant: ⁊ ſic ante diſceſſum dicte dñe Bartholomee a dicta cõione: ita ꝙ q̃tum ad dictaȝ diſcordiam vr̃ poſſe dici ꝙ nõ ſint ſingulares q̃tum ptinet ad ꝑſentem cauſam: qꝛ ſufficit ꝓbare ꝙ cõmode ſtare nõ potuerit cũ dictis heredibus anteq̃ ſeparatim habitauerit. Vñ quilibet ex dictis teſtibus videt̃ probare per ſuam depoſitionẽ illud mediũ ꝙ cõmode ſimul ſtare nõ poterant: ⁊ ſic ꝓbare illud mediũ qḋ erat probandũ: ⁊ ideo q̃tũ ad hoc cenſeant̃ cõteſtes nõ ſingulares: dato ꝙ per diuerſa media arg. l. q ſniam. C. de penis. ⁊ qḋ per Bar. in. l. ij. §. ſi. quẽadmo. teſta. ape. ⁊ prout habitatio eſt qd ſucceſſiuũ: ita etiã non poſſe cõmode habitare ſimiliter eſt quid ſucceſſiuum.

h ¶ Et ad probandum aliquem actum ſucceſſiuum ſufficiunt teſtes in medijs cõcludendi ſingulares vt voluit glo. circa ꝓbationem poſſeſſionis in. l. ob carmẽ. §. ſi. ff. de teſtibus. ⁊ idem voluit Jac. but. ibi ſeu in ſi. tituli. ⁊ ibi etiam tangit Bar. ⁊ doc. cõmuniter ſequuntur illam glo. prout dicit ibi Rapha. ful. idẽ tenens. ⁊ idem tenet Cy. poſt Pet. ⁊ Jac. de are. in. l. ij. C. que ſit longa cõſuetu. ꝙ ⁊ voluit Panor. in. c. cũ dilecti. de elec. ſequens illam glo. quam ⁊ ſequitur Ange. in ſua diſputa. que incip. baſtenſis miles vbi tractat an teſtes ſingulares ꝓbent quem vſurarium manifeſtuȝ ⁊ tradit regulam ꝙ ad ꝓbandum aliqḋ vniuerſale plura indiuidua comprehendens nõ requiritur ꝙ teſtes ſint cõteſtes niſi in illo vniuerſali: licet ſint ſingulares in actibꝰ immediatis ſuper quibus deponũt ⁊ exemplificat in poſſeſſione iuriſditionis ſi vnus deponit ꝙ vidit decapitare talẽ ⁊ addit ⁊ alia exempla que cã breuitatis obmitto ⁊ nitit̃ ex d. gl. d. l. ob carmẽ. ⁊ idẽ voluit Pau. de lea. in quadã ſua. q. que incipit ꝯ inſtrumẽtũ. ⁊ idẽ voluit Bal. in repe. l. de qbus in pe. charta. ff. de. ll. ⁊ in. l. actor qḋ aſſeuerat. C. de ꝓba. referẽs Jac. but. ⁊ in. d. l. ob carmẽ. §. ſi. ⁊ in. l. j. C. de teſtamẽtis. ⁊ Spec. in ti. de inqſitione. §. nũc tractemus ver. itẽ ſufficit ⁊ in tit. de teſte. §. nũc vero. de interrogatorijs ver. itẽ qḋ de tpe vbi dicit ſufficere ſi vnus deponit ꝙ vidit tali die puta die martis titiũ recolligere granũ ⁊ aliũ vidit eũ die mercurij recolligere oleũ vel fabas: nã ꝓbat̃ per eos poſſeſſio. Satis enĩ eſt ꝙ in ꝑncipali de quo agit̃ .ſ. in poſſeſſione cõcordent. ⁊ idẽ voluit. d. Ant. in. c. cũ oporteat de accuſa. ⁊ Hoſtiẽ. ⁊ Jo. an. in. c. qualiter ⁊ qñ. el. ij. de accuſa. ⁊ etiam Inno. ibi ꝓut cõmuniter allegatur.

i ¶ Et licet quidã dicãt Inn. ꝯriũ velle: qꝛ ꝑ vltima opinione recitat eos q tenẽt hmõi teſtes ſingulares nõ ꝓbare ⁊ vltima opinio cẽſet̃ approbata ꝑ auctorẽ p. l. q filiũ. §. ſebinus. ff. ad treb. Nihilominus nõ recederẽ a cõmuni allegatione que ſit de Inno. qꝛ illa vltima opinio recitat̃ ſub verbo alij ⁊ ꝑcedẽtẽ opinionẽ ponit ipſe Inn. ſimpliciter. Vñ illa prima opinio vr̃ ab eo approbari quaſi verbũ alij diuerſificet alios ab eo ꝓut in opinionibus glo. ꝓbat̃ in multis locis inter cetera in. l. iij. §. hec pena. ff. qḋ quiſq̧ iu. in glo. j. iuncta gloſ. in verbo aduerſario poſita in. l. j. ij. reſponſo. eo. titu. ⁊ etiam probatur in dicto. ij. reſponſo in glo. in verbo ꝑtãtem iunctis dictis Barto. ibi idem ꝓbatur in gloſa l. ij. in prin. ff. de dona. iunctis dictis doc. ibi ⁊ ꝓbatur coniungendo glo. l. certi conditio in prin. ff. ſi cer. pe. cum glo. rubrice eo. titu. ꝓut ⁊ ponderat ibi clariſſimus doctor dominus Joannes de monte ſperello mihi pater ⁊ dominus obſeruandus: qḋ ⁊ ſumitur ex glo. ſi. l. ſi idem cum eodem. §. ſi vna. ff. de iuriſdi. om. iu. iunctis ibi nota. per Barto. ⁊ doc. Item idẽ voluit Spec. in ti. de teſte. §. antepenul. poſt principium dicens ꝙ ſi vnus teſtis ad probandũ decimam recollectã dicit de .x. corbibus ⁊ alter de .v. recollectis pro decima ꝓbant decimam recollectam: quia nõ eſt vis in numero ⁊ vtrũq̧ dictum probat decimã recollectam ſm euȝ: ⁊ idem voluit Jo. an. in. c. j. de arbi. dicens ꝙ quando agit̃ de probando actum habentẽ cauſam ſucceſſiuã que nõ diuerſificatur ex diuerſitate actuum diuerſitas in atteſtationibus circa diuerſitatẽ actuuȝ puta ĩ quãtitate vel in re vel in alijs circũſtantijs actuũ nõ reddit teſtes nõ ꝓbãtes ex quo oẽs concordant in illo iure vniuerſali qḋ in ſe comprehendit plura indiuidua vt eſt ius decimarum ⁊ iuriſditio: adeo ꝙ ſi vnus ſuper articulo iuriſditionis ꝙ talis cõdemnauit .v. homines ⁊ alter de .x. bene probant ⁊ eadem ratione ſi agitur de probãda poſſeſſione iuris decimãdi ⁊ vnus deponat ꝙ vidit percipi decimam fabarum ⁊ alius decimã grani ꝙ teſtes huiuſmodi ſingulares illam probent. voluit etiam Bald. in. l. imperum. ff. de iuriſdi. om. iudi. in .xix. colum. ⁊ idem in probatione fame voluit ipſe Bald. in. d. l. j. C. de teſtamentis. ⁊ Jmol. in. l. inter pars. de re iudi. licet in tertia colũ. ⁊ ſequentibus videatur de rigore iuris velle contrarium: tamen videtur velle ꝙ hec pars ſit ſeruanda in pratica propter auctoritatem Accurſij Innocen. Joan. and. ⁊ Specu. ⁊ ipſe idem Jmo. ibi in vltima colum. verſi. forte poſſet tollerari: videtur etiã in hoc cõcordare dum dicit poſſe tollerari ꝙ ſi vnus teſtis dicit ꝙ vidit titiũ tenere ⁊ poſſidere: qꝛ vidit recolligere ordeum: ⁊ alius qꝛ vidit recolligere granũ: quia ſunt cõteſtes in ꝓxima cauſa ſm euȝ. Idem Jac. but. in. l. arriani. C. de hereticis. dicit̃ ꝙ ad ꝓbãdum quẽ hereticum in genere ſufficit ꝙ vnus teſtis deponat ꝙ vidit eũ negare xp̃m crucifixum ⁊ alius ꝙ vidit negare alium articulum: de quo etiam tangit Baldus in. l. j.

C.qui numero tñ excuſa.lʒ iſtud vltimũ dictuʒ habeat pluſ
dubitationis accedat ẽt glo. in cañ. nihilominus.iij.q.ix.
k ¶ Nec obſtãt iura que dicũt teſtes ſingulares nõ probare
quia iſti teſtes in dictis caſibus dici debent nõ ſingulares
ex quo concordãt in probãdo id de quo agiť: nec obſtãt ꝙ
dicunt Spec.⁊ Cy.in.d.l.ij.⁊ Jo.and.⁊ moderni in.c.fi.de
ꝯſuetu.volentes ꝙ per hmõi teſtes nõ ꝓbetur ꝯſuetudo:
nam in illis terminis ſi vnus teſtis deponit de vno actu ⁊
alius de alio illi actus ſingulares de per ſe conſiderati non
inferũt in ꝯſuetudinẽ:ita ꝙ neutrũ dictũ de per ſe ſemiple
ne ꝓbat ꝯſuetudinẽ ꝓpterea nõ cõiunguntur:ita etiam cõtin
git in terminis.c.cũ dilecti.de elec.⁊ ita etiã põt reſponde
ri ad id qđ not. Archi.in.c.nõ mirum.xxvij.q.v. quatenus
dixit ꝙ per teſtes ſingulariter deponẽtes de miraculis nõ
ꝓbatur quis ſanctus:nã põt dici ꝙ ꝓbatio vnius miracu
li nõ eſt ꝓbatio ſanctitatis:⁊ ad id qđ dicit do.Ant.in.d.c.
cum oporteat.ꝙ ſi vnus teſtis dicit ꝙ titius occidit gaium
⁊ alius ꝙ occidit ſeiũ nõ ꝓbant titiũ homicidiũ cõmiſiſſe:
q2 illa ſunt duo facta ſeparata nõ tendentia ad vnũ totum
vel vnũ vniuerſale. Item ad id qđ dicit Archi.in.d.cañ.ni
hilominus.ſ. ꝙ ſi vnus teſtis deponit de poſſeſſione.xxx.
annoꝝ ⁊ alius de poſſeſſione.xx. ⁊ alius de poſſeſſione.x.
annoꝝ nõ ꝓbant reſpondet Bal. in.d.l.j.C. de teſtamẽtis
ꝙ dictũ Arch.intelligiť qñ teſtes deponũt de initio poſſeſ
ſionis alias illud dictũ eſſet falſuʒ put ⁊ ꝯ illud dictũ Arch.
ẽt Jmo.in.d.l.inter pares.accedat ẽt ad coadiuuandũ ſu
pra dicta qđ no. Cy.in.l.ij.C.que ſit lõga ꝯſuetu. in quarta
q.principali.⁊ Bal.in.l.j.C.ſi vnus ex pluribꝰ.⁊ idẽ Bal.
in.l.j.C.de ſentẽtijs que ſine cer.quãti.⁊ qđ hr in.l.in ſum
ma in fi.de aq̃ plu.arcẽ.⁊ in.l. ſi arbiter.ff.de ꝓba. in qbus
locis etiã hr ꝙ teſtes ſingulares probant.
l ¶ Uñ applicãdo ad ꝓpoſitũ noſtrũ cũ hic agať de ꝓbãdo
ꝙ nõ poterat cõmode ſtare cũ dictis heredibus nec eſt vis
ex qua cã nõ poſſet ſtare cõmode cũ eis ſʒ qualitercũqꝫ cõ
tigiſſet ꝙ nõ poſſet cõmode ſtare ſufficit ad fundãdã intẽ
tionẽ agẽtis:idõ ſufficiat ſi plures teſtes deponũt de iſta in
cõmoditate: lʒ ꝑ diuerſa media quorũ qđlibet infert ad id
de quo ꝓbãdo agiť vt ꝙ ſufficiãt ⁊ cẽſeant ꝯteſtes nõ ſin
gulares. Et maxime cũ nõ appareat ꝙ de diuerſis an eiſdẽ
medijs deponãt ſi diligẽter aduertant dicte atteſtationes ⁊
ꝑfecto ita in iſtis terminis putarẽ reſpondendũ ſi apperet
ſufficiẽter ex dictis atteſtationibꝰ ꝙ loquerẽtur de tpe an
teriori hoc eſt ante dictos.xx.annos de qbus agiť ſaltẽ quo
ad illud qđ duo teſtes deponũt de clauſura hoſtij que ma
gis cõcludenter arguit ꝙ nõ poterat cũ dictis heredibꝰ ha
bitare. Nõ autẽ audeo firmare ꝙ dicte depoſitiones pier/
tim reſpectu dicte clauſure neceſſario ꝯcludant in dicto tẽ
pore anteriori ⁊ aliqui deponentes de altercatione quate
nus dicunt ꝙ pluribus vicibus viderunt ⁊c. non firmo ꝙ
ſufficiẽter neceſſario probent. Sunt autẽ duo teſtes quoꝝ
vnus vʒ primus deponit ꝙ ſemper ⁊ alius ꝙ cõtinue. Sʒ
ille ſecundus eſt dubius de quãto tempore deponat: vnde
conſulerem ꝙ ꝓbaretur ꝙ illud hoſtium fuit antea clau/
ſum:⁊ ꝙ illa teſtis vʒ dõna Eliſabetta prius acceſſit ad ibi
habitandum in dicto conuictu vt ſic dicte atteſtationes
appareant loqui tẽpore anteriori q̃ ſint iſti.xx.anni de qui
bus agitur ſeu anteq̃ fuerit ſeparatio habitationis. Et lʒ
nõ ꝓbaretur quis clauſerit hoſtium non curarem:q2 ſatis
eſt ꝙ clauſo hoſtio nõ poterat accedere ad partem domus
ſuperiorem:ita ꝙ verificatur illa cõditio ꝙ cõmode ſimul
cũ eis habitare non poterat nec aliud ſibi incumbit proba
re ad ſuam intentionem fundandam ꝙ in dicta camera de
buerit habere alimenta.⁊ idẽ putarem ſi doceretur ꝙ an
teq̃ fuerit tempus de quo agitur talis diſcordia emanauit
inter ipſam Bartholomeã ⁊ ipſos Antonium ⁊ dominam
Ninam ꝙ dicta domina Bartholomea nõ poſſet cum eis
cõmode ſtare. Satis etiã videretur probata purificatio di
cte cõditionis nõ obſtãte ꝙ nõ appareat cuius culpa ema
nauerit dicta diſcordia:q2 nõ requiritur ad purificationem
dicte cõditionis in teſtamẽto appoſite ꝙ culpa hereduʒ cũ
eis ſtare nõ poſſet:nã ſimpliciter dicitur in teſtamẽto ſi cõ
mode ſtare nõ poſſet ⁊c. ſi itaqꝫ appareat ꝙ cõmode ſtare
nõ potuerit ſatiſfactum eſt verbis teſtamenti ⁊ ſi heredes
allegarent ꝙ culpa dñe Bartholomee factuʒ fuit quomi
nus cõmode ſtare nõ poſſet ad eos ſpectabat culpã ꝓbare
q2 allegan ti culpã incumbit onus ꝓbandi vt no. per doc.
in.l.ſiquis ex argẽtarijs.§.fi.ff.de eden.⁊.C.de pigno.act.
l.que fortuitus.⁊ in.l.ſi nulla.⁊ in.l.pignus.

m ¶ Et vltra iam dicta plurimũ confert ad deducendum ꝙ
dicta dña Bartholomea ſtare nõ potuerit cõmode cum di
ctis heredibus:q2 preſupponiť ꝙ dicti heredes recuſantes
forte reſtituere dotẽ dicte dñe Bartholomee fuerunt noie
dicte dñe Bartholomee cõuenti pro dicte dotis reſtitutio
ne ⁊ dicta occaſione maxime lites ⁊ diuturne exorte fuerũt
inter eos ⁊ conſtat ꝙ cõſueuit ꝙ illi inter quos verſant ma
gne lites ſunt inuicẽ exoſi ⁊ non cõmode nec pacifice ſimul
habitant. Nam fratres cõuenium inuiceʒ ad litigia perraro
ſimul durant in habitatione:ita ꝙ arg.ſumpto a ſolitis ⁊ cõ
muniter accidentibus ꝙ eſt ꝓbabile in materia ꝓbationis.l.
neqꝫ natales.⁊ ibi per gl. ⁊ doc.⁊ Bal.C.de proba.⁊.l.fi.ff.
de fideiuſ. ⁊ qđ no.per glo.⁊ doc.in.l.non hoc.C.vñ cog.⁊
facit gl.in.l.j.C.de arbi. ⁊ tex.in.l.qđ ſi nolit.§.qui aſſidua.
ff.de edil.edic.cum cõcor. Et preſertim quãdo lites verſant
circa omnia bona vel maiorẽ partem bonoꝝ:nam ꝓpter ta
les lites ſolent capitales inimicitie exoriri.l.propter litẽ.ff.
de excuſa.tuto.⁊.§.propter litẽ inſti.eo.ti.iuncto.§.iteʒ ini
micitias.eo.titu.⁊.l.ablete.§.dat remiſſionẽ.ff.eo.titu.vbi
Nico.de neapoli hoc firmat allegans ad hoc gl.in auc.de te
ſtibus.§.ſi vero odioſus.⁊ glo.C.de reis poſtulatis.l.vnica.
⁊ tex.in.l.fi.C.de reuocã.dona. ⁊ prout diciť dicta domina
Bartholomea nihil aut parũ habebat vltra dictas dotes de
quibus litigabať ita ꝙ cenſendũ videtur ꝙ ita videatur po
tuiſſe cõmode habitare cum illis cum quibus litigabat ꝓut
cenſendũ eſſet ꝙ potuiſſet cõmode habitare cuʒ eis quibus
capitalis inimica fuiſſet que rõ ſi dicte lites legitime pro/
bantur debet plurimum mouere mentẽ iudicis ad arbitran
dum ꝙ cõmode cum illis ſtare nõ potuiſſet ⁊ que non pro
ſunt ſingula ſolent multa iuuare.l.excuſantur in princ.cum
concor.ibi adductis in glo.ff.de excuſa.tuto.
n ¶ Preſuppoſito aũt ꝙ ex predictis nõ probetur dictam cõ
ditionem extitiſſe nihilominus ꝓut in principio dicebã di
cte domine Bartholomee ſunt in primo capite ſimpliciter
⁊ pure relicta alimenta in domo teſtatoris que per.xx.ãnos
preſupponunť non preſtita:vnde non eſt dubiũ ꝙ ipſa ali
menta preterita peti poſſunt per.d.l.ſi libertis quos.§.ma/
numiſſis.⁊.l.j.C.de fideicõmiſ. Nec video in hac parte vllã
eſſe dubitationẽ:licet circa extimationẽ ipſorũ alimentorũ
aliqua poſſet verſari dubitatio ſed eſt aduertendum ꝙ circa
veſtitum qđ erat relictũ dicte domine Bartholomee nõ eſt
vis aliqua:q2 non minus expenſum fuiſſet pro veſtimentis
dicte domine Bartholomee ſi ſimul habitaſſent q̃ ſi ſepa
ratim. Jtem dicta domina Bartholomea prout audio pro
magna parte tẽporis fuit infirma ⁊ infirmi cõmuniter ſolẽt
in camera ſeparatim a familia alimentari ⁊ gubernari ſaltem
quãdo ſunt perſone alicuius reputationis ⁊ non ſolent ci
bari cõmuniter de cibis quibus cibantur ſani:vnde etiam
quo ad tempora infirmitatis parum aut nihil intereſt:an ſit
locus primo capiti dicti relicti aut ſecũdo:⁊ ſatis poſſet dici
ꝙ tempore infirmitatis cenſeatur non poſſe cõmode habi
tare ⁊ alimentari cum dictis heredibus:ita ꝙ debuerit ali
mentari ſeparatim ab eis eſſet:tamen cõſideranda qualitas
infirmitatis. Et eſt aduertenduʒ ꝙ appellatione victus ve
niant etiaʒ medicine:ita ꝙ tempore infirmitatis debebant
dicti heredes preſtare etiam medicinas pro infirmitate per
l.verbo victus.ff.de verbo.ſigni.⁊.l. ſi cum dotẽ.§.ſin autẽ
in ſeuiſſimo.ff.ſolu.matri.⁊.l.ſicut impendia.ff.de vſufruc.
⁊ notat Bar.in.l.legatis.ff.de alimen.⁊ ciba.lega.ita ꝙ etiã
circa impenſas pro medicinis non eſt vis an habitauerit cũ
heredibus vel ſeparatim ab eis.
o ¶ Concludendum eſt itaqꝫ abſqꝫ dubio ſiue probetur ꝙ cõ
mode ſtare potuerit ſiue nõ potuerit cum dictis heredibus
cum in eadem domo ſteterit nec appareat ꝙ per eam remã
ſerit quominus vna cum heredibus ſuſciperet alimenta:q2
non apparet ꝙ heredes ipſi fuerint parati aliquo modo ali
menta preſtare pro dicto tempore ꝙ dicta alimenta pro tem
pore quo ab eis non extitit alimentata debentur ⁊ peti poſ
ſunt ſaltem habita cõſideratione ad ſumptus qui facti fuiſ
ſent ſi alimenta preſtita fuiſſent in domo dicte Bartholo
mee ab ipſis heredibus non ſeparate qui ſumptus circa ve
ſtes calciamenta ⁊ medelas fuiſſent vniformes ſiue cum he
redibus habitaſſet ſiue non. Laus deo.

¶ Caſus preſupponitur ꝙ flumen Tyberis a tempore cu
ius initij memoria hominũ non exiſtit ſemper fuit finis in
ter territorium oppidi malleani ⁊ territorium galleſij Sabi
ne occurrit ꝙ iam elapſis.xx.annis ⁊ vltra flumen Tyberis
ex impetu

ex impetu quodam rupta ripa mutato alueo intrauit territorium galleſij per centum iugera tamen cōmunitas galleſana continuo exercuit iuriſditionem et viſus fuit territorio in illis centum iugeribus ꝓut prius nunc malleani dicunt ꝙ quicquid eſt a Tyberi verſus eos eſt de eorum territorio galleſani contra queritur quid iuris.

¶ Conſilium cclxxxvij.

In nomine dñi noſtri

ſ Jeſu xpi. ¶ Dñs Joachinus de narnea aduocatus cōſiſtorialis cōſuluit pro malleanis allegat in ꝯtriū .l. in agris limitatis .ff. de acq. rerū dñio. per quā Bar. in tractatu de fluminibus ſup verbo acquirit nobis. vult ꝙ ſi territoriū iuriſditio ciuitatis vel epatus ſunt diuiſa vel limitata per principem vel cenſores per curſum alicuius fluminis ꝙ ſi flumen accipit de iure vnius iuriſditio nō mutet: qꝛ videntur agri limitati: ideo non hȝ locū ius alluuionis et in dicta rōne non inſiſtens tranſit ad aliā rōnem: qꝛ alluuio ea que ſunt publica in alio non transfert. d. l. martius. et ibidem referendo Bar. tenet Bal. in rubrica .ff. de rerū diuiſio. in .xj. col.

a ¶ Tū ꝯtriū cōcludit pōderans ꝙ a tpe de quo non extat in ꝯtriū memoria flumē Tyberis fuit terminus diuidēs territoria galleſij et malleani. Vñ qcqd eſt a flumine verſus malleanū eſt de territorio malleani et qcqd eſt verſus galleſiū eſt de territorio galleſij arg. l. eos ſi. regū. et .l. ſi fines. C. de euic. ad id rex. in .l. pe. C. de inſti. et ſubſti. vbi loquitur de finibꝰ ciuitatis caſtri ſeu ville. et .c. nouit. de offi. deleg. qđ loquitur de finibus regni: et qꝛ dictus ꝯfinis nō appet datus p principē nec p cenſores nō pñt dici agri limitati vt dicit Bar. in dcō tractatu in vbo acqrit: et p ꝯñs non obſtat. d. l. in agris. et ſubdit ꝙ ſi flumē paulatim p incrementū latēs p longū ſpaciū tolleret ab vna pte accreſceret alteri pti vȝ fundus puatoꝝ perſonarū exñtibus ab illa pte nulli dubiū ꝙ dictū incremētum eſt illoꝝ qbus accreuit: et p ꝯñs nullū dubiū erit ꝙ illi quibus eſt factū incrementū a latere malleani ſoluent collectas de dicto incremēto ſicut de prioribꝰ fundis. §. pterea. inſti. de rex diui. et .l. adeo. §. pterea. et .l. j. C. de alluuio. vt eſt caſus in .l. ij. C. et ti. nā ꝓut accreſcit emolumentū accreſcit onꝰ vt ibi p gl. et adducit in ar. l. et. C. de iure do. et .l. inter ſocerū §. cū inter. ff. eo. ti. et .l. itē querit. §. ſi qs mulierē. ff. loca. et eſt vnus fundus. l. iij. C. de alluuio. et adducit no. per Bal. poſt alios in. d. l. etiā. et ꝯcludit ꝙ quo ad territoriū locū hȝ alluuio p pdicta ex quo agri nō ſunt limitati et non ſunt publici iuris ſȝ ſunt priuataꝝ pſonarū. Itē ꝙ aucto territorio per alluuione cenſeat aucta iuriſditio p .l. pupillus. §. territoriū. de v. ſig. et ar. d. l. et. et pbat in. d. l. ij. de alluuio. Et ſi flumē eſt ꝯfinis: ſȝ mutet curſum p quēcūqꝫ locū defluat erit terminus pp ptātem et priuilegiū attributū flumini vt vni auferat et alteri donet dictis. §§. pterea. et .l. j. C. de alluuio. vbi glo. et ideo territoriū vnius pōt tollere vni et donare alteri.

b ¶ Nec ob. d. l. martius. qꝛ vult ꝙ via publica non impediat acqſitionē p alluuionē: et hoc mō ille tex. facit pro nō ꝯtra ſȝ tex. dicat ꝙ via q̄ eſt publica incꝯtrū eſt publica nemini accreſcat rō eſt qꝛ via publica nō pdit tpe vel facto vel negligētia nec acqrit: qꝛ nō efficit iuris priuati. l. viā. et .l. ſi. ff. ne qd in loco pub. ſȝ iſtud nō arguit ad caſum nrm: qꝛ hic nō agit an flumē poſſit effici iuris puati ſȝ an augeat vel diminuat territorium nec. l. martius. dicit ꝙ alluuio nō poſſit tollere vel accreſcere territoriū: qꝛ incremētū fit pdijs puatis vel cōitatis et aucto territorio augetur iuriſditio et c. Nec huic ꝯclōni ꝯdicit Bar. i. d. tractatu ſȝ ꝯſonat: nā dicit ipſe ꝙ iuriſditio in territorio ꝯſideratur duplici mō. vno mō ꝓut. ē. in magiſtratibus poſitis ad reddendū ius: et hoc mō dr ius publicū. l. j. §. ius publicū. ff. de iuſti. et iure. Alio mō ꝯſiderat ꝓut eſt in cōitate vel dño cōitatis: et iſto mō dr ius priuatū. qꝛ nō glī hereditatur tali iuriſditione et q̄ inde pcipiunt ſunt tanq̄ puata et puati. l. ij. §. ſi interdictū. ff. ne qd in lo. pub. ḡ aucto territorio p alluuionē itelligit aucta iuriſditio q̄ hȝ dñs vel cōitas in territorio: qꝛ illa nō eſt iuris pub. ſȝ puati et ſi dicamus vt dicit bar. in. d. tract. ꝙ iuriſditio cōpetēs cōitati cōpetit vſqꝫ ad mediū fluminis: qꝛ flumē ꝯfināns eſt cōe vtriqꝫ pti ar. l. arbor cōi diui. et c. Tū ipſius flumē eſt publicū et c. Jō in flumie hȝ locū ius alluuionis q̄ nō hȝ locuȝ in lacu puato. l. rutilia polla. ff. de ꝯtrāh. emp. et .l. lacus. de acq. re. do. et .l. vicinꝰ. §. lacus ſecus in lacu publico: qꝛ lacus publici vel fluminis eſt publicus. l. litus publicū. de verbo. ſigni. et .d. §. lacus. et ibi Bar. et ideo ſi flumē alueū ſuū auget tollēdo de territorio galleſij vel ecōtra vnicuiqꝫ partiū cōpetit exercitiū iuriſditionis vſqꝫ ad mediū fluminis hȝ locū ius alluuionis etiā quo ad exercitiū iuriſditiōis et ſubdit ꝙ nō eſt bona eqparatio de dñio pticulari ad vniuerſale: qꝛ ſȝ nō mutet dñiuȝ particularē: tñ mutat vniuerſale et iuriſditio pmutationem et augumentum territorij et c.

c ¶ Se ſubſcripſit dñs coronatus de plāga. U. J. doc. et baptiſta de brēnis de roma. U doctor aduocati cōſiſtoriales. idē ꝯſuluit dñs Philippus fran. de primo ꝯcludens ꝙ dicat idē flumē: ſȝ ex ipetu mutauerit alueū ꝯſiderato ipō flumine in ſe: qꝛ ſemp eſt verū dicere ꝙ flumē ſit ipſa aq̄ fluēs q̄ eſt eadē et vnus. et idē fluuius: ſȝ de loco ad locū ſit mutatus vno ipetu ſȝ Bal. in dicta rubrica de rex diuiſio. i pe. charta vſi. ſȝ an mutato alueo ibi flumē vo ipſa aq̄ fluens: ſȝ quo ad ius ſeruitutis vel alterius iuris cōpetētis alicuꝰ tertie pſone puate fiat dña an mutato alueo extinguat illđ ius diſtinguendo an mutauerit vno ipetu an paulati. l. hoc iure. §. ſi aquā. de aq̄ quot. et eſti. et ibi p Bart. et .l. quominus. de fluminibꝰ circa finē vſi. xvj. qro qꝛ ſi vno ipetu mutauerit alueū hoc reſpectu dr nouū flumē: iō extinguit ius ſeruituti ſeu ꝯceſſio facta puate pſone. abſolute aūt loquēdo nō pdit idē nomē fluminis ꝓut vult Bar. in ſua tyberiadi in tertio lib. de alueo in pn. in vbo relicto. Vñ dicebat Bal. in. c. cū cām. de pba. col. ij. i ſi. ꝙ hmōi fines et termini ab imutabili rex nā vel ſitus ppetui ſunt ſicut ſm cū ſunt mōtes et flumina: qꝛ diſtinguūt territoria et ſunt fines eternis: et in his ſemp verꝫ ar. notatoꝝ in .l. qui bona. §. ſi ge ſtipulaturus. ff. de dāno iſec. et in. d. c. cū cām ſm Bal. ibi.

d ¶ Scđo ꝯſiderat ꝙ hmōi territoria et iuriſditiones dictarū terraꝝ nō dnr agri limitati ex quo nō appet ꝙ dictꝰ cōfinis fuerit datus p pncipē vel p cēſores pro diuiſo: vt no. Bar. in. d. tractatu de alluuio. in vbo acqrit nobis: vñ ceſſat diſpō. d. l. in agris. et .d. l. rutilia polla cū ſi. cōſequenter pōt flumē augere et diminuē territoriū q̄ſi obtineat vim ſententie cēſitoꝝ. vt .l. ergo. ē. alluuio. et inſti. de rex diuiſio. §. pterea vſi. qđ ſi nāli vbi glo. no. ꝙ flumina dant et auferūt dñia more iudicū ꝓferētiū ſniās. et ſȝ vno ipetu: tñ hoc nō eſt in ꝯſideratione ex quo nō agit de iuribꝰ ſingularū pſonaꝝ: ſȝ de iure territorij qđ recipit augumētū et diminutionē vt p Barto. in .l ſi ꝯuenerit. el ſcđo. §. ij. et p Cy. Bald. et Saly. in. d. l. et. vñ dicebat Bar. in. d. tractatu in. iij. lib. de alueo in vbo qui ꝓpe ripam pdia poſſidebāt ꝙ qñ alueus derelinquit paulatim tūc fit acquiſitio iure alluuionis. d. l. martiꝰ. ſȝ ſi fuit vno ipetu tūc fit acqſitio iure aluei derelicti vt in. §. qđ ſi toto. cū ergo in pñtiaꝝ dicat et ſit flumē tyberis vbi de pñti currit et ſemp et p tpe cuiꝰ ꝯtriū nō eſt memoria fuerit finis diuidēs territoria pdicta. ergo nec io dicendū eſt ꝙ territoriū galleſij nō dicat durare niſi vſqꝫ ad ipſum flumē ꝓut nō decurrit ex quo dr et eſt flumē tyberis et ex quo acquiſitio iſurgit terre malleani iure aluei relicti cū flumina loco iudicū et cenſitoꝝ habeantur ideo et c.

e ¶ Tertio ꝯſiderat et ꝯcludit ꝙ aucto territorio augetur iuriſditio: qꝛ iuriſditio cōſideratur p ſituȝ loci. l. qui ſurrre. et ibi Bar. et Bal. et no. Bar. in pmo lib. tyberiadis in vbo acqritur circa ſi. Cōcludēs ꝙ qñ flumē diuidit territoria ciuitatū iuriſditio cōpetit cuilibȝ vſqꝫ ad mediū fluminis. Rñdet ad. d. l. martius. vbi dr ꝙ ea que publici iuris ſunt nō trāſferunt iure alluuionis: et ideo Bar. in dicto vbo acqritur in ſi. dicit indubitāter ꝙ p alluuionē fluminis nō adijcitur vel detrahit iuriſditioni. et idē ſeqtur Bal. in rubrica de rex diuiſio. in vſi. ſȝ vlterius qrit an alluuio mēȝ duplr pōt rñderi pmo vt Bar. intelligi debeat ꝓut ipſe ſe declarat in tertio lib. tyberiadis circa finē in vbo obmiſſa ꝓpria forma. ſ. ꝙ p alluuionē et p additionē que fit in flumine nō adijcit vel detrahit iuriſditio. l. j. ff. de officio ꝯſulis per gl. in. c. prudētiā circa pn. de officio deleg. et iō ipſa iuriſditio nō recipit augumētū vel diminutione nec ꝓrogat ſed dr ꝓrogari reſpectu materie: qꝛ in plures pſonas et in plures res extēdit ſm Bar. ibi in ꝓpoſito. ḡ iuriſditio terre malleani extēdit ad res et bona augumētata: tñ nō dicit ipſa iuriſditio tanq̄ indiuidua recipere augumentū et c. Scđo mō rñderi pōt ꝙ Bar. et Bal. vt. ſ. loquunt in alluuione non ſic qñ ſunt mutati aluei et hāc differētiā facit Bar. in dicto tractatu tyberiadis in. iij. lib. de alueo in vbo qui ꝓpe ripā pdia poſſident in ſi. qđ alio iure conſideratur acqſitio iure alluuionis et acquiſitio indēnitati aluei.

f ¶ Dominus Bal. ſer cole ꝯſuluit in ꝯtriū pmo ꝯcludens

ꝙ in his terminis nō hꝫ locū alluuio que eſt latēs incremē
tū qḋ itaqꝫ paulatim ꝛc. ī. §. alluuio. de acquī. rē. dñio ꝛ
dictis. §. §. pterea. ꝛ ħ caſu cū p ſaltū vel ipetū flumē a nālī
alueo recedit nihil pdit antiqꝰ dñis vt dicit̄ iuribus. ꝛ. l.
iiij. §. ſi aquā. de aqua quotti. ꝛ extiua. ſꝫ bn̄ tūc hꝫ locū ius
aluei ꝯmiſſi quo iure alueus dūtaxat acqrit̄ dñis qui ꝓpe
ripā pdia poſſident. d. §. ꝙ ſi toto ꝛ inſti. de reꝝ diuiſio. §.
inſula vū. ꝙ ſi nāli ꝛ aſſignās ꝓ rōne pdictoꝝ: qꝛ cōparat̄
cēſitoribꝰ: ꝛ ſic iudicibꝰ qui nō ꝓcedūt ex arrupto ꝛ pcipi
ti motu ſꝫ grauiter ꝛ cauſa cognita ꝛ nō ex ipetu ad morem
tyrāni qḋ latius ꝓſequit̄ dēo idubitāter ꝯcludit ꝛ irrepide
ꝙ dictū flumē nō potuit p ius alluuionis opari aliquāꝫ ac
quiſitionē nec reſpectu pſonaꝝ priuataꝝ poſſidentiū pdia
ꝓpe ripā veterē: ꝛ p ius aluei imutati ſolū pōt opari acqſi
tionē ipſius aluei puatis pſonis vicinis: ꝛ ſic reſpectu illo
rū centū iugeꝝ nō fuit ampliatū nec adiectum dñium circa
corporalia pticularia. ergo multomīꝰ circa vniuerſale ter
ritoriū ar. de toto ad partē ꝛ de dñio pticulari ad ipſuꝫ ter
ritoriū ꝛ iuriſdictionē. l. qui furere cepit de his qui ſunt ſui
vel alie. iu. ꝛ aſo per Bar. in. l. ſi dñium. de furtis maxime
cū nō poſſit aſſignari rō differētie in his terminis. fit ergo
concluſio clara ꝛ indubitata ꝙ malleanēſes nullo iure pe
tere vel allegare pn̄t eoꝝ territoriū fuiſſe ꝛ eſſe extēſum ꝛc.
Et cōſequēter cōcludit̄ totū locū qui eſt ab alueo antiquo
dicti fluminis vſqꝫ ad flumē tyberis nūc decurrens eē de
territorio galleanoꝝ ſicut erat per prius.

g ¶ Scḋo ꝯcludit ꝙ dato ꝙ habuiſſet locū ius alluuionis
reſpectu pdioꝝ puataꝝ pſonaꝝ: tn̄ nō hr̄et locū reſpectu iu
riſdictiōis ꝛ territorij p. d. l. maritꝰ. nā aut ꝯſideramꝰ ipſaꝫ
iuriſdictiōeꝫ ꝛ territoriū ꝓut dr̄ ius publicū reſpectu ſubdi
toꝝ qbꝰ ius adminiſtrat̄ p ſuperiores ꝛ magiſtratꝰ vt hr̄ in. l.
j. §. ius publicū. ī. inſt. ꝛ iu. tūc ſine dubio alluuio nihil adij
cit vel detrahit territorio ſicut nec detrahit nec adijcit vie
publice. d. l. maritꝰ. ꝓut ꝛ firmat Bar. i pmo libro tyberia
dis ſup vbo acqrit̄. ꝛ idē tenuit Bal. i. d. rubrica de reꝝ di
uiſio. in. vij. col. in vſi. ſꝫ qro an alluuio aūt ꝯſideramꝰ ipſaꝫ
iuriſdictionē inherētē toti territorio ꝓut affert vtilitatē ꝛ cō
modū ipſi ciuitati vel dño loci puta circa penas ꝛ collectas
tūc ex quo ipſa ciuitas vl̄ dñs poſſidet vt puatꝰ cū nō ha
beat qliḃꝫ de ciuitate tale cōmodū: iō cēſent̄ tāqꝫ priuata.
ff. ne qḋ i loco publico. l. ij. §. interdictū. ꝛ tūc ſil'r iſta iura q
ſunt ciuitatis vel dñi nō tāqꝫ corpus fundi: ſꝫ tāqꝫ coherē
tia corpori vel vniuerſitati loci nō recipiūt ius alluuiōis:
vt pꝫ i ſtagno vl̄ lacu. ff. de acq. re. dñio. l. lacꝰ. ꝛ. ff. de aqua
plu. arcē. l. vicinus. §. ſi. ꝛc. Proſeqt̄ vba Bar. ſup dicto v
bo acqrit̄ ꝛ infert p pdicta ꝙ ēt cōſiderādo territoriū ꝛ iu
riſdictionē quā hꝫ ciuitas vel dñs vt puatus nō recipit allu
uionē p incremētū vel decremētū fluminis ſicut dicimus
in lacu ciuitatis qui non eſt in vſu publico.

h ¶ Et ſic p pdicta Bar. ibi idubitāter cōcludit ꝙ quocūqꝫ
reſpectu ꝯſideremꝰ territoriū vl̄ iuriſdictionē nō recipit ius
alluuiōis vt ēt p pauca vba ſil'r ꝯcludit Bal. i dicta rubrica
idiſtincte tenēdo ꝙ circa iuriſdictionē nihil operet̄ alluuio.
ꝛ Bar. in dicto vbo acqrit̄ poſt multa ꝯcludit ꝙ vbi flumē
diuidit territoria: ſꝫ accipiat de iure vnius ꝛ det alteri iure
dominij puati nō ita in iuriſdictiōe: ꝛ ſꝫ ibi dicat obſtare ꝙ
p eū dictū fuit ſup vbo nr̄o ꝙ q publica ſunt vt pdia ciui
tatis: nō tn̄ vſu publico ſꝫ p ciuitate colunt̄ hn̄t ius alluuio
nis p. l. ſꝫ ꝛ celſus i prin. de ꝯtrahē. emp. tn̄ rn̄det ꝙ qn̄ flumē
diuidit territoria ꝛ iuriſdictiōes iuriſdictio cuiuſlibꝫ ſe extē
dit vſqꝫ ad dimidiā fluminis. l. arbor cōi diuidū. ꝛ iō ex quo
tale territoriū ꝛ iuriſdictio nō ſe extēdit vſqꝫ ad rippā flumi
nis: ꝛ ſic nō circūſcribit̄ loco ipſiꝰ terre ſꝫ aqua ipſiꝰ flumi
nis vſqꝫ ad dimidiā ptē: ꝛ iō ħ caſu idē dicēdū eſt ꝙ i lacu
q nō eſt in vſu publico ꝛc. Proſequēdo dicta Bar. i dicto
vbo acqrit̄ ſubdēdo ꝙ eſt notabilis ꝯſideratio Bar. p quā
pꝫ rn̄ſio ad id qḋ. ſ. ipſe Bar. adducebat in ꝯriū de agris
q ſunt ꝓprie ciuitatis exiſtētibꝰ iuxta flumē i qbus hꝫ locū
ius alluuiōis ꝓut i agris puataꝝ pſonaꝝ vt ipſe Bar. hoc
dixit ſup dicto verbo nr̄o ꝛ ſi qſpiā alius aliter itelligat di
cta Bar. maligne ꝛ vicioſe cauillādo itelligeret: ꝛ iō Bal. i
d. rubrica itelligēdo ſic vt ſupra ꝛ realr̄ dixit Bar. voluiſſe
idiſtincte ꝙ in iuriſdictione nō hꝫ locū ius alluuiōis in flu
mine ſic nō hꝫ locū in quolibꝫ iure publico ꝛ dictā opinio
nē Bar. ꝛ Bal. coadiuuat nāli rōne: qꝛ actus nāles flumi
nis qui exercētur in rebꝰ corporalibꝰ nō vr̄ ꝙ operent̄ cir
ca incorporalia ꝓut eſt iuriſdictio ꝛ ius territorij.

i ¶ Item adducit ꝙ ex quo inter dicta territoria ſemper fuit
flumē terminans: adeo ꝙ nō extat memoria pſumit̄ ꝙ ipſe
ſuperior. i. princeps dñs vrīs fecerit diuiſionē ꝛ limitationē
territorioꝝ. ergo ius alluuionis nō pōt mutare talē limita
tionē factā p principē ꝛ hāc rōnē aſſignat Bar. in dicto ver
bo acqrit̄ inter aſo potiorē: qꝛ poſtqꝫ pnceps limitate dedit
territoriū diuidēdo inter duas ciuitates voluit ꝙ ſemp limi
tate poſſideant̄ vt ſemp ſciat̄ qꝫtū habuerūt bn̄ficio princi
pis nec poſſit dici ꝙ hēat bn̄ficio fortune vel rō eſt ſm euꝫ:
qꝛ flumē loco cenſitoꝝ hr̄ hoc eſt illoꝝ officialiū qui pp cen
ſum auferūt de iure vnius ꝛ dāt alij ſꝫ ſicut dicti officiales
nō pn̄t mutare ꝯceſſionē factā p pncipē. ergo nec flumē arg.
d. §. alluuio. Cōfert ēt qꝛ tpē cuiꝰ initij memoria non extat
hꝫ vim ꝯſtituti a principe ꝛ Bar. ſup dicto vbo acqrit̄: dicit
ꝙ iō iuriſdictiones nō mutant̄: qꝛ ſunt a pncipe limitate ꝛ ſi
dicas ħ non appet dicas ꝙ limitationes ſunt antique a tpe
cuius initij memoria hoiuꝫ nō exiſtit. ergo hn̄t iure ꝯſtituti
per pncipē. d. §. ductus aque vba ſunt formalia Bar. Licet
poſtea ipſe ſubdat ꝙ hec rō nō eſt gnālis ꝛc. Et ex pdictis
cōcludit ꝙ dictus alueus antiquus ſit terminus ēt ſi dictuꝫ
flumē paulatim receſſiſſet de ſuo antiquo alueo ꝛ rn̄det ad
id qḋ dr̄ ꝙ dictū flumē eſt vnū. ꝛ ideꝫ ꝓut olim ꝛ ꝙ ſemper
fuit terminus diuidēs territoria pdicta. Et ad id ad qḋ alle
gat̄ Bal. in. d. c. cū eēm ꝙ termini p flumina ꝛ montes ſunt
ppetui ꝛ imutabiles qḋ dꝫ itelligi qn̄ flumē ſemp pmanet i
antiquo ſuo alueo ꝓut diceremꝰ ſi flumē ſemp fuiſſet termi
nus diuidēs bona titij a bonis ſempronij ꝛ auctoꝝ eorūdē:
ꝛ ita eſt intelligēdus bal. ſ. in flumine nō mutāte ſuū alueū.

k ¶ Et adducit ſil'r ſi arbor ſemp fuit ꝯfinis fundoꝝ ꝛ ob de
cuſſationē vel vim ventoꝝ eſt in terrā vicini elapſa ꝛ ibi ra
dices imiſerit nō erit amplius terminus ſeu ꝯfinis ſed cōfi
nis remanet in eo loco in quo prius erat ſita arbor ꝛ fatuuꝫ
eſſet dicere ꝙ ex quo ab antiquo ēt p tps de cuiꝰ initio non
extat memoria hoiuꝫ fuit habita pro ꝯfine ēt nūc durat ter
minus p id qḋ hr̄ in. l. adeo. §. ſi. cū. l. ſeq. de acq. re. do. ꝛ. d. l.
arbor in pn̄. ꝛ ꝯfert tex. in. l. in finalibꝰ. ff. ſi. regū. Preterea
qn̄ flumē recedit de loco antiquo repēte faciēte nouū alueū
tūc reſpectu loci a quo diſceſſit ꝛ in quē trāſfert̄ cēſet̄ nouū
flumē ad hoc tex. cū gl. notabili in. l. iiij. §. ſi aquā. ff. de aqua
quotti. ꝛ eſti. ꝛ no. Bar. in. d. tractatu in fine tertij libri ſup
verbo obmiſſa prima forma. ꝛ in. l. quominus. xvj. q. vbi in
terminis hoc occidit. ergo ſi cenſet̄ nouuꝫ flumē. ergo cēſet̄
mutata res terminās ſicut qn̄ mutaret̄ ſaxū ab antiquo a ſi
xum p termino nō eſt dubiū ꝙ cenſet̄ terminus mutatus ꝛ
nō durat amplius ꝓ termino. d. l. in finalibus cū multis ſi.

l ¶ Ultimo cōcludit ꝙ cōitas gallēſij ex quo bonafide poſ
ſedit per. xx. annos pſcripſit ſibi tale ius ad inſtar ſeruitutis
realis vel pſonalis. l. ſi qs diuturno ſi ſeruitus vendi. Nec
obſtat qḋ vr̄ habere cām diſcōtinuā: nā rn̄det̄ ꝙ imo iuriſ
dictio hꝫ cām diſcontinuā actitudine cū ſemp retineat̄ tribu
nal in loco ad ius reddendū ſicut dicimus in ſeruitute aque
ductus. Preterea illud de cā diſcōtinua hꝫ locū in ſeruitu
tibus realibus que debent̄ fundo: ꝛ certe fundus non hꝫ ani
mum per quē retineat̄ poſſeſſio: iō nō pōt dici ꝯtinuata ſed
iuriſdictio eſt ius pſonale ꝛ eius quaſi poſſeſſio retinet̄ ani
mo: iō ſicut vſuſfructus: ſꝫ nō habeat cām ꝯtinuā preſcribit̄
longo tpe: ita ꝛ iuriſdictio: ꝛ iō Bar. in. l. iuſto. §. non mutat
dixit de iure iuriſdictionali ſicut in vſufructu. ꝛ idem in iure
exigendi vectigal ꝛ ſil'ibus idem Inno. ꝛ cōiter doc. in. c. de
quarta. de preſcrip. ꝛ Bal. in. l. ij. C. de ſeruitu. ꝛ aqua.

m ¶ Itē ſe ſubſcripſit dñs Petrus de vbaldis primo addu
cit cōſiliū Baldi incipiēs factuꝫ tale eſt inter duo territoria
eſt quoddā flumē qḋ flumē diuidit ꝛ cōfinat territoria acci
dit ꝙ dictū flumē ex ipetu aquarū mutuauit antiquū alueū
ꝛ nouū cōſtituit per decurſum vnius anni ꝛ in hac cōmuta
tione abſtulit de iure vnius territorij occupando terras ſi
tas in alio territorio mō querit̄ nunqd ex mutatione iſtius
fluminis augeat̄ vel diminuat̄ vel ſint mutata confinia: ꝛ ſic
gabellarijs qui emerūt gabellā fructuū qui recolligūtur in
vno de pdictis territorijs debeat̄ ēt gabella de fructibꝰ illaꝝ
terrarū que ſunt p flumen ampliate iſta ſunt verba formalia
Bal. in pūcto dicti ꝯſilij deinde ſequit̄ ꝯſiliū p infraſcripta
verba formalia vꝫ. In noie dñi amen in. ſ. dicto pūcto dico
ꝙ per rōnē aluei mutati nō auget̄ ꝓmiſſio ſiue vēditio fru
ctuuꝫ que fuit terminata ꝛ taxata tpe ꝯtctus. ff. de acq. rerū
dñio. l. in agris. ff. de dā. infec. l. dāni infecti ſtipulatio cōpe
tit. §. ſi is qui vicinas. ff. de ruinis. l. j. in ſi. ff. de aqua quotti.
ꝛ eſti. l. j. §. illud. ꝛ. §. item queritur. ꝛ eſt quaſi expreſſuꝫ co.
titu. l. hoc iure. §. ſi aqua. ꝛ ꝙ inſpiciat̄ locus cōtractus pro
batur. ff.

hal.ff.de ꝯhen.emp.l.rutilia polla.vbi vr̃ expreſſum eo.ti.l. in lege.⁊ q: mutato alueo nō ꝓpterea mutanť fines plebanatuū vel caſtroꝝ vel dioceſum vel publicoꝝ territoriorum per.d.l.in agris limitatis facit.ff.de vſufruc.l.itē ſi fundi.§. ſed ſi inſulam iſta ſunt verba formalia Bal.in dicto cōſilio.

n ¶ Reperto diuino numine clara mihi Petrophilippo de corneo.V.J.doctori peruſino vr̃ preſens ꝯſultatio ⁊ alās ſi bñ memini fui ab aduerſa parte ꝯſultus ⁊ in hac ſnīa perſiſtens recuſaui pro ea pte conſiliū reddere ⁊ quidē elegantiſſime eſt diſcuſſa ⁊ roborata deciſio pñtis cōſultationis ꝓ parte cōitatis galleſij per clariſſimos dños cōſulentes pñtes ⁊ dños meos: adeo ꝙ de ſola ſubſcriptione reqſitus decet vt breuibus rē abſoluā. Et ꝑfecto non vr̃ ꝙ vllo pacto dicta cōitas malleani poſſit niti iure alluuionis cū nullatenꝰ ſimus in terminis alluuionis ex quo vno impetu flumē dereliquit antiquū alueū ⁊ nouū ſibi alueū cōſtituit ſatis diſtans a primo: q: p centū iugera cū ꝑut ⁊ dicit primus cōſulens alluuio eſt qñ paulatim ⁊c.l.j.C.de alluuio.⁊.l.ergo.§. alluuio.⁊.l.adeo.§.j.ff.de acq.re.dñio.⁊.§.pterea.inſti.e.ti. ita ꝙ non eſt neceſſaria illa inueſtigatio an in territorio ſeu in iuriſditione rōne territorij vēdicet ſibi locū ius alluuionis: lʒ qñ neceſſaria foret cōcurrerē ſaltē indeciſiuis cū deciſione pñtati dñi cōſulentis fretus auctoritate Bart. ⁊ Bal. qui inducunť ab ipſo dño cōſulente: ideo non repeto. Et lʒ Bar.in primo aſpectu videať non bñ ꝓbare ſuā cōcluſionē per ſilitudinē quā facit de flumine ad lacū ciuitatis in dcō verbo acquiriť nobis: nā in eodē libro in verbo flumē in ſi. circa lacū dicit ꝙ ſi lacus eſt reipublice vt ibi nullus tbeat piſcari niſi ille cui res publica cōmiſerit exemplificando in lacu peruſino: ⁊ tūc dicit lacū eſſe priuatū.ff.de ꝯhē.emp.l. ſed celſus.⁊ ſic ceſſat ius alluuionis qdā lacus ſunt publici: q: in vſu publico: naʒ per eos qlibet tranſit ⁊ qlibet piſcať ad beneplacitū: ⁊ tūc addit ⁊ detrahit ꝑ alluuionē ſicut flumina publica.ff.de ver.ſig.l.lacus.⁊.ff.de flumi. ⁊ ne qd in flumine.l.j.vñ facta equiparatione de flumine ad lacū: q: flumen eſt publicū deberet per alluuionē addere ⁊ detrahere iuri ciuitatis ꝑut detrahit ⁊ addit lacus publicus.

o ¶ Cum iura ciuitatis augeanť ⁊ diminuanť per alluuionē ꝑut iura priuatoꝝ vt ꝓbat idē Bar.in eodē libro in.§.nr̃o. ⁊ repetit in dicto verbo acquiriť nec vr̃ bona cōparatio in flumine publico ad lacum priuatū in materia alluuionis: tñ nō eſt ꝯiecturandū ꝙ ipſe Bar. qui habuit lumen veritatis in iure noſtro in tractatu ſuo vbi digeſte loquebať ⁊ non in curſu lectionis iſta q̄ ſunt vulgaria nō viderit lʒ ſubtiliť incedens ꝑut ſui moris eſt habuit recte intuēdo hāc cōſiderationē: q: q̄ꝫtū ad territoriū ⁊ iuriſditionē flumina pertinēt ad ciuitatē ſeu dñm territorij ⁊ reſpectu iuriſditionis nō eſt in vſu publico: q: i flumie dñs territorij ſiue ſit cōitas ſiue ſit dñs priuatus exercet iuriſditionē ⁊ ſi eſt flumē diuidens territoria dñs cuiuſlibet territorij hʒ iuriſditionē in flumine vſqꝫ ad mediū in ſuo latere ꝑut ꝯcludit ibi Bar.⁊ refert dñs primus ꝯſulens: ita ꝙ in tali flumine nullus poſſet iuriſditionē exercere niſi dñi territorioꝝ que terminātur per ipſum flumē: ꝗ quo ad effectuʒ territorij ⁊ iuriſditionis: q: nō eſt in vſu publico nō cēſeť publicū lʒ ꝑuatū ciuitatū vel eoꝝ qui dominanť territorijs: ꝗ hoc reſpectu cenſendū eſt priuatū nō publicū ipſum flumē. ⁊ ꝑpea bona eſt cōparatio facta ad lacū priuatū ciuitatis: ⁊ ſic Bar.bñ ꝓbat ⁊ pulchre ⁊ ſubtiliť loquiť: lʒ qdā aliter ſentiant ⁊ mihi ēt primo aſpectu viſum fuit ꝙ extranea foret ſua cōparatio: ⁊ ex quo preſupponiť ꝙ per alluuionē nō augeť iuriſditio vel territoriū nil ad rumbū id qd dr̃ ꝙ aucto territorio augeť iuriſditio.

p ¶ Item ſuperflua etiā mihi videť inueſtigatio an iure aluei derelicti augeatur territoriū quā quidā faciunt meo iudicio ſatis extraneā: nā ex quo vt.ſ.ſequendo ſniam Bar.dixi ꝙ flumen quo ad iuriſditionē cenſeť priuatū hoc eſt ipſarum cōitatū que dñanť territorijs iuxta.l.eum qui vectigal.⁊.l. bona ciuitatis.ff.de ver.ſigni.ipſe alueus derelictus quo ad territoriū nihil ꝯfert neqꝫ detrahit: q: per prius erat ſub iuriſ ipſarū cōitatuʒ que poterant iuriſditionē exercere in alueo prout in flumine cuʒ alueus eiuſdē iuris ſit cuius eſt ipſum flumen in alueo reſidens vt eſt expſſum in.d.l.adeo.§.qd ſi toto.verſi.nouus aūt alueus incipit eius iuris eſſe cuius ⁊ ipſum flumē eſt ⁊ in.ſ.i.e.ti.§.qd ſi naturali.vſi.nouus autē alueus vbi eſt formalis ideʒ tex.vnde cōitas galleſij poterat in ipſo flumine verſus latus ſuuʒ citra mediū erigere ⁊ furcas in ipſo alueo fundatas: ⁊ ſic actū iuriſditionalē exercere prout in ipſo flumine: ꝗ alueo deſiccato citra iuriſditione, nō plus iuris habet q̄ꝫ per prius ⁊ ꝑut lacus priuatus ciuitatis nō produceret acqſitionē iure aluei derelicti ꝑut omnes faterenter ita pari rōne nec flumē publicū cū reſpectu iuriſditionis cēſeať priuatū vt dictum eſt.

q ¶ Preterea ipſa acqſitio iure aluei derelicti non ꝓgrediť vlterius niſi quatenus ꝯtrahebať alueus: ⁊ ſic ſm hoc cōmunitas malleani acqſiuiſſet quo ad iuriſditionē dimidiū dicti aluei qd eidē nō denegat cōmunitas galleſiana abſonū itaqꝫ eſſet dicere ꝙ iure aluei derelicti quereť illa cētū iugera que nullo vnq̄ꝫ tpe habuerūt aliquā cōcomitātiam ſeu cōmunionē cū ipſo alueo itaqꝫ nec iure alluuiōis neqꝫ iure aluei derelicti poſſumus aliquo pacto dicere dictā cōmunitatē malleanā queſiuiſſe quo ad iuriſditionē ⁊ territoriū illa cētū iugera de quibus agitur.

r ¶ Solū aūt videbať facere aliqd dubitatiōis: q: ſi ab antiquo tpe cuius initij nō extat memoria ſemp fuit ꝙ flumen eēt terminus diuidēs dicta territoria ⁊ hoc vr̃ habere vim cōſtituti.l.hoc iure.§.ductus aqua.de aqua quoti.⁊ extiua ⁊.l.in ſi.ff.de aqua plu.arcen.⁊ qd hr̃ ꝑ Jnn.⁊ alios in.c.ſuper qbuſdā.⁊ in.c.qd ꝑ nouale.de v̓.ſig.⁊ dicit Bar.in dicto verbo acqriť ⁊ tāgiť ꝑ dominos ꝯſulētes. Vr̃ ꝙ ſit perinde ac ſi fuiſſet cōſtitutū ꝑ ſupiorē ſeu q vis habērē poteſtatē id cōſtituēdi qd dictū flumē quocūqꝫ ꝑgeret ſemp eēt terminus ꝯfinās dicta territoria nec eſt dubiū ꝙ potuiſſet id cōſtitui.ergo ſimiliter cēſeať id cōſtitutū ꝑ lapſum tanti tpis: ⁊ lʒ ſatis ad hoc mediū videať eē reſponſum ꝑ dictos dominos ꝯſulētes q ſup hoc elaborauerūt ⁊ eleganter loquunť: tñ nō eneruāt oīno dubitationē ſeu ꝯtriū: nā ferre eſt impoſſibile ꝙ ſemp eo tēpore ipſuʒ flumen ſteterit punctaliter in eodē loco: ita ꝙ nihil a ſolito curſu variauerit cū natura huiōi fluminis ſit cōtinuo qñ ab vna qñ ab altera parte auferre vel dimittere vt docet cōtinua rei experiētia reꝝ magiſtra.c.q̄ꝫ ſit in ꝯn.de elec.lib.vj.⁊.c.ſtatutū.eo.ti.⁊ libro.⁊ qd ſolitū eſt fieri ꝓſumiť factū: q: argumētū a ſolitis ſeu cōmuniter accidētibus ꝓbabile eſt in mā ꝓbatiōis vt ꝑ gl.⁊ Bal.in.l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.⁊ ꝑ gl.⁊ doc.i.l. nō hoc.C.vnde cogna.⁊ facit.l.certi conditio.§.ſi nūmos. ff.ſi cer.⁊ facit.l.ſi nolit.§.qui aſſidua. de edilitio edicto cuʒ ſimilibus.Jta ꝙ credendum eſt ꝙ etiam dictum flumen in dictis territorijs cōſiſtens plerūqꝫ aliquam fecerit dubitationē ſaltem paulatim ꝑut eſt moris fluminis: vnde ſi preſupponiť ꝙ ſemp fuit terminus medius diuidēs dicta territoria incōſequentiā videť ꝙ deueniamus ad hoc ꝙ ſemper fuerit ita ꝯſuetū ꝙ ipſum flumē quocūqꝫ pergeret ſemper ſit terminus diuidens addendo vel detrahendo hincinde ⁊ iſte vſus tam longiſſimi temporis faciat ius vice conſtituti.d.§.ductus aque cum ſimilibus ſupra allegatis.

s ¶ Sed lʒ hec videātur colorate dicta ⁊ mihi facerent aliquid dubitationis longe magiſq̄ꝫ aliquid qd repertā factuʒ hincinde nihilominus nō me retrahit a ſententia dominorum conſulentium quatenus concludunt iuſtitiam fore pro parte cōmunitatis galleſiane quia dato ꝙ credatur ꝙ flumen ſemper paulatim ex vna vel altera parte aliquid detraxerit ⁊ propterea vellemus fateri ꝙ ea ratione habeat locum ius alluuionis in hoc caſu potius iure quodam conſtituti q̄ꝫ alluuionis: qd tamen aliter non firmo nihilominus non propterea oporteret dicere ꝙ ſi ex impetu nō paulatiʒ mutauerit totum alueum qd propterea queratur territorium totius loci medij inter antiquū alueū ⁊ flumen cū cōſtitutio ⁊ priuilegium loquens de incremēto qd fieret paulatim: ⁊ ſic per alluuionē nullatenus traheretur ad iſtū caſum penitus ſeparatū cum de ſeparatis nō fiat illatio.l.ſi. ff.de calūnia.⁊.l.naturaliter.§.nihil cōmune.ff.de acquir. poſ.⁊.l.ſi maritus.C.de dona.inter virū ⁊ vxo.ergo ſimiliter ad hunc caſum nō trahatur lapſus illius lōgiſſimi tpis cū illo ꝯtinuo vſu qui hʒ vim cōſtituti vt ſepe dictū eſt. nō enim ſolet multotiens ꝯtingere ꝙ flumē derelinquat totū alueū ꝑut ꝙ paulatim detrahat vel addat: ⁊ nō puto ꝙ in dictis territorijs extet memoria ꝙ vnq̄ꝫ aliqd huiōi ꝯtigerit: q: illō allegareť ab vna vel altera parte. Quinimmo de facili ꝯtingere potuit ⁊ ꝯiectura aliq̄ nō repugnat qd etiaʒ paulatim ipſuʒ flumē nunq̄ꝫ ſolitū fuerit aliqd addere vel detrahere iuriſditionis: nā actus iuriſditionales ſolēt perraro exerceri in fluminibꝰ. Et potuit ꝯtingere ꝙ nunq̄ꝫ illi abſtulerit vni parti ꝙ dimiſerit alteri parti vſqꝫ ad mediū antiqui aluei: ⁊ ſi aliqd iuriſditionis fuit exercitatū in illa parte aluei dimiſſi nō ꝯtigit ex nouo iure queſito: cum idē ius haberet etiaʒ in alueo a flumine occupato vſqꝫ ad me

dium fluminis.vt.§.dictum eſt itaqз ſine pluri fretus eleganter dictis per dominos conſulentes concludo vna cum eis q̄ cōitas galleſij habet hodie ſuum territoriū ⁊ iuriſditionem vſqз ad medium aluei dimiſſi:prout antiq̄tus habebat ante dictum ſaltum fluminis. Laus deo.

¶Contractus iuratus ⁊ cum clauſula q̄ ꝓmiſit non venire contra ratione enormis leſionis ⁊c. Et cuз clauſula q̄ ſi plus vз donat:an reſcindatur per legē ſcđam. C. de reſcinden.vendi.ſtante enormiſſima leſione. Et an in dicto caſu poſſit peti abſolutio iuramenti.

¶Conſilium cclxxxviij.

In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶Viſo diligēter iſpecto dicto themate ⁊ cc pra nōnulli⁊ actoꝝ ad me delata plura venirēt diſcutiēda que longa reqrerēt indaginē vex qꝛ cōſultās nimium inſtat ꝓ celeri expeditiōe:qꝛ dicit cām fore in breui neceſſario terminādā: iō rē breuiori ordine perſtringā. Et ꝓfecto inſiſtēdū vr̄ ꝑ oia circa petitionē ſm quā regulari dз ſnīa ferēda.c.qualiter ⁊ qñ de accuſa.⁊.c.iз ely.de ſymo.⁊.l.vt fundus cōmuni diuidun.ēt in cauſis ſummarijs cle.ſepe poſt pn.de ver.ſig. Adeo q̄ ſi ipſa petitio ruit totū iudiciū viciat̄: nec pōt ſup ea ferri ſnīa valida.vt no.glo.que dr̄ ſingularis inſti.de ob.⁊ habet̄ in.c.cuз dilecti.de emp.⁊ ven. Deficiēte.n.hoc fundamēto oia ruunt.j.q.j.cū paulus. Sз dicta petitio vr̄ inepta tāqз ꝯtinēs in ſe repugnātiā iuxta.l.vbi repugnātia de reg.iur. Nā pmo i dicta petitiōe narrat̄ q̄ ſymon ⁊ baptiſta ꝯuēti mutuauerūt dictas libras.dcccl.ꝓ qbus ſub pignorauerūt bona de quib⁹ in petitiōe:з ficte ⁊ ſimulate apparēter vēderēt dcā bona ꝓ dictis.dcccl.lib.noie pcij: ⁊ ſic acten⁹ narrāt q̄ fuit mutuū ⁊ pignus nō vera interuenit vēditio neqз pciū iuxta titulū pl⁹ valē q̄ agit̄ i rubro ⁊ nigro ⁊ iuxta.l.imaginaria.de re.iu.⁊.l.nuda. de ꝯbē.emp.

a ¶Poſtea autem narrant q̄ fuerunt ⁊ ſunt enormiter leſi ſatis vltra dimidiam iuſti pcij. Sed certe ſi fuerat pignus ⁊ mutuū nō interuenit preciuз ⁊ ſubſequēter nec leſio vltra dimidiā precij. Nō enim cadit leſio in precio vbi preciū nō ſubſiſtit.ar.l.ij.ff.de vſufructu.⁊.l.eius qui in prouinciam. ff.ſi cer.pe.⁊.l.adeo.§.qđ ſi toto de acqui. rerum dñio. Et inſup ſi res extimationis mille dantur in pignus pro ducētis quinquaginta nō cadit leſio ſaltē vltra dimidiā iuſti precij. Maxime ꝯſiderato q̄ dñium remanet apud debitorem ignorantē ⁊ fructus veniunt ꝯuertendi in ipſius pignorātis vtilitatē.l.ij.⁊ ſi.C.de pigno.acti.⁊.l.ex pdio.C.de vſuris. Et ꝓpterea cōcludo petitionis videt̄ nō accomodata: nā petijt ipſe philippus libellans q̄ cū fuerit ⁊ ſit enormiter ⁊ enormiſſime leſus vltra dimidiaз iuſti precij per ſnīaз declarari predicta oia ⁊ ſingula fuiſſe vera:⁊ tamen illa oia ⁊ ſingula nō poterant ſimul eſſe vera atētis pdictis:merito etiā ꝯcluſio continere videt̄ in ſe repugnantiā. Et p cōſequens nō valeat iuxta.d.l.vbi repugnantia. Preterea illud qđ poſtea ſpecifice petitus videt̄ reſpicere remedium.l.ij.C.de reſcin.ven. Sed ex narratis nō elicitur illud remediū cū narretur nō interueniſſe cōtractuз venditionis:ſed cōtractuз pignoris:⁊ ipſe ꝯtrus qui in vero interuenit ſit attendēdus iuxta.d.l.imaginaria. ⁊.l.nuda.⁊.l. ab emptione.⁊ per totū.C.plus valere q̄ agitur:ideo videt̄ dicendū nō poſſe cenſeri intentatum illud remedium.

b ¶Et ſi dicatur libellus ſuſtentatur per illam clauſulam petens ius ⁊ iuſtitiā adminiſtrari iuxta ea que habentur in c.cum dilectus.de ordi.cogni.per Inno.⁊ doc.⁊ p Bal. in l.nec quicqз.§.vbi decretū.ff.de officio ꝓcōſul.⁊ per eundē in repeti.l.edicta.C.de eden.⁊ per dñm Anr.de but.in c.j.de iud.rñderi poſſe videtur q̄ dicta clauſula ſubleuat ineptitudines libelloꝝ quādo ꝯcluſio nō cōmode adaptatur ad narrata:⁊ hoc ex vi verboꝝ:qꝛ non habemus text.q dicte clauſule eaз virtutem attribuat. Sed qꝛ ſup narratis petit̄ iuſtitia adminiſtrari ſi ex narratis deprehēditur aliqđ remediū cōpetere libellāti per qđ debeat ſibi aliquid cōcedi iuſtitia eſt q̄ illud ſibi ꝯcedatur:ideo illud cenſet̄ intētatum vigore dicte clauſule: ꝓut habetur iuribus ꝯallegatis. Sed ex narratis nō competit remediū.l.ij.de reſcin. vendi.nec illi ſimile:ſed ſola pignoratitia:ideo illa ſola cenſeatur intentata vigore dicte clauſule. Sed ſup ea actione pignoratitia nō videtur aliqđ fuiſſe ſufficienter probatum merito ipſe agens vr̄ q̄ debeat ſuccūbere. Dato ēt q̄ fuerit probatū aliud remediū. Nam qñ eſt in iudicio deducta vna actio ſeu vna cā ⁊ poſtea alia ꝓbatur dз reus abſolui.c.examinata extra de iudi.⁊.l.habebat.ff.de inſtito.⁊.l.j.ff.ſi menſor falſum mo.dixe.⁊.l.titianus.ff.q̄ cū eo. ⁊ per Inn.in.c. ex parte.de priuil.⁊ in.c.dilecti.de iud. ⁊ Spe.in ti.de teſte §.j.ver.ſed pone ex.⁊ Bart.in.l.j.in prin.ff.de edē. ⁊ in.l. certi cōditio.§.ſi nūmos.ff.ſi cer.pet. ⁊ in.l.ita ſtipulatus.§. griſogonus.de ver.ob. Cum itaqз nullus teſtis deponat q̄ fuerint dicta bona pignorata non videt̄ q̄ ſup pignoratitia poſſit fundari cōdēnatio:nec ſuper pacto de reuēdendo:qꝛ illud non videt̄ plene probatū:cum ſolus vnus teſtis de eo deponat. Et non deponit ſpecifice de pacto ſed de quadam oblatione emenditū:ideo nō videt̄ cōdemnatio potuiſſe nec poſſe fundari ſup illo pacto de reuēdendo:nec etiam videt̄ poſſe fundari ſuper remedio.d.l.ij.qꝛ illud nō videt̄ intentatum:⁊ etiā ſi foret intentatū videt̄ q̄ tollatur vigore iuramenti:ꝓut videt̄ cōis cōcluſio glo.⁊ doc.in.c.cum cauſam. de emptio.⁊ vendi.⁊ in.d.l.ij.de reſcin.vendi.

c ¶Et etiam qꝛ illud qđ plus valebat fuit donatū ſm verba dicti ꝯtrus nec donatio reſcinditur vigore dicti remedij.l.ſi quis donationis.de ꝯben.emp.habet̄ in.d.l.ij. ⁊ in.d.c.cuз cām.⁊ in.c.cū dilecti.eo.ti.merito vr̄ concludendū q̄ partes iudicis ſint in pronūciando bene appellatū ⁊ male iudicatū ⁊ in abſoluendo ꝯuentos a petitione agentis ipſumqз agentem cōdēnando in expenſis rōne victorie ⁊ temeritatis iuxta.l.eum quē temere.ff.de iud.⁊.c.finem litibus.de dolo ⁊ contu.⁊.l.properandū.§.ſin autem alterutra.C.de iu.

d ¶His tamē non obſtantibus cōtrariū arbitror de iure decidenduз. Nam primo videt̄ concludendū dictam petitionem:licet aliquā repugnantiaз ⁊ ineptitudinē videatur cōtinere:nihilominus poſſe ſuſtentari:⁊ eo maxime quia in fine libelli addicit eam clauſulam petens ſibi ius ⁊ iuſtitiaз adminiſtrari ⁊c. Non ſimpliciter ſed adijciendo non ſolum vt predicta narrata ⁊ concluſa ſunt:ſed vt facti veritas poſtulat exigit ⁊ requirit. Unde libellās ſm verba dicte clauſule petit ſibi iuſtitiā adminiſtrari. Non ſolū circa factum: prout eſt narratum. Sed etiā prout eſt rei veritas. Unde ſi veritas eſt q̄ non fuerit pignus:ſed venditio libellans petijt ſuper venditione ſibi iuſtitiā adminiſtrari ratione enormis ⁊ enormiſſime leſionis. Et ſi fuit pignus tanq̄ ſuper pignore petit ſibi iuſtitiā adminiſtrari. Et ad hoc etiaз videntur adaptari narrata in dicta petitione. Cum primus narrauerit cōtractum fuiſſe mutuū pignoratitiū:ex quo cōtractu nulla reſultabat leſio mutuatarij. Cum cōtractus mutui regulariter celebret̄ gratia mutuantis ⁊ ſit mutuanti fauorabilis vt de ſe cōſtat. ⁊ probat̄ in.l.ſi quis nec cauſam.ff.ſi cer.peta.ſubiungit in dicta petitione q̄ ipſe fuit enormiter leſus vltra dimidiā iuſti precij. Que particula non pōt intelligi ſm precedentia:vnde ꝓſupponunt dicta verba fuiſſe venditionē per ea que ſupra in cōtrarium dicta ſunt ⁊ facit l.ſi.C.de predijs curialiū lib.x. Et ꝓpterea videt̄ mens libellantis narrare q̄ fuit ꝯtractus pignoratitius. Et ſi fuit cōtractus emptionis ⁊ vēditionis qđ fuit enormiter leſus: ⁊ ſic videt̄ deducere vtrūqз factuз ſubiunctiue tñ ⁊ ad ſcđm membrū magiſqз ad primū videt̄ adaptari cōcluſio dicti libelli ſpecifice facta ⁊ videns fortaſſe libellans q̄ nō multuз apte forte deduxerat narrationē ſuam:ideo adiecit clauſulā ſupra ponderatā vt demonſtraret q̄ nolebat preciſe ſtare in aſſertione illa cōtractus pignoratitij ſi forte per aduerſariū negabatur:ita q̄ libellās videt̄ generaliter deduxiſſe omne ius qualitercūqз ſibi cōpetens ſiue cōpetat:qꝛ ꝯtrus fuerit pignoratitius ſiue qꝛ fuerit venditio:ita videntur ſe habere verba dicte petitionis omnibus conſideratis.

e ¶Et libellus generalis ⁊ ſubiūctiuus nō eſt omnino nullus:licз poſſit per reum impugnari iuxta ea que habent̄ in.l. ſi.C.de annali excep.⁊ in.l.edita.C.de eden. ⁊ in.c.j.⁊.ij. de libelli obla. Et propterea cum nō fuerit impugnatus:qꝛ lз forte fuerit oppoſita exceptio:aliqua tamē fuit per iudicem repulſa ſaltem per proceſſum ad vlteriora iuxta ea que habentur in.c.ex parte.ıı.de appel.⁊ in cle.ſi quis a repulſione.eo.titu.⁊ per glo. ⁊ doc.in.l.ij.§.ſi dubitetur.ff. de iudi. Aduerſus quam repulſionem debebat pars appellare ſi id diſplicebat vt in dictis iuribus. Facit enim ius inter partes ſententia interlocutoria que tranſit in rem iudicatam.c.cum dilecti.de elec.⁊ qđ habetur in.l.qđ iuſſit.de re iudi. ⁊ in.c. cum ceſſante.extra eo.titu. Facit ad predicta:quia verba debent interpetrari ⁊ intelligi: ita ⁊ taliter q̄ libellus valeat

⁊ non

⁊ nõ pereat etiam ſi qualitercũq; oportea̅t verba ĩpropria⸗ re ſm Bal.in.l.polla in fi.C.de his quibus vt indig.⁊ In no.in.d.c.examinata in fi.⁊ in.c.conquerente de offi.ordi.⁊ Cy.in.l.j.C.de iure empby.⁊ Bart.in.l. ſcire debemus.in prin.de verb.obli.⁊ in.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.§. item ſi iurauē ro de iureiur.⁊ in.l.j.C.de vſufruc.⁊ in.l.ſi olei.C. locati.⁊ Bal.in.l.ij.C.de formulis.ſemper enĩ debem⁹ fauere acto ri q̄tum ad ſubſtentationem libelli. Preſumendum eſt.n. q̄ voluerit in iudicium deducere ius ſibi competens:prout dicit Pau.de ca.in.l.ij.§.verbis.ff.ſi cer.pet.Ad hoc.l.ſiqs intentione ambigua.ff.de iu.⁊ .l.inter ſtipulantem.§. ſi ſti chum de ver.ob.⁊ que habentur in dictis iuribus. Et ſi iƚ viderentur habere aliquid dubitationis tollit predictã du bitationem ſtatutum q̄ preſupponitur eſſe in territorio iu⸗ dicantis in curia pupillorũ dictans procedit ſummarie ſim pliciter ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij de facto ſola vitate fa cti inſpecta ita q̄ aliqua ineptitudo allegari non poſſit ⁊c. Que verba ſtatuti ſunt clara maxime vltima ideo ſup eius ⁊ eorum interpretatione nõ eſt inſiſtendu3.l. ille aut ille.§. cum in verbis de leg.iij.Licet etiam prima verba dicti ſta⸗ tuti ſufficere viderẽtur in propoſito per tex.⁊ que ibi habẽ⸗ tur in cle.ſepe de verb.ſigni.Subduntur tamen alia verba in ſtatuto magis efficacia:ſcilicet de facto ⁊ ſola veritate in⸗ ſpecta ſuper quorum virtute ad preſens non inſiſto:q2 non expedit.Si itaq; dictum ſtatutum militat in caſu noſtro.p̲ ut mihi preſupponitur militare tollit circa libellum omne3 dubitationem:quia ſuper caſu.l.nulla eſt exitatio facienda. l.ancille.C.de fur.⁊.l.illam verſi.de modo.C.de colla.Di⸗ citur enim q̄ vnus ex agentibus ſeu eorum nomine agitur eſt pupillus ⁊ q̄ viget aliud ſtatutum diſponens q̄ dictum ſtatutum ſupra ponderatum locũ habeat etiam quoad ma⸗ iores hñtes cauſam cõem cum pupillo prout accidit in hoc caſu:ita q̄ ex his patet q̄ rõne ineptitudinis libelli non eſt ſnia vicianda nec ſunt repellendi actores nõ obſtantibus his que circa hoc ſunt adducta in contrarium quibus ſatis apparet rñſio ex ſupra proxime adductis pro hac parte.

f ¶ Idcirco deueniendo ad merita ⁊ iuſtitiam cauſe ſup qua tria fundamenta ponderari videntur pro parte agentium. Primo pactu3 de reuendendo. Secundo q̄ ꝯtus cenſea tur ſimulatus ⁊ pignoratitius.Tertio q̄ ſaltem rõne enor⸗ mis ſiue enormiſſime leſionis dictus contractus venditio⸗ nis veniat reſcindendus. Et circa predicta omne ius ſuu3 cenſentur deduxiſſe dicti agentes per ſupra deducta.⁊.l.ſo lemus.de in.⁊.c.cum eccleſia ſutrina circa fi.de cauſa poſſe. ⁊ proprie ⁊ quocũq; igitur capite foueant iuſtitia3 ſatis eis ſufficit.Et circa quodlibet poteſt inſtari pro iuſtitia dictorũ agentium.Nam circa pactum de reuẽdendo ſi eſt probatu3 res tranſit ſine ſcrupulo.Quod autem ſit probatum dedu⸗ citur q2 vnus teſtis:v3 Joãnes marci deponit q̄ Baptiſta emptor dixit andree venditori omne volta cerenderete3no ſtri denari noi ve renderemo le voſtre terre.Et ſic celebra to contractu diſceſſerunt:que verba videntur denotare.p̲⸗ miſſionem de reuendẽdo:l3 non appareat de acceptatione andree:q2 exquo dictum pactu3 erat fauorabile ipſi andree tacens videntur conſentire.l.qui patitur.ff.mandati cũ ibi no.per glo.⁊ doc.⁊ in regula qui tacet in.vj.⁊ etiam q2 ver ba ſequentia dicti teſtis id deſignant dum ſubdit ⁊ ſic cele brato contractu diſceſſerunt q2 ſonant q̄ contractus vẽdi⸗ tionis fuerit ſic celebratus hoc eſt cum hoc q̄ quandocũq; venditores redderẽt denarios ab emptoribus ſolutos ipſi emptores redderent bona vendita. Et ita verificentur illa verba ⁊ ſic ⁊ declarentur per proxima verba precendentia prout decet iuxta.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de lega.j.⁊.l.qui filiabus.eo.tit.⁊.l.heredes palam.§.ſed ſi notam de teſta.⁊ l.ſi legatorum.de leg.ij.hoc idem videtur deponere Balda ſar martini alius teſtis.Nam deponit q̄ dictus baptiſta di⸗ xit coram ipſo teſte ⁊ pluribus alijs q̄ ipſe facto contractu dicte venditionis dixit ad poſtulationẽ dicti Jacobi:vendi torio io ſon contento de renderuele loquẽdo de dictis bo nis veditis omne volta che me renderete inoſtri denari.

g ¶ Et licet depoſitio huius teſtis videatur aliqualiter va⸗ ria a depoſitione Joãnis nihilominus videtur poſſe.p̲ cõ cordia dici q̄ licet Joãnes deponat q̄ dictus Baptiſta lo queretur Andree vni ex vẽditoribus ⁊ Baldaſar deponat q̄ dictus Baptiſta reſpondidit Jacobo alteri venditori: que videntur inter ſe varia ⁊ denotare diuerſitatem facto⸗ rum:nihilominus potuerunt omnia eode3 contextu inter⸗ uenire ⁊ verificari in eodem actu promiſſionis.Na3 potuit eſſe queſtio ⁊ controuerſia inter vẽditores ⁊ emptores:pro ut deponit dictus Joannes ⁊ dictus Andreas qui nõ erat compater:prout Jacobus poterat magis querelare:nõ Ja cobus compater dicti baptiſte magis in eo confidens pro⸗ pter comparernitatem potuit eũ rogare:prout deponit di⸗ ctus baldaſar.Et dictus baptiſta rogatus a dicto Jacobo: ⁊ indignatus forte verbis dicti andree condecenter potuit proferre verba de quibus deponit dictus Joãnes reſpon⸗ dendo Jacobo ⁊ dirigendo verba erga dictu3 andream v3 auiſandore andrea ⁊c.Et hoc modo p3 q̄ in hoc pñt con⸗ cordari.⁊ l3 dictus baldaſar deponat q̄ dicta.p̲miſſio ema⸗ nauit poſt factum ꝯtum ⁊ aliud videantur innuere verba Joannis:nihilominus de facili in hoc pñt concordari:tum q2 Joannes non clare circa hoc loquitur:tum q2 probabili ter ⁊ veriſimiliter potuit cõtingere q̄ facto ꝯtu venditio nis incontinẽti anteq̄ diuerterint ad alios actus ſuper ꝯ⸗ ctu ipſo interuenerint aliqua verba altercatoria inter par⸗ tes:⁊ deprecatoria prout aſſerũt dicti teſtes:⁊ ex eis verbis cauſata fuerit dicta.p̲miſſio incõtinenti illa aũt que incõti⸗ nenti fiunt ẽt poſt ꝯctum cenſenƚ ineſſe in ipſo ꝯtu.l.lecta ver.dicebam.ff.ſi cer.pe.⁊.l.iuriſgentiũ.§.quinimmo.ff.de pac.⁊.l.in bonefidei.⁊.l.petens.C.e.ti.incõtinenti aut ꝺƚ eſſe actũ ſi fiant añq̄ diuerterit ad extraneos actus.Pro⸗ ut no.Bar.⁊ doc.in dictis iuribus ⁊ in dubio ſi in eode3 loco ⁊ eadẽ die fiunt cenſenƚ facta incontinenti alio nõ do cto vt probat tex.in.l.continuus.in prin.de verb.ob.Et iõ dicebat bal.in altera repetitione.d.l.petens q̄ ſi reperiunƚ inter eaſdẽ partes duo inſtra facta eode3 die loco ⁊ teſtib⁹ cenſentur correſpectiua incõtinenti facta vnu3 poſt aliud.⁊ idẽ voluit in.l.ſi.§.mulier.ff.ſo.ma.⁊ tangit ẽt Bart.in ſuo conſilio qđ incipit proponiƚ q̄ ſindicus in ordine.lxxix.ſ3 ordinem qui hƚ peruſie.⁊ propterea l3 vnus dixiſſet expſſe q̄ fuerit poſt ꝯtu3 ⁊ alius in ipſo contractu nihilominus poſſent concordari mõ predicto q2 verum eſt idquod incõ tinenti fit factum eſt poſt contractum tamen q2 ꝯtus non cenſetur oĩno ꝯfectus anteq̄ ſit habitus pro abſoluto: vt in.l.ꝯtus.C.de ſi.inſtru.⁊ licet fuerit factus potuit nõ ad⸗ huc haberi pro abſoluto prout contingit in terminis.d.l.ꝯ ctus.ideo poteſt dici fuiſſe factum in ipſo ꝯtu vere aliquã do ⁊ aliquando ficte prout alſe dicebam legendo.d.l.in bo nefidei ponderando tex.d.l.lecta.ver.dicebam qui loquitur per verba denotantia fictionem.⁊.d.§.quinimmo qui loquƚ tur per verba denotantia veritatem:

h ¶ Et concordãdo opiniones circa articulũ qñ dicatur fa⸗ ctum pactũ incõtinẽti:q2 qda3 dicunt q̄ dƚ eſſe factũ incõ tinẽti qñ fit anteq̄ ꝯtus ſit habitus pro abſoluto.Et qdã q̄ quando fit anteq̄ ptes diuerterint ad extraneos actus. Nõ qñ pactũ fit anteq̄ ꝯtus ſit habitus pro abſoluto tũc vere pactum dicatur ineſſe in ipſo ꝯtu q2 ꝯtus cenſeƚ ab⸗ ſolutus ⁊ factus cum qualitate ⁊ in eſſentia ipſius pacti.Et ita procedat tex.d.§.quinimmo.ſi vero ꝯtus videbaƚ habi tus pro abſoluto: tamen anteq̄ ptes diuerterent ad extra⸗ neos actus parum poſt ꝯtum ⁊ ſic incõtinenti deuenerũt ad pactũ tunc pactũ nõ dicaƚ ineſſe in ipſo ꝯtu.S3 videa tur ineſſe ⁊ ꝑcedat.d.l.lecta.Et per hec põt rñderi ad id q̄ dicitur depoſuiſſe dictum ſer baptiſtã examinatum.p̲ aduer ſa pte qui prout dƚ depoſuit q̄ tempore ꝯtus nõ interue nit promiſſio de reuendẽdo ⁊ qđ nõ potuit interuenire qn ipſe audiuiſſet.nam ſtante veritate huius atteſtationis dcĩ ſer Baptiſte potuit eſſe q̄ ipſe ſer baptiſta interfuit uſq; ad perfectionẽ ꝯtus nec tunc interuenit dicta promiſſio: ſed parum poſt anteq̄ diuerterint ad extraneos act⁹emanaue⸗ rit dicta.p̲miſſio:nec in hoc ꝯdicit dcã atteſtatio ſer Bapti ſte.Accedant ad hec tex.⁊ que ibi hñr circa concordiam te⸗ ſtium in.c.cum tu.extra de teſt.cu3 multis ſi.Uerumtñ eſt q̄ dictus baldaſar non deponit de actu promiſſionis: ſ3 de quadã confeſſione dicti baptiſte fcã diuerſis loco ⁊ tẽpore abſente pte que ſaltem de iure ciuili non facit plenã proba tionem.l.certum.§.ſiqs abſente.ff.de confeſ.⁊.l.ſi.ff.de in⸗ terroga.act.cum ibi no.⁊ in.l.j.eo.ti.Facit tñ ſemiplena3.p̲ bationem:vt habetur in dictis iuribus.⁊ in.l.admonendi. ff.de iureiur.⁊ in.l.in bonefidei.C.eo.tit.⁊ in.c. ſi cautio.de ſi.inſtru.vbi multi tenent q̄ de equitate cañ.faciat plenã .p̲ bationem.Unde videtur ſemiplena probatio ſemiplene.p̲ bata.Que videtur coniungenda cum ſemiplena probatiõe reſultante ex dicto Joannis:nam probatiões non plene di uerſarum ſpecierum coniunguntur:prout dicit Bar.quem doc.ſequuntur in.l.admonendi de iureiur.

i ¶ Et ꝑpꝑea Jo. de imo. in quodã ſuo conſi. incipiẽte in. q. que vertitur ⁊ verſa eſt inter filios quõdã domini Mathei concludit ꝙ ſi vnus teſtis probat factum de quo agitur ⁊ aliud probat confeſſionez factam preſente parte iſti teſtes coniunguntur ad plenam probationem: ⁊ idem ſi bene me mini tenuit Panor. in. c. ſi. de ſucceſ. ab inteſt. Et ſi hoc di ctum eſt vez ꝙ tamen aliter nõ ſirmo: ſed magna eſt eoruz auctoritas. Et ratio videtur ſuadere: tunc idem dõm eſſet in caſu noſtro. ſcꝫ ꝙ coniungantur non dico ad plenam pro bationem. Sed ad ſemiplenã ſemiplene adijciendam alteri ſemiplene probatiõi: nam ſi ſemiplena adijcit alteri ſemiple ne: ⁊ ſic dimidia vt ita dixerim probationis adiungitur ita debet adiungi dimidia dimidie cũ idẽ iuris ſit de toto quo ad totum ꝙ de parte quo ad partez. l. que de toto de rei vẽ. ⁊ l. qui ſcit de euic. ⁊ c. paſtoralis ver. ſiquis cum totuz. de offi. dele ga. Concurrit ẽt adminiculum fame que coadiuuat alias ꝓbationes. l. iij. §. eiuſdem. ff. de teſt. adeo ꝙ iuncta cũ vno teſte in cã ciuili regulariter bene probat vt no. ibi. ⁊ in c. j. extra de app. per glo. ⁊ in. c. veniens de teſti. ⁊ per doc. in dictis iuribus ita ꝙ facit ſemiplenam probationem: pro ut etiaz habetur per glo. ⁊ doc. in. l. admonendi. ⁊ in. d. c. ſi. de iureiur. ⁊ in. d. l. in bonefidei. C. eo. tit. Ad probationem autez fame deducitur ꝙ teſtes ſuper generali articulo fame deponunt ꝙ de teſtificatis per eos fuit ⁊ eſt publica vox ⁊ fama. Et licet ſuper illo articulo vt arbitror non reddũt cãz ſcientie tamen ex alĩs atteſtatis per eos poteſt ſummi cauſa ſcientie: quia pleriqꝫ deponunt ꝙ audiuerunt publice dici prout eſt petrus iacobi ⁊ nerius martini ⁊ michael antonel li ⁊ matheus marci ⁊ dauid magiſtri ioannis. Unde ex his videtur ꝙ deponendo ſuper vltimo articulo deponant de fama ⁊ in precedentibus deponãt qualiter ſciunt: quia per ſenſum auditus proprij. Et licet bart. in. l. de minore. §. tor menta de queſtiõibus velit ꝙ teſtis deponens ſuper fama allegans cauſam ſcientie: quia audiuit publice dici non pro bet: quia non reddit cauſam ſcientie ſufficientez quia potuit audiuiſſe publice dici ab vno. Tamen multi alij tenent con trarium: nã Ponta. in. l. de pupillo. §. qs riuos de no. oper. nun. tenet ꝯtrium allegans Bal. illud tenere in concluſioni bus iuris: ⁊ dñm cardinalẽ zab. in. c. cum oporteat. de accu ſa. in. xxv. q. Mõ ⁊ tenuit Salyc. in. l. ea qdem. C. de accuſa.

k ¶ Facit etiam que no. Bal. in addi. Spec. in ti. de ſenten tia ⁊ qõ no. idem Bal. in. l. teſtium in vltima. q. C. de teſtib. vbi tenens contra bar. dicit ꝙ ad probandam publicaz opi nionem ſufficit ſi teſtis dicat vera eſſe ⁊ interrogatus quo modo ſcit dicit qꝛ publice dicitur. Et ſimiliter contra bar. videtur ſentire bal. in. l. heredes palam in prin. de teſt. vbi videtur adducere glo. ⁊ By. ad hoc propoſitum licet nõ cla re decidat. Et ſi fama eſt probata illa ſufficeret cũ ſolo vno teſte vt dictum eſt fortius probat iuuata cuz dicto alterius teſtis deponẽtis de confeſſione ptis de qua ſupra deductũ eſt. Et videntur inuicem ſe coadiuuare etiaz ſi aliqua de ꝑ ſe ex aliqua cauſa debilitarent̃ prout alĩs dicimus in teſtibꝫ ꝙ ſi duo deponunt ⁊ ſunt concordes ſup facto de quo agi tur illud probant: licet vnus nõ ſit omni exceptione maior adeo ꝙ ſolus non ꝓbaret ſemiplene. Tamen ambo plene ꝓ bant ſi alter eſt multum fidedignus: quia defectus vnius ſup pletur per ſufficientiam alterius. Et ſic id qõ deficit vni ſe miplene probationi ſuppletur per id qõ adiungitur alteri ſemiplene ꝓbationi vt hec no. bal. Ange. ⁊ legentes in. l. ſi quis ex argentarijs in prin. ff. de eden. ita ergo hic ſi qd de ficeret alteri ex dictis ſemiplene probationibus. ſ. fame ⁊ di cto Joannis ſuppleatur per id quod deponit dictus Bal daſar: accedat illud vulgatum que non proſunt ſingula mul ta iuuant. l. excuſantur. in prin. ff. de excuſa. tu. cum concor dantijs ibi in glo. adductis.

l ¶ Poteſt etiã adduci cõfeſſio filij dicti baptiſte: qui ẽt aſſe ruit emanaſſe dictam promiſſionem. ⁊ licet res inter alios acta alijs non preiudicet: tñ pur preſtat aliqd coniecture vt no. in. l. res hereditarie. C. de crimine expi. here. ⁊ quod ha betur in. l. a ſnia. in prin. ff. de ap. ⁊ non debet parum moue re mentem iudicis ad credendum ⁊ extimanduz vere inter ueniſſe dictam promiſſionem ⁊ probationes ad nil aliud tẽ dunt niſi ad inducendum mentem iudicis ad extimanduz illud etiam verum de quo probando agit̃ vt eſt tex. in. d. §. eiuſdem ibi non ad vnam ſpẽm probationis cognitionẽ ab dicari debere: ſꝫ ex ſnia animi tui extimas quid aut credas aut parum probatuz tibi opinaris. Quod ergo ex deductis coram eo credit eſſe verum id debet ſequi cuz iudicantis ſit ſemper inueſtigare veritatem ⁊ illi inherere. xxx. q. v. iudicã l. ij. C. de eden. ⁊ l. ſi eum in ſi. prin. cum concor. ibi in gloſ. adductis. ff. ſi qs cau. ⁊ facit. l. j. C. de edil. lib. tol. veritas. n. eſt mater iuſtitie. dicit bal. in. d. l. libertinis. ff. de ſta. ho. hic vera pro iuſta vt glo. ibi. ⁊ inſti. de libertinis. in prin.

m ¶ Coadiuuatur ẽt hoc mediũ ⁊ fundamentũ iſtud agentiſi ex alio ſcdõ medio ⁊ eorũdẽ fundamento. ſ. ꝙ deponũt plu rimi teſtes ſuper ꝯditione dictoꝝ ſymonis ⁊ baptiſte reorũ conuentoꝝ qui inierunt dictum ꝯctum emptionis ꝙ. ſ. ſoli ti ſunt facere malos ⁊ feneraticios ꝯctus ⁊ vſurarios ⁊ ita reputantur ſuper quo articulo deponunt plures teſtes qui debent mouere mentẽ iudicis ad opinandũ illos ſymonez ⁊ baptiſtam fuiſſe ſolitos facere ſimiles contractus prauos ⁊ feneraticios. Et concurrit etiam magna inequalitas pre cij que preſtant coniecturas ⁊ preſumptiones ꝙ contractꝰ fuerit pignoraticius per ea que habentur in. c. ad noſtram. de emptio. ⁊ vendi. ⁊ in. c. illo vos. de pigno. iura enim i ma teria vſurarum ad conuicendos vſurarios de eorũ vſuraria prauitate etiam ad intereſſe pecuniarum partis concedunt procedi per adminicula ⁊ argumẽta que alĩs in alia materia non ſufficerent: prout voluit Hoſt. ⁊ poſt euz. d. Anto. in. d. c. ad noſtram. dicendo ꝙ exquo vſurarij ſunt perſone caute in eorum contractibus: ideo multas adinuenerunt figuras ⁊ ſimulationes ad hoc vt ꝯuinci nequeant de prauitate vſu raria: ideo propter probationis difficultatem iura admittũt probationes per coniecturas que alĩs plene non probarent nec admitterentur: ⁊ ideo ſpecialiter inducitur ꝙ vſurarij teneantur edere eorum libros ⁊ ſcripturas proprias cõtra ſeipſos vt habetur in cle. j. de vſuris contra regulaz. l. nimis graue. C. de teſti. ⁊ l. ſi. C. de eden. quod nõ eſt ob aliud niſi propter difficultatem proPandi propter eorũ cautelas ⁊ ver ſutias ſicut alĩs etiam dicimus contra ſymoniacos qui con ſueuerunt caute ⁊ ſecrete agere vt contra eos admittantur probationes: que in alia materia non admitterentur. c. per tuas. de ſymonia. ⁊ c. ij. de teſt. lib. vj. ſic etiam dicimus in ꝓ bando crimen adulterij ꝙ qꝛ ſolet ſecrete perpetrari proba tur per coniecturas ⁊ preſumptiones hominum q̃s alĩs ma xime in criminibus non probarent vt habetur in. c. herce. ⁊ in. c. tertio loco. de preſump. ⁊ in. c. preterea. de teſta. ⁊ per Bar. in. l. iij. ff. de fur. ⁊ in. l. capite. v. de adul. Unde nõ im merito in contractu pignoraticio ⁊ vſurario admittit̃ debi lis probatio per coniecturas ⁊ argumẽta prout dicitur in. c. in dyo. de vſu. ⁊ in. d. c. illo vos. ⁊ in. d. c. ad noſtram. nec re quiritur ꝙ probationes ſint preciſe ⁊ nec congruentes: pro ut in alia materia exigitur vt habetur in. c. in preſentia. de ꝓ ba. ⁊ in. l. non hoc. C. vnde cognati. ⁊ in. l. neqꝫ natales. ⁊ in l. ad probatio. C. de proba. cum ſimilibus.

n ¶ Cum itaqꝫ in caſu noſtro fuerit facta apparenter vendi ditio de dictis rebus longe vltra dimidiam iuſti precij i ma xima q̃ntitate vt inferius deducetur ſtante etiam hoc ꝙ per ſone ſint ſuſpecte: quia ſolite facere ſimiles cõtractus ⁊ ſtã tibus probationibus ſupra ponderatis circa pactum de re uendendo videntur concurrere ſatis vrgentes ⁊ probabi les coniecture ꝙ ꝯctus nõ fuerit licitus: ſed potius pigno raticius ⁊ in licitus. Preſtat etiam aliqualem coniecturam contra dictos ſymonẽ ⁊ bartholomeum reſponſio quã ipſi fecerunt ad articulum continentẽ ꝙ quilibet vir bonus iu dicaret ⁊ iudicaſſet ꝙ ſiquis faceret contractum de vna poſ ſeſſione que valeret mille flore. pro ducẽtis trigintequinqꝫ talis contractus dicit̃ ⁊ vocatur malus contractus ⁊c. Et qlibet eorum reſpondit per verba non credit cũ videamꝰ os quattuor teſtes deponentes ꝙ qui diceret ꝙ talis contra ctus nõ eſſet malus ꝯctus iudicarent ⁊ arbitrarentur eum ſolitum facere malos contractus. ⁊ ſic videntur deducere ali qualem preſumptionem ꝯ ipſos que lꝫ fatenduz ſit ꝙ ex ſe non ſufficeret nihilominus videt̃ aliquantuluz coadiuuare alias coniecturas ⁊ ꝑſumptiones cum vt dixi in hac mate ria procedatur per indicia cõiecturas ⁊ argumenta. Cõcur rit ẽt ꝙ dicti Jac. ⁊ fratres retinuerũt dicta bona in eorum extimo tanq̃ cetera eorum bona. prout deponũt plures te ſtes ⁊ etiaz deponunt aliqui ꝙ ſoluebant datas ⁊ collectas pro dictis bonis poſt dictã aſſertam venditionem per plu res annos: prout vnus teſtis deponit de viſu de directo ⁊ alius ꝙ vidit ſolutiões ſcriptas pro eis in libris dicti com munis vocatis datieri que non ſolẽt de facili fieri nec ẽ ve riſimile ꝙ fiant quãdo res ſunt penitus aliene ⁊ in dubijs attenditur illud qõ eſt veriſimile ⁊ frequẽtius fieri conſue uit. l. in obſcuris inſpici. ff. de re. iur. ⁊ l. ſemper in ſtipulati.

co.ti.⁊.c.in obſcuris inſpi.e.ti.lib.vj.

o ¶ Eſt itaq₃ videndū ꝙ principali fundamēto promiſſorū ⁊ dicendoꝝ.j.cōtra fuerit leſio ſeu diſproportio pcij ſeu inequalitas precij aſſerti ad valorē dictoꝝ bonorū tpe dicti celebrati ꝯctus. Circa ꝙ eſt premittēdū ꝙ dicta bona fuerūt vendita ꝓ libris.dccccl.que ſunt valoris.ccxxvij.flo.⁊ probatur ꝙ dcā bona tunc tpis valebāt flor.mille:qꝛ teſtes deponunt verba eſſe ⁊ reddūt ſufficientem cām ſcie ſm theoricam que tradit in.l.precia reꝝ.maxime per Imo.ſm quā ꝯſiderationem dictū precium non aſcendit ad quartā partem extimationis tunc tpis dictorum bonoꝝ: ita ꝙ euidenter appet ꝙ non ſolū fuit leſio vltra dimidiā iuſti precij: ſ₃ vltra triplū ⁊ ſic fuit nedū enormis ⁊ enormiſſima ⁊ vt ita dixerim pluſꝙ enormiſſima leſio q̄ leſio pōt etiam deduci: ex alijs atteſtatōibus vtriuſq₃ ptis:nā plures teſtes:prout preſupponiť deponunt ꝙ dicta bona tpe dicte venditōis fructabant intm̄ ꝙ fuiſſent locata annuatim ꝓ decē modijs frumenti poſiti ſenis ad expenſas ꝯducentis ꝙ ⁊ deponit Antonius Io.teſtis aduerſe ptis:item duo teſtes dcē partis ꝯuentꝰ:vꝫ Ia.nānis ⁊ Ioānes petri.⁊ q̄ꝫ plures teſtes ptis agentis deponūt ꝙ poſſeſſiones que fructabant tm̄ ꝙ fuiſſent locate ꝓ decem modijs frumēti poſitis ſenis vt ſupra dcm̄ eſt erant dicto tpe valoris ⁊ extimationis. M.flo. qui tales modus ꝓbandi valorē eſt alius modus probandi valorem ⁊ extimationem reꝝ iuxta doctrinā Bart.⁊ doct.in d.l.precia rerum.⁊ per glo.⁊ doc.in.c.cum cām.ꝟ.de teſtib. poſſet ēt per aliam viam deduci maxima leſio d₃ non tanta: vꝫ per aſſertione₃ partis ꝯuente que fatetur dicta bona hodie valere.dc.ducatos qui valent.dccccl.flore.⁊ teſtes eiuſdem partis ſup interrogatorio partis agentis deponunt ꝙ dicta bona hodie oibus conſideratis nō ſunt meliorata niſi xx.pro centenario.i.propter temporale pp pacem propter foueas ⁊c.ſuper quo non inſiſto ꝯſideratis alijs atteſtationibus ſupra deductis ⁊ qꝛ ꝓut mihi dr̄ parua aut nulla ſit dubitatio:prout nec mihi videtur extratio aliqua facienda.

p ¶ Hoc igitur preſuppoſito eſt videndū vtrum preſuppoſito etiam vero contractu venditionis rōne leſionis vltra dimidiam iuſti precij:poſſit dictus contractus reſcindi concurrente virtute iuramenti:circa ꝙ videtur dicendū ꝙ non qꝛ glo.bar.bal.⁊ doc.cōiter quaſi oēs in.d.l.ij.C.de reſcin. ven.⁊ glo.⁊ doc.in.c.pe.de emp.⁊ ven.volunt ꝙ vbi apponitur iurm̄ ſuper ꝯctu emp.⁊ ven.tollatur remediu₃.d.l.ij. ⁊ ſic iurm̄ operetur virtutem ſuam ēt vbi militat enormis leſio pro quo facit qꝛ iuranonō venire ꝯtra cenſetur iurare ſuper oibus concernentibus illud factū ſuper quo iurat.l.ſi duo.§.ſi iulianus.⁊.§.ſi iurauerit cū ibi no.de iureiur. Preterea ſine iuramento non poſſet venire ꝯ niſi ratiōe enormis leſionis:ergo ſi iurm̄ illud remedium non tolleret nil operareť:iō vt aliquid opereť vt decet.arg.l.ſi qn̄.de leg.).⁊ c.ſi papa.de priui.lib.vj.dicendum vr̄ ꝙ tollat remedium reſultās ex enormi leſiōe:prout hec pōderat Imo. in.c.cu₃ ꝯtingat in.xxviij.chat.facit ēt optime.c.Quis.de pac.in.vj. qui loquiť eo caſu quo mulieres cōiter multum leduntꝰ.⁊ tñ iurm̄ firmat ꝯctum qui a iure viciať ratione frequentis magne leſionis.⁊ eſt ponderandū ꝙ in illis termis nō poteſt peti abſolō a iuramento ꝓut vult ibi Arch.ponderādo verbum oino in lr̄a poſitum quem ſequunť Imo.⁊ Panor.in d.c.cū contingat.volentes ꝙ in caſibus in quibus iurm̄ firmat ꝯctum non pōt peti abſolutio a iuramento ꝙ ⁊ vr̄ ibidem velle.d.Ant.ꝙ ⁊ voluit Ang.in.l.ſiqs pro eo.ff.de fideiuſ.ſimplr̄ dicens ꝙ in terminis auc.ſacramenta pub.C. ſi aduer.ven.⁊.d.c.cum contingat non poſſit peti abſolutio a iuramento ꝙ ⁊ tenendum vr̄ per gn̄alitate₃ tex.dicte auc. ſacra.⁊.d.c.cum cōtingat.⁊.d.c.Quis.⁊.c.l₃ mulieres.de iureiur.lib.vj.⁊ ne dicta iura ſint quodammō ludibrio poſita verbis potiuſꝙ rebus contra.c.commiſſa. de obli.in.vj. ⁊.l.ſi pretor.in prīn.de iudi.⁊.l.ij.in ſi.C.communia deleg.

q ¶ Et inſup vult Ang.in quodam ſuo conſi.ꝙ incipit dn̄a catherina tenens ꝙ vbi ꝯctus firmatur iurō non poteſt venire ꝯ ꝯctum:licet per ſuperiorem abſoluať a iurō qꝛ actus eſt de ſe validus pp impoſitionem iuri⁊ abſolutio h caſu ſolum operať ꝙ nō obſeruans ꝯctū non incidat in piuriū ⁊ hoc caſu nō viciat ꝯctum iurō roboratum ꝑ Imo.⁊ Panor.in.xij.col.in.d.c.cū contingat.dicunt eſſe ppetuo mēti tenendū:ſm quē Panor.Io.cal.⁊ Pau.de leaz.in qbuſdā eorum conſilijs vrīr ſentire ꝯtrium inſtrum dn̄t ꝙ petens abſolōnem a iurō confirmante ꝯctum d₃ facere citari partem qꝛ tractatur de eius preiudicio ꝙ ſublato iuramento ſe quaꝶ reſciſſio ꝯctus vt ibi refert ipſe Panor.qui formaliter ſubdit mihi hoc dcm̄ non plꝫ:qꝛ vt ſupra dixi ꝑ interpoſitionem iuri lex tollit ꝓhibitionē ⁊ ſic ꝯctus remanſit validus ſine illa ꝓhibitiōe nō d₃ reſcindi per abſolōnem a iuramento qꝛ ꝯctus aſſumpſit vires ex conſenſu partiū vallato iurō. Unde tunc non ceſſat ex toto cā confirmans.argu. nihil tam naturale de reg.iur.⁊.c.j.extra eo.ti.⁊.C. quando liceat ab emp.diſcedere per totum ſm eum.

r ¶ Ex quibus vr̄ concludendū ꝙ nō potuerit peti abſolō a iurō ⁊ petita ⁊ conceſſa non releuet. Dato aūt ꝙ abſolō a iurō releuaret abſolutum vt venire poſſit contra ꝯctum iuramento roboratū:prout pleriq₃ tenent de qbus.j.ſubijciā nihilominus vr̄ ꝙ in caſu nr̄o non releuet: nam cā ex qua cōpetit ius veniendi ꝯ ꝯctum:prout eſt abſolō a iuramēto ſupuenit de nouo poſt iudiciū incboatum:qꝛ poſt litis conteſtationem ſi litis ꝯteſtatio emanauit in hoc iudicio vel ſi non interuenit litis ꝯteſtatio pp naturam iudicij poſt actū qui ſolet ſeq poſt litis ꝯteſtatione₃ qui actus in ſummarijs cauſis in qbus litis ꝯteſtatio non reqriť h₃ vim litis conteſtatio.l.nihil arbi.⁊.l.nulla.C.de ꝓcu.qnimmo ſuperuenit ēt poſt ſnīam:qꝛ pendente cā applōnis vel forte poſt litem ꝯteſtatam vel habita ꝓ conteſtata in cā applōnis:ſed ius ſupueniens actori poſt litē ꝯteſtatā non conſideraꝶ ad ſnīam reportandā ſi ex cā de nouo orta ſupuenit vt eſt expreſſum in.l.nō pōt videri.ff.de iud.⁊ ibi glo.⁊ doc.maxīe in iure pſonali:vt hr̄ ibi ⁊ in.c.abbate ſane.de re iud.lib.vj.⁊ ꝑ bart. in.l.eadē.§.actio.ff.de excep.rei iu.ius.n. futurū ⁊ tractus futuri tpis non ſpectat ad iudice₃ nec pōt in iudicio reqr̄ deduci.l.nō quēadmodū.ff.de iudi.⁊.l.j.in ſi.ff.de vſu.

ſ ¶ His tñ nō obſtātibus in ꝯriū arbitror eſſe iuſtitiam. Nā Uin.vt refert ⁊ trāſit Ioā.an.in.d.c.cum ꝯtingat.vult ꝙ in terminis illius.c.cum contingat.iurm̄ ſit ibi ſeruandū ⁊ iuuet ꝯctum donec petaꝶ ⁊ concedaꝶ abſolutio.⁊ idem voluit Pe.de anch.in quodā ſuo ꝯſilio qd̄ ipſe refert in repe.c.canonū.de ꝯſti.in.xj.q.⁊ tenendo hāc opi.pōt rn̄deri ad rōnes in ꝯtrium adductas. Nam non eſt veꝝ ꝙ tūc dcm̄.c.nō erat ⁊ ſimilia iura.ſ.adducta eſſent ludibrio:nā ſatis operāt ꝙ vbi alr̄ ꝯctus erant ipſo iure nulli nec ex eis competebat actio vel exceptio virtute iuramenti ꝯctus validaꝶ ita ꝙ producit actionem ⁊ exceptionem:prout mā ſuadet ecce effectus magnus reſultans ex illis iuribꝰ.⁊ licet iſte effectꝰ poſſit tolli mediante abſolutione a iuramento non erit per ſona ludibrio:qꝛ abſolutio a iurō non conceditur ſine cauſa ſi enim iurans non leditur iurō ſeu ꝯctu iurato non obtinebit abſolōnem ⁊ remanebit effectus predictus reſultans ex illis iuribus in qbus ceſſante virtute iuri ꝯctus eſſent nulli etia₃ circūſcripta omni leſione.⁊ ppea dicta iura nō ſunt ludibrio nec impoſita verbis ⁊ ad verbum oino poſitum in d.c.Quis.poteſt rn̄deri ꝙ oino eſt ſeruandum rebꝰ ſic ſe hn̄tibus:prout hec conditio ſubintelligiť in iuramēto ⁊ ꝯtractibus vt hr̄ in.l.non quēadmodum.de iureiur.⁊ in.c.peruenient.eo.ti.⁊ in.l.ꝙ ſeruius.ff.de ꝯdi.ob cām.⁊ in.l.continuus.§.cum.quis.ff.de ver.ob.⁊ in.l.ſi.ff.qui ſatiſ.cogā. S₃ ſecuta abſolōne a iurō res ſic ſe non hn̄t merito ⁊c.

t ¶ Dato aūt ꝙ hec opi.nō ꝓcederet ita abſolute ſed ꝓualeret opi.ꝯria regulariter ⁊ conſequenter in illis termis dictoꝝ iuriū non poſſit peti abſolō:tamē fallit qn̄ interueniſſet dolus aduerſarij ex propoſito:nam iurm̄ non firmat cōtractū vt probaꝶ in.d.c.cu₃ contingat.in ſi.⁊ in.d.c.Quis a ꝯrio ſenſu ⁊ hr̄ in.c.verum.⁊ in.c.ſi vero de iureiu. quinimo in dictis iuribus dubitaꝶ an requiraꝶ abſolutio a iuramento an vo iurm̄ ſit ipſo iure nullum: ita ꝙ non liget de quo ēt ꝑ Io.an.in.c.j.de cōmodato.ſ₃ nō eſt pn̄tis inueſtigationis. Itē fallit qn̄ interueniſſ₃ dolus reipſa qui reſultat ex enormi leſione.nā ꝓut dicit.d.Ant.in.d.c.cu₃ contingat in quarto ſuo caſu ꝑncipali qn̄ deceptio eſt enormis iurās h₃ remedia veniēdi ꝯ iuramētū iuxta no.per glo.in.c.veni. ⁊ in iuribus ibi allegatis de iureiur. Et hoc qꝛ in enormi leſione preſumitur dolus ⁊ ſubeſt cauſa ſic preſumendi.ar.l. omnis.§.lucius.ff.que in fraudem creditorum ſm eum.

u ¶ Et idem quando interuenit enormis leſio voluit Pe.de ancha.in.d.c.cano.in.xj.q.col.lxxvij.dicens ſe ita conſuluiſſe ſenis vbi viget ſtatutum ꝙ nullus contractus vel quietatio facta per minore₃.xxv.annis valeat nec de eo reddatur ius niſi intercedat certa ſolēnitas:occurrit enim ꝙ patruꝰ dotauerat neptē in qngētis ⁊ neptis cū iuramento renunciauerat ſibi omne ius ſibi competens in hereditate paterna que valebat in quadruplo ſuper quo caſu concluſit ꝙ

poſſit peti abſolutio ſeu relaxatio a iuramento his rationi bus. Primo per regulam q2 iurm̄ non debet eſſe iniquita tis vinculū.c.q̄ntum de iureiur.ꝛ canone intercedere.xxij. q.iiij. Item dʒ habere tres comites.c.ꝛ ſi xp̄s de iureiur.ꝛ in canone aduertendum.xxij.q.iiij.ꝛ p glo.in auc.ꝙ eis de nup.quorum vnus eſt iuſtitia. Sed dicto caſu nō eſt iuſti tia:ſed euidens iniquitas ergo ꝛc. Itē paria ſunt ineſſe do lum ex propoſito vel re ipſa.l.ſiqs cum aliter de verb.obli. ꝛ.l.ij.§.circa de excep.doli. Iſto aūt caſu ineſt dolus re ipa ſaltem propter graue damnum:medū enim vſq ad quadru plum:ſed etiaʒ vſq a dimidia iura ſubueniū decep.l.ij.ꝺ re. ven. ſm eum ꝙ cōcurrit illo caſu ēt etas ꝛ ſexus muliebris ꝛ ꝯcludit ꝛ ꝯcludēdo ſubdit rōne:ergo euidētis iniqtatis ꝛ doli ſaltem re ipſa videtur relaxandum iuramentum.

x ¶ Sicut qn̄ per metum dolus enim ꝛ metus equiparātur quo ad reſciſſionem actus.c.pe.ꝛ.c. abbas ꝙ metus cā ſm eum:qui adducit ēt dictū Vincentij de quo ſupra que ver ba Petri de ancb.placent Panor.in.d.c.cum cōtingat col. xxvj.ꝛ reſpondit Pe.de ancb.ad no.per Jo.an.poſt Ja.de bel.in addi.Spec.in ti.de ſen.prola.§.vt autem.ꝛ in tit.de reſt.in integ.§.j.ad fi.j.col. Nam licet Jo.an.in ſimili qōne dicat ꝙ iurans obligatur iuramēto:q2 non dicit ꝙ nō poſ ſit peti relaxatio nec ipſe Pe.de ancb.negat ꝙ iuramentuʒ obliget ſm eū.d.aūt An.in dicto quarto ſuo principali vult ꝙ nō requiratur abſolutio:nam iurm̄ de ſeruando contra ctum vel de non veniendo ꝯ non trahitur ad enormem le ſionem:q2 enormis leſio ꝛ remedia exinde competentia vi dentur excepta ab hmōi iuramentis per ea que habentur in.c.quintauallis.de iureiur.vbi cōiter dicitur ꝙ ſiqs iurat nō venire cōtra laudum iuramentū non trahiſ ad enormē leſionem. Preterea dictum.c.cū contingat.ꝛ dictū.c. q̄uis exceptuat iuramentū dolo extortum vꝫ ergo exceptio proce dere ſiue dolus ex ꝓpoſito ſit ſiue re ipſa rōne enormis le ſionis ſm eū qui dicit hoc ꝓcedere non ſolū in minore ſed ēt in maiore dummō maior nō iuret nō venire cōtra etiam ratione enormis leſionis:nā tunc maior nō audiretur ſm eū:que quidem cſa non interuenit iuramento de quo agiſ.

y ¶ Et ſubdit prefatus.d.Ant.ꝓdicta ꝓcedere.ſ.ꝙ iuramen tum nō liget ēt ſi adijciat ꝙ omne id ꝛ totū qḋ plus vʒ do nat ꝛ donare intendit:licet in hac parte videatur loq de mi nore leſo ꝙ non curandū:quia dicta clauſula non interue nit in caſu noſtro. Sʒ interuenit clauſula ꝙ plus valet do nat ēt ſi excederet dimidiam iuſti precij. Maʒ intelligitur ſi parum excedit dimidiam iuſti precij:nō enim trahunſ dcā verba ad magnū exceſſum:ar.l.hec adiectio de verbo. ſig.ꝛ tex.cum glo.l.l.ꝛ ſi poſt tres.ff.ſiquis cautio.prout ꝛ in pro poſito no. Bar.in.d.l.ij.de re.vē.cum quo doc. cōiter tran ſeunt. Unde cū in caſu noſtro vltra dimidiā iuſti precij ſit magna ꝛ maxima leſio dicta cſa non releuat ꝛ dicta.ſ. p.d. Ant.in effectu ſequiſ Panor.in.d.c.cum ꝯtingat in.xxxj.ꝛ xxxij.col.q2 preſumiſ dolus ꝛ q2 iurans nō preſumiſ talem caſuʒ cogitantꝭ:ꝛ q2 iura cōiter excipiunt dolū ꝛ paria ſunt adeſſe dolū ex propoſito ꝛ re ipſa per iura ꝛ doct.ſupra ſm eum. ſm quē predicta ꝓcedunt non ſolum ſi verba ſunt in definita ſed etiam ſi verba ſunt generalia vt q2 iurauit nul la ratione vel cauſa venire ꝯ quia pn̄t intelligi ciuilꝛ ꝛ de bent ab eis excipi graues leſiones ar.optimum in.l.ſi credi tor.§.lucius.ff.mādati.ꝛ.l.aurelius.§.j.de lib.leg. ſm eum. Quinimo ēt ſi minor iuraſſet non venire contra rōne enor mis leſionis quicqd ſimpliciter dicat.d.Ant. vt ſupra poſ ſit tamen rōne enormiſſime leſionis venire ꝯ ſaltem peten do abſolōnem a iuramento:prout.n. poſſet quando inter uenit dolus ex propoſito.d.§.lucius. Ita ꝛ qn̄ re ipſa.d.l.ſi quis cum aliter.ꝛ hoc niſi appareat ex aliquibus circūſtan tijs ꝙ vere donare voluerit ibi in quo fuit leſus:ꝛ ſic pōt intelligi.l.ſiquis donationis.C.de contrahē.emp.in dubio aūt q̄ñcūq verba ſint late cōcepta nō pſumiſ animus do nandi:ſed potius verba fuiſſe appoſita ex cōſuetudine no ta.put h̄ dicit Panor.vbi ſupra adducens pro hoc notabi le dn̄i Specu.in ti.de emp.ꝛ vendi.§.nunc videndum.

z ¶ Facit ēt ad predicta qḋ no.dicit Ang.in ſua diſpu.que in cip.duo ad inuicem litigantes dicens ꝙ eſt cōſiderare eno: mē enormiorē ꝛ enormiſſimā leſionē nec ꝓmiſſo de non ve niēdo ꝯ rōne vnius leſionis trahitur ad aliaʒ:ꝛ ideo Imo. in.d.c.cū cōtingat.in.xxxiij.ſeu.xxxv.charta dum loquitur de minore dicit ꝙ ſi iurat non venire cōtra rōne etatis vel enormis leſionis ſibi nō preiudicat ſi leſio fuit multū exceſ ſiua etiam ſi adiecerit vel alia de cauſa:q2 talis clauſula vel

alia de cauſa vꝫ trahenda ad ſimilia vel non multū diſſimi lia per id qḋ habeſ in.c.ſedes de reſcript.ꝛ in cle.nō pōt de ꝓcur.ꝛ in.l.ſi.§.cui dulcia.ff.de vi.triti.ꝛ oleo lega. ſm eū dem Imo.qui ſe exemplificat dicendo ꝙ ſi iurauit non ve nire contra ratione modice ꝛ enormis leſionis poterit ve nire cōtra ratione valde enormis vt ſi rem valentē ducenta vendidi pro quinquaginta adducens etiaʒ no.per Bar.in l.ſi ſocietatem.§.arbitrorū.ff.pro ſocio.ꝛ ſic Imo.vult ꝙ cē ſeatur valde enormis leſio quando res cuʒ valet in quadru plum pluſq̄ʒ vendatur ꝓut contingit in caſu noſtro:ꝛ vult ꝙ iurans non venire contra ratione enormis leſionis poſ ſit venire contra ratione enormiſſime leſionis.

& ¶ Et ſic ex predictis vꝫ concludendū ꝙ lʒ iuramētū tollat remedium.d.l.ij.de reſ.ven.qn̄.n.leſio non multū exceſſiua vltra dimidiā iuſti precij ꝛ ita ꝓcedit opi.glo.ꝛ doc. in con trarium adducta nec peti tunc poſſit abſolutio a iuramento ꝛ ita procedat opin. Archi.ꝛ ſequa.de qua.ſ.tn̄ qn̄ eſt leſio multum exceſſiua vltra dimidiā iuſti precij:put eſt in caſu noſtro iuramētū non ipediat remediū.d.l.ſaltē petita abſo lutione a iuramēto que hoc caſu peti pōt ꝛ quidā volūt ꝙ petitio non requiratur ꝛ ita ꝓcedat opi.cum quo tranſit Jo. an.vt.ſ.retuli ꝛ opi.Pe.de an.ꝛ dn̄i Ant.ꝛ Panor. Qui bus adheſit iudex eccleſiaſticus a quo petita fuit abſolutio qui pronunciauit dictos iurantes in tali enormiſſima leſiōe non teneri vinculo iuramenti quominus poſſint ꝛ potue rint agere ꝛ in hac pte adheſit opi.d.Ant.ꝛ Panor.ꝛ ſub iunxit ad cautelaʒ ſi quō vinculo iuramēti tenentur ꝙ eos abſoluit ꝛ abſolutos remittit omni meliori mō ꝛc. ꝛ tn̄ hac parte ſatiſfecit opi.Pe.de anc.ꝛ tenentes abſolutioneʒ ne ceſſariaʒ:iuſtitia itaq iuuatur dictis auctoritatibus ꝛ ratio nibus prenarratis ꝛ dicta ſnīa abſolutoria put mihi dicitur trāſiuit in rē iudicatā:q2 lʒ fuerit appellatū coraʒ iudice ad quē ſed nō fuit appellatum ad iudicē a quo.put iura requi runt ita ꝙ dicta res iudicata facit ius inter partes.l.j.ꝛ.l.ꝙ iuſſit in fi.ꝛ quaſi per totum de re iudicata.ꝛ.l.res iudicata ff.de reg.iur.cum ſi.ita ꝙ ſimus extra omnem dubitationeʒ vtrum debuerit vel potuerit peti ꝛ concedi abſolutio.

9 ¶ Cū itaq ſit abſolō conceſſa nō poſſit ab ea per partē ad uerſam depꝛauari ꝙ eſt ſublatū obſtaculuʒ iuramenti ꝙ vi debatur impedire dictos ꝯctus:ꝛ propterea partes iudicis appōnis videntur eſſe in pronunciando pro appellatis cō tra appellantes non obſtantibus.ſ.in contrariū adductis.

z ¶ Nō.n.obſtat ꝙ in ꝯriū dicebatur ꝙ vbi ꝯctus rebora tur iuramēto non pōt veniri ꝯ q̄tumcūq ſit conceſſa abſo lutio a iuramento. Nam rn̄detur qḋ lʒ Ang.illud dicat ꝛ cū eo videamur tranſire Imo.tamen vt etiaʒ ſupra dictum eſt Jo.cal.ꝛ Pau.de lea.conſulendo fuerunt in ꝯria ſnīa:ꝛ ꝯ rium etiam voluerunt An.ꝛ Pet.de anc.ſi ſupra relata re cte ponderanſ:ꝛ ſi vera foret opi.Ange.ꝛ ſequa.ſepe inuti lis eſſet hmōi abſolutio:ideo illud dn̄i Ang.nō tranſit ſine dubitatione:ſed nolendo oīno ab eo diſcedere pōt pro con cordia diſtingui ꝙ aut ꝯctus ſubſtinebaſ ſolo iuramento:ꝛ tunc ſublato iuramento tollitur ꝯctus quia tollitur vinculū quo ſolo ſubſtinebatur ar.opti.in.l.ſtichum.§.naturalis de ſoluti.ꝛ.c.cum ceſſante.de appe.aut ſubſtinebatur etiā alio iure:ꝛ tunc ſublato iuramento daſ facultas intentādi illud remedium qḋ prius competebat ad reſciſſionem contractꝰ exemplum qn̄ quis fuit deceptus vltra dimidiam iuſti pre cij quo caſu contractus nō eſt ipſo iure nullus:ſed iuramē to ſublato poteſt agi conditione ex.d.l.ij.ꝛ.d.c.pe.ꝛ.d.c.cū dilecti.de emp.ꝛ ven.put ita formalr diſtinguit Panor.in d.c.cū ꝯtingat in.xij.col.que diſtinctio vꝫ effectualr tollere dictū Angeli ꝙ ipſe Panor.ſequutus fuerat ꝛ approbare dcm̄ Jo.cal.ꝛ Pau.de lea.ꝙ priꝰ dixerat nō placere qḋ nō vꝫ diſiſſe fuiſſe ſue mētis ar.l.nō ad ea.de condi.ꝛ demon.

a ¶ Quare dici pōt put alō legendo.d.auc.ſac.pube.dicebā ſequendo vt arbitrabar mentē ipſiꝰ Panor.qḋ q̄ñq ꝯctus nō firmaſ iuramēto ſed ſubſtenteſ eo reſpectu q2 ꝯctus ar tatur ad ſeruandū ꝯctum:lʒ in validū ſolo timore periurij vt in termis.c.primi.ꝛ.c.debiti de iureiurādo.ꝛ.c. ſigni.de priui.ꝛ tunc ſublato iuramento ꝛ ſic ꝓcedat rō ꝛ primū mē brum Panor.ſi vero ꝯctus erat de ſe validus ſed aduerſus eū mediantibus aliqbus remedijs ꝓditis in iure que tollū tur p iuramēta vt in exēplo Panor.de.d.l.ij.ꝛ ſic in termi nis noſtris ꝛ in alio ſuo exēplo in ꝯctu inito p metū ꝛ tunc ꝓcedat ſm eius mēbrū ꝛ ſiſꝛ ſi minor valide contineret ēt ſine iuramēto:ita qḋ iuramētū tolleret ſolā reſtitu. in inte grum tunc abſolutione petita poſſit peti reſtitutio: quia

ceſſet

ceſſat cā piurij in qua ſe fundat tex.in.l.j.C.ſi aduer.vē.Si vero ꝯctus erat alˀs inualidus ſʒ validaᷓ per iuramēta vt in termis.d.c.cū ꝯtingat.ꝛ.d.c.ꝗuis ꝛ aliquo caſu in termis dicta auc.ſac.pub.ꝛ tunc qꝛ ꝯctus ſubſtineᷓ vīculo ſuūpſiꝰ qꝛ eſt de ſe validꝰ:ſʒ illud vinculū ſit cātum mediāte iuramēto ꝛ tūc ſublato iuramēto p abſolōnē remanet ꝯctus firmus ꝛ validus:ꝛ h̄ caſu poſſit ꝓcedere opi.Ant.ꝛ ſequaciū.

c ¶ Prout alˀs lʒ pactū nudū firmeᷓ coherentia ꝯctus remanebit firmū lʒ poſtea ꝯctus tollatur puta ſolōne ꝛ demonſtraᷓ naturali rōne quā ſufficit adducere.l.ſcire opʒ.§.ſufficit.ff.de excuſa.tu.qꝛ qñ aliquid eſt meſſe productū ſublata cā ſua efficiēti illud nō tolliᷓ: patet quia ſublato patre ꝛ matre nō tolliᷓ filiꝰ ita ſublato iuramento non tollitur ꝯctus ꝛ eius validitas dato ſine preiudicio veritatis ꝙ ipſa validitas fuerit cauſata ex ipſo iuramēto:lʒ ēt dici poſſit ꝙ ipſa validitas nō ꝓcedat imediate poſt iuramentū ex ipſo iuramento ne alˀs ſequaᷓ reatus periurij non tñ eſt inſiſtenduʒ in hoc tertio mēbro:qꝛ nō reſpicit caſum noſtrū q adaptaᷓ ad ſcōm mēbrū ꝛ per ꝯñs ꝙ ꝯceſſa abſolutione poſſit veniri ꝯ ꝯctuʒ qui nō validatur iuramēto ſʒ ſi iuramentū aliqd opabaᷓ ſolum īpediebat remediū reſciſſiuū dicti ꝯctus pōt ēt dici euitando dictas opi.ꝙ in caſu noſtro iuramentū nō ligabat enormiſſimā leſionē prout voluit.d.Ant.ꝛ ſequa.ꝛ quicquid ſit de iure in hac dubietate lata eſt ſnīa per iudicem q iudicauit ipſos iurātes nō teneri vinculo iuramenti que ſnīa facit eius iter partes vt p̄dixi.Nec a dicta declaratione recedit ipſe iudex:lʒ ad cautelā ſubiungat abſolōneʒ ſi legaret ꝛ per hanc viā poteſt ēt rñderi ad.l.non pōt videri:qꝛ ſi iuramentū nō ligabat:prout ſnīauit iudex eccleſiaſticus non ipediebat remediū dicte legis.ij.ꝛ ſic nullū ius de nouo ſuperuenit:ſed declaratur retro competijſſe per dictam iudicis ſententiam.

d ¶ Sed dato ꝙ per ſnīam abſolutereᷓ a iuramēto nō declararetur iuramentū nō ligare nihilominus remediū competens ad reſciſſionem ꝯctus non oriᷓ ex abſolōne a iuramento:ſʒ ex leſione enormi q̄ nō emanat poſt abſolōnē ſeu tpe abſolōnis a iuramento:ſʒ emanauit retro tpe ꝯctus.Et iō ꝓdeſt ad victoriā ꝯſequendaʒ p regulam que tradiᷓ in.d.l.non pōt videri p glo.ꝛ doct.ꝛ in.d.c.abbate ſane ꝛ in.d.§.actiones p bar.vʒ ꝙ vbi ſupuenit eius ex cā de p̄terito.Lʒ ſupueniat poſt litē conteſtatam,ꝓdeſt ad victoriaʒ reportādā:prout ſimplr̄ dicunt cōiter doc.in dictis iurib⁹:ꝛ licʒ Ang.in.d.l.non pōt videri diſtinguat in debito conditiōali ꝙ aut cōditio retrotrahiᷓ aut non qꝛ ſi retro.non trahiᷓ limitat nō ꝓcedē dictaʒ regulā ꝛ ſic nō ꝓdeſſe ius de nouo ſupueniēs:tñ pau.de ca.ibidē dicit ꝙ dcā limitatio ſibi nō plʒ nec vꝫ eſſe de mēte glo.ꝛ doc.ꝛ vꝫ eſſe ꝯ.l.ſi rem.§.ſi.de pig.act.vbi ſolō debiti non trahiᷓ retro. immo operatur vt ex nunc nec ibi actio pignoratitia fingiᷓ nata a p̄ncipio.Sʒ ex traditiōe pignoris prius facta.ꝛ iſtud ſufficit ad condemnationē vt ibi.ꝛ idē dicit ēt vbi eſſet legatum coditionale p quo facit quia ſolō conſiſtebat in.d.§.ſi.in ptāte debitoris.ꝛ cōditio ptātiua ēt in ꝯctibus nō trahiᷓ retro.l.q potior.ꝛ l.q balneū.ff.qui po.in pig.habeanᷓ.Et inſup non appet in.d.§.ſi.ꝙ debitū illud reſultaret ex ꝯctu magis ꝗ̄ ex vltima voluntate.cuʒ ēt p legatis potuerit teſtōr ſua bona obligare.Quinimo ſunt tacite obligata.l.j.ꝛ.ij.C.cōia de leg.verius itaqꝫ vꝫ ꝙ ſufficiat ius ſupuenire in iudicio ex cā de p̄terito ēt ſi ſit talis q̄ nō trahiᷓ retro:lʒ in caſu noſtro non videaᷓ hoc neceſſariū qꝛ iuramentū videbaᷓ potius impedire exercitiū actionis ꝗ̄ eius ortū.ꝛ ſaltē non eſt neceſſariū attenta dicta ſnīa in primo ſue capite.vt.ſ.ponderato.

e ¶ Reſtat itaqꝫ firma concluſio ſupra facta ꝙ non obſtāte dicto iuramento pōt reſcindi dictus ꝯctus propter dictam enormiſſimam leſionē.ꝛ in hoc facio principale fundamentuʒ.Et ideo dico ꝙ partes iudicis ſunt in cōfirmando p̄mam ſnīam ꝓnunciando male appellatū ꝛ bene iudicatū qꝛ tñ cautus iudex nō exprimit cām in ſua ſnīa.c.ſicut.de re iudi.ꝛ ibi per Jo.an.ꝛ doc.ꝛ per Spec.in tit.de ſen.§.qualiter.ver.reum.putarem cautuʒ eſſe ꝙ deferret iuramentum ipſis actoribus ſuper illo pacto de retinendo ſuper quo: an delatū releuet ad plenā ꝓbationeʒ me ad p̄ns non intromitto.nec expedit.ſed que ex abundanti fiunt.ꝛ non nocēt C.de teſta.l.teſtamentum.ꝛ.ff.de reg.iur.l.que dubitatiōis cauſa.ꝛ.l.ſi pupilli.§.j.de nego.geſtis. Laus deo.

¶ An quedam dos veniat reſtituenda fratribus mulieris vigore teſtamenti eorum patris.

¶ Conſilium cclxxxix.

In noīe domini noſtri ieſu xp̄i.¶ Viſis nōnullis inſtrīs publicis ad me delatis vʒ inſtrō teſti Angeli chiocce ꝛ inſtrō ꝓmiſſionis dotis p matrimonio ꝯhabendo inter dñam Clarā Angeli predicti ꝛ Bartholomeum Santoli ꝛ inſtrō cuiuſdā refutationis facte per dñam Antianā Joanni ꝛ Leonardo filijs dicti Angeli ꝛ inſtrō teſti conditi per dictā dñam Claram.ꝛ viſis quibuſdam ſcriptis in modū petitionis hincinde ꝓductarū.ꝛ auditis verbo ipſis conſultantibꝰ p informatione facti:qꝛ ex ipſis inſtrīs nō plene diſcernebaᷓ facti ſeries.ꝛ ſup quibus extabaᷓ.ꝛ que forēt dilucidāda:qui conſultantes p̄mo nolebāt verba facere:tandē qꝛ nō plene informatus nolebā quicꝗ̄ ſcribere ipſi rei ſeriē explanarunt:itaqꝫ iuxta eorum in facto informationē ꝛ quatenus ex ſcripturis percipio diſcutiā que in hoc negocio veniūt meo iudicio dilucidanda.

a ¶ Et aſſumendo primo id qđ petitur pro parte Joannis ꝛ Leonardi predictoꝝ qui petūt eiſdē reſtitui.c.florenos datos in dotem dicte domine Clare Santolo ipſiꝰ olim dñe Clare ſocero ꝛ iocalia.ꝛ res eidē traditas vna cuʒ dcā dña Clara que oīa p̄tēdunt eiſdē ioāni ꝛ leonardo debita vigore teſti dicti Angeli cōis patris ipſoꝝ ꝛ dicte dñe Clare.ꝛ etiam pretextu conuentionis inite in ꝯctu premiſſionis dotis.Videndum eſt itaqꝫ an dictus Santolus vel ipſo mortuo ſui heredes teneantur predicta que vt ſupra petuntur pro parte dictorū Joannis ꝛ Leonardi eiſdem reſtituere.

b ¶ Circa qđ eſt ante oīa aduertendū ꝙ ex his que ad me delata ſunt nō apparent dicta centū.ꝛ alia que petuntur peruiniſſe ad dcm̄ Santolū:qꝛ nō eſt adductū inſtrʒ ſolutionis ſeu traditiōis ſeu refutatiōis p̄dictorū.nihilominꝰ mihi dī ꝛ p̄ſupponiᷓ apparere ſolōnem dictoꝝ centum de qbus fuerunt ſoluti.xxv.flore.per tutores dicte dñe Clare ꝛ dictorū Joānis ꝛ Leonardi.ꝛ per quēdā tertiū de eorum pecunia ꝓpria.Ita ꝙ preſupponitur dicta centum perueniſſe ad dictum Santolum pro parte de pecunia hereditaria ſeu dictorū pupilloꝝ.ꝛ p parte extrinſecus.Videamus itaqꝫ an dicti Joānes ꝛ Leonardus fundent eorū intentioneʒ.Et ꝓfecto ipſos reperio inſtitutos heredes vniuerſales in teſtamēto dicte dñe Clare lex quo capite ipſi poſſent clare ꝛ aperte fundare ſuā intentionē vt heredes dicte dñe Clare ſi vellēt hr̄ditatem ipſius adire cū conſtet ſoluto matrimonio dotē in pecunia numerata conſiſtentē poſt annuʒ reſtituendā eſſe heredibus mulieris.l.vnica.§.ex actio.ꝛ.§.accedit.C.de rei vxor.ac.ꝛ.C.ſolu.ma.l.i.ij.ꝛ.iij.cum ſim.

c ¶ Sed qꝛ dicti Joānes ꝛ Leonardus non amplectuntur hoc caput eo vt arbitror p̄textu qꝛ not.ſit fortaſſe teneri ad relicta facta in teſtamento dicte dñe Clare.iō eſt videnduʒ an eis opitulentur alia iura quibus ipſi vtūtur.Et capiendo inſtrm̄ dotale aduertendum eſt ꝙ dictus Santolus nō promiſit reddere ꝛ reſtituere dictam doteʒ.ꝛ alias res dcis Joānes ꝛ Leonardo.ſed ꝓmiſit p̄dicta reſtituere dicte domine Clare:vel cui de iure cōpeteret:ita cātat dictū inſtrm̄ qđ per vtrāqꝫ partē eſt trāſmiſſum.Cōſtat aūt ꝙ nullo iure dos ſororis eſt reſtituēda fr̄ibus niſi ſint hr̄des ipſius ſororis.iō vigore dcē ꝓmiſſiōis cōſtat ꝙ nullo mō pñt fundare eoꝝ intentionē niſi alio iure fundetur.Propterea eſt deueniēdū ad aliud caput ꝙ p̄dci amplectūtur.vʒ ad teſtm̄ dicti Angeli eoꝝ p̄ris.Circa qđ eſt p̄mittendūʒ ꝙ dcm̄ teſtamentum nullatenus reſpicit dictos.xlv.flore.promiſſos per dictos tutores de quibus teſtator nihil diſpoſuit.

d ¶ Circa alios ſūt.xlv.florē. auri ꝛ circa iocalia ꝛ ornamēta in teſtō relicta vꝫ prima facie poſſe dici ꝙ dci Joannes ꝛ Leonardus ea petere poſſint tanꝗ̄ eis relicta in teſtō paterno in quo dicta dña Clara fuit onerata dictis.lv.florē.ꝛ dictis iocalibꝰ ꝛ ornamētis ꝛ effectualr̄ rogata de reſtituēdo dcis ſuis fr̄ibus ſi ipſa deceſſerit ſine liberis.Cōſtat.n. ꝙ nedū heres in re certa inſtitutꝰ: ſʒ ſimplex legatariꝰ pōt grauari fideicōmiſſo ꝛ ei ſubſtitui:ꝓut hr̄dibus.l.vt hr̄dibus.ꝛ.l.iperator.de le.ij.ꝛ inſti.de ſingulis rebꝰ p fideicōmiſſum relic.§.j.cū multis ſi.ita ꝙ ex h̄ vꝫ fundata eoꝝ intētio.Sed dictū fundamentū euacuatur pluribus medijs.p̄rio ꝛ principalr̄:qꝛ dato ſine p̄iudicio v̄itatis ꝙ dcā dña Clara potuerit in p̄dictis onerari ꝙ qualr̄ procedat.j.ſubijciam:nihilominus ex dicto teſtō oritur hoc caſu actio perſonalis aduerſus perſonam oneratam:vt hr̄ in dictis iuribus.ꝛ in.l.j.ꝛ.ij.C.communia.de leg.Nec vllo pacto datur

actio ex teſtõ aduerſus dcm̃ Sãtolũ vel ei⁹ hr̃des ⁊ h̃ cla-
riſſimũ:ideo nõ inſtãdũ. Unde cõſtat ꝙ actione ex teſtõ nõ poſſũt
Sãtola vel ei⁹ hr̃des cõueniri vt pdcã reſtituãt ⁊ cõſtat luce
meridiana clari⁹ odnci. vr̃ ꝙ petitio dictoꝝ Joãnis ⁊ Leo
nardi careat fundamẽto niſi forte vellet quis arguere cõiũgẽ-
do ꝓmiſſionẽ factã per dcm̃ Sãtolũ cũ dicto teſtõ q: Sã-
tolus ꝓmiſit dictã dotẽ ⁊ res dcẽ dñe Clare reſtituere ſibi
dñe Clare aut cui de iur̃ cõpeteret. Sz vigore teſti de iure
cõpetere vr̃ dictis Leonardo ⁊ Joãni:ergo eis cenſeat̃ fcã
dcã ꝓmiſſio vigore dictoꝝ verborũ aut de iure competeret.

e ¶ Sz certe dictũ fundamentũ ruit pluribus medijs. Pri-
mo q: dicta verba ſunt intelligẽda ſm̃ ſubiectam materiaʒ.
ar.l.ſi vno in prin.cuʒ ꝯcor.ff.locati.⁊ eas cãs. de ꝯdi.⁊ de-
mõ.⁊.l.ſi ſtipulatus.de vſur.⁊ ſic intelligẽda ſunt ſm̃ natu-
ram dotis quaten⁹ dotẽ ꝯcernũt:q̃ nã dotis eſt vt reſtituat̃
ipſi mulieri vel eius hr̃di ſeu cui ipſa ius cõceſſerit.⁊ qñqʒ
eius patri qñqʒ danti dotẽ.l.ij.in prin.⁊.§.qd̕ ſi in patris.
ſo.ma.⁊.l.dos a patre ꝓfecta.C.eo.ti.⁊.l.vnica.§.accedit
§.videamus.C.de rei vxo.act.⁊.l.ex morte in fi.C.de pact.
ꝯuẽ.⁊.l.auia.C.de iure do.cũ ſi.ergo ita ſunt interpetrãda
dcã v̾ba. Et maxime q: dictis ioanni ⁊ leonardo nõ debet̃
aliqd ex dcõ teſtõ tãqʒ dos.ideo cũ dictus ſantolus ꝓmittat
reſtituere dcãs dotes cui de iure cõpeteret teſtõ eſt intelli-
gendũ cui.ſ.cõpeteret teſtõ dotium pdictarum.merito nõ
referunt̃ dicta v̾ba ad illud ius ex teſtõ depẽdẽs. Et maxie
cum ſtipꝯones ſint ſtricti iuris:⁊ interpetrãde ꝯ̃ cuʒ qui ex
ſtipꝯone vult niti.ar.l.quicqd aſtringende.§.j.ff.de ver.ob.
⁊.l.veteribus.ff.de pac.⁊.l.labeo.ff.de ꝯ̃hẽ.empt. Preterea
regl̕r ſtipꝯo alteri fcã non vʒ.l.ſtipꝯo iſta.§.alteri.ff.de ver.
ob.⁊ inſti.de inutil.ſtip.§.alteri.⁊.§.ſi qs alij. ⁊ eſt expꝛeſſum
in ſtipꝯone in.l.pactuʒ.C.de pac.ꝯuẽ.ideo non ſunt referẽda
dicta v̾ba ad alios qbus ex nã dotis non hr̃et fieri teſtõ ne
reddatur ſtipꝯo inutilis.ar.l.quotiens in ſtipꝯonibus.ff.de
ver.ob.⁊.l.quotiens in actionibus.de reb.dub.⁊.l.iij.ff.de
mili.teſt. Et ſi qs forte dixerit ꝙ põt quis ſtipulari ſibi aut
tertio:q: pſona tertij cenſet̃ adiecta ſoꝯoni.l.cum q ita.§.q
ſibi.ff.de ver.ob. Et ſic ita intelligẽdo ille cui de iure dẽret
fieri teſtõ dictaruʒ rerũ cenſeat̃ adiectus ſoꝯoni vt ei recte
ſoluat̃ q: rñdetur ꝙ ⁊ ſi extranea foret dcã interpetratio di
ctoꝝ v̾boꝝ.nihilominus ſi ꝓcederet nõ releuaret ꝓpea di
ctos ioãnẽ ⁊ leonardum q: lʒ adiecto recte ſoluatur vt.d.§.
qui ſibi.⁊.l.vero ꝓcuratori.§.interdũ.⁊.l.qd̕ ſtipulatus i fi.
ff.de ſol.nihilominus ipſi adiecto non cõpetit actio nec pe
tere põt.d.l.qd̕ ſi ſtipulat⁹ i pn̄.⁊ facit.d.§.interdũ.⁊.l.ſʒ ⁊
ſi.§.ſi mihi.ff.de conſti.pecu.⁊.l.cui recte.ff.de nouat.

f ¶ Nec ẽt poſſũt inſtare dci ioãnes ⁊ leonardus ꝙ tutor põt
ſtipulari pupillo.d.l.ſtipꝯo iſta.§.ſi ſtipuler. Unde q: forte di
cti tutores dñe clare ſtipulãtes erãt ẽt tutores dictoꝝ ioã-
nis ⁊ leonardi:ideo potuerint eius ſtipulari. nã rñdet̃ qd̕ di-
ctus.§.ſi ſtipuler.loqtur in eo caſu quo tutoris intereſt ſti-
pulari pupillo qd̕ intereſſe nõ video verſari in caſu noſtro.
Preterea ⁊ clari⁹ ipſi ſtipulant̃ tanqʒ tutores dñe clare nõ
tanqʒ tutores dictorũ leonardi ⁊ ioãnis vt ex tenore inſtri
euidẽter appet.ideo nõ ꝓcedit.d.§.ſi ſtipuler q loqtur qñ vt
tutor ſtipularet̃ iuxta ea que hñr ibi.⁊ in.l.poſt mortem.ff.
de admi.tu.⁊.l.qd̕ poſt mortem.ff.quando ex facto tutoruʒ
⁊.l.j.§.nunciatio.ff.de no.ope.nunc.

g ¶ Ex qbus arbitror intrepide ꝯcludenduʒ ꝙ dci ioãnes ⁊
leonardus nullũ penit⁹ hʒ regreſſum aduerſus dictũ ſanto
luʒ vel eius hr̃des vigore dicti ꝯ̃ctus dotalis.nec ẽt vigore
teſti dicti angeli eoꝝ pr̃is. Opʒ itaqʒ ꝙ vel ipſi adeãt here-
ditatẽ ipſius dñe clare vel eã repudiẽt ⁊ expectent ꝙ alius
adeat ⁊ aduerſus illũ hr̃dẽ petãt dcm̃ fideicõmiſſum ſi qd
ex illo eis debet̃.vel faciãt ꝯſtitui curatorẽ bonis tanqʒ cre
ditores hr̃ditarie iuxta.l.j.ff.de curatore bo.dã.⁊.l.ſi qs iſti
tuat̃.de hr̃di.inſti. Sed tũc eſſet videndũ de ltia dicte dñe
clare q: ſuper ltia non potuit grauari.l.qm̃ in prioribus.C.
de inoffi.te. Preſupponi aũt vr̃ ꝙ hr̃ditas dicti angeli vale
bat.dc.aureos ⁊ erãt qnqʒ filij:ita ꝙ eorũ ltia erat dimidia
vt in auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſtõ.ita ꝙ de.dc. aureis le
gitima dicte dñe clare ſm̃ hunc computuʒ fuiſſet.lx.aureo
rum in qbus non potuit a teſtõre grauari. Et forte aliqʒtu-
lũ augeret̃ ltia dicte dñe clare ꝓp dotes quas forte hũerãt
alie ſorores q̃ in ſucceſſione ab inteſtato habuiſſent illas do
tes ꝯferre volẽdo ſuccedere.ff.de col.dotis ꝑ totum.⁊.l.j.⁊
l.filie dotẽʒ.⁊.l.aut liberis.⁊ auc.ex teſtõ cum ſi.C.de col.⁊
mediante collatiõe augeret̃ valor hr̃ditat̃ ⁊ in plus ſucceſ-
ſiſſet dicta clara:ideo eo reſpectu videretur augumentari ltia

q̃ cõmẽſurat̃ ei in quo qs ſuccederet ab inteſtato.l.cũ q̃rit̃
⁊.l.parẽtib⁹.⁊ auc.nouiſſima.C.de inoffi.teſt. Quaten⁹ ergo
ſe extẽdit ltia dicte dñe clare non vʒ onus dicti fideicõmiſ
ſi relicti in teſtõ pr̃no.nec eo ptextu poſſũt aliqd petere dicti
ioãnes ⁊ leonardus vſqʒ ad ꝯcurrẽtẽ qn̄titatẽ ltie ꝑ.d.l.qm̃
in priorib⁹:ideo eſſet vidẽdũ qn̄tũ fuerit relictũ ſeu ꝯceſſum ꝓ
iocalibus ⁊ ornamẽtis dicte dñe clare vigore dci teſti pr̃ni.
Et quatenus excedũt qn̄titatẽ ltie eatenus poſſent petere
aduerſus hr̃des dicte dñe clare ſi q forẽt vel aduerſus cu-
ratoreʒ ſi daret̃ hereditati iacenti ⁊ hr̃des vel curator bonis
datus hr̃et repetere aduerſus dictũ ſantolũ ſeu eius hr̃des
illud qd̕ eſſet reſtituẽdũ dictis ioãni ⁊ leonardo ſubſtitutis
dicte dñe clare. Nã ſup illo ꝙ debet̃ dictis ioanni ⁊ leonar-
do non valẽt legata fcã in teſtõ dcẽ dñe clare. Nam credito
res pferunt̃ legatarijs.l.ſi.§.licentia el.j.C.de iure deliber.
Nec valent legata fcã vltra vires hr̃ditarias.l.j.§.ſi is q q̃-
dringenta.ff.ad treb.dummodo heres hodie ꝯficiat inuen
tariũ alr̃s hodie teneretur inſoliduʒ legatarijs in auc.de he
re.⁊ fal.§.ſi vero non fecerit inuentarium.

b ¶ Aduertendũ tñ eſt ꝙ circa illos.xlv.flo.quos dederunt
in dotẽ dicti tutores dicte dñe clare nullũ ius cõpetit dcis
ioãni ⁊ leonardo vigore dicti teſti vt de ſe euidentiſſime cõ
ſtat. Unde ſolũ ꝑ hanc viã poſſũt petere ſi quid reſtat.ſ.legiti-
mam de.lv.aureis iũctis cũ iocalibus ⁊ ornamẽtis in teſtõ
relictis dicte dñe clare. Conſulendũ aũt eẽt dictis ioãni ⁊
leonardo ad euitãdos dictos circuitus ꝙ adirẽt heredita-
tẽ dcẽ dñe clare ⁊ ꝯficerẽt ltie inuẽtariũ:nam tũc recta via
actione ex ſtipꝯone agere poſſent ꝯ̃ dcm̃ ſantolũ vel ei⁹ hr̃-
des ſi ipſe eſt defunct⁹:⁊ repetere dictas dotes ⁊ iocalia ⁊
ornamẽta detractis tñ illis.xxiij.flore.de qbus ꝯuẽtuʒ fuit
ꝙ detraherẽtur ꝓp expẽſas q̃ immehãt aũ tpꝰ matrimonij
ꝯ̃hendi ꝙ pactũ valuit cũ onus alimẽtandi nõ ſpectaret in
terim ad dictũ ſantolũ:ſʒ de ſuo erat alimẽtanda ⁊ inſuper
ex dicto ꝯ̃ctu in ſe toto cõſiderata efficiebatur melior cõdi-
tio dicte dñe clare cũ ẽt detractis dcis.xxiij.flo. ipſa conſe-
quebatur vltra qʒ ſibi p̄ri⁹ cõpeteret. Et maxie hoc ꝓcedit
q: nõ dr̃ a pn̄.in dcõ ꝯ̃ctu ꝙ dicti tutores ꝓmitterẽt dictos
xlv.flore.ꝓ dotibus:vñ vr̃ ſenſus dicti ꝯ̃ctus ꝙ.lxxvij.ſint
ꝓ dote ⁊.xxiij.ſint in recõpẽſatione ſumptuũ ſi cõtingat di
ctã dñam clarã tpe cõuento recipere vinctũ a dicto ſantolo
debebunt itaqʒ per hanc viam dicti Joannes ⁊ leonardus
hr̃e a dicto ſantolo dcõs.lxxvij.aureos ⁊ iocalia ⁊ ornamen
ta ⁊ quatenus eis debetur vigore dicti teſti paterni ſm̃ cõ
ſiderationem.ſ.factam poterunt ſibi ipſius ſoluere per.d.
l.ſi.§.in computatione.⁊.§.ſin vero ⁊ ipſe.C.de iure delib.
⁊ de reſiduo ſatiſfacere legatarijs ⁊ expenſe funeris q̃ dñr
facte ꝑ dictũ ſantolũ ſeu eius hr̃des. Et ſi qd reſtaret vltra
funeris ipenſam que aũ oĩa eſt detrahẽda.ff.de reli.⁊ ſum.
fu.l.pe.⁊ ad.l.fal.l.j.§.ſi.⁊ inſti.eo.ti.§.ſi.⁊ no.glo.in.d.§.in
cõputatione. Lʒ in caſu iſto nõ ſit tãta ꝙ hẽat obeſſe credi
toribus:ideo eam non conſideraui dũ locutus fui de credito
teſtamentario dictorum ioannis ⁊ leonardi. Et vltra legata
illud ſpectabit ad dictos leonardum ⁊ ioannem hr̃des p̄re
dictos ⁊ pro ſe retinebunt. Sin v̾o non ſufficeret pro oĩb⁹
vʒ pro funeris ipenſa ꝓ dicto debito teſtamẽtario ⁊ ꝓ dcis
legatis diminuẽtur legata vſqʒ ad vires hr̃ditarias ꝑ.ſ.dcã.

i ¶ Et ex pdcis declarãtur eẽ oĩa q̃ petũtur ꝓ p̄te bartholo
mei ⁊ dñe antiane ⁊ ꝓ p̄te dicti ſantoli ſeu eius hr̃dum pro
qua p̄te petũtur.iiij.flore.ꝓ funeris ipenſa qui debẽt reſti-
tui vt dcm̃ eſt. Itẽ petũtur.xxiij.aurei vigore pacti in ꝯ̃ctu
dotali appoſiti:q non ſunt petẽdi:ſʒ poſſũt vti retentiõe ipſi
hr̃des ſantoli vigore dicti pacti:ar.l.ſi vnus.§.pactus ne pe
teret.ff.de pac.⁊.l.ſi cõuenit.⁊.l.ex morte de pac.conuẽ.⁊ ꝑ
ſupradicta. Itẽ petũtur.xlv.flo.relicti dicte dñe antiane in
teſtõ dicte dñe clare.⁊.xx.flor.relicti in eodẽ teſtõ dcõ bar
tholomeo:que relicta eis debẽtur ſi ſuppetunt vires hr̃di
tarie:alr̃s quatenus ſuppetunt ⁊ nõ vltra ſi conficitur ꝑ he-
redes ltie inuentariũ alr̃s integre deberẽtur ꝑ.d.§.ſi v̾o nõ
confecerit inuẽtariũ in auc.de hẽ.⁊ fal. Iteʒ petit̃ ꝓ p̄te p̄re
dicta ltia dicte dñe clare que quidẽ ltia nullatenus ad eos
ſpectat:ſed ad hr̃des dñe clare vt in iure eſt notiſſimũ:ve-
rũ aũt eſt ꝙ ꝓdeſt eis legittima dicte dñe clare ad diminuẽ
dum relictũ factũ a dicta dña clara in teſtõ pr̃no vt ſic me-
diante legittima iuuentur relicta facta in teſtõ domine cla
re dictis antiane ⁊ bartholomeo. Et ad hunc finẽ eſt credẽ
dum ꝙ petat̃ dicta legittima alr̃s ipſa petitio eſſet deriſoria
ex quibus apparent declarata ⁊ dilucidanda oĩa que verſa
bantur in hac conſultatione. Laus deo.

¶ An

¶ An excluſa per ſtatutum a ſucceſſione cenſeatur excluſa
a legitima. Item vſq; ad quantam quantitatem arbitrari
debeat congrua dos.

¶ Conſilium. .ccxc.

In noīe dn̄i noſtri ieſu
xpi. ¶ Ardua plurimū ⁊ ſatis dubia ⁊ ſubti
lis vr̄ huius thematis prima ꝯſultatio:nã ꝓ
parte negatiua ꝙ dicte filie non poſſint pe
tere ſupplementū ltie:licet multa poſſint ad
duci. Duo tn̄ principaliter vr̄ vrgere que in mediū addu
cam alijs obmiſſis. primo q2 ius agendi ad ſupplementum
ltie conceditur illis perſonis ⁊ illis caſibus que ⁊ quib9 ca
ſibus teſtā alr̄s ſubuerterentur vt eſt tex.in.l.oimodo.C.de
inoffi.teſt.in prefatione ipſius ⁊ ibi liceat vero his perſonis
que teſtm̄ inofficioſum vel alio mō ſubuertendū queri pote
rant id qđ minus ⁊c.⁊ in.l.que nuper ibi illis perſonis que
ad inofficioſi teſti querelam prioribus vocabant legibus:⁊
in.l.qm̄ in priorib9 in prin.e.tit. Sed iſte filie non hn̄t h
caſu ius ſubuertendi teſtm̄ ſi non fuiſſet ꝓditum remediū
agendi ad ſupplementum vt probabo ergo non poſſint et̄
petere ſupplementum legitime:qđ autem non poſſent ſub
uertere teſtm̄ appet q2 licet alia ſit ſucceſſio teſtāria alia ab
inteſtō tā ius ſuccedendi ꝯ teſtm̄ regulat a iure ſuccedendi
ab inteſtō vt ꝓbat tex.in.l.j.§.vocant ibi eo iure ⁊ ordie ⁊c.
⁊.§.pe.ff.d ꝯtra.⁊.l.j.§.recte.ff. ſi tabule teſti nulle extabūt.
Et idō qui nō ſuccedit ab inteſtato non ſuccedit veniendo
ꝯ teſtm̄:q2 excluſus ab inteſtō cenſet excluſus ab ipugna
tione teſti prout voluit Bar.in.l.fi.ff.ad tertu.⁊ Bal. in.l.
gallus.§.⁊ quid ſi tm̄.ff.de libe.⁊ poſthu.loquentes in filia
excluſa a ſucceſſiōe ab inteſtō per ius mūicipale pp maſcu
los.⁊ Bal.dicit ſe ꝯſuluiſſe in ſtatuto florentino:⁊ idem tz
Ang.ibi dicens ꝙ cā inteſtati regulat ius rumpendi teſtm̄
l.pr̄ filium de inoffi.teſt.l.⁊ illud.§.j.de ꝯtra.⁊ cui non debe
re legitima non rumpit.l.cū querit.C.de inoffi.teſta.⁊.l.
poſthumus.§.ſiquis ex his.ff.eo.ti.ſm eundem Ang.in.d.
§.⁊ quid ſi tm̄.qđ ⁊ firmat Paul.de ca. ibidē adducēdo.d.
l.j.in prin.de contrata.⁊.l.poſt mortem.eo.ti.vbi qui ab in
teſtō non ſuccedunt non rumpunt teſtm̄ per cōtratabulas
cum dicta remedia procedant a pari ſm eum ad h.d.§.vo
cantur.⁊.l.ſi in adoptionem.e.tit.⁊ h communiter tenetur
per dictas rationes prout dicit Imo.in.d.§.⁊ quid ſi tm̄.

a ¶ Idē tenēs p quā theoricā ibi Ang.Imo.⁊ Pau.de caſt.
ꝯcludūt ꝙ ſtāte ſtatuto ꝙ filia nō ſuccedat ab inteſtō extā
tibus maſculis filia q̄tumcūq; ꝑterita ⁊ nō rumpet teſtm̄:
ſaltē qn̄ ſunt in teſtō inſtituti illi q ab inteſtō ſuccederēt ⁊
idem voluit Bal.in ſuo ꝯſi.qđ incip.antiquū ſtatutū.⁊ idē
et̄ concludit Pau.de caſt.in.l.titio centū.§.titio genero de
ꝯdi.⁊ demō.⁊ in quodā ſuo cōſi.ꝙ vidi ſigillarū apud ciui
tatem caſtelli incipi.ſup eo ꝙ querit an dn̄a Ioanna dicēs
ꝙ excluſa a ſucceſſiōe inteſtati excludit a cā rūpendi teſtm̄
q̄ interdū dr̄ ſucceſſio ex teſtō vt ſunt ꝯtabule:⁊ not. bar.in
l.fi.ad tertu.⁊ Bal.in.l.maximum vicium.C.de lib.preter.
⁊ colligitur eadem.l.§.ſancimus ſm eum:⁊ idem cōiter cō
cluditur in illa vulgari qōne:an excluſus a ſucceſſione inte
ſtati valeat teſtm̄ ꝯtabulare in qua qōne Ang.⁊ Imo.in.d.
§.⁊ qd ſi tm̄.⁊ latius Pon.in.l.vt liberis.C.de colla.cōclu
dunt ꝙ ſi ſunt inſtituti illi q ſunt cā excluſionis a ſucceſſio
ne ab inteſtō cenſet excluſa ab inteſtō et̄ excluſa a iura petē
di bonoꝝ poſſionē ꝯtabulas ſiue iſtituti adiuerint ſiue nō
⁊ iſta eſt cōis doc.cōcluſio p illā rōne:q2 ꝯtabule ⁊ cā ſucce
dēdi ꝯ teſtm̄ regulant a cā ſuccedēdi ab inteſtō. prout itaq;
nō poſſent iſte filie rūpere teſtm̄ ſi nihil fuiſſet eis relictū
ita nec vr̄ ꝙ poſſint agere ad ſupplementū p.d.l. oimodo
cum ſi.ſ.adductis ⁊ ꝓut no.bar.in.l.cum ex filio de vulga.
⁊ pup.dicens ꝙ qui non poteſt querelare teſtamentum nō
poteſt agere ad ſupplementum legitime.

b ¶ Scdo vr̄ hoc euidenti rōne probari q2 ltia erat olī quar
ta eius ꝙ quis erat habiturus ab inteſtō.C.de inoffi.teſt.l.
pentibus in prin.⁊.l.que nuper ibi ꝙ deeſt ltie portioni.i.
quarte pti ſucceſſionis ab inteſtō ⁊c.⁊.ff.eo.ti.l.papinian9.
§.qm̄ aūt quarta debite portiōis ⁊c.⁊ in.c.raynutius ver.ſi
vero ibi legitimā ipſā vz eius partis q̄ ſibi debebat ab in
teſtato ⁊c.de teſta. Si itaq; nihil eſt filia ab inteſtō habitu
ra non pōt ſibi deberi ltia:q2 de nihilo non dat quarta:qm̄
non entiū nulle ſunt cāe vt ait phs ⁊ probat in.l. adeo.§.ſi
tota.ff.de acq.re.do.⁊ in.l.ij.ff.de vſufructu.⁊.l.ci9 q in ꝑ
uincia circa fi.ver.qm̄ tunc.ff.ſi cer.pe. Hinc eſt ꝙ doc. cōi
ter concludunt ꝙ ſi ſtatutum excludit filiam dotatam a ſuc
ceſſione ab inteſtō excludit et̄ a legitima ꝙ excluſus p ſta
tutum a ſucceſſione inteſtati cenſeatur excluſus a legitima
allegabat.d.Bal.in ea conſultatione.l.cum lege.C.de epiſ.
⁊ cle.⁊ in.l.j.§.ius naturale ad fi.ff.de iuſt.⁊ iure.⁊ in.l.j.C.
de ſum.tri.⁊ in.l.ſi defunctus in principio.de leg.here.⁊ in
ſuo conſi.ꝙ incipit antiquum ſtatutum.⁊ Ang.in.l. papi
nianus.§.vnde ſi quis:⁊.§.ſi conditioni ⁊ in.l.pater filium
de inoffi.te.⁊ in.l.plane.§.ſi coniunctim de leg.j.⁊ ibi Imo.
Bal.ſer cole adeo ꝙ ſi ſibi ſit a patre relictū minus q̄ ſibi
deberet pro legitima de iure cōi non poteſt vltra quicq̄
petere propter dictum ſtatutum qđ eam excludit a ſucceſſio
ne pp maſculum q2 tale ſtatutum vr̄ minuere legitimā ⁊ re
ducere eā ad q̄titatem dotis ꝓut diſputando tenuit Ric
car.malum.q̄ diſputationem refert Io.an.in addi. Spec.
in ti.de ſta mona.⁊ vr̄ cum eo tranſire ⁊ cū eo tranſit etiam
Bal.in.l.ſancimus.C.de nup.⁊ idem voluit bar. in.d.§.ti
tio genero.volens ꝙ lz de legitima de iure cōi reijciat om
nis conditio.l.qm̄ in prioribus.C.de inoffi.teſta.nihilomi
nus non reijciat de dote:q2 ſtatutum prout pōt diminuere
legitimam circa q̄titatem ita et̄ circa tpe:⁊ idō cum dos ha
beat tacitam conditionem ſi nuptie ſequunt.l.dotis ꝓmiſ
ſio.⁊.l.promittendo.ff.de iure do.q2 nō poteſt eſſe ſine ma
trimonio.l.fi.C.de nup.de dicta dote non reijcit conditio
quaſi legitima cenſeat tempore diminuta: ar.§. plus inſti.
de act. Et ſic vult Bar.ꝙ diſpō.l.qm̄ in prioribus cenſeat
ſublata in hmōi ſtatutis que excludūt filias dotatas pp ma
ſculos:ſed illa.l.fuit inducta ad inſtar iuris agendi ad ſup
plementum ꝙ inductū fuerat per.ll.precedentes vt euidē
ter apparet ex verbis illius.l.qm̄ in prioribus merito prout
tollit diſpō illius.l.qm̄ in prioribus ſupplens defectū le
gitime circa tpe vel aliud onus ita pari rōne tollat diſpō
nem.d.l.oimō ꝓuidentem circa defectum ltie in q̄titate ꝓ
ut aperte vr̄ velle bar.recte intuendo in illo.§.titio genero
maxime dū arguit de diminutione ltie de q̄titate ad tpe.

c ¶ Et lz circa hoc an conditio reijciat necne ſint varie opi.
q2 Ricciar.ma.tenuit ꝯtrariū ⁊ multi ſequunt:non tn̄ ſoleant
aſſeſſores libenter recedere a Bar.⁊ Pau.de caſ.id.§.titio
genero.⁊ in prenarrato conſi.aliquo caſu ſequat Bar.⁊ ali
quo caſu Ricciar.mal.nihilominus fere omnes concordāt
ꝙ filia nō poſſit petere vltra dotē in quo cōcordant ⁊ Ric
ciar.⁊ Bar.⁊ ceteri fere omnes quicquid in ꝯtrium volue
rit Saly.⁊ conſulendo ⁊ diſputando in diſputatiōe que in
cipit.ſtatuto cauet ⁊ legendo in auc.nouiſſima.C. de inof.
te.⁊ in.d.l.ſancimus.cuius ſnīa licet forte de rigore iur nō
eſſet ſpernenda tamen indeciſiuis non eſt magnifaciēda cū
ſit communis ſnīa in contrariū a qua indeceſiuis minime
eſt recedendum vt p glo.in.l.omnis diffinitio de reg.iur.⁊
p Bar.in.l.j.C.de pena.iu.qui male iud.⁊ per bal.in.l.pre
cibus.C.de impu.⁊ doct.in.c.ne innitaris de conſti.probari
etiā vr̄ dicta concluſio p ea que tradunt circa legitimā filij
maſculi eo caſu quo ſtatutū excludit filiā dotatā a ſucceſſio
ne inteſtati:circa ꝙ Ang.in.l.plane el.j.§.ſi duobus de leg.
j.dicit ꝙ filia dotata excluſa a ſtatuto a ſucceſſiōe inteſtati
non facit partem ⁊ ltia filij maſculi impinguat allegat ꝓ ca
ſu tex.in.l.papinianus.§.ſi conditioni verſ.modo ſiquis.ff.
de inoffi.teſt.iuncta ibi glo.ſing.in v̄bo ſextās:⁊ idē tz ang.
in.d.v̄.vn̄ ſiqs ſubdens ꝙ erit pinde ac ſi filia nō eēt ī me
dio:⁊ idem tz Imo.in.d.§.ſi duobus.q2 ex quo filia eſt ex
cluſa a ſucceſſione ꝑr̄ ⁊ a legitīa que eſt quota eius ꝙ qs
eſt habiturus ab inteſtō ſz eū q ſubdit ꝙ debetur ſibi dos
quodammodo tanq̄ ex alienum.adeo ꝙ ſi eſſent quatuor
filij ⁊ filia dotata tz Imo.ꝙ legittima ſit triēs ⁊ non ſemis:
⁊ idem innuit ibi Ang.q hoc clarius tz in.d.§.vn̄ ſiquis.⁊
in.§.qm̄ autem ea.l.⁊ idem Rapha.ful.in.d.§.vnde ſiquis
⁊ ꝙ impinguetur legittima filij ⁊ filia excluſa ab iteſtato nō
faciat partem in legittima.voluit etiam Paul.de ca.in.d.§.
ſi duobus.⁊ predicta etiam tangit Ang.in rep.l.pater filiū
de inoffi.teſta.⁊ ex predictis prefati doc.volunt ꝙ filie ex
cluſe per ſtatutum a ſucceſſione inteſtati non debeatur le
gitima. Et videntur prefati docto.loqui etiā condito teſta
mento attenta ſubiecta materia iurū in quibus predicta di
cunt cū illa iura loquantur condito teſtō ⁊ non ab inteſtō
⁊ maxime quatenus doc.allegant.d.§.vn̄ ſiquis cum ſua gl.
qui loquitur in ſucceſſione teſtāria ſeu ꝯ teſtm̄:⁊ dicta do
ctorū intelligunt ſm iura que allegant prout tradit Bar.
in.l.non ſolum.§.liberationis verba.ff.de lib.lega.

d ¶ Nec p̄dictis vr̄ refragari.§.ſi vero teſtatus in dc̄ā municipali diſpōne poſitus. Nā ibi diſponit in antiquo ſtatuto ⁊ in nouo reformato in primo ſtāto ꝙ filia cui aliquid eſt relictum per prēm extante filio maſculo non poſſit aliquid vlterius petere. Et hactenꝰ in caſu expreſſo potius facit ꝓ ꝗ̄ contra. Cum expreſſe prohibeat filiā poſſe petere ſupplementū legitime vel quid aliud vltra ꝗ̄ ſit ſibi relictū per patrem. Nec ob. ꝯ̄riꝰ ſenſus.d.§.qui poterat ſummi duobus modis in ſtatuto antiquo: vno mō ſi nihil eſſet ꝑ patrem relictum ipſi filie: ⁊ de hoc eſt facta expſſa diſpō i ſtatuto nouo: ideo non inſiſto: q: nouā illā diſpōnem.j.recaſſumam: alio mō ꝙ ſi filius nō ſupereſt ipſa filia femina poſſit petere vltra relicta in teſtō: nam rn̄detur ꝙ dictus ꝯ̄rius ſenſus nō ob.ꝗ̄.dictis: nā pōt intelligi ꝙ prout ab inteſtō petere ꝙ congrue ⁊ cōpetenter dotet: ita ⁊ petere poſſit in cauſa inteſtati. ⁊ ſic nihil ob.iam dictis: q: non dicit ꝓpea ꝙ poſſit petere ſupplementum ltie: ⁊ quinimmo per.d.§.ſi vero teſtatus demonſtrat ꝙ magis fauet filie in cā inteſtati ꝗ̄ in cauſa teſtati merito ille.§.potiꝰ videtur facere pro ꝗ̄ ꝯ̄. Nam ſi ab inteſtō filia in terminis noſtris nō habuiſſet niſi dotē fortius illam nō debeat habere in cauſa teſtati veniendo ſcilicet ꝯ̄ voluntatem teſtōris facit ēt pro hac parte antiquū ſtatutū quatenus ſubiungebatur ꝙ ſi qua dubietas occurreret in dicto ſtatuto interpetratio fieret pro parte conuenti. vn̄ cum dictus frater ſit reus cōuentus debuiſſet in hoc dubio ſtari interpetrationi ipſius rei: ſtatutū ēt nouum vult in caſu in quo prouidet ſed qn̄ nihil relictū eſt filie ꝙ filia in cauſa teſtati non conſequat plus veniendo ꝯ̄ voluntatē teſtatoris ꝗ̄ fuiſſet habitura ab inteſtō. Et ſic i caſu expreſſo in ſtatuto nouo equiparat cauſa teſtati ſeu cōtra teſtm̄ cauſe inteſtati: ergo ꝓcedendo de ſimilibꝰ ad ſimilia prout de iure procedit.l.non pn̄t.⁊.l.de quibus.ff.de.ll. ⁊.c.inter ceteras de reſcrip. vr̄ concludendum ꝙ in caſibus in ſtatuto nō expreſſis filia nō debeat in cā teſtati plus conſequi ꝯ̄ voluntatem prīs ꝗ̄ habuiſſet ab inteſtō vigore.d.

c l.municip.ſed aut tn̄dem aut minus: alīs videret filia velle imputare patri cur teſtatus deceſſit ꝯ̄.l.poſthumus in prin. ver.quid ergo.⁊ ver.ſed h̄ nemo: ⁊ maxime cum in particula ſuper addita in nouo ſtatuto non exprimatur ſi filius ſupereſt. Unde vr̄ poſſe generaliter intelligi ſiue ſupereſſꝫ filius maſculus ſiue nō: ⁊ ita intelligendo dicta particula ſup addita in dicto ſtatuto decideret caſum noſtrum.

e ¶ In ꝯ̄riam autē partē multa adduci pn̄t. Primo q: legitima non vr̄ ꝙ tolli debeat niſi vbi expreſſe ⁊ ſpecifice de ea facta eſt mentio per.l.ſi qn̄.§.⁊ gn̄aliter.C.de inoffi.te. merito cum ſtatutum de ltia mentionem non faciat dicamꝰ ꝙ ltia non cenſeat ſublata arguendo de pacto ad ſtatutum ꝓut arguere lꝫ vt no.in rubrica de decretis decurio.li.x.⁊ in l.nō impoſſibile.ff.de pac.accedat qđ no. Guil. Ang.⁊ Mōder.in.l.de his.ff.de tranſac. Facit.l.itē apud labeonē.§.h̄ edictum.ff.de iniur. vn̄r enim neglecta ea que ſpāli nota digna ſunt ſi non exprimunt vt ibi dicit tex. vnde debuit iuriſlator excludens filiā ab inteſtō facere mentionē de ltia debita filie ſaltem in cauſa teſtati ſi volebant illam excludi a ltia. ⁊ hoc ar. potiſſime mouebat Saly. ꝓ firmāda ſua ſn̄ia quaſi ſatis operet ſtatutum hmōi excludens filiā a ſucceſſione inteſtati ſi excludit a reſiduo.ꝗ̄.legitimā. Qđ ⁊ ſcđo coadiuuat q: hmōi ſtatuta excludentia filias feminas propter maſculos reputant a iure noſtro plurimū odioſa.l.maximum vitiū.C.de lib.prete. ⁊ maxime qn̄ excludit filiam ꝓpter tranſuerſales potiſſime ꝓpter eos qui attinent pſone defuncte in ſatis remotiori loco. Nam tale ſtatutum pōt dici continere in ſe odium valde irrationabile cum ſit ꝯ̄ oēm rōnē nālem iuxta.l.cū rō in prin.de bonis dam.⁊.l.nā ⁊ ſi parentibus in prin.ff.de inoffi.teſt.⁊.l.ſcripto in fi.ff.vn̄ liberi.⁊ iuxta rationē.l.cū accutiſſimi in fi.cum concor.C.de fideicom. vn̄ plurimum eſt reſtringendū: prout in ſimili dicebat Bal.in.l.quicū ꝗ̄.C.de ſer.fug.in ſtatuto excludente auū maternum ꝑꝑ patruū ꝙ eſt ſtatutū iſtud odioſū odio irrationabili: iō reſtringēdū adeo ꝙ auis in qua erat maior rō nō eſt excludenda a patruo multofortius in caſu noſtro debemus iſtud ſtatutū qđ longe eſt magis irrationabile ꝗ̄ to magis poſſumus reſtringere vt non trahat ad legitimā de qua nō loquit ⁊ maxie in cā teſtati. Ad idē ⁊ tertio iſtō ſtatutū corrigit multa iura cōia. ⁊.ll. correctiones ſunt pro poſſe euitāde ⁊ reſtringende.l.ꝑcipimus.C.de app.⁊.l.ſancimus.C.de teſt.⁊ arg.c.cū expediat de elec.in.vj.cum ſit.iō reſtringat vt nō impediat petitionem ltie que debetur filie tanꝗ̄ es alienū.ff.ad.l.cor.de falſis.l.ſi qs legatū.§.ſi patronus in fi.iuncta glo.in ver.non poſſe.⁊.l.fi.§.ſi quis vō.C. de codi.⁊.l.fi.§.j.C.de cura.fur.itē ſtatutū loquens ab inteſtō non extendat (intanto odio adeo irrationabili) ad cām teſtati: ⁊ ad caſum in quo v̄ba ſtatuti deficiunt ꝓut deficiūt in caſu nr̄o: q: cū iſte filie ſint inuitate in teſtō ⁊ ipſo iure fiat de iure cōi ſupplectio ltie.l.ſcimus in prin.C.de inoffi.teſt. ⁊ ideo illud ſupplementū petatur ꝯ̄ditione ex lege ꝓut doc. cōiter dicunt ibi.⁊ in.l.oīmodo eo.ti.vel petitione hereditatis.prout dicit Bal.in.l.ſi qs ſuo.C.eo.ti.non pōt dici ꝙ veniat ab inteſtato cum non concurrat cauſa teſtati cum cā inteſtati.l.anteꝗ̄.C.cōia de ſucceſ.⁊.l.ius noſtrū.ff.de regu.iur.⁊.l.ꝗ̄diu.el.ij.ff.de acqui.here.

f ¶ Pro quo facit ⁊ quarto q: hmōi excluſiōes ſtatuterie cēſent quedā exheredationes: ut dicebat bal.in.l.illam.C.de colla. ideo noīatim ⁊ ſpecifice fieri debent ad hoc vt valeant ⁊ facte non debent trahi extra caſum quo loquunt.l.j.⁊.l.ij.⁊ l.cū quidā.ff.de libe.⁊ poſth. merito cū ſtatutum excludat a ſucceſſione decedētis ab inteſtō non cenſeatur excludere a ſucceſſione in cā teſtati: ⁊ ſic a iure ꝙ cōpetit filie inteſtō inuitate ad agendum ad ſupplementum ltie: attento maxime ꝙ dictum ſtatutū (tā nouū ꝗ̄ antiquū) ⁊ in rubrica ⁊ i quolibet principali capite ipſius ſtatuti ſemp ſpecificat de ſucceſſione ab inteſtato vſqꝫ ad.§.ſi v̄o teſtatus: ꝙ nō vr̄ ſine miniſterio factum ⁊ dicta verba totiens repetita debent mouere mentem iudicis ꝙ ſtatuentes non intenderent ſtatuere in ſucceſſione decedētis teſtati facit.c. ad audientiam de decimis: ⁊ maxime q: ſtatuētes poſtea ſpecifice faciunt mētionem de cā teſtati: vbi voluerunt diſponere ⁊ loquuntur per aduerſatiuam vero in illo.§.ſi v̄o teſtatus ⁊ aduerto ꝙ d.§.ſi v̄o teſtatus loquitur de eo qui teſtatus deceſſit: ⁊ nō loquit de eo qui ex teſtō ſuccedit. Et aduerſat ad precedentia ex quo dat intelligi vt caſus ſequēs diuerſificet a precedentibus ꝓut eſt de natura aduerſatiue: vt h̄r in.l.ſed ⁊ ſi lege de peti.here.⁊ in.l.ij.ff.ne quis eum ⁊ vbiqꝫ ꝙ in caſibꝰ ꝑcedentibus ſtatutū loquatur de decedentibus ſine teſtō ſeu non teſtatis pro quo ēt faciunt verba eiuſdē ſtatuti i.§. ⁊ in qualibet parte: ⁊ ſic ſtatutū primo loquit de eo qui decedit ſine teſtō. ſcđo loquit de eo qui decedit cū teſtō: ⁊ ideo cū in caſu noſtro defunctus deceſſerit teſtatus militāt verba dicti ſtatuti.d.§.ſi vero teſtatus ſi militarent hoc reſpectu v̄ba ſequentia: lꝫ diceremus ꝙ in h̄ ſupplemēto legitime nō ſuccedat ex teſtō: nam ſiue ſuccedat ex teſtō ſiue nō tamen negari non poteſt teſtatorem deceſſiſſe teſtatum.

g ¶ Nec p̄dictis ob. theorica bar.in.d.§.tirio genero immo poteſt induci pro: nam Bar. loquit in caſu quo ſtatutū diſponit ꝙ filia dotata nihil poſſit dicē ꝯ̄ teſtm̄ ꝓut hmōi ſtatutum viget in multis locis non autem Bar. loqui voluit i ſtatuto ſolum diſponēte ꝙ dotata non ſuccedat ab inteſtato: vnde pōt induci ꝙ nō ex alio id fecerit niſi q: aliud ſentiebat eo caſu vel ſaltē reputabat adeo dubitabile ꝙ nolebat in eo caſu intrare cū in illo caſu deficerent v̄ba ſtatuti ⁊ in caſu bar. v̄ba ſtatuti militarēt q: negari non pōt qn agēs ad ſupplementum ltie aliqd dicat ꝯ̄ teſtm̄ cū extorqueat legitimā ab eo q eſt inuitatus ex teſtō ad id qđ ab eo extorquet. ⁊ Ricciar.ma.in illa ſua diſput. ſm̄ ꝙ refert Cy.in.d. l.ſancimus. loquit in ſtatuto gn̄alr̄ excludente filias nō ſpecifice in ſtatuto excludente eas ſolum ab inteſtō ita qđ non ſpecifice loquuntur Ricciar.ma.⁊ Cy.in caſu noſtro.

h ¶ Nec ēt obſt. ꝙ ius agendi ad ſupplementum vr̄ conceſſum illis qui poterant ſubuertere teſtm̄: ſed qui ab inteſtō non ſuccedit non ſubuertit teſtm̄.l.poſthumus in ꝑn.⁊.§. ſi quis ex his de inoffi.teſt. ergo ⁊c. Nam ad hoc vr̄ poſſe rn̄deri ꝙ dicta regula ꝓcedat in his q de iure cōi nō ſuccedūt ab inteſtō non his q de iure ſpāli ⁊ correctiuo ⁊ irrōnabili excludunt a ſucceſſione ab inteſtō: ⁊ ſi qs in ꝯ̄riū argueret ꝙ generalia verba.d.l.omnimō ⁊ legum ſequentiū non patiunt hanc limitationē: nec poſſumus ex capite nr̄o diſtinguere vbi.l.non diſtinguit iuxta.l.iij.cum concor.ff.de offi. preſid. rn̄detur ꝙ immo verba.d.l.omnimodo.que induxit hoc ius agendi ad ſupplementum ltie ſi volumus eis inherere artant ad hanc limitationem: nam vbi diſponitur de h̄ remedio: ⁊ ſic vbi inducitur hoc ius agendi ad ſupplementum vtitur ibi iuſtinianus his verbis: licet vero his perſonis que teſtamentū inofficioſum vel alio modo ſubuertendū queri poterāt id qđ minus legitima portione relictum eſt ad implendam eam ⁊c. Non aūt dicit his perſonis que queri alīs poſſent: ſed his que queri poterāt: ⁊ ſic loquit de

perſonis

perſonis, que ſm̄ ius antiquū hoc eſt an illam.l.oīmō po-
terāt queri ⁊ ſubuertere teſtm̄: ſed filia ſuperſtite fratre ante
l.oimō ſubuertere poterat teſtm̄: ergo ⁊ poſt legē oimodo
poſſit petere ſupplemētū legitime. ad idē text.i.d.l.nup ibi
illis pſonis q̄ ad ioſſicioſi teſti querelā ex priorib⁹ vocabā
tur legib⁹ nō periclitenſ teſtā ꝙ deeſt ⁊c. ad idē text.in.d.
l.q̄m in prioribus in pnc. ibi qui ex antiqs legibus de inof.
teſt. actionē mouere poterat hoc repleaſ ⁊c. Nō patiuntur
itaqꝫ verba dictoꝝ iuriū ꝙ ſi nouis legib⁹ denegaſ filie q̄-
rela inofficioſi teſti vel ius teſtm̄ ſubuertēdi indifferenter
denegeſ ius agēdi ad ſupplemētū merito dicta iura q̄ indu
cta ſunt ⁊ ſolēt induci in ꝯtrū pn̄t pbabiliter induci p hac
pte: nec negari pōt qn verba dictoꝝ iuriū vt.ſ. ponderata
magis pro hac pte vrgeant q̄ȝ in ꝯtriuȝ: ⁊ ſi arguaſ ex mente
illoꝝ iuriū r̄ndeſ ꝙ nemo ſibi perſuadere dȝ ꝙ mēs Iu-
ſtiniani qui ꝯdidit dicta iura nō fuiſſet veriſilr in ꝯtriuȝ in
caſu iſto adeo exorbitāti ⁊ irrōnabili.ſ. in quo frater exclu-
dit filias cū ipſe Iuſtinianus abhorreat iura excludētia fe-
minas pp maſculos ēt vbi cetera ſunt oīno paria vt pȝ i.d.
l. maximum viciū: vbi exclamat cōtra iura que faciebāt dif-
ferentiā inter filias ⁊ filios in ſucceſſione parētuȝ q̄uis illa
iura nō excluderent in totū filias quātomagis abhorreret
hmōi ſtatutum ꝙ filiā dotatam in totū excludit ppter fra-
trem: itaqꝫ nō vr̄ veriſimile ꝙ ſi Iuſtinianus cogitaſſet de
iſto caſu voluiſſet denegare filie dictum ius agendi ad ſup
plementum legitime: itaqꝫ nec nos denegare debeamus:
arg.l. tale pactum.§.fi.ff.de pact. vbi in caſu non prouiſo eſt
reſpondendum id qđ fuiſſet prouiſum ſi deponentes cum
caſum preuidiſſent.

i ¶ Et ſic nō ob. regula in ꝯtrium ponderata ꝙ nō habet ius
rumpendi teſtm̄ ille qui non hȝ ius ſuccedendi ab inteſta
to: qꝛ dato ſine preiudicio ꝙ illa regula vera foret non obſ.
per pxime dicta: ⁊ per hoc ēt r̄ndetur ad dictū Bar.in.d.l.
cū ex filio. qꝛ Bar. loquiſ in eo caſu in quo de iure antiquo
ſ̄m.d.l. oimodo non cōpetebat filio querela. Tn̄ negari poſ
ſet iſtud eſſe a iure traditum per viam regule: nā videamus
ꝙ de iur̄ veteri filius datus in adoptionem nō ſuccedit ab
inteſtato: vt hr̄ inſti. de here. que ab inteſta.§. admonēdi. ⁊
facit.l. cum in adoptiuis.C. de adop. ⁊ inſti. eo. ti.§. ſed ho-
die. ⁊ inſti. de exhere. li.§. adoptiui ver. qua rōne. Et tamen
qn̄qꝫ contratabulant vt.l. nō putauit.§. in adoptioneȝ.ff. de
ꝯtab. cuȝ ſi. Accedat ꝙ hr̄ in illa vulgata q̄ōne an filia exclu
ſa per ſtatutum a ſucceſſione ab inteſtato admittatur ad cō
tratabulas in qua q̄ōne Bal. in.l. ſi emancipati. ⁊ in.l. vt li-
beris.C. de colla. ⁊ Ang. in.l. filiū.§.j.ff. de bono. poſ. ꝯtab.
tenēt ꝙ excluſus a ſucceſſione ab inteſtato per ſtatutū ad-
mittitur ad ꝯtabulandum teſtm̄. Et idē Ang. in.l. filie dotē
circa mediū de colla. diſtinguit ꝙ aut ꝯtabule intentanſ he
reditate nō adita: ⁊ tūc nō admittanſ ꝯtabule qꝛ tunc defe
runt ſucceſſionē ab inteſtato: aut intentanſ hereditate adi-
ta ⁊ tūc admittanſ. qꝛ tūc nō deferunt ſucceſſionē ab iteſta
to. ⁊ ſic ceſſat ſtatutū ſm̄ eū: ⁊ ſic volunt Bal. ⁊ Ang. ꝙ nō
ſit vera regula ꝙ excluſus a ſucceſſione inteſtati excludatur
a ſucceſſione contra teſtm̄: facit ēt ꝙ tenent cōiter doc. cō-
tra Bar. in illa q̄ōne an poſt quinquēnium excludaſ filius
a iure petendi ſupplementū legitime ꝑut excludit a quere
la: prout habetur in.l. ſiquis filium.C. de inoffic. teſta. ⁊ hoc
tenendo poteſt r̄nderi ad iura que in contrarium adducū
tur vȝ ad.d.§. vocanſ. ꝙ tex. ibi dum dicit eo iure eoqꝫ or-
dine nō dȝ intelligi ꝙ qui non admittitur ab inteſtato nō
admittiſ ad ꝯtabulas: ſed ꝙ illi qui admittunſ ad ꝯtabulas
vocantur eodē modo ⁊ eodē ordine quo admittunſ illi qui
vocantur de iure ciuili hoc eſt ꝙ exiſtens in primo gradu
excludit alios ſequentes ⁊ ꝙ ſi ſunt plures venientes per
ꝯtabulas admittantur eodem iure.ſ. quilibet pro pte: prout
ſi eēnt plures qui vocanſ de iure ciuili: ⁊ ſi ſunt plures ne
potes ex vno filio ſuccedunt in contratabulis in locum pa-
tris: ⁊ habebunt vnam partem prout vnā habuiſſet eoꝝ pa
ter ꝑut dicit tex. in.d.l. ſi in adoptionem in fi. ⁊ hoc deno-
tent verba.d.§. vocantur que non videntur poſſe intelligi
ꝙ tradatur ibi regula.ſ. dicta: nā ſi ibi traderetur dicta re
regula adducta in contrarium traderetur ſub hac forma ꝙ
illi qui vocantur de iure ciuili ab inteſtato vocarenſ ad cō-
tratabulas ⁊ non alij: quia ſubditur in.d.§. vocanſ quo vo
cantur ad ſucceſſionem de iure ciuili: ſed emancipati nō vo
cantur de iure ciuili ad ſucceſſionem ſm̄ illa tempora: ergo
nec vocarentur ad contratabulas ꝙ eſt falſiſſimum.ſ. dicta
regula confunditur per.d.l. nō putauit.§. ſi in adoptionē. ⁊
§. fi. Item cōfundiſ qꝛ de iure ciuili preteritus nō ſuccedit
adita hereditate ex teſtō. ⁊ tn̄ ꝯtabule danſ adita hereditate
ex teſtō.l. illud in pn̄.ff. de bo. poſ. ꝯtab. ⁊ ſic pȝ ꝙ.d.§. vo-
canſ. ⁊.d.l. ſi in adoptionē nō pbāt dictā regulā ꝙ qui nō
admittiſ ad ſucceſſionem ab inteſtato nō admittiſ ꝯ teſtm̄.
Et inſup dato ꝙ ibi ſumereſ illa regula in ꝯtabulis prout
videnſ velle glo. ⁊ bar. nihilominus nō ppterea ſumiſ gene
raliter iure in quolibet iure ſuccedēdi cōtra teſtm̄. Itē poſ
ſet r̄nderi ad.d.§. recte ꝙ ibi nō tradiſ dicta regula: ſed diſ-
poniſ ꝙ ꝑut liberis deferuntur ꝯtabule ita ⁊ ab inteſtato
deferunſ: vnde liberi vnde ſi qua ſumereſ ibi regula ſume
retur ecōuerſo: ſed in vō nō vr̄ ibi pcedi per viā regule: ſȝ
per viā cuiuſdā ſimilitudinis ꝑut ſiqs diceret ſicut pretor
dat liberis: vn̄ liberi: ita dat agnatis: vn̄ legitimi: ſ̄c iuriſ
lator diſpoſuit ꝙ in teſtō reqrunſ.vij. teſtes: ita ⁊ diſponit
ꝙ.v. requiranſ in codicillis vera eſſet loquutio: ⁊ tamē hec
non ſunt tradita per modū regule ita formaliter poſſumus
dicere circa verba.d.§. recte.

k ¶ Nec ēt ob.d.l. poſthumus.§. ſiqs ex his qꝛ nō pceditur
ibi per viā regule: lȝ innuaſ ꝙ pſone que nō admittunſ ad
ſucceſſionē nō ſoleāt habere querelā nō tamē tradiſ ibi illa
regula ſȝ diſponiſ ꝙ q nō ſuccedit ab iteſtō ſi caſu obtinet
in q̄rela: qꝛ nemo cū repellit teſtm̄ rūpiſ nō tn̄ ibi pdeſt ſȝ
his qui ab inteſtato ſuccedunt. ⁊ ſic lȝ verum ſit ꝙ regulari
ter ſeu cōiter ille qui ab iteſtato non vocaſ nō poſſit teſtm̄
querelare tn̄ non pbaſ ꝙ hoc ſit traditū per modū regule
ꝑut in ſili veꝝ eſt ꝙ regulariter ſeu cōiter imo quaſi ſemp
de iure cōi reqrunſ duo teſtes plus in teſtō de iure cōi cō
dito q̄ȝ reqranſ in codicillis p.l. ſi. de codicillis iūcta.l. hac
cōſultiſſima in prin.C. de teſtis. ⁊.l. heredes palā in pn̄.ff.
de teſtis non tn̄ hoc reperiſ traditū per modū regule hinc
eſt ꝙ bar. in.l.ij. de le.j. dicit ꝙ ſi per aliqđ ius nouū diſpo-
nereſ ꝙ in teſtō ſufficerēt qnqꝫ teſtes ꝑut eſt hic peruſie di
ſpoſitū per ius municipale nō ſequiſ ꝙ in codicillis ſuffi-
ciat minor numerus qnqꝫ teſtiū: nā imo qnqꝫ teſtes reqren
tur in codicillis: ꝑut in teſtō: lȝ ſecus eēt ſi fuiſſet traditūȝ
per modū regule ꝙ duo teſtes minus requirantur in codi
cillis q̄ȝ in teſtō: prout ipſe bar. vr̄ ibi velle: ita formaliter in
ppoſito lȝ verum ſit ꝙ de iure cōi ille qui non vocatur ab
inteſtato nō querelat teſtm̄ eo forte pretextu: qꝛ pondera-
tis legibus que loquunſ de querela. ⁊.ll. que loquuntur de
ſucceſſione ab inteſtato ſumiſ dicta theorica: qꝛ querelā dāt
filijs. ⁊ parētibus ⁊ qn̄qꝫ fratribus ⁊ filios ⁊ parētes ⁊ iura
vocant ab inteſtato. ⁊ ēt fratres nō ſequitur ppterea ꝙ ſit
traditū per viā regule. Ad hoc ēt ꝙ hr̄ in auc. quas actiōes
C. de ſacr. ſanct. eccle. vbi in.l. codicillis diſponebaſ ꝙ ꝑut
contra eccleſias ita in ciuitatibus nō curreret preſcriptio
minor centenaria. ⁊ tn̄ corrigitur.l. antiqua in preſcriptiōe
cōtra eccleſias. ⁊ nihilominus remanet ius antiquum circa
ciuitates ad idē ꝙ habeſ in.l. ſi adulterium cum inceſtu in
prin.ff. de adul. vbi pȝ in tex. ⁊ glo. ꝙ pena adulterij cū ince
ſtu erat eadem cū pena ſolius adulterij. ⁊ tamen mutata ho
die pena adulterij in femina per auc. ſed hodie.C. de adul.
non cenſetur mutata pena adulterij. ⁊ iceſtus prout voluit
Bart. in.d.l. ſi adulteriū cum inceſtu: ⁊ multa ſilia poſſent
adduci. ⁊ ita ēt pōt reſponderi ad id quod hr̄ in.d.l. poſthu
mus in prin. ꝙ.ſ. illud non eſt traditum per modum regu-
le: lȝ eniȝ non reperirenſ illo iure alij poſthumi poſſe que-
relare q̄ȝ illi qui nati habuiſſent iura legitimarum heredi-
tatū: nō tamen vr̄ ibi tradi regula ꝙ ſolum querelet ille q
ab inteſtato ſuccederet. ⁊ ſi nō eſt traditum per viaȝ regule
non pōt argui ius nouum excludit iſtum filiuȝ ab inteſta-
to: ergo excludit a querela per dictam theoricam Bar. quā
ſequuntur doc. in.d.l.ij.

l ¶ Et hec qdeȝ per viā diſputatiuā ita placuit adducere vt
nō videatur alicui extranea cōcluſio q̄.j. fiet in caſu nr̄o in
in quo aliqua ſpālis militat rō q̄ȝ.j. ſubdā nec velit qs pre-
ciſe ⁊ tenaciter inſiſtere vltra q̄ȝ ſit d mēte iuris in hoc fun
damēto ꝙ q nō admittiſ ab inteſtato non admittiſ ad ve-
niēdū ꝯ teſtm̄ vel ad petendū ſupplementū legitime. Nā
ſiqs tenaciter vltra q̄ȝ rigor ⁊ equitas ſuadeat inſiſtere no-
let poterit retorqueri aduerſus eū ꝙ hoc iur̄ nō probatur
volēdo ēt tenaciter inſiſtere in verbis iuriuȝ: accedat ēt ad
predicta qꝛ videmus ꝙ lȝ q̄rela ſit tpalis: qꝛ durat qnquē-
nio.l. ſiqs filiū.C. de inoffi. te. tn̄ ius agendi ad ſupplemen-
tum eſt perpetuuȝ: prout voluit Bal. in.d.l. ſiqs filiū. ⁊ i.l.
in ſuis.ff. de ſuis. ⁊ legi. ⁊ in conſil. ccxlvij. ⁊ eſt cōis opi. lȝ
bar. ꝯ. Et ſilr̄ poſſumus r̄ndere ꝙ nō ſit traditū per modū

regule φ legitima ſit quarta tertia vel ſemis eius φ qs eſt habiturus ab iteſtato: lȝ verū ſit φ regulr̃ ſeu cōiter ita cōtingat: nā tex. in auc. nouiſſima. C. de inoffi. teſt. ⁊ in corpore vn̄ ſumit̃ diſponit φ legitima filiorū ſit triēs ſi ſunt quatuor vl̃ pauciores: ⁊ ſi plures ſit ſemis ex ſubſtātia deficiētis. ⁊ text. in. l. cū querit̃. C. de inoffi. te. dicit φ legitima eſt quarta bonorū. ⁊ ſilr̃ tex. in. l. maximū viciū loquit̃ de quarta pte totius hr̃ditatis. ex qb⁹. ll. poſſumus arguere φ legitima filiorū ſit portio bonorū: nō aūt ſemp portio eius φ qs eſt habiturus ab inteſtato ꝓut ⁊ ꝓbat̃ in terminis. l. ſi arrogator. ff. de adoptionibus. ⁊. §. cū aūt inſti. eo. ti. ⁊. ff. que in frau. cre. l. ſi. in qbus iuribus ſm vnū intellectū quē approbat Salyc. in. d. l. ſi arrogato in. ix. q. ⁊ in diſputatione ſua que inci. ſtatuto cauet̃ quarta que debet̃ arrogato impuberi ē quarta bonorū nō q̃rta ſue portiōis: ⁊ vult Saly. φ dicta quarta debeat̃ facto teſtō ēt eo caſu quo ab iteſtato nō ſuccederet: lȝ gl. ⁊ Bar. alr̃ loquant̃: ſed nō curo: q: nō me fundo in dicta opi. Saly. ⁊ lȝ alique. ll. dicāt φ ſit quarta debite portionis ſeu quarta eius φ qs eſt habiturus ab inteſtato vt. d. l. parētibus. ⁊. d. l. nuper. ⁊. d. l. papinian⁹. §. qñ aūt quarta pt̃ dici φ nō loquunt̃ per modū regule maxima circa quotas inductas p ius nouiſſimū ſȝ q: filijs q̃ſi ſemp debet̃ integra hr̃ditas parētis ab inteſtato ⁊ ſit quota bonorū diuidēda inter filios ⁊ eadē quota ei⁹ φ filij vel filius eſt vel ſunt habituri ab inteſtato eſt quaſi ſemp vna ⁊ eadē: q: de iure cōi filij equaliter ſuccedūt: iō iura quādo loquunt̃ de legitima filiorū: qñq; loquunt̃ de quota bonorum: qñq; de quota debite portionis ſeu eius φ eſt habiturus ab inteſtato: nec magis vnū q̃ alterū tradit̃ per modum regule: ⁊ facit pro hoc φ hr̃ in auc. ſi qua mulier. C. de ſac. ſan. eccle. vbi monachus decedens relicto filio non hȝ heredem: ⁊ tn̄ filius hȝ legitimam contra teſtm̄: ⁊ ab inteſtato etiā habet legitimā vt eſt ibi expreſſum. Et tn̄ ibi legitima non pōt cenſeri tertia vel ſemis eius φ eſſent filij habituri ab inteſtato: attento illo ſpāli iure: ſed itelligitur legitima illa portio que pro legitima competeret de iure communi ſi defunctus non fuiſſet monachus.

m ¶ Et ſm h̄ lȝ de iure cōi legitia ſit portio ei⁹ φ qs eſt habiturus ab inteſtato nō ſequit̃ φ ſi de iure ſpāli ſeu ſpāliſſimo filia excludit̃ a ſucceſſiōe ab inteſtato φ deneget̃ ſibi legitima q̃uis ēt in hoc ſolo nō facerē fundamentū in via deciſiua ſi aliud nō cōcurreret: tn̄ in caſu nr̄o duo ſpāliter induci pn̄t que plurimū vn̄r vrgere pro dictis filiabus primum q: vr̄ ꝓbari per dictū ſtatutū nouū: in. d. §. ſi vo teſtatus: vbi ſtatuens diſponit φ ſi teſtōr deceſſerit teſtatus relicta filia ⁊ filio maſculo ⁊ aliqd reliquerit filie ipſa ſit ⁊ eē dēat contēta tali relicto: ⁊ ſi nihil reliquerit dictis filiabus tūc filie debeāt hr̃e in bonis talis defuncti illud qd hēret ⁊ petere poſſent ſi ab inteſtato deceſſiſſet ſm formā illius ſtatuti ⁊ dicto iur̃ ſint contente ⁊ nihil vlterius petere pn̄t: ⁊ ppea non rumpat̃ teſtm̄. Si. n. cogitaſſet lator dicti ſtatuti φ de iure ex eo ſolo φ ab inteſtato excludebat̃ ⁊ inuitabantur ad dotē cenſerent̃ facto teſtō inuitate ad dotē vbi nihil eēt ſibi relictū ⁊ nō poſſent rūpere teſtm̄ fruſtra fuiſſet additus ille ver. ⁊ ſi nihil qui nō erat poſitus in antiquo ſtatuto: ⁊ ille ver. ſtaret ſine virtute aliquid opandi ⁊ penitus ſupfluo additus fuiſſet ꝯ̃ ea que hn̄r in. l. ſi qñ de leg. j. ⁊ in ſi papa de ꝓui. li. vj. ⁊ facit. §. qbus in prima ꝯſtōne. C. Preterea dictus ver. ⁊ ſi nihil loquit̃ ſupſtite filio: ergo a ꝯ̃trio ſenſu ꝓbat ſecus eſſe ſi filius nō ſupereſſet: ⁊ per ꝯñs nō ſupſtite filio a ꝯ̃trio ſenſu ꝓbat φ ſi nihil eſſet ſibi relictuȝ nō artaret̃ ad habendū dūtaxat illud qd petere potuiſſȝ nō facto teſtō ⁊ nō ipediret̃ ruptura teſti arg. aūt a ꝯ̃trio cōſtat ēt fortiſſimū in iure. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſ. ⁊. c. cū apoſtolica de his que fiūt a prelato ſine cōſenſu cap. ⁊. l. apud antiquos. C. de fur. cū ſi. nec obſ. φ dicebatur φ dictus ver. ⁊ ſi nihil nō facit mentioneȝ de filio: q: rn̄det̃ φ verba in pn̄. d. §. ſi vero teſtatus referūtur ad oia ſequentia cum ad oia cōmode referri poſſint. l. ſiqs ex argētarijs. §. ſi initiū tabularū. ff. de edē. ⁊. l. iij. §. ſi filius. ff. de lib. ⁊ poſth. ⁊ ſic illi ablatiui abſoluti relicto filio maſculo legitimo referunt̃ ēt ad ver. ⁊ ſi nihil prout ēt referuntur illa vba ſi vero teſtatus deceſſerit: faciūt etiam verbum talis ⁊ verbum dicte poſita in. d. ver. ⁊ ſi nihil que demonſtrant φ loquitur in caſu quo loquit̃ ver. precedens poſſet etiam adduci. l. quēadmodum. ff. ad. l. acqui. ⁊. §. hoc tamen capite inſti. eo. tit. cum ſimilibus. ſed melius facit regula. d. §. ſi initium cum ſimilibus.

n ¶ Scdm aūt φ multuȝ me mouet in iſtis terminis huius ſtatuti eſt: q: ſi ſecus diceremus deduceret̃ res ad incōueniēs. Nā ſi dicta filia nō poſſet agere ad ſupplemētū legitime ⁊ vellet agere ad dotē caſu quo dotē nō habuiſſet vel ad ſupplementū ꝯgrue dotis ſi dotē nō habuiſſet cōgruaȝ poſſet ab ea queri quo iur̃ illā dotē petere poſſet: nā de iur̃ cōi ſibi nō cōcedit̃ facultas petēdi dotē ſed legitimaȝ. ⁊ h̄ cōſtat per iura vulgaria. De iure aūt municipali ſilr̃ ſibi h̄ nō cōceditur: nā facultas petēdi dotem ſibi concedit̃ p ius municipale in duobus caſibus: vnus eſt qñ deceſſit pater ab inteſtato. Alius eſt qñ deceſſit teſtatus. ⁊ nihil filie reliquit ſupſtite filio. Qñ aūt deceſſit teſtat⁹. ⁊ aliqd reliqt filie nec filius ſupereſt nō ꝓuidet̃ per ſtatutū φ filia poſſit petere dotē. Nec eſt eadē rō in caſu iſto: ꝓut in dictis duob⁹ caſibus: q: nō ſequitur debet̃ tm̄ filie ab inteſtato: ergo tantūdem debet̃ facto teſtō ⁊ aliquo ſibi relicto: pȝ q: de iure cōi filie ab inteſtato eo caſu deberet̃ tota hereditas ⁊ ex teſtamēto debet̃ tertia p hereditatis agēdo. ſ. ad ſupplementum legitime per. d. l. oimō cū cōcor. ⁊ ſilr̃ ſi cōdito teſtamēto nihil fuiſſet ſibi relictū teſtm̄ fuiſſet de iure cōi tā antiquo q̃ nouo. ⁊ q̃ nouiſſimo nullū ⁊ filia cōſequeret̃ integrā hereditatē ⁊ deuolueret̃ ſucceſſio ad cām inteſtati. vn̄ ſi illo caſu ſilr̃ diſponit̃ φ filia tm̄ habeat ꝯdito dicto teſtamēto q̃tū cōſequuta fuiſſet ab inteſtato nō eſt mirū: q: dictis caſibus ſemp ⁊ omni caſu artat̃. ⁊ reſtringitur ſucceſſio ipſius filie pp maſculū: ſȝ qñ aliqd eſt relictū filie in teſtō. ⁊ nō ſupereſt filius ſi diceremus φ filia cenſeret̃ inuitata ad dotē de facili cōtingere poſſet φ ampliaret̃ ſucceſſio filie: nā de iure cōi filia per ius agēdi ad ſupplemētū ꝯſequeret̃ ſolā legitimā ſaltē ſi eēt honorata titulo iſtōnis ⁊ ſi vigore ſtatuti ꝑmitteret̃ φ poſſet petere dotē ſi congrua dos ſm morē regionis ſeu ſm qualitatē pſonarū eēt maior legitima: ꝓut de facili occurrere poſſet: ꝓut ⁊ iura ꝯſiderāt φ cōtingat vt in auc. res que. C. cōia de le. ⁊ ibi tradit Bal. φ qñq; vniuerſa ſubſtantia patris erit cōgrua dos ⁊ ſilr̃ Jac. de bel. Jdē no. in auc. de reſti. ⁊ ea que parit. ix. q. ſequeret̃ φ filia plus conſequeret̃ vigore dicte legis municipalis q̃ cōſequuta fuiſſet de iure cōi φ eſſet penitus contra veriſimilem mentem ſtatuentiū qui in omni caſu ſemper tēdūt ad diminuendā ſucceſſionē filie. Et propterea eſt cōcludēduȝ φ dos nō debetur filie que eſt in aliquo inuitata ex teſtamēto: tum q: verba ſtatuti omnino deficiūt: tum q: reſultaret legum correctio que volūt φ dicto caſu filia nō petat dotem ſed legitimam: tum q: ſequeretur inconueniens φ ſtatutum introductū ad diminuēdam portionē filie illam augumentaret ꝯtra. l. legata inutiliter in ſcdo rn̄ſo. ff. de le. j. ⁊. l. legata inutiliter de adi. lega. ⁊. l. φ fauore. C. de. ll. cum ſi. Et maxime q: in legitimam imputant̃ relicta in teſtamēto vel codicillis. d. l. omnimodo φ nō reperitur iure cautum in dote. ⁊ ſi dicatur etiam in dote imputaret̃ a ſilr̃ ꝑfecto inducere. ⁊ multiplicare eſſet exorbitātias multas que ſunt in iure euitande iuxta. l. ius ſingulare. ⁊ φ vero contra ff. de. ll. ⁊. c. que a iure cōi exorbitant. ⁊. c. que ꝓpter neceſſitatem de regu. iur. in. vj. ⁊ poſſet dici ei qui diceret legata imputari in dotem tu loqueris ſine lege ꝯ̃. l. illam. C. de colla. ⁊. §. cōſideremus. in auc. de triēte ⁊ ſemi. Adeo φ ſi iſte filie concurrerent cum dicto fratre defuncti ⁊ in codicillis fuiſſent eiſdē aliqua relicta nō pro dote nō video quo iure deberent relicta cōputari in dotem. ⁊ ſi dicatur ſuccedit in locum legitime negatur q: legitima debet̃ pure ⁊ ſimplr̃ ⁊ dos ſequuto matrimonio per. l. ſi. C. de dona. pp nup. ſȝ ſententiam Bar. in. d. §. titio genero. ita φ nō aſſumit naturam legitime per ꝓdicta. item legitima ipſo iure queritur. l. ſcimus. in prin. de inoffi. teſtamēto non ſic in dote q: ſtatutuȝ diſponit φ debeant dotari: non ergo diſponit dos ipſo iure cenſeatur conſtituta.

o ¶ Facto aūt hoc ꝓſuppoſito deuenimus in neceſſariaȝ cōſequentiam φ debeant habere legitimam ne reſultet incōueniens ⁊ abſurdū φ dicte filie careant ⁊ dote ⁊ legitima eo caſu quo de iure cōi legitima ſibi d̃betur nec verba nec mens ſtatuti illā ſibi auferūt de verbis patet q: non loquūtur in cā teſtati: quādo nō ſupereſt filius ſilr̃. ⁊ de mente q: nō eſt veriſile φ ſtatuētes voluerint tantaȝ iniqtatē φ pp fratreȝ filie ꝓuarent̃ ⁊ dote ⁊ legitima φ ēt pȝ: q: vbi voluerunt filia nihil petere poſſit vltra q̃ eſſet ſibi relictum ſtatuētes illud expreſſerūt. ſ. qñ filius maſculus ſupereſſet ita etiam expreſſiſſent iſto alio caſu ſcilicet filio non ſuperſtite ſi illud voluiſſent. ar. c. ad audiētiam de decimis quinimmo

immo ⁊ ↄ̄trio ſenſu.d.§.ſi ṽo teſtatus probaẛ ſtatuentes voluiſſe ꝙ filia cui aliqd eſt in teſtō relictū poſſit plus petere filio nō ſuperſtite:illud aūt plus neceſſario oꝫ eſſe aut dos aut legitima aut tota hereditas:totam.n.hereditatē petere poſſet de iure cōi ſi relictum non habuiſſet iure inſtitutionis per.§.aliud quoqꝫ capl'in auc.vt cū de appel.co.ſi aūt fuiſſet iure inſtōnis relictū de iure cōi conſequereẛ legitimam per.d.l.oīmodo cuꝫ ſi.ideo ſi de iure municipali ſibi non concediẛ dos prout ꝙ non cōcedatur.ſ̈.ꝓbaui reſtat ꝙ poteſt petere legitimam.

p ¶ Nec ob.huic fundamēto ꝙ me multuꝫ mouet ſi diceret ꝙ imo filia poſſit petere dotē per id qđ tradit bal.i.l.ſi.C. de dotis ꝓmiſ.dicēs ꝙ ſi ſtatutū excludit filiā a ſucceſſione ab inteſtato cogenẛ hr̄des dotare ipſam filiā excluſam.licet ſtatutū de dote nihil dicat:q: rñdeẛ ꝙ bal.loquiẛ ſine.l.nā ſolū allegat no.per Dy.⁊ Bar.in.l.ſi marito.§.ſi volūtate. ff.ſo.ma.vbi Dy.vr̄ tenere de directo ↄ̄triū:prout ⁊ ibi pōderat Bar.ex ſolutione Dy.quā ſolōnē ſequiẛ ibidē Bal. dicens illam eſſe menti tenendā ⁊ ſic Bal. ibi poſt Dy.vr̄ aperte velle ꝙ hr̄s patris nō tenetur dotare filiā quā ipſe pr̄ dotare tenebaẛ:⁊ ſic Bal.variat:⁊ lꝫ Bart.ibidē teneat cōtra allegans ↄ̄trium tenere Dy.in.l.inſulam.§.j.eo.ti.Tñ Bar.nihil allegat niſi no.per ſe in.l.poſt dotē.e.tit.in qua l.poſt dotē bar.in.viij.col.ver.circa tertiū dicit ꝙ dote ſemel data reuerſa poſtea ad patrē vel heredē ipſe hr̄s patris teneẛ dotē dare filie:allat.l.ſi ſoci⁹ pro filia.ff. pro ſocio q: ad quēcūqꝫ vadat dos vadit cū illo onere dotādi per illam l.ſi ſocius.ꝓut cōcludit ipſe Bar. ⁊ ita erant termini Dy. ⁊ bar.in.d.§.volūtate.itaqꝫ ēt Bar.ſentit ꝙ vbi non fuiſſet data dos nō tenereẛ hr̄s dotare filiaꝫ:⁊ ſic allegatio Bal. nihil eſt niſi forte ↄ̄ eius dictum.Preterea nec pr̄ ſemp teneẛ dotare filiā:nam ſi filia eſt nupta nō teneẛ eam dotare: ꝓut voluit Gui.de cu.⁊ Bar.in.l.obligamur.§.lege de act. ⁊ obl.vide que dico in auc.res que.C.cōia de leg. vbi allegaui plures doc.pro ⁊ ↄ̄.vnde retenta hac opi. ſaltē eo caſu heres patris nō teneretur filiā dotare ⁊ ſic nō procederet dictum Bal.niſi forte qs dixerit ꝙ Bald.in caſu ſuo lꝫ rationē nō exprimat:tñ forte moueẛ rōne ⁊ equitate naturali:q: eēt nimis iniquuꝫ ꝙ filia nihil hr̄et de bonis patris:⁊ priuareẛ hereditate legitima ⁊ dote:vnde ſuadet rō naturalis ꝙ filia ſaltē ſi egena debeat iuuari de bonis patris:iō nō mirū ſi illo caſu dos debeatur:ar.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit ō excu.tu.⁊.c.ſi.extra de tranſac.nō ſic in caſu nr̄o in quo nō reſultat dicta iniquitas:q: ſi nō cōſequitur dotem cōſequitur legitimaꝫ de iure municipali ꝓut de iure cōi per ſupra dicta ⁊ ſi dicatur quare ſilr̄ nō hꝫ legitimā in ſuccedendo ab inteſtato rñdeẛ ꝙ ab inteſtato nō defertur legitima:ſed hr̄ditas:iō ſi ſtatutū excludit ab hereditate excludit ēt a legitima ſm cōem ſniam doc.quā ꝑſupponit Bal.in.d.l.ſi. ſed in caſu nr̄o ſtatutū in ſucceſſione teſtati non excludit ab hr̄ditate:ergo nō excludit a legitiā:⁊ per ↄ̄ñs pꝫ ꝙ eſt longa rō dr̄ie inter caſum noſtrū ⁊ caſum bal. ⁊ ſic dato ꝙ dictum Bal.ꝓcederet nō eſt trahendum ad caſuꝫ nr̄m:q̄uis etiam ↄ̄ illud dictū Bal.poſſit argui per.l.illā.C.de colla. ⁊.§ cōſideremus in auc.de triē.⁊ ſemiſſe cū ſi.Nec obſt.ꝙ tradit Jmo.in.l.ſtipulatio hoc mō cōcepta de verb.obl. q: ſolum dicit ꝙ filia faciens pactū de nō ſuccedēdo nō cenſetur excluſa a iure petendi ſe dotari.l.ſi.C. de dotis ꝓmiſ.⁊ l.q liberos.ff.de ritu nup.nec ēt a iure petendi alimēta ⁊c. Nā Jmo.nō loquiẛ poſt morteꝫ pr̄is:imo vr̄ loqui de iure petendi ſe dotari a pr̄e per iura que allegat que loquuntur in pr̄e.⁊ dicta doc.intelliguntẛ ſm iura q̄ allegāt:dicit bart. in.l.nō ſolū.§.liberatiōis verba de lib.leg.Nec ēt ob.qđ dicit Jmol.in.l.titio centū.§.titio genero de ↄdi.⁊ demō.q: loquiẛ ſine lege:ſed ex rōne nāli que militat qñ filia alr̄s cōmode ſeu honeſte viuere nō poſſet que qdē rō nō cadit in nupta vel in ea que aliūde pōt honeſtā ⁊ ſue cōditiōis cōſentaneam vitam ducere prout contingit in caſu noſtro.

q ¶ Nec ꝑdictis ob.illud ar.ꝙ legitima nō poſſit ōberi eo q: eſt portio eius ꝙ qs eſt habiturus ab inteſtato:q: rñdeẛ ꝙ dato ꝙ illud ꝓcedat per viā regule ꝙ qdē eſt.ſ̈.in dubio reſſicatū:nihilominus intelligiẛ ꝙ legitīa ex teſtō eſt portio eius ꝙ eſſet habitura ab īteſtato reb⁹ ita ſe hñtibus ab inteſtato:ꝓut ſe hñt ex teſtō iſta eſt theorica bald.in.d.auc. nouiſſima.quā ēt approbat Ang.in repe.l.pater filiū.ff. eo. ti.Et approbatur ex no.per Bar.bal.⁊ doc.in.l.pater filiū. ff.de inoffi.te. ⁊ in.d.l.plane.§.ſi duobus de leg.j. Sed in caſu nr̄o non ſic ſe habēt ex teſtō prout ſe hñt ab inteſtato.

patet q: ab inteſtato debetur filie dos ⁊ ex teſtō eidem non debeẛ vt.ſ̈.deductuꝫ eſt.Jdcirco in caſu iſto oꝫ intelligi ꝙ legitima ſit tertia portio eius ꝙ ipſa filia fuiſſet habitura ab inteſtō de iure cōi ⁊ non portio eius ꝙ ipſa filia fuiſſet habitura ab inteſtato per ius municipale:ita in ſil'i dicebat no.Jmo.in.l.gallus.§.⁊ qd ſi tm̄.ff.de lib.⁊ poſth. loquēs in eo caſu quo ſtatutuꝫ excludit feminā pp tales maſculos qui maſculi nō ſunt poſtea inuitati in teſtō volēs ꝙ eo caſu filia poſſit rūpere teſtm̄ ⁊ debeat habere legitimā.nec attēditur eo caſu in quo ceſſat mēs ſtatuētiū ꝙ ipſa femina nō ſuccederet ab inteſtō.Nā dicit ipſe ſatis eſt ꝙ ſuccederet ō iure cōi:ita in ꝓpoſito cū de iur̄ munici.mēs ſtatuentiū ſit ꝙ filia excludaẛ a ſucceſſione ⁊ ab hereditate in fauorē maſculorū.⁊ q: ſibi prouideẛ de dote ⁊ in cā teſtati ſibi de dote nō ꝓuideẛ:iō oꝫ ↄſiderari quo ad legitimaꝫ illa portio que ſibi debereẛ de iure cōi accedat ēt in ſil'i ꝙ hr̄ in illa.ſ̈. no.q.an excluſa ab inteſtato poſſit petere bonoꝝ poſſeſſionem ↄ̄tab.in qua.q.plerīqꝫ volūt ꝙ ſi in teſtō nō ſunt inſtituti illi ꝓpter quos femina a ſucceſſione inteſtati excludiẛ dicta filia femina admittiẛ ad bono.poſſeſ.contra tab.prout voluerūt Bal.Ang.⁊ Jmo.in.d.l.gallus.§.⁊ qd ſi tantum. ⁊ Pon.in.l.vt liberis.C.de coll.fundantes ſe ex eo q: ceſſant verba ſtatuti ⁊ mēs ſtatuentium:lꝫ ↄ̄ hanc deciſionem plurimū faciat qđ no.bar.in.l.j.§.ſi pater.ij.ff.de cōiun.cū emancipato liberis in verſi.ex hoc concludo ad aliā.q.ſi recte aduertaẛ eius dictuꝫ.Sed pro concordia poteſt dici ꝙ dictum bar.ꝓcedat quando ſtatutum ſimpliciter excludit a ſucceſſione nō exprimēdo a ſucceſſione ab inteſtō ꝓut nec ipſe bar.exprimit.Et dictuꝫ bal.Ang.Jmo.⁊ Pon. qñ ſtatutum nō excludit ſimplr̄ a ſucceſſione ſed a ſucceſſione ab inteſtato.Quādo eniꝫ ſtatutū excludit ſimpliciter feminas a ſucceſſione extante maſculo intelligiẛ excluſa a ſucceſſione inteſtati vel contra teſtm̄ cum generaliter loquaẛ. Non autē traheẛ ad ſucceſſionē ſm volūtatē teſtatoris cuꝫ eſſet abſurdū ⁊ generalitas reſtringaẛ vt euitetur abſurduꝫ.l.ſcire oportet.§.aliud de excu.tuto.cum ſi.accedat etiam q: ⁊ alr̄s videmus ꝙ de duobus malis ⁊c.

r ¶ Accedat ēt id qđ ſolet dici ꝙ duobus malis minus malum eſt eligēdu in cañ.duo mala.xiij.di.⁊ in.l.ſꝫ ⁊ ſi is.§.an aūt.ff.de carbo.edi.⁊ in.l.ij.C.eo.ti.⁊ in.l.quotiēs nihil.ff. de reg.iur.Si enim dicimus ꝙ nō poſſit agi ad ſupplemētuꝫ legitime:tūc aut dicimus ꝙ nō poſſit ēt petere ↄgruā dotē.⁊ tūc reſultat qd iniqſſimū ꝙ filia priueẛ dote ⁊ legitima ēt pp trāſuerſalē in tertio gradu ↄſtitutū ꝙ eſt vt ita dixerim in auditū in iure nr̄o.Si aūt dicimus ꝙ dēat hr̄e dotē ꝙ eſſet minus malū:tūc reſultat exorbitātia a iure cōi quo iure filie nō debeẛ dos poſt mortē patris.Jteꝫ reſultat ↄ̄ mentē ſtatuentiū:q: plerūqꝫ cōtingit ꝙ femina plus conſequeẛ ex forma iuris municipalis q̄ꝫ haberet de iure communi mediāte ipā diſpōne municipali q̄ tota eſt introducta ad diminuēdā ſucceſſionē ⁊ portionē filiarū.⁊ ſic ↄ̄ mentem ſtatuētiū.⁊ vbi verba deficiūt corrigiẛ ius cōe in pluribus.Nā corrigiẛ diſpō.d.l.oīmō cū concor. in qbus diſponiẛ ꝙ filia cui aliqd eſt relictū agat ad ſupplemētū legitīe. itē derogaẛ iuris cōi quo iure heredes pr̄is nō artanẛ dotare filiā.Si aūt dicimus filiā agere ad ſupplementum legitime ſe ↄformat cū iure cōi.⁊ nullo caſu reſultat aliqua iniqtas ⁊ ſtatutū correctiuū nō ampliaẛ ſed reſtringiẛ ꝓut decet per iura vulgaria ⁊ caſus obmiſſus hr̄ ꝓ obmiſſo iuxta.l.cōmodiſſime de lib.⁊ poſthu.⁊.l.ſi extraneus.ff.de cōditio.ob cau.Solū aūt obſtāt due regule iuris antiq q̄.ſ̈. in ↄ̄triū ſunt adducte quibus.ſ̈.eſt pluribus modis reſponſum.⁊ maxime placet illa rñſio ꝙ militarēt rebus eodē mō ſe habētibus ab inteſtato:prout ſe habēt ex teſtō ꝙ non vr̄ cōtingere in caſu nr̄o attētis.ſ̈.dictis.⁊ ꝙ nō eſt cōueniēs ꝙ illa trahanẛ ad extēſionem iuris correctiui ⁊ odioſiſſimi ad caſum in quo ceſſant verba ⁊ ēt mens ſtatuētiū ꝓut ceſſare videnẛ in caſu nr̄o vt.ſ̈.deductū eſt:nō enim vr̄ ꝙ poſſimus niſi ex aliqua.l.niſi vel ex verbis vel ex mēte iuxta.l. nois ⁊ rei.§.verbū ex legibus.ff.de ver.ſig.⁊.l. non dubiū C.de.ll.cum ſi.Vñ ſi ꝙ malum reſultat ex h̄ ſecūdo capite vr̄ eē lōge minus malum q̄ꝫ illud qđ reſultat ex primo capite:⁊ maxime attēta diſpōne.d.§.ſi vero teſtatus. vt.ſ̈.inducta ⁊ attēto ꝙ alr̄s in ſimili videmus ꝙ huiuſmodi ſtatuta excludentia feminas a ſucceſſiōe ab inteſtato non excludunt ipſas feminas patre decedente teſtato quominus veniant ad ſucceſſionem etiam ↄ̄ mentē teſtatoris ꝓut.ſ̈.oſtēſum eſt.⁊ deducitur ēt ex his que habenẛ in.d.l. maximuꝫ

vicium:vbi aliud ius diſponebaꝫ in feminis ⁊ aliud in ma
ſculis in ſucceſſione teſtati in ſuccedēdo.l.contra teſtamen-
tum:⁊ tamen dicta differentia non erat in ſucceſſiōe ab in-
teſtato vt eſt ibi expreſſum in princi.legis.Ex quo patet ꝙ
ibi ſucceſſio filiarum contra teſtamentum non regulatur a
ſucceſſione earum ab inteſtato.

s ¶ Nō ob.ergo qđ no.bar.in.l.fi.ff.ad tertul.⁊ ꝙ hr̄ in.§.⁊
qđ ſi tm̄.ſ.ꝙ ſi ſtatutū excludit feminas dotatas ꝑꝑ maſcu
los tūc filia pterita ⁊ iſtitutis illis q ſunt cā excluſionis ſta
tutarie ipa filia dotata pterita nō pōt dicere teſtm̄ nullū ⁊
alij dicūt ꝙ nō pōt ꝯtrabule ꝓut ⁊.ſ.deduxi:qꝛ rńdeꝫ ꝙ ſi
volumus illas theoricas fateri:quas nō negarē in via deci-
ſiua dico ꝙ nō militāt in caſu nr̄i ſtatuti:qꝛ nō loquitur in
filia dotata vel in filia ſimplr̄ excluſa ꝓut loquūtur termini
bar.⁊ doc.ſed loqꝛꝫ in filia excluſa cui filie ab inteſtato cō
ſuluit ꝙ dēat dotari:⁊ in teſtō non ꝓuidet ꝙ dēat dotari:
itaqꝫ nō eſt ea rō excludēdi in cā teſtati q̄ eſt in cā inteſtati
nec voluerūt forte ſtatuētes tantā ⁊ tā iniqſſimā ⁊ crudeleꝫ
exorbitantiā.ſ.ꝓuare filias hr̄ditate ꝑꝑ trāſuerſales extēde
re:nec ergo nos velimus illā extēdere maxie vltra verba ⁊
mentē ſtatuētiū ⁊ ꝯ inductionē.ſ.factā de.§.ſi vo teſtatus
ſepius allegato ⁊ ſic nō ob.ꝙ dicebaꝫ ꝙ nō poſſint filie im-
pingere patri q̄re deceſſit teſtatus cū ab inteſtato nō ſucce-
deret:nā pꝫ rńſum ꝙ iputat ſibi quare nō ꝯgrue ⁊ officio-
ſe teſtatus fuit relinquēdo filiabus legitimam ſuā:attento
maxie ꝙ ab inteſtato ſibi p ſtatutum prouideꝫ de dote ſibi
dāda ⁊ nō ꝓuideꝫ ſibi in cā teſtati cōfiſus forte iuriſlator
ꝙ pr̄ ſibi ꝯſuleret relinquēdo filiabus legitimā vel ſi mi-
nus relinquere ius cōe ꝓuidet que rō militat in terminis
doc.in.d.§.⁊ quid ſi tantuꝫ.⁊ Bar.in.d.l.fi.ad tertul.

t ¶ Nec ēt ob.ꝙ dicebā ꝙ de filia excluſa a ſtatuto nō hꝫ cō
ſideratio circa legitimā ꝑ ea que hn̄r i.d.l.plane.§.ſi duo-
bus.⁊.d.l.pr̄ filiū.⁊.d.l. papinianus.§.vn̄ ſi qs.qꝛ rńdeꝫ ꝙ
doc.pſupponūt filiā nihil poſſe petere pro legitīa ⁊ inſtāt
qualr̄ tunc cōſidereꝫ legitima maſculi:⁊ vt plurimum lo-
quunꝫ in filia dotata:nec ſpeculanꝫ vtruꝫ legitima debeaꝫ
necne vel qn̄ debeaꝫ filie ⁊ qn̄ nō:⁊ i illis ēt terminis doc.
variāt.⁊ eſt ſatis dubia illa extatio que nō eſt pn̄tis ſpecu
lationis:qꝛ in cāu nr̄o nō querꝛꝫ que ſit legitima maſculo
ruꝫ:ſed an debeaꝫ legitima filie in cā iſta teſtati in qua de-
ficiunt verba ſtatuti:⁊ prout vr̄ probari ex iam dictis defi-
cere videtur etiam mens ſtatuentium.

v ¶ Nec ob.ꝙ ſcđm antiquū ſtatutū dēbat fieri iterpetratio
pro reo:⁊ iō hoc caſu cū fr̄ ſit reus dēbuiſſet fieri pro eo in-
terpetratio:qꝛ rńdeo ꝙ reformātes ſtatutū illud antiquuꝫ
vidētes iſtud eē iniquū correxerūt in hoc illō ſtatutū anti-
quum ita ꝙ nō pōt amplius allegari.l.fi.ff.de falſis.nec pōt
ſumi interpetratio noui ſtatuti ex mēte antiqui ꝙ potius ꝯ
filiaꝫ q̄ꝫ ꝯ maſculos attēto ꝙ lꝫ nūc occurrat ꝙ filia nō poſ
ſideat:iō agat alr̄s poſſet cōtingere ꝙ poſſideret.⁊ pn̄r eſſet
rea.Et in terminis huius ſtatuti florētini reperio bis con
ſuluiſſe clariſſimū doc.d.Nellū ſolēniſſimū aduocatū florē-
tinum ⁊ incipit primū cōſiliū ſuper hac mā ſimplr̄ ⁊ ſcđm
incipit queſita pdicta:⁊ dicit ſaltē in primo conſilio prefa-
tus doctor in calce cōſilij formalr̄:⁊ qꝛ hec fuit cōis opi.in
hac ciuitate in qua pluries fuit cōſultū ⁊ iudicatū alr̄ non
laboro.Nec eſt veriſile ꝙ pfatus doc.ſua tēpeſtate primarius
aduocatus florētinus id dixiſſet ⁊ ſicco pede cōſulēdo trā-
ſiſſet niſi qꝛ ꝯſuetudine iuuabatur illa ſnīa que conſuetudo
eſt optima.ll.interpres.l.cum de interpetratione.⁊.l.mini
me.ff.de.ll.⁊.c.cuꝫ dilectus de conſue.accedat ꝙ hꝫ in.l.de
quibus.ff.eo.ti.in repetitiōe que attribuiꝫ bartholo:vbi dꝛ
ꝙ creditur gl.aut doctori atteſtāti taliter eſſe cōſuetudinē
circa alicuius legis interpetrationem.Pro hac etiam parte
conſuluit ſolēniſſimus doc.Lau.de rodulphis de florentia
alius ſucceſſiue clariſſimus aduocatus floren.reperio ēt ſuc
ceſſiuo tp̄e cōſuluiſſe excellentiſſimos doc.dn̄ꝫ Octonē de
nicolinis de florentia ⁊ dn̄m Saluſtiū de puſia ⁊ pleroſqꝫ
ſuper eadem cā conſulētes audioqꝫ.⁊ alios pleroſqꝫ alr̄ cō
ſuluiſſe florentie pro hac ſnīa adeo ꝙ attenta eoruꝫ fama ⁊
qua extimatione erāt in ipſa florētina ciuitate nullo pacto
eſt veriſile ꝙ alr̄ fuerit ſniatum q̄ꝫ ipſi cōſulerēt. Et ſi ſole
ret decidi in ꝯtriā ptē non cōſuluiſſent ſi fuiſſent prudētes
⁊ cauti prout fama pollent.Ita ꝙ ſi aſſiderē florentie viſis
tot conſilijs eoꝝ qui in foro ipſo cauſidico florētie maxime
fuerunt auctoritatis:⁊ maxime attenta atteſtatiōe dn̄i nelli
intrepide iudicarem pro hac parte.

x ¶ Et ita dico partes iudicis eē in iudicādo in curia floren
tina ꝙ.ſ.dicte filie poſſint petere ſupplementū legitīe at-
tētis.ſ.dictis rōnibus ⁊ auctoritatibus prenarratis ⁊ attē
tis vbis.d.§.ſi vero teſtatus q̄ verba vel ſilia nō ſolēt repe
riri in iuribus municipalibus alioꝝ municipioꝝ:ita ꝙ ſi do
ctores qn̄qꝫ videntur ſentire ꝙ filia excluſa a ſucceſſiōe ab
inteſtato nō poſſit petere legitimā vel ſuccedere ꝯ teſtamē
tum nō loquunꝫ in eiſdem terminis ita ꝙ pn̄r euitari eoꝝ
dicta.⁊ cōiter loquuntur in filia dotata vel ſi loquuntur ꝙ
debeat dotari loquuntur in ſtatuto ſimplr̄ diſponēte ꝙ nō
ſuccedat.⁊ ſic ſimplr̄ ſiue ab inteſtato ſiue ꝯtra teſtm̄ ꝓut
ſ.ponderatū eſt:lꝫ Pau.de caſ.in.d.§.titio genero:videaꝫ
loqui hoc caſu.Sed habuit ſuam nouaꝫ conſiderationem
per quā deuenit ad dānandum Bar.⁊ ſequaces.⁊ Ricciar.
ma.⁊ ſequaces:lꝫ Bar.⁊ Ricciar.habuerint cōtrarias ſen
tentias:ita ꝙ nō eſt tutum ſeq ſuaꝫ ſniam ꝯ alios fere oēs:
lꝫ forte habuerit eū ſenſum vt dixi ſm qđ percepi ex duo-
bus cōſilijs que reddidit in eadeꝫ cā apud ciuitatē caſtelli
que tp̄e meo pullulauit ⁊ erant circa hoc in eodem puncto
conſilia Pau.pro vtraqꝫ parte:tamē in.d.§.titio genero ipſe
nō loquiꝫ in ſtatuto excludēte feminam a ſucceſſiōe ab in-
teſtato:lꝫ in ſtatuto diſponēte ꝙ filia nō ſuccedat.⁊ ſic nec
ab inteſtato nec cōtra vel preter teſtm̄.Et inſuper non lo-
quiꝫ ipſe in ſtatuto ita exorbitantiſſimo prout eſt iſtō adeo
ꝙ longe benignior eſt hec interpetratio non amplectenda.
argu.l.benignius.ff.de.ll.

y ¶ Non aūt me reſtringo ad curiā florētinam.qꝛ ꝯtrium di-
cerem in alio municipio.Nā qcqd ꝯcluderem in caſu quo
ſtatutū excluderet a ſucceſſione ab inteſtato filiam dotatā:
non tamē aliud q̄ꝫ.ſ.firmauerim in curia florētina firmarē
in alia curia ſi aliud nō occurreret in caſu quo ſtatutuꝫ ex-
cludit filiā a ſucceſſione ab inteſtato ⁊ diſponit ꝙ eo caſu
debeat dotari:ꝓut diſponiꝫ per iſtud ſtatutū florētinū:ſed
ſi alibi cōſultarer in ſilibus terminis vbi non eſſet ſilis.§.
ſi vero teſtatus.⁊ vbi nō eēt hec ſnīa totiens firmata:vellē
magis atqꝫ magis cogitari ⁊ ꝑcrutari quo ad pn̄tem cōſul
tationeꝫ ſatis eſt firmare prout.ſ.factū eſt. Caſus eſt quot
tidianus.⁊ frequenter occurrere poſſet ⁊ his diebus in ſi-
mili caſu fui ex aretio cōſultatus:nolo alr̄ in pn̄tiarum me
artare:vnum aūt affirmo ⁊ deū teſtor ꝙ pro nūc nō ſum in
alia curia alterius ſnīe q̄ꝫ ſim in curia ipſa florentina. Sed
potius in eandem inclino ſniam alibi prout ibi lꝫ pro nūc
alibi me non firmem vt predixi.

z ¶ Et alr̄s in ardua qōne apud camerenū vertente vidi cō
ſultū pro hac pte p clariſſimū vtriuſqꝫ iuris doc.d.marianū
ſuzzinū in caſu quo pdicta duo ꝓxima fundamēta nō mili
tabāt.ſ.ſtāte ſtatuto ꝙ extāte patruo filia dotata nō admit
taꝫ ad hereditatē vel ſucceſſionē ab inteſtato firmādo hanc
partē.xx.argumētis que potuiſſem recēſere:ſed breuitatis
cā obmitto pro.xvj.aūt argumento adducebat ſingularem
theoricā Ang.in cōſi.ꝙ incipit antiquuꝫ ciuitatis peruſie
vbi dicit ita fuiſſe cōſultū per collegiū florētinū ꝙ ipſe cō-
mendat.Itē pro.xvij.adducit.l.ſi qn̄.§.⁊ generaliter.C.de
inoffi.teſt.⁊ auctoritatē Guil.quē referunt Bal.⁊ Ange.in
l.de his.ff.de tranſac.qui arguendo de pacto ad ſtatutuꝫ vt
lꝫ per no.p glo.in rub. C.de decretis decurio.lib.x.artat ꝙ
priuatio a ſucceſſione facta per ſtatutū non repellat a iure
petendi ſupplementuꝫ legitime ⁊ pro.xx.ar.adducit aucto
ritatem Salyc.in.d.auc.nouiſſima in fi.q.qui dicit etiā pro
hac parte ſe conſuluiſſe mutine ⁊ Bal. conſuluiſſe papie ⁊
dn̄m Ioānem de riccis aduocatū ſolēniſſimum florentie ⁊
ꝙ ēt ſic alij plures cōſuluerūt.⁊ ita dicit fuiſſe iudicatū bo
nonie per aduocatos Vrbani papa.v.Et ſubdit ēt prefatus
dn̄s marianus ꝙ pro hac parte pluries cōſuluit nec memi-
nit ſe legiſſe auctoritatem in ꝯtriū.⁊ rn̄det ad argumenta in
ꝯtriuꝫ inter cetera ad illud qđ cā teſtati regulaꝫ a cā inteſta
ti ꝙ ꝓcedit quo ad qđ nō ſimplr̄.⁊ ꝙ cā teſtati non regu-
let cām inteſtati allegat plura que obmitto.⁊ dicit hoc in fa
cto conſuluiſſe Bal.⁊ Franci.rigri.

& ¶ Itē negat ꝙ ceſſet legitima:nā licet ille qui ab inteſtato
non ſuccedit non habeat querelaꝫ:qꝛ querelando aperiret
ſibi viā ad vlrem ſucceſſionē ab inteſtato.tamē in petitione
legitime dicit eē falſum:qꝛ legitima nō eſt quota hr̄dita-
tis ſꝫ bonoꝝ.l.papinianus.§.quarta.ff.de inof.teſ.⁊ p glo.
in.l.cū a matre.C.de rei vē.Et ſucceſſio ꝓpꝛie dꝛ ſucceſſio
vlis reſpectu hereditatis vel quote hereditarie.l.quedam.
§.his aūt.⁊ ibi bal.⁊ Ang.ff.de edē. ⁊ faciūt que tradūtur
per Spe.in ti.de teſt.ver.ſed pone.vbi dicit ꝙ ſi teſtm̄ di-
ſponit ꝙ poſt mortem legatarij domus legata reſtituatur
ſucceſſoribus

ſucceſſoribus teſtatoris nō cōprehēditur filia inſtituta in re certa:q2 venit titulo pticulari:ꝛ ꝙ tradit Bart. in repe. l.pr̄ filiū vbi referēdo q̄ōnē diſputatā per Ja.de bel. inter cetera ſic dicit. Nō ob.mihi ſi tu dicis ꝙ ille q agit ad ſupplemētū eſt ſucceſſor:q2 intēdit hr̄e tertiā ptē quā vult hr̄e pro ſua rata:q2 illud verꝫ qn̄ ſuccederet in quota hr̄ditatis: ita ꝙ iura actiua ꝛ paſſiua illā cōprehenderent.l.j.§. heres ad tre. Secus qn̄ vult hr̄e legittimā q2 illa eſt quota bonorū ꝛ nō dr̄ ſucceſſio.l.nā ꝙ.§.nō oīs.ff.ad trebel. ꝛ ſic vult Bar.ꝙ ille qui agit ad ſupplemētū nō dr̄ ſuccedere. Item adducit ꝙ ius agendi ad ſupplementū eſt perpetuuꝫ prout voluit Bal.in.l.ſi qs filiū de inoffi.te.ꝛ in.l.in ſuis ꝛ in ꝯſi. ccxl.ꝛ eſt cōis opi.lꝫ Bar.contra:tn̄ querela eſt tpalis. Itē pōt dici ꝙ qui nō pōt querelare non poſſit petere ſupplementū legittime verꝫ ſit ſi nō pōt querelare de iure cōi ſecꝰ ſi nō pōt querelare de iure ſpāli. Itē dicit ꝙ lꝫ qui nō pōt ſuccedere ab inteſtato nō poſſit venire contra teſtm̄ nihilo minus nō obſtat q2 qui agit ad ſupplementum nō venit ꝯ teſtm̄ ꝛ ſic nō imputat teſtatori quare deceſſit teſtatus ſm̄ eū qui multa alia ꝓlixe ꝛ eleganter adducebat que gr̄a breuitatis obmitto ꝛ ſe ſubſcripſit p̄fatus doctor cōſilio excellentis doc.dn̄i Tadei de narnia qui idem concludebat per plures rōnes quas ēt obmitto ꝛ maxime q2 in caſu noſtro ꝑncipalr̄ me fundo per dictas duas vltimas rōnes per me ponderatas que non concurrebant in illo caſu: vnde multo fortius conſuluiſſent in caſu noſtro.

p ¶ Circa ſcdm̄ aūt caput ꝑme ꝯſultatiōis nō eſt opus multum inſiſtere attēta cōcluſione.ſ.facta circa primū cōſultationis queſitū:nā ea retēta ꝓut eam.ſ.firmauimus ſuperflua eſt hec ſcda excitatio cū non debeat dos ſed legittima: iō breuiter rē abſoluā concludendo ꝙ alio nō probato nō dꝫ cenſeri dos cōgrua minor quantitate legittime:dico ita q2 nō eſt p̄ciſa iſta cōparatio:nā ex quo nō dbet legittima nō eſt correſpectiuatio: iō attenta conſuetudine regionis pōt eſſe minor ꝛ abſolute ꝙ nō reqrit ꝙ ſit equalis legittime cōſuluit Pau.de ca.ꝯſi.cviij.inci.ſup ꝑmo queſito alias incip.in dei noie amē an nō ſuo. Nā dos congrua iudicat arbitrio boni viri.l.ſi.filie.ff.de le.iij.ꝛ.l.cū poſt.§.gener de iure do.ꝛ ar.l.cū vnus.§.alimentis de alimē.ꝛ ciba.le. Bonus aūt vir nō dꝫ in dubio arbitrari pro dote minꝰ q̄ꝫ ſit legittima prout formaliter cōcludit Bal.in termino ſtatuti excludētis filiā dotatā a ſucceſſione in quodaꝫ cōſil.mihi in ordine ſecundo incipiente:q2 ſtatutuꝫ tria hꝫ capita vbi formalr̄ ad ꝓpoſituꝫ ſic inquit caplm̄ de patruo eſt intelligendū eque ꝛ arbitrio boni viri.l.j.de le.ij.ꝛ.l.ſi filie de le. iij. Cū.n.vnica ſit puella pinguius eſt dotāda:ita ꝙ ſaltem hēat legittimā. Nū q̄ꝫ.n.bonꝰ vir arbitrabit ꝙ legittia filie ſit auferēda que dr̄ es alienū ꝛ debet iure neceſſario ꝛ nāli l.cū rō de bonis dāna.ꝛ.C.de inoffi.te.l.ſi qs ſuo:ita formaliter ad cōtextū inqt Bald.in dicto cōſi.qui idem cōcludit in alio cōſi.mihi in ordi.cccxxiij.incip.materia diuiditur in duas ptes:in quo ad ꝯtextuꝫ ita inqt:ꝛ ſi queris quanta dēbit eſſe dos:rn̄deo cū ſuccedat loco legittime debebit in quātitate eſſe vſqꝫ ad menſurā legittime vt.C.de ſac.ſanc. ecc.auc.ſi qua mulier.ꝛ ſi pater hr̄et multas filias ſeruabit ille modus in diſtributione dotis qui ſeruat in diſtributione legittie portionis:ar.l.j.§.ſi pr̄.ff.de coniun. cum emā. libe. Idem ēt concludit Salyc.in ſua diſpu.que inci.ſtatuto cauet:dicens ꝙ hn̄s arbitrari cōgruam dotem nō poterit arbitrari minus legittima:vt colligi pōt ex tex. auc.res que.C.cōia de leg.ꝛ idē concludit idē Salyc. in.d.auc.res que.ꝛ idem dr̄ cōſuluiſſe Ang.in conſi.cccx.incip.dn̄s gregorius:lꝫ in meis cōſilijs Ang.nō reperiā. Et ita vidi pluries hic conſultum per celeberrimum doc.d. Benedictum capram qui fuit integerrimi iudicij.

r ¶ Nō attēdat cōgrua dos reſpectu tpis dotatiōis vt̄ velle bal.in aut.res que.C.cōia de le.v̄.q̄ro ſtatuto ibi niſi inſpecto tpe donatiōis fuiſſet ꝯgrue dotata. Nota q2 vidi cōſultum ꝯ Pau.de ca.in cōſi.cxxix.incip.lꝫ iſta dn̄a. Iteꝫ ꝙ dēat ſuppleri congrua dos intelligit niſi ſtatutū diceret ꝙ dēat eſſe contenta dote data a p̄re Bal.in.l.ſi.de dotis.ꝓmiſ.ꝛ ꝙ h̄ ſcdo caſu nō poſſit petere ſupplementū vult bal. in.d.auc.res que ſupradicto ver.vide Pau.de ca.ꝯſi. lxxvj. ꝙ incipit viſo dicto puncto ꝛ dubijs elicitis ꝛ in alio cōſi. clij.incip.rn̄ſio breuiter diſtinguit aut dicit ꝙ femina non ſuccedat:ſed dēat dotari aut dixit ſtatutū ꝙ dotata nō ſuccedat ꝛ tūc intellr̄ de cōgrue dotata.ſ.tpe mortis patris: ſꝫ idē Pau.in ꝯſil.cviij.inci.ſup ꝑmo q̄ſito in ſcdo q̄ſito decidit loquēs in ꝑmis terminis.ſ.relatis ꝙ dēat cōgrue dotari iſpecta qualitate p̄rimonij ꝛ pſonarū. ꝛ vide ꝙ ipſe in calce cōſilij dicit vbi facit dr̄iam inter dotationē factā a patre ꝛ factā ab extraneo. Tn̄ vba ſtatuti in caſu ſuo id ſuadebāt vt ipſe ibi pōderat:vide bal.in.l.qm̄ in ꝑorībꝰ de inof. te. Et dn̄s bal.fer cole in anno. Mccccxcvij.in cōſi.quodā apud nurſiā dicebat ꝙ dicta diſtinctio ſemp fuit ſibi viſa eq̄ ꝛ ꝙ ſꝫ illā cōſuluerūt.d. Jo.petrutij.ꝛ.d. Benedi. ꝛ ipſe ſe ſubſcripſit pōderando.ſ.ꝙ aut ſtatutū dicit ꝙ dotata non ſuccedat quo caſu poſſit peti cōgrua dos:aut vō dicat ꝙ debeat ſtare cōtēta dotata a patre quo caſu ſecus. Et referebat.d.bal.in.d.cōſi.apud nurſiā ꝙ.d. Jo.pe.ꝛ.d. Bene.cōſuluerunt ꝙ nō dꝫ eſſe minus legittima qn̄ ſtatutum dicit dotata nō ſuccedat.idē dicit ꝙ ꝯſuluit dn̄s Philippus frācho ꝛ plures alij in hac ciuitate hꝫ copiā.d. Jo.de bartholinis:cōſulebat.d. Bal.in.d.cōſi.apud nurſiā:ꝙ ſi ſtatutuꝫ dicit ꝙ dotata excludat a ſucceſſione nō dotantium patris ꝛ matris attendat cōgregatio reſpectu legittie in bonis patris qn̄ defert hēditas patris.ꝛ poſtea qn̄ defert hereditas matris attēdit cōgruitas ēt habito reſpectu ad legittimam bonorum maternoꝝ nō probat aliter niſi per ſupradicta.

s ¶ Nec ob.ſi quis diceret ꝙ ſtatutū ponderat nō ſolū quātitatem patrimonij:ſed etiā qualitatem perſonarū in legittima aūt ſolū quātitas patrimonij conſideratur: nam rn̄detur ꝙ qualitas perſonaꝝ pōt cōſiderari ēt ſtāte firma.ſ.dicta cōcluſione doctorū.ſ.ꝙ dos nō debeat iudicari cōgrua ſi eſt minor legittima:q2 nō dicūt p̄fati doc.ꝙ quātitas legittime ſit cōgrua dos imo volūt Bal.ꝛ Ja. de bel.vbi.ſ. ꝙ plerūqꝫ legittia nō ſit cōgrua dos:put.ſ.in precedenti arti.relatū eſt.ꝛ ꝓbat in.d.auc.res q̄ qualitas ergo pſonaꝝ cōſiderat ex forma dicti ſtatuti.ꝛ ēt de iure cōi.l. quero de iure do.ꝛ.d.l.cū poſt.§.nuptias.ꝛ.tl. eo reſpectu vt ſi qualitas pſone mulieris nō correſpōdeat quātitati patrimonij: puta q2 p̄cellat dignitas pſone: puta q2 pſona ſit nobilis ꝛ facultates ſint tenues:tūc enim cōgrua dos habita cōſideratione facultatū eēt correſpectiua ad legittimā:ſecus autē habita cōſideratione dignitatis pſone: q2 tūc cōgrua dos excedet quātitatē legittime prout ꝛ excedit in terminis.d. auc.res que cū ſua materia:nec in hoc ꝯdicūt p̄fati doc.qui nō dicūt ꝙ habēs arbitrari cōgruitatem dotis nō poſſit arbitrari in maiori quātitate q̄ꝫ ſit legittima:ſed dicunt ꝙ nō poterit arbitrari in minori quātitate arbitrabit:itaqꝫ bonꝰ vir eſſe cōgruā dotē q̄ꝫtū fuiſſet legittima vel plus ſm̄ qualitatem perſone ꝛ quantitatē patrimonij.prout dicit ſtatutum nō aūt minus. Cū legittima dicat munuſcula portio. d.l.ſi qs ſuo:prout dicit Ange.ꝛ per rōnē.ſ.adductā p bal. Et maxime debemus hoc dicere qn̄ ꝓpria filia cōcurrit cū tranſuerſali:q2 iniq̄ſſimū eēt diminuere merā portioneꝫ filie.ꝛ iudex qui dr̄ bonꝰ vir.l.vir bonus iudic. ſolui ꝛ iudicis officiū ſemp nitit eqtate.l.ꝙ ſi eſſeſi de eo ꝙ certo loco magis fauorabilr̄ arbitrari debebit filia cōcurrēte cū trāſuerſali q̄ꝫ ſi cū altero filio:nā eqtas illud ſuadet:nec eqtati cōſonuꝫ eēt ꝙ frater teſtōris auferat filie teſtatoris legittimam portionē:iō videt concludendū ꝙ dos non debeat in dubio cēſeri cōgrua ꝛ cōpetēs niſi aſcēdat in quātitatē legittime ſeu eā excedat.ꝛ ſm̄ hoc non minus imo plerunqꝫ magis cōſulit mulieri ſi eidē debet dos q̄ꝫ ſi debetur legittima ꝙ multum confert ad dicta.ſ.

b ¶ Deueniendo admodo ad ſcdm̄ principalem cōſultationis articulum ſi quis vellet tenere ꝙ filiabus deberet dos legittima ſeu congrua teſtō cōdito:prout ab inteſtato poſſet inſtare ꝙ tota dos ſit computanda in conſtituenda congrua ꝛ competente dote. Nam ſtatutuꝫ mandat debere filiam dotari de bonis patris vel aui ꝛc.ſi non fuerit cōgrue ꝛ competenter dotata:ergo ſi fuerit congrue ꝛ cōpetenter dotata nō debet dotari de bonis patris vel aui:ſed illa que eſt cōgrue ꝛ cōpetenter dotata de bonis mōtis florētini vel de alijs bonis cōgrue ꝛ competēter dotata dici pōt proue ꝛ in ṽitate eſt ꝛ cenſeri dꝫ congrue dotata merito ſtare videmur claro.q2 non debemus recedere a verbis.l.non alr̄ de lega.iij.ꝛ.l.j.§.ſi is qui nauem.ff.de exercito.maxime cū ſint clara.l.ille aut ille.§.cum in verbis de le.iij. Tamē contrarium concludendum cenſeo ex verbis eiuſdem ſtatuti nam verba ipſius ſtatuti de bonis patris vel aui ꝛc.poſita in fine orationis poſſunt nō ſolum referri ad verbum dotari imediate precedēs:ſed ēt ad verbum dotata prius poſitum in eadem tamē oratiōe:verba enim in fine poſita ſi cōmode fieri pōt debent ad omnia precedentia referri.l.talis

ſcriptura de leg.j.⁊.l.C.de lib.prete.l.iij.§.ſi filius.ff.eo.ti.
c.ij.requiris.⁊.c.inquiſitioni extra de appel.⁊ pro interpre
tatione iſta dicti ſtatuti facit ꝙ ſubdit in eodeʒ ſtatuto in
§.ſi tñ tales mulieres inueniant fuiſſe dotate cõuenienter
a pře auo vel proauo nihil de ipſius bonis ⁊c.per que ver
ba declarat ꝙ ſtatuentes intelligebant de conueniẽter do
tatis patre ſi de eius hereditate agebatur ⁊ non de conue
nienter dotatis ab extraneo.

c ¶ Cũ itaqꝫ ꝗ̃titas habita a mõte florentino.ſ.quãtitatem
capli poſitã in mõte ꝑ ipm přeʒ de ꝓpria pecunia pris fue
rit habita bonis cõis florẽtie:⁊ hoc eſt clariſſimũ dõʒ eſt in
ꝯñtiã ꝙ nõ de bonis ipſi⁹ pris de cuius ſucceſſiõe agit vt
de ſe ꝯſtat:⁊ ꝓbat ex nã dictionis de qua denotat ſubſtan
tiã eius cui adiũgit:vt not.Bal.in.c.pe.de offi.le.alleg.l.
j.§.nũc videamus.ff.de ꝯiun.cũ emã.lib. vñ ſi dico hec res
eſt de bonis meis:idẽ eſt ac ſi dicerẽ hec res eſt ſubſtantia
bonoꝝ meoꝝ ſm eũ ibi qui in.c.cũ in veteri de electio.ſiſr
dicit ꝙ dictio de denotat eãdẽ ſubſtãtiã dictio ex denotat
ꝓceſſum ⁊ alleg magiſtruʒ ſniaꝝ lib.j.di.xxvj.in fi.⁊ ſubdit
ꝙ ſi cõmittit aliqd faciẽdũ cũ cõſilio alterius nõ tenet qs
ſeq conſiliũ ſecus ſi dicit de conſi.Nã dictio de dat illi po
teſtatẽ.ar.d.§.nũc videamus ſm eũ qui dicit antiquos ita
velle.Ad pdicta ẽt qđ no.bal.in.l.qm̃ nouella circa fi.C.de
inof.teſt.⁊ in.l.liberti liberteqꝫ.C.de bo.li.⁊ faltẽ ꝓbatur ꝑ
d.§.nũc videamus ꝙ dictio de denotat cãm ꝓximã nõ re
motã.Nã aliud eſt dicere de bonis talis: aliud pp bona ta
lis vt eſt ibi expſſum dictio.n.pp denotat cãm remotã.l.ſo
ciũ qui in eo in fi.ff.pro ſocio ſed dicta quãtitas data ꝑ di
ctum cõe florẽtinũ fuit data pp illõ capitale ⁊ nõdum ipſo
capitali dato per patrẽ:ergo cõſtat ꝙ nõ de bonis pris:ſed
pp bona pris illud reſiduũ datũ fuit in dotẽ dicte filie.⁊ ꝑ
ꝯñs nõ verificant illa verba dicti ſtatuti de bonis pris ⁊c.
quinimo põt attẽtari ꝙ nec dicant ſimplr data pp bõa pa
terna.Nã dictus mons florentinus non vr̃ tam factus pro
hñda pecunia in cõi ꝗ̃ȝ factus fauore dotiũ,vt puelle faci
lius dotent ꝙ demõſtrat ex eo qꝛ ſtatutũ eſt ꝙ nullus niſi
florentinus aut de diſtrictu florentie poſſit in dicto monte
puellaꝝ pecuniã ponere.Si.n.fuiſſet ꝯſtitutus ꝯtẽplatio
ne cõis pro hñda pecunia in cõi nõ fuiſſet illud ſancitũ at
tẽto ꝙ nõ minus eẽt cõi ꝓficua pecunia forenſis ꝙ peciũ a
ciuis h ẽt pſuadet ex noie ipſi⁹ mõtis:qꝛ vocat mõs puel
larũ quaſi fact⁹ puellaꝝ ꝯtẽplatione ſeu fauore:licitũ eſt.n.
argumẽtũ aui noie inſti.de dona.§.eſt ⁊ aliud.l.ij.§.appel
lata.ff.ſi cer.pe.⁊.l.a nullo.C.de ſe.cũ ſi. vñ pſuadet ꝙ illa
pecunia eroget a cõi cõtẽplatione puellaꝝ potiuſꝗ̃ cõtẽ
platione pris pecuniã erogantis vel ꝯtẽplatione ipſius pe
cunie:⁊ maxie qꝛ ſi ꝯtẽplatiõe ipſius pecunie erogaret pe
cunia cõis reſultaret apta vſura maxie ſi cẽſeret data pri ⁊
per patrẽ filie:nã tunc ꝓprie accederet ſorti:⁊ ſic apte eſſet
illicita iuxta cañ.pleriqꝫ.xiiij.q.iij.cũ multis ſi.ꝙ eſt euitã
dum:vt.ſ.cenſeat vſura ſaltem notoria ⁊ euidens ar.l.meri
to.ff.pro ſocio cum concordan.

d ¶ Si aũt teneamus ꝓut ⁊.ſ.retẽtũ fuit circa ꝓmũ arti.ꝙ
ſcʒ debeat ſupplemẽtũ legittime vr̃ poſſe dici ꝙ tota dicta
dos cõputet in legittimã ꝑ.d.l.qm̃ nouella vbi donatio pp
nuptias ⁊ dos filie cõputat in legittimã:nec reqrit ꝙ fue
rit de bonis pris ſed ſufficit ꝙ ſit ꝓfecta ex eius ſba vt dicit
ibi tex.in fi.⁊ iter dictionẽ de ⁊ dictionẽ ex:facit dr̃iam bal.
poſt magiſtrũ ſniaꝝ in.d.c.cũ in veteri vt.ſ.pʒ:iõ vr̃ ſuffice
re,ꝙ ſba přna fuerit cã ꝙ filia dotẽ habuerit ꝓut ⁊ vr̃ ꝓba
re tex.in.d.l.oimõ.§.iputari ibi que occaſiõe militie ex pe
cunijs mortui ⁊c.nã dictio occaſiõe ſolet denotare cãm re
motã ꝓut hr̃ in.c.ſolite de maio.⁊ obe.⁊ facit ẽt qđ ibi not.
Pe.⁊ Cy.⁊ doc.poſt eos dicẽtes ꝙ ſi militia eſt ꝗ̃ſita filio
gratis ad pces pris ꝙ illa militia ſca ꝗ̃ſitũ in ea iputat i le
gittimã.ar.l.ſʒ ⁊ ſi pſce.§.in arrogato de vul.⁊ pu. ex quo
pʒ ꝙ ad h vt fiat iputatio in legittimã nõ reqrit ꝙ collatũ
filio vl̃ filie ꝓceſſerit de bonis pris:ſʒ vr̃ ſufficere ꝙ ꝓceſſe
rit cã pris ⁊ ſic pr̃ pſtiterit cãm ꝙ ſatis vr̃ ꝯcurrere in caſu
nr̃o.Nã pr̃ ponẽdo ſuã pecuniã in mõte dedit cãm ꝙ filia
illa integrã dotẽ hr̃et:iõ vr̃ dos illa in legittimã imputãda.

e ¶ His tñ nõ ob.ꝯtrã arbitror ſniam veriorẽ:nãʒ ea ſola in
legittimaʒ imputent de qbus ſpẽaliter eſt expreſſum aliqua
lege ꝙ imputent ꝓut formaliter dicit text.in.l.illud.§.hec
aũt regula in fin.C.de col.ꝓut ⁊ ibi doct.notant:ſed ꝙ hec
dos quatenus eſt erogata de pecunia cõis cõputet in legit
timam nõ eſt aliqua lege expſſum merito ⁊c. Nec obſt.d.l.
qm̃ nouella:qꝛ loquitur de dote ex ſubſtantia patris profe
cta:ſed dos iſta non eſt profecta ex ſubſtãtia patris niſi re
ſpectu illi⁹ tm̃mõ capitalis ꝙ ex ſubſtantia přna fuerat po
ſitũ in monte:nã reſiduũ ꝓceſſit ex ſubſtãtia cõis florenti
ni:iõ in dcõ reſiduo nõ verificat tex.d.l.qm̃ nouella:iõ fa
cit ꝓ potiuſꝗ̃ ꝯ ⁊ maxie qꝛ dictio ex lʒ qñqꝫ denotet cãʒ re
motã.l.j.§.ex incẽdio.ff.de incẽdio rui.⁊ nauf.⁊.l.ſi ex fal/
ſis.C.de trãſa.⁊.l.apud trebatiũ in pñc.de aqua plu.arc.tñ
ꝓprie ſumẽdo denotat cãm ꝓximã.l.j.C.ſi ſeruus extero.⁊
l.q liberis.§.h vba de vul.⁊ pu.⁊ notat bar.in.d.§.ex incẽ
dio:nec ob.d.§.imputari qꝛ ibi loquit de militia queſita ex
pecunia pris:vñ ipſa militia dr̃ ꝓfectitia ⁊ ſubſequẽter illõ
qđ ex ea ꝓuenit:ſʒ iſta dos nõ eſt ꝗ̃ſita ex pecunia pris me
rito nõ dr̃ tota ꝓfectitia:ſed ſolũ ea ps que ꝓceſſit ex ſub
ſtãtia přna:iõ ẽt.d.§.iputari põt a ꝯtrio induci pro hac pte.
Nec ob.illud qđ dicũt pe.⁊ doc.in.d.§.imputari.nã rñdet
ꝙ illud qđ eſt datũ filio gratis ꝯtẽplatione pris cẽſet a pře
profectũ ac ſi datũ eẽt patri.⁊ ꝑ patrẽ filio ꝓut in ſimili dr̃
in.l.iij.§.⁊ ſi debitorẽ de dona.inter virũ.⁊ in.l. ſingularia
in fi.ff.ſi cer.pe.cũ ſi.Et ſic mediante quadã põt dici ꝓfe
ctũ ex ſubſtãtia patris qñ ab alio ex ꝯtẽplatione pris ꝓfici
ſcit.Et iõ dr̃ profectitiũ prout ⁊ probat text.in.l.ꝓfectitia
in pñ.ff.de iure do.Sed in caſu nr̃o nõ dat filie dos cõtẽ
platione pris.Sed cõtẽplatione puelle vt maritet merito
non debet cenſeri dos profectitia nec a patre profecta.

f ¶ Et maxie attẽta rõne pdicta qꝛ tũc reſultaret euidẽs vſu
ra prout.ſ.declaratũ eſt merito non dʒ in legittimã impu
tari.Et ſi dicat in omnẽ euentuʒ qualitercũqꝫ ſumatur ẽſt
vſura cũ ſatis accedat ſorti attẽto ꝙ pater ſubleuat ab one
re dandi dotẽ quã alr̃ dediſſet.Et ſolũ ob illam cauſaʒ pa
ter ponit illam pecuniaʒ in monte reſpondetur ꝙ non eſt
preſentis ſpeculationis vtrum etiam eo caſu reſultet vſura
nec illud nego:ſed dico ꝙ ſi cenſeretur datũ patri eẽt ma
nifeſta vſura que non poſſet illa tergiuerſatione negari:ſed
ſi nõ cenſetur datuʒ patri ſaltem poteſt in dubium reſlica
ri an ſit vſura necne.⁊ ſi cõcludat ꝙ in omnem euentuʒ ſit
vſura tunc magis aperte videtur dicendum ꝙ nõ ſit in le/
gittimã imputandũ ex eo qꝛ vſura põt repeti per conditio
nem indebiti ⁊ ſine cauſa.l.ſi non ſortem in prin.ff.de con
di.inde.⁊ notant glo.⁊ doc.in.c.michael extra de vſuris ⁊
cum teneret ad reſtitutionem in foro fori ⁊ in foro poli vt
ibi.⁊ in.c.tua nos.⁊ in.c.tuas.⁊ in.c.cuʒ in tua.⁊ quaſi per
totũ titulũ extra de vſu.nõ eſt rationi conſonũ ꝙ imputet
in legittimã cum nec debeat cenſeri queſitũ:qꝛ non cenſet
habitũ:illud qđ põt euinci vt.l.iulianus.§.qui fundum de
ver.obli.prout econtra ille qui poteſt rẽ petere dr̃ rẽ habe
re.l.qui actionẽ.ff.de reg.iur.⁊.l.nemo vr̃.ff.de in integrũ
reſti.cum ſi.prout nec dr̃ verſum ſi nõ durat ſeu non eſt du
raturum.l.ſi pro patre.§.verſuʒ.ff.de in rem verſo cũ con
cordãtijs.Et facit ẽt ad predicta qꝛ non ferenda queſita ex
delicto.l.ꝙ aũt ex furto.ff.pro ſo.Et per ꝯñs ſiue ſit vſura
ſiue nõ dʒ in legittimã imputari pro quo etiã facit qꝛ dicta
dos nõ tranſmittit ad heredes ſed querit marito ipſa dece
dente in matrimonio vigore.l.municipalis ita diſponẽtis:
nec durãte matrimonio poteſt vxor illam vendere cum ad
eam nõ pertineat cõſtante matrimonio:ſed ad viri.l.dote
ancillam.C.de rei vend.⁊.l.in rebus.C.de iure do.ideo vr̃
ꝙ nõ debeat in legittimam imputari per id qđ habetur in
d.§.imputari.vbi probatur ꝙ militia queſita filio ex pecu
nia patris nõ imputet in legittimã filij ſi nõ poteſt vendi ⁊
nõ eſt tranſmiſſibilis ad heredẽ filij vt probat ille tex.⁊ no
tant doc.ibi.⁊ Bart.in.l.j.§.nec caſtrẽſe.ff.de col.bonoꝝ.
⁊ Bald.in.d.l.qm̃ nouella.ita ⁊ pari rõne dicendum vr̃ in
dote que nõ poteſt vẽdi nec eſt tranſmiſſibilis in heredem
ꝙ nõ debeat in legittimã imputari qꝛ non videt ſubeſſe rõ
dr̃ie ergo idẽ ius.l.poſthumi.§.j.ibi nec ratio diuerſitatis
reddi põt de iniuſto teſtõ.⁊.l.illud.ff.ad.l.aqlia.⁊.l.a titio
ff.de verbo.obli.⁊.c.inter ceteras de reſcriptis cum ſi.⁊ ꝑ
iſtam vltimam rõnem poſſet attentari ꝙ nec illud capitale
qđ proceſſit ex ſubſtãtia patris ſit in legittimã imputandũ
ꝙ tñ non affirmo:ſed concludo ꝙ qcquid ſit de dicto ca
pitali de quo me nõ intromitto tñ reſiduum habituʒ a mõ
te puellarum non eſt in legittimam imputanduʒ per ratio
nes.ſ.adductas. Laus deo.

¶ An ille q promiſit dare aliquã rẽ pro pcio declarãdo te
neat illã dare anteꝗ̃ preciũ declaret necne:⁊ an illa verba
pro precio declarãdo faciãt cõditionem vel modũ.Iteʒ an
conditio ob cauſam habeat locum in ꝯctibus nominatis.

¶ Conſilium

¶Conſilium. ccxcj.

In noīe domini noſtri

1 ieſu xpi. ¶In pñti ↄſultatione vr̄ prima facie dōꝫ ꝙ dicte ſnīe fuerint iuſte late nec veniāt ꝑ iudicē appellationis reuocande: ſed potꝰ ↄfirmāde: nā in dicto inſtrō ſimplr̄ pro predicti dñi Fran. fuerūt ſimplr̄ ꝓmiſſi dicti centū qnquaginta floreni pro reſtōne dcē dotis nec aliqd fuit adiectuꝫ niſi tp̄s anni cū dimidio qui tn̄ qdē annus cuꝫ dimidio appet ꝙ eſt hodie ⁊ fuerat iā tp̄e dictaꝝ ſniaꝝ elapſus: vñ vr̄ ꝙ fuerit ⁊ ſit admō purū cū paria ſint ab initio vel eē purificatū. l. cū teſtō ⁊ ibi no. bal. C. de manu. teſtō. ⁊ ſit liqdū cū quātitas ipſa ꝓmiſſa ſit clara ⁊ liqdatō vr̄ ꝙ iuſte fuerit ꝓnūciatū ꝑſuppoſito ꝙ vigeat lex municipalis ꝙ inſtrā hmōi pura ⁊ liqda mandenꝭ executioni: lꝫ pleriqꝫ ēt de iure cōi idē teneant in inſtris guarētigiatis ꝓut tangit Jmol. in. d. §. ſi iudex. ⁊ Ange. ibi dicit ꝙ ſtatuta diſponentia ꝙ inſtrā guarētigiata paratā hēant executionē nō ſunt exorbitātia a iurꝭ cōi ꝙ tꝫ Jmo. ibi ⁊ idem tenebat dñs meus in. d. l. fin. C. vbi ⁊ apud quē. ⁊ facit qđ no. Bal. in. l. ſicut. C. de repu. hꝫditate ⁊ qđ no. Bar. in. l. ij. ff. de iureiu. lꝫ h alr̄ nō firmē nec expediat maxīe cū inſtrm̄ de quo agitꝭ non hēat guarētigiā vꝫ illud qđ mihi eſt oñſum in publicā formā. ſ. exemplatuꝫ ⁊ publicatum manu ſer Joānis ſer Venture Angeluꝭ de camerino ex prothocollis ſer Vēture Angeluꝭ de camerino in hoc aūt non facio fundamentū qꝛ preſuppono ꝙ iudices ⁊ patroni cauſe h viderint: tn̄ placuit h in medium adducere: qꝛ cōiter ſtatuta hmōi loquuntur de inſtrumentis guarentigiatis ⁊ plerūqꝫ cum videtur inſtrm̄ publicum preſupponitur ꝙ habeat guarentigiam vbi guarentigia cauſat paratam executionem.

a ¶Preſuppoſito itaqꝫ ꝙ inſtrm̄ de quo agitꝭ mereatꝭ executionē ꝑatā vr̄ ꝙ ſit exequēdū cū videatꝭ puꝝ ⁊ liqdū ꝑ ꝑdicta nec vr̄ obſtare id qđ in ↄtriuꝫ adducitꝭ in pūcto. ſ. ꝙ ipſe Anſuinus nō ipleuit ex pte ſua. iō nō videatꝭ ſibi iplēduꝫ ar. l. iul. §. offerri. ff. de act. emp. ⁊ l. qro. §. interlocatorē. ff. loca. ⁊ l. cum ꝓponas. C. de pac. cū ſi. nā rñdetꝭ ꝙ ſolēt per ſtatuta tolli exceptiōes ⁊ ſi tale ſtatutū viget in ciuitate camerini vr̄ ꝙ ſit ꝑcluſa via ad opponēdas hmōi exceptiōes perēptorias ⁊ maxīe qꝛ ſolēt hmōi inſtrā eqparari re iudicate ⁊ poſt rē iudicatā nō pñt opponi exceptiones ēt perēptorie. l. ad perēptorias. C. ſniam reſcin. nō poſſe longe minus dilatorie ⁊ declinatorie qbus ꝑcluditꝭ via ꝑ litis ↄteſ. l. ſi. C. de excep. l. exceptionē. C. de ꝓba. l. ita demū. C. de ꝓcur. cū multis ſi. ꝑterea dictus Anſuinus vr̄ ipleuiſſe oē id qđ ꝑ eū veniebat iplendū: nā obtulit facere oē id ⁊ totū ad qđ vigore dicti ↄtcꝰ ⁊ inſtri tenebatꝭ ſufficit aūt oblatio ſaltem in iudicio facta. l. ſi rē. §. ſi. ff. de pig. act. ⁊ d. §. offerri. ⁊ l. ſi maior. C. de trāſac. cū ſi. Et lꝫ reꝰ ↄuēta excipiat ꝙ dictus Anſuinus nō ipleuit ex pte ſua qꝛ nō dedit ſibi cum effectu ſupra noiatas poſſeſſiōes nō vr̄ ꝙ actā exceptioneꝫ appoſuerit qꝛ ſatis vr̄ ſatiſfeciſſe ex pte ſua ex quo obtulit ſe paratū iplere oia ad q̄ tenebatꝭ ⁊ dcā dña Joāna nō obtulit ſe paratā recipe ꝓut offerre debebat ad repellēdā oblationē dicti Anſuini q nō poterat iplere niſi dicta dña Joāna reciperet iplementū ⁊ exceptio inepte ꝓpoſita nō releuat. l. j. §. labeo. ff. de fluminibus ⁊ per Bart. in. l. j. ff. de except.

b ¶Preterea dicta ꝓmiſſio facta per putiū patrē dicti Anſuini de dādo tradēdo cedēdo ⁊ concedendo dictas res in puncto deſcriptas pro ꝑcio declarando per dictos Jacobū boneuenture ⁊ ſer Cichum vr̄ fuiſſe cōditionalis per. l. ſi. C. de ↄhen. emp. ⁊ l. ſiquis arbitratu cū ibi notatis. ff. de v. obli. que cōditio non erat impleta nec ipleri poterat mortuis dictis Jacobo ⁊ Cicho hñtibus declarare ⁊ ↄñr vr̄ ꝙ pendente ſeu defecta conditione dictus Putius ⁊ ſubſequenter dictus anſuinus nunqꝫ fuerint obligati ad obſeruantiā dicte promiſſionis ar. l. ſub conditione. ff. de condi. inde. ⁊ l. cedere diem. ff. de ver. ſig. cum ſi. Et ꝓpterea vr̄ ꝙ cū nihil videatur fuiſſe ab eis implendum nō potuerit nec poſſit obijci dicto anſuino ꝙ nō impleuit ex parte ſua. Sꝫ bene vr̄ imputandum dño Franciſco predicto ⁊ ſubſequēter dicte dñe Joanne eius heredi quare nō impleuerūt ex eoꝝ parte puram eoꝝ promiſſionem eueniēte die ſtatuta cū dies interpellet pro homine ⁊ conſtituat debitorē in mora. l. magnam. C. de contrahen. ⁊ cōmit. ſtipu. ⁊ l. traiectitie. §. de illo. ff. de act. ⁊ oblig. Nec etiam videtur obſtare ꝙ dicta promiſſio de. cl. ducatis cēſeatur ſine cā: que cā ꝓpter quā emanauit euanuerit qꝛ dicta ꝓmiſſio vr̄ facta correſpectiue ad dictā ꝓmiſſionē de dandis dictis terris pro dicto ꝑcio declarādo. ⁊ ſic ex quo euanuit illa ꝓmiſſio facta per Putiū de dictis terris dādis vt. ſ. ꝓp quā emanauit dicta ꝓmiſſio facta per dñm Frāciſcū de dictis cētū qnquagita ducatis vr̄ ꝙ cā ſit reducta ad nō cām. Et ꝓpea ſi ſolueretꝭ cōpeteret ꝑ repetitiōe cōditio ſine cā. l. ſi fullo. ff. de ↄdi. ſine cā. ⁊ l. diſſolute. C. eo. ti. qꝛ vr̄ ad hoc poſſe rñderi ꝙ immo dicta ꝓmiſſio de dictis. cl. ducatis nō emanauerit ob illam ꝓmiſſionē de dandis dictis terris vt. ſ. Sed pro dotibꝰ. ⁊ occaſiōe dotis dñe Catherine vxoris dicti Putij vt denotant verba inſtri ibi pro dotibus ⁊ occaſiōe dotis domine Catherine ⁊c. Item ex cā vt recederetꝭ a litibus diſcordijs cōtrouerſijs que erāt ⁊ eſſe poterant ⁊ ad pacē ⁊ cōcordiā deuenire vt denotant verba poſita circa principiuꝫ inſtrumenti ibi: vñ volentes dicti dñs Frāciſcus ⁊ Putius a dictis litibus diſcordijs ⁊ controuerſijs diſcedere ⁊ ad pacē ⁊ cōcordiā deuenire vnanimiter ⁊ ↄcorditer deuenerūt ad J. ſcripta pacta ⁊ cōuentiones ⁊ trāſactionem ⁊c. Et inſup plura alia fuerunt ꝓmiſſa ⁊ impleta pro parte dicti Putij ad que vr̄ habuiſſe reſpectū dictus dñs Fran. dum promiſit. cl. ducatos pariter prout ad dictā promiſſionē de dādis dictis terris vt. ſ. qꝛ omnes dicte ꝓmiſſiones vno cōtextu emanarum: vnde ſi vna promiſſio correſpectiua cenſeretur pariter omnes correſpectiue cenſerentur. ⁊ ſic negari pōt ꝙ cauſa dicte promiſſiōis de dictis. cl. ducatis ſit omnino reducta ad non cauſam. Preterea in contractibus nominatis prout eſt ſtipulatio non habet locum cōditio ob cauſaꝫ l. ſi. ff. de cōdi. ob cauſam. ⁊ ſic pari rōne vr̄ ꝙ nec conditio ſine cauſa cum cōcurrat conditio ſine cauſa niſi cum cōditione ob cauſam. l. j. §. ſed ſi ob cauſam. ff. de condi. ſine cauſa: ita ꝙ fruſtra denegaretur cōditio ob cauſam ſi ex eadeꝫ cauſa competeret conditio ſine cauſa. Et ideo tolli vidētur omnia que in contrarium adducuntur.

c ¶His tn̄ minime refragātibus in ↄtriū puto eſſe iuſtitiā ꝓ cuius rei euidētia aduertendū eſt ad verba ⁊ iterpetrationē dictaꝝ ſtipulationū. Et primo capiēdo ꝓmiſſionē quaꝫ fecit dictus putius ipſe ꝓmiſit dare illas terras pro precio declarādo que verba patiunꝭ hanc intelligentiaꝫ ꝙ ipſe daret pro ꝑcio poſt dationē declarando. ⁊ ita ſuadet vis verboꝝ qꝛ illa verba pro precio nulli dubiū ꝙ determināt verbum dare: tū qꝛ ꝓximū. ar. l. ſi idē cum eodem. §. ſi. in ſi. cuꝫ ſibi notatis. ff. de iuriſdi. om. iu. ⁊ ar. l. cū delanionis. §. aſinam de fundo inſtru. ibi ꝓxima copulata ſuccedant: tum qꝛ verba in fine poſita ad oia precedentia referunꝭ ſi cōmode referri poſſunt. l. talis ſcriptura de leg. j. c. ſecūdo reqris. ⁊ c. inquiſitioni de appel. ⁊ l. j. C. de li. prete. ⁊ l. iij. §. ſi filius ff. eo. ti. ⁊ qualitas adiecta verbo intelligitꝭ ſm tp̄s verbi. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxali. ⁊ l. ꝙ ait. §. iul. eo. ti. ⁊ l. ſi tutoris. §. ſi. ff. ꝙ iuſſu. tum etiam qꝛ dictio pro de ſui natura denotat modū non cōditionē. l. ſiquis pro redemptione. C. de do. ꝓut notat Bar. in. l. qbus diebus. §. termilius. ff. de ↄdi. ⁊ demō. ⁊ l. lucius titius. §. a te peto. ff. de le. ij. ⁊ modus de ſui natura hꝫ impleri poſt non ante ꝓut notatur per Bar. in. d. §. termilius. ⁊ in. d. §. a te. Modus.

d ¶Ex quibus videtur reſultare ꝙ dictus putius non deberet expectare declarationem precij pro implenda ſua promiſſione de dandis dictis terris ⁊ domo ꝙ ⁊ perſuadetur ex precedētibus: nam dictus putius. ⁊ ēt dictus dominus Franciſcus in dicta trāſactione plura conuenerant in quibus cōuentionibus dicebatꝭ ꝙ talis dedit ceſſit ⁊ conceſſit talē. ⁊ talē rē pro precio declarādo ꝑ dictos Jacobum ⁊ ſer Cichum. ⁊ ſic datio fiebat de pñti ⁊ precedebat ſeu ꝑcedere habebat declarationē de precio faciēdā ꝓut verba aperte denotāt a qbus nō eſt recedēdū. l. non alr̄ de lega. iij. ⁊ l. ille aut ille. §. cū in verbis. eo. ti. ⁊ l. j. §. ſi is q nauē. de exercito. ⁊ ex precedētibus ſolēt ſequētia interpetrari ⁊ declarari. l. ſi ſeruus pluriū. §. ſi. de leg. j. ⁊ l. qui filiabus. eo. ti. ⁊ l. legatoꝝ. §. j. de leg. ij. ⁊ l. heredes palam. §. ſed ſi notā. ff. de teſtis. ⁊ iō ſequēs ꝓmiſſio. ſ. dicta iterpetretꝭ ꝙ datio ꝑcedat declarationē ꝑcij ſeu ſaltē illā nō expectet. itē eſt aduertēdum ꝙ illa v̄ba hinc ad vnū annū cum dimidio ⁊c. in dicto inſtrumento poſita poſſunt referri ad ꝓmiſſioneꝫ dicti putij prout ad ꝓmiſſioneꝫ dicti dñi Franciſci. ⁊ ꝓpea vr̄ ꝙ cum ſint in ſi. poſita ad vtrāqꝫ precedētē ꝓmiſſionē referri debeant. arg. d. l. talis ſcriptura cum ſimilibus. ſ. adductis ꝙ ⁊ perſuadetꝭ: qꝛ etiaꝫ verba ſequentia ad ꝓmiſſionē dicti putij referunꝭ: nā in inſtrumēto predicto imediate ſubditꝭ

ad bñdum tenēdū ⁊c. ⁊ q̄cq̄d dño Frāciſco placuerit ꝑpe/ tuo faciēdū reſeruato ipſi putio ⁊c. que v̄ba ſequētia ꝑxie interlineata ſine dubio referunt̄ ad ꝓmiſſioneꝫ dicti putij vt euidēter oſtēdunt illa v̄ba ⁊ q̄cq̄d dicto dño Franci. placuerit faciendū ⁊ illa reſeruatio que fit ipſi putio: vñ ꝑut illa v̄ba imediate ſequētia referunt̄ ad ꝓmiſſionē dicti putij: licet ſit inter media ꝓmiſſio dicti dñi Franciſci: ita etiā illa verba hinc ad vnum annum cum dimidio referenda ſunt etiam ad dictam promiſſionem dicti putij.

e ℂ Ex q̄bus reſultat ꝙ dictus putius erat obligatus dare illas terras cū illa domo intra annū cū dimidio nō obſtante ꝙ nō eſſet facta declaratio precij. Et ꝓpterea ſi nō dedit intra dictū tp̄s nō impleuit ſuā ꝓmiſſionē. Et ſubſequēter Anſuinus eius heres tanq̄ nō iplens ex parte ſua pōt repelli ar. d. §. offerri. ⁊ d. §. interlocutorē. ⁊ d. l. cū ꝓponas cū ſi. Itē in dcō inſtrō poſt dictā promiſſionē putij ante dictam promiſſionē dñi Frāciſci apponit̄ hec cl'a cum hoc ꝙ dictus putius promittat facere ꝯſentire oēm perſonā ius pretendentē in dictis petijs terraꝝ que cl'a tanq̄ in medio poſita v̄r referenda ēt ad ꝓmiſſionē dicti dñi Franciſci cū cl'a in medio poſita ad p̄cedentia ⁊ ſequētia pariter referatur. d. §. ſi filius. ⁊ ſm hoc eſſet ſenſus ꝙ dictus dñs Franciſcus ꝓmittebat dare illos centū quinquaginta florenos cū hoc ꝙ ille ꝓmittat ⁊c. ꝙ v̄r importare vt ipſe dñs Frā. nō teneret̄ dare illā quātitatē niſi dict' putius ꝓmitteret facere ꝯſentire ⁊c. vnde cū illa ꝓmiſſio emanauerit non v̄r ꝙ heres dicti dñi Fran. debeat aſtringi ad obſeruantiā dicti ꝯtctus. Et maxime cū dicta ꝓmiſſio de faciēdo cōſentire h̄ret fieri infra annū cū dimidio. attēto ꝙ illa v̄ba hinc ad vnū annū ⁊c. ēt ad ꝓmiſſionē putij referunt̄ vt ſupra deductum eſt: nec v̄r releuare dictū Anſuinū oblatio de ꝓximo facta q2 oblatio dꝫ fieri tp̄e congruo in quo nō ſit effectum ius aduerſarij deterius ⁊ nō interſit aduerſarij implementum fuiſſe factū tp̄e debito magis q̄ ſi fieret tp̄e oblationis l. ⁊ ſi poſt tres. ff. ſi q̄s cau. ⁊ l. ſi ita q̄s. §. ſeꝫa de ver. obli. ꝙ nō contingit in caſu noſtro q2 hodie nō pōt fieri dicta declaratio precij per dictos Jacobū ⁊ ſer Cichuꝫ cū ſint de/functi ⁊ nō recedat̄ a ꝑſona. l. ſi q̄s arbitratu. ff. de ver. obl. ⁊ d. l. ſi. C. de ꝯhen. emp. niſi forte dicat̄ ꝙ nō recedit̄ a ꝑſona pro ꝯtctu faciendo ſecus vbi ꝯtctus eſt al's ꝑfectus ⁊ aliquid remittit̄ in arbitriū alicuius per notata per Bar to. ⁊ Bal. Ang. ⁊ Ponta. in. d. l. ſi q̄s arbitratu ⁊ per Bal. in. d. l. ſi. ⁊ in caſu nr̄o dicat̄ ꝯtctum eſſe perfectum ex eo q2 dictus putius ꝓmiſit dare dictas terras cū dicta domo ⁊ dicta ſtipulatio de dādo dictas res ipſum obligaret ante precium declaratū ⁊ h̄ret ꝓmiſſio ipſa ēt alias cauſas ⁊ illa verba pro precio declarando denotent modum prout hec oīa ⁊ ſupra deductis apparent: nec defectus modi viciat ꝯtctū vt not. in. l. cū donationis. C. de tranſactio. ⁊ in. l. ſi teſtamento de condi. ⁊ demō. ⁊ in. l. j. C. de inſti. ⁊ ſubſt. ſub conditio. fac. ⁊ probatur in. l. ſi fundū per fideicōmiſſum. §. j. de lega. j. ⁊ no. Bar. in. d. §. termilius in vlti. col. Sed ſi hoc eſſet multo fortius ꝓcederet. ŝ. dicta cōcluſio: q2 ſm hoc deberet dictus Anſuinus dare dictas terras ēt anteq̄ ſoluat̄ vel declaratur precium, cū ipſe dictas terras vt. ŝ. ꝓmiſſas alienaſſet ⁊ ꝯſr̄ nō h̄ret facultatē dandi oblatio non releuat: q2 ad hoc vt oblatio releuet dꝫ offerens h̄re promptā ⁊ paratam rem quā offert al's nō releuat oblatio. l. qui decē. §. ſeꝫ reſponſum. ff. de ſolu. ⁊ l. pretor ait. §. ſi quis paratus. ff. de no. oper. nun. ⁊ l. ſeruus ſi heredi in ſi. ff. de ſtatu liberis ⁊ glo. ſi. in. l. ſi reſiduū. C. de diſtra. pigno. ꝑut ⁊ no. Bar. ⁊ doc. in. d. §. ſi quis paratus. ⁊ in. d. §. item rñſuꝫ ⁊ Bal. in. l. acceptam. C. de vſuris. Et inſuper ſi dictus Anſuinus daret dicte domine Joanne dictas terras cum dicta domo dicta dña Joāna vt arbitror nō recuſaret dare dictos. cl. florēos ſeu dictos ſeptuagintaquinq3 de quibus in puncto maxime ſi conditio cenſeret̄ defecta propter mortem dictoꝝ Jacobi ⁊ ſer Cichi q2 tunc dicta dña Joanna haberet illas terras ⁊ domū ſine ſolutione precij ⁊ ſi diceret̄ ceſſat cā ꝓpter quā ꝓmittebant̄ dari dicte terre cū dicta domo adduci poſſent in ꝯtrium ea que adducunt̄. ŝ. pro ꝯtria parte. Et maxime ꝙ defectus modi non viciat tranſactionem no. gl. ⁊ docto. in. d. l. cum donationis.

f ℂ Ex q̄bus oībus reſtat ꝙ dictus Anſuinus nō poſſit petere dictos. cl. ducatos ſeu partē ipſoꝝ niſi ex parte ſua impleat dictā precedentē ꝓmiſſionē dicti putij attento ꝙ vna ꝓmiſſio cenſet̄ correſpectiua alia ex quo in eodē inſtrō immediate vna poſt alterā emanauit vt probat tex. cū gloſ. ſi. in ſi. in. d. l. cū donationis prout ⁊ ibi pōderat Pau. de ca. ⁊ pꝫ ex notatis per doc. in. l. in bone fidei. ⁊ in. l. petens. C. de pac. ⁊ in. l. ex placito. C. de rerum permut. ⁊ facit. l. fundi partem. ff. de contrahē. emp. ⁊ l. iuriſgētiū. §. quinimmo. ff. de pac. ⁊ maxime videtur reſpectiua dicta promiſſio de. cl. aureis ad dictā promiſſionem de dādis dictis terris cū dicta domo in ſpē magis q̄ ad alias ꝓmiſſiones: tū q2 eſt magis proxima ar. notatoꝝ in. l. ſi idem cum eodē de iuriſdi. ⁊ d. §. aſinam. tum etiā q2 cenſetur quodammō facte in eadē oratione ex quo illa verba hinc ad vnū annū ⁊c. reſpiciunt vtranq3 promiſſionē: ita ꝙ prima ꝓmiſſio non erat adhuc cōpleta dū fuit deuentū ad ſequētē: ideo dicta ſequēs promiſſio de dictis centum quinquaginta ducatis v̄r reſpicere potius precedentē ꝓximā promiſſionē q̄ ceteras p̄cedētes promiſſiones. ar. d. §. ſi filius in primo reſponſo vbi ea que in medio vnius orationis vel vnius actus ſūt reſpiciūt illū. ⁊ non alios actus imediate precedētes vel ſequentes: licet ſecus ſi nō in medio: ſed ante vel poſtea poneret̄ vt probatur ibi in ſequētibus reſponſis. Et ex his videtur concludendū ꝙ partes iudicis ſint in abſoluendo dictam dominam Joannā a petitione executionis facta per dictuꝫ Anſuinum ſeu vt actius loquar in ꝓnunciando male iudicatū ⁊ bene appellatum preſertiꝫ ſi ſpecifice opponat̄ ꝙ dictus Anſuinus non impleuit ex p̄te ſua. Et licet obtulerit oblatio nō releuat q2 non habet paratam facultatem implendi vel ſaltem ſe offerat ad recipiendum implementum vt ſic non poſſit allegari ꝙ exceptio non fuit oppoſita in forma licet non ꝓpterea dicaꝫ ꝙ oppoſitio facta fuerit inepta cū ipſa ſatis videtur demonſtraſſe ſe velle recipere a dicto Anſuino id qō ipſe habebat dare opponendo ꝙ ipſa non tenebatur ſoluere dictam quantitatem donec ipſe Anſuinus dederit eidem cum effectu dictas poſſeſſiones maxime cum verba exceptionum interpetrentur ab excipiēte ⁊ ſm eius intentionē. l. ſi quis intētione ambigua. ⁊ ibi per Bar. ⁊ docto. ff. de iudi.

g ℂ Non obſtant adducta in contrarium. Non enim obſtat ꝙ primo loco dicebatur ꝙ dicta promiſſio de dictis. cl. ducatis ſit ſimplex ⁊ pura: nam reſpondetur ꝙ licet ſit ſimpliciter concepta tamen habet tacitam relationem ⁊ correſpōdentiam ad precedētem ꝓmiſſionem adeo ꝙ quodāmodo cenſetur modalis. ⁊ ſic vna facta propter aliam per. d. l. cū donationis cum ſua glo. ⁊ ꝙ. ŝ. pauloante dictum fuit. Et propterea qui vult ꝙ inſtrumentum pro ſe exequat̄ debet prius ipſe implere per. d. §. offerri. ⁊ d. l. ſi maior. ⁊ d. §. interlocutorem cum ſimilibus. ŝ. adductis.

h ℂ Nec obſtat ꝙ ſcd̄o loco in contrariū adducebat̄ de ſtatuto prohibente opponi exceptiones cōtra executionē inſtrumenti: nam rñdetur ꝙ de dicto ſtatuto nō fit mētio in themate: q2 forte nō extat. Preterea quando illud ſtatutū vigeret nō cenſeretur ſublata huiuſmodi exceptio nō facti implementi pro parte petentis prout notat Bal. poſt Cy. in. l. ex predijs. ff. de euict. Quando enim ex eodem inſtrumento venit actio. ⁊ exceptio ita eſt guarētigiata actio ſicut exceptio. arg. l. eum qui ita. §. qui ita de verbo. obli. ſm eundem Bal. qui idem in effectu cōcludit in auc. preſente de fideiuſ. dicēs ꝙ debet admitti ea exceptio que venit ex eadem cauſa nec per huiuſmodi ſtatutum cenſetur receſſum a iure cōi quando ex eodem facto venit defenſio ⁊ petitio ⁊ ſubdit ꝙ dicit Bar. ꝙ qñ aliq̄s intentat ius qualificatuꝫ ſemꝑ obſtat repulſio ex illa qualitate reſultans q2 ipſemet ſe expellit. ⁊ non eſt maior qualitas in mūdo q̄ illa que ſine interpetratur per cām finalē ſine qua quis non erat al's contracturus vt eſt tex. in. l. creditor. ff. eo. ti. ſm eum. Facit etiā d. §. interlocutorem ⁊ ꝙ ibi habetur.

i ℂ Nec ēt ob. oblatio facta per dictū Anſuinū attēto ꝙ ipſe nō habebat facultatē implēdi. ⁊ lꝫ ipſe obtulerit dña Joanna nō recuſauit implemētū: ſꝫ eſt parata recipere. ⁊ demonſtrabit offerendo ſe paratam recipere omne implementum vt hec. ŝ. demonſtrata ſunt: ideo non inſiſto.

k ℂ Nec etiā obſtat ꝙ dicta verba pro precio declarādo ⁊c. videntur facere conditionem: quia reſpondetur ꝙ immo illa dictio pro facit modum nō conditionem per no. in. d. §. termilius. ⁊ in. d. §. a te. Et ſi illud verbum declarando inducit conditionem reddit modum conditionaleꝫ ex quo determinat verbum precio poſituꝫ in vi modi. ⁊ ſic nō reddit promiſſionem conditionalem attentis maxime his que circa hoc ſunt. ŝ. ponderatis ad interpetrationem huiuſmodi interpetrationis que non repeto. ⁊ ſic nō obſtat. d. l.

ſi. de

ſi.de ꝯben.empt.ꝛ.d.l.ſiquis arbitratu.preterea in illis iu ribus non erant vba denotantia modū ꝓut in termis nr̃is ꝛ ſubſtantia ꝯtractus remittebatur ibi in arbitratu alterius in caſu aūt noſtro promiſſio erat de dando illas terras cum domo ad quā promiſſionem ſubſtantiandā non erat neceſ ſaria ꝯuentio pꝛecij: ꝛ ſi dicaſ vbi ſit mentio de pcio cenſeſ reſultare emptio ꝛ venditio.l.ſi.C. de pdijs curialiū lib.x. ꝛ in ꝯctu emptionis ꝛ venditionis preciū eſt de ſubſtantia vt.d.l.ſi.de ꝯben.emp.ꝛ inſti.de empti.ꝛ vendi.§.precium nā rñdeſ ꝙ eſt ſenſus dicte promiſſionis ꝙ dictus potius ꝓmittebat dare dcās terras cum dicta domo ꝑ pcio poſtea declarando vt ſic declarato pcio tranſiret in ꝯctu emptiōis ꝛ ſic futurus ꝯctus emptiōis ꝛ vēditionis ē ꝯditiōalis nō ipſa datio vel ipſa promiſſio de dando pñt eniꝫ res dari vt cueniente poſtea conditione ꝯctus cedant in illam cām.Et tñ datio eſt cura ꝛ imediate dñium transfertur vt eſt tex.in l.dotis fructus.§.ſi res ver. qd ergo.ff.de iure do.ꝛ ſi dica tur ibi ꝯctu nō impleto res date repetunſ rñdeſ ꝙ ibi fue runt date ſolū ob illam cauſaꝫ vt cederent in dotē mr̃imo nio ſequuto ꝛ fuit ꝯctus innoiatus hic autem fuit ꝯtractus noiatus ſtipulationis.item hic ſuberant alie cāe promitten di.ſ.vt recederet a lite que cā fuit impleta ꝛ qꝛ ſibi alia pro mittebanſ ꝛ maxime vt ſibi promitterenſ dicti centuꝫ quin quaginta ducati.ꝛ per ꝯñs non ceſſat in totuꝫ cā ob ꝗ fuit facta ꝓmiſſio:maxime cum ipſe inſtet ꝙ ſibi denſ dicti cen tum quinquaginta ducati ſeu coꝝ pars ꝛ maxime qꝛ ſi ipſe vellet non teneri ad dandum dictas terras cuꝫ dicta domo ex eo qꝛ defecerit vna ex cauſis ꝓpter quas promiſit pari ra tione dicta dña Joanna pōt recuſare implementum pp de fectum vnius cauſe propter quā promiſit maxime cum ipſa principaliter promiſſerit dictos centū quinquaginta duca tos propter dictam promiſſionē de dandis dictis terris vt ſupra ſerioſius demonſtratum eſt.

l ¶ Nec obſtant illa vba ꝓ dotibus ꝛ occaſione dotis ꝛc.qꝛ vr̃ potius denotare cām impulſiuā ꝗ finalē iuxta notata in.l.ij.in ſi.ff.de dona.ꝛ in.c.ſolite de maioꝛ.ꝛ obedi.vbi de virtute vbi occaſione. Attento ꝙ non apparet ꝙ ad dictum dominum Franciſcuꝫ ſpectaret reſtitutio dicte dotis.

m ¶ Nec etiā obſtat ꝙ in ꝯctibus noiatis non hꝫ locū ꝯdi tio ob cām qꝛ licet non hēat locū cōditio ob cām nec forte ꝯditio ſine cā ex defectu cāe nō ſequute ad repetendū data tñ locū hꝫ exceptio doli ſi deficit cā ꝑ.l.ij.§.circa de excep. doli ꝛ ſi dicaſ nō deficit oino cā rñdeſ ꝙ i hoc nō ē inſiſtē dū ex quo iſta eadē allegatio obſtat eideꝫ.Anſuino vt ex.ō. deductis appet ex qbus remanet firma ſupradicta cōcluſio ꝙ dcm̄ inſtrm̄ nō eſt exequendum ꝛ partes iudicis ſunt in pronunciando male iudicatum ꝛ bene appellatum prout ſu pra dictum eſt. Laus deo.

¶ Appellatio corā quibus pſonis dꝫ interponi.Itē an ap pellatio poſſit iuſtificari ex alia cā ꝗ ex exp̄ſſa in appellatio ne ꝛ an cā inſerta in appellatione debeat eſſe legittima.

¶ Conſilium ccxcij.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xpi.¶ Viſis nōnullis actis agitatis in ter meuanie cōitatem ꝛ caſtrum boni in cā principali publicatis manu ſer Gori publici notarij in quibus plurimum in ſtatum fuit ſuper mandato comparentis pro parte cōitatis meuanie ꝛ tandē iudex pro nunciauit ſe cōpetentem ꝛ ꝓcedenduꝫ ad vlteriora die vlti ma februarij ꝛ deinde die.vj. martij ꝓnunciauit legittimū eſſe mandatū ſer Chriſtophori interuenientis ꝓ pte caſtri boni ꝛ deinde die.xv.iunij ad petitionē dicti Chriſtopho ri fuit datus terminus ad ꝓbandū incūbentia in cā pdicta vtriqꝫ parti in abſentia alterius partis .Iteꝫ manu cuiuſdā ſer Benedicti quadaꝫ proteſtatione pro pte dicti Feliciani vt procuratoris cōitatis meuanie petentis ꝙ inhibeaſ dcis hoibus caſtri boni ne moleſtarent ꝛc. Et tandeꝫ ſaltē ꝙ in hiberetſ ne pro parte coꝝ aliquid noui fieret ꝛ hoc ne deue niaſ ad arma ꝛ ne oriatur ſcandaluꝫ:attento maxime ꝙ iu dex erat diſceſſurus pñte procuratore aduerſe ptis ꝛ ne gante eius perſonā eſſe legittimā ꝛ petente copiam cum ter mino ad opponendū ꝛ iudex decreuit copiam cum termi no ad opponendum ad primā diem ꝛ monuit ad audiēduꝫ voluntatē ad primā diē ꝛ h ſecunda iulij :ꝛ iſte eſt vltimus actus.ꝛ viſa ēt appellatione aduerſus non factam inhibitio nem ꝛ pdictā dilationē ipſis interpoſita in abſētia iudicis corā notario ꝛ teſtib⁹ die.ſ.quarta mēſis iunij ꝛ viſis nōnul lis actis factis corā iudice ad quē ſcilicet dlegato apoſtolico ꝗrif an dicta appellatio ſit valida ꝛ legittie iuſtificata adeo ꝙ partes iudicis ad quē ſit in pronunciādo pro appellāte: an vero pro appellato ſuper ipſa.ſ.cauſa appellationis.

a ¶ Et primo circa ipſius appellationis nullitatem vr̃ dōm ꝙ appellatio ipſa non appareat legittima interpoſita ea rō ne qꝛ nō apparet de legittimo mandato appellantis: nam lꝫ fuerit in pncipali cā productum mandatū ſer Feliciani qui in prima cā comparuit ꝛ litigauit pro pte dicte cōitatis : tñ non eſt productū mandatum eoꝝ qui ipſum cōſtituerunt: non.n.habuit mandatum a cōitate vel a conſilio ex forma ſtatuti repūtante forte populum iuxta notata per glo. in.l. aliud.§.refertur.ff.de regu.iur. ꝛ per Bar. in.l.oēs populi in.j.q.principali tertio queſito ꝛ in.ij.q. principali ꝛ ibi ia ꝛ qualiter ſit ꝯgregandavniuerſitas vel conſilium vniuer ſitatem repñtans ſup quo nō inſiſto qꝛ nō oſtenſo inſtrō actus qui dī geſtus per ipſam vniuerſitatē vel per conſiliū vniuerſitatem repñtans non pōt videri an legittime fue/ rit geſtus:nec refert ꝙ notarius fuit ꝯſtitutus a Bartho/ lomeo ꝛ Joāne vt ſindicis dicte cōitatis qui ſindici fuerūt cōſtituti a quibuſdam aſſertis cōſulibus qui pretendebāt ſe hie mandatum ꝛ ptātem a conſilio dicte terre ꝓut aſſe rit de dicto mandato ꝛ ptāte id faciendi notarius aſſerit ap parere manu ſua:tamē non eſt ꝓductum inſtrm̄ dicte po/ teſtatis dictoꝝ conſtituentium: itaqꝫ dictum inſtrm̄ refe rens aliud inſtrm̄ non ꝓbat vt eſt expreſſum in aūt.ſiquis in aliquo.C.de edē.ꝛ ibi doc.oēs firmāt:ita ꝙ nō ꝯſtat de poteſtate cōſtituēriū.ꝛ p ꝯñs nō cōſtat de legittimo māda to.Exquo pꝫ ꝙ fuit appellatio ꝛ eſt nulla tāꝗ nō facta a legittima pſona:qꝛ act⁹ iudiciarij geſti p ꝓcuratorē nō ha bentē legittimū mādatū ſunt nulli p.l.lꝫ cū ibi not.C. de ꝓcu.nec poſſet hodie ratificari appellatio : qꝛ elapſus tps ad appellādū aūt.hodie.C.de app.iūcta.l.bonoꝝ.ff.rē ratā hri:itaqꝫ elapſa dilatione data ad iuſtificādū ꝛ ipugnandū nō pōt amplius iuſtificari nō data noua dilatiōe cū queli bet dilatio ꝓbatoria ſit pemptoria.l.oratione ꝛ.l.in pecu niarijs.ff.de ferijs.ꝛ.c.lꝫ cām extra de proba.

b ¶ Secūdo vr̃ ꝙ appellatio ex alio fuerit inepte iterpoſi ta:nam dꝫ interponi coram honeſtis pſonis.c. ſi iuſtus de appe.ꝛ debent adhiberi teſtes per quos poſſit ꝓbari ap pellatio interpoſita corā alia pſona nec dꝫ quis fungi vice iudicis ꝛ teſtis prout ꝛ vr̃ velle Speculatoꝛ in ti.de prio ꝛ ſcdo decre.§.de effectu ver. ſed qō appellat ꝛ ver. ſed nunc qd ſufficeret vbi vult aliā eē pſonam corā qua interponitur appellatio ꝛ alias eē pſonas teſtiū cū dicat ſufficere ſi corā vna publica pſona adhibitis tñ teſtibus ꝙ ꝛ clarius vult Lapus allegando etiā Spe.vbi ſupra in allegatione.xxxix. dicens adhibitis alijs teſtibus ꝙ ꝛ magis clare ꝛ ſpecifice firmat Panoꝛ. in.d.c.ſi iuſtus in notabili ꝓut refert ꝛ ſe quitur ibi preceptoꝛ meus dñs Benedictus capra adduce tes Spe.ꝛ Lapum ꝛ ēt notata in.c.paſtoralis in ſi. de offi. deleg.nec huic fundamēto cōſtat ꝙ hec fuit iterpoſita co ram notario ꝛ teſtibus ꝛ ſic fuit notarius ꝛ alij teſtes:quia hoc procederet qñ teſtes deponerent ꝙ appellatio fuit in terpoſita corā notario.Sed in caſu nr̃o dicte appellatiōis interpoſitio probatur per inſtrm̄ ꝙ habet vim duoꝝ te ſtium iuxta notata in.l.in exercēdis.C. de fide inſtru. ꝛ in c.cum Joānes heremita extra eo.tit.ꝛ principaliter virtus inſtrī reſidet fide notarij:iō non hꝫ vim duoꝝ alioꝝ teſtiū circūſcripta fide notarij.eſt eniꝫ vox mortua notarij que in ris diſpōne cōcurrētibus ſolēnitatibus reqſitis pp fidem quā lex attribuit notario vēdicat ſibi vim ꝓbationis duoꝝ teſtium in aūt.de tabe.quaſi per totum ꝛ.d.l. cuꝫ precibus C.de probe.cum ſi.

c ¶ Tertio dicta appellatio eſt inefficax qꝛ interpoſita ex cau ſa minus legittima.Ad hoc.n.vt appellatio in medio cauſe interpoſita teneat dꝫ interponi ex cā legittima in ipſa ap pellatione expreſſa vt in.c.vt debitus de appella.ꝛ in.c.ro mana.§.ſi vo.eo.titu.lib.vj.in cle.appellanti.eod.tit.ſed cā expreſſa in dicta appellatione non eſt legittima vt.j.patebit merito dicta appellatio eſt inepta ꝛ nulla. ꝙ autē dicta ap pellatio nō fuerit interpoſita ex legittima cā apparet qꝛ in dicta appellatione ſoluꝫ exprimiſ ꝙ fuit pro parte dicte cō munitatis meuanie petituꝫ inhiberi hoibus caſtri boni ne moleſtaretur in ſua pacifica poſſeſſione cōitas terre meua nie vel vr̃ ſaltēvt lite pendēte iter dictas ptes inhiberet ne

quid noui fieret donec diſcuſſum fuerit ſeu legitime inue⸗
ſtigatum ſuper poſſeſſione dicti montis. Et iudex proxluit
adquãdam monitionem: q̄r admiſit pro parte dicte vniuer
ſitatis terre meuanie ⁊ monuit ad primaȝ iuris ad audien⸗
dũ voluntatẽ ſuper dicta inbibitione ⁊ q̄r dcã monitio non
debuit fieri attẽto maxie ꝙ in cã poſſeſſionis p̄dicte debuit
ſumatim ꝓcedere inueſtigare ⁊ q̄rere ⁊ eũ poſſeſſorẽ ↄſtitue
re q legitĩe poſſidere ꝓbaret̄ ⁊ interim ad euitandũ ſcan⸗
dala ⁊ ne ptes venirẽt hincinde ad arma ad qđ facile deue⸗
nire potuiſſent pp litẽ debuit inbiberi ꝓut petituȝ fuit. Et
maxie ẽt pp mora p̄iudiciũ nõ paruũ generari potuiſſet pp
remotionẽ fructuum non attento ꝙ erat de proximo receſ⸗
ſurus ⁊c. Hec eſt cã que in dcã appellatione allegatur.

d ¶ Nec põt appellatio predicta ex alia cauſa iuſtificari vt eſt
expreſſum in.d.cle.appellãti vbi eſt gl.notabilis ꝙ ẽt cã no
toria nõ releuat ad iuſtificandam appellationem niſi fuerit
in appellatione noiatim expreſſa in dicta aũt cã in appella⸗
tione noiata non vr̄ ꝙ fuerit iudici aliqd dictum de ſcanda
lo euenturo vel ꝙ alr̄s poſſet deueniri ad arma: ideo ex alle⸗
gatis in appellatione non deducitur concludenter ꝙ iudex
debuerit ad dictam inbibitionẽ deuenire: lȝ.n.cõcederetur
ſine p̄iudicio veritatis ꝙ partes potuiſſent de facili deueni
re ad arma ⁊ ſcandalum exoriri: tñ non ſequitur ꝙ iudex de
buerit ad dictam inbibitionem deuenire ſine timore ſcan⸗
dali ⁊ armorũ nihil extitit corã eo deductũ nec allegatũ cuȝ
ipſe dẽat ſm allegata ⁊ probata pronunciare.l.illicitas.§.ve
ritas.ff.ď offi.preſi.⁊ in.c.paſtoralis.§.q̄r vero de officio de
legati ꝓut ⁊ not.in dictis iuribus ⁊ in.l.ij.in.gl.pe.ff.de fe⸗
rijs: lȝ ergo in vero imineret timor armorũ ⁊ ſcandali: tñ ſi
iudici nõ fuiſſet allegatus nõ debuiſſet iudex ex eo moueri
q̄r nõ cogit̄ diuinare.c. vt nr̄m vt eccleſiaſtica beneficia.⁊.l.
ſi putator.ff.ad.l.acquiliam.⁊.ij.q.ij. legatus.⁊.l. ſi fideiuſ⸗
ſor.§.ſi debitor.ff.mandati. Et ſi dicat̄ in cõparitione quã
fecit corã iudice a quo allegauit dictuȝ timorem armorum ⁊
ſcandali rñdet̄ ꝙ hoc non releuat ex quo nõ fuit dictum in
appellatione ꝙ illud fuerat allegatum in petitione facta iu⸗
dici a quo per text.⁊ gloſ.d.cle. appellanti.preterea nec eſt
verũ ꝙ acte fuerit deductuȝ de ſcandalo: q̄r non fuit dictuȝ
ꝙ erat ſuſpicio ne ſcandalũ eueniret: ſed fuit petitũ inbibe
ri ne quid noui fiat ſup dicto tenimẽto ne partes modo ali
quo veniant ad arma ⁊ ne ſcandala oriant̄. Conſtat enim ꝙ
aliud eſt inbibere pp timorem iminenteȝ ne ad arma deue⸗
niat̄ aliud eſt inbibere ad hoc vt nullo modo deueniat̄ ad
arma ⁊ ne ſcandala oriantur: vbi.n.nulla eſſet ſuſpitio ſi in⸗
biberet̄ ex eo q̄r poſſet ↄtingere ꝙ ad arma deueniret̄: ⁊ ſic
ex abundãti pp caſus q pñt ↄtingere vex eſt inbibitionem
fcãm vt nullo mõ deueniat̄ ad arma vel ſcandalũ oriat̄. Et
tñ nõ eſt verũ inbibitionẽ fcãm pp timorẽ ne ſcandala ori⸗
rent̄ ⁊ ne ad arma deueniretur: q̄r vt dixi potuit id fieri ex
abũdanti cautela ceſſante oi timore vt pȝ ad ſenſum: ⁊ ideo
petitio quã fecit dictus ſer Felicianus nõ ↄcludebat iudici
ꝙ deberet inbibitionẽ facere ex quo nõ cõcludebat ꝙ eſſet
timor ſeu ſuſpitio ſcandali oriundi vel aſſumptionis armoꝝ
ergo nõ artabat̄ iudex ex p̄dictis ad inbibendũ ẽt ſi habuiſ
ſet credere in hac pte adductis p ipſuȝ petentẽ cũ iudex nõ
debeat inbibere ptibus ne accedãt ad poſſeſſionẽ de qua li
tigat̄ niſi quando timetur de ſcandalo ꝓut voluit Inno. in
c.in preſentia de proba.in gloſ.ſuper verbo petebant quem
a'legat ⁊ ſequit̄ Ang.in.l.equiſſimũ.in prin.ff.de vſufruc.
ꝙ ⁊ voluit ibi Bal.adducens Inno.vbi.ś.⁊ notata p Cy.
C.vti poſſidetis in addi.⁊ in.l.ſi ſeruus.C.de noxa.

e ¶ Item dicit ibi Bal. ꝙ ſi ꝓbabiliter dubitatur ne partes
veniant ad arma poteſt iudex facere ſequeſtrum per notata
per Spec. in ti.de ſequeſtra.poſ.⁊ fruc.c.j.vult ergo a ↄ̄rio
ꝙ ſi non dubitat̄ ꝓbabiliter ne deueniat̄ ad arma non põt
iudex ſequeſtrare poſſeſſionẽ neq̄ȝ ptes cogere ne ad poſſeſ
ſiones accedant ⁊ Rapha.fulg.ibidem formaliter dicit arg.
huius tex.dicũt doc.ꝙ ſi ſit queſtio poſſeſſionis iter duos
⁊ dubitet̄ ne ad arma venient pretor poterit ſequeſtrare ip
ſam poſſeſſionẽ ſic no.per doc.in.l.vnica.C.vti poſ.⁊ in.c.
licet cauſam de proba.⁊ illud dictũ Inno.allegat ⁊ ſequitur
idem Bal.in.l.ſi diſceptet̄.ff.vbi pupi.educ.debet ſubdens
ꝙ ſuper hoc articulo non requiritur libellus: q̄r ↄ̄trum ad
hunc articulum procedit̄ ſumarie vt ſciatur quis detineat.
l.liberis.§.ſi.de lib.cauſa quem tex.ad hoc allegat Andr.de
piſis ſm eundem Bal.qui Bal.⁊ And.ex his volũt ꝙ nõ
debet iudex eoipſo ꝙ petit̄ procedere ad ſequeſtrum vl' in
bibitionem ne ptes accedant ad poſſeſſioneȝ: ſed prius eſt
inquirendũ quis detineat vt ſic inbibeat̄ alteri non detinẽ
ti ne ad poſſeſſionẽ accedat ꝙ ⁊ velle vr̄ Spe.i quartã ptẽ
in titu.de libelli concep.§.nunc dõm ver.xxij. dicens ꝙ qñ
duo cõtendunt de poſ.⁊ nullus vult libellum offerre iudex
occurrere ne partes veniant ad arma.d.l. equiſſimũ primo
reſponſo ſine libello receptis teſtibus adiudicabit poſſeſ⸗
ſionem melius ꝓbanti ⁊ alteri vetabit vim fieri quominus
illa re libere vtatur ⁊ allegat.d.l. liberis.§.ſi. ⁊ ſubdit ꝙ ſi
pp dictaȝ cauſam iudex mandat ne partes accedant ad poſ⸗
ſeſſionẽ ⁊ vnus poſtea petat illud reuocari nõ audietur ſi⸗
ne libello. Ergo ſentit Spe. ꝙ iudex hẽat duplicem viam
vel audire ſumarie teſtes vel p̄cipere partibus ne accedant
ad poſſeſſionẽ potius tñ inherere vi prime vie cui etiã vr̄
inherere idem Spe.in ti.de poſſeſſorio ⁊ petito.§.nunc di
cendum ver.in ſumma. Qñ.n.per teſtes nõ poſſet diſcerni
quis clarius probaret vel ex dilatione timeret̄ ne ſerotina
eſſet ꝓuiſio puta: q̄r iam forte aſſumpſiſſent arma tunc eſſet
deueniendũ ad preceptuȝ ne ad locũ accederent. Non aũt
antea accedat qđ no. Nic.de nea.in.d.l. ſi diſceptet̄ vbi re⸗
fert Ray.de for.ibi in addi.antiquis tenuiſſe ꝙ non dȝ ſe⸗
queſtrari ne partes accedant ad locum niſi quando vterq̄ȝ
probauit per eque dignos teſtes vt notatur in glo.ſed qua⸗
liter in.d.l. vnica.C. vti poſſidet.⁊ hoc approbat ibi ipſe
Nico.de neapo.ꝙ etiam videtur de mente Cy.in.d.l.vni⸗
ca vti poſſide.in vltima queſtione.

f ¶ Cũ itaq̄ȝ nõ eẽt adhuc aliqd ꝓbatũ de poſſeſſiõe nec alle
garet̄ ꝙ eẽt ſuſpicio ſcãdali vl' armoꝝ ⁊ dato ꝙ allegatũ fuiſ
ſet nihil apparet deducit̄ euidẽter ꝙ ſi iudex noluit fulmina
re iterlocutoriã p quã inbiberet̄ ptibus caute fecit nec gra
uauit ptẽ appellãtẽ: quinimo nec ſi denegaſſet ĩbibitiõeȝ
non grauaſſet attẽtis p̄dictis ↄ̄t omagis monẽdo ptẽ ad
tã breue tp̄s.ſ.ad primã iuris vt ſic interi poſſit cogitare
⁊ ꝑcunctare acta ⁊ ſtudere que forẽt ſue ptes maxie cũ nõ
allegaret̄ per quẽpiã ꝙ taȝ breui tpe poſſet oriri ſcandalũ
vel deueniri ad arma ⁊ cũ monuit iudex ad diem iuris ad
audiendã voluntatem ⁊c. pars tunc non ↄ̄dixit allegando
ꝙ eſſet periculũ in mora illius breuis tpis ⁊ ſi dicat̄ prout
arbitror ꝙ pars velĩt dicere terminus ille ad primam diem
iuris erat ꝓlixus non breuis q̄r iminebant forte ferie meſ⸗
ſiuȝ q̄r forte dies ſequẽs incidebat in ferias illas cũ hmõi
feriorũ tp̄a nõ ſint in iure determinata ſed iudex moderat
ſm cõſuetudines locoꝝ.l.p̄ſides.ff. de ferijs. rñdeo ꝙ cã
iſta erat cõmiſſa ſumarie ſimplr̄ ⁊ de plano p que v̄ba tol⸗
lunt̄ iſte ferie cle.ſepe.§.j.de v̄.ſig. obmitto ꝙ ſunt alia ver
ba efficaciora.ſ.ſola facti v̄itate iſpecta extraiudicialiter ⁊c.
nõ inſiſto: itaq̄ȝ illa v̄ba ad primã iuris ſunt intelligẽda ſȝ
qualitatẽ cãe ⁊ ſic ſm ſubiectã materiã ⁊ nãm ſue cõmiſſio⸗
nis ar.l.ſi vno.ff.loca.l.eas cauſas.⁊.l. pater ſeuerinã i p̄n.
⁊.§.cõditionũ verba de cõdi. ⁊ demõ.maxime q̄r nulla eſt
improprietatio: nã ius dictat ꝙ illa dies ſit iuridica.l.d.cle.
ſepe.⁊ facit cle.diſpẽdioſaȝ de iud. Et maxime ſi mora erat
periculũ ablatura.l.j.§.excipiunt̄.⁊.l.ij.⁊.l.ſolet.ff.de ferijs
⁊ ſi dicat̄ nõ ꝓnũciauit pria die iuris que forte venit ante
interpoſitioneȝ appellationis reſpondetur ꝙ non conſtat
q̄r de hoc nihil eſt dictum.

g ¶ Et inſup debuiſſet appellari a non ꝓnunciatione in ter
mino facta ⁊ nõ ab illa monitione ad diem iuris ad audiẽ⸗
dam voluntatẽ ꝙ minime fuit factũ q̄r non ab illa pronun
cia dicta pria die iuris nõ data: ſed ab illa non ꝓnunciatio
ne tẽpore petitionis non facta per mille vt ita dixeriȝ vias
deducitur in efficacia ⁊ iniuſticia dicte appellationis ꝓut
pȝ ex predictis. Et etiaȝ quia pro parte cõis boni tpe dicte
petitionis facte per dictum ſer Felicianum fuit oppoſituȝ
ꝙ ipſe non habebat mandatuȝ nec vnq̄ȝ fuerat ſuper eius
mandato pronunciatũ: itaq̄ȝ ſi iudex volebat ẽt ratione hu
ius appoſitionis cogitare ⁊ differre ꝓnunciari ad diem ſe⸗
quentem nõ debuit pars conqueri de iudice potius de ſe
ipſa quare nõ produxerat mandatum legittimuȝ ⁊ clarum
⁊ ſi legitimũ eſt ꝙ tñ nõ puto verũ iputent ſibi quare nõ
fecerint pronunciari prout fecit pars caſtri boni ⁊ ſi dicat̄
fuit tacite pronunciatũ per pronunciã ad vlteriora ar.c.ex
parte de app.⁊ qđ no.in.l.ij.§. ſi dubitet̄ de iudicijs rñde⸗
tur ꝙ hoc negat̄ q̄r dato ꝙ altera ps minus legittime con⸗
pareat nihilominus ad vlteria proceditur nec per proceſ⸗
ſum ad vlteriora iuſtificat̄ mandatum.d.l.lȝ.C. de ꝓcura.
⁊ ꝙ hr̄ in.l.j.eo.ti.quinimo ex quo inſtabat̄ ſuper legitti/
matione mandatoꝝ hincinde ⁊ iudex pronunciauit ſuper
mandato vnius illud eſſe ⁊ ſuper mandato alterius tacuit
potius

potius videt innuiſſe nō hr̄e illō pro legittio ar.l.cū pretor de iudicijs.τ.c.nōne de preſum. cū ſi.lʒ nō ꝑptere firmeʒ ꝙ pronunciauerit mandatū nō legittimū ſatis ē ꝙ pronunciauit legittimuʒ. Et dato ꝙ tacite cenſeret ꝓnunciaſſe nihilominus illa tacita pronuncia ipſiuʒ nō artabat:quinimo nec expreſſa artaſſet.l. ꝙ iuſſit de re iudi.c.cum ceſſante de appel.τ.c.ſi a iudice.e.ti.lib.vj. ita ꝙ multa inducebāt dcm̄ iudicem ad merito differendam illam interlocutoriam τ nō ad fulminandam ad meram petitioneʒ aſſerti procuratoris petentis cui non tenebatur credere.

b ¶ Accedant etiam que hr̄ per Barto. in.l. illicitas.§.ne potentiores.ff.de offic.preſi.τ per Cy.τ Saly.in.l.denunciamus.C.de his qui ad eccleſi. confu.accedat etiam ꝙ erat prius inhibitum ipſi cōitati meuanie ne aliquid attentaret in dictis bonis a qua inhibitione non erat reclamatum :ita ꝙ quo ad ipſam cōitatem tranſiuerat in reʒ iudicatā.c. cum dilecti de elec.τ hr̄ in.d.l. ꝙ iuſſit.τ in.d.c. cū ceſſante.ita ꝙ pp eā inhibitioneʒ veriſilr ceſſabat ſuſpitio ſcādoli τ maxie attenta qualitate τ cōditione ipſaꝝ cōitatum cū ꝑut intelligo ſit longe potentior cōitas meuanie cōitati caſtri boni nec ſolet minus potens ꝓuocare ad rixam τ arma cū longe magis potente ita ꝙ in mora illa non iminebat veriſimilis ſuſpitio ſcandoli ita ꝙ ex his oibus ſaltem in vnuʒ ꝯglutinatis ꝯcludo euidentē τ clariſſimaʒ iuſticiam eſſe pro parte cōis caſtri boni τ partes iudicis eſſe in ꝓnunciando male appellatū τ bene iudicatuʒ τ ptem appellamē velut temere litigantē in expenſis ꝯdēnare. Laus deo.

¶ Laudum latū eſt extra cōmiſſionem compromiſſi τ lecta cōmiſſione eoꝝ que laudātur in pronunciādo laudūʒ pñtibus τ non ꝯdicentibus partibus fuit illud per longiſſimū tp̄s ſeruatum:an laudūʒ poſſit impugnari ex eo ꝙ extra cōpromiſſum ſe extendiderit.

¶ Conſilium. ccxciij.

In nomine dn̄i noſtri ieſu xp̄i. ¶ Multa in medium adducunt ꝓ iuſticia hominum caſtri geppe in hac conſultatione. Primo.n.τ principaliter viget fundamentum laudi lati per ꝯſilium Franciſci τ Joānē dāniti alſ romanelli lati ſub annis dn̄i. Mcccc.xvj. qui expſſe laudauerūt τ arbitrati fuerūt ꝙ oēs τ ſinguli homines τ pſone de dicto caſtro geppe poſſint τ eis liceat imperpetuū paſturare eorum animalia τ ēt lignare per territoriuʒ caſtri griptaꝝ in locis in ipſo laudo ſeu arbitramento expreſſis cuius laudi verba ſunt adeo claraꝙ in eorum interpretatione nō videt vlla habenda exitatio iuxta.l.ille aut ille.§.cum in vbis de legatis.iij.nec per ꝯſultantes ſup verborum interpretatione inſtaf:verba etiam cōpromiſſi cuius tenor in inſtr̄o laudi inſeritur vr̄ ſatis aperte trahi ad iſtud laudū cum videantur verba multū generalia ibi τ generaliter de τ ſup omni alia lite ſcretio ꝯtrouerſia iuregio τ queſtione que τ ꝙ eſſent vel eſſe poſſent inter partes predictas quacunꝗ alia occaſione modo iure vel cā que verba ſunt vniuerſalia:vn̄ nihil vidētur excludere iuxta .C. ſolite de maio.τ obedi.τ.c.ſi romanoꝝ.xix.diſt.τ.l.iulianus de le. iij. τ illa verba eſſent vel eſſe poſſent reſpicere vr̄ non ſolum tp̄s tum preſens:ſed etiam tempus futuruʒ:qꝛ talis vr̄ eē nā preteriti imperfecti ſubiunctiui ꝑut illa verba eſſent τ poſſent.ff.de ꝯhen.emptio.l.ſi debita.§.veriſimile.τ.ff.de vino tri.τ oleo leg.l.cum certus ad hoc etiā.l. qui rome.§. augerius de ver.obli. ꝑut τ ibi notat Bar.qui ēt idem notat in.l.j.de iure codicil.τ Bal.in.l.ſi.C.eo.tit.τ inſuper et natura verbi poteſt habere tractatus in futurū.l.ſi ita quis in prin.de leg.ij.τ notat Bar. ibi τ in.l.ſi ita de auro τ arg. lega.τ in.d.l.qui rome.§.duo fratres:iō verba compromiſſi vr̄ trahi etiam ad iſtam cōtrouerſiam : ideo dictū laudum vr̄ inter dictas partes obſeruandū potiſſime attentis vbis in mandatis dictorum ſindicorum inſertis infraſcriptis vʒ τ ꝙ intelligatur ſupradictus ſindicus conſtitutus ad dandum ptātem τc.dictis arbitris τc.diffiniendi de omnibꝰ τ ſingulis de quibus in laudo τ ſentētia ferendis per dictos arbitros τ arbitratores dixerint laudauerint τ declarauerint τc.τ fuerit facta mentio ſpecialis que verba vr̄ adeo clara τ vniuerſalia ꝙ nequeant tergiuerſatione euitari arg. l.ille aut ille.§.cum in verbis de lega.iij.τ vr̄ predicta procedere maxime cuʒ fuerit per ſindicos dictaꝝ vniuerſitatū cōfirmatū τ emologatū tp̄e lati laudi:adeo ꝙ ēt ſi vba compromiſſi nō traherent ad laudū in hac pte de qua agit tn̄ videret dictū laudū aſtringere rōne dicte emologationis τ ſic in vi pacti ex emologatione reſultantis de obſeruando dictum laudum iuxta.l.ij.cū ibi notatis.C.cōia vtriuſꝗ iudicij:nil.n.aliud eſt pactum niſi plurium in idem tacitus τ conſenſus.l.j.§.j.ff.de pactis facti.l. cum antea.C. de arbi.

a ¶ Et licet mandata ſindicoꝝ que preſupponunt videantur generalia tn̄ ſi ꝙ dubium ineſſet circa dicta mandata vr̄ tolli: quia videt ꝙ dicte cōitates geſta per dictos ſindicos tacite approbauerint τ ratificauerint ex quo acquieuerunt dicto laudo illud laudum obſeruando per annos circa.lix. facta.n.datur voluntas intelligi.l.reprehendenda.C.de inſti.τ ſubſti.ſub condi.factis.τ.l.de quibus in ſi.ff.de.ll.τ.ff. rem ra.hn̄.l.cum minor.§.falſus.τ.l.rādit cum ſi. Et non ſolum tacite vr̄ ratificaſſe geſta per dictos ſindicos : ſed etiam vr̄ ꝙ expſſe ratificauerint dum dicte cōitates inter ſe deuenerunt ad tranſactionē de qua in puncto cuʒ in dicta tranſactione inter cetera interſerat hoc capl̄m. Item ꝙ propter dictā tranſactionem capitula τ conuentiones predictas in alijs ꝙ̄ in contentis in capitulis ſupraſcriptis nō intelligat laudo predicto nullatenus derogatū:imo ipſum laudum quo ad oia firmum validūꝗ conſiſtat τ inter partes predictas velut ante initā τ factam tranſactionē predictam inuiolabiliter obſeruet ſaluo ꝙ τc.vnde in dicta tranſactione dictū laudum fuit expreſſe confirmatū τ eius obſeruantia fuit ſolēni ſtipulatione promiſſa cū in dicta tranſactione ſubijciat generalis ſtipulatio de obſeruando oia conuenta:ita ꝙ τ vigore laudi emologati τ vigore hmōi ſtipulationis videt ꝙ dicta cōitas caſtri griptarum teneatur τ ſit obligata ad obſeruantiam contentorum in dicto laudo τ ſic ad permittendum ꝙ hoies dicti caſtri Geppe poſſint τ eis liceat ſine pena paſturare eoꝝ beſtias τ lignare in territorio caſtri griptarum pront in dicto laudo continetur.

b ¶ Quod τ tertio vr̄ etiam ex alio iuuandū qꝛ poſtea dicte cōitates in anno domini. Mcccclj.deuenerūt ad nouū cōpromiſſum in dn̄m Bartholomeum de piccolominibꝰ de ſenis qui vigore dicti cōpromiſſi per ſuam ſniam ſeu laudū approbant dictū laudum de quo ſupra in oibus τ ſingulis ſuis ptibus:ita ꝙ vr̄ per iſtud vltimū laudū ipſum primū laudū roborat̄ū τ refirmatū. Attēto ꝙ cōpromiſſum vr̄ generale cū cōpromiſſerint oēs τ ſingulas dn̄as cauſas gōnes τ cōtrouerſias dictaꝝ partium τ ſic gn̄aliter τ vniuerſaliter loquit dictū cōpromiſſum:vn̄ vr̄ trahi ēt ad controuerſiam τ litē que verti poterat ſup validitate dicti laudi: cū ipſi cōpromittētes hērent mādatū a dictis cōitatibꝰ ad cōpromittēdū in dictū dn̄m Bartholomeuʒ de omni lite ſcretio cōtrouerſia τ qōne que eſſent vel eſſe poſſent inter dictas cōitates. Et nulli dubiū ꝙ iſta cōtrouerſia lis τ qō que in pñtiaꝝ vertit ſeu verti pōt inter dictas cōmunitates etiā tūc τ multofortiꝰ verti poterat:ergo dicta verba ēt ad hanc litem τ controuerſiam trahuntur.

c ¶ Quarto vr̄ deduci iuſticia dicti caſtri geppe ex tam longiſſima obſeruantia.lix.annoruʒ.nam videtur ꝙ ſiquis defectus allegari poſſet in predictis ille tollatur per tam longiſſimam obſeruantiā per ea que hn̄tur in.l. ſi filius.C. de peti.hr̄ditatis.τ in.l. qui in aliena in prin.ff. de acqui.her. vbi dr̄ ꝙ longeua poſſeſſio facit preſumi retro fuiſſe oia ſolēniter geſta ad idē ēt.l.cum de in rem verſo cū ibi notatis.ff. de vſuris vbi ex longa preſtatione vſurarum preſumitur obligatio ſortis pncipalis que erat neceſſariū antecedens ad obligationē vſurarum:ita ꝙ infert ex dicta preſumptione ad efficacē obligationem vſurarū prout ibi eſt expreſſum ad qd ēt.l.j.in ſi. de aqua plu.arcen. ibi ſi tn̄ lex agri non inueniat vetuſtatem.i.veterē obſeruantiam viceʒ eius obtinere τ ibi cōſuetudine longa velut iur impoſitam ſeruitutē videatur hinc eſt ꝙ glo.in.l. ſeruitutes el.ij.ff. de ſeruitutibus titulo gn̄ali notabiliter cōcludit ꝙ licet nulla cadat preſcriptio in ſeruitutibus que hñt cauſam diſcontinuā.d.l.ſeruitutes.tn̄ ſi allegatur titulus τ ad ꝓbationem tituli inducit vſus longi tp̄is ſufficit ad victoriā reportandam ar.d.l.cum de in rem verſo ꝑut voluit illa glo. in.d.l. ſeruitutes que idē voluit in.d.l.cū de in rem verſo τ in.d.l. j.in ſi.de aqua.plu.arcen.τ Bar.in.d.l. cū de in rem verſo τ in.d.l.ſeruitutes.τ in.d.l.j.in ſi.de aqua plu.arcē. τ in.d. l.qui in aliena in pn̄.de acq.here. τ Inno.in.c. ſi diligenti de preſcri.τ doct.cōiter in.c. ꝑuenit de cenſibus τ Raphaſul.in.d.l.ſeruitutes dicens Dy.tenere hanc ptem quam τ

tenuit Rapha.cu.in.d.l. qui in aliena ⁊ eſt cõis opin. prout dicit Pau. de caſtr. in.d.l. ſeruitutes ⁊ de equitate procedit prout dicit Jmol.in.d.l. qui in aliena adducit Barto. vltra iura prealegata notata per glo.in.l.penul.C.cõi diui. Et lȝ multi ſint in ↄ̃ria ſnia tñ non eſſȝ tutuȝ recedere a ſnia glo. ⁊ Bart. ⁊ canoniſtarum que vr̃ magis cõis argu.notatoꝝ per glo.in.l.omnis diffinitio.ff.de re.iur.⁊ doc.in.c.ne innitaris de ↄſtitu.⁊ in.l.cum prolatis.ff.de re iud.⁊ Bal.in.l. ꝑcibus.C. de impuber. ⁊ argu.notatorum per Jaco.buttri. in.l.j.C.qui pro ſua iuriſdi.

d Ideo cũ dicti homines fuerint vſi longe tpe: quinimo longiſſimo ⁊ pluſq̃ȝ longiſſimo tpe dicto iure paſturandi ⁊ lignandi in bonis cõis ⁊ hoium caſtri griptaruȝ vr̃ ꝙ ſi allegant ſeruitutẽ paſturandi ⁊ lignandi fuiſſe eis legitime cõceſſam ⁊ ad probationem adducunt longeuũ vſum habeãt eorum intentionẽ legitime fundatam. Inſuper ex vſu tanti tpis vr̃ cauſata quedam gñalis conſuetudo: naȝ tam longiſſimo tpe vſus indifferens vr̃ fuiſſe talis ⁊ tot actus vñr interueniſſe ꝙ cenſeaṫ deueniſſe in notitiaȝ populi cõis caſtri griptarum ⁊ cõis caſtri geppe: ideo cum longeuo curſu temporis vr̃ reſultare tacitus conſenſus dictorum populoꝝ ex quo tacito conſenſu iuuato curſu longi tpis videṫ cauſari quedaȝ conſuetudo.l.de qbus.ff.de.ll.⁊ inſtit. de iure nãli gentium ⁊ ciuili.§.ex nõ ſcripto.⁊ ex conſuetudine reſultat quoddaȝ ius non ſcriptũ vt ibi ⁊.§.conſtat.eo.ti. ⁊ opatur prout ius ſcriptum vt dictis iuribus ⁊.l.minime de.ll.⁊ hr̃ in.c.fi.extra de conſue.⁊.C.que ſit longa conſue.per totũ ⁊ per hanc viam vñr aſtringi ⁊ comprehendi omnes ẽt ſingulares pſone dictorum locorum actiue ⁊ paſſiue p ea que notanṫ per gl.⁊ doc.in rubrica.C. que ſit longa cõſue.⁊ hr̃ in alijs iuribus ſupra adductis: ⁊ maxime cũ actus ipſi fuerint ⁊ actiue ⁊ paſſiue geſti ⁊ noie cõitatuȝ predictarum ⁊ etiam noie priuato ſingularium paſſiuarum: nã ſolutio triũ librarum quolibet ãno de menſe maij ↄtinetur in dicto primo laudo dicit eſſe facta per camerariũ caſtri geppe pro ⁊ noie ipſius cõitatis geppe ⁊ camerario dicti caſtri griptaꝝ recipienti pro ipſa cõitate caſtri griptarum ⁊ ſic actus iſte actiue ⁊ paſſiue geſtus fuit nomine cõitatuȝ. Item exactio collectarum ab hoibus caſtri geppe fuit per dictam cõitatem caſtri griptaꝝ facte actiue nomine vniuerſitatis ⁊ paſſiue nomine priuatarum perſonarum. Item vſus paſturandi ⁊ lignandi actiue habitus fuit a priuatis perſonis ⁊ nominib⁹ priuatis ⁊ paſſiue videṫ habitus vniuerſitatis noie quo ad bona communis caſtri griptarũ ⁊ nomine priuato quo ad bona ipſorũ ſingulariũ hoiuȝ q paſſi ſunt predicta fieri in eoꝝ bonis pprijs: vñ cõſuetudo ipſa adeo longiſſima videtur ↄſtituere ius quoddam in dictis locis.

e Hijs tñ minime refragantibus in ↄ̃rium arbitroꝝ fore iuſticiam: nam laudũ latũ per dictos Siluũ ⁊ Joãnẽ arbitros ⁊ arbitratores electos a ſindicis dictarũ cõitatum nõ valuit in hac pte.ſ.reſpectu dicte premiſſionis conceſſionis licentie ⁊ facultatis lignandi ⁊ paſturandi de qua agiṫ. Ex pluribus ⁊ primo qꝛ ois facultas arbitroꝝ ⁊ arbitratorum dependet a compromiſſo.l. nõ diſtinguemus.§.de officio.ff. de arbi.⁊.l.ſi de meis in prin.⁊.l. ſi cũ dies.§.plenũ.e.ti. id de his tñ cognoſcere ⁊ laudare poteſt arbiter vľ arbitrator de qbus ei eis extitit cõpromiſſum dicit tex.in.c. cũ dilecti extra eo.tit.⁊ in.d.l.non diſtinguemus.§.fi. ꝑut ⁊ iudex de his ſolis iudicat de quibus in ↄmiſſionis litteris reperiunṫ expreſſa dicit tex in.c. cum olȝ abbas de offi.dele.ad idẽ.c. cũ dilecta.⁊.c.paſtoralis de reſcriptis ⁊.l.diligenter.ff.mandati cum ſi.ſed in compromiſſo non continetur ꝙ dicti arbitri hẽrent ſuper hac pte aliquam cõmiſſionem ſeu facultatem aliquam cognoſcẽdi aut laudandi vt deducaȝ merito laudum in hac pte nullius fuit roboris vel momenti p dictum iura: ꝙ aũt nõ fuerit circa hanc partem de qua agitur aliquid compromiſſum deducitur ex verbis ⁊ tenore ↄpromiſſi: cõtinet.n. compromiſſum plura capľa quedam ſpãlia deinde ſubijcitur cľa generalis: dicitur enim in inſtrõ dicti compromiſſi ꝙ ſindicus cõis caſtri griptarum ex vna ⁊ ſindicus cõitatis caſtri geppe ac etiam ꝓcurator nonnulloruȝ particularium hoium ibidem noiatorum compromiſſerũt ⁊ cõpromiſſuȝ fecerunt de ⁊ ſuper ſcretio lite iurgio cauſa qõne ⁊ controuerſia que eſſent vel eſſe poſſent ſeu quõlibȝ verterentur inter dictas partes noie ⁊ occaſione quarundã poſſeſſionum hominum ⁊ perſonarum ſupra noiatorum ⁊ quorumcũq̧ aliorũ de dicto caſtro geppe ⁊c.⁊ hoc primũ capitulum compromiſſi reſpicit articulum datarum ⁊ collectarum ſuper quo vertebaṫ ⁊ ꝑut dr̃ vertiṫ cõtrouerſia ſubdiṫ ſcdm capitulũ ⁊ noie ⁊ occaſione cuiuſdã ſentire vt dr̃ late ↄ̃ cõe ⁊ homies dicti caſtri griptarũ ⁊c.⁊ ꝑut preſupponiṫ hec ſentẽtia cõcernebat aliã rẽ nec tãgebat aliqd de hac facultate lignãdi vel paſturãdi. Ita ꝙ ſub his duobus capitulis ſpãlibus nihil tãgiṫ de his nec ita quõlibȝ veniũt in cõpromiſſo ptextu horũ duoꝝ capľoꝝ ſpãliũ: nec ẽt cľe generalis ipſa duo capľa cõcernentes ſub his v̓bis ⁊ oium ſinguloꝝ emergentiũ ⁊ depẽdentiũ ⁊ deſcendentiũ a p̄dictis ⁊ qolibet predictorum ⁊ ſibi connexis.

f Cũ itaq̧ facultas ⁊ licẽtia paſturãdi ⁊ lignandi non ſpectaret aliquo mõ ad dcã duo capľa nec ab eis qũolibet dependebat nullatenus cõprehendiṫ ſub dictis v̓bis ſubdiṫ gñalis cľa ⁊ gñaliter deſuper oi alia lite ſcretio controuerſia iurgio ⁊ qõne que ⁊ ꝙ eſſent vel eſſe poſſent inter ptes p̄dictas quacũq̧ alia occaſione mõ iure vel cã vſq̧ in dieȝ facti cõpromiſſi iſta qdem v̓ba ſunt gñalia tñ reſtringunṫ ad eas qõnes ⁊ cõtrouerſias que erãt vel eſſe poterãt vſq̧ in diẽ facti cõpromiſſi inter ptes p̄dictas vt apte ſonant dicta verba: vñ ad hoc vt cẽſeatur veniſſe in compromiſſo eſt opus ꝙ appeat ꝙ de iſta facultate ⁊ iure paſturandi ⁊ lignãdi de qua agiṫ eſſet vel eſſe poſſet tunc tpis lis controuerſia iurgiũ vel qõ ſed hoc nõ apparet nec dr̃ poſſe apparere merito iſta nõ venerũt in dicto cõpromiſſo: onus autẽ probandi incũbit parti que nitiṫ ex laudo cũ ſit fundamentũ ſue itentiõis qꝛ nihil releuat laudũ nõ ꝓbato cõpromiſſo ꝑut nihil releuat ſnia iudicis delegati nõ ꝓbata delegatiõe ⁊ on⁹ ꝓbãdi delegationẽ ſpectat ad eũ qui nitiṫ ex ſnia vt ẽ tex.⁊ no.p gl. Inn.⁊ doc.i.c.cũ in iure ꝑitus de officio delegati ⁊ in.l.vnica.C.de man.ꝑn. ⁊ in cañ. nobiliſſimus xlvij.di.ita pari rõne dõm eſt ꝙ onus ꝓbandi cõpromiſſum ſpectet ad eũ qui nititur ex laudo cũ arbitria iudicijs cõparenṫ.l.j.ff.de arbit.⁊.c.vno delegatoꝝ de officio dele. ex quo inferṫ ꝙ ẽt ſpectat onus probãdi ꝙ venerit in compromiſſo illud de quo agiṫ. Et probatio dȝ neceſſario concludere.c. in p̄ñtia de ꝓba.⁊.l. nõ hoc.C. vnde cogna.⁊.l. neq̧ natales.⁊.l.ad ꝓbationẽ cum ſi.C. de ꝓba.nec ſequitur fuit ſup hoc laudatũ: ergo poterat tpe cõpromiſſi ſup hoc eſſe cõtrouerſiam maxime cũ arbitri potuerint ad laudandũ moueri ex cã poſt cõpromiſſuȝ ſuperueniente ꝙ tñ non venerat in cõpromiſſo lȝ illud nulliter fecerit. Et ſi dicatur ſup qualibet re põt ſaltem de facto iurgiũ ſcretium ⁊ cõtrouerſia exoriri rñdetur ꝙ nõ dr̃ poſſe ꝙ ſine honeſtate fieri non põt.l.nepos ꝓculo de ver.ſig.⁊.l. filius de cõdi.inſti.vñ illa verba non trahunṫ ad ea ſup quibus nulla poterat eſſe dubitatio neq̧ vlla colorata cã vel occaſio iurgij ſcretij vel controuerſie alľs illa verba vſq̧ in diem facti cõpromiſſi parum aut nihil operarenṫ ꝙ non eſt dicendũ ar.l.ſi qñ de leg.j.⁊.c.ſi papa de priui.⁊ ꝙ per Bald. in rubrica.C.de fide inſtru. ideo dicta gñalia verba debent referri ad eas lites ⁊ cõtrouerſias que cauſa vel occaſiõe alia qua poterant verti inter dictas partes prout denotant illa verba quacunq̧ alia occaſione ⁊c. maxime ponderata natura dictionis alia que eſt aliquam ſimilitudinem denotare iuxta notata per glo.⁊ docto.in.l.ij.C. de ſeruis fugiti. ⁊ in.c.ſedes extra de reſcriptis.

g Pro quo ẽt facit qꝛ lauda ⁊ arbitramẽta dicunṫ eẽ ſpẽs trãſactiõis aũt.ſi v̓o cõtigerit cũ ibi notatis.C.de iu.trãſactiões aũt fieri nõ pñt niſi ſup rebus dubijs.l.j.ff.de trãſac. ergo.⁊ ſilr in cõpromiſſo facto in arbitrũ ⁊ arbitratorẽ nõ dȝ cẽſeri veniſſe id ſup quo nulla poterat eẽ dubitatio: ad hoc ẽt qđ notat Bal.in.l.ancilla.C.de furtis.dicẽs ꝙ ſtãte ſtatuto ꝙ ois queſtio debeat cõpromitti nõ dȝ cõpromitti articulus iuris que ſup eo nulla eſt dubitatio ⁊ ſic nulla queſtio per text.ibi nec obſtat ſi dicaṫ ꝙ pro cõmiſſione iudicis preſupponitur. ⁊ per ↄñs ⁊ arbitri ⁊ arbitratores maxime cum ſit lata p̄ñtibus partibus ⁊ non reclamantibus immo conſentientibus prout volunt Inno. Jo.an.d.Ant. flo.⁊ Imo.in.d.c.cũ in iure peritus. ad hoc etiã notata per Bart.in auc.ſi qs in aliquo documento.C.de eden.⁊ doct. ibi ⁊ in.c.qm̃ contra falſam extra de proba qꝛ reſpondetur ꝙ licet hoc tenendum eſſet ſaltem in deciſiuis quãdo de cõmiſſione ſimpliciter fuiſſet facta mentio vel forte non fuiſſet facta mentio de commiſſione: ſed ſimpliciter vt delegatus pronunciaſſet: tamen ſi in ſnia eſſet factã mentio de tenore cõmiſſionis videtur ꝙ tunc preſumaṫ pro cõmiſſione illius tenoris de quo iudex in prefatione ſnie premittit ⁊ non de alio tenore: qꝛ doct. dicunt ꝙ partes preſentes ⁊

non ↄdicentes

non contradicētes vñr conſentire ⁊ acquieſcere narratis per iudicē: ita ꝙ vñr ea tacite fateri: itaqꝫ ptes ipſe ibi preſentes audito tenore cōmiſſionis recitato per iudicē tacendo videanꝭ illū tēpore cōmiſſionis fateri ⁊ nō alium. Cum igiꝭ in pñatiōe ſnie ſit inſertus tenore cōpromiſſi nō pſumiꝭ aliud ꝯpromiſſuꝫ ꝙ̄ illud qḋ ibi iſeriꝭ. Et ppea de illiꝰ efficacia ⁊ effectu merito diſcutiꝭ: ppea lꝫ ꝑ iudice que eſt pſona publica vel ſaltē vt publica pſona iudicat pſumeꝭ. l. berē mius. §. gaya. de euic. ⁊. c. in pſentia de renun. forte nō ita pſumiꝭ ꝑ arbitro q eſt pſona ꝑuata ⁊ vt priuatus ꝓcedit ⁊ laudat ad hoc que bñr in. l. barbarius de offi. ptoꝛ. ⁊ in. c. nihil de elec. vbi i illis termis ſit p doc. dñs an vt priuata pſona an vt publica pſona cōiter habeaꝭ. Et ſaltē vñ ꝙ ꝑ arbitratore q nō aſſimilaꝭ iudici nō videaꝭ: ita pſumēdū. Sinaūt recte aduertaꝭ iſta licētia ⁊ facultas cōceſſa paſturandi potius conceſſa fuit ex quodam ꝯctu vltrocitroqꝫ obligatorio ꝙ̄ vt ſup litis controuerſia pronunciareꝭ attento ꝙ ſuper hoc nec lis erat nec poterat eſſe ⁊ attēto ꝙ fuit ex aduerſo iniunctuꝫ cōi geppe ꝙ annuatim daret cōi geppe pro illa licētia ꝙ facultate paſturādi ⁊ lignādi. Et iō cēſendi ſunt ꝓceſſiſſe in hac pte potius vt arbitratores q aſſumi pñt ſuper cōtractu ꝙ̄ arbitri qui aſſumunꝭ ſuper lite: iō ex his omnibus nō eſt preſumendū pro cōpromiſſo ⁊ arbitrio predictorum niſi quatenus verba dicti interſerti compromiſſi important.

b ¶ Preterea ⁊ ſcḋo dato ꝙ ipſi ſindici cōpromittētes voluiſſent ſuper hoc compromittere non potuiſſent: q2 eorum mandatū ad hoc non extendebaꝭ: nam dicti ſindici fuerunt conſtituti ad cōpromittendum ſup dictis duobus capitulis de qbus ſupra ſpāliter eſt facta mentio in compromiſſo nec fuit eis datū mandatum cōpromittendi ſuper alijs controuerſijs: imo cl'e generales que in mandato ſubdunꝭ ad dictas cauſas ⁊ qōnes referuntur. Et lꝫ in eoꝝ mandatis adijciatur hec cl'a ⁊ ꝙ intelligaꝭ. ṡ. dictus ſindicus ſpāliter creatus ordinatus ⁊ cōſtitutus vigore pñtis mandati ⁊ cōſtitutionis ad dādū ptātē facultatē ⁊ baliaꝫ dictis arbitris ⁊ arbitratoribus laudādi arbitrādi ⁊ diffiniēdi oibus ⁊ oibus ⁊ ſingulis de qbus in laudo ⁊ ſnis ferēdis p dictos arbitros ⁊ arbitratores laudauerint arbitrati fuerint ⁊ diffinierint ⁊ fuerit facta ſpālis mentio ſeu ſub quocunqꝫ alio ſermone potuerit cōprehēdi ⁊ ſup ⁊ de qbus ſupra dictus ſindicus intelligaꝭ habere ſpāle mādatū ac ſi ꝓdictis in preſentibus cōtinereꝭ ⁊ ſpālis mētio fieret: tñ dicta ṽba lꝫ ita gñaliter ꝓlata vñr reſtringēda ad ea q̄ quōlibet reſpicerēt dicta capitula ſpālia de qbus erat ꝓmiſſum arg. l. emptoꝛ. §. luciꝰ. ff. de pactis. nā cl'e generales reſtrigunꝭ ad ea de qbꝰ in ſpē eſt ꝓmiſſum i ꝯctu vt ibi ⁊ p bar. in. l. aurelio. §. gayus ff. de libe. lega. vñ illa verba de oibus ⁊ ſingulis de quibus cōtrouerſijs de quibus erat premiſſuꝫ. ꝙ ⁊ perſuadeꝭ ex eo q2 illa verba adijciunꝭ imediate poſt verba denotantia liberam facultatē arbitrorum q2 poſt illa verba prout infraſcriptis arbitris ⁊ arbitratoribus videbitur ⁊ placebit ⁊ libere voluerint: vñ ex continuatione verborum videꝭ ꝙ illa clauſula gñalis reſpiciat liberam facultatē arbitrorum laudandi quicquid voluerint tñ ſuper controuerſijs. ṡ. ſpecificatis ꝓut ⁊ illa verba videbiꝭ ⁊ placebit ⁊ libere voluerint ad illas controuerſias reſtringunꝭ ⁊ hoc etiam perſuadeꝭ: q2 non diciꝭ de oibus ⁊ ſingulis queſtionibus de qbus ⁊c. prout ſolet adijci qñ apponuntur ſiſta verba ad amplianꝺum facultatem ampliandi ſuper alijs litibus. ꝙ ⁊ maxime perſuadetur q2 prout dixi poſtea ſubdiꝭ ꝙ habeant facultatem dictum compromiſſum faciendi in ſupra dictos arbitros cuꝫ plena ⁊ libera licentia arbitrādi ſuper oibus ⁊ ſingulis ſupra dictis cāis ⁊ queſtionibus ⁊ qualibet ipſarum: vnde ex his verbis apparet ꝙ nō intendebant dare mandatum faciendi compromiſſuꝫ niſi ſuper cauſis ⁊ qōnibus. ṡ. dictis non ergo generaliter de oibus de quibus contigerit laudari: nā ſi voluiſſent ita gñaliter compromitti illa verba ſupra dictis cauſis ⁊ qōnibus forent ſuperuacuo poſita contra. d. l. ſi duo. ⁊. d. c. ſi papa. Et maxime q2 poſtea reiterantur ſiſta verba ibi de ⁊ ſuper predictis vel aliquo predictorum ⁊ dependentibus emergentibus ab eiſdē vel cōnexis. Et ēt poſtea circa finem ſubditur ⁊ predicta ⁊ quodlibet predictorum vendicent ſibi locum in caſu quo dicti arbitri ⁊ arbitratores laudauerint vel arbitrati fuerint ſuper predictis vel aliquod predictorum.

l ¶ Ex quibus apparet ꝙ ipſi conſtituentes nō intēdebant ꝙ ipſi arbitri haberent ptātem laudandi indifferenter ſup omnibus de quibus contigerit laudari: ſed ſolūmodo ſup dictis cōtrouerſijs ſupra dictis tñ ſuper illis volebāt ꝙ libere oia ſingula poſſent laudare ⁊ arbitrari dummodo illas ſupra dictas qōnes ⁊ controuerſias reſpicerent. Item eniꝫ vñr intellexiſſe dicti conſtituentes ponderatis oibus verbis dictis mandatis prout oia ponderanda ſunt: mā ex ꝓcedentibus ⁊ ſequentibus media declarantur. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de lega. j. ⁊. l. qui filiabus eo. ti. ⁊. l. heredes palam §. ſed ſi notam de teſtis. ⁊. l. legatorum. §. j. de lega. ij. cum ſi. licet h̄ circa mandatum aſr non firmem: illud aūt ſaltēꝫ cōſtat ꝙ mandatum illud non trahebatur ad res ⁊ bona pticularium perſonarum dicti caſtri griptaꝝ nec perſonarum dicti caſtri geppe cū vniuerſitas non pticulares pſone mādatum dederint ⁊ alia ſunt bona ⁊ lites ptinentes ad vniuerſitates ⁊ alia bona vl' lites ſpectantes ad ſingulares pſonas vniuerſitatum. l. in tm̃. §. vniuerſitatis. ff. de reruꝫ diuiſio. ⁊. l. ſed ſi hac. §. qui manumittiꝭ de in ius vocan. vñ dicti conſtituentes nō dederunt facultatem compromittendi de litibus ⁊ controuerſijs particulariū perſonaꝝ: ſꝫ de litibus ⁊ controuerſijs vertentibus ⁊ que ṽti poterāt inter dictas vniuerſitates prout ⁊ denotant illa verba appoſita in inſtr̄o ſindicatus ibi que eſſent ⁊ eſſe poterunt inter dictas partes. Et ſiľr in compromiſſo ſolum compromittunꝭ controuerſie: ⁊ qōnes que eſſe poſſent inter partes ꝓdictas. ⁊ inter dictas vniuerſitates de qbus ꝓmittiꝭ vel inter hoies dicti caſtri geppe hñtes poſſeſſiōes in territorio caſtri griptarum ⁊ dictam vniuerſitatem caſtri griptarum ſup datis ⁊ collectis ⁊c. Ita ꝙ nulli dubium eſt ꝙ dicti arbitri nō potuerunt dare illam ptātem ⁊ facultatē hoibus caſtri geppe paſturandi ⁊ lignandi ſuper bonis particularium pſonarū dicti caſtri griptarum que perſone ⁊ quoꝝ bona nullatenꝰ veniabant in cōpromiſſo nec pōt hoc aliq̄ tergiuerſatione negari. Et inſuper nullū extitit factum cōpromiſſum inter cōitatem caſtri griptarum ⁊ particulares hoies caſtri geppe ſaltem qui nō fuerāt noiati ⁊ ſpecificati in dicto cōpromiſſo. Ita ꝙ nō potuerūt dicti arbitri laudare inter hoies pticulares caſtri geppe ⁊ cōitateꝫ caſtri griptarum ſup iſta facultate lignandi ⁊ paſturādi ēt ſup bonis cōis caſtri griptaꝝ nū q2 ſuper hoc nulla poterat eſſe queſtio vel ꝯtrouerſia: tum ēt q2 ſaltē nō poterat eſſe inter ptes dcās ſupra in eodē ꝯpromiſſo nominatas cum ipſe ſingulares pſone nō eſſent pars in dicto compromiſſo nominata ſeu dicta.

k ¶ Ex qbus ꝯcludendū reſtat ꝙ dcm̃ laudū ſeu arbitramētū nullius extitit roboris vel momenti ſalteꝫ q̄tenus ꝓmiſit particularibꝰ hoibus dicti caſtri geppe facultatē paſturādi ⁊ lignandi in bonis ⁊ ſuper bonis cōitatis caſtri griptaꝝ ⁊ multofortius q̄tenus permiſit dictis ſingularibus hoibus dicti caſtri geppe ptātem lignandi ⁊ paſturandi ſup bonis ſingularium perſonaꝝ dicti caſtri griptaꝝ cum iſta non venerint in dicto cōpromiſſo nec dicti ſindici ſup hoc aliquā habuerint ꝯmiſſionem ſeu mandatum vt ſupra deductū eſt ⁊ cū non habuerint ſuper hoc mandatū nō potuerunt ſine mandato dictū laudū approbare ſeu paciſci q2 illud tacituꝫ pactum ſi ꝙ reſultat ex approbatione ꝯſenſu ⁊ emologatione dictoꝝ ſindicoꝝ cenſeꝭ inter dcās partes ⁊ ſic inter dcās cōitates emanaſſe ex quo ipſius ſindici ⁊ ꝓcuratores predicta fecerunt ⁊ ſic noie dictarū partiū que mandatū dederant cenſentur predicta feciſſe iuxta ea que hñr in. l. ſi. ff. de inſtitoꝛia. ⁊ in. l. poſt morteꝫ. ff. qñ ex facto tuto. ⁊ in l. cum poſt mortē. §. j. de admini. tut. ⁊ per Bart. in. l. j. §. nūciatio de noui ope. nun. ad hoc. l. ſi procurator. ⁊ ꝙ ibi per doc. ff. ſi quis cauti. non potuit ergo dicta emologatio dictoruꝫ ſindicorum opari vltra ꝙ̄ porrigereꝭ ipſa eorū mandata maxime reſpectu diuerſarū perſonaꝝ iuxta. d. c. cū oliꝫ abbas ⁊. d. l. diligenter. ⁊. l. ſi vnus. §. ante oia. ff. de pac. iteꝫ nullitas dicti laudi in hac parte videꝭ ex alio poſſe deduci q2 nō poteſt qs alteri ſtipulari vl' paciſciꝰ. l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ff. de ver. ob. ⁊ inſti. de inutili. ſtipu. §. ſi qs alij. ⁊. §. alteri. ⁊ maxime qñ verba oia dirigunꝭ in perſonam alterius per. l. quecunqꝫ gerimus de act. ⁊ obli. ita ꝙ dicti ſindici non ſolum non potuerunt paſſiue obligare cōitateꝫ caſtri griptaruꝫ nec hoies ſingulares ad ſupradicta ſingula ſingulis referendo: ſed nec actiue potuerunt illaꝫ facultatem lignandi vel paſturandi querere ſingularibus pſonis caſtri geppe cum illa facultas non ex alio quereręꝭ niſi ex conuentione dictorum ſindicoꝝ reſultante vel ex cōpromiſſo vel laudi emologatione ⁊ maxime cum verba laudi ⁊ obligatiua ⁊ executiua referantur ad ipſas ſingulares pſonas ⁊ non ad

ipſos ſindicos . ⁊ ꝯñr ēt verba ſimpliciter laudū ꝯfirmātia
ab ipſis ſindicis prolata cenſent ſimpliciter collata in ipſas
ſingulares perſonas ita ꝙ nullam habent ſubſiſtentiam in
perſonis ipſorum ſindicoꝝ: ⁊ ideo nihil videtur valuiſſe
dictum laudū ⁊ dicta emologatio laudi argumē.d.l. que
cunq̄ gerim us ⁊.d.§. alteri cum ſimilibus.

l ¶ Ex his itaq̄ eſt elicienda clara concluſio ꝙ dictū laudum nullius fuit momenti ſaltem q̄tenus reſpicit facultatē ⁊ licentiam cōceſſam a ſingularibus pſonis caſtri geppe paſturandi ⁊ lignandi ſup bonis particulariū pſonarū dci caſtri griptaꝝ vel ēt ſup bonis ipſius cōitatis caſtri griptaꝝ. ⁊ per ꝯñs vr̄ ꝙ eis non liceat predicta facere. Non obſtantibus adductis in ꝯ̄riū. Non.n. obſtat primo dictū laudū nec ſcd̄o dicta emologatio q̄r.ſ̄.ē rñſum: nec ēt obſtat ꝙ dicta cōitas caſtri griptarū videat̄ ratificaſſe geſta per dictos ſindicos dum deuenerunt ad tranſactionem ſuper lacu cū in illa tranſactione expreſſe conuentū fuerit ꝙ dictū laudū quo ad oīa ꝯſiſteret firmū ⁊ validū ⁊ inuiolabilr̄ obſeruaretur: nā ad h̄ rñdetur ꝙ dicta ratificatio in hac parte nullius fuit momenti cum illa tranſactio fuerit facta inter ſindicos dictarū cōitatū. Qui ſindici hēbāt mandatum limitatum ad tranſigendū ſuper ꝯtrouerſijs que erāt vigore quorūdā ſtatutorum ⁊ occaſione aque lacus cōis caſtri griptaꝝ ⁊ dependentibus emergētibus ⁊ cōnexis a predictis vt expſſe ſonant verba mandatoꝝ: vñ nihil agere potuerūt ſup alijs que nullatenus concernebant dicta ſtatuta vel dictum lacū ⁊ inſuper vr̄ in dicta trāſactione ꝙ inter ptes p̄dictas inuiolabiliter obſeruet̄ ⁊ partes ipſe erant ipſe cōitates: vñ verba illa nō ſonant ꝙ obſeruet̄ inter ipſas ſingulares perſonas dictaꝝ cōitatum ⁊ inſuper ſi voluiſſent querere ius particularibus perſonis id non potuiſſent non ſolum ea rōne. Sed etiam q̄r alteri non poteſt quis ſtipulari per .ſ̄.dicta.

m ¶ Nec etiā obſtat ꝙ tertio loco in ꝯ̄riū dicebat̄ ꝙ dictū laudum extitit cōfirmatum per laudū dñi bartholomei q laudū.ſ̄.dictū in oībus ⁊ ſingulis ſuis ptibus per ſuā ſententiā ⁊ laudū expſſe approbauit q̄r rñdetur ꝙ dictus dñs Bartholomeus in hac parte exceſſit fines ſue cōmiſſiōis: nam in eū dcē ptes.ſ.ſindici dictarū cōitatū ꝯpromiſerūt oēs ⁊ ſingulas dñas cauſas q̄ōnes controuerſias ⁊ q̄ſcūq̄ lites vertentes inter dictas duas cōitates vſq̄ in diem compromiſſi vt eſt expreſſum in dicto cōpromiſſo. Sed tpe illo nulla dña cā queſtio controuerſia vel lis v̄tebat̄ nec aliq̄d v̄bum fiebat ſup hmōi facultate paſturādi vl̄ lignādi: ergo cōpromiſſum ad hoc non trahebat̄. ⁊ per ꝯñs laudū in hac parte nullius extitit momenti cū exceſſerint terminos ꝯpromiſſi per dictū.c.cum dilecti.⁊.d.l.non diſtinguemus .§.de officio.⁊.§.ſi.⁊.d.l.ſi cū dies.§.plenum.pōt ēt circa hoc adduci illud q̄d.ſ̄.adductum eſt circa primū laudū ⁊ circa.ſ̄. dictā tranſactionem ꝙ.ſ. ſingulares pſone nō veniebāt appellatione partiū predictarū inter quas fiebat dictū cōpromiſſum ⁊ ꝙ alteri non pōt quis paciſci vel ſtipulari: maxīe ēt q̄ſi verba obligatiua dirigerent̄ in alterū q̄r ēt predicta poſſent adaptari ad hoc vltimum laudum quatenus traherentur ad ipſas ſingulares perſonas.

n ¶ Nec ēt obſtat id q̄d quarto loco dicebatur de tā longiſſima obſeruantia.lix.annoꝝ que q̄dem longiſſima obſeruantia reddit hanc conſultationē dubiā. Et ſi ipſa nō foret eſſet meo iudicio in dubia reſpectu ſingulariū pſonarū actiue vel paſſiue per.ſ̄. dicta mā circa dictā obſeruantiam eſt adertendum ꝙ pōt in medium adduci duobus modis vno mō ꝙ per eam preſumatur legittima cōceſſio alio mō ꝙ ex ea cenſeatur ius queſitū circa primū aūt modū eſt aduertēdum ꝙ pro legittima conceſſione adducit̄ dictum laudū ꝙ probat̄ per directam probationem inſtrī ⁊ preſupponit̄ cōpromiſſum ꝓut in laudo cōtinetur ⁊ mandatum ꝓut.ſ̄.deducit̄: ita ꝙ ea que allegant̄ pro legittima conceſſione non reducunt̄ in dubiū. Sed dicunt̄ ꝙ non valent ēt ita emanata prout allegant̄. Et ſic ceſſant termini.d.l.ſi filius de peti. hr̄ditatis.⁊.d.l.qui in aliena.⁊.d.l.ſeruitutes.⁊.d.l.cū de in rem verſo in quibus allegat̄ ſolēnitas vel actus ſolēnis qui ſi probarent̄ vel preſupponerent̄ cauſarent ius ꝙ deducitur ⁊ actus longo tpe cōtinuati faciunt preſumi ſolemnitatem vel actum illum preceſſiſſe. Sed in caſu noſtro allegant̄ ea ſcilȝ laudū ⁊ cōpromiſſum ⁊ emologatio a ſindicis emanata. Quibus etiam preſuppoſitis deficit ius allegantium merito non ſunt partes termini.

o ¶ Preterea non ſolum dicti hoīes caſtri geppe ſed etiam hoīes vicinarum cōitatū ſoliti ſunt paſturare ⁊ lignare in territorio caſtri griptaꝝ impune ꝓut mihi dr̄ ꝙ ſi verū eſt forte nō apparet ꝙ ipſi hoīes caſtri geppe paſturauerint vel lignauerint rōne iuris eis cōpetentis: ſȝ forte ꝓut alij vicini faciebāt: ita ꝙ ex hoc nullū querat̄ ius nec reſultet p̄ſumptio ar.notatoꝝ p gl.in.l.ſolēt in fi. de officio ꝓcōſulis ⁊ ꝙ hr̄ in.l.ſi certis annis.C.de pac.⁊ ēt i.d.l.cū d in rē v̄ſo p Bar.⁊ ꝙ hr̄.ff.de itine.actuq̄ priua.l.j.§. h̄ interdictū.ſȝ in hoc nō faciā magnū fundamētū ſȝ hn̄ vr̄ pōderandū ⁊ magnifaciēdū ꝙ ſingulares pſone dicti caſtri geppe vſi fuerūt dicta facultate lignādi ⁊ paſturādi nō tāq̄ facultate eis ꝯceſſa in ſpē neq̄ tāq̄ ex iure eis ſpālr̄ ꝯpetēte ſed tāq̄ cōpetēte ⁊ ꝯceſſa generalr̄ hoībus caſtri geppe. ita ꝙ ſunt diuerſi termini a terīs dictoꝝ iurū i q̄bus q̄s nitebat̄ iure ꝓprio ⁊ nitebat̄ q̄libȝ ex cōceſſione iuris ſibi fcā ⁊ ex actib⁹ ſuis nō ex actib⁹ alienis vl̄ ſuis ⁊ alienis ſimul iūctis vñ ſunt caſus ſeparati ⁊ ſeparatoꝝ nō eſt illatio.l.ſi.ff.de calūniato.l.ſi marit⁹ de dona.iter vir.⁊.l.nāliter.§.nihil cōe de acq.poſ.⁊ maxīe cū i caſu nr̄o ex pte cōitatis griptarū ⁊ hoīum ipſius nō interuenit in hoc aliq̄s actus ſed ſola patientia in nō prohibēdo nec agitur de paruo p̄iudicio ſed de magno q̄r lignare in meo ⁊ ſic icidere ⁊ exportare ligna de re mea eſt ꝓuare me poſſeſſione ⁊ dñio rei mee ꝙ alcribitur magno nō paruo p̄iudicio ⁊ ſilr̄ ⁊ paſturare in meo ꝙ nihil aliud eſt q̄ cōſumere herbam in re mea exiſtentē que mea erat. Et maxime cū abſq̄ aliqua limitatione concedat̄ in dicto laudo illa facultas: ita ꝙ vigore dicte licentie ⁊ facultatis poſſet cōtingere conſumari maximam q̄ntitatē lignoꝝ ⁊ paſcuoꝝū: ita ꝙ negari non pōt quin magnū preiudiciū verſari poſſit ⁊ in particulari ⁊ in vniuerſo que quidē non cōcurrunt in terminis dictoꝝ iurium adductoꝝ in ꝯ̄riū: nam in termis.d.l. cum de in rem v̄ſo. ⁊.d.c.peruenit de cenſibus interuenit nō ſolum patientia que cōſiſtit in nō faciendo: ſed ēt interuenerunt actus facti q̄r preſtationes ⁊ ſolones vſurarum vel cenſuū ⁊ in .d.l.ſeruitutes.lȝ in ſola patientia cōſiſterent illi actus ex parte eius de cuius p̄iudicio agitur tñ non agit̄ de priuatione dñij ⁊ ſic non cēſet̄ agi de magno p̄iudicio prout hec conſiderat Bar.⁊ doc.poſt eum in locis preallegatis.

p ¶ Nec obſtat ſi dicat̄ facultas paſturandi aſcribitur ſeruituti ruſticē.l.j.⁊.l.iij.in ꝓn.⁊.l.pecoris d ſeruitute ruſticoꝝ p̄dioꝝ ⁊ ſic ēt poſſit cōprehēdi ſub.d.l.ſeruitutes ⁊ ēt q̄ꝓ ad ius ⁊ facultatē lignādi pōt adduci ſilr̄ ꝙ hr̄ in .l.iij.§.⁊ vt pedamēta.⁊.l.veluti.§.itē ſilue cedue q̄r ad hoc rñdet̄ ꝙ dicta iura ꝓcedūt q̄ñ ius pecoris paſcēdi vl̄ pedamēta ſumēdi ꝯcedit̄ reſpectu cōmoditatis p̄dij vicini ꝓut apparet ex.d.l.iij.i ꝓn.⁊.d.§.⁊ vt pedamēta.⁊.d.§.itē ſilue cedue in prin.⁊.§.q̄d ergo eadē.l.⁊ notat glo.in.d.l.pecoris alr̄ non poſſent eē ſeruitutes p̄diales de q̄b⁹ loquunt̄ dicta iura vt l.j.cōia p̄dioꝝ ⁊.l.ſi q̄s binas.ff.de vſuf. Et ꝓpea dicta iura nō loquunt̄ i terminis nr̄is q̄r hec ꝯceſſio paſturādi ⁊ lignādi nō fuit facta reſpectiue ad p̄dia vicina ſeu cōtēplatione p̄dioꝝ vicinoꝝ: ſȝ abſolute ēt nō hn̄tibus prediare ſic non limitat̄ quatenus indigent p̄dia vicinare ſic alij ſunt termini nr̄i a terminis dictoꝝ.iuriū. Et ſi diceremus eſſe cōſtitutam q̄ndam ſeruitutē perſonalem puta vſuſfructus rñdetur ꝙ vſuſfructus cenſet̄ pars dñij.l.iiij.ff. de vſufruc. ⁊ no.in.l.recte dicimus de ver.ſig.ita ꝙ prout in dñio non ſufficeret illa allegatio de qua hr̄ per glo.⁊ doct. in.d.l.ſeruitutes ſed requireret̄ vera ꝓbatio tituli .l. diutina cum ſi. C.de longi tpis preſcrip.ſed dicet aliq̄s nec ſeruitus p̄dialis nec ſeruitus vſuſfructus cenſet̄ conſtituta: ſed quedam alia ſeruitus pſonalis innoīata.ſ. ſeruitus paſturandi ⁊ lignandi ꝓut dicūt Pe.⁊ Cy.in rubrica.C. de vſuf. vel ſeruitus vſuſfructus ſingularis vel particularis non vſuſfructus vniuerſi ꝓut dicit Raph. in .d.l. pecoris. ſed nihilominus dicas ꝙ glo.ij.in.d.l.pecoris.cōcludit ꝙ non ſit ſeruitus perſonalis neq̄ realis ſed ſit quoddā ius perſonale ⁊ idem voluit Bar.in.l.mela.ff.de ali.⁊ cibar.leg.⁊ Bald. ⁊ Ang.in.d.l.pecoris. ⁊ Pau.de ca.in.l. vt pomū de ſerui. titulo generali ⁊ cū ſit cōmunis tutius eſt eam ſequi dicit Rapha.fulgo.in.d.l.pecoris.

q ¶ Itaq̄ tenendum eſt ꝙ per dictum laudū ſi valuiſſet nō cenſeretur cōceſſum ius reale ſeruitutis realis vel perſonalis: ſed ius mere perſonale in quo nulla datur poſſeſſio vel quaſi poſſeſſio q̄r incorporalia non poſſidentur.l.ſeruus.§. incorporales de acq.rerum dñio.⁊.l.ſequitur.§.ſi viam.ff. de vſuc.⁊.l.iij.in pri.de acq.poſ.lȝ iura realia incorporalia quaſi poſſideātur vt no.in dictis iuribus. ⁊ in.l.quotiens el.ij.de ſerui.

el.ij.de ſerui.⁊.l.ſi edes.§.libertas de ſerui. vrba.predio. ⁊
l.ſicuti.§.ariſto ſi ſeruitus ven. iura autem perſonalia non
ita quaſi poſſidentur:ſꝫ qñqꝫ impropꝛijſſime dicanẜ quaſi
poſſideri vt per glo.in.l. regulariter.ff.de peti.hereditatis.
vñ nō ē eadem rō in iuribus perſonalibus in quibus non
cadit quaſi poſſeſſio ꝙ per patientiam inducaẜ illa preſum
ptio de qua in.d.l.ſeruitutes ⁊ in.d.l.cuꝫ de in rem verſo.⁊
in.d.c. peruenit cum ſi.prout eſt in iuribus in qbus datur
quaſi poſſeſſio. Cū ex poſſeſſione qñqꝫ inducaẜ preſumptio
dñij ſꝫ qñ dñiuꝫ incidenter deducẜ.l.ſicuti.§.ſi queratur
ff.ſi ſeruitus ven.⁊.l.j.fa.hercis.⁊ per Barto.in.l.qdam in
ſuo.ff.de condi.inſti.⁊ Inno.in.c.olim de priuilegijs.⁊ mo
dernos in rubrica.ff.de noui ope.nunc.nō eſt ergo mirū ſi
per longeuam quaſi poſſeſſioneꝫ inducitur pſumptio iuris
allegata iuris conceſſione. Accedit ēt qꝛ in iſtis iuribus rea
libus hoc eſt in ſeruitutibus realibus vel pſonalibꝰ patien
tia hẜ ꝓ traditiōe.d.l.quoties.⁊.l.iij.§.dare de vſuf.⁊.l.j.in
fi.de ſeruitu.ruſti.predio.⁊.l.ſi ego.§.primo de.publiciana
ſed in iuribus mere perſonalibus patiētia nō hẜ pro tradi
tione:itaqꝫ ſuadet ratio nālis ⁊ ciuilis ꝙ fortius inferat in
preſumptionē ꝙ ius reale cōpetat ꝓꝑ vſum longeuuꝫ iuris
realis facta aduerſario ſciente ⁊ patiente ex quo cauſaẜ que
daꝫ traditio ⁊ quaſi poſſeſſio illius iuris ꝙ̄ inferaẜ ex ſim
plici vſu iuris mere perſonalis ex quo nulla reſultat tradi
tio ſeu quaſi poſſeſſio illius iuris:vñ longo diſtat in fcō ⁊
in rōne caſus iſte a caſibꝰ in qbus loquunẜ iura ꝯ̄ria. Et ſi
dicaẜ.l. cū de in rem ꝟſo loquiẜ in iure mere pſonali rñdeẜ
ꝙ ibi pſumptio reſultat ex factis lōgo tpe ꝯtinuatis:res aūt
q̄ ꝯſiſtunt in fcō ſunt efficatiora ꝙ̄ ea que in nō fcō ꝯſiſtūt
l.in lege aqlia leuiſſima culpa.ff.ad.l.aqli.rñcta.l.ſi cuius
§.deniqꝫ de vſufruc.⁊ que no.p gl.in.l.ſi mora .ff.ſol.ma.⁊
in.l.lege cornelia.ff.ad ſille.⁊ put dixi bar.⁊ doc.in ꝑpꝛijs
terminis faciunt dñam inter ſolam patientiā ⁊ actus facti.
r ¶ Erit inſuper aduertendū ꝙ nō erit facile cuiqꝫ ꝓbare ꝙ
ipſe lōgo tpe in poſſeſſione particulari alicuius ſingularis
perſone ipſa perſona habente dñium ipſius poſſeſſionibꝰ
ſciente ⁊ paciente longo tempore vſa fuerit illo iure lignan
di vel paſturandi ⁊ ſilr nō erit facile probare ꝙ in aliquo
predio cōis griptarum longo tēpore vſus fuerit illo iure li
gnandi vel paſturandi ipſo cōmuni vel cōe repreſentanti
bus ſciente vel ſcientibus prout ſciam aduerſarij reqrit gl.
in.d.l.ſeruitutes.⁊ doc.qui cuꝫ ea tranſeunt ⁊ ſi vnus vult
nisi ex vſu alterius dicta iura deficiūt q̄ nō loquunẜ in hoc
caſu nec ex iure tuo infertur in ius meū: ita ꝙ multipliciter
reſpondeẜ ad fundamentum ꝯ̄rium ꝙ ſumebaẜ ex preſum
ptione que ponderatur in terminis.d.l.cuꝫ de in rem ꝟſo.
⁊.d.l.ſi filius.⁊.d.l.ſeruitutes.cum ſi.ꝙ plurimū videbaẜ in
ꝯ̄riuꝫ vrgere:ſed oibus.ſ.dictis conſideratis cōm ē ꝙ nō
obſtat per iam dicta:nec etiā poteſt dicta longiſſima obſer
uantia ſeu vſus adduci ſeu allegari ꝙ cauſet pſcriptionem:
nam iſta pſonalia iura cū nullatenus poſſideanẜ nulla pre
ſcriptione querunẜ maxime cum ēt iura realia in qbus ca
dit iſta q̄ſi poſſeſſio non preſcribanẜ etiam longiſſimo tpe
niſi ſit tanti tēporis cuius memoria hominum non exiſtat.
vt.d.l.ſeruitutes.nec hñt cauſam perpetuā ille ſeruitutes q̄
factum hoīs requirunt.l.foramen.ff.de ſerui.vrba.predio.
Cum igiẜ iſtud ius lignandi ⁊ paſturandi non habeat con
tinuam cām ⁊ conſiſtat in iure mere pſonali non potuit illa
longiſſima preſcriptione queri ſaltem ex quo non eſt tanti
temporis cuius initij memoria hominum non exiſtat.
o ¶ Nec ēt obſtat dcā obſeruantia que allegaẜ quinquagin
ta:ex annoꝝ ſi adducaẜ per viā ꝯſuetudinis. Cuꝫ ꝯſuetudo
ſit ius nō ſcriptum ⁊ poſſet ius partibꝰ ꝯcedere put.ſ.in
ꝯ̄rium adductū ē:qꝛ rñdeẜ ꝙ ad eſſe ꝯſuetudinis plura re
quirunẜ ⁊ inter cetera ꝙ actus ex qbus dr̄ ꝯſuetudinē cau
ſari emanauerint ſciente eo q pōt ius ꝯdere vt probaẜ in.l.
de qbus.ff.de.ll.⁊ not.gl.in.c.ſi.de ꝯſue.⁊ iō ibi Io.an.d.
Ant.cardinalis florentinus Imo. ⁊ Panor.dicūt ꝙ reqriẜ
ſcia populi vel maioris partis populi in ꝯſuetudinē in po
pulo inducenda.⁊ idem voluit Cyn.in.l.ij.C.que ſit longa
ꝯſuetudo ⁊ no.doc.in.d.l.de qbus ⁊ in ꝯſuetudine inducē
da in aliquo collegio requiriẜ ꝙ ſciant due partes collegij
qꝛ i cōdendi lege due partes collegij ſeu vniuerſitatis dñt
eē pñtes.l.nulli.⁊.l. plane ꝙ cuiuſqꝫ vniuerſi.noie ⁊ habeẜ
in.c.j.de his que fiunt a maiore parte capli.ideo etiā in cō
ſuetudine inducēda debent ēt due partes ſcire ſꝫ Panor.
in.d.c.ſi.ſꝫ hoc vltimum aliquā habeat dubitationem ſꝫ in
primo doc.concordant ꝙ ſcientia eius qui nō poteſt ex̄pſſe
concedere ſtatuta nō ſit ſufficiens ad cauſandam conſuetu
dinem:vñ ad propoſitum cum cōitas caſtri griptarum non
poſſit ſtatuta cōcedere ſine interuentu cōis ſpoleti ſecu.l.
qui ex vico.ff. ad municipales ſilr ſola ſcientia populi vel
maioris partis populi cōis griptarum ſi probareẜ non vi
dereẜ eſſe ſufficiens ad cauſandā talem conſuetudinem niſi
probareẜ etiam ſcientia cōis ſpoletani ꝙ prout arbitror nō
poterit probari ⁊ ēt erit difficilis ꝓbatio ꝙ habuerit ſciam
populus vel maior pars populi cōis griptarum ꝙ illi de
caſtro geppe vſi fuerint ptāte lignandi ⁊ paſturandi in lo
cis in laudo contentis tanqꝫ ex iure ſibi cōpetenti attento
maxime ꝙ ⁊ vicinis ſoliti ſunt ſaltem paſturare ⁊ lignare
vt cōiter ſit in ſiluis ⁊ locis ſepe nō multum frequentatis ⁊
ſolēt etiam plerūqꝫ non vetari vicinis. Pōt etiam dici ꝙ ſi
conſuetudo populi cōis caſtri griptarum allegaẜ que con
ſuetudo tacito conſenſu dicti populi inducẜ illa ꝯ̄rio con
ſenſu populi reprobeẜ ar.l.nihil tam nālē.ff. de regu. iur.⁊
l.ab emptiōe de pac.⁊.c.j.de re.iur.⁊.c.maiores.de baptiſmo
cū ſimi.ſaltē quo ad futuras pſonas qbus adhuc nō eēt ius
queſitū ne alſs obſtaret huic ratiōi qd no. Innocē.⁊ docto.
in.c.nouit de iudicijs. Et ideo veriſimile eſt ꝙ non allega
bunt dicti de caſtro geppe eis ius competere ex conſuetu
dine:ſed potius ex laudis ⁊ tranſactione ſupra dictis.
r ¶ Nec etiam obſtat ꝙ in contrarium adducebatur ꝙ di
ctum commune caſtri griptarum cenſeatur ratificaſſe geſta
per ſupradictos eorū ſindicos cōpromittentes ⁊ trāſigen
tes permittendo homines caſtri geppe paſturare ⁊ lignare
vt in laudo primo per ſcōm laudū ⁊ tranſactionē cōfirma
tio continẜ ⁊ maxime recipiendo ſolutioneꝫ trium librarū
annuatim ex eadem cā factam. Nā ad hoc rñ detur ꝙ quo
ad illam receptionē annue ſolutionis rñſio eſt aperta ⁊ cla
ra ꝙ illa receptio nō eſt facta per perſonas que habuerint
facultatem ratificādi ⁊ obligandi cōe vel particulares ho
mines cōis caſtri griptarum vel concedendi ius aliquod in ⁊
ſuper bonis cōis vel hominum predictoꝝ qꝛ dicte ſolutio
nes facte dicuntur camerarijs cōis Griptarum qui came
rarij hñt mandatum ⁊ facultatem recipiendi ſolutiones ab
habentibus ſoluere collectas vel alia credita cōis non ad
obligandum cōe vel particulares homines cōis vel ad ra
tificandum dictum ꝯ̄ctum reſultantem ex emologatione pri
mi laudi vel ex cōpromiſſis ⁊ tranſactione pnarratis. Et
inſuper nō habuerunt forte notitiam de his que geſta erāt
ſeu qualiter geſta erāt ⁊ credebant prout eſt veriſimile ꝙ
ſolutio fieret ex cā veri debiti:ideo ceſſat ratificatio qꝛ nihil
tam ꝯ̄rium conſenſui ꝙ̄ error.l.ſi per errorē.ff. de iuriſdi.
om.iu.⁊.l.ij.ff.de iudi.⁊ ar.l.ſi is ad quem.⁊.l.heres inſti
tutus.⁊.l.cū aqliana de trāſac.⁊.l.mater decedēs de inoff.
teſta.cū ſimilibus. Et hoc ēt cadit circa approbationē ſeu rati
ficationē cōis:nā potuerūt q ſucceſſiuis tēporibꝰ populū
repreſentarūt ignorare que geſta erāt ⁊ credere eſſe rite ge
ſta cum non eſſent argumen.l.verius de probatio.⁊ regula
riter preſumitur ignorantia in .vj. cum ſimilibus. ⁊ conſe
quenter non reſultare ratihabitionem.
v ¶ Poſſet etiam inſtari ꝙ illa verba laudi poſſint ⁊ eis li
ceat lignare ⁊ paſturare reſtringantur per ſequentia verba
ſine pena ⁊ bāno vt ſic ſit ſenſus ꝙ non poſſint ꝓꝑ paſtu
rationem ⁊ lignationē banniri vel puniri put puniuntur
dānum dantes ⁊ pdicta facientes cōtra voluntatē dñoꝝ.
Non aūt ꝙ per hoc cenſereẜ permiſſum ꝙ nō poſſint pro
hiberi vel ꝙ nō tenerentur reficere dāni extimationeꝫ. Si
enim permiſſio fuiſſet abſoluta illa ꝟba ſine pena ⁊ bāno
ſuperuacuo ſtarēt:nam ꝙ de iure licite pōt fieri non mere
tur penā.l.gracchus.C. de adul.cum cōcor:vñ ſufficiebant
illa verba poſſint ⁊ eis liceat ⁊c.ꝙ ⁊ perſuadeẜ:qꝛ cum ver
ba illa laudi videanẜ comprehendere etiā bona particula
rium perſonaꝝ ⁊ continēt priuilegiū quoddam hominum
a cōis caſtri geppe vñr intelligenda ſine preiudicio ſaltem
graui tertij.l.j.§.ſi qd a principe.⁊.§.merito.ff. ne quid in
loco publico ⁊ que hñr in.c.cum capella de priuilegijs. Et
ſaltem quatenus reſpicere pñt preiudicium tertie perſone
ſaltem graui debent ſtricte interpetrari vt hẜ in dictis iuri
bus.⁊.l.cū auus.C.de eman.lib.cum ſi. ꝙ ēt parſuadeẜ ex
eo qꝛ tenuiſſima eſt recōpenſatio eius ꝙ ex aduerſo datur
hac contemplatione pro parte cōis caſtri geppe:quia tres
libre annuē pro hac paſturatione ⁊ lignatione eſt quid mi
nimum. Et ex tenuitate pecunie que ex altera partiuꝫ pre
ſtatur ſumitur in iure probabilis coniectura qualis cen/
ſeatur fuiſſe actus ⁊ contractus vno vel altero modo in/

ſerpetratur vt no.per glo. in.l.i.in princi.ff. de ſuperſi.⁊.c. illo vos de pig.⁊.c.ad noſtram de emptio.⁊ vendi.

x ¶ Item poſſet inſtari ꝙ dicta permiſſio non reſpiciat niſi hoies qui tpe laudi habitabant in caſtro geppe referendo verba illa habitãtes ad omnia precedentia prout ſolet per l.talis ſcriptura de leg.j.⁊.c.ij. requiris.⁊.c.inquiſitioni de appel.⁊.l.j.C.de lib.prete.cum ſimi.Et ẽ participiũ pſentis tpis non futuri ⁊ ſic ad tps illud preſens tempore laudi referatur maxime cũ verba ſnie ſint ſtricti iuris.l. paulus de re iudi.⁊.l.j.C. ſi plures vna ſnia ⁊ contractus interpetrãt ↄtra eũ qui ex eo nititur.l.qcqd aſtringende.§.j.de ver.ob.⁊.l.labeo de ſuppel.lega.⁊ facit.c.in preſentia de probatio. ⁊ ſi hoc eſſet redundaret paruʒ preiudiciũ dictis cõmuni.⁊ hominibus caſtri griptarum:quia veriſimile eſt ꝙ nõ multimodo ſint inulta de illis qui tunc erant attenta longitudine tpis:licet in illis vltimis nõ faciã magnũ fundamẽtũ nec i eis inſiſtã:ſʒ i alijs ſupius deductis. Laus deo.

¶ Alienatio ꝓhibita per teſtatorem impedit tranſlationẽ dñij etiam ꝙ in ignorantesʒ alienata ſit.Et an res ↄtra prohibitionem alienata poſſit vſucapi vel preſcribi.

¶ Conſilium. ccxciij.

IN nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Videtur prima facie dñm ꝙ dcã dña Alexandra non poſſit vendicare ſeu recuperare bona alienata per dictum compagnum:ſed ſolum poſſit agere ad preciũ quo fuerunt dicta bona vendita ⁊ hoc aduerſus hñdes dicti cõpagni qui dicta bona vẽdidit:qꝛ mihi preſupponitur ꝙ dictus cõpagnus alienans ⁊ emptores in quos facta fuit alienatio ptendebant iuſtam cãm ignorantie:vñ pdicta concluſio vꝛ probari per caſuʒ in terminis in.l.ſi.§.ſi.de leg.ij. quẽ caſum nõ eſſe alibi dicit By. in.l.marcellus.§.res que ad trebel. Eſt.n. ibi caſus ꝙ qñ alienans rogatus de reſtituendo hereditatẽ ignorauit onus predictũ:⁊ etiã emptor ignorauit tunc pp iuſtam ignorantiam vtriuſqʒ heres alienantis debet fideicommiſſario dare preciuʒ ⁊ res que erat ſubiecta reſtõni remanet apud emptorem ⁊ per hoc limitatur.l.ſi.§.ſed qꝛ noſtra maieſtas.⁊.§§.ſequẽtes.C.cõmunia de lega.prout volunt doct.cõiter omnes in dictis iurib⁹ ⁊ By.in.d.§.res que ⁊ Rayn.in aũt.res que.C.cõia de lega. propterea dicit Ange.in.d.§.ſed qꝛ noſtra maieſtas.⁊ in.l. quidam ita.§. ſiquis filium.ff.ad trebe.⁊ Imo. in.l.marcellus.§.quidaʒ liberis eo.tit. ꝙ debet eſſe cautus aduocatus actoris vt ſemper deducat ſciam alienantis alſ ſuccumberet ſm cum ignorantia.n.preſumitur.l. verius.ff.de proba. ⁊ in regula preſumitur ignorantia in.vj. ⁊ in.l.ſi.ff.pro ſuo cum ſi.ideo preſumitur in iſto compagno qui non ſucceſſit immediate ex teſtamento dñi cardinalis:ſed ſucceſſit in dictis bonis tanqʒ hñs ſui patris qui ex teſtõ ſucceſſerat dicto Cardinali:ita ꝙ dictas res iuenit in hereditate pñna. licet ergo pater ſciuerit teſtñ predictũ ⁊ onus in eo inſertum iuxta.l.non eſt ferendus.ff.de tranſact.⁊.l. cum hñs.ff. de liber.lega.⁊ ꝙ per Bart.ibi ⁊ in.l.qui rome.§.duo fratres de verb.obli.tñ ipſe compagnus preſumiẽ non habuiſſe notitiam dicti teſti ar.c.cum qs in ius de regu. iur.in.vj. ⁊.l.qui in alterius.ff.eo.ti. ipſe.n.pro ſequendis dictis bonis non habuit neceſſe videre teſtamentum predictum:iõ illud ſcire non preſumitur ad hoc.l. eius qui in prouinciaʒ ff.ſi cer.peta.⁊ qd no.per Bart.ibi ⁊ in.d.§.duo fratres.Et hoc clarum ⁊ in puncto preſupponitur:itaqʒ non eſt inſtãdum verificantur ergo verba.d.§.ſi.in quibus videtur fundata illa diſpoſitio ibi reſpondi propter iuſtam ignorantiã mulieris ꝙʒ emptoris ⁊ caſus noſter videtur omnino ſimilis illi caſui cum in caſu noſtro ſit fideicommiſſum vniuerſale prout ibi.

a ¶ Unde cõcurrit ratio qꝛ in vlibus precium ſuccedit loco rei.l.ſi rem ⁊ precium.ff.de pe. hñditatis.⁊.l.ĩperator.§.ſi.de leg.ij.⁊.l.quidam ita.§.ſiqs filium.ff.ad treb.item hic fideicommiſſuʒ erat conditionale qꝛ hereditas erat reſtituenda poſt mortem heredis ſeu primi fideicõmiſſarij prout etiam in.d.§.ſi.qui.§.procedit in relicto conditionali ſecus in puro vel ſub die certa relicto ſm Bald. in.d.§.ſed qꝛ ꝙ ⁊ videntur ibi ſentire glo.⁊.Bart.qui de dicto.§.ſi.opponunt ad.§. finaũt ſub conditione ⁊ non ad.§.ſed qꝛ licʒ Saly.cõtrarium videtur velle:ſed non eſt pñtis ſpeculationis cũ ſimus in relicto conditionali:nec vꝛ obſtare reſponſio quã ſentit Bal.in.d.§.ſi.⁊ in.d.l.ſi.§. ſinaũt ſub conditione.C. cõia de lega.in lec. noua ponderans ꝙ in.d.§. ſi.ignorantia cauſabatur ex facto teſtatoris qui iuſſit codicillos in quibus onus fideicommiſſi erat iniunctum aperiri demum poſt morteʒ heredis.quia ad hoc reſpondetur ꝙ licet illud premittatur in themate:tamen non ponderatur in deciſione volens ꝙ alias non procederet diſpoſitio.d.§.ſi.ꝙ ⁊ voluit ibi Repha.cuma.que deciſio ſolum ſit propter iuſtam ignorantiam heredis alienãtis emptoris vbicunqʒ: itaqʒ militat iuſta ignorantia militare debet illa diſpoſitio argu. l.illud ad.l.acquiliam.⁊.l. a titio de verbo. oblig.⁊ .l.cum mulier ſolu.matri.cum ſimilibus.Iuſſus autẽ teſtatoris nõ immerito ibi põt ponderari:qꝛ ex eo cauſatur iuſta ignorãtia alſ forte ceſſaſſet ignorãtia vel non fuiſſet iuſta ſm ea que habenẽ in.l.nõ eſt ferendus.ff.de tranſac.⁊ alij docto.in.d. §.ſi.⁊ in.d.§.ſʒ qꝛ.⁊.d.§.ſinautẽ ſub cõditiõe ⁊ in aut.res que eo.tit.⁊ vbiqʒ videntur generaliter intelligere dictum §.ſi.itaqʒ limitatio ⁊ reſtrictio quam ſentit Bald.non videẽ de mente littere nec mente aliorum doc.ideo non tuta.

b ¶ Nec etiã videtur obſtare reſponſio que videtur innui ex puncto in primo queſito vʒ ꝙ hereditas dicti cõpagni alienantis nõ eſt ſoluendo nec eius heres.⁊ per ↄñs dicta domina Alexandra fideicommiſſaria non poteſt effectualiter conſequi precium redactum ex venditione dictarum rerũ: quia inanis eſt actio.l.nam is.ff.de dolo. nam hec reſponſio videtur poſſe confutari: quia licet habeatur regreſſus ob ſimilem cauſam aduerſus eum in quem res peruenit ex cauſa lucratiua iuxta.l.ſi.ff.de eo per quem factum erit.⁊ ꝙ per glo.⁊ Bar.in.l.bis ſolis.ff. de condi. inde. Tamen ſecus videtur qñ in alium peruenit ex cã oneroſa per ea que habẽtur in.d.l.bis ſolis. ⁊ in.l.ſi.ff. ꝙ cum eo.⁊.l.j. ſi ven. pig.aga.⁊ notant Bald. ⁊ Imol. in .l.plane.ij.§. qui rogatus de lega.j. ⁊ licet text. in.d.l. plane. el.ij.§. qui rogatus 1 de legat.j. videatur obſtare dicte diſtinctioni: tamen ibi dantur plures reſponſiones vt patet ex dictis ibi per Bal. qui tandem concludit ꝙ ibi ſit ſpeciale fauore vltime voluntatis:⁊ ita etiam concludit ibi Imol. ⁊ tranſeunt legentes que reſponſio videẽ multum conferre ad propoſitũ noſtrum pro dicta domina Alexandra nihilominus eſt aduertendũ ꝙ ibi venditor nõ ignorabat onus ſibi iniunctũ ꝙ patet qꝛ vẽdẽdo ſeruũ cõſequutus fuit ẽt preciũ hñditatis in qua eius ſeruus erat inſtitutus ⁊ quã ipſe erat rogatus reſtituere vt eſt expreſſum ibi in ver.cũ pciũ:iõ ipſe venditor neceſſario ſciebat inſtitutionẽ ⁊ ſic ipſum teſtamẽtũ ⁊ cõſequenter cẽſebaẽ etiã ſcire onus ibi in eodẽ teſtamento ſibi iniunctum.d.l.nõ eſt ferendus.ff.de tranſac.⁊.d.l.cuʒ heres.⁊ que per bar.ibi.⁊ in.d.§.duo fratres.

c ¶ Quinimmo videtur ẽt ꝙ emptor ſciuerit exquo ipẽ dedit maius precium occaſione dicte hereditatis quã ſperabat conſequi ex inſtõne ſerui ⁊ ſic etiaʒ ipſe vꝛ habuiſſe notitiam de inſtitutione in teſtamento contenta ⁊ conſequenter etiam de alijs in teſtamento contentis ar. eorũdem iurium. Et ꝙ ſaltem venditor habuerit notitiam demonſtratur quia ſi pretendiſſet iuſtam ignorantiam non teneretur ad reſtitutionem hereditatis prout ibi diſponitur ꝙ teneatur. Sed dũtaxat ad reſtitutionem precij ita ſuſcepti:argu. d.l.ſi.§.ſi.de leg.ij. ⁊.l.ſi ⁊ rem ⁊ precium.⁊.l. ſed ⁊ ſi lege. §.conſuluit.ff.de pet.hereditatis cum ſi.itaqʒ ille.§.non videtur trahendus ad limitationem.d.§.ſi.qui loquitur quãdo ſubeſt iuſta ignorantia ex parte rogati ⁊ ex parte emptoris vt eſt ibi expreſſuʒ:⁊ ſic loquuntur dicta iura in terminis penitus ſeparatis per predicta:⁊ etiam quia in terminis.d.§. qui rogatus fideicommiſſum reddebatur omnino inutile exquo mediante alienatione ipſa hereditas trãſiuerat in alium ꝙ nõ contingit in terminis.d.§.nec in terminis noſtris in quibus non fuit alienata hereditas nec ad alium deuoluta. Sed ſolũ particulares res hereditarie ita ꝙ remanet fideicõmiſſum non oĩno inutile. Dato ꝙ effectualiter dicte res hñditarie nequeant alienari neqʒ earum precium peti facit.l.hereditas.ff.de peti.here.

d ¶ Nec etiam videẽ obſtare alia ratio que in puncto deducitur.ſ.expreſſa prohibitio teſtatoris quia.d.§.ſi. vꝛ limitare generalem prohibitionem teſtatoris prout generalem prohibitionem legis cum diſpoſitio teſtatoris ſoleat comparari diſpoſitioni legis:argumento aũt.de nuptijs.§.diſponat.⁊.l.ſi.C.de rebus alie.non alie. cum ſimilibus. Et propterea dicit Barto. in .l.filiuſfa.§. diui de lega.j. ꝙ ſi teſtator

teſtatoꝛ pꝛobibuit aliquā rem alienari: tamen nō obſtante pꝛobibitione teſtatoꝛis poterit dari in dotē per filiā teſtatoꝛis per.d.auc.res que.C.cōmunia de leg. ⁊.l.mulier.§.cum pꝛoponeretur.ff.ad treb.que iura loquunť ſolū in pꝛobibitione legali.⁊ generalis pꝛobibitio legis limitať per dicta iura ꝙ nō trabať ad dotē in illis terminis.⁊ Bar. illa iura inducit ēt ad pꝛobibitionē teſtatoꝛis.⁊ idē ſentit Bal.in.l. nulla.C.de iure dotium.vbi ſingulariter ponderat glo.ibi ꝙ diſpoſitio.d.auc.res que nō babeat locum vbi alienatio eſt pꝛobibita ex actu inter viuos quaſi ſentiat ſecus eſſe vbi eſſet pꝛobibita ex vltima voluntate.ideo videtur dicendum ꝙ pꝛout.d.§.fi.limitet diſpoſitionem legis ꝑbibentis alienationē: ita etiā limitet diſpoſitionē teſtatoꝛis ſimpliciter pꝛobibentis alienationem ꝙ maxime videtur dicendu3 qꝛ exquo erat lege pꝛobibita alienatio in iſtis terminis per.d. §.ſed qꝛ noſtra maieſtas cu3 ſequenti pꝛobibitio teſtatoꝛis videť nibil operari qꝛ facta videť ſuper eo ꝙ tacite inerat argu.l.iij.§.j.de lega.j.⁊.l.iiij.§. ſiquis condemnatus de re iudi.⁊.l.non recte de fideiuſſoꝛibus.

e ¶ His tamen non obſtantibus incontrarium arbitroꝛ foꝛe iuſticiā. Eſt enim aduertendū ꝙ quando res eſt per teſtatoꝛem pꝛobibita alienari ſi nō obſtante pꝛobibitione alienať impeditur tranſlatio dominij.l.peto.§.fratre de lega.ij.⁊.l. cū pater.§.libertis.eo.ti.⁊.d.§.diui.⁊ no. in.d.l.fi.de rebus alie.nō alie.⁊.C.de cōdi.ob cauſa3.l.ea lege.⁊ ibi per Bal. ⁊ doc.⁊ per doc.in.l.ſi ita quis el.ij.§.ea lege de ver.ob.⁊ in d.§.fratre cum ſimi.ſ.adductis nec ſolent doc. diſtinguere an ſcienter an ignoꝛanter alienentur: ideo indiſtincte videť dicendum ꝙ ſi alienatio eſt a teſtatoꝛe pꝛobibita impediať dominij tranſlatio ſiue fuit facta alienatio ſcienter ſiue ignoꝛanter facit generalitas.l.ij.C.de vſucap.pꝛo emptoꝛe quia nō apparet ibi ꝙ tutoꝛes babuerint noticiam voluntatis teſtatoꝛis ⁊ lex indiſtincte loquens eſt indiſtincte intelligenda.l.iij.de offi.pꝛeſidis.⁊.l.j.§.ꝙ generaliter de le.pꝛeſtan. ⁊ in cañ.ſi romanoꝝ.xix.diſt.nec aliter videretur dicendu3 in pꝛobibitione ſimpliciter facta a lege: nam ſi res dotalis fuiſſet ignoꝛanter alienata nō videretur propterea alienationē3 valere pꝛout contingere poſſet ſi pater pꝛo matrimonio filij rem datam recepiſſet filio ignoꝛante ꝗ̄ eo moꝛtuo filius alienaſſet: nō enim videreť tunc alienatio valida vel dominium tranſlatum per generalitatē.l.iulie pꝛobibentis alienationem fundi dotalis de qua in tit.ff.de fundo dotali per totum.⁊.l.vnice.§.⁊ cum lex.C.de rei vxo.acti. Nec ob. d.§.fi.qꝛ nō reperitur ꝙ ita generaliter fuerit facta pꝛobibitio per legem ꝙ res ſubiecte reſtitutioni nō alienarentur: nā de iure antiquo boc nō reperitur: immo tex.in.d.§.ſed qꝛ noſtra maieſtas innuit de iure antiquo nō eſſe generaliter pꝛobibitam dictam alienationē ibi ſm veterem diſpoſitionem putet eſſe impoſterum alienanda ec.⁊ de iure nouo in relicto cōditionali nō reperitur ita generaliter facta pꝛobibitio ꝙ cōpꝛebendat ignoꝛantes qꝛ tex.in.d.§. ſinautem ſub cōditione in ver.ſinaute3 auaritie cupidine loqui vť in ſciente: nā loquiť de eo qui cupidine auaritie propter ſpem cōditionis nō implende pꝛoſilierit ad venditione3: nō eſt ergo mirū ſi diſpoſitio.d.§.ſinautē ſub ꝯditione diſtinguiť per.d.l.fi.§.fi.ꝙ nō pꝛocedat quando alienatio fuerit facta propter iuſtā ignoꝛantiā vtriuſqꝫ partis: fateoꝛ tamen ꝙ ſi fuiſſet iuſta ignoꝛātia alterius partis tantū poſſet fideicommiſſarius babere regreſſum aduerſus emptoꝛem nō ſolum ſi ignoꝛantia aderat ex parte emptoꝛis pꝛout videtur expreſſum in.d.l.fi.§.fi.ſed etiam ſi ex parte beredis alienantis vt pꝛobat tex.a contrario ſenſu.in.d.l.fi.§.fi.de lega.ij.⁊ etiam poteſt induci tex.in.d.§ ſinautem ſub ꝯditione ⁊ pꝛobatur in.l.ſeruo legato.§.j.de leg.j.⁊.l.ſeruū de manumiſ.⁊.l.generaliter.ff.qui ⁊ a quibus in eoꝝ3 generalitate: l3 illa iura loquantur in re in ſpē legata nō in legato vniuerſali nec eſt omnino eadē ratio pꝛout voluit Imo. in.l.quidem ita.§.ſi quis filiū vbi Imo.ponderat ꝙ in.d.§.res ſubiacebat reſtitutioni vniuerſali quaſi ſentiat aliud ſi ſingulari reſtitutiōi ſubiaceret ꝙ ⁊ clarius voluit in.d.§.fi.⁊ pꝛobať in.d.l.generaliter.⁊.d.l.ſeruum.l3 aliud velit Bal.in.d.§.ſed qꝛ noſtra maieſtas.⁊ vt arbitroꝛ non bene per.d.l.generaliter.⁊.d.l. ſeruum.⁊.d.l.ſeruo legato.§.j.in eoꝛum generalitate.

f ¶ Exquo p3 ꝙ iuſta ignoꝛantia non eſt ſufficiens cauſa ad validandū alienationem extra terminos quibus loquitur ille.§.fi.pꝛout ⁊ dicit Imo.ad aliū tamē finē in.d.§.ſiquis filiū.ar.l.ius ſingulare.⁊.l.ꝙ vero cōtra.ff.de ll.ꝙ ⁊ dicit in eo.§.fi.⁊ facit ꝙ.ſ.eſt dictū circa intellectum.d.§.fi. in legato pure relicto: itaqꝫ pōt boc trabi ad ſuſtētationē lec.ſ. date per bal.ad.§.fi.l.ꝙ loquať in caſu quo ignoꝛantia cauſať ex facto teſtatoꝛis.item poſſet ponderari ꝙ ibi alienans fuit ex cauſa tractus ad alienandū qꝛ fundus erat infructuoſus: nā l3 in reſponſione ponderet ſolū iuſta ignoꝛantia: tñ dici pōt ꝙ iuſta ignoꝛantia ſit cā inducendi dictā ſpecialitatē in caſu illo nō propterea ſequitur ꝙ ſit ſufficiens cauſa inducendi ſpecialitatem in omni caſu vbi illa ratio militat pꝛout in ſimili dicimus ꝙ iuſta ignoꝛantia nō inducit illu3 effectu3 in fideicommiſſo pure relicto vel in fideicommiſſo in ſpē relicto: ex quibus patet ꝙ non militat illa diſpoſitio vbicunqꝫ militat iuſta ignoꝛantia ꝑut ēt ꝑbať in.d.§.ſi quis filiu3.l3 ibi militet fauoꝛ libertatis. Statis aūt vř ēt ꝙ iuſta ignoꝛātia inducat ſpecialitatē in illo caſu ꝑut alš fauoꝛ dotis īducit ſpecialitates in certis caſibus nec ꝓpterea ſequiť ꝙ oī caſu inducat ſpālitates.⁊ ſimiliter fauoꝛ fiſci fauoꝛ militis fauoꝛ libertatis.⁊ buiuſmodi. Licet boc.ſ.ꝙ.d.§.fi.reſtringatur ad dictos caſus aliter nō firmē ſed nō abſurde teneri poſſet: l3 autē nō pateretur dictā reſtrictionē nō aūt videreť trabendus ad pꝛobibitionē expꝛeſſa3 teſtatoꝛis cū nō ſit omnino eadē ratio attento ꝙ ꝑbibitio teſtatoꝛis eſt ſpecifica ⁊ generalis ⁊ pꝛobibitio legis nō apparet qualiter fuerit facta quinimmo nō vř ꝙ poſſimus dicere ꝙ imineať pꝛobibitio.l.in re ſub conditione ſubiecta reſtitutioni.

g ¶ Nā videmus ꝙ res ſub cōditione relicta ſi interim alienať t3 interim alienatio ita ꝙ interim tranſit dñiū vt ꝑbat tex.in.d.l.ſeruo legato.§.j.qꝛ nō eſſet res alienata ſi dñiu3 in aliū nō foꝛet tranſlatu3 ⁊ ꝙ boc de iure antiquo ꝓcedat tenent oēs ⁊ l3 glo.ibi ⁊ in pluribus locis teneant ꝙ bodie aliud ſit tñ ꝯrñ t3 gl.in.d.l.cū pater.§. libertis.⁊ in auc.de reſti.⁊ ea que parit.§.ꝗ̄obrē ⁊ Pet.By.Cy.bar.bal.ang.⁊ Imo.in.d.l.ſeruo legato.§.j.ꝙ ⁊ cōiter oēs tenēt ꝑut dicit Pau.de ca.ibi idē tenēs ꝙ ⁊ volunt doc.i.d.§. ſinautē ſub ꝯditione.qui ꝯcludunt ꝙ interim trāſferať dñiū ⁊ emptoꝛ querat fructus.⁊ bar.ibi inducit ad ſtatutū diſponēs ꝙ de qualibet alienatiōe debeat ſolui gabella: nā ſi alienatio eēt nulla ꝑut vult ibi gl.nō deberet ſolui gabella ſecus ſi interim valet: l3 poſtea reſcindať ſm eu3 qui firmat banc ſcba3 partē quā ēt oēs firmant ꝑut ibi dicit Pau.de ca.ſ.ꝙ interim trāſferať dñiū ⁊ ſic ſit vera alienatio. Cōſtat aūt ꝙ facilius impediunť gerenda ꝗ̄ reſcindanť iam geſta.l.patre furioſo cū cōcoꝛ.ff.de bis qui ſunt ſui vel alie.iuris.⁊ in.c.ad apoſtolicā de regularibus.⁊.xvij.q.j.nouimus cum ſi.ita a pari magis de leui impediť reſciſſio alienationis iam facte in caſu quo alš erat reſcindenda ꝗ̄ firmeť alienatio vbi alš erat inualida.ar.dicte regule: vnde ad ꝓpoſitū ſi iuſta ignoꝛantia impedit reſciſſionē alienatiōis ⁊ retranſlationē dñij eo caſu quo iā.erat trāſlatū in emptoꝛē.⁊ ſic tranſlatū cōſolidat ⁊ firmat ipī emptoꝛi nō ſequiť ꝙ iuſta ignoꝛātia operetur vt transferatur ipſum dominium vbi non erat tranſlatu3 nec veniebat transferendum.

b ¶ Cū itaqꝫ ꝑbibitio teſtatoꝛis ꝙ res nō alieneť impediat vere dñij trāſlationē ēt factā fauoꝛe fideicōmiſſi ꝯditionalis pꝛout loquunť.d.§.fratre.⁊.d.§. libertis.⁊.d.§.diui.vbi doc.no.īpediri tranſlationē dñij dicamus ꝙ iuſta ignoꝛantia nō ſit tante efficacie ꝙ cauſet dñij tranſlationē.⁊ ſic validet alienationē: facit ēt ad ꝓdicta qꝛ reſciſſio dicte alienationis in iſtis terminis facta per.d.§. ſinautē ſub ꝯditione ſit per viā fictionis.⁊ ſic quodā iure ſpeciali: iura aūt ſpālia facilius tolluť ꝗ̄ iura cōia.l.eius militie.§.militia miſſus de militari teſtamēto ⁊ ꝙ no.in.l.fi.C.de pac.cōuen.multo autē foꝛtius dicendū eſt ꝙ iuſta ignoꝛantia nō validet alienationē qñ cōcurrit ſimplex pꝛobibitio teſtatoꝛis.⁊ ēt ꝯcurrit quedā pꝛobibitio.l.ſm terminos.d.§. ſinautē ſub cōditione.d.l.ſeruo legato.§ j.cum ſi. Cū due rationes ſoleant efficaciores eſſe ꝗ̄ vna iuxta aūr. itaqꝫ.C. cōia de ſucceſ.⁊ inſti.de adoptio.§.ſed bodie facit.§.ſanctiſſimas in auc.de alie.⁊ empbyteoſi.vbi vř pꝛobari ꝙ l3 res eccleſie ꝑbibite de iure communi alienari poſſint de iure in certis caſibus alienari ꝑut bec babenť in cañ.ſine exceptiōe.xij.q.ij.⁊ in c.j.⁊.ij.de rebus eccleſie non alie.in.vj.⁊ in auc.boc ius poꝛrectum.C.de ſacro.ſan.ecc.tamen ſecus eſt ſi cum pꝛobibitione legis cōcurrit ēt expꝛeſſe pꝛobibitio bominis vt no. glo.in.d.auc.boc ius poꝛrectum.⁊ glo.in.d.c.verum per.d. §.ſanctiſſimas.⁊ in.d.c.verū doc.boc diſputāt.⁊ ibi Vincētius Jo.an.d.Ant.⁊ Zab.⁊ Panoꝛ.⁊ cōiter doc.videntur velle ꝙ ꝑbibitio bois trabeť etia3 ad caſum a iure permiſſum dūmodo eccleſia aliunde babeat facultatē ſubueniēdi

ſuis neceſſitatibus.l3 3ab.⁊ nõnulli latius videant̄ loqui qđ
⁊ tangit Jmo.in.d.§.diui.in prima addi.ad bar. adducens
ad hoc ꝙ ꝓhibitio hoīs ꝓhibitionē legis auget ⁊ fortificat
ꝙ no.bar.ibi circa itellectū.l.ij.C.de viuca.ꝑ emp. adducit
ēt ꝙ no.ꝑ gl.i.d.l.fi.C.de rebus alie.nõ alie. ⁊ in.d.l.ſicut
cū ibi no.ff.qui.mo.pig.vl̄ hypo.ſol.ꝙ ēt dr̄ voluiſſe Saly.
in.d.l.ea lege.Facit ēt ꝙ no.Bar.poſt glo. ibi dum allegat
d.§.ſanctiſſimas.⁊ Bal.in.l.j.C.de pac.in.vj. oppoſitione.
⁊ in.l.quotiens.C.de fideicommiſſis ad hoc ꝙ no. Bal.in
c.j.qui feudū alie.poſ.dum vult ꝙ qꝛ.d.auc.res que exorbi-
tat a regulis iur.nõ h3 locum illa aūt. ſtante expreſſa probi-
bitione teſtatoris vna cum legali. Facit etiā ad predicta ꝙ
no.glo.in.d.l.nulla.⁊ Bal.poſt eam.Nec videtur ratio diſ-
ferentie inter probibitionem factā per actum inter viuos.⁊
probibitionem factam ex vltima voluntate.

i ¶ Et hoc tenendo põt reſponderi ad no.per Bar.in.d.§.
diui.vbi poſt Jaco. de are.vr̄ velle ɔ̄triū ꝙ Bar.⁊ Jaco.de
are.ſint intelligendi qñ eſſet ſola ꝓhibitio teſtatoris nõ con
currens cum probibitione legali.Et l3 adducant in ar.iura
que loquunt̄ vbi alienatio eſt a lege ꝓhibita:tñ põt dici ꝙ
illa faciunt in ar.aſſimulando ſolā probibitionē.l.ſoli ꝓhi-
bitioni teſtatoris vel ſi volumus ſequi ſimpliciter Jaco.de
are.⁊ Bar.poſſumus dicere ꝙ in illis terminis ꝓcedat eoꝝ
opi.ex eo qꝛ diſpõ.aūt res que ē fundata in veriſimili voto
teſtatoris.d.l.mulier.§.cū proponeret̄:ideo nõ eſt miru3 ſi
ſua ꝓhibitio nõ trahit̄ ad eū caſu3 in quo eo caſu veriſimi-
liter in ſpeciē nõ ꝓhibuiſſet alienationē ꝓut deduci põt ex
eius veriſimili voto.argu. regule in generali in.vj.⁊.c.fi.de
offi.vicarij eo.lib.⁊.l.obligatiōe generali.ff.pigno. nõ ergo
ſit idē in caſu noſtro in quo repugnat votū teſtatoris.Et iō
attendat̄ ſimplex ꝓhibitio teſtatoris nec eſt verū ꝙ probi-
bitio teſtatoris ſit facta ſup eo ꝙ tacite inerat qꝛ īmo nõ
inerat tacite eo modo quo eſt expreſſa:inerat eni3 quodam
modo ſub cõditione.ſ.ſi fideicommiſſum purificabit̄ ⁊ inte-
rim cõditione pendente ceſſabat.l.probibitio. Sed probi-
bitio teſtatoris eſt ſimplex.⁊ pura ideo aliter exprimitur q̄3
inſit.Et ſic nõ ob.l.iij.de leg.j.cū ſi.Quinimmo videtur ꝙ
exquo ꝓhibitio teſtatoris ē ſimplex ⁊ pura ſit equiparāda
etiā ſi ſola foret caſui in quo lex ſimpliciter ꝓhibet aliena-
tionē prout eſt qñ res pure ſubiacet reſtitutioni.Quo caſu
nõ militat diſpoſitio.d.§.fi.ꝓut ſuperius dictū eſt.Et hoc
ſc3 ꝙ.d.§.fi.nõ vendicet ſibi locum qñ cõcurrit probibitio
teſtatoris dr̄ firmaſſe Pau.de ca. in ſuo cõſilio deciſiuo.x.
incip.clar eſt in iure ꝙ res ſubiecte reſtitutioni ⁊c. ⁊ in alio
conſil.xvj.ꝙ incip.in cauſa que vertitur parme qui in.d.x.
conſi.limitat etiā.d.§.fi.nõ procedere quādo alienans nõ
eſſet ſoluendo ad reſtituendū precium fideicommiſſario qꝛ
tunc fideicommiſſarius preferet̄ emptori per.d.§.qui roga-
tus.Qđ etia3 placet quibuſdā modernioribus i.d.l.fi.§.fi.
de leg.ij.⁊ in.l.marcellus.§.res que ad trebel.

k ¶ Facit ꝙ argu.tex. dicti.§.qui rogatus voluerunt Pet.⁊
Cy.⁊ Bald.in vltimis verbis in.l.fi.C.de reputationibus
que fiunt in iud.⁊ ꝙ voluit Ang.in.l.bis ſolis.ff. de condi.
inde.Nec ob.ꝙ in cõtrariū adducebatur ſcilicet ꝙ.d.§.qui
rogatus loquitur eo caſu quo vterqꝫ vel ſalte3 alter ex con-
trahentibus habebant notitiam oneris iniuncti.⁊.d.§.fi.lo-
quitur quando vterqꝫ ignorauit tempore alienationis:na3
reſpondetur ꝙ l3 hoc verū ſit nihilominus in terminis.d.
§.qui rogatus fuit alienata res nõ ſubiecta reſtitutioni ab
eo q nõ poterat de rigore iur.onerari a teſtatore:nā ipſe nõ
acceptauit commodum ⁊ honore3 a teſtatore collatus quia
ſeruus nõ adiuit durante eius dominio nec poterat teſta-
tor impedire alienationē ſerui qui nunq̄3 fuerat teſtatoris:
ideo de rigore iuris neuter tenebatur ibi ad reſtitutionē he-
reditatis:tamen fauore fideicommiſſi diſponitur ibi ꝙ te-
neatur ipſe venditor qui fuit a teſtatore rogatus. ⁊ alienatio
ibi tenet ⁊ emptor efficaciter retinet hereditatem ſubiecta3
reſtitutioni ſ3 diſpoſitionē teſtatoris vt ibi probat̄ in ꝑmo
exemplo tñ ſi rogatus de reſtituendo nõ eſt ſoluendo fidei-
commiſſarius h3 regreſſum aduerſus emptorem ne fidei-
commiſſum effectualiter pereat.⁊ ſic probatur ibi ꝙ fauore
fideicommiſſi habet̄ regreſſus aduerſus emptorē ad quem
peruenit res ſubiecta reſtitui ðꝫ in caſu quo de rigore iuris
⁊ ſm iuris regulas fideicommiſſarius nullū al's haberet re-
greſſum aduerſus ipſum emptorem. Quinimmo rigor iu-
ris ſuadebat ꝙ contra nullum haberetur regreſſus per pre-
dicta.Multo ergo fortius d3 operari fauor fideicommiſſi
ne pereat ꝙ in ſubſidium ſcilicet rogato nõ exiſtente ſoluen-
do habeat̄ regreſſus aduerſus emptorē in caſu.d.§.fi.i quo
ponit̄ caſus ſpecialis fauore emptoris ꝙ aduerſus eum nõ
habeatur regreſſus ⁊ regula eſt in contrariu3:ita ꝙ magis
de facili videt̄ tolli poſſe illa ſpecialitas.d.§.fi.q̄3 tollit ius
commune ⁊ ſimilis fauor emptoris in terminis.d.§.qui ro-
gatus.argu.d.§. militia miſſus.⁊.d.l.fi.de pac.conuen.Ex
quibus omnibus ſaltem ſimul iunctis cõcludo circa primū
dubium ꝙ dicta alienatio facta per dictu3 compagnum nõ
tenuit in preiudicium dicte domine Alexandre.

l ¶ Circa ſcdm autē ɔſultationis articulū:l3 prima facie vi-
deat̄ poſſe dici ꝙ preſcriptio longi temporis obſtet dicte do
mine Alexandre:ēt eo qꝛ vr̄ ꝙ ſit decurſa ɔ̄ dictū Simonē
cui ſucceſſit dicta dña Alexandra:nā dictus emptor ꝑſup-
ponit̄ ꝙ habuit bonāfidē.Jtē habuit circa titulū iuſtū erro
rem ⁊ iuſtus error habeat̄ pro titulo quo ad vſucapionē.l.
celſus.ff.de vſucap.⁊.l.ꝙ vulgo.ff.pro emptore.⁊ ſic habuit
dictus emptor bonāfidē ⁊ quaſi titulū ad cām ꝑſcriptione3
longi tpis ⁊ dictus Simon habuit facultate3 agendi:iō vr̄
ꝙ curreret dicta longi temporis ꝑſcriptio aduerſus dictū
Simonē nõ obſtante.d.§.finaūt ſuo ɔditione ver.finautē
auaritie vbi denegat̄ vſucapio ⁊ longi tpis ꝑſcriptio: qꝛ ille
tex.vr̄ loqui eo caſu quo ſaltē venditor fuit i malafide:ideo
illo caſu ſpāli malafides venditoris nocet emptori ad impe
diendā vſucapionē ⁊ longi tpis ꝑſcriptionē prout dicit ibi
Raph.ful.prout hodie magis generaliter hoc idē diſponit̄
in auc.malefidei.C.de preſcrip.longi temporis. itē glo.que
incip.heres in fi.in.d.§.finautē vr̄ velle ꝙ ibi deneget̄ pre-
ſcriptio pendente ɔditione:iō incipiat currere poſt euentū
ɔditionis ꝙ ⁊ vr̄ velle ibi Cy.⁊ bal.i lec.antiqua.⁊ ꝓpterea
ille tex.nõ vr̄ militare in caſu noſtro in quo interuenit iuſta
ignorantia ex ꝑte vtriuſqꝫ ⁊ euenit ɔditio quo ad dictū Si-
monē ⁊ poſt euentū ɔditionis ē elapſu3 longū tꝑs ꝑſuppo
ſito ꝙ fuerint ꝑſentes iuxta.l.fi.C.de longi tpis preſcrip.

m ¶ Nec obſtare vr̄ ꝙ dicta dña Alexandra videt̄ ex perſona
ſua venire ad dictū fideicommiſſu3 poſt mortē dicti Simo
nis.⁊ ſic quo ad eam nõ vr̄ decurſa preſcriptio qꝛ impedito
agere nõ currit preſcriptio.l.j.in fi.C.de annali excep.⁊.l.j.
in fi.C.de bo.maternis.⁊.l.cū notiſſimi.§.illud de preſcrip.
xxx.vel.xl.an.⁊.l.quicunqꝫ.C.de bonisqꝫ liber.cum ſi.qꝛ ex
quo preſupponitur ꝙ ipſa ſucceſſit dicto Simoni videt̄ im
mediate fideicommiſſum in eius perſona fuiſſe ſublatum qꝛ
creditor ſucceſſit debitori.l.debitori.C.de pactis.⁊.l.ſtichū.
§.aditio de ſolu.cum ſimi.Nec etiā videtur obſtare ꝙ dicte
res ſunt probibite alienari ⁊ vſucapio videatur quedā ſpe-
cies alienationis.l.alienationis verbo de ver.ſig.⁊ propte-
rea res per teſtatorem alienari probibita videatur nõ poſſe
preſcribi.per.l.ij.C.de vſucapio.pro emptore qꝛ dictu3 arg.
non videtur regulariter procedere prout no.glo. dicens ꝙ
arguere probibetur alienatio ergo vſucapio eſt quedā de-
ceptio.⁊ idem vult glo.in.l.longe.ff.de diuerſis ⁊ tempora.
preſcrip.per.l.ſi fundu3.ff.de fundo dotali:nec videtur ob
ſtare.d.l.ij.de vſucapio.pro emptore quia procedit quando
probibetur alienari res eius qui non eſt perfecte etatis ſe-
cus videtur ſi probibetur alienari res illius qui eſt perfecte
etatis:nam tunc vſucapitur vel preſcribitur.l.fi.§.fi.C.com
munia de lega.ꝓut voluit Guil.de cu.i.d.l.ij.C.de vſucap.
pro emptore prout refert Bar.cū eo tranſiens in.d.§.diui
circa fi.⁊ ideo cum dictus Simon non preſupponat̄ fuiſſe
minor.⁊ ſic imperfecte etatis non videtur ꝙ propter dictā
probibitionem alienationis factam a lege vel a teſtatore im
pediatur longi temporis preſcriptio contra dictum Simo-
nem ſeu dictam dominam Alexandram.

n ¶ Tamē his nõ ob.cõtrariū puto de iure reſpondendum
ex eo maxime qꝛ res probibita alienari non põt vſucapi ſeu
longo tempore preſcribi per tex.cu3 glo.in.d.l.alienationis
verbo.ff.de ver.ſigni.⁊ in.d.l.ij.C.de vſucapio.pro empto-
re.⁊ in.d.l.vbi lex.ff.de vſucapio:in quibus iurib9 traditur
regula ꝙ vbi eſt ꝓhibita alienatio ꝓhibetur vſucapio ⁊
longi temporis preſcriptio.⁊ hoc firmat glo.in.l.nõ eſt in-
cognitū.C.in quibus cauſis nõ obſtat longi temporis pre-
ſcrip.⁊ in.l.etiā ei.ff.de mino.⁊ in.d.l.ij.C.de vſucapio.pro
emptore ꝙ ē voluit Bart.in.d.l. alienationis.⁊ clarius.in
d.l.vbi lex.vbi dicit ꝙ idem expreſſe tenuit Azo:in ſumma
C.de vſucapio.pro emptore ꝙ ⁊ firmant Angel.⁊ Jmol.
in.d.l.vbi lex.⁊ Bald.in.d.l.ij.C.de vſucapio. pro emptore
⁊ idem tenent in effectu Barto. poſt Jaco. de are.⁊ Bald.
Ange. Raph.ful.⁊ Pau.de caſt.in.d.l.fi.C.in quibus cau-
ſis in integ.reſt. non eſt neceſſaria voluntas ꝙ dictū.ar.re-
gulariter

gulariter procedat et eſt prohibita alienatio a lege vel a teſtatore ergo et vſucapio et longi tpis preſcriptio. Et reſpondet Bar.ad.d.l.ſi fundũ. ꝙ prohibet vſucapio incboari nõ aũt incboatã ante prohibitionẽ poſt ꝓhibitionẽ perfici prout inter dictos duos caſus facit differentiã ille tex. et tangit ẽt gl.in.d.l.vbi lex nec.d.l.ſi.§.ſi.C.cõmunia de lega. vrget in cõtrarium q2 nõ dicitur ꝙ emptor bonefidei preſcribat cõtra legatariũ:immo cõtrarium.ũ. premittitur:ſed dicitur ꝙ remanent integra iura cõtra venditorẽ. ad.d.l.ſi.in quibus cauſis in inte.reſti.nõ eſt neceſſaria dantur per varios doc.varie reſponſiones cõmunis reſponſio videtur eſſe ꝙ res minoris nõ eſt ſimpliciter prohibita alienari:ſz eſt prohibita alienari ſine ſolemnitate a iure requiſita quã ſolemnitatem nõ requirit alienatio deſcendens ex vſucapione que cauſatur ex legis diſpoſitione prout voluerunt Jac.de are. Bar.Bal.et Ang. Raph.autẽ et Pau.de caſt.ibi dicunt ꝙ etiã ante illã.l.ſi.nõ poterant preſcribi longo tempore vel vſucapi res minorum que nõ poterant alienari nec ꝓpterea Juſtinianus eſt ibi ſuperfluus propter res que poſſunt alienari per.l.vel teſtatorem et propter actiones que ſui natura ſunt temporales:nec obſtat ꝙ tradit Bar.in.d.§. diui in ſi. q2 ibi recitat opi.Gui.de cuno.nõ autem aliter determinat ſz nõ impinguando videatur eũ ſequi nihilominus exquo in alijs locis magis aperte firmat ꝯtrariũ dicendũ eſt ꝙ illa eſt eius opi. Et inſuper hic vna cũ prohibitione teſtatoris cõcurrit etiã quedã prohibitio legis et cõcurrit fauor vltime voluntatis:ita ꝙ ſatis aſſimilare caſui.d.l.ij.C. de vſuca. pro emptore. Et breuiter ꝙ res prohibita alienari nequeat preſcribi longo tpe vel vſucapi eſt cõmunis opi.a qua indeciſiuis nõ eſt recedendũ.arg.c.ne innitaris de cõſti.et.c.prudentiã de offi.deleg.et per glo.in.l.omnis diffinitio de reg. iur.ꝑ bar.in.l.j.C.de pena iud.q male iud.bal.in.l. ꝓcibus. C.de ipu.doc.in.l.cum prolatis de re iud.et.d.c.ne innitaris.

o ¶ Secundo ꝙ nõ ſit decurſa preſcriptio deducit ꝙ habet in.d.§.ſinautẽ ſub conditione:nam lz Cy.ibi et Bal.in lec. antiqua velint ꝙ poſt euentũ cõditionis currat preſcriptio longi temporis:tamen tex.ibi eſt in cõtrariũ in ſui generalitate et quatenus loquitur in legato et fideicommiſſo puro et cõtrarium tenent ibi Raph.fulg.et Pau.de caſt.et lz.d.ver. ſinautẽ auaritie videatur loqui in herede ſciente tamẽ principiũ illius.§.ſinautem ſub cõditione.et.d.§.ſed q2 vr̃ poſſe generaliter intelligi et verſiculus vt nec vſucapio nec longi temporis preſcriptio videtur ꝙ generaliter poſſit ad omnia precedentia referri iuncto ſequenti ver.ſeq.§.et ſic indiſtincte intelligi ſaluo eo ꝙ habetur in.d.l.ſi.§.ſi. de lega.ij.ꝙ et ſatis videtur eſſe de mente doc.lz nõ oporteat hoc firmare:nã precedens ratio eſt longe magis clara. Et inſuper ex alio et tertio eſt hoc idem concludendum ſcilicet quia anteꝙ dicte domine Alexandre fuerit delata hereditas dicti Simonis non ceſſaret dies ſui fideicommiſſi:ideo non erat aduerſus eam decurſa preſcriptio quia interim non potuit contra eam currere preſcriptio pendente cõditione.d.l.cũ notiſſimi.§.illud.et.d.l.j.in ſi.C.de annali excep.cũ ſi. Nec ob. ꝙ fuit confuſa actio per.d.§.aditio cum ſi.q2 reſpondet ꝙ illa confuſio habetur loco cuiuſdam ſolutionis.l.vtrannius verſi.cũ ſis ibi veluti ſolutionis iur̃ ſublata obligatione.ff. de fideiuſ.vbi eſt tex.et Bar.ibi tradit hoc pro regula. Fallit quando heres pateretur damnũ ſi haberet vim ſolutionis vt in eadem lege ver.ſed cũ duo.et.l.ei qui.ff.de euic.in caſu autem noſtro ageretur de commodo nõ de incommodo heredis et habeat vim ſolutionis vt ſic cenſeatur habere bona ex perſona ſua iure fideicõmiſſi vt ꝑſcriptio nequeat obijci merito ſtemus regule pro qua preſumitur iuxta notata per Bar.in.l.quotiens.ff.ſiquis caut.et que habentur in rubri. de regu.iur.in.vj.et facit ꝙ notatur per glo.et docto.in clemen.ſi.de reſcriptis. Laus deo.

¶ Quando debitor ſoluit cui ex duabus cauſis vna altera antiquior erat debitor:cui debito cedat ſolutio.

¶ Conſilium. ccxcv.

In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Licet prima facie videatur dicendum ꝙ dicta ſolutio debeat cedere debito antiquiori pro quo dictus Simon fuerat pignoratus et deinde dederat fideiuſſorem. Cõſtat enim ꝙ debitum pro quo eſt datus fideiuſſor cenſet habere duriorem cauſam ꝙ̃ illud pro quo nõ interuenit fideiuſſor.l.et magis in ſi.ff.de ſolutio.et.l.in his in ſi.principij eo.ti.item durior cauſa cenſetur eſſe debiti pro quo res pignorata eſt ꝙ̃ illius pro quo nullum pignus interuenit:lz interueniat fideiuſſor.l.ob.xxx.ff.eod.ti. Eſt itaqꝫ aduertendũ ꝙ pro primo fuit primo cõceſſa licentia contra dictũ Simonẽ de quo ipſum capiẽdo et grauãdo.ſecũdo fuit pro eodẽ debito mulus quidã pignoratus.tertio interceſſit fideiuſſor.quarto ꝯtra fideiuſſorẽ fuit ꝯceſſa licentia pro illo primo debito emanauit.ſ.vna cõtra principalẽ et altera cõtra fideiuſſorem.pro ſecundo autem debito eſt ſolum vna licentiã cõtra principalẽ cõceſſa et illa eadem renouata erat tempore ſolutionis vtrumqꝫ itaqꝫ debitum habebat executionem paratam:ſz ſm aliquantulum magis paratã:et ideo in vtroqꝫ debito poteſt verificari.l.ſi quid ex famoſa ibi ꝙ ex cauſa iudicati debetur.ff.de ſolu. ideo pro primo debito quattuor videntur concurrere ad aggrauandum illud debitum.primo licentia cõtra principalem.ſecundo ſub pignoratio muli.tertio fideiuſſoris preſtatio.quarto licentia contra fideiuſſorem. Item concurrit ꝙ illud eſt antiquus et in dubio cenſetur facta in antiquiorem obligationem.l.in his in prin.l.ſi ex pluribus.§.ſi.et.l.vbi fideiuſſio.ff.de ſolutio. ideo tot ſimul conglutinata videntur preualere illi vnice rationi promptioris executionis cũ due rationes ne dum.v. vincant vnam aũt.itaqꝫ.C.communia de ſucceſ.et inſtitu.de adop.§.ſi vero pater.nam que non proſunt ſingula multa iuuant.l.excuſantur in prin.cum concor.ff.de excuſa.tuto.

a ¶ His tamen minime refragantibus in contrarium puto eſſe iuſticiam ſcilicet ꝙ dicta ſolutio debeat cedere et aſcribi in liberationem ſecundi debiti:illud enim ſm debitũ erat liquidatum et grauabat ipſum debitorẽ ꝙ nõ poterat hora aliqua dici non feriati in publicum ſecurus incedere quin poſſit perſonaliter capi et etiam bona ipſius debitoris poterat creditor pro libera voluntate capere quia commiſſa erat captura officiali cuilibet et perſone et bonorum:iſtud ergo debebat cenſeri grauius ꝙ magis aggrauabat cum grauamen erat ineſſe et de preſenti:quilibet autem ad ignominiã ſibi reputat perſonaliter captus a familia duci facit.l.ſi vero §.qui pro rei qualitate.ff.qui ſatiſ.cog. et.l.ij.ff.in ius vo.vt eant et ſi fuiſſet captus nullus dubitaret:quin in illam cauſam conuertenda eſſet illa ſolutio ſimiliter dicendum eſt ſi captura erat parata iuxta illud vulgatum proximus cingi habetur pro cinto.l.pe.ff.de mili.teſtamento vbi iuſſus cingi habet pro cinto:ita iuſſus capi habet pro capto et cõcordantie plures ſunt ibi in gl.et lz dicat ꝙ et aliud debitũ haberet paratam executionem nihilominus adhuc nõ venerat dies quo poſſet actualis executio fieri oportebat enim ꝙ renouarent licentia alr̃s nequit mandari executioni ſm cenſurã iuris municipalis.et nulli dubiũ ꝙ magis aggrauat id quod inſtat de preſenti ꝙ̃ id qđ hz dilationem temporis facit.l. ceterum in ſi.de ſolutionibus. et.d.l.ſi ex pluribus eo.ti.

b ¶ Licet vt.j.dicam non eſt verum ꝙ eſſet parata executio pretextu dictarum licentiarum ad dictum primum debitum et eſt aduertendum ꝙ in his terminis conſideratur multũ id qđ eſt veriſimile:nam veriſimile eſt ꝙ quis velit ſoluere in duriorem cauſam.d.l.ceterum.et notat glo.in.l.j.C.de ſolutio.pro certo quilibet iudicaret magis veriſimile ꝙ quis ſolueret id debitum pro quo poteſt capi q2 eſt renouata licentia ꝙ̃ illud pro quo dedit fideiuſſorem merito cũ iſtud ſit magis veriſimile debeat in hanc cauſam cenſeri ſolutum ꝙ et perſuadetur q2 parum poſt dictam licentiam renouatã ſoluit illam ꝙ̃titatem quia eodem menſe auguſti per interuallum temporis.xvj.forte dierũ et prius forte ſteterat per annos ita ꝙ ex vicinitate actuum conijcturatur animus ſoluentis in quam cauſam volebat ſoluere.argu.l.ſi ventri.§. ſin.ff.de priuileg.cre.et.l.poſt contractum.ff.de dona.et.l.ſi quis poſt hac.C.de bo.preſcrip. voluntas autem creditoris apparet quia illi cauſe aſcripſit illam ſolutionẽ. Et profecto ſi in continenti ſciente debitore in illam cauſam aſcripſit in re hac dubia ſtandum eſt relationi creditoris.l.j.et.ij. ff.de ſolu.et in.l.j.C.eo.ti.

c ¶ Nec curat in hac materia debiti qualitas ꝙ ſit antiquior vel recentior niſi cũ cauſe alio reſpectu ſunt equales.prius enĩ attenditur cauſa grauior ſecundo loco cauſa antiquior prout eſt tex.apertus in.d.l.in his.in prin.ibi ſi autẽ nulla prograuet ideſt ſi omnia nomina ſimilia fuerint in antiquiorem:ſi itaqꝫ magis aggrauat prompta executio maxime capiendi perſonam iuxta.l.in ſeruorũ de penis ꝙ̃ ſatiſdatio

maxime fideiuſſoria prout.ſ.deductū eſt ⁊ prout in termi- nis decidit Imo.in.d.l.j.ff.de ſolutio.col.x.ver.ſed hic poſ ſet eſſe dubiū vbi vr̄ decidere hanc cōſultatioñē in caſu for tiori:nā loquitur ſolū in debito habente paratā executionem prout res deducta ⁊ nō loquitur in hoc caſu in quo h3 para- tiſſimam q2 nō eſt veniendū niſi ad executione3 facti ⁊ pōt capi perſona cū regulariter pro debito nō pōt perſona capi vt no.per glo.⁊ Bar.in.l.iij.§.tutores.ff.de ſuſpec.tuto.

d ¶Nō valet vnu3 obolum illa ratio ꝙ cōcurrit antiquitas debiti cū ſatiſdatione exquo vt dixi antiquitas nō eſt in cō ſideratione niſi qñ cetera ſunt paria: cum itaqꝫ huiuſmodi paratiſſima executiō ēt in perſonam ſit grauior ꝙ̄ qualitas ſatiſdationis:ſatis eſt etiā ſi parum grauior eſſet nec milita ret illa allegatio due rationes vincunt vnam per predicta multofortius ſi lōnge eſt grauior prout arbitror.

e ¶Nec eſt verū ꝙ hic cōcurrant quattuor qualitates aggra uantes:nā licentia illa de ſuſpecto ⁊ fugitiuo nō eſt licentia de debito ſoluendo ⁊ ab illa videtur fuiſſe receſſum cū iam ſit cautus ipſe creditor ꝙ nō h3 ſuſpitionē perdendi debi tum.Itē ⁊ a pignore eſt receſſum per datione3 fideiuſſoris ⁊ ſic ille prime cauſe adducte in cōtrariū ſunt abolite fideiuſ ſor autē nō promiſit abſolute ſuper ſoluendo debito ſed al ternatiue ſe obligauit aut ſoluere aut reponere mulum ſub pignoratum prout prius erat ipſe etiam debitor habebat fa cultatem liberare pignus illud preſtando ſatiſdationem de iudicio ſiſti ⁊ iudicatum ſoluendo exquo illud pignus non erat captum niſi ratione licentie de ſuſpecto.⁊ fugitiuo cō ceſſe.Licentia ergo prima pignoratio fideiuſſio ⁊ licētia cō tra fideiuſſorem conceſſa omnibus ſimul iunctis nō tantū aggrauabant quin poſſent leuiter infringi ſcilicet per ſola3 remotionem ſuſpitionis cantandō de iudicio ſiſti ⁊ iudica tum ſoluendo iuxta ea que habentur per modernos in.l.ſcien dū.ff.qui ſatiſ.cog.ita ꝙ grauior altera obligatio que habe bat licentiā renouatā ꝯ ſoluentē cuius ꝑtextu poterat tunc cōtinuo capi.⁊ ſic moleſtari in pſona ⁊ i rē nō itaqꝫ obſtāt adducta in ꝯriū q2 patent ſublata per pdictā. Laus deo.

¶Quanto temporis ſpacio preſcribatur aduerſus actionē perſonalem.Item ſtante ſtatuto ꝙ cōtra ſcriptam priuata3 nō poſſit opponi aliqua exceptio niſi ſeruata certa ſolemni- tate an ſi fuerit oppoſita dicta exceptio longiſſime preſcri- ptionis non ſeruata dicta ſolemnitate ſtatutaria ⁊ admiſſa per iudicem habeat opponenti opitulari.

¶Conſilium. ccxcvj.

In nomine dñi noſtri Ieſu xpi.¶In preſenti cōſultatione videtur ꝑma facie cōm dictā ſniam de qua in themа te fuiſſe bene ⁊ iuſte latā ⁊ per ꝯñs partes iu dicis ad quem debere eſſe in pronunciando male appellatum ⁊ bene iudicatum:nam dicta priuata ſcri ptura h3 in initio diē menſem ⁊ annu3 ſpecifice declaratos ⁊ in fine h3 ſubſcriptiōes duo℞ teſtiū:ita ꝙ in ea verificantur oīa q̄ requirit ſtatutū ſub rub.ꝙ qñ petitur aliq̄ ſcriptura ⁊c: diſponens ꝙ vbi priuata ſcriptura cōtinet obligationē ali- cuius a centū libris.ſ.ſi h3 annū menſe3 ⁊ diē ⁊ ſubſcriptio nem duo℞ teſtiū ad minus procedatur via executiua ad ipſius ſcripte executionē ſm formā in ipſo ſtatuto diſcriptā. Que quidē forma vr̄ in preſenti cā fuiſſe obſeruata:nam fuerunt citati venantius ⁊ Ioānes tanꝙ̄ hr̄des ab ite[ſ]tato dicti ve nantij pero33ij.qui venantius fuit auctor dicte ſcripte ꝙ cō parerent ad recognoſcendū dictā ſcriptam:an fuerit ſcripta manu dicti venantij.⁊ l3 dicti venantius ⁊ Ioannes rei cō uenti cōparuerint in termino cuiuſlibet citationis tñ recu ſauerunt reſpondere an dicta ſcriptura fuerit ſcripta manu dicti Venantij pero33ij ⁊ ſtatutū.ſ.deductū expreſſe diſpo nit ꝙ ſi debitor vel eius ſucceſſor recuſauerit reſpondere di cta priuata ſcriptura habeatur pro recognita ⁊ mandetur execu tioni ac ſi recognita fuiſſet nec videntur poſſe iuuari dicti rei cōuenti eo pretextu q2 ipſi oppoſuerint exceptionē preſcri- ptionis:nam exceptio preſcriptionis non excuſabat eos ab onere reſpondendi ſcriptā fuiſſe manu dicti Venantij nec ſi reſpondebant ⁊ illā recognoſcebant repellebantur propter ipſam recognitionē ⁊ facultatē ꝓponendi dictā exceptionē cū dicta ſcripta.⁊ eius recognitio tenderet ad probatione3 debiti:iam contracti ꝙ non repugnat preſcriptioni: immo exceptio huiuſmodi longiſſime preſcriptionis debiti:iam contractum preſupponit.l.ſicut.⁊.l.omnes ⁊ quaſi per to- tum.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.ann.⁊ facit.l.j.ff.de excep.vbi exceptio preſupponit actionem competere.

a ¶Et inſuper additio facta ad dictū ſtatutu3 expreſſe diſpo nit ꝙ cōuentus ſuper recognitione ſcripte d3 prius rñdere anteꝙ̄ ad oppoſitionē exceptionu3 admittatur ⁊ ſi negauerit eſſe ſcriptā manu ſua vel ſui auctoris ⁊ poſtea per compara tionē litterarum factā iuxta formā dicti ſtatuti appareat eſſe ſcriptā manu debitoris nō admittitur ipſe reus ad aliquā ex ceptionē opponendā:ſed ſcripta ipſa mandatur executioni.⁊ nihilominus ipſe negans incurrit penā.xxv.libra℞ denario rum:ſi vero ꝯuentus recognouerit ſcriptā manu ſua vel ſui auctoris ſtatutū artat volentē opponere aliquā exceptione3 ad faciendū depoſitum de integra ſumma cōtenta in dicta ſcriptura ſuper qua executio petitur alr̄s nō facto depoſito ſtatutum vult ꝙ nō audiatur niſi ſteterit detentus in palatio: ita ꝙ ſtatutū clare vult ꝙ̄ ꝙ̄tumcunqꝫ debitor ſit tutus ali qua exceptione nihilominus debeat reſpondere ſuper reco gnitione ſcripte exquo euidenter apparet ꝙ dicti conuenti non poterant recuſare reſpondere an dicta ſcriptura fuerit ſcripta manu dicti Venantij pero33ij co℞ auctoris.Et pro pterea cū recuſauerint reſpondere vr̄ ꝙ iudex iuſte fecerit ꝓnunciando ſuper executione dicte ſcripte ſm formā dicti ſtatuti:⁊ maxime q2 ſtatutū vt.ſ.additum diſponit ꝙ iudex ſtatim facta recognitione d3 mandare dicto recognoſcenti ꝙ debeat incontinēti dare ⁊ ſoluere vel ſatiſfacere:ita ꝙ cō iungendo dictā particulā ſtatuti cū alia particula ſtatuti in §.itē ꝙ recognoſcens dictā ſcriptā vr̄ mens ſtatuentium ꝙ ſtatī3 facta recognitiōe iudex debeat deuenire ad illud pce ptū nō obſtante ꝙ ipſe reus ꝑtendat aliquā exceptionē.Fa cto aūt pcepto reus ꝑtendens exceptionē cenſeatur ſatiſface re ſi depoſitū faciat vel ſit paratus ſtare in palatio donec di ſcutiatur de viribus ſue exceptiōis ſm formā dicti.§.itē ꝙ re cognoſcens:ita ꝙ tūc verificetur ſcda pars alternatiue vel ſa tiſfaciat ⁊c.⁊ itā verificatur illa dictio tūc que ſui natura deno tat extremitatē tp̄is.l.iiij.ff.de pdi.⁊ demō.⁊.ff.de lib.lega. l.ſi.§.ſi.⁊ no.in.l.i ſubſtitutiōe.ff.de vul.⁊ pup.pro quibus facit q2 ſi aliter diceremus eſſet parata via eludendi ꝓuiſio nem dicti ſtatuti:nam ſemper reus cautus diceret ſe nō te- neri reſpondere ea rōne q2 eſſet tutus exceptione.⁊ nollet ſcriptā negare ne incideret in penā ⁊ repelleretur a facultate opponendi exceptionem ⁊ ex aduerſo nollet eam fateri ne ſibi fieret dictum preceptum ⁊ ſubſequenter cogeretur vel deponere vel cauſam detentus in palatio agitare.

b ¶Cū itaqꝫ dicta ſcripta ſit in ſe pura ⁊ liquida ⁊ ſm predi cta habeatur pro recognita vr̄ ꝙ iudex iuſte fecerit ꝓnuncian do dictā ſcriptā eſſe purā ⁊ liquidā.⁊ executionē mereri:nec predictis videtur refragari ꝙ dictu3 ſtatutum.⁊ eius additio fuerunt cōdita poſt diē dicte ſcripture ⁊ ꝓpterea dicta ſcri ptura priuata dicatur nō ſubiacere diſpoſitioni dicti ſtatuti cū regula ſit ꝙ noua ſtatuta determinant caſus futuros nō preteritos.c.ſi.extra de cōſti.⁊.l.leges ⁊ cōſtitutiones.C.de ll.put ⁊ dicit Iac.de beluiſo in ſua diſpoſitione quā ponit in auc.vt cum de appellatione cog.in prin.l3 fallat in certis caſibus ſm eū ꝓut refert ⁊ ſequitur Pet.de anch.in repetitio ne.c.canonū de cōſti.in.xiij.q.principali col.xvij.q2 rñdetur ꝙ l3 dicta ſcriptura fuerit prius facta tamen iudiciu3 ſuper quo diſponit dictū ſtatutū fuit initiatū poſt emanatū dictū ſtatutū ⁊ diſponit circa ordinationē iudicij:nam hoc ꝙ ha beat reus cōuentus reſpondere an ſcriptura priuata ſit ſcri pta ſua manu vel nō cōſtat ꝙ pertinet ad litis ordinationē ⁊ ſimiliter vr̄ dicendū ꝙ cenſeatur illud idē reſpicere id qꝺ in penā ſubditur ꝙ recuſans reſpondere cenſeatur recognouiſſe prout in ſimili dicitur in iuramento calumnie in.l.ij.in prin. iuncto.§.ꝙ ſi actor.⁊.§.ſinautē reus.C.de iureiur. propter calumniā dando ad qꝺ etiā.l.comparationes.C.fide inſtru mentorū.⁊ nō.Bar.in.l.omnes populi in.iiij.q.principali. ff.de iuſti.⁊ iure quē refert ⁊ ſequitur Pet.de anch.in.d.c. canonum in.d.xiij.q. col.xxij.cum ſequentibus ⁊ idem vo luit Bal.in.d.l. leges ⁊ cōſtitutiones.agitur enim de actu qui h3 geri poſt ſtatutū cōditū.⁊ de eius effectu propterea vr̄ attendēda diſpoſitio ipſius noui ſtatuti ꝓut alr̄ ꝯcludit Bal.in ſuo cōſi.ꝙ incip.viſo pdicto puncto.⁊ ſtatutis ⁊ in alio incipiēte ſciendū eſt ꝙ iterdū eſt ⁊ i alio incipiēte ꝑmo ſtatuto cauetur in qbus ꝯcludit ꝙ ſtatutū de nouo diſponens ꝙ vir lucretur prē dotis vendicat ſibi locu3 etiā in dote data ante ſtatutū cōditū.itē Bal.in.d.l.omnes populi ante me dium concludit ꝙ ſtatutum diſponens ꝙ mulier dotata nō

ſuccedat

ſuccedat extantibus maſculis:trahiſ ēt ad dotatā tpe ſtatuti conditi ſi hereditas poſtea deferſ:vn̄ idem vr̄ in caſu noſtro ꝙ lʒ ſcriptura fuerit facta ante ſtatutū conditū.tn̄ qr̄ recognitio petiſ poſt ſtatutū conditū attendaſ ipſa diſpō noui ſtatuti ꝓ quo facit qr̄ vba dicti ſtatuti videnſ reſpicere tp̄s p̄ns dū dicit ſi qs haberet aliquā ſcripturā ꝙ verbū haberet:lʒ qn̄q; verificeſ in tpe futuro vt in.l.ſi debitor.§.veriſimile.ff.de ꝯhē.emp. ⁊ in.l.cū certus.ff.de vino triti. ⁊ oleo lega.⁊ facit.l.qui rome.§.augerius de ver.obli.tn̄ proprie ⁊ ſtricte loquēdo refertur ad tēpus p̄ſens.l.cū ſtipulamur.de verbo.obli.⁊.l.ſcribit.§.item ſcribit.ff.de auro ⁊ argē.lega. itaq; illud verbū haberet poſitū in dicto ſtatuto p̄mo loco edito videſ adaptari ad illū qui tunc tēporis habebat ſcripturam priuatam manu debitoris ſcriptam.

c ¶ Nec etiā hʒ obſtare illud qđ diciſ in themate ꝙ ſunt due ſcripte:nam ſi forent mille quelibet cenſeſ habere ſua ſubſtantialia qr̄ dies mēſis ⁊ annus in prin.appoſiti ad oīa ſequentia referunſ.l.ſi qs ex argentarijs.§.ſi initiū tabularū.ff.de edē.vbi caſus ⁊ ſimiliter ſubſcriptiones teſtiū in fine poſite ad omnia p̄cedentia referunſ.ar.l.talis ſcriptura.de leg.j.l.j.C.de li. prete.⁊.l.iij.§. ſi filius de lib.⁊ poſthu.⁊.c. ij.requiris.⁊.c.inquiſitione de appel.poteſt iſuper dici vna ſcripta plura debita continens.

d ¶ Nec ēt vr̄ obſtare id qđ adduciſ in themate ꝙ ſtatutum loquiſ de cōtumace.⁊ iſti nō fuerunt contumaces ⁊c.qr̄ reſpondeſ ꝙ ſtatutū hʒ duo capita vnū in cōtumace aliud in recuſante reſpondere:ideo lʒ iſti nō cenſeanſ cōtumaces in cōparendo exquo cōparuerunt in quibus loquitur primū membrū ſtatuti.Tn̄ qr̄ cōparentes recuſauerunt reſpondere militare vr̄ ſcđm caput ipſius ſtatuti.Et ſic vr̄r ꝯfutari omnia que allegãſ pro parte appellante.Et inſuper circa exceptionē preſcriptionis qua principaliter vr̄ niti pars vr̄ dđm ꝙ non iuuetur pars appellans duplici ratione.primo qr̄ dictus Venantius qui fecit ſcriptā vr̄ fuiſſe in malafide cū habuerit notitiā debiti:⁊ malefidei poſſeſſor nunꝙ preſcribit de iure cañ.c.ſi.de preſcrip.⁊ regula.ij. in.vj.ꝙ eſt ſeruandū cum concernat animam ⁊ maxime in terris eccleſie: prout eſt camerenū p iura vulgaria.Et malafides emptoris tranſit in heredē.l.cū heres.ff.de diuer.⁊ temp.preſcrip.⁊ no.glo.in.l.nihil.C.pro herede.⁊ glo.ij.q.j.in primis.⁊ in l.poteſt pluribus de vſuca.Et inſuper videſ ꝙ ſint ꝓbata tempora que debent detrahi in tantū ꝙ nō ſit elapſum longiſſimū tempus.xxx.an.detractis temporibus detrahēdis.

e ¶ Vis tñ nō ob.ꝯtrariū puto de iure verius.Nam in themate preſupponiſ ꝙ pro parte appellantium fuerat corā iudice a quo plene probatū curſum longiſſimi tp̄is a tempore mortis dicti Venantij perozzij.Nā preſupponiſ eſſe probatum ꝙ dictus Venātius deceſſit in anno.Mcccc xxix.⁊ ſic ſunt decurſi.xliij.an.vel circa a tempore mortis dicti Venantij citra quo tpe ceſſauit malafides.⁊ ſcientia debiti:qr̄ heres preſumiſ ignorare geſta per defunctum.l.qui in alterius.ff. de reg.iur.⁊.c.cum quis in ius.eo.ti.lib.vj.⁊.l.verius.ff.de proba.⁊.l.ſi.pro ſuo cū ſi.Sufficiunt autē.xxx.an.ad p̄ſcribendū aduerſus actionē perſonalē.d.l.ſicut.lʒ quādoq;.xl. requiranſ vt in.l.omnes eo.ti.Nec ꝓbanſ tot tempora fore detrahenda ꝙ nō remaneat longiſſimū tēpus ſufficiens ad p̄ſcribendū.Allegaſ eniʒ ꝙ Marchuſantonius ⁊ Ceſar tpe mortis magiſtri Venantij erant minores.xiiij.an.Circa qđ eſt aduertēdū ꝙ lʒ aduerſus minores regulariter hodie nō currat preſcriptio.l.ſi.C. in quibus cau.in inte.reſti.nō eſt neceſ.Tn̄ fallit in preſcriptione longiſſimi temporis.xxx.vel xl.an.in qua p̄ſcriptione ſolummodo detrahiſ tempus pupillaris etatis:vt eſt tex.in.d.l.ſi. in ſi. iuncta.d.l.ſicut:ideo videndū quid ſit detrahendū de dicto tempore.xliij.anno. Rōne pupillaris etatis.Circa qđ ē aduertendū ꝙ probaſ ꝙ magiſter Venantius pater dicti Marciantonij ⁊ ceſaris deceſſit iam ſunt.xxj.anni.In hoc tēpore plures ꝯcordant: ſed Vgolinus ⁊ Bartholomeus ſpecifice deponunt ꝙ deceſſit in anno.Mcccc l.lʒ Vgolinus nō reddat meo iudicio ſufficientē cām ſciētie.Interrogatus enim ſuper ea dixit ꝙ bene recordaſ ꝓfecto iſta nō eſt ſcientia per ſenſum corporis:prout requiriſ in teſte.l.teſtiū.C.de teſti.⁊.l.qui in teſtamento.§.ſi.ff.de teſta.⁊.c.cauſamq;.⁊ ibi per Inno.⁊ doc. extra de teſti.Itē ſubdit ꝙ vidit librū ſeu memoriale poſitū in ſacriſtia iſta ēt nō eſt bona ratio ſcientie maxime cum nō appareat ꝙ liber ille ſit auctēticus.Nec datur fides ſcripturis non auctenticis. c.j.⁊.ij.extra de fide inſtru.⁊.l.inſtrumenta.⁊.l.non epiſtolis.⁊.l.nō nudis.C.de proba.Et inſuper ſi etiā deponeret vidiſſe publicū inſtr̄m p̄ſuppoſito ꝙ de morte ꝯfici poſſit inſtr̄m publicū nihilominus nō ꝯiungeret cū alio teſte deponēte de morte ⁊ tpe mortis per ſenſum corporis.Nā eſſent teſtes ſingulares quoꝝ vnus deponeret de morte ⁊ alter de ꝓbatione:mortis prout alr̄s dicūt doc.ſi vnus teſtis ꝓbat directo debitū puta ſtipulationē vł mutuū vel qđ ſile.⁊ alter ꝓbat ꝯfeſſionē debitoris ēt factam p̄ſente pte nō ꝓbant:tanꝙ ſinglr̄es ꝓut volunt Pet.⁊ Cy. in.l.ij.C.que ſit lon.ꝯſue.Quos refert ⁊ ſequiſ.d. Ant.in c.ſi.in antepe.col.extra de ꝯſuetu.ꝙ ⁊ voluit bal.in.l.ſi ex cautione in ſi.C.de nō numerata pecu.⁊ tangit idē Bal.in l.publia in ſi.ff.depoſiti:vn̄ pari ⁊ fortiori rōne dđm eſt.idē ſi vnus ꝓbat de actu ⁊ alter de inſtr̄o cenſeanſ ſingulares ⁊ ſubſequēter nō ꝓbent cū teſtibus ſingularibꝰ nō adhibeaſ fides.c.cū dilecti de ele.⁊.c.tā litteris de teſti.⁊.c. lʒ cām de proba.ita ꝙ nō ꝓbaſ punctualiter tp̄s mortis dicti magiſtri Venantij:naʒ ille vel illi qui deponunt ꝙ iam ſunt.xx. vel.xxj.anni ꝙ deceſſit verificanſ ēt ſi deceſſerit poſt tpe cū in maiori numero minor ꝯtineaſ.ar.l.j.§.ſi ſtipulāti de ver. ob.⁊.l.diē ꝓferre.§.ſi plures.ff.de arbi.⁊.c.j.e.ti. lib.vj.

f ¶ Plures aūt teſtes deponūt ꝙ dicti Marchuſantoniꝰ ⁊ ceſar tpe mortis dicti magiſtri Venantij erant minores xiiij.an.Itē Vgolinus deponit ꝙ dictus Marchuſantonius natus eſt i anno.Mcccc xlij.Et idē deponit ſer p dominicus:lʒ nō reddat cām ſcie per ſenſum corporis:ſed ꝙ vidit memoriale patris Paulus andreoli deponitur ꝙ tpe mortis dicti magiſtri Venantij Marchuſantoniꝰ erat etatis.ix.ann.vel circa ⁊ Ceſar.vij.ann.vel circa ⁊ vr̄ reddere ſatis ſufficientē cām ſcie:qr̄ ꝯſanguineus. ar.l.de tutela.C. de in inte.reſti.mino.⁊.l.octauij.ff.vnde cog.⁊ no. Bar.in l.j.ff.ſi cer.pe.cū quo doc.ibi tranſeunt ⁊ firmat Bal.in.d. l.teſtium.Et idē deponit Ieronymus deponens ꝙ Marchuſantonius erat.viij.vel.ix.ann.⁊ Ceſar.vj.vel.vij.anno. tempore mortis dicti magiſtri Venantij:ita ꝙ videnſ ꝯformes:lʒ illa verba vel circa plurimū debilitent dictum primi teſtis.Nā do.Anto.in.c.ſi. extra de deſpon. impub.dicit ꝙ teſtis qui dicit talē eſſe etatis.xij.an.vel circa nihil ꝓbat ꝓp illa verba vel circa per tex.ibi.⁊ ſimiles quos inducit.Preſuppoſito autē ꝙ probent habemus ex dictis dictoꝝ teſtiū ꝙ q̄ntū ad Marchumantoniū reſtabant de pupillari etate v.anni.⁊ quo ad Ceſarē reſtabant.vij.Nā lʒ teſtis dicat de viij.vel.ix.annis nō probat de.viij.qr̄ dictū teſtis dubiū interpretatur cōtra proferentē.Nam probatio dʒ neceſſario cōcludere alr̄s nō releuat.c.in preſentia de proba.⁊.l.nō hoc C.vnde cogna.⁊.l.ad probationē cū ſi.C.de proba.⁊ tradit Inno.dictam theoricam de dicto teſtis dubio in.l.inter ſtipulantē.§.ſi ſtichum de ver.ob.Dato itaq; ꝙ detraherenſ dicta tēpora pupillaris etatis adhuc reſtarent quo ad Marchumantonium anni circa.xxxviij.⁊ quo ad ceſarē anni circa.xxxvi.Licet dici poſſit ꝙ dicta tempora nō detrahantur: qr̄ anteꝙ ipſi adirent hereditatem ſeu ſe immiſcerent hr̄ditati paterne dictum creditum ad eos non ſpectabat:ſed reſpiciebat hereditatem de iure ſaltem pretorio iacentem:qr̄ preſcriptio cepta cū defuncto cōtinuaſ here ditate iacente. l.ceptā.ff.de vſuca.⁊.l.ſi ſeruus hr̄ditarius de ſtipu.ſer.⁊ habetur in.l.ea que in ſi.C.de tēpo.in inte.reſti.⁊ in.l.furtū. §.ſi.ff.de vſucap.Pupilli autē ſine auctoritate tutoris nequeunt apprehedere hereditatem vt inſti.de aucto.tuto.§. neq;.⁊.l.potuit.⁊.l.ſi infanti.§.ſi.C.de iure delib.

g ¶ Cum igitur non doceatur ꝙ dicti pupilli haberet tutores vel ſi hēbāt ꝙ eoꝝ auctoritate dcī pupilli detinerēt bona hereditaria ergo inferſ ꝙ dictā hereditatē nō q̄ſiuerūt: ⁊ iđ vr̄ ꝙ dicta p̄ſcriptio ichoata aduerſus eoꝝ patrem cōtinuabaſ durāte dicta pupillari etate :lʒ in hoc nō ſit multū inſiſtēdū:exquo ſufficiūt.xxx.anni q reſtāt detracto tpe dicte pupillaris etatis.Nec ob.ꝙ pe agentiū conaſ ꝓbare ꝙ dictis tp̄ibus fuerūt peſtes ⁊ guerre.Nā ē aduertēdū ꝙ duo teſtes videlicet ſer Barnabeus ⁊ ſer Dn̄icus deponunt ꝙ fuerūt guerre ⁊ peſtes per.v.annos:alij ſuper hoc deponētes nō deponunt de q̄nto tpe niſi ꝙ Vgolinus ſuper.xxx.caplo deponere videtur de decēnio ſed interſerit plura alia ſcilicet de mutatione ſtatus ⁊ de diſſenſionibus in quibus non habet conteſtem ⁊ loquitur per dictionem dubitatiuam forte ⁊ per dictionem vel circa ⁊ deponit ꝙ fuerunt a. Mcccc xliiij.citra.Unde illud decennium potuit eſſe ante mortem dicti Venātij de quo tpe nō facimus computum:vnde conſtat ꝙ non probat ex pluribus ſuper quibus cauſa breuitatis nō inſiſto. Remanēt ergo duo teſtes

qui deponunt de quinquennio ⁊ ſi totū illud quinquenniuꝫ detraheremus ⁊ tota integra tempora dictaꝝ pupillariū etatum adhuc reſtarent.xxx.anni.⁊ vltra.nā cōiungendo dictū quinquenniū cū.vij.annis pupillaris etatis dicti ceſaris cōſtituunt.xij.quibus detractis de.xliij.reſtant.xxxj.tū in vero dictū quinquenniuꝫ nō dꝫ detrahi ex pluribus.⁊ primo qꝛ potuerunt eſſe dicte guerre ⁊ peſtilentie tpe dictaꝝ pupillariū etatū ꝙ ſi ita eēt nō deberet fieri cōputus vtriuſqꝫ tpis ſꝫ vnū dumtaxat tempus detraheref:lꝫ ex pluribus cauſis veniret detrahendū vt de ſe cōſtat.⁊ ideo cū dicti teſtes nō deponant quo tēpore fuerunt dicte guerre niſi ꝙ a.xl.annis citra ⁊ eoꝝ dictū verificaretur ēt ſi in initio dicti temporis. ⁊ ſic durantibus dictis pupillaribus etatibus dictoꝝ marcantonij.⁊ ceſaris reſtat ꝙ eorū ꝓbatio nō cōcludit de tali tempore ꝙ veniat detrahendum vltra tempora pupillarium etatum.⁊ ſic non concluditur ex dictis probationibus ꝙ dicta tempora peſtium vel guerrarū ſint detrahenda vltra ſexennium detrahendum ratione pupillaris etatis cuꝫ probatio debeat eſſe certa.⁊ cōcludens qꝛ in dubio interpretatur contra probantē.d.c.in preſentia.⁊.d.l.non hoc.⁊.l.certum in prin.⁊.d.§.ſi ſtichum cum ſimi.

b ¶ Preterea dicti teſtes nō deponunt ꝙ propter peſtes vel guerras nō fuerit redditum ius niſi per duos annos:vnde ſolū illud tempus videf eſſe in cōſideratione:nam ſi tempore guerre vel peſtilentie reddif ius illud tempus non detrahitur de preſcriptione prout voluit Inn.in.c.ex tranſmiſſo de preſcrip.⁊ do.Ant.⁊ moderni ibidem.⁊ Bar.in.l.naturaliter in prin.ff.de vſucapio.Et non ſolum requiritur ꝙ propter guerram vel peſtem nō fuerit redditū ius ſed etiaꝫ requirif ꝙ ſi nō fuiſſet illud impedimentū creditor egiſſet. ⁊ ſic preſcriptionē interrupiſſet alſ enim impedimentū nō excuſa.l.qui commeatus.⁊ ꝙ ibi per Bar.ff.de re mili.⁊.l.ij. §.ꝙ autē diximus ⁊ ꝙ ibi per Bar.⁊ doc.ff.ſiquis cau.put in iſtis terminis voluit Inno.⁊ poſt eum Panor.in.d.c.ex tranſmiſſa.Cōſtat autē nō eſſe probatū ꝙ vel dicti agentes vel eorū auctor ſi nō īterfuiſſent dicte peſtes vel guerre interrupiſſet preſcriptionē:quinimmo potius perſuadenduꝫ eſt ꝯtrariū attento ꝙ prius.⁊ poſtea habuerunt facultē agendi ⁊ interrumpendi preſcriptionē.⁊ illaꝫ nō interruperunt. Preterea nō apparet ꝙ habuerint noticiaꝫ dicti crediti nec noticia preſumitur niſi in primo creditore.d.l.verius.⁊.d.l. qui i alterius cū ſi.⁊ ꝯſtat ꝙ ignorātes creditū nō egiſſent: merito ex multis apparet nō eſſe aliquid probatū pro parte agentiū ꝙ habeat impedire dictā preſcriptionē.⁊ per cōſequens vī ꝙ exceptio preſcriptionis cōpetat dictis reis cōuentis:que quidē exceptio preſcriptionis pōt opponi in vi declinatorie:prout probaf in.d.l.ſicut in fi.⁊ in.d.l.omnes ver.nullum.C.de preſcrip.xxx.ann.⁊ per Bar.in.l.ſi.ff.pro pro ſuo.⁊ habef in.c.j.de litis cōteſt.lib.vj.ſiue autē opponatur in vi declinatorie ſiue in vi peremptorie videf ſufficere quo ad propoſitū:qꝛ tutus preſcriptione nō dꝫ cōdemnari nec creditū preſcriptione ſublatum meretur executionem contra debitorem vt probatur in dictis iuribus.

i ¶ Ex quo reſultat ꝙ male extitit iudicatū quatenus fuit iudicatū dictā ſcripturā mereri executionē.⁊ cōſequēter bene appellatū.⁊ hoc eſt principale fundamentū per qḋ ꝯcludenduꝫ eſt partes iudicis eſſe in ꝓnunciando bene appellatū ⁊ male iudicatū.Nec ob.huic fundamento ꝙ in ꝯtrariū adducebatur ꝙ recuſans reſpondere habef perinde ac ſi ſcriptā ⁊ recognouerit ita ꝙ cōtra eum ſcriptura mandari dꝫ executioni ſm formā ſtatutoꝝ:qꝛ reſpondef pluribus modis etiā dato ſine preiudicio ꝙ dictū ſtatutū militat ēt in ſcripturis antea factis de quo.j.ſubnectā.Primo enī reſpondef ꝙ ēt ſi ſcripta fuiſſꝫ recognita nihilominus nō deberet mandari executiōi pp obſtaculū preſcriptiōis oppoſite cū pſcriptio opponatur ēt aduerſus verum debitū:qꝛ contra actiones competentes vt probatur in.d.l.ſicut.⁊ in.d.l.omnes.vt ſ̄.dictum eſt.Nec ſtatutum tollit exceptionem pſcriptionis immo in.d.§.item ꝙ recognoſcēs vult ꝙ ille qui recognouit ſcriptam poſſu ſuas exceptiones opponere.⁊ licet dicat ſ̄.dictas exceptiones.⁊.ſ̄.nō fuerit in ſpecie dictum de exceptione preſcriptiōis nō refert qꝛ ſatis eſt ꝙ generaliter dixerat de exceptionibus ibi dum dicit nec aliqua exceptio ⁊ ſic ſub illa generalitate dixerat etiam de exceptione preſcriptionis ita ꝙ in ea verificari poſſunt illa verba.ſ̄.dictas exceptiones:pro qua facit qꝛ per hanc interpretationem ſe magis conformat cum iure communi a quo iure communi dictum ſtatutum plurimum exorbitat.⁊ magis exorbitaret ſi cenſerenf excluſe exceptio preſcriptionis ⁊ alie exceptiones nō ſpecificate in eodē ſtatuto.Statuta autē exorbitantia ſunt reſtringenda vt in regula que a iure communi exorbitant in.vj.⁊ in.l.ius ſingulare ⁊ in.l.ꝙ vero cōtra de legibus vt ꝗtominus fieri poteſt recedatur a iure cōmuni vt dictis iuribus.⁊.c.cum dilectus de cōſuetu.⁊ in.c.cū expediat de electi.in.vj.Generalitas enim iuris noui reſtringitur per ius antiquum.l.nō eſt nouum.⁊.l.nam poſteriores.ff.de.ll.⁊ notat glo.in.l.ſciendū in prin.ff.qui ſatiſ.cog. Unde clariſſime cōcludendū eſt ꝙ per dictū ſtatutū nō eſt ſublata exceptio preſcriptionis.Et propterea dum poſtea ſtatuitur ꝙ ſi citatus recuſauerit reſpondere apodiſſa habeatur pro recognita.⁊ executioni mandetur debet intelligi dummodo nō obſtet legittima exceptio que obſtaret ſi vere recognita fuiſſet:qꝛ non debet plus operari fictio ꝗ veritas.l.qui ad certum.ff.locati.⁊.l.filio quem pater de inīuſto teſtamēto.Et maxime hoc declarant illa verba que ſubduntur vt ſuperius dictum eſt.

k ¶ Secundo reſponderi pōt ꝙ dicti Marchus antonius ⁊ Ceſar nō recuſauerunt ſimpliciter reſpondere.Sꝫ allegauerunt ſe nō teneri ad reſpondēdū pp exceptionē preſcriptionis.Et iudex nō inſtetit vt reſponderent.Sꝫ potius videf tacite admiſiſſe eoꝝ allegationē cū permiſerit ꝓcedi ad ꝓbationes.Si enim iudex declaraſſet illos teneri ad reſpondendū ⁊ illi noluiſſent rūdere tūc mererenf illā penā ꝙ ſcripta habeaf pro recognita:ponamus enim in ſimili ꝙ inſtaf ſuper iuramento calumnie ⁊ altera partiū allegat ſe nō teneri ad iurandū aliqua pretenſa cā ſup qua.⁊ eius cognitionem īſtat corā iudice nec iudex ſibi interiꝫ ꝓcipit vt iuret nullus vt arbitror diceret ꝙ talis nō iurās caderet ab actione itentata vel haberef pro ꝯfeſſo:put dictas penas incurrunt recuſantes preſtare iurm.l.ij.§.ſi actor.⁊.§.ſi autem reus de iuramento calumnie.⁊.c.ſi.extra eo.ti.ille enim qui dicit ſe nō teneri ad iurandū nō recuſat ſimplex iurare ſed declarat ſe nolle iurare caſu quo nō teneaf ꝓut ſe nō teneri allegat. Unde ad iudicē ſpectabat hoc declarare prout ſuadet ratio naturalis quā ſufficit allegare.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit de excu. tut.⁊.c.ſi.extra de tranſa.⁊ facit.l.cū ratio de bonis damna. Nec verba ſtatuti videnf repugnare nec mens ſtatuentiū.⁊ maxime cum diſponatur in ſtatuto ꝙ recuſans reſpondere interrogationi iudicis incurrat illā penā.Si igif iudex nō inſtat ꝙ reſpondeat nō vr̄ parti imputandū ⁊ hoc eſſet clariſſimum ſi illi citati immediate ꝙ comparuerunt oppoſuerunt dictas exceptiones ⁊ iudex nō aliter interrogauit.Nā tunc eſſemus extra terminos ſtatutarios.Nam ſtatutum in §.ſi vero dictus debitor diſponit ꝙ ſi debitor vel ſucceſſor cōparuerit debeat ad petitionē partis interrogari ſi cedula vel ſcriptura eſt ſcripta manu debitoris.⁊ idē repetitur in ſecundo ſtatuto addito:vnde ſtatuentes noluerunt ꝙ ſufficeret citatio ad recognoſcēdū ſcripturā ⁊c.Sꝫ citato cōparēte voluerunt ꝙ fieret ſecunda interrogatio per iudicē ⁊ quando pars huic interrogationi recuſat reſpondere tunc diſponit ꝙ ſcripta habeaf pro recognita.Si itaqꝫ iudex nō fecit dictā interrogationem pp exceptiones oppoſitas reo eſſet luce meridiana clarior ꝙ dicta ſcriptura nō eſſet recognita neqꝫ mereret executionē.Nō aūt vidi acta vt ſic poſſim videre:an dicta interrogatio fuerit legittime facta:ideo nō facio in hoc magnū fundamentū.Satis autē mihi perſuadeo ꝙ dicta interrogatio nō fuerit legittime ⁊ facta.Attento ꝙ citatio emanauerat ad petitionē nō nominatoꝝ in ſcripta.⁊ ꝯ nō noīatos in ſcripta.⁊ eſt veriſimile ꝙ fuerint propoſite exceptiones gnāles:qꝛ ſolent negari oīa narrata ⁊ deducta per actorē.Et ſolet negari pſonas eſſe tales quales aſſerunf Et ante oīa de pſonis eſt diſcutiendū.ar.l.ſi queramus de teſta.⁊.l.quidā referunt de iure codi.ita ꝙ antequā illi tenerenf rūdere debebat ꝯſtare ꝙ agentes eſſent hrēdes ſeu ſucceſſores illius ſer Joannis de quo ſcriptura cātat.⁊ ꝙ ipſi citati eſſent hrēdes illius Uenantij ⁊ ſi ſtantibus dictis oppoſitiōibus fuiſſet iterpoſita iterrogatio iudicis nō fuiſſet facta cōgruo tpe:put fieri dꝫ.ar.l.ſi mora in prin.de vſuris ⁊.l.ſi ſoluturus.ff.de ſol.⁊.l.qui rome in prin.de ver.ob.

l ¶ Et lꝫ ſtatutū generaliter loquaf de predictis nō habita mentione:tamē recipiat talē interpretationē a iure cōmuni arg.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.⁊.l.vt gradatim.§.ſed ſi lege municipali.ff.ad municipa.⁊.d.c.dilectus cum ſi.prout recipit interpretationē ꝙ lꝫ loquatur ſimpliciter ſtatutū de ſcriptura nō diſtinguendo inter puram ⁊ liquidā vel nō liquidam ſeu cōditionalē:tamen intelligitur dummodo ſit pura ⁊ liquida

⁊ liquida cū de iure cōmuni ea que nō ſunt pura ⁊ liquida nō debeant executioni demandari.ar.l. finalis.C. de cōpē. prout voluit Bar.in.l.ſi cauſam.C.de euic.⁊ in.l.cuȝ teſtē. C.de teſtamentaria manumiſſione ad h̄ q̄ no.per Barto.⁊ doc.in.l.j.in prin.ff.de eden.⁊ in.l. proinde.ff.ad.l. acqui.⁊ in.l.j.de leg.ij.vnde iudex diligēter aduertat qualiter fuerit in cā actitatū.⁊ ſic perpendet an fuerit deuentū ad interrogationē legitime ſeu legittimo tempore factā. Nam ex h̄ ca pite poſſet reddi res clara per iam dicta:ꝫ in hoc me nō ſir mem cuȝ acta nō viderim. Sed preſuppono legittime preceſſiſſe interrogationem licet illud non credam.

m ¶ Nec.ō.dictio refragatur ſtatutū diſponens ꝙ nō debeat exceptiones opponēs nō audiri niſi facto depoſito vel niſi detentus ſteterit i palatio:q2 reſpondetur ꝙ dato ſȝ nō cōceſſo ꝙ nō debuerit audiri obſtante dicto ſtatuto nihilominus exquo fuit auditus.⁊ de ea cognouit ipſe iudex ⁊ ꝯſtat ꝙ ſibi competit exceptio debuit iudex eā admittere ⁊ ſuper ea pronunciare.arg.l.de qua re.ff.de iu.⁊.c.cum eccleſia ſutrina de cauſa poſ.⁊ proprie.⁊ q2 illa verba nō audiatur nō repellunt ipſo iure:ſȝ ope exceptionis prout no.Bart.in.l. cū lex de fideiuſ.⁊ in.l.lecta ſi cer.petu.⁊ in.l.ait pretor.la.ij. in prin.⁊ in.l.j.§.ſublata.ff.ad trebel.⁊ in.l.ait pretor.§.j.de iureiur.⁊ Bal.in.l.j.§.ꝙ autem de aleato.⁊ in.l.nō dubiuȝ C.de.ll.⁊ Angel. in.l.iiij.C. pro emptore. ⁊ Pet.de peruſio ⁊ Panor.in.c.ij.de noui ope.nun.⁊ doc.in.c.q2 fruſtra de vſuris.⁊ in.c.ſedes de reſcrip.⁊ Pet.de ancha. in repe. regule ea que fiunt in.vj.⁊ Bal.in queſtione ſtatuto ciuitatis cauetur ⁊ eſt bonus text.in.l.ait pretor.§. permittere ibi auditurum non eſſe de mino.⁊ facit text.⁊ ꝙ ibi no.Bart. in.l.j.ff.ad turpi.ita ꝙ aut pars oppoſuit ꝙ non debebant audiri in dicta exceptione preſcriptionis non facto depoſito.⁊ tunc exquo fuerunt auditi videtur fuiſſe repulſa dicta exceptio agentium.⁊ tacite ſuper ea pronunciatum vt in.c. ex parte. M.de appella.⁊ ꝙ notatur per gl.⁊ doc.in.l.ij.§. ſi dubitetur.ff.de iudi.⁊ in cle.cuȝ a repulſione de appellatio.⁊ propterea nō pōt nūc allegari ꝙ nō debuerit audiri.

n ¶ Cum interloquutoria faciat ius inter partes quia tranſit in rem iudicatam.c.cum dilecti de elec.⁊ no.in.l.ꝙ iuſſit de re iudica.⁊ in.c.cum ceſſante de appella.aut non fuit oppoſitum.⁊ tunc ſibi imputent qui non oppoſuerunt.argu. regule damnum in.vj.ad hoc ꝙ notat gloſ.in opponendo in.l.ſi vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pactis: quia exceptio competens parti debet per ipſam partem opponi nec iudex regulariter habet ſupplere ⁊ licet poſſet non teneretur vt ibi habetur.⁊ facit.l.non quicquid de iudi.⁊.l.j.C. quomodo ⁊ quando iudex.⁊.l.iiij.§.hoc autem iudicium de damno infecto.⁊.l.ad peremptorium de iudi.⁊ maxime quia per dicta verba non audiatur vel ſimilia inducitur exceptio dilatoria ſeu declinatoria iudicij:vt notant Pet.de peruſio ⁊ Panor.in.d.c.ij.⁊ doctores in.d.c.q2 fruſtra deo dȝ proponi anteꝙ quis admittatur ad exceptionem probandam: prout alias exceptiones dilatorie ſeu declinatorie debent opponi anteꝙ deueniatur ad merita cauſe.l.ſi.C.de exceptio.⁊.l.ita demuȝ.C.de procu.⁊.l.exceptionē.C.de proba. Poſtꝙ igitur eſt probatum ꝙ dictio reis conuentis competit exceptio preſcriptionis non eſt amplius locus repellendi opponentē. Sed debuit iudex pronunciare pro ipſo qui probauit iuſticiam ſibi competere prout als probatur in.c.cum bertoldus extra de re iud.ſm vnā lecturā Inno. quā ſequuntur doc.tanꝙ in ſe verā:vbi probatur ꝙ lȝ nō debeat quis audiri volens probare de iniquitate ſententie que tranſiuit in rem iudicatā:tn̄ ſi fuit de facto admiſſus.⁊ probauit ſententiam iniuſtam dȝ iudex pro eo pronūciare etiaȝ cōtra rem iudicatam ꝗtoſortius debuit pronunciare nō obſtante ſcripta priuata ꝗtūcunꝗ ex forma ſtatuti alſ haberet executionē paratā:exquo ſibi ꝯſtabat ꝙ nō debebat mandari executioni per probationes factas ꝗtūcunꝗ potuiſſet.⁊ debuiſſet probare volentem non admittere.

o ¶ Nec etiā ob.ꝙ Venantius peroȝȝij habuit ſcientiaȝ debiti.⁊ conſequenter videtur fuiſſe in malafide.⁊ malafides auctoris non nocet ſucceſſori.d.l.cum heres.q2 reſpondetur ꝙ.d.l.cum heres.procedit in preſcriptione longi temporis nō in preſcriptione longiſſimi temporis patet q2 illo tempore ſſoꝛum.nō erat cognita preſcriptio longiſſimi temporis:vt notat glo.in.l.occidit.ff.ad.l.acquiliam. ⁊ in.l.iulianus.alſ incipit nō ſolū.ff.ex quibus cauſis maior.⁊ in auc. vt eccleſia romana centum annis gaudeat ſpacio ⁊ inſtitu. de perpetuis ⁊ temporalibus act.circa princi. ⁊ in.l.ſiquis

emptionis.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.anno.Itē pȝ q2 de iure ciuili quo iuſ loquitur.d.l.cum heres preſcriptio longiſſimi temporis procedit etiam cum malafide:vt in.d.l.ſiquis emptionis.⁊ ideo nō pōt.d.l.cū heres que eſt lex iuris ciuilis.⁊ loquiſ de malafide itelligi in preſcriptione longiſſimi tpis ⁊ ſimiliter nec dicte glo.que ſe fundant in.d.l.itē Dy. in regula poſſeſſor in.vj.dicit ꝙ.d.l.cū heres nō ꝓcedit de equitate cañ.⁊ eū ſequiſ Bar.in.d.l.cū heres. ⁊ ideȝ voluit Jo.an.in hac pſcriptione.xxx.an.in regula cuȝ quis in ius in.vj.ꝙ ⁊ voluit.d. Anto.in.c.ſi diligenti de preſcrip.⁊ ideȝ voluit bal.in.l.nihil.C.pro herede. Et ꝓbaſ euidenti rōne ꝯſtat ꝙ de iuſ ciuili eſt preſcriptio longiſſimi tpis curreret iſto caſu nō obſtante malafide defuncti cum nō obſtaret ēt malafides ipſius preſcribentis.d.l.ſiquis emptionis.⁊.d.l. ſicut.⁊.d.l.oēs.ſed a iure ciuili nō recediſ per ius canonicū niſi rōne peccati ⁊ malafide ipſius pſcribentis.c. qm̄ omne de preſcrip.⁊ in.d.l.regula poſſeſſor in.vj.iō cū heres ignorans malāfidē defuncti.⁊ ipſum debitū nō peccauit:iō nō dȝ ipediri pſcriptio rōne peccati:quinimmo negari poſſet ꝙ dictus Venantius peroȝȝij fuerit in malafide.⁊ ꝯſequenter in peccato:nā ipſe habuit voluntatē creditoris mutuantis ⁊ deponentis dictas ꝗtitates nec eſt in mora ſoluendi donec iterpellaſ.l.mora de vſuris.⁊.l.ſi ex legati cā de ver. ob.cū ſi.ideo nō apparente ꝓut hoc voluit Hoſti.in ſum. in tit.de preſcri.§.que res.ꝙ ⁊ vſ tenere Panor.in.d.c.qm̄ omne ⁊ hoc ſemp mihi placuit i rigore iuris.ſ. ꝙ ſola ſcientia debiti nō artet nō ſoluentē ad peccatū anteꝙ interpelleretꝭ ꝙ ⁊ tangit Pon.in.l.ſequiſ.§.ſi viaȝ in reſponſionibus ad adducta cōtra Bar.ff.de vſuca.⁊ per cōſequens nō impediat curſum preſcriptionis.⁊ ita plurites legendo dixi: licet nō auderem hoc firmare conſulendo:ſed non expedit cū ſimus in hāc ignorātie:in quo ꝯcordāt.d.ant.⁊ Panor. in.d.l.qm̄ oē ꝙ ſcia debiti auctoris defuncti non impediat heredē ignorantē preſcribere incohando a ſe preſcriptionē.

p ¶ Et iſtud puto intrepide cōcludendū lȝ quidā ēt hoc caſu velint inſiſtere ea rōne q2 teneſ extrahere animaȝ defuncti de purgatorio p.c.ſi.de ſepulturis.⁊.c.ex litteris de rapto. de quo nō curandū:q2 per hoc nō impediſ curſus preſcriptionis ſȝ in foro eccleſiaſtico illa via eſt itentanda que nō eſt intentata in caſu noſtro:remanet itaꝗ ex.ō. dictis firma cōcluſio ꝙ dicti rei puenti ſunt tuti exceptione preſcriptionis:ita ꝙ dicta ſcripta nō mereſ executioneȝ. Et per cōſequens fuit male iudicatū.⁊ in hoc facio principale fundamentū. Pōt etiā inſtāri ꝙ dictū ſtatutum nō vendicet ſibi locū in hoc ſcriptura que prius extiterat facta. Nā dictū ſtatutū reſpicit nō ſolū ordinē ꝓcedendi:ſed deciſionē cauſe. Nā ſi nō eſſet dictū ſtatutū ſucceſſor nō teneref recognoſcere ſcriptam auctoris nec reſpondere an ſit ſcripta manu auctoris necne ſaltē ſi pretenderet iuſtā ignorantiaȝ prout in dubio iuſta ignorantia preſumiſ per.d.l.qui in alterius. ⁊.d.c.cū quis in ius cū ſi. Itē ſi negaret ſcriptam manu ſua vel ſui auctoris non teneretur producere ſcripturas manu ſua vel auctoris ſui:q2 nō ſunt ſumende rationes de domo rei.l.nimis graue.C.de teſtibus.⁊.l.qui accuſare.C.de edē. ⁊ inſuper comparatio litteraruȝ regulariter nō faceret plenam fidem.l.cōparationis cū ſua materia.C.de fide inſtru. Nec recuſans reſpondere ſuccumberet ex hoc ſolo que oia diſponunſ per dicta ſtatuta nouiter edita:que omnia reſpiciunt deciſionē cauſe.⁊ eſt theorica doc.ꝙ in his que reſpiciunt deciſionē cauſe nō attendantur ſtatuta de nouo facta poſt ꝯtractū vel quid ſimile a quo dependent merita cauſe: ſed cauſa ipſa dȝ decidi ſm ſtatuta que militabant tempore ꝯtus vel alterius cauſe ſuper qua fundanſ merita iudicij.⁊ ſic tempus debiti cōtracti:prout hanc theoricā firmat bal. in.d.l.leges ⁊ cōſtitutiones. vbi referendo Guid. de ſuȝȝ. cōcludit ꝙ aut ſtatutuȝ diſponit de cōtractu aut de iudicio ſi de cōtractu ⁊ tunc de futuro. Si de iudicio ⁊ tunc aut ſtatutū diſponit circa ordinationem iudicij.⁊ traditur etiā ad preteritos cōtractus aut circa deciſionē cauſe ⁊ tunc ſecus. ⁊ idē firmat idem Bal.in conſi.incip.viſo predicto puncto ⁊ ſtatutis aut circa probationem.⁊ idē q2 quo ad probationem inſpicitur tempus cōtractus ſm eum:quem refert ⁊ ſequitur Pet.de ancha.in.d.repe.c.canonuȝ.xiij.q.col.xxvj. Et lȝ verbum haberet ſit preteriti imperfecti.⁊ ſic videatur adaptari ad tempus preſens.tamen adaptatur etiam ad futurum vt.d.§.veriſimile.⁊.d.l.cum certus.⁊ in.l.verba equiuoca interpretantur in futuro ſignificatu nō in preterito: prout dicit Jmo.in.c.ſi.de conſtitu.

q ¶ Et pōt ex predictis etiā ſummi rñſio ad alia circa hoc in ꝯriū adducta ſuper quibus nō aliter inſiſto: qr nō facio in hoc medio principale fundamentū. Sed in exceptione preſcriptiones de qua. ſ. late diſcuſſum eſt. Nam. ſ. dicta exceptio preſcriptionis militat: ēt vbi ſtatutū vendicat ſibi locū ⁊ ēt ſi ſcripta eſſet recognita vt ſuperius dictū eſt. Et ꝑ ꝯñs nō eſt opus inſiſtere ar. dicta ſcriptura ipſa priuata ꝓbet ꝑ teſtes ꝙ fuerit ſcripta manu dicti Venantij qui dicit fuiſſe auctor dictoꝝ ꝯuentoꝝ. Ex quo vt dictū eſt q̄rūcunqȝ ꝓbet ſcriptā fuiſſe manu illius nō releuat ꝓbantez. Lȝ in vō illi teſtes nō releuarent ēt vbi nō obſtaret exceptio pſcriptionis qr vt teſtes ꝓbant plene ꝙ ſcriptura ſit ſcripta manu talis requirit ꝙ teſtes fuerint pñtes ipſi ſcripture ꝓut volunt doc. in. c. ij. de fide inſtru. ⁊ vr̄ velle ēt Jmo. in. l. nuda ratio ff. de dona. Quinimmo velle vr̄ ibi bar. ꝙ ēt ſi teſtes deponant vidiſſe ſcribi ſcripturam manu talis debitoris ſi nō ſe ſubſcripſerāt nō ꝓbant plene ꝙ ⁊ notat bar. in auc. ſi ꝯtrus C. de fide inſtrumentorum. ⁊ Bal. ⁊ poſt Nico. de matra. in auc. ſed nouo iur. C. ſi cer. pet. ⁊ in rub. C. de fide inſtru. Lȝ hoc nō tranſeat ſine dubitatione: ſȝ hoc nō cōtingit in caſu noſtro: qr teſtes deponentes ſuper hoc nō fuerunt preſentes ſcripture ſed ſolū deponunt ꝙ recognoſcunt litterā eſſe ſcriptā manu dicti Venantij: in quo doc. cōcordant in. ſ. allegatis iuribus ꝙ tales atteſtationes nō faciunt plenā fidē de quo etiā per Barto. in. l. admonendi. ff. de iureiur. ⁊ per eum ⁊ Bal. in. l. ſcripturas. C. qui potio. in pigno. habeant: ⁊ de quo etiā in. l. cōparationes. C. de fide inſtru. Cōcludendum eſt igitur ex iam dictis partes iudicis eſſe in pronunciando male ſentētiatū ⁊ bene appellatū ꝓut. ſ. Laus deo.

¶ An ſtante ſtatuto ꝙ contra inſtrumentū guarentigiatū non poſſit opponi aliqua exceptio poſſit opponi exceptio implementi non ſequuti ex parte agentis.

¶ Conſilium. ccxcvij.

In noīe dñi noſtri ieſu xpi. ¶ In ꝯſilijs deciſiuis iſtruūt pleriqȝ maiores noſtri reddendā eſſe cōſultationē deciſiuam abſqȝ iurium rationum ⁊ auctoritatū allegationibus prout tradit Specu. in ti. de cōſilij requiſiti. ver. porro ⁊ in titu. de allegationibus. ⁊ diſputationibus. §. porro. ⁊ Panor. in ſuo cōſilio. ij. ꝙ incip. dum eſſet materia queſtionis. ⁊ facit ꝙ notat Spec. in titu. de ſenten. §. qualiter verſi. verum ⁊ Jo. and. ⁊ Pano. in. c. ſicut extra de re iudi. ⁊ ita vidi hoc tempore quandoqȝ obſeruatum. ⁊ lȝ nō intendā penitus dictā doctrinā amplecti: prout nec mei moris eſt tñ breuior ero q̄ ſi cōſiliū nō deciſiuum redderem in ſimili ꝯſultatione fretus in parte dicta doctrina ⁊ attenta paucitate mercedis ⁊ nuncij inſtantia.

a ¶ Deueniēdo itaqȝ ad rē ipſam viſis ⁊ diligenter diſcuſſis actis huius cauſe ad me tranſmiſſis. ⁊ ſtatutis pluribus ad materiā faciētibus ⁊ allegationibus vtriuſqȝ partis vna cū ſcripturis cauſe ad me delatis. Primo ponderandum duxi pronunciā iudicis a qua pronuncia extitit appellatū ꝓnunciauit enim iudex qr declarauit ſtantibus rebus prout ſtant dictū preceptū nō potuiſſe neqȝ poſſe de iure fieri. d. Rayneriо dictis nominibus de obſeruando ꝯtēta ī dicto inſtro ſm petita ⁊c. que ſnīa pōt pati duplicē itellectū: vnū ꝙ nō poterat fieri tunc dictū preceptū: ita ꝙ ille īfinitiuus poſſe referat ad tempus preſens ⁊ potuiſſe ad tēpus preteritū vt ſic ſit ſenſus ꝙ dictū preceptum nō potuerit tunc fieri niſi fierent in cā ꝓbationes quaſi forte actoris haberent ꝓbare ſe impleuiſſe cōtractū ex parte ſua attento ꝙ opponit ꝙ nō fuit impletus ꝯtrus ex eoꝝ parte. ⁊ regula eſt ꝙ qui nitit ex ꝯtu repellit ſi ipſe prius nō impleuit. l. cum ꝓponas. C. de pac. ⁊ l. iul. §. offerri de act. emp. ⁊ l. quero. §. inter locatorē loc. que regula militat ēt ſtante ſtatuto ꝙ iſtrū habeat executionē paratā ⁊ aduerſus illud nequeat exceptio opponi prout notat bal. in. l. ex predijs de euic. ⁊ in auc. preſente. C. de fideiuſ. Ad h̄ ꝙ per eundē in. l. ſi cauſā. C. de exe. rei iu. ⁊ ꝙ per Bar. in. l. eū qui ita. §. qui ita de ver. ob. ꝓut latius ⁊ eleganter ſuper hoc inſtetit allegans pro pte agentiū: ideo nō inſiſto: ⁊ tunc dicta pronuncia eſſet interloquutoria nō habens vim diffinitiue ⁊ qr appellatio ab interloquutoria ſimplici eſt iuſtificāda ex antiquis actis ⁊ ex cā grauaminis allegata in appellatione vt cle. appellāti de appel. vbi caſus ⁊ eſt expreſſum in ſtatuto tranſmiſſo ſub rub. de offi. cōſul. in appellationibus. Jdeo tunc ſolū iſte articulus eſſet diſcutiendus an ſcilicet dicta ſententia ſit iuſta vel iniuſta ex primis actis cū ſuper hoc an potuerit appellari nō video exiſtari cum de iur. ca. a qualibet interloquutoria pōt ex cā appellari. c. vt debitus de appel. ⁊ c. cordi eo. tit. lib. vj. cum ſi. licet de iur. ciui. aliud ſit ſed ius cañ. eſt ſeruandum in terra burgi qr non eſt de terris imperij ſed originaliter de terris eccle. licet fuerit tempore noſtro per eccleſiam alienata ad hoc notata in. c. j. de no. ope. nuncia. cum ſimili.

b ¶ Poteſt etiam ⁊ ſecundo. d. pronuncia intelligi ꝙ nō poſſit fieri dictū preceptū tunc in futurū cū allegaret dictū cōtractū ſuper quo dictū inſtrumentū emanauit eſſe cōtractū innominatū ⁊ cōſequenter eſſe locū penitentie iuxta. l. ſi pecuniā in prin. de condi. ob cauſā. ⁊ ex quo cōuentos penitebat dicebatur inſtrumentū nō mereri executionē: vnde pōt intelligi. d. pronuncia ꝙ etiā in futurum ſtante. d. pronuncia nō poſſit fieri preceptū pro qua interpetratione facit qr natura infinitiui eſt trahi ad omne tēpus no. per glo. ⁊ doc. in. l. v. §. ſtipulatio de ver. ob. ⁊ no. in cañ. cos. j. q. j. ⁊ in. c. ex litteris de ſpō. ⁊ Jo. an. in prohemio. ⁊ vj. ⁊ ſimiliter verbū poteſt ſui natura hȝ tractum in futurum. ff. de leg. ij. l. ſi ita quis in prin. ⁊ notat Bar. in. l. ſi ita de auro. ⁊ ar. leg. ⁊ in. l. qui rome. §. duo fratres de verbo. obli. ⁊ tunc qr non expectaret poſt ſe aliam ſententiam vt deberet cenſeri diffinitiua ſeu ſaltem habens vim diffinitiue: ideo tunc poſſet appellatio iuſtificari etiā ex nouis actis iuxta ea que habentur in l. per hanc de temp. in integ. reſti. ⁊ c. fraternitatis de teſt. ⁊ ꝙ no. per glo. in verſi. inanes in. c. ſi. de elec. lib. vj. ⁊ ꝙ per docto. ibi: ⁊ in. l. ꝙ iuſſit de reg. iur. ideo ſm hoc aliud eſſet officium meum q̄ ſm primam interpetrationē iuxta tenorem dicti ſtatuti de offi. cōſul. de appel. ⁊ qr poſſet probabiliter dubitari ne iſta ſecūdo modo iterpetrata inferret preiudiciū videtur poſſe etiā ex hac cauſa appellari. ar. l. a ſententia in prin. ff. de appe. ideo merita vtriuſqȝ cauſe ex nouis ⁊ antiquis non immerito ſunt ponderanda.

c ¶ Et ante omnia eſt premittendū ꝙ cōtractus initus inter dictas partes fuit ꝯtractus emptionis ⁊ venditionis prout verba aperte ſonant tam primi q̄ ſecundi cōtractus ⁊ a verbis nō eſt in dubio recedendū. l. nō aliter. ⁊ l. ille aut ille. §. cū in verbis de leg. iij. ⁊ l. j. §. is qui nauē de exerci. Nec ob. ꝙ reſeruatio dominij. ⁊ proprietatis eſt facta per venditorē in ſecundo inſtrumento ⁊ de natura cōtractus emp. ⁊ vendi. eſt ꝙ res vendita tradatur. Jta ꝙ ſi dominiū eſt penes tradentē transferat in emptorē vt no. in. l. j ff. de act. emp. ⁊ ⁊ per Bar. ⁊ doc. in. l. ſtip. ad diui. in prin. de verb. ob. adeo ꝙ ſi in venditione apponatur pactū ꝙ dñium nō trāſferat lȝ verba ſonent in cōtractu emp. ⁊ vendi. tamen nō reſultat emptio nec venditio. l. cum manuſata. §. ſi. ff. de contrahen. emp. Nā ad hoc pōt duobus modis reſponderi: vno modo ꝙ cōtractus empt. ⁊ vendi. fuit impletus ⁊ mandatus executioni ex parte vendētium per clauſulam precarij appoſitā in inſtrumento per quam cenſentur venditores liberati ab obligatione ex empto ⁊ obligati ex contractu precarij vt eſt glo. quā ſequunt Bar. ⁊ doc. ff. de pac. in. l. ab emp. ſ. verbo conſtituētur. Perfecto antē ⁊ nō impleto cōtractu venditionis potuerunt partes cōuenire vt dominiū ex nouo contractu temporaliter transferatur in ipſos vendentes penes eos manſurū donec eis fuerit integre de precio ſatiſfactum. Poteſt enim dominiū ex vna cauſa transferri in aliū ⁊ retranſferri poſtea in eum qui tranſtulit immediate vere vel ficte. l. ſingularia. ff. ſi cer. pet. ⁊ C. eo. ti. l. ſi ex precio. ⁊ l. ſi pro mutua: prout ⁊ dicitur circa poſſeſſionem in ſimili in l. interdum. ⁊ in. l. ſi rem aliquam de acquir. poſ. ⁊ per hanc viam omnia verba dictorū contractuū videntur ſtare proprie ⁊ cum virtute aliquid operandi.

d ¶ Verūtñ eſt ꝙ clauſula pcarij nō operat dictos effectus tranſlationis ⁊ retranſlationis ⁊ cōſequenter dñij cū dñiū ſine traditiōe nō transferat. l. tradit. C. de pac. qñ cōſtituēs ſe precario nomine poſſidere tunc temporis poſſidebat aſs ſecus vt doc. no. in. d. l. interdū. ⁊ in. l. ꝙ meo. eo. ti. Et propterea ad hunc effectū erat opus probare ꝙ dicti venditores tempore venditionis poſſidebant prout legitime probatū eſt in cauſa appellationis. Nō autē probatū nec deductū fuerat in primeua cauſa: ſed dato ꝙ probatū nō fuiſſet nō ꝓpterea vr̄ dicendū ex illo pacto ꝙ nō fuerit cōtractus emp. ⁊ ven. Sed potius cenſeretur fuiſſe deuentū ad illud pactū qr cōtrahentes ſaltē ipſi emptores putauerint dictā cōſtitutionem precarij verificari ⁊ operari effectum ſuum.

Secundo

Secūdo modo pōt rñderi ꝙ dictum pactū non eſt ꝙ dñiū non transferaṫ in emptores:ſed ꝙ emptores prius teneanṫ ſoluere preciū ꝙ̄ dñiū in eos trāſferaṫ:ſ; ꝙ ſoluto pcio ex tūc trāſferaṫ ſeu trāſferri debeat dñiu; in emptores:nec eſt hoc alienū a nā emptiōis ꝛ vēditiōis ꝙ vnus prius teneaṫ implere ꝙ̄ alter ꝛ poſſet ita ēt interpetrari cl'a pcarij ſi vba que ſubintelliguntur ſub dictiōibus ꝛc.nō repugnāt.ſ.ꝙ cenſeanṫ ſe pcario noīe poſſidere.ſc; ſoluto pcio vt ſic ſequentia declarēt pcedentia qualitercūq; aūt intelliganṫ vno mō vel altero eſt intrepide ꝯcludendū ꝙ cenſeaṫ ꝯtus emptionis ꝛ vēditiōis a nō ꝯtus innoiatus:ita ꝙ nō ſit locus penitentie cū nō obſtet.d.l.cū manuſa.cū loquaṫ qñ pactū de non transferendo dñiū ſimplr interponiṫ ꝛ nō ꝯualeret ſe quereṫ ꝙ ſi in ipſo ꝯtu aſſignareṫ vēditori dilatio ad trāſferendā poſſeſſionē vel dñiū nō reſultaret emptio vl' vēditio ꝙ eēt deriſoriū.Jtē ꝙ nequaꝙ̄ ſit loc⁹ penitētie ex alio deducit.Nā interuenit ꝯtus nominatus ſtipulationis.ꝛ ꝓpterea ceſſat penitētia que non vendicat ſibi locum in ꝯtibus nominatis.l.ſicut.C.de actio.ꝛ obli.ꝛ in.l.petēs.C.de pac.ꝛ in.l.ariſto de dona.ꝛ no.in.d.l.ſi pecuniā.ꝛ in.l.j.C. de pac.ꝛ ꝓpterea oīno ruit illud fundamētum reorū allegātium ꝙ ex natura ꝯtus noiati ſit locus penitentie.

e ¶Eſt admodo videndū an ſit locus alteri allegatiōi fundamētali.ſ.ꝙ petētes executionē repellanṫ:eo q2 nō impleuerint ex pte ipſoꝝ.Et ꝑfecto ex deductis in cā appellationis ꝓbaṫ ſatis aperte ꝙ dicti vēditores ipleuerūt mediāte ꝯſtōne pcarij cū ꝓbeṫ p pſes teſtes ꝙ dicti vēditores ipē dicte vēditiōis poſſidebāt dicta bōa vēdita:itaꝙ̄ militat theorica gl.ꝛ doc.in.d.l.ab emptiōe:ꝓbaṫ ēt p teſtes ꝙ dictus Baptiſta vnus ex dcis emptoribus habuit actualē poſſeſſionē dictoꝝ bonoꝝ poſt dictā vēditione;.ꝛ pleriꝗ deponunt eſſe de alijs emptorib⁹ l; nō multū ꝑfecte ſaltem reſpectu ipis. Et l;.p pte vendentiū dicaṫ nō eſſe trāſlatū dñiū ꝙ eſt trāſferendū ex pte vēditorū:put.ſ.dictū eſt nō refert eo q2 voluntate ementiū expreſſa conuentiōe id actū fuit.Preterea trāſferendū eſt dñiū vel quaſi qñ eſt penes vendētem ꝛ nō alī vt hꝫ in.d.l.j.de act.emp.ꝛ i.l.ſi traditio.C.eo.ti.ꝛ in.d. l.ſtipu.nō diui.Alī ſecus vt dcis iuribus.ſ; nō apparet ex actis ꝙ dñiū vel quaſi fuerit penes vēditores merito ſatis eſt ꝙ doceaṫ de traditiōe ꝛ hꝯ clarū forte ſi appellatio iuſtificanda veniret ex nouis actis in quā partē inclino ꝑſuppoſito aūt ꝙ ſententia fuerit mere interlocutoria ꝛ ſic nō poſſit iuſtificari appellatio ex nouis actis.

f ¶Duo ſunt ponderāda pro pte appellantium vnum ꝙ in primo ꝯtu dicti vēditores fuerūt ꝯfeſſi ꝛ ꝯtenti ſe habuiſſe ꝛ recepiſſe pciū integru; ꝛ ſub dictiōibus ꝛc.eſt veriſilē ꝙ fecerunt refutationē ꝛ pactū de nō petēdo:q2 hec ſolēt ſeq poſt cōfeſſionē de recepto ꝛ ſub dictionibus ꝛc.ſolēt cōprehendere ea que ſolent annecti:vbi interſerunt dicte dictiones vt per Bar.ꝛ doct.in.l.gallus.§.idē credendum de lib. ꝛ poſthu.ꝛ dicta ꝯfeſſio cenſeṫ fcā ſpe future pmiſſionis ꝗ immediate emanauit qñ cēſeaṫ recepiſſe inſolutū illam obligationem factā per ſolēnem ſtipulationem in ſequēti inſtrō ꝛ ſic cenſeanṫ recepiſſe ex cā emptionis ꝛ conuertiſſe indebitum ex cā ſtipulationis prout quaſi in terminis voluit bar. poſt Jaco.de are.in.l.pe.§.ſi vir.ff.ſolu.ma.ꝛ l; Bal.ꝛ ang. in ea.l.§.ſi mulier.tñ Bart.melius ꝛ ſubtilius loquiṫ prout dicit Jmo.in.d.§.ſi vir.Nec eſt tutum indeciſiuis a ſententijs Bar.recedere.ꝛ in caſu iſto vꝫ deduci efficacibus rōnibus ꝛ maxie tenēda eſt eius ſnia in caſu nrō ſi emanauit primo loco refutatio ꝛ pactū de vlterius nō petēdo put arbitror ꝙ cōprehēdaṫ ſub dictionibus ꝛc.Nam ſtāte maxime virtute iuramēti ꝙ eſt ſeruādū.c.cum ꝯtingat cū ſi.de iureiur.ꝛ hꝫ vim vt actus valeat put melius valere pōt.l.cū pr. §.filij mrēs de le.ij.itaꝙ̄ ſit ſenſus dictoꝝ ꝯtruū ꝙ cēſeanṫ recepiſſe ex cā vēditiōis ꝛ pmiſiſſe amplius nō petere dcm̄ pciū ex.d.cā:ꝛ hꝯ pp ſtipulatione; ꝗ immediate ſubnectiṫ.ꝛ ſic in effectu cā vē.cenſeṫ trāſlata in cām ſtipulatiōis ſeu p ſtipulationē nouata put alī ꝯtingit in.d.l.ſingularia.ꝛ i.d. l.ſi ex pcio.ꝛ.d.l.ſi ꝓ mutua hꝯ qdē nō cadebāt in termis q̄bus loquiṫ bar.ꝛ Bal.pe qbus.ſ.vñ ſaltē in caſu nrō ꝓcedat ſnia bar.ꝛ facit ēt ſi dicta ꝯfeſſio ꝛ refutatio nō hrēt iſtū effectū non vꝫ ꝙ quicꝙ̄ hēat operari cōtra.l.ſi qñ de leg.j.ꝛ c.ſi papa de pui.lib.cū ſi.itaꝙ̄ obligatio ad preciū que erat reſpectiua ad rei traditionem amplius non ſubſiſtit:ſ; ſubſiſtit debitum ex ſcdo inſtrō ꝙ videṫ de ſe ſimplex.ꝛ maxime attēto ꝙ debitum ex cā emptionis non erat in die;ꝛ in ſtipulationē ꝛ fcā in die:ita ꝙ pōt cēſeri dilationē iſtā quo dammō cōpenſari cū eo ꝙ pmū debitū purū nō erat exigibile aduerſario niſi prius impleuerit:ꝛ ſic poſtea ꝙ̄ in vno grauaṫ in alio releuaṫ ꝛ ecōtra:ar.l.eum qui in pn.ff.de iureiur.ꝛ ſic poſt finē triennij cenſeaṫ actū ꝙ dicti emptores teneanṫ ſoluere pcīū ēt ſine vlteriori implemento faciendo pius p dictos venditores:ꝙ plurimū vꝫ de mēte ipſoꝝ ꝯhētiu; attenta reſeruatiōe ꝗ ſit in dicto ſcdo inſtrumēto ꝛ cl'a pcarij appoſita in pmo inſtrō in dcis notatis per gl.ꝛ doc. in.d.l.ab emptione:pro quo etiā facit q2 in ſcdo inſtrō dicti emptores fuerunt cōfeſſi ſe eſſe veros ꝛ legittimos debitores dictorum Cecchi ꝛ Marij in tota integra quantitate. Debitor aūt ꝓprie loquēdo cenſeṫ is qui poteſt exceptione repellere aduerſariū:l; vere ſit obligatus.l.debitor.ff.de verb.ſig.ꝛ facit.l.fideiuſſor obligari.§.fideiuſſor de fideiuſ. vnde ſi venditores potuiſſent repelli exceptione:quia non impleuerint ipſi emptores non fuiſſent veri ꝛ legittimi debitores prout eſſe fatentur.

§ ¶Scdo eſt ponderandum ꝙ ſtatutū de executione inſtrumentoru; guarētigie diſponit ꝙ ſi debitor in inſtrō guarentigiato marcus cōpareat d; iudex ſtatim precipere eidem ꝙ ſoluat ꝛ det creditori id qō i inſtrō ꝯtineṫ.j.x.dies ꝯtinuos ꝛ poſtea ſubdit ꝙ debitor intra dcōs.x.dies poſſit opponere exceptiones quas ſtatutū pmittit ꝛ poſtea in ſtatuto ſubditur ꝙ iudex nō intelligat nec audiat debitorē citatu; nec aliquē ꝓ eo cōparentē agēdo vel defendēdo:ſ; ſtatim precipiat ꝛc.Et poſtea formalr ſubdit ꝛ pſīa capl'm i qualibet pte ſui ſi pciſum ꝛ integralr obſerueṫ per iudicem dñi ptatis ſicut iacet ꝛ lrā ſonat.Eſt aūt lralis intellect⁹ ſimplex ſon⁹ verboꝝ ꝛ ꝯ nō indigens interpetre.d.Bal.in.l.oēs ppli de iuſti.ꝛ iu.ꝛ Pe.de ancha.in repetitiōe.c.canonū in vltima.q.pncipali col.xxvj.ꝛ virtus dictorū verboꝝ ꝙ ſtatutum ſit pciſum hec eſt ꝙ adeo ſit formatū vt nullo mō poſſit ab eo recedi dicit Bal.in.d.l.ſi cām de executione rei iu. quātofortius eſt formalr obſeruandū vbi dicte cl'e concurrunt ꝛ etiam ꝙ integralr obſerueṫ facit qō notat Bald.in auc.ſi qua mulier de ſacroſan.eccle.ꝛ in.l.pcibus.C.de ipu. ꝛ Panor.in.c.cū apl'ica de his que ſiūt a plato ſine cōſenſu capituli ꝛ idē Bal.in.l.nō dubiu;.C.de.ll.ꝛ in.l.ij.de cōdi. inſer.Et ideo cu; dictū ſtatutū.ſ.in duobus locis ſpecifice dixerit ꝙ reo cōparente ſtatim debeat ſibi fieri pceptum de obſeruādo ꝛc.ꝛ ad nullā exceptione; vel defenſionē amittatur ante dictū pceptū ſ; exceptiones que pmittunṫ opponi reſeruenṫ opponēde ꝛ ꝓbande.j.x.dies ſtandum eſt in hoc dicto ſtatuto vt ſic ſerueṫ vt iacet ꝛ lrā ſonat ꝛ obſerueṫ integraliter ꝛ ſit pciſum ꝛ iō ſiue cōpeteret.d.exceptio ſiue non debebat fieri illud pceptum ꝛ poſtea reſeruari exceptio ſi ꝗ cōpetebat facit q2.l.ꝯtrūcuꝙ̄ dura eſt ſeruanda.l.proſpexit ff.qui ꝛ a qbus ꝛ in caſi.ſcriptum eſt in.l.alī in.l.ſcriptum eſt.vj.q.iij.maxime vbi vigēt in ſtatuto cl'e ſupradicte ꝙ ſit preciſum ꝛ ſaltem vbi nō agiṫ de magno pꝯiudicio prout eſt ꝙ exceptio opponaṫ ante pceptum vel poſtea ꝛ maxime q2 durius eſt ꝙ fiat pceptū ei ꝗ ſoluit vel ꝗ hꝫ pactū de nō petendo vel habet exceptionem falſitatis ꝛ ſic conueniṫ ex falſo inſtrō quā ſi ſit pceptū ei qui ē tutus eo q2 nō eſt ſibi impletū ex altera pte maxie q2 ꝛ ſi nō repelleret agente; hꝫ viam paratam ad cōſequendum ſuum debitum.

h ¶Si ergo ſtatutu; illud ſtatuit in illis exceptionibus que non minus iuuant.ꝛ in quibus videtur maior ratio maxime in exceptione ſolutionis ꝛ falſitatis que eneruāt penitus intentionem agentiu; cu; cōcludant actione; non cōpetere ꝛ ſine actione vel iure petendi nemo experiaṫ.l.ſi pupilli.§. videamus.ff.de nego.geſt.ꝛ vbi eſt eadem vel maior ratio ſibi idē ius.l.illud ad.l.aq.ꝛ.l.a titio de verbo.obli.nec pdictis obſtat ſi dicaṫ ſi ſtatutum ad litteras intelligereṫ vt iacet ꝛ eſſet preciſum:vt.ſ.ponderatu; eſt.Non poſſet opponi ēt huiuſmodi exceptio etiam.j.decēnium cuius cōtrarium.ſ. deductum eſt:ergo predicta nō procedant reſpōdeṫ ꝙ non eſſet abſonum tenere ꝙ dicta exceptio non poſſet opponi:ꝛ licet doc.dicant ꝙ licet ſtatutum diſponat ꝙ nulla poſſit opponi exceptio aduerſus inſtrumentum guarentigiatum nihilominus opponi poſſit exceptio que prouenit ex natura cōtractus tamen non ita dicūt quādo viget dictū ſtatutū ꝛ etiam cōcurrit aliud.ſ.ꝙ ſit preciſum ꝛ ſerueṫ integraliter ꝛ ſicut lrā iacet prout diſponit in caſu noſtro.

i ¶Conſtat eni; ꝙ duo ſimul iūcta plus operanṫ ꝙ̄ quodlibet de per ſe auct.itaꝙ̄.C.cōmunia de ſucceſ.ꝛ.l.excuſantur in prin.cu; concor.ff.de excu.tuto.nihilominus ꝓnunc iſtud nō firmarē:tñ bene firmādum eſt ꝙ nō ſit ſupſedēdū

ſnī precepto faciēdo propter hmōi exceptioneʒ ſed ſi poteſt opponi de hmōi exceptione ſit iudicandū prout de exceptio nibus que in ſtatuto exprimunt̄ procedēdo de ſimilibus ad ſimilia arg.l.non pnt.ff.de.ll.ꝛ.c.inter ceteras de reſcri.cuʒ ſi.attento ꝙ vt dixi non agit̄ de magno preiudicio ꝛ al's rei perij hoc in ſimili ſirmare excellētiſſimum doc.d. Nicolauʒ de canario qui ſua tempeſtate fuit primarius aduocatus in marchia anchonitata in quodā ſuo tractatu de guarentigia vbi expreſſe decidebat ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ ꝯ inſtrumētū gua remigiatū nō poſſit opponi niſi talis ꝛ talis exceptio ꝗ̄ exceptiones noiatim pmiſſe a ſtatuto diſponat̄ ꝙ ꝓbent.j.certum tpꝰ:puta.j.x.dies.ſi poſtea ꝯtingat ꝙ opponat̄ aliqua exceptio de non noiatis in ſtatuto ꝛ poſſit aliquo reſpectu opponi ſm doctrinā bar.in.l.j.§.deniqꝫ.ff.qꝺ vi aut clam.ꝛ Bal.in.l.ita nobis pudoꝛ.C.de adul.ꝛ canoniſtarū in.c.itē cū quis de teſti.ſpo.ꝛ in.c.ex pte el ſcdo de offi.deleg.dicte exceptiōes debebunt ꝓbari.j.tpꝰ ſtatutariū:ſʒ illud tpꝰ ſit in ſtatuto pꝰfixuʒ exceptiōibus ab ipſo ſtatuto pmiſſis ꝙ de directo facit ad terminos nr̄os. Ex qbus oibus ſine pluri diſcuſſione cōcludo ptes iudicis eē in ꝓnunciando bn̄ appellatū ꝛ ꝓuocatū ꝛ male fuiſſe iudicatum. Et victū victori cōdemnando in expēſis. ꝛ qꝛ ēt appellatio ab interloquuto ria iuſtificata per ſnīam iudicis ad quē deuoluit negocium pͥncipale ad iudicē ad quē ſi a ſnīa ipſius non extitit appellatuʒ:iō pte inſtante hēbit ipſe iudex ad quē ꝓcedere ad faciendum dictum preceptum. Nec ſupradicte cōcluſioni obſtat ꝙ appellatio nō repit̄ interpoſita corā iudice a quo qꝛ ſup hoc expꝰſſe ꝓuidet ſtatutū.ꝛ ēt ꝓuidet ꝙ teneat citatio ꝑ baiuluʒ facta ēt ſi de cōmiſſione nō appeat. Laus deo.

¶ Que ſit natura alternatiue poſite inter plures conditio nes deficiente primo gradu ſubſtitutionis quo caſu admittatur ſm loco ſubſtitutus.

¶ Conſilium. ccxcviij.

In nomine dn̄i noſtri

1 Jeſu xpi. ¶ Dn̄s labia mea apiet ꝛ ſpūſſanctus illuminet intellectū vt veraʒ teſtatricis intētionē dignoſcere valeā cuius iterū nō redit arbitriū vt dicit imperatoꝛ in.l.j.C.de ſa. ſan.eccl.marie cū ꝯ ſer rubertū plures ſolēnes doctores cōſuluerint quorū ꝯſiliorū copiam vidi ꝛ legi.vʒ.d.Joānēſba ptiſta de ſaxoferrato.d. Antonius nucciarellus de pēſauro. do. Andreas.ꝛ.d. Venātius ꝛ in fauoreʒ ſer Ruberti facte fuerint ſolēnes allegationes per quēdā pſtantiſſimū doctorem. Et viſis vbis teſti ꝛ ſubſtitutiones diligēter cōſiderata pmo aſpectu ex plurimis videbat̄ dicēdum dictū ſer Rubertū nō poſſe admitti ex ſubſtitutiōe pdicta attēta.ō.dicta caſus ꝯtingētia. Prio nā ipſe alternatiue eſt inuitatus ſub triplici cōditione. Prima ſi Joānes nō habitauerit vel poſt mortē Joānis filij ipſius nō habitauerint vel poſt mortem ſcʒ filioꝝ Frāciſca ꝛ Antonia neptes noluerint habitare:ſʒ regulā habemus ꝙ lʒ ad veritatē alternatiue ſufficiat alterā ptē eſſe verā.l.hec vba ille aut ille.ff.de vb.ſig.ꝛ.l.ſi heredi plures cū ibi notatis.ff.de ꝯdi.inſtit.cū ſimi. Tamē quādo volūtas diſponentis nō poteſt veriſiꝉr verificari in qualibet pte alternatiue tūc diſiuncta ponit̄ pro cōiuncta ad hoc tex.in.l.ſi is qui ducēta.§.vtrū verſi.idē ſi pater.ff.de rebus dubijs.ꝛ ibi hoc tenet bar.vbi alternatiua poſita inter pſonas qbus facta erat ſubſtitutio reſoluit̄ in cōiunctam ex mēte teſtātis.ergo eadē ratione dʒ reſolui poſita inter cōditiones ꝓut eſt in caſu nr̄o ꝛ in ſpecie quādo eſt poſita inter cōditionem eſt caſus in.l.generaliter in pͥncipio.C.de inſtitu. ꝛ ſubſtitu.ſub ꝯditione fac.ꝛ in.l.lutius lutima.ff.de hr̄di. inſtituen. Sed in caſu noſtro volūtas defuncti non pōt veriſimiliter verificari in qualibet parte alternatiue. ergo reſoluitur in cōiunctam.ꝛ ſic reqꝛitur concurſus oium conditionum copulatarū:vt in.d.l.ſi heredi plures.ꝛ in.d.§.vtꝝ. ꝛ ibi per Barto.cum ſimilibus. Igitur cuʒ defecerit prima conditio:qꝛ Joānes habitauit licet alie eſſent verificate videtur deficere ſubſtitutio ſer Ruberti:ꝙ autem non poſſit veriſimiliter verificari in qualibet parte alternatiue videtur oſtendi:qꝛ al's intelligendo alternatiue ſi Joannes non habitaſſet ꝛ eius filij ꝛ dicte neptes voluiſſent habitare ꝛ ſic voluntati teſtatoris parere diceremus ſer Rubertū admitti ꝛ filios ꝛ neptes etiam excludi ꝙ eſſet abſurdum ꝛ inconuenienes quem odio primi heredis cōtra non parentis excludi contra regulam nō debet de regu.iur.cum materia.ꝛ in.l.ſi quis in ſuo de inoffi.teſta.ꝛ.l.ſancimus.C.de pe.nec eſt veriſimile teſtatorem hoc voluiſſe: igitur non dicendum.l.tale pactum in ſi.ff.de pac.ergo dicamus ꝙ alternatiua reſoluat̄ in ꝯiunctam ratione euitande dicte abſurditatis.l.non abſurdum.ff.de bo.lib.ꝛ ſic ſer Robertum excludi cuʒ nō fuerint omnes conditiones verificate.

a ¶ Secūdo pͥn.h vꝛ probari.nā vt dictuʒ eſt ſer Robertus ſub triplici ꝯditione fuit vocatus pͥma ſi Joānes nō habitauerit ꝛc.ꝛ iſta euanuit.ſecūda ſi poſt morteʒ Joannis filij naſcituri nō habitauerint.ꝛ iſta nō euenit qꝛ filij nūqꝫ nati fuerūt.ꝛ ſic nō potuerūt eē in mora nō habitādi cū nō fuerint in rerū nā.l.ſi penum.ff.qn̄ dies leg.ce.ꝛ not.in.l.qꝺ te cum mā.ff.ſi cer.pe. Tertia fuit ſi poſt mortē filioꝝ Frāciſca ꝛ Antonia nō habitauerint ꝛ hic caſus nūqꝫ euenit: qꝛ ex quo filij nō fuerūt nati nō pōt dici aliqd poſt eoꝝ mortē factū:qꝛ ꝑuatio pſupponit habitū.l.x.cū mā.ff.de vb.obli.c. ad diſſoluēdū extra de deſpō.impu.ſʒ euenit alius caſus ꝙ filijs non natis dicte neptes voluerint habitare qui quideʒ caſus nō fuit ꝓuiſus a teſtōre ergo remanet in diſpōne iuris cōis.l.cōmodiſſime.ff.de lib.ꝛ poſthu.ꝛ.l.ſi cū dotē cuʒ ibi no.ff.ſo.matri.c.ſuſceptū de reſcrip.in.vj.ſed dē iure cōmuni dʒ venire hr̄s ſcriptus a dicto Joāne igitur ꝛc. Faciūt no.per Cy.in.l.ꝙ fauore de.ll.ꝛc. Sed poſito ꝙ eſſemus in dcis dubitationibus ꝛ defecerit fideicōmiſſum in pſona neptium adhuc dico ꝙ ſer Robertus dʒ admitti.nā claruʒ eſt ꝙ dicte neptes fuerūt vocate ꝑ fideicōmiſſum ꝛ ſubſtitute nō ſolum filijs Joānis ſed ēt Joāni non natis filijs.

b ¶ Unde eſt aduertēdum ꝙ qn̄ ſūt plures gradus in ſubſtitutione an ſi deficiat pͥmus gradus admittatur ille q eſt in ſecundo gradu quattuoꝛ caſus pn̄t cōſiderari. Primus eſt quando ambo ſimpꝉr ſunt ſubſtituti vulgariter.ꝛ tunc lʒ primus deficiat tamē ſecundus admittitur ex vulgari dummodo vulgaris non expirauerit ꝛ poſſit locum hr̄e. Et hic eſt ꝓpꝛie caſus in.l.ſi titius.ꝛ in.l.cohr̄des in pͥn.ff.de vulg. ꝛ pupil.ꝛ ibi no.doc.ꝛ in locis.j.allegandis in his nō eſt caſus noſter:qꝛ ſumus in fideicōmiſſaria ꝛ nō in vulgari.

c ¶ Secundus caſus eſt quādo ambo ſunt pupillariter ſubſtituti tam primus qꝫ ſecūdus. Et tūc ſi deficiat pͥmus gradus defecit etiā ſecūdus:qꝛ ſpes ſubſtōnis pupillaris non trāſmittitur ꝛ hic eſt caſus in.l.qui habebat.ff.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ ita illum tex.intelligunt ibi glo. Bart. Bal.ꝛ Paul.de caſt.ꝛ magis cōiter docto.ꝛ Pau.de caſt.ꝛ in.d.l.quādiu.ꝛ h̄ non eſt caſus nr̄ : qꝛ nō ſumus in pupillari. Preterea vt ibi dicunt Bar. Jmo.ꝛ doct.ibi defecerat cōditio ſecundi gradus:qꝛ ꝛ pupillaris expirauerat aduenīēte pubertate ꝛ etiā tacita vulgaris.ꝛ ideo ſecundo loco ſubſtitutus non poterat admitti nec ex expreſſa pupillari nec ex tacita vulgari:ita etiā intelligit Jo.de Jmo.in.d.l.qꝫdiu.ꝛ Bar.in ſuo conſil. incipien.quidam nomine meus facit ꝙ ipſe no.in alio cōſi. ꝙ incipit quidam nucarellus. ſed in caſu noſtro ꝯditio ſub qua ſer Robertus eſt ſubſtitutus non defecit immo verificata eſt:ex eo qꝛ neptes noluerunt habitare.ꝛ ſic clare eſt reſponſum ad.d.l.qui habebat.

d ¶ Tertius caſus eſt quando primus eſt ſubſtitutus pupillariter ꝛ eidem alter eſt ſubſtitutus compendioſe ꝛ tunc h̄ caſu ſi defecit ſubſtitutio pupillaris ꝛ querit̄:an ſecūdo loco ſubſtitutus poſſit admitti dʒ diſtingui:ꝙ aut pōt habere locū vulgaris cōprehēſa ſub compendioſa:qꝛ nō ſit adita hr̄ditas per primū.ꝛ tūc ſecundus admittit̄ : qꝛ pͥmo gradu ſubſtitutus pempto admittit̄ ſequēs vt in.l.qꝫdiu.ff.de acqui.here.la.iij.vbi ita ꝙ ꝑ illū tex.ꝯcludit Bar. Bal. Ang. Jmo. Pau.de ca.ꝛ oēs:aut nō pōt habere locū vulgaris vꝉ qꝛ ꝑ primū fuerit adita hr̄ditas vel qꝛ ſcdo loco ſubſtitutus fuerit tm̄ vocatus per fideicōmiſſuʒ ꝗ nō cōprehēdit vulgarem vt declarat bar.in.d.l.centurio.ꝛ doc.in.d.l.precibus.ꝛ in.c.ſi pater de teſt.in.vj.ꝛ tunc ſi deficit pͥma ſubſtitutio directa pͥmi ſubſtituti deficit etiā fideicōmiſſaria per quam ſecūdo loco quis eſt ſubſtitutus pͥmo ſubſtituto directe: qa tunc ſecundo loco ſubſtitutus non pōt venire ad hereditatem aſcriptaʒ primo ſubſtituto niſi pͥmus ſubſtitutus fuerit heres:qꝛ aliter nō poteſt reſtituere hr̄ditateʒ per fideicommiſſum.l.apud iulianum.§.idē iulianus.ꝛ.l.ita tamē.§.qui ſuſpectum.ff.ad trebel.ꝛ ita determinat Barto.ꝛ ſequuntur docto.in.d.l.qui habebat.ꝛ hic etiam non eſt caſus noſter: quoniam neptes ſubſtituta Joāni fuerunt ſubſtitute etiam per fideicōmiſſum cuius ꝯditio verificata fuit.ꝛ ſic fuerunt vocate ex fideicōmiſſaria ꝛ etiam poſtea ſer Robertus fuit

etiam

etiam vocatus ꝙ fideicommiſſaria.
e ¶ Quartus ⁊ vltimus caſus eſt quando tam primo loco ſub‍ſtitutus ꝙ̃ ſecũdo loco ſubſtitutus erãt vocati ex fideicom‍miſſaria ⁊ h̃ eſt caſus noſter: vt.ſ.eſt oſtẽſum. ⁊ tũc ꝙ̃ꝙ̃ de‍ficiat p̄mus gradus ſecũdus admittit̃ loco p̄mi: q2 cũ fidei‍cõmiſſum remaneat penes p̄mum heredẽ cũ onere reſtituẽ‍di. ⁊ ſic dꝫ reſtitui ſcḋo loco ſubſtituto.l.vnica.§.p ſecũdo. C.de cadu.tol. ⁊ ita decidit bar.in.d.l.ꝙ̃diu ⁊ ſequit̃ Bald. deciſionẽ bar. ⁊ illã cõmendat ſequtur etiam Ange.dicens ſe ita ꝯſuluiſſe.idẽ Jo.de imo. ⁊ Pau.de ca.dicens ꝙ habuit queſtionẽ de facto. ⁊ ꝙ ita ꝯſuluit ⁊ refert ꝙ ita etiaꝫ cõſu‍luerunt ambo Raphaeles ⁊ tenẽt etiaꝫ doc.maxime moder‍ni in.d.l.q habebat. Et ex his remanent ſoluta.v. ⁊ vlti.rõ‍nes ⁊ ſm̃ p̄dicta intelligi declarari ⁊ limitari debẽt dicta io.an. ⁊ Oldra. ⁊ alioꝝ conſi.relatorum in conſilijs redditis ꝯ̃ dictum ſer Robertum als eſſet cõtra cõmunem opi.a qua in conſulendo ⁊ iudicando non eſt recedendum per ea que dicit Bal.in.l.ſi.C.de pena iu.qui male iu. Ego Bartholo‍meus ſozzinus de ſenis.

¶ Subſcriptio.

Cor mundum crea in me deus ⁊ ſpiritum rectũ innoua in viſceri‍bus meis vt inter tot varias ⁊ ꝯ̃rias opi.alio‍rũ doctiſſimorũ virorum qui ſup cã premiſ‍ſa rñderũt vt preferſ ac etiã ipſe legi diſcer‍nere valeã veriorẽ ⁊ illi adhereã. Teſtor deũ ꝙ diligẽter ex‍minatis oĩbus q̃.ſ.narranſ in cã ⁊ demũ diſcuſſis intra me ipſum rõnibus inſertis in ꝯſilijs redditis ꝯ̃ ſer Robertũ. Cõtraria pars mihi tã de rigore iuris ꝙ̃ de equitate viſa eſt oĩno verior ⁊ tenẽda.ſ.p ſer Roberto quã tenuit ſupraſcri‍ptus excellentiſſimus ⁊ ſubtiliſſimus doctor.d.Bartholo‍meus ſozzinus mihi frater honorãdus ⁊ abũde cõfirmauit cõfutando etiã rõnes in ꝯ̃rium adductas. Occurrebãt mul‍ta pro ſer Roberto que letatus ſum idẽtidẽ occurriſſe dñõ Bartholomeo predicto: q ſingula enucleauit adeo vt mihi plene ſatiſfecerit in ꝯſilio ſuo p̄miſſo: nec ſit opus ꝙ denuo temptẽ que ab eo tẽptata reperi: lꝫ ⁊ mihi occurrerint an̄ꝙ̃ ipſius viderim conſilium elegantiſſimum: quis enim poteſt aliqua ratione que ſit irrefragabilis excludere ſer Rober‍tum ſi teſtamenti v̄ba ⁊ ſubſtitutiones ⁊ conditiones ⁊ ſuc‍ceſſiones meditetur certe non video.

f ¶ Placuit cõſideratio illorum quattuor caſuum quos con‍ſiderauit in ſi.cõſi.idem dñs Bartholomeus ad declaratio‍nem multoꝝ iurium ⁊ multarũ auctoritatũ que prima facie rem ꝯfundere videbanſ ⁊ illa caſuũ ꝯſideratiõe dilucidata eſt ponẽdo cãm ſer Roberti noſtri i quarto caſu put ⁊ ego ponebã anteꝙ̃ vidiſſeꝫ ꝯſiliũ: nã qñ tã ſubſtituti p̄mo loco ꝙ̃ ſubſtituti ſcḋo loco erãt vocati ex fideicõmiſſaria: lꝫ defi‍ciat p̄mus gradus ſecũdus admittit̃ loco p̄mi ⁊ dicto ſubſti‍tuto ſcḋo admiſſo loco p̄mi dꝫ hereditas reſtitui ſicut p̄mo ſubſtituto fuiſſet reſtituẽda cuius ſubſtitutio fuit caduca vt eſt caſus in.l.j.§.p ſcḋo. ⁊ §.ſin aũt.C.de cadu.tol.cum ſi.p dñm cõſulenſ allegatis. ⁊ idẽ cõſuluit Bal.ꝯſi.cxxix.ꝙ in‍cip.ꝙ̃uis p̄mus formaliter ſubſtitutus fideicõmiſſaria ⁊ h̃ ſequutus fui cõſulẽdo nũc ſunt anni.xiiij. apud florẽtiaꝫ in fauorẽ cuiuſdã monaſterij ſubſtituti vltio loco ⁊ tunc vltra no.p doc.in.l.ꝙ̃diu ver.is aũt.ff.de acq.here. ⁊ in.l.q habe‍bat.ff.de vulg. ⁊ pup. ⁊ in.d.§.p ſcḋo allegabã Bal.in dicto ꝯſi. ⁊ alias quaſdã rõnes ⁊ ita fuit iudicatũ per quẽdaꝫ exi‍mium doc.tũc in illa cã cõmiſſarium nouiſſime ad cõfirma‍tionem p̄dictorum adduco notabile cõſiliũ.d.Pau.de caſt. in ordine ſuorum ꝯſi.cccl.ꝙ incip.in xpi noie amẽ preſens dubiũ vbi pleniſſime examinat dictos quattuor cãus ⁊ mãꝫ d.l.ꝙ̃diu cuꝫ ſi. ⁊ determinat in ſimilibus terminis pro iſta pte cui p̄fatus cõſultor ⁊ ego adheremus vt in.d.l.conſi.vi‍deri poteſt ꝙ nõ curo referre cũ in locis inſignibus habea‍tur copia: idem etiã tenuit conſulendo apud montem albo‍dium recolende memorie doctor ⁊ dominus meus.d. Joã. petrutij de peruſio per notata per Barto. ⁊ alios in.d.l.ꝙ̃‍diu. ⁊ in.d.l.qui habebat. Nec eſt dicendum ꝙ caſus noſter ſit caſus habendus pro obmiſſo vt tenuerunt qui conſulue‍runt pro alia parte ꝯtra ſer Robertum: nam immo eſt caſus habendus pro ꝓuiſo a teſtatrice vt belliſſime explicauit.d. Bartho.conſulẽs. Voluit eniꝫ teſtatrix ꝙ ſi Joãnes eius vir vel poſt mortẽ ipſi9 Jo.filij ipſi9 Jo.vł poſt mortẽ filioꝝ ſuorum dicte Franciſca ⁊ Antonia eius neptes nollent ha‍bitare ⁊ ſtare familiariter ⁊ continuo in domo ipſius teſta‍tricis ꝙ ſer Robertus eſſet ſubſtitutus ⁊ pauloañ voluerat ꝙ ſi dictus Joannes eius vir vel ſui filij decederẽt ſine fi‍lijs qñcunqꝫ ſubſtituebat Frãciſcaꝫ ⁊ Antoniam cum eodẽ onere habitãdi ⁊c. Vnde colligit̃ ꝙ predilexit Joãnem cuꝫ iniuncto onere habitandi deinde filios Joannis cũ eodem onere deinde deficiente Joanne ſine filijs vel ipſius filijs ſine filijs p̄dilexit Franciſcam ⁊ Antoniã neptes cuꝫ eodeꝫ onere quarto loco ſi cõtingeret Joãnem nolle habitare vł poſt eius morteꝫ filios dicti Joãnis ad h̄ditatem vocatos nolle habitare vt ſupra vel poſt mortẽ filiorum dicti Joan‍nis dictas Franciſcaꝫ ⁊ Antoniã nolle habitare ⁊ onus in‍iunctum ſeruare: vt.ſ. tunc ſubſtituebat ſer Robertũ cuius ſubſtitutionis ꝯditio ad corticem ⁊ in abſtracto conſiderata non videtur purificata: ſed pro certo verificata eſt ⁊ euenit caſus a teſtãtre conſideratus pauloante qui voluit ſer Ro‍bertum admitti per excluſioneꝫ neptũ ad hereditatem voca‍tarum ⁊ nolentium ſeruare onus iniunctum que neptes.ſ. vocabantur Joanne decedente ſine filijs vel filijs eius ſine filijs vt de ſe patet ⁊ oſtendit conſultor in quo defecerunt conſulentes pro alia parte.

g ¶ Et pro hac conſideratione noſtra collecta ex preceden‍tibus in fauoreꝫ ſer Roberti. Optime ẽt facit ꝙ dixit Joã.an.in addi.Spec.in rubrica de ſecũdis nup.quã deciſioneꝫ ſequutus eſt Bar.in repeti.auc.hoc locuꝫ.C.ſi ſecũdo nu‍pſerit mulier ⁊ Pau.de caſt.ſepius legendo ⁊ ꝯſulendo vt per eum in.l.ſi mater.C.de inſti. ⁊ ſubſti. Ad idem benefa‍ciũt ſingularia v̄ba Bal.in.l.in teſtõ.C.de teſta.mili.col.ſi. verſi.xi.dum dicit legeꝫ ſemper coadiuuare menteꝫ teſtato‍ris in ſubſtitutionibus: qm̃ teſtator voluit prouidere futu‍ris caſibus ꝙ etiam fuit de mente Bar.in.l.iam hoc iure.ff. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ ad rem optime faciunt ſi conſiderentur per ſtrenuum iuriſcõſultum: ad idem ẽt b̄ñfaciunt que dixit Bal.ad legeꝫ cõmodiſſime.ff.de libe. ⁊ poſthu.in conſi.ſuo incip.quoad punctũ dum allegat.l.qui vẽtri de vẽtre inſpi. ⁊.l.coh̄rdi. ⁊.l.quo gradu de vulga. ⁊ pupil. ⁊.l.qui duos in princip.ff.de rebus dub. ⁊.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad tre‍bel.in ratione littere. ⁊ in.l.fina.§.ſexe de lega.ij. Ego Jo‍annes de Caccialupis.

¶ Subſcriptio.

i In nomine dñi noſtri Jeſu xpi. ¶ Elegãter eſt p̄ñs cõſultatio di‍ſcuſſa per dominos conſulentes famoſiſſi‍mos vtriuſqꝫ iuris doctores mihi patres ho‍no. Et potiſſime circa vltimũ medium ⁊ arti‍culum illũ: an.ſ.quando ſunt facti plures puta tres gradus ſubſtitutionum ⁊ defecit primo ſecundus gradus deinde an vltimo ſubſtitutus admittatur. Jn quo domini conſulen‍tes diſtinguunt faciendo differẽtias inter ſpẽs ſubſtitutio‍num. Et circa ſubſtitutionẽ pupillareꝫ dicunt non admitti ſubſtitutũ per.l.qui habebat de vulg. ⁊ pup.ſecus circa vul‍garẽ p.l.ꝙ̃diu de acq.here. ⁊ circa fideicõmiſſariã diſtinguũt duos caſus ⁊ applicãt vltimũ caſuꝫ ad terminos noſtros vt latius p eos ꝑfecto meo iudicio pulchre ⁊ veridice loquun‍tur. Et procedit vltimũ coꝝ mẽbrũ ꝙ applicãt ad terminos noſtros qñ ſecũdus gradus defecit: q2 fuit factus caducus vel in cãꝫ caduci: q2 tunc militat rõ Bar.ſ.q2 tunc cum ſuo onere redit ad eum a quo fuerit relictum ſecũdo gradui fi‍deicõmiſſarie ſubſtitutionis.l.vnica.§.pro ſecũdo. ⁊.§.ſin autẽ. ⁊.§.ne aũt.C.de cadu.toll. Jn qua rõne ſe fundat theo‍rica bar.in.d.l.ꝙ̃diu.in qua theorica fundaſ deciſio domi‍norum cõſulentium. Sin aũt ſecundus gradus ſubſtitutio‍nis deficeret tanꝙ̃ pro nõ ſcriptum tũc dicta ratio ruit p.d. l.vnicam.§.in p̄mo. ⁊ per conſequens nõ militat dicta theo‍rica. ⁊ tunc poſſet procedere theorica Bal.que in cõtrariuꝫ allegatur per conſulentem pro cõtraria parte qui dicebat ꝙ in fideicõmiſſaria ſubſtitutione ſi ſecundus gradus ſubſti‍tutionis deficit ante primum gradum deinde deficit p̄mus non admittitur vltimus ſubſtitutus.

b ¶ Tamen hoc verum arbitrarer quando vltimus gradus ſubſtitutionis fideicommiſſarie ſubſtitutionis fuiſſet cõce‍pta mere per modum oneris: q2 ſecundus gradus ſubſtitu‍tionis fuiſſet rogatus de reſtituendo tertio gradui: tũc eniꝫ ſi ſcḋs gradus eſt p non ſcriptus ruit tertius gradus p.l.ab eo.C.de fideicõmiſ.cum concor.iuncto.d.§.in p̄mo. ⁊.d.l. qui habebat. Secus aũt ſi vltimus gradus ſubſtõnis fidei‍commiſſarie eſt factus ſub forma cõi ſubſtitutionis vt quia

dicatur tali ſecūdo ſubſtituto ritium ſubſtitūo:tunc enim ſi
ſecūdo ſubſtitutus fuit per fideicōmiſſum ſubſtitutus non
poteſt cenſeri in ꝑſona tertij directa ſubſtitutio ſed aliqua:ex
quo eſt ſubrogatus in locū fideicōmiſſario ſubſtituto:q2 in
fideicōmiſſo a ꝑmo herede relicto ſunt facti plures gradus
ſubſtitutionū:ex quo oēs facte ſunt in fideicōmiſſo nō pñt
eſſe niſi fideicōmiſſarie:q2 ſubſtituti omnes ad fideicōmiſ-
ſum inuitanf:nihilominus in illo fideicommiſſo pñt cadere
ſubſtōnes vulgares:nam ⁊ in fideicōmiſſis ⁊ legatis datur
ſubſtitutio vulgaris.l.vt hēdibus.ff.de leg.ij.⁊ dicto.§.pri-
mo.⁊ fideicōmiſſum pro non ſcriptum vadit ad huiuſmodi
ſubſtitutum vt eſt expreſſum in.d.§.in primo.

i ¶ Et ad hoc mēbrum eſſet applicādus caſus nr̄ ſi nos di-
ceremus ſubſtitutionem factam de filijs Joānis fore ꝓ nō
ſcriptam:ex quo ipſi nō fuerūt vnq̄ in rerū natura ex quo
non nati:q2 tamē tempore teſtamenti poterat ſperari filios
naſcituros:qnimmo ⁊ tēpore mortis teſtatricis ſubſtitutio
illa de filijs Joānis poterat verificari non videf eam ꝓ nō
ſcriptam:ſed potius factam caducam quaſi caducata ꝓpter
defectum cōditionis ſub qua cōcepta erat ſubſtitutio facta
de dictis filijs.d.l.vnica.§.finaūt ſub conditione iuncto.§.
in nouiſſimo.⁊.§.⁊ cum triplici.in cōtrarium tamen ꝙ ha-
beatur pro non ſcripta optime facit tex.cum gl.in.l.ſi ſeruo
meo ſtichus.§.j.ff.de lega.j.ſ3 non refert ex quo vtroq3 caſu
vadit ad ſubſtitutū ſm ꝯſiderationem q̄3 premiſi.

k ¶ S3 l3 ꝑdicta vera ſint:tñ non videnf oīno eneruare do
ctorum q̄ adducuntur p dños ꝯſulentes ꝓ ꝯtria parte de q-
bus mētionem facit.d.Bartholomeus ꝑmus cōſulens:qm̄
illa dicta doctorū nō fundanf:ex eo q2 defecerit ꝑmus gra-
dus ſubſtōnis poſt ſcdū gradū:ſ3 q2 deficit ꝯditio ſub qua
vltimus ſubſtitutus eſt inuitatus ꝙ nō occurrit i caſu.d.§.
pro ſcdo.⁊.d.§.finaūt ſub ꝯditione.⁊.d.§.ne aūt.Ná l3 one-
ratus fuerit ꝯditionaliter inuitato:tñ onus non fuerat ꝯdi-
tionaliter iniunctū:alſs illud onus cum ſua ꝯditione iret ad
ſubſtitutū vel cōiunctum vel ad ꝑmum oneratum in termi-
nis aūt Jo.an.vltimus ſubſtitutus fuit ſubſtitut⁹ ſub expli-
ſa conditione ſi ſecūdus natus deceſſerit:certe ſi nō naſcif
non verificatur illa cōditio vltime ſubſtitutionis:nō vult ꝙ
expiret in terminis cōſilij Bal.in ꝯſil.relato incip.quidam
vannolus filie Joānine fuerunt ſubſtitute ſub cōditione ſi
Tomaſſa ꝑmo loco ſubſtituta deceſſit poſt mortem Andree
hēdis inſtituti deceſſit Tomaſſa inuita Andree nō purifi-
catur cōditio ſub qua fuerūt ſubſtitute filie Joannine:ideo
vult Bal.ꝙ ſubſtitutio euaneſcat.⁊ differentiam quā facit
Bal.inter ſubſtōnē3 directam ⁊ fideicommiſſariā3:facit eo
reſpectu q2 l3 in directis ſubſtōnib⁹ velint iura ꝙ expreſſa
in vnum caſum virtualiter comprehendatur tacita in alium
caſum:tamē hoc non cōtingit in fideicōmiſſaria ſm eum ⁊
recte vide Bar.in.l.pater ſeuerinam in prin.ff.de conditio.
⁊ demon.qui dicit ꝙ quando ſubſtitutio fit in penam facta
in caſum noluntatis non habet locum in caſu impotētie:q2
pena.l.delictum.l.aliud eſt fraus de verbo.ſigni.retio predi-
cta innuit ꝙ ſi non in penam aliud eſſet.

l ¶ Jtē in cōſilio Pe.de ancb.dxxvij.incip.ex ſerie facti ſi-
militer defecit ꝯditio ſub qua ſubſtitutio fuerat ꝯcepta.Et
ſi ſumus in ſubſtōnibus directis recurrimus ad theoricam
docto.in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tñ de liberis ⁊ poſthu.relatuȝ
in ꝑmo cōſ.in qnto ar.Et Pe.de ancb.intelligit ꝙ ꝯditio
illa nō cenſeaf neceſſaria. Termini aūt illi doc.in.§.⁊ ſi tñ
non applicanf ad terminos ſubſtōnis fideicōmiſſarie vt ꝑe
dixi.Et hoc ēt fundaf deciſio.l.q habebat prout ⁊ p3 ex di-
ctis doc.ibi maxie Bal.⁊ Jmo.dū ponūt rōnem differētie
inter vulgarē ⁊ pupillarē ſubſtōnem in tali etiā rōne funda-
tur id qd notabiliter dixit Ang.in.d.l.q̄diu de acq.here.ſe
ꝯſuluiſſe Florētie.l.ꝙ ſi teſtator inſtituit pupilluȝ ⁊ eidem
ſubſtituit pupillariter gayū ⁊ ſi gayus deceſſerit viuo teſta-
tore ſubſtituit eidem ſubſtituto ſemproniū gayo deceden
te mortuo teſtatore non admittatur ſempronius ad ſucceſ-
ſionem ipſius pupilli ⁊ ita dicit fuiſſe iudicatum.ar.d.l.cō-
modiſſime de libe.⁊ poſthu.⁊ ita poſt eum tenet ēt ibi Jo.
de Jmol.per.d.l.qui habebat ⁊ etiam Rapha.cu.prout ibi
refert Pon.licet Pon.eos nō ſequaf. Ea tamen rōne q2
illa conditio viuo teſtōre pōt referri ad ipſum pupillū hoc
eſt viuo ipſo pupillo qui teſtōr dici poteſt reſpectu pupilla-
ris ſubſtōnis.argu.l.ij.in ꝑn.⁊.§.quiſqs.⁊.l.ꝑtis.⁊ filij.ff.
de vulga.⁊ pupil.cum ſi. Et ſic etiam ipſe Pon.licet dictū
reprobet tamen ſatis videf inherere eorū rōni.ſ.ꝙ ſi verba
cōditionis premiſſe nō poſſent verificari nō eſſet locus di-

cte ſubſtitutioni nō videntur ergo ꝑdictē auctoritates fun-
dari in ea ratione ꝙ vltima ſubſtitutio deficiat:eo q2 primo
defecerit precedens ſubſtitutio:in quo articulo videf mili-
tare ſupradicta diſtinctio eleganter facta per ſupraſcriptos
dños cōſulentes ⁊ ea que poſt eos.ē.addidi.⁊ per ꝯñs vr̄
etiā aliqd dubietatis remanere in preſenti ꝯſultatione.

m ¶ Sed pro rñſione eſt aduertendum ꝙ in caſibus in qui-
bus loquūtur ſupradicte auctoritates cōtrarie non apparet
ex ꝑcedētibus verbis teſti de voluntate ipſius teſtatoris ꝙ
veriſilr voluerit ſubſtituere ēt in caſu in quo vba ſubſtōnis
videnf deficere prout videf deprehēdi poſſe in caſu noſtro.
Nā appet ex ꝑcedētibus vbis ipſius teſti ꝙ teſtōr voluit ꝙ
inſtitutus ⁊ eius filij ſubſtituti in caſu quo naſcerenf ⁊ ſup-
uiuerent ⁊ etiam dicte neptes ſcdo loco ſubſtitute cōtinuo
habitarēt in domibus ipſius teſtatricis ſiue dictus Joānes
inſtitutus deceſſerit ſine filijs ſiue deceſſerit cū filijs ⁊ eius
filij deceſſerint ſine filijs vt euidēter apparet ex ꝑambulis
vbis teſtamēti:⁊ ſucceſſiue teſtatrix voluit ꝓuidere in caſi-
bus in qbus predicti Joānes vel eius filij vel dicte neptes
qbus ꝯtingeret deferri hēditateȝ vigore dicte inſtitutionis
ſeu ſubſtitutionū nollent ꝯtinuo habitare i dictis domib⁹:
q2 tūc voluit ipſos ꝑuare vniuerſali ſucceſſiōe ⁊ ſolūmō ho
norare legato.x.florenorū ⁊ hēditatem predictam deferri in
dictū ſer Rubertuȝ:cum itaq3 teſtatrix expreſſe voluerit ꝙ
dicte neptes cōtinuo habitarēt in dictis dominus cum eo
caſu quo dictus Joānes deceſſerit aūt ſine filijs q̄3 eo caſu
quo deceſſerit cū filijs ⁊ filij poſtea ſine filijs deceſſerint ſa-
tis clare deprehenditur intētio teſtatricis ꝙ voluerit prouī-
dere de ſubſtituto non minus iſto caſu quo.ſ.dictus Joan-
nes deceſſerit ſine liberis q̄3 eo caſu quo deceſſiſſet cū libe-
ris:ideo d3 ea interpetratio adhiberi per quā iſta voluntas
teſtōris locuȝ habeat cū ex precedētibus ſequētia interpe-
tranf ⁊ declarenf.l.ſi ſeruus pluriū.§.fi.de lega.j.l.heredes
palā.§.ſed ſi notā de teſta.⁊.l.ſi legatoꝝ de lega.ij.cuȝ ſimi-
libus ⁊ in cōditionibus ⁊ in ceteris volūtas teſtōris preua-
let vbis.l.in cōditionibus ꝑmū locuȝ de ꝯdi.⁊ demon.⁊.l.ſi
quis filiū in fi.C.de liberis ꝑteritis.⁊.xxxviij.diſt.cañ.ſedu-
lo.⁊.l.iij.§.cōditio.ff.de adimen.lega.

n ¶ Et dicit Bald.in.l.cum quidam.C.de ſeruis neceſſarijs
here.inſti.ꝙ iudex d3 ſequi voluntateȝ teſtatoris:prout ve-
nator leporem in caſibus itaq3 in contrarium adductis nō
poterat deprehēdi volūtas teſtatoris niſi ex eo q2 nō appa-
rebat ratio quare magis voluerit ꝓuidere vno caſu q̄3 alte-
ro:que coniectura non eſt ita vrgens ꝙ debeamus recede-
re a verbis maxime cum ſufficiat pro rōne voluntas in hu-
iuſmodi actibus qui dependent a volūtate mera diſponen-
tis.l.q2 poterat ad trebel.⁊.l.in re mandata.C.man.in caſu
autem noſtro volūtas teſtatoris deprehenditur non ſolum
dicta ratione:ſed etiam ex verbis precedentibus ⁊ ex ipſa ſe-
rie teſtamēti:itaq3 non eſt eadem ratio in caſibus qui addu-
cuntur in cōtrarium prout eſt in caſu noſtro.

o ¶ Et ideo ego intrepide concurro in ſententiaȝ dñoꝝ cō-
ſulentium ꝓ pte ſer Ruberti:preſertiȝ cū vba poſſint inter-
petrari vt nō repugnent huic interpetratiōi:nec diſcrepent
a ꝑnarrata volūtate teſtōris.⁊ h̄ duobus modis.vno mō ꝙ
illa vba vel poſt mortē dicti Joānis referanf non ſolum ad
immediata vba ſequētia filij ipſius Joānis.ſ3 ēt ad vba me-
diate ſequētia dicta Frāciſca ⁊ Antonia eius neptes ⁊ ſic ſit
ꝑinde ac ſi dixiſſet vel poſt mortē dicti Joānis vel filioꝝ ſuo-
rum,dicte Frāciſca ⁊ Antonia nollēt ⁊c.tūc enim ſtaremus
claro.⁊ iſta interpetratio l3 videatur ꝑmo aſpectu inferre ali-
qualeȝ violētiā verbis:tñ tollerāda eſt vt adaptenf ſatis ap-
parenti veriſimili mēti teſtatricis:nec eſt alienū ꝙ vba vlti-
ma poſita referanf ad vba mediate ⁊ immediate ꝑcedentia
⁊ eꝯ per iura vulgaria. Scdo mō magis plano poteſt inter-
petrari dictum teſtamētum ꝙ dicte cōditiones non referā-
tur ad ſubſtitutionem factam de dicto ſer Ruberto:ſed ad
proximam prouiſionem factam de relicto.x.flor.loco relicti
vniuerſalis ꝑmo facti de hereditate.⁊ tūc erit ſenſus ꝙ ſiue
predicti inſtitutus ⁊ ſubſtituti non cōſequantur ea in qui-
bus fuerunt honorati:vel q2 repudiauerint vel efficiantur
caduca ſeu in cauſam caduci vel pro non ſcripta ſubſtituit
eis ſer Rubertum:vel etiaȝ ſi noluerint ſtare in domo pre-
dicta.Nam quando facto vel culpa honorati deficit modus
ſub quo quis eſt in vltima voluntate honoratus ꝑuaf ipſo
relicto ac ſi fuiſſet ſub cōditione honoratus ⁊ cōditio ipſa
defeciſſet.l.j.⁊ ibi docto.C.de his que ſub modo ad hoc.l.
quibus diebus.§.termilius.⁊.l.titio centum.§.titio gene-
ro.ff.de

ro.ff.de conditio.⁊ demonſtra.⁊.l.lutius.§.quiſquis a cõtrario ſenſu de lega.ij.

p ℭ Et per hunc modum intelligendi omnia plane procedunt.Et verba non repugnant veriſimili menti.Et nõ deficit ꝯditio ſub qua ſubſtitutio eſt concepta:nec iſte caſus eſt obmiſſus.⁊ illa vba ⁊ eis ſubſtituit referunt ad pxima ⁊ et ad.li.i ſuperiora:put decet.l.talis ſcriptura de lega.j.⁊.c.ij. requiris.⁊.c.inquiſitioni de app.cum ſi.ſm iſtam interpretationem põt dici ꝙ proxime ꝯditiones precedẽtes referunt etiã ad hanc ſubſtitutionẽ factã de ſer Ruberto:nã ſer Rubertus eſt ſubſtitutus in euẽtũ dictarũ ꝯditionum.ſ.ſi illi inſtitutus ⁊ ſubſtituti nollent continuo ſtare ⁊ habitare ⁊c. Tñ non eſt ſubſtitutus ſolum ⁊ dũtaxat ſub euẽtu dictaruʒ cõditionũ.ſed generaliter ſub illis ⁊ ſub alijs qbus inſtitutus ⁊ ſubſtituti vel ſubſtitute nõ venirent ad dictã hẽditatem vel remouerent ab hẽditate predicta.⁊ ſic cõditiões ille ſpecificate nõ referũtur ad dictam ſubſtitutionẽ ve eã limitent.⁊ ita intelligat id qd.ſ.dicebã.ſ.ꝙ ꝯditiones predicte referant ſolum ad proxima .Et faciẽdo punctum ante verba illa ⁊ eis ſubſtituit ⁊c.habemus hunc intellectum.⁊ omnia de plano procedunt:accedat qd no.glo.circa punctũ in.c.j. de temp.ordi.lib.vj.vnde iſte intellectus ſit amplectendus tanq̃ magis ꝯſonus mẽti ⁊ verbis precedẽtibus per ſupra dicta.Et per ꝯñs non poteſt dici caſus oĩno obmiſſus put dicebat Bal.i.d.l.vnica.C.de his qui ante aper.tab.⁊ per ꝯñs dictũ Bal.inductũ in ꝯtrũ põt induci pro hac parte.⁊ fere oĩa in cõtrarium adducta per hoc medium ruunt.

q ℭ Nec ob.illa verba hẽdem vlem que videntur verba directa ciuilia que verba ciuilia adaptantur ad directas ſubſtitutiones ⁊ nõ obliquantur iuxta ea que habentur in.l.verbis ciuilibus.⁊ in.l.centurio.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ in.l.precibus.C.de impu.⁊ in.c.ſi pr̃ de teſta.lib.vj.⁊.c.Ray.eo.titu. in antiquis.nam ad h̃ reſpondet ꝙ illa verba non ſunt ſola poſita:ſed cum verbo cõmuni ſubſtituit. Et nõ ꝯuenirent menti diſponentis ſi dicta verba ſolum directas ſubſtõnes importarẽt negari eniʒ nequit quin ſubſtitutio iſta ſit facta in caſu quo ille Joãnes inſtitutus incepiſſet habitare ⁊ poſtea nollet perſeuerare.⁊ ſiir ſi cõtingeret ꝙ hereditas deuolueret ad ſubſtitutas ⁊ ille nollent ⁊c. Et ſic in caſu quo inſtitutus iam fuiſſet heres ⁊ veniret priuandus hereditate ⁊ in alium transferẽda ꝙ non poteſt fieri niſi per obliquũ. l.ei qui ſoluẽdo.ff.de here.inſti.⁊ habetur ſ.d.l.precibus.⁊ ſimilibus.ſ.adductis.Et cũ dicte neptes fuerint cõpẽdioſe ſubſtitute extraneo puberi veriſimiliter poſt aditaʒ hereditatem pncipaliter videntur fuiſſe obliqua ſubſtitutione honorate.Et ſer Rubertus fuit eis ſubſtitutus prout herede inſtituto ⁊ in ſubſtitutione facta fideicommiſſaria ſubſtitutione honorato verba illa nõ poſſunt ſtare in vi verborũ directorũ ciuilium:ideo inuitis dentibus opʒ fateri ꝙ ſunt poſita vt adaptent etiam oblique ſubſtitutioni ſm naturaʒ verbo ſubſtituit ꝙ eſt cõmune:prout volunt cõiter doc.oẽs in.d.l.centurio.⁊ ſimilibus.ſ.adductis.ideo vba illa h̃ caſu obliquent:prout obliquãtur in.l.ex facto in prin.⁊ in.l.ſceuola.ff.ad trebel.lʒ illi ſint alij caſus.

r ℭ Et ſi qs vellet proterue in hoc inſiſtere ꝙ illa verba nõ obliquent:tũc inſtabit ꝓ ſer Ruberto. Cõſtat ꝙ teſtatrix voluit dictũ ſer Rubertũ inuitare in caſu quo dictus Joãnes nõ vellet habitare ꝯtinuo i dicta domo ⁊ dicto caſu voluit hẽditatẽ ab eo auferre ⁊ ſolũ legare ſibi certã quantitatem ⁊ hereditatẽ ipſam trãſferre in dictũ ſer Rubertuʒ. Si hec voluit facere via directa reſultabit hoc ꝙ hẽditatẽ directo voluit auferre ſub cõditione ſi noluerit ⁊c.⁊ illã in aliuʒ ſub dicta ꝯditiõe trãſferre. Sʒ tũc ſuccedit regula in vltima volũtate ꝙ ablatio vel trãſlatio ꝯditionalis facit cẽſeri cõditionale id qd videbat ꝓus pure relictũ.l.aliqñ.ff.de cõdi. ⁊ demõſtra.⁊ de adimẽ.leg.l.ſi legatum pure.⁊ de lega.j.l.ſi poſt mortẽ.§.fi.⁊ ſic eſſet ſenſus ꝙ dictus Joãnes cenſeretur inſtitutus ſub cõditione ſi voluerit cõtinuo habitare in dictis domibus que cõditio non potuit impleri niſi vſqʒ ad vltimum vite tempus:qꝛ tunc certũ poterat eſſe cõditioneʒ eſſe oĩno euenturam. Si ita eſt ergo ante illud tempus ꝯditio pendebat.⁊ per ꝯñs pendente ꝯditiõe nõ poterat adiri hereditas.l.is qui heres de acq.hẽdi.l.ſi hẽdi plures.⁊.l.ſi. ⁊ quaſi per totum.ff.de condi.inſti.⁊.l.j.C.eo.tit.cum ſimi. Si non potuit adiri in vita ergo decedens nõ tranſmittat hereditatem:qꝛ extraneus hereditatem non aditaʒ nõ trãſmittit.l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cad.tol.⁊.l.quoniã ſororem.C.de iure delibe.⁊ per conſequens defeciſſet inſtitutio de dicto Joãne ⁊ ſic eſſet locus ſubſtitutioni ad hoc.l.fin. ff.de condi.inſti.⁊ tunc per hanc viaʒ eſſet deuoluta hereditas ad dictum ſer Rubertuʒ ex ſubſtitutione directa vulgari.⁊ eſſet magis vtile dicto ſer Ruberto ſuccedere per eam viam q̃ ſuccedere ex ſubſtitutione fideicõmiſſaria. Tamen hec via non accommodatur voluntati teſtatricis prout alia via.ſ.deducta.ſ.ꝙ ſuccedat ex fideicõmiſſaria ⁊ dicta verba ſubſtituit hẽdem vniuerſalem verificentur hoc caſu in ſubſtitutione fideicõmiſſaria.⁊ per conſequens cenſeat teſtatricem voluiſſe dictum Joãnem interim fore heredeʒ ⁊ in euẽtum conditionum hẽditatem in alium transferri ⁊ cum non poſſit transferri iure directo transferatur per fideicommiſſum ⁊ ſic verba predicta obliquentur:fideicõmiſſarius eniʒ large loquẽdo dr̃ hrẽs.l.ſi filius.ff.ꝙ cum eo. Ex qbus oĩbus iunctis deductis per dños ꝯſulentes ꝯcurro in eandeʒ ſniam.ſ.per eos firmatã.ſ.ꝙ dicta hẽditas ſit delata ⁊ pertineat ad dictum ſer Rubertum. Laus deo.

ℭ An vendens rem hereditatis ad ſe ptinentis videatur ꝑ huiuſmodi actum adiuiſſe hereditatem adeo ꝙ facta ceſſione iurium ſuorum alicui ceſſionarius ipſe valeat conſequi dictam hereditatem tanq̃ aditam ⁊ ad ſe pertinentem vigore ceſſionis predicte. Item quãto tempore preſcribat aduerſus aditionem ſeu immixtionem hereditatis.

ℭ Conſilium ccxcix.

In nomine dñi noſtri

i Jeſu xp̃i. ℭ Videt pma facie dicendum ꝙ dictus Joannes Stephanus donatarius dicte dñe Paule nequeat aliqd petere aduerſus dictũ Frãciſcum nepotẽ ex fratre dicte dñe Paule ea rõne qꝛ lʒ hẽditas dicti buſoni nouelli fuerit pro dimidia delata dicte dñe Paule. Tñ preſupponit eam iam eſſe defunctã nec feciſſe aliquẽ actuʒ:ex quo reſultari poſſit aditio niſi quãdam vẽditionem vna cũ dicto Frãciſco de re que remãſit in hẽditate dicti buſoni nouelli. Ex qua vẽditione vr̃ ꝙ nõ appareat reſultaſſe aditionẽ attẽto ꝙ in ipſa venditione non ſit aliqua mentio de dicto buſono nouello vel eius hẽditate ſeu ꝙ dicta res in hẽditate remãſerit ⁊ ſic ex vbis nõ appet ꝙ dcã dña Paula vẽdiderit tanq̃ hrẽs dicti buſoni nouelli ⁊ cõſtat poſſe vẽdi rẽ alienã.l.rẽ alienã.ff.de ꝯhen.empt. Et dictus actus vẽditiõis eſt talis q põt fieri citra ius ⁊ nomẽ hrẽdis:ideo non vr̃ ꝙ ex tali actu inferatur in aditionẽ:qꝛ traditur theorica in.l.pro herede.⁊ in.l.gerit de acq.here.ꝙ per actus qui poſſunt fieri citra ius ⁊ nomẽ heredis aditio non reſultat:ꝙ ⁊ ꝓbari videtur qꝛ deliberãs adire hereditatem diſtrahit quandoqʒ bona hereditaria.l. ariſto.§.ſi maior.ff.de iure delibe.⁊ tamen conſtat ꝙ deliberans non adit vt per totum illum titulum.⁊ per.l.cum anti quioribus.C.eo.titu.⁊ propterea dicta dña Paula vendendo dictam rem hereditariam non cenſeatur adiuiſſe dictam hereditatem ꝙ maxime dicendum videt ſi dicta res aliena ta remãſit in hereditate buſoni patris dictoruʒ buſoni nouelli ⁊ dñe Paule cum hereditas dicti patris videretur ꝙ pro tertia parte ſpectaret ad dictam dñam Paulam cũ tres ex eo remanſerint filij:vnde potuit interuenire in dicta venditione ratione iuris competentis ſibi tanq̃ filie ⁊ heredis ſui patris.⁊ licet ipſa domina Paula conceſſerit dicto buſono nouello omnia ſua iura que habebat in dimidia bonorum dicti Buſoni ſui patris remanſit ſibi alia dimidia ſuorum iurium.⁊ ſic iura ſexte partis totius hereditatis. ⁊ ꝓpterea non concluditur ꝙ dictaʒ venditionem fecerit tanq̃ hrẽs dicti buſoni nouelli cum non declaretur pro qua parte ipſa interuenirer in dicta venditione.

ſ ℭ Si autem preſupponatur ipſam non adiuiſſe hereditatem decedens non tranſmiſit.l.quoniam ſororeʒ.C.de iure delibe.⁊.l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cadu.tollẽ.⁊ ſic portio ſibi delata fuit effecta caduca.⁊ per conſequẽs accreuit portioni delate dicto Franciſco nepoti ex fratre dicto buſoni nouelli iuxta.d.l.vnicam.§.is itaqʒ.⁊.l.j.C.quãdo nõ petẽ.par.cuʒ ſimi. Nec poteſt dici ꝙ ius adeundi venerit in dicta generali conceſſione quã dicta dña Paula fecit dicto Joanni Stephano:qꝛ ius adeundi cedi nõ poteſt.l.mulier §.ex aſſe.ff.de iure do.⁊ in.l.paulus reſpondit per procuratorem.ff.de acqui.heredi.⁊ qd no.in dictis iuribus ⁊ per glo.in.l.at iulianus.§.vtrum.ff.ad trebel. Dato autem ſine preiudicio veritatis ꝙ dicta dña Paula ante dictam factaʒ

conceſſionem dicto Joāni Stephano adiuerit hr̄ditatē dicti buſoni nouelli videtur ꝙ ipſe Joānes Stephanus habeat ſuis in dimidia bonorum dicti buſoni nouelli: prout dimidia dictorum bonoꝝ ſpectabat ad dictā Paulā que ꝯcurrebat cū filio fratris iuxta auc.ceſſante.C.de legi.here. Nec vr̄ ꝙ dicta bona que remāſerūt in hereditate buſoni nouelli pro maiori pte ſpectarent ad dictā Paulā ⁊ ſubſequenter ad dictum Joānē Stephanum ex eo forte qꝛ remāſerint in hereditatē dicti primi buſoni pr̄is dicte Paule ⁊ dicti buſoni nouelli: nam lꝫ ad dictam Paulā fuerit delata hereditas dicti buſoni pro tertia portiōe: tn̄ tota hereditas ſeu omnis bona hereditaria fuerunt inſolidū poſſeſſa per dictum buſonum nouellum pro dimidia ⁊ aliū filium buſoni hr̄dictū pro altera dimidia ⁊ dicta dn̄a Paula conceſſit iuſto titulo dicto buſono nouello dimidiā oīum ſuorū iurium que habebat in bonis ⁊ hr̄ditate dicti buſoni cōis eorum pr̄is. Ita ꝙ ad dictum buſonuꝫ nouellum ſpectabāt ⁊ pertinebāt bona dicti buſoni pro dimidia vꝫ pro tertia portione ex perſona ſua ⁊ pro dimidia tertie portionis ex perſona dicte Paule: ideo cum ipſe poſſideret ſolūmodo dimidiā bonorum dicti buſoni ⁊ dimidia ſola dictorum bonorum buſoni remāſerit in hr̄ditate dicti buſoni nouelli vr̄ ꝙ ceſſionariꝰ dicte Paule nō poſſit ex pſona dcē paule pretēdere ius aliquod in dictis bonis ex eo qꝛ fuerint bona dicti buſoni.

b ¶ Quod ⁊ dicendum videtur ex alio.ſ.qꝛ preſupponit ꝙ dictus buſonus deceſſit iam ſunt.lxx.anni vel circa: ⁊ ſic videt elapſum tempus datum ad adeundū hr̄ditatē ꝙ eſt.xxx an.arg.l.ſicut.C.de preſcri.xxx.vel.xl.an.prout eſt cōmunis. ſnia glo.⁊ doc.in.l.lꝫ.C.de iure delibe.⁊ nō ſoluꝫ cōcludūt ſibi doc.cōiter illud in iure ſeu facultate adeundi: ſed etiam volunt ꝙ etiā aduerſus facultateꝫ vel ius immiſcēdi preſcribatur ſiſi ſpacio.xxx.an.a qua opi.indeciſiuis nequaꝙ̄ eſt recedēdum ar.l.minime.ff.de.ll.⁊.c.ne initaris de cōſti.⁊.c. prudentiā de offi.dele.⁊ no.gl.in.l.omnis diffinitio de reg. iur.⁊ Bar.in.l.ſi.C.de pen: iu.q male iu.⁊ Bal.in.l.pcibꝰ. C.de impu.⁊ doc.in.l.cū prolatis de re iudi.lꝫ de rigore iuris forſitan teneri poſſet cōtrarium prout ⁊ tenuit Saly.in d.l.lꝫ.itaꝙ̄ ſtante dicta cōmuni opi.videtur ꝙ dicta Paula fuerit excluſa a dicta hr̄ditate.⁊ conſequēter bona hr̄ditaria nō venerint in dcā ꝯceſſiōe p eā fcā dicto Joāni ſtephano.

c ¶ Nec videtur obſtare ſi dicatur ꝙ imo ipſa ſe immiſcuit dicte hereditati paterne quādo trāſegit ſeu conuenit cū dicto buſono nouello concedendo ſibi omnia ſua iura que habebat in dimidia dictorum bonorū dicti buſoni. Nam vidētur ꝙ ex illa cōuētione non reſultauerit immixtio bonoruꝫ ſeu hereditatis predicte ex eo maxīe qꝛ dicitur in dicta cōceſſione ꝙ dicta Paula concedebat ſibi oīa iura ſibi competentia ſiue ex teſtamento ſiue ab inteſtato ⁊ conſequēter videtur ꝙ appeat ꝙ ipſa erāt incerta an ſibi cōpeterēt iura ex teſtamēto an ab inteſtato: ſed ille qui eſt incertus: an hereditas ſibi delata ex teſtamēto ſiue ab inteſtato non pōt adire hereditatē vel hereditati ſe immiſcere.l.ſi is ad quē.⁊.l.ſi qs mihi bona.ſ.aſr atqꝫ.⁊.l.pater filio.in prin.ff.de acqui.heredi.ergo videtur ꝙ dicta Paula ex illo actu non immiſcuerit ſe dicte hr̄ditati pr̄ne. Preterea cū ipa ceſſerit oīa iura ꝙ̄ habebat ⁊ an̄ immixtionem non habebat iura effectualiter niſi in ſpe erat tn̄ hr̄s noīe rōne ſuitatis ⁊ ſic habebat iura directa: lꝫ inania an̄ immixtionē iuxta ea que habent in.l.in ſuis de libe.⁊ poſthu.⁊ in.l.neceſſarijs de acq.here.⁊ in.l.ij. in ſi.ff.pro hr̄de ⁊ quō ad quedā dicta iura opantur plures effectus vt hr̄ in dictis iuribus.⁊ in.l.ſi filius q pr̄i de vulga.⁊ pupil.⁊ in.l.ſi fratris.C.de iure delibe.⁊ in.l.apud hoſtes de lib.⁊ poſthu.⁊.l.nihil.C.pro herede cū multis ſimi. Unde dicta cōceſſio ſeu ceſſio iurium vr̄ poſſe verificari in dictis iuribus cōſideratis: vt.ſ.dixi.⁊ cōſequēter dicta cōceſſio iuriū nō cōcludat animū immiſcēdi ⁊ ſic nō pbet immixtionem qꝛ pbatio dꝫ neceſſario cōcludere.c.in preſentia de proba.⁊.l.non hoc.C.vnde cogā.⁊.l.neqꝫ natales.⁊.l.ad probationem.C.de probati.cum ſimi. Dato autem ꝙ dicta Paula adiuerit hereditatē dicti dn̄i Buſoni nihilominus videt ꝙ dictus Buſonus nouellus pſcripſerit dicta bona aduerſus dictā dn̄am Paulā cum preſupponatur dictum dominum Buſonum deceſſiſſe iā ſunt anni.lxx.⁊ continuo abinde citra bona dicti dn̄i Buſoni fuiſſe poſſeſſa p dimidia per dictū Buſonū nouellū in eius vita ⁊ poſt eius mortem per dictum Frāciſcuꝫ eius heredē pro ſua dimidia: vr̄ videtur ꝙ in vita dicti Buſoni nouelli qui poſſedit vltra xl.annos fuerit completa preſcriptio per.l.ſicut.⁊.l.oēs.C. de preſcrip.xxx.annorūꝫ.⁊.l.fin.C.vnde vi ⁊ maxime ſtante dicta diſpoſitione ſtatutaria que videt permittere pſcriptionem per lapſum tpis.xv.an.⁊ ſic multis vijs videt ꝙ dicta Paula fuerit excluſa a bonis dicti domini Buſoni.

d ¶ His tamen non ob.aliter puto de iure rn̄dendum vꝫ ꝙ ad dictā dn̄am Paulā ſpectarent bona dicti Buſoni nouelli heredi pro dimidia portione tāꝙ̄ heredem pro dicta dimidia dicti Buſoni nouelli.⁊ in bonis dicti Buſoni cōis pr̄is que remāſerunt in bonis ⁊ hr̄ditate buſoni nouelli.vj. pars ad eā ptineret ⁊ ſubſequēter pertineāt ad dictū Joānem ſtephanū eius ceſſionariū vigore dicte cōceſſionis ſibi per dictā Paulā.primum.ſ.quoad dimidiā hereditatis buſoni nouelli deducitur qꝛ conſtat ꝙ hereditas predicta fuit delata ad eā pro dimidia per dictā auc.ceſſante.⁊ cum ipſa Paula vna cū dicto Frāciſco vēdiderit res hereditarias dicti olim buſoni nouelli ex illo actu inducta fuit aditio dicte hr̄ditatis: nā vendēdo rem hereditariā nō pituarā cenſetur adire vt pbat text.in.l.pro herede in.ſ.proinde ibi aut res tempore perituras diſtraxit a ꝯrio ſenſu de acqr.here.⁊ in.d. l.ariſto.ſ.ſi maior de iure delibe. Nec obſt.ꝙ pōt vendi res aliena: qꝛ verū eſt quo ad piudicium vendētis: non tn̄ licite vendit res aliena: vt pbatur.C.de rebus alie.non alie.in rubro iuncto nigro. Et ſaltem non eſt honeſtū vendere rē ad alium ſpectātem. Nec dicimur poſſe ꝙ honeſte non poſſumus.l.nēpos proculo de verbo.ſignifi.

e ¶ Preterea ille qui alteri concedit cenſetur velle ꝙ ex ſua conceſſione reſultat effectus trāſferendi ius ꝙ concedit in eum in queꝫ transfert.⁊ ſi illud trāſferre non poteſt niſi mediāte ſua aditione hereditatis cenſetur adire vt eſt text.in.l. ſi auia.C.de iure delib.ideo cum dicta domina Paula vendiderit dictas res hereditarias tempore nō perituras ⁊ cōceſſerit iura ⁊ actiones in dictis bonis venditis: que concedere non poterat niſi adita hereditate: ideo dicamus ꝙ cenſeatur adiuiſſe: qꝛ talem animum habuiſſe cenſeatur.⁊ maxime qꝛ non eſt veriſimile ꝙ noluerit ſe teneri de euic.⁊ hereditas aditur ſolo animo.d.l.pro herede.⁊.l.gerit de acquir. heredi.⁊.d.l.ſi auia.⁊.l.potuit eo.titu.⁊ animus q nō videtur probatur ex coniecturis vt habetur in dictis iuribus.⁊ facit quod no.in.ſ.alie inſtitu.de act. Unde ſatis eſt ꝙ appareat talis actus qui veriſiſr non fuiſſet factus ab eo qui non voluerit eſſe heres: prout in ſimili pbatur in.l.ij.C.de iure delibe.vbi ſoluens debitum hereditariū cenſetur adire.⁊ tamē conſtat ꝙ ille actus potuit fieri citra ius ⁊ nomen hr̄dis.l.ſolonē ⁊ iudiciuꝫ de ſolu.⁊.l.ſoluendo de neg.geſt. eſt ergo rō qꝛ non eſt veriſiſe ꝙ illa ſolutio facta fuerit niſi animo volendi hr̄ditatem ⁊ conſequenter aīo ſe liberandi.

f ¶ Et inſuper nō eſt maior ratio preſumendi aditionem in eo qui poſſedit res hereditarias qui cēſetur adire vt eſt expreſſum in.d.l.gerit ꝙ̄ in eo qui res hereditarias vendidit. ⁊ in conſequentiam ſe obligauit ad illa tradendum nec tradere pōt qui non poſſidet.l.traditio de acqui.re.do.⁊.l.nemo plus iuris de regu.iur.vnde clariſſimum eſt in iure cenſetur adire is cui eſt delata hereditas vendendo res hr̄ditarias. Nec ob.ꝙ dicebatur in contrarium ꝙ dicta domina potuit vendere rōne partis ſibi competentis tāꝙ̄ heredi dicti buſoni: quia reſpondetur ꝙ ipſa cenſetur vendidiſſe pro dimidia non pro.vj.parte ex quo ipſa ⁊ dictus Franciſcus ſimpſr vendiderunt.l.reos.ſ.cum in tabulis.ff.de duobus reis.⁊.l.ſi mihi ⁊ titio in prin.ff.de verbo.oblig.cum ſi. Et per conſequens non iuſtificat dictam venditionem per eam factam ius ſexte partis.⁊ ſic non obſtat.⁊ inſuper cum ipſa domina Paula nunꝙ̄ poſſederit bona dicti buſoni: ſed illa poſſederant dictus Buſonus nouellus ⁊ buſonus benedictus non licebat ſibi illa bona propria auctoritate occupare: argumē.l.non eſt ſingulis.ff.de regu.iur.⁊.l.extat.ff.ꝙ met. cau.⁊ per conſequens remanet firma cōcluſio ⁊ indubitata ꝙ ad dictam dominam Paulam ſpectabat dimidia dicte hereditatis Buſoni nouelli.⁊ dimidia ipſorum bonorū ⁊ ſubſequenter poſt ceſſionem factam ſpectant ad dictum Joānem ſtephanum ceſſionarium.

g ¶ Reſtat admodo deuenire ad ſcdm.ſ.ad.vj.partem quam diximus pertinuiſſe ad dictam dominam paulam ⁊ ſucceſſiue ad dictuꝫ Joannē ſtephanum in bonis dicti olim buſoni repertis in bonis ⁊ hereditate buſoni nouelli ꝙ quidem probatur qꝛ cōſtat ꝙ hereditas dicti buſoni deuoluta fuit ad tertiam parteꝫ ad dictam paulā.⁊ ipſa paula ſe immiſcuit tempore debito hereditati paterne vt probabo: ergo cōſtat ꝙ ad ipſam ſpectauit tertia pars in bonis dicti buſoni pro

indiuiſo

indiuiſo cū ſuis fratribus ⁊ coheredibus ſingula itaq̧ bona ⁊ ſingulares hereditarie ad eā ſpectabat pro dicta tertia parte nō magis in vna re q̄ in altera. ⁊ per ɔ̄ns habebat dicta paula tertiā ptē in bonis pdictis hrditarijs poſſeſſis p buſonē nouellū pariter ⁊ tertiam partē in bonis hrditarijs poſſeſſis p buſonuz hr̄dictū: vn̄ dum cōceſſerit poſtea dc̄o buſono nouello dimidiā oīum iuriū que habebat in bonis dicti buſoni cōis eoꝝ patris nō magis cōceſſit dimidiā pdictam in bonis qui tūc pro diuiſa poſſidebant per dictū buſonum nouellū q̄ in bonis q̄ tūc pro diuiſo poſſidebantur per dictū buſonū hr̄dictū cū generaliter ſe retulerint in dicta ɔceſſione ad bona dicti buſoni. ⁊ cōſequenter indefinita ſeu gn̄alis loquutio refert pariter ad oīa bona dicti buſoni ar.l.ſi pluribus de leg.ij.⁊.l.j.§.q̄ naturaliter de leg.pſtan. ⁊ can.ſi romanoꝝ.xix.di.cū ſi.fuit itaq̧ effectus dicte ɔceſſionis facte per dictā Paulā dicto buſono nouello q̄ in dictum buſonū nouellū fuerūt trāſlata iura dicte paule p dimidia in bonis que tūc poſſidebat ipſe buſonus nouellus ⁊ alia dimidia dictorum iurium ſup dictis bonis remanſit penes dictā paulā. ⁊ ſlr̄ in bonis ab alio poſſeſſis dimidia tertie partis ſpectātis ad dictā paulā remāſit apud dictam paulā ⁊ altera dimidia eiuſdē tertie partis trāſlata fuit in dictum buſonū nouellū. ⁊ per hanc viam reſultauit tranſlatio iurium que dicta dn̄a habebat in bonis dicti dn̄i buſoni p dimidia in dictum buſonū nouellum ⁊ altera dimidia remāſit penes ipſam Paulam ⁊ iſtaz dimidiam tertie partis que ſibi remanſit in bonis domini buſoni poſſeſſis per dictum buſonum nouellum tranſlata fuit in dictum Joānē ſtephanum: ⁊ ideo ad eum pertinet.

b ℭ Nec circa hoc obſtant adducta in contrarium. Nā ad pmam rationem in cōtrarium adductā patet reſponſuz ex proxime dictis. Nam lʒ dicta Paula ɔceſſerit dicto buſono nouello dimidiam ſuoꝝ iuriuʒ in bonis dicti domini buſoni: tamen nō donauit oīa iura que habebat in bonis dicti dn̄i buſoni que poſſidebat dictus buſonus nouellus: ſed gn̄aliter in oībus bonis vt proxime dictum eſt.

i ℭ Nec ob. ſcd̄m ar. adductum in contrarium q: lʒ aduerſus ius immiſcendi preſcribatur ſpacio.xxx.anno. ſʒ cōem ſenentiā doc. tn̄ dicta dn̄a Paula ſe immiſcuit in dicta hereditate ante lapſum dictoꝝ.xxx.an. a die mortis dicti dn̄i buſoni put apparet ex cōuentione inita in anno. Mcccccxxij. inter eā ⁊ dictū buſonum nouellū in qua dictus buſonus nouellus dedit certa bona ipſi paule ⁊ ipſa Paula dedit ⁊ cōceſſit medietatē omniū iurium ⁊ actionum ſibi qūolibet ptinentiuʒ in bonis ⁊ hrditate dicti buſonis noīe ⁊ occaſiōe ſucceſſionis hrditarie portiōis ad eā ſpectantis ⁊c. In qua ɔuentione ꝑſupponit q̄ iura ⁊ actiōes ſibi ptinebant in dictis bonis cū loquat per verbū de pn̄ti ſpectantis ⁊ per vba de pterito ceſſit dedit ⁊ cōceſſit ⁊ poſtea poſuit in locuʒ ſuū in dictis bonis ⁊ iuribus p dicta dimidia q̄ qdē facere nō poterat niſi mediāte immixtione cuʒ illud nudū nomen hrdis q̄ eſt penes ipſum hrdē nō poſſit alteri dari nec cedi ius immiſcēdi: ar.d.§.ex aſſe.⁊.d.l.paulus rn̄dit per pcuratorem: vnde vt dicta vba verificent ⁊ aliqd operētur dʒ dicta cōuentio interpretari vt debitum ſortiat effectū q̄ ex ea reſultat immixtio ar.d.l.ſi auia.⁊.d.l.illud.ff.de acquir.here. Qui.n.vult vnū cenſet velle oīa que reqrunt vt illud ſortiat effectū.l.ij.ff.de iuriſ.om.iudi.⁊.l.ad rem mobilē.⁊.l.ad legatum.ff.de pcu.cum ſi. Et per ɔ̄ns dicta paula cenſeatur voluiſſe ſe immiſcere dcē hrditati vt mediāte dcā immixtione potuiſſet dare iura ad eā ſpectātia in dictis bonis. ⁊ maxime cum in dicta ɔuentione interuenerit iuramētum que hʒ virtutem vt actus ſup quo interponit valeat eo modo quo modus valere pōt.l.cum pater.§.filijs matrem de lega.ij.⁊ maxime q: erat veriſilr notum dictis ɔhentibus q̄ ſi dicta paula nolebat acceptare dictaʒ hrditatē nullū ſibi ius cōpetebat in ea: ⁊ cōſequēter nullum ius effectuale poterat trāſferre cum hec iura que ſunt vulgaria preſumātur omnibus not.ar.l.leges ſacratiſſime.⁊.l.fina.C.de.ll.⁊.l.late culpe.ff. de verbo.ſigni.⁊ no.glo.⁊ docto.in.c.ſi diligenti de preſcri. nec vllo pacto pſuaderi poteſt q̄ dictus buſonus nouellus voluerit dare bona q̄ dedit dicte paule niſi animō effectualiter cōſequendi dimidiam dicte tertie ptis delate dicte dn̄e paule. ⁊ ex pte dicte paule fuiſſet alienū a bonafide ſi voluiſſet illa bona ɔſequi non immiſcendo ſe hrditati paterne: q: ſi ɔſequuta fuiſſet illa bona quodāmodo ſine cā. Et is qui ſine cā vult bona ab alio cōſequi cenſet verſari in dolo.l.ij. §.circa.ff.de excep.doli.⁊ dolus nequaq̄ pſumitur.l.merito.ff.pro ſocio.⁊.l.oīmodo.C.de inoffi.teſt.⁊.l.quotiens.§. qui dolo.ff.de probatio.cum ſimili.

k ℭ Ex quibus omnibus intrepide ɔcludendum vr̄ q̄ ex dicta conuētiōe probet animus immiſcēdi ⁊ ſubſequēter immixtio niſi obſtarent illa vba ex teſtō vel ab inteſtato q̄ aliqualiter reddant dubiū hoc medium: ſed non puto q̄ habeant obſtare: q: nō preſumit qs feciſſe teſtm̄ niſi appeat ⁊ ppterea in dubio qs pſumit deceſſiſſe inteſtatus. argu.l.in bello.§.facto de captiuis ⁊ſs per taro poſſet qs adire hrditatem ab inteſtato cū negatiua q̄ talis defunctus nō ɔdiderit teſtm̄: q: nō eſt cohartata loco ⁊ tpoꝛe nō pōt hn̄ peruenire in notitiā ſucceſſoris cū potuerit ſecrete cōdidiſſe teſtm̄ vt ſepe videmus occurrere ⁊ negatiua non cohartata loco ⁊ tempoꝛe nō cadit regulariter in noticiā hoīs iuxta not. in.c. cū eccl̄iam ſutrina ibi ſatagūt pbare negatiuā extra de cauſa poſ.⁊ ppꝛie.⁊ in.l.actoꝛ q̄ aſſeuerat.C.de probatio. Facit.l. q in alterius de reg.iur.⁊ in.c.cū quis in ius.e.ti.lib.vj.⁊.l. ſi.ff.p ſuo cum ſimi. iō dicta paula nō videns factum teſtm̄ debebat arbitrari hereditatem ſibi ab inteſtato delatā. ⁊ ita eſt veriſimile q̄ arbitraretur: ideo dʒ cēſeri voluiſſe ab inteſtato ſe immiſcere hrditati. nec illa vba quodā effuſo ſermone plata debēt interpetrari vt quodāmodo vinēt dictā cōuentionē cū ſint plata ad augmētū nō ad diminutioneʒ. ⁊ q̄ ex abundāti pferunt nō nocent.l.teſtm̄.C.de teſta.⁊.l.ſi pupilli in pn̄.de neg.geſt.⁊.l.q̄ dubitatiōes de reg.iur. poterat eniʒ dictus buſonus nouellus dubitare ne impoſterum appareret aliqđ teſtm̄ q̄ tunc forte fuiſſet notū dicte paule vel in futurū forte innoteſceret: vn̄ ex abūdanti ad eius cautelā veriſilr fecit apponi illa vba cū tendant in eius fauoreʒ non ppterea infert ex illis vbis q̄ dicta paula dubitaret an eēt ſibi delata hrditas ex teſtō an ab īteſtato: q: potuiſſent pbabiliter apponi illa vba dato q̄ ipſa fuiſſet certiſſima teſtamētū nō fuiſſe factū: q: potuerūt apponi pp dubitatiōeʒ buſonis nouelli. Et inſup dato q̄ nō fuiſſet certa tn̄ ppterea dubitaret: ſʒ q: poſſibile erat teſtm̄ fuiſſe factū ⁊ nō innoteſcere ppea fuiſſe appoſita illa vba ad tollēdā oēm dubitationē ⁊ ad puidēduʒ in omni caſu q poſſet ɔtingere: nam ſi fuiſſet hrditas ex teſtō delata: lʒ nō reſultaſſet tūc immixtio pp ignorantiam cauſe delationis nihilominus ſequuta poſtea immixtiōe poterat cōfirmari. nā ex iure poſtea ſuperueniente cōcedenti confirmatur ipſa conceſſio que alias erat ineſficax.l.cum vir.ff.de vſucapiō.

l ℭ Nec etiā ob. q̄ in contrariuʒ dicebatur circa preſcriptionem que.ē.in ɔtr̄uʒ deducit duobus modis vʒ preſcriptio iuris municipalis ⁊ preſcriptio iuris cōis. Nam rn̄detur q̄ preſcriptio ſtatutaria nō hʒ obſtare: eo q: reqrit iuſtū titulum vt exprimit in nigro dicti ſtatuti ibi iuſto titulo quem iuſtum titulum non hēbat dictus buſonus nouellus reſpectu ptis ſpectantis ad dictaʒ paulam in bonis dicti dn̄i buſoni: ⁊ maxime q: ipſe buſonus nouellus ſciebat dictā hereditatem dicti dn̄i buſoni. ⁊ ɔ̄ñter eius bona ſpectare ad dictam paulā pro tertia pte: ex quo ſciebat illam eſſe filiam dicti dn̄i buſoni: arg.l.octauij.ff.vnde cogna.⁊.l.de tutela.C. de in integ.reſti.mino.⁊ ſciebat filiā ſuccedēre patri cū iura vulgaria ⁊ notiſſima hoc dicent ⁊ ratio quedā naturalis id docet.l.cum rō in pn̄.ff.de bo.dā. ita q̄ nullatenus pōt allegari huius iuris ignorātia: ar.l.venit.C.de in ius vo.⁊.d.leges ſacratiſſime.⁊.l.ſi.de.ll.⁊ generaliter tradunt glo.⁊ doc. in.c.ſi diligenti de preſcri. q̄ potius preſumitur malafides q̄ iuris ignorātia: ex quo infertur q̄ dictus buſonus nouellus erat malefidei poſſeſſoꝛ reſpectu partis ſpectātis ad dictam paulā ⁊ malefidei poſſeſſoꝛ nullo tempore pſcribit vt in regula poſſeſſoꝛ malefidei in.vj.⁊ in.c.fin.⁊ in.c.iubilanti de preſcrip. que iura procedunt ēt in dicta preſcriptione ſtatutaria q: ſtatuta recipiūt interpetrationeʒ reſtrictiuā a iure cōi.l.ſi ſerui vri.C.de noxa.⁊.l.vt gradatim.§.ſʒ ſi lege municipali.ff.de mune.⁊ hono.⁊.c.cuʒ dilectus extra de ɔſue. Ideo dictuʒ ſtatutū reſtringitur vt non intelligat de poſſeſſoꝛe malefidei prout not. Barto. in repe.l.oēs populi.ff.de iuſti.⁊ iure.⁊ no.doct.in.d.c.fin.⁊ in.l.ſequtur.§.ſi viā.ff.de vſucap. poſſet etiam ponderari illud verbuʒ iuſto titulo: q: malafides ⁊ dolus non cōgruunt iuſticie: vnde pōt dici titulus iniuſtus qui habet cum dolo ⁊ malafide.

m ℭ Conſtat igitur q̄ in vita dicti Buſoni nouelli non fuit decurſa dicta preſcriptio.xv.an. q: iſte ſemper habuit noticiam de iuribus dicte paule. ⁊ maxime poſt dictam conuentionem factam inter eum ⁊ dictaʒ paulā per quā demōſtrat q̄ ad dictam paulaʒ pertinebat ſucceſſio pro tertia parte in

bonis dicti dñi buſoni.ꝛ ſaltē ante diuiſionem factaꝫ inter ipſum buſonē nouellū ꝛ buſonem brñdictū in nulla pte dictorum bonoꝝ habebat aliquē titulū cum in ſuo non cadat titulus pro hrde.l.nihil.C.pro herede.ꝛ.l.ij ff.eo.ti.Franciſcus aūt filius dicti buſoni hrñdicti bene hꝫ titulū pro herede in bonis que remāſerunt in hrditate dicti buſoni nouelli ꝛ pōt pretendere iuſtā ignorantiā ꝙ bona pdicta fuerint vnq̃ dicti dñi buſoni.ꝛ ſic in eo pſumit bonafides.ar.l.verius.ff.de pba.ꝛ.l.qui in alterius cuꝫ ſi.de reg.iur.ꝛ quod no.p gl.ꝛ doc.in.l.pe.C.de euic.ꝛ in.d.c.ſi diligenti.Tamē pōt dici ꝯ cuꝫ ꝙ malafides auctoris nocet heredi qui nitit ex titulo pro herede probatur in.l.cum heres.ff.de diuer.ꝛ temp.preſcri.ita ꝙ regula.d.l.poteſt trahi ad dictū ſtatutū.ar.l.nō eſt nouū.ꝛ.l.ſeq.ff.de.ll.ꝛ.l.regula.§.ſi.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ facit.d.l.ſi ſerui veſtri cum cōco2. Preterea dictus Frāciſcus nō poſſedit poſt mortē dicti buſoni nouelli per xv.an.prout mihi dicit ita ꝙ conſtat ex ſua perſona nō poteſt dici cōpleuiſſe dictam preſcriptionem ſtatutariā ſimiliter nō obſtat preſcriptio iuris cōis.xxx.vel.xl.an.ppter malamfidem dicti buſoni nouelli:vt.ſ.deductam cū vt dixi pſcriptio etiam lōgiſſima nō currat cū malafide de iure cañ.ꝙ eſt in hac parte ſeruādum cum reſpiciat animam.c.vigilāti.ꝛ.c.quoniam omne.ꝛ in.d.regula poſſeſſo2.ꝛ maxime in terris eccleſie prout eſt terra Eugubij iuxta ea que habentur in.c.j.de noui oper.nuncia.ꝛ per glo.in.c.ij.de arbi.lib.vj.ꝛ in d.regula poſſeſſo2.ꝛ Bar.ꝛ Bal.in.l.omni innouatione.ꝛ in.l.priuilegia.C.de ſac.ſan.eccle.

a ℂ Remanet ergo ex iam dictis firma cōcluſio ꝙ ad dictū Joannēſtephanū vt ceſſionariū dicte paule ptinēt bona dicti Buſoni nouelli pro dimidia ꝛ bona reperta in hrditate dicti buſoni nouelli q̃ fuerunt olim dicti dñi buſoni ptinēt ad eum etiaꝫ pro.vj.parte ita ꝙ dicta.vj.pars bonoꝝ dicti dñi buſoni debet ante oīa detrahi ꝛ ante partem aſſignari dicto Joāniſtephano ꝛ de reſiduo oīum bonoꝝ dicti buſoni nouelli taꝫ illoꝝ que fuerūt dicti dñi buſoni q̃ alioꝝ dꝫ fieri diuiſio pro equalibus portionibus inter dictum Frāciſcum ꝛ dictum Joānemſtephanū vt deducit ex iā dictis. Et ſi dictus Frāciſcus nō vult dicta bona pro dictis portionibus reſtituere tunc dictus Joāneſſtephanus hꝫ intētare petitionem hereditatis cumulādo cum rei vendicatione ꝛ publiciana ex perſona dicte paule:narrādo dictā Paulam fuiſſe herede ſē p tertia parte dicti dñi buſoni ꝛ p dimidia dicti buſoni nouelli ꝛ dicta bona remāſiſſe in hereditatibus pdictoꝝ ꝛ ptinuiſſe ꝛ ſpectaſſe iure dñij vel quaſi ad eos ſingula ſingulis referēdo ꝛ dictaꝫ paulā titulo donationis trāſtuliſſe in dictum Joānemſtephanum oīa ſua iura ꝛ actiones ꝛ eum cōſtituiſſe procuratorē in rē ſuam in dictis iuribus ꝛ actionibus ꝛ dicta bona añ dictā factā donatiōeꝫ ꝛ tpe dicte donatiōis ptinuiſſe ꝛ ſpectaſſe ad dictam paulaꝫ ꝛ nunc pertinere ꝛ ſpectare ad dictū Joānemſtephanuꝫ ex cauſis pdictis ꝛ dictū Frāciſcū dicta bona tenere ꝛ poſſidere pro poſſeſſore ſeu pro hrde ꝛ teneri ad reſtituēduꝫ dicta bona dicto Joāniſtephano ex cauſis iam dictis ꝛ concludere pronūciari dictam dominam paulā fuiſſe heredē dictoꝝ domini buſoni ꝛ buſoni nouelli pro ratis.ſ.dictis ꝛ dicta bona pro dictis portionibus ſpectaſſe ꝛ pertinuiſſe ad dictam paulam ꝛ hodie pertinere ꝛ ſpectare ad dictū Joannēſtephanum ceſſionariū ꝛ pcuratorē in rem ſuam predictuꝫ ꝛ dictū Franciſcum teneri ꝛ cōdēnari ad reſtituendū dicta bōa p dcis portiōibꝰ dci Joāniſtephano ex cauſis pdictis.

b ℂ Conſtat enim ꝙ dicta remedia poſſunt cumulari cuꝫ nō obſtent regule impeditiue cumulatiōis de quibus in.l.edita.C.de ede.ꝛ ꝯſtat ꝙ preſuppoſito ꝙ bona pdicta fuerint dicti dñi buſoni ꝛ dicti buſoni nouelli ſingula ſingulis referendo illorum iura fuerūt trāſlata in dictaꝫ paulā.ſ.ꝯñter ſi illi habebant ius vēdicandi iure dñij vel quaſi illud ideꝫ ius cōpetebat dicte paule coruꝫ heredi pro dictis portionibus iuxta.l.cum heredes in prin.de acq.poſ.ꝛ.l.nihil aliud de verbo.ſigni.cum ſi.Et cōſtat ꝙ dicta paula habebat ius intentādi petitionem hereditatis que cōpetit heredi vt pꝫ in toto titulo de peti.here.maxime i.l.j.ij.ꝛ.iij.ꝛ ex his que habentur in.l.j.in prin.de edē. Item cōſtat ꝙ potuit dicta domina cōſtituere procuratorem in rem ſuam ꝛ mandatuꝫ procuratoris in rem ſuam non expirat morte mandantis.l.illam de donatio.Item conſtat ꝙ potuit cedere ſuas actiones transferendo vtiles in ceſſionariuꝫ etiā reales actiōes.l.empto2 cuꝫ ſua glo.C.de hrdi.vel act.vēn.ꝛ ibi per doct.licet dñiuꝫ vel quaſi non transferatur ſine traditione per.l.traditionibus de pac. Ex quibus deducitur ꝙ dicto Joanniſtephano cōpetunt dicta remedia. Laus deo.

ℂ An res inter alios acta alteri pīudicet.ꝛ ſic in caſu preſentis conſultationis. An pax facta per prēm cum aduerſario ſuper delicto filij probet filium cōmiſiſſe delictum.

ℂ Conſilium. ccc.

In nomine dñi noſtri

Jeſu xpi. ℂ In hac cōſultatione videt pma facie dōm ꝙ dicti amoroſus ꝛ Bal.veniāt cōdemnandi ad dāna ꝛ intereſſe dicti Joannis offenſi:q2 videtur ꝙ ex his que narrant in puncto reſultat plena probatio de offenſa que intentatur ꝛ de percuſſiōibus in perſona dicti Joānis cuꝫ debilitatione ſue manus factis ꝛ perpetratis per dictos amoroſum ꝛ Bal. Nam ſtatutum ciuitatis nucerie:prout in themate pſupponitur generaliter diſponit ꝙ accuſatus vel inquiſitus de crimine ſi legittime citatus non comparuerit habeat pro confeſſo de maleficio pro quo inquiſitus accuſatus vel denunciatus fuerat. Cum igitur dicti amoroſus ꝛ Bald.fuerint inquiſiti de dictis maleficijs.ꝛ preſupponantur taliter citati.ꝛ in bāno poſiti adeo ꝙ in eis militat dictum ſtatutū in conſequētiam reſtat ꝙ ipſi habentur pro confeſſis tali cōfeſſione ꝙ ſufficit ad condemnationē criminalem prout in ſtatuto diſponitur ꝛ prout ex ipſa rei experiētia demonſtratur:quia vigore dicte ficte cōfeſſionis dicti amoroſus ꝛ bal. fuerunt condemnati ꝛ ſtatutum predictum diſponēs ꝙ cōtumaces habeantur pro confeſſis generaliter loquit non ſe reſtringens ad cauſam vnam magis q̃ ad alteram:ergo videtur generaliter intelligendum:argumen.l.iij.ff.de officio preſi.ꝛ cañ.ſi romanorum.xix.diſtin.ꝛ.c.q2 circa de priuile.cum ſimi.ꝛ ideo videtur ꝙ in hac cauſa ciuili vertente inter ipſum offenſum ꝛ iſtos qui dicuntur offendiſſe dicta ficta confeſſio ſufficiat adeo ꝙ veniant condemnandi ac ſi confeſſi extitiſſent. Nam ſi ſufficit ad criminalem condemnationem fortius videtur ſufficere ad ciuileꝫ:quia efficacio2 ꝛ fortio2 exigitur probatio in criminalibus q̃ in ciuilibus.l.ſciant cuncti.C.de proba.

a ℂ Quod maxime videt dicendū ꝯcurrentibus alijs que in themate deducuntur. Naꝫ preſupponit ꝙ Antonius pater dictorum amoroſi ꝛ Baldi fecit pacem cuꝫ patre dicti Joānis offenſi ꝛ etiam predicti patres fecerunt compromiſſum de dānis ꝛ intereſſe ꝛ expēſis quaꝫ dictus Joannes paſſus eſt occaſione cōtentorum in dicta condēnatione ꝛ ſic dictorum.xx.percuſſionum factarum in pſona dicti Joānis cuꝫ debilitatione manus. Et ſic in dcā pace ꝛ in dicto cōpromiſſo vr preſupponi fuiſſe ppetrata dicta delicta p dictos condēnatos ꝙ ꝛ clarius pſupponit in condēnatiōe ꝛ laudo lato per ipſos arbitros ꝛ etiaꝫ in ſupplicatiōe ꝛ petitione gratie de qua in themate ꝛ maxime in ſolutione facta de dictis lxx.flo.cum ſolutio preſupponat obligationem inſti.quibus modis tollū.obli.in prin. Nec predicta verifict emanaſſent ſi delicta non fuiſſent perpetrata:q2 non ſolēt predicta cōtingere delictis nō perpetratis ꝛ argumentuꝫ a ſolitis optimum eſt in iure in materia probationes vt no.glo.ꝛ Bald.in.l.neq3 natales.C.de proba.ꝛ gl.ꝛ doc.in.l.nō hoc.C.vñ cogna.facit.l.ſi plus de noui ope.nuncia.ꝛ.l.ſi.C.de fideiu.ꝛ.l.ꝙ ſi nolit.§.qui aſſidua de edilitio edicto cum ſi. Unde ſaltē predictis oībus ſimul iunctis vr ꝙ reſultet legittīa pbatio ꝯ dictos amoroſum ꝛ Bald.cū que nō pſunt ſingula multa iuuant.l.excuſant in pnci.cum cōco2.de excuſa.tuto.

b ℂ His tñ non obſtantibus in ꝯtrium puto iuſticiam eē in dubiā:conſtat eniꝫ ꝙ actore non pbante ſuā intētionē reus venit abſoluēdus.l.qui accuſare.C.de eden.c.cum eccleſia ſutrina in ſi. de cā poſ.ꝛ ppzie.l.acto2 ꝙ aſſeuerat.C.de probatio.cuꝫ ſi. Sed ex deductis in puncto nō probat ꝙ dicti amoroſus ꝛ Bal.pcuſſerint ſeu debilitauerint dictū Joannē vt pbabo merito veniunt abſoluēdi ꝙ aūt non pbet id qd̄ p pte actoris deducit in hoc iudicio demōſtrat ex eo q2 oīa que deducunt ad pbanduꝫ in hoc iudicio fuerunt inter alios acta ꝛ in iure eſt indubitatum ꝙ res inter alios acta alijs nō pīudicat:vt.C.res inter alios acta in rubro ꝛ nigro ꝛ.c.inter dilectos extra de fide inſtru.ꝛ.c.q̃uis de re iu.cū ſi.pax.n.ꝛ cōpromiſſum q̃ in mediū deducunt ad pbādum ꝯ dictos amoroſum ꝛ Bal.fuerūt geſta ſeu acta inter antoniū prem amoroſi ꝛ Baldi ꝛ pieꝫ dicti Joānis. Et ſict laudū fuit ſubſequēter inter eos latuꝫ:vñ ſi qua fuit fcā mētio

in predictis

in predictis de delictis que dicũtur perpetrata per dictos amoroſuʒ ⁊ Bal. illa fuit facta inter predictos parentes nõ autem inter Joannem actorem ⁊ dictos amoroſum ⁊ Bal. conuentos ſimiliter ſupplicatio que dr̃ porrecta in conſilio fuit porrecta per dictum Antoniũ. Et ſil'r per eum dr̃ facta ſolo. ⁊ ſic predicta emanarunt inter Antoniuʒ ex vna parte ⁊ repñ̃tantes cõitateʒ vel fiſcũ ita ꝙ nihil hactenus reperit̃ actum interdictũ actorẽ ⁊ dictos reos conuentos. Et ſi mi-lies dictus Anto. aſſeruiſſet dictos eius filios ꝑdicta intenrantur perpetraſſe nõ ꝑiudicaſſet eis per dictã regulã. ⁊ facit. C. ne filius pro patre in rubro ⁊ nigro. Et ſi ipſe pr̃ cum iuremẽto depoſuiſſet milies nõ ꝓbaret niſi tanq̃ vnus teſtis. vnus aũt teſtis quacũqʒ dignitate fulgeat ⁊ cuiuſcũqʒ ſit fidei non ꝓbat: qꝛ in q̃libet cã duo teſtes reqrunt̃. c. lʒ ex quadam. ⁊ c. tam lr̃is. de teſtibus. ⁊ c. in omni eo. ti. cum ſi. vulgaribus. multofortius ſola aſſertio ſine iuramento facta extraiudicialiter vel in cauſa inter alios vertente ita ꝙ eſt indubitatum ꝙ predicta geſta per dictũ Antonium patrem non preiudicat dictis amoroſo ⁊ Bal.

c ¶ Similiter ficta cõfeſſio que in cã inqſitionis ex cõtumacia reſultauit vigore ſtatuti de q̃ in themate inter alios emanauit. Nã in dicta cã inqſitiõis nõ interuenit dictus Joãnes neqʒ eius pr̃. Sed iudex ex officio inqſiuit ad penã applicandaʒ fiſco ob iniuriã que ex delicto cenſet̃ facta reipublice. Judicia. n. criminalia tendũt ad vindictã publicã. ar. l. ita vulneratus ad. l. acq. ⁊ c. vt fame de ſen. excõ. li. vj. ⁊ . l. cõgrui. de offi. preſi. ⁊ no. d. Ant. ⁊ Panor. in. c. ſup his extra de accu. ⁊ fama publica que ſolet de iure cõi requiri ad formandaʒ inqſitionem. c. lʒ hely. de ſymo. ⁊ c. qualiter ⁊ qñ el ſcdo extra de accuſ. cenſet̃ in cã inqſitionis ſubſtinere vices accuſatoris vt probat tex. in. d. c. qualiter ⁊ qñ ibi non tanq̃ idem ſit actor ⁊ iudex ſed quaſi denũciante fama ⁊c. merito dicta ficta confeſſio reſultauit in iudicio inter alios actores merito nõ probet in hoc iudicio ꝙ agitat̃ inter iſtos Joannem actorẽ ⁊ amoroſum ⁊ Bal. reos conuentos: ad hoc qd̃ no. Bar. in quodam ſuo cõſi. ccxij. ſm ordinẽ qui habet̃ perusie incip. ſuper eo ꝙ querit̃ verum ptãs ⁊c. Jn quo inter cetera cõcludit ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ iudex debeat percutientem ſeu debilitantẽ condẽnare debilitato ⁊ percuſſo in tãta quantitate ſi inquiſitus de percuſſione ⁊ debilitatione cõfitetur delictum. Et propterea criminaliter condẽnatur non poteſt ex dicta cõfeſſione condẽnari ipſi percuſſo ſeu debilitato: qꝛ cõfeſſio fuit facta eo abſente. Pari ergo rõne ⁊ fortiori dicendũ eſt ꝙ rõne ficte cõfeſſione facte in iudicio criminali non dʒ condẽnari offenſo in iudicio ciuili: arg. l. qui ad certum. ff. loca. ad ideʒ optime facit qd̃ no. Bar. in. l. ſi tõ in prin. ff. de euic. ⁊ Bal. poſt Ja. de bel. in. l. trãſigere. C. de tranſ. qui volũt ꝙ per hmõi fictam cõfeſſionem lʒ deueniat̃ ad eã condẽnationem in codeʒ iudicio: tñ vbi alis agitur de ipſo delicto non probat̃ ipſuʒ delictum per ipſam fictã confeſſionem: de quo etiam per Bal. in. l. j. ʃ. ſi procurator in fi. ff. ſiquis ius dicen. non obtempe. Facit etiam qd̃ not. Dy. Bar. ⁊ doc. in. l. cum filius. ff. de verbo. oblig.

d ¶ Ultimo hec ꝑs probat̃ in terminis per theoricã Bar. in l. eius ꝙ delatorẽ in fi. ff. de iure fiſci. Ubi ita formaliter dicit: ſed quero aliqs hr̃ pro confeſſo per ſniam diffinitiuam vtrum iſta ficta confeſſio faciat fidẽ in alijs cãis: tu habuiſti tex. expreſſum ꝙ nõ. ĩ. eo. l. ij. ʃ. j. ꝙ perpetuo tene mẽti hec ſunt ad contextum verba Bar. in vlti. q. que ſpecifice deci-dunt hanc conſultationem. ſ. ꝙ dicta ficta confeſſio nõ facit fidem in hac cã cum cõſtet eſſe aliam cãm: qꝛ hec ciuilis illa criminalis hec ad intereſſe ptis illa ad penã applicandaʒ fiſco. ⁊ fortius qꝛ hec inter alias perſonas termini aũt Bar. ⁊ tex. quem allegant ſunt etiam ſi inter eaſdeʒ perſonas: vnde longe fortius hoc cõcludenduʒ eſt in terminis huius conſultationis q̃ in terminis Bar. ⁊ tex. quem allegat.

e ¶ Ex quibus cõcludo intrepide tenendũ eſſe ꝙ ptes iudicis ſi aliud nõ docetur ſint in abſoluendo dictos amoroſuʒ ⁊ Bal. ex quo delictuʒ ſufficienter cõtra eos non probat̃ ex premiſſis: q̃tum autem ad Antoniuʒ res eſt clariſſima: qꝛ ex delicto filij pater non tenet̃ vt. C. ne filius pro pr̃e vel econtra in rubro ⁊ nigro nõ obſtantibus in ꝯtrium adductis: ad que pʒ reſponſio euidens ex iam dictis. Licet. n. ſtatutuʒ dicat ſimpl'r ꝙ contumax habeatur ꝓ confeſſo debet intelligi inter eaſdem pſonas. ⁊ in eadem cã per iam dicta cũ ſtatuta recipiant interpetrationem reſtrictiuam a iure cõi. l. ſi ſerui veſtri. C. de nox. l. vt gradatiʒ. ʃ. ſed ſi lege municipali. ff. de mu. ⁊ hono. ⁊ c. cũ dilectus. de cõſue. cum ſi. ꝑpea eſt interpetrandũ ſm ius cõe ꝙ dat hmõi confeſſioni. ſ. dictã interpetrationẽ nec debent latius interpetrari ſtatuta q̃ ius cõe in ſil'ibus terminis loquens. Quinimo hmõi ſtatutũ tanq̃ penale ⁊ a iure cõi exorbitans eſt reſtringendũ. l. ius ſingulare de. ll. ⁊ c. que a iure cõi exorbitãt. ⁊ c. in penis. de reg. iur. in. vj. ⁊ l. ſi pſeq. ⁊ l. interpetratione de penis cuʒ ſi. ſuꝑ alijs tanq̃ claris non inſiſto. Laus deo.

¶ Quid operet̃ clauſula in libello poſita petens ſibi in predictis ius ⁊ iuſticiam miniſtrari.

¶ Conſilium ccej.

In nomine dñi noſtri

1 Jeſu xp̃i. ¶ Jn pñti cõſultatione cõcluſiue ꝑcedaʒ in cõſilijs. n. deciſiuis ſolet breuius cõiter ꝑcedi q̃ in alijs que redduntur ad alterius ptis inſtantiam: quinimo Spe. ſummus practicus inſtruit in hmõi conſilijs deciſiuis rñderi que ſint ptes iudicis abſq̃ iuriũ rõnum aut auctoritatuʒ allegationibus ꝓut hec voluit Spe. in ti. de ꝯſi. reqſitione ver. porro. ⁊ facit qd̃ ipſe no. in ti. de allãtionibus ⁊ diſpu. ʃ. porro ver. in ſumma ⁊ in ti. de ſen. ʃ. q̃liter ver. verũ. ⁊ qd̃ no. Jo. an. ⁊ Panor. in c. ſicut extra de re iu. Profecto ꝑs dñi Bartholomei meo iudicio rei veritate iſpecta iuſticiã ſatis clarã hʒ. Nihilominus ex actis ⁊ actitatis non videt̃ ꝙ poſſit pro eo ferri ſnia. Ut. n. ãtentaſſe remediũ iuris municipalis ꝙ diſponit aduerſus eos q intrãt ad laborandũ fundos alienos ſine dñi volũtate probat̃ aũt per tres teſtes pro pte dicti dñi Bartholomei ꝓductos ꝙ dictus Joãnes hacci reus cõuentus conduxit duo ex dictis poteribus a ꝓcuratoribus dicti dñi Bartholomei ergo quo ad dicta duo poteria dictus Joannes nõ intrauit ad laborandũ non petitis licentijs a legitimo dño ⁊ non apparente inſtr̃o locationis: nam inſtr̃m apparet: ex quo apparent teſtiũ depoſitiones que inſtr̃m dicũt̃ pñt. l. notionem. ʃ. inſtr̃orum. ff. de ver. ſigni. ⁊ l. j. ff. de fide inſtru. nec pñt perſone dictoꝝ teſtiũ impugnari pro pte dicti dñi Bartholomei ex quo ab eius parte producti fuerũt l. ſiquis teſtibus. C. de teſtibus. ⁊ l. produci. ff. eo. titu. Erat itaqʒ intẽtanda quo ad iſta duo poteria potius actio reſultans ex dicto cõtractu q̃ remediũ. d. l. municipalis licet nõ fuiſſet propria locatio cum nõ interuenerit pecunia numerata prout in locatione requiritur. l. j. ⁊ ij. ff. locati. ſed fuit quidam cõtractus innominatus qui ſolet appellari contractus corrumi ita ꝙ implemento loquuto reſultat actio preſcriptis verbis iuxta. l. naturalis. ff. de preſcrip. verb. cõtractus auteʒ innominati iudicantur ſm nãm contractus nominati cui magis aſſimilant̃. d. l. nãlis. ʃ. fi. ideo licet dictus ꝯtractus fuerit initus ad tp̃s nihilominus finito tp̃e cenſetur ſil'i modo facta recõductio. per. l. item querit̃. ʃ. qui impleto cum. l. ſeq. ff. lo. ⁊ . l. ſi cũ hernes. C. eo. ti. ideo dictus Joannes continuando ſil'i modo detentationem dictoꝝ poteriũ ⁊ fructuum recollectioneʒ non contradicente dño cenſetur reconduxiſſe ab ipſo domino Bartholomeo.

a ¶ Ex quo deducit̃ ꝙ ꝓ dictis fructibus ⁊ pro reſtõne dictorũ poterium cõpetebat actio ex dicto ꝯtctu que nõ eſt intentata: ꝙ ñ ex hoc capite vr̃ ꝙ dictus Joannes veniat abſoluendus quo ad predicta duo poteria: ar. l. hẽbat. ff. de inſtitoria. ⁊ c. examata. de iud. ⁊ l. edita actio. C. de edend. cum ſi. Nec ꝑdictis ob. virtus cl'e ſolite apponi in libellis qua petijt ſibi ius ⁊ iuſticiã admiſtrari que plerũqʒ iuuat libellantem. c. cũ dilectus. de ordi. cog. ⁊ qd̃ ibi per doc. ⁊ per bal. in d. l. edita. ⁊ per. d. Ant. in. c. j. de iu. nam rñdetur ꝙ dicta cl'a non vʒ iuuare qñ opponit̃ de gñalitate ſeu dubietate libelli ꝙ petit̃ declarari: prout no. dicit Bal. in. d. l. edita in altera repetitione in articulo dũ tractat de cumulatione. Jtẽ ⁊ clarius dicta cl'a non operat̃ niſi qñ iuſticia appet ex narratis ꝓut voluit. d. Ant. in. d. c. j. de iud. quẽ refert ⁊ ſequit̃ excellentiſſimus. ⁊ integerrimi iudicij doc. d. Jo. petrutij pr̃. ⁊ d. meus in. l. j. in ꝑn. ff. de eden. ⁊ rõ artat non. n. habemus in iure aliquã virtutẽ eſſe a iure attributam dicte cl'e: ſed doct. magĩaliter eã virtutẽ attribuũt vi rõnis ex virtutẽ verboꝝ. Nam cũ petat̃ iuſticia in predictis miniſtrari ſi ex predictis deducitur aliqua actio vel aliqd̃ remedium competat ſuper illo petit̃ iuſticia miniſtrari: ideo illud ex gñalium verboruʒ virtute cenſet̃ intentatum. Quicquid autem vltra diceretur nullo iure nec rõne iuuaretur. Si igitur ex dictis in ipſo libello actio ſeu remediũ competens non reſultat nõ poteſt

diciſſud intentatū:q2 non cōprehendit ſub verbis cſe pre dicte:q2 petit iuſticia miniſtrari in pdictis non in alijs nō pdictis:cū itaqꝫ ex narratis in libello.ꝛ ex.ſ.dictis in eodē nō reſultet actio ꝛ remediū ex eo ꝯctu cōpetens cū de ꝯctu pdicto nulla fiat mentio imo verba libelli repugnant cū di catur in dicto libello ibi dū dicit ꝛ de eis aliquē iuſtū titulū habuiſſe a dicto.d.Bartholomeo oſtēdere non pōt. Et ibi que qdem poteria ꝛc.dictus Joānes a dicto.d.Bartholo meo nō petijt ꝛ de eis nō apparet aliqd inſtrm alicuius loca tionis. Reſtat dicendū ꝙ virtute dicte cſe non pōt libellās iuuari pretextu actionis ex eo contractu reſultante.

b ¶ Narrat aūt in dicto libello ꝙ dicta poteria ſpectāt ad di ctū canonicatū ꝛ pbendā iure dnij vel qſi. Et ſi hoc pbaret poſſet ps dicti libellāris iuuari saltē vtute dicte cſe qua de pdictis petijt ius ꝛ iuſticiā miniſtrari. Tñ non pbat aliquo mō qſi dñium ꝙ iuxta cōem ꝛ indubitatā interpetrationē cauſat publicianā ar.§.alie inſti.de act. put volūt gl.ꝛ doc. in.l.j.ff.de pub.ꝛ in.c.abbate ſane.de re iud. publiciana cō petit qñ quis poſſedit ex tali tit.qui ſi fuiſſet habitus a dño trāſtuliſſet dñiuz ꝛ habitus a non dño cauſaret vſucapiēdi cōditionē.l.j.cū ſequētibus.ꝛ.l.traditionē.ꝛ.l.qcūqꝫ in pn. ff.de publi.ꝛ.d.§.alie.ꝛ no.doc.in.c.ij.de cōſue.in caſu autē nro nullus pro pte dicti dñi Bartholomei pbat titulus in aliquo ex dictis poteribus:q2 nō appet ꝙ dicta poteria fue rint p dicto canonicatu empta vel aliquo alio tit. qñta ſolū conatus pbationū fit ſup poſſeſſione dicti.d.Bartholomei ꝛ cuius Thome qui dr fuiſſe ſuū predeceſſorē in dicto cano nicatu ꝛ prebēda ita ꝙ nihil quaſi dñio: q2 ſola poſſeſſio nō cauſat quaſi dñium vt probatur in dictis iuribus.

c ¶ Dñiuz aūt pariter nō probat ex aliquo titu.nec ēt pbat rōne longiſſime pſcriptiōis: q2 nō pbat dicta poteria fuiſſe longiſſimo tpe poſſeſſa pro dicta pbenda ꝛ canonicatu. Obi miſſo ſingularitatē teſtiū ſup poſſeſſiōe deponentiū: q2 ple riqꝫ maxime auctitatis tenēt poſſeſſionē pbari per teſtes ſin gulares ſup quo nō intendo inſtare ad pbandū aūt ex h ca pite dñium vtile ex pſcriptiōe hac cauſatū opus erat pbare poſſeſſionē saltē.xxx.annoꝝ cōtinuā cū bona fide: bona aūt fides pſumeret pbata vz ībi poſſeſſione per not.per gl.ꝛ doc.in.c.ſi diligenti de pſcrip.ꝛ in.l.pe.C.de euic.ꝛ p Bar. in.l.fi.C.vñ vi.ꝛ in.l.celſus.de vſuc. Tñ non probat poſſeſ ſio cōtinua.xxx.annoꝝ. Nam lꝫ ſit articulatum in ſcdo arti culo pro pte dicti Bartholomei ꝙ dictus dñs Bartholo meus iuxta poſſeſſiōe Sanctis ſui anteceſſoris in dicto ca nonicatu ꝛ pbenda continuo poſſederint dicta tria poteria pro dicta pbenda ꝛ canonicatu:tñ non cōcludēter pbat ꝙ dictus Sanctes fuerit per dictū tps pbendarius dicte pre bende. Licet.n.in cōceſſione facta dicto dño Bartholomeo dicat ꝙ ſibi concedit canonicatus ꝛ pbenda que fuerat di cti Sanctis: tñ non probat cōcludēter ꝙ dictus Sanctes per dictū tps habuerit dictā prebendā. Stant.n.h ſimul ꝙ dictus .d. Sanctes parū ante eius mortē fuerit pbēdarius dicte pbende in q̄ ſucceſſit dictus.d.bartholomeus. ꝛ per.x. vel.xv.an.antea nō fuerit pbendarius dicte prebende.

d ¶ Item nō probat ꝙ dictus.d.Sanctes tenuerit dicta po teria pro dicta prebēda:potuit.n.eſſe canonicus aretinus ꝛ hrditate aliā prebendā ꝛ pro illa tenerē. Itē potuit tenere ꝛ poſſidere pro ſe ꝛ tanqꝫ bona propria nō eccleſie:q2 teſtes cōiter non deponūt ꝙ dictus.d. Sanctes tenuerit dicta po teria pro dicta pbenda saltē teſtes qui deponūt de longiſſi mo tpe niſi q2 Angelus mei.vij.teſtis deponens ſuper ſcdo articulo dicit vera eſſe.ꝛ ēt ſuper.vj.ꝛ articuli cōcludunt:tñ interrogatus in cā ſcie non reddit bonā cām ſcie hoc reſpe ctu ꝙ dicta poteria tenuerit pro dicta pbēda. Preterea iſte teſtis ex pluribus nō pbat de longiſſima poſſeſſione.primo q2 dicit ꝙ iam ſunt.xxx.anni vel circa ita ꝙ nō deponit pre ciſe de.xxx.an.pp illa vba vel circa que reddunt dictū teſtis dubiū maxime ex quo punctualiter de.xxx. annis ꝛ nō plu ribus loquit ꝛ dictum teſtis dubiū non probat:q2 interpe tratur cōtra producentē:ar.c.in pñtia.de proba.ꝛ.l.nō hoc vnde cog.ꝛ no.Jmo.in.l.inter ſtipulantē.§.ſi ſticbū.de ver. obli.ꝛ ꝙ dictiones vel circa vitient dictuz teſtis hñtis pro bare de tpe firmat in terminis.d.Ant.in.c.fi. de deſponſa. impub.per illud tex.ꝛ.c.atteſtationes eo.ti.ꝛ adducit plura ſiſia. Secundo q2 ex libello ꝛ articulis dicti dñi Bartholo mei deducit ꝙ dictus.d.Bartholomeus non poſſedit a.ix. annis citra dicta poteria:ita ꝙ detracto dicto tpe nō proba tur de longiſſima poſſeſſione. Item Ange.chechi.viij.teſtis deponere videtur a.xxxv.an. vel circa ꝙ vidit dictum dñm Sanctem poſſidere pro ſuo canonicatu ꝛ pbenda dicta tria poteria iſte etiaꝫ teſtis non probat:nā detractis.viij. vel.ix. an.proxime preteritis quibus nō poſſedit dictus do.Bar tholomeus prout etiā ipſe teſtis ſubdit non reſtāt.xxx.an.ꝛ maxime ſi illa dictio vel circa debilitet dictum teſtis iuxta theoricam dicti dñi Antonij in.d.c.fi. Et licet dictus teſtis dicat ꝙ iam ſunt.xxx.anni vel circa ꝙ cognouit dictuꝫ do minum Sanctem:tamen duꝫ poſtea ſubdit ꝙ vidit eū poſ ſidere non repetit de dicto tpe:ſed ſolum ſubdit ꝙ dū vixit vidit poſſidere ꝛc.que verba pñt verificari etiā ſi per plures annos poſtea vidit dictum Angelum poſſidere:deponit ta men de quodaꝫ actu facto in anno. Mcccc.xxxix.qui tamen nōn concludit neceſſario de poſſeſſione:ſed nō curo inſtare ex quo detractis.viij.annis non reſtat longiſſimuꝫ tempus: alij autē teſtes vt dixi non dicunt ꝙ poſſederit dictus do minus Sanctes pro ſua prebenda.

e ¶ Et inſuper ēt non pbant de longiſſimi poſſeſſione:nam lꝫ gorus nānis pmus teſtis ſup ſcdo articulo deponat ꝙ iā ſunt anni.xxxij. vel circa ꝙ ipſe iuit ad habitandū in caſtro citerne ꝛ ꝙ per prius per multos annos eius pr tenuerat a dño ſancte canonico aretino vnū ex dictis poteribus voca tum il podere de carubmo:tñ detractis dictis.viij.an.nō re ſtat longiſſimū tps:nā illa vba per multos annos pñt verifi cari in duobus annis inſti.de iure perſonaruꝫ in fi.ꝛ ibi gl. in.l.multe.ꝛ.l.j.§.hoc reſcriptū.ff.ad ſille.ꝛ.c.latores de cle. excōicato adminiſtrāte ꝛ Archi.xxij.q.vij.ſiqs preterea iſte teſtis nō deponit niſi de vno ex dcis poteribus Matheus quartus teſtis deponit alternatiue de annis.xxx. vel.xxxvj. vel circa ꝛ ad veritatē alternatiue ſufficit alterā partem eſſe verā vt in regula in alternatiuis de regu.iur.in.vj.ꝛ in effe ctu dictus teſtis nō deponit niſi de.xxx.annis. Et ſi depo neret de.xxxvj. nō cōcluderet ad poſſeſſionē longiſſimi tpis detractis dictis.viij.annis.pterea iſte teſtis deponit de au ditu ꝛ teſtis de auditu nō probat.c.tam litteris.de teſti.ꝛ.c. ſuper eo.de cōſan.ꝛ affini.ꝛ.c.inquiſitionis.§. queſiuiſti.de accu.ꝛ habet in.l.ij.§.idem labeo.de aqua plu.ar.ſoluꝫ Ja cobus benedicti ſcds teſtis deponit de longiſſimo tpe vltra l.an. ſed in h vnicus ꝛ ſingularis: ideo ſibi in h non credit l.iuriſiurandi.C. de teſti.ꝛ.c.cum dilecti.de elec. ꝛ.d.c.tam litteris cum ſi. Ex quibus oibus concludendum eſt nō eſſe concludenter probatū ꝙ dicta tria poteria pertineāt ad di ctum dñm Bartholomeū ſeu ad eius canonicatū ꝛ preben dam.ꝛ lꝫ aliq teſtes deponāt de fama:tñ nullus reddit cām ſcie prout requirit in pbatione fame cū depēdeat a iudicio intellectus potiuſqꝫ a ſenſu corporis iuxta not.per Inno.ꝛ doc.in.c.cāmqꝫ extra de teſtibus.ꝛ per Bal. ꝛ doc.in.l.ſolā ꝛ.l.teſtium.C.de teſti. ꝛ in proprijs terminis de probatione fame per Barto.in.l.de minore.§.tormenta.ff.de queſtio.ꝛ per.d.Anto.in.c.cum oporteat.de accuſa.

f ¶ Inſuper pro pte dicti.d.Bartholomei principalr petun tur fructus dictoꝝ poteriū expreſſa certa qñtitate fructuū ꝛ ad h probandū in.xij. articulo deducit ꝙ dicta tria poteria fuiſſent locata per dictū tps.viij.an.p qbus in libello agit pro affictu ſtarioꝝ centū grani ꝛ vltra ſup quo articulo plres teſtes deponūt.ꝛ tres deponūt de dicta qñtitate ſeu maiori ꝛ nōnulli alij de parū minori qñtitate ꝛ in.xiiij.arti.deducit ꝙ dictus Joānes in dictis.viij.an.habuit ꝛ recepit ꝛ viſiſr hereditate ꝛ recipere potuit ſtaria.ccl.ꝛ vltra ꝛ nullus depo nit de qñtitate fructuum perceptoꝝ licet nōnulli deponant ꝙ hrditate pcipere potuit. Conſtat aūt ꝙ iſtud ꝙ dicta po teria fuiſſent locata pro tāta qñtitate ꝛ ꝙ dictus Joānes pci pere potuit tantā qñtitatē cōſiſtit in iudicio intellectus nō in ſenſu corporis ꝙ iudiciū intellectus non ptinet ad teſtes nec pbat niſi etiā non interrogatus reddat cām ſcie per ea que.ſ.dixi:idcirco cū nullus ex dictis teſtibus reddat rōnē ſui dicti ſeu cām ſcie reſtat ꝙ quo ad perceptionē fructuum nihil cōcludēter extitit probatū maxie ꝙ reſpiciat qd certū ita ꝙ ſup fructibus nulla poſſet ferri certa ſnīa p dño bar tholomeo prout ſnīa certa ferri dꝫ.§.curare inſti. de actio.ꝛ C.de ſen.que ſine cer.qñti.l.h ſnīa.ꝛ qd no.per gl. in.l.certi cōditio in prin.ſup vbo ex certo.ff.ſi cer.pe.ꝛ per gl.in vbo iuranti in.l.j.§.ſiquis argentum.ff.depoſiti.

g ¶ Ex quibus omnibus concludo ꝙ cum pro parte actoris non ſit legitime probata ſua intentio. ꝛ ſit in cauſa conclu ſum partes iudicis ſunt in abſoluendo reum conuentum a petitione dicti.d.Bartholomei ꝛ in condemnando dictum dominum Bartholomeuꝫ in expenſis factis poſt publica tionem proceſſus:tñ in expenſis autē factis ante publica

tione m

tionem proceſſus puto non condẽnandũ:qꝛ potuit ꝓbabi liter cogitare ꝙ teſtes plenius probarent ⁊ magis accurate deponerent ⁊ forte magis accurate examinarentur. ⁊ iudex dꝫ in hanc ptem.ſ.in abſoluendo ab hmõi expenſis eſſe proclinis cum ſatis euidẽter deprehendaꝛ vt in prin.dixit ꝙ vera iuſticia eſt pro dicto dño Bartholomeo lꝫ non ſit ſufficienter in actis probata. Poterit tñ melius probari in cã appellationis iuxta.l.per hanc cũ ſua mã.C.de temp.app.⁊.c.fraternitatis.de teſtibus ſi patronus cãe erit cautus in articulando ꝙ dictus.d.ſantes habuit eãdẽ prebendã a tanto tpe ⁊ citra quã hꝫ dictus dñs Bartholomeus ⁊ ꝙ tali tpe tenebat ⁊ poſſidebat dicta poderia articulando de tali certo tpe ꝙ ab illo tpe ⁊ citra ſint elapſi.xl.an.vel vltra ⁊ poſtea deducendo ꝙ cõtinue poſſedit vſqꝫ ad mortem que cõtinuatio probaꝛ preſumptione iuris dũmodo allegeꝛ ar.l. ſiue poſſidetis.C.de proba.⁊ ibi doc.no.⁊ in.c.cũ ad ſedem de reſti.ſpo.⁊ in.c.olim el.iiij.eo.ti. Itẽ poterũt fieri articuli ſuper quantitate fructuũ perceptoꝝ vel ſigillatim articulando de quolibet poderi vel articulãdo ꝙ ex poderibus eiuſdẽ qualitatis in locis circũſtantibus ⁊ vicinis tot fructus percepti fuerũt.⁊ ſic per iſtas vias vel ſiles quas tradunt doct.circa ꝓbationes fructuũ variare modũ articulandi ita ꝙ articuli nõ ſint directo. Idẽ nõ inſiſto:qꝛ nõ eſt officiũ mihi iniũcti placuit tñ hec incidenter dicere pro iuuãda veritate ⁊ iuſticia quam arbitror eſſe in vero licet non in apparenti pro dicto domino Bartholomeo. Laus deo.

¶ An libellus in quo quis petit declarari actionẽ ſibi competere vel aliquid ſibi debere procedat. Item vtruꝫ ſententia valeat per quam declaratur aliquid deberi:licet nõ contineat expreſſam condemnationem.

¶ Conſilium cccij.

In nomine dñi noſtri

i Ieſu xpi. ¶ Licet in ꝓpoſitione ⁊ narratiõe facti plura interſeranꝛ que reſpiciũt dubitationẽ non mediocrẽ an dictis filiabus lɫima debeaꝛ ſup quo articulo hoc anno bis cõſultus fui apud florentiam vꝫ ⁊ apud aretiũ. Et in vtraqꝫ cõſultatiõe fui eius ſñie vt ſupplementũ legittime filiabus debeatur in ſilibus terminis aliqua tñ vltra thema in hac cõſultatione ꝓpoſitũ in conſultationibus illis ꝓponebanꝛ que plurimum ſñiam illam iuuabant que in eam ſñiam me trahebant. Tñ in pñti cõſultatione non queriꝛ an ipſum legittime ſupplementum debeaꝛ:ſed preſuppoſito ꝙ debeaꝛ an petitio vt facta ꝓponitur ſit velut inepta reijcienda an ꝟo tanq̃ apte propoſita admittẽda:itaqꝫ pulchra ⁊ ardua illa excitatiõe pretermiſſa.ſ. an ſupplementum legittime debeatur: ſoluꝫ circa aptitudinem propoſite petitionis inſiſtendum eſt.

a ¶ Circa qꝺ vꝫ prima facie dõm ꝙ non:nã iudiciũ cõſtat ex tribus pſonis.ſ.iudice actore ⁊ reo.l.in tribus.ff. de iudi.c. forus.de ver.ſig.itaqꝫ dꝫ eſſe reus qui cõueniaꝛ: in caſu aũt nr̃o deficere vr̃:nam hr̃ditas iacens nõ eſt pſona que per ſe poſſit in iudicio intereſſe:iõ ſolet dari curator hr̃ditati iacẽti qñ iudicium eſt agitandũ aduerſus hr̃ditatẽ iacentẽ.l.j.ff. de cura. bonis dã.⁊.l. ſi qs inſtituatur hẽs.ff. de here.inſti. Neqꝫ ẽt hij quibus delata eſt hereditas anteq̃ adeant cõueniri pñt cum demũ adita hr̃ditate ex quodã quaſi ꝯtractu obligenꝛ iuxta.l.apud iulianũ.§.fi. ex qbus cau.in poſ.ea.⁊.l. ex maleficijs.§.here.de ac.⁊ ob.⁊ inſti. de ob.que ex quaſi ꝯtractu naſcuntur.§.heres. ⁊ ideo qñ creditores hr̃ditarij intendunt agere ad eorum inſtantiam ſolet iudex aſſignare terminum ei cui delata eſt hereditas.ſ. quem habeat adire vt no. per glo.⁊ doc.in.l.q̃diu el.ij.ff.de acq.hr̃di. ⁊ in.l.iiij.ff.de bo.auc.iu.poſ.⁊.d.l.ſi quis inſtituaꝛ.⁊.d.l.j. de cur.bo.dam. Hereditate itaqꝫ iacente qui volunt agere hñt de duobus alterum facere vel impetrare a iudice ꝙ tps ſtatuatur hr̃di ad adeũdum vt dictuꝫ eſt:vel detur curator bonis quorum neutrum factum preſupponitur in preſenti conſultatione merito videtur ꝙ iudicium non rite procedat.

b ¶ Nec vꝫ obſtare ſtatutuꝫ de quo in themate ſuper quo vt arbitror ſe fundauerunt libellãtes:qꝛ ꝓut allegaꝛ per reum conuentũ dictũ ſtatutum vr̃ loqui qñ hereditas iacens conuenitur ex ea cã ex qua defunctus cõueniri poterat cũ dictuꝫ ſtatutũ diſponere videaꝛ ꝙ cõtra hr̃ditatẽ iacentẽ ſine datione curatoris ꝓcedi valeat:ꝓut ꝓcedi poterat contra defunctũ vt denotare videnꝛ verba ſtatuti eo modo ⁊ forma quo ⁊ qua cõtra defunctum fieri poterant ⁊c. Que ꝟba in fine poſita videnꝛ declarare ⁊ moderare oĩa pcedentia:ar.l. talis ſcriptura.de leg.j.⁊.l.in ciuile.ff.de.ll.⁊.l.j.C. de liber. prete.cum ſi. Sed contra defunctũ non poterat agi ad ſupplementum legittime cum legittima non debeatur niſi poſt mortem:ergo dictũ ſtatutum nõ militat hoc caſu. ⁊ maxime cum ſtatutũ iſtud ſit exorbitãs ⁊ correctiuum iuris cõis:ita ꝙ ſit reſtringendum vt q̃to minus fieri põt ledat ius cõe c.cum dilectus cum ibi no.extra.de conſue.⁊.l. precipimus C.de appel.⁊.c.cum expediat.de elec.in.vj.⁊ in regula que a iure communi exorbitant eo.lib.cum ſimilibus.

c ¶ Nec etiam vr̃ obſtare aliud ſtatutuꝫ ſcdo loco in themate propoſitum. Quo vꝫ diſponi ꝙ oĩa relicta in vltima voluntate mandẽtur executioni ẽt hereditate iacente.⁊ ſic vꝫ preſupponere ꝙ pro relictis exequẽdis procedatur ẽt iacente hereditate:qꝛ ad hoc rñdetur ꝙ non diſponiꝛ in dicto ſtatuto ꝙ hr̃ditate iacente dicta relicta mandenꝛ executioni non dato curatore:ita ꝙ põt intelligi dictũ ſtatutũ ſm ius cõe.ſ. ꝙ mandenꝛ executioni contra hr̃dẽ ſi adiuerit vel nõ adita hr̃ditate dato.ſ. curatore bonis ⁊ eo citato. Preterea ⁊ clarius nos ſumus extra terminos dicti ſtatuti:qꝛ ſupplementum legittime de quo agitur nõ eſt relictũ neqꝫ petiꝛ tanq̃ relictum in vltima volũtate imo petitur contra ſeu ſaltẽ preter voluntatem defuncti vt de ſe conſtat.⁊ facit.l.oĩmodo.⁊ ll.ſeq.C.de inoffi.teſta. In quibus iuribus probari videtur ꝙ iſtud ius petendi ſupplementũ legittime fuit ſubrogatũ in locum querele inofficioſi teſta. vel alterius ſubuerſionis teſti:que teſtamentarie ſubuerſiones cõſtat ꝙ non fiebant de voluntate:ſed cõtra voluntatẽ teſtõris cũ nemo cenſeaꝛ velle ꝙ ſua iudicia impugnẽtur.l.iij.ff.de mili.teſt.ideo cuꝫ dictuꝫ ſtatutũ a iure cõi exorbitans loquaꝛ de legatis fideicõmiſſis relictis in vltima voluntate que debenꝛ ex volũtate defuncti non eſt trahendũ ad iſtud ſupplementũ legittime ꝙ non eſt relictũ in vltima volũtate nec ex volũtate defuncti debetur:ſed potius contra eius voluntatem.

d ¶ Preterea cum dictũ ius cenſeaꝛ ſubrogatũ in locũ querele qñ competit ei cui eſt aliqd relictum iure inſtõnis.⁊ ſic teſtñ non erat nullũ pretextu obmiſſe ſolẽnitatis inſtõnis ⁊ exhr̃dationis filij que in teſtõ reqriꝛ. Et de iure antiquo l.inter cetera.de lib.⁊ poſthu.cum ſi.⁊ de iure nouiſſimo.§. aliud quoqꝫ capĩm in auc.vt cuꝫ de appel.cogno.⁊ ſubrogatum ſapit nãm eius in cuius locũ ſubrogaꝛ.l.ſi eũ.§.qui iniuriarũ.ff.ſi quis cau.cũ concor. Propter qꝺ Bar.vbiqꝫ tenuit legendo ⁊ cõſulendo ꝙ prout querela non cõpetit intra quinquẽnium.l.ſi qs filium in ſi.C.de inoffi.teſt. ita nec ius petendi hmõi ſupplementũ durat vltra quinquẽnium:ſed querela intentari non põt niſi poſt aditam hr̃ditatem.l. filium.§. ſed cũ exheredatio de bo.poſ.ꝯtabu.⁊.l. papinianus.§.ſi cõditionis.ff.de inoffi.teſt.⁊.l.ſcimus.§. illud cum ſua glo.C.eo.ti.⁊.d.l.ſi quis filiuꝫ in ſi. ita ergo ius petendi hmõi ſupplementum nõ competat nec naſcaꝛ niſi ab adita hereditate ꝙ ſatis ſuadent verba.d.l.oĩmodo ibi.⁊ in certis caſibus in qbus de inofficioſis defunctorum teſtis vel alio modo ſubuertẽdis moueri ſolebat actio ⁊c.⁊ ibi liceat vero his perſonis que teſtm̃ inofficioſum vel alio mõ ſubuertendum queri poterant id qꝺ ⁊c. que ꝟba iunctis ſequentibus denotare vñr ꝙ tunc cõpetat ius petendi ſupplementũ legittime qñ olim cõpetebat facultas querelandi vel alr̃s ſubuertendi teſtm̃ ⁊ non alr̃s ꝙ ⁊ probare vñr ꝟba legũ ſequentiũ que nuper ⁊ qm̃ in prioribus vt de ſe pꝫ:ſed de iure antiquo non potuiſſent iſte filie querelare teſtm̃ ante aditam hereditatẽ per heredes vſem per iura preallegata:ergo nec eis cõpetat ius petẽdi ſupplementũ legittime: nec vꝫ poſſe dici ipſe ſunt inſtitute:lꝫ in rebus ſeu quantitatibus certis coꝝ aditione cenſeaꝛ teſtm̃ pariter confirmatũ ꝙ poſſit querelari:qꝛ rñdetur ꝙ qui agnoſcit iudiciũ defuncti ẽt de iure antiquo querelare non poteſt teſtm̃.l.papinianus.§.ſi conditioni.ff.de inoffi.teſt.ergo ex hoc ꝙ ipſi adiuerint ex earũ inſtõnibus particularibus non poſſimus dicere orꝺum eſſe ius petendi ſupplementum legittime.

e ¶ Ex alio videtur etiam ꝙ dictus libellus non procedat:qꝛ ſi pro parte dictarum filiarum dicatur ꝙ nõ obſtantibus proxime dictis competat eis ius ⁊ actio petendi hmõi ſupplementum videtur ꝙ ipſe deberent illam actiõnẽ directa via intentare ⁊ non petere per iudicem declarari actionem competere ſeu eis deberi dictũ ſupplementũ legittime ꝓut in effectu vr̃ eſſe petitum pro parte dictaruꝫ filiarũ.⁊ ſic implora tum vꝫ officium iudicis ſuper hmõi declaratione.⁊ eo

casu quo directa et ordinaria actio competebat vt intentata via extraordinaria officij iudicis quod non li3: quia vbi competit via ordinaria cessat remedium extraordinarium.l.in cãe in prin.el.ij. ff.de mino.et.l.in pretoriali.ff.de no.ope.nun.cum fi.et li3 permittat huiusmodi petitio.s.per iudicem declarari actionem competere quando competit actio ficta seu mediante iuris fictione.l.si finita §.eleganter de dã.infec.put.et ibi notant Bart.Ang.et doc. tñ secundum vt regulariter vbi actio citra omnem fictionem competit put et vi deprehendi posse ex notatis per Bar.et doc.ibidem nisi quando dependet ex arbitrio iudicis vt no.ibidem Bart.cum igitur in casu nostro nulla immineat fictio nec vt3 legittima seu ius petendi eius supplementum competat necne dependeat ab arbitrio iudicis: sed a mera iuris dispone vt merito concludendum dictam formam libellandi non procedere.

f ¶ His tñ non obstantibus contrarium arbitror de iure respondendum pro cuius rei euidentia pmitto quod sententia per quam declaratur aliquid deberi:li3 non contineat expressam condemnationem tamen v3 et perinde operatur acsi condemnationem contineret.l.quid tñ.§.si arbiter.ff.de arbi.et.l.si pretor in prin.ff.de iu.et ppea notant Ang.et Imo.in d.§.eleganter quod si quis in libello narrat aliquid sibi deberi.et ppea petit per iudicem declarari actionem sibi competere procedit ille libellus et est perinde acsi petijsset reum condemnari per tex.ibi in fi.et ar.d.§.si arbiter.et d.l.si pretor.quod et concludit ibi Bar.in vlt.col.ver.sed an quis possit petere pronunciari sibi actionem competere per tex.l.quamquam.C.de sententia que sine cer.quã.et d.l.si pretor in prin.Est.n.tunc perinde acsi petijsset condemnari intentata directo ipsa actione.et idem per omnia dicendum est si non petatur declarari actionem competere ad id quod petitur: sed solum petatur per iudicem declarari illud deberi cum sit eadem rõ.et sit de mente dictorum doctorum vt p3 ex legibus quas allegant que in his terminis loquuntur: itaque aut nos dicimus de his filiabus competere actionem et ius petendi huiusmodi supplementum et esse certum: quia ius est certum ar. l.ornamentorum.de auro et arg.leg.et.l.leges sacratissime.et.l. fi.C.de.ll.et.l.cum quida3.§.suum.de acqui.here.Et tunc dictus libellus procedat ne censeatur recta via actio intentata et conclusum in effectu declarari supplementum legittime deberi et condemnati ad illud aut dicimus esse dubium et dependere ex declaratione iudicis eo quia sit dubium in iure:an legittima debeatur stante censura iuris municipalis de qua in themate et probabile dubium iuris soleat equiparari dubio facti.c.cum dilectus. et ibi per do.Ant.et modernos.de cõsue.et quod no.in.c.vnico de postula.prela.lib.vj.per Jo.an.et doct.vel quia sit dubium in facto an dotes dictarum filiarum et ea que eis relinquuntur ascendant ad integram summam legittime super quibus verti poterit plurimum arbitrium seu iudicium iudicis in extimando valorem totius hereditatis cum extimationes rerum si aliter non probantur remittantur extimande arbitrio iudicis.l.si quod ex pamphila.ff. de lega.ij.et per Bar.ibi.et in.l.vnica.C.de sinijs que pro eo quod interest.et in.l.semper.§.in interdicto.ff.quod vi aut clam.et tex.in terminis in.l.scimus.in prin.C.de inoffi.test.dicit supplementum fieri boni viri arbitratu.Et ideo videtur quod dicta petitio procedat.Et sine dubio procederet si fuisset intentata post aditam hereditatem contra heredem quia veniret necessario iuuanda ex altero ex dictis capitibus.

g ¶ Et maxime concurrente virtute clausule solite apponi in libellis petens sibi ius et iusticiam administrari que est vulgaris et notissima et fere semper solita apponi in libellis nec puto fuisse obmissam in libello de quo agitur:licet in themate de ea non fiat mentio cuius clausule virtus est quod in libello censeantur deducta omnia remedia legittima et competentia ex narratis vt per Inno.et doc.in.c.cum dilectus.de ordi.cogni.et per do.Anto.in.c.j.de iu.et per Ange.in.l.qui restituere.ff. de rei vendi.et per Bal.in repetitione.l.edita.C.de eden.quod autem non habeat obstare quod hereditas non sit adita probatur per supradictam.l.municipalem.nã est aduertendum quod legittima est pars bonorum non est pars hereditatis.l.papinianus.§.iiij.ff.de inoffi.testa.et per glo.in.l.cum a matre.C.de rei vendi.vnde legittima et eius supplementum extorquetur de vniuersali hereditate nec his in legittima est vniuersalis heres:sed particularis prout habetur in dictis iuribus.et ideo competit actio personalis ad petendum supplementum predictum vt volunt glo.et doc.in.d.l.oimodo.et in.d.l.scimus in principio.et doc.in.d.l.siquis filium.et constat quod competit contra heredem vniuersalem in auc.vt cum de appel.cog. §.ceterum.et legittima extorquetur tanquam ex alienum.l.siquis legatum.§.fi.cum sua glo.ff.de falsis.vbi filius in legittima equatur cuilibet creditori defuncti facit.l.fi.§.pe.C.de codicil.vbi filijs iudicatur debita hereditas patris saltem vsque ad legittimam li3 proprie non sit debita:sed quasi debita.l.fi. §.j.C.de cura.furio.et no.gl.in.l.si emancipatis.C.de iuris et fac.igno.ideo prout ceteri creditores agere possunt contra hereditatem iacentem saltem vigore.d.l.municipalis.ita etiam agere possint filie ad supplementum legittime.

h ¶ Quod et suadet ratio:quia solent doctores dicere quod legittima succedit in locum alimentorum:sed non decet quod alimentandus expectet aditionem heredis vniuersalis pro consequendis alimentis:quia interim posset fame perire ar.l.necare.de lib.agno.ergo decet quod filie interim non careant legittima ad quod optime facit tex.in.d.l.omnimodo post princ.vbi sine vllo grauamine vel mora exigere.Constat aut quod si haberet pro exigendo supplemento legittime expectare heredis aditionem exactio supplementi haberet illam moram.et sic non verificarentur vrba verba illius tex.sine vlla mora exigere:pro quo etiam facit:quia d.l.oimodo puidet de iure agendi ad supplementum non solum eo casu quo de iure antiquo competebat querela:sed et eo casu quo testamentum aliás subuertebatur:eo quia liberi vel fratres persone quibus legittima debebatur non erant legittime honorati in testamento:ita quod poterant testamentum subuertere vt est expressum in.d.l.omnimodo.ita quod illud ius agendi ad supplementum fuit inductum non solum ad remouendam querelam:sed et ad remouendam nullitatem testi.et sic ius dicendi nullum et ius contrabulandi vt ibi est expressum et oes fatentur:sed filius qui habebat ius dicendi nullum non habebat expectare heredis aditionem.l.fi.ff.de iniusto test.et.l.j. in fi.ff.si tabu.testa.nul.extat.quinimmo aditio ex testo sequi non poterat stante nullitate merito suadet rõ quod saltem dicto casu quo testamentum fuisset nullum filius pro consequendo supplemento legittime non habeat expectare heredis aditionem. et sic sine vlla mora debeat legittimam consequi.et sicut si testamentum non erat nullum:sed competebant contrabule poterant ipse contrabule intentari et non adita hereditate.l.illud in princ.et.l.quod vulgo.ff.de bo.pos.contrab.Sed tex.in.d.l.oimodo.illud ius petendi supplementum legittime pariter defert his qui habebant querelare testamentum prout his qui poterant dicere testamentum nullum vel contratabulas petere:ergo eis pariter competit et pari tempore exigere possunt:vt sic vna determinatio plura determinabilia respiciens ea pariter determinet iuxta.l.ia3 hoc iure de vulga.et pupil.et.l.hereditatem.et.l.quamuis.C.eo. titu.et.l.in testamento.C.de testamento milita.

i ¶ Et si dicatur pariter competat vtroque casu demum post aditam hereditatem prout post aditam hereditatem competebat querela.vt.s.demonstratum est.et ita procedat.ñ.dicta theorica dictorum iurium rñdetur quod ex quo dictum ius agendi ad supplementum est fauorabile:quia est inductum fauore vltimarum voluntatum et fauore personarum quibus legittima debetur vt probatur in.d.l.oimodo cum.ll.sequentibus et in eis per doct.decentius est quod amplietur quam quod restringatur ar.regule odia restringi fauores conuenit ampliari in.vj.et.l.cum quidam ff.de libe.et posthu.et.l.quod fauore.C.de.ll.cum si.ideo decentius videtur quod ius agendi ad supplementum quando succedit in locum querele assumat sibi naturam iuris agendi ad supplementum quod succedit in locum iurisdicendi nullum.et sic amplietur quam econtra ius agendi ad supplementum succedens in locum iurisdicendi nullum assumat naturam querele seu iuris agendi ad supplementum succedentis in locum querele.et sic restringatur.et maxime quia magis conuenit verbis.d.l.oimodo que illud ius induxit in qua nulla fit mentio aditionis nec sicut de ea fit mentio in alijs legibus sequentibus:et vbi lex non distinguit nec nos distinguere debemus.dicit tex.in.l.iij.ff.de officio presi.sed generaliter loquens generaliter ds intelligi.l.j.§ generaliter de leg.pstan.et in cas.si romanorum.xix.di.et in.l.de precio.ff.de publiciana:quinimmo verba dictorum iurium.s.d.l.oimodo.et.d.l. scimus magis adaptantur ad contrarium.s.quod non expectetur hereditatis aditio:quia in.d.l.scimus in prin.dicit quod repletio fit ipso iure et tex.in.d.l.oimodo dicit sine vlla mora que verba subdent non expectari moram aditionis hereditatis.Et quod ius suppleat quod deest ad legittimam et non adita hereditate per verum heredem sentit bal.in.d.l.quotiens in fi.j.col.vbi dicit quod li3 institutio in re certa non accresceret vniuersum repudiante vero tñ si secus in filio et alijs quibus debetur legittima:nã illis accrescit vniuersum ex quo habent legittimam que est quotta hereditatis vel bonorum secundum eum qui ex his satis aperte quod legittima suppleatur etiam antequam adeat scriptus heres vero: cum itaque non solum verborum generalitas:sed propria vis verborum que exprimuntur in dictis iuribus.et etiam ratio fuadent non expectari aditionem

aditionem hereditatis pro exigenda legitima filij non vi-
deatur ꝙ aliquid neceſſario nos artet ad dicendum neceſſa-
riam eſſe aditionem hereditatis.

k ¶ Et idõ attentari põt ẽt de iure cõi nõ adita hẽditate exi-
gi poſſe hmõi ſupplemẽtũ legitĩe. Saltẽ eo caſu quo filius
eſt honorat⁹ titulo inſtõnis lꝫ in re certa: nã ipſe põt agno-
ſcere dictã rẽ. ⁊ ſic quodãmõ adeundo effici hẽs in re certa
⁊ ſua aditiõe cõfirmaꝛ teſtm̃: q2 nõ põt vitiari ob defectum
aditiõis: nã ſi hẽs vl̃is adibit hẽditatẽ teſtm̃ ꝯfirmãdũ ve-
nit dicta aditiõe. Si aũt nõ adibit totũ accreſcet hẽdi inſti-
tuto in re certa ẽt inuito ex quo ſuã inſtõnẽ agnouerat ꝑut
⁊ h̃ firmat Ang. in. l. quotiẽs. C. de here. inſti. idcirco teſtm̃
cõfirmaꝛ ipſa aditiõe inſtituti in re certa ꝑut p dictã rõnez
firmãt Bar. ⁊ Saly. in. d. l. quotiens. ⁊ Bar. in. d. l. ex facto
ꝙ ⁊ ſentit bal. in. d. l. ex facto. dicẽs ꝙ ſi inſtitutus in re cer-
ta trãſmittit hẽditatẽ ꝑut trãſmitteret heres vl̃is: ſed heres
vl̃is poſt aditionẽ tranſmittit hereditatẽ: ergo ſilr̃ inſtitu-
tus ĩ re certa p̃t agnitionẽ ipaꝫ trãſmittit. Et hec paꝛs. l. ꝙ
trãſmittat hereditatẽ ſeu ius accreſcendi. ⁊ ſic in oẽm euen-
tũ teſtm̃ ſit valituruꝫ nec poſſit vitiari p̃textu nõ aditionis
vr̃ amplectẽda tanꝗ̃ magis fauorabilis teſtõ ar. d. l. ſi ps de
inofficio teſtõ ꝑut hoc ar. p illã. l. vtiꝛ lꝫ ad aliũ finẽ Imo.
in. l. j. §. ſi ex fundo de here. inſti. circa articulũ an hẽat locuꝫ
ius accreſcẽdi ⁊c̃. lꝫ Ang. ibi ⁊. d. l. ex fcõ. ⁊ in. d. l. quotiens.
teneat ꝙ lꝫ inſtituto in re certa ẽt inuito accreſcat vniuerſa
hẽditas qñ vl̃is inſtitutus repudiet inuita ipſius inſtituti
in re certa ſecus ſi repudiat poſt mortẽ ⁊ euꝫ ſequaꝛ Imol.
in. d. §. ſi ex fundo. ⁊. d. l. ex facto mouenꝛ ea rõne: q2 hẽdi-
tas nõ fuit delata inſtituto in re certa ipſo viuente: ideo nõ
potuit per eum agnoſci. l. delata de ver. ſig. idõ nõ agnita nõ
tranſmittitur. l. qñ ſororem. C. de iure delibe. ⁊. l. vnica. §. in
nouiſſimo. C. de caducis. tol. ſm eos.

l ¶ Sed dicta rõ nõ cõcludit q2 ꝗ̃tũ ad ius accreſcendi nõ
requiriꝛ ꝙ portio accreſcẽs fuerit delata inuita eius cui ac-
creuerit alꝛ ſequereꝛ ꝙ ſpes iuris accreſcẽdi nõ tranſmittiꝛ
etiã inter vl̃es heredes ꝙ eſt falſum per. l. ſi ex pluribus. ff.
de ſuis. ⁊ legitimis. ⁊. l. qui pr̃i. ff. de acq. here. nec ẽt obſtat
ꝙ portio ſoleat accreſcere portiõi. l. ſi totã de acq. here. ⁊ in-
ſtitutus in re certa nõ hẽat portionẽ. ⁊ ſic nõ accreſcat por-
tioni: ſed h̃ caſu accreſcat pſone inſtitute in re certa: idõ pſo-
na extincta p mortẽ nõ eſt cui accreſcat prout h̃ ar. videntur
Ang. ⁊ Imo. q2 rñdeꝛ negando ꝙ h̃ caſu accreſcat pſone: nã
imo accreſcit rei ar. d. §. ſi ex fundo. ⁊. d. l. ex facto. ⁊. d. l. qui
patri vbi vna hẽditas accreſcit alteri. ⁊ ſic nõ portio portio-
ni euiſdẽ hereditatis. ⁊ tex. in. d. l. ſi totam ꝓbat ꝙ accreſcit
rei nõ aũt ſe artat ad portionẽ quotã hẽditariã: itẽ lꝫ ſit ex-
tincta pſona repreſentaꝛ p eius hẽdem cũ heres cẽſeaꝛ eadẽ
perſona cũ defuncto vt in aũt. de iureiu. amo. preſtito. §. j. ⁊
ſepe alꝛ ꝯtingit ꝙ ius acqrendi hẽditatẽ inere reſidẽs in per-
ſona trãſmittiꝛ ad hẽdeꝫ vt pꝫ in. l. ventre de acq. her. ⁊ in. l.
illud in ſi. cũ. l. ſequẽti. ff. de bo. poſ. ꝯtab. ⁊ in. l. vnica. C. de
his q ante apertas tabulas. ⁊ p ꝯñs rõnes Ange. ⁊ Imo. non
artãt: idõ nequaꝗ̃ eſt recedendũ a ſnĩa Bart. ⁊ Saly. cui vr̃
inherere ẽt Bal. vt prediti qui ſunt maioris auctoritatis ⁊
eorũ ſnĩa eſt benignior ⁊ fauens teſtõ ar. l. benignius. ff. de
ll. ⁊. d. l. ſi qs igiꝛ retẽta hac opinione que maxime indeciſi-
uis eſt tenenda non eſt rõ quare expectetur aditio heredis
vl̃is ad hoc vt lex ſuppleat ꝙ deerat de legitĩa cuꝫ lex ipſo
iure ſuppleat vt dictum eſt: ⁊ ſi lex tunc ſupplet ſi pro quia
non eſt ratio quare nõ poſſit actualiter concedi ipſi filio in-
tegra legitima cum inſtõ in re certe operaꝛ hunc effectũ vt
propria auctoritate capere poſſit nec habeat camere per ma-
nus hered s vl̃is prout capiunꝛ legata ꝑut no. Bart. Ang.
⁊ Imo. in. d. l. ex facto. ⁊ doct. cõiter omnes ibi trãſeunt. ⁊ in
d. l. quotiens. ⁊ idõ non abſurde dicebat Bal. in. l. ſiquis ſuo
C. de inoffi. teſta. ꝙ alio poſſidente poteſt filius iſtud ſupple-
mentum petere reali petitione hereditatis.

m ¶ Confert ẽt ad predicta q2 leges procedunt per viaꝫ ſup-
plementi ſeu replemẽti vt pꝫ in. d. l. oĩmodo ibi de implen-
da legitima portione ⁊ ibi adimplendã eam. ⁊ in. l. ſequenti
que nuper ibi repleatur. ⁊ ſimiliter in. l. qm̃ in prioribus ibi
h̃ repleatur. ⁊ in. d. l. ſcimus in prin. ibi repleri. ⁊ ibi repletio
nẽ. ⁊ ibi ſuppleri. ⁊ in. §. j. ⁊ in. §. repletionẽ ea. l. Sed illud
ꝙ ſuppleꝛ vr̃ aſſumere nãm eius cui ſuppleꝛ. ⁊ idem vꝫ eſſe
cenſendum de eo ꝑut alſ dicimus in augumẽto ꝙ aſſumit
nãm eius cui adiungiꝛ. l. etiã. C. de iure do. ⁊. c. j. de ſede va-
cante. ⁊. xv. q. j. §. poſtꝗ̃. ⁊ de cenſi. c. ꝗ̃to. ⁊. l. ſed ſi manẽte
de p̃terito cum cõcordantijs: ideo vꝫ ꝙ iſtud ſupplementuꝫ
legitime cenſeaꝛ eſſe eiuſdeꝫ nãe cui eſt illud cui ſuppleꝛ. ⁊
ideo ꝑut illud qδ eſt ictuꝫ põt iacente hẽditate peti ex cen-
ſura iuris municipalis de quo in themate: ita ẽt peti poſſit h̃
ſuperadditũ accedat qδ notabiliter dixit Bal. in. l. hac edi-
tali in prin. ver. ita tñ. C. de ſecun. nup. vbi notabiliter dicit
circa iſtud ſupplementũ legitime ꝙ ipſe teſtator eſt funda-
mentum ſue impletionis: idõ cenſetur pinde acſi ipſe teſtõr
reliquiſſet integrã legitimam: ſed certuꝫ eſt ꝙ ſi ipſe teſtõr
integrã legitimã reliquiſſet potuiſſet agi pro ipſa legitima
etiã iacente hẽditate prout eſt caſus in. d. l. municipali ſcdõ
loco in themate deſcripta merito ẽt iacente hereditate poſſit
agi pro iſto ſupplemento legitime per. l. ſuppleto.

n ¶ Ex quibus oĩbus arbitror concludendũ ꝙ dictus libel-
lus ꝓcedat nõ obſtantibus in ꝯ̃trium adductis. Non. n. ob.
ꝙ primo loco dicebã ꝙ iudiciuꝫ cõſtat ex tribus pſonis: q2
hoc caſu hẽditas iacens hr̃ pro tertia pſona ſaltẽ attẽta cen-
ſura iuris municipalis de qua. s̃. Preterea lꝫ regulariter iu-
dicium cõſtet ex tribus perſonis: tñ non ſemper ꝓcedit: q2
qñqꝫ iudiciũ agitaꝛ ẽt non interueniente reo vt pꝫ in auc. ſi
oẽs. C. ſi vt ſe ab hẽditate abſtineat. ⁊ in. l. edicto. C. de edic.
diui. idõ ex predictis. ⁊ etiã q2 citatur inſtitutus vl̃is qui põt
pretendere intereſſe non vꝫ ꝙ propterea ſit viciandum hoc
iudiciuꝫ: ex eo q2 deficiat perſona cõueta per predicta iun-
ctis his qui. s̃. adduxi pro hac parte libellantis.

o ¶ Nec ob. reſponſio. s̃. data ad dictum primuꝫ ſtatutum q2
reſpondetur ꝙ non dicꝛ in dicto ſtatuto ſimplr̃ ⁊ indefini-
te ꝙ contra hereditateꝫ iacentem procedi põt ⁊ ꝙ ſubditur
in ver. etiam eo modo ⁊ forma nõ venit reſtrictiue ad prece-
dentia: ſed potius augumentatiue ponderata maxie natura
dictionis ẽt que eſt implicatiua. l. ſi contendat. ff. de fideiuſ.
l. etiam. ⁊. l. ẽt. C. ſi tutor vel cura. interue. ⁊ in. c. cum in illis
de p̃ben. lib. vj. vbi doc. dicunt ꝙ dictio etiã ſtat augumen-
tatiue. ⁊ idẽ Jo. an. in. c. j. de cõmo. ⁊ in. c. ſi diligenti de foro
compe. in antiquis. ⁊ in. c. j. §. contrahenten eo. titu. lib. vj. ⁊
probat glo. in verbo etiaꝫ in clemẽ. vnica de ſequeſtra. poſ. ⁊
fruc. ⁊ natura eius eſt adiũgi caſu expreſſo magis dubitabili
vt probatur ex dicta glo. ⁊ ex glo. d. l. ſi cõtendat ⁊ probatur
in oĩbus iuribus. s̃. adductis. ⁊ fere vbiqꝫ vbi ponꝛ dicta
dictio: idõ dicenduꝫ eſt ꝙ ẽt procedaꝛ contra hẽditatẽ iacen-
tem vigore. d. l. municipalis in his caſibus in qbus non po-
tuiſſet agi cõtra defunctũ. Si dictus ṽ. ẽt eo mõ ⁊c̃. referaꝛ
ad caſus qbus cõtra defunctũ agi poterat nõ aũt puto eam
fuiſſe mentẽ ſtatuentium pp. s̃. dictam nãm dictionis ẽt q2
non vr̃ maior eſſe poſſe agi cõtra hereditateꝫ iacentẽ in his
caſibus in qbus non põt agi cõtra defunctũ ꝗ̃ in his caſi-
bus in qbus contra eũ agi poterat: imo potius ecõtra cum
hereditas nil aliud ſit ꝗ̃ ſucceſſio in vniuerſum ius defun-
cti actiue ⁊ paſſiue. l. hereditas de reg. iur. ⁊. l. nihil aliud de
verbo. ſigni. ⁊ ſubſtinet viceꝫ defuncti. l. cum hẽditas. C. de-
poſiti. ⁊. l. hereditas. ff. de acquir. re. domi. ⁊. l. nouatio in ſi.
ff. de noua. ⁊. §. ſeruus alienus inſti. de here. inſti. ſed vt ſal-
uetur propria natura dictionis etiã a qua in dubio non eſt
recedendũ. l. non aliter de leg. iij. ⁊. l. j. §. ſi is qui nauem de
exercito. intelligo ꝙ dictus verſi. reſpiciat modũ proceden-
di non autem caſus quibus procedi poteſt prout ⁊ demon-
ſtrant verba ſequentia eo modo ⁊ forma ⁊c̃.

p ¶ Et ſic ſit ſenſus ꝙ cõtra hẽditatẽ iacenteꝫ procedaꝛ non
ſolũ prout ſolet ꝓcedi ꝯ̃ hereditatẽ iacentẽ. ſed ẽt ꝑut pro-
cedereꝛ ꝯ̃ defunctũ puta ſi ꝯ̃ defunctũ eẽt aliquo iure ſpãli
tradita aliq̃ forma vel forte rõne contumacie vel forte rõne
guarentigie vel forte rõne iuramẽti vel ex alia cã ſilr̃ ẽt mõ
⁊ forma ſpãliter inducta ꝓcedi poſſit cõtra hẽditatẽ iacentẽ
non ſolũ ſm formã ⁊ modũ cõem iudiciorũ. Et ẽt ſi aliqua
forma eſſet tradita ad citandũ debitorem viuentẽ ſilr̃s for-
ma adhiberi poſſit in citatione hẽditatis iacẽtis ⁊ ꝓceſſus
tunc agitatus cõtra hereditatẽ iacentẽ opereꝛ eundẽ effectũ
quem operatus fuiſſet ſi fuiſſet agitatus cõtra defunctum: ⁊
hoc ſonant ṽba dicti ver. ẽt eo modo ⁊ forma. ⁊ per ꝯñs nõ
inducunt reſtrictionẽ precedentiuꝫ prout in ꝯ̃trium dicebaꝛ
nec refert ſi cõtra defunctũ non poterat agi ad ſupplemen-
tum legitime alſ ſequereꝛ ꝙ ſi defunctus debuiſſet aliqd
ſub cõditione que purificareꝛ poſt eius mortẽ iacente hẽdi-
tate nõ poſſet agi iacente hẽditate ꝑut agi non poterat cõ-
tra defunctũ iuxta. l. cedere dieꝫ cũ ſi. de ver. ſig. ꝙ nullate-
nus vr̃ eſſe de mente ſtatuentiũ. Facit etiaꝫ id qδ dr̃ in alio
ſtatuto derelictis in vltima volũtate que vigore. d. l. muni-
cipalis mandanꝛ executioni ẽt hẽditate non adita. ⁊ tñ pro
illis non poterat defunctus cõueniri: vnde pari rõne idem

dõm eſt in creditoribus ⁊ fortiori: q̃ꝛ creditores pferunt legatarijs.l.fi.§.ĩnia el.j.C.de iure delib. ⁊ ſilr magis fauẽdũ eſt filiabus circa legitimã q̃ꝫ legatarijs.d.l.fi.§.pe.C.de codicil.⁊ ſic ex p̃dictis nõ vꝫ obſtare dictum v̄.ẽt eo modo ⁊c.

q ¶ Nec ob.ꝙ ius agendi ad ſupplementũ vr̃ ſubrogatum in locũ querele.⁊ ſic vr̃ reqrere aditionẽ hr̃ditatis:q̃ꝛ rñdet ꝙ imo nõ eſt ſubrogatũ in locũ querele vt hẽat nãm querele: imo ẽſt inductũ ad remouendũ querelã ⁊ ad tollendũ effectũ querele.⁊ ſic nõ ꝑcedit per viã ſubrogationis:itẽ q̃rela eſt odioſa iſtud fauorabile.⁊ ꝑpea lꝫ bar. legẽdo ⁊ cõſulẽdo tenuerit ꝙ ius agẽdi ad ſupplemẽtũ nõ duret vltra qnquẽniũ tñ Bal.⁊ Ang.in.d.l.ſiqs filiũ.⁊ in.d.l.oĩmodo.⁊ bal. in auc.pſbyteros.C.de epiſ.⁊ cle.tenẽt ꝯtriũ qd̃ ⁊ voluit idẽ bal.in quodã ſuo cõſil.incip.in teſtõ dicens ꝙ nõ ſubrogat loco querele ⁊ durat vltra qnquẽniũ idẽ cõſulẽdo tenuerũt Ricciar.⁊ Bar.de ſaly.in quodã ꝯſi.incip. in caſu ꝑpoſito viſo puncto ⁊ teſtõ ſubdẽtes etiã ꝙ iſtud ius ſupplementi tranſmittit lꝫ querela nõ preparata nõ tranſmitt.ſ. ⁊ idẽ.ſ. ꝙ trãſmittat ad hr̃des extneos ẽt non ꝑparatũ voluit bal.in alio ſuo cõſi.ꝙ incipit ſup eo ꝙ querit an fructus fundans ſe ea rõne q̃ꝛ ſupplementũ fit ipſo iure:ſed querela nõ ipſo iure reſcindit.⁊ ſic pꝫ ꝙ nõ ſunt eiuſdẽ nature ꝙ idẽ voluit do.meus in.d.l.ſiquis filiũ circa illud dictũ Bart.dicens ꝙ oẽs tenent cõtra Bar.nec ter.d.l.oĩmodo obſtat:imo facit pro inductus:vt.s̃.nã iuris agẽdi ad ſupplementũ cõcedit non ſolũ eo caſu quo cõpetebat q̃rela: ſed vbi alio mõ ſubuerti poterãt.⁊ ẽt vbi teſtm̃ erat nullũ: q̃ꝛ vt forte titulo legati filio relinquebat minus lrĩma quo caſu teſtm̃ reddebat nullũ:q̃ꝛ filius nõ inſtitutus nec exhr̃datus prout regrebat vt hec probant in.d.l.oĩmodo ver.⁊ hoc qdem iũcta.d.l.inter cetera.⁊ eſt de mente glo.in verbo vetera iura in.d.l.omnimodo.⁊ doc.ibi lꝫ Raph.ibi aliter loquatur.

r ¶ Nec ob.tex.l.que nuper.⁊.d.l.qñ in prioribus que ſolũ faciunt mentionẽ de querela inoſficioſi teſti:q̃ꝛ loquunt de perſonis que admittunt ad querelã nõ loquunt de caſibus in qbus querela cõpetit. Conſtat autẽ ꝙ filie ſunt perſone que ad q̃relaꝫ admittunt merito ⁊c.⁊ ſilr in.d.l.oĩmodo v̄. liceat võ loquitur de pſonis que poterãt querelare vel aliõ mõ ſubuertere teſtm̃ non autẽ de tpe vel caſu quo ſubuerti poterat:⁊ lꝫ principiũ referat ſe ad caſus in qbus querelari vel ſubuerti poterat nõ refert:q̃ꝛ in illis caſibus dr̃ ꝙ teſtm̃ ſit firmũ.⁊ ſic ꝙ ceſſent dicti modi ſubuertẽdi tollunt: ergo querela ꝯtratabule ⁊ ius dicẽdi nullũ in his caſibus in quibus cõpetebant:ſed ſupplementũ fit gñaliter oĩbus perſonis quibus legittima debet que perſone poterãt querelare teſtm̃.ſ.vbi cetera cõcurrebãt neceſſaria ad querelam: non ergo reqrit tex.ꝙ ita demũ fiat ſupplementũ qñ cõpetebat querela:imo vult ꝙ incõtinenti ſine mora ſuppleatur vt pꝫ ibi ſine mora exigere.⁊ in.d.l.ſcimus ibi ipſo iure ⁊ ibi modis oĩbus repleri prout ⁊.s̃.latius dictũ eſt:nec obſtat ꝙ dicebam ad dictum ſcõm ſtatutũ:q̃ꝛ fatendũ eſt ꝙ verba dicti ſcõi ſtatuti nõ militant in caſu nr̃o:tñ dictum ſcõm ſtatutuꝫ poteſt induci ad caſum noſtrũ prout ſupra induxi arguendo pro iſtis filiabus libellantibus non repeto.

s ¶ Nec ẽt ob.ꝙ vltimo loco dicebaꝫ in ꝯtrium.ſ.ꝙ non potuerit intentari hec forma libellandi:nam rñſio pꝫ ex dictis ſupra pro hac parte in euidẽtiali: q̃ꝛ immo hec forma libellandi procedit:q̃ꝛ ſi preſupponimus ius agendi competere abſqꝫ alio iudicis arbitrio tunc iſte libellus ideꝫ important acſi fuiſſet expſſe petitũ condẽnari: preterea poſſumus dicere ꝙ legittia ſupplet arbitratu iudicis.d.l.ſcimus.in prin. ⁊ quando an cõpetat actio depẽdet ab arbitrio iudicis põt peti ꝙ per iudicẽ declaret actionẽ cõpetere vt hec.s̃. latius in euidentiali deducta ſunt: ex quibus omnibus remanere vr̃.s̃.dicta concluſio firma.ſ.ꝙ dictus libellus ſit admittendus ⁊ non reijciendus. Laus deo.

¶ Qñõ conſideret maioritas ⁊ minoritas in iure. Iteꝫ qñ aliqd dꝫ vẽdi pro certo p̃cio ſpecificato incõtanti:ſi vendit ad tps vtrũ dicat illud vendidiſſe minus p̃cio ſpecificato.

¶ Conſilium ccciij.

In noĩe dñi noſtri ieſu

t xpi. ¶ Vr̃ p̃ma facie dõm ꝙ dictus bernardus nõ iciderit in penã nec eo p̃textu q̃ꝛ vẽdidit ſal ad tps nec eo p̃textu: q̃ꝛ pro p̃cio ſalis recepit aĩalia vl̃ alias ſpẽs extimatas:nõ eſt aduertendũ ꝙ in nulla parte caploꝝ dicte ſalarie ſit mẽtio ꝙ vendat ſal incõtanti vel ad tps:ſed ſimplr̃ ⁊ abſolute pmittit vẽditio ſalis dicto bernardo emptori ſalarie ꝑ tãto p̃cio exp̃mẽdo q̃ꝫtitatẽ p̃cij reſpectu certoꝝ locoꝝ ⁊ in alijs locis referẽdo ſe ad p̃ciũ cõſuetũ: vñ cũ ſimplr̃ permittat vẽditio ſalis dicto bernardo emptori nec diſtinguat in dictis caplis vẽditionis vtrũ incõtãti vel ad tps vr̃ ꝙ pmiſſio ſimplr̃ intelligat abſqꝫ dictione cũ indefinita locutio ſimplr̃ ⁊ vlr̃ intelligatur.l.ſi pluribus.de leg.ij.⁊.c.q̃ꝛ circa.de pui. ⁊.c.ſi romanoruꝫ.xix.di.⁊ ꝯctus initi cũ papa prout eſt iſte de quo agit habet pro lege.l.ceſar de publicanis.l.pe.C.de do.inter vir. ⁊ vxo.⁊ vbi lex nõ diſtinguit nec nos diſtinguere debemus l.iij.in fi.ff.de offi.preſi.⁊.l.j.§.ꝙ generaliter de leg.preſtan. ⁊.l.de precio de publiciana cum ſimilibus.

a ¶ Pro quo ẽt facit ⁊ ſcõo q̃ꝛ omnia cenſent pmiſſa que nõ reperiunt prohibita.ff. ex qbus cauſis maio.l. necnon.§.ꝙ cis:ſed iſtud vendere ad tps nõ reperit prohibitum nec de iure cõi nec ex forma capituloruꝫ dicte venditionis merito cenſeat permiſſum. ⁊ id qd̃ fit lege permittente nõ meretur penam.l.gracchus.C.de adulterijs.⁊.ff.de regu.iur.l.nemo damnum.⁊.C.de admini.tuto.l.ſancimus cum ſi.

b ¶ Tertio verba dictoꝝ caplorum debent interpetrari contra venditoreꝫ q̃tenus ꝑ venditore faciũt:q̃ꝛ ipſe debuit legeꝫ aptius dicere.l.labeo.ff.de ꝯhen.emp.l.veteribus.ff.de pac.l.qcqd aſtringẽde.§.j.de v̄.ob.cuꝫ ſi.maxie q̃ꝛ in hmõi venditiõibus ſolẽt ꝑus fieri capla per ipſos vẽditores que apud nos appellant cedule ſibi:ergo iputet ſi legẽ apertius non dixit per dicta iura.⁊ arg.regule damnum in.vj.

c ¶ Maxime ⁊ quarto q̃ꝛ ſumus in penalibus in qbus mitior interpetratio eſt aſſumẽda.l.ſi p̃ſes.⁊.l.interpetrationẽ ff.de penis.⁊ regula in penis in.vj.⁊.c.ſtatutũ de ele.eo.lib. cũ ſi.⁊ inherẽdũ eſt magis abſolõni q̃ꝫ cõdẽnationi.l.abſentem.ff.de penis.⁊.c.fauorabiliores.⁊.c. cuꝫ ſunt ptium iura obſcura.de reg.iu.in.vj.⁊.l.arianus. de acti.⁊ ob.cũ itaqꝫ in ſcõo caplo dicte vẽditionis ſimplr̃ dicat ꝙ emptor debeat vendere pro baiochis.xxuij.vnũ cẽtinariũ ſalis in locis maritimis ⁊ in ciuitatibus ſpoleti ⁊ fulginei libras tres ſalis ꝑ quolibet bolonено papali.⁊ ſic referat ſolũ ad certã quãtitatẽ.⁊ ita Bernardus pro eadẽ quãtitate vẽdidit nõ vꝫ incidiſſe in penã que imponit in.c.xxiij.diſponente ꝙ dictus emptor nõ poſſit vẽdere niſi pro p̃cijs ſpecificatis in.d.c.ij. ⁊ nõ ꝑ maioribus aut minoribꝰ p̃cijs ſub pena.xxv.flo.⁊c. nã iſte vendidit ꝑ p̃cijs ſpecificatis ⁊ nõ ꝑ minori vel maiori q̃ꝫtitate:ergo nõ vr̃ incidiſſe in dictã penã lꝫ nõ vendiderit incõtanti:ſed ad tps v̄ba.n.nõ vñr offendi ⁊ in dubio a v̄bis nõ eſt recedendũ.l.nõ alr̃.de leg.iij. ⁊.l.j.§.ſi is qui nauẽ.de exercito.⁊.l.labeo.§.idẽ tubero. de ſuppel.leg.maxime cõcurrentibus rõnibus.s̃.ponderatis. Et maxie q̃ꝛ ex quo p̃mittit ꝙ nõ poſſit vendi niſi pro p̃cijs ſpecificatis ⁊ poſtea ſubdat nõ pro maioribus aut minoribus illa maioritas aut minoritas vr̃ referenda reſpectu eius ꝙ eſt.s̃.ſpecificatũ.ſed nihil eſt ſpecificatũ.s̃.ꝙ reſpiciat tps ſolõnis precij ſed ſolũ id qd̃ reſpicit q̃ꝫtitatem ⁊ ſumã pecunie pro qua venditur: ergo illa maioritas vel minoritas precij conſideranda videtur reſpectu huiuſmodi quantitatis non reſpectu temporis ſolutionis faciende.

d ¶ Quod ⁊ perſuadet q̃ꝛ ſi cõtigiſſet ꝙ quidã emiſſet a dicto Bernardo ſal eidẽ dandũ poſt certũ tps puta de tpe in tps prout indigebat ⁊ ab initio ſoluiſſet integrũ preciũ non videret dicendũ eſſe prohibitũ nec Bernardũ incidiſſe in penã:vñ pari rõne ideꝫ vꝫ dicendũ ſi ſolo p̃cij venit fienda ad tps non incõtinenti:nã in dictis caplis pariter prohibet maioritas p̃cij ꝑut minoritas. Et ſolo ante tps nõ minus ſe hꝫ ad maioritateꝫ precij ſi maioritas dici põt q̃ꝫ ſolo poſt tps ſe habeat ad minoritatẽ precij:iõ ſi vnũ non eſt ꝓhibitũ nec aliõ inſup eſt aduertẽdũ ꝙ i ſcõo caplo i qbuſdã caſibus p̃cia ſpecificant ⁊ qbuſdã caſibus nõ ſpecificant: ſed ſolũ dr̃ ꝙ vẽdat ſal p̃cijs cõſuetis nõ alr̃ ſpecificãdo:qbus precijs ſeu q̃ precia ſint cõſueta:ergo dictũ capitulum imponens penã vendenti pro maioribus vel minoribus p̃cijs q̃ꝫ precijs ſpecificatis nõ vr̃ loqui nec militare in venditione facta in his locis in quibus p̃cia nõ ſunt ſpecificata:ſed in confuſo dictum ꝙ vendat ꝑ precijs conſuetis in quibus locis prout audio fuit q̃ꝫtitas ſalis vendita ad tempus vel pro receptione animalium ſeu aliarum ſpecierum.

e ¶ Et hec reſpiciũt venditiones factas ad tempus in venditionibus autem factis pro animalibus vel alijs ſpeciebus extimatis.res videtur longe clarior:nam prout dicitur

venditiones predicte ꝓceſſerunt ſub hoc ordine ⁊ hac forma: qꝛ Bernardus vendidit ſal pro p̄cio ꝓmiſſo. ⁊ ſic venditio ſalis vꝫ fuiſſe licita: qꝛ vendidit incōtanti pro p̄cio ſpecificato in capl'is. ⁊ ex alia parte emit aialia ſeu alias res ꝓ precijs cōuentis ⁊ cōpenſauerunt p̄cia conuenta hincinde: fuerunt ergo venditiones ſepate vna facta de ſale altera de aialibus in illa aūt de ſale nullum vꝫ ineſſe viciū: qꝛ precium conuentū fuit iuſtū ſi ex altera pte alia fuerūt vendita iuſto precio nihil eſt quid poſſit imputari. Si autem aialia fuerunt vendita pro p̄cio minus iuſto tunc iniuſticia verſatur circa emptionem ⁊ venditionē animalium que non punitur neqꝫ ꝓhibetur in capitulis dicte ſalarie. Nec etiam punitur de iure cōi: ſed tolleratur dūmodo non ſit leſio vltra dimidiam iuſti precij. l. in cauſe el. ij. §. idem pōponius. ff. de mino. ⁊ l. item ſi precio. §. quēadmodum. ff. locati. ⁊ l. ij. ⁊ l. ſi voluntate. C. de reſcin. vendi. maxime ſi leſio interuenit re ipſa non ex propoſito partium. c. cum dilecti. ⁊ c. cum cām. de emp. ⁊ ven. iuncto cañ. ſiquis dyaconus. l. di.

f ¶ Ultimo hec pars vꝛ amplectenda: qꝛ nullum vñr pretendere intereſſe nec camera apoſtolica nec noui emptores dicte ſalarie ſi dicte venditiones ſalis fuerunt per dictū Bernardum facte ſub modis p̄dictis: nam lꝫ dictus bernardus forte ob eas cāa vendiderit longe maiorē quātitatem ſalis q̄ꝫ alſs vendidiſſet ⁊ emptores emerint vt cōſumerent illud ſal tpe nouorum emptorum ⁊ propterea dicti emptores pretendant intereſſe: qꝛ illi qui habebūt ſal emptū a dicto bernardo ſi illud conſument nō ement ab eis: qꝛ in venditione ſalis ipſi ſuperlucrantur pro quo lucro dant camere aplice x. milia flor. pro quolibet anno: vñ q̄ꝫtominus vendunt de ſale tātominus lucranť ⁊ q̄ꝫtominus ſperať lucrū tantominori p̄cio veriſilr camera aplica vendet dictā ſalariā. Et h̄ reſpectu camera aplica ⁊ emptores videanť p̄tendere intereſſe pp qd vꝫ facta dicta ꝓhibitio ne vendať minori precio nihilominus rñdeť ꝙ dictū intereſſe non vꝛ ꝓbabile: qꝛ eſt cōſultū per aliḋ. c. dicte ſalarie quo diſponiť ꝙ dictis nobis emptoribus deť ⁊ aſſigneť oē ⁊ totū ſal ꝙ repertreť eſſet ēt apud manus ſingulariū pſonarū in oibus ⁊ ſingulis locis quos reſpicit dicta vēditio ſalarie ⁊ vbi dicte vēditiōes fuerūt facte: qꝛ in alijs locis nō poterat vēdere dictus bernardus ⁊ ſi illi emptores vēdent ⁊ tradēt dictis nouis emptoribus ſal ab eis emptū nō potuerūt illud cōſumere ⁊ neceſſe hēbunt illḋ emere a dictis nouis emptoribus. ⁊ ꝑ ꝯñs ceſſare vꝫ dictum intereſſe dictoꝝ emptoꝝ ⁊ camere aplice ita ꝙ durū videreť ceſſante omni intereſſe ⁊ camere aplice ⁊ dictorum nouoꝝ emptoꝝ q̄bus dicte pene applicanť ampliare ⁊ extendere dictū. c. penale vltra q̄ꝫ verba ſonare videantur. Sonare. n. videnť ꝙ non vendat pro minori p̄cio reſpectu quātitatis non reſpectu tpis ꝙ non eſt nr̄m: ſed eſt cōe oibus ſeu ſolius dei iuxta illud actuū apoſtolorū. c. j. nō eſt veſtrū noſcere tpa vl' momenta que pater poſuit in ſua poteſtate ⁊ qḋ habetur in regula peccatū in. vj. ⁊ in. c. j. de vſuris circa rationem quare vſura ſit illicita.

g ¶ His tñ non obſtantibus ꝯ̄rium puto de iure rñdendū: nam aſſumēdo primo venditiones factas ad tp̄s eſt p̄mittendū ꝙ maioritas ⁊ minoritas non capiť in iure nec de cōi vſu loquēdi dūtaxat reſpectu q̄ꝫtitatis: ſed ēt reſpectu q̄litatis ⁊ ēt reſpectu tpis: nam prior natu dꝛ maior ⁊ poſterior natu dꝛ minor ſm cōem vſū loquendi de quo cōſtat ⁊ ſm iura. l. fi. C. de fide inſtru. ⁊ maiores ⁊ minores natu in iure plerūqꝫ ⁊ cōiter ſumunť. l. qui cū maior natu de bo. lib. ⁊ c. cū in tua de deſpon. impu. ⁊. ij. di. in cañ. lex ⁊ inſti. de adop. §. minore natu. ⁊ in ti. de minoribus q̄ſi per totum. ff. ⁊. C. ⁊ ſic maioritas ⁊ minoritas: cōſideratur ēt reſpectu tpis. ⁊ iḋ nr̄i antiqui appellanť maiores nr̄i. l. iuriſcōſultus. §. parentes. ff. de gradibus. Itē maioritas ⁊ minoritas ſumiť reſpectu aliarū qualitatū: nam dicunť maiores ꝓprie prudentia virtute ⁊ ſcia dicto canoñ. lex. ⁊ ibi glo. in v̄bo maiores. ⁊ c. cū in cunctis. de elec. ⁊ c. firmiter. de ſumma trini. ⁊ dꝛ maior efficacia ſanctitate ⁊ auctoritate vt notať. xcv. diſ. accepimus ꝓut ⁊ no. Bal. in. l. j. C. qui accu. non poſ. col. ix. ⁊ illud euangelicū non ſurrexerit maior Joannebaptiſta ⁊ maior dicitur qui alium docet inſtruit ⁊ redarguit gl. in cañ. ſacroſancta. xxij. diſt. ⁊ maior dꝛ ſexu: qꝛ maior cenſetur maſculus q̄ꝫ femina. d. l. fi. de fide inſtru. ⁊. l. j. de ſenatoribus. ⁊ maior dicitur reſpectu ſuperioritatis vt in titu. de maio. ⁊ obe. in rubro ⁊ nigro. Item quandoqꝫ in ratione: quia maioribus ⁊ dignioribus dicitur preeſt. Item maior ſumitur reſpectu grauitatis: vnde grauiores exceſſus dicūtur maiores. c. at ſi clerici. §. de adulterijs. de iu. ⁊. iij. q. xj. in cañ. nō eſt. § hoc autem. ⁊ maior cauſa dicitur q̄nqꝫ reſpectu preiudicij. l. per minorem. ff. de iu. ⁊ maior pars creditorū non dꝛ reſpectu numeri perſonarū ſi in alter ſubeſt qualitas amplioris crediti. l. maiorem. ff. de pa. ⁊. l. fi. C. qui bonis cedere poſſunt. ⁊ maior dꝛ quandoqꝫ reſpectu vtilitatis licet numero ⁊ q̄ꝫtitate ſit equalis vel ſit minor vt eſt text. cū glo. in. l. ij. in fi. ff. de verbo. ſigni. vbi prima pars diei dicitur maior.

b ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ maiora ⁊ minora ſumunť in iure. ⁊ ēt in cōi vſu loquendi multis varijs modis. ⁊ iḋ hmōi vocabula ſunt multis diuerſis modis accipienda ſm ſubiectam mām que eſt ſermonū optima interpres dicit Bal. in. d. l. j. ix. col. C. qui accuſa. non poſ. Et q̄ꝫtum pertinet ad ꝓpoſitū nr̄m ſumitur q̄ſi reſpectu tpis ⁊ q̄ſi reſpectu vtilitatis pro quo ēt facit. §. plus. ⁊. §. tpe inſti. de acti. ⁊. l. ſi cōſtante. §. quotiens ſo. ma. vbi cōſideratur cōmodū ⁊ vtilitas interuſurij medij tpis ad qḋ ēt. l. in lege falcidia non hꝛ pro puro. ⁊. l. in q̄ꝫtitate. §. ne dū. ff. ad. l. fal. iḋ maius preciū ⁊ minus vꝛ etiā dicendū pp cōmoditatē ⁊ incōmoditatē tpis pro quo ēt facit: qꝛ illud pactū ꝙ preciū non petať intra tp̄s cōuentū cenſeť eſſe ps ꝯ̄ctus ar. l. lecta v̄. dicebā. ff. ſi cer. pe. ⁊. l. iuriſgentiū §. quinimo. ff. de pac. ⁊ melius in. l. fundi partē. ff. de ꝯ̄hen. emp. per quā. l. dicendum vꝫ ꝙ illud pactū ꝙ intra tp̄s non petatur ab emptore cēſetur pars rei vendite. ⁊ ꝑiter quantitas ſalis vendita cenſeť pro ea pte minori p̄cio vendita ar. illius. l. iuncto. d. §. quotiens. ⁊. d. l. in lege falcidia. ⁊. d. §. in diem. ⁊ ſaltē qꝛ hoc ſuadet ſubiecta mā ⁊ cauſa pp quā fuit appoſitū dictū capl'm nam rō qꝛ fuit iniunctū ꝙ non vendatur pro maiori p̄cio fuit ne ſubditi pape nimiū grauarentur. ⁊ rō quare fuit iniunctum ꝙ non vendať minori precio non fuit alia niſi vt emptor ſalarie nō venderet maiorē q̄ꝫtitatem ſalis q̄ꝫ veniret conſumandū ſuo tpe. ⁊ per ꝯ̄ñs ſalaria pro tpibus fictis veniret vendēda minori precio in detrimentū camere aplice: qꝛ ſi emptores nō ſperarent vendere maximas q̄ꝫtitates ſalis nō emerent dictā ſalariā a camera pro tanto p̄cio vt eſt notiſſimū: nec vlla alia rō poteſt ꝓbabiliter excogitari: vnde videť pro expreſſa iuxta. l. q̄ꝫuis ſimplr. ⁊ ibi per Bal. C. de fideicom. ⁊ per eūdem in. l. maximum viciū. C. de lib. prete. ⁊ rō legis eſt idem ꝙ mens legis. l. cū mulier. ⁊ ibi per Bal. ff. ſol. ma. ⁊ per Dy. in. c. fi. de reg. iur. in. vj. ⁊ per Bar. ⁊ Bal. in. l. non dubiū. C. de ll. iḋ mens pape facientis dictum capitulū ⁊ ipſorum cōtrahentium cenſeť fuiſſe vt predicta euitarentur ⁊ nō fierent venditiones maioris quātitatis ſalis propter cōmoditatē minoris precij. ⁊ propterea ſubiecta materia ſuadet qui minoritas cōſideretur etiam reſpectu hmōi cōmoditatis ⁊ vtilitatis interuſurij medij tpis: ideo rōne ſubiecte materie minoritas precij ſumitur ēt hoc reſpectu per. ſ̄. dicta pro quo facit. qꝛ venditio ſimpliciter ſumpta vꝛ intelligēda de venditione pura ⁊ nō de venditione in diem vel ſub cōditione ar. l. j. §. eum qui ſimplr. ⁊. l. eū qui kalendis. §. quotiens. de verb. ob. ⁊. l. libertis libertabuſqꝫ. §. fi. ⁊ propterea dū diſponitur ꝙ ſal vendať pro tali precio vꝫ intelligendū in venditione pura nō in venditione in diem reſpectu p̄cij ⁊ non eſt dubium ꝙ ſi fuiſſet cogitatus iſte caſus fuiſſet in cōuentione deductus. ſ. ꝙ nō vendereť ſal pro illo precio q̄ñ ſolutio differreretur ad tp̄s notabile ſaltem ad notabile tp̄s duraturum finito tempore ſue emptionis: ergo cenſeatur hoc in pacto deductum ar. l. tale pactum. §. fi. ff. de pac.

i ¶ Et ex predictis ⁊ ex negocij qualitate deprehendiť ſatis aperte hanc fuiſſe mentē ꝯ̄hentiū que ſemꝑ eſt attendēda adeo ꝙ preualet verbis. l. in cōuentionalibus. de verb. ſig. ⁊ l. fi. C. que res pigno. obli. poſ. ⁊. l. iij. §. conditio. de adimen. lega. ⁊ ſi dicatur de hac mente non conſtat rñdetur ꝙ ſatis conſtat ex quo nō poteſt alia ratio excogitari quare vēditor artetur ad non vendendū minori precio ⁊ ſaltem h̄ eſt veriſimile ⁊ ſemper in interpetrationibus cōtractuum ⁊ aliarum diſpōnū attenditur illud qḋ eſt veriſilius. l. ſemper in ſtipulationibus. ff. de reg. iu. ⁊ in. l. in obſcuris inſpici. co. ti. ⁊ in regula inſpicitur in. vj. ⁊ quia vt. ſ̄. dictum eſt verba nō repugnant cū illa verba pro maioribus vel minoribus ſint equiuoca adeo ꝙ pſit varijs modis itelligi per. ſ̄. dicta. ⁊ ex h̄ ꝙ verba poſſint varijs modis intelligi reſultat obſcuritas l. ita fidei in fine primi reſponſi. ff. de iure fiſci ⁊ not. glo. in d. l. veteribus. ⁊ ideo ſtante obſcuritate verborū merito recurrendum eſt ad veriſimilem mentē per. d. l. ſemper in ſtipulationibus cum cōcordantijs. ſ̄. adductis. ⁊ ex predictis pꝫ ꝙ dictus Bernardus vēdendo ad tp̄s vt. ſ̄. offendidit

nõ ſolum mentem legiſlatoꝛis hoc eſt dñi noſtri facientis
dictam cedulam que habetur per legẽ vt dictũ eſt: ſed etiam
poteſt dici offendidiſſe verba ipſius legis.

h ¶Et per ꝯñs intrepide vr̃ ↄ̃cludendũ ꝙ dictus Bernar
dus inciderit in penã in dicto penul. c. ↄ̃tenta3. qnimo ⁊ ſi
ſolã mentẽ offenderet diceret̃ facere ↄ̃tra. l. adeo ꝙ incurret
penas in. l. iſertas vt ꝓbat tex. in. l. nõ dubiũ in ꝑn. C. de. ll.
⁊. ff. eo. ti. l. ↄ̃ legẽ. ⁊. l. fraus legi. ⁊ ita punit̃ faciẽs in fraudẽ
legis ꝑut directo faciens contra. l. vt no. doc. in dictis iuri
bus imo dicit bal. in. d. l. fraus legi ꝙ magis punit̃ qui ſub
dole ⁊ per fraudẽ venit cõtra. l. ꝙ̃ qui directo ⁊ exꝑſſe ↄ̃tra
legẽ facit qꝛ dolus ꝙ̃to eſt calidioꝛ ⁊ latẽtioꝛ tãto punibilioꝛ
ſm eũ qui alľat. l. ij. §. j. de his q ſunt ſui vel alie. iur. ⁊ fraus
dr̃ cõmitti multis modis vt per gl. ⁊ doc. in. d. l. ↄ̃tra. l. ⁊ per
Bal. in. d. l. non dubiũ. ⁊ multos modos ꝑſumendi fraude3
ponit idẽ Bal. in. d. l. ij. de repu. here. ſubdens poſt multos
modos enumeratos: itẽ per alia indicia ꝓbatur fraus: nam
cũ dolus non poſſit dilucide ꝓbari probat̃ per argumẽta. l.
non oẽs. §. a barbaris. de re mili. ſm eũ ad hoc. l. dolũ. C. de
dolo. ⁊ tex. in. c. ij. de renũ. lib. vj. cũ infinitis ſi͞libus. indicia
aũt ⁊ cõiecture ſunt ſatis perſpicue ⁊ vrgentes in caſu iſto.
Conſiderata ꝗ̃titate ſalis vt. ſ. venditi que preſupponitur
fuiſſe maxima oibus vẽditionibus ſimul iũctis. Ex ꝗ̃tita
te. n. venditionis cõiecturat̃ fraus ⁊ dolus ſiue magna ꝗ̃ti
tas reſultet ex vna vẽditione ſiue ex oibus vẽditionibus ſi
mul iũctis vt tradit bal. in. d. l. ij. de repu. here. per. l. oẽs. §.
lucius. ⁊ qđ ibi p Bar. ff. q in frau. cre. ⁊ idẽ Bal. in. l. fraus
ff. de. ll. allegãdo. l. nouã. §. j. ⁊ ibi gl. notabilẽ de leg. ij. item
rõne tpis qꝛ dicte venditiones fuerũt facte non multo tpe
ante finẽ tpis quo durabat emptio dicti Bernardi ⁊ poſtꝙ̃
dicta ſalaria fuit vẽdita dicto feliciano quo tpe prohibebat̃
amplius vendere ⁊ ex vicinitate tpis vel actus fraus preſu
mitur iuxta ea que hñtur per By. ⁊. Bar. in. l. poſt ↄ̃tractu3. ff.
de dona. ⁊ in. l. ſiquis poſt hac. C. de bo. preſcrip. ⁊ per ſpec.
in tit. de dona. §. j. verſi. item pone aliquis ⁊ per Bal. in. d.
l. ij. ad hoc qđ no. Pau. de caſt. poſt Cy. in. d. l. fraus. dicens
ꝙ ſi eſt de ꝓximo cõdenda lex ꝙ nemo poſſit vendere bla
dum niſi pro tanto precio ⁊ aliquis ante legẽ condita3 poſt
habitum colloquium de lege condenda vendit frumentum
ſuum pro carioꝛi precio cenſetur venditio facta in fraude3.
⁊ tamen facta fuit tempoꝛe non prohibito.

i ¶Concurrit ẽt in caſu nr̃o qꝛ ſi dictus Bernardus nõ fe
ciſſet dictas venditiones ſupꝛa dicto mõ ad tp̃s vel per viã
cuiuſdã ꝑmutatiõis vt. ſ. veriſil̃r remãſiſſet apud eũ maxia
pars dicti ſalis vt. ſ. venditi. ⁊ habuiſſet ſm foꝛma3 dictoꝝ
capľoꝝ neceſſe vẽdere dictũ ſal dicto feliciano nouo empto
ri ꝓ longe minoꝛi ꝑcio ꝙ̃ vẽdiderit: vñ ad h̃ euitãdũ eſt ve
riſil̃e ꝙ in fraudẽ ꝑuenerit faciẽdo dictas venditiones. ite3
nõ eſt veriſil̃e ꝙ illi q dietim poterãt emere ſal pro eoꝝ indi
gentijs ſm ꝗ̃titates ſalis qbus idigebãt emiſſent ante tp̃s
magnas ꝗ̃titates ſalis niſi pp illã dilationem tpis nec pro
pari precio eſt veriſil̃e ꝙ fecerint emptiones exceſſiuas niſi
pp illã cõmoditatẽ nõ mediocris dilationis tpis. ⁊ ſic rõne
cõmoditatis interuſurij medij tpis adeo ꝙ l3 apparẽter vi
deat̃ facta vẽditio ꝓ ꝑcio ſpecificato tñ in effectũ facta fuit
pro minoꝛi ꝑcio facta cõpenſatione illius interuſurij medij
tpis cũ equiualenti ꝗ̃titate detrahẽda de ꝑcio venditiõis:
cõcurrit ẽt qꝛ dictũ ſal eſt ↄ̃ſumãdũ tpe dicti feliciani ⁊ ſolo
ꝑcij eſt collata in illud tp̃s: ita ꝙ cã pp qua3 fuit facta dicta
emptio: qꝛ nõ fuit facta niſi cã cõſumãdi ipſum ſal dicto tpe
noue emptionis dicti feliciani ⁊ ſolo ꝑcij eſt collata in tp̃s
ꝑdictũ ⁊ paria ſunt aliqd facere in tpe non ꝑmiſſo ⁊ cõferre
in ipſum tp̃s nõ ꝑmiſſu3. l. j. ⁊. l. ꝙ ſpõſe. C. de dona. pp nu
ptias. ⁊. l. in tp̃s. de here. inſti. ⁊ q cõfert ſolonẽ in aliqđ tp̃s
cenſet̃ illo tpe ↄ̃xiſſe. l. ↄ̃xiſſe. ff. de act. ⁊ obli. vñ illa ꝑuentio
tpis vr̃ facta in fraudem. ⁊ ſic vr̃ fraus de tpe ad tp̃s. Con
curreret ẽt ſi dicte venditiones fuiſſent facte clandeſtine: nã
rõne clãdeſtinitatis fraus preſumit̃. l. j. cũ ibi notatis. C. de
interdicto mr̃imonio ⁊ ex̃ de clandeſtina deſpõſa. quaſi per
totũ. Credendũ aũt ꝙ clam potiuſꝙ̃ palã fuerint facte ſaltẽ
pro magna pte. Et ſuadet ẽt ita fuiſſe quedã bulla emanata
a reuerẽdiſſimo dño camerario ex cõmiſſione ſanctiſſimi dñi
noſtri que dr̃ ob hanc cãm emanaſſe: licet in hoc non facia3
magnam vim: maxime qꝛ non inſeritur in themate.

m ¶Item rõne inſolite cľe ꝑſumit̃ fraus vt no. per gl. ⁊ doc.
in. l. ſiqs ſub cõditione. ff. de cõdi. inſti. Sal aũt nõ ſolet ita
ingreſſum ſub tanta dilatione tpe ſaltẽ ita prope finem tpis
quo vendens h3 retinere ſalaria3 nec ſub ſil̃i ꝑmutatione ⁊
ſi hoc plene probaret̃ putare3 rem multũ clarã: maxime qꝛ
in. c. xxiij. iniungit̃ emptoꝛibus ꝙ teneant̃ facere ⁊ obſerua
re in ipſis ſalarijs oia rõnabilia que in eis fieri cõſueuit cõ
ſtat eſſe rõnabile hoc ꝙ maxime in fine tpis non fiant ſil̃es
venditiões ſalis: ſi itaqꝫ cõſueuit nõ fieri ⁊ eſt rõnabile: iõ
obligatus erat ad obſeruandũ. ⁊ l3 non adijciat̃ pena in di
cto capľo tñ trãſgreſſoꝛ eſt ↄ̃faciẽs ⁊ puniẽdus ⁊ ſaltẽ iuuat
ad interpetrationẽ ꝑcedentis ꝓximi capľi vt intelligat̃ ma
ius vel minus ꝑciũ ſm id qđ ↄ̃ſueuit fieri cũ ſequẽtia decla
rent ꝑcedentia. l. ſi ſeruus plurĩũ. de leg. j. ⁊. l. hẽdes palã. §.
ſed ſi notã. de teſta. ⁊. l. ſi legatoꝝ. de leg. ij. ⁊. l. nũmis in fine
de leg. iij. ⁊ maxime circa venditiões factas in locis in qui
bus in. c. ij. dr̃ ꝙ venditiones ſalis fieri debeãt pro precijs
conſuetis ⁊ nõ pro minoꝛibus aut maioꝛibus ꝑcijs. ⁊ ſic re
feruntur verba ad cõſueta precia que verba ſimpl̃r prolata
pñt referri non ſolũ ad cõſuetu3 reſpectu ꝗ̃titatis pecunie
numerate: ſed ẽt reſpectu aliaꝝ qualitatum quas qualitates
pñt ẽt reſpicere illa v̈ba maioꝛibus ⁊ minoꝛibus vt ſupius
demonſtratũ eſt: vñ ſi minus vtilis ſunt hmõi venditiones
vel hmõi precia ad tp̃s ſunt minoꝛis vtilitatis ꝙ̃ ſi incõtan
ti fierent ſi pro qꝛ vt de ſe eſt notum ⁊ probat̃ in. d. l. in lege
falcidia non habetur pro puro. ⁊. d. l. in quantitate. §. in die3
⁊ in. d. l. ſi conſtante. §. quotiens ergo pro minoꝛibus pre
cijs cenſentur facte dicte venditiones.

n ¶Et veriſil̃e eſt ꝙ non fuerint cõſuete: qꝛ ſi fuiſſet cõſue
tum fuiſſet huic moꝛbo cõſultum: nã deprehendit̃ euidens
dãnum camere apľice audio. n. ꝙ dictus Felicianus libẽter
dabit camere apľice vltra mille ducatos ſi declaret̃ ꝙ hoc
eide3 liceat pro libito. ſ. facere ſil̃es venditiones ſalis ꝓ pre
cio reſpectu ꝗ̃titatis ↄ̃ſueto cũ dilatiõe tpis duraturi poſt
finẽ ſue ſalarie ⁊ nõ curat ꝙ dictus Bernardus nec camera
apľica aliqd eidem reſartiat rõne ſalis per dictũ Bernardũ
vt ſupꝛa venditi. Et rõ eſt euidens apud peritiã hñte3 eius
rei. Emit. n. ſal emptoꝛ ꝑdictus pro viliſſimo ꝑcio reſpectu
ꝑcij quo vendit intm̃ ꝙ vendendo pro carioꝛi ꝑcio veriſil̃r
ſuperlucrat̃ vltra annua decẽ milia floꝛenoꝝ que ſoluit came
re apľice nec veriſil̃r emeret niſi ſub ſpe lucri: iõ emeret tan
tam quãtitatem ſalis ⁊ diſtribuere in diuerſas perſonas ſeu
cõitates ꝙ emptoꝛ futurus non hr̃et cui venderet ⁊ ſuperlu
craretur rõne predictarum venditionũ maximam quãtita
tem pecunie. Et profecto ſi hoc fuiſſet licitũ fuiſſet etiã ve
riſimile ab alijs factũ cum nõ ſit res multũ ſui natura ſub
tilis apud mercatores quin inſuper quẽuis nõ inſani intel
lectus quis enim ta3 inexpers ꝙ nõ intelligat ꝙ longe ma
ioꝛem quãtitatem mertium ⁊ cuiuſqꝫ rei venalis vendet ad
credentiam ꝙ̃ incõtanti vt vulgaribus vtar vocabulis cre
dendum eſt itaqꝫ ꝙ id non ſit hactenus ſolitum fieri in no
tabili quãtitate ſaltem taliter ꝙ peruenerit in notitiam non
ex alio niſi qꝛ fuit arbitratũ ab ipſis emptoꝛibus nõ foꝛe li
citum: vñ ſatis deprehenditur veriſil̃r dicta capitula ſalaria
ita fuiſſe intelligenda ex mente contrahentium.

o ¶Et ex quo hoc eſt veriſimile ⁊ plerũqꝫ fieri ita conſueuit
ita in dubio hmõi venditiones ſunt interpetrãde argu. d. l.
ſemper in ſtipulationibus. ⁊. l. in obſcuris inſpici de reg. iu.
⁊ in. c. inſpicit̃ eo. tit. li. vj. Et ſi hec cõſuetudo negatiua non
dilucide probaret̃: ſed ꝙ cõiter conſuetu3 eſt vendere incõ
tanti maxime circa finem tpis ſatis eſt cum ea que frequen
tantur ⁊ que plerũqꝫ fiunt dicuntur cõſueta in regula inſpi
cimus in ſi. in. vj. ⁊. l. ſemper in ſtipulationibus. ⁊ in. l. in ob
ſcuris inſpici. ff. eo. titu. ⁊. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua. de edili.
edicto. ⁊ in. l. ſi prius. de aqua plu. arcen. cũ ſi. Et hec ꝗ̃tum
ad venditiones factas cũ dilatione tempoꝛis: ꝗ̃tum aũt ad
illas que fuerũt facte pro apparenti cõgruo precio ⁊ ex ad
uerſo fuerunt aialia vel ſpẽs alẽs empte ab emptoꝛibus ſalis
fraus coniecturat̃ ex vicinitate actuum ꝑut ⁊ dicit Bal. in
ſepe allegata. l. ij. ⁊ facit. l. ſi ventri. §. ſi. de priuileg. cre. ⁊ qđ
habetur in. d. l. ſiquis poſt hac. ⁊ in. d. l. poſt contractũ. ⁊ qđ
per Bal. in altera repetitione. l. petens. C. de pac. dicens ꝙ
qñ eodem die loco ⁊ teſtibus fiunt duo ↄ̃tus cenſent̃ coꝛre
ſpectiui vnus v3 factus pp alterum ad idẽ qđ ipſe not. in. l.
pe. §. mulier. ff. ſo. ma. facit. l. cõtinuus in princ. ff. de verbo.
oblig. iũcta. l. lecta ver. dicebam ſi cer. pe. ⁊. l. iuriſgentium. §.
quinimo. ff. de pac. Et hoc ſi appareret ꝙ dicte ſpecies ven
dite fuerunt pro minoꝛi precio ꝙ̃ valeret aut ꝙ̃ ſi ſ fuiſſent
vendite tunc enim ſal cenſeretur vendũũ pꝛo maioꝛi precio
arg. d. l. fundi partem. de ↄ̃hen. emp. iuncta regula illa ↄ̃rioꝛ
rum eadem eſt diſciplina. l. ⁊ ſi contra. de vul. ⁊ pup. ⁊. l. ꝙ ſi
toto in prin. de leg. j. cum ſimilibus vulga.

p ¶Et

p ¶ Et ſi forte nõ probaret ꝙ illi cõtractus fuiſſent correſpe ctiui:q2 forte nõ celebrati eodẽ die q2 de facili in fraudẽ po tuiſſent differri inſtrumẽtum in aliuz diẽ ⁊ ẽt vbi vere per mutabant fingere preciũ hincinde.⁊ ſic fieri fraus de cõtra ctu ad cõtractũ prout quando prohibitus donare vẽdit ꝓ vili precio no.in.l.qui teſtamentũ de probatio.l.cũ quis.§. ſi.de le.iij.⁊.l.codicillis.§.inſtituto.de leg.ij. p Dy.p Bal. in.l.nõ dubiũ.C.de.ll.per Pet.de ancha.in repeti.c.cano num de cõſti.v.q.p2in.col.xxi) fingit facere binas venditio nes cum in effectu faciat cõtractum permutationis. Item fit de quãtitate ad quãtitatẽ.nã volẽs vendere ſal pro minori precio emit in effectu.alias ſpecies ꝓ maiori precio ꝙ alr emeret prout dicitur de illo q prohibet vẽdere vinum pro maiori precio vendit caſtaneas vel carnes caras vna cũ vi no ⁊ fingit vendere vinum pro precio condecenti prout te nent Bal.⁊ Pet.de ancha.in dictis locis ⁊ ponunt plures alios modos qbus fit fraus legi ⁊ pleriq3 ẽt ponuntur in.l. iuriſgentium.§.ait pretor p gl.⁊ doc.⁊ in effectu qñ per in directũ fit cõtra mentẽ legiſlatoris fit fraus legi vt.d.l.nõ dubiũ ⁊ i. d.l.fraus legi.⁊ q2 h mille vije põt occurrere.ita infinita poſſent poni exẽpla:qlibet aũt iudicaret eẽ pſpicuũ indiciũ ⁊ cõiecturã fraudibus ſtantibus iam dictis in caſu noſtro merito fraus probat per.d.l.dolũ.⁊ dicta ſupra.

q ¶ Non obſtãt adducta in cõtrariũ que ſatis apparent ſub lata per adducta pro hac parte:tñ ſpecifice reſpondẽdo nõ obſtat primũ:q2 vt ſupra dixi illud capitulũ intelligitur in venditione ſimpliciter facta ⁊ non in vẽditione facta cũ pa cto vt precium ad tempus non petat q2 tũc cenſetur ꝓ tãto minori pcio facta venditio ꝙtominus v3 obligatio eiuſdẽ ꝙtitatis pura ꝙ obligatio eiuſdẽ ꝙtitatis ad tps ſm cõſi derationẽ que habet in.d.l.in lege falcidia nõ habet ꝓ pu ro.⁊ in.d.l.in quãtitate.§.in diẽ.⁊ in.d.l.ſi cõſtate.§. quot. ⁊ in.d.§.plus vt.ſ.latius pro hac parte eſt deductũ ⁊ etiã q2 vẽdendo.ita ad tps deuenit cõtra mẽtem dictoꝶ capitu loꝶ ⁊ cenſet fieri fraus dictis capitulis que eſt prohibita prout ꝓhibitũ eſt facere de directo ꝯ ipſa capl'a.d.l. fraus.⁊ d.l.nõ dubiũ cũ ſi.⁊ ẽt idẽ dicẽdũ eſt circa venditionẽ ſalis factã pro illis animalibus ſ3 ea que.ſ.deduxi.⁊ per hec ẽt tollit ſm ar.factũ in ꝯriũ q2 ſatis cenſentur ꝓhibite dicte venditiones p dicta capitula ex mẽte principis faciẽtis dcã capl'a ⁊ ipſoꝶ ꝯhentiũ ⁊ ẽt verba ad iſtã mẽtẽ adaptari pñt prout ſuperius deductũ eſt ⁊ ex quo verba ⁊ mens adaptã tur in hãc interpetrationẽ nõ eſt faciẽda interpetratio ꝯ vẽ dentem ꝓ quo facit h capl'm ad illud.n.ꝙ interpetratio fiat cõtra ꝓferẽtẽ vltimo loco recurrit qñ oĩa alia ceſſant vt no. glo.quã doc.ſequunt in.d.l.veteribus que nõ ceſſat in caſu noſtro per.ſ.adducta.⁊ l3 in penalibus minor iterpetratio ſit aſſumẽda tñ nõ intantũ vt detur materia fraudibus qui bus iura pro poſſe obuiant iuxta notata in.l.in fundo.ff.de rei vẽ.⁊ in.c.quãto extra de diuortijs cum ſi. ⁊ vt deueniat ꝯ mentẽ ꝯhentium ſeu legiſlatoris ⁊ offendãtur etiã aliqua liter verba prout hec cõcurrunt in caſibus noſtris.⁊ ſic nõ obſtant tertium ⁊ quartum argumenta contraria.

r ¶ Nec obſtat ꝙ nulla eſt facta ſpecificatio de tẽpore ſolu tionis precij:ſed ſolum de quantitate pecunie.nam reſpon detur ꝙ ex quo qñ ſimpliciter vendit pro aliquo precio in telligitur ſine dilatione tpis vt.§.deductum eſt ſatis põt di ci h ſpecificatum ex quo verba ſpecificata.ita intelligunt. nã ſatis põt dici eſſe venditum pro minori precio ꝙ ſit ſupra ſpecificatũ ſi pactũ de non petẽdo ad tps vel aliud pactum appoſitum in ipſa venditione facit cenſeri eſſe minus pciũ prout facit in terminis noſtris vt ſupra late deductum eſt.⁊ dato ꝙ verba non offenderentur:tamen offenditur mens ⁊ conſequenter cenſetur factum in fraudem.d.l.fraus.⁊. d.l. non dubium.vt ſupra ſepius deductum eſt.

s ¶ Nec obſtat ꝙ in contrariũ dicebatur ꝙ ſi quidam emiſ ſet a dicto Bernardo ſal ſibi dandum poſt certum tempus ⁊ ab initio ſoluiſſet integrum precium non videretur dictũ Bernardum incidiſſe in penam nec vendidiſſe pro maiori precio:q2 reſponderetur ꝙ illud eſſet fatendum duobus con currentibus.ſ.ꝙ datio ſalis non fuiſſet collata in tẽpus ſuc ceſſoris ⁊ ꝙ ille emptor alr potuiſſet habere ſal pro ſuis in digentijs abſq3 eo ꝙ ante tempus ſolueret.nam dicto caſu ceſſat ratio propter quã fuit appoſitum dictum capitulum ⁊ ſic mens legiſlatoris ſeu ipſorum contrahentium alr illõ non putarem fatendum.⁊ idem forte econuerſo pari ratio ne ſi tempus ſolutionis precij non contuliſſet in tẽpus ſuc ceſſoris ꝙ non contigit in caſu noſtro.⁊ ideo argu.in con trarium adductum non obſtat.

t ¶ Nec etiã obſtat ꝙ in dicto ſcdo capl'o nõ eſt preciũ ſpe cificatũ reſpectu oĩum locoꝶ:ſed in cõfuſo dicit ꝙ vẽdat pro precijs cõſuetis. ⁊ ſic dicebat ꝙ dictũ vigeſimũtertiũ capitulũ loquẽs de precijs ſpecificatis nõ referat ad vendi tiones factas in eis locis in qbus precia nõ ſpecificant.nã reſpondet ꝙ ſatis ſpecificant ex quo ſpecificat ꝙ vẽditio nes fiant ꝓ precijs cõſuetis:nõ.n.refert qualiter res certi ficet.l.certũ.ff.ſi cer.pe.⁊ idẽ cenſet cõtineri in termino re ferẽte ꝙ cõtinet in termino ad quẽ fit relatio.l. aſſe toto.ff. de here.inſti.⁊.l.ſi ita ſcripſero.ff.de cõdi.⁊ demon. ⁊.l.in ſtitutio talis de condi.inſti.cũ ſimi.⁊ ideo ſi eſt certũ q̃ ſint precia conſueta ſatis dicit eſſe ſpecificatũ precium. ⁊ maxĩe q2 in dicto.xxiij.capitulo nõ dr̃ pro quãtitate ſpecificata:ſed dicit pro precijs ſpecificatis ⁊ ſatis eſt ſpecificatũ in oĩbus locis pro quibus precijs fiant venditiones:q2 in quibuſdã locis ſpecificat pro tante quãtitatis precio ⁊ in quibuſdam locis ſpecificatur pro precijs conſuetis.⁊ maxime q2 in ſe cundo capitulo etiã vbi dicit ꝙ vendatur pro precijs con ſuetis dicitur ꝙ non vendatur pro maioribus vel minori bus precijs prout ⁊ dicitur in dicto.xxiij.capitulo.

v ¶ Nec ẽt obſtat ꝙ dicte vẽditiones de ſale ex vna pte ⁊ de animalibus ex altera parte ſunt venditiones ſeparate ⁊ vẽ ditiones ſalis ſunt facte pure pro condecenti precio ⁊ ſepa rata eſt ratio ſeparatorũ.l.ſi.de calũnia.⁊.l.ſi maritus de do na.inter viruz.q2 reſpondetur ꝙ dicte venditiones fuerũt correſpectiue vna facta propter alteram.⁊ ſic non cenſentur ſeparate:ſed cenſentur facte in fraudẽ ſm ea que ſupra ad duxi arguendo pro hac parte non repeto.

x ¶ Nec ob.vltimũ ar.in ꝯriũ adductũ:q2 cõſtat ꝙ camera pretẽdit maximũ intereſſe.nã eſt obligata dicto feliciano fa cere ⁊ curare ꝙ emptores dicti ſalis vendant ſibi dictuz ſal ꝙ emerũt ꝙ fieri nõ poterit de facili ſine labore ⁊ ſcandalo plurimoꝶ ⁊ ſi camera illud nõ faciet tenebit dicto feliciano ad ſuũ intereſſe.ita ꝙ intereſt ſua nõ teneri hac obligatiõe vt de ſe conſtat ⁊ hoc ſufficit vt ille Bernardus inciderit in penã.itẽ ẽt dictus felicianus põt ptẽdere ꝓbabile intereſſe q2 intereſt ſua nõ fuiſſe factas dictas vẽditiones:q2 onerat onere ꝓbandi ꝙ vẽditiones fuerint facte ꝙ non eſt facile maxime oẽs probare ꝙ intereſſe facilioris ꝓbationis eſt ꝓ babile vt no.p gl.in.l.iiij.§.j.de libe.leg.⁊ not.Jac.de rauẽ. Ang.⁊ Raph.in.l.iuriſgentiũ.§.ſed ſi fraudandi.ff. de pac. ⁊ hr̃ in.l.qui his.idẽ de verb.ob.⁊ in.l. ſi creditori.ff. de le. j.⁊ facit optime.l.ſi.ff.de preto.ſtip.⁊ qd no.p gl.⁊ doc.in.l. ij.§.j.ff.ſo.ma. Et l3 habeat obligatã camerã apoſtolicaz vt reſarciat eidẽ intereſſe ſi nõ implebit illud capl'm tñ vtilius ſibi foret hẽre ſuũ intereſſe penes ſe ꝙ hẽre ius illud exigẽ di a camera apoſtolica:maxĩe cũ nõ de facili ꝓbet intereſſe. ⁊ maxime attẽta qualitate debitoris q inuitus nõ eſt de fa cili exigendus ar.l.ij.ff.q ſatiſdare cog. ⁊ ar.l.j.⁊.iij.quaſi p totũ cũ ſi.de alie.iu.mu.cã facta. Preterea intereſt dicti fe liciani ad cõſequendũ ſuũ intereſſe habere plura remedia ⁊ plures reos.l.iiij.in ſi.cũ.l.ſequẽti.ff.de libe.leg. Cõſtat.n. ꝙ ſua intereſt ꝙ ſal pdictũ non ſit apud dictos emptores: vnde intereſt ſua dictas venditiones nõ fuiſſe factas ⁊ pro dicto intereſſe reſarciendo eſt ſibi ꝯſultũ vna via aduerſus cameram. Item eſt ſibi cõſultũ altera via.ſ.in cõſequẽdo pe nam pene ab ipſo vẽditore: nec ſolet obligatio ad intereſſe tollere obligationẽ ad penã iuxta.l.predia de acti. emptio.⁊ l.ſi quis a ſocio cum.l.ſeq.ff.pro ſocio.⁊ que habẽtur in.l. ſi pacto quo penam.C.de pac.⁊ per Bart.in.l.ita ſtipulatus. el forte el grande de verbo.oblig.l3 exactio quandoq3 tollat vt habetur in dictis iuribus loquuntur tamen in diuerſis caſibus:maxime quando vtrunq3 debetur ab eodem ꝙ nõ contingit in caſu noſtro nec ſumit in his terminis ꝙ ſit ſa tiſfactum de dicto intereſſe. Laus deo.

¶ Fama an ⁊ quando in factis antiquis plene probat.

¶ Conſilium cccIIIJ.

In noĩe domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Rem arduaz continet preſens conſultatio:ideo in ea re accurate agenduz eſt:nec ſunt multa tempora quibus ſup bo nis pfati domini Cardinalis conſultus red didi conſiliuz forsaſſe pro altera parte:ſed tunc querebatur contra quem agi poterat:preſupponebatur eniz hereditatẽ

⁊ bona dicti cardinalis fore deuoluta pretextu ſubſtitutio-nis fideicõmiſſarie ad cõſulantẽ ⁊ bona de quibus agitur fuiſſe dicti domini Cardinalis: ſed dubitabat an his pſup-poſitis agi poſſet contra poſſeſſorem in quẽ ignoranter fue-rat facta alienatio nõ obſtante longi temporis preſcriptio-ne: nunc autem queritur an dicta domina Alexandra alijs rationibus repellatur ex his que preſupponũtur in themate: itaqꝫ ſaluis his ſuper quibus alias extitit cõſultum de qui-bus ad pñs nõ agit vr̃ prima facie dicendũ ꝙ dicta dña Ale-xandra foueat iuſticiã in hac cõſultatione. nã ipſa vel domi-na Baptiſta vñr inuitate in teſtõ dicti dñi Cardinalis vr̃ eueniſſe caſum ſubſtitutionis in pſona alter ius earũ ex quo in themate pſupponit ꝙ nõ ſuperſint aliq maſculi deſcen-dentes ex Joãne inſtituto: vnde cũ deficientibus maſculis ſint ſubſtitute femine deſcẽdentes ex dicto Joãne ſeu eius liberis ⁊ dicta Baptiſta ⁊ dicta dña Alexãdra ſint deſcen-dentes ex dicto Joãne inſtituto ⁊ filie liberoꝝ ipſius Alexã-dra. ſ. in quinto gradu dicti Joãnis ſic ad neptis dicti Jo-annis filiaqꝫ Simonis ab nepotis dicti Joãnis ⁊ dña Ba-ptiſta ſit filia compagni pronepotis dicti Joãnis. ⁊ ſic ipſa cõſtituta in quarto gradu quo ad dictũ Joãnez inſtitutuz: itaqꝫ nõ oportet intrare illam difficultatẽ an appellatiõe fi-liorum veniant deſcendentes vltra trinepotes qui ſunt cõ-ſtituti in ſexto gradu. l. ſexto gradu in prin. ⁊ l. iuriſcõſultus §. ſexto gradu. ff. de gradibus. ⁊ inſti. eo. ti. §. ſexto gradu cũ vlterioris non liberi: ſed poſteriores vocent. d. l. iuriſcõſul-tus. §. idem liberi prout ⁊ parentes proprio vocabulo non dicunt niſi vſqꝫ ad tritauũ vlteriores autem aſcendẽtes ma-iores appellantur. d. l. iuriſconſultus. §. parentes.

a ¶ Cũ itaqꝫ dicte dñe Baptiſta ⁊ Alexandra ſint de liberis dicti Joãnis ⁊ filie maſculoꝝ liberorum eiuſdẽ. Et maſculi deficiant vr̃ abſqꝫ dubio cõcludendũ ꝙ hereditas dicti dñi Cardinalis ſit ad eas ſeu alterã deuoluta nec eſt pſentis exi-tationis diſcutere ad quã earũ ſit deuoluta cũ preſupponat in themate ꝙ dicta dña Alexandra habeat iura ceſſa a dicta dña Baptiſta: itaqꝫ obmiſſa dicta difficultate ad quam ipſa-rum pertineat reſtare videt ꝙ dicte dñe Alexãdre vel ex p-ſona ſua vel ex iure ceſſo cõpetat ius petendi ⁊ conſequẽdi bona de qbus agit tanqꝫ bona olĩ dicti dñi cardinalis nec vñr obſtare rõnes que in themate in ꝯtrariũ adducunt: nõ. n. vr̃ obſtare ſi neget teſtm̃ dicti dñi Cardinalis ⁊ ꝯſiter ſub-ſtitutionẽ pdictã. nã teſtm̃ illud pbat p publicũ documen-tum. Et ſi dicat illud eſt exẽplũ ⁊ exẽplo non credit niſi ſit legitime ⁊ ſolẽniter exẽplatum in auc. ſi qs in aliquo docu-mento. C. de eden. ⁊ l. ſancimus. C. de diuerſis reſcriptis. ⁊ l. ij. ff. de fide inſtrumẽtorũ in exẽplatione aũt legitima req-ritur auctoritas iudicis. c. cũ. p. tabellio de fide inſtrumen-toꝝ qui iudex dꝫ originalia diligenter inſpicere ꝙ in nulla ſui pte ſint viciata. c. ſi. e. ti. ⁊ qꝛ pars põt ledi vr̃ ꝙ ſit citan-da. ar. l. nã ita diuus. ff. de adoptiõibus. ⁊ l. de vnoquoqꝫ. ff. de re iud. prout voluit Jo. an. in. d. c. cũ. p. tabellio. ⁊ Bal. in d. auc. ſi qs in aliquo de qua citatione nihil apparet quinim-mo nec apparet ꝙ cõmiſſio fuerit iudex nec ꝙ exẽplãs fue-rit notarius nec ſit denotariatu ꝯficientis originale inſtrm̃ docet pꝫ hec docẽda videnſ cũ oĩa requirant ad h̃ vt illõ exẽplum probet teſtm̃ iuxta ea q̃ habenſ in. d. c. cũ. p. tabel-lio. ⁊ in. d. c. j. ⁊ in. c. ij. e. ti. ⁊ in. d. auc. ſi qs in aliquo. Nã ad hoc rñdetur ꝙ ex quo ſumus in factis antiquiſſimis quorũ non extat memoria ⁊ ꝯſequenter predicta probari nequeũt nõ videt exigi pbatio de predictis: ſed omnia videnſ rõne dicte antiquitatis preſumptione quadã pbari. Nõ. n. requi-ritur in huiuſmodi inſtrumẽtis antiquiſſimis probare nota-riatũ auctoris pꝫ firmat Specu. in ti. de pba. §. pbare vſ. verum. licet ⁊ Bal. in auc. quas actiones. circa finem de ſa-croſanc. eccle. ⁊ ſolẽnitates etiam preſumi videntur ratione tante antiquitatis ar. l. ſi arbiter. ff. de proba. prout cõcludit Inno. in. c. albericus extra de teſtibus cum quo tranſeunt Hoſt. Jo. an. d. Anto. ⁊ Jmol. ⁊ Bal. in. l. emãcipatione. C. de fide inſtrumentorũ volens ꝙ ſi ſententia eſt de longin-quo preſumitur ſolemniter lata: licet non conſtet de citatio-ne vel de alijs actis ꝙ ⁊ voluit Hoſtiẽ. in. c. cum inter de re iud. per tex. ibi. ⁊ Bar. in. l. admonendi de iureiuran. ⁊ Jo. cal. ⁊ Panor. in. c. quoniam contra falſam de proba. ⁊ paul. de caſt. in. d. auc. ſi quis in aliquo. ⁊ Ponta. in. l. qui in alie-na. §. j. de acquiren. hereditate.

b ¶ Et inſuper non eſt expeditum ꝙ in huiuſmodi exempla-tione requiratur citatio alicuius cum de ea non fiat mentio in. d. c. cuꝫ. p. tabellio nec in. d. c. ſi. ⁊ ꝙ non requiratur cita-tiõ tenuit Guido de ſuz. ⁊ Nico. de neapo. in. d. auc. ſi quis in aliquo. ⁊ Panor. in. d. c. cum. p. tabellio. Nec etiã ob. ſi di-catur ꝙ dicta bona fuerunt eccleſiarum ſuper quibus dñs cardinalis nõ potuit teſtari: qꝛ remanẽt apud eccleſias: vñ proceſſerunt iuxta. c. j. ⁊ c. vnuſquiſqꝫ. ⁊ c. preſbyter. ⁊ c. fin. de peculio cle. ⁊ c. cũ in officijs. ⁊ c. reqſiti. §. illud extra de teſtamẽtis. ⁊ ꝙ p gl. in. c. preſenti de officio ordi. ⁊ p Inno. ⁊ doc. cõiter oẽs in. d. c. cũ in officijs. ⁊ doc. in auc. licẽtiam C. de epi. ⁊ cle. Nã ad hoc videt reſponderi poſſe ꝙ pꝑter antiquitatẽ preſumit interueniſſe cõſenſuz ſummi pontifi-cis dantis ei ſuper hoc auctoritatem diſponẽdi. Ex longiſ-ſimo ⁊ enim tẽporis curſu videt preſumi licẽtiã ⁊ cõſenſuz in actu neceſſarium interueniſſe ar. l. ſi filius. C. de peti. he-re. ⁊ l. q in aliena in prin. ff. de acquir. here. pꝫ voluit poſt gloſ. domi. Anto. in capi. peruenit de cenſibus. ⁊ idem do-mi. Anto. in. c. ea noſcitur de his que fiunt a prela. ſine cõ-ſen. capli. ⁊ Bal. ⁊ Ange. ⁊ Ponta. in. d. l. qui in aliena. §. j. loquẽtes non ſolũ ſtante curſu longiſſimi tẽporis. Sed etiã ſufficere curſum longi tẽporis ar. tex. ibi. ⁊ l. cũ de in rẽ ver-ſo de vſur. ⁊ d. l. ſi filius. Cũ itaqꝫ dictus Joãnes inſtitutꝰ ⁊ eius deſcẽdentes maſculi ne dum longe tẽpore ꝙ cõmu-niter iudicatur eſſe. x. vel. xx. annorum iuxta. l. ſuper longi. ⁊ l. ſi. C. de long. tem. preſcri. ⁊ l. ſi cũ fideicõmiſſaria. §. ari-ſtõ. ff. qui ⁊ a qbus. ⁊ per gl. in. l. ſi. ff. ſi ager vectiga. vel em-phy. pe. Sed etiam longiſſimi non ſolum. xxx. vel. xl. anno-ruz ex cuius tẽporis curſu cauſatur longi tẽporis pſcriptio l. ſicut. ⁊ l. omnes. ⁊ ll. ſequẽtibus. C. de preſcriptio. xxx. vel xl. annoruz. Sed etiam tanto tẽpore cuius nõ extat memo-ria poſſederint dicta bona vigore vt creditur dicti teſtamẽ-tum ex primordio tituli poſterior formetur euentus. l. j. de imponenda lucra. deſcrip. lib. x. l. cum quedam. ff. de rei vẽ. ⁊ l. minus inſtructus. de acqui. poſ. preſumendum videt ꝙ omnia ſolemniter preceſſerint ex quibus iuſtificetur dicta poſſeſſio per predicta.

c ¶ Et maxime qꝛ poſſeſſio tanti temporis habet vim conſti-tuti. ⁊ ſic legitime ꝯceſſionis. l. hoc iure. §. ductus aque ibi conſtituti loco habetur. ff. de aqua quoti. ⁊ extiua. ⁊ l. j. §. deniqꝫ ibi vetuſtatem vicẽ legis tenere. ff. de aqua plu. arcẽ. ꝙ ⁊ videntur tenere Jo. mona. ⁊ Jo. an. in. c. ij. de prebẽ. in vj. vbi dicunt vt ibi refert Domini. de ſan. gemi. ꝙ ex poſ-ſeſſione tanti temporis cuius initij nõ extat memoria pſu-mitur priuilegium ⁊ conceſſio principis dũmodo qui dicit poſſediſſe poſſit eſſe capax illius iuris ⁊ poſſeſſionis eiuſdẽ alſ aliud volunt. puta in layco poſſidente ſpiritualia prout etiam ibi tangit Pet. de ancharã. Conſtat autez ꝙ heredes dicti dñi Cardinalis potuerũt poſſidere res eccleſie tanqꝫ proprias ⁊ poſſidẽdo dominium querere ceſſante mala fide aũt. quas actiones. C. de ſacroſan. eccle. cum ſimi. merito cẽ-ſeatur interueniſſe licentia ⁊ priuilegium principis diſpo-nendi de dictis bonis preſupponendo ꝙ fuerint res eccle-ſiarum ⁊ dato ſine preiudicio ꝙ nõ interuenerit priuilegiũ principis videtur ꝙ ſaltẽ ex preſcriptione dicti heredes q̃-ſiuerint dominiũ dictorum bonorum non obſtante ꝙ fue-rint eccleſiarum cũ non ſolum per tẽpus cuius nõ extat me-moria preſcribuntur res eccleſie: ſed etiam per. xl. annos. ⁊ ſine titulo quãdo ius cõmune nõ facit cõtra poſſidentem. Quãdo autem ius cõmune facit cõtra poſſidẽtem requirit titulus ad cauſandam preſcriptionem. xl. annorum. Si aũt titulus nõ interuenit ſufficit bona fides ad cauſandam pre-ſcriptionem cuius initij memoria nõ extat etiam ſi ius com-mune faceret cõtra preſcribentẽ vt hec omnia pbat text. in c. j. de pſcrip. lib. vj. ad hoc. c. ſi diligenti. ⁊ c. de quarta eo. ti. in antiquis. ⁊ d. auc. quas actiones dicti autem heredes vi-dẽtur habuiſſe titulum in dictis bonis. ſ. titulum p herede de quo in titulo p herede. ff. ⁊ C. nec videtur ꝙ ius cõmu-ne faciat cõtra eos merito cum poſſederint. ⁊. xl. annis ⁊ tã-to tempore ꝙ eius initij nõ extat memoria.

d ¶ Reſtat ꝙ dato ꝙ dicta bona fuerint dictarũ eccleſiaruz nihilominus fuerunt per dictos heredes preſcripta tanqꝫ bona dicti domini cardinalis. ⁊ per conſequens videtur ꝙ veniant in reſtitutione: qꝛ preſcribens ex titulo habito ab vno cenſetur rem preſcriptam ab illo habuiſſe. l. qui alienã ff. de donatio. cauſa mor. adeo ꝙ tenetur illam rem reſtitue-re ei cui reſtituenda videtur ex natura illius tituli vt proba-tur in. l. ſi alienam. ff. de dona. cauſa mor. prout ⁊ ibi docto. no. ad qõ etiaz. l. indebiti. §. ſed ⁊ ſi nũmi. ff. de condi. inde. ⁊. ff. de iure dotium. l. iura ſucceſſionis. Si itaqꝫ dicti here-des domini Cardinalis preſcripſerũt titulo hereditario cau-ſato ex

ſato ex dicto teſtamento merito teneantur dicta bona reſtituere illis qbus vigore teſtamēti veniūt reſtituēda bona p heredes habita ex dicto teſtō ar. dictorum iurium.

e ¶ Videt tñ φ pdicta nō ſint neceſſaria: qꝛ dꝫ extare famā legittime ꝓbatā ſeu ꝓbandā φ dicta bona fuerūt dicti dñi Cardinalis in iſtis aūt. factis antiquiſſimis que excedunt memoriam hominum fama plene ꝓbat. l. ſi arbiter. ff. de ꝓba. ſequerent enī multe abſurditates: qꝛ nō poſſet probari l. datā moyſi. ⁊ xp̄m crucifixum ⁊ cōſtantinum fuiſſe imperatorem ⁊ donaſſe res eccleſie φ eſt abſonum ꝑut dicit ſpec. in titu. de proba. §. probare verſi. vltimo queritur. ⁊ verſic. ⁊ no. φ preſcrip. ⁊ Inn. in. c. cum cauſam de iuramēto calū. q ex his concludunt φ in his fama plene probet φ ⁊ voluit Spe. in titu. de reſti. ſpolia. §. ante dicamus verſic. antepe. circa finem ad qđ etiam no. per Inn. Hoſt. ⁊ doc. in. c. quid per nouale de verb. ſigni. Et ita videtur poſſe verificari gl. in. l. proprietatis. C. de proba. ⁊. l. atqꝫ natura. §. cum me abſente. ff. de neg. geſt. quatenus videtur velle φ per famā ꝓbetur dominiū ⁊ h̄ videtur firmare Bal. in. d. l. ꝓprietatis. ⁊ ibi Ang. ⁊ Saly. in his. n. que excedunt memoriaꝫ hoīuꝫ fama habetur pro plena veritate. dicit idem Bal. in. l. in bonefidei in vlti. col. C. de iureiur. ⁊ idem vult in. l. conuenticulaꝫ. C. de epiſcopis ⁊ cle. ⁊ in. c. ſi vaſallus ſi de feudo fuerit cōtrouerſia inter dominū ⁊ agna. in vſi. feu. ⁊ in. l. cū ſuper. C. de rei vē. ⁊ tangit in. d. §. cum me abſente. vbi h̄ clarius firmat Ange. in terminis concludens φ quando allegatur dominiuꝫ fuiſſe eius cuius memoria nō exiſtit hoīum probatur per famā exemplificans in eo qui vult probare domum vel quid aliud fuiſſe eius qui deceſſit iā ſunt c. anni dicens φ ita de facto obtinuit in ciuitate Padue in ardua queſtione in qua quidam reliquerat domum cuꝫ hoc φ ex fructibus eius deberent ſacerdoti aliquid in piaꝫ cām preſtari ⁊ domus illa per multas manus tranſiuerat cū teſtator deceſſerit bene p. cc. annos prius ⁊ poſſeſſor domus dicebat ſe non teneri ad preſtandum ſacerdoti: qꝛ negabat teſtatorem fuiſſe dominum fuit probatum per famam ⁊ illa probatio fuit ſufficiens ad victoriaꝫ ſm eū qui quaſi in indiuiduo vꝫ decidere hūc articulū in terminis noſtris.

f ¶ Nec videtur obſtare dicte dñe Alexandre φ aduerſarij poſſederūt titulo ⁊ bonafide bona de quibus agitur p. lxx. annos. qꝛ lꝫ tanto tp̄e poſſederint non videt propterea cauſata preſcriptio aduerſus dictā dñam Alexandraꝫ q̄ nuper ſucceſſit ex ſubſtitutione nuper purificata in perſona ſua vꝫ dicte dñe Baptiſte ſue auctricis. ita φ ipſa hactenus agere nō potuit ⁊ nō valēti agere nō currit pſcriptio. l. j. in fin. C. de annali excep. ⁊. l. ꝯ maiores. C. de inoffi. teſtō. ⁊. l. in reb⁹ §. ſi. C. de iure dotiū. ideo pēdente ꝯditione ſiue pſcriptio. l. cū accutiſſimi. §. illud de preſcrip. xxx. vel. xl. anno. igit cuꝫ dicta dña Alexādra ſeu eius auctrix nō potuerit hactenus agere: qꝛ nō fuerat purificata eius ſubſtitutio nō vꝫ φ aduerſus eam curreret preſcriptio aliqua p dicta iura. itē dicta bona erant prohibita alienari nō ſolum ex diſpoſitione iuris cōis. l. ſi. §. ſed qꝛ noſtra maieſtas. C. cōia delegatis. ſed etiam per expreſſam teſtatoris diſpōnem que in hac pte habetur pro lege in auc. de nup. §. diſponat. ⁊ in. l. ſi. C. de reb⁹ alie. non alie. alienationis aūt verbo venit ēt preſcriptio. l. alienationis verbo. ff. de verbo. ſigni. ideo res ꝓhibita alienari non pōt pſcribi. l. ſi fundum. ff. de fundo dotali. l. j. C. eo. ti. ⁊. l. bonefidei. §. veluti. ff. de acqui. re. do. ēt ſi ꝓhibitio ipſa depēdeat ab vltima volūtate. l. ij. C. de vſucapio. pro emptore. fortius ergo vbi ꝯcurrunt ⁊ prohibitio teſtatoris ⁊ prohibitio legis ꝑut cōcurrūt in caſu noſtro ceſſet preſcriptio φ ⁊ vꝫ probari per tex. in. d. l. ſi. §. ſinaūt auaritie cōia delegatis. Preterea ius municipale denegare videt longiſſimi tēporis pſcriptionem in hmōi ſubſtitutionibus vt pꝫ in ſtatuto ſupraſcripto in themate ſub rubrica de preſcrip. verſi. φ locum nō habeat. Nec etiam videtur obſtare φ ſui auctores alienauerunt. ita φ videtur φ ipſa de euictione tenet. d. l. ſi. §. ſi. ⁊ quem de euictione tenet actio eundē agētem repellit exceptio. l. vendicantem. ff. de euictio. ⁊ in. l. excep. C. eo. ti. nec poteſt heres venire ꝯtrafactū ſeu alienationem defuncti ſui auctoris. l. venditrici. C. de rebus alie. non alie. ⁊. xij. q. ij. epiſcopus qui filios. ⁊. ff. de regulis iuris. l. ex qua perſona. ⁊ per glo. in. c. j. de teſtamentis. ⁊ no. per glo. ⁊ doc. in. l. ſi. §. in computatione. C. de iure delibe. qꝛ dicta domina Alexādra videtur poſſe hoc obſtaculū euitare ſe abſtinendo ab hereditate paterna vel conficiendo inuentariū per ea que habentur in. d. §. in computatione.

g ¶ His tamē non obſtātibus cōtrariam parteꝫ arbitror de iure fouere iuſtitiā. ⁊ ſic partes iudicis fore in abſoluendo reum ſeu reos cōuentos ex pluribus ⁊ primo qꝛ dcā domina Alexandra nō poteſt venire ad petendū dicta bona oliꝫ dicti domini Cardinalis: ſed qđ bona predicta fuerint oliꝫ dicti domini Cardinalis nō videtur φ ipſa intendat probare niſi per famam φ bona predicta fuerunt olim dñi Cardinalis. Cōſtat autem φ fama regulariter non probat ſaltem plene: ſed alijs probationibus adminiculat. l. teſtium verſi. eiuſdem veluti cōſentiens fama cōfirmat. Adeo φ pleriqꝫ dicunt φ fama nō eſt ſpēs probationis alij vero dicūt φ facit ſemiplenā probationem vt pꝫ ex notatis per glo. ⁊ doc. in. c. veniens extra de teſtibus. ⁊ in. d. l. admonēdi. ⁊ p bar. in. l. de minore. §. tormenta de queſtionibus. ⁊ lꝫ dicatur φ in factis antiquis fama plene ꝓbet per. d. l. ſi arbiter. ⁊ que habētur in. d. c. quid per nouale. ⁊ in. c. veniēs de ver. ſig. li. vj. tamen eſt aduertēduꝫ φ Inn. in. d. c. veniēs. ⁊ in. d. c. qd per nouale. ⁊ doc. in dictis iuribus cū eis trāſeuntes nō dicunt φ ſola fama probet in iſtis factis adeo antiquis: ſꝫ requirunt in illis terminis cōmunē opinionē ⁊ φ nō viderūt nec audiuerūt eos qui viderint vel audiuerint alios dicentes ſuo tp̄e factū de quo ēt tangunt Barto. ⁊ Imo. in. l. j. §. idē labeo de aqua plu. arcen. item Bal. in. l. conuenticulam C. de epi. ⁊ cle. in penultima colū. dicit φ opinio generalis habet pro veritate dūmodo talis opinio ſit vniformis nec ſit opinio de qua ſit cōtradictio apud clericos exemplificat in eccleſia que licet non habeat inſtrumenta de ciuitatibus ſuis ſi tamen hꝫ generalem opinionem vt ita dixeriꝫ preſcriptam apud omnes: iſtud. n. ſufficit pro plena probatione eccleſie ſm eum qui ex hoc videtur ſentire φ non ſufficit quelibet fama in huiuſmodi factis antiquiſſimis. item in auctē. quas actiones loquente de preſcrip. centum annoruꝫ. dicit in factis antiquis multum operatur fama: non autem dicit φ plene probet ſubdit: maxime in his que reputantur notoria allegat notata per Inn. in. c. cum cauſam de iuramento calū. vbi Inno. loquitur de xp̄o crucifixo ⁊ de conſtantino vel iuliano imperatoribus. ⁊ Spe. in. d. §. probare verſic. ⁊ no. φ preſcrip. dicit φ dictus modus probandi per communem opinionem hꝫ locum non ſolum in preſcriptione tp̄is φ excedat memoriam hoīum aut φ fuerunt inculta a tanto tempore φ excedit memoriam hoīum de quomodo ꝓbandi dixerat in pluribus verſi. precedētibus. ſed ēt ſi negetur cōſtantinum romanorum imperatorē vel Carolum francorum regē vel aliquē publicum notorium prelatum fuiſſe. ⁊ ſic de ſimilibus. dū tñ metam centū annoꝝ exceſſit ⁊c.

h ¶ Non ergo vult φ ſufficiat fama ad probanduꝫ quālibet rem excedentē metā centū annorū: ſed in factis publicis ⁊ notorijs ⁊ hoc ſuadet ratio alīs de facili poſſꝫ fieri fraus. nā volēs aliquis ꝓbare factū antiquiſſimuꝫ poſſet quadā aſtutia tenere modū φ hoīes aliquid opinarent ⁊ publice dicerent. nā de facili inducunt homines ad loquēdum ea q̄ audiuerint ⁊ plerūqꝫ vnus dubitando loquit ⁊ recitans affirmat ſimpliciter ⁊ alius pro claro aſſerit eſt mos plurimorū cōtinuo vel vt videant multa ſcire vel qꝛ credunt q̄ audiūt de facili affirmare aliqđ φ audiuerunt qualitercūqꝫ dictuꝫ ex quo de facili cauſat plerūqꝫ fama: nō ergo decet φ ꝓbet quodlibꝫ factū antiquiſſimū: nec video allegari iura que id probēt in pſcriptione aūt centū annorū concurrit poſſeſſio pñs ⁊ tp̄is ꝓbabilis. puta. x. vel. xx. vel. xxx. anno. ſeu. xl. annoꝝ. ita φ nō eſt ſola fama ſimiliter φ aliqđ fuerit antiqſſimo tp̄e incultū cōcurrit φ tēpora prima ꝓbabilia ſeu facilia ad ꝓbandū probant legittimo mō vt pꝫ ex his q̄ habentur in. d. c. qd per nouale. ⁊ in. d. c. veniēs. ⁊ in. c. j. de pſcrip. li. vj. ⁊ in. l. ſi arbiter ibi ēt multo tp̄e apparet factum opus: itaqꝫ nō ſtat ꝓbatio in ſola fama: ſꝫ cōcurrit pñs vel proximus ſtatus rei de qua agit longi tp̄is: ⁊ ꝓpterea nō immerito dicebāt Imo. ⁊ Panor. in. c. veniēs de teſtibus φ fama in factis antiquis ſola regulariter nō ꝓbat plene fallit i caſibus expſſis in iure ꝑut ibi dicit Panor. p not. p Inno. in d. c. qd p nouale ꝑut eſt in caſib⁹ in qbus ſufficit memoriā extare vel nō extare p. d. l. ſi arbiter. ⁊. d. §. itē labeo ſꝫ imo. in. d. c. veniēs de teſti. ꝑut ⁊ eos refert ⁊ ſequit ibi clariſſimus doctor. d. Benedi. capra. ⁊ ſic vꝫ velle Imo. aliquaꝫ eē ſpālitatē in caſib⁹ in qbus ſufficit ꝓbare memoriā extare vꝫ nō extare: ⁊ rō ſpālitatis pōt deprehēdi ex iam dictis.

i ¶ Subdit pfatus doctor dñs Bñdictus φ fallit in notorijs factis antiqs p notata in. d. c. cū cāꝫ de iuramento calū. dicens h̄ voluiſſe Bal. in. d. auc. quas actiones. ⁊ ideꝫ ſub-

dit in probandis antiquis dominijs vſibus regū vel pri cipū: per nota. p Bal. in. d. l. ꝓprietatis. ⁊ in. d. l. cōuenticu lam. ⁊. d. Ant. in. c. ſi diligēti de pſcrip. dicit ꝙ pſcriptio cē tum annoꝝ nō ꝓbatur per teſtes deponētes de auditu ⁊ de cōmuni opi. hoīum. ita ꝙ nō eſſet. abſonum tenere ꝙ fama nō ꝓbet indifferēter iſta dñia antiqua nō excedētia metam cētū annoꝝ nec gl. d. l. ꝓprietatis recte intuēdo vult ꝙ ſola fama ꝓbet: ſed relata ad tex. pōt intelligi ꝙ ꝓbet cōſentiē do inſtro emptionis vt innuit illud verbū cōſentientē pon derata: maxime nā monoſyllabe cō. iuxta. l. j. §. j. ff. de pac. ⁊ cañ. pudēda. xxiiij. q. j. ⁊ in cañ. cleros. xxij. diſt. ⁊ tex. cū gl. in verbo cōcurrere in. l. fi. C. in qbus cauſis in integrū reſtitu tio nō eſt neceſſaria. ⁊ p gl. in. c. priuilegiū de ver. ſig. li. vj. ⁊ Jo. an. in. c. j. de ſnia excō. eo. lib. ⁊ in. c. tue de ſponſa. alr̄ illa gl. inepte loqueref cū ille tex. nō loquaf de hmōi dñijs an tiqs. ⁊ gl. in. d. l. atq natura loquif in ea fama q̄ inducit ma nifeſtū ſeu notorium vt verba ſua denotāt. ⁊ appet ex lege ad q̄ ſe refert: vñ eſt intelligēda in fama de dñio ſeu alio fa cto notorio alr̄ ineptiſſime loqueref cū ſola fama conſtet ꝙ nō cōparaf ſnie nec facit ſniā nō eſſe neceſſariā ꝑut tāgit illa gl. ⁊ inſup illa gl. nō pſiſtit in illo dicto ſubdēdo vl̄ me lius ⁊c. ⁊ lʒ doc. aliqñ dicāt ꝙ in dñijs ſeu factis antiqs fa ma plene ꝓbat pñt intelligi ⁊ moderari p pdicta artētis ēt iuribus ⁊ auctoritatibus quas allegāt cū nō incōueniat ge neralia verba doc. reſtringere ⁊ moderare ſm terminos. ll. vel rōnū quas adducūt iuxta no. p bar. in. l. nō ſolū. §. libe ratiōis v̄ba. ff. de lib. leg. vel ēt vt ꝯcordenf cum alijs dictis doc. ſuī i ſili videam᷒ ꝙ gnalia v̄ba iuriſlatoris reſtringunf vt cū alijs iuribus ꝯcordenf. c. cū expediat de ele. in. vj. ⁊. l. vnic. C. de inoffi. do. ⁊. l. nō eſt nouū. ⁊. l. ſeq. ff. de legi. cū ſi.

k ¶ Et qꝛ materia ꝓbationis eſt multū arbitraria iuxta. l. te ſtiū. §. tu magis ſcire potes. ⁊. §. eiuſdē. ff. de teſtibus in cāu autem noſtro ſi aliud nō ꝯcurrit q̄ ſimplex fama ꝙ iſta bo na fuerint dicti dñi Cardinalis nō dʒ iudex arbitrari ꝓba tum eſſe ſufficienter dñium duplici rōne cōcurrēte vltra iā dcā prima: qꝛ pſuppoſito ꝙ dictus dñs Cardinalis hēret plura beneficia eccleſiaſtica ꝑut ⁊ pſupponēdū eſt arguen do a cōiter accidētibus ꝙ ar. eſt ꝓbabile in mā ꝓbationis iuxta no. per gl. ⁊ Bal. in. l. neqꝫ natales. C. de ꝓbatiōibus. ⁊ per gl. ⁊ doc. in. l. nō ſi. C. vñ cogna. ⁊ facit glo. in. l. j. C. de arbi. ⁊. l. fi. C. de fideiuſ. eum ſi. ꝙ ēt vt arbitror erit facile ad probādum p ſcripturas auctēticas q̄ vt arbitror reperiunf in curia vel p famā publicā: qꝛ nō dʒ eſſe minus notū illū cardinalē habuiſſe beneficia eccleſiaſtica q̄ ꝙ habuerit do miniū rerū de qbus agif: platus autē preſumif in dubio ea que hʒ hēre ex bonis eccleſie vt in auc. licentiā. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ extra de peculio cle. c. preſbyter. ⁊. c. vt vnuſqſqꝫ. ⁊. c. re quiſiſti. §. illud de teſtamētis. ⁊ no. doct. in dictis iuribus. ⁊ Jnn. ⁊ doc. in. c. cū in officijs de teſtamētis. iō lʒ dictus dñs Cardinalis bona de qbus agif tenuerit illa q̄ acqſiuerit nō propterea debēt cenſeri ſua vel eccleſiaꝝ qbus ꝑerat: ⁊ lʒ populus huius iuris forſaſſe ignarus arbitraref fuiſſe pro pria cardinalis cū hec opinio hēat ꝯ ſe iuris pſumptionem detrahif eius fidei. ⁊ ſic decet ꝙ nō plene ꝓbet preſertim ⁊ ſcdo qꝛ nō ſolēt cōiter hoīs habēre notitiā ꝙ res pticulares ſint talis ⁊ talis niſi qꝛ vident illos tenere ⁊ poſſidere ⁊ ex poſſeſſiōe arbitrātur ⁊ iudicāt dominiū: nec oīno ab re cū ⁊ iura qñqꝫ ex poſſeſſione preſumāt dominiū. l. ſicuti. §. ſi queratur. ff. ſi ſeruitus ven. ⁊ qđ not. in. l. j. ff. fa. herci. ⁊ per Bart. in. l. quidā in ſuo. ff. de cōdi. inſti. ⁊ per modernos in rub. ff. de noui operis nunc. ⁊ ſtāte dicta iuris preſumptiōe poſſeſſio prelati nō inducit preſumptionē ſui dominij: ſed potius preſumptionem dominij eccleſiarum per predicta.

l ¶ Et inſuper verba genitiui caſus nō adaptātur ſolum ad dñium: ſed hñt in iure varias ſignificatiōes ⁊ nō minus ſm cōem vſum loquendi iuxta no. per Bar. ⁊ doc. in rub. de no ui operis nunc. ⁊ ſparſim in multis iuribus: vnde ſi probaf fama ꝙ dicta bona fuerunt dicti domini Cardinalis dcā ꝓ batio nō cōcludit ꝙ fuerint ſub eius dñio: ſed ſatis verifi canf in quaſi dñio. l. ſuos. ff. de leg. iij. ⁊ per Bar. ibi. ⁊ in. l. quintus. §. argēto de aur. ⁊ arg. leg. qnimo verificātur ſi fue runt ab eo detenta ⁊ fructus ex eis recolligebat ⁊ cōmunis vſus loquēdi. ita ſe hʒ in dicendo iſta bona ſunt epi vel iſta bona ſunt talis abbatis vel talis domini Cardinalis: dʒ ſint ſuoꝝ bñficioꝝ: vnde dcā fama eſt equoca ⁊ dubia ⁊ ꝓbatio dubia nō releuat ꝓbātem. c. in pñtia de ꝓbatio. ⁊. d. l. nō ſi. ⁊. l. certū. ff. de cōfeſſis. ⁊ hr̄ in. l. inter ſtipulāté. §. ſi ſticbū de ver. ob. ex his itaqꝫ arbitror nō probari ꝙ dcā bona pti nuerint ad dictū dominū cardinalē niſi forte tanqꝫ ad plas tum ſuorum beneficioꝝ: ⁊ inſuper nō eſt facile ꝓbari famā cū fama ſit qñ publice aliqd dicif a maiori parte hoīum vt tradit bar. in. l. de minore. §. tormēta. ff. de qō. ꝓpterea ſub dens ꝙ teſtis deponēs de fama dʒ reddere cāʒ ſui dicti: qꝛ publice audiuit dici a maiori pte hoīum: alr̄. n. ſi rñderit: qꝛ publice audiuit dici nō ꝓbaref fama: qꝛ poſſet audiuiſſe pu blice dici ab vno. ⁊ ſic nō eſt apta redditio cauſe ſm eū quē ſequif Bal. in quodā cōſi. incipiēte in cā Vincētij ⁊ Bal. in. l. ꝓprietatis. C. de proba. ⁊ in rub. ff. de iureiu. dicit vna cū Bar. ꝙ nō ſufficit ꝙ teſtis deponat ſuper fama niſi red dat cām. ⁊ eſt cōis opi. prout dicit Jmo. in. l. heredes pala in pñ. de teſtamētis. ⁊ facit qđ no. Jnno. extra de accuſa. in. c. cū oporteat. vide qꝛ. d. Alexander de imo. in quodā conſi. allegat ēt Bal. idem ꝙ Bar. tenere in addi. Spe. in titu. de fama. xxij. col. alr̄ ti. de ſentētia ⁊ Ange. in. l. iij. ff. ad mace. lʒ aliud voluerit Bald. in. l. teſtiū in ſi. C. de teſti. ⁊ plerıqꝫ alij. ſʒ opinio Bar. ſemp mihi placuit. ⁊ ita alr̄ obtinui ad uerſus dñm Benedictū in cā eius ꝓpria ſepius vidi in iu dicijs h̄ ꝙ ſatis claro reputari: lʒ quidā aliđ ſentiāt: ſi itaqꝫ deficit probatio ꝙ iſta bona pertinuerint ad dictū dñm Car dinalē prout arbitror nō probari oīa ruunt pro pte agētiū eo maxime: qꝛ dato ꝙ habuiſſet priuilegiū poſſendi diſpo nere de bonis eccleſiarū ſuaꝝ: tñ nō diſpoſuit ſolūmodo. n. diſpoſuit de bonis ſuis: nō aūt de bonis eccleſiarū ſuarū vt euidēter apparet ex ſerie teſti relati in pūcto cū inſtituat dictū Joānē eius fratrem in omnibus ſuis bonis: nō ergo in bonis alienis prout ſunt bona eccleſiarū. c. ij. de dona. ⁊ xij. q. ij. c. vlti. ⁊ eadē cā. q. ij. ſine exceptiōe. ⁊. x. q. ij. in cañ. ca ſellas. ⁊ maxime in articulo mortis iuxta not. p gl. ordi. in. c. pñti de offi. ordi. li. vj. ⁊ lōnge minus poſt mortem in ꝙ tpa cōferf diſpoſitio teſtamenti: iō illud tpa eſt ſpectandū ar. l. in tpe. ff. de here. inſti. ⁊. l. j. ⁊. l. ꝙ ſponſe. C. de dona. ꝓpter nup. facit inſti. de here. quali. ⁊ differētia. §. in extraneis. ⁊. l. ſi quis filio exheredato in princi. de iniuſt. teſtamē.

m ¶ Cum itaqꝫ diſpoſuerit de bonis ſuis ⁊ bona eccleſiarum nō eſſent ſua ſupuacuo agif de licētia pōtificis an preſuma tur illā habuiſſe inteſtādo de bonis eccleſie. ⁊ p ꝯñs illa rō eſt ſatis eluſoria: nec poſſumus dicere ꝙ qꝛ poſſeſſio cā lō giſſimi tpis cēſef hēre vim cōſtituti ⁊ legittime ꝯceſſiōis ꝙ ꝓpterea cēſeātur hēre ex priuilegio ſummi pontificis pmit tētis facultatē teſtādi de bonis eccleſie cū appareat ꝙ in fa ciendo teſtm̄ de quo agif illa licētia nō fuit vſus vt euidē ter ex eo apparet ꝑut. ⁊. ſ. deductū eſt. nec apparet ꝙ fuerit poſſeſſa tanqꝫ bona olim eccleſiarū ⁊ ſi volumus pſumere vel fingere legittimā cōceſſionē pōt preſumi vel fingi aliūs de ꝯceſſiſſe vel ex alia vltima volūtate vel ex alia legittima cōceſſione. puta ex emptione facta ab eccleſijs ad quas ſpe ctabāt dcā bona vel ex alio ſili ꝯtu qbus medijs frequen tius fiunt alienatiōes ⁊ cōceſſiones rerū eccleſiarū: maxie īmobiliū q̄ mediātibus vltimis volūtatibus platoꝝ. ita ꝙ ſubſtitute nō pñt niti ex hac allegatiōe ꝙ poſſeſſio tā lōgi ſimi tēporis habeat vim cōſtituti: qꝛ dato ꝙ habeat vim cō ſtituti nō ſequif ꝙ hēat vim huius ꝯſtituti ꝙ opitularetur ipſis ſubſtitutis: qꝛ ex poſitione generis nō ſequif poſitio talis aut talis ſpēi. l. ſi qd earū. §. interemptū de le. iij. ⁊ no. gl. in. l. iuriſgētiū. §. ſed ſi fraudādi. ff. de pac. ⁊ probaf in. l. inter agnatos in prin. ff. vnde legittimi. Plerūqꝫ aūt cōtin git ꝙ heredes prelatoꝝ ſe componūt cū eccleſijs eorundē ſuper bonis queſitis per ipſos prelatos quo cāu quatenus preſumerētur fuiſſe eccleſiarū ⁊ nō doceref ꝯtrariū deberent iudicari queſita potius ꝓpria ꝓuiſione ipſoꝝ heredum q̄ ex diſpoſitione teſtatoris: queſita aūt ab herede non veniūt in reſtitutione hñtis etiā ſi quēſiuerit ex rebus hereditarijs tanqꝫ heres vt pʒ in fructibus aſſumptis ex rebus heredi tarijs qui non veniūt in reſtitutione niſi poſt morā. l. in fi deicōmiſſaria in prin. ff. ad treb. ēt ſi heres cohacte adiue rit vt eſt caſus ſing. in. l. ita tñ. §. ſi ſeruū. ⁊. ti. cenſef. n. hēs qui rogaf reſtituere hereditātē id rogatus reddere ꝙ fue rit hñtis vt. d. l. in fideicōmiſſaria. §. quotiēs. ſed res eccle ſiarū vel alie aliene nō fuerūt hñtis: ſed obuenerūt poſt adi tam hñtem: ergo nō veniūt reſtituēde: lʒ quiſite titulo pro herede ſeu ex eo qꝛ poſſederit tanqꝫ heres cuʒ acqſitio illa fiat poſt aditā hñtem. ⁊ ſic poſtqꝫ hereditas deſijt eē here ditas iuxta no. p gl. ⁊ doc. in. l. j. §. veteres de acq. poſ.

n ¶ Et maxime in pſcriptione. xl. annoꝝ q̄ requirif in rebus eccleſie. d. auc. quas actiones. ⁊. c. de quarta. ⁊. c. ſi diligenti cū ſi. extra de pſcri. in qua nō requirif titulus niſi ius cōe

faciat

faciat cōtra poſſeſſorem vt in.c.j.eo.titulo lib.vj. ⁊ habetur in.d.c.ſi diligēti.⁊ per Dy.in.c.poſſeſſor malefidei in.vj.⁊ Barto.in.l.cū heres.ff.de diuerſis ⁊ tpa.preſcrip.ꝓpterea volētes ꝙ malafides defuncti de equitate cañ.non noceat heredi quo ad preſcriptionē,de equitate cañ.de qua nō requiritur titulus ſm eos quaſi ſentiant ꝙ ex quo nō requiritur titulus nihil cenſeat heres hēre ab ipo defuncto circa huiuſmodi preſcriptionem ⁊ multofortius in preſcriptione excedente memoriam hoium in qua titulus nō requirit̄ ēt ſi ius cōe faciat cōtra poſſidentē vt eſt expreſſuȝ in.d.c.j.de preſcrip.lib.vj.⁊ ex quo habet vim legittime cōceſſionis.d.§.ductus aque.⁊.d.l.j.§.fi.de aqua plu.arcē. cēſet habuiſſe ab eo qui legittimā cōceſſionē facere potuit nō a defuncto qui de alienis diſponere non poterat:vnde taliter p̄ſcripta nō veniunt in reſtitutione fideicōmiſſi.⁊ per ꝯſequēs non obſtāt.d.l.ſi alienam.⁊.d.l.qui alienam.⁊.d.l.indebiti cū ſi. in quibus res preſcripte cēſent̄ habite ab eo q prebuit titulum nō a dn̄o a quo extorte fuerūt:q2 in dictis iuribus ille res preſcripte fuerūt tradite ab ipſo qui prebuit titulū ⁊ p̄ſcriptio ibi cauſat̄ ex illo titulo:q2 loquūtur illa iura in vſucapione ſeu preſcriptione longi tpis. Nec tpe ſſoꝝ.erat inuēta longiſſimi tpis preſcriptio vt notat gloſ.in.l. q occidit.ff.ad.l.acgliā.⁊ in.l.iulianus al's icipit nō ſolū.ff.ex qbus cauſis maio.⁊ in.l.ſi qs emptionis.C.de preſcrip.xxx.annorū.⁊ inſti.de perpe.⁊ tpa.acti.circa p̄n.⁊ in auc.vt eccleſia romana centū annorum gaudeat ſpacio.§.j.in verbo antiqua quas doc.cōiter ſequūtur.lȝ aliud ſentiat gl. in.l.in oibus de ꝑpetuis ⁊ tpa.preſcrip.⁊ glo.in.l.pomponius de acqui.poſ.⁊ glo.in.l.pretor ait.§.hoc interdictū ſuper verbo perpetuū.ff.de noui opis nūc.⁊ nō bene ſm doc.in caſu autēȝ noſtro poſſeſſio nō fuit habita a defuncto nec etiaȝ titulus exigit̄ ⁊ inſuper non tenet̄ heres reſtituere fideicōmiſſario niſi hereditatem teſtatoris ⁊ ꝯſiter res que erant hr̄tis tpe adite hr̄tis.d.§.quotiēs res aūt aliene ꝓut erāt res eccleſiarum non erāt hr̄tis merito nō veniūt reſtituende fideicommiſſario p predicta:ex quo igit̄ nō legittime probat̄ ꝙ dcā bona fuerint hereditatis dicti dn̄i cardinalis cōuēti veniūt ex hoc capite abſoluēdi:q2 actore nō ꝓbante reus abſoluit̄ l.qui accuſare.C.de eden.⁊.c.cuȝ eccleſia ſutrina in fi. de cā poſ.⁊ proprie.cum ſi.vulgaribus.⁊ debēt probationes eſſe clare vt ⁊ ſuperius dictum eſt:q2 in dubijs reus venit abſoluendus vt in.c.cum ſint partium iura obſcura de regulis iuris in.vj.⁊ in.c.fauorabiliores eo.ti.

o ¶ Nō ⁊ ſcḋo vr̄ poſſe dici alia rō.⁊ q2 dcā dn̄a Alexādra nō pōt obtinere niſi ꝓbet dcm̄ teſtm̄ ꝙ eſt fundamentum ſue intētionis dcm̄ aūt inſtrm̄ nō eſt originale:ſed eſt exemplum nō apparet ꝙ ille q cōfecit originale inſtrumētū fuerit notarius nec appet ꝙ exēplator fuerit tabellio nō appet ꝙ iudex aſcultauerit ⁊ viderit ipſuȝ originale ꝓut reqritur vt.d.c.ſi.nec ꝙ interpoſuerit auctoritatē ipſi exēplationi ꝓut reqrit tex.d.c.cū.p.tabellio nec ꝙ cōmittēs fuerit iudex. Nec inſup aliqd dr̄ de citatiōe eoꝝ quoꝝ intererat ꝓut reqrit̄ in hmōi exēplatione ar.l.nā ita diuus.⁊.l.iij.ff.de nata.reſti.⁊.c.albericus.⁊.c.ſignificauit de teſtibus ꝓut voluit bar. in auc.ſi qs in aliquo documēto.C.de edendo referēs guil. de Cuno. Pet.⁊ Cy.⁊ Inn.⁊ Spe.⁊ h̄ voluit Inn.in.c.albericus.de teſti.⁊ in.c.j.⁊.ij.de fide inſtru.ꝓut ⁊ dicit bald. in.d.auc.ſi qs in aliquo.⁊ ita cōiter tenet̄ ꝓut dicit ibi pau. de ca.ꝙ ⁊ voluit Jo.an.poſt Egy.⁊ Botti.⁊ Spec.in.c.cū p.tabellio de fide inſtru.ad hoc etiā ꝙ habet̄ in.c. ſignificauit de teſtibus.⁊ lȝ Spe.⁊ bald.velint ꝙ antiqtas ſuppleat defectum probationis ꝙ auctor inſtrumenti fuerit tabellio tamē Inno.in.d.c.veniens de ver.ſig.li.vj.videt̄ requirere probationē ꝙ habebat̄ cōmuni opinione pro publico notario. Et lȝ antiquitas faciat preſumi ſniam pro qua plerūqȝ al's preſumit̄ ar.c.in preſentia de renū.⁊.l.herēnius.§.gayus de euic.fuiſſe ſolemniter latam tamen ꝙ faciat preſumi notariatum vtriuſqȝ auctoris dictorum inſtrumentorum vȝ exempli originalis exemplari ⁊ ꝙ cōmittens fuerit iudex ⁊ cōmiſſerit ⁊ ꝙ citatio interuenerit videtur ꝙ dato ꝙ ſit tante efficacie ꝙ ſuppleat vnū ex dictis defectibus durū ſit dicere ꝙ ſuppleat omnes predictos defectus qui obijciuntur: nec hoc reperio iure cautum nec auctoritatibus doctorum deciſum:⁊ cōſtat ꝙ plures defectus magis afficiunt q̄ᷓ alterutrū de per ſe ar.aūt.itaqȝ.C.cōmunia de ſucceſ.⁊.l. excuſantur in p̄n.cū notatis ibi per glo.ff.de excu.tuto.⁊ que habētur in.l.diuus.ff. de in integ.reſti. Et maxime ēt volēdo ꝙ antiquitas ſuppleat defectum fame que inducitur ad ꝓbādum bona fuiſſe domini Cardinalis ꝙ etiaȝ requirit̄ actori ad victoriā reportandā vt ſupra oſtenſum eſt:ꝙ.n.antiquitas oia ſuppleat ⁊ vt ita dixerim ſit omnipotēs vt deus ipe non videtur iuri nec rationi conſonuȝ.

p ¶ Et ideo ex his rōnibus ſaltē ſimul iunctis concurrentibus ēt alijs de qbus.j.arbitror aperta fronte cōcludendum ꝙ partes iudicis ſint in abſoluēdo reū cōuentū:ꝓ quo ēt facit:⁊ tertio q2 dictus teſtōr in dicto teſtamēto inſtituit Joannem meſchiatti ⁊ liberos maſculos legittime deſcēdētes ex eo ⁊ ſibi inuicē liberos eiuſdē ſubſtituit que quidēȝ vba vñr intelligenda de liberis exiſtētibus tpe teſtamēti vel ſaltem exiſtentibus tpe mortis teſtōris ex quo dicti liberi Joannis ēt erant ſanguine cōiuncti dicto teſtōri ⁊ h̄ p text.in l.ſi cognatis.ff.de rebus dubijs.vbi ſi teſtator aliqd relinqt cognatis admittunt̄ ſolū q erāt cognati tpe teſtamēti vl' ſaltem tpe mortis teſtōris ad hoc ēt tex.in.l.cū ita.§.in fideicōmiſſo.⁊ in.l.peto.§.fratre.ff.de le.ij.⁊ ibi per Imo. poſt gl. ꝙ bar.ibi verū intelligit qñ relictū ſit cognatis teſtōris qñ aūt fieret cognatis tertij.dicit Bar.admitti ſolū illos q erāt cognati tpe teſtamēti p.l.ſi ita de auro ⁊ argēto legato pari rōne dicēdū vr̄ in hac ſubſtitutiōe facta de liberis Joānis ꝙ intelligat̄ de liberis exiſtētibus tpe teſtamēti vel tpe mortis ipſi⁹ teſtōris facit ēt inſti.de here.quali.⁊ dñia.§.in extraneis.⁊.ff.de here.inſti.l.ſi alienū.§.in extraneis in qbus iuribus habet̄ ꝙ in heredibus extraneis attēdit̄ tpa teſtamēti mortis ⁊ aditionis hereditatis ſiue inſtitutio ſit pura ſiue ſit ꝯditionalis in ſuo ⁊ neceſſario vel in neceſſario tm̄ duo tpa.ſ.teſtamēti ⁊ mortis vt notat̄ in dictis iuribus. Cōſtat aūt ꝙ dicti liberi ſunt inſtituti ſeu primo gradu ſeu vlteriori gradu inſtitutionis non curo:q2 directa ſubſtitutio vulgaris eſt cōditionalis inſtitutio.l.j.§.ſi ſub cōditione.ff.ad.l.fal.⁊ eſt ſcḋe gradus inſtōis.l.j.ff.de vul.⁊ pupi.⁊ qñ pōt ſubſtitutio interpetrari directa ſemp in dubio interpetrat̄ directa.dicit notabiliter tex.in.c.ſi pater de teſta. lib.vj. adeo ꝙ probabiliter potuiſſet attētari ꝙ liberi fuiſſent inuicem directo ſubſtituti ex quadam reciproca ſeu breuiloqua ſubſtōne directa cū nō fiat mētio mortis in dicta ſubſtōne iuxta.l.iam h̄ iure.⁊.l.lucius.ff.de vul.⁊ pupil.⁊.C.eo. tit.l. hr̄tem niſi q2 teſtōr ſe declarat in ꝓhibitione alienationis quā facit dicendo:lȝ ēt in eis legis ꝓhibitio:q2 res reſtōni ſubiacēt ſufficere poſſit. Ille aūt verba ita ꝙ ille ſit ordo in ſucceſſiōe ⁊ ſubſtōne huiuſmodi q al's in ſucceſſionibus ab inteſtato ſeruat̄ nō habebat obſtare.nā poterāt concurrere plures gradus liberorum eodē tpe puta nō exiſtēte herede Joāne meſchiatti vel repudiante altero ex liberis.

q ¶ Poterat dubitari an oēs ſimul ꝯcurrerēt vel qs alteri preferat̄:idō vt decidat ꝙ nō oēs pariter admittat̄: ſȝ dcti. Ibi q ab inteſtato admitterentur potuiſſȝ interpetrari adiecta clauſula.ita ꝙ ille ſit ⁊c.al's eſt magna excitatio in ſiſibus in d.§.in fideicōmiſſo.an ſimul cōcurrāt frater ⁊ filius alteri⁹ fratris.nā glo.⁊ Bal.ibi variāt:tñ q2 ſequētia vba teſtōris declarāt q̄ nā fuit ſua intētio in dcā ſubſtōne.ſ. ēt fideicōmiſſariā ſubſtōnem facere:nō eſt in hoc extādūȝ.nā ex ſequētibus precedētia interpetrant̄.l.ſi ſeruus plurium.§.fi. de le.j.l.heredes palā.§.ſȝ ſi notā de teſta.⁊.l.filie legatorūȝ de leg.ij.⁊.l.nūmis in fi.de leg.iij.ſȝ lȝ cōprehēdat ēt ſubſtitutionē fideicōmiſſariā nihilomin⁹ ⁊ directā vulgarē inter eos cōprehēdit cū ēt ſpecifica cōpendioſa vulgarē cōprehēdit.l.p̄cibus.C.de impu.⁊.d.c.ſi pr̄.⁊ eſt expreſſa verbis generalibus ꝓut doc.no.in dictis iuribus.⁊ in.c. raynutius. de teſta.⁊ Bar.in.l.j.ff.de vul.⁊ pu.idō reſpectu vulgaris q̄ eſt directa ꝯditionalis inſtō attēdit̄ tēpus mortis teſtatoris vtrum ſit capax huius inſtitutionis per dictos.§§.in extraneis.⁊ qui nō eſt.tūc tēporis in rex natura nō eſt capax:q2 nō entiū nulle cauſe vt ait phyloſophus ⁊ ꝓbat̄ in.l.adeo §.ꝙ ſi toto de acqui.rerū dominio.⁊.l.eius qui in ꝓuinciaȝ prope finem.ff.ſi cer.pe.⁊.l.ij.ff.de vſuf.idem dicenduȝ reſpectu fideicōmiſſarie ſubſtōnis vt vna determinatio pariter determinet ar.d.l.iam hoc iure.⁊.d.l.hereditatē.⁊.l.quāuis eo.ti.⁊.l.in teſtamento.C.de teſta.mili.

r ¶ Ex quibus videtur reſtare ꝙ ad dictā ſubſtitutionem nō cenſeātur inuitati liberi maſculi nec filie vel earū liberi niſi il'i qui extabant tempore teſtamenti vel tempore mortis teſtatoris:ſed iſte dn̄e Alexādra ⁊ domina Baptiſta nō erāt in rerum natura.tūc tēporis merito ipſe nō cēſeantur inuitate ad dictā ſubſtōnem fideicōmiſſariam.

ſ ¶ Quod ⁊ quarto dicēdum videtur alia ratione:q2 filie femine ⁊ eaꝝ liberi ſunt inuitate ad hereditatē ⁊ bona teſta

totis ſi nullus maſculus ſupereſſet de filiis ſeu liberis Joã nis predicti aut nullus eorũ heres eſſet. Que cõditio vide tur expiraſſe cum tempore mortis teſtatoris. ⁊ ẽt dicti Joã nis inſtituti ſuperfuerint liberi dicti teſtatores ⁊ hẽdes fue runt ſaltem ex perſona dicti Joãnis primi inſtituti preſup poſito ꝙ ipſe Joãnes heres extiterit. nã heres heredis teſ tatoris eſt heres. l. ſi. C. de here. inſti. imponamus enim ꝙ teſtõr iuſſiſſet hereditatẽ ⁊ bona ꝑuenire ad filias legitimas earũq; liberos ſi aliq̃s maſculus ſupereſſet nemo ſanementis negaret cõditionẽ extitiſſe ſm̃ thema ꝓſuppoſitũ: ergo ſi cõditio affirmatiua cenſeret̃ purificata: ergo ꝯditio nega tiua ſi nullus ſupple maſculus ſupeſſet cẽſeat̃ expirata cum ꝯtrariorum ꝯtra ſit natura. l. ⁊ ſi cõtra. de vul. ⁊ pu. ⁊. l. ſi ex teſ to in ꝓ n. de le. j. ⁊ in. l. j. ff. de his q ſunt ſui vel alie. iu. cũ ſi. ſupfuerunt. n. filij in caſu noſtro: lʒ defecerunt inter que. ſ. ſupereſſe ⁊ deficere fecit drĩam ipſe teſtõr in ſequẽti capite ſubſtõnis ibi ꝙ ſi nec filij vel earũ liberi ſupeſſent ſeu defi cẽrẽt ⁊c. cũ itaq; in ꝓcedẽti capite ſubſtõnis ſolũ inuitauerit filias ſi nullus maſculus ſupereſſet nec adiecit vel defi ceret vr̃ ꝙ cũ filij ſuperfuerint: lʒ defecerint expiraſſe illud caput ſubſtõnis: ſciuiſſet. n. teſtator in illo capite ſubſtõnis adijcere illa verba ꝓut adiecit in ſequẽti capite ſi id voluiſ ſet: q2 ergo illa verba nõ appoſuit cẽſet̃ noluiſſe filias in cũ caſum inuitare ar. c. ad audiẽtiã de decimis. ⁊. l. ſi ſeruũʒ. §. nõ dixit ꝓtor. ff. de acq. here. cũ ſi. ꝙ ⁊ ꝑſuadet̃ ex eo q2 illa verba ſi nullus maſculus ſupereſſet negari nõ põt q̃n ſint ambigua cũ nõ appareat ad qõ tp̃s teſtõr ſe referat ⁊ pro pria natura ꝓteriti imperfecti ſubiunctiui eſt denotare tp̃s pñs vt ꝓbat̃ in. l. cũ ſtipulamur de ver. ob. ⁊ in. l. ſcribit. §. item ſcribit. ff. de auro ⁊ argẽ. lega. vbi verbũ cẽt a teſtatore indefinite reſpectu tẽporis prolatũ tp̃s pñs ſignificat: licʒ q̃n in pñti tp̃e verificari nõ põt trahet̃ ad futurũ tp̃s: lʒ in ꝓprie. l. ſi debitor. §. q2 veriſimile. ff. de ꝯhẽ. emp. ⁊. l. cum certus de vino tri. ⁊ oleo leg. ꝙ ⁊ q̃ñq; cõtingit in preterito pluſq̃ perfecto ſubiũctiui. l. q rome. §. augerius de v. ob. ⁊ ibi Bar. cũ itaq; nõ appareat de quo tp̃e teſtator ſenſerit ⁊ potuerit ſentire de tp̃e teſtamẽti ⁊ de tp̃e mortis ſue ⁊ de tẽ pore mortis Joãnis: ⁊ forte ꝓut allegaret pars aduerſa po tuerit ſe referre q̃ñcunq; cõtingat nõ ſupereſſe: lʒ aliq̃n ſu ꝑfuerit ⁊ ad omnẽ dictũ ſenſum poſſent referri dicta v̾ba nec appareat. ⁊ ſic v̾ba ex multiplici intellectu cẽſeri debeãt dubia iuxta. l. ita. ff. de iure fiſci. ⁊ ꝑ gl. in. l. veteribus. ff. de pac. vr̃ ꝙ in dubio interpetratio fieri debeat pro reo cũ ꝓut ⁊. s̃. dictũ eſt in re dubia reus ſit abſoluendus vt in regula cũ ſint partiũ iura obſcura in. vj. cum ſi. ⁊ q̃ñ obſcuritas eſt circa legatũ ſeu fideicõmiſſum potius interpetratio fit pro herede q̃ꝫ ꝓ legatario vt probatur in. l. ſi ita ſit aſcriptũ. de leg. j. ibi ſed qõ magis erit ademptum: non. n. apparet ⁊c. fa cit. l. nũmis cum concor. de leg. iij.

¶ Accedat ad hãc interpetrationem qõ not. Bal. in. l. ſi põ tionis. C. q̃ñ dies leg. cedat. ⁊ in. l. ſi qs filiũ. C. de inoffic. te. ⁊ in ſuo cõſi. ꝙ incipit antiquũ ſtatutũ. ⁊ Barto. in. l. ij. §. vidẽdũ. ff. ad tertul. q volũt ꝙ ſi ſtatutuʒ dicat extãtibus maſculis filia ab inteſtato non ſuccedat ſufficit filios ſemel extare tp̃e mortis quo tp̃e defert̃ hereditas nec ſuccedit: lʒ poſtea deficiãt maſculi ad h. l. ſi qs filio exheredato in ꝓn. ff. de iniuſto re. ⁊ in. l. poſt cõſanguineos. §. proximuʒ. ff. de ſuis ⁊ leg. herẽ. d. Ant. ſubſcribẽs allegat Bal. h formaſt di cere in. l. gallus. §. qd ſi tm̃ in ſi. viij. col. ſecus aũt ſi ſtatutũ diceret donec extãt maſculi filia nõ ſuccedat: iõ vr̃ in termi nis noſtris ꝙ cũ teſtõr dicat: nr̃a. n. volũtas hec ẽ vt maſcu lis liberis exiſtẽtibus bona nr̃a ad ipſos deueniãt ⁊ ad nul los alios valeãt deuenire ſufficiat liberos ſemel exiſtere ad hoc vt bona ipſa ad nullos alios eis inuitis valeãt deueni re: q2 ille ablatiui exiſtẽtibus maſculis vñr exponẽdi ſi ma ſculi extahũt: nõ aũt exponẽdi vñr donec maſculi extabunt ſm̃ theoricã doctoꝝ. s̃. dictam. ⁊ facit. l. euictis agris. ff. de vſuris. ⁊. l. a teſtatore de cõdi. ⁊ demon. ⁊. l. thais ancilla. §. ſi. ff de fideicõ. liber. in quibus iuribus ablatiui abſoluti fa ciunt conditionẽ ⁊ reſoluũtur in verbum ⁊ coniunctionem ſi ⁊ ſufficit ſemel conditionem exiſtere: lʒ non duret. l. h cõ ditio. ff. de condi. ⁊ demon. facit etiam ad predicta: q2 verba conditionum debẽt ſtricte interpetrari vt no. Barto. in. l. j. §. bonorum. ff. ad treb.

v ¶ Poſſet ⁊. v. quis ponderare ꝙ in dicta ſubſtitutione vi detur inuitate filie dicti Joãnis ⁊ earũ liberi: nõ aũt filie li beroꝝ maſculoꝝ prout ſunt dicta dña Baptiſta ⁊ dña Ale xãdra que nõ ſunt de filiabus dicti Joãnis neq; de filiarũ liberis: lʒ ſint de liberis ipſius Joãnis: ⁊ hoc referẽdo illa verba ſubſtitutionis ad filias legitimas earũq; liberos ad filias Joãnis prout referẽda vñr vt in ꝓcedẽtibus reſpon ſis de filijs ⁊ liberis Joãnis ſemper loquutus fuerit vt ſic genitiuus Joãnis in eadẽ oratione ſupra proxime poſitus cẽſeat̃ repetitus illis verbis ad filias legitimas imperſona liter poſitis ar. l. quẽadmodũ. §. hec v̾ba ad. l. aq̃l. ⁊. §. h tñ capite inſti. eod. ti. ⁊. l. ſeye. §. gayo. ff. de fundo inſtruc. ⁊ qõ no. gl. in. §. itẽ lapilli. inſti. de rerũ diuiſio. ⁊ Bar. in. l. pretor ait. §. eritq; hic differentia. ff. de fundo inſtructo. attẽto ma xime ꝙ illa v̾ba neceſſario indigent ſupplectione alicuius genitiui ⁊ in eodẽ teſtõ ſunt alia v̾ba imperſonaliter poſita que indigent ſupplectione genitiui Joãnis ibi vt maſculis liberis exiſtẽtibus bona noſtra ⁊c. ⁊ lʒ q̃ñq; appellatiõe fi lij nepotes ⁊ alij liberi cõprehẽdãtur. l. filij appellatiõe. de verb. ſig. ⁊. l. lutius. de here. inſti. ⁊ de ritu nup. l. ſenatuſcõ ſulto. ⁊. l. ſi quis tutor. §. ſi. ⁊. l. libertuʒ. §. ſenatuſcõſulto. tñ ꝓprie ⁊ ſtricte loquẽdo differũt filij a ceteris liberis ꝓbat̃ in. l. liberorũ de ver. ſig. ⁊. l. ꝙ ſi nepotes. ff. de teſtãria tute la. ⁊ in. §. ſi. inſti. q dare tu. poſ. ⁊ in. l. gallus. §. vt inſtituẽs. ff. de lib. ⁊ poſthu. ideo dicit glo. in. d. l. filij appellatione ꝙ regulariter appellatione filij non veniunt nepotes circa ꝙ ſunt opiniones in dictis iuribus. maxime in. d. §. vt inſtitu ens. vbi Bal. deuiat a Bar. ⁊ licet Bar. reſpondeat ad. d. l. ꝙ ſi nepotes ꝙ ibi agitur de preiuditio tertij. ſ. dati in tuto rem cum tutela ſit onus. l. tria onera cum infinitis ſimilibꝰ ff. de excu. tu. tñ illi tex. nõ videtur ſe fundare in dicta rõne: ſed in natura verboꝝ vt patet ibi: aliter enim filij aliter ne potes appellãtur. Preterea etiã in fideicõmiſſo ⁊ legato in eſt alterius onus ⁊ magis preiudiciale: q2 tendunt legata ⁊ fideicõmiſſa ad onus ⁊ preiudiciũ heredis vt de ſe conſtat: preterea lʒ ex parte tutoris datio tutele ſit onéroſa. ⁊ ꝑ con ſequẽs reſtringẽda: tamen ex parte pupillorum eſt proficua ⁊ fauorabilis: ideo lʒ verba ex parte onerati deberent ſtri cte interpetrari: tamen ex parte pupilloruʒ deberent large interpetrari per ea que habentur in. l. ſʒ ſi hac. §. ſi. ⁊. l. que ſitum. ff. de in ius vocã. ⁊ per glo. in. l. venia. C. eo. ti. ⁊ ꝙ ibi per doc. maxime Bal. ⁊ ꝙ in diſpoſitione teſtatoris appella tione filij hic non comprehẽdatur nepos vidi hac tempe ſtate a ꝑ eriſq; excelſis iuriſcõſultum.

x ¶ Et lʒ mihi ſemꝑ viſus fuerit articulus iſte dubius ꝓpter tex. ⁊ plures auctoritates doctorũ inter ſe plurimuʒ aduer ſantes: tñ in caſu noſtro ꝓ ea opinione ꝙ nõ veniãt nepo tes ⁊ vlteriorẽs liberi ꝯfert: q2 idẽ teſtator videt̃ pauloante poſuiſſe vt diuerſa filios ⁊ liberos. dum dixit nullus maſcu lus ſupereſſet de filijs ſeu liberis iuncris notatis in rub. de iuris ⁊ facti igno. Attẽditur. n. in interpetratiõe v̾bi ambi gui qualiter fuerit ſumptũ in alia ꝑte teſtamẽti ar. l. q filia bus. de leg. j. ⁊. l. ſi ſeruus plurĩũ. §. ſi. eo. ti. ⁊. l. heredes palã. §. ſʒ ſi notã ibi vel ex vicinis ſcripturis vel ex cõſuetudine patriſfamilias ꝓut ⁊ in ſimili Bart. ponderat in. l. cẽturio. de vul. ⁊ pu. parum poſt medium in. iij. q. principali ibi vel quid ſi in precedẽtibus verbũ illud cõmune accipit ꝓ dire cto ⁊c. nec dicta interpetratio foret a probabili rõne ⁊ a ve riſimili aliena. nã teſtator veriſimiliter videt̃ magis dilexiſ ſe filias Joãnis tanq̃ꝫ magis ſibi coniuncti q̃ꝫ filias libero rum Joãnis quas filias liberorum Joãnis dilexiſſe videt̃ propter ipſos liberos facit optime. l. dedit dotem de colla. bonorum maxime ſi tempore teſtamẽti nõ erãt in rerũ na tura filij filie autem diligebantur propter ſe non ꝑꝑ ipſos liberos: vnde cum ipſe teſtator ſatis ipſos liberos honora uerit eos inuitãdo ⁊ propterea eos filias excludendo: non eſſet ab re ſi ipſas filias releuauerit vt deficientibus libe ris maſculis ipſe filie femine Joãnis inuitarẽtur ⁊ nõ filie ipſorum liberorum que non poſſunt ita conqueri cum eoꝝ parentes fuerint inuitati in ſubſtitutione facta Joãni gra uatur: itaq; magis ipſe filie que debebãt eſſe magis natura liter dilecte merito non inconueniret ſi in aliquo magis re leuarentur ar. l. cum qui in prin. de iureiur.

y ¶ Sexto dicta dña Alexãdra nitit̃ dicta bona conſequi vi gore ſubſtõnis fideicõmiſſarie purificate in ꝑſona ſua vel in ꝑſona dicte dñe Baptiſte: lʒ ex perſona dicte dñe bapti ſte nõ videt̃ poſſe niti rebus ſic ſe hñtibus: q2 nulla ꝓſup ponit̃ facta reſtitutio fideicõmiſſi re vl̃ verbo ⁊ fideicõmiſ ſum nõ põt reſtitui niſi fideicõmiſſario aut eius hẽdi non enim põt reſtitui ꝓcuratori ẽt ſi ſit ꝓcurator in rẽ ſuã vel ceſſionarius. l. mulier. §. ex aſſe. ff. de iure do. ⁊ no. per gloſ. ⁊ doc. in. l. apud iulianum. §. vtrum. ff. ad trebel. ⁊ no. Bar.

in. l.

in.l.a teſtatore.ff.de condi.ꝛ demon. Nec pōt fideicōmiſ
ſarius agere ꝯ tertios poſſeſſores añ reſtitutū fideicōmiſ
ſum ex trebel.qꝛ p ipſam reſtitutionē cōſequit̃ iura in bo
nis hereditarijs ꝛ nō añ.l.j.in pn.ꝛ.l.reſtitu'a.ꝛ.l.facta re
ſtitu.ff.ad treb.ꝛ inſti.eo.ti.§.reſtituta.ꝛ.l.j.ff. de fideicom
miſſaria hereditatis peti.cōe ſua glo.ꝛ hoc in his terminis
quibus.ſ.facta eſt alienatio volūt Saly.ꝛ Raph.ꝛ Paul.
de ca.in.l.fi.§.ſinaūt.C.cōia de leg.ꝙ ꝛ vr̃ velle ibi Bal.in
lec.noua in prima oppo.ver.nō obſtat.ff.ad tre.l. marcell⁹.
§.res que gl.tñ in dictis iuribus ꝛ in.l.pe.C.ad tre.tenet ꝯ
quo ad bona alienata ꝛ eā.i.ſniaꝫ ſequit̃ Bar.in.d.§.res q.
ꝛ in.d.l.fi.§.ſꝫ qꝛ.ꝛ multi eā amplectunt̃:iō nō ē vſqꝫquaqꝫ
tutum hoc fundamētū dicta rōne:ꝛ ēt qꝛ dicta dña Bapti
ſta vel dña Alexādra nō eſt pma fideicōmiſſaria ꝛ qñ pri
mus fideicōmiſſarius eſt rogatus reſtituere ſcdo trāſeunt
in ſcdm actiones abſqꝫ reſtitutione.d.l.pe.C.ad tre.'ſed ad
hoc mediū poſſet rñderi ꝙ pcedat qñ primo eſt facta reſti
tutio:ſed in caſu noſtro nō pſupponitur ꝙ pmo fuerit fa
cta reſtitutio merito nō obſtat.ꝛ qꝛ lex illa ponit caſuꝫ ex
orbitātem vr̃ intelligēda in vera ꝛ ppria reſtitutione nō in
ea q̄ poſſet dici reſultare ficte ex ꝯfuſione q̄ reſultat qñ cre
ditor ſuccedit debitori p iura vulgaria arg.l.iij.§. h̃ vba.ff.
de neg.geſt.ꝛ.l.fi.C.de his q veniā eta.impe.cum ſimi.

3 ¶ Si autē dicimus dicta bona ad dcām dñam Alexādram
ſpectare ex pſona ſua:qꝛ in ea verificet̃ dcā ſubſtitutio:tūc
ipſa repellēda venit a petitione dictarū rerū:quatenus di
ctus poſſeſſor hꝫ cauſam a dicto Symone vel ab eius au
ctoribus ex cā.ſ.oneroſa puta emptionis ꝛ vēditionis:naꝫ
ſi euincerētur dicta bona ab emptore vel ab herede empto
ris q ignorāter emit teneret̃ venditor de euictione ipſi em
ptori:vt.ff.ꝛ.C.de euic.quaſi p totos que obligatio de eui
ctione pariter militat in caſu noſtro.d.l.fi.§.fi.C.cōia de lega.
que qdem obligatio de euictiōe put ꝛ cetere obligationes
actiue ꝛ paſſiue trāſeunt in heredes p hereditarijs portio
nibus.l.j.C.ſi certū peta.l.p hereditarijs.C.de here.actio.
cū ſimi.itaqꝫ trāſit in dictā dñam Alexādrā que eſt hēs di
cti Symonis vt infra ſubdā:ꝛ igit̃ q̄tenus tenebat̃ Symon
de euictione eatenus tenet̃ dicta dña Alexādra heres inſo
lidū dicti Symonis ꝛ ſubſequēter agēs repellēda venit di
cta exceptione quā de euictione ꝫ actio ꝛc.eādem agentem
repellit exceptio.l.vendicātem.ff.de euic.ꝛ.l.ſi a titio.ff.de
excep.rei vē.ꝛ.l.ſi a titio.ff.de rei vē.ꝛ.l.cū vir.ff. de vſuca.
cū ſimi.adductis ſupra in fine adductorū in ꝯtrarium:ꝙ autē
ipſa dña Alexādra ſit heres dicti Symonis ꝯſtat ex eo qꝛ
preſupponit̃ ꝙ ſit filia vnica ꝛ Symon ab inteſtato deceſ
ſit.ita ꝙ eius hr̃tas ad eā deuoluta fuit ꝛ pſupponit̃ ꝙ nō
ſeruauit in abſtinēdo ſe ab hr̃te ſolēnitatē requiſitā ex for
ma ſtatuti de quo in themate ſub rub.de repudiatione fien
da p bānū vbi tradit̃ forma qualiter ſit abſtinēduꝫ ab hr̃te
paterna vel repudiādū aliā hr̃tem ꝛ poſtea ſubdit̃ ꝛ q dcō
modo nō repudiauerit teneat̃ ꝛ poſſit cōueniri vt hr̃s legit
timus:iō cū dicta dña Alexādra nō ſeruauerit dictā formā
ſi eſt elapſum tp̄s in ſtatuto cōprehenſum nō pōt amplius
abſtinere ꝛ cēſet̃ heres legittima ꝛ poſſet de euictione con
ueniri put ſi expreſſe ſe immiſcuiſſet vigore dicti ſtatuti ꝙ
clare loquit̃:ꝛ inſuper eſt elapſum tp̄s.xc.dierū ꝯceſſuꝫ ad
cōficiendū inuētariū in.l.fi.§.ſinautē dubi⁹.C.de iure de
li.ꝛ per cōſequēs ipſa agens ex pſona ſuā veniret repellen
da.ſ.dicta exceptione.iuncta ēt regula.d.l.ex qua pſona de
reg.iur.ꝛ.d.l.ſi venditrici cū ſimilibus ſupra adductis:ex q
bus repellēda venit etiā ſi ageret ex perſona dicte domine
Baptiſte tanq̄ eius ceſſionaria.nam etiā tunc militāt ver
ba dicte regule:ꝛ ēt rō eiuſdē.nā ipſa agit ad ſui vtilitateꝫ
ꝛ ipſa de euictione tenet̃ merito repellēda venit quatenus
ipſa dña Baptiſta foret heres eorū qui vendiderūt.

e ¶ Ultimo dictus reus cōuentus vr̃ tutus pſcriptione lon
giſſimi tpis:lꝫ.n.bonefi.dei emptor nō poſſit ſe tueri nec vi
gore tituli nec vigore vſucapionis nec longi tpis pſcriptio
nis aduerſus legatariū ſeu fideicōmiſſariū purū ſeu cōdi
tionalē prout eſt expreſſum in.d.l.fi.§.ſinaūt auaritie.tamē
vr̃ ꝙ poſſit ſe tueri pſcriptione longiſſimi tpis cuꝫ in.d.§.
ſinaūt auaritie ſoluꝫ deneget̃ vſucapio aut longi temporis
preſcriptio:vñ a cōtrario ſenſu vr̃ permiſſa longiſſimi tpis
pſcriptio ēt cōtra hmōi legatarios vel fideicōmiſſarios:eſt
enim ar.a.cōtrario ſenſu validiſſimū in iure.l.j.§.huius rei
fortiſſimum eſt ar.ff.de officio eius cui mā. eſt iuriſdictio.ꝛ
c.cū apoſtolica extra de his q̄ ſiunt a prela.ſine cōſenſu ca
pituli.ꝛ.l.qui teſtamēto.§.mulier.ff.de teſtamētis cū ſimi.
ꝛ qui de vno negat de alio cēſet̃ fateri.c.nōne extra de pre
ſum.ꝛ.l.cū ptor in pn.ff.de iu.cum fi.ꝛ iō cum nec tex. nec
doc.ibi dicāt ceſſare pſcriptionē longiſſimi tēporis vr̃ a cō
trario ſenſu illius tex.dicēdū ꝙ qui poſſedit longiſſimo tē
pore bonafide ſit tutus pſcriptiōe. Nec obſtat illa ratio:qꝛ
impedito agere nō currit pſcriptio. ꝛ maxime anteq̄ cōpe
tat actio per.l.cū notiſſimi.§.illud de preſcri.xxx.vel xl.an.
quem.§.pro ratione ad tex.allegat gl.in verbo longi tēpo
ris in.d.§.ſinautē auaritie quā rōnem ponderāt ēt ibi doc.
maxime Cy.ꝛ Bal.volētes ꝙ poſt euētū conditionis cur
rat ibi preſcriptio longi tēpore arguendo a rōne ceſſante.
Sed in hoc cōtrariū tenēt ibi Rapha.ful.ꝛ Pau. de ca.ꝛ
in vero eſt violare illum tex.vbi.ꝙ ſimiliter qui immediate
poſtq̄ dixerat de vſucapione ꝛ longi temporis preſcriptio
ne ſubiungit̃:idē diſponēs in legato pure relicto.ita ꝙ vo
lendo referre ad alia q̄ ad vſucapionē ꝛ longi tēporis pre
ſcriptionē eſt violare illā litterā ex quo dat̃ intelligi ꝙ non
eſt ad illū tex.illa rō quā ſenſit gl.ad illū tex.ꝛ quā aſſignāt
Cynus ꝛ ſequaces.ſ.qꝛ nō eſt orta actio ſeu impedit̃ agere
propter ſuſpenſionem conditionis vel diei.

ꝯ ¶ Eſt ergo rō quare ceſſat pſcriptio longi tēporis:qꝛ ius
irritat ipſum titulū quaſi ipſe titulus nec ſcriptus nec cele
bratus cenſeat̃:illa ratio deprehēdit̃ ex ſerie verbox illius
tex.ſi recte aduertat̃ ibi quaſi nec ſcripta nec penit⁹ fuerat
celebrata vt nec vſucapio ꝛc.que verba innuunt ꝙ illud de
vſucapione cauſat̃ ex precedētibus vt demonſtrat dictio vt
que quādoqꝫ ponit̃ cōſequutiue vt no.glo.in caſi.ſi aūt.ij.
q.vj.ꝛ plerūqꝫ denotat cauſam ob quā diſpō fit.c.vt debi
tus de appel.ꝛ.c.vt circa de elec.li.vj.l.vt reſponſum.C.de
trāſac.cū infinitis ſimilibus ꝛ rōnem ſupradictā quare ceſ
ſet vſucapio ꝛ longi tēporis pſcriptio aſſignat Pau. de ca.
in.d.l.fi.cōia de le.in preſcriptione autē longiſſimi tēporis
nō requirit̃ titulus.l.ſi qs emptionis.C. de pſcrip. xxx.vel
xl.anno.ꝛ dñium vtile querit̃ per ipſam longiſſimi tēporis
preſcriptionē cū bonafide cauſatā vt ibidē ꝛ abuocat̃ tunc
dñium ab eo q tunc tēporis eſt dñs put eſt heres vel ali⁹
rogatus de reſtituēdo ꝛ hoc legis diſpoſitione nō ex diſpo
ſitione rogati de reſtituēdo:ꝙ autē illud dñiuꝫ eueniente
poſtea cōditione auferat̃ ab eo q pſcripſit ꝛ q illud non hꝫ
a rogato de reſtituendo non cauetur iure:nec ratio id ſua
det.nā lꝫ fideicōmiſſarius dicat nō currit pſcriptio aduer
ſus me:qꝛ agere nō poterā reſpondebit̃ ego nō pſcribo ad
uerſus te:ſed pſcribo dñium aduerſus dñm pſentē ꝛ illud
queſitum non dꝫ abuocari a te qui nunq̄ illud habuiſti ꝛ
mō ſuccedis in locū heredis.l.q.cccc.ꝛ.l.poſtulāte vl.ſane
ff.ad treb.iō ſi heres nō eſt dñs tēpore reſtitutiōis nec tu
ſis dñs qui ſuccedis in locū eius:ponamus enim ꝙ heres
nunq̄ queſiuerit poſſeſſionē vel ſi queſiuit illaꝫ amiſit ſine
facto vel culpa ſua alius poſſedit longiſſimo tēpore bonafi
de ꝛ ipſa preſcriptione queſiuit vtile dominium euenit po
ſtea conditio fideicomiſſi dicet ne quiſpiam ꝙ tranſeat do
minium in fideicōmiſſarium.ita ꝙ lex auferat ab eo q illud
hꝫ ꝛ qui nihil habet agere cū fideicōmiſſario:profecto ra
tio non ſuadet:nec iura vigent.

x ¶ Et per patronum cauſe allegatur Paul.de caſt.in.d.l.fi.
§.ſꝫ qꝛ noſtra maieſtas.C.cōmunia de le.tenere ꝙ ſi poſſeſ
ſor habuit titulum ab alio q̄ a rogato preſcriptio nō impe
ditur ꝛ nocet fideicōmiſſario:ꝛ lꝫ non reperiaꝫ in mea lectu
ra Paul.de ca.illud dicere:qꝛ forte pluries legit prout eſt
veriſimile.nam decrepitus vt audio deceſſit eius dictū vi
detur rationabile:nec iura que dicunt ꝙ eueniente condi
tione legatarius vel fideicōmiſſarius vēdicat loquunt̃ hoc
caſu:ſed loquuntur eo caſu quo quis dominium ꝯſequut⁹
fuit ab ipſo rogato vt patet in.d.l.fi.§.ſinautem auaritie ꝟ.
ſed in his omnibus.ꝛ.l.ſeruo legato.§.j.de leg.j.ꝛ.l. ſi fun
dum de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.is cui.§. heres.ff. quemadmo.
ſerui.amit.non autem reperio ꝙ dominium vel ius ab alio
vel iuris diſpoſitione queſitum non ab ipſo rogato aufera
tur:ꝛ illud in fideicommiſſarium vel legatarium transfera
tur eueniente conditione legati vel fideicommiſſi:bene aūt
reperio ꝙ iura que non cauſantur ex conſenſu:ſed ab inul
tis extorquentur interim queſita aduerſus heredeꝫ ſeu ſub
conditione rogatum nocent ipſi legatario vel fideicōmiſſa
rio.nam ſi res interim vendicatur ab herede ꝛ per ſenten
tiam abuocatur ab ipſo rogato non poterit fideicommiſſa
rius vel legatarius purificato legato vel fideicommiſſo rem
ipſam vendicare a poſſeſſore vt patet ex notatis per Bart.
ꝛ docto.in.l.in concedendo.§.in diem.ff.de aqua plu. arcē.

volentes ꝙ ſententia lata aduerſus rogatum nocebit fidei commiſſario: quare ergo non noceat ſnia legis que mediante preſcriptione abuocat ab herede dominium.

a ¶ Dicit aũt in allegationibus patroni cauſe ꝙ iſte q cõuenit nõ habuit cauſam derogato. ⁊ ꝓpterea adducit preallegata. tum dictũ Pau. de ca. ex adductis aũt in themate innuit ꝯtiũ arbitror autẽ id cauſari: qꝛ forte iſte poſſeſſor habuit titulũ nõ immediate ab aliquo ex rogatis: ſꝫ mediãte qꝛ forte emit ab eo q a rogato emerat. Si itaqꝫ iſte ſcõs ẽptor preſcripſit põt dici nõ habuiſſe cãm ab herede: maxime qꝛ primus titulus ab herede cauſatus fuit nullus nõ ſolũ eueniente cõditione p. d. §. finaũt auaritie. ſꝫ ẽt ab initio pp ꝓhibitionẽ expreſſam teſtatoris que habeẽ ꝙ prohibitione legis quo ad viciãdaꝫ alienationẽ ⁊ impediendã dñij tranſlationẽ ar. aũt. diſponat de nup. ⁊ ꝙ prohibitio teſtatoris reddat nullã alienationẽ ⁊ impediat dñij trãſlationẽ probatur in. l. pero. §. fratre. ⁊. l. cũ pater. §. libertis. de leg. ij. ⁊. l. ſi liuſfami. §. diui de leg. j. prout ⁊ notatur p doc. in dictis iuribus. ⁊ i. l. ſi. C. de rebusalie. nõ alie. ⁊ in. l. ea. C. l. de cõdi. ob cauſam. ⁊ in. l. ſi ita qs. ij. §. ea lege. ff. de ver. obli. prohibitio aũt teſtatoris nõ potuit afficere dictũ tertiũ qui emit ab herede vł alio rogato: qꝛ ipſe tertius nõ fuit vt arbitror ab ipſo teſtatore honoratus. l. ab eo. C. de fideicõ. ⁊. l. plane ij. §. ſi. de leg. j. ⁊. l. ſed ⁊ ſi ſic in ſi. de leg. iij. ⁊. l. i. in ſi. C. cõmunia de leg. quinimo nec ṽba teſtamẽti reſpiciũt niſi heredẽ ⁊ ſubſtitutos iura ẽt rogatos ꝓhibẽt alienare nõ alios: nec in alijs eſt alia rõ vẽdẽdi rẽ alienã ſubiectaꝫ reſtõni ꝙ̃ rẽ alienã reſtõni nõ ſubiectã: onus. n. illud reſtituẽdi ipaꝫ rẽ nõ reſpicit aliquo mõ ipſum tertiũ: vñ nulla rõ eum afficit: ita ꝙ vł perinde ac ſi fuiſſet vẽdita res penitus aliena.

b ¶ Dico itaqꝫ ꝙ ſi ꝓcedit dictũ Pau. de ca. in caſu ſuo pariter vł militare in caſu iſto: ⁊ ꝑfecto duruꝫ vł ꝙ ſi vnus ꝑ xxx. vel. xl. ⁊. lx. annos poſſedit rẽ ab aliquo ſub cõditione alteri relictã ⁊ ꝑſcriptione queſiuit interim dñium eueniẽte cõditione dñium abuoceẽ ab eo q ꝑſcripſit dñiuꝫ ⁊ qui nõ hꝫ cãꝫ ab ipſo teſtõre: ſꝫ habuit a mera legis diſpõne ꝓut cõtingit in eo q longiſſimo tpe ꝑſcribit in qua ꝑſcriptione nõ reqrit titulus. d. l. ſi qs emptionis. ⁊ facit. l. ſicut. ⁊. l. oẽs. c. ti. ⁊ qꝛ nõ cẽſeẽ ab alio habere cãꝫ in hac preſcriptione nõ trãſit viciũ ẽt a defuncto in heredẽ ꝓut voluit Dy. extra de reg. iur. c. poſſeſſor in. vj. ⁊ Bar. in. l. cũ heres. ff. de diuerſis ⁊ tẽpora. preſcrip. q lꝫ loquantur de eqtate canõ. mnitunẽ ea rõne: qꝛ de iure canonico nõ requirit titulus in preſcriptione. c. i. de preſcrip. li. vj. que rõ militat ẽt de iure ciuili in longiſſimi tẽporis preſcriptione. Prout ẽt durum videreẽ ꝙ ſi qs ſtipulatus fuerit emphyteoſiꝫ ꝓ ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus illãqꝫ receperit deinde alius dictã rem emphyteoticã bonafide poſſederit p. xxx. vel. xl. annos ꝙ decedẽte primo emphyteota eius filij vel nepotes poſſint dictam rem emphyteoticam abuocare ab eo q dictã rẽ iure ꝓprio vł emphyteotico tã longiſſimo tpe poſſedit eo pretextu: qꝛ interim nõ erat eis ius queſitum. ⁊ ſic nõ poterant agere. ita ꝙ illud dictum Pau. de ca. videẽ ſatis rationabile.

c ¶ Nec obſtat. d. §. illud. ⁊ illa regula nõ valenti agere non currit preſcriptio de qua in. l. i. in ſi. C. de annali. excep. ⁊ in. l. in rebus. §. ſi. C. de iure dotiũ. ⁊ in. l. cõtra maiores. C. de inoffi. teſtõ. qꝛ reſpondeẽ ꝙ dicta ꝑſcriptio nõ fuit decurſa cõtra nõ valẽtẽ agere: ſed cõtra. tũc temporis dñm q agere poterat ⁊ mediãte preſcriptione ab ipſo dño fuit extortum dñiuꝫ. adeo ꝙ eueniẽte poſtmodũ ꝯditione dñiuꝫ reperiẽ apud eũ quẽ teſtõr nõ potuit onerare: nec reperimus iure cautum ꝙ iſtud dñium ꝙ negare nõ poſſumus interim eẽ queſitũ eueniente conditione cõuolet in fideicommiſſariũ: nec rõ vrget ꝙ exiſtens apud eum qui non repreſentat teſtatorem ipſo iure transferaẽ in honoratum a teſtatore: ⁊ ſi nõ transfertur dñiuꝫ non hꝫ fideicommiſſarius ius agẽdi aduerſus poſſeſſorem: qꝛ actio perſonalis que competit ꝓ fideicõmiſſo non competit ꝯ poſſeſſorẽ rei hereditarie. l. j. §. ſi fundum. ff. ad tre. ⁊ facit. l. ſi. ff. de contrahen. emp. cum ſi. ⁊ ſi nõ transfertur dñiuꝫ ceſſat rei vendicatio que dñiuꝫ preſupponit. l. in rem actio. ff. de rei ven. ⁊. l. j. C. de alie. iu. mu. cã facta. Nec etiam competit hypothecaria cũ tempore quo ceſſit dies fideicõmiſſi dominiũ ipſius rei non eſſet in hereditate: ſed eſſet apud eum cuius bona non poterant a teſtatore onerari ⁊ qui preſcripſerat rem liberam. ⁊ per conſequẽs ceſſant omnes tres actiones que pro legatis ⁊ fideicõmiſſis competunt. l. j. ⁊. ij. C. cõmunia vtriuſqꝫ iu. ⁊. l. cuꝫ filius. §. varijs de le. ij. itaqꝫ preſcriptio non cõpetit aduerſus actionẽ poſtea ortã: ſed mediãte preſcriptiõe qua queſitum fuit dominium impediẽ dñij acquiſitio facienda p fideicõmiſſariũ ⁊ conſequenter impediẽ ortus actionis realis rei vendicationis vel hypothecarie: ⁊ cõſtat longe facilius impediri acquiſitionem ꝙ̃ reuocari acquiſitionem factam ſeu reuocari eſſe queſitam iuxta. l. patrẽ furioſo cũ ibi notatis ⁊ cõcordãtijs. ff. de his q ſunt ſui vel alie. iu. ⁊. c. ad apoſtolicam extra de regularibus. ⁊ facit illud vulgatũ turpius ejcitur ꝙ̃ nõ admittiẽ hoſpes. c. quemadmodũ extra de iureiu. nõ ergo competit exceptio preſcriptionis aduerſus fideicõmiſſariũ cum exceptio preſupponat actionem. l. j. ff. de exceptionibus. ſed erit exceptio intentionis ⁊ facti ſcꝫ tu non habes dominium. ⁊ per cõſequens nec actioneꝫ aduerſus me: ⁊ ſine actiõne nemo experiẽ. l. ſi pupilli. §. videamus. ff. de neg. geſt. ⁊. l. vbi pactum cũ ſua gl. C. de tranſac. ⁊ propterea poſſumus dicere nõ eſſe decurſam preſcriptionẽ aduerſus nõ valentẽ agere. Si autẽ ante finitã longiſſimi tẽporis ꝑſcriptioneꝫ ceſſiſſet dies fideicõmiſſi ⁊ fideicõmiſſarius cõſequutus fuiſſet dñium rei relicte ⁊ conſequenter oporteret ꝙ poſſeſſor niteret preſcriptiõe aduerſus ius queſitũ ipſi fideicõmiſſario. tunc ratio viua ſuaderet ꝙ tẽpus antea elapſum nõ haberet obſtare ipſi fideicõmiſſario ⁊ actioni ſue: ſꝫ poſtea compleretur tempus ꝙ reſtabat ad preſcriptionem complendaꝫ. tunc eniꝫ militat rõ d. §. illud. ⁊ regule ſupra dicte ⁊ hoc caſu intelligerem id qđ ſentiunt glo. ⁊ doc. in. d. §. ſed qꝛ noſtra maieſtas. Et maxime Bal. qui ibi in lectura noua facit mentioneꝫ de preſcriptione longiſſimi temporis ſentiens ꝙ in caſu illius. §. preſcriptio longiſſimi tẽporis non obſtet fideicõmiſſario cõditionali per regulam. d. §. illud in quo. §. nõ impeditur ortus actionis ⁊ preſcriptio cauſaẽ aduerſus actionẽ que poſtea oritur: vñ ratio militat in ſupradicto caſu quẽ proxime dixi ⁊ non in caſu quo ꝑſcriptio completa fuiſſet anteqꝫ ceſſerit dies fideicõmiſſi prout dicitur fuiſſe prius cõpletã in caſu noſtro niſi forte quis dixerit ꝓdicta nõ procedere ex eo qꝛ per longiſſimi temporis preſcriptionem non queritur directum dominium: ſed vtile vt. d. l. ſi quis emptionis. ⁊ ꝙ habetur in auc. niſi tricẽnalis. C. de bonis maternis. ⁊ ſic non impeditur ortus directe rei vẽdicationis: ſed reſpondeẽ ꝙ lꝫ hoc verũ ſit tñ a principio transferẽ in fideicõmiſſarium ius ꝙ erat in hereditate ꝙ erat inefficax ⁊ ĩfirmũ. ita ꝙ illa rei vendicatio nata fuit cũ illa vt ita dixerim infirmitate: qꝛ vtile dñium erat apud tertiũ ꝙ ſm ea que ſupra dixi nõ cõuolat in fideicõmiſſariũ. Unde in effectu militãt ea ꝗ ſupra dixi. Licet non militet formaliter exceptio illa ſine actione experiris: ſꝫ illud in mediũ adduxi ad imprimẽdũ qualiter põt cõtingere ꝙ preſcriptio inducaẽ pendẽte conditione ⁊ cũ ſupra dixerim preſcriptionẽ interim completã impedire natiuitatẽ actionis qñ ſubiecta materia pateret. ſ. ꝙ preſcriptione quereret directũ dominium pari ratione poſſumus dicere ꝙ impediat natiuitatem efficacis rationis.

d ¶ Nec predictis refragaẽ. l. ſeruo legato. §. j. de lega. j. ⁊. l. ſi fundũ de cõdi. ⁊ demon. cum ſimi. in quibus dñiuꝫ interiꝫ in alium trãſlatum exiſtẽs tpe quo ceſſit dies fideicommiſſi apud tertiũ quẽ teſtõr nõ potuit grauare cõuolat ipſo iure in legatariũ ſeu fideicõmiſſariũ ⁊ fingiẽ retro queſitũ prout hł in dictis iuribus. ⁊ in. d. l. ſi. §. ſed qꝛ nr̃a maieſtas ſeu. §. finaũt auaritie. qꝛ rñdeẽ ꝙ in illis iuribus dñium fuit trãſlatũ in tertiũ p hẽdem hñtem cãm a teſtatore. Unde nõ mirum ſi ibi ab eo aduocaẽ dñiuꝫ acſi habuiſſet cãꝫ a teſtatore ex quo cãm habuit ab eo q teſtatorem repreſentat ⁊ q cenſetur eadem perſona cum teſtatore vt in auc. de iureiu. a mori preſti. §. j. ⁊ eſt ibi ius ſpãle: qꝛ eueniente conditione fingiẽ dñium retro queſitũ legatario cuius ꝯtiũ regulr ꝓcedit in. l. j. §. ſerui. ff. ad ſille. ⁊. l. is cui. ff. quemadmodum ſeruitus amitã. ⁊ in. l. neratius. ff. de manumiſ. teſtõ. ⁊ qđ no. p glo. ⁊ doc. in. d. §. ſꝫ qꝛ nr̃a maieſtas ſeu. §. ſequenti. Non eſt ergo eadẽ ratio in caſu noſtro in quo dñium hł ꝑſcriptiõe. ⁊ ſic ex legis diſpõne nõ repreſentãt defunctũ. itẽ in illis iurib⁹ concurrit malafides alienãtis ſeu eius in quẽ facta eſt alienatio ꝙ pꝫ qꝛ ſi vterqꝫ ꝓcediſſet iuſtã ignorantiã nõ aduocareẽ res alienata a poſſeſſore per caſum ſing. l. ſi. §. ſi. ff. de lega. ij. intelligendo illum tex. generaliter: prout videtur ꝙ cõmuniter intelligatur: licet quidam non abſurde intelligant ſtricte quando ignorãtia cauſatur facto teſtatoris inherendo: itaqꝫ communi intellectui ſi in caſu. d. l. ſeruo legato. §. i. cum concordantijs concurriſſet iuſta ignorantia contrahentium non vẽdicaretur res a poſſeſſore prout ibi dicitur

dicit niſi forte in ſubſidium vēditore nō exiſtente ſoluēdo put alſ cōſulendo dixi ⁊ proũt ſub dubio forte dicit Bald. in lec.antiqua i.d.§.ſed q2 nra materies :itaq3 cũ in iſta acq ſitiōe p lōgiſſimi tpis pſcriptionē ceſſet culpa heredis qui iuſtā ptendebat ignorantiā ar.l. qui in alterius de reg.iur. ⁊.l.ſi.ff.pro ſuo cum ſimilib⁹ ⁊ que iuſta ignorātia p vtrāq3 ptem piupponit :nō vr̃ eadē ratio in caſu noſtro que eſt in terminis.d.l. ſeruo legato cuz concordantijs:ideo exorbitantia que in terminis illius.l.inducitur non videtur trahēda ad caſuz noſtrū in quo viget rationis diuerſitas argu .l. ius ſingulare .⁊.l. ꝙ vero contra.ff.de .ll. ⁊ in regula que a iure communi exorbitant in.vj. cum ſimilibus.

a ¶ Et maxime ſi non probaretur dominium dictorū bonorum fuiſſe dicti domini Cardinalis: ſed probatio verificaretur in quaſi dominio iuxta ea que dixi ſupra circa probationem ꝙ bona fuerunt ſeu ſunt talis :nam .d.§. ſinautem auaritie videtur loqui quando teſtator eſt dominus cū permittat legatario ⁊ fideicommiſſario vendicationem que ꝓprie ſumpta competit ſolum habenti dominium.d.l.in rem actio cum ſimilibus:preterea ſi teſtator habuit quaſi dominiuz non plus iuris transfertur in fideicommiſſarium.l.nemo plus iuris ō regulis iuris:⁊ ideo reperietur fideicōmiſſarium habere quaſi dominium ⁊ publicianam ⁊ euz q preſcripſit habere dominiuz vtilē rei vendicationē publiciana autem non datur contra dominum .l. penultima ⁊ finali.ff. de publici. ⁊ ideo fideicōmiſſarius agens publiciana cōtra eum qui interim preſcriptione queſiuit dominiuz ſuccūberet. Quinimo ſi poſſeſſor oſtendet ſolum titulum nō cauſatuz a repreſentante defunctum ⁊ fideicōmiſſarius niteretur ex quaſi dominio auctoris ſui videretur ꝙ hēret ſuccumbere per caſum notabilem.l. ſiue autem. §.ſi duobus.de publici. ⁊ conſideratis his ⁊ alijs que ſupradixi poſt Pau.de caſtr. putarem cōſultius fore non oſtendere titulum cauſatum a ſucceſſore dicti dñi Cardinalis: ex oibus itaq3 rōnibus ſupra adductis : l3 ſingulas nō firmē ſecura fronte ꝯcludēdū eſt ptes iudicis rebus ſic ſe hñtibus fore in abſoluēdo poſſeſſorē dictaꝝ reꝝ nō obſtātibus in ꝯtrauz adductis que ſatis apparent ſublata ex iam dictis. Laus deo.

¶ Appellatio ab interlocutoria : an ante inhibitionē impediat iuriſditionem procedendi adulteriora. Et an confeſſio ſeu reſponſio poſſit ſcindi ⁊ pro parte acceptari.

¶ Conſilium cccv.

In nomine dñi noſtri Ieſu xpi. ¶ Circa pmū ꝯſultatiōis articuluz vr̃ pma facie dicendū ꝙ dicta ſnia nō ſit nulla:naz dcā appellatio nō fuit interpoſita a ſentētia diffinitiua.ſed a publicatione proceſſus ⁊ ſic ante ſentētiaz diffinitiuaz ab interlocutoria cū omne verbum iudicis faciens ad cauſam cenſeatur ſnia interlocutoria vt in auc.de litigioſis .§. ad excludendas ⁊ ibi glo.⁊.l.cū clericis in ſi.cum ſua glo.C.de epiſ.⁊ cleri.⁊.l.ꝙ iuſſit cū ibi notatis.ff.de re iud.⁊ appellatio ab interloquutoria non ſuſpendit iuriſditionem iudicis a quo quomin⁹ poſſit in cā ꝓcedere niſi ſit eidem per iudicem ad quem inhibitum vt eſt expreſſuz in.c.non ſoluz de appel .lib.vj.qn imo pōt iudex a quo contra appellantem ab interloquutoriis vł grauamine ꝓcedere in iudicio ēt ad ſniaz diffinitiuā ēt ipſo appellante nō citato vt eſt expreſſum in.c. cū qui de dolo ⁊ cōtumacia.li.vj.⁊ in cle.vnica.e.tit. ⁊ hoc niſi iuſtificetur appellatio per ſniam iudicis ad quem:nam tūc reuocantur interiz attentata per iudicem a quo vt not.gl.in.d.l. vnica ⁊ eſt ſatis expreſſum in.d.c. nō ſolū. §.illa vero.vnde cū dcā appellatio nō fuerit per vltimam ſententiā iuſtificata:ſed reprobata nō vr̃ ꝙ ſnia lata per ipſuz iudicem a quo debeat vigore dicte appellationis cenſeri nulla:nec videtur obſtare ſi dicatur ꝙ dcūs domin⁹ poteſtas detulit appellationi ⁊ per hoc videatur ab eo abdicata iuriſditio cum deferens appellationi qſtūcūq3 friuole cenſeatur a ſe iuriſditionem abdicare vt in.c.cū appellationibus friuolis.§.ſi vero iudex.de appel.lib.vj.⁊ in.d. cle.vnica.de dolo ⁊ ꝯtumatia:q2 ad hoc vr̃ poſſe rñderi ꝙ dcūs dñs poteſtas non detulit ſimplr̃ appellationi:ſed ſi ⁊ inqſtum deferre deberet. nā illa clā ſi ⁊ inqſtū tāqȝ i medio poſita vr̃ determinare pcedētis ⁊ ſeqn̄tis p id qđ hr̃ i.l.iij.§.ſi ſili⁹.ff.de li.⁊ poſth.

a ¶ His tñ non obſtantibus ꝯtrarium vr̃ de iure verius :nā ſinmo vr̃ ꝙ dictus dñs poteſtas detulerit appellationi.⁊ p ꝯñs ea rōne nō potuerit amplius in cā ꝓcedere.per.d.c.cū appellationibus friuolis.de appel.lib.vj.⁊.d.cle. vnicā.naz dicta clā ſi ⁊ inqſtū vr̃ poſita in prima oratione.dum dr̃ ꝙ dictā appellationē admiſit niſi ſi ⁊ inqſtum ⁊c.nā iudex ab initio anteqȝ appellationē videret illā ꝯditionaliter admiſit ⁊ cū poſtea viderit dictā appellationē ipſe iudex eidē detulit vt denotant illa verba ⁊ ēt viſa dicta appellatione eidem detulit:q2 illa copula ⁊ vr̃ poſita inter duas diuerſas orationes cū ſoleat diuerſa copulare iuxta ea que notanł per glo. in rub.de iuris ⁊ facti igno. Et ſic ea que pcedunt ante dictā copulā vr̃ eſſe de pcedēti oratione nō de ſequenti.⁊ p ꝯñs delatio facta poſt viſam appellationē vr̃ fuiſſe ſimplex nō cōditionalis:ꝙ maxime vr̃ dōm:q2 admittere ⁊ deferre videnł idē iportare vt ꝓbat tex.in.d.c.cū appellationibus ver.ſi iudex ibi minus legitimam non admittat ⁊ in verſi.ſi vero iudex admittat ſi recte aduertatur:ita ꝙ ſi illa verba ſi ⁊ inqſtū refererentur etiam ad ſequentē orationē ſequēs oratio parū aut nihil operareł ꝯ.l.ſi qñ de leg.j.⁊.c.ſi papa de priuile.lib.vj.ſuper hoc tñ nō opz multū inſiſtere:q2 ex quo ē a dicta ſnia diffinitiua appellatū ꝓut ⁊ appellari pōt ēt a ſnia nulla vt in.l.carmelia pia.de iure patro.⁊.l.quedaz mulier.ff.fa.herciſ.⁊.l.ſi expreſſim.ff.de appel.⁊ per Inn.in c.dilecto.de appel.⁊ maxime ſꝫ formā cōſuetā: q2 ſolet dici per appellantē dico ſententiam nullam ⁊ ſi qua eſt appello iuxta notata per glo.⁊ doc.in.l.j.C.quando prouoca.nō eſt neceſſe.⁊ per Bar.in.d.l.ſi expreſſim.⁊ per Specu.in ti.de ſententia.§.iuxta verſi.ſed nunquid libellus col.vlti.⁊ per Inn.in.c.cōſtitutus.de in integ.reſti.⁊ eſt bonus tex.in.c. cū olim.el.ij.circa mediū.de appel. Si ſentētia eſſet valida: ſed iniuſta haberet iudex ad quē ipſam ſniam reuocare ⁊ cōtrariū ſententiare iuxta.l.j.de appel.⁊.l. eos.C.eo.ti. ⁊ fere per totos illos titulos:⁊ ſi ſnia eſſet nulla tñ iuſta haberet iudex ad quē pronunciare pro ipſo appellato ꝯtra appellantem ſeu de nullitate dicentē:⁊ ſic in effectu ſententiā primā cōfirmare:nā cauſa nullitatis ēt principaliter deducte deuoluit negociū ad ſuperiorem prout cōcludunt Bar.Imo.⁊ doct.in.d.l.ſi expreſſim ⁊ per Bal.in.d.l.j.C.qñ prouocare nō eſt neceſſe.⁊ probał in.l.abſentez.C.de accu.prout eam allegat Bal.in.d.l.j.ex quibus pz ꝙ ſiue ſentētia ſit valida ſiue nulla eſt videndū de iuſtitia ipſius ſententie ⁊ de meritis cauſe:nō eſt multū ſuper ipſa nullitate inſiſtendū.

b ¶ Sed deueniendū eſt ad ſcdm principalē ꝯſultationis articulū ⁊ ſic ad merita cāe. Circa ꝙ vr̃ prima facie dēm ꝙ dictus Xpophorus actor foueat iuſtitiā:naz in puncto pſupponił ꝙ dictus Xpophorus eſt nepos ex fratre dicti dñi Io.de cuius hēditate agił ⁊ ſic in eodē gradu cuz dicta dña cherubina ⁊ cū Mariotto fratre dicte dñe Cherubine.⁊ p ꝯñs vr̃ ꝙ cū ſint pares in gradu ſimiliter ſint pares in ſucceſſione vt i auc.ceſſante.i auc.poſt fratres.C.de legi.here. nec vr̃ obſtare id qđ in ꝯtriū allegał.ſ.ꝙ pr̄ dicti Xpophori fuerit ꝯiunctus dicto dño Ioanni ex latere pr̄no dūtaxat ⁊ pr̄ dictoꝝ Mariotti ⁊ cherubine fuerit ꝯiunctus ex vtroq3 latere.⁊ p ꝯñs excludant dictū Xpophorū per auc.itaq3.C. cōmunia.de ſucceſ.⁊.d.auc.ceſſante.q2 ad hoc reſpondetur ꝙ nō videł probari maior coniunctio inter patrē dictorum Mariotti ⁊ cherubine ⁊ dominū Ioannem qȝ inter patrē dicti Xpophori ⁊ dñm Ioannē:nō enim preſupponitur in puncto aliquā ſuper hoc emanaſſe ꝓbationē niſi probatio reſultet ex reſponſionibus factis per dictū Xpophorum articulis dicte dñe cherubine que quidē reſponſiones nō videnł obſtare dicto Xpophoro qui in eiſdē orationibus reſpondit ſe credere ꝙ dictus dñs Ioānes ⁊ ſer Nicolaus pater dicti Chriſtophori ⁊ ſer Chriſtophorus pater dictoruz Mariotti ⁊ dñe Cherubie fuerūt fratres nati ex eodē pr̄e ⁊ ex eadē matre:⁊ ſic fatetur nō magis vnū qȝ alterum eſſe vtrinq3 cōiunctum dicto dño Ioanni ⁊ cuz videatur vnicū c.ex quo vnica oratio non vr̃ ꝙ poſſint dicte reſponſiones ſcindi ⁊ ſic pro parte acceptari ⁊ pro parte reſpui. ar.l.ēt.§. ex cauſa.ff.de mino.⁊.l.cū queritur.de admi. tut.⁊.l.ſiquis teſtibus.C.de teſtibus ⁊.l.j.ff.de acqui.here.⁊ no.in terminis cōfeſſionis Bar.in.l.aurelius.§.idem queſijt.ff.de lib. lega.⁊ Cy.in.l.vnica in.xiij.q.C.de confeſſis.⁊ Bald.in.v. col.ad hoc gl.que fuit addi.in.l.nō vtriq3.ff.de excep.⁊ glo. in.l.ſi quidē.C.eo.ti.⁊ doc.maxime Imo.in.c.cum venerabilis.de excep.ad hoc.l.publia.§.ſi.⁊ ibi p doc.ff. depoſiti. ⁊ per Cy.⁊ Bal.in.l.ij.C.de dona.propter nup.

c ¶ Nec vr̃ obſtare ꝙ dictus Xpophorus egit cōtra dictum

Mariottum ⁊ fratres tanq̄ contra heredes inſolidū dñi Joannis q: per hoc non vr illos feciſſe hrdes iſolidū ſi non erant :q: iſtud non videbat ab eo depēdere :nec illa aſſertio videt ſibi pjudicare:q: vr erronea ⁊ ꝯfeſſio erróea non preiudicat.l.non fatetur.ff. de cōfeſſio.⁊ ſatis deducit erroꝛ probando rē3 aliter ſe habere vt.l.poſt diuiſioné .C. de iuris ⁊ fci igno.⁊ ibi per doc.⁊ per Bar.in.l. nō fatetur ff.de ꝯfeſſis.⁊ per bal.in.l. cu3 falſa.⁊ in.l.erroꝛ.C.de iuris ⁊ fci igno.⁊ p.d.Ant.in.c.ſi.de cōfeſſis.⁊.per Bar.in.l.rura.C.de oi agro deſerto lib .xj. Preterea verba enūciatiua propter aliud emanata nō vr ꝙ regulariter pbent.l.ex his verbis.C.de teſtā milit.⁊.l.non nudis.C.de probati.⁊.c.ſi. extra dſ ſucceſ. ab iteſtato.⁊ p Bar. in.l.ex hac ſcriptura.ff. de dona.cum ſi.nec vr obſtare lapſus.xxxiiij. annoꝛu3 quia non vr ſufficere ꝙ ſint elapſi xxxiiij.anni a die moꝛtis domini Joannis quo ad cauſandam preſcriptionem niſi probetur pro parte excipientis poſſeſſio longiſſimi tēpoꝛis ſue per qua fundetur ſua preſcriptio.l.ſiqs emptionis .C.dſ preſcrip.xxx.vel.xl. annoꝝ nec inſuper vr ꝙ preſcriptio icohari poſſit iacente hereditate.l.ea que ⁊ qō ibi not. p bar.bal. ⁊ ceteros doc.C.de tēpoꝛib⁹ i integ.reſtit.nec vr reſultare preſcriptio aduerſus facultatem adeundi.q: aduerſus ea q̄ ſunt facultatis non preſcribitur.l.viam publicam.ff.de via publica :ergo nec iuri adeundi preſcribatur cum ius adeūdi non dicatur eſſe in bonis noſtris:q: potius videat quedam facultas.ff.ad.l. fal.l.precia rerum.§.ſed nec heredem ⁊ firmāt Ricciar.⁊ Bar.dſ ſalv.i pꝑꝛijs termīs in.l.l3 .C. de iure delibe: p plures rōnes quas breuitatis cā obmitto.

d ¶ His tamen nō obſtantibus in cōtrariu3 arbitroꝛ eſſe in dubiam iuſtitiā3.ſ. ꝙ partes iudicis ſint in pnunciando p parte dñe dñe Cherubine ree conuente eam.ſ.abſoluendo ab in petitiōe dci xpopboꝛi ex rōnib⁹ in pūcto pōderatis. ⁊ pꝛimo q: vr ꝙ hrditas dicti dñi Joannis fuerit delata filijs dicti ſer Chꝛiſtopboꝛi fratris vtrinq̄ ꝯiuncti dicto dño Joanni ⁊ non fuerit delata dicto Chꝛiſtopboꝛo filio dicti ſer Nicolai qui non probatur coniunctus ex vtroq̄ latere dicto domino Joanni.dicta eni domina Cherubina q̄ habebat probare ſe vel dictum Mariotum eſſe nepotes dicti dñi Joānis ex frē vtrinq̄ cōiuncto videt relcuata ab onere probandi per confeſſiones dicti Chꝛiſtopboꝛi factas in reſponſionibus ad articulos dicte dñe cherubine:na3 cōſitetur dictus Chꝛiſtopboꝛus ꝙ dicti dñs Joannes ⁊ ſer xpopboꝛus fuerunt fratres vtrinq̄ coniuncti ꝙ erat fundamentu3 intentionis ipſius dñe Cherubine:vñ nō vr ꝙ eidem incumbat alia pbatio.l.ij.§.ꝙ obſeruari .C. de iura mēto calū.⁊ in titulis de ꝯfeſſis.ff.C.⁊ ex⁊ ex quaſi p totos: ita.n. iuuat ꝯfeſſio p verbu3 credit put pciſa ꝯfeſſio vt no. glo.⁊ doc.in.c.ex lr̄e.ex̄ de iureiu.ſeu ꝙ ſer Nicolaus ⁊ dominus Joannes fuerint fratres vtrinq̄ coniuncti negatur p dicta3 dñam cherubinā nec pbatur aliquo gnē pbatiōis put pbandum erat pro parte dicti Chꝛiſtopboꝛi cum eſſet fundamētu3 ſue intētionis oſtēdē.ꝙ ſer Chꝛiſtopboꝛus ⁊ dñs Joānes fuerit vtrinq̄ ꝯiuncti:q: tūc alr̄ nō poſſet ad eu3 ſpectare dca hrditas dci dñi Joānis p.d.auc.itaq̄.⁊.d. auc.ceſſante.iō nō pbata intentiōe ipſius actoꝛis venit rea abſoluēda.l.q accuſare.C.de edē.⁊.l.actoꝛ ꝙ aſſeuerat. C.dſ pba.⁊.c.cū eccl'ia ſutrina i ſi.de cā poſ.⁊ ꝑpe. cū multis ſi.

e ¶ Nec videtur obſtare ꝙ in ꝯtrarium circa hō adducebat.ſ. ꝙ dictus chꝛiſtopboꝛus in eodē contextu verboꝛū dicebat dominum Joanne3 ſer Chꝛiſtopboꝛū ⁊ ſer Nicolaū fuiſſe fratres vtrinq̄ coniunctos. Et propterea nō poſſit dcā ſua ꝯfeſſio ſcidi ⁊ ſic p pte acceptari ⁊ p parte reſpui:q: rñdet ꝙ imo vr ꝙ poſſit ſcidi ⁊ p pte acceptari ⁊ p pte reſpui :nā dicta confeſſio vr continere plura capitula ex quo cōtinet plura fcā:conſtat.n.ꝙ quot ſunt natiuitates filioꝝ tot ſunt facta diuerſa :vnde aliud eſt factū ꝙ ſer xpopboꝛus fuerit natus ex mr̄e ex qua natus fuit dictus dominus Joānes ⁊ aliud eſt fcm̄ ꝙ dictus ſer nicolaus fuerit natus ex ea mr̄e ex qua natus fuit dcūs dñs ioannes.⁊ per ꝯñs dicte ꝯfeſſiones: l3 ſub vno verboꝝ contextu emanauerint nihilominus virtualr̄ vñr conprehēdere plura facta ⁊ cōtinere plura capitula.⁊ ꝯñr vr ꝙ poſſint ſcindi ⁊ vnū capitulum acceptari ⁊ aliud reſpui cum illa ſint facta penitus ſeparata nec vnum alteri qualificet.doct.n.in locis.ſ̄.p ꝯria parte adductis circa hunc articulum an confeſſio ſcindi valeat communiter quaſi omnes diſtinguūht ꝙ aut confeſſio continet vnum capitulum ⁊ tunc ſcindi nequeat regulariter aut plura capitula ⁊ tunc ſi ſunt conneza ſimiliter ſcindi nequeat aut nō ſunt cōnexa:ſed ſeparata.Et tunc ſcindi poſſit ⁊ pro parte confeſſio acceptari ⁊ pro parte negari.⁊ Bar.in.d.§. idē queſit.querit qñ dicat ꝯtinere vnū capitulū ⁊ qñ plura ⁊ ſi plura qñ cōnexa ⁊ qñ ſeparata ⁊ cōcludit ꝙ dr̄ vnu3.c. cōtinere qñ cōtinet vnū factū ⁊ facti qualitatē nec tunc refert:an ſit facta vno vel duplici ꝯſtructu put ꝯcludū Jmo. in.d.c.cū venerabilis poſt Bar.in.d.§.idē queſiit ⁊ glo.in d.l.ſiquidē.idē cōcludit Bar.ꝙ plura capitula cōnexa dicit cōtinere qñ cōtinet plura facta quoꝝ vnū venit ad qualificandū aliud tertio cōcludit ꝙ cenſetur cōtinere plura capitula qñ cōtinet plura facta quoꝝ vnū nō qualificat aliud vt q: diuerſo tempoꝛe emanauerit ⁊ circa hunc articulū an.ſ. cōfeſſio poſſit ſcindi doc.communiter ſe remittunt ad dicta Bar.in.d.§.idē queſiit.⁊ Bar.vt ex predictis apparet non facit vim vtrū cōfeſſio cōtineat vna3 vel plures oꝛationes ſed an cōtineat vnū vel plura facta ⁊ ſi plura an cōnexa vel ſeparata vt cenſeat cōtinere vnū capitulū vel plura cōnexa vel ſeparata:⁊ inter cetera adducit Bar. ꝙ habet in.l.ſcire debemus.de ver.ob.vbi pbat ꝙ ſi ſub vna oꝛatione pmittunt plures reis tot cenſent ſtipulatiōes ſeparate quot ſunt reis in ſtipulatiōe ſingulariter nominate.Et ſic vnitas oꝛationis ⁊ vnica verboꝛum ꝯceptio nō facit actū cenſeri vnū: ſed plures actus cenſentur ſi plures res vel plura facta ſub vna verboꝛū cōceptione exprimuntur: ⁊ ideo pñt ſeparari que in vnica oꝛatiōe cōplectunt vt pbat in.l.ij.⁊.l.neminē. ⁊.l.l3 duobus.de leg.ij.in quibus iuribus pbat ꝙ vnū legatū nō pōt p pte acceptari ⁊ p pte reſpui:ſ3 ex pluribus legatis vnū pōt acceptari ⁊ alterū recuſari ⁊ cenſent plura legata qñ plures res nominatim in eadē oꝛone legant ⁊ ſic per dicta iura optie in ſimili probari vr dicta theoꝛica bar.

f ¶ Que ēt vr de mente doc.maxime circa illam qōnem an obijciens exceptionē videat fundare intentionē actoꝛis in qua qōne.Specu. in ti.de excep.§.viſo ver.eſt igitur valde periculoſum e3 ꝙ ſic.⁊ Bar.in.l.nō vtiq̄.de excep.ide vult cum quadam diſtinctione.⁊ glo.diſputat in.d.l. ſi quidem: ⁊ l3 doc.varient in dictis iuribus.⁊ in.d.c.cū venerabilis.⁊ in dicta regula exceptionem obijciens in.vj. nihilominus tenentes contra non ſe fundant ꝙ excipiens ſub vnica verboꝛum conceptione proponit ſuas exceptionē. Sed ſe fundant doc.q: qui excipit nō cenſetur fateri intentione3 adu erſarij per tex.dicti.c.cu3 venerabilis.⁊.d.regule exceptionē.⁊.d.l.nō vtiq̄ que indiſtincte loquuntur.Et ſic nō fundant ſe ꝙ tacite cenſeatur confiteri. Sed nō poſſit ſcindi ⁊ ſic ſatis aperte ſentiunt ꝙ nō ſit attendenda vnica verboꝛū conceptio:attento ꝙ quaſi ſemper exceptio proponitur ſub vna verboꝛu3 cōceptione:ideo ad propoſitū redeundo cu3 dictus xpofoꝛus in dictis ſuis reſponſionibus nominatim exprimat dictos do.Joannem ſer Nicolaum ⁊ ſer xpopboꝛum ꝙ fuerint vtrinq̄ cōiuncti videntur cenſende plures aſſertiones:ex quo plura ſunt facta penitus ſeparata:q: alia eſt ꝯiunctio ⁊ ꝯſanguinitas ſer Nicolai ⁊ domini Joannis ⁊ alia eſt ꝯiunctio dñi Joānis ⁊ ſer xpopboꝛi ⁊ alie fuerūt eoꝛū natiuitates ſeparate.ideo poſſint ſeparari ⁊ vna cōfeſſio acceptari ⁊ altera recuſari.arg.d.l.ſcire debemus.⁊.d.l. ij.d.l.neminē.⁊.d.l.l3 duobus.⁊ per theoꝛicā Bar.in.d.§. ide3 queſiit.ſ.relatā nō ob.his que.ſ.circa hoc ſunt adducta in cōtrariū ad que clara ſumitur reſponſio ex i3 dictis.

g ¶ Dato autē ſine preiudicio veritatis ꝙ dicte rñſiones dicti xpopboꝛi nō releuarent dictā dominā cherubinā:nihilominus ex alia ⁊ ſic fcda rōne vr ꝙ ipſa foueat iuſtitia:nā dictus xpopboꝛus put in themate preſupponit egit alr̄ ꝯ dictū mariottū ⁊ dominā Cherubinā ⁊ quedā eius fratres tanq̄ ꝯ heredes inſolidū dicti dñi Joannis pretendendo ſe creditoꝛē dictoꝝ fratru3 ex perſona dicti.d. Joannis qui eius negocia adminiſtrauerat:⁊ ſic in dicto libello dictus xpopboꝛus fatet illos fuiſſe heredes inſolidū.⁊ ꝯſequēter negat ſe heredē iuxta ea que hñr in.l.ſi vt certo.§.ſi ex duobus vehiculū cōmodati.Cōfeſſio autē in libello preiudicat libellanti.l.cum precum.C.de libe.cau.⁊ per Barto.in.l.ex hac ſcriptura.in ſi.ff.de dona.vnde cum non appareat contrarium in hoc iudicio:q: non apparet ꝙ dictus ſer Nicolaus ⁊ dictus ſer xpopboꝛus fuerint pariter ⁊ vtrinq̄ coniuncti dicto domino Joanni videt ſtandū dicte cōfeſſioni: ſaltē ſi fuit in dicto iudicio proceſſum ad merita cauſe cum in iudicijs verbis enunciatiua probent.prout not.Bart.in d.l.ex hac ſcriptura in ſi.⁊ Bal.in.l.cum precum:⁊ maxime hoc caſu cum actus ipſe libelli ⁊ totū iudicium dependebat ab hoc an illi eſſent heredes ⁊ quādo actus fundat in eo ꝙ enunciatiue

enunciatiue ꝓfertur verba quantūcūq; enunciatiue ꝓlata
ꝓbant.l.optimam.C.de ꝯben.⁊ cōmit.ſtip.⁊ ſic non ob.ꝙ
circa hoc.ſ.in ꝯtrium deductū ē:⁊ maxime vr̄ reſultare ꝓ
batio ꝙ illi fuerint heredes inſolidum cum dicaſ ꝙ etiam
concurrāt alie cōiecture.ſ. ꝙ dictus ſer Nicolaus fuerit na
tus ex diuerſa matre. Super quibus tamē coniecturis q꞉
in puncto nō deducuntur nō me fundo. Quātūcunq; autē
ꝓbaretur ꝙ fuiſſent oēs vtrinq; cōiuncti: nihilominus vr̄
ꝙ dictus libellus preiudicaſſet dcō xp̄ophoro vigore cuiuſ
dam tacite repudiationis. Nam preſuppoſito ꝙ dictus ſer
Nicolaus pr̄ dicti Chriſtophori fuiſſet vtrinq; coniūctus
dicto dn̄o Joāni:⁊ per ꝯn̄s hr̄ditas dicti domini Joānis
fuiſſet pro parte delata ad dictū xp̄ophorū⁊ pro pte ad di
ctum mariottū ⁊ fratres:nihilominꝰ q꞉ dictus xp̄ophorus
nō poterat petere inſolidū aduerſus dictū mariottū ⁊ fra
tres tanq̄ hr̄des dci dn̄i Joānis niſi illi eſſent hr̄des inſo
lidū:nec illi poterant inſolidū eſſe heredes ſi pro pte erat
hr̄ditas delata dicto xp̄ophoro niſi ipſe xp̄ophorus fuerit
excluſus a facultate adēdi repudiatione vr̄ afr:ideo dictus
xp̄ophorus q volebat totū id qđ petebat ꝯſeq a dictis reis
conuentis cenſetur voluiſſe oē id ⁊ totū ꝙ erat neceſſariū
pro implenda ſua intentione vt poſſit ſortiri effectū illđ ꝙ
ipſe petebat:q꞉ q vult vnū cenſeſ velle omne id ꝑ qđ per
uenitur ad illud.l.ad rem mobilem:⁊.l.ad legatū.ff.de pro
cu.⁊.l.ij.ff.de iuriſdi.om.iudi.⁊.l.oīs de ſpōſa.cum ſi.ideo
dictus xp̄ophorus cenſetur repudiaſſe partem hereditatis
ad eum delatā vt mediante ſua repudiatione portio ſua ac
creſceret dictis reis conuentis ad quos ꝓ altera parte erat
hereditas delata cum portio hr̄ditaria accreſcat alteri por
tioni.⁊ conſequenter alijs coheredibus etiam inuitis.l.vni
ca.§.his itaq;.C.de cad.tol.⁊.l.vnica.C.quādo nō pet.par.
⁊.ff.de acq.here.l.ſi qs heres inſtitutus cū ſi. Ad pdicta ē
bonus tex.i.l.illđ.ff.e.ti. vbi ſi cui ē delata hr̄ditas ex teſtō
eā adit ab iteſtō cēſeſ hr̄ditatē ex teſtō delatam repudiaſſe
ex teſtō ea rōne vt valeat aditio ab inteſtō q̄ alr̄s valere nō
poterat vt ibi:⁊ in.l.q̄diu.el ſcđo.e.ti. ⁊ in.l.anteq̄.C.cōia
de ſucceſ.ita pari rōne cēſeatur qs repudiaſſe ptē ſibi dela
tā q vult coherede ee herede inſolidū dūmō ſciat hr̄ditatē
ſibi delatā vt pōderat tex.d.l.illud.nā ignorans nō renun
ciat.l.mr̄ decedens.ff.de inoffi.teſta.⁊.l.cū acquiana.⁊.l.nō
eſt ferendus.in ſi.ff.de tranſac.in caſu aūt nr̄o ſcia p̄ſumiſ:
q꞉ conſanguineus cenſeſ ſcire mortē ꝯſanguinei ⁊ ſuam cō
ſanguinitatem ꝑ ea q̄ hn̄r in.l.octaui.ff. vn̄ cog.⁊ in.l.de tu
tela.C.de in integ.reſti.mino.⁊ per Bar. in.l.j.ff.ſi cer.pet.
b ¶ Ultimo ⁊ alia rōne dcūs xp̄ophorus dꝫ ſuccumbere:q꞉
dato ꝙ nō eſſet excluſus repudiatiōe de q̄ in ꝓximo pcedē
ti medio dem̄ eſt tn̄ cenſeſ excluſus tpe a facultate adeundi
⁊ ꝯn̄r a facultate ꝯſequendi ſeu petendi dcām hr̄ditatē:q꞉
aduerſus ius adeūdi p̄ſcribiſ ſpacio.xxx.an. ꝓut no.gl.i.d.
l.lꝫ ſꝫ ꝙ illa gl.cōiter intelligiſ. Et lꝫ ſaly.rn̄deat ad illā.gl.
ſ.ꝙ nō loqueſ d̄ preſcriptione aduerſus ius imiſcendi vel
adeūdi:ſꝫ aduerſus petitionē hr̄ditatis cū tex.ibi dicat hic
ſ.hr̄ditatē recte vendicent:ꝓ quo facit rō gl.ibi cū ipſa po/
teſtas adeūdi vel imiſcendi nō ſit actio:ſꝫ imo intellectus
Saly nō ꝯgruit tex.⁊ ꝯn̄r nec gl.relate ad tex.cū tex.pōde
ret ꝙ ſui nō ſe imiſcuerūt ⁊ ſic nō cōpetebat eis petitio he
reditatis que ſolis heredibus competit.l.j.ij.⁊.iij.ff.de pe
tione hereditatis cum ſimilibus. Nec cadat preſcriptio ad
uerſus petitionē hereditatis que non eſt meſſe producta:
argumen.l.x. de verborū obligatiōe cū concordantijs ⁊.l.
j.in ſi.C.de annali exceptione.⁊.l.cum notiſſimi.§.illud.C.
de preſcriptio. triginta vel quadriginta annorum ⁊ ſic me
lior eſt intellectus doc.ad dictam glo.⁊ idem ſcilicet ꝙ pre
ſcribatur ſpacio .xxx. annorum aduerſus ius ſeu facultatem
adeundi:firmat glo.in.l.quādiu el primo .ff. de acquirenda
hereditate ꝙ ⁊ firmant Pet. Cynus Bald. Ange.⁊ Pau.
de caſtr.in dicta.l. licet.⁊ idem tenent Baldus ⁊ Imola in
dicta.l.quādiu.⁊ Pontanus ibi dicens ꝙ idē tenuit bar.
in.l.j.ff. de conditio .ex.l. ⁊ ꝙ ita tenent communiter do
ctores:⁊ idem firmat Bartol.in ſuo conſilio ꝙ incipit qui
dam habuit vxorem in ordine.xxxviij. ſecundum ordinem
qui habetur peruſie:⁊ ⁊ firmat Rapha.fulg.in.d.l.licet di
cens ꝙ ita cōiter tenetur:vnde ita ꝓ indubitato tenendū
eſt indeciſiuis. Nec obſtat dcā ratio Saly.fundata per.d.l.
viam publicam:q꞉ dantur plures rn̄ſiones. Nam bal.in.d.
l.licet.dicit qđ .d.l. viam publicam nō ob.q꞉ loquitur in fa
cultate publica nō in priuata ⁊ ꝓpria facultate. Ea enim que
ſunt facultatis poſſunt p̄ſcribi ergo ⁊ tolli ꝑ preſcriptionē
l.ſi.de vſucapio.⁊.l.ſi quis de diuerſis ⁊ tpalibus p̄ſcrip.ꝙ
⁊ eſt expreſſum in.l.in bello.§.ſi quis ſeruum.ff.de capti.ſꝫ
eum ad h.d.l.cum notiſſimi.§.j.⁊ ꝙ ibi no.per glo. Scđo
ſoluitur ꝙ ſi facultas producit potentiā deducendi rem in
iudiciū ⁊ preſcribiſ longiſſimo tempore ⁊ ita procedant di
cte glo.⁊ theorica doc.in noſtris terminis.⁊ glo.in.d.l.cum
notiſſimi.§.j.ſecus vbi facultas nō producit talē potentiā
ſm̄ Ang.in.d.l.lꝫ dicentē hoc eſſe ſuum dictū qui idē tꝫ in
l.pignori.ff.de vſucapio.quē ſequiſ Imo.ibi ⁊ in.l.ſi finita
§.poſtea.de dam.infec.ꝙ ⁊ dixit originaliter Bald.in rub.
C.de condi.ex.l.⁊ idē voluit Pon.in.d.l.q̄diu.la.j.⁊ in.d.
l.pignori.ꝙ ⁊ videtur velle Barto.in.l.j.ff. de condi.ex.l.
⁊ Ang.in.d.l.cum notiſſimi.§.j. Licet aliter loquatur Bar.
in.d.l.pignori circa illum articulum an ⁊ quando aduerſus
facultatem preſcribatur:ſed non refert ex quo ipſe Bart.
⁊ fere omnes concordant ꝙ aduerſus ius ſeu facultatem
adeundi preſcribatur ſpacio.xxx.annorum adeo ꝙ intrepi
de ſaltem in via deciſiua hoc eſt cōcludendū arg.l.minime.
ff.de.ll.⁊ ꝙ no.gl.in.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iur.⁊ bar.
in.l.C.de pena iu.qui male.iu.⁊ Bald.in.l. precibus.C.de
impuberum.⁊ doc.in.c.ne initaris.de conſtitutionibus.⁊
in.l.cum prolatis.de re iudi.⁊ ſparſim in multis locis tra/
dentes doctrinam ꝙ indeciſiuis non eſt recedendum a car
rocio ſeu communi docto. ſententia.
i ¶ Cū igitur aduerſus ius adeundi preſcribaſ ſpacio.xxx.
anno.vt cōcluſū eſt:⁊ dictus Chriſtophorus ſteterit vltra
xxx.annos poſt mortē dicti dn̄i Joannis ꝙ nō adiuit here
ditatē nec aliquē actū fecit ꝑ quē oſtēderit voluntatē adeun
di hereditatem per cōſequens eſt ſibi precluſa via amplius
adeundi ⁊ eius portio vacans accreuit portioni dicte domi
ne cherubine per.d.§.is itaq;.⁊.d.l.vnicā.C.qn̄ nō pe.par
tes.⁊.l.ſi ex pluribus.ff.de ſuis ⁊ legitimis cum ſimi. Nec
obſtat ꝙ preſcriptio nō incip.currere iacente hereditate.d.
l.ea que.⁊ no.doct. in.d.l.lꝫ.q꞉ illud procedit qn̄ ageref de
preſcribenda re hereditaria vel aliquo iure hereditario ſeu
aduerſus ius hereditariū:nō aūt procedit in iſtis terminis
in quibus nō preſcribitur aduerſus hereditatē nec aduer
ſus ius hereditariū nec res aliqua hereditaria ſed preſcri
bitur aduerſus ius acquirendi hereditatē competens per
ſone cui hereditas erat delata que quidem preſcriptio non
poteſt currere niſi iacente hereditate:q꞉ poſt hereditatem
aditam fruſtratorie tractaretur de ſcribendo aduerſus ius
adeundi vt de ſe cōſtat:⁊ q꞉ nō agiſ de preſcribenda re he
reditaria nō eſt curandū:an alius poſſederit.l.ſicut.⁊.l.oēs
C.de preſcrip.xxx.vel.xl.anno.ideo non obſtant que in hac
parte.ſ.in ꝯtrium adducunſ. Ex quibus euidenter apparet
ex pluribus medijs iuſtitiā fore ꝓ pte dicte dn̄e cherubine
⁊ cōſequenter ſm̄ thema.ſ.poſitū ptes iudicis ſunt in ab
ſoluendo dictā dn̄am cherubinā ⁊ dictū xp̄ophoꝝ cōdem
nandū in expenſis tanq̄ temere litigantem. Laus deo.

¶ An per ſcđm teſtm̄ inualidū tollaſ primū validū. Itē an
in codicillis dari vel adimi poſſit directo hr̄ditas. Itē an ſti
pulatio vel ꝯtractus initus īter patrē ⁊ filiū firmeſ iuramēto.

¶ Conſilium. cccvj.

In noīe domini noſtri

i Jeſu xp̄i. ¶ Opportunū ⁊ expediens fuiſſet
pro hac cōſultatione melius dilucidanda vi
dere formas ⁊ verba dictorum codicillorum
⁊ dicti cōtractus fidantiaꝝ (vt verbis cōſul
tantis vtar) ſeu latorē puncti in facti ſerie magis inſtructū:
tamen cōſultantis ſuorūq; interceſſorum deuictus inſtan
tiis q̄ melius potero (pro tpis cōceſſi breuitate) ad queſita
ꝯſultationis rn̄debo. Pro cuius rei euidentia aduertendū
duxi ante oīa ꝙ dictus Marinpetrus tres ordinauit vlti
mas voluntates ⁊ in prima ſub forma teſti filias ⁊ neptem
heredes inſtituit vnius ⁊ ſalee.in ſcđaūt vltima voluntate
tertiā poſſeſſionis in teſtō filiabus plegari reliquit iur̄ inſti
tutionis p̄fate florutie nepti:nec thema ipſum aperit quid
de reliqs bonis in hac ſcđa vltia voluntate diſponaſ niſi ꝙ
in margine narraſ ꝙ ab hr̄dibꝰ (itelligo.ſ.iſtitutꝰ in teſtō)
nō ademit niſi forte nonā vel decimā partem hereditatis.
a ¶ Circa hāc ſcđaꝫ vltimā voluntatē ē aduertēdū ꝙ thema
illā codicillos fuiſſe ꝓſiteſ:tn̄ illa v̄ba iure inſtōnis inſerta
in ea.vlti.volūtate teſtm̄ nō codicillos fuiſſe oſidūt vt ꝓbat
tex.i.l.nō codicillū:ſꝫ teſtm̄ auiā vtrāꝫ facē voluiſſe inſtō ⁊

exheredatio ſcā ꝓbant euidenter. C. de teſta. ꝛ in.l. illud.§
tractari.ff. de iure codi. Ꝗ ratiō.n. deferē hereditate ꝫ in totū
vel in parte ꝫ iure directo.l. verbis ciuilibus de vul. ꝛ pu. ꝛ
de here. ... in ratiōe nigro quaſi ꝑ totū.ff. ꝛ. C. ꝛ hēditas
codicillis nō poteſt directo dari.l.ij.§.fi. ꝛ.l. ꝙ permanus
ff. de iur codi. ꝛ.l.j.C.e.ti. ꝛ ſi hereditas in teſtō data non
pōt in codicillis adimi vt .d.l.j. ꝛ.l. ſceuola.ff. ad trebel. ꝛ.l.
hēditas in ꝓn.C. de his qb. vt indig. ꝛ ꝓpea ſi iur inſtōnis
relinquitur in codicillis relictū vr̄ inualidū ſi nō poterant
vt teſtm̄ valere vt vr̄ expſſum in.d.§.tractari in fi. ꝛ iō cū in
teſtō tota dcā poſſio fuerit dcis filiab⁹ relicta iur inſtōnis
illud ius inſtōnis nō videſ potuiſſe auferri ꝑ dcōs codicil
los ſi in eis nō fuerit adhibiti.vij. teſtes rogati ꝑut requi
runſ in teſtō.l. hac ꝯſultiſſima in ꝓn.C. de teſta. ſi vō inter
uenerit debit⁹ numerus teſtiū: ꝛ cetere teſtārie ſolēnitates
videreſ dcām ſcdām vltimā voluntatē eē cēſendā teſtm̄ per
d.l. nō codicillū ꝛ.d.§.tractari ꝛ q: nō pt pagan⁹ decedere
cum duobus teſtis videreſ ꝙ per dcm̄ ſcdm̄ teſtm̄ rūpereſ
ꝑmū inſti. quib⁹ mod. teſt. infir.§. poſteriore. ꝛ.l. cū in ſcdo
ff. de iniuſt. teſt. ꝛ ſi h̄ eēt q: in dcō ſcdo teſtō reperiretur dcā
neptis ſcripta heres in re certa non dato alio coherede vl'i
ſnſtō traheref ad vniuerſam hereditatē .l.j.§.ſi ex fundo. ꝛ
l. quotiēs.§. ſi duo. ꝛ.l. ſi titius.ff. de here. inſti. nec hēditas
potuiſſet poſtea ab ea adimi per vltios codicillos cū hēdi
tas in codicillis adimi neqat vt dcm̄ ē nihilomin⁹ dictum
ſm teſtm̄ redderef nullū ex ꝑteritiōe filiaꝝ qbus i dcā ſa
vltima voluntate nihil relinqſ iure inſtōnis ꝑut relinq dꝫ
tā iur veteri.l. inter cetera.ff. d lib. ꝛ poſthu. ꝗ iure nouiſ
ſimo.§. aliud quoqꝫ cap. in.auc. vt cū de appel. cog. ꝛ ꝓpea
q: nullū eſſet ſcdꝫ teſtm̄ nō rumperet ꝑmū vt eſt caſus in
l. ſi filius q in ptāte.ff. de lib. ꝛ poſthu. iō dcm̄ eſt ꝙ in oēm
euentum remanet virtus primi teſtamenti.

b ¶ Sꝫ circa ſcdās vltimā volūtatē eſſent videnda vba ipſi
an ex eis appeat ꝙ dcūs marinpetrus voluerit codicillare
ꝑut arbitror ꝙ appeat q: ſolet cōiter in inſtris vltimarum
volūtatuꝫ i fine apponi clā ꝙ voluit valere iure codicilloꝝ
ſeu alteri⁹ cuiuſcūqꝫ vltie volūtatis: ꝛ qn̄ ꝓdit teſtm̄ adijci
tur clā ꝙ voluit valere iure teſti ꝛ ſi iure teſti non valeret
iure codicilloꝝ ꝛc. ꝛ ſi dcā clā eēꝫ appoſita in dcā ſa vltima
volūtate ſtaremus claro q: dcā tertia ps cēſereſ relicta dcē
florutie iure obliquo non iure directo: q: vbus hmōi clē eſt
inſtōnem directam obliqre arg.l. ſceuola. ꝛ.d.§. tractari in
ꝓn. ꝑut no. bar. in rep.l.j.ff. d iure cod. ꝛ bal. in.l. fi. C. e. tit.
ꝛ doc. in dcis iuribus ꝛ in auc. ex cā. C. d lib. pre. ꝛ vba the
matis ꝓſupponūt ꝙ fuerūt codicilli ñ teſtm̄. Et iō illa vba
iur inſtōnis impropriaſ ꝛ eā ꝑito fuiſſe mētē teſtōris ꝙ
voluerit ꝙ dcē tres heredes inſtitute in primo teſtō hērent
dictaꝫ poſſioneꝫ ꝑut ceteras res hēditarias ꝛ ſic iure vl'is
inſtōnis: q: ex quo qlibet erat vr̄ inſtituta in tertia parte ꝛ
dcā poſſio cuilibet ꝓ tertia pte relicta videbaſ relictū con
fundi in vli inſtōne iuxta id qd h̄r in.l.q filiab⁹.§. ſi. cum.l.
ſeq. de leg.j. quecūqꝫ aūt fuerit volūtas teſtōris ꝛ qualiſcū
qꝫ fuerit dicta ſcda vltima voluntas non ē via ex quo teſtm̄
ꝑmū in oēm euentū remanet validū vt. ſ. ꝓbatū ē: ꝛ dcm̄
relictuꝫ tertie partis dcē poſſionis dicte florutie factū fuit
poſtea in ſtipſonē deductū ꝛ deinum ꝑ vltimos codicillos
reuocatū: ita ꝙ vis huius ꝯſultationis dependet a virib⁹
ꝛ virtute dicte ſtipulatiōis ꝛ dictoꝝ vltimorū codicilloꝝ.

c ¶ Itaqꝫ deueniēdo ad ꝑmum qſitum vr̄ pria facie dcm̄ ꝙ
dicti vltimi codicilli tollant ꝑmos codicillos nō obſtāte ꝙ
trāſiuerint in dictū ꝯctū fidantiarū. Conſtat.n. ꝙ relicta in
codicill's ꝑnt ꝑ alios codicillos reuocare ar.l. nihil tā nāle
ff. de reg. iur. ad hoc inſtit. de adēptione legatoꝝ in ꝓn. ꝛ.l.
cū ꝓponas.C. d codi. ꝛ.l.ij. in fi. e. ti. cū ſi. Nec vr̄ obſtare ꝙ
dictus teſtōr ꝑ ſolēnē ſtipſoneꝫ ſe obligauit ad dandum in
bona parafrenalia dcē dn̄e florutie dcām tertiā ptē dcē poſ
ſeſſionis ſibi relictā a qua ſtipulatione vr̄ ꝙ nō potuerit re
cedere dcūs teſtōr: q: ꝯctus cū dependeāt a volūtate duo
rum nō ꝑnt ab vno reguſr reuocari.l. ſicut. C. d acti. ꝛ obli.
q: vr̄ poſſe r̄nderi dictam ſtipulationem nō valuiſſe tanqꝫ
emanata inter patrem ꝛ filiam in eius ptāte conſtitutā per
ea que hūr in.l. frater a fratre.ff. de cōdi. inde. qcqd.n. olim
querebat filius qrebat pr̄i.l. placet.ff. de acqui. here. ꝛ.l. cū
filio de lega. i. ꝛ inſti. per quas perſonas no. acqui.§.j. cum
ſimi. Nec in profectitijs ē per iura noua aliquid imutatuꝫ:
ideo obligatio que filie quereretur ex promiſſione paterna
quereretur per eandem filiam ipſi patri: ꝛ ſic obligatio acti
ua ꝛ paſſiua conſiſteret in patre ꝙ a iure reputatur impoſ
ſibile.l. vt amnius.ff. de fideiuſſo. iō reddiſ ſtipulatio inuti
lis. Na dicta bona parafrenalia fuiſſent ꝓfectitia: q: a patre
profecta ꝛ cōſequenter fuiſſent queſita patrimō poſt mortē
patris venirent cōicanda cū alijs coheredibus.l. ſi donatio
ne.ij. rñſo.C. de colla. ꝛ.l.ij. de inofficioſis dona. iuncta auc.
ex teſtō.eo.ti. ꝛ iō ꝑ pdicta vr̄ ꝙ dcā tertia pars dicte poſſeſ
ſionis de qua agiſ nō pertineat ad dictā dominā florutiā.

d ¶ Lñ his nō ob. vr̄ ꝑriū ꝯcludēdū attēto ꝙ in dicto ꝯctu
interuenit iurm̄ patris promittentis ꝙ iurm̄ poterat per pa
trē ſeruari ſine diſpendio ſalutis eterne ꝛ regula eſt ꝙ iura
mentū firmat cōtractū alr̄ de iure inualiduꝫ qn̄ ſeruari pōt
ſine diſpendio ſalutis eterne. c. cuꝫ cōtingat de iureiuran. ꝛ
c. lꝫ mulieres. eo. ti. lib. vj. c. qñuis. de pac. eo. lib. ideo videſ
ꝙ iuramentū appoſitū in dicto ꝯctu det efficaciā dicti cō
tractus ita vt auus cogi poſſ. ad obſeruantiā ꝯctus prout
in terminis ꝯcludit Bal. in.l. fi. C. de vſuc. pro dona. Nam
ſm eū iurm̄ eſt de iure naturali quo iure naturali nō curaſ
patria poteſtas ſupple: q: patria poteſtas ē inducta de iure
ciuili.l. nā ciuium.ff. de his qui ſui vel alie. iur. ꝛ inſti. de pa
tria ptāte: vnde ſm eū ꝯſtat ꝙ iter patrē ꝛ filiū oriſ obliga
tio naturalis.d.l. frater a fratre: ſic oriſ obligatio natura
lis ad dandū ergo dari pōt ꝛ ſic dn̄ium transferri alr̄ ſeque
reſ ꝙ illa naturalis obligatio eſſet inanis ꝛ ſuperuacua ꝙ
eſſet abſonū.l.j.C. de nudo iure quiritū tollen. preterea iſta
naturalis veſtitur iuramento per.l. ſacre pagine que lex eſt
potentior qualibet patria ptāte cū nulla lex humana ſit po
tentior diuina ad hoc auc. ſed epalis dignitas. C. de epiſ. ꝛ
cle. ſm eū qui ita reſidet facit ēt. c. ſi annū in fi. de iudi. li. vj.
ꝛ ꝓbā no. in. d. c. cū cōtingat in penu. col. ꝫ idē ꝙ Bal. cuꝫ
de hoc querat ꝛ ſe remittat ad no. per Bal. in. d. l. fi.

e ¶ Et ꝙ donatio inter patrē ꝛ filiū: alr̄ inualida firmeſ iu
ramento ꝫ ēt Jo. an. in addi. ſpec. in ti. de teſti.§.j. verſi. ſed
pone filius lꝫ loquatur econtra. ꝛ hoc ſaltē dicendū eſt caſu
noſtro in quo nō ſtipulatur ipſa filia: ſed ſempronius reci
piens ꝛ ſtipulans pro ipſa filia preſente que tn̄ erat pupilla
ris etatis ꝛ ſic veriſimiliter ignorans eius ꝙ agebaſ. ar.l.j.
C. de fal. moneta: ideo ꝯctus ipſe recipiebat ſubſiſtentiaꝫ in
perſona ipſius ſemproniꝫ ſtipulantis ꝛ ſibi queriſ obligatio
ꝛ actio per.l. quecunqꝫ gerimus.ff. de acti. ꝛ obli. nec ſolet
obligatio ꝛ actio trāſire in eū: pro quo ſtipulaſ niſi median
te ceſſione.l.j.C. de act. ꝛ obli. ꝛ.l. poſſeſſio.§. ꝛ ſi poſſeſſio.ff.
de acqui. poſ. ꝛ.l. ſi ꝓcuratorē.§. fi.ff. mandati cū ſi. ꝛ lꝫ vbi
ꝓcurator ſtipulaſ ꝓ p̄nte queraſ eiꝫ ꝓ quo ſtipulatur vtilis
ſine ceſſione.l. ſi procuratori p̄ntis.ff. de ver. ob. tn̄ ille caſus
ſpecialis loquiſ in procuratore ꝛ ſic in habente mandatū cū
alr̄ nō ſit proprie procurator: ſed negocioꝝ geſtor: ideo nō
eſt trahendus ad caſum noſtrū in quo ſempronius nō ha
bebat mandatū. ꝛ ſi dicatur ꝙ cenſeatur habere tacitū man
datū ex quo actus ille tendebat in vtilitatē dicte filie preſen
tis ꝛ in his que tendunt in vtilitatē preſens ꝛ tacens cenſeſ
cōſentire vt in regula qui tacet cōſentire videſ in. vj. Ideo
mandatū reſultet per.l. qui patitur.ff. man. reſpondeſ ꝙ ex
quo dicta filia erat pupilla veriſimiliter nō intelligebat vir
tutē dicte ſtipulatiōis. ar. d.l.j. de falſa moneta. ꝛ ignorans
ſeu nō intelligens nō cōſentit.l. nec ignorans. C. de dona. ꝛ
l. cū acquiliana. ꝛ.l. nō eſt ferendus in fi.ff. de tranſac. cū ſi.

f ¶ Preterea concurrere viderentur duo ſpecialia: vnum ꝙ
preſumeretur conſenſus aliud ꝙ actio quereretur ſine ceſ
ſione: ꝛ duo ſpecialia concurrere nequeunt.l.j.C. de dotis
promiſ. prout alr̄ in ſimili dicit Barto. in.l. ſi tibi. x. milia in
pri nci.ff. de pac. ꝙ.l. ſiquis argentum. C. de donatio. indu
cens vnum ſpeciale ꝙ ex pacto nudo actio oritur non ven
dicat ſibi locum in donatione preſumpta ꝙ ꝛ voluerunt
Bald. in.l. ſi pacto quo penam. C. de pactis. ꝛ Ray. ꝛ Bal.
ꝛ Angel. in.l. iuriſgentium.§. ſed cuꝫ nulla. ꝛ.§. igitur nuda.
ff. de pact. Preterea licet actio vtilis diceretur hoc caſu ina
niſ: eo quia diceretur illam immediate tranſire in patrem
per regulam.d.l. placet cum ſimilibus remaneret nihilomi
nus directa reſidens penes ſtipulanteꝫ ſuper qua iuramen
tum poteſt operari vires ſuas ꝛ illam directam poſſet nunc
ſempronius cedere dicte domine florutie ſponſe ſeu vxori
ſui filij: preterea attento ꝙ dicta ſtipulatio emanauit in con
tractu ſponſalium ꝛ fuit facta per patrem ſponſi cuius inte
rerat ꝙ vxor haberet bona parafrenalia nec forte fuiſſet alr̄
cōtracturus dicta ſponſalia cū experientia ſit rerū magra
c. qñ ſit. in prin. de elec. lib. vj. ꝛ. c. ſtatutum in prin. eod. ꝛ
li. ꝛ.l. legatis.§. ornatricibus.ff. de leg. iij. doceat ꝙ mulie
res diuites in bonis parafrenalibus faciliter ꝛ libēter aſſu
muntur

muntur in vxores: vñ dicta promiſſio de dando dicta bōa
parafrenalia dicte nepti ſponſe per eius auuz veriſilr facta
fuit vt fierent dicta ſponſalia ex quo incontinenti τ eodem
contextu emanauerūt dci ꝯtus per ea ꝙ hñr in.l.in bone
fidei.τ in.l.petens.C. de pac.vbi bal.in altera ſua repe.di
cit ꝙ ſi reperiuntur duo ꝯtus facti eodē die loco τ teſtib⁹
lꝫ in diuerſis inſtrīs cenſentur facti incontinenti:licꝫ in di
uerſis inſtrīs appareant:iō cenſentur correſpectiui vnus.ſ.
factus pp aliū ſm eum ꝙ ē notabile in illo caſu in quo nō
apparet alr ꝙ incontinenti:ſed vbi vno contextu inter plu
res hincinde interuenīūt plura pacta ſeu ſtipulationes nō
eſt dubium per no.in dictis iuribus.τ in.l.ex placito .C.de
rer permu. τ in.l. iuriſgentium.§.quinimo.ff.de pac.τ per
Bal.in.l.pe.§.ſi mulier.ff.ſol.ma.iō dicta oblīo cenſet fcā
nō ſolū ꝯtemplatiōe dñe flozutie nepti: ſed ēt ꝯtemplatiōe
ſpōſi τ ſtipulantis ſui pris τ ſic vr fcā ob cām extrinſecam:
τ hoc reſpectu pōt attentari ꝙ centeat reſpectu flozutie ex
cā aduentitia:lꝫ hoc alr nō firmē. ſꝫ ſaltē ex quo ſtipulator
ptendit ꝓbabile intereſſe attentis ſupradictis τ his ꝙ hñr
in.l.de his.C.de dona.inter viruꝫ τ vxorem.τ in.l.ſi.C.de
pac.conuen. dcā obligatio τ actio directa pōt merito repau
ſari i pſona dicti ſtipulatoris :potiſſime cū nō fuerit ſtipula
tus dūtaxat ꝓ dña flozutia:ſed ēt ꝓ oībus quoꝝ intereſt vel
intereſſe poterit in futurum : lꝫ poſſet dici ꝙ illa clā referat
ad ſtipulationem notarij nō ad ſtipulationē ſempronij ſed
immo clā in ſi. poſita ſi pōt dꝫ ad oīa precedentia referri .l.
talis ſcriptura.de leg.j.τ.l.ſiquis ex argentarijs.§.ſi initiuꝫ
tabularum.ff.de eden.τ.l.iij.§.ſi filius. de liber.τ poſthu.τ
maxime predicta dici poſſunt ſtante virtute iuramēti:ꝙ fa
cit actum valere τ cenſeri factum eo modo quo melius va
lere poteſt.ff.de lega.ij.l.cum pater.§.filie matrem.

g ¶ Ex quibus oībus ꝯcludendum cenſeo ꝙ dicta ſtipl'o iu
rata iuramēto ꝓmittētis valeat τ teneat τ non ſit reuocata
ꝑ vltimos codicillos cum volūtate vnius reuocari nequeat
vt dictum eſt:ſed nec illius volūtas reuocatoria apparet in
caſu noſtro :qꝛ in dictis vltimis codicillis reuocatur legatū
factum in primis codicillis τ nō reuocatur dcā ſtipl'o:nec ē
cenſendū ꝙ dcūs codicillans voluerit venire ꝯ dcāꝫ ſtipu
lationem iuratam τ ſic incidere in periuriū cū iurauerit hſe
τ tenere ꝑpetuo illā firmā ratā τ gratam τ in nullo ꝯfacere
vel venire ar.l.merito.ff.ꝓ ſocio:τ qꝛ mutatio volūtatis:nō
pſumitur.l.cuꝫ qui mutatā.ff. de proba.τ ſi dicat qd inter
erat reuocare legatum fcm̄ in codicillis τ non reuocare ſti
pulationē :rīdetur ꝙ plurimum intererat vt deprehendet
ex.j.dicendis circa ſcdm̄ queſitum:τ inſuper lꝫ dcā flozutia
poſſit agere ad dicta bona ꝓmiſſa.τ per ꝯñs ad dictam ter
tiā partē dicte poſſeſſionis de qua agitur:adeo ꝙ ſi vellet he
reditatē dci teſtatoris recuſare poſſet dcāꝫ tertiā ptem vna
cū ceteris rebus in dictā ſtipulationem deductis effectualr
cōſequi nō obſtātibus dcīs vltimis codicillis q nō poſſunt
reuocare nec reuocāt dcām ſtipl'onem per predicta:tamē ſi
vult ſe imiſcere hrditati dci teſtōris:lꝫ vigoꝛ dcē ſtipl'onis
dcā tertia pars dictē poſſeſſiōis ſibi debeant:nihilominus
qꝛ in vltimis codicillis ē relicta dcīs Lucie τ Angelutie fi
liabus ipſius teſtatoris tenebit dcā flozutia dcm̄ legatum
obſeruare τ ipſam tertiā partē dcē poſſeſſionis dictis filiab⁹
teſtōris ſuiſqꝫ coheredibus dare τ ꝯcedere ēt ſi in ipſaꝫ flo
rutiam fuiſſet tranſlata: nā teſtōr poteſt legare rē hrdis.l.ſi
hrdis ſeruus τ.l.vnū ex familia.§.ſi rē.de leg.ij.τ valet re
lictum factuꝫ ēt extraneo.de re heredis ſicut de re ꝓpria.d.
§.ſi rem filiabus aūt fcm̄ valeret ēt ſi res eēt extranei .l.cuꝫ
alienā .C. de lega.itaqꝫ dcm̄ relictū factū dictis filiabus in
dictis vltimis codicillis de dcā tertia parte dicte poſſeſſio
nis eſt implendum τ obſeruandum per dcām flozutiā hrdē
relinquentis:τ ideo cum dñium rei legate tranſit ipſo iure
in legatarium.l.ſi tibi hō.§.cum ſeruus.de le.j.τ.l.legatum
de leg.ij.τ.l.a titio.ff.de furtis:iō dicta poſſeſſio integra eſt
in dñio ipſarū filiaꝝ τ ſi illam nō poſſiderent cōpeteret eis
pro dicta poſſeſſione petenda triplex actio.ſ.rei vendicatio
ſi poſſeſſio ipſa erat ſub dñio dicti teſtatoris.item hypothe
caria.item actio perſonalis.l.j.τ.ij.C.communia de leg.τ.l.
cum filius.§.varijs.de leg.j.Nam dicte tres actiones com
petūt pro petendis legatis τ fideicōmiſſis vt dictis iurib⁹.

h ¶ Et ſi dicte filie hñt penes ſe dictam poſſeſſionem τ dcā
flozutia vellet illam petere certi conditione ex dcā ſtipula
tione reſultante poſſet repelli per exceptionē dolo facis pe
tere ꝙ reſtitutura es.l. dolo.ff.de exceptiōe doli .τ.l.j.§.nā
cui damus.ff.de ſuperficiebus. τ de regu.iur.l.inuitus.§.j.
τ.ff.ex quibus cauſis maio.l.necnon.§.exemplo.ſecus autē
eſſet ſi dicta dña flozutia intemptaret interdictū: quoꝝ lega
torū:qꝛ nō pōt legatarius ꝓpria auctoritate habere poſſeſſio
nem rei ſibi legate: ideo ad aduocandum poſſeſſionem rei
legate.l.j.§.j.τ quaſi per totū.ff.quoꝝ legatoꝝ.τ.l. vnica.
C.eo.ti.requireret tñ ꝙ ipſa flozutia intemptans dictū poſ
ſeſſoriū ſatiſdaret de reddendo dicto legato ſalua falcidia di
ctis legatarijs.alr ēt dictū remediū poſſeſſoriū ſibi nō com
peteret.d.l.vnica.τ.d.l.j.§.ꝙ ait cum.§§. ſequentibus.τ.l.
ſequēti quaſi per totam.ff.quoꝝ lega.Unde ſi alia bona he
reditaria ſufficiunt pro legitima dicte flozutie τ omni quar
ta ab eo detrahenda parum aut nihil intereſſet dicte flozu
tie agere dicto poſſeſſorio preſtita ſatiſdatione:τ ideo cum
illud interdictum competat ad intereſſe ſi res nō reſtituat
l.ſi.§.ex hoc edicto.ff.eo.ti. cluſorie intemptaret per dictā
dominā flozutiā.Et ſic ex predictis cōcludit ꝙ tota τ inte
gra dicta poſſeſſio dꝫ effectualiter remanere penes dictas le
gatarias.ſ.dñam Luciā τ Angeluciā filias teſtatoris ſi ſunt
parate dare recompenſationem centuꝫ relicta dicte domine
flozutie vꝫ pro earū portionibus hereditarijs ſcilicet queli
bet pro tertia parte cum ſint tres heredes τ actiones here
ditarie competunt heredibus actiue τ paſſiue pro heredi
tarijs portionibus.l.pro hereditarijs.C.de heredi.acti.τ.l.
j.C.ſi cer.pe.cum ſi.verū qꝛ nō pōt vni eadē actio compete
re actiue τ paſſiue:iō prelegatū factū vni ex coheredibus eſt
inutile pro portione hereditaria.d.l.qui filiabus.§.ſi. cum
l.ſeq.debent itaqꝫ dicte Lucia τ Angelucia habere dictam
tertiam partē dicte poſſeſſionis τ debent dare dicte Flozu
tie.lxvj.τ duobus tertijs de dictis centuꝫ:τ hoc ſi dicta do
mina flozutia vult acceptare dictam hereditatem ſeu dictuꝫ
relictum. Sinautem vellet vtrunqꝫ recuſare remaneret ſibi
firmum ius ſibi competens ex dicta ſtipulatione.

i ¶ Itaqꝫ deſcendēdo ad ſcdm̄ queſitū ſi dicta dña flozutia
ſe imiſcuit dicte hereditati auite vel vult ſe imiſcere prout
arbitror ꝙ ſe immiſcuerit vel imiſcebit ſuperuacua eſt vlte
rior diſceptatio dicti ſecūdi queſiti:quo ad dictā tertiā par
teꝫ dicte poſſeſſionis. Nihilominus:qꝛ forte adhuc ſe non
immiſcuit maxime cū preſupponat pupilla.τ per ꝯſequens
poteſt dubitari an nunc pro parte dicte pupille poſſit peti
dicta tertia pars dicte poſſeſſionis τ cetera bona vt.s.pro
miſſa dicto ſempronio per dictū marinpetrū dcm̄ vr ꝙ pro
pte dicte dñe flozutie poſſit de pñti agi certi ꝯditione re
ſultante ex dicta ſtipulatiōe aduerſus dictas luciā τ Ange
luciā ſi hereditati paterne ſe imiſcuerunt: nā illa ſtipulatio
eſt ſimpliciter facta:nec in ea fuit adiecta dies aliqua vel cō
ditio:ideo videt ꝙ debeat pura cenſeri adeo ꝙ incontinen
ti agi poſſit.l.cum qui klendis.§.quotiēs.ff.de ver.ob.τ.ff.
de reg.iur.l.in omnibus.τ.l. liberti libertabuſqꝫ in ſi.ff.de
alimen.τ cibა.leg.τ.l.omnia.de leg.ij.cum ſi.

k ¶ Tñ hoc nō obſtāte puto de iure ꝯriū rñdēdū:qꝛ dictus
marinpetrus nō ꝓmiſit ſimplr dare dicta bona ſꝫ illa dare
cū pro parafrena ſeu pro bonis parafrenalibus.bona auteꝫ
parafrenalia dicunt illa que mulier hꝫ vltra doteꝫ:vt ꝓbat
tex.in.l.hac.C.de pac.ꝯuen.ibi vir in his rebus ꝗs ex dotē
mulier hꝫ ꝗs greci parafrena dñt nulla vxore ꝓhibente τc.
ideo bona parafrenalia vident preſupponere matrimoniū
prout dos que matrimoniū pſupponit.l.ſi.C.de dona.pp
nup.cū ſi.τ oēs.ll.que de iſtis parafrenalibus loquunt pre
ſupponunt matrimoniū ꝯtū vt pꝫ in.d.l.ſi.de pac.conuē.τ
in.d.l.ſi ego.§.dotis fructus.τ in.d.l.de his:τ ideo tex.in
c.plerunqꝫ.extra de dona.inter virū loquens ſimiliter poſt
ꝯtū matrimoniū appellat dotaliū ſꝫ vnū lec.glo. τ lꝫ doc.
pleriqꝫ nō ſequunt ibi illā lec.ea rōne:qꝛ pene ſunt reſtrin
gende τ verba in penalibus nō ſint trahenda in propria ſi
gnificatione nihilominus vident velle ꝙ bona parafrena
lia poſſunt dici dotalitiū largo ſumpto vocabulo ꝙ maxime
vult ibi pano.dicēs ꝙ pñt appellari dotalitiū .i.dotis pciū:
τ dr a para ꝙ eſt iuxta τ frenū ideſt dos quaſi iuxta dotē ſꝫ
catholicon τ alios vocabuliſtas.Et ꝓpterea videt ꝙ dicta
promiſſio intelligat collata in tempus nuptiaꝝ prout τ pre
cedens ꝓmiſſio facta de dote:lꝫ ſimpliciter fuerit forte in
terpoſita:nihilominus ſubintelligit tacita cōditio nuptiaꝝ.
ff.de iure do.l.ſtipulationē.τ.l.ꝓmittendo.τ.l. dotis ꝓmiſ
ſionē ēt ſequens ꝓmiſſio parafrenaliuꝫ ſimpliciter cōcepta
cēſeat cōcepta ſub eadē ꝯditione ꝑ pdicta. Et ēt qꝛ appoſita
in pcedentibus ſolent cenſeri reperita in ſequentibus iuxta
ea que habent in.l.ſeio.§.gaio.de fund.inſtru.τ.§.hoc tñ car
pite.inſti.de.l.acqui.τ in.l.quemadmodū.§.ſi.ff.eo.ti.

l ¶ Et inſuper ↄcurrit ſubiecta materia ꝛ qualitas pſonarū q2 in ↄtractu ſponſaliū emanauit dcā promiſſio ꝛ ſponſalia nō ad aliud ↄbūtur niſi vt ad mrīmoniū deueniat.l.oro.ff. de ſpōſa.nec aliud ſunt quā promiſſio futurarū nuptiarū.l.j. ꝛ.ij.e.tit. Et ſic ē veriſimile lȝ in pacto nō dicat ꝙ ēt dict⁹ ſempronius pmiſerit dicto marinpetro ꝙ dictus Joānes accipiet in vxorem dictam dñam Floꝛutiam attento maxie ꝙ in hoc ſcdo qſito ſupponatur fuiſſe ↄctum mrīmoniuȝ per verba de pñti ꝙ hȝ in ſe incluſam pmiſſionē nuptiarū de futuro qſi ex defectu etatis nō pōt ↄhi d pñti vt i.c.vnico de deſpon.impu.lib.vj.ꝛ facit.c.atteſtationes.ꝛ.c.ſi.e.tit. in antiquis. Et ideo dicta parafrenaliū pmiſſio cenſeatur facta ob dictam pmiſſionem futurarū nuptiarū per dicta .ſ. Nec intererat dicti ſempronij ſtipulantis ꝙ dicta bona parafrenalia aſſignarent̄ dicte floꝛutie nō ↄctis nuptijs ideo nō ex alio vr̄ voluiſſe ſtipulari niſi vt mrīmonio poſtea cōtracto dcā floꝛutia accederet ad eius domū cū bonis parafrenalibus. vba aūt ſtipulationū interpretāda ſunt put eſt veriſiīe fuiſſe de mente partiū.l.ſemp in ſtipulatiōibus.ff. de regulis iuris ꝛ.l.i obſcuris inſpici eodē titulo:ꝛ.c.inſpicitur in obſcuris eodē titulo lib.vj. ꝛ hȝ ſubiectā mā iuxta l.ſi vno cū ↄcoꝛdātijs.ff.locati.ꝛ put ſuadet qlitas pſonarū argumē.l.plenum.§.equitij.ff.de vſu ꝛ habitatione.ꝛ.l.pater ſeuerinaȝ in pn.ꝛ.§.ↄditionū verba de ↄdi. ꝛ demonſt.

m ¶ Ex quibus oibus ſaluo melioꝛi iudicio arbitroꝛ ꝙ dcā floꝛutia agere nequeat ante ↄctas nuptias p dictis bonis parafrenalibus. Ex quibus recte intuēti apparet ēt deciſio tertij queſiti. Nam ſi dicta floꝛutia vult acceptare hrditateȝ dci marinpetri hȝ neceſſe ſtare dcis vltimis codicillis ꝛ ſic pmittere dcās dñam Luciā ꝛ Angelutiā hr̄e integrā dictā poſſeſſionē ꝛ ad ipſam ptinent dicta centū ſm ea que dicta ſunt.ſ. circa pmū qſitum.ꝛ ſic ſi vellet recuſare hrditatē ꝛ ↄſequi illa centū poſſet illa petere tāq̄ legata a dictis Lucia ꝛ āgelutia tūc heredibus inſolidum ſi nollet inſiſtere in dcā ſtipſone ꝙ ē clariſſimū: nec puto eam eſſe intentionem dicte floꝛutie:ió nō inſiſto. Nō aūt video quō dcā centum poſſint ſpectare ad dictas Luciaȝ ꝛ Angelutiā vt non ſint eis relicta niſi illa ↄſequanī tanq̄ hrdes inſolidū vel tāq̄ hrdes p eaȝ poꝛtionib⁹. Si dcā floꝛutia nollet dcm̄ relictū centū acceptare:preſupponebat aūt foꝛte ↄſultans ꝙ ſtante validitate dicte ſtipulationis reſultaret inefficacia dictoꝛū codicillozum ſed non reſultat vt.ſ.probaui:ideo non inſiſto amplius circa hoc tertium queſitum.

n ¶ Nec etiam inſiſtendum circa vltimum queſitum q2 deciſio dependet ex iam dictis maxime circa pmū queſitū. Nam ſi dicta domina Floꝛutia vult ceteram recuſare ꝛ ſoluȝ niti ex dicta ſtipulatione parafrenaliū habet agere actione reſultante ex ipſa ſtipulatione. Ex ſtipulatione autē duplex actio oꝛitur ſcilicet aut certi condictio ſi ſtipulatio continet certum aut actio ex ſtipulatu ſi cōtinet incertum.inſti. de verbo.obliga.in princip. Si vero vult ſe immiſcere hereditati nō pōt effectualiter conſequi dictaȝ tertiā ptem dicte poſſeſſionis ſed hȝ conſequi dicta centum prout.ſ. ſerioſius deductum eſt ſuper pmo queſito. Cetera autem bona eidem relicta ꝛ deducta in ſtipulationem parefrenaliū poſſet petere actione ex teſtō ſi qua ſunt prelegata vltra dictam tertiā ptem dcē poſſeſſiōis ꝛ ēt actione ex dcā ſtipulatione eueniēte caſu nuptiarū vt.ſ.dictū eſt ꝙ qb⁹ vt arbitroꝛ non dubitatur:ſed ſolū de dicta tertia pte dicte poſſeſſionis:ió vlterius non me extendo. Laus deo.

¶ An teſtm̄ factū ad pias cās nō lectum corā teſtibus valeat. Itē qs numerus teſtiū neceſſarius ſit in teſtō ad pias cauſas:ꝛ an ſit relaxata omnis iuris ciuilis ſolemnitas.

¶ Conſilium. cccviij.

In noie dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Videtur prima facie dicendum ꝙ dictum teſtm̄ non teneat etiaȝ quatenus reſpicit piam cauſam:qm̄ teſtamētū ꝙ ē ſcriptum vt publicetur ꝛ legatur corā teſtibus anteq̄ legatur corā teſtibus non cenſetur perfectū :ideo teſtatore interim decidente non tenet.l.fideicōmiſſa.§.j.ff. de leg.iij. Et dicit ibi bar.ꝙ glo.in.l.ſi is qui.ff.de teſta. tenet ꝙ ille tex.ꝑcedit ēt inter liberos. Sȝ inter liberos ē ſublata ſolēnitas iuris ciuilis ꝛ reducta ad ſolēnitatē iuriſgentium put in teſtamentō ad pias cauſas vt in.l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſta.ꝛ in .l.ſi.C.famil.herci.ꝛ in.§.ſed ꝙ ſepe in auc.de heredi.ꝛ fal. Nec minus eſt fauorabilis cā liberozum in ſucceſſione q̄ ſit pia cauſa iuxta illud Auguſtini q vult filiū exheredare ꝛ deum inſtituere alium querat pro cōſilio ꝛ qui recipiat nō Auguſtinū vt in cañ.ſi.xvij.q.iiij. ꝛ no.glo.ij.in ſi.in.l.ſi quis ad declinandā.C.de epiſ.ꝛ cle. ꝛ in.l.papinianus.§.j.ff.de inoffi.teſt.ꝛ facit.l.cū notiſſimi cū ibi notatis maxime per Pau.de ca.C.de fideicommiſſis. Si igitur nō valet huiuſmodi teſtm̄ factū iter liberos pari ratione vel foꝛtioꝛi vr̄ ꝙ non valeat factum ad pias cauſas.

a ¶ Secūdo vr̄ ex alio dictū teſtm̄ nō valere:q2 nō eſt appoſitus dies in dicta ſcriptura:vnde vr̄ viciari per tex. in auc. ꝙ fine.C.de teſta.vbi eſt expreſſuȝ ꝙ teſtm̄ inter liberos ita demū valet ſi parens litteris doctus declaret tēpus ꝛ liberoꝝ nomina ꝛ numeruȝ vnciaruȝ ꝛc.ꝛ doc.dicunt ꝙ in caſu illius auc.priuata ſcriptura debeat cōtinere diē:lȝ alis regulariter ſecus vt ibi per eos:vnde cum hec ſcriptura de qua agitur nō cōtineat diē vr̄ ꝙ ex hoc defectu teſtm̄ reddatur nullū per caſum illius auc.iuncta equiparatione.ſ.facta de cauſa liberoꝝ ad cām piā ad hoc qd no.Bar.in ſuo conſi. ꝙ incip.pꝛoponit̄ ꝙ Jacobus philippi in oꝛdine .lxxviij. vbi in terminis decidit ꝙ ſi in inſtrō deficit dies ēt circa teſtamentū ad pias cauſas nō debetur aliquid etiā pie cauſe.

b ¶ Tertio ex alio vr̄ nō valere dictū teſtm̄:q2 teſtm̄ ad pias cās vr̄ ꝙ debeat fieri ſaltē corā duobus teſtibus per.c.relatum.el.j.extra de teſti.ibi ſm decretoꝝ ſtatuta tractetis quibus aut duobus teſtibus legitimis requiſitis: vnde ibi vr̄ expreſſum ꝙ ēt ſm canones teſtm̄ ēt ad pias cauſas nō valeat ſine interuentu duoꝝ vel triū teſtiū:pro quo facit ratio que ibi ſubditur ꝙ in oꝛe duoꝝ vel triū teſtiū ſtat omne verbum que ratio eſt de iure gentium per id qd habet̄ ibi:ꝛ in c.in omni.de teſti.iunctis no.per Bar in extrauag. ad reprimen.in verbo videbit̄ vbi ius naturale vel gentiū exemplificat per ius veteris teſtamēti ꝛ doc.in.d.c. relatū.ꝛ in.l. j.C.de ſac.ſan.ec.cōiter dicūt ꝙ in teſtis ad pias cās nō requirit̄ ſolemnitas iuris poſitiui:lȝ ſufficit ſolēnitas iuriſgētiū put ē in teſtō iter liberos.vt.d.§.ex iperfecto ꝛ in teſtō mili.l.j.ff.de teſt.mili.ergo requirat̄ numerus duozū teſtiū.

c ¶ Quinimmo ꝛ quarto vr̄ ꝙ nō ſolū requirat̄ interuentus duoꝝ vel triū teſtiū. Sȝ ēt requirat̄ ꝙ ipſi teſtes ſint rogati vt valeat teſtamentū ad pias cauſas vt videt̄ probare tex.in d.c.relatū.ibi teſtibus requiſitis a quo tex: nō eſt recedendum cū ſit ſanctio pontificis loquens ſm ſtatuta canonuȝ. Cū itaq̄ nō interueniret in caſu noſtro rogitus vel requiſitio teſtiū vr̄ ꝙ nō poſſit iudicari pro pia cā. Pro quo facit l.diuus.ff.de mili.teſt.vbi lȝ ſit diſpoſitū ꝙ miles poſſit teſtari quomodo velit ꝛ ſic nō requirat̄ in eius teſtō niſi ſolemnitas iuriſgentiū:vt.d.l.j. eo.ti. Nihilominus nō valet teſtamentū militis niſi teſtes ſint rogati vt vr̄ expreſſum in d.l.diuus.ita ergo ꝛ in ſimili nō in merito diſponat̄ in teſtō ad pias cās.ſ.ꝙ lȝ in illo ſola ſolemnitas iuriſgentiū requiratur nihilominus debeant eſſe teſtes requiſiti:ꝛ propterea vr̄ ꝙ atteſtationes illozum triū teſtiū de quibus in puncto non habeant releuare attento ꝙ non fuerunt requiſiti.

d ¶ Preterea ꝛ quinto dicti teſtes deponentes de verbis dicti teſtatoris dicunt ꝙ ipſe teſtatoꝛ dixit ꝙ reſtabat ꝙ publicaretur que verba videntur innuere ꝙ dicta vltima voluntas de qua loquutus fuerat non erat adhuc perfecta nec illā habuerat pro abſoluta:ex quo reſtabat aliquid ad agendum cum nō cenſeatur aliquid actum cum reſtat aliquid ad agendū.l.cum ſillenianum in ſi.C.de his quib.vt indig.cū concoꝛ.ibi allegatis in gl.ꝛ.l.ſi.ff.de in ius voc.vt eant que.l. ſolet ibi ſummari:ꝛ ſi videtur denotare obmiſſio diei cum dimiſſione ſpacij ad ponendaȝ diē que apparet in dicta ſcriptura:q2 probabiliter coniecturari ꝙ dictus ſer Joannes non appoſuerit diem:quia non intendebat tunc tempoꝛis condere teſtamentum ſed illud condere poſtea codeȝ menſe tempoꝛe quo adhibebat notarium quaſi tunc conderet teſtamentum:in dubijs enim attendimus illud qd eſt veriſimilis vt in.l.in obſcuris inſpici.ff.de reg.iur. ꝛ in.l. ſemper in ſtipulationibus.eo.titu.ꝛ in.c.inſpicitur in obſcuris. eo.ti. lib.vj.ꝛ facto datur voluntas intelligi.l.reprehendēda cum concoꝛ.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub condi.fac.

e ¶ Sexto nō vr̄ ꝙ dicta pia cā poſſit ex dcō teſtō niti ſalteȝ de pñti:q2 vr̄ inuitata ſub cōditione ſi dicta dña Jacomina eius vxoꝛ inſtituta trāſiuerit ad ſcḋa vota ꝛ ppea caderet de dicta hereditate:vñ cū dicta dña Jacomina adhuc permaneat in viduitate nec voluerit adhuc trāſire ad ſcḋa vota nō

videtur

vr̄ ꝙ adhuc ſit locus pie cāe:quinimmo ⁊ ſeptimo videť pia cā inuitata in caſu quo dicta domina Jacomina per tranſitū ad ſecundas nuptias caderet a dicta hereditate vt vr̄r d enotare verba dicti teſtamēti ibi dicta Jacomina cadat de dicta hereditate ⁊ dicta hereditas deueniat ⁊c.per que vba videtur ꝙ dicta dn̄a Jacomina fuerit in dicto caſu rogata de reſtituendo hereditatem dicte pie cāe cū non poſſit teſtatoꝛ facere ꝙ qui ſeť eſt heres deſinat eſſe heres niſi effectualiter mediāte obliq̄ ſubſtōne.l.ei q ſoluendo.ff.d here. inſtit. ⁊ iō cum dicta.d.Jacomina non poſſit eſſe heres ex dicto teſtō ꝙ ſine dubio quo ad eam non v₃:q2 non habet debitas ſolēnitates requiſitas in teſtō ꝯdito inter pſonas ſeu cās non ꝑuilegiatas prout nō eſt ꝑuilegiata dicta Jacomina vt.d.l.hac ꝯſultiſ.cum ſimili. prout ⁊ in ſiſi vr̄ in.d.§. ex imperfecto ꝙ teſtm̄ imperfectum in quo ſunt liberi inuitati : licet valeat quo ad liberos non tn̄ valet quo ad alios: vnde ita in propoſito licet teſtamentum ad pias cās valeat conditum ſine ſolēnitatibus iuris poſitiui nō tamen valet quo ad alias perſonas in teſtō honoratas : vnde cum inſtō dn̄e Jacomine non valeat ꝯſr non pōt ipſa habere hereditatem dicti ſer Joannis ex dicto teſtō :⁊ ſi illā non pōt hr̄e ſubſequenter non pōt ab ea cadere iuxta.l.x.ff.de ver.obl.⁊ l.non poteſt videri deſinere de re.iur.cū ſi.⁊ ſucceſſiue vr̄ ꝙ non poſſit illa₃ reſtituere ⁊ non valeat per ꝯñs etiā quo ad dicta₃ piā cām p.ō. dicta :⁊ ſi diceť dicta dn̄a Jacomina nō fuit inſtituta niſi vſufructu vt denotāt illa vba inſtituit heredem vſufructuariam ⁊c. reſpondetur ꝙ non refert:q2 in omnem euentum pia cauſa non eſt honorata niſi ſub ꝯditione. Et licet dicta domina Jacomina nō ſit inſtituta niſi in re certa:tamē q2 non eſt alius coheres vniuerſalis vr̄ ꝙ illa iſtitutio trahať ad vniuerſu₃.l.j.§. ſi ex fundo ⁊.l. quotiēs.§.ſi duo.⁊.l.ſi titius.ff.de hr̄d.inſti.⁊.l.quotiēs.C.e.ti.

f ¶ His tamen nō obſtantibus contraria₃ partē arbitroꝛ de iure veriorem. Non .n. requiriť in teſtamentis ad pias cās aliqua ſolemnitas iuř ciuilis vt eſt expꝛſſum in dcō.c. relatū ibi non ſm̄ leges ⁊c.prout ⁊ no.doc.ibi ⁊ in.d.l.j.de ſacro ſanc.eccle.⁊.c.cum eſſes.de teſta. Nec de iure gentium requiratur numerus teſtiū ad ſolenizandū actū l₃ reqrať ad ꝓbandum auctoꝛitas ⁊.n.veteris teſti non reqrit numerū teſtium niſi ad ꝓbandu₃ vt p₃ de vteronio.c.xix.⁊ Joannis viij.c.d ſinē in qbus dr̄:q₃ duoꝝ hoīum teſtimōiu₃ veꝝ eſt. Et probatur in.l.ſi.fa.herciſ.⁊ i auc. ſi modo ibi poſita vbi non requiritur interuentus teſtiū ꝙ ⁊ videmus in ꝯtrib⁹ ⁊ in ceteris actibus in qbus ſi nō interueniūt teſtes tamen aliter ꝓbanť ita valēt put ⁊ ſi teſtes interuenerint. Nec tūc requiruť teſtes vt patet in tit. de confeſſis quaſi per totū ff.C.⁊ extra ad hoc etiam.l.admonendi.⁊.l. manifeſte.ff.de iureiur.cum multis iuribus illius tituli .⁊.C. eo.titu.⁊ hoc clariſſimum in iure:ideo non inſtandum.

g ¶ Et ꝓpterea ē ꝯcludendū ꝙ qualitercū₃ appeat vltima volūtas ad pias cauſas ita ꝙ ſit legitime ꝓbata nō eſt curandum an interuenerint teſtes necne. Ponamus.n.ꝙ pofateret prem cōdidiſſe teſtm̄ inter liberos tn̄ nō adhibuiſſe teſtes.⁊ propterea diceret illō nullū ꝑfecto nō admitteret eius allegatio put ⁊ ſumitur ex no.p doc. in.d.§. ex imperfecto.⁊ in.d.auc.ꝙ ſine ⁊ in.d.l.ſi.cū dicta ſua auc. ſi modo ⁊ idē in dubie rn̄dendū eſt ſiqs fateret dcm̄ ſer Joannem vere condidiſſe teſtm̄ ⁊ illud hūiſſe pro abſoluto ⁊ perfecto tn̄ diceret nō valere pp nō interuentū teſtium non admitteret eius allegatio:q2 teſtm̄ p confeſſionem probareť ita ꝙ ſuperuacua foret vlterioꝛ ꝓbatio p teſtes per ꝑdicta qnimmo idē putarē dōm ēt in teſtō militis ſi pſupponereť p partes ꝙ miles voluerit ita teſtari ⁊ ita matura deliberatiōe teſtatus fuerit:tn̄ allegareť teſtm̄ nullū eo ſolo ꝑtextu q2 nō interuenerit debitus numerus teſtiū ſeu non interuenerit rogitus teſtiū q vr̄ requiri per.d.l.diuus ſuccūbere ita allegans per rationem preallegatam. Nec obſtat.d.l. diuus.q2 d.l.non requirit rogitū teſtiū ad ſolēnitatē teſti ſed ad finē vt appareat militē voluiſſe teſtari ⁊ nō protuliſſe verba teſtamento acommodata forte ꝑfunctorie ſeu iocoſe vel grā blandiendi vt apparet ex multis verbis illius .l. ⁊ maxime q2 in ꝑncipio ꝑmittit ꝙ priuilegium datū militi ꝙ teſtā ab eo quoquomō facta rata ſint ſic debet intelligi vt ꝑus conſtare debeat factū eſſe teſtm̄ ⁊ ex hoc pſuppoſito infert ad ſequentia ⁊ ſic rogitus teſtiū ⁊ ipſoꝝ interuētus de qb⁹ ſubditur non exigitur niſi vt conſter factū eſſe teſtm̄. Unde ſatis eſt ꝙ conſtet eſſe factum teſtm̄ ꝙ ⁊ ſuadēt fere oīa verba ſequentia illius.l. ⁊ inſuper illa .l. loquitur quando teſtamentum ſit ſine ſcriptura quaſi ponderauerit Traianus ꝙ per ipſam ſcriptura₃ poteſt apparere melius voluntas teſtandi q̄ per verba ſimpliciter oꝛe ꝓlata:ideo tunc nō requirit interuentum vel rogitum teſtium.

b ¶ Et per ꝯñs p₃ ꝙ interuentus teſtiū nō eſt de ſolēnitate teſti militis nec de ſolemnitate iuriſgentiū:⁊ ita alſs legens do dixi in.d.§.ex imperfecto. ⁊ ita eſt de mēte bal.ibi itaqs redundo ad ꝓpoſitū dicendū eſt valere vltimā voluntatē ⁊ teſtm̄ ad pias cās ſine omni ſolennitate dūmodo ſit vere facta vel factū ⁊ ſi nō appareret deficeret probatio nō iura adeo ꝙ ſi cui appareret peccaret ſi aliquid de relicto ad pias cās retineret dato ꝙ ad eū deuolueret nō cōdito teſtō. Ex quo vt dixi teſtes nō requiruť niſi ad ꝓbandū. Et ſciens nō indiget ꝓbatione iuxta.l.j.in ſi.ff.de acti.emp.⁊ regula₃ eū qui certus in.vj. Itaqꝫ cū appareat ſcriptura manu dicti ſer Joannis ꝙ put dicit Pau.de ca.in.d.auc.ꝙ apparet ſi notoꝛie cognoſciť ſcriptura ipſius teſtātoris vel per cōparationē lrār̄ ſm̄ eū:⁊ hoc.ſ.eſſe manu ſua vt in themate preſupponiť ⁊ dicta ſcriptura ſpecifice ⁊ apertiſſime continet totū ⁊ integru₃ teſtamentū ⁊ vltimā voluntatē. Et inſuper appareant atteſtationes triū teſtiū qui deponunt ꝙ ipſe ſer Joannes diſpoſuit de ſuis bonis ⁊ declarauit ſuā vltima₃ voluntatē:⁊ ſic loquutus fuit per verba ꝑteriti tempoꝛis: que denotant rē perfectā ⁊ cōſumatā.l.j.§.hec autem verba ff.ꝙ quiſqꝫ iuris.⁊.l.centeſimis.§.ſi ita.ff.de ver.ob. Cōſtare ſatis euidenter vr̄ de voluntate dicti ſer Joannis ꝙ voluit diſponere ⁊ habuerit vltimā voluntatē pro perfecta:q2 ita impoꝛtant eius verba ꝓlata corā dictis tribus teſtibus ⁊ deſcripta ſua manu ſua ſcriptura de qua in themate:ergo vr̄ ꝙ ſit ſtandum dicte vltime voluntati ⁊ illa ſit ſeruanda:⁊ ſi dicatur teſtes nō referunt ad iſtā vltimā voluntatē magis q̄ ad aliā reſpondeť ꝙ pluralitas factoꝛum nō preſumiť arg.l.in bello.§.capte.ff.de capti.⁊ qd̄ hr̄ in.c.cu₃ Joannes heremita.extra de fide inſtru. maxime vbi ad pluralitatem factoꝝ requireret mutatio volūtatis que nō preſumiť.l.eū qui mutatam.ff.de proba.ꝓut exigeretur in caſu noſtro: q2 nō poſſet cōtingere pluralitas teſtamentoꝝ ſine mutatione volūtatis vt de ſe conſtat:ꝙ ⁊ demōſtratur per atteſta/ tiones alioꝝ teſtium qui deponunt ꝙ ipſe teſtatoꝛ diſpo/ ſuit ea que cōtineť in dicta ſcriptura de qua in themate.

i ¶ Et l₃ ſint cōteſtes:q2 dictus ſer Joānes diuerſis tempoꝛibus plures ſimilia verba repetijt corā diuerſis perſonis. ⁊ propterea dicti teſtes nō videanť probare per.c.cum dilecti.de elec.⁊.c.tam litteris.de teſti.⁊.l. iuriſiurandi.C.eo.ti. cum ſimili. Nihilominus negari non poteſt qui ſaltem faciant ſemiplenā ꝓbationē ꝙ iſta fuerit plena ⁊ vera voluntas teſtandi ⁊ diſponendi de ſuis bonis prout in dicta ſcriptura manu ipſius teſtatoꝛis apparet:vnde dicte ſingulares atteſtationes coadiuuant alias probationes vt ſi nō pꝛoſint ſingula multa iuuent.l.excuſantur in pꝛin.cum ſi.ibi addu ctis in glo.ff.de excu.tu.⁊ hoc ꝙ ſi apparet teſtamentū ſcriptū manu teſtatoꝛis ad pias cās valeat firmat Jmo.in.d.l. ſi is qui.ff.de teſta.dicens ꝙ valet tūc teſtm̄ inter liberos ⁊ pari rōne ad pias cās per ea que no.in.c.cū tibi.⁊ in.c.cu₃ eſſes.⁊ in.c.relatū.de teſta.ꝙ q̄tum ad teſtū inter liberos probať i.d.auc.ſi mō que ſolū requirit ſubſcriptionē manu teſtatoꝛis:ſed nō minus operať tota ſcriptura manu teſtatoꝛis:q̄ ſola ſubſcriptio.arg.d.auc.ꝙ ſine.⁊ in auc.de tab. §.nos autē cum ſeq.⁊ probatur etiam in.d.l.ſili.fa.que vult voluntatē inter liberos probari quibuſcunqꝫ indicijs.⁊ hoc firmat Bal.in.d.auc.ꝙ ſine:vnde in ſimili idem etiam dicendum eſt in teſtamento ad pias cauſas.

k ¶ Et hoc facto preſuppoſito ꝙ teſtm̄ valeat vr̄ dicendū ꝙ dicta pia cā cenſeať vniuerſaliter inſtituta ⁊ pure reſpectu ꝓprietatis nude.nā illa ꝯditio ſi dicta dn̄a Jacomina voluerit tranſire ad aliū maritū vr̄ referenda ad ꝓxima.ſ.dum immediate ſubdit ꝙ dicta dn̄a Jacomina tunc cadat a dicta hereditate. Et l₃ in ꝯtrariu₃ faciat:q2 clauſula pꝛius appoſita referri ſolet ad oīa ſequētia.l.ſiqs ex argentarijs.§.ſi initiū tabularū.ff.de eden.⁊.l.iij.§.ſi ſilius.ff.de liberis ⁊ poſth. ⁊.c.ij.requiris.de appel.cū ſi. Tamen illud vr̄ poſſe limitari niſi alia depꝛehendať mens teſtatoꝛis cum mens preualeat verbis.l.in cōditionibus pꝛimū locū.de ꝯdi.⁊ demon.⁊.xxij. q.v.humane.⁊.c.intelligentia.de ver.ſigni.cum ſi.⁊ mente teſtatoꝛis debꝫ iudex ſequi prout venatoꝛ lepore₃ dicit Bal. in.l.cū quidā.C.de neceſ.ſeruis heredi.inſti.cū aūt in noſtris terminis teſtatoꝛ voluerit ꝙ dcā dn̄a Jacomina haberet ſolū vſumfructū cū eā in vſufructu dumtaxat iſtituiſſet

Eſt veriſimile q̄ voluerit proprietatē eſſe apud aliam ⁊ nō eſſe dicte mulieris ⁊ cum nō ſit alius ad quē poſſit vigore dicte ſcripture ex mente vel ex verbis teſtatoris ſpectare ꝓprietas ꝯiecturandū ē eā fuiſſe mentē teſtatoris.ſ.q̄ dicta hḗditas vſufructu excepto deueniret ad dcām piā cauſam ⁊ verbum deueniat ē directū iurisgentiū ꝑut no. Inno. in.c. raynutius in verbo deuenirēt vel ē verbū cōmune vt not. Bar. in.l. cēturio. C. de impu. ⁊ in.l. ꝓcibus. C. eo.ti. ⁊ bald. in dictis iuribus ⁊ in.l. iam hoc iuř. ff. eod. ti. ⁊ in.c. ſi pater. de teſta. lib. vj. ⁊ doc. in dictis iuribus ⁊ Bart. in.cōſilio qḋ incipit lomo aceſoli in ordiñ. clxxij. ſm ordinē qui habeť peruſie Et parum intereſt ſit directū iurisgentium vel cōe iuxta no. per Barto. in.d.l. centurio ⁊ doc. ibi ⁊ in.d.l. ꝓcibus. q: vtroq̄ caſu interpretatur ſubſtitutio directa ſi pt. ꝑ.d.c. ſi pater ⁊.l. iaȝ hoc iuř facit in rubrica. C. de inſtitu. ⁊ ſubſti. ⁊ generaliter in prin. e. ti. C. de impub. ⁊. ff. e. ti. i ru brica:ió cēſeať inſtitutū dcm̄ altare in vniuerſa hereditate.

l ¶ Et hec interpretatio iuuatur nedum veriſimili mente teſtatoris deducta vt.ſ.; ſed etiaȝ ex atteſtationibus dictorum teſtium ſingularium iunctis verbis dicte ſcripture. Naȝ nō pōt depręhēdi ex aliquibus verbis dicti teſti: q̄ dicta bōa deueniāt poſt mortē dñe Jacomine in piam cām niſi ex dictis verbis ⁊ hereditas deueniat ⁊c. Et ſi dcā vba cēſerenť ſuppoſita dcē ꝯditionis ſi voluerit ad maritū tranſire: nullo pacto pōt colligi q̄ diſpoſuerit q̄ in piā cām bona deuenirēt poſt mortē dñe Jacomine. Nā ſi ipſa nō nuberet in vita ⁊ tūc cū poſt mortē nō poſſit nubere nō poſſent dicta bona in piā cām tranſire cū defecta eſſet ꝯditio. Si vo dcā dña Jacomina nupſiſſet in vita: ⁊ tunc deuenirēt dcā bona in piaȝ cām in vita dñe Jacomine purificata.ſ. ꝯditione in vita ⁊ ſic diſpō nō fuiſſet collata poſt mortē: ió ē veriſile q̄ teſtōr: itellexerit diſpoſuiſſe q̄ bona deuenirēt poſt mortē in piā cām ex eo inſtituerat vxorē in vſufructu qui vſufructus finiť morte.l. titio cū morietur de vſufruc. ⁊ inſtitu. eo. ti. ſ. finitur. ita q̄ dicta dña Jacomina hēret vſumfructum oīum bonorum in vita ſua ꝑ ꝯñs hēret ipſa bona retinere ⁊ cōmoditatē inde ſuſcipere ſetto cōi ſermone diceref talia bona pertinent ſeu ventura ſunt ad me poſt mortem talis vſufructuarij quaſi nō cenſeanť ad eū deueniſſe ex quo non poſſidet naturaľr.l. naturaľr. in prin. ḋ acqren. poſ. ⁊.l. iij. ſ. vnde vi interdictuȝ. ff. ḋ vi ⁊ vi ar. nec fructus pcipit.

m ¶ Si tñ nō placeret hec interpretatio q̄ primo aſpectu nō vr̄ ꝯſona vbis ē aduertendū q̄ ꝯditio nō ꝯcepta trāſiuerit ad ſcḋz virū. ió purificata cenſebiť ꝯditio eoipſo q̄ declarauerit voluntatem ſuā velle ad ſcḋz virū tranſire ꝑ ea q̄ hñr in.l. ſi quis ſtichum aut pamphilū in prin. de ver. ob. ⁊ in.l. centeſimis. ſ. ſi ita ſtipulatus. e. ti. Ita q̄ de facili poterit impetrari a dcā dña Jacomina que vt audio iuuenis eſt ⁊ potius accōmodata ſcḋis nuptijs q̄ viduitati impetrare ab ea q̄ exprimat volūtatē ſuā velle ad ſcḋz virū tranſire aliquo ſibi ꝯceſſo de dicta hḗditate ex quo ꝑut audio ipſa eſt de ſe pauper ⁊ nihil eſt habitura de dictis bonis cūz teſtamētuȝ quo ad eā nihil valeat. Sinauteȝ dcā dña Jacomina nollet dcām ꝯditionem purificare tunc dcē pie cāe datur q̄ cēſeať ꝯditionaliter inſtituta ꝯceſſum eſt a iure remedium: q: pōt petere bonoꝝ ſm tab.l. ij. ſ. ſi ſub conditione cum. ſſ. ſeq. ff. de bo. poſ. ſm tab. ⁊.l. ſi qs inſtituať hḗs. ff. de here. inſti. que bonorū poſſio ſm tab.l: licȝ pēdente ꝯditione nō dicať ſua tribuere vt not. in.d. ſ. ſi ſub conditione. nihilominus dat facultatem retinende bona ⁊ illa adminiſtrandi ⁊ fructus percipiendi ⁊ diſtrahendi bona que ſunt diſtrahenda prout habeť in dictis iuribus: ita q̄ ea mediante poterit bona hḗditaria aduocāre ab illicitis detentoribus ſiqui extāt.

n ¶ Et ſi quis vellet inſtare q̄ dictū teſtm̄ nō valeret vt teſtamentum q: forte non ſeruata ſolemnitas dicta auc. q̄ ſine equipando fauorem pie cāe fauori liberorū poſſet inſtari q̄ valeret dicta vltima volūtas vt codicillus ꝑpter clām codicillarem in fine dicte ſcripture appoſitam de cuius clauſule virtute late per Barto. in.l. j. ff. de iuř codicil. ⁊ in auc. ex cā. C. de libe. prete. ⁊ per Bald. in.l. ſi. C. de iure codicil. ⁊ per doc. in dictis iuribus ⁊ ſparſim in multis alijs locis. Operatur.n. dicta clā q̄ relicta in teſtō cenſeantur repetita venientibus ab inteſtō: lȝ regulariter ſecus per ea q̄ habētur in.l. eam q̄. C. de fideicom. ⁊ in.l. ille quo. ſ. ſi de teſtō ff. ad treb. Licet fauor pie cāe abſq̄ clauſula codicillari hoc idem operetur prout multi tenent in.d.l. eam quā: ſed nō eſt nūc inſiſtendum: ex quo ſubeſt clauſula codicillaris. Item operatur q̄ inſtitutio que valuiſſet iure directo ſi teſtamētum valeret ꝑpter dictā clām obliquaſ tanq̄ facta in codicillis iuxta.l. ſceuola. ff. ad treb. ⁊.l. illō. ſ. tractare. ff. de iure codi. magis enim de facili ſubſtentanť codicilli q̄ teſtm̄ cū nō ſint vltima voluntas ita ſolemnis vt probať in.d.l. ſi. C. de codi. iuncta.d.l. hac conſultiſſima in prınci. nec eſt tante efficacie vt probatur in.d.l. non codicillum. C. de teſta. ⁊ in d.l. ij. C. de codi. ⁊ in.l. q̄ per manus. ff. eo. ti. Nec etiam requiriť tanta ſolemnitas in legatis ſeu fideicommiſſis quāta requiritur in inſtitutione heredis vt pȝ in.l. nutu. ff. de leg. iij. iuncta.l. heredes palam in prin. de teſtamē. ⁊.l. iubemus. C. eo. ti. ⁊ probatur etiaȝ in.d.l. nō codicillū cum ſi. ā. adductis ita q̄ nō ſequitur eſt adhibita ſolemnitas in teſtamento inter liberos per auc. q̄ ſine ergo illa eadem requiritur in codicillis ⁊ in fideicōmiſſo vniuerſali q̄ requiriť in inſtōne.

o ¶ Et ſi hoc teneref eſt aduertēdū q̄ lȝ regulariter in fideicommiſſariū vniuerſalē nō tranſeant iura hereditaria niſi facta reſtitutiōe vt.l. j. in prin. ⁊.l. reſtituta. ⁊.l. facta reſtōne ff. ad treb. ⁊ inſti. e. ti. ſ. reſtituta cū ſi. Tñ fallit in fideicommiſſo relicto pie cāe per tex. in.l. ſi. C. de ſac. ſan. ecc. vbi tex. gñaliter vult q̄ pro fideicōmiſſo relicto pie cauſe dať actio in rem que actio in rem preſupponit dñiū ex pte agentis.l. in rem actio in prin. ff. de rei ven. ⁊.l. j. C. de alie. iu. mu. cā facta ⁊ loquiť gñaliter ergo generaliter intelligať ēt in relicto vniuerſali ar.l. j. ſ. ⁊ generaliter. de leg. preſtan. cū multis ſi. ⁊ ita ꝑ illū tex. ꝯcludit bar. i ſua diſpu. que inci. filiū adultū ponderando ēt verbū hereditas poſitū in.d.l. ſi. ⁊ dixi ēt de hoc eſſe caſus in auc. de eccleſiaſticis titulis. ſ. ſiquis aūr ēt pro redemptione: vbi ſm eū dr̄ epō qui ē executor relictoꝝ ad pias cās vendicat bona relicta pie cāe abſq̄ alia reſtōne: et ergo dñiuȝ eſt tranſlatū cū nō vendicet niſi dño p.d.l. in rē actio. ⁊.d.l. j. ſm eū in.ḋ. diſpu. ⁊ in.d.l. ſi. C. de ſa. ſan. ec. cū quo trāſit Bal. in ſuo conſi. incip. viſo teſtō Bonauenture fretus ſola auctoritate Bar. in.d.l. ſi. Et lȝ idē Bal. in.d.l. ſi. ⁊ in.d.l. eā quā teneat ꝯriū per.l. oībus. ff. ad treb. vbi ciuitati ſit reſtitutio ex trebelleano hereditati vniuerſali fideicommiſſarie: ergo nō tranſit ipſo iure ⁊ ſi nō tranſit in ciuitatē ergo nec in eccleſiam cū ecclia ⁊ ciuitas equiparenť in his terminis per.d.l. ſi. ſcḋo mouetur. per.l. ſancimus. C. ad treb. vbi a regula dictāte q̄ ex fideicommiſſo vniuerſali nō tranſeat hereditas ſine reſtōne excipiunť caſus in quibus dicta regula fallit iter quos nō eſt caſus iſte: ergo iſte caſus remanet ſub regula. nihilominus Pau. de caſt. approbat in in.d.l. ſi. opi. Bar. rñdens ad.d.l. oībus q̄ illo iure nō erat proditum illud priuilegium pie cauſe inductum per.d.l. ſi.

p ¶ Nec ob.d. ſcḋa rōne: q: lȝ i.d.l. ſancimus excipiunť aliqui caſus nō ſequiť q̄ per aliā.l. nō excipiunť alij caſus cū in d.l. ſi. nō intendat iuriſlator enumerare oēs caſus exceptuatos a dicta regula: ſȝ ſolū decidet tres caſus i quibus apud antiquos fuerat dubitatio adeo q̄ Ulpian⁹ putauit eē ſuper eis ꝯſtituendū: ⁊ dicti tres caſus ꝯcernunt ꝑſonas nō priuilegiatas ita q̄ ar. Bal. nō ꝯcludit ⁊ iō tenēda vr̄ opi. bar. ⁊ Rap. ful. in.d.l. ſi. dicit ſe ſecutū eſſe opinionē bar. in ꝗōne. facti. Et lȝ Pon. i.ḋ. auc. ſimiliter in.ḋ. xx. ſpecialitate dicat d.l. ſi. ꝓbare cōtra Bar. ⁊ ſe mirari q̄ Bar. diſputando errauerim in intellectu.d.l. Nam ſm eū.d.l. ſi. ſe refert ad.l. j. C. cōmunia lega. Auc.l. j. cōcedit actionē in rem in legatis ⁊ fideicommiſſis particularibus ⁊ nō in relictis vniuerſalibus ⁊ ibi no. per gl. ⁊ doc. ergo ſimiliter.d.l. ſi. intelligať in relictis ſingularibus cū idē cenſeať cōtineri in termino referente q̄ cōtinetur in termino ad quē ſit relatio in auc. de ſilijs ante inſtrumenta dotalia natis circa mediū.l. ſi ita ſeri pſerō. de ꝯditio. ⁊ demonſtra. ⁊ in.l. aſſe toto. de heredibus inſtituen. cum ſi. Et ſic prout per.d.l. j. nō diſponitur q̄ in relictis vniuerſalibus tranſeat dominium ante reſtitutionē hereditatis: ita etiam non diſponitur per.d.l. ſi. Ponderatis maxime illis verbis.d.l. ſi. ibi ſm tenorem noſtre conſtitutionis attento maxime q̄ etiam.d.l. j. loquitur in relictis pijs vt pȝ in verſic. ⁊ precipue cum talia: nihilominus ipſe idem Pon. concludit q̄ opi. Bar. procedat quando teſtator nō iniunxit alicui onus ſoluendi fideicommiſſum vniuerſale ad pias cauſas per tex.ḋ. ſ. ſiquis autem etiam pro redemptione ponderando verba illius tex. ibi ⁊ non nominatim teſtator dixerit per quē oporteat fieri ⁊c. ⁊ ibi epiſcopum ⁊ eius iconomos accipere. Secus autē dicit ſi teſtator iniunxit alicui ſoluere fideicōmiſſuȝ ad pias cās: nā tūc nō trāſit ius vēdicādi niſi demū poſt negligētiā habētis ſoluere ꝑcedente bina monitiōe: ꝑut dicit eſſe expſſum ⁊ caſum rotundū i ſeq. ſ. ſi aūt. Uñ cū in caſu nr̄o teſtōr nō iniunxerit nominatim

ſit nominatim alicui onus ſoluendi fideicõmiſſuꝫ dicte pie
cauſe. Sed vſus fuit verbo cõi ſeu directo iuriſgentiũ dee
tiũ deueniat hẽditas ſm dictã theoricã Põta.tranſiret hoc
caſu dñium rerũ hereditarũ abſq alia reſtone hẽditario lꝫ
in vo dictus.§§.ſi aũt inductus vt.ſ.ꝑ Põta. parũ vrgeat
ↄ Bart.qꝛ nõ dicit ibi ꝙ pia cã non poſſit res ſibi relictas
vendicare.Sꝫ dr ꝙ executio nõ ſpectat ad epm.Sꝫ ad eũ ↄ
cui teſtator iniunxit alr ſequeret ꝙ et vbi eẽnt relicta ſin-
gularia reꝝ mobiliũ vl imobiliũ ad pias cauſas nõ trãſiret
ipſo iure dñiũ cum ille textus et in dictis relictis loquat vt
patet ex pncipio.d.§.ſiqs aũt et ꝓ redemptiõe ibi aut lega
tum reliquerit in rebus mobilibus ⁊c.cum idem caſus con
tinuetur in ſequentibus.§§.⁊ tamen hoc eſt falſiſſimum ꝑ
d.l.j.communia de lega.⁊.d.l.ſi.de ſacroſan.eccle.

q ¶ Nec etiam obſtat Barto.d.l.ſi.inducta vt.ſ.per Pont.
qꝛ illa verba ſm tenorẽ noſtre conſtitutionis nõ reſpiciunt
rei vẽdicationẽ. Sed actionem hypothecariam de qua ime
diate premiſerat:ꝓut apparet ex verbis ſequẽtibus ibi que
legatarijs ⁊ fideicõmiſſarijs hypotecarias donauit prete-
rea tenor.d.l.j.nõ diſtinguit inter legata ſingularia ⁊ vni-
uerſalia imo gñalr tã ꝓ vniuerſalibus ꝙ̃ pro ſingularib᷒
conceditur hypotecaria ⁊ illa de nouo donatur ꝑ.d.l.j.Nã
actio in rem cõcedebat etiam per iura precedẽtia. Et ſic te
nor dicte cõſtitutiõis nõ obſtat inductioni Bar.nec eſt de
eo mirãdũ ꝓut dicebat Ponta.Dicta igitur ſentẽtia Bar.
maxime in terminis noſtris tanꝙ̃ cõis eſt ſequẽda ⁊ etiam
tanꝙ̃ benignior.ar.l.benignius.ff.de.ll.⁊ tanꝙ̃ fauens lo-
co religioſo iuxta.l. ſunt perſone in ſi. de relig. ⁊ ſump.fu.
itaqꝫ ſiue ſit inuitata pia cã iure directo ſiue iure obliquo
fouet iuſticiã ſaltẽ purificata cõditione.Tamẽ magis expe-
dit ꝙ valeat de iure directo:maxime qꝛ etiã pendente con-
ditione poſſet petere bonoꝝ poſſeſſionẽ ſm tabulas quam
ſufficit agnoſcere coram iudice per.l.ſi.C.qui admi.que ge-
neraliter loquit ⁊ generaliter per doc. intelligitur. Et hoc
magis placet ⁊ cõſulerem ſi eſſet patronus cauſe ꝙ imple
retur cõditio ſi facultas daretur ⁊ tunc in libello ſufficeret
narrato facto cõcludere hereditatẽ pertinere ad dictã piã
cãm ex cauſis narratis cũ clauſula cõſueta ita ꝙ remedium
cõpetens cenſeret intẽtatum lꝫ nõ puté multũ neceſſariũ.
Sinaũt nõ poſſet obtineri implemẽtum cõditionis mod᷒
eſt ꝙ agnoſcatur bonoꝝ poſſeſſio vt dictum eſt.

r ¶ Nec ob.adducta i ↄtrariũ:nõ.n.ob.primũ ↄtriũ ſcm de.d.l.
fideicõmiſſaria.§.j.qꝛ Bar.ibi vult ꝙ nõ habeat locum in
teſtõ inter liberos.⁊ idẽ vult in.d.l.ſi is voléſ ꝙ tũc nõ cẽ
ſeat iperfectũ rõne volũtatis:ſꝫ poti᷒ rõne ſolẽnitatis ⁊ ſꝫ
h̃ noiſſet ↄtriũ gl.i.d.l.ſi is q.q̃ ſentit ꝙ illa.l.hẽat locũ et in
teſtõ iter liberos:⁊ lꝫ bal.in.d.auc. ꝙ ſine dicat dcm̃ Bar.
ꝓcedere in teſtõ manu teſtõris ſcripto ꝑ illã auc. ⁊ ſecus ſi
manu notarij vel alterius ⁊ ſic velit ꝙ tũc demũ ſi ſeruata
ſit forma illius auc.procedat dcm̃ Barto. que non videtur
eſſe ſeruata in caſu nr̃o pp defectuꝫ diei nihilominus Bar.
non ſe fundat in.d.auc.⁊ maxima eſt auctoritas Barto.in
cãis dirimendis nec cautum eſt recedere a Barto.maxime
cum Imo.cum eo concordet in caſu noſtro in.d.l.ſi is qui.

s ¶ Nec ob.d.auc.ꝙ ſine qꝛ rñdetur pluribus modis : nam
glo.ibi ⁊ in corpore ⁊ vbiqꝫ vult ꝙ illa aũt ꝓcedat dũtaxat
in teſtõ inſcriptis:nõ aũt loqmur de teſtõ nũcupatiuo ⁊ ſic
nõ trahitur ad caſum nr̃m ſm illas gl.cũ qbus doc.cõiter
tranſeunt nec cautum eſt recedere ab auctoritate gloſato-
ris iuxta not.maxime per Iac. but.in.l.j.C. qui pro ſua iu-
riſdi.Itẽ dicta auc.ꝓcederet in dubio qñ aũt alr conſtaret
de voluntate ꝙ voluerit diſponere tpe illo ⁊ voluerit habe
re illã diſpoſitionẽ pro cõpleta forte nõ ꝓcederet.d.auc.⁊ lꝫ
dubiũ eſſet in teſtõ inſcriptis:tñ hoc tenendũ eſſet ſaltẽ in
teſtõ nuncupatiuo per ꝑdicta:vnde cũ per atteſtationes te
ſtiũ appareat ꝙ teſtm̃ fuerit habitũ pro perfecto ⁊ abſoluto
ꝓut ſuperius deductuꝫ dõm eſt ꝙ teſtm̃ valeat nõ obſtante
dicta auc.Tertio.d.auc.qõ ſine ſpãliter diſponit i teſtõ iter
liberos.Nõ aũt diſponit in teſtõ ad pias cauſas. Nec in eo
ꝓcederet pꝫ qꝛ generalitas illius auc.militaret et ſi duo vel
tres teſtes ꝓbarent illã fuiſſe voluntatẽ patris:⁊ tñ ↄtrariũ
eſſet dõm in teſtõ ad pias cauſas per.d.c.relatũ.vbi expreſſe
dr ꝙ nõ dꝫ decidi ſꝫ.ll.lꝫ dictã generalitatẽ moderet Pau.
de caſt.in.d.auc.qõ ſine dicens ꝙ ſi apparet ꝑ duos teſtes
ꝙ illud fuerit teſtamentũ patris valebit nõ obſtante ꝙ nõ
ſit adhibita illa ſolemnitas qꝛ ſm cũ illa aũt.eſt inducta ad
ampliandũ nõ ad minuendũ fauorẽ liberoꝛuꝫ:ſed ſi hoc eſt
poſſumus dicere in caſu cõſtare per illos tres teſtes dictuꝫ

ſer Iohãnem habuiſſe hanc vltimã volũtatem pro ſuo per-
fecto teſtõ merito ⁊c.Itẽ ⁊ quarto dicta aũt.qõ ſine eſt ex-
orbitantiſſima maxime cũ diſponat cũ eo caſu valeat etiam
relicta facta extraneo ↄtra diſpoſita in.d.§. ex imperfecto
⁊ in hoc ↄſtat ꝙ non ampliat fauorẽ liberoꝝ:ideo cũ ſit ex-
orbitantiſſima ⁊ potius fundata in voluntate ⁊ auctoritate
legiſlatoris ꝙ̃ in vlla rõne non eſt trahẽda in ↄſeꝗntias arg.l.
ius ſingulare.⁊.l.qõ vero ↄ.ff.de.ll.⁊ in regula q̃ a iure cõi
exorbitant in.vj.cũ ſi.accedat not.Bald.in.c.j.in ſi.de alie.
feu.x.col.dicentis ꝙ qꝛ ſtatuta terrarum ſunt communiter
fundata in ſic volo ſic iubeo : ideo verbis eſt tenaciter in-
herendum nil addendo vel minuendo.

t ¶ Nec ob.quod no.Bart.in.d. ſuo ↄſi.lviij.incip. ꝓponit
ꝙ Iacobus philippi:qꝛ nõ vult Bart. ꝙ teſtm̃ non valeat
ſed vult ꝙ inſtrm̃ publicũ nõ valet:ideo non probat relictũ
ad pias cauſas. Scriptura aũt priuata nõ reqrit diem vt.l.
cũ tabernã.§.ideꝫ queſitũ.ff.de pigno.⁊ not. doc.in.d.auc.
qõ ſine.⁊ lꝫ fallat in caſu dicte auc.ꝓut ibi doc.no. tñ dicũt
ſecus eſſe alr vnde ſecus in caſu noſtro in quo non militat
diſpõ.d.auc.prout.ſ.dcm̃ eſt. Maxime cuꝫ dicta ſcriptura
iuuetur pluribus alijs adminiculis.ſ.ponderatis nõ repe-
tor:⁊ lꝫ nõ ſit minor fauor liberoꝝ in ſucceſſione parẽtibus
ꝙ̃ ſit fauor pie cauſe imo plerũqꝫ maior. Tamẽ non ſequit
vt ſit maior ratio validandi teſtamẽtum factum inter libe-
ros ꝙ̃ teſtamentũ factum ad pias cauſas : qꝛ raro vel nun-
ꝙ̃ agitur de fauore liberorum qui ſuccedunt ab inteſtato
ꝙ valeat teſtamentum patris:nam ſi eſt fauor vnius eſt dã
num alterius. Sed in pia cauſa que non ſuccedit ab inte-
ſtato ſecus eſt vt de ſe conſtat itaqꝫ non eſt eadem ratio in-
ter liberos ⁊ ad pias cauſas. Et alr dixi in.d.§. ex imper-
fecto ꝙ.d.autẽ.qõ ſine non habet locum in teſtamẽto mili-
tis:licet non ſit maior fauor militis ꝙ̃ liberorum.

u ¶ Nec obſtant tertiũ ⁊ quartuꝫ qꝛ illud verbum requiſitis
nõ importat ꝙ teſtes debeant requiri ad teſtamentũ ſed re-
quiri debent ad teſtificandum ne ſe ingerentes ſint ſuſpe-
cti ar.l.que oĩa.ff.de procur.⁊ teſtes ibi requirũtur ad pro
bationem nõ ad ſolẽnitatem prout ſupra deductum eſt:⁊ in
caſu etiã noſtro duo ⁊ plures teſtes requirentur ⁊ ſic ſi vo-
lumus verbis inherere ſatiſfactum erit verbis illius decre.
relatum doc.aũt cõiter oẽs habent pro claro ꝙ nõ requirit
rogitus in relictis ad pias ⁊ lꝫ quoſdã modernos volẽtes
plus ſapere ꝙ̃ oportet ſapere ↄ doctrinam apl̃i.c.j. de ele.
li.vj.viderim tenere cõtrariũ freti verbis.d.c.relatũ nõ cu-
randum cum cõis ſentẽtia ſit in cõtrarium ⁊ ratio vrgens ⁊
tex.ille paruꝫ facit vt ſupra.Nec ob.d.l.diuus. qꝛ ſupra re-
ſponſum eſt ⁊ milites ſunt magis ſimplices in hmõi arg.l.
ſi.in prin.C.de iure deli.ideo de facili poſſent decipi.Ideo
fuit oportuna illa ꝓuiſio Traiani que non eſt ita oportuna
in relictis ad pias cauſas vt de ſe conſtat.

x ¶ Nec ob.quintũ qꝛ lꝫ diceret ꝙ reſtabat ꝙ publicaret nõ
dixit ꝙ reſtaret ad pfectionẽ diſpoſitiõis:qꝛ tũc nõ verifica
ret vbũ diſpoſuit ſꝫ itelligit ꝙ reſtabat vt inde fieret inſtru
mẽtũ ad ꝓbationẽ faciliorẽ. Sepe.n.accidit ꝙ re pfecta dr
reſtat ꝙ ex cauſa fiat inſtrm̃:⁊ tñ nõ dicitur ex hoc ꝙ actus
non ſit habitus pro perfecto ⁊ abſoluto.Nec obſtat illa ob-
miſſio diei ⁊ ſpaciũ qꝛ potuit obmitti qꝛ nõ erat quota dies
in memoria ſepe occurrit:⁊ maxime quia memoria turbatur
cogitatione mortis que occurrit tpe teſtamenti ꝓut ponde
rat tex.in.l. hac ↄſultiſſima.§.at cum humana fragilitas.C.
qui teſtamẽta facere poſ. ⁊ cum non poſſimus diuinare.c.j.
vt eccle.bene.⁊.c.a nobis de ſententia excõ.non eſt hoc ma
gnifaciẽdũ:attento ꝙ ⁊ ſi obmiſiſſet ob eaꝫ cauſam vt po-
neretur dies rogitus notarij nõ ſequitur propterea ꝙ no-
luerit eam eſſe ſuã voluntatẽ ſi notarius non rogaret:attẽ-
to maxime ꝙ ipſe declarauit contrarium nec eſt locus con
iecture arg.l.continuus.§.cum ita de verbo.oblig. Nec ob.
ſextum qꝛ.ſ.eſt ſpecifice pluribus modis rñſum.

y ¶ Nec ob.ſeptimũ qꝛ et reſpõſio deprehendit ex iã dictis:
nã dicta dña Iacomina nõ fuit heres inſtituta niſi in vſuf.
vt vba ſonãt ⁊ pie cãe fuit hẽditas relicta vniuerſalr ꝑ vba
cõia ſeu directa iuriſgẽtiũ:ideo cẽſet vniuerſalr inſtituta vel
pure vel ſub cõditione prout ſupra deductũ:ideo cenſet dire-
cta inſtitutio vel ſubſtitutio ſi in ea põt verificari ar.d.c.ſi
pater prout ſuperius deductũ eſt:ideo cuꝫ poſſit verificari
indirecta vulgaris in ea verificetur ſi nõ eſt ſimplex inſtitu-
tio ⁊ cum poſſit eſſe locus inſtitutioni vniuerſali nõ videt
eſſe locus ſpeciali diſpõni.d.§.ſi ex fundo.cum ſimi. Si tñ
eſſet locus illi diſpoſitioni non referret ex quo eſt nulla

Cõſilia tertie ptis Petriphili.Cornei. M M M

inſtitutio ⁊ etiā ꝫ vbi precedit inſtitutio vſis pariter militāt
predicta nō curandū ⁊c. ꝫ ꝫ dicatur inuitata ſub eadem cōdi
tione ſub qua diſponatur ꝙ.d. Jacomina cadat ab heredi
tate. Non propterea infertur ꝙ ſi illa nō cadat pia cā non
inuitetur. Remanet ergo concluſio ꝙ dictum teſtamentū
valeat ⁊ dicta bona pertineāt ad dictā piam cām ſm ꝙ ſu
pra concluſum eſt   Laus deo.

❡ An rogitus teſtium ſit talis ſolēnitas in teſtamēto que
obmiſſa vitiet.

❡ Conſilium.   cccviij.

In noīe domini noſtri

1 ieſu xpi. ❡ Pro deciſione preſentis conſul
tationis principaliter videnduꝫ eſt de viri
bus teſtamēti qd dicitur fuiſſe conditū. vj.
die Julij. Si.n. dictū teſtm̄ nō valeret pre
ſens cōſultatio eſſet indubia: nam teſtm̄ inualidū non re
uocat pmu validū nec in eo cōtētaſſe reqrit qd ſit tale qd
ex eo poſſit ſeu potuerit adiri hereditas ad hoc vt rūpat p
mū.l.cū in ſcdo.ff.de iniuſto teſtō.⁊.l.ſi filius qui in pote
ſtate.ff.de li.⁊ poſt.⁊.l.ſi vno de le.iij.⁊.§.poſteriore inſti.
qui.mo.teſtā infir.qd aūt dictū ſcdꝫ teſtm̄ valeat ⁊ pbet p
dcm̄ librū protbocollorū dicti notarij.qꝛ in prin.publica
tur referēdo ſe ad inſtrā que poſtea inſeruntur videtur illa
publicatio referēda ad oia ſequētia.⁊ ꝯſr etiā ad iſtō in
ſtrm̄ teſtamēti per.l.ſiqs ex argētarijs.§.ſi initiū tabularū.
ff.de eden.⁊ facit.l.ij.§.ſi filius.ff.de li.⁊ poſt.⁊.c.ſcdo re
quiris de appel.id dictū inſtrm̄ tanqꝫ a notario publicatuꝫ
videtur qd pbet teſtm̄ ⁊ videtur qd dictū teſtamētū hēat
debitas ſolemnitates: nā ſunt ibi deſcripti.vij.teſtes q di
cunt fuiſſe preſentes. Nā verbū preſentibus poſitū i prin.
videt ꝙ neceſſario referatur ad oia poſita in fi.inſtrī cū nō
habeat alia ſubſtantiua ad que referatur: vnde non poteſt
alr dici ſalua rōne recti ſermonis: put ⁊ ſaluari dꝫ.l.plau
tius.ff.de auro ⁊ arg.leg.⁊ ſm hoc interuenit debitus nu
merus teſtium: qꝛ.vij.teſtes ſolēnizant teſtm̄.l.hac conſul
tiſſima in prin.C.de teſt.⁊ ꝫ nō dicatur ꝙ teſtes fuerint ro
gati: nihilominus cū rogitus teſtiuꝫ requirat ad validitatē
teſtamēti.d.l.hac ꝯſultiſſima.⁊.l.heredes palā.§.in teſtamē
tis.ff.e.ti.⁊ inſti.eo.ti.§.fi.vr̄ qd teſtes cenſeant rogati non
fortuiti vt actus valeat potiuſqꝫ pereat: argu.l.quotiens in
ſtipulationibus.de verb.ob.⁊.l.quotiens.ff.de reb.dub.⁊
prout rogitus notarij preſumit vt dicit gloſ.in.§.nos aūt
in auc.de tabellionibus.col.iiij.⁊ firmat Jmo.in.l.ſciendū
de verb.ob.ita etiā ſi in inſtro dr̄ preſentibus talibus te
ſtibus preſumi vident rogati put cōcludit Dy.in.d.l.ſciē
dū.⁊ Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.ſed qd in pdictis. Jtē inſti
tuit ſuā heredē vſem ſuā filiā: in quo cōſiſtit ſubſtātia teſta
mēti.l.j.⁊.l.heredes palā.in prin.de teſta.⁊.l.nō codicilliꝫ
⁊.l.iubemus.C.e.ti. Jta qd oia vident interueniſſe q̄ reqi
runt ad efficaciā teſti: ⁊ inſup ſi nō oia interueniſſe cēſeant
nihilominus nō vꝫ referre quo ad dictā inſtōneꝫ: qꝛ teſtm̄
parētis quo ad liberos vꝫ abſqꝫ oi ſolēnitate dūmō inter
ueniat inſtō.d.l.hac cōſultiſſima.§.ex imperfecto.⁊ facit.l.fi.
cū aūt ibi poſita.C.fami.he.ita qd ex dcō ſcdo vꝫ ꝙ poſſit
adiri hrditas ſaltē per.d.§.ex imperfecto.⁊ per ꝯñs tollat p
mū per regulā.d.§.poſteriore.⁊.d.l.cum.in ſecūdo cum ſi.

a ❡ Nec videtur refragari qd ſunt dimiſſa ſpacia qꝛ non vr̄
de iur̄ requiri qd adeſſe inſtrumēti ſint lr̄e vel partes cōti
nuate ⁊ ſic nō ſint intermiſſa ſpacia ⁊ qui ex hoc vellet im
pugnari teſtamētū tanqꝫ ſine lege loquens nō videtur au
diendus ar.l.illā.C.de col.⁊ in auct.de triē.⁊ ſemiſ.§.cōſi
deremus.⁊ in ꝓo eſt veriſimile ꝙ notarius dimiſerit ſpacia
qꝛ voluerit ſcribere generales ſuas clauſulas.

b ❡ Nec vr̄ obſtare ſi quis allegaret ꝙ ſi primū teſtamētum
vitiatur ꝓpter ſcdm tn̄ ſuſtentetur ꝓpter clām codicilla
rem appoſitā in fi.teſtamenti per h̄ verba. Et ſi nō valeret
iur̄ teſtamēti ſaltem iure codicillorū ⁊c. Que clā ſonat qd
ſi tunc non valebat vel poſtea cōtingeret non valere vt te
ſtamētum qd ſuſtentaretur vt codicillus. Nam verbum il
lud valeret verificatur etiam ſi ex poſt facto vitiatur: argu.
l.ſi debitor.§.veriſimile de contrahē.emp.⁊.l.v.ff. de vino
tri.⁊ oleo lega.⁊.l.qui rome.§.augerius.ff.de verb.ob.⁊ in
proprijs terminis huius clauſule firmat Bart.in.d.l.i. de
iure codi.⁊ Ja.de are. Ni.de mat. Bal.⁊ Saly.in.d.l.ſi.C.
eodem titulo. Si itaqꝫ diceretur qd dictum primum teſtamē
tum vitietur propter ſuperuenientiam ſecūdi teſtamēti cū

poſſit valere vt codicillus: quia per teſtamentum non reuo
cantur codicilli primo facti: imo per ſequens teſtamētū cen
ſentur confirmati inſtitu.de codi.§.j.⁊ ibi glo.ſuper verbo
cōfirmant.⁊ glo.in.l.ſi initio.C.eo.ti.ideo cēſeant relicta
dicte fraternitati pro aia teſtatoris tanqꝫ relicta in codicil
lis confirmata perſequens teſtamētum nō autē infirmata

c ❡ Nam ad hoc videtur poſſe reſponderi ꝙ immo non ve
rificetur hoc caſu dicta clauſula. Nā dicta clauſula debet in
telligi ſi non valeret ex alia cā qꝫ per reuocationeꝫ teſtamē
ti prout in terminis firmat Bar.in.d.l.j.ff.de iur.codi. Nā
ſm eum ibi illa clā videtur importare ſm cōmunem opiñ.
qd cenſeātur rogati venientes ab inteſtato vt notatur in.l.
ex teſtamēto.C.de fideicō.⁊.l.qꝛ aūt in pñ.ff.ſiqs omiſſa cā
teſtamēti.⁊ per Dy.in.l.codicillis in fi.de leg.ij. Non ergo
cenſet rogatus veniēs ex ſequēti teſtō: preterea in teſtamē
to militis tacite ineſt illa clauſula ſi nō valet iur̄ cōi valeat
iure militari.l.iij.de mili.teſt.⁊ tn̄ faciēdo ſm primū tollit
niſi expreſſe cōfirmet in ſecundo teſtamēto licet primū va
lere poſſit iure militari.l.querebat cum ibi notatis per bar.
eo.ti.ideo pariter in caſu iſto prout ipſe concludit in.d.l.j.
xliij.q.⁊ etiam in prima.q.eadem.l.quem ſequitur Saly ce.
in.d.l.ſi.C.eo.ti.circa finem.⁊ idem diſputādo tenuit Nic.
de mat.qui idem tenet in.d.l.ſi.vt ibi refert Bal. adducēs
rōnes Nico.⁊ idem approbans rōne quia aut codicilli de
pendēt ex teſtamento aut ab inteſtato primo caſu rumpun
tur per ſecūdum teſtamentū ſecūdo caſu cā inteſtati exclu
ditur per cauſam teſtati ergo ⁊c.ſm eum.

d ❡ Tamen his nō obſtantibus dico ante oia ꝙ intrepide
cōcludendū eſt ꝙ dcm̄ ſcdm nō teneat de iure cōi ſaltē ex
defectu rogitus teſtium cum nō fiat mentio in dicto liber
culo de aliquo rogitu teſtiuꝫ ⁊ rogitus teſtium eſt ſine du
bio ſolemnitas extrinſeca ⁊ ſolēnitas extrinſeca non preſu
mit.l.quecūqꝫ.ff.de publici.⁊ cōcludunt oēs in.l.ſciendū.
ff.de verbo.oblig.ideo rogitus non pſumit niſi qui alleget
illum interueniſſe eum probet diſputādo hunc articulū fir
mat ſpecu.in ti.de teſte.§.j.ver.quid ergo ſi dicitur qui vr̄.
continuatur ad dictum ver.ſed quid in predictis.ē.allega
tum in contrarium: ⁊ ſic videtur determinare precedentia
ſ.ꝙ auctor non firmādo ſed recitādo opi.illa dixerit in pre
cedenti ver.⁊ in ſequenti. Quicqd ſit ipſe aperte determi
nat ꝙ ſi ſolum apparet in inſtro teſti pñtibus talibus teſti
bus ⁊ non dicitur rogatis teſtamentum eſt nullum: qꝛ non
preſumuntur rogati: ⁊ idem concludit Dy.cōſulēdo prout
refert ⁊ ſequitur Cy.in.d.l.hac conſultiſſima in prin.⁊ idē
voluit Dy.in.d.l.heredes palam.§.in teſtis: prout refert
⁊ approbat Bar.in.d.l.ſciendum.

e ❡ Cum igitur teſtes debeant eſſe rogati in teſtō vt dictū
eſt dicamus ꝙ dictum ſcdm teſtm̄ nō valeat de iure cōi cū
nō appareat teſtes fuiſſe rogatos: quinimo nō vr̄ ꝙ appa
reat ꝙ teſtes interuenerint. Nam ꝫ ante tenorem teſtamē
ti ponatur verbū preſentibus ⁊ poſt vltima verba teſtamē
ti intermiſſo ſpacio ponant hec verba Antonio becciuli pe
tro petri meco factore ⁊c.⁊ ſic reperiatur ſcripta ſex nomi
na hominum nō tamen apparet ꝙ illud pñtibus in prin
cipio poſitum determinet verba illa Antonio ⁊ ſequentia
⁊ licet non habeat quid aliud determinet: tamē cum imme
diate poſt verbum preſentibus ſequatur ſpacium vacans
in quo melius ſtabāt illa nomia ⁊ ita tinxiſſet ibi calamus
prout tinxit poſtea nec fuiſſet magis pōderoſus illic qꝫ vbi
poſita ſunt illa noia ⁊ ſpaciū dimiſſum erat ⁊ eſt accōmoda
tū ⁊ ſufficiens ad ſcribēdū ibi nomina non poſſum imagi
nare cām quare illa noia fuerit ſcripta ibi vbi appent ſi de
terminant ab illo participio preſentibus cū non ſit de mo
re ꝙ inter adiectiuum ⁊ ſubſtātiuū interſerātur multe ora
tiones ſeparate de p ſe pfecte nō memini me legiſſe alas vl
vidiſſe ita de facto ſcriptū. Nec puto erat talis mos dci no
tarij: ita qd nō ꝯſtat ꝙ dicti Antonius Petrus Meccus ⁊
alij noiati poſt dictā ſcripturā teſtamēti ſint teſtes teſtamē
tarij maxime cuꝫ nō dicat ſcriptura qd ſint teſtes nec pro
batio dubia artat.c.in preſentia de proba.l.non hoc.C. vñ
cog.l.certum in prin.ff.de confeſ.cum ſi. Nec poſſumus di
uinare quare fuerint ibi poſita illa noia.ar.c.j. extra vt ec
cle.benefic.⁊.l.ſi putator.ff.ad.l.acqui.⁊.l.ſi fideiuſſor.§.ſi
cum debitor.ff.man.⁊.xxij.q.ij.beatus.

f ❡ Et ſi diuinandum eſſet deberemus inherere veriſimili
bus coniecturis: ar.l.ſemper in ſtipulationibus.⁊.l. in ob
ſcuris inſpici.ff.de reg.iur.⁊ regule inſpicitur in.vj.conie
ctura autem optima ſumitur a ſolitis: nam argu.a ſolitis.⁊

cōiter

communiter accidentibus probabile ⁊ ſatis concludens in
materia ꝓbationis eſt.l.qͦ ſi nolit.§.qui aſſidua.ff. de edi
li.edic.l.ſi prius.ff.de aqua plu.arce.l.fi.C. de fideiuſ.nor.
glo.⁊ Bal.in.l.neqꝫ natales.C.de proba. Sed ſolitum non
eſt ꝙ in principio ſcribat̃ vbū p̄ſentibꝰ ⁊ poſt finē ponant̃
nomina teſtiū.nec eſt ſolitū ꝙ nō dicat̃ teſtibus: iō non eſt
veriſimile ꝙ ibi ſint deſcripti vt teſtes:attēto maxie ſpacio
ꝙ extat inter verbū p̄ſentibus ⁊ principiū teſtamēti in quo
poterāt cōmode deſcribi dicta nomia teſtiū ⁊ plura. Et pon
derato ēt ſpacio qͦ ē poſt finē teſtamēti ⁊ dicta nomina.iō
ratiōe inſoliti ⁊ ceſſantis veriſimilitudinis nō eſt interpe
trādū ꝙ ſufficienter appareat illud teſtm̄ fuiſſe factū in pre
ſentia illoꝝ teſtiū. Et maxime cū dicta fraternitas que nitit̃
p̄rio teſtō.⁊ negat hoc ſcdm̄ fuiſſe validuꝫ teſtm̄ poſſideat
ꝓut mihi dicit̃ bona hereditaria ita ꝙ eſt futura rea. Et in
dubijs pro reo ſit ſentētiādū vt in regula cū ſint partiū iura
obſcura.⁊ in regula fauorabiliores in.vj.cum ſimilibus.

g ¶ Mihi autem perſuadeo illud non fuiſſe teſtamentum ꝑ
fectum:ſed voluntate teſtatoris deſcriptū per ipſum nota-
rium.⁊ ſpaciū primū fuiſſe dimiſſum gratia ſcribēdi ibi te-
ſtes ꝓut quotidie occurrit ꝙ notarij prius ſcribunt nomē
domini pontificis vel principis ⁊ milleſimum inditionē ⁊
diem.⁊ obmiſſo ſpacio ꝓ nominibus ſcribunt actū q habꝫ
geri.⁊ re peracta faciūt vocari teſtes ⁊ ſcribunt nomina po
tuit contingere ꝙ non fuerit tunc perfectum ſed dilatū in
aliud tempus perficiendum. qꝛ teſtator volebat illud face-
re coram teſtibus fidis fecit ſcribi illa nomina illorū quos
volebat adhiberi. Tamen quia forte non erāt omnes inter-
uenturi noluit notarius deſcribere in principio poſt ver-
bum p̄ſentibus.ſed illa ꝓ memoria deſcribere voluit vbi de
ſcripſit.⁊ qꝛ forte teſtator.alia etiā intēdebat addere. ideo
forte dimiſit vltimū ſpaciū.⁊ ſi dicat̃ cur appoſuit dieꝫ pōt
dici ꝙ intēdebat eadē die teſtamentum facere tamē alia ho
ra ſepe occurrit ꝙ infirmi incohāt teſtamētum. tamē caſu
aliquo occurrente differunt. vel forte diſtinauerat illa die
facere.tamen ante perfectum ⁊ conſumatum diſtulit.

h ¶ Hec quidem ſunt ſatis veriſimilia ⁊ de facili potuerunt
occurrere. Non aūt in hoc me fundo. Niſi ad oſtendenduꝫ
ꝙ non poſſumus quicq̄ certuꝫ ſumere ex dicta ſcriptura ⁊
magis eſt veriſimile ꝙ nō oīno perfecerit teſtamentū illud
q̄ ꝙ ꝑfecerit per p̄dicta.⁊ attenta conſuetudine notarioꝝ
⁊ etiā ipſius qꝛ in alijs ſuis inſtrumētis ꝓut vidi in illo li-
berculo non eſt ſolitus ſicta ſpacia dimittere ⁊ non ponere
nomina teſtm̄ poſt verbū p̄ſentibus.teſtm̄ autē non perfe-
ctum rōne voluntatis.nō valet etiam inter liberos no.glo.
Bar.⁊ ceteri in.l.ſi is q.ff.de teſta.⁊ ideo dicit Bal.in auc.
qͦ ſine.C.eo.ti.qͦ ſi inter libros notarij apparet ſcriptum
teſtm̄ alicuius.nec dr̄ ꝙ ſit lectū corā teſtibus nō valet. Et
ad hoc vt inſtrm̄ teneat requirit̃ ꝙ ſit lectū corā teſtibus ⁊
partibus ꝓut voluīt Joānes an.in addi. Spe. in ti.de fide
inſtru.§.oſtenſo.ver.illud quoqꝫ.⁊.d.Anto.⁊ imo.in.c.j.de
fide inſtru. lꝫ quidā contra. Et ſatis eſt reo ꝙ iura actoris
nō ſunt certa ⁊ clara ꝑ iā dicta. Sic ⁊ al's obtinet in heredi
tate ille q poſſidet q al's ſuccūberet etiam reliq data in.l.ſi.
§.ſi.ff.de bon.poſ.ſm̄ tab.⁊ al's in ſili in.l.militis.§. vetera
nus. Et in terminis ſaltē videt̃ dicendū ꝙ inſtrm̄ tanq̄ du
bium ⁊ incertū vitiet̃ ꝓbatio enim ꝑ inſtrumentū eſt ꝓba-
tio iuris poſitiui nō iuriſgētium.⁊ ſi nō apparet ꝙ habeat
debitas ſolēnitates nō ſubſtinet vicem duoruꝫ teſtium.

i ¶ Prout alias dicta ratione dicebat Barto. in ſuo cōſilio
incip.ꝓponitur ꝙ Jacobus in ordine.lxiij.qͦ lꝫ teſtm̄ ad
pias cauſas nō requirat ſolēnitates iuris poſitiui. ſed ſuffi
ciat iuriſgentiū ꝓbatio.c.relatum.de teſta. prout doc.cōter
firmant ibi.⁊ in.c.cū eſſes.eo.ti.⁊ in.l.j.C.de ſac.ſanc.ec.tn̄
ſi in inſtrō teſti ad pias cauſas deficit aliqua ſolēnitas pu-
ta dici nihil debet̃ ēt pie cauſe.ita ergo cū nō appareat ad-
hibita ſolēnitas teſtiū in caſu nr̄o dicamus ꝙ nihil debea-
tur ex hoc teſtō deſcripto in dcō nō ſolēni inſtrō cū paria
ſint nō eſſe vel nō apparere.l. duo ſunt titij.ff. de teſta.tu-
tel.⁊.l.ſi fuerit.de reb.dub.cū ſi. Nō eni apparet ꝙ illa no-
mina ſint noīa teſtiū.nec ꝙ determinent̃ ab illo verbo pre-
ſentibus ꝓut ⁊.ſ.dcm̄ eſt.merito ⁊c. Et maxime eſt hoc di
cendū in fauorē dicte fraternitatis que eſt locus pius cum
ꝓut mihi dicit̃ fraternitas illa tenet hoſpitalitateꝫ:nam ha
bet hoſpitale cui deſeruiunt bona fraternitatis ⁊ relictum
hoc de quo agitur fuit factum pro aīa ipſius teſtatoris:pro
ut conſtat ex tenore primi teſtamēti: ita ꝙ ꝯſtat eſſe ad pias
cauſas iuxta notata per glo.⁊ doc.in.l.ſi quis titio.ff.de le-
ga.ij. Jta ꝙ nō eſt indubiū reſſicandū an ſit relictū ad pias
cās.prout al's reſſicatur. Nā ex dictis Bald.in.l.ſiquis ad
declinandū.C.de epiſ.⁊ cle. ſumitur ꝙ nō.⁊ hoc in termis
concludit in quodam conſilio qͦ incipit in dicto teſtō.⁊ vi
detur de eius mente in auc.hoc ius porrectum.C. de ſacro
ſanc.eccl.vbi dicit ꝙ fraternitates ſeculariuꝫ non ſunt loca
pia nec priuilegiata.qͦ ⁊ videtur de mente Jmo.in.c.offi-
cij.de teſt.de quo etiam per doc.in.c.in preſentia de probа.

k ¶ Et cum ſit relictum ad pias cauſas ⁊ relictuꝫ pro anima
poſt mortem filie ⁊ deſcendentium ex ea non eſt veriſimile
ꝙ mutauerit voluntatē ⁊ noluerit pro anima ſua relinque-
re poſt mortem omnium deſcendentium ipſius teſtatoris.
⁊ cum communiter ſoleant aliqua in teſtamentis deſcribi
poſt inſtitutioneꝫ heredis ⁊ in dicta ſcriptura ſit dimiſſuꝫ
ſpacium. ſatis videtur perſuaderi ꝙ ex eo fuerit dimiſſum
illud ſpacium vt aliquid pertinens ad voluntatum teſtātis
⁊ attento ꝙ in p̄rio teſtamento ipſi filie inſtitute erant poſt
eius mortem ſubſtituti ſui filij ⁊ poſt mortem omnium ſub
ſtituta dicta fraternitas pro anima ipſius teſtatoris. Satis
perſuaderi poteſt.⁊ eſt veriſimile ꝙ intenderit ipſe teſtator
facere eidem eaſdem ſubſtitutiones quas fecerat in primo
teſtamento ⁊ forte notarius dimiſit illud ſpaciuꝫ vt eas ibi
poneret prout fuerunt facte in primo teſtamento. Et hoc
etiam plurimum coadiuuat alias coniecturas.

l ¶ Et inſup cōcurrere videt̃ ex alio rigor iuris: qm̄ teſtator
in primo teſtamento adiecit clauſulā codicillarē ſub verbis
que reſpiciunt etiam futurum prout ſupra deductū eſt. Jta
ꝙ voluit teſtator ꝙ dictum teſtamentū valeret etiā ſi conti
gerit poſita nō valere ex cauſa de nouo ſuperueniente. Jta
ꝙ rigore verboꝝ trahitur etiā ad hunc caſum. Et ſi vna cū
rigore verborum concurrit etiaꝫ veriſimilis mens vt ſupra
deducta nō videret̃ abſonum hoc tenere etiā ſi preſuppone
retur ſcdm̄ teſtm̄ valere ⁊ reuocare primū. nō enim vident̃
obſtare rōnes adductas per Bar. Jlla eni rō ꝙ clauſula co
dicillaris videtur inducere repetitionem relictorum in te-
ſtamento a venientibus ab inteſtato ſeu prouidere in cauſa
inteſtati quam etiam ponderat plurimum Saly. non vide-
tur vrgere. verba enim non magis reſpiciunt cauſam inte-
ſtati q̄ cauſam teſtati qͦ demonſtratur.ponamus enim te-
ſtamentum nō valere eo qꝛ non habet omnes debitas ſolē
nitates teſtamentarias. tamen habet ſolēnitates adhiben-
das in codicillis ⁊ fuerit prius factum teſtamentum ſolēne
profecto primum non reuocatur qꝛ ſcdm̄ eſt inualidum per
d.§.poſteriore.d.l.ſi iure cū ſimilibus ſubſtentabitur ne in
viam codicillorum pretextu clauſule codicillaris certe non
ſi nos dicimus ꝙ clauſula codicillaris prouidet demum in
cauſa inteſtati.⁊ tamen hoc eſt falſum.naꝫ immo inſtitutus
in primo teſtamento tenebitur obſeruare contenta in ſecun
do teſtamento tanq̄ relicta in codicillis ꝓut firmat Bar.in
d.l.j.de iure codi.q.j.prout ergo reſpicit etiā cauſam teſtati
de p̄ſenti quatenus verba ad preſens referunt̃: ita ꝙ appa-
ret ꝙ verba excluſe non magis reſpiciunt cauſam teſtati. ⁊
licet glo.in.l.ex teſtō.C.de fideicōmiſſis.⁊ in.l. qꝛ autē.§.j.
in verbo relicta.ff.ſi quis ob.cauſa teſtamenti.dicunt ꝙ per
clauſulam codicillarem cenſentur grauati venientes ab in-
teſtato caſu quo reducatur res ad cauſam inteſtati nō pro-
pterea negat ꝙ dicta clauſula non operetur etiam in cauſa
teſtati.⁊ ita etiam pōt dici ad dicta doc.quatenus doc.idem
dicunt.nam cōiter occurrit ꝙ operetur in cauſa teſtati.

m ¶ Et maxime qꝛ dum ſit nouū teſtamentū ſolent notarij
adūcere clauſulā caſſans ⁊ irritans omne aliud teſtamentū
⁊ vltimam voluntatem ita ꝙ raro occurrit ſimilis caſus in
cauſa teſtati non eſt propterea ꝙ verba magis reſpiciāt cāꝫ
inteſtati q̄ cauſam teſtati nec allegant̃ iura que eam vim at
tribuāt dicte clauſule codicillari nec recedi ſolet a vi verbo
rum.l.nō aliter de lega.iij.cum ſimilibus nec videt̃ ꝙ aliquid
valeat ratio qua Bald.mouetur de qua ſupra quia diceꝫ ꝙ
iſti codicilli dependent a teſtamento nō autē ab illo in cu-
ius defectuꝫ ſunt ordinati. Sed a futuro teſtamēto ſi cōtin
gat ſucceſſionē deuolui ex teſtamento poſtea facto ⁊ ſi con
tingeret deuolui ad cauſam inteſtati depēderent ab inteſta
to prout ⁊ ſi eſt locus primo teſtamento dependentiam ha-
bent a primo teſtamento prout.ſ. poſt Barto. ita ꝙ dicta
ratio viua Bal.parum aut nihil vrget.

n ¶ Non obſtat.l.querebatur.ff.de milit.teſtamento iūcta.l.
iij.eo.titu.quam ad hoc inducit Barto. Nam reſpondetur
ꝙ lꝫ fauore teſtamēti cenſeat̃ miles voluiſſe teſtari vtroqꝫ
iur̃.ſ.⁊ militari ⁊ iure communi:vt.d.l.iij.non refert:qꝛ ⁊ ſi

iure militari feciſſet primum teſtamentum nō teneret facto ſecundo per generalitatem.d.l.querebaf.ꝛ q꞉ efficacius eſt teſtamētum iure cōmuni factum ꝙ̄ iure ſpeciali.l. eius militis.§.militia miſſi.eo.tit. Lʒ itaqʒ poſſit miles decedere cum duobus teſtamētis.tamē nō preſumitur velle vti hoc iure ſpāli.ex quo decedēdo cum vno decedit omnino teſtatus inſolidū ꝓut decedendo cum duobus.merito cenſeatur velle vti iure cōi.l.iij.C.eodem titulo.ꝛ ita ꝓcedat.d.l.querebaf.ꝓut ꝛ poteſt miles decedere ꝑ parte teſtatꝰ ꝛ pro parte inteſtatus.l.ſi miles vnum.ff.eo.titu. ꝛ tamen non cenſetur id velle ꝛ propterea inſtituendo aliquem vel aliquos in parte ſuccedunt in vniuerſo inſolidū.l. ſi certarum.ff.e.ti.ꝛ in.d.l.iij.C.e.ti.ꝛ no.ꝑ gl.in.d.l.ſi miles. vnū itaqʒ non eſt eadē ratio in caſu nr̄o.ꝛ in caſu.d.l. querebaf ꝛ maxime q꞉ hic appet de volūtate expꝛ̄ſſa ex v̄bis ibi ō voluntate tacita ex iuris interpretatiōe q̄ plerūqʒ.nō tn̄ opaf ar.l. nōnunqʒ.ff.de condi.ꝛ demō.ꝛ.l.expꝛeſſa.ff. de regu.iur.cū ſimi. Itē in caſu noſtro qui nititur ex codicillo nititur iure cōi qui v̄o nititur ꝓuilegio militis nitif iure ſpāli inter q̄ eſt longa differentia iuxta.d.§.militia miſſi.ꝛ que habentur in.l.fi.C.de pactis cōuentis.item.l.ſi iure.de legatis.iij.ꝛ.l.iij.§.item ſi ipſe.ff.ſi cui pluſqʒ per.l.fal.adducte ꝑ Bar.paru faciūt attēto maxime ꝙ clā ipſa codicillaris nō cōtinef in ꝓmo teſtamēto nec dependent ab eo contēta in ipſa clā. Nec cēſef reuocatū ꝓmuʒ teſtm̄ niſi q꞉ nō poteſt ſtare cū ſecūdo teſtamēto que ratio ceſſat in codicillis qui lʒ ſimpliciter facti cenſentur ꝯfirmati perſequens teſtm̄ licet ex interuallo factū vt no.ꝑ glo.ſ.adductas.

o ❡ Et ꝑ h̄ etiā tollunf aliqua adducta ꝑ Nico.de matta.ad alia autē cā breuitatis nō reſpōdeo.ꝛ q꞉ paruʒ meo iudicio vrgēt. Et ꝑfecto hec i pūcto iuris videnf procedere. Nec video rōnem differētie quare clā codicillaris in teſtamēto valido vel inualido fcā cēſeatur relata aduenientes ab inteſtato.ꝛ facto teſtamēto reuocata magis quaʒ ſi nullo facto teſtō fiūt codicilli. Niſi ea ſūpta occaſione:q꞉ eo quo teſtator deuenit ad ſcōm teſtm̄ videaf habuiſſe intētionē ꝙ primi inſtituti heredes nō haberēt hereditatē niſi quatenus eis relinqf in ſequēti teſtō.nā ſi voluiſſet illos habere non deueniſſet ad aliud teſtm̄.ideo talis veriſimitudo ꝓut arbitror mouet doc.in dictā eorū ſententiā. Nec ab eis auderē recedere in deciſiuis qcqd ſentiam in rigore iuris ſed ſtādo cū eorū ſn̄ia vbi alr̄ eſſet veriſimilis meo nō putarē abſonū nec a iure alienū ꝯ̄triū r̄ndere.in caſu aūt nr̄o attēto ſpacio dimiſſo ꝓter ſolitum morē ipſius ꝛ aliorū notariorum attēto ꝙ teſtamentū nō hʒ poſt inſtōnē ſolita poſtea apponi in teſtamētis attētis qualitatibus ꝑſonarū ſubſtitutarū in ꝓmo teſtō.ꝛ attēta dcā clā codicillari. Nō pōt mihi ꝑſuaderi mētē teſtōris fuiſſe reuocare dcās ſubſtōnes in illo ꝓmo teſtō fcās. Et lʒ ex hoc ſolo nō auderē r̄ndē ꝓ dcā fraternitate. Tn̄ cōcurrētibꝰ aliis.ſ.deductis i hac dubietate oībꝰ ſimul iūctis puto ſn̄iandū ꝓ fraternitate q̄ poſſidet.

p ❡ Nō obſtātibus adductis in contrariuʒ que ſatis appent ſublata. Negatur enim qō appareat teſtm̄ etiā ſm̄ iuſgentiū perfectū ſaltē q꞉ nō ꝓbaf per ꝓbationes iuriſgētiū videlicet per duos teſtes ꝓut ꝑſupponif non probari per teſtes nec probaf ꝑ dictum inſtrumētū q꞉ nō apparet qō habeat debitas ſolēnitates dictum inſtrumētum. Et inſuper eſt ſatis habitum pro abſoluto. Nec eſt veriſimile ꝙ teſtōr voluerit omnino reuocare dictas ſubſtōnes fcās in primo teſtamēto attētis qualitatibus ſubſtitutionum ipſarū concurrēte virtute verborum clauſule codicillaris ꝛ ſpaciis dimiſſis.vt ſ̄ latius deducta ſunt que oīa ſimul iuncta ſaltē reddūt rē adeo dubiā ꝙ partes iudicis ſunt in abſoluēdo fraternitatē que poſſidet. Salua tamē legittima que defalcat legata in fideicōmiſſa.l.quoniā in prioribꝰ.C.de ioffi.teſtō.ꝛ.c.raynucius.ꝛ.c.raynaldus.de teſt.

❡ Circa legata v̄o fcā in ꝓmo teſtō petēda cū fructibus lʒ inclinē ꝙ peti poſſint etiā res legate que nō poſſidētur per dcāʒ fraternitatē. Tn̄ ꝓnūc nō audeo hoc firmare.ꝛ multo minꝰ audeo quo ad fructus qui fuerūt forte bonafide ꝑcepti. Illud aūt animaduertēdū duxi qō lʒ in pūcto dicaf ꝙ dicta dn̄a Catherina videns ꝙ vltimū teſtamētū nō hēbat ſubſtitutiones. Ideo inſtituit filium ꝛ eidem ſubſtituit hoſpitale ſctē marie. Nihilominus nō deprehendif ꝙ ipſa putauerit ſcōm teſtamētuʒ valere ex hoc qō ſubſtituit filio:q꞉ ſubſtitutio reſpicit bona ipſius teſtatricis que poterat habere alia bona.ꝛ ſaltē habebat legittimam in bonis paternis que non ſubiacebat alicui oneri legatorum vel fideicōmiſſorum.d.l.quoniam in prioribus ita qō non deprehenditur ex hoc ꝙ crediderit valere ſcōm magis ꝙ̄ primuʒ. Et poſſibile eſt qō de nullo noticiam habuerit:licet hoc paruʒ ad factū maxime q꞉ ipā nō poterat preiudicare ſubſtitutio ſed placuit hoc in mediū adducere ne teſtamentum predictum ingerat in mentem iudicis coniecturā ſeu perſuaſionem aliquam ꝙ dictum ſcōm teſtamentum fuerit verum ꝛ perfectum ꝛ validum. Laus deo.

❡ Stante ſtatuto ꝙ extante maſculo filia femina nō ſuccedat ex teſtō vl' ab iteſtato ſi fuit inſtituta in re certa:an poſſit petere ſupplemētum legittime. Itē an mulier trāſiēs ad ſecūdas nuptias hn̄s filios primi matrimonii priuetur ꝓprietate eoꝝ que lucrata fuit ex donatione ꝓpter nuptias.

❡ Conſilium. cccix.

In noie dn̄i noſtri ieſu chriſti. ❡ Circa primū queſitum non intendo inſiſtere. Sed preſuppoſita validitate teſtamēti dico ꝙ omnes onus reiicitur a legittima ꝑſuppoſito qō legittima debeaf per.l.quoniā in prioribus.C.de inoffi.teſt.iūcta.l.omnimodo.ꝛ ſi qn̄.ꝛ.l.ſcimus eo.ti. Imminet igif notabilis ꝛ quottidianus articulus ꝛ ſubtilis. An ſtāte ſtatuto excludēte filiā feminā extāte maſculo a ſucceſſiōe inteſtati ſeu ab inteſtato ſi filia eſt inſtituta in re certa:an poſſit petere ſupplemētuʒ legittime in quo qdem articulo vidi bis tēpore meo cōſultū pro parte affirmatiua. Primo alio anno in caſu occurrēte apud camerenū ꝑ clariſſimū virum dominū Marianū ſoʒzinū qui fundabat hāc partē multis mediis ꝛ atteſtabatur ſe pluries cōſuluiſſe.hoc ideʒ ꝛ qō nō meminit auctoritatē in ꝯ̄triū ꝛ referebat Bal.ꝛ Frāciſcum tigrini ꝓ hac p̄te conſuluiſſe.referebat ēt Ang.cōſuluiſſe in conſilio incipiente antiquū ſtatutū.ꝛ refert collegiū florentinū ꝓ hac p̄te cōſuluiſſe Saly.etiā diſputādo conſulēdo ꝛ legēdo ſemp tenuit hāc ſn̄iam ꝓut legendo tenuit in.l.ſancimus.C.ō nu.ꝛ in auc.nouiſſima.C.de inof.teſ. Ubi dicit Bal. ita cōſuluiſſe florētie.ꝛ Ioānes de riccis ſolēnem aduocatū florentinū cōſuluiſſe florētie.ꝛ plures alios idē cōſuluiſſe. Et ita dicit fuiſſe iudicatum bononie ꝑ aduocatos Urbani pape q̄nti. vidi etiā pro hac parte bis cōſuluiſſe florētie dn̄ʒ Nellum ſolēniſſimū aduocatū florētinū.ꝛ incipit primū conſiliuʒ ſuper hac materia ſimpliciter formato puncto an ꝛc.in ordine.ccxciiij.ꝛ ſm̄ inci.queſita ꝑdicta ex ſua materia requirerent lōgum examē in ordine.cccxxxix.ꝛ in vno aſſerit ita fuiſſe ſolitū.ꝛ cōſuli ꝛ iudicari ꝓpterea nō inſiſtebat ꝛ alios pleroſqʒ ſucceſſiue ſolēnes aduocatos florentinos cōperio pro hac parte florētie conſuluiſſe.ꝛ ego ipſe his diebꝰ florētie cōſului.tn̄ florētie aliquātiſper facit magis ꝓ hac ſn̄ia quidā.§.ſtatuti florētini q nō viget in ciuitate aretina.

a ❡ Multū autē vrgent pro cōtraria parte duo ex pluribus ꝓncipaliter que in mediū adducā aliis ſubmiſſis.primo q꞉ ius agēdi ad ſupplemētū. Secūdo iſtud ſtatutum eſt correctiuū iuris cōis quatenꝰ excludit filiā feminā ꝓpter filios maſculos qō ius cōe reputat maximū vitiū.l.maximū vitiū C.de liberis ꝓteritis ꝛ legū correctiones ſunt euitāde.l.ꝑcipimus.C.de appel.ꝛ.l.ſancimus.C.de teſta.ꝛ.c.cuʒ expediat.de elec. Itē de iure cōi heredes patris nō tenenf dotare filiā ita ꝙ filiā non pōt petere ſe dotari ab heredibus patris:q꞉ nullū ius hoc dictat.ꝛ doc.aliud volūt ꝓut inferiꝰ declarabo.iō dictū ſtatutuʒ reſtringaf.vbi fiebat mētio de trāſuerſali. Et vbi pōderabaf ſtatutū florētinū loquēs de ſucceſſione teſtati:q꞉ ſtatutū antiquū nō loqtur de trāſuerſali nec de cā teſtati. Et ita poſſunt euitari dicta doctorum:q꞉ non reperio doc.loqui hoc caſu.ſ.quo excluditur a ſucceſſione inteſtati.ꝛ mādat dotari ꝛ nihil diſponit de ſucceſſione decedētis teſtati. Sed vel loquunf de excluſiōe dotate vel in ſtatuto excludēte a ſucceſſiōe.ꝛ ſic indefinite nō magis ab inteſtato ꝙ̄ contra vel ꝓter teſtamentum. Et his diebus ꝓ hac parte cōſului apud florentiā.vbi hāc parteʒ firmari florētie fretus plurimū hac vltima rōne ſ̄ adducta viget tn̄ florentie qdā.§.ſi v̄o teſtatus loquēs in cā teſti lʒ ille.§.nō vrgeat neceſſario. Sʒ ſatis vrget multos vidi florētie ꝓ ea parte ꝯſuluiſſe. Nō aūt audeo in ꝯ̄triarū hāc partē apud aretiū firmare ex dcā rōne q̄ principalr̄ me mouet cū illā nō reperiā ab aliis pōderatā. Et de facili erit reperire ēt doctores ꝯ̄ros ꝯſulere ꝯ̄triū nō pōderātes dictā rōnē.

b ❡ Tamen

b ¶ Tñ ego inclino in hãc partẽ q̃ mihi appet verã: et ſi cogeret alterã ptẽ eligere et aliud nõ occurreret eligerẽ hãc ptẽ que mihi apparet magis benigna. ar. l. benignius. ff. de legi. et magis eq̃tati et rigori ↄſona p p̃dicta. Et lȝ aľs nõ auderẽ hoc firmare: tñ cõcurrit i caſu noſtro diſpõ dicti ſtatuti de dotiũ et donatiõe pp nuptias reſtitutiõe. §. pacta autẽ dotalia. Et pfecto nõ minus vrgent verba. d. §. pacta autẽ dotalia. in caſu noſtro q̃ militent verba. d. §. ſi vero teſtatus in ſtatuto florentino. Dicit enim. d. §. pacta autem dotalia ꝙ muliere tranſeunte ad ſecundas nuptias filij primi nõ fraudentur eoꝝ legittima portione debita iure nature quam eorum mater habere debeat etiam a quocũq; fuerit dotata et nihil plus etc. Verba itaq; dicti ſtatuti in caſu noſtro. ſ. quo mulier tranſiuit ad ſecunda vota ſonant pro hac parte: quia appellatione filiorum veniunt etiam filie: nam maſculinum cõcipit femininum. l. j. ff. de verbo. ſigni. et c. generali. de elec. lib. vj. cum ſi. vulgaribus. Itaq; ſtatutum iſtud videtur iuuare partem huius filie. Nec obſtat ſi dicatur verba predicta intelligi debent ſm ſubiectã materiã. Et ſic qñ pp pacta generetur preiudiciũ legittime filioꝝ primi matrimonij cũ prius ibi diſponat ꝙ pacta dotalia inter virũ et vxorẽ efficaciter obſeruentur dũmõ etc. Et ſic vr̃ prouiſum ꝙ legittimã habeãt nõ obſtãte pacto. Nõ autẽ nõ obſtãte alio obſtaculo ꝓut vr̃ obſtare in caſu iſto huic filie ſcilicet exiſtẽtia filiorũ maſculoꝝ. Nam ſi filia non ſuccedit ab inteſtato nõ videt ꝙ debeatur ſibi legittima ſm adducta. s. circa principium per. d. l. cum queritur cum ſi. de inoffi. teſta.

c ¶ Nam reſpondetur ꝙ immo verba huius ſtatuti ſunt clara et ſpecifica. Nam vult ꝙ filij primi debeant habere legittimam non obſtante aliqua lege vel ſtatuto. Illa enim verba non obſtante aliqua lege vel ſtatuto in fine poſita referũtur in dubio ad omnia precedentia hoc eſt nõ ſolum ad proximum precedens dictum. ſ. ꝙ plus petere non poſſit: ſed etiam ad negatiuum antecedens dictum. ſ. dum dicit quam habere debeant. ſ. legittimã. Et ſic diſponit ſtatutum ꝙ filij primi matrimonij habere debeant legittimam nõ obſtante aliqua lege vel ſtatuto. ergo filia iſta debet habere legittimã non obſtante ſtatuto quod eam excludit a ſucceſſiõe ab inteſtato cum generaliter loquatur: et oratio negatiue ꝓlata quantũcunq; indefinite cenſetur vniuerſalis no. Bar. in l. ſi pluribus. de lega. ij. allegat. l. is qui ducenta. §. vtrum. de rebus dub. et l. iiij. in ſi. ff. de verbo. obliga. etiam in ſtatutis quantũcũq; ſtricti iuris: prout voluit Barto. in repe. l. oẽs populi. de iuſti. et iure. iij. q. et Imo. in. d. l. ſi pluribus. Licet ſm regulas logicales aliud dicendum ſit ſm Bar. in d. l. ſi pluribus que regule logicales: licet militent in caſu Bar. non ita quando negatiua premittitur ſigno particulari: nam facit equipollere orationi vniuerſali negatiue puta non legi: aliquis nõ obſtat aliquid. Tñ enim eſt dicere nihil obſtat ſm illas regulas ſed non refert ex quo in omnem euentum de iure equipollet vniuerſali: derogat ergo dicta clauſula vniuerſaliter omni iuri et omni ſtatuto in ↄtrarium faciente merito non obſtet dicta lex municipalis diſponẽs ꝙ filie non ſuccedant ab inteſtato nõ obſtãtibus maſculis. Si illa non obſtat nihil obſtat quominus hec filia habeat legittimã ſaltem attento ꝙ ſumus in formalibus terminis ſtatuti: q2 emanarunt pacta ꝙ vir lucretur vniuerſam dotem.

d ¶ Quod et demonſtratur: q2 ſi iſtud ſtatutum nõ eſſet dicta filia conſequeretur pluſq̃ legittima. Nam ex quo maritus ex pacto conſequit vniuerſam dotẽ et vt puto vniuerſa bona dedit in dotẽ marito eſt collatum longe magis q̃ filie primi matrimonij: vñ illud aduocatur a viro: et per ↄſequẽs ipſa filia de iure cõmuni haberet ſaltẽ quartam totius ſeu omniũ collatoꝝ in ſcõm virum extantibus duobus filijs et ipſa filia concurrente cũ eis marito ꝓut plerią; tenent in. l. hac edictali. C. de ſecũ. nup. v̈ba tñ tex. d. l. hac edictali ſonant ꝙ maritus nõ concurrit in eo qd̃ plus fuerat ſibi collatum q̃ vni filio primi matrimonij. Non aũt expedit nunc hoc diſcutere cum iſte. §. pacta aũt dotalia tollat hãc diſcreptionẽ: q2 ſtatutũ iſtud deroget diſpoſitioni. d. l. hac edictali quatenus ſupra legittimã deferret filijs primi matrimonij cũ itaq; ſtatutũ auferat huic filie iura ſibi cõpetẽtia vigore dicte. l. hac edictali decet ꝙ aliqd etiã ↄcedat cum in vno grauatus ſoleat in alio releuari. l. cũ qui i pncipio. ff. de furtis. qd̃ et ita deducit aut iſtud ſtatutũ loquitur in iſta filia aut nõ. Si loquit in iſta filia. ergo ſibi cõcedit ius petendi legittimam ſi nõ loquitur in iſta filia. ergo nõ denegat ſibi ius cõpetens vigore. d. l. hac edictali quod eſſet eidem longe magis proficuum quam ius petendi legittimam.

e ¶ Et ſi dicat iſtud ſtatutũ intelligit ꝓuidere filijs p̃mi matrimonij qb9 generat p̃iudiciũ pp ipſa pacta. Sȝ huic filie nõ generat p̃iudiciũ pp pacta ex quo ipſa nõ erat ab inteſtato ſucceſſura merito etc. Reſpõdeo (lȝ maiorẽ negare poſſem) Tñ eã aſſũmãdo dico ꝙ imo generat p̃iudiciũ. Nã potuiſſet aľs ſaltẽ habere cõgruã dotẽ que cõgrua dos cõſiderat cõtẽplatiõe facultatẽ. l. quero. et l. ſiue generalis. et l. cũ poſt. §. gener. de iure dotiũ: iõ cũ virtute pactoꝝ dotalium facultates matris attenuent: iõ cum agetur de ſucceſſione matris dos filie danda pariter attenuabatur ꝓpter ipſa pacta dotalia. ideo idem de iure ſemoto hoc. §. pacta ipſa filia veniſſet ad dicta bona beneficio. d. l. hac edictali. Nõ obſtãte diſpõne dicti iuris municipalis ſub rubrica de ſucceſſione ab inteſtato per predicta. Et etiã q2 illa diſpõ non regnlat a iure aľs ſuccedẽdi. cõſtat q2 ſi facto teſtõ in quo filios primi mr̃imonij ingratos exheredat ſi trãſit ad ſcõa vota et decedit cũ dicto teſtõ ipſi filij ſunt excluſi omni ſucceſſiõe ſi vere ſint ingrati: et tñ p. l. hac edictali ipſi abuocabũt donata ſcõo viro vt ꝓbat in. l. ſi. e. ti. vbi verba aperte demonſtrant qd̃ ante eã legẽ filij exheredati quãtũcũq; ingrati id abuocabãt: et no. gl. in. d. l. hac edictali. Ergo patet ꝙ illa lex hac edictali prouidet etiã filijs qui aľs nõ ſuccederent: ita et prouidiſſet filie excluſe a ſucceſſione inteſtati propter maſculos. Nec ob. ſi dicatur hodie per. d. l. ſi. ↄtrariũ diſponitur: licet contrariũ diſponatur in odium filioꝝ ingratoꝝ et ne eo pretextu filij inuitentur ad vilipendendum parentes vt patet ibi maxima iniquitas cõtra genitores ex hac ſanctione exercebatur. liberi enim etc. Cum omni licentia et laſciuia ſuos genitores iniurijs afficiebãt. Non eſt idem diſponẽdũ ↄtra filias non ingratas que ſine eoꝝ culpa a ſtatuto p̃uant ſucceſſione: ideo etiã hodie. d. l. hac edictali ꝓuideret filiabus excluſis a ſucceſſione propter maſculos: qd̃ et ſuadet rõ: q2 iſta bona abuocant a marito: q2 nõ erat amplius bona matris: ideo excluſio a bonis mr̃is non trahitur ad hec bona. Si itaq; ſtatutũ de ſucceſſione ab inteſtato hãc filiã nõ excludit: et ſtatutũ iſtud de dotiũ et donationũ ꝓpter nuptias reſtõne quo ad v̈ba potius inuitat q̃ excludat: et de iure cõi inuitatur ad iſta bona quid obſtat ꝙ non debeat admitti.

f ¶ Coadiuuantur predicta mortua matre in iſtis bonis donatis nõ ſuccedunt filij ſecundi matrimonij: quia ſunt viri et non matris: et de iure municipali excluduntur. ſ. per. d. §. pacta dotalia. Et de iure cõmuni forte nõ admitterent niſi vſq; ad legittimam nõ inſiſto in hoc vltimo: q2 non expedit ideo nõ debet filia excludi. Nã ſtante ſtatuto ꝙ filia nõ ſuccedat extantibus maſculis tũc ſi et maſculi nõ ſuccedũt filia non excluditur: q2 ceſſat ratio et mens ſtatuti prout voluit Bar. in. l. j. §. filiũ. ff. de bo. poſ. contra tab. et qd̃ per doct. in d. §. et qd ſi tñ. et p Ang. et Imol. et per Ponta. in. l. vt liberis. C. de colla. volentes ꝙ excluſa a ſucceſſione ab inteſtato nõ excludit a ſucceſſione ↄtrabulas: et ſic contra teſtm̃ qñ pſona excludens non eſt inſtituta: ita ergo filij maſculi qui excludunt filiam ab inteſtato nõ excludãt hoc caſu a dictis bonis datis in dotẽ ex quo eis illa bona nõ deferunt lȝ ad maritum. Facit etiã ad p̃dicta qd̃ not. Bald. in. d. l. hac edictali in ſi. principij ↄcludens ꝙ illud qd̃ filij abuocãt vigore. d. l. non cõputant in legittima qd̃ dicit ſe conſuluiſſe: ex quo pȝ ꝙ illud nõ habent tanq̃ ſucceſſores matris: lȝ hoc ꝓnũc aliter nõ firmẽ: q2 aliud in hoc videtur tenere Saly. ſed non inſiſto: q2 militant alia. s. adducta.

g ¶ Ex quibus oĩbus concludo ꝙ dicta filia primi matrimonij põt agere ad ſupplementũ legittime nõ obſtãtibus adductis in ↄtrariũ ad que pȝ. s. rñſum. Et ſi cui nõ placeret hec ↄcluſio ſaltẽ nõ eſt negandũ qn filia hmõi nõ debeat p̃uari et legittima: et ẽt dote cũ ſtatutũ qd̃ loqtur de eius excluſiõe ſibi deferat ius petendi dotẽ: ita ꝙ ſi volumus ſtatutũ illud trahere in cã teſtati debemus pariter dicere vigore eiuſdẽ ſtatuti ꝙ ipſa habeat ius petendi ↄgruã dotem cuius dotis petitionẽ qdã ↄcedunt filie excluſe a ſucceſſione ẽt ſi ſtatutũ de dote nihil diſponat vt voluit Bald. in. d. l. ſi. de dotis promiſ. et. s. rettuli. et ẽt Imo. in. l. ſtipulatio hoc mõ concepta de verb. ob. vnde ſaltẽ intrepide eſt concludendum ꝙ ſi non poſſet agere ad ſupplementũ legittime ſaltem deberet congrue dotari. Nec ob. d. §. pacta aũt dotalia: q2 diſponit ꝙ nõ habeat pluſq̃ legittimã: vnde quatenus dos erit correſpectiua ad legittimam ille tex. non facit cõtra ſed pro ſaltẽ quo. ad mentẽ que preualet verbis. l. non dubium. C. de. ll. c. intelligentia. de verb. ſigni. cũ ſi. vulgaribus.

h ¶ Reſtat admodo vt deueniã ad aliud queſitum.ſ.circa ilã quartã partẽ donationis propter nuptias quã ipa domina Lucretia ex pacto lucrata fuit de donatione propter nuptias eidẽ fcã per primũ virũ patrẽ dicte domine Magdalene. Nã illã quartã pactũ ſibi tribuit ⁊ ſtatutum illud confirmare videtur in .§.Et ſi filij extarent.⁊ clarius in.d. §.pcã aũt dotalia vbi ſpecifice diſponit qͦ pcã dotalia efficaciter hincinde obſeruẽtur ex parte autẽ mulieris nõ põt intelligi de pacto de lucrãdo dotem neceſſario habet intelligi de pacto de lucrãdo donationẽ propter nuptias:prout ⁊ denotãt illa verba pcã equalia ſiue inequali iũcta auctẽ. equalitas.C.de pac.cõuentis. Pactũ itaq͡z initum cum primo viro debet ſeruari efficaciter:⁊ p ꝯñs dicta domina videtur qͦ effectualiter cõſequuta fuerit dictã quartam ⁊ ſic quo ad ꝓprietatem ⁊ vſumfructũ.illã quartã ptem dedit ĩ dotẽ ſecũdo viro cũ pacto qͦ illã lucref ipſe ſecundus vir. ergo dʒ ſecundus vir lucrari efficaciter illã quartã partem donationis propter nuptias. Ideo vr̃ qͦ dcã domina Magdalena nequeat illã repetere maxime cũ dictũ ſtatutum loquatur etiã in muliere trãſeunte ad ſecundas nuptias. Et diſponit qͦ filij pmi matrimonij nequeãt aliquid petere vltra legitimã:ideo videtur caſus legis municipalis qͦ illa quarta donationis ꝓpter nuptias lucrata nõ poſſit per vltra legitimã ⁊ maxime q: vr̃ derogatum legibus q̃ diſponũt qͦ filij primi matrimonij cõſequanf bona a primis viris deuoluta ad vxores trãſeuntes ad ſecunda vota cũ adijciaf cl'a gnãlis non obſtãte aliqua lege ⁊c.⁊ ſic vr̃ derogatum.l.femine.C.de ſecũ.nup.cũ.ll.ſeq.⁊ auc.in eis poſitis quatenus pdictis aduerſantur.

i ¶ Tamen his nõ obſt.in contrariũ arbitrer eſſe iuſticiã nã premittendũ eſt qͦ mulier trãſiens ad ſecundas nuptias habẽs filios primi matrimonij puatur proprietate eorum que lucrata fuit ex donatione propter nuptias vel aliquãdo habuerit a viro ſolũ ſibi remanet vſuſfructus donec viuit ⁊ illa proprietas deuoluitur ꝗ̃primũ ad filios pmi matrimonij prout eſt caſus in auc.de nup.§.ſi vero expectet. verba enim ſunt clara qͦ priuatur proprietate ⁊ derelinquitur eidẽ vſuſfructus ibi ea puetur proprietatis parte ſolũ eis derelinquentes vſumfructũ ⁊ ibi generaliter oĩs eã deſerit proprietatis modus ⁊c.⁊ filij eã percipient ſm tempus mox quo ꝯiũcta eſt alij que verba denotãt qͦ ipſo iure ſtatim matrimonio ſcðo contracto proprietas conuolat in filios primi mr̃imonij.verbũ enim mox iunctum verbo futuri tp̃is operaf penã infligi ipſo iure vt no.gloſ.in auc. de inceſtis nup.in pri.⁊ illa verba ſm tempus quo ⁊c.hoc aperte deſignãt ad idẽ alia verba ibi mox in eos ſimul cũ ſecunde vxoris cõiunctione qͦ nõ erat ita declaratũ p. §. hec aũt ĩ auc.de nõ eli.ſcðo nubẽ.vbi diſponif de emiſſiõe ꝓprietatis in his nuptialibus dotiũ vel donationũ ꝓpter nuptias per leges aũt.C.ſcilicet per.l.femine ⁊ ſimiles. C. de ſecũdis nuptijs erat ſimilis prouiſio quo ad qd ſed nõ ſimpl'r ſʒ oẽs diſponebãt qͦ matre trãſeũte ad ſcðas nup. hmõi lucra nuptialia deuoluãtur ad filios pmi mr̃imonij.

k ¶ Et propterea filij ipſi primi matrimonij vendicãt dicta lucra nuptialia ⁊ etiã alia que a primo viro eorũq͡z pr̃e peruenerunt ad matrẽ que poſtea ſecundas init nuptias vt in §.⁊ ita circa taliũ verſi.vendicabũt enim in auc.de.⁊ vẽdicãt etiã ſi non ſint heredes parentuʒ vt.e.ti.§.⁊ ſuper his quoq͡z lucris vnde ſumpta eſt auc.hec res.C.de ſecũ. nup. itaq͡z de iure cõi non eſt dubiũ qͦ iſta quarta pars donationis propter nuptias quam dicta lucretia lucrata fuit ex donatione propter nuptias vigore pacti initi inter eã ⁊ primum virum patrem dicte domine magdalene pertinet pleno iure ad dictã dominã magdalenã non obſtãte qͦ ſit excluſa ab hereditate materna cũ illã nõ conſequaf vt heres mr̃is:nec etiã referet ſi eſſet excluſa ab hereditate patris cũ ſimiliter illã nõ habeat vt heres patris prout eſt expreſſuʒ in.d.§.⁊ ſup his ⁊.d.auc.hec res.his premiſſis euidẽter deducitur qͦ dictum ſtatutũ de ſucceſſionibus ab inteſtato nullatenus habet obſtare dicte domine magdalene vendicanti ſeu petenti dictam quartã partẽ donationis propter nuptias per.d.§.⁊ ſuper his.⁊.d.auc.hec res ⁊ hoc clarum.

l ¶ Item infertur ex iã dictis ꝙ nec obſtat dictum ſtatutuʒ ſub rubrica de dotiũ ⁊ donationũ ꝓpter nup.reſtõne. Nã primo.§.primus incipiẽs ⁊ ſi filij nihil facit moderat enim ius matris non ampliat circa hmõi lucrũ donationis propter nuptias. Nam diſponit ꝙ lʒ pactũ ſit pinguius tamẽ mulier ñ poſſit lucrari niſi ſolũ quartã ptẽ vt denotãt illa verba nõ obſtãte aliquo pacto de lucrãdo aliquid de ipſa donatione propter nuptias.qͦ ⁊ denotant verba ſequẽtis reſponſi in quo apparet ꝙ ſi pactũ non vxori cõcedit quartã partem nõ extantibus filijs ipſa lex municipalis ipſam quartam vxori nõ defert:nec eſt veriſimile ꝙ ſi illã nõ cõcedit non extãtibus filijs ꝙ filij extãtibus illã concedat vxori ⁊ auferet filijs:itaq͡z dictũ ſtatutũ debet pati dictum ſanum intellectũ. Non enim ſunt captãda verba iure ſʒ ciuili modo intelligẽda.l.pe.ff.ad exhi.⁊.l.ſi cui.ff.de ſeruit.generali. Non tamen refert ad propoſitũ:qm̃ idẽ ĩ hac materia diſponitur in lucris ꝓuenientibus ex pacto ⁊ lucris ꝓuenientibus ex forma ſtatutorũ ꝓut in terminis decidit Bal.in auc.vxore.C.de ſecũ.nup.⁊ probãt generalia verba tex.in corpore de nup.§.⁊ generaliter dicendum eſt ꝙ omnis eã deſerit ꝓprietatis modus in his que ad eam a priori viro in eam venerunt que quidem verba generalia etiam hoc lucrum ſtatuarium comprehendunt.

m ¶ Nec ob.d.§.pacta autem dotalia q: debet intelligi qͦ pacta dotalia obſeruentur circa res datas in dotem vel donationem propter nuptias ſpectantes ad ipſos virũ ⁊ vxorem. Nõ aũt in pactis emanantibꝰ ſuper rebus alienis nõ eſt itaq͡z abſurde intelligẽdũ ꝙ ſi mulier daret in dotẽ res alienas ⁊ illas paciſceretur cederet lucro viri tũc ſeruãdũ eſſet illud pactũ in pіudiciũ dñi. Sed intelligi debet ꝙ ſeruari debet circa res ipſorũ ꝯhentiũ ⁊ nõ circa res alienas. q: eſſet abſonus intellectus ⁊ in ciuilis:ar.l.nã abſurdũ. ff. de iure patro.⁊.l.ij.C.de cõdit.inſer.⁊.l.ſcire opʒ.§.aliud de excuſa.tu.⁊.l.vt gradatim.§.ſed ſi lege.ff.ad muni.⁊.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.cũ ſi.qͦ ⁊ ſuadent verba ſequentia in quibus ſimpliciter dicitur ꝙ filij nihil plus petere poſſint ꝗ̃ eorũ legitimã portionẽ. Et tamen illa generalitas reſtringitur ad bona materna hoc eſt ꝙ nihil plus poſſint petere de bonis matrimonia ⁊ in ſimili precedentia verba indefinita reſtringantur ad bona ipſorum ꝯhentiũ prout vniuerſalia verba ſequentia reſtringunf cũ ex ſequentibus precedentia declarentur.l.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi.de le.j.cũ ſimi.

n ¶ Cum itaq͡z mulier tranſeundo ad ſecunda vota incõtinẽti ꝙ matrimonij ꝯhit ipſo iure pdat proprietatẽ eorũ q̃ lucrata fuit per pactum ex donatione ꝓpter nup.vt.s̃. deductũ eſt nõ põt dcã mulier paciſci qͦ dcã queſita ex dcã donatiõe ꝗranf ſcðo viro cũ illa non ſint amplius ſua ſaltem tpe ꝗrendi lucrũ cũ nemo plus iuris trãſferat in alium ꝗ̃ ipſe habeat.l.nemo plus iure ff.de reg.iur.⁊.l.traditio. ff. de acq.re.do.cũ ſi.qͦ ⁊ ꝓbaf ex alio q: mulier eſt prohibita alienare ea que queſiuit ex bonis primi viri tranſeũdo ad ſecundas nuptias vt eſt expreſſum in.d.auc.de nup.§.⁊ ita certa ⁊ ſi alienat alienatio eſt ipſo iure nulla ac ſi non fuiſſet fcã vt ẽ ibi tex.ibi tale erit quale neq͡z geſtũ neq͡z ſcriptũ ſit qͦ factũ eſt factũ eſt. Ita qͦ obſtãte quacũq͡z alienatione filij poſſunt illa vẽdicare vt ibi ſubdif in ſeq.§. vẽdicabũt.n.⁊c. Ita ꝙ datio ĩ dotẽ ſi qua fuit fcã de dicta quarta hita a primo viro ex donatione propter nuptias illa fuit nulla reſpectu ꝓprietatis.⁊ iõ nõ põt dici pcm̃ interueniſſe ſuper dote reſpectu illius quarte ex quo ſubiectũ eſt nullũ ⁊ vbi nulluʒ ſubiectum nulla cadit qualitas nec aliquid adiacẽs.l.adeo.§.quod ſi toto de acquirẽ.re.do.⁊ eius qui in prouinciã ver.quoniã tũc.ff.ſi cer.pe.⁊.l.ij.ff.de vſufru.

o ¶ Nec predictis refraganf illa verba dũmodo in muliere trãſeunte ad ſecundas nuptias ⁊c.q: licet per illa verba appareat qͦ.d.§.procedat etiã in muliere tranſeunte ad ſecũda vota nõ tamen reſultat ꝙ loquaf in paciſcente ſuper rebus filiorũ vel ſuper rebus prohibitis dari in dotem ſʒ intelligi debet quãdo paciſceretur ſuper rebus ſuis de quibus põt diſponere ⁊ dare in dotẽ. Tunc enim ſpecialiter videtur per.d.§.pcã quod etiã ſi paciſceref ꝙ ſecundꝰ vir lucraref pluſꝗ̃ hẽret vnus ex filijs pmi mr̃imonij valeret pcm̃ ⁊ eẽt ſeruãdũ nõ obſtãte.l.hac edictali .C. de ſe.nup. Itẽ ſpãliter inducit ꝙ lʒ ſit pactũ ſuper lucrãda dote ⁊ nõ ſuper lucrãda donatione propter nuptias vel econtra. Vel fiat pactũ de lucrãda maiori parte ex vna ꝗ̃ ex altera valeat tale pactũ ⁊ ſit ſeruãdũ. Lʒ de iure cõi cõtrariũ foret vt in auc.equalitas.C.de pac.cõuẽ.⁊ hec dũmodo filij primi matrimonij nõ priuẽtur legitima vt ibi ſubdif.ſ.eis debita in bonis parẽtis ſecũdo nubẽtis.ꝙ etiã coadiuuat vt precedentis dcã intelligãtur ſuper bonis nubentis cuʒ exceptio declaret regulã.l.nã quod liquide.§.ſi.ff.de penu.leg. ⁊ facit.l.ſi.§.dulcia.ff.de vino tri.⁊ oleo legato.⁊ inuit ille. §. ꝙ poſſit filijs ſcði mr̃imonij per hmõi pacta preiudicari ĩ

eorum

eorum legitima ſaltẽ viro ſuperſtite. Et in hoc etiã indu⸗cit ſpecialitatem ille tex. ⁊ iſta reſpiciat illa clauſula que ſubditur non obſtante aliqua.l.vel ſtatuto poſita in fi.d.§.non aũt dicendũ eſt ꝙ p illaȝ clauſulã derogetur iuribus diſponentibus ꝙ mulier tranſiens ad ſecunda vota ipſo iure priuetur proprietate eorum que lucrata fuit ex bonis primi viri cũ verba nõ artent ⁊ legum correctiones ſunt euitãde.l. precipimus.C.de appel. cum ſi. vulgaribus. Nec clauſula non obſtante cenſetur derogare iuribus que per diſtinctionem vel limitationem poſſunt concordare cum ipſa.l.noua in qua poſita eſt dicta clauſula vt probat glo. relata ad tex. in verbo vacantibus in auc.de here.ab inte. venien. in pñ. ⁊ no.Barto.in verbo nõ obſtantibus in extrauag. ad reprimenda in.l.ſciendum in prima oppoſitiõe.ff. qui ſatiſd.cog. de quo etiam per Bald.in.l.humanum.C.de.l.⁊ per doc. in.c.vnico de exceſſibus prela.li.vj.⁊ per Monte.in.l.iuſiurandum.⁊ ad pecunias in fi.ff.de iureiur. Laus deo.

¶ Hereditas an intelligatur adita ex impenſa funerali ⁊ ex alie adminiſtratione cuȝ proteſtatione ꝙ nõ vult eẽ heres.

¶ Conſilium cccx.

IN noie domini noſtri Jeſu xpi. ¶ Principaliter eſt vidẽdũ in hac conſultatione. An dictus Bald. cenſeatur adiuiſſe hereditatem dicti Pauli. Si enim non cenſeatur adiuiſſe omnia ruunt que adducuntur contra eum. Si autẽ cenſeretur adiuiſſe nam facile poſſet ſe tueri. Et profecto videtur dicendũ ꝙ ipſe bal. cenſeatur adiuiſſe hereditatem dicti pauli ſui patrui. Nam ipſe prius funerauit dictũ Paulũ hoc eſt fecit cum ſepeliri ⁊ expenſas funeris fecit. Que quidẽ ſpectabant ad heredem lȝ enim quis poſſit iſta que ad alterius onus ſpectãt ipſe facere. Tamẽ non videtur veriſimile ꝙ quis faciat pro alio: ideo ſi is cui eſt delata hereditas ſoluit debitum hereditarium: lȝ poſſit ſoluere etiam non heres.l. ſolutionem ⁊ iudicium.ff.de ſolu.⁊.l.ſoluendo.ff. de neg. geſt. Tamen ſoluendo cenſetur adire hereditatem prout eſt caſus in.l. ij.C.de iure deli.⁊.l.parentibus.§.i.C. de inoffi.teſta. Ita pari ratiõe videſ ꝙ ſi facit expenſas funerarias que incumbunt heredi cenſeatur adiuiſſe hereditatem cum non fuerit proteſtatus ꝙ non animo adeundi: ſed pietatis gratia fecit expenſas prout proteſtari ſolent etiaȝ filij dum funerãt parentes ꝙ id nõ faciunt animo immiſcendi.l. pro herede. §.j.ver.⁊ ideo ſolent teſtari ⁊c.ff.de acqui.here.

a ¶ Quod ⁊ pbaſ ex txu quam tradit Bar.in.l.gerit.eo.tit. qꝛ qñ quis põt facere actum pro ſe ⁊ noie ſuo ⁊ pro alio ſeu noie alieno cẽſetur facere noie ſuo ⁊ ſi faciẽdo noie ſuo reſultat aditio cenſetur adiuiſſe in caſu enim noſtro potuit dictus Bald.facere expenſas pro funere nomine ſuo ⁊ pro ſ: exiſtente hereditate ideo cenſeaſ adiuiſſe. Licet illas potuiſſet facere pro alio.ſ.futuro herede ſeu pro hereditate iacente. Secundo ⁊ clarius videtur reſultare aditio ex illo actu poſſeſſionis fouee frumentarie que remanſit in hereditate dicti pauli. Naȝ ex quo ipſe paulus emit cenſeſ emiſſe dictam foueam frumentariam nomine proprio argu.l.⁊ magis.ff.de ſolu.⁊.l.papinianus.ff.man.

b ¶ Nec refert ſi emit ex pecunia cõi.l.ex pecunia.C.de iure dotiũ.⁊.l.ſi ex ea pecunia.C. de rei.vend.⁊.l.ſi.vt pponis eo.ti.ar.ſumpto a ſpeciali multo ergo fortius ſi illã emit ex pecunia redacta ex vẽditiõe rei cõis vel ex permutatiõe cũ re cõi. Jõ dicta fouea ſpectabat ad dictũ paulũ ⁊ maxie cñ illa pro ſua inſolidũ poſſederit cõtinuo poſt emptionẽ per cuȝ tactam itaqȝ remanſit in hereditate quo ad poſſeſſionem ⁊ proprietatem nec licebat dicto Bal. illã propria auctoritate occupare niſi mediãte aditiõe hereditatis qꝛ ſic occupaſſet rem alienã qđ nõ lȝ.l.ſi.C.vñ vi ẽt ſi eſſet ſibi debita.l.ex ſtipulatione.ff.de acqui.poſ.⁊.l.non eſt ſingulis de regu.iur. propterea poſſidẽs res hereditarias cenſeſ poſſidere animo adeundi hereditateȝ.d.l.gerit.ff.de acqui. here.vbi tex. clarius ⁊ quottidie ſeruatur.

c ¶ Tñ his nõ obſtãtibus in ꝯriũ arbitror eſſe iuſticiã ſatis indubiã. Nã dict⁹ Bal.declarauit ſatis ſuã volũtatẽ ꝙ nõ volebat eẽ heres dicti pauli anteqȝ acciperet dictã foueam frumẽtariã qñ ſcȝ accepit poſſeſſionẽ bonoꝝ emphyteoticoꝝ nec preſumiſ mutaſſe voluntatem.l. cum qui mutatã. ff.de proba.maxime cum etiam poſteaqȝ accepit dictam foueam frumentariam faciendo ſimilem actum iterum eodẽ modo fuit proteſtatus. Nam etiam ex poſtea geſtis interpretantur prius geſta vt in cañ.cum per bellicam.xxxiij.q. ij.⁊.xviij.diſt.caſi.peruenit ⁊.xliij.diſt. multis. ⁊ not. glo. in.c.ſcribam de preſumpt.cum itaqȝ anteqȝ vſus fuerit dicta fouea frumentaria ⁊ poſtqȝ ea vſus fuit voluntatẽ ſuam expreſſerit ſatis apparenter deducitur ꝙ non habuit animum adeundi hereditatem fruſtra eniȝ ſcđo loco adhibuiſſet teſtes ⁊ feciſſet illam proteſtationem ſi interim habuiſſet animum adeundi: cum additione facta nequeat hereditas recuſari.l.ſicut.C.de repu.here.⁊.l.ſuus.eo.ti.ex his igitur actibus demonſtratur ꝙ.d.Bald. non habuit animum adeundi hereditatẽ lȝ dicta fouea frumentaria vſus fuerit: ideo non dȝ cenſeri adiuiſſe cũ aditio cõſiſtat in animo ⁊ ex animo ſolo ſaltẽ pncipaliter dependet.l. ſi auia.C. de iure deli.⁊.l.pro herede in prin.ff.de acq.poſ. Et iõ lȝ alſ poſſidẽdo rem hereditariã cẽſeaſ hereditatẽ adire nihilominus in caſu noſtro aliud dicendũ videaſ cũ illa aditio q̃ reſultat ex poſ.bonoꝝ hereditarioꝝ nõ reſultet ex alio niſi qꝛ preſumitur poſſediſſe animo adeundi put ⁊ probaſ in.d.l.gerit. que preſumptio in caſu noſtro vꝫ cedere alijs preſumptionibus reſultantibus ex illis duabus proteſtationibus cum vna preſumptio tollatur per aliam magis efficacem vt not. in.l. diuus.ff. de in integrum reſti. videntur enim ille preſumptiones reſultantes ex illis actibus eſſe efficaciores: tũ qꝛ due ar.auc.itaqȝ.C.communia de ſucceſ.tum quia ex verbis expreſſis que ſolent plus operari qȝ tacita iuxta.l.non nũquã.ff.de ꝯdit.⁊ demõ. ⁊ in.l.expreſſa.ff.de re. iu.⁊ in.l. ſi reperẽdi.C.de ꝯdic.ob cãm.tum ẽt attẽta qualitate pſone que cũ eſſet ruſtica ⁊ pſona rudis de facili potuit ignorare hãc iuris diſpõneȝ ꝙ poſſidens rẽ hereditariã cenſeatur adire arg.l.ſi quis id quod.§.doli.ff. de iuriſdi. omni.iud. ⁊.l.ij.§.penul.ff. ſi quis in ius voca. non ie.cum ſimilibus.

d ¶ Et maxime attenta qualitate rei que prout dicitur erat ⁊ eſt viliſſima ⁊ attento ꝙ hereditas dicti Pauli forte non indigebat vſu dicte fouee cum prout audio paruȝ aut nihil remanſit in dicta hereditate fructiferũ preter bona emphyteotica ⁊ concurrente etiam ꝙ dictam foueam dictus Paulus conſequutus fuit propter quandam foueam communem cum.d.Bald. per eum alienatam antiquo domino dicte fouee que quidem fouea alienata dicitur eſſe ⁊ fuiſſe longe maiores extimationis qȝ fuerit ſeu ſit dicta fouea de qua agitur ⁊ attento ꝙ dictus paulus habuerat per plura tempora cõmoditatem perceptam ex fouea communi ſeu propter ipſam foueam cõmunem potuit de facili ſibi perſuadere homo ruſticus ꝙ ſibi liceret vti dicta fouea etiam citra ius ⁊ nomen heredis. Et maxime qꝛ cõcurrit etiam qualitas hereditatis cuius aditio eſt damnoſa prout nũc experientia docet. Magis.n.de facili preſumitur ⁊ cõiecturatur aditio qñ hereditas eſt lucroſa qȝ qñ dãnoſa ⁊ ſic qñ aditio affert vtilitatem vt deprehendi põt ex not.per Barto.in.d. l.gerit circa medium: ⁊ hoc demonſtrat ratio nãlis qȝ de ſe ſufficit allegare.l.ſcire.§. ſufficit de excu. tut. ⁊ facit.c. ſi.ex de tranſac.⁊.l.cum ratio in prin.de bo.dam. Facit ad predicta.l.qui patitur cum ſua mã.ff.man.⁊.l.j.ff.de ſolu.

e ¶ Quibus omnibus conſideratis nullus prout arbitror iudicaret quin ſtandum foret potius dictis proteſtationibus qȝ dicte coniecture reſultanti ex dicto vſu. Et maxime cum ipſe Bald. viuat ⁊ profiteatur ⁊ paratus ſit iurare ꝙ illam foueam non detinuit neqȝ ea vſus fuit animo adeundi cum in his que dependent ab aio nec pñt alſ probari ſtetur iuramento partis cũ aius alteri non innoteſcat vt eſt glo.que dicitur ſingularis in.§. alie inſti.de act. ꝙ ⁊ ponderat plurimum Bar.in hac materia aditionis in.d.l.gerit. Poteſt etiã adduci ad coadiuuandum ꝙ ille vſus fouee vacue quo patronus non indigebat erat talis conditionis ꝙ de facili cuilibet amico concederetur: ita ꝙ põt cenſeri ꝙ vſus fuerit quodammõ iure familiaritatis arg. eorum que habetur in.l.que iure familiaritatis.ff. de acqui.poſ. Et ex his tollitur contrarium.d.l.gerit. Ad quã põt etiam dici ꝙ loquitur quando is cui eſt delata hereditas poſſedit rem tanqȝ hereditariã vt pȝ ibi ex verbis lre ꝙ non ꝯſtat in caſu nro: qꝛ dictus Bal. negat poſſediſſe dictam foueam tanqȝ rem hereditariam immo firmiter aſſerit ſe poſſediſſe ſeu vſum fuiſſe dicta fouea putans ſibi licere ex cãis iam dictis.

f ¶ Eſt etiam circa predictam ponderandum ꝙ dictus Bal. non preſumitur habuiſſe notitiaȝ dicti teſti: qꝛ in facto alie non probabilis eſt ignorantia.l. qui in alterius.ff. de regu.

ſur.l.fi.ff.pro ſuo.⁊ l.verius.ff.de proba.ad hoc.l.eius qui in prouinciã.ff.ſi cer.pe. Adeo ꝙ ſi nõ probaretur ꝙ habuerit noticiã dicti teſti et volẽs nõ potuiſſz adire:qꝛ requiritur ꝙ adiens ſit certus hereditatẽ ſibi delatã ⁊ ex q̃ cã ſit dilata.l.ſi is ad quẽ.⁊.l.heres inſtitut⁹ cũ.ll.ſeq.de acq.here.⁊ l.nec his.§.j.ver.ſed ſi quaſi ficta.l.is põt.e.ti. Vñ tũc ſtaremus claro ꝙ ſi ignoraſſet teſtm̃ nõ reſultaſſet aditio q̃ꝛtũcunqꝫ habuerit aiũ adeũdi:ſi aũt appeat dictũ bal.habuiſſe noticiã ꝙ hẽditas dicti pauli fuerit ad eum delata ex teſtõ videtur ex alio vltra pdicta deduci poſſe nõ fuiſſe p euz aditã hereditatẽ cũ pſupponatur in themate ꝙ antꝗ̃ ipſe deueneriẽ ad illũ actum vtẽdi dcã ſouea dixerit adhibitis teſtib⁹ ꝙ volebat eſſe hrs dicti pauli. Nã per hmõi ṽba ego nolo eẽ hrs reſultat hẽditatis repudiatio ꝓut voluit Bar. in.l.filij.§.j.ff.ad ter.p tex.ibi ⁊ p.l.j.§.ſi hrs.e.tit.⁊.l.j.§.q ſemel d ſucceſſorio edicto ⁊ vñr verba bar.ibidẽ ſuper gl. velle ꝙ iſta verba nolo eẽ heres ſine dubio inducant repudiationẽ. Et qõ inducãt repudiationem Jac.de rauẽ. in.l. ij.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ in.l.qui ſe pris.C.vñ liberi.prout refert ibi Cy.idẽ tenens ꝙ ⁊ clarius voluerũt Cy.⁊ Pet. de bellap.in.d.l.ij.poſt Ja.de rauẽ.ꝙ ⁊ videtur velle glo.j. in.l.fi.C.de repu.here.vbi idẽ tenẽt Cy.Bal.⁊ Raph. ful. qð.⁊ lꝫ idem Rapha.in.d.l.qui ſe pris adducens et.l.tale pactũ.C.de pac.qð ⁊ vult ibi bal.⁊ et ibi Ange.in repe. p qua opi.Salyce.ibi allegat et.l.j.§.ſiqs adita ad tertul.⁊.l. vnus ex qui.cau.in poſ.eſſ.⁊.l.ſi maritus.§.ſi negauerit ð adul.⁊.l.iij.§.is cui⁹ de ſepul.violato.⁊ qꝛ ꝯtrariorũ eadẽ eſt natura per iura vulgaria:ſed qui dixit volo adire cẽſetur adire.l.iam dubitari de here.inſti.⁊.l.p herede.⁊.l. gerit de acq ren.hereditate ſm eum.

g ℂ Licet Bar.aliud velit in.d.l.gerit. Faciens dñiam inter hec verba volo adire ⁊ volo eſſe heres:ſed nõ refert qꝛ in his verbis volo eſſe heres:concordant ergo prout dicens volo eſſe heres cenſetur adire ita ⁊ dicens nolo eſſe heres cenſeatur repudiare qð maxime dicendum eſt in caſu noſtro:qꝛ precedebãt verba ex quibus apparebat qð p illum actum non adibat hereditatẽ cũ rogauerit teſtes quos vocauerat qð eſſent teſtes ꝙ non capiebat tenutam illorũ bonorum vt heres dicti. Pauli. Hec quidez verba ſufficiebãt ad euitandũ qð non reſultaret aditio ex illo.d.l.p herede. §.j.ver.non animo heredis ſe gerere ⁊.l.at ſi quis.§.plerũqꝫ de relig.⁊ ſump.fu.Jo illa verba que ſubdunt vel quale io nõ voglio eſſere herede debent in dubio interpetrari vt aliquid addant ne alr nihil operent:argu.l.ſi quando de leg.j.⁊.c.ſi papa de priuile.li.vj. Si autem cenſet repudiaſſe per illa verba cuius nolo eſſe heres que quidẽ verba cuius volo eſſe heres vulgari ſermone communiter proferũtur illo modo del quale non voglio eſſere herede:reſtat ꝙ non poteſt amplius adire:qꝛ qui ſemel repudiauit adire nequit dicta.l.ſicut cum concor. Et licet dicta.l.filij.§.j. probet qð adire poſſit.j.annũ ſi alius non adiuit interim nihilominus bar.ibi dicit eſſe ſpeciale in hereditate materna ſicut in ſimili eſt ſpeciale in hereditate paterna in.l.fi. C.de rep.heredi.⁊ idem voluit bal.in.l.ij.C.de iur.⁊ facti igno.⁊ gl.Cy.bal.Rap.i.d.l.fi.C.de rep.he.ꝙ ⁊ firmat recolende memorie doctor integerrimi iudicij dominus Joãnes de nobilibus de mõte ſperello doctor ⁊ dominus meus i. d. l.qui ſe patris:vnde ſecus in extraneo ſeu tranſuerſali put eſt iſte nepos in quo remanet firma regula prout volũt pfati doc.d.l.ſicut cum ſimilib⁹. Et licet aliqui inſtent in cõtrarium tñ non eſſet tutum recedere a ſententia tot doctorũ. Et lꝫ quidã velint ꝙ poſſit penitere intra annuz per.d. l.ſi filij.§.j.⁊ quidaꝫ ꝙ intra tres menſes per.l.fi.§.ſimiliqꝫ modo.C.de iure deli.volentes ꝙ non ſit ſpãle in materna hereditate. Tamen oĩmodo eſſet idem effectus:qꝛ nõ ita ð facili induceretur cõiectura mutate voluntatis.ꝯ.l. cum q mutatam prout ſi a principio non declaraſſet voluntatem ſuam recuſandi hereditatem ar.d.l.qui mutat ãie facit materia.l.ſiue poſſideris.C.de probe.cum ſimilibus.

h ℂ Ex quibus omnibus ſaltem ſimul iunctis vt ſi nõ proſint ſingula multa iuuent iuxta.l.excuſant in principio de excuſa.tutorum.cũ concor.intrepide concludendum duxi ꝙ ex vſu ſeu detentatione dicte ſouee hereditarie non reſultet probatio aditionis. Multo autem clarius dicẽdum eſt ꝙ ꝓpter dictam funerariã impẽſam ⁊ curaꝫ adhibitam pro faciẽdo ſepeliri corpus ſui patrui nõ reſultet vera vel pſumptiua probatio aditionis.d.l.p hrde.§.ſed ⁊ q in ſepulchrũ.⁊ ĩ dicta lege et ſi quis.§.pleriqꝫ vbi caſus de hoc apertus. Nec ſuper caſu legis eſt inſtandum.l.illam verſic. de modo.C.de collatio.⁊.l.ancille.C.de furtis.

i ℂ Ex quibus remanet ꝯcluſio meo iudicio clara qð ex his que proponuntur non probatur.qt dictus bald.adiuerit hereditatem dicti Pauli ſi autem non adiuit nõ aſtringitur ad onera iuncta in teſtamẽto.l.quia poterat ad treb. l. ab eo de fideicõ.cum infinitis ſimilibus. Nec legata debẽtur non adita hereditate.l.cam q̃.C.de fideicõ.l.ſi quis filio in prin.cum ſua glo.ff.de here.inſti.hoc clariſſimum nõ inſtandum:adeo legatarius qui poſſidet dicta bona emphyteotica nullum ius potuit conſequi in dictis bonis. Et maxime cum dicta bona relicta ſint emphytheotica que duratura erãt p ſua rata iꝫ ſiue teſtatoris ſolum in eis vita ita qð ſuum ius erat finiturum morte ⁊ ideo cenſetur reliquiſſe ius ſuum vxor patrui.C.de leg.l.ꝙ in rerum.§.ſi vſumfructum de lega.j.⁊.l.ſticho.§.fi.de vſufru.le.⁊ facit.l. ſi domus.§.fi.de leg.j.⁊ ibi doc.loquũtur in his terminis. Nec iuuatur ex iure baldi heredes inſtituti ex quo vt dictum eſt ipſe non adiuit hereditatem dicti Pauli. Et licet ſi adiſſet poſſet inſiſtari ſuper rationibus adductis in puncto pro parte tuẽda ipſius baldi. Nihilominus ſuperfluum tcã cõcluſione predicta:adeo non inſiſto. vlterius igitur cum verba dicti contractus emphyteotici ſint clara qð deuoluunt ad dictũ baldũ qui eſt nepos:⁊ ſic de tertia generatione clara eſt cõcluſio ꝙ iura emphytheotica dictorum bonorum deuoluta ſint ad ipſum Baldum ⁊ ad eum pertinent inſolidum nec eſt inſiſtendum cum expreſſe dicatur in themate qð fuit conuentũ quod vno decedẽte eius portio deueniat ⁊ accreſcat alteri.l.ille aut ille.§.cum verbis nulla dubitatio eſt non eſt admittenda voluntatis queſtio de leg.iij.licet ⁊ ſimpliciter fuiſſet pater ſtipulatus p ſe ⁊ filijs ⁊ nepotib⁹ idẽ dõm fuiſſet ar.c.j.de ſucceſ.feu.⁊.c.j §.nunc vo contrarius qui feu.da.poſ.⁊.c.j.de gra.ſuc.in feu.x.coll.⁊.l. iuriſiurandi.§.vt libertus de oper.lib.⁊ ibi per bar.⁊ per eundem in.l.ſi mihi ⁊ titio de ver.ob.⁊ p Cy.in.l. nec codicillis de viuf.le.⁊ p Spe.in ti.de loca.§.nũc vero aliqua ver. lxix.⁊ aliqd p eundẽ in ti.de dot.§.j.⁊ per Gui.in.l.ſi duo patroni in prin.de iureiur.⁊ per Cy.⁊ bal.in.l.j.C. qñ non pe.par.⁊ p bal.i auc.ſi quas ruinas.C.de ſa.ſan.ec.⁊ cano. in.c.potuit ex de lo. Nec de hoc ſit ĩ themate aliqð dubiũ.

k ℂ Jdeo ſine vlteriori inſtãtia clariſſime concludendũ eſt ⁊ ita concludo quod ſupradicta bona emphyteotica queſita ⁊ ſtipulata per dictum Antoniuz auum ſupradicti Baldi ſunt deuoluta ad dictuz Bald.⁊ ad eum de iure ſpectãt ⁊ pertinent ⁊ dictus.d.Euãgeliſta legatarius in dictis bonis nulluz ius habet ſm ea que in puncto preſupponuntur vt patet ex.ſ.deductis. Laus deo.

ℂ Quidã Matheus quõdã mãſitri de ſterãne mercator exercuit artẽ mercãtie:in qua erat cõe capitale ipi⁹ ⁊ fratris:⁊ ipſe matheus cõtinue ſolus artẽ exercuit petit vtrũ ex labore habito in dicta mercãtia dictus matheus debeat aliquid reputa ſalarium ſue qualitati cõdecens habere De inde cum dictus matheus cum ſepe ſepius florentiã iuiſſet pecunias ſibi mutuo ab alijs cõciuib⁹ accepiſſet petitur an ex lucro dictarum pecuniarũ mutuatarũ debeat aliquid impartiri fratri cum quo erat capitale cõmune.

ℂ Conſilium. cccxi.

In noĩe dñi noſtri ieſu

l xpi. ℂ Ad euidentiam huius cõſultationis eſt premittendũ ꝙ contractus ſocietatis ꝯhibetur ad inſtar cuiuſdã fraternitatis.l.verũ in ꝓncip ff.p ſocio.⁊ requirit in ſupremo bonam fidẽ. dicebat Bal.in ſuo conſilio inci.videam⁹ que ſocietas.⁊ debet ꝯbi iuxta ⁊ equa arbitrio boni viri.l. qð eni §.j.⁊.l.in propoſita.⁊.l.ſi ſocietatẽ mecũ coieris.ff.p ſocio.⁊.l.iij.in fi.e.ti. Et debet ptes in ſocietate eſſe equales ſi aliud nõ appareat.l.ſi nõ fuerint in prin.ff.eo.ti.⁊ inſti. e.ti.§.j. Nec põt vnus plus lucri pcipere q̃ alter niſi aliqd plus cõferat ſocietati.d.l.ſi nõ fuerit §.j.vñ.ſi modo aliqd plus cõtulit ſocietati:adeo ꝙ nec vꝫ pactũ qð ptes ſint inequales non proportionabiles eo qð in ſocietate immittitur prout probat tex.dicti verſiculi ſi modo aliquid plus contulit ſocietati a ꝯtrario ſenſu:prout firmat Azo:vt refert ⁊ approbat Accur.ibidem quod ⁊ vr velle Saly.in.l.muti⁹ ff.eo.ti.⁊ eſt cõmunis opinio put dicit Raph.ful.in.d.l.ſi

non fuerit

nō fuerit.§.j.vbi in hoc finaliter reſidet: ⁊ idem ſentit in.l.
ſi ſocietatem mecum coieris eo.ti. Facit ēt tex.in.d.l. ſi nō
fuerint.§.ita coiri ibi ſi tanti eſt opera quāti damnum ⁊c.
Per que iura reſtringitur generalitas tex.in.§.j.inſti.eo.ti.
⁊.d.l.ſi non fuerint.§.j.in primo reſpo in quibus iuribus dr̄
ꝙ conuentio ꝙ partes ſint equales vel inequales eſt ſeruā
da:q2 verū eſt ſi eſt inequalitas circa ea que hincinde in ſo
cietate immittuntur. Si aūt nihil eſt cōuentū tūc debent eē
partes equales in lucro dicit tex.in.d.l.ſi nō fuerint in prin
cipio.⁊ in.d.§.j.inſti.eo.tit.

a ¶ Quod eſt veruꝫ ſi equalia ſunt ea que in ſocietate hincinde
cōferunt:nam tūc eſt planū ſimiliter ſi nō apparet ꝙ vnus
plus contulerit ſocietati ꝙ̄ alter quo caſu ſimiliter debent eē
partes equales:ita procedat generalitas dictorum iurium.
Si autem vnus plus confert ſocietati ꝙ̄ alter ⁊ eſt ſocietas
ſimpliciter cōtracta debent portiōes lucri ⁊ damni eē correſpe
ctiue ad ea que in ſocietate cōferunt:ita ꝙ ſi titius ponit in
ſocietate mille ⁊ gaius quingēta ⁊ ineūt ſimplr̄ ſocietatem
diuidet lucrū in tres partes ita ꝙ titius habebit duas par
tes lucri ⁊ gaius tertiam partem. Cenſetur eniꝫ ſocietas co
hita arbitrio boni viri. Bonꝰ autē vir ita arbitrari deberet
ꝙ qui plus laborat plus māducet qui plus meretur plus lu
cretur.⁊ ſic qui plus capitalis hꝫ plus ſentiat lucri. Et vt ꝓ
bat tex.i.d.l.ſi ſocietatē mecū coieris:q2 cui dubiū ꝙ plus
meret magnū capitale ꝙ̄ paruum. Pecunie enim interuſu
rium ſepe correſpondet precio ſeu extimationi operarum vt
ex infra proxime dicendis apparebit. Itaqꝫ ſi vnus erit ho
mo multum induſtrioſus contrahere volet ſocietatem cum
alio qui ponat pecuniā inueniet ponētē forte mille ⁊ ſi ope
re ſue erunt magis viles non inueniet ponētem tantā ꝗ̄tita
tem:ſed tenuē correſpondentē opere ⁊ induſtrie vt quoti
die docet experientia rerum magiſtra.c.ꝗ̄ ſit in ꝑn. de ele.
lib.vj.⁊.c.ſtatutū in prin.eo.ti.⁊ ibi.⁊.l.legatis.§.ornatricis
bus.de leg.iij.⁊ facit.d.§.coiri.⁊ ſi finita hmōi ſocietate re
perit aliqd vltra capitale illud totū cenſebit lucrū nō habi
ta conſideratione operaꝝ:q2 totū id qd̄ ſupra ſortē immiſſaꝫ
reperitur in ſocietate diuidit inter ſocios nō detracta extiꝰ
matione operarū:vt.l.cum duobus.§.itē ex facto.ff.pro ſo
cio.⁊.l.queſtus.e.ti.ꝓut nec aſcribit dāno niſi id qd̄ de capi
tali pdit qd̄ ⁊ ꝓbat in.d.§.ita coiri.ſi recte ponderat qd̄ ⁊
approbat cōſuetudo que eſt optima.ll.interpres.l. cū de in
terpretatiōe.⁊.l.minime.ff.de leg.⁊.c.cū dilectus.de cōſue.

b ¶ Unde ſi finita ſocietate nihil vltra capitale reperit illud
reddit immittenti.ꝓut dicit gloſ.eſſe de cōſuetudine in.l.j.ff.
⁊.C.pro ſocio ſentiens conſuetudinē illam fore obſeruan
dam:qnimo hoc eſt de iure circūſcripta omni cōſuetudine
prout firmat Jac.de are.cū quo tranſeunt Cy.⁊ Bar. in.d.
l.j.qd̄ ⁊ tenet Bal.in.d.l.ſi nō fuerint.⁊ in.d.l.ſi cū duobꝰ.
§.ſi incohēda dicēs Ray.idē velle ꝙ ⁊ voluit Oldradus
prout refert Raph.in.d.l.j.qd̄ ⁊ firmat Saly.ibi in ſcd̄a q̄ō
ne.⁊ in.d.l.mutuus in ſcd̄a q̄ōne ⁊ cōpenſat pdīcio operaꝝ
cū interuſurio pecunie ꝓut concludit Bal.in.l.j.C.pro ſo
cio.⁊ Saly.in.d.l.mutuus.iij.q̄ōne. Sed cui dubium ꝙ ma
ioris extimationis eſt interuſuriū maioris capitalis ꝙ̄ mi
noris capitalis:ideo maius capitale plus lucri meretur hoc
quidem cōuenit bonefidei equitati ⁊ arbitrio boni viri que
cōueniunt nature contractus ſocietatis prout ſupra in ꝑn.de
ductum eſt:⁊ hoc ꝙ partes lucri debeant eſſe correſpondē
tes ei ꝙ in ſocietatē cōfert ꝓbatur etiā auctoritate: naꝫ hoc
voluit gloſella ſup verbo equales in.d.§.j.inſti. de ſoci.que
ad tex.ſupplet ⁊ dic equale fuiſſe capitale.vult ergo ꝙ regu
la illius tex.ꝙ partes lucri ⁊ damni ſint equales ꝓcedit tūc
demuꝫ qñ capitale eſt equale.ſecus ergo ſi capitale non eſt
equale:nam tunc nō debēt eſſe equales partes lucri ⁊ dam
ni:ſed ꝓportionabiles ad portiones capitalium qd̄ clarius
firmāt Nic.de mat.in.d.l.j.C.eo.ti.⁊ Bal.ibi in.iiij.q̄ōne.⁊
Salyc.ibi in.vij.q̄ōne.⁊ in.d.l.mutuus in.vij.q̄ōne.quod ⁊
vult Ange.in conſi.cxiij.incipiente.quid autem ſi fuerint.⁊
Ponta.in cōſi.clxv.ſm ordinē meū nō informis incipiēte
circa primū de quo querit in vltima col. ⁊ idem videtur vel
le Bar.in cōſi.incipiente cianziarellus in ordine.xx. ſm or
dinē peruſinū nō informis:⁊ ideo ſi vnus ponit tantūdeꝫ
pecunie quantum alter ⁊ inſuper alter ſolus ponit operam
debebit in detractione lucri haberi extimatio operarū arbi
trio boni viri ꝓut in terminis dicit Saly.in.d.l.j. ⁊ volunt
etiā alij ſupra relati:vt pꝫ ex predictis:⁊ ita de facto conſul
tus ſepiſſime reſpondi ⁊ pluries cōſului:⁊ ita legendo fire
maui in.l.ſi paſcenda pecora.C.de pactis extra gloſ.in prin
mā q̄ōne principali ſcd̄o queſito:per dictā rōnes pluries cō
ſului ⁊ vidi ab alijs docriſſimis viris cōſuliū ꝙ ſi ſunt duo
fratres ſtātes ſimul ⁊ cōicantes lucra ⁊ queſtus:⁊ ſic tacite
cōtrahunt ſocietatē lucri ⁊ queſtus ⁊ plura lucrant ſi vnus
eſt multū induſtrioſus ⁊ alter paruꝫ ille induſtrioſus debet
maiorem partem queſitorum conſequi in diuiſione.

c ¶ Et idō qñ vnus lucrat cū pecunia alterius pars lucri attri
buit pecunie pars aſcribit ope qd̄ ⁊ conſiderat ēt alie ꝙ̄ in
ſocijs puta qñ filius lucrat mercando cū pecunia p̄ris pars
lucri cenſet ꝓfecticia tanꝙ̄ profecta ex pecunia p̄ris ⁊ pars
aduenticia tanꝙ̄ profecta ex opa filij ꝓut h̄ voluit gl.⁊ doc.
ibi poſt eā in.l.cū opꝫ in princi.C.de bo.q̄ libe. ꝙ ⁊ voluit
Bar.in.l.j.§.ſed nec caſtrēſe.ff.de col.bo. ⁊ in tractatu ſuo
de duobus fratribus ꝙ ⁊ voluit Bald.in.l.aūt:ex teſtē.C.
de col.x.col.dicēs ꝙ Bar.dicit ꝙ lucꝝ ſuſceptū ex negocia
tione quā facit filius cū pecunia patris dimidia lucri attri
bit pecunie ⁊ dimidia aſcribit opere filij ꝓut h̄ voluit bar.
in.d.§.ſed nec caſtrenſe:⁊ in dicto tractatu de duobus fra
tribus in prin.de quo etiā tangit in.d.l.cū opꝫ in prin. ⁊ in
l.illud.C.de colla. Sed ꝓut dicit Bal.h̄ ꝓcedit de ſui capi
tis eqtate: ſed de iure h̄ eſt remittēdū arbitrio iudicis qui
habebit cōſiderare quantitateꝫ pecunie paterne ⁊ induſtrie
filij:⁊ idē voluit ipſe Bal.poſt Jaco. bu.in.d.l.cū opꝫ qd̄ ⁊
videt velle Ang.⁊ Pau.de ca.in.d.l.cū opꝫ.⁊ idem voluit
Ponta.in.d.auc.ex teſtō qñ filius negociat noīe ſuo ⁊ pa
tris ⁊ eadē fuit intētio bar.vt deprehēdit ex eius dictis i lo
cis ꝓallega.⁊ maxie in dicto tractatu de duo.fratri. vbi attē
dendā extimationē ope ⁊ induſtrie pſone filij:⁊ hoc ēt clare
ꝓhendit ex dictis per eū in.d.l.illud vbi Pau.de caſt. ſeq
quit eius dicta ſubdēs ꝙ cōis cōſuetudo eſt ꝙ dimidia at
tribuat opere ⁊ dimidia pecunie ⁊ hinc eſt ꝙ voluit Bart.
ꝙ in dubio iudex hēat diuidere pro medietate.ſ. attēto cōi
vſu prout alr̄ latius dixi poſt do.meum in.d.auctē.ex teſtō.

d ¶ His premiſſis ad conſultationis deciſioneꝫ faciēs eſt de
ſcenſus:naꝫ cū in themate ꝓſupponat ꝙ dictus Mattheus
exercuit artē mercantie ſua opera ⁊ induſtria cū capitali cōi
inter eū ⁊ fratrē nec ꝓſupponit aliqd eē conuentū ſpecifice
nulli dubiū dictus Mattheus dꝫ aliqd percipere rōne ſua
rū operarū:puto aūt illud nō hr̄e percipere in loco ſalarij:ſꝫ
cenſeat ipſe immiſiſſe i ſocietatē partē capitalis ⁊ operas ⁊ in
duſtriā ⁊ frater immiſiſſe ptē capitalis:ita ꝙ ſi ex dicta ſocieta
te fuiſſet nihil ſuplucratū:ſed ſolum capitale remanſiſſet in
ſocietate de dictis opis nulla fuiſſet habenda conſideratio
ſm ea que in euidentialr̄ permiſi:ita etiā facto lucro nō de
bet reſarciri extimatio operarū vel induſtrie ꝓut nō reſer
citur interuſurium pecunie:ſed lucrū qd̄ ex ſocietate ſuſce
ptū reperit attribuit interuſurio pecunie ⁊ ipſis opis ⁊ in
duſtrie ⁊ ꝓportionabilr̄ dꝫ diuidi inter ſocios arbitrio bo
ni viri ꝓut cōtingeret qñ vnus poneret operā ⁊ alter totaꝫ
pecuniam.d.l.ſi non fuerint.§.itē coiri.⁊ inſti.eo.ti.§. de
illa ver.nā ⁊ ita coiri. Eadē.n.eſt ratio ſi vnus ponit ope
raꝫ ⁊ alter partē pecunie arguēdo de toto ad partē prout lꝫ
l.que de tota de rei vē.⁊.c.paſtoralis ver.ſi q̄ cum totuꝫ.de
officio delega.⁊.l.qui ſcit.ff.de vſuris cū ſi.neqꝫ ſi opa dicti
Matthei eſſet correſpondens ⁊ equiualens interuſurio to
tius capitalis dimidia lucri deberet attribui opere ⁊ indu
ſtrie ipſius Matthei ⁊ altera dimidia debebit aſcribi capi
tali:ita ꝙ hꝫ h̄ Mattheus predictus de quattuor partibus
lucri haberet tres partes ⁊ frater haberet quartam partem:
⁊ pro hac diuiſione facit illa ſnia Bar.de qua.ſ. ⁊ illa cōis
conſuetudo quā vt.ſ.adducit Pau.de caſt.h̄ tñ totum cen
ſeo remittēdū arbitrio boni viri qui habebit cōſiderare ꝗ̄
titatem capitalis ⁊ ꝗ̄titatem ⁊ qualitatē operaꝝ ⁊ induſtrie
dicti Matthei cū ſocietas debeat reduci ⁊ cōbi ad arbitriū
boni viri.d.l.ꝙ enim.§.j.cū ſi.ſ.in prin.euidentialis addu
ctis ⁊ lucrum ipſum diuidere inter dictos fratres eoſdēqꝫ
ſocios proportionabiliter ſm ꝗ̄titatem eius qd̄ quilibet cē
ſet contuliſſe in ſocietatem per ea que.ſ.deduxi:⁊ hec circa
primum conſultationis articulum.

e ¶ Circa pecunias aūt quas dictus Mattheus mutuo acce
pit eſt aduertendum qualiter ipſe pecunias illas mutuo ac
cepit:⁊ qua cōtemplatiōe fuerint mutuate ⁊ cuius periculo:nā
ſi fuerunt mutuate noīe ſocietatis ſeu contēplatione ipſius
ſocietatis traffici putarem illam pecuniā mutuatā aſcriben
dā ſocietati ar.tex.⁊ per ea que habent ibi in.l. ſed ⁊ ſi plu
res.§.in arrogato.ff.de vulga.⁊ pupilla.⁊ in.l.dedit dotem.
de colla.bo.⁊ in.l.ſi vero in ꝑn.ff.ſol.ma.⁊ in.l. ꝓfecticia.ff.
de iure do.ſi vero fuerunt mutuate ipſi Mattheo nomine

proprio ⁊ eius contemplatione prout cenſeri dꝫ alio nõ apparente ar.l.⁊ magis.ff.de ſolo.⁊.l.papinianus.ff. mãdati. ⁊.l.ſi ita ſtipulatus.§.grilogonus.ff.de ver.ob. tunc qꝛ pecunia ipſa mutuata tranſiuit in dñium ipſius Mattbei.l.ij.§.appellata.ff.ſi cer.pet.⁊ ipſe Mattbeus eſt obligatus ad ipſius pecunie reſtõnẽ mutuantibus ⁊ ſuo periculo erat pecunie interitus.l.incendium.C.e.ti.eſt cenſendũ ꝙ ipſe Mattbeus poſuerit illam pecuniam vt propriam in ſocietatẽ:⁊ ſic tm̃ plus cenſetur poſuiſſe in ſocietatem ꝙ̃ dictus eius frater. Et ppea ẽt b̃ reſpectu dꝫ ẽt aliquid plus bñe de lucro ex ſocietate redacto per theoricam.ſ. traditã que eſt ꝙ qui plus confert in ſocietatẽ plus lucri percipere dꝫ vt ſuperius demonſtraui:vñ ad arbitrium iudicis erit etiã circa hoc recurrendum qui habebit arbitrari ꝙ̃tũ huic pecunie mutuate ſit aſcribendum. Non.n.cenſeo eq̃tati ⁊ arbitrio boni viri conuenire ꝙ tm̃ huic pecunie mutuate ſit aſcribendum ꝙ̃tum ſili ꝙ̃titati ipſius capitalis primo immiſſi cum illud capitale veriſilr fuerit immiſſum vt perpetuo durante.ſ.tpe ſocietatis in ſocietate permaneret:ſꝫ illa pecunia mutuata veriſilr fuit in negocijs ſocietatis collata ad tps extrahẽda poſtmodũ de ipſa ſocietate ꝙ̃primũ mutuantes repeterent ⁊ forte nõ diu ſtetit in ſocietate ꝙ̃tuꝫ itaqꝫ mercatur dicta pecunia mutuata ita poſita in ſocietate recurrendũ eſt vt dixi arbitrio boni viri ⁊ iudicio peritorum in ipſo exercitio mercãtie tanꝙ̃ ad iudicium peritorũ in arte iuxta ea que hñr in.l.j.in princi.ff.de ventre inſpi.⁊ in.l.ſemel.C.de remilitari li.xij.⁊ in.§.qđ aũt in auc.de nõ alienando coll.ij.⁊ in.l.j.ſi menſor falſuꝫ mo.dixerit. ⁊ in.l. locũ.de acqui.re.do.⁊ in.l.ſeptimo menſe.de ſtat.ho. cũ ſi.

f ¶ Predicta aũt dico procedere ſi dictas pecunias mutuo ſuſceptas expendidit in negocijs ſocietatis puta in mercãtijs emptis pro dicta ſocietate. Si autẽ illas pecunias ſibi mutuatas extrinſecus a dicta ſocietate erogaſſet ſeu cũ dictis pecunijs de per ſe negociatus extitiſſet non noĩe ſocietatis expreſſe vel tacite tunc lucrum exinde pceptũ ſibi ſoli foret aſcribendum:qꝛ queſituꝫ ſua opera ſua pecunia ⁊ ſuo periculo ⁊ ſuo noĩe:ita ꝙ nulla ratio euꝫ aſtringit ad cuiꝙ̃ communicandum cum perſona libera ſui iuris ſibi querat ⁊ non alteri inſti.per quas perſo.no.acqui.in primo reſponſo.⁊ in.§.ex his itaqꝫ.⁊.d.l.cum opꝫ.⁊ inſti.de rerum diuiſione.§.ſiquis a non domino cum ſi. Laus deo.

¶ Quãdo in ſupplicatione petit̃ cõmitti cãm appellationis vna cum negocio principali ⁊ reſcribens cõmittit cãm vt petit̃:an cenſeatur cõmiſſum negocium principale.

¶ Conſilium. cccxij.

IN nomine dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Circa primũ queſitum eſt añ oia aduertendũ:qꝛ negari põt qđ cẽſeat̃ cõmiſſum negociũ principale qñ illud in ſupplicatione partis interſeratur:tñ nõ reperitur in ſignatura:⁊ ſic in reſcripto ſupioris q̃ ſignatura extendit̃ ꝓut notãt doc.in.c.ſuper litteris.de reſcri.⁊ lꝫ dici poſſit ꝙ immo in ſignatura ẽt negociũ principale cõmittit̃ pp virtutẽ illorũ verborũ vt petit̃ q̃ cũ ſint indefinite poſita vident̃ vniuerſaliter itelligẽda.ar.l.ſi pluribus.de leg. ij.⁊.l.j.§.generaliter de leg.preſtã.cũ ſi.⁊ per conſequẽs referant̃ ẽt ad illã petitionẽ ꝙ cõmiſſio fiat vna cum negocio ꝓncipali:tñ ſidetur tñ ꝙ in his que ſunt cõtra ius reſcripta ſunt plurimũ reſtringẽda.ar.l.ius ſingulare.⁊.l.qđ vo contra.ff.de ll.⁊ in regula que a iure cõi exorbitãt in.vj.⁊ clauſula idefinite poſita nõ refert̃ ad ea q̃ ſunt ꝯ̃ ius notat glo. que dr̃ ſingularis in.l.talis ſcriptura in ſi.gl.ſi.de leg.j.per l.vxori.§.vxori de leg.iij.itaqꝫ illa verba vt petit̃ non referũtur ad hanc petitionẽ que ſit de negocio ꝓncipali:qꝛ eſt cõtra ius qđ negocium principale cognoſcat̃ per iudicẽ ad quẽ nõ iuſtificata appellatione ⁊ hoc clarũ vt eſt text.in.c. vt debit⁹.de appellatio.⁊ habet̃ in.c.romana.⁊.c.nõ ſolũ. de appel.lib.vj.vnde illa clauſula vt petit̃ inferatur ſolum ad cãm appellationis.ſ. qđ cognoſcat de cauſa appellationis prout petit̃ vel exponẽdo ꝓut petit̃.ſ.ꝙ cõmittat cauſam appellationis vel prout petitur.ſ.qđ ſummarie ⁊c. cognoſcat̃ ipſa cã appellationis:nã ita petit̃ committi cognoſcenda ſummarie ⁊c. Nõ aũt prout petit̃ vna cum negocio principali:qꝛ tunc cõmitteret̃ alia cã nã alia eſt cauſa principalis alia eſt cã appellationis:ſuperior aũt cõmittit cauſam predictam in ſinguları non cauſas in plurali:⁊ illa verba vt petitur videntur qualificare cõmiſſionem cauſe appellationis:non aliam cauſam cõmittere.

a ¶ Et dictio cũ qñ non ponit̃ inter ea que poſſunt ſe hñe vt principale ⁊ acceſſoriuꝫ nõ differt in effectu a copula. ⁊.l.iij. ⁊.iiij.ff.de pecu.leg.iuncta.l.j.⁊.ij.eo.ti.⁊.l. ſiquis inquilinos.§.ſi ita.⁊.l.illi.ff.de vſufru.leg.⁊.l.titia.§.nihil.ff.de le. j.que iura probant ꝙ nõ intereſt dicat illã ⁊ illã rem vel illã rem cũ illa lego:ita ꝙ ſunt vtroqꝫ caſu duo legata:ita in ꝓpoſito ſi ſupplicans poſtulauerit ꝙ cõmitteret cauſam appellationis ⁊ negociũ principale ⁊ reſcribẽs ſignaſſet committimus dictã cãm vt petitur nemo vt arbitror diceret ꝙ cenſeatur cõmiſſa cã principalis ex quo duo eque principaliter petunt̃:⁊ imo reſponderetur.ar.c.nõne.de preſump.⁊.l. cum pretor.de iu.cũ ſi.⁊ ſaltẽ attẽto ꝙ reſcripta hmõi ſunt exorbitantia.ſ.ſi intelligerent̃ ꝙ principale negociũ cẽſeret̃ cõmiſſum etiam nõ iuſtificata appellatione:attento ꝙ ſi appellatio reperit̃ iniuſta negocium principale remittit̃ cognoſcendũ ad iudicẽ a quo.c.cum in eccleſia.⁊.c. vt debitus. de appel.in antiquis:vnde ſunt ſtricte interpetranda.d.regula que a iure cõi exorbitant cum concordantijs.

b ¶ Et pro hac interpetratione facit:qꝛ inferior a papa etiaꝫ legatus de latere nõ põt reſcribere cõtra ius.l.formã.C. de officio prefec.preto.illirici or.iuncto.c.ij.de offic.leg.li.vj. ⁊ hoc per rõnẽ.c.cũ inferior.de maio.⁊ obed.⁊ ita ſi mai glo. cõiter ſingularis in.c.ſi.de here.li.vj.ſꝫ eſt gloſe la illi ſimilis in verbo mandamus in cle.ſepe in ꝑn.de ver.ſig. ⁊ dato ꝙ de abſoluta ptãte poſſet qꝛ fuiſſet eidẽ ſpãliter iniunctuꝫ a ſede apoſtolica:tñ non cenſeretur velle reſcribere ꝯ̃ ius:qꝛ ita interpetramur reſcripta principũ:qꝛ ſi emanãt ꝯ̃ ius nõ valent ex defectu preſumpte voluntatis principis.l. reſcripta.⁊.l.dãnoſa.C.de precibus impe.offe. ⁊ qđ habetur in.l. humanũ.C.de.ll.⁊ papa dicit ſe nõ poſſe qđ de iure nõ põt lꝫ de abſoluta ptãte poſſet.c.veniens.de accu.Nõ.n. debet papa vti plenitudine poteſtatis ſine cã nec cenſet̃ in dubio velle vti plenitudine poteſtatis.vt no.Inno.in.c.innotuit. de elec.⁊ Jo.an.in.c.ſtatutũ in ſi.de reſcriptis in.vj. ⁊ in.c. porrecta.de cõfir.vtili vel inutili.⁊ ibi per do. Ant.Jmol. ⁊ Panor.⁊ propterea cõmiſſio facta de cã appellationis cuꝫ negocio principali videtur intelligenda ſm terminos iuris hoc eſt quando negocium principale eſſet tractandum corã ipſo cõmittente ne cenſeatur iuri derogare:⁊ cõſequenter vti plenitudine poteſtatis per iam dicta.

c ¶ Et qꝛ reſcripta in dubio interpetrant̃ ſm ordinẽ iuris vt habet̃ in.c.cum dilecta.de reſcrip.⁊ hoc vident̃ velle dñi de rota in eorũ concluſione.xj.in ſi.vbi voluit ꝙ ſi auditori eſt cõmiſſa cã appellationis ⁊ iudiciũ principale ſi reperit male appellatũ de iure deberet cãm principalem remittere cognoſcẽdã a iudice a quo:lꝫ de ſtilo curie dicant ſeruari ꝯ̃riũ.ſ.ꝙ cã illa cognoſcat̃ in curia ex quo papa appoſuit manus nõ ppea dicũt ꝙ ipſe auditor pretextu talis cõmiſſionis cognoſcere poſſit:ſed potius vident̃ innuere ꝯ̃trium:ſed qcqd ſi volunt ꝙ de iure intelligat̃ dicta cõmiſſio ꝙ de negocio principali cognoſcat̃ tunc quando de iure cognoſcendũ venit per ipſum iudicem ad quem:⁊ ita videtur interpetrãda hmõi cõmiſſio ſaltẽ facta per inferiorem a principe qꝛ non põt derogare iuri cõi nec cẽſeatur deregare velle ꝓut ſunt legati ⁊ vice legati vt ex.ſ.dictis apparent.

d ¶ Ex qbus oibus concludendum eſt ꝙ per dictum reſcriptum non cenſet̃ negociũ principale cõmiſſuꝫ dicto vicario ſaltẽ eo caſu quo negocium ipſum principale nõ eſſet de iure deuolutũ ad ipſum iudicem ad quẽ reſcribit̃:⁊ ppea cum deſerta appellatione eſt abdicata iuriſditio a iudice ad queꝫ ⁊ negociũ ꝓncipale reuertit̃ ad iudicẽ a quo ipſo iure: vt in cle.ſi appellationẽ de app.⁊ cle.ſicut.e.ti.iđ non põt dictus vicarius cognoſcere de negocio ꝓnci. deſerta.ſ. appellatione:ad h̃ ẽt ꝯſtõ prouicialis que expſſe diſponit ꝙ elapſo ſatali in ea ꝯſtõ ſit pinde ac ſi nõ eẽt appellatũ:ſed ſi non eſſet appellatũ non fuiſſet cã deuoluta nec ſup negocio principali nec ſup appellatione merito ⁊c.⁊ ſi dicatur ad qđ ergo ꝓdeſt cõmiſſio facta vna cum negocio principali cum id ſtare nõ debeat ſine virtute aliqđ operãdi.ar.c.ſi papa.de priuil. lib.vj.⁊.l.ſi qñ.de leg.j.rñdet̃ ꝙ ſi teneat̃ qđ primo loco arguẽdo dixi ꝙ nõ cenſeat̃ cõmiſſum negociũ ꝓncipale vl̃ qđ ſcđo loco dixi ꝙ cõmitti nõ poſſit ꝑ inferiorẽ a pricipe niſi eo caſu quo cognoſcẽdum eſſet ꝑ ipſum iudicẽ ad quẽ dictũ argumentũ ruit vt de ſe cõſtat. Si aũt teneat̃ vltimũ ꝙ dato ꝙ poſſit cẽſet̃ ſe cõformare cũ diſpõne iuris. rñdetur ꝙ

ſatis

ſatis operatur dicta clauſula cū negocio pͥncipali:quia licet ipſe iudex ad quē iuſtificata appellatione ab interlocutoria poſſit cognoſcere de negocio principali vt.d.c. vt debitus. tamen potuit cōmittere ⁊ delegare ſolā cām appellationis ⁊ ſibi reſeruare negocium principale:ſed per dictā clauſulā demonſtraſ ꝯtrariū:⁊ ſic ſatis operaſ:nec ēt obſtat ſi dicatur predicta procedūt quando fuiſſet cōmiſſa cā appellationis cū negocio principali:q2 illa dictio vna denotat ſimulitatē:⁊ ſic videtur cōmiſſum ꝙ cognoſcat de cā appellationis ſimul cū negocio principali rñdeſ ꝙ ex quo fuit appellatū a ꝓnūcia de ꝓcedēdo ad vlteriora:⁊ ſi ꝓcedēdū nō erat ad vlteriora ñ erat d̃ negocio pͥncipali diſcutiēdū q2 negocium pͥcipale ſup q̃ emanau⁊ dcā īterlocutoria erat negociū execūtiōis rei iudicate ⁊ ei⁹ cognitio q̃ depēdebat ab articulo ſup quo exitit appellatū:vnde non poterāt actus illi inculcari.ſ.cognoſcere ſup cauſa appellationis an.ſ.ſuper executione ſit procedendum ⁊ cognoſcere de ipſa appellatione ⁊ ſuper ea procedere.Non enim ſunt acta iudicialia inculcanda iuxta.l.ſiue pars.C.de dila.maxime q2 ſaperent repugnātiam quandam iuxta.l.vbi repugnantia.de regulis iuris. ⁊ c.ſollicitudinem extra de appella.

c ¶ Et maxime q2 in ſupplicatiōe ſubdunſ illa verba iuſticia mediāte que videnſ reſpicere cognitionē ⁊ deciſionē cauſe:q2 in fine poſita videnſ determinare oīa precedentia.c.ſcdo requiris. ⁊.c.i inquiſitiōi de appella.⁊.l.talis ſcriptura. de lega.j.cū ſi.⁊ ſic importēt ꝙ cognoſcat de negocio principali iuſticia mediante hoc eſt quatenus iuſticia mediante cognoſci poſſit:ſed iuſticia nō ſuadet ꝙ pendente cauſa appellationis cognoſcatur de negocio principali:⁊ maxime pendente cognitiōe an ſit ſuper ipſo negocio principali cognoſcendum ꝓut in caſu noſtro dicta cognitio verſaſ in ipſa cā appellationis:iō nō cenſeſ cōmiſſum neq3 ſupplicatum ꝙ ſimul.i.eodē tpe de vtroq3 cognoſcaſ:ſed ſucceſſiue de vno īmediate poſt alterū ſm ꝙ de iure fieri d3:⁊ ſic iuſticia mediāte pro quo facit:q2 actus ſucceſſiui ſi fiunt immediate vnus poſt alterū dici poſſunt ſimultanei:qnimo ēt ſi aliqd tpis interuallū interueniat.l.antiq iuncta gl. ſup v̄bo eodē tpe de peti.here.⁊.l.in opis.ff.loca.⁊.l.duos reos.§. fin.de hus reis.⁊ no.Bar.in.l.item apud labeonē.§.qd adijciſ.⁊ l.ſi plures.ff.de vſur.⁊ Spe.in ti.de arbi.§.ſi.verſi.qd ego. ex qbus oibus remanet firma cōcluſio.ā. facta circa primū dubiū.ſ.ꝙ dictus dñs vicarius nequeat ſe intromittere ſuper cognitione negocij principalis deſerta ipa appellatiōe.

f ¶ Circa ſcdm aūt dubium eſt aduertendum ꝙ dicta petitio reſtitutionis in integrum non fuit apte concepta.quia non declarat in quo fuerit leſa vel ſup quo eſſet reſtituenda nec ſuper quo reſtitutionē poſtulet dicta domina Maria:⁊ ſic tanq̄ inepta petitio nō eſt admittenda iuxta.l.j.in pͥnc.⁊.§.j.de eden.⁊.l.edita.C.eo.ti.⁊.c.ſignificantibus extra de libelli obla.⁊.l.ſi in rem agat aliquis.de pet.here.⁊ propterea tanq̄ ineptus libellus parte ſaltē opponente debet reijci ꝑ notata in dictis iuribus:vnde nō debet iudex ſup eo procedere:preterea deſerta cauſa appellationis finiſ iuriſditio iudicis dari ſuper appellatione ꝓut habeſ in.d.cle.ſi appellationem per glo.⁊ doc.⁊ per conſequens cum ſit finita iuriſditio dicti dñi vicarij delegata non poteſt ſuper dicta reſtitutione in integrū ꝓcedere cū iuriſditio cū nō pertineat:⁊ per conſequens ſit incōpetens:⁊ ſic eius geſta nō tenerent tanq̄ facta in iudice incōpetenti.ar.C.ſi an nō cōpe.in rubro ⁊ nigro.⁊ no.in.d.cle.ſi appellationē:cū itaq3 nō fuerit ſpālit̃ cōmiſſum dicto dño vicario ꝙ de cā reſtōnis in integrū cognoſceret ⁊ dicta in integrū reſtō fuit inepte petita ⁊ poſt functā ipſius vicarij iuriſditionem concludēdum eſt ꝙ dictus dñs vicarius nō poſſit de dicta cauſa in integrū reſtōnis rebus ſic ſe habentibus cognoſcere.

6 ¶ Nec obſtat ꝙ delegatus pōt de cauſa in integrum reſtitutionis incidenter cognoſcere etiā ſi ſibi non fuerit ſpāliter cōmiſſa ipſa cauſa in integrū reſtitutionis vt eſt expreſſum in.c.pe.extra de integrū reſtitutionibus:q2 reſpondetur ꝙ illud procedit quādo ipſa cauſa in integrum reſtōnis incidit in iudicio vertente coram iudice delegato durāte adhuc eius iuriſditione:nam tunc proprie incidit in iudicio:nos vero loquimur quādo in integrū reſti.imploratur poſt deſertā appellationē:⁊ ſic finita cā appellationis cōmiſſa ⁊ iuriſditiōe ipſius iudicis delegati.Nō.n.proprie loquendo tunc cauſa in integrum reſtitutionis incidit in cauſa appellationis cū pīa ipſa cauſa ſit extincta.⁊ ſic nihil pōt in ea incidere.ar.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.ff.de acq.re.do.⁊.l.eius qui in prouinciam verſiculo qm̄ tunc:ff.ſi cer.pe.⁊.l.ij.ff.de vſufr. ex quibus oibus concludendū videſ ꝓut.ā.dictū eſt ꝙ dictus dñs vicarius nō poſſit de dicta in integrum reſtitutione ſe intromittere nec ſuper ea procedere.

b ¶ Nec aliquo mō obſtat conſtō prouincialis decernens ꝙ vbicūq3 minor.xxv.annis vel eccleſia ledaſ in iudicio ſeu extra habeat electionē an velit petere reſtōnem in integrū vl' agere ꝯ tutorē procuratorē ⁊ actorē quorū culpa ſeu negligentia ledi contigerit ⁊ petita in integrū reſtōne ꝓcedaſ ſuper ea nō obſtāte ꝙ ꝯ predictos adminiſtratores nō ſit primitus actū ⁊ facta diſcuſſio:nā rñdetur ꝙ in dicta cōſtōne nihil diciſ corā quo dicta in integrū reſti.ſit petēda:ſed ſolū diſponit ⁊ ꝓuidet ꝙ poſſit peti nō obſtante ꝙ poſſit habere regreſſus ꝯ adminiſtratores:⁊ in hoc dicta cōſtō ſe cōformat cū iure cōi quo iure idē diſponiſ vt eſt expreſſū in l.ſi.C.ſi tutor vel cura.interue.⁊ in.l.j.ij.⁊.iij.eo.ti. nec in ꝓpoſito negaſ dictā minorē ſi leſa fuit poſſe petere in integ. reſti.ſed dr̃ ꝙ dñs vicarius iudex delegatus non pōt ſuper ipſa cā in integrū reſtitutionis procedere concurrentibus dictis duabus rationibus. Laus deo.

¶ Appellationis cōmiſſio facta vna cum negocio principali. Non tollit effectum deſertionis cauſa principalis.

¶ Conſilium cccxiij.

N noie dñi noſtri ieſu chriſti.

l ¶ Videſ prima facie dicēdum ꝙ dictus dñs iudex nō debeat in dicta cā ad adiudicationem ꝓcedere ex rōnibus deductis in pūcto.Lz enim dicta dña Maria appellauerit a ſnīa lata pro dña Lucretia:⁊ an vero ſnīa ille fuerit lata pro Bartholomeo eius viro:tamē ex quo nulla cauſa vertebatur inter dictā dñam Lucretiā ⁊ dictam dominā Mariā nec vlla fuerit lata pronuncia contra dictam dominam Mariam niſi in illa cauſa que vertebatur ſuper dote dicte dñe Lucretie ſatis videſ deduci ꝙ appellauerit ab illa pronuncia de procedendo ad vlteriora data ad inſtantiam dicti Bartholomei:nec videſ obſtare ꝙ fuerit erratum in noie Lucretie loco Bartholomei:q2 error in noie nō ſolet vitiare.l.ſi in noie.C.de teſtis.⁊ inſtitu.de legatis.§.ſi q̄ in noie.⁊.l.ſi fortilianū.C.eo.ti.⁊.l.ſi frumentum.§.ſi.ff. d̃ rei ven.ſatis eſt.n.ſi cōſtet de ipſa ſnīa interlocutoria a qua extitit appellatū ar.dictorū iurū.⁊.l.in venditionibus de ꝯhen.emp.cum ſi.ideo dicta cā appellationis interpoſite ab interloucutoria lata in cā dicti Bartholomei videſ cōmiſſa dicto dño vicario:⁊ maxime attēto ꝙ agebaſ pro dote que dicitur patrimonium vxoris.l.iij.§.ſed vtrum.ff.de minor.⁊ agiſ ꝑ mariū qui cenſeſ vna caro cū vxore.c. gaudeamus. de diuortijs ⁊.xxxv.q.iiij fraternitatis.⁊.c.de hiſtū.de bigamis:itaq3 ſatis large loquendo poterat dici cauſa dicte domine Lucretie potiſſime ſi dict⁹ Bartholomeus egit vt maritus ⁊ ꝓcurator dicte Lucretie:⁊ maxime ex quo in cōmiſſione facta dicto vicario adūciſ illa clauſula cū ptāte citandi dictos Bartholomeū ⁊ Lucretiā ad iurādū ⁊ iuramētū recipiendū nunqd habuerit certas q̄ritatis de dictis dotibus.ita ꝙ dicta cōmiſſio videſ facta ēt ꝯ dictū Bartholomeum:⁊ maxime q2 videſ ꝙ fuerit cōmiſſa cā appellationis vna cū negocio pͥncipali merito cū negociū principale ſit cōmiſſum ⁊ illud vertaſ cum dicto Bartholomeo vr̃ ꝙ dictus vicarius habeat in illa cā procedere:⁊ per ꝯñs non debeat ꝓcedere iudex ſecularis cū ſit prefato vicario nuꝑ mādatū ꝙ ipſe ꝓcedat in cā ſibi cōmiſſa:⁊ p̃fato iudici ſeculari eſt nuꝑ iniunctū ꝙ ꝓcedat in cā que corā eo vertiſ ſi nō eſt eadē cū illa que cōmiſſa eſt vicario:⁊ per ꝯñs a ꝯtrario ſenſu videſ ſibi iniunctū ⁊ mandatum a ſuperiore ꝙ ſi cā eſt eadē ipſe non procedat in cā prout ⁊ rationabile eſt ne cauſa cōtinentie diuidatur:⁊ de eadem re procedatur coram diuerſis tribunalibus.l.nulli.C.de iu.

a ¶ Itē ex alio vr̃ ꝙ iudex p̃fatus debeat in dicta cā ſuperſedere:q2 in ꝓnuncia quā ipſe fecit extitit ꝑ partē aduerſam appellatū ad ſuperiorē:nec reſtat aliqd in dicta cā faciēdum niſi deuenire ad finalem executionē hoc eſt ad faciendā adiudicationē:ita ꝙ ſi dictus iudex ad ipſam adiudicationem ꝓcederet ſero videreſ tractari de ipſa appellatiōe an ſit ꝓcedendum necne:iō ne appellatio ad ſuperiorem interpoſita ſit eluſoria videtur ꝙ ꝑ ipſum iudicem a quo ſit ſuperſedendum in non deueniendo ad dictā adiudicationem.

b ¶ His tñ non ob. in ɔ̃riam partem puto eſſe iuſtitiam ſatis lucidã ex pluribus. ⁊ primo qꝛ dicta appellatio interpoſita fuit viua voce de iure aũt cõi non põt ab interloquutoria niſi in ſcriptis appellari. c. cordi. de ap. li. vj. ⁊ hř in. l. ij. ff. de ap. in hoc tñ non facio fundamentũ: qꝛ dĩ ſuper hoc prouiſum per quandam conſtõnem prouincialẽ: tũ qꝛ dicta appellatio fuit ita ex arrupto facta non fuerũt adhibita requiſita in appellatione ab interloquutoria: qꝛ non fuit expreſſa cã grauaminis pp quam appellabaꝛ que exprimi dꝫ. c. vt debitus. de ap. ⁊ d. c. cordi. ⁊ c. romana. §. ſi vero. eo. ti. li. vj. ⁊ cle. appellanti. e. ti. Item prout arbitror non fuerunt petiti apoſtoli inſtãter: ⁊ ſepius prout peti debent iuxta. l. j. ff. de libellis dimiſſorijs. ⁊ cle. q̃uis. de ap. ⁊ c. ab eo. e. ti. li. vj. qui defectus reddunt appellationem penitus inanem vt probatur in dictis iuribus nec puto ꝙ ſuper his defectibus prouideatur per dictam ɔſtõnem. ⁊ ſi ita eſt iudex non debet ſuperſedere vigore dicte vltime appellationis interpoſite coram eo ab vltima ſua prouincia cum dicta appellatio fuerit friuola ⁊ inanis cui non eſt deferendum: nec propter eam ſuperſedẽdũ. c. vt friuolis. de ap. li. vj. ⁊ in iuribus preallegatis: quinimmo ẽt ſi ipſa appellatio tenuerit ⁊ fuerit legitime interpoſita nihilominus non eſt pp eaꝫ ſuperſedendũ: qꝛ appellatio ab interloquutoria non ſuſpendit iuriſditionem iudicis a quo. c. non ſolũ. de ap. li. vj. nec refragatur ꝙ non reſtat niſi vltimus ⁊ finalis actus executiuus. l. adiudicationis bonorũ. qꝛ propter hoc non dꝫ limitari. d. c. non ſolũ qꝺ generaliter loquitur nec per alia iura in hoc caſu diſtinguit. ergo nec nos diſtinguere debemus l. iij. in fi. ff. de offi. preſi. cum concor. nec iura magis fauent appellanti aduerſus executionem quam appellanti in cauſa principali iuxta ea que hñr in. l. ab executione. C. quorũ appella. non recipiantur. ⁊ ff. de appella. l. ab executore.

c ¶ Nec obſtat quod circa hoc in contrariũ dicebatur: quia immo non erit fruſtratoria cognitio in cã appellationis facienda per ſuperiorem poſt adiudicationem factam: nam ſi appellatio iuſtificabitur reuocabitur per viaꝫ attentati dicta adiudicatio: ⁊ ſic non parat irreparabile preiudiciũ dictus actus executiuus per ea que tradunt gl. ⁊ doct. in. d. c. non ſolum. Cũ igiť iudex pronunciauerit procedendũ ad vlteriora nec eſt quid euꝫ impediat decet qꝺ ipſe faciat illud qꝺ ipſe faciendum pronunciauit. Nõ enim eſt ſibi impedimento dicta appellatio p iã dicta: nec etiã eſt ſibi impedimento dicta cõmiſſio fcã ſupradicto vicario: naꝫ dicta cã ſeu ratio militabat pariter ante prouinciã factã ꝓut nũc ita qꝺ illud qꝺ mouit iudicem ad pronunciandum procedẽdum ad vlteriora in dicta cã debet mouere nunc ad procedendum ad dictam adiudicationem cũ nihil vlterius ſit faciendũ: ⁊ profecto iudex recte pronũciauit maxime ex quo ꝓut dicitur aſſignauit terminum dicte dñe Marie ad dicendum cãm quare nõ deberet in cã procedere ad executionem vigore vltimi reſcripti ſibi preſentati in quo eidẽ iniungebatur qꝺ in cã procederet ſi cã que coram eo vertebatur nõ erat eadẽ cũ cã cõmiſſa vicario ⁊ pro parte dicte domine Marie nihil fuit deductũ nec prout audio aliqꝺ deducitur niſi forte inhibitoria quedã prius emanata a dicto dño vicario ⁊ cõmiſſio ipſa fcã eidem vicario que cõmiſſio ⁊ q̃ inhibitoria non cãtãt de cã vertẽte inter Bartholomeum ⁊ dñam Mariã: ſed de cã vertẽte inter dñam Mariam ⁊ dñam Lucretiam ⁊ ipſe iudex iam ꝓnunciauerat illam inhibitoriã nõ habere ĩpedire executione in hac cã Bartholomei: cũ igitur nihil concludẽter per partẽ deduceret iudex ipſe recte ꝓnũciauit ad vlteriora ꝓcedẽdũ.

d ¶ Dat etiaꝫ ſine preiudicio veritatis qꝺ in vero eſſet eadem cã illa que vertebatur corã vicario cum illa que vertitur coraꝫ ipſo iudice ſeculari: qꝛ ſatis eſt ꝙ hoc nõ conſtabat iudici nec conſtat de idẽtitate ⁊ ex inſpectione cõmiſſionis facte vicario ⁊ ſue inhibitorie oſtenditur diuerſitas ex diuerſitate pſonarũ cũ diuerſitas perſonarũ inducat diuerſitatẽ cauſe. ff. de exceptio. rei iu. l. cũ queriť. ⁊ l. ⁊ an eadem ⁊ C. re. inter alios acta i rubro ⁊ nigro. Saltẽ. n. debebat pars dicte dñe Marie pro deducẽda idẽtitate cãe deducere qꝺ nulla alia cã vertebatur inter ipſam dñam Mariam ⁊ dñam Lucretiam. ⁊ qꝺ nõ potuit ſua appellatio q̃ue fuit vicario commiſſa interponi niſi ab illa interlocutoria que fuit lata in fauorẽ dicti Bartholomei: qꝛ tunc ſaltẽ deduxiſſet in dubiũ an deberet cẽſeri eadẽ cã necne: ſꝫ cũ nihil ex p̃dictis actũ fuerit nulli dubiũ ꝙ idẽtitatis cãe non apparet: ĩmo nec dubietas aliqua an ſit eadẽ cauſa necne que dubietas conſtet iudici prout conſtare debet iudici. ſ. vt iudici iuxta. l. illicitas. §. veritas cum concor. ff. de officio pre ſi. ita ꝙ iudex rectiſſime ꝓnunciauit: nec põt appellatio iuſtificari. qꝛ dato ꝙ idẽtitas cauſe deduceretť coram iudice ad quẽ ⁊ vellet appellans illam ꝓbare nõ eſſet audiendus: quia appellatio ab interlocutoria nõ iuſtificaꝛ niſi ex antiquis actis. vt. d. cle. appellanti vbi caſus: ⁊ ppea nõ eſt timẽda ꝙ adiudicatio facienda per dictum iudicem veniat iuſtificata appellatione reſcindenda.

e ¶ Et per hoc mediũ tolluntť clare oĩa in ɔ̃rium adducta: lꝫ ad illa poſſet etiã aliter reſponderi: qꝛ non videtur poſſe dici ꝙ dictus dñs vicarius poſſit cognoſcere ſuper cauſa vertente inter dictũ Bartholomeũ ⁊ dñam Mariã: quia nulla eſt ſibi facta cõmiſſio de cauſa reſpiciente dictũ Bartholomeum: ⁊ diligenter eſt aduertenda forma mandati ⁊ cõmiſſiõis facte iudici delegato: ita ꝙ ipſe delegatus nullatenus põt egredi fines cõmiſſionis ⁊ quicquid vltra agit nulliter agit. c. cum olim. de officio delegati. l. diligenter. ff. mandati. ⁊ c. cum dilecta. de reſcriptis. ⁊ arg. l. non diſtinguemus. §. de officio. ff. de arbitris: idcirco cum fuerit ſi cõmiſſa cã appellationis que vertebatur inter lucretiam ⁊ Mariam non põt egrediendo fines mandati cognoſcere in cauſa reſpiciẽte ipſum Bartholomeum: ⁊ dato ſine preiudicio veritatis ꝙ appellãs errauerit in nomine dũtaxat: ita ꝙ cẽſeať appellaſſe ab illa ſnĩa lata ꝙ dicto Bartholomeo: tñ cũ h nõ innoteſceret vice legato cauſam cõmittẽti ipſe dñs vice legatus geſſit in animo delegare cauſam vertentẽ inter dictas dñas Lucretiã ⁊ Mariã: nec intentio ſupplicãtis dat iuriſditionem iudici delegato: ſed intentio delegantis a quo dependet iſta delegatio. iuxta. l. j. qui mandatam. ⁊ l. ſi pretor. ff. de officio eius cui mã. eſt iuriſdi. ita ꝙ nõ cenſeť collata iuriſditio in vicarium in cauſa Bartholomei: nec hꝫ obſtare qꝺ ipſe Bartholomeus fuit nominatus in reſcripto: qꝛ nõ fuit nominatus dictus Bartholomeus tanq̃ꝫ cauſa ipſa cum eo verteretur ſed vt p eius iuramentum apparet an ipſe vel domina Lucretia receperit certam equam ⁊ certũ pãnuꝫ. ⁊ x. aureos pro parte ſumme ſup qua queſtio vertebať ita ſonãt verba dicte ſupplicationis: ⁊ ita fuerũt intellecta ab ipſo delegato qui vigore delegatiõis in cauſa ꝓceſſit ɔ̃ ⁊ aduerſus dictã Lucretiã ⁊ non contra dictum Bartholomeum q ad inſtantiã partis fuit in illa cauſa per vicarium citata duntaxat dicta Lucretia: ⁊ hoc etiam oſtendiť fuiſſe de mẽte delegantis ex tenore reſcripti qꝺ dixerit ad ipſum iudicem ſecularem per qꝺ prout intellexi demonſtratur ꝙ ipſe vice legatus intelligit ſe cõmiſiſſe cãm inter dñam Lucretiam ⁊ dominã Mariã ⁊ non cauſam inter Bartholomeum ⁊ Mariã: ⁊ intelligit dictã delegationem eſſe limitatam ad pſonas dictarum dominarum: lꝫ in hoc non faciam fundamentum ex eo qꝛ non vidi formalia verba reſcripti.

f ¶ Nec etiã ob. ꝙ in reſcripto ſit mentio de negocio principali: qꝛ ad hoc dari poſſunt plures reſponſiones. Nam põt dici ꝙ intelligitur de negocio principali vertente inter dominas Lucretiam ⁊ Mariã p ea que ſupradicta ſunt. Iteꝫ põt dici ꝙ lꝫ fuerit ſupplicatũ ꝙ cõmittať negociũ principale. Tñ nõ fuit inſignatura repetituꝫ: ſꝫ ſoluꝫ in ſingulari fuit cõmiſſa cã appellationis ꝓut latius hoc mediuꝫ deduxi ĩ alio cõſilio ſup hac cã reddito ad interpetrationẽ dicte cõmiſſiõis ⁊ que ſint partes ipſius vicarij in quo ẽt rñdidi ad illa verba vt petitur inſerta inſignatura. Itẽ dixi ꝙ dato ꝙ cenſeretur ẽt cõmiſſum negociũ principale: tñ cẽſeretur cõmiſſum iuſtificata prius appellatione: quia tunc negocium principale cenſeť deuolutũ ad iudicẽ ad quem ⁊ nõ conſequtur cõmiſſum ꝙ procedat in negocio principali appellatione non iuſtificata ſed impugnata vł deſerta quibus caſibus cognitio cauſe principalis reuertitur ad iudicem a quo capitulo cum in eccleſia. ⁊ c. vt debitus. de appellatio. ⁊ cle. ſi appellatione. de appellatio. Et ꝙ ita ſit de iure interpetrandum hmõi commiſſio appellationis cum negocio principali dixi ꝙ eſt de mente dominorũ de rota in deciſione. xj. incip. fuit dubitatũ vtrũ auditor datus in curia cum negocio principali: ⁊ facit ẽt qꝺ no. dñi d rota in alia deciſione. xcij. incip. lꝫ appellatio ĩterpoſita in qua ɔcludũt ꝙ ſi eſt cõmiſſa cã appellatiõis ⁊ negociuꝫ ꝑncipale ſi appellatio deſeriť ſnĩa a qua extitit appellatũ trãſit ĩ rẽ iudicatã nec eſt p ipm iudicẽ cõmiſſariũ ꝓcedẽdũ niſi forte in ꝓnũciãdo appellationẽ deſertã vel ɔfirmãdo pmã ſnĩaꝫ que põt facere iudex delegatus ſup appellatiõe ẽt ſi nõ ſit ſibi cõmiſſuꝫ negociũ ꝑncipale ꝓut volũt ibidẽ p̃fati dñi de rota. iudex. n. nõ male facit

le facit

le facit cõfirmãdo ſniam ipſo iure p.l.cõfirmatã ſm eos:ꝓƷ igit ꝙ clauſula commiſſionis negocij principalis adiecta in cõmiſſione cã appellatiõis nõ impedit effectus qui alſ cauſant a iure impugnata vel deſerta appellatione prout hec latius deduxi in dicto cõſi.ꝛ ꝓpea nõ obſtat dicta cl'a in ſupplicatione hic inſerta vna cum negocio principali preſertiƷ cum ꝑut mihi dicit habeat pro claro ꝙ ipſa appellatio que dicitur commiſſa dicto vicario eſt deſerta.

8 ¶ Nec obſtat ꝙ dicebat ꝙ maritus ꝛ vxor cenſent vna caro:q: illud ꝓcedit per viã fictionis quo ad quedã reſpicientia ſacramentũ matrimonij non quo ad cauſam ciuilem nec quo ad bona tpalia.l.doce ancillã.C.de rei ven.ꝛ.l.ſi ex pecunia de iure do.ꝛ.l.ſi pro te.C.de dotis promiſ.cum ſi.nec obſtat qd ab vltima ꝓnũcia iudicis ſecularis eſt appellatũ: q: per appellationẽ ab interlocutoria nõ ſuſpendit iuriſditio iudicis a quo appellat vt apte ꝓbat in.c.nõ ſolũ.ð app.lib.vj.ꝛ ibi ꝑ oẽs ꝛ ẽt hr̃ in.c.vt debitus eo.ti.in antiqua nec eſt curãdũ ſi reſtat ſolũ deuenire ad vltimũ actũ.ſ.adiudicationis:q: iſte caſus nõ excipitur nec per tex.nec ꝑ doc.i dictis iuribus:qnimo doc.volũt ꝙ non obſtãte appellatione ab interlocutoria iudex a quo ꝓcedet in cã vſqꝫ ad diffinitiuã incluſiue:nec volũt doc.ꝙ ſuꝑ executione ipſius diffinitiue ſupſedeat:ꝛ ſuadet rõ q: ſi iudex de cã cognoſcit. ergo dƷ ſuꝑ ea diffinitiue ꝓnũciare.l.ð qua re.ꝛ.l.ſolemus.ff.de iu.ꝛ.c.cũ eccleſia ſutrina circa ſi.de cã poſ.ꝛ ꝓprie.ꝛ ſi profert diffinitiuã decet ꝙ mãdet executiõi:q: ꝑut nõ ſuſpẽdit vſqꝫ ad ſniaƷ iuriſditio iudicis a quo pari rõne nõ ſuſpẽdit poſtea ꝛ ſi appellatio nõ iuſtificabit ab appellãte nõ icõueniet ſi ſnia ꝛ executio generat ſibi ꝑiudiciũ. Si aũt iuſtificabit appellationẽ oĩa deducent in irritũ ꝛ retractabunt ꝑ viã attẽtatoꝝ vt hr̃ in.d.c.nõ ſolũ.ꝛ in.d.c.vt debitus.ꝛ ꝓpea ẽt adiudicatio ꝑdicta ſi fiet ꝑut fieri dƷ ꝑ ꝑdicta ſi appellatio iuſtificabit tũc ꝑ iudicẽ appellationis reuocabit ꝑ viã attẽtati:ꝛ ſic nõ reddit appellatio fruſtratoria lƷ ad adiudicationẽ deueniat:ita ꝙ nihil vlterius reſtat ad agendũ in cauſa principali hoc eſt per iudiceƷ a quo iõ cũ ex h nõ reddatur fruſtratoria appellatio nil hƷ obſtare. Laus deo.

¶ Eps eugubinus habuit multa officia ꝛ multa lucratus fuit ex eius induſtria que donauit cuidã eius nepoti paruƷ ante eius mortem:licet infirmitate grauatus ex qua deceſſit. Queritur ergo quid potuerit donare vel aliter concedere dicto eius nepoti.

¶ Conſilium cccxiiij.

In noie dñi noſtri ieſu xpi.

1 Videt in pñti cõſultatione prima facie dicendũ ꝙ dictus eps non potuerit donare dicto eius nepoti:nã vnuſqſqꝫ pſbyter tenet eccleſie relinquere res quas poſt cõſecrationẽ ſeu inſtitutioneƷ eius in eccleſia acqſiuit ꝑut formaliter dicit tex.in.c.vt vnuſquiſqꝫ.de pecu.cle.ad idẽ tex.in.c.ſi.eo.ti.vbi prelatus tenet poſt obitũ ſuũ reſeruare eccleſie res quas ipſe fecit:facit ẽt tex.in.c.pſbyter.eo.tit.vbi presbyter ea querit puta emendo tenet noie eccleſie ꝛ pro eccleſia emere hinc eſt ꝙ in dubio id qd hƷ platus poſt prelaturã vel presbyter poſt bñficiũ adeptũ cenſet eſſe eccleſie vt dictis iuribus ꝛ aũt.licentiã.C.de epi.ꝛ cle.vbi text. vult ꝙ id qd nõ ꝓbat epm habuiſſe añ epatuƷ vel habuiſſe poſt epatũ rõne cognationis vſqꝫ ad quartũ gradũ tenet eps eccleſie reſeruare.ꝛ idẽ in alijs eccleſiaſticis platis ꝛ adminiſtratoribus eccleſiarũ prout eſt ibi expreſſuƷ:ſed in caſu noſtro pſupponunt iſta eẽ queſita poſt epatum adeptũ non ꝛ nõ ꝓuenerũt iure cognationis merito tenet reſeruare eccleſie per illum tex.preterea ꝛ ſecũdo iura generaliter inhibẽt platis facere donationis niſi paruas facerẽt vigente cõſuetudine.vt in.c.ij.ꝛ in.c.ceterũ.de do.cum ſi.ꝛ quicqd dicẽdum ſit i inferioribus clericis:in epiſcopis aũt videt dicẽdum ꝙ ipſi etiaƷ queſita ex induſtria querãt eccleſie per.d. auc.licentiaƷ prout ibi voluit Petrus de bellapertica:adeo ꝙ de his diſponere nõ poſſint maxie donãdo ꝑut nõ poſſunt de rebus alijs eccleſie queſitis per iura preallegata:ꝛ maxime poſtqꝫ cepit letaliter infirmari per notata per glo. ꝛ doc.in.c.preſenti.de offi.ordi.lib.vj.

a ¶ His tamen non obſtantibus in contrarium arbitror eſſe iuſticiã in dubiam:nam licet prelati ꝛ alij clerici nequãt regulariter donare res eccleſie:tamen de rebus ꝓprijs:ꝛ inter viuos ꝛ in vltima voluntate poſſunt pro libito diſponere vt ꝓbatur in.d.aũt.licentiã.ꝛ in.c.j.ꝛ in.c.q: nos.ꝛ in.c. relatum.el.ij.§.ceterum ꝛ in.c.requiſiſti.§.illud extra de teſtamentis.ꝛ.xij.q.iiij.c.j.ꝛ.ij.ꝛ.c.j.de ſucce.ab inteſta.cũ ſi. ꝛ aũt.pſbyteros.C.de epi.ꝛ cle.niſi ſint religioſi q nõ pñt habere ꝓpriũ.vt in.c.cũ ad monaſteriũ.de ſtatu mõachoꝝ.ꝛ.xviij.q.j.c.j.ꝛ de epiſc.cle.l.deo nobis cũ infinitis ſimilibus ꝛ ꝓpriuƷ cenſetur illud qd prelatus ſeu alius clericus ex induſtria ſua queſiuit vt eſt expreſſum in. d.c. relatũ ibi vł artificio aut doctrina ꝓueniũt.ꝛ ibi doc.no.ꝛ eſt ẽt tex.in.d.c.q: nos.vbi Hoſt.Pet.de peru.ꝛ Florẽtinus ꝛ Imo.no.ꝙ ea que clericus vel prelatus queſiuit rõne officij vel ſeruitij ẽt depẽdẽtis a dignitate clericali.ꝛ idẽ voluit Pet. vt refert Cy.in.d.auc.licentiã.ꝛ idẽ voluit Iac.but.in.l.ſacroſancte.C.de ſacroſan.eccle.ꝑut refert ꝛ ſequit Petr. de ancha.in.c.preſenti.de offi.ordi.qd ꝛ voluit Panor.in.c.cũ officijs teſtamẽtis.multo ergo fortius qñ rõne officij ꝙ nõ cõceditur rõne dignitatis clericalis:ſed potius rõne induſtrie perſonalis ꝑut ſunt legatiões:q: poſſunt eſſe legati ẽt nõ epiſcopi nec clerici:vñ queſita ex dictis officijs attribuũtur induſtrie ꝛ laboribus perſone:oẽs aũt cõiter cõcordãt ꝙ queſita ex laboribus ſeu induſtria efficiunt propria clericorum nec querunt eccleſie vt probat in.d.c.q: nos. ꝛ in c.relatũ.qd no.doc.ibi.ꝛ in.d.c.requiſiſti.ꝛ in.d.c.cũ in officijs.ꝛ bal.in.d.auc.licentiaƷ.ꝛ Panor.in.c.j.ꝛ.c.ſi. de pecu. cle.cum itaqꝫ preſupponat in themate ꝙ ſupradicta que donauit dictus epiſcopus qui nõ erat regularis queſiuerit in huiuſmodi officijs ex induſtria ꝛ forte eius doctrina q: ꝑut dicitur doctor erat ꝛ doctus abſqꝫ vlla extatione potuit illa donare dicto ſuo nepoti ꝑut tenet Inno. in.d.c.cũ in officijs.ꝛ doc.cõmuniter omnes in dictis iuribus:ꝛ ex quo cõmunis opi.indeciſiuis tenẽdo vt per glo.in.l.oĩs diffinitio. de reg.iur.per Bar.in.l.fin.C.de pena iud.qui male iud.ꝑ Bal.in.l.precibus.C.de impu.per doct.in.c.ne innitaris.de cõſti.ꝛ in.l.cum prolatis.ff.de re iudi.ꝓbat etiã in iuribus ꝑallegatis ꝛ prout dixi cõſultanti ſuperuacuo ſuper h petebatur conſilium reddi tanqꝫ ſuper re clariſſima.

b ¶ Quinimo ꝛ ſine donatiõe dictus eius nepos poſſet cõſequi dicta bona ſi vellet acceptare hereditatẽ dicti epi. nã in bonis ꝓprijs plati ſuccedũt cõſanguinei.xij.q.ij.ſint manifeſte ꝛ auc.pſbyteros.de epi.ꝛ cle.ꝛ.c.fin.de pe.cle. a ↄtrario no.doc.in.c.j.ij.ꝛ.iij.de ſucce.ab inteſta.extra qd etiam no. in.c.j.de penis.ꝛ hoc clarum:q: tñ non querit in pũcto nõ inſiſto:põt ẽt de reb9 eccleſie moderate donare merẽtibus ꝛ ſi h hƷ cõſuetudo etiã nõ merẽtibus vt eſt expreſſuƷ in.c. ceterũ.de do.ꝛ ibi oẽs cõcordant ꝛ clarũ eſt ꝙ hmõi magni prelati cõiter ſolẽt aliqua ↄferre ſuis: nõ tamen imoderate ꝛ qñ dicatur moderata donatio remittit arbitrio iudicis ar. c.de cauſis.de offi.deleg.ꝛ.l.j.ff.de iure deliberã.prout dicunt.d.Ant.ꝛ Io.de Imo.in.d.c.ceterum.ꝛ maxime donare poſſunt de redditibus eccleſie eorũ tpe ꝑceptis in qbus plus iuris hñt ꝛ ſaltẽ plus honeſtatis. Quinimo.d. Anto. Imo.flo.ꝛ Panor.in.d.c.ceterum volunt ꝙ fructus quos faciunt ſuos poſſunt indifferenter donare. Et ſuadet ratio ꝙ ſi ſunt ſui poſſint donare ꝛ pro libito diſponere:quia rei ſue qlibet eſt moderator ꝛ arbiter.l.in re mandata.C.man. qñ aũt faciunt ſuos glo.ordinaria in.c. pñti.de offi. ordi. dicit ꝙ in vita facit ſuos prelatus habẽs adminiſtrationem velut vſufructuarius alij nõ hñtes adminiſtrationẽ: ſƷ ſimplicia beneficia in vita ꝛ in morte ꝛ illam ſequunt.d.Ant. ꝛ Imo.in.d.c.ceterũ.quã ꝛ tenet Io.an.in nouella in.c.relatum.ij.de teſta.ꝛ eſt cõmunis opi. ꝑut dicit Ioan. de Imo. in.c.peruenit.de fideiuſ.ꝛ ibi.d.Anto.dicit ꝙ illa gloſ.d.c. pñti ſingularis eſt.ꝛ cõiter de cõſuetudine obſeruat ꝛ conſuetudo illa eſt ſeruãda ſm eũ.ꝛ illa glo.multum preualuit apud oẽs.dicit Panor.in.c.ſi. de pecu.cle.qui tñ ſe remittit ad dicta per eũ in repetitione.c.cũ eſſes.de teſta. ꝛ ꝙ in vita cenſeant vſufructuarij tenuit.d.florentinus in.c.ſi. de pecu.cle.ꝛ in cle.gratie de reſcriptis.ꝛ in.d.c.peruenit.de fideiuſſori.vbi vult ꝙ habeat plus iuris qꝫ fructuarius ꝑut d.Ant.ꝛ flo.refert Imo.in.d.c.peruenit.vbi idẽ videt tenere Imo.põderãs tex.ibi probantem ꝙ pro debito proprio prelati fit executio in redditibus eccleſie.ꝛ ideƷ ꝙ ſupra voluit flo.in.d.c.ceterũ.ꝛ in.c.ſi.de pecu.cle.prout ibi Imo.refert idẽ tenens facit.c.j.de cle.nõ reſi.lib.vj.ſm eos. Et ſƷ iſtã cõmunẽ opinionẽ potuiſſet donare etiã redditus eccleſie nec eſt indeciſiuis recedendum a cõmuni opi. vt ꝛ ſupra deductũ eſt:nõ inſiſto vlterius.nec enim de hoc queritur.

c ¶ Et redeundo ad conſultationē:nō obſtāt ſupradicte cō
cluſioni adducta in ɔ̃trarium.Nō.n.obſtat.d.c.vnuſqſqꝫ.⁊.d.
c.pſbyter.⁊.c.ſi.de pecu.cle.⁊.d.auc.licentiā:qꝛ illa iura lo
quunf in bonis eccleſie vel queſitis cōtemplatione eccleſie
que ſilr ſunt eccleſie vt dictis iuribus.⁊.in.c.relatū.ij.c.re
quiſiſti.§.illud.de teſta.⁊ no.doc.in dictis iuribus.⁊ in.d.
c.qꝛ nos.⁊ in.d.c.cum in officijs.vbi per Inno.⁊ doc.con
muniter oēs ⁊ ſi non probatur ꝙ potuerit veriſimilr hre
aliunde:vt qꝛ nō habebat tpe adepti beneficij patrimoniū
proprium nec pbetur induſtria vel doctrina vel artificiuꝫ
vel officium ex quibus potuerit veriſimiliter querere pre
ſumptio eſt pro eccleſia.ſ.qđ ſit q̄ſitū contemplatione eccle
ſie vel de bonis eccleſie:ita loquif.d.aūt.licentiā ⁊.d.c. pre
ſbyter ⁊.d.c.vnuſqſqꝫ.⁊.c.inquirendū.eo.ti.ſ.de pecu.cle.
⁊.c.j.eo.ti.dictū aūt.c.ſi.eiuſdem tituli loquitur in reb.ec
cle melioratis per preſbyterum que cōſtat qđ ſunt eccleſie.
Cedūt enim ſolo vinea ⁊ plante ⁊ hmōi.l.adeo.§.ſi alienā.
⁊.§§.ſequentibus.ff.de acqui.rerū dnīo.⁊ inſti.e.ti.§.ſi qs
e ius alienam.⁊ ſequentibus prout ⁊ edificiū cedit ſolo. d.
l.adeo.§.cum in ſolo cū ſequētibus ⁊ inſt.de reruꝫ diui.§.
cū in ſuo ſolo ⁊ ſequentibus:ita qđ.d.c.ſi.non obſtat.

d ¶ Sinaūt bona ſunt queſita ex redditibus patrimonij vl
ex induſtria puta ex artificio vel doctrina ſecꝰ eſt qꝛ illa po
teſt donare ⁊ relinquere.vt.d.c.qꝛ nos.⁊.d.c.relatum ⁊ in
c.j.de pecu.cle.quatenus loquitur de eo qui non habebat
patrimoniū tempore proučctionis ad eccleſiā ſeu eccleſia
ſticum ordinē a cōtrario ſenſu qđ arg.a contrario ſenſu eſt
optimum in iure .l.j.§.huius rei de offi.eius cui man.eſt iu
riſdi.⁊.c.cū apoſtolica.de his que fiunt a prela.ſine cōſen
ſu cap.⁊.l.apud antiquos.C.de fur.cuꝫ ſi.⁊ idem ſi ab alio
nō contemplationē eccleſie queſiuerit.d.c.reqſiſti.§.illud
⁊ qualitercūqꝫ intuitu pſone queſiuerit.c.j.de ſuc.ab inteſt.
per que iura limitantur.d.auc.licentiā ⁊.d.c.pſbyter.⁊.d.c.
vnuſquiſqꝫ ⁊ ſimilia:qꝛ promptum eſt iura iuribus cōcor
dare pūt per diſtinctionē concordātur iura.c.cū expediat
de elec.li.vj.⁊.l.vnica.C.de in offi.doti.⁊.l.nō eſt nouū.⁊.l.
ſequēti.ff.de.ll.⁊.l.ſi ſerui veſtri.de nox.⁊.c.cū dilectꝰ.de
cōſue.cū ſi.cū itaqꝫ pſupponaf ꝙ habuerit dictus eps do
ctrinā ⁊ induſtriā:⁊ ppea ſucta beniuolentia ſupioris ha
buerit officia ex quibus queſiuerit ſibi nō eccleſie pūt.ſ.de
ductū eſt reſtat ꝙ nos ſumus extra terminos dictoꝝ iuriū.
Et ſilr extra terminos.c.ij.⁊.c.ceteruꝫ.de do.⁊ ſimiliū que
denegant prelatis donationis reꝝ eccleſie non reꝝ ppriarū
qꝛ illas poteſt prelatus donare p libito voluntatis pūt.ſ.p
batum ⁊ nō ſolum alij prelati:ſꝫ etiam epi pūt eſt expreſſuꝫ
in.d.c.j.de ſucc.ab inteſt.⁊ per gñalitatem alioꝝ iurium ad
ppoſitum adductoꝝ:⁊ per tex.iuncta gloſ.in.c.j.de teſt.nec
d.auc.lniam facit aliquā ſpālitatem in epis:naꝫ imo ipſos
equiparat alijs prelatis ⁊ adminiſtratoribus alioꝝ piorum
locoꝝ vt ibi eſt expſſum.⁊ Bal.⁊ ceteri ibi pariter loquunf
in alijs prelatis ⁊ in epiſcopis:⁊ idem Inno.⁊ docto.in.d.
c.cum in officijs.⁊ in.d.c.qꝛ nos.⁊.d.c.requiſiſti. ⁊ vbiqꝫ nō
diſtinguunt inter epiſcopos ⁊ alios:⁊ ideo dictum Ja.but.
non obſtat quia falſum ⁊ communiter non tenetur.

e ¶ Nec obſtat.d.auc.lniam quatenus vult ꝙ ſi non probaf
ꝙ aliunde queſiuerit ſpectat ad eccleſiam: quia rñdetur vt
ſupra:nam hic probaf ꝙ habuit officia ex quibus lucratus
fuit predicta ⁊ alia plura que pūt audio conuertit in vtilita
tem eccleſie de qbus non curo:qꝛ non queritur cōis autez
ſnia doc.eſt in.d.auc.licentiam.⁊ in.d.c.qꝛ nos.⁊.d.c.cū in
officijs.⁊.d.c.relatuꝫ.⁊.c.requiſiſti.⁊.c.j.⁊ ſi.de pecu.cle.qđ
ſi nihil probatur preſumitur p eccleſia:ſed ſi pbatur indu
ſtria vel ꝙ habuit patrimonium vel officia vel aliqđ aliud.
Unde veriſimiliter potuit querere tollitur dcā preſumptio
dato ꝙ formaliter non probetur ꝙ illa bona de quibꝰ agi
tur fuerint empta de ſuperlucratis pecunijs.

f ¶ Omnes eniꝫ communiter concordant ꝙ non apparente
de quibus bonis ſint ea que reperiuntur a prelato donata
vel remanſiſſe in eius bonis ſtatur veriſimili vtrū veriſimi
le fuerint lucrata ex bonis eccleſie. An vero ex induſtria vl
aliunde intuitu perſone. Et prout eſt magis veriſimile vni
vel alteri attribuitur:ſcilicet vel eccleſie ſi eſt magis veriſi
mile ꝙ ex bonis eccleſie vel eius contemplatiōe fuerint ec
cleſie ⁊ ſi eſt magis veriſimile ex his que oſtendūtur ꝙ que
ſiuerit ex officijs indruſtria vel aliter intuitu perſone tūnc
non cedunt eccleſie:ſed ſucceſſoribus prelatoruꝫ ita volunt
Innocencius ⁊ ceteri communiter omnes in dictis iuri
bus. Cedit enim dicta iuris preſumptio que alio non docto
eſt pro eccleſia huiuſmodi probationi ex coniecturis ⁊ ex
veriſimili probatur prout omnes cōmuniter volunt.

g ¶ Militat enim dicta preſumptio quādo apparet ꝙ tēpo
re pmotionis nihil habuit ex patrimonio: nec etiā apparet
ꝙ aliquis ex induſtria vl intuitu perſone queſiuerit. Si aūt
apparet ꝙ aliquid tpe pmotionis habuerit tunc Joā.an.in
d.c.vt vnuſqſqꝫ ð peculio cle.firmat ꝙ ſi apparēt aliqua que
ſita poſtea prelato nec apparet:vñ prouenerint preſumptio
eſt pro poſſeſſore:ita ꝙ ſucceſſor prelati vniuerſalis vel ſin
gularis prout eſt donatarius poſſidet incūbit onus pbādi
eccleſie ꝙ fuerint queſita de bonis eccleſie alś obtinet ipſe
poſſeſſor ⁊ h̄ caſu dicit pcedere opinionē Goſ.qui ſimpli
citer tenebat ꝙ in queſitis per prelatum in dubio preſumif
pro poſſeſſore prout eos referunt do.Ant.⁊ Jmo. ⁊ in.d.c.
vt vnuſquiſqꝫ idē tenentes.⁊ idem volūt do.Ant.⁊ Jmo.⁊
Jmo.⁊ in.d.c.cū in officijs niſi extrinſecus reſultet alia pre
ſumptio ɔ̃ prelatum ⁊ volūt doc.ibi cōiter poſt Inno. ꝙ ēt
ſi neuter poſſideret recurrendū eēt ad coniecturas pbātur
ꝙ aliquid queſiuit ex patrimonio vel induſtria ſeu aliunde
intuitu perſone:nō tñ apparet ꝙ res de quibus agif:vñ per
uenerint ſi ēt nō apparet ꝙ puenerint ex rebus eccleſie vel
intuitu eccleſie iudex hꝫ arbitrari q̄titatē redditui eccl'ie ⁊
q̄titatē puentorū ex patrimonio vel intuitu pſone ⁊ ſi ma
ior q̄titas in eorū que puenerūt ex redditibus eccleſie vel
eccleſie cōtēplatione maiorē partē pportionabilē rerū que
ſitarū de qbus agif attribuet eccleſie. Sinaūt reperiet ma
iorē eē q̄titatē bonorū que puenerūt vel ex patrimonio vl
induſtria vel aliud intuitu pſone maiorē partē rerū de qui
bus agif pportionabiliter cōcedet ſucceſſoribus plati pūt
cōcludūt Inno.Jo.an.⁊ fere oēs.bal.⁊ legiſte in.d.auc.licē
tiā.⁊ eſt aduertēdū ꝙ in hmōi dicta cōſideratione cōſidera
bunf etiā expēſe que veriſilr ēt fuerint neceſſarie ⁊ oportu
ne pro victu ⁊ veſtitu ⁊ alijs indigētijs ipſius plati. Nā ille
detrahēde ſunt ð redditibꝰ eccleſie:qꝛ ptinēt ad onus eccle
ſie.c.cū ſcđm aplm.de pbē.⁊.xij.q.ij.de his ⁊.j.ad Corint.
ix.c.pūt ad ppoſitū h̄ no.Jo.an.⁊ Jo.de Jmo.in.d.c. cuꝫ
in officijs:ita ꝙ ſolū illud qđ ex puentibus eccleſie veriſilr
extabit detractis hmōi expēſis p victu ⁊ veſtitu ⁊ alijs indi
gētijs plati ſm qualitatē ⁊ dignitatē pſone illud ſolū cenſe
bitur puenisse ex puētibus eccl'ie ſm.ſ.dictā ɔſiderationē
ſm eos ⁊ multofortius eēnt extrahēde expēſe facte ī vtilita
tē eccleſie:vñ ſi redditus epatus nō fuerunt pingues ſeu ex
ceſſiui parū aut nihil veriſilr erit attribuēdū redditibus ec
cleſie correſpectiue ad magna lucra que pūt audio prouene
runt ad dictum epm ex officijs ⁊ induſtria ſue perſone: ⁊ ēt
prout audio habebat aliquid ex patrimonio.

b ¶ Cōcludēdū eſt itaqꝫ ꝙ dictus donatarius quo ad ea que
dictus eps ſuplucratus ex induſtria eſt tutus abſqꝫ vlla ex
tatione ⁊ ſi qua forent de qbus nō appareret:vñ puenerit
ſi teneaf illa ſnia glo.d.c.preſenti ⁊ opinio q̄ꝫ p illā gl.ſ.re
tinuimus.ſ.ꝙ prelatus faciat fructus eccleſie inuita:⁊ ſubſe
quenter poſſit illos inuita donare facta ſibi donatiōe inita
eſt tutus hoc fundamento:ſinaūt ea ſnia nō teneaf vel forte
nō opituleſ tūc recurrendū eēt ad.ſ.dictas cōiecturas que
oēs ſm ea que percipi faciūt pro dicto donatario:nā reddi
tus eccleſie pūt audio ſunt tenues detractis.ſ.dictis expē
ſis de dictis redditibus pūt detrahēde ſunt ⁊ lucra ex offi
cijs ⁊ induſtria fuerūt magna ⁊ donatarius poſſidet ad hec
deducta.ſ.que nō repeto. Itē pūt audio dictus eps fuit re
putatus hō religioſe vite:⁊ vt dixi doctus:ita ꝙ veriſilr ſcie
bat qđ poterat donare ⁊ qđ donādo res eccl'ie quatenꝰ do
nare nō poterat edificabat ad gehēnā:ita ꝙ nō eſt veriſile
ꝙ donauerit ea que donare nō poterat:qꝛ nemo pſumif im
memor ſue ſalutis maxie eps religioſe vite extra de pœni.
c.in nřa.⁊.j.q.vij.cañ.ſancimꝰ ⁊ generalr nemo pſumif de
linquere ſeu inique agere.l.merito.ff.p ſocio.⁊.c. vnico ex
tra de ſcrutinio.⁊.c.ſi.extra de pſum.⁊.l.oimō.C.de inoffi.
teſtō cū ſi.maxime cū vt dixi fuerit doctor qui nō pſumif iu
ra ignorare.l.ij.§.huius ſulpitius.de ori.iur.⁊.l.j.cū ſua glo.
C.qui aduerſus quos ad qđ no.in.l.ij.ff.ꝙ quiſqꝫ iuris. hec
placuit ſubiungere:ſꝫ videanf extra conſultationem ſi for
te aliqua eſſent donata de quibus non appareret:vnde pro
uenerint vt conſultans ſciat an illa habeat reſtituere ſucceſ
ſori dicti epi necne. Laus deo.

¶ Quō procedif in cauſis ſumarijs in quibus pcedif ſine
ſtrepitu ⁊ figura iudicij. Et an requiratur ꝙ ſnia ſit libello
conformis prout requiritur in ordinarijs.

¶ Conſilium

¶ Conſilium cccxv.

In noie dñi noſtri ie/ſu chriſti.

1 ¶ Videt prima facie dicendum q dicta ſnia fuerit iuſta & valida: & per dñs partes iudicis ad quê fore in pronunciando male appellatû & bñ iudicatû: nã pmittêdû eſt q iudiciû iſtud fundat in reſcripto emanato ab illuſtri. dño comite qui pſupponit habere ſupremã ptãtê & imperiû in ſuo comitatu. Iſti. n. dñi tpales oia faciût i eorû territo que facit princeps in vniuerſo & put dicit Bal. loquês de duce mediolani in quodã ſuo cõſi. incipiente recolome cõſuluiſſe nõ poſſumus reuangare mundû. Mundus enim eſt vt ita dixeri: ita cultiuatus q iſti dñi têporales oia êt principi reſeruata gerunt & preſupponuntur de iure vl de facto q oia poſſint: itaqz nõ eſſet tutum ſubdito in dubiû deducere dñi ſui ptãtê: cû igit comes ipſe reſcripſerint q iudex ſuper narratis in ſupplicatione iuſticiã faciat ſumariã & expeditã viſa veritate & abſqz figura iudicij & litigio infra. xl. dies &c. videtur per dictû reſcriptû remiſſa oîs ſolênitas iudiciaria: & p dñs nõ videt reqri in hoc iudicio ſolênê petitionê: ſed ſufficere qualê qualê petitionê ſup qua ferri poſſit ſnia p cle. ſepe & que ibi per glo. & doc. de ver. ſigni. & per Bar. in extrauagãti ad reprimen. in verbo figura iudicij. Illa enim verba abſqz figura iudicij & litigio habere vident eam vim per ea que habentur in dictis iuribus.

a ¶ Conferunt etiaz illa verba viſa veritate iuxta ea que tradunt circa clauſulã ſola facti veritate inſpecta per dños de rota in eorû deciſione. xxxij. incipiente. Itez qñ cõmittit cã & in deciſione. xcij. incipiente. Itez dñi oês exquo reſultare videt q nõ ſit imputãdû ſi libellus nõ ſit oino ſolemnis & nõ ſit vſqzquaqz certuz & non habeat debitas expreſſiones de iure cõi in ſolênibus libellis reqſitas: & ſiſr nõ ſit inueſtigandû an iudiciû in ceteris ſuis partibus habeat ſua ſolênia cum virtus dictorû verborû dicti reſcripti nõ magis reſpiciat libellû qz ceteras partes iudicij: cum generaliter ad iudiciû. in genere & nõ ad libellû referant: & per dñs videt q non minus reſpiciant ſniam: & ſic fines iudicij qz iudicij principiû: & ſic libellû put & pbat in. d. cle. ſepe in. §. ſniam. vbi circa ſnîam remittit ſolênitas peremptorij nec requirit q ſniam ſedeat pro tribunali in hmôi cauſis in qbus ſine figura iudicij pcedit put requirit in cauſis ordinarijs vt in aût. de iudicibus. §. ſedebût. & in. c. fi. de re. iu. lib. vj. & xxiiij. q. j. paratus. & l. ij. §. dire quis ordo in bo. poſ. ſeruet cuz ſi. & ppterea lz in cauſis ordinarijs requirat q certa ferat ſnia inſti. de act. §. curare. C. de ſnia que ſine cer. qñti. l. pe. & fin. & q ferat libello cõformis. l. vt fundus. ff. cõi diuidû. & c. qualiter & qñ. el. ij. de accu. & c. lz ely. de ſymonia cû cõcordãtijs videt tollerabile ſi ſnia nõ habeat libello oêm cõformitatê que requiritur in cauſis ordinarijs: ſz ſolû videt inſiſtêduz circa merita cauſa cõcernêtia rei veritatê & iuſticiã reſpiciêtem veritatê rei nõ ſolênia iudicij: itaqz deueniêdo ad ipſaz rei veritatê & merita iudicij videt eſſe ſufficiêter probatum pro parte actoris iuſticiã ſm rei veritatê eſſe pro eius parte: nã in iudicio put pſupponit eſt pductû inſtrm in quo apparet q petrus pater dicti Herculani actoris emit tenimêtû terre poſitû & cõfinatû in petitione ipſius Herculani: lz inſtrumêtû nõ viderî nec ipſius pductionê. Itê p pñtes teſtes videt eſſe pbatû q dictus petrus in eius vita vſqz ad eius mortê dicium tenimentû terre tenuit & poſſedit & poſt eius mortê tenuit & poſſedit Herculanus eius filius prout hec probare vident Iac. Bartholamei & Franciſcus Bartholamei: item Andreas Bartholamei pbat de poſſeſſione Herculani & ipſorû alior a. xxx. annis & citra: & ſic per iſtos teſtes videtur legitime probatuz de quaſi dñio & poſſeſſione antiqua dicti Herculani.

b ¶ Cõfert êt depõ Angeli Bartholamei alterius teſtis: & p dñs videt eſſe pbatû de quaſi dñio & antiqua poſſeſſiõe dicti Herculani. itê vr eê pbatû p teſtes dicti Herculani q dictus Baldinus reus cõuerſus a. vj. annis citra poſſedit partê dicti tenimenti put hoc vr pbari p dictos Iacobû & Andreã & Frãciſcû Bartholamei: & ſic vr eê ſufficiêter pbatuz de recêti poſſeſſiõe dicti Baldini rei euenti: & qz duo non pñt inſolidû poſſidere eãdê rê eodê tpe. l. ij. §. ex cõtrario. ff. de acq. poſ. & ar. l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculû cõmodati: & eoipſo q antiquus poſſeſſor & ſuſpicat ſe a nouo detêtore poſſe repelli poſſeſſionê ſuã amittit. l. ſi id qd. §. ſi. co. ti. & eoipſo q ſcit aliû ingreſſum in poſſeſſionê & illã breui tpe nõ recupat: & ſz repare negligit ſiſr ſuã poſſeſſionê amittit. & l. ſz & ſi nolit eo. ti. cuz notatis in dictis iuribus. Solo. n. aio poſſeſſio amittit. l. iij. §. in amittenda. & l. ſi qs vi. §. dñia e. ti. idcirco cû dictus Herculanus aſſerat ſe ſpoliatum: & ſic poſſeſſione puatû cêſet poſſeſſionê amiſiſſe ppter occupationê dicti Baldini cû de conſiſtêtibus in aio ſuo ſtet eius aſſertioni iuxta notata in. §. alie. inſti. de act. & faciunt q̃ habent p glo. & doc. in. l. ſiue poſſideris. C. de pba. & p. d. Ant. & modernos in. c. cû ad ſedê. de reſti. ſpo. in articulo an qui poſſedit cêſeat hodie poſſidere: & per dñs cû ſit poſſeſſiõe priuatus dz poſſeſſio ſibi reſtitui p ea que habent in. d. l. qd ſi nolit. & in. d. l. ſi id qd. §. fi. & in. c. itê cû qs. de reſt. ſpo. & l. iij. §. ſi qs aût. ff. de vi & vi ar. & l. j. §. ſiue aût. e. tit. in qbus §§. gl. no. dari vtile interdictû: vñ vi & cû ea doc. ibi traſeût. & tãgût êt Ant. de bu. & moderni in. d. c. itê cuz qs. vbi dicit dñs Ant. q ſaltê cõpetit remediuz cañ. redintegrãda. iij. q. j. vñ ſatis vñr verificari vba reſcripti & petitiõis qbus narrat dictû Herculanû priuatû & ſpoliatû poſſeſſione maxime cû verba petitiõis ſint lariſſime interpretãda p libellãte: & qd habet in. l. inter ſtipulantê. §. ſi ſticbû. de ver. ob. pbat êt p teſtes q via que erat p cõfine dicti tenimêti fuit occupata p dictû Baldinû ſeu eius colonos: & q ea via hoies p illo vtebant & cõſtat viã deſtructã debere refici p eû qui viaz deteriorauit ſeu deſtrupt. l. j. & l. iij. ff. ô via publica. & l. j. §. ait pto. & §. vicinales ne qd in loco publico: & inſup ſi via fuiſſet oino puata cêſet cõis inter vicinos ar. l. arbor in prin. & §. de veſtibulo. ff. cõi diui. Et in re cõi nullus põt inuito ſocio aliqd facere nec aliter vti niſi ad vſum deſtinatum: l. ſobinus cuz ibi no. ff. cõi diui. & ex his videt q dicta ſnia fuerit valida & iuſta: & p dñs partes iudicis fore in pronunciando male appellatum & bene iudicatum.

c ¶ His tñ nõ obſtãtibus aſr puto de iure rñdendû. Nã primo & añ oia pmittêdû eſt q dictus iudex in ſniando exceſſit formã ſue cõmiſſionis circa viã reficiêdã ſed reducendã ad priſtinû ſtatuz: nã in reſcripto per qd dicta cã ſibi cõmittit nihil penitus dicit de dicta via: & lz in petitione dicat q dictus Baldinus occupauit quãdem viam & ſitum vie que erat pro confine dicti tenimenti. Nihilominus in cõcluſione non petitur niſi dictum Baldinû condênari ad dimittendû reddendû & reſtituendû dicto herculano dictã partê & qñtitatê de tenimêto predicto iuxta ſitû cuiuſdã olim vie: & ſic nil cõcludit de dicta via reficiêda ſed de parte dicti tenimenti que eſt iuxta ſitû dicte vie: & lz ſubdat etiam petit in pdictis iuſticiã miniſtrari: tñ referret vr ad formam reſcripti que nõ refert ad viã: lz premittat implicatius maxime ſz nõ referat: tum qz non narrat q dicta via pertineret ad dictum Herculanû iure dñi vel qñ nec iure poſſeſſiõis: & ſic ex narratis nõ deducit agenti aliqd ius cõpetere occaſione dicte vie occupate ſeu deſtructe per dictû Baldinû maxime cû ſepe occurrat q tenimêta terrez pfinant per res ad alios ſpectãtes & pertinêtes put & pz ex pfinibus datis dicto tenimêto in dicta petitione: ita q nõ ſequit via erat p fine dicti tenimenti dicti Herculani. ergo nõ poterat p dictû Baldinum occupari ſeu deſtrui: qz poterat ptinere ad dictû Baldinû & cõfinare tenimêtû dicti Herculani. Illa aût cla petens in predictis ſibi ius & iuſticia adminiſtrari adaptat ad remedia que ex narratis elici pñt & nõ ad alia: qz tûc nõ miniſtraret iuſticia in pdictis: ſed in alijs nõ narratis nec pclo ad narrata adaptaret put decet put hec habent in. c. cû dilectus. de ordi. cog. & in. c. j. de iu. maxime per do. Anto. ſûctis his que habent in. c. examinata eo. tit. & in. l. ij. de formulis. & in l. edita. C. de edê. cû ſi. & qcqd dicendû ſit rõne libelli illud cõſtat q in reſcripto nihil de dicta via continet. Iudex aût delegat⁹ nõ põt excedere formã reſcripti nec porrigere manû ad alia qz in reſcripto expſſa vt in. c. cuz dilecta. & in. c. ſignificãte. & in. c. Rodulphus. de reſcriptis. & facit. c. cû olim abbas. de offic. dele. & l. diligêter. ff. mandati maxime cuz reſcriptû illud ſit exorbitans a iure cõi: & per pñs magis ſtricte interpetrandû ar. regule que a iure cõi exorbitãt in. vj. & l. ius ſingulare. & l. qd vo p. ff. de. ll. lz êt ſimplices delegationes cenſeant odioſe & reſtringende: vt not. glo. & doc. in c. j. de reſcrip. in. vj. & in cle. ij. de offi. ordi. & in. c. ſedes. de reſcrip. in antiqs: vñ in hac parte dicta ſnia. ſ. quatenus concernit dictam viam indubie cenſenda eſt nulla.

d ¶ Videtur etiam nulla in reſiduo: qz petitio nõ cõformis prout debet eſſe conformis non ſoluz in iudicio ordinario: ſed etiã in ſumarijs in quibus ſine ſtrepitu & figura iudicij procedi poteſt prout eſt expreſſum in. d. cle. ſepe in. §. verus.

q꞉ iuxta petitionis formā pnunciatio ſequi debet:ſed dcā
ſnia non eſt conformis dicte petitiōi merito debet cenſeri
nulla:qđ aūt nō ſit cōformis deducit꞉ q꞉ in dicta petitiōe
petit reſtitui pars ⁊ q̄titas dicti tenimenti poſita iuxta res
dicti Herculani de tenimēto predicto:⁊ iuxta ſitū cuiuſdā
olim vie quē ſitū detinet dictus Baldinus:vñ de alijs p
tibus dicti tenimēti nihil deducit in dcā petitione:ſ꞉ i ſnia
nō fit mentio de dicta parte:ſed cōdēnatur dictus Baldi/
nus admittendū reddendū ⁊ reſtituēdū.⁊ qđ reddat ⁊ re
ſtituat dicto Herculano oēm partē ⁊ quātitatem de teni
mēto predicto ⁊ poſſeſſionē ois partis ⁊ quātitatis rei pre
dicte poſite intra collē ſeu ſerrā ⁊ ſitū dicte olim vie:ita qđ
in dicta ſnia nō condēnatur magis ad parte que declarat i
petitione q̄ ad alias ptes dicti tenimēti:nec declarat in di
cta petitione ꝙ Baldinus pdictus occupauerit dictā par
tē in petitione deductā ⁊ poſſeſſione dicte partis ſpoliaue
rit ſeu priuauerit dictū Herculanū:ſed in confuſo cōdem
nauit ad dimittēdū oēm ⁊c.put relatū eſt.ſ.itē ex alio dcā
ſnia nō ſe cōformat petitioni:q꞉ in petitione dātur plures
cōfines tenimēto terre de quo agit ⁊ nulla fit mētio d ſer
re ſeu collis:in ſnia aūt cōdēnat dictus Baldinus ad reſti
tuendā partē ⁊ poſſeſſionē partis de tenimento dicte poſi
ta intra collē ſeu ſerram ⁊ ſitū dicte olim vie que erat citra
dictū collem verſus.⁊.ſ.domū ſeu villā dicti Baldini ⁊c.
deſignādo viā que nō apparet deſignata in dicta petitiōe
⁊ ex nōnullis depoſitionib' teſtiū appet ꝙ erāt due vie in
tra dcm̄ tenimētū de quo in dcā petitiōe ex qbus appet ꝙ
dcā ſnia reddit nulla:q꞉ nō cōformis petitioni per pdicta.

e ¶ Et etiā q꞉ ſi dicat ꝙ condēnat ad relaxandā ⁊ reſtituen
dā omnē partē ⁊ quātitatē dicti tenimēti ⁊ poſſeſſionē om
nis partis ⁊ quantitatis dicte rei poſite intra collē ſeu ſer/
ram:⁊ ſic ſub dictis orationibus vniuerſalibus compreben
ditur etiam pars ⁊ quātitas petita:q꞉ qui vniuerſaliter loq
tur nihil excludit.c.quia ſolite de maio.⁊ obe ⁊.l. iulianus
de leg.iij.⁊ canone ſi romanorū.xix.diſtin.reſpondetur qđ
ex quo eſt vnū capitulū ſententie d꞉ aut in totū viciari aut
inſolidu ſubſiſtere.vt.l.etiā.§.ex cā.ff.de mino.⁊ in.l.i hoc
iudicio.ff.communi diuidundo.⁊ in.l.j.C.ſi aduerſus rē
iudicatam.item dicta ſententia etiam relata ad petitionem
eſt incerta:nam l꞉ in petitione dicat ꝙ petitur reſtitui cer
ta pars dicti tenimenti poſſeſſa per dictum Baldinu꞉ que
eſt iuxta ſitum dicte olim vie:⁊ iuxta res dicti Herculani
que ſunt de dicto tenimento:tñ ex hoc nullā habemus cer
titudinem que vel quanta ſit dicta pars:nam dicta via pro
tenditur per longum ⁊ ſimiliter dictū tenimentum:ita ꝙ
pars occupata per dictum Baldinum pōt eſſe iuxta ſitum
dicte vie ⁊ res dicti Herculani de dicto tenimēto ⁊ eē vni'
eminie vel medie mine in prin.vnius tenimenti ab vno late
re vel in medio vel in fine ſeu prin.ab alio latere.Item pōt
capere totum dictum tenimentum quatenus confinat cum
dicto ſitu dicte olim vie ⁊ ſe protrahere in plus vel in mi
nus in reſiduū dicti tenimenti ex quo recte intuenti euiden
ter appet ꝙ ex dicta petitione nulla hr̄ certitudo de re que
in petitione deducit hoc eſt que pars dicti tenimenti fue
rit in petitiōe deducta:nec ēt dicta certitudo declaratur ex
actis ad me tranſmiſſis que fuerunt atteſtationes dictoru꞉
Iacobi Andree ⁊ Franciſci Bartholomei ⁊ Blaſij Tho
maſij ⁊ Cechi Raphaelis ⁊ Bñici Petri ⁊ Angeli Bar
tholomei:nam Iacobus ⁊ Andreas predicti ⁊ Franciſcus
Bartholomei deponūt ꝙ dictus Baldinus tenuerit a.vj.
ann.⁊ citra quandam partem dicti tenimenti intra viā que
eſt pro fine a latere ſuperiori:⁊ dicti Andreas ⁊ Franciſc'
adijciant ⁊ intra ſemitam que eſt in ſumitate vel quaſi dicti
tenimenti nihilominus non hr̄ ex hoc maior certitudo:q꞉
poteſt eſſe intra viam ⁊ ſemitam ⁊ non eſſe iuſta via꞉:nam
id qđ eſt in medio inter viam ⁊ ſemita꞉.l꞉ non ſe protrahat
vſq꞉ ad viam vel ſemitam dr̄ eſſe ⁊ eſt intra viam ⁊ ſemita꞉:
prout ⁊ p꞉ q꞉ aretium eſt intra peruſium ⁊ florentiam:⁊ tñ
non ſe extendit vſq꞉ ad florentiam neq꞉ vſq꞉ ad peruſium:
⁊ per ꝯñs dicte atteſtationes non declarant dictam petitio
nem:⁊ ꝯñr ſnia non pōt ex dictis atteſtationibus declara
ri:⁊ ſubſequenter redditur incerta nō declarādo ex actis:⁊
ꝯſequēter vicioſa per.d.§.curare.⁊.d.l.pe.⁊ ſi.C.de ſenten
tiis que ſine certa q̄ti.nec reperitur ꝙ i ſumarijs teneat ſen
tentia incerta:⁊ ſic non reperitur limitata regula dictorum
iurium.⁊ facit.l.ſi in rem agat aliquis de rei vend.⁊. c.ij.de
libelli obla.⁊ maxime dicta incertitudo d꞉ dictam ſentētiā
viciare:quia non neceſſario deducitur ex dictis atteſtatio
nibus ꝙ dictus Baldinus tenuerit vel teneat illam parte꞉
que in petitione deducitur:q꞉ non apparet ex dictis atteſta
tionibus ꝙ pars occupata ſeu detenta per dictu꞉ Baldinū
ſit iuxta ſitum dicte olim vie:⁊ per ꝯñs nihil cōcludenter
probatur per qđ dictus Baldinus potuerit ad aliquid con
dēnari cum condēnari nō potuerit niſi in deductis in peti
tione ⁊ atteſtationes predicte nihil concludenter probāt de
deductis in petitione per ſupra dicta.

f ¶ Conſtat aūt ꝙ pbationes debent eſſe certe ⁊ concluden
tes neceſſario alr̄s non releuāt.c.in preſentia.de proba. ⁊.l.
nō hoc.C.vnde cognati.⁊.l.neq꞉ natales.⁊.l.ad probationē
C.de proba.⁊.l.certū in prin.ff.de confeſ.⁊ qđ notatur in.l.
j.§.ſiquis argentu꞉.ff.depoſiti.⁊ in.l.certi conditio in prin.
ff.ſi certum pet.cū ſi.⁊ iſta etia꞉ concludūt ꝙ nō factis alijs
probationibus magis certificantibus partē occupatam per
dictum Baldinū partes iudicis ſunt in pronunciando bñ
appellatū ⁊ de nullitate dictum ⁊ male iudicatū cū ex predi
ctis appareat ſniam nullam ⁊ iniquam ⁊ inſuper ſnia nulla
ſemp pōt dici male lata:⁊ ſic verificant illa verba male iudi
catū cū male faciat iudex facere actus nullos ſeu eluſorios.l.
ſi pretor in prin.ff.de iudicijs.⁊.c.j.eo.ti.li.vj. vñ nō imeri
to dicit.d.Ant.de bu.in.c.dilecto.de excep.in.vj.col.ꝙ ſnia
nulla eſt iniqua:q꞉ omne nullum eſt iniquum ſm eum qui
allegat notata per Inno.in.c.cum contingat. de offi. deleg.

g ¶ Eſt etiam aduertendū:q꞉ dicti teſtes nō ſunt vlq꞉ quaq꞉
fidedigni obmitto id qđ allegatur per partē ꝙ videnť quo
dāmō deponere per eundem premeditatum ſermonem iu
xta.l.iij.§.tu magis ſcire potes.ff.de teſti.ſed videntur ſuſpe
cti:ex eo q꞉ in h iudicio examinati deponunt ꝙ a latere infe
riori nulla fuit nec eſt via put h deponunt Iacobus ⁊ An
dreas Bartholomei qđ alr̄s examinati deponunt de dua
bus vijs:⁊ alij etiam teſtes tūc examinati idem atteſtant:fa
teor tamen ꝙ nō adeo concludit dicta ꝯiectas ꝙ ex h vitien
tur eorū depoſitiones:poſſet tñ forte dicta falſitas detegi
ſi verū eſt ꝙ habeat tenimentū pro confine a latere inferiori
viam iuxta res ſancti ſpiritus:q꞉ tñ de alia via forte atteſtā
tur nō inſiſto in h:ſed ex alijs ſupra deductis eis oibus cō
ſideratis non aliter ſingulis firmatis ſaltē ſi aliud in h iudi
cio appellationis non probat intrepide elicio.ſ.dictā con
cluſionē.ſ.partes iudicis eſſe in pnunciando bñ appellatu꞉
⁊ male iudicatum:non aūt op꞉ expreſſe de nullitate dictu꞉.
nam ⁊ a ſententia nulla appellatur.l. ſi exprimē de appella.
⁊ ſub appellatiōe etiā nullitas includitur.l.carmelia pia.de
iurepatro.⁊.l.quedam mulier fami.hercif.

h ¶ Circa vltimū queſitum breuiter rē abſoluam. Nō enim
poteſt adhuc bene conſtare ad quid iudex teneatur. Con
ſtat enim ꝙ iudex per imperitia꞉ male iudicauit:licet faciat
litem ſuam.l.ſi.ff.de var.⁊ extraord. cogni.⁊.l.ſiquis in cō
ſcribēdo in ſi.C.de pac.⁊ inſti.de pena iudicis qui male iu
dicauit in prin.nō tamē ſimpliciter tenetur ad totale inter
eſſe litis:ſed quantum iudici fuerit viſum equum vt dictis
l.fin.⁊ dicto prin.⁊ ideo ſi ſententia eſt nulla non teneť par
ti ad intereſſe litis:q꞉ non dānificat in amiſſione litis:ideo
dicit glo.in.l.ſi.de var.⁊ extraordi.cog.ꝙ tunc nō facit litē
ſuam:tamen tenetur ad damna que intulit puta propter ex
penſas que fiunt ad detegendam nullitatem vt notat bart.
in diſpu.ſua que incipit iudex per imperitiam vbi ita mode
rat dictum glo.quam diſputationem poſuit poſtea in.d.l.ſi.
vt multe lectu.habent quod ⁊ tangit in.d.l.ſiquis in con
ſcribendo facit qđ no.Bald.in.l.nouiſſime.§.pōponius.ff.
qđ falſo tut.auc. Si vero ſententia tenet ⁊ non eſt appella
tum:licet potuerit appellari:tamen tenetur ad totale inter
eſſe litis:prout tamen equum iudici videtur vt in preallega
tis iuribus prout voluit Bartol. in dicta diſputa.⁊ in.l.j.ff.
qđ quiſq꞉ iuris.⁊ Innocē.in.c.ſacro.de ſentētia excō. ſuper
verbo curare.⁊ Ang.⁊ Imo.in.l.iiij.§.ſi.ff.de dāno infec. ⁊
iſte non occurrit in caſu noſtro:ſinaute꞉ ſententia fuit p iu
dicem ad quem cōfirmata.Bar.vult ꝙ nō teneatur in dicta
diſpu.contrarium voluit Inno.in.c.paſtoralis. ⁊ in.c. ſepe.
de appel.quē ſequitur Ange. in.d.l.iiij.§.ſi.de dāno infect.
ſinautē in cauſa appellationis obtinet appellans non teneť
ad totale intereſſe litis:quia reparatu꞉ eſt per ſecunda꞉ ſen
tentiam tenetur:tñ ſi qđ datur intereſſe propter expenſas ⁊
cetera dāna.put no.Bar.in dicta diſpu.Si vero appellatio
deſerta eſt ſi iudex non detulit appellationi tenetur ad to
tale intereſſe:put voluit Bar.in dicta diſpu.⁊ in.l.ſi mino
rum.ff.de admi.tuto.⁊ in.l.iij.§.ex quibus.ff.de alien.iudi.
mu.cā fac.⁊ Inno.in.d.c.ſepe. ſi vero detulit tenetur ad ex
penſas ⁊

pensas ⁊ cetera damna prout voluit Bar.in dictis locis ⁊ Bal.in.c.j.§.siquis vero temerario de pace iuramēto fir.in vsi.feu.si vero appellatio pendet tunc tꝫ bar.ꝙ possit conueniri ad expēsas ⁊ cetera dāna extrinseca ⁊ in effectu idē voluit Bald.in.d.l.nouissime.§.pomponius. quia tamen ignoramus in quo statu erit causa tempore sindicatus non duxi vlterius instandum:sed placuit hoc breuiter circa hoc vltimum quesitum percurrisse. Laus deo.

¶ Compendiosa facta per verbum cōmune substituo sine temporū distributione:an semper sit fideicommissaria:an quandoqꝫ directe:⁊ quandoqꝫ fideicommissaria ⁊ quādo.

¶ Consilium cccxvj.

1 In nomine dñi nostri iesu xpi. ¶ Vr prima facie dicendū ꝙ dicta substō non sit censenda directa pupillaris: sed fideicommissaria pro cuius rei euidētia premittenduꝫ est ꝙ qñ est aliqua varietas inter duo instra de eodem facto celebrata ab eodem tabellione stat primeuo instro ꝙ appellatur protbocollum vt in auc.de tabellionibus.§.illud.di.n.protbocollum quasi primū collū.i.prima collatio īrarum in charta:vt no.gl.in verbo protbocollum in.d.§.illud.⁊ qđ ipsi protbocollo potius statur:qꝛ est prima originaria scriptura probatur in.l.siquis ex argen.§.pen.ff.de eden.⁊ in.d.auc.de tabellionibus quasi per totū no.Bar.in.l.semproniusꝫ de le.ij.⁊ idem tꝫ Jmo.allegans gl.singulareꝫ in.§.si.de tabellionibus quod ⁊ no. Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instrorum edic.§.dōm versi.⁊ no.⁊ no. Bal.in quodam eius consi.ꝙ incipit quidam notarius:cū igitur dicta instra varient circa vba dicte substōnis vr standum dicte prime scripture ꝙ dr protbocollum:vñ ponderando verba qbus dicta substō est facta que sunt descripta in dicto ptbocollo vr ꝙ dicta substō sit fcā p vba cōia:qꝛ per verbū cōe substituit.⁊ qñ substō compendiosa ꝑut est ista fit per verba cōia sine distributione tempoꝝ semper reputatur fideicommissaria:ſm sniam gl.in.d.l.precibus.refertur.n.verbum cōe substituo ad tps pupillaris etatis ⁊ ad tps maioris etatis ⁊ respectu maioris etatis non potest post aditam hereditatem ꝑtinere nisi obliquā ⁊ sic fideicōmissariam substōnem.l.post aditam.C.de impuberū:vñ vr ꝙ ēt si decedat in pupillari etate ꝑtinere dēat fideicōmissariam substōneꝫ vt vna determinatio plura determinabilia determinans illa oia vniformiter determinet vt decet.l.nā hoc iure.ff.de vul.⁊ pup.l.hereditatem.⁊.l.ꝗuis.C.eo.ti.⁊ l.in testō el.j.C.de testis.⁊ hanc opinionem.s.ꝙ substō cōpendiosa per verbum cōe substituo facta sine temporū distributione sit omni tpe censenda fideicommissaria tenuit Jnn.in.c.Raynutius de testis ⁊ tenuerunt fere oēs antiq vsqꝫ ad bar.⁊ ſm illam tanꝗ cōem pluries consuluit Bal.

a ¶ Et lꝫ Bar.in.l.centurio de vul.⁊ pup.⁊ vbiqꝫ fuerit in contraria snīa qñ mater pupilli nō est in medio tñ matre in medio existente concurrit in eandem sniam rñdendo ad.c.si pater de testis in.vj.vbi vr tex.in ꝯrium ꝙ ibi substō nō fuit facta per verbum cōe:sed per verbum directum iurisgentium moriatur prout ēt rñdet Guil.de cu.vt refert ibi Bal.cum sequens.⁊ ēt ibi Rapha.cu.item rñdetur ꝙ ibi erat verbum directum ciuile:qꝛ tex.dicit instituendo prout respondent Bal.in.d.l.precibus.⁊ Raph.cu.⁊ Jmo.in.d.l.centurio.tertio rñdet Raph.cu.in eadē.l.centurio. ꝙ illa vxor que noīatur in prin.illius capituli si pater forte non erat mater pupilloꝝ qbus fuit facta substō:itē quarto loco respondet idem Raph.ꝙ ibi fuerunt substituti filij testatoris qui tollunt fauorem matris per notata per glo.fi. in fi. d.l.precibus.⁊ gl.in.l.lucius.ff.e.ti.⁊ Bar.ad.d.l.precibus idem tꝫ qñ frater fratri est substitutus nec ob.d.l.precibus vbi mater erat in medio.⁊ tñ intra pupillarem etatem valꝫ substō vt pupillaris qđ.d.l.satis fauet matri:qꝛ obliquatur substō vbi alr esset directa post pupillarem etatem: sed in testō pagani si non obliquatur intra pupillareꝫ etatem fauor matris nihil operaretur:ideo obliquatur intra illaꝫ etatem ſm eum.⁊ dictam sniam Bar.vr sequi Bal.in.d.l.precibus.⁊ Rap.cu.in.d.l.centurio.⁊ Per.de ancha.in.d.c.si pater.⁊ in eam vr inclinare do.Ant.in.d.c.Raynu.ideo cū in casu nro concurrat prima opinio antiquorū que volebat substōnem reputari omni tpe fideicommissariam quam tꝫ glo.in.d.l.centurio.⁊ in.l.ex tribus de inoff.test.⁊ gl.Bernardi.in.d.c.Ray.⁊ glo.Jo.an.in verbo absqꝫ deductione in.d.c.si pater.⁊ Azo in summa ⁊ Hosti.in.d.c.Raynutius ⁊ Jac.butri.in.d.l.ex tribus.dicens oēs idem velle ⁊ idem Odofredus Mar.lilii.⁊ Jaco.de bel.vt refert.Bal.in.d.l.precibus qui bal.ideꝫ firmat in.d.l.ex tribus in.d.c.si pr ⁊ in.d.l.iam hoc iur.⁊ in.d.l.centurio.dicens ita sepius consuluisse ⁊ ꝙ doc.ita cōiter consulunt ꝙ ⁊ sequitur Ange.ibi in recollectis magis plenis prout quidam referunt.⁊ ideꝫ voluit idem Ang.in.d.l.precibus.quando non esset distributiuum qñcunqꝫ ꝙ non vr esse in casu nostro ſm verba dicti protbocolli ⁊ in casu nostro mater sit in medio.⁊ sic concurrat etiam opinio Barto.videtur illa sequenda cum sit suffulta tot ⁊ tantis auctoritatibus rationes etiam multe adducuntur quas gratia breuitatis obmitto.

b ¶ His tñ minime refragantibus contrariam sniam arbitror esse veriorem.⁊ indubiam in casu nostro ex multis.nā lꝫ concurrant dicte auctoritates que sunt magnifaciende nihilominus in ꝯriuꝫ tenent multi doc.maxime auctoritatis etiam vbi sumus in simplici substōne compendiosa facta p verbum cōe substituo volentes ꝙ intra pupillarem etateꝫ sit pupillaris prout hanc opinionem tenuit gl.in.§.qua rōne insti.de pupil.sub.⁊ Cy.in.d.l.precibus.⁊ Archi.in.d.c.si pater.⁊ ibi Jo.an.in nouella ⁊ Dñicus de sancto geminiano referens ibi idem velle Joā.de fantutijs nec distinguunt mater sit in medio necne immo Archi.Jo.de fan.⁊ Dominicus cum se fundent inter cetera per tex.dicti capituli si pater satis aperte vñr sentire non esse vim si mater sit in medio ⁊ hāc opinionē siue mater sit i medio siue non firmant Saly.Franciscus de rāpo.⁊ Raph.ful.in.d.l.precibus.⁊ dñs florentinus in.d.c.Raynu.⁊ idē tenuit Jmol.in.d.l.centurio ⁊ Panor.in.d.c.Raynu.vbi ēt idē tꝫ imol. dicens ꝙ hodie hoc est satis determinatum per dictum.c.si pater.⁊ exquo est ita determinatum hoc opinio seruanda est etiaꝫ in terris imperij ēt in foro seculari:⁊ hoc est hodie cōis opinio canonistarum prout dicit do. Ant.in.d.c.Ray.col. xviij.⁊ idem firmat Paul.de cast.in.d.l.precibus per illam l.dicens ꝙ ita sepe consuluit ⁊ ꝙ cōiter tenetur per modernos.⁊ ita prout inuenio:cōiter tenetur in scholis:ideo arbitror eam tenendam etiam indecisiuis.⁊ ita alrs consulendo apud eugubium tenui ⁊ dicto consilio se subscripsit integerrimus consultor dñs meus dñs Joannes de monte sperello doctor preclarissimus qui idem tenet in.d.l.precibus.vbi etiam idem teneo ⁊ facit plurimum pro hac sentētia quia cōiter omnes tenent ꝙ sub hmōi compendiosa cōprehendatur vulgaris substitutio:ita qđ respectu vulgaris substitutionis verbum substituo ponitur directe ⁊ directā substitutionem importat:itaqꝫ cum tempore pupillaris etatis verbum substituo respiciat substitutionem vulgareꝫ pupillo non existente herede: ideo ne diuersimode censeatur determinare saltem respectu eiusdem temporis interpretetur directo etiam post aditam hereditatem ne illud verbuꝫ diuersimode censeatur arg.l.cum qui edes de suc.⁊.d.l.iaꝫ hoc iure cum concor.per que iura plurimum firmatur precedens opinio:sed retorqueri potest incontrarium vt pdixi.

c ¶ Jtem plurimum facit pro hac snia ratio tex.in.d.c.si pater vbi pro ratione dicitur ꝙ qñ substitutio potest interpetrari directa non est interpetranda obliqua:sed directa per quam rationem confutantur alique responsiones.s. date ad dictum.c.si pater prout ⁊ dicit Ang.in.d.l.centurio.que tamen responsiones etiam alijs medijs tolluntur prout late dixi in.d.l.precibus.ꝙ ad presens gratia breuitatis ⁊ ob consultantis instantiaꝫ obmitto.⁊ qꝛ in casu nostro concurrunt alia que hunc casum eximunt a dicta dubietate ⁊ conflictu opinionum etiam stante simplici forma dicti protbocolli:nam verbo communi substituit est adiectum verbum heredes qđ est directum ciuile.l.verbis ci.cum ibi notatis de vul.⁊ pup.⁊ quando verbo substituo est adiectum verbum heredem pro claro presupponit Bal.in.d.l.precibus in pe.char.ꝙ intra pupillarem sit pupillaris dicēs ꝙ propter verbum heredem censetur facta verbis directis ciuilibus referens.Nicolaum de mat.⁊ Bar.idem velle ⁊ ratio est euidens qꝛ exquo verbum heredes habet meram naturam directam ⁊ verbum substituo vel substituit hꝫ naturā cōem.ita ꝙ adaptari potest ad directam prout ad obliquaꝫ substitutionem debet trahi ad naturam verbi heredes:nāꝫ per hoc in nihilo impropriatur nec immutat sui naturā: sed si verbum heredes obliquaretur plurimū impropriaretur ⁊ perderet omnimodo suam naturam:quando auteꝫ verba

poſſunt ſtare impropria ſignificatione dñt quatenus poſſunt non impropriari.l.non aliter de leg.iij.⁊.l.i.§.ſi is qui nauem de exercitoria.⁊ maxime qꝛ vī ꝙ ēt verbum ſubſtituo magis adactetur ad directam ſubſtitutioneꝫ ꝗ̃ ad obliquam qꝛ ſubſtitutio adactatur in dubio ad directam ſubſtitutionem ⁊ non ad obliquam vt probatur in rubrica de inſt.⁊ ſubſti.⁊ reſtitutionibus ſub ꝯdi.factis.⁊ in.l. generaliter.C.ti.ibi inſtitutioni vel eorum reſtitutioni ⁊ ibi ſubſtitutionis vel reſtitutionis iunctis notatis per gl.in rubrica de iu.⁊ facti ignorantia ⁊ probatur in rubrica de impuberꝫ ⁊ alijs ſubſtōnibus vbi h̄ no. Paul.de ca. ⁊ ſatis probatur in.d.l.nam h̄ iure.⁊ in.l.recuſare.§.ſi ticius ad trebel.⁊ in l.ſceuola ad treb.⁊ in.l.hereditatem ⁊ ꝙ ibi per Bar.C.de impuberuꝫ ex quo infert Pau.de ca.in.d.rubrica de impu. ꝙ vbi ſtatutum facit mentionem de ſubſtitutione dꝫ intelligi de directa:ideo cum ſubſtitutio que deriuatur a verbo ſubſtituo magis adactetur ad directam ꝗ̃ ad obliquam ſubſtitutionem:ideo etiam verbum ſubſtituo adaptandum potius ad directam ꝗ̃ ad obliquaꝫ ſubſtitutionem.cum itaqꝫ propter dictum verbum heredes in protbocollo adiectum res iſta redditur clara ⁊ extra.ſ̈.dictam dubitationem.

d ¶ Concurrit etiam in caſu noſtro etiam ſtando in puris terminis dicti protbocolli:qꝛ concurrunt alique coniecture pro hac interpetratione. primo qꝛ dictum verbum ſubſtituit in precedenti ſubſtōne reſpectu pupillaris ſubſtitutionis ponitur directo vt adactetur ad pupillarem ſubſtōnem:⁊ qñ hmōi verbum in alia parte teſtamenti ponit̄ directo tunc in dubio interpetratur vt directum ſi in alia parte teſtamenti ſimpl'r ponitur prout concludit Bart.in.d.l. centurio poſt medium.qḋ autē in precedenti ſubſtitutione verbum illud ſubſtituit adactetur ad pupillarem ſubſtōnē conſtat quia precedens ſubſtitutio eſt facta ſub expreſſa dinumeratione etatum quo caſu gl.⁊ docto.communiter oēs in.d.l.precibus.⁊ in ſi.alijs iuribus.ſ̈.adductis.tenent pro caſu quaſi indubitato ꝙ verbum cōe in compendioſa ſubſtitutione appoſitum intra pupillarem etateꝫ adactetur ad pupillarem ſubſtōnem.⁊ poſtea ad fideicommiſſariam:cuꝫ igitur in precedenti ſubſtōne ſeu in precedentibus ſubſtitutionibus teſtator poſuerit verbuꝫ ſubſtituit in vi directe ⁊ in vi oblique ſubſtitutionis ⁊ voluerit directe in pupillari etate ⁊ poſt pupillarem etatem oblique ſubſtituere:eſt eſt veriſimile ꝙ etiam in vltima ſubſtōne ſeu in vltimo capite ſubſtōnis teſtator idem ſenſerit.ſ.ꝙ voluerit verbū ſubſtituit quoad pupillarem etatem denotare pupillarem ſubſtitutionem ⁊ poſt in maiori etate denotare fideicommiſſariam ſubſtōnem prout vult Bart.in.d.l. centurio facit.l.ſi ſeruus ſpurium.§.ſi.⁊.l.heredes palam.§.quid ſed ſi notā. ff.de teſtis.⁊.l.legatorum in ſi.de le.ij.item eſt aduertendū ꝙ eſt ſubſtituta mater teſtatoris ⁊ frater ipſiꝰ teſtōris qui cenſentur plurimuꝫ dilecti a teſtatore:nam reſpectu ſucceſſionis bonorum plus videtur dilecta mater teſtatoris quā eius vxor ꝓut in ſimili dicit gl.ſi.in.ſi.i.d.l.precibus circa interpetrationeꝫ ſubſtitutionis quando eſt ſubſtitutus filius teſtātis ꝙ non conſideratur fauor matris pupilli circa interpetrationem pupillaris ſubſtitutionis quod ⁊ firmat Angel.ibi ⁊ in.l.ſi.C.de inſtitu.⁊ ſubſtitu.ſub condi. factis.⁊ concludit Barto.in.l.ij.ff.de vulga.⁊ pupil.

e ¶ Et cōiter tenetur.lꝫ quidam de rigore contrarium teneant:quando autem in hmōi ſubſtitutione compendioſa que poteſt vno modo ⁊ altero interpetrari concurrunt alique coniecture tunc ſumenda eſt illa interpetratio ad quā tendunt dicte coniecture prout concludit Bar.in.d.l.centurio.⁊ doct.tranſeunt.⁊ maxime h̄ dōm eſt in caſu noſtro in quo iſtud vltimum caput ſubſtōnis non eſt perfecte extenſum in dicto protbocollo:ſꝫ ſunt appoſita illa verba ⁊c. que verba comprehendunt ea que ſunt ſolita apponi vel ꝑ ipſum notarium vel per generalem conſuetudinem ſeu per conſuetudinem diſponentis ar.l.ſin.C.de fideiuſ.⁊.l.ꝙ ſi nolit.§.q aſſidua de edilitio edicto ⁊ qḋ notatur in.l.lꝫ.C. locati.⁊ qḋ no.Spe.in ti.de inſtrumentorum editione.§. oſtenſo ver.ſed nunquid in breuiatura ⁊ no.Bar. ⁊ doc.in l.gallus.§.idem credendum de liber.⁊ poſthu. ⁊ docto.in c.cum.p.tabellio de fide inſtrumentorum. item ille dictiones ⁊c.poſite in oratione imperfecta ſunt precedentiū repetitiua in caſu ſimili ſi in ea oratione imperfecta deficiunt vt probatur in.d.§.idem credendum cum ſua glo.in verbo concipere prout ⁊ ibi declarat Bar.cum quo doc. tranſeūt ad predicta quod notant doc.in.c.ex parte de reſcriptis. ⁊

in.c.ſignificante.in ſi.⁊.c.rodulphus.e.ti.⁊.l. item veniūt. §.petitam.de peti.here.⁊ Oldradus.in conſilio.cxxxix.vñ cum teſtator ⁊ ipſe notarius in eodem protbocollo in alijs capitulis ſubſtitutionis extēſe poſitis expreſſe dinumerauerit etates pupillarem ⁊ maiorem ⁊ poſtea in vltimo capite ſubſtitutionis poſuerit orationem imperfectā ſub illa clauſula ⁊c.abbreuiate ſcripta debet interpetrari ex cōſuetudine teſtatoris que oſtendit̄ in alijs capitulis ꝙ ſub illa clauſula ⁊c.virtualiter cōprehendatur dinumeratio etatū ⁊ ſic eſt perinde ac ſi expreſſa fuiſſet facta etatū dinumeratio quo caſu ceſſat dictus conflictus opinionum ⁊ reputatur res clara.ſ.ꝙ ſiue mater ſit in medio ſiue non ſubſtitutio interpetraret̄ pupillaris intra pupillarem etatē ꝓut cōmuniter fere omnes concludunt:vt.ſ̈.dixi.

f ¶ Et quando eſſet aliquod dubium circa virtutem dicte clauſule ⁊c.appoſite in inſtrumēto notarij eſſet recurrendum ad eius interpetrationem per id qḋ no.Bart.in.l.ſi librarius.ff.de regul.iur.ar.l.in ambiguis.⁊.l.neratius.ff. eo.ti.cum cōcor.cuꝫ itaqꝫ notarius viuens declaret qd voluerit ſub illa clauſula ⁊c. comprehendere.ſ.diſtinctionem etatum factaꝫ in proximis precedentibus capitibus ſubſtitutionis:ita profecto eſt interpetranda ex qbus clare pꝫ ex multiplici capite ꝙ dicta ſubſtitutio dꝫ interpetrari pupillaris ēt ſi non appareret aliud inſtrumētum niſi inſtrumētum ſolēne ſub forma dicti protbocolli:ita ꝙ non eſt multum inſiſtendum circa illum articulū an attendatur forma ſubſtitutionis.attento ꝙ quandocūqꝫ forma ſubſtitutionis capiatur reſultat idem effectus:licet forma inſtrumēti extēſi ſit magis clara ⁊ ꝓpea dōm eſt ꝙ protbocolluꝫ non variat ab alio inſtrumento:nō.n.dicitur variare inſtrumētum extractū a protbocollo ſi idem continet in effectuꝫ.lꝫ verba varient̄ ꝓut cōcludit Bal.in quodā ſuo conſilio qḋ incipit quidā notarius arg.l.q ſniam.C.de penis.⁊.c.dudū extra de conuerſione in fidelium.⁊ eſt aduertendum ꝙ protbocollū non ſemper facit fideꝫ:nā ſi nō hꝫ ſubſcriptionem ⁊ ſignū notarij ⁊ alia in inſtrumētis requiſita non facit fidē arg.§.oportet in auc.de inſtrumētorū cautela ⁊ fide.⁊.l.fideicōmiſſo.§.j.de leg.iij.prout no.Cy.poſt Nicolaum de mat.in.l.cōtractus.C.de fide inſtrumētorum.⁊ tꝫ Spec.in ti.de inſtrumētorum editione.§.inſtrō ver.item opponitur.⁊ in.§.oſtēſo verſi.qd ſi in breuiatura prout refert ſeqtur ⁊ cōmendat Bal.in.l.luciꝰ.ff.de militari teſtō ꝙ ⁊ concludit dñs Anto.in.d.c.cum.p.tabellio in fin.niſi fuerit exemplatum auctoritate iudicis ſm dominū Anto. ibi cum itaqꝫ aliud inſtrumentū extenſe ſcriptum habeat omnes ſolēnitates de iure ⁊ ex cōſuetudine requiſitas in inſtrumētis publicis.⁊ dictū protbocollū nō fuerit exemplatum auctoritate iudicis:qnimmo nec debeat exemplari per iudicē viuo notario qui breuiaturā ſcripſit:ſed ꝑ ipm notarium prout ſentit Joā.an.poſt Hoſtien.in.d.c.cum.p. tabellio pertinet eni iſtud ad officiuꝫ ipſius notarij qui ꝓtbocollum cōfecit.ſ.inſtrm extendere vt habet̄ in.d.auct. de tabel.⁊ ꝑ Bar.in.d.l.ſi librarius.⁊ Bal.in.l.imperator de ſtatu hominū doct.in auc.ſiquis in aliquo documēto. C.de edendo vbi maxime Bal.voluit ꝙ extractum ab eodem notario dicatur originale ⁊ ei adhibetur plena fides prout oēs ibi concludunt.⁊ in.d.c.cū.p.tabellio ⁊ vbiqꝫ.

g ¶ Et propterea concludendum eſt ꝙ dicto inſtrumento extēſe ſcripto in autētico libro notarij debeat adhiberi plena fides:ſtilus eni eſt multorum tabellionum tēpore quo rogantur facere aliquā mētionem vel in baſtardellis vel in chartis ſeparatis ⁊ poſtea domi ſcribere in libro quem habent pro autētico ⁊ ibi accurate ſcribere inſtrumentū ſm veritatem actus de quo extitit rogatus.⁊ tunc magis accurate.ſe habēt ꝗ̃ quando faciunt primam ſcripturā.⁊ illud poſtea extenſum habent pro eorū autētico ⁊ vidi pleroſqꝫ qui tempore quo rogantur non ſcribūt niſi nomina teſtiū ⁊ cotrahentium quaſi nō exriment niſi illud inſtrumentū ꝙ poſtea domi ſcribunt in eorū libro.non eſt ergo miruꝫ ſi in caſu noſtro tabellio in illa ꝑma ſcriptura nō appoſuit omnia verba que poſtea appoſuit in inſtrumento extenſo concludo itaqꝫ ꝙ illi inſtrumēto extenſo eſt adhibēda pleniſſima fides ſaltem qꝛ poteſt concordari cum illa ſcriptura que dicitur protbocollum vt ſumi poteſt ex iaꝫ dictis ⁊ cū poſſint concordari ſunt concordāda arg.c.cum tu extra de teſtibus cum concor.iuncta.l.in exercēdis.C.de fide inſtrumētorum ⁊ ibi notatur per Bal.

h ¶ Remanet itaqꝫ firma concluſio ex omnibus iam dictis ꝙ hereditas

ꝙ hereditas dictorum pupillorꝫ qui deceſſerūt in pupillari etate eſt delata ex pupillari ſubſtōne compꝛehēſa ſub dicta compendioſa dictis ſubſtitutis ⁊ ſic ſpectat ad dictaꝫ dñaꝫ Mariam mr̄em teſtōris.⁊ dictum perangelum teſtōris fratreꝫ excluſa dicta Franciſchina mr̄e dictorꝫ pupillorꝫ:qꝛ mr̄ excluditur per ſubſtōnem expreſſam pupillarem.l.papinianus.§.ſed nec impuberis.ff.de inof.teſ.ēt per illam que includitur verbis gn̄alibus ſub compendioſa qn̄ preſupponitur ꝙ compꝛehendatur vt oēs ꝯcludunt in.d.l.ꝑcibus.⁊ ſm.d.l.centurio.⁊ in.d.c.ſi pr̄.⁊ in.d.c.Ray.prout ⁊ cōprehenditur in caſu nr̄o per.d.ō.⁊ maxime qꝛ ſatis pōt dici expreſſa in caſu nr̄o forte ēt verbis ſpālibus exquo eſt expꝛſſe facta mētio de pupillari etate:lꝫ h̄ non ſit neceſſariū vt ꝓdixi nec obſtāt adducta in ꝯtriū:qꝛ ſatis apparēt ſublata ex deductis pro hac pte.⁊ h̄ circa deducta in pūcto dcā ſufficiāt.

a ℭ Extra punctum aūt a me querit̄ infra q̄ntū tp̄s dēat preſtari iur̄m.calumnie poſt litis ꝯteſtationem ⁊ poſt petitionem factam dꝫ illud preſtando circa qd̄ eſt aduertenduꝫ ꝙ iur̄m calumnie preſtari dꝫ in exordio litis poſt litem conteſtatam vt eſt expreſſum in.l.ij.in prin.C.de iur̄o calūnie per quam fuit inuentum h̄ gn̄ale iur̄m calumnie nec ibi declaratur.j.q̄ntum tp̄s preſtari dēat:ſed diſponitur ꝙ in cā nō procedatur non preſtito iur̄o tn̄ ſi non preſtant̄ ⁊ in cā proceditur valet proceſſus ſi non petatur preſtari vt eſt expreſſum in.c.pp obmiſſum de iur̄o calū.li.vj.ſi tn̄ opponatur ⁊ non preſtetur tenetur cōiter ꝙ iudicium non ſubſiſtat vt hr̄ ibi:⁊ no.gl.⁊ Bar.⁊ doct.cōiter in.d.l.ij.§.ſed qꝛ veremur.⁊ no.gl.in.d.c.j.e.ti.non eſt igitur ſtatutum in iure.j.q̄ntum tp̄s debeat preſtari mam ſi non eſt petitū a parte poterit preſtari in quacunqꝫ parte iudicij:vt.d.c.j.⁊ ſi eſt petitum acta nō tenent ſm cōeꝫ ſn̄iam:vn̄ ſemp pōt dici exordium litis cum non cenſeantur acta ea que ſunt nulla.l.iiij.§.condemnatum de re iu.⁊ cle.paſtoralis.e.ti. tp̄s aūt ꝙ in iure non declaratur remittitur iudicis arbitrio.l.j.ff.de iur.delib.⁊.c.de cāis extra de offi.dele.ita ēt vr̄ ꝙ h̄ remittatur iudicis arbitrio.j.q̄ntum.ſ.tp̄s ſit iur̄m calum. preſtandum ſiue a parte petatur ſiue ipſe ex officio velit ꝙ preſtetur prout ⁊ h̄ ſatis probatur in ea.l.§.h̄ ēt ibi intra a iudice ſtatuēdum tp̄s ⁊c.lꝫ ille tex.loquatur qn̄ quis litigat pro alio:qn̄ aūt quis litigat pro ſe ſeu de ſuo iur̄o tractatur non eſt neceſſariuꝫ ſtatuere tp̄s a iudice:qꝛ ipſe ſemper eſt certus an calumnie cā litiget.⁊ propterea forte non ſit aliter mentio de tpe a iudice ſtatuendo nec aliter declaratur.j.q̄ntuꝫ tp̄s preſtari dēat cum ſatis prouideatur aduerſus non preſtantem ꝙ non dēat audiri ⁊ ſi audiatur acta ſint nulla vt predixi ⁊ ſi recuſauerit preſtare iuramentum ita ꝙ fuerit contumax in preſtando punitur pena amiſſionis cāe vt in ea.l.ij.§.ꝙ ſi actor.⁊.§.ſi aūt reus.⁊ in.c.ſi.§.pena.extra.e.tit.in antiquis que pene non irrogantur ipſo iure:ſed per ſn̄iam ſalteꝫ ex parte actoris:vt per gl.⁊ Cy.in.d.§.ꝙ ſi actor ad h̄ aūt principalis.e.ti.ſm Bar.in.d.§.pro quo facit tex.ibi triſtitia iudicum ſm Bal.ibi.⁊ in.d.c.ſi.vbi ēt glo.idem tꝫ ⁊ hoc communiter tenetur prout dicunt Imo. ⁊ Panor.in d.c.ſi.licet multi teneant contrarium ex parte rei vt latius dixi in.d.§.ꝙ ſi actor.⁊ ipſa cōtumacia poteſt purgari vſqꝫ ad ſententiam ſi ius aduerſarij non eſt factum deterius ar.l.municipiorum.de optione le.⁊.l.electio de noxalibus ſm Ja.de are.⁊ Cy.in.d.§.q̄ ſi actor.ꝙ ⁊ tenuit Jo.an.i addi. Specu.eo.titu.§.ſi.verſicu.ſed nunquid argu.l. ſi quis libellus.C.de appella.quod ⁊ voluit domi.Anto. in.d.c.ſi. ⁊ Panor.ibi prout etiam latius dixi in.d.§.quod ſi actor ⁊ quia non bene percipio ad quem finem petatur hoc declarari:ideo vlterius me non extendo. Laus deo.

ℭ An appellatione progeniei contineantur omnes illi qui ſunt de conſanguinitate:adeo ꝙ relictum factum illis qui ſunt de progenie alicuius cenſeatur factum agnatis ⁊ ſic illis qui ſunt de conſanguinitate.

ℭ Conſilium cccxvij.

In nomine dn̄i noſtri

ieſu chriſti. ℭ Uidetur prima facie dicendū ꝙ dictus dn̄s Ant.ſit preferendus:nam vr̄ qd̄ ipſe compꝛehendatur ſub dicta diſpōne teſtatoris quatenus diſpoſuit quod ſi reperiretur in dicta eccl̄ia preſbyter qui ſit de progenie ipſius teſtatoris ꝙ ipſe ſit eligendus:naꝫ exquo dictus dominus Antonius eſt de agnatione ⁊ conſanguinitate ipſius teſtatoris videtur de eius progenie per text.in can̄.progeniem.xxx.q.iiij.⁊ in can̄.ſedem eo.tit.vbi progenies videtur poni pro agnatis ⁊ cognatis.

a ℭ Quod maxime vr̄ dicendum qꝛ dictus teſtōr non hēbat prout dr̄ tres filios ⁊ illos inſtituit heredes eiſqꝫ decedētibus ſine filijs diſpoſuit ꝙ bona ſua deuenirēt apud bn̄ficium ſeu altare vel ſtipendiū apud eccleſiā talem relictum: itaqꝫ in caſu quo deceſſerint illi filij cum liberis peruenientibus ad etatē.xxv.anno.tunc teſtōr non relinq̄bat aliquid dicto ſtipendio ſeu bn̄ficio vel altari:in caſu aūt quo ſine filijs deceſſerint vel filij filiorum ante etatem.xxv.annorꝫ.deceſſerit ⁊ tunc nō poterat ſupeſſe progenies ex dictis filijs ſi nos capimus progeniē pro deſcēdētibus:vnde vr̄ euidēter cōſtare de mēte teſtōris ꝙ noluerit intelligere de ſuis deſcendentibus duꝫ dixit ꝙ de progenie ſua ſi ſacerdos reperiatur debeat eligi facit qꝛ nomina hm̄ōi verbalia hābēt ſignificationem actiuam ⁊ paſſiuam.ideo ſatis vr̄ de progenie mea ille qui deſcēdit ex eo ſtipite exquo ego genit⁹ fui.

b ℭ Ex q̄bus vr̄ deduci ſatis aperte ꝙ tpe quo dictū bn̄ficiū veniebat conferendū erat in dicta eccleſia ſacerdos de progenie dicti teſtōris:vꝫ dictus dn̄s Anto.⁊ ſucceſſiue deducitur ꝙ ipſe erat eligendus ſeu pn̄tandus cū teſtator ita expreſſe diſponit ⁊ voluntas teſtatoris eſt ſeruāda pro lege in auc.de nupt.§.diſponat:exquo enim relinquebat bona ſua potuit in ipſo relicto legeꝫ illā adijcere ⁊ onere illos quos preficiebat in patronos dicti altaris vt talem dummō idoneum eligant qꝛ honoratus a teſtatore poteſt onerari.l.imperator de le.j.l.ab eo.C.de fideicommiſſ.C.de his que ſub modo per totum cum infinitis ſimilibus.

c ℭ In̄ his non ob.vr̄ de iure dicendum ꝯtrium ex pluribus ⁊ primo qꝛ non diſpoſuit teſtator ꝙ antiquior vel exiſtens de progenie haberet ius in dicto ſtipendio:ſed iniunxit patronis ꝙ deberent talem eligere ſeu preſentare ante preſentationē:itaqꝫ nullū ius vr̄ illi antiquori vel de ꝓgenie acquiſitum niſi forte ius aduerſus pr̄onos vt tenerent̄ euꝫ eligere nō fecerunt pn̄tarunt aliū ⁊ ille fuit ꝯfirmatus ⁊ inueſtit⁹ non vr̄ ꝙ preſentatio ⁊ inſtō ſit inefficax multa eni fieri nō dn̄t que fcā tenent can̄.j.xi.q.iij.⁊.c.ad apꝛicam de regula. cum ſi.cum itaqꝫ ille dn̄s Bn̄icus antiquior hēat pn̄tationem ⁊ ꝯfirmationem.⁊ ſit in poſſeſſione ⁊ iſte dn̄s Antonius nullum ius hēat in re nec ad rem hactenus an̄ pn̄tationem vr̄ ꝙ ille electus ⁊ ꝯfirmatus ⁊ inueſtitus ſicqꝫ poſſeſſor ſit preferendus conqueratur aūt de illis q̄bus eſt iniūctum ꝙ dērent ipſum eligere ſi non elegerūt:nō aūt petat bn̄ficiū tāq̄ ad ipꝫ ſpectet nulla ꝑcedēte pn̄tatiōe electiōe ꝯfirmatiōe vel collatione.⁊ nō ꝑcedente diſpōne teſtōris que deuoluat ipſum bn̄ficiuꝫ ſeu ſtipendiū ad eum:ſed iniungat electoribus ꝙ ipſuꝫ eligant ꝙ minime factū ſi nec forte facere artabātur:nō.n.pōt teſtōr qui fundat vl̄ dotat eccleſiā altare ſeu capellā onus hm̄ōi illi eccleſie altari vel capelle imponere ſine auctoritate vel ꝯſenſu dyoceſani ar. c.cum dilectus de conſue.prout ibi hoc no.d.Anto.Jmol. Panor.trahunt enim illum tex.maxime do.Anto.⁊ Jmo. ad fundantes capellas ꝙ non poſſint circa ſtatutum ipſius capelle:ſed pertinet ad epiſcopum ſm eos.

d ℭ Pōt ēt adiuuandum iam dicta ponderari ꝙ ipſe teſtōr nō exprimit in dicto teſtō ꝙ dicta bona relinquat pro dote dicto altari:ſꝫ ſimplr̄ relinq̄t ſuo ſtipēdio ſeu bn̄ficio fortaſſe tale eſt vulgare apud patriam illā ⁊ v̄ba dicti teſti relata in puncto non tēdūt ꝙ illud bn̄ficiuꝫ ſeu ſtipendiū fiat cū bona ex euētu ꝯditiōis ꝑnarrate deuoluant̄:ſꝫ innuūt vel ꝙ illud bn̄ficiū erat iā factū vel ꝙ relinquebat ꝙ fieret ēt aū bona iſta deuoluerent̄ vigore dicte ſubſtōnis cū nō diſponant ꝙ fiat ſꝫ ſub ꝯditiōe ſi filij inſtituti deceſſerint ⁊c. inſtituit.ſꝫ ꝑſupponit ineſſe ꝓductū cū dicat ꝙ bona bn̄ficium ſeu ſtipēdiū per eū relictū ⁊c.⁊ ſic vr̄ ꝑſupponere bn̄ficium ſeu ſtipendiū vel fuiſſe ineſſe ꝓductū:nā decedens relinq̄t oīa ⁊ ſic verificaret̄ verbū relictū vel in alia diſpōne ſeu alia pte teſti in puncto non expꝛſſe relinquebat fieri dictum bn̄ficiū ⁊c.poſtq̄ aūt eſt ineſſe ꝓductuꝫ non imponit̄ onus:ita de facili prout prius per notata per gl.notabilem que incipit:ſꝫ eps in.d.c.cum dilectus.⁊ Inn.Jo.an.⁊ cōiter doc.ibi ſequētes gl.⁊ ꝙ hr̄ in.c.ꝙ ſup his de maio.⁊ obe.⁊ in.c.ſi.de off.Archi.⁊ in.c.cōſtitutus de relig.domibus.in h̄ aūt an fuerit iam ineſſe productum dictum beneficium non me firmo qꝛ non ſum plene inſtructus in facto.

e ℭ Inſuper ex alio vr̄ eſſe videndū ꝙ dictum dn̄m Anto.

quia ipſe non vr̄ eſſe de ꝓgenie dicti teſtatoris:nā ꝓgenies ſm ethymologiā vocabuli denotat deſcēdentes quaſi poſt genitos ſʒ papiā in roſario hinc ꝓnepos quaſi poſt nepotem proauus quaſi poſt auū reſpectu gradus ſuperioris:nā auus eſt pos reſpectu nepotis nō dico tp̄e:ſʒ gradu ⁊ propinqtate allegat̄ ꝑ ſubſcribentē huic ꝯſilio catholicō dicere ꝙ ꝓgenies dr̄ a pango gis ⁊ qd̄ ſubdit no.ꝙ filij ⁊ nepotes non ſunt ꝓgenies q: non ſunt ꝓcul geniti:ſed ꝓnepotes ⁊ exinde deſcēdētes ꝓgenies quaſi ꝓcul geniti allegat etiā pfatus ꝯſulēs Pe.de anc.in.c.vbicūqʒ de penis in.vj. dicentē ꝙ ꝓgenies importet idē ꝙ liberi alr̄.l.fi.§.fi.C. de emāci.lib.itē dñs Pe.de vbal.qui ꝯſuluit in ꝯtrīʒ alr̄ Petrum auū ſuū in ꝯſilio ꝙ incipit ſtatuto terre treuij cauet ꝙ filia dotata a p̄re nō ſuccedat dūmō remāſerit aliqs maſculus de progenie dotātis tenere ꝙ frater dotātis nō excludat filiā dotatā q: frater dotātis nō dr̄ de ꝓgenie dotantis ⁊c.⁊ idē in h̄ ꝯcludit ipſe.d. Pet.de ꝓprīa ſignificatione vocabuli de ꝓgenie:ergo teſtatoris dñr illi qui a teſtatore geniti ſunt:⁊ ſic quoqʒ ipſe teſtatoꝛ eſt ſtipes ſicut de gñe alicuius dr̄ in.l.j.ff.de iure immu.iuncta.l.iiij.e.ti. Et ꝓut etiā de linea teſtatoris dr̄ ille qui per directū ex ipſo deſcendit ⁊ ſic cuius ipſe eſt ſtipes ⁊ nō aſcēdens vl̄ trāſuerſalis prout ꝯcludit Bar.in ſuo ꝯſi.in ordine.lv.incip.Gualterꝰ Petri de ſancto ſeuerino ⁊.in ꝯſi. ſequenti incipiēte in qōne p̄dicta lʒ alr̄ ꝯſuluerim:cū itaqʒ nō appeat alr̄ de mēte teſtatoris vr̄ ſtandū ꝓprie vi verboꝝ.l.nō alr̄ de leg.iij.⁊.l.j. ſi is qui nauē de exercito.que ꝓpria vis ſolet ſumi ab ethymologia vocabuli.l.ij.§.appellata.ff.ſi cer.pe. ⁊ inſti.de donā.§.eſt ⁊ aliud.⁊ in.l.xxxvij de ver.ſig.⁊ per Bal.in ti.de controuerſia inueſtiture.c.j.§.ſiqs de mālo. Nec ob.ꝙ circa h̄ in ꝯtrīū dicebat̄:non.n.ob.d.cañ.ꝓgenieʒ.⁊.d.cañ.ad ſedem:q: lʒ in dictis iuribus improprie:q: appet de mēte loquētis rōne ſubiecte mãe nō ſequit̄ ꝙ vbi ō mēte nō ꝯſtat:⁊ rō ſubiecte mãe nō ſuadet iproprietatē ꝙ dēat improprĭari:ſepe.n.videmꝰ ꝙ v̄ba rōne ſubiecte mãe improprĭant̄.l.ſi vno i p̄n.ff.locati.l.ſi ſtipulatꝰ.ff. de vſuris.⁊.l. eas cās.⁊.l.pr̄ ſeuerinā i p̄n.⁊.§.ꝯditionū. v̄ba de ꝯdi.⁊ de mō.cū ſi.⁊ tñ regulr̄ ꝓprie intelligunt̄.d.l.non alr̄ cum ſi.

f ¶ Nec ēt ob.ꝙ dictū bñficiū ſeu ſtipēdiū eſt inſtitutū ſub ꝯditiōe ſi filij inſtituti deceſſerint ſine filijs ⁊c.q: rñdet̄ q: lʒ dicti inſtituti deceſſerint ſine liberis:tñ poterat verificari dicta diſpō teſtatoris:q: poterat ꝯtingere ꝙ dictus teſtatoꝛ hr̄et alios filios genitos poſt teſtm̄ ſi alios tunc nō hr̄et ⁊ in illis poterat v̄ificari dicta diſpō ſeu in deſcēdētibus ex eiſdem.itē exquo ꝓut dixi v̄ba dicti teſti innuūt dictū bñficiū ſeu ſtipendiū eē prius relictū potuit cogitare ꝙ in dicto bñficio ſeu ſtipēdio inſtitueret̄ ſacerdos ēt interiʒ pēdente ꝯditiōe dicte inſtōnis ſeu ſubſtōnis q̄ rñſio eēt clara ſi ita ēt in facto ꝙ fuiſſet deputatū ꝙ ēt interim fieret dictum bñficiū.⁊ lʒ forte nō appareat in dicto teſtō vel alibi non ſequit̄ ꝙ non reliqſſet potuit relinquere vel deputare alr̄ ⁊ ignoret̄ v̄ba teſti ſonāt ꝙ alr̄ relictū foret:nā in verbis in puncto relatis non relinquit̄ ꝙ fiat dictū bñficium ſeu ſtipendium:ſʒ bona ipſi bñficio relicto relinquunt̄:⁊ ſi dicat̄ ſi nō appet eē relictū h̄ bñficium de quo agitur.ergo bona iſta non dñr huic bñficio rñdet̄ ꝙ in h̄ non eſt vis ſi non dñr:ergo iſte dñs Antonius agens nulluʒ ius hʒ ipſi aūt conuento ſufficit poſſeſſio ad defenſam q: pōt niti ſua poſſeſſione ⁊ ex non iure agentis inſti.de interdi.§.cōmodū. ⁊.l.fi.C.de rei vend.⁊.c.cū eccl̄ia ſutrina de cā poſſeſ.⁊ proprieta.cum ſimili.vulgaribus.⁊ ſi h̄ reſponſio non ſatiſfaceret ſubſunt alie que deprehendūtur ex.ſ.adductis.

g ¶ Ex quibus apparet rñſum ad oia in ꝯtrīum adducta:remanet ergo concluſio ꝙ dictus dñs Bñficus veniat abſoluendus ab impetitione dicti domini Antonij: addidi poſtea in alio conſi.in quo reſpōdidi ad motiua domini Petri que nihil erant ꝙ poteſt ponderari ꝙ non dixit teſtatoꝛ niſi eſſet aliquis de progenie:ſed niſi reperiretur aliqs de progenie dixi non appet ꝙ talis fuerit repertus eē de progenie q: non ſequitur eſt:ꝙ ergo reperitur ꝙ de ſe conſtat ⁊.l.ſi barſatoꝛam de fideiuſ.C.⁊ cle.j.de of.dele.⁊ in cañ.ſi. lxxviij.di.pondero ꝙ ſi eſſet erroꝛ facti non diceret̄ repertus nec ēt quid imputaretur ipſis patronis preſentantibus ita ⁊ cum ſaltem ſit probabilis erroꝛ iuris dubij qui equiparatur errori facti per.c.vnicum cum ibi no. per Joā.an. de poſtula.prela.⁊ per notata per domi.Anto.Jmo.⁊ Panoꝛ.in.c.cum dilectus de conſue.per illum tex.dicentes ꝙ l.celſus de vſuc.habet locum etiam in probabili errore iuris vario modo intelligibilis ꝙ ⁊ voluit do.Anto.in.c.de quarta de pſcri.⁊ Jmo.in.c.ſi diligēti.eo.ti. Laus deo.

¶ An ſi eſt facta ꝓmiſſio pr̄i vel futuro marito de preſtāda dote ſi ſequuto matrimonio per mortem mariti vel alr̄ vxori cōpetat actio ad petendam dotem predictaʒ eius marito preſenti vel futuro promiſſam.

¶ Conſilium cccxviij.

1 In noie dñi noſtri ieſu xp̄i. ¶ Et prima facie dʒ ꝙ dictus ſer Joānes teneat̄ ſoluere dictam dotem ꝓ dicta dña Apollonia ſua nepte dum ꝯhet matrimoniū exquo ꝑ ſolēnē ſtipulationem ſe obligauit ad dandū dictā dotem:nec vr̄ repugnare ꝙ matrimoniū ꝙ ſperabat̄ ꝯhi inter dictā polloniam ⁊ dictum Lucā non fuerit ꝯtctum nec ſit futurū cōtrahi ꝑꝑ caſum mortis dicti Luce ⁊ ſic non fuerit ſequuta cauſa ꝑꝑ quā vr̄ ꝙ fuerit fcā dicta ꝓmiſſio ⁊ cā nō ſequuta nō ſolū competit ꝓmiſſi retētio:ſed etiā ſoluti repetitio vt.l.ſi extraneꝰ.ff.de cōdi.ob cauſam ⁊ quaſi per totum illum ti.

a ¶ Quia ad h̄ vr̄ poſſe rñderi ꝙ cōdi.ob cām non hʒ locū in ꝯtctibus noīatis.l.fi.ff.eo.ti.niſi in caſu ſingulari.l.cuʒ te fundū.C.de pac.inter emp.⁊ ven.ſʒ ſtipulatio eſt ꝯtctus noīatus merito non vr̄ reſcindi mediāte cōdi.ob cauſaʒ.⁊ maxie q: qñ dos cōſtituitur mulieri vr̄ nō ſolū ꝯſtituta reſpectu matrimonij de quo tūc agebatur:ſed ēt reſpectu futuri matrimonij per auc.ſed q̄uis.C.de rei vxorie act.⁊.l. ſi ſocius pro filia.ff.pro ſocio:exquo ergo fuit per dcm̄ ſer Mathheū dos quodāmodo ꝯſtituta pro dicta ſua nepte lʒ ageret̄ tūc de matrimonio ꝯhendo inter eā ⁊ Lucā ⁊ nō ſequuto dicto mr̄imonio nō debeat dari dicta dos:q: dos ſine mr̄imonio eſſe nō pōt.l.fi.C.de dona.ꝑꝑ nuptias tñ ſequuto mr̄imonio vr̄ ꝙ debeat pro dicto mr̄imonio dari d.dos ar.dicte auc.ſed q̄uis.⁊.d.l.ſi ſocius pro filia ꝙ maxie vr̄ dōm q: dicta pollonia nihil ꝓmiſit:ſed dña Angelica promiſit ex vna pte ſe acturā ⁊ curaturam ꝙ dictus Lucas dū erit nubilis etatis ꝯhet matrimoniū cuʒ dicta dña pollonia ⁊ ipſe ſer Mathheus ⁊ ſer Joānes ex altera pte ꝓmiſerūt ſe acturos ⁊ curaturos ꝙ dcā dña pollonia matrimoniuʒ ꝯhet cum dicto Luca:ſi itaqʒ nō implet̄ dcā ꝓmiſſio ꝯhendi nuptias inter predictos caſus vel aliter nō vr̄ imputādū dicte dñe Apollonie pro quo etiā facit quia qñ aliqd donatur ſub mō impoſſibili ⁊ non vr̄ ꝙ nō; iplementum cauſe vitiet donationē per id qd̄ notatur per glo. notabilē.⁊ doc.ibi in.l.cū donationis.C.de tranſac.⁊ facit l.ſi fundum.§.Julianus.in fi.ff.de lega.j.⁊ ꝙ per illā.l.no. glo.in.l.j.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub cōditione factis.

b ¶ His tñ non ob.ꝯtrīum eſt intrepide cōcludendum:nam eſt premittendū ꝙ quādo promittit̄ dos ante ꝯtctum matrimonium ſponſo vel alr̄ futuro viro etiā ſi ſimplr̄ promittatur habet in ſe tacitam cōditionem ipſa ſtipulatio ſi nuptie fuerunt ſequute etiam ſi nihil de nuptijs dictū fuerit l.ſtipulationē.⁊.l.promittēdo.⁊.l.dotis ꝓmiſſio.ff.de iure dotiū.item eſt premittēdum ꝙ per ſtipulationem dotis factam per maritū pñtem vel futurū vel eius noīe nō queritur actio mulieri aduerſus promittentem : ſed ipſi marito nuptijs interuenietibus vt eſt expreſſum.in.l.ſi pro te.C. de dotis pro.idcirco cū in caſu noſtro dictus ſer Joannes nihil ꝓmiſerit dicte dñe pollonie nec alteri pro eo recipiēti ſed dicto Luce futuri viro ſeu alteri pro eo recipiēti etiā ſi matrimoniū ſequutū fuiſſet nō potuiſſet dicta pollonia agere cōtra dictū ſer Joāneʒ etiā matrimonio diſſoluto ꝑ mortē Luce vel alr̄ per.d.l.ſi pro te.multofortius non poſſit cōtra eum agere mortuo dicto Luca ante ꝯtctas nuptias ⁊ ſi defecta cōditione ſtipulationis cū defectus cōditiōis vitiet ſtipulationē:ita ꝙ nulla obligatio ex ea oritur conditione.ſ.defecta:vt.l.cedere diem.ff.de verbo.ſigni.⁊.l.ſub cōditione.⁊.l.ꝙ ſi ea in fi.ff.de cōdi.indebiti cū ſi.ideo cū dcā promiſſio fuerit facta dicto Luce noīe dotis dñe pollonie pro matrimonio cōtrahēdo inter dictos Lucā ⁊ polloniam fuit dicta ꝓmiſſio facta contēplatione matrimonij cōtrahendi cum ipſo Luca nō reſpectu matrimonij ꝯhendi cum altero vt oſtendunt dicta verba dicti ꝯtctus.⁊ ſi dicta promiſſio hʒ tacitam cōditionem ſi dictū matrimoniū cuʒ dicto Luca ꝯhendum contraheret̄:ergo matrimonio poſtea non ꝯtcto cum ipſo Luca ꝯditio deficit.⁊ ꝯſequēter ceſſat ois obligatio ⁊ actio ⁊ ſine actiōe nemo experit̄.l.ſi pupilli.§.

pupilli.§.videamus.de ne.ge.⁊.l.naz poſtea in prin.de iu-reiu.⁊.l.vbi pactum cum ſua gl.notabili.C.de tranſac.ꝙ ⁊ vr̃ dòm ex alio:naz dicta promiſſio dicte dotis vr̃ concepta non ſolū ſub dicta tacita conditione.ſed etiam ſub alis ꝯdi-tione expreſſa:quia promiſit dictus ſer Joannes pro dicta dote dare.cxxxj.ducatos ad voluntatem ipſius ſer Joan-nis ⁊ ad terminum ⁊ petitionem dicti ſer Joannis.

c ¶ Et ſic vr̃ dicta promiſſio concepta in effectu ſub volunta-te termino ⁊ petitione dicti ſer Joannis:naz prepoſitio ad facit qn̄qꝫ ꝯditionem.l.ſi vir ꝯdi.⁊ demon.⁊ qn̄qꝫ modū.l. quibus diebus.§.termilius.e.ti.prout no. Bar.ibi:⁊ in.l. j.e.ti.in caſu aūt nr̄o non denotat modum:q: eſſet ineptus ſenſus exponere ad voluntatem.⁊ ad terminum ⁊ petitio-nem vt vellet vel vt petat dictus ſer Joannes.⁊ lꝫ illa ver-ba ad voluntatem ⁊c.poſſint referri ad illam alternatiuam proxime precedentem in denarijs vel in bonis:tn̄ vba illa ſequentia ⁊ ad terminum ⁊ petitionē dicti ſer Joannis nō pn̄t niſi importare ꝯditionem ſeu diem incertam que pro ꝯditione hr̄.l.dies incertus.⁊.l.heres meus.ij.reſponſo.ff. de condi.⁊ demon.⁊ de condi.inſti.l.qd̄ ſi ſub ea.⁊ videtur perinde ac ſi dixiſſet promitto dare cum voluero quo caſu valet promiſſio:ſed eſt conditionalis.l. centeſimis.§.ſi ita ſtipulatus quo caſu non poteſt conueniri inuitus vt dictis iuribus.⁊.l.fin.in fi.ff.de pac.dotalibus.

d ¶ Ex qbus euidenter appet qd̄ dicta ꝓmiſſio centūtrigin-ta vnius florenoꝝ non artet dictum ſer Joannem non ob-ſtantibus in ꝯtrium adductis que vere non obſtant:nō.n. obſtat qd̄ in ꝯtctibus non eſt locus ꝯditioni ob cām:q: vez eſt in ꝯtctibus ſui nā vltro citroqꝫ obligatorijs prout eſt em-ptio ⁊ venditio q: in emptione daꝛ res ob preciuz ⁊ eꝯ lꝫ non deꝛ preciuz non repetiꝛ res tradita vt ibi:ſed añ factā executionem pp cām non ſequutam eſt locus exceptioni ⁊ retentioni.l.iulianus.§.offerri de act.emp.⁊.l.quero.§.in-ter locatorem.ff.locati.ſed in ſtipl'one ob cām facta vr̃ ſecꝰ: nam ēt executione facta vr̃ competere ꝯditionē ob cām:nā h̄ videmus in ſtipl'one liberatoria.l.ſi acceptolatum.⁊.l.ſi mulier.ff.de ꝯdi.ob cām iuncta.l.j.⁊.l.an inutilis.§.acceptū fieri.ff.de accep.⁊ iuncta.l.in diem in fi.⁊.l.ſi ex pluribus. in fi.principij.e.ti.multomagis vr̃ idem in ſtipl'one obliga-toria cuz fauorabilior ſit liberatio q̃ꝫ obl'o.l.arianus.de ac. ⁊ obli.cum concor.⁊ ideo cauſa hic ſit ſtipulatio obligato-ria ⁊ non ſit executa non ſequuta cum non locus exactio-ni:licet re vera non cadat deſenſio ea ratione quia non ſit ſequuta cauſa:ſed quia eſt defecta conditio per iam dicta.

e ¶ Nec ob.dicta auc.ſꝫ q̃ꝫuis.⁊.d.l.ſi ſocius pro filia:q: lo-quunꝛ qn̄ dos iam fuit cōſtituta nuptijs.ſ.ſequutis ⁊ per ꝯn̄s fuit quodammō facta primonium mulieris.l.iij.§.ſed vtrum.ff.de minor.⁊ arg.l.in rebus.C.de iure do.quo caſu ſi dos reuertiꝛ ad prem vel alium redit cuz eo onere vt de-beat reſeruari in caſu ſecundi mr̄imonij:ſed in caſu noſtro nunq̃ꝫ fuit ꝯſtituta:ſed promiſſa ſub ea cōditione ſi nuptie cum Luca ꝯheꝛ qua cōditione defecta non debeꝛ dos q: h̄ caſu non promiſſa vt probat tex.in.l.j.ff.de reg.iu.ibi nō eſſe datum legatum verius eſt q̃ꝫ eſſe inutilr̃ datum poſſu-mus:itaqꝫ dicere non eſt premiſſam dotem verius eſſe q̃ꝫ eſſe inutilr̃ promiſſam:ſi itaqꝫ cenſeꝛ non promiſſa nō eſt nec vnq̃ꝫ fuit dos nō eſt locus dotis reſeruationi pro mr̄i-monio futuro ⁊ deficiente fundamento oīa deficiūt.j.q.j. cum paulus.Circa ſcdm̄ aūt ꝯctum eſt aduertendum qd̄ eſt duplex.vnus qd̄ dictus ſer Joannes promiſit ornare ⁊ ve-ſtire ⁊c.dictam pollonìam circa quam dòm eſt ꝙ expirauit q: collata ſub die incerta:q: tpe quo mr̄imonium ꝯhiꝛ cuz dicto Luca ⁊ ſic ſub tacita ꝯditione.d.l.dies incertus cum concor.⁊ ꝯditio illa eſt defecta per mortē dicti Luce:ideo non eſt orta obl'o per.d.l.cedere diem cum ſi.item alius q: promiſit dictam pollonìam tenere nutrire calciare ⁊ veſti-re que qdem promiſſio fuit pura non in diem vel ꝯditiona-lis:merito vr̃ qd̄ dictus ſer Joannes ad eā obſeruandā te-neaꝛ:ſed ad h̄ breuiter rn̄deꝛ qd̄ predicta ipſe promiſit pre-ſtare in domo ipſius ſer Joānis cōputatis operibus ipſiꝰ dn̄e pollonie cum itaqꝫ illa non ſtet in domo ⁊ non cōpu-tet expēſas nulli dubiū qd̄ nō teneꝛ ſer Joānes pdictꝰ pdi-cta eidē obſeruaꝛ cū ſtet p dictā dn̄az quominꝰ ſibi pſtenꝛ prout promiſſa ſunt ad h̄.l.ſi ea ꝯditiōe.C.de ꝯdi.inſer.⁊ ff.de ꝯdi.⁊ demon.l.ſiqs ita legatū.⁊ de le.ij.l.ticia.§.ſi ea. ⁊ de adimē.leg.l.libertis.⁊.l.ſtichus.⁊ de annuis leg.l.me-uio.⁊.l.ſeyo.in pn̄.⁊.l.annua.in pn̄.p doc.i dictis iuribꝰ.⁊ in.l.j.C.de leg.⁊ cū ſit res clara nō eſt iſtādū. Laus deo.

¶ Laudum vel ſn̄ia abſolutoria ab obl'one reddende rō-nis ſocio non impedit ipſum ſociuz ꝙ non poſſit retrahere refactum mercantie vendite. Et commiſſio mercatoris de vendendo petias pannoꝝ:an extendatur ad permutationē cum allumine ſm̄ morez finiendi mercātias. Et an credaꝛ libro negociantis qui teneꝛ reddere rōnez vel computum.

¶ Conſilium cccxix.

In nomine dn̄i noſtri ieſu xp̄i. ¶ Circa primuz ꝯſultationis que-ſitum vr̃ prima facie dòm ꝙ dicti Ambro-ſius nānis ⁊ ſocijs romane menſe nequeāt ponere dictos.ccccc.ducatos ad computum Nicolai eo q: dicti.ccccc.ducati ptinent ad Ambroſiū Ja-cobi ⁊ ſocios ⁊ non ad dictum Nicolaum:ita ꝙ non vr̃ qd̄ debeāt poni ad computum Nicolai:ſed ad computū Am-broſij Jacobi ⁊ ſocios:nā lꝫ dicti Ambroſius Jacobi ⁊ ſo-cij promiſerint pro dicto Nicolao dictos.ccccc.ducatos tn̄ a dicta promiſſiōe fuerūt liberati ab Ambroſio nānis ⁊ ſo-cijs mēſe ſenenſis qbus promiſerant pro dictis Ambroſio nānis ⁊ ſocijs mēſe romane per quaz liberationē ſoluta vr̃ dicta obl'o cum ſol'onis verbū ad oēm liberationē ptineat l.ſol'onis verbum.ff.de ſolutio.⁊.l.liberationis.⁊.l.ſol'onis ff.de ver.ſig.ad ipſos enim Ambroſiū nānis ⁊ ſocios mēſe ſenēſis ſpectare videbaꝛ dicta liberatio:nā eis queſita erat obligatio ⁊ actio exquo eis facta fuerat ꝓmiſſio: ⁊ lꝫ recepe-rint pro Ambroſio nānis ⁊ ſocios mēſe romane tn̄ nō fuit illis queſita obl'o vel actio non interueniēte ceſſione.l.poſ-ſeſſio.§.⁊ ſi poſſeſſio.in fi.de acqui.poſ.⁊.l.j.C.per quas per-ſonas nobis acqui.ideo exquo ipſis Ambroſio nānis.⁊ ſo-cijs menſe ſenenſis queſita erat obligatio.⁊ actio ex eorum contractu ⁊ non Ambro.nannis ⁊ ſocijs romane menſe ad ipſos ſocios menſe ſenenſis ſpectabat liberatio: ⁊ maxime exquo liberatio illa procedere videbatur etiam de volunta-te Ambroſij nannis ⁊ ſociorum menſe romane.

a ¶ Exquo fuerat per Laudum iudicatuz inter dictū Nico-laum ⁊ dictum Ambroſium nānis ⁊ ſocios romane menſe ꝙ dicta liberatio fieri deberet:lꝫ potius nō hn̄ declaret ꝙ dictū laudum fuerit latuz aduerſus Ambroſium nannis ⁊ ſocios romane mēſe:ſed ſatis deprehēdi pōt cū dictus Ni-colaus nō eſſet debitor Ambroſij ⁊ ſocioꝝ mēſe ſenēſis:ſꝫ Ambroſij nānis.⁊ ſocioꝝ menſe romane curie ꝙ ēt depre-hendiꝛ ex petitione poſtea emanata vigore dicti laudi ſup dicta liberatione faciēda:ex ꝯcludi pōt ꝙ dicta liberatio te-nuerit. ⁊ per ꝯn̄s dicti Ambroſius Jacobi ⁊ ſocij vſir iam liberati a dictis.ccccc.ducatis.vn̄ non vr̃ ꝙ hēant illos ſol-uere pro dicto Nicolao ꝓut in effectu ſoluerent ſi dci Am-broſius nānis ⁊ ſocij menſe romane cū ſint eis obligati ad ccccc.ducatos occaſione dictaꝝ petiarū.xij.pāni ponerent illos.ccccc.ducatos ad computū Nicolai cancellando illud debitū ꝙ hn̄t cū Ambroſio Jacobi ⁊ ſocijs: nec vr̃ obſtare ꝙ dicta liberatio fuit facta ſm̄ tenorez laudi ⁊ ex laudo vi-deatur deprehēdi ꝙ liberatio fieret de eo ꝙ extraheret.ſ. q̃ꝫtitatem que extraheretur de alluminibus receptis ex cō-penſatione dictaꝝ petiaꝝ panni cū ex tenore dicti laudi de-prehendatur qd̄ dicti.ccccc. ducati ſolui deberet ex precio dictoꝝ alluminū:naz ad h̄ vr̃ poſſe rn̄deri ꝙ in dicto laudo non dr̃ ꝙ dicti Ambroſius Jacobi ⁊ ſocij debeant ſoluere dictos.ccccc.ducatos de pecunia retracta ex dictis allumi-nibus:ſed ꝙ dictus Nicolaus teneaꝛ agere ⁊ curare qd̄ di-cti Ambroſij nānis ⁊ ſocij ſoluerēt de dicta pecunia:vn̄ vr̃ ſenſus dicti laudi quod dicti Ambroſius Jacobi ⁊ ſocij li-berarenꝛ a dicta ꝓmiſſiōe de dictis.ccccc.ducatis:ita ꝙ ipſi non eſſent amplius obligati tamen eſſet obligatus ipſe Ni-colaus curare quod Ambroſius nannis ⁊ ſocij ſoluerent. cccccvij.ducatos de pecunia redacta ex dictis alluminibꝰ.

b ¶ Et ſm̄ h̄ non pn̄t Ambroſius nānis ⁊ ſocij cogere Am-broſium Jacobi ⁊ ſocios ſoluere pro Nicolao nec qd̄ eorū pecunia cōuertaꝛ pro debito dicti Nicolai:lꝫ Nicolaus ſit obligatus facere qd̄ illi ſoluant:ita ꝙ eis ꝯdicentibus non vr̃ qd̄ dicti.ccccc.ducati redacti ex dictis alluminibus poſ-ſint poni ad computū dicti Nicolai:nec ēt vr̃ obſtare ſi di-catur ꝙ laudum diſponit ꝙ liberatio fiat a promiſſione fa-cta Ambroſio nānis ⁊ ſocijs mēſe ſenēſis:ita ꝙ ab illa pro-miſſione cenſeatur ſequuta liberatio que ſe refert ad laudū ⁊ fuit facta noīe mēſe ſenenſis:vnde remaneat obl'o que vr̃ reſultare ex noua compoſitione facta cū menſa romane cu-

rie: q2 ad h vꝫ poſſe rñderi ꝙ fundamentum oĩs obl'onis qua tenebantur Ambroſius Jacobi ⁊ ſocij vꝫ eſſe illa promiſſio facta de dictis.ccccc.ducatis ambroſij nãnis ⁊ ſocijs menſe ſenẽſis q2 illa noua cõpoſitio non vr̃ reſpicere ſubſtantiam obl'onis: ſed qualr̃ dicti.ccccc. ducati promiſſi ſolui deberẽt itaq3 nõ vr̃ noua obligatio niſi circa modum ſoluendi: ſed ſi vigore liberationis poſtea emanate ſol'o amplius fieri non oʒ in ꝯñtiam non eſt tractandum qualr̃ ſolutio fieri debeat cum remoto ſubiecto remoueatur qualitas l.eius qui in prouinciam ver.poſt aditam.ff.ſi cer. pe.⁊.l.ij. de vſufru.⁊.l.adeo.§.ꝙ ſi toto.ff.de acqui.re.do.⁊ ſublato fundamento oĩa ruunt j.q.i.cum paulus. Nec ẽt vr̃ obſtare ſi dicaꝰ ꝙ in fi.dicti laudi dr̃ ꝙ dicta liberatio fieri dẽat ita ⁊ tali mõ ꝙ inde non dẽant recipere dãnum neq3 ſiniſtrum aliqð ⁊ dicta liberatio fuit facta ſm tenorem laudi: ita ꝙ vꝫ facta ſub illa ꝯditiõe: ſed videretur ꝙ ſentirent dãnum ⁊ ſiniſtrum ſi non poſſent dictos.ccccc.ducatos retrahere de dictis alluminibus q2 tenerenꝰ pecuniã inde redactã reddere ⁊ ſoluere dictis ambroſio Jacobi ⁊ ſocũs abſq3 tpis dilatione ⁊ a dicto Nicolao retrahere non poſſent infra annum: q2 pſupponitur ꝙ in alio anno dicti laudi dcõ Nicolai aſſignatur dilatio annalis: ita reſultare videreꝰ dictis Ambroſio nãnis ⁊ ſocijs damnum ⁊ ſiniſtrũ interuſurij medij tpis qð eſt in ꝯſideratione.l.ſi ꝯſtante.§.quotiẽs ff.ſo.ma.⁊.ſ.ad.l.fal.l.in lege falcidia non hr̃ pro puro ⁊.l. in q̃ſtitate.§.in diẽ q2 h vꝫ poſſe euitari ꝙ dicta dilatio nõ reſpiciat hanc obl'onem nicolai qua per laudũ aſtringiꝰ ad faciendũ ꝙ ambroſius Jacobi ⁊ ſocij ſoluẽt de pecunia redacta ex dictis alluminibus dictos.cccccvij.ducatos eo q2 ſi dicta pecunia inde redacta ſolueretꝰ dictis Ambroſio Jacobi ⁊ ſocijs ⁊ ipſi illam ꝯſumerẽt eam expendendo vel cũ alia cõmiſcẽdo non poſſet poſtea fieri ſol'o de illa pecunia.

c ¶ Vñ vꝫ actũ ꝙ dictus nicolaus faciat ꝙ ambroſius nãnis ⁊ ſocij non reddant ſeu ſoluãt dictis Ambroſio Jacobi ⁊ ſocij dictã pecuniã ex alluminibus redactã: ſʒ illã apud ſe retineãt ⁊ ſibi ſoluant pro debito dicti Nicolai ponendo illam ad cõputũ ipſius nicolai: preterea dicta ceſſatio interuſurij medij tpis nõ vꝫ ꝯcernere dãnum de quo loquiꝰ: ſʒ intereſſe quoddã lucri ceſſantis qð differt a dãno.l. ſi.ver. non.n.C.de codicil.⁊.ff.de ſucceſ.edi.l.in.§.largius.⁊.l. aſſiduis circa finẽ.C.qui potio.in pig.hẽanꝰ.⁊.C. de iure deliб.l.fi.§.lnia el primo ⁊ inſup dicat cl'a vꝫ intelligenda de damno extrinſeco non de ipſo damno ꝙ cãtur ex ipſa liberatione cum ipſa liberatio debitoris eoipſo videaꝰ eſſe dãnoſa creditori cuius intereſt hr̃e plures debitores.ff. de li. leg.l.iiij.in fi. Preterea dicti Ambroſius nãnis ⁊ ſocij menſe romane curie ſunt ſimplr̃ ꝯdemnati reddere rõnẽ de dictis petijs pannoꝝ ad rõnem quattuor ducatoꝝ pro qualibet cãna ⁊ fuit oppoſita h exceptio ꝙ ipſi hẽbant retrahere dictos.ccccc.ducatos de refacto dictoꝝ pannoꝝ.⁊ tñ nõ obſtante dicta exceptione per eos oppoſita fuerunt ſimplr̃ condemnati ad reddendum rõnem dictoꝝ pannoꝝ ad rõnem quattuor ducatoꝝ pro qualibet cãna ⁊ per ꝯñs vr̃ tacite reiecta dicta exceptio ar.c.ex parte.h.de ap.⁊ cle.ſiquis a repulſione.c.ti.⁊ qð not.in.l.ij.§.ſi dubitetur de iudicijs.

d ¶ His tñ non ob.ꝯ̃rium cenſeo de iure rñdenduʒ illa potiſſima rõne q2 dictuʒ laudũ ⁊ ſnĩa vigore laudi poſtea lata loquunꝰ de liberatiõe facienda a promiſſiõe facta de.ccccc. ducatis ambroſio nãnis ⁊ ſocijs menſe ſenenſis ⁊ ſilr̃ ipſa liberatio facta fuit per dictum ambroſiũ noĩe ſuo ⁊ ſocioꝝ menſe ſenenſis ſm formam dicti laudi ⁊ vigore dicte ſnĩe: ita ꝙ liberatio non emanauit noĩe mẽſe romane curie: vñ quatenus dicti Ambroſius iacobi ⁊ ſocij erant obligati ambroſio nannis ⁊ ſocijs menſe romane curie non vñr ab eis liberati ⁊ ꝑpea cum dicti ambroſius ⁊ ſocij ſint obligati dictis ambroſio nãnis ⁊ ſocijs menſe romane curie non vigore promiſſionis facte ambroſio nãnis ⁊ ſocijs mẽſe ſenẽſis: ſed vigore lr̃aꝝ quas tranſmiſerunt ad ambroſiuʒ nãnis ⁊ ſocios in romana curia in quibus lr̃is ꝯtinetur quoddam mandatuʒ ꝙ vacarent ad finiendum dictas petias pãnoꝝ pro denarijs aut permutationibus eo q2 hñt dictos qngẽtos ducatos retrahere de denarijs aut baractis ſeu ꝑmutatiõibus redactis ex dictis petijs pãnoꝝ itaq3 ex dictis lr̃is reſultat mãdatũ de finiẽdo illis pãnis q2 hñt dictos.ccccc. ducatos retrahere de dictis pãnis ſeu eoꝝ refectis.vñ p dictas lr̃as ꝯuenerũt dicti Ambroſius Jacobi ⁊ ſocij cũ Ambroſio nãnis ⁊ ſocijs mẽſe curie romãe ꝙ ipſi ambroſiꝰ nãnis ⁊ ſocij mẽſe curie romãe retraherẽt h dcis pãnis dcõs qngentos ducatos: vnde cõpetit eis ꝯ̃ria mãdati actio vel melius preſcriptis verbis: nõ.n.veriſilr̃ acceptaſſent dicti ambroſius nãnis ⁊ ſocij illaʒ curã vendendi dictas petias pãnorum ⁊ cõputũ reddẽdi niſi cã exinde retrahẽdi illos. ccccc.ducatos fatenꝰ: itaq3 ambroſius Jacobi ⁊ ſocij ſe debitores eorũdem ⁊ iniungũt ꝙ ex refacto dictarũ petiaruʒ retrahãt dictos.ccccc.ducatos debitos a dcõ Nicolao: mãdãt.n.ꝙ finiãt q2 hñt retrahere illos.ccccc.flo.de refacto dictoꝝ pãnorũ vl' vt retrahãt h importãt illa verba ſi cbe ⁊c. non eſt itaq3 gratuitũ illud mãdatũ: ita reſultauit quidam ꝯ̃ctus innoiatus iter ipos ãbroſiũ iacobi ⁊ ſocios ex vna ⁊ ambroſiũ nãnis ⁊ ſocios menſe romane curie ex altera qð dci ãbroſij nãnis ⁊ ſocij finiãt dictos pãnos ⁊ exĩde retrahãt dictos.ccccc.ducatos vſq3 ad cõcurrentẽ quãtitatem.

e ¶ Cõtractus.n.innoiati: lʒ regulariter ꝯtrahantur per vt tñ ⁊ alijs modis ꝯ̃hunꝰ pʒ q2 qñq3 ineunꝰ per ſi vt.l.ſi ſup poſſeſſione.C.de trãſac.⁊.l.ſolent.ff.preſcri.verbis ⁊ p gl. in l.h iur.ff.de do.⁊ Guil.de cuno Bar.Bal.⁊ Raph.in l.ſiue apud acta.C.de trãſac.⁊ p Ang.in diſpu.ſua que incipit exorta eſt guerra inter illuſtrẽ virũ comitẽ ⁊c.qñq3 ſine aliqua extriſeca ꝯiũctiõe niſi forte per copulã cõiungẽtem orationẽ q2 ego promiſi tibi ire romã ⁊ tu fodere mihi foueã vel vẽdo tibi domũ ꝓ.x.⁊ tu ꝓmittis mihi ire romam iuxta ea que hñr in.l.bonefidei.⁊ in.l.petẽs.C.de pac.vbi doc.maxie vltramõ.ibi ⁊ in.l.ex placito de rerũ permu. dicũt ꝙ qñ habita relatione pacti ad ꝯ̃ctũ reſultat ꝯ̃ctus innoiatus q2 ꝯ̃ctꝰ reſultat ſaltẽ vigore pacti reciprocus tunc oritur pſcriptis verbis.⁊ lʒ citramon.velint ꝙ actio oriaꝰ ex pacto veſtito coherẽtia ꝯ̃ctus veſtiri nõ tñ negãt qn ex illa relatiõe reſultet ꝯ̃ctus innoiatus.⁊ q2 illa relatio qñq3 fit per vt qñq3 p ſimplicẽ copulatiuã qñq3 per q2 deprehẽdiꝰ ꝙ nõ eſt vis in vbis.ſed in effectu vtrũ aliqd iniũgatur vni parti vt aliqd ipſa ps ab altera ꝯſequaꝰ ⁊ ſic ob aliquã cãm probatur ẽt in.l.apud labeonẽ.§.ſi.ff.de preſcript.verbis: cũ itaq3 iniungatur in dictis litteris dictis Ambroſio nãnis ⁊ ſocijs menſe romane curie ꝙ finiãt dictos pãnos q2 hñt retrahere ex refacto illos.ccccc.ducatos eis debitos a Nicolao reſultat qdã ꝯ̃ctus vt illi finiãt ⁊ recipiant ⁊c.p predicta: contrahitur enim inter abſentes per nũcium vel ep'laʒ.l.j.in fin.de contrahen.emp.l.conſenſu.ff.de actio.⁊ ob.⁊.l.⁊ q2.ff.de pac.nec iſte nouꝰ ꝯ̃ctus fit tñ vt ipſi Ambroſius Jacobi ⁊ ſocij liberenꝰ ab obligatiõe quã fecerant Ambroſio nãnis ⁊ ſocijs menſe ſenẽſis: ſed ẽt vt liberetur Nicolaus pʒ: q2 cũ Nicolao fecerũt iſtam nouã cõpoſitionẽ nõ cũ Ambroſio nannis ⁊ ſocijs mẽſe ſenẽſis ⁊ ꝑ Nicolao erat facta illa ꝓmiſſio ⁊ dato ꝙ fecerint cã liberandi ab illa prima obl'one nõ ſeqtur ꝑpea qn per hãc ep'lam ſe obligent de nouo dicte menſe romane curie.

f ¶ Ex quo infertur ꝙ lʒ poſtea liberentur ab vna obligatione nõ ſunt liberati ab alia ex quo due ſunt obl'ones ⁊ maxime cũ ſecũda obligatio lʒ fuerit facta ꝑꝑ primã non ſequitur ꝙ ſublata ſecũda tollaꝰ prĩa attento maxie ꝙ ſecũda emanauit vt per eam in totũ vel in partem recederetur a pͥma: ⁊ attento ẽt ꝙ fuit laudatum vt liberatio fieret a dicta pͥma obligatione: q2 fuerat deuentum ad ſecũdam nec erat decens ꝙ ambroſius nãnis ⁊ ſocij mẽſe ſenẽſis poſſent pretextu dicte pͥme obligatiõis exigere illos.ccccc.ducatos ſm primã conuentioneʒ cuʒ mẽſa romane curie pretextu noue obligationis poſſit ſibi cõſulere per retẽtioneʒ pecunie redacte ex illis pãnis vigore dicte ſecũde obligationis: ⁊ attẽto ꝙ dictus Nicolaus fuerat p ipſum laudũʒ cõdẽnatus vt faceret ⁊ curaret ꝙ dicti Ambroſius Jacobi ⁊ ſocij ſoluerent de dictis alluminibus redactis ex dcis pãnis reſiduum de ducatis.dxxvj.⁊ ſolidoruʒ.vij.⁊ denarioruʒ.iiij. Ex qbus deprehẽditur ꝙ intẽtio laudãtis fuit ꝙ dictis alluminibus redactis ex ꝑmutatione dictorũ pãnorum ſoluerenꝰ dicti.ccccc.ducati debiti a dicto Nicolao pro quo ſe obligauerant dicti Ambroſius Jacobi ⁊ ſocij: ⁊ videtur fuiſſe mentem laudãtis prouidere ꝙ dicti Ambroſius iacobi ⁊ ſocij non inqetarẽtur a mẽſa ſenenſi cui ſe obligauerant dicti Ambroſius iacobi ⁊ ſocij ad dictos ccccc.ducatos ſoluendos aliter q̃ ex dictis alluminibꝰ ſeu ex refacto dictorum pannorum: q2 poterat allegari qð illa prima obligatio aliter fcã de dictis.ccccc.ducatis non eſſet ſublata neq3 eliſa per illam nouam cõpoſitionem factã cũ Nicolao vel per dictã ep'lam tranſmiſſam ad dictam menſam romane curie: cum q2 obligatio ⁊ actio cauſata ex prima cõuentione reſidebat penes dictos ſocios mẽſe ſenẽſis

⁊ non

ꝛ non penes Nicolaum debitorem nec penes ſocios menſ
ſe romane curie:vt.ſ.deductum eſt.Et etiam attento quod
bodie in dubio nouatio non inducitur.l.fi.C.de noua.
g ¶ Et idō ad euitandum predicta ſeu ad tollendam dubita/
tionem que redundare poſſet ex iam dictis veriſiſr voluit
ipſe laudans ꝙ fieret dicta liberatio a prima conuentione:
non aūt eſt veriſiſe ꝙ voluerit fieri dictam liberationez ad
finem vt ſocij menſe romane curie nō poſſent dictos.ccccc.
ducatos retrabere de dictis alluminibus prout prius retra
bere poterant:cuz ex precedentibus appareat mens ipſius
arbitri ꝙ dicti.ccccc.ducati.ꝛ vltra retraberentur de dictis
alluminibus.Que ēt mens deprebendit ex calce dicti lau
di vbi dr̄ ꝙ dicta liberatio fiat dūmō dicti Ambroſius nā/
nis ꝛ ſocij non recipiant damno ꝛ in paccio ꝛc.ſatis aūt re
ciperent damnum ꝛ ſiniſtruz ſi ſoluerent incōtinenti ꝛ re/
peterent poſt annum:quinimmo ꝛ ſi ſoluerent ꝛ ſtatiz re/
peterent cum interſit nr̄a potius non ſoluere ꝙ̄ ſolutū re/
petere.l.iij.ff.de compenſa.ꝛ.l.ſi ſtipulatus eſſes in fi.prin.
de fideiuſ.nec ob.ꝙ illud interuſuriuz vī lucrum:qꝛ rn̄deſ
ꝙ immo ſoluere pecuniam ꝛ abdicare a ſe dn̄ium eſt dam/
nuz:qꝛ eſt diminutio patrimonij.l.damnū.ff.de dam.infe.
nec tn̄ vz cōiter actio ad centum ꝙ̄tum valent ipſa centū.
ꝛ maxime actio debiti in diem.ꝛ dato ꝙ non eſſet damnuz
tn̄ ſaltem eſt impedimentum ſeu in paccio bn̄e repetere po
tiuſ ꝙ̄ excomputare.ꝛ iſtud impedimentum eſt extrinſecū
ab ipſa liberatione facta ab illa promiſſione cuz h̄ excompu
tatio que fieri bz de dictis alluminibꝰ ſeu ex refacto dictaꝝ
petiaꝝ panni non cauſeſ ex dicta promiſſione prima:ſed ex
alia conuentione:itaqꝫ mens laudantis ex pluribus depre
benditur:ꝯſtat aūt mentē ſn̄iantis ſeu alr̄ diſponentis cir/
ca primo loco inſpiciendam ad interpetrationē actus.l.in
ambiguis orationibus maxime ſn̄ia ſpectanda eſt eius qui
eas protuliſſet.ff.de reg.iur.ꝛ.c.intelligentia de ver.ſig.ꝛ.l.
in conditionibus primum locum de ꝯdi.ꝛ demon. cum ſi.
ꝛ ex precedentibus ſequentia declarātur.l.ſi ſeruus pluriū
§.fi.de le.i.ꝛ.l.beredes palaz.§.ſed ſi notā.ff.de teſtis.ꝛ de
le.ij.l.legatoꝝ in fi.ꝛ in dubijs interpetramur ſm̄ id qđ eſt
veriſimilius.l.in obſcuris inſpici.ꝛ.l.ſemper in ſtipſonibꝰ
ff.de reg.iur.ꝛ in.c.inſpicitur in obſcuris.e.ti.li.vj.Ex qui
bus elicienda eſt dicta interpetratio ꝙ̄ dixi ꝛ maxime quia
verba non repugnant:immo cōſonant dicte interpetratio
ni:qꝛ non iniungit dictum laudū ꝙ liberatio fiat niſi a pro
miſſione facta Ambroſio nānis ꝛ ſocijs menſe ſenēſis que
promiſſio nō fuerat de retrabendis dictis.ccccc.ducatis de
dictis alluminibus ſeu de refacto ex dictis petijs pannoꝝ.
ꝛ ſic verba dicti laudi nō tendūt ad tollendum facultatem
que competebat dictis Ambroſio nānis ꝛ ſocijs mēſe ro/
mane retrabendo dictos.ccccc.ducatos retrabendos a di/
cto Nicolao de dictis alluminibus:ſed ad tollendum oblōo
nem reſultantez ex dicta prima ꝯuentione tendēte ꝙ dicti
ccccc.ducati aliunde retraberētur.Cū itaqꝫ verba dicti lau/
di ꝛ mens laudātis non tendant ad h̄ ꝙ auferatur dictis ſo
cijs menſe romane curie facultas que eis competebat retra
bendi dictos.ccccc.ducatos de dictis alluminibus non eſt
trabendum ad h̄ dictum laudum ꝛ ſubſequēter nō eſt ad h̄
trabenda ſn̄ia que fuit ſuper h̄ lata ꝑtextu dicti laudi ꝛ ſuc
ceſſiue nec liberatio ſequuta vigore dicte ſn̄ie.ꝛ maxime qꝛ
non fuit facta a ſocijs mēſe romane curie qbus dicta facul
tas competebat.ſz a ſocijs mēſe ſenēſis quibus dicta facul
tas non competebat.ꝛ per ꝯn̄s predicta conuentio libera/
toria non dz trabi ad tollendam dictam facultatem alijs cō
petentem per.ſ.dicta.ꝛ qꝛ ꝯuentio nō trabitur ad alias per
ſonas neqꝫ ad alias res in ꝯuentione nō interuenientes ſeu
deductas.ff.de pac.l.ſi vnus.§.an̄ oia.ꝛ ēt qꝛ interpetratio
ꝯuētiōis in dubio fit ꝯ̄ ſtipulātē ꝛ ꝯ̄ eū cui ꝯuētio ꝑdēt.l.
qcqd aſtrigēdē.§.j.de v̄.ob.ꝛ.l.veteribꝰ cū ſua gl.ff.de pac.
b ¶ Ex quibus elicienda eſt concluſio ad deciſionez buius
primi queſiti ꝙ Ambroſius nānis ꝛ ſocij mēſe romane cu/
rie pn̄t ponere ad computū dicti Nicolai dictos.ccccc.du/
catos retrabendo illos de dictis alluminibus ꝛ illos com/
putare in redditione rōnum quaz bn̄t facere dictis Ambro
ſio Jacobi ꝛ ſocijs de dictis.xij.petijs pannoꝝ ad dictā ex/
timationem ducatoꝝ quattuor pro qualibet cāna: non ob.
dicta liberatione ꝛ dicta ſn̄ia lata ſuper redditiōe rōnis:nō
enim obſ.dicta liberatio qꝛ vt dixi dicta liberatio non tollit
dictam facultatem retrabendi dictos.ccccc.ducatos de refa
cto dictoꝝ pannoꝝ:ex qbus redacta fuerunt dicta allumi/
na:nec tollit nouam oblōnez cātam ꝑtextu illius epiſtole
nec eſt verum ꝙ non tendat ad nouam oblōnem:qꝛ immo
cauſatur noua obligatio:vt.ſ.premiſi. ꝛ tendit non ſolum
ad liberandum ipſos ſcribentes ſed ad liberanduz ēt ipſuz
Nicolaum principalem debitorem:lz itaqꝫ ſint liberati am
broſius Jacobi ꝛ ſocij a prima promiſſione facta ſocijs mē
ſe ſenenſis pro ſocijs menſe romane curie:non tn̄ fuerunt
liberati a ꝯtu inito cuz ſocijs menſe romane curie:nec eſt
verum ꝙ ſcđa conuentio ſolum inducat qualiter ſolui dēat
obligatio cauſata ex prima conuentione:qꝛ immo cauſat ob
ligationem reciprocam inter ſcribentes ep̄lam ꝛ recipiētes
qui eoipſo ꝙ recipiunt ep̄lam ꝛ non ꝯdicunt cenſenſ illam
acceptare ꝛ acquieſcere ꝛ cōſentire ꝯtentis in ea.ff.ad ma.
l.ſi filius ꝛ in ipſa epiſtola fatentur ipſi ſcribentes ſe debi/
tores ipſorum ad quos ſcribunt ꝛ pollicentur eis ſatiſface
re:itaqꝫ non eſt verum ꝙ ſit quedam qualitas prime obli/
gationis:nec etiam eſt verum ꝙ prima ſit fundamentuz ſe
cunde conuentiōis.immo eſt alterius nature ꝛ diuerſe ſub
ſtantie non cauſate ex prima licet cauſata ſit occaſione pri/
me immo ſecunda aduerſatur prime certo reſpectu.
i ¶ Nec ob.ſn̄ia vt.ſ.lata ſuper dicta redditione rōnis.naz
tn̄ detur ꝙ ſatis redditur rō ad rōnem quattuor ducatorū
pro cāna de dictis.xij.petijs pānorum ſi dicti Ambroſius
Jacobi ꝛ ſocij ſcribuntur pro creditoribus de tāta ꝙ̄titate
ꝙ̄tum ſumāt dicte duodecim petie pānorum ad dictā ratio
nem ꝛ ab aduerſo ſcribuntur pro debitoribus de ꝙ̄titate.
ccccc.ducatorum eo qꝛ ſoluerunt de dcā ꝙ̄titate quā ſumāt
extimatio dictorum pānorum ad dictā rōnem:nā rō reddi
tur oſtendendo libros continentes introitum ꝛ exitum ꝛ
facto computu bincinde.l.cuz ſeruus.ff.de conditio. ꝛ de/
mon.ꝛ.l.qui ſub conditione.e.ti.ꝛ.l.non ſolum el ſecundo
§.is qui reddere.ff.de libe.leg.cum ſi.videtur itaqꝫ dicta ex
ceptio appoſita per dictum Ambroſium nānis ꝛ ſocios re/
iecta ꝛ repulſat non ex eo qꝛ non competeret facultas com
putādi dictos.ccccc.ducatos de ſumma que debebatur vi/
gore dictarum.xij.petiarum pānorum ad dictā rōnez quat
tuor ducatorum pro cāna:ſed ex eo qꝛ licet dicti. ccccc.du/
cati deberent computari ad computum predictum nibilo/
minus dcā prima ſn̄ia lata ſuper dcā redditione rōnis di/
ctorum pānorum ad rōnem quattuor ducatorum pro cāna
non reddebatur iniuſta:qꝛ ſtāt bec ſimul ꝙ rō predicta de/
beret reddi ſm̄ formā dicte ſententie.ꝛ tn̄ deberent compu
tari dicti.ccccc.ducati qꝛ imputationes que fieri debēt binc
inde nō aduerſantur redditioni rōnis vt ex.ſ.dictis appa
ret.ꝛ ſic dcā exceptio rei iudicate non concludit neceſſario
prout concludere debet:ꝛ maxime qꝛ ſn̄ia cenſetur lata ex
cā que iuſte deprebendi poteſt exactis vt no.per gl.ꝛ Bar.
in.l.ſiquis ad exbibendum.ff.de excep.rei iudi.ꝛ in.l.iulia
nus verum debitorem.ff.de condi.inde.ꝛ potius eſt in du/
bio interpetrāda pro reo ꝙ̄ pro actore.c.ſi.extra de re.iur.
ꝛ.l.inter pres.ꝛ.l.paulus reſpondit eos.ff.eo. titu.
k ¶ Super ſecundo aūt conſultationis dubio videtur pri/
ma facie dicendum ꝙ dicti Ambroſius Jacobi ꝛ ſocij non
poſſint cogi ad recipiendum dcā allumina ad extimationē
trium ducatorum pro quolibet cātari ꝛ multominus ad re/
cipiendum pro maiori extimatione:nā preſupponiſ in the/
mate ꝙ dicti Ambroſius nānis ꝛ ſocij vendiderunt dictas
xij.petias pānorum ad rōnem ducatorum duoꝝ pro quali/
bet cāna recipiendo ex ꝯ allumina ad rōnem ducatoꝝ triūz
pro quolibet cātari.ꝛ ſic vn̄r emiſſe dcā allumia ex quo illa
receperunt pro tribus ducatis pro quolibet cātari:ꝛ ſic in
teruenit ex vna pte ſpēs ꝛ altera ꝙ̄titas pecunie numera/
te.l.j.ff.de ꝯben.emp.ꝛ.l.j.de rerum permu.nec videtur re
fragari ꝙ in puncto dici videtur ꝙ permutauerāt:nā per/
mutatio eſt nomen generis quod comprebēdit ēt in ſe em/
ptionem ꝛ venditionem in qua ſpecies permutaſ cum ꝙ̄/
titate pecunie vt dictis.ll.ꝛ bic dicimus ꝙ permutatio eſt
ꝯtus innomiatus.d.l.j.de rerum permu. ex eo qꝛ non bz
ſpāle nomen:ſed generale comprebendens emptionem ꝛ
venditionem ꝛ locationem ꝛ conductionem vt no. Bart.
ꝛ doc.in.l.ex placito.C.de rerum permut. in.d.l.j. vnde ſi
vendiderunt ꝛ emerūt ſatis dici poſſunt permutaſſe:ꝑſup/
poſito itaqꝫ ꝙ dictos pānos vendiderint pro precio duca/
torum duorum pro cāna ꝛ dicta allumina emerint pro pre
cio ducatorum trium pro quolibet cātari:reſtat ꝙ dicta al/
lumina debeāt eſſe dictorum Ambroſij nānis ꝛ ſociorū ex
eo qꝛ dicte petie pānorum fuerunt vendite pro dictis duo
bus ducatis pro qualibet cāna in qua venditione fuit exe/
cuta ꝛ impleta commiſſio eis data in dictis lrīs que fuit de

finiendo dictos pānos pro denarijs vel barattis: ita ꝙ im-
pleta fuit prima pars dicte alternatiue vꝫ pro denarijs: q᷑
fuerunt finiti dicti panni pro denarijs: q᷑ pro duobus du-
catis pro qualibet cāna: illa aūt receptio alluminum ad rō-
nem trium ducatoꝝ pro quolibet cātari vr̄ fuiſſe extra com
miſſionem factā. ⁊ per ꝯñs non vr̄ ꝙ cenſeatur facta vigo-
re dicte commiſſionis cum ſint diligenter ponderandi fi-
nes commiſſionum. ⁊ quicquid vltra factum eſt non aſcribi
tur ipſi committenti nec valēt in preiudicium committen-
tis. l. diligenter. ff. mandati. ⁊ .c. cum dilecta de reſcrip. ⁊ de
off. dele. c. cum olim el primo vbi dr̄ ꝙ ea dumtaxat veniūt
in commiſſione que in lr̄is cōmiſſionis inueniunt̄ expreſſa.
¶ Idcirco cum in dictis lr̄is commiſſionis date dictis Am
broſio nānis ⁊ ſocijs de finiendo dictas. xij. petias pānorū
pro denarijs aut barattis non contineatur ꝙ finitis dictis
pannis pro denarijs deueniatur ad aliud ꝯtum: reſtat qđ
dictus alius ꝯtus emptionis dictoꝝ alluminum non ve/
nerit in dicta commiſſione: ⁊ ſic non valeat in preiudicium
dictorum Ambroſij Jacobi ⁊ ſociorū: ⁊ propterea emptio
dicto alluminum cenſeatur facta noīe proprio ipſorū Am-
broſij nānis ⁊ ſociorum ⁊ pro eis: non aūt noīe Ambroſij
Jacobi ⁊ ſocioꝝ: neqꝫ pro ipſis Ambroſio Jacobi ⁊ ſocijs:
ex quo infertur ꝙ dicta allumina non vr̄r pertinere ad di-
ctos Ambroſium Jacobi ⁊ ſocios: ſed pertinere vr̄r ad di-
ctos Ambroſium nānis ⁊ ſocios ⁊ ſucceſſiue non poſſint co
gi Ambroſius iacobi ⁊ ſocij recipere dicta allumina pro ali
qua extimatione cum nemo cogatur emere vel vendere nec
emere. C. de iu. delib. ⁊ .l. inuitum. C. de ꝯben. emp. ⁊ ſic d.
Ambroſius Jacobi. ⁊ ſocij inuiti non cogātur. d. allumina
ſpectātia ad dictos Ambroſiū nānis ⁊ ſocios recipere pro
aliquo precio. dato aūt ꝙ recipere cogerent̄ eo q᷑ cēſerent̄
d. allumina recepta noīe. d. Ambroſij Jac. ⁊ ſocioꝝ vigore
cōmiſſiōis date in dcīs lr̄is. vr̄ qđ nullo pacto poſſit cogi re
cipere pro maiori precio ſeu pro maiori extimatione ꝗ̄ pro
extimatione trium ducatoꝝ pro quolibet cātari. nā ſi noīe
dictorum Ambroſij Jacobi ⁊ ſociorum fuit celebratus di-
ctus ꝯtus prout incommodum ad eos ſpectaret. ita ēt dꝫ
ſpectare commodum ſi dicta allumina plus valerent. arg. l.
ſm naturam. ff. de reg. iur. ⁊ .l. ſi fundum cum .l. ſequenti. ff.
mandati. ⁊ .l. ſi mandaſſeꝫ. e. ti. inſuper qđ dicti Ambroſius
nānis ⁊ ſocij non poſſint cogere dictum Ambroſium Jac. ⁊
ſocios ad recipiendum dicta allumina ēt pro tribus duca-
tis pro quolibet cantari vr̄ reſultare vigore ſnīe late inter
ipſos cum de hoc fuerit oppoſitum ante ſententiam. ⁊ nihi
lominus extitit pronūnciatum dictos Ambroſium nannis
⁊ ſocios debere reddere rōnem de dictis perijs pannoruꝫ
ad rationem ducatorum quattuor pro qualibet cāna. cuius
ſententie videtur ſenſus quod dicti Ambroſius nannis ⁊
ſocij teneantur dare dictis Ambroſio Jaco. ⁊ ſocijs quat-
tuor ducatos pro qualibet cāna. ⁊ ſic teneantur dare pecu-
nie quantitatem ⁊ non ſpecies prout ſunt allumina.
m ¶ His tn̄ non ob. ꝯtiam partem arbitror de iure verio-
rem pro cuius rei euidentia premittendum eſt qđ prout ex
themate deprehendi pōt: ⁊ prout ēt mihi dr̄ ex libris dicto
rum Ambroſij nānis ⁊ ſocioꝝ deprehenditur ꝙ ipſi ꝑmu-
tauerunt dictos pānos cum dictis alluminibus. ⁊ lꝫ ēt em
ptio ⁊ venditio cōprehendatur ſub permutatione large lo-
quendo. ⁊ ſimiliter locatio ⁊ conductio prout ſupra dedu-
ctum eſt. tn̄ proprie ⁊ ſtricte ſumēdo permutatio differt ab
emptione ⁊ vendi. ⁊ a loca. ⁊ conduct. q᷑ permutatio dr̄ qđ
res in ſpecie permutatur cum alia re in ſpecie. ⁊ qñ ꝗ̄titas
permutatur cum ꝗ̄titate. d. l. j. de reruꝫ permu. ⁊ .l. emptio
nem. C. eo. titu. emptio autem reſultat quando ſpecies pro
ꝗ̄titate pecunie traditur vel tradi promittitur. vt in ea. l. j.
de rerum permu. ⁊ in .l. j. ⁊ quaſi per totū. ff. de contrahen.
empt. vnde permutatio differt ab emptione ⁊ vendi. l. ij. C.
de rerum permu. ⁊ .l. ſi. ff. e. ti. in quibus iuribus dicitur ꝙ
permutatio eſt ſimilis emptioni ſeu vicem emptionis obti
net. ergo non eſt idem ꝙ emptio vel vēditio cum nullū ſi-
mile ſit idem. l. quod nerua. ff. depoſiti. ⁊ aliud eſt eſſe tale.
aliud eſt eſſe loco talis vel eius vices obtinere. arg. l. merce
des. ff. de peti. here. ⁊ .l. mercis. ff. de ver. ſig. ⁊ .C. de of. eius
qui vicem al. ge. in rub. ⁊ nig. ⁊ ſi pretor in ſi. ff. de offi. eius
cui mandata eſt iuriſditio cum ſi. ⁊ ēt pro diuerſis habētur
permutatio ex vna parte. ⁊ emptio ⁊ vendi. ex altera parte
ſm cōem vſum loquendi qui cōis vſus loquendi preualet
proprie ſignificationi. l. libroruꝫ. §. qđ tn̄ caſſius. ff. de leg.
iij. ⁊ .l. labeo. §. idem tubero. ff. de ſuppel. le. verba eniꝫ in-
telligantur ſm cōem verboꝝ intelligentium extra de ſpon
ſalibus. c. ex litteris. ⁊ facit. l. cuꝫ de lanionis. §. aſinā de fun
do inſtru. ⁊ .l. ſi ſeruus plurium. §. fin. de lega. j. cum ſimili.
n ¶ Ita ꝙ premittendum vr̄ ex premiſſis ꝙ dicta allumina
fuerint permutata cum dictis. xij. perijs pannoruꝫ nec fue-
rint duo ꝯtus emptionū ⁊ vendi. ſed fuerit vnicus ꝯtus
permutationis: prout ēt deprehendi pōt ex tenore laudi la
ti prout dꝛ per excellentiſſimum. U. J. doc. d. Bart. ſuꝫ. qui
prout eſt veriſimile vidit tenorem librorum de materia lo-
quentium. ⁊ habuit plenariaꝫ cognitionē rei geſte. ⁊ ipſius
rei noticiaꝫ qualiter emanauerit. ⁊ qualis fuerit initus cō-
tractus ſuper dictis perijs pannoruꝫ ⁊ dictis alluminibus
qui in ſuo laudo preſupponit dicta allumina fuiſſe permu-
tata cum dictis. xij. pannis ibi dum dicit. item giudico chel
dicto Ambroſio ⁊ compagni de corte debino finire per lo
corſo li allumi anno ne le mane che ebbero a barato di pā-
ni. xij. auuti da dicto nicolo ⁊c. nam illud vulgare a barat/
to ſonat in permutationem nec huic interpetrationi hꝫ ob
ſtare expreſſio ꝗ̄titatis facta pro qualibet cāna. ⁊ pro quo-
bet cātari q᷑ expreſſio ꝗ̄titatis non ſemper facit emptioneꝫ
prout alſ videmus qñ res datur pro extimata: q᷑ lꝫ regula
riter extimatio emptionem faciat. l. plerūqꝫ in princ. ⁊ .§. ſi
ante matrimonium de iu. do. ⁊ .C. de rei vxo. ac. l. vnica. §. ſi
nouiſſimi. ⁊ .l. extimata. ff. ſolu. ma. tn̄ qñqꝫ non faciunt em-
ptionem. l. ſi inter virum. C. de iure dot. ⁊ .l. ſi extimatis. ff.
ſo. ma. ita ēt in caſu noſtro videtur ꝙ expreſſio quantitatis
non conſtituerit emptionem ⁊ vendi. ex quo partes agebāt
per mutare pannos cum alluminibus vt deprehenditur
ex verbis contrahentium que ſonabant in permutationem
expreſſio autem quātitatis forte facta fuit ad cognitionem
quantitatis alluminum que haberet dari pro dictis. xij. pe
tijs pānorum vel ſi forte habebat ſolui gabella pro rebus
venditis vel permutatis ſm ꝗ̄titatem precij vel extimatio
nis vt forte minor ſolueret̄ gabella vel ex alia cauſa fortaſ-
ſe mihi incognita. ſatis eſt aūt ꝙ expreſſio ꝗ̄titatis potuit
hincinde fieri ex alia cauſa ꝗ̄ pro precio ſeu vt faceret em-
ptiones. ⁊ propterea non concludit dicta expreſſio quanti-
tatum quod propterea fuerint emptiones. ⁊ ideo videtur
ſtandum verbis que ſonant in permutationem. arg. l. non
aliter. de leg. iij. ⁊ .l. j. §. ſi is qui nauem. ff. de exercitoria.
o ¶ Hoc autem ꝓſuppoſito videtur aperta fronte dicēduꝫ
ꝙ dicti Ambroſius Ja. ⁊ ſocij teneātur recipere dicta allu
mina ꝓ dictis tribus ducatis ꝓ quolibet cātari. cū ipſi de
derint cōmiſſionē dictis Ambro. Ja. ⁊ ſocijs dictos pānos
finiēdi ꝓ denarijs vel barrattis. ⁊ ſic dederint cōmiſſionē ba
rattādi ſeu ꝑmutandi vigore cuius cōmiſſionis res ꝑmu-
tate ſpectāt ad ipſos cōmittētes ⁊ ad eorum periculū ⁊ cō
modum. ar. d. l. ſi mādaſſem cū ſi. dato autē ſine preiudicio
veritatis ꝙ dicti pāni fuerint vēditi. ⁊ dicta allumina em
pta nihilominus q᷑ ꝓut ꝓſupponitur dicti cōtractus fue
runt eodē tēpore celebrati. vnus. ſ. ꝓ cōtēplatiōe alterius.
vnus vr̄ ineſſe i altero: q᷑ q̄ incōtinēti fiūt cēſent̄ ineſſe. l.
iuriſgētium. §. quinimo. ff. de pac. ⁊ .l. lecta. v̄ſic. dice hā. ff. ſi
cer. pet. ita qđ vnus cōtractus cēſetur pars alterius vt dcīs
iuribꝰ. ⁊ arg. l. fundi partē. ff. de ꝯbē. emp. iō dicti pāni cē-
ſent̄ eē vēditi ꝓ ꝑcio ducatorū duoꝝ ꝓ qualibet cāna. ⁊ ēt
ꝓ eo q᷑ emptor ſeu emptores vēdiderūt vel vēdidit illa al
lumina ꝓ illo ꝑcio triū ducatorū ꝓ quolibet cātari illiꝰ al
luminis qđ ꝑciū ꝓſupponit̄ fuiſſe tenue: q᷑ allumina plus
valebāt ꝗ̄ ad rōnē triū ducatorū ꝓ quolibet cātari. ex quo
ꝓſupponit̄ eſſe ꝓbatum ꝙ ipſi fecerunt debitam diligētiā
⁊ ſe geſſerunt ſicut homines diligentes feciſſent. ſi autē di
cti pāni valebāt ad rōnē quattuor ducatorum pro qualibet
cāna prout preſupponit̄ valuiſſe. ex quo fuerūt late plures
ſentētie inter dictas ptes ꝙ dicti ambroſiꝰ nannis ⁊ ſocij
redderent de dictis pānis rationē ad rationē quattuor du
catorum pro qualibet cāna que ſentētie eſſent iniuſte ſi dci
pāni non valuiſſent dictam quantitatem que iniuſticia alle
gari nō pōt per dictas partes. ex quo ſentētie tranſiuerunt
in res iudicatas. ⁊ res iudicata habetur inter litigātes pro
veritate. l. res iudicata pro veritate accipitur. ff. de reg. iu. ⁊
qđ habetur in. l. iulianꝰ verū debitorē. de cōdi. inde. cū ſi.
p ¶ Si itaqꝫ vendiderunt dicti ambroſius nānis ⁊ ſocij di
ctos pannos pro minori precio ꝗ̄ valerent. ex eo q᷑ eme-
runt allumina pro minori precio ꝗ̄ valerent. profecto illa
emptio alluminum videtur eſſe pars precij dictorum pan-
norum. d. l. fundi partem. ita ꝙ ſm hec dicti panni viden-
tur fuiſſe venditi pro duobus ducatis pro qualibet canna.

⁊ pro

⁊ pro tanto maiori precio quantum plus valebant allumina vt ſupra empta ꝗ̄ tres ducati ꝑ quolibet cãtari itaq; ſi allumina tempore dicte venditionis valebant ad ratione; quinq; ducatorum pro quolibet cantari.tūc dicti panni cẽſerentur fuiſſe venditi pro quattuor ducatis pro qualibet canna.⁊ ſm̄ h̄ ſiue dicamus fuiſſe pmutationē ꝙ forte verius eſt ſiue dicamus fuiſſe vẽditionē pannoꝝ ⁊ alluminū: idem reſultat effectus.ſ.ꝙ panni predicti cenſentur vendi ti vel permutati ꝑ tanta ꝗ̄titate ꝗ̄tū valebant dicta allumina.⁊ ſubſequẽter per hãc viã reddi pōt rō de dictis pãnis per dictū ambroſiū nãnis ⁊ ſocios ad rõnem quattuor ducatorū ꝑ qualibet canna.⁊ ſubſequenter non ob.ſnie late ꝯ dictos ambroſiū nãnis ⁊ ſocios ꝙ reddãt rõnem predictã de dictis pãnis ad dictã rõnē quattuor ducatoꝝ ꝑ ꝗ̄libet cãna ꝑ pdicta.⁊ ꝑ ea ꝗ̄ circa dictas ſnias diximus. ſ. in pcedẽti pncipali q̄ſito:nam ex quo pſupponunt finiti ꝑ extimatiōe quattuor ducatoꝝ ꝑ qualꝫ cãna q; ꝑ re equalẽ ti ſatis dici pōt reddi rō dictorū pãnorū ad rõnē quattuor ducatorū ꝑ qualꝫ canna:pñt.n.deſcribi ꝑ creditore dictus ambroſius Jacobi ⁊ ſocij pro creditoribus in ea ꝗ̄titate in ꝗ̄ aſcendit extimatio dictoꝝ pãnorū ad dictã rõnē ⁊ ex aduerſo poni ⁊ deſcribi ad eius computuꝫ pñt poni dicta allumina pro extimatione quam tunc valebant ⁊ ipſos ambroſiū Jacobi ⁊ ſocios deſcribi ex aduerſo ꝑ debitoribus in extimatiōe dictoꝝ alluminuꝫ.eo q; dcã allumina fuerūt recepta ꝑ dictis pãnis.⁊ lꝫ fuerint recepta ꝑ tribus ducatis ꝑ qualꝫ cãtari:tñ q; ob eã cãꝫ fuerunt dicti panni ꝑ viliori precio ſeu ꝗ̄titate extimari ꝗ̄ eſſet vera extimatio: iō dicta allumina cenſentur habita ꝑ tanto pluri ꝑ quātominus iuſta extimatione fuerūt dati dicti pãni per.d.l. fundi partē.accedat ꝙ alās in ſimili dicit Ricciar.de ſaly.in.l.petẽs.C.de pac.ꝙ ſi mutuo tibi pecuniã ꝑ quo mutuo mihi das aliqd puta.x.licet de ſe videatur eſſe vſura:tamẽ ſi ego tibi paciſcor aliqd facere equalens non eſt vſura:q; ex quo pactum illud reciprocuꝫ interponitur compenſatur.⁊ ideꝫ voluit Bald.in ſimili in.l.cunctos populos.C.de ſum.tri.

q ¶ Ex quibus concludendum eſt circa hanc ſcdām dubitationem ꝙ dicti ambroſius nannis ⁊ ſocij pñt dare dictis ambroſio Jacobi ⁊ ſocijs dcã allumina ⁊ illi tenent ipa recipere nō ſolū ad rõnem trium ducatorū pro quolibet cantari:ſed etiaꝫ ad rõnem.v. ducatorū ꝑ quolibet cãtari ſi tẽpore dicte permutationis factis de pannis ⁊ alluminibus dicta allumina tantum valebant.⁊ ſimiliter dicti panni valebant ad rationem quattuor ducatorum pro qualibet canna prout eſt preſumendum vigore dictarum ſententiarum alio non apparente ꝗ̄ in themate narretur.

r ¶ Nec ob.adducta in ꝯ̄ṫiū que ſatis apparent ſublata ex iã dictis:naꝫ ex quo dicti panni fuerunt finiti vt.ṡ.ſ.eo q; ꝑ finiendo ipſos pannos fuerunt recepta dicta allumina:nō eſt verū ꝙ cōmiſſio data dictis ambroſio nãnis ⁊ ſocijs ꝑ dictos ambroſiū iacobi ⁊ ſocios fuerit executa ⁊ ipleta eo ipſo ꝙ dicti pãni fuerūt traditi ꝑ duobus ducatis ꝑ qualibet canna:attento ꝙ nō fuerūt traditi ſolū pp illud: ſed ẽt q; ex aduerſo fuerunt tradita allumina ad rõnē triū ducatorꝫ pro quolibet cantari.⁊ ſic vnus ꝯ̄tus cenſet ps alterius pſuppoſito ꝙ fuerint due emptiōes ⁊ venditiones ꝑ iam dicta ⁊ per ea que tradit Bal.in altera repe. l. petens. C.de pac.vbi dicit ꝙ q̄ñ reperiunt duo cōtractus reciproci initi inter eaſdem partes eodem die loco ⁊ teſtibus cenſent correſpectiui h̄ eſt vnus cẽſetur celebratus pp aliū facit ẽ; ꝙ tradūt doc.maxime bal.in.l.pe.§.ſimilr.ff.ſo.ma.⁊ probat per.d.§.qnimmo.⁊.d.l.lecta ver.dicebã iuncta.l.cōtinuus in pn.de ver.ob.iō nō pōt dici perfecte impleta cōmiſſio nec finiti erant dicti pãni añ receptionē alluminuꝫ ex quo receptio alluminū cẽſet ineſſe ⁊ cẽſet eſſe ps pcij vt ꝑbatū eſt.⁊ ſubſequẽter ptinet illa receptio alluminum ad executionē cōmiſſiōis.⁊ iō cenſent allumina ipa recepta ꝑ dictis ambroſio Jaco.⁊ ſocijs ⁊ eorū noīe:ar.eoruꝫ q bñr in.l.ſi.ff.de admi.tu.⁊ in.l.poſt mortẽ.ff.q̄ñ ex fac.tu.⁊ in.l. nenſenius.ff.de inoffi.te.⁊ in.l.ſi.C.de do.ꝑmiſ.Nō.n. eſt vẽiſimile ꝙ voluerit vẽdere pãnos alienos ꝑ minori pcio vt reciperet allumina pro ſe etiã pro minori precio ꝗ̄ valerent:q; tunc eſſet dolus malus qui nō preſumit ar.l.merito.ff.ꝑ ſocio.⁊.l.omnimō.C.de inoffi.teſt.⁊.l.quotiens.§. qui dolo.ff.de proba.⁊ indubio attendit id qđ eſt veriſiſe l.in obſcuris inſpici.⁊.l.ſemper in ſtipulationibus de reg. iur.⁊.c.inſpicitur in obſcuris eo.ti.lib.vj.ideo non ob.que primo loco in contrariuꝫ adducebantur:que multominus obſtant tenendo ꝙ fuerit vnus contractus permutationis ⁊ non plures venditiones de quo.ṡ.dictum eſt.Nec ẽt obſtat id qđ ſecundo loco dicebatur de dictis ſentẽtijs: quia ſupra reſponſum eſt.

s ¶ Circa tertium autem conſultationis articuluꝫ vr̄ prima facie reſpondenduꝫ ꝙ non ꝓbet per dictos libros ſeu codices rõnum fuiſſe factam dictam pmutationeꝫ ꝯſtare.n. vr̄ de iure cōi ꝙ dicti codices rõnuꝫ non probarẽt:nã ſunt ſcripti a perſona ſeu a perſonis priuatis:vn̄ non ſunt inſtra publica ſeu autẽtica nec hñt inſcriptionē teſtiū nec ſigillū autenticū ꝓut requiritur vt inſtrumenta probẽt.c.ij. extra de fide inſtrumentorū.non enim creditur ſcripturis priuatis ſaltem ſi non hñt trium teſtium ſubſcriptionem. l.ſcripturas.C.qui po.impig.ha.⁊ ſaltẽ nō valẽt in fauorem ſcribentium.C.de proba.l.inſtrumenta.⁊.l.rationes.⁊.l. exemplo. ⁊ no.gl.in.d.c.ij.de fide inſtrumentorū ꝑ dicta iura ⁊ doct. ibi qđ ⁊ no.gl.in cle.j.de vſuris.⁊ Bar.in.l.admonendi. ff. de iureiur.⁊ in.l.nuda rō.ff.de do.facit.l. nullus idoneus. ff.de teſtibus canonizata.iiij.q.iij. nullus idoneus .⁊.l.oibus.C.de teſti.vnde cum dicti codices rationū ſint ſcripti manu perſone priuate ſeu manibus priuatorum ⁊ non habeant inſcriptionem teſtiū nec manū publicam nec ſigillū autẽticum.⁊ agatur de commodo ſcribentium : ideo videtur ꝙ nullã faciant ꝓbationeꝫ de iure cōmuni.Nec vr̄ obſtare conſuetudo que in themate allegat:q; dicta cōſuetudo ex quo eſt a iure cōi exorbitans per prime dicta :ideo vr̄ eſſe ſtricti iuris ⁊ reſtringenda:ar.regule que a iure cōi exorbitant ⁊ regule que pp neceſſitateꝫ in.vj.⁊.c.cū dilectus de conſue.⁊.l.ius ſingle.⁊.l.ꝙ vero contra de.ll.⁊ ideo cū ꝑſupponat nō eſſet probatam conſuetudinem predictam.ſ. ꝙ ſcripturis campſorum vel mercatoruꝫ adhibeatur plena fides:niſi in curia mercantie non videtur dicta cōſuetudo trahenda ad aliam curiam:ideo cum h̄ cauſa fuerit ventilata in curia poteſtatis non videtur dicta conſuetudo attendenda.⁊ ſic trahenda de vna curia ad alteram per predicta. ⁊ licet dicatur probatum eſſe per vnum teſtem conſuetudinem ſimiliter eſſe in curia poteſtatis:tamen dictum vnius dictū nullius.l.iuriſiurandi.C.de teſti.⁊.c.tam litteris extra eo.ti.⁊.l.vbi numerus.ff.eo.ti.⁊ dato ꝙ probaretur vigere ſimilem conſuetudinem in curia poteſtatis:non videtur trahenda ad curiam.d.capita.in qua.d.cauſa.hodie pẽdet:prout audio per viam appel.

t ¶ His tamen minime refragantibus in contrariam parteꝫ arbitror iuſticiam forte:naꝫ ex quo cōmiſſum fuit mercatoribus ꝙ finirent mercantiam pannorum videntur eis commiſſum ꝙ illam mercantiam pannorū finirent ſm̄ mercatorum conſuetudinem maxime ex quo etiam ipſi cōmittẽtes erant mercatores:ita ꝙ videtur attendendus eoruꝫ mos ⁊ conſuetudo argumen.l.vel vniuerſoruꝫ.ff.de pigno.actio. ⁊.l.ſi ſeruos eo.titu.⁊.l.qui ſemiſſe.ff.de vſu.⁊.l.cū ſeruus ver.nam ꝙ ipſe ⁊ ver.ſed illud vt rationem reddat quomodo ſeruus reddere ſolet de condi.⁊ demō.⁊.l.ſed iulianus §.ꝙ dicitur.ff.ad mace.⁊.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de lega.j. ⁊ quia verba ſunt interpetranda ſm̄ qualitatem perſonarum ad quas diriguntur.l. plenum. §.equitij.ff. de vſur.⁊ habi.⁊.l.pater ſeuerinam in princip.⁊.§.conditionum verba de conditio.⁊ demonſtra.Ideo cum non ſit mos mercatoruꝫ de huiuſmodi emption bus ⁊ venditionibus ſeu permutationibus mercantiarum fieri facere publica inſtrumẽta:ſed dumtaxat de eis mentionem facere in eorum libris: ideo dicta commiſſio videtur ea intentione facta ex parte committentium ⁊ acceptata ex parte ambroſij nannis ⁊ ſociorum vt ex venditionibus ſeu permutationibus dictoruꝫ pannorū non oporteret fieri publica inſtrumenta: ſed ſufficeret redigi in codices rationum ⁊ in libros fundici ſeu menſe quam retinebant ꝙ maxime dicendum eſſet ſi dicti ambroſij nannis ⁊ ſocij menſe romane curie ſolebant pannos vendere ad minutum h̄ eſt ipſos retagliare vendendo puta ad cannas vel ad aliam menſuram partes pannorum: naꝫ fuiſſet difficile vẽdendo tot pannos ita minutatiꝫ ꝓut ſolent facere retaglierij vt vulgari noſtro vtar de qualibet particulari venditione conficere publicum inſtrumentum ideo non eſt veriſiſe fuiſſe intentionem partium vt venditiones ipſe ſcriberentur manu publici notarij inde rogati ⁊ ſi de intentione partium fuit ꝙ de huiuſmodi venditionibus ſeu permutationibus nō fieret publica ſcriptura :ſꝫ ſolum ſcriptura in libris menſe ipſorum vendentium ſatis videtur fuiſſe de eorum mente ꝙ dictis libris crederetur.

v ℂ Probat creditur libro rōnum tutorie quo ad expenſas minutas factas de quibus nō ſolet rogari notarius iuxta no. per Spec. in ti. de inſtru. edic. §. quid ſi executor. Et ꝑ rayneriū de forli. ⁊ doc. in. l. ſi. §. in cōputatione. C. de iure deli. ⁊ per Nico. de neap. in. l. j. §. officio de tut. ⁊ rōnibus di. facit optime. d. l. cū ſeruus vbi ſeruus cui mādatū eſt a teſtōre vt rōnes reddat illas reddere tenet̄ ꝓut reddere ſolebat. ideſt offerre rationes legendas ⁊ computandas: ita ergo ⁊ mercator ꝯdēnatus ad reddendum rationem mercatū ſibi cōmiſſariū vr̄ dānatus vt rōnes reddat: ꝓut reddere ſolēt ipſi ⁊ alij mercatores. ſ. oſidendo libros ſue menſe in quibus rōnes ſcribere ſolēt: fac. l. ſi. C. de fideiuſ. ⁊. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua de edili. edic. cū ſi. Reddit̄. n. rō per cōputationē datorū receptoꝝ in codicibus rōnū. d. l. cū ſeruus. ⁊. l. cōperimus. C. de nauicu. li. xj. ⁊ ibi per Bart. ⁊ l. ſiqs ex argētarijs. §. rōnē. ff. de eden. iuncta. l. j. §. rōnes eo. ti. Vñ ille qui tenet̄ rōnes reddere dꝫ librū rōnū oſidere vt per Bal. in. l. cū teſtō. ff. ꝺ teſt. manu. vbi dicit ꝙ redditio rōnum quattuor comprehenditur. ſ. codicem rōnum edi. calculum poni ⁊c. ad idem text. in. l. ſi ita fuerit el. j. §. ſi vero ſimul de teſt. vbi que tenet̄ rōnes reddere: tenetur reddere etiam volumina rōnum. ⁊ facit. l. ſticho. §. ſeruus de ſta. li. vbi q tenetur rōnes reddere ſatiſfacit ſi reddit ēt non ſubſcriptas. ⁊ ſic nō approbatas ab eo cuius negocio gerebat: facit etiam q2 qui tenetur rationes reddere ſatiſfacit ſi arbitrio boni viri illas reddit. l. ſi pater. §. ſi ſticho. ff. de fideicommiſ. libe. ⁊. l. qui filium. §. ſi. ff. de manu. teſt. ibi quam rationem bonus paterfa. reciperet nec attenditur iuris vigor: ſed ex bono ⁊ equo proceditur vt probat ille tex. ibi ex bono ⁊ equo ⁊c.

x ℂ Conſtat autem ꝙ equum eſſe vr̄ ꝙ in hmōi commiſſionibus de finiēdo mercātias factis per mercatores cū mercatoribus in reddendo rōnes quatr̄ ille mercantie fuerint finite ſtet̄ libris eorundē mercatorum in quibus generalr̄ negocia eoꝝ menſe ſcribere ſolent. ⁊ ita etiā vr̄ ꝙ bonus paterfamilias ſaltē mercator rōnes reciperet a mercatore ſaltem vbi nō apparet negociū eē male geſtū. ⁊ vbi non eſt coniectura fraudis doli vel culpe ꝓut occurrit in caſu noſtro ſm̄ preſuppoſita ī themate: vñ ex his ſatis ſuadet̄ qd de iure cōi dicti ambroſius nannis ⁊ ſocij cēſeātur ſufficiēter reddere rōnem dictorum pānorū oſidendo eoꝝ libros ſue mēſe per quos appareat dictos pannos eſſe finitos ex permutatione facta cum aluminibus. Et lꝫ doc. dicant ꝙ codicibus rōnum ēt mercatorū nō credit̄ quatenus faciūt ꝓ ipſis ſcribētibus vt no. bar. in. l. nuda rō. ff. de dona. ⁊ in. l. admonendi. ff. de iureiu. ⁊ bal. in rubrica. C. de fide inſtru. ⁊ in. l. ij. C. de ꝯſti. pe. ⁊ ꝓpea nō firmē ꝙ. ſ. dixi. ſ. ꝙ de iure cōi dicti libri ſufficiēter ꝓbēt dictam permutationē nihilominus poſſet dici ꝙ nō credit̄ libris mercatorū quatenus ſcribunt ꝓ ſe circa ea que neceſſario nō incumbebāt eorū officio puta ſi ſcribunt ſe mutuaſſe pecuniā vel dediſſe pecuniā ꝓ mercibus emendis vel qd ſiſe: aurum. n. eēt ꝙ q gerit negocia menſe que conſiſtit in mercibus emēdis ⁊ vēdendis non poſſet probare per libros ſuos qualiter merces ipſas vendiderit. Si enim hoc eēt peraro mercatores qui infinita quodammodo gerunt negocia reſpicientia eorum menſam poſſent ydonee rationes reddere ſi eorum libris circa predicta non crederetur ⁊ experientia que ad rerum magiſtra. c. q̄ ſit in princ. de elec. li. vj. ⁊. c. ſtatutum in princi. eo. titulo. ⁊ lib. ⁊. l. legatis. §. ornatricibus de lega. iij. docet quia rationes mercatorum non aliter ſolent reddi niſi per oſtenſionem librorum nec exigitur probatio per inſtrumenta publica vel teſtes de geſtis circa mercantias comparandas vel finiendas.

y ℂ Et hinc eſt ꝙ Bal. poſt Nic. de mat. in. d. ru. C. de fide inſtru. dicit ꝙ ſcripturis ſocioꝝ qui de geſtis per eos debent rōnes conficere de his que faciunt dant ⁊ ſuſcipiunt l. quedam in prin. ff. de eden. datur plena fides inter ipſos ſocios etiam pro ſcribente in his que ſunt cōnexa ⁊ ſubordinata ⁊ veriſimilia in qbus dicit verſali iudicis arbitriū adducit in argumentum. l. publia. §. ſi. ff. depoſi. ⁊. l. inſtrumenta. C. de fide inſtru. Et licet dicti ambroſius nannis ⁊ ſocij non eſſent ſocij dictorum ambroſij. Jacobi ⁊ ſociorū ⁊ ideo Nico. de mat. ⁊ Bal. non loquantur in proprijs terminis noſtris: nihilominus ſunt caſus ſimiles habentes ratiōis identitatem. ⁊ de ſimilibus idem eſt iudicium. l. nō poſſunt. ff. de. ll. ⁊. c. inter ceteras de reſcrip. ⁊ vbi eadē ratio idem ius. l. illud. ff. ad. l. acqui. cum multis ſi. nec iura que Bald. adducit loquuntur magis in ſocijs q̄ in alijs: itaq̄ non eſſet abſonum tenere ꝙ dictis libris in h̄ eēt credendum etiam circūſcripta omni conſuetudine ſi id quod in libris continetur eſt veriſimile prout veriſimile eſſe videtur: ex quo preſupponitur ꝙ in dicta ꝑmutatione ſe geſſerunt ſicut diligentes homines feciſſent: non tamen h̄ omnino firmo circumſcripta. ſ. cōſuetudine que in pūcto preſupponitur: ſed ſtante dicta conſuetudine res eſt clara: q2 conſtat ꝙ conſuetudo dat fidem plenam etiam ſcripturis que al's non probarent vt eſt expreſſum in. c. cum dilectus de fide inſtrumentorum.

3 ℂ Nec obſt. ſi dicatur ꝙ dicta conſuetudo non legittime ꝓbat̄ per ea que ſupradicta ſunt in ꝓñiū: q2 lꝫ probetur ſimplex ꝯſuetudo ꝙ libris mercatorum adhibeat̄ plena fides in ciuitate ſenarū: tñ nō vr̄ probari generalē ꝯſuetudinem in qualibet curia ꝙ dicta fides detur libris mercatorū ſcriptis extra territorium ſenenſe prout ſunt iſti libri de qbus agitur. Nā rūdetur ꝙ ex quo preſupponit̄ probata cōſuetudo ſimpliciter ꝙ libris mercatorū adhibeatur in ciuitate ſenenſi plena fides nec diſtinguat̄ inter libros ſcriptos in dicta ciuitate ⁊ ſcriptos extra ſenenſe territorium illa conſuetudo indefinite probata poteſt intelligi generaliter de libris tam ſcriptis in territorio ſenenſi q̄ extra dictum territorium. indefinita enim diſpoſitio ſolet generaliter intelligi canone ſi romanorum. xix. diſtin. ⁊. l. de pretio de publiciana ⁊ extra de priuilegijs. c. q2 circa. ⁊. ff. de lega. ꝑſtā. l. j. §. generaliter equipollet enim indefinita vniuerſali. l. ſi pluribus de leg. ij. ⁊. d. cañ. ſi romanorum cum ſimi. Et dato ſine preiudicio veritatis ꝙ ſtatutum vel ꝯſuetudo ſimpliciter diſponens ꝙ libris mercatorum adhibeatur fides intelligatur alio non docto in libris ſcriptis in territorio. ⁊ non in alijs. Tamen ex quo verba ſunt generalia ⁊ nō apparet de mēte de facili videtur dicta municipalis diſpoſitio aliter interpretanda. Et intelligenda ſimpliciter ⁊ generaliter vt iacet inherendo verbis argu. l. non aliter de leg. iij. ⁊. l. j. §. ſi in q nauē de exercito. Et iō cū ꝑſupponatur eſſe ꝓbatā ꝯſuetudinē vigere in curia mercātie ꝙ credat̄ libros mercatorum ēt ſcriptis extra territoriū ſenenſe nec ꝓbatur aliud obſeruatū in curia prātis vr̄ in alia curia ſenēſi ſatis vī probabilis coniectura interpetrādi dictā conſuetudinē vt ſupra ſimpliciter ⁊ indefinite probatam qd intelligatur indifferenter in libris vbiq̄ ſcriptis.

⁊ ℂ Nam ad eſſe conſuetudinis non requiritur probari qd actus ex quibus conſuetudo inducitur ſint facti in qualibet parte territorij. Sꝫ ſatis eſt ꝙ probent̄ facti tot actus in territorio ex quibus deprehendatur tacitus conſenſus populi vt. l. de quibus. ff. de. ll. vbi per doc. ⁊ per cañ. in. c. ſi. extra de conſuetudine. ⁊ per. ⁊ Cyn. ⁊ ſequaces in. l. ij. C. que ſit longa conſue. ponamus enim ꝙ ſunt facti duo pontes publice. ſ. vnam ſtratam qui ab omnibus videtur certe ex hoc deprehenditur tacitus conſenſus populi ꝙ huiuſmodi pontes fieri poſſint adeo ꝙ cum lapſu longi temporis inducitur conſuetudo permittens fieri in ciuitate ſimiles pontes prout deprehenditur ex dictis doctorum in dictis iuribus. Nec limitabitur dicta conſuetudo ꝙ ꝓcedat ſolum in illa ſtrata prout ex dictis doc. deprehēditur in dictis locis ita in propoſito ex quo ꝓbatur ꝙ huiuſmodi cōſuetudo viget in curia mercātie ciuitatis ſenarū ꝙ libris mercatorū alibi ſcriptis adhibeatur plena fides: nec appareat dictā conſuetudinē eſſe limitatā reſpectu dicte curie: ſed probatur in illo loco fuiſſe totiens praticatum ꝙ elicitur tacitus conſenſus populi volens dictis libris alibi ſcriptis adhiberi fidē. Ex quo ſ dicta lapſu longi temporis elicit conſuetudo nō vr̄ dicta conſuetudo eſt reſtringenda ad dictā curiā: lꝫ actus probentur geſti in ipſa curia ex quo non probent̄ alr̄ geſti in alia curia qnimmo mihi preſupponit̄ in quibuſdā litteris circa hāc cōſultationem trāſmiſſis eē probatum per vnum teſtem dictam cōſuetudinē vigere ēt in curia poteſtatis. Et ēt eſſe ꝓductum quendā proceſſum inter alias perſonas agitatum in quo probatum fuit ſimilem conſuetudinē vigere ēt in curia prātis. Et lꝫ res inter alios acta nō ſoleat alijs preiudicium generare vt in ti. res inter alios acta cum ſi. ſ. adductis. ⁊ ſic dictus ꝓceſſus nō videat̄ facere fidem in hac cā ⁊ dcm̄ vnius teſtis ēt fidē nō faciat prout. ſ. in adductis in ꝓñiū dictum eſt. Tñ conſtat ꝙ dictum vnius teſtis ſemiplenā facit probationem prout omnes tenēt in. l. admonendi. ff. de iureiu. ⁊ in. l. bonefidei C. eo. ti. ⁊ in. c. ſi. extra eo. titu.

p ℂ Item

p ¶ Itẽ probationes inter alias perſonas facte ſimiliter aliq̃ quã fide faciũt lʒ non plenam vt per glo. ⁊ Bar. in. l. reo hereditarias. ff. de crimine expila. here. ⁊ per Bart. in. d. l. admonendi ita ꝙ dicte due imperfecte probationes videntur coniungende vt ꝙ deficit in vna suppleaſ per alteram per theoricã Bar. quã doc. ſequunt in. d. l. admonẽdi. ⁊ iuxta illud vulgatũ que nõ ꝓſunt ſingula multa iuuãt. l. ij. in pñ. cũ concor. ibi per gl. adductis. de excuſa. tu. ⁊ maxime ſi ille vnus teſtis eſt legalis omni exceptione maior ar. l. ſiquis ex argentarijs. §. j. ff. de eden. ⁊ ꝙ ibi per doc. maxime Bald. ⁊ Ang. no. dicẽtes ꝙ ſi eſt vnus teſtis qui patiaſ aliquẽ defectũ ita de ſe nõ faceret ſemiplenã ꝓbationeʒ: puta qꝛ infamis infamia facti: ſi tñ nõ oĩno repellebaſ iunctus cuʒ alio teſte legali oĩ exceptione maiore facient plenã fidẽ ita ẽt vr̃ ꝙ hmõi ꝓbationes vnius teſtis legalis cuʒ ꝓbationibus inter alias pſonas plene ꝓbãtibus inducãt plenã ꝓbationẽ ſaltẽ ad huncfine vt ꝓbeſ eſſe cõſuetudinẽ generalẽ in ciuitate ſenẽſi ꝙ credaſ libris mercatorũ vbiqꝫ ſcriptis cõcurrente ẽt dicta cõſuetudine vt. ſ̃. probata in curia mercatorũ. Et cõcurrẽte ꝓbatiõe cõſuetudinis indefinite diſponẽtis libros mercatoꝝ vbiqꝫ probare in territorio ſenenſi in qualibet curia nõ. n. agitur probanda alia conſuetudine ſed de interpetratione illius generalis cõſuetudinis q̃ nõ appet loqui de libris ſcriptis in territorio ſeneſi nec eſt oĩno certo ꝙ illa generalis cõſuetudo indifferẽter ſeu indefinite diſponens ꝙ libris mercatorum plena fides adhibeaſ non vendicet ſibi locũ in libris alibi ſcriptis nec illud dicit Bar. in. d. l. cunctos populos. Sed loquitur in alijs terminis. ſ. qñ ſtatutũ pmittit alicui exercere aliqđ officiũ puta notariatus volens ꝙ illud officiũ non poſſit vigore dicti ſtatuti exerceri in alieno territorio. Et ratio q̃ ibi aſſignat Bar. nõ reſpicit caſum nr̃m nec. l. ij. de offi. procõ. q̃ ipſe allegat ꝓut ⁊ ponderat bal. in. d. l. cũctos populos. nec ſilr. c. romana. §. nec clericos de foro compe. li. vj. quẽ ipſe bar. ⁊ Spe. allegãt loquitur in ſimilibus terminis vt de ſe cõſtat. In caſu. n. nr̃o officiũ mercatoris eſt de iure cõi vbiqꝫ licitũ in exercendo mercantiaʒ ⁊ ſcribẽdo libros ad menſaʒ pertinẽtes: vt de ſe patet quinimmo iura mercatoribus plurimũ fauẽt vt in. c. ſi. extra de treug. ⁊ pa. in. c. ſi. ⁊ ꝙ ibi per gl. ⁊ Jo. an. de iudeis. ⁊ ꝙ hr̃ in. c. excõicatiõi extra de rap. ita ꝙ officium mercature ⁊ ſcribendi dictos libros nõ depẽdet a permiſſione ſtatuti. Et per conſequens non ſumus in terminis Spec. ⁊ Bar. quinimmo etiam in illis terminis bal. tenet contra Bar. in. d. l. cunctos populos.

q ¶ Et alr̃ habemus ꝙ ſtatutum ſimplr̃ loquens trahiſ ad actus geſtos extra territoriũ inter ſubditos quo ad deciſionẽ cãe poſtea inter ſubditos vertente in territorio ſtatuẽtiũ vt pʒ in ſtatuto ꝙ bãnitus vł malpagus poſſit impune offẽdi: nã vigore talis ſtatuti nõ poterit i territorio puniri ſubditus offendens bãnituʒ vł malpaguʒ in alieno territorio: ꝓut cõcludit bal. in cõſi. inci. qdã hẽbat inimicũ quẽ refert ⁊ ſequiſ Pe. de anc. in repe. c. canonũ de ꝯſti. in. xiij. q. pñ. col. xx. ⁊. xxj. ⁊ idẽ voluit bal. in. l. decuriões. C. de infamibus. Itẽ ſtatutũ permittẽs inqri de delicto trahiſ ẽt ad delictũ alibi per ſubditũ cõmiſſum. ꝓut cõcludũt bar. ⁊ bal. in. d. l. cunctos populos: licet illud reſpiciat ꝓceſſuʒ nõ deciſiõem cãe aliud cõcludens bar. quo ad penã imponẽdaʒ: ſed põt procedere reſpectu pene que eſt odioſa cum videamus aliud eſſe in remiſſione pene in caſu precedenti de bãnito vel malpago ⁊ inſuper probatio eſt de ꝓceſſu cauſe nõ eſt deciſio cauſe: lʒ ad deciſionem tendat: ita ꝙ nõ puto expeditũ hmõi ſtatutũ vel conſuetudinẽ ſimplr̃ diſponẽtẽ libris mercatoruʒ adhibendã eſſe fidẽ nõ trahi ad libros alibi ſcriptos productos in cauſa inter ſubditos vertente in curia ſenenſi. ⁊ licet in h̃ non firmẽ vnam vel alteram partem: tamen in terminis noſtris puto aperta fronte concludi poſſe huiuſmodi conſuetudineʒ vt. ſ̃. probatã eſſe trahẽdã etiã ad libros alibi ſcriptos ſtantibus ꝓbatiõibus. ſ̃. põderatis in re enim dubia prout eſt ſupradicta conſuetudo primo loco indefinite probata de facili trahimur in vnam vel alteram interpetrationem magis veriſimilem vt patet ex his que habentur in. l. in obſcuris inſpici. ff. de regu. iu. ⁊ in. l. ſemper in ſtipulationibus eod. ti. ⁊ in. c. inſpicitur in obſcuris eo. ti. lib. vj. ⁊ iudex dʒ eſſe ꝓnus in hanc ſentẽtiã amplectendaʒ: qꝛ prout mihi fertur: ita ſe hr̃ veritas que ꝓbari poſſet ſi ob dicta teſtificata non obſtarent.

r ¶ Judex etenim ſemper debet propoſſe ſe conformare veritati vt in canoñ. iudicantem. xxx. q. v. ⁊ facit tex. in. l. ij. C. de eden. ⁊. l. ſi cum in ſi. ꝑin. ff. ſiqs cau. Et cõcordãtie ibi ĩn gl. allegate: veritas enim eſt mater iuſticie. dicit Bal. in. l. libertini. ff. de ſta. ho. ⁊ qꝛ nõ vidi articulos ⁊ ꝓbationes neqꝫ ẽt modũ procedendi vel deducẽdi dictã cõſuetudineʒ niſi quatenus ex ſupradictis deprehendi põt non me intromitto: qꝛ nõ poſſuʒ hñ diſcernere an ſup his poſſit ad alias ꝓbationes per teſtes deueniri quantũcunqꝫ mihi perſuadeam ꝙ ſic: ſed nõ me extendo ne forte ſuperfluo tempus occupem ⁊ alr̃ in facto preſupponam q̃ ſit nec putẽ neceſſarias eſſe alias ꝓbationes: ſed ſufficere iã factas per. ſ̃. dicta non obſt. adductis in contrariũ quibus ſatis apparet reſponſum ex iam dictis: quibus addo ꝙ conſuetudo que ſeruãda erat in curia poteſtatis quo ad cauſe deciſioneʒ ſeruari debet in curia capitanei aditi per viam appellationis cuʒ iudex appellationis ſuccedat in locum iudicis a quo qui habet cognoſcere ⁊ diffinire ſicut hẽbat ipſe iudex a quo appellatum extitit vt per Specul. in titu. de appella. §. de officio verſicu. ſi autem a peremptoriis concludens ꝙ quicquid debuit facere iudex a quo debuit facere iudex appellationis. ⁊ idem voluit Anto. de butri. in. c. olim in ſi. de except. ⁊ docto. in. c. exhibita de iudi. ⁊ habetur in. c. vt debitus de appel. Laus deo.

¶ Quando eſt conceſſum pluribus vt poſſint vendere rem emphyteoticam. An cenſeatur conceſſum cuilibet inſolidũ vel vnicuiqꝫ pro ſua virili ſtantibus verbis conceſſionis. de quibus in littera. D.

¶ Conſilium. cccxx.

In nomine dñi noſtri ieſu chriſti. ¶ Videtur in hac conſultatione prima facie dicẽdũ ꝙ dicta domina Caſſandra poſſit alienare dictum tenimentum emphyteoticum ſaltẽ pro parte. Nã ex quo in ꝯctu emphyteotico conceditur dicta facultas alienandi dictis vagnarello ⁊ dicte domine Caſandre dictũ tenimẽtum vel eius parteʒ videtur dicta alienãdi facultas cõceſſa vtriqꝫ ſimul in totuʒ ⁊ cuilibet de per ſe pro ſua rata: qꝛ qñ ex ꝯctu aliquid inter viuos duobus copulatiue permittiſ vel cõceditur cenſeſ cuilibet cõceſſuʒ ꝓ ſua virili. l. ſi mihi. ⁊ titio de ver. ob. ⁊. l. reos. §. cuʒ in tabulis de duobus reis ⁊ facit. l. ſi proprietas. ⁊. l. ſi quis titio. ff. de vſufru. accreſ. Et ꝙ ⁊ ſecũdo ꝓbari vr̃: qꝛ pluralitas plerũqꝫ reſoluitur in ſingularitates ita ꝙ plurale non germinat ſignificationeʒ ſingularis ꝓbat tex. cum gl. in. l. falſa demonſtratio in ſi. ff. de condi. ⁊ demon. i. nõ requirit duas ſingularitates ſimul exiſtere. ſed verificatur altera exiſtẽte vt ibi ꝓut dicit Hy. ibi per tex. ibi. ⁊. l. ſi ſeruus pluriuʒ. §. ſi. cum concor. ibi adductis in glo. ⁊ probatur etiam in. l. lucius. §. gayo. ff. ad treb. ⁊ in. l. heredes mei. §. cum ita eo. ti. Ita ergo in propoſito illa promiſſio alienandi conceſſa dictis vagnarello ⁊ caſandre licet ſub verbis pluralis numeri ſit concepta: nihilominus verificetur etiam in altera perſona eorundem pro rata. ſ. cuiuſlibet. ⁊ ideo licet dictus vagnarellus deceſſerit nec declarauerit in vita ſe velle alienare: nihilominus poſt eius mortem dicta Caſandra poſſit ſaltem pro parte dictam rem emphyteoticam alienare non obſtante contradictione dictorum xp̃ophori ⁊ margarite: qꝛ in dicta permiſſione alienandi adijciunſ illa verba ſine cõtradictiõe dicti xp̃ophori ⁊ ſuorum filiorũ ⁊ nepotuʒ ⁊ dicte domine margarite: que verba videntur importare ꝙ dicti xp̃ophorus vel eius filij ſeu nepotes vel domina Margarita nequeant contradicere ita ſolent communiter poni ſimilia verba. ⁊ ita videntur interpetranda cum verba contractuum interpetrantur ſm ꝙ cõmuniter apponi ſolent. c. in litteris extra de ſpõ. ⁊ l. cum de lanionis. §. aſinam de fun. inſtruc. ⁊. l. libroruʒ. §. ꝙ tamen caſſius. ff. de leg. iij. cum ſi.

s ¶ His tñ non ob. in contrarium arbitror eſſe iuſticiam ſatis apertam: obmitto ꝙ illa v̾ba ſine contradictione chriſtophori ⁊c. poſſent alr̃ intelligi ⁊ aliam recipere interpetrationeʒ. ſ. ꝙ poſſint alienare ſine contradictione. i. ſi ꝯdictio non interueniat: vel cũ h̃ ꝙ illi non ꝯdicant prout quãdo aliquid conceditur ſine preiudicio iuris alieni: qꝛ dicta verba intelliguntur. i. cum h̃ ꝙ alteri non generetur preiudiciuʒ in iure ſuo vt ſi iuri alieno nõ preiudicauerit ita ſumi vr̃ in. c. q̃uis in fin. de reſcri. ꝓ quo facit: qꝛ verba ꝯctus in dubio interpetrantur contra eum in cuius vtilitateʒ verba

ipſa tendũt vt no. per glo. ⁊ doc. in. l. veteribus. ff. de pac. ⁊ habetur in. l. quicquid aſtringẽde. §. j. de verbo. ob. Et ſm iſtam interpetrationẽ res pcederet de plano exquo ꝑſuponiť ꝙ Chriſtophorus ⁊ Margarita ꝯdicunt. Sed reiecta hac interpetratione que fortaſſe cõiter non placeret ex alio dicendum eſt ꝙ dicta domina Caſandra nequeat dictum tenimentum emphyteoticũ alienare in preiudicium dicti Chriſtophori vel dicte dñe Margarite vel aliorũ ad qđ ſpectaret dicta emphyteoſis. Naʒ ad ipſam non ſpectat dicta res emphyteotica niſi pro ſua rata que fuit ab initio ſibi conceſſa pro quarta parte conſtat. n. ꝙ de iure circunſcripto illo pacto nõ poſſet dicta dña Caſandra dictã rem emphyteoticã alienare in ꝑiudiciũ alioꝝ ſeu ꝓ portiõibus ad alios ſpectẽtibus: qꝛ res inter alios acta aliĳs nõ ꝑiudicat per iura vulgaria: ⁊ qꝛ nemo põt in aliũ plus iuris trãſferre ꝙ̃ ipſe habeat vt in. l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur. ⁊. l. traditio. ff. de acqui. re. dominio. ⁊. c. ꝙ autem el primo in ſi. de iuř pat. ⁊ alienatio ꝙ̃ faceret pro rata ſua dato qđ valeret eſſet duratura donec ius ſuum duraret, ⁊ non vltra argu. l. lex vectigali. ff. de pigno. Tamen etiam partem ſuam alienare non poſſet etiã ad eius vitam nõ adhibitis que exiguntur per. l. ſi. C. de iure emphy.

b ¶ Solũ aũt dubitať an ſibi cenſeatur permiſſa alienatio vigore pacti in ꝯctu emphyteotico adhibiti per illa ꝟba cõtractus ſaluo tñ expreſſe reſeruato per pactuʒ eidẽ vagnarello ⁊ dicte domine Caſandre eius vxori ꝙ ipſi quidẽ vagnarellus ⁊ dña Caſandra eius vxor poſſint ⁊ eis liceat dictas res vendere in totum aut in ptem ſine ꝯdictione dci xp̃ophori ⁊ ſuoꝝ filioꝝ ⁊ nepotũ ⁊ dicte dñe Margarite: ꝙ quidem pactũ nõ iuuat dictã dñam Caſandrã: nec ꝑiudicat dictis xp̃ophoro ⁊ aliĳs in dicto inſtro noiatis: qꝛ ꝑmittitur dicto vagnarello ⁊ dñe Caſandre dcã facultas alienandi copulatiue ⁊ per verba pluralis numeri: pluralis. n. loquutio non verificatur in vno: vt in regula pluralis loquutio in. vj. ⁊ in. l. inter. ſtam in ſi. ff. de ver. ſig. ⁊ in. l. vbi numerus. ff. de teſtibus. Nec reſoluiť in ſingularitates qñ reſpicit vnũ finalẽ effectũ: vt. l. ꝙ̃uis. C. de impub. ⁊ aliĳs ſubſti. prout ibi dicit Bar. poſt Ja. bu. cũ quo concordant cõiter doc. prout ibi. ſ. in. d. l. falſa. dicit Jmo. qui licet non tranſeat cũ ſolone Bar. per. l. quidam teſtõ ꝓculum de vul. ⁊ pu. illud nõ vt arbitror facit: ex eo qꝛ dictũ nõ ſit in ſe verũ: ſʒ qꝛ lʒ vna ſit hereditas: ẽ tñ plures ſunt portiones relicte inſtitutis. ⁊ cũ pluribus inſtitutis fiat ſubſtõ cẽſeatur facta in pluribus portionibus. ⁊ qcqd dicat Jmol. Pau. de ca. i. d. l. qdã teſtõ. dicit ꝙ theoricã bar. approbat communiter doc. ⁊ illã etiaʒ approbat ipſemet Jmo. in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. licet ẽt ibi faciat mentionem de dicta. l. quidam teſtõ proculum ⁊ de ibi dictis per eum vnde cuʒ in caſu noſtro ſit conceſſa poteſtas alienãdi vnũ tenimentum nõ vř ꝙ dicta pluralitas reſolui debeat in ſingularitates cum de vno effectu alienandi vnicam rem agatur. Nec dicta cõceſſio facultatis reſpectiuatur ad portiones conceſſas in ipſa re ipſis perſonis quibus facultas illa conceditur attento ꝙ eis permittebať alienatio ipſius rei etiam pro portionibus aliorum cum permitteretur alienatio dicti tenimenti in totum vel in partem. Et tamen totum non erat eis conceſſum.

c ¶ Et ex hoc pʒ ꝙ nõ ſunt partes termini ꝓut ſunt in ſubſtõne vulgari fcã pluribus inſtitutis: qꝛ in illis terminis ſi pluralitas reſoluiť in ſingularitates põt ꝓportionabiliter reſolui reſpectu portionũ ſingulis iſtitutis relictaꝝ ꝙ nullatenus cadere põt in noſtris terminis ſaltem eo reſpectu: qꝛ conceditur facultas vendendi etiã in totũ. Nam ſi alter portionem ſuã vel dimidiaʒ venderet non venderet in totum: ideo conſtat ꝙ illa facultas conceſſa vagnarello ⁊ Caſandre vendendi in totuʒ nõ põt reſolui in ſingularitates qꝛ rõ naturalis repugnat vt de ſe pʒ. Et ſucceſſiue ſequiť ꝙ illa pluralitas lʒ referať ad totũ ⁊ ad ptem nõ eſt reſoluenda in ſingularitates ne diuerſimode intelligať: qꝛ vnũ determinabile plura determinabilia reſpiciens debet illa pariter terminare. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pupi. ⁊. l. hereditate. ⁊. l. ꝙ̃uis. C. eo. ti. ⁊. l. in teſtõ. C. de teſta. mili. Et ſm hoc facit pro hac pte theorica quã tradit Bart. in hoc articulo an pluralitas reſoluatur in ſingularitates in. l. cuʒ quidam. C. de impu. ⁊ aliĳs ſubſti. vbi inter cetera dicit ꝙ quando pluralitas reſpicit plura determinabilia ſi in caſu quo reſolueret in ſingularitates contineret aliquid ꝯtriuʒ naturali ſeu ciuili rõni vel menti loquentis tunc nõ reſoluitur in ſingularitates: tũ cũ rõ. ſ. aſſignata aduerſeť reſolutioni predicte dõm reſtat ꝙ reſolutio fieri nõ dẽat. Jtẽ dicit Bald. ibidem ꝙ ſi pluralitas reſpicit vnum determinabile non reſoluitur in ſingularitates: ſed requiritur omnium copulatorum concurſus.

d ¶ Et ad hoc membrũ põt ẽt adaptari caſus nř reſpicit facultatem alienandi vnicã rem: qꝛ vnũ tenimẽtũ emphyteoticuʒ. Et hec interpetratio perſuadeť ẽt ex eo qꝛ ſumus in mã in qua ſtricta dʒ fieri iterpetratio ꝑ ea que hñtur in. d. §. veterib⁹. ⁊ in. d. l. qcqd aſtringende. §. j. facit ꝙ tradebat Ray. de for. in illo articulo an pluralitas reſoluať in ſingularitates dicens ꝙ in mã fauorabili. ⁊ ſic amplianda reſoluitur ſecus in mã odioſa ⁊ reſtringẽda ſm eũ prout refert Jmo. in. d. l. falſa. §. ſi. perſuadetur ẽt hec interpetratio: qꝛ permittiť eis facultas vendendi in totũ vř in partem non dicit in ptes exquo datur intelligi ꝙ nõ agebatur vt ſeparatim facerent vẽditiones quilibet. ſ. ꝓ portiõe ſua: ſed ambo ſimul ſiue totũ alienarẽt ſiue partem. Jtem facit ꝓ hac interpetratiõe: qꝛ qñ plurib⁹ cõceditur facultas diſponẽdi circa rem ad ſe nõ ſpectantem illa facultas cenſetur cõceſſa omnibus ſimul nõ autem ſingulis pro pte: ideo oẽs debẽt cõcurrere ⁊ altero mortuo vel non interueniẽte aliĳ non pñt vti dicta facultate vt. ff. de arbi. l. ſicuti. ⁊ extra de offic. dele. c. vno dele. ⁊. c. lʒ eod. ti. ⁊. l. duo ex tribus. ff. de re iu. Cum igiť iſta facultas alienãdi cõcernat ẽt portiões aliĳs deuolutas ⁊ deuoluẽdas. ⁊ ſit pluribus ꝯceſſa ſub pluralitate ꝟboꝝ nõ poſſit ſine altero vti dcã facultate: ex qbus oĩbus arbitror intrepide cõcludendũ ꝙ dicta dña caſandra mortuo dicto vagnarello nõ poſſit vigore dci pacti dictũ tenimẽtum alienare in totũ vel in ptẽ: nec maiorem hẽat facultatẽ alienãdi ꝙ̃ xp̃ophorus cui nõ fuit ꝑ pactuʒ conceſſa dicta facultas alienandi.

e ¶ Nec obſt. adducta in contrarium. Non enim obſt. d. l. ſi mihi ⁊ titio. ⁊. d. §. cum in tabulis cum ſi. qꝛ verũ eſt ꝙ vbi contractus vel vltima voluntas dirigiť in plures copulatiue vel collectiue obligatio ex illo cõtractu reſultans ſiue actiue ſiue paſſiue diuiditur inter eos ꝓ virilibus portionibus vt dictis iuribus cum ſimilibus: ſed quando pluralitas reſpicit alium effectum puta facultatem aliquid faciendi ẽt circa reʒ alienã nõ ſit diuiſio: vñ ponamus ꝙ plures ex vna pte ⁊ plures ex altera promittũt inuicẽ ſeruare ſeu dare id qđ titius ⁊ ſempronius arbitrabunť profecto pluralitas illa reſpiciens obligationem actiuam ⁊ paſſiuã reſoluitur in ſingularitates: quia ſit diuiſio obligationis actiue ⁊ paſſiue inter ipſos ꝯhentes: ẽ tñ non ſit reſolutio nec diuiſio circa facultatem arbitrandi: nec aliud diceremus ſi facultas arbitrandi fuiſſet duobus ex contrahẽtibus commiſſa: ita ergo in ꝓpoſito obligatio que reſultat ex illo pacto qſita cẽſeať dictis vagnarello ⁊ caſandre adeo ꝙ ſi eccleſia ꝯueniſſet qlibet ipſoꝝ potuiſſet agere ꝓ portiõe ſua ad penã in ꝯctu appoſitã vel ad intereſſe. tñ reſpectu dicte facultates cõceſſe nõ ſit diuiſio: qꝛ nõ cenſeť pro pte fcã cõceſſio vnicuiqꝫ: ſʒ ambobus ſimul ꝑ predicta ⁊ ꝑ ea que. ſ. latius dixi per que ẽt tolliť ꝯtriũ. d. l. falſa demonſtratio in ſi. de condi. ⁊ demõ. cum cõcor. qꝛ qñ pl'itas concernit plures effect⁹ ⁊ reſpicit plura determiabilia ⁊ rõ nõ repugnat tũc reſoluiť i ſingularitates ſaltẽ in mã fauorabili ⁊ ampliãda que nõ ꝯcurrũt i caſu noſtro per iã dicta. Laus deo.

¶ Qñ teſtõr inſtituit filiũ ⁊ nepotes qũo intelligant iſtituti: an ꝓ rata vř ordie ſucceſſiuo. Jtẽ an ignorãtia ſit iuſta cã petẽdi reſtõnẽ in integ. aduerſus hẽditatẽ non aditam.

¶ Conſilium cccxxj.

In noie domini noſtri ieſu xp̃i. ¶ De

f pluribꝰ effectualiter queritur: ideo de ſingulis eſt ſigillati diſcutiẽdũ: ⁊ ꝑmum ꝑncipale dubiũ ẽ circa iterpetrationẽ iſtõnis facte i teſtõ angelutĳ de ioãne ⁊ eius filĳs maſculis: nã exquo ipſe angelutius artabať neceſſario inſtituere Joãnem eius filiũ ⁊ tenẽtẽ ꝑmũ locũ in ſuitate ⁊ filios Joãnis demũ tenebať inſtituẽ ſi Joãnes eos ꝑdeceſſerit tali tpe ꝙ dci filĳ agnaſcerenť ipſi angelutio intrãdo ꝑmũ locũ ſuitatis quo caſu rupiſſent teſtm̃ ſi inſtituti nõ reperirentur: qꝛ loco poſthumorum cenſentur vt. l. poſthumoꝝ. ff. de iniuſto re. ⁊ inſti. de exhere. lib. §. poſthumorum. Et ꝑpea emanauit conſilium galli ꝙ teſtator inſtitueret nepotes caſu quo filius eo viuo

viuo decederet vt.l.gallus in prin.ff.de lib.⁊ poſth. Et de inde ſucceſſit prouiſio ſceuole reprehendentis gallum vel ſupplentis gallum ex eius mente in eadem.l.gallus.§. quidam recte:vbi expreſſe diſponitur per iuriſconſultum ſceuolam ꝙ ēt ſi per teſtatorem nō exprimat̄ dicta cōditio ſi filius me viuo decedet vel ſimilis. Sed nepos ex filio ſimpliciter inſtituatur cēſet̄ nepos inſtitutus in eū caſuz. Et ſic in caſu quo agnoſcendo ſuo rūperet teſtm̄. Et ſic cēſeatur inſtitutus ſucceſſiue poſt filium. Et ideo ibi glo.ſuper verbo exprimat pluribus modis exemplificans illum tex. dicit ꝙ ſi pater inſtituit filium ⁊ nepotez ex eo cenſetur inſtituere nepotem ſub prefata conditione ⁊ cū illa glo. trāſeunt cōiter doc.fere omnes. Concurrit enim eo caſu ordinata caritas affectionis.⁊ ēt ordo debiti naturalis ⁊ timor ne teſtamentum rumpatur.

a ¶ Ex qbus rōnibus doc.ibi cōiter cōcordant ꝙ nepotes cenſent̄ inſtituti ſub ea conditiōe ſi p mortē filij vel aliter agnaſcerent̄ ſuo. Et ſic illa inſtō copulatiue fcā cenſet̄ fcā ordine ſucceſſiuo ſi naūt nō cōcurrerent dicte tres rōnes: ſꝫ ſolus ordo caritatis ⁊ affectionis forte vna cuz ordine ſcripture:puta qꝛ quis inſtitueret fratrē ⁊ eius filios tūc lꝫ Bar.dicat idez eſſe per.l.lutius.ff.de here.inſti.⁊.l.generaliter.cū Cy.⁊ doc.cōiter tenēt ꝯtrū ꝓut dicit bal.in.d.§.qdā recte idē tenens. Et idez tenet ibi Ang. ꝙ ⁊ firmat ibi Imo.dicēs p hac opiniōe eſſe caſus in.c.raynuti⁹ de teſt. Sꝫ nō curandū cū hic cōcurrant dicte tres rōnes: qꝛ cōcurrebat ordo dbiti naturalis ⁊ timor ne teſtm̄ rumperet̄ vn̄ ex dictis ibi vr̄ decidi hec ꝑncipalis ps huius cōſultatiōis.ſ.dictā inſtōnē filioꝝ Ioānis cēſeri factā eo cāu quo Ioānes non potuerit eſſe heres qꝛ forte deceſſerit in vita teſtōris vl̄ eo caſu quo filius añ delatā hereditatē deſierit eſſe in ſuitate ita ꝙ dci nepotes i ſuitate agnaſcerent̄ ipſi ſuo per iā dicta vel ſaltē cenſeat̄ facta ordine ſucceſſiuo.ſ. eo caſu quo pr̄ nō eſſet heres:p quo facit qꝛ ſepe occurrit ꝙ vbi tres copulatiue ſimpliciter inuitantur interpetrant̄ inuitati ordine ſucceſſiuo vt.l.peto.§.frē.⁊.l.cuz pr̄.§.pe. de le.ij.⁊.l.heredes mei.§.peto ad treb.⁊.l.j. C.de ſecun. nup.⁊.l.ſiquis inceſti.C.de inceſtis nup.cum multis ſimilibus pro quo ēt adducitur p patronos cauſe:qꝛ in inſtrō teſtamenti non apparet ꝙ inſtitueret p verba pluralis numeri heredes vl̄es:qꝛ verbuz vniuerſal.⁊ verbum hered. nō ſunt extenſe ſcripta. Sed cuz titulis qui pn̄t adaptari ad ſingulare ꝓut ad plurale. Nā pn̄t intelligi heredē vl̄em inſtituit Ioānem ⁊c. Et ſi ita fuiſſet expreſſuz magis eſſet perſuadenda ſupra dicta interpetratio quaſi Ioānes ipſe cenſeatur ſolus ⁊ de per ſe vniuerſaliter inſtitutus.

b ¶ His tn̄ nō obſtātibus in cōtrariuz arbitror eſſe h̄ caſu iuſticiā cōſtat.n.ꝙ ſꝫ ꝓpriā viꝫ v̄boꝝ qn̄ plures copulati ue inuitant̄ cēſent̄ oēs ſimul inuitati.l.duobus. ff.de le.j.⁊.l.j.§.is itaqꝫ de cadu.tol.⁊.l.ſi mihi.⁊ titio ȯ ver.ob.⁊.l. inter dictum in prin.de here.inſti.cū infinitis ſimilibus: ideo cōſtat ꝙ propria vis verboꝝ facit pro ea parte vt oēs cenſeant̄ fuiſſe ſimul inſtituti ⁊ hoc clarum propter ꝙ Ja. de are.recedebat a cōi gl.⁊ doc.ſentētia in.d.§.qdā recte. Et lꝫ a propria vi verborum huiuſmodi recedatur ex veriſimili mente diſponētis cōcurrētibus rōnibus preallegatis. Tn̄ vbi ceſſat veriſimilis mēs diſponentis nō vr̄ a tali propria vi verborum recedendum.l.nō aliter de leg.iij.cū ſi.in caſu aūt nr̄o dicta veriſimilis mens teſtatoris cenſet̄ ceſſare duabus rationibus:vna qꝛ ſi teſtator voluiſſet inſtituere filios Ioānis ratione debiti naturalis ſeu timore ne rumperent teſtamentum pariter inſtituiſſet filias feminas forte naſcituras:ꝓut maſculos quos iſtituit:qꝛ ita cadebat rō debiti nālis in filias.⁊ ita potuiſſet cōtingere filias rūpere teſtm̄ prout filios.l.maximū vitiū.C.de libe.prete.merito videtur ꝙ dictus teſtator non conſideraūerit in inſtōne filiorū Ioannis rōnē debiti naturalis nec timorē ne teſtm̄ ſubuerteret̄. Sed ſolum videtur habuiſſe reſpectuz ad caritatē ⁊ affectionem quam magis habebat erga maſculos q̄ erga feminas. Nec huic rationi refragatur ſiquis diceret quando teſtator habet filium ⁊ ex eo nepotez natuz ⁊ inſtituit ſimpliciter filiuz ⁊ nepotez gl.⁊ doc.cōiter oēs(excepto Ja.de are.firmant in.d.§.quidam recte ꝙ cenſentur inſtituti ordine ſucceſſiuo:qꝛ dicūt ꝯcurrere dictas tres rōnes. Et tamē etiam ibi potuiſſet conſiderari ꝙ dictus filius poterat poſtea ſuſcipere alios filios in quibus poterat eadem ratio debiti naturalis. Et timor ſubuerſiōis teſtamenti. Et tamen propter hoc nō recedit̄ a dicta interpetratiōe ꝙ ordine ſucceſſiuo inuitati videantur:qꝛ ad hoc r̄ſidetur ꝙ potuit illud ibi cōtingere.ſ.ꝙ de filio nato prouidit ⁊ nō de naſcituris: qꝛ forte non cogitabat alios naſcituros: ſed in caſu nr̄o de naſcituris cogitauit ⁊ expreſſit de maſculis vt feminas a ſucceſſiōe excluderet.⁊ ſic cogitabat feminas pariter naſcituras prout maſculos.

c ¶ Et lꝫ hec ſola rō forte nō eſſet ſufficiēs admonēdū mētē iudicis. Nec auderē ob eā ſolā rōnē limitare dictā cōēꝫ interpetrationē:lꝫ ſatis me moueat dcā rō ēt ſi ſola foret tn̄ hic cōcurrit alia rō que plurimū vrget. Nā ſi teſtōr cēſeret̄ inſtituiſſe filium ⁊ nepotes maſculos ordine ſucceſſiuo tūc filio exiſtēte herede:prout extitit in cāu nr̄o nō cēſerent̄ nepotes inſtituti:ex quo inſtituti cenſerent̄ ſi filius non eſſet hr̄s:vn̄ poſtea eis omnibus decedentibus nō potuiſſet eis vel cuilibet coꝝ ſubſtitui. Sꝫ ſolummō ipſi Ioāni q ſolus fuiſſet eo caſu hr̄s inſtitutus. Un̄ ſolus ipſe potuiſſet onerari:iuxta.l.ab eo cuꝫ cōcor.C.de fideicō.⁊ eꝯ ſi contigiſſet caſus inſtōnis filiorū Ioannis q fuiſſent hr̄des:eo qꝛ Ioānes heres nō fuerit nō potuiſſet ipſe Ioānes onerari p eādē rōnē:nō cū oēs tā ipſe Ioānes q̄ eius filij ⁊ qlibet coꝝ fuerint fideicommiſſaria ſubſtōne onerati. Dū teſtōr dixit tūc ⁊ eo caſu ſubſtituit eis ⁊ cuilibet ipſoꝝ dictā dn̄am ⁊c. demonſtrat̄ ꝙ ipſe teſtōr voluit oēs ſimul ⁊ quēlibet eorū honorare. Nō vnū ſolū nā ſi ille ad honorem ſolus admitti poſſet ⁊ alij demū in defectū illius tūc ex quo oēs ſil̄ nō potuiſſent i honore ꝯcurrere nō potuiſſet teſtōr eos ſil̄ ⁊ quēlibet coꝝ onerare. Cōſtat aūt ꝙ ſubſtō illa cōpēdioſa cōtinet fideicōmiſſariā ſubſtōnez.qꝛ oēs cōcordant:qꝛ ſub cōditione facta verbis cōibus ꝓut eſt v̄bū ſubſtituit fideicōmiſſaria ſubſtō cōprehēdit̄.c.raynutius.⁊.c.raynaldus extra de teſt.⁊.l.p̄cibus in ſi.C.de impu.ꝓut.⁊ oēs tenēt in dictis iuribus.⁊ in.l.cēturio.ff.e.ti.⁊ in.c.ſi pr̄ de teſtis. li. vj.⁊ maxime in caſu nr̄o in quo fuit fcā ꝓ̄ſonis qbus nō poterat directo ſubſtitui poſt aditā hereditatē:qꝛ fuit fcā ioāni nō impuberi i quo pupillaris cadere nō poterat. ⁊ forte ēt aliq ex filijs dicti ioānis erāt puberes:nō tn̄ de hoc curāduꝫ an.ſ.eſſent puberes vel impuberes:ex quo ꝓuidit ēt in eū caſuꝫ quo puberes decederēt quo caſu conſtat ꝙ nō poterat pupillariter ſubſtituere:ideo conſtat ꝙ voluit facere ſubſtōnem fideicōmiſſariaꝫ.⁊ ſic ipſos ioānez ⁊ eius filios oēs ⁊ quemlibet eoruꝫ voluit onere fideicōmiſſi grauari in caſu quo omnes decederent ſine filijs:ergo debet talis interpetratio fieri ꝙ omnes grauari potuerint.

d ¶ Unde ponam⁹ poſt mortē Angelutij Ioānē fuiſſe eius heredē ⁊ alterū filiū ioānis deceſſiſſe añ ioannē demū oēs ſine filijs deceſſiſſe. Cōſtat ꝙ hoc caſu filia fuiſſet ſubſtituta oibus.⁊ cuilibet coꝝ ſm̄ v̄ba teſtamēti.⁊ tn̄ non fuiſſet ſubſtituta illi filio decedenti ante ioannem:naꝫ in perſona illius ceſſaret vulgaris q̄ per additionem Ioānis expirauerat iuxta.l.poſt aditā.C.de impu.itez ceſſaret pupillaris:qꝛ forte pubes deceſſit.⁊ qꝛ nō deceſſit ſui iuris iuxta.l. modis bus.§.j.ff.de vulga.⁊ pu.⁊ ibi per doc.⁊ p gl.inſti.de pup. ſubſti.in prin. Nec ēt potuiſſet verificari ſubſtō fideicōmiſſaria cum filius ille non fuiſſet honoratus.⁊ per cōſequēs illa verba teſtamenti tūc ⁊ eo caſu ſubſtituit eis.⁊ cuilibet eorū non potuiſſent verificari maxime qꝛ illud vniuerſale verbuꝫ cuilibet omnes complectitur ⁊ nulluꝫ excludit.c.ſolite de maio.⁊ obe.cañ.ſi romanorū.xix.di.⁊.l.iulianus de leg.iij.ideo neceſſario deuenimus ad eā interpetrationē vt omnes cēſeantur inſtituti ſimul nō ordine ſucceſſiuo vt ſic predicta ſubſtitutio facta per v̄ba vniuerſalia poſſit ad omnes adaptari purificata cōditione ipſius ſubſtitutiōis ꝓut recte intuēti verificari potuiſſet intelligendo inſtōnem eſſe ſimul factam de Ioāne ⁊ eius filijs non ordine ſucceſſiuo. Naꝫ ad omnem caſum ⁊ ad omnez perſonam poterat adaptari dicta ſubſtō vel directa vulgaris vel fideicommiſſaria ſm̄ caſus occurrentiam. Et propterea ex ſequentibus verbis declarant̄ precedentia verba dubia:ar.l.ſi ſeruus plurium.§.ſi.de leg.j.⁊.l.hr̄des palam.§.ſed ſi notā de teſta.⁊ l.legatorum in ſin.de leg.ij.cum ſi. Ex quibus concludo ꝙ dicti filij Ioānis cenſent̄ fuiſſe inuitati ad hereditatez pro eorū portionibus nō obſtāte ꝙ Ioānes ſuperuixerit ⁊ paterne hereditati ſe immiſcuerit attentis rōnibus.ſ. ponderatis per quas tollunt̄ adducta in cōtrariū:iō alr̄ in r̄n̄ſiōibus nō inſiſto. Illud.n.qd̄ dicebat̄ ꝙ illa v̄ba heredi. vniuerſal.non ſunt ſcripta extēſe:ſed abbreuiate ⁊ pn̄t dicere heredē vl̄em prout heredes vl̄es. Non eſt magnifaciēduꝫ: quia illa verba ⁊ filios ⁊c.ſi non determinerentur ab illis

verba heredes vniuerſales nihil ſignificarēt ⁊ eſſent ludibrio poſita: ideo non eſt dubium ꝙ aut debent cenſeri eſſe pluralis numeri illa verba hered. vniuerſal. aut cēſentur repetita virtute copule: arg. l. ſeye. §. gayo de fun. inſtru. Et finaliter idem eſſet ſenſus: alia autem tolluntur per adducta pro hac parte.

e ¶ Ex quibus infert ꝙ dicto Joāni andree fuit delata hereditas angelutij pro ſua portione ⁊ cum ipſe foret infans tpe delate hereditatis ⁊ ſub patria ptāte cōſtitutus nō poterat hereditatē adire ſpectabat ad patrē eius legitimū adminiſtratorē ipſam hereditatē adire qui eam adire poterat abſq; infantis volūtate. l. ſi infanti in pri. C. de iure deli. ⁊ attento ꝙ ad ipſuʒ Joannē iure ſuo non ſpectabat hereditas paterna inſolidū. Et bona hereditaria inſolidū poſſidebat gerendo circa ea inſolidum ħ eſt etiam ꝑportione ſpectante ad dcm̄ Joānemandreā faciēdo forte ea que ſpectabāt ad proprietariū rei vꝫ ꝙ cenſeat habuiſſe animū adeūdi pro filio īfante. vt ſic cēſeat licite feciſſe ea que faciebat: ar. l. ꝓ hrde. ⁊ l. gerit. ff. de acq. her. ⁊ l. merito. ff. pro ſocio. Ex quo. n. ꝓ filio infante poterat ſola voluntate adire: put pro ſe dicendū vꝫ ꝙ ꝑ eos actus cenſeatur pro filio adiuiſſe per quos cenſeretur adiuiſſe pro ſe cum ſubſit eadē rō. ⁊ maxime qꝛ pater cenſetur filium diligere prout ſeipſum iuxta. l. iſti quidem. ff. ꝙ met. cā. Accedant que no. Bar. in d. l. gerit. ⁊ doc. in. l. nō hoc. C. vnde leg. ⁊ in. l. j. C. de repu. here. in illa queſtione ſi pater mortua vxore relicto filio infante dotē per annū retinuit virum cenſeatur pro filio infante adiuiſſe hereditatē. Nā rōnes que in illa qōne adducuntur inferunt ad. ſ. dictam cōcluſionē. Et hec ſi res ita ſe hēbat ꝙ pater potuiſſet pro filio infante hereditatē adire: vt qꝛ ſciret hereditatē filio delatā ex teſtō predicto Angelutij. Sinautem ignoraſſet nō potuiſſet hereditateʒ adire. qꝛ ignorās hereditatem delatā ſeu cām ex qua delata ſit nō pōt hereditatē adire. l. ſi is ad quē. ⁊ l. heres inſtitutus in prin. ff. de acqui. here. Sed eo caſu quo nō fuiſſet hereditas adita pro dicto Joanneandrea propter ignorantiam predictam vel ex alia cauſa ipſe qdē Joanneſandreas non adita hereditate decedens tranſmiſiſſet hereditatē ad ʒitā mariam eius filiam beneficio. l. vnice. C. de his qui ante ap. tab. vel ſi forte fuiſſet excluſus tempore iuxta not. in. l. licet C. de iure delib. trāſmiſiſſet ius petēdi in integrū reſtōnē: qꝛ leſus in nō adeundo hereditatē auitā pp iuſtā ignorantiā pp quā iuſtaʒ ignorantiā ſolet leſis ꝯcedi in integrū reſtō ex clauſula generali ſi qua mihi de qua in. l. j. ⁊ in. l. ʒ ⁊ ſi per pretorem. §. ſi. ff. ex qui. cau. ma.

f ¶ Et ꝙ ignorantia cauſet iuſtam cauſam probatur in. l. qui in alterius de reg. iur. ⁊ l. ſi. ff. pro ſuo. ⁊ l. verius. ff. de dona. ⁊ ideo cauſet ius petendi in integ. reſtōnem: vt not. gl. ⁊ doc. in. l. ij. C. de iure emph. ⁊ in. l. cū filius. §. in hac. ff. de verb. ob. ⁊ per glo. Bar. ⁊ Ange. in. l. iij. §. ſi quis. ff. de itinere actuq; priua. ⁊ in terminis qñ propter ignorantiā fuit aditio impedita ⁊ amiſſum ius adeundi ꝙ cōcedatur in integ. reſt. ad adeundum no. doct. cōiter oēs in. l. pantonius in pn̄. ff. de acq. here. ⁊ per Bar. in. l. q duos. ff. d e reb. du. ⁊ per Bon. in. l. ſi infanti. ⁊ ibi dixi. C. de iure deli. ideo ſi eſſet elapſum tempus datum ad adeundum de quo in. l. lʒ. C. de iure delibe. poſſet intra quadriēniū a tpe ſemoti impedimenti ignorātie implorare in integ. reſtitu. aduerſus aditionē non factam ſeu aduerſus amiſſuʒ ius adeūdi ſeu ꝯ pſcriptionē q̄ cauſauit amiſſionē iuris adeūdi ꝑ ea que hn̄r in ti. C. ſi aduer. vſuca. Uel qꝛ tp̄s petēdi bonorū poſſeſſionē nō currit ignorāti: qꝛ demū a die ſciētie. l. j. §. dies ff. quis ordo in bono. poſ. ſer. ⁊. C. q admi. l. ij. ⁊ l. quādiu.

g ¶ Uidetur poſſe dici ꝙ ēt poſt longiſſimum tp̄s nō preſcribatur aduerſus ius petendi bonorum poſſeſſionem cōtra ignorantem prout voluit By. in. d. §. dies ſm̄ Bal. in d. l. licet. qui cum eo trāſit ad idem quod not. Bald. in rubrica. C. qui adm. l. in. vj. col. Et ſi hec opi. vera eſſet ⁊ non eſſet elapſus annus a die poſſet abſq; reſtitutione in integ. coram iudice agnoſcere bonorum poſſeſſionem: qꝛ hodie ſufficit ſola agnitio coraʒ iudice facta. l. ſi. C. qui admit. cuʒ etiam bonorum poſſeſſio non agnita per deſcēdētem trāſmittatur in deſcēdētem beneficio. d. l. vnice. C. de his qui ante apertas tabu. prout ibi no. vtrum aūt ſit verū dictum By. ⁊ Bal. lʒ magna eſt eorū auctoritas: tn̄ pronūcialiter nō firmo. Et maxime qꝛ neſcio que tempora ſint elapſa tēpore ignorantie ⁊ que a tempore ſcientie.

h ¶ Illud autem eſt clariſſimum ꝙ ſi per ptem cenſeretur adita hereditas ꝑ dicto Joanneandrea non potuiſſet per filium repudiari niſi forte mediante reſtitutiōe in integrū per regulam. l. ſicut. C. de repu. here. ⁊ l. ſuus eo. ti. Et caſu quo potuiſſet non ſuadet ratio ꝙ licet poſſideat prout ipſe Joannes diſpoſuit ex hoc cenſeatur recuſaſſe aditam hereditatem. Et inſuper ſi nō fuiſſet adita ⁊ immineret facultas adeundi ⁊ repudiandi hereditatem non cenſeretur propter hoc repudiaſſe hereditatem vacantem dicti Angelutij: qꝛ iſtud poterat fieri citra ius ⁊ nomen recuſantis ⁊ adeuntis hereditatem. Naʒ deliberans non ſe intromittit de bonis hereditarijs. ⁊ ſimiliter is qui putat hereditatem damnoſam: non tamen eſt certus poteſt non eſſe in deliberatione ⁊ non ſe intromittere. Et ſi bona alio iure in totū vel in patrem ad euʒ deuoluuntur poteſt illis incumbere abſq; aditione ⁊ repudiatione ita occurrit in caſu iſto bona dicti Joannis fuerit deuoluta ꝑ ſua portione iuxta tenoreʒ teſtamenti ad Joannemandream: ideo potuit velle illa bona ꝓſequi ex diſpoſitione Joannis ⁊ illa tenē tanq̄ inuenta in bonis Joānis. Et alia dimittere his qbus Joannes reliquerat: quia nō pertinebāt ad eū non adita hereditate vel ſi hereditas erat ſciebat. n. ius ſuum durare: ar. ff. qui. mo. pig. vel hypo. ſol. l. ſicut. §. non videtur.

i ¶ Ex his itaq; reſtat ꝙ dicta ʒita maria rogata de reſtituēdo bona dicti Joānis ex perſona Joā. andr. ſui patris onerata poteſt retinere bona que fuerunt dicti Angelutij. pro portione ad eā ſpectāte ex pſona dicti ſui patris. Nō obſtāte ſubſtitutione predicta. Nam dicta bona Angelutij non pertinebāt ad hereditatem Joannis: qꝛ non fuerunt q̄ſita Joanni niſi quo ad vſumfructū iuxta. l. cum opʒ. ⁊ l. nō ſolum. C. de bo. que lib. ⁊ quaſi per totum illum titulum ⁊ ꝓdentem. Pro venta enim ab auo paterno in nepotes non cenſentur profectitia quo ad patreʒ: ſed aduentitia vt no. doc. in. l. queſitum in pn̄c. ff. de leg. j. licet faciat in ꝯrium. l. dedit dotem. ff. de colla. bo. ſed rō deprehēdiſ ex illo tex. in illo caſu ⁊ doc. reſpondent in. d. l. queſitum. Jō cū dictus ioanneſandres bona angelutij nō hēat a patre dʒ de bōis paternis detrahere legittimam remoto omni onere. l. qm̄ in prioribus. C. de inoffi. te. que lʒ olī eēt quarta bonoꝝ. l. papinianus. §. quarta. ff. e. ti. ⁊. l. cū queriſ. ⁊ l. parētibus. C. eo. ti. tamē hodie eſt tertia vt in auc. nouiſſima. C. eo. ti. in qua legittima non imputantur fructus. l. ſcimus. §. repletionem. e. ti. nam ipſo iure ab initio detrahitur vt eo. l. ſcimus in pn̄. ⁊ d. l. quoniam in prioribus.

k ¶ Item de reſiduo debetur dicte ʒite marie trebelleanica ex quo trebelleanica venit detrahēda diuerſo tpe qꝛ dies fideicommiſſarie ſubſtitutiōis nō cedit ab initio ⁊ qñ diuerſo tpe veniunt detrahēde legittima ⁊ trebelleanica vtraq; cōpetit. c. raynutius. ⁊ c. raynaldus extra de te. ⁊ c. ſi pater eo. ti. lib. vj. ⁊ no. glo. doc. in. l. ꝗꝗ. C. ad. l. fal. ⁊ in. l. in rōne. §. ꝙ vulgo. ff. ad. l. falci. oēs enim cōiter firmāt ꝙ qcqd ſit de rigore iur. ciuil. Tn̄ de iure cano. ſit ħ expeditū. ⁊ propterea ſeruādū in quolʒ foro licet ħ nō expediat cum non hoc agatur in terris eccleſie in quibus ſeruat ius canonicū vt eſt notiſſimū ꝑ iura vulgaria. Sinaūt eodem tēpore cedit dies legatorū vl̄ fideicommiſſorū quo detrahitur legittima cōis ſnīa eſt ꝙ nō detrahātur due quarte: ſed detrahaſ ſola legittima prout cōiter fere oēs tenēt in dictis iuribus. Et lʒ fructus percept i iudicio teſtatoris ſoleant computari in trebelleanicā. l. mulier. §. alia cā. ⁊ l. ex aſſe. ff. ad treb. ⁊ no. gl. ⁊ doc. in. l. i fideicōmiſſaria eo. tit. ⁊ hoc reſpectu videretur ꝓ fructus percepti pēdente cōditione ⁊ ſic in vita dicti Joanniſandree deberēt computari in trebelleanicaʒ per dicta iura: tamē qꝛ regula illa fallit in filijs teſtatoris primi gradus qui nō tenētur etiam huiuſmodi fructus computare in quartam trebelleanicam vel falcidiā vt eſt tex. in. l. iubemus. C. eod. titul. clarum ſi rogantur reſtituere alijs filijs vel nepotibus teſtatoris. Sinautem rogarentur reſtituere alijs. ſ. extraneis. ⁊ tunc ſecus videtur eſſe prout ibi dicotamē Saly. ⁊ Pau. de ca. firmāt ibi qđ idem ſit ⁊ fortius itaq; indeciſiuis cogite. d. Pet. de roma mihi dixit ꝙ rome fuit de facto ventilatum ⁊ allegabatur ſolus ſaly. in cōtrarium dicebatur ꝙ Barto. ⁊ alij contra ſentiebant ⁊ fuit obtentum pro hac parte quā dicebam in d. l. iubemus. ſ. ꝙ computentur. ideo cum dicta trebelleanica detrahatur ex perſona Joanniſandree filij primi gradus dicti Joānis teſtatoris: ideo dicti fructus iudicio teſtatoris percepti non computantur in dictā quartā trebelleanicam. Fructus autē percepti poſt mortem Joāniſan.

ante

ante moram de iure cõmuni non computantur in quartã etiã circũſcripto omni priuilegio filiorũ vt eſt expreſſum in.d.l.in fideicomiſſaria.et in.d.l.mulier. §.ſi heres.et.l. ita tamen.§.j.eod.ti. Sed percepti poſt morã computantur in quartam et ſi quid ex eis reſtat ſunt reſtituendi fideicõmiſſario vt eſt tex.et glo.in.d.l.in fideicõmiſſaria.et.l. paulus reſpondit.§.fi.ff.ad.l.fal. Ex quibus declaratum apparet qui fructus veniant computandi in quartam vel reſtituendi:q2 ſolum percepti poſt moram factam per dictã ʒitam mariam in reſtituendo fideicommiſſum.

l ¶ Reſtat vt deueniã ad dubitationes que fiunt ſup. dote de qua i themate. Et pfecto circa illã dubitationẽ an dos debeat reſtitui in florenis aureis eiuſdẽ numeri an vo debeat reddi in moneta vel in auro.nõ eiuſdẽ numeri:ſʒ habita extimatiõe valoris hodierni:ita q ascendãt ad numerũ.ccxl. flore.ad rõnem.xl.bol.et ſolidoꝝ tres et denariorum quattuor. Ad pſens ex cã me nõ intromitto. Sʒ circa illã dubitationẽ de qua pecunia debeat fieri ſolutio dotis dõm vr prima facie q dicta ſolo dʒ in pecunia hodie currenti. Nã ſolo regulariter fieri dʒ de moneta currenti ſeu vſuali q.ſ.cõiter eſt in vſu prout probant tex.et gl.in cle.ij. de decimis.et in.c.ij.in fi.de maledicis:vbi glo. no. q et ſi nõ dicat dʒ intelligi q ſolo fiat de moneta vſuali.et ſic de moneta que eſt in vſu et cõiter currit. Super quo gl.ibi allegat ples cõcordãtes et facit.l.impatores.ff.de ꝯhẽ. emp. vbi dr q conſuetudo regiõis eſt in hmõi obſeruãda. Nec dʒ extimatio monete que vigebat tempore ꝯctus. Sʒ extimatio que viget tpe ſolutionis dicit Bal.in.d.l.cu qd.et q fieri debeat ſolutio de moneta noua currenti qñ eſt mutata firmat Spe.in ti.de ſolu.§.nunc aliqua in fi.

m ¶ Tñ hoc non obſtante dõm eſt q ſi moneta eſt mutata vel deteriorata in bonitate intrinſeca:q2 non eſt eiuſdeʒ lige vel eiuſdẽ ponderis quibus erat tpe ꝯctus ſolo dʒ fieri de moneta antiqua vel dʒ ſolui extimatio antique monete prout vr hoc ſatis expreſſum in.c.olim cauſaʒ de cenſibus prout et ſi melior moneta ſit in vſu tpe ſolonis dʒ ſolui antiqua moneta vel eius extimatio put eſt expreſſuʒ in.c.cũ canonicis eo.ti.vt ſic ꝯriorum eadem ſit natura iuxta.l.et ſi contra.ff.de vulg.et pup.et cañ.hoſpitioꝝ.xxxij.di.et.l. ſi ex toto.ff.de lega.j.cum ſi. Et q antiqua moneta ſeu in antiqua bonitate ſit ſoluenda:facit tex.in.l.cum quid.ff. ſi cer. pe.et in.l.vxorem.§.teſtõ de leg.iij.et in.l.nomen. §. filio.et l.vxori.§.j.eo.ti.vbi hoc firmat Dy.q et tenet Bart. in.l. paulus reſpondet creditorem.ff.de ſolu.et in.d.l.cũ quid. vbi h doc.comuniter tenent q et tenent canoñ. cõmuniter omnes in.c.quanto extra de iureiur.et in.d.c.oliʒ cãm. et in.d.c.cum canonicis.et. Pau.de lea.Zenʒe. cardi. florẽ. et Jmo.in.d.cle.ij.de decimis.

n ¶ Nec ob.adducta in contrariũ q2 rñdet duobus modis primo q verum eſt q conſuetudo regiõis in hoc obſeruatur et ſoluẽda eſt moneta que eſt in vſu vt dictis iuribus. Tamen intelligitur de moneta que eſt in vſu tpe ꝯctus:q2 moneta vſualis ſoluenda eſt que.ſ.tpe ꝯctus erat in vſu p d.c.olim cãm.et.d.c.cum canonicis et ſi.ſibus.ſ. adductis. Non.n.dicunt.d.c.ij.de maledicis.et .d.cle.ij.de decimis. Cuius temporis vſualis vel currens moneta ſoluatur ita q pñt declarari et interpetrari per dicta alia iura.ſ. adducta. Cũ vnũ ius iterpetret et dclaret p aliũ.l.nõ ẽ nouũ.et.l. nã et poſteriores.ff.de.ll.et.c.cũ dilectus de cõſue.et.c.cũ expediat de ele.li.vj.cũ ſi. Secũdo rñderi põt q ſupradicta pcedũt qñ ſolo fieri dʒ de debito reſultãte ex ꝯctu vel ex vltima volũtate. Sʒ.d.cle.ij.et .d.c.ij.pcedãt qñ ſolo fieri dʒ rõne debiti cãti vigore alicuius.l.nõ vigore ꝯctus vl vltime volũtatis:q2 lex ſemp loquit.l.ariani.C.ð hereticis. Nec tpe legis orit oblio:ſʒ cõiter mediãte aliquo fcõ poſtea iminẽte orit ipſa oblio.iõ nõ attendit tpe legis nec ſolo fieri debet de moneta que currebat tpe.l.condite. ſʒ de moneta que poſtea currit tẽpore ſolonis prout voluit Spe.in ti.de ſolu.§.ij.ver.ſi.queʒ refert et ſequitur Jmo. in.d.l.paulus. Nec ob.q dicit Bal.in.d.l.cũ qd.q2 dʒ intelligi de extimatiõe rei que augetur vel minuitur aliunde q̃ ex variatione bonitatis intrinſece puta ſi floreni eiuſdẽ bonitatis creſcunt in extimatiõe:q2 multi ex cauſa ſunt extracti de loco vel ſili cã:put videm⁹ in vino oleo et hmõi quorũ extimatio creſcit et decreſcit firma manente eadem intrinſeca bonitate:nam hoc reſpectu attenditur tpe ſolonis vel more.l.vinum ſi cer.pe.l.in hac.et.l.ſi.de triti.cum multis ſi. Nos vero loquimur in extimatione que nõ variatur ex cauſa extrinſeca. Sʒ de illa que cãtur ex mutata bonitate intrinſeca prout loquunt iura p hac parte inducta.et dictã diſtinctioneʒ facit Jmo.in.d.cle.ij.de decimis poſt Bar.in.d.l.cum quid. Laus deo.

¶ An cõpendioſa facta ſine dinumeratiõe tẽporũ filio impuberi ſit intra pupillarẽ etatẽ fideicõmiſſaria an pupillaris intra tpa pupillaris etatis noſtre exiſtẽte in medio.

¶ Conſilium. cccxxij.

In nomine dñi noſtri ieſu xpi. ¶ Ardua plurimũ eſt pñs ꝯſultatio. Nã trita ẽ et plurimũ a maioribus nrĩs diſcuſſa illa qõ:an cõpẽdioſa fcã p vba cõia ſine dinumeratiõe tpuʒ filio ipuberi ſit intra pupillarẽ etatẽ fideicõmiſſaria an pupillaris intra tpa pupillaris etatis:put ꝯtingit i caſu nro:nã ſubſtõ de qua agit fuit fcã filio ipuberi inſtituto cui poterat pupillariter ſubſtitui:q2 pſupponit oia cõcurrere q̃ ſunt neceſſario requiſita ad pupillarẽ ſubſtõnẽ:niſi q2 nõ ẽ ſpecifice fcã et dubitat de mẽte ſubſtituẽtis.ſ.an voluerit ſubſtituere pupillariter an vo p fideicõmiſſum. Jtẽ vbũ ſubſtituo reputat vbũ cõe ſe hñs ad directã et obliquã ſubſtõnẽ put not.gl. et doc.in.l.precibus.C.de impu.et in.c.ſi pr de teſti.lib.vj.et doc.maxie bart.in.l.cẽturio.ff.de vul.et pup.et in.c. raynutius de teſt.et ſʒ regulas traditas ad cognoſcẽdũ vba directa obliqua et communia p Bal.in.l.ſi.C.de ſac.ſan. eccle.

a ¶ Et circa hanc qõneʒ tres fuerũt pncipales opi. Una.n. opi.fuit q hmõi ſubſtõ cõpendioſa ſit oi tpe fideicõmiſſaria ea rõne:q2 eſt vna verborũ cõceptio et vna eſt ſubſtõ et nõ eſt ſemp directa:ergo eſt ſemp fideicõmiſſaria ne voluntas teſtõris diuerſo iur cẽſeat:ar.l.eũ q edes de vſuca. Et q2 vna ſubſtõ q̃ cepit eẽ directa nõ obliquat.l. vbis ciuilibus cũ ſua mã.et.l.i pupillari.ff.ð vul.et pu.itẽ q2 vnũ determinabile determinãs pla determinabilia dʒ ea ſi põt pariter terminare.l.iã h iur de vul.et pup.et.l.hereditatẽ.et l.q̃uis.C.e.ti.et.l.in teſtõ.C.de teſtõ mil.vñ cũ vbũ ſubſtituo determinet i hac ſubſtõne pla tpa dʒ iterpetrari vt ea piter determinet p dcã iura maxie cũ pcedat arg. ð pſonis ad tpa.l.vel ſingul.et.l.ſeq.ff.de vul.et pu.ſʒ conſtat q poſt pupillarẽ etatẽ non põt adita hrditate directo ſubſtituere.l.poſt aditã.C.de ipu.ſʒ p fideicõmiſſuʒ põt et i pupillari et poſtea ſubſtituere:ergo cũ poſſit reſpectu ois tẽporis fideicõmiſſarie ſubſtituere interpetret oi tpe fideicõmiſſaria. Et hãc opi.tenuit gl.in.d.l.pcibus.et in.d.l. cẽturio.et in.l.ex trib⁹.C.de inoff.teſt.quã et tenuit gl.in.c.raynutius de teſt.et gl.Jo.an.in ṽ.abſqʒ deductiõe i.d.c. ſi pr put illa gl.Jo.an.allegat p bar.et doc.cõiter lʒ nõ multuʒ clare loquat:idẽ tenuit Azo.in ſum.et ideʒ Odof. Marti. ſili.Ja.de bel.et ẽt Jnn.et Hoſt.in.d.c.raynutius.put eos oẽs refert bal.in.d.l.pcibus.dicẽs q interpetratio prudẽtũ cõiter tenet hanc opi.idẽ tenent Dy.et Ray.et Gui.vt refert bar.in.d.l.centurio.et idẽ tenuit Jo.bu.in.d.l.ex tribus.dicẽs oẽs idẽ velle.et idẽ firmat ibi Bal.et in.d.l.iã h iure.et i.d.l.cẽturio.dicẽs ſe ita ſepius cõſuluiſſe et q doc. ita cõiter conſulunt et vnum conſiliuʒ Bald.incipit pater filio impuberi q conſiliũ multe lec.hñt inſertum in.d.l.ex tribus.prout dicit do.meus in.d.l.precibus .habeo etiam aliud conſilium eiuſdem Bal.q incipit teſtator iſte tẽpore mortis. Jtem aliud incipiens andreas fecit teſtamentuʒ vbi dicit hanc opi.eſſe cõiorem et ſuffultam efficacioribus rationibus et q in pratica ſeruatur et q ſepe conſuluit. Et loquit in dicto cõſilio incipiente andreas in caſu quo mater erat in medio et erat ſubſtituta pia cã. Jdem etiam tenuit Ang.in.d.l.centurio in recollectis magis plenis hic primaʒ partem videtur tenere Bal.in.l.ſicut in annos in prin.ff.qui.mo.vſuf.amit.et in.l.pomponius in negocijs. ff.de neg.ge.et Ang.ſolemniter tenere et comprobare videtur hanc partem in conſi.cxxvj.

b ¶ Secunda opi. principalis eſt q ſupradicta opin.antiquorum procedat quando mater eſt in medio ne ſubſtitutio dubia taliter interpetretur q mater excludat a luctuoſa filij hereditate cõtra ea q̃ hñtur in.l.ſi.de inſti. et ſubſtit. ſub condit.fac.'pp qð tacita pupillaris non admittit contra matrem pupilli vt ibi.et in.d.l.precibus. Et per doc.in dictis iuribus.et in.l.ij.in prin.ff.de vul.et pu. Et ppterea etiam ſubſtõ compendioſa dubia fauore matris in medio

exiſtentie interpretatur fideicōmiſſaria.d.l.precibus in fi. ſed ſubſtō cōpendioſa facta per verba cōia ſine diſtributio ne etatum eſt dubia:ergo interpretet̃ fideicōmiſſaria. ⁊ ſic ꝓcedat ſupradicta opinio gl.⁊ doc.ſm bar.i.d.l.cēturio in vlt.col.q firmat hāc opi.in quā inclinare vr̄.d.Ant.in.d.c. raynutius.⁊ eādē opi.tenuit Rapha.cu.in.d.l.centurio.⁊ Pe.de ancb.in.d.c.ſi pater.Et ſm hāc opi.repio conſu luiſſe Franciſcū tigrini de piſis.⁊ incipit conſilium titius hñs tres filios:idē ēt cōſuluit preclariſſimus doc.d.Dio nyſius de barigianis qui ſua tempeſtate doctor veritatis a pleriſq; nuncupabatur.⁊ incipit cōſiliū in pñti dubitatiōe pmo diſcutiendum eſt ⁊c.qui profert hec verba.Et inhe rendo opi.cōi ⁊ ita alīs cōſului ſubſtō compendioſa facta per verba cōia vbi mater eſt in medio oi tpe eſt fideicom miſſaria vt plene nor.in.l.precibus.C.de impuberū.⁊ in.l. centurio.ff.e.tit.licet ſint opiniones quas nunc nō refero. Sed pro conſtāti habito.ꝙ dicta ſubſtitutio fuerit omni tpe fideicōmiſſaria ⁊c.Et idem conſuluit.d.Petrus de pu ſio lʒ ꝯſilia ſua non viderim alia aūt cōſilia que allego vidi ⁊ poſſum oſtendere hanc opi.ſentit bal.in.l.ſiquis ita.ff.de vſuf.⁊ Franciſcus de arc.

c ¶ Tertia autē opinio eſt ꝙ immo intra pupillarem etatem ſit ſubſtitutio pupillaris prout hanc opi.tenet glo.licet de matre mentionē non faciat in.§.qua rōne inſt.de pup.ſub ſti.prout ſolet cōmuniter allegari illa glo.⁊ ipſam ſequitur Cy.in addi.ſuis in.d.l.precibus etiā ſi mater ſit in medio. Et refert ſe ita conſuluiſſe.⁊ idem per plures rōnes maxi me per.d.c.ſi pater tenuit Jo.an.ibi eandem opi.ſequitur Ange.in.d.l.centurio.dicens ꝙ nō videt rñſum ad.d.c.ſi pater.idem tenuit Saly.in.d.l.precibus.Et idem ibi tenet Rapha.fulg.per.d.c.ſi pater.dicens ſe ad illud nō videre reſponſum.idem reperio tenuiſſe dñm Floren.in.d.c.ray nutius per.d.c.ſi pater.Et idem tenuit Frāciſcus de ram poni.in.d.l.precibus.vt refert Jmol.in.d.c.raynutius in xxviij.col.qui Jmo.ideʒ tenuit.d.l.centurio in.xiij.col.⁊ tribus ſeq.vbi dicit hūc articulum eſſe ſatis determinatum per ius cañ.per illud.c.ſi pr̄.adeo ꝙ dicit hāc opi.ſeruan dā ēt in terris imperij ꝑ no.ꝑ doct.i.c.j.de no.ope.nun.⁊ in.c.lʒ ex ſuſcepto de foro cōpe.⁊ i.l.ꝑuilegia.C.de ſa.ſan. ecc.cū ſi.Et idē lati⁹ ꝓſequēdo firmat idē Jmo.in.d.c.ray nutius in.xxxj.col.vbi late proſeqꝫ hunc articulū firmās opi.gl.d.§.qua rōne.Eandē opi.firmat Panor.in.d.c.ray nutius.⁊ idē tʒ Pau.de ca.in.d.l.precibus.dicēs ꝙ hodie iſta eſt cōis opi.ſm quā doct.bonoñ.ſic cōiter cōſulūt.Et ſm quā ipſe ſepe cōſuluit ⁊ pſes ſe ſubſcripſerunt.Et hāc opi.recitādo Jo.de ſantu.vr̄ tenuiſſe Dñicus de ſan.ge.in d.l.ſi pr̄.lʒ nō faciat ſpālē mentionē de matre tñ ſatis ꝯie cturādum eſt ꝙ idē voluerit lʒ mater ſit in medio.Ex quo nō excipit caſuʒ qñ mater eſt i medio.Et ipſe examinat iſtō dubiū late tanq̄ fortius dubiū illius decretalis vt pʒ ex di ctis per eū ibi i.§.teſtōre in.iiij.col.⁊ i caſu illi⁹ tex.mater erat in medio vñ ipſe vr̄ idē velle ēt mr̄e exiſtēte in medio ⁊ ſiſr alij.ō.noiari qui potiſſime ſe fundant per.d.c.ſi pa ter.⁊ dicta doct.ſm terminos iuriū que allegāt iuxta nota. bar.in.l.non ſolum.§.liberationis verba.ff.de lib.lega.

d ¶ Et.d.Anto.in.d.c.raynutius in.xviij.col.ſimpl̄r dicit cōem opi.canoñ.ſimpliciter eſſe ꝙ ſubſtō cōpendioſa per quecūq; verba fiat intelligo dūmō nō mere obliqua ſit pu pillaris intra tpa pupillaris etatis ⁊ dicit ita pcticari flo rentie quicquid bar.dicat.Unde cū Bar.non dicat cōtra riū niſi qñ mater eſt in medio dcā cōis opi.canoñ.vt.ō.re citata per.d.Ant.intelligit ēt matre exiſtente in medio ſm vba ipſius dñi An.Et ꝯ matrē repio me bis ꝯſuluiſſe ſel apud eugubiū cui ꝯſi.ſe ſubſcripſit pſatus.d.meus.Et ſe cūda vice apud montē falconē cui ꝯſi.put intellexi ſe ſub ſcripſit excellētiſſimus doc.d.Bal.de Bartho.Et ita etiā prio aſpectu videbat̃ ꝯ matrē ꝯcludēdū in caſu iſto p.d.c.ſi pater.⁊ per auctoritates pnarratas.Et maxie ꝯcurrēte fa uore pie cauſe.⁊ ſic fauore aie teſtatoris que vr̄ ceteris re/ bus anteponenda:ar.l.ſancimus.C.de ſac.ſan.ecc.⁊.l.ſunt perſone.ff.de relig.⁊ ſump.fu.vbi dr̄ ꝙ in ambiguis inter pretatio fieri dʒ pro religione:nam ſumma eſt rō que facit pro religione prout ibi dicit tex.vnde in caſu nr̄o vr̄ inter pretāda ſubſtō pupillaris:qꝛ magis fauorabilis ⁊ pie cau ſe ⁊ religioni fratrum predicatorum cui ſubeſt dicta capel la ſubſtituta. Jtem in caſu iſto corroborat:qꝛ mater dictī pupilli iam tranſiuerat ad ſecunda vota pp que ſcōs vota anima primi mariti cōtriſtatur dicit text.in auc.de nup.§.

que vero ſequitur cauſa ver.nos igitur videntes.⁊ Angel. hoc decidit in.l.ij.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.precibus in lec. paduana.C.de impu.adducit tex.§.que nunc ver.nos igi tur.vbi dr̄ ꝙ ſecūdo nubendo cōtriſtat aiam defuncti ⁊ fi lios.⁊ in.§.ſoluto.Et eis infert iniuriā in auc.de nō elig. ſecundo nu.§.perſpeximus in fi.pro hoc vltra eaʒ adduco tex.in auc.de nup.§.ſinautē tutelam.vbi negligit memoria primi viri que eſt maxima Frācī.de arc.qui poſtea reſpō det ꝙ dictum Ang.pōt eſſe verum caſu quo loquitur tex. quem allegat vʒ.d.§.que nūc ſequitur verſi.nos igitur. vʒ qñ teſtator reliquit vxori ſi nō nuberet.Tunc.n.nubendo cum faciat ꝯ expreſſam voluntatem viri preſumptio eſt ꝙ anima viri contriſtetur.Et hoc eſt ꝙ voluit Bar.in.l.ij.de vul.⁊ pup.duʒ dicit ꝙ tacita pupillaris admittitur ꝯ ma trem qñ trāſiuit ad ſecūdas nuptias ⁊ pater ei reliquerat in teſtō donec vitam vidualem ſeruauerit:vnde ipſemet Ang.in lec.paduana in.d.l.precibus.dicit ꝙ Ray.Gui.⁊ Bar.tenent ꝯriū ⁊ vere Bar.ſentit ꝯrium dicendo vt.ō.⁊ hanc opi.ſequitur Jmo.d.l.ij.qꝛ non reperitur iure cautū quo modo arguendi vtitur bal.in auc.ex teſtamento.C.de ſecun.nup.tum quia non cenſeatur grauiſſima offenſa ex qua preſumatur tacite reuocari legatum.

e ¶ Non ob.tex.in.d.§.ſinaūt tutelā:qꝛ loquitur in ea que ꝓmiſit nō nubere ⁊ aſſumpſit tutelā.preterea preter iſtos duos caſus.ō.expreſſos nō reperitur tex.qui dicat fieri in iuriam marito. Sed ſolum filijs primi matrimonij immo contrarium innuitur expreſſe in.§.igitur in prin.ver.mu lieribus in auc.de nup.vbi dicit ꝙ nullus iminet metus ſi nō hʒ filios quāuis tex.in.§.ſi vero expectet in pri.e.ti. dicat ꝙ etiam hoc caſu negligat priores nuptias.Ex qui bus datur intelligi ꝙ aliqua iniuria non tamē talis ꝙ mu lier debeat excludi.Ad hoc tex.d.§.igitur ibi nulla pſerua tatio.Preterea iura ſuperius allegata dicunt ꝙ mater que tranſiuit ad ſecunda vota capit ex teſtamēto filij:put ergo non cōſideratur iniuria illata filio:ita nec iniuria illata ma rito:preterea tex.in auc.de nō eli.in.§.optimum.ver.alio quin dicit ꝙ qñ filius decedit nullis relictis fratribus in humanū eſt excludere matrem a ſucceſſiōe filij:ergo tacita viri non preſumitur ſubeſſe ad excluſionē cum voluntas teſtatoris preſumatur in dubio ſe cōformare cum diſpoſi tione iur̄ Bar.in.l.heredes mei.§.cū ita.⁊ in.l.iuriſiuran di.§.ſi liberi.⁊ hñfacit tex.pro iſta opi.l.femine in fi.C.de ſecund.nup.ibi omne ꝙ quoquomodo perceperit vbi vni uerſaliter ⁊c.Adeo ꝙ nō videtur veriſimile ꝙ ſi pater co gitaſſet matrem pupilli ſuamq; vxorem tranſituram ēt ad ſecunda vota ipſe voluiſſet ꝙ ſua bona deuenirent ad ma trem pupilli ⁊ eius bonis potiretur ⁊ ſecundus vir ⁊ filij ſecundi matrimonij.

f ¶ Jteʒ confert qꝛ eſt ſubſtituta in certa parte ſoror ipſius teſtōris que cenſet̃ magis dilecta a teſtatore quo ad ſucceſ ſionem q̄ vxor:ideo videt̃ ꝯiecturandū ꝙ potius voluerit ſucceſſionē deuenire ad ſororē propriam ipſius teſtōris q̄ ad vxorem prout in ſiñ qñ ſunt ſubſtituti filij teſtōris con cludit Bar.in.d.l.centurio in col.xj.⁊ in cōſilio ꝙ incipit Uānutius ricatelli in ordine.lxx.per no.ꝑ glo.fi.⁊ ꝙ doc. ſuper ea in.d.l.precibus.⁊ ꝙ per Bart.⁊ doc.i.l.ij.i pnci. ⁊ in.l.lucius.ff.de vulg.⁊ pupi.⁊ in.l.fi.C.de inſti.⁊ ſubſti. ſub condi.fac.

g ¶ Nec videtur huic ſnie refragari ꝙ teſtator vſus fuit v bis reſtrictiuis bonorum ſuorū:qꝛ in reſiduo bonoruʒ ſuo rū ſubſtituit capellam ⁊ poſtea ſubdit ⁊ hec ſua vltima vo luntas ⁊ ſuoruʒ bonorū vltima diſpō.⁊ ſic per hoc videt̃ ſubſtō facta in bonis teſtōris non in bonis pupilli per fi deicommiſſariam enim ſuccedit teſtōri ⁊ in bonis teſtōris l.coheredi.§.cum filie.ff.de vul.⁊ pupi.⁊ per ſubſtitutio nem pupillarem ſuccedit pupillo:qꝛ ſubſtitutus cenſetur hr̄e inſtitutus a filio in eius teſtō.l.ij.§.quiſq;.⁊.§.prius ⁊.§.fi.⁊.l.ſequēti.⁊.l.ſi is qui bonis.⁊.l.prio ⁊ filij teſtamē tum de vulg.⁊ pupi.⁊.d.§.cum filie cum ſimilibus.ſubſti tutus.n.pupillaris ſuccedit etiam ſi filius ſe abſtinet ab he reditate paterna.l.filius qui ſe paterna.⁊.l.iulianus.ff.de acquir.heredi.⁊ etiam ſi filius exheredatur.l.j.§.fi.de vul. ⁊ pu.⁊.§.non ſolū inſti.de pupil.ſubſti.⁊.d.§.cum filie.⁊.l. cum quidam.C.de leg.lʒ hodie exheredatio pupilli ſit ine pta.l.ſiqs in ſuo.C.de inoff.teſt.cū itaq; teſtator ſubſtitue rit in bonis ſuis ſeu in reſiduo bonoruʒ ſuorū innuūt vba ꝙ ſit ſubſtitutio fideicōmiſſaria per quā ſuccedit in bo nis teſtōris ⁊ nō ſit pupillaris per quā ſuccedit i bonis pupilli

pupilli ⁊ nõ in bonis teſtõris niſi quatenus reperiantur in
bonis pupilli:nã tũc in eis bonis ſuccedit tanq̃ in ceteris
bonis pupilli aliũde ꝓuētis:nã ad hoc vi̇ pro rñſione dici
poſſe ꝙ verba que vñr reſtringere diſpõnē ad teſtatorē vel
ad eiꝰ bona nõ vident̃ imutare nãm ſubſtõnis quominus
illa q̃ alꝰ fuiſſet pupillaris deſinat eē pupillaris per tex. ad
hoc notabilez in.l.ſi ita ſit aſcriptũ.§.q filio.ff.de bono.poſ.
ſm tabulas ⁊ ibi notat bart.facit ēt bonus text.in.l.j.§.du
plex ibi hīs mihi eſto.de vulg. ⁊ pu.nã lz ſit adiectũ verbũ
mihi tñ cēlet̃ ibi pupillaris ꝙ tãgit bar.in.l.ij.ff. de vulg.⁊
pup.⁊ ſentire vi̇ Rapb.cuma.in.d.l.cēturio.ſentiēs ꝙ ver
bum mihi nõ hēat alterare ſubſtõnem cõpēdioſam quomi
nus interpetretur directa pupillaris:lz non videat̃ firmare
iſtõ tñ firmat late ꝓſequēdo do.meus i.d.l.p̄cibꝰ.dicēs ita
de facto ꝯſuluiſſe ſiue teſtõr dicat mihi ſiue dicat bõa mea.
b ¶ Et hoc in terminis vi̇ firmare Bar.in.d.l. cēturio in.ij.
principali.q. v.ſz qd ſi teſtõr dicat qñcũq; filius meus de
ceſſerit ſine liberis volo ꝙ bona mea dentur vl̃ diſtribuant̃
inter pauperes p meos fideicõmiſſarios vbi ꝯcludit ꝙ ēt ſi
mater nõ in medio dicta ſubſtõ ſit pupillaris filio decedēte
in pupillari etate.⁊ ſic Bart. vi̇ quaſi in terminis decidere
hãc cõſultationē ꝯ̃ matrē adducens ēt ipſe dictũ.c.ſi pater
nec vi̇ obſtare ſi q̃s rñdendo ad Bar.dixerit ꝙ bar.loquit̃
qñ ſubſtitutio eſt facta p verba expſſa vel tacita directa ciui
lia vel iuriſgētiũ q: ipſe ſubintelligit verbũ accipiant ꝙ eſt
verbũ directũ vt ipſe idē Bart.dicit in p̄ma p̄ncipali qõne
in.v.col.⁊ bal.in.d.c.ſi pater ⁊ Jmo.in.d.c.Raynutius pe.
char.⁊ i.d.l.cēturio col.antepe. nã circa hoc vr̃ dicēdũ ꝙ lz
verbũ accipiat cēſeat̃ directũ iuriſgentiũ ⁊ v̄bũ ſubſtitutio
cenſeat̃ cõe:ꝓut cõiter doc. volũt tñ nõ vi̇ vis:q: verba di
recta iuriſgētiũ ⁊ v̄ba cõia quo ad mãm nrãm pꝫ aut nihil
differũt:ꝓut dixit Bar.in.d.l.cēturio in antepe.colũ. qđ ⁊
voluit ibi Jmo.in.xvj.⁊ in.xxiij.col.vbi adducit Jo.an.idē
velle.⁊ facit q: Bar.iſta verba directa iuriſgentiũ appellat
q̃nq; v̄ba cõia iuriſgentiũ:ꝓut pꝫ ex eius dictis in.d.l.cē
turio.circa ſi. itē facit q: iſta v̄ba directa iuriſgentiũ adiecta
certe rei nõ trahunt̃ ad inſtitutionē ſeu ſubſtõnem directã
prout vult bal.in.l.humanitatis.C.d̄ ipuberꝫ ⁊ bar.in.l.illa
inſtitutio.de hē.inſti.⁊ By.in.l.cogi.§.⁊ q̃liat̃ ff.ad treb.⁊
idē bar.in.d.l.cēturio in an̄pe.col.⁊ ſilr̃ vi̇ in ſilibus termi
nis ꝯcludere.idē bar.in ꝯſi.ſuo.lxxxv.incip.bar.difformiter
vbi lz teſtator ſe reſtrinxerit ad bona ſua nihilominus ipſe
Bar.interpetrat̃ ſubſtõnem directã ēt contra matrez.⁊ fa
cit etiam qđ ipſe notat in alio cõſilio incipiēte in queſtione
prepoſita viſo puncto in ordine.⁊c.
i ¶ In ꝯ̃riam aũt partem facit multũ dicta ratio:q: p pupil
larez ſubſtitutionē ſubſtituit̃ in bonis pupilli nõ ſimplr̃ in
bonis patris teſtatoris pp qđ Bal.in.d.l. precibus.vult ꝙ
reſtrictio ſubſtõnis ad bona teſtatoris inducit ſubſtõnem
fideicõmiſſariã.d.§.cũ filia.lz dicta verba in bonis ſuis nõ
reſtringãt ſubſtõnem pupillarē.d.l.ſi ita ſcriptũ.§. q filio.⁊
qđ ibi p Bar.ꝓut hec notabilr̃.dicit Bald.in.d.l.precibus
in pe.char.ꝙ ⁊ voluit Saly.in eadem.l.in pe.col.dicens ꝙ
qñ verbo cõi adijciuntur dicta verba in bonis ſuis nõ põt
eſſe ſubſtõ pupillaris.⁊ idem in effectu ꝯſuluit Bal.in quo
dam ſuo conſi.incipiēte proponitur ꝙ pater filio impuberi
⁊ illi conſilio ſe ſubſcripſit Ange.eius frater ⁊ nonnulli alij
⁊ erat ibi facta ſubſtitutio pro aĩa teſtõris:vt deprehēdit̃ ex
verbis conſilij:lz in themate nõ dicatur ſi pro aĩa: ergo ad
pias cãs.ff.de le.ij.l.ſi quis ticio.cũ nota.ibi p glo.⁊ docto.
⁊ reperio ꝙ ſilr̃s caſus alꝰ hic euenit de facto ⁊ fuit hic cõ
ſultum ꝙ pp dcã verba in bonis meis vel filiis fuit cõſultũ
ꝙ ſemper ſubſtõ eſſet fideicommiſſaria etiã ceſſante fauore
matris ⁊ cũ hoc trãſitu legēdo in.d.l.p̄cibus ſubſtitutio.n.
compēdioſa fcã per verba cõia ſine dinumeratione tēpoꝝ
eſt in hoc dubia:q: ignoratur que nam fuerit mens teſtõris
propter qđ doc.nõ imerito variãt adeo ꝙ in re dubia recur
ritur ad coniecturas ꝓut tradit Bart.in.d.l.centurio.col.x.
Nec eſt leuis iſta ꝯiectura ex quo vis verboꝝ ad hoc aſtrin
git non violando ipſa verba que quidem non ſunt violan
da.l.non alr̃.de leg.iij.⁊.l.j.§.ſi is qui nauē.ff.de exerci.cum
ſimi.concurrit itaq; in caſu nr̃o fauor mr̃is que alterat natu
ram ſubſtitutionis dubie:vt.d.l.precibus.⁊.d.l.ſi.C.de in
ſtitu.⁊ prout.ſ.deductũ.item vis verboꝝ que quo artare vi
dentur ad eliciendam ſupradictam interpetrationem.ſ.ꝙ di
cta ſubſtitutio cenſeatur fideicommiſſaria.
k ¶ Concurrit etiam ⁊ tertia ratio in caſu.noſtro:q: verbum
cõmune nõ trahitur ad inſtitutionem vel ad directã ſubſti
tutionem niſi qñ eſt adiectũ vniuerſitati bonoꝝ prout tra
dit Bar.in.d.l.centurio.in.xiij.col.per.l.cum aũt.de leg.ij.
⁊ per id qđ notat̃ per glo.⁊ doc.in.l.his verbis.in princi.de
here.inſti.ꝙ ⁊ tenet Jmo.in.d.l.centurio in pe.char. ⁊ idez
voluit Bar.in cõſi.clv.incipiē.viſo teſtõ Martini.dicens
ꝙ nunq̃ ex verbis cõibus reſultat directa ſubſtitutio quã
do nõ eſt vniuerſalis:⁊ ideo magis ad propoſitũ.dicit bart.
in.d.l.centurio.in antepe.col.ꝙ ſi certa pars bonoꝝ vel he
reditatis eſt in ſubſtitutione relicta per verba obliqua ⁊ alia
pars per verbuz cõmune tunc in oĩbus eſt fideicõmiſſaria:
⁊ ſic qñ in vna quota ſubſtitutio eſt fideicõmiſſaria etiã in
alia quota interpetrat̃ fideicõmiſſaria ſi eſt facta per verba
cõmunia. ⁊ idē tenet ibi Jmo.in prin.vltime charte dicens
ꝙ ſi in quota bonorũ eſt facta vni ſubſtitutio compendioſa
puta in dimidia ⁊ alteri in alia dimidia vel in reſiduo eſt fa
cta per verbum cõe erit ſubſtõ omni tpe fideicõmiſſaria:ſed
ita eſt in ꝓpoſito:q: in tertia parte relicta fratribus ordinis
minoꝝ facta pro tunicis per verbũ diſtribuat̃ iudicanda eſt
fideicõmiſſaria attenta natura verboꝝ ⁊ cauſe in quã eſt re
licta dicta tertia pars ⁊ qualitate perſonarũ ſubſtitutarũ que
non ſunt capaces iuris hereditarij vt in cle.exiui.de v̄b.ſig.
⁊ per Bar.in ſua minorica in ſcđo capitulo primi libri:ideo
etiaz ſubſtitutio cõpendioſa facta in alijs p̄tibus per verba
cõia dꝫ iudicari fideicõmiſſaria ⁊ nõ directa per dictã theo
ricaz Bar.⁊ Jmo.a qua theorica non reperio alios deuiare
⁊ videtur quaſi in terminis decidere caſum noſtrum.
l ¶ Cogitabam etiaz ꝙ eſt in reſiduo.ſ.bonoꝝ ſuorũ ſubſti
tuta capella annunciate nouiter cõſtructa ⁊c.qualiter capella
que eſt res inanimata nec hꝫ rectorē in ſpē qui poſſit cenſe
ri ſubſtitutus poſſit eſſe heres ⁊ cuius animo adiret heredi
tatem cuz hereditas animo adeatur.l.pro herede.in prin.ff.
de acqui.here.⁊.l.potuit.⁊.l.ſi ſuis.C.de iure delibe. ⁊ res
inanimata animũ non habeat ⁊ ſi qua via poſſet ſubſtentari
directa inſtitutio vel ſubſtitutio nõ poſſet niſi quadam via
indirecta puta:q: epũs vel capl̃m fratrum dicte eccleſie foret
heres:lz nec epũs nec capitulũ eſſet ſubſtitutus ⁊ ſi obliqua
cenſeret̃ ſubſtitutio nõ eſſet opus tanta impropriatione nec
tanta idoneitas requirit̃ in fideicõmiſſo q̃ta in inſtitutio
ne iuxta.l.nuꝫ.de leg.iij.⁊.l.iubemus.C.de teſta.⁊ qđ no.
bar.in ſua minorica.in lib.j.prime di.ca.ij. ⁊.c.ij.ſcđe di.ſi
mul iunctis:iõ potius interpetretur fideicõmiſſum q̃ inſtõ
heredis dcã ſubſtitutio facta de re inanimata.
m ¶ Ex quibus oĩbus ſimul conglutinatis arbitror dictam
ſubſtitutionem cenſeri fideicõmiſſariam non aũt directaz:
licet pupillus deceſſerit in pupillari etate non obſtante ad
ductis in contrarium que re vera non obſtant.
n ¶ Non.n.ob.id qđ primo loco dicebat̃ ꝙ tex.d.c. ſi pater
per ꝙ moderni mouentur in interpetrando ſubſtitutionē
directaz prout.ſ.relatum eſt. q: rñdet̃ ꝙ bar. ⁊ ſequacibus
fuerat notum.d.c.ſi pater.q: bar.pluries illud allegauit in
d.l.centurio.nec ſunt minus numero nec auctoritate doc.
q tenēt illã partē q̃ tenet oĩ tpe interpetrari fideicõmiſſariã
ſaltē mr̃e exiſtente in medio ex quo glo.cõiter oēs vtriuſq;
iur̃ ſunt in hac ſñia ⁊ fere oēs doc. vſq; ad bar. ⁊ poſt eum
aliqui ꝓut ſunt Pet.⁊ Ange.⁊ Rapb.cu.⁊ ceteri ita ꝙ in
ter legiſtas longe maior numerus ⁊ longe maioris aucto
ritatis ſunt pro parte matris q̃ contra.item inter canoni
ſtas Inno.⁊ Hoſti.ſunt maxime auctoritatis Jo.an.varia
uit:q: alr̃ in glo.alr̃ loquitur in nouella.⁊.do.Anto. ēt fuit
maxime auctoritatis ita ꝙ nõ eſſet peccatuz in ſpũm ſcũm
tenere eam partē ēt in ſimplici ſubſtõne cõpendioſa matre
ſcilꝫ exiſtente in medio nec glo. in.d.§. qua rõne q̃ allegat̃
in ꝯ̃rium dicit ꝯ̃rium ſi recte aduertat̃ põit.n.primo caſum
ꝙ ſubſtõ fiat verbis directis ciuilibus.ſ. ꝙ talis ſit heres
⁊ dicit ꝙ ſi fit a milite valet iure directo in pupillari etate
poſtea vero iur̃ obliquo mr̃e exiſtēte in medio alꝰ iure di
recto militari ſi vero fiat a pagano tũc intra pupillarez eta
tē erit directa ⁊ hactenus glo. nõ mutat caſuz ſed ꝓſequit̃
caſuz primo poſitũ i quo ſubſtitutio fuit fcã v̄bis directis
ciuilibꝰ ꝓut vtunt̃ legiſte per.l.verbis ciuilibus.de vulg.⁊
pup.vel directis directo ꝓut ea baptizat Joã.an.in.d.c.ſi
pater.poſtea aũt ſubdit glo.ꝙ poſt pupillarē etatem aut ſit
p verba cõia ꝓut eſt v̄bũ ſubſtituto ⁊ tunc erit fideicõmiſſa
ria ⁊c.aut p verba directa ⁊ tũc nõ obliquat̃:vñ glo. illa cir
ca pupillarē etatez nihil tangit de verbis cõibus itaq; non
eſt veꝝ ꝙ illa glo.ꝯdicat alijs dictis nec cenſet̃ mutaſſe ſñiaz.
l.cum q mutatã.ff.de ꝓba.⁊.l.nõ ad ea.ff.de ꝯdi.⁊ demon.
⁊.l.ſancimus.C.de teſtamen.

o ¶ Item rationes etiam vrgent pro hac parte ⁊ fauoꝛ matris operatᷓ in mã cõpendioſa ꝙ interpetratᷓ fideicõmiſſaria vbi poterat valere iure directo ẽt ẜm propriã vim verboꝝ: vȝ quinimo verba plurimũ impꝛopꝛianᷓ iterpetrãdo ſubſtitutionem eſſe fideicõmiſſariã cum verba directo ciuilia obliquentur ꝯ̃ eoꝝ naturam.d.l.verbis ciuilibus. ⁊.l.ſceuola ad treb.quatenus loquitᷓ de rigoꝛe ꝓut hᷓ ꝓbanᷓ in.d.l. precibus iuncto fine cũ prin.nã in prin.dicit fecit ẜm heredeȝ.⁊ ſic loquitᷓ ibi imperatoꝛ per verba directa ciuilia. ⁊ tamẽ in fine fauoꝛe matris obliquãtur ⁊ interpetratᷓ ſubſtõ fideicõmiſſaria.lȝ vͣba poſſint ſtare ꝓpꝛie ⁊ ſubſtitutio poſſet ſtare directa per.d.l.cẽturio: vnde maximus ibi verſatᷓ fauoꝛ matris ⁊ miꝝ effectum producit ⁊ videtᷓ ꝙ longe minus miruȝ foꝛet ſi ſubſtitutionem de ſe dubiã ⁊ que neceſſario cẽſebatᷓ fideicõmiſſaria reſpectu alicuius tpis in ſubſtõne cõpꝛehẽſi facit interpetrari fideicommiſſariã nõ impꝛopꝛiando verba aliquo modo.⁊ lȝ in caſu dicte legis precibus in fine ſubſtitutio poterat eẽ directa ſolum iure ſpãli ⁊ in pupillari etate de qua agitᷓ poſſit eſſe directa iure cõi ⁊ iura cõia ſint efficacioꝛa ꝙ̃ ſpãlia.l.eius militis.§.militia miſſi de mili.teſtamẽto.⁊.l.fi.C.de pac.conuẽ.⁊ qẽ per glo.C.ſi aduer.vend.l.j.⁊ hoc reſpectu ſit plus obliquare in caſu iſto ꝙ̃ in illo: tamen attẽto ꝙ in caſu iſto verba pariter ſe habẽt ad obliquã ꝓut ad directã nõ vᷓ plus: imo minus hic ꝙ̃ ibi ſubſtitutioneȝ obliquare cũ ibi verba ſe haberent ad directã ⁊ nullatenus ad obliquã: nõ ergo miꝝ ſi Bart.⁊ ſequaces ſequunᷓ antiquoꝛum fere oium opinionẽ qñ mater eſt in medio ⁊ ea ceſſante ſequunᷓ ꝯ̃riam ſniam ⁊ ꝑfecto ſi nõ eſſet.d.c.ſi pater hec opinio antiquoꝝ matre ſaltem exiſtente in medio fuiſſet multũ ſubſtẽtabilis ẜm Imolã in.d.l.centurio.⁊ in.d.c. raynutius q tñ aliã opinionẽ firmat per.d.c.ſi pater per ꝙ potiſſime videnᷓ ſe fundare cõiter tenentes eã prem: vnde eſt aduertẽdum circa intellectum illius.c.naȝ illo.c.ſublato de medio hec opinio tanꝙ̃ cõmunis eſſet tenenda.

p ¶ Et ꝑ tenentes eã opinionem danᷓ ad illum tex.plures reſponſiones vna rñſio eſt ꝙ ille tex. loquitᷓ in verbo directo moꝛiatur: nos loquimur in verbo cõmuni prout hãc reſpõſionem dat Gui.de cu.prout eũ refert ⁊ ſequitᷓ Bal. in.d.l. centurio.quã ẽt dat ibi Barto.in.iij.q.pꝛincipali colũ.x.vel xj.⁊ ẽt Raph.cu.⁊ Imo.ibidem pꝛo quo facit qꝛ verbũ moriatᷓ reſpicit perſonaȝ nõ bona: iõ nõ vᷓ moꝛi alteri ſi bona teſtõꝛis ꝑ eius moꝛtem ad aliũ deuoluunᷓ: ſȝ vᷓ moꝛi alteri qñ eius pſona ꝑ aliũ repꝛeſentatᷓ ꝓut eſt hẽs q cenſetᷓ eadẽ perſona cum defuncto in auc.de iureiuran.a mo.pꝛeſti.§.j. ⁊ vicẽ gerit defuncti: ſȝ fideicõmiſſarius ſuccedit teſtõꝛi nõ pupillo iõ verbũ moꝛiatᷓ longe magis adaptatᷓ ad directam ꝙ̃ verbũ ſubſtituo ꝙ eſt cõe ⁊ cõuenit ẽt ſubſtõni in legato ⁊ fideicõmiſſo ꝑticulari ꝓut ⁊ tangit Bart.in.d.l.cẽturio ꝑ l.vt hẽdibus.ff.de leg.j.⁊.l.vnicã.§.in ꝑmo.⁊.§.pꝛo ſcdo.⁊ §.ſin autẽ ſub conditione.C.de cad.tol.ſcda rñſio datᷓ ꝙ ibi erãt in pꝛimo capite ſubſtõnis ſubſtituti filij teſtatoꝛis q ex preſumpta mente teſtõꝛis faciũt ceſſare fauoꝛẽ matris ꝓut no.glo.fi.⁊ doc.ſup ea in.d.l.ꝑcibus.⁊ in.l.lucius.ff.de vul. ⁊ pu.⁊ Bar.in.d.l.cẽturio.⁊ in.l.ij.eo.tit.⁊ doc.in.l.fi.C.de inſti.⁊ ſubſti.⁊ ſub condi.fac. nec huic reſponſioni videtur obſtare id qõ quidam dicunt ꝙ in.d.c. ſi pater.non agebatᷓ de interpetrando pꝛimam ſubſtitutioneȝ: ſed de interpetrãdo ẜm cap.ſubſtõnis: qꝛ imo ibi agitur de interpetratione vtriuſqȝ capitis ſubſtitutionis: vt euidenter ibi patet in ꝟ. pꝛemiſſa. ⁊ ſi in ꝑmo capite voluit pupillariter ſubſtituere preſtatur coniectura ꝙ etiaȝ in ſecundo capite voluerit.idẽ facere pꝛout in ſimili tangit Bar.in.d.l.centurio. dum dicit ꝙ eſt conſiderãdum qualiter teſtatoꝛ ſimile verbũ aſſumpſit in alia parte teſtamẽti.⁊ facit qõ habetur in.l.q filiabus de leg.j.⁊ in.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.eo.tit.cum ſimilibus. Poteſt etiam reſponderi ad dictas duas reſponſiones ꝙ licet caderet dicta reſponſio ad dictum illius tex.tamẽ non eſt bona quo ad rationem ibi poſitam in textu que eſt generalis ꝙ ſemper ſubſtitutio eſt interpetranda potius directa ꝙ̃ obliqua quãdo verbis ſubſtitutionum conuenit ⁊ perſonis inſtitutis que quidem ratio eſt generalis ſiue ſint ſubſtituti filij ſiue extranei ⁊ ſiue ſint verba directa iuriſgẽtiuȝ ſiue verba cõia cũ ẽt vͣba cõia cõgruãt directe ſubſtitutioni nec ex alio dicanᷓ cõmunia: niſi qꝛ directe ⁊ oblique ſubſtitutioni cõueniunt: rõ.n.ſcripta eſt lex ſcripta.dicit Bald.in auc.quas actiones.C.de ſac.ſan.ecc.⁊ idẽ Ang.in.l.ij.in fi. ff.de dona.⁊ ẽ mẽs legis: ꝓut dicit Dy. in.c.fi.de re.iur.in vj.⁊ Bar.⁊ Bald.in.l.non dubium.C.de.ll.⁊ Imol.in.d.l. ij.§.fi.de dona. ⁊ eſt caſus ⁊ anima legis ꝓut dicit Bald. in auc.poſt fratres.C.de legitimis here.ad hᷓ.l. his ſolis. C.de reuocan.dona.⁊.l.cũ mulier.ff.ſo.ma.⁊ ꝙ ibi ꝑ Bal. ⁊ hoc eſt ꝙ multum vrget contra matrem.

q ¶ Sȝ ad ꝑdicta pñt dari plures rñſiones.pꝛimo.n. reſpõderi põt ꝙ nõ dᷓ ibi ſimplr ꝙ ſemꝑ eſt interpetrãda ſubſtõ directa qñ ꝯuenit verbis ⁊ pſonis: ſȝ dᷓ qñ ꝯuenit verbis ⁊ pſonis ꝓut in caſu ꝓpoſito: vñ põt dici ꝙ illa dictio ꝓut reſtringit ꝑcedẽtia verba generalia iuxta no.ꝑ gl.⁊ doc.in l.edita in fi.C.de edẽ.⁊ ꝑ Bar.in extrauagã.ad repꝛimẽda in vͣbo ꝓut cũ ſi. Sȝ qñ ſubſtõ eſt facta ꝑ vͣba cõia nõ cõuenit vͣbis ꝓut qñ eſt fcã ꝑ verba directa ẜm dictã rñſionẽ Bar.⁊ ſequaciũ.ſ.datã ad.d.c. ſi pᷓ merito dicta rõ nõ vrget. Preterea nõ dᷓ i.d.rõne ſimplr ꝙ ſit ſemꝑ iterpetrãda directa: ſȝ ꝙ eſt interpetrãda directa potiꝰ ꝙ̃ obliq.⁊ ſic ꝑ cõparatiuũ potius ⁊ natura cõparatiui eſt relinquere poſitiuũ in termino ẜm grãmaticos.⁊ hᷓ in.l. vbi aũt nõ apparet in pꝛin.ff.de ver.ob. iõ dicta verba vidẽtur innuere ꝙ nõ ſemꝑ interpetretᷓ directa: ſȝ ꝙ qñqȝ fideicõmiſſaria: ſȝ in dubio ſeu ceteris paribus directa interpetretᷓ in caſu aũt noſtro.ſ.vbi eſt facta ꝑ verbũ cõmune ⁊ nõ ſunt ſubſtituti filij teſtatoꝛis ⁊ mater eſt in medio nõ ſunt cetera paria qꝛ ꝓ fideicõmiſſaria ſubſtitutione inſtat fauoꝛ matris ꝓut iſtat in terminis.d.l. precibus in qbus terminis ꝓut dixi meo iudicio põt ꝓbabiliter dici vigebat maioꝛ rõ interpetrãdi directã ſubſtitutionẽ ꝙ̃ i caſu noſtro quo ẽ facta ſubſtitutio ꝑ verba cõmunia.iõ hoc caſu nõ attẽdatᷓ illa rõ: ſed id qõ imediate ibi aduerſatiue ſubditur quãuis directa interdum ex cauſa trahatᷓ ad fideicõmiſſum hoc eſt illa ſubſtitutio que ẜm verba eſſe poſſet vel deberet alᷓs eſſe directa cẽſetᷓ ⁊ eſt fideicõmiſſaria.⁊ ita occurri in caſu noſtro in quo ẽt poſſumus dicere ꝙ verba nõ cõueniũt directe ſubſtitutioni pupillari ex quo non ſubſtituit in bonis pupilli ſed in bonis ſuis.

r ¶ Tertia datᷓ reſponſio ad.d.c.ſi pater. ꝙ ibi vltima ſubſtitutio fuit facta per verba directa ciuilia: quia tex.dicit pauperes inſtituendo verbum autẽ inſtituo ẜm omnes eſt verbum directum ciuile ſeu directum directo: ideo non mirũ ſi ſubſtitutio ibi interpetratur directa.nam omnes concoꝛdant vbiqȝ ꝙ ſi ſubſtitutio eſt facta per verba directa ciuilia ſubſtitutio eſt in pupillari etate directa ꝓut eſt caſus in d.l.ꝑcibus.⁊ in.d.l.centurio. Et lȝ ex aduerſo dicatur hoc verbũ non ponitᷓ ibi in ꝑmo capite ſubſtõnis.⁊ tñ ẽt in illo interpetratᷓ directa rñdetᷓ ꝙ ⁊ ſequẽtia faciũt interpetrari aliter ⁊ alᷓr ꝑcedẽtia.l.heredes palã.§.ſȝ ſi notã.ff. de teſta. cũ ſiſibus ⁊ ꝓut ẽt.ſ.dixi.itẽ in ꝑmo capite cõcurrit fauoꝛ filioꝛum vt ⁊ ꝑdixi nec ẽt refragatᷓ huic rñſioni ſi qs dixerit ꝙ ibi ſunt verba pape non verba teſtõꝛis.Nam rñdetᷓ ꝙ lȝ ſint verba pape: tñ qꝛ papa refert caſum quẽ decidit vᷓ dicendum ꝙ retulerit ẜm ꝙ erat in facti ꝯtingẽtia.⁊ ſic referendo ſubſtõnẽ teſtatoꝛis credẽdũ eſt ꝙ retulerit verba teſtatoꝛis vel equipollẽtia.⁊ maxime qꝛ illud verbũ inſtituẽdo nõ erat multũ accõmodatũ hinc eſt ꝙ doc. ibi exponũt inſtituendo ideſt ſubſtituẽdo: iõ eſt veriſimile ꝙ papa vſus fuerit illo verbo nõ ex alio niſi vt ſe cõfoꝛmaret verbis teſtatoꝛis.⁊ lȝ doc.exponãt.i.ſubſtituẽdo id faciũt vt oñdãt ꝙ illa erat ſubſtõ facta pupillis nõ iſtitutio pꝛimi gradus: nã ois ſubſtõ directa inſtitutio eſt cõditionalis.l.j.§. id qõ ex ſubſtõne.ff. ad.l.fal. in pꝛimo.n. gradu dᷓ inſtõ in ſcdo vel tertio dᷓ ſubſtõ.lȝ ⁊ inſtõ ſecundi vel tertij gradus dici poſſit.l.i.ff. de vulga.⁊ pu. ⁊.d.l. precibus non ergo exponunt ꝙ illa fuerit foꝛma ſubſtitutionis ſeu verbum teſtatoris: ſed eſt magiſtralis expoſitio ad declarationem.

s ¶ Nec ẽt ꝑſate rñſioni obſtat id qõ quidã dicũt ꝙ ſi teſtatoꝛ vſus fuiſſet verbo inſtituẽdo vel verbo iſtituit ſeu eqpollẽti ibi fuiſſet caſus indubius ꝯ̃.l.ꝙ labeo ad carbo.nec fuiſſet de caſu indubitato facta illa decretalis.nam ad hoc rñdetᷓ ꝙ imo poterat eſſe dubium ꝓpter verba ſine liberis adiecta in ſubſtõne que verba glo.in.d.l.pꝛecibus interpetratur nõ cõuenire pupillari ſubſtitutioni ⁊ ex eis interpetrari fideicõmiſſariã.⁊ ſimiliter Inno. in.d.c.raynutius. ⁊ habeo ẽt ad idẽ quoddã conſiliũ cuiuſdã dñi Lelli cũ ſubſcriptione Baldi ⁊ ſi dicatᷓ opinio falſa nõ curo: lȝ falſa tñ lectoꝛibus poterat dubiũ generare.itẽ nõ habeo tex. ꝑciſe diſponẽtẽ ꝙ verbũ inſtituo nõ obliquetᷓ.nã.l.verbis ciuilibus nõ expꝛimit q̃ ſint iſta verba directa ciuilia. lȝ doc.magiſtraliter hoc dixerint inſuper. lȝ nõ fuiſſet dubium circa vltimã ſubſtitutionem.tñ ſatis eſſet ſi fuiſſet dubium.circa

pꝛimam

primā ſubſtitutionē.⁊ ſi dicat ibi euenit caſus vltime ſubſti tutionis nō curādum de prima.rñdetur ꝙ imo erat curan dum de prima.naꝫ primo euenit caſus prime ſubſtōnis ⁊ ſi illa fuiſſet fideicōmiſſaria primus pupillus deceſſiſſet ſine teſtamēto:q2 pauperes cēſentur ſubſtituti vltimo morienti. iuxta ea que habētur in.l.pe.C.de impu.⁊ in.l.qui duos in prin.ff.de reb.dub.⁊ in.l.qui duos.ff.de vulg.⁊ pu. ⁊ mater ab inteſtato ſucceſſiſſet vna cū altero filio.⁊ ſic vna cū fratre auc.defuncto.C.ad ter.⁊ in reſtituēdo hereditatē alteri filio detraxiſſet legitimā ⁊ trebellianicā. ⁊ ſic intererat ſcire an prima ſubſtitutio eſſet directa ⁊ ſi quis inſtaret ꝙ imo prīa erat cēſenda directa propter qualitatem perſone ſubſtitute reſpondetur ꝙ hoc verꝫ eſt tamē nō eſt deciſum aliquo tex. preciſo:ſed magiſtrali ratione: ideo poterat in dubium re uocari quo fit vt decre.illa non foret de caſu in dubio etiam ſi teſtator viſus fuiſſet verbo inſtituendo vel inſtituo.⁊ ma xime hoc non erat deciſum de iure canonico ꝙ ius canoni cum non ſolet curare apices verborum ⁊ rigore iuſ ciuilis iuxta ea que habētur in.c.dilecti de iud.cū ſimilibus.Ideo poterat dubitari an de iure canonico attēderetur illa diffe rētia in vbis ciuilibus ⁊ nō ciuilibus quam faciūt legiſte ⁊ inſup multe ſunt decretales quoꝝ caſus deciderentur clare per tex.legum nec eſſet mirꝫ ſi fuiſſet ⁊ illa ſi pater: vñ mul tipharìam poteſt euitari prenarrata allegatio.

t ¶ Et ex his eſt demōſtratū ꝙ.d.c.ſi pater nō viget neceſ ſario ꝯ cōem antiquoꝝ ſniam.adeo ꝙ nō eſſet peccatū mor tale ſequi opi.antiquoꝝ etiam circūſcripto fauore matris ⁊ multominus cōcurrēte fauore matris ēt omni ceſſante alia extrinſeca cōiectura in tāta autem perplexitate ⁊ dubietate que militat quādo mater eſt in medio de facili cōcurrente aliqua cōiectura ſeu rōne extrinſeca que tendat ad interpre tationē fideicōmiſſarie ſubſtitutionis eſt dicta interpretra tio facienda.ſ.ꝙ ſit ſubſtitutio fideicōmiſſaria non directa qua propter in caſu noſtro audacter hec interpretratio eſt ample ctenda cum cōcurrāt alie rōnes extrinſece: maxime due.ſ. aſſignate per quas ⁊ eaꝝ quālibet de per ſe doc.mouenſ ad interpretrādam ſubſtitutionem fideicommiſſariam etiā vbi mater nō eſſet medio multo aūt fortius debēt dicte rōnes ſimul iuncte nos mouere ꝯcurrēte ēt fauore matris.

u ¶ Nec ob.ꝙ cōtra dictam primam rationem.ſ.in cōtrariū adduxi:nam lꝫ verbū mihi adiectū in ſubſtitutione nō im mutet naturā ſubſtitutionis directe p.d.l.ſi ita ſit aſcriptū §.qui filio.⁊ dictam.l.j.§.duplex.⁊ pari rōne videatur dicē dum ſi apponātur illa verba in bonis ſuis vel ſimilia. nam illa iura procedūt in ſubſtitutione ſpecifica pupillari:q2 eſt facta ſubſtitutio ſub expreſſa conditione ſi in pupillari eta te deceſſerit quo caſu ēt Bal. concurrit in eandem ſentētiā prout ⁊.ſ.dixi nō aūt ſumus in ſubſtōne compendioſa que poteſt adaptari ⁊ ad directā pupillarem ⁊ ad obliquā ſub ſtitutioneꝫ.⁊ lꝫ do.meus ēt in compendioſa ſubſtitutione. idcꝫ ⁊ cōſulendo ⁊ legēdo in.d.l.precibus firmauerit tñ lo quitur qñ in cōpēdioſa eſt facta dinumeratio expreſſa etatū vel quādo eſt facta p vba directa ciuilia in quibus caſibus nō deuiarē ab eius ſnia nec Bald.⁊ Saly.forte aliud dice rēt in dictis caſibus:lꝫ ipſi ⁊ caſus noſter loquunſ in ſub ſtitutione facta ſine expreſſa dinumeratione etatuꝫ ⁊ p vba cōia in quo caſu Bal.Saly.⁊ Ange.ſunt in ꝯtia ſnia vt pꝫ ex.ſ.relatis.Nec ob.ꝙ dixit Bar.in dicto cōſilio.lxxxv.in cipiēte Bartholus difformiter q2 in illo caſu plura concur rebāt nā in prima ſubſtōne erat facta expreſſa dinumeratio etatum que poterat cēſeri repetita in ſequētibus ſubſtitu tionibus iuxta ea que hñr in.l.in repetēdis de le.iij.⁊ ſalteꝫ preſtabat ꝯiecturā ad interpetrationē vltime ſubſtitutionis prout.ſ.plures dictū eſt.Preterea ibi fuit adiectū vniuer ſale oīa p fideicōmiſſariā aūt ſubſtitutionē nō reſtituuntur oīa:q2 ſaltē legittima detrahiſ p.l.qm̄ in prioribus de inof. teſtō.ꝑut hāc rōnem poſt Bar.pōderat Imo.in.d.l.cētu rio quo illud ꝯſiliū nihil facit: q2 ꝑut poſtea aduerti nō dixit teſtōr oīa bona ſua:ſed oīa bona eorum.

x ¶ Nec ēt ob.qd ipſe Bar.dicit in ꝯſi.xc.in ꝯtriuꝫ adducto: q2 ibi plura cōcurrebāt ꝯ matrem.nā ibi erāt ſubſtituti alij filij teſtōris.itē verba id ſuadebāt:q2 dixit oīs hēditas ſine aliqua diminutione ꝑut hec vba pōderat ipſe bar. ēt in.d. l.cēturio.Preterea ibi potiꝰ fuit breuiloqua ſubſtō ſimplr facta ꝙ̄ cōpēdioſa:ꝑut hec oīa pōderat bar.in dicto cōſi. ⁊ hoc circa vnū capitulū ſubſtitutionis.

y ¶ Nec etiam ob.qd dicit ipſe Bar.in.d.l.centurio in.ij.q. principali.v.qd ſi teſtōr.nā pōt dici ꝙ ipſe ibi loquiſ eo caſu

quo ſubintelliguntur verba directa.ideo ſubintelligiſ vel huꝫ accipiant ꝑut ipſe dicit ꝙ verbū eſt directū vt ⁊.ſ.dixi nos aūt loquimur in verbo cōi inter que verba cōia ⁊ directa:lꝫ iuriſgentiū facit differentiā quo ad hoc ipſe Bar.in eadē.l. centurio in.ij.q.princip.dum rñdet ad illud.c.ſatis aperte ſentiens ꝙ ſi in terminis illius.c.ſi pater fuiſſet ſubſtitutio facta per verbū cōe fuiſſet rñdendū pro matre vel ſaltē nō eſſet rñdendū ꝯ per generalem rōnem illius tex.⁊ ꝓpterea cū in.ij.q.principali Bar.loquaſ in verbis directis ⁊ nō in verbis cōibus ⁊ potiſſime ſe fundet per.d.c.ſi pater non eſt trahendū eius dictū ad terminos noſtros in qbus ſubſtitu tio fuit facta per verba cōia.idē dicit Fran.de are.pōderan do rñſionē Bar.ad.d.c.ſi pater.⁊ dicit ꝙ Bar.in.j.q.dum loquiſ de verbis directis.ſimplr dicit ꝙ intra pupillarē eta tem eſt directa qñ ſit per verba directa iuriſgentiū ſed qñ p verba cōia hoc non tenet indiſtincte:ſed cū moderatione ſi mr̄ eſt in medio ⁊ ꝙ qñ verbū directū iuriſgentiū apponiſ vniuerſitati ſemꝑ ſignificet directū declarat Ang.ſolēniter cōſi.xcvij.incipiēte viuianus de monte politiano.vbi autēꝫ adijciſ certe rei vel certe portioni.tunc hñ Bar.in duobus locis.dicit ꝙ inter iſta verba cōia vel directa iuriſgentiū eſt parua dīa vel nulla:vnde qui reprobat Bar.ex dictis ſuis. circa hoc non bene ꝑcepit eius mentē ſm Fran.de are.⁊ lꝫ idē Bar.ibi in antepe.col.videaſ equiparare verba cōia ⁊ di recta iuriſgentiū.tñ non equipat ſimplr:ſed dicit ꝙ modi cum differunt:vñ iſtud modicū pōt verificari in caſu iſto in quo ipſemet Bar.fecerat dīam inter pdicta.itē Bar.non dicit abſolute ꝙ modicū differant:ſed moderat ꝙ modicuꝫ differunt ꝙ̄tū eſt in ꝓpoſito:vnde pōt intelligi quātum ad propoſituꝫ illius qōnis quā ibi tangebat.ſ.qñ hmōi verba non ſunt adiecta vniuerſitati bonoꝝ:ſed quote bonorū vel hēdis ſeu certe rei.itē dato ꝙ Bar.non pōderauerit reſtri ctionē que reſultat ex relatione ad bona teſtatoris nō accu rate forte in hoc trāſeundo tñ alij id ponderant ⁊ vis ve borū ad id ſatis artat nec vr̄ in hoc multū curanduꝫ de bar. ex quo ſm ſniam Bar.pro matre eſt reſponsenduꝫ:q2 ipſe eſt in ea ſententia ꝙ etiā ſi non ſint adiecta illa verba bona ſua vel ſimilia tamē facta per verba cōmunia interpetretur fideicōmiſſaria fauore matris prout.ſ.dictuꝫ eſt.vnde ſnia Bar.eſt pro hac parte non in contrarium.

z ¶ Nec ob.ꝙ i caſu noſtro eſt ſubſtituta pia cauſa:q2 magis videtur fauēduꝫ matri in ſucceſſione filioꝝ ꝙ̄ pie cauſe.ar. l.nam ⁊ ſi parētibus in prin.ff.de inoffi.teſtō iuncto cañ.ſi. xvij.q.iiij.⁊ notata p gl.in.l.ſi quis ad declinādā.C.de epiſ. ⁊ cleri.nec reperimus in iure ꝙ fauore pie cauſe ſubſtitutio obliqueſ vbi aſs eſſet directa ꝑut ꝯ reperimus fauore ma tris.d.l.precibus.nec ēt in iure ꝙ fauore pie cauſe ceſſet ta cita ſubſtitutio pupillaris: prout reperimus fauore matris in.d.l.precibus.⁊ in.l.ſi.de inſti.⁊ ſubſti.ſub ꝯdi.fac.⁊ licet tex.in.d.c.ſi pater loquaſ in pia cā ſubſtituta.tñ nō reperio ꝙ doct.qui multa ibi dicūt ponderēt vnꝙ fauorem pie cāe nec ſimiliter in.d.c.raynutius vel in.d.l.precibus ſeu in.d.l. centurio.⁊ tñ doc.in dictis locis ponderēt fauorem matris ⁊ fauorem filioꝝ ſubſtitutoꝝ.⁊ licet anima ſit ceteris rebus ꝑponēda tamē nō ꝑponiſ matri vel filijs quo ad bonoꝝ ſucceſſionem:vt de ſe eſt notum.item per ſubſtitutionē pu pillarem ſuccediſ pupillo ⁊ in bonis pupilli:vt.ſ.dictuꝫ ē. vnde nō videſ ꝙ ſubſtitutio pupillaris facta de pia cā con ferat ad animā patris:prout hāc rōnem ponderabat Bald. in preallegato ſuo conſi.cui ſe ſubſcripſit Ange. de quo.ſ. ⁊ anima huius pupilli qui deceſſit in adeo tenera etate ven dicauit ſibi paradiſum abſꝙ hadminiculo ex quibus nō ar bitror ꝙ fauor pie cāe habeat alterare naturā huius ſubſti tutionis nec etiam fauor ſororis teſtatoris: quia licet glo.⁊ docto.velint ꝙ fauor filij preponderet fauori matris nō tñ idem volūt in alijs conſanguineis. licet illi preferanſ vxori in ſucceſſione.C.vnde vir ⁊ vxor.l.vnica.

⁊ ¶ Nec etiam ob.ꝙ mater tranſiuit ad ſecūda vota:q2 iura que in his terminis fauent matri loquuntur ſimpliciter nec ſe reſtringunt ad matrem viduam.⁊ ſimiliter Bar.Bald.⁊ ceteri cōmuniter loquunſ ſimpliciter:⁊ ꝓpterea ſunt intel ligēdi ſiue tranſiuerit ad ſecūda vota ſiue nō nec iſte fauor matris fundaſ in veriſimili mēte teſtatoris:ſed q2 iura com patiuntur matri vt non priueſ luctuoſa filij hēte.d.l.ſi.ideo non ꝯſidereſ ꝙ ſi teſtator cogitaſſet hūc caſum noluiſſet ma trem habere iſta bona.nam ⁊ aſs mater admittiſ vbi ſi teſta tor cogitaſſet eum caſum veriſimili excluſiſſet matreꝫ ⁊ ad miſiſſet ſubſtitutum.nam ſubſtitutio vulgaris expreſſa con

tinet in ſe tacitam pupillarem ea ratione: q2 iuriſlator arbitratur ꝙ obmiſit ſubſtitutionem pupillarem eo q2 nõ cogitauit ꝙ decederet in pupillari etate. ⁊ ſi cogitaſſet preſumit ꝙ prouidiſſet profecto rõ iſta militat ſiue mater pupilli ſit in medio ſiue non tamẽ illa veriſimilis mens teſtatoris cedit fauori matris: vnde plus operat̃ iſte fauor matris in hac materia q̃ veriſimilis mens teſtatoris vt. ſ. ſumpta. illa aũt veriſimilis mens teſtatoris que reſultat: q2 credit̃ ſeu cõiecturatur ꝙ teſtator ita voluerit nõ dico ſi cogitaſſet voluiſſet bene preponderat fauori matris: prout voluit Barto. in d. l. centurio. ij. q. principali. ⁊ docto. ibi. ⁊ in. d. l. precibus. ⁊ etiam in. l. ij. in prin. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. lucius. eod. titu. ⁊ ſimilibus pater itaq3 potuit ꝓbabiliter nõ cogitare hũc caſum. ſ. ſecũdaꝝ nup. ſaltẽ ꝯcurrerent cũ morte filij in pupillari etate: ñ nõ dicta veriſimilis volũtas teſtõris ꝯſideretur in his terminis ad tollẽdum fauorem matris.

2 ¶ Et l3 vxores trãſeuntes ad ſcõa vota priuent̃ ꝓprietate bonorum primi mariti ad eas peruẽtor: tñ hoc eſt vex exiſtẽtibus filijs primi matrimonij nõ ceſſantibus oibus filijs primi matrimonij prout h̃ habent in. l. femine. ⁊. ll. ſequen. cũ autẽticis ibi poſitis. C. de ſecũdis nup. ideo nil ad caſu3 noſtrum in quo nõ ſupſunt aliqui filij primi mr̃imonij. ⁊ l3 ego al's his ꝯſuluerim cõtra matrem interpretãdo ſubſtitutionem compẽdioſam factã ſine dinumeratione etatu3 eſſe pupillarem intra pupillarem etatem etiam matre exiſtẽte tñ erant caſus ſeparati. nam in conſilio vltimo reddito apud montem flaſconem ſubſtitutio erat facta per verba directa ciuilia: quia in quodã protbocollo verba dicebãt ſubſtituit heredes dixi ꝙ cõmune verbum ſubſtituit adaptat̃ ad naturam verbi directi ciuilis heredes in trãſumpto ſubſtitutio erat facta ꝑ verba ſubſtituit ⁊ inſtituit. ⁊ ſic ẽt ꝑ verbum directum ciuile. item erat facta expreſſa etatum dinumeratio: ideo ille caſus erat circa hoc clarus ꝑ ea que ibi dixi nõ inſiſto. in alio aũt reddito eugubij plures ꝯiecture ⁊ rõnes extrinſece ꝯcurrebãt eo caſu ꝯtra matre3 ibi. n. erãt adiecta verba illa pleno iure que Bar. in. d. l. centurio ponderat ad interpretãdum directã ſubſtitutionem. item verbum ſubſtituit per qđ erat facta ſubſtitutio illa de qua tũc agebatur in pluribus ꝑtibus erat poſitũ. ita ꝙ certum erat ꝙ ſemel poſitum adaptabatur ad directã ⁊ obliquã ſubſtitutionem: nõ dicebã ꝙ ẽt in ea parte de qua agebatur in qua erat ſimpliciter poſitum debebat ſumi ꝙ adaptaretur ad directã reſpectu pupillaris ſubſtitutionis ⁊ ad obliquã reſpectu alterius temporis. item in illo cãu dicta ſubſtitutio compẽdioſa erat vnico verbo ſubſtituit facta pluribus perſonis ⁊ aliquibus earum nõ poterat niſi pupillariter ſubſtitui: q2 erãt ſolũ inſtitute in legittima dicebã ꝙ ex quo reſpectu illarum perſonarum erat neceſſario interpretãda pupillaris in pupillari etate. ita etiam reſpectu aliaru3 perſonaꝝ vt ſic vnicũ verbũ ad plures ꝑſonas relatum pro poſſe eas omnes pariter determinet ar. l. iam h̃ iure cum concor. in caſibus itaq3 qbus al's conſului rationes vrgentes artabãt contra matrẽ in caſu preſenti rationes ſatis vrgentes artãt pro matre: ideo non ab re al's contra nunc vero pro matre conſulendũ duxi vbi autem rationes extrinſece non artarent pro vel contra eſſet meo iudicio plurimum cogitandum. ⁊ licet legendo in. d. l. precibus. ⁊ etiam in illis alijs conſilijs inclinaſſem videar contra matrem tñ nunc magis accurate cogitãs plurimum ſubſiſto: ſed quicquid tunc dicẽdum eſſet in caſu iſto ſatis ſecura frõte puto concludendum pro matre vt. ſ. ſ. ꝙ ſubſtitutio ſit interpretãda fideicõmiſſaria nõ pupillaris ex quo infert̃ ꝙ ꝑſona filij detrahitur legittima. l. quoniã in prioribus de inoffi. teſt. ⁊ q2 legittima defalcat ipſo iure. ⁊ incõtinenti vt ibi. ⁊. l. ſcimus in prin. eo. tit. ⁊ onus erat collatu3 poſt mortem veniunt detrahende due quarte per. c. raynutius. ⁊. c. raynaldus. de teſt. ⁊. d. c. ſi pater. ⁊ qđ notat̃ per gl. ⁊ doc. in. ll. q̃q̃. C. ad. l. falc. ⁊ in. l. in ratione. §. ꝙ vulgo. ff. eo. tit. ⁊ hec in relictis profanis non autem idem dico in relictis ad pias cauſas in quibus. licet detrahat̃ legittima nõ detrahit̃ falcidia auc. ſiſt. C. ad. l. fal. ⁊ in. l. ſi quis ad declinãdã. C. de epiſ. ⁊ cle. nec prout pleriq3 tenent trebellianica aliqui contra nõ inſiſto: q2 nõ concluderẽ in hoc pro matre pro qua poſtulatur conſilium. Laus deo.

¶ Stãte ſtatuto ꝙ filia dotata ab auo patre ⁊ matre ꝙ ſtare debeat cõtenta dote nec alicui predictorum ſuccedere valeat dummodo ab aliquo predictorum fuerit dotata ſtãtibus maſculis an cenſeri debeat excluſa ab hereditate dotãtis tantum vel omnium predictorum.

¶ Conſilium cccxxiij.

In nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. ¶ In preſenti conſultatione vĩ prima facie dicẽdum ꝙ dicta filia femina ſuccedat pro virili vna cum filio maſculo. na3 l3 de media iuris prudẽtia fieret aliqua differẽtia in ſucceſſione inter maſculos ⁊ feminas: vt. l. maximum vicium. C. de lib. prete. tamẽ illa differẽtia nõ erat in ſucceſſione ab inteſtato vt in ea. l. in prin. in verſi. cu3 ab inteſtato ⁊ illa differẽtia quã introduxit media iuris prudẽtia deletat̃ ibi per Juſtinianũ. ita ꝙ in ſucceſſione ab inteſtato nec etiam ex teſtõ ſeu contra teſtamentum non eſt aliqua differentia de iure communi inter maſculos ⁊ feminas vt eſt ibi expreſſum ⁊ in auc. in ſucceſſione in fi. C. de ſuis ⁊ leg. ideo non eſt dubium ꝙ de iure cõmuni dicta filia ſuccedit dicte ſue matri pro dimidia ẽt non computata dote cum illam nõ habuerit a matre. l. vt liberis. C. de colla. nec ob. l. dedit dotem. ff. de coll. bo. q2 loquit̃ in dote data ab auo paterno ⁊ in hereditate patris cum paternum ſit officium dotare filiã vt hãc rationem aſſignat ibi tex. non inſiſto: q2 non tractatur de collatione dotis ⁊ res eſt in ſe clara.

a ¶ Nec obſtare videt̃ ius municipale ꝙ videt̃ preferre maſculos filios filiabus feminis dotatis in ſucceſſione mr̃na. nã dotatã ab auo videt̃ excludere a ſucceſſione aui patris matris ⁊c. Nã ad iſtud ſtatutum videtur reſponderi poſſe ꝙ intelligatur excluſa femina ab hereditate dotãtis ⁊ non ab hereditate alterius non dotãtis per theoricã Bald. in. l. j. C. de legi. heredi. qui ar. illius. l. cum ibi notatis ſignanter concludit ꝙ huiuſmodi ſtatuta excludentia feminas ꝓpter maſculos a ſucceſſione inteſtati intelligũtur in hereditate dotãtis ⁊ excluſio nõ trahit̃ ad ſucceſſione3 nõ dotãtis ſm cum ibi. ⁊ vidi pluries ꝯſultum ꝙ maxime vr̃ dicendum in caſu noſtro ea rõne: q2 al's reſultaret incõueniẽs ⁊ quodãmodo abſurdũ. ſ. ꝙ filia excluderet̃ a ſucceſſione patris vel matris ꝓp ſuperexiſtentiã ꝑſone que nihil attineret perſone ipſius patris vel matris de cuius hereditate agit̃. nã ſi preſupponamus feminã dotatã ab auo paterno vel a patruo ⁊ agatur de ſucceſſione matris ſi ſtatutum ſimpliciter intelligeret̃ vt ſonare videnẽ verba iſta filia excluderet̃ ab hereditate matris ꝓp ſuperexiſtentiã patrui vel aui qui nihil attinent matri niſi iure affinitatis que affinitas nõ eſt in cõſideratione quo ad ſucceſſionem inteſtati. l. vitrico. ⁊. l. affinitatis. C. cõmunia de ſucceſſionibus.

b ¶ Nec videtur poſſe excogitari ratio quare propter illam perſonã que nihil attinet ⁊ nõ eſt ſucceſſura excludat̃ filia vel neptis a ſucceſſione parentum: ideo videntur euitandi huiuſmodi praui intellectus ⁊ euitanda videt̃ interpretatio per quã incidimus in abſurdum. l. ſcire oportet. §. aliud. ff. de excu. tu. ⁊. l. nã abſurdum. ff. de bonis libe. cu3 ſimi. ideo interpretemur h̃ ſtatutum ꝙ femina dotata excludat̃ a ſucceſſione dotãtis ſi ſupereſt maſculus deſcendens ex ꝑſona dotãte. ⁊ ſic licet ſtatutum alternatiue nominet plures perſona dotãtes ⁊ illas eaſdem perſonas alternatiue repetat in excluſione ab hereditate earundem. ⁊ ſic videatur ſufficere ꝙ caſus contingat in altera eorum perſona iuxta regulã in alternatiuis in. vj. cum multis concor. tamen intelligat̃ ſingula ſingulis referendo. ita ꝙ ſufficiat alterã ex dictis perſonis dotaſſe nec requiratur ꝙ omnes dotauerint: vt excludatur a ſucceſſione eius. ſcilicet que dotauit. ita ꝙ illa conditio ſi fuerit dotata ab auo referatur ad illã ꝑtem diſpoſitionis dum excludit ab hẽditate aui ⁊ illa ꝑs conditionis ſi fuerit a patre dotata referatur ad illã ꝑtem diſpoſitiõis ibi hereditatem patris ⁊ ad illã ꝑtem de progenie ipſius patris ⁊ ſic de ſingulis. ⁊ ita ſeruetur. nã alternatiue poſite in cõditione ⁊ alternatiue poſite in diſpoſitione dicti ſtatuti. ſ. vt dixi referendo ſingulas ꝑtes prime alternatiue ad ſingulas partes alterius alternatiue ⁊ omnis tũc ceſſabit abſurditas ſeu iniquitas. ſ. ponderata.

c ¶ Et ſm iſtum intellectum ceſſat in caſu noſtro diſpoſitio dicti ſtatuti ⁊ remanet ius cõmune ꝑ qđ filia inuitatur vna cum filio ad hereditatem maternã per ſenatuſconſultũ orficianum ꝙ nullã facit differentiã inter maſculum ⁊ feminã ⁊ ſi aliqua dr̃ia fuiſſet fcã per ius antiquum illa penitus tollit̃ per ius nouiſſimu3 in auc. de heredibus ab inteſtato ve. in fi. §. primi. vbi in hereditate cuiuſlibet aſcendentis pariter vocat

vocat deſcendentes ſublata dr̄ia ſexus. Preterea ſi ſupradictus intellectus datus dicto ſtatuto nō placeret poſſet p̄ ex alia via dictum ſtatutum euitari intelligēdo ſtatutū in ver. dūmodo remāſerit aliqs maſculus de ꝓgenie ipſius aui patris matris vel fratris ⁊c. In maſculo de ꝓgenie ipſius dotātis ꝙ nō vr̄ ꝯtingere in caſu noſtro: qꝛ nepos ex filia quo ad auum maternū nō videt̄ venire appellatione deſcēdentium maſculoꝝ. nā vbi fit mentio de liberis maſculis nō cōprehenduntur femine nec maſculi ex feminis deſcendentes ſm̄ Spec. in ti. de locato. §. nunc aliqua. ver. xlvi. prout eū referunt ⁊ ſequūtur Bald. Ange. ⁊ Pau. de caſt. in. l. ſed ſi hac. §. liberos. ff. de in ius vocādo.

d ¶ Cum itaqꝫ iſta filia fuerit dotata ab auo: vt preſupponit̄ in pūcto nec preſupponatur exiſtere aliquē maſculū ex ipſo dotāte iſta filia nō cēſeat̄ excluſa vigore dicti ſtatuti pp̄ fratrem qꝛ ſm̄ p̄dicta nō vr̄ ꝙ cōprehendat̄ appellatione maſculi de ꝓgenie ipſius dotātis ſi p̄ſupponimus fuiſſe dotatā ab auo mr̄no facit ꝑ dictis interpetrationib⁹: qꝛ hmōi ſtatuta exorbitātia ſeu correptiua iuris cōis vñr reſtringenda vt ꝗ̄tomagis fieri pōt minus ledāt ius cōe ⁊ min⁹ iniquitatis ꝯtineāt ar. capl̄i cū dilectus de ꝯſuetudine. ⁊. l. p̄cipimus. C. de app. ⁊ regule q̄ a iure cōi exorbitāt in. vj. ⁊. c. cū expediat iura iurib⁹ cōcordari de elec. eo. lib. ⁊. l. vnice. C. d̄ inofficioſis dotibus cū ſi. ⁊ ar. d. l. maximū viciū.

e ¶ Pro tñ nō ob. in ꝯ̄triū arbitror eē iuſtitiā. ſ. ꝙ dcā filia dotata ab auo ſiue p̄rno ſiue mr̄no excludat̄ a ſucceſſione ſue mr̄is pp̄ ſuperexiſtētiā filij maſculi. nā v̄ba dicti ſtatuti ſi nō cauillent̄ vñr adeo clara ꝙ nō ſit locus interpetrationi per quā ceſſet hmōi excluſio qñ. n. v̄ba ſunt clara non dat̄ locus interpetrationi iuxta. l. ille aut ille. §. cū in v̄bis nulla dubitatio ē nō eſt admittēda volūtatis qō. ff. de le. iij. facit illud vulgare in incertis nō in certis locus ē ꝯiecture. l. ꝯtinuus §. cu ita de v̄bo. ob. dictū. n. ſtatutū excludit feminā ab hr̄te aui p̄ris matris fratris ſororis patrui aut auūculi dūmodo fuerit dotata ab aliquo ipſoꝝ que verba ſine cauillatiōe intellecta euidēter ſonāt ꝙ ſufficiat eſſe dotatā ab aliquo ex predictis ad hoc vt excludat̄ a ſucceſſione ſiue agat̄ de hr̄te vnius ſiue alterius ex eis ⁊ in ſimplicibus terminis ſtatuti excludentis feminā dotatā a p̄re: mr̄e: patruo: vel auo ⁊c. a ſucceſſione p̄ris mr̄is aui vel patrui ⁊c. ꝙ femina dotata ab vno ex predictis: excludat̄ ēt a ſucceſſione aliorum in terminis conſuluit Bal. in quodā cōſil. incip. de iure cōi nullum dubiū eſt. ⁊ idē ēt cōſuluit Pe. de anch. in ſuo ꝯſil. incip. ꝓ veritate premittēdū eſt ꝙ Philippus ⁊c. vbi ꝯcludit ꝙ ſtatutū excludēs a ſucceſſione p̄ris aui vel ꝓaui dotatā a p̄re auo vel ꝓauo verificat̄ in ſucceſſiōe patris exiſtēte filia dotata ab auo p̄rno: vñ fortius idē ꝯcludēdū ē in terminis nr̄i ſtatuti ꝙ ſtatutū nō loquit̄ ita ſimpl̄r: ſꝫ ſubiungit illa v̄ba vel alicuius eoꝝ que non dñt eſſe poſita ſine virtute aliqd operādi. ar. c. ſi papa de priuilegijs. lib. vj. ⁊. l. ſi qñ in p̄n. ff. de leg. j. ⁊ in prima ꝯſtitutione. C. §. quibus. ideo dcā verba cenſent̄ adiecta: vt eſt expreſſius denotet̄ ꝙ dotata ab altero ex predictis non ſuccedat alicui eorum.

f ¶ Et maxime attētis v̄bis q̄ in eodē ſtatuto imediate ſubdunt̄ ibi dūmō fuerit dotata ab aliquo ipſoꝝ q̄ v̄ba euidenter ſonāt ꝙ dotata ab aliquo ipſoꝝ nō admittat̄ ad hr̄tē alicuius eoꝝ hec ēt interpetratio coadiuuat̄ ex generalib⁹ verbis ſequētibus ibi aliqua rōne vel cā quaſi dixerit ſiue veilit admitti ea rōne vel cā: qꝛ nō fuerit ab eo dotata cui velit ſuccedere ſiue ex alia cā ꝙ ēt quo adiuuat̄ ex verbis ſequentibus ibi dū dicit poſſit tñ eis ⁊ cuilibet ipſoꝝ ex teſtō ſuccedere ⁊ nō al̄r pōderata nā v̄lis cuilibet q̄ ē neminē excludere iuxta. c. ſolite de ma. ⁊ obe. ⁊ dicti cañ. ſi romanoꝝ. ⁊. l. iulianus de leg. iij. ⁊ ſic dcā v̄ba ꝑmittūt mulieres dotatas ab altero ex predictis ſuccedere. ſ̈. dictis nominatis. ſ. auo p̄ri mr̄i ⁊c. ⁊ cuilibet ipſoꝝ ex teſtō. ⁊ ſic ꝑmittit ex teſtō ſuccedere dotāti ⁊ nō dotāti: vñ cū ſtatutū ſubdat ⁊ nō al̄r. ſequit̄ ꝙ ſtatutū importat ꝙ nō al̄r ſuccedat dotāti vel nō dotāti niſi ſuccedat ex teſtō. ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs oīa v̄ba. d. ſtatuti ad hoc tēdūt ꝙ dotata ab vno ex pſonis i ſtatuto nominatis excludat̄ a ſucceſſione cuiuſlibet pſone in teſtō nominate in ſucceſſione abinteſtato ⁊ cōſequēter dotata ab auo excludat̄ a ſucceſſiōe mr̄is extāte filio maſculo prout contingit in caſu noſtro. ⁊ per conſequēs ſit ſtādum diſpoſitioni huius ſtatuti ēt ſi dura eſſet eius diſpoſitio: qꝛ lex ꝗ̄tūcūqꝫ dura eſt ſeruāda. l. proſpexit. ff. qui ⁊ a quibus. ⁊ in cañ. ſcriptum eſt in lege al̄s in lege ſcriptum eſt. vj. q. iij.

g ¶ Et ita al̄s in terminis ſtatuti vigentis apud camerenum vidi aliud cōſiliū Bal. ꝙ dicebat̄ reperiri ſigillatū in dcā ciuitate camereni cū circa interpetrationē illius ſtatuti conſultus eſſem. ⁊ poſtea fuit repertū ꝯſi. Pau. de ca. ſup interpetratione euidē ſtatuti reddēns cōſiliū deciſiuū interpetrādo illō ſtatutū ꝙ dotata ab vno excludat̄ a ſucceſſiōe alioꝝ nominatorum in ſtatuto. ⁊ ita ſuper illo ſtatuto bis cōſului ⁊ ſemper hꝰ ſn̄ia mihi placuit. lꝫ nōnullis videatur dura: lꝫ non dꝫ cenſeri multū dura cum reperiātur ēt plura ſtatuta que feminas pp̄ maſculos excludūt a ſucceſſione: lꝫ non fuerint dotate ⁊ ēt hꝰ reperitur fuiſſe reſponſum ex ore dei reſpondentis moyſi in vetere teſtamēto vt deprehenditur ex libro numeri. xxvij. c. ⁊. c. ſi. quā legem pleriqꝫ tenēt ſeruādam eſſe ēt hodie in ſucceſſione hebreorum: prout reperio cōſuluiſſe Saly. in quodā ꝯſi. ꝙ incip. mathelias hebreus ciuis paſinus factus. ⁊ idē ꝯſuluit Pe. de anch. in ꝯſi. ancipiente deceſſit iudea ab inteſtato ⁊ ſuper eodem facto. idem conſuluit dñs Florianus de ſancto petro in quodā cōſilio ꝙ incipit. Dubitari dicit̄ mortuo hebreo vel hebrea cui ſe ſubſcripſit Jo. de imo. ⁊ incip. ſubſcriptio viſis que ſupius ſunt cōſulta ⁊c. Nec vr̄ poſſe dici iniquū vel abſurdū id qō ex ore dei proceſſum eſt ſeu a lege diuina diſpoſitum neqꝫ iniuſtū id qō a fonte iuſtitie emanauit ⁊ al̄s etiā videmus ꝙ in ſucceſſione feudorū femine nō ſuccedūt: ⁊ qñ ſuccedūt excludunt̄ a maſculis: vt probatur in. c. j. §. j. ⁊. §. filia de ſucceſſione fra. x. colla. ⁊ in. c. j. de gradibus ſuccedentium in feudū eadē colla. item dr̄ ꝙ quodā tempore. ſ. inter primū bellum punicum ⁊ ſcōm de iure romanorū omnes femine excludebātur a ſucceſſione etiā parētum propter maſculos vt refert beatus Auguſtinus in li. xxij. de ciuitate dei.

h ¶ Non ob. adducta in ꝯ̄triū: qꝛ lꝫ Bal. in. l. j. C. de leg. hered. dicat ꝙ ſtatuta excludētia feminas dotatas intelligant̄ in ſucceſſiōe dotātiū ⁊ eius dictū cōiter approbet̄: tñ intelligitur ⁊ ꝓcedit eius dictū qñ ſtatutū ſimpliciter loquit̄ puta ꝙ filia dotata nō ſuccedat extāte maſculo. nā intelligitur de dotata ab eo de cuius hēditate agitur ⁊ nō in dotata ab alio prout ēt in dictis terminis ipſe Bal. loquitur dicto. n. caſu verba nō multum repugnāt adeo nō mirum. ſi illā veriſimilem interpetrationē recipiūt. lꝫ pro illo dicto non allegetur l. neceſſario id probās: tamē vbi verba ſunt clara ⁊ non recipiētia dictā interpetrationē ſine magna violētia ꝓut cōtingit in caſu noſtro aliud dicēdū eſt ꝓut ⁊ ipſe Bald. pluries aliud reperitur cōſuluiſſe ⁊ ēt alij quos. ſ̈. retuli.

i ¶ Nec ob. d. l. maximū viciū. qꝛ illa lex nō loquit̄ in ſimplici ſucceſſione ab inteſtato: ſed in ſucceſſione cōtra teſtm̄ eo caſu in quo ab inteſtato nulla fiebat inter maſculū ⁊ feminam dr̄ia. ita reperio conſulendo rñdiſſe Saly. fretum dcā auctoritate diuina. ⁊ dicit in ſupradicto eius conſilio hmōi ſtatuta eſſe potius fauorabilia ꝗ̄ odioſa ꝙ tāgit etiā Bal. in. l. cunctos populos. C. de ſumma trinitate. ⁊ ita ſaluetur Juſtinianus in. d. l. maximū vicium in rōne fui: tamē alio reſpectu pōt dici equū ꝓut al̄s contingit ꝙ vnum dicit̄ iuſtū cuius cōtrariū cenſet̄ iuſtius vt probat̄ in. l. exigendi. C. de procura. nō. n. pōt abſolute dici accuſator nature qui ſe cōformat cum nā naturāte: prout eſt ipſe deus vt per glo. in. l. reſpiciendum. ff. ſi cer. pe. in caſu autem noſtro ſatis poteſt dici equum ⁊ rationabile ex quo fuit ſtatutū in fauorē maſculorum vt ceſſet incōueniēs ꝙ. ſ̈. extitit in cōtrariū pōderatum ſtatutum illud pōt intelligi in verſic. dūmodo. ⁊ ēt in verſi. ſequenti dicitur ⁊ cuilibet ipſorum ⁊ etiā in verſic. precedēti dr̄ dotata ab aliquo ipſoꝝ: vñ nō ſine miniſterio in illo verſi. dūmodo remāſerit ⁊c. nō adijciunt̄ ſimilia verba ꝙ nō eſt credendū ꝓceſſiſſe ex alio niſi qꝛ ſtatuētes intellexerunt ꝙ dotata ex quocunqꝫ ex nominatis in ſtatuto non ſuccedat dotāti aut non dotāti dummodo ſuperſit aliquis maſculus de progenie illius de cuius hereditate agit̄ non autem attendatur vtrum ſuperſit maſculus de progenie alterius ex predictis nominatis in. d. ſtatuto.

k ¶ Et per hoc illud ꝯ̄triū euitat̄ ⁊ ſi hꝰ interpetratio ceſſaret que vt arbitror minime ceſſat deberet intelligi dictū ſtatutū dūmodo ſupſtites ſint tales q remotis filiab⁹ ſuccederēt ar. l. j. §. filiū. ff. de ꝯ̄tabulis cū ibi notatis p bar. qui ibi concludit ꝙ in hmōi ſtatutis excludētibus feminas ꝓpter maſculos femina ita demū excludit̄ ſi maſculus ſuccedat ⁊ nō al̄s ad qō ēt notata per Bar. in. l. j. §. ſi pater in p̄tāte. ff. de coniungendis cum emācipato lib. Laus deo.

¶ Statutum ꝙ p̄riceps criminis ſit ydoneus teſtis ⁊ ydoneus accuſator quomodo intelligatur.

¶ Conſilium cccxxiiii.

In nomine dñi noſtri Jeſu chriſti. ¶ Uidetur pͥma facie in hac cõſultatione dicendum ꝙ dictus accuſatus veniat abſoluẽdus ex quo in themate pͥſupponitur ꝙ accuſatio non probatur in aliqua ſui pte niſi p vnũ teſtẽ: qꝛ ſinguli teſtes de diuerſis actibus deponunt ⁊ ſunt in eoꝝ atteſtationibus ſingulares ſm qđ in pũcto dr̃: qꝛ atteſtationes nõ vidi teſtibus aũt ſingularibꝰ non datur fides. l. iuſiurãdi. C. de teſtibus. c. tã lr̃is extra. e. tit. ⁊ c. cũ dilecti de electione cũ ſi. ⁊ maxime in criminalibꝰ in quibus debẽt eſſe ꝑbationes luce clariores. l. ſciãt cũcti C. de proba. vj. q. vj. epyphanium. adeo ꝙ in cã criminali nõ defertur iuramentum in defectum ſemiplene probationis: prout voluit Barto. in. l. admonendi de iureiurãdo. ⁊ in. l. maritus de queſtionibus pro quo facit qđ no. Bald. in. l. fi. C. de ſecundis nuptijs. vbi text. loquitur de probatione indubitata. ⁊ Bald. ibi ſubdit ꝙ ibi non eſt locus delationi iuramenti ſupplentis ſemiplenã probationem ad idẽ ẽt qđ no. Bal. in. l. fi. C. ſi minor ſe maiorem dixerit. vbi text. facit mentionem de probationuꝫ luce. ⁊ Bal. ꝓpterea vult nõ eẽ ibi locum delationi huiuſmodi iuramenti ad idem qđ not. idem Bal. in. l. non ſolum in prin. ff. de procura. vbi per gl. ibi ſingularem. dicit ꝙ non probatur quem eſſe ꝓcuratorem in rem ſuaꝫ per vnum teſtem cum iuramento ptis que dicta refert Pontanus in. d. l. admonendi cũ eis pͥmo loco trãſiens. licet poſtea in. xxvj. columna contra dictum Bald. in. d. l. fi. C. ſi minor ſe maiorem dixerit. Facit caſum ſm eum rotundum in cap. ex inſinuatione extra de procuratoribus vbi in cã ſuper retractatione ſnĩe defertur iuramentum ad ſupplendam ſemiplenam probationem.

a ¶ Et reſpondet ad illã. l. ꝙ lꝫ reqrat plenã probationẽ nõ remouet ſemiplenã iuratã cum dicto iuramẽto. ⁊ ſic factam plenã probationem per iuramentum: ſed prout alʼs legẽdo dictã. l. admonẽdi dicebã poteſt ſubſtentãdo Bald. reſponderi ꝙ nõ loquiť de retractatiõe ſnĩe: ſꝫ de declarãdo ſnĩaꝫ nullã pro cuius dicto facit qđ no. Cy. in. l. in bonefidei. C. e. tit. vbi dicit ꝙ in cã criminali: ideo non defertur iuramẽtũ qꝛ in ea reqritur perſpicua probatio: ad qđ etiã gloſ. in. d. l. admonendi volens ꝙ ad h̃ vt deferatur iuramentuꝫ ad ſupplendã ſemiplenã probationem requiritur ꝙ cã ſit modica ⁊ ſic nõ ſit magna cã ⁊ iſtud cõmuniter tenetur. ſcilicet ꝙ in cauſis arduis nõ deferať huiuſmodi iuramẽtum. lꝫ Pontanus in. d. l. admonẽdi de hoc mireť qꝛ doc. nõ põderãt text. c. finalis extra eo. tit. cum illud cap. loquatur ẽt in cã famoſa que eſt ardua ⁊ maior qualibet pecuniaria per ea que habẽtur in. l. ait. ff. d iureiurãdo. ⁊ ſimiliter Panor. in. c. mulieri extra eo. ti. dicit ꝙ iure non cauetur ꝙ in cã ardua nõ deferatur iuramentum actori ſemiplene probãti: ſed tex. dicti. c. finalis in fi. ſimpliciter. dicit ꝙ in delatione huiuſmodi iuramenti iudex hꝫ inſpicere qualitates perſonarum ⁊ cauſe circunſtantias. ⁊ idem dicit glo. in. d. l. in bonefidei ſm euꝫ ex quorum dictis videtur deſtrui ſupradicta communis ſentẽtia a qua tamen non eſt recedendum: maxime indeciſiuis. ⁊ tex. dicti. c. finalis in fi. non viget contra eã. immo facit pro cum ibi tradat regulã ꝙ reo deferatur huiuſmodi iuramentum non actori ſemiplene probãti a qua regula excepiuatur caſus quando iudex contrarium arbitraretur ex circũſtantijs cauſe ⁊ perſonarum in dubio: itaqꝫ ſtandum eſt regule per ea que traduntur in rubrica de regulis iuris. ⁊ in cle. fi. de reſcriptis. ⁊ qđ per Bar. in. l. quotiens. ff. ſi quis cautionibus nec circũſtãtia ꝙ cã ſit ardua debet iudicem mouere ad deferendum iuramentum actori: ſed ꝙ cã ſit pua. ⁊ ita retorqueatur ille tex. pro communi ſententia contra Panormitanum ⁊ Pontanuꝫ: qꝛ licet ille tex. in verſi. nec liceat loquatur de cã famoſa. tñ in illo verſi. nõ tractať de huiuſmodi iuramento probationis ſupplectiuo ꝙ in quo non cadit relatio partis de qua loquitur ille verſi.

b ¶ Et dato ꝙ ẽt verſi. finalis cenſeretur loqui in cã famoſa nihilominus poſſet dici ꝙ licet cã famoſa ſit cã ardua ipſi reo de cuius infamia agitur: tamen qꝛ infamia rei non releuat actorem nec ei in aliquo prodeſt: ideo non miruꝫ ſi reſpectu actoris non cenſeatur cã ardua: qꝛ nõ eſt ſuſpitio de eo ꝙ propter ponderoſitatem cauſe velit deierare: ſꝫ qcqd ſit in cã famoſa in qua ẽt ipſe Barto. voluit deferri huiuſmodi iuramentum: tamen in cã criminali ſaltẽ in qua agitur de magna pena non eſſet deferendum iuramentum accuſatori per iam dicta. ⁊ qꝛ tex. dicti. c. fi. loquitur in actore nõ in accuſatore: ideo cum in caſu noſtro cã ſit multum ardua attentis penis que in ſtatutis ſeu in reformationibus ſenenſibus continentur ſine dubio tenendum eſſet de iure communi non eſſe deueniendum ad huiuſmodi iuramentũ ſupplectiuuꝫ ſemiplene ꝓbationis. Et licet aliud in caſu noſtro diſponatur ex cẽſura iuris municipalis de quo in themate: tamen illud ius municipale tanqꝫ exorbitãs a iure cõmuni ⁊ odioſum: qꝛ tendens ad pene irrogationem eſt reſtringẽdum arg. l. ſi preſes. ⁊ l. interpetratione. ff. de penis. ⁊ regule in penis ⁊ regule que a iure cõmuni exorbitãt ⁊ regule que propter neceſſitatem in. vj. ⁊ l. ius ſingulare ⁊ l. ꝙ vero cõtra de. ll. cum ſimi. ⁊ propterea videtur dicendum ſtatutum reſtringendũ vt procedat quãdo vnus teſtis eſt omni exceptione maior ꝙ ẽt eſt de iure cõmuni ꝓut communiter oẽs tenẽt in. d. l. admonẽdi. ⁊ in. d. l. in bonefidei. ⁊ in. d. c. fi. de iureiur. ⁊ ſimiliter ipſe accuſator eſſet ydoneus teſtis cum ipſe fungať vice vnius teſtis ⁊ ſatis eſt ſi eidem permittitur ꝙ in cã propria deponat. ⁊ per conſequens diſpenſeť a iure ſuper h̃ defectu cũ in cã propria quis nõ ſit ydoneus teſtis l. nullus ydoneus. ff. de teſti. ⁊ l. in omnibus. C. eo. titu.

c ¶ Sed in caſu noſtro ipſe accuſator ex alio non eſſet ydoneus. ſcilicet qꝛ particeps criminis. c. j. de teſti. lib. vj. ⁊ c. veniens. j. eo. titu. in antiquis. ⁊ c. j. de confeſſis. ⁊ iiij. q. iij. §. item liberi. quinimo ⁊ ipſe teſtis vr̃ eſſe particeps criminis cum ſtatutum puniat nõ ſolum ipſum ludentem: ſed etiam eum qui ſteterit ad videndum: ideo ſtans ad videndum videtur participare in crimine: ideo ſtatutum predictum non videtur trahendum ad hũc caſum: ſed reſtringẽdum quãdo teſtis deponẽs ⁊ accuſator alʼs eſſent ydonei teſtes per predicta ⁊ ne ꝯcurrãt plura ſpecialia cõtra. l. j. C. de dotis promiſ. ⁊ ideo licet ſtatutum diſponat ꝙ intelligatur ydoneus teſtis: licet luſerit vel ſteterit ad vidẽdum: ⁊ etiam admittat ad accuſandum participem criminis: imo accuſantem ⁊ deponentẽ liberet a pena participationis: tamẽ videntur predicta procedere ⁊ intelligenda quando alterum ſpeciale ex predictis interuenit. ſ. ꝙ accuſator alʼs minus ydoneus: nũc probet per duos teſtes ⁊ ſi accuſator eſſet alʼs ydoneus tũc admittatur ad probãdum per vnum teſtem vt euitetur concurſus pluriũ ſpecialiũ ꝯ. d. l. j. de dotis ꝓmiſ. ⁊ eodẽ modo poteſt dici ad aliud ſtatutũ diſponẽs ꝙ nõ poſſit opponi ꝯ teſtem ꝙ eſſet condẽnatus de aliquo crimine ⁊c. Itẽ ille. §. e intẽdaſi eſſere ydoneo teſtimonio bẽ che lui anco habbia giucato ⁊c. videť poſſe intelligi ꝙ ſit ydoneus teſtis quãdo duo teſtes deponerent ⁊ nõ qñ vnus tñ ⁊ referať ad primum precedens reſponſum nõ exorbitans ⁊ nõ ad mediatum reſponſum exorbitans facit. l. vxori. §. vxori de lega. iij. ⁊ qđ no. glo. in. l. talis ſcriptura de lega. j.

d ¶ Nec vr̃ refragari aliud ſtatutum diſponẽs ꝙ ſtatuta intelligant ſine aliqua interpetratiõe ꝓut iacẽt ⁊ ꝓut vulgus intelligit. nã huiuſmodi ſtatutum vr̃ parum operari. nã bar. in. l. omnes populi in fi. ff. de iuſti. ⁊ iure. dicit ꝙ hmõi ſtatutum parum aut nihil operatur. nã cenſeť remota ſolũ friuola appellatio. ar. cle. paſtoralis. de app. ⁊ l. j. §. fi. C. de veteri iure enucle. Et qꝛ ſi ſic ruditer intelligereť ſequerenť abſurda ſm eum. ⁊ Bald. ibi dicit ꝙ cenſeť remota glo. hominis nõ glo. legis nec ſunt tũc iudaice intelligẽda: qꝛ prauus intellectus nõ recipitur in ſtatutis. Sed recurrẽdũ eſt ẽt tũc ad granum ſalis. i. ad ius cõe ſm eum prout eos refert cuꝫ eis trãſiẽs Pet. de ancha. in repe. c. cano. de ꝯſti. in vltima q. principali col. clv. ⁊ Bal. in. l. iij. C. de lib. pte. dicit ꝙ tale ſtatutũ intelligiť de interpetratione extrinſeca per. l. in his de condi. ⁊ demõ. ꝙ tẽdit ad idem prout dicit floꝛẽtinus in c. cum dilectus. circa fi. extra de cõſue. qꝛ etiam ſi ſtatutũ nõ prohibeat interpetrationẽ nõ eſt locus interpetrationi extrinſece ſm eum ⁊ nõ obſtante dicto ſtatuto nihilominus ſtatuta recipiũt interpetrationem reſtrictiuam. dicit Bal. in l. nõ dubium. C. de. ll. ⁊ nõ obſtãte tali ſtatuto: tamẽ inſans intelligetur dotata etiam in ſtatuto excludẽte filiã dotataꝫ. dicit Bal. in. l. nõ ſine. C. de bonisqꝫ libe.

e ¶ Inſuper ex alio videtur ꝙ dictus accuſator veniat repellendus: quia accuſator videtur in hac cauſa deieraſſe. nã inter cetera accuſationis capitula ponitur hoc capitulum. iteꝫ in eo de eo ⁊ ſuper eo ꝙ de anno predicto ⁊ de anno preſenti. Mcccclxxij. ⁊ mẽſe martij proxime preterito dictus ſempronius luſit cum dicto Titio ⁊c. ⁊ dicta accuſatio eſt iurata prout preſupponitur ⁊ prout ex tenore accuſationis deprehenditur ⁊ inſuper ad delationem iudicis ad probandum

dum h capitulũ ad delationem iudicis ſpecialiter iurauit ⁊ ex aduerſo probat ꝙ de menſe Martij poſt diem annũciationis quo die intrat annus. Mcccclxxij. ſm qḋ dinumeratio annoꝝ accipit ſenis dictus Titius accuſatus fuit abſens a ciuitate ſenaꝝ ⁊ ſic non fuit in loco in accuſatione deducto. ⁊ per cõſequens oſtendit ꝙ dictus accuſator in hac pte fuit periurus ⁊ accuſando:q2 vt dixi accuſationẽ cum iuramẽto affirmauit:⁊ etiã ad probationẽ dicti capituli ſpecialiter iurauit ꝑut in dicto capitulo interlineato cõtinetur. ⁊ per cõſequens videt iuraſſe ꝙ de anno pñti. Mcccclxxij. de mẽſe Martij luſit ſempronius ſenis:⁊ ſic iurauit falſum cuꝫ exiſtens alibi non põt ſenis ludere. conſtat aũt ꝙ periuro nulla datur fides vt no. glo. ⁊ doc. in. l. luitus. ff. de infamibus. ⁊ in. c. teſtimoniũ. de teſti. ⁊ per glo. in verbo impuberes in. l. teſtium. §. l. iul. ff. de teſti. ſemel enim malus in eodẽ genere mali ſemper malus preſumit vt in regula ſemel malus in. vj. ⁊ in. l. hoc accuſare. §. ijſdem. ff. de accuſa. cum ſi. nec videt poſſe excuſari a reatu periurij dictus Sempronius ex eo q2 dicat intellexiſſe de anno emergenti iuxta ea que habẽtur in l. de diuiſione. ff. ſolu. matri. naꝫ ex quo deponit ꝙ de anno Mcccclxxj. ⁊. Mcccclxxij. de menſe Martij ꝓxime preterito apparet ꝙ non ſumebat annuꝫ emergentẽ:nam annus emergens poſſet adaptari ad illa verba preſenti anno ſi nõ fuiſſet adiecta illa qualitas. Mcccclxxij. nam in initio menſis Martij non erat annus. Mcccclxxij. ſed. Mcccclxxj. iurauit aũt Sempronius nõ ſoluꝫ ꝙ anno preſenti:ſed etiã ꝙ anno. Mcccclxxij. ita ꝙ lꝫ verificari poſſint illa verba anno preſenti:tamẽ non videntur poſſe verificari illa verba anno Mcccclxxij. q2 annus. Mcccclxxij. habet certuꝫ ⁊ vnicum pncipiũ ⁊ vnicum certum finẽ non variabilem. Nec ſtatutum dicit ſtari dicto vnius teſtis cuꝫ iuramento partis:ſed dicit ꝙ ſufficiat vnus teſtis cum iuramento partis intelligitur prout ⁊ intelligitur ius cõmune dicens ſufficere duos teſtes:q2 debent intelligi dũmodo ⁊ non pluri ꝑut ⁊. s. dictum eſt. ⁊ facit. l. vt gradatim. § lꝫ ſi lege municipali. de mune. ⁊ bono. ⁊. l. ſi ſerui veſtri. C. de noxa.

f ¶ Unde non eſt opus intrare illam difficultatẽ an quando ſtatutum dicit ſtari dicto partis vel dicto ſindici admittatur probatio in cõtrarium de qua per doc. in. l. bona fide. §. qui damni. ff. de dã. infec. ⁊ in. l. j. C. ſi aduerſus liber. ⁊ per Jac. but. in. l. l. C. de rei udi. ⁊ per Pau. de ca. in. l. ij. §. ſi abſens. ff. ſi ex noxali cã agatur. ⁊ aliq̃ per Inno. ⁊ doc. in. c. ſi. extra qḋ metus cã. ⁊ E. y. ⁊ doc. in. l. ſi qñ. C. vñ vi. nec illa verba ⁊ de menſe Martij videnť referenda dũtaxat ad annuꝫ Mcccclxxj. attento ꝙ de anno. Mcccclxxij. proxime fuerat facta mentio ⁊ cõgruentius eſt ꝙ ad ꝑmum q̃ꝫ ad remotum fiat relatio ⁊ videt ex alio etiã reſpicere vtrunq3:q2 accuſatio vt teneat debet cõtinere annũ ⁊ menſem. l. libelloꝝ. ff. de accuſa. itaq3 ſi expreſſio menſis non referret etiam ad annũ. Mcccclxxij. illa expreſſio anni. Mcccclxxij. fuiſſet ſuperuacua adiecta ꝙ nõ eſt dicendũ arg. l. ſi quãdo. de leg. j. ⁊. c. ſi papa. de priui. li. vj. ⁊ lꝫ ſtetur declarationi libellantis. tamẽ verũ eſt in re ambigua vel obſcura:ita loquit. l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iud. ⁊. l. in ambiguis. ff. de reg. iu. ideo cuꝫ verba videanť clara nõ videtur admittenda interpetratio libellantis argu. dictoꝝ iurium a cõtrario ad hoc. l. ille aut ille. §. cum in verbis. de leg. iij. videret enim eſſe potius laceratio q̃ꝫ interpetratio que non permittit. c. cum dilectus. de accuſa. ⁊ teſtis qui iurat falſum certe incidit in crimen falſi. c. j. de crimine falſi. ⁊. ff de fal. l. eos a pari videt ꝙ pars que vicem teſtis ſubdit iurando falſum cenſeat incurrere crimen falſi:⁊ per cõſequens cum ſtatutũ non excludat crimen falſi. Sed de falſitate permittat opponi cõtra teſteꝫ: ideo non videtur hoc iuuare dictum accuſatoreꝫ ex quibus omnibus videtur poſſe cõcludi ꝙ partes iudicis ſint in abſoluendo dictũ Titium accuſatũ in quã partem iudices debent eſſe proni iuxta. l. abſentẽ. ff. de penis. ⁊ regulaꝫ fauorabiliores ⁊ regulam cum ſint partiũ iura obſcura in. vj.

g ¶ Sed lꝫ pdicta reddant rem dubiã ⁊ ſatis vrgere videanť pro parte accuſati nihilominus cõtrariaꝫ partẽ arbitror de iure veriorẽ:habet enim fundatã intentionẽ ſuam dictus accuſator qui ꝓbauit ſingula capitula ſue petitionis per ſingulares teſtes:nec poterat per plures ꝓbare cum dicatur ꝙ in ſingulis ludis non interuenerunt niſi ipſi ludentes ⁊ vnus teſtis in quolibet ludo. ⁊ ipſe accuſator ipſa ſingula capitula ſue petitionis que per ſingulos teſtes probauerat iurauit eſſe vera ad delationem iudicis:ita ꝙ quodlibet capitulum probauit per vnum teſtem cũ ſuo iuramento:⁊ cũ ſtatutum generaliter diſponat ꝙ ſufficiat ad condemnatione in hoc caſu ꝓbatio vnius teſtis cuꝫ iuramẽto accuſatoris qñ accuſator eſt manifeſtus ꝑut eſt in caſu noſtro:vt qḋ latius ſi. ꝓbata ⁊ fundata intẽtio ipſi⁹ accuſantis in caſu ipſius. l. municipalis. ⁊ vbi caſus legis ibi ceſſat dubitatio. l. illã ver. de modo. C. de collationibus ⁊. l. ancille. C. de furtis. Solum itaq3 eſt videndũ an habeant obſtare que in ɔ̃riũ ſupra adducta ſunt. ⁊ capiẽdo pmo illud ɔ̃riũ de quo ſupra vltimo loco dictum fuit:q2 ſuper illo per partem aduerſaꝫ vt dicit inſtatur ⁊ ſuper illo dumtaxat conſultus fui. ideo ſuper eo principaliter inſtandum duxi videtur dicendũ quod illud non habeat iuuare dictũ accuſatũ:nã dictus accuſator põt excuſari a reatu periurij varijsmodis. Primo modo referẽdo illud de menſe martij ad illud ad qḋ referri poterat. Si eni referri nõ potuit ad ãnũ. Mcccclxxij. referat ad annũ Mcccclxxj. de quo ẽt pmiſerat. Qñ. n. verba in ſi. poſita nõ poſſunt in veritate referri ad quodlibꝫ ex pcedentibus referuntur ad id ad qḋ in veritate referri poſſunt nõ ad id ad quod cuꝫ veritate referri non poſſunt:licet illud ſit proximum prout hoc deprehenditur ex notatis per glo. ⁊ doc. in. d. l. ſi idem cum eodem in fine.

b ¶ Nam illud relatiuum eoꝝ poterat ſm corticẽ verborum ad oẽs. s. noiatos referri:tñ q2 ſi refereret ad oẽs dciñ eẽ in pte nõ vex:iõ doc. ibi ɔcludunt illũ relatiuũ eoꝝ referri ad eos quorũ ſnia vã erat q2 in h verba in ſi. poſita adaptãtur ad veritatẽ ⁊ non refertur ad ſniam eoꝝ qui a veritate deuiabant:adeo ꝙ ſi primo nominati fuiſſent in vera ſnia illud verbum eorum ad ipſos primo nominatos ⁊ non ad vltimos nominatos refereretur:lꝫ illi forent magis proximi ꝑut ibi doc. volunt ita in propoſito illa verba de menſe martij ꝓxime pterito referant ad pcedentia verba d anno pdicto ſeu d anno. Mcccclxxj. cũ dicat apparere ꝙ ſi referret ad annũ. Mcccclxxj. illud dictũ eẽt falſuꝫ ⁊ ſi referretur ad annũ. Mcccclxxj. põt eſſe veꝝ ꝑut ⁊ ꝓbat ꝑ vnum teſtem cum ipſo iuramento accuſatoris. Et propterea non ob. ꝙ de anno. Mcccclxxij. ꝓxime fuerat facta mẽtio:magis. n. attenditur ipſa veritas q̃ꝫ verboꝝ vicinitas vt pꝫ ex pdictis. ⁊ facit q2 ordo ſcripture plerunq3 nõ eſt attendendus. l. ij. §. ſi prius. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ ibi per Bar. ⁊. l. prepoſtere. C. de teſtis. ⁊. l. ſi finita. §. plures. d damno infecto ⁊ per glo. ⁊ doc. ibi ⁊ in. c. mandato. de preben. lib. vj. ⁊ in caſi. rector. xliiij. diſtinctione cũ ſimi. Nec ẽt ob. ꝙ dicebat ꝙ expreſſio illa. Mcccclxxij. fuiſſꝫ ſupuacua ſm cã iterpetrationem:q2 rñdetur ꝙ qualitercũq3 intelligatur nõ erat neceſſaria:q2 in. d. l. libelloꝝ nõ exigit expreſſio anni:ſꝫ mẽſis:dũmodo per alias expreſſiões reddat certitudo ipſius menſis expreſſi ita ꝙ ſufficiebat dicere de menſe martij ꝓxime preterito:nec erat neceſſariũ exprimere de ãno. Mcccclxxj. nec de anno. Mcccclxxij. ⁊ lꝫ dicte expreſſiones vel altera ipſarum ſuperabundet nõ ꝓpterea viciat:q2 que ſuperabundant nõ veniat. l. teſtiũ. C. de teſtis. ⁊. l. ſi pupilli. §. j. ff. de nego. geſt. cum ſimi.

i ¶ Poſſet etiam per aliam viam euitari dictum periurium ⁊ falſitas. d. accuſationis ⁊ iuramẽti intelligendo ꝙ. d. ſempronius luſit ⁊c. de menſe martij de anno. Mcccclxxj. ⁊ Mcccclxxij. ita ꝙ expreſſio illorum annoruꝫ non reſpiciat temporis ludi:ſed reſpiciat menſem ⁊ ſic cenſeãtur adiecta ad certificandum menſem appoſitũ in accuſatione ⁊ nõ ad demonſtrandum quo anno illa delicta fuerint perpetrata facit pro hac interpetratiõe q2 erat oportunũ ⁊ neceſſariũ expmere ⁊ declarare de quo mẽſe delicta interpetrata cõmiſſa fuerãt ⁊ ſic erat neceſſaria expreſſio qualitatũ ſeu circũſtantiarũ ipſius menſis ex quibus menſis deductus redderet certus:nec erat alia certitudo tẽporis nec̃ia:⁊ lꝫ ſatis ſufficeret expreſſio que fiebat per illa vba ꝓxime preterito non incõuenit ꝙ etiam alie fierent expreſſiones ex qbus etiam menſis redderet certus quotidie. n. occurrit ꝙ ad demõſtrandum aliquã rem multa deducunt quoꝝ alterũ de per ſe ſufficeret:⁊ ideo cum menſis martij participaret de duobus milleſimis:ideo vtrunq3 expreſſit ⁊ ſic ſit perinde ac ſi dixiſſet:itẽ de eo ꝙ ⁊ de mẽſe martij de anno. Mcccclxxj. ⁊. Mcccclxxij. ⁊c. ⁊ illud ⁊ ponatur pro etiã ⁊ nil repugnat niſi prepoſteratio ſcripture que plerunq3 fit ad euitãdũ legum contrarietatem:ita ⁊ hic fieri poſſit ad euitandam falſitatem accuſationis ⁊ iuramenti.

h ¶ Põt ẽt ⁊ tertio p aliã viã euitari dcm piuriũ itelligendo illa vba ⁊ d mẽſe martij abſolute ⁊ ſimplr nõ referẽdo ad alteꝝ ex milleſimis. s. expſſis nec ad ambos:lꝫ ſatis ha

buerit ipſe accuſator ad declarationem menſis expreſſionem factam p verba ſequentia proxime preterito ita ꝙ ſit ſenſus ꝙ accuſator luſit de anno. M.cccclxxj. ⁊ luſit de anno. M.cccclxxij. ⁊ luſit in mēſe martij octo vicibus: ⁊ ideo cū verū ſit illuȝ luſiſſe in quolibet ex dictis milleſimis ⁊ verū ſit illum luſiſſe in dicto menſe martij: ideo dicta oratio ſm̄ hoc ſit in omni ſui parte vera ⁊ non falſa cōſideratis ergo ſingulis partibus dicte orōnis ſimpliciter ⁊ de per ſe redditur tota orō vera: licet conſideratis oibus partibus in concreto ⁊ ſimul iunctis oratio ipſa reddatur falſa prout contingeret i hac oratiōe titius ſempronius ⁊ gaius in triduo fuerunt romaȝ preſuppoſito ꝙ diuerſis temporibus romā iuerint ⁊ ſic oibus diebus qbus iuerūt romā ſimul iūctis cōſumpſerūt in eūdo romā nouē dies nō triduū tn̄ cōſiderādo quēlibet de p ſe: qꝛ qlibȝ in triduo iuit romā vera eſt illa oratio nec apparet extranea talis interpetratio: ita ⁊ nō iudicet extranea in caſu noſtro ad euitādā falſitatē ſeu periuriū facit id ꝙ dicimus ꝙ pluralitas qn̄qȝ reſoluit in ſingularitate .l. falſa demonſtratio in fi. de condi. ⁊ demon. cū concor. ibi adductis in glo.

l ¶ Nec debent cenſeri extranee huiuſmodi interpetrationes ad euitandum periurium cum videamus in iure ob ſimilem cauſam fieri interpetrationes que non videntur minus extranee primo aſpectu vt pȝ ex his que habentur in c. cum tu. extra de teſtibus. vbi quidam teſtes deponebant aliquid fuiſſe factum ante appellationem ⁊ aliquid deponebant factum poſt appellationem de eodem facto deponentes: ⁊ tamen ibi adhibetur per papam talis interpetratio p quam dicta teſtimonia concordantur ne periurij rearu notētur. dicit ibi tex. ⁊ a'ius in .l. ij. §. fi. ſi cer. pe. ar. illiꝰ tex. dicitur ꝙ ſi vnus teſtis dicit aliquid fuiſſe ante guerram. ⁊ alius dicit illud idem fuiſſe poſt guerram: tamen cōcordantur vt euitetur periurium prout ibi volunt Barto. ⁊ communiter doct. ⁊ infinita vt ita dixerim ſimilia dicta in varijs locis per doct. poſſent adduci que gratia breuitatis obmitto. Potuit etiam contingere ꝙ dictus accuſator in expreſſione illiꝰ temporis errauerit non forte bene memor in quo die menſis fuerit dies annunciationis vel forte: ⁊ magis veriſimiliter errauit in die aliquo ludi: qꝛ ex quo prout ex narratis in accuſatione multis ⁊ multis varijs viribus luſerunt ad inuicem de facili potuit obliuiſci de quota dierum quibus luſit cum memoria hominis ſit labilis .l. peregre. ff. de acq. poſ. ⁊ canone preterea. xxiij. diſt. ⁊ maxime cadit obliuio temporis labitur memoria in tēpore potiusꝗ̄ in loco vel in alijs circunſtantijs dicunt Inno. Io. an. ⁊ moderni in. c. qualiter ⁊ quando el ſecundo. extra de accuſationibus ⁊ Spe. in ti. de teſtibus. §. iam de interrogatorijs verſi. fiunt autem generaliter verſi. ⁊ no. ꝙ expreſſius alſano in ar. vij. q. ij. c. ſi. de facili cadit obliuio ſeu error in quota diei cuiuſlibet actus vt docet continua experientia que eſt rerum magr̄a. c. ꝗ̄ ſit in prin. ⁊ .c. ſtatutum in prin. de elec. lib. vj. ⁊ .l. legatis. §. ornatricibus de leg. iij. ideo videtur ꝙ potius ſit coniecturandus error in hͦ caſu ꝗ̄ dolus ar. l. merito. ff. pro ſocio ⁊ .l. quotiens. §. qui dolo ff. de probationibus.

m ¶ Qui autem per errorem iurauit non verum credens eſſe verum non eſt ſuſpitio ꝙ poſtea iuret falſum ⁊ ſic ceſſat ratio regule ſemel malus cum concor. nec dicit̄ mendax ſeu mendacium dicere qui putat verum dicere vt probatur in cañ. is aūt qui mittitur ⁊ in cañ. beatus apoſtolus. xxij. q. ij. ⁊ facit cañ. primum eſt eadem cauſa ⁊ queſtione ⁊ qui temerarium profert iuramentū nō repellitur a teſtimonio dicit Panor. per gl. ibi in. c. intimauit. extra de teſtibus. iō in caſu noſtro iurans falſum in vno articulo credens iurare verum non repelleretur a deponēdo vel iurando in alio articulo ſtante alio ſtatuto diſponente ꝙ teſtis nō repellatur a teſtimonio niſi ex cauſis in eo expreſſis de quo ſtatuto .ſ. in themate: conſtat. n. ꝙ per ignorantiam ſeu erroreȝ iurans falſum non committit crimen falſi ꝙ crimen regrit dolum vt .l. j. ⁊ in .l. lege cornelia. §. pena legis ⁊ .l. impuberē in principio. ⁊ .l. hodie. ff. de falſis.

n ¶ Ex his igitur oibus conſideratis deducitur ꝙ dictus ſempronius non conuincitur de periurio ſaltem doloſo: ⁊ ppterea non videtur repellendus ſaltem quo ad alia capitula petitionis que probantur per vnum teſtem ⁊ eius iuramentum cum ſtatutum clare diſponat ꝙ quando accuſator eſt manifeſtus ſufficiat ad victoriam probatio per vnū teſtem cum iuramento accuſatoris ⁊ expreſſe diſponitur in ſtatuto ꝙ etiam particeps criminis ſit idoneus teſtis: ⁊ ſimiliter in ſtatuto expreſſe diſponitur ꝙ etiaȝ particeps criminis ſit legittimus accuſator quibus ſtatutis ſimpliciter ⁊ prout littera iacet intellectis clariſſime decidunt preſenteȝ conſultationē vt de ſe conſtat: ⁊ ideo videtur vigore dictorum ſtatutorū debere ferri ſententiā pro accuſante: qꝛ a verbis minime eſt recedenduȝ .l. non aliter. ff. de leg. iij. ⁊ .l. j. §. ſi is qui nauem. ff. de exercito. niſi de mente cōtraria cōſtet. vt .d. l. non aliter cum multis ſimi. de qua mente ſtatuentiuȝ contraria non apparet in caſu noſtro: immo bene ponderatis dictis ſtatutis ſenſibus de materia ludi loquentibus omnino mens ſtatuentiuȝ videtur tendere omni conatu ad reprimendam materiam ludi ⁊ ad extirpandum illud viciuȝ ꝙ videtur fuiſſe multum exoſum ipſis ſtatuentibus ⁊ ſalteȝ hoc videtur dicendum cōcurrente diſpoſitione alterius ſtatuti diſponentis ꝙ ſtatuta intelligantur ſine aliqua interpetratione prout iacent ⁊ prout vulgus intelligit. conſtat eniȝ ꝙ ſi ſtatuta de materia ludi loquentia ſimpliciter intelliguntur vt iacent ſine aliqua interpetratiōe ⁊ prout vulgus verba ſtatuti intelligeret dicta ſtatuta inferunt neceſſario vt in caſu noſtro ſequi debeat condemnatio accuſati quatenus capitula accuſationis probantur per vnum teſtem ⁊ iuuentur iuramenti accuſantis.

o ¶ Et lȝ Bar. in .d. l. omnes populi. ad fi. dicat huiuſmodi ſtatutum ꝙ nulla interpetratio ⁊c. nihil aut parum operari non ob. qꝛ prout .j. dicam vel male loquit̄: vel cui magis inhereo ſecūda pars ſue alternatiue eſt amplectenda .ſ. ꝙ parū operetur: qꝛ non tollit omnem interpetrationē. Non enim eſt verum ꝙ nihil operetur qꝛ non debet tale ſtatutū interpetrari vt ſit fruſtratorium. arg. l. ſi quando. ff. de leg. j. ⁊ .c. ſi papa. de priuile. ⁊ .c. cōmiſſa. lib. vj. Et als no ludibrio papa diſponit circa regulam beati Franciſci in cle. exiui. de verbo. ſigni. vbi in. §. ⁊ qui ſub colore dicit̄ ꝙ regula ſic prolata ſic ruditer exponatur ad litterā ꝙ ſuper ipſa non fiant glo. niſi forte per quas verbum ſenſus ſeu conſtructio quaſi grāmaticaliter ad litteram vel intelligibilius exponatur: nec intellectus in aliquo extorqueatur ad aliud ꝗ̄ ipſa lr̄a ſonet que verba ſunt notabilia ⁊ vtilia pro huiuſmodi ſtatuti. dicit notabiliter Bal. in auc. ſi qua mulier. C. de ſacroſan. ec. ⁊ Pet. de ancha. in .d. c. canonū vltima qōne principali col. cxcvij. qui ex hoc ſentiunt ꝙ vbi viget ſimile ſtatutum ſtatuta interpetrari debent prout interpetrantur verba dicte regule. Quod ⁊ videtur de mēte Bal. in .d. l. omnes populi. vbi dicit ꝙ debemus ſequi litteralem intellectuȝ ⁊ planum ad vnguem ſi poteſt ſaluari ratio motiua ſtatuti: eſt autem intellectus litteralis ſonus verborū extraneo non indigens interpetra. d. cle. exiui. in fi. ſm̄ eum. ⁊ Pet. de anchara. vbi ſupra col. cxcvj. Et ex his Bal. ⁊ Pe. de anch. videnſ ſatis aperte velle ꝙ huiuſmodi ſtatutum operetur ſatis circa interpetrationem verborum: ⁊ licet Bal. in .d. l. non dubium dicat ꝙ nihilominus recipiunt interpetrationeȝ reſtrictiuam: tamē ibidem in. iij. colū. dicit referendo Iaco. ꝙ tunc ſtatutū recipit interpetrationem reſtrictiuam quādo mens eſt certa ſecus ſi eſt dubia: qꝛ tunc nō debemus recedere a verbis. Et licet als in ſtatutis admittatur argumentum a cōtrario ſenſu: tamen ſecus videtur vbi viget ſimile ſtatutū per no. per Bal. in .l. ij. C. de condi. inſertis. ⁊ ideȝ voluit Panor. in. c. cum apoſtolica. de his que fiunt a prela. ſine conſenſu capituli. ad hoc etiam qd̄ no. Bal. in .l. precibus. C. de impub. dicens ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ teſtamēta ſeruentur ad litterā ſine vlla interpetratione vel extraneo intellectu tunc in vulgari expreſſa non cōtinebitur tacita pupillaris. Quod dictum als apud ſenas conſulendo placuit: licet dicatur contrariuȝ tenuiſſe Imo. in. c. raynutius. de teſtamentis. ⁊ ꝙ huiuſmodi ſtatutum aliquid operetur diſputando ſentit etiam Iac. butri. in illa qōne an appellatione filij nepos comprehendatur: prout eum refert Pe. de ancha. in dicta colū. cxcvij. ⁊ colū. ſequenti. Et licet Bal. in .d. l. ij. C. de libe. prete. dicat dictum ſtatutuȝ non intelligi de intrinſeca interpetratione. Tamen ſubdit ſine qua pena duci non poteſt. Et ſic non loquitur de qualibȝ intrinſeca interpetratione que .ſ. deuiaret a propria vi verborū ⁊ a vulgari intellectu. Et lȝ ſit recurrendum ad granuȝ ſalis .i. ad ius cōmune prout dicunt Bal. in .d. l. omnes populi. ⁊ Pe. de anch. in .d. c. canonum. col. cxcv. Non tamē dicunt ꝙ tunc ſtatuta recipiant omnē interpetrationem quā als a iure cōi reciperent: ſed ſunt intelligende de laudabili interpetratione per quā euitaretur aliqd abſurdum ꝙ veriſimilr̄ non fuiſſet de mente ſtatuentiū: prout vr̄

de mente

de men te eoꝝ qui allegant.l.ſtipulatus ſum dāmam.de ver.
ob.ꝛ trahunt ad ſtatutū ꝙ occidens occidaſ ꝙ intelligatur
ſi dolo occidit:vñ eſt recedenduꝫ a cortice ꝛ a litterali ſono
verboꝝ niſi vt euiteſ aliquod incōueniens vel aliquis pra
uus intellectus ſeu talis qui veriſimiliter eſſet penitus alie-
nus a mente diſponentiū: ꝛ licet clauſula appellatione re-
mota non tollat preciſe appellationes non friuolas:tamen
etiam circa earum effectus plurimū operaſ vt deprehendiſ
ex.d.c.paſtoralis.ꝛ ex dictis doc.ibi.

q ¶ Et per hec in effectu patent reſponſa ad rōnes Bar.in
d.l.omnes populi. qui videſ intelligendus ſm ſupradicta:
ꝛ ita ſemper mihi placuit ꝛ legendo ꝛ cōſulendo.ſ.ꝙ hmōi
ſtatuta ſint plurimū ponderanda ad interpetrationē alioꝝ
ſtatutoꝝ:ꝛ ita etiam videſ ad propoſitū noſtrum ꝙ ſatis cō-
ferat ad intellectum ſtatutoꝝ que deducuntur in puncto.

r ¶ Ex his itaqꝫ ſatis clare arbitroꝛ eſſe deductū non habere
obſtare dictum aſſertum periurium ꝙ impingebatur dicto
Titio accuſatori ſuper quo dūtaxat vt predixi conſultus fui
quaſi alīs preſupponereſ pro claro indubitato ꝙ dicta ſtatu
ta trahenda veniebant ad caſum noſtrum.Quod quidem ſa
tis aperte etiam oſtenditur ex ſupradictis.

s ¶ Nec obſtant adducta in cōtrarium:qꝛ licet ſaltem in de-
ciſiuis tenenduꝫ ſit ꝙ in cauſa criminali ſaltē ardua non de-
feratur iuramentū in defectum ſemiplene probationis. Tñ
aliud ſit in caſu noſtro odio huius delicti ꝙ forte plurimuꝫ
frequentabatur in territorio Senenſi:ꝛ ideo multa in eius
odium ſpecialiter inducunſ per iura municipalia illius loci
ꝛ in ſpecie generaliter diſponitur ꝙ ſtetur iuramēto accuſa-
toris cum vno teſte nec requirit teſteꝫ eſſe omni exceptionē
maiorem imo videtur diſponere contrarium cum ſubdat ꝛ
intendeſe eſſere idoneo teſtimonio hēche lui ancho haueſſe
giocato ꝛc.Qui verſiculus generaliter loquiſ ꝛ incōtinenti
ſubditur:lꝫ non imediate poſtꝗ̄ diſponiſ ꝙ ſufficiat vnus
teſtis cum iuramento accuſatoris:vnde videſ etiam intelli-
gendus in eo caſu quo vnus tantū eſſet teſtis deponens de
veritate delicti: ꝛ maxime cōſiderato ꝙ loquiſ in ſingulari
ꝛ non in plurali. Et quo innuitur illū verſi.loqui etiaꝫ vbi
vnus tamē eſſet teſtis:ꝛ ita prout arbitroꝛ eſt intelligendus
concurrendo ſaltem diſpoſitione ſepe dicti ſtatuti diſpone
tis ꝙ ſtatuta ſimpliciter intelligantur vt iacent:ꝛ idē eſt di-
cendum circa accuſanteꝫ ꝙ admittatur eius iuramentū non
obſtante ꝙ dicatur particeps criminis cum ſtatutuꝫ ipſum
expreſſe admittat participem criminis ad accuſandū ꝛ ſim-
pliciter diſponat ſtandum eius iuramento.

t ¶ Et ſepe ſtatuta diſponunt ꝙ in aliquibus delictis ſtetur
ſolo iuramēto vnius vel partis vel alterius:vnde nō eſt mi-
rum ſi in hoc delicto id diſponit in territorio ſenēſi vt forte
multis craſſantibus locus ſit exēplo.l.aut facta.§.fi.ff.de pe
nis. Et ſi ſtatutū admittit probationē alīs minus idoneam
vnum eſt ſpeciale:qꝛ diſpenſat ſuper nō idoneitate proba-
tionis ꝛ ſiue maioꝛ ſit diſpenſatio ſiue minoꝛ vna eſt diſpen
ſatio:vñ vna eſt ſpālitas:itaqꝫ ſiue diſponat credenduꝫ eſſe
vni teſti idoneo ſiue credendū eſſe vni teſti etiaꝫ alīs idoneo
ſiue etiam diſponeret credendū eſſe vni teſti minus idoneo
ꝛ iuramento partis alīs idoneo ſiue minus idonea ſemper
erit cenſenda vnica ſpecialitas.Quinimo ſi ſtatutū ex cauſa
diſponeret ꝙ accuſanti credatur vnicū eſſet ſpeciale:ideo in
terminis noſtris non hꝫ obſtare qđ diciſ in.l.i.C.de dotis
promiſ.Et ſi dicatur duo cōcurrunt hic ſpecialia.ſ.ꝙ admit
tatur ad accuſandū minus idoneus ꝛ poſtea ad deponendū
ſeu preſtandum iuramentū reſpondeſ ꝙ accuſatio ꝛ atteſta-
tio ſunt actus penitus ſeparati:ita ꝙ poſſunt ſuper actibus
ſeparatis plura ſpecialia interuenire non aūt interueniunt
ſuper eodeꝫ actu ita loquiſ.d.l.j. Ex quibus videnſ ſublata
omnia in contrarium adducta. Laus deo.

¶ An procuratoꝛ vel defenſoꝛ admittatur in cā criminali.

¶ Conſilium cccxxv.

In noīe domini noſtri
Jeſu chriſti. ¶ Primo eſt aduertendum ꝙ
ipſi inquiſiti non comparuerunt per ſe ſed
per procuratoreꝫ. ꝛ profecto quo ad eos qui
fuerunt inquiſiti de eo crimine ex quo ve-
niebat imponenda pena pecuniaria potuit pro eis interue-
nire procuratoꝛ vt probatur in.l.ij.C.de procurato.Et ideo
attento ꝙ ſm formam ſtatutoꝛuꝫ ex vulneribus imponun-
tur pene pecuniarie ꝛ nōnulli ex dictis inqſitis ſunt inqſi
ti dumtaxat de vulneribus per eos inlatis.Potuit inter-
uenire ꝓcuratoꝛ:licet enim fuerint aliqui ex riſſantibus in
quiſiti de homicidio. Et ſocij forte ad homicidium preſti-
tiſſent auxilium ꝛ fauorem:ꝛ propterea potuerint de auxi-
lio ꝛ fauore inquiri etiam ceteri iuxta theoꝛicam Bart. in
l.riſſa.ff.ad.l.corne.de ſicca. licet bal. ꝯſulendo tenuerit ꝙ
homicidiuꝫ in riſſa cōmiſſum homicida tm̄ ſit aſcribendū
tamen in caſu noſtro nō fuerūt aliqui de auxilio ꝛ fauore
inquiſiti:ideo ſuper hmōi auxilio ꝛ fauore nō ꝓcedit iudi
ciū nec ferri pōt ſnia que referenda eſt vꝫ ad inquiſitioneꝫ
c.qualiter ꝛ quando. el grande.de accuſa. ꝛ.c. licet ely. de
ſymonia.ꝛ facit.l.vt fundus.ff.cōi diuidūdo. ꝛ cle.ſepe. de
verbo.ſig.Quantum autem ad inqſitos.de homicidio.di-
cendum eſt ꝙ debuerint per ſe comparere:ꝛ comparen-
do per procuratorem debuerunt cenſeri contumaces vt eſt
text.in.c.veniens.de accuſatio. ꝛ in.l.penult.§. at crimen.
ff.de publicis iudicijs.ꝛ.c.j.de iudicijs.li.vj. Et ideo con-
tumaces licet per procuratorem comparuerint poterāt po
ni in banno ſm formam ſtatutorum dicti oppidi montis
bodij.Et poſiti in banno elapſo termino peremptorio ſta-
bilito in banno habeantur pro confeſſis vel conuictis:pro
ut eſt de mente ſtatuentium:licet expreſſe in ſtatuto id non
contineatur:ſed deprehenditur a cōtrario ſenſu ipſius ſta-
tuti. dum dicit ꝛ tunc eo caſu non habeatur pro confeſſo
vel conuicto. Quod argumen. eſt validiſſimum in iure.l.
j.§. huius rei.ff. de officio eius cui manda. eſt iuriſditio.c.
cum apoſtolica.de his que fiunt a prelato ſine cōſenſu ca/
pituli.ꝛ in.l.apud antiquos.C.de furtis. Et admittitur ēt
in ſtatutis vt not.Bal.poſt Dy.ꝛ Cy. in.l.cōuenticulā.C.
de epiſcopis ꝛ clericis.ꝛ Pe.de ancha.in repeti.c.canonū
de cōſtitutio.in.v.qōne prime partis colum.xxxj.nihilomi
nus qꝛ nō fuit ſeruata dicta forma qꝛ nō fuerūt dci inqſiti
poſiti i bāno:lꝫ ꝓcuratores admiſſi cū clauſula ſi ꝛ inqꝗ̄ iū
ꝛ deinde fuit in cā ꝓceſſum cū ꝓcuratore vſqꝫ ad calculuꝫ
ferēde ſentētie nō ponēdo ipſos inqſitos in bāno nō poſ-
ſumus dicere ꝙ inqſiti ex cōtumacia cēſeanſ cōfeſſi vel cō
uicti cū de iure cōmuni cōſtet ꝙ abſens ex cōtumacia non
dānatur.l.abſentē.ff.de penis nec ſtatutū hoc caſu militat
qꝛ loquitur in poſito in banno.

a ¶ Unde eſt videndū qualiter delicta inuentata in inqui/
ſitione probentur.Nam ex parte inquirentis debent deli-
cta inquiſita delucide ꝓbari.l.ſciāt oēs.C.de proba. Et ca
piendo homicidia in inquiſitione deducta: ꝛ primo homi-
cidium commiſſum in perſonam Nicolai per Joannem in
inquiſitione nominatuꝫ. in.iiij.c.inquiſitiōis deductū An
toni⁹ pmus teſtis ꝛ Ciecus ſcds teſtis nihil ſup hoc de/
ponunt ꝛ ſimiliter Nicolaus tertius teſtis. ꝛ Mattheus
quartus teſtis.Auguſtin⁹ aūt.v.teſtis depōit ꝙ erat moꝛ-
tuus:ſꝫ nō dicit per quem moꝛtu⁹ fuerit nec interfuit riſſe
Franciſcus. vj. teſtis nihil de hoc deponit dominus Cri-
ſtophoꝛus abbas.vij.teſtis deponit vidiſſe Nicolaum moꝛ
tuum prout in inquiſitione continetur.ſed deponit ꝙ non
vidit per quem vel per quos ipſa vulnera illata fuerint:vñ
nullus teſtis ex predictis examinatis per vicarium qui in
inquiſitionem formauit. Et hij teſtes fuerunt repetiti per
iudices poſtea delegatos:ꝛ ſe referūt ad primā depoſitio-
nem.Franciſcus autem primus teſtis ab eis examinatus ex
tenſe deponit nihil probans.Ex quibus pꝫ nō eſſe ꝓbatū
ꝙ Joannes interfecerit dictū Nicolaū minus aūt probatū
reperio ꝙ ſenſus fuerit interfectus ab his de quibus i di-
cta inqſitione in quinto eius capitulo continetur:ꝛ non re
perio vllo pacto probatum eſſe dictum homicidium : vnde
nō video ꝙ vllo pacto dicti inquiſiti poſſint capitaliter de
homicidio condemnari : ſed potius quia inquiſitio in hac
parte non eſt ꝓbata ſunt inquiſiti abſoluendi:nec hoc ca-
ſu ſumus in termis qui habentur in.l. item mella.§. ſed ſi
plures.ff.ad.l.acqui.ꝛ p Bar.in.d.l. ſi in riſſa. Quia illud
procedit quando probaretur omnes deliquiſſe:lꝫ non pro-
baretur per quem fuerit homicidium cōmiſſum. Item illō
procedit quādo contra plures inquiritur:non aūt ſi inqriſ
contra vnum ſolū tanꝗ̄ ipſe ſolus homicidiū cōmiſerit:qꝛ
tūc venit ipſe abſoluēdus a dicta inquiſitione:ꝓut expreſſe
dicit Bal.in.d.§.ſi plures.

b ¶ Et ꝓpterea.nō oꝫ intrare illā difficultatē:an ꝓcuratoꝛ
admitti potuerit in cā capitali ad ꝓbādā innocētiā accuſati
vl inquiſiti in q̄ dubietate pluries ꝯſului ꝙ debeat admitti
nō tanꝗ̄ ꝓcuratoꝛ ſuſcipiens in ſe telam iudicij:nec tanꝗ̄

Digitized by Google

excuſans accuſatum vel inquiſituʒ a contumacia:nec a pena ficte confeſſionis inducta ex forma ſtatutoꝝ aduerſus contumaces:ſed tanq̃ defenſor ad probandum innocentiã accuſati vel inquiſiti:⁊ ad inſtruendum iudicem ſuper defenſionibus:⁊ innocentia rei per tex.in.l.ſeruum quoq̃.§.publice.ff.de procurato.prout firmat Bar.ibi ⁊ in.d.§.at crimen.⁊ in extrauaganti ad reprimenda in verbo legitime. ⁊ Ricciar. ⁊ Bar.de ſaly.in.d.§.publice.ꝙ ⁊ voluit Anto.de but.in.d.§.veniens.⁊ Imo.in.d.§.at crimen.⁊ Panor.etiã hoc firmat in.d.c.veniens.cum quo etiam tranſit Paul.de ca.in.d.§.publice. Et quidam etiam volunt ꝙ non ſoluʒ vt defenſor:ſed vt procurator interuenire poſſit per tex.d.§.publice ſm intel.glo.ibi:⁊ glo.in.l.reos.C.de accuſatio.in qua opinione fuit Dy.⁊ legendo ⁊ conſulendo ⁊ eam tenet Io.an.in addi. Spec.in ti.de procura.§.j.verſi.ſed pone ꝙ cauſa eſt criminalis. ⁊ Ange.in.d.§.publice in repe.⁊ eſt cõmunis opinio Modernorum:prout dicit Cy.in.d.l.reos. qui ita reſidet. Et hanc opinionẽ latius proſequẽdo firmat Imo.in.d.§.ad crimẽ. dicens ꝙ eam ſenſit Inno.in.d.c.veniens. ⁊ ꝙ eſt cõmunis ⁊ vera ⁊ ponderant Ange. ⁊ Imo. tex.d.§. publice ibi quemuis ⁊c. ⁊ tex.dicte extrauaganti ad reprimenda dũ dicit perſonaliter vel legitime:nec iſta opinio vult ꝙ non admittatur vt defenſor: vnde ſaltem vt defenſor eſt admittendus nec voluit Ber.ꝙ procurator non admittatur:q: ſi admittitur nullum habens mandatum non vult ꝙ repellatur habens mandatũ:ſed vult ꝙ non admittatur tanq̃ procurator qui habeat excuſare principalem ab onere comparendi. ⁊ ita quilibet admittitur ſiue cum mandato ſiue ſine:⁊ hoc reſpectu poteſt dici ꝙ ꝓcurator admittitur prout dicunt preallegate glo. ⁊ ſequaces.item põt dici ꝙ procurator repellitur q: non admittitur prout admittunt ceteri procuratores quorum comparatio excuſat principalem a contumacia.l.j.§.vſus.ff.de procura. Et de hoc videt tex.in.d.c.veniens.vbi papa dicit nõ poſſumus in cauſa criminali admittere procuratorem ⁊ propterea reputauit cõtumaces ipſos principales: ⁊ tamẽ poſtea admiſit excuſatores ad docenduʒ de excuſa.⁊ Inno.accuſati: ⁊ hec opinio ſemp mihi placuit ⁊ legendo ⁊ ꝯſulendo. Et huic ſententie forte ademit inquirens qui procurator non admiſit quo ad homicidia:⁊ tamen poſtea ſimpliciter defenſiones admiſit.

c ¶ Eſt igitur aduertendum ꝙ ad defenſionem adducitur ꝙ homicidium ſi ꝙ intentatum extitit commiſſum illud commiſſum fuit ad defenſionem:⁊ licet teſtes ſuper hoc examinati non multum concludenter deponant ꝙ fecerint ad eorum defenſionem:nec fuit articulus ſuper hoc ſpecifice factus:q: tunc fuiſſet ſufficiẽs ſi teſtes dixiſſent vera eſſe etiã ſi non interrogati non reddidiſſent cauſam ſcientie: prout concludit Bal.in.l.ſolam.C.de teſtamẽtis.allegando Bar. idem conſulenteʒ tamen ſatis poteſt deduci ꝙ ad defenſionem fecerunt:nam ex forma inquiſitionis apparet ꝙ Pieraccius ⁊ Nicolaus ⁊ eius filij cũ ceteris nominatis armati inſultauerunt dictos Angelum ⁊ Ioannem ⁊ alios eorum ſocios:vnde pro parte curie hoc deducitur ⁊c. Tangebãtur quedam alia maxime ꝙ inſultatus ea que facit cenſetur facere ad defenſam per ea que habentur in.l.j.§.cum arietes.ff. ſi quadru.pau.fe.dicatur. ⁊ in.l.j.C. vnde vi. ⁊ in.l. vt vim. ff.de iuſtitia ⁊ iure.⁊ do.Anto.in.c.ſignificaſti.de homici.⁊ quidam in clemen.j.de homici. ⁊ Bar.in.l.ſed ⁊ quecunq̃. ff.ad.l.acqui. Laus deo.

¶ Finis tertie partis Conſiliorum domini Petriphilippi Cornei de Peruſio:pontifice ac ceſaree cenſure conſultiſſimi diligentiſſime per eximium.U.I.doctorem Peruſinuʒ dominum Sepulchrum Tini emendate. Impreſſum in oppido Tridini dominij Illuſtriſſimi ⁊ inuictiſſimi dñi domini Bonifacij Marchionis Montisferrati. Impenſis domini Ioãnis de ferrarijs al's de Iolitis:ac domini Girardi de Zeijs predicti loci. Anno natiuitatis dñi noſtri Ieſu chriſti. Mcccccxxj.die.vij.Menſis Octobris.

Regiſtrum.

aaa bbb ccc ddd eee fff ggg hhh iii kkk
lll mmm nnn ooo ppp qqq rrr ſſſ ttt uuu
xxx yyy zzz ⁊⁊⁊ ꝯꝯꝯ ℞℞℞ AAA BBB
CCC DDD EEE FFF GGG HHH
III KKK LLL MMM NNN OOO
Omnes ſunt quaterni preter OOO qui eſt ternus.

940,113

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google